

BIBLE

SANTA BIBLIA

La'aqtaqa Ñim

Lo'onatac 'Enauacna

Toba Language

Toba - All Bible

Old Testament			
Génesis	3	Nahúm	1.903
Éxodo	125	Habacuc	1.908
Levítico	226	Sofonías	1.913
Números	299	Hageo	1.919
Deuteronomio	398	Zacarías	1.023
Josué	481	Malaquías	1.944
Jueces	542	New Testament	
Rut	600	Mateo	1.950
1 Samuel	608	Marcos	2.048
2 Samuel	681	Lucas	2.107
1 Reyes	741	Juan	2.206
2 Reyes	815	Hechos	2.278
1 Crónicas	886	Romanos	2.370
2 Crónicas	955	1 Corintios	2.411
Esdras	1.037	2 Corintios	2.450
Nehemías	1.062	Gálatas	2.475
Ester	1.097	Efesios	2.489
Job	1.115	Filipenses	2.503
Salmo	1.183	Colosenses	2.513
Proverbios	1.348	1 Tesalonicenses	2.522
Eclesiastés	1.405	2 Tesalonicenses	2.531
Cantares	1.424	1 Timoteo	2.536
Isaías	1.435	2 Timoteo	2.547
Jeremías	1.553	Tito	2.555
Lamentaciones	1.681	Filemón	2.560
Ezequiel	1.693	Hebreos	2.563
Daniel	1.808	Santiago	2.595
Oseas	1.844	1 Pedro	2.606
Joel	1.863	2 Pedro	2.618
Amós	1.870	1 Juan	2.625
Abdías	1.884	2 Juan	2.635
Jonás	1.887	3 Juan	2.637
Miqueas	1.892	Judas	2.639
		Apocalipsis	2.642

Toba - All Bible

Génesis

Génesis 1

- ¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna, co'ollaq cheta'ague da ño'otna, nache ño'ot na piguem qataq ana 'alhua.
- ²Qaq ana 'alhua saxanaqca co'ollaxa ca lañamqa', nda'a't da auaxai maye ñataqta qañoqchiguingui qataq napalñi, qaq so Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna coleetapeguelec na 'etaxat.
- ³Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapeco': ¡Huo'o ca yo'oqchiguiñi! Nache ipacchigui da yo'oqchiguiñi.
- ⁴Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ila'a da 'onaxaic na yo'oqchiguiñi, nache iñoteeguesop na napalaxa,
- ⁵nache na yo'oqchiguiñi le'enaxat naqa'en «na'a'q», qaq na napalaxa le'enaxat «pe». Qaq nvi' so pe, ime qataq anac so yo'oxoñi, qaq 'era da 'eetec so la'auaxanec na'a'q.
- ⁶Huaña nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapeco': Huo'o ca pa'asheguem na'atchiguiñi npaxatta'aguet na 'etaxat, da yaqto' dos naua lpa'axaco.
- ⁷Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot so pa'asheguem na'atchiguiñi maye iñoracache na 'etaxat, nache hu'o na pa'atasheguem 'etaxat qataq hu'o na npa'atañi,
- ⁸nache se'eso pa'asheguem na'atchiguiñi le'enaxat naqa'en «piguem.» Qaq nvi' so pe, ime qataq anac so yo'oxoñi, qaq 'era da 'eetec so na'a'q dos.
- ⁹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapeco': Na npa'atañi 'etaxat hu'o ca laponqa', yaqto' hu'o ca lqaxañaxa. Qaq 'era da 'eetec.
- ¹⁰Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna na lqaxañaxa le'enaxat naqa'en da «'alhua», qaq na laponqa' na 'etaxat le'enaxat naqa'en «auaxai.» Qaq Ñimaye ila'a da 'enauac ñañamaqchiguiñi.
- ¹¹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapeco': Ñaxaalec 'enauac ana 'alhua ana ñotta'a't huouepi, qataq ana huouepi maye hu'o ana ala, qataq ana qo'oipaqqi maye ñotta'a't ana alapi. Qaq 'era da 'eetec.

¹²Huaña nache na 'alhua ñaxaalec ana ñotta'a't huouepi, qataq ana huouepi maye huo'o ana ala, qataq ana qo'oipaqqi maye huo'o ana ala. Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ila'a da ñañoamaqchiguiñi.

¹³Qaq nvi' so pe, ime qataq anac so yo'oxoñi, qaq 'era da 'eetec so na'a'q tres.

¹⁴Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapeco': Huo'o aca 'eroigui na pa'asheguem na'atchiguiñi, nache ñaqauga naqa'en na'a'q qataq pe, qataq ña'a'n naua laloxoqui' da nqoche'n naua na'axa'te qataq naua vi'ie.

¹⁵Qaq 'eroigui anamayepi na pa'asheguem maye na'atchiguiñi da yaqto' icoñarelec ana 'alhua. Qaq 'era da 'eetec.

¹⁶Ime, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'o't naua dos ncoñaraxanaqte: Aso late'era icoñarelec naqa'en na'a'q, qaq aso qapio'ole icoñarelec pe. Nataqa'en ño'ot ana huaqañipi.

¹⁷Nache Ñimaye ñano'oto soua ncoñaraxanaqte na piguem, da icoñarelec naqa'en ana 'alhua,

¹⁸qaq ño'o't yaqto' ilo'ogue na'a'q qataq pe, da yaqto' na yo'oqchiguiñi iñoteeguesop na napalaxa. Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ila'a da ñañoamaqchiguiñi.

¹⁹Qaq nvi' so pe, ime qataq anac so yo'oxoñi, qaq 'era da 'eetec so na'a'q cuatro.

²⁰Ime, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapeco': Ñaxatoigui qome na 'etaxat 'enauac na ñotta'a't 'etaxat le'ec, qataq nataqa'en qome na maño maye ishet da huañotapegulec ana 'alhua.

²¹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot na lta'araic ñaqqi, 'enauac na ñotta'a't shiguiñacpi maye lañaxataxqui qataq huetangui na 'etaxat, qataq 'enauac na ñotta'a't mañopi. Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ila'a da ñañoamaqchiguiñi.

²²Nache ñanem da no'on la'aqtac na shiguiñacpi maye lo'onatac, 'eeta': Ñataqta qalota qome na qaña'alqui qataq qanlaxachiichigui ana auaxai, qataq ñataqta qalota qome na maño ana 'alhua.

²³Qaq nvi' so pe, ime qataq anac so yo'oxoñi, qaq 'era da 'eetec so na'a'q cinco.

²⁴Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapeco': Ñaxaalec qome ana 'alhua 'enauac na ñotta'a't shiguiñacpi: Nlopi qataq na huauecpi, qataq nam ñotta'a't hualectapigui'pi. Qaq 'era da 'eetec.

²⁵Nache Ñimaye ño'ot 'enauac ne'ena shiguiñacpi, nlopi qataq na huauecpi, qataq nam ñotta'a't hualectapigui'pi. Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ila'a da ñañoamaqchiguiñi.

²⁶Ime, nache Ñimaye 'enapeco': Nagui so'otaq ca shiñaxaua, 'eeta'ama qomi'. Qataq huo'o da 'enec da ilo'ogue na ñaqa, maño, shiguiñacpi, nlopi qataq na huauecpi, qataq nam hualectapigui'pi.

²⁷Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot so shiřaxaua, ñe'enaxatchigui da maiche lataxac Ñimaye, ño'o't soua ñale qataq aso 'alo.

²⁸Ime, qaq ñanema da no'on la'aqtac, 'eeta': «Ñataqta qalota qome ca qaña'alquipi, qanlaxacheetelec ana 'alhua qataq qauloñeegue, nataqa'en qauloñeegue na ññaq qataq na maño qataq 'enauac na shiguiñacpi maye huallectapigui'.»

²⁹Ime, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapeco': «Hua', nagui qami' sanema 'enauac ana huouepi maye huo'o ana ala maye ñaxattalec ana 'alhua, qataq ana qo'oipaqpi maye huo'o ana ala. Qaq 'enauac anamaye qollequiiat.

³⁰Qaq na shiguiñacpi, qataq na huallectapigui'pi, qataq na mañopi, qalaq 'enauac namayepi da sanem na 'auaqpi da chectac.» Qaq 'era da 'eetec.

³¹Qaq co'ollaq imat Ñimaye 'enauac na lo'onatacpi, nache ila'a da ñataqta ñañamaqchiguiñi. Qaq nvi' so pe, ime qataq anac so yo'oxoñi, qaq 'era da 'eetec so na'a'q seis.

Génesis 2

¹Qaq 'era da 'eetec, da ime na piguem qataq ana 'alhua, qataq 'enauac na huetalecpi naamaye.

²Qaq co'ollaq ivita so na'a'q siete, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, imat nam lo'onatacpi nache nmatec.

³Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaalec da no'on la'aqtac se'eso na'a'q siete, qataq iñotauga da yaqto' qaño'oxoren Ñimaye, cha'aye se'eso na'a'q huetoigui da nmateeguesop 'enauac na lo'onatacpi.

⁴Qaq 'era da na'aqtaguec co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ño'ot na piguem qataq ana 'alhua.

So shiřaxaua qoñanalec ye 'alhua le'enaxat Edén

Qaq Ñim Nataxala' co'ollaq ño'ottac na piguem qataq ana 'alhua,

⁵nache saxanaxa co'ollaxa da huo'o aca ñaxat ana qo'oipaq qataq na 'auaqpi, cha'aye Ñim Nataxala' saxanaxa da ñauo'o ca auot da yaqto' talec ana 'alhua, qataq saxanaqca ca ishet da do'onataxaalec.

⁶Qaq nachaqnata na 'etaxat da chegoqtapoigui ana 'alhua, nache icottalec 'enauac ana 'alhua.

⁷Qaq huaña nache Ñim Nataxala', ño'ot so shiřaxaua ñachegoxotaigui na 'alhua. Ime, nache iquichichiguiilo naua nmic lauaco, qataq ñanem da lca'alaxa. Nache so shiřaxaua huo'o da lca'alaxa.

⁸Ime, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala', ño'ot so nanqa' ana nañiguishé, huaigui naqa'en yem 'alhua Edén yem pa'aigue da nala' lliguisheguém. Ime, nache ñanalec so shiñaxaua maye lo'onatac.

⁹Ime, nache ñaxaalec naqa'en 'enauac ana ñotta'a't no'on qo'oipaq, anam huo'o ana ala maye ishet da qanallec. Qaq na laiñi som nanqa' ana nañiguishépi, qalaq ñanangui aso qo'oipaq maye chegaqaigui da nca'alaxa, qataq aso qo'oipaq maye chegaqaigui da qañauatton da no'on qataq da qauem.

¹⁰Qaq so 'alhua maye le'enaxat Edén chegoqchiguiña so tala, qaq somaye cuatro soua la'auaxaco, nache ipettalec so nanqa' ana nañiguishé.

¹¹Qaq so hua'auñi se'eso tala le'enaxat Pisón, somaye imata da colesop ye 'alhua maye le'enaxat Javilá, yem huaña na oro.

¹²Qaq nam oro maye huaña yi'ie 'alhua qalaq ñataqta no'on, nataqa'en huaña na no'on qo'oipaq lcha'q, qataq na no'on coma' maye le'enaxat ónice.

¹³Qaq so lya tala qalaq le'enaxat Guihón, qaq nacheso so imata da colesop ye 'alhua maye le'enaxat Cus.

¹⁴Qataq so lya tala qalaq le'enaxat Tigris, maye nacheso som connegue da nala' lliguisheguém yem 'alhua maye le'enaxat Asiria, qaq so lya tala qalaq nacheso so le'enaxat Éufrates.

¹⁵Qaq Ñim Nataxala', co'ollaq mashe ñanalec so shiñaxaua yem nanaxanaqa' maye huaña ye Edén da yaqto' do'onataxaalec qataq ilo'ogue,

¹⁶nache ñanem da la'aqtac, 'eeta': «'Am ishet da qollec ana ala 'enauac ana qo'oipaqpi maye huaigui na nanaxanaqa',

¹⁷qalaxaye nacharata ara qo'oipaq maye chegaqaigui da qañauatton ca no'on, qataq ca qauem, saishet qome da qollec ana ala aramaye, cha'aye qom qollec nache 'aleu.»

¹⁸Qaq ime nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala' 'enapeco': «Sa ñañamaxaño da 'oonolec da shiñaxaua. Añem so'ot qome ca ntaunaxaua.»

¹⁹Nache Ñim Nataxala' ñachegoxotaigui na 'alhua da ño'ot 'enauac na shiguiñacpi, qataq 'enauac na mañopi, nache ñauegueua'a so shiñaxaua da yaqto' somaye ño'ot na le'enaxatpi. Qaq na le'enaxatpi na shiguiñacpi maye se'eso shiñaxaua ñanagui, qaq nachena na le'enaxatpi co'ollaxa.

²⁰Nache so shiñaxaua ñauo'o na le'enaxat 'enauac na shiguiñacpi maye huauec qataq na mañopi maye huañotac, qataq 'enauac na shiguiñacpi maye ishet da nlopi, qalaxaye namayépi qaica ca taiguet da ntaunaxaua somaye.

²¹Qaq huaña, nache Ñim Nataxala' ñasaxalec so lta'araic lo'ochaxa so shiñaxaua, qaq co'ollaq do'ocheta somaye, nache nqateua'a so 'oonolec lcheshet. Ime, nache qaltaq ñe'eguelaxatta't na lapat.

²²Nache Ñim Nataxala' ñachegoxotchigui se'eso ncheshet da ño'ot aso 'alo. Ime, qaq ñauegueua'a som ñale.

²³Qaq somaye co'ollaq ila'a asomaye, nache ña'alaxalec 'enapeco': «¡Ana'ana nachana ana maiche ñapachiyaxaua, qataq maiche ipi'inecñaxaua! Anamay le'enaxat qome <'alo,> cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachegoxotaigui nam ñale.»

²⁴Qaq ñoqo'oye ca ñale ca'ai qome ca lta'a qataq aca late'e, da yaqto' lmayaxaua aca lhua, nache caamaye 'eeta'am da 'oonolec shiñaxaua.

²⁵Qaq so ñale qataq aso 'alo, soomaye hueutraec co'ollaxa, qalaxaye soomaye saishet da ncoqta'ape.

Génesis 3

So shiñaxaua sañalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qalaxaye so na'araxanaq ñataqta sa nqalat, napacalec 'enauac na lañepi shiguiñacpi maye lo'onatacpi Ñim Nataxala', qaq somaye inato' aso 'alo, 'eeta': «¿'Eesa peta'a da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da saishet da qami' ñashenema da qolliqui ana ala ana qo'oipaqpi maye huaigui ne'ena nanqa' ana nañiguishe?»

²Nache aso 'alo 'enapeco': «Seshetaq da sacheguenaq ana ala camachaqca ana qo'oipaqpi maye huaigui ne'ena nanqa' ana nañiguishe,

³qalaxaye chaqarata ara qo'oipaq maye nangui na laiñi ne'ena nanaxanaqa', Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' 'enapegalo da saishet da sacheguenaq, qataq saishet da sepotaqpegueua'a ana ala aramaye. Cha'aye da shenaqtec de'era, nache seleuaq.»

⁴Qalaxaye so na'araxanaq 'enapego' aso 'alo, 'eeta': «Saishet da 'en. Saishet qome da qaullivi.

⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñañateeta da qom qolliqui ana ala ara'ara qo'oipaq, nache huo'o da qarauattonaxanaxaqui, da qauauattoñi ca no'on qataq ca qauem, qaq huaña nache qoñiita'am Ñimaye.»

⁶Nache aso 'alo ila'a co'ollaxa da ana ala asa'aso qo'oipaq ñataqta 'onaxai, nache huo'o da lyaxa da chec, qataq da lyaxa da huo'o da lauatonaxanaxac. Nache nqat aso 'oonole ala asomaye nache chec, qaq ime nache ñanem so lhua, nache somaye nataqa'en chec.

⁷Qaq huaña, nache soomaye ne'ettrec naua la'ai'te, qataq ntoue'n, nache ilora'a da hueutraec. Qaq huaña nache ño'o't aso higo laue da ñauo'o lo'ola't.

⁸Qaq so ñale qataq aso 'alo, co'ollaq hua'axaira'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna da coleetapeguelec so nanqa' ana nañiguishepi, quetaigui so la'at atomteguet so avit, nache soomaye nqañoxyiñi co'ollaxa, taroigui so qo'oipaqsat se'eso nanaxanaqa'.

⁹Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala', iŷaxanaique co'ollaxa se'eso ŷale, 'eeta': «¿Hua'ague ca qoueta'ague?»

¹⁰Nache so ŷale ŷasat, 'eeta': «'Am sa'aqta'aguet da 'aucoleetapeguelec na nanqa' ana nañiguishé, nache huo'o da icolanaxa, cha'aye sootauec. ŷoqo'oye ñeqañoxxoñi.»

¹¹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna inat 'eeta': «¿Negue't ca 'am da'aqtaxanem da qouetauec? ¿Qollec peta'a ana ala ara qo'oipaq maye 'am shenapega co'ollaxa da sa qollec?»

¹²Nache so ŷale ŷasat, 'eeta': «Ara 'alo maye aŷem 'aŷa'anem da ñauegaxaua, aramaye aŷem ŷanem aso ala ara'ara qo'oipaq, nache aŷem sachec.»

¹³Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala', inat aso 'alo, 'eeta': «¿Ta'ainco' da 'auo'ot de'era?» Nache asomaye ŷasat, 'eeta': «So na'araxanaq aŷem ŷatenachet, ŷoqo'oye sachec aso ala ara'ara qo'oipaq.»

¹⁴Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega so na'araxanaq, 'eeta': «Qaq souaxat de'era 'auo'ot, nache qauem qome da 'icŷaxac da 'auallectaigui 'enauac na laŷepi shiguiŷacpi. Qaq nache chegoqchiguiña nagui da 'am 'auauallectapigui', qataq qollecac na lsoche na 'alhua, 'enauaque naua na'axa'te da 'arca'alaxa.

¹⁵Qaq Aŷem, so'ot da 'am, qataq ara 'alo qami' npa'aguenaxau', nache 'ena'am qome ca 'aŷa'alaqpi, qataq ca llalaqpi aramaye. Ca llalaqpi aramaye pigui qome na 'arqaic, qaq 'am 'anaigui qome ana lla'axa.»

¹⁶Qataq 'enapega aso 'alo, 'eeta': «Ñequigaxatec qome da 'anque'eenaxac qom ivita da huo'o ca 'aŷa'alec, qataq ŷataqta huo'o da 'anqui'ic qom 'auco'o. Qalaxaye imalec qome da 'arauoche da 'arhua, qaq damaye 'am ilo'ogue qome.»

¹⁷Qataq 'enapega so ŷale, 'eeta': «Qaq souaxat da 'aualaxaguet ara 'arhua, da qollec aso ala ara qo'oipaq maye sheetega co'ollaxa da saishet da qollec, nache nagui ana 'alhua talec qome da qauem, souaxat 'am. Qataq ŷataqta huo'o qome da 'anque'eenaxac da 'auo'onataxan, da yaqto' 'auachiguiñi ca qollec, 'enauaque naua na'axa'te da 'anachaalataxac.

¹⁸Ana 'alhua ñaxaalec qome ana ŷotta'a't ŷaxat, nache qollecac qome ana huoue no'onaxa lashe.

¹⁹Qataq ŷataqta 'anchelchaqchiguiñi qome da 'auo'onataxaatac, da yaqto' 'auachiguiñi ca qollec, choche ivitta'a da 'avi'eguelaxaigui ana 'alhua, maye 'auachegaqagui co'ollaq 'am qaŷo'ot, cha'aye 'am 'alhua lsoche, qaq nam 'alhua lsoche 'apactoigui qome.»

²⁰Nache so ŷale ŷanagui da le'enaxat Eva aso lhua, cha'aye asomaye nache late'e qome 'enauac na shiŷaxauapi.

²¹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷo'o't soua alogo soomaye, ŷachegoxotaigui na lo'oc na shiguiŷacpi, da yaqto' so ŷale qataq aso lhua ŷaayeñi.

²²Qataq 'enapeco': «Nagui dam shiŷaxaua, damaye 'eeta'ama qomi', da ŷaŷaten da no'on qataq da qauem. Qaq saiueno'o' da nataqa'en nqat ana ala ara qo'oipaq maye chegaqaigui da nca'alaxa, cha'aye da chec nache chochaq tatec da lca'alaxa.»

²³Qaq ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala', ŷo'orauec so shiŷaxaua, ca'ai naqa'en so nanaxanaqa' maye huaigui ye 'alhua Edén, nache ŷamaxalec da ŷo'ot na 'alhua, maye maiche chegaqaigui co'ollaxa.

²⁴Qaq co'ollaq ime da ŷo'orauec so shiŷaxaua, nache da pa'aigui da nala' lliguisheguem yem nanaxanaqa' maye huaigui ye Edén, ŷanaleguete soua huo'o da lca'alaqa' maye huo'oi naua laua't, qataq som ŷeelonec 'ettaigui maye coleetagui, da yaqto' saishet da huo'o ca ivireua'a aso qo'oipaq, maye chegaqaigui da nca'alaxa.

Génesis 4

So Caín qataq so Abel

¹Qaq so ŷale hue'eguet co'ollaxa aso lhua Eva, nache asomaye hualaxai, nache huo'o so llalec le'enaxat Caín. Nache 'enapeco': «Mashe huo'o na ŷalec ŷale. Ñim Nataxala' aŷem ŷanem.»

²Qaq ime co'ollaxa, nache qaltaq huo'o so lŷa llalec, le'enaxat Abel, som lqaŷa so Caín. Qaq so Abel, ŷataqta nalemaqteguet co'ollaxa da ilotague' ana qaguetapi, qaq so Caín, qalaq nalemaqteguet da ŷo'ottac na 'alhua.

³Qaq co'ollaq qaŷoqteguelo soua na'axa'te, nache huo'o so na'a'q da so Caín ndoua'a Ñim Nataxala' aso lachetaqtaxanaqte, ŷachegoxotaigui da lo'onataxanaxac na 'alhua.

⁴Qaq nataqa'en so Abel ndoua'a Ñim Nataxala' so ŷataqta 'onaxaic la'auaxanec llalaqpi aso lalo qaguetapi. Qaq Ñim Nataxala' ŷataqta ŷamaateguet so Abel, qataq aso lachetaqtaxanaqte,

⁵qalaxaye saishet da 'eetec de'era da ŷamaateguet so Caín, ivira'a aso lachetaqtaxanaqte. ŷoqo'oye so Caín ŷataqta dalemata, nache qauem naqa'en da lashiguiŷaxac.

⁶Nache Ñim Nataxala' 'enapego' somaye, 'eeta': «¿Ta'ainco' da 'aulemata, qataq da qauem da 'arashiguiŷaxac?

⁷Da 'auo'ot taxa ca ŷaŷamaqchiguiñi, qaq ishet taxa da 'anamatasheguem. Qalaxaye ye saishet da 'auo'ot, nache dam nasouaxashet mashe naŷamaxattai' da 'am loxonec qome. Qamaq 'am maye ishet taxa da 'oxonec damaye.»

⁸Qaq huo'o so na'a'q, nache so Caín icoyeguen so lqaŷa Abel da yaqto' tareuga so no'onaxa. Qaq co'ollaq mashe huetrauga so no'onaxa, nache so Caín iloquiaxan so lqaŷa Abel, nache ŷalauat.

⁹Qaq huaña nache Ñim Nataxala' inat so Caín, 'eeta': «¿Hua'ague ca hueta'ague ca 'arqaña Abel?» Nache so Caín ñasat, 'eeta': «Aque', sa sañaten. ¿Maye nachañemo' da selotague' so ñaqaña?»

¹⁰Nache Ñim Nataxala', 'enapego' somaye, 'eeta': «¿Ta'ainco' da 'auo'ot de'era? Cha'aye naua ltago'q so 'arqaña, maye 'aucoreleguete ana 'alhua, añem ña'alaqto'oto da so'oteque ca nalochiguiñi lataxac.

¹¹Qaq ñoqo'oye qauem qome ca 'am talec, qataq 'am qanqateeguesop nam 'alhua maye huecoreleguete soua ltago'q so 'arqaña maye 'aualauat.

¹²Qaq na'aictoxo' da 'auo'onataxaalec na 'alhua, qalaxaye qaica qome ca ala ca 'añiguishec. Qataq chochaq tatec qome da 'aucoleeteguelec ana 'alhua, nache saishet da 'anmatec.»

¹³Qaq huaña, nache so Caín ñasateguet Ñim Nataxala', 'eeta': «Añem, saishet da ñalo'oguet de'era lta'araic ñeuaxanaguec.

¹⁴Nagui añem 'auo'orauec da sheca'ai ne'ena 'alhua, qaq chochaq tatec qome da secoleeteguelec ana 'alhua qaica ca ñemataxac, nache qañoqtaique da qoneta. Qaq da nache 'eetec de'era, nache camachaqca ca añem natenalec, nache añem ñalauat.»

¹⁵Qalaxaye Ñim Nataxala', ñasateguet somaye, 'eeta': «Da huo'o ca 'am ñalauat, nache camaye siete da qañe'eguelaxalec da qañauo'o ca nhuaxanaguec.» Nache Ñim Nataxala', ñauo'o so na'anaxat so Caín, da yaqto' cam natenalec somaye, nache saishet da ñalauat.

¹⁶Nache so Caín jec da ca'ai yem huaña da na'aqtaxaatague' Ñim Nataxala', nache nqo'ona da nalec ye 'alhua maye le'enaxat Nod, maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem ye Edén.

So llalaqpi so Caín

¹⁷Qaq so Caín hue'eguet co'ollaxa aso lhua, nache asomaye hualaxai, qaq ñiguiñi co'ollaxa so llalec nache ñanagui da le'enaxat Enoc. Qaq ime co'ollaxa, nache so Caín no'oxoosheguem so huaqta'a't ñyecpi, som ñamata'ac da le'enaxat Enoc, maye 'eeta'am da le'enaxat som llalec.

¹⁸Qaq so Enoc, nacheso so lta'a so Irad, qaq so Irad, nacheso so lta'a so Mejuyael, qaq so Mejuyael nacheso so lta'a so Metusael. Qaq so Metusael nacheso so lta'a so Lamec.

¹⁹Qaq so Lamec dos co'ollaxa soua lhua't. Aso 'oonole le'enaxat Ada, qaq aso lña le'enaxat Silá.

²⁰Qaq aso Ada, huo'o so llalec le'enaxat Jabal. Qaq somaye, nacheso som hua'auchiguiñi co'ollaxa da netaigui na npe'l, qataq lalo ana huaca.

²¹Qaq so Jabal huo'o so lqaña le'enaxat Jubal. Qaq nacheso som chegoqchigui da huo'o ana nvique arpa, qataq ana nasheere.

²²Qaq nataqa'en aso Silá deco'o co'ollaxa, nache huo'o so llalec le'enaxat Tubal Caín. Qaq nacheso so ño'ottac co'ollaxa na bronce qataq na lcat. Qaq so Tubal Caín huo'o aso lqaña maye le'enaxat Noamá.

²³Qaq huo'o so na'a'q, nache so Lamec 'enapegalo soua lhua't Ada qataq aso Silá, 'eeta': «Ñaq qana'axañoiichigui da ña'aqtac: salauat co'ollaxa so shiñaxaua souaxat da añem ique'emaqchet, qataq salauat co'ollaxa so nsoqolec souaxat da añem iuxaatac.

²⁴Qaq so Caín da siete da qaño'eguelaxalec da qaño'o ca lvi', nache añem iuen qome da setenta y siete da qaño'eguelaxalec da qaño'o ca ivi'.»

So lña llalec so Adán qataq aso Eva

²⁵Qaq so Adán qaltaq ñe'eguelaxalec da hue'eguet co'ollaxa aso lhua, nache asomaye huo'o so llalec, nache ñanagui da le'enaxat Set, cha'aye 'enapeco': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna, añem ñanem na lña ñalec da nmeneguet naqa'en so Abel, som ñalauat so Caín.»

²⁶Qaq nataqa'en so Set, huo'o co'ollaxa so llalec, nache ñanagui da le'enaxat Enós. Qaq nacheso som chegoqchigui da qaño'oxoren da le'enaxat Ñim Nataxala'.

Génesis 5

So llalaqpi so Adán

¹Qaq 'ana, ana nere maye nanettalec na le'enaxatpi so llalaqpi so Adán. Co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot so shiñaxaua, nache ñe'enaxatchigui da maiche lataxac Ñimaye:

²ño'ot so ñale qataq aso 'alo, nache ñanema so no'on la'aqtac. Qaq se'eso na'a'q, co'ollaq ime da ño'o't soomaye, nache Ñimaye ñanagui da le'enaxat shiñaxau'.

³Qaq so Adán mashe ivi' co'ollaxa soua ciento treinta vi'iye da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec, som ñanagui co'ollaxa da le'enaxat Set, qaq somaye ñataqta 'eeta'am so lta'a.

⁴Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Adán qaltaq queuoiguilo soua ochocientos vi'iye da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaicpi llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi,

⁵qaq da ima'a't soua vi'iye da nachaalataxac somaye, nache ivi' soua novecientos treinta vi'iye. Qaq huaña, nache ileu.

⁶Qaq so Set, ivi' co'ollaxa soua ciento cinco vi'iye, nache ñiguiñi so llalec Enós.

⁷Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Set qaltaq queuoiguilo soua ochocientos siete vi'iye da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaicpi llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

⁸Qaq da ima'a't soua vi'ie da nachaalataxac somaye, nache ivi' soua novecientos doce vi'ie. Qaq huaña, nache ileu.

⁹Qaq so Enós, ivi' co'ollaxa soua noventa vi'ie, co'ollaq ñiguiñi so llalec Cainán.

¹⁰Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Enós qaltaq queuoiguilo soua ochocientos quince vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaicpi llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

¹¹Qaq da ima'a't soua vi'ie da nachaalataxac somaye, nache ivi' soua novecientos cinco vi'ie. Qaq huaña, nache ileu.

¹²Qaq so Cainán ivi' co'ollaxa soua setenta vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec Malalel.

¹³Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Cainán qaltaq queuoiguilo soua ochocientos cuarenta vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaicpi llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

¹⁴Qaq da ima'a't soua vi'ie da nachaalataxac somaye, nache ivi' soua novecientos diez vi'ie. Qaq huaña, nache ileu.

¹⁵Qaq so Malalel, ivi' co'ollaxa soua sesenta y cinco vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec Yared.

¹⁶Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Malalel qaltaq queuoiguilo soua ochocientos treinta vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaicpi llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

¹⁷Qaq da ima'a't naua vi'ie da nachaalataxac somaye, nache ivi' soua ochocientos noventa y cinco vi'ie. Qaq huaña, nache ileu.

¹⁸Qaq so Yared, ivi' co'ollaxa soua ciento sesenta y dos vi'ie, co'ollaq ñiguiñi so llalec Enoc.

¹⁹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Yared, qaltaq queuoiguilo soua ochocientos vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaicpi llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

²⁰Qaq da ima'a't soua vi'ie da nachaalataxac somaye, nache ivi' soua novecientos sesenta y dos vi'ie. Qaq huaña, nache ileu.

²¹Qaq so Enoc ivi' co'ollaxa soua sesenta y cinco vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec Matusalén.

²²Qaq so Enoc, qalaq ñataqta queteleguete co'ollaxa naua 'eetapegueeque Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq co'ollaq ime da ñiguiñi so llalec Matusalén, nache somaye qaltaq queuoiguilo soua trescientos vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaicpi llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

²³Qaq da ima'a't soua vi'ie da nachaalataxac, nache ivi' soua trescientos sesenta y cinco vi'ie.

²⁴Qaq cha'aye so Enoc, ñataqta queteleguete naua 'eetapegueeque Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache huo'o so na'a'q da choche qaiqattac, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñauec somaye.

²⁵Qaq so Matusalén, ivi' co'ollaxa soua ciento ochenta y siete vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec Lamec.

²⁶Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Matusalén qaltaq queuoiguilo soua setecientos ochenta y dos vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaicpi llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

²⁷Qaq da ima'a't soua vi'ie da nachaalataxac somaye, nache ivi' soua novecientos sesenta y nueve vi'ie. Qaq huaña, nache ileu.

²⁸Qaq so Lamec ivi' co'ollaxa soua ciento ochenta y dos vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec,

²⁹som ñanagui da le'enaxat Noé, cha'aye 'enapeco': «Ñim Nataxala', talec naqa'en ana 'alhua dam qauem, qataq ñataqta qapa'atta naqa'en da qaro'onataxanaxac da so'onataxanaqteguelec, qalaxaye ne'ena nogotolec, namaye nachena na ño'ot qome cam qanmataxac.»

³⁰Qaq co'ollaq mashe ñiguiñi so Noé, nache so Lamec, qaltaq queuoiguilo soua quinientos noventa y cinco vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaicpi llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

³¹Qaq da ima'a't soua vi'ie da nachaalataxac somaye, nache ivi' soua setecientos setenta y siete vi'ie. Qaq huaña, nache ileu.

³²Qaq so Noé, mashe ivi' co'ollaxa soua quinientos vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq huo'oi soua llalqa: Sem, Cam qataq so Jafet.

Génesis 6

Da lasouaxashet na shiřaxauapi

¹Qaq so shiřaxauapi co'ollaq mashe naleguete naua 'aleu' ana 'alhua, qataq mashe huo'o so llalpi 'alpi,

²nache som llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ila'a co'ollaxa da se'eso 'alpi ñataqta 'onaxaipi, nache lca'agui asomayepi, nache huaroneguet anam ñataqta lauela.

³Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapeco': «Saishet da sa'aqta'a ca shiřaxaua da nache 'eetai' da nca'altauec, cha'aye camaye choche lapat. Qaq ñoqo'oye sanem qome da ivi' caua ciento veinte vi'ie da nachaalataxac.»

⁴Qaq huo'o co'ollaxa so logoraicpi shiřaxauapi ana 'alhua, qataq co'ollaq so llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huaroneguet aso llalpi so shiřaxauapi, da yaqto' huo'o ca llalaqpi. Qaq somayepi nacheso som ñataqta ño'oxoraicpi, qataq 'añaxaicpi soua hua'au' vi'ie.

⁵Qaq Ñim Nataxala' ila'a co'ollaxa da so shiřaxauapi ana 'alhua řapacauac da řo'ottac na qauem, qataq da nache lhuennataxac da řo'ottac na qauem,

⁶nache řataqta huo'o da nqui'ic souaxat da řo'ot co'ollaxa so shiřaxaua.

⁷Nache 'enapeco': «Sapalaxat qome na shiřaxauapi maye řo'onatacpi maye netalec ana 'alhua, qataq nataqa'en na shiguiřacpi nlopi, qataq na shiguiřacpi maye hualectapigui', qataq na mařopi. ¡Ařem řataqta huo'o da ñequi'ic souaxat da so'ot co'ollaxa namayepi!»

⁸Qalaxaye Ñim Nataxala' nachesota so Noé da řařamaxareeta co'ollaxa.

So Noé řa'ara't aso nnotaxaqui

⁹Qaq 'era da na'aqtaguec so Noé. So Noé řataqta no'on da lataxac, qataq řataqta řalaxaleguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Co'ollaq řalectaigui so shiřaxauapi, qaq nachesota somaye da řo'ottac nam 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁰Qaq so Noé huo'oi co'ollaxa soua tres llalqa, qaq nachesoua so Sem, Cam qataq Jafet.

¹¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ila'a co'ollaxa da ana 'alhua řataqta nlaqtelec na qauem qataq da loquixac,

¹²cha'aye 'enauac so shiřaxauapi da qauemaicpi. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ila'a da nlaqtelec na qauem ana 'alhua,

¹³nache 'enapego' so Noé, 'eeta': «Mashe iuennataxac da imeuo ñaqa'en 'enauac na shiřaxauapi. Cha'aye souaxat na lasouaxashetpi namayepi, nache ana 'alhua řataqta qalota da loquixac, qaq řoqo'oye ñelaxaañi qome namayepi, qataq 'enauac ana 'alhua.

¹⁴Qaq řoqo'oye 'aua'ara't qome aca 'annotaxaqui, 'auo'onataxana ana qo'oipaq maye huo'o na lcha'q. Qataq 'auauo'oi caua ndaqa'ate na pa'auo acamaye, qataq 'auapogui 'enauac na lpoxořaxa acamaye, na pa'auo qataq na pa'auac 'auapoxona na qo'oipaq lcha'q, yaqto' saishet da inoxoneuo na 'etaxat.

¹⁵Qaq qom 'auo'ot aca 'annotaxaqui, nache acamaye 'enaua naua laloqnaqa'ate: ciento treinta y cinco metros ye lalogaxa, qataq veintidós metros y medio ye lcateueegue, qataq trece metros y medio ye lshequitchequemegue.

¹⁶'Auauota'a tres qome caua ñyaqa řashiquitcheregue'm, qataq 'auauo'o ca nalloxogui ca pa'atcheguem ñyec, qataq 'auauo'o ca 'oonolec lasom naua'a 'anqa'en na laře.

¹⁷Cha'aye Ařem ñamaq qome ca auot da ipaxalec ana 'alhua, nache nlaxaañi qome 'enauac nam huo'o da lca'alaxa maye netalec 'enauac na pa'aiguelo ana 'alhua. Qaq 'enauac qome nam huatalec ana 'alhua ileu.

¹⁸Qalaxaye Ařem, 'am ñařamaxate' qome, qaq aca 'annotaxaqui inoxooroigui qome naua 'ařa'alqa, 'arhua, 'aratel qataq 'am.

¹⁹Qaq nataqa'en inoxonoigui 'anqa'en qome aca'aca notaxaqui ca ñale qataq aca 'alo, nam shiguiyacpi maye netalec ana 'alhua, yaqto' nca'alec qome, 'eeta'am 'am.

²⁰Qaq 'arýateuo qome da 'aunoxonoigui aca'aca notaxaqui, caua dosta'ape na ñotta'a't shiguiyacpi maye netalec ana 'alhua: Nam mañopi qataq na shiguiyacpi maye nlopi, qataq nam hualectapigui', da yaqto' nache queta da nca'altauec.

²¹Qataq nataqa'en 'alañona't qome 'enauac na ñotta'a't nallecpi, nache 'auañamaxat, yaqto' 'am qataq cam shiguiyacpi huo'o ca aloq.»

²²Qaq so Noé ño'ot co'ollaxa 'enauac nam ñamaxalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Génesis 7

Ipaxaalec ana 'alhua

¹Qaq ime, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Noé, 'eeta': «'Aunoxonoigui añi notaxaqui, 'arýatreuo 'enauaque naua 'año'alqa, cha'aye nache 'amta da qoqueelec nam sheetapeguecpi, saishet da qoneta'am nam 'aualecta'aguet shiñaxauapi.

²Qataq 'auaconeua'alo qome caua siete nauaxañaxau', ñale qataq 'alo 'enauac na shiguiyacpi maye qui'itta. Qalaxaye 'oonolec ca ñale qataq 'oonole aca 'alo nam shiguiyacpi maye saishet da qui'itta.

³Qataq nataqa'en 'auaconeua'alo caua siete nauaxañaxau' nam ñotta'a't mañopi, yaqto' nache 'eetai' saishet da daqat da lataxac da netalec ana 'alhua.

⁴Cha'aye qom inoxoorec caua siete na'axa'te, nache anac ñaqa'en ca auot, maye huaiguilo caua cuarenta na'axa'te qataq cuarenta pe' da anactac camaye. ¡Sapalaxat qome 'enauac nam huo'o da lca'alaxa maye ño'onatacpi, nam netalec ana 'alhua!»

⁵Qaq so Noé, ño'ot co'ollaxa 'enauac nam ñamaxalecpi Ñim Nataxala'.

⁶Qaq co'ollaq ipaxaalec ana 'alhua, nache so Noé mashe ivi' soua seiscientos vi'iye da nachaalaxataxac.

⁷Qaq huaña co'ollaxa nache inoxonoigui aso notaxaqui, lýatreuo soua llalqa, lhua, qataq soua latel, da yaqto' naneltaxaareguet so auot lta'araic.

⁸Qaq som shiguiyacpi maye qui'itta qataq som saishet da qui'itta, qataq so mañopi, qataq 'enauac som hualectapigui'pi,

⁹lýateuo co'ollaxa so Noé da inoxonoigui aso notaxaqui, dosta'ape, ñale qataq 'alo. Qaq ipacchigui da ñamaxalec co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁰Qaq co'ollaq inoxoorec soua siete na'axa'te, nache so auot lta'araic talec ana 'alhua,

¹¹huetoigui so na'a'q diecisiete so ca'agoxoic dos, co'ollaq so Noé mashe ivi' soua seiscientos vi'iye da nachaalataxac, qaq nache huetoigui se'eso na'a'q da

nachepiaxatasheguem na 'etaxat maye pa'atañi, qataq nauatec na llecpi na 'etaxat na piguem.

¹²Qaq cuarenta na'axa'te, qataq cuarenta pe' da anactac so auot da tateguelec ana 'alhua.

¹³Qaq nacheso se'eso na'a'q, da so Noé inoxonoigui aso notaxaqui, lÿatreuo soua llalqa, Sem, Cam qataq Jafet, qataq aso lhua, qataq soua tres latel.

¹⁴Qataq nache lÿatreuo soomaye, 'enauac so ÿotta'a't shiguiÿacpi maye huauec, qataq so shiguiÿacpi nlopi, qataq 'enauac som hualectapigui'pi, qataq 'enauac so maÿopi.

¹⁵Qaq 'enauac se'eso shiguiÿacpi lÿateuo co'ollaxa so Noé da inoxonoigui aso notaxaqui, dostega't somayepi.

¹⁶Qaq ipacchigui dam ÿamaxalec co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna so Noé, da ÿale qataq 'alo, som ÿotta'a't shiguiÿacpi maye inoxonoigui aso notaxaqui. Ime co'ollaxa, nache Ñim Nataxala' ÿapogui so lasom aso notaxaqui.

¹⁷Qaq se'eso auot lta'araic, iviraxattrec soua cuarenta na'axa'te da anactac, tateguelec ana 'alhua. Qaq co'ollaq nquictasheguem so 'etaxat, nache aso notaxaqui nyiisheguem, nache huaÿoxootapigui'.

¹⁸Qaq so 'etaxat nache nquictasheguem co'ollaxa, qaq aso notaxaqui nache huaÿoxootapigui'.

¹⁹Qaq souaxat da nquittasheguem so 'etaxat, nache ivitta'a da imoolec naqa'en aso qaÿoqotcheguemec qasoxonaxapi.

²⁰Qaq co'ollaq imoolec naqa'en aso qasoxonaxapi so 'etaxat, nache ivi' siete metros so ÿapacasheguem.

²¹Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa, da ileu 'enauac so shiÿaxauapi maye netalec ana 'alhua, qataq so maÿopi, shiguiÿacpi nlopi, qataq so shiguiÿacpi maye huauec, qataq so hualectapigui'pi.

²²Qaq ileu co'ollaxa 'enauac so huetalec ana 'alhua som huo'o da lca'alaxa, qataq som huo'oi naua la'a'che.

²³Qaq nachaqsota so Noé qataq soua nqotta'ato asa'aso notaxaqui da nca'alde'c. Qaq so laÿepi qalaq 'enauac nlachiguiñi: shiÿaxauapi, qataq so shiguiÿacpi nlopi, qataq so maÿopi, qataq som shiguiÿacpi maye hualectapigui'pi,

²⁴cha'aye ana 'alhua co'ollaq ipaxaalec so 'etaxat nache ivittrec soua ciento cincuenta na'axa'te.

Génesis 8

Co'ollaq vi'iiguet so auot lta'araic

- ¹Qaq huaña, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna tachigui lauel so Noé, qataq 'enauac so shiguiyacpi maye nqotta'ai' somaye aso notaxaqui. Nache ño'ot da so la'at ñasheerelec ana 'alhua, nache so 'etaxat nquiguiñi,
- ²qataq napogui na lliguisheguempi so 'etaxat maye chegaqangui aso qañoqchiguingui auaxai, qataq nataqa'en napogui na llecpi na 'etaxat na piguem. Qaq co'ollaq vi'iiguat so auot,
- ³nache nquictañi so 'etaxat. Qaq co'ollaq ivi' soua ciento cincuenta na'axa'te, nache so 'etaxat nquictañi,
- ⁴qaq so na'a'q diecisiete so ca'agoxoic siete, nache aso notaxaqui vi'iiguat netalec aso qasoxonaxa ye Ararat.
- ⁵Qaq so 'etaxat ñaq queta co'ollaxa da nquictañi, qaq som la'auaxanec na'a'q som ca'agoxoic diez, nache mashe ishet da qaila'a asom qañoqotcheguemec qasoxonaxapi.
- ⁶Qaq co'ollaq inoxoorec soua cuarenta na'axa'te, nache so Noé ñauatoigui so nalloxogui asom lo'onata notaxaqui,
- ⁷qaq huaña nache ñachaxanec so teguesan, qalaxaye so teguesan coleetac co'ollaxa da huañotac, iuatta'a da deqaqa ana 'alhua.
- ⁸Qaq so Noé, co'ollaq ime da ñachaxanec so teguesan, nache qaltaq ñachaxanec so qoto', da yaqto' ñañaten da huo'otaq mashe deqaqa ana 'alhua,
- ⁹qalaxaye so qoto' ñe'eguelaxaua'a co'ollaxa aso notaxaqui, cha'aye saishet da ñanata ca huaña da nmatec, cha'aye ana 'alhua ñaq nlaqtelec co'ollaxa na 'etaxat, nache so Noé, ñauota'a na lhuaq da ñaconeuga so qoto', nache inoxonaqchetoigui aso notaxaqui.
- ¹⁰Qaq so Noé, qaltaq iuata'a co'ollaxa da inoxoorec soua siete na'axa'te, nache qaltaq ñachaxanec so qoto'.
- ¹¹Qaq mashe napaltapiguiñi co'ollaq ivireuo so qoto', ñachetauo aso laue aso qo'oipaq olivo ñaatagui na nashep. Qaq huaña, nache so Noé ñañaten da mashe 'emñi so 'etaxat ana 'alhua.
- ¹²Qaq so Noé, qaltaq iuata'a da inoxoorec soua lña't siete na'axa'te, nache qaltaq ñamaq co'ollaxa so qoto'. Qalaxaye huaña nache so qoto' saishet da ñe'eguelaq.
- ¹³Qaq so Noé co'ollaq ivi' soua seiscientos un vi'iye, nache daqaqtelec ana 'alhua. Qaq huetoigui co'ollaxa so la'auaxanec na'a'q, so la'auaxanec ca'agoxoic, da so Noé nqat so lapo' aso notaxaqui, qaq huaña nache ila'a da ana 'alhua mashe daqaqtelec.
- ¹⁴Qaq so na'a'q veintisiete so lña ca'agoxoic, nache ana 'alhua mashe ñoqta daqaqtelec.
- ¹⁵Qaq huaña, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega so Noé, 'eeta':

¹⁶«'Aunoteeguesop ana notaxaqui, nache 'arỹatec añi 'arhua, 'aỹa'alqa qataq ñeua 'aratel.

¹⁷'Anqatec nataqa'en, 'enauac na shiguiỹacpi maye 'anqotta'ai': maỹopi, qataq na shiguiỹacpi nlopi, qataq nam hualectapigui'pi, yaqto' talec 'enauac ana 'alhua, qataq da yaqto' huo'o ca qalota llalaqpi, nache nlaxattelec anamaye.»

¹⁸Qaq huaña, nache so Noé qataq aso lhua, qataq soua llalqa, qataq soua latel huenotreeguesop aso notaxaqui.

¹⁹Qaq nataqa'en huenotec 'enauac so shiguiỹacpi nlopi, qataq so huauecpi, qataq som hualectapigui'pi, qataq so huaỹotacpi.

²⁰Qaq ime co'ollaxa, nache so Noé ño'ot aso lca'atoxonaxalate, da yaqto' ño'oxoren Ñim Nataxala', nache ñaconeua'a so shiguiỹacpi qataq so maỹopi maye qui'itta, ñacootaua'a ñi 'oonolec se'eso ñotta'a'tpi, nache ñavigaxat ñauo'o lachetaqtaxanaqte da ñanot Ñim Nataxala'.

²¹Qaq co'ollaq ivirot Ñim Nataxala', dam ñataqta ama laitaỹaxac, nache 'enapeco': «Saishet qome da qaltaq she'eguelaxalec da sasaxalec ca qauem ña'aqtac ana 'alhua, souaxat nam qauem maye ño'otpi na shiỹaxauapi, cha'aye namayepi nache nacta'ai' co'ollaxa da iuennatega da ño'ot da qauem. Qataq nataqa'en saishet qome da qaltaq she'eguelaxa da ñelaxaani 'enauac na shiguiỹacpi, da 'eeta'am de'era so'ot nagui.

²²Qom ñaqaquo'o ana 'alhua, nache saishet qome da saqca ca nanaxanaxac, qataq ca nqataxanaxac; qataq huo'oi qome naua nta'api qataq naua latomaxaye, qataq huo'o qome ca no'omaxa qataq napaxaỹaxa, qataq na'axa'te qataq pe'.»

Génesis 9

Ñim Lo'onatac 'Enauacna naỹamaxate' so Noé

¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñanema de'era no'on la'aqtac so Noé qataq soua llalqa, 'eeta': «Ñataqta qalota qome ca qaỹa'alqui, nache qanlaxachiitelec ana 'alhua.

²Qaq 'enauac na shiguiỹacpi, maye huetalec ana 'alhua ñataqta huo'o qome da lcolanaxa da qoñiita. Qataq 'enauac na huaỹotac, qataq na huetalec ana 'alhua, qataq na 'etaxat le'ec, 'enauac da qami' sanema da qauloỹeegue qome.

³Qaq ishet qome da qolliqui 'enauac na shiguiỹacpi, qataq ana nañiguishe huoue maye qanallec. Aỹem qami' sanema.

⁴Qalaxaye saqata da saishet qome da qolliqui, ca lapat maye ñaq huetaqui na ltago'q, cha'aye naua ntago'q nachenaua naua huetaiguilo da achaaalataxac.

⁵Aỹem qami' sevitaqna'agueta naua ltago'q ca shiỹaxaua qataq ca shiguiỹac. Cha'aye ñi 'oonolec shiỹaxaua senat qome, ca 'eetec naqa'en da nachaaalataxac ca 'eeta'am lña.

⁶Da huo'otag huo'o ca ñalauat ca lya shiñaxaua, nache ca lya shiñaxaua ñalauat qome camaye, cha'aye co'ollaq qaño'ot so shiñaxaua, nache 'eeta'am qanqa'en da latakac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁷Qalaxaye qami', saqalota qome ca qaña'alquipi nache nlaqtelec qanqa'eñi ana 'alhua camayepi.»

⁸Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nataqa'en 'enapega so Noé, qataq soua llalqa, 'eeta':

⁹«Ñaq qauloichigui, Añem llapaxaño da ñañamaxatakac da qami' ñañamaxatto, qataq cam qaña'alquipi qome,

¹⁰qataq 'enauac nam shiguiñacpi maye qami' hueta'agueta, nam chegaqagui año notaxaqui: mañopi, na shiguiñacpi nlopi, qataq nam huauec, qataq 'enauac nam shiguiñacpi maye huetalec ana 'alhua.

¹¹Qaq da ñañamaxatakac da qami' ñañamaxatto, damaye saishet qome da nqochen: saishet qome da qaltaq she'eguelaxalec da selaxachigui na shiñaxauapi, qataq na shiguiñacpi, da serolec ca auot lta'araic. Qataq sa lya da ñe'eguelaxalec da huo'o ca auot lta'araic, da nlaxaño ana 'alhua.

¹²Qaq 'era da la'anaxat da ñañamaxatakac, maye chochaq tatec da qami' ñañamaxatto, qataq 'enauac na shiguiñacpi:

¹³Añem, sanaigui so lo'oc na piguem so qomoxonalo, qaq nacheso qome so la'anaxat da ñañamaxatakac, da ñañamaxate' 'enauac na huetalec ana 'alhua,

¹⁴yaqto' qom ñamaq na lo'oc na piguem, da ñamaxalec ana 'alhua, nache yo'oq qome so qomoxonalo da huetaigui namaye.

¹⁵Qaq huaña qome, nache tachigui ye iuel, da ñañamaxatakac, co'ollaq qami' ñañamaxatto, qataq 'enauac na shiguiñacpi. Qaq nache saishet qome da qaltaq huo'o ca auot lta'araic da qami' ilaxachigui.

¹⁶Qaq so qomoxonalo, qom huetaigui na lo'oc na piguem, qom sela'a, nache tachigui ye iuel dam chochaq tatec ñañamaxatakac, co'ollaq ñañamaxate' 'enauac na shiñaxauapi, qataq 'enauac na shiguiñacpi, maye huetalec ana 'alhua.

¹⁷Qaq 'era da la'anaxat da ñañamaxatakac maye llapaxaño, da ñañamaxate' 'enauac na shiñaxauapi, qataq na shiguiñacpi maye huetalec ana 'alhua.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, co'ollaq detaqtage' so Noé.

So Noé qataq soua llalqa

¹⁸Qaq soua llalqa so Noé, maye chegoqraigui aso notaxaqui, soomaye nachesoua so Sem, Cam, som lta'a so Canaán, qataq so Jafet.

¹⁹Qaq 'esoua soua tres llalqa so Noé, qaq soomaye qataq som llalaqpi, nache chegoqchigui da qaltaq qanayenalec ana 'alhua.

²⁰Qaq so Noé, ñacoolec co'ollaxa da do'onataxaalec na 'alhua, nache ñaañi aso uva.

²¹Qaq huo'o so na'a'q, nache so Noé ñyomgui so lataxa, nache taxaic, nache huetaiya', qataq huetauec, huetaigui na lauel so lpe'l.

²²Qaq so Cam, som Ita'a so Canaán, co'ollaq ila'a so Ita'a da huetauec, nache pa'auec da da'aqtaxanema soua dos lqaña't.

²³Qaq huaña, nache so Sem qataq so Jafet ñacoora so npo', nache lapaxaleguete naua maiche lallaco soomaye, qaq nacheso se'eso npo' da dapoxoora da ñapolec so Ita'a'. Qaq da yaqto' saishet da ilotragui so Ita'a' da huetauec, nache je'c qalaxaye qoshetraua'a so hueta'a somaye, qataq ñaqa'a da ilotra'ague.

²⁴Qaq so Noé nlouec co'ollaq mashe imeuec so Itaxa, qaq co'ollaq ñaŷaten dam ŷo'otec somaye, som llalec na'asa,

²⁵nache 'eeta': «ñŷataqta qauem qome ca talec ñi Canaán! ñÑimaye choche l-latac qome naua dos lqaña't!»

²⁶Qaq ime qaltaq 'enapec: «Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala', maye natamnaxala' ñi Sem, qaq ñi Canaán qalaq choche l-latac qome ñi Sem.

²⁷Qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna nquigaxattauec qome ñi Jafet, qataq lmayaxaua naqa'en ñi Sem, qaq ñi Canaán qalaq choche nlatac qome.»

²⁸Qaq co'ollaq mashe qañoqtegue so auot Ita'araic, nache so Noé, qaltaq ivi' soua trescientos cincuenta vi'ie da nachaalataxac.

²⁹Qaq ivi' soua novecientos cincuenta vi'ie co'ollaxa da nachaalataxac, nache ileu.

Génesis 10

So llalaqpi so Noé

¹Qaq 'ana ana le'enaxat lmalate som chegoxoguetpi soua llalqa so Noé: Sem, Cam qataq so Jafet, maye co'ollaq ime so auot Ita'araic, nache soomaye huo'o so llalaqpi.

²Qaq soua llalqa so Jafet: Gomer, Magog, Maday, Javán, Tubal, Mesec qataq so Tiras.

³Qaq soua llalqa so Gomer: Askenaz, Rifat, qataq so Togarmá.

⁴Qaq soua llalqa so Javán: Elisa, Tarsis, Quitín, qataq so Rodanín.

⁵Qaq 'eso som chegoxoguetpi so Jafet, maye nalec co'ollaxa so loigue aso auaxai, qaq somayepi ŷataqtac na maiche lauo' le'ecpi, llalaqpi, na'alhuapi, qataq naua maiche la'aqtaqa.

⁶Qaq soua llalqa so Cam: Cus, Misrayin, Fut qataq Canaán.

⁷Qaq soua llalqa so Cus: Sebá, Javilá, Sabta, Ragama qataq so Sabteca. Qaq soua llalqa so Ragama: Sebá qataq so Dedán.

⁸Qaq so Cus, nacheso so Ita'a so Nimrod som shiřaxaua maye hua'auchiguiñi co'ollaxa da 'añaxaic ana 'alhua.

⁹Qaq so Nimrod, qalaq chegoqchigui co'ollaxa Ñim Nataxala' da ima'aguet da 'ipiaxac. Qaq řoqo'oye qořenacnaxa da huo'o ñi 'ipiaxaic: «'Eeta'am so Nimrod, maye chegoqchigui Ñim Nataxala', da ima'aguet da 'ipiaxac.»

¹⁰Qaq so nma'pi maye hua'auchiguiñi da ilotague' co'ollaxa, le'enaxat Babel, Erec, Acad, qataq Calne, maye huaigui ye 'alhua Sinar.

¹¹Qaq nache chegoqchiguiña co'ollaxa yi'ie 'alhua da nqo'ona ye Asiria. Qaq nache huaña yemaye da no'oxoosheguem so Nínive, Rejobot, Calaj,

¹²qataq ye Resén, yem Ita'araic huaqta'a't nřecpi maye vichiguingui na laiñi yeua Nínive qataq Calaj.

¹³Qaq so Misrayin nache chegoxoguet so ludeopi, anameopi, lehabiitapi, Naftuhiitapi,

¹⁴patruseopi, Casluhiitapi qataq so caftoriitapi, som chegoxoguet so filisteopi.

¹⁵Qaq so Canaán, nacheso so Ita'a so Sidón som hua'auchiguiñi llalec, qataq so Jet.

¹⁶Qaq so Canaán nacheso so chegoxoguet son jebuseopi, amorreopi, gergeseopi,

¹⁷jiviitapi, araceopi, sineopi,

¹⁸arvadeopi, semareopi, qataq so jamatiitapi. Qaq ime co'ollaxa, nache nlagaxaañi 'enauac so cananeopi.

¹⁹Qaq so na'alhua so cananeopi nquictauec, chegoqchiguiña ye Sidón, nache ivitta'a ye 'alhua Gerar qataq ye Gaza, qataq dataigue da pa'aigue ye Sodoma, Gomorra, Adma, qataq ye Zeboyin, nache ivira'a ye Lasa.

²⁰Qaq 'eso som chegoxoguetpi so Cam, qaq somayepi řataqtac na maiche lauo' le'ecpi, llalaqpi, na'alhuapi, qataq naua maiche la'aqtaqa.

²¹Qaq so Sem som lqařa ře so Jafet, nataqa'en somaye huo'o so llalaqpi. Qaq 'enauac so llalaqpi so Éber, nache chegoxoguet so Sem.

²²Qaq soua llalqa so Sem: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, qataq so Aram.

²³Qaq soua llalqa so Aram: Uz, Jul, Geter, qataq so Mas.

²⁴Qaq so Arfaxad, nacheso so Ita'a so Selaj, qaq so Selaj nacheso so Ita'a so Éber.

²⁵Qaq qataq so Éber, huo'oi soua dos llalqa: so 'oonolec soomaye le'enaxat Peleg, cha'aye co'ollaq ñaq huo'o somaye, nache colaxagui so shiřaxauapi ana 'alhua. Qaq so lqařa so Peleg le'enaxat Joctán.

²⁶Qaq so Joctán, nacheso so lta'a so Almodad, Selef, Jasar Mávet, Yera,

²⁷Hadorán, Uzal, Diclá,

²⁸Obal, Abimael, Sebá,

²⁹Ofir, Javilá, qataq so Jobab. Qaq 'enauac se'esopi, nache llalaqpi so Joctán.

³⁰Qaq som 'alhua maye nalec somayepi, chegoqchiguiña ye 'alhua Mesa, nache dataigue da pa'aña'ague ye Sefar, nache ivitta'a aye qasoxonaxapi maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem.

³¹Qaq 'eso som chegoxoguetpi so Sem, qaq somayepi ñataqtac na maiche lauo' le'ecpi, llalaqpi, na'alhuapi, qataq naua maiche la'aqtaqa.

³²Qaq 'eso som llalaqpi soua llalqa so Noé, ñataqtac na maiche nhuo' le'ecpi, qataq naua maiche nma'ate. Qaq co'ollaq mashe qañoqtegue so auot lta'araic, nache somayepi nlagaxaalec 'enauac ana 'alhua.

Génesis 11

Aso naue ye Babel

¹Qaq se'eso na'a'q so shiřaxauapi ana 'alhua, nache 'eeta'a't co'ollaxa naua la'aqtaqa.

²Qaq co'ollaq ca'ai yem 'alhua maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem, nache ilalec so nalochiguiñi 'alhua, maye huaigui ye 'alhua Sinar. Qaq, nache naña co'ollaxa yemaye.

³Qaq huo'o so na'a'q, nache ñi 'oonolec 'enapega ñi lya, 'eeta': «So'otaq qome ca losoc, nache sauoqta'a ca norec da sauotaq.» Qaq 'era da 'eetec da do'onataxana co'ollaxa so losoc, nmeneguet naqa'en so coma'. Qaq so 'eco' qo'oipaq lcha'q, qalaq nmeneguet naqa'en so nshaxa.

⁴Qaq ime co'ollaxa, nache 'enapeco' somayepi: «Ña qauanaqui, ño'oxonaxasheguem ca huaqta'a't ñyecpi, qataq aca qaraue, iviro'ot ñaqa'enaq na piguem. Yaqto' qomi' ño'oxora'q, qataq yaqto' saishet da ñelagaxataxalec 'enauac ana 'alhua.»

⁵Qalaxaye Ñim Nataxala', huenotec co'ollaxa da yaqto' imeten so huaqta'a't ñyecpi, qataq aso naue maye no'oxootapiguisheguem so shiřaxauapi,

⁶nache 'eeta': «Namayepi maiche nhuo' le'ecpi, qataq 'eeta'a't naua la'aqtaqa, ñoqo'oye ñacoolec de'era no'onataxanaxac, qaq nagui, nache qaica ca nqanaxat qome de'era ñacoolec da ño'ot.

⁷Qaq no'on da senotaxauec, nache ñotta'a't ñaqa'enaq na la'aqtacpi, yaqto' ñi 'oonolec saishet hua'axaiguet ca lya.»

⁸Qaq 'era da 'eetec Ñim Nataxala', co'ollaq laguelec naqa'en 'enauac ana 'alhua, nache somayepi ñaxaani co'ollaxa da no'oxooteguisheguem so huaqta'a't ñyecpi.

⁹Qaq ñoqo'oye se'eso huaqta'a't n̄yecpi, qoñanagui da le'enaxat Babel, cha'aye nache huaña co'ollaq Ñim Nataxala' ñotta'a't naqa'en na la'aqtacpi 'enauac na shiñaxauapi ana 'alhua, qataq nache chegoqchiguiña co'ollaxa da ilagaxalec 'enauac ana 'alhua.

So chegoxoguetspi so Sem

¹⁰Qaq 'ana ana le'enaxat lmalate som chegoxoguetspi so Sem. Qaq co'ollaq mashe dos vi'ie soua huetaiguilo da ñoxogue so auot lta'araic, co'ollaq so Sem, mashe ivi' soua cien vi'ie da nachaalataxac, nache ñiguiñi so llalec le'enaxat Arfaxad.

¹¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Sem, qaltaq queoiguilo soua quinientos vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaic llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

¹²Qaq so Arfaxad mashe ivi' co'ollaxa soua treinta y cinco vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec le'enaxat Selaj.

¹³Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Arfaxad qaltaq queoiguilo soua cuatrocientos tres vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaic llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

¹⁴Qaq so Selaj, mashe ivi' co'ollaxa soua treinta vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec le'enaxat Éber.

¹⁵Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Selaj, qaltaq queoiguilo soua cuatrocientos tres vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaic llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

¹⁶Qaq so Éber mashe ivi' co'ollaxa soua treinta y cuatro vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec le'enaxat Peleg.

¹⁷Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Éber qaltaq queoiguilo soua cuatrocientos treinta vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaic llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

¹⁸Qaq so Peleg mashe ivi' co'ollaxa soua treinta vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec le'enaxat Reu.

¹⁹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Peleg qaltaq queoiguilo soua doscientos nueve vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaic llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

²⁰Qaq so Reu mashe ivi' co'ollaxa soua treinta y dos vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec le'enaxat Serug.

²¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Reu qaltaq queoiguilo soua doscientos siete vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaic llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

²²Qaq so Serug mashe ivi' co'ollaxa soua treinta vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec le'enaxat Najor.

²³Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Serug qaltaq queoiguilo soua doscientos vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaic llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

²⁴Qaq so Najor mashe ivi' co'ollaxa soua veintinueve vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so llalec le'enaxat Téráj.

²⁵Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Najor qaltaq queuoiguilo soua ciento diecinueve vi'ie da nachaalataxac, nache huo'o so dalaxaic llaqpi, ñalleppi qataq 'alpi.

²⁶Qaq so Téráj mashe ivi' co'ollaxa soua setenta vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq huo'oi soua llalqa: Abram, Najor qataq so Jarán.

So chegoxoguetpi so Téráj

²⁷Qaq 'ana ana le'enaxat lmalate som chegoxoguetpi som Téráj, som lta'a so Abram, Najor qataq so Jarán. Qaq so Jarán, nacheso so lta'a so Lot.

²⁸Qaq so Jarán, ileu co'ollaq ñaq huo'o so lta'a Téráj, huaña ye Ur, maye huaigui ye 'alhua Caldea. Yem 'alhua maye maiche lañoqo' somaye.

²⁹Qaq so Abram, huaroneguet co'ollaxa aso Saraí, qaq so Najor, huaroneguet aso llale so Jarán, asom le'enaxat Milca, maye lqaña aso Isca.

³⁰Qaq aso Saraí, qalaq qaica co'ollaxa ca llalec, cha'aye asomaye saishet da deco'o.

³¹Qaq so Téráj, qalaq ca'ai co'ollaxa ye Ur, yem lma' na Caldeopi, da yaqto' nqo'ona ye 'alhua Canaán, qaq somaye ñauac co'ollaxa so llalec Abram, qataq so laual Lot, qataq aso late Saraí. Qalaxaye co'ollaq ivitra ye 'alhua Jarán, nache neraña yemaye.

³²Qaq so Taré, nache huaña yemaye da ileu, co'ollaq ivi' soua doscientos cinco vi'ie da nachaalataxac.

Génesis 12

Ñim Lo'onatac 'Enauacna iñaxana so Abram

¹Qaq huo'o so na'a'q, nache Ñim Nataxala', 'enapega so Abram, 'eeta': «Qoca'ai na 'ana'alhua, qataq na 'arhuo' le'ecpi, qataq ye lma' ñi 'arta'a, da yaqto' 'anqo'ona yem 'alhua maye 'am sachaxana qome.

²Qaq sachegoxotchigui qome cam 'am chegoxoguetpi, da sau'o ca qalota shiñaxauapi, 'am sanem qome da ñoqouagaxanaqtaic, qataq sau'o qome ca 'ayo'oxoyec, qataq 'am chegoqchigui qome ca nchxonnataguec na lañepi shiñaxauapi.

³Añem sechoxoren qome ca 'am ichoxorenpi, qaq ca 'am saichoxorenpi, qaq nataqa'en saishet da sechoxoren, qaq chegoqchigui qome 'am da 'enauac na nhuo' le'ecpi ana 'alhua da sasaxalec ca ichoxonnataxanaxa.»

⁴Nache so Abram ca'ai co'ollaxa ye Jarán, nache ipaqueelec dam la'aqtac Ñim Nataxala'. Qaq somaye mashe ivi' co'ollaxa soua setenta y cinco vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ca'ai ye Jarán da nqo'ona ye Canaán.

⁵Qaq somaye ñauac co'ollaxa aso lhua Saraí, qataq so lasoshec Lot. Qataq ñache 'enuac so logoxoshetpi qataq ñauac so l-latacpi maye ñachegoxotaña ye Jarán. Qaq co'ollaq ivita ye Canaán,

⁶nache so Abram ña'axasoxootac 'enuac yi'ie 'alhua, nache ivitta'a ye Siquén yem naña aso qo'oipaq atamnaxalate, maye naña ye More. Qaq se'eso na'a'q so cananeopi netalec co'ollaxa yi'ie 'alhua.

⁷Qaq huaña yemaye, nache Ñim Nataxala' nachaxana so Abram, nache 'enapego', 'eeta': «Ne'ena 'alhua, nachena na sanem qome ca 'am chegoxoguetpi.» Qaq huaña, nache so Abram no'oxoosheguem aso lca'atoxonaxalate da iñaxanot Ñim Nataxala', cha'aye nache huaña co'ollaxa yemaye da nauane' Ñim Nataxala'.

⁸Qaq nache chegoqchiguiña yemaye co'ollaq jec da nqo'ona ye 'alhua maye huaña ana qasoxonaxapi, maye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye Betel, qaq huaña yemaye, nache ña'ayini so lpe'l. Qaq ye Betel qalaq pa'aña'ague da avit yem naña co'ollaxa somaye, qaq ye Hai qalaq pa'aña'ague da nala' lliguisheguem. Qaq huaña yemaye, nache so Abram qaltaq no'oxoosheguem aso lña lca'atoxonaxalate, da yaqto' natamnot Ñim Nataxala'.

⁹Qaq ime co'ollaxa nache so Abram qaltaq jec, nqocheeta choche ivitta'a ye 'alhua Néguv.

So Abram nqo'ona ye Egipto

¹⁰Qaq se'eso na'a'q, huo'o co'ollaxa so lta'araic nqouaxa 'enuac yi'ie 'alhua. Nache so Abram jec, nqo'ona ye Egipto da cara'acolec da naña, cha'aye qaica ca qanallec yem 'alhua maye netaña co'ollaxa.

¹¹Qaq co'ollaq mashe nayeetaua'a ye Egipto, nache so Abram 'enapega aso lhua Saraí, 'eeta': «Añem sañateeta da ñataqta 'am 'onaxai,

¹²ñoqo'oye na Egipto le'ecpi qom 'am ila'a, nache ishet da 'enapec: «¿Ara'ara 'alo peta'a lhua de'era ñale?» Qaq huaña qome, nache añem qañalauat, qaq 'am, qalaq 'am qanca'alaxattauec da yaqto' 'ano'ona'aguet namayepi.

¹³Qaq ñoqo'oye añem 'arquaguec qome, da qonapec da añem 'arqaña, yaqto' saqca ca dá añem, qataq saishet da añem qañalauat, souaxat 'am.»

¹⁴Qaq so Abram co'ollaq ivireua'a ye Egipto, nache so Egipto le'ecpi, ila'a aso Saraí da ñataqta 'onaxai.

¹⁵Qaq nataqa'en so ltauapi so faraón som nta'a ye Egipto, ila'a co'ollaxa asomaye, nache da'aqtaxanem so nta'a da asa'aso 'alo ñataqta 'onaxai. Qaq huaña, nache asomaye qañauegueua'a so lma' lta'araic so faraón.

¹⁶Qaq souaxat aso Saraí, nache so faraón ñataqta ñañamaxatta so Abram. Ñachet ñanem aso lalo qaguetapi, huacapi, l-latacpi, qataq aso l-latapi, 'ashenapi, qataq aso cameellopi.

¹⁷Qalaxaye nataqa'en souaxat aso Saraí, nache Ñim Nataxala' ñauo'o da nhuaxanaguec so faraón qataq so llalaqpi, irolec so lta'araic napaxa.

¹⁸Qaq ñoqo'oye so faraón damaxasoxoneuga da qanauegueuo so Abram, nache 'enapega, 'eeta': «¿Ta'ainco' da aÿem 'auo'otec de'era? ¿Ta'ainco' da saishet co'ollaxa da aÿem 'aua'aqtaxanem, da ara'ara 'alo, maiche 'arhua?

¹⁹'Am qonapec co'ollaxa da 'arqaña aramaye, qaq aÿem ishet taxa da sauo'o ihua. ¡Qaq 'ara ara 'arhua! ¡'Aue qojec, nache 'auauec!»

²⁰Qaq huaña nache so faraón, 'enapega co'ollaxa so nalleppi da ca'ai naqa'en ye Egipto so Abram, lÿatec naqa'en aso lhua, qataq 'enauac so lalamaxatpi.

Génesis 13

So Abram qataq so Lot nlagaxa't

¹Qaq so Abram ca'ai ye Egipto, da nqo'ona ye Néguev, nache lÿatec aso lhua, qataq 'enauac so lalamaxatpi, qaq so lasoshec Lot nache ca'ateguelo soomaye.

²Qaq so Abram ñataqta sallaxanec, cha'aye huo'o so lalamaxat oro, qataq lcat plata qataq so qalota lalopi shiguiÿacpi.

³Qaq chegoqchiguiña co'ollaxa ye Néguev, nache nqocheeta, choche ivitta'a ye Betel, yem hua'auchiguiñi co'ollaxa da lanataqa' maye vichiguinguilo yeua Betel qataq ye Hai.

⁴Qaq nacheye yem huaña co'ollaxa da no'oxoosheguem aso lca'atoxonaxalate, nache huaña da iÿaxanot Ñim Nataxala'.

⁵Qaq so Lot nataqa'en ñataqta sallaxanec, 'eeta'am so ntesoqo' Abram. So Lot ñataqta qalota aso lalo qaguetapi, huacapi, qataq qalota so nnaictague'pi somaye,

⁶qalaxaye som 'alhua maye huetra'a soomaye, saq 'amaqtaq da yaqto' lquia'aqa' so qalota shiguiÿacpi, qaq ñoqo'oye ño'ot da saishet da queta da nhuoreu' soomaye,

⁷cha'aye som ilotague'pi aso lalopi so Abram deloctague' co'ollaxa som ilotague' aso lalopi so Lot. Qataq da lÿa, ye se'eso na'a'q som cananeopi, qataq so ferezeopi, ñaq netalec co'ollaxa yi'ie 'alhua.

⁸Qaq ñoqo'oye huo'o so na'a'q, nache so Abram 'enapega so Lot, 'eeta': «'Am qataq aÿem, maiche qomi' nhuo' lashe'. Qaq ñoqo'oye qomi' saÿaÿamaxañi da ñecotaqtega't, qataq da ncotatega't nam ilotague' ana 'arelopi, qataq nam ilotague' ana ilopi.

⁹Qaq ñoqo'oye 'ena nam 'alhua, qaq maicheye cam 'alca'aua'a. Qaq no'on da aÿem qoca'ai. Da 'aigue da shiu', nache aÿem saigue da taguiñi. Qaq da 'aigue da taguiñi, nache aÿem saigue da shiu'.»

¹⁰Nache so Lot, ñallelec co'ollaxa 'enauac so ca'amegue maye quetot na loigue so tala Jordán, qaq ila'a da ivira'a so ñyecpiolec ye Zoar, da se'eso ca'amegue ñataqta qalota na 'etaxat, 'eeta'am da lyac ca no'on nanaxanaqa'. Qataq 'eeta'am ye 'alhua Egipto. Qaq 'era da 'eetec da lyac se'eso 'alhua, co'ollaq Ñim Nataxala' saxanaxa da ilaxachigui som huaqta'a't ñyecpi ye Sodoma qataq ye Gomorra.

¹¹Qaq huaña nache so Lot, lca'ateua'a 'enauac so loigue so tala Jordán, nache chegoqchiguiña yem hueta'a da taigue dam nala' lliguisheguem. Qaq 'era da 'eetec so Abram, qataq so Lot co'ollaq nlagaxa't.

¹²Qaq so Abram, nache no'onalec co'ollaxa ye 'alhua Canaán, qaq so Lot qalaq nqo'ona da yaqto' naña, som huaqta'a't ñyecpi maye nangui so ca'amegue, som sa qaỹapeque so huaqta'a't ñyecpi ye Sodoma

¹³yem hueta'a som shiỹaxauapi maye 'enauac da qauemaicpi, qataq ño'ottac nam ñataqta qauem 'onataxacpi, maye ñataqta deqaiga Ñim Nataxala'.

¹⁴Qaq co'ollaq mashe jec so Lot, nache Ñim Nataxala', 'enapega so Abram, 'eeta': «Abram, ñaq 'anamatashiguem, nache 'aulo'ogue da sheu', da taguiñi, da nala' lliguisheguem, qataq da nala' lliguiñi,

¹⁵cha'aye Aỹem, 'am sanem qome 'enauac na 'alhua maye 'aulotalec, qaq nache 'eetai' qome da 'aralamaxat, qataq ca 'am chegoxoguetpi qome.

¹⁶Aỹem so'ot qome da ñataqta qalota camayepi, 'eeta'am na lsoche na 'alhua. Qaq da 'eetec da saishet da qanaloqten na lsoche na 'alhua, qaq nache 'eetec qome da saishet da qanaloqten ca 'am chegoxoguetpi.

¹⁷Ñaq qoñishiguem, nache 'aucoleelec ne'ena 'alhua, nache 'avira'a qome yem loga't dam lalogaxa, qataq ye lcateueegue namaye, cha'aye Aỹem, 'am sanem qome.»

¹⁸Qaq huaña nache so Abram nqat so lpe'l, nache jec da naña yem saqaỹapeque so huaqta'a't ñyecpi ye Hebrón, yem huaña aso qo'oipaqqi le'enaxat encina, maye lalamaxat som ñale le'enaxat Mamre. Qaq huaña yemaye nache no'oxoosheguem aso lca'atoxonaxalate da yaqto' ño'oxoren Ñim Nataxala'.

Génesis 14

So Abram nca'alaxatec so Lot

¹Qaq se'eso na'a'q, so Amrafel nta'a ye Sinar, qaq so Arioc nta'a ye Elasar, qaq so Quedorlaomer nta'a ye Elam, qaq so Tidal nta'a ye Goyín.

²Qaq se'esoua nta'al deloctague' co'ollaxa so Bera, maye nta'a ye Sodoma, qataq so Birsá, maye nta'a ye Gomorra, qataq so Sinab maye nta'a ye Adma, qataq so Semeber maye nta'a ye Zeboyin, qataq so nta'a Bela, maye da lña le'enaxat Soar.

³Qaq se'esoua cinco nta'al, ñauaxaỹaxana't co'ollaxa som nalleppi, huaña ye ca'amegue maye le'enaxat Sidín, maye nachaso aso Auaxai Leuaxai.

⁴Qaq imattrec co'ollaxa soua doce vi'ie da do'onataxaatracot so nta'a Quedorlaomer, qalaxaye co'ollaq ivita so vi'i trece, nache soomaye dataira'aguet somaye.

⁵Qaq so vi'i catorce, nache so Quedorlaomer qataq soua lya't nta'al maye huaqtapeegueta, soomaye nqo'ora ye 'alhua Astarot Carnayin, qaq huaña yemaye, nache loxonec som refaiitapi. Ime co'ollaxa qaltaq loxonec so zuziitapi huaña ye Jam, qaq so emiitapi qalaq loxonec co'ollaq huaña ye Savé Quiriatayin,

⁶qaq so horeopi qalaq loxonec co'ollaq huaña aye qasoxonaxapi ye Seir, qataq icaatac co'ollaxa iviraxatta'a ye ca'amegue ye Parán, maye huaqta'ai' yem toolec 'alhua.

⁷Qaq co'ollaq ñe'eguelaq so Quedorlaomer, qataq so nnaictague'pi somaye, nache nvira'a ye Enmispat, maye da lya le'enaxat Cades. Qaq huaña, nache loxonec 'enauac yem na'alhua so Amalec le'ecpi, qataq nataqa'en som amorreopi maye netaña co'ollaxa ye 'alhua Jasesón Tamar.

⁸Nache so nta'alpi maye ilotague' ye Sodoma qataq Gomorra, Adma, Zeboim qataq Bela, nache nqo'ona ye ca'amegue le'enaxat Sidín, nache deloguito soua nta'al,

⁹maye nachesoua soua Quedorlaomer, maye nta'a ye Elam, Tidal maye nta'a ye Goyín, Amrafel maye nta'a ye Sinar, qataq so Arioc maye nta'a ye Elasar, qaq se'esoua cuatro nta'al, deloguito co'ollaxa se'esoua cinco.

¹⁰Qaq so ca'amegue ye Sidín, huo'o co'ollaxa aso lchequepi nlaqchigui na 'eco' qo'oipaq lcha'q, ñoqo'oye soua nta'al ye Sodoma qataq ye Gomorra co'ollaq datarec, nache tarengui asa'aso lchequepi. Qaq so lañepi qalaq datauec co'ollaxa, taña aso qasoxonaxa.

¹¹Qaq som doxonanaxpi, qalaq nache ñacona co'ollaxa 'enauac so nallec, qataq so no'on nogoxoshetpi ye Sodoma qataq ye Gomorra, ime, qaq jec.

¹²Qaq nataqa'en ñaconeua'a co'ollaxa so Lot, som lasoshec so Abram maye netaña ye Sodoma, qataq nataqa'en ñacona so no'on logoxoshetpi somaye, ime, nache jec.

¹³Qalaxaye huo'o so ñale maye qoñet co'ollaxa, somaye da'aqtaxanem co'ollaxa 'enauac de'era so Abram som hebreo le'ec, maye netaña yem huaña aso qo'oipaqpi le'enaxat encina, maye lalamaxat so Mamre, som amorreo le'ec. Qaq so Mamre nache lqaña so Escol, qataq so Aner, qaq soomaye nache huaqtapeegueta naxa so Abram.

¹⁴Qaq so Abram co'ollaq ñañaten da so lasoshec noxonec, nache laña't co'ollaxa so lalamaxat l-latacpi maye lañoqo' so lma' somaye. Qaq somayepi ivi' trescientos dieciocho ye lcata. Nache so Abram lya'tec co'ollaxa somayepi da icaalec se'eso nta'alpi, nache iviraxatta'a ye Dan.

¹⁵Qaq co'ollaq mashe pe, nache so Abram qataq so nalleppi, ique'elaxat da iloquiayan so nta'alpi, nache icaatac iviraxatta'a ye Hoba, maye pa'aigue da sheu' ye huaqta'a't n̄yecpi ye Damasco,

¹⁶nache deuotaxanec 'enauac som ŷache co'ollaxa somayepi. Qaq 'era da 'eetec so Abram da nca'alaxatec co'ollaxa so lasoshec Lot, qataq ñe'eguelaxaala't 'enauac so lalamaxatpi somaye. Qaq nataqa'en nca'alaxatec so 'alpi qataq so laŷepi shiŷaxauapi.

So Melquisedec ŷanem da no'on la'aqtac so Abram

¹⁷Qaq so Abram co'ollaq mashe ñe'eguelaq co'ollaq ime da loxonec so Quedorlaomer qataq soua nta'al maye nnaictagueto somaye, nache so nta'a ye Sodoma hueqata'aguet co'ollaxa somaye huaña so ca'amegue le'enaxat Save, maye nataqa'en le'enaxat Ca'amegue maye lalamaxat so nta'a.

¹⁸Qaq nataqa'en so Melquisedec som nta'a ye Salén, qataq ntaxaŷaxanaxanec da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataŷaña 'Enauacna, somaye ŷacona aso nauole qataq so lataxa,

¹⁹nache ŷanem so Abram da no'on la'aqtac maye, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye Nataŷaña 'enauacna, ñim ŷo'ot co'ollaxa na piguem qataq ana 'alhua, 'am ŷanem qome ca lchoxonntaxanaxa,

²⁰qataq qaŷo'oxoren qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye Nataŷaña 'enauacna ñim 'am ŷanem co'ollaxa da 'oxonec so 'ampa'aguenaxauapi.» Qaq huaña nache so Abram, ŷanem so Melquisedec, aña 'oonole ana diez 'enauac som lhuotaxanaxatpi.

²¹Qaq huaña nache so nta'a ye Sodoma 'enapega so Abram, 'eeta': «Aŷem 'aŷa'anem qome na shiŷaxauapi, nache 'ano'ona'aguet na nogoxoshetpi.»

²²Qalaxaye so Abram 'enapeco': «Aŷem sanot co'ollaxa so ŷa'aqtac Ñim Nataxala', Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataŷaña 'enauacna, ñim ŷo'ot co'ollaxa na piguem qataq ana 'alhua,

²³da aŷem saishet da huo'o ca sacona na 'aralamaxatpi, ivira'a ca lquet ca pela', yaqto' saishet qome da qonapec, da nache 'am da aŷem 'ausallaqchet.

²⁴Aŷem saishet da huo'o ca sacona, nachaqsota som mashe chec nam ñalleppi. Qalaxaye nachenauate' naua ñenaictapegueto, Aner, Escol, qataq Mamre, naamaye huo'o qome ca ŷocona.»

Génesis 15

Ñim Lo'onatac 'Enauacna naŷamaxate' so Abram

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache Ñim Nataxala' detaxaŷot so Abram, huaigui naqa'en so lauanaqchec, 'eeta': «Abram, saishet da 'añi'i, cha'aye aŷem 'arpaqtaxanaxat. Ca 'ansheetenaguec ŷataqta lta'araic qome.»

²⁻³Qalaxaye so Abram 'enapeco': «'Am Nataxala' qataq Atamnaxala', ¿negue'tom ca naigui da 'auauo'o ca aÿem 'aÿa'anem, ye 'am 'auaÿateeta da qaica ca ÿalec? Qaq cha'aye saishet da 'auauo'o ca ÿalec, nache ñim talec qome 'enauac na ÿalamaxatpi, nacheñi ñim ÿamaxashec Eliezer maye Damasco le'ec.»

⁴Nache Ñim Nataxala' ÿasateguet somaye, 'eeta': «Cam talec qome nam 'aralamaxatpi nache ca 'aralamaxat 'aÿa'alec, qaq saishet qome da talec ca ÿaqa'a.»

⁵Qaq huaña, nache Ñim Nataxala' ÿauegueuga so pa'auac so Abram, nache 'enapega, 'eeta': «Ña 'auamato'ot na piguem, nache 'analoqten ana huaqaañipi, shapegueto' 'aushet da 'analoqten. Cha'aye 'era da 'eetec ye lcata qome ca 'aÿa'alaqpi.»

⁶Qaq so Abram ÿa'amaqten co'ollaxa Ñim Nataxala', qaq ÿoqo'oye Ñim Nataxala' ÿaÿaten da somaye ÿataqta no'on da lataxac.

⁷Nache 'enapega somaye, 'eeta': «Aÿem nachaÿem Nataxala', Aÿem 'am ñeqateeguesop co'ollaxa ye Ur maye lma' na caldeopi, da yaqto' 'am sanem ne'ena 'alhua da 'aralamaxat.»

⁸Qalaxaye so Abram 'enapeco': «'Am Nataxala' qataq Atamnaxala', ¿ca 'eeteco' da saÿaten da ÿoqta 'eesa, da aÿem 'aÿa'anem qome ne'ena 'alhua?»

⁹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapega somaye, 'eeta': «Aÿem 'andoua'a qome aca 'oonole huaca llale, aca 'oonole quetaq, qataq ca qagueta lhuraic, maye ivi' tres vi'ie ñi 'oonolec, nataqa'en ca 'oonolec 'ollolec, qataq ca 'oonolec llalec na qoto'.»

¹⁰Nache so Abram iroua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna se'esoua shiguiÿac, qaq ichiguingui na laiñi ñi 'oonolec soomaye. Nache ñi 'oonolec laÿe ÿataxaateguet so lÿa laÿe, qalaxaye saishet da ichiigui na laiñi soua maÿo.

¹¹Qaq so teguesanpi naÿogoña se'esoua shiguiÿac maye leuaxaiqa. Qalaxaye so Abram ÿo'ottague' somayepi.

¹²Qaq co'ollaq mashe napaltapiguiñi, nache so Abram ÿataqta do'ocheta. Qaq saqaÿaloq co'ollaxa da anac so lta'araic napalaxa, nache colesop somaye, nache somaye ÿataqta ñi'i.

¹³Qaq huaña nache Ñim Nataxala' 'enapega somaye, 'eeta': «'Am 'auaÿateeta da ca 'aÿa'alaqpi hueta'a qome ca ÿaqa'a 'alhua, qaq huaña qome nache choche nlatacpi, qataq ivittrec qome caua cuatrocientos vi'ie da sa qaÿaÿamaxatapec camayepi.

¹⁴Qalaxaye nataqa'en sauo'o qome ca nhuaxanaguec cam shiÿaxauapi maye ÿauo'o l-latac camayepi. Qaq ime qome nache que'eca 'aÿa'alaqpi huesouec, nache ÿachetec qome ca lta'araic lsallaxa.

¹⁵Qaq 'am, qalaxaye huo'o da 'arlagaxayec qom 'aualegoigui som hua'au 'arta'alpi, qataq 'avira'a qome da ñataqta 'am ña'axaiquiolec qom 'am qailareñi.

¹⁶Qaq qom inoxoorec que'ecaue cuatrocientos vi'ie, nacheca ca 'am chegoxoguetpi ñe'eguelaxa qome ne'ena 'alhua, cha'aye saxanaxa da ivita cam loga't nam qauemsat maye ño'ottac na amorreopi.»

¹⁷Qaq co'ollaq mashe pe, qataq napalñi, nache yo'oq aso qatelaxanaxaqui maye nchetapiguisheguem, qataq aso ncoñaraxanaxaqui 'ettaigui, nache quetapiguingui na laiñi soua shiguiñac maye qaichiiguilo na laiñi.

¹⁸Qaq nache huetoigui se'eso na'a'q da Ñim Nataxala', nañamaxate' so Abram, nache 'enapega, 'eeta': «Ne'ena 'alhua sanem qome ca 'am chegoxoguetpi, chegoqchiguiña ye tala ye Egipto, nache ivira'a so tala lta'araic Éufrates.

¹⁹Qaq yem setaqtega nache ye na'alhua na queniitapi, quenezeopi, cadmoneopi,

²⁰hitiitapi, ferezeopi, refaiitapi,

²¹amorreopi, cananeopi, gergeseopi, qataq na jebuseopi.»

Génesis 16

Aso Agar qataq so llalec Ismael

¹Qaq aso Saraí ye sareco'o, nache so lhua Abram qaica co'ollaxa ca llalaqpi, qalaxaye huo'o co'ollaxa aso l-lata Egipto lashe maye le'enaxat Agar.

²Nache aso Saraí, 'enapego' so lhua Abram, 'eeta': «Ñaq 'aula'a da Ñim Nataxala', saishet da aÿem ñanem ca ñalec, qalaxaye 'am ñachoxonnot da qoue'eguet qome aña ilata Agar, shapegueto' ishet da huo'o ca ñalec da chegoqchigui añimaye.» Nache so Abram, ñañamaxareeta da la'aqtac aso Saraí,

³Nache aso Saraí, ñauegueuo aso Agar maye Egipto lashe, nache ñanem so Abram da ñauo'o lhua, co'ollaq mashe ivi' soua diez vi'ie da netraña ye Canaán.

⁴Nache so Abram hue'eguet co'ollaxa aso Agar, nache asomaye hualaxai. Qalaxaye co'ollaq nomla't asomaye da hualaxai, nache chegoqchiguiña da ñe'eetac aso na'acoro.

⁵Nache aso Saraí, 'enapego' so Abram, 'eeta': «¡Am maye 'arasouaxashet da ara Agar ñataqta aÿem ñe'eetac! Qamaq nachaÿem maye 'am sanem co'ollaxa da 'auauo'o 'arhua, qaq nagui, da aramaye ñañaten da huo'o qome ca llalec, nache aÿem napacapeguelec. ¡Qalaxaye, huo'o Ñim Nataxala' maye ña'axat qome negue't ca huo'o ca lasouaxashet da shenaqta, 'am, huo'otaq aÿem!»

⁶Nache so Abram, ñasateguet asomaye nache, 'eeta': «Aja', maicheye cam 'auataxaateuga aramaye, cha'aye aramaye maiche 'arlata.» Nache aso Saraí, quetot da ñataqta saiyacnapec asomaye, ñoqo'oye aso Agar datauec.

⁷Qalaxaye som lamaxashec Ñim Nataxala', natenalec asomaye co'ollaq huaña so toolec 'alhua, hueta'a so loigue aso npaxaatasheguem na 'etaxat, maye naña na loigue so nqa'aic maye taña'a ye Shur.

⁸Nache inat, 'eeta': «Agar, 'am maye 'am l-lata aca Sarai, ¿hua'ague ca 'auachegoqta'ague, qataq hua'ague ca 'ata'ague?» Nache asomaye, 'enapeco': «Qomye sataueguesop aña ña'acoro Saraí.»

⁹Qaq huaña, nache so lamaxashec Ñim Nataxala' 'enapega asomaye, 'eeta': «'avi'eguelaxa qome aña 'ana'acoro, nache 'auo'ot qome 'enauac cam 'am ñamaxalec.»

¹⁰Qaq nataqa'en so lamaxashec Ñim Nataxala', 'enapega, 'eeta': «Yataqta qalota qome ñaqa'en ca 'am chegoxoguetspi, nache qaica qome ca ishet da naloqten.

¹¹'Am, mashe 'am hualaxai, qaq huo'o qome ca 'aña'alec, qaq camaye 'aña'anagui qome da le'enaxat Ismael, cha'aye Ñim Nataxala' hua'axaña da 'anque'eenaxac.

¹²Qaq camaye yataqta huegaqaic qome, 'eeta'am da lhuegaxayec ca shiguiyac maye huauec, camaye delogui' qome 'enauac na chochaqna, qataq 'enauac na chochaqna delogui' qome camaye, qalaxaye cam chegoxoguetspi nquictauec qome da la'añaxac, na'aictaxa da ca lqañañecpi dataña'aguet camaye.»

¹³Qaq aso Agar ye detaqtage' co'ollaxa Ñim Nataxala', nache ñanagui da le'enaxat: «Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye aym ila'a,» cha'aye asomaye 'enapeco': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna, aym ila'a co'ollaxa, qalaxaye aym ña ñeca'altauec.»

¹⁴Qaq nataqa'en aso mpaxaatasheguem na 'etaxat, ñanagui da le'enaxat, «Nshere lalamaqte ñim nca'altauec, qataq aym ila'a.» Qaq asa'aso nshere ñechiguingui na laiñi yeua Cades qataq ye Bered.

¹⁵Qaq aso Agar, ñiguiñi co'ollaxa so llalec, nache so Abram ñanagui da le'enaxat Ismael.

¹⁶Qaq so Abram, mashe ivi' co'ollaxa soua ochenta y seis vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñiguiñi so Ismael.

Génesis 17

Ñim Lo'onatac 'Enauacna nañamaxate' so Abram

¹Qaq so Abram mashe ivi' co'ollaxa soua noventa y nueve vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq Ñim Nataxala' nachaxana somaye, nache 'enapega, 'eeta': «Aym, nachayem Yo'onatac 'Enauacna, maye Qaica ca Seqalanapac, saisheto' qome da 'aushepaxanaqchet da 'anachaalataxac da aym queto'ot,

²qaq Aym so'ot qome ca ñañamaxataxac da 'am ñañamaxate': so'ot qome da yataqta qalota cam 'am chegoxoguetspi.»

³Qaq huaña, nache so Abram ña'alyiñi naua l-llecte, nache iviraxata'aguet na latap na 'alhua, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache queto'ot da detaqtacot somaye, 'eeta':

⁴«Qaq 'era da ñaŷamaxataxac da 'am ñaŷamaxate', 'eeta': 'Am, nache 'am qome da 'am lta'a ca ŷataqta qalota ŷotta'a't shiŷaxauapi,

⁵ŷoqo'oye saishet qome da queta da 'are'enaxat Abram, nagui nache chegoqchiguiña da 'are'enaxat da Abraham, cha'aye 'am sanem da 'am lta'a qome cam qalota ŷotta'a't shiŷaxauapi.

⁶Aŷem so'ot qome da ŷataqta qalota ca 'am chegoxoguetpi, qataq nache 'am chegoqchigui ca nta'alpi, qataq ca ŷotta'a't shiŷaxauapi.

⁷Da ñaŷamaxataxac maye so'ot da 'am ñaŷamaxate', qataq cam 'am chegoxoguetpi, damaye saishet qome da imeuo. Qaq Aŷem nache Aŷem 'anatamnaxala' qome, qataq cam 'am chegoxoguetpi.

⁸Qaq 'am qataq cam 'am chegoxoguetpi, sanem qome 'enauac na 'alhua Canaán, nam qonetaña nagui, da chochaq tatec da lalamaxat qome camayepi, qaq Aŷem nachaŷem natamnaxala' qome camayepi.»

⁹Qaq nataqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega so Abraham, 'eeta': «Qaq ŷataqta 'aupaqueelec qome da ñaŷamaxataxac, 'am qataq 'enauac ca 'am chegoxoguetpi.

¹⁰Qaq 'era da so'ot ñaŷamaxataxac da 'am ñaŷamaxate', qaq damaye iuen da ipaqueelec nataqa'en cam 'am chegoxoguetpi, qaq 'enauac qome ca ŷalleppi da qoñiita iuen da qaŷauo'o ca na'anaxat na lo'oc.

¹¹Qaq ŷoqo'oye ñi 'oonolec da qoñiita iuen da qaicheguec na lqaic lo'oc ñi logoxoshet, qaq damaye nachera da la'anaxat da ñaŷamaxataxac da qami' ñaŷamaxatto.

¹²Qaq nagui nache chegoqchiguiña da 'enauac na ŷalleppi da qoñiita, iuen da qaŷauo'o ca na'anaxat na lo'oc da ivi' caua ocho na'axa'te da ñiguiñi, cam lañoqo' ca nma', qataq ca camachaqca nsheenaxanaxat maye chegoqo'ot cam chegaqauec, na'aictaxa da saishet da qami' chegoxogueta.

¹³Qaq ñi 'oonolec camayepi iuen da qaipaqueelec da qaŷauo'o ca na'anaxat na lo'oc, yaqto' dam chochaq tatec ñaŷamaxataxac nache huetalec qome da qaro'ocŷaxaqui.

¹⁴Qalaxaye cam saishet da qaŷauo'o ca na'anaxat na lo'oc, nache camaye iuen da qaŷamaqauec qome, cha'aye qaica ca 'enec naqa'en da ñaŷamaxataxac.»

¹⁵Qaq nataqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapega so Abraham, 'eeta': «Añi 'arhua Saraí, saishet qome da nache 'eetai' de'era le'enaxat. Cha'aye nagui nache chegoqchiguiña da, aŷimaye le'enaxat Sara.

¹⁶Añimaye saalec qome da ichoxonnataxanaxa, qaq chegoqchigui qome añimaye da 'am sanem ca 'a'ya'alec. Aja', A'jem saalec qome da ichoxonnataxanaxa. Qaq añimaye, nache late'e qome cam qalota 'yotta'a't shi'xaxauapi, qaq ca chegoxoguetpi nache ca qome cam chegaqaigui ca lta'alpi nam nhuo' le'ecpi.»

¹⁷Nache so Abraham, 'ya'alyi'ni naua l-llecte nache iviraxata'aguet na latap na 'alhua, nache da'yalliguiye ye lhuennataxac, nache 'eeta': «¿Isheto' peta'a da huo'o ca llalec ca shi'xaxaua da mashe ivi' caua cien vi'ie da nachaalataxac? ¿Isheto' peta'a da huo'o ca llalec añi Sara, nagui da mashe ivi' naua noventa vi'ie da nachaalataxac?»

¹⁸Qaq huaña nache so Abraham, 'ena'pega 'Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¿'Onaxaictoxo' da nache'ni 'ni Ismael 'nim talec qome da 'archoxonnataxanaxa!»

¹⁹Nache 'Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'yasateguet somaye, 'eeta': «Qalaxaye a'jem mashe shenapac da añi 'arhua Sara huo'o qome ca llalec, qaq camaye 'a'ya'anagui qome da le'enaxat Isaac. Qaq camaye, qataq cam chegoxoguetpi, nache chegoqchigui qome dam llapaxa'ni 'ña'yamaxataxac maye chochaq tatec.

²⁰Qaq nataqa'en mashe 'am sa'aqtega da 'auquicteguelec 'ni Ismael, qaq 'nimaye nataqa'en saalec qome da ichoxonnataxanaxa, qaq so'ot qome da qalota ca lla'qpi, qataq nquictauec qome cam chegoxoguetpi. Qaq 'ni Ismael, nache'ni qome 'ni lta'a caua doce nataxala'ate maye 'amaqtaqaiqa, qataq so'ot da nache chegoqchigui qome 'nimaye ca qalota shi'xaxauapi.

²¹Qalaxaye dam 'ña'yamaxataxac nache 'eetai' qome da huetalec ca Isaac, cam llalec añi Sara maye 'nigui'ni qom inoxonec na 'oonolec vi'i.

²²Qaq 'Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ime da detaqtage' so Abraham, nache ca'ai ye hueta'a somaye.

²³Qaq nacheso se'eso na'a'q, da so Abraham 'yauo'o so na'anaxat na lo'oc so llalec Ismael, qaq nataqa'en 'yauo'o so na'anaxat na lo'oc 'enauac so l-latacpi maye lañoqo' so lma', qataq som lsheenaxanaxatpi somaye. Qataq 'enauac so 'yalleppi maye netaña so lma' qataq do'onataxaatacot, nataqa'en 'yauo'o so la'anaxat na lo'oc, nache ipacchigui dam 'yamaxalec co'ollaxa 'Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁴Qaq so Abraham, qalaq mashe ivi' co'ollaxa soua noventa y nueve vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq qa'yauo'o so na'anaxat na lo'oc,

²⁵qaq so llalec Ismael, qalaq mashe ivi' soua trece vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq qa'yauo'o so na'anaxat na lo'oc.

²⁶Qaq so Abraham qataq so llalec Ismael, nache huaigui se'eso na'a'q da qa'yauo'o so na'anaxat na lo'oc,

²⁷qataq nataqa'en 'enauac so 'yalleppi maye netaña so lma', qataq so lañoqo' so lma', qataq som lsheenaxanaxatpi maye 'yachegoxoto'ot som chegaqauecpi.»

Génesis 18

Ñim Nataxala' ýachaxanapeguem so Abraham da huo'o ca llalec

¹Ñim Nataxala' nachaxana so Abraham co'ollaq huaña yem lma' ana qo'oipaqpí le'enaxat encina maye lma' so Mamre. Qaq so Abraham co'ollaq nso'ootaño netaña so lasom so lpe'l, se'eso na'a'q laiño,

²nache somaye co'ollaq namatasheguem, nache soua tres shiýaxau' nachattrañi huetra'a so saqaýapeque somaye. Qaq co'ollaq ilaugalo, nache nqalgaqasheguem da ilo'ogueta soomaye, nache ýa'alyiño naua l-llecte, ivira'aguet na latap na 'alhua,

³nache 'eeta': «'Am Ýataxala', 'am ñachoxonnot da aýem 'arquaguec, saishet qome da sa 'anaýaloxon da qojec.

⁴Da 'auaýamaxareeta, nache seýaxanaique ca 'etaxat, da yaqto' qauýoi' naua qarapia'achilli', ime, nache cara'acolec qanmachiiuec, qoñiýo'ot ye lpaqal ara qo'oipaq.

⁵Cha'aye mashe qananaitelec na lma' nam qaramaxashequi, qaq ishet da huo'o ca qami' ñerougalo da yaqto' qauqui'ii, yaqto' huo'o da qara'añaxaqui qom qaltaq qoquii.» Nache soomaye, 'ena'apo': «Aja', ýaýamaqchiguiño.»

⁶Nache so Abraham pa'aigui so lpe'l, nache 'enapego' aso Sara, 'eeta': «¡'Auýalapigui' qome! 'Auacona ca veinte kilos cam ýataqta no'on 'ayiiña, nache 'auraqten, nache 'auo'ot aca 'arauolepi.»

⁷Qaq ime nache so Abraham nqalgoqtauga so hueta'a aso lalopi, nache lca'aua'a so ýataqta no'on, qataq chaxaraic huaca llalec. Nache ýanem so 'oonolec som lamaxashecpí, nache somaye saýaýaloxon da ýo'ot so nallec.

⁸Qaq saishet da nachesota so huaca llalec, maye nataqa'en ýanema soomaye aso queso qataq so huaca lche'. Nache ýataqta qochetegueto soomaye co'ollaq deque'eta'ape, huetro'oto aso qo'oipaqpí.

⁹Qaq co'ollaq ime da lquia'axa'c, nache soomaye inattrac so Abraham, 'eeta': «¿Hua'ague ca hueta'ague aca 'arhua Sara?» Nache somaye 'enapeco': «Qomye 'ara, pa'ataigui ñi lpe'l.»

¹⁰Nache so 'oonolec soomaye 'enapeco': «Na lýa vi'i, nache qaltaq ñe'eguelaq qome da 'am ñamaqtega, qalaq nache huetoigui qome da aña 'arhua Sara huo'o ca llalec.» Qaq aso Sara na'axaýaxaatega 'enauac na ntaxaýaxacpi, hueta'ague na l-laq so Abraham, asomaye huetaigui so lasom so npe'l.

¹¹Qaq so Abraham qataq aso Sara soomaye mashe ýa'axaiqolqa, ýoqo'oye aso Sara mashe vi'iigué da na'axac.

¹²Qaq ýoqo'oye aso Sara, ýataqta sa nalo'oguet da laýalliguiyec, nache 'enapeco': «¿Ca 'eeteco' da qaltaq huo'o ca ýamanaxanaqtaic? ye ñim ihua qataq aýem mashe qomi' ýa'axaiqolqa.»

¹³Nache Ñim Nataxala' 'enapego' so Abraham, 'eeta': «¿Ta'ainco' da daŷalliguiye ara Sara? ¿Saishet peta'a da ŷa'amaqten da huo'o ca llalec, souaxat da mashe ŷe?

¹⁴¿Huo'o peta'a ca alaqaic da saishet da ŷo'ot Ñim Nataxala'? Na lŷa vi'i, nache qaltaq 'am ñamaqtega, qaq mashe huo'o qome ca llalec ara Sara.»

¹⁵Qaq aso Sara co'ollaq hua'aqchigui de'era, nache huo'o da lcolanaxa, nache huotaique da nqoleguet. ŷoqo'oye 'enapeco': «Aŷem saishet da saŷalleguettac.» Qalaxaye Ñim Nataxala' ŷasateguet asomaye, 'eeta': «Aŷem saŷaten da 'am 'auaŷalleguettac.»

So Abraham nachoxonnot Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat so Sodoma

¹⁶Qaq ime, nache se'esoua maxasoxoiqa nachaayiñi, nache je'c da nqo'ooro so huaqta'a't nŷecpi ye Sodoma. Nache so Abraham ca'ataueeguelo soomaye da yaqto' ncoyegueneto.

¹⁷Qaq huaña, nache Ñim Nataxala' deuennataxan, nache 'eeta': «Na Abraham, iuen da sa'aqtaxanem na dam so'ot,

¹⁸cha'aye namaye, nachena na lta'a qome ca qalota ŷotta'a't shiŷaxauapi qataq 'añaxaicpi. Aŷem sachaxanapecot co'ollaxa da namaye chegoqchigui ñaqa'en da saalec da ichoxonnataxanaxa 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi, maye huetalec ana 'alhua.

¹⁹Aŷem lleca'a'ua'a co'ollaxa namaye, da yaqto' ŷamaxalec ca llalaqpi, qataq cam chegoxoguetpi, da ŷalaxalec na ŷapaxaguenataxanaxacpi, qataq da ŷo'ot 'enauac cam ŷaŷamaqchiguiñi, qataq ca no'on lataxac, yaqto' Aŷem sepaqueelec 'enauac nam sachaxanapeguempi.»

²⁰Qaq huaña nache Ñim Nataxala' da'aqtaxanem somaye, 'eeta': «Ye shiŷaxauapi maye lma' ye Sodoma qataq ye Gomorra, ŷataqta qauem da na'aqtaguec, qataq da lasouaxashet ŷataqta lta'araic.

²¹Qaq nagui ñeqo'ona yemaye, da semeten da ŷoqta 'eesa da ŷataqta lta'araic da lasouaxashet, maye aŷem qaŷa'aqtaxaateguem. Yaqto' saŷaten.»

²²Qaq soua dos se'esoua maxasoxoiqa je'c co'ollaxa da nqo'ooro ye Sodoma, qalaxaye so Abraham, no'ona'aguet co'ollaxa Ñim Nataxala'.

²³Qaq nache so Abraham nquicot co'ollaxa Ñim Nataxala', nache inat, 'eeta': «¿Peta'a 'aulaxachigui qome na qaica ca ŷasouaxat, da l-llañe' 'anqa'en ca huo'o na lasouaxashet?

²⁴Qaq da huo'otaq huo'o ca cincuenta shiŷaxauapi maye qaica ca ŷasouaxat yi'ie huaqta'a't nŷecpi. Qaq ¿peta'a nache 'ena'am 'aulaxachigui qome yi'ie huaqta'a't nŷecpi, qaq saishet da 'auchoxoren souaxat que'eca cincuenta shiŷaxauapi?

²⁵¿Am saishet da 'auo'ot de'era da 'aualauat cam qaica ca ŷasouaxat, da cañe' 'anqa'en cam huo'o ca lasouaxashet, da 'eco' 'eeta'a't caua dos da huo'o ca

lasouaxashe't! ¡Saishet qome da 'auo'ot de'era! cha'aye 'Am maye 'am 'amaqtaqaic da 'anmit 'enauac ana 'alhua, ¿qaq peta'a saishet da 'auo'ot cam nalochiguiñi lataxac?»

²⁶Qaq huaña nache Ñim Nataxala' ŷasateguet somaye, 'eeta': «Da selaleguete caua cincuenta maye qaica ca lasouaxashe't, yi'ie huaqta'a't n̄yecpi ye Sodoma, qaq nache chegoqchigui qome caamaye da sechoxoren 'enauac na netaña yemaye.»

²⁷Qalaxaye so Abraham qaltaq ŷe'eguelaxalec da, 'enapec: «'Auchoxoren qome aŷem, da 'eco' qaica ca ŷa'alocho da 'am setaxaŷot, ye nache 'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, aŷem qalaq choche aŷem shiŷaxaua,

²⁸Qaq da huo'otaq qaica caua cinco maye qaica ca lasouaxashe't, que'ecaua cincuenta, ¿qaq peta'a da qaica que'ecaua cinco, qaq nache 'ena'am 'aulaxachigui qome 'enauac yi'ie huaqta'a't n̄yecpi?» Nache Ñim Nataxala', 'enapeco': «Da selaleguete caua cuarenta y cinco maye qaica ca lasouaxashe't, nache saishet qome da selaxachigui.»

²⁹Qaq so Abraham qaltaq ŷe'eguelaxalec da denataxan, 'eeta': «¿Qaq da huo'otaq huo'oi caua cuarenta maye qaica ca lasouaxashe't?» Nache Ñim Nataxala', 'enapeco': «Da huo'otaq huo'oi caua cuarenta, nache saishet qome da selaxachigui yi'ie huaqta'a't n̄yecpi.»

³⁰Qalaxaye so Abraham qaltaq ŷe'eguelaxalec da, 'enapec: «'Am ñachoxonnot da saishet da aŷem 'aulemataŷa, souaxat dam she'eguelaxattalec inataxanaxac, ¿qaq da huo'otaq 'aulaleguete caua treinta?» Nache Ñim Nataxala', qaltaq ŷasateguet somaye, 'eeta': «Qomye da huo'oi caua treinta, nache sechoxoren qome yi'ie huaqta'a't n̄yecpi.»

³¹Qaq so Abraham qaltaq ŷe'eguelaxalec da denataxan, 'eeta': «'Am ŷataxala', aŷem ŷataqta qaica ca ŷa'alocho da sheetec de'era da 'am senatto'ot, qaq ¿chaq 'eetec da huo'otaq 'aulaleguete caua veinte maye qaica ca lasouaxashe't?» Nache Ñim Nataxala', ŷasateguet somaye, 'eeta': «Qomye da huo'oi caua veinte, nache saishet qome da selaxachigui yi'ie huaqta'a't n̄yecpi.»

³²Qaq so Abraham, qaltaq ŷe'eguelaxalec co'ollaxa da denataxan, 'eeta': «Ñaq aŷem 'anquaguec 'Am ŷataxala', saishet da aŷem 'aulemataŷa, qalaxaye nache pa'atec nagui da 'am senat, ¿ca qonetec da huo'otaq 'aulaleguete caua diez?» Nache Ñim Nataxala', 'enapeco': «Qomye da huo'oi caua diez, nache saishet qome da selaxachigui yi'ie huaqta'a't n̄yecpi.»

³³Qaq Ñim Nataxala', co'ollaq ime da detaqtague' so Abraham, nache jec ca'ai ye hueta'a. Qaq so Abraham qalaq ŷe'eguelaxaua'a so lpe'l.

Génesis 19

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ilaxachigui ye Sodoma qataq Gomorra

¹Qaq co'ollaq mashe napaltapiguiñi nache soua dos namaxa'she piguem lashe' ivildeua'a so huaqta'a't n̄yecpi ye Sodoma. Qaq so Lot nso'ootañi co'ollaxa, netaña so ñegueuo se'eso huaqta'a't n̄yecpi, som laponqa' naxa 'enauac na shiřaxauapi. Qaq co'ollaq ila'agueta soomaye, nache ñesheguem da nqo'onegueta. Qaq co'ollaq iviregueta, nache ŷa'alyiñi naua l-llecte, nache iviraxata'aguet na latap na 'alhua,

²nache 'enapegalo, 'eeta': «Qami' Ŷataxala'ate, aŷem qarqouaquic qome da qoviřa'a ne'ena pe, ye lma' ne'ena qarlatuqui. Qaq yaqto' huaña yemaye da qauřoi' naua qarapia'achilli', qaq qonte' nte'etom, nache qaltaq qoqui qome.» Qalaxaye soomaye 'ena'apo': «'A'i, qana'achec. Ne'ena pe nache souaqta'a na nqa'aic.»

³Qalaxaye so Lot ye ŷataqta ŷe'eguelaqto'oto soomaye, nache ivira'a da ŷañoxo't soomaye da l̄yatrac so Lot da nqo'ooreua'a so lma' somaye. Qaq co'ollaq ivildeuo, nache so Lot ŷo'ot so nallec, qataq aso nauole maye sa qařauo'o ca lalogue, nache se'esoua maxasoxoiqa deque'e'.

⁴Qaq co'ollaq saxanaxa da nnaayiñi soomaye, nache 'enauac so shiřaxauapi maye lma' so huaqta'a't n̄yecpi ye Sodoma, som nsoxoppiolec qataq ivira'a so ŷa'axaiquipi, colesop so n̄yec

⁵nache ŷa'alaqtaua'a so Lot, 'eeta': «¿Hua'ague ca huetra'ague que'ecaua shiřaxau' maye ne'ena pe natreua'a na 'arma'? ¡Ña 'anqatrec! ¡Cha'aye sauoqtaique da qaruañeto caamaye!»

⁶Qaq huaña nache so Lot tauga somayepi da detaxařapegue'. Qalaxaye co'ollaq pa'auec, nache ŷapogui so lasom so lma'.

⁷Nache 'enapega somayepi 'eeta': «Aŷem qarqouaquic qome, qami' ŷaqařarolqa, saisheto' qome da qauo'oche ca ŷapacauac da qaica ca lyac.

⁸Aŷem huo'oi ñeua dos ŷalel maye saxanaxa da lauañeto ca ŷale. Ñeqatrec qome, yaqto' qami' maicheye ca qoñiita'aque, qalaxaye saishet qome da huo'o ca qoñiřa'aque ñi'iñiua shiřaxau', cha'aye ñiimaye ñamaxasoxoiqa.»

⁹Qalaxaye somayepi 'enapeco': «¡Ñaq qoca'ai ne'ena! Maye isheto' peta'a da ca chegaquac maye 'eeta'am 'am, da qomi' ŷama'q. Qaq nagui qalaq ŷactec da saishet da 'am seyacnaqapac, nache saishet da qoneta'ama ñeqa'ena'q caamaye.» Nache somayepi sařařaloxon da sa icherapec so Lot, nache nquigueua'a so lasom da yaqto' ŷamaxañi,

¹⁰qalaxaye soua namaxasoxoiqa so Lot, ŷauotra'ai naua lhua'q da ŷacooreuga somaye nache ipa'axaaroigui so n̄yec. Ime, nache ŷapoyigui so lasom,

¹¹qaq huaña, nache sanauaañi naqa'en som shiřaxauapi maye pa'atauec. 'Enauac so nsoxoppiolec qataq so ŷa'axaiquipi da sa nauaañi, nache ipottapecra', da nmittaique so lasom, choche ivitta'a da nasamñi.

¹²Qaq huaña nache soua maxasoxoiqa 'enapega so Lot, 'eeta': «¿Huo'o peta'a ca lañepi 'arhuo' le'ecpi ne'ena? 'Auaconeua'alo qome caua 'aña'alqa, 'aña'alel, 'araronaxanaqa, qataq 'enauac cam huo'o 'aralamaxat maye hueta'a ne'ena huaqta'a't nñecpi. 'Anqatec qome, ime, qaq 'auauega cam qañoqta,

¹³cha'aye qomi' selaxataxagui qome ne'ena nma'. Cha'aye ñataqta qalota na ntaxañaxacpi souaxat ne'ena shiñaxauapi maye hueta'a ne'ena huaqta'a't nñecpi, nache iviro'ot Ñim Nataxala'. Qaq ñoqo'oye Ñimaye qomi' nama'q da selaxataxagui namaye.»

¹⁴Nache so Lot, nqo'onalo soua laronaxanaqa som huotaique da huaronegueta soua llalel, nache 'enapegalo, 'eeta': «¿Qoñiishiguem qome, nache qoquiña'ai ne'ena, cha'aye Ñim Nataxala' ilaxachigui qome ne'ena huaqta'a't nñecpi!» Qalaxaye soua laronaxanaqa, saishet co'ollaxa da 'eesa naqa'en so la'aqtac so Lot.

¹⁵Qalaxaye co'ollaq mashe yaqta'a da yo'oxoñi, nache soua namaxa'she piguem lashe' 'enapegalo' so Lot, 'eeta': «¿'Auñalapigui' qome! Qoñisheguem, nache qoca'ai ne'ena, nache 'arñatec añi 'arhua, qataq ñeua dos 'aña'alel, yaqto' saishet da 'aleu, qom selaxataxagui ne'ena huaqta'a't nñecpi.»

¹⁶Qalaxaye souaxat da so Lot ñataqta saqañaloqtelec da jec, nache soua namaxa'she piguem lashe' ñacoora na lhuaq somaye, cha'aye Ñim Nataxala' ñataqta huo'o da lchoxonnataxanaxa somaye. Qaq nataqa'en qañaconeua'a aso lhua, qataq soua llalel, nache qanqateeguesopa se'eso huaqta'a't nñecpi da yaqto' qanca'alaxatrec soomaye.

¹⁷Qalaxaye co'ollaq mashe quera'ai se'eso huaqta'a't nñecpi, nache so 'oonolec se'esoua namaxa'she, 'enapeco': «¿'Auachegaqañi qome, 'ananeltaxan! Saishet da 'anamata'ague na 'al-laq, qataq saishet da 'avi'iiguet qom huaña yi'ie ca'amegue. 'Anqo'ona aye qasoxonaxapi, qom 'anshetaique da 'anca'alec.»

¹⁸Qalaxaye so Lot, 'enapeco': «¿'A'i, qami' ñataxala'ate, añem qarqouaquic!

¹⁹Qami' mashe lta'araic da qarqouagaxanaqtaiqui añem, qataq ñataqta sa qalota da qarsoxyiqui da añem qarca'alaxachiiuec, qalaxaye añem saishet da ñeqo'ona aye qasoxonaxapi. Cha'aye de'era nlaqtaxanaxac, ishet qome da añem iviralec da huangui na nqa'aic nache seleu.

²⁰Qaq ne'ena, huo'o ye saqañapeque huaqta'a't nñecpi maye saq 'amaqtaq, yem ishet da she'eguena. ¿Ña añem qauasheñeetem da ñeqo'ona yemaye yaqto' ñeca'alec, qaq 'eesa da ñataqta saq 'amaqtaq yi'ie huaqta'a't nñecpi!»

²¹Qaq huaña nache so 'oonolec soomaye, 'enapeco': «Aja', añem sasateguet da so'ot de'era 'auñaxaneua'a. Saishet qome da selaxachigui yi'ie huaqta'a't nñecpi maye añem 'aua'axatteguem,

²²qalaxaye ¡qojec! 'anqo'ona yemaye, cha'aye qaica ca so'ot, qom saxanaxa da 'avita yemaye.» Qaq ñoqo'oye, yi'ie huaqta'a't nñecpi qoñanagui da le'enaxat Soar.

- ²³Qaq co'ollaq mashe yi'oxoñi, nache so Lot mashe ivita ye Soar,
- ²⁴nache Ñim Nataxala', anac naqa'en so norec, chegoqtot na piguem, qataq so 'eco' quiquiaxaraic da 'eeta'am na auot, da talec ye Sodoma qataq Gomorra,
- ²⁵nache ilaxachigui somaye, cañe' naqa'en 'enauac som netaña yemaye, qataq 'enauac nam ñaxattalec so ca'amegue.
- ²⁶Qalaxaye aso lhua so Lot maye nca'ataxaatauo, ñamata'ague co'ollaxa da chegaqa'ague, nache nque'elaxatta da nañigui toue, qataq 'eeta'am ca ne'enaqtac.
- ²⁷Qaq so nte'etom so lña na'a'q, nache so Abraham, tauga som huaña co'ollaxa da detaqtage' Ñim Nataxala'.
- ²⁸Nache ñamata'ague da pa'aigue ye Sodoma qataq ye Gomorra, qataq 'enauac so ca'amegue, nache ila'a da 'enauac se'eso 'alhua nchetapiguisheguem na lmala'q, 'eeta'am aca nqatelaxanaxaqui.
- ²⁹Qaq 'era da 'eetec, Ñim Lo'onatac 'Enauacna, co'ollaq ilaxachigui som huaqta'a't nñecpi maye nangui so ca'amegue, som netaña co'ollaxa so Lot. Qalaxaye tachigui lauel co'ollaxa so Abraham, nache nqateeguesop so Lot, yem 'alhua maye taña'a da qanlaxaani.

Ye chegoqchiguiña na moabiitapi qataq na amoniitapi

- ³⁰Qaq co'ollaq qañata'ague de'era, nache so Lot, huo'o co'ollaxa da lcolanaxa da nache netaña ye Soar, ñoqo'oye ca'ai yemaye, nache ñaue'c soua dos llalel, da taña ye 'alhua maye huo'o ana qasoxonaxapi, qaq nache neraña yemaye netraigui so auac.
- ³¹Qaq huo'o so na'a'q, nache aso llale ñe, 'enapego' aso lqaña na'asa, 'eeta': «Ñi qarta'a mashe ña'axaiqui, qaq ne'ena 'alhua, qaica ca 'oonolec ñale da qomi' huaronegueta, da yaqto' ipacchigui da maiche lataxac naxa 'enauac na shiñaxauapi,
- ³²qaq ñoqo'oye, no'on da setaqchetaq ñi qarta'a, nache qarauañi' qome, yaqto' huo'o ca qochalappi chegoqchigui ñimaye.»
- ³³Qaq nacheso se'eso pe, da ñyomaxa'n so lta'a', nache aso ñe lauañi' somaye. Qalaxaye so lta'a saishet co'ollaxa da nomeguet asomaye co'ollaq nnaañi, qataq saishet da nomegue co'ollaq ñisheguem.
- ³⁴Qaq so lña na'a'q, nache aso ñe, qaltaq 'enapega aso na'asa, 'eeta': «So pe añem ñauatañi' ñi qarta'a. Qaq ñoqo'oye ne'ena pe, qaltaq setaqchetaq qome, yaqto' 'arauañi' ñimaye, yaqto' 'enauaque qomi' da huo'oi caua qochalqa chegoqchigui ñimaye.»
- ³⁵Qaq nacheso se'eso pe, da qaltaq ñyomaxa'n so lta'a', nache aso na'asa lauañi' somaye, qalaxaye so Lot nataqa'en sa nanoma asomaye co'ollaq nnaañi, qataq co'ollaq ñisheguem asomaye.

³⁶Qaq 'era da 'eetec soua dos llalel so Lot, da hualaxail co'ollaxa, deualaxaigueta so lta'a'.

³⁷Qaq asom ñe, huo'o co'ollaxa so llalec, nache ñanagui da le'enaxat Moab. Qaq nacheso so lta'a nam ñaq huo'o nagui moabiitapi.

³⁸Qaq nataqa'en aso na'asa huo'o co'ollaxa so llalec, nache ñanagui da le'enaxat Ben Amí. Qaq nacheso so lta'a nam ñaq huo'o nagui amoniitapi.

Génesis 20

So Abraham qataq so Abimelec

¹Qaq so Abraham ca'ai co'ollaxa ye netaña, nache nqo'ona ye 'alhua le'enaxat Néguev. Qaq nache naña ye huaqta'a't ñyecpi ye Gerar, maye vichiguinguilo yeua Cades qataq Shur.

²Qaq co'ollaq hueta'a yemaye, nache ña'axat da 'eetega lqaña aso Sara maye lhua somaye. Nache so Abimelec maye nta'a ye Gerar, damaxasoxoneuga co'ollaxa da qanauegueuo aso Sara da yaqto' ñauo'o lhua.

³Qalaxaye se'eso pe so Abimelec huo'o so lchoxonaxac maye huaigui co'ollaxa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega, 'eeta': «'Am 'aleu qome, cha'aye añi 'alo maye 'auaconeua'a da huotaique 'arhua, añimaye huo'o ñi lhua.»

⁴Qalaxaye so Abimelec ye saxanaxa da lauañi' asomaye, nache ñasateguet Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am Ñataxala', ¿ishet peta'a da 'aualauat cam qaica ca ño'ot qauem?

⁵Ye ñi Abraham añem da'aqtaxanem da 'eetega lqaña aña'añi 'alo, qataq nataqa'en añimaye ña'axat da lqaña ñimaye. Qaq ñoqo'oye ñataqta qaica ca sauotaique da so'ot 'enauac de'era. Qaq nachera da huo'omshe sa'amaqten da qaica ca so'ot qauem.»

⁶Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñasateguet somaye huaigui so lchoxonaxac, 'eeta': «Añem sañateeta da ñataqta qaica ca 'auauotaique da 'auo'ot de'era. Ñoqo'oye saishet da 'am sasheetem da 'arauaño' añimaye, yaqto' saishet da Añem huo'ot ca 'arasouaxashet.

⁷Qalaxaye nagui aña'añi 'alo 'avi'eguelaxatem qome ñi lhua, cha'aye ñimaye na'aqtaxanaxanec, qaq 'am nqouagaxaueelec qome da yaqto' 'anca'alec. Qalaxaye qom saishet da 'avi'eguelaxatem ñimaye, nache 'am 'aleu qome, qocaño' na 'aralamaxatpi.»

⁸Qaq so nte'etom so lña na'a'q, nache so Abimelec ñisheguem, nache iñaxaneuga 'enauac so lamaxashecpí, nache da'aqtaxanem 'enauac som dechxootege somaye. Qaq somayepi co'ollaq hua'axaña de'era, nache ñataqta qalota da lcolanaxa.

⁹Qaq ime co'ollaxa, nache so Abimelec iŷaxaneuga so Abraham, nache 'enapega, 'eeta': «ĩÑa 'aula'a dam qomi' 'auo'otec! ¿Negue't cam 'am so'otec qauem da yaqto' aŷem 'auasaxalec da lta'araic ŷasouaxashet, qataq na selotague' shiŷaxauapi? De'era aŷem 'auo'otec, damaye saŷaŷamaxaŷaŷi.»

¹⁰Qaq nataqa'en so Abimelec 'enapega co'ollaxa so Abraham, 'eeta': ¿Negue't cam tatapigui ye 'arhuel co'ollaq 'auo'ot de'era?

¹¹Nache so Abraham ŷasateguet somaye, 'eeta': «Aŷem sepettega da ne'ena nma' da qaica ca 'enec qanqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq da aŷem qaŷalauat souaxat aŷi ihua.

¹²Qalaxaye 'eesa da aŷimaye maiche ŷaqaŷa, aŷimaye llale so ita'a, qalaxaye saishet da llale aso ŷate'e. ŷoqo'oye ishet da saroneguet aŷimaye.

¹³Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq aŷem 'enapega da sheca'ai ye lma' so ita'a, nache setaxaŷot aŷimaye da huo'otaq huo'o ca seviraxa nma', nache ŷa'axat da ŷaqaŷa.»

¹⁴Qaq huaŷa nache so Abimelec, ŷe'eguelaxatem so Abraham aso lhua Sara. Qaq nataqa'en ŷanem somaye aso qaguetapi, huacapi, qataq so l-latacpi, qataq aso l-latapi 'alpi,

¹⁵nache 'enapega, 'eeta': «'Ena na ña'alhua, maiche 'alca'aique ca ŷataqta 'arauela da qonaŷa, qaq nacheca qonaŷa.»

¹⁶Qaq nataqa'en 'enapega aso Sara, 'eeta': «Nam sanempi da 'arqaŷa, ŷataqta saqaŷoqtegue aŷi ivi' lasheue, qaq namayepi nala'aguet qome da npaxaalec da no'on 'ana'aqtaguec, da yaqto' na 'am neto'otpi saishet da 'am ŷasaxalec ca sa ŷaŷamaxaŷi ltaxaŷaxac.»

¹⁷Qaq huaŷa, nache so Abraham nqouagaxaunot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache Ñimaye qaltaq no'oita naqa'en so Abimelec, qataq aso lhua. Qataq nataqa'en nataren 'enauac aso l-latapi da yaqto' ishet da huo'o ca llalec.

¹⁸Cha'aye souaxat co'ollaxa aso Sara, nache Ñim Nataxala' ŷo'ot da so 'alpi maye hueta'a so lma' so Abimelec, saishet da huo'o ca llalec.

Génesis 21

Da laŷoxoc so Isaac

¹Qaq Ñim Nataxala' ipacchigui co'ollaxa dam la'aqtac, nache qocha'a aso Sara, da yaqto' ipacchigui som la'aqtac maye ŷanem co'ollaxa asomaye,

²nache asomaye hualaxai, nache huo'o so llalec so Abraham co'ollaq somaye mashe ŷataqta ŷa'axaiquiolec. Qaq so nogotolec co'ollaq ñiguiŷi nache huetoigui som ŷecchiguiŷa co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Qaq so Abraham ŷanagui da le'enaxat Isaac so llalec aso Sara,

⁴qaq ñauo'o so na'anaxat na lo'oc somaye co'ollaq ivi' soua ocho na'axa'te da ñiguiñi, qaq nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Qaq so Abraham mashe ivi' soua cien vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñiguiñi so Isaac.

⁶Nache aso Sara 'enapeco': «Ñi Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o da ña'ñalliguiyec, qaq 'enauac qome ca a'ñem la'axa'ñaxac da huo'o na ñalec, nataqa'en ña'ñalliguiyaxaua qome.

⁷¿Negue'tom ca ipettega co'ollaxa da ñi Abraham ishet da huo'o ca llalec? Qalaxaye nagui huo'o na llalec, na'aictaxa da mashe ña'axaiquilec.»

Aso Agar qataq so Ismael qaño'oldauec

⁸Qaq so nogotolec Isaac nquictasheguem da lañaxataxac, nache ivitta'a da ñaxaañi da l-llepaxac. Qaq so na'a'q co'ollaq ñaxaañi da l-llepaxac, nache so Abraham, ño'ot so lta'araic lquia'axac.

⁹Qalaxaye aso Sara, ila'a co'ollaxa da so llalec aso Agar qataq so Abraham, da ñe'eetac so Isaac.

¹⁰Nache jec da 'enapega so Abraham, 'eeta': «¡'Auamaquaec qome a'ñi nlata qataq ñi llalec! Ñim ñalec Isaac, saishet qome da nhuana'ai' ñim llalec a'ñi nlata da taleguete na 'aralamaxatpi.»

¹¹Qaq so Abraham, co'ollaq hua'axa'ña de'era nache ñataqta qalota da nqui'ic, cha'aye maiche lalamaxat llalec som qaitaqtega.

¹²Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapego' so Abraham, 'eeta': –«Saishet qome da 'auaquico souaxat ñim nsoqolec qataq a'ñi 'arlata. Qaq 'auo'ot qome da lquiquiaxac a'ñi Sara, cha'aye ca 'am chegoxogueta, nache chegoqchigui qome ñi Isaac.

¹³Qaq ñim llalec a'ñi nlata, qalaxa nataqa'en so'ot qome da chegoqchigui ca qalota shi'ñaxauapi, cha'aye ñimaye nataqa'en 'aralamaxat 'a'ña'alec.»

¹⁴Qaq so lña na'a'q, nache no'ottasheguem so Abraham, nache ñanem aso Agar aso nauole, qataq aso lo'oc maye lñoxoso huetagui so 'etaxat, nache ñacheleguete naua lallaco, qataq ñanem asomaye so nogotolec Ismael, qaq ime nache 'enapega da jec. Qaq asomaye jec, qalaxa sa'ña'ñaten ca dataigue, nache chochaq coleetapeguelec ye toolec 'alhua ye Berseba.

¹⁵Qaq co'ollaq imeuo so 'etaxat, maye huetagui aso lo'oc maye lñoxoso, nache icotano'ot na la'a' asotai' qo'oipaquile so nsoqolec,

¹⁶nache ta'ña so qa'ñata'a da nso'ooñi, cha'aye huotaique da saishet da ñauaachigui da ileu somaye. Qaq asomaye co'ollaq mashe nso'ooñi, nache so nogotolec ñeetac.

¹⁷Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, hua'aqtega co'ollaxa da nnoinaxac so nogotolec, nache so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, chemqot na piguem da 'enapega aso Agar, 'eeta': «Agar. ¿Negue't cam qouetapoigui? Saishet qome da 'añi'i, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, hua'aqtega da nnoinaxac ñi nogotolec yem hueta'a.

¹⁸'Asoma, 'avi'eguen'a ñi nogotolec, qaq nache saishet qome da 'a'ya'axanec na lhuaq, cha'aye a'jem so'ot qome da chegoqchigui ñimaye cam qalota shi'axauapi!»

¹⁹Qaq huaña, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'yauatoigui nua la'ai'te aso Agar, nache asomaye ila'a aso nshere maye huo'o so le'ec 'etaxat. Qaq asomaye jec nache i'yo'xogui aso lo'oc maye l'yo'xoso, ime nache ta'ya so Ismael da n'yo'maxan.

²⁰Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache hueta'aguet co'ollaxa so nogotolec, qaq somaye nache nquictasheguem da la'ñaxataxac, qataq nache netaña yem toolec 'alhua, qaq somaye ivira'a da 'yataqta 'ya'aten da do'ogoxona na checnec.

²¹Qaq co'ollaq mashe q'a'yoqtegue da netaña ye toolec 'alhua ye Parán, nache aso late'e somaye, 'yaronaxanaxaneguet aso 'alo maye Egipto lashe.

So Abraham na'jamaxate' so Abimelec

²²Qaq nache huetoigui se'eso na'a'q, da so Abimelec nqo'ona so Abraham da detaxa'apegue'. Qaq nnaictague' co'ollaxa so Ficol, som lataxala' so nalleppi. Nache so Abimelec 'enapego' so Abraham, 'eeta': «Qomi' selaqa'a da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'am itauaatac 'enauac nam 'auo'otpi.

²³Qaq 'yo'qo'oye nachena ne'ena souaqta'a nagui, da huaña da 'a'ya'anot ca 'ara'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da saishet da a'jem 'auo'otec qome ca qauem, qataq na 'yalaqpi, qataq ca a'jem chegoxoguetpi, 'a'ya'an ca 'ara'aqtac da a'jem 'auo'otec cam no'on, 'eeta'am da sheetec co'ollaxa 'am, qataq nataqa'en 'auo'otec cam 'ya'amaqchiguiñi nam shi'axauapi maye hueta'a ne'ena 'alhua maye qonetaña nagui.»

²⁴Nache so Abraham, 'enapeco': «Aja', a'jem sanot da 'ya'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

²⁵Qalaxaye so Abraham, iuennataxanaxanec so Abimelec, da 'eetec so l-latacpi da deuotaxanec co'ollaxa aso nshere maye huo'o na le'ec 'etaxat.

²⁶Nache so Abimelec 'yasateguet somaye, 'eeta': «'Yataqta ivitta'a nagui da sa sa'aten de'era, qataq 'am, ye saq a'jem 'aua'aqtaxanem co'ollaxa. Nache a'jem sa sa'aten negue'to' cam 'yo'ot co'ollaxa de'era.»

²⁷Qaq huaña, nache so Abraham 'yaconeua'a aso lalo qaguetapi, qataq aso huacapi, nache 'yanem so Abimelec. Qaq nacheso se'eso na'a'q da soomaye 'yo'o't som na'jamaxataxa'c.

²⁸Qalaxaye so Abraham, iŷotaugalo co'ollaxa soua siete qaguetal ŷachegoxotraigui aso lalopi,

²⁹qaq ŷoqo'oye so Abimelec inat somaye, 'eeta': «¿Ta'ainco' da 'auŷotaugalo ñi'iñiua siete qaguetal?»

³⁰Nache so Abraham 'enapeco': «Ne'enaua siete qaguetal maye 'am sanema, naamaye la'anaxa't da ŷoqta 'eesa da aŷem ŷo'onata añim nshere.»

³¹Qaq ŷoqo'oye yi'iyee 'alhua, qoŷanagui da le'enaxat Berseba, cha'aye nache huaña co'ollaxa da soomaye ŷa'n so la'aqta'c.

³²Qaq co'ollaq ime se'eso aŷamaxataxac maye huaña ye Berseba, nache so Abimelec qataq so Ficol, ŷe'eguelaxalo yem na'alhua na filisteopi.

³³Qaq huaña ye Berseba, nache so Abraham ŷaañi aso qo'oipaq le'enaxat tamarisco, qaq nache huaña da iŷaxaatega da le'enaxat Ñim Nataxala', Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chochaq tatec.

³⁴Qaq so Abraham, ŷataqta saqaŷoqteguelo co'ollaxa soua vi'iyee, da netalec ye na'alhua na filisteopi.

Génesis 22

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷe'eguen so Abraham

¹Qaq co'ollaq mashe qaŷoqteguelo soua vi'iyee, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷe'eguen so Abraham, nache iŷaxana somaye, 'eeta': «Abraham.» Nache somaye ŷasat, 'eeta': «Aja', aŷem soota'a ne'ena.»

²Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapego' somaye, 'eeta': «'Auacna qome ñi Isaac ñim 'oonolec 'aŷa'alec, ñim ŷataqta 'arauotaxat. Nache 'anqo'ona ye 'alhua Moriah. Qaq qom 'avita yemaye, nache 'auavigaxat aca 'arachetaqtaxanaqte da Aŷem 'aŷa'anot, huaña 'anqa'en aca qasoxonaxa maye 'am sachaxana qome.»

³Qaq so nte'etom so lŷa na'a'q, nache so Abraham ñesheguem, nache ŷo'oolec so lalo 'ashena, qataq iquesoq so qo'oipaqpi da yaqto' lalonaxat acam lachetaqtaxanaqte, nache jec da nqo'ona so 'alhua maye ŷachaxana Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nache lŷatac so Isaac, qataq soua dos lamaxa'she.

⁴Qaq co'ollaq mashe ivi' soua tres na'axa'te, nache so Abraham ila'a som 'alhua maye qaŷachaxanapec co'ollaxa, qalaxaye ñaq qaŷoqta.

⁵Qaq huaña nache so Abraham 'enapegalo' soua lamaxa'she, 'eeta': «Qoviŷa'a qome ne'ena, qauachiŷapegue' ñi 'ashena, qaq aŷem qalaq iŷatac da nogotolec da ñeqo'onaxa yi'iyee 'alhua. Huaña qome nache sho'oxorenaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq qom ime nache ñe'eguelaxasoq.»

⁶Nache so Abraham, ŷacoosop so qo'oipaqpi maye lalonaxat aca lachetaqtaxanaqte, nache ŷachalec na lallac so Isaac, ime nache ŷacona so ŷeelonec qataq so norec, nache je'c, nnaicapega't.

⁷Qaq co'ollaq mashe qaŷata'aguelo, nache so Isaac inat so Abraham, 'eeta': «¡Taxare!» Nache so Abraham 'enapeco': «¿Negue'tca, ŷalec?» Nache so Isaac 'enapec: «Qomi', huo'o na qanqo'oipaqpi qataq na qal-le', qalaxaye ŷhua'ague ca hueta'ague ca qagueta llalec da savigaxataq da yaqto' qarachetaqtanaxat?»

⁸Nache so Abraham, 'enapeco': «Qomye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maiche ŷauo'o ca qagueta llalec da yaqto' qarachetaqtanaxat, 'am ŷalcolec.» Qaq soomaye nache quete', nnaictega't.

⁹Qaq co'ollaq ivitra som 'alhua maye ŷecapiguiña Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache so Abraham, ŷo'ot aso lca'atoxonaxalate, qataq ŷachalec asomaye so qo'oipaqpi. Qaq ime, nache ŷauo'o so lquet da icoñera't naua lhuaxaye qataq naua lapia'ate so llalec Isaac, nache ŷasaxalec aso lca'atoxonaxalate, ŷachalec so qo'oipaqpi.

¹⁰Qalaxaye co'ollaq ivita so laloqo' da ŷacona so lainec da ŷalauat so llalec da ŷauo'o lachetaqtanaxat,

¹¹nache so lamaxashec Ñim Nataxala', chemqot na piguem, da deŷaxan, 'eeta': «¡Abraham! ¡Abraham!» Nache so Abraham 'enapeco': «Aja', aŷem soota'a ne'ena.»

¹²Nache so namaxashec piguem le'ec, 'enapega somaye, 'eeta': «Saishet qome da huo'o ca qona'ac na nogotolec, cha'aye mashe saŷaten da 'am ŷataqta huo'o naq 'enec 'anqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye qaica ca 'ectega da aŷem 'aŷa'anot na 'oonolec 'aŷa'alec.»

¹³Nache so Abraham, namatasheguem nache ila'a so qagueta lhuraic, ŷemaqtaiguilo soua lcoue so nshe'ela. Qaq huaña nache nqo'ona da ŷaconeua'a somaye, nache ŷavigaxat da ŷauo'o lachetaqtanaxaqte, nmeneguet naqa'en so llalec.

¹⁴Nache so Abraham ŷauo'o da le'enaxat se'eso 'alhua, 'eeta': «Ñim Nataxala' ŷan cam qaiuen.» Qaq ŷoqo'oye ñaq 'eetalec nagui de'era na'aqtac naxa maye, 'eeta': «Aca qaŷoqotcheguemec 'alhua, huaña da Ñim Nataxala' ŷan cam qaiuen.»

¹⁵Nache so lamaxashec Ñim Nataxala' chemqot na piguem, da qaltaq iŷaxana so Abraham,

¹⁶nache 'enapega, 'eeta': «Ñim Nataxala' 'enapec: Qaq cha'aye 'auo'ot de'era, qataq saishet da aŷem 'aullapeguem ñi 'oonolec 'aŷa'alec, qaq nagui san da ŷa'aqtac,

¹⁷da 'am saalec qome ca ŷataqta lta'araic ichoxonnataxanaxa. Aŷem so'ot qome da ŷataqta qalota ca 'am chegoxoguetpi, 'eeta'am ana huaqaañipi maye neto'ot na piguem, qataq 'eeta'am na lsoche na 'alhua maye hueto'ot na loigue aso auaxai. Qataq camayepi saq ŷet qome da loxonec ca mpa'aguenaxauapi,

¹⁸Qaq 'enauac na ÿotta'a't shiŷaxauapi maye huetalec ana 'alhua, huo'o qome da nchxonnataguec chegoqchigui camayepi, souaxat da aŷem 'aualaxaguet.»

¹⁹Qaq ime, nache so Abraham ŷe'eguelaxa som huetra'a soua lamaxa'she. Ime, nache 'enauaque nnaictega't da je'c, ŷe'eguelaxara ye Berseba, qaq so Abraham, nache naña co'ollaxa ye Berseba.

Soua llalqa so Najor

²⁰Qaq co'ollaq mashe qaŷoqtégue de'era, nache so Abraham, la'axaŷaxac co'ollaxa da aso Milca nataqa'en huo'oi soua llalqa da deco'oiguet so Najor.

²¹Qaq so hua'auchiguiñi da ñiguiñi le'enaxat Uz, ime, qaltaq ñiguiyiñi soua lqaŷa't Buz, qataq so Kemuel, som lta'a so Aram.

²²Ime co'ollaxa, nache qaltaq ñiguiyiñi soua Quesed, Jazó, Pildas, Yidlaf, qataq so Betuel.

²³Qaq so Betuel, nacheso so lta'a aso Rebeca. Qaq 'esoua soua ocho llalqa aso Milca, co'ollaq deco'oiguet so Najor som lqaŷa so Abraham.

²⁴Qaq so Najor, nataqa'en huo'oi soua llalqa maye late'e' aso Reúma, asom ŷaqauga lhua somaye. Qaq soomaye le'enaxa't da Teba, Gaján, Tajás qataq Macá.

Génesis 23

Da l-leuaxa aso Sara

¹Qaq aso Sara, ivi' co'ollaxa soua ciento veintisiete vi'ie da nachaalataxac,

²nache ileu, huaña ye Quiriat Arbá, maye da lŷa le'enaxat Hebrón, huaigui ye 'alhua Canaán. Nache so Abraham nŷeeteguelec co'ollaxa aso Sara, qataq ŷo'ot da lasouaxac.

³Qaq ime co'ollaxa, nache ca'ai so hueta'a asom lqata Sara, nache nqo'ona da detaxaŷapegue' so hitiitapi maye lma' yi'ie 'alhua, nache 'eeta':

⁴«Aŷem na'aictoxo' da sachegaquaec da qami' soota'agueta, qalaxaye sauotaique da aŷem qaumiñiŷot ca 'alhua da yaqto' lma' na ŷaqatacpi, yaqto' selayiñi ayem ihua maye saqaca.»

⁵Nache so hitiitapi, 'enapeco':

⁶«¡Qomi' 'anqouagueque, 'am qarataxala', ñaq qomi' 'ana'axaŷaxanaló! Da qomi' qonetaiguilo, qalaq nache 'am da 'am lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ŷoqo'oye 'aulayiña qome aca 'arhua acam ŷataqta no'on ana qanhuachiquipi, cha'aye da shenaqta qaica ca 'am illetapeguem aca huachiqui da 'aulayiña aca 'arhua.»

⁷Qaq huaña nache so Abraham nachaañi, nache ŷa'aroto naua l-llecte so hitiitapi,

⁸nache 'enapega somayepi, 'eeta': «Da ñoqta 'eesa da qauaŷamaxayiniita, da selayiña ne'ena ayem ihua, qaq no'on da aŷem qautaqailec da qoñiŷapega ñi Efrón ñim llalec so Sojar,

⁹da aŷem imenot ñi auac maye naña ye Macpela, maye netaua'a na laŷe yem na'alhua ñimaye. Qaq aŷem sesheeten qome imauec aca lasheue ñi'ini auac, da yaqto' ŷalamaxat yi'ie 'alhua da lma' na ŷaqatacpi.»

¹⁰Qaq so Efrón som hitiita, ye ŷalectaigui somayepi, nache ŷasateguet so Abraham, hua'aqchigui naqa'en so lauo' le'ecpi, qataq som natapeuga so lasom som huaqta'a't nŷecpi, nache 'eeta':

¹¹«¡'A'i, 'am ŷataxala', ñaq aŷem 'arqouaguec qome! Aŷem choche 'am saatem qome yi'ie 'alhua, qataq ñi auac maye naña yemaye. Qaq nam ihuo' le'ecpi ŷauaachigui, qataq ŷaŷateeta da choche 'am saatem yemaye, qaq 'aulayiña qome yemaye aca 'arhua.»

¹²Qalaxaye so Abraham, qaltaq ŷe'eguelaxalec da ŷa'aroto naua l-llecte se'eso shiŷaxauapi maye lma' yi'ie 'alhua.

¹³Nache qaltaq ŷasateguet so Efrón, ŷauaachigui 'enauac som lma' yi'ie 'alhua, 'eeta': «¡Aŷem 'arqouaguec, ñaq aŷem 'ana'axaŷaxana! 'Am ñachoxonnot da 'auaconeguet aca lasheue yi'ie 'alhua. Qaq ime qome, nache selayiña yemaye ayem ihua.»

¹⁴Nache so Efrón 'enapeco':

¹⁵«Ñaq aŷem 'ana'axaŷaxana, 'am ŷataxala': yi'ie 'alhua, ivi' cuatrocientos monedas na plata aña lasheue. Qaq saishet qome da queta da setaxasoqtapigui, qaq qojec qome nache 'aulayini aca 'arhua.»

¹⁶Nache so Abraham ŷasateguet ye lcata aso iŷaxanaique so Efrón, nache ŷauaachigui naqa'en 'enauac so hitiitapi, da quetelec da maiche lataxac somayepi, da isheeten aso lasheue se'eso 'alhua.

¹⁷Qaq 'era da 'eetec so na'alhua so Efrón, som huaña ye Macpela, maye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye na'alhua so Mamre. Qaq damaye naigui, da so 'alhua qataq so auac, qataq 'enauac aso qo'oipaqpi maye netaigui se'eso 'alhua,

¹⁸somaye taŷot so Abraham da yaqto' lalamaxat. Qaq de'era ŷauaachigui 'enauac so hitiitapi, qataq som natapeuga so lasom se'eso huaqta'a't nŷecpi.

¹⁹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Abraham ilayini aso lhua Sara, ŷachaigui so auac maye naña ye 'alhua Macpela, maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem ye lma' so Mamre. Qaq yemaye, nataqa'en qaŷaŷaten da le'enaxat lŷa da Hebrón, maye huaigui ye 'alhua Canaán.

²⁰Qaq 'era da 'eetec, da som 'alhua, qataq so auac maye naña yemaye, da saishet da nache queta da lalamaxat som hitiitapi, nacherata da taŷot so Abraham da lalamaxat, da yaqto' lma' na lqatacpi.

Génesis 24

So Abraham damaxasoxonaique aca lhua so Isaac

¹So Abraham, mashe ÿataqta ÿa'axaiquiolec co'ollaxa, qaq Ñim Nataxala', ÿanem co'ollaxa somaye da lta'araic lchoxonntaxanaxa.

²Qaq huo'o so na'a'q, nache iÿaxaneuga so ÿataqta ÿa'axaiquiolec som lamaxashecpi, som ilotague' 'enauac so lalamaxatpi somaye, nache 'enapega, 'eeta': «Auacho'ot na 'arhuaq na itele'eta,

³nache 'aÿa'anot ca 'ara'aqtac Ñim Nataxala' maye lo'onatac na piguem qataq ana 'alhua, da yaqto' saishet da 'auashenem ñi ÿalec Isaac, da huaroneguet aca 'alo maye lma' na 'alhua Canaán, maye soota'a nagui,

⁴nacherata da 'anqo'ona qome yem ña'alhua, nache 'alca'aique aca lhua ñimaye, 'auachegoxotaigui yem 'alpi maye maiche ihuo' lashepi.»

⁵Nache so namaxashec, 'enapeco': «Qaq da saishet da aÿem nca'ategue aca 'alo, ¿qaq hua'ague ca sheetec? Qaq ¿peta'a iuen da sauec ñi 'aÿa'alec da nqo'ona yem 'alhua maye 'auachegoqchiguiña co'ollaxa?»

⁶Nache so Abraham, 'enapeco': «¡A'i, saishet qome da 'auauec ñi ÿalec!

⁷Cha'aye, Ñim Nataxala' maye neto'ot na piguem, ñim aÿem nqateeguesop co'ollaxa ye lma' so ita'a, qataq ye na'alhua yem ihuo' le'ecpi, qataq aÿem ÿachaxanapeguem ne'ena 'alhua da lma' naqa'en ca aÿem chegoxoguetspi, Ñimaye nataqa'en ÿamaq qome, da ÿa'auaxanegue da 'ata'ague ca lamaxashec piguem le'ec, da yaqto' 'auachegoxota'a yemaye da 'anauec aca lhua ñi ÿalec.

⁸Qaq aca 'alo, da saishet da 'am nca'ategue, nache qaica ca 'arasouaxashet da saipaigui dam 'aÿa'an 'ara'aqtac. Qalaxaye, ¡saishet qome da 'auaueegue de'era ñi ÿalec!»

⁹Qaq huaña, nache so namaxashec ÿacho'ot na lhuaq so ltele'eta so na'aco' Abraham, nache ÿan da la'aqtac, da ÿo'ot dam iÿaxanaique so na'aco'.

¹⁰Qaq ime, nache ÿaconeua'alo soua diez aso cameellopi maye lalamaqte so na'aco', nache jec, qaq ÿache 'enauac som ÿataqta no'on nachetaqtanaxatpi maye chegoqo'ot so na'aco'. Qaq co'ollaq ivita ye Najor, maye huaigui ye 'alhua Mesopotamia,

¹¹nache nmataxaarec soua cameello, huaña som pa'auac so huaqta'a't nÿecpi, maye saqaÿapeque aso nshere maye huo'o na le'ec 'etaxat. Qaq nacheso som laloqo', da som qa'ampiolec taxaama aso ñi'illoxoqui da ilaique 'etaxat.

¹²Qaq huaña yemaye, nache so namaxashec nqouagaxauen, 'eeta': «'Am Nataxala', maye 'Am Natamnaxala' ñi ña'aco' Abraham, aÿem 'aÿa'anem na na'a'q, da no'oitegue da ÿecÿaxac, qataq 'auachaxana da 'arauotaxanaqtaic ñi ña'aco'.

¹³Aÿem, soua'a ne'ena loigue ana nshere maye ñi'illoxoqui, nagui da nam qa'ampiolec maye lma' ne'ena, anac da ñe'eguenaxaama na 'etaxat.

¹⁴Qaq 'onaxaic qome da aÿem 'auasheetem aca qa'añoie, acam shenapega, sheeta': «Ñaq aÿem 'arquaguec, 'anqaañi ana 'araco'oña 'alhua da yaqto' ñeÿomgui,» qataq aÿem ÿasateguet qome acamaye, 'eeta': «Aja', 'anÿom, qataq nataqa'en sanem ca laquip 'etaxat naua 'arelo cameello,» qaq no'on da nachaca qome aca 'arca'aguishe da yaqto' lhua ñi 'aramaxashec Isaac. Qaq huaña qome, nache ÿataqta 'eesa ñaqa'en da talec da 'arauotaxanaqtaic ñi ña'aco'.»

¹⁵Qaq ñaq saxanaxa co'ollaxa da imat da nqouagaxaunaxac, nache ila'aguet aso qaño'ole, ÿaatalec na lallac aso laco'oña 'alhua. Qaq asomaye nachaso aso Rebeca maye llale so Betuel, qaq so Betuel nacheso so llalec aso Milca qataq so Najor maye lqaÿa so Abraham.

¹⁶Qaq aso Rebeca asomaye ÿataqta 'onaxai, qataq ñaq qa'añoie, saxanaxa da huo'o ca ÿale da ipotapegueua'a asomaye. Qaq asomaye huenongui aso nshere, nache iÿoxogui aso laco'oña 'alhua, qaq co'ollaq mashe ÿe'eguelaxata,

¹⁷nache so namaxashec nqalgaqa'ague asomaye, nache 'enapega, 'eeta': «Ñaq aÿem 'arquaguec da ñeÿomgui ca laÿe na 'etaxat maye huetagui ana 'araco'oña 'alhua.»

¹⁸Nache aso qa'añoie, 'enapec: «Aja', 'anÿom, 'am ÿataxala'.» Nache saqaÿaloq da nqaañi aso laco'oña 'alhua, nache nasoqtañi aso laco'oña da ñÿomaxan somaye.

¹⁹Qaq co'ollaq ime da ñÿomaxac so namaxashec, nache aso Rebeca, 'enapec: «Nataqa'en ñaqatsheguem ca laquip yeua 'arelo cameello, yaqto' nataqa'en ñÿo'm qataq nmeta na laquip.»

²⁰Nache saqaÿaloq da iqui'itaxachigui aso laco'oña da icoyingui aso ñÿomaxaqui na shiguiÿac, nache nqalgoqtac ÿe'eguelaqtapigui da ÿe'egueetegaxaama so 'etaxat maye huetagui aso nshere, nache ivitta'a da 'enauaque da ñÿomaxa'n soua cameello.

²¹Qaq so namaxashec nache ilotagui asomaye, qalaxaye qaica ca la'aqtac, cha'aye somaye ÿauotaique da ÿaÿaten da 'eesa da nacheñi Ñim Nataxala' da ÿanem da no'on da llecÿaxac.

²²Qaq co'ollaq ime da ñÿomaxa'c soua cameello, nache so namaxashec nqatsheguem aso chiguishaqte maye ivi' seis gramos, nache ÿanagui na lmic asomaye. Qaq nataqa'en ÿanema soua dos nhuaxa'she oro maye napactelec ye cien gramos ye lsallaqa',

²³nache 'enapega asomaye, 'eeta': «Ñaq aÿem 'arquaguec da aÿem 'aqa'aqtaxanem, chaq negue't ca 'am llale, qataq da huo'o ca ndaqa' ca lma' ca 'arta'a, da yaqto' aÿem, qataq naua ñale't ishet da qanmataqa' ne'ena pe.»

²⁴Nache asomaye ñasat, 'eeta': «Añem llale ñi Betuel, ñim llalec aso Milca qataq so Najor.

²⁵Ye qarma' huo'o ye ndaqa', qaq 'am ishet da 'anmataqa' na pe, nataqa'en huo'o na 'auaqpi, qataq na aloq naua cameello.»

²⁶Nache so namaxashec ña'alyiñi naua l-llecte da ño'oxoren Ñim Nataxala',

²⁷nache 'eeta': «¡Ñataqta qaño'oxoren qome Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' ñi ña'aco' Abraham, cha'aye ipacchigui da la'aqtac, qataq ñasaxalec da lauotaxanaqtaic ñi ña'aco', qataq añem naucteuga na nqa'aic maye ña'a na lma' na lauo' le'ecpi ñimaye!»

²⁸Qaq aso Rebeca jec, nqalgoqtaua'a so lma' aso late'e da da'aqtaxanem 'enauac de'era huaigui.

²⁹Qaq asomaye huo'o so lqaña le'enaxat Labán. Qaq somaye jec, nqalgoqtaxaama aso nshere da ñe'eguenaxaama se'eso ñale,

³⁰cha'aye souaxat da ila'a aso chiguishaqte, qataq soua nhuaxa'she maye netaguilo naua lhua'q aso lqaña, qataq hua'aqtega co'ollaq asomaye ña'axattac da la'aqtac se'eso ñale. Nache so Labán nqo'onaxaama so lamaxashec so Abraham, cha'aye somaye qataq soua lalo cameello, ñaq huetraxaama aso nshere,

³¹nache 'enapega, 'eeta': «Añala, 'auanac, 'am lchoxonnatac Ñim Nataxala'. ¡Ta'ainco' taxa da nache qoueta'a ne'ena pa'auec, ye mashe saqataxanai' ye 'arma', qataq ye lma' naua 'arelo cameello!»

³²Qaq huaña, nache so namaxashec taua'a so nma'. Qaq huaña yemaye, nache so Labán nqaani so lla'ac soua cameello qataq iquia'axa'n. Qaq ime, nache ndouga so 'etaxat so namaxashec, qataq soua nnaictagueto da yaqto' iñoi' naua lapia'ate.

³³Qaq co'ollaq mashe huotaique iquia'axa'n, nache so lamaxashec so Abraham, 'enapeco': «Añem saishet da seque'e, da ñaq saxanaxa da sa'axat, da ña'aqtaxanaxac maye sauotaique da sa'axat.» Nache so Labán, 'enapeco': «Hua', 'aua'aqtaxan.»

³⁴Nache so namaxashec, 'enapec: «Añem nachañem lamaxashec ca Abraham.

³⁵Ñim Nataxala' ñataqta qalota da lchoxonnataxanaxa ñi ña'aco', nache ño'ot da sallaxanec naqa'en ñimaye, ñanem ana qaguetapi, huacapi, oro qataq plata, qataq na lamaxashepi, qataq ana lamaxashepi 'alpi, qataq cameellopi qataq 'ashenapi.

³⁶Qataq nataqa'en aso lhua Sara, ñauo'o so llalec co'ollaq mashe ña'axaino'ole, qaq ñim ña'aco', nagui ñanem 'enauac da lsallaxa ñi llalec.

³⁷Qaq ñi ña'aco' añem ñamaxalec da sanot ñimaye da ña'aqtac, nache añem 'enapega, 'eeta': Saishet qome da 'auasheneguet ñi ñalec da huaroneguet aca 'alo maye lma' na Canaán maye soota'a nagui,

³⁸maye nacherata da 'anqo'ona ye lauo' le'ecpi so ita'a, nache 'auachegoxotaigui yem 'alpi maye ihuo' lashepi aca lhua ñimaye.

³⁹Qaq aÿem shenapega, sheeta': 'Am ña'aco', ¿qaq aca 'alo da huo'otaq saishet da aÿem nca'ategue?

⁴⁰Qaq somaye aÿem ÿasateguet, 'eeta': Aÿem shectague' da nqa'aicÿaxac Ñim Nataxala', qaq Ñimaye ÿamaq qome ca lamaxashec piguem le'ec da 'am nnaictague', yaqto' qaica ca da dam 'icÿaxac, nache 'auachegoxotaigui qome aca lhua ñi ÿalec, yem ihuo' lashepi maye llalpi so ita'a.

⁴¹Qaq nacherata da huo'otaq, ye ihuo' le'ecpi saishet da 'am ÿanem aca qaño'ole, nache qaica ca 'arasouaxashe, da saipaigui dam 'ara'aqtac maye aÿem 'aÿa'anem.

⁴²Qaq quiye can ñevita aña nshere, nache ñeqouagaxaunot Ñim Nataxala', sheeta': 'Am Nataxala', maye 'am Natamnaxala' ñi ña'aco' Abraham, da ÿoqta 'eesa da qaica 'anqa'en camachaqa de'era ÿecÿaxac,

⁴³qaq 'am ñachoxonnot nagui da soota'a ana'ana nshere, da ipacchigui qome de'era: Da aca qa'año'le maye ñe'eguenaxaama na 'etaxat, acam shenapega, sheeta': Ñaq aÿem 'arqouaguec qome da aÿem 'auasheetem da ñeÿomgui ca laÿe na 'etaxat maye huetagui ana 'araco'oña 'alhua,

⁴⁴qaq acamaye da aÿem ÿasateguet qome da 'eeta': Aja' 'anÿom, qataq nataqa'en ñaqatsheguem qome ca 'etaxat da yaqto' nÿo'm naua 'arelo cameello, qaq nachaca qome aca 'arca'aguishe, 'am Nataxala', da yaqto' lhua ñi llalec ñi ña'aco'.

⁴⁵Qaq so saxanaxa da semat da ñeqouagaxaunaxac, nache sela'aguet aña Rebeca ÿachetalec na lallac aso laco'oña 'alhua. Nache so huenongui aña nshere da nqatsheguem so 'etaxat, nache shenapega, sheeta': Ñaq aÿem 'arqouaguec qome da 'auauo'o ca ÿaquip.

⁴⁶Nache aÑimaye saqaÿaloq da nqaañi aso laco'oña, nache aÿem 'enapega, 'eeta': Aja', 'anÿom, qaq nataqa'en sauo'o qome ca laquip yeua 'arelo cameello. Nache aÑimaye aÿem ÿanem so ÿaquip, qataq nataqa'en yeua ilo cameello.

⁴⁷Qaq ime, nache senat aÑimaye, sheeta': ¿Chaq negue't ca 'am llale? Nache aÑimaye aÿem ÿasateguet, 'eeta': Qomye aÿem llale so Betuel, som llalec so Najor qataq aso Milca. Qaq huaña, nache sanagui na lmic aÑimaye aso chiguishaqte, qataq sanaguilo naua lhua'q soua dos nhuaxa'she,

⁴⁸qaq ime, nache sa'aroto naua illecte Ñim Nataxala' da ñeqouagaxauen, sho'oxoren Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' ñi ña'aco' Abraham, cha'aye souaxat da aÿem nauecteuga na nqa'aic, maye nalemaqchigui na 'arma', da yaqto' saconeua'a aÑim llale ñi maiche lauo' le'ec ñimaye, da yaqto' lhua ñim llalec.

⁴⁹Qaq ÿoqo'oye nagui, ishet da aÿem qaua'aqtaxaÑim da qauchoxoyiÑi, qataq da qami' 'eesora da qauchoxoyiÑi ñi ña'aco'. Qaq da saishet, nache aÿem qaua'aqtaxaÑim nataqa'en, yaqto' aÿem saÿaten negue't cam so'ot.»

⁵⁰Qaq huaña, nache so Labán qataq so Betuel, ñasatreguet somaye, 'eeta': «'Enauac de'era 'aua'axattac chegoqtot Ñim Nataxala', qaq qomi' sa seshetaq da shenaqta', aja', huo'otaq da saishet.

⁵¹Qaq 'ara, aram Rebeca, 'auauec qome aramaye. Qaq nachara qome ara lhua ca llalec cam 'ana'aco', qaq nache ipacchigui qome da la'aqtac Ñim Nataxala'.»

⁵²Qaq so lamaxashec so Abraham, co'ollaq hua'axaña de'era na'aqtac, nache ña'aroto naua l-llecte Ñim Nataxala', nache iviraxata'aguet na latap na 'alhua.

⁵³Qaq ime, nache nqatsheguem so ñotta'a't nogoxoshetpi, plata, oro, qataq aso npotopi, nache ñanem aso Rebeca. Qaq nataqa'en ñauo'o so nme, so lqaña qataq aso late'e asomaye.

⁵⁴Qaq co'ollaq ime de'era, nache somaye, qataq soua nnaictagueto, cheta'ague da deque'e' qataq ñyo'm, qataq nache huera'a se'eso nma' se'eso pe. Qaq so lña na'a'q co'ollaq ñiyisheguem, nache so namaxashec, 'enapeco': «Ñaq añem qauashiñiita da she'eguelaxague da lma' ca ña'aco'.»

⁵⁵Qalaxaye so lqaña, qataq aso late'e aso Rebeca, 'ena'apo': «'A'i, ara qa'añole ñaq cara'acolec qome da qomi' naiguilo, nato' qom inoxoorec caua diez na'axa'te, nache ishet da 'am ca'ategue.»

⁵⁶Qalaxaye so namaxashec, 'enapeco': «'A'i, saishet qome da añem qanlliitañi. Ñim Lo'onatac 'Enauacna, mashe añem ñanem da qaica camachaqa da ñecñaxac, qaq ñoqo'oye no'on da añem qauashiñiitem da she'eguelaxague da lma' ca ña'aco'.»

⁵⁷Nache soomaye 'ena'apo': «Ña señaxanaxaua'a acam qa'añole, chaq 'eetec ca la'aqtac.»

⁵⁸Nache qaiñaxaneua'a aso Rebeca, nache qainat, qoñeeta': «¿Peta'a 'aushet da 'auca'ategue de'era ñale?» Nache asomaye 'enapeco': «Aja'.»

⁵⁹Qaq huaña, nache qañasheeta aso Rebeca da jec, nache nnaicapegue' qanqa'en aso 'alo, maye nache 'eetai' naxa da huetague' asomaye, qataq nache lñatac so lamaxashec so Abraham, qataq soua lña't somaye.

⁶⁰Nache qoñaalec so no'on na'aqtac aso Rebeca, maye 'eeta': «'Am qarqañole, ¡nache'am qome, da 'am late'e ca ñataqta qalota shiñaxauapi! ¡Cam 'am chegoxoguetpi qalaq loxonec qome cam huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat ca npa'aguenaxauapi!»

⁶¹Qaq huaña nache aso Rebeca, qataq soua lamaxashel, huenoorelec soua cameello, nache ca'ategue so lamaxashec so Abraham. Qaq 'era da 'eetec so namaxashec co'ollaq ñaconeua'a aso Rebeca, ime nache ca'ai yemaye.

⁶²Qaq so Isaac, maye netaña ye 'alhua le'enaxat Néguev, somaye mashe ñe'eguelaxauo co'ollaxa, chegaqaama aso nshere maye le'enaxat: «Ñim nca'altauec, qataq añem ila'a.»

⁶³Somaye co'ollaq mashe avit, nache inoxonec da choche coleetac. Qaq co'ollaq namatasheguem, nache ila'agueta soua cameello maye mashe nayeetrauo.

⁶⁴Qaq aso Rebeca, nataqa'en namatasheguem co'ollaxa. Qaq co'ollaq ila'aguet so Isaac, nache huenoteeguesop aso cameello,

⁶⁵nache inat so namaxashec, 'eeta': «¿Negue't ne'ena ñale, nam nactalec na no'onaxa maye qomi' naña'alo?» Nache so namaxashec, 'enapeco': «Qomye nachena na ña'aco'.» Qaq huaña nache asomaye ñacona so lqaic lapo', nache ñapolec na lashec.

⁶⁶Nache som namaxashec da'aqtaxaatapeguem so Isaac, 'enauac nam ño'otpi somaye, de'era llecñaxac.

⁶⁷Qaq ime, nache so Isaac, ñauegueua'a aso Rebeca, so lpe'l aso late'e Sara, qaq nache huaroneguet asomaye. Qaq so Isaac ñataqta ñauotec aso Rebeca. Qaq huaña, nache huesogui da laquicoxo so Isaac, souaxato' da l-leuaxa aso late'e.

Génesis 25

Soua chegoxogueta so Abraham qataq aso Cetura

¹Qaq so Abraham, qaltaq huo'o aso dalaxai lhua le'enaxat Cetura.

²Qaq asomaye huo'oi soua llalqa: Zimram, Jocsán, Medán, Madián, Isbac qataq Súaj.

³Qaq so Jocsán, nacheso so Ita'a so Sebá qataq Dedán. Qaq som chegoxoguetsop so Dedán, nacheso so asureopi, qataq letuseopi, qataq leumeopi.

⁴Qaq soua llalqa so Madián: Efa, Efer, Janoc, Abidá qataq Eldá. Qaq 'enauac se'esopi da chegoxoguetsop aso Cetura.

⁵Qaq so Abraham ñanem co'ollaxa so Isaac, 'enauac som lalamaxatpi somaye.

⁶Qaq so llalaqpi asom ñaqauga lhuapi so Abraham, qalaq nacherata da ñauo'o so nme ñi 'oonolec somayepi. Qaq co'ollaq ña nca'altauec so Abraham, nache se'eso llalaqpi ca'ai naqa'en so Isaac, nache ñamaya ye 'alhua maye pa'aigue da nala' lliguisheguem.

Da l-leuaxa so Abraham

⁷Qaq so Abraham ivi' co'ollaxa soua ciento setenta y cinco vi'ie da nachaalataxac,

⁸qaq somaye choche ilem da lqueroxo, co'ollaq mashe ñataqta ña'axaiquilec. Qaq huaña, nache ñalegoigui som hua'au Ita'alpi.

⁹Nache soua llalqa Isaac qataq Ismael, ñacheraigui so auac maye huachiqui, som naña ye Macpela, maye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye na'alhua so Mamre maye huaigui yem na'alhua so Efrón, som llalec so Sojar maye hitiita.

¹⁰Qaq se'eso 'alhua lalamaxat co'ollaxa so hitiitapi, qalaxaye desheenaxana co'ollaxa so Abraham. Qaq nacheso som qailareña so Abraham, huaqta'ai' qanqa'en aso lhua Sara.

¹¹Qaq co'ollaq mashe ileu so Abraham, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñaalec da lchoxonnataxanaxa so Isaac, maye naña co'ollaxa yem sa qaỹapeque aso nshere maye le'enaxat «Ñim nca'altauec qataq aỹem ila'a.»

Soua llalqa so Ismael

¹²Qaq 'esoua soua llalqa so Ismael som llalec so Abraham, qataq aso Agar, asom Egipto lashe maye l-lata aso Sara.

¹³Qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soua llalqa so Ismael, da naneraguec chegoqchiguiña qanqa'en so ñe llalec: Nebayot, Cedar, Adbel, Mibsán,

¹⁴Misma, Duma, Massa,

¹⁵Hadar, Tema, Jetur, Nafis qataq so Quedemá.

¹⁶Qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soua doce llalqa so Ismael. Qaq nachenaua ne'enaua le'enaqa'ate soomaye da chegoqchigui da qaỹaỹaten na lalamaxat 'alhuapi, qataq naua lanataqa'ate. Qaq ñi 'oonolec soomaye, nache lataxala' na maiche lauo' le'ecpi.

¹⁷Qaq so Ismael ivi' soua ciento treinta y siete vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ileu, nache jec, da ñalegoigui so hua'au lta'alpi.

¹⁸Qaq soua chegoxogueta somaye, qalaq nache naña yem 'alhua maye vichiguigui yeua Javilá qataq ye Shur, yem nalotta ye Egipto da qaỹachegaqa'a ye Asiria. Qaq nache neraña yemaye, na'aictaxa da so lqaỹañecpi saiuonegueta soomaye.

Da lañoxoc so Jacob qataq so Esaú

¹⁹Qaq 'era da 'eetec da na'aqtagec so Isaac, som llalec so Abraham.

²⁰Qaq so Isaac mashe ivi' co'ollaxa soua cuarenta vi'ie, co'ollaq huaroneguet aso Rebeca, asom llale so Betuel, qataq lqaỹa so Labán som arameo maye netaña co'ollaxa ye Padán Aram.

²¹Qaq aso Rebeca, saishet co'ollaxa da huo'o ca llalec, qaq ñoqo'oye so Isaac nqouagaxaunot Ñim Nataxala', da nqouagaxaueelec asomaye. Qaq Ñim Nataxala' hua'axaỹa co'ollaxa da nqouagaxaunaxac somaye, nache aso Rebeca hualaxai.

²²Qalaxaye soua llalqa, deloctega't co'ollaq ñaq huetraigui na lauel aso late'e'. Nache asomaye 'enapeco': «Da nache 'eeta'ac de'era, ¡qaaq shaco' da nache queta da ñeca'altauec!» Qaq huaña, nache jec da inat Ñim Nataxala',

²³qaaq Ñimaye ñasateguet asomaye, 'eeta': «Na 'arhuel huetaiguilo yeua dos, maye chegaqaiguilo qome ca ñotta'a't shiỹaxauapi, qataq dos nhuo' lashe' deloctega't

da ñaq taña'a da ñiyiñi. Qaq ye 'oonolec ñataqta 'añaxaic qome, saq 'ena'am ye lña da la'añaxac, qaq ye na'asa qalaq ilo'ogue qome ye ñe.»

²⁴Qaq co'ollaq ivita so laloqo' da deco'o aso Rebeca, nache huayaye soua llalqa.

²⁵Qaq so hua'auñi da ñiguiñi, qalaq tocalec ana laso, qataq 'enauac na lo'oc da huo'o ana laso, qaq somaye qoñanagui da le'enaxat Esaú.

²⁶Qaq ime, qaltaq ñiguiñi so lqaña, qaq somaye ñacootagui ana lla'axa so Esaú, qaq ñoqo'oye qoñanagui da le'enaxat Jacob. Qaq so Isaac mashe ivi' co'ollaxa soua sesenta vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq deco'o aso Rebeca.

So Esaú imen da 'enec da na'auaxanec ñalec

²⁷Qaq se'esoua nogotolqa nquictrasheguem da lañaxataxa'c. Qaq so Esaú qalaq ñataqta nqopita da netalec na no'onaxa, nache ivitta'a da ñataqta ñañaten da ñi'ipiaxac. Qaq so Jacob qalaxaye qaica ca taigue, nacherata da nqopita da hueta'a so nanataqa'.

²⁸Qaq so Isaac ñataqta lauotaxat co'ollaxa so Esaú, souaxat da chectac naxa na ne'epet somaye. Qaq aso Rebeca, qalaq ñataqta lauotaxat so Jacob.

²⁹Qaq huo'o so na'a'q, co'ollaq deuoistac so Jacob, nache nvireuo so Esaú chegaqauga so no'onaxa, ñataqta nasamñi.

³⁰Nache 'enapego' so Jacob, 'eeta': «Ñaq añem 'arquaguec da añem 'aña'anem, catai' saq 'amaqtaq lañolec de'era 'arhuoshec togaxaraic maye deqaqchigui, cha'aye añem huotaique da selem na ñoqouaxa.» Qaq ñoqo'oye so Esaú, qañañaten nataqa'en da le'enaxat da Edom.

³¹Nache so Jacob, 'enapeco': «Iuen da hua'auñi da añem 'aumenot da qonec da 'am na'auaxanec ñalec.»

³²Nache so Esaú 'enapeco': «¿Negue'to' ca naigui, dam 'enec da añem na'auaxanec ñalec, ye mashe huotaique selem na iquouaxa?»

³³Nache so Jacob, 'enapeco': «Qaq 'aña'an qone' ca 'ara'aqtac da añem 'aumenot da qonec da 'am na'auaxanec ñalec.» Nache so Esaú ñanem somaye so la'aqtac, qaq 'era da 'eetec somaye da imenot so Jacob, dam 'enec da na'auaxanec ñalec.

³⁴Qaq huaña, nache so Jacob ñanem so Esaú, aso nauole, qataq so lhuoshec lenteja maye deqaqchigui. Qaq so Esaú co'ollaq ime da lquia'axac, qataq da ñyomaxac, nache ñisheguem, nache jec. Qaq nache qaica ca naigui naqa'en, da 'enec da na'auaxanec ñalec.

Génesis 26

So Isaac taña ye Gerar

¹Qaq se'eso na'a'q, huo'o so lta'araic nquouaxa, 'enauac se'eso 'alhua, qaq 'eeta'am so nquouaxa som na'a'q co'ollaq ñaq nca'altauec so Abraham. Ñoqo'oye so Isaac, taña ye Gerar, yem netaña so Abimelec, maye nta'a ye Filistea.

²Qaq huaña yemaye, nache Ñim Nataxala' nachaxana somaye, nache 'enapega, 'eeta': «Saishet qome da 'aña ye Egipto. Nacherata da qonaña qome cam 'alhua maye 'am samaxalec da qonaña,

³qaq nagui, qalaq no'on da nache qonetaña ne'ena 'alhua. Añem 'am soota'aguet qome, qataq 'am sanem da ichoxonnataxanaxa, cha'aye 'am, qataq ca 'am chegoxoguetpi, sanem qome 'enauac ne'ena 'alhua. Qaq yaqto' sepacchigui dam sachaxanapeguem co'ollaxa so 'arta'a Abraham.

⁴Qaq so'ot qome da ñataqta qalota, ca 'am chegoxoguetpi, 'eeta'am ana huaqaañipi maye neto'ot na piguem, qataq sanem qome camayepi, 'enauac ne'ena 'alhua. Qaq nataqa'en nam ñotta'a't shiñaxauapi maye netalec ana 'alhua, huo'o qome da nchoxonntagüec, chegoqchigui cam 'am chegoxoguetpi,

⁵cha'aye so Abraham ñataqta añem ñalaxaguet co'ollaxa, qataq ipacchigui na ña'aqtacpi, ñamaxasoxonaxacpi, na iqataxacpi, qataq na ñapaxaguenataxanaxacpi.»

⁶Qaq huaña nache so Isaac, naña co'ollaxa ye Gerar,

⁷Qaq som netaña yi'ie 'alhua, co'ollaq inat somaye da denataxaategüec aso Rebeca, nache so Isaac, huo'o da lcolanaxa da ña'axat da lhua asomaye, nache da'aqtaxanem somayepi, da 'eetega lqaña asomaye. Qaq aso Rebeca ye ñataqta 'onaxai, qaq nachera da huo'omshe so Isaac, lhuennataxac co'ollaxa da som ñalleppi maye lma' yi'ie 'alhua, ishet da ñalauat souaxat asomaye.

⁸Qaq so mashe qañoqtegüelo soua na'axa'te da netaña se'eso 'alhua. Qaq huo'o so na'a'q, nache so Abimelec, ñalletaviigui som nalloxoqui, nache ilota'a so Isaac, da nqapaltague' aso lhua Rebeca.

⁹Qaq huaña nache damaxasoxoneuga so Isaac, nache 'enapego', 'eeta': «¿Qache 'arhua peta'a aramaye?, qaq ¿ta'ainco' ye qonetega 'arqaña?» Nache so Isaac 'enapeco': «Qomye añem tachigui iuel da añem qañalauat souaxat aramaye.»

¹⁰Qalaxaye so Abimelec, 'enapeco': «¿Ta'ainco' ye qomi' 'auo'oteque de'era? Cha'aye da shenaqta saxanaqca qapio'olec, qaq huo'o ca lauañi' aram 'arhua, qaq 'am choche 'auauota'a ctaxa ca qarasouaxashet.»

¹¹Qaq huaña, nache so Abimelec 'enapega 'enauac so lauo' le'ecpi, 'eeta': «Da huo'otaq huo'o ca sa ñalemaxat de'era ñale, huo'otaq ara lhua, nache camaye qañalauat qome.»

¹²Qaq so Isaac, ñauo'o co'ollaxa so lañiguishhec huaña yemaye se'eso vi'i, qaq ñataqta 'onaxaic, qataq qalota na ala so lañiguishhec, cha'aye Ñim Nataxala', ñaalec da lchoxonndataxanaxa somaye.

¹³Qaq somaye ivira'a da ñataqta sallaxanec, qataq ñataqta qalota so lalamaxatpi.

¹⁴Ñataqta qalota aso lalo qaguetapi, qataq huacapi, qataq so lamaxashecpi, qaq ñoqo'oye so filisteopi, huo'o da lquiñaxa co'ollaxa somaye.

¹⁵Qaq co'ollaq ña nca'altauec so lta'a Abraham, nache so lamaxashepci so Abraham, nshe' co'ollaxa aso ñi'illoxoquipi, qalaxaye so filisteopi ñapogongui asomayepi na 'alhua.

¹⁶Qaq huaña, nache so Abimelec 'enapego' so Isaac, 'eeta': «Qoca'aisalo qome qomi', cha'aye mashe 'avita da 'am sallaxanec, qomi' 'anapacaleguete.»

¹⁷Nache so Isaac jec, nache nqo'ona ye ca'amegue maye huaigui ye Gerar, nache naña yemaye.

¹⁸Qaq huaña, nache qaltaq ñauaangui aso ñi'illoxoquipi, maye nshere co'ollaq ñaq nca'altauec so lta'a, asom ñapogongui som filisteopi, co'ollaq mashe ileu so lta'a somaye. Qataq nache ipagaqchiichigui som le'enaxat maye ñanagui co'ollaxa so Abraham.

¹⁹Qaq huo'o so na'a'q, nache so lamaxashepci so Isaac, nshettac aso ñi'illoxoqui se'eso ca'amegue, nache nsheralec so la'auaxac so 'etaxat.

²⁰Qalaxaye so qagueta lo'opi, maye hueta'a so ca'amegue ye Gerar, delogui' co'ollaxa som qagueta lo'opi, maye ilotague' aso qaguetapi maye lalopi so Isaac, cha'aye somayepi 'eetega da maiche lalamaxat se'eso 'etaxat. Qaq ñoqo'oye so Isaac ñanagui asa'aso ñi'illoxoqui da le'enaxat «Loquiaqa'», cha'aye huaña da qailoctapigui asomaye.

²¹Qaq ime, nache so lamaxashepci qaltaq nshe' aso lña ñi'illoxoqui. Qalaxaye qaltaq qailoctapigui asomaye, nache asa'aso nshere, so Isaac ñanagui da le'enaxat «Pa'aguenaga'.»

²²Nache so Isaac, ca'ai yi'ie da taña so qañoqta 'alhua, qaq huaña, nache qaltaq nshe' aso lña ñi'illoxoqui. Qaq cha'aye saishet da qailoquigui asomaye, nache so Isaac, ñanagui da le'enaxat, «Huesochiguiñi», cha'aye somaye, 'enapec: Nagui Ñim Nataxala', qomi' ñanema da qomi' huesochiyiñi, da yaqto' ñequigaqtasheguem da souaqta'a ne'ena 'alhua.

²³Qaq so Isaac, nache chegoqchiguiña yemaye co'ollaq nqo'ona ye Berseba.

²⁴Qaq nacheso, se'eso pe da Ñim Nataxala', nachaxana somaye, nache 'enapega, 'eeta': «Añem, nachañem Natamnaxala' so 'arta'a Abraham. Saishet qome da 'añi'i, añem 'am soota'aguet. Qaq souaxat so ñamaxashec Abraham, nache 'am saalec qome da ichoxonnataxanaxa, qataq qalota ñaqa'en ca 'am chegoxoguetpi.»

²⁵Qaq huaña, nache so Isaac, ño'ot aso lca'atoxonaxalate, nache iñaxana da le'enaxat Ñim Nataxala'. Qaq somaye nache nalec se'eso 'alhua, nache som lamaxashepci, nshe' aso ñi'illoxoqui.

So Isaac nañamaxate' so Abimelec

²⁶Qaq huo'o so na'a'q nache so Abimelec chegoqchiguiña ye Gerar da nqo'ona so Isaac da detaxañapegue'. Qaq nnaictague' so nauochaxaua le'enaxat Ajuzat qataq Ficol som lataxala' so nalleppi somaye.

²⁷Nache so Isaac 'enapegalo soomaye, 'eeta': «¿Ta'ainco' da aÿem qauanaita'a? Ye qami' mashe aÿem sa qauauoi, qataq ivira'a da aÿem qauo'oyiÿauhec da sheca'ai ye qana'alhuai.»

²⁸Nache soomaye 'ena'apo': «Qomi' selaqa'a da Ñim Nataxala' 'am hueta'aguet, nache qomi' tachigui qarhuel da 'am ñeca'ataxa da 'am ñaÿamaxataxai'. Qaq que'eca qanaÿamaxataxac qome, 'eeta':

²⁹'Am qome, saishet da qomi' 'auo'oteque ca saÿaÿamaxañi, cha'aye qomi' saishet co'ollaxa da 'am sa salemaxataq. Maye nacherata da 'am saÿamaxataqta, qataq co'ollaq 'am ñiquinaqtage' qalaq 'auachetec da 'al-lagaxayec, qaq nagui Ñim Nataxala' 'am ñanem da lchoxonnataxanaxa.»

³⁰Qaq huaña nache so Isaac ño'ot so Ita'araic lquia'axac, nache soomaye deque'eta'ape qataq ñyomta'ape.

³¹Qaq so nte'etom so lÿa na'a'q nache ñiyishegue'm, nache ñi 'oonolec soomaye ñanot da la'aqtac so lÿa. Qaq ime, nache so Isaac nquineto, nache soomaye je'c, qalaxaye ñachetrec da l-lagaxaye'c.

³²Qaq nacheso se'eso na'a'q, da so lamaxashecpi so Isaac ndoua'a somaye da la'axaÿaxac, da somayepi mashe iviyiña so 'etaxat aso nshere maye nshettac.

³³Nache so Isaac ñanagui da le'enaxat «Sebá» asa'aso nshere. Qaq ñoqo'oye nachera da huo'omshe qoÿanagui da Berseba yi'ie huaqta'a't ñyecpi, choche ivitta'a nagui.

³⁴Qaq so Esaú co'ollaq ivi' soua cuarenta vi'ie da nachaalataxac, nache huaroneguet aso Judit asom llale so Beri maye hitiita. Qataq nataqa'en huaroneguet aso Basemat asom llale so Elón maye nataqa'en hitiita.

³⁵Qaq se'esoua dos 'alo, soomaye ñataqta ño'ot da nqui'ic so Isaac qataq aso Rebeca.

Génesis 27

So Isaac ñanema da no'on la'aqtac soua Jacob qataq so Esaú

¹Qaq so Isaac ye mashe ñataqta ña'axaiquilec, qataq mashe sa nauaani. Nache huo'o so na'a'q, qaq iÿaxaneuga so Esaú som llalec ñe, nache 'enapega, 'eeta': «¿Am ñalcole!» Nache so Esaú ñasat, 'eeta': «¿Negue'tca, 'am ita'a?»

²Nache so Isaac, 'enapeco': «'Am mashe 'aumeteetac da aÿem mashe aÿem ña'axaiquilec, qaq huo'o ca na'a'q nache aÿem seleu.

³Qaq ñoqo'oye sauotaique da 'anqo'oneuga na no'onaxa, 'auache ca 'archecnec qataq caua 'archecnal, da 'aulaique ca 'ane'epet shiguiÿac.

⁴Qaq ime qome, nache 'auo'ot ca 'arhuoshec, ñataqta ama 'anqa'en, cam ñataqta ñaman naxa, nache aÿem 'andoua'a qome da sachec. Qaq nache huaña qome da 'am sanem da ichoxonnataxanaxa, nagui da saxanaxa da seleu.»

⁵Qalaxaye aso Rebeca na'axaŷaxaataua'a so Isaac co'ollaq 'eetega so Esaú. Qaq ŷoqo'oye somaye co'ollaq tauga na no'onaxa da ne'eplec so Ita'a,

⁶nache asomaye 'enapego' so Jacob som llalec na'asa, 'eeta': «Aŷem sa'aqchigui ñi 'arta'a, da 'eetega so 'arqaŷa Esaú, 'eeta':

⁷«Ña 'aulaique qome ca 'ane'epet shiguiŷac, nache 'auo'ot qome ca 'arhuoshec, ama 'anqa'en da yaqto' sachec qome camaye. Qaq huaña qome, nache qomi' ŷauaachigui Ním Nataxala' da 'am sanem da ichoxonnataxanaxa, nagui da saxanaxa da ivita da seleu.»

⁸Qaq ŷoqo'oye, 'am ŷalcolec, ña 'ana'axaŷaxaachigui da ŷa'aqtac:

⁹'Anqo'oneuga ye hueta'a ye qana'atetpi, nache 'andoreuo caua dos quetaq llalqa maye chaxaraiqa, yaqto' so'ot ca ŷataqta ama lhuoshec ñi 'arta'a, cam ŷataqta naman ñimaye.

¹⁰Qaq 'am 'auroua'a qome ñimaye, da yaqto' chec, qataq yaqto' 'am ŷanem da lchoxonnataxanaxa, nagui da saxanaxa da ileu.»

¹¹Qalaxaye so Jacob 'enapega aso late'e, 'eeta': «So ŷaqaŷa ŷataqta qalota ana laso na lo'oc, aŷem qalaxaye qaca aca ŷaso.

¹²Qaq ñim ita'a da huo'otaq aŷem ipoteua'a, nache aŷem ŷauatton, qaq huaña qome nache ipeta'a da choche she'eetac. Nache aŷem ŷasaxalec qome ca qauem la'aqtac, qaq saishet da aŷem ŷanem ca lchoxonnataxanaxa.»

¹³Qalaxaye aso late'e 'enapeco': «'Am ŷalcolec, que'eca qauem na'aqtac no'on da aŷem talec qome. Qaq 'am 'auo'ot da 'am samaxalec, 'andoreuo que'eca dos quetaq llalqa.»

¹⁴Nache so Jacob jec da ŷe'eguenaugalo soua quetaq llalqa, nache ndoua'alo aso late'e. Nache asomaye ŷo'ot so ŷataqta ama lhuoshec, som ŷataqta naman naxa so Isaac.

¹⁵Qaq ime, nache asomaye nqatrec soua ŷataqta 'onaxaiqa alogo so ŷe llalec Esaú maye ŷaŷamaxatta'ape. Nache ŷanaxanaxaanguilo so Jacob som llalec na'asa.

¹⁶Qaq ime, nache ŷaxateguelo naua lhua'q somaye, soua lo'oc soua quetaq llalqa, qataq na lqosot nam huaña da qaca aca laso somaye,

¹⁷nache ŷanem somaye so lhuoshec qataq aso nauole maye ŷo'o't co'ollaxa.

¹⁸Qaq huaña, nache so Jacob taua'a so hueta'a so Ita'a, nache 'enapega, 'eeta': «¡Taxare!» «Nache so Isaac 'enapeco', aja', aŷem soota'a ne'ena. ¿Negue't 'am, ŷalcolec?»

¹⁹Nache so Jacob, 'anapeco': «Qomye nachaŷem Esaú, maye aŷem 'ara'auaxanec 'aŷa'alec. Mashe ime da so'ot nam 'auŷaxanaique. Aŷem 'arquaguec qoñisheguem, 'anso'ooñi, nache qollec na lapat som shiguiŷac maye ŷo'oxonec. Qaq ime qome nache aŷem 'aŷa'anem ca 'archoxonnataxanaxa.»

²⁰Qaq huaña nache so Isaac inat somaye, 'eeta': «¿Ca 'eeteco' da ñataqta saqañaloq da 'auanata somaye 'am ñalcolec?» Nache so Jacob 'enapeco': «Qomye Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', aýem itauan da sanata.»

²¹Nache so Isaac, 'enapego' somaye, 'eeta': «Ñaq aýem 'anquigueua'a, qataq aýem 'auasheetem da 'am sepot, shapegueto' da 'eesa da nache'am ñalec Esaú.»

²²Nache so Jacob nquigueuo, nache so Ita'a ipot somaye. Qaq huaña nache so Isaac 'enapeco': «Da lavilñaxac nachera da lavilñaxac ca Jacob, qalaxaye naua lhua'q, qalaq 'eeta'ama naua lhuaxaye ca Esaú.»

²³Qaq saishet da ñauatton somaye, cha'aye naua lhua'q ñataqta qalota ana laso, 'eeta'ama naua lhua'q so lqaña Esaú. Qalaxaye co'ollaq mashe huotaique da ñasaxalec da lchoxonnataxanaxa,

²⁴nache qaltaq ñe'eguelaxalec da inat somaye, 'eeta': «¿Peta'a 'eesa da nache'am ñalec Esaú?» Nache so Jacob, 'enapeco': «Aja', nachaýem Esaú.»

²⁵Nache so Ita'a, 'enapego' somaye, 'eeta': «Ñaq aýem qouapegue' 'am ñalcolec, yaqto' sachec nam 'ane'epet, qaq ime qome nache 'am sasaxalec da ichoxonnataxanaxa.» Nache so Jacob iquia'axan so Ita'a, qataq irova'a nataqa'en so lataxa. Nache so Isaac deque'e qataq ñyom,

²⁶qaq co'ollaq ime, nache 'enapega somaye, 'eeta': «Ñaq 'anquigueuo, 'am ñalec, nache aýem 'anapigoxoi'.»

²⁷Qaq so Jacob, co'ollaq nquigueua'a so Ita'a da napigoxoi', nache so Isaac ncoñaxanalo soua alogo. Qaq huaña nache ñasaxalec da lchoxonnataxanaxa, 'eeta': «Aja', de'era alaitañaxac nacheca ca ñalec. Damaye, 'eeta'am da alaitañaxac ca no'onaxa maye Ñim Nataxala' ñasaxalec da lchoxonnataxanaxa.

²⁸Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'am ñanem qome ca auot maye chegoqo'ot na piguem, qataq ca no'on alañaxac nam nañiguishecpi ana 'alhua, qataq 'am ñanem qome ca saqalota trigo qataq ca lataxa.

²⁹Qataq qalota qome cam shiñaxauapi 'am do'onataxaatacot, qataq cam ñotta'a't shiñaxauapi 'am ña'aroto qome naua l-llecte. Qataq 'aulo'ogue qome ca 'aralamaxat 'arqañañecpi, ¡maye 'am ña'aroto qome naua l-llecte! Qaq ca 'am ñasaxalec ca qauem, qalaq talec qome cam qauem, qaq ca 'am ichoxoren, qalaq talec qome ca nchoxonnataguc.»

³⁰Qaq so Isaac, co'ollaq imat da ñasaxalec da lchoxonnataxanaxa so Jacob, qaq co'ollaq chochaq ca'ai so Ita'a so Jacob, nache nvireuo so Esaú da ne'eptac.

³¹Qaq nataqa'en somaye ño'ot so ñataqta ama lhuoshec. Ime qaq irova'a so Ita'a, nache 'enapega, 'eeta': «Qoñisheguem qome 'am taxare, nache qollec nam ne'epet shiguiñac na 'aña'alec. Qaq ime qome, nache aýem 'auasaxalec ca 'archoxonnataxanaxa.»

³²Qaq huaña nache so Isaac inat somaye, 'eeta': «¿Negue't 'am?» Nache so Esaú 'enapeco': «Qomye aýem Esaú, maye aýem ýe 'aýa'alec.»

³³Nache so Isaac ýataqta ýe'elaq, nache iviloxo'l naua la'aqtaqa co'ollaq 'enapec: «Qaq ¿negue'to' qone' som ne'epe co'ollaxa, som aýem ndoua'a so lhuoshec? Qaq aýem mashe ime dam iquia'axac, co'ollaq saxanaxa da 'anvireuo, qataq mashe sasaxalec somaye so ichoxonnataxanaxa, qaq nagui somaye mashe huo'o da nchoxonnataguec.»

³⁴Qaq so Esaú co'ollaq hua'axaýa da la'aqtac so lta'a, nache ýataqta lta'araic da nqui'ic nache nýeetac, nache ýa'alaq, 'eeta': «¿'Am Taxare, Aýem 'aýa'anem nataqa'en ca 'archoxonnataxanaxa!»

³⁵Qalaxaye so Isaac 'enapeco': «Mashe hueta'a ne'ena som 'arqaýa, qaq somaye aýem ýatenachet, qaq ýache so nchoxonnataxanaxa maye 'am talec taxa.»

³⁶«Nache so Esaú 'enapeco': ¡Mañaxasaco' ye qoýanagui da le'enaxat Jacob! ¡Mashe dos nagui da aýem nqovin! Hua'auñi da deuotaxanec da shenec da aýem ýe ñalec. Nagui qaltaq deuotaxanec da nchoxonnataxanaxa maye aýem talec taxa.» ¿Peta'a saishet da huo'o ca lya 'auaýamaxattac 'archoxonnataxanaxa da aýem talec?

³⁷Nache so Isaac 'enapeco': «Aýem mashe sanem so Jacob da 'arataxala', qataq sogote da sanem somaye da lamaxashecpi qome na lauo' le'ecpi, qataq sanem da ýataqta qalota qome ca hueto'ot trigo qataq ca lataxa. Qaq ¿negue'to' ca 'am so'otec nagui, 'am ýalcolec?»

³⁸Nache so Esaú qaltaq 'enapego' so lta'a, 'eeta': «'Am taxare, ¿peta'a saisheto' da 'aýa'an ca lya 'archoxonnataxanaxa? ¡Ñaq aýem 'auchoxoren nataqa'en 'am taxare!» Nache somaye qaltaq ýe'eguelaxalec da na'alaqtapiguiñi.

³⁹Qaq huaña nache so Isaac 'enapego' somaye, 'eeta': «Qoueta'a qome ca 'alhua maye qaýoqta ca 'onaxaic 'alhua, qataq saishet qome da 'am talec na auot maye chegoqo'ot na piguem.

⁴⁰Qataq 'auo'ogoxona qome ca 'ainec da 'ampaxaalec da 'anachaalaxataxac, qataq 'am lamaxashec qome so 'arqaýa, qalaxaye qom ivita da 'aua'añi, nache 'ansoueguesop somaye.»

So Jacob dataueeguesop so Esaú

⁴¹Qaq nache chegoqchiguiña co'ollaxa da so Esaú nquiýa so Jacob, souaxat so nchoxonnataxanaxa maye so lta'a ýanem somaye, nache deuennataxaataco', 'eeta': «Mashe saqaýaloq da huo'o ca qarasouaxac souaxat ca l-leuaxa ñi ita'a. Qaq qom ime camaye, nache aýem salauat qome ñi ýaqaýa Jacob.»

⁴²Qaq aso Rebeca co'ollaq ýaýaten da lhuennataxa so Esaú, nache damaxasoxoneuga so Jacob, nache 'enapega, 'eeta': «Ñaq 'aula'a, da so 'arqaýa Esaú ýauotaique 'am ýalauat da yaqto' ipalaique ca lvi'.

⁴³Qaq ŷoqo'oye 'am ŷalcolec, ñaq aŷem 'ana'axaŷaxana, sa 'anaŷaloxon qome da 'auatauec, 'anqo'ona ye Jarán yem lma' ca ŷaqaŷa Labán.

⁴⁴Qaq cara'acolec qome da qono'ot camaye, nato' qom inoxonec da lalemataic so 'arqaŷa,

⁴⁵qataq icoua'ai dam 'auo'otec. Qaq huaña qome, nache 'am secoyeguen da yaqto' 'añe'eguelaq. ¡Cha'aye sa saŷamaxaren da imerauec da deqa't naua dos ŷalqa ca 'oonolec na'a'q!»

⁴⁶Qaq ime, nache aso Rebeca 'enapega so Isaac, 'eeta': «Aŷem mashe ŷataqta ñasamñi souaxat ñeua hitiita maye huaronegueta ñi Esaú. Qaq ñi Jacob da huo'otaq huaroneguet aca hitiita da 'eeta'ama ñiimaye, anam hueta'a ne'ena Canaán, qaq no'on da seleu.»

Génesis 28

¹Qaq huaña nache so Isaac, iŷaxaneuga so Jacob nache ŷanem da lchoxonnataxanaxa, qataq ŷanem de'era lqataxac maye, 'eeta': «Saishet qome da 'auaroneguet aca 'alo maye lma' ne'ena 'alhua Canaán.

²Qojec qome, 'anqo'ona ye Padán Aram yem lma' ca 'arapi' Betuel, qaq huaña qome yemaye nache 'auaroneguet aca 'oonole llale ca 'antesoqo' Labán.

³Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca ŷaqalanapec, 'am ŷasaxalec qome ca lchoxonnataxanaxa, qataq 'am ŷanem cam qalota maye 'am chegoxoguetpi, yaqto' nache 'am chegochigui qome ca qalota ŷotta'a't shiŷaxauapi.

⁴Qataq 'am ŷanem qome, qataq nataqa'en ca 'am chegoxoguetpi da lchoxonnataxanaxa maye ŷachaxanapeguem co'ollaxa so Abraham, da yaqto' lalamaxat ne'ena 'alhua maye souaqta'a nagui, da 'eeta'am da sachegoxosoqauec, cha'aye Ñimaye ŷachaxanapeguem co'ollaxa so Abraham.»

⁵Qaq 'era da 'eetec so Isaac, da ŷamaxa co'ollaxa so Jacob ye Padán Aram, yem lma' so Labán som llalec so Betuel, som arameo maye lqaŷa aso Rebeca asom late'e so Jacob qataq so Esaú.

Huaron so Esaú

⁶Qaq so Esaú ŷaŷaten co'ollaxa da so Isaac ŷasaxalec da lchoxonnataxanaxa so Jacob qataq ŷamaxague da Padán Aram da yaqto' laronqa'. Qataq nataqa'en ŷaŷaten da so lta'a co'ollaq ŷasaxalec da lchoxonnataxanaxa so Jacob, nache 'enapega da saishet da huaroneguet aca 'oonole 'alo maye lma' ye Canaán,

⁷qataq da so Jacob jec taŷa ye Padán Aram, da ipacchigui naqa'en da la'aqtac so lta'a qataq aso late'e.

⁸Qaq huaña, nache so Esaú ŷaŷaten da so lta'a ŷataqta sa ŷaŷamaxaren so 'alpi maye lma' ye Canaán.

⁹Qaq ñoqo'oye jec da nqo'ona so Ismael som llalec so Abraham, nache huaroneguet aso llale somaye, asom le'enaxat Majalat, maye lqaña so Nebayot. Qaq na'aictaxa da mashe huo'oi soua lhua't, maye lma' ye Canaán.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachaxana so Jacob huaña ye Betel

¹⁰Qaq so Jacob jec co'ollaxa chegoqchiguiña ye Berseba, nache quetegue so nqa'aic maye taña'a ye Jarán.

¹¹Qaq co'ollaq huo'o so ivita 'alhua, nache hua'a somaye da lo'ochaqa' se'eso pe, cha'aye aso nala' mashe inoxooñi. Nache ñacona da na'axaalec so 'oonolec som coma'pi maye hueta'a yemaye, nache nnaañi da do'oche.

¹²Qaq huaña yemaye, nache huo'o so lchoxonaxac, dechoxootege da ilota'a so napiaxala', na'attalec ana 'alhua, nache iviro'ot na piguem, qaq som lamaxashecpí Ñim Lo'onatac 'Enauacna, naginguicnaxa somaye qataq ñe'eguelaxasheguem.

¹³Qaq nataqa'en ilota'a co'ollaxa da Ñim Nataxala' nachattañi, hueta'a som pa'asheguem se'eso napiaxala', nache 'eetega somaye, 'eeta': «Añem nachañem Nataxala', maye Natamnaxala' so 'arapi' Abraham, qataq ñi 'arta'a Isaac. Qaq 'am qataq ca 'am chegoxoguetpi, sanem qome ne'ena 'alhua maye 'annaatalec nagui.

¹⁴Camayepi ñataqta qalota qome, ivitta'a da 'eeta'am na lsoche na 'alhua, qataq nquictauec qome nache ivira'ague da pa'aigue da sheu', qataq da taguiñi, qataq da nala' lliguisheguem, qataq da nala' lliguiñi, qaq 'enauac qome ca nhuo' le'ecpi ana 'alhua, huo'o qome da nchoxonataguec chegoqchigui 'am, qataq ca 'am chegoxoguetpi.

¹⁵Qaq Añem 'am soota'aguet, qaq maicheye cam 'aigue qalaq 'am ñepaxattalec qome, qataq 'am ñe'eguelaxata qome ne'ena 'alhua. Saishet qome da 'am salat, choche ivitta'a da sepacchigui da so'ot 'enauac nam 'am sachaxanapecotpi.»

¹⁶Qaq so Jacob, co'ollaq nlouec, nache deuennataxan, nache 'enapeco': «Ñoqta 'eesa da Ñim Nataxala' hueta'a ne'ena 'alhua, qaq añem sa sañaten co'ollaxa.»

¹⁷Qaq huaña, nache ñataqta qalota da lcolanaxa, nache 'enapeco': Ne'ena 'alhua ñataqta saqaishetapec. ¡Namaye nachena na lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nachena na lasom na piguem!

¹⁸Qaq so lña na'a'q, nache so Jacob ñisheguem co'ollaq ña nte'etom, nache ñacona so coma' maye na'axaatalec co'ollaxa so pe, nache nachaalataxañi, ime nache icorelec somaye so aceite.

¹⁹Qaq se'eso 'alhua, huo'o co'ollaxa so huaqta'a't ñyecpi maye le'enaxat Luz, qalaxaye so Jacob naralaxat da le'enaxat, nache ñanagui Betel.

²⁰Qaq nache huaña yemaye da so Jacob, ñan so la'aqtac maye, 'eeta': «Da Ñim Lo'onatac 'Enauacna añem nnaictague', qataq añem ntela'a de'era ñecñaxac maye so'ottac, qataq da añem ñanem ca anoq, qataq ca ñogoxot,

²¹qataq da aÿem no'oita, qataq qaica camachaqca da ñachaalataxac qom ñe'eguelaxa ye lma' ñi ita'a, qaq huaña, nache Ñim Nataxala', nacheñi qome Ñim Ñatamnaxala'.

²²Qaq ne'ena coma' maye ñachaalataxani, nachena qome na lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq 'Am Atamnaxala', nache 'eetai' qome da 'am saata'am, aca ñediezmo maye chegaqagui 'enauac cam aÿem 'aÿa'anem.»

Génesis 29

So Jacob ivita ye Padán Aram

¹Qaq so Jacob, qaltaq jec da nqo'ona ye na'alhua som nala' lliguisheguem le'ecpi.

²Qaq co'ollaq ivita so no'onaxa, nache ila'a aso nshere, qaq som saqaÿapeque asomaye nache hueta'a aso qaguetapi maye tres soua laponaq'ate, cha'aye so shiguiÿacpi nache ñyomtapigui naxa asomaye. Qaq na alap asa'aso nshere huo'o so lapoxot coma' lta'araic.

³Qaq aso qaguetapi naxa da 'enauac da laÿona't da hua'a yemaye, nache som ilotague'pi aso qaguetapi, nqaani se'eso coma' da yaqto' ñyomaxan aso qaguetapi, qaq naxa da ime nache qaltaq ÿapogongui aso nshere.

⁴Nache so Jacob inattaco' som qagueta lo'opi, 'eeta': «¿Chaq hua'ague ca qauachegoqÿa'ague, qami' ÿaqaÿa't?» Nache somayepi 'enapeco': «Qomye qarma' ye Jarán.»

⁵Nache somaye qaltaq ÿe'eguelaxalec da denataxan, 'eeta': «¿Qauauattoñi peta'a ca Labán, cam llalec so Najor?» «Nache somayepi 'enapeco': Aja', sauattonaq.»

⁶Qaq so Jacob, qaltaq 'enapeco': «¿Peta'a qaica camachaqca da nachaalataxac camaxa?» Nache somayepi, 'enapeco': «Aja', ñi Labán, qaica camachaqca. Ña 'aula'a 'anacha'aguet anam llale Raquel no'ottalec ana lalo qaguetapi.»

⁷Qaq huaña nache so Jacob, 'enapeco': «Nagui ña nalota't na na'a'q da qaÿapoua'a ana qaguetapi. Qaq ¿ta'ainco' da sa qanÿomaxani anamayepi, qaq ime nache qaltaq qauaviqui da qauquia'axani?»

⁸Qalaxaye somayepi, 'enapeco': «'A'i, saishet da shenaqtec de'era. Cha'aye seuataqa'a da 'enauac da laÿona't ana qaguetapi, qaq huaña nache ñeqataq ñim coma' maye lapoxot ani nshere, da yaqto' sanaxam na 'etaxat ana qaguetapi.»

⁹Qaq so Jacob co'ollaq ñaq detaqtague' somayepi, nache aso Raquel nviraxasom, no'ottalec aso qaguetapi maye lalo so lta'a, cha'aye asomaye nachaso aso ilotague' asomayepi.

¹⁰Qaq so Jacob co'ollaq choche ila'aguet aso Raquel asom llale so ntesoqo' Labán da no'ottalec aso qaguetapi maye lalo somaye, nache somaye nquigueua'a aso nshere da nqat so coma' maye lapoxot asomaye, nache ñyomaxan aso qaguetapi.

¹¹Qaq ime, nache iquin qataq napigoxoi', nache ñyen.

¹²Qaq so Jacob co'ollaq ña'axatem aso Raquel da somaye llalec aso Rebeca, qataq maiche lasoshec so Labán, nache aso Raquel nqalgoqtau'a so lta'a da da'aqtaxanem.

¹³Qaq so Labán co'ollaq hua'aqchigui da qaña'axat so Jacob som llalec aso lqaña Rebeca, nache nqalgoqta da ca'ateuga, nache nqapale' qataq napigoxoi', nache ñauegueua'a so lma'. Qaq huaña, nache so Jacob da'aqtaxaatapeguem so Labán 'enauac da huaigui somaye.

¹⁴Nache so Labán 'enapeco': «Ñoqta 'eesa da maiche 'am ñalamaxat ihuo' le'ec.»

So Jacob do'onataxaalec aso Raquel qataq aso Lea

Qaq so Jacob, nache na'asop so Labán inoxootec so 'oonolec ca'agoxoic.

¹⁵Qaq co'ollaq mashe inoxonec se'eso ca'agoxoic, nache so Labán 'enapega somaye, 'eeta': «Saishet da choche 'auo'onataxaatacot aÿem da qaca aca 'arasheue, souaxat da maiche 'am ihuo' le'ec. Ñaq aÿem 'aua'aqtaxanem ca lcata aca 'auñaxanaique 'arasheue.»

¹⁶Qaq so Labán huo'oi co'ollaxa soua dos llalel: aso ñe le'enaxat Lea, qaq aso na'asa le'enaxat Raquel.

¹⁷Qaq aso Lea ñataqta 'onaxaiqa naua la'ai'te, qalaxaye aso Raquel ñataqta 'onaxai qataq ñataqta nalochiguiñi.

¹⁸Qaq so Jacob ye ñataqta nqopita aso Raquel, nache ñasat, 'eeta': «Aÿem so'onataxaalec qome ara 'aña'ale na'asa Raquel, ivittrec caua siete vi'ie.»

¹⁹Nache so Labán ñasat, 'eeta': «Aja', no'on da 'am sanem aramaye, qaq saishet da sanem ca ñaqa'a. Qaq nache aÿem qono'ot nagui.»

²⁰Qaq 'era da 'eetec da so Jacob do'onataxaalec co'ollaxa aso Raquel soua siete vi'ie. Qaq somaye 'eeta'am da saqañaleguete naqa'en soua vi'ie, souaxat da ñataqta ñauotec asomaye.

²¹Qaq co'ollaq mashe inoxoorec soua siete vi'ie, nache so Jacob 'enapega so Labán, 'eeta': «Ñaq aÿem 'aña'anem ara Raquel, yaqto' saroneguet, cha'aye mashe inoxoorec soua vi'ie da so'onataxaateguelec aramaye.»

²²Qaq huaña nache so Labán, icoyeguen 'enauac so lauoreuapi da yaqto' naua'a so naronaxac maye ño'ot.

²³Qalaxaye co'ollaq nvi' so pe, nache so Labán ñaconeua'a aso Lea, nache ñauegueua'a so Jacob, nache so Jacob lauani' asomaye.

²⁴Qataq so Labán, nataqa'en ñanem aso Lea aso 'oonole asom lamaxashepi somaye maye le'enaxat Zilpa, da yaqto' huetague' naqa'en asomaye.

²⁵Qaq so nte'etom so lña na'a'q, nache so Jacob noma da lauatañi' so pe aso Lea, nache 'enapega so Labán, 'eeta': «¿Negue't dam aÿem 'auo'otec? ¿Saisheto' peta'a da so'onataxaateguelec aso Raquel? Qaq ¿ta'ainco' da aÿem 'auatenachet?»

²⁶Nache so Labán ñasateguet somaye, 'eeta': «Ne'ena souaqta'a saishet da qarataxac da hua'auñi ñaqa'enaq da huaron aca na'asa, da saxanaxa da huaron aca ñe.

²⁷Qaq ñoqo'oye no'on da 'aumattrec naua siete na'axa'te maye 'araronaxaqui' da 'auaroneguet ara Lea, qaq qom ime, nache nataqa'en 'am sanaxam aso Raquel, da 'auasateguet da qaltaq 'auo'onataxanot aýem caua lña't siete vi'ie.»

²⁸Nache so Jacob ñasat, qaq co'ollaq mashe inoxoorec soua laronaxaqui' da huaroneguet aso Lea, nache so Labán ñanem so Jacob aso llale Raquel da ñauo'o lhua.

²⁹Qaq so Labán nataqa'en ñanem aso Raquel aso lña lamaxashe somaye, maye le'enaxat Bilá, da yaqto' huetague' asomaye.

³⁰Qaq so Jacob nache huaroneguet nataqa'en aso Raquel, qaq ñataqta ñauotec asomaye, saq 'ena'am aso Lea. Qaq na'aictaxa da nache queta da do'onataxanot so Labán, iviraxattrec soua lña't siete vi'ie.

Soua llalqa so Jacob

³¹Qaq Ñim Nataxala' co'ollaq ila'a da so Jacob saishet da ñauotec aso Lea, nache Ñimaye ño'ot da asomaye huo'oi soua llalqa, qaq aso Raquel qalaq ñanem da saishet da deco'o.

³²Qaq aso Lea hualaxai co'ollaxa, nache huo'o so llalec, nache ñanagui da le'enaxat Rubén, cha'aye 'enapeco': «Ñim Nataxala' ila'a co'ollaxa da saquicota. Qaq ñoqo'oye nagui so ihua aýem ñauotec qome.»

³³Qaq co'ollaq qaýata'ague de'era, nache aso Lea qaltaq huo'o so lña llalec, nache ñanagui da le'enaxat Simeón, nache 'enapeco': «Ñim Nataxala' hua'aqtega co'ollaxa da ño'otanaguec, ñoqo'oye qaltaq aýem ñanem na lña ñalec.»

³⁴Qaq ime co'ollaxa nache qaltaq huo'o so llalec, nache ñanagui da le'enaxat Leví, cha'aye 'enapeco': «Nagui so ihua ñataqta aýem ñauotec, cha'aye mashe tres naua llalqa.»

³⁵Qaq aso Lea qaltaq huo'o so lña llalec, nache ñanagui da le'enaxat Judá, cha'aye 'enapeco': «Nagui sho'oxoren Ñim Nataxala'.» Qaq co'ollaq ime de'era, nache asomaye vi'iigué da lco'oxoc.

Génesis 30

¹Qaq aso Raquel, co'ollaq ila'a da saishet da deco'oigué so Jacob, nache huo'o da lquiýaxa aso lqaña Lea. Nache 'enapego' so lhua Jacob, 'eeta': «'Auauo'o qome ca ñalaqpi, cha'aye da qaica ca ñalaqpi, nache seleu qome.»

²Qalaxaye so Jacob, ye ñataqta dalemataña asomaye, nache 'enapego', 'eeta': «¿Peta'a nachaýemo' maye So'ot 'Enauacna? Ñimaye maye saýauo'o ca 'aýa'alaqpi.»

³Nache asomaye 'enapega so lhua, 'eeta': «Aÿem 'am sanem añi ÿamaxashe Bilá, da 'arauañi' añimaye, qaq qom huo'o ca llalec añimaye, nache 'eeta'am da maiche ÿalamaxat ÿalec. Qaq huaña qome nache huo'o ca ÿalaqpi.»

⁴Qaq 'era da 'eetec aso Raquel, da ÿanem co'ollaxa so Jacob aso lamaxashe Bilá, da yaqto' ÿauo'o lhua lÿa. Qaq so Jacob lauañi' co'ollaxa aso Bilá,

⁵nache asomaye deco'oiguet so Jacob.

⁶Qaq huaña nache aso Raquel, 'enapeco': «Ne'ena nogotolec, le'enaxat qome da Dan, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'axaÿa co'ollaxa so ñatamnaxac, nache aÿem ÿo'otec da nalochiguiñi lataxac da aÿem ÿanem na ÿalec.»

⁷Qaq ime, nache aso Bilá qaltaq huo'o so lÿa llalec,

⁸nache aso Raquel 'enapeco': «Ne'ena nogotolec le'enaxat qome da Neftalí, cha'aye saqalota da iloquiaxac da seloctague' añi ÿaqaÿa, qaq nagui mashe ñauec.»

⁹Qaq aso Lea, co'ollaq ila'a da mashe saishet da huo'o ca llalec, nache ÿaconeua'a aso lamaxashe Zilpa, nache ÿanem so Jacob, da yaqto' ÿauo'o lhua lÿa.

¹⁰Qaq aso Zilpa, co'ollaq deco'oiguet so Jacob,

¹¹nache aso Lea, 'enapeco': «¡ÿataqta huo'o da ña'achec! Qaq ÿoqo'oye na nogotolec le'enaxat qome da Gad.»

¹²Qaq ime, nache aso Zilpa, qaltaq deco'oiguet so Jacob.

¹³Qaq huaña nache aso Lea qaltaq, 'enapeco': «¡ÿataqta huo'o da ÿamaicÿaxac! Qaq nagui na 'alpi aÿem ÿamata'ac qome da, aÿem machiguiñi. Qaq ÿoqo'oye ne'ena nogotolec le'enaxat qome da Aser.»

¹⁴Qaq huo'o so na'a'q, nache so Rubén tauga so no'onaxa, co'ollaq ña qanqattac na ala na trigo, qaq huaña nache ilalec aso ala ana le'enaxat mandrágoras, nache asomayepi iroua'a aso late'e Lea. Qaq aso Raquel co'ollaq ila'a asomayepi, nache 'enapega aso Lea, 'eeta': «Ñaq aÿem 'arquaguec, da aÿem 'aÿa'anem aca 'oonole ala, ana mandrágoras maye 'am ndoua'a so 'aÿa'alec.»

¹⁵Qalaxaye aso Lea, 'enapeco': «¿'Aupi'itaxano' peta'a da saq quia'aq da 'auotaxanec so ihua? ¡Nagui qataq 'anshetaique da 'auotaxanec ana ala ana mandrágoras maye ndouo so ÿalec!» Nache aso Raquel, 'enapeco': «Ne'ena pe, so Jacob 'am lauañi' qome, qalaxaye naiguet aca 'oonole ana mandrágoras maye ndouo so 'aÿa'alec.»

¹⁶Qaq so mashe pe, co'ollaq nvireuo so Jacob, chegaqauga so no'onaxa, nache aso Lea huaqatta'aguet somaye, nache 'enapega, 'eeta': «Ne'ena pe, aÿem 'arauañi', cha'aye mashe 'am sesheeten, naiguet ñaqa'en 'am, aso ala ana mandrágoras maye ndouo so ÿalec.» Qaq se'eso pe, so Jacob lauañi' aso Lea,

¹⁷ qaq asomaye qaltaq deco'oiguet so Jacob, nache ivi' cinco soua llalqa, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'axaŷa co'ollaxa da natamnaxac asomaye.

¹⁸ Qaq huaña nache aso Lea, 'enapeco': «Ne'ena nogotolec le'enaxat qome da Isacar, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem isheeten, souaxat da sanem co'ollaxa aso ŷamaxashe so ihua.»

¹⁹ Qaq co'ollaq qaŷata'ague, nache aso Lea qaltaq deco'oiguet so Jacob, nache ivi' seis soua llalqa,

²⁰ nache asomaye, 'enapeco': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷauo'o na ŷataqta no'on ñeme. Qaq nagui so ihua ŷataqta aŷem ŷauotec qome, cha'aye mashe seis naua llalqa. Qaq ŷoqo'oye ne'ena nogotolec, le'enaxat qome da Zabulón.»

²¹ Qaq co'ollaq qaŷata'ague de'era, nache aso Lea huo'o aso 'oonole llale, nache ŷanagui da le'enaxat Dina.

²² Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, tachigui lauel aso Raquel, qaq hua'axaŷa so natamnaxac asomaye, nache ŷanem da lco'oxoc.

²³ Qaq co'ollaq huo'o so la'auaxanec llalec, nache asomaye, 'enapeco': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nqat so icoxo, souaxat da qaica co'ollaxa ca ŷalec.

²⁴ Qaq 'onaxaictaxa da aŷem ŷanem ca lŷa ŷalec.» Qaq ŷoqo'oye ŷanagui da le'enaxat José.

So Jacob qataq so Labán

²⁵ Qaq aso Raquel, co'ollaq mashe ñiguiñi so llalec José, nache so Jacob 'enapego' so Labán, 'eeta': «Aŷem 'auasheeta qome da she'eguelaxa ye maiche ña'alhua.

²⁶ Qaq aŷem 'aŷa'anema qome naua ŷalqa, qataq ñeua ihua't, cha'aye nacheñiua ñim huo'omshe 'am so'onataxaatacot, nache aŷem 'aua'aqta'a qome da ashec. 'Am, 'auaŷateeta da 'eetec da ŷo'onataxanaxac da 'am so'onataxaatacot.»

²⁷ Qalaxaye so Labán, 'enapeco': «Ñaq aŷem 'arquaguec da nache qoueta'a ne'ena. Cha'aye aŷem saŷaten, chegoqchigui da iloxoc, da Ñim Nataxala' ŷauo'o da ñechoxonnataguec souaxat 'am.

²⁸ Aŷem 'aua'aqtaxanem, negue't aca 'auŷaxanaique 'arasheue, qaq aŷem sesheeten qome.»

²⁹ Nache so Jacob, 'enapeco': «'Am 'auaŷateeta da 'eetec da 'am so'onataxaatacot, qataq da 'eetec da selotague' na 'ana'atetpi.

³⁰ Cha'aye saq 'amaqtaq na 'ana'atetpi co'ollaq saxanaxa da ñevi', qalaxaye nagui namayepi nquigec, cha'aye so ñevi', nache Ñim Nataxala' ŷauo'o da 'anchoxonnataguec, qalaxaye ¿chaq laguio', qaq so'onataxaalec na maiche ŷalamaxat ŷalaqpi?»

³¹ Qaq so Labán, qaltaq ŷe'eguelaxalec da 'enapega, 'eeta': «¿Negue't aca 'auŷaxanaique 'arasheue?» Nache so Jacob, 'enapeco': «Saishet qome da 'auauo'o

aca ñasheue. Añem qaltaq she'eguelaxalec qome da selo'ogue ana 'arelo qaguetapi qom 'auasateguet dam sheetapeguec:

³²Añem 'aua'aqta'a nagui da saigui ana 'arelopi, da yaqto' señotauga 'enauac natai' qagueta llalec lairaxaic, qataq natai' quetaq llalec chiñaxataxaic qataq na huo'o ana lte. Namayepi nachena qome na ñasheue.

³³Qaq yaqto' qom qañoqtegue de'era, nache da 'auanac da 'anmeenaxaneuga cam ñaueguec, qaq huaña nache 'auañaten da no'on da ñataxac. Cha'aye aca ilopi da huo'otaq ñalectaigui aca quetaq maye saishet da chiñaxataxai, huo'otaq huo'o ana lte, huo'otaq ca qagueta llalec maye saishet da lairaxaic, qaq huaña nache 'auañaten da 'am secachiñot.»

³⁴Nache so Labán, 'enapeco': «Aja', sañamaxareeta dam qonetapeguec.»

³⁵Qaq nacheso se'eso na'a'q da so Labán, iñotauga 'enauac so quetaq lhuraicpi maye chiñaxataxaicpi, qataq so huo'oi naua lte, qataq 'enauac aso quetaqpi maye huo'oi naua lache', qataq aso huo'o ana lte, qataq asom huo'o na lache' lapagaxaic, qataq 'enauac so qagueta llalaqpi maye lairaxaicpi, nache ñanema soua llalqa, da yaqto' iloregue somayepi.

³⁶Qaq ime, nache cot aso lalopi chegoqchiguiña yem netaña so Jacob, nache ivi' soua tres na'axa'te de'era llecñaxac, qaq ivita som 'alhua maye ñauega. Qaq so Jacob qalaq nache queto'ot da ilotague' aso lañe lalopi qaguetapi so Labán.

³⁷Qaq so Jacob iquesoxorec co'ollaxa soua darala lcoue aso qo'oipaq le'enaxat álamo, qataq aso almendro, qataq aso castaño, nache icolai' soomaye da yaqto' yo'oqte' naua lchiñaxata'q lapagaxaiqa.

³⁸Qaq ime, nache ñaachiguiña aso ñyomaxaquipi aso qaguetapi soua lcolagui'she qo'oipaq, asom naña naxa ana qaguetapi da ñyom, yaqto' so quetaq lhuraicpi da do'oca, nache datategueta soua ncolagui'she qo'oipa.

³⁹Qaq 'era da 'eetec aso qaguetapi da do'oca da datategueta se'esoua ncolagui'she qo'oipa, nache da ñiguiña na llalec nache chiñaxataxaic, qataq huo'o ana lte, qataq na huo'o na lache' lapagaxaic.

⁴⁰Qaq huaña, nache so Jacob iñottauga naxa so qagueta llalaqpi maye chiñaxataxaipi qataq na lairaxaipi ñachegoxotaigui aso lalopi so Labán. Qaq 'era da 'eetec so Jacob da iñottauga aso maiche lalo qaguetapi, nache sa ñalecnoigui aso lalopi so Labán.

⁴¹Qaq naxa da ivita da do'oca aso chaxaraipi qaguetapi da yaqto' huo'o ca llalec, nache so Jacob ñanaña naxa so ñyomqa' aso qaguetapi soua qo'oipa, yaqto' da do'oca nache datategueta se'esoua qo'oipa.

⁴²Qalaxaye naxa da anac som shiguiñacpi maye ñapo'ota, nache somaye nqa't se'esoua qo'oipa. Qaq ñoqo'oye som shiguiñacpi maye ñapo'ota, 'enauac talec so Labán, qaq so chaxaraipi qalaq 'enauac talec so Jacob.

⁴³Qaq 'era da 'eetec so Jacob, da ivira'a da ñataqta sallaxanec, nache ñataqta qalota aso lalo qaguetapi, qataq so lamaxashecpí qataq aso lamaxashepi, qataq aso lalo cameellopi, qataq so 'ashenapi.

Génesis 31

So Jacob dataueeguesop so Labán

¹Qaq so Jacob ñañaten co'ollaxa da soua llalqa so Labán quetrapeguelec somaye, 'eeta': «Ñi Jacob ñacona 'enauac so lalamaxatpi ñi qarta'a, qaq nacheso so desalligui ñimaye.»

²Qaq so Jacob nataqa'en ñauatton da so Labán saishet da no'on da lasheguiñaxac da ñamato'ot somaye, qaq saishet da 'eeta'am so hua'autec.

³Qaq huaña nache Ñim Nataxala' 'enapego' so Jacob, 'eeta': «'Avi'eguelaxa qome ye na'alhua caua 'arta'al, yem netaña ca 'arhuo' le'ecpi, qaq Añem 'am ñenaictague' qome.»

⁴Nache so Jacob damaxasoxona aso Raquel qataq aso Lea, da yaqto' tauga so Jacob maye huetauga so no'onaxa da ilotague' aso qaguetapi,

⁵nache 'enapegalo', 'eeta': «Añem mashe ñanoma da ñi qarta'ai, saishet da añem ilo'oguet, da 'eeta'am so hua'autec, qalaxaye Ñim Natamnaxala' ca ita'a saishet da añem iñotec.

⁶Qami' qauañaañita da co'ollaq so'onataxaatacot ñi qarta'ai, qalaq ñataqta nda'a't da ña'añaxataxac.

⁷Qalaxaye ñimaye añem ñatenachet, cha'aye naralaxatta'aguet da lataxac da ñashiichiñaxac. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saishet da ñashenem ñimaye, da añem ño'otec ca sa ñañamaxañi.

⁸Cha'aye ñimaye naxa da 'enapec: «'Am sesheetenec qome na shiguiñacpi maye huo'oi naua lte,» nache 'enauac ana deco'opi, qalaq huo'oi naua lte na llalec. Qataq naxa da 'enapec: «'Am sesheetenec qome na chiñaxataxaic,» nache qaltaq 'enauac chiñaxataxaicpi na llalaqpi ana deco'o.

⁹Qaq 'era da 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da deuotaxanec na na'atetpi ñimaye, nache añem ñanem.

¹⁰Qaq huo'o so na'a'q, co'ollaq na shiguiñacpi do'ocatega't, nache huo'o so ichoxonaxac, qaq nache huaigui se'eso ichoxonaxac da selota'a so quetaq lhuaicpi maye do'ocatac, qaq somayepi huo'o so chiñaxataxaic, qataq so huo'oi naua lache' lapagaxaiqa, qataq so huo'oi naua lte.

¹¹Qaq huaigui se'eso ichoxonaxac da so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, iñaxana da ñe'enaxat, nache añem sasat, sheeta': «Añem sootai' ne'ena.»

¹²Qaq huaña, nache so namaxashec piguem le'ec, añem 'enapega 'eeta': «Ña 'anamatasheguem, yaqto' 'aula'a da 'enauac na quetaq lhuaicpi, maye

do'ocatega ana quetaqpi, namayepi nda'a't na chiŷaxataxaic, qataq na huo'oi naua lache', qataq na huo'oi naua lte, cha'aye aŷem sela'a 'enauac na 'am ŷo'otec ñi Labán.

¹³Aŷem Nachaŷem So'otapecna maye 'am ñachaxana co'ollaq huaña ye Betel, yem huaña co'ollaxa da 'aucorelec so aceite so coma', qataq huaña da Aŷem 'aŷa'anot so 'ara'aqtac. Qaq ña qoñisheguem qome, nache qoca'ai ne'ena 'alhua; 'avi'eguelaxa ye 'alhua maye 'arañoqo' co'ollaxa.»

¹⁴Nache aso Raquel, qataq aso Lea 'ena'apo': «Qomi', mashe qaica ca qomi' taŷoto da nsallaxa maye hueta'a ye lma' ñi qarta'a.

¹⁵Nacherata da shenaqta'am qanqa'en caua chegoqrauec. ¡Ivitta'a da qomi' ime'n, qataq imatta't aso qarasheue co'ollaq 'ausheeten da yaqto' qomi' 'auaronegueta!

¹⁶Qaq ŷoqta 'eesa, da 'enauac da lsallaxa ñi qarta'a maye deuotaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye maiche qaralamaxat, qataq naua gochalqa. Qaq ŷoqo'oye no'on da 'auo'ot 'enauac na 'am ŷanem la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

So Jacob ca'ai ye Padán Aram

¹⁷Qaq huaña, nache so Jacob naŷamaxat nache ŷanaxanaxaaleguete soua cameello soua llalqa qataq soua lhua't.

¹⁸Qaq ime, nache cot 'enauac so na'atetpi, qataq so lalopi maye chegaqaigui da lo'onataxanaxac co'ollaq hueta'a ye Padán Aram, nache ŷe'eguelaxa so lta'a Isaac, maye netaña ye 'alhua Canaán.

¹⁹Qaq so Labán, co'ollaq huo'o cam pa'ata'ague da npetectac aso lalo qaguetapi, nache aso Raquel decachiŷalo soua lqolac so lta'a.

²⁰Qaq 'era da 'eetec so Jacob, co'ollaq ŷatenachet so Labán som arameo, da saishet da da'aqtaxanem da jec.

²¹Nache somaye no'otauec, lŷatec 'enauac som huo'o na'atetpi. Qaq co'ollaq mashe ŷa'axasoxoolec so tala Éufrates, nache quetegue so nqa'aic maye taŷa'a aye qasoxonaxapi maye huaña ye 'alhua Galaad.

So Labán icaalec so Jacob

²²Qaq co'ollaq inoxoorec soua tres na'axa'te, nache so Labán ŷaŷaten da so Jacob no'otauec.

²³Qaq huaña, nache icaalec somaye, nnaictague' som lauo' le'ecpi, qaq co'ollaq inoxoorec soua siete na'axa'te, nache ivi', huaña aye qasoxonaxapi ye 'alhua Galaad.

²⁴Qalaxaye se'eso pe, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷachaigui so lchoxonaxac da nachaxana so Labán som arameo, nache 'enapego', 'eeta': «Ñaq aŷem

'ana'axaŷaxana, saishet qome da sa 'auchera'ape naua 'ara'aqtaqa da qonapega so Jacob.»

²⁵Qaq so Labán mashe ivi' co'ollaxa so Jacob, huaña ayem qasoxonaxapi ye 'alhua Galaad, yem ŷanaña co'ollaxa so lpe'l so Jacob. Qaq huaña yemaye nache ŷanaña nataqa'en so lpe'l so Labán qataq so lauo' le'ecpi.

²⁶Qaq huaña, nache 'enapega, so Jacob, 'eeta': «¿Negue't dam 'auo'ot? ¿Ta'ainco' ye aŷem 'auatenachet? ¡Ye 'auanacoto' naua ŷalel, da 'eeta'ama 'anqa'en caua noxonal da huaigui ca alaataxac!

²⁷¿Ta'ainco' ye aŷem 'auatenachet, qataq 'ano'otauec? ¿Saishet da aŷem 'aucoyeguen? Cha'aye ctaxa da saŷaten, nache huo'o ctaxa da ŷamaicŷaxac da 'am ñecoyeguene', qataq sauo'o ctaxa aca nviquepi, qataq aca qataquipi, qataq aca arpa, da 'am qaivicnaxaalec.

²⁸Qataq ivira'a da aŷem sa 'auashenem da ñapigoxoto naua ŷalel qataq naua ihua'alle. ¡Dam 'auo'ot ŷataqta qoneta'am ca qaica ŷaŷaanapec!

²⁹Aŷem ishet taxa da huo'o ca qami' so'oteque qauem, qalaxaye so pe, aŷem detaxaŷot Ñim Natamnaxala' ca 'arta'a, nache 'eeta': Ñaq Aŷem 'ana'axaŷaxana, saishet qome da sa 'auchera'ape naua 'ara'aqtaqa qom qonapega so Jacob.

³⁰Qalaxaye, ye ŷataqta huo'o da 'aryaxa da 'avi'eguelaxa ca lma' ca 'arta'a, qaq ¿ta'ainco' ye 'aucachiŷalo caua iqolac?»

³¹Nache so Jacob ŷasateguet so Labán, 'eeta': «Qomye huo'o co'ollaxa da icolanaxa, cha'aye tachigui iuel, da ishet da 'autaxaneque naua 'aŷa'ale da 'aurolec da 'ara'añaxac.

³²Qalaxaye da huo'otaq huo'o ca 'oonolec nam hueta'a ne'ena, da hueto'oto caua 'arqolac, qaq camaye ¡ileu qome! Qaq nam qarhuo' le'ecpi, qomi' ŷauaachiguilo: Ñaq 'anmitaique da huo'o ca 'aralamaxat da aŷem hueto'ot nache 'auache. Qalaxaye so Jacob ye sa ŷaŷaten da aso Raquel decachiŷalo co'ollaxa soua nqolac,

³³nache so Labán pa'aigui da nmichigui so lpe'l so Jacob, qaq ime, qaltaq taigui so lpe'l aso Lea, qataq nataqa'en soua lpe'l soua dos lamaxashel, qalaxaye saishet da ŷanatalo soua lqolac. Qaq co'ollaq chegaqaigui so lpe'l aso Lea, nache qaltaq taigui so lpe'l aso Raquel,

³⁴nache aso Raquel ŷaconalo soua nqolac, nache ŷacho'oto na pa'aguiñi aso laalate aso cameello. Ime, nache nso'ooleguete soomaye. Qaq so Labán nache nmittapigui 'enauac so lpe'l asomaye, qalaxaye saishet da ŷanatalo.»

³⁵Qaq huaña nache aso Raquel 'enapeco': «'Am taxare, saishet qome da 'aulemata, aŷem saishet da 'am ñachaateguet, cha'aye souaxat da ivita ye laloqo' da ña'axac.» Qaq so Labán ye nmittrapigui soua lqolac, qalaxaye saishet da ŷanatalo,

³⁶qaq huaña nache so Jacob dalemata, nache 'enapego' so Labán, 'eeta': «¿'Eetec ca isomaxac? ¿Negue't ca ñasouaxashet, ye ñataqta huo'o da 'arhuogoxo da aÿem 'aucaatac?

³⁷Mashe 'anmittapigui 'enauac na ñogoxoshetpi, qaq ¿negue't cam 'aulalec nogoxoshet maye chegaqa'a ye 'arma'? ¡Ña 'auachaina'a, yaqto' ñauaachigui na 'arhuo' le'ecpi, qataq na ihuo' le'ecpi, yaqto' namayepi ña'axat negue't da shenaqta ca ñoqta 'eesa!

³⁸Inoxootrec soua veinte vi'ie da 'am so'onataxaatacot, qalaq sa ñauano' da desolli ana 'arelo qaguetapi, qataq ana quetaqpi, qataq sa ñauano' da sachec ca 'oonolec qagueta lhuraic da sachegoxotaigui ana 'arelopi,

³⁹qataq sa ñauano' da 'am ñeroua'a so 'ana'atetpi maye ñalauat co'ollaxa na huauec shiguiñacpi, nacherata da aÿem sesheeten co'ollaxa se'eso deqatpi, qataq nam qaicachiñapi naxa ye na'a'q, huo'otaq ye pe, qalaq sesheeten 'anqa'en.

⁴⁰Qaq ye na'a'q, qalaq aÿem ñalauat na lqui'ic na ntap, qaq ye pe, qalaq aÿem ñalauat na lqui'ic na latomaxa. ¡Qataq ivira'a da qaica ca ño'ochaxa!

⁴¹Qaq ivi' soua veinte vi'ie da sootaña ye 'arma', qaq 'ena 'enauac na aÿem taÿot: ivi' soua catorce vi'ie da so'onataxaatapeguelguete ñeua 'aÿa'ale, qataq seis vi'ie da so'onataxaateguelec na 'ana'atetpi, qataq 'anaralaxatta'aguet co'ollaxa da lataxac da ñesheetenaguec.

⁴²Qaq taxa da saishet da aÿem hueta'aguet Ñim Natamnaxala' so Abraham, Ñim Natamnaxala' so ita'a Isaac, nache yo'oqtactaxa da choche aÿem 'auamaqtec, qui'itchiguilo 'anqa'en naua ihua'q. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ilota'a co'ollaxa da ñaquicoxo, qataq dam naigui da ño'onataxanaxac, qaq ñoqo'oye so pe 'am nlaxa.»

So Jacob nañamaxate' so Labán

⁴³Qaq huaña, nache so Labán ñasateguet so Jacob, nache 'eeta': «Ne'enaua 'alo, maiche ñalel, qataq naua llalqa maiche ihua'alle, qataq ana qaguetapi maiche ñalamaqte, qaq ¡'enauac ne'ena 'aulota'api, maiche ñalamaxatpi! Qalaxaye ¿negue't ca ishet da so'oteque naua ñalel, huo'otaq naua llalqa naamaye?

⁴⁴Qaq ñoqo'oye 'auanac, 'am qataq aÿem so'otaq qome ca qanañamaxataxac maye ña'axat dam qanañamaxataxac qomi' dos.»

⁴⁵Qaq huaña nache so Jacob ñacona so coma', nache nachaalataxaañi,

⁴⁶nache 'enapega so lauo' le'ecpi, 'eeta': «¡Qalañoñiña't na coma'pi!» Nache 'enauac somayepi lañona't so coma'pi, nache lapoosheguem, qaq nache huetaua'a na laÿe se'eso coma'pi, da deque'e somayepi.

⁴⁷Nache so Labán ñauota'ai naua maiche la'aqtaqa da ñauo'o da le'enaxat se'eso nma' «Yegar Sadutá», qaq so Jacob qalaq ñanagui da le'enaxat «Galaad.»

⁴⁸Qaq huaña nache so Labán, 'enapeco': «Nagui ne'ena qalapoosheguem coma'pi, namaye ña'axat da qanañamaxataxac qomi' dos.» Qaq ñoqo'oye yi'ie nma' qoñanagui da le'enaxat Galaad,

⁴⁹qataq nataqa'en qoñanagui da le'enaxat Mizpá, cha'aye so Labán 'enapeco': «Ñim Nataxala' ilo'oguelo qome qomi' dos, qom ivita da saishet da ñauanaxa't.

⁵⁰Qaq qom ivita ca na'a'q da sa 'auyacna'ape ñeua ñalel, huo'otac da 'auaroneguet ca lañe 'alpi, qaq na'aictaxa da qaica ca qomi' ñauanguilo, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñi qomi' ñauaachiguilo.»

⁵¹Qaq so Labán nache queto'ot da 'eetega so Jacob, 'eeta': «'Am 'aulochigui, ne'ena coma'pi maye qalapoosheguem, qataq ne'ena coma' maye ñachalataxaañi maye huetaguilo qomi',

⁵²naamaye ña'axa't da 'am qataq añem saishet da ñapagaqalec ne'ena na'anec, da yaqto' saishet da huo'o ca 'oonolec da shenaqta da ño'otec ca sa ñañamaxañi ca lña.

⁵³Qaq maiche qomi' nmi't qome Ñim Natamnaxala' so 'arapi' Abraham, qataq som ñapi' Najor. Qaq huaña, nache so Jacob ñanot so la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye natameetacot co'ollaxa so Ita'a Isaac.

⁵⁴Qaq ime, nache so Jacob, ño'ot aso lachetaqtaxanaqte ñavigaxatta, hualac naqa'en aso qasoxonaxa. Ime, nache iñaxana som lauo' le'ecpi da lquia'axaua. Qaq 'enauac somayepi deque'e co'ollaxa, qataq nache lo'ochaqa' so pe asa'aso qasoxonaxa.»

⁵⁵Qaq so nte'etom so lña na'a'q, nache so Labán ñesheguem, nache napigoxoi' soua laua'alle qataq soua llalel. Qaq ime, nache ñasaxalec da lchoxonnataxanaxa soomaye, ime, nache ñe'eguelaxa so na'alhua.

Génesis 32

So Jacob qataq so Esaú nauana't

¹Qaq so Jacob, nataqa'en jec, qalaxaye co'ollaq huangui so nqa'aic, nache soua lamaxa'she piguem lashe' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachaxanegueta somaye.

²Qaq so Jacob, co'ollaq ila'alo soomaye, nache 'enapeco': «Ne'ena, nachena na nalleppi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.» Qaq ñoqo'oye nache ñanagui da le'enaxat Majanayin yi'ie 'alhua.

³Qaq ime co'ollaxa, nache so Jacob ñauo'oi soua ñama'q da tañalo naqa'en ye 'alhua Seir, maye huaigui ye 'alhua Edom, da ñauo'o da la'axañaxac so lqaña Esaú.

⁴Qaq ñanema soomaye da la'aqtac, maye, 'eeta': «Qaua'aqtaxañim qome ca ñaqaña Esaú, qoñiita': Ñi 'arqaña Jacob, 'am nañanot da 'am ñalaxaguet, qaq ñoqo'oye 'am namaxa da la'aqtac maye, 'eeta': Añem sootaña ye lma' ñi Labán 'enauaque se'esoua vi'ie,

⁵qaaq huo'o nagui ana ilo huacapi, qataq na 'ashenapi, qataq ana qaguetapi, qataq na ŷamaxasheepi, qataq ana ŷamaxashepi. Qaaq 'am samaxa de'era ŷa'aqtac, 'am ŷataxala', cha'aye sauotaique da aŷem 'auchoxoren.»

⁶Qaaq co'ollaq mashe ñe'eguela'q soua namaxa'she, nache da'aqtaxaarem so Jacob, 'eeta': «Qomi' mashe sachegoxosoqa'a ñi 'arqaŷa Esaú. Qaaq namaye mashe 'anacta da 'am nca'ata'aguet, nnaictague' na cuatrocientos nalleppi.»

⁷Qaaq so Jacob, co'ollaq hua'axaŷa de'era, nache ŷataqta huo'o da lcolanaxa, qataq ŷataqta lta'araic da 'eeta. Qaaq huaña, nache dos naqa'en naua lpa'axaco som shiŷaxauapi maye nnaictague' somaye, qataq nataqa'en aso qaguetapi, huacapi, qataq aso cameellopi,

⁸cha'aye da lhuennataxac somaye, 'eeta': «Ca Esaú, da ilouiaxan ca 'oonolec lpa'axac ne'ena shiŷaxauapi, nache ca laŷepi ishet da naneltaxan.»

⁹Ime, nache so Jacob natamen, 'eeta': «'Am Nataxala', maye 'Am Natamnaxala' so ŷape Abraham, qataq ca ita'a Isaac. 'Am maye aŷem qonapega co'ollaxa da she'eguelaxa ye ña'alhua, qataq ye ihuo' le'ecpi, qataq aŷem 'auo'otec da qaica camachaqa da ŷecŷaxac,

¹⁰qaaq aŷem, ŷataqta saq saiguet da 'arauotaxanaqtaic qataq 'artelaxa da sheeta, cha'aye co'ollaq sa'axasoxoolec aso tala Jordán, nache qaica ca lŷa sachetac, nachaqanata ana ŷashelte. Qaaq nagui qalaq sevira'a da dos naua lma'ate na ñenaictague'pi.

¹¹Qaaq ñaq aŷem 'arqouaguec qome, da aŷem 'anca'alaxateeguesop da lhuacŷaxac na ŷaqaŷa Esaú! Cha'aye huo'o da icolanaxa da anac da aŷem ilouiaxan, nache ŷalauat na 'alpi, qataq na ñaqqiolec.

¹²Qaaq 'Am, ŷataqtegue co'ollaxa da 'ara'aqtac, da qaica camachaqa 'anqa'en da ŷecŷaxac, qataq cam aŷem chegoxoguetpi, ŷataqta qalota 'eeta'am na lsoche na 'alhua maye huo'ot na loigue aso auaxai, maye saqaivi' da qanalotqten.»

¹³Qaaq so Jacob, nache lo'ochaqa' yemaye se'eso pe, nache som hueto'otpi somaye, iŷotauga so nme naqa'en so lqaŷa Esaú,

¹⁴doscientas aso quetaqpi, qataq veinte so quetaq lhuaaicpi, qataq doscientas aso qaguetapi, qataq veinte so qaguet lhuaraicpi,

¹⁵qataq treinta aso cameellopi maye cheta'ague da deco'otac, nache lŷaueegue' so llalaqpi, qataq cuarenta aso huacapi, qataq diez soua huaca llalqa, qataq veinte aso 'ashenapi, qataq diez so 'ashena lhuaaicpi.

¹⁶Qaaq ime, nache ŷanema soua lamaxa'she da ilo'ogue asomayepi, qalaxaye iŷottecache so ŷotta'a't shiguiŷacpi. Nache 'enapegalo' soomaye, 'eeta': «Qaua'aviita qome, qalaxaye ca hua'auta qaŷata'aguet naqa'en qome ca laŷepi nlopi maye nca'attauo.»

¹⁷Qaq som hua'autec da ñamaq, qalaq ñanem da lqataxac, 'eeta': «Qom 'am natena'aguet ca ñaqaña Esaú, nache da 'am inat, negue't ca 'ana'aco', qataq hua'ague ca 'ata'ague, qataq negue't cam lalamaxat nam shiguiñacpi maye 'auo'ottalec,

¹⁸nache 'auasateguet qome, qoneta': Qomye namayepi 'am qanamaxa da 'anme, 'am ñataxala' Esaú, chegaqa'a ñi Jacob maye 'aramaxashec. Qaq namaye qomi' nca'attaleguete.»

¹⁹Qaq nataqa'en huaqata som ca'attaueegue som hua'autec, qataq so lña maye ca'attaueegue somaye, qataq 'enauac som ño'ottalec so nlopi 'enapega, 'eeta': «Qom qanachiñiña'aguet ca Esaú, qaq nataqa'en nache qoñiitec qome de'era da qara'aqtaqui.

²⁰Qaq nataqa'en qoñiñapega qome, qoñiita': Na 'aramaxashec Jacob nataqa'en anacta, qomi' nca'attaueeguelo.» Cha'aye da lhuennataxa so Jacob, 'eeta': Cheqoqchigui qome ne'ena nme maye sa'auaxan da samaxa camaye, da nmooñi ñaqa'en da layiloxo, qaq qom ime, nache ñema'ai' da ñauane'. Saiuena'a da 'eetec de'era, nache añem ñañamaxatta da ñauane'.

²¹Qaq 'era da 'eetec da hua'auta naqa'en so nmepi, qaq somaye no'onaña se'eso lanataqa' se'eso pe.

So Jacob deloctague' so namaxashec piguem le'ec

²²Qaq nacheso se'eso pe, da ñisheguem so Jacob, nache ñaconeua'alo soua dos lhua't, qataq soua dos lamaxashe, qataq soua once llalqa. Ime, nache ña'axasoxoolec naqa'en somayepi so la'auaxac le'enaxat Yaboc,

²³lñatec naqa'en 'enauac so lalamaxatpi.

²⁴Qaq so Jacob co'ollaq mashe nda'a't, qaq huo'o so shiñaxaua illoquixan somaye, nache somaye deloctague' ivitta'a so yo'oxoñi,

²⁵qalaxaye se'eso shiñaxaua co'ollaq ila'a da saishet da nauec so Jacob, nache iuaxangui na lleegue lqaic, nache naquigui ana lleegue so Jacob co'ollaq ñaq deloctague' somaye.

²⁶Qaq huaña nache se'eso shiñaxaua 'enapego' somaye, 'eeta': «Añem 'axanec, ten mashe yaqta'a da yo'oxoñi.» Nache so Jacob 'enapeco': «Saishet da 'am saxanec, da saishet da añem 'auasaxalec ca 'archoxonnataxanaxa.»

²⁷Nache se'eso shiñaxaua inat somaye, 'eeta': «¿'Eetec cam 'are'enaxat?» Nache somaye 'enapeco': «Añem ñe'enaxat da Jacob.»

²⁸Nache se'eso shiñaxaua 'enapego' somaye, 'eeta': «Saishet nagui da 'are'enaxat da Jacob, maye 'are'enaxat qome da Israel, cha'aye 'auloctague' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq na shiñaxauapi, qalaxaye 'anauec.»

²⁹Qaq huaña nache so Jacob inato' somaye, 'eeta': «Nagui nache aÿem 'aua'aqtaxanem 'eetec ca 'are'enaxat.» Nache se'eso shiÿaxaua 'enapeco': «¿Ta'ainco' da 'aunataxateguec ca ÿe'enaxat?» Qaq nache huaña yemaye da se'eso shiÿaxaua, ÿasaxalec da lchoxonnataxanaxa so Jacob.

³⁰Qaq so Jacob, nache ÿanagui da le'enaxat «Peniel» yi'ie 'alhua, cha'aye 'enapeco': «Aÿem ñema'ai' da ñauane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq ñaq 'eetalec da ñeca'altauec.»

³¹Qaq mashe nnoxosheguem co'ollaxa aso nala', nache so Jacob cheta'ague da ca'ai ye Peniel, qaq souaxat da naquiigui ana lleegue, nache huaÿoraxaata.

³²Qaq ÿoqo'oye choche ivitta'a nagui da na chegoxoguetpi so Israel, saishet da chec ana lleegue lqaic lo'ota ca camachaqa shiguiÿac, cha'aye nacheye yem qaiuaxaachiguiña co'ollaxa so Jacob.

Génesis 33

So Jacob nmane' so Esaú

¹Qaq so Jacob co'ollaq ila'aguet so Esaú, nnaictague' so cuatrocientos nalleppi, nache somaye iÿorecache so ñaqqiolec, huo'o so ÿanem aso Lea, qataq aso Raquel, qataq soua dos lamaxashel.

²Ime, nache ÿa'auaxaarec soua lamaxashel nnaictagueto soua llalqa. Qaq ime, nache jec naqa'en aso Lea, nnaictagueto naqa'en soua llalqa, qaq pa'atec naqa'en da jec aso Raquel qataq so llalec José.

³Ime, nache so Jacob hua'a'ua'ague da taÿa'ague somayepi, nache siete da ÿe'eguelaxalec da ÿa'alyiñi naua l-llecte, qataq iviraxata'aguet naqa'en na latap na 'alhua, choche ivitta'a da saqaÿapeque naqa'en so lqaÿa.

⁴Qalaxaye so Esaú, nqalgoqta'aguet somaye, nache qapalot na lqosot, qataq napigoxoi'. Nache soomaye ñyeeta'a't.

⁵Qaq ime co'ollaxa, nache so Esaú ÿamataigui so 'alpi, qataq so ñaqqiolec, nache denataxan, 'eeta': «Qaq ne'enapi ¿negue'tna?» Nache so Jacob 'enapeco': «Qomye nachena na llalaqpi nam 'aramaxashec maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿanem namaye.»

⁶Qaq huaña nache soua lamaxashel, qataq soua llalqa nquiguereuo, nache ÿa'alyiñi naua l-llecte, qataq iviraxatta'agueta naqa'en naua lata'api na 'alhua,

⁷ime, qaltaq nquigueuo aso Lea qataq soua llalqa, nache nataqa'en ÿa'alyiñi naua l-llecte da 'eeta'ama soua hua'auyiñi, qaq pa'atec da nquigueuo aso Raquel qataq so llalec José, qaq nataqa'en soomaye ÿa'alyiñi naua l-llecte.

⁸Qaq huaña nache so Esaú denataxan, 'eeta': «¿Negue't cam qonetapeguec som shiguiÿacpi maye ñateetapeguet?» Nache so Jacob, ÿasateguet somaye, 'eeta': «Qomye sauotaique da chegoqchigui somayepi da aÿem 'auchoxoren.»

⁹Nache so Esaú, 'enapeco': «'A'i, 'am ñaqañolec, 'eeso'oya' nam ña'atetpi. Nache 'am hueto'ot qome nam 'ana'atetpi.»

¹⁰Qalaxaye so Jacob ñe'eguelaqto'ot somaye, 'eeta': «'A'i, ñaq aýem 'arqouaguec. Da ñoqta 'eesa da aýem 'auchoxoren, nache no'on da 'auaconeguet nam sauotaique 'anmepi, cha'aye nagui da 'am ñauane', qalaq 'ena'am da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñauane', qataq da aýem 'auaýamaxatta nagui da 'am ñauane'.

¹¹Qaq ñoqo'oye 'am ñachoxonnot da 'auaconeguet nam 'anmepi maye 'am ñerota'a, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot da aýem sallaxanec, nache qaica ca seueetaique.» Qaq so Jacob, ye ñataqta ñe'eguelaqto'ot somaye, nache so Esaú ivitta'a da ñaconeguet so nmepi,

¹²qaq ime, nache so Esaú, 'enapeco': «Hua', qolaq qome. Qaq nache ñenaigaqtega't.»

¹³Nache so Jacob, 'enapeco': «'Am ñaqañolec, 'am 'auaýateeta da na ñaqpiolec sa da'añi, qataq huo'o ana ilo qaguetapi, qataq anam huacapi maye cheta'ague da deco'o, qaq da nasamñi anamayepi, nache ishet da huaigui ca 'oonolec na'a'q da ileu 'enauac ana qaguetapi.

¹⁴Qaq no'on da 'am 'aua'auta'ague dam tata'ague ne'ena 'aramaxashec, qaq aýem qalaq choche ñeqocheeta qome, souaxat da lqauaxac nam shiguiyacpi, qataq na ñaqpiolec maye ñenaictague'. Qaq maiche ñauanaxa't qom huaña ye Seir.»

¹⁵Nache so Esaú, 'enapeco': «Hua' ñaýamaqchiguiñi, qalaxaye aýem 'aua'aqta'a da sauo'oi caua 'am ño'onaxata'agueta nam ñalleppi maye ñenaictague'.» Qalaxaye so Jacob, 'enapeco': «'A'i, aýem 'arqouaguec qome! 'Ta'ainco' ctaxa da aýem 'auqochetaque', ye 'eeso'oya' da mashe aýem 'auaýamaxatta!»

¹⁶Qaq nacheso se'eso na'a'q, da so Esaú ñe'eguelaxa ye Seir.

¹⁷Qaq so Jacob, qalaq taña ye Sucot. Qaq huaña yemaye nache ño'ot so lma', qataq ña'ara't so lpe'l so lalopi. Qaq ñoqo'oye, yi'iyee 'alhua ñanagui da le'enaxat Sucot.

¹⁸Qaq so Jacob, co'ollaq chegaqa'a ye Padán Aram, nache co'ollaq ivita ye Canaán qalaq no'oitom, qataq qaica camachaqa da nachaalataxac, nache nalec yem datatta ye huaqta'a't ñyecpi le'enaxat Siquén.

¹⁹Qaq huaña, nache desheenaxana so na'alhua soua llalqa so Jamor, som lta'a so Siquén, qaq cien aso monedas maye chegaqaigui na lcat plata aso lasheue. Qaq nache ñanaña somaye so lpe'l.

²⁰Ime, qaq ño'ot aso lca'atoxonaxalate, nache ñanagui da le'enaxat: Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi Ñim Natamnaxala' na Israel.

Génesis 34

Qaiueelec da ne'enaguec aso Dina

- ¹Qaq aso Dina maye llale aso Lea qataq so Jacob, asomaye jec co'ollaxa da namaqtega som qa'ampiolec maye lma' yi'ie 'alhua.
- ²Qalaxaye so Siquén som llalec so Jamor, maye jiviita, som nataxala' yi'ie 'alhua, ila'a co'ollaxa asomaye, nache saicherapec co'ollaxa da ñaconeua'a da lauañi', nache choche ñe'en.
- ³Qalaxaye somaye ye ñataqta nqopita asomaye, nache huo'o da lyaxa da ñañoxot asomaye da nataqa'en nqopita somaye.
- ⁴Qaq huaña nache detaxaŷot so lta'a Jamor, 'eeta': «'Onaxaic da qojec da 'auquiguiŷaua'a aña'añi qa'año. Cha'aye sauotaique da saroneguet añimaye.»
- ⁵Qaq so Jacob ñañaten co'ollaxa da so Siquén ñe'en aso llale Dina, qalaxaye souaxat da ñaq netrauga so no'onaxa soua llalqa da ilotrague' so 'atetpi, nache somaye qaica ca la'aqtac, choche ivitta'a co'ollaq nvildeuo soomaye.
- ⁶Qaq som Jamor, som lta'a so Siquén jec da nqo'ona so Jacob da yaqto' detaxaŷapegue'.
- ⁷Qaq co'ollaq nvildeuo soua llalqa so Jacob chegoqtrauga so no'onaxa, nache co'ollaq ñañate'n da qanayeuaigui, nache soomaye ñataqta dalematai'. Cha'aye damaye ño'ot da ñataqta lta'araic ne'enaguec so Israel, da so Siquén lauañe' co'ollaxa aso llale so Jacob. ¡Damaye ñataqta sa qaishetapec da qaño'ot!
- ⁸Qalaxaye so Jamor detaxaŷapegueto soomaye, nache 'eeta': «Ñi ñalec Siquén ñataqta nqopita aña qarqaŷai, ñaq qauashiñiitem ctaxa añimaye, da huaroneguet ñimaye
- ⁹qataq no'on da nache qomi' nhuo' lashe', yaqto' qomi' ishet qome da saronaxaguet ana qaŷa'allipi, qataq qami' ishet da qauaroñiiguet ana qoyalepi.
- ¹⁰Qaq yaqto' ishet da qomi' qoñiŷaiguilo, qataq na 'alhua maiche qo'oicquiñiitac da qoñiŷalec, qauo'oche ca qanmenaxaqui qataq qausheenaxañiŷa ca qana'alhuai.»
- ¹¹Qaq so Siquén, nataqa'en 'enapega so lta'a aso Dina, qataq soua lqaŷa't, 'eeta': «Aŷem qami' ñachoxonnoto da qauasacheeguet de'era, qaq aŷem qami' sanema qome cam qauŷaxañiŷaique.
- ¹²Na'aictaxa da late'eraí aca qauŷaxañiŷaique da napactelec dam 'eetec naxa, qataq da qalota ca ñachetaqtaxanaxat, qalaq nache 'ena'am ishet da qami' sanema, qalaxaye qauaqaita'a aña qa'año. da aŷem huaroneguet.»
- ¹³Qalaxaye ye so Siquén, ñe'en co'ollaxa aso Dina, nache soua llalqa so Jacob ñasatreguet da 'eetapeguec somaye qataq so lta'a Jamor, qalaxaye choche ñatenache't, nache
- ¹⁴'eeta' da la'aqta'c: «Qomi', saishet da sanaxam aña qarqaŷa cam shiŷaxaua maye qaica ca na'anaxashet na lo'oc, cha'aye damaye ño'ot qome da qarcoxo.

¹⁵Qomi', seshetaq qalaxaye da qauasachiiguuet dam lataxac maye shenaqtapeguet, qaq damaye 'eeta': qami' iuen da qoñiita'am da shenaqta, da 'enauac na ýalleppi da qoñiita, iuen da qaýauo'o ca na'anaxat na lo'oc.

¹⁶Qaq huaña, nache qami' ishet da qauaroñiiguuet ana qoyalpi, qataq qomi' ishet da saronaxaguuet ana qaýa'allipi, qaq nache qami' sonqaiguilo qome, huaña nache ýataqta qomi' nhuo' le'ecpi.

¹⁷Qaq da saishet da qauasachiiguuet dam shenaqtapeguet, da ñi 'oonolec da qoñiita qaýauo'o ca na'anaxat na lo'oc, nache qomi' qolaqa'ai ne'ena, qataq sauegaq añi qarqaýa.»

¹⁸Nache so Jamor qataq so llalec Siquén, ýataqta ýaýamaxareete' de'era 'eetrapeguet soomaye.

¹⁹Nache se'eso nsoqolec, saqaýaloq naqa'en da qaýauo'o so na'anaxat na lo'oc, cha'aye somaye ýataqta nqopita aso llale so Jacob. Qaq som Siquén, ye som llalaqpi so lta'a ýataqta huo'o naq 'enec naqa'en,

²⁰nache somaye jec, nnaicapegue' so lta'a Jamor, tareuga so ñegueuo so huaqta'a't nýecpi, som huaña naxa da qaitaxaýapigui da menaxac. Qaq huaña yemaye, nache da'aqtaxaarem so shiýaxauapi, maye lma' yi'ie 'alhua, 'eetra':

²¹«Yi'ie shiýaxauapi maiche qanauochaxauapi. Yemayepi qomi' naiguilo, qataq ýo'ot qome ca nmenaxac ne'ena souaqta'a, cha'aye na qana'alhua qalochiguiñi da huo'o ca sanaxam yemayepi. Nache qomi' ishet qome da saronaxaguuet ana llalpi, qataq yemayepi ishet da huaroneguet ana qoyalepi.

²²Qaq da yaqto' ishet da ýataqta qomi' nhuo' le'ecpi, nache yemayepi qomi' ýasategueta da qomi' naiguilo, qalaxaye iuen da so'otaq dam lataxac maye, 'eeta': 'enauac na ýalleppi da shenaqta, qaýauo'o qome ca na'anaxat na lo'oc, nache 'eeta'am da lataxac yemayepi.

²³Qaq 'enauac na lalamaxatpi, qataq 'enauac na na'atetpi da qaralamaxatpi qome. Qaq nacherata da sasataq, nache yemayepi qomi' naiguilo qome.»

²⁴Qaq 'enauac se'eso lapoota'a't maye hueta'a so ñegueuo so huaqta'a't nýecpi, ýaýamaxareeta dam 'eetapeguet so Jamor, qataq som llalec Siquén, qaq huaña nache 'enauac so ýalleppi da qaýauo'o na na'anaxat na lo'oc.

²⁵Qalaxaye so Simeón qataq so Leví, som llalqa so Jacob maye lqaýa't aso Dina, tareua'a co'ollaxa so huaqta'a't nýecpi, co'ollaq inoxoorec soua tres na'axa'te, co'ollaq so ýalleppi ñaq huetagui da nqui'ic souaxat da qaýo'ot na na'anaxat na lo'oc. Nache irota'alo soua lainaqa da ýalauat 'enauac somayepi, cha'aye qaica ca ishet da ýashela'agueta soomaye.

²⁶Qaq nataqa'en iroleguete soua lainaqa da ýalaua't so Jamor, qataq so llalec Siquén, ime nache nqateguesop aso Dina so lma' so Siquén. Ime, nache je'c.

²⁷Qaq nataqa'en ivildeuo co'ollaxa soua llalqa lya't so Jacob, nache quetragui so nalaatacpi, nache deuotaxanec so logoxoshetpi se'eso nhuo' le'ecpi, cha'aye ipalaique lvi' souaxat da ne'enaguec aso lqaña.

²⁸Qataq yauec aso qaguetapi, huacapi, 'ashenapi qataq yache 'enauac som nogoxoshetpi maye hueta'a se'eso huaqta'a't nyecpi, qataq som huetauga so no'onaxa.

²⁹Qataq nataqa'en, yache 'enauac so nogoxoshetpi maye huetaigui so nma'pi, qataq yauec da iconi' 'enauac so 'alpi qataq so ñaqqiolec.

³⁰Qaq huaña nache so Jacob 'enapego' so Simeón, qataq so Leví, 'eeta': «Qami' aym qauo'ochec da lta'araic qauem. Cha'aye nagui na lma' ne'ena 'alhua, nam cananeopi, qataq na ferezeopi, aym nquiya qome. Qaq namayepi ishet da laña't qome da yaqto' aym iloquixan, qaq nam ñalleppi ye saq 'amaqtaq, nache namayepi aym yalauat qome, qataq na yalaqpi.»

³¹Qalaxaye soomaye yasa't, nache 'eetra': «¿Maye isheto' peta'a da sa'axasoqta'a somaye da 'eeta'am naqa'en aca quisheguetaxai añi qarqaña?»

Génesis 35

So Jacob ye'eguelaxa ye Betel

¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega so Jacob, 'eeta': «'Anañamaxat qome, da yaqto' 'anqo'ona ye Betel nache qonaña yemaye. Qaq huaña qome yemaye, nache 'auo'ot aca 'arca'atoxonaxalate da lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim 'am nachaxana co'ollaq 'ettapeguem so 'arqaña Esaú.»

²Qaq huaña nache so Jacob 'enapega so llalaqpi, qataq 'enauac so nnaictague'pi, 'eeta': «Qualache qome 'enauac na yaqa'a atamnaxala'pi maye qami' hueto'oto. Qaq ime qome, nache qanachilli, qataq qanaralaxache' naua qo'ogolle',

³nache ñañamaxataq da ñeqo'onaxa ye Betel. Qaq huaña qome yemaye nache so'ot aca ica'atoxonaxalate da sho'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye aym itauan co'ollaq sootaigui so iuogoxo, qataq aym nnaictague' naua yeco cam sataigue.»

⁴Nache somayepi, yanem so Jacob 'enauac som yaqa'a atamnaxala'pi maye hueto'ot, qataq aso nshetepi maye netaguilo naua ltela, nache so Jacob ilarot aso qo'oipaq le'enaxat encina, maye naña ye sa qaýapeque ye Siquén.

⁵Qaq co'ollaq jec somayepi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yo'otec da lta'araic lcolanaxa 'enauac se'eso lauoreuapi somayepi. Qaq yoqo'oye qaica ca ishet da icaalec som llalaqpi so Jacob.

⁶Nache so Jacob, qataq 'enauac so shiyaxauapi maye nnaictague' somaye ivita ye Luz, yem huaqta'a't nyecpi maye nataqa'en le'enaxat Betel, maye huaigui ye 'alhua Canaán.

⁷Qaq huaña yemaye, nache ño'ot aso lca'atoxonaxalate, nache yi'ie 'alhua ñanagui da le'enaxat El Betel, cha'aye co'ollaq 'ettapeguem so lqaña, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachaxana somaye co'ollaq huaña yi'ie 'alhua.

⁸Qaq yemaye nache huaña co'ollaxa da ileu aso Débora, asom 'alo maye iuattague' co'ollaxa aso Rebeca, qaq nache qailareñi, qaño'ot aso qo'oipaq le'enaxat encina maye sa qañoque ye Betel. Nache so Jacob ñanagui da le'enaxat yi'ie 'alhua «Encina maye huaña so noinaxac.»

⁹Qaq so Jacob co'ollaq ñe'eguelaq, chegaqa'a ye Padán Aram, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq nachaxana somaye, nache ñasaxalec da lchoxonnataxanaxa,

¹⁰nache 'eeta': «'Am 'are'enaxat da Jacob, qalaxaye saishet qome da queta da 'are'enaxat damaye; qaq nache chegoqchiguiña nagui da 'am 'are'enaxat qome da Israel.» Qaq co'ollaq ime da Ñim Lo'onatac 'Enauacna naralaxat da le'enaxat somaye,

¹¹nache 'enapega 'eeta': «Añem nachañem So'otapecna maye Qaica ca Seqalanapac, qaq ñataqta qalota qome ca 'aña'alaqpi qataq ca 'am chegoxoguetpi. Qaq nache 'am chegoqchigui qome ca ñotta'a't shiñaxauapi, qataq ca qalota nhuo' le'ecpi, qataq cam 'am chegoxoguetpi huo'o qome ca nta'alpi.

¹²Qaq na 'alhua maye sanem co'ollaxa so Abraham qataq so Isaac, qalaq nataqa'en 'am sanem, qataq ca 'am chegoxoguetpi.»

¹³Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ca'ai se'eso 'alhua maye huaña da detaqtage' so Jacob,

¹⁴nache so Jacob ñacona so coma', nache nachalataxaañi, ñaachiguiña yem huaña co'ollaq detaqtage' Ñimaye. Qaq ime, nache icorelec somaye so aceite, qataq so lataxa,

¹⁵nache ñanagui da le'enaxat Betel yi'ie 'alhua.

Da l-leuaxa aso Raquel

¹⁶Qaq co'ollaq qañoata'ague de'era, nache so Jacob ca'ai ye Betel, qaq co'ollaq ñaq qañoata'a ye Efrata, nache aso Raquel deco'o, qalaxaye da lco'oxoc ñataqta huo'o da lqalaic.

¹⁷Qaq co'ollaq mashe huaigui da ñataqta huo'o da lqalaic, nache aso huetaque' asomaye 'enapego', 'eeta': «Saishet qome da 'añi'i, cha'aye mashe huotaique da ñiguiñi na lña 'aña'alec ñale.»

¹⁸Qalaxaye asomaye mashe huotaique da ileu, qaq soua pa'atrec la'a'che, nache ishet da ñanagui da le'enaxat Benoní se'eso nogotolec. Qalaxaye so lta'a Jacob, ñanagui co'ollaxa da le'enaxat Benjamín.

¹⁹Qaq 'era da 'eetec aso Raquel co'ollaq ileu, qaq nache qailareña so loigue so nqa'aic maye taña'a ye Efrata, yem le'enaxat nagui da Belén.

²⁰Qaq so Jacob ña'ayiñi co'ollaxa so coma', ñanalec aso nhuachiqui asomaye. Qaq se'eso coma' nache la'anaxat aso nhuachiqui aso Raquel, choche ivitta'a nagui.

²¹Qaq so Israel qaltaq jec co'ollaxa, nache naña yem pa'aigue da lañe aso naue le'enaxat Migdal Edar.

²²Nache so Israel co'ollaq mashe netaña se'eso 'alhua, nache so Rubén lauañe' co'ollaxa aso Bilá, asom ñaqauga lhua so Ita'a. Qalaxaye so Israel ñañaten co'ollaxa de'era.

Soua llalqa so Jacob

Qaq soua llalqa so Jacob soomaye ivi' doce.

²³Qaq soua llalqa aso Lea, le'enaxat da Rubén so la'auaxanec, qataq jec so Simeón, Leví, Judá, Isacar qataq so Zabulón.

²⁴Qaq soua llalqa aso Raquel: José qataq so Benjamín.

²⁵Qaq soua llalqa aso Bilá asom lamaxashe aso Raquel: Dan qataq so Neftalí.

²⁶Qaq soua llalqa aso Zilpa, asom lamaxashe aso Lea: Gad qataq so Aser. Qaq 'esoua soua llalqa so Jacob maye lañoqo' co'ollaxa ye Padán Aram.

Da l-leuaxa so Isaac

²⁷Nache so Jacob jec co'ollaxa da nqo'ona so Ita'a maye netaña ye Mamre, yem huaqta'a't ñyecpi maye nataqa'en le'enaxat Arbá, qaq yemaye nache ye Hebrón. Yem lma' co'ollaxa so Abraham qataq so Isaac.

²⁸Qaq so Isaac mashe ivi' soua ciento ochenta vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ileu.

²⁹Nache jec da ñalegoigui so hua'au Ita'alpi, qaq mashe ñataqta ña'axaiquiolec co'ollaq ileu. Qaq soua llalqa Esaú qataq so Jacob, ilalyiñi co'ollaxa somaye.

Génesis 36

Soua chegoxogueta so Esaú

¹Qaq 'esoua soua chegoxogueta so Esaú, som nataqa'en le'enaxat da Edom.

²So Esaú huaronegueta co'ollaxa soua 'alo maye lma' ye Canaán: aso Ada maye llale so Elón som hitita, qataq aso Aholibama asom llale so Aná maye llalec so Sibón som jivita.

³Qataq aso Basemat asom llale so Ismael maye lqaña so Nebayot.

⁴Qaq aso Ada, co'ollaq deco'oiguet so Esaú, nache so llalec le'enaxat Elifaz. Qaq so llalec aso Basemat qalaq le'enaxat da Reuel.

⁵Qaq soua llalqa aso Aholibama le'enaxat Jeúz, Jalán qataq so Coré. Qaq 'esoua soua llalqa so Esaú maye lañoqo' ye 'alhua Canaán.

⁶Qaq so Esaú ñaconeua'alo co'ollaxa soua lhua't, qataq soua llalqa, qataq soua llalel, qataq 'enauac som shiñaxauapi maye neto'ot somaye, nache taña so lña nma' da yaqto' ca'ai so lqaña Jacob. Qaq lñatec 'enauac so na'atetpi, qataq 'enauac som logoxoshetpi maye ñachegoxotaña ye 'alhua Canaán,

⁷cha'aye ñataqta mashe qalota so na'atetpi, qataq so logoxoshetpi soomaye, ñoqo'oye soomaye saishet da queta da nhuoreu', cha'aye so 'alhua maye netralec mashe saq 'amaqtaq da lquia'aqa' so lalopi soomaye.

⁸Qaq ñoqo'oye so Esaú, som nataqa'en le'enaxat Edom, taña co'ollaxa da nalec ye 'alhua qasoxonaxasat ye Seir.

⁹Qaq 'esoua soua chegoxogueta so Esaú, som chegoxogueta na Edom le'ecpi maye netalec co'ollaxa ye 'alhua qasoxonaxasat ye Seir.

¹⁰Qaq 'ena nam le'enaxatpi so llalaqpi so Esaú: So Elifaz late'e aso Ada, qaq so Reuel late'e aso Basemat.

¹¹Qaq soua llalqa so Elifaz, Temán, Omar, Sefó, Gatán qataq so Cenaz.

¹²Qaq so Elifaz, huo'o aso ñaqauga lhua lña le'enaxat Timna, qaq asomaye nache late'e so Amalec. Qaq 'esoua soua chegoxogueta aso Ada, maye lhua lña so Esaú.

¹³Qaq soua llalqa so Reuel: Najat, Zeraj, Sama qataq so Miza. Qaq 'esoua soua llalqa aso Basemat asom lhua lña so Esaú.

¹⁴Qaq aso Aholibama, asom lhua lña so Esaú, qalaq llalqa soua: Jeúz, Jalán qataq so Coré. Qaq asomaye nachaso aso llale so Aná qataq laual so Sibón.

¹⁵Qaq som nataxala'pi maye chegoxogueta so Esaú, qalaq 'ena na le'enaxatpi: so Elifaz som la'auaxanec llalec so Esaú, qalaq chegoxogueta soua nataxala'ate, Temán, Omar, Sefó, Cenaz,

¹⁶Coré, Gatán qataq so Amalec. Qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soua nataxala'ate maye llalqa so Elifaz maye netalec co'ollaxa ye 'alhua Edom, qaq 'enauac somayepi nache chegoxogueta aso Ada.

¹⁷Qaq soua llalqa so Reuel som llalec lña so Esaú. Qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soua nataxala'ate: Najat, Zeraj, Sama qataq so Miza. Qaq 'esoua soua nataxala'ate maye chegoxogueta so Reuel maye netaña co'ollaxa ye 'alhua Edom. Qaq 'enauaque soomaye chegoxogueta aso Basemat, asom lhua lña so Esaú.

¹⁸Qaq soua llalqa aso Aholibama asom llale so Aná, maye lhua lña so Esaú, qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soua nataxala'ate: Jeúz, Jalán qataq so Coré.

¹⁹Qaq 'enauaque soomaye da chegoxogueta so Esaú som nataqa'en le'enaxat da Edom, qaq soomaye nache lataxala'ate so maiche lauo'.

So llalaqpi so Seir

²⁰Qaq 'ena na le'enaxatpi so llalaqpi so Seir som horeo, maye netalec co'ollaxa se'eso 'alhua: Lotán, Sobal, Sibón, Aná,

²¹Disón, Eser qataq so Disán. Qaq 'esoua soua lataxala'ate som horeopi maye chegoxogueta so Seir, som netalec co'ollaxa ye 'alhua Edom.

²²Qaq soua llalqa so Lotán: Jorí qataq so Hemán. Qaq aso Timna, qalaq lqaña so Lotán.

²³Qaq soua llalqa so Sobal: Alván, Manajat, Ebal, Sefo qataq so Onam.

²⁴Qaq soua llalqa so Sibón: Ayá qataq so Aná. Qaq se'eso Aná, nacheso co'ollaxa so ilalec aso lapelpi maye npaxaatasheguem na 'etaxat, co'ollaq somaye ilotague' so 'ashenapi maye lalo so lta'a Sibón.

²⁵Qaq so Aná, huo'o so llalec le'enaxat Disón, qataq aso llale le'enaxat Aholibama.

²⁶Qaq soua llalqa so Disón: Hemdán, Esbán, Itrán qataq so Querán.

²⁷Qaq soua llalqa so Eser: Bilán, Zaván qataq so Acán.

²⁸Qaq soua llalqa so Disán: Uz qataq so Arán.

²⁹Qaq soua lataxala'ate som horeopi: Lotán, Sobal, Sibón, Aná,

³⁰Disón, Eser qataq so Disán. Qaq 'esoua soua lataxala'ate som horeopi, ñi 'oonolec nataxala', ñataqtac na maiche lauo' le'ecpi, co'ollaq netaña ye 'alhua Seir.

So nta'alpi ye Edom

³¹Qaq 'ena na le'enaxatpi so nta'alpi maye ilotague' co'ollaxa ye 'alhua Edom, co'ollaq saxanaxa da huo'o ca lta'a na llalaqpi so Israel:

³²so Bela maye llalec so Beor, nacheso so nta'a co'ollaxa ye Edom, qaq som lalamaxat huaqta'a't ñyecpi, le'enaxat Dinaba.

³³Qaq co'ollaq ileu so Bela, nache da lo'onataxanaxac da nta'a talec so Jobab som llalec so Zeraj, maye lma' ye Bosra.

³⁴Qaq co'ollaq ileu so Jobab, nache da lo'onataxanaxac da nta'a talec so Jusán, som lma' co'ollaxa ye 'alhua Temán.

³⁵Qaq co'ollaq ileu so Jusán, nache da lo'onataxanaxac da nta'a talec so Hadad, som llalec so Bedad, som loxonec co'ollaxa so Madián le'ecpi, huallec so no'onaxa ye Moab. Qaq som huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat somaye, qalaq le'enaxat da Avit.

³⁶Qaq co'ollaq ileu so Hadad, nache da lo'onataxanaxac da nta'a talec so Samla, som lma' co'ollaxa ye Masreca.

³⁷Qaq co'ollaq ileu so Samla, nache da lo'onataxanaxac da nta'a talec so Saúl, som lma' co'ollaxa ye Rejobot, maye hueto'ot na loigue so tala Éufrates.

³⁸Qaq co'ollaq ileu so Saúl, nache da lo'onataxanaxac da nta'a talec so Baal Janán, som llalec so Achbor.

³⁹Qaq co'ollaq ileu so Baal Janán, nache da lo'onataxanaxac da nta'a talec so Hadar. Qaq so huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat somaye, qalaq le'enaxat Pau. Qaq aso lhua so Hadar, le'enaxat da Mehitabel, asom llale so Matred qataq laual so Mezab.

⁴⁰Qaq 'ena na le'enaxatpi so nataxala'pi maye chegoxoguetpi so Esaú, qaq ŷataqtac na maiche lauo' le'ecpi, qataq naua le'enaqa'ate naua lma'ate: Timna, Alva, Jetet,

⁴¹Aholibama, Elá, Pinón,

⁴²Cenaz, Temán, Mibsar,

⁴³Magdiel qataq Iram. Qaq 'ena na le'enaxatpi so nataxala'pi ye Edom. Ñi 'oonolec somayepi ŷataqtac na maiche lalamaxat lma', maye netalec. Qaq so Edom nacheso so Esaú, som chegoxoguet som Edom le'ecpi.

Génesis 37

¹Qaq so Jacob, nache no'onaña da netalec co'ollaxa ye 'alhua Canaán, yem hueta'a co'ollaxa so lta'a.

²Qaq 'era da na'aqtaguec soua llalqa so Jacob.

So José qataq soua lqaŷa't

So José co'ollaq ñaq nsoqolec, somaye mashe ivi' co'ollaxa soua diecisiete vi'iye da nachaalataxac, qaq ilotague' co'ollaxa aso qaguetapi, nnaictagueto soua lqaŷa't maye llalqa aso Bilá, qataq aso Zilpa, maye ŷaqaugalo lhua't so lta'a. Nache so José da'aqtaxaata'am naxa so lta'a da qauem lataxa'c soua lqaŷa't.

³Qaq so Israel ŷataqta ŷactec da lauotaxat so José, saq 'ena'ama soua lŷa't llalqa, cha'aye somaye ñiguiñi co'ollaq mashe ŷa'axaiquiolec so Israel. Qaq ŷoqo'oye somaye ŷauo'o so ŷataqta ŷotta'a't da lo'oxoŷaxac lapo' so José.

⁴Qalaxaye soua lqaŷa't, co'ollaq nomalo da so lta'a ŷataqta lauotaxat somaye, saq 'ena'ama soomaye, nache ŷataqta nquiŷalo so José, ivitta'a da saishet da iqui'n.

⁵Qaq huo'o so na'a'q, nache so José huo'o so lchoxonaxac, nache da'aqtaxanema soua lqaŷa't. Qalaxaye soomaye nquictec da lquiŷaqa' somaye.

⁶Cha'aye so José 'enapeco': «Aŷem qana'axaŷaxañiŷa, qami' sa'aqtaxanema so ichoxonaxac.

⁷Aŷem sechoxootega da 'enauaque qomi' souaqtauga so no'onaxa, so'otaqtac aso qoraqtapi na trigo. Qaq nque'elaxatta da aso ŷaqta nachaañi, nache ŷashequitheguem, qaq soua qoraqtalli' colesopa asomaye, nache soomaye naqto'oto aso ŷaqta.»

⁸Qaq huaña nache soua lqaña't 'ena'apo': «¿Damaye naigui peta'a da 'am qarta'a gome, qataq qomi' 'auamaqta'ape?» Qaq huaña, nache qaltaq ÿactec da qanquiña, souaxat so lchoxonaxac, qataq da 'eetec da la'aqtaxanaxac.

⁹Qaq co'ollaq qañata'ague, nache so José qaltaq huo'o so lña lchoxonaxac, qaq nataqa'en da'aqtaxanema soua lqaña't, nache 'eeta': «Añem huo'o so lña ichoxonaxac, qaq se'eso ichoxonaxac selota'a aso nala', qataq so ca'agoxoic, qataq soua once huaqaañi, nache soomaye añem natameetracot.»

¹⁰Qaq so José, co'ollaq da'aqtaxanem so lta'a qataq soua lqaña't se'eso lchoxonaxac, nache so lta'a nlaxa somaye, 'eeta': «¿Negue't ca naigui se'eso 'archoxonaxac? ¿Peta'a isheto' da añi 'arate'e, qataq naua 'arqaña't, qataq añem, da 'am sa'aroqoto naua qarllecte da 'am ñatamnoqot?»

¹¹Nache soua lqaña't somaye ÿataqta huo'o da lquiñaqa', qalaxaye so lta'a ÿataqta deuennataxaatapeguelec de'era.

So José qaimen, imen soua maiche lqaña't

¹²Qaq huo'o so na'a'q, nache soua lqaña't so José nqo'ooray Siquén, nmittraique ca 'auaqpi da yaqto' aloq aso qaguetapi maye lalo so lta'a.

¹³Qaq huaña nache so Israel 'enapego' so José, 'eeta': «Caua 'arqaña't huetra'a ye Siquén, ilotrague' aca qaguetapi. Qaq sauotaique da 'anqo'onalo caamaye.» Nache so José, 'enapeco': «Aja', añem ashec gome.»

¹⁴Nache so Israel, 'enapeco': «Hua', qojec gome, da yaqto' 'auañaten ca 'eetec caua 'arqaña't, qataq aca qaguetapi, qaq ime gome, nache 'añe'eguelaq da 'andoi' ca ÿa'axañaxac.» Nache so Israel ÿamaq so José, chegoqchiguiña naqa'en so ca'amegue ye Hebrón. Qaq so José co'ollaq ivita ye Siquén,

¹⁵nache isomapec, huallec so no'onaxa. Qaq huo'o so shiñaxaua natenalec somaye, nache inattaco', 'eeta': «¿Negue't ca 'anmittaique?»

¹⁶Nache so José 'enapeco': «Ñimittrapigui caua ÿaqaña't.» ¿Ishet peta'a da añem 'aua'aqtaxanem ca huetra'ague caamaye da ilotrague' aca qaguetapi?

¹⁷Nache se'eso shiñaxaua, 'enapeco': «Mashe ca'aisalo ne'ena soomaye, qaq sa'aqchiguilo da 'eetega nqo'ooray Dotán.» Nache so José jec da nmitrapigui soua lqaña't, qaq ÿanatalo soomaye co'ollaq huaña ye Dotán.

¹⁸Qaq soomaye ilora'aguet somaye co'ollaq ñaq qañoqteguet, qaq co'ollaq ñaq qañata'aguet, nache detaqtapiguilo ca lataxac da ÿalaua't somaye.

¹⁹Nache 'ena'apo' soomaye: «¡Ña qauloña, 'enacha'aguet na choxonaxaic!

²⁰Ña qauanaqui, salauataq namaye. Ime gome nache sasaxasoxongui aca 'oonole anam nsherepi, nache sa'axataq gome da huo'o so shiguiñacpi chec somaye. ¡Yaqto' huaña, qaq sañaanaq ca 'eetec so lchoxonaxacpi!»

²¹Qaq so Rubén co'ollaq hua'axaŷa de'era, nache huotaique da nca'alaxatec so lqaŷa. Nache 'enapeco': «'A'i, saishet qome da salauataq namaye.

²²Saishet qome da qaucolyiue'c naua ltago'q. Nacherata da qauasaqaiñigui añi nshere, maye naña ne'ena toolec 'alhua, qalaxaye saishet da huo'o ca qoñiŷa'ac.» Qaq so Rubén 'enapec co'ollaxa de'era, cha'aye huotaique da nca'alaxatec so José, da yaqto' ŷe'eguelaxata so lma' so lta'a.

²³Qalaxaye so José co'ollaq ivita som huetra'a soua lqaŷa't, nache soomaye nquemoxonot somaye, nache nqa't so lapo' maye ŷaatañi,

²⁴qaq ŷacooreua'a somaye, nache ŷasaxanguilo aso deqaqchiguingui nshere.

²⁵Qaq ime co'ollaxa, nache soomaye nso'ooyiñi da deque'e'. Qaq co'ollaq namatrashegüe'm nache ilora'aguet so nmenaxaicpi ismaeliitapi, maye chegaqa'a ye Galaad, qaq aso lalo cameellopi qalaq ŷachetac so coraxatpi, qataq so qo'oipaq lcha'q le'enaxat bálsamo, qataq so mirra, da yaqto' ira'a ye Egipto.

²⁶Qaq huaña, nache so Judá, 'enapegalo' soua lqaŷa't, 'eeta': «¿Negue'to' cam qarauegüec da salauataq ñi qarqaŷa, qaq ime, nache soxotaqtapiguiñi da l-leuaxa?

²⁷Qaq no'on da semenaqot na ismaeliitapi, qaq saishet da salauataq, cha'aye ñimaye ye maiche qaralamaxat qarqaŷa.» Qaq soua lqaŷa't ŷaŷamaxareeta co'ollaxa da la'aqtac somaye.

²⁸Qaq so Madián le'ecpi maye nmenaxaicpi, co'ollaq nateugueye, nache soua lqaŷa't so José nqatyesheguem somaye. Ime, nache imenot so ismaeliitapi, qaq veinte monedas na plata aso lasheue. Qaq 'era da 'eetec so José co'ollaq qaŷauega ye Egipto.

²⁹Qaq so Rubén co'ollaq ŷe'eguelaxa aso nshere, nache so José mashe saishet da huetangui asa'aso nshere. Huaña, co'ollaxa nache somaye ncolaxata'aisalo soua alogo souaxat da nqui'ic.

³⁰Qaq ime, nache ŷe'eguelaxalo soua lqaŷa't, nache 'enapegalo, 'eeta': «¿Ca nsoq mashe qaica! Qaq nagui ¿hua'ago' ca sheetec?»

³¹Nache soomaye ŷacoora so lapo' so José. Ime, qaq ŷalaua't so quetaq llalec, nache so ltago'q somaye ŷa'amñigui se'eso npo'.

³²Qaq ime, nache ŷamaxalo so lta'a' se'eso npo', qataq ŷama'q so la'aqta'c, 'eeta': «Qomi' selaqalec ne'ena npo'. Ña 'auchemaxata qome, sa iuena'a da huo'otaq nachena na lapo' ca 'aŷa'alec, huo'otaq ŷaqa'a.»

³³Qaq so Jacob, co'ollaq ŷauatton se'eso npo', nache 'enapeco': «¿Aja', nachena na lapo' ca ŷalec! Yo'oqta da huo'o ca shiguiŷac dequi'iŷapec da icolaxattac co'ollaxa, nache chec.»

³⁴Nache so Jacob ncolaxata'aisalo soua alogo. Ime, nache ñaayiñi soua alogo maye lasouaxaqui'. Nache ñataqta huo'oi soua na'axa'te da ñeetapeguelec da l-leuaxa so llalec.

³⁵Qaq 'enauac so llalaqpi qataq so llalpi da icochaqtac somaye, qalaxaye somaye sañañamaxaren da qaicochaq nacherata da ñeeteguelec so llalec, qataq 'eeta' da la'aqtac: «Añem saishet da sapalaxat da ñasouaxac so ñalec, choche ivitta'a da ñauane' somaye qom ivita da salegoigui na leuaxaicpi.»

³⁶Qaq so madianiitapi co'ollaq ivita ye Egipto, nache imen so José, imenot so ñale maye le'enaxat Potifar. Somaye nacheso so ltauua so faraón maye nta'a ye Egipto, qataq lataxala' som nauaatalecpi so nta'a.

Génesis 38

So Judá qataq aso Tamar

¹Qaq se'esoua na'axa'te, nache so Judá ca'ai so lqañañecpi da nqo'ona so lma' so ñale le'enaxat Jirá, maye lma' co'ollaxa ye saq 'amaqtaq ñyecpiolec le'enaxat Adulán.

²Qaq huaña yemaye, nache ñauatton aso llale so cananeo maye le'enaxat Súa, nache huaroneguet asomaye. Qaq co'ollaq qañata'ague da lhua asomaye,

³nache asomaye hualaxai. Qaq co'ollaq ñiguiñi so llalec, nache ñanagui da le'enaxat Er.

⁴Qaq co'ollaq qaltaq hualaxai, nache co'ollaq ñiguiñi so llalec, nache ñanagui da le'enaxat Onán.

⁵Qaq asomaye qaltaq ñe'eguelaxalec da huo'o so llalec, nache ñanagui da le'enaxat Selá, som ñiguiñi co'ollaq so Judá netaña ye Quezib.

⁶Qaq so Judá ñaronaxanaxan co'ollaxa so Er som llalec ñe, ñaronaxanaxaneguet aso 'alo le'enaxat Tamar.

⁷Qalaxaye Ñim Nataxala', sa ñañamaxaren co'ollaxa da qauem lataxac so Er, nache nqat da nachaalataxac.

⁸Qaq huaña, nache so Judá 'enapega so llalec Onán, 'eeta': «'Auaroneguet qome añi pa'ai maye lhua co'ollaxa so 'arqaña. Yaqto' 'aupaqueelec da lataxac ca ndaua, yaqto' huo'o qome ca chegoxoguetpi so 'arqaña, chegoqchigui 'am.»

⁹Qalaxaye so Onán, ye ñañaten da ivita da huo'o ca chegoxoguetpi somaye, nache saishet da ñoqta 'itchiguiñi da llalaqpi. Qaq ñoqo'oye, naxa da hue'eguet aso pa'ai, nache ñauo'o da lataxac da yaqto' asomaye saishet da hualaxai, yaqto' so lqaña saishet da huo'o ca chegoxoguetpi, da chegoqchigui somaye.

¹⁰Qaq Ñim Nataxala', ñataqta sa ñañamaxaren da ño'ottac so Onán, qaq ñoqo'oye nataqa'en somaye nqat da nachaalataxac.

¹¹Qaq huaña, nache so Judá 'enapega aso late Tamar, 'eeta': «Qonaña qome ca lma' ca 'arta'a, qaq nache qonetai' qome da 'am pa'ai, nato' qom ivita da ñe ñi ñalec Selá.» Qalaxaye so Judá, ye tatapigui lauel da so llalec Selá da nataqa'en ishet da ileu, da 'eeta'ama soua lqaña't. Nache aso Tamar jec co'ollaxa da naña so lma' so lta'a.

¹²Qaq co'ollaq mashe qañoqteguelo soua vi'ie, nache ileu aso lhua so Judá, asom llale so Súa. Qaq co'ollaq mashe inoxonec da lasouaxac so Judá, nache nqo'ona ye Timnat, maye hueta'a so npetectac aso qaguetapi maye lalopi somaye, qaq nnaictague' co'ollaxa so nauochaxaua le'enaxat Jirá, som lma' ye Adulán.

¹³Qaq aso Tamar, co'ollaq ñañaten da so lacho' nqo'ona ye Timnat, da npetec aso lalo qaguetapi,

¹⁴nache asomaye, nqa't soua alogo maye no'otaqa'ate aca pa'ai, qataq ñauo'o so lapaxalec na lqaic, da yaqto' saishet da qañauatton, nache nso'ooñi netaña so ñegueuo ye Enayin, maye hueteua'a na lañe so nqa'aic maye taña'a ye Timnat. Qaq asomaye ño'ot de'era, cha'aye ñañaten da mashe ñe so Selá, qalaxaye somaye saishet da huaroneguet qanqa'en asomaye.

¹⁵Qaq so Judá, co'ollaq ila'a asomaye, nache ipi'itaxano' da quisheguetaxai, cha'aye souaxat da asomaye ñapotalec na lashec.

¹⁶Nache so Judá huañoxota asomaye, qaq sa ñañaten co'ollaxa da asomaye nachaso aso maiche late, nache 'enapego', 'eeta': «¿Ishet peta'a da 'am ñauaño'?» Nache asomaye 'enapeco': «¿Negue't ca añem 'aña'anem da 'am ñauaño'?»

¹⁷Nache so Judá 'enapeco': «Qomye 'am ñamaxa qome, ca 'oonolec quetaq llalec maye sachegoxotaigui aye ilopi.» Nache asomaye 'enapeco': «Aja', ñañamaqchiguiñi. Qalaxaye huo'o qome ca 'ano'onaxatañi na 'ogoxoshetpi, nato' qom ivita da añem 'anamaxa camaye.»

¹⁸Nache so Judá, 'enapeco': «¿Negue't cam 'auauotaique da 'am ño'onaxato'ot?» Nache asomaye 'enapeco': «Añem 'aña'anem aña 'ara'anaxanaqte, lñaueegue' 'anqa'en na lquet, qataq ana 'arashelte, maye 'anasoqta'a.» Nache so Judá, ñanema asomaye, ime nache lauañi' asomaye nache hualaxai naqa'en.

¹⁹Qaq ime co'ollaxa nache aso Tamar, nqat so lapoxot na lqaic, nache qaltaq ñaayñi soua logo da pa'ai.

²⁰Qaq co'ollaq qañata'ague de'era nache so Judá, ñamaq so quetaq llalec, ñache naqa'en so nauochaxaua maye lma' ye Adulán, da yaqto' aso 'alo ñe'eguelaxa't soua 'otaqa'ate, qalaxaye som nauochaxaua saishet co'ollaxa da ñanata asomaye.

²¹Nache somaye inat so shiñaxauapi maye lma' yi'ie 'alhua, 'eeta': «¿Hua'ague ca hueta'ague aca'aca 'alo quisheguetaxai, maye lma' ye Enayin, acam hueta'a naxa na loigue na nqa'aic?» Nache somayepi, 'enapeco': «Ne'ena sañauano' da huo'o aca hueta'a quisheguetaxai.»

²²Qaq huaña, nache somaye ñe'eguelaxa som netaña so Judá, nache da'aqtaxanem somaye, 'eeta': «Saishet da sanata aca'aca 'alo, qataq yem shiñaxauapi maye lma' yi'ie 'alhua, 'eetega sañauano' da huo'o aca 'alo quisheguetaxai da hueta'a yemaye.»

²³Nache so Judá, 'enapeco': «No'on da nache hueto'oto caua 'otaqa'ate acamaye, yaqto' saishet da huo'o ca qomi' ñe'eeta'ape, cha'aye mashe qañañaten, da añem samaq so quetaq llalec, qalaxaye 'am saishet da 'auanata acamaye.»

²⁴Qaq co'ollaq mashe inoxoorec soua tres ca'agoxoiqa, nache qañauo'o da la'axañaxac so Judá, maye 'eeta': «Añi Tamar maye 'arate, yo'oqta da lauatapiguiñi' ca lña ñale, ñoqo'oye añimaye hualaxai.» Nache so Judá, 'enapeco': «¡Qanqacheuec qome acamaye! ¡Ime, nache qauavigaxache!»

²⁵Qalaxaye co'ollaq qanqatteguc asomaye, nache ñamaxe so la'aqtac so lacho', 'eeta': «Cam lalamaqa'ate ne'ena'ua 'otaqa'ate, nache cam añem iualaqchet. Ña 'aumeteete' naamaye, shapegueto' 'auauatton cam lalamaqte anam na'anaxanaqte, qataq na lquet anamaye, qataq ana nashelte.»

²⁶Qaq so Judá co'ollaq ñauatto'n soua maiche no'otaqa'ate, nache 'enapeco': «Acamaye ñataqta ñañamaqchiguiñi da ño'ot, qaq añem qalaq qauem da so'ot, cha'aye saishet da huaroneguet ñaqa'en so ñalec Selá.» Qaq huaña, nache saishet da qaltaq ñe'eguelaxa da lauañi' asomaye.

²⁷Qaq aso Tamar co'ollaq ivita da deco'o, nache huayaye soua llalqa.

²⁸Qaq co'ollaq ñiyiñi soomaye, nache so 'oonolec soomaye na'auac naqa'en na lhuaq. Nache aso nogotolec lo'o, ñaxachigui na lhuaq so nogotolec so hiilo togaxaraic, nache 'enapeco': «'Ena na la'auaxanec.»

²⁹Qalaxaye so nogotolec ñe'eguelaxateuo co'ollaxa so lhuaq, nache hua'auñi so lqaña da ñiguiñi. Qaq ñoqo'oye aso nogotolec lo'o, ñanagui somaye da le'enaxat Fares, cha'aye 'enapeco': «¡Ye ishesso' da 'ana'auac!»

³⁰Qaq ime, nache qaltaq ñiguiñi so lña nogotolec, som netagui na lhuaq so hiilo togaxaraic, nache aso nogotolec lo'o, ñanagui da le'enaxat Zerañ.

Génesis 39

So José qataq aso lhua so Potifar

¹Qaq som Ismael llalaqpi ñauac co'ollaxa so José, ñauega ye Egipto, qaq huaña yemaye nache desheenaxana somaye so lma' ye Egipto maye le'enaxat da Potifar maye ltaua so Faraón, qataq lataxala' so alleppi maye nauaatalec naxa somaye.

²Qalaxaye Ñim Nataxala' hueta'aguet co'ollaxa so José, qaq ñoqo'oye ñataqta ñañamaqchiguiñi 'enauac nam ño'otpi, co'ollaq hueta'a so lma' so na'aco' Egipto le'ec.

³Qaq so na'aco' noma co'ollaxa da Ñim Nataxala' hueta'aguet so José, qaq ñoqo'oye so José ña'amaqchiguiñi 'enauac nam ño'otpi.

⁴Qaq de'era, nachera da ño'ot da som na'aco' so José, ñataqta ñauotec somaye, qaq ñoqo'oye nache ñauo'o ltaua somaye, qataq ipataxalec da ilo'ogue so lma', qataq 'enauac som logoxoshetpi somaye.

⁵Qaq nache chegoqchiguiña se'eso na'a'q, co'ollaq so Potifar ipataxalec so José da ilo'ogue so lma', qataq 'enauac som logoxoshetpi, da Ñim Nataxala' ñasaxalec da lchoxonnataxanaxa so Potifar, som hueta'a so lma', qataq som huetauga so no'onaxa.

⁶Qaq so José nache ilotague' 'enauac so nogoxoshetpi. Huaña, nache so Potifar ñaxaani da ldaxac, chaqrata da nalemaqte' da lquia'axac. Qaq so José ñataqta 'onaxaic, qataq naloqchiguiñi da lataxac, qaq ñoqo'oye da qaila'a, nache ñataqta qanqopita.

⁷Qaq co'ollaq qañoqtegue de'era, nache aso lhua so na'aco' nqopittega somaye, qaq huo'o so na'a'q nache 'enapega, 'eeta': «Añem 'arauaani' qome.»

⁸Qalaxaye so José sañañamaxaren co'ollaxa damaye, nache 'enapego' asomaye, 'eeta': «'Am 'auañoateeta da so ña'aco' añem ipataxalec da selo'ogue 'enauac nam logoxoshetpi. Qaq nagui da soota'a ne'ena, nache somaye qaica ca lhuogoxo.

⁹Qaq ñoqo'oye ne'ena ñyec qaica ca lña 'amaqtaqaic nachaqañemta. So ña'aco' qaica ca añem illapeguem, qaq nachaq'amta, cha'aye 'am lhua. Qaq ñoqo'oye, ¡ca 'eeteco' da so'ot ca qauem, qataq da sacho'ot ca ñasouaxashet Ñim Lo'onatac 'Enauacna!»

¹⁰Qaq na'aictaxa da 'enauaque soua na'axa'te da asomaye dequicto'ot da lauañi' so José, qataq da nache huetaua'a na lañe, qalaxaye somaye saishet da ñoqocha'a.

¹¹Qalaxaye huo'o so na'a'q, nache so José taigui so ñyec da yaqto' ño'ot so lo'onatac, qaq cha'aye qaica ca lña da hueta'a se'eso ñyec,

¹²nache asomaye ñaconeua'alo soua alogo da nllañi somaye, nache 'enapego', 'eeta': «Añem 'arauaani'.» Qalaxaye so José, pa'auéc nache datauec, no'onaxatchiguilo soua alogo da nache hueto'oto asomaye.

¹³Qaq asomaye co'ollaq ila'a da somaye inoxonec, qataq no'onaxatchiguilo soua alogo,

¹⁴nache asomaye iñaxaneuga so namaxashecpi maye hueta'a se'eso nma', nache 'enapego', 'eeta': «Ña qauloña som hebreo maye nauegueuo so ihua, somaye anac da qomi' ñi'inai'salo. Somaye añem nnoxoneua'a, nache huotaique da añem lauañi', qalaxaye añem ña'axannec da ña'alaxac.

¹⁵Qaq so hua'axaña da ñataqta ña'axannec da ña'alaxac, nache pa'auéc da datauec, nache no'onaxatchiguilo naua alogo.»

¹⁶Qaq ime, co'ollaxa nache asomaye ããamaxa't soua alogo so José, nache ivitta'a da nvireua'a so lma' so lhua.

¹⁷Qaq co'ollaq mashe nvireuo so lhua, nache da'aqtaxanem, 'eeta': «Som 'arlatac hebreo, maye qomi' 'anauegueua'alo, somaye inoxonoigui ñi ima', nache huotaique da aãem lauañi'.

¹⁸Qalaxaye so hua'axaãa da ãataqta ña'axannec da ãa'alaxac, nache pa'auec da datauec, nache no'onaxatchiguilo yeua alogo.»

¹⁹Qaq 'era da aãem ão'otec so 'arlatac. Qaq so na'aco' so José, co'ollaq hua'axaãa de'era la'aqtaxanaxac aso lhua, nache ãataqta dalemata,

²⁰qaq huaña nache ãaconeua'a so José da iconi', ime nache damaxasoxoolec da qoãanaigui aso ncoñetaxanaxaqui, asom netaigui so lcoñeteguishecpi so nta'a. Qaq na'aictaxa da so José netaigui aso ncoñetaxanaxaqui,

²¹qalaxaye nache 'ena'am Ñim Nataxala' hueta'aguet somaye, qataq nache queto'ot da ãachaxaatega da lauotaxanaqtaic, qataq ão'ot da so ilotague' aso ncoñetaxanaxaqui ãauotec somaye,

²²ãoqo'oye ipataxalec da ilo'ogue 'enauac so ncoñeteguishecpi. Qaq so José nacheso som damaxasoxoolec naxa da huo'o na qão'ot da huaña yemaye,

²³qaq som ilotague' aso ncoñetaxanaxaqui, saiuen da nmittac som ilotague'pi so José, cha'aye Ñim Nataxala' hueta'aguet somaye, qataq nacheñi Ñim ão'ot da ããamaqchiguiñi 'enauac nam ão'otpi somaye.

Génesis 40

So José ãa'axategue da naigui soua dos nchoxonaxaco

¹Qaq co'ollaq mashe qãoqtegue de'era, nache soua lamaxa'she so nta'a, som ãomaxaqui lo'o, qataq som nauole lo'o, soomaye npa'agueneto co'ollaxa so na'aco't som nta'a ye Egipto.

²Qaq somaye nache dalemataãalo co'ollaxa soua dos ltau'. Qaq soomaye nachesoua som lataxala'ate so ãomaxaqui lo'opi, qataq som nauole lo'opi,

³nache iconẽ't soomaye, ãamaxalo so lma' som ilotague' so nhuataxauapi so nta'a, maye naña aso ncoñetaxanaxaqui. Qaq asomaye nachaso aso netaigui so José da qaicoñettai'.

⁴Nache se'esoua lataxala' so nhuataxauapi so nta'a, ipataxalec co'ollaxa so José da ilo'oguelo se'esoua dos ltau' so nta'a, nache soomaye ãataqta qãoqteguelo soua na'axa'te da netraigui aso ncoñetaxanaxaqui.

⁵Qaq huo'o so pe, nache se'esoua dos ncoñetegui'she, som ãomaxaqui lo'o qataq so nauole lo'o, soomaye huo'o so lchoxonaxa'c, qaq ñi 'oonolec se'esoua nchoxonaxaco, huo'o da naigui.

⁶Qaq som nte'etom co'ollaq so José demeenaxaneua'alo soomaye, nache ilaleguete da ñataqta huo'o da laquicoqo'.

⁷Nache inatta'ape, 'eeta': «¿Ta'ainco' nagui da daquicota dam qarashēcuiaxaqi?»

⁸Nache soomaye 'ena'apo': «Qomye huo'o so qarchoxonaxac, qalaxaye qaica ca qomi' da'aqtaxanema ca naigui.» Nache so José 'enapeco': «¿Peta'a sa nacheño' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñim ishet da ña'axat ca naigui ca nchoxonaxac? Ñaq aÿem qaua'aqtaxañim nagui, cam qauchoxoñiitega.»

⁹Qaq huaña nache so lataxala' so ñomaxaqui lo'opi, da'aqtaxanem so José so lchoxonaxac, 'eeta': «Aÿem sechoxootege da satato'ot aso uva lcheyec,

¹⁰qaq asomaye tres soua lcoue. Qaq asa'aso uva lcheyec ñaxatec ana laue, nache huo'o aso lauoxo. Qaq aso lauoxo nañigui aso mashe ñe uva ala.

¹¹Qaq aÿem lloxochē ñasoqta'a aso ñomaxaqui ñi faraón. Nache sacona asa'aso uva ala, nache ñelom da selomaxaangui aso ñomaxaqui. Qaq ime, nache sanem aso ñomaxaqui ñi faraón.»

¹²Nache so José 'enapeco': «Se'eso 'archoxonaxac, 'eeta' da naigui: soua tres lcoue aso uva lcheyec, soomaye naiguilo caua tres na'axa'te.

¹³Qaq qom inoxoorec caua tres na'axa'te nache ñi faraón qaltaq nmit qome so 'arasouaxashet. Qaq ime qome, nache qaltaq 'am ñe'eguelaxatem da 'aro'onataxanaxac co'ollaxa. Qaq huaña nache qaltaq 'aupacta da 'aÿa'aatapeguem aca ñomaxaqui ñi faraón, 'eeta'am so hua'autec 'aro'onataxanaxac.

¹⁴Qaq qom ipacchigui de'era, qaq no'on da aÿem 'auennata'a qome, nache aÿem 'anquaguec qome da qonapega ñi faraón, da ñaq aÿem nqateeguesop ne'ena soota'a. ¡Ñaq aÿem 'anquaguec qome!

¹⁵Cha'aye aÿem choche aÿem qaicachiña co'ollaxa, aÿem qaÿachegoxotchiguiña ye na'alhua na hebreopi, qaq ne'ena soota'a qaica ca so'ot sañañamaxañi da yaqto' aÿem qoñaataigui ana ncoñetaxanaxaqui.»

¹⁶Qaq so lataxala' so nauole lo'opi co'ollaq ila'a da so José ñañamaqchiguiñi so la'aqtaxanaxac da ña'axat da naigui so nchoxonaxac, nache somaye 'enapeco': «Aÿem nataqa'en huo'o so ichoxonaxac, sechoxootege alo soua tres npaqtal maye laÿe' ana nauole, netaleguete na iqaic.

¹⁷Qaq aso pa'atcheguem npaqta maye laÿe' aso nauole, asomaye nlaqchigui aso ñotta'a't pastelpi maye qaÿauotaique lqo ñi faraón, qalaxaye anac so mañopi nache lloxochē chec aso huetaqui aso npaqta maye nauole laÿe', maye netalec na iqaic.»

¹⁸Qaq huaña nache so José 'enapeco': «Som 'archoxonaxac, 'eeta' da naigui: soua tres npaqtal maye laÿe' ana nauole, soomaye naiguilo caua tres na'axa'te,

¹⁹Qaq qom inoxoorec caua tres na'axa'te, nache ñi faraón qaltaq nmit qome so 'arasouaxashet, qaq qom ime, nache 'am damaxasoxoolec da 'am qaicoñerasheguemec aca qo'oipaq, nache anac qome na mañopi da chec na 'arapat.»

²⁰Qaq co'ollaq mashe ivita so na'a'q tres, maye laloxoqui som lañoxoc so faraón, nache ño'ot so lta'araic lquia'axac da dequi'iña'ai' 'enauac so ltauapi. Qaq so faraón co'ollaq ña datataigui so lquia'axauapi, nache damaxasoxoolec da qanqateeguesopa aso ncoñetaxanaxaqui so lataxala' so ñomaxaqui lo'opi, qataq so lataxala' so nauole lo'opi.

²¹Qaq som lataxala' som ñomaxaqui lo'opi qalaq ñe'eguelaxatem da lo'onataxanaxac co'ollaxa, nache somaye qaltaq ipactegue da ñaatapeguem aso ñomaxaqui so faraón, 'eeta'am so hua'autec lo'onataxanaxac.

²²Qaq so lataxala' so nauole lo'opi, qalaq damaxasoxoolec da qaicoñerasheguem, qaq nache ipacchigui da la'aqtaxanaxac co'ollaxa so José.

²³Qalaxaye so lataxala' so ñomaxaqui lo'opi, saishet da tagui lauel so José.

Génesis 41

So José ña'axat da naigui so lchoxonaxac so faraón

¹Qaq co'ollaq mashe inoxoorec soua dos vi'ie, nache huo'o so na'a'q da so faraón dechoxootega da nachattañi, hueto'ot na loigue so tala le'enaxat Nilo,

²nache se'eso tala chegoqchinguilo soua siete huaca maye ñataqta 'onaxail qataq chaxarail, nache checta'ape so 'auaqpi maye huetaigui so na'aatesat.

³Qaq nca'attraueeguelo soomaye soua ña't siete huaca maye ñataqta qauema qataq ñataqta ñapo'ote', chegoqchinguilo se'eso tala, nache huera'a so loigue sa qañapigui naqa'en soua ña't.

⁴Qaq ime, nache se'esoua huaca maye qauema qataq ñapo'ote', che'c soua huaca maye 'onaxail qataq chaxarail. Huaña nache so faraón nlouec.

⁵Qalaxaye qaltaq ñe'eguelaxaño co'ollaxa da do'оче, nache qaltaq huo'o so ña lchoxonaxac, somaye ilota'alo co'ollaxa soua siete ala na trigo maye ñaxattaua'alo so 'oonolec lpi'inec maye ñataqta 'onaxaiqa, qataq nlaqchinguilo na ala.

⁶Ime, qaltaq ñaxatrec soua ña't siete ala na trigo maye daqaqte', qataq ñavigaxatte' so la'at quenaquiaic.

⁷Nache se'esoua ala na trigo maye daqaqte', che'c soua ña't siete ala na trigo maye ñataqta 'onaxaiqa. Huaña, nache nlouec so faraón, nache nanoma da choche lchoxonaxac somaye.

⁸Qalaxaye so nte'etom so ña na'a'q nache so faraón ñataqta lta'araic da lhuogoxo, nache damaxasoxoneuga da qanauegueuo 'enauac som ilaviigui na ña, qataq so ñaanaxanaxaicpi maye lma' ye Egipto. Qaq huaña nache so faraón da'aqtaxanem

somayepi soua lchoxonaxaco, qalaxaye somayepi qaica ca ishet da ña'axat ca naigui.

⁹Qaq huaña nache so lataxala' so ñomaxaqui lo'opi, 'enapego' so faraón, 'eeta': «Nagui, tachigui iuel da huo'o da so'ot sa ña'ñamaxa'ni.

¹⁰Cha'aye 'am faraón, co'ollaq 'aualemataña so lataxala' so nauole lo'opi qataq a'em maye a'em 'aramaxashec, nache qomi' 'auamaxaiguilo añi ncoñetaxanaxaqui maye naña ye lma' som lataxala' nam 'am nauaatalecpi.

¹¹Qaq huo'o so pe, nache so lataxala' na nauole lo'opi huo'o so lchoxonaxac qataq a'em huo'o so ichoxonaxac, qaq ñi 'oonolec soua qarchoxonaxaco huo'o da naigui.

¹²Qaq co'ollaq sonaqtigui añi ncoñetaxanaxaqui, nache qomi' ñalectaiguilo so nsoqolec hebreo, somaye l-latac som lataxala' na 'am nauaatalecpi naxa. Nache qomi' sa'aqtaxanaxam somaye soua qarchoxonaxaco, nache somaye qomi' ña'axatema so naigui.

¹³¡Qaq ipacchigui 'enauac nam qomi' ña'axatema somaye! Nache a'em qaltaq she'eguelaxaua'a da ño'onataxanaxac, qaq so iña qalaq qaicoñerasheguem.»

¹⁴Qaq huaña nache so faraón damaxasoxoneuga so José, nache saqañañaloxon da qanqateeguesop aso ncoñetaxanaxaqui. Nache so José npetec na laue, qataq naralaxa't soua alogo, nache jec da nachaateua'a so faraón.

¹⁵Nache so faraón da'aqtaxanem somaye, 'eeta': «A'em huo'o so ichoxonaxac, qalaxaye qaica ca ishet da ña'axategue ca naigui. Qalaxaye a'em, 'am ña'axa'ñaxac da qo'yeetega da choche 'aua'axa'ña da qa'ña'axat ca nchoxonaxac, nache ishet da 'aua'axategue ca naigui.»

¹⁶Nache so José 'enapeco': «Damaye saishet da nacha'em chegoqchigui. Qalaxaye 'am nta'a, Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'am ñanem qome ca lasataxac maye ño'ot ca 'arañamaxa.»

¹⁷Nache so faraón da'aqtaxanem so José, 'eeta': «So ichoxonaxac lloxoche ñachatta'ni sooto'ot na loigue so tala Nilo.

¹⁸Qaq se'eso tala chegoqchiguinguilo soua siete huaca chaxarail qataq ñataqta 'onaxail, nache chectrac so 'aua'ppi maye huetaigui so na'aatesat.

¹⁹Qaq nca'attraueeguelo soomaye soua lña't siete huaca maye ñataqta qauema qataq ñapo'ote'. ¡Qaq ñataqta sa ñauanapega da sauachiguilo caua huaca da ñataqta qauema, 'enauac ne'ena 'alhua Egipto!

²⁰Qaq se'esoua huaca maye ñataqta qauema, che'c soua hua'auchiya'ni siete huaca maye chaxarail.

²¹Qalaxaye co'ollaq mashe ime da che'c soomaye, qaq saishet da huo'o ca nomalo da nquic da lataxa'c, cha'aye ñaq 'eetalec da ñapo'ote' soomaye, 'eeta'am so hua'autec lataxa'c. Nache aÿem ñelouec,

²²qalaxaye qaltaq huo'o so lÿa ichoxonaxac, sechoxooteqalo soua siete ala na trigo maye ñataqta nlaqchiguilo ana ala qataq 'onaxaiqa ñaxattragui so 'oonolec lpi'inec.

²³Qataq huo'oi soua lÿa't siete ala na trigo maye ñataqta daqaqte' qataq ñavigaxa't so la'at quenaquiaxaic.

²⁴Qaq se'esoua ala na trigo maye daqaqte' qalaq che'c soua siete ala na trigo maye 'onaxaiqa. Qaq aÿem mashe sa'aqtaxaateguem de'era nam ilaviigui ca lÿa, qalaxaye namayepi qaica ca ishet da aÿem da'aqtaxanem ca naigui se'eso ichoxonaxac.»

²⁵Nache so José ñasateguet so faraón, 'eeta': «'Am nta'a, soua dos 'archoxonaxaco, soomaye 'eeta'a't da naigui. Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'am ñaÿaanaxanaxanec da huotaique da ño'ot Ñimaye.

²⁶Soua siete huaca maye ñataqta 'onaxail, soomaye naiguilo caua siete vi'ie, qaq nache 'eeta'ama soua siete ala na trigo maye ñataqta 'onaxaiqa, soomaye naiguilo caua siete vi'ie. Qaq se'esoua nchoxonaxaco 'oonolec da naigui.

²⁷Qaq soua siete huaca maye nca'attrauo, som ñataqta qauema qataq ñapo'ote', soomaye nataqa'en naiguilo caua siete vi'ie. Qaq nache 'ena'ama soua siete ala na trigo maye daqaqte' qataq ñavigaxatte' so la'at quenaquiaxaic, soomaye nataqa'en naiguilo caua siete vi'ie da ñataqta lta'araic ca nqouaxa.

²⁸Qaq 'era da ña'aqtaxanaxac 'am nta'a: Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'am ñachaxana dam ñauotaique ño'ot Ñimaye.

²⁹Qaq ana'c qome caua siete vi'ie maye ñataqta qaica ca qaiueetac 'enauac na 'alhua Egipto.

³⁰Qaq qom ime, qaltaq ana'c caua siete vi'ie maye huaiguilo ca lta'araic nqouaxa. Huaña qome nache qaica ca ntooneque caua vi'ie maye huaiguilo da qaica ca qaiueetac na 'alhua Egipto. Cha'aye que'eca lta'araic nhuenaxanaxa, ñataqta na'aqchet qome ne'ena 'alhua.

³¹Qaq ñataqta lta'araic qome que'eca nhuenaxanaxa, huaña qome nache qaica ca ntooneque caua vi'ie maye huaiguilo da qaica ca qaiueetac.

³²Qaq 'am nta'a, dos co'ollaxa soua 'archoxonaxaco maye 'eeta'a't, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe lhuennataxac da ño'ot de'era, qaq damaye saqaÿaloq da ño'ot.

³³Qaq ñoqo'oye 'am nta'a, no'on da 'anmitaique qome ca ñale maye ñataqta ñaanataxanaxaic qataq ñaanaxanaxaic, da yaqto' pa'aÿa'aguet da ilo'ogue ne'ena 'alhua.

³⁴Qataq 'auauo'o qome ca 'artauapi da ilo'ogue 'anqa'en 'enauaque naua 'aleu' da yaqto' laŷona't, ŷacootaua'a caua cinco nam ŷotta'a't ala na nañiguishec na 'alhua Egipto, ivitta'a da inoxoorec caua siete vi'ie maye huaiguilo da qaica ca qaiuen.

³⁵Qaq laŷona't qome 'enauac na trigo que'ecaua no'o'n vi'ie maye natrauo, nache ŷachaña cam laponqa' da yaqto' ishet da 'aulo'ogue, qataq camayepi ŷaŷamaxat, ŷachaña nam huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, da yaqto' aloq na shiŷaxauapi.

³⁶Qaq yaqto' huo'o ca naŷamaqtac trigo ne'ena 'alhua, yaqto' na shiŷaxauapi saishet qome da huo'o ca ilem na lqouaxa, qom ivita da qanayeetaiguilo caua siete vi'ie maye huaiguilo ca lta'araic nqouaxa 'enauac ne'ena 'alhua Egipto.»

So José qoŷanem da ilo'ogue ye Egipto

³⁷Qaq so faraón qataq 'enauac so ltaupapi ŷataqta ŷaŷamaxareeta de'era 'enapec so José.

³⁸Nache so faraón 'enapego' somayepi, 'eeta': «¿Ishet peta'a da sanataxa ca lŷa ŷale cam 'eeta'am de'era, maye hueta'aguet som Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna?»

³⁹Nache so faraón 'enapego' so José, 'eeta': «ŷataqta qaica ca ŷactec da ŷaanataxanaxaic qataq ŷaanaxanaxaic da 'eeta'am 'am, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am ŷaŷaanaxanaxanec 'enauac de'era.

⁴⁰Qaq nagui aŷem, 'am sepataxalec da 'aulo'ogue na ima' lta'araic qaq 'enauac qome na ihuo' le'ecpi da ŷalaxalec cam 'aramaxasoxonaxac. Qaq chaqaŷemta qome da 'am ñapactelec, cha'aye nachaŷem nta'a.

⁴¹Qaq ña 'aulochigui nagui da 'am sanem da 'aulo'ogue 'enauac na 'alhua Egipto.» Qaq co'ollaq 'enapec de'era,

⁴²nache so faraón nqat aso nchiguishaqte maye la'anaxanaqte maye netagui ana llaxaata, nache ŷanagui ana llaxaata so José. Ime, nache damaxasoxoolec da qoŷanaxanaxanguilo soua anogo maye chegaqaiguilo na lino, qataq qanqolanaxanaxaña so nqolac oro.

⁴³Qaq ime, nache so faraón inotaxanaxaangui aso naigona maye ca'attaueegue naxa aso lalamaqte somaye, huaña nache damaxasoxoolec da qaŷa'alaqtalec da tata'ague somaye, qoŷeeta': «¡Ña qauauachiigue ca llec!» Qaq 'era da 'eetec so José co'ollaq qoŷanem da ilo'ogue 'enauac ye 'alhua Egipto.

⁴⁴Qaq huaña nache so faraón 'enapega so José, 'eeta': «Na'aictoxo' da aŷem, nachaŷem faraón, qalaxaye qaica qome ca 'oonolec shiŷaxaua ne'ena 'alhua Egipto, da hua'aualec da ŷo'ot ca sa 'auamaxalec.»

⁴⁵Nache so faraón ŷanagui so José da le'enaxat Safenat Paneaj, qataq ŷaronaxanaxaneguet aso Asenat, asom llale so Potifera, som ltaxaŷaxanaxanec na

shiŷaxauapi maye lma' ye On. Qaq 'era da 'eetec so José da ilo'ogue co'ollaxa ye Egipto.

⁴⁶Qaq so José mashe ivi' co'ollaxa soua treinta vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq qaŷauegueua'a so faraón, som nta'a ye Egipto. Qaq so José co'ollaq ca'ai yem hueta'a so faraón, nache jec da nqo'onalo naua 'aleu' 'enauac ye Egipto.

⁴⁷Qaq se'eso 'alhua ŷataqta qalota da lañaxataxac se'esoua siete vi'ie maye huaiguilo da qaica ca qaiueetac.

⁴⁸Nache so José laŷona't 'enauac nam trigo se'eso 'alhua, choche ivitta'a da inoxoorec soua siete vi'ie, qataq ŷachaña nam huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, na lapoñiguishec trigo maye ŷachegoxotaña nam nanaxanaqa'pi maye nhuoreuapi.

⁴⁹Qaq so lapoñiguishec trigo so José, qalaq 'eeta'am na lsoche na 'alhua maye hueto'ot na loigue aso auaxai. Qaq cha'aye ŷataqta qalota nache ŷaxaañi da naloqteetac, cha'aye mashe qaica ca ishet da naloqten.

⁵⁰Qaq co'ollaq saxanaxa da nvildeuo soua vi'ie maye huaiguilo da nhuenaxanaxa, nache so José mashe dos soua llalqa aso lhua Asenat.

⁵¹Qaq so la'auaxanec llalec ŷanagui da le'enaxat Manasés, cha'aye 'enapeco': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'ot da secoua'ai 'enauac so ñeque'eenaxac, qataq 'enauac ca ihuo' le'ecpi.»

⁵²Qaq so dalaxaic llalec qalaq ŷanagui da le'enaxat Efraín, cha'aye 'enapeco': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem ŷanem da huo'oi naua ŷalqa, huaña ne'ena 'alhua maye huaña da ñeque'eenaxac.»

⁵³Qaq co'ollaq inoxoorec soua siete vi'ie maye huaiguilo da qaica ca qaiueetac yem 'alhua Egipto,

⁵⁴nache qaltaq nvildeuo soua siete vi'ie maye huaiguilo da nhuenaxanaxa, qaq ipacchigui da 'enapec co'ollaxa so José. Nache huo'o co'ollaxa so nqouaxa 'enauac na 'alhuapi, qaq chaqyeta ye Egipto da huo'o na nallec.

⁵⁵Qaq na lma' ye Egipto co'ollaq mashe huo'o na lqouaxa, nache nqo'oneua'a so faraón da iŷaxanot da ŷanem ca trigo, nache so faraón 'enapego' 'enauac som Egipto le'ecpi, 'eeta': «Qanqo'oñiŷa qome ca José, qaq cam la'aqtac camaye, nacheca qauo'oche.»

⁵⁶Qaq yi'ie 'alhua co'ollaq mashe ŷaguec na nqouaxa, nache so José ŷauatoigui 'enauac so laŷe'pi na trigo da yaqto' imenot so Egipto le'ecpi, cha'aye se'eso nqouaxa nquictauec.

⁵⁷Qaq 'enauac som hueta'a nam laŷepi 'alhuapi naŷa co'ollaxa ye Egipto da desheenaxana na trigo maye lmenec so José, cha'aye qaica ca lŷa 'alhua da huaña na nallec.

Génesis 42

Soua lqaŷa't so José taŷa ye Egipto

- ¹Qaq so Jacob co'ollaq la'axaŷaxac da ye Egipto huo'o na trigo, nache 'enapegalo' soua llalqa, 'eeta': «¿Negue't cam qauo'ocheetac da choche qanloita'a't?
- ²Ye aŷem qaŷa'aqtaxaatapeguem da ye Egipto huo'o na trigo. Ña qanqo'oñiŷactaxa yemaye, nache qausheenaxañiŷa ca qonoq trigo, yaqto' nache 'eetai' da ñeca'alaqtauec.»
- ³Qaq huaña nache je'c soua diez maye lqaŷa't so José, nqo'oora ye Egipto da desheenaxaraique na trigo.
- ⁴Qaq so Jacob qalaq sa ŷashen co'ollaxa da jec so Benjamín, som lqaŷa so José, cha'aye tachiguio' lauel da huo'otaq huo'o ca huaigui sa ŷaŷamaxañi somaye.
- ⁵Nache soua llalqa so Israel, huo'o so nnaictague' laŷepi maye nataqa'en jec da nmen, cha'aye 'enauac ye 'alhua Canaán huo'o so nqouaxa.
- ⁶Qaq so José nacheso som ilotague' co'ollaxa yi'ie 'alhua, qataq nacheso so imeetacot na trigo 'enauac na shiŷaxauapi maye chegaqa'alo naua lŷa't nma'ate. Qaq soua lqaŷa't co'ollaq nvildeua'a somaye, nache ŷa'alyiñi naua l-llecte, qataq iviraxata'agueta naua lata'pi na 'alhua.
- ⁷Qaq so José co'ollaq choche ila'alo soua lqaŷa't nache ŷauatto'n, qalaxaye ŷauota'a da 'eco' sa ŷauatto'n, nache sa ichera'ape co'ollaq inatta'ape, 'eeta': «¿Qami'! ¿Hua'ague ca qauachegoŷa'ague?» Nache soomaye 'ena'apo': «Qomi' sachegoxosoqta'a ye 'alhua Canaán, qaq ñanaguenaq da sesheenaxanaxa na trigo.»
- ⁸Qaq na'aictaxa da so José ŷauatto'n soua lqaŷa't, qalaxaye soomaye saishet da ŷauatto'n somaye.
- ⁹Qaq huaña nache so José, tachigui lauel so lchoxonaxacpi co'ollaq dechoxootegalo soomaye, nache 'enapegalo 'eeta': «Qami' choche qami' nmeenaxanaxanaqa. Yo'oqta da choche qanmeenaxañiŷa ne'ena 'alhua da chaq hua'ague cam saishet da qanpaxattalec.»
- ¹⁰Qalaxaye soomaye 'ena'apo': «¿A'i, 'am qarataxala! Qomi' maye qomi' 'aramaxa'she, ñanaguenaq da sesheenaxanaxa na trigo.
- ¹¹Qaq 'enauaque qomi' da 'oonolec ñi qarta'a, qataq qomi' no'on da qarataxac. Qaq sa ŷauano' da choche qomi' nmeenaxanaxanaqa.»
- ¹²Nache so José 'enapeco': «A'i, saishet da qami' 'eesora. Qami' yo'oqta da choche qanmeenaxañiŷa ne'ena 'alhua da chaq hua'ague cam saishet da qanpaxattalec.»
- ¹³Qalaxaye soomaye 'ena'apo': «Qomi' maye qomi' 'aramaxa'she, qomi' doce nqaŷa't, 'oonolec ñi qarta'a, qaq sonaqaña ye 'alhua Canaán. Qaq ca qarqaŷa

na'asa no'ona'aguet ca qarta'a. Qaq cam lya qalaq mashe saishet da qomi' hueta'agueta.»

¹⁴Qalaxaye so José qaltaq 'enapegalo soomaye, 'eeta': «¡Qaq 'eesa qone' dam shenapec! Da qami', choche qami' nmeenaxanaxanaqa,

¹⁵Qaq nagui qami' she'eguenta'q: aýem san da ya'aqtac chegoqchigui ñi faraón da qami' shenapegalo, da saishet da qoquiya'ai ne'ena nato' qom nvi' cam qarqayai na'asa.

¹⁶Qaq jec qome ca 'oonolec da qoñiita da ye'eguenta'a camaye. Qaq naua lya't qalaq no'oirani da qaicoñe't, yaqto' ishet da sayaanaq da yotta 'eesa dam qara'aqtaqui. Qaq qom saishet da 'en, nache yotta 'eesa da choche qami' nmeenaxanaxanaqa. ¡Qaq de'era ya'aqtac chegoqchigui ñi faraón!»

¹⁷Nache so José icoñe't 'enauaque soomaye, ivittrec soua tres na'axa'te.

¹⁸Qaq so na'a'q tres, nache 'enapegalo' soomaye, 'eeta': «Aýem huo'o da icolanaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq yotto'oye no'on da qauo'оче da ya'aqtac yaqto' qarca'alleeuc:

¹⁹da yotta 'eesa da no'on da qarataxaqui, nache qano'onaxachiyaigui añi ncoñetaxanaxaqui ca 'oonolec qarqayai. Qaq naua lya't qalaq je'c qome da ira'a na trigo ca llalaqpi, yaqto' deque'e.

²⁰Qaq ime qome, nache qanaviqui ca qarqayai na'asa, yaqto' sayaanaq da yotta 'eesa da qara'aqtaqui. Qaq qom saq 'en, nache qami' qaullivi.» Qaq soomaye yasa't,

²¹qalaxaye detaqtega't co'ollaxa soomaye, nache 'eetra': «Yotta 'eesa da yataqta sa yañamaxaño da so'otaxac so qarqaya, cha'aye somaye co'ollaq qomi' nachoxoreetapoigui da sechoxorenaq, qalaq qomi' saishet da sechoxorenaq, na'aictaxa da seloqtagui da huo'o da lhuogoxo. Qaq yotto'oye nagui qaltaq qomi' taleguete de'era nhuogoxo.»

²²Nache so Rubén 'enapeco': «Aýem qami' sheetegalo mque' caillaye da saishet da huo'o ca qoñiya'ac so nsoqolec, qalaxaye qami' saishet da aýem qaualaqaiguet. Qaq nagui iuen da qomi' sesheetenaq da l-leuaxa somaye.»

²³Qaq soomaye sañayate'n co'ollaxa da so José yañate'n naua la'aqtaqa, cha'aye so José yaúota'a so ltaxayaxanaxanec co'ollaq detaqtegueto soomaye.

²⁴Nache so José ca'aisalo co'ollaxa soomaye, nache nyeetac. Qaq co'ollaq ñe'eguelaxa so huetra'a soomaye, nache iyotauga so Simeón, nache yaúachigui naqa'en soomaye co'ollaq damaxasoxoolec da qaicoñe'.

²⁵Qaq ime co'ollaxa, nache damaxasoxoolec da qaiyoxogui na trigo soua lachoxonaxaqui', qataq da qaye'eguelaxatot ñi 'oonolec aso maiche alom, qayachanguilo soua lachoxonaxaqui', qataq damaxasoxoolec da qoñanema soomaye ca aloq da huangui na nqa'aic. Qaq 'era da qoyeetec.

²⁶Qaq huaña, nache soomaye ñachaleguete soua lalo 'ashena so trigo, nache je'c da ñe'eguela'q.

²⁷Qaq co'ollaq ivitra so 'alhua maye huaña da nmatre'c se'eso pe, nache so 'oonolec soomaye ñauaanguí so lachoxonaxaqui da yaqto' iquia'axan so lalo 'ashena, nache ilalec aso maiche alom da huetanguí na alap so lachoxonaxaqui.

²⁸Qaq huaña nache da'aqtaxanema soua lqaña't, 'eeta': «¡Ña qauloña ana aýom aýem qaýe'eguelaxatot! ¡'Ana, huetanguí na alap na ñachoxonaxaqui!» Nache 'enauaque soomaye ñataqta ñi'i', iviloxolaqchet da lcolanaxa, nache detaqtega'to', 'eetra': «¿Negue'to' da, dam qomi' ño'oteque Ñim Lo'onatac 'Enauacna?»

²⁹Qaq co'ollaq ivitra ye 'alhua Canaán, nache da'aqtaxaarem so lta'a Jacob 'enauac dam hueraiguilo soomaye, 'eetra':

³⁰«Ñim ñale maye ilotague' yi'ye 'alhua, ñataqta qomi' sa ichera'ape cail qomi' detaxaýoto, qataq 'eetega ñeqo'onaxa ye na'alhua da choche qomi' nmeenaxanaxanaqa.

³¹Qalaxaye qomi' sa'aqtaxanaqtéguem ñimaye da qomi' no'on da qarataxac, qataq saýauano' da qomi' nmeenaxanaxanaqa.

³²Qataq sa'aqtaxanaqtapeguem da qomi' doce nqaña't, maye 'oonolec ñi qarta'a, qataq 'oonolec so mashe saishet da qomi' ñalectaiguilo, qaq ñim na'asa qalaq 'am no'ona'aguet ne'ena Canaán.

³³Nache ñimaye qomi' 'enapegalo, 'eeta': Hua', da yaqto' saýaten da qami' 'eesora da no'on da qarataxaqui, nache no'on da qano'onaxachiñañi ca 'oonolec qarqañai. Qaq qami' qalaq qoqui qome, qauache na trigo da yaqto' deque'e ca qaña'alquipi.

³⁴Qalaxaye qom qañe'eguelaqai, nache aýem qanaviquiña ca qarqañai na'asa. Yaqto' saýaten da 'eesa da no'on da qarataxaqui, qaq saishet da choche qami' nmeenaxanaxanaqa. Qaq huaña qome, nache aýem saxanec ñi lña qarqañai, nache qami' huesochiyiñi qome da qauconñeetegulec ne'ena 'alhua.»

³⁵Qaq soomaye co'ollaq mashe iqui'itaxattapiguilo soua lachoxonaxaqui', nache ilaleguete soua laýe'tole aso maiche alom, huetagui ñi 'oonolec soua lachoxonaxaqui', nache soomaye qataq so lta'a ñataqta huo'o da lcolanaqa'.

³⁶Qaq huaña, nache so Jacob 'enapegalo soua llalqa, 'eeta': «Qami' mashe huotaique da qaica qanqa'eñi ca ñalec. So José mashe saishet da qomi' ñalectaiguilo, qataq ca Simeón. ¡Qaq nagui qataq huotaique da qautaxañic ñi Benjamín! ¡Qaq de'era qauem 'enauac da aýem tategulec!»

³⁷Nache so Rubén 'enapego' so lta'a, 'eeta': «No'on da 'auasheeta ñi Benjamín, qaq aýem maiche selo'ogue qome. Qaq da huo'otaq saishet da 'am ñe'eguelaxata, nache 'am ishet qome da 'aualaua't ñeua dos ñalqa.»

³⁸Qalaxaye so Jacob 'enapeco': «Ñi ñalec saishet da qami' ca'ateguelo. Cha'aye so lqaña José mashe ileu, qaq chaqñeta ñimaye da no'onañi. Qaq ñimaye da huo'o ca

huaigui qauem da qoyec̃axaq̃ui, nache qami' qarasouaxashechi qome da ne'ena
 ŷa'axaiquilec ilem da laquicoxo.»

Génesis 43

So Benjamín qãyauēga ye Egipto

¹Qaq som nqouaxa ŷataqta nquictauec co'ollaxa yi'ie 'alhua Canaán.

²Qaq so Jacob qataq soua llalqa co'ollaq mashe imeuo som trigo maye qãyachegoxota'a co'ollaxa ye Egipto, nache so Jacob 'enapegalo' soua llalqa, 'eeta': «Qaltaq qavi'iguelaq̃a qome ye Egipto, nache qausheenaxañiŷaique ca qonoq trigo.»

³Qalaxaye so Judá 'enapeco': «Ñi'ini ŷale maye sachegoxosoqa'a co'ollaxa, ñimaye ŷataqta ŷataqtegue da la'aqtac, 'eeta': «Qom saishet da qanaviqui ca qarqaŷai na'asa, nache saishet da qãne'eguelaq̃a aŷem.»

⁴Qaq ŷoqo'oye da 'auasheeta ñimaye da qomi' ca'ateguelo nache qomi' qolaq da sesheenaxanaqaique ca trigo,

⁵qalaxaye da saishet da 'auashen ñimaye da qomi' ca'ateguelo, nache saishet nataqa'en da qolaq. Cha'aye ñi'ini ŷale qomi' 'enapegalo caillaye, 'eeta': Da saishet da qanaviquiŷa ne'ena ca qarqaŷai na'asa, nache saishet da qãne'eguelaq̃a aŷem.»

⁶Qaq huaña, nache so Israel 'enapeco': «¿Ta'ainco' da aŷem qauo'ochec de'era qauem? ¿Ta'ainco' ye qaua'aqtaxañim co'ollaxa que'eca ŷale da huo'o ñi lŷa qarqaŷai?»

⁷Nache soomaye 'ena'apo': «Qomye souaxat da ñimaye ŷataqta qalota da nnataxanaxac, da qomi' ichemaxattegalo, qataq denataxaateguec na qoyalaqpi. Qomi' inatta'ape, 'eeta': ¿Ña nca'altauec peta'a ca qarta'ai? ¿Huo'o peta'a ca lŷa qarqaŷai? Qaq qomi' nacherata da sasataxaguet na nnataxanaxacpi ñimaye. ¿Qaq ca 'eeteco' da saŷaanaqa'a da qomi' 'enapegalo, da 'eeta': Qanaviqui qome ca qarqaŷai?»

⁸Nache so Judá 'enapego' so lta'a Israel, 'eeta': «Da sauoqtaique da nache queta da ñeca'alaqtauec, qaq no'on da 'aua'aqta'a ñi nsoqolec da jec nache aŷem selo'ogue qome, yaqto' sa qãyaloq da qolaq, qataq yaqto' 'am qataq qomi', qataq na qochalaqpi saishet qome da seleuaq.

⁹Aŷem ñañan da selo'ogue damaye. Qaq nachaŷem maye aŷem 'auŷaxanot qome da huo'o ca huaigui damaye. Qaq da saishet da ñe'eguelaxata ne'ena chegoqchiguiña lma', nache da ŷasouaxashe 'am hueto'ot qome 'enauaque naua vi'ie da ñachaalataxac.

¹⁰Da qaica ctaxa ca ñeqalanaqtagui, nache sogote ctaxa da mashe qomi' ŷoxoguelo, qataq mashe ye'eguelaxasoq.»

¹¹Qaq huaña nache so Israel, 'enapeco': «Hua', cha'aye mashe qaica ca lya lataxac damaye, qaq no'on da qauo'оче dam shenapec: qauache qome, qauachiyaquilo caua qarachoxonaxaquilli' ca nme que'eca yale. Qauroya qome camaye ca yataqta no'on ala na souaqta'a 'alhua: qauroya ca saq 'amaqtaq qo'oipaq lcha'q le'enaxat balsamo, qataq ca mirra, qataq ca saq 'amaqtaq dapic lli'i, qataq ca coraxat ama na laita, qataq aca qo'oipaq ala le'enaxat nueces, qataq ca almendras.

¹²Qataq yactec qanqa'eñi aca qauache qo'omi, qataq qavi'iguelaxache qome aca qo'omi maye qami' qaýe'eguelaxatoto co'ollaxa, cha'aye sa iuena'a da choche nsomaxac damaye.

¹³Qauesomiya! Qauaviqui nataqa'en da nsoqolec, nache qaltaq qanqo'oñiya que'eca yale.

¹⁴Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca Yaqalanapec, nacheñi qome ñi yanem que'eca yale da qami' ichoxore'n da yaqto' isouec cam lya qarqayai qataq ñi Benjamín. Qaq ayem, da qaica ca yalec, qalaq nache 'ena'am jnalotañi da qaica ca yalec!»

¹⁵Nache soua llalqa so Jacob yacona co'ollaxa so lachetaqtanaxatpi qataq yactec naqa'en aso yache alom, qataq yaue'c so Benjamín, nache je'c, da nqo'ora ye Egipto. Qaq co'ollaq ivitra yemaye nache nachaatreua'a so José,

¹⁶qaq so José co'ollaq ila'a so Benjamín da nnaictagueto soomaye, nache 'enapega som ilotague' so lma', 'eeta': «'Auauegalo qome ñi ima' ne'enaui shiyaxau', nache 'aualauat qome aca huaca, nache 'auo'ot ca nallec, cha'aye qomele na'a'q laiñi nache iquia'axau' qome naamaye.»

¹⁷Nache se'eso ilotague' so nma' ipacchigui da yot 'enauac dam yamaxalec so José, nache huetegueto soomaye da yauegalo so lma' so José.

¹⁸Qalaxaye soomaye yataqta ñi'i' souaxat da qayuegalo so lma' so José. Nache 'ena'apo': «Yo'oqta da qomi' qanauegalo ne'ena souaxat aso qorom maye qomi' qaýe'eguelaxatema soua na'axa'te lya't, asim huetaguilo soua qarachoxonaxaqui', qaq nagui yo'oqta da qomi' qaicogaxana'ape, nache qomi' qaýo'onataxanaxa'n da choche qomi' nlataqa, qataq nataqa'en naua qarelo!»

¹⁹Qaq yoyo'oye soomaye co'ollaq mashe ivildeua'a so lasom so nyec, nache nquiguereua'a som ilotague' so nma' da detaxairapegue' somaye,

²⁰nache soomaye, 'ena'apo': «'Am qarataxala', qomi' 'auchoxore'n qome! Cha'aye yoyta 'eesa da soua na'axa'te lya't qomi' ñanaguenaq da sesheenaxanaxa na trigo,

²¹qalaxaye so seviraxa yem 'alhua maye huaña da ñemataxau ec se'eso pe, nache selaqalec aso qorom maye qarsheetenaxanaqte da huetanguilo naua ala'api soua qarachoxonaxaqui'. Qalaxaye ñachoqtac ayemaye da 'am she'eguelaxatam.

²²Qataq nataqa'en ñachotac aye laŷe qorom da yaqto' sesheenaxanaxa ca trigo. Qalaxaye qomi' sa saŷaanaq, chaq negue't co'ollaxa ca ŷoxochiguilo soua qarachoxonaxaqui' ayem hua'auñi qorom.»

²³Nache som ilotague' so nma', 'enapeco': «A'aye, qaue'enaxañeetai', saishet qome da qayi'i. Souaxai' nacheñi Ñim Qanatamnaxala'ai qataq natamnaxala' cam qarta'ai, ñim ŷoxochiguilo co'ollaxa aso anom naua ala'api soua qarachoxonaxaquilli', cha'aye aŷem mashe saconeguet aso anom maye qarsheetenaxanaqchi.» Nache som ilotague' so nma' nqatec co'ollaxa so Simeón, nache ŷauegueuga so huetra'a soua lqaŷa't.

²⁴Qaq ime co'ollaxa nache 'enauaque soomaye da ŷauegueua'alo so lma' so José, nache ŷanema so 'etaxat da iŷoi' naua lapia'ate, qataq nataqa'en iquia'axa'n soua 'ashenal.

²⁵Qaq soomaye ŷaqataxaatrai' so lachetaqtaxanaxa't, nache iuattra'aguet so José da nvireuo se'eso na'a'q laiñi, cha'aye soomaye mashe ŷaŷate'n da nache huaña yemaye da deque'e'.

²⁶Qaq so José co'ollaq ivireua'a so lma', nache soomaye ŷanema som lachetaqtaxanaxa't maye ndotrai', nache ŷa'alyiñi naua l-llecte, qataq iviraxata'agueta naqa'en naua lata'pi na 'alhua.

²⁷Nache so José ina't soomaye, da qaica camachaqca, qataq nataqa'en ina't soomaye, 'eeta': «¿Qaica peta'a camachaqca cam qarta'ai, cam ŷa'axaiquilec maye aŷem qaua'axacheetapeguem caillaye? ¿Peta'a ñaq nca'altauec camaxa?»

²⁸Nache soomaye qaltaq ŷa'alyiñi naua l-llecte, nache 'ena'apo': «Ñim qarta'a maye 'aramaxashec, ñimaye qaica ca dá. Ñaq nca'altauec.»

²⁹Nache so José ŷamatapiguiñi, nache ila'a so Benjamín som lalamaxat lqaŷa, maye 'oonolec so lta'a qataq aso late'e. Nache 'enapeco': «¿De'era peta'a nachera da qarqaŷai na'asa dam aŷem qaua'axacheetapeguem caillaye? ¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am ŷaalec qome ca lchoxonnataxanaxa, 'am ŷalcolec!» Qaq co'ollaq nasaxauec de'era,

³⁰nache so José nomteguet da ntonaxac co'ollaq ilo'ot so lqaŷa, nache ŷataqta sa nalo'oguet da nnoinaxac. Nache iŷalapigui' da taigui so lma', huaña nache nŷeetac.

³¹Qaq co'ollaq mashe vi'iiguat da nnoinaxac, nache napilot. Ime nache pa'auec, nache 'enapeco': «¡Qanŷoqoisheguem da nallec!»

³²Nache qanŷoxosheguem so aloq so José, qalaq ŷaqauga qanqa'en so lquia'axala', qataq soua llalqa so Jacob ŷaqauga qanqa'en so lquia'axala', qataq so Egipto le'ecpi maye lquia'axaua so José nataqa'en ŷaqauga qanqa'en so lquia'axala', cha'aye na Egipto le'ecpi deqaiga da lquia'axaua na hebreopi.

³³Nache soua lqaŷa't so José nso'ooyiñi, datategueta somaye, hua'auchiguiñi qanqa'en so ŷe, qaq pa'atec qanqa'en so na'asa. Qaq soomaye ŷataqta huo'o da la'aalaxa, nache choche nlota'a't.

³⁴Nache so José iquia'axaneque soomaye som huetalec so lquia'axala', qalaxaye so Benjamín ŷactec naqa'en so ŷanem aloq, qaq saq 'ena'ama soua lŷa't. Nache so José nŷomtegueto soua lqaŷa't, nache soomaye ŷataqta huo'o da lamaicŷaxa'c.

Génesis 44

Aso nŷomaxaqui so José

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so José ŷamaq so ilotague' so lma', 'eeta': «'Auŷoxoguilu qome na trigo 'enauaque caua lachoxonaxaqui' ne'enaua shiŷaxau', maicheye cam tachiguiña cam ishet da ŷache', qataq 'auachanguilo qome naua ala'api caua lachoxonaxaqui' aca alom ñi 'oonolec naamaye.

²Qataq nataqa'en 'auachangui qome na alap ca lachoxonaxaqui dam lqaŷa na'asa aca ñeŷomaxaqui maye chegaqigui na plata, 'auauaxaŷaxaate' qome aca alom maye lsheetenaxanaqte da isheeten na trigo.» Nache som ilotague' so nma', ŷo'ot co'ollaxa 'enauac nam ŷamaxalecpi so José.

³Qaq co'ollaq nnoxotcheguem aso nala' so lŷa na'a'q, nache so José ŷasheetrec soua lqaŷa't da je'c, lŷatrec soua lalo 'ashena.

⁴Qaq co'ollaq saxanaxa da qaŷoqteueeguelo soomaye da quera'ai yem huaqta'a't nŷecpi, nache so José 'enapego' so ilotague' so lma', 'eeta': «'Aue qome, 'aucaaleguete se'esoua shiŷaxau', qaq qom 'avi't soomaye, nache qonapegalo, qoneta': Aŷem qami' so'oteque da ŷaŷamaqchiguiñi, qaq nagui qalaq ¿Ta'ainco' ye aŷem qauo'ochec da qauem? ¿Ta'ainco' da qaucachiŷai aca ŷomaxaqui maye chegaqigui na plata,

⁵maye nŷomaxaqui naxa ñi ña'aco', qataq lo'onataxanaqte naxa da huotaique da huo'o ye ŷaŷaten? ¡Qami' ŷataqta qauem da qauo'ochel!»

⁶Nache so ilotague' so nma', co'ollaq ivi't soomaye, nache ŷataqta ipagaqchiichigui som na'aqtac maye qoŷanem.

⁷Nache soomaye 'ena'apo': «¿Ta'ainco' da qonetec de'era da qomi' qonapegalo? ¡ye qomi' saŷauano' da so'otaq ca 'eeta'am de'era!

⁸Ye qomi' soua lŷa't na'axa'te sachegoxosoqchiguiña ye Canaán da ñe'eguelaxataq aso anom maye selaqalec da huetanguilo naua ala'api soua qarachoxonaxaqui'. Qaq ¿taloxochiyo' taxa da secachaxa aca plata huo'otaq oro yem lma' som 'ana'aco'?

⁹Qaq no'on da qaŷalauat qome ca 'oonolec ne'enaua 'aramaxa'she da huo'otaq hueto'ot aca ŷomaxaqui, qaq qomi' nataqa'en ishet qome da 'auauo'oi qomi' 'arlataqa.»

¹⁰Qaq huaña nache so ilotague' so nma', 'enapeco': «Aja', dam qoñiŷapeç, nachera qome da qaŷo'ot. Qalaxaye nachaqcata qome ca hueto'ot aca ŷomaxaquí maye ishèt da sauo'o ŷamaxashec, qaq caua lŷa't qalaq huesochiyiñi qome, qaica ca lasouaxashe't.»

¹¹Nache ñi 'oonolec soomaye sa ŷaŷaloxo'n da nqaayiñi soua lachoxonaxaquí'. Ime, nache ŷauanguilo.

¹²Nache so ilotague' so nma', nmichigui ñi 'oonolec soua nachoxonaxaquí', ŷa'auaxaachiguiñi so lachoxonaxaquí so nqaŷa ŷe, nache ivitta'a so na'asa. Qaq huaña, nache ilalec aso ŷomaxaquí huetaqui so lachoxonaxaquí so Benjamín.

¹³Nache soomaye ncolaxata'aisalo soua alogo, da la'anaxat da nqui'i'c. Qaq ime nache ñi 'oonolec soomaye ŷasaxalec so lla'ac soua lalo 'ashena, nache ŷe'eguelaxareua'a so huaqta'a't nŷecpi.

¹⁴Qaq so Judá qataq soua lqaŷa't co'ollaq ivildeua'a so lma' so José, nache somaye ñaq hueta'a so lma'. Qaq huaña, nache soomaye ŷa'alyiñi naua l-llecte, nache iviraxata'agueta naqa'en naua lata'api na 'alhua.

¹⁵Nache so José 'enapegalo', 'eeta': «¿Ta'ainco' da aŷem qauo'ocheç de'era? ¿Sa qauaŷaañiŷo' peta'a da ca shiŷaxaua maye 'eeta'am aŷem ishèt da ilaviigui ca lŷa?»

¹⁶Nache so Judá 'enapeco': «¿Hua'agom ca 'eetec ca qarasataxac da 'am sasataxaguet? ¿Qataq negue'tom ca qara'aqtac da shenaqpec da qaica ca sasouaxataq? Ye Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe ilalec da qarasouaxashec. Qaq nagui qomi' souaqta'a ne'ena, qaq ñañanaq da 'auauo'oi qomi' 'arlataqa, qarŷateuo dam hueto'ot aso ŷomaxaquí.»

¹⁷Qalaxaye so José 'enapeco': «A'i, saishet da nache sheetec de'era. Nachecata qome cam hueto'ot aca ŷomaxaquí da sauo'o ilatac. Qaq naua lŷa't, qalaq ishèt qome da ŷe'eguelaxalo ca lma' ca lta'a, nda'a't qome da qaica ca machaqca.»

So Judá nachoxoreelec so Benjamín

¹⁸Nache so Judá nquicot so José, nache 'enapega 'eeta': «'Am ñachoxonnot, 'am ŷataxala', da aŷem 'auasheetem da huo'o catai' ŷa'aqtacolec da 'am sesoxootot. Aŷem 'arquaguec qome, saishet da aŷem 'aulemataŷa, cha'aye 'am nache qoneta'am ñi Faraón.

¹⁹'Am qomi' 'aunatta'ape co'ollaxa soua lŷa't na'axa'te, da huo'o ca qarta'a qataq da huo'o ca lŷa qarqaŷa,

²⁰nache qomi' 'am sasataxaguet da ñaq huo'o ñi qarta'a maye mashe ŷa'axaiquilec, qataq ñi qarqaŷa maye ñaq nsoqolec. Ñim ñiguiñi co'ollaq mashe ŷa'axaiquilec ñi qarta'a. Qataq nataqa'en 'am sa'axataqtapeguem da ñi qarta'a ŷataqta lauotaxat ñimaye, cha'aye Nacheñita ñimaye da no'onañi llalec aso lhua, cha'aye so lŷa lqaŷa mashe ileu.

- ²¹Qaq huaña, nache 'am qomi' 'auñaxanoto da ishet da ñauegaq ñimaye, cha'aye 'auauotaique da 'auauatton.
- ²²Qaq qomi' 'am sa'axataqtapeguem co'ollaxa da ñi'ñi nsoqolec saishet da ca'ai ñi lta'a, cha'aye da ca'ai, nache ñi lta'a ishet da ileu.
- ²³Qalaxaye 'am qomi' qonapegalo co'ollaxa da saishet da qomi' nca'ateguelo ñimaye, nache saishet da qaltaq qomi' 'aulo'ogueta.
- ²⁴Qaq ñoqo'oye co'ollaq she'eguelaxasoq, nache sa'aqtaxanaqtapeguem ñi qarta'a 'enauac nam 'ara'aqtacpi co'ollaq qomi' qonetegalo.
- ²⁵Qaq ñoqo'oye ñi qarta'a qomi' 'enapegalo, 'eeta': Qavi'iguelaqai qome da qausheenaxañiñaique ca saq 'amaqtaq trigo,
- ²⁶qalaxaye qomi' shenaqtega ñimaye, shenaqta': Qomi' saishet da qolaq qom saishet da qomi' ca'ateguelo ñi qarqaña na'asa, cha'aye ñimaye da saishet da qomi' nnaicapegueto, nache saishet qome da qaltaq ñauanaxai' ñi'ñi ñale.
- ²⁷Qaq ñim ita'a qomi' 'enapegalo, 'eeta': Qami' qauañaañeta da aso ihua doosolqa naqa'en naua ñalqa.
- ²⁸Qaq 'oonolec so mashe jec da añem ca'ai, qaq nache chegoqta'a so jec, da saishet da qaltaq sela'a. Qaq ñataqta sepeta'a da ito ca huauec shiguiñac maye dequi'ñapec.
- ²⁹Qaq da qaltaq qauaviqui ñi lña ñalec, nache da huo'o ca huaigui qauem, nache qami' qauasouaxache qome da ne'ena ña'axaiquilec ilem da laquicoxo.
- ³⁰Qaq ñoqo'oye da nachaalataxac ñi ita'a ñataqta na'atta'aguet da nachaalataxac da nsoq, qaq ñoqo'oye dam nsoq da huo'otaq saishet da ñenaigaqtage' qom she'eguelaq,
- ³¹nache ñi qarta'a ishet qome da ileu souaxat da sa ila'a damaye. Qaq huaña nache qomi' qarasouaxashet da ñim ña'axaiquilec maye qarta'a, ilem da laquicoxo.
- ³²Qaq añem shenapega co'ollaxa ñi ita'a, da añem maiche selo'ogue da nsoq. Qaq nataqa'en shenapega, sheeta': Qom saishet da 'am ñe'eguelaxata damaye, nache da ñasouaxashet 'am hueto'ot qome 'enauaque naua vi'ie da ñachaalataxac.
- ³³Qaq ñoqo'oye 'am ñachoxonnot da añem 'auaconeguet qome da ño'onañi da yaqto' 'auauo'o añem 'arlatac, da ñemeneguet da nsoq. Qaq 'aua'aqta'a qome damaye da ca'ateguelo daua lqaña't.
- ³⁴Cha'aye ¿ca 'eeteco' da she'eguelaxa ca ita'a da saishet da ñenaictage' da nsoqolec? Cha'aye añem sa sañamaxaren da selotagui qome ca nque'eenaxac ca ita'a.»

Génesis 45

So José nchoxotalo soua lqaŷa't

¹Qaq so José mashe sanalo'oguet da 'eeta', co'ollaq datata'aguet som lamaxashecpí, nache nlamaxaren da detaqa, 'eeta': «¡Qoquiŷa'ai qome 'enauac ne'ena!» Nache som lamaxashecpí qaica co'ollaxa ca 'oonolec da no'ona'aguet so José co'ollaq somaye nchoxotalo soua lqaŷa't.

²Qaq huaña, nache ŷataqta ñashetchequem da nnoinaxac, qaq de'era iviraua'a da ŷaŷaten som hueta'a so lma' lta'araic so faraón.

³Nache so José da'aqtaxanema co'ollaxa soua lqaŷa't, 'eeta': «Aŷem nachaŷem José. ¿Ña nca'altauec peta'a ca ita'a?» Qalaxaye soua lqaŷa't saŷañoŷo't co'ollaxa da ŷasatrequet somaye, souaxat da ŷataqta lta'araic da lcolanaqa' da datatro'ot somaye.

⁴Qalaxaye so José 'enapegalo, 'eeta': «Ñaq aŷem qarqouaquic da aŷem qanquiquiua'a.» Qaq co'ollaq nquiguereuo soomaye, nache so José 'enapeco': «Nachaŷem maye aŷem qarqaŷai José, maye aŷem qaumiñiŷot co'ollaxa na Egipto le'ecpi.

⁵Qalaxaye aŷem qarqouaquic qome, da saishet da qauaquicoi, qataq saishet qome da huo'o ca qantogotaxaqui souaxat da aŷem qaumiñi co'ollaxa, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, aŷem na'auaxanegue co'ollaxa ne'ena da yaqto' ñeca'alaxatec da nachaalataxac na shiŷaxauapi.

⁶Qaq mashe inoxoorec soua dos vi'ie da huo'o na nqouaxa ne'ena 'alhua, qalaq saxanaqcaua caua cinco vi'ie cam huaiguilo qome da saishet da qanqat ca ala ca nañiguishec, na'aictoxo' da qoŷaañi ca nañiguishec.

⁷Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem namaq co'ollaq saxanaxa da qauanaŷeecna'a, da yaqto' ñeca'alaxatec da qanachaalataxaqui, qaq 'era da 'eetec da huo'o qome cam qami' chegoxogueta, da no'onalec ana 'alhua.

⁸Qaq nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ñim aŷem namaxa co'ollaxa ne'ena 'alhua, qaq saishet da nacheqami'. Ñimaye aŷem ŷanagui da aŷem ltaua ñi faraón, qataq da selo'ogue ñi lma', qataq nataqa'en aŷem ŷanagui da selo'ogue 'enauac na 'alhua Egipto.

⁹Qaq no'on da sa qanaŷaloxoñi da qanqo'oñiŷa ca hueta'a cam ita'a, nache qaua'aqtaxañim camaye, qoñiita': Ñim 'aŷa'alec José 'eeta' da la'aqtac: Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem ŷanagui da selo'ogue 'enauac na Egipto. Qaq sa 'anaŷaloxon qome da 'auanac, da yaqto' aŷem 'anauane'.

¹⁰Nache qonalec qome yem 'alhua le'enaxat Gosén, 'arŷateuo na 'aŷa'alaqpi, 'arhualpi, qataq na 'ana'atetpi, qataq 'enauac nam 'aralamaxatpi. Qaq yaqto' sa qaŷapeque 'anqa'en aŷem.

¹¹Qaq huaina'a qome, nache 'am, qataq na 'aŷa'alaqpi qataq 'enauac na 'am hueta'aguet, sanem na nallec da yaqto' saishet da huo'o ca qaviñitaique, cha'aye saxanaqcaua caua cinco vi'ie maye huetaiguilo qome na nqouaxa.

¹²Qaq da ŷaqaŷa Benjamín qataq qami', qaua'acaichigui da nachaŷem da shenapec de'era.

¹³Qaq qaua'aqtaxañim qome ca ita'a dam ŷa'añaxac da selotague' na Egipto, qataq 'enauac nam qauauañiichigui ne'ena soota'a. ¡Qaq sa qanaŷaloxoñi qome da qavi'iguiñiŷa'a da qanaviqui ca ita'a!»

¹⁴Nache so José nqapale' so lqaŷa Benjamín, nache nŷen. Qaq nataqa'en so Benjamín nŷeetac co'ollaq nqapalta'ai' so lqaŷa José.

¹⁵Qaq ime, nache so José napigoxoi'salo 'enauaque soua lqaŷa't, nache nŷeetac co'ollaq nqapalta'ai'salo soomaye. Qaq co'ollaq ime de'era, nache soua lqaŷa't ishet da detaxairapegue' somaye.

¹⁶Qaq co'ollaq ivireua'a da na'axaŷaxac so lma' lta'araic so faraón da soua lqaŷa't so José mashe nvi't, nache so faraón qataq so ltauapi ŷataqta machiguiñi.

¹⁷Nache so faraón 'enapego' so José, 'eeta': «Qonapega caua 'arqaŷa't da iŷoxolec na lla'ac caua lalo, nache ŷe'eguelaxaregue da Canaán,

¹⁸da yaqto' aŷem nauegalo ca lta'a qataq cam llalaqpi. Qaq aŷem sanem qome ca ŷataqta no'on 'alhua ne'ena Egipto, qaq yaqto' chectac qome ca ŷataqta no'on ala na nañiguishec maye ñaxaalec ne'ena 'alhua.

¹⁹Qataq qonapegalo caamaye da ŷaue'c caua naigonal ŷachegoxotchiguiña na Egipto, da yaqto' ŷe'eguena'alo, nache naue'c caua lhua't qataq caua llalqa, qataq nataqa'en cam qarta'ai. Qaq anac qome

²⁰camayepi, qaq saishet qome da ŷaquicoqchet da huo'o ca no'onañi cam hueto'ot nagui, cha'aye nam ŷataqta no'on nam hueta'a na Egipto, taŷot qome camayepi.»

²¹Nache soua llalqa so Israel ŷo'o't dam qaŷamaxaleguete. Qaq so José, nache ŷanema soua naigonal, ipacchigui naqa'en da lamaxasoxonaxac so faraón, qataq ŷanema soomaye so aloq da huangui so nqa'aic.

²²Qataq nataqa'en ŷanema soua dalaxaiqolqa anogo da yaqto' naralaxa't soua alogo, qaq so Benjamín qalaq ŷanem aso trescientas monedas na plata qataq ŷanema soua cinco anogo.

²³Qataq ŷamaxa so lta'a soua diez 'ashenal nlaqaaleguete nam ŷataqta no'on maye chegaqaña ye Egipto, qataq soua lŷa't diez 'ashenal nlaqaaleguete na trigo, qataq aso nauole qataq so nallec da yaqto' aloq so lta'a da huangui so nqa'aic da ivita da anac.

²⁴Qaq so José co'ollaq ncoyegueneto soua lqaŷa't, nache 'enapegalo, 'eeta': «Saishet qome da qancotaitega't da huangui na nqa'aic.» Nache soomaye je'c,

²⁵chegoqchiyiña ye Egipto, nache ivilda'a ye Canaán yem netaña co'ollaxa so lta'a Jacob.

²⁶Qaq co'ollaq da'aqtaxaarem so Jacob da so José ñaq nca'altauec, qataq nacheso so ilotague' 'enauac ye Egipto, nache so Jacob sa ŷaŷaten ca 'eetec qataq cam la'aqtac, cha'aye somaye sa ŷa'amaqten de'era qaŷa'aqtaxaateguem.

²⁷Qalaxaye soomaye co'ollaq ŷa'axatem so Jacob 'enauac nam la'aqtacpi so José, qataq co'ollaq ila'alo soua naigonal maye ŷama'q so José da ŷauotaique nnotaxaqui' somaye da ivita da qaŷauec, nache ŷataqta nomteguet da lta'araic la'añaxac.

²⁸Qaq huaña, nache 'enapec: «¡Hua', 'eeso'oya' da mashe saŷaten ca ŷalec José da ñaq nca'altauec! Qaq aŷem ñeqo'ona qome camaye da yaqto' ñauane', nagui da saxanaxa da seleu.»

Génesis 46

So Jacob taŷa ye Egipto

¹Qaq huaña, nache so Israel jec, ŷache 'enauac som huo'o logoxoshetpi. Qaq co'ollaq ivita ye Berseba, nache ŷauo'o aso ŷavigaxat lachetaqtaxanaqte da ŷanot Ñim Natamnaxala' so lta'a Isaac.

²Qaq se'eso pe, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna detaxaŷapegue' so Israel, huaigui naqa'en so lo'ochaxa, da iŷaxana da le'enaxat, 'eeta' ¡Jacob! Nache somaye ŷasat, 'eeta': «Aja', aŷem soota'a ne'ena.»

³Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapeco': «Aŷem Nachaŷem ŷo'onatac 'Enauacna maye Natamnaxala' so 'arta'a. Saishet qome da 'añi'i da 'anqo'ona ye Egipto, cha'aye huaña qome yemaye, nache so'ot da ca 'am chegoxoguetpi ŷataqta qalota qome.

⁴Qataq 'am ñenaictague' qom 'anqo'ona ye Egipto, qataq nachaŷem qome ñeqateeguesop yemaye cam 'am chegoxoguetpi. Qataq da lŷa 'eeta': qom 'aleu, nache ñi José huetaua'a qome na 'araŷe.»

⁵Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Jacob ca'ai ye Berseba. Nache soua llalqa so Israel, inotaxanaxaangui so lta'a qataq so llalaqpi qataq aso lhuapi soua naigonal maye ŷama'q co'ollaxa so faraón da ŷauotaique lachaxaqui' somaye.

⁶Nache so Jacob qataq 'enauac so lalamaxatpi nqo'ona ye Egipto, nache ŷo'orelec aso lalo huacapi qataq aso qaguetapi qataq 'enauac som ishet da ŷachegoxotaña co'ollaxa ye 'alhua Canaán.

⁷Qataq 'enauac so llalaqpi qataq aso llalpi, qataq so laualpi ŷalleppi qataq 'alpi, da lŷatec somaye.

⁸Qaq 'ena nam le'enaxatpi so Israel llalaqpi maye taña co'ollaxa ye Egipto, qaq damaye 'eeta': So Jacob qataq som chegoxoguetpi: So Rubén maye la'auaxanec llalec so Jacob.

⁹Qaq soua llalqa so Rubén: Janoc, Falú, Jesrón qataq so Carmi.

¹⁰Qaq soua llalqa so Simeón: Jemuel, Jamín, Oad, Jaquín, Sojar qataq Saúl som llalec aso 'alo maye lma' ye Canaán.

¹¹Qaq soua llalqa so Leví: Gersón, Coat qataq so Merari.

¹²Qaq soua llalqa so Judá: Er, Onán, Selá, Fares qataq so Seraj. Qalaxaye so Er qataq Onán, ileu' co'ollaxa hueraña ye 'alhua Canaán. Qaq soua llalqa so Fares: Jesrón qataq so Jamul.

¹³Qaq soua llalqa so Isacar: Tola, Fuvá, Job qataq so Simerón.

¹⁴Qaq soua llalqa so Zabulón: Sered, Elón qataq so Yajelel.

¹⁵Qaq 'eso som llalaqpi aso Lea co'ollaq deco'oiguet so Jacob co'ollaq huetra'a ye Padán Aram, qataq nataqa'en aso llale Dina. Qaq da ima'a't 'enauac se'eso llalaqpi ñalleppi qataq 'alpi, nache ivi' treinta y tres shiñaxauapi.

¹⁶Qaq soua llalqa so Gad: Sefón, Jaguí, Ezbón, Suni, Eri, Arodi qataq so Areli.

¹⁷Qaq soua llalqa so Aser: Imna, Isúa, Isví, Beria qataq aso lqaña't soomaye, le'enaxat Seraj. Qaq soua llalqa so Beria: Jéber qataq so Malquiel.

¹⁸Qaq 'eso som llalaqpi aso Zilpa co'ollaq deco'oiguet so Jacob. Aso Zilpa nachaso aso lamaxashe so Labán maye ñanem co'ollaxa aso llale Lea da ñauo'o lamaxashe. Qaq da ima'a't somayepi, nache ivi' dieciséis shiñaxauapi.

¹⁹Qaq soua llalqa aso Raquel asom lhua so Jacob: José qataq so Benjamín.

²⁰Qaq co'ollaq huaña ye 'alhua Egipto, nache so José ñiguiyiñi soua dos llalqa Manasés qataq so Efraín maye late'e' aso Asenat, asom llale so Potifera som ltaxañaxanaxanec so shiñaxauapi maye lma' ye On.

²¹Qaq soua llalqa so Benjamín: Bela, Bequer, Asbel, Gera, Namán, Ehí, Ros, Mupín, Jupín qataq so Ard.

²²Qaq 'eso som llalaqpi aso Raquel co'ollaq deco'oiguet so Jacob. Qaq da ima'a't, nache ivi' catorce shiñaxauapi.

²³Qaq so llalec so Dan: le'enaxat da Jusín.

²⁴Qaq soua llalqa so Neftalí: Yajesel, Guni, Yézer qataq so Silén.

²⁵Qaq 'esoua soua llalqa aso Bilá co'ollaq deco'oiguet so Jacob. Aso Bilá nachaso aso lamaxashe so Labán maye ñanem co'ollaxa aso llale Raquel da ñauo'o lamaxashe. Qaq da ima'a't soomaye, nache ivi' siete shiñaxau'.

²⁶Qaq 'enauac som chegoxoguetpi so Jacob som l̥yateuo co'ollaq ivira ye Egipto, da ima'a't nache ivi' sesenta y seis, qaq sa qanaloqneuo aso lhuapi so llalaqpi.

²⁷Qaq so José qalaq dos soua llalqa maye lañoqo't co'ollaxa ye Egipto. Qaq da ima'a't som llalaqpi so Jacob, som ivireua'a co'ollaxa ye Egipto qalaq ivi' setenta shi̥yaxauapi.

²⁸Qaq somayepi co'ollaq ivita ye 'alhua Gosén, nache so Jacob ŷa'auaxan so Judá da yaqto' 'enapega so José da hueqata'aguet somaye, da huaña ye 'alhua Gosén.

²⁹Qaq huaña nache so José damaxasoxoolec da qḁyḁ̄amaxaañi aso nnaigona, da yaqto' jec da huaqata'aguet so lta'a. Qaq co'ollaq ivireguet so lta'a, nache nqapale', nache n̥yeetac. Qaq ŷataqta qḁyoqtec so nnoinaxac co'ollaq nqapalta'ai' so lta'a.

³⁰Qaq huaña nache so Israel 'enapega so José, 'eeta': «¡Hua', nagui da mashe 'am seloto'ot, qataq sḁyaten da ñaq 'anca'altauec, nache ishet qome da seleu!»

³¹Nache so José 'enapegalo soua lqḁyā't, qataq som lauo' le'ecpi so lta'a, 'eeta': «Ḁyem nagui ñeqo'ona ñi faraón, da sauo'o ca la'axḁyaxac. Qaq sa'aqtaxanem qome da naua ŷaqḁyā't, qataq na lauo' le'ecpi ñi ita'a maye netaña co'ollaxa ye 'alhua Canaán, namayepi ḁyem nḁyā da yaqto' ḁyem lauoreua,

³²qataq nnaictague' ana lalo qaguetapi, qataq ana lalo huacapi, qataq 'enauac nam huo'o logoxoshetpi, cha'aye da lo'onataxanaxac namayepi, ilotague' ana qaguetapi qataq ana huacapi.

³³Qaq qom qami' n̥yaxaneugalo ñi faraón, nache da qami' ina't negue't cam qaro'onataxanaxaqui,

³⁴nache qami' qaua'aqtaxañim qome qoñiita: qomi' dam sachegoxosoqta'ague qalaq nache 'eetai' da seloqtague' ana qaguetapi, shenaqta'am so hua'au qarta'alpi. Qaq qoñeetec qome de'era, yaqto' ishet da qoñi̥yalec na 'alhua Gosén, cha'aye na Egipto le'ecpi deqaiga da lauoreua nam ilotague' ana qaguetapi.»

Génesis 47

¹Nache so José jec co'ollaxa da ŷauo'o la'axḁyaxac so faraón. Qaq co'ollaq ivireua'a somaye, nache da'aqtaxanem da so lta'a qataq so lqḁyāñecpi maye chegaqa'a ye 'alhua Canaán, mashe hueta'a ye 'alhua Gosén, nnaictague' aso lalo qaguetapi qataq aso lalo huacapi, qataq 'enauac som huo'o logoxoshetpi.

²Qaq ŷaconeua'alo co'ollaxa soua cinco lqḁyā't, nache ŷauegueua'alo so faraón da yaqto' ŷauatto'n.

³Qaq huaña nache so faraón ina't soua lqḁyā't so José, 'eeta': «¿Negue't cam qaro'onataxanaxaqui qami'?» Nache soomaye 'ena'apo': «'Am nta'a, qomi' maye qomi' 'aramaxa'she, da qaro'onataxanaxac, seloqtague' ana qaguetapi, shenaqta'am so hua'au qarta'alpi.

⁴Qaq qomi' ñanaguenaq da sauoqtaique da sonaqaña ne'ena 'alhua, cha'aye ye 'alhua Canaán ñataqta qalota na nqouaxa, qataq qaica ca 'auaqpi da aloq ana qarelo qaguetapi. Qaq ña qomi' 'anquagueque 'am nta'a, da qomi' 'auasheetema da sonaqaña ye 'alhua maye huaigui ye Gosén.»

⁵Qaq huaña nache so faraón 'enapega so José, 'eeta': «Ca 'arta'a qataq ca 'arqañañecpi anac da 'am naña da yaqto' 'am lauoreua.

⁶Qaq nam 'alhua Egipto maiche 'oiqueetac qome. 'Aña'anem qome ye 'alhua Gosén, maye nache ye ñataqta 'onaxaic ne'ena 'alhua, da yaqto' nalec yemaye. Qaq qom 'auaŷaten da namayepi huo'o ca ñataqta ŷaŷaten da ilo'ogue na 'atet, qaq nache ca 'aupataxalec da ilo'ogue na ña'atetpi.»

⁷Qaq so José nataqa'en ŷauegueuo co'ollaxa so lta'a Jacob, da yaqto' nauane' naqa'en so faraón. Qaq so Jacob co'ollaq iquin so faraón, nache ñataqta huo'o naq 'enec naqa'en.

⁸Nache so faraón inat so Jacob, 'eeta': «¿Chaq lcate' vi'ie da 'anachalataxac?»

⁹Nache so Jacob 'enapeco': «Qomye mashe sevi' naua ciento treinta vi'ie da choche secoleetac. Qaq saq 'amaqta'q qataq qauema soua vi'ie maye sootaiguilo, qaq saxanaxa da sevi' soua vi'ie maye ivi' co'ollaxa da nachaalataxac som hua'au ita'alpi.»

¹⁰Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Jacob ncoyeguene' so faraón, nache jec.

¹¹Nache so José ŷanem somayepi som ñataqta no'on 'alhua ye Egipto, da yaqto' nalec, nache ipacchigui da la'aqtac so faraón. Qaq 'era da 'eetec da so lta'a somaye, qataq so lqañañecpi da huo'o so na'alhua maye huaigui yem 'alhua Ramesés.

¹²Qaq so José nataqa'en ŷanem da lquia'axac 'enauac som lauo' le'ecpi, ñataqta cam tachiguiña da lhuenaxanaxa ñi 'oonolec somayepi.

Da lapaxaño lo'onataxanaxac so José

¹³Qaq mashe qaica ca hua'ague yi'ie 'alhua ca huo'o na trigo, nache na nqouaxa ñataqta nquictauec. Qaq 'enauac na hueta'a ye Egipto qataq ye Canaán da ilem na lqouaxa.

¹⁴Qaq so José laŷona't co'ollaxa 'enauac aso anom maye lsheetenaxanaqte na lma' ye Egipto qataq ye Canaán da isheeten so trigo, nache ŷaŷamaxat asomaye ŷachaigui so lma' lta'araic so faraón.

¹⁵Qaq co'ollaq mashe imeuo aso anom ye Egipto qataq ye Canaán, nache na Egipto le'ecpi nqo'oneua'a co'ollaxa so José da 'enapega, 'eeta': «¡Ña qomi' 'aña'anemactaxa ca qonoq! Cha'aye sa ŷaŷamaxaño da qomi' 'aua'aqta'alo da qomi' ŷalaua't na qarqouaxa, souaxat da mashe qaca aca qorom.»

¹⁶Nache so José 'enapeco': «Da mashe qaca aca qo'omi, nache qanaviquiiuo ca qareloipi, nache nmeneguet qome ñaqa'en na trigo.»

¹⁷Nache so Egipto le'ecpi ÿauegueua'a so José so lalopi caipi, qaguetapi, huacapi qataq so 'ashenapi. Nache so José nmeneguet naqa'en somayepi na trigo, inoxootec se'eso vi'i.

¹⁸Qalaxaye co'ollaq inoxonec se'eso vi'i, qaq so lña vi'i nache somayepi qaltaq nqo'oneua'a so José da 'enapega, 'eeta': «Qomi' saishet da soxotaqtañi da mashe qaca aso qorom. Qataq som qana'atetpi mashe 'aralamaxatpi. Qaq qaica ca lña da 'am sanaxam, chaqnata nam qana'alhuapi qataq da qaro'ocŷaxac.

¹⁹Ñaq qomi' 'ausheenaxanalo ctaxa, qataq na qana'alhuapi, da nmeneguet 'anqa'en na trigo, nache qomi' l-lataqa qome ñi faraón, yaqto' da so'onataxanaxalec na qana'alhua, qalaq nache so'onataxanaqtacot ñimaye. Qalaxaye qomi' 'aŷa'anema qome aca qorañeguishe, yaqto' nache 'eetai' da ñeca'alaqtauec, qataq yaqto' saishet da choche ne'en nam qana'alhua. Qaq ŷta'ainco' ctaxa da qomi' 'auasheetema da seleuaq da qolaqañi' nam qana'alhua?»

²⁰Qaq huaña nache so José desheenaxana 'enauac na 'alhuapi ye Egipto da yaqto' ŷauo'o na'alhua naqa'en so faraón, cha'aye 'enauac so Egipto le'ecpi imen na na'alhuapi, souaxat na lqouaxa somayepi. Qaq 'era da 'eetec da 'enauac so 'alhuapi, taŷot da lalamaxat so faraón,

²¹qataq 'enauac so hueta'a ye 'alhua Egipto da choche l-latacpi so faraón.

²²Qaq chaqsota so 'alhuapi maye lalamaxat so ltaxaŷaxanaxanecpi da saishet da desheenaxana so José, cha'aye so faraón ŷaata'am naxa na trigo. Qaq ŷoqo'oye somayepi saishet da imen so na'alhuapi, cha'aye chectac nam nallec maye chegoqtacot so faraón.

²³Qaq ime co'ollaxa, nache so José 'enapega na shiŷaxauapi, 'eeta': «Nagui qami', qataq nam qana'alhuai lalamaxat ñi faraón, cha'aye aŷem sesheenaxana namaye da yaqto' lalamaxat ñimaye. Qaq nagui 'ana ana qa'añiguishe da yaqto' qaŷa'añiilec na 'alhua,

²⁴qalaxaye da ivita da qanqache na ala ca qa'añiguishiqui, nache iuen da qanqacheeua'a ca 'oonolec caua cinco qarapoñiguishequi da qaŷa'añim ñi faraón, qaq caua cuatro maye no'oirañi, qalaq taŷaigui da qaltaq qaŷa'añiilec na 'alhua, qataq yaqto' qolliquiitac, qataq na qaŷa'alquipi qataq 'enauac na qami' neto'oto.»

²⁵Nache somayepi 'enapeco': «'Am ŷataqta qomi' 'auchoxore'n, ŷoqo'oye qomi' 'anca'alaxatrec. ¡Qaq nagui nache qomi' l-lataqa qome ñi faraón!»

²⁶Qaq so José nache lapaxañi co'ollaxa de'era nqataxac da 'enauac ye 'alhua Egipto, da ivita da qanqat na ala na nañiguishec, nache qanqateua'a ca 'oonolec caua cinco napoñigui'she da qoŷanem so faraón. Qaq de'era lapaxañi nqataxac ivitta'a nagui da ñaq huetalec ye 'alhua Egipto, qalaxaye na ntaxaŷaxanaxanecpi

saiuen da huo'o aca isheeten, cha'aye na na'alhuapi saishet co'ollaxa da ivita da lalamaxat so faraón.

Da pa'atec lhuennataxac so Jacob

²⁷Qaq so Israel le'ecpi nache naña co'ollaxa ye 'alhua Egipto, nache nalec da ñauo'o lalamaxat ye 'alhua Gosén. Qaq huaña yemaye, nache ñataqta qalotoigui somayepi.

²⁸Qaq so Jacob ivi' co'ollaxa soua diecisiete vi'ie da netaña ye Egipto, qaq da ima'a't soua vi'ie da nachaalataxac, nache ivi' soua ciento cuarenta y siete vi'ie.

²⁹Qaq huo'o so na'a'q, nache so Israel nomteguet da mashe sa qaýaloq da ileu. Nache damaxasoxoneua'a so llalec José da yaqto' 'enapega, 'eeta': «Da ñoqta 'eesa da aýem 'anquaguec, nache 'auacho'ot na 'arhuaq na itele'eta, nache 'aýa'an ca 'ara'aqtac da 'aupacchigui qome dam seýaxaneua'a. ¡Aýem 'anquaguec qome, saishet da aýem 'aulayiña na Egipto!

³⁰Qom ivita da ñematec da yaqto' salegoigui so hua'au ita'alpi, nache aýem 'anqateeguesop qome na Egipto, nache aýem 'aulayiña yem huaña aye nhuachiquipi yemayepi.» Nache so José ñasat, 'eeta': «Aja', so'ot qome dam 'ara'aqtac.»

³¹Nache so Israel qaltaq ñe'eguelaxalec da la'aqtac, 'eeta': «¡Aýa'an qome ca 'ara'aqtac! Nache so José ñan so la'aqtac, nache so Israel naqchiguiñi, naqtelec so na'axanaqa' so lmala'.»

Génesis 48

So Jacob ñaalec da lchoxonnataxanaxa so Efraín qataq so Manasés

¹Qaq co'ollaq qaýata'ague de'era, nache qaýa'aqtaxanem so José da so lta'a ñataqta sa no'on. Huaña nache so José jec da nqo'ona somaye, nache ñaue'c soua dos llalqa Manasés qataq so Efraín.

²Qaq co'ollaq qaýa'aqtaxanem so Jacob da so llalec José naña'a somaye, nache so Jacob na'añaxatsheguem da nso'oolec so lmala'.

³Nache 'enapega so José, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca Ñaqalanapec, aýem nachaxana co'ollaq huaña ye huaqta'a't ñyecpi ye Luz yem huetaigui ye 'alhua Canaán, nache aýem ñaalec da lchoxonnataxanaxa,

⁴qaq 'eeta' da la'aqtac: «Aýem 'am sanem qome da ñataqta qalota ca 'aýa'alaqpi, qataq cam 'am chegoxoguetpi chegoqchigui qome ca ñotta'a't shiýaxauapi. Qaq nataqa'en que'eca 'am chegoxoguetpi sanem qome ne'ena 'alhua, nache chochaq tatec qome da lalamaxat.»

⁵Qaq nagui naua 'aýa'alqa Efraín qataq Manasés, maye lañoqo't na Egipto co'ollaq saxanaxa da ñevita ne'ena 'alhua, naamaye maiche ñalamaqa'ate ñalqa. Naamaye ñataqta ñalamaqa'ate 'eeta'ama so Rubén qataq so Simeón.

⁶Qaq cam dalaxaic 'aŷa'alaqpi, camayepi maiche 'aralamaxatpi qome, qaq souaxat da camayepi lqaŷa't naua Efraín qataq Manasés, nache nhuanaua'a qome nam 'aralamaxatpi.

⁷Cha'aye co'ollaq ye'eguelaq da sachegoqta'a ye Padán Aram, nache ileu aye 'arate'e Raquel huaña ye 'alhua Canaán, co'ollaq mashe ñayeeta'a ye Efrata. Qaq nache selayiña yemaye, sacheteua'a na laŷe so nqa'aic maye taŷa'a ye Efrata, yem nagui le'enaxat da Belén.»

⁸Nache so Israel co'ollaq ila'alo soua llalqa so José, nache inat, 'eeta': «Qaq de'eraua, ¿negue't daua?»

⁹Nache so José 'enapeco': «Qomye maiche ŷalqa maye aŷem ŷanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna huaña nam soota'a Egipto.» Qaq huaña nache so Israel 'enapeco': «Aŷem 'anqouaguec, ñaq aŷem 'anquigaxateua'alo daamaye, yaqto' saaleguete da ichoxonnataxanaxa.»

¹⁰Qaq so Israel mashe ŷataqta ŷa'axaiqui, qataq mashe 'omalec da lmeenaxanaxac, qaq ŷoqo'oye mashe saishet da ŷoqta nauaachiguiñi. Qaq ŷoqo'oye so José nquigaxateua'alo so lta'a soua nogotolqa, nache somaye napigoxoi'salo soomaye, qataq nqapaletto.

¹¹Qaq ime, nache 'enapega so José, 'eeta': «Mashe sa sepettega da qaltaq 'am ñauane'. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷo'ot da ñauaneto nataqa'en naua 'aŷa'alqa.»

¹²Nache so José nqateeguesopa soua nogotolqa naua lteltaye so lta'a, nache ŷa'alyiñi naua l-llecte, qataq iviraxata'aguet na latap na 'alhua.

¹³Ime, co'ollaxa nache so José ŷaconeua'alo soua dos llalqa, nache so Efraín ipa'axanegue na aloic, qaq so Manasés ipa'axanegue na ne'emaq, nache nquigaxateua'alo so lta'a. Nache so Efraín pa'ata'ague na ne'emaq so Israel, qaq so Manasés, qalaq pa'ata'ague na aloic.

¹⁴Qalaxaye so Israel co'ollaq ŷashel-leguete soomaye, nache nmena't naqa'en naua lhua'q, nache na aloiguishec lhuaq ŷashel-lec naqa'en na lqaic so Efraín som na'asa, qaq na lhuaq ne'emaxashec qalaq ŷashel-lec naqa'en na lqaic so Manasés, qaq na'aictaxa da somaye nacheso so ŷe.

¹⁵Qaq huaña nache ŷanem da no'on la'aqtac so José, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñim lalaxaret soua ita'al Abraham qataq so Isaac; Ñim aŷem nteltega chegoqchiguiña so na'a'q co'ollaq sañiguiñi,

¹⁶so namaxashec maye aŷem nca'alaxateeguesop nam qauemsat, ŷanema qome ca lchoxonnataxanaxa ne'enaua nogotolqa. Da yaqto' chegoqchiguiño naamaye da saishet da qaicoua'ai da ŷe'enaxat, qataq da le'enaxat soua ita'al Abraham qataq so Isaac. Qataq ŷataqta qalota qome ca llalaqpi naamaye ana'ana 'alhua.»

¹⁷Qalaxaye so José sañañamaxaren co'ollaxa da 'eetec so lta'a, souaxat da na lhuaq aloiguishec ñashel-lec naqa'en na lqaic so Efraín. Nache ñacona na lhuaq so lta'a da huotaique da ñashel-lec naqa'en na lqaic so Manasés,

¹⁸qaq nache 'eetega so lta'a, 'eeta': «¡'A'i, 'am ita'a, sa ñañamaxañi da qonetec de'era! 'Ena na ñe, qaq ñashel-lec 'anaqa'en na 'arhuaq 'oiguishec na lqaic namaye.»

¹⁹Qalaxaye so lta'a saishet da ñalaq, nache 'enapeco': «¡Añem mashe sañaten, 'am ñalcolec! Namaye nataqa'en chegoxoigui qome ca qalota nhuo' le'ecpi, qataq ivira'a da 'amaqtaqaic qome. Qalaxaye na lqaña na'asa ñataqta ñactec qome da la'amaqchec napacalec namaye, qataq cam llalaqpi nacheca ca chegoxoigui qome ca ñotta'a't qalota shiñaxauapi.»

²⁰Qaq nacheso se'eso na'a'q da so Jacob ñaaleguete da no'on la'aqtac soomaye, 'eeta': «Na nhuo' Israel le'ecpi, do'onataxana qome da qare'enaxache da ivita da huo'o ca ñaalec ca no'on la'aqtac, qaq 'eeta': Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am ño'otec qome dam ño'otec co'ollaxa so Efraín qataq so Manasés.» Qaq 'era da 'eetec so Israel da ña'auaxaachiguiñi co'ollaxa so Efraín, qaq ipa'axaatec so Manasés.

²¹Qaq ime, nache 'enapega so José, 'eeta': «Añem mashe saqañaloq da seleu, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' hueta'agueta qome, qataq ño'ot qome da qavi'iguelaqña yem na'alhua som hua'au qarta'ailpi.

²²Qaq 'am ñactec da 'am sanem, napacalec dam sanema naua 'arqaña't, 'am sanem ye 'alhua Siquén maye iutaxanaxat co'ollaq seloctague' na amorreo le'ecpi.»

Génesis 49

Soua pa'atrec la'aqtaqa so Jacob

¹So Jacob iñaxaneugalo co'ollaxa soua llalqa, nache 'enapegalo, 'eeta': «Ñaq añem qanquiquiua'a, yaqto' qami' sa'axatema da qoviñagui cam ñaq natauo:

²Qanquiquiio da qana'axañaxañi qami', Jacob llalqa, ñaq qana'axañaxañiña na qarta'ai Israel.

³'Am Rubén, maye nache'am ñe ñalec, 'am ña'añaxac, qataq nache'am la'auaxanec ña'añaqteguishec, 'am la'auaxanec da ño'oxoyec, qataq 'am la'auaxanec da na'añaxac.

⁴Qalaxaye nagui saishet da 'am la'auaxanec, cha'aye 'am qoneta'am ca la'auaxac maye saishet da qanpaxateguet: cha'aye 'aue'enai' co'ollaxa so imala' co'ollaq 'arauañi' aso ihua lña.

⁵Qaq da Simeón qataq da Leví daamaye nqaña't, qaq naua lo'ogoxonaqa'ate qalaq ñataqta lo'onataxanaqa'ate da loquixac.

⁶¡Ŷataqta sa saŷamaxaren da ñachattaua'a ca huaña ca laŷonaxac! Cha'aye co'ollaq dalematai', nache ŷalaua't so shiŷaxauapi, qataq souaxat da ŷapacauac da no'oopashaxa'c, nache ŷacagaxa't naua lapia'ate so huaca lhuaaicpi.

⁷¡Qauem, aja', ŷoqta 'eesa da qauem de'era nnogoxonaxa'c maye saishet da qanpaxat! ¡Aŷem selagaxatoiguilo qome daamaye, 'enauac na nhuo' Israel le'ecpi!

⁸Qaq 'am Judá, na 'arqaŷañecpi 'am llo'oxonnatac qome. Ca 'anpa'aguenaxauapi, qalaq choche 'auaconot qome na lana'q, qaq nam 'aralamaxat 'arqaŷañecpi 'am ŷa'aroto qome naua l-llecte.

⁹¡'Am Judá, 'am ŷalcolec! 'Am qoneta'am ca llon llalec da ivita da ŷaxaañi da chec ca loxonec, ime, nache nlaxan, qataq nnaañi, 'eeta'am ca llon lta'araic. ¿Negue'tom ca ishet da sa ŷalemaxat?

¹⁰Qaica qome ca ishet da deuotaxanec da lamaxasoxonaxac da Judá qataq da lamaxasoxonaxat npon maye nasoqta'a, choche ivitta'a da nvi' cam lalamaxat de'era pon, cam ŷataqta ŷalaxaguet qome na nhuo' le'ecpi.

¹¹Cam iconera'aguet qome ca lalo 'ashenolec aca uva lcheyec, cam deŷoxona qome na lataxa da iŷo 'enauac ca logoxot, ¡deŷoxona nam lli'i ana uvas!

¹²Naua la'ai'te qalaq naueraleguete, napacalec da lo'oxoŷaxac na lataxa, qaq naua lhue qalaq lapagaxail, napacalec da lo'oxoŷaxac na huaca lche'.

¹³Qaq da Zabulón qalaq neto'ot qome na loigue aso auaxai, cam huaña qome ca llegueta ana notaxaquipi maye quiguigui na 'etaxat. Qaq ca loga't ca lma' qalaq ivira'a qome ye Sidón.

¹⁴Qaq da Isacar qalaq 'eeta'am qome ca shiguiŷac notaxala' maye nmataqa' ca lquia'aqa'.

¹⁵Co'ollaq ila'a so 'alhua da ŷataqta 'onaxaic qataq ŷaŷamaqchiguiñi da mataqa', nache ica'amaxachigui na l-laq da ŷache so lla'ac, nache qaica ca la'aqtac da nañaneguet da nlatac.

¹⁶Qaq da Dan qalaq ilo'ogue qome na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi, 'eeta'am na laŷe llalaqpi na Israel.

¹⁷Da Dan qalaq 'eeta'am qome ca na'araxanaq maye hueto'ot na loigue ca nqa'aic, da ishet da inaiguilo naua nqonacamo ca caaŷo, nache ŷanataqchiiñi cam netalec.

¹⁸¡'Am ŷataxala', seuatta'aguet da aŷem 'anca'alaxatec!

¹⁹Qaq 'am Gad qalaq 'am iloquiaxan qome ca alleppi, qalaxaye qom ime, nache 'am 'aucanapec qome camayepi.

²⁰Qaq da Aser qalaq chochaq huañi qome na aloq, nache ŷan ca no'on nallec, maye 'eeta'am na aloq na nta'alpi.

²¹Qaq da Neftalí qalaq 'eeta'am aca ñi'imshe maye ñataqta huesochiguiñi, qataq ñataqta 'onaxaiqa naua llalqa.

²²Qaq da José, qalaq 'eeta'am aca nañiguishhe maye neto'ot na loigue ca 'etaxat, maye ñataqta qalota ana ala, qataq ana lcoue nqapeguelec ca npaqtaxanaxat.

²³Na checnec lo'opi qalaq ñataqta nquiya qome, nache ñayĩitalec aca lchecnapi, qataq nache 'eetai' qome da sa ñalemaxat,

²⁴qalaxaye da José ñataqta qaramteguelo naua lhua'q, qataq ñataqta nlichiguiñi ca lchecnec, ¡sanot da ña'achec Ñim Natamnaxala' na Jacob, Ñim Qaica ca Ñaqalanapac! ¡Sanot da ña'achec Ñim ilotague' qataq mpaxattalec na Israel!

²⁵¡Sanot da ña'achec Ñim Natamnaxala' na 'arta'a, Ñim 'am itauan qome, Ñim Qaica ca Ñaqalanapac, maye 'am ñaalec qome da lchxononnataxanaxa! ¡Ñim 'am ñanem qome da 'achecñaxac maye chegoqo'ot na qañoqotcheguemec piguem! ¡dam 'achecñaxac maye chegaqangui aso qañoqchiguingui auaxai! ¡dam 'achecñaxac da nco'oxoc qataq da qaillepec aca nate'e!

²⁶Na 'arta'a ñactec da 'am ñanem 'achecñaxac, napacalec da 'achecñaxac maye añem ñanem co'ollaxa soua ita'al. Napacalec ca loga't ana qasoxonaxapi maye chochaq tatec, de'era 'achecñaxac huetalec qome na lqaic da José, maye qalca'ateua'a chegoqtoigui na lqañañecpi.

²⁷Qaq da Benjamín, qalaq 'eeta'am ca qa'alaq maye chaqaic, maye ye nte'eta qalaq no'otta'ai' da chec ca loxonec, qaq da avit, nache ñanec ca lli'iyoxot.»

²⁸Qaq 'esoua soua doce llalqa so Israel, qaq 'era da la'aqtac so lta'a co'ollaq ñanem ñi 'oonolec soomaye da lchxononnataxanaxa.

Da l-leuaxa so Jacob

²⁹Qaq huo'o so na'a'q, nache so Jacob ñanem da la'aqtac so llaaqpi, 'eeta': «Añem mashe saqañaloq da seleu. Qaq no'on da añem qaulayiyoiqum qome ñi auac maye naigui ye na'alhua so Efrón som hitiita yaqto' salectaigui yem hua'au ita'alpi,

³⁰yem 'alhua Canaán, damaye 'eeta'; ñim auac maye naña ye Macpela, maye datatta ye Mamre, yem desheenaxana co'ollaxa so Abraham, lñaueegue' ye na'alhua so Efrón, da ñauotaique lma' na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi.

³¹Yemaye nache qailareña co'ollaxa so Abraham qataq aso lhua Sara, Isaac qataq aso lhua Rebeca. Qaq yemaye nataqa'en selayiña co'ollaxa aso Lea.

³²Yi'ie 'alhua qataq ñim auac maye naña yemaye, qaisheenaxana co'ollaxa, qañachegoxoto'ot so hitiitapi.

³³Qaq so Jacob co'ollaq imat da ñanem de'era lqataxac soua llalqa, nache qaltaq ñe'eguelaxañi da nnaañi. Huaña, nache ileu. Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa da ñalegoigui so hua'au lta'alpi.»

Génesis 50

- ¹Nache so José qapal-lec so lta'a, nache n̄yetac, qataq napigoxoi'.
- ²Ime, nache ŷamaq so natannaxanaqpi maye lamaxashecpi da icoyigui da lo'oc̄axac so lta'a Israel, da yaqto' saishet da nlaguiñi, qaq 'era da qōyetec somaye.
- ³Qaq ivi' soua cuarenta na'axa'te da qaicottapigui da lo'oc̄axac, cha'aye nachesoua soua na'axa'te maye ivi't da qāyo'ot de'era. Nache so Egipto le'ecpi ivi' soua setenta na'axa'te co'ollaxa da ŷo'ottac da lasouaxac souaxat so Israel.
- ⁴Qaq co'ollaq ivildec soua na'axa'te maye nasouaxaqui', nache so José nqo'oneua'a da detaxāapegue' som netañapi ye lma' lta'araic so faraón da 'enapega, 'eeta': «Qom ŷoqta 'eesa da āyem qauauohec, qaq no'on da āyem qarqouaquic da qoñīapega ñi faraón,
- ⁵cha'aye co'ollaq yaqta'a da ileu ye ita'a, nache āyem 'enapega da san da ŷa'aqtac, da yaqto' sepacchigui da selayiña aca nhuachiqui maye sogote da ŷaqataxanai' co'ollaxa maye naña ye 'alhua Canaán. Qaq nagui qami' sēyaxanoto da ishet da āyem qanqouaquic da ashec da selayiñi ye ita'a. Qaq qom ime, qaq ñe'eguelaq.»
- ⁶Nache so faraón 'enapeco': «Aue, qojec, 'aulayiñi ca 'arta'a, 'aupactelec da lquiquiaxac co'ollaq 'am dequiguīyo'ot.»
- ⁷Nache so José jec da ilayiñi so lta'a, nache nnaicapegue' 'enauac so ltauapi maye huo'o naq 'enec maye hueta'a so lma' lta'araic so faraón qataq 'enauac ye 'alhua Egipto.
- ⁸Qataq nataqa'en nnaicapegue' so maiche lalamaxat llalaqpi so Jacob qataq so José qataq soua lqāya't. Qaq ndotec co'ollaxa so ñaqpiolec qataq so 'atetpi da qano'onaxatalec ye 'alhua Gosén.
- ⁹Nataqa'en so shīyaxauapi maye huota'a aso nnaigonapi qataq so huota'a so lalo caiپی, nnaictague' co'ollaxa so José. Qaq ŷataqta saqalota so shīyaxauapi.
- ¹⁰Qaq somayepi co'ollaq ivita ye no'onaxa maye lalamaxat so Atad maye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye tala Jordán, qaq huaña yemaye nache qāyo'ot so lta'araic nasouaxac qataq noinaxac. Qaq huaña yemaye, nache so José ŷo'ot so lasouaxac, ivittrec soua siete na'axa'te souaxat so lta'a.
- ¹¹Nache nam cananeopi maye netalec yi'ie 'alhua co'ollaq ila'a de'era qāyo'ot nasouaxac, nache 'enapeco': Na Egipto le'ecpi huo'o da lasouaxac ŷataqta daquicota. ŷoqo'oye qāyamata'ac yi'ie 'alhua da le'enaxat Egipto le'ecpi laquicoqo'. Yemaye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye Jordán.
- ¹²Qaq soua llalqa so Jacob ŷataqta ipactelec co'ollaxa 'enauac nam lquiquiaxacpi so lta'a.
- ¹³Ime, nache somayepi ira'a ye 'alhua Canaán, nache ilayiñi ŷachaigui ñi auac maye naigui ye 'alhuolec ye Macpela, yem desheenaxana co'ollaxa so Abraham, ŷachegoxoto'ot so Efrón som hitiita da ŷauotaique lma' na maiche lalamaxat

lqatacpi. Yi'ie 'alhua qataq ñi auac pa'aña'ague da nala' lliguisheguem ye lma' so Mamre.

¹⁴Qaq so José co'ollaq imat da ilayiñi so Ita'a, nache ñe'eguelaxa ye Egipto, nnaictagueto soua lqaña't qataq 'enauac som ca'ateguepi co'ollaxa somaye.

Soua pa'atrec na'axa'te da nachaalataxac so José

¹⁵Qaq so Jacob co'ollaq mashe ileu, nache soua lqaña't so José deuennataxaata'ape, 'eeta': Nagui ñi José yo'oqta da qomi' nquiñalo nache ipalaique lvi' souaxat da qauem maye so'otaxac co'ollaxa.

¹⁶Nache soomaye ñamaxareua'a so José da la'aqtac, 'eeta': «So 'arta'a, co'ollaq yaqta'a da ileu, nache qomi' 'enapegalo

¹⁷da 'am sa'aqtaxanaxam da la'aqtac maye 'eeta': Añem 'arquaguec qome, 'am señaxanot da 'auchoxoren da sa ñañamaxañi maye 'am ño'otec naua 'arqaña't, cha'aye naamaye ñataqta qauem da 'am ño'otec. Qaq ñoqo'oye nagui 'am ñachoxonnaqot da qomi' 'auchoxore'n cha'aye qomi' lamaxa'she Ñim Natamnaxala' so 'arta'a.» Qaq soua namaxa'she co'ollaq ña ña'axattrac de'era na'aqtac, nache so José ñeetac.

¹⁸Qaq huaña nache nvildeuo soua lqaña't nache ña'aldoto naua l-llecte somaye, iviraxata'agueta naua lata'api na 'alhua, nache 'ena'apo': «Nagui souaqta'a ne'ena. Qaq 'auauo'oi qomi' 'arlataqa.»

¹⁹Qalaxaye so José 'enapeco': «Saishet qome da qayi'i. Cha'aye añem saishet da sa'aualec ca lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁰Qami', añem qauo'ochec co'ollaxa so qauem, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmeneguet naqa'en se'eso qauem dam no'on, da yaqto' so'ot dam seloqta'a nagui da yaqto' ñeca'alaxatec da nachaalataxac na qalota shiñaxauapi.

²¹Qaq ñoqo'oye saishet qome da qayi'i cha'aye añem qami' sanema qome ca qo'oqoi qataq na qaña'alquipi.» Qaq 'era da 'eetec so José da machiyiñi naqa'en soua lqaña't, cha'aye co'ollaq detaqtacoto nache ñataqta huesotte' naua la'aqtaqa.

Da l-leuaxa so José

²²Qaq so José qataq so llalaqpi so Ita'a nache netaña co'ollaxa ye Egipto. So José ivi' soua ciento diez vi'ie da nachaalataxac,

²³nache iviralec da ñauaachigui so llalaqpi so laualpi so Efraín. Nataqa'en ivira'a da ñaconeguet da ñalecnoigui so lalamaxat llalaqpi som llalaqpi so laual Maquir, som llalec so Manasés.

²⁴Qaq huo'o so na'a'q, nache so José 'enapegalo soua lqaña't, 'eeta': «Mashe sa qañapeque ye laloqo' da seleu, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna anac qome da qami' itaua'n nache qami' nqateeguesopa ne'ena 'alhua, da yaqto' qami' ñauegalo ye 'alhua maye ñachaxanapeguem co'ollaxa so Abraham, Isaac qataq so Jacob.»

²⁵Ime, nache so José 'enapega so llalaqpi so Israel da ñan da la'aqtac, da yaqto' ipactelec, nache 'enapega, 'eeta': «Ÿoqta 'eesa qome da anac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' itaua'n. Qaq qom ipacchigui damaye nache qami' qauache' qome naua ipi'ineqa.»

²⁶Qaq so José mashe ivi' soua ciento diez vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ileu huaña ye Egipto. Ime, nache qaicoyigui da lo'oc̃axac so lata' da yaqto' saishet da nlaguiñi da lo'oc̃axac. Ime, nache qañachagui aso lañe' na saqca.

Éxodo

Éxodo 1

Da nque'eenaxac so Israel llalaqpi co'ollaq netaña ye Egipto

¹Qaq 'ena na le'enaxatpi so llalaqpi so Israel, maye da lya le'enaxat Jacob, som lyaateuo co'ollaq ivireua'a ye Egipto, qataq ñi 'oonolec somayepi nache yaataqtac som maiche lalamaxat llalaqpi:

²Rubén, Simeón, Leví, Judá,

³Isacar, Zabulón, Benjamín,

⁴Dan, Neftalí, Gad qataq so Aser.

⁵Qaq da ima'a't se'eso shi'axauapi maye chegoxoguetpi so Jacob, nache ivi' setenta. Qaq so José qalaxaye nache 'eetai' da netaña ye Egipto.

⁶Qaq co'ollaq mashe ileu so José qataq so lqayañecpi, qataq 'enauac som lauo' le'ecpi maye naloxouapi,

⁷qalaxaye so Israel le'ecpi huo'o da lco'oxoc qataq mashe qalota na llalaqpi, nache nquictauec ye lcata ivitta'a da yaataqta 'añaxaicpi. Nache yi'ie 'alhua yaataqta nlaqtelec somayepi co'ollaxa.

⁸Qaq co'ollaq mashe qa'yoqteguelo soua vi'ie, nache huo'o so dalaxaic nta'a da yaqto' ilo'ogue ye Egipto. Qaq somaye saishet da ya'uatton so José, qataq nache 'enapego' so lauo' le'ecpi, 'eeta':

⁹«Ña qaumichiñi ne'ena nhuo' le'ecpi maye llalaqpi so Israel, namayepi mashe qalota qataq yaataqta 'añaxaicpi, qataq mashe qomi' napacaleguete.

¹⁰Qaq yoqo'oye selaqaique qome ca lataxac da yaqto' saishet da nache 'eetai' da nquictauec namayepi, cha'aye saiuena'a da huo'otaq huo'o ca alaataxac, nache namayepi ya'alegoigui ca qampa'aguenaxauapi, nache qomi' deloguito qataq nache ca'ai ne'ena 'alhua.»

¹¹Huaña, nache so Egipto le'ecpi ya'uo'o so nalleppi da ilo'ogue naqa'en so Israel llalaqpi, da yaqto' sa ya'ala'ac da yo'onataxanaxan. Ime, nache qa'yo'onataxanaxanec da no'oxoosheguem qanqa'en so huaqta'a't nyecpi ye Pitón qataq ye Ramesés, maye la'amaqtaxanaqa' so faraón da ya'ayamaxat na nallec.

¹²Qalaxaye co'ollaq ya'pac da sa qa'ya'uo'o ca nyacnataguec somayepi, nache nataqa'en lamaaxa nquictauec na llalec da yaataqta qalota. Nache so Egipto le'ecpi yaataqta huo'o da lcolanaxa, ñi'ia somayepi.

¹³Yoqo'oye somayepi yaataqta lta'araic naqa'en da nque'eenaxac so Israel llalaqpi da yo'onataxanaxan.

¹⁴Qataq qaica ca lamaic naqa'en da nachaalataxac, cha'aye ya'maxalec da yo'ottac na nshaxa qataq na losoc qataq 'enauac na la'ye no'onatacpi maye huauga na

nanaxanaqa'pi. Qaq 'era da 'eetec da nlataguec so Israel le'ecpi da ñataqta sa qaichoxonnai'.

¹⁵Qaq yi'ie 'alhua Egipto nataqa'en huo'oi soua dos 'alo hebreo lashe maye itauaatrac naxa ana Israel lashepi da ivita da deco'o nache nvigoqtrapiguiñi, qaq da le'enaxat aso 'oonole Sifra qaq aso lya Púa. Qaq so nta'a iñaxanalo co'ollaxa nache 'enapegalo', 'eeta':

¹⁶«Da ivita da qanvigoqoiñi ana hebreo lashepi da deco'o, nache qaumichiñiita cam ñiguiñi llalec da ñale, nache qauauaqaita'a da nca'altauec.»

¹⁷Qalaxaye aso Sifra, qataq aso Púa, ñataqta huo'o da lcolanaqa' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñoqo'oye saishet da ño'o't da lamaxasoxonaxac so nta'a maye ilotague' ye Egipto. Nachaqrata da nca'altauec naqa'en da ñiguiñi na ñale.

¹⁸Qaq ñoqo'oye so nta'a maye ilotague' ye Egipto iñaxaneugalo co'ollaxa, nache 'enapegalo', 'eeta': «¿Ta'ainco' da nache nca'altauec qanqa'eñi na ñale da ñiguiñi?»

¹⁹Nache soomaye 'ena'apo': «Qomye anam hebreo lashepi saishet da 'ena'am ana Egipto lashepi, cha'aye ñataqta huo'o da lquesaxanaxa, ñoqo'oye da ñaq saxanaxa da souaqapegue', nache sogote da mashe deco'o.»

²⁰Qaq ñoqo'oye 'era da 'eetec da na Israel le'ecpi 'añaxaicpi qataq nquictauec da ñataqta qalota. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta ñañamaxareete' soua Sifra qataq aso Púa,

²¹qataq nache ñanema da ñataqta qalota na llale'c, cha'aye soomaye huo'o da lcolanaqa'.

²²Qaq so faraón, nache 'enapego' 'enauac so lauo' le'ecpi, 'eeta': «'Enauac na ñiguiñi nogotolec maye llalec na hebreo le'ecpi qauasaqaiñigui qome ye tala, qaq ana nogotole, nache qauauaqaita'a qome da nache nca'altauec.»

Éxodo 2

Da lañoxoc so Moisés

¹Huo'o so ñale leviita, huaroneguet co'ollaxa aso 'alo maye maiche lauo' lashe.

²Qaq co'ollaq mashe qañoqteguelo soua na'axa'te nache asomaye hualaxai, ime nache huo'o so llalec ñale. Qaq co'ollaq ilalec da ñataqta 'onaxaicolec, nache asomaye tres ca'agoxoiqa da ñoxottapiguiñi.

³Qalaxaye co'ollaq mashe saishet da queta da ñoxottapiguiñi, nache asomaye ñacona aso npaqtole chegaqagui na nata'l, nache ña'amen na pa'auac asomaye ñauota'a na lcha'q na qo'oipaq, yaqto' saishet da inoxoneuo na 'etaxat. Ime, nache ñachangui asomaye so nogotolec, qataq nache ñachaigui so na'aatesat maye huaña so loigue so tala Nilo,

⁴qataq 'enapega aso lqaña se'eso nogotolec da nache qañata'a ca hueta'a, da choche nauaatalec somaye.

⁵Qaq co'ollaq mashe lcopa'a, nache aso llale so faraón taxaama aso tala da nachel. Qaq soua lamaxashel co'ollaq ñaq quetro'ot na loigue aso tala, nache asomaye ilaxaama aso npaqtole, netaigui so na'aatesat. Nache ñamaq aso 'oonole soua lamaxashel da ñe'eguenaxaama asomaye.

⁶Nache aso llale so faraón co'ollaq ñauaañigui aso npaqtole, nache ilaña so nogotolec ñyeetac. Nache ñataqta huo'o da lchoxonnataxanaxa, nache 'enapeco': «Ne'ena nogotolec, namaye llalec na hebreo le'ecpi.»

⁷Nache aso lqaña se'eso nogotolec taña da inat co'ollaxa aso llale so faraón, 'eeta': «¿Peta'a 'auañamaxareeta da ñimitaique aca 'alo hebreo lashe da yaqto' illepaxan qataq ñaqchet ne'ena nogotolec?»

⁸Nache aso llale so faraón 'enapeco': «Aja' 'anmitaique acamaye.» Nache aso qa'añoie jec nache iñaxana aso maiche late'e so nogotolec,

⁹nache co'ollaq ivireuo asomaye, nache aso llale so nta'a maye ilotague' som netaña ye Egipto 'enapego', 'eeta': «Ña 'auache ne'ena nogotolec, qataq nache 'aña'aqchet qome, qaq añem qome sesheeten da 'aro'onataxanaxac.» Qaq 'era da 'eetec asa'aso 'alo da ñache se'eso nogotolec da yaqto' ñaqchet.

¹⁰Qaq co'ollaq ivita da mashe ñechigui so nogotolec, nache asomaye iroua'a aso llale so nta'a, qaq asomaye nache ñacona da yaqto' ñaqchet qataq nache 'eco' maiche lalamaxat llalec, nache ñanagui da le'enaxat Moisés, cha'aye 'enapeco': «Añem ñeqatta, sachegoxotangui so tala.»

So Moisés datauec chegoqchiguiña ye Egipto

¹¹Qaq huo'o so na'a'q co'ollaq so Moisés ivita da mashe ñe, nache nqo'ona ye netaña so lalamaxat lqañañecpi, huaña nache ilalec da ñataqta qaica ca nyacnataguec souaxat da nlataguec. Ime qataq ñauaachigui so Egipto le'ec da iuxaatac so hebreo le'ec maye lauo' le'ec somaye.

¹²Nache ñataqta ñamattapiguiñi somaye, qaq co'ollaq qaica ca ila'a, nache ñalauat se'eso Egipto le'ec, nache ilaroigui so delec.

¹³Qaq so lña na'a'q qaltaq ñe'eguelaxauec, nache ilaleguete soua dos hebreo lashe' da maiche nhuaxaatega't. Nache inattaco' som iuxaatac so lña, 'eeta': «¿Ta'ainco' ye 'auaxaatac da maiche 'aralamaxat 'arhuo' le'ec?»

¹⁴Nache se'eso hebreo le'ec 'enapeco': «¿Negue't ca 'am ñanagui da 'am qarataxala' qataq da qomi' 'anmi't? ¿Qalqo' 'auauotaique da añem 'aualauat da 'eeta'am 'anqa'en so 'aualauat co'ollaxa Egipto le'ec?» Qaq co'ollaq hua'axaña de'era so Moisés, nache ñataqta huo'o da lcolanaxa, cha'aye tachigui lauel da mashe ya'aqlec da l-leuaxa se'eso lalaatac Egipto le'ec.

¹⁵Qaq so faraón co'ollaq ñaŷaten da so Moisés ñalauat so Egipto le'ec, nache damaxasoxoolec da qanmitaique da yaqto' nataqa'en qaŷalauat. Qalaxaye so Moisés mashe datauec, nache taŷa ye 'alhua Madián. Qaq co'ollaq ivi', nache netaña ye saqaŷapeque aso ñi'illoxoqui.

¹⁶Qaq se'eso na'a'q nache soua siete llale so Reuel maye ntaxaŷaxanaxanec ye Madián, soomaye naraxaama aso ñi'illoxoqui da yaqto' ñyoxosheguem so 'etaxat da ñyomaxan aso lalo qaguetapi so lta'a.

¹⁷Qalaxaye anac so laŷe qagueta lo'opi, nache ŷo'orauec so qa'ampi. Nache anac so Moisés da iueelec asomayepi, qataq nache ñyomaxan aso lalo qaguetapi.

¹⁸Qaq co'ollaq ivireua'a ye lma' so qa'ampi, nache so lta'a Reuel inatta'apo', 'eeta': «¿Che ta'ainco' ye qami' sa qaŷaloxogueta na na'a'q?»

¹⁹Nache asomayepi 'enapeco': «Qomye huo'o so Egipto le'ec qomi' iueeleguete da npa'axaneguet so laŷe qagueta lo'opi. Ime, nache nqatsheguem so 'etaxat, nache ñyomaxan aye qarelo qaguetapi.»

²⁰Nache so Reuel qaltaq inatta'ape soua llalel, 'eeta': «¿Qaq hua'ague ca hueta'ague que'eca ŷale? ¿Ta'ainco' ye qaulache da yaqto' ndotec camaye? ¿Qaesomiŷa, ña qanaviquiiuo yaqto' deque'e!»

²¹Qaq co'ollaq deque'etac somaye, nache so Reuel 'enapega da nache hua'a ye lma' somaye, nache so Moisés ñaŷamaxareeta. Qaq co'ollaq mashe qaŷoqteteguelo soua na'axa'te nache so Reuel ŷanem so Moisés da lhua aso llale Séfora.

²²Qaq co'ollaq deco'o aso Séfora nache ŷale so llalec, nache so Moisés ŷanagui da le'enaxat Guersón, cha'aye somaye 'enapeco': «Aŷem sachegaquaec ne'ena 'alhua maye soota'a.»

²³Qaq co'ollaq mashe qaŷoqteteguelo soua vi'iye, nache ileu so nta'a maye ilotague' ye Egipto, qalaxaye so Israel le'ecpi ñaq queta da lachetataic qataq nhuogotapeguem da nlataguec. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'axaŷa co'ollaxa da la'alaxac somayepi.

²⁴Nache Ñimaye ŷoqocha'a de'era lachetataic somayepi, nache tachigui lauel so naŷamaxataxac co'ollaq naŷamaxate' so Abraham, Isaac qataq so Jacob.

²⁵Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷamata'a so Israel llalaqpi nache ŷoqocha'a souaxat de'era huaigui somayepi.

Éxodo 3

Ñim Lo'onatac 'Enauacna iŷaxana so Moisés

¹Huo'o so na'a'q nache so Moisés ilotague' aso lalo qaguetapi so lacho' Jetro, maye ntaxaŷaxanaxanec ye Madián. Nache so Moisés ŷo'orelec aso qagueta da taŷa ye toolec 'alhua, qaq nache ivitta'a aña qasoxonaxa maye le'enaxat Horeb maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Qaq huaña, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachaxana so Moisés, huetaigui so le'eraxa so norec maye huetaigui asotai' qo'oipaqole maye huo'o ana le. Nache so Moisés ichemaxata asomaye. Huaña, nache nanoma da 'ettaigui asomaye qalaxaye saishet da ñavic.

³Nache deuennataxaatac, 'eeta': «¡Yataqta qaica ca 'eeta'am dattaxa! Ña semeenaxano' chaq ta'ainec ye saishet da ñavic ara'ara qo'oipaqole.»

⁴Qaq Ñim Nataxala' co'ollaq ila'aguet so Moisés da nquigueua'a da ñauotaique imeten asomaye, nache deñaxan, chemaqtoigui asa'aso qo'oipaqole, 'eeta': «¡Moisés! ¡Moisés!» Nache so Moisés ñasat, 'eeta': «Aja', nachañem.»

⁵Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapeco': «Saishet da 'anquigueuo. Qataq 'anqa't naua 'arapela'ate, cha'aye nam 'alhua maye 'auapetalec, namaye ñataqta qui'itta.»

⁶Nataqa'en 'enapega, 'eeta': «Añem maye Nachañem Natamnaxala' soua hua'au' 'arta'al. Nachañem Natamnaxala' so Abraham, Isaac qataq so Jacob.» Nache so Moisés, ñapogui na lashec cha'aye ñataqta huo'o da lcolanaxa da ñamato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁷Qalaxaye Ñim Nataxala', nache queta da 'eetega, 'eeta': «Añem ñataqta semeteetac da nque'eenaxac ye nhuo' le'ecpi maye ñalamaxatpi maye netaña ye Egipto, qataq sa'aqtega da lta'araic laquicoxo souaxat yem alleppi maye qaipataxalec da ilotague' yemayepi. Qataq ñataqta sauattota de'era nque'eenaxac.

⁸Yoqo'oye Añem ñanac da ñeca'alaxateeguesop da lamaxasoxonaxac ye Egipto le'ecpi. Ñeqateeguesop yi'ie 'alhua. Ime, qaq sauega ye 'alhua maye ñataqta 'onaxaic, qataq sa qoue na nallec. Yemaye nache ye na'alhua na cananeopi, hitiitapi, amorreopi, ferezeopi, heveopi qataq na jebuseopi.

⁹Qaq Añem sa'aqtega da lachetataic ye Israel le'ecpi, nataqa'en sauachigui da ye Egipto le'ecpi ñataqta qaica ca lyacnataxanaxac yemayepi.

¹⁰Qaq ñoqo'oye qojec qome, añem, 'am samaxa ñi faraón da yaqto' 'anqateeguesop ye Egipto yem ñalamaxatpi, maye llalaqpi so Israel.»

¹¹Qalaxaye so Moisés 'enapego' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¿Negue't añem, da yaqto' ñachaateua'a ñi faraón da yaqto' ñeqateeguesop ye Egipto ye Israel llalaqpi?»

¹²Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapeco': «Añem 'am soota'aguet qome. Qaq 'era qome da la'anaxat da ñoqta 'eesa da 'am samaq, 'eeta': «qom ivita da 'anqateeguesop ye Egipto yem ñalamaxatpi, nache 'enauac da qoñeeta añem qanatanñiyot da huaña ne'ena qañoqotchegueme 'alhua.»»

¹³Qalaxaye so Moisés qaltaq 'enapego' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Damaye ñataqta seqalana'a, da añem shenapega ye Israel le'ecpi da sheeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Natamnaxala' soua hua'au' qarta'alli' añem namaxalo

qami'», qaq da huo'otaq aŷem inat da 'eeta': «¿Qaq 'eetec ca le'enaxat camaxa? Nache ¿ca sheetec ca ŷa'aqtac?»»

¹⁴Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapego' so Moisés, 'eeta': «Aŷem maye nache 'eetai' da qami' soota'agueta.» Qaq 'era qome da 'ara'aqtac da qonapega ye Israel le'ecpi, qoneta': «Ñim nache 'eetai' da qomi' hueta'agueta, aŷem namaxalo qami'.»

¹⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en 'enapega so Moisés, 'eeta': «Qonapega qome ye llalaqpi so Israel, qoneta': «Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' soua hua'au' qarta'alli' Abraham, Isaac qataq Jacob, Ñimaye aŷem namaxalo qami'.» Qaq 'era da ŷe'enaxat maye chochaq tatec, qataq 'era da ŷe'enaxat maye qaica ca loga't.»

¹⁶Qaq 'am, qojec qome, nache 'alaŷona't ca lqueroxonecpi ye Israel le'ecpi. Ime, qaq qonapega, qoneta': «Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' som hua'au' qarta'alli' aŷem namaxalo qami'. Ñim Natamnaxala' so Abraham, Isaac qataq Jacob, Ñimaye aŷem nachaxana. Qaq aŷem da'aqtaxanem da Ñimaye 'eetega maiche qami' huapegueto, cha'aye ilota'a da saishet da qami' iyacna'ape na Egipto le'ecpi.

¹⁷Nataqa'en aŷem da'aqtaxanem da ŷauotaique da qami' nca'alaxateeguesopa da qanque'eenaxaqui ne'ena qoviita'a Egipto, qataq qami' ŷauegalo yem na'alhua ye cananeopi, hitiitapi, amorreopi, ferezeopi, heveopi qataq ye jebuseopi. Yem 'alhua maye sa qoue na qanallec.»

¹⁸Qaq cam nqueroxonecpi ŷataqta 'am ŷalaxaguet qome. Nache 'am, 'annaicapegue' qome da 'anqo'oneua'a ñim nta'a maye ilotague' ye netaña ye Egipto da qonapega, qoneta': «Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na hebreopi, Ñimaye qomi' nŷaxanalo. Qaq ŷoqo'oye no'on da qomi' 'aua'aqta'alo da ñeqo'onaxa ye toolec 'alhua, qaq yemaye ivi' caua tres na'axa'te nache sevitaxa, da yaqto' savigaxataq aca qarachetaqtaxanaqte da sanaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala'.

¹⁹Qalaxaye aŷem saŷateeta da ñim nta'a maye ilotague' ye netaña ye Egipto saishet qome da choche qami' ŷaxaarec, nato' qom serolec da ŷataqta lta'araic ŷa'añaxac.

²⁰Qaq ŷoqo'oye aŷem sachaxana qome da ŷa'añaxac, salaatec qome da nleuaxa ye Egipto le'ecpi qataq 'enauac nam ishet da de'elaqtaxan. Qaq qom ime, nache ñi faraón ishet da qami' ŷasheetrec.

²¹Qaq aŷem qome nataqa'en sanem yi'ie ŷalamaxatpi, da yaqto' ye Egipto le'ecpi ŷataqta ichoxoren yemayepi, yaqto' qami' qom ivita da qoqui, qalaq saishet da qui'itchiguilo naua qarhuaxayilli'.

²²Nache aŷi 'oonole 'alo iŷaxanot aca lauoreua, huo'otaq aca camachaqca 'alo da huo'otaq netaña ca lma', iŷaxanaique ca no'on nogoxoshetpi maye chegaqaigui na lcat plata qataq oro, nataqa'en nam qanapogoñapi, npotopi, nam ishet da

napogoña qanqa'eñi na qaña'alquipi, qaq ñataqta qanhuoyeeta qome 'enauac yem Egipto le'ecpi.»

Éxodo 4

¹Qalaxaye so Moisés 'enapeco': «Yemayepi qome saishet da aýem ña'amaqten, qataq saishet da aýem ñoqocha'a. Nacherata da aýem 'enapega qome, 'eeta': «Ñim Nataxala' yo'oqta da saishet da 'am nachaxana.»»

²Nache Ñim Nataxala' inat so Moisés, 'eeta': «¿Negue't na 'alasoqta'a?» Nache so Moisés 'enapeco': «Qomye ñashelte.»

³Nache Ñim Nataxala' 'enapega, 'eeta': «'Eco', ña 'auasaxauéc.» «Nache so Moisés ñasaxauéc asomaye. Nache asa'aso nashelte nañigui na na'araxanaq, nache so Moisés dataueeguesop somaye»

⁴Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapega, 'eeta': «Ña 'auacona yemaye, 'auacootec na la'araxashet.» Nache so Moisés ñacoochigui co'ollaxa na la'araxashet so na'araxanaq nache somaye qaltaq ipactegue da nashelte.

⁵Qaq 'era qome da 'eetec da 'am qaña'amaqten da ñataqta 'eesa da 'am nachaxana nam Nataxala', maye Natamnaxala' soua hua'au' 'arta'al, Natamnaxala' so Abraham, Isaac qataq so Jacob.

⁶Nache Ñim Nataxala' 'enapeco' 'eeta': «'Eco', ña 'aushetoigui ana 'artogue na 'arhuaq.» Nache so Moisés ishetoigui ana ltogue na lhuaq, qaq co'ollaq nqatec, nache ila'a da nchega na lhuaq qataq ñapagaq, 'eeta'am ana aloñi da lapagaxa.

⁷Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq 'enapega, 'eeta': «'avi'eguelaxalec da 'aushetoigui ana 'artogue na 'arhuaq.» Nache so Moisés qaltaq ñe'eguelaxalec da ishetoigui ana ltogue na lhuaq. Qaq co'ollaq nqatec na lhuaq, nache qaltaq ipactegue da no'oitom, 'eeta'am da maiche lo'oxoñaxac na lo'oc.

⁸Ime, nache Ñim Nataxala' 'enapeco': «De'era hua'auchiguiñi na'anec da saishet da 'am qaña'amaqten, qataq da saishet da 'am qaiqocha'a, qalaxaye qaña'amaqten qome da nca'ataxanauo na'anec.

⁹Qalaxaye qom saishet da 'am qaña'amaqten, qataq da saishet da qaiqocha'alo ne'enaua dos na'aneqa, nache 'emaxaña ca 'etaxat aso tala Nilo qataq nache 'aucorelec na 'alhua. Nache que'eca 'emaxashec 'etaxat maye 'auachegoxotangui so tala, da huecorelec ana 'alhua, nache camaye nañigui na ntago'q.»

¹⁰Qalaxaye so Moisés 'enapego' Ñim Nataxala', 'eeta': «¡Aicoue, 'Am Ñataxala'! ye aýem na'aprapeguec naxa naua ña'aqtaqa da setaqa. Qaq damaye nache 'eetai', saishet da cheta'ague nagui da 'autaqtague' ne'ena 'arlatac, cha'aye nache 'eetai' soua hua'au' vi'iyé aýem 'apaic, qataq ñaqalanec da itaxañaxac.»

¹¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega, 'eeta': «¿Chaq negue't ca ñauo'o na alap ca shiñaxaua? ¿Qataq chaq negue't ca chegoqchigui da qaicaua naua la'aqtaqa ca

shiŷaxaua, huo'otaq da da'añaigui na lqaic, huo'otaq da sa nauaañi, huo'otaq da nauaachiguiñi? ¿Peta'a sa nachaŷemo'?

¹²Qaq ŷoqo'oye nagui 'aue, qojec, aŷem 'am soota'aguet qome da 'autaqa, qataq 'am sapaxaguenec ca llec ca 'artaxaŷaxac.»

¹³Qalaxaye so Moisés ñaqaiyeta da queta da la'aqtac, 'eeta': «¡Aicoue, 'am ŷataxala'! Aŷem 'anquaguec taxa, da 'auamaq ca lŷa shiŷaxaua.»

¹⁴Nache Ñim Nataxala', dalemataŷa so Moisés, nache 'enapego', 'eeta': «¿Peta'a saisheto' da 'arqaŷa ñi Aarón maye leviita? Aŷem saŷaten da ñimaye ŷataqta ŷaŷaten da ltaxaŷaxac. Qataq ñimaye 'am huaqatta'aguet qome qataq ŷataqta machiguiñi qom 'am nauane'.

¹⁵'Autaxaŷapegue' qome ñimaye, nache 'aua'axatem 'enauac na 'am samaxalec da 'aua'axat, yaqto' ñimaye nache ŷa'axat na 'ara'aqtacpi qome. Qaq aŷem soota'aguet qome ñimaye, qataq da ivita da qautaqai, qalaq qami' sapaxaguenec ca ltaxac cam qauo'oche.

¹⁶Qaq ñi Aarón 'am detaqlec qome da detaxaŷapegue' na nhuo' le'ecpi, qaq 'eeta'am da nache 'am da 'autaqtac. Qaq 'am, nache qoneta'am da nache aŷem da setaqtac.

¹⁷Qaq 'auache qome ana 'arashelte, cha'aye anamaye nachana ana 'auo'onataxana da 'auo'ot ca na'anec maye ŷo'ot da na'aalaxa.»

So Moisés ŷe'eguelaxa ye Egipto

¹⁸Nache so Moisés ŷe'eguelaxa ye netaña so lacho' Jetro. Nache 'enapego', 'eeta': «Aŷem she'eguelaxa ye Egipto yem netaña cam ŷalamaxatpi ŷaqaŷañecpi. Sauotaique da semeenaxana da huo'otaq ñaq huo'o camayepi.» Nache so Jetro 'enapeco': «Aja', 'aue, qojec, qataq qaica ca da qome da 'icŷaxac.»

¹⁹Qaq co'ollaq ñaq netaña ye 'alhua Madián so Moisés, nache Ñim Nataxala' 'enapego', 'eeta': «'avi'eguelaxa qome ye Egipto, cha'aye mashe ileu 'enauac yem ŷauotaique da 'am ŷalauat.»

²⁰Nache so Moisés ŷauec aso lhua, qataq so llalec nache ŷanaxanaxaleguete so 'ashena. Ime, nache ŷe'eguelaxa ye Egipto. Nache ŷachetac aso lashelte maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²¹Ime, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «Qom 'avita ye Egipto, nache ŷataqta 'aulotelco' 'enauac nam 'am samaxalec maye ŷo'ot ca na'aalaxa, qataq ŷauaachigui 'anqa'en ñi faraón da na'añaxac maye 'am sanem. Qaq aŷem, sanem qome ñimaye da ŷataqta qaramchigui añi lquiyaqte da yaqto' saishet da lhuotta da ŷasheetec ye Israel le'ecpi.

²²Nache 'am qome qonapega ñi faraón, qoneta': Ñim Nataxala' da la'aqtac 'eeta': «So Israel nacheso so la'auaxanec ŷalec».

²³Qaq ñoqo'oye mashe sogote da 'am sheetega da 'aua'aqta'a da jec na ñalec da yaqto' aýem nqo'ona da aýem natamnot, qalaxaye ye 'am saishet da 'auashenec, qaq nagui aýem salauat ñi la'auaxanec 'aýa'alec».

²⁴Qaq co'ollaq ñaq queta so Moisés da taýa'a ye Egipto, nache mashe ivita yem 'alhua maye huotaique da nmataqa' so pe, nache Ñim Nataxala' nqanaxatteguet somaye da ñauotaique ñalauat.

²⁵Huaña, nache aso Séfora ñacona so npelegaxanaxat coma' laýe, nache icheguec na lqaic lo'oc ñi logoxoshet so llalec. Ime, nache ñachaiguilo naua lchel so Moisés, nache asomaye 'enapeco': «Nagui ñataqta 'itchiguiñi da 'am ihua, chegoqchigui ne'ena ntago'q».

²⁶Nache Ñim Nataxala' co'ollaq ñauaachigui da ño'ot aso Séfora, nache hua'aqta'a da jec so Moisés, cha'aye asomaye mashe 'enapec da ñataqta 'itchiguiñi da lhua so Moisés, chegoqchigui so ntago'q souaxat so na'anaxat na lo'oc so llalec.

²⁷Qaq Ñim Nataxala' sogote da 'enapega so Aarón, 'eeta': «'Anqo'ona qome ye toolec 'alhua da 'auqata'aguet na Moisés». Nache so Aarón jec, qaq nache natena'aguet so Moisés co'ollaq huallec añi qasoxonaxa maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Huaña nache nquine' qataq napigoxoi' somaye.

²⁸Qataq so Moisés nache huaña da da'aqtaxaatapeguem so Aarón 'enauac nam ñamaxalec Ñim Nataxala' da ña'axat, qataq na na'anecpi maye ño'ot da na'aalaxa maye qañamaxalec somaye da ño'ot.

²⁹Ime, nache soomaye je'c da laýona't 'enauac so lqueroxonecpi so Israel le'ecpi.

³⁰Nache so Aarón ña'axat 'enauac na la'aqtacpi Ñim Nataxala' maye ñami' so Moisés, nataqa'en ño'ot na na'anecpi maye ño'ot da na'aalaxa, ñauaachigui naqa'en so shiñaxauapi.

³¹Huaña, nache so shiñaxauapi ñataqta ña'amaqten de'era na'aqtaxanaxac, cha'aye ñaýaten da Ñim Nataxala' maiche huapegue' somayepi, qataq da sogote da ñaýateeta da nque'eenaxac, huaña nache ña'alyiñi naua l-llecte da natamnot Ñimaye.

Éxodo 5

So Moisés qataq so Aarón detaxairapegue' so faraón

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Moisés qataq so Aarón, nqo'ooreua'a da detaxairapegue' so faraón, nache 'ena'apo': «Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, da la'aqtac 'eeta': «'Aua'aqta'a qome na ñalamaxatpi da taýa ye toolec 'alhua, da yaqto' ño'ot ca llo'oxonnataxanaxac da aýem ño'oxoren.»»

²Qalaxaye so faraón 'enapeco': «¿Negue't que'eca «Nataxala'», da yaqto' aýem salaxaguet qataq sa'aqta'a da jec na Israel le'ecpi? Aýem saishet da sauatton que'eca Nataxala', qataq saishet da sashen da jec na Israel le'ecpi.»

³Nache soomaye 'ena'apo': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Natamnaxala' na hebreopi, anac da qomi' itaua'n. Qaq ŷoqo'oye qomi' ñeqo'onaxa ye toolec 'alhua, qaq yemaye ivi' caua tres na'axa'te da qarqueuoxoc, qaq da sevitaxa nache savigaxataq aca qarachetaqtaxanaqte da sanqot Ñimaye, cha'aye da sa so'otaq damaye, nache saiueno'o' da qomi' iuaxaneque na nalolaxasat da qomi' ŷalaua't, huo'otaq souaqaigui ca alaataxac.»

⁴Qalaxaye so nta'a maye ilotague' na netaña ye Egipto 'enapeco': «'Am Moisés qataq Aarón, ¿ta'ainco' qami' ye ŷaxaañi qanqa'eñi da lo'onataxanaxac na shiŷaxauapi? ¡Qavi'iguelqaiuec qome, qoquiŷot da qaro'onataxanaxaqui!»

⁵Nataqa'en 'enapeco' so faraón: «Nagui ye ŷataqta nlaqtelec ne'ena 'alhua na Israel le'ecpi, qalaq ¿ta'ainco' ye qauauoitaique da ŷaxaañi da lo'onataxanaxac namayepi?»

⁶Qaq nacheso se'eso na'a'q da so faraón ŷanem da la'aqtac som nalleppi maye ipataxalec da ilo'ogue som lataxala'pi na 'onataxanaxaicpi, 'eeta':

⁷«Nagui nache saishet qome da qoquiito'ot da qaŷa'añeeta'am na 'auaqpi na Israel llalaqpi da ŷo'ot na losoc, saishet da qae'enaxachiichigui da 'eeta'am nagui da qaŷa'añeeta'am nacherata da ¡qauauaqaita'a da yaqto' imapegue' da maiche ilaique na 'auaqpi.

⁸Qalaxaye qoñiŷapega qome namayepi da ipacchigui ye lcata na lo'onatac losoc. ¡Qataq saishet da nquiguiñi da huo'otaq choche 'oonolec losoc ca saxanaqca! Cha'aye namayepi choche hualaicpi, ŷoqo'oye ŷa'alaqtai', 'eeta': «Qolaq, so'otaq aca qarachetaqtaxanaqte da savigaxataq, ime qaq sanaqot Ñim Qanatamnaxala'».

⁹ŷataqta sa qaulaŷa'ac da qauo'onataxanaxañi ne'ena shiŷaxauapi. Qataq nache 'eetai' da do'onataxaatac qanqa'eñi, yaqto' saishet da ŷalaxaguet ca choche natenataxanaxac.»

¹⁰Nache so alleppi maye qaipataxalec da ilo'ogue so lataxala'pi so nlatacpi, anac da 'enapega so shiŷaxauapi, 'eeta': «Ñi faraón ŷan da la'aqtac da nagui saishet da qami' sanaxama na 'auaqpi.

¹¹Nagui nache maiche qauloŷaique na 'auaqpi maicheye ca qauachegoxocheŷa'ague. Qalaxaye saishet qome da nquiguiñi ye lcata na qaro'onataqui losoc.»

¹²Nache so Israel le'ecpi nlagaxaalec 'enauac ye 'alhua Egipto, da nmittaique na lvi na nañiguishec da ŷauotaique da do'onataxana, 'eeta'am naqa'en na 'auaqpi.

¹³Nache so alleppi maye qaipataxalec somayepi, ŷataqta iŷalaqchet somaye da ipagaqteetapigui, yem lcata ye ivittac ye na'a'q co'ollaq ñaq qoŷaata'am na 'auaqpi.

¹⁴Nataqa'en ŷataqta iuaxaatalec som lataxala'pi som nlatacpi maye ipataxalec so faraón da ilo'ogue naqa'en so nlatacpi. Nache 'eetega, 'eeta': «¿Ta'ainco' ye

shecait, qataq nagui da saishet da naloguiñi na qaŷa'añeeuo na qaro'onataqui losoc, qaq saishet da 'ena'am so hua'auchiguiñi?»

¹⁵Nache so lataxala'pi so nlatacpi Israel le'ecpi, jec da nqo'oneua'a so faraón da 'enapega, 'eeta': «¿Ta'ainco' ye nache qonetec de'era na 'al-latacpi?

¹⁶Nagui mashe saishet da qomi' qoŷanema na 'auaqpi, qalaq qomi' qaiŷalaqche't da so'otaq na losoc, qataq qomi' qaiuxaataleguete. ¡Qaq damaye maiche lasouaxashet na 'analleppi!»

¹⁷Qalaxaye so faraón 'enapeco': «¡Qami' ye choche qami' hualaicpi! Ŷoqo'oye qoñiŷapec da qara'aqtaqui: «Qolaq, so'otaq aca qarachetaqtaxanaqte savigaxataq, ime qaq sanaqot Ñim Nataxala'».

¹⁸¡Qauesomiŷa, qauo'onataxani! Nagui saishet da qami' qoŷanema ca 'auaqpi, qalaxaye ipacchigui qome ye lcata naxa na qaro'onataqui losoc.»

¹⁹Nache so lataxala'pi so nlatacpi Israel le'ecpi ŷataqta huo'o da lhuogoxo co'ollaq qoŷenapega da saishet da nquiguiñi ye lcata na lo'onatac losoc ye na'a'q.

²⁰Qaq co'ollaq ime da mashe qaitaqtague' so faraón, nache nnoxonec somayepi nache qanatena'agueta so Moisés qataq so Aarón maye deuataxaata'ape,

²¹nache qoŷenapegalo', qoŷeeta': «Ñim Nataxala' ŷalletagui da qauo'ocheetac, qaq ŷoqo'oye ŷauo'o qome ca qanhuaxanaguiqui, cha'aye nache qami' da qarasouaqtaxanaxaqui da ŷataqta qomi' sa ŷama'n ñi faraón qataq na nalleppi, qataq 'eeta'am da qaupataqigui na lhuaq lauel ca no'ogoxonaxat da yaqto' qomi' ŷalaua't.»

Da nqouagaxaunaxac so Moisés

²²Nache so Moisés 'eetego' Ñim Nataxala' co'ollaq nqouagaxaueetac, 'eeta': «'Am Ŷataxala', ¿ta'ainco' ye sa 'auyacnapec ne'ena nhuo' le'ecpi? ¿Che ta'ainco' da aŷem 'anamaq co'ollaxa?

²³Qataq nache chegoqta'a se'eso na'a'q da sa'axatem da 'are'enaxat ñi faraón, nache ñimaye ŷataqta nquigaxatec da sa iyacnapec ne'ena nhuo' le'ecpi maye 'aralamaxat, qalaq ¡ta'ainco' ye saishet da 'anca'alaxatec!»

Éxodo 6

¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega somaye, 'eeta': «Nagui qaq 'aumeten da sheetec ñi faraón, cha'aye ñimaye saishet qome da choche qoquiŷa'ai naqa'en ne'ena 'alhua, qom huo'otaq sa serolec da lta'araic ŷa'añaxac, qaq ñimaye qome maiche qami' ŷo'oldauec.»

²Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq 'enapega so Moisés, 'eeta': «Aŷem maye Nachaŷem Nataxala'.

³Ñachaxana co'ollaxa so Abraham, Isaac qataq so Jacob, qaq da ñe'enaxat 'eeta': Atamnaxala' maye Qaica ca Ñaqalanapac. Qalaxaye saishet da sañaanaxanaxanec co'ollaxa soomaye da ñataqta ñe'enaxat maye Nataxala'.

⁴Nataqa'en ñañamaxateto co'ollaxa soomaye da sanema ye 'alhua Canaán yem 'alhua maye huo'o so na'a'q da netalec somayepi, 'eeta'am ca shiñaxaua ñaqa'a ca chegoqta'ague.

⁵Qaq ñoqo'oye nagui añem sañaten da na Israel le'ecpi, ñataqta huo'o da nque'eenaxac souaxat da na Egipto le'ecpi ñamaxalec na qapa'atta lo'onatac. Qaq ñoqo'oye añem tachigui ye iuel de'era ñañamaxataxac.

⁶Qaq ñoqo'oye 'am qojec qome, nache qonapega na Israel le'ecpi, da Añem maye Añem Nataxala' qami' ñeqateeguesopa qome da qanlataguiqui qataq da qapa'atta qaro'onataxanaxaqui maye qami' ñacheleguete na Egipto le'ecpi. Añem sachaxan qome da ña'añaxac da qami' ñeca'alaxatrec cha'aye serolec ñimaye da Ita'araic iuaxanaxanaxac.

⁷Qataq saconeua'a da qoñiita da yaqto' sau'o'i qami' ñalamaqa'ate, qaq Añem Nachañem Qanatamnaxala'ai. Yaqto' qami' qauañañita da Nachañem Nataxala', qataq Nachañem Qanatamnaxala'ai maye qami' ñeca'alaxateeguesopa da qapa'atta qaro'onataxanaxaqui maye qami' ñacheleguete na Egipto le'ecpi.

⁸Nache qami' sauegalo qome ye 'alhua maye sachaxanapeguem co'olloxocheye so Abraham, Isaac qataq so Jacob. Qaq yemaye nagui qami' sanema da ñataqta qaralamaxache qarmaye. Añem ña'aqtac maye Nachañem Nataxala'.

⁹Nache so Moisés ña'axatem de'era so Israel le'ecpi. Qalaxaye somayepi saishet co'ollaxa da ñoqocha'a, cha'aye mashe saqca ca la'añaxac souaxat da qapa'atta nlataguec.

¹⁰Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹¹«'Aue, qojec, nache qonapega ñi faraón da ñasheeta da ca'ai qome ne'ena 'alhua na Israel le'ecpi.»

¹²Qalaxaye so Moisés 'enapego' Ñim Nataxala', 'eeta': «Na Israel le'ecpi mashe saishet da añem ñoqocha'a, qaq ñhua'ago' ca 'eetec da añem ñoqocha'a ñi faraón? Ye añem na'aprapeguec naua ña'aqtaqa.»

¹³Nache Ñim Nataxala' ñamaq so Moisés qataq so Aarón, da yaqto' 'enapega so Israel le'ecpi qataq so faraón, da soomaye ñataqta qañamaxaleguete da nqatreeguesop ye Egipto so Israel le'ecpi.

So le'enaxatpi so hua'au Ita'alpi soua Aarón qataq Moisés

¹⁴Qaq 'eso so lataxala'pi co'ollaxa so llaqpi so hua'au Ita'alpi so Israel le'ecpi. Qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soua llaqqa so Rubén som la'auaxanec llalec so Israel: Hanoc, Falú, Jesrón qataq Carmi, qaq 'esoua soua lalamaqa'ate llaqqa so Rubén.

- ¹⁵Qaq soua llalqa so Simeón: Jemuel, Jamín, Óhad, Jaquín, Sóhar qataq Saúl som llalec aso Canaán lashe. Qaq 'esoua soua lalamaqa'ate llalqa so Simeón.
- ¹⁶So Leví ivi' ciento treinta y siete vi'ie da nachaalataxac. Qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soua llalqa, hua'auchiguiñi so ñe llalec: Guersón, Quehat, qataq Merari.
- ¹⁷Qaq soua llalqa so Guersón, hua'auchiguiñi so ñe llalec: Libni qataq so Simeí.
- ¹⁸Qaq so Quehat ivi' soua ciento treinta y tres vi'ie da nachaalataxac, qaq soua llalqa: Amirán, Isar, Hebrón qataq so Uziel.
- ¹⁹Qaq soua llalqa so Merari: Mahli qataq so Musi. Qaq 'enaua naua chegoxogueta so Leví, hua'auchiguiñi so la'auaxanec llalec somaye.
- ²⁰Qaq so Amirán huaroneguet co'ollaxa aso lasoro Jocabed. Qaq asomaye nachaso aso late'e so Aarón qataq so Moisés. So Amirán ivi' soua ciento treinta vi'ie da nachaalataxac.
- ²¹Qaq soua llalqa so Isar: Coré, Nefeg qataq so Zicri.
- ²²Qaq soua llalqa so Uziel: Misael, Elzafán qataq so Sitri.
- ²³Qaq so Aarón nache huaroneguet aso Eliseba, asom llale so Aminadab, qataq lqaña so Nasón, qaq asomaye nachaso aso late'e so Nadab, Abiú, Eleazar qataq so Itamar.
- ²⁴Qaq soua llalqa so Coré: Asir, Elcana qataq so Abiasaf. Qaq 'esoua soua chegoxogueta so Coré.
- ²⁵Qaq so Eleazar, som llalec so Aarón, somaye huaroneguet aso llale so Futiel, qaq asomaye nachaso aso late'e so Finés. Qaq 'eso co'ollaxa so lataxala'pi som llalaqpi so Leví, ñi 'oonolec ñataqtac nam llalaqpi.
- ²⁶Qaq so Moisés qataq so Aarón, nachesoua soua 'enapegalo co'ollaxa Ñim Nataxala', da nqateeguesop so Israel le'ecpi ye Egipto, qataq naloqchiichiñi, 'eeta'am naqa'en ca alleppi.
- ²⁷Qalaxaye nachesoua soua Moisés qataq Aarón da detaxairapegue' so faraón, da yaqto' nqateeguesopa ye 'alhua Egipto so Israel le'ecpi.
- ²⁸Se'eso na'a'q co'ollaq Ñim Nataxala' detaxaŷapegue' so Moisés huaña ye Egipto,
- ²⁹nache 'enapega, 'eeta': «Aŷem maye Nachaŷem Nataxala'. 'Aua'axatem qome ñi faraón, ñim nta'a maye ilotague' na netaña na Egipto, 'enauac na 'am sa'axatem».
- ³⁰Qalaxaye so Moisés 'enapeco': «'Am Nataxala', aŷem ŷataqta na'aptrapegue'c naxa naua ŷa'aqtaqa da setaqa, qaq ŷoqo'oye ¿hua'ago' ca 'eetec da aŷem ŷoqocha'a ñi faraón?»

Éxodo 7

So Moisés Itaxaŷaxanaxanec so Aarón

- ¹Nache Ñim Nataxala', 'enapego' so Moisés, 'eeta': «Qaq 'am qome, nache 'eeta'am da 'eco' nache aŷem qom 'autaxaŷapegue' ñi faraón, qaq so 'arqaŷa Aarón, nache 'artaxaŷaxanaxanec.
- ²Nache 'am 'aua'axatem so Aarón 'enauac nam 'am samaxalec. Ime, nache somaye 'enapega ñi faraón, da ŷasheeta da ca'ai naqa'en ne'ena 'alhua na Israel le'ecpi.
- ³Qalaxaye aŷem, sanem da ŷataqta qaramchigui aŷi lquiyaqte ñi faraón, qataq so'ot na qalota na'anecpi qataq nam ŷo'ot da na'aalaxa na Egipto.
- ⁴Qaq ñi faraón saishet qome da qami' ŷoqocha'alo, qalaxaye aŷem sachaxana qome da ŷa'añaxac na Egipto, qataq serolec da Ita'araic iuaxanaxanaxac, nache ñeqateeguesop namaye nam ñalleppi, qataq nam ŷalamaxatpi maye llalaqpi so Israel.
- ⁵Qaq qom mashe ime da sachaxana da ŷa'añaxac na Egipto, qataq qom mashe ñeqateeguesop namaye na Israel le'ecpi, huaña, nache na Egipto le'ecpi ŷaŷaten da aŷem maye Nachaŷem Nataxala'.»
- ⁶Nache so Moisés qataq so Aarón ŷo'o't 'enauac nam ŷamaxaleguete Ñim Nataxala'.
- ⁷Qaq so Moisés mashe ivi' soua ochenta vi'ie da nachaalataxac, qaq so Aarón mashe ivi' soua ochenta y tres vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq detaxairapegue' so faraón.

Aso lashelte so Aarón

- ⁸Nache Ñim Nataxala', 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta':
- ⁹«Ñi faraón qom iŷaxanaique da qaŷo'ot ca na'anec maye ŷo'ot da na'aalaxa, nache 'am qonapega qome da Aarón da ŷacona aca lashelte. Ime, qaq ŷasaxauac, ŷauaachigui naqa'en ñi faraón, yaqto' nañigui na na'araxanaq.»
- ¹⁰Nache so Moisés qataq Aarón je'c da nqo'ooreua'a so faraón. Ime, nache ŷo'o't 'enauac dam ŷamaxaleguete Ñim Nataxala'. Nache so Aarón, ŷasaxauac aso lashelte, ŷauaachigui naqa'en so faraón qataq so ltauapi. Nache asa'aso nashelte nañigui na na'araxanaq.
- ¹¹Nache so faraón damaxasoxoneuga so ŷaanaxanaxaicpi qataq som 'oiquixaipi. Nache somayepi nataqa'en do'onataxana da lo'oiquixac da ŷe'enaxa't soomaye:
- ¹²qaq ñi 'oonolec somayepi nache ŷasaxauac aso lashelte, nache aso nasheltepi nañigui na na'araxanaq. Qalaxaye aso lashelte so Aarón nache chec 'enauac aso lasheltepi se'eso ŷaanaxanaxaicpi qataq so 'oiquixaipi.
- ¹³Qalaxaye ñaqaiyeta so faraón ñaq queta da ŷataqta qaramchigui, nache saishet da iqocha'alo soomaye, qaq ŷataqta ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Qaiuaxanaxana so ntago'q

- ¹⁴Ime, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «Ñi faraón ÿataqta qaramchigui, qataq saishet da ÿashen da jec na Israel le'ecpi.
- ¹⁵Qalaxaye qonte' nte'etom, nache qojec qome, yaqto' ñimaye qom naxaama ye tala nache 'anauane'. Qataq nache 'auata'aguet qome, qoueto'ot na loigue so tala, qaq nache 'auachetac qome aca 'arashelte maye nañigui co'ollaxa na na'araxanaq.
- ¹⁶Qaq nache huaña yemaye qome, da qonapega, qoneta': «Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na hebreopi, Ñimaye aÿem namaq da 'am shenapega da 'aua'aqta'a na lalamaxatpi Ñimaye da taÿa ye toolec 'alhua da natamnot. Qalaxaye ñaq 'eetalec nagui da saishet da 'aualaq»
- ¹⁷Qaq ÿoqo'oye Ñim Nataxala' da la'aqtac, 'eeta': Nagui nache chegoqchiguiña de'era so'ot, da yaqto' 'am 'auaÿateeta da aÿem maye Nachaÿem Nataxala'. Qaq ÿoqo'oye ana'ana nashelte maye ñasoqta'a, seuaxaangui qome na 'etaxat na tala, yaqto' na 'etaxat nañigui ntago'q.
- ¹⁸Qataq nache ileu na nÿaqqi maye huetangui na tala, nache na tala ÿataqta qauem qome na laita, nache na Egipto le'ecpi ivira'a qome da ÿataqta deqaiga da nÿomgui na 'etaxat maye le'ec namaye.»
- ¹⁹Qataq Ñim Nataxala', nataqa'en 'enapego' so Moisés, 'eeta': «Qonapega qome ñi Aarón da ÿacona aca lashelte. Ime, qaq ÿachaxaasheguem na lhuaq, naloqteetelec naqa'en na tala, qataq na la'auaxacpi, qataq na qa'aimpi, qataq ana laÿe' na laquip na Egipto le'ecpi, qataq 'enauac anam huetangui na 'etaxat, da yaqto' nañigui na ntago'q. ¡Yaqto' huo'o qome na ntago'q ivira'a nataqa'en na huetagui ana naco'oñapi maye 'epaq qataq coma'!»
- ²⁰Nache so Moisés qataq so Aarón ÿo'o't 'enauac nam ÿamaxaleguete Ñim Nataxala'. So Aarón ÿachaxaasheguem aso lashelte, nache iuaxangui so 'etaxat so tala, ÿauaachigui naqa'en so faraón qataq so ltauapi. Nache 'enauac so 'etaxat so tala nañigui na ntago'q.
- ²¹Nache ileu so nÿaqqi maye huetangui so tala, nache se'eso tala ÿataqta nchega na laita, qaq ÿoqo'oye so Egipto le'ecpi saishet da nÿomgui na le'ec somaye. ¡Qaq nache 'enauac ye Egipto huo'o na ntago'q!
- ²²Qalaxaye na 'oiquixaipi ye Egipto nataqa'en do'onataxana da lo'oiquixac, ÿe'enaxa't soomaye. Qaq ÿoqo'oye so faraón ñaq 'eetalec da qaramchigui añi lquiyaqte. Qataq saishet da ÿoqocha'a de'era, qaq ipacchigui da 'enapac co'ollaxa Ñim Nataxala'.
- ²³Nache so faraón ÿe'eguelaxaua'a so lma' lta'araic, qataq saishet da huo'o ca ÿanaigui de'era.

²⁴Nache 'enauac so Egipto le'ecpi ño'ot ana lshere, ñano'oto naua loiguiye so tala, da yaqto' nqatsheguem na no'on 'etaxat, cha'aye na 'etaxat so tala saishet da qanñomigui.

²⁵Qaq co'ollaq inoxoorec soua siete na'axa'te da Ñim Nataxala' na'axat na 'etaxat so tala.

Éxodo 8

Qaiuaxanaxana aso miño

¹nache Ñim Nataxala' 'enapego' so Moisés, 'eeta': «'Anqo'oneua'a qome ñi faraón, nache qonapega, qoneta': Ñim Nataxala' da la'aqtac, 'eeta': 'Aua'aqta'a qome da jec na ñalamaxatpi, da yaqto' Añem natamnot.

²Qaq qom saishet da 'aua'aqta'a da jec namayepi nache añem seuaxanec qome aca miño 'enauac na 'ana'alhua.

³Nache so tala ñataqta demalle ñaqa'en qome aca miño. Ime, qaq chegoqchiguingui qome somaye aca miño da taigui ñi 'arma' lta'araic qataq yem 'aro'ochaqa' qataq nam lma'pi na 'artauapi qataq 'enauac nam 'arhuo' le'ecpi qataq ana nqatelaxanaxaquiipi qataq ye ndaqaanaxanaqa' da qaño'ot ana nauole 'ayiiña.

⁴Qataq tasheguemec qome ye 'arma' aca miño qataq na 'artauapi qataq 'enauac na 'arhuo' le'ecpi.»

⁵Nache Ñim Nataxala' 'enapego' so Moisés, 'eeta': «Qonapega qome ñi Aarón da ñachaxaasheguem na lhuaq, naloqteetelec naqa'en ara lashelte so tala qataq na la'auaxacpi qataq na qa'aimpi, yaqto' chegoqchiguingui somaye aca miño da nnoxoosheguem, da yaqto' talec 'enauac na 'alhua na Egipto.»

⁶Nache so Aarón, ñachaxaasheguem na lhuaq da naloqteetelec 'enauac aso lañe'pi na 'etaxat ye Egipto, nache 'enauac ye Egipto ñataqta nlaqtelec ana miño maye nnoxoosheguem.

⁷Qaq som 'oiquiaxaipi nataqa'en ño'ot da lo'oiquiaxac, nataqa'en nauegueua'alo naua 'aleu' ye Egipto ana miño.

⁸Nache so faraón damaxasoxoneugalo soua Moisés qataq so Aarón, nache 'enapegalo', 'eeta': «Qanqouagaxauiñiñot qome Ñim Nataxala', da yaqto' nqateeguesop añem ana miño qataq 'enauac na ihuo' le'ecpi, yaqto' añem sasheetec qome da jec na 'arhuo' le'ecpi, da yaqto' ño'ot aca lachetaqtaxanaqte da ñanot Ñim Nataxala'».

⁹Nache so Moisés, ñasateguet so faraón, nache 'enapeco': «Ñaq añem 'aua'aqtaxanem ¿chaq lagui qaq 'auauotaique da añem 'am ñeqouagaxaueelec qataq nam 'artauapi qataq nam 'arhuo' le'ecpi, da yaqto' ana miño 'am ca'ai qataq ñi 'arma' lta'araic, nache ndotec so tala da huetangui?»

¹⁰Nache so faraón 'enapeco': «Qomye qonte'.» Nache so Moisés 'enapeco': «Aja', nache ipacchigui qome de'era 'ara'aqtac, yaqto' 'am 'auaỹateeta da qaica ca 'ena'am Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Qaq huaña qome nache 'am ca'ai ana miỹo qataq ñim 'arma' lta'araic, qataq na lma' na artauapi qataq na 'arhuo' le'ecpi nache ndotec so tala da huetangui anamaye.»

¹²Nache so Moisés qataq so Aarón, quera'ai so nỹec lta'araic maye lma' so faraón. Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Moisés nqouagaxaunot Ñim Nataxala', souaxat aso miỹo maye maiche namaxaua'a Ñimaye so faraón.

¹³Nache Ñim Nataxala', ỹasateguet da lashelaxanaxac so Moisés. Huaña, qaq ileu aso miỹopi maye huetaiguilo naua nỹaqa qataq na qasoxocpi qataq na no'onaxa.

¹⁴Nache so shiỹaxauapi natotac aso miỹopi leuaxai, qataq qalapooheguem, ỹoqo'oye 'enauac yem qanayeuta'a 'alhua ỹataqta sa la'axaic na lchegueraxa.

¹⁵Qalaxaye so faraón co'ollaq cara'acolec da ila'a da huesapeguelec, nache qaltaq ipactegue da ỹataqta qaramchigui aña lquiyaqte, nache saishet da ỹoqocha'a so Moisés qataq so Aarón. Qaq ipacchigui dam 'enapec co'olloxocheye Ñim Nataxala'.

Qaiuaxanaxana aso 'aỹat

¹⁶Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «Qonapega qome ñi Aarón da ỹachaxaasheguem aca lashelte. Ime, qaq iuaxanoigui ca namoxoỹaxa da yaqto' nañigui 'aỹat nache talec 'enauac na Egipto».

¹⁷Qaq 'era da 'eetrec soomaye. Qaq so Aarón nache ỹachaxaasheguem na lhuaq. Ime, nache iuaxanoigui so namoxoỹaxa, nache 'enauac so namoxoỹaxa ye Egipto nañigui 'aỹat. Nache asomaye ỹataqta sa ỹalemaxat so shiỹaxauapi qataq so shiguiỹacpi.

¹⁸Nache so 'oiquiaxaipi nataqa'en huotaique da nauegueuo ana 'aỹat qalaxaye saỹañoxt. Qaq ỹoqo'oye aso 'aỹat ỹataqta lamaaxa sa ỹauo'o ca ldaqa' so shiỹaxauapi qataq so shiguiỹacpi.

¹⁹Nache so 'oiquiaxaipi 'enapega so faraón, 'eeta': «Nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñim ỹo'ottac 'enauac de'era.» Qalaxaye so faraón ñaqaiyeta ỹataqta qaramchigui da lquiyaqteỹaxac, qaq saishet da ỹoqocha'a de'era. Qaq ipacchigui dam 'enapec co'olloxocheye Ñim Nataxala'.

Qaiuaxanaxana aso ncoga

²⁰Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Ano'ottasheguem qonte' nte'etom. Ime, qaq 'anqo'oneua'a ñi faraón, cha'aye qonte' naxaama so tala ñemaxa. Ime, qaq qonapega, qoneta': Ñim Nataxala' da la'aqtac, 'eeta': 'Aua'aqta'a qome da jec na ỹalamaxatpi, da yaqto' Aỹem natamnot.

²¹Cha'aye qom saishet da 'auashen da jec namayepi, nache aÿem 'am ñamaxa qome aca ncoga qataq 'enauac na 'artauapi, qataq nam 'arhuo' le'ecpi nataqa'en na 'arma'pi. Qaq ÿataqta nlaqchiguilo qome naua lma'ate na Egipto le'ecpi aca ncoga, ivira'alo naua lapiaqa'ate.

²²Qalaxaye qom ivita da ipacchigui de'era, qaq aÿem qome seÿotauga ye 'alhua Gosén, yem netalec ye ÿalamaxatpi. Yemaye qome saishet da huo'o aca 'oonole ncoga, yaqto' 'am 'auaÿateeta da Aÿem, maye Nataxala', soota'a ne'ena 'alhua.

²³Qaq aÿem seÿotauga qome na ÿalamaxatpi, nataqa'en nam 'aralamaxatpi. Qaq damaye nache huetoigui qonte'.»

²⁴Qaq 'era da 'eetec Ñim Nataxala'. Ime, qaq anac aso ÿataqta qalota ncoga, nache taua'a so lma' lta'araic so faraón, qataq so lma'pi so ltauapi qataq 'enauac ye 'alhua Egipto. Qaq souaxat aso ncoga, nache 'enauac ye 'alhua na'aqchet.

²⁵Nache so faraón damaxasoxoneuga so Moisés qataq so Aarón. Nache 'enapegalo', 'eeta': «Qauesomiÿa qome, qauavigaxache aca qarachetaqtaxanaqche. Ime, qaq qaÿa'añiÿot Ñim Qanatamnaxala'ai, qalaxaye nache qoñiita'a ne'ena 'alhua.»

²⁶Nache so Moisés 'enapeco': «'A'i, sa ÿaÿamaxañi qome damaxa, cha'aye nam shiguiÿacpi maye sanqot Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna, namaye ÿataqta saishetapec na Egipto le'ecpi. Cha'aye na Egipto le'ecpi da huo'otaq qomi' ÿauaachiguilo da savigaxataq ca 'oonolec na shiguiÿacpi maye natameetacot namayepi, qaq yo'oqta da qomi' ÿalaua't, qomi' iroleguete na coma' da qomi' ÿasa'q.

²⁷Qaq no'on qome da ñeqo'onaxa ye toolec 'alhua, yemaye ivi' naua tres na'axa'te, qaq sovira. Huaña qome yemaye, qaq savigaxataq aca qarachetaqtaxanaqte da sanqot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', da yaqto' qomi' sepagaqtelec da la'aqtac Ñimaye.»

²⁸Nache so faraón 'enapeco': «Aÿem qami' sasheetrec da qanqo'oñiÿa ye toolec 'alhua, da yaqto' qauavigaxache aca qarachetaqtaxanaqche da qaÿa'añiÿot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Qalaxaye saishet da ÿapactec qami' qaÿoqteguelo. Qaq nataqa'en aÿem qanqouagaxauñeelec qome.»

²⁹Nache so Moisés 'enapeco': «Qom choche sheca'ai ne'ena, nache aÿem seÿaxanot Ñim Nataxala', da yaqto' nqateeguesop 'am ana ncoga nataqa'en na 'artauapi qataq na 'arhuo' le'ecpi, qalaxaye saishet qome da choche qomi' 'auatenachetta'ape da 'anqanaxattac na Israel le'ecpi, da yaqto' jec da ÿavigaxat aca lachetaqtaxanaqte da ÿanot Ñim Nataxala'».

³⁰Qaq co'ollaq choche huenoxonec so Moisés, da ca'ai so lma' lta'araic so faraón, nache nqouagaxaunot Ñim Nataxala'.

³¹Nache Ñim Nataxala' ÿasateguet da lashelaxanaxac so Moisés. Huaña, nache aso ncoga ca'ai so faraón, nataqa'en so ltauapi qataq som lauo' le'ecpi.

³²Qalaxaye so faraón qaltaq ÿe'eguelaxalec da qaramchigui añi lquiyaqte, nache saishet da ÿashenec so Israel le'ecpi.

Éxodo 9

Da nhuaxanaguec so 'atetpi

¹Nache Ñim Nataxala', 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Anqo'oneua'a qome ñi faraón, nache qonapega, qoneta': «Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na hebreopi da la'aqtac, 'eeta': 'Aua'aqta'a qome da jec na ÿalamaxatpi, da yaqto' aÿem natamnot.

²Cha'aye qom saishet da 'aua'aqta'a da jec qataq nache queta da 'anlletañi,

³nache Ñim Nataxala' namaq qome da la'añaxac, talec naqa'en na 'ana'atetpi maye huetauga na no'onaxa, nache huo'o qome ca lapiina lta'araic. Nache ileu na caipi, 'ashenapi, nauanaxanaxapi, huacapi qataq ana qaguetapi».

⁴Qalaxaye Ñim Nataxala' iÿotauga qome na na'atetpi na Israel le'ecpi qataq na Egipto le'ecpi, da yaqto' saishet da ileu ca 'oonolec na na'atetpi na Israel le'ecpi.»

⁵Qataq Ñim Nataxala' ÿauo'o so laloqnec, nache 'enapeco': «Qonte', qaq huetoigui da so'ot de'era».

⁶Qaq so lÿa na'a'q, nache Ñim Nataxala' ÿo'ot de'era. Nache 'enauac so Egipto le'ecpi ileu so na'atetpi, qaq so Israel le'ecpi saishet da huo'o ca 'oonolec so na'atetpi da ileu.

⁷Nache so faraón damaxasoxoneuga da qaimeten so na'atetpi so Israel le'ecpi, nache ÿa'alatec da saishet da huo'o ca 'oonolec da ileu. Qalaxaye ñaqaiyeta ÿataqta qaramchigui añi lquiyaqte, nache saishet da ÿashenec da jec so Israel llalaqpi.

Qaiuaxanaxana so nquesaxa

⁸Nache Ñim Nataxala', 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta': «Qauacoñiÿa qome ca alo, qauachegoxochiÿaigui aca nqatelaxanaxaqui. Ime, nache da Moisés ÿasaxasheguem, ÿauaachigui qome naqa'en ñi faraón.

⁹Qaq que'eca alo nañigui qome na namoxoÿaxa, nache nlaxattelec 'enauac na 'alhua, yaqto' nasheguem na lquesaxa 'enauac na shiÿaxauapi, qataq nam shiguiÿacpi maye hueta'a ne'ena 'alhua Egipto.»

¹⁰Nache so Moisés qataq so Aarón, ÿacoora so alo, ÿachegoxotraigui aso nqatelaxanaxaqui. Ime, nache je'c, nqo'ooreua'a so faraón. Huaña, nache so Moisés ÿasaxasheguem so alo, nache so shiÿaxauapi qataq so shiguiÿacpi ÿataqta imoota na lo'oc na lquesaxa.

¹¹Qaq so 'oiquiaxaipi mashe saishet da dataÿa'aguet so Moisés, cha'aye somayepi nataqa'en imoota na lo'oc na lquesaxa, nache 'eeta'am 'enauac so netaña ye Egipto.

¹²Qalaxaye Ñim Nataxala' ño'otec da ñataqta qaramchigui naqa'en añi lquiyaqte so faraón, da yaqto' saishet da ñoqocha'a so Moisés qataq so Aarón. Qaq ipacchigui dam la'aqtac co'olloxoché 'eetega so Moisés.

Qaiuaxanaxana aso lache

¹³Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés 'eeta': «'Ano'ottasheguem qonte' nte'etom. Ime, qaq 'anqo'oneua'a ñi faraón, nache qonapega, qoneta': Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na hebreopi da la'aqtac, 'eeta': 'Aua'aqta'a qome da jec na ñalamaxatpi, da yaqto' aýem natamnot,

¹⁴cha'aye nagui aýem sauotaique da 'am ñamaxa 'enauac na ihuaxanaxanaxatpi qataq na 'artauapi qataq na 'arhuo' le'ecpi, yaqto' 'am 'auaýateeta da Aýem qaica ca lña sheeta'am 'enauac ana 'alhua.

¹⁵Qaq ñoqo'oye 'am sachaxana da ña'añaxac da 'am seuaxan qataq na 'arhuo' le'ecpi, qami' seroleguete ca napiina, nache ishet da qami' pa'l ana 'alhua.

¹⁶Qalaxaye aýem 'am ñeca'alaxattauec, da yaqto' 'auauaachigui da ña'añaxac, qataq aýem ñauatton 'enauac na huetalec ana 'alhua.

¹⁷Qalaq ñaqaiyeta 'am ña 'anqanaxattac na ñalamaxatpi, qataq saishet da 'auashen da jec.

¹⁸Qaq ñoqo'oye qonte' 'eeta'am nagui, nache ñanacot aca qalota lache maye saishet da ñauanapega da talec 'enauac na Egipto soua hua'au' vi'ie.

¹⁹Qaq ñoqo'oye 'auamexasoxoolec da qaýaýamaxatchiguiñi ca lma' na 'ana'atetpi qataq 'enauac na 'aralamaxat maye huetauga na no'onaxa, cha'aye qom naañi aca lache, nache ñalauat 'enauac na shiýaxauapi qataq na shiguiýacpi maye nasattalec qataq saishet da hueto'ot ca nýec lapo'.»

²⁰Qaq huo'o so ltauapi so faraón so ñi'iña de'era la'aqtac Ñim Nataxala', nache ñauo'o so lma' so l-latacpi qataq so na'atetpi.

²¹Qaq som saishet da 'en naqa'en de'era la'aqtac Ñim Nataxala', nache hua'aqta'a so l-latacpi qataq so na'atetpi da nasattalec.

²²Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Auachaxaasheguemec na 'arhuaq na piguem, yaqto' 'enauac na Egipto talec aca lache, qataq na shiýaxauapi qataq na shiguiýacpi, qataq ana nañiguishecpi maye huetaleguete naua lanaxanaqa'ate na Egipto le'ecpi».

²³Nache so Moisés ñachaxaasheguemec na piguem aso lashelte, nache Ñim Nataxala' namaq so nalataxa, nqashelgaxa qataq aso lache da talec na 'alhua ye Egipto.

²⁴Nache naañi aso lache ñataqta qaica ca loga't, ñalecteguet so nqashelgaxa. Qaq 'enauac da chegoqta'ague ye Egipto, co'ollaq cheta'ague da no'otchiguiñi, ñataqta sa ñauanapega da nache 'eetec da huo'otaq naañi aca qalota lache.

²⁵Nache aso lache ilaxachigui 'enauac som huetalec ye na'alhua na Egipto le'ecpi: ilaxachigui so shiŷaxauapi qataq so shiguiŷacpi qataq 'enauac aso nañiguishepi maye huetaleguete naua nanaxanaqa'ate. Nataqa'en inoxo'n naua lcoue 'enauac aso qo'oipaqqi yem 'alhua Egipto.

²⁶Qaq nachaqyeta ye 'alhua Gosén, maye netalec som Israel le'ecpi da saishet da talec aca 'oonole lache.

²⁷Nache so faraón damaxasoxoneuga so Moisés qataq so Aarón, nache 'enapegalo', 'eeta': «Aŷem ñauattootela't da huo'o da ŷasouaxashet. Qaq damaye maiche ŷasouaxashet qataq na ihuo' le'ecpi, qaq saishet da nacheñi Ñim Nataxala'.

²⁸Qaq cha'aye mashe qalota na nalataxa qataq ana lache maye namaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nagui saishet qome da qami' ñellerañi. Qalaxaye qauŷaxañiŷot qome Ñimaye da qomi' qanqouagaxauñeeleguete, yaqto' qami' sasheetrec da qoqui.»

²⁹Nache so Moisés, 'enapeco': «Qom choche senoxoneueegue da laŷe ne'ena nŷecpi, nache sachaxaayishigue'm naua ihua'q da ñeqouagaxaunot Ñim Nataxala', yaqto' vi'iiguete ana lache qataq na nalataxa, yaqto' 'am 'auaŷateeta da ana 'alhua lalamaqte Ñim Nataxala'.

³⁰Qalaxaye aŷem saŷateeta da 'am qataq na 'artauapi saishet da huo'o ca lcolanaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala'.»

³¹Nache soua nanaqa'ate na lino qataq na cebada ŷataqta nlachiyiñi, cha'aye so cebada mashe huo'o co'ollaxa na ala, qaq na lino qalaxaye ñaq ndotec ana lauoxo.

³²Qalaxaye na trigo qataq na centeno qaica cara, cha'aye saxanaxa da ñaxat.

³³Nache so Moisés co'ollaq mashe inoxoneueegue da laŷe so nŷecpi, co'ollaq mashe ime da detaqtague' so faraón, nache ŷachaxaayishegue'm naua lhua'q da natamnot Ñim Nataxala'. Nache vi'iteguete aso lache, qataq so nalataxa, nataqa'en so auot.

³⁴Qalaxaye so faraón co'ollaq ila'a da vi'iiguete so auot qataq aso lache qataq so nalataxa, nache qaltaq ŷe'eguelaxalec da ŷauo'o da lasouaxashet. Qaq saishet da nachesota somaye da qaramchigui añi lquiyaqte, nataqa'en so ltauapi.

³⁵Nache so faraón qaltaq ŷe'eguelaxalec da qaramchigui añi lquiyaqte, nache qaltaq saishet da ŷashenec da jec so Israel le'ecpi. Qaq ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' co'ollaq 'eetega so Moisés.

Éxodo 10

Qaiuaxanaxana aso shiiquioxoi

- ¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Anqo'oneua'a qome ñi faraón, cha'aye aÿem so'otec ñimaye qataq na ltauapi da ÿataqta qaramchigui, yaqto' sachaxana namayepi da lta'araic ÿo'oxoyec maye ishet da so'ot,
- ²yaqto' 'am ishet da 'aua'aqtaxanem qome ca 'aÿa'alaqpi qataq ca 'arhualpi da Aÿem so'otec na Egipto da lta'araic ÿo'oxoyec, yaqto' qami' qauaÿaañita da aÿem maye Nachaÿem Nataxala'».
- ³Nache so Moisés qataq so Aarón, nqo'ooreua'a so faraón nache 'enapegalo', 'eeta': «Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na hebreopi da la'aqtac, 'eeta': ¿Chaq laguì qaq 'am ishet da 'aÿa'axaañi da 'anapagaqaanaxac? 'Aua'aqta'a qome da jec na ÿalamaxatpi, da yaqto' Aÿem natamnot.
- ⁴Cha'aye qom ñaq queta da 'anqanaxattac da yaqto' saishet da jec namayepi, nache qonte', qaq aÿem ñamaxalec aca shiiquioxoipi na 'ana'alhua.
- ⁵Ime, nache imattalec na 'alhua, ivitta'a da saq yo'oxolec anamaye. Ime, qaq chec nam saq 'amaqtaq lli'ïÿoxot aso lache, nataqa'en chec ana qo'oipaq maye ñaxattaleguete naua nanaxanaqa'ate.
- ⁶ÿataqta nlaqchigui qome na 'arma' lta'araic qataq na lma'pi na 'artauapi qataq 'enauac na lma'pi na Egipto le'ecpi. Damaye ÿataqta sa ÿauanapega so hua'au 'arta'alpi, qataq so 'arapiyelpi se'eso na'a'q co'ollaq ñaq huo'o, choche ivitta'a nagui.» Qaq co'ollaq ime da ltaxaÿaxac so Moisés, nache ncolliñi, nache ca'ai so lma' lta'araic so faraón.
- ⁷Nache so ltauapi so faraón, 'enapeco': «¿Chaq laguio', qaq ÿaxaañi da qomi' sa ÿalemaxa't se'esoua ÿale't? No'on taxa da 'aua'aqta'a da jec yi'ie shiÿaxauapi, da yaqto' natamnot cam Lataxala' maye Natamnaxala'. ¡Peta'a saisheto' da 'auanoma da mashe nlatañi na Egipto!»
- ⁸Nache so faraón qaltaq damaxasoxoneugalo soua Moisés qataq so Aarón. Nache 'enapegalo, 'eeta': «Qaesomiÿa qome, ña qanatamñiÿot cam Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Qalaxaye ñaq aÿem qaua'aqtaxañim ¿chaq negue't qome ca jecpi?»
- ⁹Nache so Moisés, 'enapeco': «Qomye qarÿatac na ñaqqiolec qataq na qarqueroxonecpi, qoyalaqpi, qoyalpi, qataq ana qarelo qaguetapi, huacapi, cha'aye ÿataqta lta'araic da qayo'oxonnataxanaxac da sho'oxorenaq Ñim Nataxala'.»
- ¹⁰Qalaxaye so faraón 'enapegalo' soomaye, 'eeta': «ÿataqta yo'oqtec da qauem dam qoñiitapeguet. ¿Qataq qaupi'itaxañiitega peta'a da qami' hueta'agueta qome Ñim Nataxala'? ¿Qalqo' qaupi'itaxañiitega da qami' sasheetrec, nataqa'en na qaÿa'alquipi?
- ¹¹Cha'aye saishet qome da nache 'eetec de'era. Qami' ÿepi qandoitec qome da qoqui, da yaqto' qanatamñiÿot cam Nataxala', cha'aye nachera dam qoñiitapeguet.» Nache so faraón damaxasoxooleguete da qaÿo'oldauec soomaye.

¹²Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Auachaxaasheguem na 'arhuaq, 'analoqteetelec na Egipto, yaqto' anac aca shiiquioxoipi, yaqto' chec 'enauac ana nañiguishepi na Egipto qataq 'enauac anam lli'iñoqte aso lache.»

¹³Nache so Moisés, ñachaxaasheguem aso lashede, naloqteetelec naqa'en ye Egipto. Nache Ñim Nataxala' anacot so la'at, chegaqa'ague da nala' lliguisheduem, nache anactac se'eso na'a'q qataq imauec so 'oonolec pe. Qaq so lña na'a'q, nache se'eso la'at maye chegaqa'ague da nala' lliguisheduem, anacot aso shiiquioxoipi.

¹⁴Nache 'enauac ye Egipto ñataqta nlaqchigui ana shiiquioxoipi. Soua hua'au' vi'ie ñataqta sa qañauanapega da nache 'eetec de'era, da ñataqta qalota ana shiiquioxoipi, qaq saq 'ena'am se'eso na'a'q.

¹⁵Cha'aye ñataqta nlaqtelec se'eso 'alhua, ivitta'a da saishet da yo'oxolec. Nache ñauta 'enauac ana nañiguishet qataq 'enauac ana nañiguishet ala maye lli'iñoqte aso lache. Ñataqta qaica ca no'onañi nam darala ye Egipto, ivira'a na no'onaxa qataq ana qo'oipaqpi.

¹⁶Nache so faraón sañañaloxon da damaxasoxoneuga so Moisés qataq so Aarón, nache 'enapegalo', 'eeta': «Añem huo'o da ñasouaxashet Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, nataqa'en qami'.

¹⁷Qalaxaye qami' ñachoxonnoto da chaqnatac nagui da añem qauchoxoyiñi souaxat da ñasouaxashet. Qataq añem qanqouagaxauñilec qome da qanqouagaxauñiñot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, da yaqto' nqateguesop añem de'era lhuaxanaxanaxac maye dalaataxanapec.»

¹⁸Nache so Moisés, co'ollaq choche ca'ai so lma' lta'araic so faraón, nache nqouagaxaunot Ñim Nataxala'.

¹⁹Nache Ñim Nataxala' ñashaxanec so la'at, chegaqa'ague naqa'en da avit so la'at lta'araic. Nache ñache naqa'en aso shiiquioxoipi, ñasaxangui aso auaxai togaxarai. Nache saishet da no'onañi naqa'en aca 'oonole shiiquioxoi 'enauac ye Egipto.

²⁰Qalaxaye Ñim Nataxala', ño'otec so faraón da qaltaq qaramchigui naqa'en añi lquiyaqte da saishet da ñashenec so Israel le'ecpi.

Qaiuaxanaxana so napalaxa

²¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Auachaxaasheguemec qome na 'arhuaq na piguem, yaqto' huo'o ca napalaxa lta'araic 'enauac na Egipto, ivitta'a qome da choche qaipottapeecra'.»

²²Nache so Moisés ñachaxaasheguemec na lhuac na piguem. Nache ivi' soua tres na'axa'te da huo'o so napalaxa lta'araic 'enauac ye Egipto.

²³Nache ivittrec se'esoua na'axa'te da qaica ca ishet da ila'a ca lauoreua, nataqa'en qaica ca ishet da iraxan ca lma'. Qalaxaye 'enauac na lma'pi so Israel le'ecpi yo'oqchiguiñi.

²⁴Nache so faraón damaxasoxoneuga so Moisés, nache 'enapega, 'eeta': «Qauesomiya qome qanatamniyot cam Nataxala', qauaviqui qome nataqa'en na qa'ya'alquipi, qalaxaye qaucotañi qome ana qareloi qaguetapi qataq ana huacapi».

²⁵Qalaxaye so Moisés 'enapeco': «'A'i, 'am qome qomi' 'a'ya'anema ca shiguiyacpi, da yaqto' savigaxataq da sauqo'o qarachetaqtaxanaqte da sanaqot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.

²⁶Nataqa'en sachoq qome 'enauac ana qarelopi. Saishet da no'onañi ca 'oonolec shiguiyac, cha'aye namayepi huo'o qome ca saconaxaua'a, da yaqto' sho'oxorenaq Ñim Nataxala'. Qaq yhoqo'oye nagui da saxanaxa da sevitaxa ca ñeqo'onaqtega, qaq saxanaxa da sa'yaanaq ca seuenaq da yaqto' sho'oxorenaq Ñim Nataxala'.

²⁷Qalaxaye Ñim Nataxala' yho'otec so faraón da yataqta qaramchigui añi lquiyaqte, da yaqto' saishet da yashenec somayepi.

²⁸So faraón nataqa'en 'enapego' so Moisés, 'eeta': «A'ym qoca'ai, qaq nache tachiguiña da a'ym 'anaua'a. Cha'aye ca na'a'q qom qaltaq a'ym 'auanaua'a, nache 'aleu qome».

²⁹Nache so Moisés 'enapeco': «Aja', ya'ymaqchiguiñi da 'ara'aqtac. Nagui nache tachiguiña da sa 'am ñauane'».

Éxodo 11

Qa'ya'axata'a da l-leuaxa so na'auaxanec ñalaqpi

¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «A'ym ñaq shecto'ot da qaltaq ñanacot qome ca lya seuaxanec ñi faraón qataq 'enauac na Egipto le'ecpi. Qaq qom ime camaye, nache ñi faraón qami' yasheetrec, qalaxaye saishet da choche qami' yasheetrec, chaqrata da ñimaye yataqta qami' yho'oldauec qome.

²Qalaxaye nagui qonapega na Israel le'ecpi nam yalleppi qataq na 'alpi, da i'xanot na lauoreuapi yalleppi huo'otaq na 'alpi da i'xanaique na nogoxoshet maye chegaqigui na lcat plata qataq oro.»

³Nache Ñim Nataxala' yanem da so Egipto le'ecpi yataqta huo'o da lqouagaxa so Israel le'ecpi. Nataqa'en so ltauapi so faraón yataqta sa latetapec so Moisés, 'eeta'am naqa'en ca yale maye huo'o naq 'enec, nache 'eeta'am nataqa'en da lhuennataxac 'enauac so Egipto le'ecpi.

⁴Nache so Moisés 'enapega so faraón, 'eeta': «Ñim Nataxala' 'eeta' da la'aqtac, qom laiñi na pe, nache a'ym sequeulec 'enauac na Egipto.

⁵Nache ileu qome na la'auaxanec llalec na Egipto le'ecpi, ivira'a ñi la'auaxanec llalec ñi faraón ñim netagui da no'onataxanaxac, ivira'a nataqa'en nam la'auaxanec llalec ana nlatapi maye lo'o ana namaicnaxanaqte coma'. Nataqa'en ileu na la'auaxanec llalec na shiguiyacpi.

⁶Nache imauec qome na Egipto huo'o ca na'alaxac. Damaye ÿataqta sa qaŷauanapega qataq sa lŷa qome da qaltaq qanauane'. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁷Qataq yaqto' qami' ishet da qauaŷaañita da Ñim Nataxala' ÿataqta iŷotauga na Egipto le'ecpi qataq na Israel le'ecpi, qaq saishet qome da huo'o ca 'oonolec pioq da ito'oguet ca shiŷaxaua na Israel le'ecpi, huo'otaq ca shiguiŷac.

⁸Huaña qome, nache aŷem naŷa 'enauac ne'ena 'artauapi, nache ŷa'alyiñi naua l-llecte da aŷem iŷaxanot, 'eeta': Qoqui qome, 'am qataq 'enauac nam shiŷaxauapi maye 'am quetague', huaña qome nache ishet da ashec.» Nache ÿataqta dalemata so Moisés co'ollaq ca'ai so faraón.

⁹Qaq co'ollaq ime, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «Ñi faraón ÿataqta saishet da qami' ŷoqocha'alo, qalaxaye yaqto' nquictec da ŷo'oxoyec souaxat da so'otec na Egipto».

¹⁰Nache so Moisés qataq so Aarón, ŷo'o't 'enauac de'era ño'oxoyec, ŷauaachigui naqa'en so faraón, qalaxaye so faraón saishet da ŷashen da ca'ai ye Egipto so Israel le'ecpi, cha'aye Ñim Nataxala' nache 'ena'ac da somaye ÿataqta qaramchigui aña lquiyaqte.

Éxodo 12

So Lapascua

¹Nache Ñim Nataxala', detaxaŷapegue' so Moisés qataq so Aarón co'ollaq huaña ye Egipto, nache 'enapegalo', 'eeta':

²«Ne'ena ca'agoxoic nachena qome na huo'o naq 'enec qanqa'eñi, qataq nachena na la'auaxanec ca'agoxoic na vi'i.

³Qaq qonapega qome 'enauac na Israel le'ecpi, qoneta': Qom ivireuga ca na'a'q diez ne'ena ca'agoxoic, nache ñi 'oonolec nta'a da qoñiita, huaxaiguet ca llalaqpi, nache ŷaconeua'a ca 'oonolec qagueta llalec.

⁴Qalaxaye ca 'oonolec da qoñiita da saq 'amaqtaq ca llalaqpi, da huo'otaq sa nalo'oguet da chec ca 'oonolec qagueta llalec, nache camaye no'on da lquia'axaua ca lauoreua, qaq naloqteeta'ai' ca lcata camayepi, qataq ÿataqta ca nalota'ai' da chec ñi 'oonolec.

⁵Qaq que'eca shiguiŷac, camaye ŷale qataq ivi' qome ca 'oonolec vi'i, qataq ÿataqta qaica ca lque'emaxa, qagueta huo'otaq quetaq.

⁶Nache qaŷaŷamaxat que'eca shiguiŷac, nato' qom ivireuga ca na'a'q catorce ne'ena ca'agoxoic. Nache 'enauac na Israel le'ecpi ñi 'oonolec huaxaiguet ca llalaqpi, nache ŷalauat qom mashe napalchiguiñi.

⁷Qaq qom ime, nache qauacoñiña ca ltago'q que'eca qagueta llalec, nache qaua'amiñi' 'enauaque naua laso'omi que'eca nñec maye huaña da qanallec que'eca qagueta llalec.

⁸Nache que'eca pe, qollequi ca nauoc lapat, qañalecneguet ana huoue maye ñe'eua qanqoñen qataq ana nauole 'ayiiña maye sa qañauo'o aca lalegue na ñasheeraxachigui.

⁹Qaq saishet qome da qollequi ca lañe da ñaq tocchigui, huo'otaq ca qoñatauac. Qaq ima ca shiguiñac, lqaic, lapia'ate, qataq na lauel le'ec, namayepi qañauotta.

¹⁰Qaq saishet qome da huo'o ca qano'onaxatañi da tañagui ca lña na'a'q. Da huo'otaq huo'o ca no'onañi, nache camaye qañavigaxat, qañasaxangui ca norec.

¹¹Qaq 'era da qoñiitec da qollequi ca qagueta llalec, qaq ñataqta qansauachiita, qataq qaña'añiiyiñi naua qarapela'achilli', qataq qanasoqoita'alo naua qarashelchilli', qaq ñataqta qanqui'imiigue, cha'aye de'era lapascua lalamaxat Ñim Nataxala'.

¹²Qaq que'eca pe nache Añem ñanaguelec 'enauac na Egipto. Nache saluat 'enauac na la'auaxanec llalec na Egipto le'ecpi, nataqa'en nam la'auaxanec llalec na na'atetpi. Qataq sauo'o da nhuaxanaguec 'enauac na l-latacpi na Egipto le'ecpi. Añem Nataxala', 'era da ña'aqtac.

¹³Qaq que'eca ltago'q nacheqa qome ca la'anaxat naua qarma'achilli' maye qoñiitaigui. Qaq yaqto' qom añem saluat na Egipto le'ecpi, nache qaica ca 'oonolec da qoñiita da ileu. Cha'aye da sela'a ca ntago'q, nache añem sapactauec.

¹⁴Qaq que'eca na'a'q, nache qami' saishet da qaucoviña'ai da qauo'oche ca ñataqta lta'araic qayo'oxonnataxanaxaqui da qavio'oxoyiñi Nam Nataxala'. Qaq damaye nache qalapaxañi namaxasoxonaxac da nache 'eetai' qome da ivireuga ye laloxoqui nache qami' qavi'iguelaqailec da qauo'oche, qataq nache 'ena'am qome ca qaña'alquipi.

¹⁵Qaq siete na'axa'te qome da qollequiitac ana nauole 'ayiiña maye sa qañauo'o anam lalegue maye ñasheeraxachigui. Qaq ñoqo'oye que'eca la'auaxanec na'a'q nache saishet da huo'otaq 'auañamaxattac nam lalegue maye ñasheeraxachigui na ndaqñiguishac 'ayiiña que'eca 'arma'. Cha'aye da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da huo'otaq chec aca nauole 'ayiiña maye qañauo'o aca lalegue maye ñasheeraxachigui que'eca siete na'axa'te, nache camaye qaño'orauec da yaqto' saishet da ñalegoigui na Israel le'ecpi.

¹⁶Qaq que'eca la'auaxanec na'a'q qataq nache 'ena'am ca pa'atec na'a'q qom mashe ivi' caua siete na'axa'te, nache huetoigui da qaño'ot ca lta'araic naponaxac da qavio'oxonnataxani. Nache que'eca na'axa'te qaica ca ishet da do'onataxan. Nachaqrata da iqataxaatai' ca aloq ñi 'oonolec.

¹⁷Qaq qami' qauo'oche qome ca qayo'oxonnataxanaxaqui que'eca na'a'q maye huetoigui da qanallec ana nauole 'ayiiña maye sa qañauo'o ana lalecte, cha'aye

que'eca na'a'q huetoigui da qami' ñeqateeguesopa na Egipto. Qaq damaye nache qalapaxañi namaxasoxonaxac da nache 'eetai' qome da ivireuga ye laloxoqui nache qami' qavi'iguelaqailec da qauo'oche, qaq nache 'ena'am qome ca qaña'alquipi.

¹⁸Qaq qollequi qome aca nauole 'ayiiña maye qaca aca lalecte ca avit que'eca na'a'q catorce ne'ena la'auaxanec naua ca'agoxoiqa, choche ivitta'a ca avit ca na'a'q veintiuno ne'ena ca'agoxoic.

¹⁹Qaq saishet qome da huo'o ca ñaŷamaxattac aca lalecnaxanaqte que'ecaue siete na'axa'te. Cha'aye da huo'otaq huo'o ca chec aca nauole 'ayiiña maye huo'o ana lalegue, nache camaye qaño'orauec da yaqto' saishet da ñalegoigui na Israel le'ecpi, na'aictaxa camaye da huo'otaq nachena na Israel le'ecpi, huo'otaq ca choche chegaqauec.

²⁰Qaq ñoqo'oye saishet qome da qollequi ca huo'o ana lalegue maye ñasheeraxachigui. Na'aictaxa cam qapa'aita'ague, qalaxaye qollequi aca nauole 'ayiiña maye qaca aca lalecte maye ñasheeraxachigui.»

²¹Nache so Moisés damaxasoxoolec da qaiŷaxaneuga 'enauac so lqueroxonecpi so Israel le'ecpi, nache 'enapega, 'eeta': «Qauesomiña qome, qauacoñiua'a ca qagueta llalec. Ime, qaq qauallauache, yaqto' ñi 'oonolec da qoñiita qataq ca llalaqpi ño'ot ca lquia'axac da yo'oxonnataxan.

²²Qaq ca ltago'q huo'o ca qauachiŷangui laŷe'. Ime, qaq qauacoñiña aca naqtole hisopo, nache qa'ailchiingui ca ntago'q, nache qaua'amiñi' 'enauaque caua laso'omi ca ñŷec. Qaq saishet qome da huo'o ca pa'auac da qoñiita qom saxanaxa da yo'oxoñi.

²³Yaqto' Ñim Nataxala' qom anac da ñalauat na Egipto le'ecpi, nache da ilalec ca ntago'q naua laso'omi, nache napactalec que'eca ñŷec. Qaq saishet da ñasheetem da inoxoneuo ca nleuaxa naua qarma'achilli'.

²⁴Qaq de'era ña'aqtac, ñataqta qaualaqailec qome, nache 'ena'am ca qaña'alquipi. Qaq de'era namaxasoxonaxac, nache 'eetai' qome qauo'ocheetac.

²⁵Qaq qom mashe qaunoxoñiua'a yi'iyē 'alhua maye qami' ñachaxanapeguema co'olloxocheye da qami' ñanema Ñim Nataxala', nache qoquiitot qome da qauo'ocheetac de'era qarquia'axaqui da qavio'oxonnataxani.

²⁶Qaq qom qami' ina't ca qaña'alquipi da 'eeta': «¿Negue't cam naigui de'era qarquia'axaqui?»

²⁷Nache qami' qoñiita' qome: Ñi'iñi shiguiŷac maye qaŷalauat da qanallec naigui da qaño'oxoren Ñim Nataxala'. Cha'aye Ñimaye co'ollaq ñalauat so Egipto le'ecpi, nache napactaleguete naua lma'ate so Israel le'ecpi maye netaña ye Egipto, qaq 'era da 'eetec co'ollaq nca'alaxatec na qoyalaqpi.» Nache na Israel le'ecpi ña'alyiñi co'ollaxa naua l-lecte da yo'oxonnataxan.

²⁸Ime, nache jec somayepi da ño'ot 'enauac nam la'aqtac Ñim Nataxala' maye ñamaxaleguete so Moisés qataq so Aarón.

Da l-leuaxa so na'auaxanec ñalaqpi ye Egipto

²⁹Qaq co'ollaq mashe laiñi so pe, nache Ñim Nataxala' ñalauat 'enauac so la'auaxanec llalec so Egipto le'ecpi, nataqa'en so la'auaxanec llalec so faraón maye taña'a da nta'a, qataq so la'auaxanec llalec so ncoñeteguishecpi, nataqa'en so la'auaxanec llalec so shiguiñacpi.

³⁰Nache so faraón qataq so ltauapi qataq 'enauac so Egipto le'ecpi ñisheguem se'eso pe, nache ñataqta lta'araic da la'alaxac, souaxat da nqui'ic 'enauac ye Egipto. Cha'aye qaica ca ñyec da huo'otaq saqca ca leuaxaic.

³¹Nache so faraón damaxasoxoneuga so Moisés qataq so Aarón, qaq nacheso se'eso pe da 'enapegalo, 'eeta': «Qauesomiña qome, qoqui, qoquiña'ai na ihuo' le'ecpi, qami' qataq 'enauac na Israel le'ecpi. Qanqo'oñiña da qanatamñiñot cam Nataxala', qauo'oche qome dam qauquiquitegueua'a.

³²Qauache nataqa'en ana qareloi qaguetapi qataq ana huacapi maye qauquiquitegueua'a. Nache qoqui da yaqto' qanqouagaxauñiñot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da añem qanqouagaxauñiilec».

³³Nache so Egipto le'ecpi ñataqta iñalaqchet so Israel le'ecpi da sanañaloxon da ca'ai naqa'en yi'ie 'alhua, cha'aye tatapigui lauel da 'enauac nmichiguiñi da ileu.

³⁴Nache so Israel le'ecpi ñacoosop na ldaqñiguishec 'ayiiña maye saxanaxa da huo'o aca lalecte ñasheeraxachigui, nache lpataxanoiguiilo naua alogo. Ime, nache ñasaxaleguete naua lallaco.

³⁵Qaq somayepi ipactelec da la'aqtac so Moisés, da iñaxanot na Egipto le'ecpi, iñaxanaique na nogoxoshet maye chegaqigui na lcat oro, plata qataq na nogoxot maye ñataqta no'on.

³⁶Nache Ñim Nataxala' ño'otec so Egipto le'ecpi da ñanem 'enauac nam iñaxanaique so Israel le'ecpi. Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so Israel le'ecpi da ñataqta nhuotta so Egipto le'ecpi.

So Israel le'ecpi ca'ai ye Egipto

³⁷Nache so Israel le'ecpi ca'ai ye Ramesés, tateuga ye Sucot. Somayepi huac da ivi' saiscientos mil ñalleppi, ndotec so mashe ishet da taigui na huataxanaq, qaq saishet da qanaloqneuo so 'alpi qataq so ñaqpiolec.

³⁸Nache somayepi ñataqta qalota so lñatec ñotta'a't shiñaxauapi. Nataqa'en ñataqta qalota aso qaguetapi qataq aso huacapi.

³⁹Qaq souaxat da qaica ca ldaq' da ñaqataxanai' ca aloq somayepi, cha'aye so Egipto le'ecpi ñataqta ño'orauec da ca'ai naqa'en yi'ie 'alhua, nache ño'ot aso lauole na ndaqñiguishec 'ayiiña maye qaca aca lalecte maye ñasheeraxachigui ñachegoxotta'a ye Egipto.

⁴⁰So Israel le'ecpi ivi' soua cuatrocientos treinta vi'ie da netaña ye Egipto,

⁴¹qaq co'ollaq mashe inoxoorec se'esoua cuatrocientos treinta vi'ie, nache 'enauac se'eso nalleppi Ñim Nataxala' ca'ai yi'ie 'alhua.

⁴²Qaq se'eso pe co'ollaq Ñim Nataxala' nqateeguesop ye Egipto somayepi, nache ñataqta nauaatalec. Qaq se'eso pe ñataqta lalamaxat Ñim Nataxala' da qaño'oxoren. Ñoqo'oye so Israel le'ecpi ñataqta qaica ca do'oche se'eso pe. Qaq damaye nache 'eetai' qome da chochaq tatec da qaño'ottac.

Nam qalapaxaÑi lataxacpi so Lapascua

⁴³Qaq Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta': «'Era qome da lataxac ca lapascua: Ca choche chegaqauec saishet qome da chec ca qagueta llalec maye qañalauat da qanallec,

⁴⁴qalaxaye ca nlatac maye nsheenaxanaxat, camaye ishet da deque'e, qom huo'otaq mashe qañauo'o ca na'anaxat na lo'oc.

⁴⁵Qaq ca choche chegaqauec qataq ca choche qaisheetetac, saishet da chec que'eca qagueta llalec.

⁴⁶Qaq camaye da qanallec, qalaq huaña ca 'oonolec nñec. Qataq saishet da huo'o ca qaicolaxatec lañe que'eca lapat, nache qairoua'a ca lña nñec. Qataq saishet da qainoxo'n naua lpi'ineqa.

⁴⁷Qaq 'enauac qome na Israel le'ecpi da ño'ot damaye.

⁴⁸Qaq que'eca shiñaxaua maye chegaqauec, camaye da nshetaique da dequi'iyapegueuo da ño'oxoren Ñim Nataxala', qaq no'on da qaña'auaxaÑi da qañauo'o ca na'anaxat na lo'oc 'enauac ca llalaqpi ñalleppi. Qaq da ime, nache camaye ishet da dequi'iyapegueuo. Cha'aye camaye 'eeta'am ca maiche lañoqo' que'eca 'alhua. Qalaxaye que'eca qaica ca na'anaxat, saishet da chec que'eca qagueta llalec.

⁴⁹Qaq de'era qalapaxaÑi lataxac nachera da qaño'otec qome ca maiche lañoqo' ne'ena 'alhua qataq ca choche chegaqauec da qami' netaiguilo.»

⁵⁰Nache 'enauac so Israel le'ecpi da ño'ot 'enauac nam la'aqtacpi Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés qataq so Aarón.

⁵¹Qaq nache huetoigui se'eso na'a'q da Ñim Nataxala' nqateeguesop ye Egipto so alleppi Israel le'ecpi.

Éxodo 13

Qoñanot Ñim Nataxala' so na'auaxanec ñalaqpi

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Aÿem qaÿa'añiÿot qome na la'auaxanec qaÿa'alquipi, cha'aye 'enauac na la'auaxanec llalaqpi na Israel le'ecpi, namaye 'enauac ñalamaxatpi, nache 'ena'am na la'auaxanec llalec na shiguiÿacpi».

³Nache so Moisés 'enapega na shiÿaxauapi, 'eeta': «Qauennachiÿa'a qome ne'ena na'a'q maye huetoigui da Ñim Nataxala' qami' iroleguete da Ita'araic la'añaxac da qami' nqateeguesopa ye Egipto, yem qoñiitaña co'ollaxa da choche qami' nlataga. Qaq ñoqo'oye nagui saishet qome da qollequi aca nauole 'ayiiña maye huo'o ana lalecte maye ñasheeraxachigui.

⁴Qami' qaunoxoñiuec ne'ena na'a'q maye huetoigui na ca'agoxoic le'enaxat Abib.

⁵Qaq nachena ne'ena ca'agoxoic huetoigui da qami' qauo'oche ca qayo'oxonnataxanaxaqui, qom mashe ime da qami' inoxonaqcheteua'alo ye 'alhua Ñim Nataxala', yem 'alhua maye huaña da qaica ca qoue na nallec, yem na'alhua na Canaán le'ecpi, hitiitapi, amorreopi, heveopi qataq na jebuseopi. Nache ye yem ñachaxanapeguem co'ollaxa soua hua'au' qarta'alli' da ñauotaique da qarmaye.

⁶Qaq ivi' qome naua siete na'axa'te da qollequiitac aca nauole 'ayiiña maye sa qaÿauo'o ana lalecte maye ñasheeraxachigui. Qaq ca pa'atec na'a'q que'ecaua na'axa'te, nache qauo'oche ca qayo'oxonnataxanaxaqui da qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala'.

⁷Qaq ivittrec qome que'ecaua siete na'axa'te da qollequiitac ana nauole 'ayiiña maye sa qaÿauo'o aca lalecte maye ñasheeraxachigui, qaq saishet qome da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da ñaÿamaxattac ca ñasheeraxachigui na ndaqñiguishec qataq aca nauole maye lalague namaye, 'enauac na netalec que'eca 'alhua.

⁸Nache que'eca na'a'q qami' qome qaua'axacheetapeguem ca qaÿa'alquipi, qoñiita': De'era qaÿo'ot nagui, nachera da qomi' 'eeteque Ñim Nataxala' co'ollaq qolqa'ai naqa'en ye Egipto.

⁹Qaq damaye 'eeta'am qome ca yo'oqchigui la'anaxat na qarhuaqai huo'otaq na qaratapi, yaqto' da huo'otaq qautaqaitac, qalaq nache 'eetai' da qauennacheetapega da lqataxac Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye nacheñi ñi qami' nqateeguesopa ye Egipto co'ollaq qami' iroleguete da Ita'araic la'añaxac.

¹⁰Qaq ñoqo'oye da ivireuga ca laloxoqui de'era nquia'axac, nache qaltaq qauo'oche, qaq nache qoquiito'ot 'enauaque naua vi'ie.

¹¹Ñim Nataxala' qom mashe qami' ñanaleguete yem na'alhua na Canaán le'ecpi qom ipactelec dam la'aqtac maye qami' ñanema co'ollaxa qataq soua hua'au' qarta'alli', qaq qom mashe ime da qami' ñanema que'eca 'alhua,

¹²nache qami' qaÿa'añiÿot qome Ñim Nataxala' 'enauac na la'auaxanec qaÿa'alquipi ñalleppi, nataqa'en 'enauac na la'auaxanec llalec ñale nam qareloipi, cha'aye 'enauac namayepi lalamaxat Ñim Nataxala'.

¹³Qalaxaye ca la'auaxanec llalec aca 'ashena, camaye nmeneguet qanqoñen ca qagueta llalec, qaq da saishet da nmeneguet qanqoñen ca qagueta llalec da qoñaneuo, nache que'eca 'ashena llalec qainoxon na lqosot. Nataqa'en qauauo'oi aca qarachetaqtaxanaqche da nmeneguet ñi 'oonolec ca la'auaxanec ca qaña'alquipi.

¹⁴Qaq cam na'a'q da qami' ina't ca qaña'alqui da 'eeta': ¿Negue't ca naigui de'era?, nache qoñiita' qome: Ñim Nataxala' do'onataxana da lta'araic la'añaxac co'ollaq qomi' nqateeguesopa ye Egipto, cha'aye co'ollaq sonaqaña yi'ie 'alhua nache choche qomi' nlataqa.

¹⁵Qataq so faraón ñataqta qaramchigui añi lquiyaqte da saishet da qomi' ñaxaarec, qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala' ñalauat so la'auaxanec llalec ñi 'oonolec so Egipto le'ecpi qataq 'enauac so la'auaxanec llalec so shiguiyacpi. Qaq ñoqo'oye qomi' sanaqot Ñim Nataxala' nam qara'auaxanec qoyalec ñale, qataq ana qarachetaqtaxanaqte maye nmeneguet namayepi.

¹⁶Qaq ñoqo'oye damaye 'eeta'am ca la'anaxat na qarhuaq, huo'otaq na qaratap, qaq damaye naigui da seuennaqte da Ñim Nataxala' nacheñi ñi qomi' nqateeguesopa ye Egipto co'ollaq do'onataxana da lta'araic la'añaxac».

So lo'oc lta'araic qataq so norec

¹⁷Qaq so faraón co'ollaq ñasheetem da jec so Israel le'ecpi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ñauecteuga so nqa'aic maye taalec ye na'alhua so filisteopi som sa qañalec nqa'aic, cha'aye Ñimaye tachigui lauel da so Israel le'ecpi saishet da deloqui da huo'otaq qailoquixan, qaq sa iuena'a da huo'o da ntogotaxac nache saqalaq da ñe'eguelaxa ye Egipto.

¹⁸Qaq ñoqo'oye Ñimaye quetegue naqa'en somayepi so nqa'aic maye taalec ye toolec 'alhua som tataxaama aso Auaxai Togaxarai. Nache co'ollaq jec so Israel le'ecpi, nache naloichiguiñi 'eeta'am na alleppi.

¹⁹Qaq so Moisés, nataqa'en ñache' soua lpi'ineqa so José, cha'aye so José 'enapega co'ollaxa so Israel le'ecpi da ipactelec so ñan la'aqtac da nache 'eetec de'era. Qaq 'enapeco' da la'aqtac: «Ñoqta 'eesa qome da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' itaua'n, qaq qom ivita da ipacchigui damaxa, nache qami', qauache' qome naua ipi'ineqa».

²⁰Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq ca'ai ye Sucot, nache qaltaq hua'a ye Etam, yem chegoqchiguiña ye toolec 'alhua.

²¹Qaq Ñim Nataxala' nnaictague' somayepi, ye na'a'q quetaigui so lo'oc da ñachaxaata'ague na llec somayepi, qaq ye pe qalaq quetaigui so norec le'eraxa, da yaqto' icoñattalec somayepi. Qaq ñoqo'oye somayepi ishet da queta ye na'a'q qataq ye pe.

²²Qaq se'eso lo'oc lta'araic nache hua'auta'ague naxa na llec somayepi ye na'a'q, qaq ye pe, qalaq nacheso se'eso lo'oc da 'ettaigui nache icoñattalec somayepi.

Éxodo 14

So Israel le'ecpi ña'axasoxoolec aso Auaxai Togaxarai

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi da ñe'eguelaq, ime nache hua'a qome ye datatta ye Pi Ajirot maye vichiguinguilo yeua Migdol qataq aso auaxai. Qaq nache hua'a qome ye loigue aso auaxai, yem datatta ye Baal Sefón.

³Yaqto' ñi faraón 'eeta' qome da lhuennataxa: «So Israel le'ecpi sa ña'ayaten ca dataigue. Choche nsomaxaatapigui' ye toolec 'alhua».

⁴Qaq a'em so'ot qome da ñataqta qaramchigui añi lquiyaqte ñi faraón, da yaqto' qami' ncaaleguete. Huaña qome, nache sachaxana ñimaye da ña'añaxac qataq 'enauac na nalleppi. Yaqto' na Egipto le'ecpi ña'ayateeta da a'em Nacha'em Nataxala'.» Qaq so Israel le'ecpi nache ño'ot co'ollaxa de'era.

⁵Qaq so nta'a ye Egipto co'ollaq ña'ayaten da so Israel le'ecpi no'otauec, nache somaye qataq so nalleppi huo'o da ntogotaxac souaxat somayepi, nache 'enapeco': «¿Chaq ta'ainco' da sashenaqtec dajec so Israel le'ecpi, da yaqto' ñaxaani da qomi' do'onataxaatacoto?»

⁶Nache somaye sañañaloxon da damaxasoxoolec da qaiqataxanai' aso nalaataxaqui naigona. Ime, nache ñauec so nalleppi.

⁷Nache ñauec aso seiscientos aso ñataqta no'on naigona, qataq 'enauac asom la'yepi naigonapi ye Egipto, qaq añi 'oonole asomayepi nache ñinguigui ñi 'oonolec naigona lo'o.

⁸Nache Ñim Nataxala', ñanem da ñataqta qaramchigui añi lquiyaqte so faraón da yaqto' icaalec so Israel le'ecpi, na'aictaxa da ñataqta lta'araic da qairolec na'añaxac somayepi da yaqto' ishet da huenoxonec.

⁹Nache 'enauac so alleppi Egipto le'ecpi ñinguigui aso naigonapi qataq nelec so caipi da icaalec so Israel le'ecpi. Nache iviralec co'ollaq ñaq hueta'a so loigue aso auaxai, yem saqañapeque ye Pi Ajirot qataq datatta ye Baal Sefón.

¹⁰Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq ñauaateguet so faraón qataq so Egipto le'ecpi da mashe sa qañapeque, nache ñataqta huo'o da lcolanaxa. Huaña nache iñaxanot Ñim Nataxala' da itauan.

¹¹Nache somayepi 'enapega so Moisés, 'eeta': «¿Peta'a saqaco' aca huachiquipi ye Egipto, yem qomi' 'anqateeguesopa da qomi' 'anauegalo na toolec 'alhua da qarleuqa'? ¿Ta'ainco' da qomi' 'auo'oteque de'era? ¿Ta'ainco' ye qomi' 'anqateeguesopa ye Egipto?»

¹²Mashe 'am shenaqtega mque' co'ollaq ñaq souaqta'a ye Egipto shenaqta'. ¡Ña qomi' 'aua'aqta'alo da so'onataxanaqtacot na Egipto le'ecpi! ¡Cha'aye no'on ctaxa da choche qomi' l-lataqa yemayepi, qaq saq 'ena'am da choche ñanaxauga na toolec 'alhua da qarleuqa'!»

¹³Qalaxaye so Moisés 'enapeco': «Saishet qome da qayi'i. Nache qoñiitai', yaqto' qauauañiichigui da 'eetec Ñim Nataxala' da qami' nca'alaxatrec ne'ena na'a'q, cha'aye ne'ena Egipto le'ecpi maye qauloita'aguet, ne'ena na'a'q nache tachiguiña da saishet da qaltaq qanauañi'.

¹⁴Qaq qami' qavi'imaqaitac qome, cha'aye Ñim Nataxala' maiche qami' delocleguete.»

¹⁵Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': ¿Ta'ainco' da aÿem 'auñaxaatacot da 'am setauan? ¡Qonapega qome na Israel le'ecpi da jec, nqauasheguem!

¹⁶Qaq 'am 'auachaxaasheguem qome ana 'arashelte, 'analoqteetelec ana auaxai, nache 'auñorecache na 'etaxat, dos 'anqa'en naua lpa'axaco, yaqto' na Israel le'ecpi daqatqegue ca llec da taitague da le'ego.

¹⁷Qaq aÿem sanem qome na Egipto le'ecpi da ñataqta qaramchigui ye lauel, da yaqto' qami' icaaleguete, cha'aye nache chegoqchigui na faraón, qataq 'enauac na nalleppi maye netangui ana naigonapi, qataq na netalec na caipi da sachaxan da ña'añaxac.

¹⁸Qaq qom mashe ime, da sachegoxotchigui na faraón, qataq 'enauac ana naigonapi, qataq na caipi da sachaxan da ña'añaxac, huaña qome nache na Egipto le'ecpi ñaÿateeta da Aÿem Nachaÿem Nataxala'.

¹⁹Huaña, nache so lamaxashec piguem le'ec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq so lo'oc lta'araic maye hua'auta'ague naxa da llec so Israel le'ecpi, soomaye pa'aregue da l-laq somayepi.

²⁰Nache se'eso lo'oc lta'araic pa'aÿangui na laiñi da pa'aÿa'aguet so nalleppi so Egipto le'ecpi, qataq so Israel le'ecpi. Nache se'eso lo'oc napalñi naqa'en so hueta'a so Egipto le'ecpi, qaq so Israel le'ecpi qalaq yo'oqtelec naqa'en. Qaq ñoqo'oye imauec se'eso pe so Egipto le'ecpi saishet da ivi' so Israel le'ecpi.

²¹Nache so Moisés ñachaxaasheguem na lhuaq, naloqteetelec aso auaxai, nache Ñim Nataxala', anacot so la'at lta'araic maye chegaqa'ague da nala' lliguisheguem, da ñasheerelec aso auaxai imauec se'eso pe. Huaña, nache ñauategue se'eso ñegueta, deqaqattague naqa'en.

²²Nache so Israel le'ecpi ña'axasoxoolec aso auaxai, daqaqattague so llec, cha'aye so 'etaxat dos soua lpa'axaco, choche nachaañi 'eco' ca npaqtaxanaxat, so laÿe pa'aigue da aloic, qaq so lña laÿe pa'aigue da ne'emaq.

²³Nache 'enauac se'eso decanaxaatacpi maye ñauota'a aso naigonapi, maye nalleppi so faraón qataq so netalec na caipi mashe iviraxaama na laiñi aso auaxai da icaatalec somayepi.

²⁴Qaq co'ollaq mashe sa qaŷa'aguet so na'a'q, nache Ñim Nataxala', maye huetaigui so lo'oc lta'araic qataq so norec, namataña so alleppi Egipto le'ecpi, nache ŷami' somayepi da maiche lliŷa't souaxat da lcolanaxa,

²⁵qataq na'aqche't naua lasaxanna aso nnotaxaquipi, huaña nache nqalaatapigui' da jec. Nache somayepi 'enapeco' da la'aqtac: «Sataxaueeguesop qome na Israel le'ecpi. Cha'aye Ñim Nataxala', ye deloclec namayepi da qomi' deloguito».

²⁶Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Auachaxaasheguem qome na 'arhuaq, 'analoqteetelec ana auaxai, yaqto' ŷe'eguelaxa't na 'etaxat, nache ŷapolec qome na Egipto le'ecpi qataq 'enauac ana naigonapi qataq na caipi».

²⁷Nache so Moisés ŷachaxaasheguem na lhuaq, naloqteetelec aso auaxai. Qaq co'ollaq yaqta'a da yo'oxoñi, nache qaltaq ŷe'eguelaxa't so 'etaxat aso auaxai. Nache so Egipto le'ecpi co'ollaq huotaïque da datauec, nache ŷe'egueneguet so 'etaxat. Qaq 'era da 'eetec Ñim Nataxala' co'ollaq iyiiñi naqa'en somayepi.

²⁸Qaq co'ollaq qaltaq ŷe'eguelaxa't so 'etaxat aso auaxai, nache imoolec aso naigonapi, caipi, qataq 'enauac so nalleppi so faraón maye tangui aso auaxai da icaatac so Israel le'ecpi. Nache somayepi qaica da 'oonolec ca no'onañi da nca'altauec.

²⁹Qalaxaye na Israel le'ecpi ŷa'axasoxoota aso auaxai daqaqattague so llegueta, so 'etaxat qalaq choche nachaañi dos soua lpa'axaco, 'eco' npaqtanaxaxat, so laŷe pa'aigue da aloic qaq so lŷa laŷe, pa'aigue da ne'emaq.

³⁰Qaq 'era da 'eetec se'eso na'a'q da Ñim Nataxala' nca'alaxateeguesop so Israel le'ecpi da lamaxasoxonaxac so Egipto le'ecpi. Nache so Israel le'ecpi ŷataqta ŷauaachigui so leuaxaicpi Egipto le'ecpi da naŷoxoosheguem, hueto'ot so loigue aso auaxai.

³¹Nache so Israel le'ecpi co'ollaq ŷauaachigui da lta'araic la'añaxac Ñim Nataxala' maye ŷo'otec so Egipto le'ecpi. Huaña, nache ŷa'aldoto naua l-llecte Ñim Nataxala', nache ŷataqta ŷa'amaqten Ñimaye, qataq so lamaxashec Moisés.

Éxodo 15

So lo'onec so Moisés

¹Nache so Moisés qataq so Israel le'ecpi, ŷo'on so no'onec da yaqto' qaŷo'oxoren Ñim Nataxala', 'eeta': «Aŷem so'onaxan, sho'oxoren Ñim Nataxala', cha'aye huo'o da llo'oxoyec souaxat da dauégaxan, cha'aye iyiiñi naqa'en so caipi qataq som netalecpi, huangui naqa'en aso auaxai.

²Qaq da ŷo'onec sanot Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye nacheñi ñi ŷa'añaxac qataq ica'alaxa. Ñimaye nacheñi Ñim Ñatamnaxala' maye Lo'onatac 'Enauacna, qaq ŷoqo'oye sho'oxoren, Ñimaye nacheñi Ñim Ñatamnaxala' so ita'a, qaq ŷoqo'oye lta'araic da ŷo'oxonnataxanaxac Ñimaye.

³Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta alaataxaic. Ñimaye le'enaxat da Nataxala'.

⁴Ñim Nataxala' iyiiñi naqa'en aso naigonapi, qataq so nalleppi so faraón huangui aso auaxai, nataqa'en som ÿataqta no'on nalleppi 'ogaxaicpi naqa'en, huangui aso Auaxai Togaxarai

⁵Co'ollaq iyiiñi somayepi, nache 'eeta'am ca coma' ÿataqta iviraña ca loga't na 'etaxat, nache ÿapolec aso auaxai somayepi.

⁶'Am Nataxala', na 'oiguishec 'arhuaq ÿataqta 'añaxaic, qataq qaica ca ÿaqalanapec, nachena na ilaxachigui so 'ampa'aguenaxauapi.

⁷Da lta'araic 'ara'añaxac ipa'axaañi som 'am ipa'agueetacpi, qaq ÿataqta 'eroigui da 'arayeloxo nache somayepi ÿavic, 'eeta'am na 'auaqpi.

⁸Co'ollaq 'auquetetec na 'ara'at, nache huo'oi naua laponaq'aate na 'etaxat, na 'etaxat qalaq nachaañi, 'eeta'am ca npaqtaxanaxat, na laiñi asom qañoqchiguingui auaxai, qalaq da'añiña'a't so 'etaxat.

⁹So depa'aguenataxan, qalaq 'eeta' da lhuennataxa: «Aÿem secaalec qome somayepi, sevira'a da sevi', ime, qaq ñaloqnec qome ca iuotaxanaxat, ivitta'a da ÿataqta samachiguiñi. Ñeqatsheguem qome na ÿainec nache na ihuaq nlaxaañi somayepi».

¹⁰Qalaxaye co'ollaq 'auquetetec na 'ara'at, nache aso auaxai qaltaq ÿe'eguelaxa't so 'etaxat. Nache iyiiñi somayepi 'eeta'am ca lcat quiguiñi huangui so qaica ca 'ena'am da la'auataxa.

¹¹'Am Nataxala', ¿negue'tom ca lña atamnaxala' maye ishet da 'Am qanaloqnaxaneguet? ¡ÿataqta qaica ca lña qui'itta qataq 'amaqtaqaic da 'Am 'eeta'am! ¡Aushet da 'auo'ot ca huo'o da na'aalaxa qataq ca huo'o da lchec! ¡Qaq 'itchiguiñi da 'Am qaño'oxoren!

¹²Co'ollaq 'auachaxan da 'ara'añaxac, nache ana 'alhua iuoxonañi somayepi.

¹³Qaq nachera da 'arauotaxanaqtaic da huo'omshe 'auauecta'aguet ne'ena 'aralamaxatpi maye 'arca'alaqtacpi, qataq nachera da 'ara'añaxac da 'auo'onataxana, da 'auauectaaua'a ye 'arma' maye qui'itta.

¹⁴Na ÿotta'a't shiñaxauapi qalaq ÿataqta iviloxol co'ollaq huo'o da la'axañaxac, ye filisteopi, qalaq nlaxagui da lcolanaxa,

¹⁵na lataxala'pi ye edomiitapi, qalaq ÿataqta nlaxagui da lli'iñaxa, qataq na lataxala'pi ye moabiitapi ÿataqta iviloxolaqchet da lcolanaxa, qataq daqat da la'añaxac 'enauac ye Canaán le'ecpi.

¹⁶'Am Nataxala', no'on da ñi'i 'anqa'en yemayepi, ñaq 'auauo'o qome da lcolanaxa, 'eeta'am qome ca coma' da saq derañapigui', souaxat da la'añaxac na 'arhuaq, nato' qom mashe ÿapacauac nam nhuo' le'ecpi maye maiche 'aralamaxat!

¹⁷'Am Nataxala', ña qomi' 'aunoxonaqchetreuo qome, ña qomi' 'aãa'analeguete yem qañoqotchegueme 'alhua maye 'aralamaxat, yem 'alhua maye 'arca'aguishec da 'arma', yem atamnaqa' maye maiche 'aua'ayiñi.

¹⁸¡Ñim Nataxala' chochaq tatec da ilotague' 'enauacna!»

So lo'onec aso María

¹⁹Qaq so faraón co'ollaq mashe tangui aso auaxai, netangui aso naigonapi qataq so nalleppi maye netalec so caipi, nache Ñim Nataxala' ñe'eguelaxa't naqa'en so 'etaxat aso auaxai, nache ipa'axaañi somayepi, qalaxaye so Israel le'ecpi co'ollaq ña'axasoxoolec aso auaxai, qalaq deqaqtegue so llegueta.

²⁰Nache aso María maye la'aqtanaxana Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye lqaña so Aarón, asomaye qataq aso lañepi 'alpi, ñacona aso lasaquiixanatapi, nache qaica'attaueegue asomaye, nache do'onaxaatac qataq dasottac.

²¹Nache aso María do'onaxan, 'eeta': «Qauo'onaxañi, qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala', Ñim ño'oxoraic maye dauegaxan, Ñim iyiñi naqa'en aso naigonapi qataq so caipi qataq som netalecpi somayepi».

So chemaxaraic 'etaxat

²²Nache so Moisés ca'ai naqa'en so Israel le'ecpi aso Auaxai Togaxarai, nache somayepi nqo'ona ye toolec 'alhua Shur, nache ivi' soua tres na'axa'te da quetalec so toolec 'alhua, qalaq saishet da ñanata ca 'etaxat.

²³Qaq co'ollaq ivita ye Mará, nache saishet da ñomigui so 'etaxat maye huaña ye Mará, cha'aye ñataqta chem. Qaq ñoqo'oye yemaye qoñanagui da Mará.

²⁴Huaña nache se'eso shiñaxauapi ñasaxaleguete naua qauema ltaxañaxaco so Moisés, qataq inattac, 'eeta': «¿Negue't ca ñiñomaxagui nagui?»

²⁵Nache so Moisés nqouagaxaunot Ñim Nataxala', nache Ñimaye ñachaxana aso qo'oipaqole, nache so Moisés ñasaxangui so 'etaxat aso lcoue asa'aso qo'oipaqole, nache se'eso 'etaxat ama. Qaq huaña, nache Ñim Nataxala' ñe'eguen da lpi'iñaxac somayepi, qataq ñanem da lqataxac qataq da llec naqa'en da nachaalataxac ñi 'oonolec shiñaxaua.

²⁶Nache 'enapeco' da la'aqtac: «Añem Nachañem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qami' qom ñataqta qauloitelec da ña'aqtac, qataq qom qauo'oche cam sañamaxareeta, qataq qaulaqailec da ñamaxasoxonaxac, qataq da qaupaquiiteleguete naua iqataxaco, nache añem saishet qome da ñamaq na nalolaxapi maye ñamaxa co'ollaxa ye Egipto le'ecpi, cha'aye añem Nachañem Nataxala' maye ishet da qami' ñatare'n».

²⁷Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Israel le'ecpi qaltaq ivita ye Elim yem naña aso doce latogotepi, qataq aso setenta chaicpi. Huaña, nache naña da lanataqa' so loigue se'eso 'etaxat.

Éxodo 16

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñan aso maná

¹Qaq 'enauac so Israel le'ecpi jec chegoqchiguiña ye Elim, nache ivira'a ye toolec 'alhua ye Sin maye vichiguinguilo ye Elim qataq ye Sinaí. Qaq mashe inoxonec so 'oonolec ca'agoxoic qataq mashe laiñi so lña ca'agoxoic co'ollaq chegoqchiguiña ye Egipto.

²Qaq co'ollaq hueta'a so toolec 'alhua, nache 'enauac somayepi quetapeguelec so Moisés qataq so Aarón.

³Nache 'enapeco' somayepi: «¡'Onaxaictoxo' co'ollaxa Ñim Nataxala' da nache qomi' ñalauatraña ye Egipto! Cha'aye co'ollaq sonaqtaña yemaye, qalaq ñeso'onaqtasop naxa ana qarataxaiqui maye lañe' na lapat qataq ñataqta qomi' comaraxaiqa da sequia'aq. Qalaq che 'eeto' qami' ye qomi' qanqacheerec da qomi' qanaviquiugalo na toolec 'alhua da 'enauac qomi' qaulaacheque na qarqouaxa.»

⁴Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «Añem ñanacot qome ca nallec chegoqo'ot na piguem 'eeta'am na auot. Qaq na shiñaxauapi ñe'eguenauga qome ca nalota'ai' da chec ye na'a'q. Añem sauotaique da sañaten ca ñoqta ñalaxalec da iqataxac qataq ca saishet da ñalaq.

⁵Qaq qom mashe ivi' caua seis na'axa'te, nache da qalapon ca qandoua'a ca nma', qalaq qandouo ca nalaiguilo caua dos na'axa'te.»

⁶Qaq so Moisés qataq so Aarón, 'enapega so Israel le'ecpi, 'eeta': «Ne'ena avit qami' qauañoaño da Ñim Nataxala' nacheñi ñi qami' nqateeguesopa ye Egipto.

⁷Qaq qonte' nte'eta, qaq qauauañiichigui ca llo'oxoyec Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye hua'aqtegalo qami' da qoquiitapeguelec. Cha'aye ¿negue't qomi' da huo'otaq qomi' qoquiitapeguelete?

⁸Nache so Moisés 'enapeco': Qomele avit, Ñim Nataxala' qami' iquia'axaneque qome ca lapat, qaq qonte' nte'eta qaltaq qami' ñanema ca nallec chochaq huañi naqa'en. Cha'aye Ñimaye hua'aqtega da qami' qoquiitapeguelec. Cha'aye ¿negue'to' qomi'? Qami' saishet da nache qomi' da qomi' qoquiitapeguelete, maye nacheñi Ñim Nataxala' Ñim qoquiitapeguelec.»

⁹Ime, nache so Moisés 'enapega so Aarón, 'eeta': «Qonapega qome na Israel le'ecpi da nquigueua'a ye hueta'a Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye hua'aqtega da qauem ltaxañoaxac namayepi.»

¹⁰Nache so Aarón co'ollaq ñaq detaqtague' 'enauac so Israel le'ecpi, nache 'enauac somayepi ñamatalec so toolec 'alhua, nache ila'a da llo'oxoyec Ñim Nataxala' co'ollaq nachaxan huetaigui so lo'oc.

¹¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹²«Aÿem sa'aqtega da qauem Itaxaÿaxac na Israel le'ecpi. Qaq qonapega namayepi, qoneta': Qom mashe napalchiguiñi, nache qami' qollequi qome ca lapat, qaq qonte' nte'eta, qalaq qollequi ca nallec, nache ivitta'a da ÿataqta qami' comaraxaiqa. Yaqto' qami' qauaÿaañita da Aÿem Nachaÿem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.»

¹³Qaq nacheso se'eso avit nache anac so dachemi ÿataqta nlaqtelec se'eso mataqa'. Qaq so nte'etom so lÿa na'a'q qaltaq anac so 'eco' sheue ÿataqta sa nsatchiguiñi, colesop so qanayeuta'a mataqa'.

¹⁴Qaq co'ollaq mashe imeueegue aso lapaxa so 'eco' sheue, nache se'eso toolec 'alhua no'onalec so isaxa't, 'eco' aloñi, huetalec so 'alhua.

¹⁵Qaq co'ollaq ila'a so Israel le'ecpi, nache nnattega't, 'eeta': ¿Negue't ana'ana? Cha'aye saishet da ÿauatton. Qalaxaye so Moisés 'enapeco': «Nachena na nallec maye qami' ÿanema Ñim Nataxala', da yaqto' qollequi.»

¹⁶Qaq 'era da ÿan lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', 'eeta': «Ñi 'oonolec qome da qoñiita ÿacona ca nalota'ai' da chec, qataq ñi 'oonolec maiche naloqten ca lcata ca llalaqpi, qaq dos kilos qome ca ÿacootaua'a ñi 'oonolec.»

¹⁷Qaq 'era co'ollaxa da 'eetec so Israel le'ecpi. Huo'o na ÿactec na ÿacona qataq huo'o na saq 'amaqtaq na ÿacona.

¹⁸Qaq ivi' dos kilos na ÿacootaua'a ñi 'oonolec, ÿaconeua'a yem lcata ye iuen da chec. Qalaxaye saishet da huo'o ca lli'iÿoxot nam ÿactec na ÿacona, qataq saishet da huo'o ca iueetac nam saq 'amaqtaq na ÿacona.

¹⁹Ime, nache so Moisés 'enapega, 'eeta': «Saishet qome da huo'o ca no'onaxatañi ca aloq da iviraigui ca lÿa na'a'q».

²⁰Qalaxaye ñaqaiyeta huo'o so saishet da ÿalaxaguet so Moisés, nache huo'o so no'onaxatañi na aloq da yaqto' iviraigui so lÿa na'a'q. Qalaxaye se'eso qano'onaxatañi nlaxagui na qoche'l, qataq qauem na laita. Nache so Moisés ÿataqta dalemataÿa somayepi.

²¹Huaña, nache ñi 'oonolec ÿacootaua'a ye nte'eta yem nalota'ai' da chec ye na'a'q, cha'aye na le'eraxa añi nala' quiguiñi naqa'en so nallec maye 'eeta'am ana aloñi.

²²Qaq naxa da ivireuga ye na'a'q seis, nache ñi 'oonolec ÿaconeua'a ye cuatro kilos da yaqto' nalaiguilo soua dos na'axa'te. Nache nam nataxala'pi jec da da'aqtaxaneua'a so Moisés.

²³Qalaxaye so Moisés 'enapega somayepi, 'eeta': «'Era da la'aqtac Ñim Nataxala'. Qonte' laloxoqui da mataxac, qataq da qaÿo'oxoren Ñimaye. Qaq ÿoqo'oye nagui qauauoche qome cam qauauoitaique da qauauoche, qataq qaÿa'añiiuaq cam qauauoitaique da qaÿa'añiiuaq. Ime, qaq qauaÿamaxache ca no'onañi da taÿaigui imauec qonte'».

²⁴Nache somayepi ÿataqta ipactelec da la'aqtac so Moisés da ÿaÿamaxat so nallec da taÿaigui so lÿa na'a'q. Qaq saishet da qauem na laita qataq saishet da huo'o na qoche'l.

²⁵Nache so Moisés 'enapeco': «Qolliqui anamaye na na'a'q, cha'aye ne'ena na'a'q namaye mataxaqui, qataq laloxoqui da qaÿo'oxoren Ñim Nataxala'. Qaq ÿoqo'oye na na'a'q saishet da huo'o ca qauloÿalec nallec na no'onaxa.

²⁶Qami' ishet da qandoitapegueuo ne'ena nallec, choche ivittraue'c naua seis na'axa'te, qalaxaye da ivireuga ye na'a'q siete maye mataxaqui, nache saishet da huo'o anamaye.»

²⁷Qalaxaye huo'o somayepi so ÿe'eguenauga se'eso nallec se'eso na'a'q siete, qalaxaye saishet da huo'o ca ÿanata.

²⁸Nache Ñim Nataxala' 'enapego' so Moisés, 'eeta': «¿Chaq laguio', qaq qami' qaÿa'axañiñi da sa qaulaqailec na ÿamexasoxonaxacpi qataq na ÿapaxaguenataxanaxacpi?

²⁹Ña qauloÿa'a ctaxa da Aÿem maye Aÿem Nataxala', qami' sanema ye 'oonolec na'a'q da mataxaqui, qaq ÿoqo'oye da inoxoorec naua seis na'axa'te, nache nalaigui naua dos na'axa'te na qami' sanema na nallec. Qaq ÿoqo'oye ye na'a'q mataxaqui, nache ñi 'oonolec da qoñiita saishet qome da iraxan ca lma', qataq saishet da huo'o ca taigue.»

³⁰Nache se'eso shiÿaxauapi nmatec se'eso na'a'q siete.

³¹Nache so Israel le'ecpi ÿamata'ac maná se'eso nallec maye natotac. Asomaye lapagaxai, 'eeta'am ana ala ana cilantro, qataq ÿataqta ama 'eeta'am ana sanquesaxan nauole 'ayiiña da qaÿalecneguet na te'esaq lli'i.

³²Ime, nache so Moisés 'enapeco': «'Era da ÿan la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Qauachiÿangui qome aca naloqnaxanaxaqui maye ivi' dos kilos ana maná. Ime, qaq qauaÿamaxache yaqto' lmeena ca qaÿa'alquipi, yaqto' camayepi ishet qome da ÿauatton nam nallec maye qami' sequia'axategueeque co'ollaq qoviitalec na toolec 'alhua co'ollaq qami' ñeqateeguesopa ye Egipto.»

³³Nache so Moisés 'enapega so Aarón, 'eeta': «'Auauo'o qome aca 'auacona aca naco'oña 'alhua, ime, qaq 'auachangui ca dos kilos ana maná. Ime, qaq 'auachaña ye lanataqa' Ñim Nataxala', da yaqto' qaÿaÿamaxat da lmeena ca qaÿa'alquipi.»

³⁴Qaq qaipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ÿami' so Moisés, nache so Aarón ÿanaña aso naco'oña 'alhua so nalachiguiña aso laÿe' soua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' ÿaÿamaxat.

³⁵Huaña, nache so Israel le'ecpi chectac aso maná choche ivittraue'c soua cuarenta vi'ie, choche ivitta'a co'ollaq somayepi ivita ye 'alhua maye mashe qanayeetalec. Qaq 'era da 'eetec somayepi co'ollaq chectac aso maná, choche ivittaua'a so loigue ye 'alhua Canaán.

³⁶Qaq so Israel le'ecpi da naloqten aso maná, nache do'ogoxona aso naloqnaxanaxaqui maye ivi' dos kilos asom le'enaxat gomer.

Éxodo 17

So 'etaxat maye chegaqaigui so coma'

¹Qaq 'enauac so Israel le'ecpi ca'ai ye toolec 'alhua Sin, nache nqocheeta, ipacchiguilo naua lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala'. Qaq co'ollaq qaŷata'ague, nache naña ye Refidim, qalaxaye qaica ca 'etaxat yemaye da huo'otaq nŷom somayepi.

²Huaña, nache qoŷenapega so Moisés, qoŷeeta': «¡Ña 'auauo'o ca qaraquip, yaqto' ñiŷomaq!» Nache so Moisés 'enapeco': «¿Ta'ainco' ye aŷem qauŷaxañiitacot? Qataq ¿ta'ainco' ye qavi'iguiñeetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna?»

³Qalaxaye se'eso nhuo' le'ecpi ŷataqta huo'o na laquip, ŷoqo'oye 'eetega so Moisés, 'eeta': «¿Che ta'ainco' da qomi' 'anqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto? ¿Choche qomi' 'aualaateque na qaraquip, qataq na qoyalaqpi qataq na qana'atetpi?»

⁴Nache so Moisés nqouagaxaunot Ñim Nataxala', 'eeta': «¿Cam sheeteco' ne'ena shiŷaxauapi? ¡Ye mashe yaqta'a da aŷem ŷalauat da aŷem irolec na coma'!»

⁵Nache Ñim Nataxala' 'enapeco': «'Aua'au qome qataq 'auauo'oi caua 'arŷa't na lqueroxonecpi na Israel le'ecpi. Qataq 'auache ana 'arashelte anam 'aurolec co'ollaq 'auaxaangui aso auaxai. Ime, qaq qojec.

⁶Qaq 'am seuatta'aguet yem Horeb, soota'a qome aña coma'. Qaq qom 'auaxangui añaímaxa, nache naŷenec na 'etaxat, da yaqto' nŷom ne'ena shiŷaxauapi.» Qaq 'era da 'eetec so Moisés, ŷauaachigui so lqueroxonecpi na Israel le'ecpi.

⁷Nache ŷamata'ac se'eso 'alhua da Meribá, cha'aye nache huaña co'ollaxa da so Israel le'ecpi huo'o da nachoxoc. Nataqa'en ŷamata'ac da Masah, cha'aye huaña co'ollaxa da ŷe'eguen Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¿Peta'a qomi' hueta'agueto'ca cam Nataxala', huo'otaq saishet da qomi' hueta'agueta?»

Co'ollaq qanalattague' so amaleciitapi

⁸Nache so amaleciitapi naŷa ye Refidim da delogui' so Israel le'ecpi.

⁹Nache so Moisés 'enapego' so Josué, 'eeta': «'Auauo'oi qome caua 'auaconeua'alo shiŷaxau'. Ime, qaq qojec 'aalogui' na amaleciitapi. Aŷem qalaq sootalec qonte' nte'eta aña qaŷoqotcheguemec 'alhua, llasoqta'a qome aye lashelte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

¹⁰Nache so Josué ŷo'ot da la'aqtac so Moisés, nache jec da delogui' so amaleciitapi. Qaq so Moisés, Aarón qataq so Hur, qalaq taresheguemec aso qaŷoqotcheguemec qasoxonaxa.

¹¹Qaq so Moisés naxa da ñachaxaayishegue'm naua lhua'q, nache doxonaxaatai' so Israel le'ecpi. Qalaxaye naxa da nauaxaãaxaayini naua lhua'q, nache qaltaq doxonaxaatai' so amaleciitapi.

¹²Qalaxaye co'ollaq mashe imateguelo naua lhua'q so Moisés, nache qaãacona so coma'. Ime, nache nso'oolec qanqa'en. Nache so Aarón qataq so Hur, nasotrañi naua lhua'q so Moisés, ñi 'oonolec soomaye nasolta'a na 'oonolec lhuaq so Moisés. Huaña nache ishet da ñachaxaatrashegue'm naua lhua'q so Moisés, choche ivitta'a da inoxooñi aso nala'.

¹³Yoqo'oye so Josué ishet da loxonec so nalleppi so amaleciitapi, irota'a so ñeelonec.

¹⁴Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Erelec qome aca nere de'era, yaqto' saishet da qaicoua'ai. Ime, nache hua'aqchigui 'anqa'en ñi Josué, da aÿem imauec qome da sapalaxat da na'aqtaguec na amaleciitapi.»

¹⁵Nache so Moisés nauaxaãaxaasheguem aso lca'atoxonaxalate, nache ñanagui da le'enaxat: «Ñim Nataxala' 'eeta'am aca ña'ana maye seca'attalec.»

¹⁶Nache 'enapeco': «¡Ana la'ana Ñim Nataxala' ñasolta'a! ¡Ñim Nataxala' nalattague' na amaleciitapi nache ivitta'a qome cam chegoxoguetpi namayepi!»

Éxodo 18

So Jetro namaqtega so Moisés

¹Nache so Jetro maye lacho' so Moisés, som ltaxaãaxanaxanec na netaña ye Madián, somaye la'axaãaxac 'enauac na ño'otec Ñim Lo'onatac 'Enauacna so Moisés, qataq so lalamaxatpi Israel le'ecpi, nataqa'en la'axaãaxac da 'eetec Ñim Nataxala' co'ollaq nqateeguesop somayepi ye Egipto.

²Cha'aye so Moisés co'ollaq ime da ñe'eguelaxat aso lhua Séfora, nache asomaye qaltaq ipactegue da neto'ot so Jetro, som lacho' so Moisés,

³qataq soua dos llalqa. So 'oonolec soomaye le'enaxat Gersón, cha'aye so Moisés 'enapeco' da la'aqtac: «Aÿem ñaqa'a da sachegoqta'ague, qaq nagui ñaqa'a na sootalec 'alhua,»

⁴qaq so lya le'enaxat Eliezer, cha'aye 'enapeco': «Ñim Natamnaxala' so ita'a aÿem itauan qataq aÿem nca'alaxateeguesop so lainec so faraón».

⁵Nache so Moisés nmataqa' co'ollaxa ye toolec 'alhua, maye sa qaãapeque añi qasoxonaxa maye lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nacheye ye taãa co'ollaxa so Jetro, nnaictague' aso llale maye lhua so Moisés, qataq soua llalqa somaye.

⁶Nache somaye, 'enapeco': «Aÿem Jetro maye aÿem 'aracho', ñanac da sauotaique da 'am ñauane', ñenaictague' ara 'arhua qataq daua dos 'aãa'alqa.»

⁷Nache so Moisés jec da ca'atta'aguet so lacho'. Qaq co'ollaq ivireguet, nache ña'aldoto naua l-llecte somaye. Ime, nache napigoxoi'. Qaq co'ollaq ime da nquiitega't, nache tareua'a so npe'l.

⁸Huaña, nache so Moisés da'aqtaxaatapeguem so lacho' 'enauac na ño'otec Ñim Nataxala' so faraón, qataq so Egipto le'ecpi co'ollaq iueelec so Israel le'ecpi, qataq da lqalaic da ñec̃axac. Nataqa'en da'aqtaxaatapeguem somaye da 'eetec Ñim Nataxala' co'ollaq nca'alaxatec somayepi.

⁹Nache so Jetro ñataqta machiguiñi souaxat da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ñachaxana so Israel le'ecpi co'ollaq nca'alaxateeguesop da lamaxasoxonaxac so Egipto le'ecpi.

¹⁰Nache 'enapeco' da la'aqtac: «Ñataqta qaño'oxoren qome Ñim Nataxala', maye nca'alaxateeguesop na Israel le'ecpi, da la'añaxac ñi faraón qataq na Egipto le'ecpi maye qami' ipataqtrañi co'ollaxa,

¹¹qataq da 'eetec da qami' sa iyacna'ape. Qaq nagui añem sañateeta da Ñim Nataxala' ñataqta 'amaqtaqaic, napacalec 'enauac na lañepi atamnaxala'pi.»

¹²Ime, nache so Jetro ñacona so shiguiñac, nache ñavigaxat, ñauo'o lachetaqtaxanaqte da ñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nataqa'en huo'o aso lña lachetaqtaxanaqte. Ime, nache anac so Aarón qataq 'enauac so lqueroxonecpi so Israel le'ecpi, anac da qanhuana'ai' so lacho' so Moisés da qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Moisés ñereuo so lañepi maye ishet da nmit na nasouaxashet

¹³Qaq so lña na'a'q, nache so Moisés nso'ooñi da yaqto' na'axañaxana so qanqalaata'ai, maye ña'axateua'a somaye so Israel le'ecpi da yaqto' ñañamaxaani, qaq somayepi nache nachattañi, chegoqchiguiña so nte'eta, nache choche ivitta'a so avit da nachattaua'a so Moisés.

¹⁴Nache so lacho' so Moisés, co'ollaq ñauaachigui 'enauac de'era lo'onataxanaxac so laronaxanec, nache 'enapega, 'eeta': «¡Che ta'ainec da nache qonetec de'era ne'ena shiñaxauapi! ¿Ta'ainco' ye nachaq 'amta da 'anso'ootañi, qaq ne'ena shiñaxauapi 'enauac 'am nachattaua'a chegoqchiguiña so nte'eta choche ivitta'a so avit? ¿Ta'ainco' da 'andote' de'era no'onataxanaxac da 'aulotapeeguet namayepi?»

¹⁵Nache so Moisés 'enapeco': «Qomye ne'ena shiñaxauapi anac añem naua'a, cha'aye huotaique da nnate' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁶Cha'aye da huo'otaq huo'o ca nqalaatagui namayepi, nache anac da añem naua'a, da yaqto' añem ishet da sa'aqtaxanem namayepi, da chaq negue't ca ñoqta 'en ca ña'axat, ime, nache añem sa'axateguelo naua lqataxaco qataq naua lapaxaguenataxanaxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

¹⁷Qalaxaye so lacho' Jetro ñauo'o da lqataxac, 'eeta': «Sa ñaŷamaxaŷaŷi da 'eetec de'era da 'aro'onataxanaxac.

¹⁸Cha'aye damaye ñataqta 'anasamiisop qome, qataq na shiŷaxauapi maye 'am datato'ot. Cha'aye de'era no'onataxanaxac ñataqta qapa'atta, qaq saq taiguet da 'andote'.

¹⁹Qaq ñoqo'oye nagui 'ana'axaŷaxana da iqataxac maye 'am sami', qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am itauan qome. Qaq 'am qome nache 'am ltaxaŷaxanaxanec na nalamaxat nhuo' le'ecpi da 'autaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq da 'aŷa'anut Ñimaye cam qanqalaata'ai'.

²⁰Qaq namayepi nache 'auapaxaguenec qome na nqataxacpi qataq na napaxaguenataxanaxacpi, qataq 'auapaxaguenec da llecŷaxac da nachaalataxac, qataq cam ño'ot ñi 'oonolec.

²¹Qaq 'am, 'alca'agui qome ne'ena nhuo' le'ecpi, 'alca'aua'a cam ñalleppi maye ñataqta nalauo, qataq ñataqta huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq saq shepecaic, qataq saishet da choche nmitta'ai ca lashiichiŷaxac, qaq ca 'oonolec camayepi huo'o ca 'aupataxalec da ilo'ogue ca mil shiŷaxauapi, qataq huo'o ca 'aupataxalec da ilo'ogue ca cien, qataq huo'o ca 'aupataxalec da ilo'ogue ca cincuenta, qataq huo'o ca 'aupataxalec da ilo'oguelo caua diez.

²²Nache camayepi nacheca qome ca nmit ca lasouaxashet ñi 'oonolec nam nhuo' le'ecpi 'enauaque naua na'axa'tesa'ache. Qaq cam ñapactec lta'araic nasouaxashet, nache 'am qandoua'a. Qaq ca saq 'amaqtaq nasouaxashet, qalaq maiche huapegue' qome camayepi. Yaqto' saqallegueme da 'ansallaxa, cha'aye camayepi 'am itauan qome.

²³Qaq da 'aushet da qonetec de'era, qataq da 'am ñamaxalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache huaña qome, qaq ishet da 'anala'aguet, qataq na shiŷaxauapi ishet da ñataqta machiguiñi da taua'alo naua lma'ate.»

²⁴Nache so Moisés ñalaxaguet so lacho' qataq ipacchigui 'enauac nam la'aqtacpi somaye.

²⁵Nache lca'aua'a som ñalleppi Israel le'ecpi maye ñataqta huo'o na ñaŷaten. Ime, nache huo'o so ipataxalec da ilo'ogue so mil shiŷaxauapi, qataq so cien, qataq so cincuenta qataq soua diez.

²⁶Qaq nacheso somayepi som ishet da nmit na lasouaxashetpi so nhuo' le'ecpi 'enauaque naua na'axa'te. Qaq nam nasouaxashetpi maye ñataqta huo'o da lqalaic, nache qairoua'a so Moisés, qaq nam nasouaxashet maye saq 'amaqtaq, nache maiche ñaŷamaxaŷaŷi somayepi.

²⁷Qaq co'ollaq ime, nache so Moisés ncoyeguene' so lacho', nache somaye ñe'eguelaxa ye na'alhua.

Éxodo 19

So Israel le'ecpi ivita aso Sinaí

¹So Israel le'ecpi ivita ye toolec 'alhua Sinaí, co'ollaq mashe ivi' soua tres ca'agoxoiqa da ca'ai ye Egipto.

²Chegoqchiguiña ye Refidim, qaq co'ollaq ivita ye toolec 'alhua ye Sinaí nache hua'a, qaq yemaye sa qaŷapeque añi qasoxonaxa.

³Huaña yemaye, nache so Moisés tasheguemec aso qasoxonaxa da nauane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache Ñim Nataxala' iŷaxana somaye co'ollaq huetalec asomaye, 'eeta': «'Aua'aqtaxanem qome de'era ŷa'aqtac na Israel le'ecpi maye chegoxoguet so Jacob, qoneta':

⁴Qami' qauauañiichigui co'ollaxa da so'otec so Egipto le'ecpi, qataq da 'eetec da qami' ñauegalo na soota'a. De'era qoyecŷaxaqui 'eeta'am da qoñeetalguete naua laua't so vi'ic.

⁵Qaq ŷoqo'oye nagui, da qami' ŷataqta aŷem qaulaqaiguete qataq qaupaquiitelec da ñaŷamaxataxac co'ollaq qami' ñaŷamaxateto, nache ŷataqta qami' ŷauotaqa'ate, qataq saishet da qoñeeta'am qome na laŷepi shiŷaxauapi, cha'aye 'enauac ana 'alhua maiche ŷalamaqte.

⁶Nache qami' Itaxaŷaxanaxanecpi ñaqa'en na ŷotta'a't shiŷaxauapi da Aŷem qaitaxaŷapegue', qataq qami' nhuo' le'ecpi maye seŷotauga da Aŷem do'onataxanot. Qaq 'era qome da 'aua'axatem na Israel le'ecpi».

⁷Huaña nache ñe'eguelaxañi so Moisés, nache iŷaxaneuga so lqueroxonecpi so Israel le'ecpi, nache ŷa'axatem 'enauac da ŷamaxalec Ñim Nataxala'.

⁸Nache so Israel le'ecpi 'oonolec da lasataxac, 'eeta': «So'otaq qome 'enauac da qomi' ŷamaxaleguete Ñim Nataxala'». Nache so Moisés ŷe'eguelaxasheguem da ŷa'axatem Ñim Nataxala' da lasataxac se'eso nhuo' le'ecpi.

⁹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «Aŷem, 'am ñachaxana qome, sootaigui ca sansattec lo'oc, yaqto' aŷem hua'aqchigui qome na shiŷaxauapi da 'am setaxaŷapegue', yaqto' namayepi nache 'eetai' qome da 'am ŷa'amaqten.» Nache so Moisés qaltaq ŷe'eguelaxalec da da'aqtaxanem Ñim Nataxala' da la'aqtac so shiŷaxauapi.

¹⁰Nache Ñim Nataxala' 'enapeco' da la'aqtac: «'Aue, ña naŷamaxat 'anqa'en ye shiŷaxauapi, da yaqto' aŷem ŷo'oxoren nagui qataq qonte'. Qataq qonapega da iŷoi' naua alogo,

¹¹qataq naŷamaxatta'aguet ca lŷa na'a'q, cha'aye nache huaigui da Aŷem Nataxala' senotec qome, sachiguiña añi qasoxonaxa Sinaí, qaq Nachaŷem ŷauaachigui qome 'enauac ye shiŷaxauapi.

¹²Qaq 'aua'an qome ca loga't naua loiguiye añi qasoxonaxa, yaqto' saishet da napacalec ye shiŷaxauapi. Qataq qonapega qome, qoneta': Saishet qome da huo'o

ca huenotsheguemec añi qasoxonaxa qataq saishet da huo'o ca sa qaỹapeque naua loiguiye, cha'aye cam napacalec cam na'anec nache ileu.

¹³Qalaxaye saishet qome da huo'o ca irolec na lhuac camaye da ŷalauat, cha'aye camaye da qaỹalauat, nache qairolec ca coma' huo'otaq aca checna. Na'aictaxa da huo'otaq shiřaxaua, huo'otaq shiguiřac, camaye saishet da qanca'alaxattauec. Nato' qom qaỹa'aqchigui da l-lamaxa aca nasheere peenaq lcoue, nache ishet da qainotsheguemec añi qasoxonaxa.»

¹⁴Nache so Moisés huenoteeguesop aso qasoxonaxa da nařamaxat naqa'en so shiřaxauapi, da yaqto' řo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq so shiřaxauapi nataqa'en řataqta iřote' naua alogo.

¹⁵Nache so Moisés 'enapeco': «Qanařamaxacheetai' qome, yaqto' qami' lhuotte' qonte', qataq ca lřa na'a'q, qataq saishet qome da huo'o ca hue'eguet aca 'alo».

¹⁶Qaq so yaqta'a da yo'oxoñi so na'a'q tres, nache huo'o so nqashelgaxa qataq nalataxa, qataq so sansattac lo'oc, imattalec aso qasoxonaxa. Qataq huo'o so lta'araic l-lamaxa aso nasheere, nache řo'ot da 'enauac so netaigui so npe'łpi řataqta iviloxolaqchet da lcolanaxa.

¹⁷Nache so Moisés nqateeguesopa naua lpele'ete so Israel le'ecpi, da yaqto' nauane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache řauega da hueto'ot naqa'en na loigue aso qasoxonaxa Sinaí.

¹⁸Nache aso qasoxonaxa Sinaí nchisheguem co'ollaxa na lmala'q, cha'aye Ñim Nataxala' co'ollaq huenotec, nache nactaigui so norec. Qaq so lmala'q 'eeta'am na lmala'q ana nqatelaxanaxaqui, nache asa'aso qasoxonaxa řataqta 'enauac da cholaxan.

¹⁹Nache na l-lamaxa aso nasheerepi nataqa'en nquictauec, nache so Moisés detaqtac. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna řasattapeguet somaye, qaq naua la'aqtaqa Ñimaye da řasat qalaq 'eeta'ama na nalataxa.

²⁰Nache Ñim Nataxala' huenotec taalec so řataqta pa'asheguem añi qasoxonaxa Sinaí. Ime, nache 'enapega so Moisés da huenotsheguemec se'eso 'alhua. Nache so Moisés huenotsheguem.

²¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega, 'eeta': «'aunotec qome, nache 'auqata ye Israel le'ecpi da saishet da napacalec na loga'tpi na na'anec, qataq qonapega da saishet da nshetaique da ařem řauaachigui. ¡Ten qom qalota ca ileu yemayepi!

²²Nataqa'en ye ntaxařaxanaxanecpi da ařem naua'a, qalaq řataqta nřota. ¡Ten qom selaxachigui yemayepi!»

²³Nache so Moisés 'enapeco': «Yi'ie shiřaxauapi saishet da huenotsheguemec ana'ana qasoxonaxa, cha'aye mashe qomi' qonapegalo co'ollaxa da sauqo'o ca qara'anec naua loiguiye, da yaqto' sa qaishetapec».

²⁴Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapeco': «'Asoma, 'aunotec. Qaq qom ime, nache qaltaq 'annotsheguem, 'annaictague' qome ca Aarón. Qalaxaye ye ntaxaŷaxanaxanecpi qataq ye shiŷaxauapi qonaŷega da saishet da napacalec so na'anec da aŷem nnotsheguema. ¡Ten qom selaxachigui yemayepi!»

²⁵Nache so Moisés huenotec, nache qaltaq ŷe'eguelaxalec da da'aqtaxanem de'era so Israel le'ecpi.

Éxodo 20

Soua diez nqataxaco

¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna detaqa, nache, 'eeta':

²«Aŷem Nachaŷem Nataxala' maye 'anatamnaxala', Aŷem 'am ñeqateeguesop co'ollaxa ye 'alhua Egipto, yem huaña co'ollaq choche 'am nlatac.

³Saishet qome da 'auauo'o ca ŷaqauga 'anatamnaxala'pi, nachaqaŷemta.

⁴Saishet qome da 'auauo'o ca 'are'enaqtac 'anatamnaxala' da 'eeta'am na hueto'ot na piguem, huo'otaq ca huetalec ana 'alhua, huo'otaq ca huetaña na pa'aguiña na 'etaxat.

⁵Qataq saishet da 'aua'atto'oto naua 'arllecte qataq saishet da 'avio'oxoreetac, cha'aye aŷem Nataxala' Nachaŷem 'Anatamnaxala', Aŷem ca'alaxanaxaiaic ŷoqo'oye sau'o da nhuaxanaguec ca shiŷaxaua maye aŷem nquiŷatega, qataq ca llalaqpi qataq ca laualpi qataq na llalaqpi ca laualpi.

⁶Qalaxaye ŷataqta Ita'araic da ŷauotaxanaqtaic ca aŷem ŷauotec qataq ŷalaxaleguete naua iqataxaco, qataq choche tatec da sauotec cam llalaqpi.

⁷Saishet da qaica ca qaŷa'añiŷaigui da qautaqaiŷa da ŷe'enaxat Aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, cha'aye Aŷem seshet da so'ot ca nhuaxanaguec ca qaica ca ŷanaigui da ŷe'enaxat.

⁸Qantooñita'ac qome ye na'a'q mataxaqui, da qauŷochiŷauga da ŷataqta ŷalamaxat.

⁹Seis caua na'axa'te da qauo'onataxaniitac qataq qaumachiŷaiguilo 'enauac cam huotaique da qauo'oche,

¹⁰qalaxaye que'eca na'a'q siete maye mataxaqui, camaye qauŷochiŷauga da ŷataqta ŷalamaxat. Saishet da huo'o ca qauacoñiigui no'onatac que'eca na'a'q, nataqa'en ca qaŷa'alquipi qataq aca qaŷa'alliipi, nataqa'en ca qarlataquipi qataq aca qarlataipi, ivira'a ca 'atetpi qataq ca shiŷaxaua chegaquaec maye qami' netaiguilo.

¹¹Cha'aye Ñim Nataxala' ivi' soua seis na'axa'te co'ollaq ŷo'ot na piguem, 'alhua, auaxai, qataq 'enauac nam huetalec ana 'alhua. Qaq co'ollaq ivita se'eso na'a'q siete nache nmatec. Qaq ŷoqo'oye se'eso na'a'q maye nmataxaqui iŷotauga da ŷataqta lalamaxat.

¹²Huo'o naq 'enec 'anqa'en ca 'arta'a, qataq aca 'arate'e, yaqto' qañoqtec da 'anachaalataxac da qouetalec ana 'alhua maye 'am ñami' Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'.

¹³Saishet da 'aualaataxan.

¹⁴Saishet da 'arauañi' aca sa 'arhua.

¹⁵Saishet da 'aucache.

¹⁶Saishet da 'am tenataxanaxaica da choche 'auo'ot ca lasouaxashet ca 'arña.

¹⁷Saishet da 'auqopitta'a ca lma' ca 'arña, qataq saishet da 'auqopitta'a aca lhua ca 'arña, huo'otaq ca l-latac, huo'otaq aca l-lata, huo'otaq ca lauegaxanaxala' huaca, nataqa'en ca lalo 'ashena, huo'otaq camachaqca nam logoxoshetpi».

So Israel le'ecpi nomteguet da lcolanaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁸Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq hua'aqchigui so nalataxa, qataq na l-lamaxa aso nasheerepi qataq ñauaachigui so nqashelgaxa, qataq so lmala'q maye imattalec aso qasoxonaxa, nache ñataqta huo'o da lcolanaxa, nache saishet da nquiguet.

¹⁹Huaña, nache 'enapega so Moisés, 'eeta': «Nache 'amta qome qomi' 'autaxañapegueto. Ime, qaq 'am salaxasoxoguet. Qalaxaye saishet qome da qomi' detaxañapegueto Ñim Lo'onatac 'Enauacna. ¡Ten, qom seleuaq!»

²⁰Nache so Moisés, 'enapeco': «Saishet qome da qayi'i. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna anac da choche qami' ñe'egue'n, yaqto' nache 'eetai' da qayi'iñai Ñimaye, qataq saishet da qauo'oche ca sa ñañamaxañi.»

²¹Qaq so shiñaxauapi co'ollaq ñaq qañatauga so hueta'a, nache so Moisés tasheguema so lo'oc maye ñataqta napalñi, som huetaigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Da qalapaxañi lataxac aso nca'atoxonaxalate

²²Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Aua'aqtaxanem qome na Israel le'ecpi qoneta': Qaq qami' mashe Añem qauauañiichigui da sooto'ot na piguem da qami' setaqtegueto.

²³Saishet qome da qauo'oche ca qare'enaqtaqui chegaqagui na lcat oro huo'otaq na plata da yaqto' qanatamñiitacot da 'eeta'am Añem.

²⁴Qauo'oche qome aca nca'atoxonaxalate 'alhua, nache qauachiñalec acamaye cam Añem qaña'añiñot qarachetaqtaxanaxache qañavigaxatta, qataq qanhuaachigui chegaqagui nam shiguiñacpi maye qaralamaxache, qagueta, huaca. Nache Añem ñanac qome da qami' sanema ca ichoxonnataxanaxa da huaña na 'alhuapi maye huaña da qaiuennate da ñe'enaxat.

²⁵Qaq da huo'otaq qauo'oche aca nca'atoxonaxalate na coma', nache saishet da qauauoita'a na maiche no'onatac coma', cha'aye da huo'otaq qairolec nam

no'onataxanaxatpi da qaño'ot nache acamaye saishet da nateneguet da lataxac aca ñoqta nca'atoxonaxalate.

²⁶Qaq ñoqo'oye aca'aca nca'atoxonaxalate maye ñalamaqte, saishet qome da huo'o ca tañasheguema napiaxala'pi, yaqto' da huo'o ca tasheguema da qoñiita nache saishet da yo'oqteua'alo naua logoxoshe'ete.»

Éxodo 21

Na qalapaxañi lataxacpi na nlatacpi

¹Qaq 'ena na iqataxacpi maye 'aua'aqtaxanem qome na Israel le'ecpi, 'eeta':

²«Da huo'o ca desheenaxana ca hebreo le'ec da yaqto' l-latac, nache camaye seis vi'ie da do'onataxaatac qanqa'en, qalaxaye ca vi'i siete nache camaye huesoueeguesop da nlataguec, qataq saishet da iuen da ñauo'o aca lsheetenaxanaqte.

³Qaq camaye da lamaxaic co'ollaq nvireuo, nache ndotec da ñe'eguelaq, qaq da huo'otaq huo'o aca lhua, nache nataqa'en lñatec acamaye da jec.

⁴Qaq que'eca na'aco' da ñami' aca 'alo da lhua camaye, qaq acamaye da deco'oiguat camaye, nache ca llalaqpi huo'otaq llalepi aca'aca 'alo, camayepi lalamaxat ca na'aco', qaq que'eca nlatac nache ndotec da jec.

⁵Qalaxaye que'eca nlatac da sa ñaconeguet da qaisoueeguesop da nlataguec cha'aye ñauotec aca lhua, qataq caua llalqa qataq cam na'aco',

⁶nache que'eca na'aco' iuen da ñauegueua'a yem lanataqa' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache naloteua'a naqa'en ñi lasom da ña'arec ana ltela camaye. Yaqto' ñataqta lalamaxat l-latac.

⁷Qaq da huo'o ca imen aca llale da yaqto' nlata, nache acamaye saishet da qaltaq qaisouec da huo'otaq 'eeta'am ca ñale da nlatac.

⁸Qaq ca na'aco' da saishet da ñacona da ñauo'o lhua, souaxat da sanqopita acamaye, nache camaye iuen da ñasheeta da huo'o ca desheenaxana acamaye na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi, qalaxaye saishet da imenot ca chegaquac.

⁹Qalaxaye da huo'otaq ñami' ca llalec da ñauo'o lhua acamaye, nache acamaye ñataqta 'eco' llale naqa'en.

¹⁰Qaq que'eca llalec da ñauo'o aca lña lhua, nache saishet da nquigaxañi ye lcata na ñanem nallec acamaye, qataq ca nogoxot, qataq ipacchigui da lataxac da nhuañaxac.

¹¹Qalaxaye da saishet da ipagueleguete ne'enaua tres lataxaco maye qañamaxaleguete, nache aca'aca 'alo ishet da jec, qalaxaye saishet da iuen da ñauo'o aca lsheetenaxanaqte.»

Da qalapaxañi lataxac ca sa iren ca lña

- ¹²«Qaq da huo'otaq huo'o ca ique'emaqchet ca lya, qataq yalauat, nache camaye nataqa'en qaýalauat.
- ¹³Qalaxaye da saishet da nache 'ena'ac da yalauat, souaxat da maiche loga't ñaqa'en da nachaalataxac que'eca ileu, nache aýem maiche 'am sachaxana qome ca dataigue que'eca dalaataxan da yaqto' nqañoxxoñi.
- ¹⁴Qalaxaye da huo'o ca yalauat ca lya souaxat da nache 'eetai' da nquiýatega, nache camaye nache 'ena'am qaýalauat, na'aictaxa da ye'egueneua'a aca nca'atoxonaxalate.
- ¹⁵Qaq da huo'o ca ique'emaqchet ca lta'a, huo'otaq aca late'e, nache camaye qaýalauat.
- ¹⁶Qaq da huo'o ca decachiya ca lya shiýaxaua, qataq imen, qalaxaye da qailalec da ñaq neto'ot camaye, nache que'eca decache qaýalauat.
- ¹⁷Qataq cam isheuen ca lta'a, huo'otaq aca late'e, camaye qaýalauat.
- ¹⁸Qaq da huo'otaq nhuaxana't caua yale't, nache ca 'oonolec da ique'emaqchet ca lya irota'a ca coma', huo'otaq ana napocna, qalaxaye saishet da ileu nacherata da ýo'ot da saq ñesheguem ca lmala',
- ¹⁹qalaxaye que'eca qaique'emaqchet da ishet da queuoýapigui' na'aictaxa da ýauota'a lashelte, nache que'eca yale maye deque'emaqtaxan, camaye qaica ca lasouaxashet. Qalaxaye nacherata da isheeten ca natannaguec qataq caua na'axa'te da sa do'onataxan camaye.
- ²⁰Qaq da huo'o ca iuaxan ca l-latac, huo'otaq aca l-lata da irota'a ca 'epaq, qaq da huo'o ca ileu caamaye, nache que'eca deuaxanaxan qaýauo'o ca nhuaxanaguec.
- ²¹Qalaxaye da huo'otaq huo'oi caua na'axa'te da nca'altauec que'eca nlatac, nache que'eca na'aco' saishet da qaýauo'o ca nhuaxanaguec, cha'aye camaye maiche lalamaxat l-latac.
- ²²Da huo'oi caua nhuaxana't yale't, nache da ivira'a da ique'emaqchet aca 'alo hualaxai, qataq ýo'ot da na'aqñi ca llalec, qalaxaye da qaica ca machaqca da nachaalataxac aca'aca 'alo, nache que'eca dasouaqtaxan isheeten aca iýaxanaique ca lhua aca'aca 'alo, qalaxaye ipacchigui aca lasheue maye ýanagui ca nmit qataq ýaýamaxaañi da lataxac.
- ²³Qalaxaye da huetalec da lchec da ileu aca'aca 'alo, nache da qaisheeten de'era nachaalataxac nache lasheue ca lya achaalataxac.
- ²⁴Qaq ca ique'emaqchet aca na'aite, nache nataqa'en qaique'emaqchet aca la'aite camaye, qaq da huo'otaq nhue, nache nataqa'en aca lhue camaye, qaq da huo'otaq nhuaq, nache nataqa'en ca lhuaq camaye, qaq da huo'otaq napia', nache nataqa'en qaique'emaqchet na lapia' camaye,

²⁵Qaq da huo'otag ŷavigaxat ca lŷa, qaq nataqa'en qaŷavigaxat camaye, qaq da huo'otag deque'emaqtaxan qaq nataqa'en qaique'emaqchet, qaq da huo'otag deuaxanaxan, qaq nataqa'en qaiuaxan.

²⁶Da huo'o ca ique'emaqchet aca la'aite ca l-latac, huo'otag aca l-lata nache da tagoxoic naqa'en, nache que'eca 'aco' iuen da ŷaxanec que'eca l-latac souaxat da tagoxoic naqa'en.

²⁷Qataq da huacac naqa'en aca 'oonole lhue, nache nataqa'en iuen da ŷaxanec ca l-latac huo'otag aca l-lata, souaxat da huacac naqa'en aca lhue.»

Da qalapaxaŷi lataxat da huo'o ca que'emaq

²⁸«Da huo'o ca nauegaxanaxala' huaca, da iquetogoq ca ŷale huo'otag aca 'alo, qataq ŷalauat, nache que'eca huaca iuen da qaŷalauat qairota'a ca coma', qataq saishet da qanallec ca lapat, qalaxaye ca lalamaxat que'eca huaca saishet da qaŷauo'o ca nhuaxanaguec.

²⁹Qalaxaye da maiche lataxat que'eca huaca da togoxosoxonaxaic, qataq ivitta'a da huo'o ca ŷalauat, nache qairota'a ca coma' da qaŷalauat, nataqa'en ca lalamaxat camaye, souaxat da ŷaŷaten, qalaxaye saishet da ŷoqocha'a.

³⁰Qalaxaye que'eca lalamaxat ca huaca, da huo'otag huo'o aca lasheue da nachaalataxat, nache camaye isheeten aca'aca lasheue da maiche lca'alaxa.

³¹Qaq de'era namaxasoxonaxat qaipagaqchiichigui da huo'o ca iquetogoq nsoqolec, huo'otag qa'aŷole que'eca huaca.

³²Qaq que'eca huaca da iquetogoq ca nlatac, huo'otag aca nlata, nache qaŷalauat qairota'a ca coma', qaq ca na'aco' ca nlatac huo'otag aca nlata, nache qaisheeten, treinta aca lcatpiole plata aca qoŷami'.

³³Qaq da huo'o ca ŷauattangui aca lshere, huo'otag da nshe' aca lshere nache saishet da ŷauo'o ca lapoxot, qaq da tangui ca nauegaxanaxala' huaca, huo'otag ca 'ashena,

³⁴nache que'eca lalamaqte aca nshere, camaye isheeten ca lalamaxat que'eca shiguiŷac, cha'aye ŷasouaxat da ileu, qalaxaye nache no'ona'aguet cam shiguiŷac maye ileu.

³⁵Qaq ca nauegaxanaxala' huaca da huo'otag iquetogoq ca lŷa nauegaxanaxala' qaq da ŷalauat, nache camaye qaimen, qalaxaye aca lasheue nache qancolaxatchigui, qataq na lapat ca ileu huaca.

³⁶Qalaxaye da nache 'eetai' da qaŷaŷaten da lataxat que'eca huaca da togoxosoxonaxaic, qalaxaye ca na'aco' da saishet da ŷoqocha'a, nache camaye iuen da isheeten ca lalamaxat que'eca huaca, ŷaneguet ca lŷa huaca nca'altauec, qalaxaye que'eca ileu taŷot camaye.»

Éxodo 22

Da qalapaxañi latakac da qaisheeten ca nasouaxashet

¹Qaq da huo'o ca decachiya ca nauegaxanaxala' huaca, huo'otaq qagueta, nache yalauat huo'otaq imen, nache camaye iuen da desheetenaxanalo caua lya't cinco huaca da isheeten que'eca huaca, qaq da huo'otaq qagueta nache lasheue naqa'en caua lya't cuatro qagueta.

²Qaq da huo'o ca cachaxaic da qayauanalec da decachetac, qaq da qaique'emaqchet, nache da huo'otaq ileu, qaq que'eca deque'emaqtaxan saishet da lasouaxashet da l-leuaxa camaye.

³Qalaxaye da huaigui ca na'a'q, nache da l-leuaxa camaye lasouaxashet que'eca dalaataxan. Qaq que'eca cachaxaic, camaye iuen da isheeten ca lcachaxat, qalaxaye da huo'otaq qaca aca alom da isheeten, nache camaye iuen da qaimen yaqto' isheeten ca lcachaxat.

⁴Qaq da huo'otaq qailalec que'eca ncachaxat shiguiyac, qataq da ña nca'altauec da hueto'ot ca decachiya, nache camaye dos qanqa'en caua desheetenaxanalo shiguiyaxac, na'aictaxa da huaca, huo'otaq 'ashena, qalqo' qagueta.

⁵Qaq da huo'o ca yachaxanec ca na'atetpi da tauga naqa'en ca lalamaxat na'alhua, nache ca na'atetpi jec da taigui ca lya no'onaxa maye yaqa'a ca lalamaxat da deque'elec, nache ca lalamaxat ca 'atetpi iuen da isheeten que'eca lalamaxat ca 'alhua, desheetenaxana ca no'on ala ca lañiguishec.

⁶Qaq da huo'o ca yavigaxat ca ato' ca yaqa'a 'alhua, nache yavicauga naqa'en ca trigo maye qalapootasheguem, huo'otaq ca nañiguishec lma' maye ñaq tata'a da qanqat na ala, nache que'eca shiyaxaua maye ye'eraxatoigui ca norec camaye iuen da isheeten que'eca nañiguishe lma' maye lasouaxashet da yavigoigui.

⁷Qaq da huo'o ca pi'iya'a ca lya da yaayamaxat naqa'en aca alom, huo'otaq ca machaqca logoxoshet maye huo'o da lashiichi'yaxac da yaqto' yaayamaxat, qaq da qaicachiya camaye da huaña ca lma' que'eca shiyaxaua, qaq da huo'otaq qayanata que'eca cachaxaic, nache yactec qanqa'en aca lsheetenaxanaqte da isheeten ca lcachaxat.

⁸Qalaxaye da huo'otaq saishet da qayanata que'eca cachaxaic, nache que'eca lalamaxat que'eca nyec, camaye iuen da qayaeuegua'a aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' da yaqto' ya'axatta da saishet da yacona ca lalamaxat ca lya.

⁹Qaq 'enauac na yotta'a't ncachaxatpi, na'aictaxa da huo'otaq nauegaxanaxala' huaca, 'ashena, qagueta, huo'otaq nogoxot, huo'otaq camachaqca nogoxoshet maye deqat, nache da huo'oi caua dos da 'eeta': «Ne'ena maiche yalamaxat», nache caamayae qayaeuegua'alo aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', cha'aye ca choche datenataxan, nache yactec naqa'en aca lasheue da isheete'n ca yoaqta lalamaxat que'eca 'atet huo'otaq ca nogoxoshet.

¹⁰Qaq da huo'o ca ñami' ca lña shiñaxaua da ilo'ogue ca lalo 'ashena, lauegaxanaxala' huaca, qagueta, huo'otaq camachaqa lña shiguiñac, nache que'eca shiguiñac da ileu, huo'otaq qaique'emaqchet, qalqo' qaicachiña da qaica ca ñauangui,

¹¹nache que'eca shiñaxaua ñan ca la'aqtac hua'aqchigui naqa'en Ñim Nataxala', da saishet da ñacona que'eca shiguiñac maye lalamaxat ca lña, nache que'eca lalamaxat que'eca shiguiñac ña'amaqten da la'aqtac camaye, nache ca ilotague' ca shiguiñac sa iuen da isheeten.

¹²Qalaxaye que'eca shiñaxaua da ñauaachigui da qaicachiña ca shiguiñac, nache iuen da isheeten ca lalamaxat que'eca shiguiñac.

¹³Qaq que'eca shiguiñac da qaito, ito ca shiguiñac maye dequi'ñapeç, nache que'eca ilotague' camaye, iuen da irouo ca no'onañi que'eca ntoc shiguiñac, yaqto' sa iuen da isheeten.

¹⁴Qaq da huo'o ca da'aalaxana ca lalo shiguiñac ca lña, nache que'eca shiguiñac da ileu, huo'otaq que'emaq, qataq sa ñauaalec cam lalamaxat, nache que'eca la'aalec que'eca shiguiñac camaye iuen da isheeten.

¹⁵Qaq da huo'otaq ñauaachigui ca lalamaxat que'eca shiguiñac, nache saishet da isheeten. Qalaxaye da isheeten da na'aalec que'eca shiguiñac, nache iuen da nachaqacata aca lasheue da na'aalec isheeten.

Nam lañepi qalapaxañi lataxacpi

¹⁶«Qaq da huo'o ca ñale da ñatenachet aca qa'añole, maye saxanaxa da hue'eguet ca ñale, qataq lauañi' acamaye, nache que'eca ñale iuen da isheeten ca lta'a aca qa'añole, qataq nache huaroneguet acamaye.

¹⁷Qalaxaye ca lta'a aca'aca qa'añole da huo'otaq sa ñashen acamaye da huaron, nache que'eca ñale iuen da isheeten da lataxac da lashiichiñaxac aca'aca qa'añole.

¹⁸Saishet qome da 'anca'alaxattauec aca conaxanaxai.

¹⁹Qaq 'enauac na shiñaxauapi da huo'o ca hue'eguet ca shiguiñac, nache qañalauat.

²⁰Qaq ca shiñaxaua da ñanot ca lachetaqtaxanaxat ca lña atamnaxala', qaq saishet da nacheñita Ñim Nataxala' da ñanot, nache camaye qañalauat.

²¹Saishet qome da sa qauyacñiñapeç qataq qavi'iñiñai' ca chegaqauec, cha'aye qami' nataqa'en qauachegoqñauac, qauachoqña'a co'ollaxa ye Egipto.

²²Saishet qome da sa qauyacñiñapeç aca pa'aipi qataq ca saploqpi,

²³cha'aye da sa qauyacñiñapeç camayepi, nache da añem iñaxanot da setauan, nache Añem setauan camayepi,

²⁴nache ÿataqta lta'araic da ÿalemataic. Nache qami' seroleguete ca ÿeelonec da qami' salaua't, nache ishet da pa'aipi aca qaramoxouaipi, qataq ca qaÿa'alquipi nache saploqpi.

²⁵Qom huo'otaq 'aua'aalaxanaxan ca shiÿaxaua choxoraq nam ÿalamaxatpi maye qami' netanguilo, nache saishet qome da qoneta'am ca na'aalaxanaxala', da 'auauo'o aca nquiguisheguem 'anqa'en aca 'om maye na'aale.

²⁶Qaq que'eca shiÿaxaua da huo'otaq 'am ipatano'ot ca lapo', souaxat aca lavigaxaiste, qaq no'on da 'avi'eguelaxatot camaye ca lpatanec qom inoxootapiguiñi añi nala'.

²⁷Cha'aye que'eca lapo' nachecata da napotapiguiña da huo'o na latomaxa. ¿Cha'aye negue'to' ca napogoña da nnaañi? ÿoqo'oye camaye da aÿem iÿaxanot ca ntaunaguec, qalaq setauan, cha'aye aÿem choxonnataxanaxaic.

²⁸Saishet qome da 'aue'enai' ca nmit na nasouaxashetpi, qataq saishet da 'auasaxalec ca qauem 'ara'aqtac cam lataxala' na nhuo' le'ecpi.

²⁹Saishet qome da 'auaÿaloxon da 'andouo aca 'arachetaqtaxanaqte ana la'auaxana ala ca trigo qataq ca la'auaxanec lli'i aca uva. Qataq ca 'ara'auaqteguishec 'aÿa'alec Aÿem 'aÿa'anem,

³⁰nache 'ena'am ca la'auaxanec llalec aca 'arelo huaca, qataq qagueta, qalaxaye 'aua'axaÿa'a da siete na'axa'te da neto'ot aca late'e, qaq ca na'a'q ocho nache Aÿem 'aÿa'anem.

³¹Qataq qami' maye qaiÿotaugalo da ÿataqta qami' ÿalamaqa'ate. Saishet qome da qollequi na lapat ca ltoc ca shiguiÿac maye dequi'iÿapec, nacherata da qauasaqaiÿot ca pioxoppi.»

Éxodo 23

Da qalapaxañi lataxac da qaÿo'ot ca nalachiguiñi lataxac

¹«Saishet qome da 'aua'axat ca na'aqtaxanaxac saq 'en, qataq saishet da 'auauaxaiguet ca qauemaic da 'autauanaua'a da ÿa'axat ca sa lataxac.

²Saishet qome da 'avi'inaxat na qalota shiÿaxauapi da huotaique ÿo'ot ca sa lataxac. Da ivita da 'auo'ot ca 'ara'aqtaxanaxac, qalaq saishet qome da 'aualercaua'a na qalota shiÿaxauapi, da 'aualercaua'a ca sa lataxac maye qaÿa'axatem ca nta'a,

³qalaxaye nataqa'en saishet qome da 'ataunaua'a ca 'eetapeguec ca shiÿaxaua choxoraq qom saishet da lataxac.

⁴Qom huo'otaq 'alalec ca lauegaxanaxala' huaca, huo'otaq ca lalo 'ashena maye daqat ca 'am ipa'agueetac, qalaq 'am 'avi'eguelaxatot qome camaye.

⁵Saishet da sa 'atauan ca 'am nquiŷatega, da huo'otaq 'auauaachigui ca lalo 'ashena da ipataxañi ca lla'ac. Qalaq 'am 'atauan qome camaye, da yaqto' nqateguesop ca lla'ac maye ipataxañi ca lalo.

⁶Saishet da sa 'atauan ca choxoraqpi ca 'arma', da huo'o ca ncotaxac da taua'a ca nta'a.

⁷Saishet qome da 'aualercaua'a ca na'aqtaxanaxac maye saq 'en, qataq saishet da 'aŷa'aneguet da nalaataguec ca saqca ca ne'enaxac, qataq qaica ca lasouaxashet, cha'aye aŷem saishet da shenapac da qaica ca lasouaxashet cam huo'o ca lasouaxashet.

⁸Saishet da 'auaconeguet aca 'ansheetenaqte, cha'aye ana nsheetenaxanaqte ishet da 'eco' iqanamaqchet ca shiŷaxaua, qataq ŷo'otec ca qaica ca ŷasouaxat da daqat ca 'eetapeguec lataxac.

⁹Saishet qome da qavi'iñiŷai' ca chegaqauec, cha'aye qami' nataqa'en qauachigoqoŷauec, qauachegoqŷa'a co'ollaxa ye Egipto, cha'aye qami' mashe qauaŷaañi da qanayeetaña ca ŷaqa'a 'alhua.»

Da qalapaxañi lataxac da mataxac

¹⁰«Qami' qana'ayiisheguem qome na 'alhua, qataq qanqache na ala na qorañiguishequi ivittrec caua seis vi'iye,

¹¹qalaxaye ca vi'i siete, nache qauaqaŷa'a da nmatec na 'alhua. Qaq ca maiche ñaxat nañiguishec, qauaqaŷa'a da yaqto' na shiŷaxauapi choxoraq maye netalec ca qana'alhuai, ishet da chec na ala, qataq ca shiguiŷacpi maye huauec, ishet da chec ca no'onañi. Qaq nache 'eetec nataqa'en ana ala aca qorañiguishi uva qataq aca oliva.

¹²Da huo'o ca 'auo'ot, qalaq 'aviraxattrec 'enauaque caua seis na'axa'te, qalaxaye ca na'a'q siete, nache 'anmatec, yaqto' nataqa'en ishet da nmatec ca 'arauegaxanaxala'pi huacapi, qataq ca 'arelopi 'ashenapi, nataqa'en ca 'arlatac, qataq cam chegaqauec.

¹³Qaupaquiichigui qome 'enauac ne'ena lataxacpi da qauo'oche, qataq saishet qome da huo'o ca iŷaxaatacot ca ŷaqa'a atamnaxala', da iŷaxaataique ca ntaunaguec, qataq saishet da choche nasaqtapeguec da le'enaxat camaye.»

Soua tres Ita'al naponaxaqui'

¹⁴«Qauo'oche' qome caua tres Ita'al naponaxaqui' ye 'oonolec vi'i da Aŷem qavio'oxoyiñi.

¹⁵Qauo'oche qome ca qarquia'axaqui da qollequi ana nauole 'ayiiña maye sa qaŷauo'o aca lalegue maye ŷasheeraxachigui. Qataq qauloitelec qome da ŷa'aqtac maye qami' sanema, da qollequiitac ana'ana nauole 'ayiiña caua siete na'axa'te. Qaq ca na'a'q maye huetoigui damaye, nacheca ca ca'agoxoic le'enaxat Abib, cha'aye nacheso so ca'agoxoic maye huetoigui co'ollaq qoquiŷa'ai ye Egipto. Qaq

da qauanaqui da Aÿem qavio'oxoyiñi nache Aÿem qandoiua'a aca qarachetaqtaxanaqche.

¹⁶Nataqa'en qauo'оче qome ca qaraponaxaqui da ivita da qanqache ca la'auaxanec ala ca qorañiguishеqui maye qaÿa'añiilec ca qana'alhuai, qaq nache 'ena'am da ivita da qanqache ca pa'atec ala 'enauac cam qorañiguishеqui que'eca vi'i.

¹⁷'Enauac na shiÿaxauapi iuen da tres da ÿe'eguelaxalec, da nachaateua'a Aÿem Nataxala' ye 'oonolec vi'i.

¹⁸Qom ivita da aÿem qaÿa'añiÿot ca qaÿavigaxat shiguiÿac, qalaq saishet da lÿateuo ca ltago'q, nataqa'en saishet da qaÿa'añiiuo aca nauole 'ayiiña maye huo'o ana lalegue maye ÿasheeraxachigui, qataq saishet da qauaÿamaxache ca lcheta que'eca shiguiÿac da taÿaigui ca lÿa na'a'q.

¹⁹Qaq ca no'on la'auaxanec ala ca qorañiguishеqui, camaye qauroiua'a qome aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Qataq saishet qome da qaÿa'añiiuaq ca quetaq llalec da qauallicñiiguеt ca lche' aca late'e».

So nale Ñim Nataxala'

²⁰«Qaq aÿem samaq qome so ñale, da hua'auta'ague na qanqa'aiqui da yaqto' qami' ntela'alo na nqa'aic, qataq qami' ÿauegalo yem 'alhua maye seqataxaatai'.

²¹Qalaxaye saishet qome da qauÿochiiuec somaye, qataq qaualaqaiguеt, cha'aye somaye ÿo'ot ca samaxalec, qataq saishet da ichoxonnai' ca qarasouaxashichi.

²²Qaq qom ÿataqta qaualaqaiguеt, qataq qauo'оче 'enauac nam qami' samaxaleguete, nache aÿem ÿataqta ñepa'aguene' qome cam qami' ipa'agueeta'ape, qataq ñeqanaxat cam qami' nqanaxatta'ape.

²³So ñale, hua'auta'ague qome na qanqa'aiqui, qataq qami' ÿauegalo ye na'alhua ye amorreopi, hitiitapi, ferezeopi, cananeopi, heveopi qataq ye jebuseopi, yem taÿa'a da ñeqat qome.

²⁴Saishet qome da qaua'ayiÿoto naua qarlllectelli' na atamnaxala'pi, qataq saishet da qanatamñiÿot, qataq saishet qome da qoquiigue na qauem no'onataxacpi, nachaqrata da qaulaxachiigui 'enauac na ne'enaqtac atamnaxala'piolec qataq ÿataqta laÿelolqa qanqa'eñi da qanlaxachiiñi na coma'pi maye atamnaqa'pi.

²⁵Nacherata da Aÿem qanatamñiitacot, Aÿem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, yaqto' qami' sechoxonneque ca ÿotta'a't nallec qataq ca qaraquipi. Qataq aÿem seÿotauga qome nam nalolaxapi,

²⁶qataq qami' so'oteque da saishet da huo'o ca ileu da saxanaxa da ivita ca lqueroxo. Qataq qaca qome aca 'alo na'aqñi ca llalec, huo'otaq da sa deco'o da huaña que'eca 'alhua maye qoviita'a.

²⁷Qaq Aÿem sa'auaxaata qome da ncolanaxa, qataq da nqui'ic na shiÿaxauapi, da qami' hua'aqta'agueta da ivita da huo'o ca qaua'axasoxoñiitelec ca na'alhua, qataq Aÿem so'otec da maiche datauec ca qami' ipa'agueeta'ape.

²⁸Qataq Aÿem sa'auaxan qome ca ño'ot ca lta'araic ncolanaxa, da yaqto' ño'orauec ye heveopi, hitiitapi qataq ye cananeopi.

²⁹Qalaxaye saishet qome da samaqauec yemayepi ca 'oonolec vi'i. Ten, qom toolec yi'ie 'alhua, nache ishet da nquigüec ca shiguiÿacpi maye huauec. Nache qami' itoi'.

³⁰Qaq ñeqonaxattauec qome da samaqauec yemayepi, nato' qom mashe qalota ca qaÿa'alquipi. Ime, qaq ishet da qauacoñiÿa yi'ie 'alhua da qauauo'oi qarmaye.

³¹Qaq naua loga'te yem qarmaye sogote da sa'a'n da na'anaguec, 'eeta': Chegoqchiguiña qome aso Auaxai Togaxarai, nache ivitta'a so loigue aso auaxai maye nalotaxaama ye lma' ye filisteopi, qataq chegoqchiguiña ye toolec 'alhua choche ivitta'a so tala Éufrates. Qaq Aÿem qami' sanema ye netalec yi'ie 'alhua da qauloÿiigue. Ime, qaq maiche qauo'oyiÿauec qome yemayepi.

³²Qaq saishet qome da qanaÿamaxache' yemayepi, qataq saishet da qauatailec ye natamxaxala'pi.

³³Qataq saishet da huo'o ca qano'onaxachiÿañi yemayepi da netalec yi'ie 'alhua, ten qom nataqa'en qami' qanatamñiÿot na natamxaxala'pi, nache huo'o ca qarasouaxashechi, nache ivira'a da deqat da qanachaalataxaqui».

Éxodo 24

Qaÿe'eguelaxalec da qaÿa'axat da llec da aÿamaxataxac

¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'annotsheguemec qome ana qasoxonaxa da yaqto' 'am setaxaÿapegue', 'annaictague' ñi Aarón, Nadab, Abiú qataq ca setenta lqueroxonecpi na Israel le'ecpi, qalaxaye saishet qome da ÿapac saqaÿapeque qanqa'eñi na soota'a, qataq ÿa'attrañi qome naua l-llecte.

²Chaq 'amta qome maye ishet da aÿem 'anquigueua'a, qaq ca laÿepi, qalaxaye saishet da Aÿem nquigueua'a, qataq saishet da huo'o ca 'arÿatcheguem camayepi.

³Qaq co'ollaq ime da qana'aqtaxaatague' so Moisés, nache ñe'eguelañi da da'aqtaxanem 'enauac so shiÿaxauapi na la'aqtacpi qataq na lqataxacpi Ñim Nataxala'. Nache 'enauac somayepi 'oonolec da lasataxac, 'eeta': «¡So'otaq qome 'enauac nam damaxasoxoolecpi Ñim Nataxala'!»

⁴Ime, nache so Moisés ÿiyiñi 'enauac na la'aqtacpi Ñim Nataxala'. Nache so nte'etom so lÿa na'a'q, nache no'ottasheguem. Ime, qaq no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalate, ÿaatot na loigue aso qasoxonaxa qataq no'oxooyishegue'm soua doce coma' naloqchiichigui ye lcata soua doce llalqa so Israel.

⁵Ime, nache ñamaq so nsoxoppi Israel le'ecpi da ñauo'o ca lachetaqtaxanaxat huaca maye qañavigaxatta qataq aca nachetaqtaxanaqte maye qanhuachiigui.

⁶Ime, nache so Moisés ñacona so lañe se'eso ntago'q ñauo'o aso lañe'pi. Qaq so lañe se'eso ntago'q, qalaxaye ichegoxolec aso nca'atoxonaxalate.

⁷Qaq co'ollaq ime, nache ñacona aso nere maye huetalec da añamaxataxac, nache itaxañaxan, na'axañaxana naqa'en so shiñaxauapi. Nache somayepi 'enapeco': «Qomi' so'otaq qome 'enauac nam qomi' ñamaxaleguete Ñim Nataxala'».

⁸Ime, nache so Moisés ñacona se'eso ntago'q, nache ichegoxolec 'enauac so shiñaxauapi. Nache 'enapeco': «Ne'ena ntago'q, nachena na ñoqta 'itchiguiñi naqa'en da Ñim Nataxala' qami' nañamaxateto, chegoqchiguilo ne'enaua la'aqtaqa Ñimaye».

⁹Ime, nache so Moisés tasheguemec aso qasoxonaxa, nnaictague' so Aarón, Nadab, Abiú qataq so setenta lqueroxonecpi so Israel le'ecpi.

¹⁰Huaña, nache somayepi ñauaachigui da lataxac Ñim Natamnaxala' so Israel le'ecpi, qaq na pa'aguiñi naua lapia'ate qalaq qashelec 'eeta'am na no'on coma' le'enaxat zafiro, qataq ñataqta yo'oqoolec, 'eeta'am da lo'oxoñaxac na piguem.

¹¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da huo'o ca 'ena'ac se'eso lataxala'pi so Israel le'ecpi som ñauaachigui Ñimaye. Huaña, nache somayepi deque'etac qataq ñyomtac.»

So Moisés qaltaq huetasheguemec aso qasoxonaxa

¹²Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Annotsheguemec qome ana qasoxonaxa, 'auanasheguema na soota'a. Ime, qaq añem 'auata'aguet, 'am sanema qome caua coma' cam settaleguete naua iqataxaco qataq naua ñamaxasoxonaxaco, da yaqto' 'auapaxagueneque na Israel le'ecpi.

¹³Ime, nache ñesheguem so Moisés, nache tasheguemec aso qasoxonaxa maye lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nnaictague' so ltaua le'enaxat Josué.

¹⁴Qaq co'ollaq yaqta'a da jec, nache 'enapega so nqueroxonecpi, 'eeta': «Nache qoviita'a qome ne'ena, qomi' qauachiña'agueta, nato' qom ñe'eguelaxasoq. Da Aarón qami' no'ona'agueta qataq da Hur, qaq sa iuena'a da huo'o ca 'oonolec da qoñeeta da huo'o ca nqalaata'ai', qaq maiche naua'alo daamaye.»

¹⁵Qaq co'ollaq ime, da la'aqtac so Moisés, nache tasheguemec aso qasoxonaxa, qaq asa'aso qasoxonaxa ñataqta nauequeelec so lo'oc.

¹⁶Nache da llo'oxoyec Ñim Nataxala' anac da imattalec aso qasoxonaxa Sinaí, qaq ivi' soua seis na'axa'te da imattalec so lo'oc aso qasoxonaxa. Qaq co'ollaq mashe iviteuga so na'a'q siete, nache Ñim Nataxala' chemaxaigui so lo'oc co'ollaq iñaxana so Moisés.

¹⁷Nache yo'oq da llo'oxoyec Ñim Nataxala', 'eeta'am ca norec da davigaqtaxanapec, huetalec aso lmi lo aso qasoxonaxa, qaq ñauaachigui 'enauac so Israel le'ecpi.

¹⁸Nache so Moisés huenoxonoigui se'eso lo'oc da tasheguemec aso qasoxonaxa. Huaña, nache ivi' soua cuarenta na'axa'te qataq cuarenta pe' da huetasheguemec asomaye.»

Éxodo 25

Aca qoñaneuopi no'otaxat da qaña'ara't ca npe'l Ita'araic

¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi da Añem ndoua'a aca lachetaqtaxanaqte. Qalaxaye saishet da 'auamaqalec nachaqrata da ñi 'oonolec maiche lhuennataxac, qataq lquiyaqteñaxac da ndouo aca lachetaqtaxanaqte.

³Qaq namayepi qome iuen da ndouo ca lcat oro, plata, cobre,

⁴qataq ca hualoq lañe maye naueralec da lmalaxa, qataq ca naueralec da ltogaxa, qataq ca togaxaraic, qataq ca no'on hualoq maye isotta, qataq ca laue aca quetaq,

⁵qataq ca peenaq lo'oc maye nqo'oilliguishec togaxaraic, nataqa'en ca no'on lo'oc, qataq ca 'epaq le'enaxat acacia,

⁶qataq ca aceite maye lalonaxat ana ncoñaraxanaxaqui, qataq ca coraxat ama da laitañaxac lalogue na aceite, maye ncoraxanaxat da huo'o na qaicorelec, qataq na lalogue na nchenaxanaxat maye ama da laitañaxac,

⁷qataq ca coma' le'enaxat ónice qataq ca no'on lañepi maye qañauotaique da no'onataxat ca npo' le'enaxat efod, qataq caua lallagui'ishe som lataxala' ca ntaxañaxanaxanecpi.

⁸Qataq 'auo'ot qome que'eca npe'l Ita'araic, yaqto' Añem ishet da qami' sootaiguilo.

⁹Nache que'eca npe'l qataq ca no'otaxatpi ñataqta 'aue'enaxatchigui qome da no'onataxac cam 'am sachaxana.»

Aca Arca maye lañe' caua nqataxaco

¹⁰«'Auo'ot qome aca lañe' naua nqataxaco, 'aua'ara't na 'epaq maye chegaqaigui ana acacia, acamaye ivi' un metro y diez centímetros ye lalogaxa, qataq sesenta y cinco centímetros ye lcateueegue, qataq sesenta y cinco centímetros ye loquitcheguema.

¹¹Nache 'alapaxalec ca ndotec oro ca pa'auec qataq ca pa'auo, qaq caua lañel, nache queguelo 'anqa'en na oro.

¹²Qataq 'auo'o't caua cuatro la'aitel lcat oro, naua'alo 'anqa'en caua cuatro lapia'ate, qaq dos 'anqa'en caua naua'alo ñi 'oonolec lañe' acamaye.

¹³Nataqa'en 'auo'o't caua dos 'epaxaye da lachoxola'ate acamaye, 'auachegoxotaigui ana qo'oipaq acacia, nache 'alapaxaleguete ca oro,

¹⁴nache 'aÿa'anaguilo caua laÿel, 'aushetoiguilo que'ecaua la'aitel maye naua'alo caua laÿel acamaye, da yaqto' ishet da qanachesheguem da qaÿachoxonalo que'ecaua 'epaxaye,

¹⁵nache caamaye sa qairaxanai'salo qome, nache netaguilo qanqoÿen caua la'aitel acamaye.

¹⁶Ime, nache 'auachanguilo acamaye que'ecaua nqataxaco maye 'am sanema qome.

¹⁷Ime, qaq 'auo'ot ca lapoxot ndotec oro, qaq camaye ivi' un metro y diez centímetros ye lalogaxa, qataq sesenta y cinco centímetros ye lcateueegue.

¹⁸Nache 'aÿa'analeguete qome caua dos ne'enaqtaqa huo'oi caua laua't, caamaye 'aurota'alo aca ntoqnaxanaqte da 'auo'o't, nache 'aÿa'ana'agueta caua lsheeneqa.

¹⁹Que'eca lapoxot, qataq que'ecaua ne'enaqtaqa maye huo'oi naua laua't, caamaye nache ÿo'oxoorañi qanqa'en, ca 'oonolec neteguet ca lsheenec qataq ca lÿa neteguet ca lÿa lsheenec.

²⁰Nache caamaye datata'a't qanqa'en, qaq naua lashego nache ilotralec que'eca lapoxot, qaq naua laua't qalaq ivira'a't, nache 'eeta'am da ipegueetaleguete acamaye.

²¹Ime, nache que'eca lapoxot qalapaxalec qome aca'aca laÿe', nache 'auachanguilo acamaye caua nqataxaco maye 'am sanema qome.

²²Qaq nache huaña qome camaxa da 'am ñauane'. Qaq ne'ena l-laqa que'eca lapoxot maye datatraña que'ecaua dos ne'enaqtaqa maye huo'oi naua laua't, maye netralec aca laÿe' caua nqataxaco, camaye nache huaña da 'am saÿaanaxanaxanec 'enauac na ÿamaxasoxonaxacpi maye sami' na Israel le'ecpi.»

Ca Imala' caua nauole 'ayiiña

²³«'Auo'o't qome ca 'aua'ara't 'epaqpi da yaqto' nquia'axala' 'auachegoxotaigui ana qo'oipaq acacia, nache noventa centímetros ye lalogaxa, qataq cuarenta y cinco centímetros ye lcateueegue, qataq sesenta y cinco centímetros ye loquitcheguema.

²⁴Nache 'alapaxalec ca ndotec oro qaq caua laÿel nache queguelo 'anqa'en ca oro.

²⁵Qataq 'auo'ot ca mpa'aÿasheguem llo'oxoraxat caua laÿel siete centímetros ye lcateueegue, qataq que'eca llo'oxoraxat nache ÿa'añaxattañi naqa'en ca oro,

²⁶qataq 'auo'o't caua cuatro la'aitel, naua'alo caua cuatro laÿel qataq nalotegueta caua cuatro lapia'ate,

²⁷qaq que'ecaua la'aitel nache naua'alo caua laÿel que'eca llo'oxoraxat, yaqto' nache qaishetoiguilo caua 'epaxaye da lachoxola'ate que'eca nquia'axala'.

²⁸Qataq que'ecaui 'epaxaye maye lachoxola'ate da 'auo'o't nache 'auauota'a na chegaqaigui ana qo'oipaq acacia, qataq 'alapaxalec ca oro,

²⁹qataq 'auo'ot nataqa'en ca nquia'axaqui oro, qataq ca nemaxanaxatpi, nemaxanaqtepi, qataq aca ñomaxaqui maye qaicoyngui ca nachetaqtanaxat maye lli'i aca nañguishe ala.

³⁰Qataq nache 'eetai' qome da qañachetalec que'eca nquia'axala' aca nauolepi 'ayiiña maye Añem qoñanot.»

Aca ncoñaraxanaxaqui oro

³¹«Nataqa'en 'auo'ot qome caua ncoñaraxanaxaqui' chegaqaigui na oro, qalaxaye 'auauota'a aca ntoqnaxanaqte da 'auo'ot. Qaq aca lashe qataq caua lhuaxaye iuen da netagui ca lsheneec aca 'eeta'am aca lauoxo ana almendro, qaq acamaye nache ima'a't 'oonole aca lashe.

³²Qataq nache naua'alo caua lañel caua seis lhua'q, nache tres caua neraua'alo ca 'oonolec lañe qataq tres caua nera'ague da lña lañe.

³³Qaq ñi 'oonolec caua seis lhuaxaye maye na'attaua'a aca lashe caua ncoñaraxanaxaqui', iuen da huo'oi caua tres 'eeta'am ana ñomaxaqui maye huo'oi naua lauoxo, 'eeta'am aca lauoxo ana almendro, qataq huo'oi naua laue aca lauoxo.

³⁴Qaq aca'aca lashe nache na'attaua'alo caua cuatro maye 'eeta'ama ana ñomaxaqui maye 'eeta'am da latakac aca lauoxo ana almendro, qataq huo'oi naua laue aca'aca lauoxo.

³⁵Qaq caua tres nauaxañaxau' lhua'q maye chegoqteua'alo aca lashe caua seis ncoñaraxanaxaqui', nache na'attaua'alo aca llo'oxoraqte lauoxo na pa'aguiñi.

³⁶Qaq nataqa'en aca lauoxo qataq caua lhua'q nache ima'agueta aca'aca lashe caua ncoñaraxanaxaqui', qataq chegaqaigui na oro qataq qairota'a aca ntoqnaxanaqte da qaño'ot.

³⁷Qataq 'auo'o't caua siete ncoñaraxanaxaqui', da yaqto' icoñattalec na datañaeegue,

³⁸qataq ca lchegaxat ca hualoq lañe ncoñaraxanaxat, qataq ca lañe' ca alo ndotec qome na oro.

³⁹Qataq 'auo'onataxana ca treinta y tres kilos ca ndotec oro da yaqto' 'auo'ot caua ncoñaraxanaxaqui' qataq 'enauac ca no'onataxatpi,

⁴⁰qalaxaye ñataqta 'aue'enaxatchigui qome da latakac da no'onataguec aso 'am sachaxana co'ollaq huaña aña qasoxonaxa.»

Éxodo 26

Npe'l maye lanataqa' Ñim Lo'onatac 'Enauacna

- ¹«Qataq 'auo'ot qome ca npe'l, qaq camaye 'auo'o't caua diez lapoxonqa'ate, 'auauota'a ca hualoq laŷe maye chegaqaigui na ŷoqta no'on lino, qataq ca hualoq laŷe malaxaraic da lo'oxoŷaxac, qataq ca hualoq laŷe togaxaraic, qataq 'auo'o't caua ne'enaqtaqa shiŷaxau' maye huo'oi naua laua't qantetrañi da llo'oxoraxat camaye.
- ²Qaq 'enauac que'eca napoxonaxatpi iuen da 'eeta'a't ye lalogaxa, doce metro y medio ye lalogaxa, qaq ca hua'axagui ivi' dos metro y lcateueegue.
- ³Qaq nache 'antera'a't caua laŷel caua cinco, yaqto' nache qota'a't qome que'eca napoxonaxat, qataq dos que'ecaua nataxau', qataq nache 'aue'enaxatchigui da 'auo'o't que'ecaua lŷa't cinco da 'antera't,
- ⁴qataq 'auo'ot aca la'aitepi, qataq imalaqalec da lo'oxoŷaxac ca ltetaxat caua loiguiye que'eca la'auaxanec napoxonaxat. Nataqa'en caua laŷel que'eca pa'atec lŷa napoxonaxat.
- ⁵Nache que'ecaua dos napoxonaqa'ate maye nataxau', caamaye 'auo'ot aca cincuenta la'aitepi naua laŷel ñi 'oonolec laŷe, ime, nache 'auataxaata't.
- ⁶Qataq 'auo'ot nataqa'en ca cincuenta ca lemaxaquipi chegaqaigui na oro, yaqto' ishet da qoŷemaxa't que'ecaua napoxonaqa'ate maye nataxau', nache ima'a't yaqto' 'oonolec ca ndaqa' que'eca npe'l.
- ⁷'Auo'ot nataqa'en qome caua once ca no'oxonec quetaq laue, yaqto' nache lapoxot ca ndaqa' maye qui'itta.
- ⁸Qaq 'enauac que'eca no'oxonecpi nache 'eeta'a't qome ye lalogaxa ñi 'oonolec no'oxonec, ivi' trece metro y medio qataq dos metro y lcateueegue.
- ⁹Qataq 'antera't caua cinco ca no'oxonecpi da 'auo'ot ca napoxonaxat lta'araic, qataq 'antera't caua lŷa't seis da 'auo'ot ca lŷa napoxonaxat lta'araic, qaq camaye 'anana't qome da yaqto' lapoxot ca ñegueuo que'eca npe'l.
- ¹⁰Qataq 'auo'ot qome aca cincuenta la'aitepi caua laŷel ñi 'oonolec que'eca napoxonaxat, qataq caua laŷel que'eca lŷa napoxonaxat nataqa'en cincuenta aca la'aitepi.
- ¹¹Nataqa'en 'auo'ot ca cincuenta lemaxaquipi chegaqaigui ca lcat bronze, yaqto' da qoŷemaxa't aca la'aitepi, nache ima'a't que'eca npe'l.
- ¹²Qalaxaye que'ecaua napoxonaqa'ate que'eca npe'l ye ŷactrec caua lsheeneqa, nache 'aua'aqta'a da naxattrañi, yaqto' nache ŷapotaua'a na l-laqa ca npe'l.
- ¹³Nache que'ecaua ŷactrec lsheeneqa que'eca napoxonaxat maye ivi' ca cuarenta y cinco centímetros ca 'oonolec laŷe qataq cuarenta y cinco centímetros ca lŷa laŷe, nache lapoxot ca laŷe qataq na lŷa laŷe que'eca npe'l

- ¹⁴Qataq 'auo'ot qome ca 'ampa'axanasheguem da 'alapaxalec ca pa'añasheguem que'eca npe'l, 'auauota'a ca lo'oc ana qagueta maye lqo'oilaxat ca togaxaraic, qataq 'ampa'axanasheguem ca lya lo'oc maye yataqta no'on.
- ¹⁵Nache 'auo'o't qome caua nchiigui'ishe 'epaxaye acacia, no'oiteguelo 'anqa'en da yaqto' lauoqtel que'eca npe'l.
- ¹⁶Qaq ñi 'oonolec que'eca nchiiguishec 'epaqpi, nache ivi' ca cuatro metro y medio ye lalogaxa, qataq sesenta y cinco centímetros ye lcateueegue,
- ¹⁷qataq que'ecaua dos layel 'auauo'oi caua qaichiguinguilo da yaqto' ishet da na'atta't da qaýauaxaýaxana't que'ecaua 'epaxaye, qaq nache 'eeta'a't 'anqa'en da lataxac 'enauac que'eca 'epaqpi maye no'onataxat ca npe'l.
- ¹⁸Qaq veinte caua nchiigui'ishe 'epaxaye caua pa'aira'ague 'anqa'en da la'añaxa,
- ¹⁹qataq 'auo'o't caua cuarenta na lcat plata da yaqto' na'attaleguete que'eca nchiiguishec 'epaqpi. Qaq ñi 'oonolec que'eca nchiiguishec 'epaqpi nache dos caua na'attaleguete, yaqto' que'ecaua qaichiguinguilo que'ecaua nchiigui'ishe 'epaxaye ishet da na'atta't.
- ²⁰Qataq da lya laýe que'eca npe'l, maye pa'aña'ague da sheu', 'auauo'oi caua veinte 'aua'ara't ca nchiiguishec 'epaq,
- ²¹qaq ca cuarenta ca lcat plata maye pa'aguiñi, dos 'anqa'en ca na'attaleguete ñi 'oonolec que'eca nchiiguishec 'epaqpi.
- ²²Qataq 'auo'o't caua seis nchiigui'ishe 'epaxaye, nache 'aua'ara't da 'apa'axana'ague da nala' lliguiñi que'eca npe'l.
- ²³Qataq 'auo'o't caua lya't dos nchiigui'ishe 'epaxaye, nache 'anañalo caua pa'aira'ague caua lallemaqreuo que'eca npe'l.
- ²⁴Qaq que'ecaua 'epaxaye nache na'atta't, qataq qota'aguet na pa'asheguem qataq na pa'aguiñi. Qataq nache 'eetec caua dos lya't maye nera'ague da pa'aigue caua lallemaqreuo.
- ²⁵Qaq ocho qome que'ecaua qaýa'ara't nchiigui'ishe 'epaxaye maye na'attalec qanqa'en caua dieciséis lcat plata, nache dos caua na'attaleguete ñi 'oonolec que'ecaua 'epaxaye.
- ²⁶Nataqa'en 'auo'o't qome caua cinco nllecnaaxanaqa'ate na 'epaqpi acacia, da yaqto' nlletañi ca nchiiguishec 'epaq na 'oonolec laýe que'eca npe'l,
- ²⁷qataq cinco caua lya't 'epaxaye da pa'aira'ague da lya laýe, qataq caua lya't cinco da yaqto' nlletañi ca nchiiguishec 'epaqpi maye pa'aña'ague da avit.
- ²⁸Qaq que'eca laiñiguishec nllecnaaxanaxat maye hua'axagui na laiñi ca nchiiguishec 'epaqpi, nache ivira'ata 'anqa'en da lya loga't.

²⁹Qataq 'auo'oxoolec ca oro 'enauac cam nchiiguishhec 'epaqpi, qataq 'auo'ot aca la'aitepi yaqto' nache tachiviigui ca l-llecnaxatpi.

³⁰Nache da 'auo'ot que'eca npe'l, qalaq 'aue'enaxatchigui da lataxac som 'am sachaxana co'ollaq huaña añi qasoxonaxa.

³¹Qataq 'auo'ot qome ca lapoxonaxat hualoq laýe imalaqalec da lo'oxoýaxac, tocalec, qataq togaxaraic da lo'oxoýaxac, qataq ca chegaqaigui na ýataqta no'on lino. Qataq 'auamaxalec ca ýaýaten da le'enaqtaxanaxac da yaqto' ýe'enaxa't caua dos shiýaxau' maye huo'oi naua laua't, da yaqto' llo'oxoraxa't que'eca napoxonaxat.

³²Ime, nache 'emaxagui aca lemaxaquipi lcat oro, maye netaguilo caua cuatro lashel maye chegaqaigui ana qo'oipaq acacia, maye qalapaxalec ca lcat oro, qataq na'atteleguete 'anqa'en caua cuatro lo'oxonaxalatel maye chegaqaigui ca lcat plata.

³³Ime, nache que'eca napoxonaxat 'emaxagui ca lemaxaquipi, qaq que'eca napoxonaxat nache ýa'an ca loga't ca ndaqa' maye qui'itta, qataq ca ndaqa' maye sa qaishetapec, qaq aca laýe' caua nqataxaco nache 'aýa'anaña ca pa'auo ca napoxonaxat.

³⁴Ime, qataq 'auacona ca lapoxot, nache 'auapogongui aca laýe' caua nqataxaco, nache 'aýa'anaña ca ndaqa' maye sa qaishetapec.

³⁵Qaq que'eca nquia'axala' camaye 'aýa'anaña qome ca npa'aýauec ca napoxonaxat, qataq pa'aýa'ague da sheu' ca ndaqa' maye qui'itta. Qaq aca ncoýaraxanaxaqui nache pa'aýa'ague da taguiñi, datatta 'anqa'en ca nquia'axala'.

³⁶Qaq ca ñegueuo que'eca npe'l, nache 'auamaxasoxoolec da qaýo'ot ca lapoxonaxat hualoq laýe imalaqalec da lo'oxoýaxac, tocalec, qataq ca togaxaraic da lo'oxoýaxac qataq ca chegaqaigui na ýoqta no'on lino, nache qanteeñi ca llo'oxoraxatpi.

³⁷Ime, nache que'eca napoxonaxat 'auo'o't caua cinco lashel maye chegaqaigui ana qo'oipaq acacia, 'alapaxalec ca lcat oro, qaq ca lemaxaquipi maye chegaqaigui ca oro, nache na'atteleguete 'anqa'en caua cinco maye chegaqaigui ca lcat bronce.»

Éxodo 27

Aca nca'atoxonaxalate

¹«Nataqa'en 'auo'ot qome aca nca'atoxonaxalate, chegaqaigui ana qo'oipaq acacia. Qaq acamaye ivi' qome dos metros y veinticinco centímetros ca lcateueegue 'enauaque caua cuatro laýel, qataq un metro y veinticinco centímetros ye lshequitcheguema.

²Qaq caua cuatro lsheeneqa nache netegueta 'anqa'en caua cuatro lcoue. Ime, nache mpa'aýasheguem 'anqa'en ca lcat bronce da 'alapaxalec aca'aca nca'atoxonaxalate.

³Qaq ca logoxoshetpi aca'aca nca'atoxonaxalate qalaq 'enauac qome da bronce: aca laýe' ca alo da qalaýona't, qataq ca lo'o aca poqo, qataq aca ýomaxaquipi, qataq aca laýe' aca poqo, qataq ca nquerenaxanaxatpi.

⁴Nataqa'en 'auo'ot ca 'aua'ara't lcat bronce, nache 'auauo'oi caua cuatro la'aitel, netegueta caua cuatro lsheeneqa que'eca 'aua'ara't lcat.

⁵Ime, nache que'eca 'aua'ara't lcat bronce, camaye 'aýa'anagui qome ca lasot aca nca'atoxonaxalate.

⁶Qataq 'auo'o't caua 'epaxaye hua'aqaguilo maye chegaqaigui na acacia, nache 'alapaxaleguete ca lcat bronce.

⁷Qaq caamaye nache 'aua'aroiguilo caua la'aitel maye naua'alo caua laýel aca nca'atoxonaxalate, yaqto' naconqa da qaýache.

⁸Qaq aca'aca nca'atoxonaxalate acamaye ýasaataigui 'anqa'en na lauel, 'aue'enaxatchigui qome aso 'am sachaxana co'ollaq huaña añi qasoxonaxa».

Ca nqasoxoc ca npe'l

⁹«Qaq nataqa'en 'auo'ot qome ca nqasoxoc que'eca npe'l. Ca pa'aigue da taguiñi, qalaq ivi' qome ca cuarenta y cinco metros ca lalogaxa qataq lpaqtaxat ca hualoq laýe maye chegaqaigui na lino.

¹⁰Qataq veinte aca lauqtepi, qataq veinte aca na'attalecpi maye qalapaxalec ca lcat bronce, qaq ca lemaxatpi, qataq aca la'aitepi que'eca lpaqtaxat ca npe'l, nache qaýauota'a ca lcat plata.

¹¹Qaq ca pa'aýa'ague da sheu' nataqa'en cuarenta y cinco metros ca lalogaxa ca lpaqtaxat, qataq veinte aca lauqtepi qataq veinte aca na'attalecpi maye chegaqaigui ca lcat bronce, qaq ca lemaxaquipi qataq aca la'aitepi que'eca lpaqtaxat que'eca npe'l, qalaq chegaqaigui qome ca lcat plata.

¹²Qaq ca pa'aýa'ague da avit nache, ivi' qome ca veintidós metros y medio ca lcateueegue ca lpaqtaxat, qataq diez aca lauqtepi qataq diez caua na'attaleguete.

¹³Nataqa'en ca pa'aýa'ague da nala' lliguisheguem, ivi' qome ca veintidós metros y medio ca lalogaxa ca lpaqtaxat qataq diez aca lauqtepi.

¹⁴Qaq ca 'oonolec laýe maye pa'aýa'ague ca ñegueuo ca qasoxoc, qalaq ivi' qome ca siete metros ca lpaqtaxat, qataq tres caua lauqtel, qataq tres caua na'attaleguete.

¹⁵Qataq nache 'eetec nataqa'en da lýa laýe, ivi' siete metros ca lpaqtaxat, qataq tres caua lauqte, qataq tres caua na'attaleguete.

¹⁶Qaq ca ñegueuo que'eca lpaqtaxat ca nqasoxoc que'eca npe'l, qalaq ivi' qome nueve metros ca locta ca napoxonaxat hualoq laýe imalaqalec, tocalec, qataq ca togaxaraic da lo'oxoýaxac, qataq ca ýataqta no'on lino, qataq qantetta ca llo'oxoraxatpi, qataq cuatro caua lauoqtel, qataq caua na'attaleguete caamaye.

¹⁷Qaq 'enauac aca'aca lauoqtepi que'eca lpaqtaxat ca nqasoxoc ca npe'l, nache qaýauo'o aca la'aitepi, qataq ca lemaxatpi lcat plata, qaq ca na'attalecpi nache qaýauota'a ca lcat bronce.

¹⁸Nache que'eca qasoxoc ivi' ye cuarenta y cinco metros ca lalogaxa, qataq veintidós metros y medio ca lcachiguiñi 'enauaque caua laýel. Qaq ca lshequitcheguema, ivi' dos metros y veinticinco centímetros, qaq ca lpaqtaxatpi qalaq chegaqaigui ca no'on lino, qaq ca na'attalecpi, chegaqaigui ca lcat bronce.

¹⁹Qaq 'enauac ca no'onataxanaxatpi ca npe'l qataq aca qaitoqooñi da yaqto' nllañi aca lauoqtepi ca npe'l, qataq ca lpaqtaxat, 'enauac qome chegaqaigui ca lcat bronce.»

So aceite maye lca'atoxot aca ncoýaraxanaxaquipi

²⁰«Nataqa'en 'auamaxalec qome na Israel le'ecpi da ndouo ca aceite, yaqto' nache 'eetai' naqa'en da 'ettaigui aca ncoýaraxanaxaquipi.

²¹Qaq so Aarón qataq soua llalqa nache huapegueto da yaqto' nache 'eetai' da 'ettaigui ye na'a'q qataq ye pe aca ncoýaraxanaxaquipi maye netaña ca pa'aueegue da laýe ca netaña aca laýe' caua aýamaxataxaco. Qaq 'era qome, da nache 'eetai' lataxac da ipacchigui da ýo'ot na Israel le'ecpi, qataq cam chegoxoguetspi qome».

Éxodo 28

Soua alogo ca ntaxaýaxanaxanecpi

¹«Qaq 'am, qonapega qome ñi Aarón qataq soua llalqa Nadab, Abiú, Eleazar qataq so Itamar da yaqto' nachesoua qome soua itaxaýaxanaxanqa da sachegoxotaigui na Israel le'ecpi.

²Qataq 'auamexasoxooleguete qome caua alogo so 'arqaýa Aarón qataq soua llalqa yaqto' ýo'ot da llo'oxoyec qataq da 'enec.

³Qataq 'anmitaique qome ca sanem co'ollaxa da ýaýaten da ýo'ot ca nogoxot qataq da ýo'ot ca leraxat ca nogoxot da ýo'oxoraqta naqa'en, yaqto' ýo'o't caua alogo so Aarón. Qaq da ime, nache sanagui da lo'onataxanaxac da itaxaýaxanaxanec.

⁴Qaq que'eca anogo maye qaýo'o't hua'auchiguiñi ca: ntogue lapoxot le'enaxat pectoral, qataq ca lýa lomaxaqui nhuomaigui le'enaxat efod, qataq ca npo', qataq aca npoto logorai, qantetta na leraxat, qataq ca nqaic alaxa, qataq ca nasot alaxa, chegaqaigui na lino. Qaq 'era da 'eetec qome da 'auamexasoxooleguete da

qaño'o't caua alogo so 'arqaña Aarón qataq soua llalqa, cha'aye seŷotaugalo da itaxaŷaxanaxanqa.

⁵Qaq da qaño'o't que'ecaua anogo, nache qaño'onataxana na oro qataq na hualoq laŷe imalaqalec, tocalec, togaxaraic da lo'oxoŷaxac qataq na chegaqaigui na lino.

⁶Qaq da qaño'ot ca npo' maye qaiuomaigui le'enaxat efod, nache qaño'onataxana na oro, hualoq laŷe imalaqalec, tocalec, togaxaraic da lo'oxoŷaxac, qataq na ŷoqta no'on lino qantetta na leraxat.

⁷Qataq qaño'ot caua lque'ete qota'a't da yaqto' nllañi somaye.

⁸Qaq ca lasot alaxa maye nllañi ca efod camaye nataqa'en chegaqaigui na oro, hualoq laŷe imalaqalec, tocalec, togaxaraic qataq na ŷataqta no'on lino.

⁹Qataq 'auaconalo caua dos coma'ye na ónice, nache qoŷereleguete caamaye naua doce le'enaqa'ate soua llalqa so Israel.

¹⁰Qaq seis na qoŷerelec ca 'oonolec coma' qataq seis ca qoŷerelec ca lŷa coma' na le'enaxatpi namayepi, qalaxaye qailoteguet ye lañoxoqui ñi 'oonolec.

¹¹Qaq que'eca lo'o ca 'otaxatpi nacheca qome ca ŷerelec que'ecaua dos coma'ye naua le'enaqa'ate soua llalqa so Israel ŷe'enaxatchigui da 'eetec da ŷerelec aca na'anaxanaqte. Nache lapaxagueta na oro caua coma'.

¹²Nache ŷanaguilo naua lallaco ca npo' le'enaxat efod, yaqto' so Aarón ŷacheta'ape caamaye netaleguete naua lallaco naua le'enaqa'ate soua llalqa so Israel, yaqto' lŷateuo da taua'a ye lanataqa' Ñim Nataxala', nache namayepi saishet da qaicoua'ai.

¹³Qaq da qalapaxañi, nache qaŷauota'a ca lo'oxonaxala' oro,

¹⁴Ime, nache qaŷauo'oi caua dos qaipaxata'aguelo na oro, no'oxootaua'alo qanqa'en que'ecaua lo'oxonaxala'ate oro que'ecaua coma'ye.

So Itogue lapoxot sontaxaŷaxanaxanec

¹⁵Qaq ca ntogue lapoxot le'enaxat pectoral maye netanguilo caua coma'ye maye ŷo'ot da qaŷaŷaten ca 'eetapeguec Ñim Nataxala', camaye da qaño'ot nache llo'oxoraxat qanqa'en na oro, qataq na hualoq laŷe imalaqalec, tocalec, togaxaraic qataq na ŷataqta no'on lino. Nache 'eeta'am qanqa'en da no'onataguec so efod.

¹⁶Qaq camaye ivi' veintidós centímetros, qataq qaŷe'enaxatchigui ca noxoiqui da lataxac.

¹⁷Ime, nache qalapaxalec na ŷataqta no'on coma'piolec, ca hua'auchiguiñi hua'axagui tres caua coma'yolqa caua qoŷanaguilo inoicchiguiñi qanqa'en. Ñi 'oonolec qalapaxalec na rubí, crisólito, qataq na esmeralda,

¹⁸qaq ca lŷa pa'aguiñi qalapaxalec ca coma' granate, zafiro, qataq jade,

¹⁹qaq ca lya pa'aguiñi qalapaxalec ñi 'oonolec na coma' jacinto, ágata, qataq amatista,

²⁰Qaq ca pa'atec hua'axagui ñi 'oonolec qalapaxalec na coma' topacio, cornalina, qataq jaspe. Qaq caamaye no'oxootalec qanqa'en ca lcat oro.

²¹Qaq que'eca coma'pi, nache ivi' doce, cha'aye ivi' doce soua llalqa so Israel. Qaq ñi 'oonolec ca coma'piolec huetalec na le'enaxatpi se'eso nhuo' le'ecpi, 'eeta'am ana na'anaxanaqte.

²²Nataqa'en 'auo'ot ca qaipaxata'ague na lcat oro da yaqto' lque'ete que'eca ntogue lapoxot le'enaxat pectoral.

²³Qataq 'auauo'oi caua dos la'aite chegaqaigui na oro, nache qoñanaguilo naua lsheeneqa que'eca ntogue lapoxot.

²⁴Nache que'eca dos npaqtaqa oro qoñanaguilo caua la'aitel pa'ayeshegue'm que'eca ntogue lapoxot.

²⁵Nache naua lsheeneqa caua npaqtaqa qaiqotaxana'agueta caua lallagui'ishe ca qaiuomaigui npo' le'enaxat efod

²⁶Qataq 'auo'o't caua lya't dos la'aitel oro, nache 'aia'anaguilo caua lya't lsheeneqa maye pa'ayini ca ntogue lapoxot da yaqto' qota'aguet qanqoñen ca lomaxaqui nhuomaigui le'enaxat efod.

²⁷Qataq 'auo'o't caua lya't la'aitel, chegaqaigui na oro, nache 'aia'anaguilo ca dataia'ague ca alo' ca lomaxaqui qaiuomaigui sa qaipeque 'anqa'en ca lasot alaxa.

²⁸Nache caua la'aitel ca lomaxaqui qaiuomaigui le'enaxat efod qaño'ot ca lquet malaxaraic da qaicoñera'aguet ca ntogue lapoxot, yaqto' caamaye ishet da qota'a't.

²⁹Nache so Aarón da taigui ca npe'l maye huaña qome da nauane' Ñim Nataxala', nache yaañi que'eca ntogue lapoxot da yaqto' qaiañaten ca 'eetapeguec Ñim Nataxala', qataq nache netalec ana ltogue caua le'enaqa'ate soua llalqa so Israel da taua'a Ñim Nataxala', yaqto' nache 'eetai' da saishet da qaicoua'aisalo soomaye.

³⁰Nache que'eca ntogue lapoxot qaiacherangui qome ca Urim qataq ca Tumim. Yoqo'oye iuen da netaleguete ana ltogue so Aarón da taua'a ca lanataqa' Ñim Nataxala'. Cha'aye caamaye nachecaua caua chegoqchiguilo qome da qaiañaten ca 'eetapeguec Ñim Nataxala'.

Qaño'ot aso lapoto so ntaxaiaxanaxanec

³¹«Qataq 'auo'ot qome aca lapoto ca ntaxaiaxanaxanec, chegaqaigui 'anqa'en ca hualoq imalaqalec da lo'oxoiaxac,

³²qataq caua laýel ca lqosot aca'aca npoto 'auauo'o ca lqosotshec yaqto' saishet da colaqa'ague.

³³Qataq 'auo'ot aca llo'oxoraqtepi ne'enaqta qo'oipaq ala, 'auauota'a ca hualoq laýe imalaqalec, tocalec, togaxaraic, qataq 'aýa'aachiguingui ca laiñi aca natoinapiole, maye chegaqaigui na lcat oro, nache 'aviraxata'a't da 'anaua'alo caua laýel aca'aca npoto,

³⁴qaq da 'aýa'anauo acamayepi nache hua'auñi da 'aýa'anauo aca 'oonole ne'enaqta qo'oipaq ala hualoq laýe, qataq ca'attalec aca 'oonole aca natoina maye chegaqaigui na oro, qataq ca'attalec aca lya ne'enaqta qo'oipaq ala hualoq laýe, nache ivittec 'anqa'en caua laýel aca npoto.

³⁵Nache ñi Aarón ýaañi qome aca'aca npoto da ýacoolec da lo'onataxanaxac, da ivita da inoxonoigui ca npe'l, qataq da huenoxonec, nache iuen da qaýa'aqtega da l-lamaxa aca'aca natoinapiole, nache qaýaýaten da ñimaye saishet da ileu.»

Qaýo'ot aso naro'o so ntaxaýaxanaxanec

³⁶«Nataqa'en 'auo'ot qome ca lapaqaic na lcat oro, nache 'erelec camaye da na'aqtac, 'eeta': «Qaiýotauga da lalamaxat Ñim Nataxala'».

³⁷Nache que'eca lapaqaic lcat oro, 'aýa'analec ca latapshec que'eca nqaic alaxa, qataq 'auo'o't ca lquet imalaqalec da lo'oxoýaxac, nache 'acoñetchiguiñi camaye.

³⁸Qaq camaye nache latapshec 'anqa'en ñi Aarón, cha'aye ñi Aarón nacheñi ñi ýaneuo qome na nasouaxashetpi da yaqto' qaýapalaxat. Yaqto' Ñim Nataxala' ýaýamaxareeta aca lachetaqtanaxaqtepi na Israel le'ecpi.

³⁹Nache aca'aca npoto qataq ca nqaic alaxa chegaqaigui lo 'anqa'en na ýoqta no'on lino. Qaq ca lasot alaxa ýo'oxoraqta 'anqa'en ca leraxat.

⁴⁰Qaq ñeua llalqa ñi Aarón nataqa'en 'auo'o't caua lapotol qataq caua lasot alaxa, qataq caua lqaic alaxa ýataqta ýo'oxoraqte' 'anqa'en.

⁴¹Qaq 'era da 'eetec da no'otaxac 'anqa'en ñi 'arqaýa Aarón, qataq ñeua llalqa. Ime, nache 'aucoreleguete naua lqaigo ca aceite, da yaqto' huo'o da 'eneque, qataq 'auýotaugalo da itaxaýaxanaxanqa.

⁴²Nataqa'en 'auamaxasoxooleguete caua lpa'axanaqtel chegaqaigui lo na lino,

⁴³yaqto' ñi Aarón qataq ñeua llalqa, nache ýaatrañi caamaye da taua'alo ca npe'l maye huaña qome da nauaare' Ñim Nataxala', huo'otaq da taua'alo aca nca'atoxonaxalate da ýacooleguete da lo'onataxanaxa'c, yaqto' qaica ca ne'enaxa'c qataq saishet da ileu'. Qaq 'era da chochaq tatec namaxasoxonaxac maye qoýanem ñi Aarón, qataq cam chegoxogetpi.»

Éxodo 29

So Aarón qataq soua llalqa qoýanaguilo da ntaxaýaxanaxanaqa

- ¹«Qaq da 'auyotaugalo da aýem do'onataxaarot da itaxaýaxanaxanqa. Nache 'auacona ca 'oonolec huaca llalec qataq caua dos qagueta maye qaica ca lque'emaxa,
- ²qataq ca ýataqta no'on 'ayiiña nache 'auo'ot caua nauole 'ayiiña maye saishet da ýaleeguet ca ýasheeraxachigui na ndaqñiguishet, ndotec aca qairaqneguet ca aceite, qataq aca lýa nauole sanquesaxan maye choche qaicorelec ca aceite,
- ³qaq da ime, nache 'auachangui aca npaqtole maye laýe' aca nauole, yaqto' 'aroua'a ca npe'l maye huaña qome da nauaare' Ñim Nataxala', qataq ca huaca llalec qataq caua dos qagueta.
- ⁴Ime, nache 'auauegueua'alo ca lasom ca npe'l, ñi Aarón qataq ñeua llalqa nache 'auamaxaleguete da nache'l,
- ⁵ime, qaq 'auaconalo caua alogo ca ntaxaýaxanaxanec, nache 'aýa'anaxanaxanguilo ñi Aarón aca lapoto qataq ca ltogue lapoxot le'enaxat pectoral, qataq ca lomaxaqui huomaigui le'enaxat efod, qataq nsaachigui 'anqa'en ca lasot alaxa que'eca lomaxaqui nhuomaigui,
- ⁶nataqa'en 'anaxanaxanguilo ca lqaic alaxa, qataq npa'atcheguem ca latapshec maye la'anaxat da 'aýotauga da ntaxaýaxanaxanec.
- ⁷Ime, nache 'auacona ca aceite nache 'aucorelec na lqaic da yaqto' 'aýotauga da ntaxaýaxanaxanec.
- ⁸Qaq da ime, nache 'auýaxanalo nataqa'en ñeua llalqa da yaqto' 'ano'otaxanaxa'n.
- ⁹Ime, nache nsaachiguilo 'anqa'en caua lasot alaxa, ñi Aarón qataq ñeua llalqa, nataqa'en 'anaxanaxanguilo caua lqaic alaxa. Qaq 'era da qonetec da yaqto' huo'o da 'eneque da 'aýa'ananguilo da lo'onataxanaxa'c, qaq damaye nache 'eetai' qome da llecýaxac ca ntaxaýaxanaxanecpi.
- ¹⁰Qaq da ime, nache 'auauegueua'a ca lasom ca npe'l ca huaca llalec, yaqto' ñi Aarón qataq ñeua llalqa, ýashel-leguete na lqaic que'eca shiguiýac,
- ¹¹nache ýauaachigui 'anqa'en Ñim Nataxala' da 'aualauat que'eca huaca llalec, huaña ca ñegueuo ca npe'l.
- ¹²Ime, nache 'auacona aca laýe' ca ltago'q ca huaca llalec, nache 'aua'ayingui ana 'aya'axaata, nache 'aua'ame'n naua lcoue aca nca'atoxonaxalate, qaq ca no'onañi que'eca ntago'q nache 'aucorot na pa'aguiñi acamaye.
- ¹³Qaq ca lcheta ca lailshecpi, qataq ca l-lamec qataq caua lchiguishel, nache 'auavigaxa't 'auachalec aca nca'atoxonaxalate,
- ¹⁴qalaxaye ca lapat, qataq lo'oc, qataq ca aloq nache 'auavigaxa't, 'arouga ca pa'auec ca nanataqa' maye qanayeuta'a, cha'aye camaye nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaýavigaxat.

¹⁵Qataq 'auacona ca 'oonolec caua qagueta, yaqto' ñi Aarón qataq ñeua llalqa ñashel-leguete qome na lqaic que'eca shiguiyac.

¹⁶Qaq da ime, nache 'aualauat, nache ca ltago'q 'achegoqoto caua lañel aca nca'atoxonaxalate,

¹⁷Ime, nache 'ampilliguiñi, qataq 'año ca lailshecpi qataq 'alañoota't caua lapia'ate, nache ima'agueta 'anqa'en ca lañepi, qataq ca lqaic.

¹⁸Qaq 'enauac camaye 'auavigaxat, 'auachalec aca nca'atoxonaxalate da nachetaqtaxanaxat maye qañavigaxatta, yaqto' da ama laitañaxac ñamaateguet Ñim Nataxala'.

¹⁹Ime, qataq 'auacona ca lña qagueta yaqto' ñi Aarón qataq ñeua llalqa ñashel-leguete na lqaic camaye.

²⁰Qaq da ime, nache 'aualauat, qataq 'auacona ca lañe ltago'q nache 'aua'amen ana aloiguishe ltela da'am ñi Aarón, qataq ñeua llalqa, qataq naua aloiguishe llaxaata late'erail, qataq naua aloiguishe lqona late'erail.

²¹Qaq ca no'onañi que'eca ntago'q, nache 'aucorot na pa'aguiñi aca nca'atoxonaxalate, qataq 'auacona ca lañolec ca aceite, nache 'achegoxolec na lqaic ñi Aarón qataq caua alogo, qataq ñeua llalqa qataq caua alogo. Cha'aye señotaugalo da Añem do'onataxanoto.

²²Ime, qataq 'anqateua'a ca lcheta so la'araxashet, lailshecpi, l-lamec, lchiguishel, qataq ca lcheta na aloiguishec ltele'eta, cha'aye que'eca qagueta nachetaqtaxanaxat da huo'o ca qoñanagui da lo'onataxanaxac da ntaxañaxanaxanec.

²³Qaq aca nauolepi maye saishet da lalegue ana ñasheeraxachigui ca ndañiguishec maye huetangui aca npaqtole maye netaña ca lanataqa' Ñim Nataxala', nache 'auacona qome aca 'oonole connagui, qataq aca 'oonole maye lalegue ca aceite, qataq aca 'oonole aca nauole maye sanquesaxan.

²⁴Nache 'enauac 'anem ñi Aarón qataq ñeua llalqa yaqto' ñaayeshegue'm da ñanot Ñim Nataxala'.

²⁵Qaq da ime da ñaayeshegue'm, nache 'auavigaxat, 'auachalec aca nca'atoxonaxalate, qataq lñateuaq ca nachetaqtaxanaxat maye qañavigaxatta, yaqto' da ama laitañaxac ñamaateguet Ñim Nataxala'.

²⁶Qaq da ime, nache 'auacona ca ltogue lapat que'eca qagueta maye nachetaqtaxanaxat, da qoñanagui da lo'onataxanaxac ñi Aarón, nache 'añ'aasheguem da 'añ'aanot Ñim Nataxala'. Qaq que'eca ltogue lapat maye 'añ'aasheguem, camaye nache 'aralamaxat.

²⁷Qaq nache 'añotauga qome ca ltogue lapat maye 'añ'aasheguem da 'añ'aanot Ñim Nataxala', qataq ca ltele'eta que'eca qagueta maye nachetaqtaxanaxat da

qoñanagui da lo'onataxanaxac ñi Aarón, qataq ñeua llalqa, cha'aye maiche lalamaxa't caamaye.

²⁸Qaq damaye lalamaxat qome ñi Aarón qataq ñeua llalqa. Qaq 'era qome da chochaq tatec lataxac, qataq llec aca nachetaqtaxanaqte maye qaỹamaxalec na Israel le'ecpi. Qaq 'enauac aca'aca nachetaqtaxanaqte da nhuaachigui qome da ñan na Israel le'ecpi, acamaye qoỹaasheguem da qoñanot Ñim Nataxala'.

²⁹Qaq que'ecaualo da ntaxaỹaxanaxanec ñi Aarón, nache talec qome ca chegoxoguetpi qom ivita da talec da lo'onataxanaxac da ntaxaỹaxanaxanec.

³⁰Nache ca chegoxoguet ñi Aarón maye talec da lo'onataxanaxac da ntaxaỹaxanaxanec, da taua'a ca npe'l maye huaña da detaxaỹapegue' Ñim Nataxala' da ñacoolec da lo'onataxanaxac, nache ñaatrañi qome que'ecaualo anogo, ivittrec caua siete na'axa'te.

³¹Qataq 'auacona ca qagueta llalec maye qoỹaneuo da huo'o ca qoñanagui da lo'onataxanaxac, nache 'aneuaq camaye huaña 'anqa'en ca maiche no'onataqa'.

³²Nache ñi Aarón qataq ca chegoxoguetpi, chec qome ca lapat que'eca qagueta llalec, qataq aca nauole maye huetangui aca laỹe' npaqtale da huaña ca lasom ca npe'l.

³³Qaq che'c camaye, cha'aye qoỹaneuo da yaqto' qaỹapalaxat na lasouaxashetpi, cha'aye mashe qoỹanema da huo'o naq 'eneque souaxat da lo'onataxanaxa'c da ntaxaỹaxanaxanaqa. Ŷoqo'oye saishet da anac ca chegaqauec da chec que'eca lapat, cha'aye camaye ñataqta sa qaishetapec.

³⁴Qaq da huo'otaq iviraigui ca lña na'a'q da huo'o aca no'onañi aca nauole, qataq ca lapat que'eca nachetaqtaxanaxat da huo'o ca qoñanagui da lo'onataxanaxac, nache camaye saishet da qanallec, nacherata da qaỹavigaxat, cha'aye saishet da qaishetapec.

³⁵Qaq 'era da qonetec ñi Aarón qataq ñeua llalqa, qataq 'apactelec qome 'enauac na ñamaxasoxonaxacpi. Qalaxaye huaigui lo 'anqa'en caua siete na'axa'te da 'aỹa'anaguilo de'era no'onataxanaxac,

³⁶nache ca 'oonolec na'a'q 'aỹa'aneuo ca 'oonolec huaca llalec da nachetaqtaxanaxat, da yaqto' qaỹapalaxat ca nasouaxashet, qataq 'auqui'itaxatta qome aca nca'atoxonaxalate da 'auavigaxat ca nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaỹavigaxat, qataq da 'aỹa'aneuo aca nca'atoxonaxalate da yaqto' qui'itta acamaye, nache 'aucorelec ca aceite.

³⁷Qataq ivittrec que'ecaualo siete na'axa'te da 'auavigaxattac aca nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaỹavigaxat, nache aca'aca nca'atoxonaxalate ñataqta sa qaishetapec, qaq da huo'otaq huo'o ca ipoteua'a, huo'otaq nhuoiguet acamaye, nache nataqa'en camaye sa qaishetapec.»

Ana nachetaqtaxanaqte ye na'a'q

³⁸«Qaq 'enauaque naua na'axa'te da 'auachalec qome aca nca'atoxonaxalate da 'auavigaxattac aca nachetaqtaxanaqte. Ye 'oonolec na'a'q dos qagueta ca mashe ivi' ca 'oonolec vi'i ca 'aã'aareuo.

³⁹Nache ca 'oonolec 'aã'aneuo ye nte'eta, qaq ca lãa nache 'aã'aneuo ye avit.

⁴⁰Qataq que'eca qagueta maye la'auaxanec da qoãaneuo, nache lãateuo ca dos kilos ca ãataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet ca aceite, qataq ca 'oonolec litro ca lataxa da yaqto' qaicorelec aca nca'atoxonaxalate.

⁴¹Qaq ca lãa qagueta maye 'aã'aneuo ye avit, nache 'eeta'am 'anqa'en da lataxac ca hua'auñi nachetaqtaxanaxat, qataq ca lataxa maye 'aucorelec ca nachetaqtaxanaxat da ama laitaãaxac ãamaateguet Ñim Nataxala'.

⁴²Qaq 'era qome da chochaq tatec lataxac da qoyecãaxaqui qataq cam qami' chegoxogueta. Da llec aca'aca nachetaqtaxanaqtepi maye qaãavigaxat da Aãem qoãanot, acamaye qandoua'a ca ñegueuo ca npe'l maye huaña qome da Aãem 'anauane' da 'am setaxaãapegue'.

⁴³Qataq nache huaña da ñauane' na Israel le'ecpi, nache que'eca nanataqa' hueta'a da ão'oxoyec cha'aye soota'a.

⁴⁴Nache ca npe'l qataq aca nca'atoxonaxalate ãataqta qui'itta, nataqa'en ñi Aarón qataq na chegoxoguetpi, namayepi seãotauga da nalemaqte' da Aãem do'onataxanot.

⁴⁵Qaq Aãem, nache sootaigui qome na Israel le'ecpi, nache namayepi Aãem Natamnaxala'.

⁴⁶Huaña nache Aãem ãauatton da Nachaãem Nataxala', qataq Aãem Natamnaxala' maye ñeqateeguesop co'ollaxa ye Egipto da yaqto' sootaigui namayepi. Aãem maye Nachaãem Nataxala' maye Natamnaxala'.»

Éxodo 30

Aso lca'atoxolate na nchenaxanaxat

¹«Nataqa'en 'auo'ot qome aca lca'atoxolate ca nchenaxanaxat, chegaqaigui na qo'oipaq acacia.

²Qaq acamaye ivi' ca cuarenta y cinco centímetros ye locta qataq cuarenta y cinco centímetros ye lcachiguiñi qataq ivi' noventa centímetros ye loquitcheguema, qataq 'anaua'alo caua lsheeneqa aca nca'atoxonaxalate caua lcoue nache ima'agueta 'anqa'en.

³Qataq 'ampa'axanasheguem da 'alapaxalec na lcat oro 'enauac acamaye, nataqa'en 'aconnaxaasopa caua pa'airashegue'm loga'te na oro.

⁴Nataqa'en 'auo'o't caua la'aitel, qaq dos caua 'anaua'alo ca 'oonolec laãe, qataq dos caua 'anaua'alo ca lãa laãe acamaye. Yaqto' la'araxaqui' caua 'epaxaye maye naconqa da qaãache.

⁵Qaq que'eca'ca 'epaxaye maye chegaqaigui na acacia, da 'auo'o't nache 'alapaxaleguete ca lcat oro.

⁶Qaq da ime, nache aca'aca nca'atoxonaxalate 'a'ya'anaña ca pa'au'ec ca napoxonaxat maye naloteuga ca netaña aca la'ye caua nqataxaco, maye huaña da 'am ñauane'.

⁷Qaq 'enauaque naua na'axa'te, nache ye nte'eta, ñi Aarón huapegue' da 'ya'amaxa'ña aca nco'yaraxanaxaqui, nache nataqa'en 'yavigaxat ca nchenaxanaxat maye ama da laita'axac, 'yachalec aca nca'atoxonaxalate.

⁸Nataqa'en da avit da 'ye'eraxatoigui aca nco'yaraxanaxaqui, nache nataqa'en 'yavigaxat ca nchenaxanaxat, qataq 'yauaachigui naqa'en Ñim Nataxala'. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da qoyec'axaqui qataq ca qa'ya'alqui.

⁹Qataq aca'aca nca'atoxonaxalate saishet qome da 'auachalec da 'auavigaxat ca nchenaxanaxat maye qa'ychegoxotauec, qataq da 'auachalec aca nachetaqtaxanaqte maye 'auavigaxatta, huo'otaq aca na'ñiguishe ala, huo'otaq da 'aucorelec ca nachetaqtaxanaxat lataxa.

¹⁰Qataq ye 'oonolec vi'i nache huetoigui da ñi Aarón, 'yo'ot aca nachetaqtaxanaqte 'yavigaxat da yaqto' qa'ypalaxat ca lasouaxashet ca dalaxaic 'ñalaqpi, nache ca ltago'q aca nachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui 'ya'ame'n caua lcoue aca nca'atoxonaxalate. Nache aca'aca nca'atoxonaxalate 'yataqta sa qaishetapec».

Da lashiichi'axac da achaalataxac

¹¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹²«Da ivita da 'auo'ot aca ne'enaxat lmalate da 'analoqna't ye Israel le'ecpi, nache ñi 'oonolec yemayepi 'yauo'o aca lsheetenaxanaqte da A'ym 'yanot, da yaqto' lasheue da nachaalataxac, yaqto' saishet da huec naua 'yotta'a't napaxaco maye ishet da qanlema.

¹³Qaq ñi 'oonolec que'eca 'ereguishecpi A'ym 'yanot qome aca cinco gramos ca lcat plata, maye tachigingui na lai'ni ye lcata aca nsheetenaxanaqte da qo'yanuea'a ca npe'l.

¹⁴Qataq 'enauac cam 'ereguishecpi maye napacalec ye veinte vi'i da nachaalataxac, iuen da 'yaneuo aca lsheetenaxanaqte da A'ym 'yanot,

¹⁵qataq da 'yaneuo aca lsheetenaxanaqte, nache que'eca sallaxanec, saishet qome da napacalec aca cinco gramos ca lcat plata aca 'yaneuo, qataq ca choxoraq nataqa'en saishet da desheetenaxana aca sa ivi' aca cinco gramos ca lcat plata.

¹⁶Qataq nache 'am qome da 'auaconeguet aca'aca nsheetenaxanaqte da qaisheten da achaalataxac. Ime, nache 'a'ya'anem ca ntaxa'yanaxanecpi da yaqto' isheeten 'enauac nam qa'yo'otpi maye huaña ca npe'l. Qaq damaye nache 'yo'ot da Ñim Nataxala' mashe 'ya'yaten da na Israel le'ecpi mashe isheeten da nachaalataxac».

So n̄oxonaxaqui bronce

¹⁷Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹⁸«'Auo'ot qome ca n̄oxonaxaqui qataq ca lmala', chegaqagui na lcat bronce qataq 'anlaxatchigui qome ca 'etaxat. Ime, nache n̄ichinguilo 'anqa'en ca npe'l qataq aca nca'atoxonaxalate,

¹⁹yaqto' ñi Aarón qataq ñeua llalqa da iuen ca 'etaxat da īyoi' naua lhuaxaye qataq naua lchel, nache ñachegoxotangui camaye.

²⁰Nache da inoxooreua'a ca npe'l, huo'otaq da taua'alo aca nca'atoxonaxalate da yaqto' Āyem ñanoto aca nachetaqtaxanaqte maye qāyavigaxat,

²¹nache īyoi' naua lhuaxaye qataq naua lchel. Yaqto' saishet da ileu'. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da llec da lo'onataxanaxac ñi Aarón qataq cam chegoxoguetpi».

So aceite maye ncoraxanaxat

²²Ñim Nataxala', qaltaq 'enapega so Moisés, 'eeta':

²³«'Alaique qome aca ñataqta no'on huoue maye ama da laitāyaxac, nache seis kilos 'anqa'en ca ñataqta no'on lcha'q le'enaxat mirra, qataq tres kilos ca lcha'q aca canela, qataq tres kilos ca 'eco' coqta maye ama da laitāyaxac,

²⁴qataq seis kilos ca casia, qataq ca seis litro ca aceite. Qataq nache ipacchigui aca lasheue maye qōyaneua'a ca npe'l.

²⁵Nache 'enauac camaye 'aualcna't da yaqto' 'auo'ot ca ncoraxanaxat, 'aue'enaxatchigui ca lo'o na coraxat da ño'ot camaye. Qaq que'eca ncoraxanaxat nache lcoraxat da huo'o ca qōyaneuo da yaqto' qaīyotauga,

²⁶nache camaye 'aucoraxana da 'aucorelec ca npe'l, qataq aca lāye' caua nqataxaco,

²⁷ca nquia'axala' qataq ca lhuenecpi, ncōyaxanaxaqui', qataq ca lhuenecpi, qataq aca lca'atoxolate ca nchenaxanaxat,

²⁸qataq aca nca'atoxonaxalate da qāyavigaxat na nachetaqtaxanaxat, qataq 'enauac ca lhuenecpi, n̄oxonaxaqui, qataq ca lmala'.

²⁹Qaq 'era da 'eetec da 'aūyotauga camayepi da yaqto' sa qaishetapec, qaq da huo'o ca choche nhuoiguet camayepi nache nataqa'en iuen da qaīyotauga».

³⁰«Nataqa'en ñi Aarón qataq ñeua llalqa da ivita da 'āya'anagui da lo'onataxanaxa'c da ntaxāyaxanaxanaqa, nache 'aucoraxana que'eca ncoraxanaxat,

³¹qataq 'aua'aqtaxanem qome na Israel le'ecpi ne'ena iqataxacpi, 'eeta': Ne'ena coraxat nache 'eetai' qome naua vi'ie da nache lcoraxat da huo'o ca qōyaneuo da yaqto' qaīyotauga.

³²Qataq saishet da qaicorelec ca choche shiřaxauatto, huo'otaq da qauauo'oi ca lřa maye 'eeta'am da no'onataguec da qařo'ot da ncoraxanaxat. Ne'ena ncoraxanaxat saishet da qařa'ashaxaatac.

³³Qataq da huo'o ca řo'ot ca ncoraxanaxat da 'eeta'am da no'onataguec namaye, qataq da icorelec ca camachaqa shiřaxaua, nache camaye qařo'orauec, ca'ai qanqa'en ca lauo' le'ecpi.»

So nchenaxanaxat

³⁴Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Aulaique qome aca řotta'a't huouepi maye ama da alaitařaxac, qataq 'eeta'a't 'anqa'en ye lcata ca 'auacona lcha'q aca ámba, gálbano, qataq ca no'on nchenaxanaxat,

³⁵nache 'enauac camaye 'aualecna't da yaqto' 'auo'ot ca řataqta no'on da laitařaxac nchenaxanaxat, 'aue'enaxatchigui ca lo'o na coraxatpi da řo'ot ca řotta'a't coraxatpi.

³⁶Qataq 'aulaxachigui ca laře camaye, řataqta huesotchigui 'anqa'en, nache 'auachichiguiņa ca saqařapeque aca laře' caua nqataxaco, maye netaigui ca npe'l maye huaņa qome da 'am ñauane'. Qaq que'eca nchenaxanaxat camaye řataqta sa qařa'ashaxaatac,

³⁷qataq saishet da 'auo'ot qome ca lřa nchenaxanaxat da 'eeta'am da no'onataguec que'eca 'aro'onatac. Cha'aye camaye lalamaxat Ñim Nataxala', qataq sa qaishetapec.

³⁸Qaq da huo'o ca 'oonolec da řo'ot ca nchenaxanaxat da 'eeta'am naqa'en camaye da yaqto' maiche lalamaxat da nchenaxat, nache camaye qařo'orauec, ca'ai qanqa'en na lauo' le'ecpi.»

Éxodo 31

So Besalel qataq so Aholiab

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Ařem lleca'ateua'a ñi Besalel, ñim llalec so Uri, qataq laual so Ur, som chegoxoguet so Judá,

³ñimaye sanaigui da lta'araic řa'ařaxac, da yaqto' řo'ot da lařaanec, lauatonaxanaxac, lařaanataxanaxac, qataq da sa nqalaate' da huo'o ca řo'ot,

⁴yaqto' da řo'ot ca no'onatac nache řo'oxoraqta naqa'en na lcat plata, oro qataq na bronze,

⁵qataq da ichec da naloqchiiņi qataq da lapaxaņi ca řataqta 'onaxaic coma' qataq da ichec ca 'epaq, qataq řo'ot ca camachaqa ne'enaqtac.

⁶Qataq sauo'o ltaua ñi Aholiab, ñim llalec so Ajisamac, maye chegoxoguet so Dan. Qataq 'enauac ca lañepi ñaanaxanaxaicpi sami' da nquiguet da lañaanec, yaqto' ño'ot 'enauac ca 'am samaxalecpi da 'auo'ot:

⁷Ca npe'l maye huaña da añem qanauane', aca arca lañe caua nqataxaco, qataq cam lapoxot acamaye, qataq 'enauac ca lhuenecpi que'eca npe'l,

⁸qataq ca nquia'axala' qataq cam lhuenecpi camaye, ncoñaraxanaxaqui, qataq ca lhuenecpi acamaye, qataq aca lca'atoxolate ca nchenaxanaxat,

⁹qataq aca nca'atoxonaxalate da qañavigaxat ca nachetaqtaxanaxat qataq ca lhuenecpi, ñyoxonaxaqui qataq ca lmala' camaye,

¹⁰qataq caua alogo ñintaxañaxanaxanec Aarón, qataq ñeua llalqa da ñacoorelec da lo'onataxanaxac dantaxañaxanaxanaqa,

¹¹qataq ca ncoraxanaxat qataq ca nchenaxanaxat maye ama da laitañaxac, nataqa'en ca npe'l. Qaq ñiimaye ipacchigui qome da ño'o't 'enauac na 'am samaxalec.»

So na'a'q mataxaqui

¹²Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés 'eeta':

¹³«'Aua'aqtaxanem qome na Israel le'ecpi, da ña'aqtac, 'eeta': «Qami' shenapegalo, da huo'o naq 'enec qanqa'eñi ye na'a'q mataxaqui, cha'aye damaye la'anaxat da sheeta, qataq da qoñiita, qataq nache 'eetai' qome naua vi'ie da qauo'ocheetac qataq cam qami' chegoxogueta. Yaqto' qauañaañita da Añem Nataxala' maye qami' lleca'aualo da Añem qauo'onataxaniitacot.

¹⁴Nache qami' huo'o naq 'enec qanqa'eñi yi'ie na'a'q mataxaqui. Qaq ca sañalaq qataq qaica ca 'enec naqa'en yi'ie na'a'q mataxaqui, nache camaye qañalauat. Qataq ca shiñaxaua da do'onataxan yi'ie na'a'q, camaye qaño'orauec, ca'ai qanqa'en na lauo' le'ecpi.

¹⁵Nache seis na'axa'te da huo'o ca qaño'ot no'onatacpi, qalaxaye da ivita ye na'a'q siete, nache mataxaqui. Qaq da huo'o ca shiñaxaua da do'onataxan yi'ie na'a'q mataxaqui nache camaye qañalauat.

¹⁶Qaq ñoqo'oye na Israel le'ecpi, ñataqta huo'o naq 'enec qome naqa'en yi'ie na'a'q mataxaqui, qataq ño'ot ca nmataxac, qaq 'era da nache 'eetai' lataxac qome da llec da qanachaalataxaqui.

¹⁷Qaq damaye nache 'eetai' qome da la'anaxat na Israel le'ecpi qataq Añem. Cha'aye Añem Nataxala', so'ot co'ollaxa na piguem qataq ana 'alhua, huaiguilo soua seis na'axa'te, qaq so ivita so na'a'q siete, nache ime da ño'onataxanaxac nache ñematec.

¹⁸Nache Ñim Nataxala' co'ollaq ime, da detaqtague' so Moisés huallec aso qasoxonaxa Sinaí, nache ñanema soua dos coma'ye maye nanettaleguete soua lqataxaco, maye maiche ñelyiñi Ñimaye ñauota'a ana llaxaata.»

Éxodo 32

So ne'enaqtac huaca llalec

¹Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq ila'a da qaýaloqta da huenoteeguesop aso qasoxonaxa so Moisés, nache nqo'oneua'a so Aarón, nache 'enapega, 'eeta': «Tashe qoñisheguem, nache 'auo'ot ca qanatamnaxala' ne'enaqtac da yaqto' sataqtaueegue, cha'aye sa saýaanaq ca 'eetec que'eca Moisés maye qomi' nqateeguesopa ye Egipto».

²Nache so Aarón, 'enapeco': «Aýem da so'ot de'era nache seuen ca lcat oro. Ñoqo'oye qanqachi qome ana lshetepi ana qaramoxouaipi qataq na qaýa'alquipi ñalleppi qataq 'alpi. Ime, qaq aýem qandoiua'a.»

³Nache 'enauac somayepi nqat aso lshetepi. Ime, nache iroua'a so Aarón,

⁴nache somaye ñaconeguet. Ime, qaq ñasaxaigui aso nqatelaxaqui na lcat oro, ñachangui aso no'onataxaqui, nache ño'ot so le'enaqtac huaca llalec. Nache so shiñaxauapi ña'alaqtagui, 'eeta': «¡Israel, 'iñi ñi qanatamnaxala'ai maye qami' nqateeguesopa ye Egipto!»

⁵Qaq so Aarón co'ollaq ila'a de'era, nache ño'ot aso nca'atoxonaxalate. Ime, nache ña'alaxalec somayepi, 'eeta': «¡Qonte' so'otaq ca qayo'oxonnataxanaxac da sho'oxorenaq Ñim Nataxala'!»

⁶Nache so nte'etom so lña na'a'q, nache no'ottasheguem somayepi da yaqto' ñaneuo aso lachetaqtaxanaqte maye qaýavigaxatta, qataq aso qanhuaachigui. Ime, nache 'enauac somayepi nso'ooñi da deque'e, qataq ñyom. Qaq so ime nache dasora't.

⁷Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Aue, 'aunotec, ten, ye 'arhuo' le'ecpi maye 'anqateeguesop co'ollaxa ye Egipto, mashe qauem.

⁸Yemayepi ñataqta sanaýaloxon da ca'ai da llec da ñamaxasoxonaxac. Qataq ño'ot ñim le'enaqtac huaca ñachegoxotaigui na nqachilliguishec oro, nache natameetacot, qataq ñanot ana lachetaqtaxanaqtepi, nache 'eeta' da la'aqtac: «¡Israel 'iñi ñi qanatamnaxala'ai maye qami' nqateeguesopa ye Egipto!»

⁹Qaq Ñim Nataxala' nataqa'en 'enapeco' co'ollaq 'eetega so Moisés, 'eeta': Aýem mashe sauatton da lataxac yi'iyeh nquo' le'ecpi da ñataqta saishet da ñalaq.

¹⁰¡Qaq nagui, nache Aýem 'aua'aqta'a, ten mashe 'eroigui da ñalemataic, nache ñematchiguiñi qome yemayepi! Qaq 'am, qalaxaye 'am sachegoxotchigui qome ca qalota shiñaxauapi.»

¹¹Qalaxaye so Moisés ñauo'o da la'aqtac, huotaique da nmanaqchet Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am Nataxala', ¿Ta'ainco' da huotaique nnoxotasheguem 'anqa'en da 'arayeloxo da 'aulemataña ye 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, maye 'aurolec co'ollaxa da ñataqta lta'araic 'ara'añaxac co'ollaq 'anqateeguesop ye Egipto?

¹²¿Ta'ainco' ctaxa da 'aua'aqta'a da huo'o ca la'aqtac ye Egipto le'ecpi da, 'eeta'?: «Ñim Lo'onatac 'Enauacna nqatec yemayepi, cha'aye huotaique da choche ñalauat, huallec naqa'en añi qasoxonaxa, qataq nshetaique da choche ñapalaxat, yaqto' saishet da huetalec ana 'alhua». Qaq ñoqo'oye 'am shenapega da 'año'axaani da 'annogonaxac, qataq 'año'axaani da 'anshetaique da 'ana'aqchet ye 'aralamaxat nhuo' le'ecpi.

¹³Qataq 'antoueeta'ac qome so 'ara'aqtac maye 'año'anema co'ollaxa soua 'aramaxa'she Abraham, Isaac qataq so Israel, co'ollaq qoneta': Añem qome ñataqta qalota ñaqa'en ca qaño'alquipi, 'eeta'am ye lcata ana huaqaani pi maye hueto'ot na piguem. Qataq qami' sanema 'enauac ne'ena 'alhua maye qami' sachaxanapeguema, da yaqto' nache 'eetai' da qaralamaxachi.»

¹⁴Nache Ñim Nataxala' nmooñi da layeloxo, nache ñaxaani da ñauotaique nmatchiguñi so lalamaxat nhuo' le'ecpi.

¹⁵Nache so Moisés ñe'eguelaxaani, ca'ai aso qasoxonaxa, qataq nacheta'ape soua dos coma'ye maye nanettaleguete 'enauaque soua dos lañel soua nqataxaco.

¹⁶Qaq nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da maiche lo'onataqa soomaye, qataq Ñimaye maiche lerec som nanettalecpi se'esoua coma'ye.

¹⁷Qaq so Josué co'ollaq hua'axaño da la'alaxac so shiñaxauapi, nache 'enapega so Moisés, 'eeta': «Chetot da la'alaxac da alaataxac ye qanayeuta'a nanataqa'».

¹⁸Qalaxaye so Moisés 'enapeco': «Dam sa'aqttega saishet da lo'onec ca dauegaxatai', huo'otaq da lo'onec ca daquicotac da noxonec, damaye ñaqa'a».

¹⁹Qaq co'ollaq sa qañoapeque so mataqa' maye qanayeuta'a, nache so Moisés ila'a co'ollaxa so ne'enaqtac huaca llalec, qataq so dasottacpi, nache somaye ñataqta 'eroigui da lalemataic, nache nhuaxaayiñi soua nasoqta'alo coma'ye, ñataqta dolachiguilo naqa'en huaña so loigue añi qasoxonaxa.

²⁰Ime, qaq taño so ne'enaqtac huaca llalec, nache ñacona da yaqto' ñasaxangui so norec, qataq ilaxachigui, iviraxatta'a da ndotec lsoche, nache ñasaxangui so 'etaxat. Ime, nache ñamaxalec so Israel le'ecpi da ñyomgui se'eso 'etaxat.

²¹Ime, nache 'enapega so Aarón, 'eeta': «¿Negue't ca 'am ño'otec ne'ena shiñaxauapi ye 'auauega da ño'ot da lta'araic lasouaxashet?»

²²Nache so Aarón 'enapeco': «'Am ñataxala', saishet qome da añem 'aulemataña. Qataq 'auañaten mque' da ne'ena shiñaxauapi nqopita da ño'ot na sa ñañamaxaani.

²³Cha'aye namayepi maichena da aÿem 'enapega, 'eeta': Qoñisheguem qome, nache 'auo'ot ca qanatamnaxala' ne'enaqtac da yaqto' sataqtaueegue, cha'aye sa saÿaanaq ca 'eetec que'eca Moisés maye qomi' nqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto».

²⁴Nache aÿem shenapac da ÿa'aqtac: «Da huo'o ca hueto'ot ca lcat oro, nache no'on da iÿotauga.» Nache namayepi aÿem ÿanem so lcat oro, nache sasaxangui so norec, qaq nache chegaqagui se'eso ne'enaqtac huaca llalec.

²⁵Nache so Moisés co'ollaq ila'a da se'eso Israel le'ecpi qaica ca 'eco' ÿauca'aguet, cha'aye so Aarón sa ÿaÿaten co'ollaxa da ilo'ogue somayepi. Nataqa'en tachigui lauel da huo'o qome da le'enaxanaxac so npa'aguenaxauapi se'eso nhuo' le'ecpi.

²⁶Nache somaye nachaañi, huetaviigui so ñegueuo so nanataqa' maye qanayeuta'a, nache 'enapeco': «'Enauac na hueta'aguet Ñim Nataxala' nache naicna'a.» Nache 'enauac so leviitapi laponeua'a somaye.

²⁷Nache so Moisés 'enapeco': «'Eeta' da la'aqtac Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi: Ñi 'oonolec da qoñiita na'achigui qome ca lainec. Ime, qaq qavi'iguelqaiua'a ye nanataqa' maye qanayeuta'a da qaunoxoñiua'alo naua nanataqa'ate, nache ñi 'oonolec da qoñiita ÿalauat ca maiche lqaÿa, ca nauochaxaua, huo'otaq ca lauoreua.»

²⁸Nache so leviitapi ÿalaxaguet co'ollaxa da lamaxasoxonaxac so Moisés, nache se'eso na'a'q ileu so tres mil shiÿaxauapi.

²⁹Nache so Moisés 'enapeco': «Nagui qauacoñiiguet da huo'o naq 'enec da qoñiita, cha'aye Ñim Nataxala' qami' ÿanaguilo da qami' ntaxaÿaxanaxanaqa da qaitaxaÿapegue' Ñimaye. Cha'aye ñi 'oonolec da qoñiita dataÿa'aguet da nqanaxat na maiche llalec, qataq lqaÿa, souaxat da qaulaqaiguet Ñimaye.»

³⁰Qaq so lÿa na'a'q, nache so Moisés 'enapega na shiÿaxauapi, 'eeta': «Qami' ÿataqta lta'araic da qarasouaxashichi. Qalaxaye nagui aÿem sasheguema ye hueta'a Ñim Nataxala', shapegueto' da sañoxot da choche qami' ichoxore'n da ÿapalaxat da qarasouaxashichi.»

³¹Nache so Moisés ÿe'eguelaxasheguema so hueta'a Ñim Nataxala', nache 'enapego', 'eeta': «ÿataqta 'eesa yi'ie nhuo' le'ecpi da lta'araic da lasouaxashet souaxat da ÿo'ot so natamnaxala' ne'enaqtac lcat oro.

³²ÿoqo'oye nagui 'am ñachoxonnot da choche 'auchoxoren da 'auapalaxat de'era lasouaxashet yemayepi. ¡Qaq qom saishet da 'auchoxoren yemayepi, nache no'ono' da 'auapalaxat qome da ÿe'enaxat maye 'ettalec aca 'ere!»

³³Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapeco': «Aÿem, nachecata ca Aÿem hueto'ot ca lasouaxashet, nacheca cam sapalaxat aye ÿere.

³⁴Qaq ñoqo'oye qojec qome, 'auauega ye 'alhua maye sheetega sanem yi'ie nhuo' le'ecpi. Qaq so ñale, nacheso so 'am ñaueca'aguet qome. Qalaxaye qom ivita ca na'a'q da sauo'o ca nhuaxanaguec, nache sauo'o ca nhuaxanaguec cam huo'o ca lasouaxashet.»

³⁵Nache Ñim Nataxala' namaxa da nhuaxanaguec se'eso nhuo' le'ecpi, souaxat da natamnot so ne'enaqtac huaca llalec maye lo'onatac co'ollaxa so Aarón.

Éxodo 33

So nhuo' le'ecpi taña ye 'alhua maye qañachaxanapec co'ollaxa

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Aue, qoca'ai qome ne'ena, nache 'auauec yi'ie nhuo' le'ecpi maye 'anqateeguesop co'ollaxa ye Egipto. Da yaqto' qanqo'oñiña ye 'alhua maye sachaxanapecoto co'ollaxa so Abraham, Isaac qataq so Jacob, da sami' ca chegoxogueta soomaye.

²Qaq Añem qome, samaq ca ñale da 'am ñaueca'aguet, qataq samaquuec da ca'ai ye na'alhuapi ye cananeopi, amorreopi, hitiitapi, ferezeopi, heveopi qataq ye jebuseopi.

³Nache qanqo'oñiña ye 'alhua maye sa qoue na nallec. Qalaxaye Añem saishet da qami' seca'attaiguilo, ten qom qami' selaxachiguilo, souaxat da ñataqta sa qaulaqai.»

⁴Nache se'eso nhuo' le'ecpi co'ollaq hua'aqchigui de'era sansatta na'aqtac, nache daquigoña't, huaña nache qaica ca ñaani ca no'otaxat lcat,

⁵cha'aye Ñim Nataxala' 'enapega co'ollaxa so Moisés, 'eeta': «'Aua'aqtaxanem qome na Israel le'ecpi, qoneta': «Qami' ñataqta sa qaulaqai. ¡Ñoqo'oye da choche cara'acolec taxa da qami' seca'attaiguilo, nache Añem qami' selaxachiguilo! Qaq ñoqo'oye nagui qanqache na qano'otaxachiipi lcat. Ime, qaq selaique ca lataxac ca qami' sheeteque.»»

⁶Qaq ñoqo'oye nache chegoqta'a co'ollaq huaña ye Oreb, da so Israel le'ecpi saishet da ñaani aso no'otaqtepi lcat.

So npe'l maye huaña da qanauane' Ñim Nataxala'

⁷So Moisés ñauo'o co'ollaxa so npe'l, nache ñanaña so qañata'a so nanataqa' maye qanayeuta'a, nache ñanagui da le'enaxat npe'l maye huaña da qanauane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache da huo'o ca huotaique da ñaaten ca 'eetapeguec Ñim Nataxala', nache taua'a somaye.

⁸Qataq so Moisés naxa da taua'a se'eso npe'l, nache 'enauac so shiñaxauapi nachaani netaño naua laso'omi so maiche lpe'lpi, qataq da lmeenaxanaxac nache ñalletegue so Moisés choche ivitta'a da pa'auo somaye.

⁹Qaq naxa da pa'auo so Moisés, nache anac so lo'oc da ñapolec so ñegueuo so npe'l da ñaq na'aqtaxaataque' Ñim Nataxala' somaye.

¹⁰Nache so shiŷaxauapi da ila'a se'eso lo'oc da ŷapolec so ñegueuo se'eso npe'l, nache somayepi ŷa'alyiñi naua l-llecte, netaña na laso'omi so maiche lpe'lpi da yo'oxonnataxan.

¹¹Nache so Moisés ŷataqta nma'ai' da datata'aguet Ñim Nataxala' da na'aqtaxane', 'eeta'am da na'aqtaxaatague' ca nauochaxaua, qaq da ime naxa, nache so Moisés ŷe'eguelaxauga so nanataqa' maye qanayeuta'a. Qaq so nsoqolec Josué, som llalec so Nun, som Itaua somaye, ŷataqta saq ŷoxouga da ñaq pa'ataua'a so pa'auo so npe'l so Moisés.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷachaxan da llo'oxoyec

¹²So Moisés 'enapega Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am, maye aŷem 'auamaxalec co'ollaxa ne'ena nhuo' le'ecpi da saueca'aguet, qalaxaye saishet da aŷem 'aua'aqtaxanem da negue't ca aŷem itauan. Nataqa'en qonapec co'ollaxa da aŷem 'auauotec qataq aŷem 'arpe'et.

¹³Qaq da 'eesa de'era, nache aŷem 'auaŷaanaxanaxanec ca huotaique 'auo'otpi, yaqto' aŷem qome nataqa'en 'am sauotec, qataq qoqueto'ot da nache aŷem 'arpe'et. Qataq saishet da 'aucoua'ai ne'ena nhuo' le'ecpi, cha'aye 'am maye 'aralamaxat namayepi, saishet da aŷem.»

¹⁴Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapeco': «Aŷem, 'am soota'aguet qome qataq 'am sami' ca 'anmataxac».

¹⁵Nache so Moisés 'enapeco': «Da saishet da qomi' 'annaicapegueto', nache no'on nataqa'en da saishet da qomi' qonapegalo da qolqa'ai ne'ena.

¹⁶Cha'aye da saishet da qomi' 'annaicapegueto, nache ¿chaq 'eeteco' da aŷem, qataq na nhuo' le'ecpi da ishet da saŷatenaq da qomi' hueta'agueta da 'archoxonnataxanaxa? Da yaqto' saishet da shenaqta'am na laŷe nhuo' le'ecpi ana 'alhua.»

¹⁷Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq, 'eeta': «De'era 'anasaxauec, damaye nataqa'en so'ot qome, cha'aye ŷoqta 'eesa da 'am ŷauotaxat qataq 'am ipe'et.»

¹⁸Nache so Moisés nachoxonnot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¡Aŷem 'auachaxana da 'ayo'oxoyec!»

¹⁹Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapeco': «Aŷem, 'am sachaxana qome 'enauac da ŷoqouagaxanaqtaic, qataq 'am sa'aqtaxanem qome da ŷe'enaxat. Qataq Aŷem sechoxoren ca taalec da sechoxoren, qataq ñeqouaguec cam taalec da ñeqouaguec.

²⁰Qalaxaye 'am sa'aqtaxaatem da saishet qome da 'aalogui da ŷashiguiŷaxac, cha'aye qaica ca shiŷaxaua da ilogui da ŷashiguiŷaxac, nache queta da nca'altauec.»

²¹Nataqa'en 'enapeco' Ñim Nataxala': «Queta'a qome ne'ena saqaŷapeque na soota'a. 'Auapetalec ne'ena coma'.

²²Qaq qom 'am nlectelec da ño'oxoyec, nache 'am soxotoigui qome ñi lauac ana'ana coma'. Ime, nache 'am sapolec sauota'a na ihuaq, nato' qom ime, da aÿem ñoxogue.

²³Qaq da ime, nache ñeqatec na ihuaq, nache ishet da 'aula'ague na ilaq, qalaxaye da ñashiguiñaxac, qalaq saishet da 'aulogui.»

Éxodo 34

So dalaxaic aÿamaxataxac

¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Auche'c qome caua dos coma'ye, 'aue'enaxatchiguilo soua hua'auchiyni, yaqto' sereleguete soua na'aqtaqa maye nanettaleguete co'ollaxa soua hua'auchiyni coma'ye maye 'aulaxachiguilo.

²Qataq 'anaÿamaxattac qome, cha'aye qonte' nte'eta nache 'asheguema añi qasoxonaxa Sinaí. Yaqto' Aÿem 'anauane' da huaña ye ñataqta qañoqotcheguema ana lmilo añi qasoxonaxa.

³Qaq saishet qome da huo'o ca 'annaicapegue', qataq saishet da huo'o ca choche huetalec añi'añi qasoxonaxa, qagueta, huo'otaq huaca da lquia'aqa' ye sa qaÿapeque añimaye.»

⁴Nache so Moisés ño'o't soua dos coma'ye, ñe'enaxatchiguilo soua hua'auchiyni. Qaq so nte'etom so lña na'a'q, nache ñaconalo da yaqto' ñache' soomaye, nache tasheguema añi qasoxonaxa Sinaí. Nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁵Nache Ñim Nataxala' huenotec, nactaigui so lo'oc, nache hueta'a som netaña so Moisés, qataq Ñimaye nasaxauec da le'enaxat.

⁶Ime, nache nlectelec so Moisés, na'axanneque naua la'aqtaqa, da detaqtac, 'eeta': «¡Nam Nataxala'! ¡Nam Nataxala'! ¡Nam Lo'onatac 'Enauacna maye soxoraic qataq choxonnataxanaxaic! ¡Namaye qañoqchiguinguit da lalemataic, qataq lta'araic da lsoxoyec, qataq ñataqta 'eesa!

⁷Nam ñataqta qaica ca loga't da lauotaxanaqtaic, qataq ishet da ichoxoren ca huo'o ca npe'enaxac qataq ca sa ñalaq, qataq ca huo'o ca lasouaxashet. Qalaxaye nataqa'en ishet da ñauo'o ca nhuaxanaguec ca shiñaxaua maye qauema naua ño'otta'ape, qataq ca llalaqpi, laualpi qataq ca llalaqpi ca laualpi camaye.»

⁸Nache so Moisés sa ñañoaloxon da ña'alyiñi naua l-llecte da nqapaxaneguet na 'alhua da natamen.

⁹'Eeta': «¡'Am Nataxala'! Qom ñataqta 'eesa da aÿem 'auchoxoren, qaq no'on da nache qomi' queta'agueta qome. Aÿem sañaten da ne'ena shiñaxauapi ñataqta 'eesa da sa ñalaq, qalaxaye 'onaxaico' da 'auapalaxat qome na qarasouaxashet qataq na qaye'etaxaloxosat, qataq 'auacona da ñataqta qomi' 'aralamqa'ate.»

Qanaralaxat da aÿamaxataxac

¹⁰Nache Ñim Nataxala' 'enapeco': «Ñaq Aÿem 'ana'axaÿaxana, Aÿem so'ot nagui ca ñaÿamaxataxac da yaqto' 'am ñaÿamaxate' ÿauaachigui ñaqa'en na 'arhuo' le'ecpi, qataq so'ot ca sa qaÿauanapega ño'oxoyec maye saishet da ÿauanapigui na ÿotta'a't shiÿaxauapi maye netaleguete naua lÿa't 'aleu'. Qaq 'enauac na shiÿaxauapi maye netaña ne'ena 'alhua maye qoneta'a, ÿauaachigui ca so'ot nagui, Aÿem maye Nachaÿem Nataxala', cha'aye ÿataqta qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec qome ca qami' so'oteque.

¹¹Qaq da ÿataqta qaupaquiiitelec da qami' sanema ÿa'aqtac, nache Aÿem samaqauec qome ye amorreopi, cananeopi, hitiitapi, ferezeopi, heveopi qataq ye jebuseopi.

¹²Saishet qome da qanaÿamaxache' na netalec yi'ie 'alhua maye qaunoxoñiiua'a qome, yaqto' saishet da qaue'enaxache da qauem lataxac yemayepi.

¹³Nacherata da qanlaxachiiñi qome 'enauac aca lca'atoxonaxalatepi, qataq ca ne'enaqtac coma'pi maye atamnaxala'pi qataq ca lqui'ipi aso Aserá.

¹⁴Saishet qome da qanatanñiÿot ca camachaqa atamnaxala', cha'aye Ñim Nataxala', Ñimaye ÿataqta ca'alaxanaxaic. Qaq da le'enaxat Ñimaye 'eeta': Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaica ca ishetapec.

¹⁵Saishet qome da qanaÿamaxache' ye netalec yi'ie 'alhua, ten, qom qami' ÿauegalo da nataqa'en da qauo'oche de'era nquisheshaxac da natamnot na natamnaxala'pi, qataq da ÿanot aca lachetaqtaxanaqte nache nataqa'en qami' ÿanema da qollequi que'eca nachetaqtaxanaxat,

¹⁶huo'otaq da ÿaronaxanaxan ca llalpi, nache ÿaronaxaneguet ca qaÿa'alquipi, qaq aca llalpi yemayepi da huo'otaq nquisheshe da natamnot na natamnaxala'pi, nache acamayepi ishet da nquisheshaxanaxan ca qaÿa'alquipi da huo'otaq ÿo'ot de'era quishishaxac maye ÿo'ottac acamayepi.

¹⁷Qataq saishet qome da qauo'oche ca qanatanmoxala'ai da qauachegoxochiÿaigui ca lcat nqachilliguishec.»

Soua na'axa'te ño'oxonnataxanaxaqui' huaigui lo ye 'oonolec vi'i

¹⁸«Qauo'oche qome ca na'a'q ño'oxonnataxanaxaqui da qaÿo'oxoren da qanallec aca nauole maye qaica na lalogue da ÿasheeraxachigui, qaq nache siete na'axa'te da qollequiitac acamayepi. Qataq huetoigui qanqa'eñi ca ca'agoxoic Abib, cha'aye nache vichigui co'ollaq qoquiÿa'ai ye Egipto.

¹⁹Qataq 'enauac na la'auaxanec qaÿa'alquipi nache ÿalamaxat, nache 'eeta'am na la'auaxanec llalec ÿale ana qareloi huaca, qagueta qataq ana quetaq.

²⁰Qaq ca la'auaxanec llalec aca 'ashena, camaye nmeneguet qanqa'en ca qagueta llalec, huo'otaq ca quetaq llalec, qaq da saishet da huo'o ca nmeneguet, nache camaye iuen da qainoxon na lqosot da qaÿalauat. Nataqa'en iuen da qaÿauo'o aca

nachetaqtaxanaqte da lasheue ca na'auaxanec ñalec. Ŷoqo'oye saishet qome da huo'o ca Aŷem naua'a da huo'otaq qui'itchiguilo naua lhua'q.

²¹Qataq qauo'onataxañi caua seis na'axa'te, qaq ca na'a'q siete nache qanmacheeuec, na'aictaxa da laloxoqui da qoŷaañi, huo'otaq da qanqat ana ala ca nañiguishec.

²²Qataq qauo'oche ca qayo'oxonnataxanaxaqui da ivitalo caua na'axa'te maye huetoiguilo da qanqat ca la'auaxanec ala ca nañiguishec, qataq ca pa'atec da qanqat ye vi'i.

²³Qaq ye 'oonolec vi'i nache ivi' tres da Aŷem naua'a qome da aŷem ŷo'oxoren 'enauac na ŷalleppi. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

²⁴Nache, Aŷem qome samaqauec 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi naua 'aleu', yaqto' qalochiguiñi ca qana'alhuaipi, nache qaica ca anac da namataxaalec, da ivita da qauanaqui da Aŷem qavio'oxoyiñi. Qaq ye 'oonolec vi'i tres qome da Aŷem qauanaiua'a.

²⁵Qataq ca nachetaqtaxanaxat shiguiŷac, saishet qome da lŷateuo ca ltago'q da qoŷaneuo qataq aca nauole maye huo'o na lalegue maye ŷasheeraxachigui. Qataq que'eca shiguiŷac maye qoŷaneuo, huaigui qanqa'en ca na'a'q maye laloxoqui co'ollaxa so Lapascua, da qanallec ana nauole maye qaica ca lalegue da ŷasheeraxachigui, qataq saishet qome da huo'o ca no'onañi, da yaqto' iviraigui ca lŷa na'a'q.

²⁶Qataq qaroiua'a qome aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' aca ŷataqta no'on la'auaxana ala ca qorañiguishequi maye chegaqalec ca qana'alhuaipi. Nataqa'en da qaŷa'añeeuaq ca quetaq llalec, nache saishet da qauoshaxaŷiŷa ca maiche lche' aca late'e.»

So Moisés ŷiyiñi so nqataxacpi

²⁷Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «Iyiñi qome ne'ena na'aqtacpi, cha'aye namaye nachena na na'attalec da ñaŷamaxataxac maye 'am so'otec, qataq na Israel le'ecpi».

²⁸Nache so Moisés no'onaisop co'ollaxa Ñim Nataxala', ivittrec soua cuarenta na'axa'te, qataq cuarenta pe', qataq saishet da deque'e, qataq saishet da nŷom. Huaña, nache ŷereleguete soua dos coma'ye soua diez nqataxaco.

²⁹Qaq co'ollaq ime, nache so Moisés huenoteeguesop aso qasoxonaxa Sinaí, qaq nachetrañi soua dos coma'ye maye nanettaleguete soua diez nqataxaco. Qataq somaye co'ollaq huenotec, nache saishet da nanoma da 'ettaigui da lashiguiŷaxac souaxat da detaqtague' Ñim Nataxala'.

³⁰Nache so Aarón qataq 'enauac so Israel le'ecpi co'ollaq ila'a so Moisés da 'ettaigui da lashiguiŷaxac, nache huo'o da lcolanaxa. Nache saishet da qanquigueua'a somaye.

³¹Qalaxaye so Moisés iŷaxana somaye, nache so Aarón qataq 'enauac som lataxala'pi so ŷalecta'a'tpi, qataq ŷe'eguelaxa so hueta'a somaye. Nache so Moisés detaxaŷapegue' co'ollaxa somayepi.

³²Ime, nache maiche anac 'enauac so laŷe Israel le'ecpi da naua'a so Moisés, nache somaye da'aqtaxanem somayepi 'enauac na lqataxacpi Ñim Nataxala' maye ŷanem somaye, co'ollaq hualec aso qasoxonaxa Sinaí.

³³Qaq co'ollaq ime da detaqtague' somayepi, nache ŷauo'o so lapoxot na lashec.

³⁴Nache so Moisés naxa da huenoxoneua'a so npe'l maye huaña naxa da detaxaŷapegue' Ñim Nataxala', nache nqat se'eso lapoxot na lashec choche ivitta'a da nnoxonec. Qaq da nnoxonec somaye, nache da'aqtaxanem so Israel le'ecpi na lqataxacpi Ñim Nataxala' maye ŷanem somaye.

³⁵Qaq naxa so Israel le'ecpi da ila'a da 'ettaigui da lashiguiŷaxac so Moisés, nache somaye qataq ŷe'eguelaxalec da ŷapolec na lashec, qaq nda'a't da qaltaq taua'a so npe'l maye huañacnaxa da detaxaŷapegue' Ñim Nataxala', nache nqat somaye.

Éxodo 35

Da lataxac so na'a'q mataxaqui

¹Nache so Moisés laŷona't co'ollaxa so Israel le'ecpi nache, 'eeta': «Da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', 'eeta':

²Seis na'axa'te da qauo'onataxaniitac qome, qalaxaye da ivita ye na'a'q siete, nache qanmachiiuec, cha'aye yi'ie na'a'q huetoigui da ŷataqta qaŷo'oxoren Ñim Nataxala'. Qaq da huo'otaq huo'o ca shiŷaxaua da do'onataxan yi'ie na'a'q maye mataxaqui nache camaye qaŷalauat.

³Qaq na'aictaxa cam pa'aigue ca qoñiitaña ana 'alhua, qalaxaye da ivita yi'ie na'a'q mataxaqui nache saishet qome da huo'otaq huo'o ca ŷalon ca l-le'.»

So qoŷaneuo da yaqto' qaŷa'ara't ca npe'l

⁴So Moisés 'enapega co'ollaxa 'enauac so Israel le'ecpi, 'eeta': «Da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', 'eeta':

⁵Qami' qandoiuo qome aca qarachetaqtaxanaqche da yaqto' qaŷa'añiŷot Ñim Nataxala'. Qaq 'eca qome ca ishet da qaŷa'añiŷuo da qarachetaqtaxanaxachi da qaŷa'añiŷot Ñim Nataxala', qataq ŷataqta lquiyaqteŷaxac qome da huo'o ca ŷaneuo ca lcat oro, plata, huo'otaq bronce,

⁶qataq ca ŷotta'a't hualoq laŷepi maye malaxaraic, tocalec, qataq togaxaraic da lo'oxoŷaxac, qataq ca ŷataqta no'on lino, qataq ca quetaq laue,

⁷qataq ca qagueta laue nqo'oilliguishec togaxaraic da lo'oxoŷaxac, qataq ca ŷataqta no'on lo'oc ca shiguiŷac, qataq ca 'epaq acacia,

⁸qataq ca aceite maye lca'atoxot aca ncoñaraxanaxaqui, qataq ca coraxat ama na laita da yaqto' lalegue ca ncoraxanaxat aceite, qataq ca nchenaxanaxat maye ama da laitañaxac,

⁹qataq ca coma' le'enaxat cornalina, qataq na lañe coma'pi maye ñataqta no'on da yaqto' qalapaxaleguete naua lapiiguishé ca nhuomaigui lomaxaqui le'enaxat efod, qataq ca ntogue lapoxot le'enaxat pectoral.»

So nogoxoshetpi maye lalamaxat ca npe'l

¹⁰«Qaq ca shiñaxauapi maye ñañaten da ño't na ñotta'a't no'onatacpi, nachecapi qome ca anac da ño't nam damaxasoxoolecpi Ñim Nataxala', nache ño't ca:

¹¹nanataqa' maye huaña da qanauane' Ñim Nataxala', nache ño't aca lauqtepi, qataq ca lo'oxonaxala'pi acamaye qataq ca l-llecnaxanaxatpi, qataq ca lemaxaqui ca lquetpi da yaqto' nllañi que'eca npe'l,

¹²qataq aca lañe' caua añamaxataxaco qataq caua 'epaxaye maye lachoxola'ate, qataq ca lapoxot maye qalapaxalec, qataq ca napoxonaxat maye ñapotaua'a acamaye,

¹³qataq ca nquia'axala', qataq caua 'epaxaye maye lachoxola'ate, qataq cam lañepi logoxoshetpi, qataq aca nauole maye qoñanot Ñim Nataxala',

¹⁴qataq aca ncoñaraxanaxaqui, qataq ca lañe logoxoshetpi, qataq ca aceite maye lca'atoxot acamaye,

¹⁵qataq aca lca'atoxolate ca nchenaxanaxat, qataq caua 'epaxaye maye lachoxola'ate, qataq ca aceite maye ncoraxanaxat, qataq ca nchenaxanaxat maye ama da laitañaxac, qataq ca lapoxonaxat ca ñegueuo que'eca npe'l,

¹⁶qataq aca nca'atoxonaxalate da qañavigaxat ca nachetaqtaxanaxat, qataq ca qaña'ara't lcat bronce, qataq caua 'epaxaye maye lachoxola'ate, qataq 'enauac ca lañe logoxoshetpi, qataq ca ñoxonaxaqui qataq ca lmala' camaye,

¹⁷qataq ca lapoxonaxat maye lpaqtaxat ca nqasoxoc que'eca npe'l, qataq aca lashepi, qataq ca lo'oxonaxala'pi acamayepi, qataq ca lapoxonaxat ca ñegueuo ca nqasoxoc que'eca npe'l,

¹⁸qataq aca qaitoqnañi lashepi ca npe'l, qataq aca qaitoqnañi lashepi ca lapoxonaxat ca nqasoxoc, qataq ca lquetpi maye nllañi,

¹⁹qataq caua anogo da qañacoolec da qanayeuapegue' nam no'onatacpi que'eca npe'l, qataq caua alogo ñi ntaxañaxanaxanec Aarón, qataq caua alogo ñeua llalqa.»

So nhuo' le'ecpi ndouo so lachetaqtaxanaxat

²⁰Nache 'enauac se'eso nhuo' Israel le'ecpi ca'ai co'ollaxa so Moisés,

²¹qaq co'ollaq ime, nache 'enauac som nanomta da ñataqta lquiyaqteñaxac da huo'o ca ñaneuo, nache ñe'eguelaxauo da yaqto' ñanot Ñim Nataxala' ca

lachetaqtaxanaxat, da yaqto' qanauaxaŷaxaasheguen so npe'l, qataq cam laŷe qaŷo'otpi da qaŷo'ot camaye, qataq caua alogo so ntaxaŷaxanaxanec.

²²Nache 'enauac co'ollaxa so ŷalleppi qataq so 'alpi, som nanomta da ŷataqta lquiyaqteŷaxac da ŷaneuo aso chiguishaqte, nshete, nhuaxashec, nqola, qataq 'enauac som laŷe nogoxoshetpi maye chegaqaigui na lcat oro. Nache ñi 'oonolec somayepi, 'enauac da ndouo so maiche chegoqchigui da lachetaqtaxanaxat da ŷanot Ñim Nataxala'.

²³Qaq som huo'o na lalamaxat hualoq laŷe malaxaraic, tocalec, qataq na togaxaraic da lo'oxoŷaxac, qataq na ŷataqta no'on lino qataq na quetaq laue, qataq na qagueta laue nqo'oilliguishhec togaxaraic da lo'oxoŷaxac, qataq na ŷataqta no'on shiguiŷac lo'oc nache ndouo.

²⁴Qataq so huo'o na lachetaqtaxanaxat lcat plata, qataq lcat bronze, nache iroua'a so lanataqa' Ñim Nataxala', qataq so huo'o na lalamaxat 'epaq acacia nache nataqa'en irouo.

²⁵Qaq so 'alpi maye ŷaŷaten da lo'oxonaxanaxac, nataqa'en irouo so lo'oxonec malaxaraic, tocalec, qataq so togaxaraic da lo'oxoŷaxac, qataq so ŷataqta no'on lino,

²⁶qaq so 'alpi maye ŷaŷaten da ŷo'oxon na quetaq laue, qataq maiche lquiyaqteŷaxac da ŷo'ot, nache ŷo'ot somaye.

²⁷Qaq so nataxala'pi, qalaq ndouo so coma' cornalina, qataq so laŷe coma'pi maye ŷataqta no'on, da yaqto' lallagui'ishe so nhuomaigui lomaxaqui maye le'enaxat efod, qataq da qalapaxalec so ntogue lapoxot le'enaxat pectoral,

²⁸nataqa'en irouo so coraxat maye ama da laitaŷaxac, qataq so aceite da yaqto' ncoŷaraxanaxat, qataq so aceite maye ncoraxanaxat, qataq so nchenaxanaxat maye ama da laitaŷaxac.

²⁹Nache 'enauac so Israel le'ecpi, ŷalleppi, qataq so 'alpi, maye maiche lquiyaqteŷaxac da ŷaneuo aso lachetaqtaxanaqte, ŷanem co'ollaxa so Moisés da yaqto' qaŷo'ot 'enauac som damaxasoxoolecpi co'ollaxa Ñim Nataxala'.

Soua ŷa'ara't so npe'l

³⁰So Moisés 'enapega so Israel le'ecpi 'eeta': «Ña qauloŷa nagui, da na nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Judá, Ñim Nataxala' lca'aua'a ñi Besalel maye llalec so Uri qataq laual so Hur,

³¹qataq ŷanaigui ñimaye so lta'araic la'añaxac da yaqto' ŷo'ot da laŷaanec, lauatonaxanaxac, qataq da sa nqalaate' da ŷo'ot,

³²na ŷotta'a't no'onatacpi maye chegaqaigui na lcat oro, lcat plata qataq na lcat bronze,

³³qataq da ichec, qataq da lapaxañi ca ŷataqta no'on coma'pi, qataq da ŷo'ot ca no'onatacpi 'epaqpi, qataq ca ŷotta'a't laŷe no'onatacpi.

³⁴Nataqa'en ñanem da ñataqta ñaŷaten da lapaxaguenataxanaxac. Nache 'eeta'am ñi Aholiab, ñim llalec so Ajisamac, maye chegoxoguet so nhuo' le'ecpi, maye chegoxoguet so Dan,

³⁵nache ñanema da ñataqta ñaŷate'n da ño'ot ca camachaqa na no'onatacpi maye qaichec, qataq da ño'o't ca llo'oxoraxat ca hualoq laŷepi maye imalaqalec, tocalec, qataq ca togaxaraic da lo'oxoŷaxac, qataq ca ñataqta no'on lino, qataq da ño'o't ca camachaqa nam no'oxonecpi.

Éxodo 36

¹Qaq ñoqo'oye ñi Besalel qataq ñi Aholiab, qataq 'enauac cam ñaŷaten da ño'ot nam ñotta'a't no'onatacpi, maye Ñim Nataxala' ñanem da laŷaanec, qataq da lauatonaxanaxac, qaq nacheqa qome ca ño'ot 'enauac nam damaxasoxoolec Ñim Nataxala'.

Mashe ñapacauec aso nachetaqtaxanaqtepi

²Qaq so Moisés, iŷaxana co'ollaxa so Besalel qataq so Aholiab, qataq 'enauac so laŷepi shiŷaxauapi maye Ñim Nataxala' ñamem da ñaŷaten da ño'ot na ñotta'a't no'onatacpi, qataq 'enauac so maiche chegoqchigui da detaunaxan da ño'ot so no'onatacpi.

³Nache so Moisés, ŷami' co'ollaxa somayepi aso nachetaqtaxanaqtepi maye ŷaneuo so Israel le'ecpi, da yaqto' ño'ot 'enauac so iuen da qanauaxaŷaxaasheguem so npe'l, maye huaña da qanauane' Ñim Nataxala'. Qaq so Israel le'ecpi nache queto'ot da ndotegueuo na lachetaqtaxanaxatpi ye na'a'q.

⁴Nache 'enauac so sanqalaate' da huo'o na ño'ot maye ño'ottac so npe'l, ŷaxaañi da lo'onataxanaxac,

⁵nache nqo'oneua'a so Moisés da da'aqtaxanem, 'eeta': «Na shiŷaxauapi mashe ñapacauec na ndotapegueuo maye iuen da qaŷo'ot na no'onatacpi maye damaxasoxoolec Ñim Nataxala'».

⁶Nache so Moisés damaxasoxoolec da qaŷa'aqtaxanem so ŷalleppi qataq so 'alpi, maye netaña so nanataqa' maye qanayeutaña, da yaqto' saishet da queto'ot da ndotapegueuo na lachetaqtaxanaxatpi. Qaq 'era da 'eetec co'ollaq so Israel le'ecpi da saishet da queto'ot da ndouo na lachetaqtaxanaxat.

⁷Cha'aye 'enauac so ŷaneuopi somayepi, mashe nalotalec da qaŷo'ot so no'onataxanaxatpi, qataq mashe ñapacauec.

Qaŷacoolec da qaŷa'ara't so npe'l

⁸Nache so 'onataxanaxaicpi maye ñataqta ñaŷaten da lo'onataxanaxac, ŷa'ara't so npe'l, ŷauota'alo diez soua napoxonaqa'ate maye chegaqaigui na ñataqta no'on lino, imalaqalec, tocalec qataq togaxaraic da lo'oxoŷaxac, qataq qantette' soua llo'oxoraqa'ate ne'enaqtaqa shiŷaxau' maye huo'oi naua laua't.

- ⁹Qaq ye lalogaxa ñi 'oonolec so napoxonaxatpi ivi' doce metros y medio ye lalogaxa, qataq dos metros ye lcateueegue. Nache 'enauac somayepi 'eeta'a't ye lalogaxa qataq ye lcateueegue.
- ¹⁰Qaq soua cinco se'esoua napoxonaqa'ate, nache qantera't, qataq soua lya't cinco nataqa'en qantera't.
- ¹¹Ime, nache qaño'ot aso la'aitepi soua laýel, qataq so lquetpi imalaqalec da lo'oxoñaxac se'eso la'auaxanec cinco napoxonaxat, nataqa'en soua laýel soua pa'atrec napoxonaqa'ate.
- ¹²Nache qaño'ot aso cincuenta la'aitepi ñi 'oonolec se'eso napoxonaxatpi, añi 'oonole asomayepi naloteguet qanqa'en aso la'aitepi so lya napoxonaxat.
- ¹³Nataqa'en qaño'ot so cincuenta lemaxatpi maye chegaqaigui na lcat oro, da yaqto' qoñemaxa't se'eso la'auaxanecpi napoxonaxat, nache se'eso npe'l na'atta't se'eso lapoxonaxatpi.
- ¹⁴Qaq so Besalel nataqa'en ño'oxon so once napoxonaxatpi chegaqaigui na quetaq laue, da yaqto' lapo' na pa'asheguem so npe'l.
- ¹⁵Qaq se'eso napoxonaxatpi nache 'eeta'a't, ye lalogaxa ivi' trece metros y medio, qataq dos metros ye lcateueegue.
- ¹⁶Nache qaña'auaxaañi da qantera't soua cinco, qataq soua lya't seis napoxonaqa'ate.
- ¹⁷Ime, nache qañauota'a cincuenta aso la'aitepi soua laýel so 'oonolec ima'a't se'eso napoxonaxatpi, qataq qaño'ot aso cincuenta la'aitepi so loga't so lya napoxonaxat.
- ¹⁸Qataq qaño'ot so cincuenta lemaxatpi chegaqaigui na lcat bronce, da yaqto' qoñemaxa't se'eso npe'l.
- ¹⁹Nache so Besalel ño'ot nataqa'en so nqo'oilliguishec qagueta lo'oc togaxaraic naqa'en da lo'oxoñaxac, da yaqto' lapoxot na pa'asheguem, nataqa'en ño'ot so ñataqta no'on lo'oc na shiguiñaxac da lapoxot so npe'l.
- ²⁰Nataqa'en ñauo'oi soua nchiigui'ishe 'epaxaye acacia, nache ña'alyiñi da yaqto' lauoqtel naqa'en se'eso npe'l.
- ²¹Qaq ñi 'oonolec se'esoua 'epaxaye ivi' cuatro metros y medio ye lalogaxa, qataq sesenta y cinco centímetros ye lcateueegue,
- ²²nache se'esoua 'epaxaye dos qanqa'en soua nchegaqa, da yaqto' llegueuo da qaña'areguet so lya 'epaq, qataq nache 'eeta'a't qanqa'en da no'onataxa'c soomaye.
- ²³Qataq ño'o't soua veinte 'epaxaye da yaqto' pa'aira'ague qanqa'en da taguiñi se'eso npe'l,

- ²⁴qataq cuarenta aso na'attalecpi chegaqaigui na lcat plata. Nache aso 'oonole lauoqte da qaŷa'ayiñi nache dos qanqa'en soua na'attaleguete.
- ²⁵Qaq nache 'eeta'am nataqa'en so lŷa laŷe, maye pa'aigue da sheu' so npe'l, veinte nataqa'en soua nchegaqa 'epaxaye,
- ²⁶qataq cuarenta aso na'attalecpi chegaqaigui na lcat plata. Nache da qaŷa'ayiñi aso 'oonole lauoqte, nache dos qanqa'en soua na'attaleguete.
- ²⁷Qaq so pa'aigue da avit nache seis qanqa'en soua nchegaqa 'epaxaye,
- ²⁸qataq dos soua nchiigui'ishe 'epaxaye nerañalo soua lallemaqreuo se'eso npe'l,
- ²⁹Nache se'esoua lallemaqreuo so npe'l dostac qanqa'en so nchiiguishhec 'epaq, qataq qaŷauaxaŷaxana't da qaŷa'ayiñi na pa'aguiñi qataq na pa'asheguem.
- ³⁰Qaq ocho se'eso nchiiguishhecpi 'epaqpi, qataq dieciséis so na'attalecpi lcat plata, qaq na pa'aguiñi nache dos naua na'attaleguete ñi 'oonolec 'epaq.
- ³¹Qaq so Besalel nataqa'en ŷo'o't soua cinco nchiigui'ishe 'epaxaye, da yaqto' hua'axagui naqa'en na pa'aŷa'ague so 'oonolec laŷe so npe'l.
- ³²Qataq soua lŷa't cinco so nchiiguishhec 'epaqpi, pa'aŷa'ague da lŷa laŷe so npe'l, qataq soua lŷa't cinco pa'aira'ague da avit.
- ³³Qaq so nchiiguishhec 'epaqpi maye laiñiguishhec, nache ivira'ata naqa'en so lŷa loga't so laŷepi nchiiguishhecpi 'epaqpi.
- ³⁴Ime, nache qaŷo'ooxolec so lcat oro 'enauac se'eso nchiiguishhecpi 'epaqpi, qataq qaŷo'ot aso la'aitepi yaqto' ishet da tachiviigui qanqa'en so laiñiguishhec 'epaqpi maye nataqa'en qaŷo'ooxolec so lcat oro.
- ³⁵Nataqa'en qaŷo'ot so lapoxonaxat no'oxonec malaxaraic, tocalec, qataq so togaxaraic da lo'oxoŷaxac, qataq so ŷataqta no'on lino, qataq qanteteua'alo soua dos shiŷaxau' maye huo'oi soua laua't da yaqto' llo'oxoraxat.
- ³⁶Ime, nache qoŷemaxaua'a so lemaxaquipi lcat oro maye netagui aso cuatro lashepi maye chegaqaigui ana qo'oipaq acacia, maye qaŷo'ooxolec so lcat oro, qataq na'attaleguete soua cuatro lcat plata.
- ³⁷Qataq so ñegueuo so npe'l, qaŷo'ot so lapoxonaxat no'oxonec malaxaraic, tocalec, qataq na togaxaraic da lo'oxoŷaxac, qataq so ŷataqta no'on lino, qataq qantetta so leraxat.
- ³⁸Nataqa'en qaŷo'o't soua cinco lashel maye huo'oi soua lemaxaqui' qataq cinco aso na'attalec lcat bronce, qaq na pa'aŷasheguem qataq aso la'aitepi nache qaŷo'ooxolec so lcat oro.

Éxodo 37

Aso Arca maye laŷe' soua nqataxaco

¹So Besalel ŷo'ot nataqa'en aso arca maye laŷe' soua nqataxaco, ŷauota'a so 'epaq acacia, qaq ivi' un metro y diez centímetros ye lalogaxa, qataq sesenta y cinco centímetros ye lcachiguiñi, qataq sesenta y cinco centímetros ye locta.

²Ime, nache lapaxalec so lcat oro, na lauel qataq so npa'aued, qataq colesop naqa'en soua laŷel asomaye so llo'oxoraxat oro.

³Nataqa'en ŷo'o't soua cuatro la'aitel chegaqaigui na lcat oro, nache ŷanagui ñi 'oonolec soua cuatro lapia'ate asomaye.

⁴Qataq ŷo'o't soua nchiigui'ishe 'epaxaye acacia da yaqto' lachoxola'ate da qaŷache asomaye, qataq lapaxaleguete so lcat oro,

⁵ime, nache ŷa'aroigui na soua la'aitel maye naua'alo soua laŷel da yaqto' ishet da qaŷache asomaye.

⁶Nataqa'en ŷo'ot so lapoxot ndotec oro, qaq ivi' ye un metro y diez centímetros ye lcateuegue,

⁷qataq ŷo'o't soua ne'enaqtaqa shiŷaxau' huo'oi naua laua't na'agueta naqa'en soua lsheeneqa so lapoxot.

⁸Nache se'eso lapoxot asomaye, ima'agueta naqa'en soua ne'enaqtaqa shiŷaxau', nache so 'oonolec na'aguet so lsheenec qataq so lŷa nache na'aguet so lŷa lsheenec,

⁹nache soomaye datata't naqa'en, qalaxaye ŷalletralec so lapoxot aso laŷe' soua nqataxaco, qataq ŷauattraguilo soua laua't, nache 'eco' ŷapotaleguete so lapoxot asomaye.

Qaŷo'ot so Imala' soua nauole

¹⁰Nache so Besalel ŷo'ot nataqa'en so nquia'axala' 'epaq acacia, ye lalogaxa somaye ivi' noventa centímetros, qataq cuarenta y cinco centímetros ye lcatuegue, qataq sesenta y cinco centímetros ye loquitcheguema.

¹¹Ime, nache lapaxalec so lcat ndotec oro, qataq ŷo'ot so llo'oxoraxat colesop naqa'en soua loiguiye.

¹²Nataqa'en ŷo'ot so siete centímetros ye lcateuegue lcat oro, nache lapaxaŷi da llo'oxoraxat naqa'en soua laŷel somaye,

¹³Nataqa'en ŷo'o't soua cuatro la'aitel chegaqaigui so lcat oro, nache ŷanaua'alo soua nalotcheguemeque soua cuatro lapia'ate,

¹⁴nache se'esoua la'aitel qoŷaateua'alo na pa'achiguiña se'esoua laŷel da yaqto' qaŷa'aroigui na soua 'epaxaye maye lachoxola'ate somaye.

¹⁵Qaq se'esoua lachoxola'ate 'epaxaye maye chegaqaigui na acacia, soomaye qalapaxaleguete so lcat oro.

¹⁶Nataqa'en ñauota'a so lcat oro 'enauac som huetalec somaye, nquia'axaquipi, nemaxanaxatpi, nemaxanaqtepi, qataq aso ñomaxaquipi maye lañe' nam qaicoraxana da qaicorelec ca nachetaqtanaxat.

Aso lashe soua ncoñaraxanaxaqui' oro

¹⁷Ime, nache so Besalel ño'ot nataqa'en aso lashe soua ncoñaraxanaxaqui' chegaqaigui naqa'en na oro, qalaxaye ñauota'a aso ntoqnaxanaqte da ño'ot. Qaq aso lashe, qataq soua lhuaxaye maye netagui so lsheenec ana 'eeta'am ana lauoxo ana almendro, asomaye ima'a't, 'oonole aso lashe,

¹⁸nache naua'alo naqa'en soua lañel soua seis lhua'q, tres soua neraua'alo so 'oonolec lañe, qataq tres soua nera'ague so lña lañe.

¹⁹Qaq aña 'oonole soua seis lcoue, nache netaguilo soua tres 'eeta'am ana ñomaxaquipi maye 'eeta'am ana lauoxo ana nañiguishel almendro.

²⁰Qaq asa'aso ncoñaraxanaxaqui, nache netaguilo soua cuatro ñomaxaqui', 'eeta'ama ana lauoxo ana nañiguishel almendro.

²¹Nache ñi 'oonolec soua tres lhua'q, nache netaguilo na pa'aguiña ñi 'oonolec soua 'eeta'am aca ñomaxaqui.

²²Qaq se'esoua 'eeta'ama ana lauoxo, qataq soua lhua'q, nache ima'aguet aso ncoñaraxanaxaqui maye chegaqaigui na lcat oro.

²³Nataqa'en ño'o't soua siete ncoñaraxanaxaqui' ndoxottec na oro, qataq so lchegaxat na hualoq lañe ncoñaraxanaxat, qataq so lañe' na alo.

²⁴Qaq co'ollaq ño'ot aso ncoñaraxanaxaqui qataq so lañepi logoxoshetpi, nache ivi' so treinta y tres kilos so nda'a't oro so taigui asomaye.

Aso lca'atoxolate na nchenaxanaxat

²⁵So Besalel nataqa'en ño'ot aso lca'atoxolate na nchenaxanaxat, ñauota'a na 'epaq acacia. Nalochiguiña naqa'en, cuarenta y cinco centímetros ye lalogaxa, qataq cuarenta y cinco centímetros ye lcateueegue, qataq noventa centímetros ye lshequitcheguema, qataq ñauo'oi soua lcoue so pa'asheguem.

²⁶Ime, nache lapaxalec so pa'auec asomaye so lcat oro, qataq soua lcouel, ime, qataq lapaxaleguete soua loga'te asomaye so lcat oro.

²⁷Nache so pa'aguiña soua loga'te soua lañel ñanaua'alo soua la'aitel lcat oro, dos soua pa'aira'ague da 'oonolec lañe qataq dos soua pa'aira'ague da lña lañe, da yaqto' tachiviiguilo soua lachoxola'ate asomaye.

²⁸Nataqa'en soua lachoxola'ate asomaye nache ñauota'a na 'epaq acacia, qataq lapaxaleguete soomaye so lcat oro.

²⁹So Besalel nataqa'en ño'ot so aceite maye ncoraxanaxat, qataq so nchenaxanaxat maye ama da laitañaxac, 'eeta'am na lo'onatac ca lo'o na coraxat.

Éxodo 38

Aso nca'atoxonaxalate maye qalapaxalec na bronce

¹So Besalel nataqa'en ño'ot aso nca'atoxonaxalate chegaqaigui na 'epaq acacia da yaqto' qaŷachalec da qaŷavigaxat ana nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta. Qaq ye lcateueegue asomaye ivi' dos metros y veinticinco centímetros 'enauaque soua laŷel, qataq un metro y veinticinco centímetros ye lshequitcheguema.

²Nache soua cuatro lsheeneqa na pa'asheguem ŷauo'oi soua lcoue, qaq nache ima'a't naqa'en asomaye. Ime, nache lapaxalec so lcat bronce.

³Qataq ño'ot so logoxoshetpi aso nca'atoxonaxalate ndotec naqa'en na bronce, so laŷe' na alo, poqo lo'o, nemaxanaqte, na'araxanaxat, qataq so poqo laŷe'.

⁴Nataqa'en ŷa'ara't so lcat bronce nache ŷanaua'a na laŷe aso nca'atoxonaxalate.

⁵Qataq ño'o't soua cuatro la'aitel netegueta soua lsheeneqa so qaŷa'ara't lcat da yaqto' tachiviiguilo soua lachoxola'ate.

⁶Ime, nache ño'o't soua 'epaxaye acacia da yaqto' lachoxola'ate aso nca'atoxonaxalate, qataq lapaxaleguete so lcat bronce.

⁷Ime, nache ŷa'aroiguilo soua la'aitel maye naua'alo soua laŷel aso nca'atoxonaxalate yaqto' ishet da qaŷache. Qaq aso nca'atoxonaxalate ŷasattaigui na lauel.

So ñyoxonaxaqui lcat bronce

⁸Nache so Besalel ño'ot so ñyoxonaxaqui, qataq so lmala' somaye ŷachegoxotaigui so bronce maye ntannaxai so 'alpi maye lo'onataxanaqa' so ñegueuo so npe'l.

So ñegueuo so npe'l

⁹Qaq so Besalel nataqa'en ño'ot so nqasoxoc so npe'l pa'aigue naqa'en da taguiñi, nache ivi' ye cuarenta y cinco metros ye lalogaxa, qaq so lapoxonaxat chegaqaigui na lino.

¹⁰Qataq veinte soua lauqtel maye na'attaleguete so lcat bronce, qaq so lemaxaquiipi qataq aso la'aitepi chegaqaigui so lcat plata.

¹¹Qaq so pa'aigue da sheu', nache ivi' cuarenta y cinco metros ye lalogaxa, qataq veinte aso lauqtepi qataq veite aso na'attalec lcat bronce, qaq so lemaxaquiipi qataq aso la'aitepi nache chegaqaigui na lcat plata.

¹²Qaq so lapoxonaxat maye pa'aigue da avit qalaq ivi' ye veintidós metros y medio ye lalogaxa, qataq diez aso lauqtepi, qataq diez aso na'attalecpi. Qaq aso lemaxaquiipi qataq aso la'aitepi chegaqaigui na lcat plata.

¹³Qaq so napoxonaxat maye pa'aigue da nala' lliguisheguem nataqa'en ivi' ye veintidós metros y medio ye lcateueegue.

¹⁴Qaq ñi 'oonolec laýe so napoxonaxat maye netaña so ñegueuo, ivi' siete metros, qataq tres soua lauoqtel, qataq tres soua na'attaleguete.

¹⁵Qaq so laýe maye pa'aýaueegue da lýa laýe se'eso ñegueuo, nataqa'en ivi' siete metros so napoxonaxat, qataq tres soua lauoqtel qataq tres soua na'attaleguete.

¹⁶Qataq 'enauac se'eso napoxonaxat maye ýapoua'a so nqasoxoc so npe'l 'enauac chegaqaigui na no'on lino.

¹⁷Qaq aso na'attalecpi aso lauoqtepi se'eso napoxonaxat, qaýauota'a na lcat bronze, qaq so lemaxatpi qataq aso la'aitepi nache chegaqaigui na lcat plata, qataq 'enauac aso lauoqtepi qalapaxalec na lcat plata, qataq asomayepi qaýauo'o aso la'aitepi lcat plata.

¹⁸Qaq se'eso napoxonaxat so ñegueuo so nqasoxoc so npe'l, ýataqta ýo'oxoraqta so leraxatpi maye qanteelec so hualoq laýe imalaqalec, tocalec, qataq so togaxaraic qataq na ýoqta no'on lino. Qataq ivi' nueve metros ye lalogaxa qataq dos metros y veinticinco centímetros ye lshequitcheguema. Nache naloteguet ye lalogaxa so lapoxot so qasoxoc.

¹⁹Qataq cuatro soua lauoqtel, qataq cuatro soua na'attaleguete bronze, qaq so lemaxaquipi qataq aso la'aitepi ndotec plata, qaq soua lsheeneqa soua lauoqtel qalapaxalec na lcat plata.

²⁰Qaq aso qaitoqnañi lashepi so lquetpi so npe'l 'enauac chegaqaigui na lcat bronze.

So lcatpi maye qaýo'onataxana da qaýo'ot so npe'l

²¹Qaq so Moisés damaxasoxoolec da qaýo'ot aso lmalate so lcatpi maye qaýo'onataxana co'ollaxa da qaýo'ot so npe'l, nache ipataxalec so Itamar maye llalec so Aarón, som lataxala' so leviitapi.

²²Nache so Besalel, maye llalec so Uri, qataq laual so Hur, som chegoxoguet so Judá.

²³Somaye ntaune' co'ollaxa so Aholiab, maye llalec so Ajisamac, som chegoxoguet so Dan, som lcat lo'o, qataq ýaýaten da ýo'ot na no'oxonec, qataq na leraxat na hualoq laýe imalaqalec, tocalec, qataq na togaxaraic, qataq na no'on lino.

²⁴Qaq so lcat oro maye qaýo'onataxana, somaye qoýanot co'ollaxa Ñim Nataxala' da nachetaqtanaxat da yaqto' qaýo'ot so npe'l, somaye ivi' novecientos sesenta y cinco kilos y treinta gramos, maye maiche lashiichiýaxac da huaña so npe'l.

²⁵Qaq so lcat plata ivi' tres mil trescientos diecinueve kilos y quinientos veinticinco gramos, maye maiche lashiichiýaxac da huaña so npe'l.

²⁶Qaq da ima'a't 'enauac so ñiyiguishecpi, maye napacalec ye veinte vi'iye da llaxa, nache ivi' seiscientos tres mil quinientos cincuenta shiýaxauapi, nache ñi

'oonolec somayepi ivi' ye seis gramos na ñaneuo na lcat plata, maye maiche lashiichiñaxac da huaña so npe'l.

²⁷Qaq so taigui aso cien na'attalec aso lauoqtepi qataq aso lashepi so napoxonaxat so pa'auo so npe'l, ivi' tres mil kilos so qañavigaxat plata, nache añi 'oonole aso na'attalec aso lauoqtepi, ivi' treinta y tres kilos so lcat plata.

²⁸Qaq so lcat plata maye chegaqagui se'eso shiñaxauapi, nache do'onataxana so Besalel da ño'ot nataqa'en so lemaxaquipi so npe'l maye netagui aso lauoqtepi, qataq aso la'aitepi somaye.

²⁹Qaq so lcat bronce maye qoñanot Ñim Nataxala' ivi' dos mil trescientos treinta y seis kilos y cuatrocientos gramos,

³⁰nache se'eso lcat bronce taigui da qaño'ot so lo'oxonaxala' so ñegueuo so npe'l, qataq aso nca'atoxonaxalate, qataq so npaqtac lcat bronce maye naua'a so lañe, qataq so lañe logoxoshetpi asomaye,

³¹nataqa'en so na'attalec qataq aso qaitoqnañi lashe so lquet so npe'l maye ñapoua'a se'eso qasoxoc, qataq so ñegueuo so npe'l maye huaña da qanauane' Ñim Nataxala'.

Éxodo 39

Soua alogo sontaxaxanaxanecpi

¹Qaq da lo'oxoñaxa'c soua anogo da qañacoolec na no'onatacpi so npe'l, qalaq imalaqalec, tocalec, qataq togaxaraic da lo'oxoñaxac. Nataqa'en soua alogo so Aarón dantaxaxanaxanec, qañe'enaxatchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' co'ollaq 'enapega so Moisés.

²Qaq co'ollaq qaño'ot so nhuomaigui lomaxaqui le'enaxat efod, nache qaño'onataxana so lcat oro, qataq so hualoq lañe imalaqalec, tocalec, togaxaraic qataq so ñoqta no'on lino.

³Qataq qairapaqchen so lcat oro. Ime, nache qanchiguiñi 'eeta'am qanqa'en ca ntetaxanaxat da yaqto' leraxat so hualoq lañe imalaqalec, tocalec, togaxaraic da lo'oxoñaxac, qataq so no'on lino.

⁴Qaq se'eso nhuomaigui lomaxaqui le'enaxat efod, qaño'o't soua lallagui'ishe da yaqto' ncoñetta't.

⁵Qaq so lasot alaxa so nhuomaigui lomaxaqui nataqa'en qañachegoxotaigui na oro, qataq na hualoq lañe imalaqalec, tocalec, togaxaraic qataq na no'on lino, nache qañe'enaxatchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' co'ollaq 'enapega so Moisés.

⁶Qaq soua coma'ye cornalina maye qoñanaguilo somaye, nache qalapaxaleguete so lcat oro soua le'enaqa'ate soua llalqa so Israel, 'eeta'am qanqa'en aca na'anaxanaqte.

⁷Ime, nache so Besalel ñanaguilo soomaye soua lallagui'ishe so nhuomaigui lomaxaqui le'enaxat efod, da yaqto' saishet da qaicoua'ai soua le'enaqa'ate soua llalqa so Israel, nache qaipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

⁸Qaq so ntogue lapoxot le'enaxat pectoral, nataqa'en huo'o so leraxat 'eeta'am da no'onataguec so nhuomaigui lomaxaqui maye chegaqaigui na lcat oro, qataq na hualoq lañe imalaqalec, tocalec, togaxaraic da lo'oxoñaxac qataq na no'on lino.

⁹Qataq nalochiguiñi qanqa'en, qataq ivi' veintidós centímetros 'enauaque soua lañel.

¹⁰Ime, nache qalapaxalec so ñataqta no'on da lo'oxoñaxac coma'piolec, so hua'auchiñiñi hua'axagui, tres soua coma'yolqa qoñanaguilo inoicchiñiñi qanqa'en. Ñi 'oonolec qalapaxalec na rubí, crisólito, qataq na esmeralda,

¹¹qaq so lña hua'axagui qalapaxalec so 'oonolec granate, zafiro, qataq so jade,

¹²qaq so lña hua'axagui qalapaxalec so 'oonolec jacinto, ágata, qataq so amatista,

¹³qaq so pa'atec hua'axagui, qalapaxalec so 'oonolec topacio, cornalina, qataq so jaspe. Qaq co'ollaq qalapaxañi somayepi nache qalapaxalec na oro,

¹⁴qaq soua coma'ye ivi' doce, cha'aye nache ye lcata soua llalqa so Israel. Qaq ñi 'oonolec se'esoua coma'ye nache qoñettalec da le'enaxat ñi 'oonolec soua llalqa so Israel 'eeta'am aca na'anaxanaqte.

¹⁵Nataqa'en se'eso ntogue lapoxot le'enaxat pectoral huo'oi soua lallagui'ishe qaipaxatte', chegaqaiguilo na lcat oro.

¹⁶Qataq dos soua lapaxasoxola'ate lcat oro, qataq soua dos la'aitel chegaqaigui nataqa'en na lcat oro, nache qoñanaguilo 'enauaque soua lañel se'eso ntogue lapoxot le'enaxat pectoral.

¹⁷Qaq se'esoua qaipaxata'aguelo lcat oro, nache tachiviiguilo qanqa'en se'esoua la'aitel.

¹⁸Nache se'esoua lsheeneqa soua npaqtaqa qaiqotaxana'agueta soua lallagui'ishe so nhuomaigui lomaxaqui le'enaxat efod.

¹⁹Nataqa'en qaño'o't soua lña't dos la'aitel chegaqaigui na oro, nache qoñanaguilo so pa'aguiñi so ntogue lapoxot da qota'aguet qanqa'en so nhuomaigui lomaxaqui le'enaxat efod.

²⁰Qataq qaño'o't soua lña't la'aitel da yaqto' qoñanagui so datañauuegue so ntogue lapoxot, qataq sa qañapeque so lasot alaxa.

²¹Ime, nache qañauaxañaxana't se'esoua la'aitel so ntogue lapoxot pectoral, qataq soua la'aitel so nhuomaigui lomaxaqui efod, qañauota'a so lquet hualoq lañe imalaqalec, yaqto' se'eso ntogue lapoxot qataq so nhuomaigui lomaxaqui, saishet

da huesoguilo. Huaña nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

²²Qaq 'enauac se'eso nhuomaigui lomaxaqui chegaqaigui na hualoq lañe imalaqalec.

²³Qaq naua lañel so lqosot se'eso nhuomaigui lomaxaqui, ñataqta sansatta qanqa'en yaqto' saishet da colaqa'ague.

²⁴Qaq aso llo'oxoraqtepi soua lañel se'eso nhuomaigui lomaxaqui, nache qoñanagui aso ne'enaqta ala ana granada chegaqaigui na hualoq lañe imalaqalec, tocalec, togaxaraic, qataq na no'on lino.

²⁵Qataq qaño'ot nataqa'en aso latoinapi lcat oro, nache ñaleeguet aso ne'enaqtapi ala ana granada, nache qoñanaua'alo soua lañel

²⁶se'eso nhuomaigui lomaxaqui, da qañacoolec da no'onataxanaxac, qataq qoñanaguilo soua lañel somaye aso latoinapi, qataq aso ne'enaqtapi ala ana granda. Nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

²⁷Qaq aso lapoto so Aarón qataq soua llalqa, chegaqaigui na hualoq lino, qaq soomaye nache lo'onataqa so no'oxonec lo'o,

²⁸nache 'ena'ama soua lqaic alaxa, qataq na lo'oxoraxa't soomaye qataq naua lpa'axanaqtel soomaye, nache chegaqaigui na no'on lino,

²⁹qataq so lasot alaxa nataqa'en chegaqaigui na no'on lino, qataq na hualoq lañe imalaqalec, tocalec, togaxaraic da lo'oxoñaxac, qataq qantetta so leraxat. Qaq nache qaipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

³⁰Nataqa'en qaño'o't so latapshec lcat oro, maye na'anaxat da ntaxañaxanaxanec, qataq qoñettalec somaye so na'aqtac 'eeta': «Qaiñotauga da lalamaxat Ñim Nataxala'».

³¹Ime, nache qoñanagui so lquet imalaqalec da lo'oxoñaxac se'eso latapshec, nache qalapaxalec so lqaic alaxa, qaq ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

Mashe ime da qaño'ottac so npe'l

³²Qaq 'era da 'eetec da ime so npe'l maye huaña da qanauane' Ñim Nataxala', qaq so Israel le'ecpi ñataqta imatta da ño'ot 'enauac som damaxasoxoolecpi Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

³³Nache qoñanot co'ollaxa so Moisés 'enauac se'eso no'otaxat so atamnaqa', npe'l, qataq so logoxoshetpi, lemaxaqui so npe'l, 'epaqpi, la'axasoxola' so l-llecnaxanaxatpi, lauqtepi, qataq aso no'oxonaxalatepi,

³⁴qataq so nqo'oilliguishec qagueta lo'oc togaxaraic da lo'oxoñaxac, maye lapo' so npe'l, qataq so ñataqta no'on lo'oc na shiguiñac, qataq so lapoxonaxat aso lañe' soua nqataxaco.

³⁵Qataq aso arca maye lañe' soua nqataxaco, qataq soua lachoxola'ate da qañache, qataq so lapoxot asomaye,

³⁶so nquia'axala' qataq so logoxoshetpi, qataq aso nauolepi maye qoñanot Ñim Nataxala',

³⁷qataq aso ncoñaraxanaxaqui maye siete soua lhua'q maye chegaqaigui na lcat oro, qataq so logoxoshetpi, qataq so aceite maye lca'atoxot,

³⁸qataq aso nca'atoxonaxalate maye ndotec oro, qataq so ncoraxanaxat aceite, qataq so nchenaxanaxat maye ama da laitañaxac, qataq so lapoxot so ñegueuo so npe'l.

³⁹Qataq aso nca'atoxonaxalate maye chegaqaigui na lcat bronce, qataq so qaña'ara't lcat bronce maye naua'alo soua lañel, qataq soua lachoxola'ate da qañache, qataq 'enauac so logoxoshetpi, qataq so ñyoxonaxaqui, qataq so lmala' somaye,

⁴⁰qataq so lapoxot so qasoxoc, qataq aso lauotepi, qataq aso no'oxonaxalatepi, qataq so lapoxot so ñegueuo, qataq so lquetpi, qataq aso qaitoqnañi lashepi aso lauotepi so lapoxonaxat so qasoxoc, qataq 'enauac so logoxoshetpi so npe'l maye huaña da qanauane' Ñim Nataxala',

⁴¹qataq so no'oxonec nogoxot da qañacoolec na no'onatacpi so npe'l, qataq soua alogo so ntaxañaxanaxanec Aarón, qataq soua alogo soua llalqa.

⁴²Nache so Israel le'ecpi ipacchigui da ño'ot da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés,

⁴³qataq so Moisés co'ollaq ila'a de'era 'eetec somayepi, da ipaqueelec da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', nache ñanem da no'on llecñaxac somayepi.

Éxodo 40

Qoñanot Ñim Nataxala' so npe'l

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Ca la'auaxanec na'a'q, ca la'auaxanec ca'agoxoic, nache 'aua'ara't qome ca npe'l, maye huaña da Añem qanauane'.

³Nache 'aña'anaigui qome aña Arca maye lañe' naua ñañamaxataxaco, qataq 'aua'ara't ca lapoxonaxat.

⁴Nataqa'en 'aupa'axaneuo qome ca lmala' aca nauole, qataq 'aupa'axaneuo aca ncoñaraxanaxaqui nache 'aue'eraxatoigui.

- ⁵Nataqa'en 'aupa'axaneuo aca lca'atolate ca nchenaxanaxat, nache 'aãa'anaña ca datatta aña laýe' na iqataxacpi. Ime, qaq 'auaviguisheguem ca lapoxonaxat ca ñegueuo ca npe'l.
- ⁶Qataq aca nca'atoxonaxalate da qaýavigaxat ca nachetaqtaxanaxat, nache 'aãa'anaña ca naloteuga ca ñegueuo ca npe'l.
- ⁷Qaq ca ñyoxonaxaqui, nache ñichiguinguilo 'anqa'en ca npe'l, qataq aca nca'atoxonaxalate. Ime, nache 'anlaxattchigui camaye ca 'etaxat.
- ⁸Ime, nache 'aua'ara't ca lpaqtaxat caua laýel que'eca qasoxoc, qataq ca lapoxot ca ñegueuo.
- ⁹Qaq da ime, nache 'auacona ca ncoraxanaxat, nache 'aucorelec que'eca npe'l, qataq 'enauac cam pa'ataigui camaye. Nache ýataqta 'auqui'itaxatta 'enauac cam no'onataxanaxatpi, qaq que'eca npe'l ýataqta sa qaishetapec.
- ¹⁰Nataqa'en 'aucorelec ca ncoraxanaxat aca nca'atoxonaxalate da qaýavigaxat ca nachetaqtaxanaxat, qataq 'enauac cam no'onataxatpi, nache ýataqta 'auqui'itaxatta. Qaq acamaye nache ýataqta sa qaishetapec.
- ¹¹Nataqa'en 'aucorelec que'eca ncoraxanaxat ca ñyoxonaxaqui, qataq na pa'aguiña camaye, nache camaye ýataqta 'auqui'itaxatta.
- ¹²Qaq da ime, nache 'auauegueuo ñi Aarón, qataq ñeua llalqa da 'auauegueua'a ca ñegueuo que'eca npe'l. Ime, nache 'auamaxaleguete da nache'l,
- ¹³qaq ñi Aarón nache 'auamaxalec da ýaayiña caua alogo dantaxaýaxanaxanec. Ime, nache 'aucorelec ca ncoraxanaxat yaqto' 'anagui da lo'onataxanaxac da itaxaýaxanaxanec.
- ¹⁴Qaq da ime, nache qaltaq 'anaueguereuo ñeua llalqa, nache ýaayiña 'anqa'en caua alogo maye lo'onataxanaxaqui'.
- ¹⁵Nache 'aucoreleguete nataqa'en ca ncoraxanaxat, nache qoneteguema 'anqa'en ñi Aarón, da yaqto' itaxaýaxanaxanqa. Qaq de'era 'eetec da qaicoreleguete ñiimaye, nache da chochaq tatec llecýaxac qome cam chegoxoguetspi.»
- ¹⁶Nache so Moisés ipacchigui da ýo'ot 'enauac dam ýamaxalec Ñim Nataxala'.
- ¹⁷Qaq ivi' co'ollaxa soua dos vi'ie da qanayeca'ai ye Egipto, nache so la'auaxanec na'a'q so la'auaxanec ca'agoxoic, nache huetoigui da qanauaxaýaxaasheguem so npe'l.
- ¹⁸Nache so Moisés ýa'ara't so npe'l, ýa'auaxaani ýo'ot so lo'oxonaxala', qataq ýa'ayiña aso lauotepi. Ime, nache lapaxauo so 'epaqpi, qataq ýaarasheguem soua la'axasoxola'ate so l-llecnaxanaxatpi.
- ¹⁹Ime, nache ýaueguelec so lapo' so npe'l, maye huaña da qanauane' Ñim Nataxala'. Qataq npa'axanasheguem so lýa lapoxot na pa'asheguem somaye, nache ýataqta ipacchigui da ýamaxalec co'ollaxa Ñim Nataxala'.

²⁰Qaq co'ollaq ime, nache so Moisés ñaconalo soua coma'ye maye nanettaleguete soua nqataxaco, nache ñachanguilo aso lañe'. Ime, nache ña'aldeuo soua lachoxola'ate, qataq ñauo'o so lapoxot asomaye.

²¹Ime, nache iroua'a so pa'auo so npe'l, qataq ñaviguisheguem so lapoxot, da yaqto' ñapoua'a aso arca maye lañe' soua nqataxaco, huaña nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala'.

²²Nataqa'en ipa'axaneuo so lmala' aso nauole ñanaigui so npe'l, qataq pa'aigue naqa'en da sheu', qalaxaye pa'ataueegue da lañe' so napoxonaxat.

²³Ime, nache ñachalec somaye aso nauolepi, ñauaachigui naqa'en Ñim Nataxala', qaq ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

²⁴Qataq ipa'axaneuo aso ima'a't ncoñaraxanaxaquiipi maye siete soua lhua'q, naloqteeteguete naqa'en so lmala' aso nauole, qataq pa'aña'ague da taguiñi so lauel so npe'l.

²⁵Ime, qaq ñegueua'a aso ima'a't ncoñaraxanaxaquiipi, ñauaachigui naqa'en Ñim Nataxala', qaq nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñimaye.

²⁶So Moisés nataqa'en ipa'axaneuo aso nca'atoxonaxalate maye lcat oro, ipa'axanoigui so npe'l naloteua'a naqa'en so napoxonaxat.

²⁷Qataq ñavigaxat so nchenaxanaxat maye ama da laitañaxac, qaq ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

²⁸Ime, nache so Moisés ñaviguisheguem so lapoxot so ñegueuo so npe'l.

²⁹Qaq aso nca'atoxonaxalate da qañavigaxat na nachetaqtaxanaxat, ñanaña so naloteuga so ñegueuo so npe'l. Ime, nache ñachalec da ñavigaxat so lachetaqtaxanaxat shiguiñacpi, qataq so lsoche na trigo. Qaq nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

³⁰Qaq so ñyoxonaxaqui, nache ñaachiguinguilo na laiñi so npe'l qataq aso nca'atoxonaxalate, nache iñoxogui so 'etaxat da yaqto' ñyoxonaxat.

³¹Qaq nacheso se'eso ñyoxonaxaqui so ñachegoxottapiguingui na 'etaxat so Moisés, qataq so Aarón qataq soua llalqa so Aarón da iñoi' naua lhuaq, qataq naua lchel.

³²Qaq soomaye nache ñataqta ñyote' naxa da ivita da pa'aroigui so npe'l, qataq naxa da tareua'a aso nca'atoxonaxalate. Qaq nache ipacchiguilo da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

³³Qaq co'ollaq ime, nache so Moisés ñauo'o so lpaqtaxat so nqasoxoc se'eso npe'l, qataq aso nca'atoxonaxalate, qataq ñaviguisheguem so lapoxot so ñegueuo se'eso nqasoxoc so npe'l.

So lo'oc ipelteetalec so npe'l

Qaq co'ollaq imat so Moisés da ña'ara't so npe'l,

³⁴nache so lo'oc imattalec se'eso npe'l, qataq da llo'oxoyec Ñim Nataxala' ŷataqta imattalec somaye.

³⁵Nache so Moisés saishet da pa'aigui se'eso npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala', cha'aye so lo'oc ŷataqta imattalec somaye, qataq da llo'oxoyec Ñim Nataxala' ŷataqta imattalec so npe'l.

³⁶Qaq naxa da ivita da naŷoxoosheguem se'eso lo'oc da ca'ai so npe'l, nache so Israel le'ecpi ca'aisalo soua lanataqa'ate da qaltaq cot da llecŷaxac.

³⁷Qaq naxa da qaica ca ldaxac se'eso lo'oc, nache nataqa'en somayepi saishet da ca'aisalo soua nmataqa'ate, qaq nacherata da iuata'a da naŷoxoosheguem da jec se'eso lo'oc.

³⁸Qaq choche iviraxattrauec soua vi'iyē co'ollaq queta so Israel le'ecpi, da se'eso lo'oc maye huetaigui Ñim Nataxala', somaye nache 'eetai' da ipelteetalec se'eso npe'l ye na'a'q, qaq ye pe qalaq 'ettaigui somaye. Qaq 'enauac somayepi da ilota'a.

Levítico

Levítico 1

Aso nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta

¹Ñim Nataxala', iŷaxana so Moisés huaña so npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñimaye, nache 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi, da huo'o ca 'oonolec namayepi da Aŷem ŷanot ca lachetaqtaxanaxat shiguiŷac, nache ndouo ca huaca, qagueta huo'otaq quetaq.

³Nache que'eca shiguiŷac maye ŷaneuo da lachetaqtaxanaqte da qaŷavigaxatta, da huo'otaq huaca, nache ŷauota'a ŷale, qataq qaica ca lque'emaxa yaqto' ŷaŷamaxareeta Ñim Nataxala'. Ime, nache iroua'a ye ñegueuo ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñimaye.

⁴Qaq nache huaña yemaye da ŷashel-lec na lqaic que'eca shiguiŷac, yaqto' que'eca shiguiŷac qaŷaŷamaxareeta. Qataq nache chegoqchigui da qaŷapalaxat na lasouaxashetpi que'eca shiŷaxaua.

⁵Ime, nache ŷalauat, ipelecot na lqosot que'eca huaca llalec, huaña naqa'en ye lanataqa' Ñim Nataxala', qaq ñeua llalqa so Aarón mayentaxaŷaxanaxanaqa da qaitaxaŷapegue' Ñimaye, nache ŷacoora ca ltago'q que'eca shiguiŷac nache icoroto naua laŷel añi nca'atoxonaxalate maye netaña ye ñegueuo ñi npe'l.

⁶Qaq ca ŷaneuo que'eca shiguiŷac da lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, camaye nacheca ca nqat ca lo'oc qataq npilliguiñi.

⁷Nache cantaxaŷaxanaxanecpi ŷo'o't ca norec, ŷachalec añi nca'atoxonaxalate, qataq nache ŷasaqtraua'q ca lalonaxat 'epaq que'eca norec.

⁸Ime, nache ŷachalec que'eca 'epaqpi 'ettaigui maye huetalec añi nca'atoxonaxalate, ca laŷepi que'eca shiguiŷac maye mashe qanpilliguiñi, qataq ca lqaic, qataq ca lcheta ca lauel le'ecpi.

⁹Ime, nache que'eca ŷaneuo ca lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, camaye nacheca ca iŷo ca lauel le'ecpi qataq caua lapia'ate que'eca shiguiŷac, ŷauota'a ca 'etaxat, qaq cantaxaŷaxanaxanec ŷavigaxat 'enauac camaye, ŷachalec añi nca'atoxonaxalate. Cha'aye nachetaqtaxanaxat maye qaŷavigaxat, yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'.

¹⁰Qaq da huo'o ca ŷaneuo ca qagueta huo'otaq quetaq da lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, nache camaye ŷauota'a ŷale qataq qaica ca lque'emaxa,

¹¹qataq da ipelecot na lqosot, nache ŷachaña da pa'aŷa'ague da sheu' añi nca'atoxonaxalate, huaña naqa'en ye lanataqa' Ñim Nataxala'. Nache ñeuantaxaŷaxanaxanaqa maye chegoxogueta so Aarón, icoroto naua laŷel añi nca'atoxonaxalate ca ltago'q que'eca shiguiŷac.

¹²Ime, nache npilliguiñi que'eca shiguiŷac, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷachalec ca 'epaqpi maye 'ettaigui qataq huetalec añi nca'atoxonaxalate que'eca laŷepi maye npilliiguishecpi, qataq lŷateuaq naqa'en ca lqaic, qataq ca lcheta ca lauel le'ecpi.

¹³Ime, nache que'eca ŷaneuo ca lachetaqtaxanaxat, camaye nachea ca iŷo ca lauel le'ecpi, qataq caua lapia'ate que'eca shiguiŷac, ŷauota'a ca 'etaxat, qaq ca ntaxaŷaxanaxanec nache ŷavigaxat 'enauac camaye ŷachalec añi nca'atoxonaxalate, cha'aye nachetaqtaxanaxat maye qaŷavigaxat, yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'.

¹⁴Qaq da huo'o ca ŷanot ca lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta Ñim Nataxala' da huo'otaq maŷo, nache ŷauota'a ca qoto' lta'araic, huo'otaq ca qoto' llalec.

¹⁵Nache ca ntaxaŷaxanaxanec iroua'a añi nca'atoxonaxalate, nache inoxonec ca lqaic, nache ŷavigaxat ŷachalec añi nca'atoxonaxalate. Qaq da ime da nlom na ltago'q da icorot na 'oonolec laŷe añi nca'atoxonaxalate,

¹⁶qataq nqat qome aca lqotaqui, qataq ca lauel le'ec qataq ca laue, nache ŷasaxangui añi laŷe' na alo maye pa'aigue da nala' lliguisheguem añi nca'atoxonaxalate.

¹⁷Ime, nache inoxongui na laiñi, ŷauattchiguilo naqa'en naua laua't que'eca qoto', nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷachalec ca 'epaqpi maye 'ettaigui huetalec añi nca'atoxonaxalate. Cha'aye nachetaqtaxanaxat maye qaŷavigaxat, yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'.

Levítico 2

Aso nachetaqtaxanaqte maye chegaqaigui ana ala na nañiguishec

¹Qaq da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da ŷanot Ñim Nataxala' aca lachetaqtaxanaqte, da chegaqaigui ana ala na nañiguishec maye ishet da qaŷo'ot na lsoche, nache icorelec ca aceite qataq ŷachalec ca qo'oipaq lcha'q nchenaxanaxat ama na laita.

²Ime, nache iroua'alo ñeua llalqa so Aarón maye ntaxaŷaxanaxanaqa. Huaña, nache ca 'oonolec ñiimaye ŷauota'a 'oonole napocna da ŷacona que'eca lsoche maye lalague ca aceite, qataq 'enauac ca qo'oipaq lcha'q maye nchenaxanaxat, nache ŷavigaxat, ŷachalec añi nca'atoxonaxalate da yaqto' nachetaqtaxanaqte maye naigui da qaiuennate da Ñim Nataxala' lalamaxat 'enauacna. Cha'aye nachetaqtaxanaqte maye qaŷavigaxat, yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'.

³Qaq ca no'onañi laŷepi aca'aca nachetaqtaxanaqte maye chegaqaigui ana ala na nañiguishec, nache taŷot ñi Aarón qataq na llalaqpi. Cha'aye qaiŷotauga nachetaqtaxanaqte maye qaŷavigaxat da qoŷanot Ñim Nataxala', qaq anamaye ŷataqta sa qaishetapec.

⁴Qaq da huo'o ca ñaneuo aca lachetaqtaxanaqte chegaqaigui na lsoche ana ala ca nañiguishec, nache ñauota'a aca nauole maye nqachilliguishce maye qairaqneguet ca aceite, qalaxaye saishet da qañalecneguet aca ñasheeraxachigui ca ndaqñiguishec, huo'otaq aca lña nauole sa nquesaxan maye choche qaña'ameelec ca aceite.

⁵Qalaxaye da ñaneuo da lachetaqtaxanaqte aca nauole maye nauotaxala' ca nauoxonaxala', nache ñauota'a ca ñataqta no'on lsoche, qataq qairaqneguet ca aceite, qalaxaye saishet da qañalecneguet ca ñasheeraxachigui ca ndaqñiguishec.

⁶Ime, nache icolaxachigui qataq icorelec ca aceite, cha'aye nachetaqtaxanaqte chegaqaigui ana ala ca nañiguishec.

⁷Qaq da ñaneuo da lachetaqtaxanaqte aca nauole maye nauotaxaqui aca taxaqui, nache ñauota'a ca ñataqta no'on lsoche qataq lalogue ca aceite.

⁸Qaq da ime da ño'ot aca'aca lachetaqtaxanaqte maye nache 'eetec de'era da no'onataguec, nache iroua'a Ñim Nataxala', ñanem ca ntaxañaxanaxanec, yaqto' camaye iroua'a añi nca'atoxonaxalate.

⁹Qaq huaña qome, nache ca ntaxañaxanaxanec ñacona ca lañe aca'aca nachetaqtaxanaqte da ñavigaxat, ñachalec añi nca'atoxonaxalate, cha'aye nachetaqtaxanaqte maye naigui da qaiuennate da Ñim Nataxala' da lalamaxat 'enauacna, yaqto' da ama laitañaxac ñamaateguet Ñimaye.

¹⁰Qaq ca no'onañi lañepi aca'aca nachetaqtaxanaqte maye chegaqaigui ana ala ca nañiguishec, nache tañot ñi Aarón qataq na llaaqpi. Cha'aye aca'aca qaiñotauga nachetaqtaxanaqte maye qañavigaxat da qoñanot Ñim Nataxala', acamaye ñataqta sa qaishetapec.

¹¹Qaq 'enauac aca'aca nachetaqtaxanaqtepi, saishet da qañalecneguet ca dapic lli'i qataq ca ñasheeraxachigui ca ndaqñiguishec, cha'aye acamaye ishet da na'axat aca nachetaqtaxanaqtepi maye qañavigaxat da qoñanot Ñim Nataxala'.

¹²Qalaxaye ca ñasheeraxachigui ca ndaqñiguishec, qataq ca dapic lli'i, ishet da qoñanot Ñim Nataxala' huaxaiguete aca nachetaqtaxanaqte maye la'auaqteguishce ala ca nañiguishec. Qalaxaye saishet da qañauota'a nachetaqtaxanaqte qañavigaxat da yaqto' ñamaateguet da laitañaxac Ñim Nataxala'.

¹³Qaq 'enauac aca'aca nachetaqtaxanaqtepi maye chegaqaigui ana ala ca nañiguishec, iuen da qañalecneguet ca toue, cha'aye ca toue naigui da nache 'eetai' de'era añamaxataxac Ñim Qanatamnaxala'ai. Qaq ñoqo'oye 'enauac aca lañepi nachetaqtaxanaqtepi iuen da qañalecneguet ca toue.

¹⁴Qaq da huo'o ca ñaneuo aca nachetaqtaxanaqte aca la'auaqteguishce ala ca nañiguishec, nache ñauota'a aca nqatelliguishce ala ca nañiguishec, huo'otaq aca nsoiguishce.

¹⁵Qataq nache icorelec ca aceite qataq ñachalec ca qo'oipaq lcha'q nchenaxanaxat ama na laita, cha'aye acamaye qañauo'o nachetaqtaxanaqte chegaqaigui ana ala ca nañiguishec.

¹⁶Ime, nache ca ntaxañaxanaxanec ñavigaxat ca lañe que'eca nsoiguishec, qataq aca nqatelliguishec ala ca nañiguishec, nache lñateuo ca aceite qataq 'enauac ca qo'oipaq lcha'q nchenaxanaxat ama na laita, da yaqto' nachetaqtaxanaqte maye naigui da qaiuennate qataq huo'o naq 'enec qanqa'en da Ñim Nataxala' maye lalamaxat 'enauacna.

Levítico 3

Aso nachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui

¹«Qaq da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da ndouo aca lachetaqtaxanaqte, nache ñauota'a aca huaca 'alo, huo'otaq ñale da ñanot Ñim Nataxala', da yaqto' qanhuaachigui, qalaxaye que'eca shiguiñac iuen da qaica ca lque'emaxa.

²Nache que'eca ñaneuo aca lachetaqtaxanaqte, camaye nacheca ca ñashel-lec na lqaic que'eca shiguiñac, ime nache ipelecot na lqosot huaña naqa'en ye ñegueuo ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala'. Qaq ñeua llalqa so Aarón maye ntaxañaxanaxanaqa, icoroto naua lañel añi nca'atoxonaxalate ca ltago'q que'eca shiguiñac.

³Nache que'eca ñaneuo aca lachetaqtaxanaqte, camaye ñanot Ñim Nataxala' ca lcheta na lauel le'ec que'eca shiguiñac, da yaqto' lachetaqtaxanaqte maye qañavigaxat,

⁴qataq caua lchiguishel ima'aguet naqa'en ca lcheta, qataq ca lcheta ca l-laq lapat, nataqa'en ca lsheenec ca l-lamec.

⁵Qaq ñeua llalqa so Aarón, nache ñavigaxat 'enauac camaye npa'axatcheguem da ñachalec añi nca'atoxonaxalate maye huetalec ca lña shiguiñac nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta, cha'aye nachetaqtaxanaxat maye qañavigaxat, yaqto' da ama laitañaxac ñamaateguet Ñim Nataxala'.

⁶Qaq da huo'o ca ñaneuo aca qagueta huo'otaq quetaq da lachetaqtaxanaxat qanhuaachigui, nache ñauota'a ca ñale huo'otaq 'alo qataq qaica ca lque'emaxa.

⁷Qaq da ñaneuo ca qagueta llalec da lachetaqtaxanaxat da ñanot Ñim Nataxala',

⁸nache ñashel-lec na lqaic. Ime, nache ipelecot na lqosot huaña naqa'en ye ñegueuo ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala'. Ime, nache ñeua llalqa so Aarón icoroto naua lañel añi nca'atoxonaxalate ca ltago'q.

⁹Nache ca ñaneuo aca lachetaqtaxanaqte qanhuaachigui, camaye ñanot Ñim Nataxala' da yaqto' qañavigaxat 'enauac ca lcheta ca la'araxashet, qataq ca lcheta na lauel le'ecpi,

¹⁰qataq caua lchiguishel ima'aguet naqa'en ca lcheta, qataq ca lcheta ca l-laq lapat, nataqa'en ca lsheenec ca l-lamec.

¹¹Ime, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷavigaxat 'enauac camaye ŷachalec añi nca'atoxonaxalate, cha'aye nachetaqtaxanaxat nallec maye qaŷavigaxat da qoŷyanot Ñim Nataxala'.

¹²Qaq da ŷaneuo aca quetaq da lachetaqtaxanaqte da ŷyanot Ñim Nataxala',

¹³nache ŷashel-lec na lqaic. Ime, nache ipelecot na lqosot, huaña naqa'en ye ñegueuo ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala'. Ime, nache ñeua llalqa so Aarón, icoroto naua laŷel añi nca'atoxonaxalate ca ltago'q.

¹⁴Nache ca ŷaneuo aca lachetaqtaxanaqte, camaye ŷyanot Ñim Nataxala' da yaqto' qaŷavigaxat 'enauac ca lcheta na lauel le'ecpi que'eca shiguiŷac,

¹⁵qataq caua lchiguishel ima'aguet naqa'en ca lcheta qataq ca lcheta ca l-laq lapat, nataqa'en ca lsheenec ca l-lamec.

¹⁶Ime, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷavigaxat 'enauac camaye ŷachalec añi nca'atoxonaxalate, cha'aye nachetaqtaxanaxat nallec maye qaŷavigaxat da qoŷyanot Ñimaye, yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'. Qaq 'enauac que'eca lcheta nache lalamaxat Ñimaye.

¹⁷Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da qoyecŷaxaqui, qataq ca qaŷa'alquipi, qataq cam qami' chegoxogueta, na'aictaxa ca pa'aigue ca qoñiitaña ana 'alhua, qalaq saishet qome da qollequi ca lcheta qataq ca ltago'q ca shiguiŷac».

Levítico 4

Aso nachetaqtaxanaqtepi souaxat ca nasouaxashet

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi da huo'o ca shiŷaxaua da sa nanoma da npe'eelec camachaqa nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala' qataq da ŷo'ot ca sa qaŷashen, nache 'era qome da qoŷeetec:

Da huo'o ca npe'enaxac ca lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi

³Qaq cam huo'o ca lasouaxashet da huo'otaq nacheca ca lataxala' ca ntaxaŷaxanaxanecpi, nache camaye nmañi naqa'en na Israel le'ecpi da huo'o ca lasouaxashet, nache camaye iuen da ŷyanot Ñim Nataxala' ca huaca maye qaica ca lque'emaxa, da yaqto' lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat.

⁴Qataq iroua'a ye ñegueuo ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala' que'eca huaca, nache ŷashel-lec na lqaic. Ime, nache ipelecot na lqosot huaña naqa'en ye lanataqa' Ñim Nataxala'.

⁵Ime, nache camaye ŷacona ca laŷe' ca ltago'q ca huaca llalec, nache iroua'a ye pa'auo ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala',

⁶nache ÿa'ayingui ana llaxaata ca ntago'q qataq siete da ÿe'eguelaxalec da ichegoxogue da pa'aña'ague ñi napoxonaxat, ÿauaachigui naqa'en Ñim Nataxala'.

⁷Qataq ÿa'ame'n naua lsheeneqa ñeua lcoue añi lca'atoxolate na nchenaxanaxat maye ama na laita maye netaigui ñi npe'l. Qaq ca no'onañi ltago'q ca huaca llalec, nache icorot na pa'aguiñi añi nca'atoxonaxalate da huo'o na qaýavigaxat maye netaña ye ñegueuo ñi npe'l.

⁸Ime, nache nqat 'enauac ca lcheta na lauel le'ec que'eca huaca, maye ÿaneuo da lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaýavigaxat,

⁹qataq caua lchiguishel ima'aguet naqa'en ca lcheta, qataq ca lcheta ca l-laqa lapat, nataqa'en ca lsheenec ca l-lamec,

¹⁰qataq ÿe'enaxatchigui da 'eetec da qanqat na lcheta ca huaca maye qoýaneuo da nachetaqtaxanaxat maye qanhuaachigui. Ime, nache que'eca lataxala' ca ntaxaýaxanaxanecpi ýavigaxat 'enauac camaye, ýachalec añi nca'atoxonaxalate da huo'o na qaýavigaxat.

¹¹Qalaxaye ca lo'oc ca huaca, nache lýaueegue' naqa'en 'enauac ca lapat qataq ca lqaic, qataq caua lapia'ate, qataq ca lauel le'ecpi qataq ca aloq,

¹²nache imauec camaye, da irouga ye no'onaxa qui'ittelec maye lcoraqa' naxa na alo, maye pa'aueegue da laýe ye qanayeetaña, nache ýasaxangui ca norec maye 'ettaigui.

Nachetaqtaxanaqte da huo'o ca lasouaxashet so nhuo' le'ecpi

¹³Qaq da huo'otaq 'enauac na ýalecta'a't Israel le'ecpi da huo'o ca npe'enaxac, qataq sa nanoma da ýo'ot cam sa qaýashen da qaýo'ot, nache namayepi huo'o da lasouaxashet, cha'aye saishet da ýalaxaguet na lqataxacpi Ñim Nataxala'.

¹⁴Qaq da ivita da ýaýaten ca npe'enaxac namayepi, nache iuen da ÿaneuo ca huaca da lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaýavigaxat. Ime, nache iroua'a ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala'.

¹⁵Huaña, nache na nqueroxonecpi maye lataxala'pi na Israel le'ecpi, ýashel-lec na lqaic que'eca huaca. Ime, nache ipelecot na lqosot, huaña naqa'en ye lanataqa' Ñim Nataxala'.

¹⁶Ime, nache ca lataxala' na ntaxaýaxanaxanecpi ýacona ca laýe' ca ltago'q ca huaca, nache iroua'a na pa'auo ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala',

¹⁷nache ÿa'ayingui ana llaxaata ca ntago'q que'eca shiguiýac, qataq siete da ÿe'eguelaxalec da ichegoxogue da pa'aña'ague ñi napoxonaxat, ÿauaachigui naqa'en Ñim Nataxala'.

¹⁸Qataq nache ÿa'ame'n naua lsheeneqa ñeua lcoue añi lca'atoxolate na nchenaxanaxat ama na laita, maye netaigui ñi npe'l. Qaq ca no'onañi ntago'q,

nache icorot na pa'aguiñi aña nca'atoxonaxalate da huo'o na qaŷavigaxat, maye netaña ye ñegueuo ñi npe'l.

¹⁹Ime, nache nqat 'enauac ca lcheta na lauel le'ec ca huaca, nache ŷavigaxat, ŷachalec aña nca'atoxonaxalate,

²⁰nache ŷe'enaxatchigui da lataxac ca huaca maye ŷaneuo da lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat. Qaq 'era da 'eetec ca ntaxaŷaxanaxanec da yaqto' qaŷapalaxat ca sa nanoma npe'enaxac namayepi.

²¹Ime, nache nqateeguesop nataqa'en ye nanataqa' maye qanayeeta'a ca huaca, nache irouec da ŷavigaxat, qataq nache ŷe'enaxatchigui da ŷavigaxat ca hua'auchiguiñi huaca. Cha'aye nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, yaqto' qaŷapalaxat ca npe'enaxac na ŷalecta'a't Israel le'ecpi.

Da huo'o ca npe'enaxac ca nataxala'

²²Qaq da huo'otaq nataxala' que'eca npe'eelec na lqataxacpi Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', souaxat da ŷo'ot ca sa qaŷashen da qaŷo'ot, nache camaye huo'o ca lasouaxashet.

²³Qaq camaye da ivita da ŷaŷaten da huo'o ca lasouaxashet, nache ŷauo'o ca ŷaneuo lachetaqtaxanaxat quetaq maye qaica ca lque'emaxa.

²⁴Nache ŷashel-lec na lqaic que'eca quetaq, qataq nache ŷalauat ipelecot na lqosot, ŷauaachigui naqa'en Ñim Nataxala', da huaña ye nalaataqa' ana nachetaqtaxanaqte maye qaŷavigaxatta, cha'aye nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat.

²⁵Ime, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷa'ayingui ana llaxaata ca ltago'q ca quetaq maye nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, nache ŷa'ame'n naua lsheeneqa ñeua lcoue aña nca'atoxonaxalate da huo'o na qaŷavigaxat. Qaq que'eca no'onañi ntago'q, nache icorot na pa'aguiñi aña nca'atoxonaxalate.

²⁶Nache ŷavigaxat 'enauac ca lcheta ca quetaq ŷachalec aña nca'atoxonaxalate, ŷe'enaxatchigui da ŷo'ot aca nachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui. Qaq da nache 'eetec de'era ca ntaxaŷaxanaxanec, nache qaŷapalaxat da npe'enaxac que'eca nataxala'.

Da huo'o da npe'enaxac ca shiŷaxaua

²⁷Da huo'o ca 'oonolec ne'ena Israel le'ecpi da sa nanoma da huo'o ca npe'eelec nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala', souaxat da ŷo'ot ca sa qaŷashen da qaŷo'ot, nache camaye huo'o ca lasouaxashet.

²⁸Qaq da ŷaŷaten da huo'o ca lasouaxashet, nache ŷauo'o aca ŷaneuo quetaq, qataq qaica ca lque'emaxa da lachetaqtaxanaqte sa imauaq da qaŷavigaxat, souaxat ca lasouaxashet.

²⁹Ime, nache ŷashel-lec na lqaic aca'aca quetaq, qataq ipelecot na lqosot huaña ye nalaataqa' na shiguiŷac maye nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta.

³⁰Ime, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷa'ayingui ana llaxaata ca ntago'q qataq nache ŷa'ame'n naua lsheeneqa ñeua lcoue añi nca'atoxonaxalate da huo'o na qaŷavigaxat. Qaq que'eca no'onañi ntago'q, nache icorot na pa'aguiñi añi nca'atoxonaxalate.

³¹Ime, nache nqat 'enauac ca lcheta, ŷe'enaxatchigui da lataxac da nqat ca lcheta aca nachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui. Qaq ca ntaxaŷaxanaxanec, nache ŷavigaxat, ŷachalec añi nca'atoxonaxalate, yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'. Qaq da nache 'eetec de'era ca ntaxaŷaxanaxanec, nache qaŷapalaxat ca npe'enaxac que'eca shiŷaxaua.

³²Qaq da huo'otaq ndouo ca qagueta que'eca shiŷaxaua, nache ndouo aca qagueta maye qaica ca lque'emaxa da lachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat.

³³Ime, nache ŷashel-lec na lqaic aca'aca qagueta, nache ipelecot na lqosot, cha'aye lachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat, huaña naqa'en ye nalaataqa' na shiguiŷac maye nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta.

³⁴Ime, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷa'ayingui ana llaxaata ca ltago'q aca qagueta maye nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat, nache ŷa'ame'n naua lsheeneqa ñeua lcoue añi nca'atoxonaxalate da huo'o na qaŷavigaxat. Qaq que'eca no'onañi ntago'q, nache icorot na pa'aguiñi añi nca'atoxonaxalate.

³⁵Ime, nache nqat 'enauac ca lcheta, ŷe'enaxatchigui naqa'en da lataxac da nqat na lcheta ca laŷepi qagueta nachetaqtaxanaxat maye qanhuaachigui. Qaq ca ntaxaŷaxanaxanec, nache npa'axatcheguem naqa'en acamaye da ŷavigaxat, ŷachalec añi nca'atoxonaxalate maye huetalec ca lŷa shiguiŷac maye nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta. Qaq da nache 'eetec de'era ca ntaxaŷaxanaxanec, nache qaŷapalaxat ca lasouaxashet que'eca shiŷaxaua.

Levítico 5

Aso laŷepi nachetaqtaxanaqtepi souaxat na ŷotta'a't nasouaxashet

¹Qaq da huo'o ca shiŷaxaua qaiŷaxana da yaqto' ŷa'axat cam nasouaxashet maye ŷauaachigui, huo'otaq hua'aqchigui co'ollaxa, qaq camaye da saishet da da'aqtaxan, nache camaye nque'etaxangui que'eca lasouaxashet.

²Qataq nache 'ena'am da huo'o ca shiŷaxaua da ilamaxata'a da ŷasheleua'a ca shiguiŷac leuaxaic maye saishet da qui'itta, huo'otaq ca 'atet leuaxaic, qataq ca huauec, nataqa'en ca hualectapigui' maye saishet da qui'itta, nache que'eca shiŷaxaua saishet da qui'itta, cha'aye huo'o ca lasouaxashet.

³Qaq da huo'o ca ilamaxata'a da ŷashelagui ca la'atec ca shiŷaxaua, nache camaye saishet da qui'itta. Qaq da ivita da nanoma, nache camaye huo'o ca lasouaxashet.

⁴Qaq da huo'otaq huo'o ca shiŷaxaua da ñŷalaqtoc da ŷan ca la'aqtac da 'eetega ipacchigui da ŷo'ot ca ŷaŷamaqchiguiñi, huo'otaq ca sa ŷaŷamaxañi. Qalaxaye da ivita da nanoma de'era npe'enaxac, nache camaye huo'o ca lasouaxashet.

⁵Qaq da huo'otaq huo'o ca nache 'eeta'am de'era ca npe'enaxac, nache iuen da ña'axatta da ñoqta 'eesa que'eca lasouaxashet.

⁶Nache camaye ñanot Ñim Nataxala' aca qagueta, huo'otaq quetaq da lachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat. Qaq 'era da 'eetec da ño'ot ca ntaxaŷaxanaxanec da yaqto' qaŷapalaxat ca ilamaxata'a lasouaxashet que'eca shiŷaxaua.

Aso lachetaqtaxanaqte ca choxoraq maye sa imauaq da qaŷavigaxat

⁷Qaq da huo'otaq sa nalolec da desheenaxana aca qagueta huo'otaq aca quetaq, nache ñanot Ñim Nataxala' caua dos qoto' lta'araiqa, huo'otaq caua dos qoto' llalqa da yaqto' lachetaqtaxanaqte. Qaq ca 'oonolec caamaye ñaneuo da lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qaq ca lña nache lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta.

⁸Qataq iroua'alo ca ntaxaŷaxanaxanec, nache camaye hua'auñi da ñaneuo ca nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, nache lpataxan na lqosot, qalaxaye saishet da nache nqat ca lqaic.

⁹Ime, nache nlom da ichegoxolec na 'oonolec laŷe añi nca'atoxonaxalate ca ltago'q que'eca nachetaqtaxanaxat. Qaq ca no'onañi, nache ichegoqot na pa'aguiñi añi nca'atoxonaxalate, cha'aye nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat.

¹⁰Qaq ca lña qoto', nache nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, qataq ñe'enaxatchigui da maiche lataxac da qaŷo'ot. Qaq da nache 'eetec de'era ca ntaxaŷaxanaxanec, nache qaŷapalaxat ca ilamaxata'a lasouaxashet que'eca shiŷaxaua.

¹¹Qalaxaye que'eca shiŷaxaua da ñataqta sa nalolec da desheenaxanalo caua dos qoto' lta'araiqa, huo'otaq caua qoto' llalqa, nache irouo ca dos kilos ca ñataqta no'on lsoche na ala ca nañiguishec, da yaqto' lachetaqtaxanaxat. Qalaxaye saishet da icorelec ca aceite qataq da ñachalec ca nchenaxanaxat qo'oipaq lcha'q ama na laita, cha'aye nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat souaxat ca nasouaxashet.

¹²Ime, nache que'eca shiŷaxaua iroua'a ca ntaxaŷaxanaxanec. Qaq camaye ñaconeguet, nache ñauota'a 'oonole napocna da ñacona ca lsoche ana nañiguishe ala da nachetaqtaxanaxat maye naigui da qaiuennate da Ñim Nataxala' lalamaxat 'enauacna, qataq nache ñavigaxat ñachalec añi nca'atoxonaxalate. Nache ñachalec aca laŷepi nachetaqtaxanaqtepi maye qaŷavigaxat. Qaq 'era da 'eetec aca nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat souaxat ca nasouaxashet,

¹³da yaqto' ca ntaxaŷaxanaxanec ño'ot da qaŷapalaxat camachaqca lasouaxashet maye ño'ot que'eca shiŷaxaua. Qaq nache 'ena'am da lataxac aca nachetaqtaxanaqte maye chegaqigui ana ala ca nañiguishec. Qaq ca no'onañi, nache taŷot que'eca ntaxaŷaxanaxanec.»»

Aso lña nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat

¹⁴Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹⁵«Da huo'otaq huo'o ca shiřaxaua da sa ipaguelec da řanot nam ishet da řanot Ñim Nataxala', nache camaye řaneuo ca qagueta qaica ca lque'emaxa da yaqto' lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qařavigaxat. Huo'otaq naloqnagui aca lasheue que'eca shiguiřac aca řaneuo, nache iroua'a Ñim Nataxala'.

¹⁶Qataq aca'aca lasheue que'eca shiguiřac, nache řauo'o aca řauaxařaxaatalec da desheetenaxan, nache řanem ca ntaxařaxanaxanec. Qaq 'era da 'eetec ca ntaxařaxanaxanec da yaqto' qařapalaxat ca lasouaxashet que'eca shiřaxaua chegoqchigui ca qagueta maye řaneuo da nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qařavigaxat.

¹⁷Da huo'o ca shiřaxaua da sa nanoma da npe'eelec na lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala', nache řo'ot ca sa qařashen da qařo'ot, nache camaye nque'etaxangui qome que'eca lasouaxashet.

¹⁸Nache camaye iuen da iroua'a ca ntaxařaxanaxanec ca qagueta maye qaica ca lque'emaxa, huo'otaq aca lasheue que'eca shiguiřac da yaqto' lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qařavigaxat. Qaq 'era da 'eetec ca ntaxařaxanaxanec da yaqto' qařapalaxat ca lasouaxashet maye sa nanoma da řo'ot que'eca shiřaxaua.

¹⁹Cha'aye acamaye nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qařavigaxat, cha'aye que'eca shiřaxaua huo'o ca lasouaxashet hueto'ot Ñim Nataxala'.

Levítico 6

Ca nasouaxashet maye hueto'ot ca nřa

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qaq da huo'otaq huo'o ca shiřaxaua da npe'eeleguete naua lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala', souaxat da řatenachet ca lřa, qataq řoxooņi ca nogoxoshet maye qaicotano'ot da ilo'ogue, huo'otaq da řoqta decachiřa, huo'otaq da deuotaxanec ca lalamaxat ca lřa,

³huo'otaq da ilalec ca nogoxoshet maye deqat nache saishet da ichoxot, qataq da řan ca la'aqtac da 'eetega saishet da ilalec ca deqat nogoxoshet, qataq da 'eetega saishet da řo'ot na nasouaxashetpi maye nache 'eetai' naxa da řo'ottac na shiřaxauapi,

⁴nache que'eca shiřaxaua huo'o da lasouaxashet, nache camaye iuen da ře'eguelaxat que'eca lcachaxat, huo'otaq lhuotaxanaxat, huo'otaq ca nogoxoshet maye ilalec,

⁵huo'otaq ca lřa maye iqoleguettac da saishet da řo'ot. Nache camaye ře'eguelaxatem ca lalamaxat camaye, qataq huo'o aca huaqtalec naqa'en aca řataqta lasheue, nache řanem ca ntaxařaxanaxanec aca'aca lauaxařaxanata, da ivita da řaneuo aca lachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qařavigaxat.

⁶Qataq ñanot Ñim Nataxala' ca qagueta qaica ca lque'emaxa da lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaýavigaxat, huo'otaq aca lasheue que'eca shiguiýac. Nache iroua'a ca ntaxaýaxanaxanec.

⁷Nache camaye ñanot Ñim Nataxala' ca lachetaqtaxanaxat yaqto' Ñimaye ýapalaxat ca lasouaxashet que'eca shiýaxaua, huo'otaq ca lýa huasoilec camaye, nache qaýapalaxat.»

So ntaxaýaxanaxanec da ýo'ot aca nachetaqtaxanaqte maye qaýavigaxatta

⁸Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

⁹«Qonapega qome ñi Aarón qataq ñeua llalqa, qoneta': 'Era da llec aca nachetaqtaxanaqte maye qaýavigaxatta, 'eeta': Aca'aca nachetaqtaxanaqte qaýavigaxatta, acamaye iuen da palom huetangui ca norec maye huetalec añi nca'atoxonaxalate, choche ivitta'a ca lýa na'a'q. Qataq que'eca norec, nache 'eetai' da 'ettaigui qanqa'en.

¹⁰Qaq ca ntaxaýaxanaxanec, nache ýaañi qome ca lapo' hualoxolaýi maye chegaqaigui na lino, qataq caua lpa'axanaqtel. Ime, nache laponat' ca alo aca nachetaqtaxanaqte qaýavigaxatta maye huetalec añi nca'atoxonaxalate, nache ýachaua'a na laýe añimaye.

¹¹Ime, qataq naralaxa't caua ýaayiñi alogo, nache irouga ca no'onaxa qui'itta maye laponqa' na alo, maye pa'auegue da laýe ca qanayeetaña.

¹²Qaq que'eca norec maye 'ettaigui huetalec añi nca'atoxonaxalate, camaye saishet qome da 'om qanqa'en. Qaq ca ntaxaýaxanaxanec, nache ýasaqtauuq qome ca 'epaqpi maye lalonaxat que'eca norec ye nte'eta. Ime, nache ýachalec que'eca norec aca nachetaqtaxanaqte qaýavigaxatta. Ime, qataq npa'axatcheguem ca lcheta aca nachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui.

¹³Qaq que'eca norec maye huetalec añi nca'atoxonaxalate, camaye nache 'eetai' qome da 'ettaigui qanqa'en.

Aso nachetaqtaxanaqte maye chegaqaigui ana ala na nañiguishec

¹⁴Qaq 'era da llec aca nachetaqtaxanaqte maye chegaqaigui ana ala ca nañiguishec, 'eeta': Ne'enaua llalqa so Aarón, nache ýaareuo qome acamaye huaña añi nca'atoxonaxalate ýauaachigui naqa'en Ñim Nataxala'.

¹⁵Nache ca 'oonolec caamaye, ýauota'a 'oonole napocna da ýacona ca ýataqta no'on lsoche ana ala ca nañiguishec, qataq lalague ca aceite, qataq ca nchenaxanaxat qo'oipaq lcha'q ama na laita maye huetalec aca'aca nachetaqtaxanaqte. Qaq 'enauac acamaye, nache ýavigaxat, ýachalec añi nca'atoxonaxalate da nachetaqtaxanaqte, maye naigui da qaiuennate da Ñim Nataxala' lalamaxat 'enauacna, yaqto' da ama laitaýaxac ýamaateguet Ñimaye.

¹⁶Qaq ca no'onañi laýepi aca'aca nachetaqtaxanaqte, nache qoýanem da chec ñi Aarón qataq ñeua llalqa. Qalaxaye saishet da che'c aca huo'o aca lalague maye

ŷasheeraxachigui ca ndaqñiguishec, da huaña ca ŷaqauga ndaqa' ye nqasoxoc ñi npe'l.

¹⁷Qataq saishet da qaŷauot aca laŷepi aca'aca nachetaqtaxanaqte maye ŷaleeguet ana ŷasheeraxachigui ca ndaqñiguishec, cha'aye acamaye lalamaqte ñeua llalqa so Aarón. Qaq aca'aca laŷepi, acamaye ŷataqta sa qaishetapec, 'eeta'am aca nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat.

¹⁸Qataq 'enauac na llalaqpi ŷalleppi ñi Aarón, ishet da chec acamaye. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da qoyecŷaxaqui, na qaŷa'alquipi qataq ca qami' chegoxogueta, da qaŷo'ot aca nachetaqtaxanaqte maye qaŷavigaxat da qoŷanot Ñim Nataxala'. Qalaxaye 'enauac ca ŷaqauga, saishet da ipoteua'a, cha'aye acamaye sa qaishetapec.»

Aso lachetaqtaxanaqte na ntaxaŷaxanaxanecpi

¹⁹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²⁰«Qaq da ivita ca na'a'q da qoŷanaguilo da lo'onataxanaxa'c ñi Aarón qataq ñeua llalqa, nache ñiimaye ŷaarot qome Ñim Nataxala' ca lachetaqtaxanaxa't, ŷauotra'a dos kilos ca lsoche ana ala ca nañiguishec, nache ŷaareuo ca 'oonolec laŷe ca nte'eta, qaq ca lŷa laŷe qalaq ŷaareuo ca avit. Qaq 'era da 'eetra'ac qome 'enauaque naua na'axa'te.

²¹Qataq da ŷo'ot acamaye, nache ŷachalec ca nauoxonaxala', qataq lalegue ca aceite, qaq da ŷaneuo acamaye, nache icolaxatchigui, cha'aye nachetaqtaxanaqte, yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'.

²²Qaq 'era da 'eetec da ŷo'ot aca lachetaqtaxanaqte ca 'oonolec llalec ñi Aarón da ivita da qoŷanagui da lo'onataxanaxac. Qaq aca lachetaqtaxanaqte ala na nañiguishec, acamaye imauac da qaŷavigaxat. Qaq 'era da llecŷaxac da chochaq tatec lqataxac Ñim Nataxala'.

²³Qataq 'enauac aca'aca lachetaqtaxanaqtepi maye ŷaneuo ca ntaxaŷaxanaxanecpi, acamaye saishet da qanallec, cha'aye ŷataqta sa qaishetapec.»

Aso nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat

²⁴Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²⁵«Qonapega ñi Aarón qataq ñeua llalqa, qoneta': 'Era da llec aca nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat, ca shiguiŷac nachetaqtaxanaxat da qaŷalauat, nache huaña ye nalaataqa' na shiguiŷac ŷauaachigui qanqa'en Ñim Nataxala', cha'aye acamaye ŷataqta sa qaishetapec.

²⁶Qaq que'eca ntaxaŷaxanaxanec maye ŷaneuo que'eca shiguiŷac maye sa imauaq da qaŷavigaxat, camaye nacheca ca ishet da chec ca laŷe camaye, qalaxaye nache hueta'a ye ŷaqauga nqasoxoc ñi npe'l.

²⁷Qalaxaye 'enauac ca ñaqauga, nache saishet da ipoteua'a que'eca lapat, cha'aye saishet da qaishetapec. Qaq da huo'otaq ichecnato caua anogo que'eca ntago'q, nache caamaye da qaiyoi', nache huaña qanqa'en ca qaiyotauga nyoqo' ca nogoxot.

²⁸Qaq aca taxaqui 'alhua maye qaiuoshigui da qoñaneuaq aca'aca nachetaqtaxanaqte, acamaye qailaxachigui. Qalaxaye da qaiuoshigui aca taxaqui lcat bronce, nache acamaye ñataqta qaiqueuocta qataq qaiyota, qaýauota'a ca 'etaxat.

²⁹Qaq 'enauac ca ñalleppi maye ntaxaýaxanaxanecpi ishet da chec aca'aca nachetaqtaxanaqte na'aictaxa da sa qaishetapec.

³⁰Qalaxaye saishet da ñe'egueeta'a da chec aca nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaýavigaxat maye mashe qairoua'a ñi npe'l ca ltago'q acamaye, cha'aye nachetaqtaxanaqte da yaqto' qaýapalaxat ca nasouaxashet. Yoqo'oye acamaye iuen da ñataqta imauec da qaýavigaxat.

Levítico 7

Aso laýepi nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaýavigaxat

¹Qaq 'era da llec aca nachetaqtaxanaqtepi maye sa imauaq da qaýavigaxat, acamaye ñataqta sa qaishetapec.

²Qaq da qaýalauat ca nachetaqtaxanaxat shiguiýac maye sa imauaq da qaýavigaxat, nache huaña qanqa'en ca nalaataqa' na shiguiýac maye nachetaqtaxanaxat. Qaq ca ltago'q nache qaicoroto naua laýel añi nca'atoxonaxalate.

³Qaq 'enauac ca lcheta acamaye, nache qoñaneuo, qataq 'enauac ca lcheta ca la'araxashet qataq ca lcheta na lauel le'ecpi,

⁴qataq caua lchiguishel ima'aguet nataqa'en ca lcheta, qataq ca lcheta ca l-laq lapat, nataqa'en ca lsheenec ca l-lamec.

⁵Ime, nache ca ntaxaýaxanaxanec ýavigaxat 'enauac acamaye, ýachalec aca nca'atoxonaxalate yaqto' nachetaqtaxanaqte maye qaýavigaxat da qoñanot Ñim Nataxala'. Qaq 'era da 'eetec aca'aca nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaýavigaxat.

⁶Qaq 'enauac ca ñalleppi maye ntaxaýaxanaxanecpi ishet da chec acamaye. Qataq da chec, nache huaña ca ñaqauga ye nqasoxoc ñi npe'l, cha'aye acamaye ñataqta sa qaishetapec.

Na ishet da qoñanem na ntaxaýaxanaxanecpi

⁷Qataq aca'aca nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaýavigaxat qataq aca lña nachetaqtaxanaqte maye nataqa'en sa imauaq da qaýavigaxat, caamaye, nache

'eeta'a't da llec̃yaxa'c. Qataq que'eca ntaxãyaxanaxanec maye ñaneuo que'eca shiguĩyac, camaye nacheca ca tãyot acamaye.

⁸Nataqa'en ca ntaxãyaxanaxanec maye ñaneuo aca nachetaqtaxanaqte qãyavigaxatta, camaye nache lalamaxat ca lo'oc que'eca shiguĩyac maye nachetaqtaxanaxat.

⁹Qataq 'enauac aca nachetaqtaxanaqtepi maye nauole maye nauotaxaqui ana qatelaxanaxaqui, huo'otaq aca taxaqui qataq ca nauoxonaxala' acamaye, nache tãyot ca ntaxãyaxanaxanec maye ñaneuo.

¹⁰Qataq 'enauac aca nachetaqtaxanaqtepi maye chegaqaigui na lsoche ana ala ca nañiguishec, ca mashe ndaqñiguishec qataq lalegue ca aceite, huo'otaq ca saxanaxa da qairaqten, nache tãyot 'enauac na llalaqpi so Aarón. Qataq nache 'eeta'a't ye lcata ca tãyot ñi 'oonolec.

Aso nachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui

¹¹Qaq 'era da llec aca nachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui da qõyanot Ñim Nataxala'.

¹²Qaq da huo'otaq qõyaneuo aca'aca nachetaqtaxanaqte da qõyan da 'achec̃yaxac, nache qõyaneuo aca nauole maye saishet da lalegue aca ñasheeraxachigui ca ndaqñiguishec, ndotec da qairaqneguet ca aceite, qataq aca nauole sa nquesaxan, huo'otaq aca l̃ya nauole maye lalegue ca aceite, chegaqaigui na no'on lsoche ca nañiguishec.

¹³Qaq aca nachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui, nache l̃yateuo qanqa'en da qõyaneuo aca nachetaqtaxanaqte nauole maye huo'o aca lalecte maye ñashiiyigui naqa'en ca ndaqñiguishec.

¹⁴Qaq nache 'enauac acamayepi, ñi 'oonolec lãye qãyacona da qõyaasheguem da qõyanot Ñim Nataxala', qataq nache tãyot ca ntaxãyaxanaxanec maye ichegoxouec ca ltago'q ca shiguĩyac nachetaqtaxanaxat maye qanhuaachigui.

¹⁵Qaq ca lapat ca shiguĩyac maye qõyaneuo da qõyan da 'achec̃yaxac, da qanallec nache huetoigui qanqa'en ca na'a'q maye qõyaneuo camaye. Qataq saishet qome da huo'o ca qano'onaxatañi da yaqto' ivira'a ca l̃ya na'a'q.

Da lataxac ca lapat maye nachetaqtaxanaxat

¹⁶Qalaxaye da qõyaneuo aca nachetaqtaxanaqte da huo'o ca qõyan na'aqtac, huo'otaq aca nachetaqtaxanaqte maye maiche chegoqchigui da qõyan, nache acamaye iuen da nache qanallec que'eca na'a'q maye huetoigui da qõyaneuo, qaq ca no'onañi, nache ishet da qanallec ca l̃ya na'a'q.

¹⁷Qalaxaye da ivirauga ca na'a'q tres, da ñaq huo'o ca no'onañi lapat aca nachetaqtaxanaqte, nache camaye iuen da qãyalat qataq qãyavigaxat.

¹⁸Qaq da huo'otaq huo'o ca chec que'eca lapat maye ivirauga ca na'a'q tres, nache Ñim Nataxala' saishet da ñaconeguet qataq qaica ca naigui naqa'en aca'aca

nachetaqtaxanaqte, cha'aye mashe qauem. Qaq que'eca shiřaxaua maye chec que'eca lapat, camaye nque'etaxangui qome ca lasouaxashet.

¹⁹Qaq ca lapat maye nhuoiguet ca camachaqa nam qaiqagapi, nache camaye saishet da qanallec, nacherata da qařalat qalaxaye qařavigaxat. Qaq que'eca lřa lapat, nache 'enauac ca shiřaxauapi maye qui'itta da lataxac ishet da chec.

²⁰Qaq ca shiřaxaua maye nshepaxan da lataxac, da huo'otaq chec ca lapat aca nachetaqtaxanaqte qanhuaachigui maye qořanot Ñim Nataxala', nache camaye qařo'orauec, ca'ai qanqa'en ca lauo' le'ecpi.

²¹Qaq ca shiřaxaua da řashelagui ca la'atec ca shiřaxaua, huo'otaq ca shiguiřac maye qaiqagapi, huo'otaq ca camachaqa nam qaiqagapi, da chec ca lapat aca nachetaqtaxanaqte qanhuaachigui maye qořanot Ñim Nataxala', nache camaye qařo'orauec, ca'ai qanqa'en ca lauo' le'ecpi.»

Da lataxac ca lcheta qataq ca ltago'q ca nachetaqtaxanaxat

²²Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²³«Qonapega qome na Israel le'ecpi, qoneta': Saishet qome da qollequi ca lcheta ca huaca, qagueta huo'otaq aca quetaq.

²⁴Qataq ca lcheta ca shiguiřac leuaxaic, huo'otaq ca lcheta ca shiguiřac lalaatac ca lřa shiguiřac maye dequi'iřapec, camaye nacherata da ishet da qaiuen da qařo'onataxana huo'otaq da huo'o ca macheca lřa naigui qanqa'en, qalaxaye saishet qome da qollequi.

²⁵Qaq que'eca chec ca lcheta ca shiguiřac maye qořanot Ñim Nataxala' da yaqto' nachetaqtaxanaxat maye qařavigaxat, camaye qařo'orauec, ca'ai qanqa'en ca lauo' le'ecpi.

²⁶Qaq na'aictaxa ca pa'aigue ca qořiitaņa ana 'alhua, saishet qome da qollequi ca ltago'q ca mařo, huo'otaq ca shiguiřac.

²⁷Qaq ca shiřaxaua da chec ca lapat maye řaq huo'o na ltago'q, nache camaye qařo'orauec, ca'ai qanqa'en ca lauo' le'ecpi.»

Som qaiřotauga maye tařot so ntaxařaxanaxanecpi

²⁸Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²⁹«Qonapega qome na Israel le'ecpi, qoneta': Ca shiřaxaua da řaneuo aca lachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui, da řanot Ñim Nataxala', nache iuen da iřotauga ca laře aca'aca lachetaqtaxanaqte,

³⁰qataq nacheca camaye da iroua'a aņi nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Qaq huaņa, nache řacona ca ltogue lapat qataq ca lcheta ca shiguiřac da řaasheguem da řanot Ñimaye.

³¹Ime, nache ñanem ca ntaxaŷaxanaxanec, da yaqto' ŷavigaxat ca lcheta ŷachalec añi nca'atoxonaxalate. Qaq ca ltogue lapat, nache taŷot ca ntaxaŷaxanaxanecpi maye ltauapi so Aarón.

³²Qaq ca ltele'eta aloiguishec ca shiguiŷac maye nachetaqtaxanaxat, nache taŷot ca ntaxaŷaxanaxanec.

³³Cha'aye camaye nacheca ca taŷot da lalamaxat ca ntaxaŷaxanaxanec maye ŷaneuo ca lcheta, qataq ca ltago'q que'eca nachetaqtaxanaxat.

³⁴Cha'aye aca nachetaqtaxanaqtepi maye qanhuaachigui maye Aŷem ŷanot qome nam Israel le'ecpi, seŷotauga qome ca ltogue lapat qataq ca ltele'eta da yaqto' nache 'eetai' qome da taŷot ñi ntaxaŷaxanaxanec Aarón, qataq cam chegoxoguetpi ñimaye. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da llecŷaxac na Israel le'ecpi.

³⁵Qaq aca'aca nachetaqtaxanaqtepi maye qaŷavigaxat da qoŷanot Ñimaye, nachaca qome aca taŷot ñi Aarón qataq cam chegoxoguetpi, nache chegoqchiguiña qome que'eca na'a'q da qoŷanagui da ntaxaŷaxanaxanec da qaitaxaŷapegue' Ñim Nataxala'.

³⁶Nache 'era da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', da yaqto' na Israel le'ecpi iŷotauga ne'ena laŷe aca lachetaqtaxanaqtepi da yaqto' taŷot ca ntaxaŷaxanaxanecpi, chegoqchiguiña que'eca na'a'q da qoŷanagui da lo'onataxanaxac camayepi. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac 'enauac na Israel le'ecpi.»

³⁷Qaq 'era da llec aca nachetaqtaxanaqtepi qaŷavigaxatta, qataq aca chegaqaigui ana ala ca nañiguishec, qataq 'enauaque caua nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxa't, qataq aca nachetaqtaxanaqte da huo'o ca qoŷanagui da lo'onataxanaxac, qataq aca qanhuaachigui.

³⁸Qaq 'era da 'eetec Ñim Nataxala' co'ollaq huaña añi qasoxonaxa Sinaí, co'ollaq ŷamaxalec so Moisés da 'enapega na Israel le'ecpi, huaña ye toolec 'alhua ye Sinaí da yaqto' ŷaneuo ana lachetaqtaxanaqtepi.

Levítico 8

Co'ollaq qoŷanagui da lo'onataxanaxac so Aarón qataq soua llalqa

¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«'Auaconeua'a qome ñi Aarón qataq ñeua llalqa, qataq 'auaconalo caua alogo ca ntaxaŷaxanaxanec, qataq aca laŷe' ca aceite maye ncoraxanaxat da huo'o ca qaicorelec, qataq ca huaca maye qoŷaneuo da nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qataq caua dos qagueta qataq aca npaqtole maye huetangui aca nauole qaica ca lalague maye ŷasheeraxachigui,

³nache 'alaŷona't 'enauac na Israel le'ecpi huaña ye ñegueuo ñi npe'l».

⁴Nache so Moisés ño'ot da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', nache laña't so Israel le'ecpi, huaña so ñegueuo so npe'l,

⁵huaña nache somaye 'enapego' co'ollaxa somayepi, 'eeta': «'Era da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' da so'otaq».

⁶Nache so Moisés, ñamaxalec da nquigueuo so Aarón qataq soua llalqa, nache ñyoi' naqa'en ñauota'a so 'etaxat.

⁷Ime, nache ñaañigui so lpa'axanaxat so Aarón, qataq nsaachigui naqa'en so lasot alaxa, qataq napogoña naqa'en so lapo', qataq npa'axanasheguem so ntogue lapoxot, qataq ñaxatchiyiñi soua maiche lque'ete.

⁸Ime, qataq nqolaaña naqa'en so laña' soua coma'yolqa maye chegoqchigui da qañañaten ca 'eetapeguec Ñim Nataxala'.

⁹Qataq nataqa'en ñanaxanaxangui so lqaic alaxa, qataq npa'añasheguem so latapshec lcat oro, maye na'anaxat da qoñanagui dantaxañanaxanec, nache so Moisés ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

¹⁰Ime, nache so Moisés ñacona aso laña' so aceite maye ncoranaxanaxat da huo'o na qaicorelec, nache icorelec so npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala', qataq 'enauac so huetaigui da yaqto' ñaneuo da ñataqta qui'itta.

¹¹Qataq siete da ichegoxolec so aceite aso nca'atoxonaxalate, nataqa'en ichegoxolec 'enauac so nhuenecpi maye chegaqagui so lcat bronce, qataq so ñyoxonaxaqui qataq so lmala', nache ñaneuo da ñataqta qui'itta.

¹²Ime, nache somaye icorelec na lqaic so Aarón so aceite, nache ñanagui da lo'onataxanaxac dantaxañanaxanec da qaitaxañapegue' Ñim Nataxala'.

¹³Ime, nache 'enapegalo soua llalqa so Aarón da nquiguereuo, nache ñaañigui ñi 'oonolec soomaye soua alogo, qataq nsaachigui naqa'en soua lasot alaxa, qataq ñanaxanaxaanguilo soua lqaic alaxa, nache ñataqta ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

Aso nachetaqtaxanaqte da huo'o ca qoñaneuo

¹⁴Ime, nache so Moisés damaxasoxolec da qandouo so huaca maye qoñaneuo da nachetaqtanaxanaxat maye sa imauaq da qañavigaxat, nache so Aarón qataq soua llalqa ñashel-leguete na lqaic se'eso huaca.

¹⁵Qaq so Moisés, nache ipelecot na lqosot se'eso huaca. Ime, nache ñacona so laña' so ltago'q, nache ña'ayingui ana llaxaata, da yaqto' ña'ame'n naua lsheeneqa soua lcoue aso nca'atoxonaxalate, qaq so no'onañi ntago'q, nache icorot na pa'aguiñi asomaye. Qaq 'era da 'eetec da qui'itta naqa'en aso nca'atoxonaxalate, qataq nache huaña da qañapalaxat ca nasouaxashet.

¹⁶Ime, nache so Moisés ñacona 'enauac so lcheta na lauel le'ec se'eso huaca, qataq so lsheenec so l-lamec, qataq soua lchiguishel ima'aguet naqa'en so lcheta, nache ñavigaxat, ñachalec aso nca'atoxonaxalate.

¹⁷Qalaxaye so lo'oc se'eso huaca, qataq so no'onañi lapat, qataq so aloq, nache ñavigaxat, ñachauga so no'onaxa qui'ittelec maye pa'aueegue da lañe so qanayeetaña, nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

¹⁸Nache so Moisés damaxasoxoolec da qandouo so qagueta maye nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta. Qaq so Aarón qataq soua llalqa, nache ñashel-leguete na lqaic somaye.

¹⁹Ime, nache so Moisés ipelecot na lqosot se'eso qagueta, qaq so ltago'q somaye, nache icoroto naua lañel aso nca'atoxonaxalate,

²⁰qataq npilliguiñi so qagueta, nache imauaq da ñavigaxat, ivira'a so lqaic qataq so lcheta.

²¹Qaq co'ollaq ime da iño so lauel le'ecpi so qagueta, qataq soua lapia'ate se'eso qagueta ñauota'a so 'etaxat, nache ñavigaxat 'enauac somaye ñachalec aso nca'atoxonaxalate. Qaq somaye, nache nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta, yaqto' da ama laitañaxac ñamaateguet Ñim Nataxala'. Qaq 'era da 'eetec so Moisés da ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

²²Ime, nache so Moisés damaxasoxoneuga so lña qagueta maye nachetaqtaxanaxat, da huo'o ca qoñanagui da lo'onataxanaxac. Nache so Aarón qataq soua llalqa ñashel-leguete na lqaic somaye.

²³Nache so Moisés ipelecot na lqosot so qagueta. Ime, qaq ñacona so lañe' so ntago'q, nache ña'ayingui aso llaxaata da yaqto' ña'amen aso aloiguishe ltela da'am so Aarón, qataq aso aloiguishe llaxaata late'eraí qataq aso aloiguishe lqona late'eraí.

²⁴Ime, nache 'enapegalo da nquiguereuo soua llalqa so Aarón, nache nataqa'en ña'ame'n soua aloiguishe ltela da'ami, qataq soua aloiguishe llaxaata late'erail qataq soua aloiguishe lqona late'erail. Ime, nache icoroto naua lañel aso nca'atoxonaxalate so ntago'q.

²⁵Ime, nache somaye ñacona 'enauac so lcheta so la'araxashet, qataq so lcheta so lauel le'ecpi, qataq soua lchiguishel ima'aguet naqa'en so lcheta, qataq so lsheenec so l-lamec, qataq so ltele'eta aloiguishec.

²⁶Qataq ñachegoxotangui aso npaqtole maye lañe' aso nauole maye netaña so lanataqa' Ñim Nataxala' aso 'oonole nauole qaca aca lalecte, qataq aso nauole lalegue na aceite, qataq aso lña nauole sa nquesaxan maye qaña'ameelec na aceite, nache npa'axatcheguem, ñachalec so lcheta qataq so ltele'eta aloiguishec.

²⁷Nache ñanem 'enauac somaye so Aarón qataq soua llalqa, nache ñaayishegue'm da yaqto' lachetaqtaxanaqte'.

²⁸Ime, nache so Moisés ñacona 'enauac aso nasolta'api soomaye, nache npa'axatcheguem da ñachalec aso nca'atoxonaxalate maye huetalec so lña shiguiñac maye nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta. Cha'aye nachetaqtaxanaxat da huo'o ca qoñanagui da lo'onataxanaxac, yaqto' da ama laitañaxac ñamaateguet Ñim Nataxala'.

²⁹Ime, nache so Moisés ñacona so ltoque lapat da yaqto' ñaasheguem da ñanot Ñim Nataxala'. Nache se'eso lañe so nachetaqtaxanaxat tañot so Moisés, qaq nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

³⁰Ime, nache so Moisés ñacona aso lañe' so aceite maye ncoraxanaxat da huo'o na qaicorelec, qataq aso lañe' so ntago'q maye netaleguete aso nca'atoxonaxalate, nache ichegoxoleguete soua Aarón qataq soua llalqa, nataqa'en soua alogo so ntaxañaxanaxanec da qaitaxañapegue' Ñim Nataxala'. Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa da qoñaneuo da ntaxañaxanaxanec so Aarón, qataq soua llalqa da yaqto' qui'itta da lataxa'c qataq soua alogo.

³¹Qaq co'ollaq ime, nache so Moisés 'enapego' so Aarón qataq soua llalqa, 'eeta': «Da ivita da qaña'añiiuaq ca lapat maye qaralamaxache, nache huaña ye ñegueuo ñi npe'l, qataq nache huaña yemaye da qollequi camaye, qataq aca nauole maye huetangui aca npaqtole da ivita da huo'o ca qoñanagui da lo'onataxanaxac, qataq nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' co'ollaq 'eeta': «So Aarón qataq soua llalqa, nache aloq qome ne'ena lapat qataq ana nauole.»

³²Qaq ca no'onañi que'eca lapat qataq aca nauole, nache qaulache, qalaxaye qauavigaxache qome.

³³Qataq saishet qome da qoquiña'ai ye ñegueuo ñi npe'l caua siete na'axa'te, cha'aye nache laloxoqui' da ñataqta qami' qaiñotaugalo da qami' qoñanaguilo de'era qaro'onataxanaxaqui.

³⁴Qaq Ñim Nataxala', nache damaxasoxoolec de'era qaño'ot nagui, da yaqto' qañapalaxat na qarasouaxashichi.

³⁵Qaq qami', nache qoviita'a qome ye na'a'q qataq ye pe, ye ñegueuo ñi npe'l, caua siete na'axa'te. Qataq qaulaqaiguete qome da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' yaqto' saishet da qaullivi, cha'aye 'era da lamaxasoxonaxac maye añem ñamaxalec.»

³⁶Nache so Aarón qataq soua llalqa ño'o't 'enauac de'era lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

Levítico 9

So Aarón ñacolec da lo'onataxanaxac

¹Qaq co'ollaq ivireuga so na'a'q ocho, nache so Moisés iñaxana so Aarón qataq soua llalqa, qataq so nqueroxonecpi maye lataxala'pi so Israel le'ecpi.

²Nache 'enapego' so Aarón, 'eeta': «'Auaconeua'a qome ca huaca, yaqto' nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qataq ca qagueta lhuraic maye qaica ca lque'emaxa, yaqto' nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, nache qoŷanot Ñim Nataxala'.

³Qaq na Israel le'ecpi, qalaq qonapega qome, qoneta': «Qandoiuo qome ca quetaq yaqto' nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qataq ca huaca, qataq ca qagueta maye ñaq 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa, yaqto' nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta,

⁴qataq ca 'oonolec huaca qataq ca 'oonolec qagueta lhuraic, nache qaŷalauat huaña ye lanataqa' Ñim Nataxala' yaqto' nachetaqtaxanaxat maye qanhuaachigui. Nataqa'en qandoiuo qome aca nachetaqtaxanaqte lsoche ana ala ca nañiguishec qairaqneguet ca aceite, cha'aye Ñim Nataxala' qami' nachaxanalo ne'ena na'a'q.»

⁵Nache so Israel le'ecpi iroua'a co'ollaxa so npe'l 'enauac som damaxasoxoolecpi so Moisés, nache 'enauac so shiŷaxauapi nachattaua'a som lanataqa' Ñim Nataxala'.

⁶Nache so Moisés 'enapeco': «'Era da qami' ŷamaxaleguete Ñim Nataxala', qaq damaye qauo'oche qome, nache Ñim Nataxala' qami' nachaxanalo, qataq ŷataqta qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec.»

⁷Ime, nache so Moisés 'enapega so Aarón, 'eeta': «Ña 'anquigueua'a aña nca'atoxonaxalate, nache 'aŷa'aneuo aca 'arachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qataq aca 'arachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta. Nataqa'en 'aŷa'aneuo qome aca lachetaqtaxanaqte na Israel le'ecpi, yaqto' qaŷapalaxat na 'arasouaxashetpi qataq na lasouaxashetpi namayepi. Nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'».

⁸Nache so Aarón nquigueua'a aso nca'atoxonaxalate, nache ipelecot na lqosot so huaca maye lachetaqtaxanaxat sa imauaq da qaŷavigaxat, yaqto' qaŷapalaxat na maiche lasouaxashetpi.

⁹Nache soua llalqa somaye iroua'alo so laŷe' so ntago'q, nache so Aarón ŷa'ayingui aso llaxaata somaye, nache ŷa'ame'n soua lsheeneqa soua lcoue aso nca'atoxonaxalate. Qaq so no'onañi, nache icorot na pa'aguiñi asomaye.

¹⁰Ime, nache ŷachalec aso nca'atoxonaxalate da yaqto' ŷavigaxat so lcheta qataq soua lchiguishel ima'aguet naqa'en so lcheta, qataq so lsheenec so l-lamec se'eso shiguiŷac, qaq nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ŷamaxalec co'ollaxa so Moisés.

¹¹Qalaxaye so lapat qataq so lo'oc, nache ŷavigaxat huauga naqa'en so pa'auec so nanataqa' maye qanayeuta'a.

¹²Nache so Aarón ŷalauat nataqa'en so shiguiŷac maye nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta. Qaq soua llalqa somaye, nache ndoua'alo somaye so ntago'q, nache so Aarón icoroto soua laŷel aso nca'atoxonaxalate.

¹³Ime, nache qandoua'a somaye so lqaic qataq so laýe logoxoshetpi se'eso shiguiýac, nache so Aarón ýavigaxat somaye ýachalec aso nca'atoxonaxalate.

¹⁴Qaq co'ollaq ime da iýo so lauel le'ecpi qataq soua lapia'ate, nache nataqa'en npa'axatcheguem da ýavigaxat.

¹⁵Ime, nache so Aarón ýaneuo nataqa'en so lachetaqtaxanaxat so Israel le'ecpi. Nache ýacona so quetaq maye nachetaqtaxanaxat sa imauaq da qaýavigaxat, nache ipelecot na lqosot, yaqto' qaýapalaxat na nasouaxashetpi, 'eeta'am so hua'auñi lachetaqtaxanaxat.

¹⁶Nache ýaneuo aso nachetaqtaxanaqte qaýavigaxatta, da yaqto' ipacchigui da llec da qoýaneuo asomaye.

¹⁷Ime, qataq ýaneuo aso nachetaqtaxanaqte lsoche ana ala na nañiguishec, ýauota'a 'oonole napocna da ýacona, nache ýavigaxat, ýachalec aso nca'atoxonaxalate maye huetalec so lýa shiguiýac maye mashe qaýavigaxat so nte'eta.

¹⁸Nache so Aarón ipelecot na lqosot so huaca, qataq so qagueta maye ýaneuo so Israel le'ecpi, da lachetaqtaxanaxat maye qanhuaachigui. Nache soua llalqa so Aarón ndoua'alo somaye so ntago'q, nache icoroto soua laýel aso nca'atoxonaxalate.

¹⁹Nataqa'en ýaneuo so lcheta so huaca qataq so qagueta, qataq 'enauac so la'araxashet qataq so lcheta na lauel le'ecpi, qataq soua lchiguishel ima'agueta so lcheta nataqa'en na lsheenec so l-lamec,

²⁰nache 'enauac so lcheta npa'axatcheguem da ýachalec so ltogue lapat. Nache so Aarón ýachalec aso nca'atoxonaxalate da yaqto' ýavigaxat.

²¹Qalaxaye so ltogue lapat qataq aso lleegue aloiguishe, ýa'auaxaañi da ýasheguem da ýanot Ñim Nataxala', nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ýamaxalec co'ollaxa so Moisés.

²²Nache so Aarón ýachaxaayishegue'm naua lhua'q nalotelec naqa'en so Israel le'ecpi, nache ýan so no'on la'aqtac yaqto' 'onaxaic da llecýaxac somayepi. Qaq co'ollaq mashe ime da ýaneuo 'enauac aso nachetaqtaxanaqtepi, nache ca'ai aso nca'atoxonaxalate.

²³Ime, nache so Moisés qataq so Aarón inoxooroigui so npe'l. Qaq co'ollaq nnoxoorec, nache soomaye qaltaq ýaarelec da no'on la'aqtac so Israel le'ecpi. Huaña, nache Ñim Nataxala' ýachaxana 'enauac so shiýaxauapi da ýataqta qaica ca 'ena'am llo'oxoyec,

²⁴nache Ñim Nataxala', anacot so norec, nache ýavigaxat 'enauac so lapat so shiguiýac, qataq so lcheta maye mashe qaiqataxaatai' huetalec aso nca'atoxonaxalate. Qaq co'ollaq ýauaachigui de'era so Israel le'ecpi, nache

ŷataqta ŷa'alaqtagui souaxat da ntonaxac, nache ŷa'alyiñi naua l-llecte, iviraxata'aguet naqa'en na latap na 'alhua.

Levítico 10

Da nhuaxanaguec so Nadab qataq so Abiú

¹So Nadab qataq so Abiú, maye llalqa so Aarón, soomaye ŷacoora soua laŷe't so nchenaxanaxat, nache ŷacherangui so norec qataq ŷavigaxat so nchenaxanaxat maye ama na laita, nache ŷaarot Ñim Nataxala', qaq de'era 'eeteque soomaye saishet da lataxac da namaxasoxonaxac.

²Huaña, nache Ñim Nataxala' anacot so norec, nache ŷavigaxa't. Qaq 'era da 'eetec co'ollaq ileu' soomaye.

³Qaq co'ollaq mashe lcopa'ague de'era, nache so Moisés 'enapega so Aarón, 'eeta': «'Era, da 'eetega Ñim Nataxala' co'ollaq 'eeta': «Da huo'o ca Aŷem naua'a na ntaxaŷaxanaxanecpi, nache ñachaxana da ŷataqta Aŷem sa qaiشتهapec, qataq 'enauac na Israel le'ecpi sachaxana da qaica ca 'ena'am ŷo'oxoyec.» Nache so Aarón choche ñe'emaxat.

⁴Ime, nache so Moisés iŷaxana so Misael qataq so Elzafán som llalqa so Uziel, qataq ntesoqo' so Aarón, nache 'enapegalo, 'eeta': «Ña qauanaqui da qanqacheeguesopa yeua qarhuo'oi lashe' na npe'l maye lalamaxat Ñim Nataxala', nache qauroŷeuga na pa'auec na nanataqa' maye qanayeutaña.»

⁵Nache soomaye taua'alo so npe'l, nache nqatrec soua lauo' lashe' maye leuaxaiqa, nache lpataxanguilo soua maiche alogo, nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac so Moisés.

Da llec da lasouaxac ca ntaxaŷaxanaxanec

⁶Ime, nache so Moisés 'enapega so Aarón qataq soua no'oirañi llalqa, Eleazar qataq so Itamar, 'eeta': «Qami' saishet da huesotagui qanqa'eñi na qaravi, qataq da qaucolaxachiŷa'aguelo naua qorogolli' da la'anaxat da qarasonaxaqui, yaqto' saishet da qaullivi, cha'aye saishet da ivirauga na laŷe Israel le'ecpi da layeloxo Ñim Nataxala'. Nacherata da huo'o da 'eeta namayepi souaxat yeua lauo' lashe', cha'aye Ñim Nataxala' Nacheñi Ñim anacot so norec.

⁷Qalaxaye nagui saishet da qoquiŷa'ai ne'ena ñegueuo na npe'l, yaqto' saishet da qaullivi, cha'aye mashe ime da qami' qaicoreleguete so aceite da qami' qaiŷotaugalo da qami' lalamaqa'ate Ñim Nataxala'.» Nache soomaye ipacchiguilo da ŷo'o't da lamaxasoxonaxac so Moisés.

Da llec da qainoxoneua'a so npe'l

⁸Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Aarón, 'eeta':

⁹«'Am qataq naua 'aŷa'alqa, da ivita da qaunoxoñiiua'a ñi npe'l, nache saishet da hua'auñi da qanŷomiigui na lataxa huo'otaq ca lŷa maye ishet da qantaxac, ten

qom qaullivi. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da qoyec̃yaxaqui qataq cam qami' chegoxogueta,

¹⁰yaqto' ishet da qauaỹaañita da lataxac na npe'l maye sa qaishetapec, qataq naua ŷaqaugalo nanataqa'ate, qataq qauaỹaañita da qui'itta lataxac, qataq da nshepaxan lataxac,

¹¹qataq qauapaxaguiñic na Israel le'ecpi 'enauac da lataxac na nqataxacpi maye Ñim Nataxala' ŷan co'ollaxa ŷachegoxotchigui so Moisés.»

Na taỹot na ntaxaỹaxanaxanecpi

¹²Ime, nache so Moisés 'enapega so Aarón qataq soua llalqa maye no'oirañi, Eleazar qataq so Itamar, 'eeta': «Ca no'onañi lsoche aca ala ca nañiguishhec maye nachetaqtaxanaqte acamaye qami' taỹoto, nache qauo'oche aca nauole qaca aca lalecte maye ŷasheeraxachigui, nache qollequi da qoviita'a ye sa qaỹapeque añi nca'atoxonaxalate, cha'aye acamaye ŷataqta sa qaishetapec.

¹³Nache huaña yemaye da qollequi, cha'aye nache ye qaiỹotauga da qarquia'aqa'ai da qollequi aca nachetaqtaxanaqte maye mashe qaiỹotauga da qami' taỹoto, qaq 'era da lataxac maye 'am sanem, qataq daua 'aỹa'alqa, cha'aye nachera da aỹem qaỹamaxalec.

¹⁴Qaq aca'aca lachetaqtaxanaqte na Israel le'ecpi maye qanhuaachigui, ca ltogue lapat maye qoỹaasheguem da qoỹanot Ñim Nataxala', qataq ca ltele'eta maye qaralamaxache da qollequi, camaye nache huaña ye qaiỹotauga da qarquia'aqa'ai, 'am qataq ca 'aỹa'alaqpi ŷalleppi, qataq ca 'alpi.

¹⁵Nache ca ltele'eta qataq na ltogue lapat lỹateuo ca lcheta da qaỹa'añeeuo, nache 'enauac camaye qaỹa'añisheguem da qaỹa'añiỹot Ñim Nataxala', da nachetaqtaxanaxat ŷaqauga maye qaỹavigaxat. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da 'ic̃yaxac qataq ca 'aỹa'alaqpi, cha'aye 'era da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.»

So Aarón ŷe'elaxam da nnataxanaxac so Moisés

¹⁶Qaq co'ollaq ime, nache so Moisés denataxanaique so quetaq maye qoỹaneuo da nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaỹavigaxat, nache choche ŷe'elaqtem da mashe qaỹavixaxat. Nache ŷataqta dalemataỹa so Eleazar qataq so Itamar, soua no'oirañi llalqa so Aarón, nache inatta'apo', 'eeta':

¹⁷«¿Ta'ainco' ye saishet da huaigui ñi npe'l da qollequi aso nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaỹavigaxat? Ye asomaye ŷataqta sa qaishetapec, qataq Ñim Nataxala' qami' ŷanema da yaqto' qaỹapalaxat na lasouaxashetpi na Israel le'ecpi.

¹⁸Cha'aye so ltago'q so shiguiỹac saishet co'ollaxa da qauroiua'a ye pa'auo ñi npe'l, yem huaña ctaxa da qollequi aso nachetaqtaxanaqte da yaqto' qaupaquiichigui da qami' samaxaleguete.»

¹⁹Nache so Aarón ñasategueto' so Moisés, 'eeta': «Ña 'aumeten nagui, yeua ñalqa Nadab qataq ye Abiú, yeemaye ñanoto Ñim Nataxala' aso lachetaqtaxanaqte' maye sa imauaq da qaýavigaxat, qataq aso lachetaqtaxanaqte' maye qaýavigaxatta, qaq nagui aýem sevireguet de'era qauem. Nasho' taxa da sachec aso lña nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaýavigaxat, ¿peta'a ñaýamaxareeta taxa Ñim Nataxala'?»

²⁰Qaq co'ollaq hua'axaýa de'era so Moisés, nache maguiñi.

Levítico 11

Na shiguiýacpi maye qanallec qataq na sa qanallec

¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta':

²«Qoñiýapega qome na Israel le'ecpi, qoñeeta': 'enauac na shiguiýacpi maye huetalec ana 'alhua ishet da qollequi,

³ca ishet da ye'eguelaqtaxan qataq ca colaxara'ache naua nna'ache,

⁴qalaxaye saishet qome da qollequi ne'ena shiguiýacpi: Ana nauanaxanaxa maye ishet da ye'eguelaqtaxan qalaxaye saishet da colaxara'ache naua nna'ache. Cha'aye saishet da qui'itta.

⁵Ana soxona maye ishet da ye'eguelaqtaxan, qalaxaye saishet da colaxaguilo naua nna'ache. Cha'aye saishet da qui'itta.

⁶Ana lerma maye ishet da ye'eguelaqtaxan, qalaxaye saishet da dos naua lqona. Cha'aye saishet da qui'itta.

⁷Ana cos maye colaxara'ache naua nna'ache, qalaxaye saishet da ye'eguelaqtaxan. Cha'aye saishet da qui'itta.

⁸Qaq saishet qome da qollequi ca lapat ne'ena shiguiýacpi, qataq saishet da qaupocheeua'a da mashe ileu. Cha'aye saishet da qui'itta.

⁹Qaq na 'etaxat le'ecpi, qalaxaye ishet da qollequi na huo'oi naua laua'tole qataq ana lso, auaxai le'ec, huo'otaq tala le'ec.

¹⁰Qalaxaye ca qaicaa caua laua'tole qataq aca lso, camaye saishet da qollequi, na'aictaxa da auaxai le'ec, huo'otaq tala le'ec, huo'otaq ca qa'em le'ec maye hualectapigui', huo'otaq ca huo'oi naua lapia'ate, qapio'olec, huo'otaq lta'araic,

¹¹Qataq saishet da qanallequi ca lapat namayepi, cha'aye saishet da qui'itta, nache 'ena'am da mashe leuaxaic.

¹²Qaq 'enauac na huetangui na 'etaxat maye qaicaa naua laua'tole qataq ana lso, nache qauqaiquiña qome.

¹³Qaq na maýopi maye saishet da qollequi qome nacherata da qauqaiquiña: na ñanegralo, huole, qataq na vi'ic,

- ¹⁴qoŷo lo'o' qataq 'enauac na ŷotta'a't maŷopi maye dequi'iŷapec,
¹⁵qataq na ŷotta'a't qaŷaxaye'pi,
¹⁶mañec, chiyet, taqaqole, qataq ana ŷotta'a't qoŷo nŷec lashole,
¹⁷ana huoqo', lliquiaxai, tetaxaŷi,
¹⁸huategra, lesoxo'n, teguesan,
¹⁹huaqap, togoxosoqonaq, micai, qataq na ŷotta'a't 'altolecpi.
²⁰Qataq 'enauac na ato' le'ecpiolec maye ishet da huaŷo, qataq na petaŷi, namaye qauqaiquiŷa qome,
²¹qalaxaye ishet da qollequi nam huo'oi naua laua't, nam petaŷi, qataq nam huo'oi naua lasotaxanaqte:
²²pelgaxanaq, quiŷite, milec, qataq ana ŷotta'a't shiiquioxoipi.
²³Qalaxaye na laŷe ato' le'ecpiolec maye ishet da huaŷo qataq petaŷi, qauqaiquiŷa qome.

Na sa qaŷashen da qaŷasheleua'a

- ²⁴Qaq 'ena na saishet qome da qami' qui'itte' naqa'en: Ca shiŷaxaua da ŷasheleua'a ca shiguiŷac leuaxaic, nache camaye iviraigui ca pe da saishet da qui'itta.
²⁵Qaq da huo'o ca ŷacoosop ca 'oonolec na shiguiŷacpi da mashe leuaxaic, nache saishet da qui'itta iviraigui ca pe. ŷoqo'oye camaye iuen da iŷoi' caua alogo.
²⁶Qataq 'enauac na shiguiŷacpi maye saishet da colaxara'ache naua nna'ache, qataq saishet da ye'eguelaqtaxan, nataqa'en saishet da qui'itta. Qaq ca shiŷaxaua da ŷasheleua'a camaye, nache nataqa'en saishet da qui'itta.
²⁷Nache 'enauac na shiguiŷacpi maye cuatro naua lapia'ate, qalaxaye dapiaxanalo naua lapia' lavi'illi, namayepi nataqa'en saishet da qui'itta. Qaq ca shiŷaxaua da ŷasheleua'a ca mashe leuaxaic ne'ena shiguiŷacpi, nache nataqa'en saishet da qui'itta iviraigui ca pe.
²⁸Qaq ca ŷacoosop ca 'oonolec ne'ena shiguiŷacpi da mashe leuaxaic, nache nataqa'en saishet da qui'itta iviraigui ca pe. Qaq ŷoqo'oye camaye iuen da iŷoi' caua alogo.
²⁹Qaq 'ena na shiguiŷacpiolec maye saishet da qui'itta: 'al, chegoxonaxa, qataq na 'enauac ŷotta'a't maye hualectapigui',
³⁰qataq nache 'eeta'am na da'ailo'oc, que'ereguesaq, 'aqtaqlai', qataq ana maishe'.
³¹Qaq 'ena na shiguiŷacpiolec maye saishet da qui'itta. Qaq ca shiŷaxaua da ŷasheleua'a ca mashe leuaxaic ne'ena shiguiŷacpiolec, nache camaye saishet da qui'itta iviraigui ca pe.

Qaivita'a da qanhuoiguet ca shiguiŷac maye saishet da qui'itta

³²Qaq ca mashe leuaxaic ne'ena shiguiŷacpiolec maye saishet da qui'itta, da talec ca nogoxoshet 'epaq, nogoxot, nogoxoshet maye chegaqigui na lo'oc na shiguiŷac, huo'otaq ca machaqca na no'onataxanaxatpi, nache camaye saishet da qui'itta iviraigui ca pe, qaq ŷoqo'oye camaye iuen da qaisheraxangui ca 'etaxat, qaq da ime nache qaltaq qui'itta.

³³Qaq da huo'otaq tangui aca naco'oña 'alhua, nache 'enauac ca huetangui acamaye saishet da qui'itta. Qaq ŷoqo'oye acamaye iuen da qailaxachigui.

³⁴Qaq ca le'ec 'etaxat acamaye da talec ca nallec, nache que'eca nallec saishet da qui'itta, qataq ca 'etaxat maye huetangui acamaye, saishet da qui'itta.

³⁵Nache 'enauac ca talec que'eca shiguiŷacolec leuaxaic, na'aictaxa da qatelaxanaxaqui huo'otaq norec lma', nache saishet da qui'itta. ŷoqo'oye camaye iuen da qailaxachigui. Cha'aye saishet da qui'itta.

³⁶Nachecata ca 'etaxat maye npaxaatasheguem, huo'otaq aca ñi'illoxoqui maye qaŷachegoxottapiguingui ca naquip maye qui'itta, acamaye saishet da na'axat ca le'ec, qalaxaye na nogoxoshetpi da huo'o ca nhuoiguet ca shiguiŷac leuaxaic, nache camaye saishet da qui'itta.

³⁷Qaq que'eca shiguiŷacolec leuaxaic, da talec aca nañiguishé ala maye mashe huotaique qoŷaañi, nache acamaye nache 'eetai' da qui'itta.

³⁸Qalaxaye da mashe qaŷapapiaxat aca'aca nañiguishé ala, nache da talec ca shiguiŷacolec leuaxaic, nache acamaye saishet da qui'itta.

³⁹Qalaxaye da huo'otaq huo'o ca maiche ileu nam shiguiŷacpi maye ishet da qanallec, nache ca ipoteua'a camaye, nache saishet da qui'itta iviraigui ca pe.

⁴⁰Qaq ca chec na lapat que'eca shiguiŷac maye maiche ileu, camaye iuen da iŷoi' caua alogo, qalaxaye saishet da qui'itta iviraigui ca pe, qataq ca ŷacoosop camaye, iuen da iŷoi' caua alogo qalaxaye saishet da qui'itta iviraigui ca pe.

Na sa qaŷashen da qanallec qataq da qui'itta nataxac

⁴¹Qataq saishet da qollequi na ŷotta'a't shiguiŷacpiolec maye hualectapigui', cha'aye saishet da qui'itta.

⁴²Nache 'enauac na hualectapigui', saishet da qollequi, na ŷaualgaxaata ana da'am huo'otaq na cuatro naua lapia'ate, huo'otaq na qalota na lapia'pi, cha'aye saishet da qui'itta.

⁴³Qaq ŷoqo'oye, saishet qome da qami' na'aqche't ne'ena shiguiŷacpiolec, cha'aye saishet da qui'itta.

⁴⁴Cha'aye Aŷem, Nachaŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Aŷem, ŷataqta qui'itta da ŷataxac, qaq ŷoqo'oye qami', iuen da ŷataqta qui'itta da qarataxaqui. Nache saishet qome da qami' na'aqche't ne'ena shiguiŷacpi maye hualectapigui'.

⁴⁵Aÿem Nataxala', maye qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto, da yaqto' nache Aÿem Qanatamnaxala'ai. Qaq ñoqo'oye qami', iuen da ñataqta qui'itta da qarataxai. Cha'aye Aÿem, ñataqta qui'itta da ñataxac.»

⁴⁶Qaq 'era da llec na shiguiyacpi, na mañopi, nam hualectapigui' ana 'alhua, qataq 'enauac na 'etaxat le'ecpi,

⁴⁷yaqto' ñataxaraic na shiguiyac maye qui'itta, qataq na saishet da qui'itta, qataq nam ishet da qanallec qataq nam saishet da qanallec.

Levítico 12

Da ñoxoc aca 'alo da ime da lco'oxoc

¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi, qoneta': Aca 'alo hualaxai, da ñale ca llalec da ivita da deco'o, nache ivi' siete na'axa'te da saishet da qui'itta, qaq nache 'eeta'am da ivita da huo'o da na'axac.

³Nache que'eca nogotolec maye ñiguiñi, qaño'ot ca na'anaxat, qanqat na lqaic lo'oc ñi logoxoshet da ivi' caua ocho na'axa'te.

⁴Nache acamaye, iuata'alo caua treinta y tres na'axa'te da mashe nqui'itaxatta. Nache saishet da ñashelligui na nogoxoshetpi maye sa qaishetapec, qataq saishet da huenoxoneua'a ñi npe'l maye lalamaxat Ñim Nataxala', cha'aye saxanaxa da ivita ca laloqo' da nqui'itaxatta.

⁵Qaq da 'alo aca ñiguiñi llale, nache acamaye catorce na'axa'te da saishet da qui'itta, 'eeta'am da ivita da huo'o da na'axac, qalaxaye nataqa'en iuata'alo caua lña't sesenta y seis na'axa'te da nqui'itaxatta.

⁶Nache da iviraxattrec caua laloquo' da nqui'itaxatta, souaxat da laño'oxoc ca llalec ñale huo'otaq 'alo, nache acamaye iroua'a ye ñegueuo ñi npe'l, ca qagueta llalec maye ivi' ca 'oonolec vi'i yaqto' lachetaqtaxanaxat qañavigaxatta, qataq ca 'oonolec qoto' llalec huo'otaq ca qoto' lta'araic, yaqto' lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qañavigaxat. Qaq ñanem ca ntaxañaxanaxanec,

⁷da yaqto' camaye ñanot Ñim Nataxala' da yaqto' qañapalaxat na lasouaxashet acamaye, huaña nache acamaye qui'itta». Qaq 'era da llec da laño'oxoc ca nogotolec huo'otaq aca nogotole.

⁸Qaq aca 'alo da huo'otaq sa nalolec da desheenaxana ca qagueta, nache acamaye ishet da ñaareuo caua dos qoto' llalqa, huo'otaq caua dos qoto' lta'araic, nache 'oonolec ca lachetaqtaxanaxat qañavigaxatta, qaq ca lña nache lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qañavigaxat. Nache ca ntaxañaxanaxanec ñanot Ñim Nataxala', da yaqto' qañapalaxat na lasouaxashet aca'aca 'alo, huaña nache acamaye qui'itta.

Levítico 13

Da nqataxac da huo'o ca nalolaxa maye hualec na no'oc

- ¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta':
- ²«Ca shiřaxaua da huo'o ca lalaache na lo'oc, huo'otaq da nasheguem na lo'oc, huo'otaq da chiřaxatapega't, nache camaye iuen da qařauegueua'a ñi ntaxařaxanaxanec Aarón huo'otaq ca 'oonolec nam chegoxoguetspi ñimaye.
- ³Nache ca ntaxařaxanaxanec imeten que'eca nasheguem nhuetaç. Qaq da řapagaq ana laso ca huaña que'eca nhuetaç qataq coxongui, qache nachena na nhuetaçanaxa maye ncheqa naqa'en na no'oc. Qaq da ime da imeten ca ntaxařaxanaxanec que'eca shiřaxaua, nache da'aqtaxanem da saishet da qui'itta.
- ⁴Qaq da řapagaqapeqa't na nasheguem na lo'oc, qalaxaye saishet da coxongui, qataq saishet da lapagaxai ana laso, nache ca ntaxařaxanaxanec iřotauga camaye caua siete na'axa'te.
- ⁵Qaq da inoxoorec caua siete na'axa'te, nache qaltaq imeten. Qaq da saishet da nquictauec que'eca nhuetaç, nache qaltaq iřotauga camaye caua lřa't siete na'axa'te.
- ⁶Nache da inoxoorec caua lřa't siete na'axa'te, nache řoltaq imeten. Qaq da ila'a da nquictaři qataq saishet da nquictauec que'eca nhuetaç, nache ca ntaxařaxanaxanec da'aqtaxanem da mashe qui'itta camaye, cha'aye choche nasheguem na lo'oc. Nache que'eca shiřaxaua iřoi' caua alogo, qataq nache qui'itta.
- ⁷Qalaxaye da qaltaq nquictauec ca nasheguem na lo'oc ca dalolaxaic, da mashe ime da imeteetac ca ntaxařaxanaxanec, qataq mashe da'aqtaxanem da no'oita, nache camaye iuen da qaltaq taua'a ca ntaxařaxanaxanec da yaqto' řoltaq imeten.
- ⁸Qaq da ime da imeten ca ntaxařaxanaxanec que'eca dalolaxaic, nache da ila'a da mashe nquictauec aca nasheguem na lo'oc, nache camaye da'aqtaxanem da saishet da qui'itta que'eca shiřaxaua, cha'aye huec na nhuetaçanaxa maye ncheqa naqa'en na lo'oc.
- ⁹Qaq da huo'o ca shiřaxaua da ncheqa na lo'oc, nache camaye iuen da qařauegueua'a ca ntaxařaxanaxanec.
- ¹⁰Nache ca ntaxařaxanaxanec imeten camaye, da huo'o na lalaache na lo'oc, qataq řapagaq naqa'en ana laso, qataq chetaña na lapat,
- ¹¹qache nachena na nhuetaçanaxa maye ncheqa naqa'en na no'oc. Qaq ca ntaxařaxanaxanec, nache řa'axat da saishet da qui'itta cha'aye mashe quichigui da lalolaxa, qataq camaye sa iuen da qařapoua'a, cha'aye mashe qařařaten da saishet qui'itta.
- ¹²Qaq da huo'otaq sa ilaua'ague na nasheguem da ivira'a da řataqta imoota na lo'oc chegoqchiguiñalo naua lapia'ate, nache ivirasheguema na lqaic,

¹³qaq ca ntaxaŷaxanaxanec, nache imeten que'eca shiŷaxaua. Nache da ŷaŷaten da choche npa'aŷasheguem na huallec na lo'oc, na'aictaxa da imoota, nache ŷa'axat da qui'itta.

¹⁴Qalaxaye ca na'a'q da qaltaq ñe'eguelaxasheguem ca lhuetac, qataq yo'oqchiguiña na lapat, qache camaye saishet qui'itta.

¹⁵Nache ca ntaxaŷaxanaxanec imeten na lo'oc camaye, nache camaye ŷa'axat da saishet da qui'itta, cha'aye da yo'oqchiguiña na lapat, nache ŷaŷaten da nachera da nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc.

¹⁶Qalaxaye da ŷe'eguelaxa da ŷapagaq que'eca nhuetac qataq yo'oqchiguiña na lapat, nache que'eca dalolaxaic iuen da taua'a ca ntaxaŷaxanaxanec,

¹⁷yaqto' camaye imeten. Qaq da ila'a da ŷe'eguelaxa da ŷapagaq que'eca nhuetac, nache camaye da'aqtaxanem que'eca dalolaxaic da mashe qui'itta.

¹⁸Qaq ca shiŷaxaua da huo'o ca lalaache na lo'oc, da ivira'a da maiche no'oita,

¹⁹qalaxaye da ñaq huo'o na lalaache, qataq huesottega't, huo'otaq ŷapagaqalec ca lliguiñi, nache camaye iuen da taua'a ca ntaxaŷaxanaxanec.

²⁰Nache ca ntaxaŷaxanaxanec da ila'a da coxongui ca lliguiñi que'eca nhuetac, qataq ŷapagaq ana laso, nache da'aqtaxanem que'eca dalolaxaic da saishet da qui'itta, cha'aye ŷaŷaten da huec da nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc.

²¹Qaq da ila'a da qaca aca laso lapagaxai que'eca lliguiñi aca'aca nhueta, qataq saishet da coxongui, nacherata da maiche nquictañi da imiguiñi, nache camaye iŷotauga que'eca shiŷaxaua caua siete na'axa'te.

²²Qaq da nquictauec aca nasheguem lhueta na lo'oc, nache ca ntaxaŷaxanaxanec nacherata da da'aqtaxanem da saishet da qui'itta que'eca shiŷaxaua.

²³Qalaxaye da saishet da nquictauec acamaye, da choche no'onañi ca lliguiñi aca'aca nhueta, nache ca ntaxaŷaxanaxanec da'aqtaxanem camaye da qui'itta.»

Da nqataxac da huo'o ca ŷavic shiŷaxaua

²⁴«Qaq da huo'o ca ŷavic, qataq ŷataqta toc ca huaña ca lavigaxa,

²⁵nache ca ntaxaŷaxanaxanec imeten camaye. Nache da ŷapagaq ana laso que'eca huaña ca lavigaxa, qataq da coxongui, nache ca ntaxaŷaxanaxanec da'aqtaxanem da saishet da qui'itta camaye, cha'aye huec da nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc.

²⁶Qaq da imeten ca ntaxaŷaxanaxanec ca lavigaxa camaye, qaq da ila'a da qaca aca laso lapagaxai, qataq saishet da coxongui, nacherata da maiche nquictañi da imiguiñi, nache camaye iŷotauga que'eca shiŷaxaua caua siete na'axa'te.

²⁷Qaq da inoxoorec caua siete na'axa'te, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷoltaq imeten, nache da ilalec da huo'o na huallec que'eca lavigaxa qataq nquictauec, nache camaye da'aqtaxanem da saishet da qui'itta que'eca shiŷaxaua.

²⁸Qalaxaye da saishet da ila'a da nquictauec ca hualec que'eca lavigaxa, nacherata da nquictañi da maiche imiguiñi, nache ca ntaxaŷaxanaxanec da'aqtaxanem da qui'itta camaye, cha'aye choche lliguiñi ca lavigaxa que'eca no'onañi.»

Da nqataxac da huo'o ca huaigui na naue

²⁹«Qaq ca ŷale qataq aca 'alo da nasheguem aca lhueta na lqaic huo'otag ana lqa',

³⁰nache ca ntaxaŷaxanaxanec imeten aca nhueta. Nache da coxongui acamaye, qataq qovialec, qataq ñeuec na laŷe laue, nache ca ntaxaŷaxanaxanec da'aqtaxanem da saishet da qui'itta que'eca shiŷaxaua, cha'aye huec da nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc.

³¹Qaq ca ntaxaŷaxanaxanec da imeten que'eca nhuetac, nache da ila'a da saishet da coxongui qataq saxanaxa da ŷe'eguelaxa da maiche lo'oxoŷaxac na laue, nache camaye iŷotauga que'eca shiŷaxaua caua siete na'axa'te.

³²Nache da inoxoorec caua siete na'axa'te, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷoltaq imeten aca nhueta, qaq da saishet da nquictauec, qataq saishet da coxongui, qataq saishet da qovialec na laue,

³³nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷamaxalec da npetec na laue que'eca dalolaxaic, qalaxaye saishet da npetec ca huaña ca lhueta. Ime, nache iŷotauga camaye caua lŷa't siete na'axa'te.

³⁴Qaq da ime caua lŷa't siete na'axa'te, nache ca ntaxaŷaxanaxanec, qaltaq imeten aca nhueta, nache da saishet da nquictauec qataq da saishet da coxongui, nache ca ntaxaŷaxanaxanec da'aqtaxanem da qui'itta qataq 'enapega camaye da iŷoi' caua alogo, cha'aye qui'itta.

³⁵Qalaxaye da huo'otag nquictauec na hualec na lo'oc, da mashe ime co'ollaxa da qaŷa'axatem da qui'itta,

³⁶nache ca ntaxaŷaxanaxanec iuen da ŷoltaq imeten camaye. Qaq da nache nquictauec aca lhueta na lqaic, nache sa iuen da imeten da huo'otag qovialec na laue, cha'aye que'eca shiŷaxaua saishet da qui'itta.

³⁷Qalaxaye camaye da ila'a da saishet da nquictauec aca'aca lhueta, qataq ŷe'eguelaxa da maiche lo'oxoŷaxac na laue, nache ca ntaxaŷaxanaxanec da'aqtaxanem camaye da qui'itta.

³⁸Qaq ca ŷale huo'otag aca 'alo da chiŷaxatapega't na lo'oc,

³⁹nache ca ntaxaŷaxanaxanec imeten camaye, qaq da ila'a da chochaq chiŷaxatapega't na lapagaxa na lo'oc, nache ŷaŷaten da qui'itta ca shiŷaxaua.»

Da huo'o ca naañi na laue

⁴⁰«Qaq ca ŷale da choche naañi na laue nache qui'itaic, qaq camaye qui'itta.

⁴¹Qaq da ndotec na latap laue da naañi, nache qui'itaic naqa'en na latap, camaye nataqa'en qui'itta.

⁴²Qalaxaye da huo'o na tocapega't que'eca lqui'itaxa na lqaic, qache camaye huec da nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc,

⁴³Nache ca ntaxaŷaxanaxanec imeten camaye, nache da ila'a da huo'o na lalaache qataq tocalec, qataq 'eeta'am na nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc,

⁴⁴nache camaye ŷaŷaten da que'eca shiŷaxaua ŷoqta 'eesa da huallec na lqaic da nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc. Nache da'aqtaxanem camaye da saishet da qui'itta.»

Da lataxac na ŷoqta qauem nhuetaxanaxa

⁴⁵«Qaq ca shiŷaxaua maye huec da nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc, camaye iuen da colaqta'ape naqa'en caua alogo, qataq dapoché na laue, qataq qapi da nauattalec na lashec, nache ŷa'alaqta' da huo'o ca taŷa'ague, 'eeta':
«¡Aŷem nchega na ŷo'oc!, ¡Aŷem nchega na ŷo'oc!»

⁴⁶Qaq 'enauaque caua na'axa'te da hueta'ac da nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na lo'oc ca shiŷaxaua, nache saishet da qui'itta. ŷoqo'oye qaiŷotauga da tauga ca pa'auec ca nanataqa' maye qanayiutaña, qataq nache 'oonolec camaye.»

Da lataxac da decoche ca nogoxot

⁴⁷«Qaq da huo'o ca nogoxot chegaqaigui ca qagueta laue, huo'otaq ca lino da decoche,

⁴⁸huo'otaq ca no'oxonec chegaqaigui ca qagueta laue, huo'otaq ca lino, huo'otaq ca nogoxoshet chegaqaigui ca lo'oc,

⁴⁹da huo'otaq huagui ca nogoxoshet na daralalec huo'otaq tocalec da lo'oxoŷaxac, qache nachera da chegaqaigui da nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc, nache iuen da qaŷachaxana ca ntaxaŷaxanaxanec,

⁵⁰nache camaye imeten ca huallec que'eca nogoxoshet, qataq nache iŷotauga camaye caua siete na'axa'te.

⁵¹Qaq da ivildec caua siete na'axa'te, nache imeten que'eca huallec ca nogoxot, qaq da mashe nquigüec na lcochaxa que'eca nogoxot, huo'otaq ca no'oxonec, huo'otaq ca nogoxoshet chegaqaigui na lo'oc, qache nachera da nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc, nache que'eca nogoxoshet saishet da qui'itta.

⁵²Qaq ca nogoxoshet da huo'o na lcoche, camaye iuen da qaŷavigaxat, cha'aye damaye nachera da nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc.

⁵³Qalaxaye ca ntaxaŷaxanaxanec da imeten camaye, qaq da ila'a da saishet da nquigüec na lcochaxa,

⁵⁴nache camaye damaxasoxoolec da qaiŷouec ca huallec que'eca nogoxoshet. Ime, nache ŷoltaq ŷapoua'a caua siete na'axa'te.

⁵⁵Qaq da ime da qaiŷouec ca huallec que'eca nogoxoshet, nache ca ntaxaŷaxanaxanec imeten camaye. Qaq da ila'a da saishet da ŷataqta ñeuec,

nache camaye saishet da qui'itta, nache iuen da qaŷavigaxat, na'aictaxa da saishet da nquictauec ca lcochaxa, cha'aye camaye saishet da qui'itta.

⁵⁶Qalaxaye ca ntaxaŷaxanaxanec da ila'a da ñeuec que'eca hualec ca nogoxot da ime da mashe qaiŷotac, nache camaye ncolaxatec ca laŷe que'eca nogoxot huo'otaq ca chegaqaigui na lo'oc, huo'otaq ca no'oxonec maye huo'o ca huagui.

⁵⁷Qalaxaye da ñe'eguelaxasheguem ca lcochaxa qataq da nquigüec, qaq camaye, nache qaŷavigaxat.

⁵⁸Qaq ca nogoxot, huo'otaq ca no'oxonec, huo'otaq ca nogoxoshet chegaqaigui na lo'oc maye ñeuec ca huagui da ime da qaiŷotac, nache camaye qaŷe'eguelaxaalec da qaiŷo, yaqto' camaye qui'itta.»

⁵⁹Qaq 'era da llec ca nogoxoshetpi maye huagui na chegaqaigui na nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc, ca qagueta laue, huo'otaq ca chegaqaigui ca lino, huo'otaq ca nogoxoshetpi chegaqaigui ca lo'oc, cam ishet da qaŷa'axat da qui'itta huo'otaq saishet da qui'itta.

Levítico 14

Da lataxac da ñyoxoc ca shiŷaxaua da huec ca qauem nhuetaxanaxa

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qaq 'era da llec da qaŷa'axat da qui'itta ca shiŷaxaua maye huec da nhuetaxanaxa maye nchega naqa'en na no'oc. Que'eca dalolaxaic iuen da qaŷauegueua'a ca ntaxaŷaxanaxanec,

³nache camaye ŷauegueuga ca pa'auec ye nanataqa' maye qanayeetaña da yaqto' imeten. Nache da ila'a da mashe no'oita na lo'oc,

⁴nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷamaxalec cam shiŷaxaua maye no'oita, da ndoreuo caua dos qoŷo ña nca'altrauec, qataq qui'itte', qataq ca laŷe aca qo'oipaq pino, qataq ca hualoq laŷe togaxaraic, qataq aca 'oonole naqta na nchegoxosoxonaxat le'enaxat hisopo.

⁵Ime, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷalauat ca 'oonolec caua qoŷo, nache naloqteetelec aca taxaqui 'alhua maye huetangui na le'ec 'etaxat, maye qaŷachegoxotangui ca npaxaatasheguem 'etaxat.

⁶Ime, qaq ŷacona ca lŷa qoŷo maye ña nca'altauec, qataq ca laŷe ana qo'oipaq pino, qataq ca hualoq laŷe togaxaraic, qataq aca naqta nchegoxosoxonaqte le'enaxat hisopo. Nache ŷapapiaxa't 'enauaque caamaye, qataq ca qoŷo maye ña nca'altauec, nache iuomaxaayingui ca 'etaxat maye qaŷachegoxotangui ca npaxaatasheguem 'etaxat maye ŷaleeguet na ltago'q ca qoŷo maye ŷalauat.

⁷Ime, nache siete da ichegoxolec ca shiŷaxaua maye huec ca qauem nhuetaxanaxa da yaqto' qui'itta, nache ŷa'axatem da no'oita camaye. Qaq ca qoŷo maye ña nca'altauec, nache ŷaxanec da huaŷo.

⁸Nache que'eca shiŷaxaua maye nqui'itaxattac, camaye iuen da iŷoi' caua alogo, qataq nachel, qataq npetec 'enauac na laue. Qaq 'era da 'eetec camaye da yaqto' qui'itta. Qaq da ime, nache ishet da inoxoneua'a ca nanataqa' maye qanayeetaña, qalaxaye saishet da netaña ca maiche lpe'l caua siete na'axa'te.

⁹Qaq da iviraxatrec caua siete na'axa'te, nache camaye ŷataqta namarecta na laue na lqaic, qataq ana lqa' laue, nashep laue, npe laue qataq 'enauac ana laso na lo'oc, qataq iŷoi' caua alogo, qataq nachel. Ime, nache ŷataqta qui'itta camaye.

¹⁰Qaq da ivireuga ca na'a'q ocho, nache camaye ŷaconeua'alo caua dos qagueta llalqa maye qaica ca lque'emaxa, qataq aca 'oonolec qagueta llale maye ñaq 'oonolec vi'i, qataq ca seis kilos y medio ca ŷataqta no'on lsoche na ala na nañiguishet, da yaqto' lachetaqtanaxaqte maye ndaqñiguishet lalague ca aceite, qataq ca ŷaqauga laŷolec ca aceite.

¹¹Nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷauegueua'a camaye ye ñegueuo ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala' qataq ca lachetaqtanaxaxat.

¹²Ime, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷaconeua'a ca 'oonolec que'ecaua qagueta, nache ŷaneuo lŷateuo naqa'en ca laŷolec ca aceite da yaqto' lachetaqtanaxaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, nache ŷaasheguem da ŷanot Ñim Nataxala'.

¹³Qataq ipelecot na lqosot ca qagueta huaña naqa'en ye nalaataqa' na shiguiŷac maye qoŷaneuo da qaŷavigaxat. Qaq aca nachetaqtanaxaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat, nache lalamaqte ca ntaxaŷaxanaxanec. Qaq acamaye ŷataqta sa qaishetapec.

¹⁴Ime, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷacona aca laŷe' ca ltago'q aca nachetaqtanaxaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat, nache ŷa'ayingui ana llaxaata, nache ŷa'amen aca aloiguishe ltela da'am, qataq aca aloiguishe llaxaata late'eraí, qataq aca aloiguishe lqona late'eraí ca shiŷaxaua, maye nqui'itaxattac.

¹⁵Ime, nache ŷacona ca laŷolec ca aceite, nache icorelec ca ne'emaxashech lhuac lauel.

¹⁶Qataq ŷa'ayingui ana llaxaata aloiguishe ca aceite maye huetaigui na lhuac lauel ne'emaxashech, nache siete da ŷe'eguelaxalec da ichegoxogue da pa'aŷa'ague añi nca'atoxonaxalate.

¹⁷Qaq ca aceite maye no'onaigui na lhuac lauel ca ntaxaŷaxanaxanec, nache ŷa'amen aca aloiguishe ltela da'am, qataq aca aloiguishe llaxaata late'eraí, qataq aca aloiguishe lqona late'eraí, ca shiŷaxaua maye nqui'itaxattac, nache pa'aguiñi naqa'en ca ltago'q ca shiguiŷac maye nachetaqtanaxaxat.

¹⁸Nache ca no'onañi ca aceite, ŷa'ameelec na lqaic cam shiŷaxaua maye nqui'itaxattac. Qaq 'era da 'eetec ca ntaxaŷaxanaxanec da yaqto' qaiŷouec ca lalolaxa que'eca shiŷaxaua.

¹⁹Ime, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷaneuo aca nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaŷavigaxat. Qaq 'era da 'eetec da nqui'itaxatta ca shiŷaxaua maye saishet da qui'itta. Ime, nache ipelecot na lqosot ca lŷa shiguiŷac maye qoŷaneuo da nachetaqtaxanaxat maye qaŷavigaxatta,

²⁰nache ŷaneuo aca nachetaqtaxanaqte chegaqaigui ana ala ca nañiguishec npa'axatcheguem da ŷachalec aña nca'atoxonaxalate maye mashe huetalec aca lŷa nachetaqtaxanaqte. Qaq 'era da 'eetec ca ntaxaŷaxanaxanec da yaqto' qaiŷouec ca lalolaxa, qataq ŷa'axat da qui'itta que'eca shiŷaxaua.

Aca lachetaqtaxanaqte ca choxoraq

²¹Qaq da huo'otaq choxoraq que'eca dalolaxaic, nache camaye ŷaconeua'a ca 'oonolec qagueta llalec da yaqto' lachetaqtaxanaxat, qataq ca napacttelec na dos kilos na ŷataqta no'on lsoche na ala ca nañiguishec maye qairaqneguet na aceite, da yaqto' lachetaqtaxanaxat, qataq ca ŷaqauga laŷolec ca aceite,

²²qaq da nalotaleguete da desheenaxanalo caua dos qoto' lta'araiqa, huo'otaq caua qoto' llalqa, nache ca 'oonolec ŷaneuo da lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qaq ca lŷa, nache lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta.

²³Qaq da ivireuga ca na'a'q ocho, nache iroua'a ca ntaxaŷaxanaxanec da yaqto' qui'itta, huaña ye ñegueuo ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala'.

²⁴Nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷacona ca qagueta maye nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qataq ca laŷolec ca aceite, nache ŷaasheguem da ŷanot Ñim Nataxala'.

²⁵Ime, nache ipelecot na lqosot que'eca qagueta maye nachetaqtaxanaxat, qataq ŷacona ca laŷe' ca ltago'q ca qagueta, nache ŷa'ayingui ana llaxaata, nache ŷa'amen aca aloiguishe ltela da'am, qataq aca aloiguishe llaxaata late'eraí, qataq aca aloiguishe lqona late'eraí ca shiŷaxaua maye nqui'itaxattac.

²⁶Ime, nache ŷacona ca laŷolec ca aceite, nache icorelec na ne'emaxashec lhuaq lauel,

²⁷qataq ŷauota'a ana aloiguishe llaxaata, nache siete da ŷe'eguelaxalec da ichegoxogue da pa'aŷa'ague aña nca'atoxonaxalate ca aceite maye huetaigui na ne'emaxashec lhuaq lauel,

²⁸Qataq ca aceite maye no'onaigui na lhuaq lauel ca ntaxaŷaxanaxanec, nache ŷa'amen aca aloiguishe ltela da'am, qataq aca aloiguishe llaxaata late'eraí, qataq aca aloiguishe lqona late'eraí ca shiŷaxaua maye nqui'itaxattac, nache pa'aguíñi naqa'en ca ltago'q ca nachetaqtaxanaxat.

²⁹Nache ca no'onañi ca aceite, nache ŷa'ameelec na lqaic ca shiŷaxaua maye nqui'itaxattac. Qaq da 'eetec de'era ca ntaxaŷaxanaxanec, nache qaiŷouec ca lalolaxa que'eca shiŷaxaua.

³⁰Ime, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷaareuo caua qoto' lta'araiqa, huo'otaq caua qoto' llalqa, cam ŷaareuo cam shiŷaxaua maye nqui'itaxattac.

³¹Nache ca 'oonolec ŷaneuo da nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qaq ca lŷa nache nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, qataq aca nachetaqtaxanaqte chegaqaigui na ala ca nañiguishhec. Qaq 'era da 'eetec so ntaxaŷaxanaxanec da yaqto' qaŷapalaxat ca lasouaxashet que'eca shiŷaxaua maye nqui'itaxattac».

³²Qaq 'era da nqataxac ca shiŷaxaua dalolaxaic maye huec ca qauem lhuetaxanaxa na lo'oc, qataq da sa ŷañoxt da late'eraí aca lachetaqtaxanaqte da yaqto' qui'itta.

Nqataxac da qaiqui'itaxat ca nŷecpi maye huallec ca qauem

³³Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta':

³⁴«Qom mashe qaunoxoñiua'a ye Canaán, yem 'alhua maye qami' sanema qome da yaqto' qaralamaxache, nache da ivita da huo'o ca nŷec da decoche yi'iyé 'alhua maye qoviita'a qome,

³⁵nache ca lalamaxat que'eca nŷec, taua'a ca ntaxaŷaxanaxanec da yaqto' dalaxanec camaye, 'eeta': «Na lauel ñi ima' huo'o na nasheguem lcochaxa».

³⁶Qaq nache qanqatec 'enauac na huetaigui que'eca nŷec da yaqto' saishet da ivira'a nataqa'en da decoche. Qaq da ime, nache ca ntaxaŷaxanaxanec huenoxoneua'a da imeten camaye.

³⁷Qaq ca ntaxaŷaxanaxanec, da imeten ca nasheguem lcochaxa que'eca nŷec, nache da ila'a da mashe qaramchiguiñi camaye qataq daralalec, huo'otaq tocalec da lo'oxoŷaxac, qataq mashe sa nsatchiguiñi,

³⁸nache camaye pa'auec, nache damaxasoxoolec da qaŷapogui que'eca nŷec caua siete na'axa'te.

³⁹Nache da ivi' caua siete na'axa'te, nache ca ntaxaŷaxanaxanec qaltaq ŷe'eguelaxalec da imeten ca nŷec, nache da huo'otaq nquictauec ca huaigui na lauel ca nŷec,

⁴⁰nache camaye damaxasoxoolec da qanqat ca coma'pi maye decoche, qataq qaŷasaxauga ca saishet da qui'itta maye huauga ca pa'auec ca nŷecpi.

⁴¹Ime, qataq damaxasoxoolec da qanamarecta 'enauac ca lauel ca nŷec, nache ca namareeguishec lsoche, nache qaŷasaxauga ca saishet da qui'itta maye huauga ca pa'auec ca nŷecpi.

⁴²Ime, nache qaŷacona ca laŷe coma'pi da yaqto' nmeneguet ca qanqat coma'pi, qataq qanaralaxat ca 'alhua maye na'amnaxanaxat da qaŷa'amiiñi ca coma' que'eca nŷec.

⁴³Qaq da huo'otag ŷe'eguelaxalec da huo'o ca huaigui lcoche ca n̄ec, da huo'otag mashe ime da qanqat ca coma' maye qauem, qataq mashe qanamare'c caua lāel na lauel qataq da mashe ime da qāa'amen,

⁴⁴nache ca ntaxāaxanaxanec pa'auo da yaqto' imeten camaye, qaq da nquictauec ca lcochaxa ca n̄ec, qache camaye saishet da qui'itta, qataq ishet da dalolaqtaxan.

⁴⁵Qaq huaña, nache qanlaxaañi que'eca n̄ec, nache 'enauac ca coma', 'epaq qataq ca la'amnaxat 'alhua, nache qāasaxauga ca saishet da qui'itta maye huauga ca pa'auec ca n̄ecpi.

⁴⁶Qataq 'enauac ca huenoxonoigui que'eca n̄ec da mashe damaxasoxoolec ca ntaxāaxanaxanec da qāapogui, nache camaye saishet da qui'itta ivitta'a ca pe.

⁴⁷Qataq da huo'o ca deque'etaigui, huo'otag do'ochīaigui que'eca n̄ec, nache camaye iuen da īoi' caua alogo.

⁴⁸Qalaxaye da pa'auo ca ntaxāaxanaxanec da yaqto' imeten, nache da ila'a da saishet da ŷe'eguelaxa da huo'o ca lcochaxa que'eca n̄ec da mashe ime da qanaralaxat na la'amnaxat, nache ŷa'axat da qui'itta, cha'aye qaica ca lcochaxa camaye.

⁴⁹Qaq da qui'itta qanqa'en ca n̄ec, nache ca ntaxāaxanaxanec ŷaconalo caua dos qōyo, qataq ca lāe aca qo'oipaq pino, qataq ca hualoq lāe togaxaraic, qataq aca naqta nchegoxosoxonaqte le'enaxat hisopo,

⁵⁰nache ŷalauat ca 'oonolec qōyo naloqteetelec aca taxaqui 'alhua maye huetangui ca le'ec 'etaxat maye qāachegoxotangui ca npaxaatasheguem 'etaxat.

⁵¹Ime, qaq ŷacona ca lāe aca qo'oipaq pino qataq aca naqta nchegoxosoxonaqte le'enaxat hisopo, qataq ca hualoq lāe togaxaraic, qataq ca qōyo maye ña nca'altauec, nache ŷapapiaxa't 'enauaque caamaye iuomaxaayingui ca latago'q ca qōyo maye ileu, cam ŷalecta'aguet ca 'etaxat maye qāachegoxotangui ca npaxaatasheguem 'etaxat, nache siete da ichegoqot ca n̄ec.

⁵²Qaq 'era da 'eetec da qui'itta naqa'en ca n̄ec, ŷauota'a ca ltago'q ca qōyo, qataq ca 'etaxat npaxaatasheguem, qataq ca qōyo nca'altauec, qataq ca lāe ca 'epaq pino, qataq aca nchegoxosoxonaqte le'enaxat hisopo, qataq ca hualoq lāe togaxaraic.

⁵³Qaq da ime, nache ŷachaxanec da huāyo que'eca qoto' maye ña nca'altauec, huaña naqa'en ca pa'auec ca n̄ecpi. Huaña nache ŷoqta qui'itta que'eca n̄ec».

⁵⁴Qaq 'era da llec da ivita da nasheguem na qauem nhuetaxanaxa ca no'oc,

⁵⁵huo'otag ca lcochaxa ca nogoxot, qataq ca lcochaxa ca n̄ec maye ishet da dalolaqtaxan,

⁵⁶qataq na lalaache na no'oc huo'otaq da nasheguem ana ŷataqta nhueta, huo'otaq da nasheguem na chiŷaxatapega't na no'oc,

⁵⁷yaqto' ŷataxaraic ca qui'itta qataq ca saishet da qui'itta. Qaq 'era da nqataxac da ivita da huo'o ca huec ca qauem nhuetaxanaxa, huo'otaq ca lcochaxa ca nŷec maye ishet da dalolaqtaxan.

Levítico 15

Da 'eetec ca saishet da qui'itta

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta':

²«Qoñiŷapega na Israel le'ecpi, qoñiita': Da huo'o ca ŷale, da huo'o ca lalolaxa ñi logoxoshet, nache camaye saishet da qui'itta.

³Qataq da huo'o na lli'i ñi logoxoshet huo'otaq saishet, qalaxaye camaye ñaqaiyeta saishet da qui'itta.

⁴Nache 'enauac na mala'pi maye nnaalec camaye, qataq 'enauac ca nso'oolecpi, saishet da qui'itta.

⁵Ŷoqo'oye camachaqa shiŷaxaua da ipoteua'a ca lmala' que'eca sa no'oita, nache camaye iuen da iŷoi' caua alogo qataq nachel, qalaxaye camaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

⁶Qataq 'enauac ca nso'oolec ca nso'onqa' que'eca ŷale, nache camaye iuen da iŷoi' caua alogo qataq nachel, qalaxaye camaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

⁷Qataq camachaqa shiŷaxaua, da ipoteua'a que'eca ŷale maye huo'o da lalolaxa ñi logoxoshet, camaye iuen da iŷoi' caua alogo qataq nachel, qalaxaye camaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

⁸Qaq que'eca ŷale maye huo'o na lli'i ñi logoxoshet da huo'otaq nqaigoqot ca shiŷaxaua maye no'oita, nache que'eca shiŷaxaua iuen da iŷoi' caua alogo qataq nachel, qalaxaye camaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

⁹Qataq 'enauac aca naualatepi maye iueetac que'eca shiŷaxaua saishet da qui'itta.

¹⁰Qataq da huo'o ca ipoteua'a ca nogoxoshetpi maye nso'oolec que'eca ŷale, nache saishet da qui'itta ivitta'a da pe. Qataq ca shiŷaxaua da huo'otaq ŷache ca camachaqa que'eca nogoxoshetpi, nache camaye iuen da iŷoi' caua alogo qataq nachel, qalaxaye camaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

¹¹Qaq que'eca dalolaxaic, da sa iŷoi' naua lhua'q, nache 'enauac ca ipoteua'a camaye, iuen da iŷoi' caua alogo qataq nachel, qalaxaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

¹²Qataq 'enauac aca naco'oñapi 'alhua maye ipoteua'a camaye, iuen da qailaxachigui. Qaq ca chegaqaigui na 'epaq, nache choche qaiŷo qaŷauota'a ca 'etaxat.

¹³Qaq da vi'iiguet na lli'i ñi logoxoshet que'eca ñale, nache camaye iuata'a da inoxoorec caua siete na'axa'te da ño'ot da nqui'itaxatta. Ime, nache iñoi' caua alogo qataq nachel, nachela ca 'etaxat maye qañachegoxotangui ca npaxaatasheguem, ime, nache qui'itta.

¹⁴Qaq da ivireuga ca na'a'q ocho, nache ñaconalo caua dos qoto' lta'araiqa, huo'otaq caua dos qoto' llalqa. Ime, nache taua'a ye ñegueuo ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala', nache ñanema ca ntaxañaxanaxanec.

¹⁵Nache camaye ñaneuo ca 'oonolec da yaqto' nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qañavigaxat, qaq ca lña nache nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta, qataq ñauaachigui naqa'en Ñim Nataxala' da ño'ot da qui'itta naqa'en que'eca ñale.

¹⁶Qaq ca ñale da maiche anactac ana lmale, nache camaye iuen da nachel, iñota 'enauac na lo'oc ñauota'a ca 'etaxat, qalaxaye camaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

¹⁷Qaq da camachaqca nogoxot huo'otaq lo'oc da huagui aca lmale, nache camaye iuen da qaiño, qañauota'a ca 'etaxat, qalaxaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

¹⁸Qataq ca ñale da hue'eguet aca 'alo, nache caamaye iue'n da nache'l, iñoi' na lo'o'c ñauota'a ca 'etaxat, qalaxaye caamaye saishet da qui'itte' iviraigui da pe.

Da nqataxac aca 'alo da huo'o da na'axac

¹⁹Qaq aca 'alo da ivita da huo'o da na'axac, nache acamaye saishet da qui'itta inoxootrec caua siete na'axa'te. Qataq camachaqca shiñaxaua da ipoteua'a acamaye, nache saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

²⁰Qataq 'enauac ca nnaalecpi huo'otaq ca nso'oolec acamaye, ishet da dalolaqtaxan.

²¹Qataq camachaqca shiñaxaua da ipoteua'a ca lmala' acamaye, nache iuen da iñoi' caua alogo qataq nachel, qalaxaye camaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

²²Qataq ca shiñaxaua da ipoteua'a ca nogoxoshetpi maye nso'oolecpi acamaye, nache iuen da iñoi' caua alogo qataq nachel, qalaxaye camaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

²³Qataq ca shiñaxaua maye ipoteua'a ca huetalec ca lmala', huo'otaq ca nso'onqa' acamaye, nache camaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

²⁴Qaq ca ñale da hue'eguet acamaye, nache camaye nataqa'en saishet da qui'itta caua siete na'axa'te, qataq 'enauac ca mala'pi maye nnaalec camaye saishet da qui'itta.

²⁵Qaq aca 'alo da queta da anactac na ltago'q sa ipaigui da naua ca'agoxoiqa da na'axac, qataq qañaloqta da vi'iiguet na ltago'q, huo'otaq da ñapacraue'c naua na'axa'te da na'axac, nache acamaye saishet da qui'itta.

²⁶Ŷoqo'oye 'enauac ca mala'pi maye do'ochiŷalec, qataq ca nso'onqa'pi aca anactac na ltago'q, nache saishet da qui'itta, cha'aye 'eeta'am da ŷataqta huo'o da na'axac.

²⁷Qaq ca shiŷaxaua da ipoteua'a que'eca nogoxoshetpi, nache camaye iuen da iŷoi' caua alogo qataq nachel, qalaxaye camaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe.

²⁸Qaq da ivita da vi'iiguet na ltago'q acamaye, nache iuata'alo da inoxoorec caua siete na'axa'te, ime nache qaltaq ipactegue da qui'itta.

²⁹Qaq da ivireuga ca na'a'q ocho, nache ŷaconalo caua dos qoto' lta'araiqa, huo'otaq caua dos qoto' llalqa, nache iroua'alo ca ntaxaŷaxanaxanec huaña ye ñegueuo ñi npe'l.

³⁰Nache camaye, ŷaneuo ca 'oonolec da yaqto' nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qaq ca lŷa nache nachetaqtaxanaxat maye qaŷavigaxatta. Qaq 'era da 'eetec ca ntaxaŷaxanaxanec da ŷauaachigui naqa'en Ñim Nataxala', da ŷo'ot da qui'itta naqa'en aca 'alo souaxat da ime da anactac na ltago'q.

³¹Qaq 'era da qoñiitec da ivita'aguet qanqa'eñi na Israel le'ecpi ca saishet da qui'itta, yaqto' saishet da ileupi souaxat da sa iren, qataq na'aqchet ye ŷanataqa'.»

³²Qaq 'era da nqataxac da huo'o ca ŷale maye anactac na lli'i ñi logoxoshet, qataq ca maiche anactac ana lmale, nache ŷo'ot da saishet da qui'itta souaxat de'era hueta'ac,

³³qataq na 'alpi maye huo'o da na'axac, qataq ca ŷale huo'otaq aca 'alo da anactac na lli'i na lauel, qataq cam ŷale maye hue'eguet aca 'alo da huo'o da na'axac.

Levítico 16

Na'a'q maye laloxoqui da qaŷapalaxat ca nasouaxashet

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés co'ollaq ime da ileu' soua dos llalqa so Aarón, souaxat da sa ipaguerlec da lataxac da qanqo'oneua'a aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

²Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «Qonapega qome ñi 'arqaŷa Aarón da saishet da saq ŷataq ca ñichiguiña añi nala' da huenoxoneua'a ye pa'auo ñi lapoxonaxat ñi npe'l maye netaña añi laŷe' naua ñaŷamaxataxaco, yaqto' da ñachaxan nache saishet da ileu, da sootaigui ca lo'oc maye nalotcheguema ñi lapoxot añi laŷe' naua ñaŷamaxataxaco.

³Qaq ñimaye da huenoxoneua'a ye pa'auo ñi npe'l, nache irouo ca 'oonolec huaca da lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qataq ca 'oonolec qagueta da lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta.

⁴Qataq da huenoxoneuo, nache ŷa'auaxaañi nachel. Ime, nache ŷaayiñi soua lpa'axanaqa'ate, qataq napogoña so lapo' ca ntaxaŷaxanaxanec, qataq nsaachigui

so lasot alaxa, qataq so lqaic alaxa soua alogo maye chegaqaiguilo na lino maye lalamaqa'ate da ntaxaŷaxanaxanec.

⁵Qataq ñi Aarón, nache ŷachegoxotaigui na Israel le'ecpi caua dos quetaq da yaqto' namayepi lachetaqtaxanaxa't maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qataq ca qagueta lhuraic da lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta.

⁶Qalaxaye ŷa'auaxaañi da ŷaneuo ca huaca maye maiche lachetaqtaxanaxat sa imauaq da qaŷavigaxat, yaqto' qaŷapalaxat na lasouaxashet qataq na lasouaxashetpi na llalaqpi ñimaye.

⁷Ime, nache ŷaconalo caua dos quetaq, nache ŷanoto Ñim Nataxala', huaña ye ñegueuo ñi npe'l.

⁸Ime, nache ŷo'ot ca alletaxac ŷauota'a soua coma'yolqa da yaqto' ŷaŷaten ca taŷot Ñim Nataxala', qataq ca taŷot so Azazel, som le'ec ye toolec 'alhua maye 'eeta'am na quetaq.

⁹Nache ca quetaq maye taalec da taŷot Ñim Nataxala', nacheca ca ŷaneuo ñi Aarón da nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat.

¹⁰Qaq ca lŷa quetaq maye taalec da taŷot so Azazel, som le'ec ye toolec 'alhua maye 'eeta'am na quetaq, nache nca'altauec naqa'en da ŷanot Ñim Nataxala', da yaqto' camaye ŷache na lasouaxashetpi na Israel le'ecpi da irouga se'eso Azazel.

¹¹Nache ñi Aarón ŷa'auaxaañi da ŷaneuo ca huaca maye maiche lachetaqtaxanaxat sa imauaq da qaŷavigaxat yaqto' qaŷapalaxat na lasouaxashetpi, qataq na lasouaxashetpi na llalaqpi.

¹²Ime, nache ŷacona aca nchenaxanaxat laŷe' maye nlaqchigui aca poqo maye ŷachegoxotalec aña nca'atoxonaxalate, qataq ca lsoche ca nchenaxanaxat maye ama na laita ŷauota'a dos napocna da ŷacona, nache iroua'a ye pa'auo ñi lapoxonaxat ñi npe'l,

¹³nache ŷachangui aca laŷe na nchenaxanaxat huaña ye pa'auo, nache ca lmala'q camaye sa yo'oq naqa'en ñi lapoxot aña laŷe' naua aŷamaxataxaco. Qaq da 'eetec de'era ñi Aarón, nache saishet da ileu gome.

¹⁴Ime, nache ŷacona aca laŷe' ca ltago'q ca huaca, nache ŷa'ayingui ana llaxaata, nache ichegoqot na laŷe maye pa'aigue da yo'oxoñi ñi lapoxot aña laŷe' naua aŷamaxataxaco. Qataq siete da ichegoxogue ca ntago'q da pa'aŷa'ague ñi'ñi lapoxot.

¹⁵Qaq da ime, nache ipelecot na lqosot ca quetaq da yaqto' nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, yaqto' qaŷapalaxat na lasouaxashetpi na ŷalecta'a't nhuo' le'ecpi. Qaq ca ltago'q, nache iroua'a ye pa'auo ñi lapoxonaxat ñi npe'l maye netaña aña laŷe' naua aŷamaxataxaco, qataq nache ichegoqot ñi lapoxot añaime, nache ŷe'enaxatchigui da 'eetec ca ltago'q ca huaca.

¹⁶Qaq 'era da 'eetec da ño'ot da qui'itta naqa'en ye pa'auo ñi lapoxonaxat ñi npe'l maye netaña añi laýe' naua aýamaxataxaco, souaxat na lle'etaxaloxosat na Israel le'ecpi, qataq da sa ýalaxaguet Ñim Nataxala', qataq sa iren da qui'itta lataxac. Qaq 'enauac de'era da nache 'eetec naqa'en ñi npe'l.

¹⁷Qataq saishet qome da sa qaýapeque ca shiýaxaua ñi npe'l da ñaq pa'ataigui ñi npe'l ñi Aarón da yaqto' qaýapalaxat na lasouaxashetpi ñimaye, qataq na llalaqpi qataq 'enauac na Israel le'ecpi.

¹⁸Ime, nache ñi Aarón pa'auac, tauga da ño'ot da qui'itta naqa'en añi nca'atoxonaxalate maye ýalamaqte. Nache ýacona aca laýe' ca ltago'q ca huaca qataq ca quetaq, nache ýauota'alo naua llaxaata da ýa'ame'n naua lsheeneqa naua lcouel qataq icoroto naua laýel añi nca'atoxonaxalate.

¹⁹Ime, nache ýa'ayingui ana llaxaata ca ntago'q, nache siete da ichegoxolec aýimaye. Qaq 'era da 'eetec da qui'itta qanqa'en añi nca'atoxonaxalate, da yaqto' qaiýouec na qauemsat maye ño'ot na Israel le'ecpi, yaqto' ishet da qui'itta.

So quetaq maye qaýo'orauga ye toolec 'alhua

²⁰Nache da ime ñi Aarón da iqui'itaxat ye pa'auo ñi lapoxonaxat ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala', qataq añi nca'atoxonaxalate, nache damaxasoxoolec qome da qanauegueuo ca quetaq maye ña nca'altauec,

²¹nache ýashel-lec na lqaic qataq nache ýa'axat 'enauac na lle'etaxaloxosat na Israel le'ecpi, souaxat da npe'eeleguete naua lataxaco, qataq sa ýalaxaguet Ñim Nataxala'. Qaq 'era da 'eetec da ýachelec qome ca quetaq que'eca nasouaxashetpi, nache ca lýa shiýaxaua huapegue' da ýo'orauga ca toolec 'alhua da yaqto' talec naqa'en camaye,

²²yaqto' que'eca quetaq da tauga ca toolec 'alhua, nache ýachetac 'enauac nam qauemsat maye ño'ot na Israel le'ecpi.

²³Ime, nache ñi Aarón qaltaq inoxoneua'a ñi npe'l, nache nqa't caua alogo chegaqagui na lino maye ýaatrañi co'ollaq inoxoneua'a ye pa'auo ñi lapoxonaxat ñi npe'l maye netaña aso laýe' naua aýamaxataxaco, qataq nache ýacheraña yemaye.

²⁴Qataq huaña yemaye da nachel, qataq ýaayiñi caua lýa't alogo, ime qaq huenoxonec da ýaneuo aca maiche lachetaqtaxanaqte maye qaýavigaxatta, qataq aca lachetaqtaxanaqte na Israel le'ecpi, yaqto' qaýapalaxat na lasouaxashetpi somaye qataq na ýalecta'a't nhuo' le'ecpi.

²⁵Qataq na lcheta ca nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaýavigaxat, nataqa'en ýavigaxat ýachalec añi nca'atoxonaxalate.

²⁶Qaq ca shiýaxaua maye ýo'orauga ye toolec 'alhua ca quetaq, camaye iuen da iýoi' caua alogo qataq nachel. Ime, nache ishet da inoxoneua'a ca nanataqa' maye qanayeuta'a.

²⁷Qaq ca no'onañi lapat, qataq ca lo'oc, qataq na aloq ca huaca qataq ca quetaq, nache qaŷavigaxat qairouga ye no'onaxa qui'ittelec maye pa'aueege da laŷe ye qanayeuta'a.

²⁸Nache ca shiŷaxaua maye ŷavigaxat camaye, iuen da iŷoi' caua alogo qataq nachel. Ime, nache ishet da ŷe'eguelaxaua'a ca nanataqa' maye qanayeuta'a.

²⁹Qaq 'era da nache 'eetai' qome latxac da qoyecŷaxaqui: Da ivita ca na'a'q diez caua siete ca'agoxoiqa, nache qanqouaqchichi qataq qaica ca do'onataxan 'enauac na Israel le'ecpi qataq na chegaqauecpi maye qami' netaigui.

³⁰Cha'aye que'eca na'a'q, nache huetoigui da qaŷapalaxat ca qarasouaxashichi, qataq huaña ye lanataqa' Ñim Nataxala', da yaqto' qui'itta da qarataxaqui.

³¹Qaq 'era da qoñiitec da ivireuga yi'ie na'a'q, nache imauec da qanmachiiuec qataq saishet da huo'o ca qollequi. Qaq 'era qome da nache 'eetai' da qoyecŷaxaqui.

³²Nache ca ntaxaŷaxanaxanec maye talec da lo'onataxanaxac ñi Aarón da yaqto' latxala' ca ntaxaŷaxanaxanecpi, camaye ŷo'ot ca nachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, da yaqto' qaŷapalaxat na nasouaxashetpi. Qaq camaye, nache ŷaayiñi caua alogo na ntaxaŷaxanaxanec maye chegaqaigui na lino,

³³nache ŷo'ot da latxac da qui'itta naqa'en ñi npe'l qataq ye pa'auo maye netaña aña laŷe' naua aŷamaxataxaco, qataq aña nca'atoxonaxalate, qataq qaŷapalaxat nataqa'en na lasouaxashetpi ca ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq 'enauac na Israel le'ecpi.

³⁴Qaq 'era da nache 'eetai' latxac da qoyecŷaxaqui: Da nache 'oonolec da qauo'oche ye vi'i da yaqto' qaŷapalaxat nam ŷo'ot lle'etaxaloxosat na Israel le'ecpi.» Nache qaipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ŷamaxalec co'ollaxa so Moisés.

Levítico 17

'Oonolec ca nalaataqa' na shiguiŷac

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome ñi Aarón qataq ñeua llalqa, qataq 'enauac na Israel le'ecpi, da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', 'eeta':

³Da huo'o ca 'oonolec na Israel le'ecpi da ŷalauat ca huaca, qagueta huo'otaq quetaq, da huaña ca qanayeetaña, huo'otaq ca pa'aŷauec ca nanataqa',

⁴qataq souaxat da saishet da iroua'a ye ñegueuo ñi npe'l da yaqto' lachetaqtaxanaqte maye ŷanot Ñim Nataxala', nache que'eca shiŷaxaua huo'o da lasouaxashet souaxat da icoraxatec ca ltago'q ca shiguiŷac. Nache camaye qaŷo'orauec, ca'ai qanqa'en ca lauo' le'ecpi.

⁵Ŷoqo'oye na Israel le'ecpi da huo'o ca ŷalauat ca shiguiŷac da huauga ca no'onaxa, nache iroua'a ca ntaxaŷaxanaxanec da huaña ye ñegueuo ñi npe'l, nache ŷaneuo da ŷanot Ñim Nataxala' da nachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui.

⁶Nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷacona ca ltago'q que'eca shiguiŷac, nache icoroto naua laŷel aña nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye netaña ye ñegueuo ñi npe'l. Ime, nache ŷavigaxat ca lcheta yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'.

⁷Huaña, nache saishet da ŷe'eguelaxalec na Israel le'ecpi da ŷanot ca lachetaqtaxanaxat ca ŷaqa'a atamnaxala' maye ne'enaqtac, 'eeta'am na quetaq da lataxac, souaxat da ŷo'ottac da nquisheshaxac. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da qoyecŷaxaqui, qataq ca qami' chegoxogueta.

⁸Nataqa'en qonapega, na Israel le'ecpi qataq na chegaqauecpi maye qami' netaiguilo, da huo'o ca ŷaneuo ca lachetaqtaxanaxat maye qaŷavigaxatta, huo'otaq ca lŷa lachetaqtaxanaxat,

⁹qalaxaye da saishet da iroua'a ye ñegueuo ñi npe'l da yaqto' ŷanot Ñim Nataxala', nache camaye qaŷo'orauec, ca'ai qanqa'en ca lauo' le'ecpi.

Sa qaŷashen da qanallec na ntago'q

¹⁰Qaq Aŷem, saishet da seshetaxateguet ca Israel le'ec, huo'otaq ca chegaqauec maye qami' netaiguilo, da chec ca lapat da ñaq huo'oi naua ltago'q, nache camaye so'orauec, ca'ai ñaqa'en ca lauo' le'ecpi.

¹¹Cha'aye 'enauac na huo'o da lca'alaxa, namaye chegoqchigui na ltago'q da nca'altauec. Ŷoqo'oye qami' sanema da huaña aña nca'atoxonaxalate da Aŷem qaŷa'añiŷot ca ltago'q na shiguiŷacpi, qataq nache chegoqchigui camaye da sapalaxat ca qarasouaxashichi.

¹²Ŷoqo'oye qami' shenapegalo qataq na chegaqauecpi maye qami' netaiguilo, da qaica qome ca chec na lapat da ñaq huo'oi naua ltago'q.

¹³Nache da huo'o ca Israel le'ec huo'otaq ca chegaqauec maye qami' netaiguilo da ne'epe, nache da loxonec ca shiguiŷac, huo'otaq ca qoŷo maye ishet da qanallec, nache ŷa'auaxaaña da nqat na ltago'q ca loxonec. Ime, nache imeelec na 'alhua que'eca ntago'q,

¹⁴cha'aye na ntago'q, namaye chegaqaigui da lca'alaxa 'enauac na nca'altauec. Qaq ŷoqo'oye qami' shenapegalo da saishet da qollequi na ntago'q, cha'aye namaye chegaqaigui da nca'alaxa. Nache ca shiŷaxaua da chec, nache qaŷo'orauec, ca'ai qanqa'en ca lauo' le'ecpi.

¹⁵Nache ca Israel le'ec huo'otaq ca chegaqauec, da chec ca lapat ca shiguiŷac leuaxaic, huo'otaq ca lalaatac ca shiguiŷac maye dequi'iŷapec, camaye iuen da

iŷoi' caua alogo qataq nachel, qalaxaye camaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe. Qaq da ime, nache qui'itta.

¹⁶Qalaxaye da saishet da iŷoi' caua alogo, qataq da saishet da nachel, nache camaye maiche nque'etaxangui ca lasouaxashet.»

Levítico 18

Da nqataxac ca ŷale qataq 'alo da huo'o ca hue'eguet

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi da Aŷem, Nachaŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

³Saishet qome da qae'enaxache da latxac ye Egipto le'ecpi, ye 'alhua maye qoñiitaña co'ollaxa. Saishet qome da qae'enaxache da latxac ye Canaán le'ecpi, ye 'alhua maye qami' sauegalo qome, qataq saishet da qaulaqailec da maiche latxac yemayepi.

⁴Nacherata da qaulaqailec qome na ŷamaxasoxonaxacpi, qataq qauo'оче na iqataxacpi, qataq qoquiitelec. Cha'aye Aŷem Qarataxala'ai qataq Qanatamnaxala'ai.

⁵ŷoqo'oye ŷataqta qauloitelec qome na iqataxacpi, qataq na ŷamaxasoxonaxacpi, cha'aye ca shiŷaxaua maye ŷalaq, nache nca'alec qome. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

⁶Qaica qome ca ŷale da hue'eguet aca 'alo, da maiche lalamaqte lauo' lashe. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

⁷Qaica qome ca ŷe'en ca lta'a, da huetapeeguet aca late'e, cha'aye acamaye maiche late'e, nache saishet da ŷo'otec de'era acamaye.

⁸Qataq saishet qome da huo'o ca hue'eguet aca lhua lŷa ca lta'a. Cha'aye mashe lalamaqte lhua ca lta'a.

⁹Qataq saishet da huo'o ca hue'eguet aca maiche lqaŷa, na'aictaxa da ŷaqauga llale ca lta'a, huo'otaq ŷaqauga llale aca late'e. Nache 'ena'am da lañoqo' ca maiche lma', huo'otaq da ŷaqa'a ca lañoqo', nataqa'en saishet qome da hue'eguet acamaye.

¹⁰Qataq saishet qome da huo'o ca maiche ne'eela't da hue'eguet aca maiche laual, maye llale ca llalec, huo'otaq aca llale, acam llale.

¹¹Qataq saishet da huo'o ca hue'eguet aca ŷaqauga llale ca lta'a. Cha'aye chegaqaigui ca lta'a, qataq maiche lqaŷa, nache saishet da hue'eguet acamaye.

¹²Qataq saishet da huo'o ca hue'eguet aca lqaŷa ca lta'a, cha'aye acamaye maiche lalamaqte lqaŷa ca lta'a.

- ¹³Qataq saishet da huo'o ca hue'eguet aca lqaña aca late'e, cha'aye acamaye maiche lalamaqte lqaña aca late'e.
- ¹⁴Qataq saishet qome da huo'o ca ñe'en ca ntesoqo' da huetapeeguet aca lhua, cha'aye acamaye maiche lasoro.
- ¹⁵Qataq saishet qome da huo'o ca huetapeeguet aca late, cha'aye acamaye maiche lhua ca llalec. Ñoqo'oye saishet da huetapeeguet acamaye.
- ¹⁶Qataq saishet da huo'o ca ñe'en ca maiche lqaña da huetapeeguet aca lhua, cha'aye acamaye maiche lalamaqte lhua ca lqaña.
- ¹⁷Qataq saishet da huo'o ca huetapeeguet aca 'alo maye mashe nmate', qataq aca llale acamaye, huo'otaq aca laual maye llale ca llalec, huo'otaq aca llale, cha'aye 'eeta'am da maiche lalamaqte. Qaq ñoqo'oye damaye ñataqta sa ñañamaxaño da qaño'ot.
- ¹⁸Qataq saishet qome da huo'o ca ñe'egueeta'a da huaroneguet, huo'otaq da hue'eguet aca lqaña aca lhua, da huo'otaq ña nca'altauec aca maiche lhua, yaqto' saishet da npa'aguena't caamaye.
- ¹⁹Qataq saishet qome da huo'o ca hue'eguet aca 'alo da saishet da qui'itta souaxat da na'axac.
- ²⁰Qataq saishet qome da huo'o ca lauatapiguiño' aca mashe huo'o ca lhua, yaqto' saishet da ño'ot da sa saishet da qui'itta souaxat acamaye.
- ²¹Qataq saishet qome da huo'o ca ñan ca llalec da yaqto' lachetaqtaxanaxat da ñanot ca atamnaxala' Moloc da yaqto' ñavigaxat, cha'aye saishet da huo'o ca ñe'enai' na Atamnaxala'. Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala'.
- ²²Qataq saishet qome da huo'o ca huetapeeguet ca maiche nallishaxaua da 'eeta'am naqa'en da hue'eguet aca 'alo, cha'aye damaye ñataqta sa ñañamaxaño.
- ²³Qataq saishet qome da huo'o ca ñale da hue'eguet ca shiguiñac, yaqto' saishet da ño'ot da saishet da qui'itta souaxat de'era. Nataqa'en aca 'alo saishet da hue'eguet ca shiguiñac, cha'aye damaye ñataqta qauem.
- ²⁴Saishet qome da qauo'оче de'era, cha'aye ño'ot da qami' nshepaxa'n. Cha'aye nachera da ishepaxanaqche't da lataxac yi'ye nhuo' le'ecpi maye so'orauec qome,
- ²⁵cha'aye ivira'a ye na'alhua yemayepi da ñataqta nshepaxan da lataxac. Ñoqo'oye Añem so'ot da nhuaxanaguec souaxat de'era lle'etaxaloxo, qataq ivira'a yi'ye maiche na'alhua da deqaiga yemayepi.
- ²⁶Qalaxaye qami' Israel le'ecpi, qataq na chegaqauecpi maye qami' netaiguiilo, qauloitelec qome na iqataxacpi qataq na ñamaxasoxonaxacpi, qataq saishet qome da qauo'оче ne'ena sa ñañamaxañesat,
- ²⁷cha'aye 'enauac ne'ena sa ñañamaxañesat, ño'ottac co'ollaxa se'eso hua'auño da netalec yi'ye 'alhua. Ñoqo'oye yi'ye 'alhua ñataqta nshepaxan da lataxac.

²⁸Qaq saishet qome qaushepaxanaqchichi yi'ie 'alhua, yaqto' saishet da qami' ŷamaqraue'c, da 'eeta'am da 'eetec da ŷamaqauec so hua'auñi da netalec, qom saxanaxa da qoñiñalec.

²⁹Qaq da qoñiita da huo'o ca ŷo'ot ne'ena qauemsat, nache camaye qaño'orauec, ca'ai qanqa'en ca lauo' le'ecpi.

³⁰ŷoqo'oye, ŷataqta qoquiitegue qome na ŷamaxasoxonaxacpi, qataq saishet da qae'enaxache da qauem lataxac so hua'auñi maye netalec yi'ie 'alhua, qom saxanaxa da qoñiñalec yemaye, qataq saishet qome da qami' ishepaxanaqche't. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Qarataxala'ai maye Qanatamnaxala'ai.»

Levítico 19

Na ŷotta'a't nqataxacpi

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi da ŷa'aqtac, 'eeta': ŷataqta qui'itta qome da qarataxaqui, cha'aye Aŷem Qarataxala'ai maye Qanatamnaxanala'ai, ŷataqta qui'itta da ŷataxac.

³Ñi 'oonolec ŷataqta huo'o da 'enec naqa'en ca lta'a, qataq aca late'e. Qataq ŷataqta huo'o naq 'enec qanqa'eñi ye na'a'q mataxaqui, cha'aye Nachaŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

⁴Saishet da qanqo'oñiŷa da huo'o ca qoñiitapeguec ca ne'enaqtac lqui'ipi na atamnaxala'pi, qataq saishet da huo'o ca ŷo'ot ca le'enaqtac lcat, cha'aye Nachaŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

⁵Qaq da qaŷa'añiua'a Ñim Nataxala' aca qarachetaqtaxanaqche maye qanhuaachigui, nache qaŷa'añiŷot aca ŷaŷamaxareeta Ñimaye.

⁶Qaq que'eca shiguiŷac maye qoŷaneuo, camaye iuen da nache qanallec que'eca na'a'q, qaq ca no'onañi nache ishet da qanallec ca lŷa na'a'q. Qaq ca ivirauga ca na'a'q tres, nache iuen da qaŷalat, qataq qaŷavigaxat.

⁷Qaq da huo'o ca chec aca nachetaqtaxanaqte da mashe ivirauga que'eca na'a'q tres, nache acamaye saishet da ŷaŷamaxaren Ñim Nataxala' cha'aye mashe qauem.

⁸Qaq ca chec acamaye, nache nque'etaxangui ca maiche lasouaxashet, qaq camaye nache qaño'orauec, ca'ai qanqa'en ca lauo' le'ecpi, cha'aye qaica ca naigui naqa'en cam qoŷanot Ñim Nataxala'.

⁹Da ivita ye laloxoqui da qanqache ca ala ca qa'añiguishequi, nache saishet qome da qanmacheeta ca ala, qataq saishet da qavi'iguelaqailec da qanatoi ca no'onañi ala.

¹⁰Qataq saishet da qanmacheeta aca ala aca qa'añiguishe uva, qataq saishet da qanatoi aca lli'ishe. Qauaqaita'a da yaqto' natosheguem na choxoraqpi, qataq ca

ŷaqa'a ca chegaqa'ague. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

¹¹Saishet da qaucachi. Saishet da qauatenataxañi, qataq saishet da huo'o ca ŷatenachet ca lŷa.

¹²Saishet da qaŷa'añi ca qara'aqtaqui da qauatenataxañiŷa da ŷe'enaxat. Cha'aye da nache qoñeetec de'era, nache 'eeta'am da qaica ca naigui da le'enaxat Nam Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

¹³Saishet da huo'o ca sa icherapec ca lŷa, qataq saishet da qauotaxañic ca maiche lalamaxat. Qataq saishet da qanlliitañi ca nsheetenaguec ca 'onataxanaxaic da qaviraxachiŷa'a ca lŷa na'a'q.

¹⁴Saishet da huo'o ca isheueetac ca da'añaigui na lŷaic. Qataq saishet da huo'o ca quia'aqñi naqa'en ca sa nauaani, souaxat da huo'o naq 'enec qanqa'eñi Aŷem. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

¹⁵Saishet da huo'o ca qaŷo'ot sa ŷaŷamaxañi lataxac da qanmit ca huo'o ca lasouaxashet. Qataq saishet da qaiueelec ca choxoraq, huo'otaq ca sallaxanec. Nacherata da qaŷo'ot ca ŷoqta nalochiguiñi lataxac.

¹⁶Saishet da huo'o ca na'aqtaqa lo'o' da ŷalectaigui ca laŷepi, qataq da taŷa'a naqa'en da lchec da nachaalataxac ca lŷa shiŷaxaua, souaxat ca latenataxanaxac. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

¹⁷Saishet da choche qauacheetaigui añi qarquiyaqche ca npe'enaxac ca qarŷai. ŷataqta qoñiŷapega, yaqto' saishet da qanhuañiŷaua'a ca ŷo'ot lle'etaxaloxo.

¹⁸Saishet da huo'o ca ipalaique lvi' da ŷe'enaxata'aguet ca qaŷo'otec, qataq saishet da nache queta da nquiŷatega ca lŷa da huo'o ca ŷasouaxat. Nacherata da ŷauotec ca lŷa, 'eeta'am da ŷauotec da maiche nachaalataxac. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

¹⁹Qauo'оче' qome ne'enaua iqataxaco. Saishet qome da huo'o ca ŷo'oquixanaxana't caua ŷotta'a't na'ate'te, da yaqto' ŷotta'a't na llalec. Saishet da huo'o ca ima'a't naqa'en aca ŷotta'a't nañiguishе ala da ŷaalec ca lanaxanaqa'. Saishet da huo'o ca ŷaayiñi caua anogo maye ŷotta'a't aca lo'opi.

²⁰Qaq ca ŷale da lauañi' aca nleta maye mashe nqataxanata da lhua ca lŷa ŷale, qalaxaye ñaq saxanaxa da qaisheenaxana da yaqto' huesoueeguesop da nlataguec, nache iuen da isheeten ca ŷale maye huotaique da lhua acamaye. Qalaxaye saishet da qaŷalaua't caamaye, cha'aye aca'aca 'alo saxanaxa da huesoueeguesop da nlataguec.

²¹Qaq que'eca ŷale iuen da ŷaneuo ca qagueta lhuraic da yaqto' lachetaqtanaxaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qataq iroua'a ye ñegueuo ñi npe'l.

²²Nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷanot Ñim Nataxala' ca qagueta maye nachetaqtaxanaxat, yaqto' qaŷapalaxat ca lasouaxashet que'eca shiŷaxaua.

²³Qaq da ivita da qaunoxoñiiua'a que'eca 'alhua, qataq da qaŷa'añiilec aca ŷotta'a't nañiguishet, qo'oipaq maye qanallec ana ala, nache saishet da qauchiqui aca lcoue qataq saishet da qollequi aca la'auaqteguishe ala, cha'aye acamaye saishet da qanallec caua tres vi'iye.

²⁴Qaq da ivireuga ca vi'i cuatro, nache 'enauac aca ala aca'aca nañiguishet qoŷanot Ñim Nataxala', huetoigui qanqoŷen da qaŷo'ot ca ño'oxonnataxanaxac.

²⁵Qaq da ivildec caua cinco vi'iye, nache ishet da qollequi aca ala. Qaq da qoñiitec de'era, nache ŷataqta nquigüec aca ala aca qa'añiguishet qo'oipaq. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

²⁶Saishet da qollequi ca ñaq huo'o na huetaigui ltago'q. Saishet da qaua'axachiŷaua'a ca saqcha'a nhuennataxac. Qataq saishet da qaunacheetac ca nqui'i, da yaqto' qaua'axachiŷa'aguet ca saqcha'a lataxac.

²⁷Saishet da huo'o ca npetec na laue, qataq ichegüec na lsheenec aca lqa' laue, souaxat da lasouaxac.

²⁸Saishet da huo'o ca ipelectac na lo'oc, qataq da ŷauo'o aca na'are na lo'oc, souaxat da huo'o ca ileu. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

²⁹Saishet da 'auamaqtalec aca 'aŷa'ale da nquisheshaxac, souaxat ca qaŷa'amaqteetac, yaqto' saishet da 'enauac ana 'alhua nlaxalec na sa ŷaŷamaxañesat qataq da quishishaxac.

³⁰Ñi 'oonolec ŷataqta huo'o naq 'enec naqa'en ye na'a'q mataxaqui. Qataq saishet da ŷa'ashaxanai' ye atamnaqa' maye ŷanataqa', qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

³¹Saishet qome da qanqo'oñiŷa ca ltaxaŷaxaua na nqui'ipi, qataq ca ilaviigui ca lŷa, cha'aye ŷo'ot da saishet da qui'itta da qarataxaqui. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

³²ŷataqta 'anachaañi da 'auqocha'a ca ŷa'axaiquiolec, souaxat da huo'o naq 'enec 'anqa'en. Qataq huo'o naq 'enec 'anqa'en na 'Anatamnaxala'. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

³³Saishet da qauauo'oi da nque'eenaxac ca ŷaqa'a ca chegaqa'ague maye qami' netaiguilo.

³⁴Nacherata da 'eeta'am da qoñeetec ca maiche qarhuo'oi le'ec da ŷataqta qauauochec camaye, cha'aye nache 'ena'am da qoñiita. Cha'aye nache 'eetec qami' co'ollaq qoviita'a ye Egipto da qauachegoqŷauec. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

³⁵Saishet da sa ipaigui qanqa'eñi ca ñoqta 'eesa loga't ca naloqnaxanaxat, huo'otaq aca naloqnaxanaxaqui, qataq aca naloqnaxaqui ca 'etaxat.

³⁶Nacherata da qauo'ogoxoñiña aca naloqnaxaqui ca 'etaxat, qataq ca naloqnaxanaxat, qataq aca naloqnaxanaxaqui maye ñataqta naloqhiguiñi da huo'o ca qanaloqten. Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai maye qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto.

³⁷Qaq ñoqo'oye qoquiteguelo qome naua lleco naua iqataxaco, qataq naua ñamaxasoxonaxaco, qataq qaupaquiichiguiilo qome. Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala'.

Levítico 20

Na ñotta'a't nhuaxanaguec ca saishet da ñalaa

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi qoneta': Da huo'o ca 'oonolec na Israel le'ecpi huo'otaq na chegaquaecpi maye netaña ne'ena 'alhua Israel, da huo'otaq ñanot ca llalec ca atamnaxala' Moloc da ñavigaxat da lachetaqtanaxat, nache ca lma' que'eca 'alhua iuen da ñalauat camaye, irota'a ca coma' lañepi da ñasaq.

³Nache Añem ñataqta sataña'aguet qome que'eca shiñaxaua, qataq so'orauec, ca'ai ñaqa'en ca lauo' le'ecpi, cha'aye ishepaxanaqchet ye atamnaqa' maye ñanataqa', qataq ñe'enai' da ñataqta qui'itta ñe'enaxat, souaxat da ñanot ca llalec ca atamnaxala' Moloc.

⁴Qaq na shiñaxauapi maye lma' ne'ena 'alhua, da saishet da iqocha'a de'era qataq saishet da damaxasoxoolec da qañalauat que'eca shiñaxaua,

⁵nache Añem maiche sataña'aguet camaye qataq ca llalaqpi, nache imeuo ñaqa'en, qataq lñaueegue' 'enauac ca natameetacot ca atamnaxala' Moloc.

⁶Qataq da huo'o ca nqo'ona ca ltaxañaxaua na nqui'ipi qataq na ilaviigui ca lña, nache Añem ñataqta sataña'aguet que'eca shiñaxaua, qataq so'orauec, ca'ai ñaqa'en ca lauo' le'ecpi, souaxat da nquisheshaxac da ca'attague' so Moloc.

⁷Ñataqta qanañañi qome da yaqto' qami' ñalamaqa'ate, qataq ñataqta qui'itta da qarataxaqui. Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

⁸Ñataqta qauo'oche' qome naua iqataxaco, qataq qaualaqaigueta. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala' maye qami' señotaugalo da yaqto' qui'itta da qarataxaqui, qataq qami' ñalamaqa'ate.

⁹Qaq ca shiñaxaua da ilarapiguiñi ca lta'a huo'otaq aca late'e, nache camaye qañalauat, nache maiche nasouaxaala't da ileu.

¹⁰Qaq ca shiñaxaua da lauañi' aca lhua ca lña, nache que'eca ñale qataq aca 'alo qañalaua't.

- ¹¹Qaq da huo'o ca ñale da lauañi' aca lhua ca lta'a, nache camaye ñe'en ca lta'a. Qaq que'eca ñale qataq aca 'alo qañalaua't, qaq caamaye, maiche nasouaxaala't da ileu'.
- ¹²Qaq da huo'o ca ñale da lauañi' aca late, nache 'enauaque caamaye qañalaua't, qataq caamaye maiche lasouaxashe't da l-leuqa't, cha'aye damaye ñataqta qauem.
- ¹³Qaq da huo'o ca ñale da huetapeeguet ca maiche nallishaxaua da 'eeta'am naqa'en aca 'alo, nache caamaye qañalaua't. Nache maiche lasouaxashe't da l-leuqa't, cha'aye ño'o't da ñataqta qaiqaiga.
- ¹⁴Qaq da huo'o ca ñale da ñauo'o lhua aca 'alo, qataq aca llale acamaye, nache caamaye ñataqta qauem da ño'o't, qaq 'enauaque qome da nca'altraue'c qanqa'en da qañavigaxa't, yaqto' saishet qome da huo'o ca ñe'enaxa't caamaye.
- ¹⁵Qaq da huo'o ca ñale da hue'eguet aca shiguiñac, nache camaye qañalauat qataq aca shiguiñac.
- ¹⁶Qaq da huo'o aca 'alo da hue'eguet ca shiguiñac, nache caamaye qañalaua't. Nache maiche lasouaxashe't da l-leuqa't.
- ¹⁷Qaq da huo'o ca ñale da hue'eguet aca maiche lqaña, da huo'otaq ñaqauga llale ca lta'a, huo'otaq aca late'e, nache caamaye qañalaua't, ñauaachigui qanqa'en ca lma' le'ecpi, cha'aye ñe'en aca maiche lqaña. Nache nque'etaxanguí de'era maiche lasouaxashe't.
- ¹⁸Qaq da huo'o ca ñale da hue'eguet aca 'alo da huo'o da na'axac, nache caamaye qaño'oldaue'c, ca'ai qanqa'en na lauo' le'ecpi.
- ¹⁹Saishet da huo'o ca hue'eguet aca lqaña aca late'e, huo'otaq aca lqaña ca lta'a, cha'aye naigui da ñe'enai' aca maiche lauo' lashe. Ñoqo'oye caamaye maiche nque'etaxanguilo qome de'era maiche lasouaxashe't.
- ²⁰Qaq da huo'o ca lauañi' aca lhua ca ntesoqo', nache camaye ñe'en ca maiche ntesoqo', nache nque'etaxanguilo qome de'era maiche lasouaxashe't. Ñoqo'oye caamaye ileu', nache qaica ca llale'c.
- ²¹Qaq da huo'o ca ñale da deuotaxanec aca lhua ca lqaña, nache camaye saishet da qui'itta da lataxac, cha'aye ñe'en ca maiche lqaña. Qaq damaye ñataqta qauem, nache caamaye qaica qome ca llale'c.
- ²²Ñataqta qoquiiteguelo qome naua lleco na iqataxacpi, qataq na ñamaxasoxonaxacpi, qataq qaulaqaiguet. Yaqto' saishet qome da qami' ño'oldauec yi'ie 'alhua maye qami' sauegalo da yaqto' qaralamaxache.
- ²³Saishet qome da qae'enaxache da lataxac ye shiñaxauapi maye so'orauec qome, cha'aye yemayepi ño'ottac 'enauac de'era, ñoqo'oye Añem ñataqta sañemec.

²⁴Qaq ŷoqo'oye qami' sanema da ŷa'aqtac, 'eeta': <Yi'ie 'alhua maye lalamaxat yemayepi, qami' sanema qome da yaqto' qaralamaxache, ye 'alhua maye huaña da qaica ca qoue na qanallec>. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai maye qami' seŷotaugalo da yaqto' qami' ŷataxaraiqa da qoviitangui na ŷotta'a't shiŷaxauapi.

²⁵ŷoqo'oye ŷataqta qanqa'eñi qome na shiguiŷacpi qui'itta, qataq na saishet da qui'itta, qataq na maŷopi qui'itta qataq na saishet da qui'itta, yaqto' saishet da na'aqchet da qarataxaqui ne'ena shiguiŷacpi, maŷopi, qataq na hualectapegulec ana 'alhua maye mashe qami' sachaxanalo da saishet da qui'itta.

²⁶Nache qami' qome ŷataqta qui'itta da qarataxaqui, qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala' maye ŷataqta qui'itta da ŷataxac. ŷoqo'oye qami' seŷotaugalo da yaqto' qami' ŷalamaqa'ate qataq qami' ŷataxaraiqa ñaqa'en da qoviitangui na ŷotta'a't shiŷaxauapi.

²⁷Qaq da huo'o ca ŷale, huo'otaq aca 'alo da hueto'ot da 'onataxac da ilaviigui ca lŷa, qataq ca detaxaŷapegue' na nqui'ipi, nache camaye qaŷalauat, qairota'a ca coma' laŷepi, nache maiche nasouaxateguet da nalaataguec.»

Levítico 21

Da lataxac na ntaxaŷaxanaxanecpi

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «Qonapega qome na ntaxaŷaxanaxanecpi maye chegoxoguet ñi Aarón, qoneta': Saishet qome da na'aqchet da qui'itta lataxac namayepi ca leuaxaic, maye maiche qarhuo'oi le'ec souaxat da ipoteua'a,

²nacherata da ileu aca lalamaqte late'e, huo'otaq lta'a, llalec, huo'otaq llale ca lqaŷa,

³huo'otaq aca lqaŷa ñaq ndotega't maye neto'ot camaye, cha'aye ñaq saxanaxa da huaron.

⁴Cha'aye qami' lataxala'ate na nhuo' le'ecpi, ŷoqo'oye qui'itta qanqa'eñi da qarataxaqui qataq saishet da nshepaxan.

⁵Namayepi nataqa'en saishet qome da nmatta na laue na lqaic, qataq saishet da ichec ana lqa' laue, qataq saishet da ipelectac na lo'oc souaxat da lasouaxac.

⁶Nacherata da ŷataqta nañan da do'onataxanot Ñim Natamnaxala', qataq saishet da ŷe'enai' da le'enaxat, cha'aye namayepi nachena na ŷaneuo ca nallec, qataq aca laŷe nachetaqtaxanaqtepi maye qaŷavigaxat da qoŷananot Ñim Nataxala'. Qaq ŷoqo'oye namayepi iuen da ŷataqta qui'itta naqa'en da lataxac.

⁷Qataq namayepi saishet da huo'o ca huaroneguet aca quisheguetaxai, huo'otaq aca mashe ŷauana na ŷale, huo'otaq aca qaŷalat, cha'aye namayepi qaŷaconeua'a da ŷataqta nalemaqte' da do'onataxanot Ñim Natamnaxala'.

⁸Ŷoqo'oye namayepi ŷataqta ntela'aguet na ishet da ishepaxanaqchet, cha'aye namayepi nachena na ŷaneuo ca nallecpi maye qoŷanot Ñim Atamnaxala'. Qaq ŷoqo'oye namayepi iuen da qui'itta da lataxac, cha'aye Aŷem Nataxala', qui'itta da ŷataxac, qataq qami' so'oteque da qami' qui'itte' da qarataxaqui.

⁹Qaq aca llale ca ntaxaŷaxanaxanec da ŷacona da nquisheguetaxac, nache acamaye ŷe'en ca lta'a, nache iuen da nca'altauec qanqa'en da qaŷavigaxat.

Da lataxac ca lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi

¹⁰Qaq ca lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi maye qoŷami' da ŷataqta huo'o da 'enec da ŷaayiñi caua alogo na ntaxaŷaxanaxanec, chegoqta'a co'ollaq qaicorelec na lqaic ca aceite, nache camaye saishet da isotagui na laue, qataq saishet da colaqta'ape naqa'en caua alogo da yaqto' la'anaxat ca lasouaxac.

¹¹Qataq saishet da taua'a ca hueta'a ca leuaxaic, na'aictaxa da lta'a, huo'otaq late'e, yaqto' saishet da na'aqchet.

¹²Qataq saishet qome da ca'ai ca nanataqa' maye lalamaxat Ñim Nataxala', qataq saishet qome da ŷo'ot ca ne'enaguec, cha'aye camaye mashe sogote da qaicorelec ca aceite da yaqto' nalemaqte' da do'onataxanot Ñim Nataxala'. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

¹³Ŷoqo'oye da huaron camaye, nache huaroneguet aca 'alo maye saxanaxa da ŷauana ca ŷale.

¹⁴Qataq saishet qome da huaroneguet aca pa'ai, huo'otaq aca qaŷalat, huo'otaq aca mashe ŷauana na ŷale, huo'otaq aca quisheguetaxai. Nacherata da huaroneguet aca saxanaxa da ŷauana na ŷale, qataq chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi,

¹⁵yaqto' saishet da huo'o ca ne'enaguec ca chegoxoguetspi camaye, da netangui ca nhuo' le'ecpi. Cha'aye Aŷem Nataxala', sanagui camaye da yaqto' nalemaqte' da Aŷem do'onataxanot.»

Nam saishet da iviraxataua'a da ntaxaŷaxanaxanec ca shiŷaxaua

¹⁶Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹⁷«Qonapega qome ñi Aarón, da saishet qome da huo'o cam 'oonolec cam chegoxoguetspi, da huo'o ca lque'emaxa da ŷaneuo ca nachetaqtaxanaxat nallec da ŷanot Ñim Nataxala'.

¹⁸Qataq saishet da ntaxaŷaxanaxanec ca huo'o ca lque'emaxa souaxat da sa nauaani, huo'otaq huaŷoraxaic, huo'otaq sa ŷaŷamaq da lashiguiŷaxac, nache saishet da nachaateuo camaye.

¹⁹Nataqa'en da huo'otaq huacagaxaiqa naua lapia'ate huo'otaq naua lhuaxaye,

²⁰huo'otaq vi'iŷa'a't, huo'otaq huaxarenaqolec, huo'otaq 'omaleguete naua la'ai'te, huo'otaq quesaxaic, qalqo' huo'o ana nasheguem na lo'oc, huo'otaq da qauema naua lola.

²¹Qaq ŷoqo'oye ca huo'o ca lque'emaxa cam chegoxoguetpi ñi Aarón, nache saishet da nachaateua'a Ñim Nataxala'. Qataq saishet qome da ŷaneuo ca nallec nachetaqtaxanaxat maye qaŷavigaxat, da qoŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²²Qalaxaye camaye, ishet da chec aca nauole 'ayiiña, qataq aca laŷepi nachetaqtaxanaqte maye ishet da qanallec.

²³Qalaxaye saishet da inoxoneua'a ye pa'auo ñi napoxonaxat ye ñegueuo ñi lpe'l, qataq saishet da taua'a añi nca'atoxonaxalate, cha'aye camaye huo'o ca lque'emaxa, nache saishet da ishepaxanaqchet ye ŷanataqa'. Cha'aye Aŷem Nataxala' maye sanem camayepi da Aŷem do'onataxanot.»

²⁴Nache so Moisés ipagaqteetot som na'aqtacpi so Aarón, qataq so llalaqpi, qataq 'enauac so Israel le'ecpi.

Levítico 22

Nam ishet da chec ana nachetaqtaxanaqte

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome ñi Aarón qataq na llalaqpi, da huo'o naq 'enec naqa'en ana nachetaqtaxanaqtepi maye sa qaishetapec maye Aŷem ŷanot na Israel le'ecpi, yaqto' saishet da ŷe'enai' da qui'itta ŷe'enaxat. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

³Nataqa'en qonapega qome namayepi, da huo'o ca saishet da qui'itta da lataxac na chegoxoguet namayepi, nache saishet da ŷaneuo ca nachetaqtaxanaxat, cha'aye da ŷaneuo ca nachetaqtaxanaxat maye ŷaneuo na Israel le'ecpi, da yaqto' qoŷanot Ñim Nataxala', nache camaye qaŷo'orauec, ca'ai qanqa'en ye ŷanataqa'. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

⁴Qataq na chegoxoguetpi ñi Aarón, da huo'o ca huetalec na lo'oc ca qauem nhuetaxanaxa, huo'otaq da huo'o na lli'i ñi logoxoshet, nache saishet qome da chec ca nallec maye qoŷaneuo da nachetaqtaxanaxat, nato' qom qui'itta. Qataq ca ipoteua'a ca ŷataqta qaiqaiga souaxat da nhuoiguet ca leuaxaic, huo'otaq ca maiche anactac ana lmale,

⁵huo'otaq ca ipoteua'a ca shiguiŷac maye saishet da qui'itta, huo'otaq da ipoteua'a ca shiŷaxaua maye saishet da qui'itta, nache camaye saishet da qui'itta,

⁶nache camaye saishet da qui'itta ivitta'a da pe. ŷoqo'oye camaye saishet qome da chec ca nachetaqtaxanaxat maye qoŷaneuo, da ñaq saxanaxa da nachel da yaqto' nŷola't.

⁷Qaq da inoxooñi añi nala', nache camaye qui'itta. Ime, nache ishet da qaltaq chec ca nachetaqtaxanaxat maye qoñaneuo, cha'aye maiche lalamaxat aloq.

⁸Qataq saishet qome da chec ca lapat ca shiguiyac leuaxaic, huo'otaq ca lalaatac ca shiguiyac maye dequi'iyapec, ten qom saishet da qui'itta naqa'en da lataxac. Qaq 'era da ya'aqtac, Añem Nataxala'.

⁹Nache na ntaxařaxanaxanecpi řataqta řalaxalec qome na řamaxasoxonaxacpi, yaqto' qaica ca ileu, souaxat da řashaxanec da řa'aqtac. Cha'aye Añem Nataxala' maye sanem namayepi da Añem do'onataxanot.

¹⁰Qaica qome ca shiřaxaua maye saq chegoxoguet na ntaxařaxanaxanecpi da chec ca laře aca nachetaqtaxanaqte maye qoñaneuo. Qataq ca choche namaxasoxoic ca ntaxařaxanaxanec, qataq ca lo'onataxanaxanec camaye saishet da chec ca lařolec acamaye.

¹¹Qalaxaye ca ntaxařaxanaxanec da desheenaxana ca nlatac, řauota'a aca maiche alom, nache que'eca nlatac ishet da chec ca laře aca nachetaqtaxanaqte. Qataq ca lañoqo' ca lma' camaye, nataqa'en ishet da chec ca laře que'eca nallec.

¹²Qaq aca llale camaye, da huaroneguet ca saishet da ntaxařaxanaxanec, nache acamaye saishet da chec ca laře aca nachetaqtaxanaqte maye lalamaqte na ntaxařaxanaxanecpi.

¹³Qalaxaye da pa'ai, huo'otaq qařalat, qataq qaica ca llalaqpi acamaye, qataq da ře'eguelaxa ca lma' ca lta'a, nache 'eeta'am da ñaq lamaxai, nache acamaye ishet da chec ca aloq ca lta'a. Qalaxaye ca shiřaxaua maye saq chegoxoguet na ntaxařaxanaxanecpi, nache saishet qome da chec que'eca nallec.

¹⁴Qaq ca shiřaxaua da ilamaxata'a da chec ca nallec maye qoñaneuo da nachetaqtaxanaxat, nache camaye iuen da isheeten ca nallec maye chec, qataq řauo'o aca řactec lsheetenaxanaqte, da řanem ca ntaxařaxanaxanec.

¹⁵Qalaxaye ca ntaxařaxanaxanecpi saishet qome da řa'ashaxan aca nachetaqtaxanaqtepi maye řaneuo na Israel le'ecpi da řanot Ñim Nataxala',

¹⁶cha'aye namayepi da řashaxanec da lataxac ca nallec maye sa qaishetapec, nache iuen da řaneuo ca lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qařavigaxat. Cha'aye Añem Nataxala' maye sanem namayepi da Añem do'onataxanot.»

Na shiguiyacpi maye ishet da qoñaneuo

¹⁷Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹⁸«Qonapega qome ñi Aarón qataq na llalaqpi, qataq 'enauac na Israel le'ecpi, da huo'o ca Israel le'ec, huo'otaq ca chegaqauecpi maye netaigui namayepi, da řanot Ñim Nataxala' ca shiguiyac da yaqto' lachetaqtaxanaxat qařavigaxatta, huo'otaq souaxat da huo'o ca qořan na'aqtac, huo'otaq aca nachetaqtaxanaqte maiche chegoqchigui da qořan,

¹⁹nache iuen da qoŷaneuo ca shiguiŷac lhuraic, qataq qaica ca lque'emaxa yaqto' qaŷaŷamaxareeta. Qataq ishet da huaca, huo'otaq qagueta huo'otaq quetaq,

²⁰qalaxaye saishet da que'emaxaic, cha'aye camaye saishet qome da qaŷaconeguet.

²¹Qaq da huo'o ca shiŷaxaua da ŷanot Ñim Nataxala' ca lachetaqtaxanaxat qanhuaachigui, huo'otaq souaxat da huo'o ca ŷan la'aqtac, huo'otaq ca lachetaqtaxanaxat maiche chegoqchigui da ŷan, nache camaye iuen da ŷaneuo ca huaca, huo'otaq qagueta qaica ca lque'emaxa da yaqto' qaŷaŷamaxareeta.

²²Saishet qome da ŷanot Ñim Nataxala' ca shiguiŷac sa nauaañi, huaŷoraxaic, qaica ca lŷa lapia', huo'otaq ca huo'o aca lquerela, huo'otaq quesaxaic, huo'otaq da nasheguem na lo'oc ana lhueta, nache saishet da ŷaneuo da yaqto' qaŷavigaxat da qaŷachalec aña nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

²³Nachaqcata ca nachetaqtaxanaxat maye maiche qoŷan, nache ishet da qoŷaneuo ca huaca, huo'otaq qagueta na'aictaxa da ichiŷañi na lŷa lapia', qalaxaye da nachetaqtaxanaxat souaxat da huo'o ca qoŷan na'aqtac, nache saishet da qaŷaconeguet.

²⁴Qataq saishet da qoŷanot Ñim Nataxala' ca shiguiŷac maye que'emaxai naua l-la, huo'otaq qaiuaxanguilo, huo'otaq da qanqa't, qaicheguere'c. Qaq nache saishet qome da qauo'oche de'era ca qoñiitalec qana'alhuai.

²⁵Qataq saishet da qauacoñiiguat que'eca shiguiŷac que'emaxaic da qami' iroua'alo ca chegaqauec, da yaqto' nallec maye qoŷanot Ñim Qanatamnaxala'ai, cha'aye que'eca shiguiŷac que'emaxaic, saishet da qaŷaŷamaxaren.»

Ca shiguiŷac maye qoŷaneuo da qaŷalauat

²⁶Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²⁷«Da ivita da ñiguiñi ca huaca llalec, qagueta llalec, quetaq llalec, nache camaye qaŷa'aqta'a da nache nnaictague' aca late'e caua siete na'axa'te, qalaxaye da ivi' ca na'a'q ocho, nache ishet da qaŷaconeguet da qaŷavigaxat da qoŷanot Ñim Nataxala'.

²⁸Saishet qome da nache huaigui ca 'oonolec na'a'q da qauallauache aca huaca, qataq ca llalec, huo'otaq aca qagueta, qataq ca llalec.

²⁹Qaq da huo'o ca ŷaneuo aca lachetaqtaxanaqte da ŷanot da na'achecŷaxac Ñim Nataxala', nache ŷaŷamaxatchiguiñi qome yaqto' ŷataqta qaŷaŷamaxareeta.

³⁰Qataq acamaye, nache qanallec que'eca na'a'q qataq saishet da huo'o ca no'onañi qanqa'en da yaqto' ivira'a ca lŷa na'a'q. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Ayem Nataxala'.

³¹Qaq qauo'oche qome na ŷamaxasoxonaxacpi, qataq qauallaqaiquet. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

³²Saishet qome da qaica ca 'enec qanqa'eñi da qui'itta ñe'enaxat, qataq da qui'itta ñataxac, da sootangui na Israel le'ecpi. Cha'aye Añem Nataxala' maye qami' sanema da Añem qauo'onataxaniñot,

³³qataq qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto da yaqto' nache Añem Qanatamnaxala'ai. Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala'.

Levítico 23

Som naponaxacpi

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi da 'ena na laloxoquipi na naponaxacpi maye ñalamaxat, qaq qami' qauo'oche qome ne'ena naponaxacpi da yaqto' Añem qavio'oxoyiñi. Añem Nataxala' maye llapaxani damaye.

So na'a'q mataxaqui

³Qami' qauo'onataxani qome caua seis na'axa'te, qalaxaye da ivireuga ca na'a'q siete, nache saishet qome da qauo'oche ca camachaqca no'onatac. Cha'aye que'eca na'a'q mataxaqui qauo'oche ca naponaxac da yaqto' Añem qavio'oxoyiñi. Nache na'aictaxa cam qoñiita'ague ana 'alhua, qalaq qauyochiñauga que'eca na'a'q mataxaqui, da Añem qavio'oxoyiñi.

⁴Qaq 'ena na laloxoquipi qome da qauo'oche na naponaxacpi da yaqto' Añem qavio'oxoyiñi, Añem Nataxala'. Ñoqo'oye qauo'oche qome ne'ena naponaxacpi.

So na'a'q maye huetoigui da qaño'ot so Lapascua

⁵Da ivireuga ca na'a'q catorce ca la'auaxanec ca'agoxoic, qataq da mashe inoxoochiguiñi añi nala', nache qauo'oche ca Lapascua da yaqto' qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala'.

⁶Qaq da ivireuga ca na'a'q quince que'eca ca'agoxoic, nache qauo'oche qome ca nquia'axac maye qanallec aca nauole maye qaica ca lalague ñasheeraxachigui, da yaqto' qaño'oxoren Ñim Nataxala'. Qaq nache ivittrec caua siete na'axa'te da qollequiictac acamaye.

⁷Nache ca la'auaxanec na'a'q, nache qauo'oche ca naponaxac da qaño'oxoren Ñimaye. Qataq saishet da qauo'oche ca camachaqca no'onatac.

⁸Qaq nache 'enauaque que'eca siete na'axa'te da qauavigaxacheetac aca nachetaqtaxanaqtepi maye qoñanot Ñim Nataxala'. Nache da ivireuga ca na'a'q siete, nache qauo'oche ca naponaxac da yaqto' qaño'oxoren Ñimaye. Qataq saishet da qauo'oche ca camachaqca nam no'onatacpi.»

Naponaxac da qoñaneuo aca la'auaqteguishe ala ca nañiguishec

⁹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹⁰«Qonapega qome na Israel le'ecpi da ivita da qaunoxoñeeua'a ye 'alhua maye qami' sanema qome, nache da ivita da qanqache ca ala ca trigo, nache qaroiua'a qome ca ntaxaŷaxanaxanec aca 'oonole hua'auchiguiñi naqta que'eca nqateguishec.

¹¹Qaq ca lŷa na'a'q que'eca na'a'q mataxaqui, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷaasheguem da ŷanot Ñim Nataxala' da nachetaqtaxanaqte, yaqto' qaŷaŷamaxareeta.

¹²Qaq que'eca na'a'q maye huaigui da qaŷa'añeeuo aca'aca naqta, nache nataqa'en qaŷa'añeeuo ca 'oonolec qagueta llalec maye ivi' ca 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa, da yaqto' qarachetaqtaxanaqche qaŷavigaxatta da qoŷanot Ñim Nataxala'.

¹³Nataqa'en qaroiuo ca cuatro kilos ca ŷataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet ca aceite, yaqto' qoŷanot Ñim Nataxala' da nachetaqtaxanaxat maye qaŷavigaxat, yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'. Qataq qaroiua'a nataqa'en aca 'oonole laŷe' ca lataxa da nachetaqtaxanaxat maye qaicoraxana.

¹⁴Saishet qome da qollequi aca nauole, huo'otag aca ña lmala ala ca nañiguishec, huo'otag aca nqachilliguishe, nato' qom ivita ca na'a'q da qaroiuo da qaŷa'añeeuo aca qarachetaqtaxanaqche. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da qoyecŷaxaqui, qataq ca qami' chegoxogueta, na'aictaxa cam pa'aigue ca qoñiitaña ana 'alhua.

Naponaxac maye laloxoqui da qanqat na ala ca nañiguishec

¹⁵Qaq nache chegoqchiguiña qome que'eca na'a'q da qaŷa'añiiuo aca naqta ca trigo da yaqto' qarachetaqtaxanaqche, qaq damaye 'eeta': chegoqchiguiña qanqa'eñi ca naŷauo lŷa na'a'q que'eca mataxaqui da qanaloqchiñi' caua cuarenta y nueve na'axa'te.

¹⁶Qaq ca lŷa na'a'q maye mataxaqui, nache ivi' cincuenta na'axa'te, qaq nache huaigui da qaŷa'añiŷot Ñim Nataxala' aca qarachetaqtaxanaqche cam dalaxaic ala ca trigo,

¹⁷qataq ñi 'oonolec irouo caua dos lauole maye chegaqaigui ca ŷataqta no'on 'ayiiña maye lalague ca ŷasheeraxachigui ca ndaqñiguishec, maye ivi' cuatro kilos aña 'oonole, da yaqto' nachetaqtaxanaqte la'auaqteguishe ala ca nañiguishec da qoŷanot Ñim Nataxala'.

¹⁸Qaq que'eca nauole, nache lŷatreuo qome qanqa'eñi caua siete qagueta llalqa, maye ivi' ca 'oonolec vi'i qataq qaica ca lque'emaxa, qataq ca 'oonolec huaca, qataq caua dos qagueta, nache qanpa'axatchegue'm da qaŷachalec aña nca'atoxonaxalate maye huetalec aca nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta, lŷateuo aca nachetaqtaxanaqte ala ca nañiguishec qataq ca nachetaqtaxanaxat lataxa, nache qaŷavigaxat, yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'.

¹⁹Nataqa'en qaŷa'añeeuo ca 'oonolec quetaq da qarachetaqtaxanaxache maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qataq caua dos qagueta llalqa maye ivi' ca 'oonolec vi'i, da nachetaqtaxanaxat maye qanhuaachigui.

²⁰Qaq ca ntaxaŷaxanaxanec, nache ŷaayishegue'm da ŷaareuo que'eca qagueta llalqa, da nachetaqtaxanaqa'ate da huaña ye lanataqa' Ñim Nataxala', qataq lŷateuo naqa'en aca nauole 'ayiiña maye chegaqaigui aca la'auaqteguishe ala ca nañiguishec, qataq caua dos qagueta llalqa. Nache ŷanoto Ñim Nataxala'. Ime, nache taŷot ca ntaxaŷaxanaxanec.

²¹Qataq nacheca que'eca na'a'q da huetoigui nataqa'en da qauo'oche ca naponaxac da yaqto' Aŷem qavio'oxoyiñi, qataq saishet da qauo'oche ca camachaqca nam qapa'atta no'onatacpi. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da qoyecŷaxaqui, qataq cam qami' chegoxogueta, na'aictaxa ca pa'aigue ca qoñiitaña ana 'alhua.

²²Qaq da ivita da qanqache ca ala ca qa'añiguishiqui, nache saishet da ŷataqta qanmacheeta ca ala camaye, qataq saishet da qanatoisheguem cam naañipi. Nacherata da qauaqaita'a da yaqto' nato ca choxoraqpi, qataq na chegaqauecpi. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.»

Naponaxac maye laloxoqui da qaŷashiiyigui ana nasheerepi

²³Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²⁴«Qonapega qome na Israel le'ecpi, qoneta': Ca la'auaxanec na'a'q ca ca'agoxoic siete, camaye mataxaqui, qataq huetoigui da qauo'oche ca naponaxac lta'araic, qataq qaŷashiiyigui aca nasheerepi da yaqto' qaŷo'oxoren Ñim Nataxala'.

²⁵Qaq ŷoqo'oye qauavigaxache qome aca qarachetaqtaxanache da qaŷa'añiŷot Ñim Nataxala', qataq saishet da qauo'oche ca camachaqca nam qapa'atta no'onatacpi».

So na'a'q maye huetoigui da qaŷapalaxat ca nasouaxashet

²⁶Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²⁷«Qaq ca na'a'q diez ca ca'agoxoic siete, camaye nache laloxoqui da qaŷapalaxat ca nasouaxashet. Nache que'eca na'a'q qauo'oche ca naponaxac lta'araic, qataq qanqouaqchichi, qataq qauavigaxache aca qarachetaqtaxanaqche da qaŷa'añiŷot Ñim Nataxala'.

²⁸Qataq saishet da qauo'oche ca camachaqca nam no'onatacpi que'eca na'a'q, cha'aye que'eca na'a'q laloxoqui da qaŷapalaxat ca nasouaxashet, nache qami', qaŷapalaxat ca qarasouaxashichi, huaña ye lanataqa' Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

²⁹Qaq ca shiŷaxaua, da saishet da ŷo'ot ca na'a'q maye qaŷo'ot da qouaqchetaxac, nache camaye qaŷo'orauec, ca'ai qanqa'en ca lauo' le'ecpi.

³⁰Qaq ca shiřaxaua da huo'o ca řo'ot na no'onatacpi que'eca na'a'q, nache camaye so'orauec, ca'ai řaqa'en ca lauo' le'ecpi.

³¹Nache qaica qome ca qauo'oche nam no'onatacpi. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da qoyecřaxaqui, qataq cam qami' chegoxogueta, na'aictaxa ca qořiitaņa ana 'alhua.

³²Nache qami', řataqta qanmachiiuec, qataq qanqouaqchichi, qataq nache chegoqtot qome ca avit ca na'a'q nueve que'eca ca'agoxoic, nache ivira'a ca avit ca ľya na'a'q.»

So naponaxac laloxoqui da qanayinaigui na npe'łpi maye qo'oipaq łcouepi

³³Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

³⁴«Qonapega qome na Israel le'ecpi, qoneta': Nachesota qome se'eso ca'agoxoic siete, da ivita ca na'a'q quince, nache ivittrec qome caua siete na'axa'te da qauo'oche ca naponaxac, qataq qořiĩyaigui ca npe'łpi qo'oipaq łcouepi, da yaqto' qavio'oxoyiři Ñim Nataxala'.

³⁵Nache ca la'auaxanec na'a'q que'eca naponaxac, nache qauo'oche ca naponaxac lta'araic. Qaq que'eca na'a'q, nache qaica qome ca qauo'oche na no'onatacpi.

³⁶Qaq que'ecaua na'axa'te, nache qauavigaxache aca qarachetaqtaxanaqche da qavio'oxoyiři Ñim Nataxala'. Qaq da ivita ca na'a'q ocho, nache nataqa'en qauo'oche ca naponaxac, qataq qařa'aņeeuo aca qarachetaqtaxanaqche da qařa'aņiřot Ñim Nataxala'. Qaq que'eca na'a'q, nache naponaxac lta'araic, qataq qaica ca qauo'oche na no'onatacpi.

³⁷Qaq 'ena na laloxoquipi na naponaxacpi da ivita da qařo'oxoren Ñim Nataxala'. řoqo'oye qami', nache qauo'oche qome ne'ena naponaxacpi, qataq nache huetoigui da qami' qařa'aņiiua'a Ñim Nataxala' aca qarachetaqtaxanaqchepi qařavigaxatta, qataq aca nachetaqtaxanaqte naņiguishē ala, qataq aca laře nachetaqtaxanaqtepi qataq ca nachetaqtaxanaxat lataxa, nache řataqtac ye laloxoqui camaye da qařo'ot.

³⁸Qaq 'ena 'enauac na naponaxacpi maye qauo'oche, qalaxaye nataqa'en qauallecřiuiuo ye na'a'q mataxaqui da qavio'oxoyiři Ñim Nataxala', qataq qařa'aņeeuo aca lařepi qarachetaqtaxanaqche da huo'o ca řan ca la'aqtac, qataq ca maiche chegoqchigui da huo'o ca řan.

³⁹Qaq ca na'a'q quince ca ca'agoxoic siete, qom mashe qanqache ca ala ca qa'aņiguishēqui, nache qauo'oche ca nquia'axac lta'araic huaiguilo que'ecaua siete na'axa'te da qavio'oxoyiři Ñim Nataxala'. Qaq que'eca la'auaxanec na'a'q, qataq ca na'a'q ocho, nachecaua caua řoqta mataxaqui'.

⁴⁰Nache que'eca la'auaxanec na'a'q qanqache aca řataqta no'on ala ana qo'oipaqpi, qataq qauchiquiiuec aca łcoue aca chaic, qataq aca łcoue aca qo'oipaq maye late'el naua laue, qataq aca łcoue aca ma'aic maye neto'ot na loigue ca tala,

qaq nache 'enauaque caua siete na'axa'te da huaigui que'eca qantonaxaqui, qataq huaña ye lanataqa' Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

⁴¹Nache 'enauaque naua vi'ie, da ivira ca ca'agoxoic siete, nache qauo'оче que'eca nquia'axac huaigui caua siete na'axa'te da qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala'. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da qoyec̃axaqui, qataq cam qami' chegoxogueta.

⁴²Qaq 'enauaque que'eca siete na'axa'te, da qami' Israel le'ecpi, qoñiitaigui qome ca npe'lpi qo'oipaq lcouepi,

⁴³yaqto' 'enauac ca qaña'alquipi ñaŷateeta da Aŷem so'ot da qoviito'ot co'ollaxa na npe'lpi qo'oipaq lcouepi co'ollaq qami' ñeqateeguesopa ye Egipto. Qaq 'era da ña'aqtac, Aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.»

⁴⁴Qaq 'era da 'eetec so Moisés, da da'aqtaxanem so Israel le'ecpi na laloxoquipi so naponaxacpi maye lapaxaño Ñim Nataxala'.

Levítico 24

So aceite maye lcoraxat aso ncoŷaraxanaxaqui

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«'Auamaxalec qome na Israel le'ecpi da 'am ndoua'a ca ŷoqta no'on aceite, yaqto' nache 'eetai' da 'ettaigui aña ncoŷaraxanaxaqui ye ñanataqa'.

³Qaq ñi Aarón nacheñi ñi huapegue' qome da ñaŷamaxaño ayemayepi, da yaqto' palom 'ettaigui da netaigui ñi npe'l, ye npa'auac ñi napoxonaxat maye netaña aña arca maye laŷe' naua ñaŷamaxataxaco. Qaq 'era qome da nache 'eetai' lataxac da qoyec̃axaqui qataq cam qami' chegoxogueta.

⁴Nache aya'aye ncoŷaraxanaxaqui maye siete naua lcoue maye chegaqaigui na ndotec oro, nache 'eetai' da icoŷattalec qome ye lanataqa' Ñim Nataxala'.

Aso nauole maye huetaigui so pa'auo so lanataqa' Ñim Nataxala'

⁵'Auacona qome ca ŷataqta no'on 'ayiiña, nache 'auo'o't caua doce nauole qaq cuatro kilos 'anqa'en aña 'oonole,

⁶qataq 'auachalec ye nquia'axala' maye chegaqaigui na ndotec oro maye netaña ye pa'auo ye lanataqa' Ñim Nataxala', nache 'alapotchiyigue'm caua seis, da 'auachaleguete naua dos laŷel.

⁷Nache 'auachaua'alo naua laŷel ca ndochiguiñi nchenaxanaxat ama na laita, nache 'auavigaxat camaye da yaqto' nmeneguet aca nachetaqtaxanaqte nauolepi, cha'aye naigui da qaiuennate da Ñimaye lalamaxat 'enauacna.

⁸Qaq acamayepi, nache 'enauaque qome naua na'axa'te maye mataxaqui' da ca ntaxaŷaxanaxanec iroua'a ye pa'auo ye lanataqa' Ñim Nataxala'. Qaq aca'aca nauolepi, nache naigui naua doce llalqa so Israel, qaq 'era da nache 'eetai' qome da lataxac acamayepi.

⁹Qaq acamayepi, nache taŷot qome ñi Aarón qataq na chegoxoguētpi ñimaye. Qaq namayepi da chec aca'aca nauole, nache huaña naqa'en ca ŷaqauga ye pa'auo ye nqasoxoc ñi npe'l, cha'aye qaiŷotauga nachetaqtaxanaqte maye qoŷanot Ñim Nataxala'. Qaq acamayepi ŷataqta sa qaiŷetapec.»

Da nhuaxanaguec ca inogoqchet Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁰Qaq huo'o so shiŷaxaua ŷalectaigui so Israel le'ecpi maye llalec aso 'alo Israel lashe, qalaxaye so lta'a Egipto le'ec, nache se'eso shiŷaxaua ncotaŷapegue' so Israel le'ec huaña ye nanataqa' maye qanayeuta'a.

¹¹Nache so llalec asa'aso Israel lashe, ŷo'ot da l-laraxanaxac, qataq isheuen da le'enaxat Ñim Nataxala', huaña nache qaŷauegueua'a co'ollaxa so Moisés. Qaq aso late'e somaye le'enaxat Selomit, asom llale so Dibri, maye chegoxoguē na lauo' le'ecpi so Dan.

¹²Nache somaye qaŷapoua'a qataq nache qanauaatalec. Ime, nache qaiuata'a ca la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹³Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹⁴«'Auauegueuga qome na pa'auēc ye nanataqa' maye qanayeuta'a que'eca shiŷaxaua maye isheuen da ŷe'enaxat. Nache 'enauac na shiŷaxauapi maye hua'aqchigui co'ollaxa, nache ŷashel-lec na lqaic camaye. Ime, nache ŷalauat ŷauota'a na coma' laŷe da ŷasaq.

¹⁵Nache qonapega qome na Israel le'ecpi, qoneta': «Camachaqa shiŷaxaua da ilarapiguiñi Ñim Natamnaxala', nache camaye maiche nque'etaxangui ca nhuaxanaguec.»

¹⁶Qaq 'enauac cam ŷo'ot da l-laraxanaxac qataq da isheuen da le'enaxat Ñim Nataxala', nache qaŷalauat. Nache 'enauac ca lapoota'a't Israel le'ecpi ŷalauat, ŷauota'a na coma' laŷe da ŷasaq. Qaq nache 'ena'am ca chegaqauec huo'otaq Israel le'ec, cha'aye ŷo'ot da l-laraxanaxac, qataq isheuen da le'enaxat Ñim Nataxala', nache camaye qaŷalauat.»

Da nhuaxanaguec ca huo'o ca ŷo'otec ca lŷa

¹⁷«Qaq ca shiŷaxaua da ŷalauat ca lŷa, nache camaye nataqa'en qaŷalauat.

¹⁸Qaq ca shiŷaxaua da ŷalauat ca shiguiŷac maye saishet da lalo, nache camaye ŷauo'o ca nmenaxanaxaneguē lŷa shiguiŷac.

¹⁹Qaq da huo'o ca ique'emaqchet ca lŷa shiŷaxaua, nache camaye qaŷe'enaxatteguē ca lque'emaqtanaxac.

²⁰Da huo'otaq dacagaqtaxan, nache nataqa'en qaŷacagaxat, da huo'otaq ique'emaqchet aca na'aite, nache nataqa'en qaique'emaqchet aca la'aite. Qaq da huo'otaq ŷacagaxat aca nhue, nache nataqa'en qaŷacagaxat aca lhue, nache qaipagaqchiichigui da nque'eenaxac ca qaŷacagaxat acamayē.

²¹Qataq ca ñalauat ca shiguiyac maye saishet da lalo, camaye naiguat naqa'en ca lya shiguiyac. Qalaxaye ca ñalauat ca lya shiyaxaua, nache camaye nataqa'en qañalauat.

²²Qaq 'era da 'oonolec lataxac da namaxasoxonaxac, damaye saishet qome da ndotec da talec nam chegoxoguetpi so Israel, damaye ivirauga nataqa'en na chegaqauecpi. Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.»

²³Nache so Moisés 'enapega so Israel le'ecpi, da ñauegueuga ye pa'auec ye nanataqa' maye qanayeuta'a so shiyaxaua maye isheuen da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache huaña, qaq qañalauat qañasaqtalec na coma' lañepi. Nache so Israel le'ecpi ipactelec da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

Levítico 25

So vi'i maye laloxoqui da qanmataxanaxanec na 'alhua

¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés co'ollaq huallec añi qasoxonaxa Sinaí, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi qoneta': Da ivita da qaunoxoñiiua'a ye 'alhua maye qami' sanema qome da yaqto' qaralamaxache, nache yemaye huo'o qome ca laloxoqui da qanmataxanaxañiiuec na 'alhua, souaxat da ñataqta qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala'.

³Nache seis vi'ie da qaña'anaxañeeteguelec ca qana'alhuai, qataq da qauchiquiiuec aca lcouepi aca qa'añiguishu uva qataq da qanqachettac aca alapi,

⁴qalaxaye da ivireuga ca vi'i siete, nache saishet qome da qaña'anaxañeetec que'eca qana'alhuai qataq saishet da qauchiquiiuec aca lcouepi aca qa'añiguishu uva cha'aye que'eca vi'i iuen da nmatec ca 'alhua, souaxat da qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala'.

⁵Qataq saishet da qanqache ca ala ca maiche ñaxat nañiguishu, qataq saishet da qanqache aca ala aca nañiguishu uva maye sa qaicheguec aca lcouepi, cha'aye que'eca 'alhua iuen da ñataqta qanmataxanaxanec.

⁶Qalaxaye 'enauac ca maiche ñaxalec que'eca 'alhua da huetoigui que'eca vi'i maye nmataxaua na 'alhua, camaye ishet da qollequiiac, qataq ca qarlataqui qataq aca qarlataipi, qataq ca no'onataxanaxanecpi qataq ca chegaqauecpi maye qami' netaiguilo.

⁷Nache 'enauac ca maiche ñaxat que'eca qana'alhuai, ishet da qolliquiiac, nataqa'en ca maiche qareloipi qataq ca shiguiyac maye huauec, ishet da chectac nataqa'en camaye.

Laloxoqui da ñe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna

⁸Qaq da mashe ivi' ca siete da qaýe'eguelaxalec da qaýo'ot que'eca vi'i maye nmataxaqui na 'alhua, nache mashe ivi' caua cuarenta y nueve vi'ie.

⁹Qaq ca na'a'q diez que'eca ca'agoxoic siete, nache huetoigui da qaýapalaxat ca nasouaxashet, nache qami' qauashiiyigui aca nasheere peenaq lcoue, que'eca qoñiitaña qana'alhuai.

¹⁰Qaq da ivita ca vi'i cincuenta, nache qaiýotauga da yaqto' laloxoqui da huesouec qanqa'en ca shiýaxauapi maye nsheenaxanaxat que'eca qana'alhuai, nache camaye ýe'eguelaxa ca chegoxoguet lauo' le'ecpi, qataq ca lalamaxat na'alhua, nataqa'en da qaýapalaxat aca navigaxaiste qataq da qaýe'eguelaxat ca 'alhua maye qaimen.

¹¹Qaq que'eca vi'i cincuenta, nache laloxoqui da ýe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna, nache qaica ca danaxan qataq da nqat aca ala ca nañiguishec maye maiche ñaxat, qataq saishet da qanqat aca ala aca nañiguishe uva,

¹²cha'aye que'eca vi'i, camaye ýataqta qaiýotauga qataq nache qami' huesochiyiñi. Qataq nache qollequiitac qome aca ala na no'onaxa le'ec maye maiche ñaxat que'eca 'alhua.

¹³Nache que'eca vi'i maye laloxoqui da ýe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna, qami' qaltaq qavi'iguelaqailec da qoñiýalec ca maiche qaralamaxache qana'alhuai.

¹⁴Qaq da huo'o ca imen ca lalamaxat, huo'otaq da desheenaxana ca na'alhua ca lýa, nache saishet qome da ýe'enai' ca nmenaxaua.

¹⁵Ýoqo'oye iuen da qanaýamaxatchigui aca lasheue ca qaisheenaxana, nache qanaloqnaguilo caua vi'ie maye huaiguilo da qanqat na ala ca nañiguishec, choche ivitta'a da ivireuga ca vi'i maye laloxoqui da ýe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna.

¹⁶Qaq da ñaq qaýata'a que'eca laloxoqui da ýoltaq huesochiguiñi 'enauacna, nache que'eca qaimen, ishet da nquiguisheguem aca lasheue, qaq da saq 'amaqtache que'ecaua vi'ie, nache nquiguiñi aca lasheue. Cha'aye ca qaimen saishet da nacheca ca 'alhua, nacherata da qanaloqnagui ca lashiichiýaxac caua lcate' da qanqat ana ala ca nañiguishec.

¹⁷Saisheto' da huo'o ca ýatenachet ca lýa da ýe'enai'. Nacherata da huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Natamnaxala', qaq 'era da ýa'aqtac, Aýem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

Da 'achecýaxac da qaipacchigui ca qaýamaxasoxoolec

¹⁸Ýataqta qaualaqailec qome na iqataxacpi, qataq ýataqta qauo'oche na ýamaxasoxonaxacpi, yaqto' qaica ca machaqca da qanachaalataxaqui ca 'alhua maye qoñiitaña.

¹⁹Qaq ca qana'alhuai ŷataqta qalota qome da alaŷaxac, nache chochaq huañi da qarquia'axaqui, ivitta'a da qami' comaraxaiqa, nache qaica camachaqca da qanachaalataxaqui.

²⁰Saiuena'a da maiche qannacheeteguela't, qoñiita': <¿Chaq negue'to' cam sacheguenaq da ivireuga que'eca vi'i siete, ye saishet da sanaxanaq qataq da saishet da ñeqataq ana ala na qa'añiguishecpi?>

²¹Qalaxaye Aŷem qome qami' sanema da ichoxonnataxanaxa da ivireuga que'eca vi'i seis, qataq nache ŷo'ot da ivi' caua tres vi'ie da sa qoue da alaŷaxac ca nañiguishec.

²²Nache qollequiitac qome aca qaraŷamaqtai qa'añiguishe ala, qataq ivitta'a ca vi'i ocho da qaltaq qaŷa'añiñi ca dalaxaic qa'añiguishequi, qalaxaye ñaqaiyeta ivirauga ca vi'i nueve aca'aca qaraŷamaqtai nañiguishe ala.

Da lataxac da qaŷe'eguelaxat ca nalamaxat 'alhua

²³Qaq ca 'alhua saishet da ŷoqta qaimen, cha'aye 'enauac camaye ŷalamaxat, qataq ye qami' saishet da nache 'eetai' da qoñiitalec camaye, cha'aye qami' qoñiita'am ca chegaqauec maye choche ñamaxasoxoic.

²⁴Qaq ŷoqo'oye, da huo'o ca qausheenaxañiŷa 'alhua, nache qami' qauaŷaañita da ca hua'auñi lalamaxat, camaye ishet da ñe'eguelaxaala't.

²⁵Qaq da huo'o ca 'oonolec na qarhuo'oi le'ecpi da ivita da choxoraq, nache imen ca lalamaxat na'alhua, nache ishet da anac ca lalamaxat lauo' le'ec da nachaalec camaye da yaqto' desheenaxana que'eca imen camaye co'ollaxa.

²⁶Qaq da huo'otaq qaica ca lalamaxat lauo' le'ec da anac da yaqto' desheenaxana que'eca 'alhua, qalaxaye camaye da ishet da nalotalec aca lasheue, nache ñe'eguelaxaala't que'eca na'alhua,

²⁷nache naloqte'n caua vi'ie chegoqchiguiña co'ollaq imen, qataq naloqnagui ca lashiichiŷaxac caua lcate' da qanqat ca ala ca nañiguishec, da yaqto' isheeten que'eca shiŷaxaua maye desheenaxana ca na'alhua. Huaña, nache ishet da qaltaq ŷe'eguelaxalec da nalec ca maiche lalamaxat na'alhua.

²⁸Qalaxaye da saishet da ivi' aca lasheue da yaqto' ñe'eguelaxaala't ca na'alhua, nache camaye nache 'eetai' da hueto'ot ca shiŷaxaua maye desheenaxana co'ollaxa, choche ivitta'a ca vi'i maye laloxoqui da ŷe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna. Huaña, nache ca imen ca na'alhua ishet da ŷe'eguelaxa da qaltaq nalec ca lalamaxat na'alhua.

Da lataxac da qaŷe'eguelaxat ca nŷec

²⁹Qaq da huo'otaq huo'o ca imen ca lma' maye naigui ca qalota nŷecpi maye qanpaxattaua'a, camaye ishet da qaltaq ñe'eguelaxaala't da desheenaxana da ñaq saxanaxa ivirec ca 'oonolec vi'i, chegoqchiguiña naqa'en ca na'a'q co'ollaxa imen camaye.

³⁰Qaq da huo'otaq sa ñañoxtot que'eca n̄yec da ñe'eguelaxaala't da ivirec ca 'oonolec vi'i, nache que'eca n̄yec tañot cam desheenaxana qataq ca llalaqpi. Nache saishet da qaltaq qañe'eguelaxatot da ivita ca vi'i maye laloxoqui da ñe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna.

³¹Qalaxaye ca n̄yecpi maye netaigui na qaica ca lpaqtaxat, camayepi 'eeta'am qanqa'en da lataxac ca 'alhua, da ishet da qaltaq qañe'eguelaxaala't da qaisheenaxana, huo'otaq qañe'eguelaxat da ivireuga ca vi'i maye laloxoqui da ñe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna.

³²Qaq na chegoxoguet so Leví, namayepi nache 'eetai' qome da ishet da ñe'eguelaxaala't da desheenaxana ca lalamaxat n̄yec maye netaigui na qalota n̄yecpi maye maiche lalamaxat namayepi.

³³Qaq namayepi da huo'o ca saishet da nalolec da ñe'eguelaxaala't da desheenaxana, nache qañe'eguelaxatem da ivireuga ca vi'i maye laloxoqui da ñe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna. Cha'aye nachenata namayepi da lalamaxat ca n̄yecpi maye naigui nam huaqta'a't n̄yecpi maye qanpaxattaua'a, maye maiche lalamaxat na leviitapi.

³⁴Qaq ca 'alhuapi maye nquia'axanataxanaqa' maye hueto'oto naua loiguiye nam huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat na leviitapi, namayepi saishet da qaimen, cha'aye nache 'eetai' da lalamaxat namayepi.

Da lataxac da huo'o ca qaña'aalaxanaxan

³⁵Qaq da huo'o ca 'arhuo' le'ec da ivita da ñataqta choxoraq, nache da 'am ñe'eguenot, nache ishet da 'autauan qome camaye, 'eeta'am 'anqa'en ca chegaqauec da 'anamaxasoxoic, nache 'auauo'o ca lidaqa' que'eca 'arma'.

³⁶Saishet qome da 'anhua' qataq saishet da 'anquigaxatapeguec ca lavigaxashet maye 'anem co'ollaxa, souaxat da huo'o naq 'enec 'anqa'en Ñim 'Anatamnaxala', yaqto' camaye nache 'eetai' da netaigui ca 'arhuo' le'ecpi.

³⁷Saishet qome da 'anquigaxatapeguec aca 'om maye 'anem co'ollaxa da la'aale, qataq saishet da 'anquigaxatapeguec aca lasheue ca nallec maye 'anem da lavigaxashet.

³⁸Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, maye qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto da yaqto' qami' sanema ye 'alhua Canaán da yaqto' Añem Qanatamnaxala'ai.

Da lataxac na nlatacpi

³⁹Qaq da huo'o ca maiche 'arhuo' le'ec da ivita da ñataqta choxoraq, nache 'am imenot da nachaalataxac. Nache da 'auo'onataxanaxan camaye, qalaq saishet da 'eeta'am 'anqa'en ca lña nlatac.

⁴⁰Nacherata da 'aue'enaxattem ca yo'oqchigui 'onataxanaxaic, huo'otaq ca 'anamaxasoxoic. Nache camaye 'am do'onataxaatacot, ivitta'a ca vi'i maye laloxoqui da ñe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna.

⁴¹Huaña, nache camaye ca'ai qome ca 'arma', l̥yatec ca llalaqpi da yaqto' ñe'eguelaxa ca lalamaxat lauo' le'ecpi, qataq ca na'alhua,

⁴²cha'aye 'enauac na Israel le'ecpi maiche ñalamaxat ñamaxashecpi, cha'aye Añem ñeqateeguesop co'ollaxa ye Egipto, ñoqo'oye namayepi saishet qome da huo'o ca qaimen, da yaqto' nlatacpi.

⁴³Qataq saishet qome da sa 'auayacnapec, nacherata da 'auachaxan da huo'o naq 'enec 'anqa'en Ñim Atamnaxala'.

⁴⁴Qaq da 'auauotaique da 'ausheenaxana ca 'arlatac, huo'otaq aca 'arlata, nache 'auachegoxota'a ca l̥ya 'alhua maye saqañapeque ca qonetaña 'alhua.

⁴⁵Nataqa'en ishet da 'auachegoxotaigui nam shiñaxauapi chegaqauecpi maye qami' netaiguilo cam 'ausheenaxana, qataq ca llalaqpi namayepi maye lañoqo' que'eca 'alhua maye qaralamaxache, nachecata maye ishet da huo'o ca 'ausheenaxana da yaqto' 'aralamaxat.

⁴⁶Qaq camayepi nache no'ona'aguet qome ca qaña'alquipi da yaqto' lalamaxat da ivita da qaullivi, da nache 'eetai' da l-latacpi. Qalaxaye qami' Israel le'ecpi, qaica qome ca sa iyacnapec ca lamaxashec da maiche lauo' le'ec.

⁴⁷Qaq da huo'o ca chegaqauec, huo'otaq queuoxoic, da netaña ca qana'alhuai, nache da ivita da ñataqta sallaxanec, qaq da ivita da huo'o ca choxoraq da qoñiita, nache imenot da nachaalataxac que'eca chegaqauec, huo'otaq ca lalamaxat lauo' le'ec camaye,

⁴⁸nache que'eca Israel le'ec, ishet da qaltaq qaisheenaxana da yaqto' qañe'eguelaxaala't, na'aictaxa da camaye mashe nmeela't co'ollaxa. Qalaxaye ishet da anac ca lalamaxat lauo' le'ec da yaqto' nachaalec camaye da nqateeguesop da nlataguec.

⁴⁹Qaq da anac ca ntesoqo', huo'otaq ca llalec ca ntesoqo', huo'otaq ca l̥ya lalamaxat lauo' le'ec, nache ishet da nachaalec da isheeten aca lasheue, da yaqto' isoueeguesop da nlataguec. Qaq da huo'otaq ñañamaxañi camaye, nache ishet da maiche nsheetela't.

⁵⁰Qaq camaye, qataq cam desheenaxana camaye, naloqte'n caua vi'iey chegoqchiguiña ca vi'i co'ollaq nmeela't, nache ivitta'a ca vi'i maye laloxoqui da ñe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna. Qaq aca'aca lasheue, nache qanaloqna'agueta caua vi'iey da do'onataxaatac, naloteguet qanqa'en aca lasheue ca 'onataxanaxaic.

⁵¹Qaq da ñaq qalote' caua vi'iey da ñaq saxanaxa da ivita ca laloxoqui da ñe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna, nache ishet da huo'o ca isheeten aca

lasheue maye nalotegueta ca lasheue da lo'onataxanaxac que'ecaui vi'ie maye saxanaxalo da ivildec.

⁵²Qaq da mashe sa qaŷapeque ca vi'i maye laloxoqui da ŷe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna, nache camaye isheeten aca lasheue, naloqchiichiguiilo caui vi'ie maye no'oirañi.

⁵³Qataq saishet da qauashiñiita da sa qaiyacnapec camaye, nacherata da qae'enaxacheeteguet ca 'onataxanaxaic maye 'oonolec vi'i qanqa'en da do'onataxan.

⁵⁴Qalaxaye da huo'otaq qaica ca anac da nachaalec que'eca Israel le'ec da ñe'eguelaxaala't, camaye qataq ca llalaqpi, nache camayepi huesochiguiñi da ivita ca vi'i da ŷe'eguelaxalec da huesochiguiñi 'enauacna.

⁵⁵Cha'aye qami', Israel le'ecpi maiche qami' ŷalamaxatpi, da yaqto' Aŷem qauo'onataxaniŷot, cha'aye Aŷem qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

Levítico 26

Da nchxonnataguec ca huo'o da lalaxayec

¹Saishet qome da qauo'oche ca ŷotta'a't ne'enaqtac nqui'ipi, qataq ca no'onatac coma' atamnaxala', qataq saishet da qanatamñiitacot camaye, cha'aye Aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

²Qataq huo'o naq 'enec qanqa'eñi ca na'a'q mataxaqui, qataq ye ŷanataqa' maye huaña naxa da Aŷem qanauane'. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

³Qaq da qaualaqaigueta naua iqataxaco, qataq ŷataqta qauo'oche' naua ŷamaxasoxonaxaco,

⁴nache Aŷem ipacchiguiilo ñaqa'en naua na'axa'te maye laloxoqui' na auot da qami' ñamaxalo, nache ana 'alhua qataq ana qo'oipaqqi maye huallec na no'onaxa huo'o da alaxaxac,

⁵nache sa qoue qome na ala ca nañiguishec, choche ivitta'a da qanqat aca ala aca uva, qaq aca ala aca uva, acamaye choche ivitta'a qome ca laloxoqui da qaltaq qoŷaañi ca nañiguishec, nache que'eca qoñiitaña qana'alhuai, qaica ca leetapigui lauel, cha'aye sa qoue qome ca qanallec ivitta'a da ŷataqta qami' comaraxaiqa.

⁶Qataq qami' sanema da qami' lacchiyiñi qome, qataq qaica ca ŷe'elaqtapigui' na lo'ochaxa, cha'aye Aŷem jec qome ñaqa'en ca shiguiŷacpi maye dequi'iŷapec, qataq que'eca qana'alhuai qaica ca alaataxac.

⁷Qataq qami' dataueguesopa ca qami' ipa'agueeta'ape, qataq iqallem ca qaro'ogoxonaxache da qami' dataŷa'agueta.

⁸Qaq caua cinco da qoñiita, nache datauec naqa'en ca cien, qaq ca cien da qoñiita, nache datauec naqa'en ca diez mil. Nache ca qami' ipa'agueetacpi iqallem qome ca qaro'ogoxonaxache da qami' dataña'agueta.

⁹Qaq Añem nache ñataqta qami' sañamaxareete' da qami' selota'alo, qataq nquictauec qome ñaqa'en da qoñiita yaqto' qami' qalota, qataq nache 'eetai' ñaqa'en da ñañamaxataxac da qoñiita.

¹⁰Qataq qollequiiac qome aca ala ca hua'auñi qa'añiguishé ca lya vi'i, nache ivitta'a da qanqacheeuec ca togoshec qarañamaqtaqui souaxat da qauañamaxache ca dalaxaic ala.

¹¹Qaq Añem nache qami' sootanguilo qome, qataq saishet da qami' sa seuoonegueta.

¹²Qataq qami' ñenaictegueto, qaq nache Añem Qanatamnaxala'ai, qataq qami' nhuo' le'ecpi maiche qami' ñalamaxatpi.

¹³Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai maye qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto da yaqto' saishet da nache 'eetai' da qami' l-lataqa yemayepi. Qataq qami' ñeqateeguesopa da qapa'atta qanlataguiiqui, nache huañoxooteque ñaqa'en da qarqauaxaqui.

Da nhuaxanaguec ca saishet da ñalaq

¹⁴Qalaxaye qami', da Añem sa qaualaqaiguet qataq da saishet da qauo'оче 'enauac ne'ena ñamaxasoxonaxacpi,

¹⁵qataq da saishet da qauacoñiiguet, qataq sa qaushetaxachiiguet na iqataxacpi, qataq na ñamaxasoxonaxacpi, qataq da sa qaualaqaiguet namayepi, qataq qaica ca 'enec qanqa'eñi da ñañamaxataxac,

¹⁶nache Añem qami' ñamaxalo qome ca ncolanaxa lta'araic, qataq ca nalolaxasat maye qanlem, qataq ca napaxa maye ño'ot na ne'eraxa, qataq na'aqche't naua na'ai'te, qataq qaica naqa'en ca la'añaxac da no'ocñaxac, qataq choche qaña'añiiteguiñi qome ca qa'añiguishéqui, qalaxaye ca qampa'aguenaxauaiپی nacheca ca chec ca ala camaye.

¹⁷Qaq Añem nache qami' sataña'agueta qome, qataq qami' naue'c ñaqa'en ca qampa'aguenaxauaiپی. Qataq qami' ilatta'ape ca qami' lquiñaqa'ate, nache huaña qaq maiche qauataiuec na'aictaxa da qaica ca qami' icaata'ape.

¹⁸Qaq da ñaq 'eetalec da saishet da Añem qaualaqaiguet, nache siete da she'eguelaxalec da qami' seuaxa'n souaxat da qaye'etaxalqoi.

¹⁹Qataq selaxachigui da qana'amqaanaxaqui, qataq so'ot da qaica ca auot ana 'alhua, qataq qaica ca alañaxac.

²⁰Qataq shaco' da qana'añaxachiitac da qauo'ochetac ca qana'alhuai, ye camaye qaica ca lañaxataxac, qataq aca qo'oipaqpí ca no'onaxa qaca aca ala.

²¹Nache da ñaq 'eetalec da Aÿem qandaqaitapeeguet, qataq saishet da Aÿem qaualaqaguet. Qaq huaña, nache qaltaq siete da she'eguelaxalec qome da qami' seuaxa'n souaxat da qaye'etaxalqoi.

²²Nache qami' samaxaleguete ca shiguiÿacpi maye dequi'iyäpec, da yaqto' chec ca qaÿa'alquipi, qataq ito ca qareloipi, nache nquigaxattañi, qataq ivitta'a da toteguelo caua qanqa'aicolli'.

²³Qaq da ñaq 'eetalec da sa qaualaqai, qataq Aÿem qauataita'aguet,

²⁴nache Aÿem qome nataqa'en, qaltaq siete da she'eguelaxalec da qami' seuaxa'n souaxat da qaye'etaxalqoi.

²⁵Qataq qami' nagueleguete ñaqa'en ca no'ogoxonaxat, da yaqto' huo'o da lvi' ñaqa'en da ñaÿamaxataxac, nache na'aictaxa da qavi'igüeñiua'a ca maiche qaralamaxache huaqta'a't nÿecpi maye qanpaxattaua'a, qalaxaye Aÿem qami' hueque ñaqa'en ca nalolaxasat maye qanlem, huaña nache ÿataqta qami' loxonqa ca qampa'aguenaxauai.

²⁶Qaq da ivita da selaxachigui ca qaraÿamaqtaqui nallec, huaña nache caua diez 'alo, da ÿauot aca qanqoi nauolepi, nache dauoxonoigui aca 'oonole qatelaxanaxaqui, souaxat da saq 'amaqtaq ca nallec. Qataq da qanallec, nache ÿataqta qalcoreeta, huaña nache saishet da ÿataqta qami' comaraxaiqa.

²⁷Qaq da ñaq 'eetalec da sa qaualaqai qataq Aÿem qauataita'aguet,

²⁸nache Aÿem nataqa'en qami' sataÿa'agueta qome, qataq qami' seroleguete da ÿayeloxo da ÿoltaq siete da qami' seuaxa'n souaxat da qaye'etaxalqoi,

²⁹huaña qome nache qollequi ca maiche qaÿa'alquipi, qataq aca qaÿa'allipi.

³⁰Qataq Aÿem selaxachigui ca qanatamnaqa'aipi maye netaña ca ne'enaqtacpi, qataq dolagui ñaqa'en aca lca'atolate ca nchenaxanaxat ama na laita, qaq da qaro'ocÿaxaqui maye mashe leuaxaic, nache llapoolec qome ca ne'enaqtacpi maye qanatamnaxala'aipi, cha'aye ÿataqta qami' saÿemeque.

³¹Qataq nlachiguiñi ñaqa'en ca qaralamaxache huaqta'a't nÿecpi, qataq dolachigui ñaqa'en ca qanatamnaqa'aipi, qataq sevira'a da saishet da sesheteguet da laitaÿaxac aca qarachetaqtaxanaqche maye samaateguet co'ollaxa.

³²Nache ÿataqta 'enauac ñelaxatchiguiñi qome ca qana'alhuai, nache ca qampa'aguenaxauai maye anac da nalec camaye, ÿataqta huo'o qome da la'aalaxa.

³³Nache qami' selagaxaaleguete ca ÿaqa'a 'alhuapi, souaxat da ñeqatsheguem ca ÿainec da yaqto' qami' secaata'ape, ivitta'a da ÿataqta toolec ñaqa'en ca qana'alhuai, qataq ñelaxaañi ca qaralamaxache huaqta'a't nÿecpi.

³⁴Nache ca 'alhua ÿataqta lacchiguiñi qome, cha'aye huo'o da nmatatac 'enauaque que'ecaua vi'ie da toolec, qataq da qoñiitaña ca na'alhua ca

qanpa'aguenaxauai, nache ca qana'alhuai ŷataqta nmatec qome, souaxat da qaica ca nmataxac co'ollaxa.

³⁵Qaq nache 'enauaque que'ecaui vi'ie da toolec, ca 'alhua ŷataqta nmatec qome, saq 'ena'am co'olla qoñiitalec nache qaica ca nmataxac.

³⁶Nache 'enauac ca lca'alaxaicpi da qoñiita maye hueta'a ca na'alhua ca qanpa'aguenaxauai, ŷataqta sa la'axaic ñaqa'en qome da lli'iŷaxa, nache da choche hua'axaŷa da dauaclec aca qo'oipaq laue nache datauec, 'eeta'am ca dataueguesop ca no'ogoxonaxat, qataq maiche huañi, na'aictaxa da qaica ca ncaatague'.

³⁷Qataq ŷe'egueetega'tpi, 'eeta'am ca dataueguesop ca alaataxac, na'aictaxa da qaica ca ncaatague', nache qaica ca 'oonolec da qoñiita ca ishet da dataŷa'aguet ca npa'aguenaxauapi.

³⁸Huaña, nache qaulliviŷalec ca ŷaqa'a 'alhua, qataq qami' nmatchiyiñi ca qanpa'aguenaxauai.

³⁹Qataq ca lca'alaxaic maye hueta'a ca na'alhua ca npa'aguenaxauapi, camayepi ivitta'a qome da maiche imeuo, souaxat na maiche lle'etaxaloxosat qataq na lle'etaxaloxosat ca lta'alpi.

⁴⁰Qalaxaye da qaua'axacheeta ca qarasouaxashichi, qataq ca lasouaxashetpi so qarta'ailpi, qataq da 'eetec da ŷe'eguelaqtalec da Aŷem qauataiŷa'aguet, qataq Aŷem qauatenachichi naxa,

⁴¹qaq nachera da ŷo'ot qome da qami' sataŷa'agueta, qataq qanqo'oñiŷa ñaqa'en ca na'alhua ca qampa'aguenaxauai, yaqto' sa na'amaqten da qarquiyaqteŷaxaqui. Huaña, nache saishet da qauqolliguichi da qanhuaxanaguiqui.

⁴²Huaña, nache tachigui iuel qome da ñaŷamaxate' co'ollaxa so Jacob, Isaac qataq so Abraham, qataq seuennate yi'ie 'alhua maye sachaxanapeguema co'ollaxa soomaye,

⁴³yem 'alhua maye taŷa'a da qoquiŷa'ai qome, da yaqto' ŷataqta nmatec, nachichiigui da qami' saishet da qoñiŷalec. Qalaxaye qauaŷachiñiita qome da qami' huo'o da qanpe'enaxaqui, souaxat da sa qualaqailec na ŷamaxasoxonaxacpi qataq na iqataxacpi.

⁴⁴Qaq na'aictaxa da ñaq qoñiitaña ca na'alhua ca qampa'aguenaxauai, qalaxaye saishet qome da qami' so'ota'n, qataq saishet da qami' imereuo ñaqa'en, cha'aye saishet da ñelaxaani so ñaŷamataxac co'olla ñaŷamaxate' so qarta'ailpi. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

⁴⁵Nacherata da sepagaqchigui qome da ñaŷamaxataxac co'olla ñaŷamaxate' so qarta'ailpi, maye ñeqateeguesop co'ollaxa ye Egipto, ŷauaachigui ñaqa'en na lma'

naua l̥ya't 'aleu' da yaqto' Aÿem Qanatamnaxala'ai. Qaq 'era da ÿa'aqtac, Aÿem Nataxala'.»

⁴⁶Qaq 'ena na nqataxacpi, qataq na namaxasoxonaxacpi qataq na napaxaguenataxanaxacpi, maye lapaxañi co'ollaxa so Moisés, chegoqchigui Ñim Nataxala', da ÿanem so Israel le'ecpi, huaña añi qasoxonaxa Sinaí.

Levítico 27

Da 'eetec da qañe'eguelaxaala't ca shiÿaxaua maye mashe qoÿanot Ñim Nataxala'

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«'Aua'aqtaxanem qome na Israel le'ecpi, qoneta': Da huo'otaq huo'o ca ÿachaxanapec co'ollaxa ca lauo' le'ec da ÿanot Ñim Nataxala', nache da huotaique da ñe'eguelaxaala't camaye, nache isheeten ipagaqchiichigui aca lasheue.

³Qaq camaye da ÿale qataq mashe ivi' caua veinte vi'ie, huo'otaq sesenta vi'ie da nachaalataxac, nache cincuenta naqa'en caua lca'achole aca plata aca lasheue, nache iroua'a ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala'.

⁴Qaq da 'alo, nache treinta naqa'en caua lca'achole aca plata aca lasheue.

⁵Qaq da ÿale da mashe ivi' naua cinco vi'ie huo'otaq veinte vi'ie da nachaalataxac, nache veinte caua lca'achole aca plata aca lasheue. Qaq da huo'otaq 'alo qataq nache 'eeta'ama da llaxa que'ecaua ÿale't, nache diez caua lca'achole aca plata aca lasheue naqa'en.

⁶Qaq da ñaq nogotolec da mashe ivi' ca 'oonolec ca'agoxoic, huo'otaq da mashe ivi' cinco vi'ie da nachaalataxac, nache cinco caua lca'achole aca plata aca lasheue, qaq da huo'otaq 'alo aca'aca nogotole, qataq nache 'eeta'ama da llaxa que'ecaua ÿale't, nache tres caua lca'achole aca plata aca lasheue naqa'en.

⁷Qaq da ÿale, da mashe napacalec caua sesenta vi'ie da nachaalataxac, nache quince caua lca'achole aca plata aca lasheue, qaq da huo'otaq 'alo qataq nache 'eeta'am da llaxa que'eca ÿale, nache diez caua lca'achole aca plata aca lasheue naqa'en.

⁸Qaq que'eca shiÿaxaua da ÿachaxanapec co'ollaxa da ÿan ca lauo' le'ec, da ÿapac choxoraq da sa nalolec da isheeten aca lasheue camaye, nache iuen da taua'a ca ntaxaÿaxanaxanec da yaqto' camaye ÿo'ot aca lasheue, maye nalota'ai' da isheeten camaye.

Da 'eetec da qañe'eguelaxaala't ca mashe qoÿan

⁹Qaq da shiguiÿac ca qaÿachaxanapec da qoÿanot Ñim Nataxala' da nachetaqtaxanaxat, nache que'eca shiguiÿac camaye lalamaxat Ñimaye.

¹⁰Qataq saishet da nmeneguet ca l̥ya shiguiÿac, na'aictaxa camaye da 'onaxaic, huo'otaq da qallegueme da 'onaxaic. Cha'aye da nmena't que'ecaua shiguiÿa'c, nache 'enauaque caamaye da lalamaqa'ate Ñimaye.

- ¹¹Qaq da qaŷachaxanapec ca shiguiŷac da qoŷanot Ñim Nataxala' nam saishet da qui'itta, nache que'eca shiguiŷac qairoua'a ca ntaxaŷaxanaxanec,
- ¹²da yaqto' camaye ŷauo'o ca lashiichiŷaxac. Nache aca lasheue maye ŷanagui ca ntaxaŷaxanaxanec, nachaca aca lasheue.
- ¹³Qaq da huo'otaq qaŷauotaique da qaŷe'eguelaxat que'eca shiguiŷac, nache aca lasheue camaye huo'o aca qaŷauaxaŷaxaalec.
- ¹⁴Qaq da huo'o ca ŷanot Ñim Nataxala' ca lma', nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷo'ot aca lasheue que'eca nŷec. Nache aca lasheue maye ŷanagui ca ntaxaŷaxanaxanec, nachaca aca lasheue camaye.
- ¹⁵Qalaxaye ca ŷaneuo que'eca nŷec da huo'otaq ñe'eguelaxaala't, nache iuen da ŷauo'o aca ŷauaxaŷaxaalec aca ŷoqta lasheue camaye. Nache que'eca nŷec ishet da ŷe'egueloqot que'eca shiŷaxaua.
- ¹⁶Qaq da huo'o ca ŷachaxanapecot da ŷanot Ñim Nataxala' ca na'alhua laŷe, nache aca lasheue qanaloqnagui ye lcachiguiñi que'eca 'alhua, nache aca doscientos veinte kilos aca nañiguish e ala cebada, acamaye cincuenta caua lca'achole ca lcat plata aca lasheue da qaisheeten que'eca lalamaxat 'alhua.
- ¹⁷Qaq da huo'otaq huetoigui ca vi'i cincuenta maye laloxoqui da ŷe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna, nache camaye ipacchigui aca maiche lasheue maye qoŷanagui co'ollaxa.
- ¹⁸Qalaxaye da ŷaneuo co'ollaq mashe inoxonec que'eca vi'i, nache ca ntaxaŷaxanaxanec naloqteetegueta aca lasheue caua vi'ie da saxanaxa da ivireuga ca vi'i, da ŷe'eguelaxa da qaltaq huesochiguiñi 'enauacna.
- ¹⁹Qaq que'eca ŷaneuo que'eca na'alhua, da huo'otaq huotaique da ñe'eguelaxaala't, nache iuen da ŷauo'o aca ŷauaxaŷaxaalec aca ŷoqta lasheue camaye. Nache que'eca 'alhua ishet da ŷe'egueloqot que'eca shiŷaxaua.
- ²⁰Qalaxaye da sa ŷañoxt da ñe'eguelaxaala't, qataq mashe imenot ca lŷa shiŷaxaua que'eca na'alhua, nache camaye saishet da ŷe'eguelaxa da ñe'eguelaxaala't.
- ²¹Qaq que'eca 'alhua da ivita ca vi'i maye laloxoqui da ŷe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna, nache camaye nache 'eetai' da lalamaxat Ñim Nataxala', qataq lalamaxat ca ntaxaŷaxanaxanecpi.
- ²²Da huo'o ca ŷachaxanapec da ŷanot Ñim Nataxala' ca 'alhua maye lsheenaxanaxat, da saishet da lalamaxat co'ollaxa ca maiche lauo' le'ecpi camaye,
- ²³nache ca ntaxaŷaxanaxanec naloqteetegueta aca lasheue caua vi'ie, da saxanaxa da ivireuga ca vi'i da ŷe'eguelaxa da qaltaq huesochiguiñi 'enauacna. Nache que'eca shiŷaxaua huetoigui naqa'en que'eca na'a'q da isheeten aca lasheue ca 'alhua. Ime, nache ŷanot Ñim Nataxala'.

²⁴Qaq da ivita ca vi'i maye laloxoqui da ÿe'eguelaxa da huesochiguiñi 'enauacna, nache huaña da ÿe'egueloqot ca lalamaxat que'eca 'alhua, cam ÿataqta chegoqtot co'ollaq qaisheenaxana.

²⁵Qaq 'enauac aca'aca nsheetenaxanaqtepi, nache qanaloqchiichigui ye lcata aca anompiole maye qaño'onataxaatega naxa ñi npe'l, maye ivi' ca diez gramos añi 'oonole.

Da 'eetec da qañe'eguelaxaala't cam qoñanot Ñim Nataxala'

²⁶Qaq ca la'auaxanec llalec ca 'atetpi, camaye nache 'eetai' da lalamaxat Ñim Nataxala'. Ÿoqo'oye qaica qome ca ÿe'egueeta'a da ÿaneuo ca huaca llalec, huo'otaq ca qagueta llalec, cha'aye camaye mashe sogote da lalamaxat Ñim Nataxala'.

²⁷Qaq da huo'o ca huotaique da ñe'eguelaxaala't ca shiguiñac maye ÿaneuo co'ollaxa nam saishet da qui'itta, nache isheeten aca lasheue maye ÿanagui cantaxaŷaxanaxanec, qataq ŷauo'o aca ŷauaxaŷaxaalec aca ŷoqta lasheue camaye. Qalaxaye da saishet da ñe'eguelaxaala't da desheenaxana, nache camaye qaimen qataq ipacchigui aca lasheue maye ÿanagui cantaxaŷaxanaxanec.

²⁸Qaq da huo'otaq huo'o ca mashe ŷanot co'ollaxa Ñim Nataxala' ca lalamaxat logoxoshetpi, huo'otaq da shiŷaxaua, shiguiñacpi, huo'otaq na'alhua da yaqto' nache 'eetai' da lalamaxat Ñimaye, nache saishet da imen, qataq da ñe'eguelaxaala't da desheenaxana, cha'aye ŷataqta sa qaishetapec, qataq mashe lalamaxat Ñim Nataxala'.

²⁹Qataq ca shiŷaxaua maye mashe qoñanot Ñim Nataxala' da yaqto' nache 'eetai' da lalamaxat Ñimaye, nache saishet da qaltaq qañe'eguelaxaala't da qaisheenaxana, nacherata da qaŷalauat da yaqto' nachetaqtanaxat.

³⁰Qaq aca diezmo maye chegaqaigui ca nañiguishec, qataq aca ala aca qo'oipaq maye ishet da qanallec, acamaye qaiŷotauga, cha'aye lalamaqte Ñim Nataxala'.

³¹Qaq da huo'otaq huo'o ca nshetaique da ñe'eguelaxaala't aca diezmo maye ala ca nañiguishec, nache camaye isheeten aca lasheue, qataq ŷauo'o aca ŷauaxaŷaxaalec.

³²Qataq ca 'oonolec caua diez ca 'atetpi huaca, huo'otaq aca qagueta, qataq quetaq, nache qaiŷotauga da qoñanot Ñim Nataxala',

³³qalaxaye saishet da qalca'a'ua'a da nmeneguet ca lŷa shiguiñac, na'aictaxa camaye da 'onaxaic, huo'otaq da qallegueme da 'onaxaic. Cha'aye da nmena't que'eca'ua shiguiñac, nache 'enauaque caamaye da lalamaqa'ate Ñimaye. Qaq ŷoqo'oye saishet da qaltaq qaŷe'eguelaxa't da qaisheenaxanalalo.»

³⁴Qaq 'ena na lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala' maye ŷanem co'ollaxa so Moisés da yaqto' ŷanem so Israel le'ecpi, co'ollaq huaña añi qasoxonaxa Sinaí.

Números

Números 1

Ana le'enaxat lmalate na Israel le'ecpi

¹Qaq so la'auaxanec na'a'q, soua dos ca'agoxoiqa, maye huetoiguilo soua dos vi'iye, da qanayeca'ai ye Egipto. Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, huaña ye toolec 'alhua añi qasoxonaxa Sinaí, huaña so npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñimaye, nache 'eeta':

²«Qauo'oche qome ca naneraguec na Israel le'ecpi, nache qa'aiyiiuo na le'enaxatpi 'enauac na shiŷaxauapi maye huo'o na maiche lalamaxat llalaqpi, qataq na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi. Nache qa'aiyiñi na le'enaxat ñi 'oonolec na ŷalleppi,

³maye ivi', qataq na napacalec naua veinte vi'iye, maye mashe ishet da taŷa ca alaataxac. Nache 'am itauan qome so Aarón da qa'aiyiñi ñi 'oonolec namayepi, da ime nache qauallecñiŷoigui na alleppi.

⁴Qataq qami' ŷalectaiguilo qanqa'eñi ñi 'oonolec na lataxala'pi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.

⁵Qaq 'ena na le'enaxatpi na lataxala'pi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye qami' itaua'n qome: Elisur, som llalec so Sedeur, maye chegoxoguet so Rubén.

⁶Selumiel, som llalec so Surisaday, maye chegoxoguet so Simeón.

⁷Nasón, som llalec so Aminadab, maye chegoxoguet so Judá.

⁸Natanael, som llalec so Suar, maye chegoxoguet so Isacar.

⁹Eliab, som llalec so Helón, maye chegoxoguet so Zabulón.

¹⁰Elisama, som llalec so Amiud, maye chegoxoguet so Efraín, som llalec so José. Qataq so Gamaliel, som llalec so Pedasur, maye chegoxoguet so Manasés.

¹¹Abidán, som llalec so Guidoní, maye chegoxoguet so Benjamín.

¹²Ajiezer, som llalec so Amisaday, maye chegoxoguet so Dan.

¹³Pagiel, som llalec so Ocrán, maye chegoxoguet so Aser.

¹⁴Eliasaf, som llalec so Reuel, maye chegoxoguet so Gad.

¹⁵Ajirá som llalec so Enán, maye chegoxoguet so Neftalí.»

¹⁶Qaq 'ena na le'enaxatpi so lataxala'pi som ŷalecta'a't nhuo' le'ecpi, maye ŷaneuo co'ollaxa so Israel le'ecpi, qataq da lataxala' so alleppi.

¹⁷Nache so Moisés qataq so Aarón ŷaconeguet co'ollaxa se'eso ŷalleppi maye qoŷaneuo,

¹⁸nache laponat 'enauac so Israel le'ecpi, huetoigui so la'auaxanec na'a'q soua dos ca'agoxoiqa se'eso vi'i. Nache qoŷereuo 'enauac so shiŷaxauapi maye huo'o na maiche lalamaxat llalaqpi, qataq na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi. Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa qoŷereuo na le'enaxat 'enauac so ŷalleppi maye ivi', qataq so napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac.

¹⁹Nache qaipacchigui da lamasasoxonaxac Ñim Nataxala', maye ŷamaxalec co'ollaxa so Moisés, da ŷo'ot de'era naneraguec se'eso shiŷaxauapi, co'ollaq huaña ye toolec 'alhua ye Sinaí.

²⁰Nache so llalaqpi, qataq so chegoxoguetpi so Rubén, maye la'auaxanec llalec so Israel, qoŷiyiñi 'enauac na le'enaxatpi so ŷalleppi, maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalaxataxac, maye mashe ishet da taŷa ca alaataxac.

²¹Nache so nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Rubén, ivi' cuarenta y seis mil quinientos, ndotec ŷalleppi.

²²Qaq so llalaqpi qataq so chegoxoguetpi so Simeón, qoŷiyiñi 'enauac na le'enaxatpi so ŷalleppi maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalaxataxac maye mashe ishet da taŷa ca alaataxac.

²³Nache se'eso maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Simeón, ivi' cincuenta y nueve mil trescientos.

²⁴Qaq so llalaqpi qataq so chegoxoguetpi so Gad, qoŷiyiñi 'enauac na le'enaxatpi so ŷalleppi, maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac, maye mashe ishet da taŷa ca alaataxac.

²⁵Nache se'eso maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Gad, ivi' cuarenta y cinco mil saiscientos cincuenta.

²⁶Qaq so llalaqpi qataq so chegoxoguetpi so Judá, qoŷiyiñi 'enauac na le'enaxatpi so ŷalleppi, maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac, maye mashe ishet da taŷa ca alaataxac.

²⁷Nache se'eso maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, ivi' setenta y cuatro mil seiscientos.

²⁸Qaq so llalaqpi qataq so chegoxoguetpi so Isacar, qoŷiyiñi 'enauac na le'enaxatpi so ŷalleppi maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac, maye mashe ishet da taŷa ca alaataxac.

²⁹Nache se'eso maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Isacar, ivi' cincuenta y cuatro mil cuatrocientos.

³⁰Qaq so llalaqpi qataq so chegoxoguetpi so Zabulón, qoŷiyiñi 'enauac na le'enaxatpi so ŷalleppi maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ivi' qataq

napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac, maye mashe ishet da taña ca alaataxac.

³¹Nache se'eso maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Zabulón, ivi' cincuenta y siete mil cuatrocientos.

³²Qaq som llalaqpi qataq so chegoxoguetpi so Efraín, som llalec so José, qoñiyiñi 'enauac na le'enaxatpi so ñalleppi maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac, maye mashe ishet da taña ca alaataxac.

³³Nache se'eso maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín, ivi' cuarenta mil quinientos ñalleppi.

³⁴Qaq so llalaqpi qataq so chegoxoguetpi so Manasés, qoñiyiñi 'enauac na le'enaxatpi so ñalleppi maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac, maye mashe ishet da taña ca alaataxac.

³⁵Nache se'eso nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, ivi' treinta y dos mil doscientos ñalleppi.

³⁶Qaq so llalaqpi qataq so chegoxoguetpi so Benjamín, qoñiyiñi 'enauac na le'enaxatpi so ñalleppi maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac, maye mashe ishet da taña ca alaataxac.

³⁷Nache se'eso nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín, ivi' treinta y cinco mil cuatrocientos ñalleppi.

³⁸Qaq so llalaqpi qataq so chegoxoguetpi so Dan, qoñiyiñi 'enauac na le'enaxatpi so ñalleppi maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac, maye mashe ishet da taña ca alaataxac.

³⁹Nache se'eso nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Dan, ivi' sesenta y dos mil setecientos ñalleppi.

⁴⁰Qaq so llalaqpi qataq so chegoxoguetpi so Aser, qoñiyiñi 'enauac na le'enaxatpi so ñalleppi maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac, maye mashe ishet da taña ca alaataxac.

⁴¹Nache se'eso nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Aser, ivi' cuarenta y un mil quinientos ñalleppi.

⁴²Qaq so llalaqpi qataq so chegoxoguetpi so Neftalí, qoñiyiñi 'enauac na le'enaxatpi so ñalleppi maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac, maye mashe ishet da taña ca alaataxac.

⁴³Nache se'eso nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetsi so Neftalí, ivi' cincuenta y tres mil cuatrocientos ñalleppi.

⁴⁴Qaq 'eso 'enauac som lereguishecpí soua Moisés, Aarón qataq so lataxala'pi so Israel le'ecpi, co'ollaq ñereuo na llaqpi so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.

⁴⁵Nache 'enauac so Israel le'ecpi, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac, maye mashe ishet da taña ca alaataxac,

⁴⁶somayepi da ima'a't, nache ivi' saiscientos tres mil quinientos cincuenta ye lcata.

Na leviitapi

⁴⁷Qaq so leviitapi qalaxaye saishet da qañalecnoigui aso le'enaxat lmalate so lañe Israel le'ecpi,

⁴⁸cha'aye Ñim Nataxala' 'enapega co'ollaxa so Moisés, 'eeta':

⁴⁹«Qom 'auo'ot ca naneraguec na Israel le'ecpi, nache saishet qome da 'ereuo na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetsi so Leví.

⁵⁰Nacherata da 'anem qome da ilo'ogue ca npe'l, maye huetaigui aca lañe da añamaxataxac, qataq 'enauac na logoxoshetpi, qataq ca lalamaxatpi camaye. Qataq namayepi nachena na ñachetac qome ca logoxoshetpi da qalachaxan que'eca npe'l, qataq huapegue' que'eca nanataqa'. Qataq nache netañalo naua loiguiye camaye da nauaatalec.

⁵¹Qataq na leviitapi da ivita da qanqochenaxat ca npe'l, nache namayepi nachena na nsoguiñi, qaq da vi'iiguet qanqa'en, nache namayepi ña'ara't da qaltaq nauaxañaxaasheguem que'eca npe'l. Qataq da huo'o camachaqca chegaquac shiñaxaua da saishet da leviita, da taua'a que'eca npe'l, nache camaye qañalauat.

⁵²Nache ñi 'oonolec na lañepi Israel le'ecpi, ña'ayiñi qome ca maiche lpe'l, qataq ñi 'oonolec ñataqtac aca la'anaqte ca ñalectaigui alleppi.

⁵³Qaq na leviitapi, nache neta'asop qome naua loiguiye que'eca npe'l, maye netaigui aca arca maye lañe' da añamaxataxac. Nache nauaatalec que'eca npe'l, yaqto' Ñim Nataxala' saishet da dalemataña na Israel le'ecpi.»

⁵⁴Nache so Israel le'ecpi ño'ot 'enauac da lamasasoxonaxac Ñim Nataxala', maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

Números 2

Nalochiguiñi qanqa'en ca npe'lpí maye nanataqa'pi

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta':

²«Na Israel le'ecpi netañalo qome naua loiguiye ca netaña que'eca npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala', qataq ñi 'oonolec ca lpe'l namayepi,

nache netasheguem naqa'en aca la'anaqte na maiche lauo' le'ecpi maye chegoxoguet so lta'alpi.

³Nache na chegoxoguet so Judá, ñanaña qome ca lpe'lpí da pa'aigue da nala' lliguisheguem, nache ñaatasheguem aca la'anaqte na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi. Qataq nalachiguiñi naqa'en ca nalleppi maye lataxala' so Naasón, som llalec so Aminadab.

⁴Qaq que'eca nalleppi ivi' setenta y cuatro mil seiscientos ye lcata ca ñalleppi maye ñiyiguishecpí co'ollaq qaño'ottac so naneraguec namayepi.

⁵Qaq nache huaqta'ai' qome ca nalleppi, na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Isacar, qaq camayepi nache lataxala' so Natanael, som llalec so Suar,

⁶qaq que'eca alleppi, ivi' cincuenta y cuatro mil cuatrocientos, ñalleppi maye ñiyiguishecpí co'ollaq qaño'ottac so naneraguec namayepi.

⁷Nataqa'en huaqta'ai' qome ca nalleppi, nam maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Zabulón, cam lataxala' so Eliab, som llalec so Helón,

⁸nache que'eca alleppi ivi' cincuenta y siete mil cuatrocientos, cam ñalleppi maye ñiyiguishecpí co'ollaq qaño'ottac so naneraguec namayepi.

⁹Nache 'enauac que'eca ñiyiguishecpí ñalleppi, maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Judá, ivi' ciento ochenta y seis mil cuatrocientos, qaq da ivita da jec, nache camayepi hua'auta'ague da taña'ague na Israel le'ecpi.

¹⁰Qaq aca la'anaqte na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye chegoxoguet so Rubén, nache netaña qome da pa'aigue da taguiñi. Qaq camayepi, nache lataxala' so Elisur, som llalec so Seduc.

¹¹Qaq que'eca alleppi ivi' cuarenta y seis mil quinientos cam ñalleppi maye ñiyiguishecpí co'ollaq qaño'ottac so naneraguec namayepi.

¹²Qataq ca lpe'lpí camayepi, nache huaqta'ai' qome ca nalleppi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye chegoxoguet so Simeón, qaq camayepi nache lataxala' so Selumiel, som llalec so Surisaday,

¹³qaq camayepi ivi' cincuenta y nueve mil trescientos, cam ñalleppi maye ñiyiguishecpí co'ollaq qaño'ottac so naneraguec namayepi.

¹⁴Nataqa'en ña'ayíñi qome ca lpe'lpí, na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Gad, qaq camayepi nache lataxala' so Elisaf, som llalec so Reuel,

¹⁵qaq camayepi ivi' cuarenta y cinco mil seiscientos cincuenta, cam ñalleppi maye ñiyiguishecpí co'ollaq qaño'ottac so naneraguec namayepi.

¹⁶Nache da ima'a't ca netaña que'eca npe'lpí maye lalamaxat na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye chegoxoguet so Rubén, nache ivi' ciento cincuenta

y un mil cuatrocientos cincuenta ñalleppi, qaq camayepi nache ca'attaueegue qome ca hua'auta alleppi.

¹⁷Ime, nache jec na leviitapi, nache ñache qome ca npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala'. Ipacchigui da 'eetec ca netaña co'ollaxa da netangui ca laiñi ca lañe npe'lpi. Nataqa'en ñachetac aca la'anaqte ca maiche lauo' le'ecpi.

¹⁸Qaq aca la'anaqte ca lpe'lpi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye chegoxoguet so Efraín, nache pa'aigue qome da nala' lliguiñi. Qaq camayepi nache lataxala' so Elisama, som llalec so Amiud,

¹⁹nache camayepi ivi' cuarenta mil quinientos ca ñalleppi maye ñiyiguishepci co'ollaq qaño'ottac so naneraguec namayepi.

²⁰Qaq camayepi, nache huaqta'ai' qome na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye chegoxoguet so Manasés, qaq camayepi nache lataxala' so Gamaliel, som llalec so Pedasur,

²¹qaq camayepi ivi' treinta y dos mil doscientos cam ñalleppi maye ñiyiguishepci co'ollaq qaño'ottac so naneraguec namayepi.

²²Qaq camayepi, nache huaqta'ai' na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Benjamín, qaq camayepi, nache lataxala' so Abidán, som llalec so Guidoní,

²³nache camayepi ivi' treinta y cinco mil cuatrocientos cam ñalleppi maye ñiyiguishepci co'ollaq qaño'ottac so naneraguec namayepi.

²⁴Nache da ima'a't ca netaña que'eca npe'lpi maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Efraín, ivi' ciento ocho mil cien ca ñalleppi, qaq camayepi qome nache ca'attaueeguelo caua dos lma'ate ca alleppi maye hua'auta.

²⁵Qaq aca la'anaqte ca lpe'lpi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Dan, nache pa'aigue qome da sheu', qaq camayepi nache lataxala' so Ajiezer, som llalec so Amisaday,

²⁶qaq camayepi ivi' sesenta y dos mil setecientos, cam ñalleppi maye ñiyiguishepci co'ollaq qaño'ottac so naneraguec namayepi.

²⁷Qaq camayepi qome, nache huaqta'ai' na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Aser, qaq camayepi nache lataxala' so Pagiel, som llalec so Ocrán,

²⁸qaq camayepi ivi' cuarenta y un mil quinientos cam ñalleppi maye ñiyiguishepci co'ollaq qaño'ottac so naneraguec namayepi.

²⁹Qaq camayepi, nache huaqta'ai' qome na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Neftalí, qaq camayepi nache lataxala' so Ajirá, som llalec so Enán,

³⁰qaq camayepi ivi' cincuenta y tres mil cuatrocientos, cam ñalleppi maye ñiyiguishepci co'ollaq qaño'ottac so naneraguec namayepi.

³¹Nache da ima'a't ca netaña que'eca lpe'lpi, na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguuet so Dan, nache ivi' ciento cincuenta y siete mil seiscientos ñalleppi, qaq camayepi nache pa'atec da jec, qataq ca'attaueegue aca maiche na'anaqte namayepi.»

³²Qaq 'eso so Israel le'ecpi, maye ñiyiguishecpi co'ollaxa, qataq ñataqtac so maiche chegoxoguuet lta'alpi. Maye netaña se'eso npe'lpi, ivi' seiscientos tres mil quinientos cincuenta ñalleppi.

³³Qaq so leviitapi, saishet da qoñereua'a aso le'enaxat lmalate so lañepi Israel le'ecpi, nache qaipacchigui da lamasasoxonaxac co'ollaxa Ñim Nataxala', co'ollaq 'enapega so Moisés.

³⁴Nache so Israel le'ecpi, ipacchigui da ño't 'enauac na lamasasoxonaxacpi Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés. Nache so lpe'lpi somayepi ñataqtac ana maiche na'anaqte, qataq nache 'eetec da jec, nache ñataqtac ñi 'oonolec na maiche lauo' le'ecpi maye chegoxoguuet so lta'alpi.

Números 3

Da lo'onataxanaxac na leviitapi

¹Qaq 'era da naneraguec soua chegoxogueta so Aarón qataq so Moisés, huetoigui so na'a'q co'ollaq Ñim Nataxala' detaxañapegue' so Moisés, huaña añi qasoxonaxa Sinaí.

²Qaq 'enaua na le'enaqa'ate soua llalqa so Aarón: Nadab, som ñe llalec, qataq so Abiú, Eleazar qataq so Itamar.

³Qaq 'enauaque soomaye qaicoreleguete da qaiñotaugalo da yaqto' ño'o't da lo'onataxanaxac dantaxañaxanaxanecpi,

⁴qalaxaye so Nadab qataq so Abiú, ileu' co'ollaxa huaña so lanataqa' Ñim Nataxala', souaxat da deca'atoxoora so ñaqa'a norec, maye saishet da qañamaxaleguete co'ollaxa, huaña ye toolec 'alhua ye Sinaí. Qaq soomaye qaica ca llale'c. Nache soua Eleazar qataq so Itamar ñacooleguete da lo'onataxanaxa'c soomaye dantaxañaxanaxanaqa, qalaxaye so lta'a Aarón, nache ilotegueto soomaye.

⁵Nache Ñim Nataxala', 'enapega co'ollaxa so Moisés, 'eeta':

⁶«'Auñaxaneuga qome na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Leví, nache qonapega namayepi da ñalaxaguuet qataq do'onataxanot sontaxañaxanaxanec Aarón.

⁷Nache pa'aiguuet da ño't da lo'onataxanaxacpi so Aarón, qataq da huapegue' nam nhuo' le'ecpi, qataq ñi npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala'.

⁸Qataq ilo'ogue qome 'enauac na logoxoshetpi ñi npe'l, qataq ilo'oguuet na Israel le'ecpi, qataq huapegue' na no'onatacpi maye huaña ye lanataqa' Ñim Nataxala'.

⁹Qataq 'auỹotauga qome na leviitapi da yaqto' do'onataxanot so Aarón, qataq na chegoxoguet llalaqpi somaye, cha'aye namayepi nache qaỹachegoxottoigui co'ollaxa na Israel le'ecpi da yaqto' nalemaqte' da Aỹem do'onataxanot.

¹⁰Qaq so Aarón qataq na llalaqpi, nache 'anagui da lo'onataxanaxac na ntaxaỹaxanaxanec. Qaq da huo'o ca chegaqauec da ãcoolec de'era no'onataxanaxac, da saishet da ntaxaỹaxanaxanec, nache camaye qaỹalauat.»

Ñim Nataxala' lca'aguishec da lalamaxat na leviitapi

¹¹Qaq Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹²«Ne'ena Israel le'ecpi, Aỹem lleca'ateua'a na leviitapi da yaqto' nmeneguet ñaqa'en na na'auaxanec ñalec. Nache namayepi ãalamaxatpi,

¹³cha'aye 'enauac na na'auaxanec ñalec, nache ãalamaxat. Cha'aye co'ollaq ileu ñaqa'en 'enauac so la'auaxanec llalec so Egipto le'ecpi. Nache Aỹem seỹotauga co'ollaxa da sauo'o ãalamaxat na la'auaxanec llalec na Israel le'ecpi, qataq na la'auaxanec llalec na shiguiỹacpi maye na'atetpi namayepi. Qaq ãoqo'oye namayepi nache ãalamaxat. Qaq 'era da ãa'aqtac, Aỹem Nataxala'.»

Le'enaxat lmalate na leviitapi

¹⁴Ñim Nataxala' qaltaq 'enapega so Moisés co'ollaq huaña ye toolec 'alhua ye Sinaí, 'eeta':

¹⁵«'Auo'ot qome aca le'enaxat lmalate na llalaqpi na leviitapi, qataq na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, ãataqtac so chegoxoguet lta'alpi, nache 'ereuo na le'enaxat na llalec ãale maye mashe ivi' qataq napacalec ñi 'oonolec ca'agoxoic.»

¹⁶Nache so Moisés ão'ot 'enauac de'era lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

¹⁷Qaq 'enaua na le'enaqa'ate soua llalqa so Leví: Guersón, Quehat qataq Merari.

¹⁸Qataq 'enaua naua le'enaqa'ate soua llalqa so Guersón: Libni qataq Simea.

¹⁹Qaq soua llalqa so Coat: Amirán, Isar, Hebrón qataq Uziel.

²⁰Qaq soua llalqa so Merari: Mahli qataq Musi. Nache 'ena 'enauac na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye chegoxoguet so Leví. ãataqtac na maiche chegoxoguet lta'alpi.

²¹Nache so lalamaxat lauo' le'ecpi soua Libni qataq so Simea maye chegoxoguet so Guersón.

²²Da qanalqna't 'enauac so ãalleppi maye ivi' qataq som napacalec ñi 'oonolec ca'agoxoic, nache ivi' siete mil quinientos ye lcata.

²³Qaq somayepi co'ollaxa, nache netaña so pa'aigue da nala' lliguiñi maye qosheta'ague so npe'l.

²⁴Qaq so Eliasaf, maye llalec so Lael, nacheso so lataxala' se'eso maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Guersón.

²⁵Qaq somayepi nacheso so ilotague' qataq ntela'a so ñataqta no'on lapoxot so pa'asheguem, qataq so lapoxonaxatpi so ñegueuo so npe'l maye lanataqa' Ñim Nataxala',

²⁶qataq so colesop lapoxonaxatpi maye lpaqtaxat, qataq so lapoxonaxat so ñegueuo so qasoxoc maye netaña aso nca'atxonaxalate, qataq so lquetpi so npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala'.

²⁷Qaq soua maiche nalamaqa'ate nhuo' lashe' maye chegoxogueta so Coat: Amirán, Isar, Hebrón qataq Uziel.

²⁸Qaq ye lcata 'enauac so nereguishec ñalleppi, maye mashe ivi' qataq napacalec ñi 'oonolec ca'agoxoic, ivi' ocho mil trescientos ye lcata. Qaq se'eso nalamaxat nhuo' le'ecpi, nacheso so ilotague' so npe'l,

²⁹qaq so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Coat, netaña co'ollaxa so pa'aigue da taguiñi so npe'l.

³⁰Qaq so Elisafán, som llalec so Usiel, nacheso so lataxala' se'eso maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.

³¹Qataq somayepi, nacheso so qaipataxalec da ilo'ogue aso arca maye lañe' soua aỹamaxataxaco, qataq so lmala' aso nauole maye qaica ca lalegue, qataq aso ncoỹaraxanaxaqui maye siete naua lhua'q, qataq aso nca'atxonaxalatepi, qataq so lañe logoxoshetpi, qataq so lapoxonaxatpi, qataq so nhuenecpi.

³²Qaq so Eleazar som llalec so ntaxaỹaxanaxanec Aarón, nacheso so lataxala' se'eso leviitapi, qaq somaye nache lataxala' so ilotague' so npe'l.

³³Qaq so maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Merari, som chegoxogueta soua Mahli qataq so Musi,

³⁴da ima'a't se'eso nereguishecpi ñalleppi, maye ivi', qataq mashe napacalec ñi 'oonolec ca'agoxoic, ivi' seis mil doscientos ye lcata.

³⁵Qaq so Suriel som llalec so Abijail, nacheso so lataxala' somayepi. Qaq nache netaña so pa'aigue da sheu' so npe'l.

³⁶Qaq se'eso chegoxoguet so Merari, nache qaipataxalec da ilotague' 'enauac so nchiiguishec 'epaqpi maye l-llecnaxanaxatpi, qataq aso lauoqtepi qataq so na'attalec asomayepi, qataq 'enauac so lañe logoxoshetpi so npe'l,

³⁷nataqa'en ilotague' aso lauoqtepi so npaqtaxanaxat maye colesop so nqasoxoc so npe'l, qataq aso na'attalecpi asomayepi, qataq so lquetpi qataq aso qaitoqoofi maye nllañi na lquetpi so npe'l.

³⁸Qaq so Moisés, Aarón qataq so llalaqpi, nache netaña co'ollaxa da pa'aỹa'ague da nala' lliguisheguem, maye datateuga so npe'l, qaq nacheso somayepi so ipataxalec co'ollaxa so Israel le'ecpi da ilotague' se'eso npe'l. Qaq ñoqo'oye da

huo'o ca chegaquac da saishet da ntaxaŷaxanaxanec da ŷacoolec de'era no'onataxanaxac, nache camaye qaŷalauat.

³⁹So Moisés qataq so Aarón co'ollaq ŷo'o't aso le'enaxat lmalate so leviitapi, nache soomaye ipactrelec da ŷo'o't da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', nache 'enauac so ŷalleppi maye ivi' qataq mashe napacalec ye 'oonolec ca'agoxoic, ivi' veintidós mil ye lcata.

Da 'eetec da qañe'eguelaxaala't ca na'auaxanec ñalec

⁴⁰Ñim Nataxala' 'enapega co'ollaxa so Moisés, 'eeta': «'Auo'ot qome aca le'enaxat lmalate 'enauac na la'auaxanec llalec na Israel le'ecpi, na ivi' qataq na mashe napacalec ye 'oonolec ca'agoxoic, nache 'iyiñi na le'enaxatpi namayepi.

⁴¹Ime, nache 'auŷotauga na leviitapi da yaqto' ŷalamaxat 'anqa'en, nmeneguet na la'auaxanec llalec na Israel le'ecpi. Qaq nache 'eeta'am na lalo shiguiŷacpi na leviitapi da 'auŷotauga da ŷalamaxat 'anqa'en, nmeneguet na la'auaxanec llalec, na lalopi shiguiŷacpi na Israel le'ecpi. Aŷem, maye Nachaŷem Nataxala'.»

⁴²Nache so Moisés, ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', nache ŷo'ot aso le'enaxat lmalate 'enauac na la'auaxanec llalec so Israel le'ecpi,

⁴³nache da ima'a't so nereguishecpi maye na'auaxanec ñalec, so ivi' qataq napacalec ñi 'oonolec ca'agoxoic, ivi' veintidós mil doscientos setenta y tres ye lcata.

⁴⁴Ime, nache Ñim Nataxala' qaltaq 'enapega so Moisés, 'eeta':

⁴⁵«'Auŷotauga qome na leviitapi da yaqto' ŷalamaxat 'anqa'en, nmeneguet na la'auaxanec llalec na Israel le'ecpi. Qaq nache 'eetec nataqa'en na lalo shiguiŷacpi namayepi, da nmeneguet 'anqa'en na lalo shiguiŷacpi na Israel le'ecpi. Nache ne'ena leviitapi, namayepi ŷalamaxat. Aŷem, maye Nachaŷem Nataxala'.

⁴⁶Qalaxaye na la'auaxanec llalaqpi na Israel le'ecpi, napacalec na llalaqpi na leviitapi, ŷoqo'oye da qañe'eguelaxaala't ne'ena doscientos setenta y tres maye ŷapacauec,

⁴⁷nache qaisheetenaxana aca cinco lcatpiole plata da qaisheeten ñi 'oonolec, maye ivi' once gramos ye lsallaxa, cha'aye nachañi añi lasheue da huaña ñi npe'l,

⁴⁸qaq aca'aca nsheetenaxanaqte, nache 'aŷa'anem qome ñi Aarón qataq na llalaqpi, cha'aye nache lasheue da qañe'eguelaxaala't na llalaqpi na Israel le'ecpi.»

⁴⁹Nache so Moisés ŷacona asa'aso nsheetenaxanaqte maye lasheue so la'auaxanec llalaqpi so Israel le'ecpi maye ŷapacauec,

⁵⁰qaq ye lcata asa'aso napoñiguishu, ivi' mil trescientos sesenta y cinco aso lcatpiole plata, aso qoŷaneua'a se'eso npe'l.

⁵¹Ime, nache so Moisés ŷanem so Aarón qataq so llalaqpi asa'aso nsheetenaxanaqte, nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

Números 4

Da lo'onataxanaxac na leviitapi

- ¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta':
- ²«Qauo'oche qome aca le'enaxat lmalate na leviitapi, maye chegoxoguuet so Quehat, nache ñataqtac qanqa'eñi na maiche chegoxoguuet lta'alpi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi,
- ³nache qa'iyiiuo na ñalleppi, maye ivi' qataq napacalec ye treinta, qataq nam ivi' ye cincuenta vi'ie da nachaalataxac, na mashe ishet da do'onataxaneua'a ca npe'l maye nañonqa'.
- ⁴Qaq da lo'onataxanaxac ne'ena chegoxoguuetpi so Quehat, da ilo'ogue na nogoxoshetpi maye ñataqta sa qaishetapec, 'eeta':
- ⁵Da ivita da jec ne'ena nhuo' le'ecpi, nache so Aarón qataq na llalaqpi, nachena na nqat qome ca lapoxot ca ñegueuo ca npe'l, nache dapoxona camaye da ñapolec añi arca maye lañe' da añamaxataxac.
- ⁶Qataq npa'axanasheguem na ñataqta no'on lo'oc, qataq ñaueguelec na hualoq lañe imalaqalec ime, nache ñanaguilo caua lachoxola'ate, da qañache añimaye.
- ⁷Qataq lapaxalec ca lmala' ana nauole maye qoñanot Ñim Nataxala' ca hualoq lañe imalaqalec, qataq ñachalec camaye ca nquia'axaquipi, nemecpi, ñomaxaquipi qapio'ole, qataq aca late'eraí maye lañe' na nachetaqtaxanaxat lataxa, qataq aca nauole maye nache qoñategueuo naxa ye na'a'q.
- ⁸Ime, qataq lapaxalec camaye ca hualoq lañe togaxaraic, qataq npa'atcheguem ca ñataqta no'on lo'oc, ime nache ñanaguilo caua lachoxola'ate da qañache.
- ⁹Qataq ñacona ca hualoq lañe imalaqalec, nache ñapolec aca ncoñaraxanaxaqui lashe, qataq aca ncoñaraxanaxaquipi, qataq ca nchegaxanaxat, qataq ca lañe' na alo, qataq aca lañe'pi na aceite.
- ¹⁰Ime, nache 'enauac camayepi da qañachalec qataq qalapaqtalec ca ñataqta no'on lo'oc, qataq qañachaleguete caua 'epaxaye maye lachoxola'ate da qañache.
- ¹¹Qaq aca nca'atoxonaxalate oro, qalapaxalec qome ca hualoq lañe imalaqalec, qataq qañapolec acamaye ca ñataqta no'on lo'oc. Ime, nache qoñanaguilo caua lachoxola'ate 'epaxaye da qañache.
- ¹²Qataq qalañona't 'enauac ca lañepi nogoxoshetpi maye no'onataxanaxatpi ca npe'l, nache qañachalec ca hualoq lañe imalaqalec, qataq ca ñoqta no'on lo'oc, nache qañachaleguete caua 'epaxaye maye lachoxola'ate da qañache.
- ¹³Qataq qaiñota, qanqat na alo aca nca'atoxonaxalate, qataq qalapaxalec acamaye ca hualoq lañe togaxaraic.
- ¹⁴Qataq acamaye, nache qañachalec 'enauac ca maiche logoxoshetpi da qaño'onataxaatega aca'aca nca'atoxonaxalate, aca poqo lañe'pi, na'araxanaxatpi,

nsheraxanaxatpi, nemaxanaqtepi, qataq 'enauac ca laÿe logoxoshetpi acamaye. Ime, nache qalpataxaalec ca ÿataqta no'on lo'oc, qataq qoÿanaguilo caua lachoxola'ate da qaÿache.

¹⁵Nache ñi Aarón qataq ñeua llalqa, da ime da laÿona't 'enauac cam nogoxoshetpi maye sa qaishetapec, nache na Israel le'ecpi ishet da jec, nache anac na chegoxoguet so Quehat da ÿache 'enauac ca nogoxoshetpi. Qalaxaye saishet da ÿasheleua'a ca camachaqa que'eca nogoxoshetpi maye sa qaishetapec, yaqto' saishet da ileu. Qaq 'enauac que'eca logoxoshetpi que'eca npe'l maye naÿonqa', da nachena nam chegoxoguetpi so Quehat nam ishet da ÿache camaye.

¹⁶Qaq so Eleazar, maye llalec so ntaxaÿaxanaxanec Aarón, nacheso so pa'aiguet da ilo'ogue ca aceite maye lca'atoxot ana ncoÿaraxanaxaquipi, qataq ca nchenaxanaxat maye ama da laitaÿaxac, qataq ca nachetaqtanaxaxat maye chegaqaigui ana ala ca nañiguishec, qataq ca aceite maye ncoraxanaxat. Qataq ilo'ogue ca npe'l, qataq 'enauac ca sa qaishetapec logoxoshetpi camaye.»

¹⁷Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta':

¹⁸«Saishet qome da qauashiñi da imeuo na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye chegoxoguet so Quehat, da ÿalectaigui na leviitapi.

¹⁹Qaq da yaqto' saishet da ileu namayepi, souaxat da ÿasheleua'a ca nogoxoshetpi maye sa qaishetapec, nache namayepi ÿo'ot qome de'era 'eeta': So Aarón qataq soua llalqa, ÿapaxaguenec qome ñi 'oonolec namayepi ca lo'onataxanaxac qataq cam ishet da ÿache.

²⁰Yaqto' namayepi saishet da huo'o ca huaña da pa'auo, da choche imeten ca nogoxoshetpi maye sa qaishetapec, cha'aye da 'eetec de'era nache ileu.»

²¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²²«Nataqa'en 'auo'ot qome aca le'enaxat lmalate 'enauac na chegoxoguetpi so Guersón, qalaxaye ÿataqtac 'anqa'en na chegoxoguet lta'alpi, na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.

²³Nache 'ereuo 'enauac na ÿalleppi maye ivi' qataq napacalec ye treinta, qataq ivira'a nam ivi' ye cincuenta vi'i da nachaalataxac, maye mashe ishet da do'onataxaneua'a ca npe'l maye naÿonqa'.

²⁴Qaq 'era da lo'onataxanaxac qome na chegoxoguetpi so Guersón, 'eeta':

²⁵Namayepi nachena na ÿache qome ca lapoxonaxatpi ca npe'l, qataq 'enauac que'eca npe'l, qataq ca ÿataqta no'on lo'oc maye qalapaxalec naxa na pa'aÿasheguem, qataq ca lapoxot ca ñegueuo ca npe'l maye naÿonqa',

²⁶qataq ca lpaqtaxat ca npe'l, qataq ca lapoxot ca lasom ca ñegueuo ca qasoxoc, maye netaña aca nca'atoxonaxalate, nataqa'en ca lquetpi que'eca napoxonaxatpi, qataq 'enauac ca no'onataxanaxatpi naxa que'eca npe'l. Qaq 'era da 'eetec da lo'onataxanaxac namayepi.

²⁷Qaq so Aarón qataq soua llalqa, nachesoua so ilo'oguelo qome 'enauac da lo'onataxanaxac nam chegoxoguetpi so Guersón da ivita da huo'o ca ñacoolec da ño'ot, qataq nam ishet da ñache namayepi. Qataq qauamaqailec da ñataqta ilo'ogue 'enauac na qoñami' da ñache namayepi.

²⁸Qaq 'era da lo'onataxanaxac na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Guersón, da huaña ca npe'l maye nañonqa', qaq so Itamar maye llalec sontaxañaxanaxanec Aarón, nache ilo'ogue namayepi.

²⁹Nataqa'en 'auo'ot qome aca le'enaxat lmalate 'enauac nam chegoxoguetpi so Merari, nache ñataqtac 'anqa'en na chegoxoguet lta'alpi, na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.

³⁰Nache 'ereuo 'enauac na ñalleppi maye ivi' qataq na napacalec ye treinta, nache ivira'a nam ivi' ye cincuenta vi'i da nachaalataxac, nam mashe ishet da do'onataxaneua'a ca npe'l maye nañonqa'.

³¹Qaq da lo'onataxanaxac da huapegue' ca npe'l, nache ñache ca nchiiguishec 'epaqpi, qataq ca l-llecnaxanaxatpi ca npe'l, huoqtepi, qataq ca na'attalecpi naxa acamaye,

³²qataq aca lauqtepi ca npaqtanaxaxat maye colesop ca nqasoxoc ca npe'l, qataq aca na'attalecpi naxa, qataq aca qaitoqnañi lashepi ca lquetpi, qataq 'enauac ca no'onataxanaxatpi que'eca npe'l. Qaq ñi 'oonolec namayepi ñataqtac na 'auamaxalec da ñache.

³³Qaq 'era da lo'onataxanaxac qome na chegoxoguet so Merari, da huapegue' ca npe'l, qaq so Itamar maye llalec sontaxañaxanaxanec Aarón, nacheso so ilo'ogue qome namayepi.»

³⁴Nache so Moisés, Aarón, qataq so lataxala'pi so lapoota'a't nhuo' le'ecpi, ño'ot aso le'enaxat lmalate som chegoxoguetpi so Quehat, ñataqtac naqa'en so chegoxoguet lta'alpi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.

³⁵Nam mashe ivi' qataq napacalec ye treinta, nache ivira'a na ivi' ye cincuenta vi'i da nachaalataxac, maye mashe ishet da do'onataxaneua'a so npe'l maye nañonqa',

³⁶nache da ima'a't se'eso nereguishecpí ñalleppi, nache ivi' dos mil setecientos cincuenta.

³⁷Qaq 'iye ye lcata 'enauac so nereguishecpí maye chegoxoguet so Quehat, maye mashe ishet da do'onataxaneua'a so npe'l maye nañonqa', som lereguishecpí co'ollaxa so Moisés qataq so Aarón. Nache ñataqta ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

³⁸Qataq qaño'ot aso le'enaxat lmalate na chegoxoguet so Guersón, qataq ñataqtac qanqa'en na chegoxoguet lta'alpi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi,

³⁹maye ivi' qataq napacalec ye treinta, nache ivira'a nam ivi' ye cincuenta vi'i da nachaalataxac, maye mashe ishet da do'onataxaneua'a so npe'l maye nañonqa',

⁴⁰nache 'enauac se'eso neregushecpí ivi' dos mil seiscientos treinta ñalleppi.

⁴¹Qaq 'iye ye lcata 'enauac som chegoxoguetpi so Guersón, maye mashe ishet da do'onataxaneua'a so npe'l maye nañonqa', som leregushecpí co'ollaxa so Moisés qataq so Aarón. Qaq nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

⁴²Qataq qaño'ot aso le'enaxat lmalate na chegoxoguetpi so Merari, nache ñataqtac qanqa'en na chegoxoguet lta'alpi, na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi,

⁴³maye mashe ivi' qataq napacalec ye treinta nache ivira'a nam ivi' ye cincuenta vi'i da nachaalataxac, maye mashe ishet da do'onataxaneua'a so npe'l maye nañonqa',

⁴⁴nache se'eso neregushecpí ivi' tres mil doscientos ye lcata.

⁴⁵Qaq 'iye ye lcata som chegoxoguetpi so Merari, som leregushecpí co'ollaxa so Moisés qataq so Aarón. Nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

⁴⁶Qaq 'iye ye lcata 'enauac so leviitapi maye leregushecpí so Moisés, Aarón qataq so lataxala'pi so Israel le'ecpi, ñataqtac qanqa'en na chegoxoguet lta'alpi, na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi,

⁴⁷maye mashe ivi' qataq napacalec ye treinta, nache ivira'a nam ivi' ye cincuenta vi'ie da nachaalataxac, maye mashe ishet da do'onataxaneua'a so npe'l maye nañonqa',

⁴⁸qaq ye lcata se'eso neregushecpí ivi' ocho mil quinientos ochenta.

⁴⁹Nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés, da qoñiyiñi ñi 'oonolec somayepi, qataq ñataqtac qanqa'en na ishet da ño'ot, qataq ñache. Qaq 'era da 'eetec co'ollaqa qaño'ot aso ne'enaxat lmalate, nache qaipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

Números 5

Ca'ai qanqa'en ca qanayeuta'a na huo'o da lalolaxa

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi da ca'ai naqa'en ca qanayeuta'a nanataqa', 'enauac na shiñaxaua maye hueta'ac na nchega naqa'en na lo'oc, qataq na anactac na lli'i ñi logoxoshet, huo'otaq ca ipoteua'a ca leuaxaic.

³Qaq na'aictaxa da ñale huo'otaq 'alo, nache qaño'orauec, ca'ai qanqa'en ca qanayeuta'a nanataqa'. Yaqto' saishet da huo'o ca huec ne'ena nalolaxapi que'eca qanayeuta'a nanataqa', maye nataqa'en Añem sootaña.»

⁴Nache so Israel le'ecpi ño'ot co'ollaxa de'era lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés, nache ca'ai naqa'en ye qanayeuta'a nanataqa' se'eso shiñaxauapi.

Da 'eetec da qaisheeten ca nasouaxashet

⁵Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

⁶«Qonapega na Israel le'ecpi, qoneta': Da huo'o ca ñale huo'otaq 'alo da huo'o ca lasouaxashet hueto'ot ca lña, nache camaye nataqa'en huo'o da lasouaxashet hueto'ot Ñim Nataxala',

⁷nache camaye iuen da ña'axat ca lasouaxashet. Qataq isheeten que'eca shiñaxaua maye hueto'ot ca lasouaxashet, qataq ipacchigui naqa'en aca lasheue ca lasouaqtac, qataq ñauo'o aca ñactec da isheeten camaye.

⁸Qaq da huo'otaq ileu que'eca shiñaxaua maye hueto'ot ca lasouaxashet, qataq da qaica ca lauo' le'ec da yaqto' qoñanem aca nsheetenaqte, nache qoñanot Ñim Nataxala', qalaxaye qoñanem ca ntaxañaxanaxanec, nache lñateuo ca qagueta peenaq maye qañavigaxat, da yaqto' qañapalaxat ca lasouaxashet que'eca shiñaxaua.

⁹Qataq 'enauac aca qaiñotauga nachetaqtaxanaqtepi maye ñaneuo na Israel le'ecpi, acamaye qairoua'a ca ntaxañaxanaxanec da yaqto' lalamaqte.

¹⁰Qataq 'enauac aca qaiñotauga da qoñanot Ñim Nataxala', acamaye qairoua'a ca ntaxañaxanaxanec da yaqto' lalamaqte.»

Da nqataxac da huo'o ca deca'alaxaatac

¹¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹²«Qonapega qome na Israel le'ecpi, qoneta': Saiuena'a da huo'o aca 'alo maye huo'o ca lhua, qalaxaye sañalemaq,

¹³nache lauañi' ca lña ñale, qalaxaye ca lhua aca'aca 'alo saishet da ñañaten da sañalemaq acamaye, cha'aye ñataqta ñoxotchiguiñi de'era ño'ot, qataq qaica ca ñauangui acamaye da yaqto' ña'axat da 'eesa da huo'o ca ño'ottac.

¹⁴Qaq saiuena'a da choche deca'alaxaatac que'eca ñale, da ica'altac aca lhua, ipi'itaxaatega da sañalemaq, qalaxaye acamaye qaica ca lasouaxashet.

¹⁵Qaq da nache 'eetec de'era, nache que'eca ñale, ñauegueua'a ca ntaxañaxanaxanec aca lhua, nache ñaneuo ca dos kilos ca 'ayiiña, chegaqaigui na cebada da lachetaqtaxanaxat camaye. Qalaxaye saishet da icorelec ca aceite huo'otaq ca nchenaxanaxat aca'aca lachetaqtaxanaqte, cha'aye acamaye nachetaqtaxanaqte souaxat da nca'alaxanaxac. Qataq acamaye nachetaqtaxanaqte da yaqto' ya'aqalec ca nasouaxashet.

¹⁶Nache ca ntaxañaxanaxanec ñauegueuo aca'aca 'alo da yaqto' nachaateua'a Ñim Nataxala'.

¹⁷Ime, nache que'eca ntaxaŷaxanaxanec icoyingui ca 'etaxat sa qaishetapec acatai' ŷomaxaquí 'alhuole, nache ŷalecneguet ca lsoche na 'alhua maye huaigui ca pa'auo que'eca npe'l.

¹⁸Nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷauegueua'a Ñim Nataxala' aca'aca 'alo, qataq isogui na laue acamaye, qataq ŷachaleguete naua lhuaxaye acamaye aca nachetaqtaxanaqte, maye naigui da qaiuennate ca nasouaxashet. Souaxat da nca'alaxanaxac, qaq camaye nache nasolta'a aca 'alhuole maye huetangui ca 'etaxat maye ŷataqta chem, cam chegaqaigui ca nhuaxanaguec.

¹⁹Nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷan naqa'en ca 'eesa la'aqtac aca'aca 'alo, nache 'enapega, 'eeta': <Qom ŷoqta 'eesa da saishet da qouetapeeguet ca lŷa ŷale, qataq saishet da sa 'aualemaq, nache saishet da 'am na'aqchet qom 'anŷomgui ne'ena 'etaxat maye ŷataqta chem, maye chegaqaigui ca 'anhuaxanaguec.

²⁰Qaq da huo'otaq 'eesa da sa 'aualemaq da qouetapeeguet ca lŷa ŷale, nache damaye ŷo'ot da saishet da 'am qui'itta,

²¹nache ca ntaxaŷaxanaxanec qataq ŷa'axatem aca'aca 'alo ca nhuaxanaguec qome, 'eeta': Ñim Nataxala' ŷo'ot qome da 'am naloqnaxanaqte souaxat ca 'anhuaxanaguec, qataq da maiche 'aŷa'an 'ara'aqtac maye hua'aqchigui na 'arhuo' le'ecpi, nache ŷashiigui qome ana 'ara'am qataq ŷo'ot da sa 'auco'o.

²²Qaq que'eca 'anhuaxanaguec, 'am talec qom mashe ime da 'anŷomgui ne'ena 'etaxat maye chegaqaigui ca 'anhuaxanaguec, nache ŷasheeraxachigui ana 'ara'am qataq ŷo'ot da sa 'auco'o. Nache aca'aca 'alo ŷasat qome, 'eeta': <Aja', nache 'eetec.>

²³Nache que'eca ntaxaŷaxanaxanec ŷerelec qome aca nere de'era qauem nhuaxanaguec aca 'alo, qalaxaye ŷauota'a que'eca 'etaxat maye ŷataqta chem da ŷapalaxat ca lerec.

²⁴Qaq da ime, nache nŷomaxangui que'eca 'etaxat maye ŷataqta chem maye ŷo'ot ca nhuaxanaguec aca'aca 'alo, yaqto' ŷo'ot da nqui'ic na lauel acamaye,

²⁵nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷaconeguet qome aca lachetaqtaxanaqte maye nasolta'a acamaye, souaxat da nca'alaxanaxac, nache ŷaasheguem da ŷanot Ñim Nataxala', ime nache ŷachalec aca nca'atoxonaxalate,

²⁶qataq ŷauota'a 'oonole napocna da ŷacona ca laŷe ca lsoche aca nachetaqtaxanaqte maye chegaqaigui ca nañiguishet ala maye naigui da saishet da qaicoua'ai acamaye, nache ŷachalec aca nca'atoxonaxalate da ŷavigaxat, qom mashe ime da nŷomaxangui ca 'etaxat.

²⁷Qaq da ŷoqta 'eesa da saŷalemaq acamaye, nache que'eca 'etaxat maye ŷo'ot ca nhuaxanaguec, chemgui naqa'en na lauel, nache ŷashiigui, qataq ŷo'ot da saishet da deco'o. Nache da ŷalectaigui ca lauo' le'ecpi acamaye qalaq huetalec que'eca qauem nhuaxanaguec.

²⁸Qalaxaye da qaica ca lasouaxashet aca'aca 'alo, nache qaica ca machaqca, qataq ishet qome da huo'o ca llalaqpi.

²⁹Qaq 'era da lataxac da nqataxac da huo'o ca deca'alaxaatac, qataq da sa ñalemaq aca 'alo,

³⁰huo'otaq da choche qaica'altac acamaye. Nache ca lhua ñauegueua'a ca ntaxaŷaxanaxanec da yaqto' nachaateua'a naqa'en ye lanataqa' Ñim Nataxala', nache ca ntaxaŷaxanaxanec ipacchigui naqa'en de'era nqataxac.

³¹Qaq ca lhua aca'aca 'alo, qaica ca lasouaxashet, qalaxaye acamaye da huo'otaq 'eesa da huo'o ca lasouaxashet, nache maiche nque'etaxangui ca nhuaxanaguec.»

Números 6

Ca shiŷaxaua qaiŷotauga da lalamaxat Ñim Nataxala'

¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi qoneta': Da huo'o ca ñale, qataq 'alo da nañan da qaiŷotauga da lalamaxat Ñim Nataxala',

³nache camaye saishet qome da ñyomgui na lataxa, huo'otaq na 'euaxaic lataxa, huo'otaq na lli'i ana uva, huo'otaq aca ñaq no'oitai' ala ana uva, huo'otaq aca nqaxaŷaqta.

⁴Nache choche ivittraue'c naua na'axa'te da nañanot Ñim Nataxala', da saishet da chec ca chegaqagui aca uva, qataq ana ala, huo'otaq na lo'oc acamaye.

⁵Qataq 'enauaque naua na'axa'te maye huetaiguilo da nañanot da lalamaxat Ñim Nataxala', nache saishet qome da ñe'egueeta'a da ichec na laue, nda'a't da huaqta'a da ñaxat qataq nalemaqte' da qui'itta naqa'en da lataxac.

⁶Qataq da ñaq huetaiguilo que'ecaua na'axa'te de'era nañanaxac, nache saishet da nachaateua'a ca huetaña ca leuaxaic,

⁷na'aictaxa da lta'a, late'e, lqaŷa ñale, huo'otaq lqaŷa 'alo aca ileu, yaqto' que'eca leuaxaic saishet da na'aqchet camaye, cha'aye mashe qaiŷotauga da lalamaxat Ñim Nataxala'.

⁸Nache 'enauaque caua na'axa'te maye huetaiguilo da nañanot Ñim Nataxala', camaye iuen da nqui'itaxatta.

⁹Qaq da huo'otaq huo'o ca nque'elaxatta da ileu da huaqta'ai' camaye, nache na'aqchet da nañanaxac, nache iuen da qaichec na laue da ivireuga ca na'a'q siete.

¹⁰Nache que'eca na'a'q ocho, camaye iroua'a ca ñegueuo ca npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala', da ñanem ca ntaxaŷaxanaxanec caua dos qoto' lta'araiqa, huo'otaq llalqolqa.

¹¹Nache ca ntaxaŷaxanaxanec ñaneuo ca 'oonolec caamaye da yaqto' nachetaqtanaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat, qaq ca lña nache

qaŷavigaxatta yaqto' qaŷapalaxat ca lasouaxashet camaye, souaxat da huaqta'ai' ca leuaxaic. Qaq nacheca que'eca na'a'q da qaltaq qui'itta que'eca shiŷaxaua maye qaiŷotauga da lalamaxat Ñim Nataxala',

¹²qataq nache chegoqchiguiña da qaltaq qaiŷotauga da lalamaxat Ñim Nataxala', qataq ŷaneuo ca qagueta llalec maye ivi' ye 'oonolec vi'i, da lachetaqtaxanaxat maye sa imauaq da qaŷavigaxat. Nache caua hua'au' na'axa'te saishet qome da qanaloqteereuo souaxat da qana'aqchet da lataxac camaye da qoŷanot Ñim Nataxala'.

¹³Qaq da ime da qaltaq qoŷaneuo camaye da lalamaxat qanqa'en Ñim Nataxala', nache camaye taua'a ca ñegueuo ca npe'l maye naŷonqa',

¹⁴nache ŷanot Ñim Nataxala' ca qagueta llalec maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa, da lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, qataq aca 'oonole qagueta llale qaica ca lque'emaxa maye sa imauaq da qaŷavigaxat, da yaqto' qaŷapalaxat ca nasouaxashet, qataq ca peenaq maye qaica ca lque'emaxa da lachetaqtaxanaxat maye qanhuaachigui.

¹⁵Nataqa'en ŷaneuo aca 'oonole npaqtole huetangui aca nauole 'ayiiña qaca ana lalecte, qataq aca sa nquesaxan nauole maye qairaqneguet na aceite qataq aca laŷe nachetaqtaxanaqtepi maye chegaqaigui ana ala ca nañiguishecpi qataq ca lataxa.

¹⁶Nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷanot Ñim Nataxala', ca nachetaqtaxanaxat sa imauaq da qaŷavigaxat, da yaqto' qaŷapalaxat na nasouaxashet, qataq ca qaŷavigaxatta,

¹⁷qataq ŷanot Ñim Nataxala' ca quetaq da yaqto' nachetaqtaxanaxat qanhuaachigui, qataq lŷateuo aca npaqtole maye huetangui aca nauole maye qaca ana lalecte. Nataqa'en ŷaneuo aca nachetaqtaxanaqtepi maye chegaqaigui na ala ca nañiguishec qataq ca lataxa.

¹⁸Qaq que'eca shiŷaxaua maye qoŷanot da lalamaxat Ñim Nataxala', camaye da namarec na laue na lqaic, nache huaña naqa'en ca ñegueuo ca npe'l. Ime, nache ŷacona que'eca laue maye icheguec, nache ŷasaxangui ca norec maye huetaña na pa'aguiñi ca nachetaqtaxanaxat maye qanhuaachigui.

¹⁹Qaq da ime da namarecta na lqaic camaye, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷacona ca ltele'eta ca peenaq maye mashe datoxoic, qataq aca 'oonole nauole qaca ana lalecte maye huetangui aca npaqtole, qataq aca lŷa nauole maye sa nquesaxan qaca ana lalecte, qaq 'enauac camayepi da ŷachaleguete naua lhua'q cam shiŷaxaua maye qoŷaneuo da lalamaxat Ñim Nataxala'.

²⁰Qaq da ime 'enauac de'era, nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷaasheguem que'eca nachetaqtaxanaxat da ŷanot Ñim Nataxala'. Cha'aye camaye sa qaishetapec, qataq qaiŷotauga da lalamaxat ca ntaxaŷaxanaxanec, qaq nache 'ena'am ca ltogue lapat

maye qoŷaasheguem, qataq ca ltele'eta maye qaiŷotauga. Qaq da imeta 'enauac de'era, nache que'eca shiŷaxaua maye qoŷaneuo, ishet da nŷomigui ca lataxa.

²¹Qaq 'era da lataxac ca shiŷaxaua da nañan da qaiŷotauga da lalamaxat Ñim Nataxala', qataq da ŷo'ot aca lachetaqtaxanaqte souaxat da nañanaxac, qataq ca lŷa maye ishet da nalotalec da ŷaneuo camaye, yaqto' ipacchigui qome da lataxac ca ŷan la'aqtac.»

No'on na'aqtac maye ŷan ca ntaxaŷaxanaxanec

²²Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²³«Qonapega qome so Aarón qataq soua llalqa, da ivita da ŷan ca no'on la'aqtac da talec naqa'en ca nqouagaxa na Israel le'ecpi, nache 'eeta':

²⁴Ñim Nataxala' 'am talec naqa'en ca 'anqouagaxa, qataq 'am ntela'a,

²⁵qataq 'am ŷaŷamaxareeta da 'am ilota'a, qataq 'am ŷanem da lchoxonnataxanaxa,

²⁶qataq Ñim Nataxala' 'am ŷaŷamaxareeta da 'am ilota'a, qataq ŷauo'o da 'arlagaxayec».

²⁷Qaq 'era qome da 'eetec da ŷan ca no'on la'aqtac da talec naqa'en ca nqouagaxa na Israel le'ecpi, nache Aŷem sanem qome ca nqouagaxa namayepi.»

Números 7

Na nachetaqtaxanaxatpi maye qoŷaneua'a so npe'l

¹Qaq so Moisés co'ollaq ime da nauaxaŷaxaasheguem so npe'l, nache icorelec so ncoraxanaxat aceite da yaqto' ŷaneuo, lŷateuo naqa'en 'enauac so no'onataxanaxatpi, nataqa'en icorelec aso nca'atoxonaxalate.

²Nache so lataxala'pi na Israel le'ecpi maye nacheso so lataxala'pi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ŷataqtac na maiche chegoxoguetpi som ŷo'ottac co'ollaxa aso ne'enaxat lmalate, somayepi ŷaneuo aso lachetaqtaxanaqte,

³nache ŷaueguereuo soua seis naigona maye nlaqchiguilo na le'ec da ŷanot Ñim Nataxala', qataq doce soua nauegaxanaxala'ate huaca. Nache soua dos lataxala'ate na maiche nhuo' le'ecpi, ŷaneuo aso 'oonole naigona, qaq ñi 'oonolec somayepi nache ŷaneuo so 'oonolec nauegaxanaxala' huaca. Qaq 'enauac se'eso ŷaneuo, qaŷachaña so saqaŷapeque so npe'l.

⁴Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

⁵«'Auaconeguet qome ana'ana naigonapi qataq na nauegaxanaxala'pi maye nachetaqtaxanaxatpi, nache 'aŷa'anem na leviitapi yaqto' do'onataxana da qanayeuapegue' na no'onatacpi da huaña ñi npe'l maye naŷonqa'.»

⁶Nache so Moisés, ŷaconeguet aso naigonapi qataq so nauegaxanaxala'pi huacapi, nache ŷanoigui so leviitapi.

⁷Nache so chegoxoguetpi so Guersón, ñanema soua dos naigona qataq soua cuatro nauegaxanaxala'ate huaca, cha'aye nacheye ye lcata nam iuen da yaqto' ño'ot da lo'onataxanaxac somayepi.

⁸Qaq so chegoxoguetpi so Merari, nache ñanema soua cuatro naigona qataq soua ocho nauegaxanaxala'ate huaca, cha'aye nacheye ye lcata nam iuen da yaqto' ño'ot da lo'onataxanaxac, maye ilotague' so Itamar, som llalec so ntaxaïaxanaxanec Aarón.

⁹Qaq so chegoxoguetpi so Quehat qalaq qaca aca ñanem naigona qataq nauegaxanaxala'pi, cha'aye somayepi nacheso so nallaguisheeta naxa da ñache so nogoxoshetpi maye ñataqta sa qaishetapec.

¹⁰Qaq co'ollaq ime, da qoñaneuo aso nca'atoxonaxalate, nache so lataxala'pi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, ñaneuo so lachetaqtaxanaxatpi, nache ñachaña so sa qaïapeque aso nca'atoxonaxalate.

¹¹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «Ye 'oonolec na'a'q, nache ñi 'oonolec ne'ena lataxala'pi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, ñaneuo ca lachetaqtaxanaxat da ñaneua'a aña nca'atoxonaxalate.»

¹²Nache so la'auaxanec na'a'q, ñaneuo so lachetaqtaxanaxat so Nasón, som llalec so Aminadab maye chegoxoguet na lauo' le'ecpi so Judá.

¹³Nache somaye ñaneuo so nquia'axaqui lta'araic lcat plata maye ivi' mil cuatrocientos treinta gramos, qataq aso 'oonole ñomaxaqui late'eraí maye ivi' setecientos setenta gramos, cha'aye nachaña aña lasheue na qoñaneua'a so npe'l. Qaq soomaye nlaqchigui so ñataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet na aceite, qaq somaye nachetaqtaxanaxat maye chegaqaigui na ala so nañiguishec,

¹⁴qataq so 'oonolec nemaxanaxat oro, maye ivi' ciento diez gramos, qataq nlaqchigui so nchenaxanaxat,

¹⁵qataq so 'oonolec huaca llalec, 'oonolec peenaq, 'oonolec qagueta llalec maye ivi' ye 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qaïavigaxatta,

¹⁶qataq so 'oonolec quetaq, da nachetaqtaxanaxat sa imauaq da qaïavigaxat, da yaqto' qaïapalaxat ca nasouaxashet,

¹⁷qataq soua dos nauegaxanaxala'ate huaca, qataq soua cinco peenaq, qataq soua cinco quetaq, qataq soua cinco qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qanhuaachigui. Qaq 'eso som lachetaqtaxanaxatpi so Nasón, maye llalec so Aminadab.

¹⁸Qaq so lña na'a'q, nache irouo so lachetaqtaxanaxat so Natanael, som llalec so Suar, maye lataxala' na maiche lauo' le'ecpi so Isacar,

¹⁹Qaq somaye ñaneuo so nquia'axaqui lta'araic lcat plata maye ivi' mil cuatrocientos treinta gramos, qataq aso 'oonole ñomaxaqui late'eraí, maye ivi' setecientos setenta gramos, cha'aye nachaña aña lasheue na qoñaneua'a so npe'l.

Qaq soomaye nlaqchiguilo so ñataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet na aceite, qaq somaye nachetaqtaxanaxat chegaqigui na ala so nañiguishec,

²⁰ qataq so 'oonolec nemaxanaxat oro, maye ivi' ciento diez gramos, qataq nlaqchigui so nchenaxanaxat,

²¹ qataq so 'oonolec huaca llalec, 'oonolec peenaq, qataq so 'oonolec qagueta llalec, maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qaṽavigaxatta,

²² qataq 'oonolec quetaq lhuraic da yaqto' qaṽapalaxat ca nasouaxashet.

²³ Qataq soua dos nauegaxanaxala'ate huaca, qataq cinco peenaq, qataq cinco quetaq qataq soua cinco qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, da nachetaqtaxanaxat qanhuaachigui. Qaq 'eso so lachetaqtaxanaxatpi so Natanael, som llalec so Zuar.

²⁴ Qaq so na'a'q tres, nache ñaneuo so lachetaqtaxanaxat so Eliab, som llalec so Helón, maye lataxala' na maiche lauo' le'ecpi so Zabulón,

²⁵ qaq somaye ñaneuo so nquia'axaqui lcat plata maye ivi', mil cuatrocientos treinta gramos, qataq aso 'oonole ñomaxaqui late'eraí maye ivi' setecientos setenta gramos, cha'aye nachañi añi lasheue na qoṽaneua'a so npe'l. Qaq soomaye nlaqchiguilo so ñataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet na aceite, da yaqto' nachetaqtaxanaxat,

²⁶ qataq so 'oonolec nemaxanaxat oro, maye ivi' ciento diez gramos qataq nlaqchigui so nchenaxanaxat,

²⁷ qataq 'oonolec huaca llalec, 'oonolec peenaq, qataq 'oonolec qagueta llalec maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qaṽavigaxatta,

²⁸ qataq 'oonolec quetaq lhuraic da yaqto' qaṽapalaxat ca nasouaxashet.

²⁹ Qataq soua dos nauegaxanaxala'ate huaca, cinco peenaq, cinco quetaq, qataq soua cinco qagueta llalqa maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qanhuaachigui. Qaq 'eso so lachetaqtaxanaxatpi so Eliab, som llalec so Helón.

³⁰ Qaq so na'a'q cuatro nache ñaneuo so lachetaqtaxanaxat so Elisur, som llalec so Sedeur, maye lataxala' na maiche lauo' le'ecpi so Rubén,

³¹ qaq somaye ñaneuo so nquia'axaqui lcat plata maye ivi' mil cuatrocientos treinta gramos, qataq aso 'oonole ñomaxaqui late'eraí maye ivi' setecientos setenta gramos, cha'aye nachañi añi lasheue na qoṽaneua'a so npe'l. Qaq soomaye nlaqchiguilo so ñataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet na aceite da yaqto' nachetaqtaxanaxat,

³² qataq so 'oonolec nemaxanaxat oro, maye ivi' ciento diez gramos, qataq nlaqchigui so nchenaxanaxat,

³³ qataq 'oonolec huaca llalec, 'oonolec peenaq, qataq 'oonolec qagueta llalec maye ivi' ye 'oonolec vi'i da yaqto' lachetaqtaxanaxat qaṽavigaxatta,

³⁴qataq 'oonolec quetaq lhuraic da yaqto' qaŷapalaxat ca nasouaxashet.

³⁵Qataq soua dos nauegaxanaxala'ate huaca, cinco peenaq, cinco quetaq, qataq cinco qagueta llalqa, maye ivi' ye 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qanhuaachigui. Qaq 'eso so lachetaqtaxanaxatpi so Elisur, som llalec so Sedeut.

³⁶Qaq so na'a'q cinco, nache ŷaneuo so lachetaqtaxanaxat so Selumiel, som llalec so Surisaday, maye lataxala' na maiche lauo' le'ecpi so Simeón,

³⁷qaq somaye ŷaneuo so nquia'axaqui lcat plata maye ivi' mil cuatrocientos treinta gramos, qataq aso 'oonole ŷomaxaqui late'eraí maye ivi' setecientos setenta gramos, cha'aye nachañi añi lasheue na qoŷaneua'a so npe'l. Qaq soomaye nlaqchigui so ŷataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet na aceite da nachetaqtaxanaxat,

³⁸qataq so 'oonolec nemaxanaxat oro maye ivi' ciento diez gramos, qataq nlaqchigui so nchenaxanaxat,

³⁹qataq 'oonolec huaca llalec, 'oonolec peenaq, qataq 'oonolec qagueta llalec maye ivi' ye 'oonolec vi'i da yaqto' lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta,

⁴⁰qataq 'oonolec quetaq lhuraic da yaqto' qaŷapalaxat ca nasouaxashet.

⁴¹Qataq soua dos nauegaxanaxala'ate huaca, cinco peenaq, cinco quetaq lhurairaqa, qataq cinco qagueta llalqa maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qanhuaachigui. Qaq 'eso so lachetaqtaxanaxatpi so Selumiel, som llalec so Zurisadai.

⁴²Qaq so na'a'q seis, nache ŷaneuo aso lachetaqtaxanaqte so Eliasaf, som llalec so Reuel, maye lataxala' na maiche lauo' le'ecpi so Gad,

⁴³qaq somaye ŷaneuo so nquia'axaqui plata maye ivi' mil cuatrocientos treinta gramos, qataq aso 'oonole ŷomaxaqui late'eraí maye ivi' setecientos setenta gramos, cha'aye nachañi añi lasheue na qoŷaneua'a so npe'l. Qaq soomaye nlaqchigui so ŷataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet na aceite da yaqto' nachetaqtaxanaqte,

⁴⁴qataq so 'oonolec nemaxanaxat oro, maye ivi' ciento diez gramos, qataq nlaqchigui so nchenaxanaxat,

⁴⁵qataq 'oonolec huaca llalec, 'oonolec peenaq, qataq 'oonolec qagueta llalec maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta,

⁴⁶qataq 'oonolec quetaq lhuraic da yaqto' qaŷapalaxat ca nasouaxashet.

⁴⁷Qataq soua dos nauegaxanaxala'ate huaca, cinco peenaq, cinco quetaq lhurairaqa, qataq cinco qagueta llalqa maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qanhuaachigui. Qaq 'eso so lachetaqtaxanaxatpi so Elisaf, som llalec so Reuel.

⁴⁸Qaq so na'a'q siete, nache ñaneuo so lachetaqtaxanaxat so Elisama, som llalec so Amiud, maye lataxala' na maiche lauo' le'ecpi so Efraín,

⁴⁹qaq somaye ñaneuo so nquia'axaqui lcat plata maye ivi' mil cuatrocientos treinta gramos, qataq aso 'oonole ñomaxaqui late'eraí maye ivi' setecientos setenta gramos, cha'aye nachañi añi lasheue na qoñaneua'a so npe'l. Qaq soomaye nlaqchiguilo so ñataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet na aceite da yaqto' nachetaqtaxanaxat,

⁵⁰qataq so 'oonolec nemaxanaxat oro, maye ivi' ciento diez gramos, qataq nlaqchigui so nchenaxanaxat,

⁵¹qataq 'oonolec huaca llalec, 'oonolec peenaq, qataq 'oonolec qagueta llalec, maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta,

⁵²qataq 'oonolec quetaq lhuraic, da yaqto' qañapalaxat ca nasouaxashet.

⁵³Qataq dos naegaxanaxala'ate huaca, cinco peenaq, cinco quetaq lhuraic, qataq cinco qagueta llalqa maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qanhuaachigui. Qaq 'eso so lachetaqtaxanaxatpi so Elisama, som llalec so Emihud.

⁵⁴Qaq so na'a'q ocho nache ñaneuo so lachetaqtaxanaxat so Gamaliel, som llalec so Pedasur, maye lataxala' na maiche lauo' le'ecpi so Manasés,

⁵⁵qaq somaye ñaneuo so nquia'axaqui lcat plata maye ivi' mil cuatrocientos treinta gramos, qataq aso 'oonole ñomaxaqui late'eraí maye ivi' setecientos setenta gramos, cha'aye nachañi añi lasheue na qoñaneua'a so npe'l. Qaq soomaye nlaqchiguilo so ñataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet na aceite da yaqto' nachetaqtaxanaxat,

⁵⁶qataq so 'oonolec nemaxanaxat oro maye ivi' ciento diez gramos, qataq nlaqchigui so nchenaxanaxat,

⁵⁷qataq 'oonolec huaca llalec, 'oonolec peenaq, qataq 'oonolec qagueta llalec, maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta,

⁵⁸qataq 'oonolec quetaq lhuraic, da yaqto' qañapalaxat ca nasouaxashet.

⁵⁹Qataq soua dos naegaxanaxala'ate huaca, cinco peenaq, cinco quetaq lhuraic, qataq soua cinco qagueta llalqa, maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qanhuaachigui. Qaq 'eso so lachetaqtaxanaxatpi so Gamaliel, som llalec so Pedasur.

⁶⁰Qaq so na'a'q nueve nache ñaneuo so lachetaqtaxanaxat so Abidán, som llalec so Guidoní, maye lataxala' na maiche lauo' le'ecpi so Benjamín,

⁶¹qaq somaye ñaneuo so nquia'axaqui lcat plata maye ivi' mil cuatrocientos treinta gramos, qataq aso 'oonole ñomaxaqui late'eraí maye ivi' setecientos setenta gramos, cha'aye nachañi añi lasheue na qoñaneua'a so npe'l. Qaq

soomaye nlaqchiguilo so ñataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet na aceite da yaqto' nachetaqtanaxat,

⁶²qataq so 'oonolec nemaxanaxat oro maye ivi' ciento diez gramos, nlaqchigui so nchenaxanaxat,

⁶³qataq 'oonolec so huaca llalec, 'oonolec peenaq, qataq 'oonolec so qagueta llalec maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtanaxat qaŷavigaxatta,

⁶⁴qataq 'oonolec quetaq lhuraic, da yaqto' qaŷapalaxat ca nasouaxashet.

⁶⁵Qataq soua dos nauegaxanaxala'ate huaca, cinco peenaq, cinco quetaq lhurairiqa, qataq soua cinco qagueta llalqa maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtanaxat qanhuaachigui. Qaq 'eso so lachetaqtanaxatpi so Abidán, som llalec so Guidoní.

⁶⁶Qaq so na'a'q diez nache ñaneuo so lachetaqtanaxat so Ajiezer, som llalec so Amisaday, maye lataxala' na maiche lauo' le'ecpi so Dan,

⁶⁷qaq somaye ñaneuo so nquia'axaqui lcat plata maye ivi' mil cuatrocientos treinta gramos, qataq aso 'oonole ñomaxaqui late'eraí maye ivi' setecientos setenta gramos, cha'aye nachañi añi lasheue na qoŷaneua'a so npe'l. Qaq soomaye nlaqchiguilo so ñataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet na aceite da yaqto' nachetaqtanaxat,

⁶⁸qataq so 'oonolec nemaxanaxat oro, maye ivi' ciento diez gramos, nlaqchigui so nchenaxanaxat,

⁶⁹qataq 'oonolec so huaca llalec, 'oonolec peenaq, qataq 'oonolec qagueta llalec maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtanaxat qaŷavigaxatta,

⁷⁰qataq so 'oonolec quetaq lhuraic, da yaqto' qaŷapalaxat na nasouaxashet.

⁷¹Qataq soua dos nauegaxanaxala'ate huaca, cinco peenaq, cinco quetaq lhurairiqa, qataq soua cinco qagueta llalqa maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtanaxat qanhuaachigui. Qaq 'eso so lachetaqtanaxatpi so Ajiezer, som llalec so Amisaday.

⁷²Qaq so na'a'q once, nache ñaneuo so lachetaqtanaxat so Pagiél, som llalec so Ocrán maye lataxala' na maiche lauo' le'ecpi so Aser,

⁷³qaq somaye ñaneuo so nquia'axaqui lcat plata maye ivi' mil cuatrocientos treinta gramos, qataq aso 'oonole ñomaxaqui late'eraí maye ivi' setecientos setenta gramos, cha'aye nachañi añi lasheue na qoŷaneua'a so npe'l. Qaq soomaye nlaqchiguilo so ñataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet na aceite da yaqto' nachetaqtanaxat,

⁷⁴qataq so 'oonolec nemaxanaxat oro maye ivi' ciento diez gramos, nlaqchigui so nchenaxanaxat,

⁷⁵qataq 'oonolec huaca llalec, 'oonolec peenaq, qataq 'oonolec qagueta llalec maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta,

⁷⁶qataq 'oonolec quetaq lhuraic da yaqto' qaŷapalaxat ca nasouaxashet.

⁷⁷Qataq soua dos nauegaxanaxala'ate huaca, cinco peenaq, cinco quetaq lhuraiqa, qataq soua cinco qagueta llalqa maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qanhuaachigui. Qaq 'eso so lachetaqtaxanaxatpi so Pagiel, som llalec so Ocrán.

⁷⁸Qaq so na'a'q doce, nache ŷaneuo so lachetaqtaxanaxat so Ajirá, som llalec so Enán, maye lataxala' na maiche lauo' le'ecpi so Neftalí,

⁷⁹qaq somaye ŷaneuo so nquia'axaqui lcat plata maye ivi' mil cuatrocientos treinta gramos, qataq aso 'oonole ŷomaxaqui late'eraí maye ivi' setecientos setenta gramos, cha'aye nachañi añi lasheue na qoŷaneua'a so npe'l. Qaq soomaye nlaqchigui so ŷataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet na aceite da yaqto' nachetaqtaxanaxat,

⁸⁰qataq so 'oonolec nemaxanaxat oro maye ivi' ciento diez gramos, nlaqchigui so nchenaxanaxat,

⁸¹qataq 'oonolec huaca llalec, 'oonolec peenaq, qataq 'oonolec qagueta llalec maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta,

⁸²qataq 'oonolec quetaq lhuraic da yaqto' qaŷapalaxat ca nasouaxashet.

⁸³Qataq soua dos nauegaxanaxala'ate huaca, cinco peenaq, cinco quetaq lhuraiqa, qataq soua cinco qagueta llalqa maye ivi' 'oonolec vi'i, da yaqto' nachetaqtaxanaxat qanhuaachigui. Qaq 'eso so lachetaqtaxanaxatpi so Ajirá, som llalec so Enán.

⁸⁴Qaq 'eso so lachetaqtaxanaxatpi so lataxala'pi so Israel le'ecpi co'ollaq ŷaneua'a aso nca'atoxonaxalate: Nache ivi' doce so nquia'axaquipi lta'araic plata, doce aso ŷomaxaquipi plata, qataq doce so nemaxanaxat oro.

⁸⁵Qaq ñi 'oonolec se'eso nquia'axaquipi, nache ivi' cuatrocientos treinta gramos, qaq añi 'oonole aso ŷomaxaquipi nache ivi' setecientos setenta gramos. Nache da ima'a't so nogoxoshetpi plata, nache ivi' veintiséis mil cuatrocientos gramos, cha'aye nachañi añi lasheue na qoŷaneua'a so npe'l.

⁸⁶Qataq so doce nemaxanaxatpi oro, maye ñi 'oonolec soomaye ivi' ciento diez gramos, qataq nlaqchigui so nchenaxanaxat, cha'aye nachañi añi lasheue na qoŷaneua'a so npe'l. Qaq da ima'a't da lsallaxa 'enauac se'eso oro, nache ivi' mil trescientos veinte gramos.

⁸⁷Qataq da ima'a't 'enauac se'eso shiguiŷacpi, nache ivi' doce soua nauegaxanaxala'ate huaca, doce peenaq, doce qagueta llalqa maye mashe ivi' 'oonolec vi'i, qataq doce quetaq lhuraiqa, maye qoŷaneuo da yaqto' qaŷapalaxat ca nasouaxashet, qataq aso nachetaqtaxanaqte ala ca nañiguishet

⁸⁸Qaq da ima'a't so shiguiŷacpi maye nachetaqtaxanaxat qanhuaachigui, nache ivi' veinticuatro so nauegaxanaxala' huacapi, sesenta peenaqpi, sesenta quetaq lhuaaicpi, qataq sesenta qagueta llalaqpi maye mashe ivi' 'oonolec vi'i. Nache 'enauac se'eso nachetaqtaxanaxatpi qoŷaneuo co'ollaq ime, da qoŷaneuo aso nca'atoxonaxalate.

⁸⁹Nache so Moisés co'ollaq taua'a so npe'l da yaqto' detaxaŷapegue' Ñim Nataxala', nache hua'aqtega co'ollaxa Ñim Nataxala' chemaqtaipoigui soua ne'enaqtaqa shiŷaxau' maye netaleguete so lapo' aso laŷe' da aŷamaxataxac. Qaq 'era da 'eetec co'ollaq detaqtague' so Moisés Ñim Nataxala'.

Números 8

Da lataxac da qaŷe'eraxatoigui aso ncoŷaraxanaxaqui

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega ñi Aarón, da ivita da ŷe'eraxatoigui ñeua siete ncoŷaraxanaxaqui, nache natatec naqa'en.»

³Nache so Aarón ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ŷamaxalec co'ollaxa so Moisés, nache natatec naqa'en asa'aso ncoŷaraxanaxaqui.

⁴Qaq asa'aso ncoŷaraxanaxaqui chegaqigui na oro, qataq qairota'a aso ntoqnaxanaqte co'ollaq qaŷo'ot chegoqchiguiña qanqa'en na pa'aguiña, nache ivitta'alo naua lsheeneqa aso lauoxopi. Qataq qaŷe'enaxatchigui da lataxac maye Ñim Nataxala' ŷachaxana co'ollaxa so Moisés.

Qaiŷotauga na leviitapi da lalamaxat Ñim Nataxala'

⁵Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

⁶«'Auŷotauga qome na leviitapi maye ŷalectaigui na laŷe Israel le'ecpi, nache 'auqui'itaxatta qome da lataxac.

⁷Da lataxac da yaqto' qui'itta namayepi, 'eeta': 'Am 'auquetegaxaalec qome ca 'etaxat maye ishet da qui'itta naqa'en namayepi, qaq da ime, nache namayepi namarec 'enauac ana laso na lo'oc, qataq iŷoi' 'anqa'en naua alogo, nache namayepi ŷataqta qui'itta.

⁸Qaq da ime, nache namayepi ŷacona ca 'oonolec huaca llalec, qataq ca laŷolec na ŷataqta no'on 'ayiiña, maye qairaqneguet na aceite, nache qaŷo'ot ca nachetaqtaxanaxat chegaqigui na ala na nañiguishac, qaq 'am qalaq 'auacona ca lŷa huaca llalec, da yaqto' nachetaqtaxanaxat sa imauaq da qaŷavigaxat.

⁹Nache nquigueua'a 'anqa'en na leviitapi ye sa qaŷapeque ñi npe'l maye naŷonqa', qataq 'alaŷona't 'enauac na Israel le'ecpi.

¹⁰Qaq da mashe hueta'a na leviitapi ye lanataqa' Ñim Nataxala', nache na Israel le'ecpi ŷashel-lec 'anqa'en na lqaic qome namayepi.

¹¹Nache ñi Aarón ñanot qome Ñim Nataxala' na leviitapi, da yaqto' lachetaqtaxanaxat na Israel le'ecpi, nache namayepi ñataqta qaiñotauga da yaqto' do'onataxanot Ñim Nataxala'.

¹²Ime, nache na leviitapi ñashel-lec na lqaic ca huaca llalaqpi, nache ca 'oonolec que'eca huaca llalaqpi, ñaneuo da yaqto' qañapalaxat na lasouaxashetpi, qaq ca lña qalaq ñanot Ñim Nataxala' da lachetaqtaxanaxat sa imauaq da qañavigaxatta.

¹³Ime, nache na leviitapi nachaateua'a 'anqa'en ñi Aarón qataq ñeua llalqa, nache namayepi 'aña'ant Ñim Nataxala' da yaqto' nachetaqtaxanaxatpi.

¹⁴Qaq 'era da 'eetec da 'auñotauga na leviitapi, da 'auachegoxottoigui na Israel le'ecpi da yaqto' ñalamaxatpi.

¹⁵Qaq da ime, nache naua'a ñi npe'l maye nañonqa' da yaqto' ño'ot da lo'onataxanaxac. Nache namayepi ñataqta qui'itta 'anqa'en yaqto' Añem 'aña'ant da yaqto' nachetaqtaxanaxatpi.

¹⁶Cha'aye namayepi qañachegoxottoigui na lañepi Israel le'ecpi, da Añem qoñanot da Añem do'onataxanot. Cha'aye Añem sacona namayepi da yaqto' naiguet ñaqa'en na la'auaxanec llalec na Israel le'ecpi.

¹⁷Cha'aye Añem, ñalamaxat 'enauac na la'auaxanec llalec na Israel le'ecpi, 'eeta'am nataqa'en na la'auaxanec llalec na lalo shiguiñacpi, chegoqta'a co'ollaq ileu ñaqa'en so la'auaxanec llalec so Egipto le'ecpi, nache Añem sacona da ñalamaxat na la'auaxanec llalec na Israel le'ecpi.

¹⁸Qalaxaye Añem saconeua'a na leviitapi, da yaqto' naiguet ñaqa'en ne'ena la'auaxanec llalaqpi na Israel le'ecpi.

¹⁹Nache ne'ena leviitapi, sanem ñi Aarón qataq na llalaqpi, 'eeta'am ñaqa'en da lachetaqtaxanaqte na Israel le'ecpi, da yaqto' ño'ot na no'onatacpi ñi npe'l maye nañonqa', qataq da qañapalaxat na lasouaxashet na Israel le'ecpi. Yaqto' saishet da huo'o ca huaigui qauem na Israel le'ecpi da nqo'oneua'a ñi npe'l.»

²⁰Nache so Moisés, Aarón qataq 'enauac so nhuo' le'ecpi, ipactelec da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' da ño'otec na leviitapi da qañamaxalec co'ollaxa so Moisés.

²¹Qaq somayepi ñyota co'ollaxa qataq iñoi' naua alogo. Nache so Aarón ñaneuo somayepi da yaqto' nachetaqtaxanaxat, qataq ño'ot da lataxac da yaqto' qañapalaxat na lasouaxashetpi.

²²Nache co'ollaq ime de'era, nache so leviitapi, taua'a so npe'l maye nañonqa' da yaqto' ñacoolec da lo'onataxanaxac, qaq so Aarón qataq so llalaqpi ilotague' da lo'onataxanaxac somayepi. Nache qaipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

²³Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²⁴«Qaq ne'ena leviitapi da huo'o ca mashe ivi' na veinticinco vi'i da nachaalataxac, nache ishet da do'onataxaneua'a ñi npe'l maye nañonqa',

²⁵qataq da ivi' ca cincuenta vi'i, nache namayepi nañaxaañi da do'onataxaatac.

²⁶Nache namayepi ishet da itauan na lañepi maye hueta'a ñi npe'l maye nañonqa', qalaxaye saishet da qaltaq ñacoolec da lo'onataxanaxac co'ollaxa. Qaq 'era qome da qoñeetec na leviitapi de'era lo'onataxanaxac.»

Números 9

Ye laloxoqui so Lapascua

¹Qaq co'ollaq mashe ivita so 'oonolec ca'agoxoic so vi'i dos, da so Israel le'ecpi ca'ai ye Egipto. Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, co'ollaq huaña ye toolec 'alhua ye Sinaí, nache 'eeta':

²«Na Israel le'ecpi, ño'ot qome ca lquia'axac da ño'oxoren so laloxoqui so lapascua, qalaxaye huetoigui naqa'en ye maiche laloxoqui.

³Maye nache huaigui ne'ena ca'agoxoic qataq huetoigui ca avit ca na'a'q catorce, qaq ñataqta qanayectelec da lataxac dam napaxaguenataxanaxac da qaño'ot de'era ño'oxonnataxanaxac.»

⁴Huaña nache so Moisés, 'enapega so Israel le'ecpi da ño'ot se'eso na'a'q maye huetoigui da qaño'ot so Lapascua,

⁵nache somayepi ño'ot de'era se'eso avit so na'a'q catorce se'eso ca'agoxoic, huaña so toolec 'alhua ye Sinaí, nache qaipacchigui 'enauac da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

⁶Qalaxaye huo'o co'ollaxa so shiñaxauapi maye saishet da qui'itta, souaxat da ñasheleua'a so leuaxaic, ñoqo'oye saishet da ñalegueua'a so Lapascua se'eso na'a'q. Qaq somayepi, nache taua'a co'ollaxa so Moisés qataq so Aarón se'eso na'a'q,

⁷nache somayepi 'enapego' so Moisés, 'eeta': Qomi' sashelaxaua'a caillaye so leuaxaic, ñoqo'oye saishet da qomi' qui'itte'. ¿Qaq negue'to' ca qomi' nqanaxa't da yaqto' sanaxauo ca qarachetaqtanaxat, da shenaqta'am na lañe Israel le'ecpi?

⁸Nache so Moisés 'enapeco': Ñaq añem qauachiña'a da senat Ñim Nataxala', yaqto' sañatenaq ca 'eeteque qami'.

⁹Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «Qonapega na Israel le'ecpi qoneta':

¹⁰Da qoñiita da huo'o, huo'otaq na qaña'alquipi, ca saishet da qui'itta souaxat da ñashelleua'a ca leuaxaic, huo'otaq da queuotapigui' qañoqtegue ca hueta'ague, qalaxaye nache 'ena'am ishet da Añem ño'oxoren que'eca na'a'q,

¹¹qalaxaye huetoigui naqa'en ca na'a'q catorce, que'eca lña ca'agoxoic da mashe napaltapiguiñi. Nache ñauot ca qagueta llalec da chec, qataq aca nauole qaica ca lalegue, qataq aca nalecnaxanaqte huoue chemaxaxarai,

¹²qalaxaye qaica qome ca no'onaxatañi que'eca qagueta llalec da tañaigui naqa'en ca lña na'a'q, huo'otaq da ñacagaxat ca lpi'inec camaye. Nache qanayectelec qome de'era lataxac da qaño'ot que'eca Lapascua.

¹³Qalaxaye da huo'o ca shiñaxaua qui'itta, qataq da saishet da hueta'a ca qañoqta 'alhua, da saishet da ño'ot ca llo'oxonnataxanaxac que'eca na'a'q Lapascua, nache camaye qaño'orauec, ca'ai qanqa'en na lauo' le'ecpi. Cha'aye camaye huo'o da lasouaxashet, souaxat da saishet da ñanot Ñim Nataxala' ca lachetaqtanaxat que'eca na'a'q, nache camaye huo'o ca nhuaxanaguec.

¹⁴Qataq ca chegaqauecpi maye qami' netaiguilo, camayepi nataqa'en ño'ot qome ca Lapascua da Añem ño'oxoren, qalaxaye ipacchiguilo naua lapaqtrañi lataxaco. Qaq de'era qalapaqtañi lataxac damaye ipacchigui da ño'ot qome ca chegaqauecpi qataq ca maiche lañoqo' ne'ena 'alhua.»

So lo'oc ipelteetalec so npe'l

¹⁵Qaq se'eso na'a'q co'ollaq ime da qaña'ara't so npe'l maye netaigui aso arca maye lañe' soua añamaxataxaco, nache anac so lo'oc da ipelteetalec somaye. Qaq so mashe avit, nache se'eso lo'oc 'eroigui 'eeta'am na norec, imauec se'eso pe da 'ettaigui, nache ivitta'a so nte'eta so lña na'a'q.

¹⁶Qaq nache 'eeta'ac naxa de'era se'eso lo'oc: ye na'a'q, nache ipelteetalec so npe'l, qaq ye pe, nache somaye 'eeta'am na norec na le'eraxa.

¹⁷Qaq naxa da nañoxoosheguem se'eso lo'oc da ca'ai so npe'l, nache so Israel le'ecpi nañamaxat da jec, qaq ca huaña naxa da vi'iiguet somaye, nache somayepi nataqa'en vi'iiguet da naña camaye.

¹⁸Nache se'eso Israel le'ecpi, iuatta'a naxa ca la'aqtac Ñim Nataxala' da jec, qataq da vi'iiguet, qaq da 'enauaque naua na'axa'te da qaica ca ldaxac so lo'oc da ipelteetalec so npe'l, nache somayepi nataqa'en qaica ca ldaxac.

¹⁹Nache se'eso lo'oc da qañoaloqta da ca'ai so npe'l, nache so Israel le'ecpi nataqa'en qaica ca ldaxac, nache iuatta'a ca la'aqtac Ñim Nataxala'.

²⁰Qaq nache 'ena'am naxa da sa lamai' naua na'axa'te da ipelteetalec so npe'l se'eso lo'oc, nache so Israel le'ecpi ñalaxaguet da la'aqtac Ñim Nataxala' da qaica ca ldaxac, qataq nache 'ena'am naxa da ñamaq da jec somayepi.

²¹Qataq huo'o naxa da 'oonolec pe da vi'iiguet se'eso lo'oc, nache da nte'etom ye lña na'a'q, nache nañoxoosheguem da ca'ai so npe'l, nache somayepi qaltaq jec. Qataq huo'o naxa da na'a'q, qataq huo'o da pe da ca'ai se'eso npe'l, nache somayepi qaltaq jec.

²²Qaq huo'o naxa da dos na'axa'te, huo'otaq 'oonolec ca'agoxoic huo'otaq 'oonolec vi'i da ipelteetalec so npe'l se'eso lo'oc, nache so Israel le'ecpi qaica ca ldaxac, saishet da jec. Qaq naxa da naŷoxoosheguem se'eso lo'oc, nache somayepi qaltaq jec.

²³Nache somayepi iuatta'a naxa ca la'aqtac Ñim Nataxala' da vi'iiguat, qataq da ivita da jec. Qaq 'era da 'eetec da ŷataqta ŷalaxaguet da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ŷamaxalec co'ollaxa so Moisés.

Números 10

Qaŷo'o't soua nasheerel

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«'Auo'o't qome caua dos nasheerel 'auachegoxotaiguilo na lcat plata. Ime, nache 'auo'ogoxonalo caamaye da 'auŷaxaneuga da 'alaŷona't na shiŷaxauapi, qataq da ivita da jec 'anqa'en namayepi.

³Nache da qaŷashiiyiguilo que'ecaua nasheerel, nache 'enauac ne'ena nhuo' le'ecpi laŷona't da 'am naua'a, huaña ca ñegueuo ca npe'l maye naŷonqa'.

⁴Qaq da 'oonole aca qaŷashiiyigui, nache ndotec na lataxala'pi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi Israel le'ecpi, da 'am taua'a da laŷona't.

⁵Qaq da lŷateueegue' ca lta'araic na'alaxac que'eca l-lamaxa caua nasheerel, nache naŷamaxat da jec qome ca netaña na pa'aŷa'ague da yo'oxoñi,

⁶qaq da qaltaq qaŷe'eguelaxalec da qaŷashiiyiguilo caua nasheerel, da lŷateueegue' da na'alaxac, nache naŷamaxat da jec ca netaña na pa'aŷa'ague da la'añaxa.

⁷Qaq da ndotec da l-lamaxa aca nasheere, qache choche qaŷo'ot ca laponaxac na shiŷaxauapi.

⁸Qaq ñeua llalqa so Aarón maye ntaxaŷaxanaxanaqa, nacheñiua qome ñeua ŷashiiyiguilo caua nasheerel. Qaq de'era qalapaxaŷi latxac, choche tatec qome da qauo'ocheetac qami', qataq cam qaŷa'alquipi.

⁹Qaq da qami' iloquiixa'n ca qanpa'aguenaxauai da qoñiitalec ca qana'alhuai. Nache da qoqui da qanalaache', nache qaŷashiiyiguilo caua nasheerel, lŷateueegue' qanqa'en ca na'alaxac. Yaqto' Ñim Nataxala' ishet da iuennata'alo qami', nache qami' nca'alaxateeguesopa ca qanpa'aguenaxauai.

¹⁰Nataqa'en caua na'axa'te da qauamaichiguiñi, nache qaŷashiiyiguilo qome caua nasheerel, qataq da dalaxaic ñi ca'agoxoic huo'otaq da qoŷaneuo na nachetaqtanaxat qaŷavigaxatta, qataq na qanhuaachigui. Yaqto' qami' seuennata'alo qome. Aŷem Nataxala', maye Aŷem Qanatamnaxala'ai.»

So Israel le'ecpi ca'ai ye Sinaí

- ¹¹Qaq se'eso na'a'q veinte so lña ca'agoxoic soua dos vi'ie, nache so lo'oc ca'ai so npe'l, maye netaigui aso arca maye lañe' da añamaxataxac.
- ¹²Nache so Israel le'ecpi jec da ca'ai ye toolec 'alhua ye Sinaí. Qaq huaña ye toolec 'alhua ye Parán, nache vi'iiguét se'eso lo'oc.
- ¹³Qaq qaipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés, co'ollaq cheta'ague da jec so Israel le'ecpi,
- ¹⁴qaq hua'autec so alleppi maye ñachetac aso la'anaqte nam chegoxoguétpi so Judá, qaq somayepi nache lataxala' so Nasón, som llalec so Aminadab.
- ¹⁵Qaq so lataxala' na nalleppi na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Isacar, nacheso so Natanael, som llalec so Suar.
- ¹⁶Qaq so lataxala' so nalleppi na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Zabulón, nacheso so Eliab, som llalec so Helón.
- ¹⁷Qaq co'ollaq mashe qansogoñi so npe'l, nache jec na chegoxoguétpi so Guersón qataq so Merari, maye nacheso so qaipataxalec co'ollaxa da ñachetac naxa so npe'l.
- ¹⁸Ime, qataq jec so alleppi maye ñachetac aso la'anaqte na chegoxoguétpi so Rubén, qaq so lataxala' somayepi, nacheso so Elisur, som llalec so Sedeur.
- ¹⁹Qaq so lataxala' so nalleppi na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Simeón, nacheso so Selumiel, som llalec so Surisaday.
- ²⁰Qaq so lataxala' so nalleppi na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Gad, nacheso so Eliasaf, som llalec so Reuel.
- ²¹Ime, qataq jec so chegoxoguétpi so Quehat, maye ñachetac so nogoxoshetpi maye sa qaishetapec. Qaq co'ollaq ivi' somayepi, nache mashe ime da qaltaq qaña'ara't so npe'l.
- ²²Ime, qaltaq jec so alleppi maye ñachetac aso la'anaqte na chegoxoguétpi so Efraín, qaq so lataxala' somayepi nacheso so Elisama, som llalec so Amiud.
- ²³Qaq so lataxala' so nalleppi na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Manasés, nacheso so Gamaliel, som llalec so Pedasur.
- ²⁴Qaq so lataxala' so nalleppi na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Benjamín, nacheso so Abidán, som llalec so Guidoní.
- ²⁵Pa'atec nache nalochiguiñi da jec so alleppi maye ñachetac aso la'anaqte na chegoxoguétpi so Dan, ca'attaueegue da nauaatalec 'enauac so lañepi alleppi. Qaq so lataxala' somayepi nacheso so Ajiezer, som llalec so Amisaday.
- ²⁶Qaq so lataxala' so alleppi maye maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Aser, nacheso so Pagiél, som llalec so Ocrán.

²⁷Qaq so lataxala' so nalleppi na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Neftalí, nacheso so Ajirá, som llalec so Enán.

²⁸Qaq 'era naxa da 'eetec se'eso alleppi Israel le'ecpi da ivita da jec, nache nalochiguiñi.

So Moisés ñauac so Hobab

²⁹Huo'o so na'a'q, nache so Moisés 'enapega so lacho' Hobab, som llalec so Reuel maye lma' ye Madián, 'eeta': Qomi' ñeqo'onaxa ye 'alhua maye qomi' ñachaxanapecoto co'ollaxa Ñim Nataxala'. Ŷoqo'oye qomi' 'auca'ateguelo qome, qaq qomi' 'am sechoxorenaq qome. Cha'aye Ñim Nataxala' ñachaxana da lchoxonnataxanaxa na Israel.

³⁰Qalaxaye so Hobab 'eeta': 'A'i, saishet da ashec, cha'aye aÿem she'eguelaxa ye ña'alhua qataq ye maiche ihuo' le'ecpi.

³¹Nache so Moisés qaltaq 'enapega somaye, 'eeta': Saishettaxa da qomi' 'auala't, cha'aye chaq 'amta da 'auauana 'enauac na huaña na ishet da sonaqaña yi'ie toolec 'alhua, qataq da qomi' 'auachaxanalo ca qoyec.

³²Qataq da qomi' 'auca'ateguelo, nache 'am ivirauga nataqa'en 'enauac nam no'on lchoxonnataxanaxatpi maye qomi' ñanema qome Ñim Nataxala'.

³³Huaña co'ollaxa, nache so Israel le'ecpi, ca'ai añi qasoxonaxa maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache tres na'axa'te soua lqueuoxoqui'. Qataq qaica'attaueegue aso arca maye laÿe' da naÿamaxataxac Ñim Nataxala', nache qanmittaique ca huaña da qanayeua'a.

³⁴Qaq naxa da choche jec somayepi, nache so lo'oc maye lalamaxat Ñim Nataxala' nalotelec somayepi ye na'a'q da ipelteetalec.

³⁵Qaq naxa da jec aso arca maye laÿe' soua aÿamaxataxaco, nache so Moisés, 'eeta': ¡Ña qoñisheguem 'Am Nataxala'! ¡Yaqto' na 'Am ipa'agueetacpi nlagaxattac qome!

³⁶Qaq naxa da vi'iiguet asa'aso arca maye laÿe' soua aÿamaxataxaco, nache so Moisés, 'eeta': «¡Ña 'anmatec 'Am Nataxala', cha'aye 'aulectaigui na qalota nalleppi na Israel le'ecpi maye saishet da qaivi' da qanaloqten.»

Números 11

So Israel le'ecpi quetapeguelec Ñim Nataxala'

¹Huo'o so na'a'q, nache so Israel le'ecpi quetapeguelec Ñim Nataxala', souaxat da huaigui nque'eenaxac somayepi. Nache Ñim Nataxala' hua'aqtega co'ollaxa somayepi, nache ñataqta dalemata, huaña nache ñavigoigui naqa'en naua loiguiye so lpe'lpi somayepi.

²Nache so nhuo' le'ecpi ña'alaqtagui co'ollaxa, nache iÿaxanot so Moisés da yaqto' itauan, nache so Moisés natamnot Ñim Nataxala', nache se'eso norec no'omñi.

³Ŷoqo'oye se'eso 'alhua qaŷamata'ac da Tabera maye naigui da ŷavic, cha'aye huaña co'ollaxa da 'eroigui so l-le' Ñim Nataxala', nache ŷavigaxat somayepi.

⁴Qaq souaxat so chegaqauecpi maye ŷaleeguet so Israel le'ecpi, maye ndotec da lquia'axac tatapigui lauel. Nache so Israel le'ecpi ŷe'enaxat co'ollaxa somayepi, nache qaltaq ŷe'eguelaxalec da nŷeetagui, nache detaqtac, 'eeta': «¡Negue'tom ca qomi' ŷanema nagui ca lapat!

⁵¡Qaq nagui qomi', tachigui qarhuel co'ollaq souaqta'a ye Egipto, qalaq saishet da sesheetenaq da sacheguenaq na nŷaq! Nataqa'en sacheguenaqtac ana pepinos, melones, puerros, sebotas, ajos.

⁶Qaq nagui mashe yaqta'a da qomi' ŷalaua't na qarqouaxa, qaica ca lŷa selaqa'a nda'a't ana maná.»

⁷Qaq aso maná 'eeta'am ana ala ana cilantro, qataq qovialec da lo'oxoŷaxac, 'eeta'am na qo'oipaq lcha'q.

⁸Qaq so shiŷaxauapi ŷe'egueeteguega naxa aso maná, ime nache ilaxachigui ŷauota'a na coma', huo'otaq ana 'araxanaxaqui, qaq naxa da ime, nache ŷaneuag ŷachangui ana taxaqui da ŷo'ot nauolepi.

⁹Qaq ye pe da naaŷi na 'aŷa, da talec so qanayeuta'a, nache naaŷi nataqa'en aso maná.

¹⁰Qaq so Moisés hua'aqtega co'ollaxa da nŷeetac so shiŷaxauapi, netañalo naua lleguereuo so lpe'lpi. Nache Ñim Nataxala' ŷataqta dalemata co'ollaxa, qaq nataqa'en so Moisés sa ŷaŷamaxaren co'ollaxa de'era,

¹¹nache so Moisés 'enapega co'ollaxa Ñim Nataxala', 'eeta': «¿Ta'ainco' ye aŷem 'auo'otec da sa ŷaŷamaxaŷi, ye aŷem 'aramaxashec? Qataq ¿Ta'ainco' da saishet da aŷem 'anqouaguec, ye nda'a't da aŷem 'aumatalec da lsallaxa ne'ena shiŷaxauapi?

¹²¿Peta'a nachaŷemo' lta'a, huo'otaq da aŷem late'e, da aŷem 'auamaqtalec da ñepeetague' namayepi da 'eeta'am ca nogotolec maye ña qaillepaxaatac, da seviraaxatta'a ca 'alhua maye 'auachaxanapecot co'ollaxa da 'aŷa'anem so hua'au lta'alpi namayepi?

¹³Qaq ¿hua'ago' ca sachegoxota'ague ca lapat da yaqto' sanem namayepi? Cha'aye aŷem naua'a, nŷeetac, nache 'eeta': «Ña qomi' 'aŷa'anema ca lapat yaqto' sacheguenaq.»

¹⁴Aŷem, mashe saishet da ñerote' da sauctac ne'ena shiŷaxauapi, cha'aye mashe sa ñalo'oguet, ŷapac qapa'atta.

¹⁵Cha'aye da qoqueto'ot da aŷem 'auo'otec de'era, qaq no'ono' da aŷem 'auchoxoren da 'anqat da ñachaalataxac, qom 'eesa da aŷem 'auauotec. Yaqto' saishet da ñeque'etaxaachigui de'era qauem.»

¹⁶Qalaxaye Ñim Nataxala', 'eeta': «'Alañona't qome ca setenta nqueroxonecpi Israel le'ecpi, maye lataxala'pi ne'ena nhuo' le'ecpi, nache 'auauegueua'a ye ñegueuo ñi npe'l, nache camayepi qataq 'am, aÿem qauachiÿaique qome.

¹⁷Nache aÿem, senotec qome da 'am ña'aqtaxane', nache sanem camayepi ca laÿolec da na'añaxac maye 'am sanem co'ollaxa, yaqto' 'am itauan da 'auaueca'aguet ne'ena shiÿaxauapi yaqto' saishet da 'andotec.

¹⁸Qalaxaye qonapecta qome ne'ena nhuo' le'ecpi da nqui'itaxatta qonte', yaqto' chec ca lapat. Cha'aye Ñim Nataxala' hua'aqtega da qannoinaxaqui qataq da qara'aqtaqui, maye 'eeta': «¡Negue'tom ca qomi' ÿanema ca lapat da yaqto' sacheguenaq da 'eeta'am co'ollaq sonaqtaña ye Egipto!» Qaq Ñim Nataxala' qami' ÿanema nagui ca lapat da yaqto' qollequiitac,

¹⁹qalaxaye saishet da 'oonolec, dos, cinco, diez huo'otaq veinte na'axa'te da qollequiitac camaye.

²⁰Cha'aye ivittec qome ca 'oonolec ca'agoxoic, choche ivitta'a da ÿataqta qauaÿemequi qome, souaxat da qaica ca naigui qanqa'eñi Ñim Nataxala' maye qami' ÿalectaiguilo, qataq qami' ÿauaachiguilo da qanÿeñeetac qoñiita': «¿Che'eeto' co'ollaxa da qolqa'ai ye Egipto?»

²¹Nache so Moisés 'eeta': Aÿem salectaigui ne'ena seiscientos mil shiÿaxauapi, ¿qaq 'am qonapec da 'oonolec ca'agoxoic da 'aÿa'aata'am da chectac ca lapat namayepi?

²²¿Hua'ague ca chegaqa'ague aca qalota qaguetapi, huacapi da yaqto' qaÿalauat da yaqto' nalotec da qoÿanec ca lapat? Huo'otaq da qalaÿona't da qoÿanem 'enuac na nÿaqqi maye huetanguí ana auaxai, qalaq saishet da nalouec.

²³Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapeco': ¿Peta'a 'aupi'itaxaatega da saq 'amaqtaq da ÿa'añaxac? Qaq nagui nache 'auaachigui qome da 'eesa, huo'otaq saishet da 'en de'era shenapec.

²⁴Nache so Moisés pa'auac da da'aqtaxanem se'eso nhuo' le'ecpi de'era la'aqtac Ñim Nataxala'. Ime, nache laÿona't so setenta nqueroxonecpi Israel le'ecpi, nache colesop naqa'en so npe'l.

²⁵Nache Ñim Nataxala' huenotec huetaigui so lo'oc, nache detaxaÿapegue' so Moisés, ime nache ÿacona so laÿe so saqcha'a la'añaxac maye ÿanem co'ollaxa so Moisés, nache ÿanem so setenta nqueroxonecpi. Qaq co'ollaq taigui somayepi se'eso saqcha'a na'añaxac, nache detaqa somayepi 'eeta'am ca na'aqtaxanaxanec. Qalaxaye co'ollaq ime, nache saishet da qaltaq ÿe'eguelaxa da detaqtac da 'eeta'am ca na'aqtaxanaxanec.

²⁶Nache se'eso qanayeuta'a npe'lpi, dos soua no'oirañi nqueroxonqa maye ÿalectaiguilo se'eso setenta nca'aguishecpí, nache saishet da taua'alo so npe'l maye huaña da qanauane' Ñim Nataxala'. Qaq 'oonolec so le'enaxat da Eldad, qaq

so lya Medad, soomaye nataqa'en taiguilo so laye so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala', nache da'aqtaxaata'ape soomaye 'eeta'ama ca na'aqtaxanaxanec.

²⁷Nache so nsoqolec naloxo co'ollaxa da taua'a so Moisés, nache da'aqtaxanem 'eeta': ¡Da Eldad qataq da Medad da'aqtaxaata'ape, 'eeta'ama ca na'aqtaxanaxanec, netañalo ye qanayeuta'a npe'lpi!

²⁸Nache so Josué, som llalec so Nun, maye ltaua so Moisés, 'eeta': ¡'Am yataxala' Moisés, saishet taxa da 'auashenema da da'aqtaxaata'ape caamaye!

²⁹Nache so Moisés 'eeta': ¿Peta'a aye 'auca'alaxaatapeguelec? ¡Qamaq da iyaxa ctaxa da 'enauac ne'ena nhuo' le'ecpi, talec so laye so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala', nache 'enauac da na'aqtaxanaxanecpi!

³⁰Ime, nache so Moisés qataq so nqueroxonecpi Israel le'ecpi, ye'eguelaxauga so qanayeuta'a nanataqa'.

So dachemipi

³¹Ñim Nataxala' anac naqa'en so la'at lta'araic, chegaqangui aso auaxai, nache nactaigui naqa'en so yataqta qalota dachemipi. Nache talec naqa'en so saqañapeque so nanataqa', qaq ye lcachiguiñi so huaña so dachemipi ivi', 'oonolec na'a'q da qanayectalec, nache so dachemipi lapootasheguem, ivi' ye un metro ye loquitcheguema.

³²Nache 'enauac se'eso na'a'q qataq so pe, qataq iviraigui so lya na'a'q da se'eso nhuo' le'ecpi lañootac somayepi. Nache na saq 'amaqtaq na yache, qaq ivi' diez so laponecpi dachemipi, qataq yachaña na pa'auac so lanataqa'pi da iqaxaaxat na lapat.

³³Qalaxaye so Israel le'ecpi co'ollaq mashe huetaigui na alap so dachemi lapat, qalaxaye saxanaxa da inagui, nache Ñim Nataxala' yataqta dalemataña somayepi, nache qalota so ileu naqa'en.

³⁴Yoqo'oye yi'ye 'alhua qailonec da Quibrot Hatavá, cha'aye qailareña co'ollaxa 'enauac so nhuo' le'ecpi maye ndotec da lquia'axac tatapigui lauel.

³⁵Qaq se'eso nhuo' le'ecpi co'ollaq jec, nache chegoqchiguiña ye Quibrot Hatavá nache ivitta'a ye Haserot, qaq nache hua'a yemaye.

Números 12

Aso María qataq so Aarón quetapegueleguete so Moisés

¹Aso María qataq so Aarón quetapegueleguete co'ollaxa so lqaña Moisés, souaxat somaye da huaroneguet co'ollaxa aso lma' ye Cus, maye saishet da lauo' lashe.

²Soomaye nataqa'en 'ena'apo': «Ñim Nataxala' saishet da nachesota so Moisés, da detaqtague', cha'aye nataqa'en qomi». Qaq Ñim Nataxala' hua'aqtegalo co'ollaxa soomaye.

- ³Qalaxaye so Moisés ñataqta huesota da latakac, qaica ca 'ena'am na shiñaxauapi, maye netalec ana 'alhua.
- ⁴Yoqo'oye Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, Aarón qataq aso María, 'eeta': «Qami' tres qanqo'oñeeua'a ñi npe'l maye nañonqa'». Nache 'enauaque soomaye co'ollaxa da je'c.
- ⁵Nache Ñim Nataxala' anac co'ollaxa, nactaigui so sa nsatchiguiñi lo'oc, nache hua'a so ñegueuo so npe'l, ime, nache iñaxana co'ollaxa so Aarón qataq aso María, nache soomaye taua'alo co'ollaxa so lanataqa' Ñim Nataxala',
- ⁶nache Ñim Nataxala', 'eeta': «Ña qana'axañaxañiña da ña'aqtac: Da huo'o naxa na ña'aqtaxanaxanec da qoñiita, nache Añem setaxañapegue', huaigui ñaqa'en da lauanaqchec, qataq lchxonaxac,
- ⁷qalaxaye da ñamaxashec Moisés, qalaq saishet da nache 'eetec de'era ñaqa'en. Cha'aye damaye nacherata ipe'et, qaica ca 'ena'am da ñalectaigui na ñalamaxatpi nhuo' le'ecpi,
- ⁸yoqo'oye da setaxañapegue', qalaq ñataqta satata'aguet, nache qaica ca soxocheesop, nache damaye ishet da añem iloto'ot ¿Qalaq ta'ainco' da saishet da qayi'iñai da qoquiitegulec da ñamaxashec Moisés?»
- ⁹Nache Ñim Nataxala' ñataqta dalematañalo soomaye, ime, nache jec.
- ¹⁰Nache so lo'oc co'ollaq ca'ai so npe'l, nache aso María nchega na lo'oc qataq ñataqta ñapagaq. Qaq so Aarón co'ollaq ñamata'a aso María, nache ila'a da mashe huec na nchega naqa'en na lo'oc,
- ¹¹nache 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Am ñataxala', 'am ñachxonnot nagui, da saishet qome da 'auo'ot da qanhuaxanaguec, souaxat de'era qarasouaxashec maye ñataqta 'eesa da so'otaq.
- ¹²Saishet qome da 'aua'aqta'a aramaye, da 'eeta'am ca nogotolec maye nleuauec da chegaqagui na lauel aca late'e da ñiguiñi, da nlatañi na lo'oc.»
- ¹³Nache so Moisés nachxonnot Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am Ñataxala', 'Am ñachxonnot da 'anataren aramaye nagui.»
- ¹⁴Nache Ñim Nataxala', 'eeta': «So 'arta'a taxa da nqaigoxoigui na lashec aramaye, nache aramaye ivi' caua siete na'axa'te da nqañoñoñi souaxat da lcoxo. Qaq yoqo'oye aramaye ca'ai qome qanqa'en na qanayeuta'a nanataqa', qaq da inoxoorec caua siete na'axa'te, nache ishet da qaltaq ñe'eguelaxauo.»
- ¹⁵Nache aso María ca'ai qanqa'en so nanataqa' soua siete na'axa'te, qaq se'eso nhuo' le'ecpi nache hua'a yemaye ivitta'a da qaltaq ñe'eguelaxauo aso María.
- ¹⁶Qaq co'ollaq ime de'era, nache se'eso nhuo' le'ecpi jec, chegoqchiguiña ye Haserot, nache naña ye toolec 'alhua ye Parán.

Números 13

Soua namaxa'she maye demeenaxara ye 'alhua Canaán

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Huo'o qome caua 'auamaq ñale't da yaqto' demeenaxara ye 'alhua Canaán, maye sanem qome ne'ena Israel le'ecpi. Qalaxaye 'auacootaua'a ñi 'oonolec que'ecaua hu'o naq 'eneque maye lataxala'ate na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.»

³Nache so Moisés ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' da ñama'q soua ñale't, chegoqchiguiña naqa'en ye toolec 'alhua ye Parán, qaq 'enauaque soomaye lataxala' so Israel le'ecpi qataq hu'o naq 'eneque,

⁴qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soomaye: Samúa, som llalec so Zacur, maye chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi so Rubén,

⁵qataq so Safat, som llalec so Jorí, maye chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi so Simeón,

⁶Caleb, som llalec so Yefune, maye chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi so Judá,

⁷Igal, som llalec so José, maye chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi so Isacar,

⁸Oseas, som llalec so Nun, som chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi so Efraín,

⁹Patí, som llalec so Rafú, som chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi so Benjamín,

¹⁰Gadiel, som llalec so Sodi, som chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi so Zabulón,

¹¹Gadi, som llalec so Susi, som chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi so Manasés,

¹²Amiel, som llalec so Gemali, som chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi so Dan,

¹³Setur, som llalec so Micael, som chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi so Aser,

¹⁴Najebí, som llalec so Vapsi, som chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi so Neftalí,

¹⁵Geuel, som llalec so Maqui, som chegoxoguet na maiche lauo' le'ecpi so Gad.

¹⁶Qaq 'esoua soua le'enaqa'ate soua ñale't maye ñama'q co'ollaxa so Moisés, da demeenaxana ye 'alhua Canaán. Qalaxaye so Moisés naralaxat da le'enaxat so Oseas, som llalec so Nun, nache ñanagui da Josué.

¹⁷Qaq so Moisés, co'ollaq ñamaxa da imeten ye 'alhua soomaye, nache 'enapegalo, 'eeta': Qoquiitelec qome ye Néguev, choche qaviyeeta'a aye qasoxonaxapi.

¹⁸Qaumichiñiita qome yi'ie 'alhua, qataq ye shiñaxauapi maye netalec yemaye, da 'añaxaicpi, hu'o'otaq qaica ca la'añaxac, qataq da sa lamai', hu'o'otaq qalota.

¹⁹Qataq ca 'eetec yi'ie 'alhua, da no'on hu'o'otaq qauem, hu'o'otaq da netaigui na no'on ñyecpi maye hu'o' na lpaqtaxat, hu'o'otaq da netaigui na npe'l maye ñasattalec.

²⁰Qataq da ishet da ñaxaalec na ñañiguishecpi, huo'otaq saishet, qataq da huo'o ana qo'oipaq huo'otaq qaca. Qataq saishet qome da qayi'iitac da qanache aca ala na ñañiguishec yi'ie 'alhua. Qaq de'era, nache huetoigui co'ollaq mashe huo'o ana la'auaxana ala ana uva yi'ie 'alhua.

²¹Nache se'esoua ñale't jec co'ollaxa da demeenaxara yi'ie 'alhua, chegoqchiguiña ye toolec 'alhua ye Sin, nache ivitta'a ye Rejob, yem saqayapeque ye ñegueuo ye Jamat.

²²Qataq quetelec co'ollaxa soomaye ye Néguev, nache ivitta'alo ye Hebrón. Qaq yemaye nache netañalo co'ollaxa soua Ajimán, Sesay qataq so Talmay maye chegoxogueta so Anac. Qaq yi'ie huaqta'a't ñyecpi ye Hebrón, nache 'eetai' da mashe huo'o, qaq co'ollaq inoxoorec soua siete vi'ie, nache cheta'ague da qano'oxoosheguem so huaqta'a't ñyecpi ye Soán maye huaigui ye Egipto.

²³Qaq co'ollaq ivitalo so la'auaxac ye Escol, nache soomaye icheguerec aso lcoue maye netagui ana ala ana uva, nache ño'o't so 'epaq da yaqto' lachoxola' da qañache, nache dos ñale't soua nallaguishe'n asomaye, nataqa'en qañache aso granada qataq higos.

²⁴Nache se'eso la'auaxac ye ca'amapega't qoñanagui da le'enaxat Escol, souaxat huaña da se'esoua Israel lashe' icheguerec aso lcoue maye netagui ana ala ana uva.

²⁵Nache co'ollaq ime da imeteetrac yi'ie 'alhua, soua cuarenta na'axa'te,

²⁶nache soomaye ñe'eguelaxara ye Cades, yem toolec 'alhua ye Parán. Yem hueta'a so Moisés, Aarón qataq 'enauac so Israel le'ecpi. Nache da'aqtaxaarem somayepi 'enauac da lauanaqchec co'ollaxa soomaye, qataq qañachaxan aso ala ana ñañiguishe yi'ie 'alhua.

²⁷Nataqa'en da'aqtaxaarem so Moisés, 'eeta': Qomi' seviraqa'a ye 'alhua maye qomi' 'auamaxalo, qaq yemaye ñataqta 'eesa da sa qoue na huaca lche', qataq na te'esaq lli'i, qaq 'ana ana ala na ñañiguishec maye huaña yemaye.

²⁸Qalaxaye ye lma' yi'ie 'alhua, yemayepi ñataqta 'añaxaicpi, qataq nam netaigui huaqta'a't ñyecpi yemayepi ñataqta lta'al, qataq huo'o na lpaqtaxat. Qataq selaqalec na chegoxoguetpi som shiñaxaua logoraic le'enaxat Anac.

²⁹Qataq ye 'alhua Néguev netaña ye amaleciitapi, qaq aye qasoxonaxapi nache netalec ye hitiitapi, jebuseopi qataq ye amorreopi, qaq da pa'aña'ague aso auaxai qataq na loigue so tala Jordán, nache netaña ye cananeopi.

³⁰Ime, nache so Caleb 'enapega se'eso nhuo' le'ecpi maye datato'ot so Moisés da de'enaxaatai', nache, 'eeta': ¡Qomi' qolaq qome, ñeqo'onaxa yi'ie 'alhua, nache saconaxa da sonaqalec, cha'aye qomi' ñapagaqalec da la'añaxac yemayepi!

³¹Qalaxaye soua l̥yata'ape co'ollaxa soomaye, 'eetra': ¡Saishet, qomi' sa seshetaq da seloquiaxanaq yi'ie n̥huo' le'ecpi! Cha'aye yemayepi 'añaxaicpi, napacalec da qara'añaxac.

³²Nache soomaye qauem na ŷa'axatem so Israel le'ecpi da ŷa'axattac yi'ie 'alhua maye qaimeenaxana co'ollaxa, 'eeta': Yi'ie 'alhua maye semeenaxanaxa, yemaye maiche ŷalauat 'enauac na netalecpi, qataq ye shiŷaxauapi maye semeenaqtac yemayepi ŷataqta lta'araicpi.

³³Qataq seloqta'a nataqa'en yem logoraicpi maye chegoxoguet so Anac. Nache da ñaloqnaxaguet da qarataxac yemayepi, nache ŷataqta qomi' qapio'olqa, shenaqta'am ana shiiquioxoi, qaq 'era da 'eetec da qomi' ilota'alo yemayepi.

Números 14

So Israel le'ecpi dataŷa'aguet Ñim Nataxala'

¹Nache 'enauac so Israel le'ecpi, ŷa'alaqtagui nache imauec se'eso pe da n̥yeetac.

²Qataq 'enauac somayepi, qauem na la'aqtac da quetapeguelec so Moisés, qataq so Aarón, 'eeta': «¡'Onaxaictoxo' co'ollaxa da nache seleuaq co'ollaq souaqta'a ye Egipto, huo'otaq nagui da souaqaña ne'ena toolec 'alhua!

³¿Ta'ainco' Ñim Nataxala' da qomi' nauegalo ne'ena 'alhua da yaqto' qomi' qaira'alo ca ŷeelonec da qomi' qaŷalaua't, qataq da na qampa'aguenaxauapi ŷacona ana qaramoxouapi, qataq na qoyalaqpi? ¡ŷoqo'oye 'onaxaictoxo' da she'eguelaxasoxogue da Egipto!»

⁴nache 'enauac somayepi detaqtega't, 'eeta': «¡Sanaxasheguem ca 'oonolec da shenaqta da yaqto' qarataxala', nache she'eguelaxasoxogue da Egipto!»

⁵Nache so Moisés qataq so Aarón ŷa'alyiñi naua l-llectel, nache iviraxatta'agueta naqa'en na lata'api na 'alhua, ŷauaachigui naqa'en so Israel le'ecpi,

⁶nache so Josué maye llalec so Nun, qataq so Caleb maye llalec so Jefone maye nqo'oorā co'ollaxa da imete'n yi'ie 'alhua, soomaye icolaxata'aguelo soua alogo souaxat da nqui'ic,

⁷nache 'enapega 'enauac se'eso Israel le'ecpi, 'eeta': «¡Yi'ie 'alhua maye ñeqo'onaxa da semetenaq, yemaye ŷataqta 'onaxaic!

⁸Qaq Ñim Nataxala' da qomi' nqouagueeque, nache qomi' itaua'n da senoxonaxaua'a yi'ie 'alhua, qataq qomi' ŷaarema. Yi'ie 'alhua, ŷataqta sa qoue na huaca lche' qataq na te'esaq lli'i.

⁹Qaq ŷoqo'oye saishet qome da qauataiŷa'aguet Ñim Nataxala', qataq saishet da qayi'iitega yi'ie n̥huo' le'ecpi maye lma' yemaye, cha'aye yemayepi sa qalaq da qoroxonec. Cha'aye yemayepi qaica ca npaxattalec, qomi' qalaxaye qomi' npaxattaleguete Ñim Nataxala'. ¡ŷoqo'oye saishet da qayi'iitac!»

¹⁰Qalaxaye se'eso shiřaxauapi huotaique da ira'alo na coma' soomaye da řasa'q. Nache Ñim Nataxala' řachaxan da llo'oxoyec huaña so npe'l maye nařonqa', řauaachigui naqa'en 'enauac so Israel le'ecpi,

¹¹nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «¿Che laguio' da řaxaañi da Ařem inogoqchettac ne'ena shiřaxauapi? Qataq ¿Chaq laguio' da řaxaañi da Ařem sa řa'amaqten, qamaq qalota so sachaxana na'anecpi?

¹²Ařem ñamaxa qome namayepi ca nalolaxa maye dalaataxanapec da ñelaaxaañi, qalaxaye 'am qalota qome ñaqa'en ca 'am chegoxoguetspi, qataq napacalec qome da la'añaxac namayepi.»

¹³Qalaxaye so Moisés, 'enapega Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am, 'aurolec da Ita'araic 'ara'añaxac co'ollaq 'anqateeguesop ye Egipto ne'ena nhuo' le'ecpi. Nache ye Egipto le'ecpi qom řařaten de'era huotaique 'auo'otec namayepi,

¹⁴nache yemayepi da'aqtaxanem qome na lma' ne'ena 'alhua, maye hua'aqteguelec naxa da 'Am Nataxala', qoueta'aguet ne'ena nhuo' le'ecpi, qataq da 'anachaxana qalaq řataqta 'auatata'aguet, qataq so lo'oc maye 'aralamaxat ipelteetalec 'anqa'en namayepi, qataq ye na'a'q hua'auta'ague da tařa'ague, qaq ye pe qalaq 'ettaigui 'anqa'en somaye.

¹⁵Qaq da imauec da 'aualauat ne'ena nhuo' le'ecpi, nache na shiřaxauapi maye hua'aqtega de'era 'ayo'oxoyec, 'eeta':

¹⁶Ñim Nataxala' saishet da inoxonaqcheteua'a ye 'alhua maye řachaxanapeguem co'ollaxa da řanem ne'ena nhuo' le'ecpi, řoqo'oye Ñimaye ileualec naqa'en namayepi ye toolec 'alhua.»

¹⁷Qaq řoqo'oye 'Am Nataxala', nagui 'auachaxan qome da Ita'araic 'ara'añaxac, qataq 'aupactelec da 'ara'aqtac maye 'ařa'an co'ollaq qonapec,

¹⁸da saishet da sa qařaloxonguit da 'aralemataic, qataq řataqta Ita'araic da 'arsoxoyec, qataq 'auapalaxat ca lasouaxashet ca huo'o ca řasouaxat. Qalaxaye saishet da sa 'auauo'o ca nhuaxanaguec ca huo'o ca řasouaxat qataq ca sařalaq, cha'aye 'Am 'auauo'o ca nhuaxanaguec ca nta'a maye řo'ottac na qauem, nataqa'en ca llalaqpi, laualpi qataq ca llalaqpi ca laualpi.

¹⁹Qaq souaxat de'era Ita'araic 'arsoxoyec, nache 'auapalaxat nagui na qauem maye řo'otpi ne'ena nhuo' le'ecpi, cha'aye chegoqchiguiña co'ollaxa ye Egipto da řataqta 'anhualaxaueetague' choche 'anviraxatta'a ne'ena.»

Ñim Nataxala' řauo'o da nhuaxanaguec so Israel le'ecpi

²⁰Nache Ñim Nataxala', 'eeta': Aja', Ařem 'am salaxaguet da sechoxoren namayepi.

²¹Qalaxaye, ye řataqta 'eesa da ñeca'altauec, qataq da řo'oxoyec imattalec ana 'alhua,

- ²²nache qaica ca 'oonolec nam ñauaachigui da ño'oxoyec, qataq na na'anecpi maye so'ot co'ollaq huaña ye Egipto, qataq so huaña ye toolec 'alhua, qataq nam qalota da Añem ñe'eguen, qataq na saishet da añem ñalaxaguet,
- ²³namayepi saishet qome da imeten ye 'alhua maye sachaxanapeguem co'ollaxa da sanem so hua'au lta'alpi. Nache na añem ño'otan qaica qome ca 'oonolec namayepi da imeten yemaye.
- ²⁴Qalaxaye so ñamaxashec Caleb, maye huañoqtec da lataxac, qataq ñataqta Añem ñalaxaguet. Nachesota qome da sasheeteua'a da inoxoneua'a yi'ie 'alhua maye taña co'ollaxa da imeten, qataq ca chegoguetpi, nache nalec qome yemaye.
- ²⁵Qalaxaye souaxat na amaleciitapi qataq na cananeopi maye netalec na ca'amapega't 'alhua, nache qami' qavi'iguelaqai qonte', qalaxaye qoquitelec qome ye toolec 'alhua maye tañauga aso auaxai Togaxarai.
- ²⁶Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta':
- ²⁷«¿Chaq laguio' da ime da lleueeta'agueta naua qauema ltaxañoaxaco ne'ena qauem shiñoaxauapi? Cha'aye Añem mashe ña'axañoaxategalo naua ñataqta qauema ltaxañoaxaco da Añem quetapeguelec ne'ena Israel le'ecpi.
- ²⁸Ñoqo'oye 'aua'aqtaxanem qome namayepi da ña'aqtac, 'eeta': «Añem Nataxala', maiche ñañan da san da ña'aqtac, da qami' taleguete ñaqa'en 'enauac na qauemsat souaxat naua qara'aqtaqalle'.
- ²⁹Nache 'enauac ne'ena Añem quetapeguelecpi ñepi, maye napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac nam mashe qoñettauopi ileu qome, nache da lo'ocñoaxac laguelec ñaqa'en ye toolec 'alhua.
- ³⁰Qaq nachesota so Caleb, som llalec so Yefune, qataq so Josué, maye llalec so Nun, da inoxooreua'a qome yi'ie 'alhua. Qaq qaica ca 'oonolec da qoñiita da inoxoneua'a yi'ie 'alhua maye sachaxanapec co'ollaxa da qami' sanaleguete.
- ³¹Qaq na qaña'alquipi, maye qoñiitega loxonec na qanpa'aguenaxauapi, namayepi sauegueua'a qome ye 'alhua maye qauo'otañi, nache nalec ñaqa'en.
- ³²Qaq qami' qalaq da qaro'ocñoaxaqui laguelec qome yi'ie toolec 'alhua,
- ³³qataq ne'ena qaña'alquipi nache netalec qome yemaye da ilotague' ana qagueta caua cuarenta vi'ie. Nache namayepi ñataqta isheeteta da qarasouaxashichi, souaxat da sa qaulaqai, ivitta'a da qami' nmichiyiñi da qoviñoalec ye toolec 'alhua.
- ³⁴Cha'aye ivi' cuarenta na'axa'te da qaumiñiñitac yi'ie 'alhua, nache nataqa'en cuarenta vi'ie ñaqa'en da qausheechiñiñitac de'era qarasouaxashichi, nache ye 'oonolec na'a'q, naigui ñaqa'en ye 'oonolec vi'i. Huaña nache namayepi ñañoateeta da lataxac ca añem ipa'agueetac.

³⁵Qaq Aÿem Nataxala', 'era da ÿa'aqtac: 'Era da sheetec qome ne'ena nhuo' le'ecpi, qauemaicpi maye huaxaÿa'pi da Aÿem npa'aguene'. Huaña ne'ena toolec 'alhua da imeuo ñaqa'en namayepi.»

³⁶Qaq se'esoua diez ÿale't maye nataqa'en ÿama'q co'ollaxa so Moisés da imete'n yi'ie 'alhua, co'ollaq ñe'eguela'q nache qauem da la'aqtaxanaxa'c, nache ÿo'ot da na shiÿaxauapi quetapeguelec Ñim Nataxala', nache Ñimaye nque'elaxatta naqa'en da l-leuaxa se'esoua ÿale't.

³⁷ÿoqo'oye se'esoua ÿale't maye qauem da la'aqtaxanaxac da ÿa'axattac ye 'alhua, nmichiyni da ilem so napiina, ÿauaachigui Ñim Nataxala'.

³⁸Qaq 'enauaque se'eso ÿale't maye demeenaxara co'ollaxa yi'ie 'alhua, da nachaqsouate' soua Josué, som llalec so Nun, qataq so Caleb maye llalec so Yefune da saishet da ileu'.

³⁹Qaq so Moisés co'ollaq da'aqtaxanem so Israel le'ecpi da la'aqtac Ñim Nataxala', nache 'enauac somayepi daquico souaxat de'era lasouaxac.

Da nanoxonaguec na Israel le'ecpi

⁴⁰Nache so nte'etom so lÿa na'a'q, nache no'ottasheguem somayepi da tasheguema na pa'asheguem añi qasoxonaxa, nache 'eeta': ¡Nagui mashe souaqta'a ne'ena! Qaq no'on da ñeqo'onaxa ye 'alhua maye qomi' ÿachaxanapeguema co'ollaxa Ñim Nataxala', cha'aye 'eesa da huo'o da qarasouaxashet.

⁴¹Qalaxaye so Moisés 'enapego' somayepi, 'eeta': ¿Ta'ainco' da sa qaulaqaiguet da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'? ¡De'era qoñitapeguec damaye saishet qome da ipacchigui!

⁴²ÿoqo'oye saishet qome da qoqui, cha'aye Ñim Nataxala' saishet da qami' hueta'agueta. Nache ca qanpa'aguenaxauapi qami' loxonqa qome.

⁴³Cha'aye de'era qa'aita'ague, hueta'ague ye amaleciitapi qataq ye cananeopi, qami' nauaata'agueta da yaqto' qami' iloquiaya'n, qataq qami' ÿalaua't. Cha'aye mashe qoquiÿa'ai Ñim Nataxala', nache Ñimaye saishet da qami' hueta'agueta.

⁴⁴Qalaxaye somayepi nache 'ena'am jec, da tasheguema so ÿataqta pa'asheguem aso qasoxonaxapi, qalaxaye aso arca maye laÿe' soua naÿamaxataxaco Ñim Nataxala', saishet da qairaxanapigui', qataq so Moisés qaica ca ldaxac, nache hueta'a se'eso nanataqa'.

⁴⁵Nache huenotec co'ollaxa so amaleciitapi qataq so cananeopi maye netasheguema aso qasoxonaxa, nache le'enec qataq huo'o so ique'emaqchetpi qataq icaatac so Israel le'ecpi, iviraxatta'a ye Jormá.

Números 15

Da lataxac na nachetaqtaxanaxatpi

- ¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':
- ²«Qonapega na Israel le'ecpi, qoneta': Qom qaunoxoñiiua'a ye 'alhua maye qami' sanema qome da qoñiñalec,
- ³nache qaña'añeeuo qome aca qarachetaqtaxanaxache huaca, huo'otaq qagueta da qañavigaxat da qoñanot Ñim Nataxala', huo'otaq ca lña nachetaqtaxanaxat maye qañavigaxatta, qataq da qaipacchigui ca qoñan na'aqtac, qataq ca maiche qoñaneuo, qataq ca nachetaqtaxanaxat maye ama da laitañaxac, da yaqto' ñamaateguet Ñim Nataxala',
- ⁴nache que'eca ñaneuo ca lachetaqtaxanaxat, iuen da ñaneuo ca dos kilos ca ñataqta no'on 'ayiiña maye qairaqneguet ca un litro na aceite.
- ⁵Nache 'enauac que'eca nachetaqtaxanaxat qagueta llalec, huaqtalec qanqa'en ca un litro ca lataxa.
- ⁶Qaq da nachetaqtaxanaxat ca peenaq, nache huaqtalec qanqa'en ca cuatro kilos ca 'ayiiña maye qairaqneguet ca napactelec ca un litro na aceite,
- ⁷qataq ca napactelec ca un litro na lataxa, da yaqto' nachetaqtaxanaxat maye ama da laitañaxac, da yaqto' ñamaateguet Ñim Nataxala'.
- ⁸Qaq da huo'otaq huaca llalec que'eca nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta, huo'otaq da qanhuaachigui, da yaqto' qaipacchigui ca qoñan na'aqtac, huo'otaq da qanmane' Ñim Nataxala'
- ⁹nache huaqtalec qanqa'en ca seis kilos ca 'ayiiña maye qairaqneguet ca dos litro na aceite,
- ¹⁰qataq dos litro na lataxa cam nachetaqtaxanaxat qañavigaxat, da yaqto' da ama laitañaxac ñamaateguet Ñim Nataxala'.
- ¹¹Qaq 'era da lataxac da ishet da qaño'ot, da qoñaneuo ca huaca llalec, peenaq, qagueta llalec, qataq ca quetaq llalec.
- ¹²Qaq na'aictaxa ca lcata ca qoñaneuopi shiguiñacpi, qalaq nache qañe'enaxatchigui de'era lataxac ñi 'oonolec camayepi.
- ¹³Nache 'enauac qome na Israel le'ecpi ño'ot de'era qalapaxaño lataxac, da ivita da ñaneuo ca lachetaqtaxanaxat qañavigaxat, da yaqto' da ama laitañaxac ñamaateguet Ñim Nataxala'.
- ¹⁴Qaq da huo'o ca 'oonolec ca qami' netaiguilo chegaquacpi da huotaique ñaneuo ca lachetaqtaxanaxat maye qañavigaxat, yaqto' da ama laitañaxac ñamaateguet Ñim Nataxala', nache camaye ñe'enaxatchigui qome da qoñiitec da qaña'añiiuo ca qarachetaqtaxanaxache.
- ¹⁵Qaq de'era qalapaxaño lataxac, nacherata 'oonolec da qauo'ocheetac qome, qataq ca chegaquacpi maye qami' ñalectaiguilo. Qaq 'era da chochaq tatec lataxac maye qalapaxaño, da yaqto' qami' qataq ca qami' chegoxogueta, nache

'eetai' qome da ño'ottac. Cha'aye qami' qataq ca chegaqauecpi, nache qoñiita'a't da qoviito'ot Ñim Nataxala'.

¹⁶Nache 'oonolec de'era namaxasoxonaxac, qataq nqataxac maye qalapaxaño lataxac, da qauo'ocheetac qami' qataq ca chegaqauecpi.»

¹⁷Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹⁸«'Aua'aqtaxanem na Israel le'ecpi, qoneta': Qom mashe qaunoxoñiua'a yi'ie 'alhua maye qami' sauegalo qome,

¹⁹nache da ivita da qollequi da alaŷaxac ca trigo, nache qaŷa'añiŷot ca qarachetaqtaxanaxache Ñim Nataxala'.

²⁰Qataq ca la'auaxanec ndaqñiguishac 'ayiiña, qaŷa'añiiuo qome aca 'oonole nauole da nachetaqtaxanaqte maye chegaqaigui ca nsoiguishac ala ca nañiguishac.

²¹Qaq nache 'eetai' qome da qauo'ocheetac aca'aca nachetaqtaxanaqte, nataqa'en ca qami' chegoxogueta.

²²Qaq saiuena'a da huo'o ca sa qaipaguelec ne'ena namaxasoxonaxacpi maye samaxalec so Moisés da qami' da'aqtaxanema,

²³chegoqchiguiña so la'auaxanec na'a'q da qami' qaŷa'aqtaxanema da yaqto' qami' qataq ca qami' chegoxogueta de'era, 'eeta':

²⁴Da huo'otaq huo'o ca nasouaxashet da saq noma na ŷalecta'a't nhuo' le'ecpi, nache 'enauac namayepi ŷaneuo ca 'oonolec huaca llalec da lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala', qataq lŷateuo qanqa'en aca nauole, qataq ca lataxa. Nache qaipacchigui da lqataxac Ñim Nataxala', qataq qoŷaneuo nataqa'en ca quetaq da yaqto' qaŷapalaxat ca nasouaxashet.

²⁵Qaq da ime, nache cantaxaŷaxanaxanec ŷo'ot de'era lataxac da yaqto' qaŷapalaxat ca lasouaxashet na Israel le'ecpi. Huaña nache qaŷapalaxat ca lasouaxashet namayepi, cha'aye saq noma que'eca nasouaxashet, nache namayepi Aŷem ŷanot qome ca lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, qataq ca sa imauaq da qaŷavigaxat.

²⁶Nache qaŷapalaxat qome ca lasouaxashet 'enauac ne'ena ŷalecta'a't nhuo' Israel le'ecpi, qataq ca chegaqauecpi maye netaigui namayepi, cha'aye sa nanoma que'eca nasouaxashet.

²⁷Qaq da huo'otaq 'oonolec shiŷaxaua, ca ilamaqalec ca lasouaxashet, nache camaye ŷaneuo aca quetaq llale maye ivi' ca 'oonolec vi'i, da lachetaqtaxanaqte, yaqto' qaŷapalaxat ca lasouaxashet.

²⁸Nache ca ntaxaŷaxanaxanec ŷo'ot de'era lataxac, da qaŷapalaxat ca lasouaxashet maye ilamaqalec que'eca shiŷaxaua, nache Ñim Nataxala' ŷapalaxat qome ca lasouaxashet camaye.

²⁹Qaq nache 'oonolec de'era qalapaxaŷi lataxac da ŷo'ot qome na Israel le'ecpi, qataq ca chegaqauecpi maye netaigui namayepi, da ivita da huo'o ca ilamaqalec ca lasouaxashet.

³⁰Qalaxaye da huo'o ca shiŷaxaua da nache 'ena'anac da ŷo'ot ca lasouaxashet, na'aictaxa da Israel le'ec, huo'otaq chegaqauec, nache camaye Aŷem inogoqchet. Nache que'eca shiŷaxaua qanqateeguesop na lauo' le'ecpi,

³¹souaxat da qaica ca naigui naqa'en da ŷa'aqtac, qataq ŷo'otan na ŷamaxasoxonaxacpi, nache camaye ŷataqta qaŷo'orauec, qataq maiche nque'etaxangui que'eca lasouaxashet.»

Da nhuaxanaguec ca saishet da ŷo'ot ye na'a'q mataxaqui

³²So Israel le'ecpi co'ollaq netaña ye toolec 'alhua, nache ilalec so ŷale, ldeetac so na'a'q mataxaqui.

³³Nache so ilalec se'eso ldeetac, somayepi ŷauegueua'a co'ollaxa so Moisés, Aarón qataq so lapoota'a't nhuo' le'ecpi,

³⁴nache somaye choche qaŷapoua'a, cha'aye ñaq saxanaxa da qaŷaŷaten ca qoŷeetec somaye.

³⁵Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «Ñi'ĩni ŷale iuen da qaŷalauat, qaq 'enauac qome na Israel le'ecpi irolec ca coma'pi da ŷasaq, huaña ye pa'auec ye qanayeuta'a.»

³⁶Nache so Israel le'ecpi ŷauegueuga somaye so pa'auec so qanayeuta'a, nache qairolec so coma'pi da qaŷasaq ivitta'a da ileu, qaq nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ŷamaxalec so Moisés.

Aso lauoxo maye llo'oxoraqte na nogoxot

³⁷Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

³⁸«Qonapega na Israel le'ecpi qataq 'enauac nam chegoxoguetpi da ŷo'ot qome ana lauoxo maye llo'oxoraqte naua laŷel na logoxot, nache da nteteuo anamayepi, nache ŷauota'a na ntetaxanaxat imalaqalec da lo'oxoŷaxac.

³⁹Yaqto' namayepi da ilota'a anamayepi, nache iuennata'a 'enauac na ŷamaxasoxonaxacpi maye samaxalec da ŷo'ot. Nache saishet da ŷo'ot ca maiche lquiyaqteŷaxac, huo'otaq da quetague' da maiche lmeenaxanaxac, maye ŷo'ot da nquisheshigui da la'amqaanataxanaxac.

⁴⁰Yaqto' ntoueeta'ac qataq ŷo'ot 'enauac na iqataxacpi, qataq ŷataqta Aŷem ŷalaxaguet, yaqto' namayepi qui'itta da lataxac, cha'aye Aŷem Lataxala'.

⁴¹Aÿem Nachaÿem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, maye qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto da yaqto' Aÿem Qanatamnaxala'ai. Nachaÿem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.»

Números 16

So Coré dataÿa'aguet Ñim Nataxala'

¹So Coré, maye llalec so Isar, som laual so Quehat, maye chegoxoguet so Leví, qataq so Datán, Abirán maye llalqa so Eliab, qataq so On som llalec so Pelet, maye chegoxogueta so Rubén,

²soomaye dataira'aguet co'ollaxa so Moisés, nache huaxaiguet so doscientos cincuenta Israel le'ecpi. Qaq se'eso ÿalleppi ÿataqta huo'o naq 'enec, qataq nataxala'pi.

³Nache 'enauac somayepi huaxaÿa't da dataÿa'aguet so Moisés qataq so Aarón, nache 'enapegalo soomaye, 'eeta': ¡Nache a'aye ctaxa da qauapaquiitapeguc qami'! Cha'aye 'enauac ne'ena shiÿaxauapi, mashe qaiÿotauga da lalamaxat Ñim Nataxala'. Qataq Ñimaye hueta'aguet namayepi. ¿Qaq ta'ainco' da ÿataqta qanpa'axañiilec da qaralamaxache qanqa'eñi na lalamaxatpi Ñim Nataxala'?

⁴Qaq so Moisés co'ollaq hua'axaÿa de'era, nache ÿa'alyiñi naua l-llecte, nache iviraxata'aguet naqa'en na latap na 'alhua,

⁵nache 'enapega so Coré qataq so laÿepi, 'eeta': Qonte' nte'eta, nache Ñim Nataxala' ÿa'axat qome chaq negue't que'eca lalamaxat, qataq ca iÿotauga Ñimaye, qaq que'eca lca'ateua'a, nacheca qome ca ishet da taua'a ye lanataqa' Ñimaye.

⁶Qaq 'am Coré, qataq na 'araÿepi, 'era da qauo'oche qonte', qandoiuo aca laÿe'pi ca nchenaxanaxat,

⁷nache qauachiÿangui aca poqo, qataq ca nchenaxanaxat, nache qauachiÿaña ye lanataqa' Ñim Nataxala'. Qaq que'eca shiÿaxaua maye lca'ateua'a Ñimaye, nacheca ca iÿotauga. ¡Nache a'aye da qanapagaqaanaxaqui qami' leviitapi!

⁸Nache so Moisés 'enapega so Coré, 'eeta': ¡Qami' leviitapi, ñaq aÿem qana'axaÿaxañiÿa nagui!

⁹¿Peta'a saq 'amaqtaq qanqa'eñi da qami' ÿo'oteque Ñim Nataxala', da qami' ÿachegoxottoiguiilo na laÿepi Israel le'ecpi da ÿataqta qami' iÿotaugalo, da yaqto' saqaÿapeque Ñimaye, qataq da qauo'ocheetac na no'onatacpi da huaña ñi npe'l, qataq da qauloitapeeguet ne'ena nhuo' le'ecpi?

¹⁰Qataq Ñim Nataxala', ÿo'ot da sa qaÿapeque naqa'en 'am, qataq na 'arqaÿañecpi leviitapi, ¿Qaq nagui qalaq nataqa'en qansheetaique da qami' ntaxaÿaxanaxanaqa?

- ¹¹Cha'aye 'am qataq na 'arañepi qalañoñiita'a't da qauataiña'aguet Ñim Nataxala', qaq ¿Negue'to' so Aarón da qoquiitapeguelec?
- ¹²Ime co'ollaxa, nache so Moisés damaxasoxona so Datán qataq so Abirán, som llalqa so Eliab, qalaxaye soomaye 'ena'apo': Qomi' saishet da qolaq.
- ¹³Peta'a ¿'Aupi'itaxaatega da saq 'amaqtaq da 'auo'ot, da qomi' 'anqateeguesopa ye 'alhua maye chochaq huañi na huaca lche', qataq na te'esag lli'i, nache qomi' 'anauegalo na toolec 'alhua, da yaqto' seleuaqaña 'anqa'en, qataq da qomi' 'ampa'axaaleguete da qomi' 'aralamaxatpi?
- ¹⁴Qataq saishet da 'auañoxot da qomi' 'auauegalo ca 'alhua maye sa qoue na huaca lche', qataq na te'esag lli'i, qataq da qomi' 'anema ca qana'alhua maye huallec ana nañiguishu uva. ¿Peta'a 'aupi'itaxaatega da qanamaicpi ne'ena shiñaxauapi da yaqto' maiche 'oiqeeetac? Qaq ñoqo'oye saishet da qolaq.
- ¹⁵Nache so Moisés ñataqta dalemata, nache 'enapega Ñim Nataxala', 'eeta': ¿Saishet qome da 'auaconeguet da 'Am ndoua'a aca lachetaqtaxanaqte namayepi! Cha'aye añem, saishet da sacona ca 'oonolec 'ashena maye lalamaxat namayepi, huo'otaq da so'otec ca qauem.
- ¹⁶Qaq ime, nache so Moisés 'enapega so Coré, 'eeta': 'Am qataq na 'arañepi, qanqo'oñiua'a qonte' ye lanataqa' Ñim Nataxala'. Qaq so Aarón, nataqa'en hueta'a qome yemaye.
- ¹⁷Nache ñi 'oonolec ñacheuo qome aca lañe' ca lchenaxanaxat, nache ñachetanguí ca lchenaxanaxat da taua'a ye lanataqa' Ñim Nataxala'. Nataqa'en 'am qataq so Aarón, qauacheeuo qome aca lañe' ca qarchenaxanaxache, qaq da ñalega't aca'aca lañe' ca nchenaxanaxat, nache ivi' doscientos cincuenta.
- ¹⁸Nache ñi 'oonolec ñacona aca lañe' ca lchenaxanaxat, nache ñachanguí aca poqo qataq ca nchenaxanaxat, nache namayepi nachaateua'a ye ñegueuo ñi npe'l maye nañonqa', qaq nataqa'en so Moisés qataq so Aarón.
- ¹⁹Qaq so Coré co'ollaq mashe lañona't 'enauac se'eso shiñaxauapi da yaqto' dataña'aguet so Moisés, qataq so Aarón, huaña so ñegueuo so npe'l. Nache Ñim Nataxala', yo'oq da llo'oxoyec ñauaachigui 'enauac se'eso lañoota'a't shiñaxauapi.
- ²⁰Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta':
- ²¹¿Qoquiña'ai qome ne'ena shiñaxauapi, yaqto' Añem ñematchiguiñi da selaxachigui namayepi!
- ²²Qalaxaye soomaye ña'alyiñi naua l-llectel, nache iviraxata'agueta naua lata'pi na 'alhua, nache 'ena'apo': 'Am Nataxala' maye 'Am Natamnaxala' 'enauac na shiñaxauapi, ¿Peta'a 'aulemataña 'enauac ne'ena shiñaxauapi maye lañoota'a't, ye 'oonolec som huo'o da lasouaxashet?
- ²³Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²⁴Qonapega 'enauac na Israel le'ecpi da ca'aisalo naua lpele'ete da Coré, Datán qataq da Abirán.

²⁵Nache so Moisés qataq so nqueroxonecpi maye lataxala'pi so Israel le'ecpi, nqo'ona co'ollaxa so hueta'a so Datán qataq so Abirán.

²⁶Nache so Moisés 'enapega 'enauac se'eso laỹoota'a't shiřaxauapi, 'eeta': Qoquiřa'aisalo naua lpele'ete ne'enaua na'amqaanaxaiqa shiřaxau', qataq saishet da huo'o ca qauacoñiřa na lalamaxat logoxoshetpi, yaqto' saishet da qaullivi souaxat na lasouaxashetpi naamaye.

²⁷Nache se'eso shiřaxauapi ca'ai so netañalo soua lpele'ete so Coré, Datán qataq so Abirán. Qaq so Datán qataq so Abirán nachattrañi, hueetra'a soua lleguereuo soua lpele'ete, nataqa'en soua lamoxou' qataq soua llalqa soomaye.

²⁸Nache so Moisés qaltaq 'enapec: Nagui nache qauaỹachiñiita da Ñim Nataxala' nacheñi Ñim aỹem ŷamaxalec da so'ot 'enauac de'era, qaq saishet da so'ot ca maiche sheetapeguc.

²⁹Qaq ne'enaua shiřaxau' da ileu', nache da l-leuaxa da 'eeta'am da l-leuaxa ca camachaqca shiřaxaua, qache saishet da aỹem lamaxashec Ñim Nataxala',

³⁰qalaxaye Ñim Nataxala' da řo'ot ca sa qaỹauanapega da řauachigui naqa'en na 'alhua, nache ña nca'altraue'c naqa'en da tayingui aca huachiqui, lřachiyiñi' nataqa'en na logoxoshetpi, qaq huaña, nache qauaỹachiñiita da de'eraua shiřaxau' maiche inogoqche't Ñim Nataxala'.

³¹Qaq co'ollaq ime da ltaxařaxac so Moisés, nache nauachigui na 'alhua so hueta'a somayepi,

³²nache l-llañe' 'enauac so llalaqpi se'eso shiřaxauapi, maye huaxaiguet co'ollaxa so Coré, qataq so logoxoshetpi somayepi.

³³Nache nca'altauec co'ollaxa da taigui na 'alhua somayepi, nache lřachiguiñi' so logoxoshetpi. Ime, nache na 'alhua ře'eguelaxa't, nache řapolec somayepi. Qaq 'era da 'eetec da qanqateeguesop somayepi na Israel le'ecpi.

³⁴Qaq co'ollaq qařa'axařa de'era la'alaxac somayepi, nache so Israel le'ecpi maye hueta'a so saqařapeque somayepi datauec, nache 'eeta': «¡Qolaq sataxauec! ¡Ten qom nataqa'en qomi' ihuoxoorañi ana 'alhua!»

³⁵Qalaxaye so lanataqa' Ñim Nataxala' nataqa'en chegoqteua'a so norec, nache řavigaxat, nache nmichiguiñi naqa'en 'enauac se'eso doscientos cincuenta shiřaxauapi, maye řavigaxattac co'ollaxa so lchenaxanaxat.

³⁶Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

³⁷Qonapega da Eleazar, dam llalec so ntaxařaxanaxanec Aarón, da řacona aca laře'pi na nchenaxanaxat maye mashe řavic, nache qařatauga naqa'en da icorec ana poqo maye huetangui, cha'aye anamayepi mashe qui'itta.

³⁸Nache ana'ana laýe' so lchenaxanaxat se'eso shiýaxauapi maye ileu souaxat da lasouaxashet, nache qairapaqchen qome, da yaqto' qalapaxalec añi nca'atoxonaxalate. Cha'aye anamay mashe qaiýotauga da qoýanot Ñim Nataxala'. Qataq yaqto' nachera qome da ýo'ot da lvitaxa na Israel le'ecpi.

³⁹Nache so ntaxaýaxanaxanec Eleazar, ýacona asa'aso laýe'pi so nchenaxanaxat maye chegaqagui na lcat bronce, maye irouo co'ollaxa se'eso ileupi shiýaxauapi, nache qairapaqchen da qalapaxalec aso nca'atoxonaxalate,

⁴⁰yaqto' so Israel le'ecpi saishet da icoua'ai de'era, da ca chegaqauec shiýaxaua da saishet da chegoxoguet so ntaxaýaxanaxanec Aarón, nache saishet da ýo'ot ca nchenaxanaxat da ýanot Ñim Nataxala', cha'aye ishet da 'eeta'am da huaigui so Coré qataq so laýepi. Cha'aye nache la'aqtac Ñim Nataxala' co'ollaq hueqattega so Moisés.

⁴¹Qaq so lýa na'a'q nache 'enauac se'eso Israel le'ecpi, qaltaq quetapeguelec so Moisés qataq so Aarón, nache 'eeta': Qami', qauo'ochec da l-leuaxa se'eso nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala'.

⁴²Qaq co'ollaq laponat so shiýaxauapi da qaýataýa'aguet so Moisés qataq so Aarón, nache co'ollaq namatasheguem somayepi, nache ila'a so lo'oc, imattalec so npe'l, nache yo'oq da llo'oxoyec Ñim Nataxala'.

⁴³Nache so Moisés qataq so Aarón, taýalo co'ollaxa so ñegueuo so npe'l maye naýonqa',

⁴⁴nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés 'eeta':

⁴⁵¡Qoquiýa'ai qome ne'ena shiýaxauapi, cha'aye selaxachigui nagui! Nache soomaye ýa'alyiñi naua l-llecte, nache iviraxatra'aguet naqa'en naua lata'api na 'alhua.

⁴⁶Nache so Moisés 'enapega so Aarón, 'eeta': 'Auacona aca nchenaxanaxat laýe', nache 'auachangui aca poqo maye chegaqalec añi nca'atoxonaxalate, qataq 'auachangui ca nchenaxanaxat, nache 'anqalgoqta'a qome ye hueta'a da lapoota'a't shiýaxauapi, nache 'auo'ot ca 'archenaxanaxat da yaqto' qaýapalaxat na lasouaxashet, ten mashe ýapacauec da layeloxo Ñim Nataxala', nache talec naqa'en da nhuaxanaguec damayepi.

⁴⁷Nache so Aarón ýacona aso nchenaxanaxat laýe', ýalaxaguet da la'aqtac so Moisés, nache nqalgoqta'a so netaña se'eso shiýaxauapi. Qaq mashe nvi' co'ollaxa da nhuaxanaguec so nhuo' le'ecpi, nache so Aarón ýo'ot co'ollaxa so lchenaxanaxat da yaqto' qaýapalaxat na lasouaxashet se'eso nhuo' le'ecpi.

⁴⁸Nache somaye hua'a co'ollaxa so huetaña so leuaxaicpi qataq so ñaq nca'altauecpi. Nache vi'iiguat naqa'en se'eso nleuaxa.

⁴⁹Qaq da ima'a't se'eso ileupi, nache ivi' catorce mil setecientos, qaq saishet da qanaloqteneuo so leuaxaicpi maye huaigui so ncotaxac so Coré.

⁵⁰Qaq co'ollaq vi'iiguat so nleuaxa, nache so Aarón ÿe'eguelaxa so ñegueuo so npe'l maye nañonqa' som hueta'a so Moisés.

Números 17

Aso lashelte so Aarón

¹Qaq Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²Qonapega qome na Israel le'ecpi da ndoreuo caua doce nashelte, qalaxaye ñi 'oonolec na lataxala'pi ndouo aca 'oonole nashelte. Nache 'erelec qome añi 'oonole na le'enaxatpi namayepi.

³Qaq aca lashelte so Leví nache 'erelec so le'enaxat so Aarón, cha'aye 'enauac na nataxala'pi huo'o ana maiche lalamaqte lashelte.

⁴Nache acamayepi 'anaña ye sa qaỹapeque añi arca maye laỹe' da ñaỹamaxataxac, maye netaigui ñi npe'l maye huaña naxa da qami' ñauaneto.

⁵Qaq aca nashelte maye nañaxatec qome, nachaca aca lashelte ca lleca'aguishec, huaña qome nache vi'iiguat da qami' quetegueleguete ne'ena shiỹaxauapi.

⁶Nache so Moisés da'aqtaxanem co'ollaxa de'era so Israel le'ecpi, nache ñi 'oonolec so nataxala'pi, ÿaneuo añi 'oonole lashelte. Nache nataqa'en ÿalectauo aso lashelte so Aarón.

⁷Nache so Moisés ÿachaña ye lanataqa' Ñim Nataxala' asomayepi, so npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñimaye.

⁸Qaq so lỹa na'a'q, nache so Moisés taua'a so npe'l maye netaña aso arca maye laỹe' da aỹamaxataxac. Nache co'ollaq ÿamata'a aso nashelte maye lalamaqte na chegoxoguetsi so Leví, asom huetalec da le'enaxat so Aarón, qaq asomaye ñaxatec qataq huo'o aso lauoxo, nache huo'o aso ala almendra maye mashe ÿeta.

⁹Nache so Moisés nqatec 'enauac asa'aso nasheltepi maye netaña ye lanataqa' Ñim Nataxala', nache irouga so Israel le'ecpi da yaqto' ÿataqta ÿauaachigui da 'eetec asomayepi, nache ñi 'oonolec se'eso nataxala'pi ÿacona aso maiche lalamaqte lashelte.

¹⁰Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': Aye lashelte so Aarón 'avi'eguelaxateua'a qome ye sa qaỹapeque ye netaña añi arca maye laỹe' da ñaỹamaxataxac. Nache 'auachaña da yaqto' la'anaxat ne'ena ñalaqpi maye saỹalaq. Yaqto' nache tachiguiña da aỹem quetapeguelec, qataq qaica ca ileu qome.

¹¹Nache so Moisés ÿo'ot 'enauac dam ÿamaxalec Ñim Nataxala'.

¹²Nache so Israel le'ecpi 'enapega so Moisés, 'eeta': ¡Qomi' mashe seqataq, ÿataqta seqataq! Qataq seleuaq qome!

¹³Cha'aye camachaqca shiŷaxaua da taua'a ye lanataqa' Ñim Nataxala', nache ileu, ŷoqo'oye 'enauac da shenaqta seleuaq qome.

Números 18

Da lo'onataxanaxac so ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Aarón, 'eeta': «'Am qataq na 'aŷa'alaqpi, nataqa'en na 'arhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Leví, qami' qapa'aiŷa'aguet da huo'o ca nasouaxashet ñi npe'l, qataq 'am, nataqa'en naua 'aŷa'alqa, maiche qapa'aŷeeguet da huo'o ca lasouaxashet na ntaxaŷaxanaxanecpi.

²Nataqa'en 'aŷaxana qome nam laŷe 'arhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Leví, maye nataqa'en chegoxoguet so 'arta'a, da yaqto' 'am itauan qataq naua 'aŷa'alqa da qauo'ocheetac na no'onatacpi ñi npe'l maye netaña añi arca maye laŷe' da aŷamaxataxac.

³Nache namayepi ŷo'ot qome 'enauac na 'auamaxalecpi qataq da ilotague' ñi npe'l, qalaxaye saishet da ŷaconeua'a na nogoxoshetpi maye sa qaishetapec, qataq añi nca'atoxonaxalate, yaqto' saishet da ileu namayepi qataq qami'.

⁴Nache namayepi 'am itauan qome da 'auo'ottac na no'onataxanaxacpi da qonetaña ñi npe'l, qataq na laŷe no'onataxanaxacpi. Qalaxaye saishet da qami' taua'alo ca chegaqauec shiŷaxaua.

⁵Cha'aye ndotrec qami' da qauloitague' qome 'enauac na sa qaishetapec qataq añi nca'atoxonaxalate. Yaqto' saishet da talec ca nhuaxanaguec na Israel le'ecpi.

⁶Cha'aye Aŷem sachegoxottoigui co'ollaxa na laŷepi Israel le'ecpi, na 'arqaŷañecpi leviitapi da seŷotauga da yaqto' qana'agaxache. Cha'aye namayepi mashe qaiŷotauga da yaqto' do'onataxaatac da hueta'a ñi npe'l maye naŷonqa'.

⁷Qaq 'am qataq na 'aŷa'alaqpi maiche qoviŷapegue' qome da qaro'onataxanaxaqui da qami' ntaxaŷaxanaxanaqa, qataq na no'onatacpi añi nca'atoxonaxalate, qataq na pa'auo ñi napoxonaxat. Nache de'era no'onataxanaxac qauo'oche, cha'aye qami' sanaguilo da qami' ntaxaŷaxanaxanaqa. Qaq da huo'o ca ŷacoolec de'era no'onataxanaxac da saishet da qoŷanagui co'ollaxa da ntaxaŷaxanaxanec, nache camaye qaŷalauat.»

Ana ntaunaqte na ntaxaŷaxanaxanecpi qataq na leviitapi

⁸Ñim Nataxala' 'enapega so Aarón, 'eeta': «Aŷem, 'am sepa'axana'aguet da 'aulotague' 'enauac na nachetaqtaxanaxatpi maye Aŷem qoŷanot. Nache 'enauac na qaiŷotauga nachetaqtaxanaxatpi maye Aŷem ŷanot na Israel le'ecpi, namaye 'am sanem qataq na 'aŷa'alaqpi da yaqto' qaralamaxache, qaq de'era lataxac nache 'eetai' qome.

⁹Qaq na nachetaqtaxanaxatpi maye qaŷavigaxat, qaiŷotauga qome da 'am taŷot 'enauac na chegaqaigui na ala na nañiguishet, qataq na sa imauaq da qaŷavigaxat, qataq na nachetaqtaxanaxat da qaŷapalaxat ca nasouaxashet maye Aŷem ŷanot

qome na Israel le'ecpi, qataq 'enauac na nachetaqtaxanaxatpi maye sa qaishepec, namayepi 'aralamaxatpi qome qataq na 'aãa'alaqpi.

¹⁰Nache 'am qataq 'enauac na ÿalleppi, ishet qome da qollequi anamaye, qalaxaye huaña qanqa'eñi ye nqasoxoc ñi npe'l, cha'aye ÿataqta sa qaishepec.

¹¹Nataqa'en 'am, qataq na 'aãa'alaqpi ÿalleppi qataq na 'alpi maye ñaq 'am neto'otpi, da qami' sanema qome 'enauac na nachetaqtaxanaxat maye ÿaasheguem da Aÿem ÿanot na Israel le'ecpi, qaq de'era lataxac nache 'eetai' qome. Qataq 'enauac na shiÿaxauapi maye hueta'a ca 'arma' da qui'itta da lataxac, nache ishet da chec anamaye.

¹²Qataq ana la'auaxana 'ala na nañiguishec ye vi'i, maye Aÿem ndoua'a na Israel le'ecpi, nache 'am sanem nataqa'en na ÿataqta no'on aceite, lataxa, qataq na trigo.

¹³Qataq 'enauac na la'auaxanec ala na nañiguishec maye Aÿem ndoua'a namayepi, nache 'am sanem da 'aralamaxat, qalaxaye 'enauac ca shiÿaxauapi maye hueta'a ca 'arma' da qui'itta da lataxac, nache ishet da chec anamaye.

¹⁴Qaq 'enauac na nachetaqtaxanaxat maye Aÿem ÿanem na Israel le'ecpi, nache 'am sanem da 'aralamaxat.

¹⁵Qataq 'enauac na la'auaxanec llalec na Israel le'ecpi, qataq na la'auaxanec llalec na na'atetpi maye Aÿem ÿanot, nache 'am sanem qome da 'aralamaxat. Qalaxaye ca la'auaxanec llalec na shiÿaxauapi, qataq ca la'auaxanec llalec na shiguiÿacpi maye saishet da qanallec, 'auÿaxanaique qome aca lasheue da yaqto' nmeneguet 'anqa'en.

¹⁶Qalaxaye da mashe ivi' ye 'oonolec ca'agoxoic da ñiguiñi ca qoÿaneuo, nache qaisheeten aca lasheue camaye maye ivi' aca cinco lcat plata, maye ivi' doce gramos aña 'oonole, maye nachañi aña lasheue da qaisheeten ñi npe'l.

¹⁷Qalaxaye ca la'auaxanec llalec ana huaca, qagueta, qataq na quetaq, saishet da huo'o ca lasheue da nmeneguet 'anqa'en. Cha'aye namaye qaiÿotauga da ÿalamaxat, nache qaÿalauat qome, qaq na ltago'q, nache qaiquetegaxalec aña nca'atoxonaxalate, qaq na lcheta qaÿavigaxat da nachetaqtaxanaxat, yaqto' da ama laitaÿaxac ÿamaateguet Ñim Nataxala'.

¹⁸Qalaxaye ca lapat 'am taÿot qome ca ltogue lapat maye qoÿaasheguem da nachetaqtaxanaxat da Aÿem qoÿanot, qataq ca ltele'eta aloiguishec.

¹⁹Nache 'enauac qome na iÿotauga lachetaqtaxanaxat da Aÿem ÿanot na Israel le'ecpi, nache 'am taÿot qome, qataq naua 'aãa'alqa ÿale't, qataq naua 'alol maye ñaq 'am neto'oto. Qaq 'era da lataxac maye nache 'eetai' qome da qaÿo'ottac. Nache de'era ñaÿamaxataxac da 'am ñaÿamaxate' maye 'eeta'am da qaÿalecnaxana ca toue, damaye nache 'eetai' qome da 'auo'ottac 'am qataq cam 'am chegoxoguetpi.»

²⁰Ñim Nataxala' qaltaq 'enapega so Aarón, 'eeta': «Qaq na na'alhua namayepi, qaica qome ca 'am tañot da 'aralamaxat, qataq saishet da 'anhuanaua'a namayepi. Cha'aye nachañem da Añem 'aralamaxat, qataq 'am talec qome na seqataxaatapigui' qom 'auallectaigui na Israel le'ecpi.

²¹Qaq na leviitapi, sanem qome da lalamaqte ana diezmo maye Añem ñanem na Israel le'ecpi, da nsheetenaqte ñaqa'en da lo'onataxanaxac souaxat da huetague' na no'onatacpi maye huaña ñi npe'l maye nañonqa'.

²²Qaq na lañe Israel le'ecpi qalaq saishet qome da taua'a ñi npe'l maye nañonqa', cha'aye lasouaxashet da taua'a, qaq ishet da maiche nasouaxaala't da ileu.

²³Qaq nachaqnata na leviitapi da huetague' qome na no'onatacpi ñi npe'l maye nañonqa', qaq da huo'o ca ñasouaxat, nache maiche nasouaxaala't. Qaq 'era da lataxac maye nache 'eetai' qome da ño'ottac ca 'am chegoxoguetpi. Qaq na leviitapi saishet qome da huo'o ca lalamaxat da ñalectaigui na Israel le'ecpi.

²⁴Cha'aye na leviitapi, sanem da lalamaqte ana diezmo maye chegaqaigui nam ala na nañiguishecpi maye Añem ñanot na Israel le'ecpi. Ñoqo'oye shenapega co'ollaxa namayepi da saishet da huo'o ca sanem da lalamaxat ne'ena 'alhua na Israel.»

²⁵Ñim Nataxala' qaltaq 'enapega so Moisés, 'eeta':

²⁶«'Aua'aqtaxanem qome na leviitapi, da ivita da ñaconeguet aca diezmo, maye ñaneuo na Israel le'ecpi, nache iñotauga ca 'oonolec maye chegaqaigui ca diez da yaqto' Añem ñanot.

²⁷Qaq que'eca iñotauga nache 'eeta'am qome da 'eetec naxa na Israel le'ecpi da ñaneuo natai' iñotauga trigo qataq na lataxa.

²⁸Qaq de'era 'eetec na Israel le'ecpi, da ñanem na leviitapi ana ndiezmo, nache 'eetec nataqa'en na leviitapi da iñotauga nam Añem ñanot, nache ñanem so ntaxañaxanaxanec Aarón.

²⁹Nache 'enauac ca nachetaqtaxanaxat maye ñaconeguet namayepi, iñotauga qome ca 'oonolec lañe da Añem ñanem, qalaxaye ñaconeua'a ca ñataqta no'on.

³⁰Qaq nataqa'en qonapega qome, qoneta': «Da ime da iñotauga ca ñataqta no'on da Añem ñanot, nache ca no'onañi trigo qataq ca lataxa qalaq 'eeta'am naqa'en da maiche lalamaxat.

³¹Qataq ishet da chec camayepi maicheye ca netaña. Cha'aye nachera da nsheetenaguec souaxat da ño'ottac na no'onatacpi ñi npe'l maye nañonqa'.

³²Qaq da ime da iñotauga ca ñataqta no'on da Añem ñanot, nache ishet da chec ca no'onañi, qalaxaye saishet da huo'o ca lasouaxashet, cha'aye da 'eetec de'era, nache saishet da na'aqchet na lachetaqtaxanaxatpi na Israel le'ecpi, qataq saishet da huo'o ca ileu.»

Números 19

Da lataxac da huo'o ca qui'itta qanqa'en

- ¹Ñim Nataxala' 'enapecta so Moisés qataq so Aarón, 'eeta':
- ²«Añem Nataxala', 'era da san ñamaxasoxonaxac, 'eeta': Qonapecta qome na Israel le'ecpi da nauegueuo aca huaca tocalec da lo'oxoñaxac, qataq qaica ca lque'emaxa, qataq saxanaxa da qañauagaxalec.
- ³Nache qami' qañ'añim qome so ntaxañaxanaxanec Eleazar, nache somaye ñauegueega qome ca pa'auec ca qanayeetaña nanataqa', nache damaxasoxoolec da qaipelecot na lqosot acamaye qaq ñauaachigui somaye.
- ⁴Nache so ntaxañaxanaxanec Eleazar ña'ayingui qome ana llaxaata ca ltago'q acamaye, nache siete da ichegoxogue da pa'añ'a'ague ñi npe'l maye nañonqa'.
- ⁵Qaq da ime, nache damaxasoxoolec da qañavigaxat aca huaca, qaq ñauaachigui somaye, nataqa'en qañavigaxat ca lo'oc, ltago'q, qataq ca lauel le'ec.
- ⁶Qaq so ntaxañaxanaxanec ñacona qome aca lcoue ana cedro, qataq ca nchegoxosoxonaxat, qataq ca hualoq lañe togaxaraic, nache 'enauaque caamaye da ñasaxayingui ca norec maye huetangui aca huaca maye ñavictac.
- ⁷Qaq ime, nache so ntaxañaxanaxanec iñoi' caua alogo qataq nachel, qaq da ime, nache ishet da ñe'eguelaxaua'a ca qanayeetaña, qalaxaye ñaq saxanaxa da qui'itta ivitta'a da pe.
- ⁸Qaq nataqa'en que'eca ñavigaxat aca huaca, iñoi' qome caua alogo qataq nachel, qalaxaye camaye saxanaxa da qui'itta ivitta'a da pe.
- ⁹Qaq ca lña shiñaxaua maye qui'itta da lataxac, lañona't qome ca no'onañi alo aca'aca huaca maye qañavigaxat, nache ñachaña ca qui'ittelec ca pa'auec que'eca nanataqa'. Qaq na Israel le'ecpi ñañamaxat qome que'eca alo, yaqto' do'onataxana da qui'itta naqa'en ca 'etaxat, maye nachelaxat da huo'o ca qaiñouec na lasouaxashetpi.
- ¹⁰Nache que'eca shiñaxaua maye lañona't ca alo aca huaca, camaye iñoi' nataqa'en caua alogo, qalaxaye saxanaxa da qui'itta ivitta'a da pe. Qaq 'era lataxac maye nache 'eetai' qome da ño'ottac na Israel le'ecpi, qataq ca chegaqauecpi maye ñalectaigui namayepi.
- ¹¹Qaq ca ipoteua'a ca camachaqa shiñaxaua leuaxaic, camaye saishet da qui'itta da lataxac ivittrec caua siete na'axa'te.
- ¹²Nache camaye nqui'itaxaala't ca na'a'q tres, nachelgui que'eca 'etaxat, qaq ca na'a'q siete nache qui'itta. Qaq da huo'otaq saishet da ñño que'eca na'a'q tres, nache camaye saishet da qui'itta da lataxac ca na'a'q siete.
- ¹³Qaq da huo'o ca ipoteua'a ca shiñaxaua leuaxaic, nache da saishet da ññola't camaye, nache ishet da na'aqchet ñi npe'l maye lanataqa' Ñim Nataxala'. Qaq

que'eca shiřaxaua iuen da ca'ai qanqa'en na Israel, cha'aye saxanaxa da qaiquetegaxaalec que'eca 'etaxat maye ishet da iqui'itaxatta, nache camaye nache 'eetai' da saishet da qui'itta da lataxac.

¹⁴Qaq da qalapaxaņi lataxac da huo'o ca ileuaigui ca maiche lpe'l, 'eeta': 'Enauac na netaiguiپی que'eca npe'l qataq ca pa'aigui camaye, nache saishet da qui'itta da lataxac ivittrec caua siete na'axa'te.

¹⁵Qataq 'enauac qome aca naco'oņapi maye nauattangui huo'otag sa řařamaxaņi ca lapoxot saishet qome da qui'itta.

¹⁶Qaq da huo'otag huo'o ca huetauga ca no'onaxa, nache da ipoteua'a ca shiřaxaua nalaatac, huo'otag ca maiche ivita ye laloqo' da ileu, huo'otag caua npi'ineqa, huo'otag huachiqui, nache camaye saishet da qui'itta da lataxac ivittrec caua siete na'axa'te.

¹⁷Qaq da qaiqui'itaxat da lataxac que'eca shiřaxaua maye saishet da qui'itta da lataxac, nache qařacona ca laře ca alo aca'aca huaca maye qařavigaxat da yaqto' qařapalaxat na nasouaxashet, nache que'eca alo qařasaxangui aca naco'oņa, nache qaicoyingui ca 'etaxat maye chegaqangui ca la'auaxac.

¹⁸Ime, nache cam shiřaxaua maye qui'itta da lataxac, řacona aca nchegoxosoxonaqte, nache ishiiņigui que'eca 'etaxat da řapapiaxat, nache ichegoxolec que'eca npe'l, qataq aca naco'oņapi, qataq na lařeپی nogoxoshetpi, qataq ca shiřaxauapi maye netaigui camaye, nataqa'en ca ipoteua'alo caua npi'ineqa, nalaatac, huo'otag ca leuaxaic maye maiche ivita ca laloqo' da ileu, huo'otag aca huachiqui.

¹⁹Qataq que'eca shiřaxaua maye qui'itta da lataxac, camaye ichegoxolec nataqa'en ca shiřaxaua maye saishet da qui'itta da lataxac, ca na'a'q tres qataq ca na'a'q siete. Qaq ca na'a'q siete nache mashe qui'itta naqa'en que'eca shiřaxaua, qalaxaye que'eca shiřaxaua maye saishet da qui'itta da lataxac iuen da iřoi' caua alogo qataq nachel, qalaxaye saxanaxa da qui'itta ivitta'a da pe.

²⁰Qaq ca shiřaxaua maye saxanaxa da qui'itta, da saishet da nqui'itaxat, nache camaye iuen da ca'ai qanqa'en ne'ena nhuo' le'ecpi, cha'aye na'aqchet ñi npe'l maye lanataqa' Ñim Nataxala'. Souaxat da saxanaxa da qaichegoxolec na 'etaxat maye ishet da qui'itta naqa'en da lataxac, nache camaye nache 'eetai' da saishet da qui'itta da lataxac.

²¹Qaq 'era da qalapaxaņi lataxac maye nache 'eetai' qome da qařo'ottac. Qaq que'eca shiřaxaua maye qui'itta da lataxac maye dechegoxosoxona ca 'etaxat maye ishet da iřouec ca nasouaxashet, camaye iuen qome da iřoi' caua alogo. Qaq ca lřa shiřaxaua da řashelgui ca 'etaxat qui'itta maye iqui'itaxat da nataxac, camaye saishet da qui'itta'a ivitta'a da pe.

²²Nache 'enauac na ipoteua'a que'eca shiřaxaua maye saishet da qui'itta, nache nataqa'en saishet da qui'itta, qataq ca ipoteua'a camaye, nataqa'en saishet da qui'itta da lataxac ivitta'a da pe.»

Números 20

So 'etaxat maye chegaqaigui aso coma'

¹Qaq so la'auaxanec ca'agoxoic se'eso vi'i, nache so Israel le'ecpi ivita ye toolec 'alhua ye Zin, nache naña co'ollaxa ye Cades. Qaq nache huaña yemaye da ileu aso María, qaq nache qailareña yemaye.

²Qaq souaxat da qaica ca 'etaxat, nache lařona't co'ollaxa so shiřaxauapi da yaqto' 'enapecta so Moisés qataq so Aarón,

³nache 'eetega so Moisés, 'eeta': ¡'Onaxaictoxo' co'ollaxa da nataqa'en seleuaq, da shenaqta'am so qarqařañecpi maye řalauat Ñim Nataxala'!

⁴¿Ta'ainco' ye qanaviquiuga na toolec 'alhua ne'ena nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala'? ¿Peta'a qansheetaique da seleuaqaña namaye qataq na qana'atetpi?

⁵¿Ta'ainco' ye qomi' qanqacheueeguesopa co'ollaxa ye Egipto, nache qomi' qanaviquiugalo ne'ena 'alhua maye řataqta qauem? Ne'ena 'alhua, namaye saishet da huo'o ca qořaalec, qaca aca higo, uva, granada, qataq qaica ca 'etaxat da yaqto' ñiřomaxagui.

⁶Nache so Moisés qataq so Aarón quera'ai co'ollaxa se'eso shiřaxauapi, nache tareua'a so ñegueuo so npe'l, huaña nache řa'alyiñi na l-llecte, iviraxatra'agueta naua lata'pi na 'alhua. Qaq huaña nache da llo'oxoyec Ñim Nataxala' nachaxanaloo maye.

⁷Nache Ñim Nataxala' 'enapecta so Moisés, 'eeta':

⁸Auacona qome aca nashelte, nache 'am qataq ñi 'arqařa Aarón qalařoñiřa't qome na shiřaxauapi. Nache řauaachigui 'anqa'en da qonapecta aña coma' da řanem namayepi ca 'etaxat, qaq huaña nache 'auauaachigui aña coma' da chegaqaigui ca 'etaxat, nache ñomigui na shiřaxauapi qataq na na'atetpi.

⁹Nache so Moisés řacona aso nashelte maye netaña ye lanataqa' Ñim Nataxala', nache ipacchigua da lamasaxonaxac Ñimaye.

¹⁰Nache so Moisés qataq so Aarón lařona't naqa'en so shiřaxauapi, huaña so loigue aso coma', nache so Moisés, 'eeta': ¡Ña qana'axařaxañiřa da řa'aqtac, qami' maye sa qaulaqai! ¿Peta'a isheto' da npaxanec ñaqa'enaq na 'etaxat ana'ana coma' da yaqto' qanřomiigui?

¹¹Qaq co'ollaq ime, da la'aqtac so Moisés, nache řachaxaasheguem aso nashelte. Nache dos da iuaxaneua'a aso coma', nache řataqta lta'araic so npaxanec 'etaxat. Qaq huaña nache ñom se'eso shiřaxauapi qataq so na'atetpi.

¹²Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta': «Qaq souaxat da saishet da huo'o ca qarpi'iyaxaqui Aÿem, qataq saishet da Aÿem qavio'oxoyiñi da ñauaachigui qanqa'eñi na Israel le'ecpi, nache saishet qome da qarñaiteuo ne'ena shiñaxauapi qom inoxoneua'a ye 'alhua maye sanem namayepi.»

¹³Qaq se'eso npaxaatauec 'etaxat huaña co'ollaxa ye Meribá, maye qañamata'ac cotaqa', yem huaña co'ollaxa so Israel le'ecpi da quetega Ñim Nataxala'. Nache Ñimaye ñachaxana somayepi da qui'itta lataxac.

So nta'a ye Edom sa ñashen da qaña'axasoxoolec so na'alhua

¹⁴Nache so Moisés ñauo'oi soua lamaxa'she chegoqchiyiña ye Cades, da ñamaxa da la'aqtac so nta'a ye Edom, 'eeta': «Na 'arqañañecpi Israel le'ecpi, da la'aqtac, 'eeta': 'Am 'auañaten 'enauac na lqalaicpi maye souaqaigui.

¹⁵So hua'au qarta'alpi taña co'ollaxa ye Egipto, nache qañoqteguelo soua vi'ie da sonaqtaña yemaye, qalaxaye ye Egipto le'ecpi qomi' sa iyacna'ape, 'eeta'am co'ollaxa so hua'au qarta'alpi,

¹⁶qaq huaña, nache qomi' señaxanaqot Ñim Nataxala', nache Ñimaye hua'axaña so qarñaxanaxac, nache namaq so nale piguem le'ec da qomi' nqateeguesopa ye Egipto. Qaq nagui sonaqtaña na Cades, nam loga't na 'ana'alhua.

¹⁷Nache 'am ñachoxonnaqot da qomi' 'auasheetema qome da sa'asoxonaxalec na 'ana'alhua, qalaxaye saishet da sa'axasoxonaxalec na lma' na ñañiguishecpi, qataq na lma' ana uva qataq saishet da ñiñomaxagui na 'etaxat maye le'ec ana nsherepi. Nacherata da qolaqtegue so ñataqta nqa'aic, saishet da sañoxosoxouec, choche ivitta'a qome da ime, da sa'axasoxonaxalec na 'ana'alhua.»

¹⁸Nache so nta'a ye Edom ñamaq so la'aqtac, 'eeta': «¡Saishet qome da qaua'axasoxoñiilec na ña'alhua, cha'aye qom qaua'axasoxoñiilec, nache iñatec qome na ñalleppi da qami' seloquiaxa'n!»

¹⁹Nache so Israel le'ecpi qaltaq 'enapega co'ollaxa somaye, 'eeta': «Qomi' qolaqtegue qome so nqa'aic, qaq qomi' huo'otaq na qana'atet da ñiñomaxagui na 'etaxat maye le'ec ana nsherepi, nache sesheetenaq qome aca lasheue namaye. Qaq nacherata da señaxanaqtegueua'a da qomi' 'auasheetema da sa'axasoxonaxalec na 'ana'alhua.»

²⁰Qalaxaye da lasataxac so nta'a ye Edom, 'eeta': «¡Saishet da qaua'axasoxoñiilec namaye!» Nache somaye ca'ata'aguet so Israel le'ecpi ñauac so ñataqta 'añaxaic nalleppi, qataq na'atchiguiñi na lo'ogoxonaxatpi,

²¹nache somaye ñataqta sa ñashen da qaña'asoxoolec so na'alhua. Nache so Israel le'ecpi dasheuec ñaqa'a so tateuga nqa'aic.

Da l-leuaxa so Aarón

²²Qaq 'enauac so Israel le'ecpi ca'ai co'ollaxa ye Cades, nache taña añi qasoxonaxa ye Hor,

²³yem sa qaŷapeque ye loga't ye 'alhua Edom, qaq nache huaña yemaye co'ollaq Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés qataq so Aarón, 'eeta':

²⁴«Da Aarón mashe sa qaŷapeque ye loga't da nachaalataxac, nache saishet qome da inoxoneua'a ye 'alhua maye sanem na Israel le'ecpi, souaxat da sa qaualaqaiguet so ŷa'aqtac co'ollaq huaña ye Meribá maye huaña da npaxaatasheguem na 'etaxat.

²⁵Qaq 'am Moisés, 'auaviguisheguemec qome ye ŷoqta pa'asheguem añi qasoxonaxa Hor da Aarón qataq da llalec Eleazar,

²⁶qaq nache huaña qome yemaye da 'anqa't daua alogo da Aarón dam ŷaatrañi da ntaxaŷaxanaxanec, nache ŷaayeñi 'anqa'en da Eleazar maye llalec damaye, cha'aye nache huaña qome yemaye, da ileu da Aarón.»

²⁷Nache so Moisés ŷo'ot de'era la'aqtac Ñim Nataxala', qataq ŷauaachigui naqa'en 'enauac so Israel le'ecpi, da tavesheguema aso qasoxonaxa Hor.

²⁸Qaq nache huaña da so Moisés nqa't soua alogo da ntaxaŷaxanaxanec so Aarón, nache ŷaayeñi naqa'en so Eleazar. Qaq nache huaña yi'ie ŷoqta pa'asheguem aso qasoxonaxa da ileu so Aarón. Nache so Moisés qataq so Eleazar ñe'eguelaxayiñi co'ollaxa.

²⁹Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq ŷaŷaten da ileu so Aarón, nache ivittrec soua treinta na'axa'te da nŷeeteguelec.

Números 21

Noxonec ye 'alhua Jormá

¹Qaq so nta'a Canaán le'ec maye ilotague' na netaña ye Arad, somaye netaña ye Néguev, qaq co'ollaq la'axaŷaxac da so Israel le'ecpi nateuga ye Atarín, nache ca'ata'aguet da iloquixan somayepi, nache huo'oi soua loxonqa.

²Qaq huaña, nache so Israel le'ecpi ŷanot da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Da qomi' 'autaua'n da qoroxonec ne'ena qampa'aguenaxauapi, nache ñemataqchiguiñi qome da selaxataxagui 'enauac na lalamaxat huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo.»

³Nache Ñim Nataxala' hua'axaŷa co'ollaxa de'era lŷaxanaxac so Israel le'ecpi, nache itauan da loxonec naqa'en so Canaán le'ecpi, nache so Israel le'ecpi ŷataqta nmatchiguiñi co'ollaxa somayepi, qataq ilaxachigui 'enauac so lalamaxat huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo. ŷoqo'oye nachera da huo'omshe qoŷanagui da le'enaxat Jormá yi'ie 'alhua.

⁴Nache so Israel le'ecpi ca'ai añi qasoxonaxa ye Hor, nache quetegue so nqa'aic maye taŷa'a aso Auaxai Togaxarai, nache queto'ot na loigue ye 'alhua Edom. Qalaxaye co'ollaq ñaq qanayectalec so nqa'aic, nache so shiŷaxauapi huo'o da lqalviaxa,

⁵nache ñoltaq quetot da quetapeguelec Ñim Atamnaxala' qataq so Moisés, nache 'eeta': ¿Ta'ainco' ye qomi' qanqacheueguesopa co'ollaxa ye Egipto da yaqto' seleuaqaña qanqa'eñi ne'ena toolec 'alhua? Teno' nagui, mashe qaica ca qonoq qataq ca qaraquip. ¡Qataq mashe sañemaxac ne'ena nallec maye qaica ca lyac!

⁶Nache Ñim Nataxala' namaxa somayepi so na'araxanaqpi maye qanlem na lshenataxanaxa da yaqto' inac, ñoqo'oye qalota co'ollaxa so ileu se'eso Israel le'ecpi.

⁷Nache somayepi nqo'oneua'a co'ollaxa so Moisés nache, 'eeta': ¡Qomi' huo'o da qarasouaxashet souaxat da qolaqtapeguelec Ñim Nataxala', qataq 'am! ¡Qaq no'on da 'anachoxonnot qome Ñim Nataxala' da yaqto' qomi' ca'aisalo naqa'en na na'araxanaqpi! Nache so Moisés nachoxonnot co'ollaxa Ñim Nataxala'.

⁸Nache Ñim Nataxala', 'eeta': 'Auo'ot qome ca 'are'enaqtac na'araxanaq, nache 'auo'ot aca lashe da 'aýa'anasheguem. Yaqto' da huo'o ca qainac namayepi, nache da ñamato'ot que'eca ne'enaqtac na'araxanaq, nache ishet da nca'alec.

⁹Nache so Moisés ño'ot so le'enaqtac na'araxanaq ñachegoxotaigui so lcat bronce, nache ñanasheguem ñanagui aso lashe. Nache naxa da huo'o na inac na na'araxanaq, nache da ñamato'ot se'eso ne'enaqtac lcat bronce nache nca'alec.

So Israel le'ecpi qaltaq jec

¹⁰Qaq so Israel le'ecpi qaltaq jec co'ollaxa, nache hua'a ye Obot.

¹¹Qaq nache chegoqchiguiña co'ollaxa yemaye da qaltaq jec, nache naña ye Iyé Abarín, yem toolec 'alhua maye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye 'alhua Moab.

¹²Qaq nache chegoqchiguiña yemaye co'ollaxa da qaltaq jec, nache naña ye ca'amapega't 'alhua ye Zered.

¹³Ime qaltaq chegoqchiguiña yemaye da jec, nache naña ye pa'aitague da le'ego so tala Arnón, maye huaña ye toolec 'alhua. Qaq yemaye nache chegoqchiguiña na na'alhua so amorreopi, qataq nache la'anaxat naua loga'te na na'alhua so Moab le'ecpi, qataq so amorreopi.

¹⁴Qaq ñoqo'oye aso nere maye ña'axat da nalaataxac Ñim Nataxala', 'eeta': «Sa'asoxonaxalec aso Auaxai Togaxarai, qataq so la'auaxacpi ye 'alhua ye Arnón,

¹⁵qataq na loigue so la'auaxacpi maye quetelec ye 'alhua Ar, ivitta'a ye loga't ye 'alhua Moab.»

¹⁶Qataq chegoqchiguiña co'ollaxa yemaye da taña ye Ber. Qaq nache naña yemaye aso nshere, maye huaña co'ollaxa da Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Alaýona't qome na shiñaxauapi yaqto' sanem ca 'etaxat.»

¹⁷Qaq nache huaña co'ollaxa yemaye da do'onaxan so Israel le'ecpi, 'eeta': «¡'Am nshere, ña npaxaasheguem 'anqa'en ca 'etaxat! ¡Qaq qomi', 'am so'onaxanaqtalec qome!

¹⁸¡So nataxala'pi ŷauota'a aso lashedtepi co'ollaq nshettac qaq so nta'alpi qalaq ŷauota'a so npon co'ollaq ŷauangui añimaye!» Nache somayepi chegoqchiguiña co'ollaxa ye toolec 'alhua, da taña ye Mataná,

¹⁹qataq nache chegoqchiguiña yemaye da taña ye Najaliel, ime qataq chegoqchiguiña ye Najaliel da taña ye Bamot,

²⁰qataq chegoqchiguiña yemaye da taña ye ca'amapega't 'alhua ye Moab, nache ivittasheguema ye ŷoqta pa'asheguem añi qasoxonaxa Pisga, yem huaña da yo'oqotta ye toolec 'alhua.

So Israel le'ecpi loxonec so nta'a Sijón

²¹So Israel le'ecpi huo'oi soua lamaxa'she da ŷamaxa so la'aqtac so Sijón maye lta'a so amorreopi, 'eeta':

²²«Sauoqtaique da saxasoxonaxalec na 'ana'alhua. Qalaxaye saishet qome da sa'axasoxonaxalec na lma' na nañiguishecpí, huo'otaq na lma' ana uvapi, qataq da ñiŷomaxagui na 'etaxat maye le'ec ana nsherepi. Nacherata da qolaqtegue so nqa'aic, nache ivitta'a da ime da sa'axasoxonaxalec na 'ana'alhua.»

²³Qalaxaye so Sijón sa ŷashenem so Israel le'ecpi da ŷa'axasoxoolec so na'alhua, nacherata da laña't so nalleppi, nache tauga so toolec 'alhua da nauana'aguet somayepi, qaq co'ollaq ivita ye Yahás nache iloquixan.

²⁴Qalaxaye so Israel le'ecpi loxonec somayepi, nache deuotaxanec 'enauac ye na'alhua, chegoqchiguiña so tala Arnón ivitta'a so lña tala le'enaxat Yaboc, qataq ivitta'a so loga't ye na'alhua so amoniitapi, maye huo'o so lpaqtaxat.

²⁵Huaña, nache so Israel le'ecpi ŷacona nache naigui 'enauac so huaqta'a't nñecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye lalamaxat se'eso amorreopi, maye naña ye Jesbón, qataq so lañepi nñecpiolec maye naugalo naua loiguiye yemaye.

²⁶Qaq yi'ie nñecpi ye Jesbón, nache ye netaña co'ollaxa so Sijón som lta'a so amorreopi. Somaye nacheso so deloctague' co'ollaxa so hua'auñi nta'a ye Moab, nache deuotaxanec ye na'alhua somaye, ivitta'a so tala Arnón.

²⁷Qaq ŷoqo'oye nam do'onaxaataueegue naxa na la'aqtacpi, 'eeta': «¡Ña qauanaiua'a na Jesbón, nam lma' so Sijón! ¡Nache qaltaq qano'oxoñisheguem na nñecpi!

²⁸Cha'aye ye Jesbón nache chegoqchiguiña so norec, qataq ye nñecpi ye Sijón, nache chegoqchiguiña so le'eraxa da nlaxaañi so nñecpi ye Ar, yem 'alhua Moab, qataq so nataxala'pi ye qañoqotcheguemec 'alhua ye Arnón.

²⁹¡Choxoraicolec 'am, Moab! ¡'Am, maye 'am lalamaxat so atamnaxala' Quemós, ŷataqta 'am dolachigui! So 'anatamnaxala' ŷo'ot da 'eettac naqa'en na 'aña'alaqpi, qataq loxona naqa'en ana 'aña'alepi so Sijón, maye lta'a na amorreopi.

³⁰Qomi', ŷataqta ñemataqchiguiñi da selaxataxagui, chegoqchiguiña ye Dibón nache ivitta'a ye Nofa, da ŷataqta nlachiguiñi ñaqa'enaq qataq ivitta'a ye Medeba.»

³¹Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so Israel le'ecpi, da nalec ye na'alhua so amorreopi.

So Israel le'ecpi loxonec so nta'a Og

³²Qaq so Moisés nataqa'en ŷauo'oi co'ollaxa soua lamaxa'she da demeenaxara so huaqta'a't nŷecpi ye Jezer, nache so Israel le'ecpi ŷo'orauec co'ollaxa so amorreopi, nache ŷacona so huaqta'a't nŷecpi maye netaigui co'ollaxa somayepi.

³³Qaq co'ollaq ŷe'eguelaq somayepi, nache quetegue so nqa'aic maye taŷa'a ye Basán, nache so Og maye Ita'a so netaña yemaye, lŷatec so nalleppi da huaqata'aguet somayepi, da yaqto' delogui' da huaña ye Edrey.

³⁴Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapega co'ollaxa so Moisés, 'eeta': «Saishet qome da 'aye'etega namayepi, cha'aye 'am sanem da 'oxonec na nta'a Og, qataq 'enauac na nalleppi, qataq na na'alhua. Qaq namaye, 'eeta'am 'anqa'en da qonetec co'ollaxa so Sijón maye Ita'a na amorreopi som netaña ye Jesbón.»

³⁵Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so Israel le'ecpi da ŷalauat so Og, qataq so llalaqpi, qataq 'enauac so nalleppi. Nache ŷataqta qaica ca no'onaxatañi da nca'altauec naqa'en, nache ŷacona so na'alhua somayepi.

Números 22

So Balac damaxasoxona so Balaam

¹Qaq so Israel le'ecpi qaltaq jec co'ollaxa, nache naña ye nalochiguiñi 'alhua ye Moab, maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem ye Jordán qataq nalotta ye Jericó.

²Nache so Balac, som llalec so Sipor, co'ollaq ŷauaachigui dam ŷo'otec so Israel le'ecpi so amorreopi.

³Nache nataqa'en so Moab le'ecpi ŷataqta Ita'araic da lcolanaxa, qataq daquico souaxat da ila'a da ŷataqta qalota so Israel le'ecpi.

⁴Nache so Moab le'ecpi, 'enapega co'ollaxa so nqueroxonecpi ye Madián, 'eeta': «Ne'ena shiŷaxauapi nlaxaañi qome 'enauac na huetalec na qana'alhua, 'eeta'am ca nauegaxanaxala' huaca da ŷataqta ŷauta na 'auaqpi na no'onaxa.» Qaq se'eso na'a'q so Balac som llalec so Sipor, nacheso co'ollaxa so nta'a ye Moab,

⁵Qaq somaye damaxasoxona so Balaam, som llalec so Beor, maye netaña co'ollaxa ye Petor, yem saqaŷapeque ye tala Éufrates ye 'alhua Amav. Nache so Balac ŷanem da la'aqtac so lamaxashecpí, da yaqto' 'enapega so Balaam, 'eeta': «Huo'o na nhuo' le'ecpi chegoqta'ague da Egipto, qaq namayepi ŷataqta imattalec ye nalotta na ña'alhua.

⁶ŷoqo'oye 'am ñachoxonnot da sa 'anaŷaloxon qome da 'auanac, yaqto' 'auasaxalec qome ca qauem 'ara'aqtac namayepi, cha'aye namayepi ŷataqta

napacalec da qara'añaxac. Shapegueto' qom ishet da so'orauec da yaqto' ca'ai ne'ena 'alhua. Cha'aye aŷem saŷaten da huo'o ca 'auasaxalec ca no'on 'ara'aqtac, nache talec ca no'on, qaq ca 'auasaxalec ca qauem 'ara'aqtac, nache talec ca qauem.»

⁷Nache so nqueroxonecpi maye lma' ye Moab qataq ye Madián jec, ŷachetac aso lsheetenaxanaqte da isheeten da qaŷo'ot ca qauem, nache co'ollaq ivita so Balaam, nache ŷanem so la'aqtac so Balac.

⁸Nache so Balaam 'enapego' somayepi, 'eeta': Ña qoviŷa'a na ima' ne'ena pe, nache aŷem qami' sa'aqtaxanema qome ca la'aqtac Ñim Nataxala'. Nache se'eso nqueroxonecpi maye Moab le'ecpi, hua'a so lma' somaye se'eso pe.

⁹Qalaxaye se'eso pe, Ñim Nataxala' nachaxana so Balaam, nache inattac, 'eeta': ¿Negue't ne'ena shiŷaxauapi maye hueta'a na 'arma'?

¹⁰Nache so Balaam, 'enapeco': Qomye lamaxashecpi ca Balac, cam llalec so Sipor, maye nta'a ye Moab, da aŷem da'aqtaxanem,

¹¹da huo'o ca nhuo' le'ecpi chegoqta'ague da Egipto, qaq camayepi mashe imattalec 'enauac ye na'alhua camaye. Nache cam Balac, aŷem 'eetega da sa ñaŷaloxon da ñeqo'ona da yaqto' sasaxalec ca qauem ŷa'aqtac camayepi, yaqto' da nalaate', nache ishet da ŷo'orauec, ca'ai naqa'en ye 'alhua.

¹²Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Balaam, 'eeta': Saishet qome da 'auca'ategue namayepi, qataq saishet da 'auasaxalec ca qauem 'ara'aqtac yi'ie nhuo' le'ecpi, cha'aye yemayepi mashe sanem da no'on da llecŷaxac.

¹³Nache so lŷa na'a'q, so Balaam no'ottasheguem, nache 'enapega so nataxala'pi maye lamaxashecpi so Balac, 'eeta': Qami', qavi'iguelaqŷa qome ca qarmaye. Cha'aye Ñim Nataxala' aŷem sa ŷashenem da qami' seca'ateguelo.

¹⁴Nache so lataxala'pi so Moab le'ecpi, ŷe'eguelaxa ye netaña so Balac, nache da'aqtaxanem, 'eeta': Ñi Balaam saishet da qomi' nca'ateguelo.

¹⁵Qalaxaye so Balac saishet da nañaxaañi, nache qaltaq ŷamaq so laŷepi nataxala'pi, qataq nquictec naqa'en ye lcata, qaq somayepi nquictec da ŷo'oxoraicpi, saq 'ena'am so hua'auñi lamaxashecpi.

¹⁶Nache somayepi nqo'ona so Balaam, nache 'enapega, 'eeta': «'Am namaxa da la'aqtac ñi Balac, maye llalec so Sipor, 'eeta': «Saishet qome da huo'o ca 'ectega, ñaq aŷem 'anquouaguec da aŷem 'auanaŷa.

¹⁷Cha'aye aŷem ŷataqta lta'araic ñaqa'en qome ca 'ansheetenaguec, qataq so'ot qome 'enauac ca aŷem 'anem 'ara'aqtac, ŷoqo'oye ñaq aŷem 'anquouaguec da 'auanac nagui, yaqto' 'auasaxalec ca qauem 'ara'aqtac ne'ena nhuo' le'ecpi.»

¹⁸Qalaxaye so Balaam, 'enapeco': Na'aictoxo' da aŷem ŷanem 'enauac ca oro, qataq ca plata, maye imattaigui ca lma' ca Balac, qalaxaye aŷem saishet da

seca'ata camaye. Cha'aye aÿem sa sishet da so'ot ca lta'araic, huo'otaq ca qapio'olec, da ñapacalec ca la'aqtac Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala'.

¹⁹Qalaxaye nataqa'en qami' qoviÿa'a qome ne'ena pe, ne'ena ima', cha'aye seuata'a ca 'eetec ca dalaxaic la'aqtac Ñim Nataxala'.

²⁰Nache se'eso pe, Ñim Nataxala' nachaxana so Balaam, nache 'enapega, 'eeta': Da 'am ñe'eguenta'a ne'ena shiÿaxauapi, nache no'on qome da qoñisheguem da 'auca'ategue. Qalaxaye ca 'am samaxalec, nachecata qome 'auo'ot.

So lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala'

²¹Qaq so Balaam no'ottasheguem so lÿa na'a'q, nache ÿo'oolec aso lalo 'ashena, nache ca'ategue so lataxala'pi so Moab le'ecpi.

²²Nache so Balaam ca'ategue somayepi, netalec aso lalo 'ashena, qataq nnaictagueto soua dos lamaxa'she. Qalaxaye Ñim Nataxala' ÿataqta dalemata souaxat da jec somaye, nache so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', huaqata'ague so llec somaye da yaqto' nqanaxat.

²³Qaq aso 'ashena co'ollaq ila'a so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', da netangui so nqa'aic, nasolta'a so lainec, nache huaÿoxouec da yaqto' tauga so no'onaxa. Qalaxaye so Balaam ÿataqta iuaxaatalec aso lalo da yaqto' ÿe'eguelaxa naqa'en so nqa'aic.

²⁴Nache so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', nachatchiguingui na laiñi so sa lca'ague nqa'aic, maye quichiguingui na laiñi soua dos lpaqtaqa'ate so lma' aso nañiguishu uva.

²⁵Qaq aso 'ashena co'ollaq ila'a so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', nache hua'aqot se'eso npaqtanaxat, nache ipataxaguet somaye na lapia' so Balaam. Nache so Balaam qaltaq iuaxaatalec asomaye.

²⁶Qalaxaye so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', hueqata'ague da taÿa'ague somaye, nache nachatchiguingui na laiñi so sa lca'ague nqa'aic, nache somaye saishet da dasheuec, cha'aye ÿataqta sa lca'ague so nqa'aic.

²⁷Nache aso 'ashena co'ollaq ila'a so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', nache nasoola't qaq so Balaam, nache netalec asomaye. Huaña, nache so Balaam ÿataqta dalemata, nache irota'a so 'epaq da iuaxaatac aso 'ashena.

²⁸Qaq huaña, nache Ñim Nataxala' detaqa naqa'en aso 'ashena, nache 'enapega so Balaam, 'eeta': ¿Negue'to' ca 'am so'otec ye ÿataqta mashe tres, da aÿem 'avi'eguelaxalec da aÿem 'auaxaatac?

²⁹Nache so Balaam, 'enapeco': ¡Qomye souaxat da ÿataqta aÿem 'aue'enai', ten ctaxa da ñasolta'a ca ÿainec, nache 'am salauat nagui!

³⁰Qalaxaye aso 'ashena 'enapega so Balaam, 'eeta': ¿Saisheto' peta'a da nachaÿem 'arelo 'ashena, maye aÿem qonetalec naxa 'enauaque naua na'axa'te choche

ivitta'a nagui? ¿Qaq huo'o peta'a ca huaña da 'am so'otec ca 'eeta'am de'era? Nache so Balaam 'eeta': ¡'A'i, saishet!

³¹Huaña, nache Ñim Nataxala', ño'ot da so Balaam ila'a naqa'en so lamaxashec piguem le'ec, nachattañi huetangui so nqa'aic, nasolta'a so lainec. Nache so Balaam ña'alyiñi naua l-llecte, nache iviraxata'aguet naqa'en na latap na 'alhua.

³²Qalaxaye so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', 'enapega somaye, 'eeta': ¿Ta'ainco' ye ñataqta tres da 'avi'eguelaxalec da 'auaxaatac añi 'arelo 'ashena? Ye añem nachañem sootangui na 'ec da 'am ñeqanaxat, cha'aye sa sañamaxaren da 'icñaxac.

³³Qaq ana 'ashena ye añem ilota'a, ñoqo'oye tres da añem dashelec. Qaq taxa da saishet da añem dashelec anamaye, nache sogote taxa da 'am salauat, qaq anamaye nachanata taxa da nca'altauec ñaqa'en.

³⁴Nache so Balaam 'enapega so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', 'eeta': Añem huo'o da ñasouaxashe, souaxat da sa sañaten da qonetangui na ñec. Qalaxaye da sa 'auañamaxaren de'era ñecñaxac, nache añem she'eguelaq.

³⁵Qalaxaye so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala' 'enapego' so Balaam, 'eeta': Nalotañi da 'auca'ategue ne'ena shiñaxauapi, qalaxaye ca 'am sanem ña'aqtac, nacheca qome ca ishet da 'aua'axat. Nache so Balaam nnaicapegue' som lamaxashecpi so Balac.

So Balac huaqata'aguet so Balaam

³⁶Qaq so Balac co'ollaq la'axañaxac da anacta so Balaam, nache huaqata'a so huaqta'a't ñyecpi ye Moab, maye naña ye sa qañapque so tala Arnón, maye loga't yi'iyee 'alhua.

³⁷Nache so Balac 'enapega so Balaam, 'eeta': Añem ñataqta she'eguelaqtalec da 'am señaxaatega, qalaq ¿Ta'ainco' da sa 'auanac? ¿'Aupi'itaxaatega peta'a da saishet da so'ot ca lta'araic 'ansheetenaguec?

³⁸Nache so Balaam 'enapega so Balac, 'eeta': Aja', qalaxaye mashe soota'a ne'ena, añem 'am ñanaña. Qalaxaye añem, saishet da sa'axat ca saishet da añem ñanem Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁹Ime, nache so Balaam lña so Balac, da nqo'ooro ye Quiriat Jusot,

⁴⁰qaq huaña yemaye, nache so Balac damaxasoxoolec da qañalauat so huacapi, qataq so qaguetapi, nache na lapat qaira'a so Balaam qataq so nataxala'pi maye nnaictague' somaye.

⁴¹Qaq so lña na'a'q, nache so Balac ñauec so Balaam da tasheguema ye Bamot Baal. Qaq huaña yemaye nache so Balaam ila'a so netaña so lpe'lpi so Israel le'ecpi.

Números 23

So Balaam ŷasaxalec da nchoxonnataxanaxa so Israel le'ecpi

- ¹Nache so Balaam 'enapega so Balac, 'eeta': 'Ano'oxooyishegue'm qome ne'ena, caua siete nca'atoxonaxalate, qataq 'auqataxanai'salo caua siete huaca llalqa, qataq caua siete qagueta lhuaraiqa.
- ²Nache so Balac ŷo'ot da la'aqtac so Balaam, nache 'enauaque soomaye da ŷaareuo soua huaca llalqa, qataq soua qagueta lhuaraiqa, nache ñi 'oonolec huaca llalec qataq 'oonolec qagueta lhuaraic, ŷachaleguete aña 'oonole soua nca'atoxonaxalate.
- ³Huaña nache so Balaam 'enapega so Balac, 'eeta': Nache qoueta'a qome ne'ena sa qaŷapeque na 'arachetaqtaxanaxat, qaq aŷem qalaq saicra'atai' shapegueto' da ishet da ñauane' Ñim Nataxala'. Qaq ca la'aqtac Ñimaye, nache 'am sa'axatem qome. Nache so Balaam jec, tasheguema aso no'oitelec lcomaraxalate.
- ⁴Nache Ñim Nataxala', nachaxana so Balaam, nache so Balaam 'enapeco': Aŷem samaxasoxooleguete da qano'oxoyishegue'm ñeua siete nca'atoxonaxalate, nache aña 'oonole ñimaye, sachalec ñi 'oonolec huaca llalec, qataq 'oonolec qagueta lhuaraic, da yaqto' 'Am sanot da ŷachetaqtaxanat.
- ⁵Nache Ñim Nataxala' ŷanem so Balaam da la'aqtac, nache 'eeta': 'avi'eguelaxa qome ye hueta'a da Balac, nache 'aua'aqtaxanem dam 'am sanem ŷa'aqtaxanaxac.
- ⁶Nache so Balaam ŷe'eguelaxa ye hueta'a so Balac, qaq somaye ñaq nachattaua'a so lachetaqtaxanaxat, qataq nataqa'en 'enauac so lataxala'pi so Moab le'ecpi.
- ⁷Qaq huaña nache so Balaam do'onaxaataueeguelo naua la'aqtaqa, 'eeta': So Balac maye lta'a na netaña na Moab. Aŷem ŷachegoqchiguiña aye qasoxonaxapi maye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye Aram, da aŷem nauega ne'ena 'alhua. Nache aŷem 'enapega 'eeta': Ña 'auanac qome da yaqto' 'auasaxalec ca quajem 'ara'aqtac so Jacob, qataq 'auasaxalec ca nhuaxanaguec na Israel.
- ⁸Qalaxaye ¿Ca 'eeteco' da sasaxalec ca quajem ŷa'aqtac, ne'ena shiŷaxauapi maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ŷasaxalec ca quajem la'aqtac? ¿Qataq ta'ainec taxa da sasaxalec ca nhuaxanaguec, ye Ñim Nataxala' saishet da ŷo'ot ca nhuaxanaguec?
- ⁹Huaña ana'ana qaŷoqotcheguemec coma' nache ishet da sela'a, qataq da sootaña ne'ena ŷataqta pa'asheguem ana qasoxonaxapi, nache semeteetac yi'ie nhuo' le'ecpi, maye ŷataqta qaiŷotauga, qataq saishet da 'eeta'am da lataxac na laŷepi shiŷaxauapi.
- ¹⁰Yemayepi, 'eeta'am na lsoche na 'alhua, ¿Qaq negue'tom ca ishet da naloqten na chegoxoguetpi so Jacob? Qataq negue't ca ishet da ŷaŷaten ye lcata namayepi. ¿Qaq 'onaxaictoxo' da sheeta'am yi'ie shiŷaxauapi maye no'on da lataxac qom seleu. Qataq ca ŷoga't, nache sheeta'am qome ca loga't yemayepi!

¹¹Nache so Balac, iviraxato'ot so Balaam, 'eeta': ¿Ta'ainco' da qonetec de'era? ¡Añem, 'am ñauega ne'ena da yaqto' 'auasaxalec ca qauem 'ara'aqtac na ñepa'aguenaxauapi, qaq nagui qalaq talec 'anqa'en da no'on 'ara'aqtac namayepi!

¹²Nache so Balaam, 'enapeco': Mashe 'am sa'aqtaxaateguem mque' da nachecata ca añem ñanem la'aqtac Ñim Nataxala', nacheca sa'axat.

So Balaam qaltaq ñe'eguelaxalec da ño'ot da nchoxonnataxanaxa

¹³Qalaxaye so Balac qaltaq, 'eeta': 'Añala qolaq, ñeqo'onaxa ye lña 'alhua, yem huaña da saishet da imauéc da 'aula'a yi'ie shiñaxauapi. Qaq nache huaña qome da 'auasaxalec ca qauem 'ara'aqtac yemayepi.

¹⁴Nache so Balac ñauec so Balaam da tasheguema ye Sofim, yem huaña so pa'asheguem añi qasoxonaxa Pisga. Huaña nache qaltaq no'oxooyisheguem soua siete nca'atoxonaxalate, nache ñi 'oonolec huaca llalec, qataq 'oonolec qagueta lhuaraic, ñachalec añi 'oonole se'esoua nca'atoxonaxalate.

¹⁵Huaña nache so Balaam 'enapega so Balac, 'eeta': Nache qoueta'a qome ne'ena sa qañapeque na 'arachetaqtaxanaxat, qaq añem qalaq saicra'atai' da yaqto' ñauane' Ñim Nataxala'.

¹⁶Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna nauane' so Balaam, nache ñanem so la'aqtac, 'eeta': 'avi'eguelaxa ye hueta'a da Balac, nache 'aua'aqtaxanem da 'am sanem ña'aqtaxanaxac.

¹⁷Nache so Balaam ñe'eguelaxa ye hueta'a so Balac, qaq somaye ñaq nachattaua'a so lachetaqtaxanaxat, qataq nataqa'en 'enauac so lataxala'pi so Moab le'ecpi. Nache so Balac inat somaye, 'eeta': ¿Ca 'eetec ca 'am ñanem la'aqtac Ñim Nataxala'?

¹⁸Nache so Balaam do'onaxaatauegue da la'aqtac, 'eeta': «'Am Balac, maye 'am llalec so Sipor, ña 'ana'axañaachigui da ña'aqtaxanaxac.

¹⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da 'eeta'am ca shiñaxaua, Ñimaye saishet da datenataxan, qataq sa naralaxat ca lhuennataxa. Cha'aye da huo'o ca ñan la'aqtac, qalaq ipacchigui da ño'ot. Qataq da huo'o ca ñachaxanapec qalaq ipacchigui da ñan.

²⁰Qataq Ñimaye añem ñamaxalec da san ca no'on ña'aqtac, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñan ca no'on la'aqtac, nache añem saishet da sataña'aguet.

²¹Ñimaye saishet da ilalec ca qauem lataxac yi'ie lauo' le'ecpi so Jacob, huo'otac ca sañañamaxañi lataxac ye Israel le'ecpi. Cha'aye Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' hueta'aguet yemayepi, qaq yemayepi da iñaxana Ñimaye nache 'eetega lta'a.

²²Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nqateeguesop co'ollaxa ye Egipto, Ñimaye 'eeta'am da la'añaxac ca huaca no'onaxa le'ec.

²³Nache qaica ca ishet da ño'otec ca qauem so Jacob, huo'otaq camachaqca ne'enaxanaxac na Israel le'ecpi. Qaq da qaitaxaña so Jacob qataq na Israel le'ecpi nache qoñeeta': Ña qauloña da ño'otec Ñim Nataxala' namayepi.

²⁴Qaq da nachaañi ne'ena nhuo' le'ecpi, qalaq 'eeta'am ca llon da saishet da nasamñi, ivitta'a da ñachiguiñi ca ltoc, qataq da ñyomgui na ltago'q ca loxonec.»

²⁵Nache so Balac 'enapega so Balaam, 'eeta': ¡Qaq cha'aye mashe saishet da 'auasaxalec ca qauem 'ara'aqtac ne'ena nhuo' le'ecpi, qaq nataqa'en saishet qome da 'auasaxalec namayepi ca no'on 'ara'aqtac!

²⁶Nache so Balaam 'enapeco': ¿Peta'a saisheto' da 'am sheetega co'ollaxa, da nachecata ca añem ñanem la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ishet da sa'axat?

So Balaam mashe ivi' tres da ñasaxalec da nchoxonnataxanaxa so Israel le'ecpi

²⁷Qaq huaña nache so Balac 'enapega somaye, 'eeta': Ñaq añem 'anquaguec da ñeqo'onaxa ye lña 'alhua, saiuen'a da huaña yemaye da ñañamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'auasaxalec ca qauem 'ara'aqtac na Israel le'ecpi.

²⁸Nache so Balac ñauec so Balaam, ñaviguisheguema na ñataqta pa'asheguem aña qasoxonaxa ye Peor, yem huaña da ñoqta ñaatec 'enauac ye toolec 'alhua.

²⁹Nache so Balaam 'enapega so Balac, 'eeta': 'Ano'oxooyisheguem qome caua siete nca'atoxonaxalate, qataq 'auqataxanai'salo caua siete huaca llalqa, qataq caua siete qagueta lhuaraíqa.

³⁰Nache so Balac ño'ot da la'aqtac so Balaam, nache ñi 'oonolec huaca llalec qataq 'oonolec qagueta lhuaraic, ñachalec aña 'oonole soua nca'atoxonaxalate.

Números 24

¹Qalaxaye so Balaam co'ollaq ila'a da Ñim Nataxala' ñañamaxareeta da somaye ñasaxalec da no'on la'aqtac so Israel le'ecpi, nache somaye saishet da 'ena'am so hua'auñi ño'ot da ichemaxata ca la'aqtac Ñimaye, nacherata da ñamatalec da pa'aigue ye toolec 'alhua.

²Qaq so Balaam co'ollaq ila'a so Israel le'ecpi da ñataqtac so netañapi so lpe'lpi so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna taigui somaye.

³Ime, nache so Balaam do'onaxaataueeguelo naua la'aqtaqa, 'eeta': «Da la'aqtanaxaxac na Balaam maye llalec so Beor, nam ñale maye huo'o na lauanaqchec,

⁴nam hua'aqchiguilo naua la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ila'alo naua lauanaqcheco Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca Ñaqalanapec, nam huo'oi naua lauanaqcheco maye ñataqta yo'oqteguelo.

⁵¡'Am Jacob, ÿataqta 'onaxaic na 'arpe'lpí! ¡ÿataqta no'on na 'aranataqa' 'am Israel!

⁶Eeta'am ca la'auaxac da nquictauec, qataq ca nañiguishe lma' maye no'ot na loigue ca tala, qataq aca áloe maye lañiguishe Ñim Nataxala', qataq aca cedropi maye no'ot na loigue ca 'etaxat.

⁷Qataq sa qoue na 'etaxat, maye laquip qome namayepi, qataq da icorelec na lañiguishec, qaq ñi lta'a qalaq napacalec da la'añaxac ñi nta'a Agag, qataq da lo'onataxanaxac da nta'a qalaq ÿataqta nquictauec.

⁸Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nqateeguesop ye Egipto namayepi, Ñimaye 'eeta'am ca huaca no'onaxa le'ec da la'añaxac. Na Israel ÿataqta nmatchiguiñi qome na ÿotta'a't shiÿaxauapi maye depa'aguenataxaatacpi, qataq ÿataqta inoxo'n naua lpi'ineqa, ÿapacaviigulo naqa'en naamaye ana lchecnapi.

⁹Qaq da nmatec, qalaq 'eeta'am ca quiyoc da nqapaxaatañi, ¡Nache qaica ca ÿe'egueeta'a da nlouec naqa'en! ¡ÿataqta talec da nchoxonnataxanaxa ca 'am ichoxoren, qaq saishet da talec da nchoxonnataguec ca 'am saichoxoren!»

Da la'aqtaxanaxac so Balaam

¹⁰Qaq so Balac co'ollaq hua'aqchigui de'era, nache ÿataqta dalemataÿa so Balaam, nache ivigoxogulo naua napocna, nache iuaxana't naua lhua'q, nache 'eeta': Aÿem, 'am seÿaxana co'ollaxa da yaqto' 'auasaxalec ca qauem 'ara'aqtac na ñepa'aguenaxauapi, qaq nagui mashe ivi' tres da talec 'anqa'en da 'onaxaic 'ara'aqtac namayepi.

¹¹¡Qaq nagui no'on da 'avi'eguelaxa ca 'arma'! Aÿem 'am sachaxanapecot co'ollaxa da 'am sanem da lta'araic 'año'oxonnataguec, qalaxaye Ñim Nataxala' nqanaxat damaye.

¹²Nache so Balaam 'enapego' somaye, 'eeta': Aÿem mashe sa'aqtaxaateguem so 'aramaxashecpi co'ollaxa,

¹³da na'aictaxa da aÿem 'aÿa'anem ñi 'arma' maye nlaqchigui na oro qataq na plata, qalaxaye aÿem saishet da ñapacalec ca la'aqtac Ñim Nataxala' da yaqto' so'ot ca no'on huo'otaq ca qauem, nacherata da sa'axat ca la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹⁴Qaq nagui, aÿem she'eguelaxa ye ima', qalaxaye hua'auñi da 'am sa'aqtaxanem dam ÿo'otec qome na Israel le'ecpi nam 'arhuo' le'ecpi, que'ecaua natrauo na'axa'te.

¹⁵Nache so Balaam do'onaxaataueeguelo naua la'aqtaqa, 'eeta': «Da la'aqtaxanaxac na Balaam maye llalec so Beor, nam ÿale maye huo'o na lauanaqchec,

¹⁶da la'aqtaxanaxac nam hua'axaÿalo naua la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ÿaÿate'n naua lhuennataxaco Ñim Nataÿaña 'enauacna, nam ÿauan na

nauanaqchecpi maye chegoqo'ot Ñim Qaica ca Ŷaqalanapēc, nam huo'oi naua lauanaqcheco maye ŷataqta yo'oqteguelo.

¹⁷Aŷem huo'o da selota'a qalaxaye ñaq natauo, selota'a qalaxaye ñaq qaŷoqtaique, anamaye, huaqaañi maye chegoxoguet so Jacob, nta'a maye nachaañi qome chegoqtoigui na Israel. Nache ilaxachigui qome ye Moab qataq nlaxaañi na llalaqpi so Set.

¹⁸Qataq loxonec qome ye Edom nache ŷacona 'enauac ye Seír, maye lma' na npa'aguenaxaua. Nache na Israel le'ecpi ŷataqta ŷo'ot qome ca lta'araic na'aalaxa.

¹⁹Qaq que'eca doxonaxan qome camaye chegoxoguet so Jacob, nache camaye nlaxaañi qome na no'onañipi que'eca huaqta'a't nŷecpi.»

²⁰Qaq ime nache so Balaam ŷamata'a da pa'aigue so Amalec le'ecpi, nache 'eeta': «Ye Amalec le'ecpi, nache ye la'auaxanec da 'amaqtaqaicpi 'enauac na laŷe shiŷaxauapi, qalaxaye yemaye taŷa'a da ŷataqta nlachiguiñi qome.»

²¹Ime, qataq ŷamata'a so queniitapi, nache 'eeta': «Qami', na'aictaxa da qaramchiguiñi na qarma'aipi, cha'aye na'attalec na coma' na qaye'eguenaxaquipi,

²²qalaxaye 'am Caín 'aŷa'a ye norec qaq ye Asiria 'am loxonec qome nache 'am ŷauēc.»

²³Ime, nache so Balaam qaltaq do'onaxaataueegue da la'aqtac, 'eeta': «¡'Agai! ¿Che negue'tom qome ca nca'altauec, qom ŷo'ot de'era Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

²⁴Cha'aye anac qome aca notaxaquipi nacto'ot na loigue ye Chipre, nache ŷo'ot da nque'eenaxac na Asiria le'ecpi qataq na Éber le'ecpi, cha'aye nataqa'en taŷa'alo da qailaxachiguilo.»

²⁵Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Balaam jec, da ŷe'eguelaxa so lma'. Qaq nataqa'en so Balac ŷe'eguelaq.

Números 25

So Israel le'ecpi netaña ye Sitín

¹Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq netaña ye Sitín, nache so ŷalleppi ca'ata naxa da nquishestague' aso Moab lashepi,

²qaq asomayepi, nache ŷauēc co'ollaxa se'eso ŷalleppi da ŷanot na lachetaqtaxanaxat so natamnaxala'pi asomayepi. Nache so Israel le'ecpi nhuanaua'a de'era nquia'axac, qataq natamnot na natamnaxala'pi so Moab le'ecpi,

³qaq 'era da 'eetec co'ollaxa se'eso nhuo' le'ecpi da natamnot so Baal Pegor. Qaq huaña nache Ñim Nataxala' ŷataqta dalemataŷa so Israel le'ecpi,

⁴nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Alaŷona't qome 'enauac na lataxala'pi na nhuo' le'ecpi, nache sauachigui 'anqa'en da 'aucoñerasheguem da 'aualauat, qataq 'auachetoigui ca yo'oqchiguiñi na'a'q, yaqto' vi'iiguat da ŷayeloxo maye talec na Israel le'ecpi.»

⁵Nache so Moisés 'enapega so nmit na nasouaxashetpi ye Israel, 'eeta': «Ñi 'oonolec da qoñiita, ŷalauat qome ca ŷalleppi maye maiche lalamaxat lauo' le'ecpi maye ca'ata co'ollaxa da ŷo'oxoren so Baal Pegor.»

⁶Qalaxaye co'ollaq laŷoota'a't so nhuo' le'ecpi, nŷeetagui netaña so ñegueuo so npe'l maye naponqa', nache ivireuo so 'oonolec Israel le'ec, ŷauetauo aso 'alo Madián lashe da yaqto' ŷachaxaneguet so maiche lauo' le'ecpi, nache ŷauaachigui 'enauac so laŷoota'a'tpi qataq so Moisés.

⁷Qaq co'ollaq ŷauaachigui de'era so Finés, som llalec so Eleazar, qataq laual so ntaxaŷaxanaxanec Aarón, nache chegoqtoigui so laŷoota'a'tpi da ñisheguem, nache nacotcheguem aso lataquiaxai,

⁸nache ca'ataueeguelo soomaye, nache taigui so lpe'l se'eso Israel le'ec, nache huaigui naqa'en somaye da ira'alo aso lataquiaxai, ŷapacaviigui naqa'en soomaye aso lataquiaxai. Huaña nache vi'iiguat se'eso nleuaxa maye talec so Israel le'ecpi,

⁹qaq da ima'a't se'eso ileupi maye ilem se'eso nhuaxanaguec somayepi ivi' veinticuatro mil.

¹⁰Qaq huaña nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹¹«Da Finés, maye llalec so Eleazar, qataq laual so Aarón, damaye ŷo'ot da vi'iiguat naqa'en da ŷayeloxo maye talec na Israel le'ecpi, cha'aye damaye 'eeta'am Aŷem da sa sesheteguet da qanatamnot ca ŷaqa'a atamnaxala'. Qaq nachera damaye, da huo'omshe saishet da ŷataqta imeuo ñaqa'en namayepi.

¹²Qaq 'aua'aqtaxanem qome da Finés da ŷataqta ñaŷamaxate' qome damaye, da yaqto' huo'o da nlagaxayec,

¹³qaq ŷoqo'oye nagui damaye qataq ca chegoxoguetpi qome, ñaŷamaxate' da sanem da chochaq tatec da lo'onataxanaxac da ntaxaŷaxanaxanecpi, cha'aye Aŷem deca'alaxaalec, qataq ŷo'ot da qaŷapalaxat na lasouaxashetpi na Israel le'ecpi.»

¹⁴Qaq so Israel le'ec maye ŷapacaviigui qanqa'en aso taquiaxai som cañe' qanqa'en aso Madián lashe, le'enaxat Zimri, llalec so Salu, maye lataxala' so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Simeón.

¹⁵Qaq asa'aso 'alo Madián lashe maye cañe' se'eso Israel le'ec, asomaye le'enaxat Cozbi, llale so Sur, maye lataxala' so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi ye Madián.

¹⁶Nache, Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹⁷Qauloquiaxañi ye Madián le'ecpi qataq qauualauache qome,

¹⁸cha'aye yemayepi qami' ño'oteque da latenataxanaxac, nache qami' ñauegalo da qanatanñiñot so Baal Pegor, qaq aso Cozbi maye llale so nataxala' Madián le'ec, qalaq asomaye ileu co'ollaxa, huetoigui so na'a'q co'ollaq huo'o so nleuxa huaña ye Baal Pegor.

Números 26

Dalaxaic naneraguec so Israel le'ecpi

¹Qaq co'ollaq ime, so nleuxa maye qaiuaxanec somayepi, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, qataq sontaxañaxanaxanec Eleazar som llalec so Aarón, 'eeta':

²«Qauo'oché qome ca naneraguec, 'enauac na Israel le'ecpi cam ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie, maye mashe ishet da nalat. Qaq camayepi ñataqtac qanqa'eñi cam chegoxoguetpi lta'alpi.»

³Nache so Moisés qataq sontaxañaxanaxanec Eleazar, detaxairapegue' somayepi, huaña ye no'onaxa ye Moab, maye sa qañapeque ye tala Jordán, yem nalotta ye Jericó, 'eeta':

⁴Qai'iyiiuo qome 'enauac na ivi' qataq na napacalec naua veinte vi'ie, nache ipacchigui qanqa'eñi da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec da Moisés. Qaq 'ena nam llalaqpi so Israel maye chegoqchiguiña co'ollaxa ye Egipto:

⁵So Rubén maye la'auaxanec llalec so Israel, 'esoua soua llalqa: Enoc, Falú,

⁶Jesrón qataq Carmi.

⁷Nache ye lcata se'eso neregushecpí maye chegoxoguet so Rubén, ivi' ye cuarenta y tres mil setecientos treinta ñalleppi.

⁸Qaq so Falú, 'oonolec so llalec, Eliab,

⁹nache so Eliab, llalec so Nemuel, Datán qataq Abirán. Qaq se'eso Datán, qataq so Abirán, soomaye ñalectraigui co'ollaxa so lañepi so Coré, maye dataña'aguet co'ollaxa Ñim Nataxala', qataq Moisés qataq so Aarón.

¹⁰Qalaxaye co'ollaq nauachigui na 'alhua, nache soomaye, tayengui so lpoxoñaxa na 'alhua l-llañeto so Coré, qataq 'enauac so lañepi nache ileu. Qaq se'eso norec ñalauat co'ollaxa so doscientos cincuenta ñalleppi. Qaq de'era, qanayeuaigui, nachera da la'anaxat da nhuaxanaguec da huo'o ca sa ñalaq.

¹¹Qalaxaye so llalaqpi so Coré saishet co'ollaxa da ileu.

¹²Qaq so Simeón, 'esoua soua llalqa, Nemuel, Jamín, Jaquín,

¹³Zeraj qataq so Saúl.

- ¹⁴Nache ye lcata se'eso nereguishecpí maye chegoxoguét so Simeón, ivi' ye veintidós mil doscientos ñalleppi.
- ¹⁵Qaq so Gad, 'esoua soua llalqa, Sefón, Jaguí, Suni,
- ¹⁶Ozní, Eri,
- ¹⁷Arod qataq so Areli,
- ¹⁸nache ye lcata se'eso nereguishecpí maye chegoxoguét so Gad, ivi' cuarenta mil quinientos ñalleppi.
- ¹⁹Qaq soua llalqa so Judá, Er qataq so Onán ileu' co'ollaxa huaña ye Canaán.
- ²⁰Qaq so llalaqpi so Judá, nache chegoxogueta soua Selá, Fares qataq so Zeraj.
- ²¹Qaq soua llalqa so Fares, Jesrón, qataq Jamul.
- ²²Nache ye lcata se'eso nereguishecpí maye chegoxoguét so Judá, ivi' setenta y seis mil quinientos ñalleppi.
- ²³Qaq som chegoxoguétpi so Isacar, maye chegoxogueta soua, Tola, Fuvá,
- ²⁴Jasub, qataq Simerón,
- ²⁵nache ye lcata se'eso nereguishecpí, maye chegoxoguét so Isacar, ivi' sesenta y cuatro mil trescientos ñalleppi.
- ²⁶Qaq soua llalqa so Zabulón, Sered, Elón qataq Yajelel.
- ²⁷Nache ye lcata se'eso nereguishecpí maye chegoxoguét so Zabulón ivi' sesenta mil quinientos ñalleppi.
- ²⁸Qaq so José, 'eso so ñataqtac llalaqpi, maye chegoxogueta so Manasés qataq Efraín.
- ²⁹Nache so Manasés llalec so Maquir. Qaq so Maquir llalec so Galaad,
- ³⁰qaq 'esoua soua maiche lalamaqa'ate llalqa so Galaad, Yézer, Jélec,
- ³¹Asriel, Siquén,
- ³²Semida qataq Jéfer.
- ³³Qaq so Jéfer, nache llalec so Selofejad, maye qaica ca llalec ñale nda'a't soua 'alo, qaq da le'enaxa't soomaye, Malá, Nogá, Joglá, Milca qataq Tirsa.
- ³⁴Nache ye lcata se'eso nereguishecpí maye chegoxoguét so Manasés ivi' cincuenta y dos mil setecientos ñalleppi.
- ³⁵Qaq so Efraín, soua llalqa, Sutelaj, Bequer qataq Taján.
- ³⁶Nache 'eso so ñataqtac llalaqpi so Sutelaj, maye chegoxoguét so Erán.

³⁷Nache ye lcata se'eso nereguishecpi maye chegoxoguuet so Efraín ivi' treinta y dos mil quinientos ñalleppi. Qaq 'eso so ñataqtac ñalaqpi maye chegoxoguuet so José.

³⁸Qaq so Benjamín, 'esoua soua llalqa: Bela, Asbel, Ajirán,

³⁹Sufán qataq Jufán.

⁴⁰Qaq so Bela, llalqa soua Ard qataq Namán.

⁴¹Nache ye lcata se'eso nereguishecpi maye chegoxoguuetpi so Benjamín, ivi' cuarenta y cinco mil seiscientos ñalleppi.

⁴²Qaq so Dan, llalec so Suján.

⁴³Nache ye lcata se'eso nereguishecpi maye chegoxoguuet so Suján, ivi' sesenta y cuatro mil cuatrocientos ñalleppi.

⁴⁴Qaq so Aser, soua llalqa: Imna, Isví qataq so Beria.

⁴⁵Qaq so Beria, llalqa soua Jéber qataq so Malquiel.

⁴⁶Qaq se'eso Aser, huo'o aso llale 'alo, le'enaxat Será.

⁴⁷Nache ye lcata se'eso nereguishecpi maye chegoxoguuet so Aser ivi', cincuenta y tres mil cuatrocientos ñalleppi.

⁴⁸Qaq so Neftalí, soua llalqa: Yasesel, Guni,

⁴⁹Yezer, qataq so Silén.

⁵⁰Nache ye lcata se'eso nereguishecpi maye chegoxoguuet so Neftalí, ivi' cuarenta y cinco mil cuatrocientos ñalleppi.

⁵¹Qaq da ima'a't so nereguishecpi Israel le'ecpi, nache ivi' seiscientos un mil setecientos treinta ñalleppi.

Qanaloqnec so 'alhua

⁵²Qaq Ñim Nataxala', 'enapega so Moisés, 'eeta':

⁵³«Ne'ena 'alhua da 'aĩa'anec, nache ñataqtac 'anqa'en da 'aĩa'anem ca lalamaxat na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye mashe qoñettañi.

⁵⁴Nache na ñataqta qalota nhuo' le'ecpi, Ita'araic 'anqa'en ca 'anem, qaq na sa 'amaqtaq, nache saq 'amaqtaq ca 'anem qome. Qataq da 'anec na 'alhua, nache 'aualleta'aguet qome ye lcata na ñiyiguishecpi.

⁵⁵Qaq da 'aĩa'anec na 'alhua, nache 'auo'ot ca alletaxac. Qataq 'aulo'oguuet ye lcata na ñiyiguishecpi, ñataqtac na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.

⁵⁶Nache 'enauac ne'ena qalota qataq na saq 'amaqtaq, na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, nache 'auota'a qome ca alletaxac da 'aĩa'anem ca nalota'ai' 'alhua.»

Da naneraguec so leviitapi

⁵⁷Qaq so ñiyiguishec leviitapi maye, chegoxoguet so Gersón, Coat, qataq so Merari.

⁵⁸Qaq so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi lebniitapi, hebroniitapi, maliitapi, musiitapi qataq so coreiitapi, somayepi nataqa'en chegoxoguet so leviitapi. Qaq so Coat nache Ita'a so Amirán

⁵⁹Qaq so Amirán huaroneguet co'ollaxa aso Jocabed, maye llale so Leví, co'ollaq ñaq netaña ye Egipto. Nache so Amirán qataq aso Jocabed nachesoua soua Ita'al so Aarón, Moisés qataq aso María.

⁶⁰Qaq so Aarón, nache llalqa soua Nadab, Abiú, Eleazar qataq so Itamar.

⁶¹Qalaxaye so Nadab qataq so Abiú, ileu' co'ollaxa huaña ye lanataqa' Ñim Nataxala', souaxat da deca'atoxoora so ñaqa'a norec.

⁶²Qaq ye lcata so ñalleppi maye chegoxoguet so Leví, som ivi' qataq napacalec ye 'oonolec ca'agoxoic, ivi' veintitrés mil. Qaq somayepi saishet co'ollaxa da qañalecnoigui so lañe Israel le'ecpi maye qoñiyiñi, cha'aye saishet da qañauo'o ca qoñanem lalamaxat na'alhua.

⁶³Qaq 'eso so lereguishecpí so Moisés qataq sontaxañaxanaxanec Eleazar, co'ollaq huaña ye nalochiguiñi 'alhua ye Moab yem sa qañapeque ye Jordán qataq nalotta ye Jericó.

⁶⁴Qaq 'enauac se'eso ñalecta'a'tpi qaica ca 'oonolec da ñalectauo co'ollaq so Moisés qataq so Aarón ño'ottrac da naneraguec so Israel le'ecpi co'ollaq huaña ye toolec 'alhua ye Sinaí,

⁶⁵cha'aye nache la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala' da ileuaña somayepi ye toolec 'alhua. Qaq ndotec so Caleb, som llalec so Yefune qataq so Josué, som llalec so Nun da no'oirañi.

Números 27

Soua llale so Selofejad

¹Qaq so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Manasés, huo'oi soua cinco nqaña't, le'enaxa't Malá, Nogá, Joglá, Milca qataq aso Tirsa. Qaq soomaye nache llalel so Selofejad, som llalec so Jéfer, maye chegoxogueta soua Galaat, Maquir, Manasés qataq so José.

²Qaq se'esoua cinco nqaña't, tareua'a co'ollaxa so ñegueuo so npe'l maye nañonqa' da detaxañapegueto so Moisés qataq sontaxañaxanaxanec Eleazar, qataq so lataxala'pi so lapoota'a't nhuo' le'ecpi, nache soomaye 'eeta':

³«So qarta'a ileuaña ye toolec 'alhua, qalaxaye somaye saishet da ñalectaigui som lañepi so Coré maye dataña'aguet co'ollaxa Ñim Nataxala'. Somaye ileu qalaxaye souaxat na maiche lasouaxashetpi, qaq somaye qaica ca llalec ñale.

⁴Qaq sa ñaŷamaxañi da qaŷapalaxat da le'enaxat somaye souaxat da qaica ca llalec ñale. Qaq 'onaxaictaxa da qauauoi ca qaralamaxat qana'alhua yaqto' nache salegaqtaiqui na lqaŷañecpi so qarta'a.»

⁵Nache so Moisés iroa'a Ñim Nataxala', de'era lquiquiaxa'c soomaye,

⁶nache Ñim Nataxala' 'enapeco':

⁷«Ñaŷamaqchiguiñi da 'eetrapequec soua llalel so Selofejad. Ñoqo'oye 'aŷa'anema qome ca na'alhua da yaqto' nache ñalectraigui na lqaŷañecpi so lta'a, nache soomaye taleguete so lalamaxat na'alhua so lta'a.

⁸Qaq qonaŷega qome 'enauac na Israel le'ecpi, da huo'o ca ileu da qaica ca llalec ñale, nache ca lalamaxat na'alhua camaye, nache talec qanqa'en aca llale 'alo.

⁹Qaq da huo'otaq qaca aca llale 'alo, nache ca lalamaxat na'alhua talec qanqa'en ca lqaŷañecpi camaye.

¹⁰Qaq da huo'otaq qaica ca lqaŷañecpi, nache ca lalamaxatpi camaye, talec qanqa'en ca lqaŷañecpi ca lta'a.

¹¹Qaq da ŷataqta qaica ca lqaŷañecpi ca lta'a, nache ca lalamaxatpi camaye, talec qanqa'en ca lalamaxat lauo' le'ec. Qaq 'era da lataxac maye nache 'eetai' qome da ŷo'ottac na Israel le'ecpi, dam 'am samaxalec nagui.»

So Josué talec da lo'onataxanaxac so Moisés

¹²Ñim Nataxala' 'enaŷega so Moisés, 'eeta': 'Aunotsheguemec añi qasoxonaxa Abarín, nache 'auallelec ye 'alhua maye sanem qome na Israel le'ecpi.

¹³Qaq qom ime da 'auallelec yemaye, nache 'am 'aleu, nache 'anauane' qome so hua'au 'arta'alpi, 'eeta'am co'ollaxa da 'eetec so 'arqaŷa Aarón,

¹⁴cha'aye qami', Aŷem sa qaulaqaiguet co'ollaq huaña ye toolec 'alhua ye Zin, yem huaña co'ollaxa da Aŷem quetapeguelec ne'ena nhuo' le'ecpi, nache saishet da ŷauaachigui qanqa'eñi da Aŷem qavio'oxoreñi co'ollaq chegaqaigui ñaqa'en so 'etaxat aso coma' ye Meriba. Qaq se'eso 'etaxat, nacheso so huaña ye Cades ye toolec 'alhua ye Zin.

¹⁵Nache so Moisés 'enaŷega Ñim Nataxala', 'eeta':

¹⁶'Am Nataxala', maye 'Am Natamnaxala' 'enauac na shiŷaxauapi, ñaq 'auauo'o qome ca lataxala' ne'ena nhuo' le'ecpi,

¹⁷yaqto' camaye, nacheca ca lataxala' qome namayepi da nqatec qataq da ñe'eguelaxateuo. Yaqto' ne'ena nhuo' le'ecpi maye lalamaxatpi Ñim Nataxala', saishet da 'eeta'am aca qaguetapi maye qaica ca ilo'ogue.

¹⁸Nache Ñim Nataxala' 'enaŷega so Moisés, 'eeta': So Josué maye llalec so Nun, somaye netaigui da na'añaxac. Qaq 'aŷaxana qome somaye, nache 'auashel-lec na lqaic.

¹⁹Ime, nache 'auauegueua'a qome so ntaxaŷaxanaxanec Eleazar, qataq ŷauaachigui 'anqa'en 'enauac ca ŷalecta'a'tpi da 'aŷa'anem da lo'onataxanaxac,

²⁰qataq 'aŷa'anem ca laŷolec de'era 'am hueto'ot maye huo'o naq 'enec, yaqto' 'enauac na nhuo' le'ecpi da ŷalaxaguet qome somaye.

²¹Qalaxaye so Josué taua'a qome so ntaxaŷaxanaxanec Eleazar da yaqto' somaye ichemaxata Aŷem chegoqchigui so Urim. Yaqto' ca la'aqtac so Josué da ŷamaq na Israel le'ecpi da jec, qataq da ñe'eguelaxauo, nacheca ca ŷalaxaguet qome namayepi da ŷo'ot.

²²Nache so Moisés ipacchigui da ŷo'ot 'enauac da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'. Nache iŷaxana so Josué da ŷauegueua'a so ntaxaŷaxanaxanec Eleazar, ŷauaachigui naqa'en so ŷalecta'a't nhuo' le'ecpi.

²³Nache ŷashel-lec na lqaic qataq ŷanagui da lo'onataxanaxac, nache ipacchigui naqa'en da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

Números 28

Aso nachetaqtaxanaqte ye na'a'q

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«'Auamaxalec qome na Israel le'ecpi da ipacchigui naqa'en naua laloxoqui' da ŷaneuo aca lachetaqtaxanaqtepi maye ŷavigaxat, cha'aye aca'aca lachetaqtaxanaqtepi maye samaateguet da laitaŷaxac, acamaye maiche ŷalamaqte.

³Nataqa'en 'aua'aqtaxanem da 'enauaque naua na'axa'te da ŷaneuo ca lachetaqtaxanaxatpi, ŷavigaxatta da ŷanot Ñim Nataxala': Dos naqa'en caua qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i qataq qaica ca lque'emaxa,

⁴qaq 'oonolec ca ŷaneuo ye nte'eta, qaq ca lŷa qalaq ŷaneuo ye avit.

⁵Qaq que'eca lachetaqtaxanaxat, qalaq ŷauaxaŷaxaneguet ca dos kilos ca ŷataqta no'on 'ayiiña, maye chegaqaigui na ala ca nañiguishec, nache iraqneguet ca un litro ca aceite.

⁶Qaq ne'ena nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta nachena nam qoŷaategueuo ima'ape naua na'axa'te co'ollaq huaña aña qasoxonaxa ye Sinaí, da yaqto' nachetaqtaxanaxat maye ŷamaateguet da laitaŷaxac Ñim Nataxala'.

⁷Qaq ca nachetaqtaxanaxat lataxa, camaye un litro ca qoŷaneuo da huaqtalec qanqa'en ca 'oonolec qagueta. Qaq que'eca lataxa qaicorelec ye lanataqa' da qaŷo'oxoren Ñim Nataxala'.

⁸Qaq ca avit nache qaŷalauat que'eca lŷa qagueta, nache huaqtalec qanqa'en ca nachetaqtaxanaxat maye chegaqaigui na ala ca nañiguishec, qataq ca lataxa nache 'eeta'am qanqa'en so nachetaqtaxanaxat se'eso nte'eta. Nache camaye

nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'.

⁹Qaq ye na'a'q mataxaqui, nache qaŷa'añiireuo caua dos qagueta maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa, qataq ca cuatro kilos ca ŷataqta no'on 'ayiiña qairaqneguet ca aceite da yaqto' nachetaqtaxanaxat maye chegaqaigui na ala ca nañiguishec, qataq ca nachetaqtaxanaxat lataxa maye huaqtalec camaye.

¹⁰Qaq 'eca ca nachetaqtaxanaxatpi qaŷavigaxatta, ye na'a'q mataxaqui, qataq aca nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta maye, nache 'eetai' da qaŷo'ottac 'enauaque naua na'axa'te huaqta'aguet qanqa'en ca lataxa.»

Nachetaqtaxanaxat da dalaxaic ñi ca'agoxoic

¹¹«Da ivita ye la'auaxanec na'a'q da dalaxaic so ca'agoxoic, nache qaŷa'añiŷot Ñim Nataxala', caua dos huaca llalqa, qataq 'oonolec ca qagueta lhuraic, qataq caua siete qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa da yaqto' nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta.

¹²Qataq da qoŷaneuo ca 'oonolec huaca, nache qoŷaneuo ca seis kilos ca ŷataqta no'on 'ayiiña, qairaqneguet ca aceite,

¹³qaq da qoŷaneuo ca 'oonolec qagueta llalec, nache huaqtalec qanqa'en ca dos kilos ca 'ayiiña, qairaqneguet ca aceite. Nache nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'.

¹⁴Qaq ca nachetaqtaxanaxat lataxa qoŷaneuo ca dos litro da qoŷaneuo ca 'oonolec huaca llalec, qaq da qoŷaneuo ca qagueta lhuraic, nache qoŷaneuo ca un litro y medio, qaq da qoŷaneuo ca qagueta llalec, nache qoŷaneuo ca un litro ca lataxa. Qaq 'eca ca nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta da ivita da dalaxaic so ca'agoxoic ye 'oonolec vi'i.

¹⁵Qaq cam nachetaqtaxanaxat maye, qoŷaatapegueuo ye na'a'q, qaq nataqa'en iuen da qoŷoneuo ca quetaq da nachetaqtaxanaxat da yaqto' qaŷapalaxat na nasouaxashetpi.»

Nachetaqtaxanaxatpi da ivita ye Lapascua

¹⁶Qaq ca na'a'q catorce ca la'auaxanec ca'agoxoic ye vi'i, nache huetoigui qome da qaŷo'ot ca Lapascua da qaŷo'oxoren Ñim Nataxala',

¹⁷qaq ca na'a'q quince, nache qaŷo'ot ca ŷo'oxoraq naponaxac. Nache siete na'axa'te da qanallectac aca nauole maye qaica ca lalegue.

¹⁸Qataq que'eca la'auaxanec na'a'q que'ecaua siete na'axa'te, nache qaŷo'ot ca ŷo'oxoraq naponaxac. Nache que'eca na'a'q qaica ca qaŷo'ot no'onatac.

¹⁹Nache qoŷaareuo caua dos huaca llalqa, qataq 'oonolec ca qagueta lhuraic qataq caua siete qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa da yaqto' nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta da qoŷanot Ñim Nataxala'.

²⁰Qaq que'eca nachetaqtaxanaxat l̃yateuo qanqa'en ca nachetaqtaxanaxat 'ayiiña maye qairaqneguet ca aceite, nache ñi 'oonolec huaca llalec maye qoñaneuo, nache huaqtalec qanqa'en ca seis kilos ca 'ayiiña, qataq ñi 'oonolec qagueta lhuraic, huaqtalec qanqa'en ca cuatro kilos 'ayiiña,

²¹qaq ñi 'oonolec caua qagueta llalqa, nache huaqtalec ca dos kilos ca qoñaneuo 'ayiiña.

²²Qataq qoñaneuo nataqa'en ca 'oonolec quetaq da yaqto' qaŷapalaxat na nasouaxashetpi.

²³Qaq 'enauac ne'ena nachetaqtaxanaxat, namayepi nataqa'en qoñanauo da qaŷavigaxat, huaqtalec qanqa'en ca nache 'eetai' da qoŷaatapegueuo ye nte'eta 'enauaque naua na'axa'te.

²⁴Qaq 'era da qauo'оче da huaigui ye 'oonolec na'a'q que'ecaua siete na'axa'te da nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'. Nache huaqtalec qanqa'eñi aca nachetaqtaxanaqte maye nache 'eetai' da qoŷaatapegueuo 'enauaque naua na'axa'te qataq ca lataxa.

²⁵Qaq ca na'a'q siete, nache qauo'оче ca ŷataqta ŷo'oxoraq naponaxac. Nache que'eca na'a'q qaica qome ca do'onataxan.

Nachetaqtaxanaxat la'auaxanec ala ca nañiguishec

²⁶Qaq ca naponaxac da qantonec ca la'auaxanec ala ca nañiguishec, nache da qaŷa'añiŷot Ñim Nataxala' ca la'auaxanec ala ca nañiguishec, nache qauo'оче qome ca lta'araic naponaxac da qavio'oxonnataxani. Qataq qaica qome ca qaŷo'ot nam no'onatacpi.

²⁷Qataq qaŷa'añiŷot Ñim Nataxala' caua dos huaca llalqa, 'oonolec qagueta lhuraic, qataq siete caua qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, da nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'.

²⁸Qaq que'eca nachetaqtaxanaxat l̃yateuo qanqa'en ca qoñaneuo 'ayiiña maye qairaqneguet ca aceite, nache ñi 'oonolec huaca llalec huaxaiguet qanqa'en ca seis kilos ca 'ayiiña, qaq ñi 'oonolec qagueta lhuraic huaxaiguet qanqa'en ca cuatro kilos ca 'ayiiña,

²⁹qaq ñi 'oonolec qagueta llalec, nache dos kilos ca huaxaiguet 'ayiiña.

³⁰Nataqa'en qaŷa'añiiuo ca nachetaqtaxanaxat quetaq da yaqto' qaŷapalaxat ca qarasouaxashichi.

³¹Nache que'eca nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta l̃yateuo qanqa'en ca nachetaqtaxanaxat 'ayiiña, qataq ca lataxa, qataq ca nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta maye nache 'eetai' naxa da qoŷaatapegueuo 'enauaque naua na'axa'te. Qaq camayepi qaica qome ca lque'emaxa.

Números 29

Naponaxac maye laloxoqui ana nasheerepi

¹Qaq ca la'auaxanec na'a'q ca ca'agoxoic siete, nache huetoigui qome da qauo'oche ca ño'oxoraq qaraponaxaqui. Qaq que'eca na'a'q qaica qome ca do'onataxan da qoñiita, cha'aye que'eca na'a'q laloxoqui da qaỹashiiyigui aca nasheerepi.

²Qaq ca nachetaqtaxanaxat qaỹavigaxatta cam ama da laitaỹaxac maye ñamaateguet Ñim Nataxala', qalaq qoỹaneuo ca 'oonolec huaca llalec, 'oonolec qagueta lhuraic, qataq caua siete qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa.

³Qaq que'eca nachetaqtaxanaxat lỹateuo qanqa'en da qoỹaneuo ca 'ayiiña maye qairaqneguet ca aceite, qaq ñi 'oonolec huaca llalec huaxaiguet qanqa'en ca seis kilos ca 'ayiiña, qaq ca 'oonolec qagueta lhuraic, qalaq huaxaiguet qanqa'en ca cuatro kilos ca 'ayiiña.

⁴Qataq ñi 'oonolec caua qagueta llalqa, qalaq huaxaiguet ca dos kilos ca 'ayiiña.

⁵Nataqa'en qaỹa'añiiuo qome ca qarachetaqtaxanaxache quetaq da yaqto' sapalaxat ca qarasouaxashichi.

⁶Nache ca nachetaqtaxanaxat maye nache 'eetai' naxa da qoỹaatapegueuo da dalaxaic so ca'agoxoic, qataq ca qoỹaategueuo naxa 'enauaque naua na'axa'te, qataq ca lỹateuo nachetaqtaxanaxat 'ayiiña, qataq ca lataxa, maye qaỹamaxasoxoolec da qoỹaneuo. 'Enauac camaye nachetaqtaxanaxat qaỹavigaxatta yaqto' da ama laitaỹaxac ñamaateguet Ñim Nataxala'.

⁷Qaq ca na'a'q diez que'eca ca'agoxoic siete, nataqa'en qauo'oche qome ca ño'oxoraq qaraponaxaqui. Qaq que'eca na'a'q qanqouaqchichi qome, qataq qaica ca qauo'oche no'onatac.

⁸Nache qaỹa'añiiuo qome ca 'oonolec huaca llalec, 'oonolec qagueta lhuraic, qataq caua siete qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa da nachetaqtaxanaxat qaỹavigaxatta yaqto' da ama laitaỹaxac ñamaateguet Ñim Nataxala'.

⁹Qaq que'eca nachetaqtaxanaxat lỹateuo qanqa'en ca 'ayiiña maye qairaqneguet ca aceite, nache ñi 'oonolec huaca llalec huaxaiguet qanqa'en ca seis kilos ca 'ayiiña, qaq ca 'oonolec qagueta lhuraic qalaq huaxaiguet qanqa'en ca cuatro kilos ca 'ayiiña maye qoỹaneuo.

¹⁰Qaq ñi 'oonolec caua siete qagueta llalqa, nache huaxaiguet ca dos kilos ca 'ayiiña.

¹¹Nataqa'en qaỹa'añiiuo ca quetaq qaỹavigaxatta da yaqto' qaỹapalaxat ca qarasouaxashechi. Nataqa'en aca laỹe nachetaqtaxanaqtepi maye qoỹaatapegueuo naxa huetoigui ye na'a'q maye laloxoqui da qaỹapalaxat ca

nasouaxashet. Qataq ca nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta maye, nache 'eetai' naxa da qoŷaategueuo naua na'axa'te huaxaiguēt qanqa'en ca 'ayiiña qataq ca lataxa.

¹²Qaq ca na'a'q quinze que'eca ca'agoxoic siete, nache qami' qauo'oche qome ca ŷo'oxoraq qaraponaxaqui. Qaq que'eca na'a'q qaica qome ca qauo'oche na no'onatacpi. Nache siete na'axa'te da qauo'ocheetac que'eca ŷo'oxoraq naponaxac da qavio'oxoreñi Ñim Nataxala'.

¹³Qaq ca la'auaxanec na'a'q nache qaŷa'añiiuo qome da qaŷavigaxa't caua trece huaca llalqa, dos ca qagueta lhuaraiqa, qataq catorce caua qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa, nache nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta yaqto' da ama laitaŷaxac ŷamaateguet Ñim Nataxala'.

¹⁴Qaq que'eca trece nachetaqtaxanaqa'ate huaca llalqa, ñi 'oonolec huaxaiguēt qanqa'en ca seis kilos ca 'ayiiña maye qairaqneguet ca aceite, qaq ñi 'oonolec qagueta lhuaraic huaxaiguēt qanqa'en ca cuatro kilos ca 'ayiiña.

¹⁵Qaq ñi 'oonolec caua catorce qagueta llalqa, huaxaiguēt qanqa'en ca dos kilos ca 'ayiiña.

¹⁶Nataqa'en qaŷa'añiiuo ca quetaq, qaŷavigaxatta da yaqto' qaŷapalaxat ca qarasouaxashichi, nataqa'en ca nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, maye nache 'eetai' naxa da qoŷaatapegueuo naua na'axa'te, huaxaiguēt qanqa'en ca 'ayiiña qataq ca lataxa.

¹⁷Qaq ca lŷa na'a'q dos, nache qaŷa'añiiureuo caua doce huaca llalqa, qataq dos ca qagueta lhuaraiqa, qataq caua catorce qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa.

¹⁸Nataqa'en qaŷa'añiiuo aca qarachetaqtaxanaqche 'ayiiña qataq ca lataxa maye huaxaiguēt naxa ñi 'oonolec huaca llalec, qataq qagueta lhuaraic, qataq ca qagueta llalec, nache qaupaquiichigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

¹⁹Qataq qaŷa'añiiuo nataqa'en ca quetaq qaŷavigaxatta da yaqto' qaŷapalaxat ca qarasouaxashechi, qataq ca nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta maye nache 'eetai' naxa da qoŷaatapegueuo naua na'axa'te, maye huaqtalec ca 'ayiiña qataq ca lataxa.

²⁰Qaq ca lŷa na'a'q tres, nache qaŷa'añiiureuo caua once huaca llalqa, dos caua qagueta lhuaraiqa, qataq catorce caua qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i qataq qaica ca lque'emaxa.

²¹Qaq nataqa'en qaŷa'añiiuo ca nachetaqtaxanaxat 'ayiiña qataq ca lataxa, huaxaiguēt qanqa'eñi ñi 'oonolec ca huaca llalec, qataq ca qagueta lhuaraic, qataq caua qagueta llalqa, nache qaupaquiichigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

²²Nataqa'en qaŷa'añiiuo ca quetaq qaŷavigaxatta da yaqto' qaŷapalaxat ca qarasonaxashichi, qataq ca nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta maye nache 'eetai' naxa da qoŷaatapegueuo naua na'axa'te, qataq ca 'ayiiña qataq ca lataxa.

²³Qaq ca na'a'q cuatro, nache qaŷa'añiiureuo caua diez huaca llalqa, dos caua qagueta lhuaraiqa, qataq catorce caua qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa.

²⁴Qataq qaŷa'añiiuo ca nachetaqtaxanaxat 'ayiiña qataq ca lataxa naloteguet qanqa'eñi ye lcata ñi 'oonolec caua qoŷaareuo huaca llalqa, qataq ca qagueta lhuaraiqa, qataq caua qagueta llalqa, nache qaupaquiichigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

²⁵Qataq qaŷa'añiiuo ca quetaq qaŷavigaxatta da yaqto' qaŷapalaxat ca qarasonaxashichi, nataqa'en ca nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta maye nache 'eetai' naxa da qoŷaatapegueuo naua na'axa'te, qataq ca 'ayiiña qataq ca lataxa.

²⁶Qaq ca na'a'q cinco nache qaŷa'añiiureuo caua nueve huaca llalqa, dos caua qagueta lhuaraiqa, qataq catorce caua qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa.

²⁷Qaq que'eca nachetaqtaxanaxat maye huaxaiguet ca 'ayiiña qataq lataxa, qalaq naloteguet qanqa'eñi ye lcata ñi 'oonolec ca qoŷaareuo huaca llalqa, qataq caua qagueta lhuaraiqa qataq caua qagueta llalqa, nache qaupaquiichigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

²⁸Qataq qaŷa'añiiuo ca quetaq qaŷavigaxatta da yaqto' qaŷapalaxat ca qarasonaxashichi, nataqa'en ca nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta maye nache 'eetai' naxa da qoŷaatapegueuo naua na'axa'te, qataq ca 'ayiiña qataq ca lataxa.

²⁹Qaq ca na'a'q seis nache qaŷa'añiiureuo caua ocho huaca llalqa, qataq caua dos qagueta lhuaraiqa, qataq catorce caua qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa.

³⁰Qaq que'eca nachetaqtaxanaxat maye huaxaiguet ca 'ayiiña qataq ca lataxa, qalaq naloteguet qanqa'eñi ye lcata ñi 'oonolec caua huaca llalqa, qataq caua qagueta lhuaraiqa qataq caua qagueta llalqa, nache qaupaquiichigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

³¹Nataqa'en qaŷa'añiiuo ca quetaq qaŷavigaxatta da yaqto' qaŷapalaxat ca qarasonaxashichi, qataq ca nachetaqtaxanaxat maye nache 'eetai' naxa da qoŷaatapegueuo naua na'axa'te, qataq ca 'ayiiña qataq ca lataxa.

³²Qaq ca na'a'q siete nache qaŷa'añiiureuo caua siete huaca llalqa, qataq caua dos qagueta lhuaraiqa, qataq caua catorce qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa.

³³Qaq que'eca nachetaqtaxanaxat maye huaxaiguet ca 'ayiiña qataq ca lataxa, qalaq naloteguet qanqa'eñi ye lcata ñi 'oonolec caua huaca llalqa, qataq caua dos

qagueta lhuairiqa, qataq caua qagueta llalqa, nache qaupaquiichigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

³⁴Nataqa'en qaŷa'añiiuo ca quetaq qaŷavigaxatta da yaqto' qaŷapalaxat ca qarasouaxashechi, qataq ca nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta maye nache 'eetai' naxa da qoŷaatapegueuo naua na'axa'te, qataq ca 'ayiiña qataq ca lataxa.

³⁵Qaq ca na'a'q ocho, nache qauo'oche qome ca ŷo'oxoraq qaraponaxaqui, qaq que'eca na'a'q qaica qome ca qauo'oche na no'onatacpi.

³⁶Qataq qaŷa'añiŷot Ñim Nataxala' ca qaŷavigaxatta maye ama da laitaŷaxac, 'oonolec huaca llalec, qataq 'oonolec qagueta lhuaraic, qataq caua siete qagueta llalqa maye ivi' ye 'oonolec vi'i, qataq qaica ca lque'emaxa.

³⁷Qaq que'eca nachetaqtaxanaxat maye huaxaiguet ca 'ayiiña qataq ca lataxa qalaq naloteguet qanqa'eñi ye lcata ñi 'oonolec caua huaca llalqa, qataq caua dos qagueta lhuairiqa, qataq caua qagueta llalqa, nache qaupaquiichigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

³⁸Nataqa'en qaŷa'añiiuo ca quetaq qaŷavigaxatta da yaqto' qaŷapalaxat ca qarasouaxashechi, qataq ca nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta maye nache 'eetai' naxa da qoŷaatapegueuo naua na'axa'te, qataq ca 'ayiiña qataq ca lataxa.

³⁹Qaq 'eca cam nachetaqtaxanaxatpi maye ishet da qaŷa'añiŷot Ñim Nataxala', da ivita ca laloxoqui ca ŷo'oxoraic qaraponaxaqui, qataq ca nachetaqtaxanaxat da qaipacchigui ca qoŷan na'aqtac, huo'otaq ca nachetaqtaxanaxat maye maiche qoŷaneuopi, huo'otaq ca qaŷavigaxatta maye huaqtalec ca 'ayiiña, qataq ca lataxa, huo'otaq ca nachetaqtaxanaxat maye qanhuaachigui.

⁴⁰Nache so Moisés, da'aqtaxanem co'ollaxa so Israel le'ecpi 'enauac nam ŷamaxalecpi co'ollaxa Ñim Nataxala'.

Números 30

Da lataxac ca qoŷan na'aqtac

¹So Moisés da'aqtaxanem so lataxala'pi so maiche nalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, 'eeta': «Da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', 'eeta':

²Da huo'o ca shiŷaxaua da ŷanot ca la'aqtac Ñim Nataxala', huo'otaq da ŷan ca 'eetega ipacchigui la'aqtac, qaq camaye iuen da ipacchigui que'eca la'aqtac, qataq ŷo'ot 'enauac cam ŷachaxanapec.

³Qaq da huo'o aca qa'añole maye ñaq neto'ot ca lta'a, da ŷanot ca la'aqtac Ñim Nataxala', huo'otaq da ŷan ca la'aqtac da 'eetega ipacchigui,

⁴qaq ca lta'a da la'axaŷaxac, qalaxaye qaica ca la'aqtac, nache acamaye iuen da ipacchigui cam ŷan la'aqtac.

⁵Qaq ca lta'a da la'axaŷaxac que'eca ŷan la'aqtac acamaye, nache da illapeguem, nache acamaye saishet da ipacchigui que'eca ŷan la'aqtac. Nache Ñim Nataxala'

ichoxoren acamaye, cha'aye ca lta'a illapeguem da ño'ot que'eca ñan la'aqtac acamaye.

⁶Qaq aca 'alo da huo'otaq ñalaxaraic da ñan ca la'aqtac, nache da mashe ime da ñan ca la'aqtac nache huaron,

⁷qaq que'eca lhua acamaye da la'axaŷaxac, qalaxaye da qaica ca la'aqtac, nache acamaye iuen da ipacchigui cam ñan la'aqtac.

⁸Qaq que'eca lhua acamaye da huo'otaq la'axaŷaxac da ñalaqtoc ca ñan la'aqtac acamaye, nache da sa ŷaŷamaxaren, nache acamaye saishet da iuen da ipacchigui cam ñan co'ollaxa la'aqtac. Qaq Ñim Nataxala' ishet da ichoxoren acamaye.

⁹Qaq aca pa'ai, huo'otaq aca nalate' ca lhua da ñan ca la'aqtac, nache iuen da ipacchigui que'eca ñan la'aqtac.

¹⁰Qaq aca 'alo maye mashe huaron da ñan ca la'aqtac,

¹¹nache ca lhua acamaye da huo'otaq la'axaŷaxac, nache da qaica ca la'aqtac, nache acamaye iuen da ipacchigui que'eca ñan la'aqtac.

¹²Qalaxaye que'eca lhua da huo'otaq la'axaŷaxac nache da illapeguem, nache acamaye saishet da iuen da ipacchigui ca ñan la'aqtac, cha'aye ca lhua mashe illapeguem da ño'ot. Qaq Ñim Nataxala' ishet da ichoxoren acamaye.

¹³Qaq que'eca lhua acamaye ishet da sa ipaigui naqa'en cam ñan la'aqtac acamaye, huo'otaq da ipacchigui naqa'en.

¹⁴Qalaxaye da huo'otaq qaica ca la'aqtac ca lhua acamaye, nache acamaye iuen da ipacchigui que'eca ñan la'aqtac. Cha'aye ca lhua qaica ca la'aqtac.

¹⁵Qalaxaye da mashe qaŷata'aguelo caua na'axa'te, nache da illapeguem da ño'ot cam ñan la'aqtac acamaye. Nache camaye maiche pa'aiguet cam lasouaxashet acamaye.»

¹⁶Qaq 'ena nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala' maye ñanem co'ollaxa so Moisés, da yaqto' lataxac naqa'en da llecŷaxac ca ŷale qataq aca lhua. Nache 'ena'am ca nta'a qataq aca llale, da ñaq netaña ca lma' ca lta'a.

Números 31

¹Qaq Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«'Apalaique qome ca lvi' na Israel le'ecpi, nache 'analaate' na madianiitapi, qaq qom ime, nache 'am qojec da 'aualegoigui so hua'au 'arhuo' le'ecpi.»

³Nache so Moisés 'enapega co'ollaxa so nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Qanaŷamaxache qome, da yaqto' qanalaachi, qauloquiaxaŷi na lma' ye Madián da qaupalŷaique ca lvi' Ñim Nataxala'.

⁴Nache ñi 'oonolec na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi ŷaconeua'a ca mil ŷalleppi da ŷamaq da natat.»

⁵Qaq 'era da 'eetec so Israel le'ecpi da iŷotauga so alleppi, nache 'enauac so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi da ŷaconeua'a so mil ŷalleppi, qaq da ima'a't nache ivi' doce mil ŷalleppi so jec da nalat, na'atchigui na lo'ogoxonaxatpi.

⁶Nache so Moisés ŷamaq somayepi da nalat, nnaictague' naqa'en so Finés, som llalec so ntaxaŷaxanaxanec Eleazar, qaq somaye ŷachetac so nogoxoshetpi maye sa qaishetapec, qataq aso nasheerepi da yaqto' qaŷamaq da nalat so alleppi.

⁷Nache somayepi nalaate' co'ollaxa so madianiitapi, nache nmatchiguiñi so ŷalleppi, qaq ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ŷamaxalec co'ollaxa so Moisés.

⁸Qaq nataqa'en ŷalaua't soua cinco nta'al ye Madián, Evi, Requén, Sur, Jur qataq Reba, qataq nataqa'en ŷalauat so Balaam, som llalec so Beor.

⁹Nache so Israel le'ecpi ŷaconeua'a da ŷauec so 'alpi, ñaqqiolec qataq deuotaxanec so na'atetpi huacapi, qataq qaguetapi, qataq so logoxoshetpi maye huo'o da lashiichiŷaxac,

¹⁰qataq ŷavigaxat 'enauac so lalamaxat huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, qataq so no'onaxapi maye lalamaxatpi somayepi.

¹¹Qaq co'ollaq ime, nache laŷona't 'enauac se'eso loxonecpi somayepi, shiŷaxauapi qataq so shiguiŷacpi,

¹²nache se'eso loxonecpi ŷauegueua'a co'ollaxa so Moisés, qataq so ntaxaŷaxanaxanec Eleazar, qataq so nhuo' Israel le'ecpi maye netaña co'ollaxa ye nalochiguiñi 'alhua ye Moab, maye sa qaŷapeque ye Jordán qataq nalotta ye Jericó.

¹³Nache so Moisés, Eleazar qataq 'enauac so lataxala'pi so maiche nhuo' le'ecpi, ca'ata'aguet co'ollaxa somayepi, huaña so pa'auec som qanayeutaña nanataqa'.

¹⁴Qalaxaye so Moisés, dalemataŷa co'ollaxa so nataxala'pi maye ilotague' so mil, qataq so cien alleppi, maye chegaqa'a so alaataxac,

¹⁵nache, 'eetega 'eeta': «¿Ta'ainco' da nca'altauec qanqa'eñi na 'alpi?

¹⁶Ye nachana anamayepi ana ŷalaxaguet co'ollaxa da la'aqtac so Balaam, nache ŷo'otec na Israel le'ecpi, da dataŷa'aguet Ñim Nataxala', co'ollaq huaña ye Baal Pegor. ŷoqo'oye Ñim Nataxala' iuxanec co'ollaxa so nleuaxa na Israel le'ecpi.

¹⁷Qaq ŷoqo'oye nagui qauualauache 'enauac na ñaqqiolec, qataq na 'alpi maye mashe ŷauana ca ŷale.

¹⁸Qalaxaye na 'alpi maye ñaq saxanaxa da ŷauana ca ŷale, nache qauacoñiŷa, saishet da qauualauache.

¹⁹Qataq 'enauac de'era qoñiita da huo'o ca dalaataxan, huo'otaq ŷasheltapigui ca leuaxaic, nache pa'atauga qome qanqa'eñi na pa'auec na qoñiitaña nanataqa'

ivittrec caua siete na'axa'te. Qaq ca na'a'q tres, qataq ca na'a'q siete, nache qami' qataq na qoroxoñiqui, qanqui'itaxacheeta qome.

²⁰Nataqa'en qaỹoita qome 'enauac na nogoxotpi, qataq na nogoxot lo'oc, qataq na quetaq laue, huo'otaq 'epaq.»

²¹Huaña, nache so ntaxaỹaxanaxanec Eleazar, da'aqtaxanem 'enauac so alleppi maye chegaqa'a co'ollaxa so alaataxac, 'eeta': 'Era da lataxac da namaxasoxonaxac maye Ñim Nataxala' ŷanem co'ollaxa so Moisés, 'eeta':

²²Na nogoxoshetpi oro, plata, bronce, lcat qataq na quiguiñi,

²³'enauac na lcat maye nalota'aguet na le'eraxa ca norec, nache qaỹasaxangui ca le'eraxa ca norec namayepi, da yaqto' qui'itta qanqa'en, qalaxaye nataqa'en iuen da qaiỹoxona ca 'etaxat yaqto' iqashelgaxatta. Qaq ca nogoxoshetpi maye sa nalo'oguet ca le'eraxa ca norec, nache qaỹauota'a ca 'etaxat da qaiỹo da yaqto' qui'itta.

²⁴Nataqa'en qauỹoi' qome naua qorogolli' ca na'a'q siete, yaqto' qami' qui'itte'. Ime nache ishet da qauanaiua'a na nanataqa' maye qanayeuta'a.

Da 'eetec da qanaloq nec ca nhuotaxanaxatpi

²⁵Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²⁶«'Am 'antaune' qome so ntaxaỹaxanaxanec Eleazar, qataq na lataxala'pi, na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi. Da qanaloqchiñi na shiỹaxauapi, qataq na shiguiỹacpi, maye qarhuotaxanaxache, chegaqaigui na madianiitapi

²⁷nache 'aucolaxachigui qome ne'ena nhuotaxanaxatpi, dos 'anqa'en ca laponqa'ate, nache ca 'oonolec naponec 'aỹa'anem nam jec co'ollaxa da nalat, qaq ca lỹa naponec nache 'aỹa'anem ne'ena maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.

²⁸Qataq 'auỹotauga qome ñi 'oonolec na quinientos nam taỹot na alleppi maye jec co'ollaxa da nalat da yaqto' ŷalamaxat 'anqa'en: shiỹaxauapi, nauegaxanaxala' huacapi, 'ashenapi, qataq ana qaguetapi,

²⁹nache 'aỹa'anem so ntaxaỹaxanaxanec Eleazar que'eca Aỹem qoỹanem da ŷalamaxatpi.

³⁰Qataq 'auỹotauga qome ñi 'oonolec na cincuenta na taỹot na laỹe Israel le'ecpi: shiỹaxauapi, nauegaxanaxala' huacapi, 'ashenapi, qataq ana qaguetapi, qataq 'enauac na laỹe shiguiỹacpi. Nache 'aỹa'anem na leviitapi, cha'aye namayepi nachena na ilotague' ñi npe'l maye lalamaxat Ñim Nataxala'.»

³¹Nache so Moisés qataq so Eleazar ipacchiguilo da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ŷamaxalec co'ollaxa so Moisés.

³²Nache se'eso nhuotaxanaxatpi maye chegaqaigui so alaataxac, ivi' seiscientos setenta y cinco mil aso qaguetapi, qalaxaye saishet da qanaloqteneuo som ŷaconapi co'ollaxa se'eso alleppi,

- ³³qataq setenta y dos mil so nauegaxanaxala' huacapi,
- ³⁴sesenta y un mil so 'ashenapi,
- ³⁵qataq treinta y dos mil so qa'ampi maye saxanaxa da ñauana ca ñale.
- ³⁶Qaq so tañot so alleppi, ivi' trescientos treinta y siete mil quinientos qaguetapi,
- ³⁷qaq asa'aso qoñanec co'ollaxa, nache qaiñotauga aso seiscientos setenta y cinco qaguetapi da lalamaqte Ñim Nataxala',
- ³⁸qaq so treinta y seis mil nauegaxanaxala' huacapi, qaiñotauga so setenta y dos da lalamaxat Ñim Nataxala',
- ³⁹qaq so treinta mil quinientos 'ashenapi, qalaq qaiñotauga so sesenta y uno da lalamaxat Ñim Nataxala',
- ⁴⁰qaq aso dieciséis mil qa'ampi, qaiñotauga aso treinta y dos da lalamaqte qanqa'en Ñim Nataxala'.
- ⁴¹Nache so Moisés ñanem so ntaxañaxanaxanec Eleazar, som qaiñotaugapi da lalamaxat Ñim Nataxala'. Nache ipacchigui qanqa'en da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.
- ⁴²Qaq so lañe se'eso nhuotaxanaxatpi, maye so Moisés iñotauga co'ollaxa da tañot naqa'en so lañe Israel le'ecpi,
- ⁴³ivi' trescientos treinta y siete mil quinientos aso qaguetapi,
- ⁴⁴treinta y seis mil so nauegaxanaxala' huacapi,
- ⁴⁵treinta mil quinientos so 'ashenapi,
- ⁴⁶qataq dieciséis mil so qa'ampi.
- ⁴⁷Nache se'eso tañot co'ollaxa so Israel le'ecpi, so Moisés nqateua'a ñi 'oonole na cincuenta, nache 'ena'am so shiñaxauapi qataq so shiguiñacpi, nache ñanem so leviitapi maye nacheso so ilotague' so npe'l maye lalamaxat Ñim Nataxala', nache ipacchigui naqa'en da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.
- ⁴⁸Qaq so nataxala'pi maye ilotague' so mil qataq so cien alleppi, taua'a co'ollaxa so Moisés,
- ⁴⁹nache, 'eeta': «Qomi' ñaloqtenaqtega't 'enauac so alleppi maye seloqtague'pi, qalaq somayepi nalota't.
- ⁵⁰Ñoqo'oye ñi 'oonolec qomi' sanaxauo 'enauac nam saconaxa co'ollaxa: oro, nhuaxashepi, chiguishaqtepi, nshetepi, nqolacpi qataq na lañe 'otaxatpi da sanqot Ñim Nataxala' da qarachetaqtaxanaxat da yaqto' qañapalaxat na qarasouaxashetpi.»
- ⁵¹Nache so Moisés qataq so Eleazar ñaconeguet co'ollaxa so 'otaxatpi oro maye lachetaqtaxanaxatpi somayepi.

⁵²Nache so nachetaqtaxanaxat oro maye ñaneuo se'eso lataxala'pi so mil qataq so cien alleppi, ivi' ciento ochenta y cuatro kilos,

⁵³cha'aye ñi 'oonolec se'eso alleppi huo'o co'ollaxa so maiche lla'ac co'ollaq nhuo' so nalattague'pi.

⁵⁴Qaq so Moisés qataq sontaxaŷaxanaxanec Eleazar ŷaconeguet co'ollaxa so oro maye lachetaqtaxanaxatpi so nataxala'pi, nache iroua'a so npe'l da yaqto' Ñim Nataxala' saishet da icoua'ai na Israel le'ecpi.

Números 32

So chegoxoguetpi so Rubén qataq so Gad naña ye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye Jordán

¹Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Rubén qataq so Gad, qalota co'ollaxa so na'atetpi, qaq co'ollaq ila'a da 'onaxaic ye 'alhua Jazer qataq ye Galaad, da taiguet da netaña na 'atetpi,

²nache somayepi detaxaŷapegue' co'ollaxa so Moisés qataq sontaxaŷaxanaxanec Eleazar, qataq so lataxala'pi so nhuo' le'ecpi, nache 'eeta':

³Naua 'aleu', Atarot, Dibón, Jazer, Nimrá, Jesbón, Eleale, Sebán, Nebo qataq Beón,

⁴maye loxonec co'ollaxa Ñim Nataxala' da yaqto' lalamaxat naqa'en na Israel le'ecpi, naamaye hualec na no'on 'auaqpi maye aloq na 'atetpi, qaq qomi' huo'o na qana'atetpi.

⁵Qaq da 'auaŷamaxareeta, nache no'on da qomi' 'aŷa'anema yi'ie 'alhua. Nache saishet da sa'axasoxonaxalec 'anqa'en ye tala Jordán.

⁶Qalaxaye so Moisés 'enapeco': ¡Na qarqaŷaipi jec da nalat! Qaq qami', ¿peta'a qauauoitaique da nache qoñiŷaña ne'ena 'alhua?

⁷¿Ta'ainco' da huotaique da deqalvi qanqa'eñi na laŷe Israel le'ecpi, da yaqto' saishet da taitague da le'ego da ŷacona yem 'alhua maye ŷanem Ñim Nataxala'?

⁸Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi co'ollaq samaxa ye Cadés Barnea da ichemaxata yi'ie 'alhua.

⁹Nache ivira'a co'ollaxa so la'auaxac Escol da imeteetac yi'ie 'alhua, qaq co'ollaq ñe'eguelaq nache ŷo'ot da lqalviata na Israel le'ecpi, da yaqto' saishet da taŷa ye 'alhua maye ŷanem co'ollaxa Ñim Nataxala'.

¹⁰ŷoqo'oye Ñim Nataxala' ŷataqta dalemata co'ollaxa, nache ŷan da la'aqtac, 'eeta':

¹¹'Enauac na shiŷaxauapi maye chegaqa'a ye Egipto, maye ivi' qataq napacalec naua veinte vi'ie da nachaalataxac, saishet qome da inoxoneua'a da nalec ye 'alhua maye sachaxanapecot co'ollaxa da sanem so Abraham, Isaac qataq so Jacob, souaxat da aŷem sa ŷalaxaguet.

- ¹²Qaq nachesota so Caleb som llalec so Yefune, som queniziita, qataq so Josué, som llalec so Nun, da ÿataqta ÿalaxagueta co'ollaxa Ñim Nataxala'.
- ¹³Nache Ñim Nataxala' dalemataña co'ollaxa na Israel le'ecpi, nache choche coleeteguelec naqa'en ye toolec 'alhua soua cuarenta vi'ie, nache ivitta'a da nmichiguiñi so shiñaxauapi maye sa ÿalaxaguet co'ollaxa Ñimaye.
- ¹⁴Qaq nagui, qami' llalaqpi so 'etaxaloxoicpi, qansheetaique da qoquiitegue da lataxac so qarta'ailpi, nache qanquigaxacheeuec da lalemataic Ñim Nataxala' da dalemataña na Israel le'ecpi.
- ¹⁵Qalaxaye qami' da qoquiña'ai Ñim Nataxala', nache Ñimaye ÿo'ot qome da nache netalec ne'ena toolec 'alhua na Israel le'ecpi, nache qami' qarasouaxashichi qome da qailaxachigui namayepi.
- ¹⁶Nache somayepi nquigueua'a so Moisés, nache 'eeta': Qomi' sauoqtaique da ñepaxataxaua'a ana qarelo qaguetapi qataq ana huacapi, qataq da so'otaq ca huaqta'a't nñecpi da yaqto' lalamaxat ñaqa'enaq na qaralamaxat qoyalaqpi.
- ¹⁷Qaq da ime, nache qolaq, ña'ataxagui na qaro'ogoxonaxatpi nache sa'auaqta'ague da taña'ague na Israel le'ecpi, choche ivitta'a ñaqa'enaq ye na'alhua namayepi. Qaq na qoyalaqpi nache netaigui qome que'eca huaqta'a't nñecpi maye huo'o na lpaqtaxat, yaqto' saishet da ÿe'egueeta'a na shiñaxauapi maye lma' ne'ena 'alhua.
- ¹⁸Qataq saishet qome da ñe'eguelaxasaxalo naua qarma'te ivitta'a da 'enauac na Israel le'ecpi nalec na na'alhuapi.
- ¹⁹Qaq qomi', nache saishet da sauqo'o ca qana'alhua yem pa'aitague da le'ego ye Jordán, cha'aye qomi' saconaxa ne'ena 'alhua maye npa'aitague na nala' lliguisheguem na Jordán.
- ²⁰Nache so Moisés, 'eeta': Da ÿoqta 'eesa da qaupaquiichigui da qara'aqtaqui, qataq qana'achiigui na qaro'ogoxonaxache da qaualaqaiguet da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala',
- ²¹qaq da 'enauac qami' da qaua'axasoxoñiilec ye tala Jordán qataq qaualaqaiguet da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', qataq qoviña'a yemaye ivitta'a da Ñim Nataxala' ÿo'orauec 'enauac na qanpa'aguenaxauapi,
- ²²qataq da mashe ÿacona yi'ie 'alhua, qaq huaña nache ishet da qañe'eguelaqai. Cha'aye mashe ime da qaualaqaiguet Ñim Nataxala' qataq da qautauañi na Israel le'ecpi, nache ne'ena 'alhua qaralamaxache qami' ÿanema Ñim Nataxala'.
- ²³Qalaxaye da saishet da qauo'оче de'era, nache qauaỹachiñiita da hueto'ot da qarasouaxashichi Ñim Nataxala', nache huo'o ca na'a'q qaq qami' nvitalo ca qanhuaxanaguiqui souaxat de'era qarasouaxashichi.

²⁴Qauo'oche qome que'eca huaqta'a't n̄yecpi da yaqto' lma' na maiche qoyalquipi, qataq qanpaxachiiua'a ana qareloi qaguetapi, qalaxaye qaupaquiichigui qome da qara'aqtaqui.

²⁵Nache so chegoxoguetpi so Rubén qataq so Gad, 'enapega so Moisés, 'eeta': Ne'ena 'aramaxashecpí ño'ot qome dam 'aramaxasoxonaxac.

²⁶Qaq ana qarhuapi, qataq qoyalaqpi maye ñaq ñaqqiolec, qataq na qana'atetpi, qataq 'enauac na qarelo shiguiñacpi, nache no'onaña ne'ena huaqta'a't n̄yecpi na Galaad,

²⁷qaq qomi' maye qomi' 'aramaxashecpí, ña'ataxagui na qaro'ogoxonaxatpi da ñeqo'onaxa ca 'alaataxac da salaxasoxoguet da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', nache sepagaqchigui da qomi' 'auamaxaleguete.

²⁸Nache so Moisés ñanem de'era namaxasoxonaxac so ntaxañaxanaxanec Eleazar, Josué qataq so lataxala'pi so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi so Israel, 'eeta':

²⁹Da 'enauac na ñalleppi, na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Rubén qataq so Gad, da ña'axasoxoolec ye tala Jordán qataq na'achigui na lo'ogoxonaxat da nalat da deuotaxanec ye 'alhua maye qami' ñamaxaleguete Ñim Nataxala', nache qami' qaña'añim qome yi'ie 'alhua Galaad da lalamaxat qanqa'eñi namayepi.

³⁰Qalaxaye namayepi da saishet da jec da ña'axasoxoolec ye tala da na'achigui na lo'ogoxonaxatpi, nache namayepi qami' naiguilo qome da qoñiñalec ye 'alhua Canaán.

³¹Nache so chegoxoguetpi so Gad qataq so Rubén, 'eeta': Qomi' so'otaq qome de'era lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñanem na lamaxashecpí.

³²Nache ña'ataxagui na qaro'ogoxonaxat da ñeqo'onaxata ye 'alhua Canaán da salaxasoxoguet Ñim Nataxala'. Qalaxaye qomi' saconaxa ne'ena 'alhua maye npa'aitague na le'ego na Jordán da qaralamaxat.

³³Nache so Moisés ñanem so 'alhua so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Gad, Rubén qataq so lañepi maiche nhuo' le'ecpi maye ncolaxara'ache co'ollaxa maye chegoxoguet so Manasés, maye llalec so José, yem na'alhua co'ollaxa so Sijón maye lta'a na amorreopi, qataq so Og maye lta'a na netaña ye Basán, lñaueegue' nataqa'en so huaqta'a't n̄yecpi qataq so no'onaxapi maye sa qañapeque yemaye.

³⁴Nache so maiche nalamaxatpi nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Gad, qaltaq nauaxañaxaasheguem co'ollaxa so huaqta'a't n̄yecpi ye Dibón, Atarot, Aroer,

³⁵Atarot Sofán, Jazer, Yogbeá,

³⁶Bet Nimrá, Bet Arán nataqa'en nauaxañaxaasheguem so lpaqtaxat se'eso huaqta'a't n̄yecpi, qataq qaño'ot aso lañe'pi aso qaguetapi.

³⁷Qaq so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Rubén, ñe'eguelaxalec da nauaxaŷaxaasheguem co'ollaxa so huaqta'a't nŷecpi ye Jesbón, Elale, Quiriatayin,

³⁸Nebo, Baal Megón qataq ye Sibemá, qataq naralaxat da le'enaxat se'eso huaqta'a't nŷecpi maye nauaxaŷaxaasheguem.

³⁹Qaq so chegoxoguet so Maquir, maye llalec so Manasés, ŷacona ye Galaad, ŷo'orauec so amorreopi maye netaña co'ollaxa yemaye.

⁴⁰Nache so Moisés ŷanem ye 'alhua Galaad, som chegoxoguetpi so Maquir, maye nataqa'en chegoxoguet so Manasés, nache somayepi nalec co'ollaxa yemaye.

⁴¹Qaq so Yaír, maye nataqa'en chegoxoguet so Manasés, deuotaxanec co'ollaxa soua sa lamai' nma'ate maye lalamaqa'ate so amorreopi, nache ŷanagui da le'enaxat Javot Yaír.

⁴²Qaq so Nobaj deuotaxanec ye Kenat nataqa'en so nma'pi maye sa qaŷapeque yemaye, nache ŷanagui da maiche le'enaxat somaye, Nobaj.

Números 33

So llec so Israel le'ecpi

¹Qaq 'era da 'eetec so Israel le'ecpi, co'ollaq ca'ai ye 'alhua Egipto, somayepi inoicchiguiñi 'eeta'am ca alleppi, qaq so Moisés qataq so Aarón ilotrague' somayepi.

²Qaq so Moisés, nache ŷetta'aguet na le'enaxat na 'alhuapi maye chegoqchiguiña somayepi qataq na ivita, cha'aye nache la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala'. Qaq 'era da llecŷaxac somayepi.

³Co'ollaq jec, nache chegoqchiguiña ye Ramesés, so na'a'q quince so la'auaxanec ca'agoxoic se'eso vi'i, co'ollaq mashe inoxonec so na'a'q maye laloxoqui so Lapascua. Nache lŷatec da lta'araic la'añaxac ŷauaachigui 'enauac so Egipto le'ecpi,

⁴qaq so Egipto le'ecpi, ñaq ilattapiguiñi co'ollaxa so la'auaxanec llalaqpi maye Ñim Nataxala' ileu naqa'en, qataq Ñimaye nataqa'en ŷo'ot co'ollaxa da nhuaxanaguec so lataxala'pi somayepi.

⁵Nache so Israel le'ecpi co'ollaq jec, nache chegoqchiguiña ye Ramesés, qaq co'ollaq ivita ye Sucot, nache hua'a yemaye.

⁶Ime qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Sucot, nache co'ollaq ivita ye Etam, yem loga't ye toolec 'alhua, nache hua'a yemaye.

⁷Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Etam, nache ncoleetaua'a ye Pi Ajirot maye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye Baal Sefón, nache hua'a ye sa qaŷapeque ye Migdol.

⁸Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Pi Ajirot, ña'axasoxoolec aso auaxai, qaq co'ollaq ivitta ye toolec 'alhua, nache tres na'axa'te soua lqueuoxoqui' da quetalec yi'ie toolec 'alhua ye Etam, qaq co'ollaq ivita ye Mará, nache hua'a yemaye.

⁹Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Mará, qaq co'ollaq ivita ye Elim, nache hua'a yem nañalo soua doce lapel maye npaxaatrashegue'm na le'ec 'etaxat, qataq aso setenta chaicpi.

¹⁰Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Elim, nache co'ollaq ivita ye sa qaŷapeque aso Auaxai Togaxarai, nache hua'a yemaye.

¹¹Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye saqaŷapeque aso Auaxai Togaxarai, nache co'ollaq ivita ye toolec 'alhua ye Sin, nache hua'a yemaye.

¹²Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye toolec 'alhua ye Sin, nache co'ollaq ivita ye Dofca, nache hua'a yemaye.

¹³Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Dofca nache co'ollaq ivita ye Alús, nache hua'a yemaye.

¹⁴Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Alús, qaq co'ollaq ivita ye Refidín, nache hua'a yemaye, yem huaña da qaica ca 'etaxat da yaqto' nŷom se'eso shiŷaxauapi.

¹⁵Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Refidín, qaq co'ollaq ivita ye toolec 'alhua ye Sinaí, nache hua'a yemaye.

¹⁶Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye toolec 'alhua ye Sinaí, nache co'ollaq ivita ye Quibrot Hatavá, nache hua'a yemaye.

¹⁷Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Quibrot Hatavá, nache co'ollaq ivita ye Jaserot, nache hua'a yemaye.

¹⁸Qataq jec, chegoqchiguiña ye Jaserot, qaq co'ollaq ivita ye Ritma, nache hua'a yemaye.

¹⁹Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Ritma, qaq co'ollaq ivita ye Rimón Peres, nache hua'a yemaye.

²⁰Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Rimón Peres, qaq co'ollaq ivita ye Libna, nache hua'a yemaye.

²¹Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Libna, nache co'ollaq ivita ye Rissa, nache hua'a yemaye.

²²Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Rissa, qaq co'ollaq ivita ye Quelatá, nache hua'a yemaye.

²³Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Quelatá, qaq co'ollaq ivita aye qasoxonaxapi ye Sefer, nache hua'a yemaye.

²⁴Qaltaq jec, chegoqchiguiña aye qasoxonaxapi ye Sefer, nache co'ollaq ivita ye Jaradá, nache hua'a yemaye.

- ²⁵Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Jaradá, qaq co'ollaq ivita ye Macelot, nache hua'a yemaye.
- ²⁶Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Macelot, qaq co'ollaq ivita ye Tajat, nache hua'a yemaye.
- ²⁷Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Tajat, qaq co'ollaq ivita ye Téráj, nache hua'a yemaye.
- ²⁸Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Téráj, qaq co'ollaq ivita ye Mitca, nache hua'a yemaye.
- ²⁹Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Mitca, qaq co'ollaq ivita ye Jasmoná, nache hua'a yemaye.
- ³⁰Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Jasmoná, qaq co'ollaq ivita ye Moserot, nache hua'a yemaye.
- ³¹Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Moserot, qaq co'ollaq ivita ye Bené Yacán, nache hua'a yemaye.
- ³²Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Bené Yacán, qaq co'ollaq ivita ye Hor ye Gidgad, nache hua'a yemaye.
- ³³Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Hor ye Gidgad, qaq co'ollaq ivita ye Jotbata, nache hua'a yemaye.
- ³⁴Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Jotbata, qaq co'ollaq ivita ye Abrona, nache hua'a yemaye.
- ³⁵Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Abrona, qaq co'ollaq ivita ye Ezión Guéber, nache hua'a yemaye.
- ³⁶Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Ezión Guéber, qaq co'ollaq ivita ye toolec 'alhua ye Zin ye Cades, nache hua'a yemaye.
- ³⁷Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Cades, qaq co'ollaq ivita añi qasoxonaxa Hor maye naña ye loga't ye 'alhua Edom, nache hua'a yemaye.
- ³⁸Qaq huaña co'ollaxa yemaye nache Ñim Nataxala' 'enapega so ntaxaŷaxanaxanec Aarón, da tasheguema añi qasoxonaxa Hor, qaq nache huaña añaime da ileu so Aarón, so la'auaxanec na'a'q so ca'agoxoic cinco se'esoua cuarenta vi'ie, chegoqta'a co'ollaq ca'ai ye Egipto so Israel le'ecpi.
- ³⁹Qaq so Aarón, ivi' ciento veintitrés vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ileu, huallec añi qasoxonaxa Hor.
- ⁴⁰Qaq so nta'a cananeo maye ilotague' so netaña ye Arad, somaye netaña co'ollaxa ye Néguev ye 'alhua Canaán, nache la'axaŷaxac co'ollaxa da lviraxac so Israel le'ecpi.

⁴¹Qaq somayepi qaltaq jec, chegoqchiguiña añi qasoxonaxa Hor, qaq co'ollaq ivita ye Salmoná, nache hua'a yemaye.

⁴²Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Salmoná, qaq co'ollaq ivita ye Punón, nache hua'a yemaye.

⁴³Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Punón, qaq co'ollaq ivita ye Obot, nache hua'a yemaye.

⁴⁴Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Obot, qaq co'ollaq ivita ye Iyé Abarín, yem loga't ye 'alhua Moab, nache hua'a yemaye.

⁴⁵Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Iyé Abarín, qaq co'ollaq ivita ye Dibón Gad, nache hua'a yemaye.

⁴⁶Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Dibón Gad, qaq co'ollaq ivita ye Almón Diblatayin, nache hua'a yemaye.

⁴⁷Qaltaq jec, chegoqchiguiña ye Almón Diblatayin, qaq co'ollaq ivita aye qasoxonaxapi ye Abarín yem sa qaŷapeque ye Nebo, nache hua'a yemaye.

⁴⁸Qaltaq jec, chegoqchiguiña aye qasoxonaxapi ye Abarín, qaq co'ollaq ivita ye nalochiguiñi 'alhua ye Moab, yem sa qaŷapeque ye tala Jordán maye nalotta ye Jericó,

⁴⁹nache hua'a na loigue so tala Jordán, nache so npe'lpi chegoqchiguiña ye Bet Yesimot, nache ivitta'a ye Abel Sitín ye nalochiguiñi 'alhua ye Moab.

Da lataxac co'ollaq qanaloqnec ye 'alhua Canaán

⁵⁰Qaq huaña co'ollaxa ye nalochiguiñi 'alhua ye Moab, yem sa qaŷapeque ye Jordán, maye nalotta ye Jericó, da Ñim Nataxala' 'enapega co'ollaxa so Moisés, 'eeta':

⁵¹«Qonapega qome na Israel le'ecpi, qoneta': Qom mashe qaua'axasoxoñiilec ye tala Jordán da qaunoxoñiua'a ye 'alhua Canaán,

⁵²nache qauo'oyiŷauaec qome ye shiŷaxauapi maye netalec yi'ie 'alhua, qataq qaulaxachiigui na natamnaxala'pi ne'enaqtac coma', qataq na nqachilliguishec lcat, qataq qanlaxachiiñi na natamnaqa'pi maye huasheguema ana lcomaraxalatepi.

⁵³Qauacoñiŷa qome yi'ie 'alhua, nache qoñiŷalec, cha'aye qami' sanema da yaqto' qaralamaxache.

⁵⁴Qalaxaye da qoŷanec ye 'alhua qalaaq qaŷo'ot ca alletaxac da qoŷanoigui na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, nache na ŷataqta qalota nhuo' le'ecpi lta'araic qanqa'en ca na'alhua, qaq na saq 'amaqtaq nache qapio'olec ca qoŷanem 'alhua. Nache ñi 'oonolec na maiche nhuo' le'ecpi ŷaconeguet ca 'alhua maye taalec da lalamaxat.

⁵⁵Qaq da saishet da qauo'oyiãauc ye shiãaxauapi maye netalec yi'ie 'alhua, nache yemayepi saishet qome da qami' ãalemamaxa't, 'eeta'am ca ntagoxoshet, huo'otaq ca lañe' da qaro'ocãaxaqui qom qoñiitalec yi'ie 'alhua.

⁵⁶Qaq huaña nache qami' so'oteque dam seuennatega co'ollaxa da so'otec yemayepi.»

Números 34

Naua loga'te ye 'alhua Canaán

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi, qoneta: Qom qaunoxoñiua'a ye 'alhua Canaán, yem 'alhua maye qaralamaxache, nache 'ena qome na loga'tpi yemaye:

³Ye loga't ye 'alhua maye pa'aigue da la'añaxa, tachiguiña ye toolec 'alhua ye Zin nache ivira'a ye 'alhua Edom. Qataq chegoqchiguiña da nala' lliguisheguem, nache tachiguiña ye loga't ye pa'aigue da la'añaxa aye Auaxai Leuaxai,

⁴qaq se'eso loga't queteueegue da pa'aigue da la'añaxa, nache ivittasheguema ye Acrabín, qataq quetelec ye Zin, nache ivitta'a ye Cadés Barnea. Qataq tateuga ye Jazar Adar ivitta'a ye Asmón,

⁵qataq chegoqchiguiña ye Asmón, nache ivitta'a so la'auaxac ye 'alhua Egipto, nache tachiguiña aso auaxai Mediterráneo.

⁶Qaq ye loga't ye pa'aigue da avit, nache tachiguiña so loigue aye auaxai Mediterráneo.

⁷Qaq ye loga't ye pa'aigue da sheu', nache chegoqchiguiña aye auaxai Mediterráneo, nache ivitta'a añi qasoxonaxa Hor,

⁸qataq chegoqchiguiña añi qasoxonaxa Hor, nache ivitta'a so ñegueuo ye Jamat. Ime, qaltaq jec, nache ivitta'a ye Zedad.

⁹Qaq ye loga't maye pa'aigue da sheu', chegoqchiguiña ye Zedad, nache ivitta'a ye Zifrón qataq, nache loga't ye Jasar Enán.

¹⁰Qaq ye loga't maye pa'aigue da nala' lliguisheguem, qalaq qaño'ot qome ca na'anec, chegoqchiguiña ye Jasar Enán, nache ivitta'a ye Sefán,

¹¹qataq chegoqchiguiña ye Sefán, nache nachiguiña ye Ribla maye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye Ayin, qataq nañaña ye pa'aigue da nala' lliguisheguem aso auaxai Cineret,

¹²qataq nache chegoqchiguiña yemaye da nañaña so tala Jordán, nache tachiguiña aso Auaxai Leuaxai. Qaq 'ena na loga'tpi qome yi'ie qana'alhuai.»

Da lataxac da qoãanec ye 'alhua

¹³So Moisés 'enapega so Israel le'ecpi, 'eeta': «Qaq 'ena na 'alhua maye qaŷauota'a qome da alletaxac da qami' qoŷanoiguilo. Qaq Ñim Nataxala' 'eetega da ŷataqtac na qoŷanem ñi 'oonolec na nueve maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq na laŷepi maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ncolaxara'ache co'ollaxa,

¹⁴cha'aye na chegoxoguet so Rubén qataq so Gad, qataq na laŷepi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye ncolaxara'ache co'ollaxa, maye chegoxoguet so Manasés, maye mashe huo'o ye na'alhua.

¹⁵Qaq ne'enaua dos qataq na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye ncolaxachigui co'ollaxa, mashe huo'o ye lalamaxat na'alhua pa'aigue da nala' lliguisheguem ye sa qaŷapeque ye tala Jordán, maye nalotta ye Jericó.»

¹⁶Ñim Nataxala' qaltaq 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹⁷«Qaq 'enaua qome naua qami' ŷanoiguilo na 'alhua, ntaxaŷaxanaxanec Eleazar qataq Josué, som llalec so Nun.

¹⁸Qalaxaye nataqa'en qauŷaxañiŷa qome ñi 'oonolec na lataxala'pi, na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi da yaqto' itaua'n naamaye da qoŷanec na 'alhua.

¹⁹Qaq 'ena le'enaxatpi na ŷalleppi maye qaiŷaxana qome da ŷanec na 'alhua: Caleb, som llalec so Yefune, maye chegoxoguet so Judá.

²⁰Semuel, som llalec so Amiud maye chegoxoguet so Simeón.

²¹Elidad, som llalec so Quislón maye chegoxoguet so Benjamín.

²²Qataq so nataxala' Buqui, som llalec so Yoglí maye chegoxoguet so Dan.

²³Qaq na llalaqpi so José, Janiel som llalec so Efod, maye chegoxoguet so Manasés,

²⁴qataq so nataxala' Kemuel, som llalec so Siftán maye chegoxoguet so Efraín.

²⁵Qataq so nataxala' Elisafán, som llalec so Parnac maye chegoxoguet so Zabulón.

²⁶So nataxala' Paltiel, som llalec so Azán maye chegoxoguet so Isacar.

²⁷So nataxala' Ajiud, som llalec so Selomi maye chegoxoguet so Aser.

²⁸Qataq so nataxala' Pedael, som llalec so Amiud maye chegoxoguet so Neftalí.»

²⁹Qaq 'esopi so iŷaxana co'ollaxa Ñim Nataxala' da yaqto' ŷanec na 'alhua ye Canaán.

Números 35

So huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat so leviitapi

¹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, co'ollaq huaña ye nalachiguiñi 'alhua ye Moab, yem sa qaŷapeque ye Jordán qataq nalotta ye Jericó, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi da 'enauac ne'ena ŷaconeguet 'alhua, ŷauo'o qome ca ŷanem na leviitapi nam huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo da yaqto' lalamaxat, qataq ŷanem na no'onaxapi maye colesop que'eca huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo da yaqto' lquia'aqa' na na'atetpi.

³Nache na leviitapi naigui qome que'eca huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, qaq na na'atetpi qataq na laŷe lalopi shiguiŷacpi nache netalec qome que'eca no'onaxa.

⁴Qataq que'eca no'onaxa maye qoŷanem na leviitapi da yaqto' lquia'aqa' ana lalopi, iuen da huauga ca sa qaŷapeque ca pa'auec que'eca huaqta'a't nŷecpi, qataq ivi' cuatrocientos cincuenta metro ye loga't que'eca no'onaxa, chegoqchiguiña qanqa'en ca lpaqtaxat camayepi.

⁵Qataq chegoqchiguiña ca loigue que'eca huaqta'a't nŷecpi, qataq nalochiguiña qanqa'en da qanaloqten. Nache ca pa'aigue da nala' lliguisheguem ivi' qanqa'en ca novecientos metros, qataq naloteguet qanqa'en ca taŷa'ague da avit, qataq da sheu' qataq ca pa'aigue da la'añaxa. Nache que'eca huaqta'a't nŷecpi ñichiguingui qome na laiñi, qaq que'eca no'onaxapi colesop camaye.

⁶Qaq que'eca huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye qoŷanem na leviitapi, nache qaiŷotaugalo caua seis que'eca huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo da yaqto' ñe'eguenaxaqui', yaqto' da huo'o ca dalaataxan, nache ishet da lle'eguenaxa' ca 'oonolec camaye. Qataq qoŷanem namayepi caua ŷaqaugalo cuarenta y dos que'eca huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo,

⁷qaq da ima'a't ca qoŷanem na leviitapi, nache ivi' cuarenta y ocho cam huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, qataq ca no'onaxapi maye lquia'aqa' na na'atetpi.

⁸Nache que'eca huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye ŷan qome na Israel le'ecpi da ŷanem na leviitapi, ŷachegoxotaigui qome na 'alhua maye qoŷanem da lalamaxat. Qalaxaye ca lta'araic ca na'alhua, nache lta'araic ca ŷanec, qaq ca saq 'amaqtaq ca na'alhua, nache nataqa'en saq 'amaqtaq ca ŷan 'alhua, da qoŷanalec ca huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo da yaqto' lalamaxat namayepi.»

⁹Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta':

¹⁰«'Aua'aqtaxanem na Israel le'ecpi, qoneta': Qom qaua'axasoxoñiilec ye tala Jordán da qaunoxoñiua'a ye 'alhua Canaán,

¹¹nache qauŷochiŷauga qome ca ñe'eguenaxaquipi huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, yaqto' ishet da ŷe'egueneua'a ca shiŷaxaua maye choche ilamaxata'a da ŷalauat ca lŷa.

¹²Nache ŷe'eguenoigui camaye da dataueeguesop ca ipaltaique lvi' maye lauo' le'ec ca ileu, yaqto' saishet da ileu que'eca dalaataxan ivitta'a da qanmit, ŷauaachigui qanqa'en 'enauac na nhuo' le'ecpi.

¹³Nache que'eca huaqta'a't n̄yecpi maye ÿotta'a't naua nañalo maye qoñanec, qaiñotauga qome caua seis da yaqto' ñe'eguenaxaqui'.

¹⁴Qaq caua tres caamaye neraña qome da nala' lliguisheguem ye Jordán, qaq caua l̄ya't tres, neraña ye le'ego ye Canaán.

¹⁵Nache que'eca seis que'eca huaqta'a't n̄yecpi maye ÿotta'a't naua nañalo, nache lle'eguenaxaqui' qome na Israel le'ecpi, qataq ca chegaqauecpi maye qami' netaiguilo, huo'otaq ca queuoxoicpi. Qataq lle'eguenaga' qome ca choche ilamaxata'a da ÿalauat ca l̄ya.

¹⁶Qaq da huo'o ca ique'emaqchet ca l̄ya irota'a ca lcat, nache que'eca qaique'emaqchet da ileu, nache que'eca deque'emaqtaxan, camaye laataxanaxaic, qaq camaye nache qañalauat.

¹⁷Qaq da huo'o ca ique'emaqchet ca l̄ya da irota'a ca coma', nache que'eca qaique'emaqchet da ileu, nache que'eca deque'emaqtaxan camaye laataxanaxaic, qaq camaye nache qañalauat.

¹⁸Qaq da huo'o ca ique'emaqchet ca l̄ya da irota'a ca 'epaq, nache que'eca qaique'emaqchet da ileu, nache que'eca deque'emaqtaxan camaye laataxanaxaic, qaq camaye nache qañalauat.

¹⁹Qaq ca ÿataqta lalamaxat lauo' le'ec que'eca nalaatac, nache ca ishet da ipalaique lvi' da ÿalauat que'eca laataxanaxaic da ivita da ilalec.

²⁰Qaq da huo'o ca ÿamaxañi huo'otaq ÿasaq ca l̄ya souaxat da nquiñatega, nache da ileu naqa'en camaye,

²¹huo'otaq da souaxat da nache 'eetai' da npa'agueetague', nache ÿauota'a ana napocna da iuaxan, nache da ileu naqa'en camaye, nache que'eca deque'emaqtaxan camaye laataxanaxaic, qaq camaye nache qañalauat. Qalaxaye ca ÿataqta lalamaxat lauo' le'ec que'eca qañalauat, nache ca ishet da ipalaique lvi' da ÿalauat que'eca laataxanaxaic da ivita da ilalec.

²²Qalaxaye da huo'otaq choche ilamaxata'a da ÿamaxañi, huo'otaq da chochaq ÿetauec ca coma', nache ileu naqa'en camaye,

²³huo'otaq da sa ilo'ogue ca lasaxasoxonaxat coma', nache ÿasaqa'a ca l̄ya nache ileu naqa'en camaye, huo'otaq da saishet da npa'aguenaxaua camaye, qataq saishet da nache 'ena'ac da ique'emaqchet,

²⁴nache ca maiche nhuo' le'ecpi nmit qome da l-leuaxa que'eca ileu, qataq ca ipaltaique lvi', nache qaipacchigui da lataxac na nqataxacpi maye qalapaxañi.

²⁵Nache ca nhuo' le'ecpi maiche ilo'ogue qataq ntela'a qome ca shiñaxaua maye ilamaxata'a da ÿalauat ca l̄ya, ntelaqna'aguet ca ipaltaique lvi' maye lauo' le'ec que'eca ileu. Nache que'eca shiñaxaua qañe'eguelaxata que'eca huaqta'a't n̄yecpi maye ÿe'egueneua'a co'ollaxa, qaq nache netaña camaye ivitta'a da ileu ca latala' ca ntaxañaxanaxanecpi maye ncoyigishec.

²⁶Qaq que'eca shiřaxaua maye dalaataxan da huo'otaq ca'ai que'eca huaqta'a't nřecpi maye ñe'eguenaq'a',

²⁷nache ca lauo' le'ec ca ileu maye ipaltaique lvi', da ilalec camaye da huetauga ca pa'auec ca lle'eguenaq'a', nache ishet da řalauat, qalaxaye qaica ca lasouaxashet camaye.

²⁸řoqo'oye que'eca shiřaxaua maye ilamaxata'a da řalauat ca lřa, iuen da nache hueta'a que'eca huaqta'a't nřecpi maye ñe'eguenaq'a', ivitta'a da ileu ca lataxala' na ntaxařaxanaxanecpi. Ime, nache ishet da ře'eguelaxa ca lma'.

²⁹Qaq de'era qalapaxaři lataxac, nachera qome da lataxac da qoyecřaxaqui qataq ca qami' chegoxogueta, na'aictaxa ca qořiitaņa ana 'alhua.

³⁰Qaq da huo'o ca dalaataxan, nache camaye iuen da qařalauat nataqa'en. Qalaxaye saishet da qařalaxaguet ca la'aqtaxanaxac ca 'oonolec shiřaxaua, nachecata cam qalota da da'aqtaxanpi, nache camaye ishet da qařalauat.

³¹Qataq saishet da qauacořiigueta aca lasheue da qaisheeten ca laataxanaxaic, cha'aye camaye mashe tařa'a da qařalauat.

³²Qataq saishet da qauacořiigueta aca lasheue, ca laataxanaxaic da yaqto' ca'ai ca 'oonolec que'eca huaqta'a't nřecpi maye řotta'a't naua nařalo maye ñe'eguenaxaqui, da yaqto' tařa ca lma' da ñaq saxanaxa da ileu ca lataxala' na ntaxařaxanaxanecpi.

³³Qataq saishet da qana'axache qome ca 'alhua maye qořiřalec, cha'aye na ntago'q nachena na na'axat na 'alhua, cha'aye naua qaicoldec ntago'q saishet da iqui'itaxat, nachaqcata ca icolde'c co'ollaxa caua ntago'q maye ishet da iqui'itaxat da qařalauat camaye, nache ishet da qui'itta naqa'en.

³⁴Nache saishet da qana'aqchichi ca 'alhua maye qořiřalec qome, cha'aye nataqa'en Ařem sootaņa camaye, cha'aye Ařem, maye nachařem Nataxala', nache sootaigui qome na Israel le'ecpi.»

Números 36

Cam lalamaxat na 'alpi

¹Qaq soua lataxala'ate so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Galaad, som llalec so Maquir, Manasés qataq so José, soomaye tareua'a co'ollaxa so Moisés qataq so lataxala'pi so Israel le'ecpi, nache 'eeta':

²'Am Moisés, řim Nataxala' 'am řamaxalec co'ollaxa da 'auauota'a da alletaxac da 'ařa'anem na na'alhua na Israel le'ecpi, qaq nataqa'en 'am řamaxalec co'ollaxa da cam talec da lalamaxat na'alhua so qarqařa Selofejad, nache 'ařa'anema naua llalel.

³Qalaxaye naamaye da huaroneguet ca camachaqca na llalaqpi na lařepi nhuo' Israel le'ecpi, nache ishet da deqat qome ca na'alhua so qarta'alpi, cha'aye ishet

da talec ca lauo' le'ecpi cam huaroneguet naamaye. Huaña nache nquicta'a't qome ca qana'alhua maye chegoqchigui da alletaxac co'ollaq qomi' qoñanema.

⁴Nache da ivita ca vi'i maye laloxoqui da huesochiguiñi qanqa'en na Israel le'ecpi, nache ca na'alhua na 'alpi saishet qome da lalamaxat, cha'aye tañot da lalamaxat ca lauo' le'ecpi ca lhua anamayepi, nache deqat ca lañe ca na'alhua na maiche qarhuo' le'ecpi.

⁵Qaq huaña nache so Moisés, ipacchigui co'ollaxa da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', da ñamaxalec na Israel le'ecpi, da 'eeta': Nam ñalleppi maye chegoxoguet so José ñañamaqchiguiñi da la'aqtac.

⁶Qaq Ñim Nataxala' ñañamaxareeta da maicheye ca huaroneguet que'ecaua llalel so Selofejad: qalaxaye no'ono' da huaronoigui nam lauo' le'ecpi maye maiche lauo' le'ecpi so lta'a.

⁷Yaqto' ca 'alhua maye talec ñi 'oonolec na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, saishet qome da qañe'egueeta'a da tañot qanqa'en ca lña nam nhuo' le'ecpi, nache 'enauac na Israel le'ecpi ñataqta lalamaxat qome na na'alhua so maiche chegoxoguet lauo' le'ecpi.

⁸Qaq ñoqo'oye camachaqaca 'alo da huo'o ca lalamaxat 'alhua, nache acamayé da huaron, nache huaronoigui ca maiche lalamaxat lauo' le'ecpi. Yaqto' na Israel le'ecpi saishet da deqat na na'alhua maye lalamaxat co'ollaxa so lta'alpi.

⁹Nache 'enauac na nalamaxat 'alhuapi, saishet qome da qañe'egueeta'a da talec qanqa'en ca 'oonolec na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi. Yaqto' na Israel le'ecpi saishet da iqataqchet ca 'alhua maye qoñanem co'ollaxa da lalamaxat.

¹⁰Nache soua llale so Selofejad ipacchigui da ño'ot da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

¹¹Nache aso Malá, Joglá, Milca qataq aso Nogá maye llalel so Selofejad, huaronegueta so llalaqpi soua maiche ntesoqoyel maye lqaña't so lta'a,

¹²maye chegoxogueta so Manasés, som llalec so José. Nache so lalamaxat na'alhua, nache taigui naqa'en so maiche lauo' le'ecpi so lta'a.

¹³Qaq 'era da namaxasoxonaxac qataq da qalapaxaño lataxac maye Ñim Nataxala' ñanem so Moisés, da yaqto' ñamaxalec so Israel le'ecpi co'ollaq huaña ye nalochiguiñi 'alhua ye Moab, maye sa qañapeque ye Jordán qataq nalotta ye Jericó.

Deuteronomio

Deuteronomio 1

So Moisés nqateeguesop ye Horeb so Israel le'ecpi

¹Qaq 'era da la'aqtac co'ollaxa so Moisés da 'enapega so Israel le'ecpi, huaña ye toolec 'alhua ye Arabá, yem pa'aigue da nala' lliguisheguem ye Jordán maye nalotta aso Auaxai Togaxarai, qataq sa qaŷapeque ye huaqta'a't nŷecpi ye Parán, Tofel, Labán, Haserot qataq ye Dizahab.

²Qaq ivi' soua once na'axa'te da qanayectalec so nqa'aic maye taalec añi qasoxonaxa Seír, qaŷachegoqchiguiña co'ollaxa añi qasoxonaxa ye Horeb ivitta'a ye Cadés Barnea.

³Qaq so la'auaxanec na'a'q so ca'agoxoic once so vi'i cuarenta, nache so Moisés da'aqtaxanem co'ollaxa so Israel le'ecpi da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

⁴Qaq damaye huetoigui co'ollaq mashe ime da loxonec so Sijón, so Ita'a so amorreopi maye lma' ye Jesbón, qataq so Og maye Ita'a na netaña ye Basán qataq ilotague' so netaña ye Astarot qataq ye Edrey.

⁵Qataq co'ollaq ñaq netaña ye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye tala Jordán ye 'alhua Moab, nache so Moisés da'aqtaxanem co'ollaxa so Israel le'ecpi de'era napaxaguenataxanaxac, 'eeta':

⁶«Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', co'ollaq huaña ye Horeb, 'eeta': «qami' mashe qaŷoqtegue da qoviitalec ana'ana qasoxonaxa.

⁷Qaq ŷoqo'oye qoqui qome, qanqo'oñiŷa aye qasoxonaxapi maye lalamaqte na amorreopi, qataq na lauoreua 'alhuapi ye Arabá, qasoxonaxapi, qataq ye nalochiguiñi 'alhua ye Néguev, qataq naua loiguiye aso auaxai, qataq ye na'alhua na cananeopi qataq ye Líbano, nache ivitta'a ye Ita'araic tala Éufrates.

⁸Cha'aye Aŷem, qami' sanema da qaralamaxache, qaq nache qoqui da yaqto' qoñiŷalec yemaye, cha'aye sanem co'ollaxa da ŷa'aqtac so Abraham, Isaac qataq so Jacob da sanem yi'iyee 'alhua qataq nam chegoxoguetpi soomaye.»»

Da 'eetec da qalca'aigue so nataxala'pi maye nmit na lasouaxashet so Israel le'ecpi

⁹«Qaq se'eso na'a'q qami' sheetegalo, sheeta': «Da aŷem 'oonolec nache saishet da qami' ñalo'ogueta da qami' selotegueto.

¹⁰Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, ŷataqta qalota naqa'en na qoyalquipi, 'eeta'am ye lcata ana huaqaañipi na piguem.

¹¹¡Qaq Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au qarta'ailpi, ivi' ye mil ye lcata da qami' nquigaxatrec. Qataq qami' ichoxore'n, qaq nache ipacchigui da ŷan la'aqtac co'ollaxa!

¹²Cha'aye da aÿem 'oonolec, nache saishet da ñalo'oguet da saÿamaxaañi 'enauac na qanpe'enaxaqui qataq na qancotaxaqui.

¹³Qaq ÿoqo'oye qauacoñiiua'alo qome caua shiÿaxau', qauachegoxochiÿaigui ñi 'oonolec na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, ca ÿaanaxanaxaic, sa nqalat qataq ca mashe nmate' na lataxaguesat, yaqto' qarataxala'aipi ñaqa'en camayepi.»

¹⁴«Nache qami' qauasache caillaye, qoñiita': «Aja' ÿaÿamaqchiguiñi da qonetapeguc.»»

¹⁵«Nache saconeua'alo soua shiÿaxau' sachegoxotaigui ñi 'oonolec na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ÿaanaxanaxaiqa qataq mashe nmate' na lataxaguesat, nache sami' da huo'o naq 'enec da qami' ilo'oguelo. Qaq huo'o na ilo'ogue ñaqa'en so mil, cien, cincuenta, diez, qataq huo'o na lataxala' na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.

¹⁶Qaq se'eso nataxala'pi maye nmit na nasouaxashetpi sanem co'ollaxa de'era nqataxac, 'eeta': «Da qanmiche ca lasouaxashet na shiÿaxauapi, nache 'enauac ca qami' naua'alo na maiche qarhuo'oi le'ecpi qataq nache 'ena'am ca chegaqauecpi maye qami' netaigui, nache qauo'ochec ca ÿaÿamaqchiguiñi lataxac,

¹⁷qataq da qanmiche ca nasouaxashet, nache saishet da qalca'aitagui na shiÿaxauapi, da choxoraq huo'otaq sallaxanec. Qataq saishet da huo'o ca qayi'iitega, cha'aye ñi nmit na nasouaxashet, Nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq da huo'o ca ÿataqta qalaqaic, nache aÿem qandoiua'a yaqto' maiche soicnapec da ñemit.»

¹⁸Qaq 'era da 'eetec se'eso na'a'q da ÿataqta qami' sapaxagueneque co'ollaxa 'enauac nam ishet da qauo'oche.»

Soua doce namaxa'she

¹⁹«Nache salaxasoxoguet da lamasoxonaxac Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', nache qolqa'ai ye Horeb da ñeqo'onaxa aye qasoxonaxapi maye huaigui ye na'alhua na amorreopi. Nache sa'axasoxonaxalec ye ÿataqta qalochiguiñi toolec 'alhua, maye mashe qauauañiÿa qataq seviraqta'a ye Cadés Barnea.

²⁰Huaña, nache sheeta': «Mashe ñevitaxa ana qasoxonaxapi maye lalamaqte na amorreopi, maye qomi' ÿanema Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala' da yaqto' qaralamaqte.

²¹Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna qami' ÿanema ne'ena 'alhua, qaq nagui nache qoñiÿalec namaye. Huaña, nache ipacchigui da la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au qarta'ailpi, qataq saishet da qayi'iitac huo'otaq da leuapigui ye qarville.»

²²Qalaxaye qami' qauanaqui, nache aÿem qoñiÿapega, qoñiita': «'Onaxaictaxa da huo'oi caua 'auama'q na ÿalleppi da yaqto' hua'au' da imete'n yi'ie 'alhua. Qaq

da ime, nache ñe'eguela'q da qomi' da'aqtaxaarema ca saqteuga qataq ca saqteua'a nam huaqta'a't n̄yecpi.»

²³Nache so Moisés qaltaq 'eeta': «De'era qara'aqtaqui saŷamaxareeta co'ollaxa, ŷoqo'oye lleca'aua'alo soua doce na ŷalleppi, 'oonolec ñaqa'en na chegaqaigni na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi,

²⁴qaaq somayepi nache tasheguema aye qasoxonaxapi da imeten, nache ivitta'a ye ca'amapega't 'alhua maye le'enaxat da Escol.

²⁵Ime, nache nqat ana ala ana nañiguishie yi'ie 'alhua da yaqto' lachaxanata da qomi' da'aqtaxanema da: «ŷataqta 'onaxaic yi'ie 'alhua maye qomi' ŷanema Ñim Nataxala'.

²⁶Qalaxaye qami' sa qanashiñi da qoqui, nacherata da sa qaulaqaiguat Ñim Nataxala'.

²⁷Qataq qoñiitaigui nua qaranataqa'achilli' da qoquiiteguelec Ñim Nataxala', nache qoñiita' da qara'aqtaqui: «Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' sa ichoxore'n, ŷoqo'oye qomi' nqateeguesopa ye Egipto da yaqto' qomi' ŷalaua't na amorreopi.

²⁸Qaaq nagui, ¿hua'ago' ca sataxague? Cha'aye soua qaramaxa'ashe ŷa'axattrac da na lma' yi'ie 'alhua ŷataqta 'añaxaicpi qataq logoraicpi, qataq na huaqta'a't n̄yecpi ŷataqta lta'al qataq qaŷoqotchegueme na lpaqtaxat. Qataq ŷataqta huo'o da qarcolanaxa cha'aye qomi' qaŷa'aqtaxanema da yi'ie 'alhua lma' na chegoxogueta so shiŷaxaua logoraic maye le'enaxat Anac.»

²⁹Nache aŷem sheeta' co'ollaxa: «Saishet da qayi'iitac qome, qataq saishet da qayi'iitega yemayepi.

³⁰Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, Ñimaye hua'auta'ague da qa'aita'ague qataq maiche qami' deloclegueta, 'eeta'am co'ollaq huaña ye Egipto,

³¹qataq cai huaña ye toolec 'alhua. Nache qauauañiichigui da Ñimaye ŷataqta qami' nachetrasheguem choche qami' nviraxatraua'alo ne'ena 'alhua, 'eeta'am ca nta'a da nachetasheguem ca llalec.

³²Qalaxaye ñaqaiyeta saishet co'ollaxa da qaua'amaqchiñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai,

³³qamaq Ñimaye nacheñita da hua'auta'ague da qa'aita'ague da yaqto' lca'aigue ca huaña da qanmachiiuec. Qaaq ye pe nache 'ettaigui naqa'en so norec da icoŷatta'ague so qoyequi, qaaq da yo'oxoñi qalaq qami' ipelteetalegueta so lo'oc.»

³⁴«Qaaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq hua'aqchigui da qoquiitapeguelec, nache dalemata nache ŷan da la'aqtac, 'eeta':

³⁵«Ne'ena qauemaic shiŷaxauapi saishet qome da chochaq 'oonolec ca inoxoneua'a yi'ie 'alhua maye sachaxanapeguem co'ollaxa so hua'au lta'alpi.

³⁶Qaq nachesota qome so Caleb, maye llalec so Yefune da inoxoneua'a yi'ie 'alhua. Nache ca pelec 'alhua sanem qome somaye qataq ca chegoxoguetpi da yaqto' lalamaxat. Cha'aye somaye ñataqta ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»»

³⁷«Qaq nataqa'en aÿem dalemataña Ñim Nataxala' souaxat qami', nache 'eeta': <'Am saishet qome da 'aunoxoneua'a yi'ie 'alhua».

³⁸Nachesota so 'artaua Josué, maye llalec so Nun, da inoxoneua'a qome yemaye. Qaq somaye 'aúa'añaqchet, cha'aye nacheso qome so ñanem yi'ie 'alhua na Israel le'ecpi.

³⁹Qaq na ñaq qapio'olec qaña'alquipi maye qaupi'itaxañeetega da deuotaxanec na qampa'aguenaxauaiپی qataq ana qaramoxouaiپی, namayepi nachenata da inoxoneua'a qome yi'ie 'alhua qataq sami' da yaqto' lalamaxat.

⁴⁰Qalaxaye qami' qavi'iguelaqña nagui ye toolec 'alhua, qoquiitegue so nqa'aic maye taña'a aye Auaxai Togaxarai.

⁴¹Nache qami' qoñiÿapec: <Huo'o da qarasouaxashet hueto'ot Ñim Nataxala', qalaxaye nagui qolaq da seloquiaq qataq so'otaq da 'eetapeguec Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'>. Ime, nache qana'achiigui so qaro'ogoxonaxache da yaqto' qauloqui, qapi'itaxañeetego' da sa qalaq da qoquiisheguemec aye qasoxonaxapi.

⁴²Qalaxaye Ñim Nataxala' aÿem 'enapega co'ollaxa da qami' shenapegalo da saishet da qoqui da qanalaache, cha'aye Ñimaye saishet da qami' hueta'agueta, yaqto' saishet da qami' loxonqa na qampa'aguenaxauaiپی qom qoqui.

⁴³Qaq ñaq 'eetalec da sa qana'axaÿaxañi, sa qaulaqaiguet da la'aqtac Ñim Nataxala', ndotec da qanachaqchiñi, nache qoquiisheguemec añi qasoxonaxa.

⁴⁴Nache so amorreopi maye netalec co'ollaxa yemaye, qami' dataña'agueta nache somayepi 'eeta'am na te'esaq lalaxat da qami' icaata'ape, nache qami' loxonqa chegoqchiguiña ye Seír choche qami' iviraxatta'alo ye Jormá.

⁴⁵Huaña caillaye nache qaye'eguelaqai, nache qañeñeeto'ot Ñim Nataxala', qalaxaye Ñimaye saishet da hua'axaña so qanachoxonnaxaqui.

⁴⁶Qaq ñoqo'oye ñataqta qañoqtegue da qoñiitaña ye 'alhua Cades.»»

Deuteronomio 2

So Israel le'ecpi quetalec co'ollaxa ye toolec 'alhua

¹«Qaq co'ollaq qolaq, nache saqtelec ye toolec 'alhua maye tateuga aso Auaxai Togaxarai, ipacchigui da aÿem ñanem la'aqtac Ñim Nataxala'. Qaq mashe qañoqteguelo soua na'axa'te da seonnaqtacot aye qasoxonaxapi ye Seír.

²Nache Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta':

³Mashe qañoqteguelo naua na'axa'te da qauconñiitacot ana'ana qasoxonaxapi, qaq nagui qavi'iguelaqaigue qome da sheu'.

⁴Qalaxaye qonapega qome na nhuo' le'ecpi qoneta': Qoquiitelec qome ye lalamaxat na'alhua yem chegoxoguetpi so Esaú, maye naña ye Seír, cha'aye maiche qarhuo'oi le'ecpi, qalaxaye yemayepi qome qami' ñe'eta'agueta, qalaxaye maxatchaxa qome,

⁵qaq yemayepi saishet qome da qauloquiaxañi, cha'aye saishet da qami' saarema catai' qapio'olec maye lcata'am ca napia' lliguiñi yem na'alhua yemayepi, cha'aye aya'aye qasoxonaxapi ye Seír, ayemaye lalamaqte so chegoxoguetpi so Esaú. Qataq Añem sami' co'ollaxa yemayepi.

⁶Qataq da qaviñi ca nallec, huo'otaq 'etaxat nache qausheenaxañiña.»

⁷Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, huo'o co'ollaxa da lqouagaxanaqtaic da qoñiita souaxat nam ishet da qauo'оче, qataq qami' ntela'alo 'enauaque se'esoua cuarenta vi'ie da qoquiitelec ye toolec 'alhua, qataq qaica ca qaviñiitaique naqa'en.»

⁸«Ime, nache qolaq sashoxolec ye na'alhua so qarqañañecpi maye chegoxoguet so Esaú, maye netaña co'ollaxa ye Seír, nache qolaqtegue so nqa'aic ye Arabá, maye chegoqteua'a ye Elat qataq ye Ezión Guéber, ime qaltaq ñeconnaxañi, nache qolaqtegue so nqa'aic ye toolec 'alhua ye Moab.

⁹Huaña, nache Ñim Nataxala' qaltaq añem 'enapega 'eeta': «Saishet qome da qauloquiaxañi ye moabiitapi, cha'aye yemayepi chegoxoguet so Lot, qaq saishet da qami' sanema catai' lañolec ye na'alhua yemayepi. Cha'aye Añem sanem co'ollaxa da yaqto' lalamaxat yi'ie 'alhua Ar.»»

¹⁰Qaq yi'ie 'alhua, yemaye netalec co'ollaxa so emiitapi, somayepi ñataqta 'añaxaicpi, qalotoigui qataq logoraicpi 'eeta'am na anaquiitapi.

¹¹Qaq somayepi qataq so anaquiitapi, qañamata'ac naxa da logoraicpi, qalaxaye so moabiitapi ñamata'ac da emiitapi.

¹²Qaq yi'ie 'alhua Seír, yemaye netalec co'ollaxa so horeopi, qalaxaye so chegoxoguetpi so Esaú, nmatchiguiñi co'ollaxa se'eso horeopi, nache somayepi nalec co'ollaxa da ñauo'o lalamaxat. Qaq nachera da 'eetec qome na Israel le'ecpi da nalec ye 'alhua maye Ñim Nataxala' ñanem da lalamaxat namayepi.

¹³«Ime co'ollaxa, nache Ñim Nataxala' qaltaq qomi' 'enapegalo, 'eeta': «Nagui, nache qoqui qome qaua'axasoxoñiilec so la'auaxac Zérec.» Nache qomi' sa'axasoxonaxalec se'eso la'auaxac.

¹⁴Qaq se'eso na'a'q co'ollaq sachegoxosoqchiguiña ye Cadés Barnea, ivitta'a da sa'axasoxonaxalec so la'auaxac ye Zéred, nache ivi' treinta y ocho vi'ie. Qaq mashe nmiguiñi da ileu 'enauac se'eso shiñaxauapi alaataxaicpi huaña so nanataqa', cha'aye nache la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala' da saishet da inoxoneuo.

¹⁵Cha'aye Ñim Nataxala' irolec co'ollaxa da la'añaxac somayepi, nache ivitta'a da nmichiguiñi naqa'en da ileu.

¹⁶Qaq co'ollaq mashe nmichiguiñi se'eso shiřaxauapi maye alaataxaicpi co'ollaxa,

¹⁷nache Ñim Nataxala' ařem 'enapega, 'eeta':

¹⁸«Nagui, nache qaua'axasoxoñiilec ye loga't ye 'alhua Moab, nache qanqo'oñiřa ye 'alhua Ar,

¹⁹qalaxaye qom qavichiřa ye na'alhua ye amoniitapi, nache saishet qome da qauloquiaxañi, cha'aye yemayepi nataqa'en chegoxoguetpi so Lot, nache Ařem saishet da qami' sanema ca laře ye na'alhua yemayepi. Cha'aye mashe sanem co'ollaxa da lalamaxat.»

²⁰Qaq yi'ie 'alhua nataqa'en lalamaxat co'ollaxa so logoraicpi maye so amoniitapi řamata'ac co'ollaxa da zamzumiitapi.

²¹Qaq somayepi co'ollaxa řataqta qalota, logoraicpi, qataq añaxaicpi, 'eeta'am na chegoxoguetpi so Anac. Qalaxaye Ñim Nataxala' řanem da la'añaxac so amoniitapi da nmichiguiñi naqa'en somayepi, řoqo'oye somayepi nache nalec yi'ie 'alhua da řauo'o lalamaxat.

²²Qaq nache 'eetec co'ollaxa Ñim Nataxala' da řanem da la'añaxac som chegoxoguetpi so Esaú maye netaña ye Seír da nmatchiguiñi so horeopi da yaqto' nalec yi'ie na'alhua somayepi.

²³Qataq nachera da 'eetec nataqa'en co'ollaxa so filisteopi maye chegaqa'a co'ollaxa ye Creta da nmatchiguiñi so heveopi, maye nañalo naua lřa't nma'ate maye lauoreu' ye Gaza, nache nalec yi'ie 'alhuapi.

²⁴Qaq ime, nache Ñim Nataxala' qomi' 'enapegalo, 'eeta': «Qoqui qome, qaua'axasoxoñiilec ye tala Arnón, cha'aye qami' sanema da qoroxoñiqui ñi Amorreo le'ec Sijón, maye lta'a na netaña ye Jesbón qataq ye na'alhua. Qaq řoqo'oye qanoxochiřaua'a qome ye na'alhua nache qanalaache' ñimaye.

²⁵Qaq nagui, nache chegoqchiguiña ñaqa'en da 'enauac na řotta'a't shiřaxauapi maye netalec ana 'alhua da qami' ñi'ĩřalo. Qataq da choche qami' hua'axařapegueleguete, nache řataqta iviloxolaqchet da lli'ĩřaxa, qataq da lcolanaxa.»

²⁶Qataq co'ollaq souaqta'a ye Cademot, nache samaxalo soua řamaxa'she so Sijón, so lta'a so netaña ye Jesbón da yaqto' qaica ca machaqca, nache sheeta' da řa'aqtac:

²⁷«Sauotaique da sa'axasoxoolec na 'ana'alhua, nache sashectec da shectegue so ñec, qataq saishet da huo'otaq sařoxouec qome.

²⁸Qaq da seuenaq ca nallec huo'otaq 'etaxat, nache sesheenaxanaxa. Nacherata da qomi' 'auasheetema qome da sa'axasoxonaxalec ne'ena 'ana'alhua,

²⁹'eeta'am da 'eetec co'ollaxa da qomi' ŷasheetrec na chegoxoguetpi so Esaú maye netaña ye Seír, qataq so moabiitapi maye netaña ye 'alhua Ar, da yaqto' sa'axasoxonaxalec so tala Jordán, nache ishet da senoxonaxaua'a ye 'alhua maye qomi' ŷanema Ñim Nataxala'.

³⁰Qalaxaye so nta'a Sijón saishet co'ollaxa da qomi' ŷashenema da sa'axasoxonaxalec ye na'alhua, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala' nache 'ena'ac da qaramchigui naqa'en da lquiyaqteŷaxac, da yaqto' seloquixai' qataq qoroxonec, qaq nache ivitta'a nagui.

³¹Huaña, nache Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «Nagui qami' sanema da qoroxoñiqui ñi Sijón qataq ye na'alhua ŷoqo'oye qanqo'oñiŷa da qauotaxañic yi'ie na'alhua nache qoñiŷalec.»

³²Qaq so Sijón qomi' ca'ata'agueta, nnaictague' co'ollaxa so nalleppi da yaqto' qomi' deloguito huaña ye Yahás,

³³qalaxaye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', qomi' ŷanema somaye da yaqto' qoroxonec so llalaqpi qataq 'enauac so nalleppi.

³⁴Nache 'enauac so huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye lalamaxat somaye selaxataxagui, qataq salauataq so ŷalleppi, 'alpi qataq so ñaqqiolec, nache nmichiguiñi ñaqa'enaq saishet da huo'o ca nca'altauec.

³⁵Qaq nachesota so 'atetpi qataq so nogoxoshetpi maye huo'o da lashiichiŷaxac maye netaigui so huaqta'a't nŷecpi maye ñelaxataxañi da saconaxa.

³⁶Qaq nache chegoqchiguiña ye huaqta'a't nŷecpi ye Aroer maye hueto'ot na loigue ye tala Arnón, qataq so huaqta'a't nŷecpi maye naleguete aye lcomaraxalatepi ivitta'a ye Galaad, qaica ca ŷañoxot da qomi' dataŷa'agueta, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala' qomi' ŷanema somayepi da qoroxonec.

³⁷Qaq nacheyeta ye na'alhuapi so amoniitapi, qataq 'enauac so netañapi naua loigue so la'auaxac Yaboc, qataq so huaqta'a't nŷecpi maye nalec aye qasoxonaxapi, qataq 'enauac som qomi' illapeguema Ñim Nataxala', saishet da she'eguenaqta'a da seloquixanaq.»

Deuteronomio 3

So Israel le'ecpi loxonec so Og maye nta'a ye Basán

¹Qaq co'ollaq saqteuga so nqa'aic maye tateuga ye Basán, nache so Og maye Ita'a so netaña yemaye nache qomi' ca'ata'agueta da qomi' iloquixa'n huaña ye Edrey.

²Qalaxaye Ñim Nataxala' aŷem 'enapega 'eeta': «Saishet qome da 'añi'iŷa namayepi, cha'aye 'am sami' da 'oxonec namaye qataq na nalleppi qataq ye na'alhua. Qaq 'avi'inaxatchigui da qonetec co'ollaxa so Sijón maye Ita'a so amorreopi maye netaña co'ollaxa ye Jesbón.»

³Qaq 'era da 'eetec Ñim Nataxala' da qomi' ñanema da qoroxonec so Og, maye lta'a so netaña ye Basán qataq so nalleppi, qaq nache salauataq 'enauac somayepi qaica ñaqa'enaq ca nca'altauec.

⁴Nataqa'en saconaxa 'enauac so lalamaxat huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qaica ca choche no'onañi ñaqa'enaq. Qaq da imauec, nache ivi' sesenta se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo yi'ie 'alhua Argob, maye ilotague' so Og, som nta'a ye Basán.

⁵Qaq 'enauac se'eso huaqta'a't n̄yecpi qañoqotcheguemec co'ollaxa so lpaqtaxat, qataq so lpaqtaxat so lasompi, qataq saishet da ñaloqtenaq so lañe huaqta'a't n̄yecpi maye qaica ca lpaqtaxat.

⁶Qataq 'eeta'am da shenaqtec so Sijón, maye ilotague' na netaña ye Jesbón, da ñelaxataxani 'enauac so huaqta'a't n̄yecpi qataq salauataq so ñalleppi, 'alpi, qataq so ñaqqiolec,

⁷nachesota so 'atetpi qataq so nogoxoshetpi maye huo'o da lashiichiñaxac maye lalamaxat so qampa'aguenaxauapi da saconaxa.

⁸Qaq 'era da 'eetec se'eso na'a'q da saconaxa ye na'alhuapi se'esoua dos nta'al maye ilotagueto so amorreopi maye neraña co'ollaxa ye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem ye tala Arnón, qataq ivitta'a añi qasoxonaxa Hermón,

⁹maye so sidooniopi ñanagui co'ollaxa da le'enaxat Sirión, qaq so amorreopi ñanagui da Senir.

¹⁰Nache 'enauac so huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye nalec ye nalochiguiñi na pa'asheguem aye qasoxonaxapi, da saconaxa ye 'alhua Galaad, Basán, qataq so huaqta'a't n̄yecpi ye Salca, Edrey, maye lalamaxat so Og, maye ilotague' so netaña ye Basán.

¹¹Qaq se'eso nta'a Og, somaye nacheso so pa'atec som logoraicpi, so lmala' lcat qalaq ivi' cuatro metros ye lalogaxa, qaq ye lcatague qalaq ivi' dos metros. Qaq se'eso mala' ñaq 'eetalec nagui da qaimeteetac huetaña ye Rabá maye lma' so amoniitapi.

Qoñanec so 'alhua maye pa'aigue da yo'oxoñi ye tala Jordán

¹²Qaq so mashe qoroxonec ye 'alhua, nache sami' na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Rubén qataq so Gad, chegoqchiguiña ye pa'aña'ague da sheu' ye Aroer maye hueteua'a na lañe so la'auaxac Arnón, qataq ivitta'a na laiñi aye qasoxonaxapi ye Galaad, nache lñaueegue' ñaqa'en so huaqta'a't n̄yecpi.

¹³Qaq so no'onañi ye Galaad, qataq 'enauac ye 'alhua ye Basán maye lalamaxat co'ollaxa so Og, qataq 'enauac ye 'alhua ye Argob, maye nauattonatac da na'alhua so logoraicpi, yemaye sami' na lañepi na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Manasés.

¹⁴Nache so Yaír maye chegoxoguuet so Manasés, somaye ñacona ye 'alhua ye Argob, ivitta'a ye loga't ye 'alhua ye Gesur, qataq ye Macá, qataq naralaxat da le'enaxat ye Basán, nache ñanagui da Havot Yaír. Qaq de'era le'enaxat ñaq 'eetalec ivitta'a nagui.

¹⁵Qaq so Maquir nache sanem ye 'alhua Galaad.

¹⁶Qaq na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguuet so Rubén qataq so Gad, sanem ye chegoqchiguiña ye Galaad, nache ivira'a so la'auaxac Arnón, qataq ivitta'a ye tala Yaboc, maye loga't ye na'alhua so amoniitapi.

¹⁷Nataqa'en sanem ye 'alhua ye Arabá, maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem añi qasoxonaxa Pisga, yem 'alhua maye loga't ye tala Jordán, chegoqchiguiña ye Quinéret, nache ivitta'a aso auaxai ye Arabá, maye nachaso aso Auaxai Leuaxai.

¹⁸Qaq se'eso na'a'q qami' sanema co'ollaxa de'era ñamaxasoxonaxac, 'eeta': «Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qami' ñanema ne'ena 'alhua da yaqto' qaralamaxache. Qaq na ñalleppi maye ñaŷaten da nalaataxac, nache hua'auta'ague qome da llec na lqañañecpi da taitague da le'ego.

¹⁹Qaq naua nañalo na huaqta'a't nŷecpi maye mashe qami' sanema, nache ndotec na 'alpi qataq na ñaqpiolec da no'onaña, qataq na qaralamaxache 'atetpi maye qalota.

²⁰Qaq nache qaica qome ca ñe'eguelaq da ñaq saxanaxa da nalec yi'ie 'alhua na qarqaŷaiipi, da yaqto' machiguiñi, 'eeta'ama qami', qom nalec yi'ie 'alhua maye pa'aña'atague da le'ego ye tala Jordán, maye ñanem qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

²¹Qaq so Josué sanem co'ollaxa da ña'aqtac, 'eeta': «'Am 'auauaachigui Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, dam ŷo'oteque co'ollaxa se'esoua dos nta'al, qaq nachera da 'eetec naqa'en qome ye 'alhuapi maye qailotague' maye 'auapelec qome.

²²Qaq saishet qome da 'aye'etega yemayepi, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai maiche qami' delocleguete qome.»

So Moisés sa qaŷashenem da huenoxoneua'a ye Canaán

²³Se'eso na'a'q, aŷem ñachoxonnot Ñim Nataxala', sheeta':

²⁴«'Am Nataxala', 'Am 'auachaxana co'ollaxa ne'ena 'aramaxashec da 'ara'amaqchec qataq da 'ara'añaxac. Cha'aye qaica ca lŷa Lo'onatac 'Enauacna da neto'ot na piguem, huo'otaq ana 'alhua, da ishet da ŷo'ot nam qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec maye ishet da 'auo'ot.

²⁵Qaq ŷoqo'oye 'Am ñachoxonnot, da aŷem 'auasheetem da sa'axasoxoolec ye tala Jordán, da saitague da le'ego yaqto' semeten da lyac ye 'alhua maye huaña aye qasoxonaxapi, qataq ye Líbano.»

²⁶Qalaxaye Ñim Nataxala' aÿem dalemataÿa souaxat qami', nache saishet da ÿasateguet da ñachoxonnaxac, nacherata da aÿem 'enapega, 'eeta'. ¡A'aye! 'Axaani da aÿem 'aua'aqtaxaapeguem de'era.

²⁷Qalaxaye 'asheguema qome na pa'asheguem aña qasoxonaxa Pisga, qaq nache 'auallelec ye pa'aigue da sheu', la'añaxa, nala' lliguisheguem qataq da avit, qalaxaye saishet da 'aua'axasoxoolec qome ye tala Jordán.

²⁸Qaq nacherata da 'auapaxaguen qome, 'aua'añaqchet, qataq qaramchigui 'anqa'en so Josué, cha'aye nacheso qome so lataxala' ne'ena nhuo' le'ecpi, qataq ÿanem qome yi'ie 'alhuapi maye choche 'aumeten nagui.

²⁹Qaq cai ime, nache souaqa'a ye ca'amapega't 'alhua maye nalotta ye Bet Pegor.

Deuteronomio 4

So Moisés 'enapega so Israel le'ecpi da ÿataqta ÿalaq

¹Qaq nagui qami' shenapegalo qami' Israel le'ecpi, qana'axaÿaxaaniÿalo qome naua qalapaxayiñi lataxaco, qataq naua namaxasoxonaxaco maye qami' sapaxagueneque, qataq ÿataqta qauo'oche' qome, yaqto' qarca'alliuec, qataq qoñiÿalec ye 'alhua maye qami' ÿanema qome Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au qarta'ailpi.

²Qataq saishet qome da qanqotchiñiuec, huo'otaq da huo'o ca qanqache ne'enaua na'aqtaqa maye qami' samaxaleguete, nacherata da qaulaqaigueta qome ne'enaua lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

³Qataq qami' qauauañiichigui co'ollaxa som ÿo'otpi Ñim Nataxala' co'ollaq huaña ye Baal Pegor qataq da 'eetec co'ollaq nmichiguiñi naqa'en 'enauac so quegue so natamnaxala'pi na lma' yemaye,

⁴qalaxaye 'enauac qami' maye qaulaqaiguete co'ollaxa Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, ñaq qanca'alleetauec nagui.

⁵Aÿem mashe qami' sapaxagueneque naua nqataxaco maye aÿem ÿamaxaleguete co'ollaxa Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala' da yaqto' qauo'oche', qom mashe qoñiÿalec ye 'alhua maye qarma'ai qome.

⁶Qaulaqaigueta qataq qaupaquiichigui da qauo'oche' qome ne'enaua na'aqtaqa, yaqto' ne'ena ÿotta'a't shiÿaxauapi da qami' detaxaÿalo, nache qami' ÿaanaxanaxaiqa, qataq huattonaxanaxaiqa. Qataq qom hua'aqchigui ne'ena lataxacpi, nache 'eeta': «¡ÿataqta 'eesa ne'ena nhuo' le'ecpi da ÿaanaxanaxaicpi qataq ÿaanataxanaxaicpi!»

⁷Cha'aye ne'ena ÿotta'a't shiÿaxauapi 'amaqtaqaicpi, ¿negue't ca sa qaÿapeque naxa ca natamnaxala'pi, da 'eeta'ama qomi' da sa qaÿapeque naxa da ñatamnaqot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'?

⁸Qataq ne'ena ÿotta'a't shiřaxauapi 'amaqtaqaicpi, ¿negue't ca hueto'ot ca ÿařamaqchiguiñi nqataxacpi, qataq ca qalapaxañi lataxacpi da 'eeta'am ne'ena napaxaguenataxanaxacpi maye qami' sanema nagui?

⁹Qaq ÿoqo'oye saishet qome da qaucouařa'ai 'enauac na qauauañiichigui, qataq saishet da qařa'axañiuec qom ña qanca'alliitauec, nacherata da qaua'aqtaxañim qome ca qařa'alquipi qataq ca qarhuallipi.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna detaqa huaña ye Horeb

¹⁰Qaq se'eso na'a'q co'ollaq qauataito'ot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai huaña añi qasoxonaxa Horeb, nache Ñimaye ařem 'enapega, 'eeta': «'Alařona't qome ne'ena nhuo' le'ecpi, yaqto' hua'aqchigui na řa'aqtacpi, qataq napaxaguena da huo'o naq 'enec naqa'en Ařem, da ñaq huo'o da nachaalataxac namayepi, qataq řapaxaguenec qome de'era ca llalaqpi.»

¹¹Nache qami' qanquiquiua'a co'ollaxa na pa'aguiñi añi qasoxonaxa, nache qauauañiichigui na le'eraxa so norec maye tařot na piguem, nache nañigui na sa nsatchiguiñi lo'oc qataq napalñi,

¹²nache Ñim Nataxala' detaqa huetaigui so norec. Nache qami' qaua'aqaichiguiilo 'enauaque naua la'aqtaqa, qataq choche qaua'aqaitega da l-lamaxa naua la'aqtaqa, qalaxaye saishet da qaulořa'a da yo'oqchiguiñi lataxac Ñimaye.

¹³Nache Ñim Nataxala' qami' řanema da nařamaxataxac, da yaqto' qauo'oche' naua diez lamaxasoxonaxaco maye řereleguete co'ollaxa soua dos coma'ye.

¹⁴Ime, nache ařem řamaxalec da qami' sapaxagueneque ne'ena lqataxacpi qataq na lapaxañi lataxacpi, yaqto' řataqta qauo'oche da ivita da qoñiřalec yi'ie 'alhua.

Sa qařashen da qanatamnnot na ÿotta'a't atamnaxala'pi

¹⁵Qaq se'eso na'a'q co'ollaq qami' detaqtegueto Ñim Nataxala' huetaigui so norec huaña añi qasoxonaxa Horeb, nache saishet da qauauañiichigui da lataxac. ÿoqo'oye qanchilliřa'a qome da qanachaalataxaqui,

¹⁶saishet qome da qana'axache da qarataxaqui da qauo'oche ca qanatamnaxala'aipi ne'enaqtacpi, da 'eeta'am da lataxac ca řale huo'otaq 'alo,

¹⁷huo'otaq ca shiguiřacpi maye 'alhua le'ec qataq ca qořo,

¹⁸huo'otaq ca řaualgaxaata ana da'am, huo'otaq ca nřaq.

¹⁹Cha'aye sa iuena'a da qauamachiřo'ot na piguem, nache qaulořa'a añi nala', ca'agoxoic, huaqaañi, qataq ana lařepi maye neto'ot na piguem, nache ishet da qauauochiřa'ac da qanatamñiřot. Cha'aye Ñim Nataxala' řo'ot co'ollaxa anamaye da yaqto' icořarelec 'enauac na ÿotta'a't shiřaxauapi maye netalec ana 'alhua.

²⁰Cha'aye Ñim Nataxala' qami' řacoosopa co'ollaxa da qami' nqateeguesopa ye Egipto maye 'eeta'am aca nqatelaxanaxaqui, maye lqatelaxaqui ca lcat, da yaqto' řauo'oi qami' lalamaqa'ate Ñimaye.

²¹Qalaxaye Ñim Nataxala' aýem dalemataýa souaxat qami', nache ýan da la'aqtac da saishet da sevira'a da sa'axasoxoolec ye tala Jordán, qataq saishet da aýem inoxonaqcheteua'a ye 'alhua maye qami' ýanema qome Ñimaye.

²²Qaq ýoqo'oye aýem nache seleuaña qome ne'ena 'alhua, nache saishet da sa'axasoxoolec ye tala Jordán, qalaxaye qami' maye qaua'axasoxoñiilec qome nache qoñiýalec yi'ie no'on 'alhua.

²³Qalaxaye maxatchaxa qome, saishet da qaucouaýa'ai da aýamaxataxac maye qami' ýo'oteque Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Qataq saishet da qauo'oche ca qare'enaqtaqui qanatamnaxala'ai, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qami' illapeguema co'ollaxa namaye,

²⁴cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, Ñimaye ýataqta ca'alaxanaxaic, ýoqo'oye da huo'o ca ýavigaxat, nache 'eeta'am ca norec da nlachiguiñi naqa'en ca ýavigaxat.

²⁵Qaq da ivita da qoñiýalec yi'ie 'alhua qataq da mashe huo'o ca qaýa'alquipi qataq ca qarhuallipi, nache saishet qome da qana'axache da qarataxaqui souaxat da qauo'oche ca qare'enaqtaqui da yaqto' qanatamñiýot, cha'aye da ýauaachigui Ñim Nataxala', nache qami' dalemataýalo.

²⁶Ýoqo'oye nagui ana 'alhua qataq na piguem hua'aqchigui ñaqa'en da ýa'aqtac da sa qaýaloq qome da qami' imereuo, qom mashe qoñiitalec yi'ie 'alhua maye pa'aitague da le'ego ye tala Jordán. Qataq saishet qome qaýoqtegue da qoñiitalec yemaye.

²⁷Qataq Ñim Nataxala' qami' ilagaxatoiguilo qome na ýotta'a't shiýaxauapi, nache da qoñiita saq 'amaqtaq qome ca ishet da nca'alec da netalec yi'ie 'alhua.

²⁸Qaq huaña yemaye nache qami' ishet da qanatamñiýot qome ca ne'enaqtacpi 'epaq, coma' maye sa nauaani, saishet da hua'aqa, qataq saishet da deque'e, huo'otaq da huo'oi naua la'a'che, cha'aye maiche lo'onatac ca shiýaxauapi.

²⁹Qalaxaye da huaña yemaye da ýataqta 'enauac da qarquiyaqteýaxaqui, qataq da qanachaalataxaqui da qanmichiýaique Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, nache ishet da qauanachiýa.

³⁰Qaq qom qaviyeeguet ca qanque'eenaxaqui, qataq ca qanqui'icýaxaqui, nache da qavi'iguelaqaiýa da qaulaqaiguet Ñim Nataxala',

³¹qaq cha'aye Ñimaye choxonnataxanaxaic, nache saishet da qami' sa ichoxore'n, huo'otaq da qami' nlaxaayiñi, qataq saishet da icoua'ai da ýan la'aqtac maye 'eetega ipacchigui co'ollaq naýamaxate' so hua'au qarta'ailpi.

³²Qaq ýoqo'oye qanmichi' qome soua hua'au' vi'ie co'ollaq saxanaxa da qami' huo'oi, chegoqchiguiña co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýo'ot so shiýaxaua da ýanalec ana 'alhua. Qataq qauchemaxachiýalo naua loga'te na piguem, da huo'o

ca qaŷa'aqtapeguelec, huo'otaq da qaŷauaachigui ca qaŷo'ot lta'araic da 'eeta'am de'era.

³³Na ŷotta'a't nhuo' le'ecpi ana 'alhua, ¿peta'a huo'o co'ollaxa ca 'eeta'ama qami' da hua'aqtega da detaqtac Ñim Nataxala' huetaigui ca norec, nache saishet da ileu?

³⁴¿Qataq huo'o peta'a ca atamnaxala' da nqatec ca shiŷaxauapi da ŷachegoxottoigui ca laŷepi nhuo' le'ecpi da yaqto' ŷauo'o lalamaxatpi, ŷauota'a na na'anecpi, ñe'eguenataguecpi, qataq na ŷo'ot da na'aalaxa, alaataxac, lchecŷaxac, huo'otaq da irolec da lta'araic la'añaxac da 'eeta'am da qami' ŷo'oteque Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, co'ollaq qami' nqateeguesopa ye Egipto?

³⁵Qaq damaye qami' qaŷachaxanalo yaqto' qauaŷachiñiita da Ñim Nataxala' nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qaica ca lŷa 'eeta'am Ñimaye.

³⁶Qataq chegoqtot naqa'en na piguem da lavilŷaxac, nache qaua'aqaitega da qami' ŷapaxagueeta'ape. Qataq huaña naqa'en ana 'alhua da qami' ŷachaxanalo so lta'araic norec, qataq nache chemaqtapoigui somaye co'ollaq qaua'aqaitegalo naua la'aqtaqa.

³⁷Ñimaye ŷataqta ŷauotec co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi, ŷoqo'oye lca'aua'a nam chegoxoguetpi somayepi da yaqto' qami' nqateeguesopa ye Egipto, irolec da ŷataqta lta'araic la'añaxac.

³⁸Qataq qauauañiichigui da ŷo'orauec 'enauac so ŷotta'a't shiŷaxauapi maye 'amaqtaqaicpi, qataq 'añaxaicpi da yaqto' qami' ŷanema na na'alhuapi somayepi da yaqto' qaralamaxache nagui.

³⁹Qaq ŷoqo'oye nagui qauauattoñiita, qataq qauaŷaañita da Ñim Nataxala' nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye ilo'ogue na piguem qataq ana 'alhua qataq qaica ca lŷa.

⁴⁰ŷoqo'oye qauaalaqaiguet qome na lqataxacpi, qataq na lamaxasoxonaxacpi maye qami' sanema nagui, yaqto' qaica ca da, da qanachaalataxaqui, qataq ca qami' chegoxogueta, qataq logoraic da qanachaalataxaqui da qoñiitalec yi'ie 'alhua maye qami' ŷanema qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

So huaqta'a't nŷecpi maye ñe'eguenaq'a'

⁴¹Ime, nache so Moisés iŷotaugalo soua tres som huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem ye tala Jordán,

⁴²da yaqto' lle'eguenaq'a' ca shiŷaxaua maye ilamaxata'a da ŷalauat ca lŷa maye saishet da mpa'aguenaxaua, nache ishet da taŷa camaye da naneltaxan yaqto' saishet da qaŷalauat.

⁴³Qaq 'eso som huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo: Beser maye huaña ye comarelecpi ye toolec 'alhua, qoŷanem na lauo' le'ecpi so Rubén, qaq soo

huaqta'a't n̄yecpi ye Ramot maye huaigui ye Galaad, qoŷanem na lauo' le'ecpi so Gad, qaq ye Golán maye huaigui ye Basán, qoŷanem na lauo' le'ecpi so Manasés.

Da na'aqtaguec soua diez nqataxaco

⁴⁴Qaq 'ena na napaxaguenataxanaxacpi maye ŷa'axatem co'ollaxa so Moisés so Israel le'ecpi,

⁴⁵qataq na namaxasoxonaxacpi, nqataxacpi, qataq na qalapaxañi lataxacpi maye ŷa'axatem somayepi co'ollaq ca'ai ye Egipto,

⁴⁶co'ollaq ñaq hueta'a ye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye tala Jordán, yem ca'amapega't maye nalotta ye Bet Pegor, maye na'alhua co'ollaxa so Sijón, som lta'a na amorreopi. Qaq se'eso Sijón, netaña co'ollaxa ye Jesbón, qaq so Moisés qataq so Israel le'ecpi loxonec co'ollaxa somaye co'ollaq ca'ai somayepi ye Egipto.

⁴⁷Nache so Israel le'ecpi ŷacona co'ollaxa ye na'alhua somayepi, qataq ye na'alhua so Og, maye lta'a so netaña ye Basán, qaq soomaye nachesoua soua dos lta'al na amorreopi, qaq soomaye netraña co'ollaxa ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem ye tala Jordán.

⁴⁸Nache chegoqchiguiña ye Aroer, maye quetot na loigue so la'auaxac Arnón, choche ivitta'a añi qasoxonaxa Sirión, qaq da lŷa le'enaxat Hermón,

⁴⁹qataq 'enauac ye Arabá, qataq ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem so tala Jordán, nache ivitta'a aso Auaxai Leuaxai, maye huaña da pa'aguiñi añi qasoxonaxa Pisga.

Deuteronomio 5

Soua diez namaxasoxonaxaco

¹So Moisés iŷaxaneuga da laŷona't 'enauac so Israel le'ecpi nache, 'eeta': «Qami' Israel le'ecpi, ña qana'axaŷaxañiŷa nagui na qami' sanema nqataxacpi, qataq na qalapaxañi lataxacpi, nache qanapaxagueñiŷa qome qataq ŷataqta qauo'oche.

²Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', qomi' naŷamaxateto co'ollaq huaña añi qasoxonaxa Horeb.

³Qaq saishet da nachaqsota so hua'au qartalpi da naŷamaxate' co'ollaxa Ñimaye, maye nataqa'en qomi' maye souaqta'a nagui ne'ena.

⁴Ñim Nataxala' ŷataqta qami' datata'agueta da qami' detaqtacoto co'ollaq huetaigui so le'eraxa so norec, huaña añi qasoxonaxa.

⁵Qaq qami' qataq Ñim Nataxala', nache sootangui na laiñi co'ollaxa, da yaqto' qami' sa'aqtaxanema na la'aqtacpi Ñimaye, cha'aye qami' qañi'iitega so norec, ŷoqo'oye saishet da qa'aŷeesheguema añi qasoxonaxa. Nache Ñim Nataxala', 'eeta':

⁶Aŷem, nachaŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa ye 'alhua Egipto, ye huaña co'ollaq choche qami' nlataqa.

- ⁷Qaq saishet qome da qauauo'oi ca ñaqauga qanatamnaxala'aipi da yaqto' 'eeta'am aÿem qanqa'eñi.
- ⁸Qataq saishet da qauo'оче ca qare'enaqtaqui da 'eeta'am na hueto'ot na piguem, huo'otaq na netalec ana 'alhua, huo'otaq na 'etaxat maye huetaña na ñataqta pa'aguiñi ana 'alhua.
- ⁹Qataq saishet da qaua'ayiyoto naua qarlllecchilli' qataq da qavio'oxoyiñi namayepi. Cha'aye Aÿem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, So'otapecna Aÿem ca'alaxanaxaic, qataq sauo'o ca nhuaxanaguec ca llalaqpi, laualpi, qataq cam llalaqpi ca laualpi que'eca nta'a maye ño'ottac na qauem, qataq aÿem nquiña.
- ¹⁰Qalaxaye ca Aÿem ñauotec, qataq ñalaxagueta naua ñamaxasoxonaxaco, nache sanem da chochaq tatec ñauotaxanaqtaic 'enauac ca chegoxoguetpi camaye.
- ¹¹Ñoqo'oye saishet da qaua'ashaxañiyai' da le'enaxat Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, cha'aye saishet da saqca ca nhuaxanaguec naqa'en ca ña'ashaxanai' da le'enaxat Ñimaye.
- ¹²Qataq huo'o naq 'enec qanqa'eñi qome ye na'a'q mataxaqui, da ñataqta qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, nache ipacchigui qanqa'eñi da lamaxasoxonaxac.
- ¹³Qataq seis na'axa'te da qauo'onataxaniitac da qauo'оче 'enauac nam qansheetaique da qauo'оче,
- ¹⁴qaq ca na'a'q siete qalaxaye mataxaqui, nache huaigui da qaño'oxoren Ñim Nataxala' maye Atamnaxala'. Nache saishet da huo'o ca qaño'ot na no'onatacpi, qataq saishet da do'onataxan ca 'año'alec, 'año'ale, 'arlatac, 'arlata, 'arauegaxanaxala' huaca, 'arelo 'ashena, qataq camachaqa na lañepi 'ana'atetpi, huo'otaq ca chegaqauec maye netaña ca 'arma'. Nache 'enauac namayepi da nmatec 'eeta'am 'am.
- ¹⁵Qataq qantoonita'ac da qami' nlataqa co'ollaq qoviita'a ye Egipto, qaq Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qami' nqatrec co'ollaxa ñauota'a da ñataqta lta'araic la'añaxac. Qaq ñoqo'oye Ñimaye qami' ñamaxaleguete da huo'o naq 'enec qanqa'eñi ye na'a'q mataxaqui.
- ¹⁶Qataq huo'o naq 'enec 'anqa'en ca 'arta'a, qataq aca 'arate'e, cha'aye nachera da 'am ñamaxalec Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', yaqto' qañoqtec da 'anachaalataxac da qonetalec ye 'alhua maye 'am ñanem qome Ñimaye.
- ¹⁷Saishet da 'aualaataxan.
- ¹⁸Saishet da 'arauañi' aca sa 'arhua.
- ¹⁹Saishet da 'aucache.
- ²⁰Saishet da qauema naua 'ara'aqtaqa da 'autaqtega ca 'arña.

²¹Saishet da 'auqopitta'a aca lhua ca 'arÿa, huo'otaq da 'auqopitta'a ca lma', na'alhua, l-latac, l-lata, huo'otaq ca lauegaxanaxala' huaca, 'ashena, huo'otaq ca camachaqa na lalamaxatpi camaye.»

Da Icolanaxa so shiÿaxauapi

²²Qaq 'ena na la'aqtacpi maye na'axannec da nasaxauec co'ollaxa Ñim Nataxala' co'ollaq qoviito'ot na loigue añi qasoxonaxa, Ñimaye chemaqtapoigui so norec maye huetaigui so sansatchiguiñi qataq napalñi lo'oc. Qaq co'ollaq ime ne'ena la'aqtacpi, nache ÿereleguete soua dos coma'ye, nache aÿem ÿanema.

²³Qalaxaye co'ollaq qaua'qaichigui nua la'aqtaqa Ñimaye, da chemaqtapoigui so lo'oc maye napalñi, qataq qauloita'a añi qasoxonaxa da 'ettaigui, qaq huaña nache 'enauac qami', qataq na lataxala'pi na nalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq na nqueroxonecpi maye lataxala' na Israel le'ecpi, anac da aÿem detaxaÿapegue',

²⁴nache 'eeta': «Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala' ÿataqta qomi' ÿachaxanalo da la'añaxac, qataq da la'amaqchec, nache sa'axasoqchigui nua la'aqtaqa chemaqtapoigui so norec. Qaq nagui sauanaqchigui da ca shiÿaxaua ishet da detaxaÿapegue' Ñim Nataxala' qalaq saishet da ileu.

²⁵Qaq nagui, ¿ta'ainectoxo' da ishet da qarelem na Ita'araic norec? Cha'aye da ÿoltaq ÿe'eguelaxalec da sa'axasoqchigui da lavilÿaxac Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', nache seleuaq qome,

²⁶cha'aye, ¿negue'to' ca choche shiÿaxauatto da hua'aqchigui da lavilÿaxac Ñim Nataxala', chemaqtapoigui ca norec, qaq nache 'eetai' da nca'altauec da 'eeta'ama qomi'?

²⁷Qaq ÿoqo'oye 'onaxaic da 'am qojec, nache 'ana'axaÿaxana qome 'enauac na la'aqtacpi maye 'am ÿanem Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'. Ime, qaq qomi' 'aua'aqtaxanema qome yaqto' so'otaq qataq salaxasoxoguet.»

²⁸Qaq Ñim Nataxala' qami' hua'aqchigui co'ollaq aÿem qoñitega, qaq ÿoqo'oye Ñimaye, 'eeta': «ÿaÿamaqchiguiñi da lhuennataxa namayepi.

²⁹Qaq 'onaxaico' qome da nache 'eeta'ac de'era da lhuennataxa namayepi da aÿem ÿo'oxoreetac, qataq ÿalaxagueta nua ÿamaxasoxonaxaco, 'enauaque nua na'axa'te, yaqto' namayepi qataq na llaaqpi 'onaxaic qome da nachaalataxac.

³⁰Qaq nagui nache qonapega namayepi da ÿe'eguelaxa na lpe'lpi,

³¹qalaxaye 'am ña qoua'a qome ne'ena, cha'aye 'am sanem na ÿamaxasoxonaxacpi, iqataxacpi, qataq na llapaxañi lataxacpi maye 'auapaxaguenec qome namayepi, yaqto' ÿo'ot qataq ÿalaxaguet qom mashe hueta'a yi'ie 'alhua maye sanem da lalamaxat.

³²Qaq ÿoqo'oye ÿataqta qauo'oche, saishet da qauashaxañiuec qome na qami' ÿamaxaleguete Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

³³Nacherata da ñataqta qoquiitegue da lleçñaxac na qami' ñamaxaleguete Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, yaqto' 'onaxaic da qoyecñaxaqui, qataq qañoqtec da qanachaalataxaqui da qoñiitalec ye 'alhua maye qami' ñanema qome Ñimaye.»

Deuteronomio 6

Da lataxac na namaxasoxonaxacpi

¹Qaq 'ena na namaxasoxonaxacpi, nqataxacpi, qataq na qalapaxañi lataxacpi, maye añem ñamaxalec Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai da qami' sapaxagueneque, yaqto' ñataqta qauo'oche qom mashe qoñiitalec yi'ie 'alhua maye qami' ñanema qome da qaralamaxache.

²Yaqto' huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qataq ñataqta qaulaqaiguet na lamaxasoxonaxacpi, lqataxacpi maye qami' samaxaleguete yaqto' qami' qataq na qoyalquipi qataq qarhuallipi ñataqta qañoqtec da nachaalataxac da netalec ye 'alhua.

³Qaq ñoqo'oye qami' Israel le'ecpi ñataqta qauo'oche qome de'era, yaqto' 'onaxaic da qanachaalataxaqui qataq ivitta'a da ñataqta qami' qalota qom qoñiitalec yi'ie 'alhua maye huaña da sa qoue na huaca lche' qataq na te'esaq lli'i, nache ipacchigui da ñan la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au qarta'ailpi.

⁴Ñaq qana'axañaxañi qami' Israel le'ecpi: Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna, Ñimaye nacheñita 'oonolec da Nataxala'.

⁵Auauotec qome Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna, ñataqta 'amato'ot da 'arquiyaqteñaxac, 'anachaalataxac qataq da 'ara'añaxac.

⁶Qaq ne'ena ña'aqtacpi maye 'am sanem nagui, ñataqta 'aña'anaigui qome da 'arquiyaqteñaxac,

⁷nache 'avi'eguelaxattalec da 'auapaxagueeteguec na 'aña'alaqpi, da qonetaña ca 'arma', huo'otaq da qoquetague' ca nqa'aic, huo'otaq da 'annañi ye pe, qataq da qoñisheguem ye nte'eta.

⁸Nache ne'ena nqataxacpi, 'axattchiguiñi da 'anagui na 'arhuaq qataq 'analec na 'aratap da yaqto' la'anaxat 'anqa'en,

⁹qataq 'erelec ca lasom ca 'arma', qataq ca ñegueuo ca lpaqtaxat camaye.

So Moisés ñamaxalec da ñalaq so Israel le'ecpi

¹⁰Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, ñanem co'ollaxa da la'aqtac so Abraham, Isaac qataq so Jacob da qami' ñanema yi'ie 'alhua. Da yaqto' qoñiñaigui qome na ñataqta no'on huaqta'a't ñyecpi maye saishet da qaro'onataqui,

¹¹qataq da'aichigui na ÿataqta no'on nogoxoshetpi maye saishet da qara'añaqtegueshiqui, qataq ana ñi'illoxoquipi maye saishet da qanshiyi co'ollaxa, qataq qollequi ana ala ana uva qataq ana oliva maye saishet da maiche qa'añiñi co'ollaxa. Qaq da qollequi ana'ana ala nache ÿataqta qami' comaraxaiqa.

¹²Qaq ÿoqo'oye saishet qome da qaucouaÿa'ai Ñim Nataxala' maye qami' nqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto, yem huaña co'ollaq choche qami' nlatacpi.

¹³ÿoqo'oye huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna, qataq nacheñita qaualaqaiguet. Qataq da qaÿa'añi ca qara'aqtaqui qalaq qauacoñiÿa da le'enaxat Ñimaye.

¹⁴Qataq saishet da qauca'achiÿa na natamnaxala'pi na shiÿaxauapi maye qarhuoreuaipi,

¹⁵cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qami' huetanguilo. Qaq Ñimaye ÿataqta ca'alaxanaxaic, qataq ishet da qami' dalemataÿalo, nache qami' ilaxachiguilo.

¹⁶Saishet qome da qavi'igüeñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, da 'eeta'am da qoñeetec co'ollaq huaña ye Masah.

¹⁷Qataq qaupaquiichigui na lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, na lamaxasoxonaxacpi, qataq na lqataxacpi maye qami' ÿanema Ñimaye.

¹⁸Qataq qauo'oche na ÿaÿamaqchiguiñi qataq no'on lataxacpi maye ÿaÿamaxareeta Ñim Nataxala', yaqto' 'onaxaic da llec da qanachaalataxaqui qom qoñiÿalec ye 'alhua maye Ñim Nataxala' ÿachaxanapeguem co'ollaxa da ÿanem so hua'au qarta'ailpi.

¹⁹Yaqto' Ñimaye ÿo'orauec na qampa'aguenaxauaiipi maye nshetaique da qami' dataÿa'agueta, nache ipacchigui da la'aqtac co'ollaxa.

²⁰Qaq da huo'o ca na'a'q da qami' ina't na qoyalquipi, da 'eeta': «¿Negue't ca naigui ne'ena namaxasoxonaxacpi, nqataxacpi, qataq na qalapaxañi lataxacpi, maye qomi' ÿamaxaleguete Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'?»

²¹Nache qami' qoñiita': «Qomye huo'o so na'a'q da qomi' l-lataqa so faraón co'ollaq huaña ye Egipto, qalaxaye Ñim Nataxala' ÿauota'a da ÿataqta lta'araic la'añaxac da qomi' nqatre'c.

²²Qataq sauanaqchigui na na'anecpi qataq na lta'araic lcheepi maye ÿo'ot Ñim Nataxala', maye ÿo'otec so lta'a na netaña ye Egipto qataq na llalaqpi somaye.

²³Nache qomi' nqateeguesopa yemaye da yaqto' qomi' ÿauegalo da qomi' ÿanema ye 'alhua maye ÿachaxanapecot co'ollaxa so hua'au qarta'alpi.

²⁴Ime, nache Ñim Nataxala' qomi' ÿamaxaleguete da salaxasoxoguet 'enauac ne'ena lqataxacpi, qataq huo'o naq 'enec ñaqa'enaq, yaqto' 'enauaque naua

na'axa'te da qaica ca da, da qanachaalataxac, qaq 'era da 'eetec nache ivitta'a nagui.

²⁵Qaq ŷoqo'oye da ŷataqta salaxasoxoguet na lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'. Nache ŷaŷamaqchiguiñi da qarataxac, da sepagaqchigui da qomi' ŷamaxaleguete Ñimaye.»

Deuteronomio 7

Qaivitaqno'ot da qanatamnot na laŷe atamnaxala'pi

¹Qaq Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qom qami' inoxonaqcheteua'alo ye 'alhua maye qami' ŷanema da qaralamaxache, nache qauauañiichigui qome da ŷo'orauec ye ŷotta'a't shiŷaxauapi maye ŷataqta 'amaqtaqaicpi, qataq 'añaxaicpi maye netañalo yeua siete 'aleu', qaq yemayepi nacheye ye: hitiitapi, gergeseopi, amorreopi, cananeopi, ferezeopi, heveopi qataq ye jebuseopi.

²Qaq Ñim Nataxala' qom qami' ŷanema da qo'oxoñiqui yi'ie ŷotta'a't shiŷaxauapi maye netalec yi'ie 'alhua, nache qanmachiichiguiñi qome da qaualeuache, saishet da qauchoxonñiitac, huo'otaq da qanaŷamaxache'.

³Qataq saishet da qauashiñiiguete na qaŷa'alquipi qataq qaŷa'alliipi da huaroneguete na llalaqpi yi'ie shiŷaxauapi,

⁴cha'aye yemayepi ŷo'ot qome da na qaŷa'alquipi ca'ai Ñim Nataxala', nache natamnot na laŷe atamnaxala'pi. Qaq huaña qome, nache qami' dalemataŷalo Ñimaye, nache sa ŷaŷaloxon da qami' ilaxachiguilo.

⁵Qaq ŷoqo'oye qanlaxachiiñi qome 'enauac aye lca'atoxonaxalatepi, qataq aye natamnaxalatepi coma', qataq ye lqui'ipi aso Aserá, nache qauavigaxache yi'ie ne'enaqtacpi maye natamnaxala'pi.

⁶Cha'aye qami', ŷataqta qami' qaiŷotaugalo da qami' lalamaqa'ate Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Qataq Ñimaye qami' lca'agui'she co'ollaq lca'agui 'enauac na shiŷaxauapi ana 'alhua da yaqto' qami' lalamaxatpi.

⁷Cha'aye Ñim Nataxala' ŷataqta qami' ŷauoteque ŷoqo'oye qami' lca'ateua'alo, qalaxaye saishet da souaxat da qami' qalota, cha'aye souaxat qami' ŷataqta qaica ca qara'amaqchiqui da qoñiitangui 'enauac na nhuo' le'ecpi.

⁸Qaq Ñimaye qami' nqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto, yem huaña da qami' nlataqa, irolec da ŷataqta lta'araic la'añaxac so lta'a na netaña yemaye, souaxat da qami' ŷauoteque, qataq da yaqto' ipaqueelec da ŷo'ot da la'aqtac maye ŷanem co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi.

⁹ŷoqo'oye qauauattoñiita qome da Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, Ñimaye ŷataqta 'eesa, qataq ipactelec da naŷamaxataxac, qataq da lchoxonnataxanaxa maye ŷanem cam ŷauotec, qataq ŷo'ot na lamaxasoxonaxacpi Ñimaye, nache ivitta'a ca ŷataqta qalota maye chegoxoguetpi camaye,

¹⁰qalaxaye sa ñañoaloxon da ilaxachigui, qataq da ñauo'o ca nhuaxanaguec cam nquiñatega Ñimaye.

¹¹Qaq ñoqo'oye nagui ñataqta qaulaqaigueta qome naua namaxasoxonaxaco, nqataxaco, qataq naua lapaqtrañi lataxaco maye qami' samaxaleguete nagui da qauo'oche.

Da nchoxonnataguec ca ñalaq

¹²Qaq da ñataqta qauloiteleguete ne'enua nqataxaco, qataq qaupaquiichigui da qauo'oche', nache Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, ipacchigui qome da ño'ot 'enuac na ñan la'aqtacpi co'ollaq nañamaxate' so hua'au qarta'ailpi.

¹³Nache Ñimaye ñataqta qami' ñauoteque, qami' ichoxore'n, qataq nquietauec naqa'en na qaña'alquipi. Qataq ñanem da lchoxonnataxanaxa ca qaña'alquipi qataq ca qana'alhuai no'on naqa'en da 'alañaxac ca qorañiguishiqui, qataq ca 'atetpi, huaca qataq aca qagueta da huaña yi'ie 'alhua maye ñachaxanapeguem co'ollaxa da ñanem so hua'au qarta'ailpi.

¹⁴Nache qami' huetaleguete qome da nchoxonnataxanaxa saishet da qoñiita'am na lañepi shiñaxauapi. Cha'aye qaica qome ca ñale, huo'otaq aca 'alo da sa deco'o, ivira'a ca shiguiñacpi 'enuac da huo'o ca llalaqpi.

¹⁵Qataq Ñim Nataxala' ñataqta qami' ntela'alo qome, saishet da qami' hueque naqa'en na nalolaxasat, qataq na ñotta'a't napiina maye iuaxanec co'ollaxa so Egipto le'ecpi, nachecata na qami' ipa'agueeta'ape maye huec naqa'en.

¹⁶Qaq ñoqo'oye qanmachiichiguiñi qome 'enuac na shiñaxauapi maye qami' ñanema Ñim Nataxala' da qoroxoñiqui. Qataq saishet da qauchoxonñiitac, qataq saishet da qanatamñiñot ca natamnaxala'pi, cha'aye ishet da qami' isomaxanaqche't.

¹⁷Cha'aye sa iuena'a da qoñiita' da qarhuennataqai: «Ne'ena shiñaxauapi ñataqta qomi' napacaleguete ye lcata, ¿Qaq chaq shenaqteco' da so'oraquec namayepi?»

¹⁸Qalaxaye saishet qome da qañi'iitega yemayepi! Qantooñita'ac qome na ño'otpi co'ollaxa Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai co'ollaq ñauo'o da nhuaxanaguec so faraón, qataq 'enuac so netaña ye Egipto.

¹⁹Cha'aye 'enuac da qoñiita qauauañiichigui co'ollaxa da lta'araic la'añaxac Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq 'enuac so na'anecpi qataq so ño'ot da na'aalaxa co'ollaq qami' nqateeguesopa ye Egipto. Qaq 'era da 'eetec qome Ñim Nataxala' 'enuac yem shiñaxauapi maye qañi'iitega.

²⁰Qaq da huo'otaq huo'o ca lca'alaxaic yemayepi, nache Ñimaye namaq ca vi'inaq lalaxat da yaqto' nmatchiguiñi. Ivira'a ca nshetaique da qami' nqañochochesopa.

²¹Ñoqo'oye saishet qome da qami' iviloxolaqche't da qarcolanaqai souaxat da qañi'iitega yemayepi, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, Ñim 'Amaqtaqaic qataq ncolanaxat qami' hueta'agueta.

²²Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, maiche nqo'onaxattauec qome da ño'orauec ye ñotta'a't shiřaxauapi, cha'aye saishet da nache imauec da ño'orauec qome yemayepi, yaqto' na shiguiřacpi maye huauec saishet da nquictauec da nlaxalec ca qana'alhuai nache detoxon.

²³Qalaxaye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qami' ñanema qome da qoroxoñiqui yi'ie ñotta'a't shiřaxauapi choche ivitta'a da nlachiguiñi qanqa'eñi.

²⁴Qaq qami' ñanema da qoroxoñiqui ye lta'alpi yemayepi, ivitta'a da ñataqta pal qanqa'eñi na le'enaxatpi yemayepi, cha'aye saishet da qami' nalo'ogueta qome da qami' deloguito.

²⁵Nache qauavigaxache 'enauac ye ne'enaqtac atamnaxala'pi, qalaxaye saishet da qauqopichiřa'a da qauacoñiřa ca lcat oro, qataq plata maye lapaqtalec yemayepi, cha'aye Ñim Nataxala' ñataqta deqaiga yemaye.

²⁶Qaq ñoqo'oye saishet da qauroiua'alo naua qarma'achilli' nam qaiqaiga, nacherata da 'enauac qauasaqaiuec qataq qauqaiquiřa, yaqto' saishet da qami' qailaxachiguilo, cha'aye yemaye ñataqta sa qaishetaxateguet.

Deuteronomio 8

Saishet da nachecata ca nallec da nca'altauec naqa'en ca shiřaxaua

¹Qaq ñataqta qauo'оче qome 'enauac na namaxasoxonaxacpi maye qami' sanema nagui, yaqto' nache 'eetai' da qanca'alliitauec, qataq qaviyiřa'a da ñataqta qami' qalota, qataq qoñiřalec ye 'alhua maye Ñim Nataxala' ñachaxanapecot co'ollaxa da ñanem so hua'au qarta'ailpi.

²Qataq saishet qome da qaucouařa'ai 'enauac so qanque'eenaxaqui maye huaiguilo se'esoua cuarenta vi'ie co'ollaq qoquiitalec ye toolec 'alhua, co'ollaq Ñimaye ñe'eguen da qarquiyaqteřaxaqui da ñoqta 'eesa da qaupaquiichiguilo naua lamaxasoxonaxaco huo'otaq saishet.

³Na'aictoxo' da ñauo'o co'ollaxa da qanque'eenaxaqui, qataq huo'o naqa'en so qarqouaqai, qaq co'ollaq ime, nache qami' iquia'axaneque so nallec maye chegaqasheguem le'enaxat maná, som nallec maye qami', qataq so hua'au qarta'ailpi sa ñauatton, cha'aye huotaque da qauařaañi da saishet da nachecata ca nallec da nca'altauec naqa'en ca shiřaxaua, cha'aye nataqa'en naua la'aqtaqa Ñim Nataxala' deca'alaqtaxa'n.

⁴Qaq se'esoua cuarenta vi'ie saishet da huo'otaq ltoi' soua qorogolle' maye qařa'añeetrañi, qataq saishet da nalaua't naua qarapia'achilli'.

⁵Qataq qauařaañita da Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, ñataqta ñařamaxatchiguiñi da qarataxaqui, 'eeta'am ca nta'a da ñařamaxaañi da lataxac ca llalec.

⁶Qaq ñoqo'oye qauayamaxacheeteque qome naua lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq qaualaqaigueta qataq qoquiiteguelo naua lapaxaguenataxanaxaco Ñimaye.

⁷Cha'aye Ñimaye qami' ñauegalo ye ñataqta no'on 'alhua, yem 'alhua maye huo'o na la'auaxacpi, qataq na npaxaatasheguem 'etaxat, qataq na chegaqasheguemec aye qasoxonaxapi qataq ye ca'amapega't 'alhua,

⁸qataq yi'ie 'alhua ñaxalec na trigo, cebada qataq ana lcheyec ana uva, higo, granada, olivo qataq sa qoue na te'esaq lli'i.

⁹Qataq huaña yemaye da saishet da qaviñitaique ca nallec, qataq ca lañe nhuenecpi. Qaq na coma' qalaq qauachegoxochiñyagui ca lcat, qaq aye qasoxonaxapi qalaq qauachegoxochiñyagui ca cobre.

¹⁰Qalaxaye qom mashe qauqui'iitac qataq qami' comaraxaiqa, nache saishet da qaucouay'a' ai da qaña'añiyot da qana'achecñaxaqui Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, souaxat da ñataqta 'onaxaic yem qami' ñanema 'alhua.

Nqataxac da yaqto' sa qaicoua'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹¹Saishet qome da qaucouay'a' ai Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Qataq saishet da sa qauo'oche na lamaxasoxonaxacpi qataq na lapaxañi lataxacpi, qataq na lqataxacpi maye qami' samaxaleguete nagui.

¹²Qaq qom mashe qauqui'iitac, qataq qami' comaraxaiqa, qataq da mashe qauo'oche' caua no'o'n qarma'achilli', qataq mashe qoñiyagui,

¹³qataq da mashe nquigec na llalec aca qareloi huacapi, qaguetapi, qataq da mashe nquictasheguem aca qo'omi plata, oro qataq da qarsallaqai,

¹⁴nache saishet qome da qana'amaqchiñi, qataq da qaucouay'a' ai Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, maye qami' nqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto, yem huaña co'ollaxa da choche qami' nlataqa;

¹⁵qataq qoquiitalec nataqa'en ye toolec 'alhua maye chaqaic qataq qalochiguiñi, qataq nlaqtelec na 'araxanaq maye qanlem na lshenataxanaxa, qataq na pe'elaqtoic, qataq qaica na 'etaxat. Qalaxaye Ñimaye qami' ñanema so 'etaxat ñachegoxotaigui aso coma' da yaqto' qami' ñyomaxa'n,

¹⁶qataq huaña yi'ie toolec 'alhua da qami' iquia'axaneque so nallec maye chegaqasheguem le'enaxat maná, som nallec maye sa ñauanapega co'ollaxa da chec so hua'au qarta'ailpi, qataq huaña da ño'ot so lta'araic qanque'eenaxaqui qataq so qañe'eguenataguiqui da yaqto' qauayachiñi da qami' ñayamaxattrapiguiñi Ñimaye.

¹⁷Qataq saishet qome da qarhuennataqai, da 'eeta': «'Enauac de'era qarsallaxa damaye chegaqagui da qaro'onataxanaxac, qataq da la'añaxac naua qarhuaxaye.»

¹⁸Nacherata da qauennachiŷa'a Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, cha'aye Ñimaye nacheñi ñim qami' ŷanema da qara'añaxaqui da yaqto' qauacoñiiguat de'era nsallaxa, yaqto' ipacchigui da ŷan la'aqtac co'ollaq naŷamaxate' so hua'au qarta'ailpi.

¹⁹Qalaxaye da qaucouaŷa'ai Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, da qoquiigue na ŷaqa'a atamnaxala'pi da qanatamñiŷot, nache nagui qami' sa'aqtaxatema da ŷataqta qami' nlachiyiñi qome.

²⁰Cha'aye da saishet da qaulaqaiguat Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, nache qami' ilaxachiguilo qome, qoñiita'am naqa'en da 'eetec da ilaxachigui na ŷotta'a't shiŷaxauapi de'era qa'aita'ague.

Deuteronomio 9

Ñim Nataxala' itauan so Israel le'ecpi

¹So Moisés qaltaq detaqa, 'eeta': «Ñaq aŷem qana'axaŷaxañiŷa qami' Israel le'ecpi, cha'aye mashe ivita nagui da qaua'axasoxoñiilec ye tala Jordán da yaqto' qauo'oyiŷauhec, qataq qauacoñiŷa ye na'alhuapi ye shiŷaxauapi maye qami' napacaleguete da la'amaqchec, qataq da la'añaxac, qataq netaigui ye huaqta'a't nŷecpi maye ŷataqta qaŷoqotchequemec na lpaqtaxat.

²Qaq yi'ie shiŷaxauapi ŷataqta 'añaxaicpi qataq logoraicpi, cha'aye chegoxoguet co'ollaxa so shiŷaxaua logoraic le'enaxat Anac, qataq qaua'aqaitega naxa da na'aqtacaic, maye 'eeta': ¿Negue'tom ca ishet da dataŷa'aguet ye anaquiitapi?

³Qalaxaye qauaŷaañita nagui da Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, Nacheñi ñim hua'auta'ague qome da qa'aita'ague, qaq Ñimaye 'eeta'am ca norec da huo'o ca ŷavigaxat nache nlachiguiñi naqa'en, qaq nache 'eetec qome da qauauañiichigui da nlaxaañi, qataq huetaiya' naqa'en ye ŷotta'a't shiŷaxauapi. Qataq ŷataqta sa qaŷaloq qome da qauo'oyiŷauhec qataq nlachiguiñi qanqa'eñi yemayepi, cha'aye nache 'enaphec co'ollaxa Ñimaye.

⁴Qaq Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai da mashe ŷo'orauec yi'ie shiŷaxauapi, nache saishet qome da 'eeta' da qarhuennataqai: «Ñim Nataxala' qomi' ŷanema ne'ena 'alhua souaxat da ŷaŷamaqchiguiñi na so'otaqpi.» 'A'i, saishet qome da qara'aqtaqui de'era, cha'aye Ñim Nataxala' ŷo'orauec yemayepi souaxat da qauem lataxac.

⁵Cha'aye saishet da nacheca da ŷaŷamaqchiguiñi maye qauo'ochiitac ca huo'omshe qauacoñiŷa yi'ie na'alhua yemayepi, cha'aye Ñim Nataxala' ŷo'orauec qome yemayepi souaxat da qauem lataxac da yaqto' ipacchigui da ŷachaxanapecot co'ollaxa soua hua'au' qarta'alli', Abraham, Isaac qataq Jacob.

⁶ŷoqo'oye qauaŷaañita qome da saishet da nacheca da ŷaŷamaqchiguiñi maye qauo'ocheetac ca huo'omshe qami' ŷanema yi'ie 'alhua Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, cha'aye qami' saishet naxa da ŷataqta qaulaqa.

⁷Qataq saishet qome da qaucoua'ya'ai da yataqta dalemata naxa qanqa'eñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai co'ollaq huaña ye toolec 'alhua. Cha'aye nache chegoqta'a co'ollaq qoqui'ya'ai ye Egipto, nache ivitta'a nagui da saishet naxa da qaulaqai.

⁸Qataq qantooñita'ac da huaña co'ollaxa ye Horeb, nache yataqta dalemata qanqa'eñi Ñim Nataxala', yooqo'oye huac da yataqta qami' ilaxachiguilo Ñimaye.

⁹Huaña caillaye nache a'em senossheguemec a'ni qasoxonaxa da yaqto' saconegueta soua coma'ye maye nanettaleguete da nayamaxataxac Ñim Nataxala' da qami' nayamaxateto. Nache sootashheguemec a'ni maye soua cuarenta na'axa'te, qataq soua cuarenta pe', qaq nache qaica ca sachec qataq qaica ca ñe'omgui.

¹⁰Nache Ñim Nataxala' a'em yanema se'esoua dos coma'ye, maye ya'uta'a ana llaxaata da yereleguete 'enauac na la'aqtacpi maye qami' da'aqtaxanema co'ollaq huetaigui so norec le'eraxa, huaña a'ni qasoxonaxa.

¹¹Qaq co'ollaq inoxorec se'esoua cuarenta na'axa'te, qataq cuarenta pe', nache Ñim Nataxala' a'em yanema se'esoua coma'ye, maye nanettaleguete da nayamaxataxac Ñimaye,

¹²nache a'em 'enapega, 'eeta': <'Aue, 'aunotec, qoca'ai ana qasoxonaxa, cha'aye yi'ie 'arhuo' le'ecpi maye 'anqateguesop co'ollaxa ye Egipto, yemayepi mashe dasheuec. Qataq sa ya'yaloxon da ca'ai na yapaxaguenataxanaxacpi, nache yo'ot ñi le'enaqtac chegaqaigui na lcat maye qa'avigaxat.>

¹³Nataqa'en Ñimaye, 'eeta': <Mashe semeteetac yi'ie nhuo' le'ecpi, da yemayepi yataqta sa yalaq.>

¹⁴Qaq a'em 'aua'aqta'a qome da selaxachigui qataq yataqta pal ñaqa'en da le'enaxat yemayepi ana'ana 'alhua. Qalaxaye 'am sachegoxotchigui qome ca qalota yotta'a't shi'axauapi, 'añaicpi qataq napacalec ye lcata yemayepi.>

¹⁵Qaq co'ollaq senotec, da sheca'ai a'ni qasoxonaxa maye yataqta 'ettangui na le'eraxa, nache ñacheta'ape soua dos coma'ye maye nanettaleguete da a'amaxataxac.

¹⁶Nache qami' sela'alo da huo'o da qarasouaxashichi hueto'ot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, cha'aye qauo'oche so qare'enaqtaqui huaca llalec maye chegaqaigui so lcat qa'avigaxat, nache yataqta sa qa'aloq da qoqui'ya'ai da lataxac da ñec'axac maye qami' yachaxanalo co'ollaxa Ñim Nataxala',

¹⁷nache a'em ñe'uxaare'ni co'ollaxa soua coma'ye maye ñasoqta'alo, nache qauauañiichiguilo da yataqta dolachiguilo ñaqa'en soomaye.

¹⁸Ime, qaltaq she'eguelaxalec da sa'aldoto naua illecte Ñim Nataxala', se'enaxatchigui da sheetec soua cuarenta na'axa'te, qataq soua cuarenta pe', co'ollaq qaica ca sachec qataq qaica ca ñe'omgui, souaxat da lta'araic

qarasouaxashichi da qauo'ocheetac da qauem maye ñauaachigui Ñim Nataxala', nache dalemata naqa'en Ñimaye.

¹⁹Qaq aýem ñataqta shi'iña se'eso layeloxo, qataq lalemataic Ñim Nataxala', souaxat da huotaique da ñataqta qami' ilaxachiguilo. Qalaxaye ishet da qaltaq aýem na'axañaxana Ñimaye.

²⁰Ñim Nataxala' ñataqta dalemataña nataqa'en so Aarón, nache huotaique da ñalauat. Qalaxaye aýem ñachoxoreetapeguelec somaye,

²¹ime, nache sacona so qare'enaqtaqui huaca llalec maye atamnaxala', som ño'ot da qarasouaxashichi, nache sasaxangui so norec. Ime, qataq selaxachigui ivitta'a da ndotec lsoche nache sasaxangui so la'auaxac maye chegaqasheguema añi qasoxonaxa.

²²Qaq nache 'eeta'am co'ollaq huaña ye Tabera, Masah qataq ye Quibrot Hatavá da dalemata qanqa'eñi Ñim Nataxala'.

²³Qataq co'ollaq qami' ñamaxaleguete da qoquiña'ai ye Cadés Barnea da yaqto' qauacoñiña ye 'alhua maye qami' ñanema. Qaq nataqa'en saishet da qaulaqaiguet qataq saishet da qaua'amaqchiñi Ñimaye.

²⁴Qaq nache chegoqta'a co'ollaxa da qami' sauatto'n, da saishet naxa da qaulaqaiguet Ñim Nataxala'.

²⁵Qaq souaxat co'ollaxa da Ñim Nataxala' qami' ñareetegalo da ñataqta qami' nlaxaayini, nache aýem sa'atto'oto naua illecte Ñimaye soua cuarenta na'axa'te qataq cuarenta pe',

²⁶nache ñatameetacot Ñim Nataxala', sheeta': <'Am Nataxala', saishet qome da 'anlaxaani ne'ena nhuo' le'ecpi, maye maiche 'aralamaxatpi, maye 'anqateeguesop co'ollaxa ye Egipto 'aurolec da 'ara'amaqchec, qataq da lta'araic 'ara'añaxac.

²⁷Auennata'alo qome soua 'aramaxa'she Abraham, Isaac, qataq Jacob. Nache saishet qome da 'aulotagui da ñataqta sa ñalaq ne'ena shiñaxauapi, qataq qauem da ltaxac qataq souaxat na lasouaxashetpi,

²⁸yaqto' na lma' yi'ie 'alhua maye qomi' 'auachegoxotchiguiñalo, saishet da 'eeta': Ñim Nataxala' saishet da ñañoxtot da inoxonaqcheteua'a ye 'alhua maye ñachaxanapeguem co'ollaxa yemayepi, souaxat da choche nquiñatega yemayepi, nache ñauega da yaqto' ileuaña naqa'en ye toolec 'alhua.

²⁹Qalaxaye namayepi ye maiche 'aralamaxatpi, qataq 'anqateeguesop co'ollaxa ye Egipto 'aurolec da ñataqta lta'araic 'ara'añaxac.»

Deuteronomio 10

Dalaxaic aýamaxataxac

¹«Qaq se'eso na'a'q Ñim Nataxala' qaltaq aÿem 'enapega, 'eeta': <'Achechte' qome caua dos coma'ye 'eeta'ama 'anqa'en soua hua'auchiyni, qataq 'auo'ot nataqa'en aca laÿe' chegaqaigui 'anqa'en na 'epaq, ime, nache 'asheguema qome aña qasoxonaxa da yaqto' aÿem 'autaxaÿapegue'.

²Qaq Aÿem nache sereleguete qome caamaye, 'enauac na ÿa'aqtacpi maye nanettaleguete co'ollaxa soua hua'auchiyni coma'ye maye 'aulaxachiguilo, qaq da ime nache 'auaÿamaxa't, 'auacheraiguilo aca'aca laÿe'.

³Ime co'ollaxa nache so'ot aso laÿe' soomaye, chegaqaigui ñaqa'en na 'epaq acacia, qataq sechechte' soua dos coma'ye, nache sasheguema aña qasoxonaxa.

⁴Nache Ñim Nataxala' ÿereleguete se'esoua coma'ye soua diez nqataxaco, nache ipagaqchiichigui 'enauac na ÿereñepi maye qami' da'aqtaxaateguema co'ollaq huetaigui so norec le'eraxa, huaña aña qasoxonaxa.

⁵Huaña nache senoteeguesop aña qasoxonaxa qataq soxochiguilo aso laÿe' soua nqataxaco maye ÿo'onata. Cha'aye nachera da aÿem ÿamaxalec Ñim Nataxala', qaq nache ivitta'a nagui da huetanguilo asa'aso laÿe'.

Da lo'onataxanaxac so leviitapi

⁶Qaq co'ollaq ime, nache so Israel le'ecpi ca'ai ye Berot Bené Yacán, nache taÿa ye Moserá. Huaña yemaye nache ileu so Aarón, qaq nache qailareña yemaye, nache so llalec Eleazar, talec da lo'onataxanaxac dantaxaÿaxanaxanec.

⁷Qataq nache chegoqchiguiña yemaye da taÿa ye Gudgoda, qaq ime da hueta'a ye Gudgoda, nache qaltaq taÿa ye Jotbata, yem huaña ye qalota na la'auaxac na 'etaxat.

⁸Nache huaña yemaye da Ñim Nataxala', iÿotauga co'ollaxa na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Leví, da yaqto' pa'aiguet da ÿache aso laÿe' da aÿamaxataxac, qataq da ilo'ogue da no'onataxanaxac, qataq da ÿan da nchoxonnataxanaxa chegoqchigui naqa'en da le'enaxat Ñim Nataxala', qaq nachera da 'eeta'ac choche ivitta'a nagui.

⁹Qaq ÿoqo'oye ne'ena leviitapi qaica ca lalamaxat logoxoshet, qataq na'alhua da ÿalectaigui na lqaÿañecpi, cha'aye Ñim Nataxala' lalamaxat namayepi, qataq maiche la'aqtac co'ollaxa Ñimaye.

¹⁰«Qaq aÿem sootashegueme co'ollaxa aña qasoxonaxa soua cuarenta na'axa'te qataq cuarenta pe', da 'eeta'am so hua'auchiguiñi da soota'a añimaye, qaq Ñim Nataxala' aÿem na'axaÿaxana, nache saishet da ipaca'a da qami' ilaxachiguilo,

¹¹«Qaq huaña, nache Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta': <'Aue qome, qojec, nache 'am ca'attaueegue qome ne'ena nhuo' le'ecpi, da yaqto' inoxoneua'a qataq nalec 'anqa'en yi'ie 'alhua maye sachaxanapecot co'ollaxa so hua'au lta'alpi.'»

Da Iquiquiaxac Ñim Nataxala'

¹²Qaq nagui qami' Israel le'ecpi, Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, ¿Negue't ca iŷaxanaique da qauo'оче? Qomye huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñimaye, qataq qaualaqaiguet, qataq qauauochech, qataq qaumachiŷo'ot da qarquiyaqteŷaxaqui, qataq da qanachaalataxaqui,

¹³qataq qaualaqaiguet na lamaxasoxonaxacpi qataq na lqataxacpi, yaqto' 'onaxaic da llec da qanachaalataxaqui.

¹⁴Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, lalamaxat na npa'aguiñi, qataq na ŷoqta pa'asheguem na piguem, qataq ana 'alhua qataq 'enauac na huetalec anamaye.

¹⁵Qalaxaye Ñimaye lca'ateua'a co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi cha'aye ŷataqta ŷauotec. Ime, qaltaq lca'aua'alo qami' maye qauachegoqoiguet somayepi, cha'aye co'ollaq lca'agui na nhuo' le'ecpi maye netalec ana 'alhua, nache qami' lca'ateua'alo, qaq nachera da 'eeteque nagui qami'.

¹⁶ŷoqo'oye qanqacheeua'a qome na qauemsat naua qarquiyaqtelli', qataq saishet da nache qoquiito'ot da sa qaualaqai.

¹⁷Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, Ñimaye nataŷaña 'enauac na ŷotta'a't atamnaxala'pi, qataq Ñimaye Lataxala' na nataxala'pi. Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñimaye 'amaqtaqaic, 'añaxaic qataq ncolanaxat, Ñimaye saishet da lca'atagui na shiŷaxauapi qataq saishet da ipactaique da qaisheeten da huo'o ca ŷo'ot.

¹⁸Ñimaye iueelec ca saploq, qataq aca pa'ai, qataq ichoxoren ca ŷaqa'a ca chegaqa'ague qataq ŷanem ca aloq qataq ca logoxot.

¹⁹ŷoqo'oye qami' nataqa'en qauauochech qome ca chegaqauec, cha'aye qami' nataqa'en qauachegoqŷauac co'ollaq qoñiitaña ye Egipto.

²⁰Huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq nacheñita da qavio'oxoyiñi, saishet da qavio'oxoyiñi ca ŷaqa'a atamnaxala'pi. Qaq da huo'o ca qaŷa'añi qara'aqtaqui, nache chegoqchigui qanqa'eñi da le'enaxat Ñimaye.

²¹Cha'aye Ñimaye nacheñi ñi ŷalamaqchigui da qayo'oxonnataxanaxaqui, Ñim Qanatamnaxala'ai maye qami' ŷo'oteque na ŷataqta lta'araic ŷo'ot da na'aalaxa maye qauauañiichigui.

²²Qaq so hua'au qarta'ailpi co'ollaq nvita ye Egipto, nache somayepi ivi' setenta ye lcata, qaq nagui Ñim Nataxala' ŷataqta nquicapeguec naqa'en ye lcata namayepi, 'eeta'am ana huaqaañipi maye neto'ot na piguem.

Deuteronomio 11

Da la'amaqchec Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qauauochech qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq qauo'оче nam 'eetega da qaño'ot, lqataxacpi, na lapaxañi lataxacpi, qataq na lamaxasoxonaxacpi.

²Qataq qantooñita'ac da nache qami', maye qauauañiichigui co'ollaxa da la'añaxac, qataq da la'amaqchech Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qaq saishet da nachena na qaña'alquipi na nmate' da 'eetec da qañañamaxaani ca nsomaxac,

³qataq saishet da ñauangui so na'anecpi, qataq so lta'araic ño'otpi maye ño'otec co'ollaxa so faraón, qataq 'enauac so netaña ye Egipto,

⁴qataq da ño'otec so nalleppi so Egipto le'ecpi, qataq so lalo caipi qataq aso laigonapi maye nalaataxaquipi, co'ollaq iyiiñi naqa'en somayepi, huangui aso Auaxai Togaxarai, souaxat da qami' icaata'ape. Nache Ñim Nataxala' 'enauac da nlaxatchiguiñi somayepi, choche ivitta'a nagui.

⁵Qataq qantooñita'ac 'enauac na qami' ño'oteque Ñimaye co'ollaq huaña ye toolec 'alhua, nache ivitta'a da qanviyiña ne'ena,

⁶qataq da ño'oteque Ñimaye soua Datán qataq so Abirán, som llalqa so Eliab, maye chegoxoguet so Rubén, qataq da 'eetec co'ollaq dacagueñi naqa'en ana 'alhua, nache imatchiguiñi da ñapolec somayepi, l-llañe' so llalaqpi, lpe'lpi qataq so logoxoshetpi qataq 'enauac so lalopi somayepi, nache ñauaachigui 'enauac na Israel le'ecpi.

⁷Nache qami' ñataqta qauauañiichigui co'ollaxa 'enauac so lta'araic llo'oxoyec maye ño'ot Ñim Nataxala'.

Da lyacñaxac ye 'alhua maye qañachaxanapec

⁸Qaq ñoqo'oye ñataqta qaupaquiiitelec qome 'enauac na namaxasoxonaxacpi maye qami' sanema nagui, yaqto' huo'o da qara'añaxaqui da qaua'axasoxoñiilec ye tala Jordán, da yaqto' qoñiñalec yi'ie 'alhua,

⁹qataq yaqto' qañoqtec da qanachaalataxaqui da qoñiitalec yi'ie 'alhua, maye Ñim Nataxala' ñachaxanapecot co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi qataq na chegoxoguetpi somayepi, yem 'alhua maye huaña da sa qoue na huaca lche' qataq te'esag lli'i.

¹⁰Qaq yi'ie 'alhua maye qoñiñalec qome, yemaye saishet da 'eeta'am ye Egipto maye qauachegoqoichiguiña; maye huaña co'ollaxa da qaña'añiñi na qorañiguishequi, nache maiche qaucoyiitalec na 'etaxat, 'eeta'am catai' nañiguishelma',

¹¹qaq yi'ie 'alhua maye qoñiñalec qome, yemaye huo'o ana qasoxonaxapi qataq ca'amapega't 'alhua, nache na auot maye chegoqo'ot na piguem, namaye maiche icottalec yemaye.

¹²Qataq Ñim Nataxala' nacheñi Ñim ilotague' yemaye, qataq ñalletalec 'enauaque naua na'axa'te ivitta'a da inoxonec ye vi'i.

¹³Yoqo'oye da qaupachiichiguilo naua namaxasoxonaxaco maye qami' sanema nagui, qataq da qauauochech Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq ñataqta qaumachiño'ot da qarquiyaqteñaxaqui qataq da qanachaalataxaqui,

¹⁴nache Ñimaye ñataqta ipacchiguilo naqa'en naua laloxoqui' na auot, ye cotap qataq ye nauoxo, yaqto' ishet da qanqache aca ala ca trigo, qataq huo'o na lataxa qataq na aceite.

¹⁵Nataqa'en Ñimaye ño'ot qome da ñaxat na 'auaqpi naua no'onaxaye da yaqto' huo'o na aloq na qareloipi, qataq qauqui'iitac nache ñataqta qami' comaraxaiqa.

¹⁶Qalaxaye maxatchaxa qome, saishet da qanashiñi da qami' qañatenache't, qataq saishet da qoquiña'ai Ñim Nataxala' da yaqto' qaua'ayiyoto naua qarlllectelli' da qanatamñiyot ca lañepi atamnaxala'pi,

¹⁷ten qom qami' dalematañalo Ñim Nataxala', nache saishet da namaq na auot; nache saishet da ñaxat ca nañiguishet, huaña nache qami' ñalaua't ca nqouaxa yi'ie no'on 'alhua maye qami' ñanema qome Ñim Nataxala'.

¹⁸Qataq ñataqta qauachiñaiguilo naua qarquiyaqchilli', qataq da qantoonaxaqui naua ña'aqtaqa, qataq 'eeta'am qanqa'eñi ca la'anaxat da qaucoñiyiitaguilo naua qarhuaxayilli', qataq naua qarata'apilli'.

¹⁹Qataq qauapaxaguiñic de'era ca qaña'alquipi, da qoñiitaña ca qarmaye, huo'otaq da qoquiitague' ca nqa'aic, qataq da qannañiñi ye pe, qataq da qoñiisheguem ye nte'eta.

²⁰Qataq qai'iyiilec ana lauqtepi ca qarmaye qataq caua laso'omi,

²¹yaqto' qañoqtec da qanachaalataxaqui qataq ca qaña'alquipi, 'eeta'am da 'eetec na piguem da qaica ca loga't da qoñiitalec yi'ie 'alhua, maye Ñim Nataxala' ñachaxanapcot co'ollaxa da ñanem so hua'au qarta'ailpi.

²²Qaq da ñataqta qaualaqaiguat 'enauac ne'ena namaxasoxonaxacpi maye qami' sanema nagui, qataq qauauochech Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq qoquiitegue da latakac da llecñaxac Ñimaye,

²³nache qauauañiichigui qome da Ñim Nataxala' ño'orauec ye ñotta'a't shiñaxauapi, huaña nache qoroxoñiqui ye ñotta'a't nhuo' le'ecpi maye ñataqta qalota qataq 'añaxaicpi.

²⁴Nache 'enauac da qaralamaxache qome ye 'alhuapi maye qauapiilec. Qaq naua loga'te ye qana'alhuai chegoqchiguiña qome ye toolec 'alhua nache ivitta'a ye Líbano, qataq chegoqchiguiña ye tala Éufrates, nache ivitta'a aso auaxai Mediterráneo.

²⁵Nache qaica qome ca ishet da qami' dataña'agueta, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai ño'ot da qami' qañi'iyalo, qataq iviloxolaqchet naqa'en da lcolanaxa 'enauac na shiñaxauapi, nache ipacchigui qome da la'aqtac Ñimaye.

²⁶Qaq nagui qami' sanema da maiche qalca'aiua'a ca qauacoñiiguet: nchoxonntaxanaxa, huo'otaq da qauem.

²⁷Da nchoxonntaxanaxa qauacoñiiguet qome da qaulaqaigueta naua lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, nam qami' samaxaleguete nagui da qaulaqaigueta.

²⁸Qaq da qauem, qauacoñiiguet qom saishet da qaulaqaigueta naua lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, souaxat da qoquiña'ai da lataxac da ñecñaxac maye qami' samaxaleguete nagui, nache qoquiigue ca ñaqa'a atamnaxala'pi maye sa qauauattoñi.

²⁹Qaq Ñim Nataxala' qom mashe qami' inoxonaqcheteua'alo yi'ie 'alhua maye qami' ñanema da yaqto' qoñiñalec, nache qauasaqailec qome da nchoxonntaxanaxa añi qasoxonaxa Guerizín, qataq qauasaqailec da qauem añi qasoxonaxa Ebal.

³⁰Qaq ñi'iniua qasoxonaxal ñimaye nera'atague da le'ego ye tala Jordán, pa'aira'ague da avit ye na'alhua ye cananeopi, maye nalotta ye Gilgal qataq huaqta'ai' ye More.

³¹Qaq mashe yaqta'a da qoqui da qaua'axasoxoñiilec ye tala Jordán, da yaqto' qoñiñalec ye 'alhua maye qami' ñanema Ñim Nataxala', qaq qom mashe qoñiñalec yemaye,

³²nache ñataqta qaulaqaiguete qome 'enauac na nqataxacpi, qataq na qalapaxañi lataxacpi maye qami' sanema nagui.

Deuteronomio 12

'Oonolec so huaña da ño'oxonntaxanaxac

¹Qaq 'ena na nqataxacpi, qataq na qalapaxañi lataxacpi, maye iuen da ñataqta qaulaqaiguete, qom mashe qoñiñalec ye 'alhua maye qami' ñanema Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au qarta'ailpi.

²Qaq qanlaxachiiñi qome 'enauac na natamnaqa'pi da natamnot na natamnaxala'pi yi'ie ñotta'a't shiñaxauapi, maye qauacoñiña qome ye na'alhua: Namayepi huo'o na huaña aye qasoxonaxapi, qataq ye ca'amapega't 'alhuapi, qataq huo'o na neto'ot na la'a't ana qo'oipaqqi maye qalochiguiñi ana lcouepi.

³Qataq qaulaxachiigui qome 'enauac aye lca'atoxonaxalatepi coma', qataq qauavigaxache ye lqui'ipi aso Aserá, qataq na lañe natamnaxala'piolec, nache ñataqta qauapalaxache 'enauac na le'enaxatpi namayepi yi'ie 'alhua.

⁴Qaq saishet da nache qoñeetec qome de'era, da qanatamñiñot Ñim Nataxala',

⁵qaq cha'aye cam nanataqa' maye lca'ateua'a qome Ñim Nataxala' da yaqto' huaña da qanauane' Ñimaye, da ñalectaigui na maiche nhuo' le'ecpi. Qaq nacheca ca qanmichiñique da huaña da qatamñiñot Ñimaye.

⁶Nache camaye nacheca qome ca qairoua'a ca nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta, qataq ca nachetaqtaxanaxat shiguiñac, qataq aca diezmopi, qataq aca maiche chegoqchigui da qoñan, qataq ca la'auaxanec llalec ca 'atetpi, huacapi qataq aca qaguetapi.

⁷Nache huaña camaye da qauqui'i, ñauaachigui qanqa'eñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Nache qami' qataq ca qaña'alquipi qauamaichiguiñi da qantoñitapeguc ca chegaqigui da qaro'onataxanaxaqui maye qami' ichoxonneque Ñim Nataxala'.

⁸Qaq huaña qome nache saishet da qauo'oche ca 'eeta'am na so'otaqtac nagui da souaqta'a ne'ena, da ñi 'oonolec ño'ot ca maiche 'eetapeguc,

⁹cha'aye ñaq saxanaxa da qaunoxoñiua yi'ie qanmataqa'ai, maye qami' ñanema qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

¹⁰Qalaxaye qom mashe ivita da qaua'axasoxoñilec ye tala Jordán, qataq mashe qoñiñalec ye 'alhua, maye qami' ñanema Ñim Nataxala', qataq da mashe qaica ca qampa'aguenaxauai, qataq qaica ca qayi'iitaique.

¹¹Nache cam nanataqa' maye lca'ateua'a Ñim Nataxala' da yaqto' huaña da qanauane' Ñimaye, nacheca qome ca qaroiua'a 'enauac na qami' samaxaleguete: nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta, nachetaqtaxanaxat shiguiñac, qataq ana diezmopi, qataq aca nachetaqtaxanaqte maye chegaqigui da qaro'onataxanaxaqui, qataq aca qauachaxañiñapec da qaña'añiñot Ñim Nataxala'.

¹²Huaña nache Ñim Nataxala' qami' ñauaachigui qome da qauamaichiguiñi, qataq ca qaña'alquipi ñalleppi qataq 'alpi, nataqa'en ca qarlataquipi qataq aca qarlataipi, qataq na leviitapi maye netaña qome que'eca qana'alhuai, cha'aye namayepi qaica ca maiche lalamaxat na'alhua.

¹³Qataq da qaña'añiio ca nachetaqtaxanaxat qañavigatta, nache saishet da camachaqca ca huaña qanqa'eñi da qaña'añiio camaye,

¹⁴nacherata da qaña'añiio aca qarachetaqtaxanaqche, nache huaña qanqa'eñi cam nanataqa' maye lca'ateua'a Ñim Nataxala', da ñalectaigui na maiche nhuo' le'ecpi. Qaq nacheca ca huaña qome da qauo'oche 'enauac nam qami' samaxaleguete.

¹⁵Qaq maicheye ca qoñiitaña ñyecpi nache ishet da qauallauache ca shiguiñac, maye qami' ñanema Ñim Nataxala' da yaqto' qollequi ca lapat, qui'itta, huo'otaq saishet da qui'itta. Qaq 'eeta'am da 'eetec da qollequi ca lapat ca nauenec, huo'otaq aca ñi'imshe.

¹⁶Qalaxaye saishet da qollequi ca ltago'q, nacherata da qaucoyeelec na 'alhua 'eeta'am qanqa'eñi na 'etaxat.

¹⁷Qaq aca diezmopi maye chegaqaigui na ala ca trigo, lataxa, aceite, qataq ca la'auaxanec llalec aca qareloi huacapi, qaguetapi, qataq 'enauac ca maiche qami' chegoqchigui da qaña'añiñot Ñim Nataxala', qataq camachaqa lña qarachetaqtanaxache maye chegaqaigui da qaro'onataxanaxaqui, saishet qome da qollequi da qoñiitaña ca qarmaye.

¹⁸Nacherata da ñauaachigui qanqa'eñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, da qollequi nache huaña qanqa'eñi ca lca'ateua'a Ñimaye. Qami' qataq ca qaña'alquipi ñalleppi qataq 'alpi, qarлатаqui qataq aca qarлатai qataq na leviitapi maye qami' netaiguilo da yaqto' qantoñitapeguc 'enauac ca chegaqaigui da qaro'onataxanaxaqui.

¹⁹Qalaxaye maxatchaxa qome, saishet da sa qautauaño na leviitapi maye netaña ca qana'alhuai.

²⁰Qaq Ñim Nataxala', qom ivita da nquiguc naqa'en ye qana'alhuai maye qami' ñachaxanapeguema co'ollaxa, nache da qansheetaique da qollequi ca lapat, nache ishet da qollequi 'enauac ca qansheetaique.

²¹Qaq da huo'otaq qañoqta ca huaña ca lca'ateua'a da lanataqa' Ñim Nataxala', nache qami' ishet da qauvaluache ca shiguiñac maye chegaqaigui ca qaralamaxache huacapi, huo'otaq qaguetapi, maye qami' ñanema Ñim Nataxala', qaq nache huaña ca qoñiita'a da qollequi, nache qaupaquiichigui da ñamaxasoxonaxac.

²²Qaq 'eeta'am da qanallec ca lapat aca chegaxango, huo'otaq aca ñi'imshe, qui'itta huo'otaq da saishet da qui'itta, qalaxaye nache 'ena'am ishet da qollequi.

²³Qalaxaye saishet da qollequi ca ltago'q, cha'aye na ntago'q chegaqaigui da nca'alaxa, qaq ñoqo'oye saishet qome da qollequiña'ai' da lca'alaxa ca lapat.

²⁴Nacherata da qaucoyeelec na 'alhua, 'eeta'am qanqa'eñi na 'etaxat.

²⁵Saishet qome da qollequi na ntago'q, yaqto' no'oita da qanachaalataxaqui qami', qataq cam qami' chexoogueta qome, cha'aye da qauo'оче de'era ñañamaqchiguiñi nache Ñim Nataxala' ñañamaxareeta da qami' ilotaguilo.

²⁶Qalaxaye ca nogoxoshet maye huotaique da qaña'añi da qarachetaqtanaxache, qataq ca qauachaxañiñapec da qaña'añiñot Ñim Nataxala', camaye iuen da qaroia'a ca lca'ateua'a da lanataqa' Ñimaye,

²⁷qaq nache huaña aca nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, da qaña'añiioo ca qarachetaqtanaxache da qañavigaxat. Qalaxaye ca ltago'q que'eca shiguiñac maye qaña'añiioo nache qaucoyeelec aca nca'atoxonaxalate, qaq ca lapat ishet da qollequi.

²⁸Qaq ŷataqta qana'axaŷaxaŷiŷalo, qataq qauaŷamaxache' qome 'enauaque naua namaxasoxonaxaco maye qami' samaxaleguete, cha'aye da qauo'оче' ne'enaua no'oŷi, qataq ŷaŷamaqchiyiŷi, nache qami' qataq ca qaŷa'alquipi, nache 'eetai' qome da no'oita da nachaalataxac, qataq qami' ŷaŷamaxareete' da qami' imeteeta'ape Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

²⁹Qataq qom qauauaŷiichigui Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, da imeuo naqa'en ye ŷotta'a't shiŷaxauapi maye netaleguete yeua 'aleu' maye qami' ŷanema qome, qataq da ime da ŷo'orauec yemayepi, qataq da mashe qoŷiitalec yi'ye 'alhua,

³⁰qataq qom mashe ime da ilaxachigui ye ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq mashe qoŷiitalec yi'ye 'alhua. Nache saishet qome da qau'e'naxache da lataxac yemayepi, da qanatamŷiŷot na natamnaxala'pi. Qataq saishet qome da qaunataxaniitac da qoŷiita': «¿Chaq 'eetec ca lataxac da natamnot na natamnaxala'pi ne'ena ŷotta'a't shiŷaxauapi, da yaqto' nataqa'en qomi' ishet da so'otaq damaye?»

³¹Saishet qome da nache qoŷiitec de'era, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, ŷataqta deqaiga 'enauac na ŷo'ottac yi'ye shiŷaxauapi, cha'aye da ŷo'oxoren nam natamnaxala'pi yemayepi, nache ivira'a da ŷavigaxat na llalec qataq ana llale da ŷanot na natamnaxala'pi da lachetaqtaxanaxat.

³²Qaq ŷoqo'oye qauloitelec qome 'enauac nam qami' samaxaleguete, saishet da huo'o ca qanqotchiŷiuec, huo'otaq da qanqacheeua'a.

Deuteronomio 13

¹Qaq da huo'otaq huo'o ca qami' nvireua'alo da 'eetega na'aqtaxanaxanec, huo'otaq choxonaxaic, qataq da ŷa'axat ca na'anec, huo'otaq ca ŷo'ot da na'aalaxa.

²Qaq da huo'otaq ipacchigui que'eca na'anec, huo'otaq que'eca ŷo'ot da na'aalaxa maye ŷa'axat camaye, nache da huo'otaq qami' 'enapegalo, 'eeta': Qolaq, ñeqo'onaxa ye ŷaqa'a atamnaxala'pi maye sa qauauaŷiŷapega yaqto' ñatamnaqot.

³Nache saishet qome da qaulaqaiguet que'eca 'eetega na'aqtaxanaxanec huo'otaq choxonaxaic. Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai choche qami' ŷe'egueeta'ape da 'eesa da ŷataqta qauauochec, qataq qaumachiŷot da qarquiyaqteŷaxaqui qataq da qanachaalataxaqui.

⁴Qaq nacheŷita Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai da qoquiigue qome, qataq qavio'oxoyiŷi qaupaquiichiguilo naua lamaxasoxonaxaco qataq qaulaqaigueta, ŷataqta qauo'оче' naua 'ena'ape, qataq saishet da qoquiŷa'ai Ñimaye.

⁵Qaq que'eca na'aqtaxanaxanec, huo'otaq choxonaxaic, camaye iuen da qaŷalauat souaxat da huotaique da sa qaulaqaiguet naqa'en Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, Ñim qami' nqateeguesopa co'ollaxa da qanlataguiiqui ye Egipto. Qaq 'era qome da 'eetec da imeuo qanqa'eŷi 'enauac ca qaueu maye

qami' huetanguilo. Cha'aye que'eca na'aqtaxanaxanec huotaique da qoquiŷa'ai da lataxac da ñecŷaxac maye qami' ŷamaxaleguete Ñimaye.

⁶Qaq da huo'otaq anac ca qaralamaxache qarqaŷai, qaŷa'alliqui, qaŷa'alli, qarhuai, huo'otaq ca ŷoqta qanauochaxauai, da nshetaique da qami' ŷatenache't, 'eeta': Qolaq, ñeqo'onaxa ye laŷepi atamnaxala'pi, atamnaxala'pi maye qami' qataq so hua'au qarta'ailpi sa ŷauauanapega,

⁷yem natamnaxala'pi ye shiŷaxauapi maye netañalo naua sa qaŷapigui 'aleu', qataq naua qaŷoqtalo loga'te na 'alhua,

⁸nache saishet qome da qaulaqaiguat, qataq saishet da qana'axañiŷa. Saishet da qauchoxoreñiitat, huo'otaq da qo'oxocheettapiguiñi,

⁹nacherata da qaulauache camaye. Qaq 'oonolec qome ca hua'aulec camaye da ŷalauat, ime, qataq nca'ataxanauo ca laŷepi shiŷaxauapi.

¹⁰Qalaxaye qaurolec ca coma' da qauasaqai ivitta'a da ileu. Cha'aye huotaique da qoquiŷa'ai Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai maye qami' nqateeguesopa ye Egipto yem huaña co'ollaxa da qami' nlataqa.

¹¹Yaqto' qom 'enauac na Israel le'ecpi da ŷauaachigui de'era, nache huo'o qome da lli'iŷaxa, huaña nache saishet da huo'o ca ŷe'eguelaxalec da ŷo'ot ca qauem.

¹²Qaq da huo'o ca qaua'aqaitapeguelec yi'ie shiŷaxauapi maye netaigui ye huaqta'a't nŷecpi maye qami' ŷanema qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai,

¹³da huo'otaq sa ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'enapega ca laŷepi, 'eeta': Qolaq ñeqo'onaxa da ñatamnaqot ye laŷepi atamnaxala'pi, maye sa qauauañiŷapega,

¹⁴qaq nache qauchemaxachiŷaique qome camaye. Qanmichiŷaique nache qaunache, qaq da ŷoqta 'eesa da ŷo'ottac cam qaiqaiga maye qami' huetanguilo,

¹⁵nache qairolec ca ŷeelonec da qaŷalauat 'enauac que'eca shiŷaxauapi maye netaigui que'eca huaqta'a't nŷecpi, qataq ŷataqta qailaxachigui 'enauac cam huo'o, qataq qaŷalauat nataqa'en ca na'atetpi.

¹⁶Ime, nache qalaŷoñiŷa't ca logoxoshetpi camayepi nache qauroŷa ca naponqa'. Nache 'enauac que'eca huaqta'a't nŷecpi, qataq que'eca nogoxoshetpi qauavigaxache. Qaq camaye nache nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta da qoŷanot Ñim Nataxala'. Qaq que'eca huaqta'a't nŷecpi nache 'eetai' qome da lapootasheguem, nache saishet da qaŷe'eguelaxalec da qano'oxoosheguem.

¹⁷Qataq saishet qome da huo'o ca qauacoñiŷa ca mashe qoŷan da qanlaxaañi. Yaqto' Ñim Nataxala' saishet da qami' taleguete da layeloxo, nacherata da qami' ichoxore'n, nache qalota naqa'en ca qaŷa'alquipi, cha'aye nachera co'ollaxa da la'aqtac Ñimaye, maye ŷanem co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi.

¹⁸Qaq 'era da 'eetec qome da ÿataqta qauo'оче' naua ÿaÿamaqchiyiñi qataq qaualaqaigueta naua lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala' maye qami' samaxaleguete nagui.

Deuteronomio 14

Nallecpi maye qui'itta qataq na saishet da qui'itta

¹Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, Ñimaye qami' llalqa. Qaq ÿoqo'oye da huo'o ca ileu, nache saishet da huo'o ca ipelec na lo'oc, qataq saishet da huo'o ca namarec na lqaic souaxat ca lasouaxac.

²Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai ÿataqta qami' iÿotaugalo, Ñimaye qami' lca'agui'she co'ollaq lca'agui na shiÿaxauapi ana 'alhua da yaqto' ÿataqta qami' lalamaqa'ate.

³Saishet qome da qollequi ca shiguiÿac maye ÿataqta qaiqaiga.

⁴Qaq 'ena na le'enaxatpi na shiguiÿacpi maye ishet qome da qollequi: Huaca, qagueta, quetaq,

⁵chegaxango, ñi'imshe, quetaq, nauenec, quetaq no'onaxa lashe, caÿalo, búfalo, qataq na qagueta lhuraic no'onaxa le'ec.

⁶Nataqa'en ishet da qollequi camachaqa shiguiÿac maye ishet da ye'eguelaqtaxan, qataq colaxaguilo naua nna'ache,

⁷qalaxaye saishet qome da qollequi ana nauanaxanaxa, lerma, soxona late'e, cha'aye namaye ishet da ye'eguelaqtaxan, qalaxaye saishet da colaxaguilo naua nna'ache, qaq nacherata qauqaiquiÿa qome namayepi.

⁸Qataq ana cos na'aictaxa da colaxaguilo naua nna'ache, qalaxaye saishet da ye'eguelaqtaxan, nache saishet da qollequi qome anamaye, qataq saishet da qauashilligui da ileu, nacherata da qauqaiquiÿa.

⁹Qataq 'enauac na huetangui na 'etaxat, ishet da qollequi na huo'oi naua laua'ttole qataq ana laso,

¹⁰qalaxaye na qaicaua naua laua'ttole qataq ana laso, saishet da qollequi, nacherata da qauqaiquiÿa namayepi.

¹¹Qaq na maÿopi, ishet da qollequi 'enauac na qui'itta,

¹²qalaxaye 'ena qome na saishet da qolliqui: Huole, qoÿo lo'o, qataq na ñÿaq lo'o,

¹³qoÿo lo'o lta'araic, vi'ic, qataq na laÿe qoÿo lo'opi,

¹⁴qataq na ÿotta'a't teguesanpi,

¹⁵mañec, chiyet, taqaqole, qataq na ÿotta'a't qoÿo lo'o'pi,

¹⁶huoqo', dolole, huategra,

¹⁷huauo', ñanegrало, teguesan 'etaxaale'ec,

¹⁸lamaxañi, 'alaxaraq, pichiñi, micai.

¹⁹Qataq na ato' le'ecpiolec maye ishet da huaño, saishet da qollequi qome, nacherata da qauqaiquiña.

²⁰Qaq na qoñopi maye qui'itta nachena na ishet da qollequi.

²¹Qalaxaye saishet qome da qollequi ca shiguiñac leuaxaic, nacherata da qaña'añim da chec ca chegaqauec maye qami' netaiguilo, huo'otaq qaumiñiñot ca lña chegaqauec maye chochaq queuoxoic, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qami' iñotaugalo da ñataqta qami' lalamaqa'ate, ñoqo'oye saishet da qauallicñiguat na lche' aca late'e, ca quetaq llalec da qaña'añiuaq.

Da lataxac da qaiñotauga aca diezmo

²²Qaq ye 'oonolec vi'i nache huetoigui da qauñochiñauga qome aca diezmo maye chegaqaigui ana ala ca qorañiguishiqui.

²³Qaq da qollequi aca diezmo maye chegaqaigui na ala ca trigo, lataxa, aceite, qataq ca la'auaxanec llalec ca qareloi: huaca qataq aca qagueta, nache ñauaachigui qanqa'eñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, yaqto' nache 'eetai' qome da huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñimaye.

²⁴Qaq qom mashe qami' ñanema da lchoxonnataxanaxa Ñim Nataxala', qalaxaye da sa qauañoxochi da qaroiua'a aca qarachetaqtanaxaqche, souaxat da qañoqta que'eca lca'ateua'a da lanataqa' Ñimaye,

²⁵nache qaumiñi camaye, qaq aca'aca lasheue, nache qaroiua'a cam lca'ateua'a da lanataqa' Ñim Nataxala'.

²⁶Qaq aca lasheue que'eca qaumiñi nachetaqtanaxat, nachaca aca qaumiñi da qausheenaxañiña ca huaca, qagueta, lataxa, huo'otaq camachaqa lña lataxa da yaqto' qami', qataq ca qaña'alquipi qauo'oche ca nquia'axac da qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

²⁷Qataq saishet da sa qautauañi na leviitapi maye qami' netaiguilo, cha'aye namayepi qaica ca lalamaxat na'alhua, saishet da 'eeta'ama qami'.

²⁸Qaq da inoxoorec caua tres vi'ie, nache qalañoñiña't aca diezmo maye qaiñotauga ye 'oonolec vi'i, nache qauañamaxache, qauachiña ca nañamaqtanaxaqa' maye naigui que'eca huaqta'a't ñyecpi maye qoñiitaigui,

²⁹yaqto' da anac na leviitapi maye qaica ca lalamaxat na'alhua, qataq ca chegaqauecpi, saploppi, qataq aca pa'aipi maye netaña que'eca huaqta'a't ñyecpi maye qoñiitaña, nache ishet nataqa'en da deque'e, ivitta'a da ñataqta comaraxaicpi. Yaqto' qami' taleguete qome da lchoxonnataxanaxa Ñim Nataxala', nache 'onaxaic naqa'en 'enauac na qauo'oche.

Deuteronomio 15

Vi'i maye huetoigui da qaŷapalaxat aca navigaxaiste

- ¹Qaq da ivita ca vi'i siete, nache 'auapalaxat 'enauac aca navigaxaistepi maye 'am hueto'ot.
- ²Qataq 'era da qonetec qome: Ñim 'oonolec nam shiŷaxauapi maye ŷa'aalaxanaxan ca lŷa, qalaq iuen da ŷapalaxat aca lavigaxaiste ca lŷa. Nache saishet da qaltaq iŷaxanot ca lŷa da isheeten naqa'en aca'aca lavigaxaiste, cha'aye Ñim Nataxala' laloxoqui naqa'en da qaŷapalaxat 'enauac aca navigaxaistepi.
- ³Qaq nachecata ca chegaquaec maye 'auamaxalec da isheeten aca'aca la'aale maye 'aŷa'anem co'ollaxa, qalaxaye ca maiche 'arhuo' le'ec qalaq 'auapalaxat aca la'aale.
- ⁴Qaq huaña nache qaica qome ca choxoraq da qoñiita, cha'aye Ñim Nataxala' qami' ŷanema da lchoxonnataxanaxa ca qoviita'a 'alhua maye qami' ŷanema da qaralamaxache.
- ⁵Qaq 'era da 'eetec qom ŷataqta 'aualaxagueta naua lqataxaco Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala' maye 'am sanema nagui.
- ⁶Nache da ivita da 'am ŷanem da lchoxonnataxanaxa maye 'am ŷachaxanapecot co'ollaxa Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', nache ishet qome da 'aua'aalaxanaxan ca qalota ŷotta'a't shiŷaxauapi, qaq 'am, qalaxaye saishet da 'aua'aalaxatac, qataq saishet da huo'o ca 'am ilotague', nacherata da 'aulotague' qome ca ŷotta'a't shiŷaxauapi.
- ⁷Qaq da huo'otaq huo'o ca choxoraq da netaña ca qonetaigui huaqta'a't nŷecpi ca 'alhua maye 'am ŷami' Ñim Nataxala', maye 'Anatamnaxala', nache saishet da 'aua'añaxattagui añi 'arquiyagte da sa 'auchoxoren, qataq sa 'autauan que'eca choxoraq,
- ⁸nacherata da 'anquaguec camaye da 'aŷa'anem ca da'alaxaataique maye iuen.
- ⁹Qataq saishet qome da 'anasheeteueo ca qauem 'arhuennataxa, da nayeetauo ca vi'i siete, maye laloxoqui da qaŷapalaxat aca navigaxaistepi. Nache da 'aulo'ot ca 'arqaŷa maye huo'o da lhuenaxanaxa nache saishet da qauem da 'arashiguiŷaxac, da saishet da 'aŷa'anem ca da'aalaxataique, cha'aye camaye ishet da iŷaxanot Ñim Nataxala', nache huo'o naqa'en ca 'arasouaxashet.
- ¹⁰Qaq saishet da 'auashemattapeguem camaye nacherata da 'auchoxoren, cha'aye damaye ŷo'ot da 'am talec da lchoxonnataxanaxa Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', nache 'onaxaic naqa'en 'enauac na 'aro'onatacpi, qataq ca laŷepi maye 'auacoolecpi da 'auo'ot.
- ¹¹Cha'aye nache 'eetai' qome da huo'o na choxoraqpi ana 'alhua, ŷoqo'oye 'am samaxalec da 'auchoxoren qome que'eca 'arhuo' le'ec maye choxoraq, qataq huo'o da lhuenaxanaxa maye netaña que'eca 'ana'alhua.

Da llec da qaisouec ca nlatac

¹²Qaq da huo'o ca nmeela't da 'ausheenaxana da yaqto' 'arlatac na maiche 'arhuo' le'ecpi, ñale huo'otaq 'alo, nache camaye seis vi'ie da 'alattac, qaq da ivita ca vi'i siete nache 'ausoueguesop da nlataguec.

¹³Qaq da 'ausouec camaye nache saishet da qui'itchiguilo 'anqa'en naua lhuaxaye da jec,

¹⁴nacherata da 'auo'ot ca na'agaxatpi chegaqagui ca 'ana'atetpi, qataq ana ala ca trigo, lataxa qataq ca lañe 'anqouagaxatpi maye 'am ñanem qome Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'.

¹⁵Qaq saishet da 'aucoua'ai da 'am nlatac co'ollaq qonetaña ye Egipto, yem huaña co'ollaxa da Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala' 'am isoueguesop da 'anlataguec. Qaq ñoqo'oye 'am sanem nagui de'era namaxasoxonaxac.

¹⁶Qaq da huo'otaq sa nashen da jec que'eca 'arlatac, cha'aye 'am ña'amaqteguet qataq ca 'aña'alaqpi souaxat da 'auañamaxatchiguiñi da 'am neto'ot,

¹⁷nache 'auacona aca 'ara'araxanaqte, nache aca ltela da'am camaye 'auauaxañaxalec ca lasom ca 'arma' da 'aua'arec, yaqto' camaye ñataqta 'aralamaxat 'arlatac.

¹⁸Qaq da 'axanec que'eca 'arlatac, nache saishet da 'aulemataña, cha'aye co'ollaq 'am do'onataxaatacot soua seis vi'ie, nache da nsheetenaguec sa ivi' aca lasheue ca 'onataxanaxaic, yaqto' Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala' ñauo'o qome ca 'anchoxonnataguec.

Ca la'auaxanec llalec ca 'atetpi

¹⁹Qaq ca la'auaxanec llalec ñale aca huaca, huo'otaq aca qagueta, nache 'auñotauga da lalamaxat 'anqa'en Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'. Qataq saishet da 'auo'onataxanaxan da 'auauegaxalec ca la'auaxanec llalec aca huaca, huo'otaq da 'anpetec na laue ca la'auaxanec llalec aca qagueta.

²⁰Qaq ye 'oonolec vi'i, nache 'am qataq ca 'aña'alaqpi qollequi camaye huaña ca lca'ateua'a da lanataqa' Ñim Nataxala'.

²¹Qaq da huo'otaq huo'o ca lque'emaxa que'eca shiguiñac, da huo'otaq vi'iñauo na lapia' huo'otaq sa nauaani, huo'otaq da huo'o ca lña lque'emaxa, nache saishet da 'aña'anot Ñim Nataxala' da yaqto' 'arachetaqtanaxat.

²²Nache camaye ishet da qollec da qonetaña ca huaqta'a't ñyecpi maye qonetaña, qataq 'enauac ishet da qanallec, na'aictaxa da qui'itta, huo'otaq da saishet da qui'itta, 'eeta'am da qollectac ca lapat ca nauenec, huo'otaq aca ñi'imshe.

²³Qalaxaye ca ltago'q saishet da qollec, nacherata da 'aucorelec na 'alhua 'eeta'am da 'aucorec ca 'etaxat.

Deuteronomio 16

Naponaxacpi ye 'oonolec vi'i

¹Qaq da ivita so ca'agoxoic Abib, nache qaupaquiichigui qome da qauo'оче ca Lapascua. Nache qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, cha'aye huetoigui co'ollaxa so pe se'eso ca'agoxoic Abib, da Ñim Nataxala' qami' nqateeguesopa ye Egipto.

²Qaq que'eca Lapascua, nache huetoigui qome da qaŷa'añiiuo aca huaca, qataq qagueta da qarachetaqtaxanaqche da qaŷa'añiŷot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, huaña qanqa'eñi ca lca'ateua'a da lanataqa' Ñimaye.

³Qaq da qollequi que'eca shiguiŷac maye qaŷa'añiiuo nache lalegue qanqa'eñi aca nauole maye qaica ca lalegue da ŷasheeraxachigui. Qaq nache ivittrec caua siete na'axa'te da qollequiitac aca'aca nauole maye qaica ca lalegue, cha'aye nachaso asom qanallectac co'ollaq qanayeuaigui da que'eenaxac, qataq da nŷalaxa da qanayeca'ai ye Egipto, qataq qom ñaq qanca'alliitauec, nache saishet da qaucouaŷa'ai se'eso na'a'q maye huetoigui co'ollaxa da qoquiŷa'ai ye Egipto.

⁴Qaq que'ecaua siete na'axa'te, nache qaca qanqa'eñi qome aca ishet da ŷasheeraxachigui ca ndaqñiguishet 'ayiiña 'enauac que'eca 'alhua. Qaq ca lapat que'eca shiguiŷac maye nachetaqtaxanaxat que'eca avit ca la'auaxanec na'a'q, saishet qome da huo'o ca qano'onaxatañi da taŷaigui qanqa'en ca lŷa na'a'q.

⁵Qataq que'eca Lapascua da qauualauachi que'eca shiguiŷac maye qarachetaqtaxanaxachi, nache saishet da camachaqa cam huaña que'eca huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye qami' ŷanema Ñim Nataxala',

⁶nachecata cam lca'ateua'a da lanataqa' Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, nache huaña camaye da qaŷa'añiiuo que'eca nachetaqtaxanaxat ca avit da mashe inoxootapiguiñi aña nala', yaqto' ipacchigui ye ñichiguiña aña nala' co'ollaq qoquiŷa'ai ye Egipto.

⁷Qaq ca lapat que'eca shiguiŷac maye qaŷa'añiiuo, camaye qauauoche nache qollequi, huaña qanqa'eñi qome ca lanataqa' Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qaq ca nte'eta ca lŷa na'a'q nache qoquiiuo qome.

⁸Nache seis na'axa'te da qollequiitac aca nauole 'ayiiña maye qaca aca lalecte maye ŷasheeraxachigui, qaq ca na'a'q siete nache qauo'оче ca naponaxac da yaqto' qavio'oxoreñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq que'eca na'a'q saishet da qauo'оче cam camachaqa nam no'onatacpi.

⁹Qaq qom inoxoorec caua siete semana, chegoqchiguiña ca na'a'q maye laloxoqui da qanqat na ala ca trigo,

¹⁰nache qauo'оче ca qaraponaxaqui que'ecaua na'axa'te da qavio'oxoreñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq qaŷa'añiŷot aca qarachetaqtaxanaqche maye maiche chegoqchigui ñi 'oonolec da ŷan, qataq ca nalota'ai' ñi 'oonolec maye ŷachegoxotchigui da lqouagaxanaqtaic Ñim Nataxala'.

¹¹Qataq qauamaichiguiñi qome, ŷauaachigui qanqa'eñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq huaña ca lca'ateua'a da lanataqa', nache

qaualliquiita'aguet nam qaŷa'alquipi, qarlataquipi, leviitapi, qataq na chegaqauecpi, saploqpi qataq ana pa'aipi maye qami' netaiguilo.

¹²Qataq qantooñita'ac da qami' nlataqa co'ollaq qoñiitaña ye Egipto, qaq ŷoqo'oye ŷataqta qaualaqaigu et qome ne'ena nqataxacpi.

¹³Qaq da ime ca laloxoquipi da qanqat ana ala ca trigo, qataq da qanlom na lli'i aca uva, nache qauo'oche ca naponaxac ivittrec caua siete na'axa'te, maye laloxoqui' da qanayenaigui na npe'lpiolec qo'oipaq lcouepi.

¹⁴Nache qauamaichiguiñi qome da qauo'oche que'eca naponaxac, qataq qaualliquiita'aguet ca qaŷa'alquipi, qarlataquipi, leviitapi, qataq ca chegaqauecpi, saploqpi, qataq aca pa'aipi maye netaña cam qoñiitaigui huaqta'a't nŷecpi.

¹⁵Qaq nache siete na'axa'te da qavio'oxoyiñiitac qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, huaña ca lca'ateua'a Ñimaye da lanataqa', yaqto' qami' ŷanema ca qanchoxonnataguiiqui chegoqchigui naqa'en na ala aca qorañiguishi, qataq da qaro'onataxanaxaqui, nache da qarlagaxayiqui ŷataqta nalochiguiñi qome.

¹⁶Qataq 'enauac na ŷalleppi, ye 'oonolec vi'i nache tres da ŷe'eguelaxalec da nachaateua'a ca lca'ateua'a lanataqa' Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, da yaqto' qaŷo'ot ca naponaxac maye laloxoqui da qanallec aca nauole maye qaca aca lalecte maye ŷasheeraxachigui, qataq ca naponaxac maye huetoigui da qanqat ca la'auaxanec ala ca nañiguishec, qataq ca laloxoqui da qanayenaigui na npe'lpiolec qo'oipaq lcouepi. Qalaxaye qaica qome ca nachaateua'a Ñim Nataxala' da qaica ca ŷanot Ñimaye.

¹⁷Nacherata da ñi 'oonolec irouo qome ca lachetaqtaxanaxat, maye ŷachegoxotchigui da nqouagaxa maye chegoqo'ot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

Da lataxac da qaŷo'ot ca nalochiguiñi lataxac

¹⁸Nache 'enauac ñi 'oonolec que'eca huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, maye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qami' ŷanema qome, qauauoi qome cam nataxala'pi qataq ca aloico lo'opi, da yaqto' ilo'ogue qataq nalochiguiñi naqa'en da nmit ca nasouaxashet.

¹⁹Qataq saishet qome da ŷashaxanec da nalochiguiñi lataxac, qataq saishet da lca'atagui na shiŷaxauapi, qataq saishet da ŷaconeguet aca nsheetenaxanaqte, cha'aye aca nsheetenaxanaqte iqanamaqchet ca ŷaanaxanaxaic, qataq ŷashaxanec ca la'aqtac ca shiŷaxaua maye no'on da lataxac.

²⁰Nacherata da qoquiitegue da nalochiguiñi lataxac, yaqto' huo'o da qarca'alaqai da qoñiitalec ye 'alhua maye qami' ŷanema qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

²¹Saishet qome da qaŷa'añiñi aca qo'oipaq da yaqto' naña qanqa'eñi ca lqui'i aso Aserá, qataq saishet da sa qaŷapeque qanqa'eñi aca nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

²²Qataq saishet da qano'oxoñisheguem ca qare'enaqtaqui coma' da yaqto' qanatamnaxala'ai, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai saishetaxateguet camaye.

Deuteronomio 17

¹«Saishet qome da 'aŷa'anut Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala' ca 'arachetaqtaxanaxat huaca, huo'otaq qagueta da huo'o ca lque'emaxa, cha'aye Ñimaye saisheteguet.»

²«Qaq da huo'otaq huo'o ca ŷale, huo'otaq 'alo, nam maiche qarhuo'oi le'ecpi, maye netaigui ca huaqta'a't ñyecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye qami' ŷanema qome Ñim Nataxala' da ŷo'ot ca sa ŷaŷamaxañi da ŷauaachigui Ñim Nataxala', qataq sa ŷalaxaguet na naŷamaxataxacpi Ñimaye,

³da ca'ata ca laŷe atamnaxala'pi da ŷa'aroto naua l-llecte da natamnot, huo'otaq añi nala', ca'agoxoic, huaqaañipi, maye neto'ot na piguem maye saishet da damaxasoxoolec Ñim Nataxala'.

⁴Qaq da qauaŷaañi de'era nache ŷataqta qauchemaxachiŷa qome camaye, qaq da huo'otaq 'eesa da ŷo'ottac de'era qaiqaiga da netaña na Israel,

⁵nache que'eca ŷale huo'otaq 'alo maye ŷo'ot de'era saŷaŷamaxañi, qaŷauegueuga ca ñegueuo ca huaqta'a't ñyecpi nache qaira'a ca coma' da qaŷasaq choche ivitta'a da ileu.»

⁶«Qalaxaye iuen da dos huo'otaq tres caua shiŷaxau' maye ŷa'axa't da ŷauaachiyigui camaye, nache camaye ishet da qaŷalauat, qaq da huo'otaq 'oonolec shiŷaxaua ca da'aqtaxan, nache saishet da qaŷalauat camaye.

⁷Qaq que'eca shiŷaxau' maye da'aqtaxa'n caamaye nachecaua caua la'auaxanaqa da ira'alo ca coma' da ŷasaq que'eca shiŷaxaua maye qaŷalauat. Qaq da ime, nache dasaxasoxon 'enauac ca maiche nhuo' le'ecpi, huaña nache imeuo qanqa'eñi que'eca qauem maye qami' huetanguilo.»

⁸«Qaq da qanmichi ca ŷataqta qalaqaic, 'eeta'am ca nalaatac, cotaxac, huo'otaq da huo'o ca qaique'emaqchet, huo'otaq huo'o ca lŷa qanqalaata'ai', nache qauroiua'a qome ca lca'ateua'a da lanataqa' Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai,

⁹nache qanachaachiua'a ca ntaxaŷaxanaxanecpi leviitapi, qataq ca aloico lo'o' da qaua'aqtaxañim. Nache camayepi qami' da'aqtaxanema ca ŷaŷamaqchiguiñi lataxac ca qanqalañiita'ai',

¹⁰nache qami', qaupaquiichigui da qauo'оче qome 'enauac na qami' qaŷapaxagueneque lataxac.

¹¹Qataq ÿataqta qauo'oche 'enauac cam qami' ÿapaxagueneque camayepi, qataq qoquitelec da lataxac da nhuaxanaguc cam huo'o ca lasouaxashet, saishet da qauashaxañiiuec.

¹²Qaq da huo'o ca shiÿaxaua napagaqaanaxaic da saÿalaxaguet ca la'aqtac ca ntaxaÿaxanaxanec, huo'otaq ca aloico lo'o maye lamaxa'she Ñim Nataxala', nache camaye qaÿalauat. Yaqto' imeuo, ca qauem maye huetaña na Israel.

¹³Yaqto' da ÿaÿaten de'era na nhuo' le'ecpi, nache huo'o da lcolanaxa qataq saishet da na'amaqten.»

¹⁴«Qaq da ivita da qaunoxoñiiua'a ye 'alhua maye qami' ÿanema Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai da yaqto' qoñiÿalec, nache da qoñiita': «Sauoqtaique da huo'o ca qarta'a da yaqto' qomi' ilo'oguelo da 'eeta'am da 'eetec na ÿotta'a't shiÿaxauapi maye qarhuoreuapi»,

¹⁵qaq da huo'o ca qaÿa'añiÿagui da nta'a que'eca qana'alhuai, nache qalca'aiua'a ca maiche qarhuo'oi le'ec, qataq lca'aguishec Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Nache saishet da qauacoñiua'a ca chegaquac maye saishet da qarhuo'oi le'ec da yaqto' qarta'ai.

¹⁶Qataq que'eca nta'a saishet qome da qalota ca lalo caipi, qataq saishet da ÿamaxa ye Egipto ca shiÿaxauapi da yaqto' nquiguc ca lalo caipi, cha'aye Ñim Nataxala' qami' 'enapegalo co'ollaxa, 'eeta': «Saishet qome da qaltaq qavi'iguelaqague ne'ena qoyiqui»

¹⁷Qataq camaye saishet qome da qalota aca lhuapi yaqto' saishet da dasheuec da lquiyaqteÿaxac, qataq saishet da ÿapagaqnauac da laÿootasheguem ca oro qataq ca plata.»

¹⁸«Qaq que'eca nta'a qom ÿacoollec da lo'onataxanaxac da nta'a, nache damaxasoxoollec qome da qaÿo'ot aca nere da qoÿerelec ne'ena nqataxacpi, qaÿachegoxotaigui aca nere maye ilotague' na ntaxaÿaxanaxanecpi leviitapi.

¹⁹Qaq nache sa iÿotec qome aca'aca nere maye qoÿerelec ne'ena nqataxacpi, qataq 'enauaque naua na'axa'te de'era nachaalataxac da itaxaÿaxaatac acamaye, yaqto' huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala' maye Natamnaxala'. Qataq ipactelec da ÿo'ot 'enauac na napaxaguenataxanaxacpi qataq na namaxasoxonaxacpi,

²⁰yaqto' saishet da ipi'itaxaatega da nataÿaña na lauo' le'ecpi, qataq saishet da ÿaxanec na nqataxacpi. Yaqto' camaye qataq ca chegoxoguetpi, qaÿoqttec da lo'onataxanaxac da nta'a na Israel.»

Deuteronomio 18

Na qaiÿotauga da lalamaxat na leviitapi

¹Qaq na ntaxaÿaxanaxanecpi leviitapi, maye chegoxoguetpi so Leví, namayepi qaica qome ca taÿot da yaqto' lalamaxat, da 'eeta'am na laÿe Israel le'ecpi.

Nachaqrata da taŷot ca nachetaqtaxanaxat maye qoŷanot Ñim Nataxala' da yaqto' lalamaxat.

²Na leviitapi saishet da 'ena'am na laŷe Israel le'ecpi, maye qaŷauo'o ca lalamaxat na'alhua, cha'aye namayepi lalamaxatpi Ñim Nataxala', qataq maiche la'aqtac co'ollaxa Ñimaye.

³Qaq da huo'o ca 'oonolec na nhuo' le'ecpi da ŷaneuo ca lachetaqtaxanaxat huaca huo'otaq qagueta, nache ca ntaxaŷaxanaxanecpi ishet da ŷacona ca laŷe ca l-laq lapat, qataq ca lanoc, huo'otaq ca da'ama'.

⁴Nataqa'en qoŷanem ca la'auaxanec ala ca trigo, lataxa, aceite, qataq ca la'auaxanec npichiiguishic laue aca qagueta.

⁵Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, Ñimaye lca'aguishec na leviitapi ŷachegoxottoigui na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, yaqto' namayepi qataq ca chegoxoguetpi, nache 'eetai' da ilotague' da lataxac da qanatamnot Ñim Nataxala'.

⁶Qaq ŷoqo'oye ca leviita da chegoqchiguiña ca camachaqa cam huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo na Israel, da huo'otaq lquiyaqteŷaxac da taŷa ca lca'ateua'a da lanataqa' Ñim Nataxala',

⁷nache camaye ishet da ŷacoolec da lo'onataxanaxac da ntaxaŷaxanaxanec da qaitaxaŷapegue' Ñim Nataxala', da 'eeta'am ca laŷepi leviitapi maye do'onataxaatacot Ñim Nataxala'.

⁸Qataq nache ipacchigui da lataxac da qoŷanem ca aloq 'eeta'am ca laŷe ntaxaŷaxanaxanecpi. Qataq da qaimen ca lalamaxat ca lta'a nache talec aca lasheue camaye.

Nqataxac da saishet da qaŷo'ot na qauem 'onataxacpi

⁹Qom mashe qaunoxoñiua'a yi'ie 'alhua maye qami' ŷanema Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, nache saishet qome da qauo'оче na qaiqaiga no'onataxacpi yi'ie ŷotta'a't shiŷaxauapi.

¹⁰Qataq saishet da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da ŷaneuo ca llalec, huo'otaq llale alo da lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxat, qataq saishet da napaxaguena da yaqto' ilaviigui ca lŷa, huo'otaq da ŷa'axata'a ca ñaq natauo, qataq saishet da ŷo'ot da naconaxanaxac.

¹¹Huo'otaq da qanaueguela't ca nhuennataxac, huo'otaq da qainat ca ilaua'a ca saqcha'a, huo'otaq na nauegueuo na nqui'i, qataq da qainat ca lqui'i ca leuaxaic.

¹²Cha'aye Ñim Nataxala' ŷataqta deqaiga ca ŷo'ottac ne'ena qauempi. Qaq ŷoqo'oye souaxat ne'ena qauem 'onataxacpi, nache Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qauauañiichigui qome da ŷo'orauec yi'ie ŷotta'a't shiŷaxauapi.

¹³Qaq ŷoqo'oye iuen da ŷataqta ŷaŷamaqchiguiña da qarataxaqui da qami' ŷalletaguilo Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

¹⁴Cha'aye yi'ie yotta'a't shiřaxauapi maye qaunoxoñiiua'a da qoñiřalec ye na'alhua, yemaye řataqta řa'amaqten na řa'axata'a ca ñaq nařauo qataq na ilaviigui ca ľa. Qalaxaye ne'ena 'onataxacpi, Ñim Nataxala' saishet da qami' řashenema da qauo'oche.

¹⁵Qaq Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qami' chegoqtoiguilo naqa'en qome ca la'aqtanaxanec da 'eeta'am ařem, qaq camaye řataqta qaulaqaiguuet qome.

¹⁶Cha'aye de'era maiche qauřaxañiřaique co'ollaq qauřaxañiřot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, co'ollaq huaña aņi qasoxonaxa Horeb, se'eso na'a'q co'ollaq 'enauac qalařoñiita'a't, nache qoñiita': «Saishet qome da qaltaq she'eguelaxasoxolec da sa'axasoqchigui da lavilřaxac Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', huo'otaq da seloxogui ca norec lta'araic, yaqto' saishet da seleuaq.»

¹⁷Nache Ñim Nataxala' ařem 'enapega, 'eeta': «Řařamaqchiguiņi da la'aqtac namayepi.

¹⁸Qaq Ařem, sachegoxottoigui qome namayepi ca řa'aqtanaxanec maye 'am 'eeta'am, qaq camaye nache řa'axat qome ca samaxalec řa'aqtac da da'aqtanaxem namayepi.

¹⁹Qaq nache, 'enauac ca sana'axařaxana ca řa'aqtanaxanec da řa'axattac na řa'aqtacpi, nache Ařem sechemaxata qome camayepi.

²⁰Qaq que'eca na'aqtanaxanec da řa'axattac ca 'eetega řa'aqtac da huo'otaq saishet da samaxalec da da'aqtanax, huo'otaq da řa'axattac na lařepi atamnaxala'pi, nache camaye ileu qome.

²¹Qaq sa iuena'a da 'eeta' ca qarhuennataqai: «¿Ca 'eeteco' da ishet da sařaanaq ca qařa'axattac da saishet da la'aqtac Ñim Nataxala'?»

²²Qaq que'eca la'aqtanaxac que'eca na'aqtanaxanec da saishet da ipaigui, nache la'anaxat qome da saishet da nacheņi Ñim Nataxala' da řamaxalec da da'aqtanax camaye. Cha'aye camaye řa'aqtanaxan da maiche na'amqaanaxac, řoqo'oye saishet qome da qayi'iitega camaye.»

Deuteronomio 19

Huaqta'a't nřecpi maye ñe'eguenaxaquipi

¹Qaq Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qom mashe ime da ilaxachigui ye yotta'a't shiřaxauapi, nache da qami' řanaleguete naua lma'ate maye netaleguete nagui, qaq qom mashe qoñiřaigui yem huaqta'a't nřecpi maye lalamaxat yemayepi,

²nache qauřochiřaugalo qome caua tres cam huaqta'a't nřecpi maye yotta'a't naua nañalo yi'ie 'alhua, maye qami' řanema qome Ñim Nataxala',

³qaq yi'ie 'alhua maye qami' ñanema Ñim Nataxala' qaucolaxachiigui qome, tres qanqa'eñi caua loga'te, qataq qano'onaxachiiguelo caua nqa'aico, yaqto' ishet da ÷e'egueneua'a ca shiñaxaua maye ilamaxata'a da ÷alauat ca lya.

⁴Nache que'eca dalaataxan maye ÷e'egueneua'a que'eca huaqta'a't ñecpi, ishet da nca'alec da 'eesa da choche ilamaxata'a da ÷alauat ca lya, cha'aye saishet da ÷oqta lhuennataxac, qataq saishet da dalematatega camaye.

⁵Qataq nache 'eeta'am da huo'o ca shiñaxaua da ÷auhec ca lya da tareuga ca aviaq da lde'n, nache camaye da nasaxasheguem aca nqachepe da iquesoxogui ca 'epaq, qaq da ñeuec ca lauaq aca'aca nqachepe, nache tagui ca lya nache ileu. Nache que'eca shiñaxaua ishet da taña que'eca huaqta'a't ñecpi da datauec yaqto' saishet da qañalauat.

⁶Cha'aye saiuenaa da ÷apacauhec da lauel ca lauo' le'ec que'eca ileu, nache ishet da ÷alauat da iviralec camaye, lamaaxa da qañoqoolec ca nqa'aic. Qaq que'eca shiñaxaua saishet da iuen da qañalauat, cha'aye camaye choche ilamaxata'a da ÷alauat que'eca lya.

⁷Qaq ÷oqo'oye qami' samaxaleguete da qauñochiñaugalo qome caua tres que'eca huaqta'a't ñecpi maye ÷otta'a't naua nañalo,

⁸qaq da Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai da ivita da nquigaxatec ye qana'alhuai, qataq qami' imata'ama 'enauac ye 'alhua maye ÷achaxanapecot co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi,

⁹qataq da ÷ataqta qaulaqaiguet 'enauac ne'ena namaxasoxonaxacpi maye qami' sanema nagui, qataq qauauohec Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Nache qaltaq qauñochiñaugalo qome caua tres lya't cam huaqta'a't ñecpi maye ÷otta'a't naua nañalo.

¹⁰Qaq da nache qoñiitec de'era nache saishet da qarasouaxashichi da qaicoraxatrec caua ltago'q ca qaica ca ÷asouaxat, yi'ie 'alhua maye qami' ÷anema qome Ñim Nataxala', maye Qanatamnaxala'ai, qataq saishet da qarasouaxashechi da huo'o ca qañalauat.

¹¹Qalaxaye da huo'o ca shiñaxaua da nquiñatega ca lya, nache ÷oicnapec da nqanaxateguet da ÷alauat. Ime, nache taña que'eca huaqta'a't ñecpi da yaqto' ÷e'egueneua'a,

¹²nache ca nqueroxonecpi que'eca huaqta'a't ñecpi maye ñe'eguenaca', camayepi damaxasoxoolec da qañaconeua'a camaye, nache ÷anem que'eca shiñaxauapi maye ipaltaique lvi' da yaqto' ÷alauat camaye.

¹³Saishet qome da qachoxooreñeetac que'eca dalaataxan, yaqto' yi'ie 'alhua Israel saishet da huaña da qaicoraxatrec caua ltago'q ca qaica ca ÷asouaxat, yaqto' qaica ca macheca da qoyecñaxaqui.

¹⁴Qaq yi'ie 'alhua maye qami' ñanema qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, saishet qome da qavi'igueñiita'a da qanquigaxachiña't ca loga't ca na'alhua ca qarñai, maye mashe salcoshe'egue co'ollaxa da qaña'an.

Da latakac da qaña'axat ca qañaachigui

¹⁵Ca 'oonolec shiñaxaua da ña'axat da ñauaachigui ca lña da dalaataxan, huo'otaq ño'ot ca sa ñañamaxañi, nache saishet da qaña'amaqten ca la'aqtanaxaxac. Cha'aye da nache 'eetec de'era, nache iuen da dos huo'otaq tres caua ña'axa't cam ñauaachigui.

¹⁶Qaq da huo'o ca datenataxan da ña'axat ca lña da 'eetega ñauaachigui da huo'o ca ño'ot sañañamaxañi,

¹⁷nache 'enauaque caamaye da taua'alo ca lanataqa' Ñim Nataxala', ñauaachigui ca ntaxañaxanaxanec, qataq ca nmit na nasouaxashetpi maye do'onataxaatac que'eca na'a'q.

¹⁸Qaq que'eca nmit ca nasouaxashet ñoicnapec qome ca latakac da nmit ca la'aqtanaxaxac que'eca shiñaxaua, qaq da ilalec da saishet da 'eesa da ñauaachigui ca 'eetega ño'ot ca lña,

¹⁹nache que'eca shiñaxaua maye datenataxaatac, camaye nache qaño'otec cam huotaique da ño'otec que'eca lña. Yaqto' imeuo que'eca sañañamaxañi maye qami' huetanguilo.

²⁰Yaqto' 'enauac ca lañepi shiñaxauapi da ñañaten da nhuaxanaguec camaye, nache ñi'ña da ño'ot ca 'eeta'am que'eca qaue.

²¹Qaq saishet qome da qauchoxoyiñiitac camaye: Cha'aye ca dalaataxan nache nataqa'en qañalauat, qataq ca iuaxangui aca la'aite ca lña nache nataqa'en qaiuaxangui aca la'aite, qaq ca iuaxaare'c caua lhue ca lña nache nataqa'en qaiuaxaare'c caua lhue, qaq ca iuaxangui na lhuaq ca lña nataqa'en qaiuaxangui na lhuaq, qataq ca iuaxangui ca lche ca lña nataqa'en qaiuaxangui na lche.

Deuteronomio 20

Da latakac da alaataxac

¹Qom mashe qaunoxoñiuec da qauloqui' ca qampa'aguenaxauapi, nache da qauloña'a da ñataqta qalota ca nalleppi, napacalec ye lcata da qoñiita, qataq netalec ca lalo caipi qataq aca nalaataxaqupi naigonapi, nache saishet qome da qayi'ñai. Cha'aye qami' hueta'agueta Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, Ñim qami' nqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto.

²Qaq da mashe nayeeta'a ca laloqo' da qanalaache, nache ca ntaxañaxanaxanec detaxaigui qome ca alleppi.

³Nache 'eeta': Qami' Israel le'ecpi, ña qana'axañaxañiichiguiñi ne'ena na'a'q, cha'aye mashe yaqta'a da qaunoxoñiua'a da qanalaache' na

qampa'aguenaxauai. Qaq saishet qome da leuapigui ye qarville, qataq saishet da qayi'itac, qataq saishet da qauqalviitac, qataq saishet da qami' iviloxolaqche't da qarcolanaqai.

⁴Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qami' hueta'agueta, qataq Ñimaye maiche delogui' na qami' ipa'agueeta'ape, nache qami' ñanema da qoroxoñiqui namayepi.

⁵Ime, qaltaq detaqa qome ca nta'alpi, nache 'eeta': Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da mashe imat da no'oxoosheguem ca dalaxaic lma', qaq da saxanaxa da naigui, nache camaye iuen da naigui que'eca lma', cha'aye saiuen'a da ileu camaye da ileuaigui ca alaataxac, nache cam lma' ñaqa'a ca naigui.

⁶Qaq da huo'o ca ñaañi aca uva nache da ñaq saxanaxa da nqat aca ala acamaye, nache 'onaxaic qome da ñe'eguelaxa ca lma' da yaqto' iqopitaxanapec da chec aca ala aca'aca lañiguishu, cha'aye sa iuen'a da ileuauga ca alaataqa' nache ishet da ñaqa'a ca na'atte da nqat aca ala acamaye.

⁷Qaq da huo'o ca ñale da mashe detaxañapegue' co'ollaxa aca 'alo da huaroneguet, nache da saxanaxa da huaroneguet acamaye, qaq no'on da ñe'eguelaxa ca lma' da yaqto' huaroneguet acamaye, cha'aye sa iuen'a da ileuauga ca alaataqa' nache ishet da ñaqa'a ca huaroneguet acamaye.

⁸Qaq da ime qome, nache ca nta'alpi qaltaq 'enapega ca alleppi, 'eeta': Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da 'iñaqaic, qataq sa da'añigui, nache 'onaxaic da ñe'eguelaxa ca lma' yaqto' saishet da ñasouaxat na lañepi da ñi'i.

⁹Qaq da ime da ltaxañaxac ca nta'alpi, nache ca ltaxala'pi ca alleppi naloguiñi qome da yaqto' qañatateueegue camayepi.

¹⁰Qaq qom qanayiniitaua'a ca huaqta'a't ñyecpi maye huotaique qauloquiaxañi ca netaigui camaye, nache hua'auñi qome da qaua'aqtaxañim da qaica ca machaqca da qarviraxaqui.

¹¹Nache camayepi da ñasat da qaica machaqca, qataq qami' ñauategueta da qaunoxoñiia'a que'eca huaqta'a't ñyecpi, nache camayepi choche qami' do'onataxaatacoto qome qataq qarlatuqui.

¹²Qalaxaye da saishet da qami' ñasategueta da qaica ca machaqca ca qarviraxaqui, nachaqrata da nshetaique da qami' deloguito. Nache qauconñisop qome que'eca huaqta'a't ñyecpi, nache qauloquiaxañi ca shiñaxauapi maye netaigui camaye.

¹³Qaq Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qami' ñanema da qoroxoñiqui camayepi, nache qaroilec ca ñeelonec da qaulauache 'enauac ca ñalleppi.

¹⁴Qaq ca 'alpi, ñaqpiolec, 'atetpi qataq 'enauac ca lañe nogoxoshetpi maye huetaigui que'eca huaqta'a't ñyecpi, camayepi nache qaralamaxache qome, qataq

qollequi 'enauac ca aloq cam qampa'aguenaxauapi maye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qami' ñanema da qoroxoñiqui.

¹⁵Qaq 'era da qoñiitec qome 'enauac cam shiñaxauapi maye netaña ca huaqta'a't nñecpi maye qañoqta cam qoñiitaña 'alhua, maye saishet da ñalectaigui ca ñotta'a't shiñaxauapi maye qareuoreuaipi.

¹⁶Qalaxaye que'eca huaqta'a't nñecpi maye lma'pi ca ñotta'a't shiñaxauapi, maye qami' ñanema qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai da yaqto' qaralamaxache, saishet qome da huo'o ca nca'altauec qanqa'eñi cam netaigui camayepi.

¹⁷Nachaqrata da qanmachichiguiñi qome 'enauac ye hitiitapi, amorreopi, cananeopi, ferezeopi, heveopi, qataq ye jebuseopi, nache ipacchigui qome da qami' ñamaxaleguete Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai,

¹⁸yaqto' yemayepi saishet da qami' ñapaxagueneque nam qaiqaiga no'onataxacpi maye ño'ottac naxa da ño'oxoren na natamnaxala'pi, qataq yaqto' saishet da qami' ñasouaxa't da huo'o ca qarasouaxashichi da hueto'ot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

¹⁹Qaq da huo'otaq qañoqtrec caua na'axa'te da qauloquiaxañiitac ca netaigui ca huaqta'a't nñecpi, nache saishet qome da qauquesoqoi aca qo'oipaapi da qauauoita'a aca qachepe, cha'aye qami' qaviñi qome da qolliqui aca ala. Qataq acamaye ye choche qo'oipaq no'onaxa lashe, qaq saishet da 'ena'am ca shiñaxauapi maye ishet da qami' dataña'agueta da qami' deloguito.

²⁰Qalaxaye nachaqacata aca qo'oipaq maye qaca aca ala da ishet da qauquesoqoi, da yaqto' qauapoxoñiña da ñaq qauloquiaxañiitac ca netaigui que'eca huaqta'a't nñecpi, choche ivitta'a da qoroxoñiqui camayepi.

Deuteronomio 21

Da huo'o ca ileu da sa qañañaten ca ñalauat

¹Qaq yi'ie 'alhua maye qami' ñanema qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, da huo'otaq huo'o ca qailalec nalaatac da sa qañañaten negue't ca ñalauat,

²nache ca nqueroxonecpi huo'otaq ca nmit na nasouaxashetpi, ca'ateuga da naloqten ca lshecteuga cam huaña que'eca nalaatac, qataq ca sa qañaapeque cam huaqta'a't nñecpi maye ñotta'a't naua nañalo.

³Qaq ca nqueroxonecpi ca huaqta'a't nñecpi maye huaña ca sa qañaapeque que'eca nalaatac, ñaconeua'a qome aca huaca llale maye ñaq saxanaxa da qañauegaxaalec,

⁴nache ñauegaxaama ca la'auaxac maye saishet da 'emapec na le'ec, qataq ca ca'amapega't 'alhua maye saxanaxa da qoñanaxaalec, nache huaña naqa'en da iuaxangui aca nqui'isshe acamaye.

⁵Qaq huaña nache nachaateuo qome na ntaxaŷaxanaxanecpi leviitapi, cha'aye Ñim Nataxala' lca'a'ua'a co'ollaxa namayepi da ŷanem da ŷo'ot da ño'oxonnataxanaxac, qataq da ŷan ca no'on la'aqtac da talec naqa'en na shiŷaxauapi, qataq da ŷo'ot ca llec ca cotaxac, qaq cam 'enapec namayepi nacheca qaŷo'ot.

⁶Qaq da ime, nache 'enauac que'eca nqueroxonecpi, iŷoi' naua lhua'q naloqteetelec aca'aca huaca llale leuaxai.

⁷Nache 'eeta' qome da la'aqtac: Naua qarhua'q saishet da icoraxatrec naua ltago'q ne'ena shiŷaxaua, qataq saishet da sauanaxagui chaq negue't ca ŷalauat namaye.

⁸Qaq 'Am Nataxala', 'auchoxoren qome na Israel le'ecpi maye 'aralamaxatpi, cha'aye mashe sogote co'ollaxa da 'ausouec, qataq saishet da lasouaxashet 'anqa'en da huecolde'c naua ltago'q ne'ena shiŷaxaua maye qaica ca ŷasouaxat. Qaq 'era qome da 'eetec da yaqto' saishet da qami' qanmaxaleguete da l-leuaxa que'eca shiŷaxaua,

⁹qataq qauo'oche qome ca ŷaŷamaqchiguiñi da qami' ŷalletaguilo Ñim Nataxala', nache sa saishet da qami' taleguete que'eca nasouaxashet da qaicoraxatrec caua ltago'q ca qaica ca ŷasouaxat.

Da lataxac da qaŷaroneguet aca noxona

¹⁰Qaq da ivita da qanalaache' ca qampa'aguenaxauapi, nache Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai da qami' ŷanema da qoroxoñiqui camayepi,

¹¹qaq da qoñiita da huo'o aca ila'a aca 'alo maye ŷataqta 'onaxai, da ŷalectaigui ca qoroxoñiqui, nache da nqopita qataq 'auaroneguet acamaye,

¹²nache ŷauegueua'a ca lma', nache ŷamaxalec da nmatta na laue da ichec, qataq iche'c naua nna'ache,

¹³qataq nqa't naqa'en caua alogo maye ŷaatrañi co'ollaq noxona. Qataq hua'aqta'a acamaye da choche netaña ca lma' da nŷeetapeguelec ca lta'a, qataq aca late'e, ca 'oonolec ca'agoxoic. Qaq da ime, nache huaroneguet acamaye, da yaqto' nache lhua.

¹⁴Qalaxaye saiuena'a da sa nqopita acamaye, nache hua'aqta'a qome da jec, qalaxaye saishet da imen, huo'otaq da ŷauo'o l-lata cha'aye mashe ime da lhua acamaye.

Da 'enec ca na'auaxanec ñalec

¹⁵Da huo'o ca ŷale da dos caua lhua't, nache da 'oonole aca ŷataqta ŷauotec, qaq aca lŷa saishet da ŷauotec. Qalaxaye da 'enauaque caua lhua't da deco'oi', nache ca la'auaxanec llalec caamaye nache llalec aca saishet da ŷauotec,

¹⁶qaq da ivita cam na'a'q da que'eca shiŷaxaua icolaxachigui da lsallaxa, nache saishet qome da 'enapec da la'auaxanec llalec ca llalec aca lauotaqte lhua, cha'aye da nache 'eetec de'era, nache saishet da ipacchigui naqa'en da 'enec ca ŷataqta

la'auaxanec llalec maye llalec aca lhua maye saishet da ñauotec, cha'aye nacheca ca ñataqta 'eesa la'auaxanec llalec.

¹⁷Nache camaye huo'o naq 'enec naqa'en qome que'eca llalec maye ñoqta 'eesa la'auaxanec llalec, qataq ñactec qome ca ñanem lsallaxa camaye, cha'aye 'itchiguiñi da ñoqta 'eesa la'auaxanec llalec.

¹⁸Qaq da huo'o ca ñale da huo'o ca llalec da sa na'axaŷaxan, qataq saishet da ñalaq, saishet da ñalaxaguet ca 'enapec ca lta'a qataq aca late'e, na'aictaxa da qaiuaxaatac qalaq ñaqaiyeta sa ñalaq,

¹⁹nache ca lta'a qataq aca late'e camaye, ñauegueua'alo ca nqueroxonecpi maye netaña ca ñegueuo ca huaqta'a't ñyecpi,

²⁰nache caamaye da, 'eeta': Ne'ena qoyalec, namaye saishet da na'axaŷaxan qataq saishet da ñalaq, ñataqta saishet da qomi' ñalaxagueta, namaye choche ñe'en naxa ana alom souaxat da ñyomaxac na lataxa.

²¹Nache 'enauac qome ca shiŷaxauapi maye netaña que'eca huaqta'a't ñyecpi, nache ñalauat qome camaye ira'a ca coma' da ñasaq. Qaq 'era da 'eetec qome da imeuo qanqa'eñi que'eca qauem maye qami' huetanguilo, yaqto' 'enauac na Israel le'ecpi da ñaŷaten de'era, nache huo'o qome da lcolanaxa.

²²Qaq da huo'otaq huo'o ca dalaataxan, nache camaye da qaicoñerasheguemec aca qo'oipaq da qaŷalauat,

²³nache saishet da iviraigui qanqa'eñi ca pe da naxattañi da netasheguemec aca qo'oipaq, nacherata da nache qaulayiiñi que'eca na'a'q. Cha'aye ca qaicoñerasheguem da qaŷalauat, camaye mashe talec da qauem la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ñoqo'oye saishet qome da qana'axache yi'ie 'alhua maye qami' ñanema qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

Deuteronomio 22

¹Da huo'otaq huo'o ca 'oonolec da qoñiita da ila'a ca lauo' le'ec da deqat ca lauegaxanaxala' huaca, huo'otaq qagueta, nache saishet da sa itauan camaye da ñe'eguelaxata ca lalamaxat lalo.

²Qaq da saishet da 'arhuoreua, huo'otaq saishet da 'auauatton ca lalamaxat camaye, nache que'eca shiguiŷac 'auauegueua'a ca 'arma' da 'aulo'ogue. Qaq da anac ca lalamaxat camaye, nache 'avi'eguelaxatot.

³Qaq nache 'eetec 'anqa'en da 'aulalec ca 'ashena, huo'otaq ca npo', huo'otaq ca camachaqa na laŷe nogoxoshetpi maye lalamaxat ca 'arŷa, nache saishet da sa 'autauan camaye.

⁴Qataq da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da ilalec da huetaiya' ca 'ashena, huo'otaq nauegaxanaxala' huaca maye lalamaxat ca lauo' le'ec, nache saishet da sa itauan camaye da ñisheguem naqa'en ca lalo.

⁵Qaq aca 'alo saishet qome da ñaañi ca logoxot ca ñale, qataq ca ñale saishet da ñaañi ca logoxot aca 'alo, cha'aye Ñim Nataxala' ñataqta deqaiga ca ño'ot de'era.

⁶Qaq da huo'o ca quetague' ca nqa'aic, nache da ilalec ca qoño lpata'c da netasheguemec aca qo'oipaq, huo'otaq da netaña na pa'aguiñi netanguilo caua llalqa huo'otaq caua lco'oue'ete, qataq nqapaxaataleguete aca late'e, nache saishet da ñaconalo caua llalqa da lñaueegueto naqa'en aca late'e,

⁷nachacauate' caua llalqa da ishet da ñaconalo, qaq aca late'e nache ñaxan da jec, yaqto' camaye machiguiñi qome qataq logoraic da nachaalataxac.

⁸Qaq da huo'o ca no'oxosheguem ca dalaxaic lma', nache ñauo'o qome ca no'oxosheguem lpaqtaxat na pa'asheguem ca lma', ten qom huo'o ca nacheesop nache ileu. Nache camaye lasouaxashet que'eca ileu.

⁹Qataq saishet da 'aña'aalec aca ñotta'a't nañiguishepi ca 'anaxanaqa' uva lma', cha'aye da qonetec de'era nache 'enauac ana 'ala que'eca lañe nañiguishecpi qataq aca uva da 'aña'anem ca ntaxañaxanaxanec.

¹⁰Qataq da qana'ayiishiguem ca qana'alhuai, nache saishet da huaxaiguat qanqa'eñi ca nauegaxanaxala' huaca ca 'ashena, da yaqto' qauauegaxañiileguete.

¹¹Saishet da qaña'añiñi ca nogoxot maye chegaqaigui na qagueta laue da ñaleeguete ca chegaqaigui na lino.

¹²Qaq ca npo' maye 'anapogoña, qalaq 'auo'ot qome aca lauoxo naua cuatro lañel.

Da lataxac da naronaxac

¹³Da huo'o ca ñale da ñacona aca 'alo da ñauo'o lhua, qaq camaye da imeuo da lauotaxanaqtaic acamaye,

¹⁴nache da ñasaxalec ca qauem na'aqtagec acamaye, 'eeta': Añem saroneguet ara'ara 'alo, qalaxaye selalec da mashe nache 'eetai' da ñauana na ñale,

¹⁵huaña nache ca lta'a qataq aca late'e aca'aca qa'añoie, tareuga ca ñegueuo ca huaqta'a't ñyecpi da yaqto' ñachaxana ca nqueroxonecpi maye nataxala'pi ca la'anaxat da ñaq cheta'ague da ñauana na ñale aca'aca 'alo.

¹⁶Nache ca lta'a aca'aca 'alo 'enapega ca nqueroxonecpi, 'eeta': Añem sanem ara ñale de'era ñale da yaqto' lhua, qalaxaye damaye mashe sa nqopita aramaye,

¹⁷nache ñasaxalec da qauem na'aqtagec ara ñale, 'eetega nache 'eetai' da mashe ñauana na ñale. Qalaxaye añem ñerouo na la'anaxat da 'eesa da ñaq cheta'ague da ñauana na ñale aramaye.

¹⁸Nache que'eca nqueroxonecpi ñaconeua'a camaye da yaqto' ño'ot ca nhuaxanaguec,

¹⁹qataq desheetenaxana naqa'en aca cien lcatpiole plata souaxat da qauem naqa'en da na'aqtagec aca qa'añoie Israel lashe. Nache camaye isheeten ca lta'a aca qa'añoie, qataq nache lhua acamaye, saishet da ñalat.

- ²⁰Qalaxaye da 'eesa da mashe nache 'eetai' da ñauana na ñale aca'aca qa'añole,
- ²¹nache acamaye qañauagueua'a ca lasom ca lma' ca lta'a da yaqto' ca ñalleppi que'eca huaqta'a't ñyecpi, ñalauat acamaye irolec ca coma' da ñasaq, cha'aye ño'otec da qauem na Israel qataq ca qauem na'aqtaguec ca lma' ca lta'a. Qaq 'era da 'eetec da qanqacheeua'a 'enauac qome ca qauem maye qami' huetanguilo.
- ²²Qaq ca ñale da qailalec da lauatañi' aca 'alo maye huo'o ca lhua, nache 'enauaque caamaye da qañalaua't. Qaq 'era da 'eetec da ñataqta qanqateua'a qome 'enauac na qauem na Israel.
- ²³Qaq da huo'o aca qa'añole ñaq saxanaxa da ñauana na ñale, qataq mashe huo'o ca ñasateguet ñale da yaqto' lhua, qaq da nateeteguet ca lña ñale nache lauani',
- ²⁴nache caamaye qañaueguereuga ca ñegueuo ca huaqta'a't ñyecpi da yaqto' qairota'a ca coma' da qañasa'q da qañalaua't. Cha'aye aca qa'añole huasoilec da saishet da na'alaxañi co'ollaxa da yaqto' ishet da qaitauan da huetaña ca huaqta'a't ñyecpi, qaq ca ñale qalaq huasoilec da ñe'en aca qa'añole maye mashe lalamaqte ca lña ñale. Qaq 'era da 'eetec da ñataqta qanqachiiua'a qome 'enauac ca qauem maye qami' huetanguilo.
- ²⁵Qalaxaye da huo'o ca ñale da huauga ca no'onaxa da natena'aguet aca qa'añole maye mashe huo'o ca ñasateguet da huaroneguet, nache camaye da ncat aca'aca qa'añole, nache que'eca ñale nachecata da qañalauat.
- ²⁶Qaq aca qa'añole qalaq qaica ca qoñena'ac, cha'aye qaica ca lasouaxashet da yaqto' qañalauat. Cha'aye de'era, 'eeta'am ca ñale maye iloquixan ca lña nache ñalauat,
- ²⁷cha'aye camaye ilalec aca qa'añole da ndotec da huetauga ca no'onaxa, nache na'aictaxa da na'alaqtapiguiñi acamaye, qalaxaye qaica ca ishet da itauan.
- ²⁸Qaq da huo'o ca ñale da natena'aguet aca qa'añole maye ñaq saxanaxa da huo'o ca ñasateguet ñale da lhua, qaq camaye da lauani' acamaye, nache da qañauanaleguete,
- ²⁹nache que'eca ñale iuen da ñanem aca cincuenta lcatpiole plata, cha'aye souaxat da ñe'en acamaye, qataq iuen da nache lhua, qataq nache saishet da ñalat.
- ³⁰Qataq saishet qome da huo'o ca ñale da lauani' aca lhua ca lta'a, cha'aye da nache 'eetec de'era nache ñe'enai' ca lta'a.

Deuteronomio 23

Nam saishet da ñalegueua'a ca naponaxacpi

- ¹Ca shiñaxaua da que'emaxai naua lola huo'otaq da ñataqta qaicheguec ñi logoxoshet, nache camaye saishet da ñalegueua'a ca naponaxac maye lalamaxat Ñim Nataxala'.

²Ca ñalec maye choche ncachaxat, camaye saishet qome da ñalegoigui qanqa'en ca naponaxac maye lalamaxat Ñim Nataxala', na'aictaxa da ivitta'a da mashe diez da nqochen ca llalec ca chegoxoguetpi camaye, qalaxaye saishet da ñalegoigui qanqa'en ca naponaxac maye lalamaxat Ñim Nataxala'.

³Qataq na amoniitapi, moabiitapi, saishet qome da ñalegoigui qanqa'en ca naponaxac maye lalamaxat Ñim Nataxala', na'aictaxa da mashe ivitta'a da diez da nqochen ca llalec ca chegoxoguetpi.

⁴Cha'aye namayepi saishet co'ollaxa da ñauo'o ca qaraquipi, qataq ca qo'oqoi co'ollaq qaua'axasoxoñiilec ye na'alhua, co'ollaq qauachegoqoita'a ye Egipto. Nacherata da isheeten so Balaam, som llalec so Beor, maye chegoqta'a ye Petor maye huagui ye 'alhua Mesopotamia, da yaqto' qami' ñasaxaleguete ca qauem la'aqtac.

⁵Qalaxaye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, saishet co'ollaxa da ñoqocha'a so Balaam, souaxat da lauotaxanaqtaic da qoñiita. Nache Ñimaye chegoqchigui naqa'en de'era l-laraxanaxac somaye da qami' ñanema da qanchoxonnataguiqui.

⁶Ñoqo'oye saishet qome da huo'o qanqa'eñi ca l-lagaxayec, qataq da qaica cara qanqa'eñi namayepi qom ñaq huo'o da qanachaalataxaqui.

⁷Qalaxaye saishet qome da qauqaiquitega na edomiitapi, cha'aye namayepi maiche qarhuo'oi le'ecpi. Qataq na Egipto le'ecpi, cha'aye co'ollaq qoñiitaña ye na'alhua namayepi, nache qami' choche qauachegoqñauac.

⁸Qaq na chegoxoguetpi namayepi da ivi' da tres da nqochen ca llalaqpi, nache ishet qome da ñalegoigui qanqa'eñi ca naponaxac maye lalamaxat Ñim Nataxala'.

Da 'eetec da qaiqui'itaxatta na nanataqa'pi

⁹Qaq da ivita da qanalaache' ca qampa'aguenaxauai, nache da qoviita'a ca lanataqa' na alleppi. Nache qanyiñiiguet qome 'enauac ca ishet da qami' ishepaxanaqche't.

¹⁰Qaq da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da saishet da qui'itta, souaxat da sa nanoma da anac ca logoxoshet que'eca pe. Nache camaye ca'ai qanqa'en ca lanataqa' na alleppi, nache 'enauac que'eca na'a'q da saishet da huenoxoneua'a camaye.

¹¹Qalaxaye da mashe avit, nache camaye nachel, qaq da inoxooñi añi nala', nache camaye ishet da huenoxoneua'a que'eca nanataqa'.

¹²Qataq qañauo'o qome ca qaiñotauga na'ataxanaqa', qalaxaye qañatauga qanqa'en que'eca qanayeuta'a.

¹³Qaq ca 'aro'ogoxonaxatpi 'aualcteetaigui qome ca qo'oipaq shetteguet na lsheenec, yaqto' da 'atena'aguet ca 'ogoxoshet, nache 'ansherangui aca 'ara'ataxanaxaqui. Qaq da 'ame, nache 'auapolec ca 'ara'atec.

¹⁴Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, Ñimaye hueta'a ca qaranataqa'ai da yaqto' qami' npaxattaleguete, qataq qami' ñanema da qoroxonqui ca qampa'aguenaxauai. Yōqo'oye que'eca qaranataqa'ai, camaye ñataqta qui'itta qome qanqa'eñi, yaqto' Ñimaye saishet da ilalec ca sañayamaxañi da qami' ñalleta'alo, ten qom qami' ca'aisalo.

Da 'eetec qanqa'en ca 'eltaxaic

¹⁵Qaq da huo'o ca nlatac da dataueguesop ca na'aco', nache da qami' iñaxanoiguilo da qauauo'oi ca lle'eguenaga', nache qami' saishet qome da qavi'iguelaxachiñot ca na'aco'.

¹⁶Qataq qauauaqaita'a qome camaye da qami' netaiguilo, qataq maicheye ca nqopita da naña camaye cam huaqta'a't nñecpi da yaqto' naigui. Qaq saishet da sa qauyacñiñapec.

¹⁷Qataq saishet qome da huo'o ca ñale, qataq 'alo na Israel le'ecpi da nquisheshigui da la'amqaanataxanaxac.

¹⁸Qataq saishet da qoñanot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai aca chegaqagui da quisheguetaxac, qataq saishet da qaisheetenaxana acamaye da huo'o ca qoñan na'aqtac, cha'aye damaye ñataqta deqaiğa Ñim Nataxala'.

¹⁹Qataq aca lavigaxaiste 'om ca 'arña, saishet da 'anquigaxatsheguem da isheeten camaye, nache 'ena'am da nallec, huo'otaq ca lña maye iuen da qanquigaxatsheguem aca lasheue.

²⁰Nachecata ca chegaqauec maye ishet da isheeten 'anqa'en aca ñactec da qaisheeten aca navigaxaiste, qalaxaye ca maiche 'arhuo' le'ec, nache saishet da 'asheetenaxanaxanec acamaye. Yaqto' Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, ño'ot ca qanchoxonnataguiqui chegoqchigui naqa'en da qaro'onataxanaxaqui qom mashe qoñiñalec yi'ie 'alhua.

²¹Qaq da huo'o ca 'auachaxanapec da 'añanot Ñim Nataxala', nache sa 'anañaloxon da 'auo'ot qome. Cha'aye da saishet da 'auo'ot, nache Ñimaye 'am iñaxanot da 'ausheeten, cha'aye huo'o da 'arasouaxashet.

²²Qalaxaye da saishet da huo'o ca 'auachaxanapec, nache qaica ca 'arasouaxashet.

²³Qalaxaye da maiche 'am chegoqchigui da 'añan ca 'ara'aqtac da huo'o ca 'auachaxanapec da 'añanot Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', nache ñataqta 'aupacchigui qome da 'auo'ot camaye.

²⁴Qaq da huo'otaq 'anqo'oneua'a ca lañiguishu uva lma' ca 'arña, nache ishet da maicheye ca tachiguiña aca qollec, qalaxaye saishet da huo'o aca 'auache da 'auachangui aca 'arachoxonaxaqui npaqta.

²⁵Qaq da huo'otaq 'aigui ca lañiguishu trigo lma' ca 'arña, nache ishet da 'anapoctaigui camaye da 'anqat, qalaxaye saishet da 'auauota'a aca nchegaxanaqte da 'auchec camaye.

Deuteronomio 24

Da lataxac da nalara't caua nhua't

¹Qaq da huo'o ca ñale da huaroneguet aca 'alo, qaq da qañata'ague da lhua acamaye, nache da huo'o ca sa ñañamaxaren camaye. Nache camaye ishet da ñauo'o aca lereguishe, lmalate da nalate' acamaye. Qaq da ime, nache ñanem acamaye qataq ca'ai naqa'en ca lma'.

²Qaq acamaye da ime da ca'ai ca nma', nache ishet da qaltaq huaroneguet ca lña ñale,

³qalaxaye que'eca dalaxaic lhua, da qaltaq ño'otan acamaye, nache qaltaq ñanem aca lereguishe lmalate da nalate' acamaye, ime nache ca'ai naqa'en ca lma'. Qaq da huo'otaq ileu que'eca dalaxaic lhua,

⁴nache que'eca hua'auteguet lhua acamaye, saishet da qaltaq huaroneguet acamaye, cha'aye acamaye mashe saishet da qui'itta. Cha'aye de'era nataxac damaye ñataqta deqaiga Ñim Nataxala'. Qataq saishet qome da qana'axache ye 'alhua maye qami' ñanema qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai da yaqto' qaralamaxache.

⁵Qaq da huo'o ca ñale da ñaq cheta'ague da huaron, nache saishet qome da qañamaxa ca alaataxac, huo'otaq da huo'o ca lña qañamaxalec da ño'ot. Nacherata da 'oonolec vi'i qanqa'en da huapegue' ca lma', qataq da machiguiñi naqa'en aca lhua.

⁶Qaq da huo'o ca 'am neto'ot aca lavigaxaiste, nache saishet qome da 'auacona ca lamaicnaxanaxat coma', huo'otaq ca coma' maye lo'o da huo'o ca qailaxachigui, cha'aye damaye 'eeta'am da qañacona da nachaalataxac camaye.

⁷Qaq da huo'o ca qañauanalec Israel le'ec da decachiña ca maiche lauo' le'ec da ñauo'o l-latac, huo'otaq imen, nache que'eca cachaxaic qañalauat. Qaq 'era da 'eetec da ñataqta qanqachiiua'a qome 'enauac ca qauem maye qami' huetanguilo.

⁸Qaq da huo'otaq huo'o ca nchega na lo'oc, nache qaupaquiichigui qome ca lapaxaguenataxanaxacpi nantaxañaxanaxanecpi leviitapi. Yaqto' ipacchigui 'enauac da samaxalec namayepi.

⁹Qataq qantooñita'ac qome da ño'otec Ñim Nataxala' aso María co'ollaq huangui so nqa'aic, co'ollaq mashe qoquiña'ai ye Egipto.

¹⁰Qaq da huo'o ca ña'aalaxanaxan ca lña, nache camaye saishet qome da pa'aigui ca lma' ca lña da ñacona ca camachaqca logoxoshet da nmeneguet naqa'en.

¹¹Nacherata da pa'atauec camaye da iuata'aguet ca lña, da maiche ndouec ca lpatanec.

¹²Qaq da huo'otaq choxoraq que'eca shiñaxaua maye ipatanauo ca lapo', nache saishet da qaiviraxatta'a ca pe da qañe'eguelaxatot ca lpatanec.

¹³Nacherata da qaŷe'eguelaxatem que'eca lpatanec da yaqta'a da inoxooñi añi nala', yaqto' napogoña camaye da do'оче da pe. Yaqto' 'am ŷasaxalec ca 'onaxaic la'aqtac, qataq ŷaŷamaxareeta da 'arataxac da 'am ŷalletagui Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'.

¹⁴Qaq da 'auo'onataxanaxan ca shiŷaxaua choxoraq maye huo'o da lhuenaxanaxa, nache saishet da sa 'ausheeten, na'aictaxa da Israel le'ec huo'otaq ca chegaqauec.

¹⁵Qaq camaye nacheye ye na'a'q da 'ausheeten aca laueque, da ñaq saxanaxa inoxooñi añi nala', cha'aye camaye choxoraq qataq iuen aca'aca laueque da yaqto' deque'etac. Ten qom iŷaxanot Ñim Nataxala' da 'am talec naqa'en ca qauem, nache huo'o qome ca 'arasouaxashet.

¹⁶Saishet qome da qaŷalaua't caua nta'al souaxat ca lasouaxashet ca llalaqpi, qataq ca ñalaqpi saishet da qaŷalauat souaxat ca lasouaxashe't caua lta'al. Nacherata da ñi 'oonolec ilem ca maiche lasouaxashet.

¹⁷Saishet qome da qauo'очec ca sa ŷaŷamaxañi ca ŷaqa'a ca chegaqa'ague, qataq ca saploq, huo'otaq da qauacoñiŷa ca lpatanec lapo' aca pa'ai.

¹⁸Qataq saishet qome da qaucouaŷa'ai da qami' nlataqa co'ollaq qoviita'a ye Egipto, qalaxaye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qami' nqateguesopa co'ollaxa yemaye. Qaq ŷoqo'oye nagui, qami' samaxaleguete da qaupaquiichigui qome da qauo'оче de'era.

¹⁹Qataq da qanqache aca ala ca qorañiguishiqui, nache da huo'o aca qaucouaŷa'ai aca naqtapi, nache saishet da huo'o ca ŷe'eguelaxauec da ŷe'eguenauga acamayepi, nacherata da qauaqaita'a qome yaqto' natosheguem cam chegaqauec, huo'otaq ca saploq, huo'otaq aca pa'ai, yaqto' Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, ŷo'ot ca qanchoxonnataguiiqui, chegoqchigui naqa'en da qaro'onataxanaxaqui.

²⁰Qataq da ivita da qanacholaxañiñi aca ala aca qa'añiguishi olivo, nache saishet qome da qaltaq qanapoqui aca ñaq netagui aca lcouepi, nacherata da qauaqaita'a qome da yaqto' natosheguem cam chegaqauecpi, qataq ca saploqpi, qataq aca pa'aipi.

²¹Qataq da qanqache aca qa'añiguishepi uva, nache saishet da qanmachiita aca ala, qaq aca no'onañipi, nache qauaqaita'a qome, yaqto' nqat ca chegaqauecpi, qataq ca saploqpi, qataq aca pa'aipi.

²²Qataq qantooñita'ac qome da qami' nlataqa co'ollaq qoviita'a ye Egipto, qaq ŷoqo'oye qami' samaxaleguete da qaupaquiichigui qome da qauo'оче de'era.

Deuteronomio 25

¹Qaq da huo'oi caua shiŷaxau' da ncotatega't, nache iuen da tareua'a cam huaña da huo'o ca qancotaŷapigui, nache ca nmit na nasouaxashetpi nmi't caamaye,

nache camaye ÿ'a'axat negue't cam qaica ca ÿasouaxat. Qaq ca huo'o ca lasouaxashet, nache qaÿo'ot ca nhuaxanaguec.

²Qaq cam huo'o ca lasouaxashet da iuen da qaiuaxan, nache ca nmit na nasouaxashetpi damaxasoxoolec da nqapaxaneguet qanqa'en na 'alhua, qataq ÿauaachigui camaye da qaiuaxan, nache naloqteeteguet da nhuaxanaguec ca lasouaxashet camaye.

³Qalaxaye saishet qome da napacalec ca cuarenta da qaiuaxan, cha'aye da ÿapacauec da nhuaxanaguec camaye, nache ÿo'otec da qaica ca lyac camaye.

⁴Saishet qome da 'auo'ot ca lmiiguishhec ca nauegaxanaxala' huaca, da 'auchegoqtac aca ala ca 'añiguishhec.

Da 'eetec da qantela'a aca pa'ai

⁵Da huo'oi caua nqaÿa't da netraigui ca 'oonolec lma't, qaq da huo'otaq ileu ca 'oonolec caamaye, qaq aca lhua que'eca ileu da ñaq saxanaqca ca llalec, nache aca'aca 'alo maye pa'ai saishet qome da ÿaqa'a ca huaroneguet. Cha'aye que'eca lqaÿa so lhua maye ileu, nacheca qome ca huaroneguet acamaye, yaqto' ipacchigui da lataxac da qaÿaroneguet ca ño'oxoua.

⁶Nache ca la'auaxanec llalec camaye da deco'oiguet aca llo'oxoua, ÿanagui da le'enaxat que'eca lqaÿa maye mashe ileu, yaqto' saishet da qaÿapalaxat da le'enaxat camaye na Israel.

⁷Qaq que'eca ÿale da saishet da huaroneguet aca llo'oxoua, nache acamaye taÿa ca ñegueuo ca huaqta'a't nÿecpi maye hueta'a ca nqueroxonecpi nache, 'eeta': So ÿo'oxoua saishet da nache 'eetai' naqa'en da le'enaxat so lqaÿa ne'ena Israel, cha'aye saishet da ipaguelec da lataxac da qaÿaroneguet ca ño'oxoua.

⁸Nache ca nqueroxonecpi maye netaña que'eca huaqta'a't nÿecpi, iÿaxaneuga camaye da yaqto' detaxaÿapegue'. Qaq da ñaq 'eetalec da ÿoqta sa nashen da huaroneguet acamaye,

⁹nache acamaye taÿa que'eca llo'oxoua, ÿauaachigui naqa'en ca nqueroxonecpi da nqat ca lÿa lapela' camaye, qataq nqaigoxoigui na lashec camaye, nache 'enapega, 'eeta': ¡'Era da qoÿeetec ca ÿale da sa nashen da nauaxaÿaxaasheguem ca chegoxoguetpi ca lqaÿa maye mashe ileu!

¹⁰Qaq nache chegoqchiguiña qome da qaÿaÿaten na Israel, da que'eca shiÿaxaua qataq ca llalaqpi qaÿamata'ac: Llalaqpi so qanqat so lÿa lapela'.

¹¹Qaq da huo'oi caua ÿale't da deloctega't, nache anac aca lhua ca 'oonolec caamaye da iueelec ca lhua, nache acamaye da ÿacootot na alo' que'eca ÿale, nache ique'emaqchet,

¹²nache qami' qauchiquiuec na lhuaq qome aca'aca 'alo, saishet qome da qauchoxoreñiitac.

¹³Qaq da huo'o ca qausheenaxañiña qataq da huo'o ca qaumiñi, nache saishet da qauo'ogoxoñiña aca naloqnaxanaxaqui ncachaxaqui late'eraí, huo'otaq qapio'ole.

¹⁴Nataqa'en saishet da huetaña ca 'arma' aca naloqnaxanaxaqui ncachaxaqui, late'eraí huo'otaq qapio'ole,

¹⁵nacherata da ñataqta ipacchigui ye lcata ca naloqten aca 'araloqnaxanaxaqui, qataq naloqhiguiñi ye lcata ca 'analoqten, yaqto' logoraic da 'anachaalataxac da qonetalec yi'ie 'alhua maye 'am ñanem Ñim Nataxala', maye 'Anatamnaxala'.

¹⁶Cha'aye Ñim Nataxala' ñataqta deqaiga 'enauac nam ño'ottac de'era ncachaxac maye sañañamaxaño.

Qañamaxasoxoolec da qanmatchiguiñi so amaleciitapi

¹⁷Qantoonita'ac da qami' ño'oteque na amaleciitapi co'ollaq huangui so nqa'aic, co'ollaq mashe qoquiña'ai ye Egipto,

¹⁸qataq da 'eetec co'ollaq saishet da ñi'iña Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' naxategueta, huangui so nqa'aic, nache chegoxogue na qarlaqai da iloquiayan so nca'ataxaatauopi maye nasamaqtocpi maye qaica ca la'añaxac.

¹⁹Ñoqo'oye qom ivita da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qami' isoueeguesopa ye ñotta'a't shiñaxauapi maye qampa'aguenaxauapi yem lauoreuapi yi'ie 'alhua, maye qami' ñanema qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Nache ñataqta qauapalaxache qome da le'enaxat nam chegoxoguetpi so Amalec yi'ie 'alhua. ¡Saishet qome da qaucouaña'ai de'era!

Deuteronomio 26

Nachetaqtanaxat la'auaxanec ala ca nañiguishec

¹Qaq qom ivita da qaunoxoñiua'a ye 'alhua maye qami' ñanema qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, da yaqto' qaralamaxache qataq da mashe qoñiñalec yemaye,

²nache qanqache qome ca la'auaxanec ala 'enauac ca ñaxaalec yi'ie 'alhua maye qami' ñanema qome Ñim Nataxala', nache qauachiñangui aca npaqta da lañe' qanqa'eñi da qauroiua'a ca lca'ateua'a da lanataqa' Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

³Huaña nache 'anachaateua'a qome ca ntaxañaxanaxanec maye do'onataxaatac que'eca na'a'q, nache qoneta': Nagui, añem ñauaachigui Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', da mashe ñenoxoneua'a ne'ena 'alhua maye ñachaxanapecot co'ollaxa so hua'au qarta'alpi da yaqto' qaralamaxat namaye.

⁴Nache ca ntaxañaxanaxanec ñaconeguet qome aca 'aurotauo npaqta maye 'anasoqta'a, nache ñachalec aca nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

⁵Nache hua'aqchigui 'anqa'en Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', da 'anasaxauec ca 'ara'aqtac, 'eeta': So hua'au ita'alpi chegoxoguet na arameopi maye choche queuoxoicpi co'ollaxa, qataq saq 'amaqtaqpiolec co'ollaq ivita ye Egipto. Huaña nache naña co'ollaxa yemaye, nache ivitta'a da 'añaxaicpi qataq ñataqta qalota.

⁶Qalaxaye ye Egipto le'ecpi ñataqta qomi' sa iyacna'ape, qataq qomi' ño'oteque da qarachetataic, qataq qomi' ique'etenque da qanlataguec da so'onataxanaqtac.

⁷Huaña, nache señaxanaqot Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au qarta'alpi da yaqto' qomi' itaua'n. Nache Ñimaye hua'axa'ña so qanachoxonnaxac, qataq ñauaachigui da qarachoxoyec souaxat dam qapa'atta qaro'onataxanaxac, qataq da qanamaxasaguec maye qomi' qaique'eteneque.

⁸Ñoqo'oye Ñimaye ñachaxan da lchecñaxac da la'añaxac maye ño'ot da lta'araic ncolanaxa, qataq ño'ot 'enauac na saishet da qañauanapega. Qaq Ñimaye qomi' nqateeguesopa ye Egipto,

⁹nache qomi' nauegalo ne'ena souaqta'a nagui, qataq qomi' ñanema ne'ena 'alhua, maye huaña da sa qoue na huaca lche' qataq na te'esag lli'i.

¹⁰Qaq ñoqo'oye nagui, a'em ñerouo ne'ena la'auaxanec ala na ñañiguishec maye ñaxaalec ne'ena 'alhua, maye a'em ñanem Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'. Qaq da ime, nache 'a'ña'aneuo aca'aca 'arachetaqtaxanaqte maye huetangui aca'aca npaqta, ñauaachigui 'anqa'en Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', nache 'aua'aroto naua 'al-llecte da 'avio'oxoren Ñimaye.

¹¹Qaq da ime, nache 'am qataq ca 'a'ña'alaqpi, qauo'oche qome ca nquia'axac, souaxat da qantooñitapeguec 'enauac da qanchoxonntaguiqui, maye qami' ñanema Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Nataqa'en nhuanaua'a qanqa'eñi que'eca qantonaxaqui na leviitapi, qataq ca chegaqauecpi maye qami' netaigui.

Nachetaqtaxanaqte maye chegaqaigui aca diezmo

¹²Qaq da ivireuga ca vi'i tres maye laloxoqui da qoñaneuo aca diezmo, nache da mashe 'auñotauga 'enauac aca diezmo maye chegaqaigui ana ala 'enauac ca 'añiguishecpi, qataq da mashe 'a'ña'anem na leviitapi, qataq ca chegaqauecpi, qataq ca saploqpi, qataq aca pa'aipi, da yaqto' ishet da deque'etac da netañalo naua qarma'achilli' ivitta'a da ñataqta icoma',

¹³nache hua'aqchigui 'anqa'en Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', da 'anasaxauec ca 'ara'aqtac, 'eeta': A'em mashe señotauga 'enauac na chegaqaigui na ñañiguishecpi da yaqto' 'am sanot, nache sanem na leviitapi, qataq na chegaqauecpi, qataq na saploqpi, qataq ana pa'aipi. Nache ñataqta sepacchigui 'enauac na a'em 'auamaxalec da so'ot qataq saishet da huo'o ca secoua'ai na 'aramaxasoxonaxacpi.

¹⁴Qataq saishet da huo'otag 'oonole aca sacona da sachec ana mashe señotaugapi, na'aictaxa co'ollaxa da sootapoigui da ñasouaxac, qataq co'ollaq saishet da a'em

qui'itta, huo'otaq da sanem na leuaxaicpi. 'Am Ŷataxala', maye 'Am Ñatamnaxala', aŷem ŷataqta salaxaguet qataq sepacchigui da so'ot 'enauac nam aŷem 'auamaxalecpi.

¹⁵'Am maye qonetasheguema na sa qaishetapec 'arma' piguem, no'on qome da 'anamaxaña ca 'archoxonnataxanaxa na 'aralamaxatpi Israel le'ecpi, qataq na 'alhua maye qomi' 'aŷa'anema, maye huaña da sa qoue na huaca lche' qataq na te'esag lli'i, qaq ipacchigui da 'auachaxanapecot co'ollaxa so hua'au qarta'alpi.

¹⁶Qaq ŷoqo'oye nagui, Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala' 'am ŷamaxalec da ŷataqta 'aualaxagueta qome naua lapaxayiñi lataxaco, qataq naua lamaxasoxonaxaco. Ŷataqta imauec 'anqa'en da 'arquiyaqteŷaxac qataq da 'anachaalataxac.

¹⁷Qaq nagui, mashe ime da 'aua'aqtaxaatem Ñim Nataxala', da nacheñi Ñim 'Anatamnaxala', qataq da qoquegue da lataxac da llecŷaxac, qataq 'aualaxaguet na lqataxacpi, lamaxasoxonaxacpi, qataq naua lapaxayiñi lataxaco.

¹⁸Qaq nataqa'en nagui, Ñim Nataxala', 'am da'aqtaxanem da 'am Israel, ŷataqta 'am lalamaxat, nache ipacchigui da ŷan la'aqtac co'ollaxa, ŷoqo'oye ŷataqta 'aualaxaguet qome 'enauac na lamaxasoxonaxacpi.

¹⁹Qataq Ñimaye 'am ŷo'otec qome da 'anapacalec 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi maye lo'onatacpi, yaqto' 'am qaŷo'oxoren. Qataq no'on da 'ana'aqtaguec cha'aye 'am iŷotauga da 'am lalamaxat Ñim Nataxala', maye 'Anatamnaxala'.

Deuteronomio 27

Qanauaxaŷaxaasheguem aso coma' da qoŷerelec so nqataxacpi

¹So Moisés qataq so nqueroxonecpi nataxala'pi, 'enapega co'ollaxa so Israel le'ecpi, 'eeta': «Ŷataqta qaulaqaiguet qome ne'ena namaxasoxonaxacpi maye qami' sanema nagui.

²Qaq qom mashe ime da qaua'axasoxoñiilec ye tala Jordán, qataq da qaunoxoñiua'a ye 'alhua maye qami' ŷanema Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai da qaralamaxache, nache qanauaxaŷaxañiisheguem aca coma' late'eraí qataq lapagaxaic qanqa'eñi ca la'amnaxat acamaye,

³da yaqto' qoŷerelec acamaye 'enauac ne'ena na'aqtacpi maye iqataxacpi maye qami' sanema. Qaq namayepi nache qauo'oche qom mashe ime da qaua'axasoxoñiilec ye tala Jordán, da mashe qaunoxoñiua'a ye 'alhua maye qami' ŷanema Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai da yaqto' qaralamaxache, yem 'alhua maye huaña da sa qoue na huaca lche' qataq na te'esag lli'i, qaq ipacchigui qome da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai co'ollaq ŷachaxanapecot so hua'au qarta'ailpi.

⁴Qaq ñoqo'oye qom mashe qaua'axasoxoñiilec ye tala Jordán, nache qanauaxaŷaxañiisheguem aca coma', maye qami' samaxaleguete da qauo'oche, nache qaŷa'añiŷalec añi qasoxonaxa Ebal, nache lapagaxaic qanqa'eñi ca la'amnaxat acamaye.

⁵Nataqa'en qano'oxoñiisheguem aca nca'atoxonaxalate coma', maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qalaxaye saishet da qauo'onataxaniŷa aca maiche no'onata coma' da qaŷauota'a ca lcat da qaŷo'ot, nachecata ca no'oitai' coma',

⁶cha'aye da qauo'oche aca nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache qauachegoxochiŷaigui ca no'oitai' coma', yaqto' qauachiŷalec acamaye aca qarachetaqtanaxaqche maye qaŷavigaxatta da qaŷa'añiŷot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai,

⁷qataq aca qarachetaqtanaxaqche maye qanhuaachigui, yaqto' qauamaichiguiñi qome da qollequi acamaye da huaña ca lanataqa' Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

⁸Qaq aca'aca coma' ŷataqta ŷataqtegue qome qanqa'eñi da qoŷerelec 'enauac ne'ena na'aqtacpi maye nqataxacpi.»

⁹Ime, nache so Moisés qataq so ntaxaŷaxanaxanecpi leviitapi, 'enapega so Israel le'ecpi, 'eeta': «Qami' Israel le'ecpi, ña qau'e'anaxañiitai', nache qomi' qana'axaŷaxañiŷalo. Nagui, Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qami' lalamaqa'ate.

¹⁰Qaq ñoqo'oye ŷoqta qaulaqaiguet qome Ñimaye, qataq qauo'oche na lamaxasoxonaxacpi, qataq na lqataxacpi maye qami' samaxaleguete nagui.»

Da nhuaxanaguec ca sa ŷalaq

¹¹Qaq nacheso se'eso na'a'q, da so Moisés ŷanem se'eso nhuo' le'ecpi de'era namaxasoxonaxac, 'eeta':

¹²Qom mashe ime da qaua'axasoxoñiilec ye tala Jordán, nache na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoguet so Simeón, Leví, Judá, Isacar, José, qataq so Benjamín namayepi tasheguema qome añi qasoxonaxa Guerizín, da yaqto' ŷasaxalec ca 'onaxaic la'aqtac ne'ena nhuo' le'ecpi,

¹³qaq na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoguet so Rubén, Gad, Aser, Zabulón, Dan qataq so Neftalí, nache hueto'ot qome añi qasoxonaxa Ebal da yaqto' ŷan ca qauem la'aqtac.

¹⁴Qaq na leviitapi qalaq na'axannec qome ca la'aqtac da 'enapega 'enauac na Israel le'ecpi, 'eeta':

¹⁵ŷataqta qauem qome ca talec nhuaxanaguec ca shiŷaxaua da ŷo'ot ca le'enaqtac atamnaxala' da ŷachegoxotaigui ca nqatelliguishec lcat, da ŷoxotchiguiñi ca

ŷanaña, cha'aye damaye ŷataqta deqaiga Ñim Nataxala'. Nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi, 'eeta': Aja', nache 'eetec.

¹⁶ŷataqta qauem qome ca talec nhuaxanaguec ca shiŷaxaua da qaica ca 'enec naqa'en ca lta'a, qataq aca late'e. Nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi, 'eeta': Aja', nache 'eetec.

¹⁷ŷataqta qauem qome ca talec nhuaxanaguec ca shiŷaxaua da ŷaconauga da decachiŷa ca na'alhua laŷe ca lŷa. Nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi, 'eeta': Aja', nache 'eetec.

¹⁸ŷataqta qauem qome ca talec nhuaxanaguec ca shiŷaxaua da npe'eelec naqa'en ca llec ca sa nauaañi. Nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi, 'eeta': Aja', nache 'eetec.

¹⁹ŷataqta qauem qome ca talec nhuaxanaguec ca shiŷaxaua da sa ŷaŷamaxatapec ca chegaquac, huo'otaq ca saploq, huo'otaq aca pa'ai. Nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi, 'eeta': Aja', nache 'eetec.

²⁰ŷataqta qauem qome ca talec nhuaxanaguec ca ŷale da lauañi' aca lhua ca lta'a, cha'aye da nache 'eetec de'era, nache ŷe'en ca lta'a. Nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi, 'eeta': Aja', nache 'eetec.

²¹ŷataqta qauem qome ca talec nhuaxanaguec ca shiŷaxaua da hue'eguet ca shiguiŷac. Nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi, 'eeta': Aja', nache 'eetec.

²²ŷataqta qauem qome ca talec nhuaxanaguec ca ŷale da hue'eguet aca lqaŷa, maye ŷaqauga llale ca lta'a, huo'otaq aca late'e. Nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi, 'eeta': Aja', nache 'eetec.

²³ŷataqta qauem qome ca talec nhuaxanaguec ca ŷale da lauañi' aca lachoro. Nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi, 'eeta': Aja', nache 'eetec.

²⁴ŷataqta qauem qome ca talec nhuaxanaguec ca shiŷaxaua da ique'elaxat ca lŷa da ŷalauat. Nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi, 'eeta': Aja', nache 'eetec.

²⁵ŷataqta qauem qome ca talec nhuaxanaguec ca shiŷaxaua da ŷaconeguet aca nsheetenaqte da yaqto' ŷalauat ca qaica ca ŷasouaxat. Nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi, 'eeta': Aja', nache 'eetec.

²⁶ŷataqta qauem qome ca talec nhuaxanaguec ca shiŷaxaua da qaica ca 'enec naqa'en ne'ena nqataxacpi, qataq saishet da ŷo'ot. Nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi, 'eeta': Aja', nache 'eetec.

Deuteronomio 28

Da nchxonnataguec ca ŷalaq

¹Da ŷataqta 'aualaxaguet Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', qataq 'aupacchigui da 'auo'ot 'enauac na lamaxasoxonaxacpi maye 'am samaxalec da 'auo'ot nagui,

nache Ñim Nataxala' ŷo'ot qome da 'anataŷaña 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi ana 'alhua.

²Qataq 'enauac ne'ena nchoxonnataxanaxapi 'am talec qome da ŷataqta 'aualaxaguet Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'.

³ŷataqta huo'o qome da 'anchoxonnataguec da qonetaigui ca huaqta'a't nŷecpi, qataq da qouetauga ca no'onaxa.

⁴Qataq huo'o qome da nchoxonnataguec ca 'aŷa'alaqpi, qataq no'on da alaŷaxac ca 'añiguishecpi, qataq da lañaxataxac ca llalec aca 'arelopi huacapi, qaguetapi, qataq 'enauac ca laŷe shiguiŷacpi maye 'arelopi.

⁵Qataq sa qoue qome ca huetangui aca npaqtole maye laŷe' ca 'oq, qataq ca 'ardaqnaxanaxaqui,

⁶qataq huo'o qome da 'anchoxonnataguec da 'arviraxac, qataq da 'aunoxonec.

⁷Qataq Ñim Nataxala' 'am ŷanem qome da 'oxonec ca 'ampa'aguenaxauapi da 'am iloquiaxan, na'aictaxa da nalochiguiñi camayepi da 'am naŷa, qalaxaye da datauec nache ŷataqta nlagaxattac.

⁸Ñim Nataxala', 'am namaxa qome da lchoxonnataxanaxa da yaqto' nlaqchiguilo naqa'en naua laponaxaqui' na ala ca 'añiguishecpi, qataq 'enauac ca 'aro'onatacpi nache ŷataqta 'auamachiguiñi naqa'en qom qonetalec ye 'alhua maye 'am ŷanem qome.

⁹Qaq qom ŷataqta 'aualaxaguet na lamasoxonaxacpi, qataq qoquetelec da lataxac da llecŷaxac Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', nache ŷataqta 'itchiguiñi naqa'en da 'am iŷotauga da ŷataqta 'am lalamaxat, qataq ipacchigui da 'am ŷachaxanapeguem co'ollaxa.

¹⁰Huaña nache 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi ana 'alhua ŷaŷateeta da 'am lalamaxat Ñim Nataxala', nache ŷataqta 'am ñi'iŷa qome.

¹¹Qataq Ñim Nataxala' 'am ŷanem qome da lchoxonnataxanaxa, nache ŷataqta qalota naqa'en ca 'aŷa'alaqpi, qataq ca llalec ca 'arelo shiguiŷacpi, qataq sa qoue naqa'en da alaŷaxac ca 'añiguishecpi maye ñaxaalec yi'ie 'alhua maye Ñim Nataxala' ŷachaxanapeguem co'ollaxa so hua'au 'arta'alpi.

¹²Qataq Ñim Nataxala' ŷauateua'a qome da lsallaxa maye hueto'ot na piguem, da yaqto' ipacchiguilo naqa'en naua laloqo'ote na auot da talec ca 'ana'alhua, nache ŷanem da no'on 'enauac ca 'aro'onatacpi. Huaña nache ishet qome da 'aua'aalaxanaxan ca ŷotta'a't shiŷaxauapi, qalaxaye 'am saishet qome da 'aua'aalaxatac.

¹³Qataq Ñim Nataxala', 'am ŷanagui qome da 'am nca'ataxala', saishet da 'anca'attauo naqa'en. Huaña nache 'anataŷaña 'enauac na laŷepi shiŷaxauapi, qaq 'am qalaq saishet da 'am qanataŷaña qom ŷoqta 'aualaxaguet na

lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', maye 'am samaxalec nagui da 'auo'ot,

¹⁴qataq da saishet da qoca'ai ne'ena na'aqtacpi da yaqto' qoquegue ca lañepi atamnaxala'pi.

Da nhuaxanaguec ca sa ñalaq

¹⁵Qalaxaye da saishet da 'aualaxaguet Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', qataq da saishet da 'auo'ot 'enauac na lamaxasoxonaxacpi, qataq na lqataxacpi maye 'am samaxalec nagui da 'auo'ot, nache 'am talec qome 'enauac ne'ena qauem 'anhuaxanaguecpi:

¹⁶Ñataqta qaica ca 'ana'achec da qonetaigui ca huaqta'a't nñecpi, qataq da qonetauga ca no'onaxa.

¹⁷Qataq ñataqta qaica qome ca huetangui aca npaqtole maye lañe' ca nallec, qataq qauem ca 'ardaqnaxanaxaqui.

¹⁸Qataq ñataqta qauem qome da lañaxataxac ca 'aña'alaqpi, qataq da alañaxac ca 'añiguishecpi, qataq ca llalec aca 'arelo huacapi, qagueta qataq ca lañe 'arelopi shiguiñacpi.

¹⁹Qataq ñataqta qauem qome ca 'arviraxac qataq da ivita da 'aunoxonec.

²⁰Qataq Ñim Nataxala' 'am namaxa qome na qauemsat, nache 'ansomaxaatapigui', qataq huo'o da 'anqui'icñaxac, qataq 'enauac ca 'auo'ot saishet da ipaigui, nache ñataqta sa qañaloq qome da 'am nlachiguiñi, souaxat da qauem ca 'auo'ottac nache qoca'ai Ñimaye.

²¹Ñim Nataxala', 'am huec naqa'en qome ca napaxa maye qanlem da yaqto' 'am ñalauat, qom qonetaña ye 'alhua maye 'am ñanem qome da qonalec.

²²Nataqa'en 'am namaxa ca ñotta'a't napiina maye dalaataxanapec, qataq ca lta'araic napaxa, qataq ca ño'ot na nalaache. Qataq ca lta'araic napaxañaxa, qataq ca lqaxañaxa na 'alhua, qataq huo'o ca lalaxat ca 'añiguishecpi, nache ñataqta 'am saq nañaxaasheguem, ivitta'a da ñataqta 'am ñalauat.

²³Qaq na piguem qalaq 'eeta'am qome ca lcat bronze, qaq ana 'alhua maye 'auapetalec qalaq 'eeta'am ca lcat.

²⁴Nache Ñim Nataxala', saishet da 'am namaxa ca auot, nacherata da 'am talec naqa'en ca namoxoñaxa, qataq ca coma' lsoche, ivitta'a da 'am nlachiguiñi naqa'en.

²⁵Qataq 'am loxonec naqa'en qome ca 'ampa'aguenaxauapi, na'aictaxa da qanaloichiguiñi da qanqo'oñiña da qanalaache' camayepi, qalaxaye qanlagaxacheetac qome da qauataiueeguesop camayepi. Nache 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi 'am ñe'enai' qome.

²⁶Nache da 'aro'oc̃axac da 'aleu qalaq chec na maño piguem le'ecpi, qataq na shiguiŷacpi maye dequi'iŷapec, nache qaica ca 'am do'otaxaalec.

²⁷Ñim Nataxala' ŷo'ot qome da 'am ique'ete'n aca na'agotaqtepi, cagaxai, nhuetapi, qataq ca nquesaxa maye qaica ca lata', 'eeta'am co'ollaq huaña ye Egipto.

²⁸Qataq 'am alaxaic naqa'en, qataq sa 'anauaañi, qataq sa 'anaŷaten naqa'en,

²⁹nache 'apottapecra' ye na'a'q, qoneta'am ca sanauaañi maye huetaigui ca napalaxa. Qataq 'enauac ca 'auo'ot qaica ca ŷaŷamaqchiguiñi, qataq 'enauaque naua na'axa'te da qouetaiya', qataq 'am qanhuotta, nache qaica ca anac da 'am itauan.

³⁰Qataq da huo'o aca 'autaxaŷapegue' da 'arhua, qalaxaye ca lŷa ŷale hua'aulec qome da lauañi' acamaye. Qataq da 'anauaxaŷaxaasheguem ca 'arma', qalaq saishet qome da 'avira'a da qonaigui camaye, qataq da 'aŷa'aañi aca 'añiguishe uva, qalaq saishet da 'avira'a da qollec aca ala acamaye.

³¹Qataq da qaŷalauat ca 'arelo huaca, nache 'auauaachigui qanqa'en, qalaxaye saishet da qollec ca lapat camaye. Qataq 'auauaachigui qome da qaiuotaxanec ca 'arelo 'ashena, qalaxaye saishet da 'am qaŷe'eguelaxatot, qataq aca 'arelo qagueta da ŷacona ca 'ampa'aguenaxauapi, qalaq qaica ca 'am itauan da yaqto' 'am ŷe'eguelaxatot.

³²Qataq 'auauaachigui qome ca 'aŷa'alaqpi ŷalleppi qataq 'alpi da qoŷanem ca ŷaqa'a shiŷaxauapi, nache choche 'anasamchiguiñi qome da 'anmittaique, qalaxaye saishet da 'auanata.

³³Qaq na ala ca 'añiguishecpi maye ñaxaalec que'eca 'ana'alhua maye chegaqaigui da 'aro'onataxanaxac, camaye chec qome na chegaqauecpi shiŷaxauapi. Nache ŷataqta huo'o da 'anque'eenaxac qataq saishet da 'am qaiyacnapec 'enauaque naua na'axa'te.

³⁴Nache da 'auauaachigui 'enauac de'era, nache 'am alaxaic naqa'en.

³⁵Qataq Ñim Nataxala' ŷo'ot qome da 'am ique'eten aca 'ara'agotaqtepi naua 'arillecte, qataq naua 'archel, qataq 'enauac da 'aro'oc̃axac icorelec ca nhuetaxanaxa maye qaica ca lata'.

³⁶Qataq Ñim Nataxala' ŷo'ot qome 'am qataq ca nta'a maye 'arca'aguishec da qami' ŷauegalo ca 'alhua maye qami' qataq so hua'au qarta'ailpi sa qauauañiŷapega. Qaq huaña nache qanatamñiitacot qome ca ŷaqa'a atamnaxala'pi maye choche ne'enaqtac qo'oipaq qataq coma',

³⁷huaña nache 'am qañi'iŷa, qataq 'am qane'eetapigui, qataq 'am laloqnaxanaxat 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi, maye 'am ŷauega Ñim Nataxala'.

³⁸Qataq qalota qome aca 'aŷa'aañi ala ca nañiguishecpi qalaxaye saq 'amaqtaq aca 'anqat ala, cha'aye chec aca shiiquioxoipi nache ŷataqta ŷauta.

³⁹Qataq da 'aŷa'aañi qome aca uva, qataq 'ametot, qalaxaye saishet da ivira'a da 'anqat aca ala, huo'otaq da 'anŷomgui ca lataxa maye chegaqaigui acamaye, cha'aye ca qoche'l chec qome acamaye.

⁴⁰Qataq que'eca 'ana'alhua ŷataqta imattalec qome aca 'añiguishe olivo, qalaxaye saishet da 'avira'a da 'ancoyigui cam aceite maye chegaqaigui acamaye, cha'aye acamaye choche naañi qome aca ala.

⁴¹Qataq huo'o qome ca 'aŷa'alaqpi qataq aca 'aŷa'alepi, qalaxaye saishet da 'am neto'ot, cha'aye noxonecpi qome, nache qaŷauega ca lŷa 'alhua.

⁴²Qataq 'enauac aca qo'oipaqqi qataq aca ala ca ñaxattalec que'eca 'ana'alhua nlaxaañi qome aca shiiquioxoipi.

⁴³Qaq ca chegaqauecpi maye netaña que'eca 'ana'alhua qalaq ŷataqta nquictauec da 'añaxaicpi, qaq 'am qalaq nquictañi da 'ara'añaxac.

⁴⁴Nache camayepi ishet da 'am ŷa'aalaxanaxan, qalaxaye 'am saishet da huo'o ca 'aua'aalaxanaxan. Cha'aye camayepi nca'ataxala'pi, qaq 'am qalaq 'anca'attauo qome.

⁴⁵Qaq 'enauac que'eca qauemsat 'am naguelec qome, qataq cam 'aigue nache 'am icaalec, qaq da 'am ivi' nache iviraxata'a da 'am ŷalauat, souaxat da saishet da 'aualaxaguet Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', qataq saishet da 'aualaxaguet na lamaxasoxonaxacpi, qataq na lapaxañi lataxacpi Ñimaye.

⁴⁶Qaq de'era nachera qome da la'anaxat qataq ntelaqtaxanaxac da qoneta, qataq cam 'am chegoxoguetpi,

⁴⁷souaxat da saishet da 'avio'oxoren Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', qataq da saishet 'auamachiguiñi da 'antootapeguec da 'am ŷanem da qaica ca 'aueetaique.

⁴⁸Qaq ŷoqo'oye choche 'am l-latac qome ca 'ampa'aguenaxauapi maye 'am namaxa qome Ñim Nataxala', nache 'anque'etaxangui qome ca 'arquouaxa, 'araquip, qouetauec, qataq ŷataqta 'am choxoraq. Nache Ñim Nataxala' ŷo'ot da 'anque'etaxangui da 'anlataguec, ivitta'a da ŷataqta 'am nlachiguiñi.

⁴⁹Ñim Nataxala', 'am namaxa qome ca shiŷaxauapi maye chegaqa'a ca ŷataqta qaŷoqta 'alhua, qaq camayepi ŷataqta sailaua'ague 'eeta'am da naloxoyaxac ca taga' da huaŷotac, cam shiŷaxauapi maye saq 'aua'axaigueta naua la'aqtaqa,

⁵⁰shiŷaxauapi maye ŷataqta chaqaic da lashiguiŷaxac, qataq sa ichoxoreetac ca ŷa'axaiquipi qataq ca ñaqpiolec.

⁵¹Qaq camayepi chec qome ca llalec ca 'arelopi, qataq ca ala ca 'añiguishecp iivitta'a da 'am ŷachoxoren. Qataq qaica ca no'onañi naqa'en ca ala ca trigo, lataxa, aceite, qataq ca llalec aca 'arelo huacapi, qataq aca qaguetapi, nache 'am ŷalaua't qome na 'arquouaxa.

⁵²Qaq cam 'ampa'aguenaxauapi coleesop qome ca 'aralamaxat huaqta'a't n̄yecpi da 'am iloquiaxan ivitta'a da ŷamaxaŋi cam ŷataqta qaŷoqotcheguemec, qataq sansattec lpaqtaxat maye 'anteetacot, aja', coleesop qome 'enauac cam huaqta'a't n̄yecpi maye ŷotta'a't naua naŋalo yem 'alhua maye 'am ŷanem qome Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'.

⁵³Qaq ca 'ampa'aguenaxauapi qom ñaq iloquiaxaatac cam 'aralamaxat n̄yecpi nache ŷataqta lta'araic qome na 'arquouaxa nache ivira'a da qolle'c caua maiche 'aŷa'alqa maye 'am ŷanema co'ollaxa Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'.

⁵⁴Qaq ivira'a qome ca ŷale maye ŷataqta huesota qataq soxoraic, camaye ŷataqta nquiŷa qome da ilota'a ca lqaŷa, qataq aca lauotaqte lhua, qataq caua llalqa maye ñaq huo'oi,

⁵⁵nache saishet da nhuana'ato qome caamaye da chectac cam lapat caua llalqa. Qaq ŷataqta lta'araic naqa'en qome da 'erachetataic ca 'ampa'aguenaxauapi qom ñaq iloquiaxaatac cam 'aralaxamaxat huaqta'a't n̄yecpi,

⁵⁶nache ivira'a qome aca ŷataqta huesota qataq soxorai que'eca 'alpi, acam sa ŷaŷamaxaren naxa da qaicaua caua lapela'ate da pelec na 'alhua, acamayepi nquiŷa qome da ilota'a ca lhua, qataq caua llalqa maye ŷataqta lauotaqa'ate co'ollaxa,

⁵⁷cha'aye ŷauotaique da sa lquia'axau' da chec cam ñiguiŋi llalec, qataq aca lhue camaye, nacherata da ŷoxotchiguiŋi da chec, cha'aye qaica qome ca nallec qom ñaq iloquiaxaatac ca 'aralamaxat huaqta'a't n̄yecpi ca 'ampa'aguenaxauapi.

⁵⁸Qaq 'am qom sa 'anapaxaguena 'enauac na nqataxacpi maye nanettalec ana'ana nere, qataq qaica ca 'enec 'anqa'en da ŷo'oxoraic le'enaxat Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala',

⁵⁹nache Ñimaye 'am talec naqa'en qataq ca 'am chegoxogetpi ca napiina, qataq cam qauem nalolaxa maye qaica ca lata'.

⁶⁰Ñimaye 'am talec qome naqa'en nam nalolaxapi maye talec co'ollaxa ye Egipto, nam ŷataqta ŷo'ot co'ollaxa da lta'araic 'arcolanaxa, qaq ŷataqta 'unque'etaxaachigui qome namayepi.

⁶¹Qataq nataqa'en 'am namaxa qome ca nalolaxa maye saishet da nanettalec ana'ana nere, choche ivitta'a da 'am nlachiguiŋi.

⁶²Qaq 'am Israel, maye 'am qalota co'ollaxa qoneta'am ana huaqaaŋipi maye neto'ot na piguem, 'am salaamai' qome, cha'aye souaxat da sa 'aualaxaguet Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'.

⁶³Qaq dam 'eetec co'ollaxa Ñim Nataxala' co'ollaq ŷaŷamaxareeta da 'am talec da no'on qataq 'anquictauec, qaq nache 'eetec Ñimaye da ŷaŷamaxareeta qome da 'am ilaxachigui, nache ŷo'ot da 'am sa qaiyacnapec qom 'am qanqateeguesop yem 'alhua maye qonetalec qome.

⁶⁴Ñim Nataxala' 'am ilagaxatoigui qome ca ñotta'a't shiřaxauapi ana 'alhua, qaq huaña qome nache 'anatameetacot ca ñaqa'a atamnaxala'pi maye 'epaq, qataq coma' maye 'am qataq so hua'au 'arta'alpi sa řauatton.

⁶⁵Qaq qom ñaq qonetaigui que'eca ñotta'at shiřaxauapi nache qaica qome ca 'arlagaxayec, qataq 'anmataxac, cha'aye Ñim Nataxala' 'am řo'otec qome da 'arcolanaxa, qataq daquigoi' naua 'ara'ai'te qataq qaica qome ca 'ara'añaxac.

⁶⁶Qataq nache 'eetai' qome da huetaigui da lchec da 'anachaalataxac, qataq 'am nlaqchigui qome da 'arcolanaxa ye na'a'q, qataq ye pe, nache da 'anachaalataxac qaica qome ca mpaxaalec.

⁶⁷Qaq souaxat da řataqta lta'araic da 'arcolanaxa cam 'aulota'api, nache ye nte'eta qalaq qoneta: «řYaxasa'a da pasa'a da pe!» Qaq ye pe qalaq qoneta: «řYaxasa'a da yo'oxoñi!»

⁶⁸Qaq na'aictaxa Ñim Nataxala' da 'am řachaxanapecot co'ollaxa da saishet da qaltaq 'avi'eguelaqtegue so nqa'aic da 'aigue da Egipto, qalaxaye Ñimaye 'am ře'eguelaxategue qome damaye, qonetangui naqa'en aca notaxaqui maye quiguigui na 'etaxat, qaq huaña qome yemaye nache 'am imenot ca 'ampa'aguenaxauapi, qalaxaye qaica qome ca 'am desheenaxana.

Deuteronomio 29

Ñim Nataxala' nařamaxate' so Israel le'ecpi huaña ye Moab

¹Qaq 'enaua naua na'aqtaqa co'ollaq qařo'ot da ařamaxataxac, maye Ñim Nataxala' řamaxalec co'ollaxa so Moisés da řo'ot, huaña ye Moab da yaqto' Ñimaye nařamaxate' so Israel le'ecpi 'eeta'am co'ollaxa so huaña ye Horeb.

²Nache so Moisés lařona't co'ollaxa so Israel le'ecpi nache, 'eeta': Qami' qauauañiichigui co'ollaxa 'enauac nam řo'otpi Ñim Nataxala' co'ollaq huaña ye Egipto da řo'otec so faraón, qataq so ltauapi qataq 'enauac na lma' co'ollaxa yi'ie 'alhua.

³Qataq řataqta qauauañiichigui 'enauac som na'anecpi qataq som řo'ot da na'aalaxa.

⁴Qalaxaye ivitta'a nagui da Ñim Nataxala', saxanaxa da řo'ot da lauatonaxanaxac naua qarquiyaqchilli', qataq saxanaxa da nauaayiñi naqa'en naua qara'ai'chilli', qataq saxanaxa da hua'axai' naua qartelai.

⁵Qaq ivittraue'c soua cuarenta vi'ie da qami' saucta'agueta da qoquiitalec ye toolec 'alhua, yem huaña da saishet da ltoi' soua qorogolli' qataq soua qarapela'achilli'.

⁶Qataq saishet da qollequi aca nauole 'ayiiña, qataq saishet da qanřomiigui ca lataxa, da yaqto' qauařachiñi da Ñim Nataxala' nacheñi Ñim Qanatamnaxala'ai.

⁷Qaq co'ollaq ñevitaxa ne'ena 'alhua, nache so Sijón, maye lta'a so netaña ye Jesbón, qataq so Og, maye lta'a so netaña ye Basán, qomi' ca'ata'agueta co'ollaxa da yaqto' qomi' iloquiaya'n qalaxaye qoroxonec.

⁸Nache saconaxa co'ollaxa ye na'alhua, nache sanaxam so chegoxoguetpi so Rubén, qataq so Gad, qataq so lañepi maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Manasés da yaqto' lalamaxat.

⁹Yoqo'oye nagui, ñataqta qaupaquiichigui qome da qauo'oche 'enauac na qalapaxañi lataxacpi de'era ñamaxataxac, yaqto' 'enauac ca qauacoñiilec da qauo'oche, ñataqta ñañamaqchiguiñi.

¹⁰Qaq nagui qami' ñauaachigui Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai da qalapañiita'a't 'enauac qami', qataq lataxala'pi na maiche nhuo' le'ecpi, nqeroxonecpi, alleppi, qataq 'enauac na ñalleppi Israel le'ecpi,

¹¹'alpi, ñaqpiolec, qataq na chegaqauecpi maye qami' netaigui, nam qo'oipaq lo'opi qataq na 'etaxat lo'opi,

¹²da yaqto' qaltaq qanañamaxachi' Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, maye lapaxañi nagui de'era ñamaxataxac da yaqto' qami' ñamaxateto, ñachegotchigui da ñan la'aqtac.

¹³Qaq 'era da 'eetec nagui da 'itchiguiñi da ñataqta qami' lalamaqa'ate qami' nhuo' le'ecpi, qataq Ñimaye nacheñi Ñim Qanatamnaxala'ai, 'eeta'am co'ollaxa da 'eetec da ñamaxateto soua hua'au' qarta'alli' Abraham, Isaac qataq so Jacob.

¹⁴Qalaxaye saishet da nachenata na hueta'a ne'ena nagui da ñamaxate', qataq ñanem da la'aqtac Ñimaye,

¹⁵cha'aye nataqa'en ivira'a qome ca saishet da qomi' ñalecta'agueta nagui, da qomi' hueta'agueta Ñim Nataxala'.

¹⁶Qataq qami', qauañaañita da 'eetec da qarataxac co'ollaq souaqta'a ye Egipto, qataq da 'eetec co'ollaq sa'asoxonaxalec ye qalota na'alhuapi yem ñotta'a't shiñaxauapi maye selaqalec nam qoyec, choche ñeviraqta'a ne'ena,

¹⁷qataq da 'eetec da qauaauañiichigui da nqaigaxa yemayepi, nataqa'en ye natamnaxala'pi maye chegaqaigui na qo'oipaq, coma', lcat plata qataq na oro.

¹⁸Qaq saishet qome da huo'o ca ñale, 'alo, namoxou' maye huo'o ca llalaqpi, huo'otaq ca maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi da ca'ai Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, da ca'ategue da natamnot ca natamnaxala'pi na ñotta'a't shiñaxauapi. Ñataqta qarvichiña'a qome da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da 'eeta'am aca huoue chem na lpa'a' qataq qanlem.

¹⁹Qaq qom ime da qana'axañaxañiitega ne'ena qoñan na'aqtacpi, nache da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da ipi'itaxaatega da no'on da lataxac, nache 'eeta': 'Enauac na so'otpi ñañamaqchiguiñi, na'aictaxa da so'ot nam maiche sheetapeguecpi nache camaye nache ca qami' ñasouaxa't qome.

²⁰Qaq Ñim Nataxala' saishet qome da ñapalaxat cam lasouaxashet que'eca shiñaxaua, cha'aye Ñim Nataxala' ca'alaxanaxaic, nache 'eroigui qome da layeloxo nache talec naqa'en que'eca shiñaxaua 'enauac ne'ena nhuaxanaguecpi cam shiñaxaua maye nanettalec ana'ana nere, nache Ñim Nataxala' pal naqa'en ca le'enaxat camaye da huetalec ana 'alhua.

²¹Nache Ñim Nataxala' nqateeguesop qome na lañepi nhuo' le'ecpi na Israel que'eca shiñaxaua da talec naqa'en 'enauac ca qauempi, nache ipacchigui da qauem lataxac maye nanettalec ana'ana nere maye lmalate da nqataxac.

²²Nache cam shiñaxauapi maye ñaq taña'a da yo'oq, cam qami' chegoxogueta maye ñaq natauopi, qataq cam chegaqauecpi maye chegaqa'alo naua qañoqtalo 'aleu', ñauaachigui qome da qauem maye talec que'eca 'alhua, qataq ca nalolaxapi maye namaq qome Ñim Nataxala'.

²³Nache ñauaachigui qome que'eca 'alhua da nda'a't da nlaqtelec na quiquiaxaraic, qataq na toue, qataq ñataqta ñavicta, nache saishet da qoñanaxaalec, cha'aye qaica ca ñaxaalec camaye. Qaq nache 'eeta'am qome som huaqta'a't ñyecpi ye Sodoma, Gomorra, Admá qataq ye Seboim maye ilaxachigui co'ollaxa Ñim Nataxala', irolec da ñataqta lta'araic layeloxo.

²⁴Nache 'enauac qome na ñotta'a't shiñaxauapi da denataxaatac, 'eeta': ¿Chaq ta'ainco' Ñim Nataxala' da ño'otec de'era ne'ena shiñaxauapi? Qataq ¿chaq ta'ainco' da ñataqta lta'araic da lalemataic Ñimaye?

²⁵Nache da nasataxac qome, 'eeta': Qomye namayepi ca'ai da llec da nañamaxataxac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' som hua'au lta'alpi, maye ño'ot co'ollaq nqateeguesop somayepi ye Egipto,

²⁶nache ca'ata da natamnot qataq ña'aroto naua l-llecte na lañepi atamnaxala'pi maye sañauanapega, qataq saishet da itauan namayepi.

²⁷Ñoqo'oye Ñim Nataxala' ñataqta dalemataña ne'ena shiñaxauapi, nache talec naqa'en ana 'alhua 'enauac na nhuaxanaguecpi maye nanettalec ana'ana nere,

²⁸nache ca'ai naqa'en nam na'alhua namayepi, irolec da ñataqta lta'araic layeloxo da taña naqa'en naua ñaqa'alo 'aleu', 'eeta'am da 'eetec nagui.

²⁹Nam saqcha'a lataxacpi namayepi lalamaxatpi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', qalaxaye nam yo'oqta lataxacpi namayepi qomi' qañachaxanalo qome, qataq ca qoyalaqpi, yaqto' sepagaqtelec da so'otaq 'enauac ne'ena na'aqtacpi ne'ena qoñan nqataxacpi.

Deuteronomio 30

Da 'eetec da qañi'iguelaxat qataq da qaichoxoren na Israel le'ecpi

¹Qaq qom mashe qami' nvitalo 'enauac de'era qami' sa'aqtaxaatapeguema, nchoxonnaxataxanaxac qataq da qauem maye qami' sanema da qalca'aigui, qataq

qauennataxani qom qoviita'a ca na'alhua na yotta'a't shiyaxauapi maye qami' yo'ora'alo Nim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai,

²qaq qom qavi'iguelaqaiya Nim Nataxala', qataq da qaumachiyo'ot da qarquiyaqteyaxaqui qataq da qanachaalataxaqui, qataq da qaulaqaiguet qataq na qaya'alquipi 'enauac ne'ena qami' samaxaleguete nagui,

³nache Nim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qaltaq ye'eguelaxa qome da qami' ichoxore'n, qataq qami' layona't, nache qami' ne'eguelaxa't qami' yachegoxotchiguiñalo ca na'alhua ca yotta'a't shiyaxauapi maye qami' yo'ora'alo co'ollaxa Nimaye.

⁴Qaq na'aictaxa da yataqta qayoqta ca qoniitana ana 'alhua, qalaxaye naqaiyeta qome Nim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qami' ne'eguelaxa't qome da yaqto' qami' layona't.

⁵Nache Nim Nataxala' qami' ne'eguelaxatalo qome ca 'alhua maye lalamaxat co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi, da yaqto' qaltaq qaralamaxache. Nache qami' yanema da lchxonnnataxanaxa, qataq qalota naqa'en ca qaya'alquipi, napacalec na llalaqpi so hua'au qarta'ailpi.

⁶Qataq Nim Nataxala' nqateua'a qome na qauemsat naua qarquiyaqchilli', nataqa'en cam qami' chexogogueta yaqto' da qarquiyaqteyaxaqui qataq da qanachaalataxaqui yataqta yauotec Nim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, yaqto' nache 'eetai' da qarca'alletauec.

⁷Qataq Nim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, namaxa qome 'enauac da qauem na qampa'aguenaxauapi, qataq nam qami' icaata'ape souaxat da qami' nquiategalo.

⁸Nache qami' qavi'iguelaqya da yataqta qaulaqaiguet Nim Nataxala', nache qauo'oche na lamaxasoxonaxacpi maye qami' samaxaleguete nagui.

⁹Qaq huaña qome nache Nim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, yataqta no'on naqa'en 'enauac cam qauo'oche, qataq no'on naqa'en da qarco'oxoqui qataq da lco'oxoc ca qareloipi, qataq no'on naqa'en na ala ca qorañiguishiqui. Nache Nim Nataxala' machiguiñi qome da qaltaq qami' yo'oteque ca no'on qanañamaxataxaqui, 'eeta'am co'ollaq yo'otec da no'on nañamaxataxac so hua'au qarta'ailpi,

¹⁰qaq da yoqta qaulaqaiguet Nim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq qaupaquiiitelec da qauo'oche na lamaxasoxonaxacpi, qataq na nanettalec ana lmalate da napaxaguenataxanaxac, qataq yataqta qaumachiyo'ot da qarquiyaqteyaxaqui, qataq da qanachaalataxaqui.

¹¹Nache ne'ena namaxasoxonaxacpi maye qami' sanema nagui, namayepi saishet da yapac qalaqaic qataq saishet qayoqtaique.

¹²Qataq saishet da hueta'ague da piguem da huo'otaq qoñiita' ca qara'aqtaqui: ¿Negue'tom ca ishet da tasheguema na piguem da yaqto' qomi' nda'alo da yaqto' sañatenaq, qataq da salaxasoxoguet de'era napaxaguenataxanaxac?

¹³Qataq saishet da hueta'atague da le'ego aca auaxai da huo'otaq qoñiita' ca qara'aqtaqui: ¿Negue'tom ca ishet da ña'axasoxoolec aca auaxai da ñe'eguenata da qomi' ndo'otalo da yaqto' sañatenaq qataq salaxasoxoguet de'era napaxaguenataxanaxac?

¹⁴Cha'aye de'era namaxasoxonaxac, damaye saqañapeque da qoñiita, cha'aye damaye mashe huetaiguilo naua qa'apilli' qataq naua qarquiyaqchilli' da yaqto' qauaqaiguet.

¹⁵Qaq nagui qami' sanema da qalca'aiua'a da achaaalataxac qataq da no'on, huo'otaq da nleuaxa qataq da qauem.

¹⁶Yoqo'oye qami' samaxaleguete nagui da qauauochec qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq qoquiitegue da lataxac da llecñaxac, qataq qauo'оче na lamaxasoxonaxacpi, qataq na lapaxañi lataxacpi, qataq na lqataxacpi. Yaqto' qanca'alleetauec qome qataq qami' nquictrauec, nache Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qami' ñanema da lchoxonnataxanaxa qom qaunoxoñiia'a ye 'alhua maye qaralamaxache qome.

¹⁷Qalaxaye qom saishet da qauaqaiguet 'enauac ne'ena, qom nacherata da qanqo'oñiña ca ñaqa'a atamnaxala'pi da qaua'ayiñoto naua qarlliectelli' da qanatamñiitacot,

¹⁸qaq qami' sa'aqtaxaatema nagui da qaullivi qome, qataq saishet da qañoqtec da qoñiitalec yi'ie 'alhua qom ime da qaua'axasoxoñiilec so tala Jordán.

¹⁹Qaq nagui ñauaachigui ñaqa'en na piguem qataq ana 'alhua da qami' sanema da qalca'aiua'a da nca'alaxa huo'otaq da nleuaxa, da no'on huo'otaq da qauem. Qaq no'on qome da qalca'aiua'a da nca'alaxa, yaqto' qanca'alliitauec qome, qataq ca qami' chegoxogueta,

²⁰qataq qauauochec qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq ñataqta qauaqaiguet, cha'aye nacheñi Ñim chegoqchigui da qanachaaalataxaqui, qataq da qañoqtec qome naqa'en da qoñiitalec ye 'alhua maye ñachaxanapecot co'ollaxa da ñanem soua hua'au' qarta'alli', Abraham, Isaac qataq Jacob.

Deuteronomio 31

So Josué talec da lo'onataxanaxac so Moisés

¹Qaq so Moisés qaltaq 'enapega 'enauac so Israel le'ecpi, 'eeta':

²«Añem mashe sevi' naua ciento veinte vi'ie, qataq mashe qaica ca ña'añaxac da sequeuotapigui' qataq da shecto'ot da añem qarataxala'ai. Qataq Ñim Nataxala', mashe añem icoyegueetac da saishet qome da sevira'a da sa'axasoxoolec ye tala Jordán.

³Qalaxaye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, hua'auta'ague qome na qoyiqui, da yaqto' nlaxaañi ye ñotta'a't shiñaxauapi, da yaqto' qoñiñalec ye na'alhua yemayepi. Qaq da Josué nachera da qauca'achiitalec qome da qarataxala'ai, cha'aye nache la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁴Qataq yi'ie shiñaxauapi, Ñim Nataxala' 'eeta'am qome naqa'en da 'eeteque soua Sijón, qataq so Og, maye lta'al na amorreopi, qataq da 'eetec ye na'alhua maye ñataqta nlachiguiñi naqa'en co'ollaxa Ñimaye.

⁵Qaq Ñim Nataxala', qom qami' ñanema da qoroxoñiqui yi'ie ñotta'a't shiñaxauapi, nache qauo'ochec yemayepi 'enauac ne'ena qami' samaxaleguete.

⁶Qaq ñoqo'oye qana'añaxache, qataq qami' qaramchigui qome, saishet da huo'o da qarcolanaqai, qataq saishet da qayi'iitac qom qauataiña'aguet yemayepi, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qami' hueta'agueta qome qataq saishet da qami' ñaxaare'c huo'otaq da qami' ñala't.»

⁷Ime, nache so Moisés iñaxana so Josué, ñauaachigui naqa'en 'enauac so Israel le'ecpi da 'enapega, 'eeta': «'Ana'añaxat qome, qataq 'aua'añaxachigui ye 'arhuel, cha'aye nache 'am qome 'auauega ne'ena shiñaxauapi ye 'alhua maye ñachaxanapec co'ollaxa Ñim Nataxala', da ñanem so hua'au qarta'ailpi. Qataq nache 'am qome da 'anec yi'ie 'alhua da yaqto' ñauo'o lalamaxat namayepi.

⁸Qaq Ñim Nataxala', nacheñi Ñim hua'auta'ague qome da 'ata'ague, qataq 'am hueta'aguet, saishet da 'am ñaxanec qataq da 'am ñalat, qaq ñoqo'oye saishet qome da 'añe'etac qataq da 'anlautapiguiñi.»

Da qaitaxañaxan aso lmalate na nqataxacpi

⁹So Moisés ñiyiñi co'ollaxa na nqataxacpi, nache ñanem so ntaxañaxanaxanecpi leviitapi maye nacheso so ñachetac naxa aso lañe' da nañamaxataxac Ñim Nataxala', qataq 'enauac so nqueroxonecpi ye Israel,

¹⁰nataqa'en ñanem dam lamaxasoxonaxac, 'eeta': «Da ivita ca vi'i siete, maye huaigui naxa da qañapalaxat ana navigaxaistepi, qataq huetoigui da qanayenaigui naua npe'lolqa qo'oipaq lcouepi,

¹¹nache qom ivita da lañona't na Israel le'ecpi da nqo'oneua'a ca lca'ateua'a da lanataqa' Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qaq nache huaña qome camaye da qaitaxañaxan na nqataxacpi, hua'aqchigui qanqa'en 'enauac na Israel le'ecpi.

¹²Qataq 'alañona't qome 'enauac na ñalleppi, 'alpi, ñaqqiolec, qataq na chegaqauecpi maye qami' netaigui, da yaqto' na'axañaxana ne'ena napaxaguenataxanaxac, yaqto' ñañaten da huo'o naq 'enec Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq da ñalaxaguet 'enauac nam 'enapecpi nam nqataxacpi.

¹³Yaqto' ca qaña'alquipi maye sa ñauatton ne'ena nqataxacpi, hua'aqchigui qome, nache ishet da huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai,

qom ñaq nca'altauec da netalec yi'ie 'alhua maye qoñiñalec qom ime da qaua'axasoxoñiilec ye tala Jordán.»

Ñim Nataxala' ñapaxaguen so Moisés qataq so Josué

14Qaq ime, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Moisés, 'eeta': «'Am, mashe saqañapeque ye laloqo' da 'aleu, qaq ñoqo'oye 'añaxana qome so Josué, nache qanqo'oñiua'a qome ñi npe'l maye huaña naxa da aÿem qanauane', yaqto' qami' sanema ca iqataxac.» Nache so Moisés qataq so Josué tareua'a co'ollaxa so npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Nataxala',

15nache Ñim Nataxala' nachaxanalo soomaye, huetaigui so lo'oc, maye nalotcheguema ye ñegueuo so npe'l.

16Nache Ñim Nataxala', 'enapega co'ollaxa so Moisés, 'eeta': «'Am, mashe sa saqañaloq da 'aleu, nache 'aualegoigui qome so hua'au 'arta'alpi. Qaq ne'ena nhuo' le'ecpi saqañaloq qome da Aÿem ca'ai da nquisheshigui da la'amqaanataxanaxac, cha'aye ca'ata qome na natamnaxala'pi na lma' yi'ie 'alhua maye nalec qome. Huaña nache aÿem ca'ai qataq ñalat da ñaÿamaxataxac maye so'otec co'ollaxa namayepi.

17Qaq que'eca na'a'q qom yo'oq de'era, nache 'eroigui qome da ñayeloxo da salemataña namayepi, qataq sheca'ai, nache saishet da seqocha'a, qataq soxochiisop da ñashiguiñaxac. Qaq huaña qome nache namayepi sa qalaq da noxonec, qataq da nvita na qalota qauemsat, qaq huaña nache choche, 'eetac: «¿Chaq ta'ainco' da qomi' nvitalo 'enauac ne'ena qauemsat, peta'a souaxat da mashe saishet da qomi' hueta'agueta Ñim Qanatamnaxala'?»

18Qalaxaye que'eca na'a'q, Aÿem, ñataqta soxochiisop qome namayepi da ñashiguiñaxac, souaxat na qauem maye ño'otpi, cha'aye ca'ata ca ñaqa'a atamnaxala'pi da natamnot.

19Qaq ñoqo'oye nagui iuen da 'iyiñi de'era no'onec, nache 'auapaxaguenec na Israel le'ecpi yaqto' ño'on, qaq damaye nachera qome da maiche dataña'aguet namayepi.

20Cha'aye qom senoxonaqcheteua'a ye 'alhua maye sachaxanapecot co'ollaxa so hua'au lta'alpi namayepi, yem 'alhua maye huaña da sa qoue na huaca lche' qataq na te'esaq lli'i, qataq ivitta'a qome da ñataqta saishet da iqouattac qataq chaxaraicpi, qaq huaña qome nache ca'ata na ñaqa'a atamnaxala'pi da natamnot, nache Aÿem ño'otan qataq ñalat da ñaÿamaxataxac, maye so'otec co'ollaxa namayepi.

21Qalaxaye qom ivireguet nam qauemsat qataq ca lta'araic nque'eenaxac, nache ne'ena no'onec maiche iuennataxanaxan qome namayepi, cha'aye ca dalaxaicpi maye chegoxoguet namayepi qom do'onaxan, nache maiche ntoonaxanaxan namayepi. Cha'aye Aÿem, mashe saÿaten da lhuennataxa namayepi, nagui da ñaq saxanaxa da senoxonaqcheteua'a yi'ie 'alhua, maye sachaxanapecot co'ollaxa namayepi.»

²²Qaq nacheso se'eso na'a'q da so Moisés ÿiyiñi de'era no'onec, qataq nache ÿapaxaguenec so Israel le'ecpi.

²³Qaq co'ollaq ime, nache Ñim Nataxala' ÿanem da la'aqtac so Josué, maye llalec so Nun, 'eeta': «'Ana'añaxat qome qataq 'aua'añaxachigui ye 'arhuel, cha'aye nache 'am qome da 'aunoxonacheteua'a ne'ena shiñaxauapi ye 'alhua maye sachaxanapecot co'ollaxa ne'ena Israel le'ecpi, qaq Añem qome 'am soota'aguet.»

²⁴Nache so Moisés co'ollaq ime da ÿerelec aso nere ne'ena nqataxacpi,

²⁵nache 'enapega so leviitapi maye qaipataxalec co'ollaxa da ÿachetac aso arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Nataxala' nache, 'eeta':

²⁶«Qauacoñiña ana'ana nere maye nanettalec na nqataxacpi, nache qauachiiteua'a na lañe añi arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Qaq nache huetaña qome, yaqto' añem da'aqtaxanem qome da 'eetec na Israel le'ecpi.

²⁷Cha'aye añem sañaten da ÿataqta sa qana'axañaxa, qataq qami' qaramchiguilo, ten nagui da ñaq qami' salectaiguilo qalaq huo'o naxa da qauataiña'aguet Ñim Nataxala', ¿qaq chaq 'eetec ca qarataxaqui qom seleu?

²⁸Qaq ÿoqo'oye qanaviquiio 'enauac na nqueroxonecpi, qataq na lataxala'pi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, yaqto' sa'aqtaxanem namayepi ne'ena na'aqtacpi, qaq na piguem qataq ana 'alhua ÿauaachigui ñaqa'en de'era, yaqto' maiche qami' dataña'agueta qome.

²⁹Cha'aye añem sañaten da qom seleu, nache qami' qauo'oche qome na qauempi, qataq qoquiña'ai da ñecñaxac maye qami' samaxaleguete da qoquiigue, qataq da qami' taleguete qome ca qauem qanhuaxanaguuiqui, souaxat da qauo'oche ca qauem da qami' ÿauaachiguilo Ñim Nataxala', qataq da qauayeloqchichi Ñimaye.»

³⁰Nache so Moisés ÿo'ootauegue co'ollaxa se'eso no'onec ÿachegoxotchiguiña so hua'auchiguiñi lerec nache choche ivitta'a so pa'atec, hua'aqchigui naqa'en 'enauac so lapoota'a't Israel le'ecpi.

Deuteronomio 32

¹Am piguem, ña 'ana'axañaxa, cha'aye setaqa, 'am 'alhua, ñaq 'ana'axañaxanalo naua ÿa'aqtaqa.

²Ne'ena ÿapaxaguenataxanaxac, 'eeta'am qome ca 'auot da anactañi, qaq na ÿa'aqtacpi qalaq 'eeta'am qome ca 'aña, qataq 'eeta'am ca loiquiixa da talec ca 'auaqpi, qataq 'eeta'am aca llo'oxo ca 'etaxat da talec aca huoue.

³Añem sa'axattac qome da le'enaxat Ñim Nataxala': ¡qauauattoñiita qome da la'amaqchec Ñim Qanatamnaxala'!

⁴Ñimaye qomi' npaxattaleguete, na lo'onatacpi qalaq ÿañamaqchiguiñi, qataq na ÿo'otpi qalaq nalochiguiñi. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿataqta 'eesa da lataxac,

qataq saishet da ÿo'ot ca sa ÿaÿamaxañi, ¡Ñimaye ÿataqta ÿaÿamaqchiguiñi qataq naloqchiguiñi da lataxac!

⁵Qami' shiÿaxauapi qauemaicpi qataq 'etaxaloxoicpi maye qaunogoqchichi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñimaye qami' da'agueleguete, nache saishet da qami' llalaqpi, cha'aye qami' qauemaicpi qataq 'etaxaloxoicpi.

⁶¿Peta'a nacher da 'eetec da qaushiichiñi Ñim Nataxala'? Qami' nhuo' le'ecpi maye qaica ca qaraÿaanataxanaxaqui qataq qaica ca qauaÿaañiÿapec, ¿peta'a sa nacheñi ñimaye da qarta'ai, maye qami' lo'onataqa? ¡Ñimaye qami' lo'onataqa qataq ÿo'ot da qanachaalataxaqui!

⁷Auennate qome da 'auachegoqta'ague, 'antoueeta'ac qome soua hua'au' vi'ie, ñaq 'anat ca 'arta'a da yaqto' 'am da'aqtaxanem, qataq na nqueroxonecpi da yaqto' ÿa'axat.

⁸Huo'o so na'a'q da Ñim Qaÿoqotchegueme, icolaxachigui na nhuo' le'ecpi, qataq na ÿotta'a't shiÿaxauapi, qataq ÿauo'oi naua loga'te naua lma'ate na nhuo' le'ecpi, qalaxaye naloqchiichigui ye lcata na llalaqpi so Israel.

⁹Cha'aye na iÿotaugapi Ñim Nataxala', nacher na nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye chegoxogueta so Jacob.

¹⁰Nam ilalec co'ollaq netalec ye toolec 'alhua, yem 'alhua maye deqaqta souaxat so la'at lta'araic, qaq Ñimaye nache nsoxola't, qataq ÿapaxaguen, qataq ilo'ogue 'eeta'ama naua la'ai llale da ÿataqta ntela'alo.

¹¹Eeta'am ca huole da huaÿoteguelec ca lpata'c, ÿayeeta'a da huaÿoi' caua llalqa, ime nache ipegueere'c naua laua't, da yaqto' ÿacheleguete da ÿache' caamaye.

¹²Ñim Nataxala' qami' ÿauecta'agueta co'ollaxa, ¡nache qaica ca ÿaqa'a atamnaxala' da itauan Ñimaye!

¹³Nache qami' ÿaviguishiguemalo ye ÿataqta qaÿoqotcheguema 'alhua. Qataq qami' iquia'axaneque aso no'onaxa lashe qo'oipaq ala, qataq so te'esaq lli'i maye npaxanec chegaqaigui so coma', qataq so aceite maye ÿachegoxotaigui aso coma',

¹⁴qataq qollequiitac naqa'en so huaca lche', qataq so isaxa't lche' ana qagueta, qataq so ÿataqta chaxaraic lapat so qagueta llalec, so qagueta qataq so quetaq lhuaraic maye huaña ye Basán, qataq qollequiitac so ÿataqta no'on ala so trigo, qataq qanÿomiitapigui so ÿataqta no'on lataxa maye lli'i aso uva.

¹⁵Qalaxaye co'ollaq mashe qaica ca iueetaique na Israel le'ecpi, nache dataÿa'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye lo'onatac namayepi, qataq ÿo'otan naxa Ñim npaxattalec qataq lca'alaxaqui namayepi.

¹⁶Nache ÿo'ot naxa da lca'alaxanaxac qataq da layeloxo Ñim Nataxala', souaxat da natamnot na ÿataqta qaiqaiga atamnaxala'pi,

¹⁷qataq da ñanot na lachetaqtaxanaxat na saqcha'a qauemaicpi lma'na, nam atamnaxala'pi maye saq'en, qataq sa ñauanapega co'ollaxa, nam dalaxaic atamnaxala'pi, qataq ñaq cheta'ague da yo'oq, maye so lta'alpi namayepi, saishet co'ollaxa da ño'oxoreetac.

¹⁸'Am Israel, 'aucoua'ai co'ollaxa Ñim 'Arta'a maye 'am ntela'a, 'aucoua'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'am ñanem da 'anachaalataxac.

¹⁹Qaq co'ollaq ila'a de'era Ñim Nataxala' nache dalemata, nache sa nasheneguet co'ollaxa na 'aãa'alaqpi qataq na 'aãa'alpi,

²⁰nache, 'eeta': Añem sero'oguet qome na ilaq namayepi, ¡qaq chaq hua'ague qome ca dataigue! Ye ñataqta 'eesa da qauemaicpi ne'ena shiñaxauapi, ñalaqpi maye saishet da qaipi'iña'a.

²¹Namayepi ichoxoteua'a da seca'alaxan souaxat na atamnaxala'pi maye saq'en, qataq añem ñayeloqchet souaxat na natamnaxala'pi, ¡qalaxaye añem nataqa'en sanem qome namayepi da deca'alaxana ca ñaqa'a shiñaxauapi, qataq denoña ñaqa'en ca shiñaxauapi maye qaica ca ñaãanapec!

²²Qaq da ñayeloxo ñataqta 'eroigui 'eeta'am ca norec, nache iviraña da ñavigaxat ca qañoqchiguiña pa'aguiña ana 'alhua. Qataq ñavigaxatta na 'alhua qataq ana ala ana qo'oipaqqi, qataq ivira'a na ña'añaxattaña ana qasoxonaxapi.

²³Qataq talec qome ñaqa'en 'enauac na qauempi, qataq talec qome ñaqa'en ana ichecnapi,

²⁴qataq ilem qome ñaqa'en ca nqouaxa, qataq huec ca napaxa, nache ilarec ñaqa'en na le'eraxa, qataq naguelec ñaqa'en ca shiguiñac maye dequi'iñapec, qataq ca na'araxanaq maye qanlem na lshenataxanaxa.

²⁵Qataq huangui qanqa'en ca nqa'aic da qañalauat na llalaqpi qairolec ca ñeelonec, qataq da hueta'a ca lma' qalaq ñe'elaqtapigui', qaq na nsoxoppi qataq na qa'ampi qalaq ileu, qataq na ñaq lleptacpi qataq na mashe ña'axaiquipi.

²⁶Qaq Añem iuennataxa co'ollaxa da selagaxattac namayepi, qataq ñataqta sapalaxat namayepi ana 'alhua,

²⁷qalaxaye shi'iña'aguet da le'enaxanaxac na ñepa'aguenaxauapi, cha'aye da saishet da ñaãateeteguet de'era namayepi, nache, 'eeta': Saishet da nacheña Ñim Nataxala' ñim ño'ot de'era, qomi' maye so'otaq damaye sauoqta'a da maiche qara'añaxac.

²⁸Na Israel le'ecpi, namayepi mashe sa nañaten, ¡qataq qaica ca lañaanataxanaxac!

²⁹Namayepi taxa da huo'o ca lañaanec, qataq dauattonaxan, nache ñañaten chaq negue't ca taña'a.

³⁰¿Ca 'eeteco' ca 'oonolec ñale da ño'orauec ca mil alleppi? ¿Huo'otaq caua dos ñale't da datauec naqa'en ca diez mil alleppi? ¿Da saishet da nacheñi Ñim Nataxala' da ñaneguet namayepi ca mpa'aguenaxauapi!

³¹Qataq na qampa'aguenaxauapi ñañaten da cam npaxattalec namayepi saishet da 'eeta'am Ñim qomi' npaxattaleguete.

³²Cha'aye namayepi 'eeta'am co'ollaxa so shiñaxauapi maye lma' ye Sodoma qataq ye Gomorra, namayepi 'eeta'am aca uva maye ñe'eua qataq qanlem,

³³qataq na chegaqigui lataxa qalaq 'eeta'am ca na'araxanaq lshenataxanaxa maye dalaataxan.

³⁴«Qaq 'enauac ne'ena choche sañamaxattac, 'eeta'am da sañamaxattac ca isallaxa,

³⁵Yaqto' lleuotta'a ca na'a'q da sepalaque ivi', nache sauo'o ca nhuaxanaguec, da ivita ca laloqo' da huañi namayepi. Qaq mashe yaqta'a da nlachiguiñi, ¡mashe sa qañapeque ye laloqo' namayepi!

³⁶Ñim Nataxala' deloclec qome na lalamaxat nhuo' le'ecpi, da ila'a da mashe qaica ca la'añaxac, nache Ñim Nataxala' choche ichoxoren qome ne'ena lamaxashecpí, qom ila'a da mashe imeuo, cam huo'o da la'añaxac.

³⁷Qaq huaña, nache 'eeta': ¿Neta'ague ca natamnaxala'pi maye npaxattalec naxa namayepi

³⁸cam chectac naxa na lcheta ana lachetaqtanaxatepi qataq ñyomtapigui na lachetaqtanaxat lataxa namayepi? ¡Ñaq ñisheguem taxa da itauan namayepi! ¡Qataq anac taxa da npaxaalec namayepi!

³⁹Ña qauloña nagui da nachañemta Atamnaxala', qaica ca lña atamnaxala' da añem 'eeta'am. Cha'aye Añem san da nca'alaxa qataq so'ot da nleuaxa, qataq so'ot ca nque'emaxa qataq ishet da ñataren. Qataq qaica ca ñet da la'añaxa'c naua ihuaxaye.

⁴⁰Añem sachaxaayisheguema na piguem naua ihua'q da san da ña'aqtac, nache sheeta': ¡Añem maye nache sheetai' qaica ca ñoga't!

⁴¹Qaq qom sequeuoc ca ñataqta qashelec ñainec, nache da ihuaqñaxac ñacoolect da ño'ot ca ñañamaqchiguiñi lataxac, ¡nache sepalaque ivi' da so'ot da nhuaxanaguec na ñepa'aguenaxauapi! nache so'otec da 'itchiguiñi nhuaxanaguec na añem nquiñategapi.

⁴²Aca ichecnapi qalaq huagui qome ñaqa'en na ltago'q ca que'emaxaicpi qataq ca noxonecpi, qataq ca ñainec nmichiguiñi naqa'en namayepi, ¡qataq ca lataxala'pi na qampa'aguenaxauapi!»

⁴³¡Qaq qami' ñotta'a't shiñaxauapi qauanaqui qome da qaualliquiua'a da ntonaxac na nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala'! ¡Ñimaye ipalaque lvi'

da l-leuaxa na lamaxashecpi, nache Ñim Nataxala' qom mashe ñauo'o lvi' souaxat na mpa'aguenaxauapi, nache ñapalaxat qome na nasouaxashetpi yi'ie 'alhua qataq na lalamaxatpi nhuo' le'ecpi!

⁴⁴Nache so Moisés, nnaictague' co'ollaxa so Josué, maye llalec so Nun, da tareuga so Israel le'ecpi, nache hua'aqchigui naqa'en 'enauac nam na'aqtacpi se'eso no'onec, qataq ñachegoxotchiguiña so hua'auchiguiñi nerek nache ivitta'a da ivirec.

⁴⁵Qaq co'ollaq ime, nache 'enapega co'ollaxa 'enauac so Israel le'ecpi, 'eeta':

⁴⁶«Ñataqta qauennataxaniilec qome 'enauac ne'ena qami' sa'aqtaxaateguema, qataq qauamaqailec na qoyalquipi da ñataqta ño'ot qome 'enauac ne'ena napaxaguenataxanaxacpi.

⁴⁷Cha'aye saishet da chocheyetto ne'ena na'aqtacpi, ne'ena nqataxac namaye nca'alaxa, cha'aye chegoqchigui da logoraic da qanachaalataxaqui da qoñiitalec yi'ie 'alhua maye hua'ategue da le'ego ye tala Jordán, maye qaralamaxache qome.»

Ñim Nataxala' choche ñachaxana so Moisés ye 'alhua

⁴⁸Qaq se'eso na'a'q, Ñim Nataxala' 'enapega co'ollaxa so Moisés, 'eeta':

⁴⁹«'Asheguema qome aye qasoxonaxapi ye Abarín, nache 'anotsheguema añi qasoxonaxa Nebo, yem huaigui ye na'alhua ye moabiitapi, maye datatta ye Jericó, nache 'auallelec qome ye 'alhua Canaán, maye sanem qome da lalamaxat ñaqa'en na Israel le'ecpi.

⁵⁰Qaq añ'añi qasoxonaxa Nebo, nache huaña qome da 'aleu, nache 'anauane' qome som hua'aupi maye maiche 'arhuo' le'ecpi, 'eeta'am da 'eetec so 'arqaña Aarón, maye ileu co'ollaxa huallec añi qasoxonaxa Hor, huaña nache nauane' som hua'au lta'alpi.

⁵¹Qaq 'era da 'eetec qome, cha'aye qami' ñauaachiguilo co'ollaxa 'enauac na Israel le'ecpi, co'ollaq qoviita'a ye huaña na npaxaatasheguem 'etaxat ye Meribá Cadés, yem toolec 'alhua ye Sin, co'ollaq qaica ca 'enec qanqa'eñi Añem.

⁵²Qaq ñoqo'oye, choche 'auallelec ñaqa'en qome yi'ie 'alhua, maye sanem na llalaqpi so Israel, qalaxaye saishet da 'aunoxoneua'a qome yemaye.»

Deuteronomio 33

So Moisés ñanem da no'on la'aqtac soua doce llalqa so Israel

¹Qaq co'ollaq mashe sa qañapeque so laloqo' da ileu so Moisés, maye nale Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache somaye ñanem da no'on la'aqtac na Israel le'ecpi,

²'eeta': «Ñim Nataxala' chegoqtelec añi Sinaí, nache qomi' icoñareleguete huallec añi Seír. Qaq na lqashelgaxa qalaq chegoqtelec aye qasoxonaxapi ye Parán, nache

ivira'a ye Meribá Cadés, qaq na aloiguishec lhuaq, nache 'ettaigui so nasdaqta'a nqataxacpi.

³Ñim Nataxala' ñauotec na lalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq ntela'a na nañanotpi Ñimaye, qataq na ñalaxaguet, qataq na ño'ot na lamaxasoxonaxacpi.

⁴Nache so Moisés qomi' ñanema co'ollaxa de'era napaxaguenataxanaxac, yaqto' qomi' maye sachegoxosoxoguet so Jacob, qaralamaxat damaye,

⁵nache huo'o co'ollaxa so nta'a ye Israel, co'ollaq ivita da laponat na lataxala'pi na nhuo' le'ecpi, nache huaxaiguet na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi ye Israel.»

⁶Qaq 'era co'ollaxa da la'aqtac so Moisés, maye talec naqa'en so chegoxoguetpi so Rubén, 'eeta': «¡Nache 'eetai' qome so Rubén! ¡Qataq saishet qome da imeuo, na'aictaxa da saq 'amaqtaq na nalleppi!»

⁷Qaq da la'aqtac maye ñanem so Judá, 'eeta': «'Am Nataxala', ñaq 'aua'axaña qome da lñaxanaxac na Judá, qataq ñalegoigui 'anqa'en qome na maiche lalamaxat lauo' le'ecpi, qataq 'auauota'a da 'ara'añaxac da 'auelec namayepi, qataq 'autauan da delogui' ca mpa'aguenaxauapi.»

⁸Qaq da ñanem la'aqtac so Leví, 'eeta': «'Am Nataxala', soua 'aralamqa'ate Tumim qataq Urim qalaq 'aña'anema so shiñaxaua maye 'arpe'et, qataq 'avi'iguen co'ollaq huaña ye Masah, som 'ancotañapegue' co'ollaq huaña ye npaxaatasheguem na 'etaxat ye Meribá,

⁹som 'eetega so lta'a qataq aso late'e, 'eeta': «Sa ñauana da qami' selota'alo», qataq co'ollaq ila'alo soua lqaña't qalaq, 'eeta': «Qami' sa sauatto'n» nataqa'en co'ollaq ila'alo soua llalqa nache, 'eeta': «Saishet da qami' sauatto'n.» Qalaxaye ñataqta ñalaxaguet da 'ara'aqtac qataq ipactelec da ño'ot da 'anañamaxataxac.

¹⁰Qataq somaye ñapaxaguenec da 'alapaxaño lataxac so Jacob, qataq da 'arapaxaguenataxanaxac so Israel. Qataq 'Am tañot naqa'en so nchenaxanaxat, qataq 'Am ñanot so nachetaqtanaxaxat shiguiñac maye qañavigaxatta.

¹¹'Am Nataxala', ñaq 'aña'anem qome da ñañamaqchiguiñi 'enauac na ño'otpi, qataq 'auamaateguet qome da 'auaconeguet cam chegaqigui da lo'onataxanaxac. Qataq 'auo'ot da nhuaxanaguec ca mpa'aguenaxauapi, yaqto' saishet da qaltaq ñe'eguelaxasheguem ca nquiñategapi namayepi.»

¹²Qaq da ñanem la'aqtac so Benjamín, 'eeta': «So lauotaxat Ñim Nataxala' ñataqta amata da nmatxac, cha'aye Ñimaye ñataqta ntela'a somaye, ¡Nache somaye huetalec da ltaeqtaxanaxac Ñimaye!»

¹³Qaq da ñanem la'aqtac so José, 'eeta': «Ñim Nataxala', ñanem qome da no'on ye na'alhua cha'aye talec naqa'en na no'on 'aña maye chegoqo'ot na piguem, qataq na 'etaxat maye chegaqaña na pa'aguiña ana 'alhua,

¹⁴qataq ñataqta no'on da alañaxac na lañiguishecpi ye vi'i, qataq ñataqta no'on ana lqateguishe ala maye huetoigui na ca'agoxoicpi,

¹⁵qataq ana ñataqta no'on ala maye chegaqalec ana ñataqta togoshaapec qasoxonaxapi, qataq da alañaxac maye chegaqalec nam qañoqotcheguemec 'alhuapi maye nache 'eetai',

¹⁶qataq da ñataqta no'on alañaxac na 'alhua, qataq da sa qoue ana ala na nañiguishhec, chegoqchigui da maiche 'eetapeguec Ñim netaigui co'ollaxa asotai' 'epaqole maye 'ettaigui. Nache 'enauac damaye talec naqa'en so José, som qaiñotauga maye chegaqaigui so lqañañecpi.

¹⁷Qaq da lyacñaxac so José qalaq 'eeta'am ca la'auaxanec llalec ca huaca, qataq da la'añaxac 'eeta'am da la'añaxac naua lcoue ca no'onaxa le'ec huaca, qaq nache iroleguete qome da decanaxangui na ñotta'a't shiñaxauapi, ivitta'a naqa'en naua qañoqtalo 'aleu'. Qaq namayepi nachena na qalota llalaqpi so Efraín, qataq na qalota llalaqpi so Manasés.»

¹⁸Qaq da ñanem la'aqtac so Zabulón qataq so Isacar, 'eeta': «'Am Zabulón, 'auamachiguiñi qome da huo'o ca 'aigue, nataqa'en 'am Isacar da qonetaigui ca npe'lpi.

¹⁹Qataq 'añaxana na ñotta'a't shiñaxauapi da tasheguema 'anqa'en añi qasoxonaxa, yaqto' ñaneuo ca ñañamaqchiguiñi lachetaqtaxanaxat, nache nque'etaxaachigui qome na sa qoue nallec maye chegaqangui aso auaxai, qataq da nsallaxa maye hueto'oto naua loiguiye asomaye.»

²⁰Qaq da ñanem la'aqtac so Gad, 'eeta': «¡Ñataqta qaño'oxoren qome Ñim qalochiguiñi naqa'en na na'alhua so Gad! Som 'eeta'am ca llon da nqapaxaatañi, nqapaxaatalec ca loxonec, nache ntactauec na lhuaq qataq lqaic.

²¹Qataq lca'ateua'a ca no'on da ñauo'o lalamaxat, cha'aye qaiqataxanai' da qaño'o lalamaxat na ño'otegue na lataxacpi. Qataq nachena na lataxala' na nhuo' le'ecpi, nache ipactelec da ño'ot da lamasoxonaxac Ñim Nataxala', qataq da ñañamaqchiguiñi lataxac na Israel le'ecpi.»

²²Qaq da ñanem la'aqtac so Dan, 'eeta': «So Dan 'eeta'am ca llalec ca llon, maye parenaxaata co'ollaxa chegoqchiguiña ye Basán.»

²³Qaq da ñanem la'aqtac so Neftalí, 'eeta': «So Neftalí, ñataqta ñañamaxareeta co'ollaxa Ñim Nataxala', ñoqo'oye ñataqta qalota naqa'en da nqouagaxa, ¡qataq na lalamaxat 'alhua chegoqchiguiña aye auaxai choche ivitta'a ye la'añaxa!»

²⁴Qaq da ñanem la'aqtac so Aser, 'eeta': ¡So Aser ñataqta qaño'oxoren da ñalectaigui na lqañañecpi, qataq na lqañañecpi ñataqta lauotaxat somaye! Qataq na aceite ñapapiaxa't naua lapia'ate,

²⁵qaq naua naso'omi qalaq la'araxat naqa'en na lcat qataq bronze, qaq da la'añaxac qalaq nache 'eetai' ivitta'a ca loga't da nachaalataxac.

²⁶Ñataqta qaica ca 'ena'am Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, cha'aye netalec na piguem da 'am itauan, qataq netalec na lo'oc da la'amaqchec.

²⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nache 'eetai' da 'aye'eguenaxala', qataq Ñim nache 'eetai' da 'am nlletañi, qataq 'am dataueeguesop naqa'en na 'ampa'aguenaxauapi, qataq 'am ñamaxalec co'ollaxa da 'aulaxachigui namayepi.

²⁸Nache na Israel le'ecpi ñataqta qome qaica ca ñauotaique. Qataq na chegoxoguetpi so Jacob, netalec qome ca 'alhua maye sa qoue na trigo qataq ana uva, qaq na piguem qalaq nache chegoqtacot na 'aĩa.

²⁹¡Am Israel, ñataqta 'auamachiguiñi qome! ¿Negue'tom ca 'am 'eeta'am? Cha'aye 'am lca'alaqtac Ñim Nataxala', Ñimaye 'am npaxattalec qataq 'am itauan, ¡Ñimaye 'eeta'am ca 'ainec maye huegaxanaxaic! Qaq ño'ot qome da 'oxonec ca 'ampa'aguenaxauapi qataq da 'auapigui camayepi.

Deuteronomio 34

Da l-leuaxa so Moisés

¹So Moisés chegoqchiguiña co'ollaxa ye toolec 'alhua ye Moab da tasheguema añi qasoxonaxa Nebo, nache ivittasheguema na pa'asheguem añi qasoxonaxa Pisga maye nalotta ye Jericó. Qaq nache huaña co'ollaxa da Ñim Nataxala' ñallelec naqa'en 'enauac ye 'alhua ye Galaad, ivitta'a ye na'alhua so Dan,

²qataq ye na'alhua so Neftalí, Efraín, qataq so Manasés, qataq 'enauac ye na'alhua so Judá, ivitta'a aye auaxai Mediterráneo,

³qataq ye Néguev, qataq ye nalo-chiguiñi 'alhua, qataq ye ca'amapega't ye Jericó, qataq ye huaqta'a't ñyecpi ye chaisat, ivitta'a ye Sóar.

⁴Nache Ñim Nataxala', 'eeta': «'Ena nam 'alhua maye sachaxanapeguem co'ollaxa so Abraham, Isaac, qataq so Jacob da yaqto' sanem nam chegoxoguetpi. Qaq 'am sachaxana namaye da 'auallelec, qalaxaye saishet da 'anoxoneua'a qome.»

⁵Qaq nache huaña ye Moab da ileu so Moisés maye lamaxashec Ñim Nataxala', nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala',

⁶qaq nache qailareña co'ollaxa yi'ie ca'amapega'tpi ye 'alhua Moab, maye datatta ye Bet Pegor, qalaxaye saishet da qaĩañaten ca ñataqta huichiguiña choche ivitta'a nagui.

⁷Qaq so Moisés, ivi' ciento veinte vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ileu, qaq somaye ñaq nauaachiguiñi qataq nalota't da la'añaxac.

⁸Nache so Israel le'ecpi ñeetapeguelec co'ollaxa so Moisés soua treinta na'axa'te huaña ye ca'amapega't 'alhua ye Moab, nache qaipacchigui da lataxac da nasouaxac.

⁹Qaq so Josué maye llalec so Nun, ñataqta huo'o da lañaanec, cha'aye so Moisés ñashel-lec co'ollaxa somaye, qaq na Israel le'ecpi ñataqta ñalaxaguet somaye, da ño'ot na lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala' maye ñamem co'ollaxa so Moisés.

¹⁰Qaq nache chegoqchiguiña co'ollaxa da qaica ca lya na'aqtaxanaxanec ye Israel da 'eeta'am so Moisés, da ishet da datata'aguet da na'aqtaxaatague' Ñim Nataxala',

¹¹huo'otaq da yo'ot so na'anecpi maye yo'ot da na'aalaxa maye yamaxalec Ñim Nataxala' da yaqto' yo'otec so faraón qataq so ltauapi, qataq 'enauac na 'alhua ye Egipto,

¹²qataq qaica ca lya da 'eeta'am da la'añaxac, qataq da yataqta chaqaic nam yo'otpi maye yaauachigui naqa'en 'enauac na Israel le'ecpi.

Josué

Josué 1

Ñim Lo'onatac 'Enauacna iŷaxana so Josué

¹Qaq co'ollaq mashe ileu so Moisés, maye lamaxashec Ñim Nataxala', nache Ñim Nataxala' detaxaŷapegue' so Josué, maye llalec so Nun, maye maiche Itaua so Moisés, 'eeta':

²«So ŷamaxashec Moisés mashe ileu, qaq ŷoqo'oye 'am nagui qojec da 'aua'axasoxoolec so tala Jordán, 'arŷa'ata 'enauac ne'ena nhuo' Israel le'ecpi da qanqo'oñiita ye 'alhua maye qami' sanema qome.

³Qaq sepacchigui qome da ŷa'aqtac maye sanem co'ollaxa so Moisés, da Aŷem qami' sanema 'enauac ye 'alhua maye qauapiilec qome.

⁴Nache qami' sanema qome ye 'alhua maye chegoqchiguiña ye toolec 'alhua, qataq aye qasoxonaxapi maye huaña ye Líbano, qataq ivitta'a so auaxai lche le'enaxat Éufrates, qataq imauéc ye na'alhua ye hitiitapi, nache ivitta'a aso Auaxai Mediterráneo.

⁵Qaq ŷataqta qaica qome ca ishet da 'am dataŷa'aguet qom ñaq 'anca'altauec, qataq Aŷem ŷataqta 'am soota'aguet qome, 'eeta'am ñaqa'en da sheetec da ŷataqta soota'aguet co'ollaxa so Moisés, saishet da 'am salat, ŷataqta 'am sa seŷotec.

⁶Qaq ŷataqta 'ana'añaxat qome, qataq 'aua'añaxachigui ye 'arhuel, cha'aye 'am 'aŷa'anem qome yi'ie 'alhua ne'ena nhuo' le'ecpi da yaqto' lalamaxat, cha'aye sanem co'ollaxa da ŷa'aqtac som hua'au lta'alpi.

⁷Qalaxaye 'am qome, ŷataqta 'ana'añaxat qataq 'aua'añaxachigui ye 'arhuel, qataq qoqueteguelo qome 'enauaque naua 'ena'ape naua iqataxaco maye 'am ŷanema co'ollaxa so ŷamaxashec Moisés. Naamaye ŷataqta 'auaŷamaxatteque qome, yaqto' 'enauac cam 'auacoolecpi da 'auo'ot ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi.

⁸Qataq 'avi'eguelaxattalec qome da 'autaxaŷaxa'n naua nanettrañi nqataxaco. Qataq 'añi'iguelaxattrauec qome naua 'ena'ape naamaye ye na'a'q qataq ye pe, yaqto' 'auo'ot na ŷamaxasoxonaxacpi. Qaq yaqto' 'enauac ca 'auacoolecpi da 'auo'ot ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi.

⁹Aŷem 'am samaxalec da 'ana'añaxat, qataq 'aua'añaxachigui ye 'arhuel, nache saishet qome da leuapigui 'arhuel, qataq saishet da 'auqaulleetac, cha'aye Aŷem Nataxala' maye 'Anatamnaxala', Aŷem qome nache 'eetai' da 'am soota'aguet cam 'auataigue.»

So Josué naŷamaxat da yaqto' deuotaxanec ye 'alhua Canaán

¹⁰Huaña, nache so Josué ŷanem da la'aqtac 'enauac so lataxala'pi so maiche nhuo' le'ecpi, 'eeta':

¹¹«Qanqo'oñiña qome 'enauac nam lanataqa'pi na nhuo' le'ecpi, nache qauamaqailec de'era, 'eeta': «Qauqataxaniitai' 'enauac ca npe'lpí qataq cam qanallecpi. Cha'aye qom ñaq nte'etom ca lña na'a'q, nache sa'axasoxonaxalec qome so tala Jordán, da yaqto' sonaqalec yi'ie 'alhua maye qomi' ñanema Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala' da yaqto' ñataqta qaralamaxat.»»

¹²Qaq so Josué nataqa'en detaxaŷapegue' so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén qataq so Gad, qataq som laŷe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Manasés, 'eeta':

¹³«Qantooñita'aco' qome na lamaxasoxonaxacpi so Moisés, som lamaxashec Ñim Nataxala' co'ollaq 'enapec: Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qami' ñanema ne'ena 'alhua da yaqto' qanmachiiuec

¹⁴Qalaxaye qano'onaxachiña qome ana qaramoxouaipi qataq na qaŷa'alquipi, qataq na qareloipi da hueta'a qome ne'ena 'alhua maye qami' ñanema co'ollaxa so Moisés, maye mpa'aŷa'ategue na le'ego ye Jordán. Qalaxaye 'enauac qami' 'añaxaicpi qataq alaataxaicpi, qauacoñiña qome ca qaro'ogoxonaxache, nache qaua'aviita'ague da taŷa'ague na qarqaŷaipi da yaqto' qautauaŷi namayepi,

¹⁵ivitta'a da Ñim Nataxala' ñanem nataqa'en namayepi ca nmataqa', 'eeta'ama qami' da mashe qami' ñanema, qataq ivitta'a da ñataqta lalamaxat namayepi yi'ie 'alhua maye Ñim Nataxala' ñanem qome namayepi. Huaña qome nache ishet da qañi'iguelaqaita na qana'alhuai maye mpa'aŷa'ague na nala' lliguisheguem ye tala Jordán, da yaqto' nache qoñiñalec ne'ena 'alhua maye qami' ñanema co'ollaxa so Moisés, som lamaxashec Ñim Nataxala'.»

¹⁶Nache somayepi ŷasateguet so Josué, 'eeta': «'Enauac nam qomi' 'auamaxaleguete so'otaq qome, qataq saxague cam qomi' 'auamaxaguelo.

¹⁷Qomi' nache 'eetai' qome da 'am salaxasoxoguet, se'enaxataqtem co'ollaxa da salaxasoxoguet so Moisés. Qalaxaye 'oonolec da seŷaxanaxaua'a, da Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala' ñataqta 'am nnaictague' qome, 'eeta'am da 'eetec co'ollaq nnaictague' so Moisés.

¹⁸Qaq 'enauac cam 'am dataŷa'aguet, huo'otaq cam saishet da 'am ŷalaxaguet da huo'o ca 'auamaxasoxolec, camaye qaŷalauat qome. Qaq nacherata da 'ana'añaxat qome qataq 'aua'añaxachigui ye 'arhuel.»

Josué 2

Aso 'alo Canaán lashe itaua'n soua Israel lashe'

¹Qaq co'ollaq huaña ye Sitín, nache so Josué no'otaxaatrec soua dos da ŷama'q, nache 'enapegalo, 'eeta': «Qanqo'oñiña qome da qaumeenaxañiña ye 'alhua Canaán qataq ye Jericó.» Nache soomaye je'c, qaq co'ollaq ivildeua'a ye Jericó, nache tatrea'a so lma' aso 'alo quisheguetaxai maye le'enaxat Rajab, nache lo'ochaqa't se'eso pe.

²Qalaxaye qaŷa'aqtaxanem co'ollaxa so nta'a ye Jericó, qoŷeeta': «Huo'oi soua Israel lashe' nvildeuo so mashe pe, da choche nmeenaxara ne'ena 'alhua.»

³Nache so nta'a, ŷamaxa da la'aqtac aso Rajab, 'eeta': «Ñaq 'anqatrec que'ecaua shiŷaxau' maye 'am natreua'a, qataq huetra'a na 'arma', cha'aye caamaye choche qomi' nmeenaxanalo qataq da imeten na qana'alhua.»

⁴Qalaxaye asomaye ŷoxooyiñi soomaye, nache 'enapeco': «'Eesa da huo'oi soua shiŷaxau' da huetra'a na ima', qalaxaye sa saŷaten ca chegoqtra'ague.

⁵Qalaxaye soomaye je'c so mashe napalchiguiñi, nache sa saŷaten ca dataregue. Qalaxaye da saqanaŷaloxoñi da qaucañiileguete nache yo'oqta da qaviyiŷaleguete soomaye, cha'aye mashe yaqta'a da qaŷapogui ñi lasom na lpaqtaxat na huaqta'a't nŷecpi.»

⁶Qalaxaye asomaye ŷaviguisheguemeque co'ollaxa soomaye so pa'asheguem so lma' l-laq, nache nqañoxooyiñi naqa'en, huetraigui aso qaiqaxaŷaxattacpi naqtapi lino.

⁷Nache so nalleppi so nta'a icaaleguete soomaye, tateuga so nqa'aic maye taŷaxaama so tala Jordán, nache ivittaxaama so ñeguetapi da qotaitague da le'ego. Qaq co'ollaq chochaq inoxonec so alleppi, nache qaŷapogui so lasom so npaqtaxanaxat.

Aso 'alo Canaán lashe qataq soua nmeenaxanaxanaqa ŷo'o't so naŷamaxataxa'c

⁸Qaq co'ollaq yaqta'a da do'оче' se'esoua nmeenaxanaxanaqa, nache aso Rajab tasheguemec so pa'asheguem so lma' l-laq. Nache 'enapegalo soomaye, 'eeta':

⁹«Aŷem saŷaten da Ñim Nataxala' qami' ŷanema ne'ena 'alhua, ŷoqo'oye Ñimaye ŷataqta qomi' ŷo'oteque da lta'araic qarcolanaxa, cha'aye 'enauac na netaña ne'ena, ŷataqta ilem da lcolanaxa souaxat da qoñiita.

¹⁰Qataq sa'axasoqtapeguelec da 'eetec co'ollaq qoquiŷa'ai ye Egipto, nache Ñim Nataxala' 'imñi naqa'en so 'etaxat so lche aso Auaxai Togaxarai da yaqto' ishet da qaua'axasoxoñiilec. Nataqa'en sa'axasoqttega da ŷataqta qanmachiichiŷiñi soua Sijón qataq Og, soua dos lta'al ye amorreopi maye neta'atrague da le'ego ye tala Jordán.

¹¹Qaq can sa'axasoqchigui de'era, nache ŷataqta qomi' sa ntoonaxanaxa'n da qayi'iŷaxa souaxat da qaica ca ishet da qami' dataŷa'agueta. Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, Ñimaye nacheñi Ñim Natamnaxala' na neta'ague da piguem qataq na netalec ana 'alhua.

¹²Qaq ŷoqo'oye qami' seŷaxanoto da aŷem qaŷa'añim nagui ca qara'aqtaqui, hua'aqchigui qanqa'eñi Ñim Nataxala' da ŷataqta qaica qome ca qoñiŷa'ac naua maiche ŷalamaqa'ate ihuo' lashe', 'eeta'am qanqa'eñi da qami' sheeteque da ŷataqta qami' selo'ogueta. Qataq qauauo'oi qome ca la'anaxat da ŷoqta qami' 'eesora,

¹³qataq qauchoxoyiñi qome da nachaalataxac ñi ita'a, ñate'e, ñaqañañecpi ñalleppi qataq 'alpi, qataq 'enauaque naua maiche ñalamaqa'ate ihuo' lashe'. ¡Nache ñataqta qomi' qanca'alaxachiueguesopa qome de'era nleuaxa!»

¹⁴Nache soua nmeenaxanaxanaqa 'ena'apo': «Qomi' sanaq qome da qanachaalataxac da yaqto' saishet da qami' qañalaua't, qalaxaye 'am saishet qome da 'aua'axatec de'era qara'aqtac. Nache Ñim Nataxala' qom qomi' ñanema ne'ena 'alhua, nache ñataqta qami' sechoxorena'q qataq qami' sañamaxataqte'.»

Soua nmeenaxanaxanaqa ñe'eguelaq da taña so lanataqat

¹⁵Qaq cha'aye so lma' aso Rajab, na'attaua'a so lpaqtaxat so huaqta'a't ñyecpi, nache tatoiguilo naqa'en so nalloxogui soomaye da tareuegue da lañe, quichinguilo naqa'en so nañec.

¹⁶Ime nache 'enapegalo soomaye, 'eeta': «Qa'añeesheguemec qome añi qasoxonaxa yaqto' saishet da qami' ñanatalo so alleppi maye qami' nmittrapigui. Qaq nache qanqañoxochiñi qome caua tres na'axa'te nato' qom ñe'eguelaxaua'a na huaqta'a't ñyecpi som qami' nmittrapigui. Huaña nache ishet da qaltaq qoqui qome.»

¹⁷Nache soua nmeenaxanaxanaqa 'ena'apo': «Qomi' ñataqta sepagaqchigui qome de'era 'am sanaxam qara'aqtac maye qomi' 'auñaxanoto da 'am sanaxam.

¹⁸Qalaxaye qom mashe ñenoxonaxaua'a ne'ena 'alhua nache ne'ena nañec togaxaraic, 'acoñeraua'a qome ñi nalloxogui maye saqtoigui 'anqa'en da senotaxauec. Huaña nache 'anauegueua'a na 'arma' ca 'arta'a, 'arate'e, 'arqañañecpi, qataq 'enauac ca 'aralamaxat 'arhuo' le'ecpi.

¹⁹Qalaxaye da huo'o ca 'oonolec namayepi da maiche ca'ai na 'arma', nache camaye maiche nasouaxaala't da ileu, nache saishet da qarasouaqtac. Qalaxaye da huo'o ca ñe'egueeta'a cam hueta'a na 'arma', nache qomi' qarasouaxashet camaye.

²⁰Qataq qom 'aua'axatec de'era qara'aqtac, nache qomi' huesoueeguesopa qome de'era 'am sanaxam qara'aqtac, nache saishet da sepagaqchigui sa so'otaq.»

²¹Nache aso Rajab 'enapeco': «Aja', añem sañamaxareeta.» Huaña nache nquineto soomaye, nache soomaye je'c. Nache asomaye icoñeraua'a so nalloxogui so nañec togaxaraic.

²²Nache soua dos nmeenaxanaxanaqa je'c, tasheguemeque aso qasoxonaxapi nache nqañoxttrañi soua tres na'axa'te, qaq so alleppi nmittrapigui co'ollaxa soomaye, nmittac 'enauac na nqa'aicpi qataq naua qanayeetaleguete 'aleu' qalaxaye saishet da qañanatalo, nache somayepi ñe'eguelaxaua'a ye Jericó.

²³Nache soua dos nmeenaxanaxanaqa huenoteeguesop aso qasoxonaxapi, nache ña'axasoxoorelec so tala Jordán da ñe'eguelaxa yem netaña so Josué, nache da'aqtaxaarem somaye 'enauac da hueraigui soomaye.

²⁴Nache 'eeta': «Ñim Nataxala' mashe qomi' ñanema da qoroxonec 'enauac yi'iy'e 'alhua. Cha'aye 'enauac yem netaña yemaye ñataqta ilem da lcolanaxa souaxat da shenaqta.»

Josué 3

So Israel le'ecpi ña'axasoxoolec so tala Jordán

¹Qaq co'ollaq ñaq nte'etom so lña na'a'q, nache so Josué qataq 'enauac so Israel le'ecpi ca'ai ye Sitín, nache co'ollaq ivita so tala Jordán, qaq saishet da nache ña'axasoxoolec, nacherata da hua'a da nmataqa' so loigue.

²Qaq co'ollaq mashe inoxoorec soua tres na'axa'te, nache so nataxala'pi nqo'ona na nanataqa'pi,

³nache 'enapega so Israel le'ecpi, 'eeta': «Qom qauloña'ague na ntaxaïaxanaxanecpi maye chegoxoguetpi so Leví da ñachetac aca arca maye laïe' da ñaïamaxataxac Ñim Nataxala', nache qoquiña'aisalo qome naua qaranataqa'achilli' nache qauca'achiitelec acamaye.

⁴Yaqto' ishet da qauaïachiñi ca qa'aiteuga qome, cha'aye qaica da huo'otaq huo'o ca 'oonolec da qoñiita da mashe tateuga se'eso nqa'aic. Qalaxaye saishet qome da ñapac sa qauïochiïapeque aso laïe' da aïamaxataxac, nachaqrato' da qauca'achiitalec asomaye, qalaxaye qami' qaïoqtetueta qome.»

⁵Qataq so Josué 'enapego' se'eso nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Ñataqta qanqui'itaxachiita qome, cha'aye qoyo'oxoñi qauauaïiichigui qome da Ñim Nataxala' ño'ot ca sa qauauaïiïapega.»

⁶Qaq huaña nache 'enapega soua ntaxaïaxanaxanaqa, 'eeta': «Qauacoñiña aña arca maye laïe' da aïamaxataxac, nache qaua'aviita'ague da taña'ague ne'ena nhuo' le'ecpi.» Nache soua ntaxaïaxanaxanaqa ñacoosopa aso laïe' da aïamaxataxac, nache hua'otra'ague da taña'ague so nhuo' le'ecpi.

⁷Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Josué, 'eeta': «Nache chegoqchiguiña ne'ena na'a'q da sauo'o da 'ara'amaqchec, ñauaachigui ñaqa'en 'enauac na Israel le'ecpi. Qaq yaqto' namayepi ñaïateeta da aïem ñataqta 'am soota'aguet, 'eeta'am da 'eetec co'ollaq soota'aguet so Moisés.

⁸Qaq 'am qome qonapegalo naua ntaxaïaxanaxanaqa maye ñachetra'ape aña arca maye laïe' da aïamaxataxac, da qom mashe ivildaxaama na loigue so tala Jordán, nache huera'a qome.»

⁹Huaña nache so Josué 'enapega so Israel le'ecpi, 'eeta': «Ña qanquiquiio da yaqto' qana'axaïaïiña da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.»

¹⁰Maye 'eeta': «'Era da la'anaxat da Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec ñataqta qami' hueta'agueta, qaq nache de'era qa'aita'ague qauauaïiichigui naqa'en da ño'orauec qome ye Canaán le'ecpi, hitiitapi, heveopi, ferezeopi, gergeseopi, amorreopi, qataq na Jebuseopi.

¹¹Ñaq qauloña ańim arca maye laýe' da naýamaxataxac Ñim Lataxala' 'enauac na huetalec ana 'alhua, ańimaye ýa'axasoxoolec qanqa'en ne'ena tala Jordán da qami' nlectoto qome.

¹²Qaq ýoqo'oye nagui qalca'aiua'alo qome caua doce shiýaxau', ñi 'oonolec caamaye qauachegoxochiýaigui na doce maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Israel.

¹³Nache caua ntaxaýaxanaxanaqa maye ýacheta'ape ańi arca maye laýe' da naýamaxataxac Ñim Lataxala' 'enauac na huetalec ana 'alhua, qom mashe piguinguilo ye 'etaxat, nache se'eso tala colaxagui qome na 'etaxat, nache na 'etaxat maye chegaqasheguem, namaye vi'iiguet qome 'eco' da npaqtaxanaxat.»

¹⁴Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq ca'ai so lpe'lpi maye lanataxaquipi, da yaqto' ýa'axasoxoolec so tala Jordán, nache soua ntaxaýaxanaxanaqa maye ýacheta'ape aso arca maye laýe' da aýamaxataxac, hua'otra'ague da taýa'ague somayepi.

¹⁵Qaq cha'aye naxa da huetoigui ye laloqo' da mashe qanqat ana ala na nańiguishec cebada, nache se'eso tala ipaxaalec, qaq se'esoua ntaxaýaxanaxanaqa co'ollaq inoxooyingui so tala Jordán, nache naua lapia'ate co'ollaq choche piguinguilo so 'etaxat so loigue so tala,

¹⁶nache so 'etaxat maye chegaqasheguem vi'iiguet, nache so laponqa' na 'etaxat huaña yem qaýoqteuga ye huaqta'a't nýecpi ye Adam, yem huaqta'ai' ye Saretán. Qaq so 'etaxat maye taýauga aso Auaxai Leuaxai, nache queta ivitta'a da imeuo. Huaña, nache so Israel le'ecpi ýa'axasoxoolec so tala daqaqattague so llegueta, tatta co'ollaxa ye datatta ye huaqta'a't nýecpi ye Jericó.

¹⁷Nache 'enauac se'eso Israel le'ecpi ýa'axasoxoolec so tala Jordán, daqaqattague so llegueta, qalaxaye soua ntaxaýaxanaxanaqa maye ýachetrac aso laýe' da naýamaxataxac Ñim Nataxala' qalaq nache nachattrańi huetra'a ye laińi so tala Jordán, nachattraña so deqaqta 'alhua.

Josué 4

Soua doce coma'ye maye nhuennataqa'ate

¹Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq mashe 'enauac da ýa'axasoxoolec so tala Jordán, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Josué, 'eeta':

²«'Alca'aua'alo qome caua doce shiýaxau', chegaqaiguilo 'anqa'en ñi 'oonolec na maiche nhuo' le'ecpi,

³nache 'auamaxaleguete da nqattra caua doce coma'ye, ýachegoxotchiiña ye laińi ye Jordán, yem nachattraña daua ntaxaýaxanaxanaqa, nache ýache' da yaqto' ýacheraña qome ca huaña da qanmachiiuec ne'ena pe.»

⁴Huaña nache so Josué iýaxanalosoua doce shiýaxau' maye lca'agui'she,

⁵nache 'enapegalo, 'eeta': «Qanqo'oñiŷaxaama ye laiñi ye tala Jordán, yem hueta'a añi arca maye laŷe' da naŷamaxataxac Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qaq ñi 'oonolec da qoñiita ŷacoosop qome ca 'oonolec coma' nache ŷachalec na lallac da nallaguishen, qaq que'ecaue doce coma'ye nache ipacchigui ye lcata na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxogueta naua llalqa so Israel.

⁶Qaq que'ecaue coma'ye la'anaxat qome da qoñiita, cha'aye que'eca na'a'q da ivita da qami' ina't ca qaŷa'alquipi, da 'eeta': «¿Chaq negue't ca naigui ne'enaue coma'?,

⁷nache qami' qoñiŷapece qome da qara'aqtaqui: «Qomye co'ollaŷ ŷa'axasoxoolec qanqa'en so tala Jordán aso arca maye laŷe' da naŷamaxataxac Ñim Nataxala', nache na 'etaxat so tala colaxagui. Qaq ne'enaue coma'ye naamaye naigui da yaqto' na Israel le'ecpi nache 'eetai' da lhuennataxat de'era qaŷo'otec co'ollaxa maye huaña ne'ena.»»

⁸Nache soomaye ŷo'o't 'enauac da lamaxasoxonaxac so Josué. Nache ñi 'oonolec soua chegaqaiguilo som maiche nhuo' Israel le'ecpi ŷacona ñi 'oonolec se'esoua doce coma'ye, ŷachegoxotangui ye laiñi so tala Jordán, da yaqto' iro'ota so huaña da nmatec somayepi, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' co'ollaŷ 'enapega so Josué.

⁹Qaq nataqa'en so Josué nauaxaŷaxaasheguem co'ollaxa soua doce lŷa't coma'ye, vichiguingui naqa'en ye laiñi so tala, yem nachattraña co'ollaxa soua ntaxaŷaxanaxanaqa maye ŷachetrac aso arca maye laŷe' da aŷamaxataxac. Qaq se'esoua coma'ye ñaq netraña nagui yemaye.

¹⁰Qaq soua ntaxaŷaxanaxanaqa maye ŷachetrac aso laŷe' da aŷamaxataxac, qalaŷ nache nachattraña, huetraña ye laiñi so tala Jordán, ivitta'a da so Israel le'ecpi ŷo'ot 'enauac na damaxasoxoolecpi Ñim Nataxala' maye ŷamaxalec co'ollaxa so Josué.

So Israel le'ecpi ivittague da le'ego so tala Jordán

Qaq 'enauac nam 'enapecpi co'ollaxa so Moisés, ŷo'ot so Josué. Qaq huaña, nache so Israel le'ecpi ŷataqta iŷalapigui' da taitague da le'ego so tala.

¹¹Qaq co'ollaŷ mashe 'enauac da taitague da le'ego somayepi, nache soua ntaxaŷaxanaxanaqa maye ŷachetrac aso arca maye laŷe' da naŷamaxataxac Ñim Nataxala', nataqa'en taitague da le'ego. Ime, nache hua'otra'ague da taŷa'ague so Israel le'ecpi.

¹²Nataqa'en taitague da le'ego so tala so alleppi maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetsi so Rubén, qataŷ so Gad, qataŷ so laŷe som maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetsi so Manasés. Qaq somayepi ŷataqta na'achigui na lo'ogoxonaxatpi. Ime, nache hua'auta'ague da taŷa'ague so laŷepi Israel le'ecpi, nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac co'ollaxa so Moisés.

¹³Qaq huac da ivi' cuarenta mil so alleppi maye ñataqta na'atchiguiñi na lo'ogoxonaxatpi, qataq ñataqta lhuotta da nalat somayepi, qataq ñauaachigui Ñim Nataxala' da inoicchiguiñi somayepi da nqo'ona so naloichiguiñi 'alhua ye Jericó.

¹⁴Qaq se'eso na'a'q nache Ñim Nataxala' ño'ot da so Israel le'ecpi ña'aalac, qataq huo'o naq 'enec naqa'en so Josué, ñe'enaxattem da 'eetec co'ollaxa da hueta'aguet so Moisés, 'enauaque naua na'axa'tesa'ache da nachaalataxac.

¹⁵Huaña, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Josué, 'eeta':

¹⁶«Qonapegalo qome dauantaxañaxanaxanaqa maye ñachetrac añi arca maye lañe' da añamaxataxac, da quera'ai ye laiñi ye tala Jordán.»

¹⁷Nache so Josué 'enapegalo soomaye da nnoxootra,

¹⁸nache souantaxañaxanaxanaqa maye ñachetrac aso arca maye lañe' da ñañamaxataxac Ñim Nataxala' co'ollaq quera'aisalo ye laiñi so Jordán, nache co'ollaq mashe pelequete so daqaqtelec 'alhua, nache se'eso 'etaxat so tala qaltaq ipactegue da jec, nache ipaxaalequete naua loiguiye so tala, qataq nache ipactegue da maiche lataxac co'ollaxa.

¹⁹Nache so Israel le'ecpi chegoqchiguiña co'ollaxa ye tala Jordán da jec, huetoiguilo se'esoua diez na'axa'te so la'auaxanec ca'agoxoic. Ime, qaq nmataqa' ye Gilgal, ye pa'aña'ague da yo'oxoñi ye Jericó.

²⁰Qaq nache huaña yemaye da so Josué, ñacheraña soua doce coma'ye maye ñachegoxotrangui ye laiñi so Jordán.

²¹Ime, qaq 'enapega so Israel le'ecpi, 'eeta': «Que'eca na'a'q, qom ivita da qami' ina't ca qaña'alquipi da, 'eeta': ¿Chaq negue't ca naigui ne'enaua coma'ye?»,

²²nache qami' qaua'aqtaxañim qome, qoñiita: «Na Israel le'ecpi co'ollaq naitague na le'ego so tala Jordán, qalaq daqaqattague so llegueta.

²³Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, 'imñi naqa'en so 'etaxat aso tala Jordán, da yaqto' ñanaxatague na le'ego qataq deqaqtegue naqa'en so qoyegueta, ñe'enaxatchigui co'ollaq 'imñi naqa'en na 'etaxat so lche aso Auaxai Togaxarai da yaqto' qomi' ñanaxatague na le'ego asomaye.

²⁴Qaq ñoqo'oye 'enauac na shiñaxauapi ana 'alhua, ñaỹateeta da Ñim Nataxala' ñataqta 'añaxaic, qaq ñoqo'oye qami' ñataqta nache 'eetai' qome da huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.»

Josué 5

So Josué ño'ot so na'anaxat so Israel le'ecpi

¹Qaq 'enauac co'ollaxa so lta'alpi so Amorreopi maye neta'atague da le'ego da pa'aña'ague da avit so tala Jordán, qataq so lta'alpi so Canaán le'ecpi maye netaña ye saqaỹapeque aso Auaxai Mediterráneo, co'ollaq ñaỹaten somayepi da Ñim Nataxala' 'imñi naqa'en so 'etaxat so tala Jordán da yaqto' so Israel le'ecpi

ŷa'axasoxoolec da taitague da le'ego, nache so nta'alpi ŷataqta sa ntoonaxanaxan da lli'iŷaxa souaxat da qaica ca ŷañoxt da dataŷa'aguet so Israel le'ecpi.

²Huaña, co'ollaxa nache Ñim Nataxala' 'enapega so Josué, 'eeta': «'Auo'ot qome ca 'arpelegaxanaxat coma'pi, qataq ŷataqta ŷaxaraicpi 'anqa'en, nache 'auo'ot ca na'anaxat na lo'oc na Israel le'ecpi.»

³Nache so Josué ŷo'ot so lpelegaxanaxatpi, nache ŷauo'o so na'anaxat na lo'oc so ŷalleppi Israel le'ecpi, huaña aso lcomaraxalate maye qoŷanagui da le'enaxa't Aralot.

⁴Qaq de'era huo'omshe qaŷo'ot cha'aye 'enauac se'eso ŷalleppi Israel le'ecpi, qataq so alleppi maye alaataxaicpi maye mashe qaŷo'ot co'ollaxa nam la'anaxashet na lo'oc co'ollaq qaŷachegoqteua'a ye Egipto, somayepi mashe 'enauac da ileu huangui so nqa'aic ye toolec 'alhua.

⁵Qaq nache 'enauac somayepi da mashe huo'o co'ollaxa so la'anaxat na lo'oc, qalaxaye som dalaxaicpi maye ñiguiñi co'ollaq huaña ye toolec 'alhua, huo'otaq som huangui so nqa'aic nache ñaq saxanaxa da qaŷo'ot ca la'anaxat na lo'oc.

⁶Qaq cha'aye so Israel le'ecpi coleetapeguelec co'ollaxa ye toolec 'alhua soua cuarenta vi'ie, nache ivitta'a da ileu 'enauac so alleppi maye nalaataxaicpi maye chegoqtaua'a co'ollaxa ye Egipto, souaxat da sa ŷalaxaguet Ñim Nataxala'. ŷoqo'oye Ñim Nataxala' ŷan co'ollaxa so la'aqtac da yaqto' somayepi saishet da ivira'a da imeten yi'ie 'alhua maye ŷachaxanapeguem co'ollaxa so hua'au lta'alpi, yem 'alhua maye huaña da sa qoue na nallec.

⁷Qaq ŷoqo'oye so Josué ŷo'ot so la'anaxat na lo'oc so llalaqpi se'eso shiŷaxauapi, som dalaxaicpi maye ñaq saxanaxa da qaŷo'ot ca la'anaxat na lo'oc souaxat da ñaq queto'ot da lqueuoxoc.

⁸Qaq co'ollaq 'enauac somayepi da mashe qaŷo'ot so la'anaxat na lo'oc, nache hua'a so lpe'lpí da nmatec ivitta'a da no'oitapi.

⁹Huaña nache Ñim Nataxala' 'enapego' so Josué, 'eeta': «De'era la'anaxat na lo'oc ne'ena shiŷaxauapi, nache sachegoxotchigui da ñeqateeguesop da ncoxo maye qami' huetaleguete souaxat da 'enauac qami' l-latacpi co'ollaxa ye Egipto le'ecpi.» Qaq ŷoqo'oye yi'ie 'alhua, nache qoŷanagui da le'enaxat Gilgal, nache ivitta'a nagui.

So Israel le'ecpi ŷa'ayíñi so lta'araic lquia'axac

¹⁰So Israel le'ecpi nmataqa' ye Gilgal, qaq huetoigui so avit se'eso na'a'q catorce se'eso ca'agoxoic da qaŷo'ot so Lapascua, huaña ye nalochiguiñi 'alhua ye Jericó.

¹¹Qaq nacheso se'eso na'a'q da huetoigui da qanallec ana nauole 'ayiiña maye qaica ca lalgue ŷasheeraxachigui, qataq na trigo maye qaitoota, qalaxaye so lŷa na'a'q nache huetoigui da qanallec na nañiguishec ala maye ñaxattalec yi'ie 'alhua.

¹²Qataq nache vichigui co'ollaxa da vi'iiguet aso maná maye chegoqo'ot na piguem. Huaña nache se'eso vi'i, so Israel le'ecpi chegoqchiguiña da chectac na ala na nañiguishec maye nañaxattalec yi'ie 'alhua Canaán.

So Josué qataq so Lataxala' so nalleppi Ñim Nataxala'

¹³Huo'o so na'a'q, nache so Josué hueta'a ye sa qaŷapeque ye Jericó, nache co'ollaq namatasheguem, nache ila'a so ŷale nachattañi, nasolta'a so lainec, nache so Josué nquicot somaye nache inat, 'eeta': «¿Peta'a maiche 'am qarŷa, qalqo' 'am qampa'aguenaxaua?»

¹⁴Nache somaye 'enapeco': «¿'A'i saishet! Qalaxaye aŷem ñanac, cha'aye aŷem Lataxala' na nalleppi Ñim Nataxala'.» Huaña nache so Josué ŷa'alyiñi naua l-llecte iviraxata'aguet naqa'en na latap na 'alhua, nache 'eeta': «¿Ca 'eetec ca 'aŷa'anem 'ara'aqtac ne'ena 'aramaxashec 'am ŷataxala'?»

¹⁵Nache so Lataxala' na nalleppi Ñim Nataxala' ŷasategueto' somaye, 'eeta': «'Anqa't naua 'arapela'ate, cha'aye ne'ena 'auapetaña, namaye ŷataqta sa qaishetapec.» Nache so Josué ŷalaxaguet somaye.

Josué 6

Da 'eetec co'ollaq qaiuotaxanec ye Jericó

¹Qaq so lasom so lpaqtaxat ye Jericó, ŷataqta qaŷapochigui, souaxat da qañi'itapeeguet so Israel le'ecpi, qaq ŷoqo'oye saishet da huo'o ca pa'auo, huo'otaq da npa'auoc som netaigui se'eso huaqta'a't nŷecpi.

²Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapego' so Josué, 'eeta': «Aŷem 'am sanem da 'oxonec ye Jericó, qataq ñim nta'a qataq caueegue' na nalleppi.

³Qaq 'am qataq na 'analleppi, qoquiitaua'a qome ye 'oonolec na'a'q da qauconñisop ye huaqta'a't nŷecpi, qaviraxacheetrec qome caua seis na'axa'te.

⁴Qaq siete qome caua ntaxaŷaxanaxanaqa maye hua'aua'ague 'anqa'en da taŷa'ague añi arca maye laŷe' da aŷamaxataxat, qaq ñi 'oonolec caamayé huota'a qome aca lasheere peenaq lcoué. Qaq ca na'a'q siete, nache siete qome da qavi'iguelaqailec da qauconñisop yi'ie huaqta'a't nŷecpi. Qaq que'ecaua ntaxaŷaxanaxanaqa nache quetro'ot qome da ŷashettrapigui caua lasheerel.

⁵Nache qom qaua'aqaiŷa da ŷoqta qana'axannec da l-lamaxa aca nasheerepi, nache ŷataqta qana'axanñic qome da qara'alaxaqui, nache ye lpaqtaxat yi'ie huaqta'a't nŷecpi hua'axauec qome. Huaña, nache ñi 'oonolec da qoñiita ŷalamaxatteua'a qome yi'ie huaqta'a't nŷecpi.»

⁶Nache so Josué iŷaxaneuga so ntaxaŷaxanaxanecpi, nache 'enapega, 'eeta': «Qauache qome añi arca maye laŷe' da naŷamaxataxat Ñim Nataxala', qataq caua siete da qoñiita hua'aute' da ŷacheta'ape qome caua lasheerel peenaq lcoué.»

⁷Nataqa'en 'enapega so nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Qauesomiya qome, qauconñisop ye huaqta'a't n̄yecpi. Qaq na alleppi maye na'atchiguiñi na lo'ogoxonaxatpi, qalaq hua'auta'ague qome da taña'ague añi arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Nataxala'.»

⁸Nache 'enauac da qaño'ot na damaxasoxoolecpi so Josué. Soua siete ntaxañaxanaxanaqa hua'otra'ague da taña'ague aso arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Nataxala', ñashettrapiguilo soua lasheerel, qaq aso arca maye lañe' da añamaxataxac nache ca'attaueegue qanqa'en somayepi.

⁹Qalaxaye so alleppi maye na'atchiguiñi na lo'ogoxonaxatpi nache hua'auta'ague da taña'ague so ntaxañaxanaxanecpi, qaq so nca'attauro alleppi qalaq ca'attaueegue aso arca maye lañe' da añamaxataxac, qaq soua ntaxañaxanaxanaqa nache quetro'ot da ñashettrapigui soua lasheerel.

¹⁰Qalaxaye so Josué 'enapega so shiñaxauapi da ñe'emaqtom nato' qom ivita da 'enapega da ña'alaq, nache ñataqta na'axannec da la'alaxac.

Da 'eetec co'ollaq qailaxachigui ye Jericó

¹¹Nache so Josué 'oonolec naqa'en da colesop ye huaqta'a't n̄yecpi aso arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Nataxala'. Qaq co'ollaq ime, nache qañe'eguelaxauga so nanataqa' nache qanayeua'a se'eso pe.

¹²Qaq so nte'etom so lña na'a'q, so Josué ñisheguem, qaq soua ntaxañaxanaxanaqa nache ñacoosopa aso arca maye lañe' da añamaxataxac.

¹³Nache soua siete ntaxañaxanaxanaqa hua'otra'ague da taña'ague aso arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Nataxala', qataq nache quete' saishet da vi'iigueta, qataq nache queto'oto da ñashettrapigui soua lasheerel. Qaq so alleppi maye na'atchiguiñi na lo'ogoxonaxatpi hua'auta'ague da taña'ague soomaye, qaq so nca'attauro alleppi qalaq ca'attaueegue aso arca maye lañe' da añamaxataxac. Qaq aso nasheerepi nache queta da l-lamaxa.

¹⁴Qaq so lña na'a'q nache qaltaq qaicolesop se'eso huaqta'a't n̄yecpi, ime nache qaltaq qañe'eguelaxauga so nanataqa'. Qaq nache qanayecto'ot da qaño'ottac de'era soua seis na'axa'te.

¹⁵Qaq so na'a'q siete, nache somayepi no'ottasheguem da qaltaq colesop se'eso huaqta'a't n̄yecpi, nache ñe'enaxatchigui da 'eetec soua lña't na'axa'te, qalaxaye se'eso na'a'q, nache siete da ñe'eguelaxalec da colesop somaye.

¹⁶Nache soua ntaxañaxanaxanaqa co'ollaq mashe ivi' siete da ñe'eguelaxalec da ñashiiyigui soua lasheerel, nache so Josué 'enapega so shiñaxauapi, 'eeta': «¡Qaua'alqai! Cha'aye Ñim Nataxala', qami' ñanema ne'ena huaqta'a't n̄yecpi.

¹⁷Qaq ne'ena huaqta'a't n̄yecpi, qataq 'enauac na huetaiguipi, ñataqta qanlaxatchiguiñi qome da qoñanot Ñim Nataxala', cha'aye nache lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'. Qalaxaye nachacata aca Rajab maye

quisheguetaxai da qauchoxoyiñi qome da nachaalataxac, qataq 'enauac cam ÷e'egueneua'a ye lma', cha'aye acamaye ÷oxooyiñi co'ollaxa soua qaramaxa'ashe da nmeenaxara ne'ena.

¹⁸Qalaxaye qami' ÷ataqta qarvichiña'a qome da huo'o ca qauacoñiña, cha'aye Ñim Nataxala' ÷an da 'enauac qanlaxatchiguiñi namayepi. Cha'aye qom huo'o ca qauacoñiña, nache qailaxachigui ye lanataqa'pi na Israel le'ecpi qataq huo'o qome ca lta'araic qanque'eenaxac.

¹⁹Qalaxaye 'enauac na lcat plata, oro, qataq 'enauac na no'onataxanaxatpi maye chegaqagui na bronce huo'otaq na lañe lcatpi, namayepi qoñanot qome Ñim Nataxala', nache qañachaigui ca lañe' na lalamaxatpi Ñim Nataxala'.»

²⁰Huaña nache so nhuo' le'ecpi ÷a'alaq nache soua ntaxañaxanaxanaqa ÷ashiiyigui soua lasheerel. Nache so nhuo' le'ecpi co'ollaq hua'axaña da l-lamaxa soua nasheerel, nache ÷ataqta na'axannec da la'alaxac, nache so lpaqtaxat se'eso huaqta'a't ñyecpi hua'axauec. Huaña nache somayepi inoxotaua'a se'eso huaqta'a't ñyecpi nache loxonec.

²¹Ime, nache irolec so ÷eelonec da ÷alauat 'enauac so ÷alleppi, 'alpi, nsoxoppi qataq so ÷a'axaiquipi. Nataqa'en so nauegaxanaxala' huacapi, qaguetapi, qataq 'ashenapi. Nache ÷ataqta 'enauac da nlachiguiñi naqa'en.

²²Qalaxaye so Josué 'enapegalo soua dos lamaxa'she maye demeenaxara co'ollaxa se'eso 'alhua, 'eeta': «Qanqo'oñiua'a ca lma' aca'aca quisheguetaxai, nache qanqacheuec qataq 'enauac ca lalamaxatpi, nache qaupaquiichigui som qaña'añim qara'aqtaqui co'ollaxa.»

²³Nache soomaye pa'areuo nache nqatrec aso Rajab, qataq so lta'a, late'e, lqañañecpi qataq 'enauac so lalamaxat lauo' le'ecpi asomaye, nache ÷aueguereuga so naloteuga so lanataqa' so Israel le'ecpi.

²⁴Qaq co'ollaq ime, nache so Israel le'ecpi ÷avigaxat 'enauac se'eso huaqta'a't ñyecpi qataq 'enauac so huetaigui. Qaq nachesota so lcat plata, oro, qataq so chegaqagui na bronce, qataq so no'onataxanaxat lcatpi, somaye qañachaña so nañamaqtaqa' nam lalamaxatpi Ñim Nataxala'.

²⁵Qalaxaye so Josué ichoxoren da nachaalataxac aso Rajab, qataq 'enauac so lalamaxat lauo' le'ecpi, qataq so logoxoshetpi, cha'aye asomaye ÷oxooyiñi co'ollaxa soua dos lamaxa'she somaye maye demeenaxara co'ollaxa se'eso 'alhua Jericó. Qaq nache se'eso na'a'q chegoqchiguiña da so lalamaxat lauo' le'ecpi aso Rajab, lauoreuapi so Israel le'ecpi ivitta'a nagui.

Da qaquem la'aqtac so Josué

²⁶Huaña nache so Josué ÷auo'o so ÷an la'aqtac, 'eeta': «Ñataqta qaquem qome ca talec ca shiñaxaua qom nshetaique da ÷e'eguelaxalec da no'oxoosheguem ne'ena huaqta'a't ñyecpi na Jericó. Cha'aye Ñim Nataxala', talec naqa'en qome da

nhuaxanaguec que'ecaua llalqa que'eca shiřaxaua qom no'oxoosheguem ne'ena huaqta'a't nřecpi qataq qom řanauo ca lasom.»

²⁷Qaq Ńim Nataxala' řataqta hueta'aguet so Josué, řoqo'oye da llo'oxoyec somaye imattalec se'eso 'alhua maye qanayeetalec.

Josué 7

Da lasouaxashet so Acán

¹Qalaxaye huo'o so 'oonolec so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Judá, somaye le'enaxat Acán, qaq somaye llalec so Carmi, qaq so Carmi nache laual so Zabdi, qaq so Zabdi nache laual so Zeraj, qaq se'eso Acán qalota co'ollaxa so řacona som nogoxoshetpi maye qařamaxasoxoolec co'ollaxa da qailaxachigui. Qaq řoqo'oye řataqta 'eroigui da lalemataic Ńim Nataxala', nache nmatañi da dalematařa so Israel le'ecpi.

So Israel le'ecpi sa řañoxt da deuotaxanec ye Ai

²Qaq co'ollaq qařata'ague de'era, nache so Josué huo'oi soua řama'q shiřaxau', chegoqchiyiña ye Jericó da nqo'oorá naqa'en so huaqta'a't nřecpi ye Ai, maye pa'ařa'ague da nala' lliguisheguem ye Betel, qataq saqařapeque ye Bet Avén, nache 'enapegalo soomaye, 'eeta': «Qanqo'oñiřa qome da qaumeenaxañiřa yemaye.» Nache soomaye je'c da demeenaxara ye Ai.

³Qaq co'ollaq ñe'eguela'q soomaye nache 'enapegalo so Josué, 'eeta': «Sa iuen da 'auamaq 'enauac ne'ena nhuo' le'ecpi da jec da iloquiayan ye Ai, cha'aye da 'auamaq ca dos huo'otaq tres mil alleppi nache nalota'ai' da iloquiayan yi'ie huaqta'a't nřecpi. Qaq nache saishet qome da imeta 'anqa'en da jec ne'ena nhuo' le'ecpi, cha'aye nam nauaatalec yi'ie huaqta'a't nřecpi řataqta salamai'.»

⁴Huaña co'ollaxa, nache jec so tres mil řalleppi da iloquiayan ye Ai. Qalaxaye so lma' ye Ai nauec co'ollaxa somayepi nache datauec naqa'en,

⁵nache so Ai le'ecpi řalauat co'ollaxa so treinta y seis Israel le'ecpi, qaq so lařepi nache řachegoxotchiguiña so lasom so lpaqtaxat ye huaqta'a't nřecpi da icaatac, nache iviraxatta'a so qařachegoxottapiguiña na no'oxonaxanaxat coma', qaq co'ollaq huaña ye lca'amaxa nache noxonecpi somayepi. Qaq řoqo'oye se'eso shiřaxauapi nleuchiguiñi da lquiyaqteřaxac.

⁶Huaña nache so Josué qataq so nqueroxonecpi maye lataxala' so Israel le'ecpi ncolaxata'aisalo soua alogo, qataq imeeleguete naua lqaigo na 'alhua lsoche da la'anaxat naqa'en da nqui'ic, ime qaq řa'aroto naua l-llectel aso arca maye laře' da nařamaxataxac Ńim Nataxala', qataq iviraxata'aguet naqa'en na latap na 'alhua, ivitta'a da inoxooñi aso nala'.

⁷Nache so Josué 'enapeco': «¡Aicoue, 'Am Nataxala'! ¿Ta'ainco' co'ollaxa da řa'axasoxoolec 'anqa'en so tala Jordán ne'ena nhuo' le'ecpi? ¿Qalqo' 'anshetaique peta'a da qomi' 'ařa'anegueta na Amorreopi da yaqto' qomi' ilaxachiguilo? ¡Qaico' co'ollaxa da nache sonaqta'ategue da le'ego ye Jordán!

⁸¡Aicoue, 'Am Nataxala'! Qaq ¿ca sheeteco' nagui ca ña'aqtac ye na Israel le'ecpi mashe dataueeguesop so mpa'aguenaxauapi?

⁹Cha'aye na Canaán le'ecpi qataq 'enauac nam netalec na 'alhuapi qom ña'aten de'era maye huaña ne'ena, nache namayepi huaxa'ña't qome da qomi' iloquiaxa'n, huaña nache saishet da huo'o ca no'onañi da shenaqta. Huaña nache ¿ca 'eetec qome da la'amaqchec da 'are'enaxat?»

¹⁰Nache Ñim Nataxala' ñasategueto' somaye, 'eeta': «¡Qoñisheguem! ¿Negue't ca 'auo'ottac da 'anqapaxaata'aguet na 'alhua?

¹¹Na Israel le'ecpi huo'o da lasouaxashet, qataq sa ñalaxalec da ña'ñamaxataxac maye samaxalec namayepi. Qataq ñacona co'ollaxa na nogoxoshetpi maye samaxalec da ilaxachigui, nache ñoxotoigui na maiche lalamaxat logoxoshet na lcachaxatpi.

¹²Ñoqo'oye na Israel le'ecpi saishet qome da dataña'aguet na mpa'aguenaxauapi, nda'a't da dataueeguesop qome namayepi, cha'aye namayepi nachena na pa'aiguet da ñataqta 'enauac qailaxachigui. Qaq ñoqo'oye da sa qaulaxachiigui na nhuotaxanaxat maye qami' huetanguilo, nache Añem saishet da nache 'eetai' da qami' soota'agueta.

¹³Qaq ñoqo'oye qoñisheguem nagui, nache qonapega na nhuo' le'ecpi da nañamaxat, qataq ñataqta nqui'itaxatta namayepi yaqto' Añem nachaateua'a qoyo'oxoñi. Cha'aye añem Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'era da ña'aqtac, 'eeta': «'Am Israel, 'auacona co'ollaxa nam iuen da ñataqta 'enauac da qailaxachigui, qaq ñoqo'oye qom saishet da 'aulaxachigui qataq da sa 'auasaxauec namayepi, nache sa 'aushet qome da 'auataña'aguet na 'ampa'aguenaxauapi.»

¹⁴Qaq qoyo'oxoñi 'enauac da qoñiita qanachaacheua'a ne'ena, qaq ñi 'oonolec na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi nache ñataqtac naqa'en nam chegoxoguetpi, qaq cam shecteu'a, nacheca qome ca anac, lñateuo na lalamaxat lauo' le'ecpi, qaq cam shecteu'a nam nalamaxat nhuo' le'ecpi nacheca qome ca anac, lñateuo ca lalamaxat llalaqpi, qaq cam shecteu'a nam maiche nalamaxat ñalaqpi, nacheca qome ca anac, lñateuo ñi 'oonolec nam ñalleppi.

¹⁵Nache ca hueto'ot que'eca nhuotaxanaxat maye qoñan da yaqto' qailaxachigui, camaye nacheca qome ca qa'avigaxat, lñaeegue' 'enauac ca llalaqpi qataq 'enauac ca lalamaxatpi, souaxat da ño'otec da la'alocho na Israel le'ecpi, qataq souaxat da sa ñalaxalec da nañamaxataxac Ñim Nataxala'.»

Da nhuaxanaguec so Acán

¹⁶Qaq so lña na'a'q, nache so Josué no'ottasheguem nache iñaxaneuga ñi 'oonolec soua doce som maiche nalamaxat nhuo' Israel le'ecpi. Nache Ñim Nataxala' taalec da ñecteu'a so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Judá.

¹⁷Huaña, nache so Josué nachaateuo naqa'en so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Judá lñateuo naqa'en so maiche lalamaxat lauo' le'ecpi. Huaña,

nache taalec da qoŷecteua'a so lalamaxat llalaqpi so Zeraj. Qaq se'eso lalamaxat lauo' le'ecpi so Zeraj, nache qoŷecteua'a so lalamaxat llalaqpi so Zabdi.

¹⁸Qaq co'ollaq nquigueuo qanqa'en ñi 'oonolec so ŷalleppi maye lalamaxat llalaqpi so Zabdi, nache qoŷecteua'a so Acán, som llalec so Carmi. Qaq so Carmi nache laual so Zabdi, qaq so Zabdi nache laual so Zeraj maye nataqa'en chegoxoguet so Judá.

¹⁹Huaña, nache so Josué 'enapega so Acán, 'eeta': «'Am ŷalcolec, ñaq huo'o naq 'enec 'anqa'en qataq 'aŷa'anot da 'ayo'oxonnataxanaxac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, nache aŷem 'aua'aqtaxanem de'era 'auo'ot. ¡Saishet da aŷem 'oxocheesop!»

²⁰Nache so Acán ŷasategueto' somaye, 'eeta': «ŷoqta 'eesa da huo'o da ŷasouaxashet hueto'ot Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi. Qaq 'era da so'ot caillaye:

²¹Can sela'a so ŷataqta 'onaxaic npo' maye qaŷachegoxota'ague da Babilonia, qataq aso doscientos aso lcatpiole plata qataq so 'oonolec laŷe' so oro maye ivi' medio kilos, ŷalectaigui som qaiuotaxanec nogoxoshetpi. Nache soqopita'alo yi'iyiua nogoxoshe'ete, ŷoqo'oye aŷem saconalo yeemaye qataq soxottrañi, selaroigui na 'alhua nam pa'auo ñi ipe'l, qaq aye lcatpi plata, nache sepa'axaachiguiñi.»

²²Nache so Josué sa naŷaloxon da ŷauo'oi soua ŷama'q shiŷaxau' da nqalgoqtrauga so npe'l maye lanataqa' so Acán, qaq soomaye ŷoqta 'eesa da iloralec 'enauac som ŷoxottañi somaye huetaigui so lpe'l, qaq aso lcatpiole plata nache pa'achiguiñi.

²³Qaq huaña co'ollaxa nache qanqatsheguem se'eso nogoxoshetpi, nache qanda'alo so Josué qataq 'enauac so Israel le'ecpi, nache qaŷachaxanot Ñim Nataxala' se'eso nogoxoshetpi.

²⁴Huaña nache so Acán qaŷauegueuga so ca'amegue le'enaxat Acor, lŷatec qanqa'en aso lcatpiole plata, npo', qataq so 'oonolec laŷe so oro, qataq soua llalqa ŷale't, qataq soua llalel 'alo, qataq so lauegaxanaxala' huacapi, 'ashenapi, qaguetapi, lpe'l qataq 'enauac so lalamaxatpi somayepi.

²⁵Huaña, nache so Josué 'enapego' somaye, 'eeta': «¿Ta'ainco' da qomi' taleguete 'anqa'en de'era qauem? Qaq nagui, Ñim Nataxala' 'am talec naqa'en de'era qauem maye qomi' 'auo'oteque.» Qaq co'ollaq choche ime da nasaxauec de'era so Josué, nache 'enauac so Israel le'ecpi irota'a na coma' da ŷalauat so Acán qataq so lalamaxat llalaqpi, ime nache qaŷavigaxat somayepi.

²⁶Qaq co'ollaq ime nache qalaponalec so logosheguem coma'pi somayepi, qaq nache ivitta'a nagui. Qaq ŷoqo'oye qoŷanagui da le'enaxat da ca'amegue Acor. Qaq huaña co'ollaxa, nache vi'iiguet da lalemataic Ñim Nataxala'.

Josué 8

So Israel le'ecpi deuotaxanec ye Ai

¹Ñim Nataxala' 'enapego' co'ollaxa so Josué, 'eeta': «Saishet qome da 'año'i, qataq da 'auqalvi. 'Alañoa't qome na 'analleppi, nache qojec da 'auotaxanec ye huaqta'a't nñecpi ye Ai, cha'aye añem 'am sanem da 'oxonec qome ñi lta'a na netaña ye Ai, nataqa'en 'enauac na nalleppi, qataq ye huaqta'a't nñecpi qataq ye na'alhuapi, nache imauac qome da 'aralamaxat.

²Qaq 'am, 'auloquixan qome ye Ai qataq ñi lta'a yemaye, 'aue'enaxatchigui da qonetec co'ollaxa ye Jericó qataq so nta'a yemaye. Qalaxaye qami' nagui ishet qome da qauacoñiña 'enauac na nogoxoshetpi qataq na lalopi maye lalamaxat na qoroxoñiqui. Qaq nache 'anañamaxat qome da yaqto' 'auque'elaxatta da 'auloquixan yemaye, qoqueteuo'oguet qome na qoshiña'ague ye huaqta'a't nñecpi.»

³Nache so Josué nañamaxat qataq 'enauac so nalleppi da yaqto' jec da iloquixan ye Ai. Nache lca'aúa'a so treinta mil som ñoqta alaataxicpi, da yaqto' ñamaq se'eso pe.

⁴Nache ñanem da la'aqtac, 'eeta': «Ñaq qana'axañoaxañiichiguiñi. Qauesomiña, qoqui qalaxaye qoquiteuo'oguet qome da qoshiña'ague ye huaqta'a't nñecpi, qaq qom mashe saqañoapeque yemaye nache qanqañoxochiñi, qalaxaye nache qanañoamaxaachiitai', yaqto' qami' lhuotte' da qauloqui.

⁵Qaq na lañepi ne'ena nhuo' le'ecpi, ñenaicapegue' qome da ñequigaxaua'a qome ye huaqta'a't nñecpi, qaq qom nnoxonec da qomi' ca'ategueta que'eca shiñoaxauapi maye netaña yi'ye huaqta'a't nñecpi da qomi' iloquixa'n, nache qomi' sataxaeeguesop qome camayepi se'enaxataqchigui da shenaqtec soua na'axa'te lña't.

⁶Qaq qom qomi' icana'ape nache qomi' sataxaeuc, sachegoxosoqteua'a ye huaqta'a't nñecpi, yaqto' ipi'itaxana qome da ñoltaq sataxaeeguesop camayepi.

⁷Huaña qome nache qoquiña'aisalo naua qanqañoxotaqa'achilli' nache qauotaxañic ye huaqta'a't nñecpi, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qami' ñanema yemaye.

⁸Qaq qom mashe qauotaxañic yemaye nache qauavigaxache, qaupaquiichigui da 'enapec Ñim Nataxala'. Qaq 'era da ña'aqtac.»

⁹Huaña nache so Josué ñamaq somayepi nache somayepi jec, qaq co'ollaq ivi' nache nqañoxotaqa' ye laiñi yeua Betel qataq ye Ai, ye pa'aña'ague da avit ye Ai, qaq so Josué nache ñalectaigui so nalleppi se'eso pe.

¹⁰Qaq so lña na'a'q, nache so Josué no'ottasheguem, nache naloqchiiñi so nalleppi. Huaña nache somaye hua'autec da yaqto' qañoatalec, nnaictague' so nqueroxonecpi lataxala'pi so Israel le'ecpi, nache nqo'ona ye Ai da iloquixan.

¹¹Qaq 'enauac so nalleppi nquigueua'a so huaqta'a't n̄yecpi, tateua'a ye datāyauēgue yemaye, nache hua'a so lca'amaxa maye pa'āya'ague da sheu', ye nalotta ye huaqta'a't n̄yecpi ye Ai.

¹²Nache so Josué nqañoxxoñi naqa'en so cinco mil alleppi, ñichiguiña naqa'en na laiñi ye Betel qataq ye Ai, yem pa'āya'ague da avit so huaqta'a't n̄yecpi.

¹³Nache se'eso alleppi dos qanqa'en naua lpa'axaco, so 'oonolec se'eso alleppi nqañoxxottañi hueta'a da pa'āya'ague da avit so huaqta'a't n̄yecpi. Qaq so Josué qataq so Israel le'ecpi qalaq pa'āya'ague da sheu'. Qaq se'eso pe, nache somayepi ŷa'axasoxolec ye laiñi se'eso lca'amaxa yi'ie 'alhua.

¹⁴Qaq so lta'a so netaña ye Ai, co'ollaq mashe noma de'era huaigui. Nache somaye ŷataqta iyalapigui' da nnoxonec, l̄yatec so nalleppi qataq 'enauac so shīyaxauapi da yaqto' delogui' so Israel le'ecpi, huaña ye ca'amegue ye Jordán. Qalaxaye somaye sa ŷāyaten da huo'o so lāyepi Israel le'ecpi da nqañoxxottañi, huetauga na qoshīya'ague so huaqta'a't n̄yecpi.

¹⁵Nache so Josué qataq 'enauac so Israel le'ecpi ŷe'enaxat da ñe'eguelqot da datauec, tateuga so nqa'aic maye tāyauga so toolec 'alhua.

¹⁶Huaña co'ollaxa nache 'enauac so shīyaxauapi ye Ai huaxāya't, nache icanapēc somayepi, qaq co'ollaq qaicaatac so Josué, nache somayepi qāyoqteuegue da ca'ai so huaqta'a't n̄yecpi.

¹⁷Qataq nache ŷataqta qaica da huo'otaq 'oonolec shīyaxaua ca no'onaña ye Ai qataq ye Betel, nache 'enauac somayepi nnoxonec da icanapēc so Israel le'ecpi. Qaq souaxat da lcanaxanaxac nache no'onaxatchiguiñi so huaqta'a't n̄yecpi nache qaica ca nauanalec.

¹⁸Huaña co'ollaxa, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Josué, 'eeta': «'Auloxonaxaateua'a qome ana 'arataquixai ye Ai, cha'aye āyem 'am sanem da 'oxonec yemaye.» Nache so Josué nauaxāyaxaasheguem na lhuaq, nache iloxonaxaateua'a aso lataquixai ye huaqta'a't n̄yecpi.

¹⁹Huaña nache so nqañoxxottañipi sa nāyaloxon da nnoxonec da ca'ai so nqañoxxotaqa', nache ŷataqta naloxo da inoxoneua'a so huaqta'a't n̄yecpi da yaqto' deuotaxanec, nache sa nāyaloxon da ŷavigaxat.

²⁰Qaq se'eso Ai le'ecpi co'ollaq nqoilec da ŷamataua'a se'eso huaqta'a't n̄yecpi, nache ila'a da nchisheguem na lmala'q, tasheguemec na piguem. Nache somayepi ŷataqta qaica ca ŷe'eguenegue, cha'aye so Israel le'ecpi maye datauec co'ollaxa da tauga so toolec 'alhua, qalaq ñe'eguelaxaguet nagui da iloquixan somayepi.

²¹Nache so Josué qataq 'enauac so Israel le'ecpi co'ollaq ila'a na lmala'q so norec nache ŷāyaten da so lāyepi maye nqañoxxottañi co'ollaxa, somayepi mashe deuotaxanec se'eso huaqta'a't n̄yecpi. ŷoqo'oye somayepi ŷe'eguelaxaguet da delogui' so alleppi maye decanaxaatacpi chegaqaua'a ye Ai.

²²Qaq so alleppi maye mashe deuotaxanec se'eso huaqta'a't n̄yecpi, nnoxonec da ca'ateguet somayepi nache qaipa'axanangui na laiñi so Ai le'ecpi, cha'aye so Israel le'ecpi dos naua lpa'axaco nache natachigui so lma' ye Ai, nache ivitta'a da 'enauac nmatchiguiñi da ñalauat.

²³Qaq nachesota so nta'a ye Ai da qanca'alaxattauec, nache qaỹaconeua'a da yaqto' qaỹauegueua'a so Josué.

²⁴Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq ime da ñalauat 'enauac so alleppi Ai le'ecpi maye decanaxaatac co'ollaq huaña so no'onaxa qataq so toolec 'alhua, nache so Israel le'ecpi ñe'eguelaxaua'a ye huaqta'a't n̄yecpi ye Ai, nache ñauota'a so ñeelonec da nmatchiguiñi da ñalauat so ñaq no'onañipi co'ollaxa.

²⁵Qaq se'eso na'a'q, nache huetoigui da ileu so doce mil so Ai le'ecpi, ñalleppi qataq 'alpi.

²⁶Qaq so Josué saishet co'ollaxa da nauaxaỹaxaañi aso nasdaqta'a lataquiaxai nache iloxonaxaataua'a so huaqta'a't n̄yecpi, ivitta'a da ñataqta qailaxachigui 'enauac somaye.

²⁷Nache so Israel le'ecpi no'ona'aguet so nlopi, nataqa'en so nogoxoshetpi maye huetaigui se'eso huaqta'a't n̄yecpi, ipacchigui qanqa'en da 'enapec Ñim Nataxala' co'ollaq 'enapega so Josué.

²⁸Qaq so Josué damaxasoxoolec co'ollaxa da qaỹavigaxat so huaqta'a't n̄yecpi ye Ai, iviraxata'a da ñataqta nlachiguiñi qanqa'en choche ivitta'a nagui.

²⁹Qaq so Josué icoñerasheguemec aso qo'oipaq so nta'a ye Ai, nache ivitta'a so avit da netasheguem naqa'en, qaq co'ollaq mashe yaqta'a da inoxooñi aso nala' nache damaxasoxoolec da qanqaañi se'eso leuaxaic, ime nache qairouga so ñegueuo so huaqta'a't n̄yecpi, nache se'eso lo'ocỹaxac somaye qalaponalec so coma'. Qaq se'eso naponec coma'pi nache huetaña, choche ivitta'a nagui.

So Josué itaxaỹaxan aso lmalate so nqataxacpi huaña aña qasoxonaxa Ebal

³⁰Qaq huaña nache so Josué, ño'ot aso nca'atoxonaxalate naña naqa'en aña qasoxonaxa Ebal da lalamaqte Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi,

³¹nache ipacchigui naqa'en da la'aqtac so Moisés maye lamasashec Ñim Nataxala', co'ollaq 'enapega so Israel le'ecpi da ipacchigui nam nanettalec aso nere maye huetalec na lqataxacpi so Moisés, 'eeta': «Qaỹo'ot aca nca'atoxonaxalate maye saishet da qaỹauota'a ca nchiiguishet coma'.» Huaña nache so Israel le'ecpi ñachalec asa'aso nca'atoxonaxalate aso lachetaqtaxanaqtepi qaỹavigaxatta, qataq aso lachetaqtaxanaqtepi qanhuaachigui.

³²Ime nache so Josué, ñauaachigui naqa'en so Israel le'ecpi da ñerelec aso nca'atoxonaxalate coma' so nqataxacpi maye so Moisés, ñanem co'ollaxa somayepi.

³³Huaña nache 'enauac so nhuo' le'ecpi, maye chegoxoguetpi so Israel qataq som chegaqauecpi, nqueroxonecpi, nataxala'pi, huataxanaq lta'alpi, qataq so aloico lo'opi, 'enauac somayepi nachattaña som pa'aña'aguelo soua lañel aso arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Nataxala', datateua'a so netaña so ntaxañaxanaxanecpi leviitapi maye ñachetac aso arca maye lañe' da añamaxataxac. Nache so 'oonolec lañe somayepi netaña da pa'aña'ague aso qasoxonaxa Guerizín, qaq so lañepi netaña da pa'aña'ague aña qasoxonaxa Ebal, qaq nache 'eeta'am co'ollaxa so hua'auchiguiñi da talec qanqa'en da no'on na'aqtac qaipacchigui da lamaxasoxonaxac so Moisés, maye lamaxashec Ñim Nataxala'.

³⁴Huaña co'ollaxa, nache so Josué ñataqta nlamaxaren da itaxañaxaatac soua ñiyigui'she na'aqtaqa maye nanettaleguete aso nere maye lmalate na nqataxacpi, qataq na nchoxonataxanaxacpi qataq na qauem maye talec qanqa'en ca shiñaxaua.

³⁵Qaq saishet da huo'otaq 'oonolec ca na'aqtac naua damaxasoxooleguete co'ollaxa so Moisés da sa itaxañaxa'n so Josué, da yaqto' hua'aqchigui naqa'en 'enauac so lapoota'a't Israel le'ecpi, qataq so ñalectauo 'alpi, qataq so ñaqqiolec, qataq so chegaqauec shiñaxauapi maye ñalectaigui somayepi.

Josué 9

Soua Gabaón lashe' ñatenache't so Josué

¹Qaq so lta'alpi so hitiitapi, qataq so amorreopi, Canaán le'ecpi, ferezeopi, heveopi, Jebuseopi ñañaten co'ollaxa de'era qanayeuaigui. Qaq se'eso nta'alpi netaña co'ollaxa so loigue maye pa'aña'ague da avit so tala Jordán, qataq aye qasoxonaxapi, qataq ye nalochiguiñi 'alhua qataq 'enauac so loigue aso Auaxai Mediterráneo, nache ivitta'a so 'alhuapi ye Líbano.

²Huaña nache 'enauac somayepi nañamaxara't qataq huaxaña't da yaqto' qailogui' so Josué qataq so Israel le'ecpi.

³Qalaxaye so heveopi maye netaña ye Gabaón, co'ollaq ñañaten de'era ño'ot so Josué, maye huaña ye Jericó qataq ye Ai,

⁴nache ñauo'oi soua lamaxa'she da yaqto' datenataxa'n, nache co'ollaq je'c soomaye nache ñauota'a ltoxoic so lachoxonaxaquipi maye ñachalec so lalo 'ashenapi, qataq aso lañe' na lataxa maye lo'oc itagoqtac qataq pannaxai.

⁵Nataqa'en ñaayiñi soua alogo qataq lapela'ate ltoxiqa qataq pannaxaiqa. Qataq ñache aso mashe qaramta nauole 'ayiiña maye mashe decochigui.

⁶Qaq co'ollaq ivildeua'a so nanataqa' maye netaña so Josué maye naña ye Gilgal, nache soomaye da'aqtaxaarem so Josué qataq so Israel le'ecpi, 'eeta': «Sachegoxosaqa'a ye 'alhua maye ñataqta qañoqta. Qaq qomi' sauoqtaique da qomi' 'anañamaxateto.»

⁷Nache so Israel le'ecpi ñasategueto' se'esoua heveo lashe', 'eeta': «Yo'oqta da sa qañapeque ca qarmaye ne'ena souaqta'a. ¿Qaq taloxochiyectoxo' da qami' ñañamaxataxato?»

⁸Nache soomaye 'enapegalo' so Josué, 'eeta': «Qomi' sauoqtaique da choche qomi' 'aramaxa'she.» Qalaxaye so Josué ina't soomaye, 'eeta': «¿Negue't qami'? Qataq ¿hua'ague ca qauachegoqoita'ague?»

⁹Nache soomaye 'ena'apo': «Qomye sachegoxosaqa'a ye ñataqta qañoqta 'alhua, qaq souaxat da sa'axasoqtega da llo'oxoyec da le'enaxat Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'. Qaq qomi' sañatenaq 'enauac na ño'otpi Ñimaye co'ollaq huaña ye Egipto,

¹⁰qataq da ño'oteque co'ollaxa soua dos lta'al so amorreopi maye neraña da le'ego ye tala Jordán, so Sijón maye nta'a ye Jesbón, qataq so Og maye nta'a ye Basán maye netaña ye Astarot.

¹¹Qaq ñoqo'oye ye nqueroxonecpi maye qarataxala'pi qataq ye maiche qarañepi maye netaña yemaye, qomi' 'enapegalo, 'eeta': «Qanqo'oñiña qome ca netaña camayepi, qalaxaye qauache qome ca qo'oqoi, cha'aye qañoqoolec na nqa'aic, nache qom qaviyeeua'a ca netaña camayepi, nache qoñiñapega da choche qomi' lamaxa'she, qataq sauoqtaique da qomi' nañamaxateto camayepi.»

¹²Qaq so ñenoxonaxauac da sachegoxosoqteua'a ye qarma' da yaqto' qami' ñauanaxato, nache ana'ana nauole 'ayiiña qalaq ñaq dapaqtai', qaq nagui ña qaumichiñi anamaye mashe daqtaqta qataq qaramta.

¹³Qataq ne'enaua qartal, ñaq dalaxaale se'eso señoxxoxoguilo naamaye na lataxa, qalaxaye nagui naamaye mashe ltoi'. Qaq nache 'ena'ama ne'enaua qorogo, qataq naua qarapela'ate, cha'aye ñataqta qañoqoolec ne'ena nqa'aic.»

¹⁴Huaña co'ollaxa nache so Israel le'ecpi ñasateguet da chec se'eso aloq maye nachetrac soua chegoqtra'a ye Gabaón, qalaxaye saishet da inat co'ollaxa Ñim Nataxala'.

¹⁵Huaña nache so Josué nañamaxateto soua Gabaón lashe', nache ñan so la'aqtac da saishet da huo'o ca 'ena'aque qataq da ichoxore'n da nachaalataxa'c. Nataqa'en se'eso lataxala'pi so Israel le'ecpi ñañamaxareeta de'era añamaxataxac.

Da 'eetec co'ollaq qailalec da latenataxanaxa'c soua Gabaón lashe'

¹⁶Qaq co'ollaq mashe inoxoorec soua tres na'axa'te, nache so Israel le'ecpi la'axañaxac da so Gabaón le'ecpi ñoqta maiche lauoreuapi, qataq sa qañapeque ca netaña.

¹⁷Huaña co'ollaxa nache so Israel le'ecpi jec da yaqto' nmitrapigui se'esoua Gabaón lashe'. Qaq co'ollaq mashe inoxorec soua tres na'axa'te nache qaivireua'a ye Gabaón, Querifá, Berot qataq so Quiriat Yearin, huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat som gabaoniitapi.

¹⁸Qalaxaye so Israel le'ecpi saishet da ñalauat somayepi, cha'aye som lataxala'pi ñan co'ollaxa so la'aqtac, hua'aqchigui naqa'en Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi da yaqto' qaichoxoren da nachaalataxac somayepi. Qaq souaxat de'era nache 'enauac so Israel le'ecpi ñataqta quetapeguelec de'era ño'ot se'eso nataxala'pi.

¹⁹Qalaxaye se'eso nataxala'pi 'enapeco' da la'aqtac: «Qomi' sanaq co'ollaxa so qara'aqtac, hua'aqchigui ñaqa'enaq Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi. Qaq ñoqo'oye saishet da huo'o ca shenaqa'ac namayepi.

²⁰Qaq ñoqo'oye nache 'eetai' qome da ñeca'alaxataqtauec namayepi, cha'aye da sa sepagaxalec so sanaq qara'aqtac, nache Ñim Nataxala' ishet da qomi' dalematañalo qome.»

²¹Huaña co'ollaxa nache so nataxala'pi 'enapeco': «Qauauaqaita'a qome namayepi da nca'altauec, qalaxaye chochaq qo'oipaq lo'opi qanqa'eñi, qataq da n̄yoqtapegueua'a na 'etaxat 'enauac da qoñiita.» Qaq 'era da 'eetec da so nataxala'pi ipacchigui so ñan la'aqtac co'ollaxa.

²²Qalaxaye so Josué iñaxaneugalo co'ollaxa soua Gabaón lashe' nache ina't, 'eeta': «¿Ta'ainco' da qomi' qauatenachichi', da qoñiitega qañoqtegue cam qauachegoqña'ague, qamaq ye ñataqta qami' qareuoreu'?

²³Qaq souaxat de'era, nache chegoqchiguiña nagui da qami' taleguete ca qauem, ñoqo'oye nache 'eetai' qome da choche qami' nlataqa. Nache qauquesoqoitapigui qome na qo'oipaq qataq qan̄yoqoitapegueua'a na 'etaxat ñi nma' maye lalamaxat Ñim Ñatamnaxala'.»

²⁴Qaq soomaye ñasategueto' so Josué, nache 'ena'apo': «Qomi' qarлатаqalli'. Qaq qomi' sañatenaq da 'eetec co'ollaxa Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, da ñamaxalec so lamaxashec Moisés, da qami' ñanema 'enauac ne'ena 'alhuapi, qataq da qaulaxachiigui 'enauac na netaña namaye. Qomi' so'otaq de'era, souaxat da selaqa'a da mashe sa qañapeque na qoviita'a nache huo'o da lta'araic qarcolanaxa da qomi' qaulauache'.

²⁵Qalaxaye mashe souaqto'oto naua qarhuaxayilli', qaq maicheye cam qomi' qoñiita'aque.»

²⁶Qaq ñoqo'oye so Josué sa ñashenem so Israel le'ecpi da ñalauat so Gabaón le'ecpi,

²⁷qalaxaye ñanem somayepi da choche qo'oipaq lo'opi, qataq da n̄yoqtapegueua'a na 'etaxat so Israel le'ecpi qataq aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim

Nataxala' maye netaña cam lca'aua'a Ñimaye. Qaq nache ivitta'a nagui da na Gabaón le'ecpi da choche nlatacpi.

Josué 10

Da 'eetec co'ollaq huaxaŷa't soua cinco lta'al na amorreopi

¹Qaq so Adonisédec, maye nta'a ye Jerusalén co'ollaq ŷaŷaten da so Josué loxonec ye Ai, qataq ŷataqta nlachiguiñi naqa'en 'eeta'am co'ollaxa da 'eetec ye Jericó, qataq da 'eetec nataqa'en so nta'a yemaye, qataq co'ollaq ŷaŷaten da so Gabaón le'ecpi mashe naŷamaxate' so Israel le'ecpi, qataq nache ŷalectaigui somayepi,

²nache so Adonisédec ŷataqta lta'araic da lcolanaxa. Cha'aye so huaqta'a't nŷecpi ye Gabaón, yemaye 'amaqtaqaic qataq qalochiguiñi, qataq yemaye napacalec da la'amaqchec ye Ai, qataq som lma' yemaye ŷataqta 'añaxaicpi.

³Qaq souaxat de'era nache so Adonisédec ŷamaxa da la'aqtac soua nta'al, som Hoán maye nta'a ye Hebrón, qataq so Pirán, maye nta'a ye Jarmut, qataq so Jafía maye nta'a ye Laquis, qataq so Debir maye nta'a ye Eglón.

⁴Nache da la'aqtac somaye, 'eeta': «Ña qauanaqui qome. Aŷem qautauañi da seloquixai' ye Gabaón le'ecpi, cha'aye yemayepi mashe naŷamaxate' ñi Josué qataq ye Israel le'ecpi.»

⁵Qaq huaña nache se'esoua cinco lta'al so amorreopi, som nta'a ye Jerusalén, qataq so nta'a ye Hebrón, Jarmut, Laquis, qataq ye Eglón, soomaye huaxaŷa't, qataq lŷatec so nalleppi nache naña ye nalotta ye Gabaón da yaqto' iloquixan yemaye.

⁶Qaq so lma' ye Gabaón ŷamaxa da la'aqtac so Josué maye hueta'a ye Gilgal, 'eeta': «Saishet qome da huo'o ca 'ectega da qomi' 'autaua'n, cha'aye maiche qomi' 'aramaxashecp. Qataq sa 'anaŷaloxon qome da 'auanac da qomi' 'autaua'n, cha'aye 'enauac ye lta'alpi ye amorreopi maye netalec aye qasoxonaxapi, yemayepi huaxaŷa't da yaqto' qomi' iloquixan.»

⁷Huaña co'ollaxa nache so Josué jec, chegoqchiguiña ye Gilgal, lŷatec so nalleppi maye ŷataqta alaataxaicpi,

⁸nache Ñim Nataxala' 'enapego' somaye, 'eeta': «Saishet qome da 'añe'etega yemayepi, cha'aye aŷem 'am sanem qome da 'oxonecpi, qaq yemayepi qaica ca ishet da 'am dataŷa'aguet.»

⁹Nache so Josué palom da queta se'eso pe chegoqchiguiña ye Gilgal, nache ŷataqta ique'elaxatta da iloquixan se'eso amorreopi.

¹⁰Qaq Ñim Nataxala' ŷanem se'eso nta'alpi da ŷataqta ñi'iŷa naqa'en so Israel le'ecpi, qaq ŷoqo'oye so Josué ŷataqta qalota so ŷalauat huaña ye Gabaón, qataq icaatac co'ollaxa so laŷepi huaña so nqa'aic ye Bet Jorón, nache queto'ot da ŷalauattac so amorreopi, nache iviraxatta'a ye Azecá qataq ye Maceda.

¹¹Qaq se'eso amorreopi co'ollaq mashe quetangui so ca'amegue ye Bet Jorón souaxat da 'ettapeguem so Israel le'ecpi, nache Ñim Nataxala' anacot co'ollaxa aso lache maye ñataqta late'el, nache ñataqta qalota so ñalauat. Nache ñataqta qalota so lalaatac asa'aso lache, napacalec so lalaatac so Israel le'ecpi.

¹²Qaq co'ollaq mashe ime da Ñim Nataxala' ñaneguet da lhuaqñaxac so Israel le'ecpi se'eso amorreopi, nache so Josué 'enapega Ñim Nataxala', hua'aqchigui naqa'en so nhuo' le'ecpi, 'eeta': «'Am nala', 'avi'iigueta qom huaña ye Gabaón. 'Am ca'agoxoic, 'avi'iigueta qom huaña ye ca'amegue ye Ayalón.»

¹³Nache añi nala' qataq ñi ca'agoxoic vi'iigueta, ivitta'a da so Israel le'ecpi ñataqta nmatchiguiñi so mpa'aguenaxauapi. Qaq 'era da nanettalec aso lere so «No'on da Lataxac.» Añi nala' vi'iigueta co'ollaq huangui na laiñi na piguem, nache ivi' 'oonolec na'a'q da saishet da inoxooñi.

¹⁴Qaq saishet da huo'o co'ollaxa qataq qome ca na'a'q lya da 'eeta'am se'eso na'a'q da Ñim Nataxala' hua'axaña da lñaxanaxac so shiñaxaua, qataq da deloctapeguolec so Israel le'ecpi maye lalamaxat nhuo' le'ecpi.

¹⁵Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Josué qataq so nalleppi ñe'eguelaxa so lanataqa' maye naña ye Gilgal,

¹⁶qaq se'esoua cinco lta'al so amorreopi datarec co'ollaxa, nache nqañoxotoiguiilo so auac ye Maceda.

¹⁷Qalaxaye co'ollaq mashe qañata'ague nache qailaleguete da huetraigui so auac ye Maceda, nache qaña'aqtaxanem so Josué.

¹⁸Huaña nache so Josué, 'eeta': «Qauapoigui qome ca ñegueuo que'eca auac qauauoita'a ca ñataqta lta'al coma', qataq huo'oi qome qanqa'eñi caua nauaata'ape que'eca ñegueuo.

¹⁹Qataq saishet qome da nache qoviita'a ne'ena, nacherata da qaucañiñapec qome na qampa'aguenaxauapi, qanauañi' qome naua na'axasoxonataqa. Nache saishet da qauashiñim da ñe'eguelaxaua'a nam lalamaxat huaqta'a't ñyecpi, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai mashe qami' ñanema da qoroxoñiqui namayepi.»

²⁰Qaq so Josué qataq so Israel le'ecpi co'ollaq mashe loxonec so amorreopi qataq ñataqta qalota so ñalauat, qalaxaye so lañepi amorreopi maye ñaq nca'altauec, ñe'egueneua'a co'ollaxa so maiche lalamaxat huaqta'a't ñyecpi maye huo'o so sansattec lpaqtaxat.

²¹Huaña nache 'enauac so Israel le'ecpi ñe'eguelaxa so lanataqa' maye naña ye Maceda, yem netaña so Josué, qaq nache ñataqta qaica ishet da ñasaxalec ca qauem la'aqtac so Israel le'ecpi.

²²Huaña co'ollaxa nache so Josué, 'enapeco': «Qanqache cam lapoxot que'eca ñegueuo que'eca auac, nache qanqacheerec que'eca cinco nta'al ye amorreo.»

²³Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so Israel le'ecpi da nqatrec soua nta'al maye huetraigui so auac, som nta'a ye Jerusalén, Hebrón, Jarmut, Laquis qataq ye Eglón.

²⁴Qaq co'ollaq mashe qãaueguereua'a so Josué soua nta'al, nache somaye ĩyaxaneuga 'enauac so Israel le'ecpi, nache 'enapega so lataxala'pi so alleppi maye nnaictague' somaye, 'eeta': «Qanquiquiio, nache qauapiĩyoto naua lqoso'оче ne'enaua nta'al.» Qaq somayepi nache ŷo'ot de'era,

²⁵huaña nache so Josué, 'enapeco': «Saishet da qayi'iitac, qataq da qauqaulleetac, qataq saishet da leuapigui ye qarvil̃yaxaqui, nacherata da ŷataqta qami' qaramchiguiilo qome qataq da qami' 'añaxaiqa, cha'aye 'era da 'eetec qome Ñim Nataxala' 'enauac na qampa'aguenaxauai.

²⁶Huaña co'ollaxa nache so Josué ŷalaua't se'esoua nta'al, ime nache damaxasoxoolec da ñi 'oonolec soomaye, qaicoñerasheguemec añi 'oonole soua cinco qo'oipaq, nache ivitta'a so avit.

²⁷Qaq co'ollaq mashe yaqta'a da inoxooñi aso nala' nache qaltaq damaxasoxoolec da qanqaayiñi se'esoua leuaxaiqa. Ime, nache qãasaxaiguiilo se'eso auac maye huetraigui co'ollaq nqañoxottrañi. Huaña nache qãapogui so ñegueuo se'eso auac qãauota'a soua ŷataqta lta'al coma', qaq choche ivitta'a nagui da nache hueta'a se'eso coma'pi.

Qaiuotaxanec so huaqta'a't ñyecpi maye pa'ãa'ague da la'añaxa

²⁸Qataq nacheso se'eso na'a'q, da so Josué deuotaxanec so huaqta'a't ñyecpi ye Maceda, nache 'enauac da ilaxachigui, qataq damaxasoxoolec da imauec qãalauat so lma' yemaye, qairota'a so ŷeelonec, qataq ŷataqta qaica ca qano'onaxatañi da qanca'alaxattauec. Qaq so nta'a ye Maceda nache ŷe'enaxatchigui da 'eetec co'ollaq ŷalauat so nta'a ye Jericó.

²⁹Qaq nache chegoqchiguiña ye Maceda da so Josué qataq 'enauac so Israel le'ecpi da jec, nqo'ona so huaqta'a't ñyecpi ye Libna nache iloquixan.

³⁰Qaq Ñim Nataxala' ŷanem co'ollaxa somayepi da loxonec nataqa'en se'eso huaqta'a't ñyecpi qataq so nta'a. Nache ŷataqta qaica ca no'onañi da nca'altauec qanqa'en, qaq so nta'a ye Libna qalaq qãe'enaxatchigui da 'eetec co'ollaxa so nta'a ye Jericó.

³¹Qaq co'ollaq ime, nache so Josué qataq so Israel le'ecpi ca'ai ye Libna da yaqto' nqo'ona ye Laquis, nache somayepi hua'a co'ollaxa ye sa qãapeque so huaqta'a't ñyecpi da yaqto' iloquixan.

³²Qaq so l̃ya na'a'q, nache Ñim Nataxala' ŷanem so Israel le'ecpi da loxonec ye Laquis, qataq nache 'eeta'am naqa'en da 'eetec co'ollaxa ye Libna, da so Israel le'ecpi irolec so ŷeelonec da ŷalauat 'enauac so shĩyaxauapi qataq so shiguĩacpi.

³³Qaq so Horán maye nta'a ye Guézer, l̥yatec co'ollaxa so nalleppi da iueelec ye Laquis, qalaxaye so Josué nauec somayepi nache ŷataqta qaica ca no'onañi da nca'altauec naqa'en.

³⁴Qaq co'ollaq ime ye Laquis, nache so Josué qataq so Israel le'ecpi nqo'ona so huaqta'a't n̥yecpi ye Eglón, nache hua'a co'ollaxa ye sa qaŷapeque yemaye da yaqto' iloquiayan.

³⁵Qaq nacheso se'eso na'a'q da loxonec qataq irolec so ŷeelonec da ŷalauat 'enauac so lma' yemaye, nache ŷataqta imauec ilaxachigui 'eeta'am da 'eetec naqa'en co'ollaxa ye Laquis.

³⁶Ime nache ca'ai ye Eglón da yaqto' nqo'ona da iloquiayan so huaqta'a't n̥yecpi ye Hebrón.

³⁷Qaq co'ollaq loxonec yemaye nache ŷataqta imauec da ilaxachigui, qataq irolec so ŷeelonec da ŷalauat so nta'a qataq 'enauac so shiŷaxauapi, qataq so shiguiŷacpi nache ivira'a so lauoreuapi somayepi, nache 'eeta'am naqa'en da 'eetec co'ollaxa ye Eglón.

³⁸Qaq nache chegoqchiguiña yemaye da so Josué qataq 'enauac so Israel le'ecpi da nqo'ona so huaqta'a't n̥yecpi ye Debir, nache iloquiayan,

³⁹nache irolec so ŷeelonec da ŷalauat 'enauac somayepi qataq so nta'a yemaye, nache ivira'a 'enauac so lauoreuapi. Nache qaica naqa'en ca no'onañi da nca'altauec so lma' ye Debir, nache ŷataqta 'enauac da nmatchiguiñi, 'eeta'am da 'eetec naqa'en co'ollaxa ye Hebrón, qataq ye Libna qataq soua nta'al yeemaye.

⁴⁰Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so Josué da loxonec 'enauac se'eso 'alhuapi. Qataq nauec so nta'alpi maye nalec so 'alhuapi maye hualec aye qasoxonaxapi yem Néguev, som nalochiguiñi 'alhuapi qataq som nashecchiguiñi loiguepi. Nache ŷataqta 'enauac da ilaxachigui qataq ŷalauat 'enauac nache qaica ca no'onaxatañi da nca'altauec naqa'en, nache ipacchigui 'enauac nam ŷamaxalecpi Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

⁴¹Nache chegoqchiguiña ye Cadés Barnea, nache ivitta'a ye Gaza, qataq 'enauac ye 'alhua ye Gosén, nache ivitta'a ye Gabaón nache ŷalauat so nta'alpi se'eso 'alhuapi.

⁴²Nache ŷacona so na'alhuapi somayepi, cha'aye Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi deloctapegulec namayepi.

⁴³Qaq co'ollaq ime, nache so Josué qataq 'enauac so Israel le'ecpi ŷe'eguelaxa co'ollaxa so lanataqa' ye Gilgal.

Josué 11

So Josué loxonec so Jabín qataq so laŷepi

- ¹Qaq so Jabín maye nta'a ye Jazor, co'ollaq ñaŷaten 'enauac de'era, nache ñamaxa da la'aqtac so Jobab, som nta'a ye Madón, da yaqto' naŷamaxate' nataqa'en soua nta'al ye Simerón qataq ye Acsaf.
- ²Qataq 'enauac so nta'alpi yem 'alhuapi maye nalec aye qasoxonaxapi maye pa'aŷa'ague da sheu', qataq ye ca'amegue ye Jordán maye pa'aŷa'ague da la'añaxa aso Lapel Quinéret, qataq ye nalachiguiñi 'alhua, qataq ye Dor yem pa'aŷa'ague da avit.
- ³Nataqa'en ñamaxa da la'aqtac so Canaán le'ecpi maye naña yem pa'aŷa'ague da yo'oxoñi, qataq som naña yem pa'aŷa'ague da avit, qataq so amorreopi, hitiitapi, ferezeopi, qataq so Jebuseopi maye nalec ayem qasoxonaxapi, qataq so heveopi maye neto'ot añi qasoxonaxa Hermón, maye huaigui ye 'alhuapi ye Mispá.
- ⁴Nache 'enauac se'eso nta'alpi lŷatec co'ollaxa so nalleppi, qataq so ŷataqta qalota caipi, qataq aso nalaataxaquipi laigonapi. Qaq ye ŷataqta qalota se'eso alleppi, nache qaica ca ŷañoxt da naloqten, cha'aye 'eeta'am na coma' lsoche maye huaña na loigue aso auaxai.
- ⁵Se'eso nta'alpi huaxaŷa't co'ollaxa, nache hua'a ye sa qaŷapeque na npaxaatasheguem 'etaxat ye Merón, da yaqto' delogui' so Israel le'ecpi.
- ⁶Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapego' so Josué, 'eeta': «Saishet qome da 'añi'ŷa yemayepi, cha'aye qoyo'oxoñi qom ivita ye ñichiguiña nagui añi nala', nache 'enauac yemayepi qauauañiichigui da ileu. Qaq qami' qauchiŷigui qome naua lchel ye lalo caipi, qataq qauavigaxache qome aye nalaataxaquipi laigonapi.»
- ⁷Huaña nache so Josué qataq 'enauac so nalleppi maye ŷataqta alaataxaicpi, ique'elaxatta co'ollaxa da iloquiayan somayepi, co'ollaq huaña so npaxaatasheguem 'etaxat ye Merón,
- ⁸qaq Ñim Nataxala' ŷanem so Israel le'ecpi da nauec somayepi, nache iloquiaxaatac qataq icaatalec co'ollaxa somayepi, iviraxata'a ye 'amaqtaqaic huaqta'a't ñŷecpi ye Sidón qataq ye Misrefot Mayin maye pa'aŷa'ague da sheu', nache iviraxatta'a ye nalachiguiñi 'alhua ye Mispá, yem pa'aŷa'ague da yo'oxoñi. Nache ŷataqta qaica ca no'onaxatañi da nca'alaxattauec.
- ⁹Nache so Josué ipacchigui da ŷo'ot 'enauac nam damaxasoxoolecpi co'ollaxa Ñim Nataxala', cha'aye ichiigui naua lapia'ate so lalo caipi so mpa'aguenaxauapi, qataq ŷavigaxat aso nalaataxaquipi laigonapi somayepi.
- ¹⁰Qaq co'ollaq ŷe'eguellaq so Josué, nache iloquiayan so huaqta'a't ñŷecpi ye Jazor, qataq ŷalauat so nta'a yemaye cha'aye nacheso som qaŷatatalec co'ollaq naŷamaxara't so nta'alpi.
- ¹¹Qataq ŷalauat nataqa'en 'enauac so lma' yemaye. Nache ŷataqta imauec da qailaxachigui co'ollaxa se'eso huaqta'a't ñŷecpi, ime nache qaŷavigaxat.

¹²Qaq so Josué, nache 'eetec nataqa'en so lañepi huaqta'a't nñecpi da iloquixan qataq ñalauat so Ita'alpi, qataq imauec da ilaxachigui, nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac co'ollaxa so Moisés, maye lamaxashec Ñim Nataxala'.

¹³Qalaxaye saishet co'ollaxa da ñavigaxat se'eso huaqta'a't nñecpi maye nalec aso lcomaraxalatepi, nachaqsota so huaqta'a't nñecpi ye Jazor.

¹⁴Qalaxaye som Israel le'ecpi irolec so ñeelonec da ñalauat 'enauac som netaigui se'eso huaqta'a't nñecpi, nache ñataqta qaica ca no'onaxatañi da nca'altauec naqa'en, qataq ñacona 'enauac so nogoxoshetpi maye huetaigui co'ollaxa somayepi, qataq som na'atetpi somayepi.

Da 'eetec da loxonaxanaxac so Josué

¹⁵Ñim Nataxala' ñanem co'ollaxa de'era lamaxasoxonaxac so Moisés, qaq so Moisés nache ñamaxalec co'ollaxa so Josué, qaq somaye nache ñataqta ipacchigui da ño'ot 'enauac damaye.

¹⁶Huaña nache so Josué ñacona 'enauac se'eso 'alhuapi, maye huaña aye qasoxonaxapi 'enauac yem Néguev, qataq 'enauac ye 'alhua Gosén, qataq yem nalachiguiñi 'alhua, qataq ye ca'amapega't ye Jordán, qataq 'enauac ayem qasoxonaxapi, qataq yem nalachiguiñi 'alhuapi ye Israel.

¹⁷Nache chegoqchiguiña añi qasoxonaxa Halac, «Qaica ca Ñaxaalec» maye pa'aña'ague da la'añaxa, saqañapeque añi lña qasoxonaxa ye Seír, nache ivitta'a ye Baal Gad, maye pa'aña'ague da sheu', ye lca'amaxa ye Líbano, na pa'aguiñi añi qasoxonaxa Hermón. Nache so Josué loxonec qataq ñalauat 'enauac so nta'alpi maye netaña yi'ie 'alhuapi.

¹⁸Nache so Josué ñataqta qañoqtec co'ollaxa so l-loquixac da deloctague' somayepi.

¹⁹Qalaxaye nachaqsota co'ollaxa so heveopi maye netaña ye Gabaón da nañamaxate' so Israel le'ecpi. Qaq se'eso lañe huaqta'a't nñecpi imauec da deuotaxanec.

²⁰Cha'aye Ñim Nataxala' ño'otec da ñataqta qaramchigui da lquiyaqteñaxac so mpa'aguenaxauapi so Israel le'ecpi da yaqto' somayepi dataña'aguet so Israel le'ecpi, yaqto' so Israel le'ecpi ñataqta ilaxachigui 'enauac somayepi qataq saishet da ichoxoreetac da ño'orauec, qaq nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

²¹Nataqa'en se'eso na'a'q so Josué deuotaxanec qataq ñataqta nlaxatchiguiñi 'enauac so huaqta'a't nñecpi maye lma' so anaquitiapi maye nalec aye qasoxonaxapi ye Hebrón, Debir, Anab, qataq 'enauac aye qasoxonaxapi maye ñotta'a't nam naña ye Judá qataq ye Israel.

²²Qaq ñoqo'oye ñataqta qaica ca no'onalec da netalec yem na'alhuapi so Israel le'ecpi som chegoxoguetpi so shiñaxaua logoraic le'enaxat Anac. Qaq nacheyeta ye Gaza, qataq ye Gat, qataq ye Asdod da huo'o na no'onalec somayepi.

²³Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so Josué da deuotaxanec 'enauac se'eso 'alhuapi, qaq nache ipacchigui 'enauac na la'aqtacpi Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés. Huaña nache somaye ñami' ñi 'oonolec na maiche nhuo' Israel le'ecpi, da yaqto' lalamaxat lma' se'eso 'alhua. Qaq co'ollaq ime nache huo'o da nlagaxayec yi'ie 'alhua.

Josué 12

Ye lcata so nta'alpi maye loxonecpi so Moisés

¹Qaq 'eso so nta'alpi maye loxonecpi co'ollaxa so Moisés qataq so Israel le'ecpi da yaqto' ñacona so na'alhuapi, som pa'aña'ague da yo'oxoñi so tala Jordán, qataq som chegoqchiguiña so tala Arnón, nache ivitta'a añi qasoxonaxa Hermón, qataq 'enauac som pa'aña'ague da nala' lliguisheguem ye ca'amapega't so tala Jordán.

²Som Sijón maye lta'a so amorreopi maye naña ye Jesbón. Qaq som ilotague'pi somaye nache chegoqchiguiña so huaqta'a't ñyecpi ye Aroer, nache ivitta'a so loigue so tala Arnón, qataq chegoqchiguiña so laiñi so ca'amapega't, nache ivitta'a so tala Yaboc, maye chegoqchiguiña som na'alhuapi so amoniitapi.

³Nataqa'en ivira'a so pa'aña'ague da avit so Tala Jordán, chegoqchiguiña aso Lapel Quinéret, nache ivitta'a aso Auaxai Leuaxai, maye pa'aña'ague da la'añaxa, nache ivitta'a ye Bet Yesimot, qataq añi qasoxonaxa Pisha.

⁴Nataqa'en ñacona so na'alhua so Og, som nta'a ye Basán, qaq somaye nache pa'atec som chegoxoguetpi so refaiitapi, qaq somaye naña ye Astarot, qataq ye Edrey.

⁵Qaq so ilotague'pi somaye nache chegoqchiguiña añi qasoxonaxa Hermón, maye pa'aña'ague da sheu', qataq chegoqchiguiña ye Salca maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem, qataq 'enauac ye 'alhuapi ye Basán, nache ivitta'a so loga't ye 'alhua Gesur, qataq ye Macá, maye pa'aña'ague da avit, nache ivitta'a so lañe ye 'alhua Galaad maye lalamaxat so Sijón, som nta'a ye Jesbón.

⁶So Moisés qataq so Israel le'ecpi loxonqa co'ollaxa se'esoua nta'al, ñoqo'oye so Moisés ñanem co'ollaxa se'eso 'alhuapi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Rubén qataq so Gad, qataq so lañe som maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Manasés.

Ye lcata so nta'alpi maye loxonecpi so Josué

⁷Qaq 'eso so nta'alpi maye loxonecpi co'ollaxa so Josué qataq so Israel le'ecpi, qaq so na'alhuapi somayepi pa'aña'ague da avit so tala Jordán, nache chegoqchiguiña ye Baal Gad, qataq so ca'amapega't ye Líbano, nache ivitta'a añi qasoxonaxa Halac maye saqañapeque ye Seír. Nache so Josué ñami' co'ollaxa ñi 'oonolec so maiche

nhuo' Israel le'ecpi so na'alhuapi co'ollaxa se'eso nta'alpi, da yaqto' ñauo'o lalamaxat naqa'en somayepi.

⁸Qaq se'eso 'alhuapi huo'o ana qasoxonaxapi, qataq so nalachiguiñi 'alhuapi, qataq so ca'amapega't ye Jordán, qataq naua nashecrañi lañel se'eso 'alhua, qataq so toolec 'alhua, qataq ye Néguev. Qaq se'eso 'alhua nache lalamaxat co'ollaxa som hitiitapi, amorreopi, Canaán le'ecpi, ferezeopi, heveopi qataq so Jebuseopi.

⁹Qaq 'ena nam le'enaxatpi se'eso nta'alpi maye noxonecpi co'ollaxa: Som nta'a ye Jericó, qataq so nta'a ye Ai, yem huaqta'a't ñyecpi maye sa qañapeque ye Betel,

¹⁰qataq so nta'a ye Jerusalén, qataq so nta'a ye Hebrón,

¹¹qataq so nta'a ye Jarmut, qataq so nta'a ye Laquis,

¹²qataq so nta'a ye Eglón, qataq so nta'a ye Guézer,

¹³qataq so nta'a ye Debir, qataq so nta'a ye Guéder,

¹⁴so nta'a ye Jormá, qataq so nta'a ye Arad,

¹⁵so nta'a ye Libna, qataq so nta'a ye Adulán,

¹⁶qataq so nta'a ye Maceda, qataq so nta'a ye Betel,

¹⁷qataq so nta'a ye Tapuaj, qataq so nta'a ye Jéfer,

¹⁸qataq so nta'a ye Afec, qataq so nta'a ye Sarón,

¹⁹qataq so nta'a ye Madón, qataq so nta'a ye Jazor,

²⁰qataq so nta'a ye Simerón, qataq so nta'a ye Acsaf,

²¹qataq so nta'a ye Tanac, qataq so nta'a ye Meguido,

²²qataq so nta'a ye Cedes, qataq so nta'a ye Jocneán maye huaigui ye Carmelo,

²³qataq so nta'a ye Dor, maye hueteua'a na loigue aso Auaxai Late'eraí, qataq so nta'a ye Goím, maye huaigui ye Gilgal,

²⁴qataq so nta'a ye Tirsa. Qaq da ima'a't ye lcata se'eso nta'alpi nache ivi' treinta y uno.

Josué 13

So 'alhuapi maye ñaq saxanaxa da qaiuotaxanec

¹Qaq co'ollaq mashe ña'axaiquilec so Josué, nache Ñim Nataxala' 'enapega somaye, 'eeta': «'Am, mashe 'am ña'axaiquilec, qalaxaye ñaq qalota na no'onañi 'alhuapi maye ñaq saxanaxa da qaiuotaxanec.

²Ñaq no'onañi 'enauac yem na'alhua ye filisteopi, qataq ye guesureopi,

³chegoqchiguiña so la'auaxac Sijor, maye pa'aña'ague da yo'oxoñi ye Egipto, nache ivitta'a so loga't ye Ecrón, maye pa'aña'ague da sheu', qaq yemaye

qoŷeetegacnaxa na'alhua nam Canaán le'ecpi. Qaq yemaye nache netraña yeua cinco nataxala'ate Filistea lashe', qaq yeemaye nache lataxala'ate na lma' ye Gaza, Asdod, Ascalón, Gat qataq ye Ecrón. Nataqa'en ñaq no'onañi ye na'alhua ye aveopi,

⁴yem pa'aŷa'ague da la'añaxa, qataq 'enauac yem na'alhua na Canaán le'ecpi, maye chegoqchiguiña ye huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat ye sidoniopi, nache ivitta'a ye Afec, maye loga't ye na'alhua ye amorreopi.

⁵Nataqa'en ñaq no'onañi ye na'alhua ye guiblitapi, qataq 'enauac ye Líbano, yem pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem chegoqchiguiña ye Baal Gad, maye naña na pa'aguiñi loigue añi qasoxonaxa Hermón, nache ivitta'a so ñegueuo ye Jamat.

⁶Qaq ŷauaachigui ñaqa'en qome na Israel le'ecpi da so'orauec 'enauac ye sidoniopi, qataq 'enauac yem nalec aye qasoxonaxapi, nache chegoqchiguiña ye Líbano, nache ivitta'a ye Misrefot Mayin. Qalaxaye 'am qouapegue' qome da 'aŷa'anem na Israel le'ecpi ne'ena 'alhua da yaqto' ŷauo'o lalamaxat, nache ipacchigui qome da 'am samaxalec.

⁷Qaq nache 'aŷa'anem qome na 'alhua ne'enaua nueve maye maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq nam laŷe maye chegoxoguuet so Manasés.»

Som 'alhua maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem ye Jordán

⁸Qaq som nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguuetpi so Rubén qataq so Gad, qataq so laŷe som chegoxoguuetpi so Manasés, somayepi mashe huo'o so na'alhua cha'aye so Moisés mashe ŷanem co'ollaxa somayepi, maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem so Jordán.

⁹Qaq se'eso qoŷanem 'alhua somayepi, nache chegoqchiguiña ye Aroer, maye naña so loigue so tala Arnón, qataq so huaqta'a't nŷecpi maye naña yem laiñi so ca'amapega't, qataq 'enauac som nalochiguiñi 'alhua ye Medeba, nache ivitta'a ye Dibón.

¹⁰Nataqa'en ŷalectauo 'enauac som huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye ilotague' co'ollaxa so nta'a Sijón, som lta'a so amorreopi maye naña co'ollaxa ye Jesbón, nache ivitta'a so loga't ye na'alhua so amoniitapi.

¹¹Nataqa'en taalec da qoŷanem ye Galaad, qataq ye na'alhua so guesureopi qataq so maacateopi, qataq añi qasoxonaxa Hermón qataq 'enauac ye 'alhua ye Basán, nache ivitta'a ye Salca.

¹²Nataqa'en yem 'alhuapi maye ilotague' co'ollaxa so Og, som nta'a ye Basán, maye ilotague' nataqa'en ye Astarot qataq ye Edrey. Qaq somaye nache pa'atec som chegoxoguuetpi som refaiitapi, maye so Moisés loxonec co'ollaxa qataq ŷo'orauec.

¹³Qaq som Gesur le'ecpi qataq so lma' ye Macá, saishet co'ollaxa da qaŷo'orauec, nacherata da nache ŷalectaigui qanqa'en so Israel le'ecpi, choche ivitta'a nagui.

¹⁴Qaq so Moisés qaica co'ollaxa ca ñanem 'alhua so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Leví, cha'aye somayepi tañot so lañe aso nachetaqtaxanaqtepi maye qoñanot Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi. Cha'aye maiche la'aqtac co'ollaxa Ñimaye.

So na'alhuapi so chegoxoguetpi so Rubén

¹⁵Qaq so Moisés ñanem co'ollaxa so na'alhua so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, nache naloqchiichigui ye lcata so maiche lalamaxat llalaqpi somayepi.

¹⁶Nache se'eso lalamaxat na'alhua somayepi, nache chegoqchiguiña ye Aroer maye naña so loigue so tala Arnón, qataq so huaqta'a't ñyecpi maye naña na laiñi so ca'amapega't, qataq 'enauac so naloqchiguiñi 'alhua ye Medeba,

¹⁷qataq ivira'a ye Jesbón qataq 'enauac so huaqta'a't ñyecpi maye naña ye naloqchiguiñi 'alhua ye Dibón, Bamot Baal, qataq ye Bet Baal Megón,

¹⁸Yahás, Cademot, Mefagat,

¹⁹qataq ye Quiriatayin, Sibemá, Séret Sajar, maye nalec añi lcomaraxalate yem ca'amapega't,

²⁰nataqa'en ye Bet Pegor, Bet Yesimot qataq naua nashecrañi lañel añi qasoxonaxa Pisga,

²¹nache 'enauac som huaqta'a't ñyecpi maye huaigui so naloqchiguiñi 'alhua, qataq 'enauac so lma'pi maye ilotague' co'ollaxa so Sijón, som lta'a so Amorreo maye netaña ye Jesbón. So Moisés loxonec co'ollaxa se'eso Sijón, qataq so nataxala' ye Madián. Qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soomaye: Eví, Requén, Sur, Hur qataq so Reba.

²²Nataqa'en so Israel le'ecpi ñalauat co'ollaxa so shiñaxaua maye ilaviigui ca lña maye le'enaxat da Balaam, som llalec so Beor, qataq so qalota lañepi.

²³Qaq se'eso na'alhuapi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, nache qanaloqchiichigui ye lcata so maiche lalamaxat llalaqpi somayepi, qataq 'enauac so huaqta'a't ñyecpi nache lñaueegue' som lauoreuapi nma'piolec. Qaq 'eso so lalamaxat 'alhuapi somayepi, nache ivira'a so tala Jordán.

So na'alhuapi so chegoxoguetpi so Gad

²⁴So Moisés nataqa'en ñanem so na'alhua so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Gad, nache naloqchiichigui ye lcata so maiche lalamaxat llalaqpi somayepi.

²⁵Nache somayepi taalec ye Jazer, qataq 'enauac so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Galaad, qataq so lañe som na'alhua co'ollaxa so amoniitapi, nache ivitta'a so huaqta'a't ñyecpi ye Aroer, maye datatta ye Rabá,

²⁶qataq so 'alhuapi maye vichiguinguilo yeua Jesbón, qataq ye Ramat Mispá, qataq ye Betonín, qataq soua vichiguinguilo yeua Majanayin qataq ye loga't ye Debir.

²⁷Nataqa'en taŷot somayepi ye ca'amapega't ye Bet Aram, Bet Nimrá, Sucot qataq ye Safón, maye nachesouate' co'ollaxa da no'oirañi da lalamaqa'ate so Sijón maye nta'a ye Jesbón. Qaq se'eso na'alhua somayepi chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem so tala Jordán, nache ivitta'a so pa'aŷa'ague da la'añaxa añi Lapel Quinéret.

²⁸Qaq 'eso som huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, qataq som lauoreuapi nŷecpiolec maye taalec da taŷot so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Gad, nache qanaloqchiichigui ye lcata so maiche lalamaxat llalaqpi somayepi.

So na'alhuapi som laŷe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés

²⁹So Moisés nataqa'en ŷanem so na'alhua som laŷe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, qataq naloqchiichigui ye lcata so maiche lalamaxat llalaqpi somayepi.

³⁰Qaq somayepi taalec da qoŷanem 'enauac ye 'alhua maye lalamaxat co'ollaxa so Og, maye nta'a ye Basán, nache 'enauac ye 'alhua Basán nache ivira'a ye Majanayin. Qataq ŷalegueuo so sesenta huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Yaír.

³¹Qataq ye laŷe ye 'alhua Galaad, qataq so huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Astarot, qataq ye Edrey. Qaq 'enauac se'eso 'alhuapi taŷot som laŷe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Maquir, som llalec so Manasés, nache qanaloqchiichigui ye lcata so lalamaxat llalaqpi somayepi.

³²Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so Moisés da ŷanec da yaqto' nalamaxat yi'ie naloqchiguiñi 'alhua ye Moab, maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem so tala Jordán, maye nalotta ye Jericó.

³³Qalaxaye so Moisés, qaica ca ŷanem 'alhua so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Leví. Nacherata da 'enapega somayepi, 'eeta': «Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, Ñimaye nacheñi Ñim qaramaxache.»

Josué 14

Da 'eetec co'ollaq qoŷanec na 'alhuapi ye Canaán

¹Qaq 'ena na 'alhuapi maye huaña ye Canaán maye ŷaconeguet co'ollaxa da yaqto' ŷauo'o lalamaxat so Israel le'ecpi. Qaq se'eso 'alhuapi naloqnec co'ollaxa so ntaxaŷaxanaxanec Eleazar, qataq so Josué, nataqa'en so lataxala'pi na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Israel.

²Qaq se'eso 'alhuapi co'ollaq qoñanec, nache qanallichigui da yaqto' qañañaten ca taalec ñi 'oonolec so nueve, qataq so 'oonolec lañe so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, nache qaipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

³Qaq so Moisés mashe nale'ena co'ollaxa ñan ye 'alhua maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem da le'ego so tala Jordán, nache ñami' so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguuet so Rubén qataq so Gad, nataqa'en so lañe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguuetpi so Manasés. Qalaxaye so chegoxoguuetpi so Leví, saishet co'ollaxa da huo'o ca qoñanem 'alhua.

⁴Qaq so chegoxoguuetpi so José, qalaq ncolaraxache co'ollaxa dos soua lpa'axaco, som chegoxoguuetpi so Manasés qataq so Efraín, qaq so leviitapi qalaq qaica ca tañot 'alhua nachaqsota so huaqta'a't nñecpi da yaqto' naigui, qataq so no'onaxapi da yaqto' lquia'aqa' aso lalo huacapi qataq aso qaguetaipi.

⁵Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so Israel le'ecpi da naloqtenec se'eso 'alhuapi. Nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés.

So 'alhua maye qañachaxanapeguem co'ollaxa so Caleb

⁶Qaq huo'oi co'ollaxa soua chegoxogueta so Judá, da nqo'ora ye Gilgal da yaqto' na'aqtaxaneto so Josué, nache so Caleb som llalec so Yefune, so lauo' le'ec so quenezitapi, 'enapego' so Josué, 'eeta': «'Antoueeta'aco' naua la'aqtaqa Ñim Nataxala' co'ollaq 'enapega so lamaxashec Moisés, co'ollaq huaña ye Cadés Barnea, da qomi' detaqtacoto, 'am qataq añem.

⁷Qaq añem mashe sevi' naua cuarenta vi'ie da ñachaalataxac, co'ollaq so Moisés maye lamaxashec Ñim Nataxala' añem ñamaq. Sachegoqchiguiña ye Cadés Barnea da yaqto' ñemeenaxana ne'ena 'alhuapi, qaq co'ollaq mashe she'eguetaq, nache ñataqta sa'aqtaxaatem somaye 'enauac na ñataqta 'eesa ñauanaqchecpi.

⁸Qalaxaye som ñenaictague'pi co'ollaxa ñataqta icolanaqchet so qarañepi, qaq añem qalaq ñataqta saq saxanec Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala'.

⁹Huaña, nache so Moisés añem ñanem so la'aqtac da yaqto' qaipacchigui, 'eeta': «Ca 'alhuapi maye 'auapelec qome, nacheca qome ca 'aralamaxatpi, nataqa'en ca 'aña'alaqpi, cha'aye ñataqta saq 'axanec Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala'»

¹⁰Qaq mashe inoxoorec soua cuarenta y cinco vi'ie da Ñim Nataxala' ña'n ne'enaua la'aqtaqa maye nasaxarec co'ollaxa so Moisés se'eso na'a'q co'ollaq ñaq coleetapeguelec ye toolec 'alhua na Israel le'ecpi. Nache ñataqta ipacchigui de'era la'aqtac Ñimaye da añem qaica cara da ñachaalataxac. Qaq ñoqo'oye nagui mashe sevi' naua ochenta y cinco vi'ie da ñachaalataxac.

¹¹Qaq ñataqta ñaq añem 'añañaic da seloqui qataq da sequeuotapigui', 'eeta'am se'eso na'a'q co'ollaq añem namaxa da ñemeenaxana ne'ena 'alhua so Moisés.

¹²Qaq ŷoqo'oye nagui aŷem 'anem ne'ena 'alhua maye huaigui ana qasoxonaxapi maye aŷem ŷachaxanapeguem co'ollaxa se'eso na'a'q Ñim Nataxala'. Qataq nale'ena da 'auaŷateetac da na chegoxoguetpi so shiŷaxaua logoraic maye le'enaxat Anac netaña namaye, qataq na lalamaxat huaqta'a't nŷecpi ŷataqta qanpaxattaua'a. Qalaxaye aŷem huo'o da ñaquitaxac da Ñim Nataxala' aŷem nnaictague' qataq aŷem itaunec da yaqto' sañoxot da so'orauec yemayepi, da yaqto' ipacchigui da la'aqtac Ñimaye.»

¹³Qaq huaña, nache so Josué talec naqa'en da no'on la'aqtac so Caleb. Ime, nache ŷanem co'ollaxa ye 'alhua Hebrón, da yaqto' ŷataqta lalamaxat naqa'en somaye qataq so llalaqpi.

¹⁴Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa da ye Hebrón, ivira'a da lalamaxat so Caleb, qataq so lalamaxat llalaqpi, nache ivitta'a nagui, cha'aye so Caleb ŷataqta saq ŷaxanec Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

¹⁵Qaq da hua'auchiguiñi le'enaxat co'ollaxa ye Hebrón, Quiriat Arbá maye naigui da «Lma' so Logoraic Shiŷaxaua», cha'aye de'era ne'enaxat Arbá, nache le'enaxat so hua'au Ita'a so anaquiritapi, so shiŷaxauapi maye logoraicpi qataq 'amaqtaqaicpi. Qaq co'ollaq ime de'era, nache 'enauac se'eso 'alhuapi huo'o da nlagaxayec.

Josué 15

So na'alhuapi so chegoxoguetpi so Judá

¹Qaq so 'alhua maye taalec co'ollaxa so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, somaye ivira'a ye loga't ye Edom, maye pa'aŷa'ague da la'añaxa, nache ivitta'a ye toolec 'alhua ye Sin.

²Qaq yi'ie loga't nache chegochiguiña na lsheenec yem pa'aŷa'ague da la'añaxa aso Auaxai Leuaxai,

³qaq nache quetague' da pa'aŷa'ague da la'añaxa, nache ivitta'a so nqa'aic maye taŷasheguema ye le'enaxat Acrabin, qataq ŷa'axasoxoolec ye toolec 'alhua ye Sin, qataq da pa'aŷa'ague da la'añaxa ye Cadés Barnea. Ime, nache ivitta'a ye Jesrón, ime qataq tasheguemec ye Adar qataq colliiñi da taŷa'a ye Carca.

⁴Qaq huaña ye Amón qataq jec, nache taŷauga so La'auaxac ye Egipto, qaq nache loga't aso Auaxai Mediterráneo. Qaq 'eso so loga'tpi so na'alhuapi maye pa'aŷa'ague da la'añaxa.

⁵Qaq so loga'tpi maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguema, nache tachiguiña aso Auaxai Leuaxai, nache ivitta'a ye ltogaxasom so tala Jordán. Qataq chegochiguiña yemaye da qaltaq taŷa'ague da pa'aŷa'ague da sheu',

⁶nache taŷasheguema ye Bet Joglá qataq ŷa'axasoxoolec na pa'aŷa'ague da sheu' ye Bet Arabá, qaq chegochiguiña yemaye da ivira'a añi coma' maye qaŷamata'ac Boán, maye le'enaxat co'ollaxa so llalec so Rubén.

⁷Huaña nache se'eso loga't chegoqchiguiña ye ca'amapega't ye Acor, nache tañasheguema ye Debir, maye datatta ye Gilgal, qataq nalotta yem tañasheguema ye Adumín, maye pa'aña'ague da la'añaxa so la'auaxac, huaña qaltaq ña'axasoxoolec ye huaña na npaxaatasheguem 'etaxat ye Ensemes qataq ye Roguel,

⁸huaña, nache qaltaq tañasheguema so ca'amapega't ye Ben Jinón, maye pa'aña'ague da la'añaxa ye tañasheguema ye Jebús, maye nache ye Jerusalén, huaña nache qaltaq tañasheguema na pa'asheguem aña qasoxonaxa maye pa'aña'ague da avit ye ca'amapega't ye Hinóm, qataq da pa'aña'ague da sheu' ye ca'amapega't ye Refayin,

⁹qaa huaña nache se'eso loga't qaltaq ncoleetañi, chegoqotcheguema na pa'asheguem aña qasoxonaxa, nache qaltaq nvittaña ye huaña na npaxaatasheguem 'etaxat ye Neftoa, qataq ivitta'a ye huaqta'a't nñecpi maye nalec aña qasoxonaxa ye Efrón, ime qaltaq ña'axasoxoolec ye Baalá maye nataqa'en le'enaxat Quiriat Yearin.

¹⁰Qaa nache huaña ye Baalá, da se'eso loga't qaltaq ñe'eguelaxa nam pa'aña'ague da avit, nache ivitta'a aña qasoxonaxa ye Seír, qataq nlectelec ye Quesalón qataq nlectot na loigue aña qasoxonaxa Jearim, da yaqto' qaltaq nañaña na npa'aguiñi ye Bet Semes qataq nlectelec ye Timná.

¹¹Ime qaltaq jec chegoqchiguiña ye pa'aña'ague da sheu' ye ñiguisheguema ye Ecrón, nache coleetauga ye Sición, qataq nlectelec aña qasoxonaxa ye Baalá, da yaqto' tañauga ye Jabnel, nache ivittauga so loigue aso Auaxai Mediterráneo.

¹²Qaa se'eso loga't tachiguiña ye pa'aña'ague da avit, maye loigue aso Auaxai Mediterráneo. Qaa 'enauac ne'ena nache loga'tpi na 'alhuapi maye tañot so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetsi so Judá, nache qoñanem somayepi, ñataqtac qanqa'en ye lcata so maiche lalamaxat llaqpi somayepi.

So Caleb loxonec so huaqta'a't nñecpi ye Hebrón qataq ye Debir

¹³So Josué nataqa'en ñanem co'ollaxa so Caleb som llalec so Yefune, so lañe na'alhua so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetsi so Judá, da yaqto' qaipacchigui da lamasoxonaxac Ñim Nataxala', nache ñanem ye Hebrón, maye lma' co'ollaxa som chegoxoguetsi so Anac.

¹⁴Huaña, nache so Caleb ño'oldauec co'ollaxa soua tres chegoxogueta so Anac, som le'enaxat Sesay, Ajimán, qataq so Talmay.

¹⁵Huaña qaltaq nqo'ona da iloquixan so netaña ye Debir, yem le'enaxat co'ollaxa da Quiriat Séfer.

¹⁶Huaña, nache 'enapeco': «Cam ishet da iloquixan qataq loxonec ye Quiriat Séfer, nache añem sanem qome camaye da ñauo'o lhua aña ñale Acsa.»

¹⁷Qaq som loxonec se'eso huaqta'a't n̄yecpi nacheso so maiche lasoshec somaye, som le'enaxat Otoniel, som llalec so lqaña Cenaz. Nache so Caleb ñanem co'ollaxa somaye da lhua naqa'en aso llale Acsa.

¹⁸Qaq co'ollaq mashe yaqta'a da je'c soomaye, nache so Otoniel 'enapega co'ollaxa aso Acsa, 'eeta': «No'on taxa da 'auquiguiño'ot ñi 'arta'a da qomi' ñanema ca lañe 'alhua maye ishet da qoñanaxalec.» Nache asomaye huenoteeguesop co'ollaxa so lalo 'ashena, nache so Caleb inato' asomaye, 'eeta': «¿Ta'ainco' 'am?»

¹⁹Nache asomaye 'enapeco': «Qomye ñeshetaique da 'auauo'o ca añem 'aña'anem lañe 'alhua, cha'aye mashe sogote da añem 'aña'anem ye 'alhua maye huaña ye toolec 'alhua ye Néguev, qalaxaye nagui no'on taxa da añem 'aña'anem nataqa'en ye 'alhua maye huaña na npaxaatasheguem 'etaxat.» Nache somaye ñanem co'ollaxa aso llale Acsa so 'alhua maye huaña na npaxaatasheguem 'etaxat maye naña ye qañoqotcheguemec 'alhua, qataq ye pa'aguiñi.

So huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat so chegoxoguetpi so Judá

²⁰Qaq 'ena nam lalamaxat 'alhuapi nam maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, qataq qanalqchiichigui ye lcata so maiche lalamaxat llalaqpi somayepi.

²¹Qaq som huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye tañot somayepi, nache pa'aña'ague da la'añaxa ye loga't ye Edom, nache 'ena nam le'enaxatpi, 'eeta': Cabsel, Edar, Jagur,

²²Quiná, Dimona, Adada,

²³Cedes, Jazor, Itnán,

²⁴Zif, Telén, Bealot,

²⁵Jazor Jadatá, Queriot, Jesrón, qaq da lña le'enaxat Jazor,

²⁶Amán, Semá, Molada,

²⁷Jasar Gadá, Jesmón, Bet Pelet,

²⁸Jasar Súaj, Berseba, qataq so lauoreuapi nma'piolec,

²⁹qataq ye Baalá, Iim, Esén,

³⁰Eltolad, Quesil, Jormá,

³¹Siclag, Madmana, Sansana,

³²Lebaot, Siljín qataq ye Rimón. Qaq da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi nache ivi' veintinueve ye lcata, qataq lñaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.

³³Qaq so huaqta'a't n̄yecpi maye naña yem nalochiguiñi 'alhua maye tañot somayepi, nache le'enaxat: Estaol, Sorá, Asena,

³⁴Zanoaj, Enganín, Tapuaj, Enam,

- ³⁵Jarmut, Adulán, Soco, Azecá,
- ³⁶Sagarayin, Aditayin, Gederá qataq ye Guederotayin. Nache da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi nache ivi' catorce ye lcata, qataq l̄yaueegue' som lauoreuapi nma'piolec.
- ³⁷Qataq so huaqta'a't n̄yecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Senán, Jadasá, Migdal Gad,
- ³⁸Dileán, Mispá, Yoctel,
- ³⁹Laquis, Boscat, Eglón,
- ⁴⁰Cabón, Lamán, Quitlís,
- ⁴¹Gederot, Bet Dagón, Noamá qataq ye Maceda. Nache da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi nache ivi' dieciséis ye lcata, qataq l̄yaueegue' som lauoreuapi nma'piolec.
- ⁴²Qataq so huaqta'a't n̄yecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Libna, Eter, Asán,
- ⁴³Iftah, Asena, Nesib,
- ⁴⁴Keila, Aczib qataq ye Maresa, nache da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi, nache ivi' nueve ye lcata, qataq l̄yaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.
- ⁴⁵Nataqa'en so huaqta'a't n̄yecpi ye Ecrón, qataq l̄yaueegue' na lauoreuapi nma'piolec,
- ⁴⁶nache chegoqchiguiña ye Ecrón da ivittauga aso auaxai qataq 'enauac ye 'alhua maye sa qaŷapeque ye Asdod, qataq l̄yaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.
- ⁴⁷Qataq so huaqta'a't n̄yecpi ye Asdod, qataq so lauoreuapi nma'piolec, nataqa'en ye Gaza qataq so lauoreuapi nma'piolec, nache ivitta'a so la'auaxac ye Egipto qataq ivira'a so loigue aso Auaxai Mediterráneo.
- ⁴⁸Qaq som huaqta'a't n̄yecpi maye taŷot som chegoxoguetpi so Judá, maye huallec aye qasoxonaxapi, nache le'enaxat: Samir, Jatir, Soco
- ⁴⁹Daná, Quiriat Saná, maye da l̄ya le'enaxat Debir,
- ⁵⁰Anab, Estemoa, Anim,
- ⁵¹Gosén, Holón qataq ye Gilo, qaq da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi, nache ivi' once, qataq l̄yaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.
- ⁵²Qaq se'eso laŷe n̄yecpi ye Arab, Duma, Esán,
- ⁵³Yanún, Bet Tapuaj, Afeca,
- ⁵⁴Jumetá, Quiriat Arbá, maye da l̄ya le'enaxat Hebrón, qataq ye Sior, qaq da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi nache ivi' nueve ye lcata, qataq so lauoreuapi nma'piolec.
- ⁵⁵Qataq ye huaqta'a't n̄yecpi ye Maón, Carmel, Zif, Yutá,

⁵⁶Jezrel, Jocdeán, Zanoaj,

⁵⁷Caín, Gabaa qataq ye Timná, qaq da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi nache ivi' diez, qataq l̄yaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.

⁵⁸Qataq so huaqta'a't n̄yecpi ye Jaljul, Betsur, Gedor,

⁵⁹Marat, Bet Anot qataq ye Eltecón, qaq da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi nache ivi' seis, qataq l̄yaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.

⁶⁰Nataqa'en so huaqta'a't n̄yecpi ye Quiriat Baal, maye l̄ya le'enaxat da Quiriat Yearin, qataq ye Rabá, nache l̄yaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.

⁶¹Qaq ye huaqta'a't n̄yecpi maye huallec ye toolec 'alhua maye tāyot somayepi nache le'enaxat: Bet Arabá, Midín, Secocá,

⁶²qataq Nibesán, yem huaqta'a't n̄yecpi maye Touesat, qataq ye Engadí, qaq da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi nache ivi' seis, qataq l̄yaueegue' nataqa'en so lauoreuapi nma'piolec.

⁶³Qaq se'eso maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, saishet da ŷañoxot da ŷo'orauec co'ollaxa na Jebús le'ecpi maye netaña ye Jerusalén. Qaq ŷoqo'oye nache ivitta'a nagui da lauoreuapi.

Josué 16

So na'alhuapi som chegoxoguetpi so Efraín qataq so Manasés

¹Qaq so 'alhuapi maye taalec co'ollaxa so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so José, nache chegoqchiguiña ye pa'āya'ague da yo'oxoñi aso tala Jordán, yem nalotta ye huaña na npaxaatasheguem 'etaxat ye Jericó, qataq chegoqchiguiña yemaye da tāyauga ye toolec 'alhua, nache queteueegue aye qasoxonaxapi ye Jericó nache ivitta'a ye Betel.

²Qataq chegoqchiguiña ye Betel, maye da l̄ya le'enaxat Luz, nache nlectelec 'enauac ye na'alhua so arquitiapi, nache ivitta'a ye Atarot.

³Ime, qataq jec nache ivira'a ye pa'āya'ague da avit ye na'alhua so jafletiitapi, nache ivitta'a ye loga't ye Bet Jorón maye npa'āyañi, qataq ye Guézer, nache tāyauga aso Auaxai Mediterráneo.

⁴Qaq 'eso som 'alhuapi maye qōyanem da lalamaxat so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés qataq so Efraín, som llalqa so José.

⁵Qaq na loga'tpi som na'alhuapi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín, nache imattalec ye pa'āya'ague da yo'oxoñi ye Atarot Adar, nache ivitta'a ye pa'asheguem ye Bet Jorón.

⁶Qataq chegoqchiguiña yemaye, nache ivittauga aso Auaxai Mediterráneo, nache ivitta'a ye loga't maye pa'āya'ague da sheu' ye Micmetat. Qaq huaña yemaye

qaltaq jec, nache ivira'a ye pa'aña'ague da yo'oxoñi, nache ivitta'a ye Tanat Siló, qataq nlectelec ye Yanoja,

⁷huaña qaltaq nañaña ye Atarot, qataq ye Nará, nache ivitta'a ye Jericó qataq tañauga so tala Jordán.

⁸Qataq chegoqchiguiña ye Tapuaj da qaltaq taña'ague da pa'aña'ague da avit, nache ivitta'a so la'auaxac ye Caná qataq aso Auaxai Mediterráneo. Qaq 'eso som 'alhuapi maye lalamaxat so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín, nache qanaloqchiichigui ye lcata so maiche lalamaxat llalaqpi somayepi.

⁹Qalaxaye nataqa'en huo'o co'ollaxa so huaqta'a't n̄yecpi, qataq som lauoreuapi nma'piolec maye huaigui som na'alhua so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, da tañot qanqa'en so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín.

¹⁰Qalaxaye se'eso maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín, saishet da ñañoxot co'ollaxa da ño'orauec so Canaán le'ecpi maye netaña ye Guézer, nacherata da hua'aqta'a da nache netaña yemaye da yaqto' lauoreuapi, qalaxaye desheetenaxaatac naqa'en. Qaq nache ivitta'a nagui da na Canaán le'ecpi da netaña yemaye.

Josué 17

So na'alhuapi so chegoxoguetpi so Manasés

¹Qaq 'ena na 'alhuapi maye tañot so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, som ñe llalec so José. Qaq so Maquir som ñale maye ñataqta alaataxaic, som llalec ñe so Manasés, somaye nache Ita'a so Galaad, qaq somaye tañot ye 'alhua Galaad, qataq ye Basán maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem so tala Jordán.

²Nataqa'en qanallichigui so 'alhua da yaqto' tañot qanqa'en so lañepi llalaqpi so Manasés, nache qanaloqchiichigui ye lcata so maiche lalamaxat llalaqpi somayepi, som: Abiezer, Hélec, Asriel, Siquén, Jéfer qataq so Semida, maye nataqa'en llalqa so Manasés qataq maiche laua'alle so José.

³Qalaxaye so Selofhad, som llalec so Jéfer maye laual so Galaad som llalec so Maquir, maye laual so Manasés, somaye qaica ca llalec ñale co'ollaxa, nachaqsouate' soua cinco llalel 'alol. Qaq naua le'enaqa'ate soomaye Mahlá, Noá, Hoglá, Milcá qataq aso Tirsa.

⁴Qaq soomaye nqo'oorá co'ollaxa so ntaxañaxanaxanec Eleazar, qataq so Josué, nataqa'en so lataxala'pi so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi nache, 'eeta': «Ñim Nataxala' ñamaxalec co'ollaxa so Moisés da nataqa'en qomi' 'alol, qañauo'o qome ca qomi' qoñanema 'alhua, 'eeta'am da 'eetec da qoñanem na qarqañañicpi.» Huaña, nache so Josué ñanema soomaye so 'alhua, da 'eeta'am naqa'en so lauo' le'ecpi so Ita'a soomaye, da yaqto' ipacchigui da lamasasoxonaxac Ñim Nataxala'.

⁵Qaq 'era da 'eetec so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, da qoñanema soua diez 'aleu', nataqa'en ye 'alhua Galaad qataq ye Basán, maye pa'aira'ague da yo'oxoñi ye Jordán,

⁶cha'aye soua llael so Manasés, nataqa'en qoñanema so na'alhua, 'eeta'am qanqa'en da 'eetec so ýalleppi. Qaq ye 'alhua Galaad mashe qoñanem co'ollaxa som laýepi chegoxoguetpi so Manasés.

⁷Qaq so na'alhuapi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, nache chegoqchiguiña ye Aser, nache ivitta'a ye Micmetat, maye datatta ye Siquén, nache qaltaq jec, nache ivitta'a ye pa'aýa'ague da la'añaxa, nache ivitta'a ye huaña na npaxaatasheguem 'etaxat ye Tapuaj.

⁸Qaq yi'ie 'alhuapi ye Tapuaj, yemaye lalamaxat co'ollaxa so chegoxoguetpi so Manasés. Qaq ye huaqta'a't nýecpi ye Tapuaj maye huaqta'ai' so loga't ye na'alhua so chegoxoguetpi so Manasés, yemaye lalamaxat co'ollaxa so chegoxoguetpi so Efraín.

⁹Qaq so loga't ye na'alhuapi so chegoxoguetpi so Manasés, nache naýaña ye pa'aýa'ague da la'añaxa so la'auaxac ye Caná, qaq se'eso huaqta'a't nýecpi maye lalamaxat so Efraín nache ýalectaigui so huaqta'a't nýecpi maye lalamaxat so Manasés, qaq na'aictaxa co'ollaxa da so loga't ye na'alhua som chegoxoguetpi so Manasés chegoqchiguiña so pa'aýa'ague da avit so la'auaxac maye taýauga aso Auaxai Mediterráneo.

¹⁰Nache so na'alhua som chegoxoguetpi so Efraín, pa'aýa'ague da la'añaxa se'eso la'auaxac, qaq so na'alhuapi som chegoxoguetpi so Manasés, nache pa'aýa'ague da sheu'. Qaq so loga't so na'alhuapi somaye, nache tachiguiña so loigue aso Auaxai Mediterráneo, qataq ivira'a so loga't so na'alhuapi som chegoxoguetpi so Aser maye pa'aýa'ague da sheu', qataq pa'aýa'ague da nala' lliguisheguem so na'alhuapi som chegoxoguetpi so Isacar.

¹¹Nache som chegoxoguetpi so Manasés nataqa'en huo'o co'ollaxa so taýot huaqta'a't nýecpi maye huaigui ye na'alhua som chegoxoguetpi so Isacar, qataq som huaqta'a't nýecpi maye huaigui ye na'alhua som chegoxoguetpi so Aser, nache lýaueegue' so lauoreuapi nma'piolec: ye Bet Seán, Ibleam, Dor, Endor, Taanac, qataq Meguido qataq soua tres lcomaraxalate.

¹²Qalaxaye so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés saishet co'ollaxa da naigui se'eso huaqta'a't nýecpi, cha'aye sa ýañoxot da ýo'orauec so Canaán le'ecpi, ýoqo'oye somayepi nache netaigui se'eso huaqta'a't nýecpi.

¹³Qalaxaye co'ollaq mashe 'añaxaicpi so Israel le'ecpi, nache choche desheetenaxaatac naqa'en se'eso Canaán le'ecpi, qalaxaye saishet da ýo'orauec.

So chegoxoguetpi so José iýaxaneua'a da qoñanem ca laýe 'alhua

¹⁴Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so José, 'enapega co'ollaxa so Josué, 'eeta': «¿Ta'ainco' da qomi' 'aýa'anema ye 'oonolec laýe ne'ena 'alhuapi ye

qomi' qalota, qataq Ñim Nataxala' mashe qomi' taleguete naqa'en co'ollaxa so no'on la'aqtac?»

¹⁵Nache so Josué ñasategueto' somayepi, 'eeta': «Hua', cha'aye qoñiñapec da ñataqta qami' qalota, nache sa qanaloilec ye 'alhua maye huallec aye qasoxonaxapi ye Efraín, qaq ñoqo'oye qanqo'oñiña qome ye aviaqpi maye huaigui ye na'alhua ye ferezeopi qataq ye refaiitapi.»

¹⁶Nache somayepi 'enapeco': «Aja', 'eesa da sa ñaloxolec ayem qasoxonaxapi. Qalaxaye ye Canaán le'ecpi maye netalec ye nalochiguiñi 'alhua, yemayepi huo'o aye nalaataxaquipi laigona lcat, qataq nache 'ena'am ye netaña ye Bet Seán, qataq ye lauoreuapi nma'piolec, qataq yem naña ye ca'amapega't ye Jezrel.»

¹⁷Qaq 'era da 'eetec so Josué da ñasateguet som chegoxoguetsi so José, maye maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxogueta soua Efraín qataq so Manasés, nache 'eeta': «Aja', qami' ñoqta 'eesa da qami' qalota qataq ñataqta qami' 'añaxaicpi, ñoqo'oye saishet da qami' tañoto catai' lañolec yi'ie 'alhuapi,

¹⁸nacherata da qami' tañoto 'enauac aye qasoxonaxapi maye imattalec ye aviaqpi da yaqto' qaralamaxache, nache qauqopitaxañiñapec da qano'onaxacheelec. Qaq yem Canaán le'ecpi qalaq qauo'oyiñaulec qome, na'aictaxa da ñataqta 'añaxaicpi qataq huo'o aye nalaataxaquipi laigonapi lcat.»

Josué 18

So Josué ñanec so no'onañi se'eso 'alhuapi

¹Qaq so Israel le'ecpi, co'ollaq mashe 'enauac da deuotaxanec se'eso 'alhuapi, nache 'enauac somayepi da ño'ot so laponaxac Ita'araic huaña ye huaqta'a't nñecpi ye Silo, qataq nache huaña yemaye da ña'ayini so npe'l maye huañacnaxa da qanauane' Ñim Nataxala'.

²Qaq ñaq huo'oi co'ollaxa soua siete so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetsi so Israel da ñaq saxanaxa da huo'o ca qoñanem lalamaxat na'alhua.

³Huaña, nache so Josué 'enapego' se'eso Israel le'ecpi, 'eeta': «¿Negue't ca qauacheeta'a da yaqto' qauacoñiña da qoñiñalec na 'alhuapi maye qami' ñanema Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' som hua'au qarta'ailpi?

⁴Qalca'aiua'alo qome caua tres shiñaxau', qauachegoxochiñaiñailo ñi 'oonolec naua siete na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, da yaqto' sama'q da coleerelec 'enauac ne'ena 'alhua, qaq da ime, nache añem nareua'a da ndoreuo qome ca la'aqtaxanaxa'c da yaqto' sañateeta ca lataxac da qaicolaxatapigui ne'ena 'alhua.

⁵Qataq que'ecaui shiñaxau' siete qome caua icolaxara'ache 'alhua. Qaq nam chegoxoguetsi so Judá, nache qoñanem na pa'aña'ague da la'añaxa, qaq na chegoxoguetsi so José, nache qoñanem na pa'aña'ague da sheu'.

⁶Nache qom mashe ime da icolaxatapiguilo caua siete que'eca 'alhuapi nache aÿem ndoreua'a que'eca la'aqtaxanaxa'c, nache aÿem so'ot qome da qanallichigui que'eca 'alhuapi, ÿauaachigui ñaqa'en Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.

⁷Qaq na leviitapi qalaq qaica qome ca taÿot ne'ena 'alhuapi, cha'aye namayepi qoÿanagui dantaxaÿaxanaxanecpi da qaitaxaÿapegue' Ñim Nataxala'. Qaq na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Gad qataq so Rubén, qataq na laÿe nam maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, namayepi mashe lalamaxat qanqa'en ye 'alhuapi maye pa'aÿa'ague da yo'oxoñi so tala Jordán, maye ÿanem co'ollaxa so Moisés maye lamaxashec Ñim Nataxala'.»

⁸Nache se'esoua nca'agui'she maye qaÿama'q da yaqto' imete'n se'eso 'alhuapi, co'ollaq mashe naÿamaxa't da yaqto' je'c, nache so Josué 'enapegalo soomaye, 'eeta': «Qanqo'oñiÿa 'enauac qome ne'ena 'alhuapi, nache qaua'añi naua loga'te, qaq qom ime, nache qañi'iguelqai da yaqto' so'ot da qanallichigui, huaña na Silo, ÿauaachigui ñaqa'en Ñim Nataxala'.»

⁹Nache soomaye je'c, coleetrapeguelec 'enauac se'eso 'alhuapi, nache icolaxachigui so huaqta'a't nÿecpi, nache ÿauota'a siete soua iÿoracache, qataq ÿataqta ÿiyiñi 'enauac ye lcachiguiñi se'eso 'alhuapi. Qaq co'ollaq ime', nache ñe'eguelaxalo so nanataqa' ye Silo, maye netaña so Josué.

¹⁰Nache so Josué, icolaxatapigui se'eso 'alhuapi da yaqto' ÿanoigui so Israel le'ecpi huaña ye Silo, qataq ÿauaachigui naqa'en Ñim Nataxala' da qanallichigui somaye.

So na'alhuapi so chegoxoguetpi so Benjamín

¹¹Qaq co'ollaq mashe ime da qanallichigui se'eso 'alhuapi, nache so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín, taÿot so 'alhuapi maye huaigui ye na'alhuapi som chegoxoguetpi so Judá qataq so José.

¹²Qaq so loga't se'eso 'alhua nache chegoqchiguiña ye pa'aÿa'ague da sheu' ye tala Jordán, nache ivitta'a ye pa'aÿa'ague da sheu' ye Jericó, qataq jec, nache ivitta'a aye qasoxonaxapi maye pa'aÿa'ague da avit, nache nateuga ye toolec 'alhua ye Bet Avén.

¹³Qaq queta, ivitta'a ye Luz maye da lÿa le'enaxat Betel, yem pa'aÿa'ague da la'añaxa, nache naÿaña ye Atarot Adar, maye naña añi qasoxonaxa maye pa'aÿa'ague da la'añaxa ye pa'aguiñi ye Bet Jorón.

¹⁴Huaña nache se'eso loga't taÿauga aso auaxai Mediterráneo yem loigue maye pa'aÿa'ague da la'añaxa añi qasoxonaxa maye nalotta ye Bet Jorón, nache ivitta'a ye Quiriat Baal, maye nataqa'en le'enaxat Quiriat Yearin, maye lalamaxat so chegoxoguetpi so Judá. Qaq 'eso so loga't maye pa'aÿa'ague da avit.

¹⁵Qaq so loga't maye pa'aÿa'ague da la'añaxa nache taÿauga ye pa'auec ye Quiriat Yearin, nache taÿa'ague da pa'aÿa'ague da avit, nache ivitta'a yem huaña na npaxaatasheguem 'etaxat ye Neftoa,

¹⁶nache nañaña ye ÿataqta pa'aguiñi añi qasoxonaxa maye nalotta so ca'amapega't ye Ben Jinón, yem pa'aña'ague da sheu' ye ca'amapega't ye Refayin. Huaña nache nañaña ye ca'amapega't ye Hinom, nache nlectot so ñiguisheguem maye pa'aña'ague da la'añaxa ye Jebús, nache queta, ivitta'a ye npaxaatasheguem 'etaxat ye Roguel.

¹⁷Huaña, nache se'eso loga't qaltaq connegue da pa'aña'ague da sheu' ye Ensemes, nache huaña yemaye da qaltaq jec, nache ivitta'a ye Guelilot, maye nalotta ye ñiguisheguem ye Adumín, nache qaltaq nañaña añi coma' maye qañamata'ac Boán Ben Rubén,

¹⁸huaña nache qaltaq taigue da pa'aña'ague da sheu' ye ñiguisheguem maye nalotta so ca'amapega't ye Jordán, ime nache nvittaña ye Jordán.

¹⁹Qataq nache queta, tateuga da pa'aña'ague da sheu' ye Bet Joglá, nache loga't ye iuaxana't maye pa'aña'ague da sheu' aso Auaxai Leuaxai, yem taýauga so tala Jordán. Qaq 'eso som loga't so 'alhuapi maye pa'aña'ague da la'añaxa.

²⁰Nache se'eso tala Jordán nacheso so loga't so 'alhuapi maye pa'aña'ague da yo'oxoñi. Qaq 'ena nam loga'tpi so 'alhuapi maye qoñanem da lalamaxat co'ollaxa so llalaqpi na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetspi so Benjamín.

²¹Qaq 'ena nam huaqta'a't nñecpi maye taýot da lalamaxat qanqa'en so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetspi so Benjamín: Jericó, Bet Joglá, Émec Quesís,

²²Bet Arabá, Semarayin, Betel,

²³Avim, Pará, Ofrá,

²⁴Quefar Hamoní, Ofnί qataq ye Geba. Nache da ima'a't se'eso huaqta'a't nñecpi maye ÿotta'a't naua nañalo, nache ivi' doce, qataq lyaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.

²⁵Nataqa'en ye Gabaón, Ramá, Berot,

²⁶Mispá, Quefirá, Mosá,

²⁷Requén, Irpel, Tarala,

²⁸Selá, Elef, Jebús, maye da lya le'enaxat Jerusalén, Gabaa qataq ye Quiriat. Nache da ima'a't se'eso huaqta'a't nñecpi maye ÿotta'a't naua nañalo, nache ivi' catorce, qataq lyaueegue' so lauoreuapi nma'piolec. Qaq 'eso som 'alhuapi maye taýot co'ollaxa da lalamaxat qanqa'en so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetspi so Benjamín.

Josué 19

So na'alhuapi so chegoxoguetspi so Simeón

¹Qaq so lya 'alhua maye qanallichigui co'ollaxa, nache taalec so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Simeón. Qaq se'eso 'alhuapi nache huaigui so 'alhua maye lalamaxat so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá,

²qaq somaye nache naña so huaqta'a't n̄yecpi, Berseba, Sebá, Molada,

³Jasar Súaj, Balá, Esén,

⁴Eltolad, Betul, Jormá,

⁵Siclag, Bet Marcabot, Jasar Susá,

⁶Bet Lebaot qataq ye Sarujén. Nache da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye yotta'a't naua nañalo, nache ivi' trece, qataq lyaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.

⁷Qaq nataqa'en taýot co'ollaxa somayepi so huaqta'a't n̄yecpi ye Rimón, Eter qataq ye Asán, nache da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye yotta'a't naua nañalo, nache ivi' cuatro, qataq lyaueegue' so lauoreuapi nma'piolec,

⁸nache nataqa'en 'enauac so nma'piolec maye nañapi som saqaýape ye Baalat Ber, maye nacheye ye Ramat, maye huaigui ye Néguev. Qaq 'eso som 'alhuapi maye taýot da lalamaxat qanqa'en so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Simeón.

⁹Qaq cha'aye so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, yataqta lta'araic so lalamaxat 'alhua, yoyo'oye som chegoxoguetpi so Simeón, qoýanem so laýe 'alhua maye huaigui so na'alhua som chegoxoguetpi so Judá.

So na'alhuapi so chegoxoguetpi so Zabulón

¹⁰Qaq so lya 'alhua maye qanallichigui co'ollaxa, nache taalec so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Zabulón. Qaq so loga't se'eso 'alhuapi nache ivira'a ye Sarid,

¹¹qaq nache queta, taýa'ague da pa'aýa'ague da avit, nache ivitta'a ye Marala, qataq ye Dabeset, nache loga't so la'auaxac maye nalotta ye Joceneán.

¹²Qaq huaña ye Sarid, nache qaltaq taigue da pa'aýa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivitta'a ye Quislot Tabor, huaña yemaye nache taýauga ye Daberat, nache qaltaq taýasheguema ye Jafía.

¹³Qataq chegoqchiguiña yemaye da qaltaq jec se'eso loga't, nlectot so loigue maye pa'aýa'ague da yo'oxoñi ye Gat Jéfer, qataq ye Itacasín nache ivitta'a ye Rimón, co'ollaq ime da colesop ye Neá.

¹⁴Qaq so loga't maye pa'aýa'ague da sheu' se'eso 'alhuapi nache ncoleetaua'a ye Janatón nache ivittauga so ca'amapega't ye Yeftajel.

¹⁵Qaq 'eso so doce huaqta'a't n̄yecpi maye yotta'a't naua nañalo, qataq so lauoreuapi nma'piolec maye huaigui se'eso 'alhua, nache yalectauo ye: Catat, Nalal, Simerón, Idala qataq ye Belén.

¹⁶Qaq 'eso so 'alhuapi maye taŷot da lalamaxat qanqa'en co'ollaxa so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Zabulón, qataq so huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, qataq lŷaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.

So na'alhuapi so chegoxoguetpi so Isacar

¹⁷Qaq so lŷa 'alhua maye qanallichigui co'ollaxa, nache taalec so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Isacar.

¹⁸Qaq se'eso 'alhuapi, nache lŷaueegue' som huaiguipi huaqta'a't nŷecpi: Jezrel, Quesulot, Sumen,

¹⁹Jafarayin, Sijón, Anajarat,

²⁰Rabit, Quisión, Ebes,

²¹Remet, Enganín, Enadá qataq ye Bet Pasés.

²²Qaq naua loga'te, nache ivira'a añi qasoxonaxa Tabor, qataq ye Sajazimá qataq ye Bet Semes, nache loga't so tala Jordán. Nache da ima'a't se'eso huaqta'a't nŷecpi nache ivi' dieciséis, qataq lŷaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.

²³Qaq 'eso so 'alhuapi maye taŷot co'ollaxa so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Isacar, qataq so huaqta'a't nŷecpi, qataq so lauoreuapi nma'piolec.

So na'alhuapi so chegoxoguetpi so Aser

²⁴Qaq so lŷa 'alhua maye qanallichigui co'ollaxa nache taalec so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Aser,

²⁵qataq lŷaueegue' so huaqta'a't nŷecpi ye: Jelcat, Jalí, Betén, Acsaf,

²⁶Alamelec, Amad qataq ye Misal. Qaq so loga't se'eso 'alhuapi, nache ivitta'a añi qasoxonaxa Carmelo maye pa'aŷa'ague da avit qataq ye Sijor Libnat.

²⁷Qaq so loga't maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache taŷa'ague da pa'aŷa'ague da sheu', nache ivitta'a ye Bet Dagón, qataq ivira'a ye loga't ye na'alhua so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Zabulón, qataq ye ca'amapega't ye Yeftajel, Bet Émec qataq ye Neyel, nache napacalec ye Cabul.

²⁸Qaq nache imattalec ye 'alhua ye Abdón, Rejob, Hamón qataq ye Caná, nache ivitta'a so 'amaqtaqaic huaqta'a't nŷecpi ye Sidón.

²⁹Qaq huaña yemaye da se'eso loga't qaltaq ncoleetaua'a ye Ramá, qataq ivitta'a ye Tiro yem huaqta'a't nŷecpi maye ŷataqta sa nsattec na lpaqtaxat, ime qaltaq jec da taŷa'a ye Josá, nache taŷauga aso Auaxai Mediterráneo. Nache qotteguet ye Mahaleb, Aczib,

³⁰Uma, Afec qataq ye Rejob. Nache da ima'a't se'eso huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, nache ivi' veintidós, lŷaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.

³¹Qaq 'eso so 'alhuapi, maye taŷot da lalamaxat qanqa'en so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Aser.

So na'alhuapi so chegoxoguetpi so Neftalí

³²Qaq so lŷa 'alhua maye qanallichigui co'ollaxa, nache taalec so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Neftalí.

³³Qaq se'eso 'alhuapi nache chegoqchiguiña ye Jélef, Elón Sananín, Adami Néguev qataq ye Jabnel, nache ivitta'a ye Lacún, qataq ivittaxaama so Jordán.

³⁴Qaq so loga't maye taŷa'ague da avit nache taŷa'a ye Aznot Tabor, ime nache taŷa'a ye Jucoc, qaq nache ivira'a da pa'aŷa'ague da la'añaxa, yem na'alhuapi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Zabulón, qaq so pa'aŷa'ague da avit nache ivira'a ye na'alhua so chegoxoguetpi so Aser. Qaq so tala Jordán nache pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem.

³⁵Qaq so huaqta'a't nŷecpi maye sa nsattec so lpaqtaxatpi maye taŷot co'ollaxa somayepi, nache le'enaxat: Sidín, Ser, Jamat, Racat, Quinéret,

³⁶nataqa'en ye Adama, Ramá, Jazor,

³⁷Cedes, Edrey, Enjazor,

³⁸Irón, Migdal El, Horem, Bet Anat qataq ye Bet Semes. Nache da ima'a't se'eso huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, nache ivi' diecinueve, qataq lŷaueegue' so lauoreuapi nma'piolec.

³⁹Qaq 'eso so 'alhuapi qataq som huaqta'a't nŷecpi, lŷaueegue' so lauoreuapi nma'piolec, maye taŷot da lalamaxat qanqa'en so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Neftalí.

So na'alhuapi so chegoxoguetpi so Dan

⁴⁰Qaq so lŷa 'alhua maye pa'atec da qanallichigui co'ollaxa nache taalec so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Dan.

⁴¹Qaq se'eso 'alhua nache huaigui so huaqta'a't nŷecpi: Sora, Estaol, Ir Semes,

⁴²Sagalbín, Ayalón, Jetla,

⁴³Elón, Timnat, Ecrón,

⁴⁴Elteque, Guibetón, Baalat,

⁴⁵Jehúd, Bené Berac, Gat Rimón,

⁴⁶Mejarcón qataq ye Racón, nataqa'en so 'alhuapi maye nalotta ye Jope.

⁴⁷Qalaxaye so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Dan, ila'a da sa nalolec co'ollaxa se'eso 'alhua, nache nqo'ona da iloquiaxan so huaqta'a't nŷecpi ye Lesén, nache ŷacona da yaqto' lalamaxat, co'ollaq ime da ŷalauat 'enauac so netaigui se'eso huaqta'a't nŷecpi. Huaña nache so chegoxoguetpi so Dan, naigui

se'eso huaqta'a't n̄yecpi nache naralaxat da le'enaxat, ñanagui da Dan, cha'aye nachera da le'enaxat so hua'au lta'a somayepi.

⁴⁸Qaq 'eso so 'alhuapi maye tañot da lalamaxat qanqa'en so llalaqpi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Dan, qataq l̄yaueegue' nataqa'en so huaqta'a't n̄yecpi, qataq so lauoreuapi nma'piolec.

So na'alhua so Josué

⁴⁹Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq mashe ime da naloq nec se'eso 'alhuapi, maye tañot ñi 'oonolec se'eso maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, nache somayepi ñanem nataqa'en so Josué, so 'alhua maye ñalectaigui so na'alhuapi so lañepi.

⁵⁰Qaq nache qaipacchigui da lamaxasoxonaxac co'ollaxa Ñim Nataxala', nache qoñanem so huaqta'a't n̄yecpi ye Timnat Seraj, maye huallec aye qasoxonaxapi maye huaña ye Efraín, maye nache ye yem iñaxaneua'a co'ollaxa so Josué. Nache so Josué ñe'eguelaxalec da no'oxoosheguem se'eso huaqta'a't n̄yecpi, ime nache naigui co'ollaxa somaye.

⁵¹Qaq 'eso so 'alhuapi maye so ntaxañaxanaxanec Eleazar, Josué qataq so lataxala'pi so nhuo' le'ecpi ño'ot da qanallichigui co'ollaxa, da tañot qanqa'en ñi 'oonolec se'eso maiche nalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, ñauaachigui qanqa'en Ñim Nataxala', huaña so ñegueuo som npe'l maye huañacnaxa da qanauane' Ñimaye maye naña ye Silo. Qaq huaña co'ollaxa nache ñataqta nalotec da qoñanec se'eso 'alhua.

Josué 20

So huaqta'a't n̄yecpi maye ñe'eguenaxaqui

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Josué, 'eeta':

²«Qonapega qome na Israel le'ecpi, da lca'aique ca huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo da yaqto' ñe'eguenaxaqui, yaqto' qaipacchigui da ñamexasoxonaxac maye sanem co'ollaxa so Moisés.

³Cha'aye da huo'o ca ñalauat ca l̄ya shiñaxaua da choche ilamaxata'a, qataq saishet da nache 'eetai' da ñasauaxattac, nache ishet da datauec da ñe'eguenca ca 'oonolec que'eca huaqta'a't n̄yecpi, da yaqto' dataueguesop cam lauo' le'ec que'eca leuaxaic maye ñauotaique ca lvi'.

⁴Qaq que'eca shiñaxaua qom huo'otaq ñe'eguenca ca 'oonolec que'eca huaqta'a't n̄yecpi maye ñe'eguenaxaqui, nache camaye da ivireua'a ca lasom ca lpaqtaxat que'eca huaqta'a't n̄yecpi, nache ña'axat ca huo'omshe naneltaaxatac, da'aqtaxaatem ca nqueroxonecpi maye nataxala'pi que'eca huaqta'a't n̄yecpi. Huaña, nache que'eca nqueroxonecpi nasheeteguet qome camaye, nache inoxonaqcheteuo, nache ñanem ca lanataqa' da yaqto' naña camaye.

⁵Qaq ca lauo' le'ec que'eca nalaatac, qom icanapec camaye da ipalaique lvi', nache da ivitta'a que'eca huaqta'a't n̄yecpi maye netaña camaye, nache ca

nqueroxonecpi saishet qome da ñanec que'eca 'eltaxaic, cha'aye camaye choche ilamaxata'a da ñalauat ca lya, qaq saishet da nache 'eetai' da ñasauaxattac souaxat da nquiñatapega.

⁶Qalaxaye que'eca 'eltaxaic, nache netaña qome que'eca huaqta'a't ñyecpi, ivitta'a qom nachaateua'a ca laponaxac 'enauac na nhuo' le'ecpi maye huaña da qanmit ca lasouaxashet camaye, qataq choche ivitta'a da ileu so lataxala' ca ntaxañaxanaxanecpi. Huaña nache ishet da qaltaq ñe'eguelaxa ca lma' maye chegoqchiguiña co'ollaq datauec, cam huaqta'a't ñyecpi maye naña ca lma'.»

⁷Huaña co'ollaxa, nache so Israel le'ecpi lca'aúa'a da yaqto' ñe'eguenaxaquipi so huaqta'a't ñyecpi ye: Cedes, Galilea, qataq ye huaña ana qasoxonaxapi ye Neftalí, qataq ye Siquén, maye huaña na qasoxonaxapi maye lalamaqte so Efraín, qataq ye Quiriat Arbá, maye nataqa'en le'enaxat da Hebrón, maye huaigui aye qasoxonaxapi ye Judá.

⁸Qaq da pa'aña'atague da le'ego so Jordán, yem nalochiguiñi ye toolec 'alhua maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem ye Jericó, nache lca'aúa'a ye Beser, maye lalamaxat so chegoxoguetpi so Rubén, qaq yem huaigui ye 'alhua Galaad nache qalca'aúa'a ye Ramot, maye lalamaxat som chegoxoguetpi so Gad, qaq yem huaigui ye Basán nache qalca'aúa'a ye Golán, maye lalamaxat som chegoxoguetpi so Manasés.

⁹Qaq 'eso som huaqta'a't ñyecpi maye qalca'aúa'a da lle'eguenaxaquipi qanqa'en 'enauac so Israel le'ecpi, qataq so chegaqauecpi maye netaigui somayepi. Qaq nache camachaqa shiñaxaua da ilamaxata'a da ñalauat ca lya, nache ishet da taua'a somayepi da naneltaxan, yaqto' cam lauo' le'ec que'eca leuaxaic, saishet da hua'aulec da ñalauat camaye souaxat da ipaltaique ca lvi', qom ñaq saxanaxa da qañauegueua'a ca nhuo' le'ecpi da yaqto' qanmit camaye.

Josué 21

So huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so leviitapi

¹Qaq som lataxala'pi so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Leví, nqo'ona co'ollaxa ye Silo, maye huaigui ye 'alhua Canaán da yaqto' detaxañapegue' so ntaxañaxanaxanec Eleazar, Josué, qataq so lataxala'pi so maiche nalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, nache se'eso lataxala'pi som chegoxoguetpi so Leví, 'eeta':

²«Ñim Nataxala', ñamaxalec co'ollaxa so Moisés da qomi' ñanema ca huaqta'a't ñyecpi da yaqto' sonaqaigui, qataq ca qano'onaxapi maye lquia'aqa' nam qana'atetpi.»

³Huaña, nache so Israel le'ecpi huo'o som ñanem so leviitapi som maiche lalamaxat huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qataq lyaueegue' naqa'en so no'onaxapi da yaqto' lquia'aqa' so na'atetpi, nache qaipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

⁴Qaq so hua'auchiguiñi qanallichigui huaqta'a't n̄yecpi maye tāyot so leviitapi, nache taalec so chegoxoguetpi so Quehat. Qaq se'eso quehatiitapi nache chegoxoguetpi so ntaxāyaxanaxanec Aarón, nache somayepi taalec so trece som huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, maye lalamaxatpi co'ollaxa so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, Simeón qataq so Benjamín.

⁵Qaq so lāye quehatiitapi, nache tāyot co'ollaxa soua diez huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, maye huaigui so na'alhuapi so chegoxoguetpi so Efraín qataq so Dan, qataq som lāye so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés.

⁶Qaq co'ollaq ime de'era nache so lalamaxat llalaqpi so Guersón, taalec da tāyot so trece so huaqta'a't n̄yecpi, maye lalamaxatpi co'ollaxa so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Isacar, Aser, qataq so Neftalí, qataq som lāye na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, maye naña co'ollaxa ye Basán.

⁷Qaq so lāye leviitapi maye lalamaxat llalaqpi so Merari, nache taalec co'ollaxa so doce huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye lalamaxatpi co'ollaxa so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, Gad, qataq so Zabulón.

⁸Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so Israel le'ecpi da ñanem so leviitapi so huaqta'a't n̄yecpi, l̄yaueegue' naqa'en so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi, nache ipacchigui qanqa'en da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' co'ollaq ñamaxalec so Moisés.

⁹Qaq se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye qōyettañi na le'enaxatpi, nacheso som ñanecpi co'ollaxa so chegoxoguetpi so Judá qataq so Simeón,

¹⁰maye tāyot co'ollaxa so leviitapi maye llalaqpi so Quehat, maye chegoxoguetpi so Aarón, cha'aye nacheso som hua'auchiguiñi da taalec som qanallichigui co'ollaxa.

¹¹Qaq so 'alhuapi maye huaña aye qasoxonaxapi maye lalamaxatpi so chegoxoguetpi so Judá, nache qōyanec ye Hebrón, yem hua'auchiguiñi lma' co'ollaxa som chegoxoguetpi so shīyaxaua logoraic le'enaxat Anac, qataq l̄yaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi.

¹²Qalaxaye som no'onaxapi lta'araicpi maye ñasattalec, qataq som lauoreuapi nma'piolec se'eso huaqta'a't n̄yecpi, nache mashe qōyanem co'ollaxa da lalamaxat qanqa'en so Caleb, som llalec so Yefune.

¹³Qalaxaye saishet da nachejeta ye Hebrón, yem huaqta'a't n̄yecpi maye lle'eguenaaqa' cam ilamaxata'a da ñalauat ca l̄ya, cha'aye nataqa'en qōyanem so chegoxoguetpi so ntaxāyaxanaxanec Aarón, som huaqta'a't n̄yecpi ye Libna,

¹⁴Jatir, Estemoa,

¹⁵Holón, Debir,

¹⁶Ayin, Yutá qataq ye Bet Semes. Qaq se'eso nueve huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, nache huo'o so maiche lalamaxatpi no'onaxapi maye lquia'aqa' so 'atetpi.

¹⁷Qaq so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín, nache ñanec ye Gabaón, Geba,

¹⁸Anatot qataq ye Almón, qaq nache ivi' cuatro se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qataq l̄yaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi.

¹⁹Qaq da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye tañot co'ollaxa som ntaxañaxanaxanecpi maye chegoxoguetpi so Aarón, nache ivi' trece qataq ñi 'oonolec nache l̄yaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi.

²⁰Qaq so lañe leviitapi maye chegoxoguetpi so Quehat, somayepi tañot co'ollaxa so huaqta'a't n̄yecpi maye huaigui ye na'alhua so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín.

²¹Qaq som hualecpi aye qasoxonaxapi ye Efraín, nache qoñanem ye Siquén, yem huaqta'a't n̄yecpi maye lle'eguenaga' da huo'o ca dalaataxan, qataq ye Guézer,

²²Quibsayin qataq ye Bet Jorón, nache ivi' cuatro co'ollaxa se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qataq l̄yaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi.

²³Qaq na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Dan, nache ñanem co'ollaxa namayepi ye Elteque, Guibetón,

²⁴Ayalón qataq ye Gat Rimón. Nache ivi' cuatro ne'ena huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qataq l̄yaueegue' na no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi,

²⁵qaq so lañe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, ñanem somayepi soua dos huaqta'a't n̄yecpi ye Tanac qataq ye Gat Rimón qataq l̄yaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi,

²⁶qaq da ima'a't se'eso lalamaxatpi huaqta'a't n̄yecpi se'eso quehatiitapi, nache ivi' diez, qataq l̄yaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi.

²⁷Qaq so leviitapi maye chegoxoguetpi so Guersón, nache qoñanema soua dos huaqta'a't n̄yecpi maye ñottecache naua nañalo, qataq l̄yaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi, maye lalamaxat co'ollaxa som lañe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, yem Golán maye netaigui ye 'alhua Basán, da yaqto' qañauo'o lle'eguenaga' da huo'o ca ilamaxata'a da ñalauat ca l̄ya, qataq ye Besterá.

²⁸Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Isacar, ñanem somayepi ye Quisión, Dabarat,

²⁹Jarmut qataq ye Enganín. Nache ivi' cuatro se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qataq l̄yaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi.

³⁰Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Aser, nache ñanem somayepi ye Misael, Abdón,

³¹Jelcat qataq ye Rejob. Nache ivi' cuatro se'eso huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qataq lyaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi.

³²Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Neftalí, nataqa'en ñaarec soua tres som huaqta'a't ñyecpi, qataq lyaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi, yem: Cedes, maye huaigui ye 'alhua Galilea, da yaqto' qañauo'o lle'eguenaaqa' da huo'o ca ilamaxata'a da ñalauat ca lya, qataq ye Jamot Dor qataq ye Cartán,

³³qaq da ima'a't se'eso huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, maye tañot co'ollaxa so guersonitapi nache ivi' trece, qataq lyaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi.

³⁴Qaq som no'onañi lañe leviitapi maye chegoxoguetpi so Merari, nache tañot qanqa'en so lalamaxat co'ollaxa so chegoxoguetpi so Zabulón, som huaqta'a't ñyecpi ye: Jocneán, Carta,

³⁵Dimna qataq ye Nalal, nache ivi' cuatro se'eso huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qataq lyaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi.

³⁶Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, nataqa'en ñanem somayepi ye Beser, Yahás,

³⁷Cademot qataq ye Mefagat, nache ivi' cuatro se'eso huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qataq lyaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi.

³⁸Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Gad, nataqa'en ñanec ye Ramot maye huaigui ye 'alhua Galaad, da yaqto' qañauo'o lle'eguenaaqa' da huo'o ca ilamaxata'a da ñalauat ca lya, qataq ye Majanayin,

³⁹Jesbón qataq ye Jazer. Nache ivi' cuatro se'eso huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, lyaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi,

⁴⁰qaq da ima'a't se'eso huaqta'a't ñyecpi, maye tañot som chegoxoguetpi so Merari, maye ñaq saxanaxa da huo'o ca qoñanem co'ollaxa, nache ivi' doce so tañotpi.

⁴¹Qaq se'eso huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye qoñanem da lalamaxat so leviitapi, maye huaigui so na'ahuapi so Israel le'ecpi, nache ivi' cuarenta y ocho da ima'a't, qataq lyaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' na 'atetpi,

⁴²maye huaña som sa qañapeque ñi 'oonolec se'eso huaqta'a't ñyecpi. Qaq nache 'eeta'ac de'era 'enauac se'eso huaqta'a't ñyecpi.

Ñim Nataxala' ipacchigui da ñan la'aqtac

⁴³Qaq 'era da 'eetec Ñim Nataxala' da ñanem co'ollaxa so Israel le'ecpi 'enauac se'eso 'alhuapi, maye ñachaxanapecot co'ollaxa so hua'au lta'alpi, huaña nache so Israel le'ecpi nalec co'ollaxa se'eso 'alhuapi.

⁴⁴Nache Ñim Nataxala' ipacchigui so ñan la'aqtac maye ñachaxanapeguem co'ollaxa so hua'au lta'alpi somayepi. Huaña, nache huo'o da nlagaxayec 'enauac se'eso 'alhuapi maye qanayeetalec. Nache so mpa'aguenaxauapi na Israel le'ecpi, saishet da ñañoxot da dataña'aguet somayepi, cha'aye Ñim Nataxala' ñanem da loxonec co'ollaxa somayepi.

⁴⁵Nache Ñim Nataxala', ñataqta saishet da chochaq 'oonolec ca sa ipaguelec da ño'ot 'enauac nam no'on ñachaxanapeguem co'ollaxa so Israel le'ecpi.

Josué 22

Da lle'eguelaxasoxoc so chegoxoguetpi so Rubén, Gad qataq so lañe som chegoxoguetpi so Manasés

¹Qaq huaña, co'ollaxa nache so Josué iñaxaneuga so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén qataq so Gad, qataq so lañe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés,

²nache 'enapega, 'eeta': «Qami', ñataqta qaupaquiichigui 'enauac na lamaxasoxonaxacpi so Moisés, maye lamaxashec Ñim Nataxala', qataq ñataqta qaulaqaiguet 'enauac nam qami' samaxaleguete.

³Qaq nache 'enauaque se'esoua na'axa'te da saishet da qaulache na qarqañaipei, nache ivitta'a nagui, qataq ñataqta qaupaquiichigui da qaulaqaiguet 'enauac na lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

⁴Qaq nagui Ñimaye ipacchigui da ñan la'aqtac co'ollaxa, qataq nam qarqañaipei mashe huo'o da l-lagaxayec, qaq ñoqo'oye nagui qavi'iguelaqaiñalo qome naua qaranataqa'achilli' qataq ye qana'alhuai maye pa'aña'ague da yo'oxoñi so tala Jordán, maye qami' ñanema co'ollaxa so Moisés, maye lamaxashec Ñim Nataxala'.

⁵Qalaxaye nacherata da qami' seqaaleguete da ñataqta qaupaquiichigui qome 'enauaque naua 'ena'ape naua namaxasoxonaxaco qataq naua nqataxaco, maye qami' ñanema so Moisés, maye lamaxashec Ñim Nataxala' maye 'eeta': Ñataqta qauauochec Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq nache 'eetai' qome da qoquiiteguelo naua lleco Ñimaye, qataq da qaulaqaigueta naua lamaxasoxonaxaco, qaq nacheñita qome da qoquiitegue, qataq ñataqta qaumachiño'ot da qarquiyaqteñaxaqui, qataq da qanachaalataxaqui da qauo'onataxaniitacot Ñimaye.»

⁶Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Josué, ñanem da lqouagaxanaqtaic somayepi, huaña nache nquine', nache somayepi ñe'eguelaxa so lma'pi.

⁷Qaq so 'oonolec lañe se'eso maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, so Moisés ñanem co'ollaxa so 'alhua maye huaigui ye 'alhua ye Basán.

Qaq so lya laŷe se'eso maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Manasés, so Josué ŷanem so na'alhua maye ŷalectaigui so na'alhuapi so Israel le'ecpi, maye pa'aŷa'ague da avit so Jordán. Nache so hua'auchiguiñi se'eso nhuo' le'ecpi ŷanem da lqouagaxanaqtaic, nache ŷamaq da ŷe'eguelaq.

⁸Nache 'enapega, 'eeta': «Qami' nagui qavi'iguelaqaiŷa ye qana'alhuai, qalaxaye qauacheetec da lta'araic qarsallaqai, qataq na qalota qareloipi, qataq na oro, plata, bronce, qataq na laŷe lcatpi, qataq na qalota qorogoxoche. Qalaxaye qauachichi qome na qarqaŷaipi, nache qaŷa'añim ca laŷe ne'ena qarhuotaxanaxache maye lalamaxat co'ollaxa so qampa'aguenaxauai.»

⁹Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, Gad, qataq so laŷe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, da ca'ai so laŷepi Israel le'ecpi co'ollaq huaña ye Silo, maye huaigui ye 'alhua Canaán, da yaqto' ŷe'eguelaxa so maiche lalamaxat na'alhua maye huaigui ye Galaad, nache qaipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', maye chegoqchigui naqa'en co'ollaxa so Moisés.

Aso nca'atoxonaxalate maye ŷo'otteua'a da cotaxac

¹⁰Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, Gad, qataq so laŷe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, co'ollaq ivita so tala Jordán, co'ollaq ñaq netaigui ye 'alhua Canaán, nache somayepi nauaxaŷaxaasheguem co'ollaxa aso nca'atoxonaxalate naña naqa'en ye loigue so tala.

¹¹Nache som laŷepi Israel le'ecpi, la'axaŷaxac co'ollaxa da so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, Gad qataq so laŷe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, nauaxaŷaxaasheguem co'ollaxa aso nca'atoxonaxalate, huaña so loigue so Jordán maye sa qaŷapeque yem loga't ye 'alhua Canaán, maye na'alhua so Israel le'ecpi,

¹²qaq co'ollaq choche ŷaŷaten de'era so Israel le'ecpi, nache ŷo'ot so laponaxac huaña ye Silo, da yaqto' nqo'ona somayepi da ilouiaxan.

¹³Qalaxaye hua'auñi da qaŷamaq co'ollaxa so Finés, som llalec so ntaxaŷaxanaxanec Eleazar, da yaqto' nqo'ona ye hueta'a se'eso maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, Gad qataq som laŷe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés.

¹⁴Nache somaye nnaictagueto soua diez lataxala'ate so Israel le'ecpi, maye ñi 'oonolec soomaye, nache lataxala' so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.

¹⁵Nache 'enauac somayepi da nqo'ona ye Galaad, maye netaña so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, Gad, qataq so laŷe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, nache 'eeta':

¹⁶«'Enauac na nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala' denataxaatac, 'eeta': ¿Ta'ainec da qauatenachichi Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi? ¿Ta'ainco' da

qaŷa'axañiiuec Ñimaye, da qanauaxaŷaxañiisheguem añi nca'atoxonaxalate da yaqto' qauataiŷa'aguet Ñim Nataxala'?

¹⁷¿Peta'a sa lta'araico' so qarasouaxashet maye huaña co'ollaxa ye Peor, maye ñaq 'eetalec da saishet da qomi' qui'itte' souaxat da ŷataqta qalota so ileu ne'ena nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala'?

¹⁸Qaq ¿peta'a saisheto' da nache tachiguiña damaye, ye qami' qaltaq qaŷa'axañiiuec da qoquiigue Ñim Nataxala'?» Cha'aye da qauataiŷa'aguet nagui Ñim Nataxala', nache Ñimaye qonte' dalemataŷa qome 'enauac na Israel le'ecpi.

¹⁹Cha'aye da qaupichiitega da nshepaxan ne'ena 'alhua maye qami' taŷoto, nache qanqo'oñiŷa ye qana'alhua maye lalamaxat Ñim Nataxala', maye netaña ñi lpe'l maye huañacnaxa da qanauane' Ñimaye. Nache qauacoñiŷa ca 'alhua maye huaigui ye qana'alhua. Qalaxaye saishet qome da qauataiŷa'aguet Ñim Nataxala', qataq qomi', da qanauaxaŷaxañiishiguem aca lŷa nca'atoxonaxalate, cha'aye mashe huo'o añi nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.

²⁰Qataq qantooñita'ac qome da lasouaxashet so Acán, maye llalec so Zeraj, co'ollaq ŷacona so mashe qoŷan da 'enauac da qailaxachigui, qaq souaxat de'era lasouaqtaxanaxac nache Ñim Nataxala' dalemataŷa co'ollaxa 'enauac na Israel le'ecpi. ¡Qataq so Acán saishet da nachesota da ileu souaxat se'eso lasouaxashet!»

²¹Huaña, nache so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, Gad, qataq so laŷe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, ŷasateguet co'ollaxa se'eso lataxala'pi so Israel le'ecpi, nache 'eeta':

²²«Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna maye nataŷaña 'enauac na atamnaxala'pi, Ñimaye ŷaŷaten da saishet da so'otaq de'era da yaqto' sataŷaqa'aguet huo'otaq da qolaqa'ai Ñimaye. Qaq Ñimaye ŷaŷaten de'era, qataq 'enauac da qami' ŷaŷaanaxanaxaneque, qaq da huo'otaq saq 'en de'era, ¡nache qomi' ŷalaua't nagui!

²³Qaq da huo'otaq ñauaxaŷaxanaxasheguem añi nca'atoxonaxalate da yaqto' qolqa'ai Ñim Nataxala', nache sanaqot ca atamnaxala' maye saq 'en aca qarachetaqtaxanaqte maye qaŷavigaxatta, qataq aca qarachetaqtaxanaqte ala na nañiguishec, huo'otaq aca qarachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui, nache Ñim Nataxala' nacheñi ñi qomi' nmi't qome.

²⁴Qomi' ñauaxaŷaxanaxasheguem añi nca'atoxonaxalate, cha'aye sauoqtaique da que'eca na'a'q na qaŷa'alquipi saishet qome da 'enapega na qoyalaqpi, da 'eeta': «¡Qami' saishet da Qanatamnaxala'ai Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi!

²⁵Ñim Nataxala' ŷo'ot so tala Jordán da yaqto' qomi' iŷotaugalo nache saishet da qami' salegaxagueta, qami' maye qauachegoqoiguet so Rubén qataq so Gad. Nache qoñiita qome: ¡Qami' saishet da Qanatamnaxala'ai Ñim Nataxala'!» Huaña

qome, nache ca qaŷa'alquipi ŷo'otec qome da saishet da huo'o da 'enec naqa'en Ñim Nataxala' ca qoyalaqpi.

²⁶Qaq ŷoqo'oye qomi' qarhuennataxa da ñauaxaŷaxanaxasheguem aña nca'atoxonaxalate, qalaxaye saishet da sauoqtaique da sanaqot aca qarachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta Ñim Nataxala', huo'otaq aca lŷa nachetaqtaxanaqte,

²⁷nacherata da sauoqtaique da la'anaqte da qoñiita qataq da shenaqta qataq na maiche qaralamaxat qoyalaqpi, cha'aye qomi' nataqa'en sho'oxorenaqtac Ñim Nataxala', qataq da sanaqtacot Ñimaye aca qarachetaqtaxanaqte maye qaŷavigaxatta, qataq ana nachetaqtaxanaqte da qaŷapalaxat nam nasouaxashetpi, qataq ana qanhuaachigui. Huaña qome nache na qaŷa'alquipi saishet da 'enapega na qoyalaqpi da 'eeta': «Qami' saishet da Qarataxala'ai Ñim Nataxala'»

²⁸Cha'aye qomi' tachigui qarhuel da que'eca na'a'q, qom huo'o ca qomi' 'enapegalo, huo'otaq na qoyalaqpi, nache qomi' shenaqapega da imeten da lataxac aña nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye nauaxaŷaxaasheguem co'ollaxa so qarta'alpi, qalaxaye saishet da ŷo'ot da yaqto' ŷavigaxat aca nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta, huo'otaq aca laŷepi nachetaqtaxanaqtepi, nacherata da choche la'anaqte naqa'en da qoñiita qataq da shenaqta.

²⁹Qaq Ñim Nataxala' qomi' sa ŷashenegueta qome da sataŷaqa'aguet huo'otaq da qolaqa'ai Ñimaye, cha'aye qomi' ñauaxaŷaxanaxasheguem aña nca'atoxonaxalate, qalaxaye saishet da sachaqalec aca qarachetaqtaxanaqte maye qaŷavigaxatta, huo'otaq aca qarachetaqtaxanaqte ala na nañiguishec, huo'otaq ca lŷa qarachetaqtaxanaxat. Cha'aye qomi' saŷatenaqta da 'oonole aña nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', maye netaña ñi npe'l maye huañacnaxa da qanauane' Ñim Nataxala'»

³⁰Qaq so ntaxaŷaxanaxanec Finés, qataq soua lataxala'ate so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye nnaictagueto somaye, co'ollaq hua'aqchigui de'era la'aqtac so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, Gad, qataq so laŷe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, nache soomaye ŷataqta ŷaŷamaxareeta de'era.

³¹Huaña co'ollaxa, nache so Finés, som llalec so ntaxaŷaxanaxanec Eleazar, 'enapego' somayepi, 'eeta': «Nagui saŷatenaqta da Ñim Nataxala' qomi' hueta'agueta, cha'aye qami' saishet da qauauoitaique da qauataiŷa'aguet Ñimaye, nache qomi' qanca'alaxacheueeguesopa da lhuaxanaxanaxac Ñim Nataxala'»

³²Huaña co'ollaxa nache so Finés qataq soua nnaictagueto somaye, nquine' somayepi, nache ca'ai ye 'alhua Galaad da yaqto' ŷe'eguelaxa ye Canaán, maye netaña so laŷepi Israel le'ecpi. Huaña co'ollaxa, nache qaŷa'aqtaxanem so Canaán le'ecpi 'enauac de'era la'aqtac so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi,

³³nache ñaŷamaxareeta de'era la'aqtac somayepi, nache qaŷo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Huaña co'ollaxa nache saishet da qaitaxaŷa da qailoquiayan so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, qataq so Gad, huo'otaq da qailaxachigui 'enauac so na'alhuapi.

³⁴Qaq so chegoxoguetpi so Rubén qataq so Gad ŷanagui da «Nhuennataqte» asa'aso nca'atoxonaxalate. Cha'aye somayepi 'enapeco': «Ana'ana nca'atoxonaxalate ŷa'axat qome da Ñim Nataxala' da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

Josué 23

Da pa'atec lqataxac so Josué maye ŷanem so Israel le'ecpi

¹Qaq co'ollaq mashe qaŷoqtegue da Ñim Nataxala', ŷanem da lactapiguiñi so Israel le'ecpi, qataq so Josué mashe ŷa'axaiquilec co'ollaxa,

²nache so Josué iŷaxaneuga 'enauac so Israel le'ecpi, nqueroxonecpi, qataq so lataxala'pi som nalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq so nmit na nasouaxashetpi, qataq so lataxala'pi so alleppi, nache 'enapega somayepi, 'eeta': «Aŷem, mashe aŷem ŷa'axaiquilec, qataq naua vi'iyē mashe sa ñalo'ogueta.

³Qaq qami' qauauañiichigui 'enauac nam qami' ŷo'oteque Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq da 'eetec naqa'en na ŷotta'a't shiŷaxauapi, cha'aye Ñimaye nacheñi Ñim qami' deloctapegueleguete.

⁴Qaq aŷem sauota'a da alletaxac co'ollaxa da sanoigui na na'alhuapi ne'ena maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi. Qataq saishet da nda'a't na 'alhuapi maye mashe qaiuotaxanec co'ollaxa da sanem namayepi, cha'aye nataqa'en sanem nam ñaq saxanaxa da qaiuotaxanec, maye chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da yo'oxoñi so Jordán, nache ivitta'a da pa'aŷa'ague da avit aso Auaxai Mediterráneo.

⁵Maye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala' taŷa'a da ŷo'orauec 'enauac na netalec yi'iyē 'alhuapi. Nache qami' qauacoñiŷa qome yi'iyē 'alhuapi, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' maye qami' ŷachaxanapeguema co'ollaxa.

⁶Qaq ŷoqo'oye, ŷataqta qana'añaxache qome da qaualaqaiguet qataq qauo'oche 'enauac nam nanettañi lqataxacpi so Moisés, nache ŷataqta qaupaquiitelec da qauo'oche.

⁷Nache saishet qome da quallequiiguet na shiŷaxauapi maye ñaq hueta'a ne'ena, maye ñaq qami' netanguilo. Qataq saishet da qavio'oxoreñiitac nam natamnaxala'pi namayepi, qataq saishet da qaualaqaiguet huo'otaq da qanasaqaiteguet cam le'enaxatpi que'eca atamnaxala'pi, huo'otaq da qaŷa'añim ca qara'aqtaqui.

⁸Nacherata da ŷataqta qoquiitegue qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', 'eeta'am qanqa'eñi da qoñeeta'ac co'ollaxa choche ivitta'a nagui.

⁹Ñim Nataxala' ŷataqta qauauañiichigui co'ollaxa naqa'en da ŷo'orauec 'enauac so ŷotta'a't shiŷaxauapi maye 'amaqtaqaicpi qataq 'añaxaicpi, qaq nache ivitta'a nagui da qaica ca ishet da qami' dataŷa'agueta.

¹⁰Qaq ca 'oonolec da qoñiita qalaq ishet da datauec naqa'en ca mil alleppi, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qami' deloctegueleguete, cha'aye maiche la'aqtac co'ollaxa Ñimaye.

¹¹Qalaxaye ñi 'oonolec da qoñiita ntela'a qome da maiche nachaalataxac, qataq ŷataqta imauec da qarquiyaqteŷaxaqui da qauauochec Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.

¹²Cha'aye da qoquiŷa'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da qaualliquiiguet na ŷaqa'a shiŷaxauapi maye ñaq qami' netanguilo, qataq qauaroñiiguet namayepi, nache qaualliquiiguet, qataq namayepi qami' ŷaleegueta,

¹³nache Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai saishet da qauauañiichigui naqa'en qome da ŷo'orauec ne'ena shiŷaxauapi, nacherata da do'onataxana qome namayepi da 'eeta'am ca naleguec, qataq aca nqoina da yaqto' qami' noxonqa, qataq 'eeta'am ca nhuaxanaxanaxat da qaŷalasheelee na qarlaqai, qataq 'eeta'am aca ŷaxat da taiguilo naua qara'ai'chilli', nache ivitta'a da ŷataqta qaica ca no'onañi da qoñiita da hueta'a ne'ena no'on 'alhua maye qami' ŷanema Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.

¹⁴Qaq aŷem mashe yaqta'a da seleu, qalaxaye aŷem sauotaique da ŷataqta 'enauac da qarquiyaqteŷaxaqui, qataq da qanachaalataxaqui da qauaŷachiñiita da Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', ŷataqta ipacchigui qome da ŷo'ot 'enauac ne'ena no'on ŷachaxanapecpi co'ollaxa. Nache ŷataqta saishet da huo'otaq 'oonolec ca sa ipaguelec da ŷo'ot ne'ena ŷachaxanapecpi.

¹⁵Qaq dam 'eetec da ŷataqta imauec da ipacchigui na 'onaxaicpi maye ŷachaxanapecpi co'ollaxa Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', qaq nache 'eetec nataqa'en Ñimaye da anacot qome ca qauemsat, nache ivitta'a da ŷataqta qaica 'oonolec da qoñiita da no'onañi da no'onalec ne'ena no'on 'alhua maye qami' ŷanema Ñimaye,

¹⁶qom saishet da qualaqailec da aŷamaxataxac maye qami' ŷo'oteque Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'. Qataq da qavio'oxoyiñi ca ŷaqa'a atamnaxala', qataq da qaua'ayiŷoto naua qarllicchilli' camaye, nache Ñim Nataxala' qami' dalemataŷalo qome, nache qami' nqateeguesopa ne'ena no'on 'alhua maye qami' ŷanema Ñimaye.»

Josué 24

So Josué ncoyeguene' so Israel le'ecpi

¹So Josué, laŷona't co'ollaxa 'enauac so Israel le'ecpi huaña ye Siquén. Nache iŷaxaneuga so nqueroxonecpi, nataxala'pi, nmit na nasouaxashetpi, qataq so lataxala'pi so alleppi, qaq ŷauaachigui naqa'en Ñim Nataxala',

²da 'enapega 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi, 'eeta': Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Se'esoua vi'ie maye mashe qañoqteguelo, co'ollaq ñaq huo'o so Téraj som lta'a so Abraham qataq so Najor, som hua'au' qarta'alli' soomaye neraña co'ollaxa ye loigue so tala Éufrates, qataq natameetacoto co'ollaxa so ñaqa'a atamnaxala'pi.

³Qaq nache sachegoxotchiguiña co'ollaxa ye loigue so tala Éufrates da señaxana so Abraham, nache quelec ñaqa'en 'enauac ne'ena 'alhua da ñauega na Canaán. Nache sa'auaxaañi da sanem so llalec Isaac, qataq so'ot da ñataqta nquictauec so chegoguetpi, nache ivitta'a da ñataqta qalota,

⁴qaq so Isaac, sanem co'ollaxa da dos soua llalqa, Jacob qataq so Esaú. Nache so Esaú, sanem ye 'alhua maye huaigui aye qasoxonaxapi ye Seír, qaq so Jacob, qataq so llalaqpi, taña co'ollaxa ye Egipto da yaqto' naña.

⁵Huaña co'ollaxa nache samaq so Moisés qataq so Aarón, nache aým seque'emaqchetec da nleuaxa so Egipto le'ecpi, nache ivitta'a da qami' ñeqatreguesopa yemaye.

⁶Qaq se'eso hua'au qarta'ailpi co'ollaq ca'ai ye Egipto, nache so Egipto le'ecpi ncaalec somayepi, ñauota'a aso laigonapi maye nalaataxaqui qataq so lalo caipi, nache nvittaxaama aso Auaxai Togaxarai.

⁷Qaq somayepi aým iñaxanot co'ollaxa, nache sauo'o so lta'araic napalaxa da yaqto' napalñi ñaqa'en so llec so Egipto le'ecpi, qataq so 'etaxat aso auaxai talec ñaqa'en somayepi nache ñapolec. Qaq qami' ñataqta qauauañiichigui 'enauac som so'otpi co'ollaq huaña ye Egipto. Qaq co'ollaq ime de'era, nache qañoqteguelo soua vi'ie da qoñiitalec ye toolec 'alhua,

⁸nache ivitta'a da qami' ñauegalo ye na'alhua ye amorreopi maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem so Jordán. Qaq yemayepi qami' deloctagueto, qalaxaye aým, qami' sanema da qoroxoñiqui yemayepi, nache qanaviqui yemayepi, nache qauacoñiña yem 'alhuapi.

⁹Huaña, nache so Balac, som llalec so Sipor, maye nta'a ye Moab, somaye anac co'ollaxa da qami' iloquiaya'n, qataq somaye damaxasoxona so Balaam, maye llalec so Beor, da yaqto' qami' ñasaxaleguete ca qauem la'aqtac.

¹⁰Qalaxaye aým sa sashenem somaye da qami' ñasaxaleguete ca qauem, nacherata da qami' ñasaxaleguete ñaqa'en da qanchoxonnataguiiqui. Qaq 'era co'ollaxa da 'eetec da qami' ñeca'alaxatrec.

¹¹Huaña, nache qami' qaua'axasoxoñiilec so tala Jordán, nache qaviyiita'a ye Jericó, nache som netañapi ye Jericó qami' iloquiayaata'ape, maye nacheso so amorreopi, ferezeopi, Canaán le'ecpi, hitiitapi, gergeseopi, heveopi qataq na Jebús le'ecpi, somayepi ñataqta qami' deloctagueto co'ollaxa, qalaxaye qami' sanema da qoroxoñiqui somayepi.

¹²Qaq se'esoua dos lta'al so amorreopi, qalaq saishet co'ollaxa da qaroilec ca ñeelonecpi huo'otaq checnecpi da yaqto' qanaviqúi' soomaye, cha'aye aýem samaq so vi'inaq lalaxatpi da yaqto' datarec naqa'en soomaye.

¹³Qaq aýem qami' sanema ne'ena 'alhua maye saishet co'ollaxa da qauo'onataxañiitapegulec, qataq na huaqta'a't nýecpi maye saishet da qano'oxoñiisheguem co'ollaxa. Qaq nagui nache qoñiitaigui namayepi, qataq qollequiitac ana ala ana nañiguishu uva qataq ana olivo maye saishet co'ollaxa da qaýa'añiñi.» Qaq so Josué nataqa'en, 'enapeco':

¹⁴«Qaq souaxat 'enauac de'era nache ýataqta huo'o naq 'enec qome qanqa'eñi Ñim Nataxala', qataq qami' 'eesora, qataq ýataqta qami' huesote' da qauo'onataxañiitacot Ñimaye. Nache qoquiýa'ai qome 'enauac na atamnaxala'pi maye natameetacot co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi, co'ollaq ñaq neta'atague da le'ego so tala Éufrates, qataq co'ollaq netaña ye Egipto, nache qavio'oxoreñi qome Ñim Nataxala'.

¹⁵Qalaxaye da sa qavio'oxoreñi Ñim Nataxala', qaq no'on da qalca'aiua'a nagui cam qavio'oxoreñi: da nachena nam atamnaxala'pi maye natameetacot co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi co'ollaq ñaq neta'atague da le'ego so tala Éufrates, huo'otaq na atamnaxala'pi na amorreopi, maye lma' co'ollaxa ne'ena na'alhua. Qalaxaye aýem qataq na ýalamaxatpi, so'onataxanaqot qome Ñim Nataxala'.

¹⁶Huaña nache so nhuo' le'ecpi 'enapeco': «¡Qomi' ýataqta saishet qome da qolqa'ai Ñim Nataxala', da yaqto' sho'oxorenaq na ýaqa'a atamnaxala'pi!

¹⁷¡Ñim Nataxala', nacheñi Ñim Qanatamnaxala'! Cha'aye Ñimaye nacheñi ñi qomi' nqatrec, qataq so qarta'alpi co'ollaq qomi' nlatacpi huaña ye Egipto. Qataq Ñimaye ýataqta sauanaqchigui naqa'en da ýo'ot so lta'araic na'aalaxa, qataq ntela'a qataq npaxattalec da qoyecýaxac, co'ollaq qolaqchiguingui so ýotta'a't shiýaxauapi.

¹⁸Qataq Ñimaye sauanaqchigui naqa'en da ýo'orauec 'enauac so nhuo' le'ecpi, qataq so amorreopi maye netaña co'ollaxa ne'ena 'alhua. Qaq ýoqo'oye qomi' nataqa'en so'onataxanaqot qome Ñim Nataxala', cha'aye Ñim Nataxala', nacheñi Ñim Qanatamnaxala'.

¹⁹Huaña, nache so Josué 'enapego' se'eso nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Qami' yo'oqta da saishet qome da qauañoxoche da qauo'onataxañiýot Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye Atamnaxala' maye ýataqta qui'itta, qataq ca'alaxanaxaic, qataq sa ishetaxateguet na sa ýaýamaxañisat qataq na qarasouaxashichi.

²⁰Qaq da qoquiýa'ai Ñimaye da qauo'onataxañiýot na ýaqa'a atamnaxala'pi, nache Ñim Nataxala' qami' dataýa'agueta qome, nache ýauo'o ca qanhuaxanaguiiqui, ivitta'a da qami' nlaxatchiyiñi, qaq na'aictaxa da Ñimaye qalota na qami' ýo'oteque ýaýamaqchiguiñi.»

²¹Nache so nhuo' le'ecpi qaŷasategueto' so Josué, 'eeta': «Saishet da shenaqtec qome de'era, cha'aye qomi' so'onataxanaqot qome Ñim Nataxala'.»

²²Nache so Josué, 'eeta': «Qami' maiche qauauañiichigui de'era qarasataxaqui, cha'aye naua maiche qara'aqtaqalle', maiche qami' ŷa'axa't da qalca'aiua'a da qauo'onataxaniŷot Ñim Nataxala'.» Nache somayepi, 'enapeco': «Aja', nache 'eetec.»

²³Nache so Josué, 'enapeco': «Qanqachiiuec nagui 'enauac na ŷaqa'a atamnaxala'pi maye qami' huetaiguilo, nache qaumachiŷo'ot da qarquiyaqteŷaxaqui da qavi'iguelaqaiŷa Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi.»

²⁴Nache so nhuo' le'ecpi, 'enapeco': «Qomi' so'onataxanaqot qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', qataq so'otaq 'enauac na qomi' ŷamaxaleguete.»

²⁵Qaq nacheso se'eso na'a'q, co'ollaq huaña ye Siquén, da so Josué qaltaq ŷo'ot so naŷamaxataxat na Israel le'ecpi, nache ŷanem na namaxasoxonaxacpi qataq na nqataxacpi.

²⁶Nache ŷerelec aso nere maye nanettalec na lqataxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huaña nache ŷacona so coma' lta'araic, nache ŷano'ot na pa'aguiñi aso encina, maye netaña so npe'l maye huañacnaxa da qanauane' Ñim Nataxala',

²⁷nache 'enapego' 'enauac so nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Ne'ena coma', namaye qami' nomtaua'alo ne'ena na'a'q, cha'aye ne'ena hueta'a nache huaña da qaŷa'aqchigui 'enauac na la'aqtacpi Ñim Nataxala' maye qomi' ŷanema. Qaq nachena qome na qami' ŷa'axa't da saq'en da qoquiitague' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

²⁸Qaq co'ollaq ime 'enauac de'era, nache so Josué nquine' se'eso nhuo' le'ecpi, nache ñi 'oonolec somayepi taŷa so maiche lalamaxat na'alhua.

Da l-leuaxa so Josué

²⁹Qaq so mashe lcopata'ague de'era, nache ileu so Josué, som llalec so Nun, maye lamasashec Ñim Nataxala'. Co'ollaq mashe ivi' soua ciento diez vi'ie da nachaalataxat.

³⁰Nache qailareña co'ollaxa ye Timnat seraj, maye taalec da lalamaxat co'ollaxa somaye, yem hualec aye qasoxonaxapi maye lalamaxat so chegoxoguetpi so Efraín, maye pa'aŷa'ague da sheu' añi qasoxonaxa Gaas.

³¹Qaq so Israel le'ecpi, do'onataxaatacot co'ollaxa Ñim Nataxala' co'ollaq ñaq nca'altauec so Josué, qataq co'ollaq ñaq qaŷatatalec so nqueroxonecpi nataxala'pi, maye nataqa'en ŷauaachigui 'enauac nam ŷo'otpi Ñim Nataxala' maye ŷo'otec co'ollaxa so Israel le'ecpi.

So Israel le'ecpi ilalyiñi soua lpi'ineqa so José

³²Qaq soua lpi'ineqa so José, maye so Israel le'ecpi ŷacheta'ape co'ollaq ca'ai ye Egipto, nache qailalyiña ye Siquén, yem 'alhua maye desheenaxana co'ollaxa so

Jacob, maye ivi' aso cien lcatpiole plata aso lasheue, co'ollaq desheenaxana se'eso na'alhua so Jamor maye lta'a so Siquén. Qaq se'eso 'alhua nache tañot da lalamaxat so chegoxoguetpi so José.

Da l-leuaxa so Eleazar

³³Qaq co'ollaq ileu so Eleazar, som llalec so Aarón, nache qailareña aso lcomaraxalate maye lalamaqte so llalec Finés, maye qoñanem co'ollaq huaña aye qasoxonaxapi ye Efraín.

Jueces

Jueces 1

So chegoxoguetpi so Judá qataq so Simeón loxonec so Adonisédec

¹Qaq co'ollaq mashe ileu so Josué, nache so Israel le'ecpi inat co'ollaxa Ñim Nataxala', da chaq negue't ca hua'auñi se'eso maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi da iloquiayan so Canaán le'ecpi.

²Nache Ñim Nataxala' ñasategueto' somayepi nache 'enapeco': «Nam chegoxoguetpi so Judá, nachena nam hua'auñi da deloqui cha'aye mashe sanem yi'ie 'alhua.»

³Nache som chegoxoguetpi so Judá 'enapega so lqañañecpi maye lauo' le'ecpi so Simeón, da yaqto' itauan somayepi da nqo'ona ye 'alhua maye mashe qoñanem som chegoxoguetpi so Judá, qaq da ime nache ntauna't da qaiuotaxanec ye 'alhua maye qoñanem so lauo' le'ecpi so Simeón. Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Simeón ñañamaxareeta da huaxaiguat somayepi.

⁴Nache so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá jec da deloqui, nache Ñim Nataxala' ñanem somayepi da yaqto' loxonec so Canaán le'ecpi qataq so fereseopi. Qaq huaña ye Bezeq, nache ñalauat so diez mil ñalleppi.

⁵Qaq nache huaña yemaye da natena'aguet so nta'a Adonisédec, nache iloquiayan somaye qataq loxonec so Canaán le'ecpi qataq so fereseopi.

⁶Qaq na'aictaxa co'ollaxa da datauec so Adonisédec, qalaxaye somayepi icanapac, qaq co'ollaq qaivi', nache qaicheguerec soua dos llaxaata late'el qataq soua dos lqona late'el.

⁷Nache somaye 'enapeco': «Huo'o so na'a'q nache añem secheguerec soua dos llaxaata late'el qataq soua dos lqona late'el so setenta nta'alpi, qataq hueto'ot ñaqa'en na pa'aguiñi so iquia'axala' da yaqto' natotac na anoq lsoche. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, añem ñe'enaxattem nagui de'era sheetec co'ollaxa somayepi.» Huaña nache so Adonisédec qañauega ye Jerusalén, yem huaña co'ollaxa da ileu.

So chegoxoguetpi so Judá loxonec ye Jerusalén qataq ye Hebrón

⁸So maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, iloquiayan nache loxonec co'ollaxa ye Jerusalén, qaq co'ollaq ime da irolec so ñeelonec da nmatchiguiñi da ñalauat so lma' yemaye, nache ñavigaxat se'eso huaqta'a't ñyecpi.

⁹Huaña qaltaq nqo'ona da iloquiayan so Canaán le'ecpi maye nalec aye qasoxonaxapi, maye huaigui ye Néguev qataq ye naloqiguiñi 'alhua.

¹⁰Nataqa'en iloquiayan so Canaán le'ecpi maye netaña ye Hebrón, yem le'enaxat co'ollaxa da Quiriat Arbá. Qaq huaña yemaye da noxonqa soua Sesay, Ajimán qataq so Talmay.

So nataxala' Otoniel loxonec ye Debir

¹¹Huaña, nache so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá nqo'ona da iloquiayan so huaqta'a't n̄yecpi ye Debir, yem le'enaxat co'ollaxa da Quiriat Séfer.

¹²Qaq nache huaña co'ollaxa da so Caleb, ñachaxanapec aso llale Acsa, da lhua naqa'en cam ñañoxot da iloquiayan qataq loxonec ye Quiriat Séfer.

¹³Qaq som loxonec se'eso huaqta'a't n̄yecpi, qalaq nacheso so Otoniel, som llalec so Cenaz, som na'asa lqaña so Caleb. Nache so Caleb ñanem co'ollaxa somaye da lhua naqa'en aso llale Acsa.

¹⁴Qaq co'ollaq mashe yaqta'a da je'c soomaye, nache so Otoniel 'enapega aso Acsa, da dequiguiño'ot so lta'a da yaqto' huo'o ca ñanema lañe 'alhua da yaqto' lanaxanaqa'. Nache aso Acsa huenoteeguesop so lalo 'ashena, nache so Caleb inat asomaye, 'eeta': «¿Negue't ca qonetapeguc?»

¹⁵Nache asomaye 'enapeco': «Qomye ñeshetaique da 'auauo'o ca añem 'anem lañe 'alhua, cha'aye mashe sogote da añem 'aña'anem ye 'alhua maye huaña ye toolec 'alhua ye Néguev, qalaxaye nagui añem 'aña'anem taxa nataqa'en ye 'alhua maye huaña na npaxaatasheguem 'etaxat.» Nache so Caleb ñanem aso llale Acsa ye 'alhua maye huaña na npaxaatasheguem 'etaxat maye naña ye qañoqotcheguemec 'alhua, qataq ye pa'aguiñi.

Da loxonaxanaxac so chegoxoguetpi so Judá qataq so Benjamín

¹⁶So chegoxoguetpi so Hobab maye queniita, som lacho' so Moisés, somayepi chegoqchiguiña co'ollaxa ye huaqta'a't n̄yecpi maye le'enaxat Chaisat, nache l̄yatec so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá da nqo'ona ye toolec 'alhua ye Judá, maye pa'aña'ague da la'añaxa ye Arad, da yaqto' nache naña, nache lauoreuapi som shiñaxauapi maye lma' yemaye.

¹⁷Ime, nache so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, nnaicapegue' so lqañañecpi maye chegoxoguetpi so Simeón, da yaqto' iloquiayan so Canaán le'ecpi maye netaña ye Sefat, nache ñataqta nmatchiguiñi da ilaxachigui se'eso huaqta'a't n̄yecpi. Qaq ñoqo'oye qoñanagui da le'enaxat Jormá.

¹⁸Qaq se'eso chegoxoguetpi so Judá sa ñañoxot co'ollaxa da loxonec ye huaqta'a't n̄yecpi ye Gaza, Ascalón qataq ye Ecrón, qataq so lauoreuapi 'alhuapi.

¹⁹Qaq Ñim Nataxala', itauaatac co'ollaxa so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, nache somayepi loxonec co'ollaxa ye 'alhuapi maye huallec aye qasoxonaxapi, qalaxaye sa ñañoxot da ño'orauec som nañapi ye nalachiguiñi 'alhua, cha'aye somayepi huo'o aso nalaataxaqui laigonapi lcat.

²⁰Qaq so Caleb qalaq tañot ye Hebrón, ipacchigui da la'aqtac co'ollaxa so Moisés, nache so Caleb ño'oldauec soua tres llalqa so Anac, som logoraic shiñaxaua.

²¹Qalaxaye so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín, qalaq sa ñañoxot da ño'orauec so jebuseopi maye naña co'ollaxa ye Jerusalén. Qaq

ñoqo'oye somayepi, nache ivitta'a da so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín nache ñalecta'aguet somayepi.

So chegoxoguetpi so Efraín qataq so Manasés loxonec ye Betel

²²Qaq Ñim Nataxala', nataqa'en hueta'aguet co'ollaxa so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín qataq so Manasés, nache somayepi nqo'ona da iloquiayan ye Betel, maye le'enaxat co'ollaxa da Luz,

²³qaq somayepi ñama'q co'ollaxa soua lmeenaxanaxanqa da yaqto' hueta'alo ye pa'auec yi'ie huaqta'a't ñyecpi.

²⁴Qaq se'esoua nmeenaxanaxanaqa co'ollaq ilora'a so ñale maye chegoqtaua'a se'eso huaqta'a't ñyecpi, nache 'ena'apo': «Da qomi' 'auachaxanalo ca ñegueo ne'ena huaqta'a't ñyecpi, nache qomi' saishet da huo'o ca 'am shenaqa'ac.»

²⁵Nache se'eso ñale ñachaxanalo co'ollaxa soomaye so ñegueo da gainoxoneua'a se'eso huaqta'a't ñyecpi, nache so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín qataq so Manasés, huenoxoneua'a co'ollaxa so huaqta'a't ñyecpi, nache irolec so ñeelonec da ñalauat 'enauac som netaigui somaye. Qalaxaye som ñale maye ña'axat co'ollaxa so ñegueo, nache qaichoxoren da nachaalataxac qataq 'enauac so llalaqpi.

²⁶Nache se'eso ñale jec, nqo'ona ye na'alhua so hitiitapi, qaq nache huaña yemaye, da no'oxoosheguem so dalaxaic huaqta'a't ñyecpi, nache ñanagui da le'enaxat Luz, qaq nache ivitta'a nagui de'era le'enaxat.

So 'alhuapi maye sa ñañoxt da deuotaxanec so chegoxoguet so Efraín qataq so Manasés

²⁷So maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, qalaq sa ñañoxt co'ollaxa da ño'orauec so netalec ye Bet Seán, Tanac, Dor, Ibleam qataq ye Meguido, qataq som lauoreuapi nma'piolec, qaq so Canaán le'ecpi nache netalec se'esoua nma'ate.

²⁸Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq mashe 'añaaicpi, nache ñamaxalec da desheetenaxaatac naqa'en so Canaán le'ecpi, qalaxaye saishet da ño'orauec.

²⁹Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín, nataqa'en sa ñañoxt co'ollaxa da ño'orauec so Canaán le'ecpi maye netaña ye Guézer, ñoqo'oye se'eso Canaán le'ecpi, nache netaña yemaye nache ñalecta'aguet somayepi.

³⁰Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Zabulón, nataqa'en sa ñañoxt co'ollaxa da ño'orauec so Canaán le'ecpi maye netalec ye Quitrón, qataq ye Nalal, ñoqo'oye so Canaán le'ecpi nache netaña yemaye, nache ñalecta'aguet somayepi, na'aictaxa da choche desheetenaxaatac qanqa'en.

³¹Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Aser, nataqa'en sa ñañoxot co'ollaxa da ño'orauec so Canaán le'ecpi maye netalec ye Aco, Sidón, Ajlab, Aczib, Jelba, Afec qataq ye Rejob,

³²nacherata da nache ñalecta'aguet somayepi.

³³Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Neftalí, nataqa'en sa ñañoxot co'ollaxa da ño'orauec so Canaán le'ecpi maye netaña ye Bet Semes, qataq ye Bet Anat, ñoqo'oye nacherata da nache ñalecta'aguet somayepi, qalaxaye ñamaxalec da desheetenaxaatac naqa'en somayepi.

³⁴Qaq so amorreopi qalaxa ño'orauec co'ollaxa so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Dan, nache icaatac iviraxatta'a aye qasoxonaxapi, nache sa ñashenem da huenoteeguesop aye qasoxonaxapi da yaqto' naña yem naloqhiguiñi 'alhua.

³⁵Qaq ñoqo'oye so amorreopi nache netalec añi qasoxonaxa Heres, Ayalón qataq ye Sagalbín, qalaxaye som maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so José, co'ollaq mashe 'añaxaicpi, nache ñamaxalec da desheetenaxaatac naqa'en so amorreopi.

³⁶Qaq so loga't so lma' so amorreopi, nache chegoqchiguiña so ñiguisheguem ye Acrabin, nache ivitta'a ye Selá, qataq tañasheguema na pa'asheguem.

Jueces 2

Da nhuaxanaguec so Israel le'ecpi

¹So nale piguem le'ec Ñim Nataxala', chegoqchiguiña ye Gilgal da taña ye Boquín, nache 'enapega so Israel le'ecpi, 'eeta': «Añem qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto, nache qami' ñauegalo ne'ena 'alhuapi maye sachaxanapecot co'ollaxa som qarta'ailpi co'ollaq san so ña'aqtac, sheeta': «Añem saishet qome da sa sepaguelec da ñañamaxataxac da qoñiita,

²qom saishet da qanañamaxache' nam lma' ne'ena 'alhuapi, nachaqrata da qanlaxachiiñi ana lca'atoxonaxalatepi.» ¡Qalaxaye qami' saishet da añem qaulaqaiguet! ¿Ta'ainco' da qoñeetec de'era?

³Qaq ñoqo'oye nagui qami' shenapegalo da añem saishet da so'orauec ne'ena shiñaxauapi maye lma' ne'ena 'alhuapi, nache namayepi qataq na natamnaxala'pi, 'eeta'am aca qoina da qami' nqovi'n.»

⁴Nache so nale Ñim Nataxala', co'ollaq ime da la'aqtanaxaxac, nache so Israel le'ecpi ñataqta 'enauac da na'alaqtapiguiñi da nnoinaxac.

⁵Qaq ñoqo'oye somayepi ñamata'ac Boquín yi'ie 'alhua, qataq nache huaña yemaye da qoñanot Ñim Nataxala' aso nachetaqtanaxaqte.

Da l-leuaxa so Josué

⁶Qaq so Josué co'ollaq ime da ncoyeguene' so Israel le'ecpi, nache ñi 'oonolec somayepi jec, nqo'ona da nalec so na'alhuapi maye taalec da lalamaxat.

⁷Qaq nache so Israel le'ecpi queto'ot da ño'oxoreetac Ñim Nataxala', co'ollaq ña nca'altauec so Josué, qataq so nqueroxonecpi nataxala'pi, maye ñauaachigui co'ollaxa 'enauac so lta'araicpi ño'otpi Ñim Nataxala' maye ño'otec so Israel le'ecpi.

⁸Qaq so Josué, maye llalec so Nun, som lamasashec Ñim Nataxala', ileu co'ollaq mashe ivi' soua ciento diez vi'ie da nachaalataxac.

⁹Nache qailareña ye maiche lalamaxat na'alhua maye naña ye Timnat Seraj, maye nalec añi qasoxonaxapi ye Efraín, maye pa'aña'ague da sheu' añi qasoxonaxa Gaas.

¹⁰Nataqa'en ileu co'ollaxa so Israel le'ecpi maye naloxouapi so Josué. Huaña, nache anac som dalaxaicpi maye sa ñauatton Ñim Nataxala', qataq sa ñaŷaten nam ño'otecpi so Israel le'ecpi.

So Israel le'ecpi ñaxaani da ño'oxoreetac Ñim Nataxala'

¹¹Qaq huaña, nache so Israel le'ecpi ño'ot nam ñataqta sa ñaŷamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye natameetacot na ñotta'a't ne'enaqtacpi lqui'ipi so Baal.

¹²Nache ca'ai Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' so hua'au lta'alpi maye nqateeguesop co'ollaxa ye Egipto, nache ñataqta nañaneguet da natameetacot so natamnaxala'pi so shiŷaxauapi maye lauoreuapi, nache inogoqchet Ñim Nataxala'.

¹³Nache ca'ai Ñim Nataxala' souaxat da natameetacot so Baal, qataq so ñotta'a't ne'enaqtac lqui'ipi aso Astarté,

¹⁴ñoqo'oye Ñim Nataxala' ñataqta dalemataña so Israel le'ecpi, nache ñaneguet so cachaxaicpi da yaqto' nhuotta somayepi, qataq so mpa'aguenaxauapi maye maiche lauoreuapi nauec somayepi, nache saishet da dataña'aguet.

¹⁵Qaq somayepi da jec naxa da nalat, nache Ñim Nataxala' nqanaxat somayepi da yaqto' qauem da llecŷaxac, cha'aye nache la'aqtac co'ollaxa, nache ivira'a da ñataqta lta'araic da lachetataic somayepi.

¹⁶Qalaxaye Ñim Nataxala' nataqa'en nauaxaŷaxaasheguem som nataxala'pi da yaqto' isoueeguesop da la'añaxac som nhuottac somayepi.

¹⁷Qalaxaye so Israel le'ecpi ñaqaiyeta saishet da ñoqocha'a se'eso nataxala'pi, nacherata da nañaneguet da natameetacot so ñaqa'a atamnaxala'pi, nache ca'ai da llecŷaxac som hua'au lta'alpi, maye ñataqta ñalaxaleguete co'ollaxa naua lamasasoxonaxaco Ñim Nataxala', qaq somayepi nache saishet da ilolec da lataxac somayepi.

¹⁸Qaq naxa Ñim Nataxala', da ñauo'o na nauaxaŷaxaasheguem nataxala', nache ŷataqta itauaatac, qaq naxa da ña nca'altauec ñi nataxala', nache isoueeguesop na Israel le'ecpi da la'añaxac na mpa'aguenaxauapi, cha'aye Ñimaye ŷataqta huo'o da lchoxonnataxanaxa da hua'aqtega da la'alaxac ne'ena lalamaxat nhuo' le'ecpi, souaxat da sa nañaxaasheguem da lachetataic.

¹⁹Qalaxaye naxa da ivita da ileu ñi nataxala', nache somayepi qaltaq ŷe'eguelaxa da ŷo'ot nam ŷataqta qauem, nache napacalec som qauem ŷo'otpi co'ollaxa som hua'au lta'alpi, nache do'onataxaatacot qataq natameetacot so ŷaqa'a atamnaxala'pi. Nache saishet da ŷaxanec na qauem ŷo'ottacpi da chegoqta'ague, qataq dam qauem lataxac.

²⁰Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala' ŷataqta dalemataŷa so Israel le'ecpi, nache 'enapeco': «Ne'ena nhuo' le'ecpi, ŷataqta saŷaŷamaxatapec da ñaŷamaxataxac maye samaxalec co'ollaxa som hua'au lta'alpi, qataq saishet da Aŷem ŷalaxaguet.

²¹Qaq nagui nache saishet da ŷauaachigui ñaqa'en da so'orauec na ŷotta'a't shiŷaxauapi maye netalec ne'ena 'alhua, maye so Josué sa ŷañoxtot da ŷo'orauec co'ollaq ña nca'altauec.

²²Qaq cha'aye Ñim Nataxala', huotaique co'ollaxa da ŷauaachigui da so Israel le'ecpi ŷataqta quegue da llecŷaxac Ñim Nataxala', 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa som hua'au lta'alpi.»

²³Qaq souaxat de'era, nache Ñim Nataxala' saishet da saŷaŷaloxon da ŷo'orauec se'eso ŷotta'a't shiŷaxauapi, maye so Josué saishet co'ollaxa da loxonec, nacherata da nache netaña naqa'en somayepi.

Jueces 3

So ŷotta'a't shiŷaxauapi maye no'onalec ye Canaán

¹Qaq 'eso so ŷotta'a't shiŷaxauapi maye Ñim Nataxala' hua'aqta'a da nache netalec yi'ie 'alhua, da yaqto' Ñimaye ŷe'eguen so Israel le'ecpi, maye ñaq saxanaxa da ñiguiñi co'ollaq qailoctague' so Canaán le'ecpi.

²Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala' nache 'ena'ac co'ollaxa de'era da yaqto' nam dalaxaic Israel le'ecpi, maye sa ŷauaneua'a co'ollaxa so hua'au loquixac, nagui ishet da ŷaŷaten da deloqui.

³Nache no'oirañi co'ollaxa soua cinco lataxala'ate so filisteopi qataq 'enauac so cananeopi, sidoniopi qataq so heveopi maye netalec co'ollaxa aye qasoxonaxapi maye huaña ye Líbano, chegoqchiguiña añi qasoxonaxa Baal Hermón, nache ivitta'a so ñegueta ye Jamat.

⁴Qaq Ñim Nataxala', no'onaxatañi somayepi da yaqto' ŷe'eguen so Israel le'ecpi, saiuena'a da somayepi ishet da ŷalaxaguet na namaxasoxonaxacpi, maye Ñimaye ŷanem co'ollaxa so hua'au lta'alpi somayepi, ŷachegoxotchigui so Moisés.

⁵Qaq 'era da 'eetec so Israel le'ecpi da nache lauoreuapi co'ollaxa so cananeopi, hitiitapi, amorreopi, fereoseopi, heveopi, qataq so jebuseopi.

⁶Nache so llalaqpi qataq so llalpi so Israel le'ecpi, huaroneguet so llalaqpi qataq aso llalpi se'eso shiřaxauapi, qataq natamnot so natamnaxala'pi somayepi.

So nataxala' Otoniel

⁷Qaq so Israel le'ecpi řo'ot co'ollaxa nam řataqta sa řařamaxaren Ñim Nataxala', nache icoua'ai Ñimaye nache natameetacot so řotta'a't ne'enaqtac lqui'ipi so Baal qataq aso Aserá.

⁸Řoqo'oye Ñim Nataxala' řataqta dalematařa somayepi, nache řaneguet da la'añaxac so Cusán Risatayin, som nta'a ye Mesopotamia. Nache somayepi ivi' ocho vi'ie da do'onataxaatacot so Cusán Risatayin.

⁹Huaña nache somayepi řataqta nachoxoreetacot Ñim Nataxala', nache Ñimaye řo'ot da huo'o so nachaañi shiřaxaua da yaqto' nca'alaxatec somayepi. Qaq somaye, nacheso so Otoniel, maye llalec so Cenaz, som lqařa na'asa so Caleb.

¹⁰Nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala', anac da řo'ot da la'añaxac so Otoniel, da yaqto' lataxala' so Israel le'ecpi. Řoqo'oye co'ollaq jec da deloqui, nache Ñim Nataxala' řanem da loxonec so Cusán Risatayin.

¹¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache řataqta huo'o da nlagaxayec se'eso 'alhua imattrec soua cuarenta vi'ie, ivitta'a da ileu so Otoniel.

So Aod nca'alaxateeguesop so Moab so Israel le'ecpi

¹²Qaq so Israel le'ecpi qaltaq ře'eguelaxalec da řo'ot co'ollaxa na řataqta sa řařamaxaren Ñim Nataxala', řoqo'oye Ñimaye řanem da la'añaxac so Eglón, som nta'a ye Moab, nache napacalec da la'añaxac so Israel le'ecpi.

¹³Qaq řoqo'oye so Eglón, nařamaxate' co'ollaxa so 'amoniitapi qataq so 'amalequitapi da yaqto' huaxaiguat, nache jec da iloquiayan so Israel le'ecpi, nache deuotaxanec so huaqta'a't nřecpi maye le'enaxat Chaisat.

¹⁴Huaña, nache so Israel le'ecpi, ivi' dieciocho vi'ie da do'onataxaatacot so Eglón,

¹⁵qaq so Israel le'ecpi qaltaq ře'eguelaxalec da nachoxoreetacot Ñim Nataxala', nache Ñimaye qaltaq huo'o naqa'en so nachaañi da yaqto' nca'alaxatec somayepi. Nache lca'ateua'a som chegoxoguét so maiche lauo' le'ecpi so Benjamín, qaq somaye lo'onataxanaxat na ne'emaq lhuaq, le'enaxat Aod, som llalec so Gera. Qaq huo'o so na'a'q nache so Israel le'ecpi, řamaxa so nta'a Eglón aso lsheetenaxanaqte somayepi nache dachoxoolec so Aod.

¹⁶Qaq so Aod řo'ot co'ollaxa so lained maye dos naua llaqa'ate, maye ivi' medio metro nache řauo'o so lasot alaxa da na'achigui ipa'axana'ague da aloic, nache řapotelec naqa'en soua alogo.

¹⁷Huaña nache jec da ira'a so nta'a Eglón aso nsheetenaxanaqte, qaq se'eso nta'a ÿataqta chaxaraic.

¹⁸Nache so Aod co'ollaq ime da ÿanem so Eglón aso nsheetenaxanaqte, nache somaye ÿe'eguelaq, lÿatrec soua nnaictagueto co'ollaq npeetegueto aso nsheetenaxanaqte,

¹⁹qalaxaye co'ollaq ivita so netaña so nqolacpi maye naña ye saqaÿapeque ye Gilgal, nache so Aod ÿe'eguelaxa co'ollaxa ye hueta'a so Eglón, nache 'enapega, 'eeta': «'Am 'amaqtaqaic nta'a, huo'o da ÿa'aqtaxanaxac qalaxaye iuen da nache 'amta da 'aua'aqchigui.» Nache so nta'a 'enapega so lamaxashecpi, da yaqto' qanayeca'ai, nache somayepi ca'ai somaye.

²⁰Nache so Aod co'ollaq ndote' so nta'a Eglón, maye nso'ootañi, netasheguema so pa'aÿasheguem nÿec maye lpaqalaxaqui naxa da napaxaÿañi, nache nquicot somaye, nache, 'eeta': «Da na'aqtac maye 'am ñera'a, damaye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.» Qaq so Eglón co'ollaq hua'aqchigui de'era, nache ñesheguem, ca'ai aso nso'onaxaqui.

²¹Nache so Aod ÿauota'a na lhuaq ne'emaxashec da naviguisheguem so lainec nache ÿa'arapec, nache ÿa'attoigui na lauel so Eglón.

²²Qaq cha'aye ÿataqta na'axannec da ÿa'arapec, nache so ÿeelonec ÿapacaeegue na l-laq somaye, qaq cha'aye so Eglón ÿataqta chaxaraic, nache ana lpiÿo somaye ÿapolec so ÿeelonec, nache so Aod, saishet da nqat somaye.

²³Ime, nache so Aod, ivingui da ÿapoguilo se'esoua laso'omi so pa'aÿasheguem nÿec, nache tachiviigui so nalloxoqui da jec.

²⁴Qaq co'ollaq mashe ÿoxogue somaye, nache so lamaxashecpi so nta'a, tasheguema yem netasheguema so nta'a qaq co'ollaq ila'a da napotagui so lasom, nache ipeta'a da so nta'a napola't da yaqto' lcotela't.

²⁵Qalaxaye co'ollaq mashe qaÿoqtégue da deuataxaatac somayepi, nache huo'o da lhuogoxo souaxat da ila'a da sa npa'auéc so nta'a. Huaña nache somayepi ÿacona aso lvinaqte so lasom da yaqto' ÿauatoigui, qaq co'ollaq ÿauatoigui nache ilalec so na'aco da huetaiya', qataq mashe ileu.

²⁶Qaq cha'aye somayepi imela'tpi, nache so Aod huo'o da ldaq'a da datauec, qaq co'ollaq mashe napacalec ye naña so nqolacpi maye naña ye Gilgal, nache nqañoxotoigui ye Seirat.

²⁷Qaq co'ollaq ivita ye 'alhuapi maye huaña ana qasoxonaxapi ye Efraín, nache somaye ÿashiiyigui aso lasheere peenaq lcoue, da yaqto' laÿona't so Israel le'ecpi, nache namayepi huenoteeguesop añi qasoxonaxa da yaqto' datalec so Aod.

²⁸Nache so Aod 'enapega somayepi, da ca'ategue somaye cha'aye Ñim Nataxala' ÿanem da loxonec so moabiitapi maye mpa'aguenaxauapi somayepi. Nache so Israel le'ecpi ca'ategue somaye, nache nqo'ona da nauan som ñeguetapi da

gotaitague da le'ego so Jordán maye taña'a ye Moab, nache qaica ca ñashenem da quegue se'eso ñeguetapi.

²⁹Qaq se'eso na'a'q, somayepi ñalauat so diez mil moabiitapi, qaq na'aictaxa co'ollaxa da somayepi ñataqta 'añaixaicpi, qataq alaataxaicpi, qalaxaye ñataqta qaica ca qoñet.

³⁰Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa da so Israel le'ecpi nauec so Moab le'ecpi. Qaq co'ollaq ime de'era, nache huo'o da nlagaxayec se'eso 'alhua imattrec soua ochenta vi'ie.

So nataxala' Samgar

³¹Qaq so nmeneguet co'ollaxa so Aod, le'enaxat Samgar, som llalec so Anat. Somaye ñalauat so seiscientos filisteopi, irota'a aso logorai na'araxanaqte maye lo'o da qaño'orelec na nauegaxanaxala'pi huacapi. Nache so Samgar nataqa'en nca'alaxatec co'ollaxa so Israel le'ecpi.

Jueces 4

Aso Débora qataq so Barac loxonec ye Sísara

¹Qaq co'ollaq mashe ileu so Aod, nache so Israel le'ecpi qaltaq ñe'eguelaxalec da ño'ot nam ñataqta sa ñañamaxaren Ñim Nataxala'.

²Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala' ñaneguet somayepi da la'añaxac so Jabín, som nta'a Canaán le'ec maye ilotague' co'ollaxa so huaqta'a't ññecpi ye Jazor. Qaq so lataxala' so nalleppi, somaye le'enaxat Sísara, somaye naña ye Jaroset Goyín.

³Huaña nache so Israel le'ecpi ñataqta nachoxoreetacot co'ollaxa Ñim Nataxala' da yaqto' itauan, cha'aye so Jabín ivi' novecientos aso laigonapi lcat nalaataxaquipi, qaq mashe ivi' soua veinte vi'ie da ñataqta sa iyacnapec so Israel le'ecpi.

⁴Qaq se'eso na'a'q so Israel le'ecpi huetoigui co'ollaxa da lataxalate aso na'aqtaxanaxana le'enaxat Débora, asom lhua so Lapidot.

⁵Qaq asomaye hueto'ot naxa aso chaic da nso'ootañi, maye ñichiguinguilo na laiñi yeua Ramá qataq ye Betel maye huetraigui ye 'alhuapi maye huaña ana qasoxonaxapi ye Efraín. Qaq so Israel le'ecpi nache nqo'ona naxa som nauattonatac da le'enaxat «Nchaic aso Débora», da yaqto' ñañamaxaña ca camachaqca nam ncotaxacpi somayepi.

⁶Qaq huo'o so na'a'q, nache aso Débora damaxasoxona so ñale le'enaxat Barac, so llalec so Abinoán maye netaña co'ollaxa ye Cedes, ye lma' so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Neftalí, nache 'enapega, 'eeta': «Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'am 'enapega, 'eeta': 'Anqo'ona qome añi qasoxonaxa Tabor, nache 'alaña't ca diez mil ñalleppi ye maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Neftalí qataq so Zabulón.

⁷Qaq Aÿem so'ot qome da ñi Sísara, maye lataxala' ye nalleppi ñi Jabín, nqo'ona so la'auaxac Cisón, nache nnaictague' ca nalleppi qataq aca laigonapi maye nalaataxaqui da yaqto' 'am iloquiayan. Qalaxaye Ñimaye 'am ÿanem qome da 'oxonec.»

⁸Qalaxaye so Barac 'enapeco': «Aÿem ashec qom aÿem 'auca'ategue, qalaxaye da saishet da aÿem 'auca'ategue, nache saishet da ashec.»

⁹Nache aso Débora, 'enapeco': «Aja', 'am seca'ategue. Qalaxaye da ño'oxonnataguec de'era alaataxac, saishet qome da 'am talec, cha'aye Ñim Nataxala' ÿanem aca 'alo da loxonec ñi Sísara.» Huaña nache aso Débora nnaicapegue' so Barac da nqo'oorá ye Cedés.

¹⁰Huaña yemaye da so Barac laÿona't na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Zabulón qataq so Neftalí, nache ivi' diez mil so ÿalleppi som ca'ategue somaye. Qaq aso Débora, nache nnaictague' somaye.

¹¹Qaq ye saqaÿapeque ye Cedés, maye naña aso encina ye Saanaim, nache netaña so lpe'l so Jéber, som queniita maye ca'ai so laÿepi queniitapi maye chegoxoguetpi so Hobab, som lacho' so Moisés.

¹²Nache so Sísara co'ollaq ÿaÿaten da so Barac mashe ivita ye pa'asheguem añi qasoxonaxa Tabor,

¹³nache somaye laÿona't aso novecientos laigonapi lcat alaataxaqui, qataq so nalleppi, nache nnaicapegue' so nalleppi da chegoqchiguiña ye Jaroset Goyín da nqo'ona so la'auaxac Cisón.

¹⁴Huaña nache aso Débora 'enapego' so Barac, 'eeta': «¡Ñaq qoñisheguem, cha'aye nagui Ñim Nataxala', 'am ÿanem da 'oxonec ñi Sísara! Cha'aye Ñim Nataxala' mashe hua'auta'ague da taÿa'ague na 'analleppi.» Nache so Barac huenoteeguesop añi qasoxonaxa Tabor, lÿatac so diez mil nalleppi,

¹⁵nache Ñim Nataxala' ÿo'ot da sa ntouen so nalleppi so Sísara, qataq som netanguipi aso nalaataxaqui laigonapi lcat, co'ollaq mashe nayeeta'a da delogui' so Barac, nache so Sísara huenoteeguesop aso laigona, nache piÿañi da datauec.

¹⁶Qalaxaye so Barac icaatac so alleppi qataq aso nalaataxaqui laigonapi so Sísara, nache iviraxatta'a ye Jaroset Goyín. Nache se'eso na'a'q ÿataqta qaica da huo'otaq 'oonolec ca no'onañi da nca'altauec som nalleppi so Sísara. Nache 'enauac ileu.

Aso 'alo maye ÿalauat so Sísara

¹⁷Nache so Sísara co'ollaq petañi da datauec, nache ivitta'a so lpe'l aso Yael, asom lhua so Jéber, som queniita, qaq cha'aye so Jabín, som nta'a ye Jazor, somaye nhuoteete' so lalamaxat lauo' le'ecpi so Jéber.

¹⁸Nache aso Yael ca'atta'aguet co'ollaxa so Sísara, nache 'enapego', 'eeta': «'Aÿala 'am ÿataxala', 'aÿala, saishet da 'añe'etac.» Nache so Sísara pa'aigui co'ollaxa so npe'l, nache asomaye ÿoxooñi, ÿapolec so npo',

¹⁹nache so Sísara dequiguiŷaique 'etaxat, cha'aye ŷataqta ŷaguec na laquip. Nache aso Yael ŷauangui aso lo'oc maye laŷe' na quetaq lche', nache nŷomaxangui, ime nache qaltaq ŷapolec somaye.

²⁰Nache so Sísara, 'enapeco': Qouetaviigui qome ñi ñegueuo ne'ena npe'l, qaq da huo'o ca nvireuo da 'am inat, da huo'o ca hueta'a ne'ena, nache qonapega da qaica ca hueta'a ne'ena.

²¹Qalaxaye so Sísara ye ŷataqta ŷaguec na lasamaxa, nache qaica ca nanomaxa co'ollaq do'оче. Huaña nache aso Yael ŷacona aso ntoqnaxanaqte qataq aso lashe naxa na npe'l, nache nchettaua'a so huetaña so Sísara, nache ira'a asomaye da ŷa'ayigui na lqaic laŷe, nache ŷataqta ivira'aguet naqa'en na 'alhua. Qaq 'era da 'eetec co'ollaq ileu so Sísara.

²²Qaq so Barac co'ollaq ivireuo da nmittaique so Sísara, nache aso Yael ca'atta'aguet somaye, nache 'enapega, 'eeta': 'Aŷala, ñaq 'am sachaxana yem 'anmittaique. Nache so Barac co'ollaq inoxonoigui so npe'l, nache ilalec so Sísara da huetaiya', mashe ileu, qataq aso npe'l lashe, nache ŷa'attagui na lqaic somaye.

²³Qaq 'era da 'eetec se'eso na'a'q da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷauaachigui naqa'en so Israel le'ecpi da qaica ca la'añaxac naqa'en so Jabín, maye Ita'a so Canaán le'ecpi.

²⁴ŷoqo'oye da la'añaxac so Israel le'ecpi da dataŷa'aguet so Jabín ŷataqta nquictauec, nache ivitta'a da ilaxachigui somaye.

Jueces 5

So lo'onec aso Débora qataq so Barac

¹Qaq se'eso na'a'q, aso Débora qataq so Barac, som llalec so Abinoán, do'onaxa'n co'ollaxa, 'eetra':

²«Qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala', cha'aye na Israel ñaq huo'o nam ŷalleppi maye lhuotta da deloqui, cha'aye ne'ena nhuo' le'ecpi ñaq huo'o nam ŷalleppi maye lhuotta da ŷasat da qaiŷaxaasop da alaataxac.

³¡Ñaq aŷem qana'axaŷaxaŷaŷa, qami' nta'alpi! ¡Ñaq aŷem qaua'aqaiŷa qami' nataxala'pi! ¡Aŷem so'onaxan, so'on da le'enaxat Ñim Nataxala'! ¡Aŷem sevicnaxaalec Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi!

⁴'Am Nataxala', co'ollaq qoca'ai aña qasoxonaxa ye Seír, qataq co'ollaq qojec, 'auachegoqchiguiña ye na'alhuapi ye edomiitapi, nache cholaxan ana 'alhua, qataq nŷen na piguem, na lo'ocpi qalaq naaŷi naqa'en na auot.

⁵Cholaxan aña qasoxonaxa co'ollaq nayeeta'a Ñim Nataxala', ŷataqta cholaxan aña Sinaí co'ollaq nachaxana Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

⁶Soua na'axa'te maye huetaiguilo so Samgar, maye llalec so Anat, qataq soua na'axa'te maye huetaiguilo aso Yael, nache na queuoxoicpi ca'aisalo naua nqa'aico, nache quegue na na'axasoxonatacpi maye namaqtapigui.

⁷Qaq nam lauoreuapi nma'piolec na Israel, qalaq mashe ñataqta qañalata'a'tpi. Qaq ñoqo'oye huaña nache aýem ñachaañi, ¡aýem Débora, maye aýem late'e na Israel le'ecpi!

⁸Qaq na Israel le'ecpi lca'aua'a co'ollaxa so dalaxaicpi natamnaxala'pi, nache so loquixac nviraua'a nam lasompi na huaqta'a't ñyecpi, qalaxaye qaica ca 'oonolec so cuarenta mil nalleppi da hueto'ot acam lpaqtaxanaqte qataq lataquiaxai.

⁹Qaq da iquiyaqteñaxac hueta'aguet na lataxala'pi na Israel le'ecpi, qataq nam shiñaxauapi maye maiche ihuo' le'ecpi, maye lhuotta co'ollaq qaiñaxana da nalat. ¡Sho'oxorenaq Ñim Nataxala'!

¹⁰¡Qaua'aqtaxañi qami', maye qoñiitalec naxa ana 'ashena lapagaxaipi, qataq qarauala'ai naxa na no'on no'oxonecpi, nataqa'en qami', maye qauapiitañi naxa da qoquiitegue na nqa'aicpi!

¹¹¡Qana'axanñic da qarvilñaxaqui, yaqto' hua'aqa nam pa'añauec maye hueta'a ana llimiaxanipi da ñyomaxaatac na na'atetpi, qaua'aqtaxañim da 'eetec da loxonaxanaxac Ñim Nataxala', qataq da loxonaxanaxac na alaataxaicpi Israel le'ecpi! Qaq na alleppi maye lalamaxat Ñim Nataxala' namayepi tañaua'a ñi lasom na huaqta'a't ñyecpi.

¹²¡Ña 'anachaañi Débora, ña 'anachaañi, 'anachaañi, nache 'auo'on ca 'aro'onec! ¡Qaq 'am Barac, maye 'am llalec so Abinoán, 'anachaañi, nache 'auauec na 'oxonecpi!

¹³Huaña nache huenotec so Israel le'ecpi, da yaqto' delogui' so 'amaqtaqaicpi, qataq huenotec na nalleppi Ñim Nataxala' souaxat aýem, da yaqto' delogui' so alaataxaicpi shiñaxauapi.

¹⁴Qaq so chegoxoguetpi so Efraín, anaña co'ollaxa ye lma' na amaleciitapi, qataq nca'atalec somayepi som nalleppi so Benjamín. Qaq som chegoxoguetpi so Maquir qalaq huenotec som lataxala'pi, qataq som chegoxoguetpi so Zabulón nataqa'en anac so lataxala'pi.

¹⁵Nataqa'en nnaicapegue' aso Débora so lataxala'pi na chegoxoguetpi so Isacar; qataq somayepi huenotec co'ollaxa da yaqto' itauan so Barac huaña ye ca'amegue. Qalaxaye so chegoxoguetpi so Rubén huo'o som 'amaqtaqaicpi ñalleppi maye nasatta da lquiyaqteñaxac.

¹⁶¿Qalaq ta'ainco' da huetaigui aso lalo qaguetapi nache choche na'axañaxaatega da lñaxanaxac som qagueta lo'opi? ¡Qataq som nalleppi so Rubén huo'o so 'amaqtaqaicpi shiñaxauapi maye 'iñaqaic da lquiyaqteñaxac!

¹⁷Qaq so Galaad le'ecpi qalaq nache netaña ye le'ego so tala Jordán, Qaq so Dan le'ecpi qalaq nache huaqta'ai' aso notaxaquipi da qanayiguingui na 'etaxat, qaq so Aser le'ecpi qalaq nache hueto'ot na loigue aso auaxai, nache saishet da ca'ai so llegaxasompi aso nnotaxaquipi.

¹⁸Qalaxaye so chegoxoguetpi so Zabulón qataq so Neftalí, ñataqta sa iren da nachaalataxac huaña ye qañoqotchegueme alaataqa'.

¹⁹Huaña nache so nta'alpi anac da naña ye Tanac, naña ye huaqta'ai' ye 'etaxat ye Meguido, qaq so nta'alpi cananeopi qalaq anac da deloqui, qalaxaye sa ñañoxtot da ñache ana anom plata huo'otaq da nsallaxa.

²⁰Cha'aye anac aso huaqaañipi, chegoqtot na piguem da deloqui' so Sísara,

²¹nache so ñataqta chaxaguet la'auaxac som togoshapec la'auaxac Cisón, ña'auatec naqa'en somaye qataq so nalleppi. ¡'Am, qalaq 'aupataxa't ana lqoichiqui so 'añaixaicpi!

²²¡Ñataqta ala'm naua nna'ache so caipi! ¡Ñataqta ñateetaguí so qayaqaicpi caipi!

²³Qaq so nale piguem le'ec Ñim Nataxala' da'aqtaxan, 'eeta': «¡Talec qome ca nhuaxanaguec ye Meroz qataq yem shiñaxauapi maye lma' yemaye!» Cha'aye saishet da ñalaxaguet da lñaxanaxac Ñim Nataxala', qataq da itauan na 'añaixaicpi nalleppi Ñimaye.

²⁴¡Ñataqta ño'oxoraq aso Yael da ñalectaigui so lañepi 'alpi, asom lhua so Jéber maye queniita! ¡Ñataqta ño'oxoraq da ñalectaigui so 'alpi maye netaña se'eso npe'lpi!

²⁵Co'ollaq iñaxanaique 'etaxat so Sísara, nache aso Yael ñanem co'ollaxa so quetaq lche'. ¡Qataq ñanem so isaxa't quetaq lche', ñachanguí aso ñyomaxaqui na 'amaqtaqaic!

²⁶Ime, nache ñacona aso lashe so npe'l, ñauota'a na ne'emaq lhuaq qaq na aloiguishec lhuaq nache nasolta'a aso ntoqnaxanaqte, nache ira'a so Sísara da iuaxanguí na lqaic, ñapacaviiguilo naqa'en naua lañel na lqaic.

²⁷Qaq huetañoto naua lchel aso Yael da ncocatapiguiñi so Sísara, hueta'aguet na 'alhua co'ollaq ncocatapiguiñi da nqui'ic, qaq nache huaña yemaye da ileu.

²⁸Qaq aso late'e so Sísara qalaq huo'o da lachetataic nache ñalletapoigui so lalloxoqui, nache 'enapec: «¿Chaq ta'ainco' da qañoqoteguet aca laigona ca ñalec? ¿Chaq ta'ainco' da saishet da sa'axaña da l-lamaxa naua lasaxanna aca nalaataxaqui?»

²⁹Nache so sa nqalat 'alpi ñasateguet asomaye, qaq nataqa'en asomaye ñe'eguelaxattasheguem da na'aqtac, 'eeta':

³⁰«Souaxai' ncolaxattapigui ca lhuotaxanaxatpi maye laueguec huaigui se'eso alaataxac. Nache ñi 'oonolec cam alaataxaicpi ñacona aca 'oonole huo'otaq dos ca

qa'ampi maye nlatapi, qaq ca Sísara qalaq souaxai' taýtot cam no'on da lo'oxoŷaxa'c npotoyec: qataq 'oonolec huo'otaq dos caua no'oxonqa maye ŷotta'a't da lo'oxoŷaxac, da yaqto' llo'oxoraxat na lqosot ca huegaxanaxaic.»

³¹iQaq 'era da 'eetec qom 'aulaxachigui 'am Nataxala', 'enauac na 'ampa'aguenaxauapi. Qalaxaye da la'añaxac nam 'am ŷauotec, qalaq 'ena'am na le'eraxa añi nala' da nnoxonec!» Qaq co'ollaq ime de'era, nache se'eso 'alhua huo'o da nlagaxayec inoxootrec soua cuarenta vi'ieye.

Jueces 6

Ñim Nataxala' iŷaxana so Gedeón

¹Qaq so Israel le'ecpi ŷo'ot co'ollaxa nam ŷataqta sa ŷaŷamaxaren Ñim Nataxala', ŷoqo'oye Ñimaye huaiguilo nataqa'en soua siete vi'ieye da ŷaneguet da la'añaxac so madianiitapi.

²Qaq souaxato' so madianiitapi da ŷataqta nquictauec da la'añaxac da ŷachoxoren so Israel le'ecpi, nache somayepi ŷo'ot so lloqtaxanaxaqui, ŷanaigui aso qasoxonaxapi, qataq so auacpi maye nqañoxotaxaqui.

³ŷoqo'oye so Israel le'ecpi naxa da huo'o na lañiguishec, nache so madianiitapi, amaleciitapi, qataq so shiŷaxauapi maye lma' ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, anac naxa da iloqui axan somayepi.

⁴Nache naxa da ivita ye na'alhua so Israel le'ecpi, nache ŷa'ayiñi na lpe'lpi, nache ilaxachigui 'enauac na lañiguishecpi somayepi, nache ivira'a ye 'alhua ye Gaza, nache ŷataqta qaica ca no'onaxatañi da aloq so Israel le'ecpi, ivira'a aso qaguetapi, nauegaxanaxala'pi huaca qataq so 'ashenapi.

⁵Cha'aye so lpe'lpi qataq so na'atetpi somayepi, ŷataqta nlaqaalec yi'ieye 'alhua, nache ŷataqta nlachiguiñi naqa'en. Cha'aye somayepi qataq aso lalo cameellopi ŷataqta qalota, 'eeta'am ana shiiquioxoipi maye qaica ca ishet da naloqten.

⁶Nache ŷataqta lta'araic da lachoxoyec so Israel le'ecpi souaxat so madianiitapi, ŷoqo'oye ivitta'a da nachoxoreetacot Ñim Nataxala' da yaqto' itauan somayepi.

⁷Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq iŷaxanot Ñim Nataxala' da yaqto' isoueeguesop so madianiitapi,

⁸nache Ñimaye namaq so la'aqtaxanaxanec nache, 'eeta': «'Era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Aŷem qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto, yem huaña co'ollaq qami' nlatacpi,

⁹qaq saishet da nachaqrata da qami' ñeqateeguesopa yem egipcioipi, cha'aye nataqa'en som laŷepi maye qami' sa iyacna'ape. Qaq somayepi qauauañiichigui ñaqa'en da so'orauec, nache qami' sanema na na'alhuapi somayepi.

¹⁰Qataq Aŷem, qami' sa'aqtaxanema co'ollaxa da Aŷem, nachaŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qataq da saishet da qayi'itega so natamnaxala'pi so

amorreopi, maye na'alhua co'ollaxa ne'ena qoñiitalec nagui, qalaxaye saishet co'ollaxa da Aÿem qaulaqaiguet.»»

¹¹Qaq huaña nache anac so nale piguem le'ec Ñim Nataxala', nache nso'ooñi, tañot na la'a' aso qo'oipaq late'eraí maye naña ye Ofrá, asom lalamaqte co'ollaxa so Joás, maye lalamaxat lauo' le'ec so Abiezer. Qaq so Gedeón, maye llalec so Joás, somaye ichegoqtac co'ollaxa so trigo, nqañoxottañi huetaigui som no'onataqa' aso uva da qaño'ot na lataxa, nqañoxottapiisop so madianiitapi.

¹²Nache so nale piguem le'ec Ñim Nataxala', nachaxana somaye nache, 'eeta': «¡Ñim Nataxala' 'am hueta'aguet, cha'aye 'am 'añaxaic, qataq qaramchigui ye 'arhuel!»

¹³Nache so Gedeón ñasateguet somaye, 'eeta': «'Am Ñataxala', da qomi' hueta'agueta Ñim Nataxala', nache ¿ta'ainco' da qomi' taleguete 'enauac ne'ena qauempi? ¿Qaq hueta'ago' 'enauac ca Ita'araicpi ño'oxoyecpi maye sa qañauanapegapi maye qomi' da'aqtaxaatapeguema naxa som hua'au qarta'alpi, da Ñim Nataxala' qomi' nqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto? Qaq nagui Ñim Nataxala' qomi' ca'aisalo, nache qomi' ñanegueta da la'añaxac ye madianiitapi.»

¹⁴Nache Ñim Nataxala', ñataqta ñalletot somaye nache, 'eeta': «'Am, qouelec qome de'era 'ara'añaxac da 'ausoueguesop na Israel le'ecpi da la'añaxac ye madianiitapi. Qaq peta'a ¿saisheto' da Nachaÿem da 'am samaq?»

¹⁵Qalaxaye so Gedeón qaltaq 'enapec: «'Am ñataxala' ñaq aÿem 'anquaguec, ¿ca 'eeteco' da ñeca'alaxatec na Israel le'ecpi? Ye nam ñalamaxat ihuo' le'ecpi namayepi ñataqta choxoraqpi, da ñalectaigui na lañe nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés. Qataq aÿem ye ñataqta qaica ca ña'amaqchec.»

¹⁶Nache Ñim Nataxala' 'enapego' somaye, 'eeta': «Aÿem 'aupi'iña'a qome, cha'aye Aÿem, 'am soota'aguet. Qaq ñoqo'oye 'am 'oxonec qome ye madianiitapi, nache yemayepi 'eeta'am qome ca 'oonolec shiñaxaua da 'oxonec.»

¹⁷Nache so Gedeón 'enapeco': «Da ñoqta 'eesa da huo'o da 'arquagaxanaqtaic da sheeta, qaq no'on qome da 'auauo'o ca 'ara'anec da yaqto' ñataqta 'itchiguiñi da 'eesa da aÿem 'autaqtegue'.

¹⁸Qaq 'am ñachoxonnot da saishet da qoca'ai ne'ena, nache 'auata'a da ñevirec da ñerouec ca ñachetaqtaxanaxat nallec da yaqto' 'am sanem.» Nache Ñim Nataxala' 'enapeco': «Aja', 'am seuata'aguet.»

¹⁹Nache so Gedeón queuo, nache ñañamaxaani so quetaq llalec, qataq ñachangui aso 'amaqtaqchigui naco'oña so 'ayiiña maye qaica ca ñasheeraxachigui lalegue, nache ño'ot aso nauole. Ime, nache so lapat ñachangui aso nallec lañe no'oxona qataq som lli'i somaye ñachangui aso taxaqui, nache ñache 'enauac se'eso da irouga se'eso ale piguem le'ec maye neto'ot asa'aso qo'oipaq late'eraí da yaqto' ñanem somaye da lachetaqtaxanaxat.

²⁰Nache so nale piguem le'ec Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñamaxalec somaye da ñachalec aso coma' so lapat, qataq aso nauole maye qaica ca lalegue, qaq so lli'i nache icorelec somaye. Nache so Gedeón ñalaq da ño'ot de'era.

²¹Huaña nache so nale piguem le'ec Ñim Nataxala', ñauota'a so lsheenec aso nashelte maye nasolta'a da nhuoiguet naqa'en so lapat, qataq aso nauole 'ayiiña. Nache se'eso coma' chegaqagui so norec, nache somaye ñataqta chipchiguiñi nataqa'en so lapat qataq aso nauole 'ayiiña, huaña nache so nale piguem le'ec Ñim Nataxala' 'eco' da quiguiñi.

²²Qaq huaña nache so Gedeón, nanoma da detaqtage' so nale Ñim Nataxala', nache 'enapeco': «¡Aicoue, 'Am Ñataxala' maye Ñatamnaxala'! ¡Añem ñauane' so 'anale piguem le'ec, qataq ñataqta satata'aguet!»

²³Nache Ñim Nataxala' 'enapeco': «'Am talec da nlagaxayec. Qaq saishet da 'añi'i, cha'aye saishet da 'aleu.»

²⁴Huaña nache so Gedeón ñanaña yemaye da nauaxañaxaasheguem aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache ñamata'ac da le'enaxat «Ñim Nataxala' nacheñi Ñim nlagaxayec.» Qaq nache ivitta'a nagui da ñaq netaña ye Ofrá, yem lma' so lalamaxat lauo' le'ecpi so Abiezer.

So Gedeón nlaxaani so lma' so ñaqa'a atamnaxala'

²⁵Qaq nacheso se'eso pe da Ñim Nataxala' 'enapega so Gedeón, 'eeta': «'Auaconeua'a qome ca 'oonolec huaca maye mashe ivi' naua siete vi'ie, 'auachegoxotaigui nam na'atetpi ñi 'arta'a, ime, nache 'anlaxaani añi nca'atoxonaxalate maye nauaxañaxaasheguem co'ollaxa ñi 'arta'a da yaqto' qanatamnot so Baal, qataq 'aulaxachigui ñi na'attañi 'epaq maye lqui'i aso Aserá maye huaqta'ai' añim nca'atoxonaxalate.

²⁶Ime, nache 'aia'analec yem naña animaye da 'auañamaxatchiguiñi da 'ano'oxoosheguem aca nca'atoxonaxalate da qanatamnot na Nataxala' maye 'Anatamnaxala'. Ime, qataq 'auacona qome ca lañepi ñi'ñi 'epaq maye lqui'i aso Aserá maye 'auquesoq, nache 'aualonaxana da 'auavigaxat ca 'arachetaqtanaxat huaca maye Añem 'aia'anot.»

²⁷Qaq huaña, nache so Gedeón ñaconeua'alo soua diez so lo'onataxanaxanecpi, nache ño'ot 'enauac nam ñamaxalec Ñim Nataxala'. Qalaxaye saishet da na'a'q so huaigui da ño'ot de'era, nacherata da iuata'aguet so pe, souaxat da ñe'etega so maiche lauo' le'ecpi, qataq so lañe shiñaxauapi maye netaigui so huaqta'a't ñyecpi.

²⁸Qaq so lña na'a'q co'ollaq mashe ñesheguem so shiñaxauapi maye netaigui se'eso huaqta'a't ñyecpi, nache choche qailalec aso nca'atoxonaxalate da qanatamnot so Baal da mashe qanlaxaani, qataq so na'attañi 'epaq maye lqui'i aso Aserá da mashe qaiquesoq. Qataq qailalec asom dalaxai nca'atoxonaxalate da

qaŷachalec co'ollaxa so 'oonolec huaca qaŷavigaxat da qaŷauo'o nachetaqtaxanaxat.

²⁹Nache ñi 'oonolec somayepi nnattague' na maiche lauoreua, 'eeta': ¿Chaq negue't ca ŷo'ot de'era? Qaq so mashe lcopa'ague da nchemaqtaxanaxac, nache qaŷaŷaten da so ŷo'ot de'era, nacheso so Gedeón, som llalec so Joás. Huaña nache qanqo'ona so Joás, nache qoŷeetega qoŷeeta':

³⁰«¡Ña 'anqatec ca 'aŷa'alec, yaqto' salauataq, cha'aye camaye nlaxaañi aso qarca'atoxonaxalate da ñatamnaqot so Baal, qataq iquesoq so na'attañi 'epaq maye lqui'i aso Aserá maye huaqta'ai' aso nca'atoxonaxalate!»

³¹Qalaxaye so Joás 'enapego' somayepi, 'eeta': «¿Qalaq qansheetaico' da qavicheelec som Baal qataq qauloquiilec? Qalaxaye cam iueelec so Baal, nache qom qaŷata'aguet na na'a'q nache camaye ileu. Qaq da ŷataqta 'eesa da atamnaxala' som Baal, qaq no'ono' da qauauaqaita'a da maiche nhueela't, cha'aye maiche lalamaqte aso nca'atoxonaxalate maye qanlaxaañi.»

³²Qaq ŷoqo'oye huaña co'ollaxa nache so Gedeón, qaŷamata'ac da «Yerubaal» cha'aye qoŷeeta': «So Baal maiche delogui' qome somaye», cha'aye so Gedeón, nlaxaañi aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte so Baal.

Ñim Nataxala' hueta'aguet so Gedeón

³³Qaq ime, nache 'enauac so madianiitapi, amaleciitapi, qataq 'enauac so chegaqa'ague da pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem huaxaŷa't, nache ŷa'axasoxolec so tala Jordán, nache hua'a so ca'amegue ye Jezrel da ŷanaña so lpe'lpi.

³⁴Qalaxaye so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala', ŷataqta hueta'aguet so Gedeón, nache somaye ŷashiiyigui co'ollaxa aso lasheere peenaq lcoue da yaqto' laŷona't som lauo' le'ecpi so Abiezer da yaqto' huaxaiguet somaye.

³⁵Qaq nataqa'en ŷauo'o so lamaxashecpi da yaqto' iŷaxana so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, da yaqto' huaxaiguetpi somaye. Qataq damaxasoxona nataqa'en som chegoxoguetpi so Aser, Zabulón qataq so Neftalí, da yaqto' nataqa'en huaxaiguet somaye.

³⁶Nache so Gedeón 'enapego' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Da ŷoqta 'eesa da aŷem 'auo'onataxana da 'anca'alaxatec na Israel le'ecpi, cha'aye nachera dam qonapec,

³⁷nache aŷem sanaña nagui ne'ena daqaqta qagueta laue ye huaña da qaichegoq na trigo. Qaq qoyo'oxoñi nte'etom da ŷapapiaxatta na 'aŷa namaye, qaq na 'alhua qalaq 'enauac da daqaqta, huaña nache saŷateeta qome da ŷoqta 'eesa da aŷem 'auo'onataxana da 'anca'alaxatec na Israel le'ecpi, cha'aye nachera da qonapec.»

³⁸Qaq nache ipacchigui da 'eetec de'era. Nache so Gedeón co'ollaq ñisheguem so nte'etom so lŷa na'a'q, nache nlomtac so 'aŷa maye huetaigui so qagueta laue, nache ŷataqta nlaxatchigui naqa'en aso 'oonole ŷomaxaqui.

³⁹Qalaxaye so Gedeón qaltaq 'enapeco': «'Onaxaic da saishet da aýem 'aualemataña 'Am Nataxala', cha'aye qaltaq 'am she'eguelaqot, qalaxaye sauotaique da qaltaq she'eguen ne'ena qagueta laue. Qaq nagui qalaq sauotaique da daqaqta qome ne'ena qagueta laue, nache nda'a't na 'alhua da ýapapiaxatta qome ca 'aýa.»

⁴⁰Qaq nacheso se'eso pe da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache 'eetec de'era. Nache se'eso lýa na'a'q se'eso qagueta laue nachesota da daqaqta, qaq na 'alhua qalaq nlaqaalec so 'aýa.

Jueces 7

So Gedeón loxonec so madianiitapi

¹Nache so Gedeón, maye le'enaxat nataqa'en da Yerubaal, qataq 'enauac so nnaictague'pi, no'ottasheguem co'ollaxa da yaqto' nqo'ona so saqayapeque yem huaña na npaxaatasheguem 'etaxat ye Jarod nache ýanaña so lpe'lpi. Qaq so naña so lpe'lpi so madianiitapi, qalaq pa'aýa'ague da sheu' yem huaña so ca'amegue maye hueto'ot so loigue añi lcomaraxalate More.

²Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Gedeón, 'eeta': «Ýataqta ýaguec nam 'annaictague'pi shiýaxauapi, qaq qom sanem na Israel le'ecpi da loxonec ñaqa'en na madianiitapi, nache namayepi ishet qome da na'amaqten, nache ishet da 'eeta': «Qomi' maiche soxonaxanaq.»

³Qaq ýoqo'oye qonapega qome namayepi, da huo'otaq huo'o ca lta'araic da lcolanaxa, nache no'on da ýe'eguelaxa ca lma'.» Qaq nache chegoqchiguiña añi qasoxonaxa Galaad da ýe'eguelaq co'ollaxa so veintidós mil ýalleppi, nache nda'a't so diez mil da no'onañipi.

⁴Qalaxaye Ñim Nataxala' qaltaq 'enapega somaye, 'eeta': «Ñaq 'eetalec da qalota nam 'analleppi. Qalaxaye 'auauega qome so tala da ñyom namayepi, yaqto' huaña qome da lleca'agui namayepi. Nache 'am sa'aqtaxanem negue't ca ishet da 'am ca'ategue qataq ca saishet da 'am ca'ategue.»

⁵Nache so Gedeón ýauegaxasom so shiýaxauapi da yaqto' ñyom 'etaxat. Huaña, nache Ñim Nataxala' 'enapega somaye, 'eeta': «'Auýotauga qome 'enauac na napilectangui na 'etaxat 'eeta'am ca pioq da ñyomaxac, qataq 'auýotauga 'enauac na ýa'alyiñi naua l-llecte da ñyom.»

⁶Nache so 'eeta'am na pioq da ñyomaxac qataq so ýauota'a na lhuaq da ýemaxaña na 'etaxat, ivi' trescientos ye lcata, qaq so laýepi qalaq 'enauac da ýa'alyiñi naua l-llecte da ñyom.

⁷Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Gedeón, 'eeta': «Ne'ena trescientos ýalleppi maye napilectangui na 'etaxat da ñyom, nachena na so'ogoxona qome da qami' sesore'c, nache qami' sanema na madianiitapi da qoroxoñiqui. Qaq nam laýepi, qalaq 'enauac qome da ýe'eguelaq.»

⁸Nache so Gedeón ÿe'eguelaxat so lañepi Israel le'ecpi da ÿe'eguelaxa so netaña so lpe'lpi, qalaxaye no'onaxatañi so trescientos da yaqto' nacheso so pa'aña'aguet da ÿache so nallec, qataq asom lasheerepi peenaq lcouepi. Qaq so lanataqa' so madianiitapi, nache huaña so ca'amegue maye npa'añañi ye hueta'a so Gedeón.

⁹Nache se'eso pe Ñim Nataxala' 'enapega so Gedeón, 'eeta': «Qoñisheguem, nache 'anqo'ooña ye madianiitapi da yaqto' 'auloquixan, cha'aye añem 'am sanem da 'oxonec yemayepi.

¹⁰Qalaxaye da huo'o da 'ayi'iñaxa da 'auloquixan, qaq no'on da hua'auñi da 'aunotec nache 'annaicapegue' ñi Purá maye 'aro'onataxanaxanec,

¹¹nache 'ana'axañaxana cam na'aqtaxaatapigui yemayepi, huaña qome nache 'ana'añaxat da yaqto' 'auloquixan.» Huaña nache so Gedeón huenoteeguesop som hueta'a lanataqa', nache nnaicapegue' so lo'onataxanaxanec Purá, nache ivildaua'a so lauanaxanaqa' so alleppi maye mpa'aguenaxauapi.

¹²Qaq so madianiitapi, qataq so amaleciitapi, qataq so shiñaxauapi maye chegaqa'ague da pa'aña'ague da nala' lliguisheguem ÿataqta laguelec co'ollaxa se'eso ca'amegue, 'eeta'am aca qalota shiiquioxoipi. Qataq aso lalo cameellopi qalaq ÿataqta qalota, 'eeta'am na coma' lsoche maye huaña na loigue aso auaxai.

¹³Nache so Gedeón co'ollaq ivita so lpe'lpi som alleppi maye mpa'aguenaxauapi, nache hua'aqtegueua'a so 'oonolec ale da'aqtaxaatapeguem so lña, som lchoxonaxac somaye, 'eeta': «Sechoxootega aso nauole chegaqagui na cebada da coleetagui, nañaña na qaranataqa', nache so nviyiñi nache tachigui so 'oonolec nam qarpe'lpi, nache ÿataqta ÿa'axasoxooñi.»

¹⁴Nache so lña 'enapeco': «Se'eso nacheso so lainec ca Gedeón, cam llalec so Joás, maye Israel le'ec. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿanem ca Gedeón da loxonec na madianiitapi qataq 'enauac na qaranataqa'.»

¹⁵Nache so Gedeón co'ollaq hua'aqchigui se'eso nchoxonaxac qataq da naigui, nache somaye ÿataqta ÿanot Ñim Nataxala' da llo'oxonnataxanaxac. Huaña, nache ÿe'eguelaxa so lanataqa' so Israel le'ecpi, nache 'enapega, 'eeta': «¡Qoñisheguem, qolaq cha'aye Ñim Nataxala' mashe qomi' ÿanema da qoroxonec ye madianiitapi.»

¹⁶Nache somaye sa nañaloxon da iñorecache so trescientos nalleppi, nache tres naqa'en soua lpa'axaco, nache ÿanem somayepi aso nasheerepi peenaq lcoue qataq aso qui'itchigui naco'oñapi 'alhua, nache ÿachaigui asomayepi asom ncoñaraxanaqtepi 'ettaigui.

¹⁷Ime, nache 'enapega somayepi, 'eeta': Qom mashe sevitaxa ye loigue ye lanataqa' ye qampa'aguenaxauapi, nache añem qauloichigui, qataq qaue'enaxachiichigui da qauo'oche cam so'ot qome.

¹⁸Nache añem qataq na ñenaictague'pi, qom sasheeraxagui ana peenaq lcouepi, nache nataqa'en qami' nam qoviita'alo loiguiye maye colesop ye lanataqa' ye

madianiitapi, qauasheeraxañiilec qome qataq qaua'alaqailec, qoñiita': ¡Souaqta'aguet Ñim Nataxala' qataq da Gedeón!

¹⁹Nache so Gedeón qataq som cien nalleppi maye nnaictague'pi co'ollaq ivita so loigue som nanataqa'pi, qaq mashe laiñi so pe co'ollaxa, qataq huaqchigui da nmena't so nauanaxanaxanecpi. Huaña, nache ñashiiyigui aso lasheerepi peenaq lcoue qataq ilaxat asom naco'oñapi 'alhua maye ñachetac,

²⁰nache 'enauaque se'esoua tres lpa'axaco son alleppi, ñataqta nalota't co'ollaq ñashiiyigui aso lasheerepi, qataq ilaxat asom naco'oñapi. Qaq na ne'emaxashec lhuaq nasolta'a aso lcoñaraxanaqtepi, qaq na aloiguishec lhuaq qalaq nasolta'a aso lasheerepi, nache ña'alaqtagui, 'eeta': «¡Seloquia! ¡Souaqta'aguet Ñim Nataxala' qataq da Gedeón!»

²¹Qalaxaye somayepi, nache sa iraxa'n co'ollaxa na hueta'alo. Nache so alleppi madianiitapi co'ollaq hua'axaña de'era na'alaxac, nache ñataqta ñe'elaxa't nache nataqa'en ña'alaq, qalaxaye nache datauec.

²²Qaq se'eso trescientos Israel le'ecpi, nache quetot da ñashettapigui aso lasheerepi peenaq lcouepi, nache Ñim Nataxala' ño'otec so madianiitapi da maiche taña't da nalaara't qataq datauec, nache taña ye Bet Sitá, qataq taña'a ye Sererá, maye loga't ye Abel Meholá maye huaqta'ai' ye Tabat.

²³Huaña, nache qaiñaxana so Israel le'ecpi maye chegoxoguetpi so Neftalí qataq so chegoxoguetpi so Aser qataq 'enauac so chegoxoguetpi so Manasés, da yaqto' icanapec so madianiitapi.

²⁴Nache so Gedeón ñauo'o so lamaxashecpi da nqo'ona ye 'alhuapi maye huaña aso qasoxonaxapi ye Efraín, nache 'enapega som ñalleppi so maiche nhuo' le'ecpi da huenotec da delogui' so madianiitapi. Nache nauan so ñeguetapi so tala Bet Bará qataq so Jordán, co'ollaq saxanaxa da ivita yemaye. Nache som chegoxoguetpi so Efraín, ño'ot de'era qañamaxalec,

²⁵nache somayepi loxonqa soua Oreb qataq so Zeeb, maye lataxala'ate so madianiitapi. Nache so Oreb, qañalauat huaña aña coma' maye le'enaxat Oreb, qaq so Zeeb, qañalauat huaña qanqa'en yem no'onataqa' ana uva da qaño'ot na lataxa maye le'enaxat Zeeb, qaq co'ollaq ime da qaicaatac so madianiitapi, nache qañache so lqaic so Oreb qataq so Zeeb, nache qaira'a so Gedeón, maye hueta'atague da le'ego so tala Jordán.

Jueces 8

So Gedeón loxonec so madianiitapi

¹Qaq som nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín ñataqta dalemataña co'ollaxa so Gedeón, nache ncotañapegue' souaxat da saishet da iñaxana somayepi co'ollaq jec da delogui' so madianiitapi.

²Nache so Gedeón ŷasategueto' somayepi, 'eeta': «¿Peta'a sa qauaŷachiñi da ŷataqta Ita'araic da qauo'оче, saq 'ena'am dam so'ot? Cha'aye de'eratai' qauo'оче ŷataqta napacalec dam so'otaq.

³Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ŷanema da qoroxoñiqui so Oreb qataq so Zeeb, soua lataxala'ate na madianiitapi. Qaq ¿negue't cam so'ot da ishet da qanaloqnaxaneguet dam qauo'оче?» Nache so chegoxoguetpi so Efraín co'ollaq hua'axaŷa de'era la'aqtac so Gedeón, nache vi'iiguuet da lalemataic.

So Gedeón ŷacheyiñi soua Ita'al so madianiitapi

⁴Nache so Gedeón qataq so nnaictague' trescientos nalleppi co'ollaq ivira so Jordán, nache ŷa'axasoxoolec, qaq ye ŷataqta nasamñi somayepi souaxat da icaatac so mpa'aguenaxauapi,

⁵nache so Gedeón co'ollaq ivita ye Sucot, nache 'enapega som shiŷaxauapi maye lma' yemaye, 'eeta': «Ñaq aŷem qanqouaquiic da qaŷa'añim ca nallec na ñenaictague'pi da yaqto' deque'e, cha'aye namayepi ŷataqta sa nasamñi. Cha'aye qomi' secanaqta'ape caua Zebaj qataq Zalmuná, maye Ita'al na madianiitapi.»

⁶Qalaxaye so lataxala'pi so lma' ye Sucot, 'enapeco': ¡'Ena'amctoxo' da mashe 'auacheyiñi caua Zebaj qataq ca Salmuná, da yaqto' sequia'axanaq na 'analleppi!

⁷Nache so Gedeón, 'enapeco': «Ñaq saxanaxa da sachiŷiñi, qalaxaye qom ime da Ñim Nataxala' aŷem ŷanem da ŷoxonec ca Zebaj qataq ca Salmuná, nache qami' ñe'eguelaxalo, nache qami' seroleguete ana ŷaxat qataq ana poqo maye hualec na toolec 'alhua da selaxatta da qaro'ocŷaxaqui.»

⁸Qaq nache chegoqchiguiña yemaye da nqo'ona ye Peniel, huaña nache 'eeta'am da la'aqtac co'ollaq iŷaxanot na lma' ye Sucot. Qalaxaye so lma' ye Peniel nataqa'en 'eeta'am da la'aqtac co'ollaxa so lma' ye Sucot.

⁹Nache so Gedeón 'enapeco': ¡Qom ñe'eguelaq da mashe sauegaxan, nache ñelaxaani qome ana nalloxolate!

¹⁰Qaq so Zebaj qataq so Salmuná huetra'a co'ollaxa ye Carcor, nache nnaictagueto so quince mil alleppi, som no'onañipi alleppi maye chegaqa'ague da pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, cha'aye qaŷalauat co'ollaxa som ciento veinte mil maye laŷepi somayepi.

¹¹Nache so Gedeón jec, quetegue so nqa'aic maye queto'ot so loigue so toolec 'alhua, maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem ye Nobaj qataq ye Yogbeá, nache ique'elaxatta da iloquiaxan so alleppi co'ollaq qaica ca huotaique da netaña so lpe'lpi.

¹²Nache so Zebaj qataq so Zalmuná datarec co'ollaxa, qalaxaye so Gedeón icana'ape, nache ivitta'a da loxonqa. Qaq so nalleppi qalaq ŷataqta ñi'i.

So Gedeón ipalaique lvi'

¹³Qaq so Gedeón ŷe'eguelaq co'ollaq ime da nalaataxac, nache taalec ye Heres,

¹⁴nache ñaconeua'a co'ollaxa so nsoqolec maye lma' ye Sucot nache inattac, nache se'eso nsoqolec ñiyiñi so setenta y siete le'enaxatpi so nataxala'pi, qataq so nqueroxonecpi maye lma' ye Sucot.

¹⁵Huaña nache so Gedeón nqo'ona so nataxala'pi ye Sucot nache 'enapega, 'eeta': ¡'Ena na Zebaj qataq na Salmuná! Naua huo'omshe aÿem qavi'ñiitac co'ollaq choche nalotauo na ñalleppi souaxat na lasamaxa, nache qoñiita: ¿'Ena'amctoxo' da mashe 'auacheyiñi soua Zebaj qataq so Salmuná, da yaqto' sequia'axanaq na 'analleppi?

¹⁶Nache so Gedeón ñacona aso ñaxat qataq aso poqo maye ñachegoxotaña ye toolec 'alhua, nache ira'a asomaye da iuaxan som nqueroxonecpi nataxala'pi, maye lma' ye Sucot.

¹⁷Qataq nataqa'en nlaxaañi aso nalloxolate maye naña ye Peniel, qataq ñalauat so shiñaxauapi maye netaigui se'eso huaqta'a't nñecpi.

¹⁸Ime, nache inat so Zebaj qataq so Salmuná, 'eeta': ¿Chaq 'eetec ca lasheguiñaxac som ñalleppi maye qauallauache co'ollaq huaña añi qasoxonaxa Tabor? Nache soomaye 'eetra': «Qomye 'eeta'ama da 'arashiguiñaxac. Qataq ñi 'oonolec somayepi qalaq 'eeta'am cam llalec ca nta'a.»

¹⁹Nache so Gedeón ñataqta nhuoxotec da la'aqtac, 'eeta': ¡Soomaye maiche ñaqaña't! ¡Qauallauache' soua maiche ñaqaña't! Qalaxaye sanot da ña'aqtac Ñim Nataxala' maye nca'altauec, taxa da choche qauchoxoyiñi' soomaye, nache saishettaxa da qami' salaua't nagui.

²⁰Nache somaye sa nañaloxon da 'enapega so Jéter, som llalec ñe, 'eeta': ¡Qoñisheguem nache 'aualaua't daamayé! Qalaxaye so Jéter, ye ñataqta ña nsoqolec, nache huo'o da lli'iñaxa, ñoqo'oye saishet da naviguisheguem so lainec.

²¹Huaña nache so Zebaj qataq so Salmuná 'enapegalo so Gedeón, 'eeta': ¡Ña qomi' 'aualaua't, cha'aye ca ñale ishet da qañauatton da 'eesa da qaramchigui! Nache so Gedeón ñisheguem, nache ñalaua't soomaye, nache ñaconalo soua llo'oxoraqtel naua ltogue soua cameello maye lalol so Zebaj qataq so Salmuná.

So Gedeón sa nashen da qoñanagui da nta'a

²²Nache so Israel le'ecpi 'enapega so Gedeón, 'eeta': Qaq cha'aye qomi' 'ausoueguesopa da la'añaxac so madianiitapi, nache 'onaxaictoxo' da nache 'am qarta'a, qataq nataqa'en qomi' ilo'oguelo qome ca 'año'alaqpi.

²³Qalaxaye so Gedeón, 'enapeco': Aÿem qataq ca ñalaqpi saishet qome da qami' selo'oguelo. Cha'aye nacheñita Ñim Nataxala' da qami' ilotegueto.

²⁴Qalaxaye nacherata da qami' señaxanoiguilo da aÿem qaña'añim aca chiguishaqtepi maye qarhuotaxanaqche. Qaq asa'aso chiguishaqtepi oro ñaatañi co'ollaxa so alleppi maye mpa'aguenaxauapi somayepi, cha'aye lma' ye toolec 'alhua.

²⁵Nache so Israel le'ecpi lapaxañi so npo', nache somayepi ñachalec aso chiguishaqtepi maye lhuotaxanaqtepi co'ollaxa, nache qoñenapega so Gedeón, qoñeeta': 'Aye ayemayepi.

²⁶Nache 'enauac asa'aso chiguishaqtepi maye oro, huac da ivi' diecinueve kilos co'ollaq qanaloqten, qalaxaye saishet da qañalecneuo so lañepi 'otaxatpi, nqolapi, mpotoyec tocalec da lo'oxoñaxac maye ñachetac naxa so nta'alpi madianiitapi, qataq aso llo'oxoraqtepi ana ltogüe aso lalo cameellopi.

²⁷Qaq se'eso oro, nache do'onataxana so Gedeón da ño'ot so ntogüe lapoxot le'enaxat efod, nache ñanaña ye Ofrá, maye maiche lma' somaye. Nache 'enauac so Israel le'ecpi da nquisheshigui da la'amqaanataxanaxac souaxat se'eso no'onatac efod, qataq nacheso so 'eeta'am da nqoinot so Gedeón qataq so llalaqpi.

²⁸Qaq 'era da 'eetec so Israel le'ecpi da maiche ñoiqeeetac cam ñataxaateuga so madianiitapi, nache so madianiitapi saishet da ñoltaq nauaqsheguem, ivittrauec soua cuarenta vi'ie. Qaq co'ollaq ñaq nca'altauec so Gedeón nache huo'o da nlagaxayec se'eso 'alhua.

Da l-leuaxa so Gedeón

²⁹Ime, nache so Yerubaal, maye nacheso so Gedeón, jec da ñe'eguelaxa so maiche lalamaxat lma'.

³⁰Nache ivi' setenta so llalaqpi, cha'aye qalota aso lhuapi.

³¹Qaq aso ñaqauga lhua somaye maye naña ye Siquén, nataqa'en huo'o so llalec, nache somaye ñanagui da le'enaxat Abimelec.

³²Qaq so Gedeón ileu co'ollaq mashe ña'axaiquiolec. Nache qailaroigui aso nhuachiqui so lta'a Joás, maye naña ye Ofrá, ye lma' som chegoxoguetpi so Abiezer.

³³Qaq co'ollaq mashe ileu so Gedeón, nache so Israel le'ecpi qaltaq ñe'eguelaxa da nquisheshigui da la'amqaanataxanaxac, nache nañaneguet da natameetacot so ñotta'a't ne'enaqtac lqui'ipi so Baal, nache somayepi lca'ateua'a da ñauo'o natamnaxala' so Baal Berit.

³⁴Nache icoua'ai Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', Ñim isoueeguesop co'ollaxa 'enauac so mpa'aguenaxauapi somayepi,

³⁵qataq saishet da huo'o ca ñanapoigui so llalaqpi so Yerubaal, maye nacheso so Gedeón, qataq icoua'ai 'enauac nam no'onpi maye ño'otec co'ollaxa so Israel le'ecpi.

Jueces 9

So Abimelec

¹So Abimelec maye ñaqauga llalec so Yerubaal, somaye taña ye Siquén da yaqto' detaxañapegue' som lauo' le'ecpi maye maiche lqañañecpi aso late'e. Nache 'enapego' somayepi, 'eeta':

²Onaxaictaxa da qaunache 'enauac na shiñaxauapi maye lma' na Siquén da ñañamaxareeta peta'a da imauec na setenta llalaqpi so Yerubaal da qami' ilotegueto, qalqo' ñañamaqchiguiñi da 'oonolec shiñaxaua cam qami' ilo'oguelo. Qataq qauennachiña'a da maiche añem qarqañai.

³Qaq so lqañañecpi aso late'e somaye, inat co'ollaxa som shiñaxauapi maye lma' ye Siquén, qataq da'aqtaxanem de'era lañaanataxanaxac so Abimelec, nache somayepi ñañamaxareeta da la'aqtac somaye, nache 'enapeco': «Somaye maiche qarqaña.»

⁴Nache qoñanem aso setenta anom plata maye qañachegoxotaigui aso atamnaxaqui maye netaigui so ne'enaqtac lqui'i so Baal Berit. Qaq nachaso aso desheetenaxana da isheeten som ñalleppi 'etaxaloxoicpi da yaqto' ca'ategue somaye.

⁵Nache taña ye Ofrá, ye lma' co'ollaxa so lta'a Yerubaal, nache huallec naqa'en aso coma' da ñalauat so setenta lqañañecpi somaye, maye llalaqpi so lta'a. Qalaxaye nachesota so Yotán maye llalec na'asa so Yerubaal, da nqañoxxoñi co'ollaxa, ñoqo'oye ishet da datauec.

⁶Qaq co'ollaq ime de'era, nache som lma' ye Siquén qataq ye Miló, laponqa' ye Siquén yem naña aso qo'oipaq late'eraí maye huaqta'ai' so coma' maye sa qaishetapec, nache qoñanagui da nta'a so Abimelec.

So Yotán deñaxan da yaqto' qana'axañaxana

⁷Qaq so Yotán co'ollaq la'axañaxac de'era, nache tasheguemec añi qasoxonaxa Guerizín, nache co'ollaq ivitsheguemec ye pa'asheguem añimaye, nache ñataqta nlamaxaren da detaqa da yaqto' 'enauac da qaña'axaña, 'eeta': «Ñataqta añem qana'axañaxañiña, qami' shiñaxauapi maye qarma'ai na Siquén, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en ishet da qami' hua'axaño!

⁸Huo'o so na'a'q, nache aso qo'oipaqpi lca'aíque ca lta'a, nache iñaxanot aso olivo da yaqto' ilo'ogue asomayepi.

⁹Qalaxaye aso olivo 'enapeco': Saishet, cha'aye qom añem lta'a ana qo'oipaqpi, nache huaña qaq saxaani da so'ottac na aceite, maye ñauo'o da lamaicñaxac na shiñaxauapi, qataq da qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁰Huaña nache aso qo'oipaqpi iñaxanot aso higuera da yaqto' lta'a asomayepi.

¹¹Qalaxaye aso higuera 'enapeco': Saishet, cha'aye qom añem lta'a ana qo'oipaqpi, nache huaña qaq saxaani da so'ottac anam qaica ca 'ena'am da lamaic hiigopi.

¹²Huaña nache aso qo'oipaqpi qaltaq iñaxanot aso vid da yaqto' lta'a asomayepi.

¹³Qalaxaye aso vid 'enapeco': Saishet, cha'aye qom aÿem lta'a ana qo'oipaqpi, nache huaña qaq saxaañi da so'ottac na lataxa, maye ÿo'ot da lamaicÿaxac na shiÿaxauapi, qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Ime, nache 'enauac aso qo'oipaqpi, iÿaxanot aso ÿaxat da yaqto' lta'a asomayepi.

¹⁵Qalaxaye asa'aso ÿaxat 'enapego' aso qo'oipaqpi, 'eeta': Da ÿoqta 'eesa da qauauoitaique da aÿem qarta'ai, nache qauanaqui da qoviÿo'ot na ipaqal. Qalaxaye da saishet da aÿem qaulaqaiguet, huaña qome nache aÿem chegaqaigui ca norec, maye ÿavigaxat 'enauac aye cedropi maye huaña ye Líbano.

¹⁶Qaq nagui qami' sena't: ¿Peta'a 'eesa da ÿaÿamaqchiguiñi qataq da ÿoqta lataxac qanqa'eñi da qaÿa'añiÿagui da qarta'ai so Abimelec? ¿Peta'a ÿataqta qaupaquiichigui da qauo'ochec dam nchoxonataxanaxa so Yerubaal qataq na llalaqpi, 'eeta'am da 'eetec co'ollaq qami' ichoxore'n somaye?

¹⁷Cha'aye so ita'a ÿataqta sa iren da nachaalataxac co'ollaq qami' deloctegueleguete da yaqto' qami' isoueeguesopa da la'añaxac so madianiitapi,

¹⁸qalaxaye qami', ÿataqta qanpa'aguiñiÿa so llalaqpi so ita'a, nache qanmachiichiguiñi so setenta llalaqpi da qualauache, huallec qanqa'eñi aso coma', souaxat da qaÿa'añiÿagui da nta'a so Abimelec, maye llalec aso ÿaqauga lhua so Yerubaal, cha'aye souaxat da qarqaÿai somaye.

¹⁹Qalaxaye nagui qami' shenapegalo: ¡Da ÿoqta 'eesa da ÿaÿamaqchiguiñi, qataq da ÿoqta lataxac qanqa'eñi da qauo'ochec so Yerubaal qataq na llalaqpi, nache ñi Abimelec ÿataqta qami' machiyiñi naqa'en qome, qataq ñimaye ÿataqta machiguiñi qanqa'aiñi!

²⁰Qalaxaye qom saishet da nache 'eetec de'era, nache da layeloxo ñi Abimelec, nmichiguiñi naqa'en qome na lma' na Siquén qataq ye Miló, qaq da layeloxo na Siquén qataq ye Miló nache chegaqaigui qome da imeuo naqa'en so Abimelec.»

²¹Qaq co'ollaq ime da 'enaplec de'era so Yotán, nache datauec taÿa ye Ber, qaq nache naña yemaye, cha'aye ÿataqta ñi'iÿa so lqaÿa Abimelec.

So lma' ye Siquén dataÿa'aguet so Abimelec

²²Qaq so Abimelec co'ollaq inoxoorec soua tres vi'ie da ilotague' so Israel le'ecpi,

²³nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, taigui naqa'en so saqcha'a na'añaxac qauemaic so shiÿaxauapi maye lma' ye Siquén, da yaqto' dataÿa'aguet naqa'en so Abimelec.

²⁴Qaq 'era da 'eetec da so Abimelec da nque'etaxangui so lasouaxashet, qataq so shiÿaxauapi maye lma' ye Siquén, souaxat da itauan co'ollaxa da ÿalauat so setenta llalaqpi so Yerubaal.

²⁵Qaq so lma' ye Siquén huo'o co'ollaxa so lamaxashecpi cachaxaicpi maye nqañoxottañipi, netalec aña qasoxonaxa, nache da huo'o naxa na nateuga so

nqa'aic maye taalec so pa'asheguem ańimaye nache nhuo'. Qalaxaye so Abimelec la'axařaxac co'ollaxa de'era.

²⁶Qaq huo'o so na'a'q, nache so Gaal, maye llalec so Ebed, lřata'ape soua lqařa't da nqo'ona ye Siquén da yaqto' nańa. Nache so shiřaxauapi maye lma' yemaye řataqta pe'eteque soomaye,

²⁷qaq soomaye tareuga co'ollaxa so lanaxanaqa' da nqat aso uva, da yaqto' řo'ot so lataxa, nache řo'ot so lta'araic lquia'axac, ime nache taua'a aso atamnaxaqui maye netaigui so atamnaxala'pi, nache deque'etac qataq nřomtac, nache talec naqa'en na qauem la'aqtacpi so Abimelec.

²⁸Nache so Gaal, 'enapeco': «¿Negue'to' ca inoctapeguec ři Abimelec? Ye choche llalec so Yerubaal, qataq ltaua so Zebul. Qaq qomi' maye qarma' na Siquén, qalaq ¿negue't qomi' da 'eco' qomi' l-latacpi da salaxasoqta'aguet řimaye? ¿Maye so'onataxanaqot taxa nam nalleppi so Jamor, maye lta'a co'ollaxa so Siquén, qaq ¿ta'ainec taxa da so'onataxanaqtaacot ři Abimelec?

²⁹¿Qaq ctaxa da ařem qarataxala'ai, nache sogote taxa da so'orauec ři Abimelec! Qataq shenapega, sheeta: ¿'Alařona't 'enauac ca 'analleppi, nache qoca'ai ne'ena!»

³⁰Qaq so Zebul, maye ilotague' se'eso huaqta'a't nřecpi, co'ollaq řařate'n naua la'aqtaqa so Gaal, nache řataqta dalemata.

³¹Nache řoxottrańi soua lamaxa'she da řamaxa da la'aqtac so Abimelec, 'eeta': «¿Maxatchaxa qome, cha'aye ři Gaal, maye llalec so Ebed, qataq řeua lqařa't, huetra'a ye Siquén, nache detaqtapoigui ye shiřaxauapi maye lma' yemaye da yaqto' 'am datařa'aguet.

³²Qaq řoqo'oye 'auanac qom mashe pe, 'annaicapegue' ca 'analleppi, nache qanqańoxochiřoigui na no'onaxa.

³³Qaq qom nte'etom, qom mashe nnoxosheguem aso nala', nache 'auloquixan ye netaigui yi'ie huaqta'a't nřecpi, qaq ca Gaal qataq cam lařepi shiřaxauapi qom 'am ca'ateguet da 'am delogui', nache maicheye ca qoneta'ac camaye.»

³⁴Nache so Abimelec nařamaxat da jec se'eso pe, qataq 'enauac so lařepi, nache nqańoxoońi co'ollaq huańa so loigue ye Siquén, qaq cuatro naqa'en soua laponaqate somayepi.

³⁵Qaq so Gaal pa'auac co'ollaxa, nache hueta'a so lasom so lpaqtaxat se'eso huaqta'a't nřecpi, nache so Abimelec qataq som lařepi ca'aisalo naua nqańoxotaqa'ate.

³⁶Nache so Gaal, co'ollaq ila'aguet somayepi, nache 'enapega so Zebul, 'eeta': «¿ńa 'aulo'oguet na alleppi, nactangui ana lcomaraxalatepi!» Nache so Zebul, 'enapeco': «Saishet, řaqa'a, choche lpaqal na 'aupi'itaxaatega da alleppi.»

³⁷Qalaxaye so Gaal qaltaq 'enapeco': «¡Ña 'aualle'eguet na shiřaxauapi 'eeta'am da chegaqangui na laiñi ana 'alhua, qataq na lařepi alleppi nactague' na nqa'aic maye nlectot ara encina, maye nqo'oipaq na ilaviigui ca lřa.»

³⁸Nache so Zebul, 'enapeco': «¡Ña 'autaqa nagui, 'am maye qonetega qaica ca naigui ñim Abimelec da choche qomi' řamaqta'ape! Qaq 'enacha'aguet nam qonetega qaica ca naigui. ¡'Asoma nagui, nache 'aalogui' namayepi!»

³⁹Nache so Gaal ca'ateguet somayepi, qaq so lma' ye Siquén ca'ategue somaye da delogui' so Abimelec.

⁴⁰Qalaxaye so Abimelec icanapec somayepi, nache so Gaal dataueeguesop co'ollaxa somaye. Nache řataqta qalota so que'emaq qataq ileu, huaña so lasom so lpaqtaxat se'eso huaqta'a't nřecpi.

⁴¹Qaq so Abimelec nache naña co'ollaxa ye Aruma, qaq so Zebul qalaq řo'orauec so Gaal, qataq soua lqařa't ca'ai naqa'en ye Siquén.

So Abimelec ilaxachigui ye Siquén

⁴²Qaq so lřa na'a'q, nache so shiřaxauapi maye lma' ye Siquén tauga co'ollaxa so no'onaxa. Qaq so Abimelec co'ollaq řařaten de'era,

⁴³nache somaye iřottecache so nalleppi, tres naqa'en soua lpa'axaco, nache nqañoxooñi huauga so no'onaxa, qaq co'ollaq ila'aguet so shiřaxauapi maye lma' ye Siquén da ca'ai so huaqta'a't nřecpi, nache somayepi ca'aisalo naua nqañoxotaqa'ate nache iloquixan somayepi.

⁴⁴Nache so Abimelec qataq so nnaictague'pi alleppi, nqo'ona so lasom so lpaqtaxat se'eso huaqta'a't nřecpi da nauan, qaq som lařepi maye dos soua lpa'axaco iloquixan, nache řalauat se'eso shiřaxauapi maye huetauga so no'onaxa.

⁴⁵Qaq nache imauec se'eso na'a'q da so Abimelec iloquiixaatac so lma' ye Siquén, ivitta'a da 'enauac řalauat, qataq ilaxachigui se'eso huaqta'a't nřecpi. Ime, nache řasaxalec so toue.

⁴⁶Nache som hueta'a ye naña aso late'eraí nalloxolate ye Siquén, co'ollaq la'axařaxac de'era řo'ot so Abimelec, nache nqañoxotoigui aso atamnaxaqui maye pa'ařaigui asomaye, maye netaigui so atamnaxala' Berit.

⁴⁷Qaq co'ollaq řařaten so Abimelec da 'enauac somayepi da nqañoxottaigui asomaye,

⁴⁸nache somaye qataq so nnaictague'pi alleppi, tasheguemec añi qasoxonaxa Salmón, huaña nache řauota'a aso qachepe da iquesoxouec aso lcouepi aso qo'oipaq, ime nache řasaxalec na lallac, nache 'enapega so nnaictague'pi, da nataqa'en da ře'enaxatchigui da eetec somaye.

⁴⁹Nache 'enauac somayepi iquesoxouec aso lcouepi aso qo'oipaq nache ca'ategue so Abimelec, nache ivitta'a aso qanqañoxtaigui maye pa'añaigui aso atamnaxaqui, huaña nache qañocho'oto naua loiguiye asomaye aso qo'oipaq lcouepi, nache qoñegueua'a, nache asa'aso nalloxolate ñavic, qataq som huetaigui aso nalloxolate ye Siquén, nache ivi' mil se'eso ileupi.

Da l-leuaxa so Abimelec

⁵⁰Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Abimelec nqo'ona ye Tebés, nache naua'n naua loiguiye yemaye da ilouixan, huaña, nache loxonec.

⁵¹Qaq na laiñi se'eso huaqta'a't ñyecpi, nache naña aso sa nsattec qataq late'eraí nalloxolate, nache taigui da nqañoñoñi 'enauac so ñalleppi, 'alpi maye lma' yemaye. Huaña nache tasheguema na pa'asheguem na l-laqa asomaye nache napola't.

⁵²Qaq so Abimelec nqo'ona so lasom aso nalloxolate da yaqto' ilaxachigui, nache co'ollaq yaqta'a da ñavigaxat so lasom,

⁵³nache aso 'oonole 'alo ñasaxaña somaye asonamaicnaxanaqte coma', nache tachigui na lqaic nache ilaxachigui.

⁵⁴Nache so Abimelec sa ñañoaloxon da iñaxana so lo'ogoxonaxat lo'o, nache 'enapega 'eeta': «'anqatsheguem na 'ainec, nache añem 'aualauat, cha'aye sa sañamaxaren da añem qaña'axatec da añem ñalauat aso 'alo.» Nache so lo'ogoxonaxat lo'o ña'arapec, nache ñapacaviigui naqa'en so lainec nache somaye ileu.

⁵⁵Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq ila'a da ileu so Abimelec, nache ñe'eguelaxalo naua lma'ate.

⁵⁶Qaq 'era da 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñaneguet da nque'etaxangui naqa'en na qauem so Abimelec, souaxat de'era ño'otec so lta'a, qataq da ñalauat so setenta maiche lqañañecpi somaye.

⁵⁷Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en talec naqa'en da nhuaxanaguec so shiñaxauapi maye lma' ye Siquén, souaxat nam qauem ño'otpi. Qaq 'era da 'eetec da ipacchigui da talec na qauem, maye ñasaxalec co'ollaxa so Yotán, som llalec so Yerubaal.

Jueces 10

So nataxala' le'enaxat Tola

¹Qaq co'ollaq mashe qaica so Abimelec, nache huo'o so ñale maye chegoguet so maiche lauo' le'ecpi so Isacar le'enaxat Tola, som llalec so Puá qataq laual so Dodo, somaye nachaani co'ollaxa da yaqto' nca'alaxatec so Israel le'ecpi. Somaye naña co'ollaxa ye Samir, yem 'alhuapi maye huaña aye qasoxonaxapi ye Efraín.

²Nache somaye ilotague' co'ollaxa so Israel le'ecpi soua veintitrés vi'ie, ivitta'a da ileu. Nache qailareña ye Samir.

So nataxala' le'enaxat Yaír

³Ime co'ollaxa qataq nachaañi so Yaír, som galadiita, maye nataqa'en ivi' soua veintidós vi'ie da ilotague' so Israel le'ecpi.

⁴Qaq so Yaír, ivi' treinta so llalaqpi, qaq ñi 'oonolec somayepi nnotaxala' naxa na maiche lalamaxat 'ashena, qataq ñi 'oonolec somayepi ilotague' so maiche lalamaxat lma' maye huaigui ye Galaad. Qaq nache ivitta'a nagui yi'ie lma'pi da qaŷamata'ac da le'enaxat «Ye Lma'pi so Yaír.»

⁵Qaq co'ollaq ileu so Yaír, nache qailareña ye Camón.

So nataxala' le'enaxat Jefté

⁶Qaq so Israel le'ecpi qaltaq ŷe'eguelaxalec da ŷo'ot co'ollaxa nam ŷataqta sa ŷaŷamaxaren Ñim Nataxala', souaxat da ŷo'oxoreetac so ŷotta'a't ne'enaqtac lqui'ipi so Baal qataq aso Astarté, nataqa'en so natamnaxala'pi so siiriopi, Sidón le'ecpi, moabiitapi, 'amoniitapi qataq so filisteopi. Nache ca'ai Ñim Nataxala', qataq ŷaxaañi da natameetacot Ñimaye.

⁷ŷoqo'oye Ñim Nataxala' ŷataqta dalemataŷa somayepi, nache ŷaneguet da la'añaxac so filisteopi qataq so 'amoniitapi.

⁸Huaña, nache ivi' dieciocho vi'ie da so filisteopi, qataq so 'amoniitapi da sa iyacnapec 'enauac so Israel le'ecpi maye netaña ye Galaad maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem so tala Jordán, ye lma' co'ollaxa so amorreopi.

⁹Qaq nataqa'en so 'amoniitapi ŷa'axasoxoolec so tala Jordán da yaqto' delogui' so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, Benjamín qataq so Efraín. Nache so Israel le'ecpi ŷataqta sa la'axaic da lhuogoxo.

¹⁰Huaña nache so Israel le'ecpi iŷaxanot Ñim Nataxala' da yaqto' itauan somayepi nache, 'eeta': «'Am Qanatamnaxala', qomi' huo'o da qarasouaxashet 'am hueto'ot, cha'aye 'am qolqa'ai, souaxat da so'onataxanaqtacot na ŷotta'a't ne'enaqtac lqui'ipi so Baal.»

¹¹Nache Ñim Nataxala' 'enapeco': «Co'ollaq qami' sa iyacna'ape na Egipto le'ecpi, amorreopi, 'amoniitapi, filisteopi,

¹²Sidón le'ecpi, amaleciitapi qataq ye madianiitapi, nache naxa da aŷem qauŷaxañaŷot da qami' setaua'n. ¿Qaq peta'a saisheto' da qami' sesoueeguesopa namayepi?

¹³Qalaxaye nache 'ena'am Aŷem qoquiŷa'ai co'ollaxa, souaxat da qauo'onataxaniitacot na ŷaqa'a atamnaxala'pi. Qaq ŷoqo'oye saishet da she'eguelaxalec da qami' sesoueeguesopa namayepi.

¹⁴Qaq ŷoqo'oye qanqo'oñiŷa yi'iyē atamnaxala'pi maye qarca'aguishiqui nache qauŷaxañiŷot, yaqto' qami' itaua'n nache qami' isoueeguesopa da qanque'eenaxaqui!»

¹⁵Qalaxaye so Israel le'ecpi 'enapeco': «'Am Nataxala', 'eesa da huo'o da qarasouaxashet. Qaq maiche 'oiqueetac qome cam qomi' 'auataxaateugalo. Qalaxaye ña qomi' 'anquagueque da qomi' 'ausorec nagui.»

¹⁶Huaña, nache so Israel le'ecpi ŷalat so ŷaqa'a atamnaxala'pi da yaqto' qaltaq do'onataxanot Ñim Nataxala'. Nache Ñimaye ŷataqta sa nalo'oguet da 'eeta souaxat da nque'eenaxac so Israel le'ecpi.

¹⁷Qaq so amoniitapi naŷamaxat da yaqto' nalat, nache ŷanaña so lpe'lpī ye Galaad. Qaq so Israel le'ecpi nataqa'en laŷona't co'ollaxa, nache ŷanaña so lpe'lpī ye Mispá.

¹⁸Qaq so nataxala'pi Israel le'ecpi, qataq som nañapi ye Galaad, somayepi nasara't co'ollaxa da qaŷatalec cam lataxala' 'enuac so netaña ye Galaad, da yaqto' qailogui' so amoniitapi.

Jueces 11

Da 'eetec co'ollaq qaŷatalec so Jefté

¹So Jefté maye galadiita, somaye alaataxaic qataq ŷataqta 'añaxaic. Qaq somaye nache llalec aso 'alo quisheguetaxai, qaq so lta'a somaye le'enaxat Galaad.

²Qaq aso ŷoqta lhua so lta'a, huo'o so laŷepi llalaqpi, nache co'ollaq mashe ŷepi somayepi, nache ŷo'orauec so Jefté, ca'ai naqa'en so lma'. Nache 'enapego', 'eeta': «'Am saishet qome da huo'o ca 'am taŷot nam lalamaxatpi so qarta'a, cha'aye 'am llalec aso lŷa 'alo.»

³Nache so Jefté dataueeguesop so lqaŷañecpi, nache nqo'ona ye Tob da yaqto' nache naña, huaña co'ollaxa da ŷalegoigui so 'etaxaloxoicpi, nache nnaictague' naxa da queuotapigui'.

⁴Qaq co'ollaq mashe qaŷoqteguelo soua na'axa'te, nache so amoniitapi iloquixan so Israel le'ecpi,

⁵nache som nqueroxonecpi nataxala'pi maye lma' ye Galaad damaxasoxona co'ollaxa da qanauec so Jefté maye netaña ye Tob,

⁶nache 'enapeco': «'Auanac qome, cha'aye sauoqtaique da 'am qarataxala' da seloquixai' na 'amoniitapi.»

⁷Nache so Jefté 'enapēc: «¿Saisheto' da aŷem qanquiŷai? Cha'aye qami', aŷem qauo'oyiŷauēc co'ollaxa nache sheca'ai qanqa'eñi ye lma' so ita'a. Qalaq ¿ta'ainco' ye aŷem qañi'iguiñiŷa'a nagui da mashe huotaique da qami' qaicogaxana'ape?»

⁸Nache so nqueroxonecpi nataxala'pi 'enapeco': «Qomye nachera da huo'omshe 'am ñi'iguenaq'a nagui. Cha'aye seuenaq da qomi' 'auca'ateguelo da seloquixai' ye 'amoniitapi, qaq 'am nache 'am lataxala' qome 'enauac na lma' na Galaad.»

⁹Nache so Jefté 'enapeco': Da qansheetaique da she'eguelaq da yaqto' selogui' ye 'amoniitapi, qaq Ñim Nataxala' da aÿem ÿanem da ÿoxonec yemayepi, nache ÿÿoqta 'eesa da aÿem qarataxala'ai qome?

¹⁰Nache so nqueroxonecpi nataxala'pi, 'eeta': «Ñim Nataxala', ÿataqta hua'aqchigui ñaqa'enaq, da so'otaq qome 'enauac de'era qonapec.»

¹¹Huaña nache so Jefté ÿasat da ca'ategue somayepi, nache se'eso nhuo' le'ecpi ÿauo'o da lca'ataxala' somaye, qataq lataxala' na nalleppi. Nache huaña ye Mispá da so Jefté hua'aqchigui naqa'en Ñim Nataxala' de'era naÿamaxataxac maye ÿo'ot somayepi.

So Jefté nmittaique da naÿamaxate' so 'amoniitapi

¹²Huaña co'ollaxa nache so Jefté, huo'oi soua ÿamaxalo so lta'a so 'amoniitapi da yaqto' inat, 'eeta': «¿Negue't cam sasouaxat da 'anshetaique da 'auanac da 'auloquixan nam netalecpi na ña'alhua?»

¹³Nache so lta'a so 'amoniitapi 'enapegalo' soua lamaxa'she so Jefté, 'eeta': «Qami' Israel le'ecpi, co'ollaq qoquiÿa'ai ye Egipto, nache qauotaxañic na ña'alhua, chegoqchiguiña so tala Arnón, nache ivitta'a so tala Yaboc qataq ye Jordán. Qaq ÿoqo'oye nagui aÿem qavi'iguelaxachiÿot yi'ye 'alhua, yaqto' selagaqtapiguiñi qome.»

¹⁴Nache so Jefté, qaltaq ÿauo'oi soua lÿa't ÿamaxalo so lta'a so 'amoniitapi,

¹⁵nache 'eeta': «Da lasataxac na Jefté 'eeta': Qomi' Israel le'ecpi saishet da seuotaxanaxac co'ollaxa na na'alhua na moabiitapi qataq na 'amoniitapi.

¹⁶Co'ollaq qolqa'ai ye Egipto, nache qolaqtalec ye toolec 'alhua, nache seviraqta'a aso Auaxai Togaxarai, qataq seviraqta'a ye Cades.

¹⁷Nache huo'oi soua qaramaxa'she da nqo'ooro so nta'a ye Edom, da yaqto' qomi' ÿasheetema da sa'axasoxonalec ye na'alhua, qalaxaye qomi' sa ÿashenema. Nataqa'en seÿaxanaqot so nta'a ye Moab, qalaxaye nataqa'en somaye saishet da qomi' ÿashenema da sa'axasoxonaxalec ye na'alhua. Qaq ÿoqo'oye nache sonaqaña co'ollaxa ye Cades.

¹⁸Huaña nache qaltaq qolaqtalec ye toolec 'alhua, nache qolaqto'oto naua loiguiye ye na'alhua ye edomiitapi qataq ye moabiitapi. Nache co'ollaq seviraxa yem na'alhua ye moabiitapi maye pa'aÿa'ague da nala' lliguisheguem, nache souaqa'a yemaye, yem pa'aÿa'atague da le'ego so tala Arnón. Cha'aye se'eso tala, nache loga't na na'alhua ye moabiitapi ÿoqo'oye saishet da senoxonaxaua'a yemaye.

¹⁹Huaña, nache qaltaq huo'oi soua qaramaxa'she da nqo'onalo so Sijón, maye lta'a na 'amorreopi maye lma' ye Jesbón, da yaqto' qomi' ñasheetema da sa'axasoxonaxalec yem na'alhuapi da yaqto' ñeqo'onaxa ye maiche qana'alhua.

²⁰Qalaxaye so nta'a Sijón saishet da qomi' ña'amaqte'n co'ollaxa, nache qomi' sa ñashenema da sa'axasoxonaxalec ye na'alhua, nacherata da lañona't 'enauac so nalleppi, nache nqo'ona ye Yahás, nache ñanaña so lpe'lpi, nache qomi' ilouiaxa'n.

²¹Qalaxaye Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi qomi' ñanema da qoroxonec so Sijón, qataq 'enauac so nalleppi, huaña nache saconaxa da yaqto' qaralamaxat 'enauac ye na'alhuapi ye amorreopi,

²²nache saconaxa yem na'alhuapi ye amorreopi chegoqchiguiña so tala Arnón, nache ivitta'a so tala Yaboc, qataq chegoqchiguiña ye toolec 'alhua, nache ivitta'a so Jordán.

²³¿Qaq nagui 'auauotaique da 'auanac da 'auacona ne'ena 'alhua?

²⁴Qaq taxa da huo'o ca 'am ñanem ñi 'anatamnaxala' Quemos ¿maye saisheto' da 'auauo'o 'aralamaxat? Qaq ñoqo'oye nataqa'en qomi', da 'enauac nam qomi' ñanema Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', nache qaralamaxat.

²⁵¿Qalqo' 'aupi'itaxatega da 'anapacalec so Balac, som llalec so Sipor, som nta'a ye Moab? ¿Peta'a huo'o co'ollaxa ca huaña da anac da icogaxanapec na Israel le'ecpi nache delogui'?

²⁶Qaq mashe ivi' naua trescientos vi'iye da sonaqtalec na Jesbón, qataq na Aroer qataq na lauoreuapi nma'piolec, qataq 'enauac na huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye hueto'ot na loigue so tala Arnón. Qalaxa ¿ta'ainco' da sa qauanaqui co'ollaxa 'enauac se'esoua vi'iye da qauotaxañic namayepi?

²⁷Qaq añem qaica ca 'am so'otec qauem. Qalaxaye 'am qauem da qonetapeguc da 'auauotaique da 'auanac da qomi' 'auloquiaya'n. Qalaxaye Ñim Nataxala' nacheñi ñi pa'aña'aguet da nmit na Israel le'ecpi qataq na 'amoniitapi.»

²⁸Qalaxaye so lta'a so 'amoniitapi saishet co'ollaxa da ñalaxaguet da la'aqtac so Jefté.

Da ñan la'aqtac so Jefté

²⁹Nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala' talec so Jefté, nache somaye jec da queulec 'enauac ye 'alhua Galaad qataq ye Manasés, qataq ye Mispá maye huaigui ye Galaad da yaqto' delogui' so amoniitapi.

³⁰Yem huaña da so Jefté ñanot da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Qom añem 'aña'anem da ñoxonec ye amoniitapi,

³¹nache qom ñe'eguelaq da mashe sauegaxan que'eca alaataxac, nache cam na'autec da chegoqteua'a ñi ima' da aýem ca'atta'aguet, nache ca qome ca 'am sanot da savigaxat ýachetaqtaxanaxat.»

³²Nache so Jefté taýa co'ollaxa ye na'alhua so amoniitapi nache iloquixan, nache Ñim Nataxala' ýanem da loxonec somayepi.

³³Nache so Jefté ýataqta qalota so ýalauat mpa'aguenaxauapi, nache loxonec so veinte som huaqta'a't nýecpi maye ýotta'a't naua nañalo, chegoqchiguiña ye Aroer, nache ivitta'a ye Minit qataq ye Abel Queramín. Qaq 'era da 'eetec da so Israel le'ecpi da loxonec co'ollaxa so amoniitapi.

³⁴Nache so Jefté co'ollaq ýe'eguelaxa so lma' maye naña ye Mispá, nache aso 'oonole llale ca'atta'aguet somaye, nache dasottac, qataq iuxaatagui aso lasaquiixanata. Qaq somaye, nachaqasota asa'aso llale, qaica ca laýe llaqpi.

³⁵Qaq co'ollaq ila'aguet asomaye, nache ncolaxata'alo soua alogo souaxat da lqagaxa nache nýen, nache 'eeta': «¡Aicoue, 'am ýalole, ýataqta lta'araic da aýem 'auo'otec ñiqui'ic! Cha'aye nache 'am maye aýem 'auo'otec de'era lta'araic ñiqui'ic, souaxat da sanot co'ollaxa so ýa'aqtac Ñim Nataxala', qaq nagui iuen da sepacchigui da so'ot damaye!»

³⁶Nache asomaye 'enapeco': «'Am ita'a, da mashe 'aýa'anot co'ollaxa ca 'ara'aqtac Ñim Nataxala', qaq no'on da 'aupacchigui da 'auo'ot cam 'aýa'an 'ara'aqtac! Cha'aye Ñimaye mashe ipacchigui da 'am ýanem da 'anauec so 'ampa'aguenaxauapi 'amoniitapi.»

³⁷Qalaxaye 'am sequiguiýo'ot da aýem 'aýa'anema qome caua dos ca'agoxoiqa da yaqto' sauga ana qasoxonaxapi, ñenaictague' ana ñauochaxauapi da ñeýeetac, cha'aye lta'araic da ýaquicoxo souaxat da ñaq saxana da saron.

³⁸Nache so Jefté ýenema soua dos ca'agoxoiqa, nache hua'aqta'a da jec. Nache asomaye queuoteguelec co'ollaxa ana qasoxonaxapi, nnaictague' aso nauochaxauapi, nache nýeetac souaxat da taýa'a da ileu qalaq ñaq saxanaxa da huaron.

³⁹Qaq co'ollaq mashe inoxoorec se'esoua dos ca'agoxoiqa, nache asomaye ñe'eguelaxaua'a ye hueta'a so lta'a. Nache somaye ipacchigui da ýo'ot so la'aqtac maye ýanot co'ollaxa Ñim Nataxala'. Qaq asomaye saxanaxa da ýauana ca ýale.

⁴⁰Qaq ýoqo'oye so Israel le'ecpi nache chegoqta'a co'ollaxa de'era, da queto'ot da ýo'ottac ye 'oonolec vi'i na qa'ampi da iviraxattrec naua cuatro na'axa'te da nýeeteguelec aso llale so Jefté.

Jueces 12

So chegoxoguetpi so Efraín ncotaýapegue' so Jefté

¹Qaq co'ollaq mashe qaýata'ague de'era nache so ýalleppi maye chegoxoguetpi so Efraín, naýamaxat co'ollaxa nache taitague da le'ego so tala Jordán, nache taýa ye

Safón. Huaña, nache 'enapega so Jefté, 'eeta': ¿Ta'ainco' ye qomi' sa 'aucoyegue'n da yaqto' 'am setauanaq co'ollaq 'anqo'ona da 'auloquiayan ye 'amoniitapi? ¡Qaq nagui, nache qouetaigui ñaqa'enaq ñi 'arma' da 'am savigaxataq!

²Nache so Jefté 'enapeco': «Na ihuo' le'ecpi qataq aýem huo'o co'ollaxa so qancotaxac da ñecotaqtague' so amoniitapi. Nache aýem qami' seýaxanalo co'ollaxa, qalaxaye qami' saishet da qauanaqui da qomi' qanpaxachiileguete.

³Qaq co'ollaq sela'a da saishet da qauanaqui da qomi' qautauañi', huaña nache sa seren da ñachaalataxac da selogui' so 'amoniitapi, nache Ñim Nataxala' aýem ýanem da ýoxonec somayepi. Qaq nagui ¿ta'ainco' da qauanaqui da qansheetaique da aýem qauloquiaxañi?»

⁴Qaq huaña nache so Jefté laýona't 'enauac so ýalleppi maye lma' ye Galaad, nache delogui' so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín. Nache so Galaad le'ecpi loxonec so chegoxoguetpi so Efraín souaxat da somayepi 'enapeco': Qami' Galaad lashe', maye choche qauachegoqýauac da qoñiýalec na maiche qana'alhuapi maye lalamaxat nam chegoxoguetpi so Efraín qataq so Manasés.

⁵Qaq so Galaad le'ecpi nqo'ona co'ollaxa da nauan som ñeguetapi da qotaitague da le'ego so Jordán maye lalamaxat som chegoxoguetpi so Efraín. Nache naxa som chegoxoguetpi so Efraín maye naneltaatac da huotaique da ýa'axasoxoolec som ñeguetapi, nache somayepi inat, da Efraín le'ec. Qaq da 'enapec saishet,

⁶nache qoýenapega da nasaxauac da 'eeta': «¡Shibolet!», qaq da 'eeta': «Sibolet», nache sa ýaýamaxañi da nasaxauac de'era na'aqtac, cha'aye souaxat da sa ýaýaten, qaq somayepi nache huaña naqa'en yemaye da ýalauat. Nache da ima'a't se'eso qaýalauat, nache ivi' cuarenta y dos mil so Efraín le'ecpi.

⁷Qaq so Jefté ivi' co'ollaxa soua seis vi'ie da lataxala' so Israel le'ecpi. Qaq co'ollaq ileu, nache qailareña ye lalamaxat lma' Galaad.

Soua lýa't nataxala'ate ye Israel

⁸Qaq co'ollaq ime da nataxala' so Jefté, nache so Israel le'ecpi datalec so Ibsán, som lma' ye Belén,

⁹qaq somaye ivi' treinta so llalaqpi ýalleppi, qataq treinta aso llalpi 'alpi. Nache 'enauac somayepi da huaroneguet naqa'en som chegaqauecpi. Qaq so Ibsán ivi' soua siete vi'ie da lataxala' so Israel le'ecpi,

¹⁰qaq co'ollaq ileu, nache qailareña ye Belén.

So nataxala' le'enaxat Elón

¹¹Qaq co'ollaq ime da nataxala' so Ibsán, nache so Israel le'ecpi qaltaq datalec so Elón ivittrec soua diez vi'ie, qaq somaye chegoxoguet so maiche lauo' le'ecpi so Zabulón.

¹²Qaq co'ollaq ileu somaye, nache qailareña ye Ayalón, ye maiche na'alhua som lauo' le'ecpi somaye.

So nataxala' Abdón

¹³Qaq co'ollaq ime da nataxala' so Elón, nache so Israel le'ecpi qaltaq datalec so Abdón, som llalec so Hilel, maye lma' ye Piratón.

¹⁴Nache ivi' soua ocho vi'iye da nataxala'. Qaq so Abdón ivi' co'ollaxa cuarenta so llalaqpi, qataq treinta so laualpi, qaq ñi 'oonolec somayepi nnotaxala' naxa na 'ashena.

¹⁵Qaq co'ollaq ileu somaye, nache qailareña ye Piratón maye huallec aye qasoxonaxapi ye Amalec maye huaigui ye na'alhua so Efraín.

Jueces 13

Da lañoxoc so Sansón

¹Qalaxaye so Israel le'ecpi qaltaq ñe'eguelaxalec da ño'ot co'ollaxa nam ñataqta sa ñañamaxaren Ñim Nataxala'. Ñoqo'oye Ñimaye ñaneguet co'ollaxa somayepi da la'añaxac so filisteopi soua cuarenta vi'iye.

²Qaq ye Sorá, maye lalamaxat som chegoxoguetpi so Dan, nache netaña co'ollaxa som ñale maye le'enaxat Manoa, somaye qaica co'ollaxa ca llalec, cha'aye aso lhua somaye sa deco'o.

³Qalaxaye so nale piguem le'ec Ñim Nataxala', nachaxana co'ollaxa asomaye, nache 'enapego', 'eeta': 'Am sa ñauanega da huo'o ca 'año'alaqpi, qalaxaye nagui 'am hualaxai, nache huo'o qome ca 'año'alec.

⁴Qalaxaye nacherata da saishet qome da 'añomgui ca lataxa, huo'otaq ca lña maye ishet da qantaxac, qataq saishet da qollec ca nallec maye sa qañashen da qanallec.

⁵Qaq que'eca 'año'alec maye ñiguiñi qome, camaye saishet da qanpetec na laue, cha'aye que'eca nogotolec qom saxanaxa da ñiguiñi, nache nale'ena da mashe qaiñotauga da qoñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq camaye nacheca qome ca isoueeguesop na Israel le'ecpi da la'añaxac na filisteopi.

⁶Nache asa'aso 'alo jec da da'aqtaxanem so lhua, 'eeta': «Huo'o so nale Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye naña ye soota'a. Qaq da lataxac somaye ñataqta ño'ot da ña'aalaxa, cha'aye 'eeta'am da lashiguiñaxac nam nale piguem le'ec Ñim Nataxala'. Qaq añem saishet da senat ca chegaqa'ague, qataq somaye saishet da añem da'aqtaxanem ca 'eetec ca le'enaxat.

⁷Qalaxaye somaye añem da'aqtaxanem da añem hualaxai qome, nache huo'o qome ca ñalec, qaq ñoqo'oye nagui saishet da ñeñomgui na lataxa huo'otaq ca lña maye ishet da qantaxac, qataq saishet da sachec ca nallec maye sa qañashen da qanallec, cha'aye que'eca nogotolec qom saxanaxa da ñiguiñi, nache nale'ena da

mashe qaiŷotauga da qoŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache choche ivitta'a qom ileu.»

⁸Huaña, nache so Manoa nqouagaxaunot Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am ŷataxala', 'am ñachoxonnot da qaltaq 'añe'eguelaxat qome se'eso ŷale maye qomi' 'anamaxalo, da yaqto' qomi' ŷapaxague'n chaq shenaqtec qome que'eca nogotolec maye taŷa'a da ñiguiñi.»

⁹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷasateguet co'ollaxa da nachoxonnaxac so Manoa, nache so nale piguem le'ec Ñimaye qaltaq ñe'eguelaxa aso 'alo, co'ollaq huetauga so no'onaxa. Qaq cha'aye saishet da nnaictague' so Manoa,

¹⁰nache asomaye nqalgoqtaua'a so lhua da icoyeguen, 'eeta': «¡'Aŷala, ten da ŷale maye aŷem nachaxana so lŷa na'a'q, qaltaq ñe'eguelaq da aŷem nachaxana!»

¹¹Nache so Manoa ñisheguem, nache ca'ateueegue aso lhua da tauga so hueta'a se'eso ŷale. Nache somaye, 'eeta': ¿Nache 'am peta'a maye 'autaqtague' ara ihua so lŷa na'a'q? Nache se'eso ŷale 'enapeco': Aja', nachaŷem.

¹²Nache so Manoa 'enapeco': Qom ivita da ipacchigui de'era qomi' 'aua'axattapeguema, ¿qaq chaq shenaqtec ca lataxac da sapaxaguenaq que'eca nogotolec? Qataq ¿chaq 'eetec ca lo'onataxanaxac camaye?

¹³Nache so nale piguem le'ec Ñim Nataxala' 'enapec: Qomye ara'ara 'arhua ŷataqta ŷo'ot qome 'enauac nam iqataxacpi,

¹⁴saishet qome da nŷomgui ca lataxa huo'otaq cam lŷa maye ishet da qantaxac, qataq saishet qome da chec ca nallec maye sa qaŷashen da qanallec. Nacherata da ipactelec da ŷo'ot nam samaxalecpi.

Da 'eetec so namaxashec piguem le'ec

¹⁵Nache so Manoa 'enapega se'eso nale piguem le'ec Ñim Nataxala' 'eeta': «Qomi' 'anqouagueque da cara'ac da 'ano'onañi, yaqto' qomi' 'arquia'axau' da sacheguenaq ca quetaq llalec maye saqataxanaqai'.»

¹⁶Qalaxaye so nale piguem le'ec Ñim Nataxala', 'enapec: Na'aictoxo' da soua'a ne'ena, qalaxaye sa seshet da sachec cam nallec maye 'auo'ot. Qalaxaye ishet da 'arachetaqtanaxat 'auavigaxatta que'eca quetaq llalec, da 'aŷa'anot Ñim Nataxala'.

¹⁷Nache so Manoa inat so nale piguem le'ec Ñim Nataxala', 'eeta': ¿Ca 'eetec ca 'are'enaxat? Yaqto' 'am sho'oxorenaqtac qom ipacchigui de'era 'ara'aqtac maye qomi' 'aŷa'anema.

¹⁸Qalaxaye so nale piguem le'ec Ñim Nataxala', 'enapec: ¿Ta'ainco' ye 'auauotaique da 'auaŷaten cam ŷe'enaxat? Ye damaye ŷataqta ŷapogoñi qataq ŷo'oxoraic.

¹⁹Huaña nache so Manoa ŷacona so quetaq llalec, qataq aso lachetaqtaxanaqte maye chegaqigui so ala nam nañiguishec, nache ŷachalec so coma' da

lachetaqtaxanaxat ÿavigaxatta da ÿanot Ñim Nataxala'. Nache Ñimaye ÿo'ot so qaica ca 'ena'am llo'oxoyec, ÿauaachigui naqa'en so Manoa qataq aso lhua.

²⁰Nache so le'eraxa so norec maye huetalec aso nca'atохонaxalate huañoxoosheguem, nache so Manoa qataq aso lhua ÿauaachigui co'ollaxa da so nale piguem le'ec Ñim Nataxala', queuoigui so le'eraxa se'eso norec da tañot na piguem. Nache soomaye ÿa'alyiñi naua l-llectel, iviraxata'agueta naqa'en na 'alhua na lata'pi,

²¹nache se'eso nale piguem le'ec Ñim Nataxala' saishet da ÿe'eguelaxa da qaltaq nachaxan. Nache so Manoa qataq aso lhua co'ollaq nanoma da se'eso ÿale somaye nale piguem le'ec Ñim Nataxala',

²²nache somaye 'enapega aso lhua, 'eeta': Yo'oqta da seleuaq qome, cha'aye mashe ñauanaxai' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²³Qalaxaye asomaye 'enapeco': Ñim Nataxala' da nshapeque taxa da qomi' ÿalaua't, nache saishettaxa da ÿaconeguet so qarachetaqtaxanaxat maye qañavigaxatta, qataq aso qarachetaqtaxanaqte maye chegaqaigui ana ala nam nañiguishec, qataq saishettaxa da qomi' nachaxanalo qataq da qomi' da'aqtaxanema 'enauac de'era.

²⁴Qaq co'ollaq ivita da ñiguiñi so llalec asa'aso 'alo, nache ÿanagui da le'enaxat Sansón. Nache so nogotolec nquictasheguem da lañaxataxac, qaq Ñim Nataxala' ÿanem da lchoxonnataxanaxa somaye.

²⁵Nache huo'o so na'a'q da so Sansón hueta'a yem lanataqa' so Dan maye naña yem laiñi so huaqta'a't ñyecpi maye huaigui ye Sorá, qataq ye Estaol, qaq nache huaña co'ollaxa da so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala' yo'oq naqa'en da la'añaxac somaye.

Jueces 14

Da laronaxac so Sansón

¹Qaq huo'o so na'a'q, nache so Sansón taña ye Timná, nache ila'a aso 'alo filistea nache ÿataqta nqopita.

²Qaq co'ollaq ÿe'eguelaxa so lma', nache da'aqtaxanema soua lta'al, nache 'eeta': Añem sela'a aso 'alo filistea, huaña ye Timná, ÿoqo'oye sauotaique da qauñaxañiua'a asomaye da yaqto' saroneguet.

³Qalaxaye soua lta'al 'ena'apo': ¿Peta'a qaca aca 'alo na maiche 'arhuo' le'ecpi, huo'otaq na lañepi Israel le'ecpi da 'auauotaico' da 'auachegoxotaigui aca 'arhua ye filisteopi maye sa qara'amaqtenaxanaxaua? Nache so Sansón 'enapeco': Qomye asa'aso qa'añole, nachaso aso ÿoqta ñeqopita. ÿoqo'oye sauotaique da qauquiguiñaua'a da yaqto' saroneguet asomaye.

⁴Qalaxaye soua lta'al somaye sa ña'ñate'n da Ñim Nataxala' maiche 'ena'ac 'enauac de'era, cha'aye nmittaique ca lataxac da iloquiayan so filisteopi, souaxat da se'esoua vi'ie so filisteopi ñataqta sa nañaxaasheguem so Israel le'ecpi.

⁵Huaña, nache so Sansón qataq soua lta'al nqo'ora co'ollaxa ye Timná. Qaq so Sansón co'ollaq ivita ye lma' aso nañiguishapi uva, nache ña'axasoxootequet so sauaxaic llalec, desoqta'aguet da huotaique iloquiayan somaye.

⁶Huaña nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala' ñanem da la'añaxac so Sansón, nache somaye ñauota'aisalo naua lhua'q da icolaxattac so sauaxaic llalec, 'ena'am naqa'en ca quetaq llalec. Qalaxaye saishet da da'aqtaxanema soua lta'al de'era ño'ot somaye.

⁷Ime, nache nqo'ona da detaxa'apegue' aso qa'año'le maye nqopittega.

⁸Qaq co'ollaq mashe huo'oi soua na'axa'te da huetaiguilo de'era, nache so Sansón ñe'eguelaq da yaqto' huaroneguet asa'aso qa'año'le, nache ñaxanec so quetaque' nqa'aic da yaqto' taña da imeten so sauaxaic leuaxaic. Nache ilalec somaye da netaigui so lapoota'a't te'esag lta'a lalaxatpi qaq mashe huo'o na lla'ac lte'.

⁹Nache huota'aisalo naua lhua'q da nqat na lalaxat da yaqto' nqateua'a so lla'ac, nache ñache qataq nache deque'etague' somaye. Qaq co'ollaq natena'agueta soua lta'al, nache ñanema so te'esag lta'a lli'i da yaqto' che'c soomaye, qalaxaye saishet da da'aqtaxanema da ñachegoxotaigui so sauaxaic leuaxaic.

So ñapogoñi la'aqtac so Sansón

¹⁰Nache so lta'a so Sansón nqo'ona co'ollaxa da na'aqtaxane' asa'aso qa'año'le, qaq so Sansón nache ño'ot co'ollaxa so nquia'axac, cha'aye maiche lataxac naxa nam nsoxoppi maye lma' yemaye.

¹¹Qaq so filisteopi co'ollaq ila'a so Sansón, nache nauegueuo so treinta nsoxoppi da yaqto' lña'ape somaye.

¹²Nache so Sansón 'enapega se'eso treinta nsoxoppi, 'eeta': «Qami' sa'aqtaxanema de'era ñapogoñi na'aqtac, qaq ne'enaua siete na'axa'te maye huaiguilo ne'ena nquia'axac, da ishet da qauqachiichigui ca naigui damaye, nache ñi 'oonolec da qoñiita sanem qome ca ñataqta no'on lomaxaqui, qataq caua 'onaxaiqa nogo maye maxasoxoqui'.

¹³Qalaxaye da sa qauqachiigui ca naigui damaye, nache ñi 'oonolec da qoñiita, añem ñanem qome ca ñataqta no'on lomaxaqui, qataq caua 'onaxaiqa anogo maye maxasoxoqui'.» Nache somayepi 'enapeco': Ña qomi' 'aua'aqtaxanema cam ñapogoñi 'ara'aqtac. Qaq qomi' nache ñataqta ña'axa'axanaqchiguiñi qome.

¹⁴Nache so Sansón nasaxauec som ñapogoñi na'aqtac, 'eeta': «Som dequi'iñapec, nache chegaqaigui so nallec, qaq som 'añaxaic, nache chegaqaigui so ama.» Qaq co'ollaq mashe inoxoorec soua tres na'axa'te, nache somayepi saxanaxa da ña'aten ca naigui se'eso ñapogoñi na'aqtac.

¹⁵Qaq ñoqo'oye so ivita so lña na'a'q, nache qoñenapego' aso lhua so Sansón, qoñeeta': Ña 'auauo'o ca lataxac qome da so 'arhua 'am da'aqtaxanem ca naigui se'eso ñapogoñi la'aqtac, cha'aye da sa 'auo'ot de'era, nache qomi' 'am savigaxataq qome, qataq 'enauac nam llalaqpi so 'arta'a. ¡Cha'aye 'ena'amso' da qomi' qanaviquireuo da yaqto' qauacoñiña nam qaralamaxatpi!

¹⁶Nache asomaye nqo'ona so Sansón nache ñeetac, nache 'enapega, 'eeta': ¡'Am saishet da añem 'anqopita! ¡Nda'a't da añem 'anquiña! Cha'aye 'am 'aua'aqtaxanem so ñapogoñi 'ara'aqtac so ihuo' le'ecpi, qalaxaye saishet da añem 'aua'aqtaxanem ca naigui. Nache so Sansón 'enapeco': Aja', qalaxaye nataqa'en so ita'a qataq aso ñate'e saishet da sa'aqtaxanema ca naigui de'era, ¿qaq ta'ainco' taxa da 'am sa'axatem?

¹⁷Qalaxaye asomaye nache quetot da ñeetac se'esoua na'axa'te maye huaiguilo so nquia'axac. Qaq souaxato' da saq ñaxaasheguem da dequicto'ot somaye, nache so ivita so pa'atec na'a'q se'esoua siete na'axa'te, nache asomaye ñañoxtot so lhua da da'aqtaxanem da naigui se'eso ñapogoñi na'aqtac. Nache asomaye da'aqtaxanem so lauo' le'ecpi.

¹⁸Qaq co'ollaq yaqta'a da inoxooñi aso nala' se'eso pa'atec na'a'q se'eso nquia'axac, nache so filisteopi nqo'oneua'a da ñasateguet so Sansón, 'eeta': «¿Negue't ca napacalec da lamaic na te'esac lta'a lli'i? ¿Negue't ca napacalec da la'añaxac so sauaxaic?» Nache so Sansón 'enapeco': «Da saishettaxa da qauauegaxañiilec aso ilo huaca llale, nache saishettaxa da qauañachiñi ca naigui som ñapogoñi ña'aqtac.»

¹⁹Nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala' ñanem da la'añaxac so Sansón, nache somaye nqo'ona ye Ascalón, huaña nache ñalauat so treinta ñalleppi. Nache ñacona so logoxoshetpi qataq so 'onaxaic logoxotpi maye ñaatañi somayepi, nache desheetenaxana da isheeten som ñaqatchigui se'eso ñapogoñi la'aqtac somaye. Ime, nache ñe'eguelaxa so lma' so lta'a, qalaxaye ñataqta dalemata.

²⁰Nache aso lhua so Sansón qoñanem da lhua so 'oonolec som nsoxoppi, maye ñalecta'aguet co'ollaq ño'ot so laronaxac somaye.

Jueces 15

So Sansón ipalaique lvi'

¹Qaq co'ollaq mashe qañoqtegue de'era, nache huaigui so laloxoqui da qanqat na trigo, nache so Sansón jec da namaqtega aso lhua, nache ñachetac so quetaq llalec. Qaq co'ollaq ivireuo, nache 'enapeco': «Añem sepa'aua'a aca ihua, cha'aye sauotaique da ño'ochaxaua acamaye.» Qalaxaye so lacho' saishet da ñasheneuo da pa'auo somaye,

²cha'aye 'enapeco': Añem sepi'itaxaatega da mashe sa 'anqopita asomaye, ñoqo'oye sanem so 'anauochaxaua da lhua ñaqa'en. Qalaxaye añi lqaña na'asa napacalec da lyac asomaye, nachañi nmeneguet 'anqa'en asomaye.

³Qalaxaye so Sansón 'enapeco': ¡Nagui maye saishet da ñasouaxashet qom huo'o ca so'otec na filisteopi!

⁴Qaq huaña nache jec, nache ñaconeua'a aso trescientos huaxaŷaxapi, nache ñauaxaŷaxana't ñeua dos da icoñera'a't naua la'araxashe'ete, qataq icoñeraguilo aso lca'atoxonaqtepi somaye.

⁵Ime, nache ñe'eraxatoigui aso lca'atoxonaqtepi, nache ñaxanec aso huaxaŷaxapi, ñachaxaalec so lanaxanaqa'pi so filisteopi. Qaq 'era da 'eetec co'ollaq ñavigaxat aso lapootasheguempi naqta trigo, qataq som nañiguishecpi maye saxanaxa da qanqat, qataq ivira'a so lma' aso nañiguishepi uva qataq so olivo lma'pi.

⁶Nache so filisteopi ichemaxattac, chaq negue't cam ño'ot de'era, nache ivitta'a da ñaŷaten da nacheso so Sansón som ño'ot de'era, souaxat so lacho' maye Timná le'ec ñanec co'ollaxa aso llale da lhua naqa'en so lña ñale, qaq huaña, nache so filisteopi nqo'ona da ñavigaxat aso 'alo qataq so lta'a.

⁷Qalaxaye so Sansón 'enapego' somayepi, 'eeta': Cha'aye mashe qauacoñiŷa da qoñeetec de'era, nache aŷem saishet da she'eeguet da sepalaïque ivi' da qoñiita!

⁸Huaña, nache iloquixan somayepi, nache ñataqta ñacagaxa't naua lpi'ineqa da ique'emaqchet somayepi, qataq qalota so ileu naqa'en. Ime, nache taŷa da nqañoxotoigui so auac maye naigui aña coma' Etam.

So Sansón ñalauat so mil filisteopi

⁹Nache so filisteopi inoxoneua'a co'ollaxa so na'alhua so chegoxoguetpi so Judá, huaña, nache hua'a da lanataqa' so saqaŷapeque ye Lehi.

¹⁰Nache som shiŷaxauapi maye lma' ye Judá denataxan, 'eeta': ¿Ta'ainco' da qauanaqui da qomi' qauloquiaxañi'? Nache somayepi 'enapeco': Qomye ñanaguenaq da saconaxaua'a ca Sansón, da yaqto' se'enaxataqchigui dam qomi' ño'oteque camaye.

¹¹Nache so lma' ye Judá, jec so tres mil ñalleppi da nqo'ona so auac maye naigui aso coma' ye Etam. Nache somayepi 'enapego' so Sansón, 'eeta': ¿Peta'a sa 'auaŷaten da na filisteopi nachena na ilotague' nataqa'en na souaqta'a? ¿Ta'ainco' da qomi' 'auo'oteque de'era souaqaigui nagui? Nache so Sansón 'enapeco': Aŷem so'otec de'era namayepi da yaqto' se'enaxatchigui da aŷem ño'otec co'ollaxa.

¹²Huaña nache somayepi 'enapec: Qomi' ñanaguenaq da 'am saconaxaua'a da yaqto' 'am sanaxam na filisteopi. Nache so Sansón 'enapec: Ñaq aŷem qaŷa'añim nagui ca qara'aqtaqui da saishet da nache qami' da qauauoitaïque da aŷem qauallauache.

¹³Nache somayepi 'enapeco': ¡'A'i, saishet da 'am salauataq! Nachaqrata da sauoqtaïque da 'am saconaxaua'a, nache 'am sanaxam na filisteopi. Huaña, nache qaŷauota'a soua dos nañeqa maye ñaq dalaxaiqolqa da qaicoñerai' somaye, nache qanqateguesop som nqañoxotaqa' auac.

¹⁴Qaq co'ollaq ivireua'a ye Lehi, nache so filisteopi ca'atta'aguet somaye, nache ya'alaqtai' da ntonaxac. Qalaxaye so Saqcha'a La'añaxac Nim Nataxala' yanem da la'añaxac so Sansón, nache soua nañeqa maye qaicoñettaguilo naua lapique, qataq naua lhua'q, huesochiguilo naqa'en 'eeta'am ca hualoq lañe da mashe yavac.

¹⁵Huaña nache ila'a so 'ashena lanoc maye saxanaxa da daqaqta, huetaña ye qanayeuta'a. Qaq nacheso so irolec da yalauat so mil filisteopi.

¹⁶Ime, nache 'eeta': «Sauota'a na 'ashena lanoc da llapoosheguem so yalleppi sauota'a na 'ashena lanoc da salauat so mil yalleppi.»

¹⁷Qaq co'ollaq ime da Itaxayaxac, nache yasaxauec so 'ashena lanoc. Nache asa'aso lcomaraxalate yanagui da le'enaxat Ramat Lehi maye naigui da «'Ashena Lanoc.»

¹⁸Qaq cha'aye so Sansón yataqta yaguec na laquip, nache iyaxanot Nim Nataxala', 'eeta': «¿Ta'ainco' ye aym 'aia'anem da Ita'araic ya'añaxac da sauegaxan, qaq nagui qalaq seleu souaxat na yaquip, qataq da aym yalauat nam yalleppi maye sa ya'amaqtenaxanaxauapi?»

¹⁹Huaña nache Nim Lo'onatac 'Enauacna npaxaasheguem naqa'en na le'ec aso lcheque maye naña ye Lehi, nache so Sansón nyomgui so 'etaxat maye chegaqangui asomaye, huaña nache qaltaq huo'o da la'añaxac. Qaq yoqo'oye, asa'aso chegaqangui so 'etaxat npaxaatasheguem maye naña ye Lehi, yamata'ac da le'enaxat Enacoré maye naigui da «Laquipiaxaqui som deñaxan co'ollaxa», qaq nache ivitta'a nagui.

²⁰Qaq so Sansón, ivi' soua veinte vi'ie da lataxala' so Israel le'ecpi, maye huetoiguilo co'ollaxa soua vi'ie da so filisteopi ilotague' se'eso 'alhua.

Jueces 16

So Sansón qataq aso quisheguetaxai

¹Huo'o so na'a'q nache so Sansón taña so huaqta'a't nyecpi ye Gaza. Huaña, qaq ila'a co'ollaxa aso 'alo quisheguetaxai, nache nqo'oneua'a so lma' da lauañi' asomaye.

²Nache so lma' ye Gaza co'ollaq la'axayaxac da so Sansón hueta'a se'eso huaqta'a't nyecpi, nache somayepi nauan 'enauac co'ollaxa somaye, qataq nache hueta'a so lasom so lpaqtaxat se'eso huaqta'a't nyecpi da nauaatac 'enauac se'eso pe, cha'aye 'eeta': «Qom qayata'aguet ca na'a'q da nnoxonec camaye, nache salauataq.»

³Qalaxaye so Sansón hueta'a yemaye choche ivitta'a so laiñi so pe, qaq co'ollaq ñisheguem nache jec, nache nqat so lasompi so lpaqtaxat so huaqta'a't nyecpi nache l-lasheguemeto naqa'en soua lauoqte qataq so la'axasoxot. Ime, nache yasaxalec na lallac 'enauac somayepi, nache irosheguema ye pa'asheguem aña qasoxonaxa maye nalotta ye Hebrón.

So Sansón daqat da la'añaxac

⁴Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Sansón qaltaq huataxaic, huattague' aso 'alo le'enaxat Dalila, maye naña ye ca'amegue Sorec.

⁵Nache soua lataxala'ate so filisteopi nqo'oor da detaxaŷot aso Dalila, 'eeta': Ña 'auauo'o ca lataxac da 'am da'aqtaxanem so Sansón, ca chegaqa'ague dam lta'araic la'añaxac maye qaica ca 'ena'am, qataq ca 'eetec ca lataxac da yaqto' qoroxonec. Huaña qome nache ñanagaq da secoñeraqai' nache maiche soicnaqtac. Qaq da 'auo'ot de'era, nache ñi 'oonolec da shenaqta, 'am ŷanem qome aca mil cien na plata.

⁶Qaq ime co'ollaxa, nache aso Dalila 'enapega so Sansón, 'eeta': Ñaq aŷem 'aqa'aqtaxanem taxa cam chegaqa'ague de'era lta'araic 'ara'añaxac maye qaica ca 'ena'am. Qataq ¿peta'a huo'o ca lataxac da sa 'aushet da maiche 'ansouec da 'am qaicoñerai'?

⁷Nache so Sansón 'enapeco': Da aŷem qaicoñerai', qaŷo'ogoxonalo caua siete lo'oc maye lque'ete ca checnec, nache ishet da nquiguiñi da ŷa'añaxac, nache sheeta'am ca camachaqa shiŷaxauatto.

⁸Huaña, nache so lataxala'pi so filisteopi iroa'a aso Dalila so siete lo'oc maye lque'ete na checnec, nache aso Dalila decoñetaxanalo soomaye da icoñerai' so Sansón.

⁹Qaq asomaye huo'oi soua ŷale't, da nqañoxtottrañi naqa'en, huetraigui so lma', nache co'ollaq mashe icoñettai' so Sansón nache asomaye ŷa'alaxalec, 'eeta': ¡Sansón, na filisteopi anac da 'am iloquiayan! Nache so Sansón ŷachepiaxatrañi soua ncoñetaxanaqa'ate, 'eeta'am naqa'en ca nañec vigaxaic. Nache ñaq 'eetalec da saishet da qaŷaŷaten ca chegaqa'ague de'era lta'araic la'añaxac somaye.

¹⁰Nache aso Dalila 'enapega somaye, 'eeta': ¡Qache aŷem 'auatenachet! ¡'Am choche aŷem 'auatenachettaco'! Qalaxaye nagui, aŷem 'anquaguctaxa da aŷem 'aqa'aqtaxanem ca 'eetec ca lataxac da ishet da 'am qaicoñerai'.

¹¹Nache so Sansón 'enapeco': Da qaŷo'ogoxona ca nañecpi dalaxaicolec maye saxanaxa da qaicoñetaxana da aŷem qaicoñerai', nache qaica de'era ŷa'añaxac, nache sheeta'am ca camachaqa shiŷaxauatto.

¹²Qaq aso Dalila huo'oi soua ŷale't, da nqañoxtottrañi naqa'en, huetraigui so lma', nache asomaye ŷacona so dalaxaicolec nañecpi, nache icoñerai'salo naua lapique somaye. Ime, nache ŷa'alaxalec, 'eeta': ¡Sansón, na filisteopi anac da 'am iloquiayan! Qalaxaye so Sansón ŷachipiaxatañi co'ollaxa so nañecpi, 'eeta'am naqa'en ca ntetaxanaxat 'iilo.

¹³Nache aso Dalila qataq 'enapega so Sansón, 'eeta': ¡Ñaq 'eetalec da aŷem 'auatenachet! ¡Qache nda'a't da choche aŷem 'auatenachettaco'! ¡Qalaxaye nagui sauotaique da ŷoqta aŷem 'aqa'aqtaxaatem ca 'eetec ca lataxac da ishet da 'am qaicoñerai'! Nache so Sansón 'enapeco': 'Auo'oxona'agueta qome ca no'oxonec

que'eca no'oxonaxanaxala' ne'enaua siete ñamogue, nache 'atoqooñi aca lashe ÿataqta 'aua'añaxatchiguiñi que'eca no'oxonaxanaxala'. Huaña qome, nache qaica de'era ÿa'añaxac, nache sheeta'am ca camachaqa shiñaxauatto. Nache aso Dalila ÿo'ochaqchet co'ollaxa so Sansón, nache ÿaconeua'alo soua siete namoguel somaye, nache ÿo'oxona'agueta so no'oxonec se'eso no'oxonaxanaxala'.

¹⁴Huaña nache itoqooñi aso lashe so no'oxonaxanaxala' ÿataqta ÿa'añaxatchiguiñi, nache ÿa'alaxalec somaye, 'eeta': ¡Sansón, na filisteopi anac da 'am iloquiayan! Nache so Sansón nlouec, nache ñisheguem, nache ÿataqta 'enauac nmatasheguem da napogosheguem so no'oxonaxanaxala'.

¹⁵Nache aso Dalila 'enapega somaye, 'eeta': ¿Ta'ainco' da qonetega aÿem 'auauotec, ye choche aÿem 'auatenachettalec? Cha'aye nagui mashe tres da aÿem 'auatenachet, qaq saxanaxa da aÿem 'aua'aqtaxaatem ca chegaqa'ague de'era lta'araic 'ara'añaxac.

¹⁶Qaq souaxato' da 'enauaque soua na'axa'te da sa ÿalemaxat, qataq saq ÿaxaañi da inatto'ot somaye aso Dalila, nache so Sansón ÿataqta qaica ca lama', nache naconapeguela't da huotaique da ileu.

¹⁷Huaña, nache imato'ot da lquiyaqteñaxac asomaye da da'aqtaxanem de'era lta'araic la'añaxac, 'eeta': Co'ollaq saxanaxa da sañiguiñi, nache sogote da aÿem qaiÿotauga da aÿem qoñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ÿoqo'oye ÿataqta sa ÿauanapega da qanpetec na ÿaue. Qaq qom ivita da qanpetec na ÿaue, huaña nache qaica qome de'era lta'araic ÿa'añaxac, nache sheeta'am ca camachaqa shiñaxauatto.

¹⁸Nache aso Dalila nanomta da so Sansón 'eesa da ÿataqta lquiyaqteñaxac da da'aqtaxanem asomaye, nache damaxasoxonalo da ana'c soua lataxala'ate so filisteopi, nache 'eeta': ¡Nagui maya', qauanaqui qome, cha'aye ñi Sansón ÿataqta aÿem imato'ot da lquiyaqteñaxac da aÿem da'aqtaxaatem! Nache soomaye nqo'ooras aso Dalila, nache ÿache' aso ÿachaxanapecot co'ollaxa lsheetenaxanaqte.

¹⁹Nache aso Dalila ÿo'ochaqchet co'ollaxa so Sansón, na'axaataleguete naqa'en naua lteltaye, nache iñaxana so 'oonolec ÿale da icheguerec soua siete namoguel. Huaña, nache asomaye chegoqchiguiña da ÿe'enai' somaye,

²⁰nache ÿa'alaxalec, 'eeta': ¡Sansón, na filisteopi 'am naña da 'am iloquiayan! Nache so Sansón nlouec nache ipi'itaxano' da qaltaq qoñet da 'eeta'am soua lña't na'axa'te, qalaxaye sa ÿañaten da Ñim Nataxala' mashe ca'ai somaye.

²¹Nache so filisteopi ÿaconeua'a somaye, nache nqa't naua la'ai'te, nache ÿauega ye Gaza, qaq huaña yemaye da qaicoñerai' qañauota'a lquet so npaqtac lcat bronce, da qaño'onataxanaxan iconnaxaatagui qanqa'en so namaicnaxanaxat coma' maye naña aso ncoñetaxanaxaqui.

²²Qalaxaye so laue maye qanpetec co'ollaxa somaye, qaltaq ÿe'eguelaxa da ñaxat.

Da 'eetec da l-leuaxa so Sansón

²³Qaq huo'o so na'a'q nache so 'amaqtaqaicpi lataxala'pi so filisteopi, ño'ot so laponaxac da ño'ot so lta'araic lquia'axac da yaqto' ño'ot aso lachetaqtaxanaqte da ñanot so natamnaxala' Dagón. Nache do'onaxaatac, 'eeta': «Ñi qanatamnaxala' qomi' ñanema da qoroxonec ñi Sansón maye qampa'aguenaxaua.»

²⁴Nache so shiřaxauapi co'ollaq ila'a de'era, nache nataqa'en do'onaxaatac qataq ño'oxoreetac so natamnaxala', 'eeta': «Ñi qanatamnaxala' qomi' ñanema da qoroxonec ñi Sansón maye qampa'aguenaxaua, maye nlaxaañi co'ollaxa so qoranaxanaqa'pi, qataq ñalauat so qalota qaralamaxatpi.»

²⁵Qaq souaxat da ñataqta machiguiñi co'ollaxa somayepi nache, 'eeta': «¡Qanaviquiuec ca Sansón da yaqto' sa'ashaxanaq camaye!» Nache qanqatec so Sansón, qařachegoxottoigui aso ncoñetaxanaxaqui, nache qanachaalataxaataña som nañalo soua dos lauoqtel aso atamnaxaqui nache qařa'ashaxaatac.

²⁶Huaña nache so Sansón 'enapega som nsoqolec maye ñauecta'aguet naxa na lhuaq, 'eeta': Ařem 'auauegalo caua nhuoqtel maye nlletrañi ana'ana atamnaxaqui. Nache ařem 'aua'axařa'a qome da sashelhua'alo yaqto' sa'aqtaua'alo caamaye.

²⁷Qaq som lataxala'pi so filisteopi 'enauac co'ollaxa da huetaigui aso atamnaxaqui, qataq ñataqta qalota so ñalleppi qataq 'alpi so pa'atauo. Qataq huac da ivi' tres mil so shiřaxauapi maye netasheguema so pa'asheguem se'eso nřec, imeteetac so Sansón co'ollaq qařa'ashaxaatac.

²⁸Nache so Sansón iřaxanot Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am Nataxala' maye Ñatamnaxala', 'Am ñachoxonnot da ařem 'autauan na'aictaxa da nachaqnata ne'ena na'a'q da ařem 'ařa'anem ca řa'añaxac, yaqto' sepalaïque ivi' souaxat da na filisteopi nqa't soua řa'ai'te.»

²⁹Ime, nache so Sansón ipotapigui soua dos laiñiguisho lauoqtel aso atamnaxaqui, soua ñataqta huetaleguete asomaye, nache na lhuaq aloic řasheleua'a aso 'oonole, qaq na ne'emaq řasheleua'a aso lřa,

³⁰nache řa'alaq, 'eeta': «¡Ařem ileuaxaua na na'a'q na filisteopi!» Huaña, nache ñataqta na'añaxat da řamaxayiñi soua lauoqtel aso atamnaxaqui nache hua'axañi naqa'en asomaye, nache hua'axalec 'enauac so lataxala'pi so filisteopi, qataq 'enauac som pa'atauopi. Qaq 'era da 'eetec so Sansón co'ollaq ileu, nache ñataqta řaguec so lalaatacpi, napacalec som lalaatacpi co'ollaq ña nca'altauec.

³¹Qaq co'ollaq ime, nache so lqařañecpi qataq 'enauac so lauo' le'ecpi so Sansón, anac da nqatec so lo'ocřaxac somaye. Nache qailaroigui aso nhuachiqui so lta'a Manoa maye huetanguilo yeua Zorá qataq ye Estaol. Qaq so Sansón ivi' co'ollaxa soua veinte vi'iye da lataxala' so Israel le'ecpi.

Jueces 17

So ne'enaqtacpi natamnaxala'pi so Micaía

¹Qaq ye 'alhua maye huaña aso qasoxonaxapi ye Efraín, nache netaña co'ollaxa so ñale le'enaxat Micaía.

²Somaye da'aqtaxanem co'ollaxa aso late'e, 'eeta': «Sa'aqchigui so qauem 'ara'aqtac maye 'auasaxalec so decachiña aso 'om maye ivi' mil cien lcatpi plata. Qaq nachañem maye 'am secachiñot, qalaxaye nagui 'am she'eguelaxatot ayemaye.»

³Nache so Micaía ñe'eguelaxatot aso alom plata aso late'e, nache asomaye 'enapega, 'eeta': Qaq souaxat 'am ñalcolec, nache nagui anamayen sanot Ñim Nataxala' da yaqto' qaño'ot ca ne'enaqtac 'epaq atamnaxala' maye qaño'oxoolec na lcat plata.

⁴Qaq co'ollaq ime da so Micaía ñe'eguelaxatot aso alom plata aso late'e, nache asomaye ñacona aso doscientos lcatpiole nache ñanem so lcat lo'o da yaqto' ño'ot ca ne'enaqtac 'epaq atamnaxala' da qalapaxalec ne'ena lcat plata, ime, nache ñanaña so lma' so Micaía.

⁵Nache so Micaía huo'o co'ollaxa so natamnaxaqui naña so lma'. Nataqa'en ño'ot so lapo' so ntaxañaxanaxanec qataq so nqolacpiolec, qataq ñanagui da ntaxañaxanaxanec so 'oonolec so llalaqpi.

⁶Qaq se'esoua na'axa'te maye huetoigui de'era, nache so Israel le'ecpi ñaq saxanaxaqca co'ollaxa ca nta'a da ilo'ogue somayepi, qaq ñoqo'oye ñi 'oonolec maiche nanoiqueetac da huo'o cam ño'ot.

⁷Qaq huo'o co'ollaxa so nsoqolec maye chegoxoguet so lauo' so Leví maye chochaq hueta'a co'ollaxa ye Belén som lma' so maiche lauo' le'ecpi so Judá.

⁸Qaq somaye ca'ai co'ollaxa ye Belén da nmitaique ca nma' lña da yaqto' naña. Nache quetalec so 'alhuapi maye huaña aye qasoxonaxapi ye Efraín, ivitta'a so lma' so Micaía.

⁹Nache so Micaía inat somaye, 'eeta': ¿Chaq hua'ague ca 'auachegoqta'ague? Nache somaye 'enapec: Qomye sachegaqa'a ye Belén, qataq añem leviita, qaq ñimittaique cam ishet da sonaña.

¹⁰Nache so Micaía 'enapega, 'eeta': 'Onaxaictaxa da qonaña na ima', yaqto' nache 'am ntaxañaxanaxanec, qataq 'am 'eeta'am ñaqa'en ca ita'a. Qalaxaye añem 'am sesheeten qome, 'am sanema caua diez ana lcatpiole plata ye 'oonolec vi'i, huaqtalec qome ñaqa'en ca nogoxot, qataq ca nallec.

¹¹Nache se'eso leviita ñasat da naña ye lma' so Micaía. Nache somaye ivitta'a da 'eco' maiche llalec lña somaye.

¹²Nache so Micaía ñanagui da ntaxañaxanaxanec somaye, nache somaye nache naña ye lma' so Micaía.

¹³Qaq so Micaía ipi'itaxaatega da Ñim Nataxala' talec naqa'en da lchixonataxanaxa, souaxat da netaña ye lma' so leviita, qataq ntaxaŷaxanaxanec.

Jueces 18

So Micaía qataq som chegoxoguetpi so Dan

¹Qaq se'eso na'a'q ñaq saxanaxa co'ollaxa da huo'o ca nta'a ye Israel. Nache se'eso nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Dan saxanaxa co'ollaxa da qoŷanem ca lalamaxat na'alhua, ŷoqo'oye somayepi nmittaique cam naña da yaqto' ŷacona da ŷo'ot lalamaxat.

²Qaq ŷoqo'oye so chegoxoguetpi so Dan, lca'aua'alo soua cinco maye ŷataqta 'añaxaiqa se'eso nalleppi da yaqto' demeenaxara, qataq naloqte'n ca 'eetec yi'ie 'alhua. Nache se'esoua ŷale't co'ollaq ivita aye qasoxonaxapi ye Efraín, nache tareua'a so lma' so Micaía, nache huera'a da lo'ochaqa't se'eso pe.

³Qaq co'ollaq mashe nayeetrau'a ye lma' so Micaía, nache hua'aqtrega naua ltaxaŷaxaco so nsoqolec leviita, nache ŷauatto'n naua la'aqtaqa, nache nqo'onalo da ina't, 'eeta': ¿Negue't co'ollaxa ca 'am nauega ne'ena? ¿Negue't cam 'auo'ottac da qoneta'a ne'ena? Qataq ¿negue't ca 'aulotaique ne'ena?

⁴Nache se'eso leviita da'aqataxanema soomaye da 'eetec so Micaía, qataq da isheeten da yaqto' ltaxaŷaxanaxanec somaye.

⁵Nache soomaye 'enapegalo somaye, 'eeta': Ña 'aunat qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye sauoqtaique da saŷatenaq da 'onaxaic da qoyecŷaxac.

⁶Nache se'eso ntaxaŷaxanaxanec, 'eeta': Qaesomiŷa, qataq qaica ca qayi'iitaique, cha'aye Ñim Nataxala' npaxattalec da qoyecŷaxaqui.

⁷Nache je'c se'esoua cinco nmeenaxanaxanaqa nache ivilda'a ye Lais, yem huaña da iloralec som shiŷaxauapi maye maiche lma' se'eso huaqta'a't nŷecpi da ŷataqta qaica ca ndaqtaique, 'eeta'am da lataxac so sidoniopi ŷe'emaqtac, cha'aye qaica ca sa ŷalemaxat, qataq qaica ca iueetaique. Qalaxaye qaŷoqta yem naña som sidoniopi, qataq somayepi saishet da huo'o ca naŷamaxate'.

⁸Nache se'esoua cinco nmeenaxanaxanaqa ŷe'eguelaxara ye Sorá qataq ye Estaol, yem hueta'a som laŷepi. Nache somayepi inatta'ape, soomaye, 'eeta': ¿'Eetec dam qoyecŷaxaqui? Qaq soomaye, 'ena'apo':

⁹Qomye nache qolaq nagui da seloquixanaq yemayepi! Cha'aye qomi' seconnaqtapeguelec yi'ie 'alhua, nache selaqalec da ŷataqta 'onaxaic! Qaq ¿ca 'eeteco' da choche qoviita'a ne'ena da qaica ca qauo'oche? ¡Nache qolaq nagui, ñeqo'onaxa da seuotaxanaxac yi'ie 'alhua!

¹⁰Qom qavichiŷa yemaye, nache qauloŷalec ye shiŷaxauapi da qaica ca ndaqtaique, qataq ŷataqta qalochiguiñi ye na'alhua, nache qaica ca iueetaique. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ŷanema qome yemaye da sonaqalec.

So Micaía ca'ategue so chegoxoguetpi so Dan

- ¹¹Huaña nache so seiscientos ñalleppi som maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Dan, chegoqchiguiña ye Sorá qataq ye Estaol, da jec da nalat nache ñataqta na'atchigui so lo'ogoxonaxatpi.
- ¹²Qaq co'ollaq ivitta'a so lalamaxat na'alhua so chegoxoguetpi so Judá, nache ñanaña so lpe'lpí, som pa'aña'ague da avit ye Quiriat Yearin. Qaq ñoqo'oye nache ivitta'a nagui da le'enaxat «Lanataqa' so Dan le'ecpi.»
- ¹³Qaq nache chegoqchiguiña yemaye da jec, taalec ye 'alhua maye huaña ana qasoxonaxapi ye Efraín, nache ivitta'a ye lma' so Micaía.
- ¹⁴Nache se'esoua cinco nmeenaxanaxanaqa maye imeteetrac co'ollaxa ye 'alhua Lais, 'enapego' som lañepi, 'eeta': Maxatchaxa qome da huo'o ca qansheetaique da qauo'oche, cha'aye ne'ena ñyec netaigui ñi ntogue lapoxot, qataq na atamnaxala'piolec, qataq ñi ne'enaqtac 'epaq maye qaño'oxoolec na lcat plata.
- ¹⁵Nache se'esoua nmeenaxanaxanaqa co'ollaq tareua'a so lma' so Micaía, nache nquitegueto so nsoqolec leviita.
- ¹⁶Qaq som seiscientos alleppi daniitapi maye ñataqta na'atchiguiña na lo'ogoxonaxatpi, nache hueta'a co'ollaxa so ñegueuo da deuataxaatac,
- ¹⁷qaq som ntaxañaxanaxanec co'ollaq huetaña som ñegueuo da na'aqtaxaatague' som seiscientos alleppi, nache soua cinco nmeenaxanaxanaqa nqo'ooreua'a so ñyec, nache ñacona so ne'enaqtac 'epaq maye qaño'oxoolec na lcat plata, qataq so lañepi atamnaxala'piolec, qataq so ntogue lapoxot.
- ¹⁸Nache so ntaxañaxanaxanec co'ollaq ila'a da se'esoua nmeenaxanaxanaqa taroigui so ñyec maye lma' so Micaía, nache ina't, 'eeta': ¿Negue't nam qauo'ocheetac?
- ¹⁹Nache soomaye 'ena'apo': ¡'Aue'enaxaatai', 'auapogui na 'ap! ¡Nache 'onaxaictaxa da qomi' 'auca'ateguelo yaqto' nache 'am ntaxañaxanaxanec, qataq da 'eco' 'am qarta'a ñaqa'enaq! Qataq ¿saq no'ono' peta'a da 'am ntaxañaxanaxanec da 'aulotague' na qalota maiche nalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, qaq saq 'ena'am da 'aulotague' ca llalaqpi ca 'oonolec shiñaxaua?
- ²⁰Qaq se'eso na'aqtaxanaxanec ñañamaxareeta de'era nañaanataxanaxac, nache ñacona so ntogue lapoxot, qataq so atamnaxala'piolec qataq so ne'enaqtac 'epaq maye qaño'oxoolec na lcat plata, nache ca'ategue somayepi.
- ²¹Ime, nache somayepi qaltaq jec, nache hua'auta naqa'en so llalaqpi, qataq so na'atetpi qataq som logoxoshetpi.
- ²²Qaq mashe qañoqtegue co'ollaxa somayepi, nache so Micaía huaxaiguet so lauoreuapi, nache jec da icaalec somayepi.

²³Qaq souaxat da ña'alaqtai' co'ollaxa som decanaxaatacpi, nache so daniitapi ñe'eguelaxaguet somayepi, nache inat so Micaía, 'eeta': ¿Ca 'eetec 'am? ¿Ta'ainco' da 'alaña'ot na 'arhuoreuapi?

²⁴Nache so Micaía 'enapec: Qami' qauotaxañic ca ñatamnaxala'pi maye maiche ño'onatacpi, qataq qanaviqui ca ntaxañaxanaxanec, nache ñataqta qaica ca añem qano'onaxachiño'ot. Qalaq añem qaunachiitac, qoñiita': ¿Ta'ainco' 'am?

²⁵Qalaxaye so daniitapi, 'enapec: ¿Qanañaxañiñi, saishet da qomi' qauqaqñiitegueto! Ten, qom huo'o ca nhuoxonasheguem ye lauel da shenaqta, nache 'am iloquiaxan, huaña nache ishet da 'am qañalauat qataq na 'aña'alaqpi.

²⁶Nache so Micaía co'ollaq ñauatton da ñataqta huo'o da la'añaxac somayepi, nache ñe'eguelaxa so lma', nache so daniitapi qaltaq jec co'ollaxa.

So chegoxoguet so Dan deuotaxanec ye Lais

²⁷Qaq 'era da 'eetec somayepi da ñache so atamnaxala'pi maye lo'onatacpi so Micaía, qataq ñauec so ntaxañaxanaxanec, nache ivitta'a ye Lais. Huaña nache ilalec da som shiñaxauapi maye lma' yemaye ñataqta qaica ca ndaqtaique, qataq ñe'emaqtac nache so daniitapi ñalauat somayepi, irota'a na ñeelonec qataq ñavigaxat se'eso huaqta'a't ñyecpi.

²⁸Nache qaica ca npaxaalec co'ollaxa somayepi, cha'aye som naña somayepi ñataqta qañoqta ye Sidón, qataq qaica ca nañamaxate' somayepi, cha'aye ye Lais naña so ca'amegue maye saqañapeque ye Bet Rejob. Nache so daniitapi qaltaq no'oxoosheguem co'ollaxa se'eso huaqta'a't ñyecpi da yaqto' nache netaña somaye.

²⁹Nache naralaxat da le'enaxat ye Lais, ñanagui da le'enaxat Dan da yaqto' ñauo'o da la'amaqchec so hua'au chegoxoguet somayepi, maye nachera da le'enaxat co'ollaxa so llalec so Israel.

³⁰Nache so daniitapi ñanaña yemaye so lqolac ne'enaqtac 'epaq da yaqto' natamnot somayepi, nache ñauo'o ntaxañaxanaxanec so Jonatán, som llalec so Guersón maye laual so Moisés. Qaq huaña co'ollaxa nache se'eso chegoxoguetpi somaye nache ntaxañaxanaxanecpi da ilotague' so chegoxoguetpi so Dan, nache ivitta'a co'ollaq noxonecpi somayepi.

³¹Qaq somayepi nache neto'ot se'eso nqolac maye lo'onatac co'ollaxa so Micaía, maye netaigui co'ollaxa aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye naña ye Silo.

Jueces 19

So leviita qataq aso lhua lña

¹Qaq se'eso na'a'q co'ollaq saxanaxa da huo'o ca nta'a ye Israel, nache huo'o so leviita maye netaña co'ollaxa ye ñataqta qañoqta 'alhua maye huaña ana

qasoxonaxapi ye Efraín, nache somaye ñauo'o lhua lya aso 'alo lma' ye Belén maye huaigui ye 'alhua Judá.

²Qalaxaye asomaye dalemataña so lhua, nache jec da ñe'eguelaxa ye Belén, nache naña ye lma' so lta'a. Qaq co'ollaq mashe inoxoorec soua cuatro ca'agoxoiqa da netaña yemaye,

³nache so leviita jec da ñe'eguen'a asomaye da yaqto' nachoxonnot da ñe'eguelaxaguet. Qaq somaye lya'tac co'ollaxa so lo'onataxanaxanec, qataq ñaue'c soua dos 'ashena, qaq asomaye co'ollaq ilo'ot so lhua nache ñauegueua'a so lma', nache so lta'a nataqa'en ña'amaqchiguiñi co'ollaq ilo'ot somaye.

⁴Nache somaye 'enapega so laronaxanec da ñaq cara'ac da hua'a ye lma' somaye, nache so leviita qataq so lo'onataxanaxanec hua'a yemaye soua tres na'axa'te, nache deque'eta'ape qataq ñyomta'ape.

⁵Qaq so na'a'q cuatro nache no'ottrasheguem so nte'etom da yaqto' je'c. Qalaxaye co'ollaq mashe huotaique da je'c, nache so lta'a aso qa'año'le 'enapega so laronaxanec, 'eeta': Qauqui'ictaxa, na'aictaxa da saq 'amaqtaq ca nauole lañe cam qollequi, yaqto' huo'o da qara'añaxaqui qom qoqui.

⁶Nache soomaye nso'ooyiñi, nache deque'e' qataq ñyomta'ape. Huaña, nache so lta'a asomaye qaltaq dequiguiño'ot, 'eeta': Ñaq añem 'anqouaguectaxa da qaltaq qoviña'a na ima' ca lya 'oonolec pe, da yaqto' qauamaichiguiñi da qoviita'a ne'ena.

⁷Qaq na'aictaxa co'ollaxa da mashe ñisheguem som leviita da huotaique da jec, qalaxaye som lacho' ñataqta ñe'eguelaqto'ot da dequicto'ot da qaltaq hua'a so lma', nache somaye ñasat da no'onañi.

⁸Qaq so na'a'q cinco, nache so leviita no'ottasheguem so nte'etom da yaqto' jec, qalaxaye so lta'a aso qa'año'le, 'eeta': Qauqui'ictaxa, yaqto' huo'o da qara'añaxaqui qom qoqui, nache qauachiña'a na avit. Nache soomaye nso'ooyiñi, nache deque'eta'ape.

⁹Qaq so leviita co'ollaq ñisheguem da yaqto' jec da ñauec aso lhua lya, qataq so lo'onataxanaxanec, nache so lacho' somaye qaltaq 'eeta': Mashe avit qataq mashe huotaique da pe, nache qoviña'a taxa ne'ena na pe, da yaqto' qauamaichiguiñi da qoviita'a ne'ena, nato' qonte' qom che'egueera, nache qoqui da qavi'iguelaqña cam qarma'ai.

¹⁰Qalaxaye so leviita saishet co'ollaxa da qaltaq hua'a se'eso pe. Nacherata da jec, ñauec aso lhua lya, qataq soua lalo 'ashena maye huetaleguete so lla'ac. Qaq co'ollaq mashe ivitra soomaye ye Jebús, maye nache ye Jerusalén,

¹¹nache mashe yaqta'a da pe, nache so lo'onataxanaxanec 'enapega somaye, 'eeta': 'Onaxaictaxa da sañoxosoxoua'a ne'ena huaqta'a't ñyecpi maye lma' na jebuseopi, nache souaqa'a ne'ena pe.

¹²Qalaxaye so leviita 'enapeco': Saishet da sañoxosoxoua'a ca huaqta'a't nñecpi maye sa lma' na Israel le'ecpi. Nacherata da nache qolaqta qome yaqto' seviraqa'a ye Gabaa,

¹³nache ñepogoxoinaqapegue' da souaqa'a na pe ye Gabaa huo'otaq ye Ramá.

¹⁴Qaq soomaye, nache quete', qaq co'ollaq mashe inoxooñi aso nala', nache ivitra ye Gabaa maye huaigui ye na'alhua so chegoxoguetpi so Benjamín.

¹⁵Huaña, nache huañoxoreua'a ye Gabaa da yaqto' huera'a se'eso pe. Qalaxaye so leviita nqo'ona co'ollaxa so naponqa' maye huaigui yi'ie huaqta'a't nñecpi, nache nso'ooñi cha'aye qaica ca ñauo'o cam lo'ochaqa' somaye qataq soua lña't.

¹⁶Qaq co'ollaq mashe pe, nache nateugueye so ña'axaiquiolec chegoqtauga so no'onaxa maye lo'onataxanaqa'. Qaq se'eso ña'axaiquiolec, nache lma' co'ollaxa ye 'alhua maye huaña ana qasoxonaxapi ye Efraín. Qalaxaye somaye 'eeta'am ca chegaqauec da netaigui som chegoxoguetpi so Benjamín maye netaña yi'ie huaqta'a't nñecpi ye Gabaa.

¹⁷Nache so ña'axaiquiolec co'ollaq ila'a somaye da hueta'a se'eso naponqa', nache inat, 'eeta': ¿Hua'ague cam 'auachegoqta'ague? Qataq ¿hua'ague cam 'aña'ague?

¹⁸Nache so leviita 'enapec: Qomye sachegoxosoqta'a ye Belén maye huaigui ye 'alhua Judá, qaq nache saqta'a ye ñataqta qoñoqta 'alhua maye huaña aye qasoxonaxapi ye Efraín, maye sootaña. Añem sachegoqta'a ye Belén, qaq nagui she'eguelaxa ye naña añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Qalaxaye ne'ena qaica ca sanata da ñauo'o ca ño'ochaqa'.

¹⁹Qomi' huo'o na sachotac ana naqta 'auaqpi, maye alo'q ñeua 'ashena, qataq huo'o ana qanqo nauole qataq na lataxa da yaqto' qaralecnaxanaxat da sequia'aq añi ihua qataq ñi ño'onataxanaxanec, nache qaica ca seuenaqtac.

²⁰Qalaxaye so ña'axaiquiolec 'enapec: No'on da 'arviraxac. Qaq nagui nache maiche souapegue' 'enauac ca 'aueetaique. ¡Qalaxaye saishet da 'am sashenem da nache qoueta'a ne'ena naponqa' na pe!

²¹Ime, nache so ña'axaiquiolec ñauegueua'alo so lma' soomaye, qaq co'ollaq iñota'ape naua lchel soua maxasoxoiqa, nache somaye iquia'axa'n soua 'ashena. Qaq co'ollaq ime nache deque'e't qataq nñomta'ape.

Da ñataqta qauem l-leuaxa aso 'alo

²²Qaq co'ollaq mashe ñataqta machiguiñi da lquiyaqteñaxac soomaye, nache anac so ñalleppi 'etaxaloxoicpi maye lma' yemaye, nache colesop co'ollaxa so nñec maye lma' so ña'axaiquiolec, nache iuaxaatapegueua'a so lasom, qataq 'eetega, 'eeta': ¡Ña 'anpaxanec ca ñale maye 'anamaxasoxoic, cha'aye sauoqtaique da qarauañi'!

²³Nache somaye pa'auhec, nache 'enapega, somayepi, 'eeta': ¡Qami' ñaqaña't, aýem qarqouaquic da saishet qome da qauo'ochec de'era qauem, cha'aye yi'ie ñale choche nmataqa' ñaqa'en na ima'!

²⁴Qalaxaye huo'o añi pa'atau ñale, maye saxanaxa da ñauana ca ñale qataq añi lhua lña yi'ie ñale. Qaq aýem ñepa'axaarec nagui da yaqto' qauaviqui, nache maicheye cam qoñiita'aque. Qalaxaye yi'ie ñale saishet qome da qauo'ochec de'era qauem.

²⁵Qalaxaye somayepi saishet co'ollaxa da ñalaxaguet so ña'axaiquilec, ñoqo'oye so leviita ipa'axanec aso lhua lña, nache se'eso ñalleppi ñauhec asomaye nache ncat, nache imahec se'eso pe da qaña'ashaxaatac asomaye, nache ivitta'a so yaqta'a da yo'oxoñi. Huaña nache qoñaxaani.

²⁶Qaq so mashe yaqta'a da yo'oxolec na 'alhua, nache aso 'alo ñe'eguelaxaua'a so lma' so ña'axaiquilec, maye hueta'a so lhua, nache taqteua'a so lasom da ileu, nache huetaña choche ivitta'a so ñoqta yo'oxolec na 'alhua.

²⁷Qaq co'ollaq ñisheguem so lhua, nache ñauatoigui so lasom da jec, nache choche ilalec aso lhua lña, taqto'ot so lasom, qaq naua lhuaxaye nache huetrilec na pa'aguiñi somaye.

²⁸Nache 'eetega asomaye, 'eeta': ¡Qoñisheguem, nache qolaq! Qalaxaye asomaye sa ñasat. Nache so leviita ñacoosop so lo'ocñaxac asomaye nache ipenalec so lalo 'ashena, nache jec da nqo'ona so lma'.

²⁹Qaq co'ollaq ivireua'a so lma', nache ñacona so lainec, nache npilliguiñi da lo'ocñaxac aso lhua lña, doce naqa'en so lañepiolec asomaye. Ime, nache ñamaxa 'enauac som netaña 'alhuapi so Israel le'ecpi.

³⁰Qaq 'enauac so ñauaachigui co'ollaxa de'era 'enapeco': Chegoqta'a co'ollaq ca'ai ye Egipto na Israel le'ecpi, da sañauanapega da qañauaachigui, qataq da qaño'ot ca 'eeta'am de'era. Qaq ña qauennatañailec damaye, qataq qauauo'oi ca qarasataxai cam sataxanaqteuga damaye.

Jueces 20

So Israel le'ecpi dataña'aguet so lma' ye Gabaa

¹Huaña nache 'enauac so Israel le'ecpi, chegoqchiguiña ye Dan nache ivitta'a ye Berseba qataq ye Galaad da 'eeta'am ca 'oonolec shiñaxaua da anac da lañona't huaña ye Mispá, ñauaachigui Ñim Nataxala'.

²Qaq 'enauac da ñalectauo som lataxala'pi so maiche nhuo' Israel le'ecpi, nache se'eso lalamaxat nhuo' le'ecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ivi' cuatrocientos mil alleppi som petañi.

³Qaq so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetsi so Benjamín co'ollaq ñañaten da so maiche lañepi Israel le'ecpi mashe lañona't co'ollaxa hueta'a ye Mispá.

Nache so Israel le'ecpi inat co'ollaxa so leviita, 'eeta': ¿Ca 'eetec co'ollaxa da l-leuaxa aya'aye 'alo?

⁴Nache se'eso leviita, maye lhua aso 'alo maye qaŷalauat co'ollaxa, 'eeta': Aŷem ñenaictague' ayemaye so sevireua'a ye huaqta'a't nŷecpi ye Gabaa maye lalamaxat so chegoxoguetpi so Benjamín, da yaqto' souaqa'a yemaye se'eso pe.

⁵Qalaxaye nacheso se'eso pe, anac so 'etaxaloxoicpi maye netaña yi'ie huaqta'a't nŷecpi nache colesop ñim sonaqtaiqui nŷec cha'aye huotaique da aŷem ŷalauat, qaq aye ihua lŷa nache qaŷaconeua'a da qancat, qataq ŷataqta qaŷe'en, nache qaŷalauat ayemaye.

⁶Huaña, nache aŷem saccoosop so lo'ocŷaxac, nache ñipilliguiñi, nache naua laŷelolqa asomaye samaxa 'enauac nam 'alhuapi maye netaña na Israel le'ecpi yaqto' 'enauac ne'ena Israel da qaŷaŷaten de'era nalaataxanaxac maye qaica ca 'ena'am da qataq ŷataqta qauem.

⁷Qaq cha'aye 'enauac da qami' Israel le'ecpi, nache qami' pa'aŷaiguilo ca 'eetec ca qarhuennataxaqui qataq ca qarqataxaqui da sheeta.

⁸Huaña, nache 'eeta'am ca 'oonolec shiŷaxaua, da 'enauac somayepi da nachaañi, nache 'enapec: Da shenaqta qaica qome ca ŷe'eguelaxa ca lpe'l huo'otaq ca lma'.

⁹Qomi' iuen da so'otaq ca alletaxac, yaqto' saŷatenaq negue't cam jecpi da iloquiayan qome ye Gabaa.

¹⁰Qaq ne'ena maiche nhuo' le'ecpi ŷaconeua'alo qome caua diez maye chegoqraigui nam cien, qaq nachecaua qome ca pa'aŷa'agueta da laŷona't ca nallec da yaqto' aloq na alleppi. Qaq na laŷepi qalaxaye 'enauac qome da nqo'ona ye Gabaa da ŷe'eguelaxateguet da nleuaxa maye qaica ca 'ena'am qataq ŷataqta qauem maye ŷo'otec na Israel le'ecpi.

So chegoxoguetpi so Benjamín itauan so lma' ye Gabaa

¹¹Nache 'enauac so Israel le'ecpi huaxaŷa't, nache 'eeta'am ca 'oonolec shiŷaxaua, da yaqto' iloquiayan se'eso huaqta'a't nŷecpi.

¹²Nache ŷauo'o so lamaxashecpí da ŷamaxa 'enauac so netañalo so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín, da yaqto' inat, 'eeta': ¿Ta'ainco' da ŷo'ot de'era nalaataxanaxac soua chegoxoiguilo da qoñiita?

¹³Ña qomi' qaŷa'añima qome caua 'etaxaloxoiqa maye lma' ne'ena Gabaa, da yaqto' salauata'q nache sapalaxataq de'era qauem maye ŷo'otec na Israel le'ecpi. Qalaxaye so chegoxoguetpi so Benjamín saishet co'ollaxa da ŷalaxaguet so lqaŷañecpi Israel le'ecpi.

¹⁴Nachaqrata da 'enauac som netañalo som chegoxoguetpi so Benjamín jec da laŷona't huaña ye Gabaa, da yaqto' delogui' so laŷepi Israel le'ecpi.

¹⁵Nache so alleppi maye chegaqa'a so huaqta'a't nŷecpi maye huaigui ye na'alhua so chegoxoguetpi so Benjamín ivi' veintiséis mil som ŷalleppi maye ŷataqta

na'atchiguiñi na lo'ogoxonaxat, qalaxaye sa qanaloqneuo so setecientos alleppi nca'aguishecpí maye chegaqa'a ye Gabaa.

¹⁶Qaq 'enauac se'eso ñalleppi, ñalectaigui so setecientos 'emaqpi maye ña'ñaten da do'ogoxona na npocnaxanaxat. Qaq somayepi da ira'a na coma' da ipoquen ca 'oonolec qoue, qalaq ñataqta saishet da npe'en.

¹⁷Qaq so la'ñepi Israel le'ecpi nataqa'en la'ñona't co'ollaxa so cuatrocientos mil alleppi maye na'atchiguiñi na lo'ogoxonaxat som nache 'eetai' da alaataxaicpi.

Da lqalaic da loquixac

¹⁸Qaq so Israel le'ecpi nqo'ona co'ollaxa ye Betel, yem huaña da inat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': ¿Chaq negue't ca hua'auñi da iloquixan na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Benjamín? Nache Ñim Nataxala' 'enapeco': Qomye hua'auñi nam Judá le'ecpi.

¹⁹Qaq so nte'etom nache so Israel le'ecpi nqo'ona ye saqañapeque ye Gabaa, nache ña'ayñi so lpe'lpi.

²⁰Nache huaña yemaye da naloguiñi da yaqto' delogui' so chegoxoguetpi so Benjamín maye naña ye Gabaa.

²¹Qalaxaye so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín inoxoneuga so pa'auéc se'eso huaqta'a't ñyecpi ye Gabaa, nache se'eso na'a'q ñalauat so veintidós mil so Israel le'ecpi.

²²Qalaxaye so Israel le'ecpi saishet co'ollaxa da leuapigui ye lauel, nacherata da naloguiñi da yaqto' nalat qataq ipacchiguiña som hua'auchiguiñi co'ollaxa da huetaña da nalattac.

²³Cha'aye so Israel le'ecpi hua'auñi co'ollaxa ñyeeto'ot Ñim Nataxala', qataq inat da qaltaq delogui' peta'a so maiche lqañañecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín. Nache Ñim Nataxala' 'enapega somayepi da nañamaxat da qaltaq delogui' somayepi.

²⁴Qaq ñoqo'oye so lña na'a'q nache so Israel le'ecpi qaltaq delogui' so lqañañecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín.

²⁵Qalaxaye somayepi ñoltaq inoxoneuga so pa'auéc ye Gabaa da delogui' somayepi, nache qaltaq ñalauat so dieciocho mil nalleppi so Israel le'ecpi.

²⁶Nache 'enauac so Israel le'ecpi qataq so nalleppi ñoltaq ñe'eguelaxa ye Betel, da qaltaq ñyeeto'ot Ñim Nataxala', nache imauec se'eso na'a'q da nqouaqchet somayepi, qataq ñanot Ñim Nataxala' aso lachetaqtaxanaqte qa'ñavigaxatta, qataq aso lachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui.

²⁷Huaña, nache inat Ñim Nataxala'. Qaq se'eso na'a'q, aso arca maye la'ñe' so nañamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna netaña ye Betel.

²⁸Qaq so Finés, som llalec so Eleazar qataq laual so Aarón, nacheso som ilotague' asomaye. Nache qainat, qoŷeeta': ¿Peta'a qolaqto'ot da seloquixanaq ye qarqaŷañicpi maye chegoxoguetpi so Benjamín, qalqo' ñañaxanaxañi? Nache Ñim Nataxala', 'enapeco': ŷoltaq qavi'iguelaqailec da qauloquixañi, cha'aye qonte' nache qami' sanema qome da qoroxoñiqui yemayepi.

Qailogui' so chegoxoguetpi so Benjamín

²⁹Huaña nache so Israel le'ecpi huo'o co'ollaxa so nqañoxotoiguilo naua loiguiye ye Gabaa.

³⁰Qaq so laŷepi, nache jec se'eso lŷa na'a'q, nqo'ona da delogui' so chegoxoguetpi so Benjamín, nache naŷamaxaañi da yaqto' nalat co'ollaq ivita ye nalotta ye Gabaa, 'ena'am naqa'en soua hua'auchiyañi na'axa'te lŷa't.

³¹Qaq nataqa'en se'eso na'a'q, so chegoxoguetpi so Benjamín ŷoltaq tauga so pa'auec, so huaqta'a't nŷecpi nache ca'ateguet so Israel le'ecpi da yaqto' iloquixan. Nache somayepi ŷalauat so treinta Israel le'ecpi, huaña ye no'onaxa qataq soua nqa'aico maye taira'a ye Betel qataq Gabaa.

³²Nache som chegoxoguetpi so Benjamín ipi'itaxaatega da qaltaq loxonec somayepi da 'eeta'ama soua hua'auyañi lŷa't na'axa'te, qalaxaye so Israel le'ecpi, ŷauectauga co'ollaxa som qoŷoqteua'a so huaqta'a't nŷecpi som mpa'aguenaxauapi da yaqto' ivittauga soua nqa'aico.

³³Huaña, nache 'enauac so Israel le'ecpi da nque'elaxatta da ca'ai so netañapi nache naloguiñi da deloqui huaña ye Baal Tamar, qataq so laŷepi maye nqañoxottañipi huetaugalo naua loiguiye ye Gabaa,

³⁴nache nqo'oneua'a da iloquixan se'eso huaqta'a't nŷecpi. Qaq ivi' diez mil so ŷataqta alaataxaicpi Israel le'ecpi maye iloquixan co'ollaxa ye Gabaa. Qaq se'eso loquixac ŷataqta lta'araic, qaq so chegoxoguetpi so Benjamín sa ŷaŷaten co'ollaxa da mashe yaqta'a da qanauec.

³⁵Qaq se'eso na'a'q Ñim Nataxala' ŷanem so Israel le'ecpi da nauec so chegoxoguetpi so Benjamín, nache somayepi ŷalauat so veinticinco mil cien som nalleppi som chegoxoguetpi so Benjamín.

³⁶Huaña co'ollaxa nache so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín, nanoma da so Israel le'ecpi mashe loxonec somayepi. Cha'aye so Israel le'ecpi 'eeta'am co'ollaxa da dataueeguesop somayepi, qalaxaye nache queto'ot da nalattac, cha'aye ŷaŷaten da so ltauapi maye nqañoxottañi taua'a da iloquixan som hueta'a ye Gabaa.

³⁷Nache somayepi ique'elaxatta da iloquixan so hueta'a ye Gabaa, irolec na ŷeelonec da ŷalauat 'enauac som netaña yemaye.

³⁸Qaq se'eso nqañoxottañipi co'ollaxa, mashe nañamaxate' so lañepi, nache da mashe loxonec so netaña ye Gabaa, nache huañoxoosheguem naqa'en ca lta'araic lmala'q ca norec da icoyeguen somayepi,

³⁹qaq so Israel le'ecpi maye 'eco' datauec, ila'a co'ollaxa so lmala'q nache ñe'eguelaxaguet da dataña'aguet da delogui' so chegoxoguetpi so Benjamín. Qaq som chegoxoguetpi so Benjamín, ñalauat so treinta Israel le'ecpi, nache ipi'itaxaatega da doxonaxan, 'eeta'am so hua'auñi loquiaxac.

⁴⁰Qalaxaye huaña co'ollaxa nache nañoxoosheguem so lmala'q chegoqchiguiña se'eso huaqta'a't ñyecpi, nache so chegoxoguetpi so Benjamín co'ollaq nqoilec, nache so le'eraxa qataq so lmala'q se'eso huaqta'a't ñyecpi ñataqta iviro'ot na piguem.

⁴¹Huaña, nache so Israel le'ecpi dataña'aguet da iloquiaxan somayepi, nache so chegoxoguetpi so Benjamín co'ollaq ila'a da mashe ñataqta qaica ca lañamaqa' nache daqalvi.

⁴²Nache dataueguesop so Israel le'ecpi, quetegue so nqa'aic maye taña'a ye toolec 'alhua, qalaxaye qaica ca llec da datauec, cha'aye som chegaqaua'a so huaqta'a't ñyecpi ña'axasoxootequet somayepi, nache ñalauat.

⁴³Nache so Israel le'ecpi ñataqta qaica ca llaqa' naqa'en so chegoxoguetpi so Benjamín, nache icaatac qataq ñataqta nquigaxatta'a't, ñachegoxotchiguiña ye Menuhá, nache iviraxatta'a ye pa'aña'ague da nala' lliguishheguem ye Gabaa.

⁴⁴Qaq 'era da 'eetec co'ollaq ileu so dieciocho mil alaataxaicpi maye nalleppi so chegoxoguet so Benjamín.

⁴⁵Qaq so lañepi qalaq datauec, nache taigue da pa'aña'ague ye toolec 'alhua, dam pa'aña'ague aña coma' maye naña ye Rimón, qalaxaye so lañepi cinco mil somayepi ileu, huangui so nqa'aicpi. Qaq so Israel le'ecpi nache quetot da icaatac somayepi, nache qaltaq ñalauat so dos mil.

⁴⁶Qaq da ñalega't so ileupi se'eso na'a'q, nache ivi' veinticinco mil som ñataqta no'on nalleppi so chegoxoguetpi so Benjamín.

⁴⁷Qalaxaye seiscientos so datauec, taña ye toolec 'alhua, nache ivi' cuatro soua ca'agoxoiqa da hueta'a aña coma' maye naña ye Rimón.

⁴⁸Ime, nache so Israel le'ecpi qaltaq deloqui, nache irolec so ñeelonec da ñalauat 'enauac so no'onaiguiipi so huaqta'a't ñyecpi maye lma'pi so chegoxoguetpi so Benjamín, nataqa'en ñalauat 'enauac som na'atetpi qataq som natena'aguetpi, qataq ñavigaxat 'enauac som huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye natenalecpi.

Jueces 21

Da 'eetec da saishet da imeuo qanqa'en so chegoxoguetpi so Benjamín

- ¹So Israel le'ecpi ñan da la'aqtac huaña ye Mispá, 'eeta': Ana qoyalepi, saishet gome da sashenaxaguet da huaroneguet na chegoxoguetpi so Benjamín.
- ²Qaq co'ollaq ime de'era nache se'eso nhuo' le'ecpi lañona't huaña ye Betel, ñauaachigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache palom da ñyeetacpi, qataq nachoxoreetac nache, 'eeta':
- ³'Am Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ¿ta'ainco' da huaigui de'era nam qarhuo' le'ecpi? Qataq ¿ta'ainco' taxa da qaica som 'oonolec ne'ena nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Israel?
- ⁴Qaq so lña na'a'q, nache so Israel le'ecpi ñisheguem so nte'etom, nache ño'ot aso lca'atxonaxalate, nache qañachalec asomaye aso nachetaqtaxanaqte qañavigaxatta da qoñanot Ñim Nataxala', qataq aso nachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui.
- ⁵Huaña nache nnara't, 'eeta': Da shenaqta ¿negue't co'ollaxa ca sa ñalegueua'a se'eso qaraponaxac maye huaña ye Mispá?, qaq cha'aye somayepi ño'ot co'ollaxa so ñan la'aqtac da ñalauat cam sa ñalegueua'a se'eso naponaxac.
- ⁶Nache so Israel le'ecpi ñataqta lta'araic da laquicoxo souaxat de'era huaigui se'eso lqañañecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín, nache 'enapeco': Ne'ena na'a'q huo'o so mashe qaica nam nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Israel.
- ⁷¿Qaq ca shenaqteco' qome da sauqo'o aca lhua nam no'onañipi ñalleppi maye chegoxoguetpi so Benjamín? Cha'aye qomi' sanqot co'ollaxa so qara'aqtac Ñim Nataxala' da saishet da sashenaxaguet ana qoyalepi da huaroneguet namayepi.
- ⁸Nache nnattega't, 'eeta': ¿Qaq ne'ena maiche nhuo' Israel le'ecpi peta'a huo'o ca sa ñalegueua'a co'ollaxa se'eso qaraponaxac da ñenataxai' Ñim Nataxala' maye huaña ye Mispá? Qaq huaña nache somayepi ntoonec da ye Jabés maye huaigui ye Galaad qaica co'ollaxa ca ñalegueua'a se'eso lta'araic nañonaxac,
- ⁹cha'aye co'ollaq qaimeten aso lmalate da qanaloqna't so ñalectauopi, nache qaica ca ñalectauo som lma' se'eso 'alhua.
- ¹⁰Huaña nache nmasheguem so ñalecta'a't nhuo' le'ecpi da ñamaq so doce mil som ñalleppi maye ñataqta alaataxaicpi, nache qañamaxalec da irolec so ñeelonec da ñalauat 'enauac so lma' ye Jabés, ñalegueuo qanqa'en so 'alpi qataq so ñaqpiolec
- ¹¹qataq 'enauac som ñalleppi, qataq so 'alpi maye mashe lauatapiguiñi' na ñale.
- ¹²Nache so Israel le'ecpi co'ollaq ivira ye Jabés maye huaigui ye Galaad, nache ilalec aso cuatrocientos qa'ampi maye saxanaxa da ñauana ca ñale, nache ñauega ye nanataqa' maye naña ye Silo, yem huaña ye 'alhua Canaán.
- ¹³Ime, nache nmasheguem so nhuo' le'ecpi da damaxasoxona som chegoxoguetpi so Benjamín maye hueta'a co'ollaxa añi coma' maye naña ye Rimón, da yaqto' nañamaxate' da ño'ot ca nlagaxayec.

¹⁴Nache so chegoxoguetpi so Benjamín ÿe'eguelaxa so hueta'a so lañepi Israel le'ecpi, nache somayepi ÿanem som 'alpi maye ÿachegoxotaña ye Jabés. Qalaxaye sa nalouec co'ollaxa asomayepi, nache huo'o so ichiñaugapi.

So Benjamín le'ecpi decachiña so 'alpi

¹⁵Qalaxaye so Israel le'ecpi ÿataqta huo'o da lchoxonnataxanaxa so chegoxoguetpi so Benjamín, souaxat da Ñim Nataxala' huo'o so qaica naqa'en somayepi.

¹⁶Nache so nqueroxonecpi lataxala'pi so maiche nhuo' le'ecpi nnattega'to', 'eeta': ¿Chaq shenaqteco' da sauqo'o acam sanaxam 'alpi nam ÿalleppi maye ichiñaugapi? Cha'aye qanmatchiguiñi co'ollaxa da qañalauat som 'alpi maye chegoxoguetpi so Benjamín.

¹⁷Qomi' seuenaq da ñimitaqaique ca lataxac da yaqto' sa derañai' namayepi da ÿalectaigui nam maiche qaralamaxat qarhuo' le'ecpi, da chegoqchigui ñaqa'enaq nam no'onañipi da yaqto' qaica ca imeuo nam nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Israel.

¹⁸Qalaxaye qomi' saishet da sanaxauac ana qoyalepi da huaroneguet namayepi, cha'aye 'enauac nam Israel le'ecpi mashe sanaq co'ollaxa so qara'aqtac da qaño'ot da nhuaxanaguec cam ÿan aca llale da huaroneguet naqa'en nam chegoxoguetpi so Benjamín.

¹⁹Qalaxaye somayepi tachigui lauel co'ollaxa da ye 'oonolec vi'i, nache qaño'ot naxa so naponaxac lta'araic da qaño'oxoren Ñim Nataxala' huaña ye Silo, maye naña ye pa'aña'ague da sheu' ye Betel, qataq ye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem so nqa'aic maye chegaqaua'a ye Betel, nache taña'a ye Siquén qataq pa'aña'ague da sheu' ye Lebona.

²⁰Ime, nache so nqueroxonecpi lataxala'pi so Israel le'ecpi, ÿamaxa da la'aqtac so chegoxoguetpi so Benjamín, 'eeta': Qanqo'oñiña qome ye nanqa' ana uva maye saqañapeque ye Silo nache qanqañoxochiñi,

²¹nache qanañamaxacheetai' qome. Nache qom qauloña'a nam 'alpi ye Silo da lapootec da dasora't, nache qoquiña'ai nataqa'en cam qanqañoxotaqa'ai, nache ñi 'oonolec ÿale da qoñiita ÿaconeua'a aca 'alo da decachiña, nache qoqui qome da yaqto' qanqo'oñiña ye maiche qana'alhuai.

²²Qaq da huo'otaq anac ca lta'alpi qataq ca lqañañecpi da qomi' icogaxana'ape souaxat que'eca qa'ampi, nache qomi' shenaqapega qome da qami' ichoxore'n, cha'aye qomi' saishet da sanataxa acam lañepi 'alpi da yaqto' qaica ca ichiñauga namayepi. Namayepi ÿo'ot de'era cha'aye co'ollaq seloquiaqtage' so lma' ye Jabés, nache saishet da sachoxoñi so 'alpi da yaqto' imauec da huaroneguet ñaqa'enaq namayepi. Nache saishet da huo'o ca qarasouaxashichi, cha'aye saishet da nache qami' da qa'añiiuec anamayepi.

²³Qaq 'era da 'eetec so chegoxoguetpi so Benjamín da ño'ot de'era qoñanem na'aqtac, nache ñi 'oonolec so nsoxoppi ñaconeua'a añi 'oonole so qa'ampi maye coleeta'a't da dasottega't. Ime, nache ñauec, nache ñe'eguelaxa ye maiche lalamaxat na'alhua, nache ñoltaq no'oxoosheguem som huaqta'a't ñyecpi, qataq nache netaigui somayepi.

²⁴Nache so lañepi Israel le'ecpi nataqa'en jec da ñe'eguelaxalo naua lalamaqa'ate 'aleu' maye netañalo so maiche lauo' le'ecpi, qataq so lalamaxat llalaqpi.

²⁵Qaq se'esoua na'axa'te maye huetoiguilo de'era, nache so Israel le'ecpi saxanaxa co'ollaxa da huo'o ca nta'a da ilo'ogue somayepi, nache ñi 'oonolec maiche ñoiqeeetac cam ñataqta ñañamaxareeta da ño'ot.

Rut

Rut 1

So Elimelec qataq aso Noemí nqo'oorá ye Moab

¹Qaq se'esoua vi'ie co'ollaq ye Israel ñaq ilotague' so nataxala'pi, nache huo'o so nqouaxa 'enauac yi'ie qanayeetaña 'alhua. Huaña nache so ñale maye lma' ye Belén, yem huaigui ye 'alhua Judá, somaye lache, nqo'ona ye lya 'alhua le'enaxat Moab, qaq lýtatac aso lhua Noemí qataq soua dos llalqa.

²Qaq somaye le'enaxat Elimelec, qaq aso lhua le'enaxat Noemí, qaq soua dos llalqa le'enaxa't, Majlón qataq Quelión. Qaq soomaye Efrata lashe', maye nache ye Belén. Qaq co'ollaq ivitra yi'ie 'alhua Moab, nache neraña soomaye.

³Qalaxaye so mashe qaýata'ague da netraña ye Moab, nache ileu so Elimelec, som lhua aso Noemí, huaña nache asomaye nda'agueta soua dos llalqa.

⁴Qaq co'ollaq mashe ñe' soomaye, nache huaronegueta soua 'alol maye lma't ye Moab, qaq aso 'oonole soomaye le'enaxat Orfa, qaq aso lya le'enaxat Rut. Qalaxaye co'ollaq inoxoorec soua diez vi'ie,

⁵nache nataqa'en ileu so Majlón qataq so Quelión. Huaña nache aso Noemí nda'a't, cha'aye ileu' soua llalqa qataq so lhua.

Aso Noemí qataq aso Rut taýalo ye Belén

⁶Qaq huo'o so na'a'q nache aso Noemí, co'ollaq hueta'a ye Moab, nache hua'axaýapeguelec da Ñim Nataxala' huo'o da lchoxonnataxanaxa so lalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, nache vi'iiguet naqa'en se'eso nqouaxa.

⁷Huaña co'ollaxa nache asomaye jec da ñe'eguelaxa ye 'alhua Judá, nache lýtata'ape soua late da quera'ai yi'ie 'alhua maye netraña.

⁸Qalaxaye co'ollaq mashe quetrague' so nqa'aic, nache 'enapegalo' soomaye, 'eeta': Qavi'iguelaqai qome, qavi'iguelaqaiua'alo caua qarma'achilli' da qoñiño'oto caua qarachi'illi', qaq Ñim Nataxala' qami' ñanema qome da lchoxonntaxanaxa, 'eeta'am da qoñeetec da aýem qauchoxoyiñi, qataq yeua ñalqa co'ollaxa.

⁹Qataq Ñim Nataxala' qami' ñanema qome da qaltaq qauaroñi, nache qauamaichiguiñi da huo'o ca qarma'ai. Ime, nache aso Noemí ncoyegueneto soomaye, nache napigoqtegueto, qalaxaye soomaye ýataqta ñyeeta'ape.

¹⁰Nache soomaye 'ena'apo': ¡A'i, saishet! ¡Qomi' sauoqtaique da 'am seca'ataxague da yaqto' ñeqo'onaxa ca 'aralamaxat 'arhuo' le'ecpi!

¹¹Qalaxaye aso Noemí qaltaq 'enapegalo' soomaye, 'eeta': ¡Qami' ñalole, qavi'iguelaqai qome! ¿Ta'ainco' ye qansheetaique da aýem qauca'acheegue? Ye aýem mashe saishet da qaltaq huo'oi caua ñalqa, da yaqto' qaltaq qauaroñiigueta.

¹²Qavi'iguelaqaiua'alo qome caua qarma'achilli'. Cha'aye aÿem mashe aÿem ÿa'axaino'ole da qaltaq she'eguelaxalec da saron, qataq na'aictoxo' da ñaq huo'o da ñaquitaxac da saron, qataq na'aictoxo' da nachena ne'ena pe, da huo'oi caua ÿalqa,

¹³¿qaq peta'a isheto' da qauacheeta'alo caamaye da ÿe'? ¿Nache qataq qauaroñiigueta? ¿Isheto' peta'a da qauacheeta'alo caamaye da sa qauaroñi? 'A'i, qami' ÿalolel, saishet da nache qoñeetec de'era. Ñim Nataxala' aÿem namaxa na qalota ñeque'eenaxacpi. Qalaxaye ÿapactec qome da ñiqui'ic qom qami' selota'alo da qanqui'ichiñiitac.

¹⁴Nache soomaye qaltaq ÿe'eguelaxarelec da nÿeeta'ape, huaña nache aso Orfa, napigoxoi' aso lachoro qataq ncoyeguene', qalaxaye aso Rut no'ona'aguet co'ollaxa asomaye.

¹⁵Nache aso Noemí 'enapego' asomaye, 'eeta': Ña 'aula'a aso 'araronaxaua, asomaye ÿe'eguelaxaua'a ye lalamaxat lauo' le'ecpi, qataq ca natamnaxala'pi, qaq 'auca'ategue taxa asomaye.

¹⁶Qalaxaye aso Rut 'enapeco': «¿Saishettaxa da aÿem 'avi'eguelaqto'ot da aÿem qonetega da 'am sheca'ai! Cha'aye aÿem, saigue ca 'am 'aigue, qataq sonaña qome cam qonaña. Qaq cam 'arhuo' le'ecpi, nacheca qome ca ihuo' le'ecpi. Qataq ca 'Anatamnaxala', nacheca qome ca Ñatamnaxala'.

¹⁷Qataq cam qouaña da 'aleu, nache souaña qome da seleu. Qataq ca huaña da 'am qilayiñi, nache souaña qome da aÿem qilayiñi. Qaq Ñim Nataxala' ÿataqta lta'araic naqa'en qome ca ñeuaxanaguec, da huo'otaq 'am sheca'ai, da saishet da nachera da nleuaxa da qomi' icolaxachiguilo.»

¹⁸Qaq aso Noemí co'ollaq ila'a da aso Rut, ÿataqta huesota da lhuennataxa da ca'ategue asomaye, nache saishet da qaltaq ÿe'eguelaxalec da 'enapega.

¹⁹Qaq huaña nache soomaye je'c, quetregue so nqa'aic nache choche ivittra'a ye Belén. Qaq co'ollaq mashe ivildeua'a ye Belén, nache so shiÿaxauapi ÿataqta huo'o da le'elaxa souaxat soomaye. Nache so 'alpi 'eeta': «¿Saishet peta'a da nachana ana Noemí ana'ana?»

²⁰Qalaxaye asomaye 'enapeco': «Saishet qome da qauÿaxañiÿa da ÿe'enaxat Noemí, maye nacherata da aÿem qauÿaxañiÿa Mara, cha'aye Ñim Qaica ca ÿaqalanapec, aÿem ÿo'otec da qalota ÿaquicoxo.

²¹Cha'aye co'ollaq sachegoqchiguiña ne'ena, qalaq nlaqchiguilo naua ihuaxaye, qaq nagui da ñe'eguelaxa namaye, qalaq qui'itchiguilo naua ihuaxaye, cha'aye Ñim Nataxala' nache 'ena'ac de'era. Qaq ¿ta'ainco' taxa da aÿem qauamachiÿa'ac Noemí, ye Ñim Qaica ca ÿaqalanapec ÿauo'o da ñeuaxanaguec qataq ÿaquicoxo?»

²²Qaq 'era da 'eetec co'ollaq ñe'eguelaq aso Noemí, chegoqchiguiña ye Moab, nnaictague' aso late Rut, maye Moab lashe. Qaq co'ollaq nvitra ye Belén, nache mashe qanqattac ana ala na cebada.

Rut 2

Aso Rut hueta'a so lanaxanaqa' so Booz

¹Qaq aso Noemí, huo'o co'ollaxa so lauo' le'ec som lhua Elimelec, qaq somaye le'enaxat Booz. Qaq somaye ŷataqta sallaxanec, qataq ŷataqta huo'o naq 'enec.

²Qaq huo'o so na'a'q nache aso Rut, maye Moab lashe, 'enapego' aso Noemí, 'eeta': «Aŷem 'auasheetec qome da sauga ye nanaxanaqa', shapegueto' da huo'o ca aŷem ŷasheetem da choche seca'attaueegue da yaqto' ñatota'aguet na naaŷi ala na naŷiguishec maye qanqattac.» Nache asomaye 'enapeco': «Aja', 'aue, 'am ŷalole.»

³Nache aso Rut jec, tauga so nanaxanaqa', nache natota'aguet ana ala so naŷiguishec maye no'onaxataŷi som deqataxaatacpi. Qaq so nanaxanaqa' maye tateua'a asomaye, nache lanaxanaqa' so Booz, som lauo' le'ec co'ollaxa ye Elimelec.

Aso Rut nauane' so Booz

⁴Qaq huaqchigui co'ollaxa da se'eso na'a'q nvirec so Booz, chegaqaua'a ye Belén, nache somaye iquin so deqataxaatacpi, 'eeta': ¡Qami' hueta'agueta qome Ñim Nataxala'! Nache somayepi ŷasateguet somaye, 'eeta': ¡Da lchoxonnataxanaxa Ñim Nataxala', 'am huetalec qome!

⁵Ime, nache so Booz inat so ilotague' so deqataxaatacpi, 'eeta': ¿Negue't llale ara'ara qa'aŷole?

⁶Nache so ilotague' so deqataxaatacpi 'enapeco': Qomye ara'ara qa'aŷole nachara aram chegaqa'ague da Moab, aram nnaictague' aso Noemí.

⁷Aramaye aŷem iŷaxanot da sasheetem da choche ca'attaueegue na deqataxaatacpi, da yaqto' natota'aguet nam naaŷi ala na naŷiguishec, qaq nache chegoqchiguiŷa so nte'eta da do'onataxaatac aramaye, qaq cheta'ague nagui da cara'acolec da nmatec.

⁸Nache so Booz 'enapego' aso Rut, 'eeta': 'Am ŷalole, ñaq aŷem 'ana'axaŷaxana, saishet qome da 'anqo'ona ca lŷa nanaxanaqa' da 'anato na ala ca naŷiguishec, nache qoueta'a qome ne'ena, 'auallectaigui ana ŷo'onataxanaxanapi,

⁹qataq 'analoqteeta qome ca hueta'a anam do'onataxaatacpi, yaqto' nache 'auca'attaigui cam dataigue anamayepi. Cha'aye mashe sheetega nam ŷo'onataxanaxanecpi da saishet da 'am sa ŷalemaxat. Qaq da huo'otaq huo'o na 'araquip, nache 'anqo'ona ca netaŷa aca naquipiaxaquipi nache 'anŷomgui ca 'etaxat, maye nqatsheguem nam ŷamaxashecpi.

¹⁰Nache aso Rut ŷa'alyiŷi naua l-llecte, nache iviraxata'aguet naqa'en na latap na 'alhua, nache inat so Booz, 'eeta': ¿Ta'ainco' da aŷem taalec da 'arauotaxanaqtaic, ye aŷem choche sachegaquaec?

¹¹Nache so Booz ñasateguet asomaye, 'eeta': Mashe aýem qaýa'aqtaxaatapeguem 'enuac nam 'auo'otecpi aso 'arachoro co'ollaq qaica yem 'arhua, qataq da qoca'aisalo caua 'arta'al, qataq ye 'alhua maye 'arañoqo', nache 'auanac da qomi' qonaiguilo, na'aictaxa da sa qomi' 'arauattonataqa.

¹²¡Qaq Ñim Nataxala', 'am isheeten qome! ¡Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, maye 'auanaña da yaqto' 'am npaxaalec, Ñimaye isheeten qome 'enuac nam 'auo'otpi!

¹³Nache asomaye 'enapeco': 'Am ñataxala', 'onaxaico' qome da nache 'eetai' de'era 'arauotaxanaqtaic. Cha'aye naua 'ara'aqtaqa aýem ña'añaqche't, cha'aye aýem 'ano'onaxatta da aýem 'autaxaña, na'aictaxa da saishet da sheeta'am ana 'aro'onataxanaxanapi.

¹⁴Nache so mashe ivita so laloqo' da nquia'axac, nache so Booz iýaxana aso Rut, nache 'enapego', 'eeta': 'Aýala, 'auacona na nauole laýe, nache 'ilchiiñigui na 'euaxaic qanauoltenaxat. Nache aso Rut nso'ooñi, huaqta'ai' so 'onataxanaxaicpi. Huaña nache so Booz, ñami' asomaye aso ntoñiguishepi ala na cebada. Nache asomaye deque'etac, choche ivitta'a da icoma', qataq huo'o so lli'iýoxot.

¹⁵Qaq co'ollaq qaltaq ñe'eguelaxauec aso Rut, da yaqto' natota'aguet na ala so nañiguishec, nache so Booz 'enapega so lo'onataxanaxanecpi, 'eeta': Qauaqaita'a qome aramaye da nataqa'en ñaconoigui ana naqta da nqat ana ala na cebada. Saishet qome da qauauo'oi la'aloxo.

¹⁶Qataq maiche qauauo'oi qome ca naañi na ala na qarapoñiguishiqui, da yaqto' natosheguem aramaye. ¡Qalaxaye qauaqaita'a qome, saishet da huo'o ca sa ñalemaxat!

¹⁷Nache aso Rut, huetalec so lanaxanaqa' so Booz da datoxootac, choche ivitta'a so mashe napalchiguiñi. Qaq co'ollaq nasola so latoc asomaye, nache somaye napactelec so veinte kilos.

¹⁸Qaq co'ollaq ñe'eguelaxaua'a so huaqta'a't ñyecpi, nache ñataqta pa'atañi na lla'ac ala na cebada, nache ñachaxana aso lachoro. Qataq nqatsheguem som lli'iýoxot co'ollaq mashe icoma' asomaye, nache ñanem aso lachoro.

¹⁹Nache aso Noemí inattaco' aso late, 'eeta': ¿Chaq hua'ague ca qoueta'ague da 'auo'onataxaatac so na'a'q? Qataq ¿chaq hua'ague cam 'auachegoxota'ague ana qalota 'arato? ¡Ñataqta huo'o qome da nchxonnataguec ca shiñaxaua maye 'am itauan! Nache aso Rut ñasateguet aso lachoro, 'eeta': Som ñale maye so'onataxaatacot le'enaxat Booz.

²⁰Nache aso Noemí 'enapeco': «¡Ñim Nataxala' ñanem qome da nqouagaxa camaye! Cha'aye Ñim Nataxala' saishet da ñaxaani da qomi' ñachaxaategalo da lchxonnataxanaxa, 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa so mashe ileupi. Qaq que'eca shiñaxaua camaye maiche qaralamaxat qarhuo' le'ec, qaq ñoqo'oye nacheca qome ca ishet da qomi' ntela'alo.»

²¹Nache aso Rut maye Moab lashe, 'enapeco': Somaye nataqa'en aÿem 'enapega da nache shecto'ot da salectaigui aso lo'onataxanaxanapi, nache ivitta'a da ime da qanqattac na ala na lañiguishec.

²²Nache aso Noemí 'enapega aso late Rut, 'eeta': 'Am ñalole, ñaÿamaqchiguiñi da nache qonetai' da 'aualectaigui aca lo'onataxanaxanapi camaye, nache saishet qome da 'aÿa ca lÿa nanaxanaqa', yaqto' saishet da huo'o ca 'am sa ñalemaxat.

²³Qaq aso Rut, nache queto'ot da deqataxaatac ñalectaigui so lo'onataxanaxanapi so Booz, choche ivitta'a da ime da qanqattac na ala so cebada, qataq so trigo. Qalaxaye asomaye nache neto'ot aso lachoro.

Rut 3

So Booz nauattone' aso Rut

¹Qaq huo'o so na'a'q, nache aso Noemí 'enapego' aso Rut, 'eeta': 'Am ñalole, aÿem iuen da ñemitaique ca 'arhua, yaqto' ño'ot da 'auamachiguiñi.

²Ña 'aumeten da se'eso qarhuo' le'ec Booz, maye 'aualectaigui ana lo'onataxanaxanapi, somaye tauga ne'ena pe ye lanaxanaqa' da ichegoq ana ala na lañiguishec.

³Qaq 'am, 'anaÿamaxat qome, 'anachel, 'ancoyigui ca 'ancoraxat maye ama da laitaÿaxac, qataq 'aÿa'aañi aca ñataqta 'onaxai 'arpoto. Ime, nache 'anqo'oneuga qome ye lchegoxosoxonaqa' somaye. Qalaxaye saishet qome da 'anachaxana, yaqto' 'am sa ñauatton nato' qom mashe imeta da lquia'axac, qataq da ñomaxac.

⁴Qaq qom do'oche nache 'auaÿataxareeta ca huichiguiña da nnaañi. Ime, nache 'anquictaua'a qome cam lo'ochaqa', qaq qom mashe 'avireua'a, nache 'anauatsheguem ca lapo', nache 'annaateua'alo naua lchel. Huaña qome nache maiche 'am da'aqtaxanem cam 'auo'ot.

⁵Nache aso Rut ñasateguet asomaye, 'eeta': Aja', aÿem so'ot qome 'enauac nam qonapec.

Aso Rut detaxaÿapegue' so Booz

⁶Nache aso Rut jec, tauga so nchegoxosoxonqa', nache ño'ot 'enauac nam ñamaxalec aso lachoro.

⁷Qaq so Booz co'ollaq mashe ime da lquia'axac qataq da ñomaxac, nache ñataqta machiguiñi da lquiyaqteÿaxac. Ime, nache nnaañi da yaqto' do'oche, hueteua'a na laÿe so lapoñiguishec ala na cebada. Qaq co'ollaq mashe qaÿata'ague, nache aso Rut nchettua'a so hueta'a somaye, nache ñauaaleguete naua lapia'ate, nache nnaañi.

⁸Qaq co'ollaq mashe laiñi so pe, nache so Booz nlotec, nache nchemaxañi, huaña nache choche ñe'elaqtem da huo'o aso 'alo da nnaataua'alo naua lapia'ate.

⁹Huaña, nache so Booz inat asomaye, 'eeta': ¿Negue't 'am? Nache asomaye ñasateguet somaye, 'eeta': Qomye aÿem Rut, maye aÿem 'aramaxashe. Qaq 'am, maiche 'am ñalamaxat ihuo' le'ec, ñoqo'oye iuen da aÿem 'anapoxonaxanaxaaña na laÿe na 'arpo' da yaqto' aÿem 'antela'a.

¹⁰Nache so Booz, 'enapeco': ¡'Am ñalole, Ñim Nataxala', 'am talec naqa'en qome da lchoxonnataxanaxa! Cha'aye de'era dalaxaic 'arauotaxanaqtaic, damaye napacalec so hua'auñi, qaq cha'aye saishet da 'anmittaique ca ña nsoqolec, choxoraq huo'otaq sallaxanec.

¹¹Qaq nagui 'am ñalole, saishet qome da 'añe'etac, cha'aye 'enauac nam netaña ne'ena mashe ñaÿaten da 'am naloqnaxanaqte. Qaq ñoqo'oye aÿem so'ot qome 'enauac cam 'auñaxanaique.

¹²Qaq ñoqta 'eesa da maiche 'am ihuo' lashe, qalaxaye huo'o so lña 'arhuo' le'ec maye ñoqta sa qaÿapeque de'era qana'acnaxac.

¹³Qalaxaye nache 'ena'am ñaq qoua'a ne'ena na pe, nato' qonte' da huo'otaq somaye ipactelec da ño'ot de'era, qaq no'on da ño'ot, qaq da huo'otaq saishet da ño'ot, nache nagui 'am sanem da ña'aqtac da 'am selo'ogue qome, hua'aqchigui ñaqa'en Ñim Nataxala'. Qaq nagui, no'on da 'auo'oche, nato' qonte'.

¹⁴Qaq se'eso pe nache aso Rut nnaataua'alo naua lapia'ate so Booz. Qaq co'ollaq ña qaÿata'aguet so na'a'q, nache ñisheguem asomaye, co'ollaq ña napaltalec na 'alhua. Cha'aye so Booz 'enapeco': «Saishet qome da huo'o ca ñaÿaten da qoueta'a ne'ena ichegoxosoxonqa'.»

¹⁵Nache so Booz 'enapega asomaye, 'eeta': «Ña 'anqat na 'arpo', nache 'anasoqchiguiñi qome.» Nache asomaye nasoqchiguiñi so lapo', nache so Booz iÿoxolec somaye so veinte kilos na cebada. Ime, nache itauan da ñasaxalec so lla'ac, huaña nache jec asomaye da ñe'eguelaxaua'a so huaqta'a't nÿecpi.

¹⁶Nache aso Rut co'ollaq ivireua'a so netaña aso lachoro, nache aso lachoro inat asomaye, 'eeta': ¿Qaq ca 'eetec cam 'anqo'ona, 'am ñalole? Nache aso Rut, da'aqtaxanem asomaye 'enauac nam ño'ot so Booz.

¹⁷Qataq nataqa'en 'enaplec asomaye: Aÿem ñanem ne'ena veinte kilos na cebada, nache aÿem 'enapega, 'eeta': Yaqto' saishet da qaica ca 'aya'ac qom 'avireua'a aca 'arachoro.

¹⁸Nache aso Noemí 'enapego' asomaye, 'eeta': 'Am ñalole, 'auata'a nagui ca 'eetec qome ca qaÿataxaateuga de'era, cha'aye se'eso ñale saishet qome da nmatec ne'ena na'a'q, da saxanaxa da ñañoxtot da ñoicnapec ca lataxac de'era.

Rut 4

So Booz huaroneguet aso Rut

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Booz taua'a so ñegueuo so huaqta'a't nÿecpi, nache nso'oñi, qaq co'ollaq mashe nso'ootañi, nache nateugueye som lauo' le'ec

maye ÿectega co'ollaxa somaye, nache iŷaxanapegue', 'eeta': lŷa, ña 'auanaicna'a, 'anso'ooñi. Nache somaye anac, nache nso'ooñi.

²Huaña nache so Booz, iŷaxanalo soua diez nqueroxonqa maye lma' se'eso qanayeeta'a huaqta'a't nŷecpi, nache nataqa'en 'enapegalo da nso'ooyiñi. Qaq co'ollaq mashe nso'ootrañi soomaye,

³nache so Booz, da'aqtaxanem so lauo' le'ec, 'eeta': Añi Noemí, mashe ñe'eguelaq chegaqa'a ye Moab, qaq añimaye imeetac ye 'alhua maye lalamaxat co'ollaxa ye qarhuo' le'ec Elimelec.

⁴Qaq sauotaique da 'auaŷaten de'era, cha'aye sa iuena'a da 'anshetaique da 'ausheenaxana, nache hua'aqchigui 'anqa'en ne'enaua nso'ootrañi qataq ne'ena nqueroxonecpi, maye lma' ne'ena huaqta'a't nŷecpi. Cha'aye 'am maye ŷataqta 'am sa qaŷapeque dam qana'acnaxac so Elimelec, ŷoqo'oye iuen da nache 'am da 'ausheenaxana yi'ie 'alhua. Qaq da sa 'aushet da 'ausheenaxana, nache no'on da aŷem 'aua'aqtaxanem yaqto' saŷateeta, cha'aye nache 'am da 'am seca'atalec de'era qana'acnaxac, ŷoqo'oye da sa 'ausheenaxana, nache aŷem sesheenaxana yi'ie 'alhua. Nache som lauo' le'ec somaye 'enapec: Aja', aŷem sesheenaxana.

⁵Nache so Booz 'enapega somaye, 'eeta': Qaq no'on da 'auaŷateeta da qom 'ausheenaxana yi'ie na'alhua aso Noemí, qaq iuen nataqa'en da 'auaroneguet aso Rut, maye Moab lashe, asom lhua co'ollaxa yem saqca, yaqto' yi'ie 'alhua nache queta da lalamaxat yemaye.

⁶Qaq som lauo' le'ec somaye co'ollaq hua'aqchigui de'era, nache 'enapec: Da nache 'eetec de'era, nache aŷem saishet da sesheenaxana yemaye, cha'aye ishet da na'aqchet da isallaxa, qaq aŷem 'am sasaxalec de'era qana'acnaxac da 'ausheenaxana yemaye.

⁷Qaq se'eso na'a'q so Israel le'ecpi huo'o co'ollaxa da maiche lalamaxat lataxac, da huo'o ca shiŷaxaua da ŷasaxalec da na'acnaxac ca lŷa, huo'otaq da ime cam qanaŷamaxattapigui, qaq cam sa ŷasateguet cam qanaŷamaxattapigui, nache camaye nqat ca 'oonolec lapela', nache ŷanem cam lŷa shiŷaxaua maye naŷamaxattague'. Qaq 'era da 'eetec da lataxac so Israel le'ecpi da huo'o ye naŷamaxachigui.

⁸Qaq se'eso lauo' le'ec so Booz, nqat so 'oonolec lapela' nache ŷanem so Booz, nache, 'eeta': 'Am 'ausheenaxana qome que'eca 'alhua.

⁹Huaña nache so Booz 'enapega so nqueroxonecpi, qataq som ŷauaatauopi, 'eeta': 'Enauac da qoñeeta, aŷem qauauañiichigui nagui da aŷem ñemene' aso Noemí, da sesheenaxana ye 'alhua maye lalamaxat co'ollaxa so Elimelec, qataq soua llalqa Quelión qataq Majlón.

¹⁰Qataq da aŷem saroneguet qome aso Rut, asom Moab lashe maye lhua co'ollaxa ye Majlón, yaqto' yi'ie 'alhua nache 'eetai' da lalamaxat yemaye, yaqto' da

le'enaxat ye Majlón saishet qome da pal da ñalectaigui na lalamaxat lqañañecpi, qataq ne'ena nhuo' le'ecpi. Qaq nagui, qami' qauauañiichigui de'era.

¹¹Nache so nqueroxonecpi qataq 'enauac som ñauaatauopi ñasategueto' somaye, 'eeta': Aja', qomi' sauanaqchigui damaye. Qaq Ñim Nataxala' ñanem asa'aso 'alo maye huenoxoneua'a qome ca 'arma' da 'eeta'am aso Raquel, qataq aso Lea, maye sachegoxosoxogueta qomi' Israel le'ecpi. Qaq 'am ñataqta 'am ño'oxoraic qome na Efrata, qataq 'am 'amaqtaqaic na Belén.

¹²Qataq Ñim Nataxala' 'am ñanem qome ca qalota 'aña'alaqpi chegoqchigui naqa'en asa'aso 'alo, 'eeta'am so qalota llalaqpi so Fares, som llalec aso Tamar qataq so Judá.

¹³Qaq 'era da 'eetec so Booz co'ollaq huaroneguet aso Rut. Qaq co'ollaq mashe lhua asomaye nache Ñim Nataxala' ñanem da ishet da hualaxai, nache huo'o so llalec.

¹⁴Qaq huaña nache so 'alpi 'eetego' aso Noemí, 'eeta': Ñataqta qaño'oxoren qome Ñim Nataxala', cha'aye 'am ñanem nagui ye 'arhual da yaqto' 'am ilo'ogue qome, qaq da le'enaxat yemaye ñataqta ño'oxoraq qome ne'ena Israel.

¹⁵Qaq yemaye 'am ñanem qome da 'ara'añaxac, qataq 'am ilo'ogue qom ñataqta 'am ña'axaino'ole, cha'aye yemaye, llalec asom 'arate maye ñataqta 'am lauotaqte, maye napacalec da la'amaqchec caua siete 'aña'alqa.

¹⁶Nache aso Noemí ñacona so nogotolec, nache nsoxouo nache huapegue' da ñaqchet.

¹⁷Qaq so 'alpi maye lauoreuapi, co'ollaq ila'a asomaye nache, 'eeta': ¡Huo'o ye ñiguiñi llalec aña Noemí! Nache som 'alpi ño'ot da le'enaxat so nogotolec, nache ñanagui Obed. Qaq somaye nacheso so Ita'a so Yesé, som lapi' so David.

Som chegoxoguetsi so David

¹⁸Qaq 'ena nam le'enaxatpi so chegoxoguetsi so Fares: So Fares nache llalec so Jesrón,

¹⁹qaq so Jesrón nache llalec so Ram, qaq so Ram nache llalec so Aminadab,

²⁰qaq so Aminadab nache llalec so Nasón, qaq so Nasón nache llalec so Salmón,

²¹qaq so Salmón nache llalec so Booz, qaq so Booz nache llalec so Obed,

²²qaq so Obed nache llalec so Yesé, qaq so Yesé, nache llalec so nta'a David.

1 Samuel

1 Samuel 1

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o so llalec aso Ana

¹Qaq se'eso nma' maye huaigui aye qasoxonaxapi ye Efraín, le'enaxat Ramá, nache netaña co'ollaxa so ñale maye chegoxoguet so llalaqpi so Suf, qaq somaye le'enaxat Elcana. Somaye nache llalec so Jeroán qataq laual so Eliú. So lña lapi' co'ollaxa le'enaxat Tohu, som llalec so Suf, maye chegoxoguet som llalaqpi so Efraín.

²Qaq so Elcana huo'oi soua dos lhua't. Aso 'oonole le'enaxat Ana, qaq aso lña Peniná. Aso Peniná huo'o so llalaqpi, qaq aso Ana qalaq qaica ca llalec.

³Qaq 'enauaque naxa soua vi'ie da so Elcana ca'ai naxa ye lma', nache taña ye Silo da yaqto' huaña yemaye da ño'oxoren, qataq ñanot ana lachetaqtaxanaqte Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapac. Qaq yemaye nache netraña soua dos llalqa so ntaxañaxanaxanec Elí, som le'enaxat Jofní qataq so Finés, qaq soomaye nataqa'en ntaxañaxanaxanaqa da qaitaxañapeque' Ñim Nataxala'.

⁴Nache so Elcana naxa da ñaneuo ana lachetaqtaxanaqte, nache ñanem naxa na lañe som lachetaqtaxanaxat aso Peniná, qataq 'enauac so llalaqpi asomaye, ñalleppi qataq so 'alpi.

⁵Qalaxaye aso Ana ñataqta ñactec naxa da lyac na ñanem, cha'aye ñataqta lauotaqte, na'aictaxa da Ñim Nataxala' saq ñanem da lco'oxoc asomaye.

⁶Ñoqo'oye asom Peniná, maye lasaxaua, ñataqta saq ñaxanapec, qataq ñe'eetac ivitta'a da inogoqchet, cha'aye Ñim Nataxala' saq ñanem da lco'oxoc asomaye.

⁷Qaq nache 'enauaque soua vi'ie da nache 'eeta'ac de'era aso Peniná, da ñe'eetac aso Ana naxa da somayepi taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', ñoqo'oye aso Ana ñataqta ñeetac naxa, nache saishet da deque'e.

⁸Huaña nache so Elcana, som lhua asomaye inat, 'eeta': Ana, ¿ta'ainco' ye 'anñeetac? ¿Ta'ainco' ye 'auaquicota qataq saishet da 'auque'e? ¿Peta'a saishet da ñapacalec da lyacñaxac ca diez 'añ'a'alaqpi?

⁹Qaq huo'o so na'a'q, co'ollaq huaña ye Silo, nache aso Ana ñisheguem co'ollaq imat da lquia'axac. Qaq so ntaxañaxanaxanec Elí nso'ootanguí aso nso'onaxaqui, netaña so sa qañapeque so ñegueuo aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹⁰Nache aso Ana ñeetac, cha'aye ñataqta lta'araic da laquicoxo, nache nqouagaxaunot Ñim Nataxala',

¹¹nache ñanot da la'aqtac, 'eeta': «'Am Nataxala' maye Qaica ca 'Auqalanapac, qom 'aula'a da lta'araic lhuogoxo ana'ana 'aramaxashe, qataq da añem 'auennata'a, nache 'auauo'o qome ca ñalec. Nache camaye 'am sanot qome, da

yaqto' 'enauaque naua na'axa'te da 'am do'onataxaatacot. Qataq 'Am sanot da ña'aqtac, da saishet qome da qanpetec na laue camaye.»

¹²Qaq cha'aye aso Ana ñataqta qañoqtec da natamnaxac da nqouagaxaueetacot Ñim Nataxala', nache so Elí ilotagui co'ollaxa da choche datac na alap asomaye.

¹³Cha'aye aso Ana ipa'axaatauo na la'aqtacpi da natameetacot Ñim Nataxala', nache saishet da qaña'axaña, nache choche datac na alap, nache so Elí ipi'itaxaatega da taxai asomaye.

¹⁴Nache 'enapego', 'eeta': «¿Che laguio' qaq imeuec nam 'artaxa? ¡Ñaq 'axaani ctaxa na lataxa!»

¹⁵Nache aso Ana 'enapeco': «'Am ñataxala', saishet da aÿem taxai. Aÿem saishet da huo'o ca ñeñomgui lataxa, chaqrata da ñataqta lta'araic da ñaquicoxo, ñoqo'oye aÿem ñataqta semato'ot damaye da sa'axatem Ñim Nataxala'.

¹⁶Qaq 'am saishet qome da 'arhuennataxac da aÿem 'etaxaloxoi, cha'aye aÿem ñeqouagaxaueetacot Ñim Nataxala', cha'aye aÿem ñataqta lta'araic da ñaquicoxo qataq da iuogoxo.»

¹⁷Nache so Elí 'enapeco': «'Aue qojec, nache 'aulactapiguiñi qome, qaq Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi 'am ñanem qome cam 'auñaxaataique.»

¹⁸Nache aso Ana 'enapeco': «Ñataqta qalota da ña'achec.» Ime, nache aso Ana ñe'eguelaxa som chegoqchiguiña, nache deque'e, qataq nache saishet da ñe'eguelaxa da daquicotac.

¹⁹Qaq so lña na'a'q nache no'ottrashegue'm, qaq co'ollaq ime da nqouagaxaueetracot Ñim Nataxala', nache ñe'eguelaxara so lma't yem Ramá. Ime, nache so Elcana qaltaq lauatapiguiñi' aso lhua Ana, nache Ñim Nataxala' tachigui lauel da lashelaxanaxac asomaye.

²⁰Huaña, nache aso Ana hualaxai, qaq co'ollaq ivita so laloqo' da deco'o, nache ñale so llalec, nache ñanagui da le'enaxat Samuel, cha'aye asomaye 'enapeco': «Señaxanot co'ollaxa Ñim Nataxala'.»

²¹Qaq so lña vi'i, nache so Elcana qaltaq ñauec co'ollaxa so llalaqpi da taña ye Silo, da yaqto' ñaneuo aso lachetaqtaxanaqte da ñanot Ñim Nataxala', qataq da ipacchigui som ñan la'aqtac co'ollaxa,

²²qalaxaye aso Ana saishet da jec, ñoqo'oye 'enapego' so lhua, 'eeta': «Aÿem saishet da ashec nato' qom ivita da ñaxaani da l-llepaxac na nogotolec. Huaña qome nache serouo da sanot Ñim Nataxala' qalaxaye nache naña qome yemaye.»

²³Nache so Elcana maye lhua asomaye, 'enapeco': «Aja', 'auo'ot cam ñoqta ñañamaqchiguiñi 'anqa'en. Nache 'ano'onañi nato' qom mashe ñaxaani da l-llepaxac na nogotolec. Qataq 'aupacchigui qome da 'ara'aqtac maye 'aña'anem co'ollaxa Ñim Nataxala'.» Nache aso Ana no'onañi da yaqto' ñaqchet so llalec, choche ivitta'a co'ollaq ñaxaani da l-llepaxac somaye.

²⁴Qaq co'ollaq mashe ñaxaañi da l-llepaxac so nogotolec, qalaxaye somaye ñaq qapio'olec, nache ñauegueua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye naña ye Silo. Nataqa'en ñauegueuo so huaca llalec maye mashe ivi' soua tres vi'ie, qataq so veinte litro so 'ayiiña, qataq aso 'oonole lo'oc na shiguiyac nlaqchigui so lataxa.

²⁵Ime, nache soomaye ñaareuo so lachetaqtanaxa't huaca llalec, qaq so nogotolec qalaq ñanema so Elí.

²⁶Nache aso Ana 'enapego' somaye, 'eeta': «Añem 'auchoxoren 'am ñataxala', qalaxaye ñataqta 'eesa da 'am 'anca'altauec, qaq nachañem maye soota'a caillaye ne'ena da ñeqouagaxaueetacot Ñim Nataxala', qaq 'am saqañapeque caillaye.

²⁷Nache señaxaatacot co'ollaxa Ñim Nataxala' da añem ñanem ne'ena nogotolec, qaq Ñimaye añem ñanem namaye.

²⁸Qaq añem ñanac cha'aye maiche iuennataxa co'ollaxa da sanot namaye Ñim Nataxala', da yaqto' nache 'eetai' naua na'axa'te da do'onataxaatacot Ñimaye.» Nache so Elí ña'alyiñi naua l-llecte da nqouagaxaunot Ñim Nataxala'.

1 Samuel 2

Da lo'onec aso Ana

¹Qaq aso Ana ño'on da lo'onec maye, 'eeta': «'Am Nataxala', ñataqta machiguiñi 'anqa'en da iquiyachteñaxac, cha'aye añem 'aña'anem da dalaxaic ña'añaxac. Qaq nagui añem ishet da sapogui na alap nam añem ipa'agueetacpi, cha'aye añem 'autauan. ¡Qaq añem ñataqta samachiguiñi!

²¡Qaica ca Qui'itta da 'eeta'am 'Am, Nataxala'! ¡Qaica ca qomi' npaxattaleguete, da 'eeta'am 'am Qanatamnaxala'! ¡Qaica ca lña nachaq'amta!

³Qaica qome ca na'amaqten da detaqa, qaica qome ca ñagaqnauec da ño'oxonnaxac, cha'aye nacheñita Ñim Nataxala' ñi ñañaten 'enauacna, qataq nacheñi ñi naloqna't, qataq nmit na ño'otpi ca shiñaxaua.

⁴Ñimaye ñacagaxachigui na lchecnec na 'añaxaicpi, qataq ñanem da la'añaxac nam qaica ca la'añaxac.

⁵Qaq nam sa iueetaique co'ollaxa cam aloq, qaq nagui qalaq nmeela't da yaqto' ñanata ca aloq, Qaq nam huo'o co'ollaxa na lqouaxa, nagui qalaq qaica ca lqouaxa. Qaq ana 'alo maye saishet co'ollaxa da deco'o, nagui qalaq siete da ñe'eguelaxalec da deco'o, qaq anam qalota co'ollaxa na llalec, qaq nagui qalaq tañañicra.

⁶Ñim Nataxala' ñan, qataq nqat da achalataxac, qataq saxangui naqa'en aca huachigui, qalaxaye nataqa'en ishet da qomi' nqatsheyegue'm.

⁷Ñim Nataxala' ishet da qomi' choxora'q naqa'en, qataq da qomi' sallaxanqa, qataq ishet da souaqañi naqa'en qataq da qomi' ñanaxanaxaayishegue'm.

⁸Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachaalataxaañi cam choxoraq maye huetaiya', qataq nqateeguesop ca lasoguiñi cam deuenaxaatapigui', da yaqto' nso'ona'ai' naqa'en na 'amaqtaqaic shiŷaxauapi, nache ŷanagui cam lo'onataxanaxac maye huo'o da llo'oxoyec, cha'aye Ñim Nataxala' nacheñi ñim ŷo'o't co'ollaxa soua nlletrañi ana 'alhua, qaq nache ŷanaleguete da yaqto' na'atchiguiñi naqa'en ana 'alhua.

⁹Ñim Nataxala' ŷataqta ntela'a da lqauaxac na ŷa'amaqteetac Ñimaye, qalaxaye nam qauemaicpi qalaq huaigui ca napalaxa da ileu, cha'aye qaica ca chegoqchigui ca maiche la'añaxac da doxonaxan.

¹⁰Ñim Nataxala' ilaxachigui qome na mpa'aguenaxauapi, nache chegoqo'ot naqa'en na piguem na nqashelgaxa da talec naqa'en namayepi. Ñim Nataxala' nmit qome 'enauac nam huetalec ana 'alhua, qataq ŷanem da la'añaxac ca nta'a maye lca'aguishec, qataq nquictasheguem naqa'en da la'añaxac.»

¹¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Elcana ŷe'eguelaxa so lma' ye Ramá. Qaq som nogotolec, qalaq nache no'onañi da yaqto' do'onataxanot Ñim Nataxala', qalaxaye nache ilotague' somaye so ntaxaŷaxanaxanec Elí.

Na qauem ŷo'otpi soua llalqa so Elí

¹²Qaq soua llalqa so Elí ŷataqta qauem da lataxa'c, qataq qaica ca 'enec naqa'en Ñim Nataxala',

¹³ivira'a da lo'onataxanaxac na ntaxaŷaxanaxanecpi da yaqto' huapegue' cam 'eetapeguec na shiŷaxauapi. Cha'aye naxa da huo'o na ŷaneuo ana lachetaqtaxanaqte, nache anac ñi 'oonolec na lamaxashecpi soomaye lasoqta'a na la'araxanaxat, qaq naxa da ña qoŷaatapegueuaq na lapat,

¹⁴nache ŷa'ayingui naxa ana nhuoshaxaqui. Qaq 'enauac nam lemaxashec, nache taŷot naqa'en so ntaxaŷaxanaxanec. Qaq 'era da 'eetra'ac naxa 'enauac so Israel le'ecpi maye natapegueua'a ye Silo.

¹⁵Nataqa'en, naxa da saxanaxa da qaŷavigaxat na lcheta, nache qaltaq nvireuo ñi 'oonolec som lamaxashecpi soomaye, nache 'eetega ñim huotaique da ŷaneuo ana lachetaqtaxanaqte, 'eeta': «Ñaq aŷem 'aŷa'anem cam lapat maye talec ñim ntaxaŷaxanaxanec da yaqto' maiche sauot, cha'aye ñimaye saishet da ŷaconeguet ca lapat da mashe datoxoic, nachaqcata cam ñaq tocchigui.»

¹⁶Qaq naxa ñim shiŷaxaua da 'enapec: «Ña 'auata'a da ŷavic na lcheta, cha'aye nachera da lataxac qanqa'en. Ime, nache maiche 'oiqeeetac qome ca 'auaconeua'a,» nache so namaxashec, 'eeta': «¡'A'i, nache aŷem 'aŷa'anem nagui! Qaq qom saishet da aŷem 'aŷa'anem, nache seuotaxanec qome.»

¹⁷Qaq 'era da 'eetec, da lta'araic lasouaxashe't se'esoua nsoxoye maye ŷauaachigui Ñim Nataxala', cha'aye saishet da iyacna'ape ana nachetaqtaxanaqtepi maye qoŷanot naxa Ñim Nataxala'.

¹⁸Qaq se'eso nsoqolec Samuel, somaye nache queto'ot da do'onataxaatacot Ñim Nataxala', ñaatañi naxa so efod maye chegaqigui na lino.

¹⁹Qaq naxa da inoxonec ye vi'i, nache aso late'e taua'a aso atamnaxaqui, nnaictague' so lhua da yaqto' ñaareuo ana lachetaqtaxanaqte' da inoxonec ye vi'i. Nataqa'en asomaye ñachetauo naxa na lo'onatac da yaqto' lapo' so nogotolec.

²⁰Nache so Elí ñanem naxa so Elcana, qataq aso lhua da nqouagaqa', 'eeta': «Ñim Nataxala' 'am ñanem qome ca lañe 'aña'alaqpi chegoqchigui ara'ara 'alo, nmeneguet naqa'en da llalec maye ñanot Ñimaye da yaqto' do'onataxanot.» Huaña naxa nache soomaye ñe'eguelaxara so lma't.

²¹Nache Ñim Nataxala' ñanem da lqouagaxanaqtaic aso Ana, qaq ñoqo'oye asomaye qaltaq hualaxai. Qaq 'era da 'eetec da aso Ana ivi' tres soua llalqa ñale't, qataq dos soua 'alo. Qaq Ñim Nataxala', nache nquictasheguem naqa'en so nogotolec Samuel maye qoñanot Ñimaye.

²²Qaq so Elí, mashe ñataqta ña'axaiquilec, qalaxaye ñañaten 'enauac nam ño'ottrac soua llalqa maye ño'otec so Israel le'ecpi, qataq ñañaten da soomaye lauatripiguini' so 'alpi maye huetague' som ñegueuo so npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²³Nache 'enapegalo, 'eeta': «'Enauac na shiñaxauapi da añem da'aqtaxaatapeguem nam qauem maye qauo'ocheetac. ¿Ta'ainco' da nache qoñiita'ac de'era?

²⁴Aicoue, qami' ñalqolqa, de'era qauo'ocheetac ñataqta sañañamaxañi, cha'aye saishet da 'onaxaic na ña'axattac na nhuo' le'ecpi maye lalamaxatpi Ñim Nataxala' da qami' na'aqtaxaatapigui.

²⁵Ca shiñaxaua da nasouaxata'ai' ca lña, nache huo'o nam aloico lo'opi da nmit camaye, qalaxaye ca shiñaxaua da nacheñi Ñim Nataxala' da hueto'ot ca lasouaxashet, ¿qaq negue't ca iueelec camaye?» Qalaxaye soomaye saishet co'ollaxa da ñoqochetrega da la'aqtac so lta'a. Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala' taña'a naqa'en da nqat da nachaalataxa'c soomaye.

²⁶Qaq so nogotolec Samuel, nache nquictasheguem da llaxa, qaq Ñim Nataxala' qataq som shiñaxauapi ñataqta ñañamaxareeta da lataxac somaye.

Qaña'axata'a da nhuaxanague'c soua llalqa so Elí

²⁷So ñale maye la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna nqo'ona so Elí, nache 'enapega, 'eeta': «Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': 'Am 'auañateeta da Añem ñoqta ñachaxana som hua'au 'arhuo', co'ollaq hueta'a ye Egipto da choche ño'onataxanaxaatac so faraón.

²⁸Qataq sachegoxottoigui 'enauac na Israel le'ecpi da lleca'aua'a so Aarón da yaqto' itaxañaxanaxanec, qataq da ñaneuo aso nachetaqtaxanaqte maye qañavigaxatta, ñasaxalec aso nca'atoxonaxalate maye ñalamaqte, qataq da

ŷavigaxat na nchenaxanaxat maye ama da laitaŷaxac, qataq da ŷaatañi so ntogue lapoxot le'enaxat efod da Aŷem naua'a. Qataq sanem co'ollaxa so hua'au 'arhuo' 'enauac aso nachetaqtaxanaqtepi maye na Israel le'ecpi ŷavigaxat naxa da Aŷem ŷanot.

²⁹¿Qalaq ta'ainco' da sa qauyacñiŷapec na qoŷaneuo shiguiŷacpi, qataq ana nachetaqtaxanaqtepi maye Aŷem samaxasoxoolec co'ollaxa da Aŷem qandoua'a? ¿Ta'ainco' da 'agaqnauac da llo'oxoyec naua 'aŷa'alqa, nache Aŷem 'auŷotta'a, qataq chaxaraiqa 'anqa'en souaxat da 'auquia'axaategueque 'enauac ana ŷataqta no'on lachetaqtaxanaqtepi na Israel le'ecpi maye ŷalamaxatpi?

³⁰Qaq souaxat de'era, nache Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'am 'enapega 'eeta': Aŷem san co'ollaxa so ŷa'aqtac da 'am qataq na 'aŷa'alaqpi, qataq nam chegoxoguetpi so 'arta'a da nache 'eetai' da Aŷem do'onataxaatacot, qalaxaye nagui 'am shenapega da nache tachiguiña de'era, cha'aye Aŷem sho'oxoren ca Aŷem ŷo'oxoreetac, qataq qaica ca la'amaqchec ñaqa'en cam Aŷem ŷo'otan.

³¹Qaq mashe saqaŷapeque na na'a'q maye huaigui da imeuo ñaqa'en da 'ara'añaxac, qataq na 'aŷa'alaqpi, qataq na 'am chegoxoguetpi, qaica qome ca ivira'a ñaqa'en da ŷa'axaiqui.

³²Nache huo'o qome da 'arquiŷaxa da 'aulota'a da no'on lataxac maye sanem qome na Israel le'ecpi, qaq na 'am chegoxoguetpi qalaq qaica qome ca ivira'a da ŷa'axaiqui.

³³Qaq da huo'oi caua ño'onaxatrañi na 'aŷa'alaqpi da huetraque' añi nca'atoxonaxalate maye ŷalamaqte, qaq nachecaua caua naayiñi naqa'en naua 'arache', qataq ŷo'ot da lqui'ic añi 'arquiyaqte, qaq 'enauac na 'am chegoxoguetpi ileu qom saxanaxa da ŷe.

³⁴Qaq 'am sanem de'era la'anaxa't naua dos 'aŷa'alqa, Jofní qataq so Finés da hueraigui qome ca 'oonolec na'a'q da ileu'.

³⁵Qalaxaye aŷem sauo'o qome ca 'oonolec ntaxaŷaxanaxanec maye npe'et, cam ŷataqta ŷo'ot qome ca sheetapeguec, qataq ipacchigui da ŷo'ot ca samaxalecpi, qataq sanem da huo'o ca llalaqpi, qataq qaŷoqtec ñaqa'en da nachaalataxac da do'onataxaatacot ca nta'a maye lleca'aguishec.

³⁶Nache ca 'aŷa'alaqpi maye lca'alaxaicpi, naua'a qome camaye da ŷa'aroto naua l-llecte, nache nachoxoreetacot da chochaq ŷaatem aca anom chegaqaigui na plata, huo'otaq ca laŷolec aca nauole, qataq nachoxoreetot qome camaye, 'eeta': Aŷem 'aŷa'anem taxa ca ŷo'onatac da aŷem ntaxaŷaxanaxanec yaqto' ishet da seque'etac.»

1 Samuel 3

Ñim Nataxala' iŷaxana so Samuel

¹Qaq so nsoqolec Samuel, nache queto'ot co'ollaxa da do'onataxaatacot Ñim Nataxala', qaq so Elí ilotague' somaye. Qaq se'esoua vi'ie saishet da ña'atta'a't da qaña'aqtega ca la'aqtac Ñim Nataxala', qataq qaica ca ñanem da huo'o ca lauanaqchec.

²Qaq so Elí mashe huotaique da sa nauaañi, nache huo'o so na'a'q, da somaye huetaigui so lma' nmatteguet.

³Qaq so Samuel do'ocheta huetaigui aso atamnaxaqui maye netaigui aso arca maye lañe' da nañamaxataxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq aso lcoñaraqte aso atamnaxaqui ñaq 'ettaigui.

⁴Nache Ñim Nataxala' iñaxana so Samuel, 'eeta': ¡Samuel! Nache somaye ñasat, 'eeta': ¡Aja', soota'a ne'ena!

⁵Nache, somaye nqalgoqtaua'a so hueta'a so Elí, nache 'eeta': Mashe soota'a ne'ena, ¿negue't ca huo'omshe añem 'auñaxaneua'a? Nache so Elí 'enapeco': Añem saishet da 'am señaxaneua'a. 'avi'eguelaxauo, 'annaañi. Nache so Samuel ñe'eguelaxauo, nache nnaañi.

⁶Qalaxaye Ñim Nataxala' qaltaq ñe'eguelaxalec da iñaxana, 'eeta': ¡Samuel! Nache somaye ñisheguem, nache taua'a so hueta'a so Elí, nache 'enapega, 'eeta': Mashe soota'a ne'ena, ¿negue't ca huo'omshe añem 'auñaxaneua'a? Nache so Elí 'enapeco': Añem saishet da 'am señaxaneua'a, 'am ñalcolec. ¡'avi'eguelaxauo, 'annaañi!

⁷Qaq so Samuel saxanaxa co'ollaxa da ñauatton Ñim Nataxala', qataq saxanaxa da ñauatton da lavilñaxac Ñimaye.

⁸Qalaxaye Ñim Nataxala' mashe tres da ñe'eguelaxalec da iñaxana so Samuel, nache somaye ñisheguem, nache taua'a so hueta'a so Elí, nache 'enapega, 'eeta': Mashe soota'a ne'ena, ¿negue't ca huo'omshe añem 'auñaxaneua'a? Huaña, nache so Elí ñañaten da nacheñi Ñim Nataxala' ñi iñaxaatega se'eso nsoq.

⁹Nache 'enapego', 'eeta': 'Aue, 'annaañi qome, qaq qom qaltaq qañe'eguelaxalec da 'am qaiñaxana, nache 'auasat qome qoneta': «Ña 'autaqa, 'Am Nataxala', cha'aye na 'aramaxashec 'am hua'aqtega.» Nache so Samuel ñe'eguelaxauo, nache nnaalec so lmala'.

¹⁰Huaña nache Ñim Nataxala' qaltaq nvita somaye, nache qaltaq iñaxana, 'eeta': ¡Samuel! ¡Samuel! Nache so Samuel 'enapeco': Ña 'autaqa, cha'aye na 'aramaxashec 'am hua'aqtega.

¹¹Nache Ñim Nataxala' 'enapeco': Añem huo'o qome ca so'otec ne'ena Israel, qaq 'enauac nam hua'axaña qome damaye, nache ñataqta iqaqñiguilo naua ltela lauaco.

¹²Qaq qom ivita que'eca na'a'q, nache ñataqta sepacchigui qome na ña'aqtacpi maye talec ñaqa'en co'ollaxa ñi Elí qataq soua llalqa.

¹³Mashe sa'aqtaxanem ñimaye da sauo'o qome ca nhuaxanaguec soua llalqa souaxat da lle'etaxaloxo, cha'aye ñimaye mashe ña'ateetac da soua llalqa ñataqta qauem na a'jem ñasaxarelec la'aqtaqa qalaq saishet da nhuogaxalo.

¹⁴Qaq ñoqo'oye, A'jem san da ña'aqtac maye taaleguete soua llalqa ñimaye, nache qaca qome aca nachetaqtaxanaqte qa'avigaxat, huo'otaq ca l'ya nachetaqtaxanaxat da ishet da ñapalaxat na lasouaxashetpi soua llalqa ñi Elí.

¹⁵Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Samuel ñe'eguelaxañi da nnaañi, nache ivitta'a so mashe yo'oxoñi nache ñisheguem, nache ñauatoiguilo soua laso'omi aso atamnaxaqui, qalaxaye saishet da da'aqtaxanem so Elí som lauanaqchec somaye.

¹⁶Qalaxaye so Elí i'axano' somaye, 'eeta': ¡'Am ñalcolec, Samuel! Nache somaye 'enapeco': Aja' soota'a ne'ena.

¹⁷Nache so Elí inato' somaye, 'eeta': ¿Ca 'eetec ca 'am ñanem la'aqtac Ñim Nataxala'? A'jem 'am ñachoxoreetot da saishet qome da huo'o ca a'jem 'oxocheesop. ¡Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta sansatta qome naqa'en ca 'anhuaxanaguec qom huo'o ca a'jem 'oxocheesop 'enauac na 'am ña'axatem Ñimaye!

¹⁸Nache so Samuel ñataqta ña'axatta 'enauac na na'aqtacpi, qaica ca ñoxooñi, nache so Elí 'enapeco': ¡Ñimaye nacheñi Ñim Nataxala'! ¡Qaq maiche ñoiqueetac qome da ño'ot cam ña'amaxareeta Ñimaye!

¹⁹Qaq so Samuel, nache nquictasheguem da llaxa, qaq Ñim Nataxala' nache hueta'aguet somaye, qataq ipacchigui naqa'en 'enauac nam la'aqtacpi maye ñanem co'ollaxa somaye.

²⁰Ñoqo'oye 'enauac so Israel le'ecpi, maye netaña ye Dan qataq ivira'a ye Berseba, da ña'ateeta da nacheso so Samuel so ñataqta 'eesa da la'aqtaxanaxanec Ñim Nataxala'.

²¹Qaq Ñim Nataxala', nache queto'ot da nachaxaatac naxa da huaña ye Silo, cha'aye nache ye huaña naxa da ñanem so Samuel da la'aqtac.

1 Samuel 4

¹qataq nache huaña naxa so Samuel, da'aqtaxanem 'enauac so Israel le'ecpi.

So filisteopi loxona aso arca maye la'ye' da na'amaxataxac Ñim Nataxala'

Qaq se'esoua na'axa'te, so Israel le'ecpi huenoxonec da delogui' so filisteopi, nache hua'a ye saqa'apeque ye Ebenezer. Qaq so filisteopi, qalaq nache hua'a ye Afec,

²nache nlagaxaañi somayepi da yaqto' ilouiaxan so Israel le'ecpi, qaq co'ollaq delogoña't nache so filisteopi loxonec so Israel le'ecpi, nache ñalauat so cuatro mil hualac naqa'en ye no'onaxa.

³Nache so nalleppi so Israel le'ecpi co'ollaq ÿe'eguelaxa so lanataqa', nache so nqueroxonecpi maye latakala'pi so Israel le'ecpi nmattega't, 'eeta': ¿Chaq ta'ainco' da Ñim Nataxala' ÿasheetem da qomi' loxonqa na filisteopi? ¡Ña she'eguenaq'a aca arca maye laÿe' da naÿamaxataxac Ñim Nataxala' maye netaña ye Silo, yaqto' Ñimaye qomi' nca'alaxateeguesopa qome na qampa'aguenaxauapi!

⁴Huaña nache so Israel le'ecpi huo'oi soua ÿamaxalo ye Silo da yaqto' ndoi' aso arca maye laÿe' da naÿamaxataxac Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapeç, maye netanguilo soua dos ne'enaqtaqa maye huo'oi na laua't. Qaq so Jofní qataq so Finés som dos llalqa so Elí, nache pa'atra'agueta da ilotrague' asa'aso arca maye laÿe' da naÿamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Qaq co'ollaq nvita so lanataqa' somayepi asa'aso laÿe' da naÿamaxataxac Ñim Nataxala', nache so Israel le'ecpi ÿa'alaqtagui, nache ÿataqta dellimigui naqa'en ana 'alhua.

⁶Nache so filisteopi co'ollaq hua'axaÿa de'era na'alaxac, nache denataxaatac, 'eeta': ¿Chaq ta'ainco' da ÿataqta ÿaguec da na'alaxac ye lanataqa' ye hebreopi? Nache co'ollaq ÿaÿaten da so Israel le'ecpi mashe nviraxata ye lanataqa, aso laÿe' da naÿamaxataxac Ñim Nataxala',

⁷nache so filisteopi ÿataqta huo'o da lli'iÿaxa, nache 'enapeco': ¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe nvireuga ye lanataqa' yemayepi! ¡Choxoraiqolqa qomi', ye ÿataqta sa ÿauano' da nache 'eetec de'era!

⁸¡Choxoraiqolqa qomi'! ¿Negue'tom ca ishet da qomi' nca'alaxateeguesopa da lhuaqÿaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ÿataqta 'añaxaic? ¡Ñimaye nacheñi ñi ilaxachigui co'ollaxa so egipcipi co'ollaq hualec ye toolec 'alhua, irolec so ÿotta'a't nalolaxapi.

⁹¡Qana'añaxache qome qami' filisteopi, yaqto' saishet da qaviyeeta'a da qami' l-lataqa ye hebreopi, yaqto' saishet da qoñiita'am yemayepi da choche qal-latacpi! ¡Saishet da qayi'iitac, qauacoñiÿa da qami' ÿale't da qauloqui!

¹⁰Huaña nache so filisteopi jec da iloquixan so Israel le'ecpi nache loxonecpi, ÿoqo'oye datauec somayepi, ÿe'egueneua'alo soua lma'ate. Qaq se'eso na'a'q ÿataqta qalota so qaÿalauatpi, ivi' treinta mil so ileu so nalleppi so Israel le'ecpi.

¹¹Qaq nataqa'en qaiuotaxanec aso arca maye laÿe' da naÿamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qaÿalauat so Jofní qataq so Finés, maye llalqa so Elí.

Da l-leuaxa so Elí

¹²Qalaxaye se'eso na'a'q huo'o so 'oonolec som chegoxoguetpi so Benjamín, somaye chegoqtoigui so alaataxac da qoÿet, nache ÿataqta naloxo nache choche ivitta'a ye Silo. Qaq somaye ÿataqta colaqta'ape soua alogo, qataq na lqaic nlaqchigui nataqa'en na 'alhua.

¹³Qaq co'ollaq ivireuo, nache so Elí nso'ootangui aso nso'onaxaqui, nauaatac so nqa'aic, cha'aye ñataqta lta'araic da liviloxolaxa añi lquiyaqte, souaxat da tatapigui lauel aso arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq se'eso ñale, co'ollaq ivireua'a se'eso huaqta'a't nñecpi, nache ña'axattac de'era qanayeuaigui, nache 'enauac so netaña yemaye ñataqta ña'alaqtagui.

¹⁴Qaq so Elí co'ollaq hua'axaña de'era na'alaxac, nache denataxan, 'eeta': ¿Chaq ta'ainco' de'era na'alaxac? Nache se'eso ñale iñalapigui' da da'aqtaxanem de'era so Elí,

¹⁵qaq so Elí, mashe ivi' soua noventa y ocho vi'iye da nachaalataxac, ñoqo'oye mashe sa nauaani.

¹⁶Nache se'eso ñale da'aqtaxanem somaye, 'eeta': Añem cheta'ague da ñevireuo, sachegoqtauga ye alaataqa', cha'aye añem qoñet. Nache so Elí inat somaye, 'eeta': ¿Ca 'eetec cam qanayeuaigui 'am ñalcolec?

¹⁷Nache somaye 'enapeco': Qomye ye Israel le'ecpi nlagaxattac dataueeguesop so filisteopi. Qataq ñataqta qalota so qañalauat, nataqa'en yeua 'aña'alqa Jofní qataq ye Finés ileu', qataq aso arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en deuotaxanec so filisteopi.

¹⁸Qaq so Elí, co'ollaq choche hua'axaña da qaña'axat da 'eetec aso lañe' da nañamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache huaña na lañe so lasom da datatcheguem, nacheesop aso nso'onaxaqui, qaq cha'aye mashe ña'axaiqui qataq qapa'atchiguingui co'ollaq naani, nache vi'ilec na lqosot, nache ileu. Qaq somaye ivi' co'ollaxa soua cuarenta vi'iye da lataxala' so Israel le'ecpi.

¹⁹Qaq aso late maye lhua so Finés, ye mashe hualaxai, qataq yaqta'a da deco'o, nache co'ollaq ñañaten da aso arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaiuotaxanec, qataq da so lacho' qataq so lhua mashe ileu', nache dañalli so llalec, nache deco'o qalaxaye ñataqta lta'araic da ncogaxac.

²⁰Ñoqo'oye soua huetraque' asomaye, co'ollaq ilora'a da mashe ileetapigui', nache 'eetrego', 'eeta': 'Ana'añaxat, cha'aye mashe ñiguiñi natai' 'aña'alcolec. Qalaxaye asomaye sa ñasat qataq saishet da ñoqocha'alo soomaye,

²¹souaxato' aso arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qaiuotaxanec, qataq souaxat so lacho' qataq so lhua da ileu', qaq so nogotolec ñanagui da le'enaxat Icabod, qaq damaye naigui da, qaica so llo'oxoyec na Israel le'ecpi.

²²Nache nlamaxaren da 'enapec: Na Israel le'ecpi mashe qaica so llo'oxoyec, cha'aye mashe qaiuotaxanec aso lañe' da nañamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

1 Samuel 5

Aso Arca maye lañe' da añamaxataxac hueta'a ye Ima' na filisteopi

- ¹Qaq so filisteopi co'ollaq ime da loxona aso arca maye laýe' da naýamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ýache ýachegotchiguiña ye Ebenezer da ira'a ye Asdod.
- ²Ime, nache ýanaigui aso atamnaxaqui maye netaigui so atamnaxala' Dagón, nache ýauaxaýaxaate' se'eso atamnaxala'.
- ³Qaq so lýa na'a'q, co'ollaq ñisheguem so lma' ye Asdod, nache ilalec so ne'enaqtac lqui'i so Dagón da huetaiya', nqapaxaatañi hueta'aguet na 'alhua, hueto'ot na laýe aso arca maye laýe' da naýamaxataxac Ñim Nataxala'. Nache nauaxaýaxaasheguem somaye, nache qaltaq ýe'eguelaxatchiguiña som netaña co'ollaxa.
- ⁴Qalaxaye so nte'etom so lýa na'a'q, nache qaltaq qailalec so ne'enaqtac lqui'i so Dagón da huetaiya', hueta'aguet na 'alhua hueto'ot aso laýe' da naýamaxataxac Ñim Nataxala'. So lqaic qataq soua lhuaxaye qalaq mashe huacaguerec, nache huetralec so nqauaxala' so lasom. Qaq nachaqsota so lasot da no'onañi da no'oitai'.
- ⁵Qaq ýoqo'oye nache ivitta'a nagui da na ltaxaýaxanaxanecpi so Dagón da inoxonoigui naxa añi atamnaxaqui maye naña ye Asdod, nache saishet da pelec so nqauaxala' so lasom.
- ⁶Nache Ñim Nataxala' ýataqta sa ýala'ac da iuaxan so lma' ye Asdod qataq som netaleguete soua lauoreu' 'aleu', qataq irolec aso na'agotaqte late'e da ique'emaqchet.
- ⁷Qaq so lma' ye Asdod co'ollaq ila'a de'era, nache somayepi 'enapeco': «Añi laýe' da naýamaxataxac Ñim Natamnaxala' ye Israel le'ecpi saishet qome da nache 'eetai' da qomi' netaigui, cha'aye Ñimaye qomi' sa ýala'aque da qomi' iuaxaataleguete, qomi' qataq ñi Dagón, ñim qanatamnaxala'.»
- ⁸Qaq ýoqo'oye somayepi damaxasoxona 'enauac so nataxala'pi filisteopi da laýona't, nache dataiguet somayepi, nache inato' somayepi, 'eeta': ¿Cha shenaqtec aña laýe' da naýamaxataxac Ñim Natamnaxala' ye Israel le'ecpi? Nache somayepi 'enapeco': Qomye qanquigaxachiya ye huaqta'a't nýecpi ye Gat. Nache so filisteopi ýache asomaye, nache nquigaxata yemaye.
- ⁹Qalaxaye co'ollaq mashe ime da qanquigaxat, nache Ñim Nataxala' ýo'ot da lli'iyaxa se'eso netaigui se'eso huaqta'a't nýecpi, souaxat da ique'emaqchetec aso nachecai late'e, natcheguemalo naqa'en na lo'oc so ýepi, qataq so ñaqpiolec.
- ¹⁰Nache som filisteopi qaltaq nquigaxata ye Ecrón aso laýe' da naýamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye co'ollaq ivita yemaye, nache so netaña ye Ecrón ýa'alaqtagui, 'eeta': «¡Qomi' qanda'alo' ana laýe' da naýamaxataxac Ñim Natamnaxala' ye Israel le'ecpi da yaqto' qomi' nmatchiyiñi da qomi' ýalaua't!»
- ¹¹Qaq cha'aye 'enauac se'eso huaqta'a't nýecpi lagoigui da ileetapeguem da lli'iyaxa, souaxat da sansatta nhuaxanaguec maye namaxa Ñim Lo'onatac

'Enauacna, nache damaxasoxona 'enauac so nataxala'pi filisteopi, nache 'enapego', 'eeta': «Qavi'iguelaxachiña qome cam chegoqchiguiña co'ollaxa añi lañe' da nañamaxataxac Ñim Natamnaxala' ye Israel le'ecpi, yaqto' saishet da qomi' nmatchiyiñi da qomi' ñalaua't.»

¹²Qaq da la'alaxac som netaigui se'eso huaqta'a't ñyecpi ñataqta iviro'ot na piguem, cha'aye som saishet da ileu, qalaq nlaqchigui na lo'oc ana la'agotaqte.

1 Samuel 6

So filisteopi ñe'eguelaxat aso arca maye lañe' da añamaxataxac

¹Aso arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Nataxala' ivi' siete soua ca'agoxoiqa da netaña so na'alhua so filisteopi.

²Nache so filisteopi lañona'to' so Itaxañaxanaxanecpi qataq so ilaviigui ca lña da yaqto' inat, 'eeta': ¿Ca shenaqtec añañ lañe' da nañamaxataxac Ñim Nataxala'? Ña qomi' qaua'aqtaxañima ca shenaqtec da she'eguelaxataxa ye maiche lma'.

³Nache somaye 'enapeco' da qavi'iguelaxache añañ lañe' da nañamaxataxac Ñim Natamnaxala' ye Israel le'ecpi, nache saishet da choche qauamaqai, maye qauauo'oi cam qaña'añi nache qauacheetangui ca ishet da nqat da lalemataic Ñim Nataxala'. Huaña nache ishet da qami' no'oite' qome qataq qauañoaño da ta'ainco' da qami' saq ñaxaayñi Ñimaye da qami' iuxaataleguete.

⁴Nache so filisteopi denataxaataco', 'eeta': ¿Qaq negue'to' cam sanaxam Ñimaye da yaqto' nqat dam lalemataic? Nache so ntaxañaxanaxanecpi 'enapeco': Qomye qaña'añiiyeuo caua cinco cauatai' oro maye 'eeta'ama da lataxac ana na'agotaqte, 'oonole qanqa'eñi aca ñan ñi 'oonolec naua lataxala'ate na filisteopi, qataq cinco cauatai' chegoxonaxal maye nache chegoqraigui na oro, cha'aye qami' qataq naua qarataxala'chilli', nache 'oonolec da nalolaxa maye qami' ique'eteeta'ape.

⁵Qaq nache, qauo'oche qome ca qare'enaqtaqui, qae'enaxachiichigui ana na'agotaqtepi qataq ana chegoxonaxapi maye nlaqattapiguiñi na qana'alhuai, qataq huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Natamnaxala' ye Israel le'ecpi, shapegueto' qom vi'iiguete naqa'en da qanhuaxanaguiiqui, qataq da nhuaxanaguec nam qanatamnaxala'aipi qataq na qana'alhuai.

⁶¿Ta'ainco' da qauacoñiña da qami' qaramchigui, da qoñiita'am da lataxac som egipcio, qataq so faraón, maye Ñim Natamnaxala' ye Israel le'ecpi irolec co'ollaxa da sansatta lhuaxanaxanaxac, da yaqto' ñasheetec da jec ye Israel le'ecpi?

⁷Qauamaxasoxoñiilec qome da qaño'ot aca 'oonole naigona dalaxai. Ime, nache qauacoñiia'alo qome caua dos huaca maye huo'oi caua llalqa, qataq saxanaxa da qañauegaaxaleguete, nache qauo'ogoxoñiñalo qome da ñaue'c aca naigona. Qalaxaye qano'onaxacheerañi caua llalqa, nache qaña'añiitraigui acam lañe'.

⁸Ime, nache qauacoñiisop añi laýe' da naýamaxataxac Ñim Nataxala', nache qaýa'añiýangui aca naigona, huaqta'ai' qanqa'eñi aca laýe' ca no'onatacpi oro maye qarachetaqtanaxache da yaqto' vi'iiguet da lalemataic Ñimaye. Ime, nache qauaqaita'a aca naigona da ndotec da jec.

⁹Qalaxaye qauloita'ague qome aca'aca naigona mañaxasaco' qom taigue da pa'aýa'ague ye Bet Semes, ye maiche lalamaxat lma', qache nacheñi Ñim Natamnaxala' ye Israel le'ecpi Ñim chegoqo'ot de'era qauem maye qomi' huetaleguete. Qaq da huo'otaq saishet da 'eetec de'era, nache saýatenaq qome da saishet da nacheñi Ñimaye Ñim qomi' iuxa'n, maye chochaq maiche qarque'emaxa damaye.

¹⁰Qaq se'eso shiýaxauapi nache ýo'ot co'ollaxa de'era. Ýaconeua'alo' soua dos huaca som mashe huo'oi soua llalqa, qaq co'ollaq ime da ýapoua'alo' soua llalqa da ýaaraigui aso laýe', nache icoñilyiñi soomaye ýanaguilo aso naigona.

¹¹Ime, nache qoýanangui aso naigona aso arca maye laýe' da naýamaxataxac Ñim Nataxala', qataq aso huetrangui soua ne'enaqtaqa maye chegaqaigui na oro chegoxonaxal, qataq soua 'eeta'ama ana na'agotaqte.

¹²Ime, nache soua huaca je'c, nache quetregue so nqa'aic maye taýa'a ye Bet Semes, nýeetegueto qataq nache ýalemaqtrec dam dataregue, qaica da huo'o ca huaýoxoregue. Qaq som filisteopi jec nache ca'attraueegue soomaye, nache ivitta'a ye loga't ye Bet Semes.

¹³Qaq som lma' ye Bet Semes, maye hueta'a yem 'alhua ca'amapega't nqattac na trigo co'ollaq namatasheguem, nache ila'aguet aso laýe' soua nqataxaco nache ýataqta huo'o da ntonaxac.

¹⁴Qaq aso naigona co'ollaq ivita ye no'onaxa maye lalamaxat so Josué, yem huaña ye Bet Semes, nache hua'a da vi'iiguet. Qaq yemaye nache netaña so ýataqta lta'araic coma', nache so lma' ye Bet Semes dalonaxana so qo'oipaqqi maye netagui aso naigona, qaq soua huaca, qalaq ýanoto Ñim Nataxala' da lachetaqtanaxanaqtel.

¹⁵Qaq so leviitapi mashe nqaayiñi aso laýe' da aýamaxataxac qataq asom huaqta'ai' maye huetrangui soua ne'enaqtaqa maye chegoqraigui na oro, nache ýaatrelec soomaye so coma' maye ýataqta lta'araic, nache se'eso na'a'q som lma' ye Bet Semes ýanot Ñim Nataxala' aso lachetaqtanaxanaqte qaýavigaxatta, qataq aso laýe lachetaqtanaxanaqtepi.

¹⁶Qaq co'ollaq ime, da imeteetrac de'era, se'esoua cinco lataxala'ate so filisteopi, nache se'eso na'a'q ýe'eguelaxara ye Ecrón.

¹⁷Qaq se'esoua cinco ne'enaqtaqa na'agotaqtel maye chegoqraigui na oro, añi 'oonole soomaye nache lachetaqtanaxanaqte ye Asdod, Gaza, Ascalón, Gat qataq ye Ecrón, maye som filisteopi ýanoto Ñim Nataxala' da lachetaqtanaxanaqtel da yaqto' vi'iiguet da lalemataic Ñimaye.

¹⁸Qaq ye lcate' soua ne'enaqtal chegoxonaxal maye chegoqraigui na oro, qalaq nache 'eeta'ama ye lcate' ye qalochiguiñi huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye lma' soua cinco lataxala'ate so filisteopi, nataqa'en so huaqta'a't n̄yecpi maye sa nsattec so lpaqtaxat, qataq so lauoreuapi nma'piolec. Qaq so coma' lta'araic maye qaŷachalec co'ollaxa aso laŷe' da naŷamaxataxac Ñim Nataxala', nache ivitta'a nagui da ñaq netalec ye no'onaxa maye lalamaxat so Josué, maye huaña ye Bet Semes.

¹⁹Qalaxaye Ñim Nataxala' huo'o co'ollaxa so ileupi naqa'en som lma' ye Bet Semes, souaxat da ŷalloigui na pa'auo aso laŷe' da aŷamaxataxac. Qaq ivi' setenta so ileupi, nache so lma' yemaye, n̄yeetagui souaxat so lta'araic nleuaxa maye Ñim Nataxala' ŷo'otec somayepi.

²⁰Nache se'esopi lma' ye Bet Semes, 'enapeco': «¿Negue'tom ca ishet da nachaateua'a Ñim Nataxala', Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷataqta sa qaishetapec? ¿Qataq hua'ago' ca samaxasoxogue añi arca maye laŷe' da aŷamaxataxac?»

²¹Nache somayepi ŷamaxa da la'aqtac so lma' ye Quiriat Yearin, 'eeta': «Ye filisteopi qomi' ñe'eguelaxatalo añi laŷe' da naŷamaxataxac Ñim Nataxala', qaq ŷoqo'oye qauanaqui qome, nache qoquiŷot añimaye.»

1 Samuel 7

¹Nache anaco' so lma' ye Quiriat Yearin nache ŷache aso arca maye laŷe' da naŷamaxataxac Ñim Nataxala', nache qoŷanaigui so lma' so Abinadab, maye naña aso lcomaraxalate, huaña nache qoŷaasheguem so llalec Eleazar da yaqto' ilo'ogue asomaye.

So Samuel lataxala' so Israel le'ecpi

²Qaq mashe inoxoorec co'ollaxa soua veinte vi'ie da netaña ye Quiriat Yearin aso arca maye laŷe' da aŷamaxataxac, nache 'enauac so Israel le'ecpi ŷataqta nmittaique Ñim Nataxala'.

³ŷoqo'oye so Samuel 'enapego' 'enauac so Israel le'ecpi, 'eeta': «Da ŷoqta qaumachiŷo'ot da qarquiyaqteŷaxaqui Ñim Nataxala', nache qauasaqaiuec 'enauac nam atamnaxala'pi maye chegaqauec, qataq na lqui'ipi aso Astarté, nache qaumachiŷo'ot da qanachaalataxaqui Ñim Nataxala', qataq nachaqñita qome Ñimaye da qavio'oxoyiñiitac. Nache Ñimaye qami' nqateeguesopa qome da la'añaxac na filisteopi.»

⁴Nache so Israel le'ecpi ŷasaxauec co'ollaxa som ŷotta'a't lqui'ipi so Baal qataq aso Astarté, nache nacheñita Ñim Nataxala' da ŷaatacot da llo'oxonnataxanaxac.

⁵Ime, nache so Samuel 'enapego' somayepi, 'eeta': «Qalaŷoñiŷa't qome 'enauac na Israel le'ecpi da hua'a ye Mispá, nache aŷem seŷaxanot qome Ñim Nataxala' da qami' ñachoxoreeleguete.»

⁶Nache so Israel le'ecpi laŷona'to' hua'a ye Mispá, qaq nache huaña yemaye da nqatsheguem so 'etaxat, nache icorec da ŷanot Ñim Nataxala' da 'eco' lachetaqtaxanaqte da ŷanot Ñimaye, qataq ŷataqta nqouaqchet, qataq ŷa'axatta da huo'o da lasouaxashet hueto'ot Ñim Nataxala'. Qaq nache huaña ye Mispá, da so Israel le'ecpi ŷauo'o lataxala' so Samuel.

⁷Qaq so filisteopi co'ollaq ŷaŷaten da so Israel le'ecpi laŷoota'a't hueta'a ye Mispá, nache so lataxala'pi so filisteopi nqo'ona da dataŷa'aguet somayepi. Qaq so Israel le'ecpi, co'ollaq ŷaŷaten de'era, nache ŷataqta huo'o da lli'iŷaxa,

⁸nache somayepi 'enapego' so Samuel, 'eeta': «Saishet qome da 'axaañi da qomi' 'auŷaxaategueleguete da 'anachoxoreetacot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', yaqto' qomi' nca'alaxateeguesopa da la'añaxac ye filisteopi.»

⁹Nache so Samuel ŷaconeua'a sotai' qagueta llalec nache ŷanot Ñim Nataxala' da ŷauo'o lachetaqtaxanaqte ŷavigaxatta, ime nache nachoxonnot Ñim nataxala' da nqouagaxaueelec so Israel le'ecpi, nache Ñim Nataxala' ŷasateguet somaye.

¹⁰Qaq so Samuel co'ollaq ñaq ŷavigaxattac aso lachetaqtaxanaqte, nache som filisteopi nqo'ona da iloquiaxan so Israel le'ecpi, nache Ñim Nataxala' ŷauo'o so Ita'araic nllimiata ŷaneguet somayepi, nache ñi'i naqa'en, qaq 'era da 'eetec so Israel le'ecpi da loxonec somayepi.

¹¹Nache so Israel le'ecpi sanaŷaloxon da ca'ai ye Mispá da icanapec so filisteopi, nache iloquiaxaatac choche iviraxatta'a ye npa'aŷañi ye Bet Car.

¹²Qaq co'ollaq ime, nache so Samuel ŷacono' so 'oonolec coma' nache ŷananguilo yeua Mispá qataq ye Sen, nache ŷanagui da le'enaxat Ebenezer, cha'aye 'enapeco': «Choche ivitta'a nagui da Ñim Nataxala' ña qomi' itauaata'ape.»

¹³Nache so filisteopi noxonecpi co'ollaxa, nache saishet da ŷoltaq ŷe'eguelaxaua'a ye na'alhua so Israel le'ecpi co'ollaq ña nca'altauec so Samuel, nache Ñim Nataxala' ŷataqta dataŷa'aguet so filisteopi.

¹⁴Qaq 'era da 'eetec so Israel le'ecpi co'ollaq ñe'eguelaxaala't so huaqta'a't nŷecpi maye ŷacona co'ollaxa so filisteopi, chegoqchiguiña ye Ecrón nache ivitta'a ye Gat, nache ŷe'egueloqot somayepi so 'alhua maye loxonec co'ollaxa so filisteopi. Qaq 'era da 'eetec da so Israel le'ecpi da isoueeguesop co'ollaxa ye na'alhua da la'añaxac so filisteopi. Huaña nache so Israel le'ecpi qataq so amorreopi huo'o da l-lagaxayec.

¹⁵Qaq so Samuel nache lataxala' co'ollaxa so Israel le'ecpi co'ollaq ña nca'altauec,

¹⁶qataq 'enauaque naxa naua vi'ie da nqo'ona ye Betel, Gilgal qataq ye Mispá, da yaqto' ŷaŷamaxaañi 'enauac nam 'eetapeguecpi so Israel le'ecpi maye netalec yi'ie 'alhua.

¹⁷Qaq naxa da ime, nache ŷe'eguelaxa ye Ramá, yem naña so lma'. Qaq nache netaña yemaye da ilotague' so Israel le'ecpi. Qaq nataqa'en nache naña naqa'en

yemaye aso nauaxaŷaxaasheguem nca'atoxonaxalate da yaqto' lalamaqte Ñim Nataxala'.

1 Samuel 8

So Israel le'ecpi iŷaxanaique ca Ita'a

¹Qaq co'ollaq mashe ŷa'axaiqui so Samuel, nache ŷaareuo soua llalqa da yaqto' lataxala'ate naqa'en so Israel le'ecpi.

²Qaq so la'auaxanec llalec le'enaxat Joel, qaq so lŷa le'enaxat Abías, nache soomaye ilotrague' co'ollaxa so netaña ye Berseba.

³Qalaxaye se'esoua llalqa, saishet da 'eeta'ama da lataxa'c so Ita'a, nachaqrata da ŷataqta qopitaxanaqtaqaiqa, qataq nasheete' naxa da qaisheete'n, nache saishet da ŷo'o't ca ŷaŷamaqchiguiñi.

⁴Huaña, nache 'enauac so nqueroxonecpi maye lataxala'pi so Israel le'ecpi ŷauo'o so laŷonaxac, nache nqo'ona da detaxaŷapegue' so Samuel maye netaña ye Ramá,

⁵nache 'enapega, 'eeta': «'Am mashe 'am ŷa'axaiquilec, qaq soua 'aŷa'alqa saishet da 'eeta'am da 'arataxac. Qaq ŷoqo'oye 'am, 'auauo'o qome ca qarta'a da yaqto' qomi' ilo'oguelo, nache shenaqta'am da lataxac 'enauac nam shiŷaxauapi maye qarhuoreuapi.»

⁶Qalaxaye so Samuel, ŷataqta sa ŷaŷamaxaren de'era, cha'aye qaiŷaxaatacot da ŷauo'o ca nta'a da ilo'ogue naqa'en somayepi, nache somaye nqouagaxaunot Ñim Nataxala',

⁷qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapego' somaye, 'eeta': «'Auauo'o qome ca iŷaxaataique ne'ena shiŷaxauapi, cha'aye saishet da nache 'am da 'am ŷo'otan namayepi, maye nachaŷem maye aŷem ŷo'otan da yaqto' saishet da selotague'.

⁸Cha'aye de'era 'am ŷo'otec namayepi nachera da 'eetec da aŷem ŷo'otec, chegoqchiguiña so na'a'q co'ollaq ñeqateeguesop ye Egipto, nache ivitta'a nagui da mashe qalota da aŷem ŷo'otan, cha'aye namayepi aŷem ca'ai, da yaqto' natamnot na ŷaqa'a atamnaxala'pi.

⁹Qaq ŷoqo'oye 'am, no'on qome da 'auo'ot ca iŷaxanaique namayepi, qalaxaye ŷataqta 'aua'aqtaxaatem nam lhueneguesat, qataq na ŷo'otpi ca nta'a qom ilo'ogue namayepi.»

¹⁰Nache so Samuel da'aqtaxanem de'era lasataxac Ñim Nataxala' so shiŷaxauapi maye iŷaxaataique ca Ita'a.

¹¹Nache 'enapega somayepi, 'eeta': «'Era qome da qami' ŷo'oteque ca nta'a maye qami' ilo'oguelo, camaye laŷona't qome ca qaŷa'alquipi, nache huo'o ca ipataxaguet aca naigonapi maye alaataxaquipi, qataq huo'o ca ipataxaguet da nelec ca caipi qataq huo'o ca ŷanagui da nhuataxauapi.

¹²Qataq huo'o ca ipataxaguet qome da ilo'ogue ca mil alleppi, qataq ca cincuenta alleppi. Qataq da qoñiita huo'o qome ca ipataxaguet da na'attapiguisheguem naqa'en ca na'alhua camaye, qataq lapootac na ala ca lañiguishhec, huo'otaq da ño'ot cam lo'ogoxonaxatpi, qataq cam no'otaxatpi aca nnaigonapi maye nalaataxaquipi.

¹³Qataq ñaconeua'a qome da ñauo'o lo'onataxanaxana aca qaña'allipi, da yaqto' 'amnaxat lo'o, qataq nhuoshec lo'o, qataq nauole lo'o.

¹⁴Qataq deuotaxanec qome na no'on 'alhua, qataq na no'on nanqa'pi ana uva qataq ana olivo maye qa'añiguishhe da yaqto' ñanem ca ltauapi nta'alpi.

¹⁵Qataq nqateua'a ca diez ca nqachiguishhe ala na trigo qataq aca uva, nache ñanem ca nta'alpi qataq ca ltauapi.

¹⁶Qataq ñacona qome ca qaramaxashequi ñalleppi, qataq 'alpi, qataq ca no'on qarauegaxanaxala'aipi huaca qataq ca 'ashenapi da yaqto' do'onataxaalec.

¹⁷Qataq ñacona ñi 'oonolec caua diez ca qareloipi da ño'ot lalamaxat, qataq ivira'a da choche qami' l-lataqa qome camaye.

¹⁸Qaq que'eca na'a'q qom huo'otaq huo'o ca sa qauaŷamaxayiñi, souaxat que'eca qarta'ai maye qarca'aguishiqui, nache Ñim Nataxala' saishet qome da qami' iqocha'alo.»

¹⁹Qalaxaye se'eso shiŷaxauapi saishet co'ollaxa da iqocha'a so Samuel, nache 'eeta': Aja' qalaxaye na'aictaxa. Qomi' sauoqtaique ca qarta'a,

²⁰yaqto' shenaqta'am na laŷepi ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq da yaqto' qarta'a camaye nache qomi' ilo'oguelo qataq sataxalec da huo'o ca qanalaataxac.

²¹Nache so Samuel hua'aqchigui co'ollaxa nam la'aqtacpi se'eso shiŷaxauapi, nache somaye qaltaq da'aqtaxanem Ñim Nataxala',

²²nache Ñim Nataxala' 'enapego' somaye, 'eeta': 'Auo'ot qome da lŷaxanaxac namayepi, nache 'auauo'o ca lta'a. Huaña nache so Samuel 'enapega so Israel le'ecpi da ñi 'oonolec ŷe'eguelaxa cam chegoqchiguiña lma'.

1 Samuel 9

So Samuel qataq so Saúl

¹Qaq so llalaqpi so Benjamín huo'o so ŷale le'enaxat Cis, somaye llalec co'ollaxa so le'enaxat Abiel, qataq laual so Seror, qataq lapi'sa so Becorat, som llalec co'ollaxa so Afía. Qaq se'eso Cis, somaye ŷataqta 'amaqtaqaic,

²qaq huo'o co'ollaxa so llalec, nsoq maye ŷataqta nalochiguiñi da lataxac, le'enaxat Saúl. Qaq somaye ŷataqta qaica ca 'ena'am da lyacŷaxac, napacalec 'enauac so Israel le'ecpi, qataq qaica ca ivi' ye lalogaxa.

³Qaq huo'o so na'a'q, nache so Cis daqat aso lalopi 'ashenapi. Nache 'enapego' so llalec Saúl, 'eeta': 'Anañamaxat qome, nache 'anmitaique aca 'ashenapi. Qaq 'auauo'o ca 'auauec na qaramaxashecpi.

⁴Nache so Saúl qataq so lamaxashec je'c, ña'axasoxoorelec aye qasoxonaxapi ye Efraín, qataq tañalec yem 'alhua Salisa, qalaxaye saishet da ñanata aso 'ashenapi. Qataq nataqa'en taaleco' ye 'alhua Sagalin qataq yem na'alhua so Benjamín, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da ñanata.

⁵Qaq co'ollaq ivita ye 'alhua Zuf, nache so Saúl 'enapego' so lamaxashec maye nnaictague', 'eeta': Qolaq, she'eguelaxasoq, ten ca ita'a yo'oqta da mashe ñaguec da tañapigui lauel qomi', qaq mashe saishet da tañapigui lauel cam 'ashenapi souaxat qomi'.

⁶Nache som lamaxashec 'enapeco': Ne'ena huaqta'a't ñyecpi huo'o ñi ñale maye la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ñimaye ñataqta 'enauac da huo'o naq 'enec qanqa'en, cha'aye 'enauac nam la'aqtaxanaxacpi ñataqta tachigui. Qaq qolaq ñeqo'onaxaua'a, shapegueto' da qomi' da'aqtaxanema ca saqteuga.

⁷Nache so Saúl, 'enapeco': Qolaq ñeqo'onaxa, qalaxaye ¿negue'to' cam seroxoua'a que'eca ñale? Ye mashe qaca aso qaya'aco nauolepi, mashe qui'itchigui na qarachoxonaxaqui. Qaq qaica ca ishet da samiaxai' qome que'eca na'aqtaxanaxanec.

⁸Nache som lamaxashec 'enapeco': Huo'o aye añom saq 'amaqtaq plata, da samiaxai' qome que'eca na'aqtaxanaxanec, da yaqto' qomi' ñachaxaneguelo ca saqteuga.

⁹Qaq cha'aye co'olloxocheye yi'ie Israel, da huo'o naxa nam nshetaique da ichemaxata Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'enapec naxa: «Ñeqo'onaxaua'a ñim huo'oi naua l-loxoco», cha'aye nache 'eetec co'ollaxa da qaitaxaña nam nagui «na'aqtaxanaxanec».

¹⁰Nache so Saúl, 'enapeco': Qolaq ñeqo'onaxaua'a camaxa. Nache soomaye nqo'ooreua'a som huaqta'a't ñyecpi maye netaña co'ollaxa se'eso la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Qaq co'ollaq mashe quetegueto som ñiguisheguema maye tañasheguema som huaqta'a't ñyecpi, nache nateera'aguet so qa'ampi maye ñi'iguenaxaama na 'etaxat, nache inattraco' asomayepi, 'eeta': ¿Peta'a nachena ne'ena nam naña cam huo'oi naua l-loxoco?

¹²Nache asomayepi, 'enapeco': «Aja', qalaxaye ña qañatasheguema ye naña. Qalaxaye qauñalliñapigui' qome, cha'aye camaxa netaña ye huaqta'a't ñyecpi, cha'aye nagui laloxoqui da qoñaneuo aca nachetaqtaxanaxatpi, huaña ye qañoqotchequema atamnaqa'.

¹³Qaq qom choche qaviyiuu'a yemaye nache qanmichiñaique camaxa, qom saxanaxa da tasheguema ye qañoqotchequema atamnaqa' da yaqto' deque'e,

cha'aye na shiŷaxauapi saishet da deque'e da saxanaxa da qaila'a da nvi' camaye, cha'aye nacheca naxa cam nqouagaxaueelec na nachetaqtaxanaxatpi, qaq da ime, nache cheta'ague da deque'e nam qaicoyeguenpi da yaqto' huanaxauapi. Qaq ŷoqo'oye nache qoqui nagui yaqto' qaviyiŷalec qome.»

¹⁴Nache soomaye qaltaq je'c da taresheguema se'eso huaqta'a't nŷecpi. Qaq co'ollaq mashe ivildeua'a se'eso huaqta'a't nŷecpi, nache nateera'aguet so Samuel, da mashe taŷasheguema som huaña so atamnaqa'.

¹⁵Qaq se'eso hua'au lŷa na'a'q co'ollaq ñaq natauo so Saúl, nache Ñim Nataxala' mashe sogote da ŷaŷaanaxanaxanec so Samuel da 'eeta':

¹⁶«'Anaŷamaxattai' qome cha'aye qonte', qom mashe 'eeta'am nagui ye ñichiguiña aña nala', nache 'am ñamaxaua'a ca nsoqolec maye chegaqa'a yem na'alhua so Benjamín, qaq camaye nacheca qome ca 'aucorelec da yaqto' lta'a na ŷalamaxat nhuo' Israel le'ecpi. Qaq camaye nacheca qome ca isoueeguesop namayepi da lamaxasoxonaxac na filisteopi, cha'aye aŷem ŷataqta huo'o da ichoxonnataxanaxa souaxat da aŷem iviro'ot da lashelaxanaxac namayepi.»

¹⁷Nache so Samuel co'ollaq ila'aguet so Saúl, nache Ñim Nataxala' 'enapego' somaye, 'eeta': «'Enacha'aguet na ŷale maye sogote da 'am sa'aqtaxaatapeguem. Namaye nachena qome na ilo'ogue na ŷalamaxatpi.»

¹⁸Qaq co'ollaq mashe ivireua'a so ñegueuo so huaqta'a't nŷecpi, nache so Saúl nqo'ona so Samuel da inat, 'eeta': Ñaq aŷem 'anqouaguec qome da aŷem 'auachaxana ca lma' cam huo'oi naua l-loxoco.

¹⁹Nache so Samuel, 'enapeco': «Qomye nachaŷem. Qalaxaye nagui qolaq ñeqo'onaxasheguema ye atamnaqa', nache aŷem qarquia'axauai huaña yemaye. Qaq nato' qonte' nte'eta, nache 'am sa'axatem 'enauac na 'archemaqtaxanaxacpi, qaq qom ime, nache 'am sasheetec da 'avi'eguelaq.

²⁰Qaq acam 'arelopi 'ashenapi maye mashe tres na'axa'te da daqat, qalaq saishet da tatapigui 'arhuel qome, cha'aye mashe sogote da qaŷanata. Cha'aye dam ŷoqta nqopittaique 'enauac na Israel le'ecpi, damaye ŷataqta 'am taalec qataq na 'arhuo' le'ecpi.»

²¹Nache so Saúl 'enapeco': Aŷem sachegoxoguet na lauo' le'ecpi so Benjamín, qaq namayepi nachena nam maiche nhuo' maye ŷataqta sa lamai'pi na Israel le'ecpi! Qataq yem maiche ŷalamaxat ŷaqaŷañicpi qalaq ŷataqta qaica ca la'amaqchec da ŷalectaigui na laŷepi lauo' le'ecpi so Benjamín. Qalaq ¿ta'ainco' da aŷem 'aua'aqtaxaateguem 'enauac de'era?

²²Huaña nache so Samuel ŷauegueuo so Saúl qataq so lamaxashec, nache ŷauegueua'a so pa'auo so nŷec, nache nso'onaxanaxaña so so'onqa' maye ŷataqta pa'ateuo, qaq se'eso huanaxauapi shiŷaxauapi ivi' treinta.

²³Ime, nache so Samuel 'enapega so nhuoshaxanaxanec, 'eeta': 'Andouo cam lapat maye 'am sanem caillaye, qataq 'am shenapega da 'auŷotauga.

²⁴Nache so nhuoshaxanaxanec sa nañaloxon da nqatsheguem so lallac no'oitai', nache ñami' so Saúl. Qaq so Samuel 'enapego' somaye, 'eeta': 'Ena nam mashe qaiñotauga da qañauotaigue da 'oq. 'Auaconeguet nache qollec, cha'aye añem señotauga namaye da yaqto' qollec nagui da añem secoyeguen na shiñaxauapi da yaqto' iquia'axauapi. Nache so Saúl lquia'axaua so Samuel se'eso na'a'q.

²⁵Qaq co'ollaq mashe ñe'eguelaxayiñi chegoqrasheguema so huaña so atamnaqa' da nayiña se'eso huaqta'a't ñyecpi, nache qaiqataxanai' so Imala' so Saúl, huetasheguemec qanqa'en na l-laq so ñyec,

²⁶nache so Saúl nnaañi. Qaq so lña na'a'q, nache so Samuel iñaxaasheguemec so Saúl maye huetasheguemec na l-laq so ñyec. Nache 'enapega, 'eeta': Qoñisheguem qome, ime, qaq qojec 'avi'eguelaq. Nache so Saúl ñisheguem. Qaq co'ollaq ime, nache huenoxoorec lñatrec so Samuel da tareuga so nqa'aic.

²⁷Qaq co'ollaq mashe netraña so pa'auec so huaqta'a't ñyecpi, nache so Samuel 'enapego' so Saúl, 'eeta': Qonapega qome da 'aramaxashec da hua'auta, qaq 'am cara'ac da 'anca'ataxaatac, cha'aye 'am sa'aqtaxanem da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

1 Samuel 10

So Samuel icorelec so Saúl da ñanagui nta'a

¹Nache so Samuel ñacona aso ncoraxanaqte maye lañe' so aceite, nache icorelec na lqaic so Saúl, ime, qaq napigoxoi' nache 'enapega, 'eeta': Ñim Nataxala', 'am lca'aguishec nagui da yaqto' 'aulo'ogue na lalamaxat nhuo' Israel le'ecpi.

²Qaq nagui qom choche añem qoca'ai, nache 'anatenaguet qome caua dos ñale't qom huaña ye Selsa, yem sa qañapeque añi nhuachiqui aso Raquel, maye huaigui ye na'alhua so Benjamín. Nache caamaye 'am da'aqtaxaarem qome da mashe qañanata aca 'ashenapi maye 'anmittaique, qataq cam 'arta'a mashe saishet da ñoqochetaique acamayepi, nda'a't da qami' qochetrapigui, qataq sa ñañaten ca 'eetec da yaqto' qami' ñanatalo.

³Qaq qom qaltaq qojec, nache da mashe 'avita ara qo'oipaq encina maye naña ye Tabor, nache qaltaq 'anateetegueta caua tres ñale't maye tairasheguema ye Betel da yaqto' ño'oxore'n Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ca 'oonolec caamaye ñacheta'ape caua tres quetaq, qaq ca lña ñacheta'ape caua tres nauole 'ayiiña, qaq ca lña qalaq ñachetac aca lo'oc huetaqui ca lataxa.

⁴Qaq caamaye qom ime da 'am iqui'n, nache 'am ñanema caua dos nauole 'ayiiña, qaq 'auaconegueta qome.

⁵Qaq qom ime, nache 'anqo'ona ye Gabaa maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye naña ye lanataqa' yem alleppi filisteopi. Qaq qom choche 'aunoxoneua'a ye huaqta'a't ñyecpi, nache 'anatenaguet qome ca na'aqtaxanaxanecpi dasottagui, chegoqtasheguema yem huaña ye atamnaqa'.

Qaq nca'attaueegue ca ÿalleppi maye iviqueetapigui aca lviquepi, lhuaxanapi qataq aca lasheerepi.

⁶Qaq huaña qome nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala' 'am nvita, nache nataqa'en 'aua'aqtaxaatac qoneta'am camayepi, nache 'am naralaxat qataq dalaxaic naqa'en qome da 'arataxac.

⁷Qaq qom ivita da ipacchigui 'enauac de'era 'am sa'aqtaxanem nagui, nache 'auo'ot qome ca 'aupeta'a da ÿaŷamaqchiguiñi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am hueta'aguet qome.

⁸Ime nache 'aua'auta qome da 'anqo'ona ye Gilgal, nache aŷem 'auataique caua siete na'axa'te, qaq huaña, nache qaltaq 'am ñauane' qome, da yaqto' 'am ñenaicapegue' qom so'ot aca nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta, qataq aca nachetaqtaxanaqte qanhuaachigui da sanot Ñim Nataxala'. Qaq aŷem 'auata'aguet qome yaqto' 'am sa'aqtaxanem cam 'auo'ot qome da 'am nta'a.

⁹Qaq so Saúl co'ollaq choche ncoyeguene' so Samuel da jec, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna naralaxat da lataxac somaye, qaq se'eso na'a'q ŷataqta ipacchigui 'enauac nam ŷa'axatta'api co'ollaxa so Samuel.

¹⁰Nache so Saúl qataq so lamaxashec co'ollaq ivitra ye Gabaa, nache so na'aqtaxanaxanecpi dasottac, nache ca'atta'agueta soomaye. Huaña nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna nvita so Saúl, nache somaye ŷalectaigui somayepi da da'aqtaxaatac, nache 'eeta'am somayepi.

¹¹Qalaxaye 'enauac som nale'ena da ŷauatton somaye, co'ollaq ŷauaachigui da dasottac ŷalectaigui so na'aqtaxanaxanecpi, nache maiche detaqtega't, 'eeta': «¿Chaq 'eetec de'era huaigui da Saúl dam llalec so Cis? ¿Peta'a nataqa'en na'aqtaxanaxanec?»

¹²Qaq huo'o so 'oonolec so maiche lma' yemaye ŷauo'o da la'aqtac, 'eeta': «¿Chaq negue't cam lataxala' namayepi?» Qaq nache huaña nache huo'o da na'aqtacaic naxa 'eeta': «¿Qache nataqa'eno' so Saúl da na'aqtaxanaxanec?»

¹³Qaq so Saúl co'ollaq iviresheguema so qaŷoqotchegueme atamnaqa', nache ime da da'aqtaxaatac.

¹⁴Nache so ntesoqo' inattac somaye qataq so lamaxashec, 'eeta': ¿Hua'ague ca qoviita'ague? Nache so Saúl 'enapeco': Qomye ñimitaqtaique aca 'ashenapi maye deqat, qalaxaye saishet da sanataxa, nache ñeqo'onaxa so Samuel.

¹⁵Nache se'eso ntesoqo' so Saúl 'enapeco': ¿Qaq ca 'eetec ca la'aqtac co'ollaxa ca Samuel? Ñaq aŷem 'anquaguec da aŷem 'aua'aqtaxanem.

¹⁶Nache so Saúl da'aqtaxanem so ntesoqo', 'eeta': Ñimaye qomi' da'aqtaxaatema da mashe qaŷanata acam 'ashenapi. Qalaxaye so Saúl saishet da ŷa'axat dam la'axaŷaxac maye ŷachegoxoto'ot so Samuel, da somaye qaŷauotaique da nta'a.

¹⁷Qaq co'ollaq ime, de'era nache so Samuel iŷaxanegue 'enauac so Israel le'ecpi, da yaqto' natamnot naqa'en Ñim Nataxala' da huaña ye Mispá;

¹⁸qaq huaña yemaye da, 'enapega co'ollaxa somayepi, 'eeta': «Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Aŷem qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto, qami' Israel le'ecpi, qataq qami' sesoueguesopa da la'añaxac ye egipciopi, qataq 'enauac som ŷotta'a't shiŷaxauapi maye qami' ŷachoxoreeta'ape.

¹⁹Qalaxaye nagui qami' qauo'otañi Ñim Qanatamnaxala'ai, maye qami' isoueguesopa co'ollaxa 'enauac so lqalaiguesat, qataq so qanque'eenaxaqui, qaq nagui qami' qauo'otañi Ñimaye, cha'aye souaxat da qauŷaxañiŷaique ca qarta'ai da yaqto' qami' ilo'oguelo. Qaq ŷoqo'oye nagui qauanaqui, nache qanachaachiuo, qataq ñi 'oonolec ŷataqtac ca maiche lauo' le'ecpi qataq ca maiche llalaqpi.»

²⁰Qaq co'ollaq ime, nache so Samuel ŷamaxalec da nquigueuo 'enauac som maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Israel, nache so alletaxac taalec so lauo' le'ecpi so Benjamín.

²¹Ime, nache 'enapega da nquigueuo som lauo' le'ecpi so Benjamín, nache ñi 'oonolec somayepi ŷataqtac so maiche llalaqpi, nache so alletaxac taalec so llalaqpi so Matri, nache somayepi taalec da qaiŷaxana so Saúl, som llalec so Cis. Qalaxaye co'ollaq qanmitaique somaye nache sa qaŷanata,

²²qaq ŷoqo'oye qaltaq qainat Ñim Nataxala', da yaqto' qaŷaŷaten da ŷalectauo so Saúl. Nache Ñim Nataxala' ŷa'axat da so Saúl ŷalectauo', qalaxaye nqañoxottaigui so ña'acpi.

²³Huaña nache qanqalgoqta'a som netaña da nqañoxottañi, nache qaŷauegueua'a so laiñi som netaña so nhuo' le'ecpi, nache 'enauac somayepi ila'a da so Saúl qaica ca napacalec da lalogaxa.

²⁴Nache so Samuel inato' 'enauac somayepi, 'eeta': ¿Mashe qauloita'a da lca'aguishec Ñim Nataxala' da yaqto' nta'a? ¿Qaq ŷataqta qaica ca 'oonolec so Israel le'ecpi da 'eeta'am somaye! Nache so Israel le'ecpi 'enapeco': ¿Nachera qome da qarta'a!

²⁵Nache so Samuel ŷataqta da'aqtaxaatem so shiŷaxauapi nam lataxacpi de'era lo'onataxanaxac ca nta'a, nache ŷerelec aso nere, ime qaq ŷaŷamaxat asomaye, ŷachaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Samuel 'enapega 'enauac somayepi da ŷe'eguelaxalo naua lma'ate.

²⁶Nataqa'en so Saúl ŷe'eguelaxa so lma' maye naña ye Gabaa. Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷanem da lhuennataxac so 'añaxaicpi da yaqto' ca'ategue somaye.

²⁷Qalaxaye sa qoue naxa nam shiŷaxauapi maye qauema naua la'aqtaqa, nache 'eetaco': «¿Qache nacheso' so qaŷauotaique da qomi' nca'alaxatrec se'eso?»

Nache ÿataqta qaỹo'otaatac, qataq saishet da qaỹo'oxoren, qalaxaye so Saúl saishet da iqocha'a somayepi.

1 Samuel 11

So Saúl loxonec so amoniitapi

¹Qaq so Najás maye lataxala' so amoniitapi, somaye nqo'ona ye Jabés maye huaigui ye Galaad, nache ÿaqataxana' so nalleppi da huotaique da iloquiayan so lma' se'eso huaqta'a't n̄yecpi. Qalaxaye som lma' ye Jabés 'enapego' somaye, 'eeta': 'Onaxaictaxa da qomi' 'anaỹamaxateto, nache 'am ñañanqot qome.

²Nache so Najás maye Amón le'ec 'enapeco': Ishet da qami' ñañamaxateto, qalaxaye da qanashiñiita da ñi 'oonolec da qoñiita, ñeqat añi la'aite aloiguishe, yaqto' so'otec da ÿataqta qaỹe'eetac qome na Israel le'ecpi.

³Nache som nqueroxonecpi maye lma' ye Jabés, 'enapeco': «Ña qomi' 'anema caua siete na'axa'te da yaqto' sauqo'o ca qaramaxashecpi da samaxasaxa 'enauac na lma'pi na Israel le'ecpi, qaq da huo'otaq qaica ca anac da qomi' itaua'n, nache 'am ñañanqot qome.»

⁴Nache so namaxashecpi ivira'a co'ollaxa ye Gabaa, yem netaña so Saúl, nache da'aqtaxanem so shiỹaxauapi de'era na'axaỹaxac. Nache 'enauac somayepi ÿataqta n̄yeetagu.

⁵Qaq huaqchigui da so Saúl mashe nvireuo co'ollaxa chegaqauga so no'onaxa, no'ottalec so lauegaxanaxala' huacapi, nache denataxaataco', 'eeta': «¿Negue't cam huaigui na shiỹaxauapi? ¿Ta'ainco' ye n̄yeetagu?» Nache qaỹa'aqtaxaatapeguem somaye da na'axaỹaxac maye ndoi' so shiỹaxauapi maye chegaqa'a ye Jabés.

⁶Qaq co'ollaq choche hua'axaỹa de'era na'aqtaxanaxac so Saúl, nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿataqta ÿa'añaqchet somaye, nache so Saúl ÿataqta dalemata.

⁷Nache ÿaconeua'alo soua dos lauegaxanaxala'ate huaca, nache ipelcapiguilo, nache ÿauo'o so lamaxashecpi da yaqto' ÿamaxa 'enauac nam nañapi lma'pi so Israel le'ecpi so laỹelolqa soomaye. Nache da huo'o na ivita se'eso namaxashecpi, nache 'eeta': «'Era qome da qoỹeetec nataqa'en caua lauegaxanaxala'ate huaca cam saishet da datalec qataq quegue ñi Saúl qataq ñi Samuel.» Nache ÿataqta huo'o da lta'araic lcolanaxa so shiỹaxauapi, nache 'eco' da 'oonolec shiỹaxaua so ÿalleppi da dataleguete soomaye.

⁸Nache so Saúl co'ollaq naloqten so nalleppi huaña ye Bezec, nache ivi' trescientos mil so alleppi Israel le'ecpi, qataq treinta mil so alleppi Judá le'ecpi.

⁹Ime, nache 'enapego' som namaxashecpi maye chegaqa'a ye Jabés yem huaigui ye Galaad, 'eeta': «Qoñiỹapega cam shiỹaxauapi maye lma' ye Jabés da qonte' na'a'q laiñi, nache ñeca'alaxataxauec.» Nache som namaxashecpi ÿe'eguelaq,

nache da'aqtaxanem de'era som lma' ye Jabés, nache somayepi co'ollaxa ñataqta machiguiñi.

¹⁰Nache somayepi 'enapega co'ollaxa so Najás, 'eeta': Qonte', qaq 'am ñañanqot qome, da yaqto' maiche qomi' 'oiqueeta'ape.

¹¹Qaq so lya na'a'q, nache so Saúl nlagaxaañi naqa'en so nalleppi, tres naqa'en soua lpa'axaco. Qaq co'ollaq ña qaŷata'aguet so na'a'q, nache somayepi ique'elaxatta da inoxoneua'a so lanataqa' so npa'agueetague'pi da iloqauiaxan, nache ñataqta nmatchiguiñi da ñalauat som amoniitapi, choche ivitta'a so na'a'q laiñi. Qaq som lca'alaxaicpi somayepi ñataqta nlagaxattac, nache ñataqta qaica da huo'oi caua dos da nnaictega't.

¹²Qaq co'ollaq ime de'era, nache huo'o som shiŷaxauapi da 'eetega so Samuel, 'eeta': «¿Chaq hueta'ague cam shiŷaxauapi maye sa ŷaŷamaxaren da qarta'a ñi Saúl? Ñaq qomi' 'aŷa'anema que'eca shiŷaxauapi, yaqto' salauataq.»

¹³Qalaxaye so Saúl detaxaŷapegueuo', 'eeta': «Ne'ena na'a'q qaica qome ca ileu, cha'aye Ñim Nataxala' mashe nca'alaxatec na Israel le'ecpi.»

¹⁴Nache so Samuel 'enapego' 'enauac somayepi, 'eeta': Ñeqo'onaxa qome ye Gilgal, da yaqto' huaña yemaye nache sanaxam da lo'onataxanaxac da qarta'a da Saúl.

¹⁵Qaq ŷoqo'oye 'enauac se'eso shiŷaxauapi da taŷa ye Gilgal, qaq huaña yemaye, nache ŷauaachigui qanqa'en Ñim Nataxala' da qoŷanagui da nta'a so Saúl. Ime, nache qoŷanot Ñim Nataxala' aso nachetaqtaxanaqte qanhuaachigui. Nache so Saúl qataq 'enauac so Israel le'ecpi ñataqta qalota da ntonaxac.

1 Samuel 12

So Samuel ncoyeguene' so Israel le'ecpi

¹Huaña nache so Samuel 'enapega 'enauac so Israel le'ecpi, 'eeta': Qami' qauauañiichigui da aŷem so'ot 'enauac nam qauŷaxañiŷaique, qataq sauo'o ñi qarta'ai.

²Qaq nagui 'iñi ñim nta'a maye qami' ilo'oguelo qome. Aŷem qalaxaye, mashe aŷem ŷa'axaiquilec, qataq mashe ŷapagaq na iqaic, qaq naua ŷalqa nache qami' ŷalectaiguilo. Qaq aŷem qami' selotegueto co'ollaxa chegoqchiguiña so ñaq aŷem nsoqolec, nache ivitta'a nagui,

³qaq nagui soota'a ne'ena, qalaq da huo'o co'ollaxa ca secachiŷa ca lauegaxanaxala' huaca, huo'otaq 'ashena, huo'otaq da huo'o co'ollaxa ca huetaiya' ñaqa'en, huo'otaq da huo'o ca aŷem isheeten da yaqto' so'ot ca 'eetapeguec sa ŷaŷamaxañi lataxac, nache nagui qaua'axache cam ŷasouaxashet, ŷauaachigui qanqa'eñi Ñim Nataxala', qataq ñi nta'a maye lca'aguishec Ñimaye, yaqto' aŷem sesheeten qome aca ŷavigaxaiste.

⁴Qalaxaye somayepi 'enapeco': Ŷataqta saŷauanega da qomi' sa 'achera'ape, huo'otaq da qomi' sa 'auaŷamaxata'ape, huo'otaq da qomi' 'aucachiŷoto.

⁵Nache so Samuel 'enapeco': Ŋim Nataxala' qataq ņim nta'a maye lca'aguishec Ŋimaye, qami' ŷauaachiguilo nagui da qaica ca qauloŷalec ŷasouaxashet. Nache somayepi 'enapeco': Aja', nache 'eetec.

⁶Nache, so Samuel qaltaq 'enapega so shiŷaxauapi, 'eeta': Ŋim Nataxala' ŷachegoxotchigui co'ollaxa so Moisés, qataq so Aarón, da nqateeguesop ye Egipto so hua'au qarta'ailpi.

⁷Qaq nagui aŷem qana'axaŷaxaŷiŷa qome, aŷem qanachaachiua'a da yaqto' qami' sataŷa'agueta da qami' seuennataxanaxaneque 'enauac nam qalota maye qami' ŷo'oteque co'ollaxa Ŋim Nataxala', qataq som hua'au qarta'ailpi.

⁸Qaq so Jacob co'ollaq inoxoneua'a ye Egipto, nache ye egipcioŷi ŷataqta sa naŷaxaasheguem co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi, nache somayepi iŷaxanot co'ollaxa Ŋim Nataxala', nache Ŋimaye ŷamaq so Moisés qataq so Aarón da yaqto' nqateeguesop ye Egipto, nache ŷanalec ne'ena 'alhua.

⁹Qalaxaye somayepi icoua'ai Ŋim Nataxala' maye Natamnaxala', nache Ŋimaye ŷaneguet co'ollaxa da la'aŷaxac so Sísara, som lataxala' so nalleppi so Jabín, som nta'a maye lma' ye Jazor, qataq da la'aŷaxac so filisteopi, qataq so nta'a maye lma' ye Moab, maye iloquixan co'ollaxa somayepi.

¹⁰Qalaxaye co'ollaq ime de'era, nache somayepi da'aqtaxaatem Ŋim Nataxala' da huo'o da ŷasouaxat, cha'aye ca'ai Ŋimaye da yaqto' natamnot so ŷotta'a't lqui'ipi so Baal, qataq aso Astarté, nache iŷaxanot Ŋimaye da isoueeguesop da la'aŷaxac so mpa'aguenaxauapi, qataq ŷanot da la'aqtac da nacheŷita Ŋimaye da queto'ot da ŷo'oxoreetac.

¹¹Nache Ŋim Nataxala' qaltaq ŷama'q co'ollaxa soua Yerubaal, Barac, Jefté, qataq aŷem Samuel da yaqto' qami' isoueeguesopa da la'aŷaxac so qampa'aguenaxauapi, qaq huaŷa nache qami' ishet da qaltaq qavi'imaqaitac na qoviita'a.

¹²Qalaxaye qami', co'ollaq qauloŷa'a da so Najás, so lta'a so amoniitapi, da huotaique da qami' iloquiixa'n, nache aŷem qauŷaxaŷiŷot da sau'o ca nta'a da qami' ilo'oguelo, qamaq ņi qarta'ai nacheŷi Ŋim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

¹³Qalaxaye 'iŷi nagui ņi nta'a maye qarca'aguishiqui. Ŋim Nataxala' qami' ŷanema ņim qauŷaxaŷiŷaique co'ollaxa.

¹⁴Qaq nagui qami' iuen da qavio'oxoyiŷi Ŋim Nataxala', qataq qanatamŷiŷot, qana'axaŷaxaŷiŷalo naua ltaxaŷaxaco, qataq saishet da sa qaulaqaileguete naua lamaxasoxonaxaco, nache da qami', qataq ņim qarta'ai da ŷataqta qoquiiitegue Ŋim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, nache ishet da qaulaquiitapiguiŷi.

¹⁵Qalaxaye da sa qauaqaiguet, qataq sa qauo'оче' naua lamaxasoxonaxaco, nache Ñimaye qami' iuaxa'n qome, 'eeta'am da 'eetec so hua'au qarta'ailpi.

¹⁶Qaq ŷoqo'oye qanaŷamaxache nagui, yaqto' ishet da qauauañiichigui ca ŷataqta lta'araic naqa'en da na'aalaxa maye ŷo'to Ñim Nataxala'.

¹⁷Qaq ye qami' qauaŷachiñi da nagui, laloxoqui da qanqat na ala na trigo, qaq saishet da laloxoqui' naua auo'оче. Qalaxaye aŷem seŷaxanot qome Ñim Nataxala', nache Ñimaye namaq qome ca nalataxa qataq ca auot, yaqto' qami' qauauattoñiita qataq qauaŷaañiita, da ŷataqta ŷauaachigui Ñim Nataxala' da qauem da qauo'оче co'ollaq qauŷaxañiŷaique ca qarta'ai.

¹⁸Nache se'eso na'a'q so Samuel, iŷaxanot Ñim Nataxala', nache Ñimaye namaq so nalataxa qataq so auot, nache 'enauac so shiŷaxauapi ŷataqta qalota da lcolanaxa Ñim Nataxala' qataq so Samuel.

¹⁹Qaq ŷoqo'oye 'enauac somayepi 'enapega so Samuel, 'eeta': 'Anachoxonnot qome Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', nache 'auŷaxaalec ne'ena 'aramaxashecpi, yaqto' saishet da seleuaq, cha'aye co'ollaq seŷaxanaqaique ñi qarta'a nache maiche ñequigaxataxauec da qarasouaxashet.

²⁰Nache so Samuel, 'enapeco': Saishet qome da qayi'i. Cha'aye 'eesa da ŷataqta qauem da qauo'оче, qalaxaye nagui nache saishet qome da qoquiŷa'ai Ñim Nataxala', nacherato' da ŷataqta qaumachiŷo'to da qarquiyaqteŷaxaqui da qavio'oxoyiñi.

²¹Saishet qome da qoquiigue na saq'en atamnaxala'pi maye saishet da detaunaxan huo'otaq da deca'alaqtaxan, cha'aye namayepi qaica ca naigui.

²²Qaq Ñim Nataxala' souaxat da llo'oxoyec da le'enaxat, nache saishet da qami' ca'aisalo, cha'aye Ñimaye ŷauotaque da qami' lalamaxatpi nhuo' le'ecpi.

²³Qaq aŷem qalaq saishet qome da saxaañi da qami' ñatameetapegueleguete, yaqto' saishet da hueto'ot Ñim Nataxala' ca ŷasouaxashet, nacherata da qami' sapaxagueneque ca ŷaŷamaqchiguiñi, qataq ca no'on qoyecŷaxaqui,

²⁴yaqto' nacherata da huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Nataxala', qataq ŷataqta 'eesa da qaumachiŷo'to da qarquiyaqteŷaxaqui da qavio'oxoreñiitac, qataq qauennachiŷa'a qome som qalota maye qami' ŷo'oteque co'ollaxa Ñimaye.

²⁵Qalaxaye da qauacoñiŷa da qauo'оче na qauem, nache qami', qataq ñim qarta'ai nache qoquiŷañi' qome da qami' qailaxachigui.

1 Samuel 13

Qanalaate' so filisteopi

¹So Saúl mashe ŷe co'ollaq ilo'ogue so Israel le'ecpi, qaq co'ollaq mashe huo'oi soua ivi' vi'iyie da ilotague' somayepi,

²nache lca'aua'a so tres mil alleppi Israel le'ecpi. Qaq so dos mil nache no'ona'aguet somaye co'ollaq huaña ye Micmas, qataq aye qasoxonaxapi maye naña ye Betel, qaq so mil maye lañepi somayepi, nache no'ona'aguet so Jonatán, maye hueta'a ye Gabaa maye lma' so Benjamín. Qaq som ñacauec shiñaxauapi, so Saúl ñamaq da ñe'eguelaxaua'alo soua lma'ate.

³Nache so Jonatán iloquixan co'ollaxa so alleppi filisteopi maye hueta'a ye Gabaa, nache loxonec, qaq de'era qoñeetec, ñañaten co'ollaxa so filisteopi. Qalaxaye so Saúl damaxasoxoolec co'ollaxa da qañashiiyigui aso nasheerepi da qaiconnaxaalec 'enauac se'eso nma', da yaqto' qaicoyeguen som hebreopi.

⁴Nache 'enauac so Israel le'ecpi la'axañaxac co'ollaxa da so Saúl iloquixaatac som alleppi filisteopi, qaq ñoqo'oye nachera da huo'omshe so filisteopi dalemataña so Israel le'ecpi, ñoqo'oye so alleppi Israel le'ecpi lañona't co'ollaxa huaña ye Gilgal da datalec so Saúl.

⁵Qaq so filisteopi qalaq lañona't co'ollaxa da delogui' so Israel le'ecpi. Nache ivi' treinta mil aso nnaigonapi maye nalaataxaqui, qataq seis mil so nalleppi maye netalec so caipi qataq ñataqta qalota so petañepi, 'eeta'am na lsoche na 'alhua maye huangui aso auaxai. Nache somayepi nqo'ona ye Micmas, nache ñanaña yemaye so lanataqa' maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguen ye Bet Avén.

⁶Nache so Israel le'ecpi qaica qanqa'en ca ldaqa', cha'aye so filisteopi iloquixan co'ollaxa somayepi, nache somayepi nqañoxxoñi taiguilo naua auaco qataq ana llimiaxani, qataq taigui aso coma'pi, qataq so lca'amaxapi qataq aso lchequepi.

⁷Nache somayepi qalota so ña'axasoxoolec so tala Jordán, da taña ye na'alhua so Gad qataq so Galaad, qalaxaye so Saúl ñaq hueta'a co'ollaxa ye Gilgal, nache 'enauac so nalleppi da ca'attague' somaye, qalaxaye ñataqta qalota da lcolanaxa.

⁸Qaq so Saúl nache lhuataxanaqa' yemaye soua siete na'axa'te, ilotagui som na'a'q maye laloqneq so Samuel, qalaxaye so Samuel saishet co'ollaxa da ivita ye Gilgal, nache so shiñaxauapi inoictauec da jec.

⁹Nache so Saúl 'enapeco': Añem qanaviquiua'a qome ca shiguiñacpi da yaqto' sanaxauo da qarachetaqtaxanaqte qañavigaxatta, qataq aca qarachetaqtaxanaqte maye qanhuaachigui. Qaq nacheso somaye da ñaneuo so nachetaqtaxanaxat.

¹⁰Qaq co'ollaq ime so Saúl da ñaneuo aso nachetaqtaxanaqtepi qañavigaxatta, nache ivireuo so Samuel. Nache so Saúl ca'atta'aguet somaye da nquine',

¹¹qalaxaye so Samuel 'enapega somaye 'eeta': ¿Ta'ainco' ye 'auo'oto' de'era? Nache so Saúl 'enapeco': Qomye sela'a da mashe inoictauec da jec so shiñaxauapi, souaxat da saishet da 'anvi' nache saishet da 'aupacchigui som 'araloqneq, qataq ye filisteopi mashe lañoota'a't hueta'a ye Micmas,

¹²nache tachigui iuel da saiuenaa da huenoteeguesop ye hueta'a da naña na Gilgal da añem iloquixan, qaq ñaq saxanaxa da señaxanot Ñim Nataxala', ñoqo'oye nachera da huo'omshe saccoolec da saneuo so nachetaqtaxanaxat.

¹³Nache so Samuel 'enapeco': «¡'Am ñataqta huo'o da 'oic peta'a! Qamaq taxa da 'aualaxaguet da namaxasoxonaxac maye 'am ñanem Ñim Nataxala', nache Ñimaye ipacchigui taxa da nache 'eetai' naqa'en da 'aro'onataxanaxac da 'aulotague' na netaña na Israel.

¹⁴Qalaxaye nagui, da 'aro'onataxanaxac da 'am nta'a saishet qome da nache 'eetai'. Ñim Nataxala' nmitaique qome ca shiñaxaua maye ñañamaxareeta, nache ñanagui da lataxala' na shiñaxauapi maye lalamaxatpi Ñimaye, cha'aye 'am sa 'aualaxaguet da lamaxasoxonaxac maye 'am ñanem co'ollaxa Ñimaye.»

¹⁵Nache so Samuel saqañaloq da ca'ai ye Gilgal da nqo'ona ye Guibea maye lalamaxat so Benjamín. Qaq so alleppi qalaq ca'ategue so Saúl da yaqto' deloqui. Huaña nache so Saúl naloqten co'ollaxa so shiñaxauapi maye nnaictague', nache ivi' seiscientos ñalleppi.

¹⁶Qaq so Saúl qataq so llalec Jonatán, qataq so alleppi maye nnaictrague' soomaye, nache hueta'a co'ollaxa ye Gabaa maye lma' so Benjamín, qaq so filisteopi qalaxaye nache lanataqa' co'ollaxa ye Micmas,

¹⁷qalaxaye so alaataxaicpi filisteopi jec co'ollaxa, chegoqoolec so lanataqa', qaq tres soua lpa'axaco, nache huo'o so taigue da pa'aña'ague ye Ofrá, yem na'alhua so Sual,

¹⁸qaq so lañepi qalaq taigue da pa'aña'ague ye Bet Jorón, qaq so pa'atec lañepi qalaq taalec ye toolec 'alhua maye pa'aña'ague añi lcomaraxalate maye naña ye Zeboyin.

¹⁹Qaq 'enauac ye na'alhua so Israel le'ecpi qaica da huo'o ca 'oonolec lcat lo'o, cha'aye na filisteopi sa ñashenem na hebreopi da ño'ot ca ñeelonec, qataq aca lataquiaxai.

²⁰Qaq ñoqo'oye 'enauac naxa so Israel le'ecpi iuen da nqo'ona so filisteopi da yaqto' iqueuoc na nashep na na'arau, lasheugaxanaqte, nqachepe, qataq ana lsheraxanaqte.

²¹Nache naxa da iqueuoc na nashep na na'arau, qataq aso lasheugaxanaqtepi, nache ñataqta qoñoqueua'a qanqa'en da isheeten, qataq nache 'ena'am da iqueuoc ana nqachepe qataq da ñañamaxaani ana lataquiaxai.

²²Qaq ñoqo'oye so nnaictague'pi so Saúl qataq so Jonatán qaica ca hueto'ot ca ñeelonec huo'otaq aca taquiaxai so na'a'q maye huo'o da loquiaxac.

²³Qaq huaña co'ollaxa nache so lañepi nalleppi so filisteopi, jec da nqo'ona so na'axasoxonatac ye Micmas.

1 Samuel 14

Da loxonaxanaxac so Jonatán

- ¹Qaq huo'o so na'a'q nache so Jonatán, som llalec so Saúl, 'enapega so Itaua 'eeta': Qolaq qome, sa'axasoxonaxalec so tala da ñeqo'onaxa ye lanataqa' ye filisteopi. Qalaxaye so Jonatán saishet co'ollaxa da da'aqtaxanem de'era so Ita'a,
- ²maye hueta'a co'ollaxa so lanataqa' maye huaña ye Gabaa, hueto'ot na la'a' aso qo'oipaq granado, nnaictague' so seiscientos nalleppi.
- ³Qaq so nhuomaigui lomaxaqui le'enaxat efod qalaq ñachetac so Ahias, so llalec so Ajitob, qataq lasoshec so Icabod, som llalec so Finés, qataq laual so Elí, som Itaxaŷaxanaxanec Ñim Nataxala' co'ollaq huaña ye Silo. Qaq se'eso nhuo' le'ecpi saŷaŷaten co'ollaxa da jec so Jonatán.
- ⁴Qaq somaye huotaique co'ollaxa da ivira'a so lanataqa' so filisteopi, qalaq iuen da quetegue so lca'amaxa maye quichiguinguilo soua Ita'al coma'ye, maye le'enaqa'ate Boses qataq Sene,
- ⁵so 'oonolec soomaye pa'aŷa'ague da sheu' maye dataŷauga ye Micmas, qaq so lŷa pa'aŷa'ague da la'añaxa, maye datatauga ye Gabaa.
- ⁶Nache so Jonatán 'enapega so Itaua, 'eeta': Qolaq qome, saxatague da le'ego, nache sevirqa'ata ye lanataqa' ye sa qara'amaqtenaxanaxauapi. Cha'aye Ñim Nataxala' yo'oqta da qomi' itaua'n, cha'aye Ñimaye qaica naqa'en ca lqalaic da ñauegaq na qampa'aguenaxauapi, na'aictaxa da ŷataqta qalota, huo'otaq saq 'amaqtaq.
- ⁷Nache so Itaua 'enapeco': 'Auo'ot qome 'enauac da 'arhuennataxa, cha'aye aŷem qaica ca shega da 'am setaunaua'a ca qonetapeguc.
- ⁸Nache so Jonatán 'enapego' somaye, 'eeta': Qolaq saxatague da le'ego, ñeqo'onaxata ye hueta'a yemayepi, yaqto' qomi' ila'alo.
- ⁹Qaq da qomi' ila'alo, nache da qomi' 'enapegalo da nache souaqa'a cam sonaqtaña, nache qomi' seuataqa'aguet qome, saishet da saxasheguemec ye hueta'a yemayepi.
- ¹⁰Qalaxaye da qomi' 'enapegalo da saxasheguemec yemayepi, nache saxasheguemec qome, cha'aye damaye nachera da la'anec qome Ñim Nataxala' da qomi' ŷanema da qoroxonec.
- ¹¹Qaq huaña nache soomaye nachaxanalo co'ollaxa so filisteopi maye hueta'a so lanataqa'. Qaq somayepi, co'ollaq ila'alo soomaye, nache 'enapeco': «Ña qauloŷa na hebreopi mashe nnoxosheguem chegoqtoigui na auacpi maye nqañoxotaxaqui.»
- ¹²Nache saŷaŷaloxon da ŷa'alaqtaña so Jonatán qataq so Itaua somaye, 'eeta': «Ña qananaisheguema na souaqa'a, cha'aye huo'o da sauoqtaique qami' sa'aqtaxanaxama!» Nache so Jonatán 'enapego' so Itaua, 'eeta': «Aŷem 'anca'atasheguemgue qome, cha'aye Ñim Nataxala' ŷanem da loxonaxanaxac na Israel le'ecpi.»

¹³Nache so Jonatán nqapectasheguem da quisheguem, qaq so Itaua nache ca'attasheguemgue, huaña nache so Jonatán delogui' co'ollaxa so filisteopi, qaq som shiḡaxauapi maye nqalagoqtañi naqa'en somaye, nache so Itaua ipagaqnauec da ḡalauat.

¹⁴Nache se'eso hua'auñi l-loquiaxac so Jonatán qataq so Itaua, ḡalaua't co'ollaxa so veinte ḡalleppi, huangui se'eso sa lca'ague ñiguisheguem.

¹⁵Nache 'enauac som hueta'a se'eso lanataqa' so filisteopi, qataq som alleppi maye huetauga so no'onaxa, qataq so hueta'a so nanataqa' maye nauanaxanaqa', qataq som qalotoigui alaataxaicpi nataqa'en huo'o co'ollaxa da lcolanaxa. Qataq huo'o so lacholaxanaxa ana 'alhua, nache ḡataqta lta'araic da ncolanaxa.

¹⁶Qaq som lauanaxanaxanecpi so Saúl, maye hueta'a ye Guibea maye lma' so Benjamín, ila'a co'ollaxa so filisteopi da ḡataqta tateugalo da datauec.

¹⁷Nache so saúl 'enapego' som nalleppi maye nnaictague'pi, 'eeta': Ñaq qaumichiñi aca ne'enaxat lmalate da yaqto' saḡatenaq negue't ca deqaptauec nam qaralamaxatpi. Nache co'ollaq qaimeten aso ne'enaxat lmalate, nache qailalec da deqaptrauec soua Jonatán qataq so lpaqtaxanaqte lo'o.

¹⁸Qaq se'eso na'a'q ye aso arca maye laḡe' da naḡamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache netaigui so Israel le'ecpi, nache so Saúl 'enapega so Ajías, 'eeta': 'Ando'ocna'a aḡim arca maye laḡe' da naḡamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁹Qalaxaye so Saúl co'ollaq ña detaqtague' so ntaxaḡaxanaxanec, nache dam qaica ca aḡaanaqa' maye huaña so lanataqa' so filisteopi nquictauec. Huaña nache so Saúl 'enapego' so ntaxaḡaxanaxanec, 'eeta': «A'aye, saishet da 'andoi'.»

²⁰Nache so Saúl qataq 'enauac so nalleppi ḡataqta sanaḡaloxon da laḡona't, nache tauga so alaataqa'. Qaq de'era 'eetec da qaica ca aḡaanaqa' maye huaigui so filisteopi, nachero' da ḡo'ot da maiche nalaara't somayepi.

²¹Qaq nataqa'en som hebreopi maye mashe salquishe'egue da ḡalectaigui so filisteopi qataq nache lḡatac co'ollaxa somayepi da ḡalectaigui so nalleppi, somaye huaxaiguet co'ollaxa so Israel le'ecpi maye nnaictague' so Saúl qataq so Jonatán.

²²Nache so Israel le'ecpi maye nqañoxotoigui co'ollaxa ayem qasoxonaxapi ye Efraín, co'ollaq ḡaḡaten da so filisteopi datauec, nache jec da icanapec da yaqto' iloquiaxan.

²³Qaq so loquiaxac ḡataqta nquictauec, nache napacalec ye Bet Avén, nache se'eso na'a'q Ñim Nataxala' nca'alaxatec so Israel le'ecpi.

Da ḡan la'aqtac so Saúl

²⁴Qalaxaye so Israel le'ecpi ḡataqta qaica ca la'añaxac co'ollaxa se'eso na'a'q, cha'aye ḡaguec na lqouaxa souaxat da qaica ca chec, cha'aye so Saúl ḡan co'ollaxa da la'aqtac, 'eeta': «Da huo'o ca chec ca nallec qom ñaq saxanaxa da avit, qataq

qom saxanaxa da huo'o ca ivi', da ñematchiguiñi da salauat na ñepa'aguenaxauapi, nache camaye huo'o qome ca nhuaxanaguec.»

²⁵Nache so alleppi ivira'a co'ollaxa so aviaq maye huaigui na te'esaq lta'a lli'i huetalec na 'alhua.

²⁶Qaq co'ollaq qainoxoneua'a so aviaq, nache qailota'a ana qo'oipaqqi da ñataqta ñettañi na te'esaq lta'a lli'i, qalaxaye qaica ca ñe'egueeta'a da ñe'eguen souaxat da qañe'etega so qoñan na'aqtac.

²⁷Qalaxaye so Jonatán, ye saishet co'ollaxa da hua'aqchigui so ñan la'aqtac so lta'a da 'enapega so nalleppi, nache somaye ñauota'a so npon maye nasqta'a da ña'areua'a na lañe so te'esaq lta'a lli'i, nache na huagui so lsheenec somaye nache chec, qaq huaña nache pasa'a da huo'o da la'añaxac.

²⁸Nache so 'oonolec so alleppi Israel le'ecpi 'enapego', somaye, 'eeta': So 'arta'a huo'o da ñan la'aqtac ñanem na nalleppi, qaq 'enapec da huo'o ca chec ca nallec nagui, nache huo'o ca nhuaxanaguec qome. Qaq ñoqo'oye na shiñaxauapi ñataqta qaica ca la'añaxac.

²⁹Nache so Jonatán 'enapeco': So ita'a ñasouaxateguet da lque'emaxa na maiche nhuo' le'ecpi. Ña qaumichiñi da qaltaq dalaxaic da ña'añaxac, souaxat da she'eguen sotai' qapio'olec se'eso te'esaq lta'a lli'i,

³⁰qaq ñactec taxa da la'añaxac na shiñaxauapi da chec nagui na lhuotaxanaxat nallec, maye lalamaxat so mpa'aguenaxauapi. ¡Qataq ñataqta sala'axaic taxa da nanoxonaguec nam filisteopi!

³¹Nache se'eso na'a'q so Israel le'ecpi ñalauat so filisteopi, chegoqchiguiña ye Micmas, nache ivitta'a ye Ayalón. Qalaxaye so alleppi Israel le'ecpi ñataqta ñaguec da nasamñi.

³²Huaña nache se'eso alleppi ñacona 'enauac so lalamaxatpi so mpa'aguenaxauapi, nache ñaconeua'a aso qaguetapi, huacapi, qataq so huaca llalaqpi, nache hueta'aguet naqa'en na 'alhua da ipelecot na lqosot, nache checa'ai' na ltago'q so lapat.

³³Qalaxaye huo'oi co'ollaxa soua da'aqtaxaarem so Saúl, 'eeta': Na shiñaxauapi huo'o da lasouaxashet hueto'ot Ñim Nataxala', cha'aye chec so lapat maye ñaq huo'o na ltago'q. Nache so Saúl, 'enapeco': ¡Hua', cha'aye 'enauac da saqaualaqai! Qaq nagui añem qanamaqaiua'a ca ñataqta lta'araic coma' nqalagoqtauo qanqa'eñi.

³⁴Nataqa'en qoñiñapega na shiñaxauapi da ñi 'oonolec nauegueuo ca lalo huaca, qataq aca lalo qagueta, da yaqto' qapilliquiyot naua lqoso'oche, nache qollequi' caamaye, qalaxaye saishet da qavi'iguelaqña da qollequi ca lapat da ñaq huo'o na ltago'q yaqto' saishet da huo'o ca qarasouaxashichi hueto'ot Ñim Nataxala'.

³⁵Nache so Saúl, no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalate da qanatamnot Ñim Nataxala', qaq asomaye nachaso' aso hua'auchiguiñi da ño'ot.

³⁶Qaq ime nache 'enapeco' so Saúl: Senotaxaña ne'ena pe da seloquixanaq qataq ñeuoraq ye filisteopi seviraxataqa'aguet ca yo'oxoñi, nache qaica ca ñeca'alaxataqtauec. Nache somayepi 'enauac da ñasat, 'eeta': Aja', 'auo'ot qome cam ña'amaqchiguiñi 'anqa'en. Qalaxaye so ntaxa'axanaxanec 'enapeco': Ña sa'auaxanaxa'ni taxa da ña'aqtaxanaxai' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁷Nache so Saúl inat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': ¿Peta'a iuen da secanapec ye filisteopi? Qataq ¿peta'a 'a'ya'anem da dauegaxan na 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi? Qalaxaye se'eso na'a'q, Ñim Nataxala' saishet da ñasateguet somaye.

³⁸Huaña nache so Saúl, i'axaneuga 'enauac so lataxala'pi se'eso nhuo' le'ecpi nache inat, 'eeta': Ñaq a'jem qaua'aqtaxa'nim, chaq negue't ca lasouaxashet nagui de'era.

³⁹¿Qalaxaye nagui san da ña'aqtaq, hua'aqchigui Ñim Nataxala', maye lca'alaxaqui na Israel le'ecpi, da ca lasouaxashet de'era nache qa'yalauat, na'aictaxa da nacheso so ñalec Jonatán! Qalaxaye 'enauac se'eso alleppi qaica ca ñasateguet somaye.

⁴⁰Yoqo'oye so Saúl 'enapego' 'enauac so Israel le'ecpi, 'eeta': Qami' qovi'ya'a qome ne'ena, qaq a'jem qataq da ñalec Jonatán qalaq souaqa'a da l'ya la'ye. Nache so alleppi 'enapeco': 'Auo'ot ca ña'amaqchiguiñi 'anqa'en.

⁴¹Nache so Saúl, 'enapeco': 'Am Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi ¿ta'ainco' ye saishet da 'auasateguet ne'ena 'aramaxashec? Qaq da ñasouaxashet damaye, huo'otaq da ñalec Jonatán, nache que'eca alletaxac qom nnoxonec ca Urim, qache qarasouaxashet damaye, qaq qom nnoxonec ca Tumim, qache lasouaxashet na 'aralamaxat Israel le'ecpi. Nache se'eso alletaxac taaleguete soua Jonatán qataq so Saúl, nache so shi'axauapi huesoueeguesop so nasouaxashet.

⁴²Huaña nache so Saúl 'enapeco': Qanallichiigui qome da ñalec Jonatán qataq a'jem. Nache so alletaxac taalec so Jonatán.

⁴³Qaq nachera da huo'omshe so Saúl 'enapego' so Jonatán, 'eeta': Ñaq a'jem 'aua'aqtaxanem ca 'auo'ot co'ollaxa. Nache so Jonatán ñasat, 'eeta': Aja', 'eesa da a'jem she'eguen caillaye sota' qapio'olec te'esaq lta'a lli'i maye huagui na lsheenec so ñepon maye ñasoqta'a. Yoqo'oye nagui a'jem seleu qome.

⁴⁴Nache so Saúl, 'enapeco': ¿Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta lta'araic qome naqa'en ca ñeuanaguec qom saishet da 'aleu 'am Jonatán!

⁴⁵Qalaxaye so shi'axauapi 'enapego' so Saúl, 'eeta': ¿Ca 'eeteco' da ishet da ileu da Jonatán, ye damaye ñanem co'ollaxa da lta'araic loxonaxanaxac na Israel le'ecpi! ¿Qaq saishet qome da ileu damaye! ¿Cha'aye sanqot da qara'aqtaq Ñim Nataxala', da saishet qome da choche 'oonolec laue na lqaic ca talec ana 'alhua! Cha'aye dam

ỹo't nagui damaye, chegoqchigui da ltaunaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq 'era da 'eetec so shiỹaxauapi da nca'alaxateeguesop da l-leuaxa so Jonatán.

⁴⁶Huaña nache so Saúl, ỹaxaañi da icaatac so filisteopi, nache somayepi ỹe'eguelaxa so maiche na'alhua.

⁴⁷Qaq 'era da 'eetec so Saúl co'ollaq mashe lta'a so Israel le'ecpi, nache 'enauaque naua pa'aiguelo naua nma'ate da deloctague' so mpa'aguenaxauapi maye lma' co'ollaxa ye Moab, Amón, Edom, qataq so nta'a ye Soba, qataq so lta'a so filisteopi, qaq nache camachaqa ca nqo'ona somayepi nache loxonec.

⁴⁸Qataq laỹona't co'ollaxa so nalleppi nache loxonec so Amalec, qaq 'era da 'eetec somaye da isoueeguesop so Israel le'ecpi so cachaxaicpi.

⁴⁹Qaq so Saúl, tres soua llalqa ỹale't: Jonatán, Isví qataq so Malquisúa. Qataq dos soua llale 'alo: Merab, qaq aso na'asa Mical.

⁵⁰Qaq aso lhua so Saúl le'enaxat Ajinoán, asom llale so Ajimaz. Qaq so lataxala' so nalleppi somaye le'enaxat Abner, som llalec so Ner, maye ntesoqo' so Saúl.

⁵¹Qaq so Cis maye lta'a so Saúl, nache lqaỹa so Ner, som lta'a so Abner, qaq 'enauaque soomaye da lta'a so Abiel.

⁵²Da nalaataxac so Saúl co'ollaq deloctague' so filisteopi ỹataqta lta'araic qataq qaỹoqtec, iviraxattrec soua vi'ie co'ollaq ña nta'a somaye. Ỹoqo'oye so Saúl da huo'o ñi ila'a nsoq da 'añaixaic, qataq sansatta nache ỹacona da ỹalecnoigui so nalleppi.

1 Samuel 15

Ñim Nataxala' mashe saỹaỹamaxaren da nta'a so Saúl

¹Qaq huo'o so na'a'q, nache so Samuel 'enapega so Saúl, 'eeta': «Ñim Nataxala' aỹem ỹamaxalec co'ollaxa da 'am secorelec da yaqto' 'am lta'a na Israel le'ecpi maye lalamaxatpi. Qaq ỹoqo'oye nagui 'ana'axaỹaxaachigui da la'aqtac Ñimaye.

²Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ỹaqalanapec, 'eeta': «Aỹem sauo'o qome ca nhuaxanaguec na llalaqpi so Amalec, souaxat dam ỹo'otec co'ollaxa na Israel le'ecpi co'ollaq ca'ai ye Egipto, nache namayepi ỹataqta saỹashenem da quetegue so nqa'aic.»

³Qaq ỹoqo'oye nagui 'anqo'ona yemayepi, nache saishet da 'auchoxoreetac da 'auloquiaxan, nache ỹataqta 'anmatchiguiñi qome da 'aualauat 'enauac ye ỹalleppi, 'alpi, ñaqpiolec, qataq na cheta'ague da ñiguiñi, qataq aye huacapi, qaguetapi, cameellopi qataq 'ashenapi.»

⁴Nache so Saúl iỹaxanegue 'enauac so shiỹaxauapi, nache naloqna't co'ollaq huaña ye Telayín. Qaq ivi' doscientos mil so alleppi maye petañi qataq diez mil so alleppi Judá le'ecpi.

⁵Huaña nache so Saúl nqo'ona so huaqta'a't n̄yecpi maye lma' so Amalec, nache lauanaxanaqa' so loigue so la'auaxac,

⁶qalaxaye hua'auñi da ñamaxa da la'aqtac so queniitapi, da 'enapega 'eeta': Qami' qauaỹamaxacheeta co'ollaxa na Israel le'ecpi co'ollaq chegaqa'a ye Egipto, ñoqo'oye qoquiña'ai qome na amaleciitapi. Qauataiuec qome yaqto' saishet da qaualliquiitaigui namayepi qom ñematchiguiñi. Nache so queniitapi ca'ai co'ollaxa so amaleciitapi.

⁷Nache so Saúl qataq so nalleppi iloquiayan co'ollaxa som amaleciitapi, nache ñachegoxotchiguiña ye Javilá da icaatac, nache iviraxatta'a so ñegueuo ye Shur, maye loga't ye 'alhua Egipto, huaña nache nauec somayepi,

⁸qataq loxonec so Agag, maye Ita'a so amaleciitapi, nache ñalauat 'enauac so nalleppi somaye irota'a so ñeelonec.

⁹Qalaxaye so Saúl qataq so nalleppi, nache nca'alaxattauec co'ollaxa so Agag, qataq saishet da ñalauat aso ñataqta 'onaxai qaguetapi, qataq so huacapi, qataq so chaxaraic huaca llalaqpi, qataq qagueta lhuraicpi, qataq saishet da ilaxachigui so ñataqta no'on nogoxoshetpi, ndotec so qaica ca naigui, qataq qaica ca la'amaqchec da ilaxachigui.

¹⁰Huaña nache Ñim Nataxala' 'enapega so Samuel, 'eeta':

¹¹«Ñataqta huo'o da ñetogotaxac da sanagui da nta'a ñi Saúl, cha'aye ñimaye aỹem ca'ai qataq saỹalaxaguet na ñamexasoxonaxacpi.» Nache so Samuel ñataqta qaica ca lamaic, nache imauec se'eso pe da nqouagaxaueetacot Ñim Nataxala'.

¹²Qaq so lña na'a'q, nache ñataqta no'ottasheguem da nqo'ona so Saúl. Qalaxaye qaicoyeguen co'ollaxa somaye da so Saúl mashe naña ye Carmel, yem huaña co'ollaxa da nauaxaỹaxaasheguem so coma' da yaqto' nhuennataxat, qaq ime, nache ñe'eguelaxa da taña ye Gilgal.

¹³Nache so Samuel nqo'ona ye hueta'a so Saúl, nache so Saúl 'enapego' somaye, 'eeta': Ñim Nataxala' 'am ñanem qome da 'anqouagaxa. Aỹem mashe sepacchigui da so'ot da lamexasoxonaxac Ñim Nataxala'.

¹⁴Nache so Samuel, 'enapeco': ¿Qaq negue't dam sa'aqtega la'alaxac ana qaguetapi qataq da nnoinaxac ana huacapi?

¹⁵Nache so Saúl, 'enapeco': Qomye qaỹachegoxotta'a ye Amalec, cha'aye ne'ena nhuo' le'ecpi no'onaxatañi ana ñataqta no'on qaguetapi qataq ana huacapi da yaqto' ñaneuo da lachetaqtaxanaqte, da ñanot Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'. Qalaxaye so laỹepi nogoxoshetpi ñataqta ñemataqchiguiñi da ñelaxataxani.

¹⁶Nache so Samuel 'enapega so Saúl, 'eeta': ¡Ñaq aỹem 'ana'axaỹaxana, 'am sa'aqtaxanem da la'aqtac Ñim Nataxala' maye aỹem ñanem so pe! Nache so Saúl, 'enapeco': Ña 'aúa'axat.

¹⁷Nache so Samuel, 'enapec: «¿Peta'a saisheto' da nache 'am co'ollaxa da qonapec qaica ca 'ara'amaqchec? Qalaqca 'avira'a da 'am lataxala' na maiche nalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, qataq Ñim Nataxala' 'am ñanagui da 'am lta'a na Israel le'ecpi.

¹⁸Qaq Ñim Nataxala' da huo'otaq 'am ñamaxalec co'ollaxa da 'anqo'ona da 'aulaxachigui se'eso 'etaxaloxoicpi amaleciitapi, qataq ñataqta 'anmatchiguiñi da 'aualauat.

¹⁹¿Qalaq ta'ainco' da saishet da 'aualaxaguet da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', nacherata da 'anache na 'arhuotaxanaxatpi maye lalamaxatpi co'ollaxa so 'ampa'aguenaxauapi, nache 'auo'ot dam sa ñañamaxañi ñauaachigui 'anqa'en Ñim Nataxala'?»

²⁰Nache so Saúl, 'enapeco': Añem ñataqta salaxaguet da so'ot nam añem ñamaxalecpi Ñim Nataxala', nache ñataqta ñematchiguiñi so amaleciitapi, qaq ñoqo'oye ñoxonec ñi nta'a Agag, nache ñauega ne'ena.

²¹Qalaxaye na ñalleppi no'onaxatañi ana ñataqta no'on qaguetapi, qataq ana huacapi, maye taña'a taxa da ñataqta qanmatchiguiñi da qailaxachigui, da yaqto' nachetaqtaxanaqte da qoñanot Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', da huaña ye Gilgal.

²²Huaña nache so Samuel, 'enapeco': «Ñim Nataxala' ñataqta ñactec da ñañamaxareeta da qañalaxaguet, saq 'ena'am da qoñanot aca nachetaqtaxanaqte qañavigaxatta qataq 'onaxaic naqa'en da qañalaxalec qataq da qailoolec ca 'enapec Ñimaye saq 'ena'am da qoñanot aca nachetaqtaxanaqte huo'otaq da qañavigaxat na lcheta ca qagueta.

²³Ñataqta qauem da sa qañalaxaguet Ñimaye, 'eeta'am da 'eetec da qainattac ca ilaviigui ca lña qataq 'eeta'am da qanatameetacot ca atamnaxala'pi. Qaq cha'aye 'am saishet da 'auaconegueta naua lamaxasoxonaxaco Ñimaye, qaq Ñimaye nataqa'en saishet da 'am ñaconeguet da 'am nta'a.»

²⁴Nache so Saúl 'enapega so Samuel, 'eeta': Aja', 'eesa da huo'o da ñasouaxashet, cha'aye añem ñapacalec da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', qataq da 'arapaxaguenataxanaxac, souaxat da shi'ña'aguet caillaye na ñalleppi, nache so'ot dam la'aqtac.

²⁵Qalaxaye añem 'am ñachoxonnot da 'auapalaxat qome da ñasouaxashet, qataq da añem 'annaicapegue' da she'eguelaq da yaqto' ñatamnot Ñim Nataxala'.

²⁶Nache so Samuel 'enapeco': Añem saishet da 'am ñenaicapegue', cha'aye mashe sa 'auaconeguet da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', qataq Ñimaye mashe saishet da 'am ishetaxateguet da 'am lta'a naqa'en na Israel le'ecpi.

²⁷Qalaxaye so Samuel co'ollaq ncolliñi da temaq jec, nache so Saúl ñacona'ague na lañe so lapo', nache colaqa'ague naqa'en.

²⁸Nache so Samuel 'enapego' so Saúl, 'eeta': De'era qonetec nagui, nachera da 'eetec Ñim Nataxala' da ncolaxatauec nagui da 'aro'onataxanaxac da 'am lta'a na Israel le'ecpi. Qaq de'era 'aro'onataxanaxac nqat, da yaqto' ñanem ca 'oonolec na maiche 'arhuo' le'ecpi, cam ñataqta 'onaxaic da lataxac, saq 'ena'am da qoneta.

²⁹Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñi llo'oxoraxat na Israel le'ecpi, Ñimaye sa datenataxan, qataq saishet da huo'o ca ntogottague'. Cha'aye Ñimaye saishet da choche shiñaxauatto da huo'otaq ntogottac.

³⁰Nache so Saúl 'enapeco': «Añem 'eesa da huo'o da ñasouaxashet. Qalaxaye 'am ñachoxonnot da ñauaachigui 'anqa'en 'enauac na nqueroxonecpi na Israel, qataq 'enauac na shiñaxauapi, da nache 'eetai' qome da huo'o 'anqa'en da shenec da añem nta'a. Qaq ñoqo'oye añem 'annaicapegue', da yaqto' ñatamnot Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'.»

³¹Nache so Samuel ñasat da nnaicapegue' so Saúl, nache so Saúl natamnot Ñim Nataxala'.

³²Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Samuel, 'enapeco': Ñaq añem qanaviquiua'a ca Agag, maye lta'a na amaleciitapi. Nache so Agag, nachaateua'a so Samuel ñataqta ñe'emaqtom, cha'aye ipi'itaxaatega da mashe yet da lchecñaxac da nalaataguec.

³³Qalaxaye so Samuel 'enapego' somaye, 'eeta': 'Am, 'auauota'a co'ollaxa so 'ainec da 'aualauat so qalota Israel le'ecpi, qaq so 'alpi qalaq 'auauota'a da qaica so llalaqpi. Qaq nache 'ena'am da 'eetec nagui aca 'arate'e. Nache so Samuel huaña naqa'en ye Gilgal qataq ñauaachigui naqa'en Ñim Nataxala' da ipelcapigui somaye.

³⁴Ime, nache so Samuel ñe'eguelaxa ye Ramá, qataq so Saúl ñe'eguelaxa so lma' maye naña ye Gabaa.

³⁵Qaq huaña, nache so Samuel sa lña da nauane' so Saúl, na'aictaxa da ñataqta lta'araic da laquicoxo somaye, souaxat da Ñim Nataxala' ñataqta huo'o da ntogotaxac da so Saúl ñanagui da nta'a ye Israel.

1 Samuel 16

So David qoñanagui da nta'a

¹Nache Ñim Nataxala' 'enapego' so Samuel, 'eeta': ¿Chaq laguio', qaq 'axaañi da 'araquicoxo souaxat so Saúl? Ye añem mashe sa sañamaxaren somaye da queta da lta'a na Israel le'ecpi. Ña qoñisheguem qome, nache 'auñoxogui aca huaca lcoue ca 'arcoraxanaxat aceite, nache qojec da 'anqo'ona ye lma' ñi Yesé, maye naña ye Belén, cha'aye mashe lleca'aguishec ñi 'oonolec soua llalqa da yaqto' lta'a na Israel le'ecpi.

²Nache so Samuel, 'enapeco': ¿Qaq ca sheeteco' da ñeqo'ona? Cha'aye ñi Saúl qom ñañaten de'era nache añem ñalauat qome. Nache Ñim Nataxala', 'enapeco':

Qomye 'auaconeua'a aca huaca llale, nache 'aua'aqtaxanem ñimaye da qojec da yaqto' aÿem 'aÿa'anut acamaye da 'arachetaqtaxanaqte.

³Huaña qome nache 'aucoyeguen ñi Yesé, da yaqto' ÿalectaua'a aca 'arachetaqtaxanaqte, huaña nache 'am sa'aqtaxanem qome cam 'auo'ot. Qataq 'aucorelec da nta'a qome que'eca shecteu'a.

⁴Nache so Samuel ÿo'ot dam ÿamaxalec Ñim Nataxala'. Qaq co'ollaq ivita ye Belén, nache so nqueroxonecpi maye lma' se'eso huaqta'a't nÿecpi ca'atta'aguet co'ollaxa somaye, qalaxaye ÿataqta huo'o da lcolanaxa, nache qainato', qoÿeeta': «¿Peta'a qaica cara dam 'arviraxac?»

⁵Nache so Samuel 'enapeco': Aja', qaica cara. Aÿem ñanac da sanot aca ÿachetaqtaxanaqte Ñim Nataxala'. Qaq ÿoqo'oye qanÿoi qome, nache qauanaqui da qaualliquiitaua'a ca savigaxat ÿachetaqtaxanaxat. Ime, nache so Samuel nqui'itaxat naqa'en so Yesé qataq soua llalqa, nache 'enapega da ÿalectaua'a som ÿo'ot lachetaqtaxanaxat.

⁶Nache co'ollaq nvildeuo soua llalqa somaye, nache so Samuel ila'aguet so Eliab, nache 'eetaco': «Yo'oqta da nachena ne'ena na lca'aguishec Ñim Nataxala' da yaqto' nta'a.»

⁷Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapega somaye, 'eeta': «Saishet qome da 'aulotagui da yo'oqchigui lataxac, qataq da lalogaxa, cha'aye saishet da nachera da selotagui. Cam shiÿaxaua ilotagui da yo'oqchigui nataxac, qalaxaye Aÿem saishet da selotagui da yo'oqchigui lataxac ca shiÿaxaua, nda'a't da selotagui da lquiyaqteÿaxac.»

⁸Nache so Yesé iÿaxana so Abinadab, nache ÿauegueua'a so Samuel. Qalaxaye so Samuel 'enapega somaye, 'eeta': Ñaqaiyeta ne'ena saishet da nachena na lca'aguishec Ñim Nataxala'.

⁹Nache so Yesé ÿauegueuo so Sama, qalaxaye so Samuel qaltaq 'enapeco': Ñaqaiyeta saishet da nachena ne'ena na lca'aguishec Ñim Nataxala'.

¹⁰Nache so Yesé ÿauegueua'a so Samuel soua siete llalqa, qalaxaye so Samuel 'enapeco', da qaica ca 'oonolec soomaye da lca'aguishec Ñim Nataxala'.

¹¹Nache qaltaq inat somaye, 'eeta': ¿Peta'a qaica ca lÿa't 'aÿa'alqa? Nache so Yesé, 'enapeco': Saxanaqca cam ÿoqta na'asolec, qalaxaye camaye ilotague' aca ilo qaguetapi. Nache so Samuel, 'enapeco': Ña 'auamexasoxoneuga camaye, cha'aye qom saxanaxa da nvireuo camaye, nache saishet da saconaxalec da so'otaq damaye.

¹²Nache so Yesé damexasoxoneuga somaye, qaq se'eso nogotolec ÿataqta qovioxoraic, 'onaxaic, qataq nalochiguiñi da lataxac. Nache Ñim Nataxala', 'enapega so Samuel, 'eeta': 'Ena na lleca'aguishec. Qaq ÿoqo'oye qoñisheguem qome, nache 'aucorelec da yaqto' nta'a.

¹³Nache so Samuel sañañaloxon da ñacona aso lcoraxanaxat lañe' huetagui so aceite, nache ñauaachigui naqa'en so lqañañecpi da icorelec se'eso nsoq maye le'enaxat David da yaqto' nta'a. Qaq huaña, nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala', nvita somaye, nache ño'ot da la'añaxac. Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Samuel ncoyeguene' somayepi, nache ñe'eguelaxa ye Ramá.

So David do'onataxanot so Saúl

¹⁴Qaq huaña, nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala' ca'ai so Saúl, nache anac so saqcha'a na'añaxac qauemaic maye lamaxashec Ñim Nataxala', nache ño'ot da sanañaten somaye.

¹⁵Qaq ñoqo'oye som lamaxashecpi somaye 'enapego', 'eeta': 'Am qarta'a, qomi' sañatenaq da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'am namaxa so saqcha'a na'añaxac qauemaic maye ño'ot da sa 'anañaten.

¹⁶Qaq ñoqo'oye 'auauo'o qome ca 'auamaq da shenaqta maye qomi' 'aramaxa'she, da nmitaique ca ñañaten da iviigui aca nvique, yaqto' da ivita da sañauo'o ca 'ardaqa' so saqcha'a na'añaxac qauemaic, nache camaye devicnaxan, nache qaltaq 'auamachiguiñi.

¹⁷Nache so Saúl, 'enapeco': Aja', qanmichiñaique ca ñañaten da lvicnaxanaxac, nache añem qanaviquiua'a qome.

¹⁸Nache huo'o so 'oonolec somayepi, 'eeta': Añem huo'o so sauatton na llalaqpi so Yesé, maye naña ye Belén, da ñataqta ñañaten da lvicnaxanaxac, qataq somaye ñataqta 'añaxaic da loquixac, qataq ñaanaxanaxaic da detaqa, qataq ñataqta nalochiguiñi da lataxac, qataq hueta'aguet Ñim Nataxala'.

¹⁹Nache so Saúl ñamaq so lamaxashecpi da ira'a da la'aqtac so Yesé, 'eeta': «Añem 'anamaxa qome ca 'aña'alec David, cam ilotague' naxa ana 'arelopi qaguetapi»

²⁰Nache so Yesé ñamaq so llalec David, da ñamaxa so Saúl. Nache ñamaxague so 'oonolec 'ashena maye ñataqta pa'atañi naqa'en aso lla'aco nauole 'ayiiña, qataq aso nlaqchigui lo'oc maye lañe' na lataxa, qataq so 'oonolec quetaq llalec.

²¹Huaña nache so David nachaateua'a so Saúl, qaq nache neto'ot da do'onataxaatacot. Nache so Saúl ivitta'a da ñataqta lauotaxat somaye, nache ñauo'o lamaxashec.

²²Nache so Saúl ñamaxa da la'aqtac so Yesé, nachoxoreetot da ñasheeta so David da nache neto'ot somaye, cha'aye ñataqta ñauotec, nache ñauo'o lamaxashec.

²³Nache naxa da icogaxanapec so Saúl, so saqcha'a na'añaxac qauemaic maye lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache so David ñacona naxa aso lvique, nache devicnaxaatac. Nache so Saúl qaltaq huo'o naxa da la'añaxac qataq machiguiñi, cha'aye so saqcha'a na'añaxac qauemaic qaltaq ca'ai naxa somaye.

1 Samuel 17

So David ÿalauat so Goliat

¹So filisteopi laŷona't co'ollaxa so nalleppi da yaqto' deloqui, nache laŷonqa' ye Soco, maye lalamaxat so llalaqpi so Judá, nache hua'a da lanataqa' ye Efesdamin maye vichinguilo yeua Soco qataq ye Azeca.

²Qaq so Saúl nataqa'en laŷona't som Israel le'ecpi, nache hua'a da lanataqa' so ca'amegue ye Elá, nache naŷamaxat da yaqto' lhuotta da delogui' so filisteopi.

³So filisteopi hueto'ot na loigue añi qasoxonaxa, qaq so Israel le'ecpi qalaq hueta'atague da le'ego, qaq so ca'amegue vichinguini na laiñi.

⁴Qaq huaña nache chegoqtoigui so alleppi filisteopi so 'oonolec alaataxaic, qaq somaye ivi' tres metros ye lalogaxa. Somaye le'enaxat da Goliat, qataq lma' ye Gat.

⁵Qaq somaye ŷaatañi co'ollaxa aso naro'o lcat bronze, qataq so nhuomaigui lpaqtaxat ana ltogue maye chegaqaigui nataqa'en na bronze, maye ivi' cincuenta y cinco kilos.

⁶Qaq nacheso se'eso lcat bronze so chegaqaigui soua lapoqo'ote naua lchel, qataq aso lataquiaxai maye ŷachetalec na lallac.

⁷Qaq so lqaic aso lataquiaxai somaye, colliichigui 'eeta'am ana nqaleenaxanaqte, qaq so lsheenec lcat asomaye ivi' seis kilos. Qaq so lpaqtaxanaqte lo'o qalaq ŷa'auaxaata.

⁸Nache so Goliat vi'iiguat co'ollaxa, nache inogoqchettac so alleppi Israel le'ecpi, 'eeta': ¿Ta'ainco' da qanaŷamaxachiichiguiñi da yaqto' qauloqui? Ye aŷem filisteo, qaq qami' qalaq qami' lamaxashecpí ñi Saúl. Qaq ña qalca'aiua'a qome ca 'oonolec da qoñeeta da yaqto' aŷem naña da selogui'.

⁹Qaq camaye da ishet da aŷem delogui', qataq da aŷem nauec, nache qomi' qarлатаqalli' qome, qalaxaye da ñauec camaye, nache qami' qarлатаqa qome.

¹⁰Qaq ne'ena na'a'q, aŷem shecot da senogoqchettac na nalleppi na Israel le'ecpi. ¡Ñaq anac qome ca 'oonolec ŷale da yaqto' selogui'!

¹¹Nache so Saúl, qataq 'enauac so Israel le'ecpi co'ollaq hua'aqchigui de'era la'aqtac so filisteo, nache qaica ca la'añaxac souaxat da lcolanaxa.

¹²Qaq huo'o so ŷale maye lma' ye Belén le'enaxat Yesé, maye co'ollaq huaigui da lo'onataxanaxac da nta'a so Saúl, nache somaye nale'ena da mashe ŷe. Qaq se'eso ŷale, ocho soua llalqa, qaq so David nache nataqa'en llalec somaye.

¹³Qaq se'esoua tres maye ŷe't llalqa somaye, Eliab, Abinadab qataq so Sama, nache ŷalecraigui co'ollaxa so nalleppi so Saúl maye nalattague' so filisteopi.

¹⁴Qaq so David, maye ñaq na'asa,

¹⁵somaye nache ivittegueuga so lanataqa' so nalleppi so Saúl. Qaq naxa da ime, nache qaltaq ñe'eguelaxa ye Belén, da yaqto' ilo'ogue aso qaguetapi maye lalopi so Ita'a.

¹⁶Qaq se'eso filisteo, nache quetoto soua na'axa'te da inogoqchettac so Israel le'ecpi, ye nte'eta qataq ye avit, qaq nache queto'ot de'era, choche iviraxattraec soua cuarenta na'axa'te.

¹⁷Qaq huo'o so na'a'q, nache so Yesé 'enapega so llalec David, 'eeta': «'Auacoosop qome ca veinte kilos ne'ena trigo maye datoxoic, qataq ana'ana diez nauolepi 'ayiiña, nache sa 'anañaloxon qome da 'arougalo caua 'arqaña't maye huetrauga yem lanataqa' ca alleppi.

¹⁸Nataqa'en 'auache' qome ne'enaua diez queso, da 'arouga ca lataxala' ca alleppi. Qataq 'auchemaxatalo nataqa'en caua 'arqaña't da qaica camachaqca, qataq 'auauo'o qome ca 'anache maye la'anaxat da ñoqta 'eesa da qaica cara caamaye.»

¹⁹Qaq se'eso na'a'q so Saúl, qataq soua lqaña't so David, qataq 'enauac so alleppi Israel le'ecpi ñaq hueta'a so ca'amegue ye Elá da deloctague' so filisteopi.

²⁰Qaq so lña na'a'q, nache so David ñataqta no'ottasheguem, nache aso qaguetapi ñaqa'a so ipataxaguet da ilo'ogue naqa'en. Qaq somaye nache jec, ñache 'enauac so nallecpi maye chegoqo'ot so Ita'a Yesé. Qaq co'ollaq ivita so nanataqa', nache so alleppi mashe nañamaxattac da nalat, qataq ña'alaqtalec da nalaataxac.

²¹Nache so Israel le'ecpi, qataq so filisteopi, mashe nalogoñi datata'a't da yaqto' delogoña't.

²²Nache so David icotan so lla'ac, icotana'aguet so ilotague' so no'ogoxonaxatpi qataq so nallecpi, nache nqalgoqta'a so alleppi nache taigui da yaqto' ina't soua lqaña't, da qaica camachaqca da nachaalataxa'c.

²³Qaq co'ollaq ña detaqtegueto soomaye, nache so alaataxaic filisteo maye le'enaxat Goliat, somaye nnoxonec, chegoqtoigui so lañepi filisteopi. Nache qaltaq ñe'eguelaxalec da inogoqchettac so Israel le'ecpi ñe'enaxatchigui dam 'eeta'ac naxa so lña na'a'q. Nache so David hua'aqchigui somaye.

²⁴Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq ila'a se'eso shiñaxaua, nache ñataqta datauec souaxat da lcolanaxa.

²⁵Nache somayepi huo'o' na 'enapac: «¿Mashe qauauañiichigui de'era shiñaxaua maye nnoxonec? ¡Damaye anac da inogoqchettac na Israel le'ecpi! Qaq da huo'o ca ishet da loxonec damaye, nache ñi nta'a Saúl, ñanem qome da lsallaxa camaye, qataq ñanem añi llale da lhua naqa'en, qataq ca lauo' le'ecpi camaye saishet da ñauo'o aca lsheetenaxanaqte da isheeten ñimaye.»

²⁶Nache so David inattaco' som hueta'a yemaye, 'eeta': ¿Chaq negue't ca qoñanem ca shiñaxaua maye ishet da ñalauat de'era filisteo, qataq da ñapalaxat da nsheunaguec na Israel le'ecpi? Cha'aye, ¿negue't dam da' filisteotto maye ñaqa'a

da la'amqaanataxanaxac da anac da yaqto' isheuen na nalleppi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec?

²⁷Nache somayepi ÿ'a'axatem somaye dam qaÿachaxanapec da qoÿanem cam ishet da ÿalauat so Goliat.

²⁸Qalaxaye so Eliab, som ÿe lqaÿa so David, somaye hua'aqchigui co'ollaxa so David da na'aqtaxaatague' se'eso ÿalleppi. Nache ÿataqta dalemataÿa somaye, nache 'eetego', 'eeta': «¿Negue't ca huo'omshe 'auanaicna'a? ¿Negue't ca 'aupataxaguet da ilo'ogue aca qaguetapi maye huetauga ye toolec 'alhua? Aÿem sauatton na 'annataxanaxacpi, qataq naua qauema 'arhuennataxaco, cha'aye 'auanac da choche 'anmeenaxaneuga da alaataxac.»

²⁹¿Nache so David, 'enapeco': Negue'to' cam saÿaÿamaxañi so'ottac nagui, ye choche sechemaqtaxaatac?

³⁰Ime, nache somaye ca'ai so lqaÿa, nache qaltaq taÿa so lÿa ale da inat, nache ñaq 'eetalec de'era na'aqtaxanaxac.

³¹Qaq huo'o na hua'aqchigui co'ollaxa so David da dechemaqtaxaatac, nache jec da da'aqtaxaneua'a so Saúl. Nache somaye damaxasoxoneuga so David.

³²Huaña nache so David 'enapega so Saúl, 'eeta': Qaica qome ca leetapigui lauel souaxat de'era filisteo, cha'aye aÿem maye aÿem 'aramaxashec, 'am nta'a, aÿem ashec nagui da selogui' damaye.

³³Nache so Saúl 'enapeco': 'Am saishet da 'andotec da 'aalogui' de'era filisteo, cha'aye 'am ñaq 'am nsoqolec, qaq damaye qalaq nache 'eetai' da alaataxaic, chegoqchiguiña co'ollaq ña nsoqolec.

³⁴Nache so David 'enapeco': Aÿem maye aÿem 'aramaxashec, 'am nta'a, aÿem selotague' naxa ana lalo qaguetapi ñi ita'a. Qaq naxa da anac na llon huo'otaq oso, nache da huo'o ana inaca'a ana qaguetapi maye selotague',

³⁵nache aÿem secaalec naxa, nache seque'emachet qataq seuotaxanec ana qagueta, qaq da huo'otaq ñe'eguelqot da aÿem iloquiayan, nache saconguilo naua lanoqo, nache seuaxaatalec, choche ivitta'a da salauat.

³⁶Qaq na'aictaxa da llon huo'otaq oso, qalaq ne'ena 'aramaxashec ishet da ÿalauat. Qaq nagui nache 'eeta'am ñaqa'en de'era filisteotto maye ÿaqa'a da la'amqaanataxanaxac, cha'aye ¿ta'ainco' da isheueetac na nalleppi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec?

³⁷Qaq Ñim Nataxala' maye aÿem nca'alaxateeguesop naxa na llon qataq na oso, Ñimaye nataqa'en aÿem nca'alaxateeguesop qome da lhuaqÿaxac de'era filisteo. Huaña nache so Saúl, 'enapeco': 'Aue qojec, qaq Ñim Nataxala' nache 'am nnaictague' qome.

³⁸Ime, nache so Saúl no'otaxanaxan co'ollaxa so David, ñanaxanaxaanguilo soua maiche nalaataxaqui' alogo somaye, qataq aso naro'o ima'a't bronze, qataq ñanaxanaxaangui so lapoxot ana ltogue maye nalaataxaqui.

³⁹Ime, nache so David na'achigui so lainec, nache ñe'eguen da queuoñapigui', qalaxaye souaxat da saq naña'aque se'esoua anogo, nache saishet da coto, ime nache 'enapego' so Saúl, 'eeta': Añem sa seshet da saatrañi ne'enaua anogo, cha'aye saishet da sanaña'aque. Ime, nache nqa't 'enauaque soomaye.

⁴⁰Nache ñacona so npon, qataq taxaama so la'auaxac, nache ñaconalo soua cinco coma'yolqa, nache ñoxochiguilo so loxoiqui maye ñachetac. Ime nache nasolta'a so lpocnaxanaxat, nache nqo'ona se'eso filisteo.

⁴¹Qaq so filisteo nataqa'en nache nquicta'a ye hueta'a so David, nache ca'attaueegue so lpaqtaxanaqte lo'o.

⁴²Qaq so filisteo ñamata'a so David, nache co'ollaq ila'a da ña nsoqolec, qovioxoraic qataq nalochiguiñi da lataxac, nache qaica ca 'enec naqa'en.

⁴³Nache 'enapega somaye, 'eeta': ¿Peta'a 'aupi'itaxaatega da añem pioq da añem 'aurolec na qo'oipaq da añem 'auloquixan? Qaq nache talec naqa'en na qauem la'aqtacpi so David, irolec da le'enaxat na ne'enaqtac maye natamnaxala'pi somaye.

⁴⁴Qataq 'enapego', 'eeta': ¡Ña 'auanaicna'a, yaqto' sami' da chec na 'arapat na mañopi piguem le'ecpi, qataq nam huauec shiguiñacpi!

⁴⁵Qalaxaye so David 'enapeco': 'Am, añem 'ananauga da añem 'aurolec na 'ainec, 'archecna qataq ana 'arataquixai. Qalaxaye añem, 'am ñanauga da 'am serolec da le'enaxat Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapac, maye Natamnaxala' na nalleppi na Israel le'ecpi, maye 'anshetaique da 'aulogui'.

⁴⁶Qaq nagui Ñim Nataxala' añem ñanem da 'am ñoxonec, nache 'am salauat, qataq sequesoxouec na 'arqaic, qaq nachena ne'ena na'a'q da sanem na mañopi piguem le'ecpi, qataq na huauec shiguiñacpi da lo'ocñaxac na nalleppi na filisteopi, yaqto' 'enauac na huetalecna ñañaten da huo'o naq 'enec Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

⁴⁷Qaq 'enauac ne'ena lapoota'a'tpi maye hueta'a ne'ena, ñañaten qome da Ñim Nataxala' saishet da iuen ca ñeelonec huo'otaq aca taquixai da deca'alaqtaxan. Cha'aye de'era alaataxac maiche lalamaxat Ñim Nataxala', qaq nacheñi ñi qomi' ñanema qome da qoñeeta da qami' qoroxonqa.

⁴⁸Qaq so filisteo co'ollaq nquiga so David da delogui', nache so David nataqa'en ca'ata'aguet somaye.

⁴⁹Nache ñacooñigui so loxoiqui da nqatsheguem so coma' 'olec. Ime nache ipoquen so filisteo, nache so coma' 'olec taalec na latap somaye. Qaq so coma'

'olec ye ÿataqta llapteuo na latap somaye, nache huañi naqa'en nache ÿa'atchiguiñi na lashec.

⁵⁰Qaq 'era da 'eetec so David co'ollaq loxonec so filisteo, irolec so lpocnaxanaxat qataq so coma' 'olec nache ÿalauat, qaq somaye ye saishet da ÿachetac ca lainec,

⁵¹nache nqalgaqa'a se'eso filisteo, da yaqto' ÿacona so lainec, nache nqatsheguem da ira'a da ÿalauat. Ime, nache icheguec so lqaic. Nache so filisteopi co'ollaq ÿauaachigui da ileu som ÿataqta ntenaxat da huo'o da alaataxac, nache jec da datauec.

⁵²Nache so alleppi Israel le'ecpi, qataq som chegoxoguet so Judá ÿa'alaqtalec da nalaataxac, nache jec da icanapac som filisteopi, choche iviraxatta'a ye ca'amegue qataq ñeua laso'omi ye Ecrón. Qaq 'enauac som nqa'aic maye chegoqchiguiña ye Sagarayin da taña'a ye Gat qataq ye Ecrón, ÿataqta vichiguiñalo na nalaatac filisteopi.

⁵³Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq ime, da icaatac so filisteopi, nache ñe'eguelaq da ÿacona so nogoxoshetpi maye hueta'a so nanataqa'.

⁵⁴Qaq so David ÿacona so lqaic so filisteo, nache iroua'a ye Jerusalén, qaq soua lo'ogoxonaqa'ate so filisteo qalaq ÿacheraigui so lalamaxat lpe'l somaye.

⁵⁵Qaq so Saúl, co'ollaq ÿauaateueegue so David da ñaq tañauga so filisteo, nache inattaco' co'ollaxa so Abner, som lataxala' so nalleppi, 'eeta': Abner, ¿chaq negue't llalec se'eso nsoq?

⁵⁶Qaq so Abner 'enapeco': 'Am nta'a, añem sa sañaten. Nache so nta'a 'enapeco': 'Auchemaxata qome somaye.

⁵⁷Qaq so David co'ollaq mashe ÿalauat so filisteo, nache ñe'eguelaxauo nache so Abner ÿacona na lhuac somaye da ÿauegueua'a so Saúl. Qaq so David nasogta'a so lqaic so filisteo.

⁵⁸Nache so Saúl inattac somaye, 'eeta': 'Am nsoq, ¿negue't cam 'arta'a? Nache so David 'enapeco': Qomye añem llalec ñi Yesé, maye lma' ye Belén, ñim maiche 'aramaxashec.

1 Samuel 18

So Jonatán nañamaxate' so David

¹Qaq so David co'ollaq ime da na'aqtaxaatague' so Saúl, nache so Jonatán ÿo'ot da ÿataqta nauochaxaua so David, nache ivira'a da 'eeta'am da maiche nachaalataxac da lauotaxanaqtaic somaye.

²Qaq se'eso na'a'q, so Saúl nllañi somaye, nache sañashen da ÿe'eguelaxa so lma' so lta'a.

³Qaq huaña nache so Jonatán nañamaxate' so David, da nache 'eetai' da auochaxau', cha'aye da lauoches somaye 'eeta'am da maiche nachaalataxac.

⁴Nache so Jonatán nqata'ai so ñachetac lapo', nache ñanem so David, qataq soua lña't alogo maye ñaatrañi, nache caueegue' naqa'en so lainec, lchecnec, qataq so nsaataxaqui.

⁵Qaq so Saúl naxa da ñamaq so David da delogui' so filisteopi, nache somaye loxonec naxa somayepi. Ñoqo'oye so Saúl nache ñanem somaye da lataxala' so nalleppi. Qaq de'era ñataqta ñañamaxareeta 'enauac so alleppi, qataq so lañepi lataxala'pi so nalleppi so Saúl.

So Saúl ñataqta nquiña da ño'oxonnataquec so David

⁶Qalaxaye nache chegoqta'a se'eso na'a'q co'ollaq so David ñalauat so Goliat, da so Saúl ñataqta huo'o da lquiñaxa so David. Qaq ñoqo'oye co'ollaq ñe'eguelaq so alleppi chegaqa'a so alaataxac, nache so 'alpi maye chegaqa'a som huaqta'a't nñecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Israel da ca'atta'aguet so nta'a Saúl, nache do'onaxaatagui qataq dasottagui, huota'a na lhuaxanec qataq na lasaquiixanatac souaxat da ntonaxac.

⁷Qaq co'ollaq do'onaxaatagui qataq dasottagui, nache 'eeta': «So Saúl ñalauat so mil ñalleppi, qaq so David ñalauat so diez mil.»

⁸Qaq de'era ñataqta sa ñañamaxaren so Saúl, ñoqo'oye dalemata, nache 'eeta': So David qaimatalec da qoñeetega ñalauat so diez mil ñalleppi, qaq añem qalaq qoñeetega mil souatai' salaua't. ¡Qaq nachaqrato' da ichiña'a da qoñanagui da nta'a!

⁹Qaq nache chegoqchiguiña da so Saúl ñataqta ndaxaña'aguet so David.

¹⁰Qaq so lña na'a'q, co'ollaq so David iviqueetapigui aso lviq, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna namaq so saqcha'a na'añaxac qauemaic da yaqto' taigui so Saúl, nache somaye 'eeta'am na huo'o da aloic da coleetegoigui so lma' lta'araic, qaq somaye nache nasolta'a aso lataquiixai.

¹¹Huaña nache nauaxañaxaasheguem asomaye da ñasaq so David, cha'aye huotaique da iqotaxana'aguet so nñec da ña'arapec, nache dos da ñe'eguelaxalec de'era so Saúl, qalaxaye so David dos nataqa'en da dashe'eguet asa'aso taquiixai.

¹²Huaña nache so Saúl, ñataqta ñi'ña so David, cha'aye ñañaten da somaye hueta'aguet Ñim Nataxala', qaq so Saúl qalaq ñañaten da mashe qanayeca'ai.

¹³Qaq ñoqo'oye so Saúl nqatec somaye, nache ñamaq ñanagui da lataxala' naqa'en so mil nalleppi.

¹⁴Nache so David loxonec naxa 'enauac so l-loquiixauapi, cha'aye Ñim Nataxala' itauaatac somaye.

¹⁵Qaq ñoqo'oye so Saúl, co'ollaq ñauaachigui da la'amaqchec somaye, nache ñataqta qalota da lli'ñaxa.

- ¹⁶Qalaxaye 'enauac na lma' ye Israel qataq ye Judá, ŷataqta ŷauotec so David, cha'aye nacheso som lataxala' naxa da jec da nalat, qataq da ñe'eguelaq.
- ¹⁷Qaq huo'o so na'a'q nache so Saúl 'enapega so David, 'eeta': «'Am sanem qome da 'auauo'o 'arhua añi Merab maye ŷe ŷale, qalaxaye iuen da ŷataqta 'ana'añaxat qome da aŷem 'auo'onataxanot, qataq da 'auloclec Ñim Nataxala'.» Cha'aye so Saúl lhuennataxaco' da saishet da nacheso somaye da ŷalauat, maye huotaique da ŷaneguet na filisteopi da ŷalauat somaye.
- ¹⁸Qalaxaye so David 'enapeco': ¿Chenegue'to' aŷem? ¿Qataq negue'to' ca 'enec na ihuo' maye hueta'a na Israel, da yaqto' aŷem laronaxanec ñi nta'a?
- ¹⁹Qalaxaye co'ollaq ivita so laloqo' da so Saúl ŷanem taxa so David aso llale Merab da huaroneguet, nache maltaq ŷanem so Adriel som lma' ye Meholá da ŷauo'o lhua asomaye.
- ²⁰Qalaxaye aso Mical, maye llale lŷa so Saúl, asomaye ŷoqta nqopita so David. Nache co'ollaq qaŷa'aqtaxanem de'era so Saúl, nache ŷataqta ŷaŷamaxareeta,
- ²¹cha'aye so Saúl nache lhuennataxa co'ollaxa da ŷanem so David aso llale, da yaqto' asomaye ŷaneguet somaye da lhuaqŷaxac so filisteopi. Huaña nache so Saúl qaltaq 'enapego' so David, 'eeta': Nagui maye ishet qome da 'am ŷaronaxanec.
- ²²Ime, nache so Saúl 'enapega so ltauapi, 'eeta': Qauŷochiŷauga qome da qana'aqtaxañi' so David, nache qaua'aqtaxañim da 'eeta': «Ñi nta'a qataq na ltauapi ŷataqta 'am ŷauotec, qaq 'onaxaic qome da 'auasateguet da 'am laronaxanec ñimaye.»
- ²³Nache so ltauapi so Saúl jec nqo'ona so David da da'aqtaxanem 'enauac de'era, qalaxaye somaye 'enapeco': «¿Peta'a qaupi'itaxañiitega da saqalaq da ivira'a da laronaxanec ñi nta'a ca choxoraq, qataq qaica ca ye 'eeta'am aŷem?»
- ²⁴Nache so ltauapi so Saúl, jec da qaltaq da'aqtaxanem somaye da la'aqtac so David.
- ²⁵Nache so Saúl, 'enapeco': «Qaua'aqtaxañim ca David qoñeeta', ñi nta'a saishet da ŷauotaique da huo'o ca 'aŷa'anem da lasheue aso llale da yaqto' 'arhua, maye nacherata da huotaique da 'andoua'a ca cien lqaic lo'oc ñi logoxoshet na filisteopi, da yaqto' ŷauo'o ca lvi'.» Qalaxaye da lhuennataxac so Saúl, ŷauotaique da chochaq ŷaneguet da lhuaqŷaxac so filisteopi so David.
- ²⁶Nache so ltauapi so Saúl da'aqtaxanem de'era la'axaŷaxac so David, nache somaye ŷaŷamaqchiguiñi naqa'en de'era, da yaqto' ishet da ivira'a da lacho' so nta'a. Qaq cha'aye ña qaŷata'a so laloqo' da laronaxac,
- ²⁷nache so David co'ollaq ŷauec so nalleppi, nache ŷalauat so doscientos filisteopi, nache so lqaic lo'oc ñi logoxoshet somayepi iroua'a so nta'a da ŷanem

yaqto' ishet da lacho' somaye. Qaq 'era da 'eetec so Saúl da ñanem somaye aso llale Mical da lhua.

²⁸Qalaxaye so Saúl co'ollaq ila'a da Ñim Nataxala' hueta'aguet so David, qataq aso llale Mical ñataqta 'eesa da ñauotec somaye,

²⁹nache somaye qaltaq nquitect da lli'iñaxa, nache quetot da saiuoten so David.

³⁰Qataq so lataxala'pi so filisteopi naxa da inoxonec da delogui' na Israel le'ecpi, nache so David ñataqta ñactec da ñaanataxanaxaia napacalec so lañepi nalleppi so Saúl. Qaq ñoqo'oye somaye nache nquictauec da llo'oxoyec.

1 Samuel 19

So Saúl huotaique da ñalauat so David

¹So Saúl ñamaq so llalec Jonatán, qataq so ltaupapi somaye da ñalauat so David. Qalaxaye so Jonatán ye ñataqta ñauotec so David,

²nache da'aqtaxanem somaye, 'eeta': «Ñi ita'a Saúl, nmittaique ca lataxac da 'am ñalauat. Qaq ñoqo'oye 'avitapigui' qome, qaq qonte' nache 'auauo'o qome ca 'anqañoxotaqa cam ñataqta ñapogoñi, nache queta'a qome.

³Qaq añem ñenaicapegue' qome ñi ita'a da tauga ca no'onaxa maye queta'a. Nache senat qome, senataxanec da qoneta, qaq qom sañaten ca 'eetec ca la'aqtac, nache 'am sa'aqtaxanem qome.»

⁴Qaq so lña na'a'q, nache so Jonatán denataxaateguelec so David. Nache inattac so lta'a Saúl, 'eeta': «'Am ita'a, 'onaxaictaxa da saishet da 'auo'otec ca qauem so 'aro'onataxanaxanec David, cha'aye somaye qaica da qauem ca 'am ño'otec, nacherata da ñataqta no'on na 'am ño'otecpi,

⁵cha'aye somaye ñataqta sairen co'ollaxa da nachaalataxac nache ñalauat so filisteo, huaña nache Ñim Nataxala' ñanem da lta'araic loxonaxanaxac na Israel le'ecpi. Qaq 'am ye ñoqta 'auauaachigui qataq 'am ivirauga da 'auamachiguiñi. ¿Qalaq ta'ainco' da huotaique da 'auo'otec ca qauem ca qaica ca ñasouaxat, qataq da 'auauotaique 'aualauat so David ye qaica ca huasoilec?»

⁶Qaq so Saúl co'ollaq hua'aqchigui de'era, nache 'enapega so Jonatán, 'eeta': Nagui sanot da ña'aqtac Ñim Nataxala', da so David saishet qome da ileu.

⁷Huaña nache so Jonatán iñaxana so David, nache da'aqtaxanem da 'eetec da ltañaxac so Saúl. Ime, nache ñauegueua'a somaye so nta'a Saúl, nache so David qaltaq ñe'eguelaxa da do'onataxanot somaye.

⁸Qaq huo'o so na'a'q, nache qaltaq huo'o so alaataxac, nache so David qaltaq delogui' so filisteopi, nache nauec somayepi qataq datauec naqa'en souaxat da lli'iñaxa.

⁹Qaq so saqcha'a na'añaxac qauemaic maye lamaxashec Ñim Nataxala', qaltaq ÷e'eguelaxalec da icogaxaatac so Saúl, co'ollaq nso'ootañi somaye netaigui so lma' lta'araic, nache nasolta'a aso lataquiatac co'ollaq devicnaxaatac so David,

¹⁰nache ira'a asomaye da ÷asaq so David. Cha'aye huotaique da iqotaxana'aguet so nñec da ÷a'arapec, qalaxaye so David dashe'eguet asomaye. Qaq nacheso se'eso pe da datauec so David.

¹¹Nache so Saúl sanañaloxon da ÷auo'oi soua ÷ama'q ÷ale't da nqo'ooro so lma' so David da naua'n, qataq da yaqto' ÷alauat somaye so lña na'a'q. Qalaxaye aso Mical, maye lhua so David, 'enapega co'ollaxa somaye, 'eeta': Da saishet da 'ananeltaxan ne'ena pe, nache qonte' saishet da 'anca'altauec.

¹²Nache aso Mical sañaloxon so David da tachiviigui naqa'en so nalloxoqui, nache somaye datauec.

¹³Ime, nache aso Mical ÷acona so ne'enaqtac nqolac, nache ÷anagui na lqaic somaye so laue ana quetaq, qataq ÷achalec so lmala', ime nache ÷apolec dapoxona so nacanec.

¹⁴Qaq so Saúl co'ollaq ÷ama'q soua ÷ale't da yaqto' ÷acooreua'a so David, nache aso Mical ÷a'axat da sano'on somaye.

¹⁵Qalaxaye so Saúl qaltaq ÷e'eguelaxalec da damaxasoxona so David, nache 'eeta': ¿Na'aictaxa da huetalec ca lmala' camaye, qalaxaye nache 'ena'am qanaviqui yaqto' salauat!

¹⁶Nache soua ÷ale't maye lamaxa'she so Saúl co'ollaq ivi't, nache pa'aroigui so lma' so David, qalaxaye chaqsota so ne'enaqtac nqolac da iloralec huetalec so mala' lapaqtalec na lqaic so quetaq laue.

¹⁷Nache so Saúl 'enapego' aso Mical, 'eeta': ¿Ta'ainco' da qonetec de'era da añem 'auatenachet? ¿Ta'ainco' da 'auasheetec so ñepa'aguenaxaua da jec? Nache aso Mical, 'enapeco': Cha'aye somaye añem ÷areetega da añem ÷alauat da sa sashen da jec.

¹⁸Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so David, da ishet da naneltaxan. Nache nqo'ona so Samuel maye netaña ye Ramá, nache da'aqtaxanem 'enauac nam ÷o'otecpi so Saúl. Ime, nache so David qataq so Samuel je'c nqo'ooro da neraña ye Nayot.

¹⁹Qaq so Saúl co'ollaq ÷añaten da so David netaña ye Nayot maye huaña ye Ramá,

²⁰nache ÷amaq so nalleppi da yaqto' ÷aconeua'a somaye, qalaxaye so lamaxashecpi so Saúl co'ollaq ivita so hueta'a so David, nache natenalec so na'aqtaxanaxanecpi, qaq so Samuel nache ÷alectaigui somayepi. Qaq huaña nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, taigui so lamaxashecpi so Saúl, nache nataqa'en somayepi ÷alegueuo da da'aqtaxaatac.

²¹Qaq so Saúl co'ollaq ÷añaten de'era nache qaltaq ÷amaq so lañepi ÷alleppi, qalaxaye nataqa'en somayepi ÷alegueuo da da'aqtaxaatac. Ime, qaltaq ÷amaq so

lañepi ñalleppi, qalaxaye nataqa'en somayepi ñalegueuo da da'aqtaxaatac 'eeta'am so hua'auñi lañepi.

²²Huaña nache so Saúl ñoqta ipaca'a da nqo'ona ye Ramá, qaq co'ollaq ivita añi late'eraí nshere 'etaxat lañe' maye naña ye Secú, nache denataxan, 'eeta': ¿Hua'ague ca huetra'ague ca Samuel qataq ca David? nache huo'o so ña'axa't soomaye da huetra'a ye Nayot maye huaña ye Ramá,

²³nache so Saúl nqo'ona yemaye, qalaxaye so Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nataqa'en taigui somaye, qaq so Saúl nache queta, qataq nache queto'ot da la'aqtaxanaxac, choche ivitta'a ye Nayot maye huaña ye Ramá;

²⁴qaq co'ollaq ivita yemaye, nache nqa't soua alogo, qaq nache huetauec da da'aqtaxaatac datato'ot so Samuel imauec se'eso na'a'q qataq se'eso pe. Qaq nache chegoqteuo'o' de'era na'aqtacaic naxa maye, 'eeta': «¿Qache nataqa'en so Saúl da na'aqtaxanaxanec?»

1 Samuel 20

So Jonatán itauan so David

¹Qaq so David datauec, chegoqchiguiña ye Nayot maye huaña ye Ramá, nache nqo'ona so netaña so Jonatán, nache inat, 'eeta': «¿Negue't co'ollaxa ca so'ot añem? ¿Negue't cam so'ot qauem, huo'otaq ca ñasouaxashet da ñi 'arta'a, huotaique da añem ñalauat?»

²Nache so Jonatán 'enapeco': «¡'A'i, saishet qome da 'eetec de'era! ¡Saishet qome da 'am ñalauat ñimaye! 'Am 'auañateeta da ñi ita'a saishet da sa da'aqtaxanem añem naxa da huo'o ye tatapigui lauel da ño'ot, na'aictaxa da saq 'amaqtaq huo'otaq lta'araic, ¿qalaq ta'ainectaxa da ñi ita'a añem ñoxottaisop dam da'? ¡'A'i, saishet!»

³Qalaxaye so David qaltaq ñe'eguelaxalec da la'aqtac, 'eeta': Ñi 'arta'a ñañateeta da ñataqta añem 'arauotaxat, qaq yo'oqta da saishet da 'am da'aqtaxanem qome de'era, cha'aye ivittaique da huo'otaq sa 'auañamaxaren. ¡Qalaxaye 'am sanem da ña'aqtac, qataq Ñim Nataxala', da ñoqta 'eesa da mashe saqañapeque da ileuaxa!

⁴Nache so Jonatán inat somaye, 'eeta': ¿Negue't ca 'anshetaique da 'am so'otec?

⁵Nache so David 'enapeco': Qonte' qaltaq qaño'ot ca nquia'axac da qaique'elec ñi dalaxaic ca'agoxoic, qaq añem saqñet naxa da iquia'axaua ñi nta'a. Qalaxaye 'am ñachoxonnot da añem 'auasheetem qome da ñeqañoxxoñi, sauga na no'onaxa, nache ivitta'a ca avit ca ñya na'a'q da sootauga.

⁶Qaq ñi 'arta'a qom añem denataxanaique, qaq 'aua'axatem qome da añem 'am sequiguiño'ot da ñeqo'ona ye ima' Belén, cha'aye 'enauac ye ihuo' le'ecpi ño'ot aca ñavigaxat lachetaqtaxanaqte ye 'oonolec vi'i.

⁷Qaq qom saishet da dalemata, nache añem samachiguiñi qome. Qaq da huo'otaq dalemata, nache 'am 'auañateeta da ñoqta huotaique da añem ñalauat.

⁸Qaq cha'aye mashe sanaqot da qara'aqtac Ñim Nataxala' da qomi' auochaxau', ñoqo'oye 'am ñachoxonnot da aÿem 'anqouaguec, da huo'otaq huo'o co'ollaxa ca so'ot qauem nache no'on da aÿem 'aualauat. Qaq saiuen da aÿem 'auauegueua'a ñi 'arta'a.

⁹Qalaxaye so Jonatán 'enapeco': ¡Saishet da 'arhuennataxac de'era! Aÿem qom saÿaten da ñi ita'a ñoqta 'eesa da huotaique da 'am ñalauat, nache 'am sa'aqtaxanem qome.

¹⁰Nache so David inat somaye, 'eeta': ¿Negue'to' qome ca ñauo'o ca ña'axaÿaxac da ñi 'arta'a huotaique da aÿem ñalauat?

¹¹Nache so Jonatán 'enapeco': Qolaq qome, saxauga na no'onaxa. Nache 'enauaque soomaye da tareuga so no'onaxa,

¹²qaq huaña somaye nache so Jonatán 'enapega so David, 'eeta': 'Am sanem da ña'aqtac hua'aqchigui ñaqa'en Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, da ñoqta aÿem 'eesa da qonte', qataq ca ña na'a'q qom mashe 'eeta'am nagui, nache senat qome ñi ita'a, ca 'eetec ca lhuennataxac. Qaq qom saÿaten da no'on ca lhuennataxac da qoneta, nache 'am ñamaxauga qome ca 'ara'axaÿaxac.

¹³Qalaxaye ñi ita'a, qom qauem ca lhuennataxac da qoneta, qaq Ñim Nataxala' ñataqta lta'araic qome naqa'en ca ñeuxanaxaguec, da saishet da 'am sesoxon da yaqto' 'ananeltaxan. ¡Qaq Ñim Nataxala' ñataqta 'am itauan qome, 'eeta'am da 'eetec co'ollaq itauaatac ñi ita'a!

¹⁴Qaq da huo'otaq ña ñeca'altauec qom 'am ichoxoren Ñim Nataxala', nache nataqa'en aÿem 'auchoxoren qome, nache saishet da 'aua'aqta'a da aÿem qaÿalauat.

¹⁵Qataq saishet qome da 'aucoua'ai da 'auchoxoren na ñalaqpi. ¡Na'aictoxo' da Ñim Nataxala' nmatchiguiñi qome da ñalauat 'enauac na 'ampa'aguenaxauapi!

¹⁶Qaq 'era da 'eetec so Jonatán da naÿamaxate' so lauo' le'ecpi so David.

¹⁷Qaq cha'aye so Jonatán ñataqta ñauotec so David, nache qaltaq ñe'eguelaxaalec da ñan naqa'en da la'aqtac da nache 'eetai' da nauochaxaua somaye.

¹⁸Ime, nache 'enapega, 'eeta': Qonte' qaño'ot ca nquia'axac da qaique'elec ñi dalaxaic ca'agoxoic, qaq qom qaila'a da qui'itchiguingui aÿim 'anso'onaxaqui naxa, nache yo'oqta da 'am qainataxanaique.

¹⁹Qalaxaye qonte' qataq ca ña na'a'q, nache ñoqta 'am qaiqatapec qome. Qaq ñoqo'oye ñoltaq 'anqo'ona qome ye 'anqañoxotaqa' so ña na'a'q. Nache aÿem 'auata'aguet qome, qoueta'a ye saqaÿapeque aÿi coma' Ézel.

²⁰Qaq aÿem saÿineguelo qome de'era laÿe caua tres ichecna, 'eeta'am da choche ñapaxagueetac.

²¹Ime, nache samaq qome ca ñamaxashec da ñe'eguenalo, sheeta': «'Asoma 'avi'eguenalo yeua ichecnal.» Qaq da sheeta': «Yeua ichecnal huetraña na npa'aicna'a na qoueta'a, 'asoma 'auaconalo,» nache ishet qome da qaica ca 'auauotaique da 'annoxonec, cha'aye qaica camachaqca. Qaq sanot de'era ña'aqtac, Ñim Nataxala'.

²²Qalaxaye da shenapega so ñamaxashec sheeta': «Yeua checnal huetraña na pa'aicna na qoueta'a, nache qojec qome, cha'aye Ñim Nataxala' 'eetega da qojec.»

²³Qaq Ñim Nataxala' nacheñita ñauaachiguilo qomi', qataq hua'aqchigui da sanaq da qara'aqtac maye ñasataxagui nagui.

²⁴Nache so David nqañoxxoñi tauga so no'onaxa, qaq co'ollaq ivita da qaique'elec so dalaxaic ca'agoxoic, nache so nta'a nso'ooñi datalec so nquia'axala' da yaqto' deque'e.

²⁵Nache ñichiguiña so nache 'eetai' naxa da nso'onqa' netot so ñyec. Qaq so Jonatán datateguet so nta'a, qaq so Abner qalaq netaua'a na lañe so nta'a. Nache aso nso'onaxaqui so David qui'itchiguingui.

²⁶Nache se'eso na'a'q so Saúl qaica ca la'aqtac, cha'aye ipi'itaxaatega da huo'o ca huetapoigui so David, nache saishet da qui'itta.

²⁷Qalaxaye so lña na'a'q maye mashe ivi' dos na'axa'te so nquia'axac, nache ñaq 'eetalec da qui'ittangui aso nso'onaxaqui so David. Nache so Saúl inattac so llalec Jonatán, 'eeta': ¿Ta'ainco' ye shecalt, qataq nagui da saqanac da deque'e ca llalec so Yesé?

²⁸Nache so Jonatán 'enapeco': So David añem nachoxonnot da sasheetec da taña ye Belén.

²⁹Nache somaye 'eeta': 'Am ñachoxonnot da añem 'auasheeta da ashec, cha'aye ca ihuo' le'ecpi ñavigaxat aca lachetaqtaxanaqte huaña ye Belén, qataq ca ñaqaña añem 'enapega da salectauo. Nache añem sasheetec da jec somaye, ñoqo'oye saishet da anac nagui da 'am lquia'axaua.

³⁰Nache so Saúl ñataqta dalemataña so Jonatán, nache 'enapega, 'eeta': ¡'Am maye 'am llalec aña 'etaxaloxoi! ¿Peta'a 'aupi'itaxaatega da sasañaten da ñataqta 'anauchaxaua so llalec so Yesé, qaq somaye ñataqta ño'ot qome da 'arcoxo qataq aña 'arate'e?

³¹Cha'aye qom ña nca'altauec so David, nache 'am saishet qome da 'avira'a da 'am nta'a. ¡Qaq ñoqo'oye nagui 'auamaxasoxona camaye da añem qanauegueua'a, cha'aye camaye ñoqta 'itchiguiña da ileu qanqa'en!

³²Qalaxaye so Jonatán 'enapeco': ¿Ta'ainco' da qañalauat? ¿Negue'to' ca ño'ot sañamaxaña somaye?

³³Nache so Saúl irolec aso lataquixai da ña'arapec so Jonatán, huaña nache somaye ñañaten da so lta'a ñoqta 'eesa da huotaique da ñalauat so David.

³⁴Nache so Jonatán ñataqta dalemata, nache ñesheguem ca'ai so nquia'axala'. Nache saishet da ñalegueua'a so nquia'axac so lña na'a'q, cha'aye sañañamaxaren qataq ñaquicoqchet da so lta'a ñoqta dalemataña so David.

³⁵Qaq so lña na'a'q nache huenoxonec so Jonatán nnaictague' so lamaxashec nsoqolec da tauga so no'onaxa, nache taña so ñecapiguiña co'ollaq na'aqtaxaatague' so David.

³⁶Qaq co'ollaq ivitra, nache 'enapega somaye, 'eeta': 'Anqalgoq qome da 'avi'eguenal'alo naua ichecnal maye sañeerec. Nache so lamaxashec nqalgoq, qaq co'ollaq ñaq queta, nache so Jonatán ñañenec aso lchecna, nache asomaye tachiguiña so qañata'a so hueta'a so lamaxashec.

³⁷Qaq som lamaxashec co'ollaq ivita so tachiguiña aso checna, nache so Jonatán ña'alaxalec so lamaxashec, 'eeta': ¡Na qoueta'a nache pa'aicna ye huetaña aye ichecnal!

³⁸Qaq so Jonatán qaltaq ña'alaxalec so lamaxashec, 'eeta': ¡'Anqalgoq, saishet da 'avi'iiguet! Nache so lamaxashec so Jonatán ñaconalo soua checnal, nache nda'alo somaye.

³⁹Qalaxaye saishet da huo'o ca npi'itaxaataique se'eso nsoqolec, cha'aye nachaqsota so Jonatán, qataq so David da ñañateetrac da naigui de'era na'aqtac.

⁴⁰Qaq ime co'ollaxa, nache so Jonatán ñanema soua lo'ogoxonaqa'ate so lamaxashec, nache 'enapega da iroua'alo so lma'.

⁴¹Qaq co'ollaq mashe ñoxogue so namaxashec, nache so David nnoxonec, chegoqteua'a so nqañoxotaqa', nache tres da ña'alyiñi naua l-llecte qataq ñataqta iviraxata'aguet naqa'en na latap na 'alhua. Ime, nache napigoqtega't, qataq nñeeta'a't, choche ivitta'a da nmitchiguem da nnoinaxac so David.

⁴²Ime co'ollaxa, nache so Jonatán 'enapega so David, 'eeta': 'Aue, qojec nacherata da qaica camachaqca qome da 'icñaxac, cha'aye qomi' mashe sanaqot so qara'aqtac Ñim Nataxala' da nache 'eetai' qome da qomi' hueta'agueta, qataq cam qomi' chexoxogueta. Ime, nache jec so David, qaq so Jonatán, qalaq ñe'eguelaxaua'a so lma'.

1 Samuel 21

So David dataueeguesop so Saúl

¹Qaq so David nqo'ona ye Nob, yem netaña co'ollaxa so ntaxañaxanaxanec Ajimélec, qaq so Ajimélec co'ollaq ilo'ot so David nache ñe'elaq qataq inat, 'eeta': ¿Ta'ainco' da 'am 'oonolec da 'auanac?

²Nache so David 'enapeco': «Qomye ñi nta'a, huo'o da añem ñamaxalec, qalaxaye añem 'enapega da qaica ca sa'aqtaxanem da huo'omshe añem namaq qataq dam añem ñamaxalec. Qalaxaye so ñalleppi, mashe sa'aqtaxanem ye huaña da ñauane'.

- ³Qaq nagui ¿negue't cam 'am hueto'ot? Ñaq aýem 'aýa'anema taxa caua cinco nauole 'ayiiña, huo'otaq camachaqca lýa nallec.»
- ⁴Nache so ntaxaýaxanaxanec 'enapeco': Qaica cam aýem hueto'ot nallec, nacheyeuate' yeua nauole 'ayiiña maye saqaisheta'ape, qalaxaye ca 'analleppi da saishet co'ollaxa da hue'eguet aca 'alo, nache ishet da 'am sanema.
- ⁵Nache so David 'enapeco': Qalaxaye maiche qarataxac naxa da huo'o da saxague. Nache saishet da qarauañi' ana 'alo, qaq nagui ye dam qarqueuoxoc choche pa'aýauec, qaq ýoqo'oye ye ñalleppi qui'itta.
- ⁶Nache so ntaxaýaxanaxanec ýanem so David aso nauolepi 'ayiiña maye saqaishetapec, cha'aye qaca aca lýa nauole nachaqasota asom qoýanot co'ollaxa Ñim Nataxala' maye cheta'ague da qanqatec se'eso na'a'q da yaqto' nmeneguet aso dapaqtai'.
- ⁷Qaq se'eso na'a'q hueta'a se'eso atamnaqa' maye lalamaxat Ñim Nataxala' som edomiita le'enaxat Doeg, qaq somaye nacheso so lataxala' som qagueta lo'opi maye lamashecpí so Saúl.
- ⁸Nache so David inat so Ajimélec, 'eeta': ¿Peta'a huo'o aca 'am hueto'ot taquiaxai huo'otaq ýeelonec? Cha'aye ýataqta nque'elaxatta da aýem ýamaq ñi nta'a nache ýataqta qaica ca iraq'a da sacona ca ýainec qataq ca lýa ýo'ogoxonaxat.
- ⁹Nache so ntaxaýaxanaxanec, 'enapeco': Aja' huo'o ye lainec so Goliat, som filisteo maye 'aualauat co'ollaxa huaña ye ca'amegue ye Elá. Qaq yemaye hueta'ague da laýe ñi ntogue lapoxot le'enaxat efod, lpattalec ye hualoq laýe. Qaq ishet da 'auache, cha'aye qaica ca lýa no'ogoxonaxat cam aýem hueto'ot. Nache so David, 'enapeco': Aja' 'achot, cha'aye nacheca ca ýoqta 'onaxaic.
- ¹⁰Qaq se'eso na'a'q, so David ñaq 'ettapeeguet so Saúl, ýoqo'oye nqo'ona so Aquis, som nta'a ye Gat.
- ¹¹Nache so nataxala'pi 'enapego' so Aquis, 'eeta': ¿Saisheto' da nachena ne'ena na David, maye nta'a ne'ena 'alhua! Nam qaýo'onaxaatalec co'ollaxa qoýeeta': ¿So Saúl ýalauat so Mil ýalleppi, qaq so David ýalauat so diez mil!
- ¹²Qaq co'ollaq hua'aqchigui de'era so David, nache huo'o da lhuogoxo qataq ýataqta ñi'íya so Aquis, som nta'a ye Gat.
- ¹³Qaq ýoqo'oye co'ollaq datataigui somayepi, nache naralaxat da lataxac ýe'enaxat ca huo'o da aloic, huaña nache ýettac nam lasompi, qataq naañi naqa'en ana la'alle.
- ¹⁴Nache so Aquis 'enapego' so lamashecpí, 'eeta': Peta'a saquauattoñi de'era ýale da huo'o da aloic ¿Ta'ainco' da aýem qanaviquiua'a?
- ¹⁵¿Maye seueetaico' nam huo'o da aloicpi, da aýem qanaviquiitaua'a dam da' da yaqto' ýachaxan da aloic da huaña na ima'? ¿Ñaq qanqacheuec damaye!

1 Samuel 22

So David datauec

¹So David datauec ca'ai ye Gat, nache nqo'ona so auac maye naña ye Adulán. Qaq so lqañañecpi qataq so lañepi lauo' le'ecpi somaye co'ollaq ñañaten, nache nqo'ona somaye.

²Qataq nataqa'en 'enauac som saqaiyaqnapecpi, qataq som huo'o ana lavigaxaistepi, qataq som huo'o da nqui'ic da lquiyaqteñaxac, huaxaiguat somaye da ñauo'o lataxala'. Qaq nache ivi' cuatrocientos da ima'a't se'eso ñalleppi.

³Qaq so David nache chegoqchiguiña yemaye da nqo'ona ye Mispá, maye huaña ye Moab, huaña nache 'enapega so nta'a ye Moab, 'eeta': 'Am ñachoxonnot da 'aqa'aqta'a qome ñi ita'a qataq aña ñate'e da nache qami' netaiguilo, choche ivitta'a qom sañaten ca 'eetec ca añem ñataxaateuga Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Qaq 'era da 'eetec so David co'ollaq ñaueguereuo soua lta'al da yaqto' netro'ot so nta'a ye Moab, qaq nache netro'ot somaye imattrec soua na'axa'te maye huaiguilo da so David hueta'a so nqañoxotaqa'.

⁵Qalaxaye so na'aqtaxanaxanec le'enaxat Gad, 'enapego' so David, 'eeta': Saishet da nache qoueta'a ne'ena 'anqañoxotaqa', nacherata da 'anqo'ona ye Judá. Huaña, nache jec so David, nache ivitta'a ye aviaq ye Jaret.

So Saúl ñalauat so ntaxañaxanaxanecpi ye Nob

⁶Qaq so Saúl, co'ollaq ñaq hueta'a ye Gabaa, nso'ootañi neto'ot na lpaqal aso qo'oipaq le'enaxat tamarisco, nasqta'a aso lataquiaxai, qaq so lamaxashecpi colesop somaye. Qaq co'ollaq ñañaten da so David qataq so nalleppi da qañauana so hueta'a,

⁷nache 'enapega so lamaxashecpi, 'eeta': Qami' ñalleppi maye qauachegoqoiguat so Benjamín, ñaq añem qana'axañaxañiña. ¿Peta'a qaupicheetega da so llalec so Yesé qami' ñanema nataqa'en qome ca 'alhua qataq ca uva lma', qataq da 'enauac da qoñiita da qami' ñanaguilo da qami' lataxala'ate ca mil, qataq ca cien alleppi?

⁸Qaq yo'oqta nagui da 'enauac qami' añem qanpa'agueñiña, cha'aye qaica co'ollaxa ca añem icoyeguen da so ñalec nañamaxate' so llalec so Yesé, da yaqto' itauan somaye da añem npa'aguena.

⁹Qaq huaña nache so Doeg, som edomiita, maye ñalectaigui so lamaxashecpi so Saúl, 'enapeco': Añem soota'a caillaye ye Nob, nache sauachigui da so llalec so Yesé nvita yemaye da na'aqtaxane' so Ajimélec, som llalec so Ajitob.

¹⁰Nache so Ajimélec nnate' Ñim Nataxala' da denataxaalec so David, huaña nache somaye ñanem so nallec, qataq so lainec so Goliat, som filisteo.

¹¹Nache so nta'a damaxasoxona so ntaxañaxanaxanec Ajimélec, qataq 'enauac som lañepi ntaxañaxanaxanecpi ye Nob, maye maiche lauo' le'ecpi somaye. Qaq co'ollaq ivireuo 'enauac somayepi,

¹²nache so Saúl 'enapega so Ajimélec, 'eeta': 'Am llalec so Ajitob, ñaq aÿem 'ana'axaÿaxana. Nache so Ajimélec 'enapeco': Aja', 'am ña'axaÿaxana 'am ÿataxala'.

¹³Nache so Saúl inat somaye, 'eeta': ¿Ta'ainco' 'am qataq so llalec so Yesé da aÿem qauataiÿa'aguet? Aÿem saÿaten da 'am 'aÿa'anem co'ollaxa somaye aso nauole qataq so ÿeelonec, qataq 'annate' co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'aunataxaalec somaye, da yaqto' aÿem dataÿa'aguet qataq da nmitaique ca lataxac da aÿem ique'elaxat.

¹⁴Nache so Ajimélec ÿasateguet so nta'a 'eeta': Ne'ena 'aramaxashecpi, ¿peta'a huo'o ca 'eeta'am da lataxac so David da ÿataqta 'am ÿalaxaguet? Qataq somaye saishet da nda'a't da 'araronaxanec, cha'aye nataqa'en lataxala' nam alleppi maye 'am nauaatalec, qataq huo'o da 'enec da hueta'a ñi nma' lta'araic.

¹⁵Qaq ¿peta'a cheta'ago' nagui da seÿaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da senataxaalec somaye? ¡'A'i saishet! Qaq ÿoqo'oye saishet qome da 'auo'ot ca lasouaxashet ne'ena 'aramaxashec qataq nam lauo' le'ecpi, cha'aye ne'ena 'aramaxashec sa ÿaÿaten da 'ampa'agueetague' somaye.

¹⁶Qalaxaye so nta'a 'enapeco': ¡ÿataqta 'auaÿateeta 'am Ajimélec, da 'am qataq 'enauac na 'arhuo' le'ecpi qaullivi qome!

¹⁷Huaña nache so nta'a saÿaÿaloxon da ÿamaq so lamaxashecpi, 'eeta': ¡Qauallauache na ltaxaÿaxanaxanecpi Ñim Nataxala'! Cha'aye namayepi itauaatac so David, qataq ÿaÿaten da nqañoxtotapiguiñi somaye, qalaq saishet da aÿem da'aqtaxanem. Qalaxaye so lamaxashecpi se'eso nta'a saishet da ÿe'egueeta'a da ÿalauat so ltaxaÿaxanaxanecpi Ñim Nataxala'.

¹⁸Nache, so nta'a qaltaq ÿamaq so Doeg, 'eeta': ¡'Asoma 'am 'aualauat namayepi! Nache so Doeg, ÿe'egueeta'a da ÿalauat se'eso ntaxaÿaxanaxanecpi, nache se'eso na'a'q ÿalauat so ochenta y cinco ÿalleppi maye ÿaatañi na nhuomaigui lomaxaqui le'enaxat efod maye chegaqaigui na lino.

¹⁹Ime, qataq nqo'ona ye Nob, yem lma' so ntaxaÿaxanaxanecpi. Nache irolec so ÿeelonec da ÿalauat so ÿalleppi, 'alpi, ñaqpiolec qataq som cheta'ague da ñiguiñipi, qataq so huacapi nauegaxanaxala'pi, 'ashenapi, qataq aso qaguetapi.

²⁰Qalaxaye huo'o so 'oonolec som llalaqpi so Ajimélec, le'enaxat Abiatar maye ishet da datauec co'ollaxa, nache nqo'ona ye hueta'a so David.

²¹Huaña nache da'aqtaxanem somaye, da 'eetec so Saúl da damaxasoxoolec da qaÿalauat so ltaxaÿaxanaxanecpi Ñim Nataxala'.

²²Nache so David, 'enapeco': Se'eso na'a'q co'ollaq sela'a so Doeg da hueta'a ye Nob, nache mashe saÿaten da somaye taÿa'a da da'aqtaxanem so Saúl. ÿoqo'oye aÿem ÿasouaxashet da qaÿalauat 'enauac som 'arhuo' le'ecpi.

²³Qalaxaye saishet qome da 'añi'i, nache qoueta'a na soota'a, cha'aye saishet da huo'o ca 'am ñe'egueeta'a. Qaq da huo'o ca huotaique da 'am ñalauat, qalaq hua'auñi qome da añem ñalauat.

1 Samuel 23

So David nca'alaxatec so lma' ye Keila

¹Qaq huo'o so na'a'q nache so filisteopi iloquiayan so netaña ye Keila, nache ñache so cheta'ague da nchegoxoshec trigo. Qaq co'ollaq qaña'aqtaxanem de'era so David,

²nache somaye inat Ñim Nataxala', 'eeta': ¿Peta'a ishet da añem 'auasheetem da ñeqo'ona da seloquiayan ye filisteopi? Nache Ñim Nataxala', 'enapeco': Aja', 'anqo'ona da 'auloquiayan, nache 'anca'alaxatec qome ye netaña ye huaqta'a't nñecpi ye Keila.

³Qalaxaye so nalleppi so David, 'enapeco': Qomi' da souaqta'a na Judá, qalaq ñataqta huo'o da qarcolanaxa, ¡qaq qom ñeqo'onaxa ye Keila nache ñataqta nquitect qome da qarcolanaxa da seloquiaxai' ye alleppi filisteopi!

⁴Nache so David qaltaq ñe'eguelaxalec da inat Ñim Nataxala', nache Ñimaye, 'enapeco': 'Aue, qojec 'anqo'ona ye Keila, cha'aye añem 'am sanem da 'oxonec ye filisteopi.

⁵Nache so David qataq so nalleppi jec nqo'ona ye Keila, nache delogui' so filisteopi, nache loxonec somayepi, qataq deuotaxanec so na'atetpi. Qaq 'era da 'eetec so David da nca'alaxatec so lma' ye Keila.

⁶Qaq so Abiatar, som llalec so Ajimélec, maye nqañoxotaxaua co'ollaxa so David, nataq'en taña ye Keila, nache ñachetac so ntogue lapoxot le'enaxat efod.

⁷Qaq co'ollaq qaña'aqtaxanem so Saúl da so David hueta'a ye Keila, nache 'enapeco': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna añem ñanem da ñoxonec ca David, cha'aye taua'a ye huaqta'a't nñecpi maye napotaua'a, nache saishet qome da datauec.»

⁸Nache sanañaloxon so Saúl da lañona't so nalleppi, da yaqto' taña ye Keila, da colesop da nauan so David qataq so nalleppi.

⁹Qalaxaye so David co'ollaq ñañaten da so Saúl qaltaq huotaique da iloquiayan somaye. Nache iñaxaneuga so ntaxañaxanaxanec Abiatar da iroua'a somaye so ntogue lapoxot le'enaxat efod.

¹⁰Nache so David 'enapeco': 'Am Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ne'ena 'aramaxashec ñañaten da anac ca Saúl, da huotaique ñalauat 'enauac na lma' na Keila souaxat añem.

¹¹Qaq na lma' na Keila. ¿Peta'a añem ñaneguet qome da lhuaqñaxac ca Saúl? ¿Qataq 'eesa peta'a de'era ña'axañaxac da ca Saúl anac qome da añem ñe'eguenaa'a? ¡Añem 'am ñachoxonnot 'am Nataxala', maye Natamnaxala' na

Israel le'ecpi, da aÿem 'aua'aqtaxaatem! Nache Ñim Nataxala', 'enapeco': Aja', ñi Saúl anac qome.

¹²Nache so David qaltaq ÿe'eguelaxalec da denataxan, 'eeta': ¿Na lma' na Keila, peta'a aÿem qataq na ñalleppi qomi' ÿanegueta da lhuaqÿaxac ca Saúl? Nache Ñim Nataxala', 'enapeco': Aja', qami' ÿanegueta qome.

¹³Huaña nache so David qataq so seiscientos nalleppi, ca'ai ye Keila, nache tateguelo qaica ca ÿoqta hueta'a, qaq co'ollaq qaÿa'aqtaxanem so Saúl da so David ca'ai ye Keila, nache somaye saishet da ipaca'a yemaye.

So David hueta'a ye toolec 'alhua

¹⁴Nache so David hua'a co'ollaxa ye toolec 'alhua, nache nqañoxotoigui so auacpi maye nasheguema aña qasoxonaxa ye Zif, qaq na'aictaxa da ica'n soua na'axa'te da so Saúl nmittaique, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ÿaneguet da lhuaqÿaxac somaye.

¹⁵Qaq so David co'ollaq ÿaÿaten da so Saúl nmittaique somaye da yaqto' ÿalauat, nache somaye hua'a ye Horeb, yem toolec 'alhua ye Zif.

¹⁶Qalaxaye so Jonatán, som llalec so Saúl, nqo'ona co'ollaxa ye Horeb yem hueta'a so David, nache ÿa'añaqchettac somaye da nache queto'ot da pe'etega Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Nache 'enapego' somaye, 'eeta': Saishet qome da 'añe'etac, cha'aye ñi ita'a Saúl saishet da 'am ÿanata qome, qaq 'am 'avira'a qome da 'am nta'a na Israel, qaq aÿem nache 'am ÿo'onataxanaxaua qome. Qaq de'era, ñi ita'a Saúl mashe ÿaÿateetac.

¹⁸Huaña nache soomaye ÿauaachigui naqa'en Ñim Nataxala' da qaltaq naÿamaxara't da nache 'eetai'salo da auochaxau', qaq co'ollaq ime de'era, nache so Jonatán ÿe'eguelaxa so lma', qaq so David nache hua'a ye Horeb.

¹⁹Qalaxaye so ÿalleppi maye lma' ye Zif nqo'ona ye Gabaa, nache da'aqtaxanem so Saúl, 'eeta': Ñi David hueta'a ye qana'alhua, nqañoxottaigui ye auacpi maye naigui aña qasoxonaxa maye naña ye Jaquilá ye Horeb, maye pa'aÿa'ague da sheu' ye toolec 'alhua.

²⁰Qalaxaye qom 'anshet da 'auanac 'am nta'a, nache qomi' 'am sanaxam qome ñimaye.

²¹Nache so Saúl 'enapega somayepi, 'eeta': ¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ÿanema qome da lchoxonnataxanaxa, souaxat da aÿem qauchoxoreñi!

²²Qaq nagui qoqui nache ÿataqta qauaÿataxareñiita cam ÿoqta hueta'a camaye, qataq chaq negue't cam ÿoqta ÿauaachigui co'ollaxa, cha'aye aÿem qaÿa'aqtaxaatapeguem da camaye ÿataqta sanqalat.

²³Nache ÿoqta qanaloqchiñiita ca ÿoqta ÿe'eguetapoigui nqañoxotaxaquipi camaye, ime nache qañe'eguelaqai da aÿem qaua'aqtaxañim, yaqto' nache qami'

ñenaicapegueto qome. Qaq da ñoqta 'eesa da hueta'a yi'ie 'alhua ca David, nache ñataqta ñematte' qome naua lma'ate yem lauo' le'ecpi so Judá da ñemitaique camaye.

²⁴Nache se'eso ñalleppi ncoyeguene' so Saúl da ñe'eguelaxa ye Zif ye maiche lma' somayepi, qaq so David qataq so nalleppi mashe hueta'a co'ollaxa ye toolec 'alhua ye Maón, yem nalochiguiñi 'alhua maye pa'aña'ague da sheu' ye toolec 'alhua.

²⁵Qaq so David co'ollaq ñaŷaten da so Saúl nmittaique somaye, nache nquiguiña aso coma' maye naña ye toolec 'alhua ye Maón. Nache so Saúl co'ollaq ñaŷaten so hueta'a somaye, nache nqo'ona da icanapēc.

²⁶Nache so Saúl quetot so loigue aso coma', qaq so David qataq so nalleppi, qalaq queto'ot so lña loigue aso coma' da yaqto' datauec, qalaxaye so Saúl qataq so nalleppi co'ollaq mashe colesop so hueta'a so David, qataq mashe yaqta'a da loxonec,

²⁷nache nvi' so namaxashec da 'enapega so Saúl, 'eeta': «¡'Am 'amaqtaqaic, 'auŷalapigui' qome da 'avi'eguelaq, cha'aye ye filisteopi ñataqta icogaxaatac ye hueta'a ye qana'alhua!

²⁸Nache so Saúl ñaxaañi da icaatac so David, nache ñe'eguelaq da yaqto' delogui' so filisteopi. Qaq ñoqo'oye aña'añi coma', nache qoŷanagui da le'enaxat Selá Hamajlecot maye naigui da: «Coma' maye huaña so qoŷetpi.»

So David choche ichoxoren so Saúl da sa ñalauat

²⁹Ime, nache chegoqchiguiña yi'ie so David, da nqo'ona da naña so ñe'eguenaxaquiipi ye Engadí.

1 Samuel 24

¹Qaq so Saúl co'ollaq ime da icaatac so filisteopi, nache ñe'eguelaxauo, nache qaŷa'aqtaxanem da so David hueta'a ye toolec 'alhua maye le'enaxat Engadí.

²Huaña, nache so Saúl lca'aúa'a so tres mil som ñataqta no'on ñalleppi maye ñachegoxotaigui 'enauac so Israel le'ecpi. Ime, nache jec da nmitaique so David qataq som nalleppi, nache tasheguema so pa'asheguem aso coma' maye lanataqa' ana huauec quetaq.

³Qaq co'ollaq ivita ye naña aso qagueta laŷe', qaq nache saqaŷapeque asomaye ye naña som auac maye nqañoxottaigui so David qataq so nalleppi, nache so Saúl taigui' somaye da yaqto' lcotela't. Qaq so David qataq so nalleppi nache huetaigui' se'eso auac da nqañoxottañi.

⁴Nache so nalleppi so David 'enapego' somaye, 'eeta': Nagui nache ñoqta ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' co'ollaq 'am 'enapega, 'eeta': 'Am sanem qome ñi 'ampa'aguenaxaua, nache maiche 'oiqueetac ca 'auataxaateuga. Nache so David ñesheguem, nache nchettaua'a da ipeleguec so lapo' laŷe so Saúl.

- ⁵Qalaxaye co'ollaq ime, de'era ño'ot nache ñataqta huo'o da ntogotaxac,
- ⁶nache 'enapego' so nalleppi, 'eeta': ¡Ñim Nataxala', aÿem ñeltaxaneguet qome da so'otec ca sa ñaÿamaxañi ñi ñataxala' maye nta'a! ¡Ñimaye huo'omshe nta'a cha'aye lca'aguishec Ñim Nataxala'!
- ⁷Nache so David nllañi so nalleppi, nache saÿashenem da iloquixan so Saúl, qaq so Saúl, co'ollaq ime nache chegoqtoigui so auac da ñoltaq jec.
- ⁸Nache so David nataqa'en chegoqtoigui so auac da ca'attaueegue somaye, nache iÿaxaatague', 'eeta': «¡'Am ñataxala', maye 'am nta'a!» Nache co'ollaq nqoilec so Saúl, nache so David ña'alyiñi naua l-llecte iviraxata'aguet na latap na 'alhua.
- ⁹Nache 'enapeco': ¿'Am nta'a, ta'ainco' da 'aualaxagueto' co'ollaxa nam ña'axattac da sauotaico' da 'am so'otec ca qauem?
- ¹⁰Qaq nagui, 'auaÿateeta da Ñim Nataxala' aÿem ñanem da nache 'am sachaigui taxa ñi'ñi auac da 'am salauat, qaq na'aictaxa da na ñalleppi aÿem ñamaqtalec da nache 'am salauat, qalaxaye aÿem choche 'am sechoxoren, nache shenapec saishet da salauat ñi ñataxala', cha'aye ñimaye lca'aguishec Ñim Nataxala'.
- ¹¹Qaq nagui 'am nta'a ña 'aumeten na ñasoqta'a, namaye nachena na laÿe na 'arpo' maye secheguec, qalaq saishet da 'am salauat. Qaq nagui nache 'auaÿateeta da saishet da sauotaïque da 'am salauat, qataq nataqa'en qaica ca ñasouaxashet da qoneta. Qalaxaye 'am nta'a, maiche aÿem 'aucaatac da huotaïque da aÿem 'aualauat.
- ¹²¡Qaq Ñim Nataxala' maiche qomi' nmi't qome, qataq maiche aÿem ñe'eguelaxateguet qom huo'o ca sasouaxat da qoneta! Qalaxaye aÿem saishet da 'am so'otec ca qauem.
- ¹³Cha'aye som na'aqtacaic naxa, 'eeta': «Nam qauem, chegaqaigui nam qauemaicpi.» Qaq ñoqo'oye aÿem saishet da she'egueeta'a da 'anachaalataxac 'am nta'a.
- ¹⁴Qaq ¿Chaq negue't cam 'anmittaïque, 'am maye 'am lta'a na Israel le'ecpi? ¿Chaq negue't cam 'aucaatac? ¿Peta'a nachaÿem, ye sheeta'am ca pioq leuaxaic, huo'otaq ca pioq lalaxat?
- ¹⁵¡Qaq Ñim Nataxala' nacheñi ñi qomi' nmi't qome! ¡Qaq Ñimaye nmi't qome cam sasoilec, nache aÿem iueelec da yaqto' aÿem ñeltaxaneguet da qoneta!
- ¹⁶Qaq co'ollaq ime da ltaxaÿaxac so David, nache so Saúl 'enapeco': ¡Qache nache 'am ñalcolec David, maye aÿem 'autaqtecot! Huaña nache so Saúl ñataqta ñyeetac,
- ¹⁷nache 'enapeco': 'Am, ñataqta aÿem 'auo'otec da nalochiguiñi lataxac, qaq saq 'ena'am aÿem, cha'aye nmeneguet 'anqa'en da no'on dam qauem maye 'am so'otec.

¹⁸Cha'aye nagui aÿem 'auachaxana da 'arauotaxanaqtaic da sheeta, na'aictaxa da Ñim Nataxala' aÿem ñaneguet da 'arhuaqÿaxac, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da aÿem 'aualauat,

¹⁹cha'aye negue'tom ca chochaq ÿaxaatec da ilalec ca mpa'aguenaxaua da qaica ca 'ena'ac da nachaalataxac. Qaq nagui Ñim Nataxala', 'am ÿanem qome ca no'on, souaxat de'era ÿaÿamaqchiguiñi maye aÿem 'auo'otec ne'ena na'a'q.

²⁰Qaq nagui ÿoqta 'eesa ñaqa'en da taÿa'a da 'am nta'a, qaq da 'aro'onataxanaxac da 'aulo'ogue na Israel le'ecpi ÿataqta nquictasheguem qome.

²¹Qaq ÿoqo'oye nagui, 'onaxaic da 'aÿa'anot ca 'ara'aqtac Ñim Nataxala' da ÿoqta 'eesa 'anqa'en da saishet da 'anmatchiguiñi qome cam aÿem chegoxoguetpi, qataq saishet da 'auapalaxat da le'enaxat na ihuo' le'ecpi.

²²Qaq huaña nache so David ÿanem da la'aqtac so Saúl. Huaña nache so Saúl ÿe'eguelaxa so lma', qaq so David qataq so nalleppi nataqa'en ÿe'eguelaxa so nqañoxotaqa'.

1 Samuel 25

Da l-leuaxa so Samuel

¹Qaq co'ollaq ileu so Samuel, nache 'enauac so Israel le'ecpi laÿona't da yaqto' nÿeelec somaye. Ime, nache qailareña ye maiche na'alhua maye huaigui ye Ramá. Huaña nache so David taÿa ye toolec 'alhua ye Parán.

So David qataq aso Abigaíl

²Qaq ye Maón naña co'ollaxa so ÿale maye ÿataqta sallaxanec, qaq somaye huo'o so lalamaxat lma' naña ye Carmel, qaq aso lalo quetaqpi ivi' mil, qaq aso qaguetapi ivi' tres mil, nache somaye hueta'a co'ollaxa ye Carmel da npetectac aso lalopi qaguetapi.

³Qaq somaye le'enaxat Nabal, qataq chegoxoguet so Caleb, qaq somaye ÿataqta yeloxoic qataq qauem da lataxac, qaq aso lhua le'enaxat Abigaíl, qaq asomaye ÿataqta 'onaxai qataq ÿataqta ÿaanataxanaxai.

⁴Qaq so David co'ollaq hueta'a ye toolec 'alhua, nache ÿaÿaten da so Nabal hueta'a ye Carmel npetectac aso lalo qaguetapi,

⁵nache ÿama'q soua diez lamaxa'she nache, 'eeta': «Qanqo'oñiÿa qome ye Carmel, nache qauache da iquinaxanaxac maye taÿa'a ca Nabal.»

⁶Qataq qaÿa'añim qome da ÿa'aqtac maye, 'eeta': ÿataqta 'am nlaqchigui qome da 'arlagaxayec, qataq na 'aÿa'alaqpi, qataq 'enauac nam 'aralamaxatpi.

⁷Aÿem saÿaten da 'anpetectac ana 'arelo qaguetapi. Qataq 'auaÿateeta da na ilotague' ana 'arelo qaguetapi, co'ollaq hueta'a na souaqta'a Carmel, qalaq saÿauana da huo'o ca secachaxa na logoxoshetpi, huo'otaq da so'otaxac ca qauem.

⁸Qalaxaye 'aunat qome na 'aramaxashecpi, nache 'am da'aqtaxaatem qome de'era, qaq ñoqo'oye ñataqta lta'araic qome da ña'achecyaxac da 'auayamaxatte' da 'aulo'ogueta ne'enua ñamaxa'she, cha'aye no'on da lviraxa'c ne'ena na'a'q. Qaq 'am ñachoxoreetot da 'aã'anema qome naamaye, qataq nam 'aramaxashec David cam 'am hueto'ot, cha'aye 'eeta'am da aãem 'aãa'alec.

⁹Nache co'ollaq ivildeuo soua lamaxa'she so David, nache soomaye ñanem so Nabal da la'aqtac so David. Ime, nache huetra'a iuattra'a ca 'eetec ca lasataxac somaye.

¹⁰Qalaxaye so Nabal 'enapeco': ¿Negue't que'eca David? ¿Negue't que'eca llalec cam Yesé? ¿Cha'aye nagui qalota na nlatacpi maye dataueeguesop na na'aco'pi!

¹¹¿Ta'ainco' taxa da sanem nam sauotaique aloq, qataq laquip na ipetegaxanaxanecpi, cam shiñaxaua maye sasañaten ca chegaqa'ague?

¹²Nache soua lamaxa'she so David ñe'eguela'q, qaq co'ollaq ivitra so David nache da'aqtaxanem 'enuac na la'aqtacpi so Nabal.

¹³Nache so David 'enapego' so nalleppi, 'eeta': ¿'Enauac qami' qana'achiigui qome na qoraiñiqui! Nache 'enuac somayepi na'achigui so lainec, nataqa'en so David. Nache cuatrocientos ñalleppi so ca'ategue somaye, qaq so doscientos maye lañepi somayepi, qalaq no'onañi da ilotague' so nogoxoshetpi.

¹⁴Qalaxaye huo'o' so 'oonolec so lamaxashecpi so Nabal, jec da da'aqtaxanem aso Abigaíl, asom lhua so Nabal nache, 'eeta': So David huo'oi soua nama'q lamaxa'she, da namaxa da lquinaxanaxac ñi qana'aco' qalaxaye ñimaye saishet da iyacna'ape soomaye.

¹⁵Qamaq se'esoua ñale't ñataqta qomi' ñayamaxatte' 'enuaque se'esoua na'axa'te co'ollaq souaqta'agueta soomaye yi'iyé no'onaxa, saishet da qomi' sa ñalemamaxa't, qataq saishet da qomi' decachiñoto.

¹⁶Nacherata da qomi' npaxattaleguete ye na'a'q qataq ye pe, co'ollaq seloqtague' ana qaguetapi.

¹⁷Qalaxaye ñim 'arhua, ye ñataqta qauem da lataxac, qataq saishet da qaitaxañot, qaq 'onaxaic qome da 'auo'ot ca 'auataxaateuga de'era, cha'aye so David mashe lhuennataxa da iloquiixan ñim qana'aco' qataq 'enuac na lauo' le'ecpi.

¹⁸Nache aso Abigaíl ñataqta sa ñañoaloxon da lañoa't aso doscientos nauole 'ayiiña, qataq soua dos lo'oc maye lañe' so lataxa, qataq soua cinco qagueta nauole, qataq cuarenta kilos aso ntoñiguishé ala na nañiguishéc, qataq cien aso nqaxañoqta uva, qataq doscientos aso nauolepi maye lalégue ala ana hiigo nqaxañoqta. Nache 'enuac somayepi ñasaxalec so 'ashenapi.

¹⁹Ime, nache 'enapega so lamaxashecpi, 'eeta': Qaua'aviita qome, aãem qalaq qami' seca'attaueeguelo qomele. Qalaxaye asomaye saishet da da'aqtaxanem de'era so lhua.

²⁰Nache aso Abigaíl nelec so 'ashena, nache nqañoxtchiguiñi nactangui na laýe añi qasoxonaxa. Qaq co'ollaq ila'aguet so David qataq so nalleppi da natena'aguet, nache jec asomaye da ca'ata'aguet.

²¹Qaq so David ñaq cha'ago' da detaqtac, 'eeta': «Choche ne'en da ñauaatalec so na'atetpi ca Nabal co'ollaq huetalec ye toolec 'alhua, da qaica ca seýaxaneua'a da lasheue ñaqa'en, qaq nagui qalaq aýem iro'oguet da qauem da no'on maye so'otec.

²²Nache somaye, 'enapeco': ¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýataqta lta'araic naqa'en ca ñeuaxanaguec, qom sa nmichiguiñi ñaqa'en nagui, huo'otaq qonte' ca nnaictague'pi camaye!»

²³Nache aso Abigaíl co'ollaq ila'aguet so David, nache huenoteeguesop so lalo 'ashena, nache ýa'alyiñi naua l-llecte, qataq iviraxata'aguet na latap na 'alhua.

²⁴Ime, nache qapaloiguilo naua lchel somaye, nache 'enapega 'eeta': ¡Am ýataxala', aýem maye ýasouaxashet de'era! Qalaxaye ñaq aýem 'anquouaguec da 'ana'axaýaxana da shenapec.

²⁵Saishet qome da 'auqocha'a da qauem lataxac ñi Nabal, cha'aye ñimaye maiche ýo'oxoreetac da le'enaxat, maye naigui da sanaýaten. Qaq de'era sanaýaten lataxac ñimaye, nache nnaictague' naxa da huo'o da pa'aigue. Aýem, qalaxaye sa sauanequeta co'ollaq nvi' soua 'aramaxa'she.

²⁶Qalaxaye nagui Ñim Nataxala' 'am saýashenem da 'aucoldec naua ntago'q, qataq da 'auo'ogoxona da 'ara'añaxac da 'apalaique 'arvi'. Qaq 'eeta'am qome so Nabal ca nhuaxanaguec nam 'ampa'aguenaxauapi, qataq 'enauac nam huotaique da 'am ýo'otec ca qauem 'am ýataxala'.

²⁷Qaq nagui 'onaxaic da 'auaconeguet ne'ena ýachetaqtaxanaxat nallec da yaqto' 'aýa'anoigui na 'aramaxashecpi maye 'annaictague'.

²⁸Qataq 'am ñachoxonnot da choche 'auchoxoren qome ana'ana 'aramaxashe da huo'o ca ýasouaxat. Qaq ýoqta 'eesa ñaqa'en da Ñim Nataxala' 'am ýanem qome, qataq ca 'aýa'alaqpi da ilo'ogue na Israel le'ecpi, cha'aye nachaqrata naxa da 'am ýamaq Ñim Nataxala' nache 'auloqui. Qaq ýoqo'oye 'enauaque qome naua na'axa'te da 'anachaalataxac da saishet da talec ca qauem.

²⁹Qaq da huo'o ca 'am icaatac da huotaique 'am ýalauat, qaq Ñim Nataxala' npaxattalec qome da 'anachaalataxac. Qaq cam 'am ipa'agueetac, qalaq Ñim Nataxala' ýasaxauec qome, 'eeta'am naqa'en ca coma' laýe da qaipocnec.

³⁰Qaq ýoqo'oye qom ipacchigui 'enauac nam no'on maye 'am ýachaxanapecot co'ollaxa Ñim Nataxala', qataq da 'am ýanagui da 'am lataxala' na Israel le'ecpi,

³¹nache saishet qome da 'anque'etaxangui da 'anllaqtac da 'aucoldec naua ltago'q ca qaica ca ýasouaxat, qataq da 'auo'ogoxona da 'ara'añaxac da 'apalaique 'arvi'.

Qaq qom ivita da 'am ñanem da lqouagaxanaqtaic Ñim Nataxala', nache 'auennata'a qome ana'ana 'aramaxashe.

³²Nache so David 'enapego' asomaye, 'eeta': Ñataqta soxoraic Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, maye 'am namaq da yaqto' aýem 'auqata'aguet,

³³qataq ñataqta 'auamachiguiñi qome 'am souaxat da no'on 'arañaanataxanaxac. Cha'aye aýem 'avitaqna'aguet da secolde'c naua ntago'q, qataq da so'ogoxona da ña'añaxac da sepalaïque ca ivi'.

³⁴Qaq cha'aye nca'altauec Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, maye nacheñi ñi aýem nqanaxat da saishet da 'am so'otec ca qauem. Cha'aye taxa da sa 'auñalapigui' da 'auanac da aýem 'auqata'aguet, nache qonte' nte'eta nache saishettaxa da 'oonolec ca nca'altauec nam nalleppi ñi Nabal.

³⁵Ime, nache so David ñaconeguet 'enauac so ndouec asomaye, huaña nache 'enapega, 'eeta': 'avi'eguelaxa qome ca 'arma', qalaxaye huo'o da 'arlagaxayec, cha'aye mashe 'auañaten da 'am salaxaguet, qaq aýem 'am sanem qome cam 'auñaxanaïque.

³⁶Nache aso Abigaíl co'ollaq ñe'eguelaq, nache natenalec so Nabal hueta'a so lma' ño'ottac so ñataqta 'onaxaic lquia'axac maye 'eeta'am da lquia'axac ca nta'a. Qaq somaye ñataqta machiguiñi qataq mashe taxaic, qaq ñoqo'oye asomaye saishet da da'aqtaxanem nacherata da iuata'aguet so lña na'a'q.

³⁷Qaq so lña na'a'q co'ollaq mashe imeuec da ltaxa so Nabal, nache aso Abigaíl ñataqta da'aqtaxaatem da 'eetec da temaq qanayeuaigui. Qaq somaye co'ollaq hua'aqchigui de'era nache nque'elaxatta da decopche, ime nache sa da'añiigüe.

³⁸Qaq co'ollaq inoxoorec soua diez na'axa'te, nache Ñim Nataxala' qaltaq ñe'eguelaxalec da ñauo'o so lque'emaxa somaye, huaña nache ileu.

³⁹Qaq so David co'ollaq la'axañaxac da ileu so Nabal, nache 'enapeco': ¡Ñataqta soxoraic Ñim Nataxala', cha'aye ñe'eguelaxateguet da qauem maye aýem ño'otec co'ollaxa ye Nabal! ¡Ñimaye aýem ñeltaxaneguet da so'ot ca qauem, qalaxaye ño'ot da maiche talec naqa'en da qauem ye Nabal! Ime, nache so David ñamaxa so la'aqtac aso Abigaíl da ñauotaique da lhua.

⁴⁰Qaq so lamaxashecpí so David co'ollaq ivita ye Carmel, nache da'aqtaxanem aso Abigaíl, 'eeta': Ñi David qomi' namaxalo da qoneta, cha'aye ñauotaique da 'am lhua ñimaye.

⁴¹Nache asomaye ña'alyiñi naua l-llecte, nache iviraxata'aguet na latap na 'alhua, nache 'enapeco': Aýem maiche aýem lo'onataxanaxana ca David, qaq aýem qaica ca shectega, qataq aýem ñataqta lleuotta da ishet da señoi' naua lapia'ate ca lamaxashecpí camaye da aýem ñamaxalec.

⁴²Qaq co'ollaq ime da 'enapec de'era, nache iyalapigui' da naŷamaxat, nache nnaicapegueto soua cinco l-latal, qataq nelec so 'ashena nache ca'attaueeguelo soua lamaxa'she so David. Ime nache huaroneguet somaye.

⁴³Qaq so David nataqa'en huaroneguet co'ollaxa aso Ajinoán maye lma' ye Jezrel, nache 'enauaque da lhua't se'esoua dos.

⁴⁴Qaq so Saúl qalaq mashe ŷan co'ollaxa aso llale Mical, maye lhua so David, da ŷauo'o lhua naqa'en so Paltí, som llalec so Lais maye lma' co'ollaxa ye Galín.

1 Samuel 26

So David ichoxoren da nachaalataxac so Saúl

¹Som lma' ye Zif, nqo'ona co'ollaxa ye Gabaa maye hueta'a so Saúl nache 'enapega, 'eeta': «'Am nta'a, so David nqañoxottaigui añi qasoxonaxa maye naña ye Jaquilá, yem datatta ye toolec 'alhua.»

²Nache so Saúl jec, nnaicapegue' so tres mil nalleppi Israel le'ecpi maye ŷataqta ŷaŷaten da l-loquixac, nache nqo'ona ye toolec 'alhua ye Zif, da nmitaique so David.

³Qaq nache hua'a co'ollaxa añi coma' maye naña ye Jaquilá, maye neteua'a na laŷe so nqa'aic maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem so toolec 'alhua. Qaq so David maye hueta'a se'eso toolec 'alhua, co'ollaq nanoma da so Saúl nmittaique somaye,

⁴nache ŷama'q soua lmeenaxanaxanqa, da yaqto' ŷaŷaten ca hueta'a so Saúl.

⁵Ime, nache so David nqo'ona co'ollaxa so lanataqa' so Saúl, nache ŷaŷataxaren so lo'ochaqa' somaye qataq so Abner, som llalec so Ner, maye lataxala' so nalleppi somaye. Qaq so Saúl do'ocheta co'ollaxa hueta'a so lanataqa' qaq so nalleppi nache colesop somaye.

⁶Nache so David inat so Ajimélec som hitiita qataq so Abisay som llalec so Seruyá, maye lqaŷa so Joab, 'eeta': ¿Negue't ca lhuotta da aŷem ca'ategue da ñeqo'onaxa ye lanataqa' so Saúl? Nache so Abisay 'enapeco': Aŷem 'am seca'ategue.

⁷Qaq nacheso se'eso pe da so David qataq so Abisay taŷalo so nanataqa', nache so Saúl do'ocheta co'ollaxa huetaigui so lpe'l, qaq aso lataquiixai qalaq na'attañi neta'aguet so na'axanaqa'. Qaq so Abner qataq so alleppi nnaatai' qaicolesop somaye.

⁸Nache so Abisay 'enapeco' so David, 'eeta': Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'am ŷanem nagui da 'oxonec ye 'ampa'aguenaxaua. Ñaq aŷem 'aua'axaŷa'a da salauat nagui, sera'a ara maiche lataquiixai, nache seqotaxana'aguet na 'alhua da sa'arapec yaqto' saiuen da she'eguelaqtalec.

⁹Qalaxaye so David, 'enapeco': 'Aua'aqta'a, saishet da 'aualauat, cha'aye saishet da saqca ca nhuaxanaguec ca ŷalauat ca nta'a maye lca'aguishec Ñim Nataxala'.

¹⁰Qataq 'enapeco': Cha'aye ñoqta 'eesa da Ñim Nataxala' nca'altauec, qaq nacheñi qome ñi ique'emaqchet yemaye, qom ivita ca laloqo', huo'otaq qom huaigui ca loquiatac nache ileu.

¹¹Qaq Ñim Nataxala' choche aýem ichoxoren qome, souaxat da sauotaique da salauat ye nta'a maye lca'aguishec Ñimaye. Qaq nacherato' da 'auacona ara lataquiatac maye na'axaata'aguet, qataq añi ñyomaxaqui, nache qolaq qome.

¹²Ime, nache maicheso so David da ñacona aso taquiatac qataq aso ñyomaxaqui maye na'axaata'agueta so Saúl, nache soomaye je'c. Qalaxaye qaica ca ñauaneguelo qataq ca nanomalo soomaye, cha'aye 'enauac da do'ocheta somayepi, qataq Ñim Nataxala' nache 'ena'aco' da ñaguec naqa'en na lo'ochaxa somayepi.

¹³Ime, nache so David taitague da le'ego so ca'amegue, nache tasheguemec ana lmilo aso qasoxonaxa nache qañoqta so hueta'a somayepi.

¹⁴Huaña, nache so David ñataqta ncosaxaren da iýaxaata so Abner qataq so alleppi, 'eeta': ¡Abner, aýem 'aua'aqtega! Nache so Abner, 'enapeco': ¡Negue't 'am, da 'auqaqaatalec ye nta'a!

¹⁵Nache so David, 'enapega somaye, 'eeta': ¿Saisheto' da nache 'am da 'am 'añaxaic, maye qaica ca qoneta'am na Israel le'ecpi? ¿Ta'ainco' da saishet da 'ampaxaalec da nachaalatac ye 'arataxala' maye nta'a? 'Am sa'aqtaxanem da huo'o so nqo'oneua'a da huotaique ñalauat yemaye.

¹⁶Qaq de'era 'auo'ot ñataqta sañañamaxañi. Qaq ñoqo'oye sanot da ña'aqtac Ñim Nataxala' da qami' iuen da qaullivi, cha'aye saqauañachiñi da qaulyeegue ye nta'a maye lca'aguishec Ñim Nataxala'. Qaq ñoqo'oye qaumichiñi ¿ca hueta'ague aca lataquiatac qataq aca ñyomaxaqui maye na'axaata'agueta co'ollaxa yemaye?

¹⁷Nache so Saúl, co'ollaq ñauatto'n naua la'aqtaqa so David, nache, 'enapeco': ¡Ñalcolec David, nache 'am da aýem 'antaqtegueta! Nache so David, 'enapeco': Aja', nachañem 'am nta'a.

¹⁸Qalaxaye 'am nataxala', ¿ta'ainco' da 'aucaatac ne'ena 'aramaxashec? ¿Negue'to' ca sasouaxat? ¿Negue't cam qaquem maye 'am so'otec?

¹⁹Qaq ñoqo'oye 'am ñataxala', 'am ñachoxonnot da 'ana'axañaxana ne'ena 'aramaxashec. Da nacheñi Ñim Nataxala' ñim ño'ot da aýem 'auataña'aguet, qaq no'on da Ñimaye ñaconeguet qome aca ñachetaqtaxanaqte, qalaxaye da maiche chegoqchigui na ñalleppi damaye, nache Ñim Nataxala' ñasaxalec qome ca nhuaxanaguec namayepi. Cha'aye nachena na aýem ño'orauec nagui, da yaqto' saishet da sootalec ne'ena 'alhua maye lalamaxat Ñimaye, qataq 'eco' da aýem ñamaqtalec da ñatamnot na lañepi atamnaxala'pi.

²⁰Qaq da seleu, nache saishet qome da qañoqta ne'ena 'alhua maye lalamaxat Ñim Nataxala' ca huaña da huecoldec qanqa'en naua itago'q. Qaq 'am nta'a, ye

'aucaataco' nam pioq lalaxat, 'eeta'am ca icaatac ca dachemi da huallec ca no'onaxa.

²¹Nache so Saúl, 'enapeco': ¡'Am ñalcolec David, aýem saýaten da huo'o da ñasouaxashet! ¡Sheeta'am cam qaica cam ñaýaana'a qataq huo'o da ñe'enaxac! ¡Qalaxaye 'añe'eguelaq qome, cha'aye aýem saishet qome da she'eguelaxalec da 'am so'otec ca qauem, cha'aye ñataqta huo'o da 'enec 'anqa'en da ñachaalataxac!

²²Nache so David ñasateguet somaye, 'eeta': 'Ana ana 'arataquixai 'am nta'a, ña 'anamaq ca 'oonolec na 'aramaxashecpi da ñe'eguenata,

²³qaq Ñim Nataxala' maiche do'onataxana qome da nalochiguiñi lo'onataxanaxac, da isheeten ñi 'oonolec da shenaqta. Cha'aye Ñimaye 'am ñaneguet da ihuaqñaxac da huo'o ca 'am so'otec, qalaxaye aýem saishet da huo'o ca 'am so'otec, cha'aye 'am lca'aguishec Ñimaye.

²⁴Qaq de'era sheetec nagui da saishet da huo'o ca so'otec da 'anachaalataxac. Nache 'onaxaic da nache 'eetec Ñim Nataxala' da ntela'a qome da ñachaalataxac, qataq aýem ñeltaxaneguet 'enauac da nhuogoxo.

²⁵Nache so Saúl, 'enapeco': ¡'Am ñalcolec David! ¡Ñataqta 'auamachiguiñi qome! ¡Cha'aye ñataqta lta'araicpi qome nam 'auacoolecpi da 'auo'ot, qataq qaica ca nqanaxattac! Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Saúl ñe'eguelaxa so lma', qaq so David qalaq nache queto'ot da llecñaxac.

1 Samuel 27

So David hueta'a ye na'alhua so filisteopi

¹Qaq so David deuennataxaataco', nache, 'eeta': «Yo'oqta da huo'o ca huaña ne'enaua na'axa'te, da so Saúl aýem ñalauat. Qaq ñoqo'oye nagui no'on da ñeqo'ona da sonaña ye lma' ye filisteopi, yaqto' so Saúl aýem ñaxaañi qome da aýem nmittaique ne'ena na'alhua na Israel le'ecpi, nache aýem she'emaqtac qome.»

²Huaña nache so David nqo'ona co'ollaxa so Aquis, som llalec so Maoc, maye nta'a ye Gat da yaqto' do'onataxanot somaye, qaq so seiscientos nalleppi maye nnaictague' nache ca'ategue somaye.

³Qaq 'era da 'eetec da so David qataq so nalleppi, nache naña co'ollaxa ye Gat, maye ilotague' so Aquis, qaq ñi 'oonolec somayepi nache nnaictague' so llalaqpi. Qaq so David nache nnaictagueto soua dos lhua't: Aso Ajinoán maye lma' ye Jezrel qataq aso Abigaíl aso lhua co'ollaxa ye Nabal maye lma' ye Carmel.

⁴Qaq so Saúl co'ollaq la'axañaxac da so David naneltaxana ye Gat, nache ñaxaañi da icaatac.

⁵Nache so David 'enapego' so Aquis, 'eeta': Aýem 'anquaguec qome 'am nta'a, da 'auauo'o ca aýem 'aña'analec na nma'piolec maye lauoreua nam huaqta'a't ñyecpi maye 'aramamaxat, cha'aye choche aýem 'aramaxashec, qaq sañañamaxañi da

nache sootaigui ne'ena huaqta'a't n̄yecpi maye hueta'a da 'aramaxasoxonaxac da 'am nta'a.

⁶Qaq nacheso se'eso na'a'q da so nta'a Aquis ŷanem so David da naigui ye huaqta'a't n̄yecpi ye Siclag. Qaq ŷoqo'oye nache ivitta'a nagui da yemaye nache lalamaxat na llalaqpi so Judá.

⁷Nache so David ivi' so 'oonolec vi'i qataq soua cuatro ca'agoxoiqa da netalec so na'alhua so filisteopi.

⁸Nache somaye l̄yatac naxa so nalleppi da taŷa da iloquiayan so Gesur le'ecpi, gezriitapi qataq so amaleciitapi, maye salcoshe'ego' da netalec se'eso 'alhua, maye chegoqchiguiña yem pa'aŷa'ague da la'añaxa nache ivitta'a ye Egipto.

⁹Qaq so David naxa da iloquiayan so netaña se'eso 'alhua, nache qaica ca nca'altauec naqa'en so ŷalleppi qataq so 'alpi. Qataq ŷaconeua'a aso qaguetapi, huacapi, 'ashenapi, qataq aso cameellopi, qataq so logoxot somayepi. Ime naxa nache ŷe'eguelaxa ye netaña so Aquis.

¹⁰Nache so Aquis inattac naxa somaye, 'eeta': «¿Chaq hua'ague ca qoueta'ague so na'a'q da 'anhuottac na shiŷaxauapi?» Nache so David 'enapec naxa: «Qomye 'era pa'aŷa'ague da la'añaxa ye Judá, qataq da pa'aŷa'ague da la'añaxa ye Yeramel, qataq da pa'aŷa'ague da la'añaxa ye na'alhua ye queniitapi.»

¹¹Qaq so David qaica naxa ca no'onaxatañi da nca'altauec naqa'en som ŷalleppi, qataq 'alpi, cha'aye ivittaique da taŷa ye Gad nache ŷa'axat nam ŷo'ottacpi somaye. Qaq 'era da 'eeta'ac naxa soua na'axa'te maye huaiguilo da netaña ye na'alhua so filisteopi.

¹²Qaq so Aquis, pe'etega co'ollaxa so David, cha'aye 'eetaco' naxa: «Na Israel le'ecpi ŷataqta nquiŷa nagui ñi David, souaxat na ŷo'ottacpi ñimaye, qaq ŷoqo'oye nache 'eetai' qome da aŷem do'onataxaatacot.»

1 Samuel 28

¹Qaq se'eso na'a'q so filisteopi laŷona't so nalleppi da yaqto' taŷa da delogui' so Israel le'ecpi. Nache, so Aquis 'enapego' so David, 'eeta': Aŷem sauotaique da saŷaten da 'am qataq na 'analleppi aŷem qoquiigue da ñalat.

²Nache so David, 'enapeco': Aja' ŷaŷamaqchiguiñi, qaq nagui 'am nta'a, nache 'auaŷaten da ŷataqta ñalaua'a da so'ot de'era. Nache so Aquis, 'enapeco': Da 'eetec de'era, nache 'am sanem da nache 'eetai' da 'am lataxala' nam aŷem nauaatalec qome.

So Saúl qataq aso 'alo maye Ima' ye Endor

³Qaq so Samuel mashe ileu co'ollaxa, nache qailareña ye Ramá maye maiche lalamaxat Ima', nache 'enauac ye Israel da n̄yetapeguelec somaye. Qaq so Saúl mashe ŷo'orauec co'ollaxa som shiŷaxauapi maye ilaviigui ca l̄ya, qataq so ima'aguet na nqui'ipi.

⁴Qaq so filisteopi laŷona't co'ollaxa nache taŷa ye Sunén, nache hua'a da lanataqa', qaq so Saúl naqa'en laŷona't so Israel le'ecpi, nache ŷo'ot so lanataqa' ŷanaña ye Gilboa.

⁵Qalaxaye so Saúl co'ollaq ila'a so alleppi filisteopi, nache huo'o da lcolanaxa, qataq nomteguet da qaica ca la'añaxac da lquiyaqteŷaxac.

⁶ŷoqo'oye so Saúl inat co'ollaxa Ñim Nataxala', qalaxaye Ñimaye saishet da ŷasateguet da ŷachegoxotchigui ca lchoxonaxac, huo'otaq so coma' maye le'enaxat urim, huo'otaq so na'aqtaxanaxanecpi.

⁷ŷoqo'oye so Saúl 'enapego' so ltauapi, 'eeta': Qanmichiŷaique qome aca 'alo maye ishet da iŷaxaneuga na nqui'ipi, yaqto' ñeqo'ona da sauo'o ca inataxanaxac. Nache so ltauapi somaye, 'enapeco': Huo'o añi 'alo maye ilaviigui ca lŷa, naña ye Endor.

⁸Nache so Saúl ne'enaqchinguilo co'ollaxa soua ŷaqa'alo anogo, nache jec se'eso pe, nnaictagueto soua dos nale't da nqo'ona asa'aso 'alo. Nache 'enapego', 'eeta': Sauotaique da aŷem 'auaŷaanaxanaxanec cam ñaq natauo, qataq da aŷem 'anauegueua'a ca lqui'i cam sauotaique da ñauane'.

⁹Nache aso 'alo, 'enapeco': 'Am 'auaŷaten da so Saúl, nqateeguesop ne'ena 'alhua, nache ŷo'orauec 'enauac so shiŷaxauapi maye ilaviigui ca lŷa, qataq so ima'aguet na nqui'ipi. ¿Qaq ta'ainco' da aŷem 'auanaŷa nagui da aŷem 'auatenachet, qataq 'auauotaique da aŷem qaŷalauat?

¹⁰Qalaxaye so Saúl, 'eeta': 'Am sanem da ŷa'aqtac hua'aqchigui ñaqa'en Ñim Nataxala', da qaica qome ca qouaigui sa ŷaŷamaxañi qom aŷem 'autauan.

¹¹Nache aso 'alo 'enapeco': ¿Negue't cam 'anshetaique da ñauegueuo? Nache so Saúl 'enapeco': Ña 'anauegueuo ca lqui'i so Samuel.

¹²Nache aso 'alo, co'ollaq ila'a so lqui'i so Samuel, nache ŷa'alaq, nache 'enapega so Saúl, 'eeta': ¿Qache nache 'am Saúl! ¿Ta'ainco' ye aŷem 'auatenachet?

¹³Qalaxaye so nta'a Saúl 'enapeco': Saishet da 'añi'i. ¿Negue't cam 'aula'a nagui? Nache asomaye 'enapeco': Qomye sela'a da nqui'i chegoqtoigui ana 'alhua.

¹⁴Nache denataxan so Saúl, 'eeta': ¿Ca 'eetec ca lataxac camaxa? Nache asomaye 'enapeco': Qomye damaye ŷa'axaiquilec, qataq huota'a da lapo'. Huaña, nache so Saúl ŷaŷaten da nacheso so Samuel, nache ŷa'alyiñi naua l-llecte, qataq iviraxata'aguet naqa'en na latap na 'alhua.

¹⁵Nache so Samuel 'enapega so Saúl, 'eeta': ¿Ta'ainco' ye aŷem sa 'aulemaxat, da aŷem 'anauegueuo? Nache so Saúl 'enapeco': Qomye aŷem ŷataqta lta'araic da ŷaquicoxo, souaxat na filisteopi da aŷem iloquiaxaatac, qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem ca'ai, mashe saishet da ŷauo'o ca ŷa'axaŷaxac da chegoqchigui naqa'en na la'aqtaxanaxanecpi, huo'otaq ca nchoxonaxac. Qaq nachera da huo'omshe 'am seŷaxaneuga, da yaqto' aŷem 'aua'aqtaxanem cam sheetec.

¹⁶Nache so Samuel 'enapeco': Qalaq ʔta'ainco' da aŷem 'aunattac, ye Ñim Nataxala' mashe 'am ca'ai, qataq ʔyataqta 'am npa'aguene'?

¹⁷Ñim Nataxala' ipacchigui nagui dam 'am sa'aqtaxaateguem co'ollaxa. Ñimaye 'am nqateguesop da 'aro'onataxanaxac da 'am nta'a, nache ʔyanem so David,

¹⁸cha'aye 'am saishet da 'aualaxaguet da lamaxasoxonaxac Ñimaye, qataq sa 'aualaxaguet da 'enapec da 'anmatchiguiñi da 'aualauat so amaleciitapi. Qaq ʔyoqo'oye Ñim Nataxala' 'era da 'eetec 'am nagui.

¹⁹Qataq Ñim Nataxala' ʔyanem na filisteopi da loxonec na Israel le'ecpi, nataqa'en 'am, qataq na 'aŷa'alaqpi, qaq qonte', nache 'am qataq naua 'aŷa'alqa aŷem qarhuoreuai qome. Nache Ñim Nataxala' ʔyo'ot da so filisteopi loxonec naqa'en so alleppi so Israel le'ecpi.

²⁰Huaña nache so Saúl, nque'elaxatta da decopche souaxat da ʔaguec da ʔe'elaxam de'era la'aqtac so Samuel. Qataq nataqa'en souaxat da qaica cam chec imauec se'eso na'a'q, qataq se'eso pe, qaq nachera da huo'omshe qaica ca la'añaxac.

²¹Nache asa'aso 'alo co'ollaq ila'a so Saúl da ʔyataqta sanaŷaten souaxat da lqagaxa, nache 'enapega, 'eeta': Aŷem, maiche aŷem 'aramaxashe, ʔyoqo'oye salaxaguet dam 'aramaxasoxonaxac, nache sa seren da ñachaalataxac.

²²Qaq ʔyoqo'oye nagui 'am ñachoxonnot, qaq no'on da aŷem 'aualaxaguet, aŷem so'ot ca 'oq da yaqto' 'auque'e, yaqto' huo'o da 'ara'añaxac, nache ishet da qaltaq qojec qome.

²³Qaq so Saúl sanashen co'ollaxa da deque'e, qalaxaye so lataxala'pi so nalleppi qataq aso 'alo dequicto'ot somaye. Huaña nache ishet da ʔyasat da deque'e, nache ñisheguem nso'oolec so mala'.

²⁴Nache aso 'alo, ʔalauat so huaca llalec ʔyataqta chaxaraic maye netaña so lma', qataq iraqten so 'ayiiña, nache ʔyo'o't soua lauole, qaica naqa'en ca lalague maye ʔasheeraxachigui.

²⁵Qaq co'ollaq imat se'eso nallec, nache iroua'a so Saúl, qataq so lataxala'pi so nalleppi somaye. Qaq nacheso se'eso pe co'ollaq imat da lquia'axac somayepi, nache 'enauac da jec.

1 Samuel 29

So filisteopi ñi'iŷa'aguet so David

¹Qaq so filisteopi laŷona't co'ollaxa 'enauac so nalleppi huaña ye Afec, qaq so Israel le'ecpi qalaq lanataqa' co'ollaxa ye saqaŷapeque ye huaña na npaxaatasheguem 'etaxat ye Jezrel.

²Nache so lataxala'pi so filisteopi naxa da inoxonec, nache ÿottecache so nnaictega't nalleppi, huo'o so ivi' cien, qataq huo'o so mil, qaq so David qataq so nalleppi nache nnaictague' so Aquis da ca'attaueego' naxa somayepi.

³Nache so lataxala'pi so filisteopi inato' so Aquis, 'eeta': Qaq ne'ena hebreopi ¿Negue't ca ÿo'ottac da ÿalectauopi? Nache so Aquis, 'enapeco': Ne'ena, nachena na David, maye ltauca caillaye so Saúl, som nta'a ye Israel. Qalaxaye namaye mashe napacalec so 'oonolec vi'i da aÿem do'onataxaatacot, qaq chegoqta'a so na'a'q co'ollaq aÿem no'ot, da qaica ca ÿasouaxat, choche ivitta'a nagui.

⁴Qalaxaye so lataxala'pi so filisteopi dalemataÿa so Aquis nache 'enapega, 'eeta': 'avi'eguelaxata qome namaye cam 'aÿa'anem 'alhua, qaq saishet da 'aqa'aqta'a da qomi' ca'ateguelo, cha'aye saiuena'a da huo'otaq seloquiaq nache ishet da qomi' dataÿa'agueta, nache ishet da qaltaq nmanaqchet ñi Saúl da irotaua'a ca lqaicpi na qanalleppi.

⁵¿Peta'a saisheto' da nachena na David na qaÿasottapeguelec caillaye, qataq qaÿo'onaxaatalec, qoÿeeta': «So Saúl ÿalaua't so mil ÿalleppi, qaq so David ÿalaua't so diez mil?»

⁶Nache so Aquis iÿaxano' so David, nache 'enapega, 'eeta': ¿Hua'aqchigui ñaqa'en da ÿa'aqtac Ñim Nataxala', da aÿem saÿaten da 'am ÿataqta no'on da 'arataxac! Qaq aÿem ÿataqta ñeqopita da 'arataxac co'ollaq huaña yem nanataqa'pi, qaq qaica ca 'arasouaxashet chegoqta'a so na'a'q co'ollaq aÿem qono'ot da aÿem 'auo'onataxanot. Qalaxaye na lataxala'pi na filisteopi saishet da 'am ÿaÿamaxaren,

⁷qaq ÿoqo'oye no'on da 'auachetec qome da 'arlagaxayec da 'avi'eguelaxa ca 'arma', da yaqto' saishet da 'aunogoqchet namayepi.

⁸Nache so David, 'enapeco': ¿Negue'to' co'ollaxa cam so'ot? ¿Negue't cam 'auauaachigui ñe'enaxac, chegoqta'a so na'a'q co'ollaq 'am so'onataxanot nache ivitta'a nagui, da aÿem sa 'auashenem da selogui' na 'ampa'aguenaxauapi?

⁹Nache so Aquis 'enapeco': Aÿem saÿateeta da 'am soxoraic, qoneta'am ca lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye na lataxala'pi na filisteopi saÿaÿamaxaren da qomi' 'auca'ateguelo da ñeqo'onaxa ca alaataxac.

¹⁰ÿoqo'oye 'ano'ottasheguem qonte' nte'etom, nache 'am qataq na 'analleppi qavi'iguelaqai qome.

¹¹Qaq ÿoqo'oye so nte'etom so lÿa na'a'q, nache so David qataq so nalleppi no'ottasheguem, nache ÿe'eguelaxa ye na'alhua so filisteopi, qaq so filisteopi qalaq jec da taÿa ye Jezrel.

1 Samuel 30

So David loxonec so amaleciitapi

¹Qaq so inoxoorec soua tres na'axa'te, nache so David qataq so nalleppi ivita co'ollaxa ye Siclag, nache natenalec da so amaleciitapi mashe iloquiixaatac co'ollaxa so netalec ye Néguev qataq Siclag, nache ñataqta ilaxachigui qataq ñavigaxat.

²Qataq ñauhec co'ollaxa aso loxonapi 'alpi qataq 'enauac so hueta'a co'ollaxa yemaye, ñepi qataq so ñaqpiolec, qalaxaye qaica ca ñalauat.

³Qaq so David qataq so nalleppi co'ollaq ivita so huaqta'a't ñyecpi nache ilalec da mashe ñavicta, qataq qañauhec co'ollaxa aso lhuapi somayepi, qataq so llalaqpi ñalleppi qataq 'alpi,

⁴nache somayepi ñataqta na'alaqtapiguiñi da nnoinaxac, nache ivitta'a da ñataqta qaica ca la'añaxac.

⁵Qataq nataqa'en noxonal co'ollaxa soua dos lhua't so David: aso Ajinoán, maye Jezrel lashe, qataq aso Abigaíl, maye npa'ai so Nabal, som lma' ye Carmel.

⁶Qaq so David ñataqta huo'o da lhuogoxo co'ollaxa, cha'aye so nalleppi huotaique da imalec somaye da irolec na coma' da ñasaq, cha'aye ñataqta lta'araic da nqui'ic, souaxat de'era huaigui so llalaqpi ñalleppi qataq so 'alpi. Qalaxaye somaye huo'o da la'añaxac chegoqo'ot Ñim Nataxala' maye Natamnaxala',

⁷nache 'enapega so ntaxañaxanaxanec Abiatar, so llalec so Ajimélec, 'eeta': Ñaq añem 'anquaguec da añem 'andoua'a ca ntogue lapoxot le'enaxat efod. Nache so Abiatar sa ñañoaloxon da iroua'a so David somaye.

⁸Nache so David nnate' Ñim Nataxala', 'eeta': ¿Peta'a secanapec se'eso cachaxaicpi? ¿Peta'a ishet da sevi'? Nache Ñim Nataxala', 'enapeco': Aja' 'aucanapec, cha'aye ishet da 'avi' nache ñoltaq 'añe'eguelaxaala't qome so loxonecpi somayepi.

⁹Nache so David nnaicapegue' so seiscientos nalleppi, nache ivira'a so la'auaxac ye Besor, nache hua'a

¹⁰so doscientos somayepi som ñaguec na lasamaxe, nache saishet da ña'axasoxongui so la'auaxac. Ñoqo'oye nache no'onaña yi'ie, qaq so David nache queta da decanaxaatac ñyatac so cuatrocientos nalleppi.

¹¹Nache co'ollaq qañatalec so lqueuoqo' somayepi, nache hualec so no'onaxe da natenalec so Egipto le'ec maye decopche co'ollaxa, nache qañagueueua'a so David, qalaxaye hua'auñi da qaiquia'axan qataq qanñomaxan,

¹²nache qoñanem aso nauole maye lalague ana hiigo ala, qataq dos soua nauole maye lalague ana uva ala qaxañaxai, cha'aye somaye mashe ivi' soua tres na'axa'te qataq tres pe' da qaica ca chec. Qaq co'ollaq ime da lquia'axac so Egipto le'ec, nache ñoltaq huo'o da la'añaxac.

¹³Nache so David inat somaye, 'eeta': ¿Hua'ague ca 'auachegoqta'ague? ¿Qataq negue't ca 'ana'aco'? Nache somaye 'enapec: Qomye añem Egipto le'ec, añem

lamaxashec so amaleciita, qalaxaye mashe ivi' naua tres na'axa'te da aÿem ÿalat so ña'aco' souaxat da ila'a da aÿem sano'on,

¹⁴qomi' ñeqo'onaxa caillaye da seloquixanaq ye pa'aÿa'ague da sheu' ye na'alhua ye quereiteopi qataq ye na'alhua ye lauo' le'ecpi so Judá qataq so Caleb. Nataqa'en savigaxataq ye Siclag.

¹⁵Nache so David inat somaye, 'eeta': ¿Peta'a ishet da aÿem 'auauega ca hueta'a que'eca cachaxaicpi? Nache so Egipto le'ec 'enapeco': Aja', qalaxaye da 'aÿa'anut ca 'ara'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da saishet da aÿem 'aualauat qataq da saishet da aÿem 'aÿa'aneget ca ña'aco', nache ishet da 'am sauega ye hueta'a yemayepi.

¹⁶Nache so Egipto le'ec ÿauega somaye ye hueta'a so amaleciitapi, qaq somayepi ÿataqta laguelec 'enauac se'eso no'onaxa, deque'etac, ñyomtac qataq ÿo'ottac na la'ashaxac, ntootalec so lhuotaxanaxat nogoxoshetpi maye ÿachegoxotalec ye na'alhua so filisteopi qataq ye na'alhua so Judá le'ecpi.

¹⁷Nache so mashe yo'oqoolec na 'alhua, nache so David iloquixan somayepi, nache ivitta'a so avit so lÿa na'a'q da iloquixaatac, qalaxaye cuatrocientos so nsoxoppi so ishet da nca'alec, cha'aye neleco' aso lalo cameellopi nache datauec.

¹⁸Nache so David ishet da ñe'eguelaxaala't 'enauac so decachiÿapi co'ollaxa so amaleciitapi nataqa'en soua dos lhua't somaye.

¹⁹Nache qaica ca deqaptauec so ñaqqiolec qataq so ÿepi, qataq sotai' saq 'amaqtaq nogoxoshetpiolec.

²⁰So David nataqa'en ÿacona 'enauac aso qaguetapi qataq huacapi, nache som ÿalleppi maye ÿo'ottalec asomayepi 'enapeco' da 'enauac asomayepi nache lalamaqte so David.

²¹Ime, nache so David ÿe'eguelaxa so la'auaxac ye Besor, maye no'onaña co'ollaxa so doscientos ÿalleppi maye ÿaguec na lasamaxa, nache somayepi co'ollaq ila'aguet so David qataq so laÿepi ÿalleppi, nache ca'atta'aguet. Qaq so David nache nqo'ona somayepi da nquine'.

²²Qalaxaye so nnaictague'pi so David huo'o so qauemaic qataq quiÿaxanaqtaqaic maye 'enapeco': Ne'enapi ye saishet da qomi' ca'ateguelo nache saishet da huo'o ca sanaxam na nogoxoshetpi maye qarhuotaxanaxatpi. Nacherata da ñi 'oonolec namayepi da lÿa aca maiche lhua qataq ca maiche llalaqpi, nache jec.

²³Qalaxaye so David 'enapeco': Saishet da qoñeetec de'era qami' ÿaqaÿa't, cha'aye nacheñi Ñim Nataxala' ñi qomi' ÿanema 'enauac ne'ena, qataq nacheñi ñi qomi' npaxaaleguete, qataq qomi' ÿanema da qoroxonec se'eso qauemaicpi maye qomi' iloquixa'n co'ollaxa.

²⁴Cha'aye ¿negue't cam ñaãamaxareeta dam qoñitapeguc? cha'aye ne'ena qarhuotaxanaxatpi taýot nataqa'en 'enauac na ilotague' na qorogoxoshetpi qataq na ñalectaua'a so loquixac.

²⁵Qaq nache huaigui' se'eso na'a'q da so David lapaxañi de'era lataxac da huo'o ca loquixac, qaq so Israel le'ecpi nache queta da ño'ottac, choche ivitta'a nagui.

²⁶Qaq so David co'ollaq ivita ye Siclag, nache ñauo'o so icolaxatec som lhuotaxanaxatpi, nache ñamaxe so nauochaxauapi nataxala'pi maye lma' ye Judá, qataq ñamaxe so la'aqtac, 'eeta': «'Ena na qarachetaqtanaxat maye chegaqaigui na qarhuotaxanaxatpi, maye logoxoshetpi so mpa'aguenaxauapi Ñim Nataxala'».

²⁷Nache ñamaxe se'eso nachetaqtanaxatpi so nataxala'pi maye netaña ye Betel, qataq ye Ramot maye huaigui ye Néguev, qataq ye Jatir,

²⁸qataq ye Aroer, Sifmot, Estemoa,

²⁹Racal, qataq so netaigui ye huaqta'a't ñyecpi ye Yeramel, maye lalamaxat so queniitapi,

³⁰qataq so netaña ye Homrá, Corasán, Atac,

³¹Hebrón qataq so nataxala'pi maye netañalo 'enauaque soua nma'ate maye netañalo co'ollaxa so David qataq so nalleppi.

1 Samuel 31

Da l-leuaxe so Saúl qataq soua llalqa

¹Qaq so filisteopi delogui' co'ollaxa so Israel le'ecpi, nache so Israel le'ecpi dataueeguesop somayepi, qataq qalota so ileu huaña añi qasoxonaxe ye Gilboa.

²Qaq so filisteopi saq ñaxaañi da icaatac so Saúl qataq soua llalqa, nache ivitta'a da ñalaua't, so Jonatán, Abinadab qataq so Malquisúa maye llalqa so Saúl.

³Ime, qataq qaimalec da qailoquixan so Saúl, nache so checnec lo'opi ivira'a da ishet da latenec somaye, nache somaye ñataqta nlaxagui da lcolanaxe.

⁴Nache 'enapega so ltaua maye lpaqtaxanaqte lo'o, 'eeta': Ña 'anqatsheguem na 'ainec, nache aýem 'aua'arapec, yaqto' saishet da anac ne'ena ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac, nache aýem ñalauat qataq aýem ña'ashaxan. Qalaxaye so lpaqtaxanaqte lo'o ñataqta lta'araic da lcolanaxe, ñoqo'oye saishet da ño'ot de'era, nache so Saúl ñacona so maiche lainec nache nqapaxaanguit somaye.

⁵Nache so lpaqtaxanaqte lo'o co'ollaq ila'a da ileu so Saúl, nache nataqa'en somaye nqapaxaanguit so maiche lainec, nache l-leuaxaua somaye.

⁶Qaq 'era da 'eetec da huaigui se'eso 'oonolec na'a'q da ileu so Saúl, qataq soua tres llalqa, qataq so lpaqtaxanaqte lo'o qataq 'enauac so nalleppi.

⁷Nache so Israel le'ecpi maye neta'atague da le'ego so ca'amegue, qataq da le'ego so Jordán, co'ollaq ñauaachigui da datauec so nalleppi so Israel le'ecpi, qataq da

ileu so Saúl qataq soua llalqa. Nache somayepi nataqa'en datauec, ca'ai so huaqta'a't n̄yecpi. Huaña nache anac so filisteopi da naigui somayepi.

⁸Qaq so l̄ya na'a'q co'ollaq so filisteopi tauga da lāyona't so no'on logoxoshetpi so leuaxaicpi, nache ilalec so Saúl qataq soua tres llalqa da huetraiya' mashe ileu', huetraña añi qasoxonaxa ye Gilboa.

⁹Huaña nache icheguec so lqaic so Saúl qataq nqa't soua lo'ogoxonaqa'ate, qataq ñamaxa so lamaxashecp̄i 'enauac so netalec ye na'alhua so filisteopi, da yaqto' ña'axatem da no'on la'axāñaxac so shīñaxauapi qataq so netaigui aso natamnaxaqui somayepi.

¹⁰Qaq soua lo'ogoxonaqa'ate so Saúl qōyaaraigui aso atamnaxaqui maye netaigui aso Astarté, qaq so lo'oc̄ñaxac somaye, qalaq ntaxattañi qanqa'en da qāñasaxalec so lpaqtaxat coma' so huaqta'a't n̄yecpi ye Betsán.

¹¹Nache so lma' ye Jabés maye huaigui ye Galaad co'ollaq ñāñaten de'era ño'otec so Saúl so filisteopi,

¹²nache 'enauac so ñalleppi maye 'añaxaicpi jec, nache imauec se'eso pe da queta, choche ivitta'a da nqaañi so lo'oc̄ñaxac so Saúl, qataq soua llalqa maye ntaxattrañi, huetaleguete so npaqtanaxat ye Betsán. Ime, nache ñe'eguelaxa ye Jabés, yem huaña da ñavigaxat so lapat soomaye.

¹³Qaq ime nache qalāyona't so lpi'inecp̄i, nache huo'oto qanqa'en aso qo'oipaq da qailalyiñi. Qaq co'ollaq ime de'era, nache siete na'axa'te da nqouaqchet somayepi, souaxat de'era lasouaxac.

2 Samuel

2 Samuel 1

So David la'axaŷaxac da qaŷalauat so nta'a Saúl

¹Qaq co'ollaq mashe ime da qaŷalauat so Saúl, nache so David mashe nvita ye Siclag da yaqto' hua'a yemaye soua dos na'axa'te, co'ollaq ime da loxonec so amaleciitapi.

²Qalaxaye so na'a'q tres, nache nvireua'a ye Siclag so 'oonolec ŷale maye chegaqa'a ye lanataqa' so Saúl, qaq somaye ŷataqta colaqta'ape soua alogo, qataq nlaqchigui na lqaic na 'alhua souaxat da nqui'ic. Qaq co'ollaq ivireua'a so David, nache ŷa'alyiñi naua l-llecte, iviraxata'aguet naqa'en na latap na 'alhua.

³Nache so David inat somaye, 'eeta': ¿Hua'ague ca 'auachegoqta'ague? Nache somaye, 'enapeco': Qomye aŷem qoŷet, sachegoqtauga ye lanataqa' ye Israel le'ecpi.

⁴Nache so David 'enapeco': ¿Ta'ainco' camayepi? ¡Ñaq aŷem 'aua'aqtaxanem! Nache somaye 'enapeco': Qomye so alleppi Israel le'ecpi dataueeguesop da alaataxac, qataq qalota so ileu. ¡Nataqa'en ileu ye Saúl qataq ye llalec Jonatán!

⁵Nache so David qaltaq ŷe'eguelaxalec da inat somaye, 'eeta': ¿Qaq ca 'eeteco' da 'auaŷaten da ileu ca Saúl qataq ca llalec Jonatán?

⁶Nache somaye 'enapeco': Qomye choche huaqteguet da soota'a aŷi qasoxonaxa Gilboa, nache selota'a so Saúl, da ŷasheltalec aso lataquiauxai, qaq aso naigonapi qataq so netalec so caipi mashe nayeeta'a somaye.

⁷Qaq somaye namata'ague na l-laŷ nache aŷem ila'a, nache aŷem iŷaxana. Nache ñeqo'ona da yaqto' so'ot ca aŷem ŷamaxalec.

⁸Nache somaye aŷem inat, 'eeta': ¿Negue't 'am? Nache aŷem sheeta': Qomye aŷem amaleciita.

⁹Nache somaye aŷem 'enapega, 'eeta': Ñaq aŷem 'anquigueua'a, nache aŷem 'aualauat, cha'aye mashe seleetapigui', qalaxaye saishet da ŷoqta seleu.

¹⁰ŷoqo'oye aŷem ñiquigueua'a somaye, nache salauat, cha'aye mashe huañi nache saŷaten da saishet da nca'altauec. Ime, nache ñeqat ana naro'o da nta'a, qataq na lhuaxashec, nache 'am ñera'a 'am ŷataxala'.

¹¹Nache so David qataq so nalleppi co'ollaq hua'axaŷa de'era, nache ncolaxata'aisalo soua alogo souaxat da nqui'ic,

¹²nache somayepi nŷeetac qataq nqouaqcheela't ivitta'a so pe, souaxat so Saúl qataq so llalec Jonatán, qataq so alleppi maye lalamaxat Ñim Nataxala', qataq so nhuo' Israel le'ecpi, maye qairota'a so ŷeelonec co'ollaq qaŷalauat.

¹³Nache so David, inat co'ollaxa se'eso nsoqolec maye ndoua'a da la'axaŷaxac, 'eeta': ¿Hua'ague ca 'auachegaqa'ague? Nache somaye 'enapeco': Qomye sachegaqauec, aŷem amaleciita.

¹⁴Nache so David, 'enapeco': Qaq ¿ta'ainco' da sa 'añi'iŷaleco' da 'aualauat co'ollaxa so nta'a maye lca'aguishec Ñim Nataxala'?

¹⁵Nache somaye iŷaxana so 'oonolec som nalleppi, nache 'eeta': ¡Ña 'aualauat de'era! Nache somaye ŷa'arapec co'ollaxa se'eso amaleciita, nache ŷalauat.

¹⁶Qaq so David 'enapeco': 'Am, maiche 'anasouaxaala't da 'am qaŷalauat, cha'aye maiche 'aua'axat da 'aualauat so nta'a maye lca'aguishec Ñim Nataxala'.

Da lo'onec so David souaxat da laquicoxo

¹⁷Nache so David, ŷo'on so lo'onec nŷeetaueegue, souaxat da l-leuaxa so Saúl qataq so llalec Jonatán,

¹⁸qataq ŷamaxalec da qaŷapaxaguenec so shiŷaxauapi ye Judá. Qaq se'eso no'onec nanettalec aso lere so le'enaxat No'on da Lataxac, qaq somaye, 'eeta':

¹⁹«¡Huaña ye qaŷoqotchegueme, nache imeuo da llo'oxoyec na Israel! ¡Qaq so 'añaxaicpi qalaq nmañi da ileu!

²⁰¡Saishet qome da qaua'aqtaxañim ye hueta'a ye Gad, qataq saishet da qaua'axache da qoquiitague' so nqa'aicpi ye Ascalón! ¡Yaqto' saishet da ntootapigui' na 'alpi filisteapi, qataq da dasottagui ana ŷaqa'a da la'amqaanataxanaxac!

²¹¡Qaq qami' qasoxonaxapi ye Gilboa, saishet qome da ŷe'eguelaxa da qami' taleguete ca auot qataq ca 'aŷa, yaqto' saishet da ñaxaalec ca nañiguishec! Cha'aye huaña co'ollaxa da huetaiya' qanqa'en aso lpaqtaxanaqtepi so 'añaxaicpi, qataq da qaica ca 'enec qanqa'en aso lpaqtaxanaqte so Saúl.

²²Cha'aye so lchecnec so Jonatán, qataq so lainec so Saúl, saishet da ñe'eguelaqtreu, da saq huagui na ltago'q, qataq na lcheta na ŷataqta 'añaxaicpi, maye nloquiixauapi.

²³So Saúl qataq so Jonatán, soomaye ŷataqta auochaxau', co'ollaq ñaq nca'altrauec, qalaq sa nŷoteegache, qaq 'eeta'am co'ollaq ivita da ileu' nache sa nŷoteegache. ¡Soomaye ŷataqta qayaqaiqa, napacaleguete ca huole da naloxoyaxa'c! ¡Qataq napacalec ca quiyoc da la'añaxa'c!

²⁴¡Qami' llalpi so Israel, ña qanŷeñiilec qome ye Saúl, yem qami' no'otaxanaxa'n co'ollaxa, yem qami' ŷaañiguilo so nogoxot tocalec, qataq so ŷataqta no'on lino, maye llo'oxoraxat na oro!

²⁵Qaq ¿ta'ainco' da isheto' co'ollaxa da noxonec so 'añaxaicpi da huaigui so alaataxac? ¡Qataq da huasheguema na pa'asheguem aye qasoxonaxapi da ileu so Jonatán!

²⁶¡Qaq aýem ýataqta saquico, souaxat 'am ýaqaýa Jonatán! ¡Cha'aye 'am ýataqta aýem 'arauotaxat co'ollaxa! Qaq de'era 'arauotaxanaqtaic co'ollaxa, napacalec da lauotaxanaqtaic aca 'alo.

²⁷¡Ta'ainco' da isheto' da noxonec co'ollaxa so 'añaxaicpi! ¡Qataq da imeuo, qanqa'en so no'ogoxonaxatpi!»

2 Samuel 2

So David qoýanagui da nta'a ye Judá

¹Qaq co'ollaq mashe ime de'era, nache so David inat co'ollaxa Ñim Nataxala', 'eeta': ¿Peta'a ishet da huo'o ca ñeqo'ona yem huaqta'a't nýecpi maye ýotta'a't naua nañalo na Judá? Nache Ñim Nataxala', 'eeta': Aja', ishet, qalaxaye so David qaltaq denataxan, 'eeta': ¿Qaq chaq negue't cam ishet da ñeqo'ona? Nache Ñim Nataxala', 'eeta': Qomye 'anqo'ona ye Hebrón.

²Nache so David jec co'ollaxa taýa yemaye, nnaictagueto soua dos lamoxou', aso Ajinoán maye Jezrel lashe, qataq aso Abigaíl asom npa'ai so Nabal maye lma' co'ollaxa ye Carmel.

³Qaq nataqa'en ýauhec co'ollaxa so nalleppi qataq so llalaqpi somayepi, nache naña ye Hebrón.

⁴Qaq co'ollaq qaýata'ague de'era, nache nvireua'a somaye so Judá le'ecpi, qaq nache huaña yemaye da qaicorelec so David, da yaqto' nta'a ye Judá. Qaq nataqa'en qaýa'aqtaxanem co'ollaxa somaye, da so lma' ye Jabés yem huaigui ye Galaad, nachesopi som ilayiñi co'ollaxa so Saúl,

⁵nache so David ýamaxalo soua la'aqtaxanaxanaqa so netaña ye Jabés da da'aqtaxanem da la'aqtac somaye, 'eeta': «Ñim Nataxala' qami' taleguete naqa'en qome ca lchoxonnataxanaxa, souaxat da qauaýamaxachiichiguiñi da qaulayiiñi ye Saúl maye qarataxala'ai co'ollaxa.

⁶Nache nagui Ñim Nataxala' qami' ýanema da lchoxonnataxanaxa, qataq da lauotaxanaqtaic. Qaq aýem qome, qami' so'oteque ca ýaýamaqchiguiñi souaxat de'era qauo'oche.

⁷Qalaxaye nagui, qana'añaxache, qataq qami' qaramchiguilo qome, cha'aye na'aictoxo' da ileu ye Saúl, maye qarataxala'ai, qalaxaye na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi na Judá, anac da aýem icorelec da yaqto' aýem lta'a.»

So Israel le'ecpi qataq Judá le'ecpi maiche deloctega't

⁸Qaq so Abner, som llalec so Ner maye lataxala' na nalleppi so Saúl, ýaconeua'a co'ollaxa so Isboset, som llalec so Saúl, nache ýauega ye Majanayin,

⁹qaq huaña yemaye co'ollaxa da ýanagui da lta'a so netaña ye, Galaad, Guesuri, Jezrel, Efraín, Benjamín qataq 'enauac ye Israel.

¹⁰Nache so Isboset co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da lta'a na netaña ye Israel, nache somaye mashe ivi' soua cuarenta vi'ie, qaq de'era lo'onataxanaxac da nta'a ivi' dos vi'ie. Qaq so Judá le'ecpi, qalaxaye datalec so David da ñauo'o lta'a somayepi.

¹¹Nache so David nta'a ye Judá soua siete vi'ie, qataq soua seis ca'agoxoiqa, qaq de'era lo'onataxanaxac da nta'a, nache netaña ye Hebrón.

¹²Nache so Abner, som llalec so Ner chegoqchiguiña co'ollaxa ye Majanayin, da taña ye Gabaón, lñatec so nalleppi so Isboset som llalec so Saúl.

¹³Qaq so Joab, som llalec aso Seruyá, qataq so nalleppi so David chegoqchiguiña co'ollaxa ye Hebrón, da taña somayepi, nache natena'aguet co'ollaq huaña ye naña aso lañe' na 'etaxat ye Gabaón. Nache huo'o so na'atague da le'ego aso lañe' na 'etaxat, qaq so lañepi mpa'aigue na lañe.

¹⁴Nache so Abner 'enapega co'ollaxa so Joab, 'eeta': 'Onaxaictaxo' da hua'aua't na nsoxoppi da deloguiña't, qaq qomi' sataqtaua'a. Nache so Joab, 'enapeco': Aja', nache 'eetec.

¹⁵Nache so chegoxoguetpi so Benjamín, maye nalleppi so Isboset som llalec so Saúl, hua'autec naqa'en so doce nsoxoppi, qataq so nalleppi so David nataqa'en hua'autec so doce nsoxoppi.

¹⁶Nache ñi 'oonolec delogui' so mpa'aguenaxaua, ñacootec na lqaic nache ña'atteua'a na lañe so lainece, nache 'enauac somayepi nmañi da ileu. Ñoqo'oye yi'ie 'alhua maye huaigui ye Gabaón, qoñanagui da le'enaxat no'onaxa, «Qaña'areua'a na Lañe».

¹⁷Qaq se'eso na'a'q ñataqta deloguiña't somayepi, nache so nalleppi so David nauec so Abner qataq so nalleppi Israel le'ecpi.

¹⁸Nataqa'en ñalectrauo soua tres llalqa aso Seruyá: Joab, Abisay qataq Asael. Qaq so Asael ñataqta ayaqaic, 'eeta'am ana ñi'imshe da nqalgoqteguelec na no'onaxa,

¹⁹nache somaye ñataqta nalemaqte' da icanapec co'ollaxa so Abner, qaica ca lña iqochetega.

²⁰Qaq co'ollaq namata'ague na l-laqa so Abner, nache 'eetega somaye, 'eeta': ¡Qache nache 'am, Asael! Nache somaye 'enapeco': ¡Aja' nachañem!

²¹Nache so Abner, 'eeta': ¡'Axañectaxa da añem 'aucaatac! 'Onaxaictoxo' da ñaqa'a ca 'auaconeua'a ne'ena ñalleppi, nache 'auacona ca lo'oxonaxat. Qalaxaye so Asael saishet da ñaxaani da icaatac somaye,

²²nache so Abner ñe'eguelaxalec da 'enapega somaye, 'eeta': ¡'Axaani da añem 'aucaatac, cha'aye da saishet da 'anañaxaani, nache 'am saluat qome! Qaq da ime, nache ¿ca sheeteco' ca ña'aqtac da ñeqo'oneua'a so 'arqaña Joab?

²³Qalaxaye so Asael saishet da ñaxaañi da icaatac somaye, nache so Abner ñe'eguelaxaguet somaye, nache ñauota'a aso lataqui axai da ña'arapec, ña'atchigui so lcheshet lhuotauga naqa'en na l-laqa, nache huaña yemaye da ileu so Asael. Qaq 'enauac nam nateuga so huetaña somaye da ileu, nache vi'iiguet da imeteetac.

²⁴Qalaxaye so Joab qataq so Abisay icaaleguete co'ollaxa so Abner. Qaq co'ollaq mashe inoxootapiguiñi aso nala', nache soomaye ivitalo co'ollaxa añi lcomaraxalate ye Amá, maye datatta ye Guiaj yem nlectot so nqa'aic maye taña'a ye toolec 'alhua ye Gabaón.

²⁵Qaq huaña co'ollaxa yemaye da laponat so chegoxoguetpi so Benjamín, nache itauan so Abner datalec somaye da naloguiñi somayepi, huaña na pa'asheguem aso lcomaraxalate.

²⁶Nache so Abner ña'alaxalec so Joab, 'eeta': ¿Peta'a sa 'ausheto' da 'avia'axanaguet de'era nalaataxanaxac? ¿Peta'a sa 'auañateni' da 'enauac de'era taña'a da que'eenaxac? ¿Negue't ca 'auatta'a da sa qonapega na 'analleppi da a'aye, ñaxaañi da icaatac na lqañañecpi?

²⁷Nache so Joab, 'enapeco': Ñataqta nca'altauec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da saishet taxa da 'anasaxauec de'era 'ara'aqtac, nache ne'ena ñalleppi queto'ot da icaatac taxa na lqañañecpi choche ivitta'a da yo'oxoñi.

²⁸Nache so Joab, sa nañaloxon da qañashiigui naqa'en aso nasheere, nache 'enauac somayepi vi'iiguet, ñaxaañi da icaatac so Israel le'ecpi da iloqui axaatac.

²⁹Nache so Abner qataq so lañepi, palom da petañi quetalec ye nalochiguiñi 'alhua ye Arabá, qataq ña'axasoxoolec so Jordán qataq so na'axasoxonatac ye Bitrón, nache ivitta'a ye Majanayin.

³⁰Nache so Joab ñaxaañi co'ollaxa da icaatac so Abner, nache lañona't co'ollaxa so nalleppi, qaq co'ollaq naloqna't somayepi, nache nanoma da diecinueve so qaica so nalleppi so David, ñalegueo nataqa'en so Asael.

³¹Qalaxaye so nalleppi so David ñalauat so trescientos sesenta ñalleppi, som chegoxoguetpi so Benjamín, maye nalleppi so Abner.

³²Qaq so nalleppi so Joab, ñacoosop co'ollaxa so Asael, nache ira'a ye Belén da ilaroigui aso nhuachiqui so lta'a, qaq somayepi palom co'ollaxa da queta petañi. Qaq so mashe yaqta'a da yo'oxoñi, nache ivita ye Hebrón.

2 Samuel 3

¹Qaq de'era 'eetec co'ollaxa da nalattega't so llalaqpi so Saúl qataq so David ñataqta qañoqtec. Qalaxaye so David nquictauec da la'añaxac, qaq so llalaqpi so Saúl qalaq nquicta'a't da la'añaxac.

So llalaqpi so David

²Qaq 'eso so llalaqpi so David, maye lañoqo' ye Hebrón co'ollaq netaña yemaye, qaq so la'auaxanec llalec le'enaxat Amnón, som llalec aso Ajinoán, asom Jezrel lashe,

³qaq so lya llalec le'enaxat, Quilab, som llalec aso Abigaíl maye npa'ai so Nabal maye lma' ye Carmel, qaq so lya llalec le'enaxat Absalón, som llalec aso Macá, maye llale so Talmay, som nta'a ye Gesur,

⁴qaq so lya llalec le'enaxat Adonías, som llalec aso Jaguit, qaq so lya le'enaxat Sefatías, som llalec aso Abital,

⁵qaq so lya le'enaxat Itreán, som llalec aso Eglá, maye lhua lya so David. Qaq 'eso so llalaqpi so David co'ollaq netaña ye Hebrón.

So Abner nañamaxate' so David

⁶Qaq co'ollaq ñaq queta da nalattac so nalleppi so Saúl qataq so David, nache so Abner nquictauec da la'añaxac da ilotague' so llalaqpi so Saúl.

⁷Qaq so Saúl huo'o co'ollaxa aso lhua lya, le'enaxat Rispá asom llale so Ayá, asomaye lauatapiguiñi' co'ollaxa so Abner. Qaq ñoqo'oye so Isboset 'enapega co'ollaxa so Abner, 'eeta': ¿Ta'ainco' da 'arauatapiguiñi' aso lhua lya co'ollaxa ye ita'a?

⁸Nache so Abner ñataqta dalemataña so Isboset, nache 'eetega, 'eeta': ¿Peta'a 'aupi'itaxaatega da añem lalo pioq na Judá le'ecpi? Añem choche ivitta'a nagui da ichoxonnataxanaxa na llalaqpi so 'arta'a, qataq na lqañañecpi qataq na nauochaxauapi somaye, qaq ñoqo'oye saishet da 'am sanem so David, qaq nagui ¿'am qonetega da huo'o ca ñasouaxashet souaxat aso 'alo?

⁹Qaq Ñim Nataxala' ñauo'o qome ca ñeuaxanaguec da saishet da so'ot da la'aqtac maye ñachaxanapecot co'ollaxa so David,

¹⁰da Ñimaye ñacona qome da lo'onataxanaxac da nta'a so Saúl, nache talec naqa'en so David da yaqto' nta'a ye Israel qataq ye Judá, chegoqchiguiña ye Dan ivitta'a ye Berseba!

¹¹Nache so Isboset ñataqta saishet co'ollaxa da huo'o ca la'aqtac da ñasateguet so Abner, souaxat da ñataqta ñi'ña somaye.

¹²Ime, nache so Abner huo'oi soua lamaxa'she, da yaqto' 'enapega so David, 'eeta': «¿Negue't ca lalamaxat ne'ena 'alhua? ye nache 'amta, ñoqo'oye 'onaxaic toxo' da ñañamaxataxa't yaqto' 'am setauan da 'am ñe'eguelaxa 'enauac na Israel le'ecpi.»

¹³Nache so David 'enapeco': «Aja', añem sañamaxareeta da añem 'añañamaxate', qalaxaye da 'auanac nache 'anauec aca Mical maye llale so Saúl, cha'aye da saishet da 'anauec, nache saishet da 'am selo'oguet qome.»

¹⁴Qaq nataqa'en so David ñauo'o so lamaxashec da ñamaxa da la'aqtac so Isboset, 'eeta': «Añem 'avi'eguelaxatot qome aca Mical, maye maiche ihua, cha'aye acamayé lasheue da secheguec so cien logoxoshet lqaic lo'oc so filisteopi maye salauat co'ollaxa.»

¹⁵Nache so Isboset damaxasoxoolec da qaiuotaxanec co'ollaxa asomaye, qanhuo' so Paltiel, som llalec so Lais, maye lhua co'ollaxa asomaye,

¹⁶qalaxaye so Paltiel, icaalec co'ollaxa asomaye, nache choche ivitta'a ye Bajurín da nnoinaxac, qaq huaña yemaye co'ollaxa da so Abner 'enapega somaye da ñe'eguelaq, nache so Paltiel ñalaq da ñe'eguelaq.

¹⁷Qañata'ague co'ollaxa nache so Abner, detaxañapegue' so nqueroxonecpi ye Israel, 'eeta': «Mashe qañoqtegue da qansheetaique da qarta'ai so David.

¹⁸Qaq nagui mashe ivita ye laloqo' da qauo'oche de'era, cha'aye Ñim Nataxala' mashe ñan co'ollaxa so la'aqtac, 'eeta': «Chegoqchigui qome ñaqa'en so ñamaxashec David da sesoueguesop na Israel da la'añaxac na filisteopi qataq 'enauac na lañepi mpa'aguenaxauapi namayepi.»

¹⁹So Abner nataqa'en detaxañapegue' co'ollaxa so chegoxoguetspi so Benjamín, ime nache nqo'ona ye Hebrón da yaqto' da'aqtaxanem so David, 'enauac da 'eetapeguec so nhuo' Israel le'ecpi qataq so maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Benjamín.

²⁰Nache so Abner co'ollaq ivireua'a ye Hebrón, nache lñatreuo soua veinte so nalleppi, nache so David ño'ot co'ollaxa so lquia'axac so Abner qataq so nnaictague'pi.

²¹Nache so Abner 'enapega co'ollaxa so David, 'eeta': 'Onaxaictoxo' qome da añem 'auasheetem da llañona't na Israel le'ecpi, yaqto' namayepi 'am nañamaxate', yaqto' da 'aro'onataxanaxac da 'am nta'a, ñataqta nquictauec qome, nache ipacchigui da 'arquiyaqteñaxac. Ime, nache ncoyeguene' so Abner, nache somaye ñe'eguelaq ñataqta machiguiñi.

²²Qaq so Joab qataq so nalleppi so David co'ollaq ime da lqueuoxoc, nache nvireua'a ye Hebrón, nachetauo so qalota lhuotaxanaxatpi. Qaq so Abner qalaq mashe ime da datata'aguet co'ollaxa so David, qataq mashe ncoyegueetague' somaye nache machiguiñi co'ollaq jec.

²³Qaq co'ollaq nvireuo so Joab qataq so nnaictague' alleppi, nache qaña'aqtaxanem da hueta'a yi'ie so Abner, som llalec so Ner, da na'aqtaxaatague' so nta'a, qataq machiguiñi co'ollaq ñe'eguelaq, cha'aye ime da ncoyegueetague' somaye.

²⁴Nache so Joab taua'a co'ollaxa so nta'a nache 'eetega, 'eeta': ¿Ca 'eetec de'era 'auo'ottac ye 'am naua'a co'ollaxa so Abner? Qalaq ¿ta'ainco' co'ollaxa da 'anasheeteguet, qataq da machiguiñi 'anqa'en co'ollaq ñe'eguelaq?

²⁵¡'Am 'auauatton mque' so Abner, maye llalec so Ner! Somaye naña da choche 'am ýatenachet, qataq da imeten 'enauac na 'auo'ottacpi da qojec, qataq da 'añe'eguelaq.

²⁶Nache so Joab co'ollaq ime da na'aqtaxaatague' so David, nache huo'oi soua ýama'q da nmitraique so Abner, nache soomaye ñe'eguelaxa't somaye co'ollaq huaña aso nshere ye Sira, qaq so David saishet co'ollaxa da ýaýaten de'era.

²⁷Qaq co'ollaq nvireua'a ye Hebrón so Abner, nache so Joab ýauegueuga ye 'oonolec laýe ye ñegueuo so huaqta'a't nýecpi, cha'aye 'eetega huotaique da ndote' da na'aqtaxane' nache huaña co'ollaxa yemaye da ipalaique lvi' so Joab, nache ýa'attoiguilo naua lchishe'ete so Abner nache ýalauat, souaxat da ýalauat co'ollaxa so Asael.

²⁸Qaq so David co'ollaq ýaýaten de'era, nache 'eeta': «Ñim Nataxala', ýauaachigui da aýem qataq da ýo'onataxanaxac da aýem nta'a, saishet da ýasouaxashet da l-leuaxa so Abner maye llalec so Ner.

²⁹¡De'era nasouaxashet talec qome so Joab, qataq 'enauac na chegoxoguetsi so lta'a! ¡Nache namayepi qaica qome ca saq hueta'ac da nalolaxa maye anactac na ntago'q, qataq na nchega naqa'en na no'oc, qataq na vi'íya'a't, qataq qaýalauat, huo'otaq da ilem na lqouaxa!»

³⁰Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa da so Joab qataq so Abisay da ýalaua't so Abner, cha'aye somaye ýalauat co'ollaxa so lqaýa't soomaye, huaigui so alaataxac.

³¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so David 'enapega so Joab, qataq so nnaictague' laýepi, 'eeta': «Qancolaxachiya'aisalo qome naua qorogolli', nache qaýa'añiñi na quesaxaguet nogoxot da qauo'oche da lataxac da nasouaxac, souaxat da l-leuaxa ye Abner.» Nache so nta'a David, ca'attaueegue co'ollaxa aso laýe' so Abner,

³²nache so Abner huaña qanqa'en ye Hebrón da qailareñi. Nache so nta'a ýataqta na'alaxañi co'ollaq nýeetapeguelec so Abner, netaña na laýe aso huachiqui, nache 'enauac so shiýaxauapi nataqa'en nýeetac co'ollaxa.

³³Nache so David, ýo'ot so lo'onec nýeetaueegue souaxat da nqui'ic da do'onaxaalec so Abner, 'eeta': «¿Ta'ainco' da 'aleu 'am Abner, da 'arleuaxa 'eeta'am ca sa daýaanataxan,

³⁴ye saishet da qaicoñetta'a't naua 'arhua'q, huo'otaq da qaicoñetta'a't naua 'arapia'ate? ¡Da 'al-leuaxa qalaq 'eeta'am ca lalaatac na qauemaicpi!»

³⁵Qaq co'ollaq ime, nache 'enauac so shiýaxauapi, 'eetega so David da deque'e co'ollaq ñaq saxanaxa da inoxooñi aso nala', qalaxaye so David, ýan co'ollaxa so la'aqtac, 'eeta': «¡Ñim Nataxala' ýataqta sa ýala'ac qom ýo'ot ca ñeuaxanaguec, qom huo'o ca sachec da ñaq saxanaxa da inoxooñi añi nala'!»

³⁶Nache 'enauac somayepi ýaýateeteguet co'ollaxa de'era, nache ýaýamaxareeta, cha'aye som shiýaxauapi ýataqta ýaýamaxareeta 'enauac na ýo'otpi so nta'a.

³⁷Nache se'eso na'a'q, 'enauac so Israel le'ecpi ñataqta ña'amaqten da se'eso nta'a saishet da lasouaxashet da l-leuaxa so Abner maye llalec so Ner.

³⁸Ime, nache so nta'a 'enapega so nalleppi, 'eeta': «Qami' qauaŷachiñi nagui da ileu so shiŷaxaua maye huo'o da la'amaqchec na Israel.

³⁹Ŷoqo'oye nagui, aŷem nta'a maye lca'aguishec Ñim Nataxala', qalaxaye qaica ca ña'añaxac da sataŷa'aguet na llalaqpi aso Seruyá. ¡Qaq Ñim Nataxala' ŷo'ot qome ca nhuaxanaguec ne'ena qauemaicpi maye ŷo'ot de'era qauem!»

2 Samuel 4

Da nalaataguec so Isboset

¹Qaq so Isboset som llalec so Saúl, co'ollaq ŷaŷaten da ileu so Abner huaña ye Hebrón. Nache qaica ca la'añaxac qataq 'enauac so netaña ye Israel ñataqta ñi'i.

²Qaq so Isboset huo'oi co'ollaxa soua dos lamaxa'she, maye lataxala'ate se'eso na'atchiguiñi cachaxaicpi. Qaq so 'oonolec le'enaxat Baná, qaq so lŷa Recab, qaq soomaye llalqa so Rimón, maye lma' ye Berot, qataq chegoxogueta so maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Benjamín, cha'aye se'eso 'alhua Berot somaye lalamaxat so Benjamín,

³qaq so lma' ye Berot co'ollaq datauec, nache taŷa ye Guitayin, qaq somayepi ye choche chegaquec, nache chochaq ivitta'a nagui da netaña yemaye.

⁴Qaq so Jonatán, huo'o co'ollaxa so llalec le'enaxat Mefiboset, somaye sara'añiiguelo naua lchel, cha'aye somaye co'ollaq mashe ivi' soua cinco vi'ie da nachaalataxac, nache nvi' co'ollaxa da na'axaŷaxac da ileu' so Saúl qataq so Jonatán hueraña ye Jezrel, nache aso 'alo maye ilotague' somaye, huo'o da lcolanaxa nache datauec ŷache so Mefiboset, qaq souaxat da lŷalaxa asomaye, nache ŷetauec co'ollaxa, nache chegoqta'a da sara'añiiguelo naua lchel somaye.

⁵Nache soua Recab qataq so Baná, som llalqa so Rimón maye lma' ye Berot, taŷalo co'ollaxa so lma' so Isboset, nache ivildeuo so laiñi so na'a'q maye ñataqta quia'aq so ntap, ŷoqo'oye somaye do'ocheta.

⁶Qaq aso lasom lo'o, asomaye ichegoqtac co'ollaxa so trigo qalaxaye do'ochaañi, ŷoqo'oye so Recab qataq so lqaŷa Baná saishet da qananomalo co'ollaxa da pa'areuo.

⁷Qaq co'ollaq pa'areuo, nache so Isboset do'ocheta huetalec so lmala', nache soomaye ŷalaua't qataq ipeleguec so lqaic nache ŷache', nache palom da quete' petrañi quetreueegue so nqa'aic maye taŷa'a ye Arabá,

⁸ŷacheta'ape so lqaic so Isboset. Qaq co'ollaq ivitra ye Hebrón, nache ŷanem so David, so lqaic so Isboset, nache 'eeta': «'Am nta'a, 'am ñeroxoua'a na lqaic so Isboset, som llalec so 'ampa'aguenaxaua Saúl, maye huotaique co'ollaxa da 'am ŷalauat. Qaq nagui Ñim Nataxala' mashe huo'o naqa'en da 'arvi', 'am qarataxala', nache nmichiguiñi naqa'en so chegoxoguetspi so Saúl.»

⁹Nache so David 'enapeco': «Nagui, hua'aqchigui da ña'aqtac Ñim Nataxala' maye ñataqta aýem nqateeguesop 'enauac na qauemsat.

¹⁰Qaq de'era sheetec se'eso shiñaxaua maye aýem ndoua'a co'ollaxa da ña'axañaxac da ileu so Saúl, somaye ipi'itaxana da aýem ndoua'a da 'onaxaic ña'axañaxac, qalaxaye aýem saconeua'a somaye co'ollaxa nache salauat, huaña ye Siclag.

¹¹Qaq ñoqo'oye nagui qami' qauemaiqa, nache qami' sheetequ de'era nataqa'en, cha'aye qaulauache so shiñaxaua maye qaica ca lasouaxashet, qataq do'ocheta co'ollaxa huetaigui so maiche lma'! Qaq ñoqo'oye sepalaïque lvi' da l-leuaxa somaye, nache ñataqta qami' pa'l ñaqa'en ana'ana 'alhua.»

¹²Nache so David sa ñañoaloxon da ñamaq so nalleppi, da yaqto' ñalaua't soomaye, nache qaicheguerec naua lhua'q qataq naua lapia'ate. Nache qaicoñeldasheguemeque aso lañe' na 'etaxat ye Hebrón. Ime, nache qañacona so lqaic so Isboset, nache qailaroigui aso nhuachiqui so Abner maye naña ye Hebrón.

2 Samuel 5

So David nta'a ye Israel qataq ye Judá

¹Qaq co'ollaq qañata'ague de'era, nache 'enauac so maiche nhuo' Israel le'ecpi, nqo'ona ye Hebrón da detaxañapegue' so David, nache 'eeta': «'Am, maiche qomi' 'arqañañecpi,

²qataq nache 'eetai' co'ollaq ñaq qomi' ilotegueto so nta'a Saúl, da 'am lataxala' naxa da nalat na nalleppi na Israel le'ecpi, qataq Ñim Nataxala' mashe 'am 'eetega co'ollaxa, 'eeta': «'Am, 'auaueca'aguet qome, qataq 'aulo'ogue na Israel le'ecpi.»»

³Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa da 'enauac so nqueroxonecpi ye Israel, da nqo'ona ye Hebrón da detaxañapegue' so nta'a David, nache somaye nañamaxate' co'ollaxa somayepi, ñauaachigui naqa'en Ñim Nataxala'. Nache somayepi icorelec so aceite na lqaic so David, da yaqto' nta'a ye Israel.

⁴Qaq so David mashe ivi' treinta vi'iye da llaxa co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, qaq ivi' soua cuarenta vi'iye da nta'a,

⁵qaq ivi' siete vi'iye qataq seis ca'agoxoiqa da netaña ye Hebrón da ilotague' so netaña ye 'alhua Judá. Ime co'ollaxa nache taña ye Jerusalén da ilo'ogue 'enauac so netaña ye Israel qataq ye Judá, nache ivi' treinta y tres vi'iye da nta'a.

⁶Ime co'ollaxa nache so nta'a David qataq so nalleppi taña ye Jerusalén da iloquiayan so jebuseopi maye netalec co'ollaxa yi'iye 'alhua. Qaq somayepi ipi'itaxana co'ollaxa da so David sa ñañoxot da inoxoneua'a yi'iye huaqta'a't nñecpi, nache somayepi 'eetego' somaye, 'eeta': «'Am sa 'auañoxot da 'annoxoneua'a ne'ena, cha'aye na'aictaxa da ndochiguiñi na tagoxoicpi qataq na

ñi'iirauo naua lchel, qalaxaye namayepi saishet da 'am nasheneuo da 'annoxoneua'a ne'ena.»

⁷Qalaxaye so David ñaqaiyeta ishet co'ollaxa da deuotaxanec se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye ñataqta sa nsattec so lpaqtaxat ye Sión, maye qoñanagui nagui da le'enaxat «huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat so David.»

⁸Nache se'eso na'a'q, so David 'enapeco': «'Enauac cam jec da iloquiaxan ye jebuseopi, nache tateua'a qome so la'auaxac na 'etaxat, nache ñalauat ye tagoxoicpi qataq ye ñi'iirauo naua lchel, cha'aye yemayepi ñataqta sañemec.» Ñoqo'oye nache chegoqteua'a co'ollaxa dam na'aqtacaic naxa maye, 'eeta': «Na tagoxoicpi qataq na ñi'iirauo naua lchel, saishet qome da inoxoneua'a aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.»

⁹Ime, nache so David naña se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye sa nsattec so lpaqtaxat, nache ñanagui da le'enaxat, «Huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat so David.» Qataq nataqa'en no'oxoosheguem so lpaqtaxat coleesop naqa'en somaye, chegoqchiguiña so qaimeelec nqa'aic, nache iviraua'a so nma' lta'araic.

¹⁰Nache so David nquictauec da la'añaxac, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec ñataqta hueta'aguet somaye.

¹¹Ñoqo'oye so Jirán, maye nta'a ye Tiro, ñamaq so ltaxañaxanaxanecpi da taña so David, nataqa'en ñamaq som ñañaten da ichec na qo'oipaq, qataq som ñañaten da ichec na coma', qataq ñache naqa'en so qo'oipaqpí cedro da yaqto' no'oxoosheguem so lma' lta'araic so David.

¹²Huaña nache so David ñañaten da nacheñi Ñim Nataxala' da ñanem da lo'onataxanaxac da nta'a ye Israel, qataq da ñataqta nquictauec naqa'en da lo'onataxanaxac da nta'a somaye, souaxat da lauoché Ñimaye nam lalamaxat nhuo' Israel le'ecpi.

¹³Qaq co'ollaq ime da ca'ai ye Hebrón so David da taña ye Jerusalén, qaq nache huaña yemaye da dalaxai aso lañepi lhuapi, qataq asom ñataxanauopi, nache asomayepi deco'oiguet somaye, nache qalota so dalaxaic llalaqpi ñalleppi qataq 'alpi.

¹⁴Qaq 'ena na le'enaxatpi so llalaqpi maye lañoqo' ye Jerusalén: Samúa, Sobab, Natán, Salomón,

¹⁵Ibejar, Elisúa, Nefeg, Jaffa,

¹⁶Elisama, Eliada, qataq Elifelet.

So David loxonec so filisteopi

¹⁷Qaq so filisteopi co'ollaq la'axañaxac da so David qoñanagui da nta'a ye Israel, nache somayepi nqo'ona co'ollaxa somaye da iloquiaxan, qalaxaye so David la'axañaxac co'ollaxa de'era, nache somaye taña so huaqta'a't n̄yecpi maye sa nsattec so lpaqtaxat.

- ¹⁸Nache so filisteopi taña, nache imattalec ye ca'amegue ye Refayin.
- ¹⁹Nache so David, inat co'ollaxa Ñim Nataxala', 'eeta': ¿Peta'a ñeqo'ona ye filisteopi da seloquixan? Qataq peta'a ¿aým 'aña'anem da ñoxonec yemayepi? Nache Ñim Nataxala' 'enapeco': «Aja', 'anqo'ona qome da 'auloquixan, cha'aye mashe 'am sanem da 'oxonec yemayepi.»
- ²⁰Nache so David nqo'ona co'ollaxa ye Baal Perasin, qaq huaña yemaye, nache loxonecpi so filisteopi. Ŷoqo'oye somaye 'enapeco': «Ñim Nataxala' ŷauategue so ŷegueuo quichiguingui naqa'en so ñepa'aguenaxauapi, 'eeta'am naqa'en ca chaxaguet 'etaxat da ŷa'auatec.» Ŷoqo'oye se'eso 'alhua ŷanagui da le'enaxat «Baal Perasin.»
- ²¹Cha'aye nataqa'en huaña co'ollaxa yemaye da so filisteopi ŷalat so lqolacpiolec, nache so David qataq so nalleppi laña't somayepi nache ŷache.
- ²²Qalaxaye so filisteopi qaltaq ŷe'eguelaxa co'ollaxa so ca'amegue ye Refayin, nache imattalec,
- ²³qaq ŷoqo'oye so David, qaltaq ŷe'eguelaxalec da inat Ñim Nataxala', nache Ñim Nataxala' 'enapeco': Saishet qome da 'auatateguet da 'aalogui' yemayepi, nacherata da 'aucolesop, qaq qom 'avita ye qo'oipaqsat nache 'auachegoqtegue na l-laq da 'auloquixan.
- ²⁴Nache qom 'aua'axaña ca l-lamaxa ayem qo'oipaqqi, da 'eeta'am da qanayectalec na pa'asheguem, huaña qome nache 'auloquixan yemayepi, cha'aye nachaým qome da sa'auta'ague da 'ata'ague da yaqto' selaxachigui ye alleppi filisteopi.
- ²⁵Nache so David ŷo'ot 'enauac de'era maye ŷamaxalec Ñim Nataxala', nache somaye loxonec so alleppi filisteopi chegoqchiguiña ye Gabaón ivitta'a ye Guéser.

2 Samuel 6

So David ŷauotaique da nqochenaxat aso laýe' da aýamaxataxac

- ¹So David qaltaq laña't so treinta mil alleppi maye lca'aguishecpi so Israel le'ecpi,
- ²nache so David chegoqchiguiña ye Baalá maye huaigui ye 'alhua Judá, nache lýtatec 'enauac so nalleppi da nqochenaxat aso arca maye laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala', asom huaña naxa da qaiýaxana da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca Ŷaqalanapec maye netaleguete soua ne'enaqtaqa shiýaxau' maye huo'oi naua laua't datatralec ye nso'onqa' Ñimaye da Nta'a.
- ³Nache asa'aso arca maye laýe' soua nqataxaco, qaýachangui aso naigona dalaxaale nache qaýache, qaýachegoxotchiguiña so lma' so Aminadab maye nalec aso qasoxonaxa. Qaq so Uzá qataq so Ajió maye llalqa so Aminadab, ŷaucta'agueta soua lauegaxala'ate aso naigona,

⁴maye huetangui aso arca maye laýe' soua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache so Ajió hua'auta'ague da taýa'ague asomaye.

⁵Qaq so David qataq 'enauac so Israel le'ecpi, dasotto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, do'onaxaatagui, qataq dasottagui, no'onaxaata'ai' da l-lamaxa aso nviquepi, nasaquixanatapi, nasheerepi qataq aso laýe nviquepi.

⁶Qaq co'ollaq ivita ye 'alhua le'enaxat lasolaxanaqa' so Nacón, nache pogolaxaareñi soua nauegaxanaxala'ate huaca, nache so Uzá ýasheleua'a co'ollaxa da yaqto' nllañi aso laýe' soua nqataxaco.

⁷Nache Ñim Nataxala' ýataqta dalemataýa so Uzá, souaxat de'era 'eetec somaye, nache huaña naqa'en na laýe aso arca maye laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala' da ileu naqa'en somaye.

⁸Nache so David dalemata souaxat Ñim Nataxala' da ileu naqa'en so Uzá, ýoqo'oye somaye ýamata'ac da le'enaxat Peres Uzá se'eso 'alhua, qaq choche ivitta'a nagui de'era le'enaxat.

⁹Qalaxaye se'eso na'a'q so David ýataqta ñi'íya Ñim Nataxala', nache 'eeta': «¡'Onaxaico' qome da saishet da seroua'a ye ima' aña laýe' naua lqataxaco Ñim Nataxala'!»

¹⁰Ýoqo'oye somaye saishet da iroua'a co'ollaxa so lma' aso laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala', nache damaxasoxoolec da qaira'a ye lma' so Obed Edom maye Gat le'ec.

¹¹Nache asa'aso arca maye laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala', nache netaña co'ollaxa ye lma' so Obed Edom soua tres ca'agoxoiqa, qaq Ñim Nataxala' ýanem co'ollaxa da nqouagaxa somaye qataq 'enauac so llalaqpi.

So David nqochenaxata ye Jerusalén aso laýe' soua nqataxaco

¹²Qaq co'ollaq qaýa'aqtaxanem so nta'a David, da Ñim Nataxala' ýataqta huo'o naqa'en da nqouagaxa so Obed Edom, qataq so llalaqpi, souaxat da hueta'a ye lma' somaye aso laýe' soua lqataxaco Ñimaye. Nache so David machiguiñi co'ollaxa da nqo'ona ye lma' so Obed Edom da yaqto' nqochenaxata ye lma' somaye aso arca maye laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala'.

¹³Nache soua ýacheta'ape aso laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala' co'ollaq ivi' soua seis da qaua, nache so David ýalauat so 'oonolec nauegaxanaxala' huaca, qataq so qagueta lhuraic maye chaxaraic da ýauo'o lachetaqtaxanaxat.

¹⁴Qaq so David ýaatañi co'ollaxa so efod maye chegaqaigui na lino, nache ýataqta nmatasheguem da la'añaxac da dasotto'ot Ñim Nataxala'.

¹⁵Nache somaye qataq 'enauac so Israel le'ecpi ýa'alaqtagui, nache da la'alaxac naloteguet da l-lamaxa aso nasheerepi, souaxat da machiguiñi da ýachetac aso arca maye laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala'.

¹⁶Qaq co'ollaq qaiviraxateua'a so huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat so David aso arca maye lāye' soua lqataxaco Ñim Nataxala', nache aso Mical maye llale so Saúl dalletauec co'ollaxa, nache ñalletauga so nta'a David da parenaxaatac, qataq dasotto'ot Ñim Nataxala', nache asomaye ñataqta da'aguelec somaye.

¹⁷Qaq aso arca maye lāye' soua lqataxaco Ñim Nataxala', qairoua'a so npe'l maye nauaxāyaxaasheguem co'ollaxa so David da yaqto' lma' naqa'en asomaye. Nache so David sāyāaloxon da ño'ot aso lachetaqtaxanaqte qāyavigaxatta, qataq aso lachetaqtaxanaqte qanhuaachigui, ñauaachigui naqa'en Ñim Nataxala'.

¹⁸Qaq co'ollaq ime da ñaneuo aso lachetaqtaxanaqte qāyavigaxatta, qataq aso qanhuaachigui, nache somaye ñanem da nchxonnnataguec so nhuo' le'ecpi chegoqchigui naqa'en da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca Ñaqalanapec.

¹⁹Ime, nache 'enauac somayepi da ñanem ñi 'oonolec aso 'oonole nauole 'ayiiña, qataq na lāye so lapat, qataq aso nqaxāyaqta ala ana uva. Qaq co'ollaq imeta somayepi nache 'enauac da ñe'eguelaxalo soua lma'ate.

²⁰Qaq so David nataqa'en ñe'eguelaxa so lma' da yaqto' ñanem nataqa'en da nchxonnnataguec so llalaqpi, qaq aso Mical, asom llale so Saúl, ca'ata'aguet co'ollaxa so David, nache 'eeta': «Ñataqta sa no'onolec nagui dam huaigui na nta'a na Israel, ye nqa't naua alogo da nachaxana 'enauac ana l-latapi na lamaxashecpí, qaica ca la'agaxa 'eeta'am ca choche shīyaxauatto!»

²¹Nache so David 'enapeco': «Aja', ñataqta 'eesa de'era 'ara'aqtac, qalaxaye āyem sasotto'ot Ñim Nataxala', maye āyem lca'aguishec co'ollaq āyem ñanagui da lo'onataxanaxac so 'arta'a, qataq na llalaqpi, da yaqto' nachāyem lataxala' 'enauac na nhuo' le'ecpi, maye lalamaxat Ñimaye. Ñoqo'oye āyem nache shecto'ot qome da sasotto'ot Ñimaye.

²²Qataq nquitect da so'ot qome da ñataqta qaica ca ña'amaqchec, nache sepacchigui da qonapec, qalaxaye ana nlatapi maye 'ectega, anamayepi ñauo'o qome da ña'amaqchec.»

²³Qaq aso Mical choche ivitta'a co'ollaxa da ileu da qaica ca llalec.

2 Samuel 7

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachaxanapecot da nqouagaxa so David

¹Qaq so David co'ollaq mashe netaigui so lma' Ita'araic, qataq Ñim Nataxala' mashe nmane' naqa'en somaye 'enauac so mpa'aguenaxauapi maye lauoreuapi,

²nache so nta'a David 'enapego' so Natán, som la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': Ña 'aumeten āyem, mashe sootaigui na n̄yec maye no'onataxat ana qo'oipaq cedro, qaq āñi arca maye lāye' naua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalaq ñaq netaigui ñi npe'lolec.

³Nache so Natán, 'enapeco': Qomye 'auo'ot qome 'enauac na tatapigui 'arhuel da 'auo'ot, cha'aye Ñim Nataxala' 'am hueta'aguet.

⁴Qalaxaye se'eso pe, Ñim Nataxala' nachaxana so Natán, nache 'enapega 'eeta':

⁵«'Anqo'ona qome ñi ñamaxashec David, nache 'aua'aqtaxanem, qoneta': Ñim Nataxala', 'eeta': <¿Peta'a nache 'amo' da 'ano'oxoosheguem ca ñyec da yaqto' sootaigui?

⁶Cha'aye nache chegoqta'a so na'a'q co'ollaq ca'ai ñaqa'en ye Egipto na Israel le'ecpi, nache ivitta'a nagui da saishet da sootaigui ca ñyec, nacherata da sootaigui naxa na npe'lolec.

⁷Qataq 'enauaque soua na'axa'te da ñenaictague' namayepi, qalaq saishet da seřaxanot na lataxala'pi na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye sanem co'ollaxa da ilo'ogue na Israel le'ecpi da ño'ot ca ima', maye chegaqaigui na qo'oipaq cedro.»

⁸Yoqo'oye qonapega qome ñi ñamaxashec David, da Añem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapac, da ña'aqtac 'eeta': <Añem, 'am sachegoxottelec co'ollaxa aso nlo qaguetapi maye 'aulotague', da yaqto' 'am sanagui da lataxala' ñaqa'en na ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi,

⁹qataq nache 'am ñenaictague' 'enauac na 'ecřaxacpi, qataq ñematchiguiñi 'enauac so 'ampa'aguenaxauapi, qataq 'am sanem da ñataqta lta'araic da 'ayo'oxoyec, 'eeta'am ñaqa'en so 'amaqtaqaicpi ana 'alhua.

¹⁰Nataqa'en sau'o qome ca lalamaxat lma' na ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, nache sanaña camaye nache qaica ca iraxaatapigui' qome, qataq ca qauemaicpi da huo'otaq sañalemamaxat da 'eeta'am co'ollaxa da sa iyacnapec namayepi,

¹¹co'ollaq cheta'ague da sau'o so lataxala'pi maye nmit na nasouaxashet da ilo'ogue ne'ena ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi. Qaq nagui so'ot da 'am 'anmateeguesop na 'ampa'aguenaxauapi, qataq 'am sa'aqtaxanem da sanem qome ca 'aña'alaqpi da nta'alpi.

¹²Qaq qom ivita da 'aleu, nache de'era 'aro'onataxanaxac talec ñaqa'en qome ca 'oonolec na 'aña'alaqpi da yaqto' ilo'ogue de'era no'onataxanaxac da nta'a.

¹³Nache camaye nacheca qome ca no'oxoosheguem que'eca ñyec da yaqto' huaña da Añem qanatanot, qaq camaye sanagui da nache 'eetai' qome da nta'a.

¹⁴Qaq camaye nache Añem lta'a, qataq camaye ñataqta ñalamaxat ñalec. Yoqo'oye camaye da huo'o ca lsomaxac, nache Añem seuaxan qataq salashen, sheeta'am ca camachaqa nta'a da ñauota'a ca lalashenaxanaxat da iuaxan, qataq ñalashen ca llalec.

¹⁵Qalaxaye camaye saishet da ca'ai ñaqa'en da ñauotaxanaqtaic, da 'eeta'am co'ollaq sheca'ai so Saúl, nache 'am sanagui da lo'onataxanaxac.

¹⁶Na 'aŷa'alaqpi, qataq da 'aro'onataxanaxac da 'am nta'a, damaye nache 'eetai' qome. Qataq aca 'anso'onaxaqui da 'am nta'a, qaica ca iraxanapigui'.»

¹⁷Nache so Natán ŷataqta ipacchigui da da'aqtaxanem so David, 'enauac de'era lauanaqchec qataq la'axaŷaqchec.

¹⁸Nache so nta'a David, taua'a so lanataqa' Ñim Nataxala', nache 'enapego' Ñimaye, 'eeta': «'Am Nataxala', ¿negue'to' aŷem, qataq na ŷalaqpi da aŷem 'anviraxatta'a ne'ena?

¹⁹¡Qataq 'eeta'amo' da qaica ca la'amaqchec de'era qonapec 'Am Nataxala', cha'aye nataqa'en 'aua'axata'a da lo'onataxanaxac qome na llalaqpi ne'ena 'aramaxashec! ¡'Am Nataxala', ŷataqta qaica ca ishet da 'eetec de'era na shiŷaxauapi!

²⁰Qaq ¿negue'tom ca lŷa da 'am sa'aqtaxanem 'Am Nataxala', ye ŷataqta 'auauattoota ne'ena 'aramaxashec?

²¹Qaq 'enauac na 'auo'otpi maye qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec, namaye maiche 'auachaxanapec co'ollaxa, qataq maiche 'arhuennataxa da 'auachaxana ne'ena 'aramaxashec da yaqto' ŷauatton.

²²¡Qaq ŷoqo'oye 'Am ŷataxala', ŷataqta qaica ca 'eeta'am da 'ara'amaqchec! Cha'aye qaica ca lŷa atamnaxala', da 'Am 'eeta'am da sa'axasoqteguelec naxa da qaŷa'axattac.

²³Qataq qaica ca 'eeta'am ne'ena 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, cha'aye ne'ena Israel le'ecpi, namaye nachenata ana'ana 'alhua. Qataq nache 'Am co'ollaxa da 'anqatec namayepi da yaqto' 'auauo'o 'aralamaxatpi, qataq ŷataqta ŷo'oxoraq 'anqa'en souaxat da ŷataqta lta'araic na 'auo'otecpi maye qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec. Qataq ŷauaachigui 'anqa'en co'ollaxa ne'ena 'aralamaxatpi maye 'anqateeguesop ye Egipto, da 'auamaqauec so ŷotta'a't shiŷaxauapi qataq so natamnaxala'pi.

²⁴Cha'aye 'Am, 'auauotaique da nache 'eetai' da 'aralamaxat ne'ena Israel le'ecpi, qaq 'Am Nataxala', nache 'Am da Natamnaxala' namayepi.

²⁵Qaq ŷoqo'oye 'Am Nataxala' maye Atamnaxala', 'aupacchigui qome da 'auachaxanapeguem ne'ena 'aramaxashec, qataq cam chegoxoquetpi, nache ŷataqta 'aupactelec qome da 'ara'aqtac.

²⁶¡Yaqto' nache 'eetai' qome da la'amaqchec da 'are'enaxat, qataq da yaqto' qoŷeeta': Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, nacheñi Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi! ¡Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a ne'ena 'aramaxashec David qataq na llalaqpi, nache 'eetai' qome 'anqa'en!

²⁷Cha'aye 'Am Nataxala' maye Qaica ca 'Auqalanapec, ye mashe aŷem 'auaŷaanaxanaxanec da nache 'eetai' qome 'anqa'en da ŷo'onataxanaxac da aŷem nta'a, qataq na ŷalaqpi, qaq ŷoqo'oye nagui ne'ena 'aramaxashec, 'am ŷanot da nachoxonnaxac.

²⁸'Am Nataxala' maye Atamnaxala', naua 'ara'aqtaqa ŷataqta 'eesora, cha'aye 'auachaxanapcot da 'arqouagaxanaqtaic ne'ena 'aramaxashec.

²⁹ŷataqta talec 'anqa'en qome da 'arqouagaxanaqtaic na llalaqpi ne'ena 'aramaxashec, qataq nache 'eetai' 'anqa'en da 'artelaqtaxanaqtaic. Cha'aye 'Am Nataxala' maye Atamnaxala', maiche 'ara'aqtac co'ollaxa, da nache 'eetai' da huetalec 'anqa'en da 'arqouagaxanaqtaic na llalaqpi ne'ena 'aramaxashec.»

2 Samuel 8

Da nalaataxac so David

¹Qaq co'ollaq mashe qaŷoqteguelo soua na'axa'te, nache so David loxonec co'ollaxa so filisteopi nache ŷacona da lo'onataxanaxac, qataq deuotaxanec ye 'alhua Méteg Amá.

²Nataqa'en loxonec co'ollaxa so moabiitapi, nache nqapaxaata'aguet naqa'en na 'alhua somayepi, da yaqto' ŷauo'o so laloqnaxanaxat, nache nam nalochiguilo soua dos se'eso naloqnaxanaxat nache qaŷalaua't. Qaq nam naloteguet so 'oonolec somaye nache nca'altauec qanqa'en. Huaña nache so David, ŷauo'o l-latacpi co'ollaxa se'eso moabiitapi, qataq desheetenaxaatac naqa'en somayepi.

³Qaq David nataqa'en loxonec co'ollaxa so Hadad Ezer, som llalec so Rejob, maye nta'a ye Soba, co'ollaq somaye taŷa'a da yaqto' ñe'eguelaxaala't ye 'alhua maye sa qaŷapeque ye tala Éufrates.

⁴Nache so David, loxonec co'ollaxa so mil setecientos alleppi maye netalec so caipi, qataq veinte mil so petañepi, qataq ŷacagaxat co'ollaxa na lapia'pi so caipi maye ŷauecta'aguet aso alaataxaquipi laigonapi, qalaxaye qalota so no'onaxatañipi da yaqto' ŷaueca'aguet aso cien laigonapi.

⁵Nataqa'en anac co'ollaxa so siiriopi maye lma' ye Damasco da yaqto' itauan so Hadad Ezer maye nta'a ye Soba, qalaxaye so David nataqa'en loxonec co'ollaxa se'eso siiriopi, nache ŷalauat so veintidós mil alleppi.

⁶Nache so David ŷanaña ye Siria yem huaña ye 'alhua Damasco so laŷe nalleppi maye lauanaxanaxanecpi, qaq so David ilo'ogue co'ollaxa so netaña ye Siria, nache desheetenaxaatac naqa'en somayepi. Nache Ñim Nataxala' ŷanem so David da loxonec naqa'en 'enauac so mpa'aguenaxauapi.

⁷Ime, nache so David ŷacona aso npaqtaxanaqtepi oro, maye ŷachetac so lamaxashecpi so Hadad Ezer, nache ira'a ye Jerusalén.

⁸Nataqa'en ŷacona so qalota lcat bronce maye huetaña so huaqta'a't nŷecpi ye Betaj qataq ye Berotay, maye huaigui ye na'alhua so Hadad Ezer.

⁹Qaq so Toy, maye nta'a ye Jamat co'ollaq la'axaŷaxac da so David loxonec so nalleppi so Hadad Ezer,

¹⁰nache ñamaq so llalec Jorán, da ñache so la'agaxanaxat lcat plata, oro qataq bronze, qataq da lquinaxanaxac maye ñamaxe so nta'a David, souaxat da deloctague', qataq loxonec co'ollaxa so Hadad Ezer, cha'aye so Toy, nataqa'en mashe deloctague' co'ollaxa somaye.

¹¹Qaq so David, ñanot co'ollaxa Ñim Nataxala' se'eso nogoxoshetpi, 'eeta'am co'ollaq ñaneuo so oro, plata maye chegaqa'a so lañepi ñotta'a't shiñaxauapi maye loxonecpi co'ollaxa, 'eeta'am ye:

¹²Edom, Moab, Amón, filisteopi, qataq so amaleciitapi. Nataqa'en ñaneuo so lhuotaxanaxat co'ollaq nhuo' so Hadad Ezer, maye llalec so Rejob maye nta'a ye Soba.

¹³Huaña nache nquigec da llo'oxoyec so David, lamaaxa co'ollaq loxonec so dieciocho mil edomiitapi, huaña ye ca'amapega't 'alhua maye huaña na toue.

¹⁴Ime, nache ñanaña co'ollaxa so nalleppi ye Edom, qaq so edomiitapi qalaq datalec co'ollaxa so David. Nache Ñim Nataxala' ñanem co'ollaxa da qalota so loxonecpi somaye da huo'o na taña 'alhua.

So Itauapi so David

¹⁵Nache so David ilo'ogue co'ollaxa 'enauac ye Israel, qataq ño'otec da ñañamaqchiguiñi 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi.

¹⁶Qaq so Joab, maye llalec aso Seruyá, nache lataxala' so nalleppi somaye, qaq so Josafat maye llalec so Ajilud, nache leraxanaxanec co'ollaxa so nta'a.

¹⁷Qaq so Sadoc, som llalec so Ajitob qataq so Ajimélec, som llalec so Abiatar, soomaye ntaxañaxanaxanqa co'ollaxa, qaq so Seraías, nache neraxanaxanec.

¹⁸Qaq so Benaías, som llalec so Joyadá, ilotague' co'ollaxa so huataxanaqpi quereteopi qataq peleteopi. Qaq so llalaqpi so David nacheso so ntaxañaxanaxanecpi.

2 Samuel 9

So David qataq so Mefiboset

¹Qaq huo'o so na'a'q, nache so David denataxaatac, 'eeta': «¿Peta'a huo'o ca no'onañi lca'alaxaic so llalaqpi so Saúl, da yaqto' setauan, souaxat da ñauotaxanaqtaic so Jonatán?»

²Qaq huo'o som lamaxashec co'ollaxa so llalaqpi so Saúl, le'enaxat Sibá, nache qaiñaxaneuga da yaqto' taua'a so David. Nache co'ollaq ivireuo so Sibá, nache so nta'a David inat somaye, 'eeta': ¿Nache 'am Sibá? Nache somaye 'enapeco': Aja' nachañem, qaq maicheye cam añem 'auamaxalec 'am nta'a.

³Nache so nta'a, 'enapeco': ¿Peta'a ñaq huo'o ca no'onañi so lalamaxat llalaqpi so Saúl da yaqto' setauan camaye, da talec ñaqa'en da lchoxonnataxanaxe Ñim

Lo'onatac 'Enauacna? Nache so Sibá, 'enapeco': Ñaq huo'o so 'oonolec llalec so Jonatán, maye sa da'añiiguelo naua lchel.

⁴Nache so nta'a David, 'enapeco': ¿Qaq hueta'ague camaye? Nache so Sibá, 'enapeco': Qomye netaña ye Lodebar yem lma' so Maquir, maye llalec so Amiel.

⁵Nache so nta'a David, damaxasoxona co'ollaxa da yaqto' qanauegueua'a somaye,

⁶nache so Mefiboset maye llalec so Jonatán, qataq laual so Saúl, co'ollaq ivireua'a so David, nache somaye nqollemñi da iquin so nta'a, cha'aye huo'o naq 'enec naqa'en somaye. Nache so David, 'enapeco': ¿Nache 'am Mefiboset? Nache somaye ñasat, 'eeta': Aja', mashe netaina'a na 'aramaxashec.

⁷Nache so David 'enapega somaye, 'eeta': Saishet qome da 'añi'i, cha'aye aýem 'am saýamaxatta qome, cha'aye saishet da secoua'ai so Jonatán maye 'arta'a. Qaq so'ot qome da 'am qaýe'eguelaxatem 'enauac nam na'alhua co'ollaxa so 'arapi' Saúl, qataq nache 'eetai' qome da 'am iquia'axaua da seque'e.

⁸Nache so Mefiboset nqollemñi, nache 'eeta': ¿Ta'ainco' da 'aualecteetegueuo ne'ena 'aramaxashec, 'am nta'a, ye aýem sheeta'am ca pioq leuaxaic?

⁹Qalaxaye so nta'a David, iýaxana so Sibá, som lamaxashec co'ollaxa so Saúl, nache 'enapega 'eeta': 'Enauac na lalamaxatpi co'ollaxa so Saúl qataq som llalaqpi, talec ñaqa'en ñi Mefiboset maye laual somaye.

¹⁰Qaq ñoqo'oye 'am qataq na 'aýa'alaqpi, qataq na 'aramaxashecpi, qaýa'añiilec qome na nañiguishhec ye na'alhua ñi Mefiboset, nache ana ala ca nañiguishhec qauaýamaxache qome, yaqto' sa qoue na nallec ye lma' ñimaye, qalaxaye ñi Mefiboset maye laual so 'ana'aco' Saúl, ñimaye nache saq ýet qome da iquia'axaua. Qaq so Sibá maye quince so llalaqpi qataq veinte so lamaxashecpi,

¹¹ñasategueto' so nta'a 'eeta': 'Enauac cam 'auamaxalec ne'ena 'aramaxashec 'am nta'a, namaye ño'ot qome. Qaq huaña nache so Mefiboset saq ýet naxa da lquia'axaua so David, 'eeta'am da maiche lta'a somaye.

¹²Qaq so Mefiboset huo'o sotai' llalec le'enaxat Micaía. Qaq nache 'enauac so llalaqpi so Sibá da do'onataxaatacot co'ollaxa so Mefiboset.

¹³Qalaxaye so Mefiboset, ye sa da'añiiguelo naua lchel, nache sairaxan da netaña ye Jerusalén, cha'aye somaye nache lquia'axaua naxa so nta'a.

2 Samuel 10

So David loxonec so siiriopi qataq so amoniitapi

¹Qaq co'ollaq qaýoqtegue de'era, nache ileu so Najás, som lta'a so amoniitapi, qaq da lo'onataxanaxac da nta'a somaye, nache talec qanqa'en so llalec Janún.

²Nache so David huo'o da lhuennataxa da ño'otec ca ñaýamaqchiguiñi so Janún, da ýe'enaxatchigui da 'eetec co'ollaxa so Najás da ýataqta ýauotec somaye, ñoqo'oye so David ýama'q soua lamaxa'she da yaqto' ña'añaqchet so Janún

souaxat da ileu so lta'a. Qalaxaye somayepi co'ollaq ivita ye na'alhua so amoniitapi,

³nache na lataxala'pi so amoniitapi, 'enapega so nta'a Janún, 'eeta': «'Am nta'a, ¿peta'a 'aupi'itaxaatega da so David huo'o naq 'enec naqa'en ye 'arta'a, ŷoqo'oye 'am namaxa na lamaxashecpi? ¡Ye namayepi yo'oqta da choche naŷa da imeten na 'alhua, ime nache ilaxachigui qome na huaqta'a't nŷecpi!»

⁴Nache so Janún, damaxasoxoolec da qaŷaconeua'a so lamaxashecpi so David, nache qanpetec na 'oonolec laŷe ana lqa' lauepi somayepi, qataq qancolaxatrauec naua laŷel soua lapotol, tachiguiña naua nate' laŷel qanqa'en. Ime, nache qaŷamaq da ŷe'eguelaq somayepi.

⁵Nache co'ollaq ŷaŷaten de'era so David, nache damaxasoxoolec da qaica'ata'aguet somayepi, cha'aye somayepi ŷataqta huo'o da la'agaxa, qataq ŷamaq da la'aqtac da qoŷenapega somayepi da nache hua'a ye Jericó, ivitta'a da qaltaq ñaxat ana lqa' laue nache ŷe'eguelaq.

⁶Nache so amoniitapi co'ollaq nanoma da dalemata so David, nache iŷaxana qataq ŷauo'o aso nsheetenaqte so veinte mil alleppi siiriopi, maye lma' ye Bet Rejob, qataq so lma' ye Soba qataq so mil nalleppi so nta'a Macá, qataq so doce mil Istob le'ecpi.

⁷Qaq so David, co'ollaq ŷaŷaten de'era, nache ŷamaq so Joab qataq 'enauac so nalleppi.

⁸Nache so amoniitapi taŷa so ñegueuo so huaqta'a't nŷecpi, nache naŷamaxat da nalat, qaq so siiriopi maye lma' ye Soba, Rejob, qataq so Istob le'ecpi, qataq so alleppi ye Macá, tauga so no'onaxa da naŷamaxat.

⁹Qaq so Joab, co'ollaq ila'a da qanataŷagui da qailoquixan, nache lca'a'ua'a so ŷataqta ŷaŷaten da l-loquixac so alleppi Israel le'ecpi, nache naŷamaxat da delogui' so siiriopi.

¹⁰Qaq so laŷepi so nalleppi, qalaq ŷanem so lqaŷa Abisay da ilo'ogue, da yaqto' dataŷa'aguet so amoniitapi.

¹¹Qataq 'enapega, 'eeta': «Da 'aula'a da mashe huotaique da sa ñalo'oguet ye siiriopi, nache 'auanac qome da aŷem 'autauan, qaq da 'am sela'a da mashe huotaique da sa 'analo'oguet ye amoniitapi, nache 'am ñeqo'ona qome da 'am setauan.

¹²¡Qaq 'ana'añaxat qome! ¡Ña'añaxataq da seloquixalec na qarhuo' le'ecpi, qataq na huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Qaq Ñim Nataxala' maiche ŷo'ot qome cam 'eetapeguec.»

¹³Nache so Joab sa naŷaloxon da jec da iloquixan so siiriopi, qalaxaye somayepi datauec co'ollaq ila'aguet somaye.

¹⁴Nache so amoniitapi co'ollaq ila'a da datauec so siiriopi, nache somayepi nataqa'en datauec co'ollaq ila'aguet so Abisay, nache ñe'egueneua'a so huaqta'a't nñecpi. Nache so Joab ñaxaañi da ilouiaxaatac co'ollaxa so amoniitapi, nache somayepi ñe'eguelaxa ye Jerusalén.

¹⁵Qalaxaye so siiriopi co'ollaq ila'a da iqallem so Israel le'ecpi, nache qaltaq lañona'tpi.

¹⁶Nache so Hadad Ezer damaxasoxona so lañepi siiriopi maye netaña da pa'aitague da le'ego so tala Éufrates, nache somayepi taña ye Jelán, nache datalec so Sobac, som lataxala' so nalleppi so Hadad Ezer.

¹⁷Nache co'ollaq qaña'aqtaxanem de'era so David, nache somaye sa nañaloxon da lañona't 'enauac so Israel le'ecpi, ime nache ña'axasoxoolec so tala Jordán, nache taña ye Jelán. Huaña, nache so siiriopi dataña'aguet so David, nache qailogui' co'ollaxa somaye.

¹⁸Qalaxaye so siiriopi dataueeguesop co'ollaxa so Israel le'ecpi, cha'aye so David ñalauat so setecientos alleppi maye netangui aso laigonapi qataq cuarenta mil so netalec so caipi. Nataqa'en ique'emaqchet so Sobac som lataxala' so siiriopi, qaq somaye nache huaña yemaye co'ollaq ileu.

¹⁹Qaq so nta'alpi maye ntaune' co'ollaxa so Hadad Ezer, co'ollaq ñauaachigui da so Israel le'ecpi loxonec so siiriopi, nache somayepi nmane' so Israel le'ecpi, qataq nañan da nache qailo'ogue. Huaña co'ollaxa nache so siiriopi ñi'iña da ñe'eguelaxalec da itauan so amoniitapi.

2 Samuel 11

So David qataq aso Betsabé

¹Qaq co'ollaq nvi' so nauoxo, maye huetoiguilo naxa da so nta'alpi huenoxonec da natal, nache so David ñamaq so Joab qataq so ltauapi nta'alpi, qataq so nalleppi Israel le'ecpi. Nache somayepi loxonec co'ollaxa so Amón le'ecpi, qataq colesop so huaqta'a't nñecpi ye Rabá. Qaq so David qalaq nache hueta'a co'ollaxa ye Jerusalén.

²Qaq so mashe avit, nache ñisheguem so David, chegoqtelec so lmala', nache somaye queuotapeguelec na pa'asheguem so lma' lta'araic. Qaq huaña co'ollaxa nache ila'a aso 'alo nacheltac, qaq asomaye ñataqta 'onaxai.

³Nache so David damaxasoxon co'ollaxa da qaichemaxata chaq negue't asa'aso 'alo. Nache qaña'aqtaxanem somaye, da asa'aso 'alo le'enaxat Betsabé, maye llale so Elián qataq lhua so Uría som hitiita.

⁴Nache so David, ñauo'o so lamaxashec da ñe'eguenauga asomaye, qaq co'ollaq ivireuo aso Betsabé, nache so David lauañi' asomaye. Qaq co'ollaq ime da lauatañi', nache asomaye nachel, nache ñe'eguelaxauga so lma'.

⁵Qaq asomaye hualaxai co'ollaxa, ime, nache da'aqtaxanem so David.

⁶Qaq huaña, nache so David, ñamaxa da la'aqtac so Joab, 'eeta': Ñaq 'anamaxauo qome ca Urías cam hitiita, nache so Joab 'enapega co'ollaxa so Urías da taua'a so David.

⁷Qaq co'ollaq ivireuo so Urías, nache so David inat somaye da chaq 'eetec ca Joab qataq cam nalleppi, qataq ca 'eetec ca na'axaŷaxac cam alaataxac.

⁸Qaq ime co'ollaxa, nache so David 'enapega so Urías da tauga so lma', qataq iŷoi' naua lapia'ate. Qaq co'ollaq choche ca'ai so ñŷec lta'araic so Urías, nache so nta'a ñamaxaueegue somaye so lachetaqtaxanaxat som ŷataqta no'on nallec.

⁹Qalaxaye so Urías saishet co'ollaxa da tauga so lma', nda'a't da nache lo'ochaqa' so lasom so nma' lta'araic, ŷalectaigui so alleppi maye nhuataxauapi so nta'a.

¹⁰Qaq co'ollaq qaŷa'aqtaxanem so David, da so Urías saishet da tauga so lma', nache damaxasoxoneuga co'ollaxa nache inat, 'eeta': ¿Ta'ainco' ye saishet da 'auga ye 'arma' da 'aro'ochaqa', ye ŷataqta qaŷoqta yem 'auachegaqa'a?

¹¹Nache so Urías 'enapeco': Añim arca maye laŷe' naua nqataxaco, qataq yem nalleppi na Israel le'ecpi qataq Judá, netaiguilo naua saq 'amaqtache npe'lolqa. Nataqa'en so ŷataxala' Joab qataq ye alleppi maye ltauapi, lo'ochaqa' ye no'onaxa. Qaq ¿ta'ainectoxo' da soua'a ye ima' da seque'e, qataq da ñeŷom, qataq da ŷauañe' aca ihua? ¡A'i, aŷem saishet da so'ot de'era souaxat da qoneta, 'am nta'a!

¹²Nache so David 'enapego' somaye, 'eeta': Ña qoua'a nagui ne'ena, nato' qonte' nache 'avi'eguelaq. Nache so Urías no'onaña ye Jerusalén se'eso pe, ivitta'a so lŷa na'a'q.

¹³Qaq se'eso na'a'q, nache so David iŷaxana somaye da yaqto' lquia'axaua qataq ñŷomaxaua, nache iviraxata'a da ŷataqta taxaic naqa'en. Qalaxaye so mashe pe, nache somaye jec, taŷa ye netaña so lauanaxanaxanecpi so nta'a, nache lo'ochaqa' se'eso pe, nache saishet da taŷa so lma'.

¹⁴Qaq so lŷa na'a'q, nache so David ŷauo'o aso lere taŷa'a so Joab, nache ŷamaxague so Urías da ŷache.

¹⁵Qaq so na'aqtac maye huetalec asa'aso nere, 'eeta': «Na Urías, ŷalegoigui qanqa'eñi qome ca hua'autec alleppi qom huaigui que'eca ŷataqta lta'araic alaataxac. Ime, nache qaulachiŷa'a't qome, yaqto' qaique'emaqchet nache ileu.»

¹⁶Qaq nache 'eetec so Joab, co'ollaq colesop so huaqta'a't ñŷecpi da iloquixan, nache somaye ipa'axaneguet so Urías, som ŷataqta 'añaxaicpi alleppi maye mpa'aguenaxauapi somayepi.

¹⁷Qaq se'eso alleppi chegoqteua'a co'ollaxa se'eso huaqta'a't ñŷecpi da ca'ateguet so Joab da delogui', nache so nalleppi so David huo'oi soua ileu', qaq nache ŷalectaiguilo soomaye so Urías da ileu.

¹⁸Qaq huaña, nache so Joab ñamaxa da la'axaŷaxac so David, ŷataqta ŷa'axatta da 'eetec se'eso loquixac.

¹⁹Qataq 'enapega se'eso lamaxashec somaye, 'eeta': «Qom ime da 'aqa'aqtaxanem ca nta'a, 'enauac da 'eetec se'eso alaataxac,

²⁰qaaq saiuena'a da dalemata camaye, nache 'am inat, 'eeta': «¿Ta'ainco' ye ñataqta sa qauñochiñaique co'ollaxa so lpaqtaxat yi'ie huaqta'a't ñyecpi? ¿Peta'a sa qauñachiñi da ishet da qami' ñasa'q yemayepi da netasheguema ye pa'asheguem se'eso npaqtaxanaxat?

²¹'Eeta'am co'ollaq huaña ye Tebés, da aso 'alo ñalauat so Abimelec, som llalec so Yerubaal, souaxat da hueto'ot na pa'aguiñi so npaqtaxanaxat, nache ñasaxaña so namaicnaxanaxat coma'. Qaaq ¿ta'ainco' ye ñataqta sa qauñochiñaique co'ollaxa yi'ie npaqtaxanaxat?» Nache qoneta' qome: «Ye 'aramaxashec Urías maye hitiita nataqa'en ileu.»»

²²Nache som namaxashec jec, qaaq co'ollaq ivi' nache da'aqtaxanem so David, 'enauac na ñamaxalecpi so Joab da ña'axat somaye.

²³Nache so namaxashec da'aqtaxanem so David, 'eeta': So alleppi maye seloquiaqtage', somayepi mashe huotaique da qomi' loxonqa can souaqtauga ye no'onaxa, qalaxaye sañoxotaq da qoshe ñaqa'enaq, nache seviraaxataqtua'a so ñegueuo ye huaqta'a't ñyecpi.

²⁴Huaña nache so checna lo'opi maye netasheguema na pa'asheguem se'eso npaqtaxanaxat, somayepi qomi' ñaño'n, nache huo'oi soua ileu' na 'analleppi, nache ileu nataqa'en yem 'aramaxashec Urías, yem hitiita.

²⁵Nache so David 'enapego' so namaxashec, 'eeta': Qonaqega qome ca Joab, da saishet da leetapigui lauel souaxat de'era, cha'aye nache lataxac dam alaataxac. Nacherata da nache queto'ot qome da iloquiixaatac cam netaigui que'eca huaqta'a't ñyecpi, ivitta'a da nlachiguiñi naqa'en. Qaaq 'am ñataqta 'aqa'añaqchet qome camaye.

²⁶Qaaq aso Betsabé co'ollaq ñañoaten so lhua Urías da ileu, nache asomaye ño'ot da lasouaxac souaxat somaye.

²⁷Qalaxaye co'ollaq ime dam lasouaxac asomaye, nache so David damaxasoxoneuga asomaye da yaqto' qañauagueua'a so lma' lta'araic, nache so David ñauo'o lhua asomaye, qaaq co'ollaq qañata'ague de'era, nache asomaye ñiguiñi so llalec. Qalaxaye Ñim Nataxala', ñataqta sa ñañoamaxaren de'era ño'ot so David.

2 Samuel 12

So Natán iviraxato'ot co'ollaxa so David

¹Qaaq Ñim Nataxala' ñamaq so na'aqtaxanaxanec Natán, da nqo'ona so David. Qaaq co'ollaq ivireuo so Natán, nache 'enapega so David, 'eeta': Huo'oi soua dos shiñaxau', neraña so huaqta'a't ñyecpi. So 'oonolec sallaxanec, qaaq so lña choxoraq.

- ²Nache so sallaxanec, ÿataqta qalota aso lalo qaguetapi qataq huacapi,
- ³qaaq so choxoraq, qalaq 'oonole asotai' lalo qagueta maye lsheenaxanaqte. Qataq maiche ÿaqchet, nache ÿeta'ai' asomaye qataq soua llalqa, qataq nache lquia'axaua naxa, qataq nÿomaxaua asomaye, qataq nsoqtauo naxa da do'ocheta, qaaq se'eso ÿale ÿataqta ÿauotec asomaye, 'eeta'am aca lalamaqte llale.
- ⁴Qaaq huo'o so na'a'q, nache se'eso sallaxanec huo'o so namaxasoxoic, qalaxaye co'ollaq huotaique da iquia'axan so namaxasoxoic, nache saishet da ÿaconeua'a aca 'oonole aso lalopi qaguetapi, huo'otaq huaca da ÿalauat, nacherata da ÿaconeua'a da ÿalauat asotai' 'oonole qagueta maye lalo som choxoraq, da yaqto' ÿo'ot so aloq so namaxasoxoic.
- ⁵Nache so David ÿataqta dalemata souaxat da ÿo'ot se'eso ÿale, nache 'enapego' so Natán, 'eeta': ¡'Am 'aua'aqchigui da ÿa'aqtac da sanot Ñim Nataxala', da ÿataqta 'eesa qome da que'eca shiÿaxaua maye ÿo'ot de'era, iuen da qaÿalauat!
- ⁶Qaaq camaye iuen da isheeten qome asotai' qagueta, nache cuatro da ÿe'eguelaxalec da isheeten da ÿataqta lasheechiÿaxac asomaye. Cha'aye saishet da dechxonntaxan da ÿo'ot de'era!
- ⁷Nache so Natán 'enapeco': «¡Se'eso ÿale, nache 'am! Qaaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi: «Aÿem, 'am lleca'aguishec co'ollaxa da yaqto' 'am nta'a na Israel, qataq 'am ñeca'alaxateeguesop da la'añaxac so Saúl.
- ⁸Qataq 'am sanem co'ollaxa na lma' lta'araic so 'arataxala' Saúl, qataq ana lamoxouapi. Qataq 'am sanem da 'aulo'ogue na Israel qataq na Judá. Qaaq taxa da 'eco' saq 'amaqtaq 'anqa'en ne'ena 'am sanempi, nache ishet taxa da qaltaq ñequigaxattec ca 'am sanem.»
- ⁹Qalaq ¿ta'ainco' da qaica ca naiguilo 'anqa'en naua ÿa'aqtaqa, nache 'auo'ot da sa saÿamaxaren? Cha'aye 'am, 'aualauat so Urías som hitiita, nache 'auo'ogoxona so amoniitapi da yaqto' ÿalauat, ime nache 'anamataxaalec aña lhua.
- ¹⁰Qaaq cha'aye 'am, saishet da Aÿem 'aualaxaguet, souaxat da 'autaxanec aña lhua so Urías som hitiita, da 'auo'ot 'arhua, nache dam qauem saishet qome da ca'ai na 'arma'.
- ¹¹Qataq 'eeta' da la'aqtac Ñim Nataxala': «Aÿem, so'ot qome da na 'aralamaxat 'aÿa'alaqpi, maiche 'am ÿo'otec ca qauem. Qataq 'auauaachigui qome da, ana 'aramoxouapi lauañi' ñaqa'en ca 'oonolec 'arhuo' le'ec, ca na'a'q laiñi.
- ¹²Cha'aye dam 'auo'ot, maye ÿataqta 'oxotchiguiñi co'ollaxa, damaye ÿataqta ÿauaachigui ñaqa'en qome 'enauac na Israel le'ecpi.»»
- ¹³Nache so David, da'aqtaxanem so Natán, 'eeta': Aÿem, huo'o da ÿasouaxashet hueto'ot Ñim Nataxala'. Nache so Natán, 'enapeco': Ñim Nataxala', mashe ÿapalaxat da 'arasouaxashet, qaaq saishet da 'aleu qome.

- ¹⁴Qalaxaye souaxat da ÿataqta 'aunogoqchet Ñim Nataxala', nache yi'iyē 'aÿa'alec maye ñaq cheta'ague da ñiguiñi, ileu qome.
- ¹⁵Qaq co'ollaq ÿē'eguelaxa so lma' so Natán, nache Ñim Nataxala', ÿataqta dalola naqa'en so llalec so David maye llalec aso lhua co'ollaxa so Urías.
- ¹⁶Nache so David, ÿataqta nqouagaxaueetacot Ñim Nataxala' souaxat se'eso nogotolec, qataq nqouaqchet, qataq huo'oi soua pe' da nnaata'aguet na 'alhua.
- ¹⁷Nache so nqueroxonecpi maye netaña so lma' lta'araic somaye, taua'a co'ollaxa somaye nache nachoxoreetacot da ñesheguem qataq da deque'e, qalaxaye somaye sa nashen da ñesheguem, qataq saishet da dequi'iÿa'ai' somayepi.
- ¹⁸Qaq co'ollaq inoxoore'c soua siete na'axa'te, nache ileu se'eso nogotolec. Qaq so nataxala'pi maye ltauapi so David, ÿataqta ñi'iÿa da da'aqtaxanem so David da ileu se'eso nogotolec, cha'aye da lhuennataxa somayepi, 'eeta': «Can ña nca'altauec yi'iyē nogotolec, nache da setaxasoqtacot naxa ñi nta'a, qalaq saishet da qomi' ÿalaxagueta. Qaq ¿ca 'eeteco' nagui da sa'aqtaxanaxam da ileu ye nogotolec? ¡Qaigo' ÿo'ot ca ÿapactec sa ÿaÿamaxañi!»
- ¹⁹Qalaxaye so David, co'ollaq ila'a da nchettega't da na'aqtaxaatega't so nta'alpi maye ltauapi somaye, nache ipeta'a da mashe ileu so nogotolec. Nache somaye inat so ltauapi, 'eeta': ¿Peta'a mashe ileu ca nogotolec? Nache somayepi 'enapeco': Aja', mashe ileu.
- ²⁰Huaña, nache ñesheguem so David. Ime, nache nachel, qataq ncoyigui so ncoraxat maye ama da laitaÿaxac, qataq naralaxa't soua alogo, nache taua'a aso atamnaxaqui, da ÿo'oxoren Ñim Nataxala'. Qaq co'ollaq ime, nache taÿa so lma', qataq iÿaxanaique so aloq nache deque'e.
- ²¹Nache so nta'alpi maye ltauapi, inattaco' somaye, 'eeta': ¿Ca 'eetec 'am? Ye co'ollaq ña nca'altauec ye nogotolec, nache ÿataqta 'anqouaqchet qataq 'anÿeetapeguelec, qaq nagui da ileu yemaye nache 'am qoñesheguem qataq 'auque'e.
- ²²Nache so David 'enapeco': Co'ollaq ña nca'altauec yi'iyē nogotolec, nache aÿem ñeqouaqchet qataq ñeÿeetapeguelec, cha'aye sauotaique da aÿem ichoxoren Ñim Nataxala', da nache nca'altauec naqa'en yemaye.
- ²³Qalaxaye nagui ye mashe ileu yemaye nache ¿ta'ainco' ctaxa da ñeqouaqchettac? Ye saishet da ÿē'eguelaxa da nca'alec ñaqa'en yemaye. Aÿem ñeqo'ona qome yemaye, qalaxaye yemaye saishet da aÿem ñe'eguelaxa.
- ²⁴Qaq co'ollaq ime de'era, nache so David taÿa aso lhua Betsabé da yaqto' machiguiñi naqa'en, qataq nache lauatapiguiñi'. Nache asomaye qaltaq huo'o so llalec, nache so David ÿanagui da le'enaxat Salomón. Qaq Ñim Nataxala' ÿataqta ÿauotec se'eso nogotolec,

²⁵nache Ñimaye ñamaxague da la'aqtac so la'aqtaxanaxanec Natán, da 'enapega so David da ñanagui da le'enaxat Jedidías, se'eso nogotolec. Nache so David ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' da ñanagui da le'enaxat Jedidías se'eso nogotolec.

So David loxonec ye Rabá

²⁶Qaq so Joab, ña iloquiaxaatac co'ollaxa so amoniitapi maye lma' ye Rabá, qaq co'ollaq mashe yaqta'a da deuotaxanec so lma' so nta'a,

²⁷nache ñamaxaguelo soua lamaxa'she so la'aqtac maye taña'a so David, 'eeta': «Añem seloquiaxaatac na netaña na Rabá, qataq mashe ñoxonec na huaqta'a't nñecpi maye netaña ana lañe'pi na 'etaxat.

²⁸Qaq 'am nta'a, 'alaña't qome nam no'onañi alleppi, nache 'auanac da 'auloquiayan ne'ena huaqta'a't nñecpi nache 'auotaxanec, yaqto' saishet da nachañem da ñoxonec, qataq da qoñanagui da ñe'enaxat.»

²⁹Nache so David laña't co'ollaxa 'enauac so nalleppi, nache taña ye Rabá da iloquixan, nache loxonec.

³⁰Ime, nache ñacona aso naro'o so lta'a somayepi, maye oro, qataq llo'oxoraxat na ñataqta no'on coma', qataq ivi' treinta y tres kilos, nache naro'ooná so David. Qaq so David nataqa'en ñataqta qalota so lhuotaxanaxat som no'on nogoxoshetpi,

³¹qataq nqatec so shiñaxauapi maye no'onaña se'eso huaqta'a't nñecpi, nache ño'onataxanaxan, ñamaxalec so ñataqta qapa'atta no'onatacpi, dechegaxaatac qataq dequesoxootega ana qachepe, qataq ño'ottac na losoc. Qaq nache 'eeta'am naqa'en da 'eetec so lañepi amoniitapi maye netaigui so lalamaxat huaqta'a't nñecpi. Ime, nache so David ñe'eguelaxa ye Jerusalén, lñatec 'enauac so nalleppi.

2 Samuel 13

So Amnón qataq aso Tamar

¹So Absalón, maye llalec so David huo'o co'ollaxa aso lqaña ñataqta 'onaxai, le'enaxat Tamar. Qaq som Amnón maye nataqa'en llalec so David, somaye ñataqta nqopita co'ollaxa asomaye,

²nache so Amnón ivitta'a da ñataqta ñalolaqchet de'era lqopitaxanaqtaic, qaq cha'aye aso Tamar ñaq saxanaxa co'ollaxa da hue'eguet ca ñale, nache somaye ñataqta iqalana'a da huo'o ca ño'otec asomaye.

³Qalaxaye so Amnón huo'o co'ollaxa so nauochaxaua, le'enaxat Jonadab som llalec so Simea, maye lqaña so David, qaq somaye ñataqta sanqalaate' da huo'o ca ñoicnapec.

⁴Qaq huo'o so na'a'q, nache so Jonadab, inat somaye, 'eeta': 'Am, maye 'am nta'a llalec, ¿ta'ainco' ye ñataqta 'anquicta'a't da 'auapo'ota? ¿Peta'a ishet da añem

'aua'aqtaxanem? Nache so Amnón 'enapeco': Qomye aÿem ÿataqta ÿapacauec da iqopiche aso Tamar, asom lqaÿa so ÿaqaÿa Absalón.

⁵Nache so Jonadab 'enapego' somaye, 'eeta': Qomye 'annatalec qome ye 'armala', nache 'aue'enaxat da ÿataqta 'am sano'on, qaq da 'am nvireua'a ca 'arta'a, nache qoneta': Aÿem 'anqouaguec da aÿem 'anamaxaua'a aca ÿaqaÿa Tamar, yaqto' acamaye ÿo'ot ca anoq, qalaxaye nache huaña naqa'en ne'ena yaqto' sauachigui, qataq nache aÿem iquia'axan qome.

⁶Nache so Amnón, nnalec co'ollaxa so lmala' ÿe'enaxat da sano'on. Qaq co'ollaq nvireuo so nta'a da namaqtega somaye, nache so Amnón 'enapega, 'eeta': «¡Aÿem 'anqouaguec qome da 'auasheeta da aÿem naua'a aca ÿaqaÿa Tamar, da yaqto' huaña ne'ena da ÿo'o't caua dos nauole, nache aÿem iquia'axan.»

⁷Nache so David ÿamaxa so la'aqtac aso Tamar, 'eeta': «'Anqo'ona qome ye lma' ca 'arqaÿa Amnón, nache 'auo'ot ca aloq.»

⁸Nache aso Tamar jec, taÿa so lma' so lqaÿa Amnón, nache ilalec da nnaatai' somaye. Nache asomaye ÿacona so 'ayiiña da yaqto' iraqten, nache ÿo'o't soua nauole, ime nache ÿauo't ÿauachigui naqa'en somaye.

⁹Qaq co'ollaq ime, nache aso Tamar ÿachalec so nquia'axala' soua nauole, qalaxaye so Amnón sa nashen da deque'e, nache 'eeta': «Qoquiÿa'ai qome ne'ena.» Nache co'ollaq inoxonec 'enauac na netaña so lma'.

¹⁰Nache so Amnón 'enapega aso Tamar, 'eeta': 'Andoua'a na ÿo'ochaqa' ca anoq, nache aÿem 'auquia'axan. Nache aso Tamar ÿaconalo co'ollaxa soua nauole, nache iroua'alo so lo'ochaqa' so lqaÿa Amnón.

¹¹Qaq co'ollaq nquigueua'a somaye da iquia'axan, nache nllañi asomaye, nache 'eeta': 'Am ÿaqaÿole, 'aÿala, aÿem 'arauaño'.

¹²Qalaxaye asomaye, 'enapeco': «'Am ÿaqaÿa, saishet da aÿem 'auo'otec de'era saÿaÿamaxaño, cha'aye de'era sa qaÿaÿamaxaren da qaÿo'ot ne'ena Israel. Saishet qome da 'auo'ot de'era qauem.

¹³Cha'aye da aÿem 'ancat, qalaq ¿hua'ago' ca sataigue qome, souaxat da ÿa'agaxa? Qataq 'am, qaÿamata'ac qome da qauem da 'arataxac ne'ena Israel. ÿoqo'oye 'am ñachoxonnot, 'onaxaictaxa da 'ana'aqtaxane' so nta'a, cha'aye somaye yo'oqta da qaica ca la'aqtac da aÿem 'arhua.»

¹⁴Qaq so Amnón saishet da ÿalaxaguet co'ollaxa asomaye, nache iloquixan aso Tamar, qaq somaye ye huo'o da la'añaxac nache ivira'a da ncat.

¹⁵Qaq co'ollaq ime de'era ÿo'ot so Amnón, nache ÿataqta nquiÿa asomaye, qaq de'era lquiÿaxanaqtaic ÿataqta napacalec da lauoche co'ollaxa asomaye. ÿoqo'oye 'enapega, 'eeta': «¡Ñaq qoñisheguem, nache qojec!»

¹⁶Nache aso Tamar, 'enapeco': «¡'Am ÿaqaÿa, saishet da qonetec de'era, da aÿem 'auo'orauec, cha'aye da aÿem 'auo'orauec nagui, nache ÿataqta nquictec da

qauem da aÿem 'auo'otec!» Qalaxaye so Amnón, saishet co'ollaxa da ÿalaxaguet asomaye,

¹⁷nacherata da iÿaxaneuga so lamaxashec nache 'enapega, 'eeta': ¡'Auo'orauec ara'ara 'alo! Qaq da mashe inoxonec, nache 'auapochigui qome ñi lasom.

¹⁸Nache so namaxashec ÿo'orauec co'ollaxa aso Tamar, ime nache ÿapochigui so lasom. Qaq aso Tamar ÿaatañi co'ollaxa aso ÿataqta 'onaxai lapoto, logorai naua lapique, cha'aye nache no'otaxac co'ollaxa ana llalpi na nta'a da ñaq saxanaxa da huaron.

¹⁹Nache aso Tamar, ÿacona co'ollaxa so alo, nache imeelec na lqaic, qataq ncolaxata'alo soua alogo maye ÿaatrañi, qataq npataqta'a na lqaic co'ollaq jec, nache ñÿeetague' co'ollaq quetague' so nqa'aic.

²⁰Nache so lqaÿa Absalón, inattac asomaye, 'eeta': ¿Nacheca peta'a ca 'arqaÿa Amnón ca 'am ÿo'otec de'era? Qalaxaye 'am ÿaqaÿa 'onaxaic qome da choche 'añe'emaxat, cha'aye camaye maiche 'arqaÿa. Qaq saishet qome da 'am ÿaquicoqchet de'era. Nache aso Tamar hua'a ye lma' so lqaÿa Absalón, qalaxaye ÿataqta qaica ca lama'.

²¹Qaq so nta'a David, co'ollaq la'axaÿaxac de'era, nache ÿataqta dalemata, qalaxaye saishet da ÿauo'o ca nhuaxanaguec so Amnón, cha'aye la'auaxanec llalec qataq ÿataqta lauotaxat.

²²Qaq so Absalón saishet co'ollaxa da huo'o ca la'aqtac da 'enapega so Amnón, qalaxaye ÿataqta nquiÿa souaxat da ncat aso lqaÿa Tamar.

So Absalón ipalaique lvi' aso lqaÿa

²³Qaq co'ollaq mashe inoxoorec soua dos vi'ie, nache so lamaxashepci so Absalón npetectac na laue aso qaguetapi hueta'a ye Baal Jasor, yem sa qaÿapeque ye Efraín. Nache so Absalón ÿo'ot co'ollaxa so lquia'axac huaña yemaye, nache iÿaxana 'enauac so llalaqpi so nta'a David, da yaqto' lquia'axauapi.

²⁴Nataqa'en taua'a co'ollaxa so nta'a da icoyeguen, 'eeta': «Da lamaxashepci ne'ena 'aramaxashec, mashe npetectac na laue ana qagueta, qaq 'am nta'a, 'onaxaic taxa da 'annaictague' qome na 'artauapi da yaqto' qaualliquiitaua'a de'era so'ot.»

²⁵Qalaxaye so nta'a, 'eeta': 'Am ÿalcolec, qomi' saishet da 'enauac da qolaq, yaqto' saishet da ÿapacauec aca lasheue de'era 'auo'ot. Qalaxaye so Absalón, ñaqaiyeta ÿauecta so nata'a, qalaxaye somaye saishet da jec, nacherata da ÿanem da no'on la'aqtac somaye.

²⁶Nache so Absalón, 'eeta': Qaq cha'aye saishet da qojec, nache no'on da 'auasheeta da ÿaqaÿa Amnón da qomi' ca'ateguelo. Nache so nta'a 'enapeco', ¿ta'ainco' da 'anshetaique da 'am ca'ategue da 'arqaÿa Amnón?

²⁷Qalaxaye so Absalón souaxat da ÿe'eguelaqto'ot co'ollaxa so nta'a, nache somaye ÿasheeta da jec so Amnón, qataq 'enauac so laÿe llalaqpi somaye.

²⁸Nache so Absalón 'enapega co'ollaxa so lamaxashecpi, 'eeta': «Qanauañiitac qome ñi Amnón da ñyomtac lataxa, nache qom ÿoqta taxaic, nache qom qami' shenapegalo da qauallauache, nache qauallauache qome ñimaye. Qaq saishet da qayi'iitac da qauo'оче damaye, cha'aye aÿem ÿamaxasoxonaxac. Qaq ÿoqo'oye qana'añaxache qataq qaua'añaxachiigui ye qarvilli.»

²⁹Nache se'eso lamaxashecpi so Absalón ipacchigui co'ollaxa da namaxasoxonaxac, nache ÿalauat so Amnón. Nache so laÿepi llalaqpi so nta'a 'enauac ñisheguem, nache nelec aso lalo molapi nache datauec.

³⁰Qaq co'ollaq ñaq quetague' so nqa'aic somayepi, nache so David la'axaÿaxac da so Absalón nmatchiguiñi da ÿalauat so llalaqpi so nta'a, nache qaica ca no'onañi da nca'altauec.

³¹Nache so nta'a, ñisheguem co'ollaxa, nache ncolaxata'aisalo soua alogo souaxat da nqui'ic, qataq nqapaxaneguet na 'alhua, nache 'enauac so ltauapi maye datataua'a somaye, nataqa'en ncolaxata'aisalo naua alogo.

³²Qalaxaye so Jonadab, som llalec so Simea, maye lqaÿa so David detaqa, 'eeta': 'Am nta'a saishet da 'arhuennataxa de'era, cha'aye saishet da 'enauac da qaÿalauat so 'aÿa'alaqpi, nache yeta ye Amnón da qaÿalauat, cha'aye nache 'enapec caillaye so Absalón se'eso na'a'q co'ollaq ye Amnón, ncat aso lqaÿa Tamar.

³³Qaq ÿoqo'oye saishet qome da 'aua'amaqten da qaÿalauat 'enauac so 'aÿa'alaqpi, 'am nta'a. Cha'aye nache yeta ye Amnón da ileu.

³⁴Qaq co'ollaq mashe datauec so Absalón, nache so nauanaxanaxanec namatasheguem nache ila'aguet co'ollaxa so qalota shiÿaxauapi, nactague' so nqa'aic maye nlectot na pa'aguiñi añi qasoxonaxa. Nache somaye taua'a so nta'a da da'aqtaxanem.

³⁵Nache so Jonadab, 'eeta': Mashe nvi' na 'aÿa'alaqpi 'am nta'a, qaq ipacchigui da la'aqtaxanaxac ne'ena 'aramaxashec.

³⁶Nache co'ollaq choche ime da la'aqtaxanaxac somaye, nache nvireuo so llalaqpi so nta'a, nache somayepi ÿataqta ñÿeetac, nataqa'en so nta'a, qataq so ltauapi somaye ÿataqta lta'araic da nnoinaxac.

³⁷Qaq so Absalón ÿe'eguen co'ollaxa so lma' so Talmay, som llalec so Amiud maye nta'a ye Gesur, qaq nache netaña somaye soua tres vi'ie.

³⁸Nache 'enauaque soua na'axa'te da so David ñÿeetapeguelec so llalec Amnón.

³⁹Qaq co'ollaq mashe imeuec da laquicoxo souaxat da l-leuaxa so llalec, nache huo'o da lyaxa da nauane' so llalec Absalón.

2 Samuel 14

So Absalón ÿe'eguelaxa ye Jerusalén

¹Qaq so Joab, maye llalec aso Seruyá ÿaÿaten co'ollaxa da so nta'a, huo'o da lhuennataxa da nauane' so llalec Absalón,

²ÿoqo'oye somaye damaxasoxona co'ollaxa aso 'alo maye qaica ca nqalaate', maye lma' ye Tecoa, nache 'enapega, 'eeta': «'Avi'inaxat qome da 'auasootac, nache 'aayiñi caua anogo nasouaxaqui', qataq saishet da 'ancoyigui ca coraxat maye ama da laitaÿaxac, 'eeta'am 'anqa'en da mashe qaÿoqtegue da 'arasouaxac souaxat ca 'arqatac.

³Ime, nache 'auca'ateua'a ñi nta'a, nache 'aue'enaxatchigui de'era 'am sanem ÿa'aqtac.» Qaq co'ollaq ime da ÿapaxagueetac asa'aso 'alo so Joab,

⁴nache asa'aso 'alo maye lashe ye Tecoa, jec co'ollaxa da taÿa so nta'a David. Qaq co'ollaq ivireua'a so nta'a, nache ÿa'alyiñi naua l-llecte, iviraxata'aguet naqa'en na 'alhua na latap, nache 'eeta': 'Am nta'a, 'onaxaic taxa da aÿem 'autauan!

⁵Nache so nta'a inato' asomaye, 'eeta': 'Ta'ainco' 'am? Nache asomaye 'enapeco': Qomye, aÿem pa'ai, yem ihua mashe ileu.

⁶Qaq ana'ana 'arlata 'am nta'a, anamaye dos co'ollaxa soua llalqa, qaq huauga so no'onaxa nache nhuaxaatega't co'ollaxa soomaye, qalaxaye qaica ca ÿauaaleguete da yaqto' isoguilo, nache so 'oonolec soomaye ique'emaqchet so lÿa, nache ÿalauat.

⁷Qaq nagui, 'enauac na ihuo' le'ecpi aÿem dataÿa'aguet, quetapegueua'a da saneuo so no'onañi ÿalec maye ÿalauat ye lqaÿa, yaqto' qaipalaique lvi' yem ÿalauat somaye, qataq qaica qanqa'en ca no'onañi da yaqto' lalamaxat 'enauac nam nogoxoshetpi. Huaña qome nache imeuo da ñaquitaxac, qataq pal da le'enaxat ye ihua, cha'aye qaica ca ÿache da le'enaxat yemaye, qataq qaica ca no'onañi llalec ana 'alhua.

⁸Nache so nta'a 'enapega aso 'alo, 'eeta': 'Aue qome 'avi'eguelaxa ca 'arma', cha'aye maiche 'am qanayiuapegue ñaqa'en qome.

⁹Nache aso 'alo 'enapeco': 'Am nta'a maye ÿataxala', 'onaxaictaxa da aÿem talec 'anqa'en de'era nasouaxashet, qataq na maiche ihuo' le'ecpi, qaq saishet qome da 'am talec qataq da 'aro'onataxanaxac da 'am nta'a.

¹⁰Nache so nta'a 'enapeco': Da huo'o ca 'am saÿalemaxat, nache aÿem 'anauegueua'a, yaqto' saishet da ÿe'eguelaxa da 'am saÿalemaxat qome.

¹¹Qalaxaye asomaye 'enapeco': 'Am nta'a, 'onaxaictaxa da aÿem 'anquaguec da 'auÿaxanot Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', yaqto' que'eca shiÿaxaua maye ipaltaique lvi' souaxat da l-leuaxa ye ÿalec, saishet da nquigaxatec de'era saÿaÿamaxañi maye aÿem talec, nache saishet da ÿalauat so lÿa ÿalec. Nache so

nta'a, 'enapeco': ¡Aÿem, sanot da ÿa'aqtac Ñim Nataxala' maye nca'altauec da saishet da choche 'oonolec laue ca naañi que'eca 'aÿa'alec!

¹²Qalaxaye aso 'alo qaltaq, 'eeta': 'Am nta'a, 'onaxaictaxa da aÿem 'auasheetem da sauo'o ca lÿa ÿa'aqtac. Nache so nta'a, 'enapeco': «Aja', 'autaqa.»

¹³Nache aso 'alo, 'enapeco': ¿Ta'ainco' da 'arhuennataxa de'era, ye 'auauotaique da 'auo'otec de'era na nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala'? Cha'aye de'era 'anasaxauec 'ara'aqtac, naigui da maiche 'anasouaxaala't qome, cha'aye saishet da ñe'eguelaq 'anqa'en so maiche 'aÿa'alec maye jec co'ollaxa.

¹⁴Qaq 'eesa da 'enauac qomi' seleuaq qome, shenaqta'am ca 'etaxat da huecorelec na 'alhua, nache saishet da qaltaq qalaÿona't. Qalaxaye Ñim Nataxala' saishet da huo'o ca nqat da nachaalataxac, nacherata da ÿauo'o ca lataxac da yaqto' ca ÿaqa'a ca hueta'ague ishet da 'am ñe'eguelaxa.

¹⁵Qaq aÿem, 'am ñanaua'a nagui da 'am sa'aqtaxanem de'era, 'am nta'a, maye 'am ÿataxala', cha'aye ne'ena nhuo' le'ecpi ÿataqta aÿem icolanaqchet. ÿoqo'oye ana'ana 'aramaxashe da lhuennataxa, 'eeta': Aÿem setaxaÿapegue' nagui ñi nta'a shapegueto' ishet da ÿo'ot ca seÿaxaataique,

¹⁶qaq da aÿem na'axaÿaxana ñi nta'a, nache aÿem qataq so ÿalec, qomi' nca'alaxateeguesopa qome da lhuqaÿaxac so shiÿaxaua, maye huotaique da qomi' ÿalaua't, da yaqto' saishet da sonaqtalec na 'alhua maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Qaq ana'ana 'aramaxashe iuatta'a ca 'ara'aqtac, 'am ÿataxala' da yaqto' machiguiñi 'anqa'en, cha'aye 'am nta'a, qoneta'am ca lamaxashec piguem le'ec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da ishet da ÿaÿaten ca 'onaxaic qataq ca qauem, qaq Ñim Nataxala' 'am hueta'aguet qome.

¹⁸Nache so nta'a 'enapega asa'aso 'alo, 'eeta': Ñaq aÿem 'anqouaguec, da saishet da huo'o ca aÿem 'oxottaisop nagui da 'am senat. Nache asomaye, 'enapeco': Aja', ña 'aunataxan, 'am nta'a.

¹⁹Nache so nta'a inat co'ollaxa asomaye, 'eeta': ¿Peta'a nacheso so Joab, so 'am ÿamaxalec da 'auo'ot 'enauac de'era? Nache aso 'alo 'enapeco': Aja', ÿataqta 'eesa de'era 'anasaxauec 'am nta'a. Cha'aye nacheso so 'aramaxashec Joab, so aÿem ÿapaxaguenec 'enauac ne'ena ÿa'aqtacpi.

²⁰Qalaxaye somaye ÿo'ot de'era, cha'aye huotaique da choche ÿaÿamaxaañi de'era. Qalaxaye ye 'am ÿaanaxanaxaic, qataq da 'arauattonaxanaxac, 'eeta'am ca lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', da ÿaÿaten 'enauac na huetalec ana 'alhua.

²¹Nache so nta'a, iÿaxaneuga co'ollaxa so Joab, nache 'enapega, 'eeta': Aÿem saÿamaxareeta de'era, ÿoqo'oye 'anqo'ona qome ca Absalón, nache 'añe'eguelaxat.

²²Nache so Joab ŷa'alyiñi naua l-llecte, nache ivira'aguet naqa'en na latap na 'alhua, souaxat da huo'o naq 'enec naqa'en so nta'a, nache ŷasaxalec da no'on la'aqtac so nta'a, 'eeta': 'Am nta'a, nagui ŷataqta saŷateeta da aŷem 'anqouaguec, cha'aye ishet da 'auo'ot da 'eetapeguec ne'ena 'aramaxashec.

²³Qaq co'ollaq ime da la'aqtac so Joab nache jec, taŷa ye Gesur da ŷe'eguen'a so Absalón, nache ñe'eguelaxata ye Jerusalén.

²⁴Qalaxaye so nta'a, ŷamaxa da la'aqtac co'ollaxa somaye da nache taŷa so lma', nache saishet da taua'a somaye. ŷoqo'oye so Absalón taŷa co'ollaxa so lma', nache saishet da nauane' so nta'a.

²⁵Qaq 'enauac so netaña ye Israel da qaica ca 'eeta'am da lyacŷaxac so Absalón, cha'aye qaica ca 'eeta'am somaye da ŷataqta 'onaxaic, qataq nalochiguiñi.

²⁶Qaq da ivirec naxa ye 'oonolec vi'i, nache qaichec na laue souaxat da ŷataqta qapa'atta, ŷoqo'oye naxa da qanalqten, nache napactelec ye dos kilos.

²⁷Qaq somaye tres soua llalqa ŷale't, qataq 'oonole aso llale 'alo, le'enaxat Tamar, qaq asomaye ŷataqta 'onaxai.

²⁸Qaq so Absalón dos soua vi'ie da netaña ye Jerusalén, qalaxaye saishet da nauane' so nta'a.

²⁹Qaq huo'o so na'a'q, nache so Absalón iŷaxana so Joab da yaqto' ŷamaxa so nta'a, qalaxaye somaye saishet da jec. Qaq ŷoltaq ŷe'eguelaxalec co'ollaxa da iŷaxana, qalaxaye ñaq 'eetalec da saishet da jec.

³⁰Qaq ŷoqo'oye so Absalón ŷama'q co'ollaxa soua lamaxa'she nache, 'eeta': Qanqo'oñiŷa qome ye lanaxanaqa' so Joab, yem huaqta'ai' ye ŷanaxanaqa', nache qauavigaxache qome ye lañiguishet cebada. Nache soua lamaxa'she so Absalón, nqo'oor'a so lanaxanaqa' so Joab, nache ŷavigaxa't.

³¹Nache so Joab taŷa co'ollaxa so lma' so Absalón, nache inattac, 'eeta': ¿Ta'ainco' na 'aramaxashecpi ye ŷavigaxat so ŷañiguishet?

³²Nache so Absalón, 'enapeco': Aŷem, 'am samaxasoxona co'ollaxa da yaqto' 'anqo'ona ñi nta'a da 'aunat ¿ta'ainco' da sheca'ai' naqa'en ye Gesur? ye 'onaxaictoxo' da nache soota'a co'ollaxa yemaye. Qaq nagui, aŷem ñeqo'oneua'a ca nta'a, qaq da huo'o ca ŷasouaxashec, nache 'onaxaictaxa da Aŷem ŷalauat.

³³Nache so Joab taua'a so nta'a da da'aqtaxanem de'era la'aqtac so Absalón, nache so nta'a iŷaxaneuga somaye, qaq co'ollaq ivireuo, nache ŷa'alyiñi naua l-llecte, nache ivira'aguet naqa'en na latap na 'alhua. Nache so nta'a napigoxoi' so Absalón.

2 Samuel 15

So Absalón mpa'aguene' so David

¹Qaq co'ollaq mashe qañoqtegue de'era, nache so Absalón ñauo'o aso laigona qataq so lalo caipi, qataq ñauo'o so cincuenta nalleppi.

²Nache somaye no'ottasheguem naxa da nte'etom, nache tauga so loigue so nqa'aic maye tañaua'a so ñegueuo so huaqta'a't nñecpi. Qaq naxa da huo'o na taua'a so nta'a da yaqto' ñañamaxaañi cam qancotatapigui. Nache so Absalón iñaxanapegue' naxa, nache inattac chaq negue't ca huaqta'a't nñecpi cam chegaqa'a. Qaq naxa da ña'axat da chegaqa'a na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi ye Israel,

³nache so Absalón, 'eeta': «Ñataqta ñañamaqchiguiñi de'era qonetapeguec, qalaxaye qaica ca 'am ilo'oguet nam lañepi so nta'a.»

⁴Qaq nataqa'en, 'eeta': «Ten ctaxa da nachañem da ñimit na lasouaxashetpi na shiñaxauapi ne'ena 'alhua, nache añem sañamaxaañi taxa 'enauac na cotaxacpi.»

⁵Qataq naxa da huo'o na taña da iquin qataq ña'aroto naua l-llecte so Absalón, nache somaye ñanaxanaxasheguem, nache nqapale' qataq napigoxoi'.

⁶Qaq 'era da 'eeta'ac naxa somaye 'enauac so Israel le'ecpi, maye tatapegueua'a so nta'a da yaqto' ñañamaxaañi da lataxac na cotaxacpi, nache ñashaxanec da lquiyaqteñaxac so Israel le'ecpi.

⁷Qaq co'ollaq inoxoorec soua cuatro vi'ie, nache so Absalón 'enapega so nta'a, 'eeta': 'Am nta'a, 'onaxaictaxa da añem 'auasheeta da ñeqo'ona ye Hebrón, da yaqto' sepacchigui da ña'aqtac maye sanot co'ollaxa Ñim Nataxala'.

⁸Cha'aye co'ollaq soota'a ye Gesur ye 'alhua Siria, nache ne'ena 'aramaxashec ñanot da la'aqtac Ñim Nataxala', da huo'otaq qoñanem da ñe'eguelaxa na Jerusalén, nache namaye ñanot ca lachetaqtaxanaxat Ñimaye.

⁹Nache so nta'a 'enapeco': Aja', qataq qaica cara qome da 'icñaxac. Nache so Absalón taña co'ollaxa ye Hebrón.

¹⁰Qalaxaye somaye, nache sa ñañaloxon co'ollaxa da ñauo'o so lamaxashecpi da icoyeguen 'enauac so Israel le'ecpi, yaqto' da choche hua'axaña da l-lamaxa aso nasheerepi, nache 'eeta': Da Absalón huaña na Hebrón da qoñanagui da nta'a.

¹¹Nataqa'en somaye nnaictague' co'ollaxa so doscientos alleppi, chegoqchiguiña ye Jerusalén, qaq somayepi qaica co'ollaxa ca huotaique da ca'attague' somaye, cha'aye sañañaten cam 'eetapeguec.

¹²Qaq co'ollaq ña ño'ottac aso lachetaqtaxanaqte so Absalón, nache damaxasoxona so 'oonolec so ltauapi so David le'enaxat Ajitofel, maye netaña ye Gilo yem huaqta'a't nñecpi maye lalamaxat somaye. Huaña nache nquictauec de'era la'añaxac da mpa'aguenaxac qataq so ca'attague'pi somaye.

¹³Qaq huo'o co'ollaxa so da'aqtaxaneua'a so David, da mashe qalota so Israel le'ecpi da datalec so Absalón.

¹⁴Nache so David 'enapega co'ollaxa so ltauapi, 'eeta': «¡Sataxauec nagui, ten da qomi' nviraleguete ca Absalón, nache sa seshetaq qome da ñaneltaxanaq! Qaq ñoqo'oye qauñalliñapigui' qome, ten da qomi' qanviraleguete nache qalota qome ca qañalauat, da qairota'a ca ñeelonec da qanmatchiguiñi 'enauac na netaña ne'ena huaqta'a't ñyecpi.»

¹⁵Nache so ltauapi so nta'a, 'enapeco': «Qomi' qaica ca shegaqtega da so'otaq ca qomi' 'auamaxaleguete 'am nta'a.»

¹⁶Nache so nta'a jec co'ollaxa, lñatec 'enauac so llalaqpi qataq so ltauapi, nache ndotrec soua diez lamoxou' icota'n da iloregue so nma' lta'araic.

¹⁷Qaq co'ollaq mashe ca'ai so lma' lta'araic somaye, qataq so lañepi, nache vi'iiguete co'ollaq ivita so pa'atec ñyec som huaqta'a't ñyecpi.

¹⁸Qaq 'enauac so nta'alpi maye ltauapi somaye, nache netaua'a na lañe, nache so quereteopi, peleteopi, qataq so seiscientos geteopi maye ca'attague' somaye co'ollaq chegoqchiguiña ye Gat, nache 'enauac somayepi nalochiguiñi da hua'auta'ague so llec so nta'a.

¹⁹Nache so nta'a 'enapega co'ollaxa so llay maye Gat le'ec, 'eeta': ¿Ta'ainco' ye nataqa'en 'am da qomi' 'anca'attaiguilo? 'Onaxaictaxa da 'avi'eguelaq, nache 'ano'ona'aguet ca dalaxaic nta'a, cha'aye 'am choche 'auachegaqauec, qataq 'am qaño'orauec co'ollaxa da qoca'ai qanqa'en ca 'ana'alhua.

²⁰Qataq ye cheta'ague shecalt da 'anvi', nache ta'ainectaxa da 'am shenapega da qomi' 'auca'atoiguilo, ye nataqa'en añem sasañaten cam sataigue. Qaq ñoqo'oye 'onaxaictaxa da 'avi'eguelaq qataq 'auaue'c naua 'arqaña't. ¡Qaq Ñim Nataxala' 'am ñachaxana qome da choche tatec lauotaxanaqtaic!

²¹Nache so llay 'enapega co'ollaxa so nta'a, 'eeta': «Añem sanot da ña'aqtac Ñim Nataxala' qataq 'am nta'a, da que'eca qoueta'a 'am nta'a, da huo'o da nca'alaxa, huo'otaq nleuxa, qalaxaye ne'ena 'aramaxashec nataqa'en hueta'a qome camaye.»

²²Nache so David, 'enapeco': Da nache 'eetec de'era, nache qomi' 'auca'atoiguilo qone'. Nache so llay maye Gad le'ec qataq 'enauac so nnaictague'pi somaye, ca'ategue co'ollaxa so David.

²³Nache 'enauac so shiñaxauapi ñataqta ñyeetague co'ollaq taitague da le'ego da ña'axasoxoolec so la'auaxac ye Cedrón. Qaq so nta'a co'ollaq ime da ña'axasoxoolec somaye, nache 'enauac se'eso shiñaxauapi jec, quetegue so nqa'aic maye tateuga ye toolec 'alhua.

²⁴Qaq nataqa'en ñalectaigui somayepi so Sadoc, qataq so leviitapi maye ñachetac aso arca maye lañe da nañamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye somayepi ña'axaneguet asomaye, nache no'onaxata'aguet so Abiatar, nache ivitta'a da inoxonec 'enauac se'eso shiñaxauapi da ca'ai so huaqta'a't ñyecpi.

²⁵Qalaxaye so nta'a 'enapega so Sadoc, 'eeta': 'avi'eguelaxateua'a qome ye huaqta'a't n̄yecpi añi arca maye lāye' da nāyamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye da āyem ichoxoren Ñim Nataxala', nache āyem ñe'egelaxateuo qome, nache qaltaq ñauane' ānimaye qataq ñi npe'l maye netaigui.

²⁶Qalaxaye da mashe saishet da āyem ñāyamaxaren Ñimaye, nache maicheye ca āyem 'eeta'ac.

²⁷Ime, qataq 'enapega so ntaxāyaxanaxanec Sadoc, 'eeta': 'Am qataq da Abiatar qavi'iguelaqaiua'a qome ye huaqta'a't n̄yecpi, nache 'annaictague' da 'āya'alec Ajimaz, qataq da Jonatán maye llalec da Abiatar.

²⁸Qaq āyem qalaq soua'a qome ye nalochiguiñi ye toolec 'alhua, seuata'a da huo'o ca ña'axāyaxac da qoñiita.

²⁹Nache so Sadoc qataq so Abiatar, ñe'eguelaxatreua'a co'ollaxa ye Jerusalén aso arca maye lāye' da nāyamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache neraña yemaye.

³⁰Qaq so David, tasheguema aso qasoxonaxa maye lma' ana Olivo, nache n̄yeetague', ñapotalec na lqaic qataq qaicaa caua lapela'ate, souaxat da nqui'ic. Qataq 'enauac so nnaictague'pi somaye da tasheguema na pa'asheguem nataqa'en n̄yeetagui, qataq ñapotalec na lqaic.

³¹Qaq co'ollaq qāya'aqtaxanem so David, da so Ajitofel ñalegoigui so lāyepi so Absalón maye mpa'agueetac, nache so David nqouagaxaunot co'ollaxa Ñim Nataxala', 'eeta': «Saishet qome da ipacchigui 'anqa'en, 'enauac na lapaxañipi da ño'ot ca Ajitofel.»

³²Nache so David co'ollaq mashe ivitsheguema na pa'asheguem aso qasoxonaxa, maye huaña da qāyo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache natena'aguet so Jusay maye arquita, ñataqta colaqta'ape soua alogo, qataq nlaqchigui na lqaic na 'alhua.

³³Nache so David 'enapego' somaye, 'eeta': Da āyem 'auca'ategue, nache ñataqta 'am ñeqalangui qome.

³⁴Qalaxaye da 'avi'eguelaxa ye Jerusalén, nache qonapega ca Absalón, qoneta': 'Am nta'a, maiche āyem 'aramaxashec, 'eeta'am co'ollaq āyem lamaxashec so 'arta'a. Nache āyem 'autauan qome da ñelaxāñi na lapaxañipi da ño'ot ca Ajitofel.

³⁵Qaq huo'oi caua ntaxāyaxanaxanaqa Sadoc qataq Abiatar da 'am itaua'n qome. Qaq 'enauac qome ca 'aua'aqchigui da qoueta'a ca lma' ca nta'a, nache 'aua'axatema qome caamaye.

³⁶Nataqa'en caua llalqa caamaye, Ajimaz qataq ca Jonatán, nache huetra'a yemaye. Qaq nachecaua caua 'aua'aqtaxaarema 'enauac ca 'aua'aqchiguipi, yaqto' caamaye ñauo'o ca ña'axaãaxac.

³⁷Nache so Jusay, maye nauochaxaua so David, ivireua'a ye Jerusalén, co'ollaq mashe inoxoneua'a yemaye so Absalón.

2 Samuel 16

So David qataq so Sibá

¹Qaq co'ollaq mashe napacalec so ñataqta pa'asheguem añi qasoxonaxa so David, nache natena'aguet so Sibá, maye lamaxashec so Mefiboset. Qaq somaye ñauecta'agueta soua 'ashena pa'atrañi so lla'ac, nache ñachetac aso doscientos nauole, qataq cien aso nauole nqaxaãaqta uva, qataq aso cien nauole nqaxaãaqta hiigo, qataq aso 'oonole lo'oc maye lañe' na lataxa.

²Nache so nta'a inato' so Sibá, 'eeta': ¿Ta'ainco' da 'andouec ne'ena? Nache somaye 'enapeco': Ñaue'c ne'enaua 'ashena yaqto' neleguete 'anqa'en na 'aãa'alaqpi, qaq ana nauolepi, qataq ana nqaxaãaqta nañiguishé ala, nache lqo na alleppi, qaq na lataxa qalaq ñyomigui ca ilem na laquip qom hualéc ye toolec 'alhua.

³Nache so nta'a qaltaq inat co'ollaxa somaye, 'eeta': ¿Hua'ague ca neta'ague ca laual so 'ana'aco'? Nache so Sibá 'enapeco': Qomye no'onaña ye Jerusalén, cha'aye somaye ipettega da na Israel le'ecpi, ñe'eguelaxatem nagui da lo'onataxanaxac so lapi' da yaqto' nta'a.

⁴Nache so nta'a David, 'enapeco': Hua', nalotañi, qaq nagui 'am tañot ñaqa'en 'enauac na lalamaxatpi so Mefiboset. Nache so Sibá, ña'aldoto naua l-llecte so nta'a nache 'eeta': ¡Onaxaictaxa da nache 'eetai' qome de'era 'arqouagaxanaqtaic da sheeta 'am nta'a!

⁵Qaq co'ollaq ivita ye Bajurín so nta'a David, nache natena'aguet so ñale maye chegaqagui so lalamaxat lauo' so Saúl, le'enaxat Simea maye llalec so Gera, somaye ñataqta qauem na ñasaxalec la'aqtacpi co'ollaxa so David,

⁶qataq huota'a na coma' da ñasaqtac so nta'a David qataq so ltauapi somaye, qalaxaye so shiãaxauapi qataq so maiche nalleppi maye ñataqta 'añaxaicpi, colesop co'ollaxa somaye da mpaxattalec,

⁷nache so Simea queto'ot co'ollaxa da nqaqaatapiguiñi ñasaqtapeguelec nam qauem la'aqtac so nta'a, 'eeta': ¡Qoca'ai ne'ena 'am qauemaic, qataq laataxanaxaic!

⁸Ñim Nataxala' ñauo'o nagui da 'anhuaxanaguec, souaxat da 'auo'otec da l-leuaxa so llaqpi so Saúl, da yaqto' 'auacona da lo'onataxanaxac somaye da nta'a. Ñoqo'oye nagui Ñim Nataxala', ñanem so 'aãa'alec Absalón, da 'aro'onataxanaxac

da 'am nta'a. Qaq nagui, qoueta'a ne'ena, nache maiche 'anque'etaxangui dam qauem, souaxat da 'am laataxanaxaic.

⁹Nache so Abisay, maye llalec aso Seruyá, 'enapega so nta'a, 'eeta': ¿Ta'ainco' da qa'ya'aqta'a da ŷasaqtapeguelec nam qauem la'aqtacpi na nta'a de'era pioq leuaxaic? ¡Qaq 'am nta'a, 'onaxaic taxa da a'ēm 'auasheetem nagui da secheguec na lqaic damaye!

¹⁰Qalaxaye so nta'a 'enapeco': Qami' maye qami' llalqa aso Seruyá, saishet qome da qa'aitapegueua'a de'era, cha'aye da a'ēm isheueetac damaye, qaq souaxai' nacheñi Ñim Nataxala' da ŷamaxalec. Qaq ŷoqo'oye da nache 'eetec de'era, nache ¿negue'tom ca ishet da inat Ñimaye da ta'ainco' da ŷo'ot de'era?

¹¹Ime, nache somaye 'enapega so Abisay qataq 'enauac so ltauapi somaye, 'eeta': Ña qaulo'ya som ŷataqta ŷalamaxat ŷalec, qalaq huotaique da a'ēm ŷalauat. Qaq ta'ainecto' da saishet da nache 'eetec de'era, dam llalec so Benjamín. ŷoqo'oye qaua'aqaita'a qome damaye da a'ēm isheueetac, cha'aye souaxai' maiche ŷamaxalec Ñim Nataxala'.

¹²Qaq sa iuena'a da ila'a da ñeque'eenaxac Ñim Nataxala', nache maiche a'ēm ŷanem ca ñechoxonnataguec, nmeneguet naqa'en na qauem na'aqtacpi maye a'ēm qa'asaxalec nagui.

¹³Nache so David qataq so nalleppi nache queta co'ollaxa, qaq so Simea nache queto'ot na loigue aso qasoxonaxa da desheunaxaatac qataq dasaxasoxootega na coma' da ŷasaqtague' so David qataq imettague' na namoxo'ŷaxa.

¹⁴Qaq so nta'a qataq so shi'ŷaxauapi maye nnaictague', ŷataqta nasamñi, nache co'ollaq ivita ye tala Jordán nache hua'a da nmatec.

So Absalón huenoxoneua'a ye Jerusalén

¹⁵Qaq so Absalón mashe inoxoneua'a co'ollaxa ye Jerusalén, nache nnaictague' 'enauac so Israel le'ecpi qataq so Ajitofel.

¹⁶Qaq so Jusay, som arquiita maye nauochaxaua so David, somaye huaqata'aguet co'ollaxa so Absalón, nache ŷa'alaqtai', 'eeta': ¡Nache 'eetai' da 'am nta'a, nache 'eetai' qome da 'am nta'a!

¹⁷Nache so Absalón 'enapeco': ¿Peta'a nachera da lataxac de'era qonetec so 'anauochaxaua David? ¿Ta'ainco' ye saishet da 'auca'ategue somaye?

¹⁸Nache so Jusay 'enapeco': Saishet, cha'aye a'ēm ño'ona'aguet ca lca'aguishec Ñim Nataxala', qataq ca lca'aguishec ne'ena nhuo' Israel le'ecpi.

¹⁹Cha'aye ¿Negue't taxa ca setauan? A'ēm setauan na llalec so ñauochaxaua, 'eeta'am co'ollaq setauaatac so 'arta'a.

²⁰Ime, nache so Absalón inattac so Ajitofel, 'eeta': ¿Ca 'eetec ca 'arqataxac nagui, negue't ca ishet da so'otaq?

²¹Nache so Ajitofel 'enapega so Absalón, 'eeta': Qomye 'araua'ni' ana no'onaxata'ni lamoxouapi so 'arta'a, da ilo'ogue na nma' lta'araic. Yaqto' 'enauac na Israel le'ecpi ña'ñaten da ñataqta 'anquiña so 'arta'a, nache namayepi ñataqta na'añaxat qome da 'am ca'ategue.

²²Huaña, nache qaño'ot so npe'l, nalec qanqa'en na l-laq so ñec da yaqto' so Absalón laua'ni' aso lamoxouapi so lta'a, ñauaachigui naqa'en 'enauac so Israel le'ecpi.

²³Cha'aye se'eso na'a'q da qainat naxa so Ajitofel, nache 'eeta'am da nache'ni Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qainattac. Qaq nache 'eeta'ac naxa da inat somaye so David, qataq so Absalón.

2 Samuel 17

Da lqataxa'c so Ajitofel qataq so Jusay

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Ajitofel 'enapega so Absalón, 'eeta': Añem nagui lleca'aique ca doce mil ñalleppi, yaqto' nachena ne'ena pe da secaalec so David.

²Cha'aye yo'oqta da mashe nasam'ni qome, qataq qaica ca la'añaxac, nache seque'elaxatta, qataq secolanaqchet, yaqto' 'enauac qome so shiñaxauapi maye nnaictague' datauec, qaq qom mashe ndotec so nta'a, nache salauat.

³Qaq da ime, nache 'am ñe'eguelaxateua'a 'enauac so maiche nhuo' le'ecpi. Cha'aye 'oonolec so shiñaxaua som qoquetapegueua'a da qañalauat, qaq qom ñe'eguelaq somayepi, nache 'enauac qome na shiñaxauapi da qaltaq huo'o da l-lagaxayec.

⁴Qaq de'era na'aqtac ñataqta ña'ñamaxareeta co'ollaxa so Absalón, qataq so lqueroxonecpi so Israel le'ecpi.

⁵Qalaxaye so Absalón, nataqa'en damaxasoxoneuga co'ollaxa so Jusay, som arquitta da yaqto' ñauo'o nataqa'en ca la'aqtac.

⁶Qaq co'ollaq ivireuo so Jusay, nache so Absalón, 'eeta': 'Era da la'aqtac so Ajitofel. Qaq 'am ¿Ca 'eetec ca 'ara'aqtac, peta'a so'otaq damaye qalqo' saishet?

⁷Nache so Jusay, 'enapeco': De'era la'aqtac so Ajitofel, damaye, sañañamaxa'ni.

⁸Cha'aye 'am, 'aua'ñateeta da so 'arta'a, qataq so nalleppi ñataqta 'añaxaicpi, qataq nagui camaye yo'oqta da ñataqta denotac, 'eeta'am aca shiguiñac da qaiuotaxaneque caua llalqa. Qataq so 'arta'a ye ñataqta nalaataxaic, nache da pe qaq yo'oqta da saishet da ñalectaigui so nalleppi.

⁹Qaq nagui yo'oqta da huo'o ca nqañoxottaigui auac, huo'otaq huo'o ca lña hueta'ague da nqañoxotta'ni. Qaq nagui da 'auamaq na 'analleppi, qaq da huo'otaq huo'o ca noxonec namayepi, nache da huo'o camachaqca da ña'ñaten de'era nache, 'eeta': Mashe noxonec na ca'attague'pi so Absalón

¹⁰Huaña qome nache ca shiřaxaua maye 'eeta'am ca llon da řataqta qaramchigui ańi lquiyaqte, ishet da deqalvi, cha'aye 'enauac na Israel le'ecpi řařaten da so 'arta'a qataq so nalleppi řataqta 'añaaicpi.

¹¹Qaq řoqo'oye nagui, 'am shenapega da 'onaxaictaxa da 'alařona't 'enauac ye Israel le'ecpi, maye netaña ye Dan qataq ye Berseba, maye řataqta qalota 'eeta'am na coma' Isoche, maye hueto'ot na loigue aso auaxai, qataq nache 'am qome da 'am datalec yemayepi que'eca alaataxax.

¹²Huaña qome nache seloquixanaq so 'arta'a, na'aictaxa cam hueta'ague, nache shenaqta'am na 'ařa da talec na 'alhua, nache somaye qataq so nalleppi saishet da huo'o ca nca'altauec ñaqa'enaq.

¹³Qaq da huo'otaq nqańoxotoigui ca huaqta'a't ñyecpi, nache 'enauac qome na Israel le'ecpi da sachoq ca ñañecpi da ñeqo'onaxa camaye da ñelaxataxani, nache ñi 'oonolec ca coma'pi maye lo'oxonaxat que'eca huaqta'a't ñyecpi, saugonnaqauga ca la'auaxac, nache ivitta'a ñaqa'enaq da qaica ca no'onańi coma'.

¹⁴Nache so Absalón qataq 'enauac so Israel le'ecpi, řařamaxareeta de'era la'aqtac so Jusay, cha'aye řoqta řařamaqchiguińi naqa'en, saq 'ena'am da lapaxańi la'aqtac so Ajitofel. Cha'aye Ñim Nataxala', nache 'ena'ac co'ollaxa da yaqto' saipac naqa'en da lařaanataxanaxac so Ajitofel, qataq tařa'a naqa'en da l-leuaxa so Absalón.

¹⁵Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Jusay, da'aqtaxanema co'ollaxa soua ntaxařaxanaxanaqa, Sadoc qataq so Abiatar da la'aqtac so Ajitofel maye řanem so Absalón, qataq so nqueroxonecpi maye lataxala'pi so Israel le'ecpi, qataq da la'aqtac maye řanem somaye,

¹⁶da yaqto' sa řařaloxon da řamaxa ca la'axařaxac so David, da yaqto' saishet da hua'a se'eso pe, ye nalachiguińi ye toolec 'alhua, nacherata da taitague da le'ego so tala Jordán, yaqto' saishet da qařalauat somaye, qataq so nalleppi.

¹⁷Qaq so Jonatán qataq so Ajimaz, huetra'a co'ollaxa ye Roguel, cha'aye saishet da nachaxanalo so netaña se'eso huaqta'a't ñyecpi, řoqo'oye huo'o aso namaxashe 'alo da icoyegue'n, nache soomaye sa nařaloxo'n da ca'atra da icoyegue'n so David.

¹⁸Qalaxaye huo'o so nsoqolec da řauaachiguilo soomaye, nache se'eso nsoqolec, jec da da'aqtaxanem so Absalón. Nache soomaye iřalapigui'salo da je'c, nache ivilda'a so lma' so shiřaxaua maye naña ye Bajurín, nache tayingui aso nshere maye nalec ye nqasoxoc somaye.

¹⁹Qaq aso lhua se'eso řale, řapolec co'ollaxa aso nshere. Ime, nache ilagaxaalec so nchegoxoshec trigo so mpa'asheguem so lapoxot asomaye. Da yaqto' saishet da qanpi'itaxana.

²⁰Qaq co'ollaq nvildeuo soua lamaxa'she so Absalón, nache inattaco' aso 'alo, 'eeta': ¿Hua'ague ca neta'ague ca Ajimaz qataq ca Jonatán? Nache asomaye

'enapeco': Qomye natreuga ne'ena, qalaxaye tairaxaama so tala. Nache soua lamaxa'she so Absalón icaaleguete soomaye. Qalaxaye co'ollaq saishet da ñanatalo nache ñe'eguelaxalo ye Jerusalén.

²¹Qaq co'ollaq ñoxoguelo soua namaxa'she, nache so Ajimaz qataq so Jonatán nnoxooyishegue'm co'ollaxa, nache ñataqta nqalgoqte' da yaqto' icoyegue'n so nta'a David, da sanañaloxon da taitague da le'ego so tala Jordán, cha'aye so Ajitofel mashe damaxasoxoolec somaye da qailoquixan.

²²Nache so David qataq 'enauac so lañepi, sanañaloxon co'ollaxa da taitague da le'ego so tala Jordán, nache so mashe yo'oxolec na 'alhua so lña na'a'q, nache mashe hueta'atague da le'ego somayepi.

²³Qaq so Ajitofel co'ollaq ila'a, da so Absalón saishet da ño'ot da la'aqtac somaye. Nache lapaxalec so laualla' so lalo 'ashena nache jec, taña so lma' maye lañoqo' co'ollaxa. Qaq co'ollaq ime da nañamaxate' so lalamaxat lauo' le'ecpi, nache icoñerot na lqosot da maiche nalaala't. Qaq 'era da 'eetec da l-leuaxa somaye, nache qailaroigui aso nhuachiqui so lta'a.

²⁴Nache so Absalón qataq 'enauac so Israel le'ecpi, co'ollaq ñaq ña'axasoxootapeguolec so tala Jordán, nache so David mashe ivita ye Majanayin.

²⁵Qaq so Absalón, qalaq ñanem so Amasa da lataxala' naqa'en na nalleppi somaye, da nmeneguet so Joab, qaq so lta'a so Amasa, le'enaxat Itra maye ismaeliita, qaq somaye huaroneguet co'ollaxa aso Abigaíl, asom llale so Najás, qataq lqaña aso Seruyá asom late'e so Joab.

²⁶Nache so Absalón qataq so Israel le'ecpi hua'a co'ollaxa ye 'alhua Galaad.

²⁷Qaq so David co'ollaq ivita ye Majanayin, nache huaqata'agueta somaye so Sobi, som llalec so Najás, maye lma' ye Rabá yem 'alhua Amón, qataq so Maquir, som llalec so Amiel maye lma' ye Lodebar, qataq so Barzilay maye lma' ye Roguelim, yem huaigui ye 'alhua Galaad.

²⁸Nache somayepi nacheuec so nacanecpi, ñomaxaquipi, taxaquipi 'alhua, qataq so trigo, cebada, 'ayiiña qataq aso nqachilliguishe ala na nañiguishe habas, qataq lenteja,

²⁹te'esag lli'i, qataq so isaxa't huaca lche', qataq qagueta lche', yaqto' deque'e so David qataq so shiñaxauapi maye nnaictague'pi somaye. Cha'aye somayepi da lhuennataxa co'ollaxa, 'eeta': Yo'oqta da nasamñi, iqouat qataq huo'o na laquip namayepi, cha'aye chegoqtauga ye toolec 'alhua.

2 Samuel 18

Da l-leuaxa so Absalón

¹So David, naloqchiiñi co'ollaxa so nalleppi, nache ñauo'o so lataxala'pi so mil, qataq so cien alleppi.

²Qataq iŷottecache co'ollaxa se'eso nalleppi da ŷamaq, nache tres naqa'en soua lpa'axaco, qaq so hua'auchiguiñi somayepi ipataxalec da ilo'ogue so Joab, qaq so laŷepi nache ilo'ogue naqa'en so Abisay, som llalec aso Seruyá, qataq lqaŷa so Joab, qaq so laŷepi qalaq ilo'ogue naqa'en so Ilay, som Gat le'ec. Nache so nta'a David, 'enapeco': «Aŷem, nataqa'en qami' seca'atoigui da ñalat.»

³Qalaxaye somayepi 'enapeco': «'A'i, saishet da qomi' 'auca'ateguelo 'am nta'a. Cha'aye da huo'otaq sataxauec, huo'otaq da huo'o ca qaŷalauat da shenaqta, qaq na qampa'aguenaxauapi saishet da qomi' iteetegalo, 'am qalaxaye napacalec ca diez mil da shenaqta, de'era 'ara'amaqchec, ŷoqo'oye 'onaxaic da 'ano'onaña ne'ena huaqta'a't nŷecpi yaqto' da seqalviaq, nache huo'o ca qomi' 'auamaxaugalo da qomi' itaua'n.

⁴Nache so nta'a 'enapeco': Cam qauaŷamaxayiñiita, nacheca qome ca so'ot. Ime, nache hua'a na laŷe so ñegueuo so huaqta'a't nŷecpi, qaq som nalleppi nache inoictec da jec, lapootec so mil qataq so cien alleppi.

⁵Qaq so nta'a, nataqa'en huaqata co'ollaxa so Joab, Abisay qataq so Ilay, da ŷaŷamaxatta so llalec Absalón.» Nache 'enauac so alleppi hua'aqchigui co'ollaxa de'era nqataxac maye qoŷanema soua nataxala'ate.

⁶Ime, nache jec so alleppi, tauga so no'onaxa da yaqto' delogui' so Israel le'ecpi. Qaq se'eso alaataxac huaigui co'ollaxa so aviaq ye Efraín.

⁷Nache se'eso nalleppi so David, loxonec co'ollaxa so Israel le'ecpi. Qaq se'eso na'a'q, ŷataqta qalota so nalaatac shiŷaxauapi, ivi' veinte mil so ileu so nalleppi so Absalón.

⁸Qaq se'eso alaataxac imattalec co'ollaxa se'eso 'alhua, qataq qalota so ileu, que'emaxam so aviaq, qaq saq 'amaqtaq so ilem so ŷeelonec.

⁹Qaq so Absalón, netalec co'ollaxa so lalo mola, nache nque'elaxatta da natena'aguet so nalleppi so David. Nache so lalo mola ŷe'eguenoigui aso lcouepi aso qo'oipaq late'eraí le'enaxat encina, nache somaye ŷemaxauec na lqaic, nache deqapiasheguem ntaxattañi, qaq so mola nache datauec.

¹⁰Qaq huo'o co'ollaxa so ŷauaachigui, nache taŷa so Joab da da'aqtaxanem, 'eeta': Aŷem selota'a ñi Absalón da ntaxattañi, netagui ara qo'oipaq late'eraí le'enaxat encina.

¹¹Nache so Joab, 'enapeco': Qalaq ¿ta'ainco' ye sa 'aualauato' co'ollaxa camaye, ye mashe 'auauaachigui? Qaq aŷem 'am sesheeten taxa, 'am sanem aca diez aca lcatpiole oro, qataq ca 'oonolec saataxaqui.

¹²Qalaxaye se'eso ŷale 'enapeco': Na'aictoxo' da aŷem 'aŷa'anem aca mil aca lcatpiole plata, qalaxaye saishet da she'egueeta'a da salauat ñi llalec so nta'a, cha'aye 'enauac sa'axasoqchigui co'ollaxa da la'aqtac so nta'a, da 'am hueqattega, qataq so Abisay qataq so Ilay, da qanchilliŷa'a ñi llalec Absalón.

¹³Qaq taxa da so'ot de'era, nache ñaq 'eetalec taxa da ishet da ña'ataten ñi nta'a, cha'aye saishet da huo'o ca ñetauec ñimaye, qataq 'am, saishet taxa da a'jem 'aueelec.

¹⁴Nache so Joab, 'enapeco': Saishet da 'am seme'eguet da 'am ña'aqtaxaatague'! Nache somaye nqo'ona aso qo'oipaq late'era le'enaxat encina maye netagui so Absalón, nache ñaconalo soua tres la'araxanaqtel, nache ña'arelec ana ltoque so Absalón ña'atchigui añi lquiyaqte, cha'aye somaye ñaq nca'altauec co'ollaxa.

¹⁵Ime, nache anac so diez so nalleppi so Joab, nache qanatachigui so Absalón da yaqto' qaipagaqnauec da qa'yalauat.

¹⁶Ime, nache so Joab damaxasoxoolec da qa'ashiiyigui aso nasheerepi, nache so alleppi ñaxaañi da icaatac so Israel le'ecpi, cha'aye so Joab nañaxaañi naqa'en somayepi.

¹⁷Nache qa'acoosop so lo'oc'axac so Absalón, nache qa'asaxangui so auac maye naigui so aviaq, ime nache qaimeelec, logosheguem qanqa'en na coma'. Huaña co'ollaxa nache datauec so Israel le'ecpi, ta'ya so lma'pi.

¹⁸Qaq co'ollaq ña nca'altauec so Absalón, nache nauaxa'ñaxaasheguem co'ollaxa so coma' da yaqto' sa qa'icoua'ai somaye, naña naqa'en so ca'amapega't maye lalamaxat so nta'a, qataq ñanagui da maiche le'enaxat somaye, cha'aye somaye qa'ica ca llalec. Qaq nache ivitta'a nagui da le'enaxat «Añi ncoma' so Absalón.»

¹⁹Ime, nache so Ajimaz maye llalec so Sadoc, 'enapega co'ollaxa so Joab, 'eeta': «'Onaxaic taxa da a'jem 'auasheeta da ñeqalgoqta'a ca nta'a da secoyeguen, da Ñim Nataxala' mashe isoueeguesop camaye na mpa'aguenaxauapi,»

²⁰Qalaxaye so Joab, 'enapeco': 'Am, saishet da 'aura'a nagui ca la'axa'ñaxac ca nta'a, maiche huo'o ca l'ya na'a'q, cha'aye camaye, ileu ye llalec.

²¹Qalaxaye so Joab, 'enapega co'ollaxa so Etiopía le'ec, 'eeta': 'Am, 'anqo'ona qome ca nta'a, nache 'aua'aqtaxanem de'era 'auauaachigui. Nache somaye ña'aldoto naua l-llecte so Joab, ime nache jec, nqalgoqta.

²²Qalaxaye so Ajimaz, qaltaq ñe'eguelaxalec co'ollaxa da 'enapega so Joab, 'eeta': 'Onaxaic taxa da a'jem 'auasheeta da nataqa'en ñeqalgoqta da seca'attauegue so Etiopía le'ec. Qalaxaye so Joab, 'enapeco': 'Am ñalcolec, ¿ta'ainco' da huotaique da qojec, 'ena'amo' da qa'ño'ot ca 'ansheetenaguec da 'auroi' ca na'axa'ñaxac?

²³Qalaxaye so Ajimaz 'enapeco': Na'aictaxa, a'jem ashec, ñeqalgoqta qome. Nache so Joab 'enapeco': 'Aue qone', 'analoxo. Nache so Ajimaz jec, nqalgoqta, tatelec so ca'amapega't, nache napacalec so Etiopía le'ec maye hua'au co'ollaxa.

²⁴Qaq so David, nso'ootañi co'ollaxa, netanguilo soua dos laso'omi se'eso huaqta'a't ñyecpi, qaq so nauanaxanaxanec netasheguema na pa'asheguem so lpaqtaxat so huaqta'a't ñyecpi, nalotcheguema so ñegueuo. Qaq co'ollaq namatasheguem somaye, nache ila'aguet so 'oonolec ñale, ñataqta nqalgoqta.

²⁵Nache somaye nqaqaaña so nta'a, da da'aqtaxanem. Nache so nta'a 'enapeco': Da 'oonolec camaxa, qache 'onaxaic ca qara'axaŷaxac. Qalaxaye co'ollaq mashe nayeetauo se'eso ŷale,

²⁶nache so nauanaxanaxanec ila'aguet co'ollaxa so lŷa ŷale, maye nataqa'en nqalgoqta, nache somaye nqaqaaña so lŷa nauanaxanaxanec maye npa'atañi, nauaatac so ñegueuo, 'eeta': ¡Huo'o na lŷa ŷale, ŷataqta nqalgoqta! Nache so nta'a 'enapeco': Yo'oqta da nataqa'en nachetac ca 'onaxaic qara'axaŷaxac.

²⁷Nache so nauanaxanaxanec 'enapeco': Ana naloxo ne'ena na'auta, 'ena'am da nachena na Ajimaz maye llalec ca Sadoc. Nache so nta'a 'enapeco': Namaye, ŷataqta no'on da lataxac, qaq yo'oqta da nachetac ca 'onaxaic qara'axaŷaxac.

²⁸Qaq co'ollaq nvireuo so Ajimaz, nache ŷa'aldoto naua l-llecte so nta'a nache, 'eeta': ŷataqta choxonnataxanaxaic Ñim Nataxala' maye Atamnaxala', 'am nta'a, cha'aye Ñimaye qomi' ŷanema da qoroxonec nam 'am ipa'agueetacpi, 'am nta'a.

²⁹Nache so nta'a denataxan, 'eeta': ¿Peta'a qaica ca machaqca ca nsoq Absalón? Nache so Ajimaz, 'enapeco': Can aŷem namaq so 'aramaxashec Joab, nache sauachigui da ŷataqta lliŷa't so ŷalleppi, qalaxaye sa saŷaten chaq negue't ca qanayeuaigui.

³⁰Nache so nta'a 'enapeco': Ñaq 'aicra'atai', qaq nache qoueta'a qome. Nache so Ajimaz ŷo'ot da 'enapec so nta'a.

³¹Qaq mashe nvireuo so Etiopía le'ec, nache 'eeta': 'Am ñeroua'a da 'onaxaic 'ara'axaŷaxac, 'am nta'a, 'eeta': Ne'ena na'a'q Ñim Nataxala' 'am isoueeguesop da la'añaxac na 'am ipa'agueetacpi.

³²Nache so nta'a inat so Etiopía le'ec, 'eeta': ¿Peta'a qaica ca machaqca ca nsoq Absalón? Nache so Etiopía le'ec, 'eeta': 'Onaxaictaxa da 'enauac na 'am ipa'agueetacpi, 'am nta'a, da nache 'eetec qanqa'en da l-leuaxa yi'ie nsoq Absalón.

³³Qaq co'ollaq hua'aqchigui de'era so nta'a, nache ŷataqta lta'araic da lqaigaxa, nache tasheguema so nŷec maye nalotcheguema so ñegueuo so lpaqtaxat so huaqta'a't nŷecpi. Qaq co'ollaq ñaq taŷasheguema somaye, nache nŷeetague' qataq detaqtac, 'eeta': «¡ŷalcolec Absalón, ŷalcolec, ŷalcolec Absalón! ¡Qaico' co'ollaxa da nachaŷem taxa da seleu, nache sepa'aiguet da 'arleuaxa, 'am Absalón! ¡ŷalcolec, ŷalcolec!»

2 Samuel 19

¹Nache qaicoyeguen co'ollaxa so Joab, qoŷeeta': Ñi nta'a na'alaqtapiguiñi souaxat da ileu ye llalec Absalón.

²Nache se'eso alleppi co'ollaq la'axaŷaxac da daquico so nta'a souaxat da ileu so llalec, nache se'eso na'a'q maye huaigui da doxonaxan somayepi, nache huaigui da laquicoxo 'enauac se'eso shiŷaxauapi souaxat de'era nasouaxac.

³Ŷoqo'oye se'eso na'a'q co'ollaq inoxoneua'a so huaqta'a't nŷecpi se'eso alleppi, nache ŷataqta nqañoxotchiguiñi, 'eeta'am ca alleppi da dataueeguesop ca alaataxac.

⁴Qaq so nta'a ñaq queta co'ollaxa da ŷapotalec na lqaic, qataq da na'alaqtapiguiñi, 'eeta': «Ŷalcolec Absalón, ŷalcolec! Ŷalcolec Absalón!»

⁵Nache so Joab nqo'oneua'a so nta'a, nache 'enapego', 'eeta': 'Am nta'a, nagui ŷataqta 'auauota'a da la'aloxo na 'aramaxashecpi maye 'am nca'alaxatec, qataq na 'aŷa'alaqpi ŷalleppi, 'alpi, 'arhuapi qataq ana ŷaqauga 'arhuapi.

⁶Cha'aye 'am, ŷataqta 'auauotec na 'am nquiŷategapi, qaq na 'am ŷauotec qalaq ŷataqta 'anquiŷa. Qaq nagui, ŷataqta sauachigui da saishet da 'autena'a na 'artauapi, qataq na 'analleppi, nda'a't da 'artenaxanaxa so Absalón, qaq yo'oqta da 'auamachiguiñi taxa da nca'altauec so Absalón, qaq na'aictaxa da qomi' qanmatchiyiñi da qomi' qaŷalaua't.

⁷Qaq ŷoqo'oye nagui, no'on da 'anachaatec, nache 'aua'añaqchet na 'analleppi. Cha'aye qom saishet da 'auo'ot de'era, nache aŷem sanot da ŷa'aqtac Ñim Nataxala', da ne'ena pe, qaica ca choche 'oonolec ca 'am no'ona'aguet ne'ena 'analleppi. Qaq de'era nachera da ŷataqta napactelec 'enauac na qauempi maye qouaigui co'ollaq ñaq 'am nsoqolec, ivitta'a nagui.

⁸Nache so nta'a ñisheguem co'ollaxa, nache taña so ñegueuo se'eso huaqta'a't nŷecpi, nache nso'ooñi. Qaq so shiŷaxauapi co'ollaq la'axaŷaxac da so nta'a netaña so ñegueuo se'eso huaqta'a't nŷecpi, nache 'enauac somayepi nqo'ona da nachaateua'a somaye. Qaq so Israel le'ecpi, qalaq 'enauac co'ollaxa da mashe ŷe'eguenalo naua lma'ate.

⁹Qaq 'enauac so maiche nalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, qana'aqtaxaatapigui co'ollaxa de'era, 'eeta': «Ñim nta'a David, qomi' isoueeguesopa co'ollaxa da la'añaxac so qampa'aguenaxauapi, qataq da lamaxasoxonaxac so filisteopi, qalaxaye souaxato' so Absalón, nache naneltaxan da ca'ai ne'ena qana'alhua.

¹⁰Qalaxaye so Absalón, maye sanaqagui co'ollaxa da nacheso so nta'a da qomi' ilo'oguelo, nagui somaye mashe ileu, huaigui so alaataxac. Qaq ¿Negue'to' ca seuataqta'a da sa ñe'eguelaxataxauo ñi nta'a David?»

¹¹Nache so nta'a David, ŷamaxa da la'aqtac soua ntaxaŷaxanaxanaqa Sadoc qataq so Abiatar, 'eeta': Qami' qautaqŷapegue' qome ca lqueroxonecpi na netaña ye Judá, nache qoñiita': «Ñi nta'a David, mashe ŷaŷaten da 'enauac na Israel le'ecpi, detaqtega't da huotaique ñe'eguelaxateuo ñimaye. Qaq qami', ¿Negue'to' ca qauacheeta'a da sa qañe'eguelaxachiiuo na nta'a?

¹²Qamaq, ŷataqta qami' ŷaqaŷa't, cha'aye 'oonolec so sachegoxosoxoguet, nache taloxochiyo' da qanca'ataxaniitauo da qavi'iguelaxachiiuo na nta'a.»

¹³Nataqa'en qoñiŷapega qome ca Amasa, qoñiita': ¿Saisheto' peta'a da saq maiche 'am ihuo' le'ec? Ŷoqo'oye ne'ena na'axa'te, 'am sanagui qome da

lo'onataxanaxac so Joab, nache 'am lataxala' na ñalleppi. Qaq da sa sepaguelec de'era ña'aqtac, nache Ñim Nataxala' ñataqta lta'araic qome naqa'en ca ñeuanaguec.

¹⁴Huaña, nache so nta'a ñañoxtot da lquiyaqteñaxac so chegoxoguetsi so Judá, nache somayepi 'oonolec da lasataxac da 'enapega so nata'a da ñe'eguelaq qataq 'enauac so nalleppi.

¹⁵Nache so nta'a jec da ñe'eguelaq, nache ivitta'a so tala Jordán. Qaq so Judá le'ecpi taña co'ollaxa ye Gilgal, huaqata'aguet so nta'a, da yaqto' itauan da ña'axasoxolec so tala Jordán.

¹⁶Nataqa'en so Simea, som llalec so Gera maye chegoxoguetsi so Benjamín, maye lma' ye Bajurín somaye nataqa'en iñalapigui' co'ollaxa da nnaicapegue' so Judá le'ecpi, da yaqto' huaqata'aguet so nta'a David.

¹⁷Nache nnaicapegue' so mil ñalleppi maye chegoxoguetsi so Benjamín, nataqa'en so Sibá maye l-latac co'ollaxa so Saúl, nnaictague' so quince llalaqpi, qataq so veinte l-latacpi, qaq somaye na'auaxaama co'ollaxa so tala Jordán, co'ollaq so nta'a ñaq saxanaxa da nvita.

¹⁸Nache ña'axasoxongui so saqañangui se'eso tala, da yaqto' itauan so nta'a qataq so llalaqpi da ña'axasoxolec naqa'en so tala Jordán. Qaq co'ollaq mashe inoxootague da le'ego so tala Jordán so nta'a, nache so Simea ña'aldoto naua l-llecte somaye.

¹⁹Nache 'eeta': «'Am nta'a, 'am ñachoxonnot, da saishet qome da 'aalogui da ne'enaxac, qataq da qauem maye 'am ño'otec ne'ena 'arlatac, se'eso na'a'q co'ollaq 'am qoca'ai ye Jerusalén. Qataq saishet qome da tatapigui 'arhuel de'era.

²⁰Cha'aye añem, ñauattootela't da huo'o da ñasouaxashet, qaq ñoqo'oye nagui añem, maye sachegoxoigui na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetsi so José, añem ña'autec da 'am seqata'aguet, 'am nta'a maye 'am ñataxala'.»

²¹Qalaxaye so Abisay maye llalec aso Seruyá, 'enapeco': «¡Da Simea, ñasaxalec caillaye na qauem la'aqtacpi da nta'a, ñoqo'oye damaye iuen da qañalauat!»

²²Nache so David, 'enapeco': Qami' llalqa aso Seruyá, saishet da qa'aitapegueua'a de'era, cha'aye damaye maiche ñalamaxat. Qataq ¿ta'ainco' da qansheetaique da 'eco' qami' ñepa'aguenaxau'? Qataq ¿ta'ainec taxa da huo'o ñaqa'en ca ileu nagui, ye mashe sañaten da qaltaq añem lta'a na Israel le'ecpi?

²³Ime, nache 'enapega so Simea, 'eeta': Nagui san da ña'aqtac da saishet da 'aleu.

²⁴Qaq nataqa'en so Mefiboset, som laual so Saúl, huaqata'aguet co'ollaxa so nta'a. Qaq somaye, nache chegoqta'a so na'a'q co'ollaq jec so nta'a, da saishet da iñoi' naua lchel, saishet da npetec ana lqa' laue, qataq saishet da iñoi' soua alogo, choche ivitta'a da ñe'eguelaq qataq qaica ca camachaqa da nachaalataxac so nta'a.

²⁵Nache co'ollaq naua'a ye Jerusalén somaye, da yaqto' nauane' so nta'a, nache so nta'a inattaco', 'eeta': Mefiboset, ¿ta'ainco' da saishet da aÿem 'auca'ategue co'ollaxa?

²⁶Nache somaye 'enapeco': 'Am nta'a maye 'am ñataxala', ne'ena 'aramaxashec namaye sa da'añiiguelo naua lchel, qaq ñoqo'oye samaq so ñamaxashec Sibá da ño'oolec so ilo 'ashena da yaqto' 'am seca'ategue, qalaxaye somaye aÿem ñatenachet,

²⁷qataq somaye aÿem ñasaxalec na qauem la'aqtacpi da 'am da'aqtaxanem 'am nta'a. Qalaxaye 'am ñataxala' maye 'am nta'a, qoneta'am ca nale piguem le'ec Ñim Nataxala', qaq ñoqo'oye maiche cam aÿem qoneta'ac.

²⁸Qataq aÿem saÿaten da 'enauac so sachegoxogueta ita'alpi, da ñataqta 'itchiguiñi da qaÿalauat, qataq 'auauaachigui 'am nta'a. Qaq aÿem maye aÿem 'aramaxashec, qalaq aÿem 'aÿaxana co'ollaxa da yaqto' aÿem 'arquia'axaua da 'auque'e. Qaq aÿem ye qaica ca shenec, nache ¿negue'to' taxa ca lÿa seÿaxanaique?

²⁹Nache so nta'a 'enapeco': Nache tachiguiña na 'aua'axatpi. Aÿem mashe ime, da san da ña'aqtac da 'am qataq so Sibá, qancolaxachiigui qome ye na'alhua so Saúl.

³⁰Qalaxaye so Mefiboset 'enapeco': 'Onaxaic taxa da 'aÿa'anem 'enauac ye 'alhua somaye. Cha'aye aÿem nacherata da saÿaten da qaica ca machaqca da qoneta, 'am qarta'a, qataq da 'onaxaic da 'arviraxac da 'anvireua'a na 'arma' lta'araic.

³¹Nataqa'en co'ollaxa so Barzilay maye Galaad le'ec, chegoqchiguiña co'ollaxa ye Rogelim da nnaictague' so nta'a, ivitta'a da ña'axasoxoolec naqa'en so tala Jordán.

³²Qaq se'eso Barzilay somaye mashe ña'axaiquilec, qataq ivi' soua ochenta vi'ie da nachaalataxac, qaq 'enauaque soua na'axa'te co'ollaq hueta'a ye Majanayin so nta'a, nache somaye ñaata'am 'enauac na lhuenecpi so nta'a, cha'aye somaye ñataqta sallaxanec.

³³Nache so nta'a 'eetego' so Barzilay, 'eeta': 'Onaxaictoxo' da aÿem 'auca'ategue, da saxague da Jerusalén. Qaq aÿem maiche souapegue' qome 'enauac cam 'aueetaiquepi.

³⁴Qalaxaye so Barzilay 'enapeco': Aÿem mashe saqaÿarauac naua vi'ie da ñachaalataxac, ñoqo'oye shaco' da 'am seca'ategue da saigue da Jerusalén.

³⁵Cha'aye aÿem, mashe ivi' naua ochenta vi'ie da ñachaalataxac. Ñoqo'oye mashe qallegueme da saÿateeta ca ñaÿamaqchiguiñi, qataq ca sa ñaÿamaxañi, qataq mashe sañanomeguet da lamaic ca sachec qataq ca ñeÿomgui, qataq mashe qallegueme da sa'axaÿa na lo'onecpi na 'onaxanaxaicpi, ñalleppi qataq 'alpi. Qaq ñoqo'oye, ¿Ta'ainec taxa da qaltaq aÿem 'aumelec da aÿem 'auqochetague', 'am nta'a?

³⁶Qataq ¿ta'ainco' da 'auauotaique da 'auo'ot ca ñesheetenaguec 'am nta'a? Ye choche sauotaique da 'am ñenaictague' da 'aitague da le'ego so tala Jordán.

³⁷Qaq nacherata da 'am ñachoxonnot da aÿem 'auasheeta qome da she'eguelaxa ye ima', yaqto' da seleu, nache huaña yemaye da aÿem qailaroigui aña nhuachiqui yeua ita'al. Qalaxaye 'am nta'a, 'am ño'onaxato'ot qome da ñalec Quimán da yaqto' 'am ca'ategue, qaq damaye maicheye cam 'aÿa'anem da lo'onataxanaxac 'anqa'en.

³⁸Nache so nta'a 'enapeco': Aja', aÿem ca'ategue qome da Quimán, nache damaye sanem 'enauac cam ñataqta 'auaÿamaxareeta da so'otec damaye. Qaq 'am sanem qome 'enauac ca 'auÿaxanaiquepi.

³⁹Qaq nache 'enauac co'ollaxa so shiÿaxauapi qataq so nta'a ña'axasoxoolec so tala Jordán. Qaq co'ollaq ime, nache so nta'a ñanem da no'on la'aqtac, ime nache ncoyeguene' so Barzilai qataq napigoxoi'. Huaña, nache so Barzilai ñe'eguelaxa so lma'.

⁴⁰Qaq so nta'a, nache jec da taÿa ye Gilgal, nnaictague' so Quimán, qataq 'enauac so alleppi Judá le'ecpi, qataq so laÿepi alleppi Israel le'ecpi.

⁴¹Qaq ñoqo'oye 'enauac so Israel le'ecpi, taua'a co'ollaxa so nta'a, nache 'eeta': ¿Ta'ainco' na qarqaÿañicpi Judá le'ecpi da ñataqta 'am namataxaalec, nache 'aua'axasoxoolec naqa'en so tala Jordán 'am nta'a, qataq na 'aÿa'alaqpi qataq 'enauac na 'analleppi?

⁴²Nache so Judá le'ecpi, 'enapego' 'enauac so Israel le'ecpi, 'eeta': ¿Ta'ainco' ye qaualematai? Ye de'era nta'a, damaye maiche qaralamaxat qarhuo' le'ec, qataq saishet da choche qomi' iquia'axaata'ape, huo'otaq da huo'o ca choche qomi' ñaatemala da qanme.

⁴³Nache so Israel le'ecpi, 'enapeco': ¿Ta'ainco' da ñataqta qaica ca qomi' naiguilo qanqa'eñi? Ye qami' ñapagaqaleguete da ñataqta qaralamaxat da nta'a David, cha'aye qomi' diez maye maiche qomi' nhuo' le'ecpi. Qataq qomi' qauca'achiÿaueeguelo da qoyaxa. Qataq qomi' hua'auchiyañi caillaye da shenaqapega da ñe'eguelaxauo da nta'a. Huaña nache so Judá le'ecpi, ñataqta saicherapec so Israel le'ecpi.

2 Samuel 20

So Sebá dataÿa'aguet so David

¹Qaq huo'o so qauemaic shiÿaxaua netaña ye Gilgal, somaye chegoxoguet so Benjamín, le'enaxat Sebá, som llalec so Bicri. Somaye ñashiiyigui co'ollaxa aso nasheere peenaq lcoue, nache 'eeta': ¿Qami' Israel le'ecpi, 'onaxaic da 'enauac she'eguelaxasaxalo naua qarma'ate, cha'aye qaica da huo'o ca ñeuanacaqaua'a, qataq da huo'o ca qomi' taleguete nataqa'en da seca'ataqtague' so David, som llalec so Yesé!

²Nache 'enauac so Israel le'ecpi ca'ai co'ollaxa so David, nache ca'ategue so Sebá, som llalec so Bicri. Qalaxaye so Judá le'ecpi, nache ca'attague' co'ollaxa so nta'a David, chegoqchiguña so tala Jordán, ivitta'a ye Jerusalén.

³Qaq so David co'ollaq ivireua'a so lma' lta'araic ye Jerusalén, nache nqatrec soua diez lamoxou' maye no'onaxatra'agueta da ilotrague' co'ollaxa so lma' lta'araic, nache iŷotraugalo da ŷapoua'alo, qataq ŷauo'o so nhuataxaua se'eso nŷec maye netaigui soomaye. Qalaxaye qaica ca iueetraiue naqa'en, qataq nache saishet da lauañito. Qaq soomaye, nache 'eco' pa'aipi, choche ivitta'a da ileu.

⁴Ime, nache so nta'a 'enapega so Amasa, 'eeta': 'Alaŷona't qome 'enauac na Judá le'ecpi, nache da ivireuga ca na'a'q tres, nache 'auanac, nataqa'en namayepi 'anauegueua'a ne'ena.

⁵Nache so Amasa, ŷe'eguenauga co'ollaxa somayepi, qalaxaye qaŷaloqteguet, nache sa ipaigui so na'a'q maye naloqnec da anac.

⁶Nache so David, 'enapega co'ollaxa so Abisay, 'eeta': Se'eso Sebá maye llalec so Bicri, somaye de'era ŷo'ot ŷataqta napacalec da ŷo'ot co'ollaxa so Absalón, da ŷataqta qomi' na'axa't qome. Qaq ŷoqo'oye 'auaconeua'a qome na ñalleppi maye ŷataqta ŷaŷaten da nalaataxac, nache 'aucanapec qome somaye, ten qom ivireua'a ca huaqta'a't nŷecpi maye huo'o na lpaqtaxat, nache shetaqauec qome.

⁷Nache so nalleppi so Joab, quereteopi, qataq so peleteopi maye nhuataxauapi so nta'a, ca'ategue co'ollaxa so Abisay, chegoqchiguiña ye Jerusalén da icanapec so Sebá, maye llalec so Bicri.

⁸Qaq co'ollaq mashe sa qaŷapeque aña coma' late'eraí maye naña ye Gabaón, nache so Amasa natena'agueta so Joab, ŷaatrañi co'ollaxa soua nalaataxaua' alogo, qataq na'attagui so lainec, qalaxaye co'ollaxa jec, nache 'eco' da naaño naqa'en se'eso lainec.

⁹Nache so Joab ŷauota'a na aloiguishec lhuaq, da ŷacootec aso lqa' laue so Amasa, 'eeta'am naqa'en da huotaique napigoxoi', nache 'eeta': ¿Peta'a qaica ca machaqca 'am ŷaqaŷa?

¹⁰Qaq so Amasa saishet co'ollaxa da npi'itaxana so Joab, da nasolta'a so lainec, nache so Joab ŷa'atchigui na da'am laŷe co'ollaxa somaye, nache naaño naqa'en na lauel le'ec. Nache somaye ileu, saiuena da qaltaq qaŷa'arapec, huaña nache so Joab qataq so lqaŷa Abisay, je'c da icanapec so Sebá, maye llalec so Bicri.

¹¹Qaq huo'o so 'oonolec so nalleppi so Joab, da no'ona'agueta so Amasa, nache 'eeta': ¡'Enauac na ŷaŷamaxareeta da Joab, qataq ñi David, nache ca'ategue qome da Joab!

¹²Qaq so Amasa ñaq ncocatapiguiñi, ncogagui na ltago'q huetanguí so nqa'aic, nache 'enauac na nlectot somaye vi'iigueta da imeteetac. Qaq se'eso no'onaño co'ollaq ila'a da 'enauac na nlectot da imeteetac se'eso leuaxaic, nache ŷacoosop da irouga so no'onaxa, nache ŷauo'o so lapo' da ŷapolec.

¹³Nache co'ollaq ime, da qanqateeteguesop so nqa'aic somaye, nache jec 'enauac so ca'ategue so Joab da icanapec so Sebá maye llalec so Bicri.

¹⁴Qaq so Sebá nmatta co'ollaxa da quetagui 'enauac so Israel le'ecpi, ivitta'a ye Abel Betmacá, nache 'enauac so maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Bicri laponat, nache nataqa'en ca'ategue somaye.

¹⁵Qaq so lañepi so Joab co'ollaq ivita ye Abel Betmacá, nache colesop qataq ñapoua'a, nache nauaxañaxaasheguem so ñeguisheguempi ye npaqtaxanaxat, da yaqto' iloquiayan so lma' se'eso huaqta'a't ñyecpi, nache 'enauac so nalleppi so Joab ntauna't da huotaique da nlaxaañi se'eso npaqtaxanaxat.

¹⁶Qalaxaye se'eso huaqta'a't ñyecpi, huo'o aso 'alo ñaanaxanaxai, qaq asomaye na'alaqtaña co'ollaxa somaye, 'eeta': ¡Ñaq aýem qana'axañaxañiña! ¡Ñaq aýem qana'axañaxañiña! ¡Onaxaictaxa da qoñiñapega ca Joab da naua'a ne'ena, yaqto' setaxañapegue' camaye!

¹⁷Nache so Joab, taua'a co'ollaxa asomaye, nache asomaye inattac, 'eeta': ¿Nache 'am Joab? Nache so Joab ñasat, 'eeta': ¡Aja', nachaýem. Nache aso 'alo, 'eeta': Ñaq 'ana'axañaxana taxa da la'aqtac ana'ana 'aramaxashe. Nache so Joab, 'enapeco': Aja', 'am ña'axañaxana.

¹⁸Nache asomaye, 'enapeco': «Se'esoua hua'au' vi'iyee, qoýenapec naxa: «Da huo'o ca denataxaatac, nache inat na lma' na Abel.» Huaña nache ime que'eca qanqalaata'a'i.

¹⁹Cha'aye qomi', maye sonaqaigui ne'ena huaqta'a't ñyecpi na Israel, ñataqta so'otaq da nlagaxayec, qataq qomi' laxaraiqa. Qaq 'am 'anshetaique da 'aulaxachigui ne'ena huaqta'a't ñyecpi maye ñataqta huo'o da la'amaqchec ne'ena 'alhua Israel. Qataq ¿ta'ainco' ye 'anshetaique da 'anlaxaañi na lalamaxat Ñim Nataxala'?»

²⁰Nache so Joab, 'enapeco': ¡A'i, saishet, aýem saishet da iuennataxa da selaxachigui qataq da ñelaxaañi ne'ena huaqta'a't ñyecpi!

²¹Aýem, saishet da ñanaña da so'ot de'era, nachaqrata da ñimittaique ca ñale maye Efraín le'ec, le'enaxat Sebá, maye llalec so Bicri, cha'aye camaye nshetaique da dataña'aguet ñi nta'a David. Qaq nachecata camaye da aýem qaña'añim, nache aýem she'eguelaq qome. Nache aso 'alo, 'eeta': Aja', sasaxasoxoueeque qome da lañe na npaqtaxanaxat ca lqaic camaye.

²²Nache asomaye sa nañaloxon co'ollaxa da da'aqtaxaatem 'enauac se'eso shiñaxauapi se'eso huaqta'a't ñyecpi, huaña nache qaicheguec so lqaic so Sebá, som llalec so Bicri. Ime, nache qañasaxauga so Joab, nache somaye 'enapega da qañashiiyigui aso nasheere da yaqto' qanayeca'ai se'eso huaqta'a't ñyecpi, nache 'enauac somayepi ñe'eguelaxalo naua lma'ate. Qaq so Joab qalaq ñe'eguelaxa ye Jerusalén, da taña so nta'a.

²³Nache 'enauac so alleppi yi'iyee Israel, datalec so Joab, qaq so Benaías maye llalec so Joyadá, ilotague' co'ollaxa so quereteopi qataq so peleteopi.

²⁴Qaq so Adoram qalaq ilotague' co'ollaxa so do'onataxaatacpi, qaq so Josafat, som llalec so Ajilud qalaq leraxanaxanec so nta'a.

²⁵Qaq so Sevá, nache neraxanaxanec, qaq so Sadoc qataq Abiatar qalaqntaxaŷaxanaxanaqa.

²⁶Qaq so Irá som Yaír le'ec, somaye nataqa'en ltaxaŷaxanaxanec co'ollaxa so David.

2 Samuel 21

So gabaoniitapi ipalaique lvi'

¹Qaq nache huetoigui de'era lo'onataxanaxac da nta'a so David, da huo'o co'ollaxa so nqouaxa soua tres vi'ie. Nache so David, inat Ñim Nataxala', qaq Ñim Nataxala' 'enapeco': «Qomye souaxat so Saúl qataq so llalaqpi da ŷalauat co'ollaxa so gabaoniitapi, nache nagui huo'o ne'ena nqouaxa.»

²Nache so David, iŷaxana co'ollaxa so gabaoniitapi da yaqto' detaxaŷapegue'. Qaq se'eso gabaoniitapi, saishet da Israel le'ecpi, somayepi chegoxoguetpi co'ollaxa so hua'au amorreopi, maye naŷamaxate' co'ollaxa so Israel le'ecpi. Qalaxaye so Saúl, mashe huac co'ollaxa da nmatchiguiñi somayepi, souaxat da ndaqteguelec so Israel le'ecpi qataq so Judá le'ecpi.

³Nache so David, inat co'ollaxa somayepi, 'eeta': Qaq ¿negue'to' taxa ca qami' so'oteque, da yaqto' 'onaxaic qanqa'eñi ca talec ne'ena nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala'?

⁴Nache so gabaoniitapi 'enapeco': Qomi' saishet da sauoqtaique da saconaxa ana alom plata, qataq oro, so Saúl qataq na llalaqpi, huo'otaq da huo'o ñaqa'enaq ca ileu na Israel le'ecpi. Nache so David, 'enapeco': Qaq ¿Negue'to' qone' ca qansheetaique da qami' so'oteque?

⁵Nache somayepi 'enapeco': Qomye se'eso shiŷaxaua maye huac da ŷataqta qomi' nmatchiyiñi, qataq qomi' saŷashenema da sonaqtalec na na'alhua na Israel le'ecpi,

⁶somaye sauoqtaique da qomi' qoŷanema caua siete som chegoxoguet somaye, qaq huaña ñaqa'enaq qome ye Gabaa maye lma' so Saúl maye lca'aguishec Ñim Nataxala', da secoñeraqrashegue'm, nache ŷauaachiguilo ñaqa'enaq Ñim Nataxala'. Nache so nta'a, 'enapeco': Aja', qami' sanema qome caamaye.

⁷Qalaxaye so nta'a ichoxoren co'ollaxa so Mefiboset, maye llalec so Jonatán, qataq laual so Saúl, souaxat da somaye naŷamaxate' co'ollaxa so Jonatán.

⁸Nache ŷaconeua'alo so Armoni qataq so lŷa Mefiboset, maye llalqa so Saúl co'ollaq deco'oiguet aso Rispá, asom llale so Ayá. Qataq soua cinco llalqa aso Merab maye llale so Saúl, maye lta'a so Adriel maye llalec so Barzilay, som lma' ye Meholá,

⁹nache ñanem so Gabaón le'ecpi, nache somayepi icoñeldashegue'm co'ollaq ñalauat soomaye, huaña aso qasoxonaxa maye lalamaqte Ñim Nataxala', ñauaachiguilo Ñimaye da ileu', se'esoua siete shiñaxau', huetoiguilo co'ollaq cheta'ague da qanqat ana ala na cebada.

¹⁰Nache aso Rispá, asom llale so Ayá, ñacona co'ollaxa so sansatta hualoq lañe maye la'anaxat da lasouaxac, ime nache ipiguiñi somaye da yaqto' nnalec da huetalec aso coma'. Qaq nache huetaña co'ollaxa yemaye, chegoqta'a se'eso la'auaxanec na'a'q da qanqat ana ala na cebada, nache ivitta'a da huo'o so auot, da ilotagueto soomaye do'otaxaategueleguete da yaqto' saishet da che'c na qoño ye na'a'q, qataq na shiguiñac ye pe.

¹¹Qaq co'ollaq qaña'aqtaxanem so David, da 'eetec aso Rispá maye ñaqauga co'ollaxa lhua so Saúl,

¹²nache ñe'eguenalalo co'ollaxa soua lpi'ineqa so Saúl, qataq so llalec Jonatán, maye ñañamaxa't co'ollaxa som lma' ye Jabés, yem huaigui ye Galaad. Cha'aye somayepi decachiña co'ollaxa huaña ye naponqa' ye Betsán yem huaña da qaicoñeldashegue'm co'ollaq ime da noxonec so Saúl, huaña ye Gilboa.

¹³Nache so David damaxasoxoolec da qañache' soua lpi'ineqa so Saúl, qataq so Jonatán, nataqa'en qalañona't so lpi'inecpi soua siete ñale't maye qaicoñeldashegue'm co'ollaq qañalauat.

¹⁴Nache se'esoua lpi'ineqa so Saúl qataq so Jonatán, qailaroiguilo aso nhuachiqui so Cis, maye lta'a so Saúl, maye naña ye Selá yem 'alhua Benjamín. Qaq nache qaipacchigui co'ollaxa da lamaxasoxonaxac so nta'a, huaña nache Ñim Nataxala' ichoxoren so lma' se'eso 'alhua.

So Abisay npaxaalec so David

¹⁵Qaq so filisteopi qaltaq ñe'eguelaxalec co'ollaxa da nalaate' so Israel le'ecpi, nache so David qataq so nalleppi taña da nalaate' somayepi. Qalaxaye so David ye ñataqta nasamñi co'ollaxa,

¹⁶nache huo'o so shiñaxaua logoraic, le'enaxat Isbibenob somaye huotaique da ñalauat co'ollaxa so David. Qaq aso lataquixai bronce somaye, napacalec ye tres kilos, qataq na'attagui so dalaxaicolec lailonec.

¹⁷Qalaxaye so Abisay, maye llalec aso Seruyá, itauan co'ollaxa so David, nache taña so filisteo da delogui', nache ñalauat. Ime, nache so nalleppi so David, ñan da la'aqtac, 'eeta': Nagui nache saishet qome da 'avi'eguelaxa da 'anqo'ona ca alaataxac 'am nta'a, cha'aye saiuena'a da huo'o ca 'am ñalauat, huaña nache qaica ca nataxala' na Israel.

¹⁸Qaq co'ollaq mashe qañoqtegue de'era, nache huo'o so lña alaataxac da qanalaate' so filisteopi huaña ye Gob, huaña co'ollaxa nache so Sibecay som husatiita, ñalauat so Saf, maye chegoxoguete so logoraicpi.

¹⁹Ime, qataq huo'o so lya alaataxac da qanalaate' so filisteopi, huaña ye Gob, nache so Eljanán, som llalec so Yaré, maye lma' ye Belén, yalauat co'ollaxa so Goliat, maye Gat le'ec. Qaq aso lataquixai yataqta late'era qaq so lauaq 'eeta'am na nqaleenaxanaxat.

²⁰Qaltaq huo'o co'ollaxa so lya alaataxac huaña ye Gat. Nache huo'o so shiyaxaua logoraic, seis ana llaxaatapi ñi 'oonolec naua lhuaxaye, qataq seis ana lqonapi ñi 'oonolec naua lapia'ate.

²¹Qaq somaye iloquixan co'ollaxa so Israel le'ecpi, qalaxaye so Jonatán maye llalec so Simea, som lqaña so David, yalauat somaye.

²²Qaq se'esoua cuatro shiyaxau' logoraiqa, soomaye chegoxogueta so Refaj, maye le'ec ye Gat, qalaxaye loxonqa co'ollaxa so David qataq so ltaupapi.

2 Samuel 22

Da lo'onaxanaxac so David

¹So David yō'ot co'ollaxa so lo'onec da yō'oxoren Ñim Nataxala', co'olla ime da Ñimaye nca'alaxateeguesop somaye, so mpa'aguenaxauapi qataq so Saúl.

²Qaq de'era lo'onec, 'eeta': «Ñim Nataxala', nacheñi ñi Aýem mpaxattalec, yō'ot da ya'añaxac qataq aýem nca'alaxatec,

³Ñim Ñatamnaxala', 'eeta'am ana coma' da aýem mpaxattalec, qataq ana mpaqtaxanaqte da aýem mpaxattalec, qataq 'eeta'am ca yataqta qaýoqotcheguema ñeqañoxotaqa', qataq ica'alaxaqui. ¡Qataq aýem nca'alaxateeguesop da ñecogaxanataquec!

⁴Ñim Nataxala', yataqta 'itchiguiñi da sho'oxoren, cha'aye naxa da seýaxana nache aýem nca'alaxateeguesop na ñepa'aguenaxauapi.»

⁵«Qaq so nleuaxa, 'eeta'am ana lapaxa na 'etaxat da aýem lpachigui, qataq yō'ot da icolanaxa, somaye 'eeta'am ana yataqta chaxaguet lapaxa maye dalaataxanapec.

⁶Nache mashe aýem lpachigui so lqoinaxanaxat da nleuaxa, qataq mashe sootaua'a na loigue añi huachiqui.

⁷Qaq souaxat da lta'araic yachetataic, nache ñatamnot Ñim Nataxala', seýaxanot Ñim Ñatamnaxala' da aýem itauan. Nache iviro'ot de'era ñachoxonnaxac, huaña añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñimaye, da aýem hua'axaña.»

⁸«Nache huo'o so lta'araic ldaxa ana 'alhua, nache cholaxan naqa'en na na'attalecpi na piguem, souaxat da layeloxo Ñim Nataxala'.

⁹Nache naviiguilo naua lmic lauaco, na lmala'q, qaq na alap qalaq chegaqaigui na norec dalaataxanapec, qataq ana poqo 'ettaigui.

- ¹⁰Nache nquiguiñi naqa'en na piguem da huenotec. Nache petaigui so sansattec lo'oc.
- ¹¹Nache netalec so huo'oi naua laua't le'enaxat querubín, nache huañotac quetaigui na la'at.
- ¹²Qataq taigui so ñataqta lta'araic napalaxa, qataq so lo'oc maye nlaqchigui na 'etaxat, da 'eco' lapoxonaxat.
- ¹³Nache na le'eraxa ye lanataqa', chegoqteua'a ana 'ettaigui poqo.»
- ¹⁴«Ñim Nataxala' ñataqta ñalachiguilo naua la'aqtaqa Ñim Natañaña 'enauacna, ño'ot da qaña'axaña naqa'en da lavilñaxac maye chemaqot na piguem.
- ¹⁵Qataq 'eeta'am ana checna da anac na lqashelgaxa Ñimaye, nache ilagaxattac na ñepa'aguenaxauapi.
- ¹⁶Qaq souaxat da layeloxo Ñim Nataxala', nache ya'aqlec naqa'en na pa'aguiñi aso auaxai, qataq na na'attalecpi ana 'alhua qalaq ñatec, souaxat na la'at maye chegaqagui ñi nmic Ñimaye.»
- ¹⁷«Ñim Lo'onatac 'Enauacna, chegoqotcheguema na ñataqta pa'asheguem, da ñauota'a na lhuaq da añem ñacoosop, añem ñachegoxotchiguiña ye ñataqta pa'aguiñi aso auaxai.
- ¹⁸Nache añem isoueequesop na ñepa'aguenaxauapi maye 'añaxaicpi, maye ñataqta añem nquiña, qataq napacalec da ña'añaxac.
- ¹⁹Qaq huaigui se'eso na'a'q maye qaica ca iyac, da añem iloquixan, qalaxaye Ñim Nataxala' añem itauan.
- ²⁰Nache añem isouec Ñimaye, qataq añem nca'alaxatec, cha'aye souaxat da añem ñauotec.
- ²¹Ñim Nataxala', ño'ot da ñesheetenaguec, souaxat da nalochiguiñi da ñataxac,
- ²²cha'aye añem salaxagueta naua lapaxaguenataxanaxaco Ñim Nataxala', ¡qataq saishet da sheca'ai Ñim Ñatamnaxala'!
- ²³Qataq sepaqueelec da so'o't naua lapaxayiñi lataxaco, ¡qataq saishet da sheca'aisalo naua lqataxaco!
- ²⁴Ñimaye añem ñauaachigui da ñañamaqchiguiñi da ñataxac, qataq se vita'aguet da so'ot ca qauem.
- ²⁵Nache Ñim Nataxala', ño'ot da ñesheetenaguec, souaxat da ñañamaqchiguiñi, qataq da qui'itta ñataxac.»
- ²⁶«Qaq 'Am Nataxala', ñataqta 'auchoxoren, ca shiñaxaua choxonnataxanaxaic, qataq 'auo'otec ca ñañamaqchiguiñi, cam nalochiguiña da lataxac,

- ²⁷qataq 'Am huesota, da huesota ca shiŷaxaua, qalaxaye sa 'anqalaate' da 'oicnapec, cam ŷe'enai' ca lŷa.
- ²⁸'Am 'anca'alaxatec ca qaica ca 'enec, qalaxaye na na'amqaanaxaicpi, qalaq qaica ca naigui 'anqa'en.
- ²⁹Qaq 'Am Nataxala', nache 'Am maye icoŷaraxanaqte, Qataq 'Am, aŷem 'aucoŷarelec da sootaigui na napalaxa.
- ³⁰Qaq de'era 'artaunaxanaxac da sheeta, aŷem itauan da seloquiaxan na ñepa'aguenaxauapi qataq da selaxachigui na lpaqtaxat na huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat namayepi.»
- ³¹«Da nqa'aicŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷataqta nalochiguiñi; qataq naua ŷa'n la'aqtaqa, ŷataqta qaipi'iŷa'alo. Qataq mpaxaalec ca ŷe'eguenot Ñimaye.
- ³²Cha'aye ¿Negue'to' ca lŷa Atamnaxala' ye nacheñita Ñim Nataxala'? ¡Qataq nacheñita Ñimaye da qomi' mpaxattaleguete!
- ³³Qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi Ñim aŷem ŷa'añaqchet, qataq no'oitegue naqa'en da ŷecŷaxac.
- ³⁴Qataq sa ilaua'ague naqa'en da iqauaxac, 'eeta'am ana ñi'imshe, qataq aŷem ŷa'añaxatchiguiñi da sootasheguema na qaŷoqotcheguema,
- ³⁵qataq aŷem ŷapaxaguenec da ñalaataxac, qataq ŷo'ot da ŷa'añaxac da yaqto' sauec na ncheecnec bronce.»
- ³⁶«'Am, aŷem 'antela'a, qataq aŷem 'anca'alaxatec; qataq da 'archoxonnataxanaxa, nquictauec naqa'en da ñeqouagaxa.
- ³⁷Qataq no'oitegue 'anqa'en so ŷec, da yaqto' saishet da huo'o ca sepogolaxaisop.»
- ³⁸«Qataq da secanapec na ñepa'aguenaxauapi, nache ivitta'a da sevi', qataq saishet da ñe'eguelaq, da saxanaxa da ñematchiguiñi namayepi.
- ³⁹Nache ŷataqta ñematchiguiñi, qataq sapigui. ¡Nache saishet da ŷe'eguelaxa da ñisheguem!
- ⁴⁰Qataq aŷem 'anem da ŷa'añaxac da sootaigui da alaataxac, qataq aŷem nañanot 'anqa'en, na ñepa'aguenaxauapi,
- ⁴¹qataq datauec 'anqa'en na namayepi. Nache ishet da ñematchiguiñi 'anqa'en na aŷem nquiŷatega.
- ⁴²Namayepi iŷaxaataique co'ollaxa ca ntaunaguec, qalaxaye qaica ca anac da itauan, nataqa'en iŷaxaatacot Ñim Nataxala', qalaxaye Ñimaye saishet da hua'axaŷa.
- ⁴³¡Nache ŷataqta ñelaxatchiguiñi, 'eeta'am ñaqa'en na namoxoŷaxa! ¡Qataq sapigui, 'eeta'am ñaqa'en na nshaxa na nqa'aic!

⁴⁴Qataq aŷem 'eltaxaneguet da ncotaxac na maiche ihuo' le'ecpi, qataq aŷem 'aŷa'anagui da lataxala' na ŷotta'a't shiŷaxauapi, nache samaqtac na shiŷaxauapi maye sa sauatton.

⁴⁵Qataq na chegaqauecpi qalaq aŷem ŷo'oxoren, qataq da choche aŷem hua'axaŷa da samaxasoxon, nache namayepi aŷem ŷalaxaguet.

⁴⁶Nache ne'ena chegaqauecpi, qaica ca la'añaxac, qataq ŷataqta iviloxol da ca'aisalo naua nqañoxotaqa'ate!»

⁴⁷«¡Qaq nache 'eetai' qome Ñim Nataxala'! ¡ŷataqta qaŷo'oxoren Ñim Ñatamnaxala' maye ica'alaxaqui!

⁴⁸Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi Ñim aŷem iueelec, qataq aŷem nañanot naqa'en na shiŷaxauapi.

⁴⁹Qataq aŷem isoueeguesop na ñepa'aguenaxauapi, qataq na sa ŷalaq maye aŷem dataŷa'aguetpi. Qataq aŷem ntelaqna'aguet na shiŷaxauapi maye qaica ca iren.

⁵⁰Qaq ŷoqo'oye 'Am Nataxala', ŷataqta 'Am sho'oxoren da sootaigui na ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq so'onaxaataueegue da 'are'enaxat.

⁵¹Qataq ŷataqta 'aŷa'anem da dauegaxan, na nta'a maye 'arca'aguishec qataq nache 'eetai' da 'arauotaxanaqtaic na David qataq na chegoxoguetpi.»

2 Samuel 23

Da pa'atec la'aqtac so David

¹Qaq 'ena na pa'atec la'aqtacpi so David, maye llalec so Yesé. Qaq 'era dam la'aqtac so ŷo'oxoraic maye 'onaxanaxaic ne'ena Israel, ŷale 'amaqtaqaic maye lca'aguishec Ñim Natamnaxala' so Jacob, 'eeta':

²«So Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala', aŷem chegoqchigui naqa'en da sa'axa't naua la'aqtaqa Ñimaye.

³Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi detaqa, Ñim mpaxattalec na Israel le'ecpi, aŷem 'enapega, 'eeta': «Ca nta'a maye ilo'ogue na shiŷaxauapi, da no'on da lo'onataxanaxac, qataq huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

⁴nache camaye 'eeta'am da mashe yo'oxoguet na na'a'q, qataq 'eeta'am na le'eraxa añi nala' da qui'ittom, nache ñaxat naqa'en na 'auaqpi da mashe imeueegue ca auot.»

⁵Qaq ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaica naqa'en ca iraxaatapigui' na ŷalaqpi cha'aye Ñimaye aŷem ŷo'otec da qaica ca loga't naŷamaxataxac, ŷataqta ŷaŷamaxatchiguiñi qataq ŷataqta 'eesa. Qataq Ñimaye nañaxat naqa'en da ica'alaxa, qataq ipacchigui naqa'en na sheetapeguecpi.

⁶Qaq na qauemaicpi qalaq 'eeta'am ana ŷaxat da qaŷasaxauec, nache qaica ca ŷe'egueeta'a da ŷacoosop.

⁷Qaq da huo'o ca ñacoosop qalaq ñauota'a ca lcat, huo'otaq aca lataquixai. Nache ñasaxangui ca norec da yaqto' ñavic.»

So ñataqta 'añaxaicpi nalleppi so David

⁸Qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soua ñataqta 'añaxaiqa, som nalleppi so David: Isboset, maye hacmoniita, nacheso so hua'auchiguiñi se'esoua tres maye ñataqta 'añaxaiqa. Qaq huo'o so na'a'q, nache somaye ñalauat so ochocientos ñalleppi, irota'a aso lataquixai.

⁹Qaq so ca'atalec somaye, le'enaxat da Eleazar, som llalec so Dodo som ahohiita, qaq somaye ñalectaiguilo se'esoua tres maye ñataqta 'añaxaiqa. Qaq somaye nnaictague' co'ollaxa so David, co'ollaq dataña'aguet so filisteopi, maye lapoota'at huaña ye Pasdamín da yaqto' natat, qataq huaña co'ollaxa da so Israel le'ecpi datauec.

¹⁰Qalaxaye somaye saishet da jec, nache ñataqta qalota so ñalauat so filisteopi, nache ivitta'a da donaña'aguet na lhuaq so lainec. Nache se'eso na'a'q, Ñim Nataxala' ñanem da ñataqta dauegaxan somaye, nache so alleppi ñe'eguelaxa co'ollaxa so Eleazar, nache itauan da deuotaxanec so logoxoshetpi so filisteopi.

¹¹Qaq so lña se'esoua tres 'añaxaiqa, le'enaxat Sama, som llalec so Agué, maye arariita. Qaq huo'o so na'a'q co'ollaq laponat so filisteopi, huaña ye Lehí, maye huaña so ñañiguishec lenteja, qaq so alleppi Israel le'ecpi datauec co'ollaxa.

¹²Qalaxaye so Sama, nache hueta'a co'ollaxa se'eso ñañiguishec lma', nache delogui' so filisteopi ivitta'a da nmatchiguiñi. Qaq Ñim Nataxala' nache ñanem da ñataqta dauegaxan co'ollaxa somaye.

¹³Qataq huo'o so na'a'q, maye huetoigui da qanqattac ana ala na ñañiguishec, nache se'esoua tres se'eso treinta 'añaxaicpi, taña co'ollaxa so auac ye Adulán, maye hueta'a co'ollaxa so David. Qaq so alleppi filisteopi hueta'a co'ollaxa ye ca'amapega't ye Refayin.

¹⁴Qaq so David, nache netaigui co'ollaxa so ñe'eguenaxaqui, qaq ye Belén nache naña so lauanaxanaqa' so alleppi filisteopi.

¹⁵Qaq so David ye ñataqta huo'o co'ollaxa na laquip, nache 'eeta': «¡Daiyaxa da huo'o ca añem ñanem ca ñaquip 'etaxat maye chegaqangui aña ñi'illoxoqui maye naña ye ñegueuo ye Belén!»

¹⁶Nache se'esoua tres 'añaxaiqa, inoxotrau'a co'ollaxa se'eso lanataqa' so filisteopi, nache nqatshegue'm so 'etaxat maye le'ec asa'aso ñi'illoxoqui maye naña ye ñegueuo ye Belén, nache qairouga so David. Qalaxaye somaye saishet da ñyomgui, nacherata da icorec, ñanot Ñim Nataxala' da lachetaqtaxanaxat se'eso 'etaxat,

¹⁷nache 'eeta': «¡Ñim Nataxala', añem ntelaqna'aguet qome da ñeñomgui ne'ena 'etaxat! ¡Ten qom 'eco' ñeñomgui na ltago'q ne'enaua ñale't maye saire'n da

nachaalataxac, souaxat da ÿe'eguenaua'alo ne'ena 'etaxat!» Nache somaye saishet da nÿomgui. Qaq 'era da ÿo'o't co'ollaxa se'esoua tres 'añaxaiqa.

¹⁸Qaq so Abisay, maye lqaÿa so Joab, qataq llalec aso Seruyá, somaye lataxala' so treinta 'añaxaicpi. Qaq somaye ÿalauat co'ollaxa so trescientos ÿalleppi, irota'a aso lataquixai, qaq 'era da 'eetec da ÿo'oxoraq somaye da ÿalectaiguilo se'esoua treinta.

¹⁹Qaq somaye nacheso so ÿataqta qaÿo'oxoreetac, da ÿalectaiguilo se'esoua treinta, ÿoqo'oye qoÿanagui da lataxala' somayepi. Qalaxaye saishet da 'eeta'ama se'esoua tres maye hua'auchiyni.

²⁰Qaq so Benaías, som llalec so Joyadá, maye lma' ye Cabsel, somaye nataqa'en 'añaxaic, qataq qalota na ÿo'otpi co'ollaxa. Qataq ÿalaua't soua dos llalqa so Ariel, som 'añaxaiqa maye lma't ye Moab, qataq huo'o so na'a'q co'ollaq nactañi aso aloñi, nache somaye tañigui so auac, nache ÿalauat so llon.

²¹Somaye nataqa'en ÿalauat so 'oonolec Egipto le'ec maye ÿataqta logoraic. Qaq se'eso Egipto le'ec, nasolta'a co'ollaxa aso lataquixai, qaq so Benaías qalaq nasolta'a so qo'oipaq, qaq nacheso so irolec somaye da iuaxan. Nache deuotaxanec aso lataquixai se'eso Egipto le'ec, ime nache irolec asomaye da ÿalauat.

²²Qaq 'era da ÿo'ot so Benaías, som llalec so Joyadá, ÿoqo'oye huo'o da llo'oxoyec da ÿalectaigui se'eso treinta 'añaxaicpi,

²³qataq napacalec da llo'oxoyec somayepi, qalaxaye saishet da 'eeta'ama se'esoua tres maye hua'auchiyni. Nache so David, ÿanagui da lataxala' so nalleppi maye nhuataxaua somaye da nta'a.

²⁴Qaq so ÿalectaigui co'ollaxa se'eso treinta 'añaxaicpi: Asael, maye lqaÿa so Joab, qataq so Eljanán, som llalec so Dodo maye Belén le'ec.

²⁵Qataq so Sama, som Jarod le'ec, qataq so Elica maye nataqa'en Jarod le'ec.

²⁶Qataq so Heles, som paltiita, qataq so Ira, som llalec so Iques, maye Tecoa le'ec.

²⁷Qataq so Abiezer, maye Anatot le'ec, Sibecay, maye Husah le'ec,

²⁸qataq so Salmón, som ahohiita, qataq so Maray, maye Netofa le'ec,

²⁹qataq so Jéled, som llalec so Baná, maye nataqa'en Netofa le'ec, qataq so Ilay, som llalec so Ribay, maye lma' ye Gabaa, maye huaigui ye na'alhua so Benjamín,

³⁰qataq so Benaía, maye Piratón le'ec, qataq so Juray, maye lma' ye la'auaxac ye Gaas,

³¹qataq so Abí Albón, som arbatiita, qataq so Azmavet maye lma' ye Bajurín,

³²qataq so Elijaba, som salboniita, qataq so Jasén som llalec so Jonatán,

³³qataq so Sama, som arariita, qataq so Ahíam, som llalec so Sarar, maye nataqa'en arariita,

³⁴qataq so Elifelet, som llalec so Ajasbay maye llalec so Macá, qataq so Elián, som llalec so Ajitofel, maye lma' ye Gilo,

³⁵qataq so Jesray, maye lma' ye Carmel, qataq so Paray, som arbiita,

³⁶qataq so Igal, som llalec so Natán, maye lma' ye Soba, qataq so Bani, maye Gad le'ec,

³⁷qataq so Selec, som Amón le'ec, qataq so Najaray, som Berot le'ec, som ltauá so Joab, maye llalec aso Seruyá,

³⁸qataq so Irá, som Jatir le'ec, qataq so Gareb, maye nataqa'en Jatir le'ec,

³⁹qataq so Urías, som hitiita. Qaq da ima'a't somayepi, nache ivi' treinta y siete.

2 Samuel 24

So David ño'ot aso le'enaxat lmalate so nhuo' le'ecpi

¹Qaq Ñim Nataxala' ñe'eguelaxalec co'ollaxa da dalemataña so Israel le'ecpi, nache ñayena'a so David da ño'ot aso le'enaxat lmalate ye Israel qataq ye Judá.

²Nache so nta'a ñamaq so Joab, maye lataxala' so nalleppi somaye, 'eeta': «'Anqo'oneuga qome 'enauac na maiche nhuo' Israel le'ecpi, chegoqchiguiña 'anqa'en qome ye Dan, nache ivitta'a ye Berseba, nache 'auo'ot aca le'enaxat lmalate namayepi, yaqto' sañaten ye lcata na netalec namaye.»

³Nache so Joab, 'enapeco': «Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', 'am nta'a, ñataqta nquigaxatapeguec qome ye lcata ne'ena nhuo' le'ecpi, nache napacalec ye lcata nagui, qaq 'am nta'a 'avira'a da ñataqta 'auauaachigui qome! Ñoqo'oye ¿ta'ainco' ye 'auauotaïque da 'auo'ot aca le'enaxat lmalate ne'ena nhuo' le'ecpi?»

⁴Qalaxaye so nta'a saishet da nqochenaxat da la'aqtac da 'enapega so Joab, qataq so lataxala'pi so nalleppi, ñoqo'oye so Joab qataq so lataxala'pi so nalleppi, ca'ai co'ollaxa so nta'a, nache jec da yaqto' ño'ot da naneraguec so Israel le'ecpi.

⁵Nache somayepi ña'axasoxolec so tala Jordán, qaq co'ollaq ivira ye saqayapeque ye Aroer, nache hua'a yem pa'aña'ague da la'añaxa so huaqta'a't ñe'ecpi maye nangui ye ca'amapega't ye Gad, huaqta'ai' ye Jazer.

⁶Qaq co'ollaq ime, nache taña ye Galaad qataq ye Cades, yem na'alhua na hitiitapi. Qataq ivitta'a ye Dan, nache ncoleetaua'a ye Sidón.

⁷Ime, nache taña so ñe'eguenaxaqui ye tiro, qataq ivira'a 'enauac so huaqta'a't ñe'ecpi maye lma'pi so heveopi qataq so cananeopi. Qataq tateuga na pa'aña'ague da la'añaxa ye Judá, nache ivitta'a ye Berseba.

⁸Qaq co'ollaq ime da queuotapeguelec 'enauac se'eso 'alhua soua nueve ca'agoxiqa, qataq veinte na'axa'te, nache ñe'eguelaxa ye Jerusalén.

⁹Nache so Joab, ñanem so nta'a aso le'enaxat lmalate 'enauac se'eso shiřaxauapi maye lma' ye Israel, qaq ivi' ochocientos mil so řalleppi maye mashe ishet da tařa ca alaataxac, qaq so netaña ye Judá, ivi' quinientos mil so řalleppi.

¹⁰Qaq co'ollaq ime aso le'enaxat lmalate se'eso shiřaxauapi, nache so David řataqta huo'o da ntogotaxac, nache da'aqtaxanem Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am Nataxala', ařem, řataqta lta'araic da řasouaxashet, souaxat da so'ot de'era. Qalaxaye nagui 'onaxaico' da 'auapalaxat de'era ne'enaxac ne'ena 'aramaxashec.»

¹¹Qaq so lřa na'a'q co'ollaq ñisheguem so David, nache Ñim Nataxala' řanem da la'aqtac so na'aqtaxanaxanec Gad, maye ltaua so David, 'eeta':

¹²«'Anqo'ona qome ñi David, nache 'aua'axatem da řa'aqtac, da Ařem sanema caua tres iuaxanaxanaxaco da lca'aguilo da řaconeua'a ca 'oonolec caamaye da yaqto' so'otec.»

¹³Nache so Gad, nqo'ona so David, nache inat, 'eeta': «¿Negue't ca 'alca'ateua'a ne'enaua tres: Peta'a 'alca'ateua'a da qanamaxa ne'ena 'alhua caua siete vi'ie ca nqouaxa, huo'otaq tres ca'agoxoiqa da 'ananeltaxaatac, souaxat da 'am icaatac na 'ampa'aguenaxauapi, huo'otaq tres na'axa'te da talec ana 'alhua ca napiina? Qaq nagui, 'auennataxaalec de'era, yaqto' que'eca 'arasataxac, sa'aqtaxanem qome Ñim ařem namaq.»

¹⁴Nache so David řasateguet so Gad, 'eeta': «Řataqta seqalana'a ca lleca'ateua'a ne'enaua tres. Qalaxaye 'onaxaic da maiche ca qomi' 'eeteque Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye řataqta lta'araic da lchoxonnataxanaxa, qalaxaye saishet qome da ařem loxonec naqa'en na ñepa'aguenaxauapi.»

¹⁵Qaq huaña, nache Ñim Nataxala' namaxa ye Israel so lta'araic napiina, qaq chegoqchiguiña se'eso nte'eta, nache ivitta'a so naloqnec na'a'q, qaq ivi' setenta mil so ileu, 'enauac ye Dan qataq ye beerseba.

¹⁶Qaq so nale piguem le'ec Ñim Nataxala', co'ollaq mashe huotaique da nlaxaañi ye Jerusalén, nache Ñim Nataxala' ntogottague' de'era qauem maye řo'ot, nache 'enapega so lamaxashec piguem le'ec maye řalauattac se'eso shiřaxauapi, 'eeta': «¡A'aye, 'axaañi de'era 'auo'ottac!» Qaq se'eso namaxashec piguem le'ec, hueta'a co'ollaxa ye lchegoxosoxonqa' so Arauna som jebuseo, maye ichegoqtac na trigo.

¹⁷Nache so David co'ollaq ila'a se'eso namaxashec piguem le'ec, da řalauattac se'eso shiřaxauapi, nache natamnot Ñim Nataxala', 'eeta': «¿Negue'tom ca lasouaxashet ne'ena shiřaxauapi? ¡Ye nachařemta da huo'o da řasouaxashet! ¡Qataq nachařem so'ot de'era qauem! ¡Qaq řoqo'oye 'Am ñachoxonnot da ařem talec 'anqa'en ca ñeuaxanaguec, qataq na chexoqogetpi so ita'a!»

So David nauaxařaxaasheguem aso nca'atoxonaxalate

¹⁸Qaq nacheso se'eso na'a'q da so Gad nqo'ona so David, nache 'enapega, 'eeta': «Qoñisheguem qome nache 'ano'oxoosheguem aca nca'atoxonaxalate da

'aŷa'anut Ñim Nataxala', naña 'anqa'en ye lchegoxosoxonqa' da ichegoq na trigo so Arauna som Jebús le'ec.»

¹⁹Nache so David, ŷo'ot da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ŷamaxalec co'ollaxa so Gad.

²⁰Qaq so Arauna, co'ollaq ila'aguet so nta'a, qataq so lamaxashecpi da taŷa'a so netaña somaye, nache ca'atta'aguet so nta'a. Nache co'ollaq ivireguet somaye, nache ŷa'aroto naua l-llecte, qataq ivira'aguet naqa'en na latap na 'alhua,

²¹nache 'eeta': «'Am nta'a, maye ŷataxala', ¿ta'ainco' da 'anvira'a ne'ena 'aramaxashec?» Nache so David 'enapeco': «Qomye sauotaique da sesheenaxana na 'archegoxosoxonqa' na trigo, da yaqto' sanaña da ño'oxoosheguem aca nca'atoxonaxalate da sanot Ñim Nataxala', yaqto' ne'ena napiina vi'iiguat, nache ca'ai ne'ena nhuo' le'ecpi.»

²²Nache so Arauna, 'enapeco': «Aja', 'auacona namaye 'am nta'a, nache maicheye ca 'auacona da 'aŷa'aneuo da 'arachetaqtaxanaxat, cha'aye ne'ena, huo'o na nauegaxanaxala' huacapi, qataq ana namoxoŷaqtaxanaqte, qataq na lauegaxanaxaqui na huacapi da yaqto' lalonaxat ca norec.

²³Qaq 'enauac ne'enapi, 'am sanem 'am nta'a! Qaq Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', 'onaxaico' da ŷaŷamaxareeta qome que'eca 'aŷa'anut Ñimaye.»

²⁴Qalaxaye so nta'a 'enapeco': «'A'i, saishet, aŷem sesheenaxana qome namaye, cha'aye aŷem saishet da sanot Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala' ca nachetaqtaxanaxat da saishet da sesheeten aca lasheue.» Nache so David, desheenaxana se'eso nchegoxosoxonqa', qataq so nauegaxanaxala'pi, qaq aso lasheue somaye, ivi' aso cincuenta lcatpiole plata,

²⁵huaña nache so David, no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalate da ŷanot Ñim Nataxala', nache ŷaneuo aso lachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta, qataq aso qanhuaachigui. Huaña, nache Ñim Nataxala', hua'axaŷa co'ollaxa da nachoxonnaxac so shiŷaxauapi se'eso 'alhua, nache vi'iiguat se'eso napiina ye Israel.

1 Reyes

1 Reyes 1

Da Iqueroxo so David

¹Qaq so nta'a David co'ollaq mashe ivita da Iqueroxo, qataq mashe qañoqteguelo naua vi'ie da nachaalataxac, nache qalapootalec naxa na lapo', qalaxaye saishet da qañooxot da dapaqa qanqa'en na lo'oc.

²Yoqo'oye so lamaxashecpí somaye, 'enapeco': «'Onaxaictaxa da qanmichiŷaique aca 'oonole qa'añoŷe maye ñaq lamaxai, da yaqto' huapegue', qataq ntela'a qataq lauani' qanqa'en na nta'a yaqto' napaqhuec naqa'en na lo'oc.»

³Huaña nache qanayeguelec 'enauac ye 'alhua Israel da qanmitaique aca ŷataqta 'onaxai qa'añoŷe, nache qailalec co'ollaxa aso Abisag maye Sunén lashe, nache qañoegueua'a so nta'a.

⁴Qaq asa'aso qa'añoŷe ŷataqta 'onaxai, qaq asomaye nachaso aso ilotague', qataq huetague' so nta'a, qalaxaye so nta'a saishet da ivira da hue'eguet co'ollaxa asomaye.

So Adonías huotaique da nta'a

⁵Qaq so Adonías maye llalec so David, qataq aso Jaguit, somaye nachaani co'ollaxa, cha'aye huotaique da nta'a. Nache ŷauo'o aso nalaataxaquipi laigonapi, qataq so nalleppi da yaqto' nelec so caipi, qataq so cincuenta nalleppi da yaqto' nauaatalec somaye.

⁶Qaq se'eso Adonías, somaye lqaŷa na'asa so Absalón, qaq somaye da lyacŷaxac ŷataqta 'onaxaic. Qaq so David, saishet da huo'o ca na'a'q da nqanaxattac, qataq da ichemaxattac na ŷo'ottacpi somaye.

⁷Qaq somaye naŷamaxate' co'ollaxa so Joab, som llalec aso Seruyá, qataq so ntaxaŷaxanaxanec Abiatar, nache soomaye ŷasa't co'ollaxa da itaua'n somaye.

⁸Qalaxaye so ntaxaŷaxanaxanec Sadoc, qataq so Benaías, maye llalec so Joyadá, ivira'a so na'aqtaxanaxanec Natán, qataq so Simea, maye ŷataqta lpe'et so nta'a, qataq som ŷataqta 'amaqtaqaicpi nalleppi so David, saishet co'ollaxa da ca'ategue da itauan so Adonías.

⁹Qaq huo'o so na'a'q, nache so Adonías ŷo'ot so lquia'axac, huaña ye saqaŷapeque añi coma' le'enaxat Zojélet, maye naña ye saqaŷapeque ye huaña na npaxaatasheguem 'etaxat ye Roguel. Nache ŷalauat so qaguetapi, huacapi, qataq so ŷataqta chaxaraicpi huaca llalaqpi. Nache icoyeguen so lqaŷañecpi maye llalaqpi so nta'a David, qataq so Judá le'ecpi maye ltauapi so nta'a.

¹⁰Qalaxaye saishet da icoyeguen so na'aqtaxanaxanec Natán, qataq so Benaías qataq som 'amaqtaqaic nalleppi so David, qataq so lqaŷa Salomón.

¹¹Ŷoqo'oye so Natán inat co'ollaxa aso Betsabé, asom late'e so Salomón, 'eeta': «¿Peta'a 'auaŷaten da so Adonías, maye llalec aso Jaguit, da somaye 'eetega nacheso so nta'a? Qaq de'era saishet da ŷaŷaten ñi qarataxala' David.

¹²Qaq da 'anshetaique da 'anca'alec, qataq so 'aŷa'alec Salomón, nache 'ana'axaŷaxana da iqataxac,

¹³'am, qojec nagui, 'anachaateua'a ñi nta'a David, nache qoneta': «'Am nta'a, aŷem 'aŷa'anem co'ollaxa so 'ara'aqtac, da qonetega 'aŷa'anagui da 'aro'onataxanaxac da nta'a so ŷalec Salomón, da ime da 'aro'onataxanaxac. Qaq nagui ¿ta'ainco' ye mashe nta'a so Adonías?»

¹⁴Qaq qom ñaq 'ana'aqtaxaatague' ñi nta'a, nache sepa'auo qome da yaqto' sa'axat da ŷataqta 'eesa da 'aua'axattac.»

¹⁵Nache aso Betsabé jec, da nqo'oneua'a co'ollaxa so lo'ochaqa' so nta'a David. Qaq so nta'a ye mashe ŷataqta ŷa'axaiquilec, nache aso Abisag, maye Sunén lashe nache ilotague' somaye.

¹⁶Nache aso Betsabé co'ollaq ivireua'a so nta'a, nache ŷa'alyiñi naua l-llecte, nache ivira'aguet naqa'en na latap na 'alhua, nache so nta'a inat asomaye, 'eeta': ¿Negue't ca qonetapeguec?

¹⁷Nache asomaye 'enapeco': 'Am nta'a, mashe aŷem 'aŷa'anem co'ollaxa so 'ara'aqtac, hua'aqchigui 'anqa'en Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', da so ŷalec Salomón talec 'anqa'en qome da 'aro'onataxanaxac da nta'a.

¹⁸Qaq nagui, so Adonías mashe na'axatteguela't da nta'a, qalaxaye 'am nta'a saxanaxa da 'auaŷaten.

¹⁹Qaq somaye ŷalauat so toropi, qataq huaca llalaqpi, qataq aso qalota qaguetapi, nache icoyeguen so 'aŷa'alaqpi, qataq so ntaxaŷaxanaxanec Abiatar, qataq so Joab maye lataxala' na alleppi, qalaxaye saishet da icoyeguen so 'aramaxashec Salomón.

²⁰Qaq nagui, 'am nta'a maye 'am ŷataxala', 'enauac na Israel le'ecpi iuatta'a ca 'ara'aqtac, da chaq negue't qome ca 'anmeneguet da talec 'anqa'en da 'aro'onataxanaxac.

²¹Cha'aye qom ivita da 'aleu, da qaica ca 'aŷa'anagui da nta'a, nache so ŷalec Salomón qataq aŷem, qomi' qaŷalaua't qome.

²²Qaq co'ollaq ñaq na'aqtaxaatague' so nta'a aso Betsabé, nache ivireuo so na'aqtaxanaxanec Natán,

²³nache qaicoyeguen so nta'a, qoŷeeta': «Mashe hueta'a ne'ena da na'aqtaxanaxanec Natán.» Nache somaye co'ollaq ivireua'a so nta'a, nache ŷa'alyiñi naua l-llecte, ivira'aguet naqa'en na latap na 'alhua.

²⁴Nache inat so nta'a, 'eeta': «'Am nta'a, ¿peta'a maiche 'ara'aqtac da so Adonías, nacheso so talec 'anqa'en da 'aro'onataxanaxac?

²⁵Cha'aye quiye, somaye ñalauat so toropi, huaca llalaqpi qataq aso qalota qaguetapi, nache ño'ottac so lquia'axac, qataq icoyeguen so 'aãa'alaqpi qataq so lataxala'pi na alleppi, qataq so ntaxaãaxanaxanec Abiatar. Qaq nache lquia'axauapi nagui, qataq ñyomtague' yemayepi, nache ña'alaqtai', 'eeta': «¡Nache 'eetai' qome da nta'a da Adonías!»

²⁶Qalaxaye aÿem, maye aÿem 'aramaxashec, saishet da aÿem icoyeguen, qataq so ntaxaãaxanaxanec Sadoc, qataq so Benaías maye llalec so Joyadá, qataq so Salomón maye maiche 'aãa'alec.

²⁷Qaq 'am nta'a, ¿peta'a maiche 'aramaxasoxonaxac de'era, da saishet da 'aúa'aqtaxanem nam 'aramaxashecpí, da chaq negue't cam talec 'anqa'en da 'aro'onataxanaxac?»

So David ña'axat da so Salomón nacheso so nta'a

²⁸Nache so nta'a David, damaxasoxoneuga da qaiãaxaneuga aso Betsabé. Nache aso Betsabé co'ollaq ivireua'a so nta'a, nache asomaye nachattañi datato'ot somaye.

²⁹Huaña, nache so nta'a ñan da la'aqtac, 'eeta': «San da ña'aqtac hua'aqchigui ñaqa'en Ñim Nataxala', maye aÿem nca'alaxateeguesop co'ollaxa 'enauac na ñeque'eenaxacpi,

³⁰da se'eso ña'aqtac maye 'am sanem co'ollaxa, hua'aqchigui ñaqa'en Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, aÿem sepacchigui da so'ot: Qaq so 'aãa'alec Salomón, nacheso so talec nagui da ño'onataxanaxac.»

³¹Qaq huaña nache aso Betsabé, ña'alyiñi naua l-llecte nache ivira'aguet naqa'en na latap na 'alhua, nache na'axannec so la'aqtac, 'eeta': «¡'Am nta'a David maye 'am ñataxala', nache 'eetai' qome da 'anca'altauec!»

³²Ime, nache so nta'a David, damaxasoxon da qaiãaxaneuga so ntaxaãaxanaxanec Sadoc, qataq so na'aqtaxanaxanec Natán, qataq so Benaías maye llalec so Joyadá. Nache soomaye co'ollaq ivildeua'a so nta'a,

³³nache somaye 'enapeco': «Qannaicãapegue' qome na nta'alpi maye itauapi, nache so ñalec Salomón, nelec qanqa'eñi ñi ilo mola, nache qauaviquiãa ye Guijón,

³⁴da yaqto' da ntaxaãaxanaxanec Sadoc, qataq da na'aqtaxanaxanec Natán, icorelec qome somaye da yaqto' nta'a, da ilo'ogue na Israel le'ecpi, qataq qaãashiiyigui qome aca nasheerepi peenaq lcouepi. Huaña, nache qaua'alqai, qoñeeta': «¡Nache 'eetai' qome da nta'a da Salomón!»

³⁵Qaq da ime, nache qannaic̃yapegue' somaye da qañe'eguelaqai da yaqto' nso'ongui añi ñeso'onaxaquí da talec da ño'onataxanaxac, cha'aye nacheso so lleca'aua'a da ilo'ogue ñaqa'en na Israel le'ecpi qataq na Judá le'ecpi.»

³⁶Nache so Benaías maye llalec so Joyadá, 'enapeco': ¡Aja', nache 'eetec, qaq nachera da 'eetec qome Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', 'am nta'a!

³⁷Qaq da 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, co'ollaq 'am hueta'aguet 'am nta'a, qaq nachera da 'eetec qome da hueta'aguet so Salomón, qataq que'eca lo'onataxanaxac da nta'a somaye, napactelec qome da 'eetec da 'aro'onataxanaxac, 'am ñataxala' David.

³⁸Ime, nache so ntaxaṣaxanaxanec Sadoc, qataq so na'aqtaxanaxanec Natán, qataq so Benaías maye llalec so Joyadá, qataq so quereteopi qataq so peleteopi, somayepi jec co'ollaxa. Nache so Salomón qoṣanaxanaxaalec so mola maye lalo so nta'a David, nache qaṣauega ye Guijón.

³⁹Qaq nache huaña yemaye da so ntaxaṣaxanaxanec Sadoc, ṣacona aso laṣe' so aceite, ṣachegoxottoigui so npe'l, nache icorelec so Salomón da yaqto' nta'a. Huaña, nache qaṣashiiyigui aso nasheerepi peenaq lcouepi, nache qaṣa'alaxalec qoṣeeta': «¡Nache 'eetai' qome da nta'a da Salomón!»

⁴⁰Qaq ime, nache 'enauac somayepi, ca'atteueegue so Salomón, do'onaxaata'ai' aso lasheerepi cha'aye ṣataqta lta'araic da ntonaxac, nache ana 'alhua cholaxan souaxat da la'alaxac somayepi.

⁴¹Qaq so Adonías qataq so lquia'axauapi, co'ollaq mashe imat da lquia'axac, nache hua'axaṣa da nllimiata. Qaq nataqa'en so Joab co'ollaq hua'axaṣa da l-lamata aso nasheerepi peenaq lcouepi, nache 'enapeco': ¿Chaq ta'ainco' da ṣataqta lta'araic da nllimiata yi'ie huaqta'a't ṣyecpi?

⁴²Qaq co'ollaq ñaq detaqtac somaye nache nvireuo so Jonatán, som llalec so ntaxaṣaxanaxanec Abiatar. Nache so Adonías 'enapeco': ¡Ña 'ampa'auo, cha'aye 'am 'amaqtaqaic nache yo'oqta da 'onaxaic ca 'andouo qara'axaṣaxac!

⁴³Nache so Jonatán, 'enapeco': 'A'i, saishet, cha'aye so qarataxala', nta'a David, ṣanagui da nta'a so Salomón,

⁴⁴qataq nataqa'en ṣamaq so ntaxaṣaxanaxanec Sadoc, qataq so na'aqtaxanaxanec Natán, qataq so Benaías, som llalec so Joyadá, qataq so quereteopi qataq so peleteopi da nnaicapegue' so Salomón, nache somayepi ṣanaxanaxaalec so Salomón, so mola maye lalo so nta'a David.

⁴⁵Nache so ntaxaṣaxanaxanec Sadoc, qataq so na'aqtaxanaxanec Natán, huaña naqa'en ye Guijón da icorelec na lqaic so Salomón, da yaqto' qoṣanagui da nta'a. Qaq namayepi nache chegoqchiguiña yemaye da ñe'eguelaq, qaq ṣataqta machiguiñi, ṣoqo'oye huo'o da nllimiata yi'ie huaqta'a't ṣyecpi, souaxat da ntonaxac namayepi.

⁴⁶Qaq nataqa'en so Salomón, mashe nso'ongui añi so'onaxaqui, da do'onataxan da nta'a.

⁴⁷Qataq so nta'alpi maye ltauapi so nta'a David, taua'a somaye da iquin, qataq da dashelaxaalec so Salomón da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñataqta nquigaxatec qome da lo'onataxanaxac somaye, da napacalec naqa'en da lo'onataxanaxac ñi David. Qaq ñoqo'oye ñi David, nache netalec ye lmala' da ño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴⁸Nache 'eeta': «Ñataqta sho'oxoren Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, cha'aye Ñimaye, sauachigui naqa'en so 'oonolec nam ñalaqpi da talec da ño'onataxanaxac da nta'a.»

⁴⁹Qaq so lquia'axauapi so Adonías co'ollaq hua'axaŷa de'era, nache ñataqta ñi'i, nache 'enauac somayepi ñisheguem nache nlagaxatapec da jec.

⁵⁰Qaq so Adonías ye ñataqta ñi'iŷa so Salomón, nache ñe'egueneua'a so npe'l, huaña nache nasochiyiñi soua lcoue aso nca'atoxonaxalate.

⁵¹Qaq huo'o so nqo'oneua'a da da'aqtaxanem so Salomón, 'eeta': 'Am nta'a, so Adonías ñataqta 'am ñi'iŷa, ñoqo'oye ñe'egueneua'a añi nca'atoxonaxalate. Nache 'enapec: Ne'ena na'a'q, sauotaique da ca nta'a Salomón ñan ca la'aqtac da saishet da ñalauat ne'ena lamaxashec.

⁵²Nache so Salomón 'enapeco': Camaye da qaica ca ŷasouaxat, nache camaye saishet da deqat ca 'oonolec laue, qalaxaye da qailalec ca ño'ot qauem, nache camaye qañalauat qome.

⁵³Ime, nache so nta'a Salomón saŷaŷaloxon da damaxasoxona somaye, da yaqto' qanqateeguesop aso nca'atoxonaxalate nache qanauegueuo. Qaq so Adonías co'ollaq ivireua'a so nta'a, nache nqollemñi, nache so Salomón, 'eeta': «'Am, qoqueuo qome, 'anqo'ona ca 'arma'.»

1 Reyes 2

So pa'atec lqataxacpi so David

¹Qaq so David co'ollaq mashe nayeetega da l-leuaxa, nache ñanem so lqataxacpi so llalec Salomón, 'eeta':

²«Aŷem, mashe yaqta'a da seleu, da sheeta'am 'enauac so shiŷaxauapi maye ca'ai ana 'alhua. ŷoqo'oye nacherata da 'ana'añaxat qome, qataq 'auacono' da lataxac ca ŷale.

³Ñaq 'aualaxagueto' qome naua lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', qataq 'auo'ot nam 'eetapeguecpi Ñimaye, qataq 'aupacchiguiilo naua lqataxaco, lamaxasoxonaxaco, qataq naua lapaxayiñi lataxaco maye ñelyiñi co'ollaxa so Moisés. Yaqto' maicheye cam qoueta'ague, qalaq nquictasheguem qome da ŷaŷamaqchiguiñi 'enauac nam 'auacolec da 'auo'ot.

⁴Qataq yaqto' ipacchigui qome da la'aqtac Ñim Nataxala', maye aÿem ÿachaxanapecot co'ollaq, 'eeta': «Da ÿataqta ÿo'ot da no'on na 'aÿa'alaqpi, qataq sauaachigui da quegue da ÿaÿamaqchiguiñi lataxac, qataq da ÿataqta lquiyaqteÿaxac, lhuennataxa da ÿalaq, nache saishet da saqca ñaqa'en ca 'oonolec na 'aÿa'alaqpi da talec da 'aro'onataxanaxac da nta'a, da ilo'ogue na Israel le'ecpi.»

⁵Qaq nagui, 'am mashe 'auaÿaten da aÿem ÿo'otec co'ollaxa so Joab, som llalec aso Seruyá, dam ÿo'otec co'ollaxa soua dos Ita'al so nalleppi na Israel le'ecpi: Som Abner maye llalec so Ner, qataq so Amasa maye llalec so Jéter, da huaigui naqa'en da nlagaxayec da ÿalaua't, souaxat da ipaltaique lvi' som qaÿalauat co'ollaxa maye huaigui som alaataxac, nache aÿem nmaxalec da ÿasouaxashet dam ÿo'ot somaye.

⁶ÿoqo'oye 'am seqata da 'anaÿaanaxanaqchen qome, qalaxaye saishet qome da 'aviraxata'a da ÿe, qataq da huo'o da l-lagaxayec qom ileu.

⁷Qalaxaye na llalaqpi so Barzilay, maye Galaad le'ec, ÿataqta 'auchoxoren qome, qataq da 'auque'e nache 'arquia'axauapi, cha'aye aÿem npaxaalec co'ollaq ñaneltaxaatapeeguet so 'arqaÿa Absalón.

⁸Qaq nataqa'en ñaq huo'o ñi Simea, ñim llalec so Gera, maye chegoxoguet so Benjamín, maye lma' ye Bajurín, maye aÿem ÿasaxalec so ÿataqta qauem la'aqtac, som na'a'q co'ollaq saÿa'a ye Majanayin. Qalaxaye co'ollaq ñe'eguelaq nache naxaama so tala Jordán da aÿem hueqata'aguet, nache aÿem sanot so ÿa'aqtac Ñim Nataxala' da saishet da salauat.

⁹Qalaxaye 'am, saishet qome da 'auchoxoreetac. Cha'aye 'am ÿaanaxanaxaic, nache maiche 'auaÿaten cam qoneta'ac qome, qaq na'aictaxa da mashe ÿa'axaiquilec, qalaxaye saishet qome da 'auchoxonai' da 'aualauat.»

Da l-leuaxa so David

¹⁰Qaq ime, nache ileu so David, nache qailareñi huaqta'ai' qanqa'en so Ita'alpi, maye huetaigui so huaqta'a't nÿecpi, maye lalamaxat somaye.

¹¹Qaq somaye ivi' siete vi'ie da ilotague' co'ollaxa so netaña ye Hebrón, qataq treinta y tres vi'ie da ilotague' so netaña ye Jerusalén. Qaq da ima'a't, nache ivi' cuarenta vi'ie da Ita'a na Israel le'ecpi.

¹²Ime, nache da lo'onataxanaxac so nta'a David, talec so llalec Salomón. Qaq de'era lo'onataxanaxac somaye da nta'a ÿataqta sa deraÿai'.

Da l-leuaxa so Adonías

¹³Qaq so Adonías maye llalec aso Jaguit, taua'a co'ollaxa aso Betsabé, asom late'e so Salomón. Nache aso Betsabé inat somaye, 'eeta': ¿Peta'a qaica cara de'era 'arviraxac? Nache somaye, 'enapeco': Aja',

¹⁴qalaxaye huo'o da huotaique 'am sa'aqtaxanem. Nache asomaye, 'enapeco': Ñaq aÿem 'aua'aqtaxanem.

¹⁵Nache so Adonías 'enapeco': 'Am 'auaŷaten de'era no'onataxanaxac da nta'a, aŷem talec taxa, qataq 'enauac na Israel le'ecpi mashe aŷem iuatta'a da nache aŷem taxa da aŷem nta'a. Qalaxaye de'era no'onataxanaxac talec so iqaŷa, cha'aye Ñim Nataxala' mashe nache 'eetai' da ŷanem somaye.

¹⁶Qalaxaye nagui aŷem, 'am seŷaxanot. Qalaq 'onaxaic da saishet da aŷem sa 'auasateguet. Nache asomaye, 'enapeco': Ña 'aua'axat cam qonetapeguc.

¹⁷Nache somaye, 'enapeco': 'Am ñachoxonnot da 'auŷaxanot so nta'a Salomón, da aŷem ŷanem aso Abisag, maye Sunén lashe, da yaqto' sauo'o ihua. Cha'aye somaye saishet da sa ŷo'ot cam 'auŷaxanaique.

¹⁸Nache aso Betsabé, 'enapeco': Aja', ñeqo'oneua'a qome ñi nta'a da yaqto' 'am setaqlec.

¹⁹Qaq ime, nache aso Betsabé taua'a so nta'a Salomón, da detaqlec so Adonías. Nache se'eso nta'a ñisheguem co'ollaxa da ilo'oguet aso late'e, qataq nqollemñi da iquin asomaye. Ime, qaltaq nso'ooñi, nache damaxasoxon da qairouo aso nso'onaxaqui aso late'e, nache asomaye nso'oochiguiña na pa'aigue da aloic so nta'a.

²⁰Nache asomaye, 'enapeco': Sauotaique da 'am seŷaxanot, qaq saq 'amaqtaq da huotaique da seŷaxaneua'a. Nache so nta'a, 'enapeco': 'Am ŷate'e, maicheye cam 'auŷaxanaique, cha'aye aŷem saishet da 'am saq sashenem ca 'auŷaxanaique.

²¹Nache asomaye, 'enapeco': 'Auasheeta ctaxa aso Abisag maye Sunén lashe, da qoŷanem da lhua so 'arqaŷa Adonías.

²²Nache so nta'a Salomón 'enapego' aso late'e, 'eeta': ¿Ta'ainco' da 'auquictegueua'a aso Abisag, maye Sunén lashe da yaqto' lhua so Adonías? ¡Qaico' da 'auquiguiŷaua'a nataqa'en da sanem da no'onataxanaxac da nta'a, cha'aye nacheso so iqaŷa maye ŷe, qataq itauaatrac somaye so ntaxaŷaxanaxanec Abiatar, qataq so Joab, maye llalec aso Seruyá!

²³Huaña, nache so nta'a Salomón ŷanot da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷataqta sa ŷala'ac qome da ŷauo'o ca ñeuanaguec, qom saishet da ileu ñaqa'en so Adonías, souaxat de'era lquiquiaxac

²⁴Qaq nache huetoigui ne'ena na'a'q da ileu so Adonías, cha'aye ŷataqta nca'altauec Ñim Nataxala', maye aŷem talec naqa'en da lo'onataxanaxac so ita'a David, qaq nache ipacchigui qome dam ŷan la'aqtac Ñimaye, da nataqa'en ŷanem qome de'era no'onataxanaxac cam ŷalaqpi!»

²⁵Qaq nache sa ŷaŷaloxon da ŷamaq so Benaías, som llalec so Joyadá, da yaqto' ŷalauat so Adonías, nache somaye nqo'ona so Adonías, nache ŷalauat.

²⁶Nache so nta'a Salomón, 'enapega so ntaxaŷaxanaxanec Abiatar, 'eeta': «'Aue, qojec, 'anqo'ona ye Anatot, 'avi'eguelaxa ye 'ana'alhua. Cha'aye 'am, iuen taxa da 'am qaŷalauat, qalaxaye nagui saishet da 'am salauat, cha'aye nache 'am co'ollaxa

da 'auachetac naxa añi arca maye laýe' da naýamaxataxac Ñim Nataxala', ýauaachigui so ita'a David, qataq nataqa'en 'anhuanaua'a 'enauac na nque'eenaxacpi somaye.»

²⁷Qaq 'era da 'eetec so Salomón da nqateeguesop da lo'onataxanaxac da ltaxaýaxanaxanec Ñim Nataxala' so Abiatar, huaña nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' co'ollaq huaña ye Silo, da saishet da queto'ot da ntaxaýaxanaxanecpi na llalaqpi so Elí.

²⁸Qaq so Joab, som itauan co'ollaxa so Adonías, qalaxaye saishet da nache 'eetec da itauan so Absalón, somaye co'ollaq la'axaýaxac de'era, nache datauec ýe'eguenewa'a so npe'l maye lanataqa' Ñim Nataxala', nache nasochiyiñi soua lcoue aso nca'atoxonaxalate.

²⁹Qaq co'ollaq qaýa'aqtaxanem so nta'a Salomón, da so Joab ýe'eguenoigui so npe'l maye lanataqa' Ñim Nataxala', da nqañoxtot aso nca'atoxonaxalate. Nache so Salomón, ýamaq co'ollaxa so Benaías, maye llalec so Joyadá, da yaqto' ýalauat somaye.

³⁰Nache so Benaías taua'a so npe'l, maye lanataqa' Ñim Nataxala', nache 'enapega so Joab, 'eeta': Ñi nta'a, 'am 'enapega da 'ampa'auec. Qalaxaye so Joab 'enapeco': ¡Saishet! ¡No'on da nache huaña ne'ena da seleu! Nache so Benaías taua'a so nta'a da da'aqtaxanem de'era la'aqtac so Joab.

³¹Nache so nta'a, 'enapeco': Aja', 'auo'ot da 'enapec camaye. 'Aualauat, ime nache 'aulayiñi, yaqto' qaýapalaxat qome na nasouaxashetpi maye qomi' huetaleguete, souaxat som qaica ca ýasouaxatpi maye ýalauat co'ollaxa so Joab.

³²Qaq Ñim Nataxala', talec naqa'en da maiche lasouaxashet somaye, souaxat da ýalaua't soua dos ýale't maye ýataqta no'on da lataxa'c, maye napacalec da lataxac somaye, som Abner maye llalec so Ner, som lataxala' so alleppi Israel le'ecpi, qataq so Amasa, som llalec so Jéter, maye lataxala' so alleppi Judá le'ecpi. Qaq so ita'a saýaýaten co'ollaxa de'era.

³³Qaq de'era nasouaxashet souaxat da l-leuaxa soomaye, nache 'eetai' qome da huetalec so Joab, qataq cam chegoxoguetpi somaye. Qalaxaye da nlagaxayec maye chegoqo'ot Ñim Nataxala', nache 'eetai' qome da huetalec so David, qataq na llalaqpi, qataq da lo'onataxanaxac da nta'a.

³⁴Nache so Benaías, maye llalec so Joyadá, jec, taýa so Joab, nache ýalauat. Ime, nache somaye qailareña so lma' maye naña ye toolec 'alhua.

³⁵Ime, nache so nta'a ýanagui da lataxala' so alleppi so Benaías, nmeneguet naqa'en da lo'onataxanaxac so Joab, qaq so ntaxaýaxanaxanec Sadoc, nmeneguet naqa'en da lo'onataxanaxac so Abiatar.

³⁶Ime, nache iýaxaneuga so Simea nache 'enapega, 'eeta': 'Ano'oxoosheguem qome ca 'arma', ye Jerusalén da yaqto' nache qonaña yemaye, qalaxaye nache qaica qome ca lýa 'aigue,

³⁷cha'aye ca na'a'q da qojec, da 'aua'axasoxoolec so la'auaxac ye Cedrón, nache 'auaŷateeta da 'aleu, qaq 'am maiche 'anasouaxaala't qome.

³⁸Nache so Simea, ŷasateguet so nta'a, 'eeta': Aja', nalotañi. Qaq de'era 'ara'aqtac 'am nta'a, nache da so'ot qome. Nache so Simea, qaŷoqtrec soua vi'ie da netaña co'ollaxa ye Jerusalén.

³⁹Qaq co'ollaq inoxoore'c soua tres vi'ie, nache soua dos l-lataqa somaye, no'otrauec co'ollaxa, nache taŷalo da yaqto' nero'ot so Aquis, som llalec so Macá maye nta'a ye Gad. Qaq co'ollaq qaŷa'aqtaxanem so Simea, da soua l-lataqa netraña ye Gad,

⁴⁰nache somaye ñisheguem da ŷo'oolec so lalo 'ashena, da yaqto' nqo'ona ye Gad maye naña so Aquis, da ŷe'eguenalo soua l-lataqa. Qaq co'ollaq mashe ñe'eguelaq so Simea, nnaictagueto soua l-lataqa,

⁴¹nache co'ollaq ŷaŷaten so Salomón, da so Simea ca'ai ye Jerusalén, da taŷa ye Gad, qataq mashe ñe'eguelaq.

⁴²Nache so nta'a Salomón, damaxasoneuga co'ollaxa so Simea, nache 'enapega, 'eeta': ¿Saisheto' peta'a da 'aŷa'anut ñaqa'en co'ollaxa so 'ara'aqtac Ñim Nataxala', qataq 'am saŷaanaxanaxanec co'ollaxa, da ca na'a'q da qoca'ai ye Jerusalén, nache 'aleu? Qaq 'am qonapec: ¡Aja', ŷaŷamaqchiguiñi da 'ara'aqtac, qaq aŷem salaxaguet qome damaye!

⁴³Qalaq ¿ta'ainco' da saishet da 'aupacchigui som 'ara'aqtac, maye 'aŷa'anut co'ollaxa Ñim Nataxala', qataq da sa 'aualaxaguet dam 'am samaxalec co'ollaxa?

⁴⁴Qaq so nta'a nataqa'en 'enapega so Simea, 'eeta': «'Am, 'auaŷateeta da 'auo'otec co'ollaxa da ŷataqta qauem so ita'a David. ŷoqo'oye nagui Ñim Nataxala', 'am talec naqa'en de'era qauem maye 'auo'ot co'ollaxa.

⁴⁵Qaq aŷem, qalaxaye aŷem talec qome da nchoxonntaxanaxa, qataq aña nso'onaxaqui so David, nache 'eetai' qome da chochaq tatec da ilotague' Ñim Nataxala'.

⁴⁶Ime, nache so nta'a ŷamaq so Benaías, som llalec so Joyadá, nache somaye jec, nache ŷalauat so Simea. Huaña, nache so Salomón ŷataqta imauec da ilo'ogue de'era no'onataxanaxac.

1 Reyes 3

So Salomón huaroneguet aso llale so faraón

¹So Salomón naŷamaxate' co'ollaxa so faraón, maye nta'a ye Egipto. Ime, nache so Salomón huaroneguet aso llale somaye, nache ŷauega so huaqta'a't nŷecpi maye lma' so David, cha'aye ñaq qano'oxootapiguisheguem co'ollaxa so lma' lta'araic somaye, qataq aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so npaqtanaxaxat maye coleesop ye Jerusalén.

²Qaq som shiŷaxauapi tasheguema naxa so qaŷoqotsheguemec, da yaqto' ŷo'ot ana lachetaqtanaxaqte, cha'aye se'eso na'a'q, ñaq saxanaxa co'ollaxa da huo'o aca qano'oxoosheguem atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

So Salomón iŷaxanaique da naŷaanec

³Qaq so Salomón, ŷataqta ŷauotec co'ollaxa Ñim Nataxala', qataq ŷataqta ipacchigui da ŷo'ot nam nqataxacpi maye lapaxañi so Ita'a David, qaq somaye nataqa'en tasheguema naxa so qaŷoqotcheguemapí da ŷavigaxat na lachetaqtanaxatpi, qataq da ŷo'ot na lchenaxanaxat.

⁴Qataq tasheguema naxa ye Gabaón, cha'aye yemaye nacheyeta da qaŷoqotcheguema qataq huo'o da la'amaqchec, qaq nache huaña naxa yemaye da ŷaneuo ana mil lachetaqtanaxaqtepi qaŷavigaxatta.

⁵Qaq huo'o so pe, co'ollaq huaña ye Gabaón, nache Ñim Nataxala' nachaxana so Salomón, huaigui so lchoxonaxac, nache 'eeta': «Ñaq aŷem 'auŷaxanot nagui, qaq Aŷem, 'am sanem qome cam 'auŷaxanaique.»

⁶Nache so Salomón 'enapeco': «'Am, ŷataqta 'arauotaxat co'ollaxa so 'aramaxashec David, maye ita'a, cha'aye somaye ŷataqta 'eesa da 'am ŷalaxaguet, qataq ŷaŷamaqchiguiñi da lataxac, qataq naloqchiguiñi da lquiyaqteŷaxac. Qaq ŷoqo'oye ŷataqta 'auauotec somaye, nache 'aŷa'anem ne'ena 'oonolec nam llaqpi somaye, da talec 'anqa'en añi nso'onaxaqui da nta'a.

⁷Qaq 'Am Nataxala' maye Ñatamnaxala', nagui aŷem talec 'anqa'en de'era lo'onataxanaxac so ita'a David, qaq na'aictaxa da ñaq aŷem nsoqolec, qataq saxanaxa da saŷaten na chochena lataxacpi.

⁸Qalaxaye nagui aŷem datalec ne'ena nhuo' le'ecpi maye 'arca'aguishec co'ollaxa, nam shiŷaxauapi maye qalota, qaq souaxat da ŷataqta qalota nache qaica ca ivi' da naloqten.

⁹Qaq aŷem 'aŷa'anem qome aca nquiyaqte ŷaanaxanaxai, yaqto' ishet da selo'ogue ne'ena nhuo' le'ecpi maye 'aralamaxatpi, qataq yaqto' sauatton ca no'on qataq ca qauem. Cha'aye ¿negue'tom ca ishet da ilo'ogue ne'ena nhuo' le'ecpi maye 'aralamaxatpi ye ŷataqta qalota?»

¹⁰Qaq Ñim Nataxala', ŷaŷamaxareeta de'era iŷaxaneua'a so Salomón,

¹¹nache 'enapego', 'eeta': «Ta'ainco' da 'auŷaxaneua'a de'era, qaq saisheto' da 'auŷaxaneua'a da qaŷoqtec da 'anachaalataxac, huo'otaq ca 'arsallaxa, huo'otaq da l-leuaxa nam 'am ipa'agueetacpi, qaq nda'a'to' da 'auŷaxaneua'a cam 'araŷaanec da yaqto' 'auaŷaten da huo'o ca 'ana'axaŷaxana, qataq da 'aulo'ogue na shiŷaxauapi.

¹²Qaq Aŷem, so'ot qome da 'auŷaxaneua'a, nache 'am sanem ca naŷaanec, qataq da nauattonaxanaxac, maye qaica cam hueto'ot som hua'aupi qataq cam 'am ca'atalecpi qome.

¹³Qaq nataqa'en 'am sanem qome nam saishet da 'auŷaxanaique, dam nsallaxa qataq da ño'oxoyec, qaq nache qaica qome ca lŷa nta'a da 'am 'eeta'am.

¹⁴Qaq da ŷataqta qoquetelec da ŷecŷaxac, qataq 'aualaxagueta naua iqataxaco, qataq naua ŷamaxasoxonaxaco, 'eeta'am co'ollaxa da 'eetec so 'arta'a David, nache 'am sanem da qaŷoqtec da 'anachaalataxac.»

¹⁵Qaq co'ollaq nlouec so Salomón, nache nanoma da dechoxootac. Huaña nache ŷe'eguelaq, taŷa ye Jerusalén, qaq co'ollaq ivireuo nache taua'a ye netaña aso arca maye laŷe' da naŷamaxataxac Ñim Nataxala', nache ŷaneuo aso lachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta, qataq aso qanhuaachigui. Qaq ime, nache ŷo'ot so nquia'axac, nache dequi'iŷa'ai' 'enauac so ltauapi.

Da laŷaanec so Salomón

¹⁶Qaq huo'o so na'a'q, nache soua dos 'alo quisheguetaxail, tareua'a co'ollaxa so nta'a,

¹⁷nache aso 'oonole soomaye, 'enapeco': ¡'Am nta'a! Ara'ara 'alo qataq aŷem, semaqaigui da sonaqtaiigui ñi 'oonolec nŷec, qaq so seco'o, nache aramaye nataqa'en netaigui ñi'iñi nŷec.

¹⁸Qaq so inoxoore'c soua tres na'axa'te da mashe seco'o, nache aramaye nataqa'en deco'o. Qalaq ŷataqta ñeraqa'a't, nache qaica ca lŷa shiŷaxaua da qareuoreua.

¹⁹Qaq huo'o so pe, nache so llalec aramaye ileu, cha'aye aramaye maiche ica'angui somaye.

²⁰Qaq co'ollaq ilalec da ileu se'eso llalec, nache aramaye ñisheguem so laiñi so pe, nache ŷacona so ŷalec maye ŷauatañi' co'ollaq so'ocheta, nache ŷachaua'a na ŷaŷe so llalec maye mashe ileu.

²¹Qaq so ñelouec so nte'etom da yaqto' sellipaxan so ŷalec, nache selalec da ileu somaye. Qalaxaye so mashe ŷataqta yo'oxoñi, nache semeten somaye, nache ñanoma da se'eso nogotolec saishet da nacheso so ŷoqta ŷalec.

²²Huaña, nache aso lŷa 'alo, 'enapeco': 'A'i saishet, dam nca'altauec nachera da ŷalec, qaq som ileu nacheso so 'aŷa'alec. Nache aso 'alo maye hua'auñi da detaqtac, 'eeta': Saishet, se'eso ileu, nacheso so 'aŷa'alec, qaq de'era nca'altauec nachera da ŷalec. Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa da ncotatega't, co'ollaq datatro'ot so nta'a.

²³Huaña, nache so nta'a 'enapeco': «Aram 'oonole 'alo 'eeta': «Aŷem, ŷalec da nca'altauec, qaq 'am 'aŷa'alec so ileu, qaq ara lŷa 'alo, qalaq 'enapec saishet 'am 'aŷa'alec so ileu, qaq aŷem ŷalec da nca'altauec.»»

²⁴Huaña, nache qaltaq 'enapeco' so nta'a: ¡Ñaq aŷem qandoiua'a ca ŷeelonec! Nache qairoua'a co'ollaxa so ŷeelonec so nta'a,

²⁵nache somaye 'enapeco': Ña qauquesoquingui na laiñi de'era nogotolec maye nca'altauec, nache ca 'oonolec laýe qaýa'añim ara'ara 'alo, qaq ca lya laýe qalaq qaýa'añim aram lya.

²⁶Nache asom ýoqta 'eesa late'e se'eso nogotolec, ýataqta lta'araic da lhuogoxo souaxat so llalec, nache 'enapega so nta'a, 'eeta': ¡Ñaq aýem 'auchoxoren 'am nta'a! ¡Saishet da 'aualauat de'era nogotolec! ¡'Onaxaictoxo' da 'aýa'anem ara'ara 'alo! Qalaxaye aso lya 'alo 'enapeco': ¡'A'i, qauquesoquingui na laiñi damaye, nache saishet da aýem taýot, qataq aramaye!

²⁷Qaq huaña, nache so nta'a 'enapeco': Saishet da qauualauache de'era nogotolec maye nca'altauec, nache qaýa'añim ara'ara 'alo, cha'aye nachara ara ýoqta 'eesa late'e.

²⁸Qaq 'enauac so Israel le'ecpi co'ollaq ýaýaten de'era 'eetec so nta'a, da ýaýamaxaani de'era cotaxac, nache huo'o naq 'enec naqa'en se'eso nta'a, cha'aye ila'a da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýanem da laýaanec somaye da yaqto' ýo'ot da nalochiguiñi lataxac.

1 Reyes 4

Da 'eetec da lo'onataxanaxac so nta'a Salomón

¹So Salomón ilotague' co'ollaxa 'enauac so Israel le'ecpi.

²Qaq 'ena na le'enaxatpi so ltauapi somaye: Azarías, som llalec sontaxaýaxanaxanec Sadoc,

³Elijoref qataq Ajías, som llalqa so Sisa, som neraxanaxanaqa, qataq so Josafat, som llalec so Ajilud maye leraxanaxanec so nta'a,

⁴Qataq so Benaías, som llalec so Joyadá, maye lataxala' so alleppi, so Sadoc qataq Abiatar mayentaxaýaxanaxanaqa.

⁵Qataq so Azarías, som llalec so Natán, maye lataxala' na nta'alpi, qataq so Zabud, som llalec so Natán, mayentaxaýaxanaxanec qataq ýanem naxa na lqataxacpi so nta'a,

⁶Qataq so Ajisar, maye ilotague' so nma' lta'araic, qataq so Adonirán, som llalec so Abda, maye ilotague' na no'onatacpi.

⁷Nache so Salomón, doce so ltauapi maye ilotague' 'enauac so netaña ye Israel, qaq somayepi nacheso so huetague' so nta'a qataq so llalaqpi. Nache ñi 'oonolec ca'agoxoic ye vi'i, somayepi iuen da ñi 'oonolec ndoua'a na lhuenecpi somayepi, nache qaica ca iueetaique naqa'en.

⁸Qaq 'ena na le'enaxatpi se'eso nta'alpi: Ben Jur, som ilotague' so netaña aye qasoxonaxapi ye Efraín,

⁹qaq so Ben Decar, ilotague' so netaña ye Macás, Sagalbín, Bet Semes, Elón qataq ye Bet Janán,

- ¹⁰ qaq so Ben Jésed, ilotague' so netaña ye Arubot, Soco qataq 'enauac ye 'alhua Jéfer,
- ¹¹ qaq so Ben Abinadab, ilotague' 'enauac ye Dor, qaq aso lhua le'enaxat Tafat, asom llale so Salomón,
- ¹² qaq so Baná, som llalec so Ajilud, ilotague' ye Tanac, Meguido, qataq 'enauac ye Bet Seán maye saqañapeque ye Saretán ye npa'añañi ye Jezrel, chegoqchiguiña ye Bet Seán nache ivitta'a ye Abel Meholá yem pa'aicra'a ye Jocmeán,
- ¹³ qaq so Ben Guéber, ilotague' so netaña ye Ramot yem huaigui ye 'alhua Galaad, qataq so huaqta'a't nñecpi maye lalamaxat so Yaír, som llalec so Manasés, maye nataqa'en huaigui ye 'alhua Galaad, nataqa'en ilotague' ye Argob maye huaigui ye 'alhua Basán, yem 'alhua maye nataqa'en naña so sesenta huaqta'a't nñecpi maye huo'o na lpaqtaxatpi, qataq so lasompi somayepi lvinaxat na lcat bronce,
- ¹⁴ qaq so Ajinadab, som llalec so Iddo, ilotague' so netaña ye Majanayin,
- ¹⁵ qaq so Ajimaz, ilotague' so netaña ye Neftalí, qaq somaye lhua co'ollaxa aso Basemat, asom llale so Salomón,
- ¹⁶ qaq so Baná, som llalec so Jusay, ilotague' so netaña ye Aser qataq ye Alot,
- ¹⁷ qaq so Josafat, som llalec so Paruaj, ilotague' so netaña ye na'alhua so Isacar,
- ¹⁸ Qaq so Simea, som llalec so Elá, ilotague' so netaña ye na'alhua so Benjamín,
- ¹⁹ qaq so Guéber, som llalec so Uri, ilotague' so netaña ye 'alhua Gad, yem na'alhua co'ollaxa so Sijón maye lta'a so amorreopi, qataq so Og, maye lta'a co'ollaxa so netaña ye Basán, qaq somaye nachesota co'ollaxa da ilotague' se'eso 'alhua.

Da lañaanec qataq da Isallaxa so Salomón

- ²⁰ Qaq so Judá le'ecpi qataq so Israel le'ecpi ñataqta qalota co'ollaxa, 'eeta'am na coma' lsoche maye hueto'ot na loigue aso auaxai. Qaq 'enauac da deque'etac, nñomtac qataq ñataqta machiguiñi.
- ²¹ Qaq so Salomón, nache ilotague' 'enauac yi'ie 'alhua, chegoqchiguiña ye Éufrates, ivitta'a ye na'alhua so filisteopi, qataq ivitta'a ye loga't ye 'alhua Egipto. Qaq se'eso nta'alpi somayepi, nache irotega co'ollaxa na lachetaqtanaxatpi, qataq nache do'onataxaatacot so Salomón, 'enauaque soua na'axa'te co'ollaq ña nca'altauec somaye.
- ²² Qaq so iuen ye na'a'q so Salomón, ivi' seis mil seiscientos kilos na ñataqta no'on 'ayiiña, qataq trece mil doscientos nam choche la'axaiguetto 'ayiiña.
- ²³ Qataq diez so huacapi maye ñataqta chaxaraicpi, qataq veinte so huacapi maye qaiquia'axaateguec na 'auaqpi maye ichaqchet somayepi, qataq cien aso qaguetapi, qataq sa qanaloqten aso chegaxangopi, nauenecpi, ñi'imshepi qataq so mañopi maye ñataqta chaxaraipi.

²⁴Qaq so Salomón imauéc da ilotague' yi'ie 'alhua, yem pa'aigue da nala' lliguisheguém so tala Éufrates, chegoqchiguiña ye Tifésaj, nache ivitta'a ye Gaza. Qaq ŷataqta huo'o da nlagaxayec 'enauac yi'ie 'alhua.

²⁵Qaq 'enauaque soua na'axa'te maye huetoiguilo da lo'onataxanaxac so Salomón, da 'enauac so Judá le'ecpi qataq so Israel le'ecpi, chegoqchiguiña ye Dan, nache ivitta'a ye Berseba da ŷataqta ŷe'emaqtac, cha'aye ŷataqta maiche naŷamaqta'ac ana lañiguishépi uvapi qataq higopi.

²⁶Nache so Salomón, ivi' cuatro mil aso laŷe'pi so lalo caipi maye lauegaxala' aso laigonapi, qataq doce mil so alleppi maye nnotaxala' so caipi.

²⁷Qaq se'eso doce nta'alpi, ye 'oonolec ca'agoxoic, nache huaigui da do'onataxan ñi 'oonolec somayépi, nache qaica ca qoue naqa'en so nta'a Salomón, qataq 'enauac som lquia'axauapi somaye da datalec so lquia'axala'.

²⁸Qaq naxa da ivira ye laloqo' da do'onataxan ñi 'oonolec somayépi, nache irova'a so hueta'a so Salomón, na cebada, qataq na 'auaqpi maye aloq so caipi, qataq so laŷépi nauegaxanaxala'pi.

²⁹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷanem so Salomón da laŷaanec qataq na laŷaanataxanaxacpi, qataq qalota da lauatonaxanaxac, 'eeta'am na coma' lsoche maye huo'ot na loigue aso auaxai.

³⁰Qaq da laŷaanec so Salomón ŷataqta napacalec so ŷaanaxanaxaicpi maye lma' da pa'aigue da nala' lliguisheguém qataq so Egipto le'ecpi.

³¹Qaq somaye ŷataqta ŷaanaxanaxaic, napacalec so laŷépi shiŷaxauapi, napacalec da laŷaanec so Etán maye chegoxoguet so Zeraj, qataq so Hemán, Calcol, qataq so Dara, som llalqa so Majol. Qaq ŷoqo'oye da llo'oxoyec so Salomón, ivira'alo 'enauaque naua hueta'alo so ŷotta'a't shiŷaxauapi.

³²Qaq somaye ivi' tres mil som ŷa'ara't la'aqtacpi, qataq mil cinco som ŷo'ot lo'onecpi.

³³Nataqa'en ŷa'axattac ana qo'oipaqpi, chegoqtot naqa'en ana cedro maye naña ye Líbano, nache ivitta'a ana hisopo maye ñaxaalec so npaqtaxanaxat coma'. Nataqa'en ivira'a da ŷa'axattac na shiguiŷacpi, maŷopi, qataq nam hualectapigui'pi, qataq na nŷaqpi.

³⁴Qaq 'enauac so ŷotta'a't shiŷaxauapi qataq so nta'alpi maye ilotague' so 'alhuapi, som hua'aqteguélec co'ollaxa de'era laŷaanec so Salomón, ŷauo'o co'ollaxa so lamaxashecpí da taŷa somaye, da yaqto' na'axaŷaxana naqa'en de'era laŷaanec somaye.

1 Reyes 5

So Salomón naŷamaxate' so Jirán

¹Qaq so Jirán, maye lta'a so netaña ye Tiro, somaye ñataqta nauochaxaua co'ollaxa so David, qaq ñoqo'oye co'ollaq ñaŷaten da so Salomón qoŷanagui da lo'onataxanaxac so lta'a David, nache ñamaxa somaye so ltaxaŷaxanaxanecpi.

²Nache so Salomón ñamaxa da la'aqtac so Jirán, 'eeta':

³'Am, 'auaŷateeta da so ita'a David, saishet co'ollaxa da nauaxaŷaxaasheguem aca atamnaxaqui da yaqto' qaŷo'oxoren Ñim Nataxala', souaxat da nalaataxac co'ollaxa somaye, qaq ivitta'a da Ñim Nataxala' ŷanem da loxonec so mpa'aguenaxauapi somaye.

⁴Qalaxaye nagui Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala', qomi' ŷanema da qal-lagaxayec da ñeuonaqte' 'enauac nam pa'aiguelo nam shiŷaxauapi. Qaq cha'aye qaica ca ñepa'aguenaqtague' nache saishet da sho'oqtaique ca qauem.

⁵Qaq ñoqo'oye nagui, iuennataxa da ño'oxoosheguem aca atamnaxaqui da yaqto' qaŷo'oxoren Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala', cha'aye nachera da la'aqtac Ñimaye maye ŷanem co'ollaxa so ita'a David, 'eeta': «Cam 'aŷa'alec maye talec qome ñaqa'en da 'aro'onataxanaxac da nta'a, nacheqa qome ca nauaxaŷaxaasheguem que'eca nŷec da yaqto' Aŷem qaŷo'oxoren.»

⁶Qaq ñoqo'oye nagui, 'auamaxasoxoolec qome da qaiquesoq ana qo'oipaq cedro maye huaña ye Líbano. Qaq na ñamaxashecpi samaq qome da itauan ca 'aramaxashecpi, qaq maicheye aca 'auŷaxanaique lasheue ca 'aramaxashecpi, nachaca qome aca 'am sanem da sesheeten camayepi, cha'aye 'auaŷaten da na souaqta'a qomi' qaica ca ñaŷaten da ŷo'ot na 'epaq, da 'eeta'am na sidooniopi.

⁷Qaq so Jirán co'ollaq hua'axaŷa de'era la'aqtac so Salomón, nache ñataqta machiguiñi, nache 'eeta': «Ñataqta qaŷo'oxoren nagui Ñim Nataxala', cha'aye ŷanem so David ñi 'oonolec llalec maye ñataqta ŷaanaxanaxaic, da ilo'ogue ne'ena nhuo' le'ecpi maye ñataqta qalota!»

⁸Huaña nache so Jirán ñamaxa da la'aqtac so Salomón, 'eeta': «Aŷem, mashe saconeguet da aŷem 'anamaxa 'ara'aqtac, qaq sepacchigui qome da so'ot damaye, nache 'am samaxa ca 'auŷaxanaique 'epaqpi cedro qataq pino.

⁹Nache na ñamaxashecpi ŷachegoxotchiguiña qome ñaqa'en ye Líbano da iraxaama aso auaxai que'eca 'epaqpi. Nache ŷaxara't da yaqto' quetanguí naqa'en na 'etaxat, da ŷauega cam 'ecapiguiña, qaq nache huaña camaye da qaisogui nache 'auacona. Qaq 'am, no'on qome da 'aupacchigui da 'anamaq ca nallec, da yaqto' aloq na hueta'a na ima' maye ŷo'onataxanaqa'.

¹⁰Nache so Jirán, ñamaxa so Salomón 'enauac so 'epaqpi maye chegaqaigui na cedro, qataq pino maye iŷaxanaique co'ollaxa somaye.

¹¹Qaq so Salomón, qalaq nache 'enauaque soua vi'ie co'ollaxa da ñamaqttega na nallec so Jirán, da yaqto' aloq so netaña so lma' maye lo'onataxanaqa'. Qaq 'ena na lcata so ñamaq naxa somaye: cuatro millones cuatrocientos mil kilos so trigo, qataq cuatro mil cuatrocientos litros so ñataqta no'on lli'i ana Olivo.

¹²Qaq 'era da 'eetec Ñim Nataxala' da ipacchigui so la'aqtac maye ñachaxanapeguem co'ollaxa so Salomón, da ñanem da lañaanec. Nache so Jirán qataq so Salomón, ño'o't co'ollaxa da nañamaxataxa'c, nache ñataqta huo'o da l-lagaxaye'c soomaye.

¹³Huaña nache so nta'a Salomón, lapaxañi da lataxac da lo'onataxanaxac, nache ñamaq da do'onataxan so treinta mil ñalleppi Israel le'ecpi.

¹⁴Qalaxaye nqo'onaxattagui da ñamaxa ye Líbano, ye 'oonolec ca'agoxoic ñamaq so diez mil, qaq yi'ie 'oonolec ca'agoxoic nache hueta'a ye Líbano da do'onataxaatac. Ime, qaltaq dos ca'agoxoiqa da hueta'alo naua lma'ate. Qaq so ilotague' de'era lo'onataxanaxac somayepi, le'enaxat Adonirán.

¹⁵Qaq so Salomón nataqa'en ñauo'o so setenta mil ñalleppi da iñoqtac so no'onataxanaxatpi, qataq ochenta mil so ichectac so coma', hueta'a añi qasoxonaxa,

¹⁶qataq tres mil trescientos so ilotague' da no'onataxanaxac, qataq som 'onataxanaxaicpi.

¹⁷Nache so nta'a damaxasoxoolec da qairouo so lta'araicpi coma', qataq ñataqta no'on, qataq som qaichecta coma'pi da yaqto' lo'oxonaxala' qanqa'en aso atamnaxaqui.

¹⁸Qaq so lo'onataxanaxanec ñyec lo'opi so Salomón qataq so Jirán, qataq so Gebal le'ecpi, nacheso so ichectac co'ollaxa so 'epaqpi qataq so coma'pi, da yaqto' qano'oxoosheguem aso atamnaxaqui.

1 Reyes 6

So Salomón no'oxoosheguem aso atamnaxaqui

¹Qaq mashe ivi' co'ollaxa soua cuatrocientos ochenta vi'ie da so Israel le'ecpi ca'ai ye Egipto, nache so Salomón damaxasoxoolec co'ollaxa da qano'oxoosheguem aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', co'ollaq mashe ivi' soua cuatro vi'ie da so ilotague' ye Israel, huetoigui so ca'agoxoic le'enaxat da Ziv, maye ca'atalec so la'auaxanec ca'agoxoic se'eso vi'i.

²Qaq asa'aso atamnaxaqui maye no'oxoosheguem so nta'a Salomón da yaqto' lalamaqte Ñim Nataxala', ivi' veintisiete metros ye lalogaxa, qataq nueve metros ye lcateueegue, qataq trece y medio metros ye lshequitcheguema.

³Qaq so nanataxaqui ñyec maye datañaueegue asa'aso atamnaxaqui, ivi' nueve metros ye lalogaxa, qaq nache 'eeta'am ye lcatague aso atamnaxaqui, qataq cuatro metros y medio ye lcateueegue so datañaueegue asomaye.

⁴Qaq so Salomón nataqa'en damaxasoxoolec da qaño'ot so nalloxoquipi asa'aso atamnaxaqui, nache npa'añauec naqa'en so lpaqtaxat lcatpi.

⁵Nataqa'en nauaxaŷaxaasheguem so nanataxaquipi na'atteua'a naqa'en na laŷe so lpaqtaxat maye coleesop aso atamnaxaqui. Qataq som nanataqa' maye saqishetapec, qataq ŷo'ot nataqa'en som nanataxaquipi maye naua'alo naua laŷel qataq coleesop aso atamnaxaqui.

⁶Nache so pa'aŷaŷni nanataxaqui, ivi' dos metros veinticinco centímetros ye lcateueegue. Qaq so pa'aŷangui na laiŷi so nŷec, ivi' dos metros setenta centímetros. Qaq so ŷoqta pa'atcheguem nŷec, ivi' tres metros quince centímetros, cha'aye so pa'aŷa'ague aso atamnaxaqui, nquiga't qanqa'en ye lalogaxa, yaqto' saishet da ivirauga so l-llecnaxanaxatpi aso atamnaxaqui.

⁷Qaq co'ollaq qano'oxoosheguem aso atamnaxaqui, nache qaŷo'onataxana so coma' maye mashe nchiiguishhec, ŷoqo'oye co'ollaq qano'oxootapiguishheguem asomaye, nache saishet da qaŷa'aqtega da l-lamaxa aca ntoqnaxanaqtepi, nchegaxanaqtepi, huo'otaq na laŷepi no'ogoxonaxatpi lcat.

⁸Qaq so ñegueuo se'eso pa'aŷaŷni so nŷec, pa'aŷa'ague da aloiguishhec aso atamnaxaqui. Qaq da qotasheguema so laiŷiguishhec, qataq so pa'atcheguem se'eso nŷec, qalaq huo'o so ñiguishheguem maye coleetasheguem.

⁹Nache so Salomón co'ollaq ime da no'oxoosheguem aso atamnaxaqui, nache na pa'auo asomaye lapaxaua'a da llo'oxoraxat naqa'en na nchiiguishhec 'epaq cedro.

¹⁰Qataq ŷo'ot nataqa'en so qapalauo nŷecpi maye coleesop aso atamnaxaqui, qaq ye lalogaxa ye lshequitcheguemec somayepi, ivi' dos metros veinticinco centímetros. Qataq ŷo'ot so nchiiguishhecpi 'epaqpi cedro da l-llecnaxat naqa'en, qataq nache qota'aguet naqa'en so lpaqtaxanaxat aso atamnaxaqui.

¹¹Ime, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Salomón, 'eeta':

¹²«Qaq cha'aye 'auo'ottac ana'ana atamnaxaqui, nache aŷem, 'am shenapega nagui, qom ŷataqta qoqueteguelo naua iqataxaco, qataq naua llapaxayiŷi lataxaco, qataq da ŷataqta 'auo'ot 'enauac na ŷamaxasoxonaxacpi, nache sepacchigui qome som ŷa'aqtac maye sanem co'ollaxa so 'arta'a David, co'ollaq 'am setaqtega.

¹³Qaq Aŷem, nache salectaigui qome na Israel le'ecpi, qataq saishet da salat ne'ena nhuo' le'ecpi Israel le'ecpi maye ŷalamaxatpi.»

¹⁴Nache so Salomón, co'ollaq imat da no'oxoosheguem aso atamnaxaqui,

¹⁵nache 'enauaque naua laŷel na pa'auo aso atamnaxaqui, lapaxauo so nchiiguishhec 'epaq cedro, chegoqchiguiŷa naqa'en so pa'aguiŷi nache ivittasheguema so l-llecnaxanaxatpi asomaye. Qaq so napiaqa', qalaq lapaxalec so nchiiguishhec 'epaq pino.

¹⁶Qataq so ŷataqta pa'auo aso atamnaxaqui, nataqa'en ŷo'ot so nanataqa' maye sa qashetapec, maye ivi' ye nueve metros, nache nataqa'en lapaxauo so

nchiiguishec 'epaq cedro, chegoqchiguiña naqa'en so pa'aguiñi nache ivittasheguema so pa'asheguem.

¹⁷Qaq so ndaqa' maye datañaueegue aso atamnaxaqui som datañauga so nanataqa' maye sa qaishetapec, ivi' dieciocho metros ye lcateueegue.

¹⁸Qaq nache 'enauac so pa'auo aso atamnaxaqui, qalapaxauo so 'epaq cedro maye huallec qanqa'en aso ne'enaqta qo'oipaq lauoxo, qataq aso qo'oipaq ala. Nache saishet da yo'oxoua'a qanqa'en na coma', cha'aye nda'a't na cedro na qalapaxauo.

¹⁹Qaq so Salomón ñataqta ñañamaxatchiguiñi so nanataqa' maye sa qaishetapec, pa'añauo naqa'en da yaqto' qoñanaña aso arca maye lañe' soua nanettaleguete da nañamaxataxac Ñim Nataxala'.

²⁰Qaq se'eso nanataqa' maye sa qaishetapec maye pa'añauo, ye lcateueegue ivi' ye nueve metros, qataq nueve metros ye lalogaxa, qataq nueve metros ye lshequitchequema. Nache 'enauac so pa'auo somaye qampa'axanasheguem da qalapaxalec so oro. Qataq nataqa'en ño'ot aso nca'atoxonaxalate ñauota'a so 'epaq cedro, nache mpa'axanauec da lapaxalec so oro.

²¹Qataq 'enauac so pa'auo aso atamnaxaqui, qataq so nanataqa' maye sa qaishetapec lapaxaua'a so oro, qataq ñauec so npaqtac oro da yaqto' mpaxateua'a so nanataqa' maye saqaishetapec.

²²Qataq 'enauac so pa'auo aso atamnaxaqui, lapaxaua'a so oro, qataq aso nca'atoxonaxalate maye netaña so saqañapeque so nanataqa' maye saqaishetapec.

²³Nataqa'en ño'o't soua dos ne'enaqtaqa shiñaxau' maye huo'oi naua laua't, chegaqagui na qo'oipaq olivo, nache ñaaraña so nanataqa' maye saqaishetapec. Qaq ye lshequitchequema ñi 'oonolec somaye, ivi' ye cuatro metros y medio.

²⁴Nache añi 'oonole naua laua't soomaye, ivi' dos metros veinticinco centímetros ye lalogaxa. Qaq ye lshecta'ache da na'ara't soua lsheeneqa soua laua't, nache cuatro metros y medio.

²⁵Qaq se'esoua dos ne'enaqtaqa shiñaxau' maye huo'oi soua laua't, nache 'eeta'a't ye lalogaxa da ivi' ye cuatro metros y medio, qataq 'eeta'a't da lataxa'c.

²⁶Qaq ye lshequitchequema ñi 'oonolec soomaye, cuatro metros y medio.

²⁷Qaq so Salomón nache ñaaraña ye laiñi so nanataqa' maye saqaishetapec se'esoua shiñaxau', nache aso laua so 'oonolec ivira'aguet na lañe so pa'auo aso atamnaxaqui, qaq aso laua so lña nache ivira'aguet na lña lañe asomaye, qaq soua lña't laua't soomaye qalaq ivira'a't, da tachiguiña na laiñi so nanataqa' maye saqaishetapec.

²⁸Ime, nache so Salomón npa'añauec naqa'en so oro da lapaxaua'alo se'esoua dos ne'enaqtaqa shiñaxau' maye huo'oi naua laua't,

²⁹ qaq nache 'enauac na pa'auo qataq na pa'auac asa'aso atamnaxaqui da qaño'ot so llo'oxoraxat ne'enaqtacpi shiřaxauapi maye huo'oi naua laua't, qataq aso ne'enaqta chaicpi, qataq aso qo'oipaq lauoxopi.

³⁰ Nataqa'en so napiaqa' ye pa'auo qataq so pa'auac aso atamnaxaqui, qampa'axanasheguem da qalapaxalec so oro.

³¹ Qataq ŷo'o't soua laso'omi so ñegueuo so nanataqa' maye sa qaishetapec, chegaqaigui na qo'oipaq olivo, qaq so hua'axagui na pa'asheguem soomaye qataq soua lauoftel, qalaq cinco qanqa'en naua lařel.

³² Nache 'enauaque se'esoua dos laso'omi chegaqaigui na qo'oipaq olivo, qataq qořereleguete soua ne'enaqtaqa shiřaxau' maye huo'oi naua laua't, qataq aso ne'enaqta chaicpi, qataq aso qo'oipaq lauoxopi.

³³ Qaq nache 'eetec nataqa'en so ñegueuo aso atamnaxaqui, da ŷo'o't soua lauoftel na nchiiguishec 'epaq olivo maye cuatro naua lařel.

³⁴ Qaq se'esoua dos laso'omi chegaqaigui so nchiiguishec 'epaq pino, qataq connapigui'salo soua lapoqo'ote soomaye.

³⁵ Qataq hualeguete naqa'en soua ne'enaqtaqa shiřaxau' maye huo'oi naua laua't, qataq aso ne'enaqta chaicpi, qataq aso qo'oipaq lauoxopi, ime nache mpa'axanauec da lapaxaua'a se'eso ne'enaqtacpi so sanquesaxan oro.

³⁶ Qataq no'oxoosheguem so lapoxot so pa'ařauo nřasoxoc aso atamnaxaqui, tres naqa'en da no'oxoosheguem so nchiiguishecpi coma'pi, qataq mpa'ařasheguem naqa'en da qalapaxalec somaye so nchiiguishec 'epaq cedro.

³⁷ Qaq co'ollaq qalapaxaři so lo'oxonaxala' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ńim Nataxala', nache huetoigui so ca'agoxoic Ziv soua cuatro vi'ie da nta'a so Salomón,

³⁸ Qaq co'ollaq mashe ivi' once vi'ie da nta'a so Salomón, nache ime 'enauac som iuen da qalapaqtaři latakac asa'aso atamnaxaqui, huetoigui so ca'agoxoic Bul som ca'agoxoic ocho se'eso vi'i, qaq ivi' soua siete vi'ie da so Salomón ŷo'ottac asa'aso atamnaxaqui nache ime.

1 Reyes 7

So Salomón no'oxoosheguem so lma' lta'araic

¹ So Salomón no'oxoosheguem co'ollaxa so maiche lma', qaq ivi' soua trece vi'ie da ŷo'ottac nache imat 'enauac somaye.

² Qaq nataqa'en no'oxoosheguem co'ollaxa so lma' lta'araic le'enaxat da «Naviaq ye Líbano», maye ivi' ye cuarenta y cinco metros ye lalogaxa, qataq veintidós metros y medio ye lcateueegue, qataq trece metros y medio ye lshequitcheguema, qataq cuatro soua inoictrec lauoftel na 'epaq cedro maye nllaři so l-llecnaxatpi somaye.

³Nache qaño'ot so lapo' qañauota'a na nchiiguishec na 'epaq cedro, nache qalapaxalec se'eso l-llecnaxatpi maye huetalec aso cuarenta y cinco lauoqtepi, qaq quince qanqa'en aso inoictec lauoqtepi.

⁴Qataq qaño'o't soua nalloxoqui' tres qanqa'en soua lpa'axaco, qataq inoicchiyiñi qanqa'en, nache ñi 'oonolec datatta qanqa'en ñi lya.

⁵Qaq 'enauac se'eso lasompi, cuatro qanqa'en naua laýel, qataq tres qanqa'en soua inoictrec nalloxoqui', qaq ñi 'oonolec datatta qanqa'en ñi lya.

⁶Nataqa'en ýo'ot so lapo' aso lauoqtepi da yaqto' nhuataxanaqa', maye ivi' ye veintidós metros y medio ye lalogaxa, qataq trece metros y medio ye lcategue. Qataq datatta so lya nhuataxanaqa' maye huo'o aso lauoqtepi qataq so lapo'.

⁷Nataqa'en ýo'ot so nýec da yaqto' lo'onataxanaxaqui da ýo'ot da nalochiguiñi lataxac, qataq huaña da nmit na nasouaxashetpi, nache 'enauac na pa'auo somaye lapaxaua'a so 'epaq cedro chegoqchiguiña na pa'aguiñi nache ivittasheguema so pa'asheguem.

⁸Qaq so lma' lta'araic so Salomón, datatta so nýec maye lo'onataxanaxaqui, qaq nache vichiguingui na laiñi soomaye so nqasoxoc, qaq da lataxa'c soomaye qalaq nache 'eeta'a't. Qataq nataqa'en ýo'ot so lma' lta'araic aso llale so faraón maye lhua somaye, qaq da no'onataguec somaye nache 'eeta'am so lma' so Salomón.

⁹Nache 'enauac se'eso no'onatac nýecpi, no'onataxat qanqa'en so ýataqta no'on coma' maye 'eeta'a't qanqa'en ye lcata da qaichec, nache qaýachegoxotchiguiña so lo'oxonaxala' da qano'oxoosheguem, nache ivittasheguema so pa'asheguem, qataq nache 'eeta'am da qaño'oxon na pa'auo qataq na pa'auec somayepi.

¹⁰Qaq co'ollaqa qaño'ot so lo'oxonaxala', nache qaño'onataxana so ýataqta no'on qataq lta'al coma', nache huo'o so ivi' ye cuatro metros y medio, qataq huo'o so ivi' ye tres metros sesenta centímetros.

¹¹Qaq nache chegoqchiguiña somaye nache taýasheguema na pa'asheguem da qañauota'a nataqa'en so ýataqta no'on coma', qataq nache 'eeta'a't ye lcata da qaichec, qataq so 'epaq cedro.

¹²Qaq so lpaqtaxat maye colesop so qasoxoc lta'araic, tres qanqa'en da qano'oxoosheguem, qaño'onataxana so qaichecta coma', qataq qañauo'o so mpa'aýasheguem l-llecnaxat 'epaq cedro, qaq nache 'eeta'am qanqa'en da no'onataguec so pa'aýauo lpaqtaxat so nqasoxoc aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

So Salomón iýaxana so Jirán

¹³So nta'a Salomón damaxasoxona da qaýe'eguenta'a so Jirán, maye lma' ye Tiro,

¹⁴som llalec aso 'alo pa'ai maye chegoxoguet so Neftalí, qaq so lta'a somaye maiche lma' co'ollaxa ye Tiro som ýataqta ýaýaten co'ollaxa da ýo'ot na lcat bronce. Qaq so Jirán ýataqta sa nqalat qataq ýaanataxanaxaic, qataq ýaýaten

'enauac na lataxacpi da ño'ot na lcat bronze, ñoqo'oye somaye nqo'ona co'ollaxa so nta'a Salomón, nache ño'ot 'enauac nam no'onatacpi maye qañamaxalec somaye.

¹⁵Nache somaye ño'o't soua dos nhuoqtel na lcat bronze, maye ivi' ye ocho metros ye lalogaxa, qataq cinco metros y medio ye lcata ye colliichigui.

¹⁶Nataqa'en ño'o't soua dos llo'oxoraqte bronze, nache ñanaguilo na pa'asheguem se'esoua nhuoqtel. Qaq ye lshequitcheguema somaye, ivi' ye dos metros y veinticinco centímetros.

¹⁷Nataqa'en ño'o't soua lpaqtaqa lca'ache, nache ñanagui na pa'asheguem se'esoua nhuoqtel da yaqto' llo'oxoraxa't soomaye, qaq añi 'oonole soomaye siete so netagui npaqtac.

¹⁸Qataq ño'o't soua dos aso inoicchiguiñi ne'enaqta granadapi, nache ipaxategueta naua lañel se'eso npaqtac lcat da yaqto' colesop naqa'en se'esoua pa'airasheguem llo'oxoraqa'ate se'esoua nhuoqtel. Qataq 'eeta'am naqa'en da lataxa'c soua lña't nhuoqtel.

¹⁹Qaq soua pa'atchiyiguem llo'oxoraqtel maye netaleguete naua loga'te se'esoua nhuoqtel, qalaq 'eeta'am ana lauoxo ana lache late'e, qaq soomaye huac da ivi' ye dos metros ye lalogaxa.

²⁰Qaq soua ñoqta pa'atchiyiguem loga'te se'esoua nhuoqtel, nache qaiconnaxaasop aso doscientos ne'enaqta granadapi da llo'oxoraqte inoicchiguiñi, nache huaqta'aguet qanqa'en se'eso npaqtac lcat.

²¹Nache so Jirán, ña'alyiñi co'ollaxa se'esoua lauqtel aso atamnaxaqui. Qaq co'ollaq ña'ayiñi aso pa'aña'ague da aloic asomaye, nache ñanagui da le'enaxat Jaquín, qaq aso na'ague da ne'emaq, nache ñanagui da le'enaxat Bóaz.

²²Qaq na pa'añasheguem se'esoua nhuoqte, qalaq 'eeta'am nataqa'en da lataxac ana lauoxo ana lache late'e. Huaña co'ollaxa nache ime da qaño'otta'ape se'esoua nhuoqtel.

So lañepi logoxoshetpi aso atamnaxaqui

²³Qaq ime co'ollaxa, nache so Jirán ño'ot aso ñataqta late'eraí lcat bronze, da lañe' na 'etaxat, asomaye colliichigui. Qaq ye lcachiguiñi na alap da taña'ata so lña lañe, nache napacalec ye cuatro metros, qaq ye lshequitcheguema ivi' dos metros y veinticinco centímetros, qaq ye lcata da colliichigui qalaq trece metros y medio.

²⁴Qaq na npa'aguiñi soua lañel so alap asomaye, nache quetoto naqa'en aso ne'enaqtapi nqapegaxai ana ltañi maye netagui ana ala, nache aso diez ala, ivi' cuarenta y cinco centímetros naqa'en ye lshecta añi lña.

²⁵Qaq asa'aso lañe' na 'etaxat huetaleguete naqa'en soua doce huaca lhuaraiqa ne'enaqtaqa lcat bronze, qaq tres soua datatra'ague naqa'en da sheu', qaq soua lña't tres datatra'ague da la'añaxa, qataq soua lña't tres qalaq datatra'ague da

yo'oxoñi, qaq soua lya't tres nache datatra'ague da avit, nache 'enauaque soomaye qoshetaua'a naqa'en so laiñi asa'aso laýe na 'etaxat.

²⁶Qaq ye lcatague da lquesaxanaxa naua laýel, qalaq ivi' ocho centímetros, qaq da lataxac na alap asomaye qalaq 'eeta'am ana lauoxo ana lache late'e, qaq asomaye ivi' cuarenta y cuatro mil litro na tangui 'etaxat.

²⁷Qataq nataqa'en ño'o't soua diez lo'oxonaxala'ate lcat bronce, qaq aña 'oonole soomaye ivi' ye un metro ochenta centímetros ye lalogaxa, qataq un metro ochenta centímetros ye lcatague, qataq un metros treinta y cinco centímetros ye lshequitcheguema.

²⁸Qaq se'esoua lo'oxonaxala'ate, nache qota'agueta qanqa'en soua la'axasoxola'ate naua laýel asomaye,

²⁹qaq naua laýel se'esoua lo'oxonaxala'ate, nache huetalec qanqa'en so ne'enaqtacpi llonpi, huaca lhuraicpi, qataq soua shiñaxau' maye huo'oi naua laua't. Qaq so pa'asheguem qataq na pa'aguiñi se'eso ne'enaqtac huaca lhuraicpi, qataq so llonpi, nache huo'o aso llo'oxoraqtepi lauoxo ana guirnalda.

³⁰Qaq aña 'oonole se'esoua lo'oxonaxala'ate, cuatro qanqa'en naua lasaxanna bronce, qaq soua lconnaxaqui' soua lasaxanna, nataqa'en bronce. Qaq na pa'aguiñi soua cuatro pa'airauc lamaqa'ate, nache huetaleguete qanqa'en soua ñactrec lsheeneqa na lcat bronce, nache na laýel soomaye qañauo'o aso llo'oxoraqte lauoxo ana guirnalda.

³¹Qaq na alap asa'aso laýe' na 'etaxat, nache qano'oxoosheguem so cuarenta y cinco centímetros da ñaquitcheguem qanqa'en. Qataq colliichigui se'eso alap, qaq soua lmala'ate ivi' sesenta y ocho centímetros ye lshequitcheguema. Qataq naua laýel na alap asomaye, nache qaño'ot so ne'enaqtacpi, qalaxaye cuatro qanqa'en naua laýel, qaq saishet da colliichigui.

³²Qaq soua cuatro lasaxannal nache huetro'ot na pa'aguiñi soua lmala'ate, qaq soua lauaq maye lconnaxaqui' soua lasaxannal, nache na'atta'agueta qanqa'en soua lo'oxonaxalatel. Qaq ye lshequitcheguema aña 'oonole se'esoua lasaxannal ivi' sesenta y ocho centímetros,

³³qaq da lataxa'c soua lasaxannal, qalaq 'eeta'am da lataxac ana lasaxannapi ana naigona. Qataq soua lauaq maye lconnaxaqui', qataq soua la'aitel, qataq so lauaqpi maye ña'añaxara't soua lasaxannal, qataq aso laiñiguishé maye tañapegueua'a so lauaqpiolec, qalaq 'enauac qañauota'a na lcat bronce.

³⁴Qaq aña 'oonole soua lo'oxonaxalatel, nache na'attaua'alo qanqa'en soua cuatro la'axasoxola'ate, qaq aña 'oonole soomaye, nache naua'alo naua lamaxal.

³⁵Qaq na pa'añasheguem asa'aso lo'oxonaxalatepi nache colliichiguilo qanqa'en, qataq veintidós centímetros y medio ye lshequitcheguema, qataq nache qota'aguet qanqa'en soua la'axasoxola'ate qataq soua naconqa.

³⁶Qaq so Jirán, ño'o't soua le'enaqtaqa shiñaxau' maye huo'oi naua laua't, qataq so llonpi qataq aso chaicpi, da ñachaleguete naua lañel soua lo'oxonaxalatel, qataq na npa'achiguiñi asomaye, ñachalec aso llo'oxoraqtepi lauoxo ana guirnalda.

³⁷Qaq 'era da 'eetec co'ollaqa ño'o't se'esoua diez lo'oxonaxalatel, maye ñauota'a na lcat, qataq 'eeta'a't naqa'en da no'onataguec, qataq ye lcata qataq ye lalogaxa.

³⁸Nataqa'en ño'ot aso diez ññoxonaxaquiipi lcat bronze, maye ivi' ye un metro ochenta centímetros aña 'oonole, qataq nalotangui na ochocientos ochenta litros na 'etaxat, nache ñanalec aña 'oonole asa'aso lo'oxonaxalatepi asomaye.

³⁹Nache cinco soua lo'oxonaxalatel maye pa'aira'ague da aloic aso atamnaxaqui, qataq cinco soua pa'aira'ague da ne'emaq asomaye. Qaq aso lañe' na 'etaxat, qalaq naña naqa'en da pa'aña'ague da aloic aso atamnaxaqui.

⁴⁰Nache so Jirán, ño'ot nataqa'en aso taxaquiipi, nsheraxanaxatpi qataq aso ñomaxaquiipi. Qaq huaña, nache so Jirán imat da ño'ottac 'enauac se'eso lo'onatacpi maye ñamaxalec so nta'a Salomón, da yaqto' lalamaxat naqa'en aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala':

⁴¹som dos nhuoqtel, qataq soua llo'oxoraqte colliichiguilo maye nasheguema na pa'asheguem soomaye, qataq soua mpa'airasheguem llo'oxoraqa'ate npaqtaqa,

⁴²qataq aso cuatrocientos ne'enaqtapi granadapi maye dos da inoictec naqa'en, da neraua'alo naua lañel soomaye, nache colesopa naqa'en se'esoua llo'oxoraqte colliichiguilo maye neraña na pa'asheguem se'esoua nhuoqtel,

⁴³qataq soua diez no'oxonaxalatel maye netalec naqa'en soua diez lañe' na 'etaxat,

⁴⁴qataq aso late'erañ lañe' na 'etaxat, qataq soua doce huaca lhuaraiqa maye neto'ot na pa'aguiñi asomaye,

⁴⁵qataq aso taxaquiipi, nsheraxanaxatpi, qataq aso ñomaxaquiipi. Qaq 'enauac se'eso no'onatacpi maye so nta'a Salomón, ñamaxalec da ño'ot co'ollaxa so Jirán da lalamaxatpi naqa'en aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', somayepi 'enauac bronze.

⁴⁶Qaq so nta'a Salomón hua'auñi co'ollaxa da lapaxaguet so nshaxa so le'enaqtacpi, huaña ye naloichiguiñi 'alhua so tala Jordán, maye vichiguinguilo ye Sucot qataq ye Saretán.

⁴⁷Qataq so nta'a Salomón saishet co'ollaxa da naloqten ye lquiilo se'eso nhuenecpi, cha'aye ñataqta qalota.

⁴⁸Qaq so Salomón, nataqa'en damaxasoxoolec da qaño'ot so lañepi lhuenecpi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala': Asom nca'atoxonaxalate oro, qataq so nquia'axala' maye nataqa'en oro, maye qañachetalec naxa aso nauole maye qoñanot Ñim Nataxala',

⁴⁹qataq aso ncoñaraxanaxaqui lashe maye imauec da oro, maye cinco soua pa'aira'ague da aloic, qataq cinco soua pa'aira'ague da ne'emaq, asom netaña ye naloteuga so ndaqa' maye saqaishetapec, qataq netaguilo asomaye aso llo'oxoraqtepi lauoxopi, qataq aso ncoñaraxanaxaqui, qataq aso nchegaxanaqtepi,

⁵⁰qataq aso ñomaxaqui, nchegaxanaxatpi, npelegaxanaxatpi, nemaxanaxatpi, qataq aso nchenaxanaxat lañe', qaq somayepi imauec oro, nataqa'en 'enauac oro so ñegueuo so ndaqa' maye saqaishetapec, qataq so lasompi aso atamnaxaqui.

⁵¹Qaq 'era da 'eetec co'ollaq ime 'enauac aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye damaxasoxoolec da qaño'ot so nta'a Salomón. Qataq somaye damaxasoxoolec da qairouo 'enauac so nhuenecpi plata, qataq oro maye ñaneuo co'ollaxa so lta'a David, nache qañachaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

1 Reyes 8

Aso arca maye lañe' da añamaxataxac qairoua'a aso atamnaxaqui

¹Nache so Salomón, iñaxaneuga co'ollaxa 'enauac so nqueroxonecpi, maye lataxala'pi so Israel le'ecpi, qataq so lataxala'pi so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq so shiñaxauapi maye maiche lalamaxat lataxala'pi so llalaqpi so Israel le'ecpi, da lañonqa' naqa'en ye Jerusalén, da yaqto' qanqochenaxat aso arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Nataxala', chegoqchiguiña ye Sión maye lalamaxat lma' so David.

²Qaq nache 'enauac so Israel le'ecpi, taua'a co'ollaxa so laponaxac so nta'a Salomón, qaq se'eso naponaxac huetoigui so laloxoqui da qanayenaigui naxa na npe'lpi, maye huaigui so ca'agoxoic Etanim, maye nacheso so ca'agoxoic siete se'eso vi'i.

³Qaq co'ollaq ivireuo 'enauac so nqueroxonecpi maye lataxala'pi so Israel le'ecpi, nache so ntaxañaxanaxanecpi, ñacoosop aso arca maye lañe' da añamaxataxac,

⁴nache nqochenaxat asomaye, lñateuo so npe'l maye nañonqa' naxa, qataq 'enauac so nhuenecpi maye saqaishetapecpi maye netaigui co'ollaxa somaye, qaq somayepi nache ñache so ntaxañaxanaxanecpi qataq so leviitapi.

⁵Nache so nta'a Salomón qataq 'enauac so Israel le'ecpi maye lapoota'a'tpi, nache datataua'a co'ollaxa aso lañe' da añamaxataxac, da ñaatapegueuo aso lachetaqtaxanaqtepi, qaguetapi, qataq so huaca lhuraicpi, qaq souaxat da ñataqta qalota nache saishet da qaivi' da naloqten somayepi.

⁶Qaq co'ollaq ime, nache so ntaxañaxanaxanecpi, ñacoosop aso arca maye lañe' da nañamaxataxac Ñim Nataxala', nache iroua'a so pa'auo aso atamnaxaqui, som ndaqa' maye saqaishetapec, nache nalochiguiña naqa'en na pa'aguñi naua laua't soua ne'enaqtaqa le'enaxa't querubines.

⁷Qaq soomaye ñauattaguilo naua laua't, nache ipelteetalec so netaña aso arca maye lañe' da añamaxataxac qataq soua lachoxola'ate asomaye.

⁸Qalaxaye souaxat da ñataqta logoraiqa se'esoua lachoxola'ate asomaye, nache yo'oqteua'alo soua lsheeneqa da qanayeetaña so ndaqa' qui'itta, maye naloteuga so ndaqa' maye saqaishetapec, qalaxaye so pa'auéc, nache saishet da qaila'alo soomaye, qaq 'era da 'eetec choche ivitta'a nagui.

⁹Qaq asa'aso arca maye lañe' da añamaxataxac qalaq nachesouate' soua dos coma'ye dapaqaiqa da huetanguilo co'ollaxa, maye so Moisés ñacheranguilo asomaye co'ollaq huaña ye Horeb, yem huaña co'ollaq Ñim Nataxala' nañamaxate' so Israel le'ecpi, co'ollaq ca'ai ye Egipto.

¹⁰Nache so ntaxañaxanaxanecpi co'ollaq ca'ai so ndaqa' qui'itta, nache so lo'oc ñataqta nlaxagui asa'aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹¹Qaq souaxat se'eso lo'oc, nache so ntaxañaxanaxanecpi saishet co'ollaxa da nache pa'atau da ño'ot da lo'onataxanaxac, cha'aye da llo'oxoyec Ñim Nataxala' ñataqta nlaqchigui aso atamnaxaqui.

So Salomón ñanot Ñim Nataxala' aso atamnaxaqui

¹²Qaq huaña nache so Salomón, 'enapeco': «'Am Nataxala', qonapec co'ollaxa da nache qouetaigui na napalaxa na sansatchiguiñi lo'oc.

¹³Qalaxaye añem, ño'oxoosheguem na ñyec da yaqto' 'arma', qataq da nache 'eetai' qome da qonetaña.»

¹⁴Qaq co'ollaq ime, nache so nta'a Salomón, ncolliñi da ñamataigui so Israel le'ecpi maye nachattañipi, nache ñaalec so no'on la'aqtac,

¹⁵nache 'eeta': «Ñataqta qaño'oxoren qome Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, cha'aye ipacchigui da ñachaxanapecot co'ollaxa so ita'a David, co'ollaq 'eeta':

¹⁶Qaq chegoqta'a se'eso na'a'q co'ollaq ñeqateeguesop ye Egipto na ñalamaxat Israel le'ecpi, nache Añem, saishet da huo'o ca lleca'ateua'a nam huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxatpi na maiche nhuo' Israel le'ecpi, da yaqto' naña qanqa'en aca atamnaxaqui da yaqto' hueta'a da ñe'enaxat, maye nacherata da lleca'aua'a so David, da yaqto' ilo'ogue ne'ena ñalamaxatpi Israel le'ecpi.»

¹⁷Qaq so ita'a David, ñataqta huo'o co'ollaxa da lhuennataxa da no'oxoosheguem aca atamnaxaqui da yaqto' qaño'oxoren Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

¹⁸Qalaxaye Ñim Nataxala', 'enapego' co'ollaxa somaye, 'eeta': «Ñataqta ñañamaqchiguiñi da 'arhuennataxa da 'ano'oxoosheguem ca ñyec da yaqto' hueta'a da ñe'enaxat,

¹⁹qalaxaye saishet da nache 'am da 'ano'oxoosheguem qome camaye, cha'aye nachaqcata ca 'oonolec ne'ena 'aãa'alaqpi, maye nacheca qome ca no'oxoosheguem aca atamnaxaqui.»

²⁰Qaq Ñim Nataxala' ipacchigui nagui, dam ãachaxanapec co'ollaxa. Qaq nagui, aãem mashe sonalec da lo'onataxanaxac so ita'a David, qataq ñeso'ongui aãi so'onaxaqui da aãem lta'a na Israel le'ecpi, qataq mashe ño'oxoosheguem aãi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

²¹Qaq nataqa'en so'ot ye ndaqa' na pa'auo aãimaye da yaqto' lma' ñaqa'en aãi arca maye laãe' da naãamaxataxac Ñim Nataxala' co'ollaq naãamaxate' so hua'au qarta'alpi, co'ollaq nqateeguesop ye Egipto.»

²²Ime, nache so Salomón nachaateua'a aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache ãauaachigui naqa'en 'enauac so lapoota'a't Israel le'ecpi da ãachaxaato'oto naua lhua'q na piguem,

²³nache 'enapeco': «'Am Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, na pa'asheguem na piguem qataq na huetalec ana 'alhua, qaica ca Atamnaxala' da 'eeta'am 'am, da 'aupacchigui naua 'anaãamaxataxaco, qataq da 'archoxonnataxanaxa cam ãataqta lquiyaqteãaxac da 'am do'onataxanot,

²⁴cha'aye 'aupacchigui da 'auachaxanapecot co'ollaxa so 'aramaxashec David maye ita'a, qaq so 'aãa'an co'ollaxa 'ara'aqtac, nache ãataqta 'aupacchigui da 'auo'ot nagui.

²⁵Qaq ãoqo'oye, 'Am Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, nataqa'en 'aupactelec qome da 'auo'ot so 'aãa'anem co'ollaxa 'ara'aqtac so 'aramaxashec David maye ita'a, co'ollaq qoneta': Na 'am chegoxoguetspi, saishet qome da saqca ñaqa'en ca 'oonolec da nso'ongui aãi so'onaxaqui da yaqto' lta'a na Israel le'ecpi, qom ãataqta no'onaxat da lataxac, qataq da ãataqta Aãem ãalaxaguet, 'eeta'am da qonetec da ãataqta Aãem 'aualaxaguet.

²⁶Qaq ãoqo'oye nagui, 'Am Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ãataqta 'aupactelec qome da 'auachaxanapecot co'ollaxa so 'aramaxashec David maye ita'a.

²⁷Qalaxaye ¿peta'a 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ishet da netalec ana 'alhua? Ye nam pa'asheguem na piguem maye ãataqta qalochiguiñi, qalaq saishet da nalo'oguet, ¿qaq ca 'eeteco' da ishet da hueta'a ne'ena nãec maye ño'oxoosheguem?

²⁸Qalaxaye ñaqaityeta, 'Am Nataxala' maye Ñatamnaxala', 'aulo'oguet qome da nachoxonnaxac, qataq da lashelaxanaxac ne'ena 'aramaxashec, qataq 'aua'axaãa da lãaxanaxac, qataq da natamnaxac maye 'am ãaatacot nagui.

²⁹Qataq saishet qome da sa 'aulotagui ye na'a'q qataq ye pe, ana'ana atamnaxaqui maye qonapec co'ollaxa da nache 'eetai' da qoueta'a. Qaq 'aua'axaãa qome de'era natamnaxac ne'ena 'aramaxashec maye huaña ne'ena da 'am iãaxanot.

³⁰Qataq 'aua'axaŷa qome da lŷaxanaxac ne'ena 'aramaxashec, qataq na 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi qom ivita da nqouagaxauen da hueta'a ne'ena. Qataq 'aua'axaŷa da qoueta'a na piguem maye 'aranataqa', ñaq 'aua'axaŷa qome qataq 'auapalaxat na lasouaxashetpi.

³¹Qaq da huo'otaq huo'o ca 'oonolec da huo'o ca lasouaxashet, souaxat da ŷo'otec ca saŷaŷamaxaŷi ca lŷa, nache da qanauegueua'a aŷi nca'atixonaxalate maye netaŷa ana'ana atamnaxaqui, da ŷan qanqa'en ca la'aqtac,

³²qaq 'am maye qoneta'a na piguem 'aua'axaŷa qome camaye nache 'anmit, qataq 'auo'otec ca ŷaŷamaqchiguiŷi na 'aramaxashecpi. Qalaxaye 'auo'ot ca nhuaxanaguec cam huo'o ca lasouaxashet, nache talec 'anqa'en ca nhuaxanaguec souaxat ca qauem maye ŷo'ottac, qaq ca qaica ca ŷasouaxat qalaq 'auo'otec ca ŷaŷamaqchiguiŷi.

³³Qaq ne'ena 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi da loxonec namayepi ca mpa'aguenaxauapi, souaxat da 'am hueto'ot ca lasouaxashet, nache namayepi da ŷe'eguelaxa da 'am ŷo'oxoren, qaq que'eca natamnaxac, qataq nachoxonnaxac da huaŷa naqa'en ana'ana atamnaxaqui,

³⁴nache 'am maye qoneto'ot na piguem 'aua'axaŷa qome namayepi, nache 'auapalaxat ca lasouaxashet, qaq da huo'otaq qaŷauec nache 'aŷe'eguelaxata qome ne'ena 'alhua maye 'aŷa'anem co'ollaxa so hua'au lta'alpi.

³⁵Qaq da huo'otaq ŷataqta qaica ca auot, souaxat da 'am hueto'ot ca lasouaxashet ne'ena nhuo' le'ecpi, nache da huaŷa naqa'en ne'ena ca natamnaxac, qataq 'am ŷo'oxoren, qataq ntogottague' ca lasouaxashetpi souaxat da nhuaxanaguec,

³⁶nache 'am, maye qoneto'ot na piguem, 'aua'axaŷa qome namayepi, qataq 'auapalaxat ca lasouaxashet na 'aramaxashecpi, qataq nam 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi, nache 'auapaxaguenec qome da quegue da no'on ñecŷaxac. Qataq 'anamaq qome ca auot da yaqto' talec 'anqa'en na 'alhua, maye 'aŷa'anem co'ollaxa ne'ena 'aralamaxat nhuo' le'ecpi da yaqto' lalamaxat 'anqa'en.

³⁷Qaq da huo'o ca nqouaxa ne'ena 'alhua, napaxaco, lqaxaŷaxa, huo'otaq ŷauta na naŷiguishecpi ana shiiquioxoipi, pelgaxanaqpi, huo'otaq da colesop ca mpa'aguenaxauapi na na'alhua namayepi, huo'otaq da nvita ca camachaqa nam lcheeguesat, huo'otaq na nalolaxapi,

³⁸qaq no'on qome da 'aua'axaŷa ca natamnaxac, huo'otaq nachoxonnaxac, ca camachaqa shiŷaxaua, huo'otaq 'enauac nam 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi, da ŷachaxaatra'ague naua lhua'q cam pa'aŷa'ague ana'ana atamnaxaqui,

³⁹qaq 'am ye qoneto'ot na piguem, 'aua'axaŷa qome camaye, qataq 'auapalaxat ca lasouaxashet, qaq 'am maicheye ca 'aŷa'anem ñi 'oonolec, cha'aye 'am maye 'auauatton da lataxac, qataq nache 'amta da 'auaŷaten da lquiyaqteŷaxac na shiŷaxauapi,

⁴⁰yaqto' namayepi ŷataqta huo'o naq 'enec naqa'en 'am, 'enauaque naua na'axa'te da netalec ana 'alhua maye 'aŷa'anem co'ollaxa som hua'au qarta'alpi.

⁴¹Qaq nache qoneteguem nataqa'en ca chegaqauec, maye saishet da chegoxoguet na 'aralamaxat Israel le'ecpi, maye chegoqta'a ca qaŷoqta 'alhua, souaxat da hua'aqtega da 'are'enaxat,

⁴²cha'aye qaŷa'aqtega qome da la'amaqchec da 'are'enaxat, qataq da lta'araic 'ara'añaxac. Nache que'eca chegaqauec da naua'a ana'ana atamnaxaqui da natamen,

⁴³qaq 'am maye qoneto'ot na piguem, nache 'aŷa'anem qome ca iŷaxaataique que'eca chegaqauec. Yaqto' 'enauac na shiŷaxauapi ana 'alhua, da 'am ŷauatton qataq huo'o naq 'enec naqa'en 'am, da 'eeta'am na 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi, qataq ŷaŷaten da nache huaña ana'ana atamnaxaqui maye ño'oxoosheguem da qaiŷaxana da 'are'enaxat.

⁴⁴Qaq ne'ena 'aralamaxat nhuo' le'ecpi da taŷa da delogui' ca mpa'aguenaxauapi, qataq maicheye cam 'auamaxague namayepi, qalaxaye da 'am natamnot da datata'ague cam pa'aŷa'ague na huaqta'a't nŷecpi maye 'arca'aguishec, qataq ana atamnaxaqui maye ño'oxoosheguem,

⁴⁵nache 'am, maye qoneto'ot na piguem, 'aua'axaŷa qome ca nachoxonnaxac, nache 'autauan namayepi.

⁴⁶Qaq da huo'o ca 'am hueto'ot lasouaxashet namayepi, cha'aye qaica ca saq huo'o ca lasouaxashet, qaq saiuena'a da 'aualemataŷa namayepi, nache 'aŷa'aneguet da loxonec 'anqa'en ca mpa'aguenaxauapi namayepi, nache ŷauega ca lŷa 'alhua qaŷoqta huo'otaq sa qaŷapeque,

⁴⁷qaq da hueta'a que'eca 'alhua maye qaŷauega souaxat da noxonecpi, nache da nauattoola't da huo'o ca lasouaxashet, nache 'am nqouagaxaunot, 'eeta': Qomi' huo'o da qarasouaxashet, qataq so'otaq na qauempi, qataq na saŷaŷamaxañipi.

⁴⁸Nache da ŷataqta 'am imato'ot da lquiyaqteŷaxac, qataq da nachaalataxac da 'am ŷe'eguelaxa, da hueta'a que'eca na'alhua ca mpa'aguenaxauapi maye ŷauec co'ollaxa, nache da 'am nqouagaxaunot, datategue na huaña ne'ena 'alhua maye 'aŷa'anem co'ollaxa so lta'alpi, qataq nam huaqta'a't nŷecpi maye 'arca'aguishec, qataq ana atamnaxaqui maye ño'oxoosheguem da yaqto' 'aralamaqte,

⁴⁹qaq 'am maye qoneto'ot na piguem, 'aua'axaŷa qome ca nqouagaxaunaxac, qataq ca nachoxonnaxac namayepi, nache 'auo'otec ca ŷaŷamaqchiguiñi.

⁵⁰Qataq 'auapalaxat qome na 'am hueto'ot lasouaxashetpi ne'ena 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, souaxat da 'am dataŷa'aguet. Qataq que'eca mpa'aguenaxauapi maye loxonec namayepi, 'aŷa'anem da ichoxoren qome namayepi.

⁵¹Cha'aye ne'ena nhuo' le'ecpi, maiche 'aralamaxat, qataq namayepi 'anqateeguesop co'ollaxa ye Egipto, maye 'eeta'am aca nqatelaxaqui na lcat.

⁵²Qaq ña 'aúa'axaýa qome da nqouagaxaunaxac ne'ena 'aramaxashec, qataq da nachoxonnaxac na 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi. ¡Ña qomi' 'aúa'axaýalo, qom ivita da 'am seýaxanaqot!

⁵³Cha'aye 'Am Nataxala', 'auýotauga co'ollaxa namayepi da yaqto' 'aralamaxatpi, co'ollaq ýalecta'aguet na ýotta'a't shiýaxauapi ana 'alhua, cha'aye nachera da 'ara'aqtac co'ollaq qonapega som 'aramaxashec Moisés, co'ollaq 'anqateeguesop ye Egipto so qarta'alpi.»

⁵⁴Qaq so Salomón co'ollaq ime da natamnaxac, qataq da nachoxoreetacot Ñim Nataxala', huaña aso nca'atoxonaxalate ýa'attrañi naua l-llecte, qataq ýachaxaato'oto naua lhua'q na piguem,

⁵⁵nache nachaañi, nache nlamaxaren da talec naqa'en da nqouagaxa so lapoota'a't Israel le'ecpi, 'eeta':

⁵⁶«¡Ýataqta qaýo'oxoren qome Ñim Nataxala', maye ýami' da l-lagaxayec na lalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, cha'aye ýataqta ipacchigui da ýo'ot 'enauac nam ýachaxanapecpi co'ollaxa! Qataq qaica ca saipaguelec nam ýan la'aqtacpi maye ýanem co'ollaxa so lamaxashec Moisés da ýa'axat.

⁵⁷Qaq nagui, Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', ñaq qomi' hueta'agueta, 'eeta'am co'ollaq hueta'aguet so hua'au qarta'alpi, qataq saishet qome da qomi' ca'aisalo qataq da qomi' ýala't,

⁵⁸nacherato' da ýataqta sataxanaqot Ñimaye da qarquiyaqteýaxac, yaqto' so'otac 'enauac nam 'eetapeguecpi, qataq da sepagaqchigui naua lamaxasoxonaxaco, lqataxaco, qataq na lapaxaño lataxacpi maye ýamaxalec da ýo'ot co'ollaxa so hua'au qarta'alpi.

⁵⁹Qaq ne'ena seýaxanaiquepi da ñeqouagaxaueetacot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', nache 'eetai' qome da hueto'ot Ñimaye, ye na'a'q qataq ye pe, yaqto' ýo'otec ca ýaýamaqchiguiñi ne'ena lamaxashec, qataq na lalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, da ivita da huo'o ca iuen namayepi,

⁶⁰yaqto' 'enauac na ýotta'a't shiýaxauapi ana 'alhua, ýauattoota da Ñim Nataxala', nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qaica ca lýa.

⁶¹Qaq ýoqo'oye qami', ýataqta qaumachiýo'ot qome da qarquiyaqteýaxaqui Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', qataq qaupaquiichigui na lqataxacpi, qataq qaualaqaiguet na lamaxasoxonaxacpi, 'eeta'am nagui.»

⁶²Qaq co'ollaq ime de'era, nache so nta'a qataq 'enauac so Israel le'ecpi ýanot Ñim Nataxala', aso lachetaqtaxanaqte.

⁶³Nache so Salomón ýanot Ñim Nataxala' so veintidós mil huaca lhuaicpi, qataq so ciento veinte mil qaguetapi, da nachetaqtaxanaqte qanhuaachigui. Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so nta'a, qataq 'enauac so Israel le'ecpi da ýanot Ñim Nataxala', aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñimaye.

⁶⁴Qaq nache huetoigui se'eso na'a'q da so nta'a, ñaneuo so laiñiguishec so qasoxoc maye datauga aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache huaña naqa'en somaye da ñaneuo aso nachetaqtaxanaqtepi qaýavigaxatta, qataq aso ala na nañiguishec, qataq na lcheta ana nachetaqtaxanaqtepi maye qanhuaachigui. Cha'aye aso nca'atoxonaxalate bronce, maye netaña ye lanataqa' Ñim Nataxala', asomaye qapio'ole, nache sa nalolec 'enauac se'eso nachetaqtaxanaxatpi qaýavigaxatta, qataq aso ala na nañiguishec, qataq aso qanhuaachigui.

⁶⁵Qaq se'eso na'a'q, so Salomón qataq 'enauac so Israel le'ecpi, qataq so qalota shiýaxauapi maye chegaqa'alo naua lýa't 'aleu', chegoqchiguiña ye ñegueuo ye Jamat ivitta'a som la'auaxac maye huaña ye Egipto, nache 'enauac somayepi taýa se'eso naponaxac maye huaiguielo soua siete na'axa'te, ime nache qaltaq qanayecoto soua lýa't siete na'axa'te, qaq da ima'a't nache ivi' catorce na'axa'te se'eso naponaxac.

⁶⁶Qaq co'ollaq ivilde'c soua na'axa'te maye huaiguielo se'eso naponaxac, nache so lýa na'a'q, so nta'a ncoyeguene' co'ollaxa 'enauac so shiýaxauapi, nache somayepi ýasaxalec so no'on la'aqtac so nta'a. Ime, nache taýalo naua lma'ate, machiguiñi da lquiyaqteýaxac, qataq ýataqta huo'o da ntonaxac, souaxat Ñim Nataxala' ýo'otec da ýaýamaqchiguiñi so lamaxashec David, qataq na lalamaxat nhuo' Israel le'ecpi.

1 Reyes 9

Ñim Lo'onatac 'Enauacna naýamaxate' so Salomón

¹Qaq so Salomón co'ollaq imat da no'oxoosheguem aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so maiche lma', qataq 'enauac som laýepi maye ýo'otpi somaye,

²nache Ñim Nataxala' qaltaq nachaxana somaye, 'eeta'am co'ollaq nachaxana huaña ye Gabaón,

³nache 'eeta': «Aýem, sa'aqchigui so 'anqouagaxaunaxac qataq so 'anachoxonnaxac. Qaq ana'ana atamnaxaqui maye 'ano'oxoosheguem, anamay seýotauga da yaqto' nache hueta'a qome da ýe'enaxat, qataq nache 'eetai'salo naua na'axa'te da huetalec da imeenaxanaxac, qataq da iquiyaqteýaxac.

⁴Qaq 'am, da 'ano'onaxat da 'arataxac da 'eeta'am co'ollaxa so 'arta'a David, da ýataqta nalochiguiñi da lquiyaqteýaxac, qataq ýaýamaqchiguiñi da lataxac, nache da ýataqta 'auo'ot na 'am samaxalecpi, qataq 'aualaxagueta naua iqataxaco, qataq naua llapaxayiñi lataxaco,

⁵nache Aýem saishet qome da seraxanai' da 'aro'onataxanaxac, da 'am nta'a da 'aulo'ogue na Israel le'ecpi, nache sepacchigui so ýa'aqtac maye sanem co'ollaxa so 'arta'a David, co'ollaq sheeta': Saishet da saqca ñaqa'en qome ca 'oonolec na 'aýa'alaqpi da nso'ongui aña so'onaxaqui da ilo'ogue na Israel le'ecpi.

⁶Qalaxaye qami' qataq na qaŷa'alquipi da Aŷem qoquiŷa'ai, qataq da saishet da qaulaqaigueta naua ŷamaxasoxonaxaco, qataq naua iqataxaco maye qami' sanema, maye nacherata da qanqo'oñiŷa na ŷaqa'a atamnaxala'pi nache qanatanñiitacot,

⁷nache Aŷem, ñeqateeguesop qome na Israel le'ecpi ne'ena 'alhua maye sanem co'ollaxa. Qaq ana'ana atamnaxaqui maye seŷotauga co'ollaxa da yaqto' hueta'a da ŷe'enaxat, qalaq sheca'ai qome, huaña nache na ŷotta'a't shiŷaxauapi ne'eetapigui qome na Israel le'ecpi.

⁸Qaq ana'ana atamnaxaqui nlachiguiñi qome, nache choche lapootasheguem, qaq da huo'o ca nlectot nache huo'o da la'aalaxa qome, nache denataxaatac, 'eeta': ¿Chaq ta'ainco' Ñim Nataxala' da 'eetec de'era ne'ena 'alhua, qataq aso atamnaxaqui?

⁹Nache qaŷasateguet qome, qoŷeeta': «Qomye namayepi ca'ai Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' maye nqateeguesop co'ollaxa ye Egipto som hua'au lta'alpi namayepi, nache ca'ata da natamnot na ŷaqa'a atamnaxala'pi, ŷoqo'oye Ñim Nataxala' talec naqa'en da qauem namayepi.»

Nam laŷepi ŷo'otpi so Salomón

¹⁰Qaq ivi' soua veinte vi'ie co'ollaxa, da so Salomón no'oxootapiguisheguem aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so lma' lta'araic maye lo'onataxanaqa' somaye,

¹¹qaq so Jirán, maye lta'a so netaña ye Tiro, ye ŷanem co'ollaxa so Salomón so qalota 'epaqpi cedro, qataq pino, qataq so qalota oro maye iŷaxanaique somaye. Nache so nta'a Salomón, ŷanem co'ollaxa so Jirán so veinte huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Galilea.

¹²Qalaxaye so Jirán, co'ollaq chegoqchiguiña ye Tiro da demeenaxana se'eso huaqta'a't nŷecpi maye ŷanem co'ollaxa so Salomón, nache somaye sa nqopita,

¹³nache 'enapeco': «'Am ŷaqaŷa, ¿ta'ainco' da aŷem 'aŷa'anem ne'ena huaqta'a't nŷecpi maye ŷataqta qauem?» ŷoqo'oye ŷanagui da Cabul, yi'ie 'alhua nache ivitta'a nagui da le'enaxat de'era.

¹⁴Qaq asa'aso oro maye so Jirán ŷamaxa co'ollaxa so nta'a Salomón, ivi' tres mil novecientos sesenta kilos.

¹⁵Qaq se'eso qapa'atta no'onatacpi maye damaxasoxoolec co'ollaxa so nta'a Salomón, nacheso so huo'omshe laŷona't so 'onataxanaxaicpi da ŷo'ot aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so lma' lta'araic maye lo'onataxanaqa' somaye, qataq so nqa'aic lta'araic maye qaimeelec, qataq so lpaqtaxanaxat ye Jerusalén, qataq ye huaqta'a't nŷecpi ye Jazor, Meguido qataq ye Guézer.

¹⁶Qaq so faraón, maye nta'a ye Egipto, somaye iloquixan co'ollaxa, nache loxonec so huaqta'a't n̄yecpi ye Guézer, nache ñavigaxat, qataq ñalauat so cananeopi maye netaigui co'ollaxa somaye. Qaq co'ollaq qañoqtegue nache somaye ñanem da nme naqa'en aso llale maye lhua so nta'a Salomón.

¹⁷Qaq ñoqo'oye so Salomón qaltaq no'oxoosheguem so Guézer, Bet Jorón maye npa'añañi,

¹⁸qataq Baalat qataq ye Tamar maye naña ye toolec 'alhua ye Judá.

¹⁹Qaq so Salomón nataqa'en no'oxoosheguem so huaqta'a't n̄yecpi, da yaqto' nañamaqtaxanaqa' da qañañamaxat na nallec, qataq ño'ot so lma'pi aso naigonapi maye alaataxaquipi, qataq so caipi, qataq 'enauac so lañepi maye no'oxoosheguem somaye, maye naña ye Jerusalén qataq ye Líbano, qataq 'enauac so 'alhuapi maye ilotague' somaye.

²⁰Qaq 'enauac so nhuo' le'ecpi maye no'onaña co'ollaxa yemaye, som amorreopi, hitiitapi, ferezeopi, heveopi, qataq so jebuseopi, maye saishet da Israel le'ecpi,

²¹qataq som chegoxoguetpi somayepi maye no'onalec se'eso 'alhua, maye so Israel le'ecpi sa ñañoxt co'ollaxa da nmatchiguiñi da ñalauat, nache so Salomón ñamaxalec somayepi na no'onatac maye ñataqta qapa'atta, qaq choche ivitta'a nagui.

²²Qalaxaye so Salomón, saishet da huo'o ca ñaneguet da nlatac so Israel le'ecpi, nachaqrata da ñauo'o nalleppi somaye, qataq huo'o so ltauapi, qataq ñauo'o so huataxanaq lta'alpi, qataq so lataxala' so alleppi maye netangui aso alaataxaquipi naigonapi, qataq som netalec so caipi.

²³Qaq so Salomón ñauo'o so ilotague'pi, qataq nauaatalec som no'onatacpi, qaq somayepi ivi' quinientos cincuenta, qaq somayepi nache ilotague' som shiñaxauapi maye do'onataxaatac.

²⁴Qaq aso llale so faraón, co'ollaq ca'ai so huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat so David, da yaqto' nqochena so lma' lta'araic maye no'oxoosheguem co'ollaxa so Salomón da lalamaxat naqa'en asomaye, nache somaye imeelec so pa'aña'ague da nala' lliguisheguem so huaqta'a't n̄yecpi.

²⁵Qaq ye 'oonolec vi'i, nache so Salomón tres da ñe'eguelaxalec da ñaneuo ana lachetaqtaxanaqte qañavigaxatta, qataq ana qanhuaachigui, ñachalec naxa aso nca'atoxonaxalate maye no'oxoosheguem somaye da yaqto' lalamaqte Ñim Nataxala', qataq nataqa'en ñavigaxat naxa so nchenaxanaxat, huaña so lanataqa' Ñim Nataxala'. Qaq 'era da 'eetec co'ollaq ime da qano'oxoosheguem aso atamnaxaqui.

²⁶Qaq so nta'a Salomón nataqa'en ño'ot co'ollaxa aso notaxaquipi da qanayiguingui na 'etaxat, huaña ye Ezión Guéber, maye huaqta'ai' ye Elat, yem loigue aso Auaxai Togaxarai, ye 'alhua Edom.

²⁷Qaq so Jirán, ñamaq co'ollaxa so lamaxashecpi, maye ñataqta ñaŷaten da ñinguigui asa'aso notaxaquipi, qataq ñaŷaten da quetanguí na 'etaxat, nache nnaictague' so lamaxashecpi so Salomón,

²⁸nache somayepi taŷa ye Ofir, yem ñachegoxotchiguiña da ñache so catorce mil kilos so oro, nache ira'a so nta'a Salomón.

1 Reyes 10

Aso nate'e ye Sabá namaqtega so Salomón

¹Qaq aso nate'e ye Sabá, co'ollaq hua'aqtapeguelec da ño'oxonnataguec so Salomón, maye ño'ot da llo'oxoyec Ñim Nataxala', nache asomaye nqo'ona co'ollaxa somaye, cha'aye ñauotaique da ñe'eguen, huota'a na ñataqta qalaqaic nnataxanaxacpi.

²Qaq asomaye co'ollaq ivireua'a ye Jerusalén, nache lŷateuo so 'amaqtaqaic ltauapi, netalec aso nauanaxanaxapi, qataq pa'atañi so lla'ac coraxat, qataq so qalota oro, qataq so ñataqta no'on coma'pi. Qaq co'ollaq ivireua'a so Salomón, nache denataxanec 'enauac nam tatapigui lauel,

³nache so Salomón ñasateguet 'enauac so nnataxanaxacpi asomaye, nache ñataqta qaica da huo'otaq 'oonolec ca sa ña'axategue na nnataxanaxacpi.

⁴Nache asa'aso nate'e ye Sabá, co'ollaq ila'a de'era laŷaanec so Salomón, qataq so lma' lta'araic maye no'oxoosheguem somaye,

⁵qataq so ñataqta no'on nallec maye huetalec so lquia'axala', qataq so lma'pi so ltauapi, qataq da lyac na logoxot so lamaxashecpi, qataq so ñomaxaqui lo'opi, qataq aso lachetaqtanaxaqtepi maye qaŷavigaxatta, maye ñaatapegueua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache asomaye ñataqta sa la'axaia da la'aalaxa.

⁶Nache asomaye 'enapego' so nta'a, 'eeta': «Qache ñataqta 'eesa de'era sa'aqtapeguelec naxa, huaña ye 'alhua maye ima', da qaŷa'axattac nam 'auo'otpi qataq na 'araŷaanecpi,

⁷qaq aŷem ye saishet da sa'amaqten, ŷoqo'oye ñanac, qaq nagui sauachigui, qataq saŷaten da ñataqta 'eesa damaye. Qalaxaye ñaqaiyeta saishet da ŷoqta imauec da qaŷa'axat damaye, cha'aye da 'araŷaanec qataq da 'arsallaxa, ñataqta napacalec dam aŷem qaŷa'aqtaxaatapeguem.

⁸Qaq yo'oqta ñaqa'en da ñataqta machiguiñi 'enauac na 'artauapi, maye nache 'eetai' da na'axaŷaxaatega na 'araŷaanecpi!

⁹Qaq ñataqta qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', cha'aye Ñimaye 'am ñaŷamaxareeta, nache 'am ñanem da no'onataxanaxac da 'am nta'a na Israel! Cha'aye Ñim Nataxala', nache 'eetai' de'era lauotaxanaqtaic na Israel le'ecpi, nache 'am ñanagui da 'am nta'a, yaqto' da 'aulo'ogue namayepi nache nalochiguiñi, qataq ñaŷamaqchiguiñi da 'aro'onataxanaxac.»

¹⁰Ime, nache asomaye ñanem so nta'a aso tres mil novecientos sesenta kilos so oro, qataq so ñataqta qalota coraxat, qataq so ñataqta no'on coma'. Qaq saishet da qañauanapega ca 'eeta'am de'era, da qanda'a ye Israel ca ñataqta qalota coraxat, da 'eeta'am se'eso lachetaqtanaxat asa'aso nate'e ye Sabá, da ñachet so nta'a Salomón.

¹¹Qaq aso nnotaxaquipi so Jirán maye quiguingui na 'etaxat, maye ndoi' co'ollaxa so oro ñachegoxota'a ye Ofir, nataqa'en ndoi' so qalota 'epaqpi le'enaxat sándalo, qataq so ñataqta no'on coma'pi.

¹²Nache so nta'a ñachegoxotaigui se'eso 'epaq sándalo da ño'ot so nashelaxala'pi aso atamnaxaquí maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so lma' lta'araic maye lo'onataxanaqa', qataq aso ñotta'a't nviquepi da yaqto' lviquepi naqa'en so 'onaxanaxaicpi. Qaq nache ivitta'a nagui da ñataqta saqañauanapega da qanviraxat, huo'otaq da qañauaachigui ca 'eeta'am ye lcata se'eso qalota 'epaqpi sándalo.

¹³Nache so nta'a Salomón, ñanem co'ollaxa 'enauac so iñaxanaiquepi aso nate'e ye Sabá, qataq so maiche chegoqchigui somaye da lachetaqtanaxat da ñanem asomaye. Ime, nache asomaye ñe'eguelaxa so lma', lñatec so lamaxasheci.

Da ño'oxonnataquec qataq da lsallaxa so Salomón

¹⁴Qaq so Salomón, ivi' veintidós mil kilos so ñacootapeeguet oro ye vi'i,

¹⁵qaq saishet da qanaloqteneuo añi lsheetenaxanaqte so ñotta'a't menaxanaxaicpi, qataq 'enauac so nta'alpi ye Arabia, qataq so ilotagueto naua 'aleu' yi'ie 'alhua.

¹⁶Nache so nta'a Salomón damaxasoxoolec nataqa'en da qaño'ot aso doscientos npaqtanaxaqtepi, chegaqaigui so oro, qaq añi 'oonole asomayepi ivi' seis kilos.

¹⁷Qataq damaxasoxoolec nataqa'en aso lañe trescientos, qalaxaye qapi'tole naqa'en, qaq añi 'oonole asomayepi napactelec ye un kilos y medio so oro. Ime, nache ñanaigui so nma' lta'araic maye le'enaxat «Aviaq Líbano.»

¹⁸Qaq so nta'a nataqa'en damaxasoxoolec da qaño'ot aso nso'onaxaquí late'eraí, maye chegaqaigui so marfil, qataq qalapaxalec so oro.

¹⁹Qaq asa'aso so'onaxaquí seis so napiaxala'pi tañasheguema asomaye, qaq so la'axasoxola' qalaq nconnauo qanqa'en, qataq huo'oi soua la'axasoxola'ate naua lhua'q, qaq soomaye nache netaua'alo qanqa'en naua lañel soua ne'enaqtaqa llon maye nachattrañi.

²⁰Qataq doce qanqa'en so nachattañi llonpi, nache ñi 'oonolec somayepi netaua'alo naua lañel se'eso seis napiaxala'pi. Qaq ñataqta sa qañauanapega da huo'otaq huo'o ca lña nta'a da ño'ot aca 'eeta'am asomaye.

²¹Qataq 'enauac aso ñomaxaquipi maye lalamaqte so nta'a, ndotec oro, nataqa'en 'enauac so nquia'axaquipi se'eso lma' lta'araic maye le'enaxat da «Aviaq Líbano.»

Qaq saishet da ñalectauo na lcat plata, cha'aye se'eso vi'i co'ollaq nta'a so Salomón, nache na lcat plata qaica qanqa'en ca lashiichiñaxac,

²²qaq cha'aye aso notaxaquiipi da qanayiguingui na 'etaxat maye lalamaqtepi so nta'a, qataq aso notaxaquiipi maye lalamaqte so Jirán da chegoqta'a ye Tarsis da 'oonolec naxa da nvi' yeua tres vi'ie, da ndoi' so oro, plata, marfil, huoñempi, qataq so polalopi.

²³Nache da lsallaxa, qataq da lañaanec se'eso nta'a Salomón, ñataqta napacalec 'enauac so lañepi nta'alpi ana 'alhua.

²⁴Nache 'enauac so shiñaxauapi ana 'alhua, nshetaique da ñauatton so Salomón, da yaqto' na'axañaxana da lañaanec somaye, maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

²⁵qaq 'enauaque naua vi'ie da 'enauac so shiñaxauapi, irotega na lachetaqtanaxat, nogoxoshetpi plata, oro, nogoxotpi, no'ogoxonaxatpi, qataq na ama da laitañaxac, qataq so caipi, qataq so molapi.

So Salomón desheenaxana qataq imen aso naigonapi qataq so caipi

²⁶So Salomón lañona't co'ollaxa aso naigonapi qataq so alleppi maye neteguelec naxa so caipi. Nache ivi' mil cuatrocientos aso naigonapi, qataq doce mil so alleppi maye neteguelec so caipi. Nache ñamaxe aso lañonaxaqui aso naigonapi, qataq ñauo'o so lauanaxanaxanecpi da hueta'a ye Jerusalén.

²⁷Nache so nta'a ño'ot da ñataqta qalota na plata, 'eeta'am na coma' maye chochaq huañi yi'ie Jerusalén, qataq chochaq huañi ana qo'oipaq cedro, da 'eeta'am ana higo lcheyec maye hualec se'eso nalochiguiñi 'alhua.

²⁸Qaq so lalo caipi so Salomón, nache qañachegoxottega ye Egipto, cha'aye so lmenanaxanaxanecpi so nta'a nache ñachegoxottapiguiña yemaye da desheenaxana.

²⁹Qaq aña 'oonole aso naigonapi maye qañachegoxottega ye Egipto, da lashiichiñaxac da qaisheenaxana ivi' seiscientos ana lcatpiole plata, qaq ñi 'oonolec caaño qalaq ivi' ciento cincuenta. Qaq somayepi nataqa'en imeetacot naxa so lta'alpi so hitiitapi qataq so siiriopi.

1 Reyes 11

So Salomón ca'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qaq so nta'a Salomón, saishet da nachasota aso llale so faraón da lhua co'ollaxa, cha'aye huaroneguet nataqa'en aso qalota chegaqauec 'alpi, maye lma' ye Moab, Amón, Sidón qataq aso hitiitapi,

²maye Ñim Nataxala', sañasheneguet co'ollaxa so llalaqpi so Israel le'ecpi, co'ollaq 'eeta': «Saishet qome da qauaroñiiguat anamayepi, qataq anamayepi sa qanashiñiiguat qome da qami' huaronegueta, cha'aye dasheuec qome naqa'en da qarquiyaqteñaxaqui, nache qanatamñiitacot naqa'en na natamnaxala'pi.»

Qalaxaye ñaqaiyeta so Salomón, nqopita'aguet co'ollaxa asomayepi, nache huaroneguet.

³Nache ivi' setecientos aso lhuapi maye llalepi so nta'alpi, qataq trescientos aso ñaqauga lhuapi asom ñashaxanec da lquiyaqteñaxac somaye.

⁴Qaq co'ollaq mashe ña'axaiquilec so Salomón, nache aso lhuapi ñashaxanec da lquiyaqteñaxac, nache taña so ñaqa'a atamnaxala'pi, nache da lquiyaqteñaxac mashe saishet da 'eesa da ñalaxaguet Ñim Nataxala', qaq saishet da 'eeta'am so lta'a David.

⁵Qaq nacherata da so Salomón natamnot co'ollaxa aso Astarté, maye natamnaxalate so sidoniopi, qataq so Milcón, som nqaigaxat lqolac so amoniitapi.

⁶Huaña, nache so Salomón ño'ot na ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye somaye saishet da ñataqta ñalaxaguet Ñim Nataxala', qaq saishet da 'eeta'am so lta'a David.

⁷Qaqse'esoua vi'ie, nache huaigulo da so Salomón, ñanalec aso qasoxonaxa maye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye Jerusalén, so atamnaqa' da yaqto' qanatamnot so Quemos, som nqaigaxat lqolac so Moab le'ecpi, qataq so Moloc, som nqaigaxat lqolac so Amón le'ecpi.

⁸Qataq nataqa'en somaye, ño'ot so natamnaqa'pi 'enauac aso lhuapi maye chegaqauecpi, da yaqto' ñavigaxat na lchenaxanaxat maye ama da laitañaxac, qataq ana lachetaqtaxanaqtepi da ñanot so natamnaxala'pi.

⁹Qaq huaña, nache Ñim Nataxala' ñataqta dalemataña so Salomón, cha'aye da lquiyaqteñaxac somaye mashe ca'ai Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ñim dos da nachaxana co'ollaxa somaye,

¹⁰nache 'enapega da saishet da natamnot ca ñaqa'a atamnaxala'pi. Qalaxaye somaye sa ñalaxaguet da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹¹Ñoqo'oye Ñim Nataxala' 'enapega co'ollaxa so Salomón, 'eeta': «Qaq souaxat da qonetec de'era, qataq da saishet da 'aupaguelec da ñañamaxataxac, qataq na iqataxacpi maye 'am samaxalec, nache nagui seuotaxanec da 'aro'onataxanaxac da 'am nta'a, nache sanem ca 'oonolec na 'aramaxashecpi.

¹²Qalaxaye souaxat da ñauotaxanaqtaic so 'arta'a David, nache Añem saishet da 'am so'otec de'era nagui da ña 'anca'altauec, qalaxaye ca 'aña'alec maye nacheca qome ca seuotaxanec de'era lo'onataxanaxac.

¹³Qalaxaye damaye saishet da imauec da sacona, nacherata da sanem da ilo'ogue ca 'oonolec nam nalamaxat nhuo' le'ecpi, souaxat da ñauotaxanaqtaic so ñamaxashec David, qataq ye Jerusalén, maye lleca'aguishec co'ollaxa.»

¹⁴Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala', ñauo'o so mpa'aguenaxaua so Salomón, le'enaxat Hadad, som edomiita, maye chegoxoguet so nta'alpi ye Edom.

¹⁵Cha'aye so David, co'ollaq nalattac huaña ye Edom, nache so Joab maye latakala' so alleppi, co'ollaq jec da yaqto' ilayiñi so leuaxaicpi, nache somaye iqopitaxan da ñalauat 'enauac so shiñaxauapi maye lma' ye Edom,

¹⁶qaq so Joab qataq 'enauac so Israel le'ecpi, nache netaña co'ollaxa yemaye soua seis ca'agoxoiqa, nache ivitta'a da nmatchiguiñi 'enauac so ñalleppi maye lma' ye Edom.

¹⁷Qalaxaye so Hadad ye ñaq nogotolec, nache datauec co'ollaxa taña ye Egipto, ca'atoigui so lañepi edomiitapi maye lamaxashecpi so lta'a.

¹⁸Qaq somayepi chegoqchiguiña ye Madián, nache ivira'a ye Parán, yem huaña co'ollaxa da huo'oi soua ñaconeua'alo ñale't da yaqto' huaxaigueta. Qaq co'ollaq ivita ye Egipto, nache taua'a so faraón maye nta'a ye Egipto, nache se'eso nta'a ñauo'o so lma', qataq ñanem so aloq, qataq ñauo'o so na'alhua.

¹⁹Qaq so faraón ñataqta ñauotec co'ollaxa so Hadad, ñoqo'oye ñanem da lhua aso ldaua somaye, asom lqaña aso nate'e Tapenés.

²⁰Nache aso lqaña aso Tapenés, deco'oiguet so Hadad, nache ñale so llalec nache ñanagui da le'enaxat Genubat, qaq aso Tapenés nache ñaqchet co'ollaxa somaye, nache ñaigui naqa'en so lma' lta'araic so faraón, ñalectaigui naqa'en so maiche llalaqpi.

²¹Qaq so Hadad maye netaña ye Egipto, co'ollaq la'axañaxac da ileu so David, qataq mashe ileu nataqa'en so Joab maye latakala' so alleppi, nache so Hadad 'enapega co'ollaxa so faraón, 'eeta': Añem 'auasheeta qome da she'eguelaxa ye ña'alhua.

²²Nache so faraón 'enapeco': ¿Ta'ainco' ye 'anshetaique da 'avi'eguelaxa ye 'ana'alhua? ¿Peta'a huo'o ca lña 'aueetaique ne'ena qoueta'a? Nache so Hadad 'enapeco': Qaica, qalaxaye 'am ñachoxoreetot da añem 'auasheeta qome da she'eguelaq.

²³Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nataqa'en ño'ot da so Rezón, maye llalec so Eliada, nataqa'en npa'aguena so Salomón. Qaq se'eso Rezón, somaye no'otaiguesop co'ollaxa so na'aco' Hadad Ezer maye nta'a ye Soba.

²⁴Nache lañona't so ñalleppi cachaxaicpi, nache somayepi ñanagui da latakala' somaye. Qaq so David co'ollaq ñalauat so lañepi so Rezón, nache somaye taña co'ollaxa ye Damasco, nache huaña yemaye da qoñanagui da nta'a.

²⁵Qaq somaye, nache queto'ot da napaxagueetega 'enauac so Israel le'ecpi, co'ollaq ña nca'altauec so Salomón. Qaq nache ñalecaua'a nam qauempi maye ño'ot so Hadad, cha'aye ñataqta nquiña so Israel le'ecpi. Qaq 'era da 'eetec da so Rezón ivira'a da nta'a ye Siria.

²⁶Qaq so Jeroboán, som llalec so Nabat, nataqa'en npa'aguene' co'ollaxa so Salomón, maye maiche ltauca co'ollaxa somaye. Qaq se'eso Jeroboán, somaye lma'

ye huaqta'a't n̄yecpi ye Seredá, qataq chegoxoguet so Efraín, qaq aso late'e somaye pa'ai, le'enaxat da Serúa.

²⁷Qaq so Jeroboán, da huo'omshe npa'aguene' so nta'a Salomón, souaxat da somaye co'ollaq ño'ottac so nqa'aic lta'araic maye qaimeelec, nache ñapogui so lauac so lpaqtaxat so huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat so lta'a David.

²⁸Qaq se'eso Jeroboán, somaye ñataqta 'añaxaic qataq sapachaxaraic. Qaq so Salomón co'ollaq ila'a da se'eso nsoqolec ñataqta sapachaxaraic, nache ipataxalec da ilo'ogue 'enauac so qapa'atta no'onatacpi, maye ño'ottac som chegoxoguetpi so José.

²⁹Qaq huo'o so na'a'q nache so Jeroboán, chegaqaua'a ye Jerusalén, nache huangui so nqa'aic da natena'aguet so na'aqtaxanaxanec Ajías maye lma' ye Silo, qaq somaye napotaña so dalaxaicolec lapo'. Nache soomaye ndota't co'ollaq huetra'a so no'onaxa.

³⁰Nache huaña co'ollaxa da so Ajías, nqata'a so dalaxaicolec lapo' maye napotaña, nache ncolaxaani somaye, nache doce naqa'en so lañepiolec.

³¹Nache somaye 'enapega so Jeroboán, 'eeta': «'Auacona ca diez ne'ena lañepi so ipo', cha'aye Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Añem seuotaxanec de'era lo'onataxanaxac da nta'a ñi Salomón, nache 'am sami' ca diez na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.

³²Qaq so Salomón qalaq ño'onaxata'aguet ca 'oonolec na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, da ilo'ogue, souaxat da ñauotaxanaqtaic so ñamaxashec David, qataq na Jerusalén maye lleca'aguishec, co'ollaq lleca'agui 'enauac na huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat na Israel le'ecpi.

³³Cha'aye ñi Salomón Añem ca'ai, nache natamnot aso Astarté maye natamnaxalate ye sidooniopi, qataq so Quemós maye natamnaxala' ye moabiitapi, qataq so Milcón maye natamnaxala' ye amoniitapi. Qaq da semeteetac ne'ena ño'otpi ñimaye, nache ñataqta sa sañamaxaren, cha'aye mashe saishet da ipaguelec na ñamaxasoxonaxacpi, qataq na iqataxacpi, qaq saq 'ena'am co'ollaxa so lta'a David.

³⁴Qalaxaye Añem, saishet da imauec da seuotaxanec da lo'onataxanaxac ñimaye, nacherata da queto'ot ñaqa'en da nta'a, 'enauaque naua na'axa'te da ña nca'altauec ñimaye, souaxat da ñauotaxanaqtaic so ñamaxashec David som lleca'aguishec co'ollaxa maye ñataqta ipacchiguilo naua ñamaxasoxonaxaco, qataq naua iqataxaco.

³⁵Qalaxaye seuotaxanec qome da lo'onataxanaxac da nta'a ca llalec ñi Salomón, nache 'am sanem ca diez na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi.

³⁶Qaq ca llalec ñimaye qalaq ño'onaxata'aguet qome da ilo'ogue ca 'oonolec na maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, yaqto' aca lcoñaraxanaxaqui so ñamaxashec

David, nache 'eetai' qome da 'ettaigui da netaña ye Jerusalén, yem huaqta'a't n̄yecpi maye lleca'aguishec da yaqto' nache hueta'a da ñe'enaxat.

³⁷Qaq Añem, 'am sanem qome da yaqto' 'am nta'a, nache maicheye ca qoneta'ac ca 'aro'onataxanaxac, cha'aye nache 'am qome da 'am lta'a na Israel le'ecpi.

³⁸Qaq qom ñataqta 'aualaxaguet 'enauac na 'am samaxalecpi, qataq da qoquetegue da ñec̄yaxac, qataq 'auo'ot nam sañamaxareetapi, qataq 'aupacchigui na iqataxacpi, qataq na ñamaxasoxonaxacpi, da 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa so ñamaxashec David, nache Añem, 'am soota'aguet qome, nache saishet da seraxanai' da lo'onataxanaxac da nta'a que'eca 'aña'alaqpi, 'eeta'am co'ollaxa da sheetec so David, nache 'am sami' qome da 'aulo'ogue na Israel le'ecpi.

³⁹Qaq nam chegoxoguetpi so David, qalaq so'ot ca nhuaxanaguec souaxat de'era, qalaxaye saishet qome da chochaq tatec ñaqa'en que'eca nhuaxanaguec.»

⁴⁰Qaq souaxato' de'era, nache so Salomón huotaique da ñalauat so Jeroboán, qalaxaye so Jeroboán datauec, taña ye Egipto maye ilotague' so nta'a Sisac, qaq nache netaña co'ollaxa yemaye, ivitta'a da ileu so Salomón.

Da l-leuaxa so Salomón

⁴¹Qaq na lañepi na'aqtaguecpi so Salomón, nam ño'otpi qataq na lañaanecpi, nache qoñettalec aso nere maye huetalec nam ño'otpi so Salomón.

⁴²Qaq da lo'onataxanaxac so Salomón co'ollaq netaña ye Jerusalén, da ilotague' 'enauac so Israel le'ecpi, ivi' soua cuarenta vi'ie.

⁴³Qaq co'ollaq ileu somaye nache qailareña ye huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat so lta'a David. Ime, nache qoñanagui da nta'a so llalec Roboán.

1 Reyes 12

Da 'eetec co'ollaq colaxagui da no'onataxanaxac

¹So Roboán taña ye Siquén, cha'aye 'enauac so Israel le'ecpi taña co'ollaxa yemaye da yaqto' qoñanagui da nta'a somaye.

²Qalaxaye la'axañaxac co'ollaxa de'era so Jeroboán, som llalec so Nabat, maye ñaq netaña co'ollaxa ye Egipto, yem ñe'eguenta co'ollaq dataueeguesop so nta'a Salomón.

³Qaq co'ollaq qaiñaxana so Jeroboán, nache somaye lñateuo 'enauac so Israel le'ecpi, da nqo'oneua'a so Roboán da detaxañapegue', nache 'eeta':

⁴So 'arta'a co'ollaxa, qomi' ñamaxaleguete na ñataqta qapa'atta no'onatacpi. Qaq 'am nagui, 'onaxaictaxa da 'anquigaxaani da qanque'eenaxac da qomi' qailatta'ape, yaqto' nache 'am so'onataxanaqtacot qome.

⁵Nache so Roboán, 'enapeco': Qoquiiuo qome, qaq qom ivi' caua tres na'axa'te, nache añem qañe'eguelaqaiua'a. Nache se'eso shiñaxauapi ñe'eguelaq co'ollaxa,

⁶huaña nache so nta'a Roboán, nnate' so nqueroxonecpi maye ltauapi co'ollaxa so lta'a Salomón co'ollaq ña nca'altauec, nache 'eeta': ¿Ca 'eetec ca aýem qaýa'añim qarqataxaqui, da yaqto' sasateguet se'eso shiýaxauapi maye aýem inattac?

⁷Nache somayepi 'eeta': Qom ýoqta 'aulo'oguet se'eso shiýaxauapi, qataq da ýataqta 'anonaxa't naua 'ara'aqtaqa da 'auasateguet somayepi, nache somayepi nache 'eetai' qome da 'am do'onataxaatacot.

⁸Qalaxaye so Roboán, saishet co'ollaxa da ýalaxaguet na lqataxacpi so ýa'axaiquipi, maye nacherata da inat so nsoxoppi maye maiche naloxouapi, qataq maiche lo'onataxanaxanecpi somaye.

⁹Nache inat, 'eeta': ¿Ca 'eetec ca aýem qaýa'añim qarqataxaqui, da yaqto' sasateguet se'eso shiýaxauapi maye aýem inattac, 'eeta': 'Onaxaictaxa da 'anquigaxaañi da qanque'eenaxac da qomi' qailatta'ape, maye qomi' ýo'oteque co'ollaxa so 'arta'a?

¹⁰Nache se'eso nsoxoppi maye naloxouapi somaye ýasateguet co'ollaxa somaye, 'eeta': Qom 'auasateguet se'eso shiýaxauapi maye 'eeta': So 'arta'a co'ollaxa, qomi' ýamaxaleguete na ýataqta qapa'atta no'onatacpi, qaq 'am nagui, 'onaxaictaxa da 'anquigaxaañi da qanque'eenaxac da qomi' qailatta'ape, qalaxaye qoneta' qome da 'ara'aqtac: Añi ýaxaata llale ýataqta sansatta, napacalec na lasot so ita'a.

¹¹Qaq somaye da qami' ýamaxaleguete co'ollaxa na ýataqta qapa'atta no'onatacpi, qaq aýem nagui, ñequigaxattec qome da ýataqta qapa'atta da lsallaxa ca qami' sacheleguete. Qataq da so ita'a qami' iroleguete co'ollaxa so nañec da qami' ýalashe'n, qalaxaye aýem, qami' seroleguete qome ca nalashenaxanaxat maye neta'aguet na lsheenec ca lcat.

¹²Qaq co'ollaq ivita so na'a'q tres, nache so Jeroboán qaltaq lýateuo 'enauac so shiýaxauapi da nqo'oneua'a so nta'a Roboán, cha'aye maiche la'aqtac co'ollaq 'enapega somayepi da ñe'eguelaxauo.

¹³Qalaxaye so nta'a, ýataqta qapa'atateguet co'ollaxa da la'aqtac, nache saishet da ýalaxaguet da lqataxac so ýa'axaiquipi,

¹⁴nacherata da ýe'enaxatchigui da lqataxac so nsoxoppi, 'eeta': «So ita'a da qami' ýamaxaleguete co'ollaxa na ýataqta qapa'atta no'onatacpi, qalaxaye aýem nagui, ñequigaxattec da ýataqta qapa'atta da lsallaxa ca qami' sacheleguete, qataq da so ita'a qami' iroleguete co'ollaxa so nañec da qami' ýalashe'n, qalaxaye aýem, qami' seroleguete ca nalashenaxanaxat maye neta'aguet na lsheenec ca lcat.»

¹⁵Nache so nta'a, saishet da ýalaxaguet da 'eetapeguec so shiýaxauapi, cha'aye Ñim Nataxala' nache 'ena'ac co'ollaxa de'era, da yaqto' ipacchigui da la'aqtac Ñimaye, maye ýanem co'ollaxa so Jeroboán, som llalec so Nabat, maye chegoqchigui naqa'en so la'aqtaxanaxanec Ajías, som lma' ye Silo.

¹⁶Nache se'eso nhuo' le'ecpi co'ollaq ila'a da so nta'a, saishet da ñoqocha'a da 'eetapeguec somayepi, nache somayepi nmasheguem, da 'eeta': «¡Qomi' saishet da saqtapegueua'a na lalamaxatpi so David! ¡Qataq saishet da ñeuanaqaua'a na lalamaxatpi so llalec so Yesé! ¡Qaq qomi' Israel le'ecpi, no'ono' da ñeqo'onaxalo naua qarpele'ete! ¡Qaq som David qalaq maiche ilo'ogue na maiche lalamaxatpi!» Huaña nache so Israel le'ecpi ñe'eguelaxalo naua lpele'ete.

¹⁷Qaq so Roboán qalaq nache queto'ot da ilotague' so Israel le'ecpi, maye netaigui som huaqta'a't nñecpi ye Judá.

¹⁸Qaq so nta'a Roboán, co'ollaq ñamaq so Adoram maye pa'aña'aguet da ilotague' so qapa'atta no'onatacpi, nache 'enauac so Israel le'ecpi, ñalauat somaye ira'a so coma'. Qaq huaña, nache so nta'a Roboán, sanañaloxon da huenongui aso laigona nache datauec, taña ye Jerusalén.

¹⁹Qaq 'era da 'eetec so Israel le'ecpi, da dataña'aguet co'ollaxa so llalaqpi so David, nache ivitta'a nagui.

²⁰Nache so Israel le'ecpi co'ollaq la'axañaxac da ñe'eguelaq so Jeroboán, nache damaxasoxoneuga da yaqto' taua'a qanqa'en so naponaxac, huaña nache somaye qoñanagui da Ita'a 'enauac so Israel le'ecpi. Nache ñataqta qaica ca no'onañi se'eso nhuo' le'ecpi da ca'ategue so llalaqpi so David, qaq nachesota so maiche lalamaxat lauo' le'ecpi so Judá da no'onañi.

²¹Qaq so Roboán, co'ollaq ivireua'a ye Jerusalén, nache laña't so ciento ochenta mil alleppi, nca'aguishecpí maye qañachegoxotaigui so maiche lauo' le'ecpi so Judá, qataq so lauo' le'ecpi so Benjamín, cha'aye huotaique da nalaate' so lañepi Israel le'ecpi, da yaqto' ñe'eguelaxa somaye da nache 'oonolec da nta'a.

²²Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega co'ollaxa so Semaías, som ñale maye la'aqtanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'eeta':

²³«Qonapega qome ñi Roboán, ñim llalec so Salomón maye nta'a ye Judá, qataq 'enauac na lauo' le'ecpi so Judá, Benjamín, qataq na lañepi nhuo' le'ecpi, qoneta':

²⁴Ñim Nataxala', da la'aqtac, 'eeta': Saishet qome da qoqui da qauloqui' ye maiche qarqañaipi Israel le'ecpi. Cha'aye nache shena'ac de'era qanayeuagui, ñoqo'oye qavi'iguelaqñalo qome naua qarma'achilli'.» Qaq somayepi co'ollaq hua'aqchigui de'era la'aqtac Ñim Nataxala', nache somayepi ñalaxaguet Ñimaye, nache ñe'eguelaxalo naua lma'ate.

So Jeroboán ño'o't soua dos huaca llalqa da yaqto' qanatamnoto

²⁵Qaq so Jeroboán, qaltaq no'oxoosheguem so huaqta'a't nñecpi ye Siquén, maye nalec aye qasoxonaxapi ye Efraín, qaq somaye nache naña co'ollaxa yemaye. Ime, nache no'oxoosheguem nataqa'en ye Peniel.

²⁶Qalaxaye somaye deuennataxaatac co'ollaxa, nache 'enapeco': «Yo'oqta da ishet da qañe'eguelaxa da qañatalec qome na llalaqpi so David,

²⁷cha'aye ne'ena shiřaxauapi da tařa ye Jerusalén maye nařa aři atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', da řaneuo aca lachetaqtaxanaqtepi, nache yo'oqta da qaltaq ře'eguelaxa da řauotec so lataxala' Roboán, som nta'a ye Judá. Huařa nache ařem qařalauat qome, nache namayepi ře'eguelaxa da datalec so Roboán maye nta'a ye Judá.»

²⁸Qaq co'ollaq ime da dechemaqtaxaateguelec de'era so nta'a, nache řo'o't soua dos le'enaqtaqa huaca llalqa do'onataxana so oro, nache 'enapega so shiřaxauapi, 'eeta': «Qami' Israel le'ecpi, mashe qařoqtégue da qavi'iguelaqaita'a ye Jerusalén. Qaq 'enaua nagui naua qanatamnaxala'achilli', maye qami' nqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto.»

²⁹Ime, nache so 'oonolec řanařa ye Betel, qaq so lřa qalaq řanařa ye Dan.

³⁰Qaq de'era, nachera da chegoqchigui co'ollaxa da huo'o da lasouaxashet so Israel le'ecpi, cha'aye se'eso shiřaxauapi, tařa naxa ye Betel qataq ye Dan da yaqto' natamnoto soomaye.

³¹Qaq nataqa'en no'oxoosheguem so atamnaqa'pi, nalec naqa'en aso lcomaraxalatepi, qataq řauo'o so ntaxařaxanaxanecpi maye saishet da leviitapi.

³²Qaq so Jeroboán, nataqa'en řo'ot co'ollaxa so laloxoqui da na'amqaanataxanaxac, huetoigui naqa'en so na'a'q quince so ca'agoxoic ocho, qaq 'eeta'am naqa'en so laloxoqui so na'amqaanataxanaxac maye huařa naxa ye Judá, qataq řo'ot so lachetaqtaxanaxat řachalec aso nca'atoxonaxalate. Qataq nache 'eeta'am naqa'en so huařa ye Betel, da řanot na lachetaqtaxanaxat som le'enaqtac huaca llalec. Nataqa'en řauo'o so ntaxařaxanaxanecpi da ilo'ogue se'eso atamnaqa' maye řo'ot somaye.

³³Qaq so na'a'q quince so ca'agoxoic ocho, nache so Jeroboán řaneuo co'ollaxa so lachetaqtaxanaxat, řachalec aso nca'atoxonaxalate maye no'oxoosheguem co'ollaxa maye nařa ye Betel, huetoigui se'eso na'a'q maye somaye maiche řo'ot da laloxoqui naqa'en da la'amqaanataxanaxac so Israel le'ecpi, qaq nache huetoigui nataqa'en se'eso ca'agoxoic da tasheguema aso nca'atoxonaxalate da řavigaxat so lchenaxanaxat.

1 Reyes 13

So na'aqtaxanaxanec nlaxa so Jeroboán

¹Qaq so Jeroboán co'ollaq ñaq řavigaxattac so lchenaxanaxat, nache ivireuo so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chegaqa'a ye Judá, som lamaxashec Ñim Nataxala'.

²Qaq somaye, na'axanneque co'ollaxa naua la'aqtaqa maye Ñim Nataxala' řamaxalec somaye da řa'axa't, 'eeta': «Nca'atoxonaxalate, nca'atoxonaxalate: Ñim Nataxala', 'eeta': «Huo'o qome ca ñiguiři nogotolec chegaqaigui na llalaqpi so David, le'enaxat Josías, qaq camaye řalauat qome na ntaxařaxanaxanecpi maye 'am ilotague', nache 'am řachalec, nam 'am řachalec naxa da řavigaxat na

nchenaxanaxat, qataq nache 'am hualec naqa'en da ñavigaxat na lpi'inecpi na shiñaxauapi.»»

³Qaq nacheso se'eso na'a'q da so na'aqtaxanaxanec ño'ot so na'anec maye saqañauanapega, nache 'eeta': «'Era da na'anec maye ñan Ñim Nataxala': Ana'ana nca'atoxonaxalate nlaguiñi qome, qataq na alo maye huetalec anamaye laga't qome.»

⁴Nache so nta'a Jeroboán, co'ollaq hua'axaña da la'aqtac so na'aqtaxanaxanec, da detaqtega aso nca'atoxonaxalate maye naña ye Betel, nache so nta'a nauaxañaxaasheguem na lhuaq, huaña aso nca'atoxonaxalate, nache 'eeta': «¡Ña qauacoñiiua'a damaye!» Qalaxaye so lhuaq maye nauaxañaxaasheguem somaye nache deqaga, nache saishet da qaltaq iraxan.

⁵Huaña nache dolagui aso nca'atoxonaxalate, qataq so alo maye huetalec asomaye laga't, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ñanem co'ollaxa so la'aqtaxanaxanec.

⁶Nache so nta'a 'enapega co'ollaxa so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': Ñaq añem 'anquaguec taxa da 'auñaxanot Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', da yaqto' no'oita na ihuaq. Nache so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna natamnot Ñimaye, nache so lhuaq so nta'a qaltaq no'oita.

⁷Nache so nta'a 'enapego' so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': 'Onaxaictaxa da ñeqo'onaxa ye ima', yaqto' 'auque'e, qataq sau'o'o qome ca 'anme.

⁸Qalaxaye so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega so nta'a, 'eeta': Na'aictoxo' da añem 'aña'anem ca tachiguingui na laiñi nam 'aralamaxatpi, qalaxaye añem saishet da 'am seca'ategue, qataq saishet da sachec aca nauole, huo'otaq da ñeñomgui ca 'etaxat da huaña ne'ena.

⁹Cha'aye Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta': «Saishet qome da qollec aca nauole, qataq saishet da 'aññomgui ca 'etaxat, qataq da 'avi'eguelaq qalaxa saishet da 'avi'eguelaqtegue ca 'ec»

¹⁰Qaq co'ollaq ñe'eguelaq somaye, nache tateuga so lña nqa'aic, nache saishet da ñe'eguelaqtegue da quegue so nqa'aic maye quetague' co'ollaq taña'a ye Betel.

¹¹Qaq se'eso na'a'q, huo'o so na'aqtaxanaxanec ña'axaiquilec maye naña ye Betel. Nache soua llalqa somaye, tañalo somaye da da'aqtaxaarem 'enauac nam ño'otpi so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye chegaqa'a ye Judá co'ollaq huaña ye Betel, nataqa'en da'aqtaxaarem so lta'a nam la'aqtacpi somaye co'ollaq 'eetega so nta'a.

¹²Nache so lta'a, ina't soomaye, 'eeta': ¿Hua'ague ca tateuga camaye? Nache soua llalqa ñachaxanalo so nqa'aic maye tateuga so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye chegaqa'a ye Judá.

¹³Nache 'enapegalo soua llalqa, 'eeta': Ñaq qauo'ocheelc ñi ilo 'ashena. Nache soomaye ño'oolleguete so 'ashena, ime nache so na'aqtaxanaxanec nelec somaye.

¹⁴Nache icaalec so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nache iviralec co'ollaxa somaye nso'ootañi neto'ot aso qo'oipaq late'eraí, nache inat, 'eeta': ¿Peta'a nache 'am la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye 'arma' ye Judá? Nache somaye, 'eeta': Aja', nache aýem.

¹⁵Nache so na'aqtaxanaxanec ña'axaiquilec, 'enapeco': Ñeqo'onaxa taxa ye ima' yaqto' 'auque'e.

¹⁶Qalaxaye somaye 'enapeco': «Saishet da she'eguelaq, qataq saishet da ñeqo'ona ca 'arma', qataq saishet da sachec aca nauole huo'otaq da ñeýomgui ca 'etaxat da huaña ne'ena.

¹⁷Cha'aye Ñim Nataxala' aýem 'enapega 'eeta': «Saishet qome da qollec aca nauole, huo'otaq da 'añomgui ca 'etaxat, qataq da 'avi'eguelaq qalaq saishet da 'avi'eguelaqtegue ca 'ec.»»

¹⁸Nache se'eso ña'axaiquilec ñatenachet somaye, 'eeta': Aýem, nataqa'en aýem na'aqtaxanaxanec, sheeta'am 'am, qaq huo'o so lamaxashec Ñim Nataxala', da aýem 'enapega, 'eeta': 'Auauega qome ye 'arma' yaqto' deque'e qataq ñom 'etaxat.

¹⁹Nache somaye ñe'eguelaq, nnaicapegue' somaye, nache deque'e qataq ñom co'ollaq hueta'a ye lma' somaye.

²⁰Qaq co'ollaq nso'ootrañi, datatralc so nquia'axala', nache so la'aqtac Ñim Nataxala', nvita so na'aqtaxanaxanec ña'axaiquilec, maye ñe'eguelaxat so na'aqtaxanaxanec maye chegaqa'a ye Judá,

²¹nache se'eso ña'axaiquilec, ñataqta na'axannec so la'aqtac da 'enapega so na'aqtaxanaxanec maye chegaqa'a ye Judá, 'eeta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Qaq souaxat da sa 'aualaxaguet da la'aqtac Ñim Nataxala', qataq saishet da 'auo'ot da lamaxasoxonaxac maye 'am ñamaxalec Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala',

²²nacherata da 'añe'eguelaq, da yaqto' qollec ana nauole qataq 'añomgui na 'etaxat, huaña nam saishet da 'am ñashenem Ñim Nataxala'. Qaq ñoqo'oye de'era 'aro'ocýaxac saishet qome da taigui qanqa'en aca nhuachiqui so hua'au 'arta'alpi.»

²³Qaq co'ollaq ime da lquia'axac qataq da ñomaxac so na'aqtaxanaxanec maye chegaqa'a ye Judá, nache so na'aqtaxanaxanec ña'axaiquilec, ño'olec so lalo 'ashena,

²⁴nache so na'aqtaxanaxanec maye chegaqa'a ye Judá jec co'ollaxa. Qalaxaye co'ollaq huangui so nqa'aic nache natena'aguet so llon, nache so llon ñalauat

somaye, nache so lo'oc̃axac somaye huetangui so nqa'aic, qaq so llon qataq so 'ashena nache datatrallec co'ollaxa somaye.

²⁵Qaq huo'oi co'ollaxa soua shĩaxau' natreuga yemaye, nache ilotra'a co'ollaxa so leuaxaic huetangui so nqa'aic, qataq som llon nache datatalec somaye, huaña nache soomaye iroua'a da la'axãaxac som hueta'a so huaqta'a't ñyecpi maye naña so lma' som ŷa'axaiquilec maye na'aqtanaxanec.

²⁶Qaq co'ollaq ŷãyaten de'era so na'aqtanaxanec ŷa'axaiquilec maye ñe'eguelaxat co'ollaxa som l̃ya, nache 'eeta': «Nacheye ye na'aqtanaxanec maye sa ŷalaxaguet da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'. ŷoqo'oye Ñim Nataxala', ŷaneguet so llon da yaqto' icolaxattega't nache ivitta'a da ŷalauat, qaq nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala'.»

²⁷Huaña nache sa nãaloxon da 'enapegalo soua llalqa 'eeta': Ña qauo'oc̃eelec ñi ilo 'ashena, nache soomaye ŷo'ooleguete so 'ashena,

²⁸ime nache jec somaye, nache ilalec so lo'oc̃axac se'eso shĩaxaua maye ileu huetangui so nqa'aic, qaq som llon qataq som 'ashena ñaq netraña yemaye, qaq som llon saishet da chec somaye huo'otaq da ŷe'egueeta'a da ŷalauat so 'ashena.

²⁹Huaña, nache so na'aqtanaxanec ŷa'axaiquilec, ŷacoosop so lo'oc̃axac som la'aqtanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chegaqa'a ye Judá, nache ŷachalec so lalo 'ashena da yaqto' ŷache, iroua'a yem huaqta'a't ñyecpi maye naña so lma' so na'aqtanaxanec ŷa'axaiquilec, da yaqto' ŷo'ot da lasouaxac, qataq da ilayiñi somaye.

³⁰Qaq co'ollaq ilayiñi somaye, nache ŷachaigui aso maiche lalamaqte nhuachiqui, nache ñyeeapeguilec, 'eeta': «¡Aicoue, 'am ŷaqãa!»

³¹Qaq co'ollaq ime da ilayiñi, nache 'enapegalo soua llalqa, 'eeta': «Qom sevita da seleu, nache qom ãyem qaulayiñi, nache ãyem qauachĩaigui ãnim huachiqui, maye selaroigui yem la'aqtanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache caua ipi'ineqa, huaqta'ai'salo qanqa'eñi yemaye,

³²cha'aye ipacchigui qome da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ŷamaxalec co'ollaxa yemaye da ŷa'axat, da talec ca nhuaxanaguec ãni nca'atoxonaxalate na Betel, qataq 'enauac nam atamnaqa'pi maye huaña ana lcomaraxalatepi yem huaqta'a't ñyecpi ye Samaria.»

³³Qaq na'aictaxa co'ollaxa de'era, so Jeroboán saishet da naralaxat da lataxac, nacherata da qaltaq ŷachegoxotaigui so nhuo' le'ecpi som ntaxãaxanaxanecpi, da yaqto' ilo'ogue som atamnaqa'pi maye huaña aso lcomaraxalatepi. Nache maicheye ca lauela somaye da ntaxãaxanaxanec, nache somaye ŷanagui da ilo'ogue se'eso atamnaqa'pi.

³⁴Qaq souaxato' de'era, nache so llalaqpi so Jeroboán 'enauac da huo'o da lasouaxashet, qataq ŷo'ot da qanmatchiguiñi somayepi da huetalec ana 'alhua.

1 Reyes 14

So Ajías ŷa'axata'a dam ñaq taŷa'a da talec so Jeroboán

- ¹Qaq se'esoua na'axa'te, nache dalola so Abías, som llalec so Jeroboán.
- ²Nache so Jeroboán, 'enapega co'ollaxa aso lhua, 'eeta': «Ña qoñisheguem nagui, nache 'anaralaxat da 'ano'otaxac yaqto' qaica ca 'am ŷauatton da nache 'am ihua. Ime, nache 'anqo'ona ye Silo, yem naña ca na'aqtaxanaxanec Ajías, maye aŷem da'aqtaxanem co'ollaxa da nachaŷem da aŷem lta'a ne'ena nhuo' le'ecpi.
- ³Nache 'auache qome aca diez nauolepi, qataq aca ntoñiguishepi maye lalegue na ama, qataq ca te'esag lli'i, nache 'anqo'ona qome da yaqto' 'am da'aqtaxanem ca 'eetec ne'ena nogotolec.
- ⁴Qaq nache ŷo'ot co'ollaxa de'era aso lhua so Jeroboán, nache jec, da taŷa ye Silo, nache iviraua'a ye lma' so Ajías. Qaq so Ajías mashe sa nauaañi, souaxat da ŷataqta mashe ŷa'axaiquiolec,
- ⁵qalaxaye Ñim Nataxala' mashe da'aqtaxanem co'ollaxa so Ajías, da aso lhua so Jeroboán naŷa somaye, da dechemaqtaxaalec so llalec souaxat da dalola. Qataq nataqa'en da'aqtaxanem da 'eetec da la'aqtac da denataxan asomaye, qataq da asomaye, naralaxat da no'otaxac.»
- ⁶Nache so Ajías co'ollaq hua'aqta'aguet da l-lamaxa naua lapia'ate asomaye nache co'ollaq inoxoneua'a so lasom, nache 'eeta': Ña 'ampa'auo, 'am maye 'am lhua so Jeroboán. ¿Ta'ainco' ye 'avi'inaxat da no'otaxac aca camachaqaqa 'alo? Aŷem, qaŷamaxalec da 'am sa'aqtaxanem da qauem 'ara'axaŷaxac,
- ⁷ŷoqo'oye 'avi'eguelaq qome nache qonapega ca Jeroboán, qoneta': «Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Aŷem, 'am sachegoxotaigui co'ollaxa na nhuo' le'ecpi da yaqto' sauo'o 'am lataxala' nam ŷalamaxat nhuo' Israel le'ecpi.
- ⁸Aŷem, seuotaxanec co'ollaxa da lo'onataxanaxac da nta'a na llalaqpi so David, da yaqto' 'am sanem. Qalaxaye 'am saishet da qoneta'am so David, som ŷamaxashec maye ŷataqta ŷalaxagueta co'ollaxa naua iqataxaco, qataq ŷataqta lquiyaqteŷaxac da Aŷem quetague', qaq 'enauac nam ŷo'otpi ŷataqta saŷamaxareeta.
- ⁹Qaq 'am, qalaxaye ŷataqta ŷapactec da qauem nam 'auo'otpi, saq 'ena'am so hua'au nataxala'pi co'ollaq saxanaxa da 'am huo'o, cha'aye 'am 'auo'ot na ŷaqa'a atamnaxala'pi qataq nam ne'enaqtacpi lcat, da yaqto' Aŷem 'aunogoqchet qataq Aŷem qoca'ai.
- ¹⁰Qaq ŷoqo'oye 'enauac ca 'am chegoxoguetpi, talec qome ñaqa'en ca qauem, qataq ileu ñaqa'en 'enauac na ŷalleppi, maye 'am chegoxoguetpi maye netaña na Israel, na'aictaxa da nlatac, huo'otaq nam saishet da nlatac. Nache qaica ca no'onañi da nca'altauec ñaqa'en, 'eeta'am na la'atec na shiguiŷac da qanquelogosheguem nache ŷataqta qanmatta, nache qaica ca no'onañi qanqa'en.

¹¹Qaq cam huaña na huaqta'a't n̄yecpi da ileu, qalaq chec qome ca pioxoppi, qaq ca ileuanga ca no'onaxa, qalaq chec ca māyopi maye chegoqo'ot na piguem, cha'aye nache la'aqtac Ñim Nataxala'.»

¹²«Qaq 'am 'alo, ñaq 'avi'eguelaxa qome ca 'arma'. Qaq qom choche 'avireua'a ye huaqta'a't n̄yecpi, nache ileu qome que'eca nogotolec.

¹³Huaña nache 'enauac qome na Israel le'ecpi da n̄eelec camaye qataq ilayiñi. Cha'aye 'enauac nam chegoxoguetpi so Jeroboán, nachecata que'eca nogotolec maye ishet da qailareñi, cha'aye nachaqcata da ñāyamaxareeta Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

¹⁴Qaq qom ime, nache Ñim Nataxala' ñauo'o ca lta'a na Israel le'ecpi, qaq camaye nacheca qome ca imeuo naqa'en nam chegoxoguetpi so Jeroboán. Qaq de'era, saqāaloq qome da ño'ot Ñimaye,

¹⁵nache Ñim Nataxala' ñataqta sa iren qome da ñacholaxan na Israel le'ecpi, 'eeta'am naqa'en na la'auataxa so tala da ñacholaxan ana na'aatepi. Nache nqateeguesop na Israel le'ecpi, yem netaña no'on 'alhua maye ñanem co'ollaxa so hua'au lta'alpi, nache ilagaxaalec namayepi ye ñataqta qāyoqta ye Éufrates, souaxat da ño'ot na le'enaqtacpi lqui'ipi aso Astarté, nache inogoqchet Ñim Nataxala'.

¹⁶Nache Ñim Nataxala', ca'ai qome na Israel le'ecpi, souaxat na lasouaxashetpi so Jeroboán, maye ño'ot nataqa'en na lasouaxashetpi nam Israel le'ecpi.»

¹⁷Nache aso lhua so Jeroboán, ñisheguem co'ollaxa nache jec, tāya ye Tirsa, qaq co'ollaq choche inoxoneua'a so lma' nache ileu so nogotolec.

¹⁸Nache 'enauac so Israel le'ecpi ca'ateueegue co'ollaq qailareñi, qataq n̄eetapeguelec somaye, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ñanem co'ollaxa da ña'axat so lamaxashec Ajías.

¹⁹Qaq nam lāyepi maye ño'otpi so Jeroboán, co'ollaq nalattac, qataq da lo'onataxanaxac co'ollaq nta'a, nache 'enauac da nanettalec aso nere, maye nanettalec da na'aqtaguec nam ño'otpi so nta'alpi ye Israel.

²⁰Nache da lo'onataxanaxac so nta'a Jeroboán, ivi' veintidós vi'ie, qaq co'ollaq ileu, nache so llalec Nadab talec da lo'onataxanaxac somaye.

Da lo'onataxanaxac da nta'a so Roboán

²¹Qaq so Roboán maye llalec so Salomón, somaye nta'a ye Judá. Qaq somaye ivi' cuarenta y un vi'ie da nachaalataxac co'ollaq qōyanagui da nta'a, nache da lo'onataxanaxac da nta'a ivi' diecisiete vi'ie da ilotague' ye Jerusalén, yem huaqta'a't n̄yecpi maye lca'aguishec Ñim Nataxala' co'ollaq lca'agui 'enauac nam huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat nam nhuo' le'ecpi ye Israel, da yaqto' hueta'a da le'enaxat Ñimaye. Qaq aso late'e so Roboán, le'enaxat da Noamá, qaq asomaye Amón lashe.

²²Qalaxaye som Judá le'ecpi, ño'ottac co'ollaxa na ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', nache ñataqta inogoqchet Ñimaye souaxat ne'ena lasouaxashetpi, cha'aye nam ño'otpi ñataqta napacalec co'ollaxa som hua'au lta'alpi.

²³Cha'aye somayepi nataqa'en nauaxañoaxaasheguem so natamnaqa'pi, nalec naqa'en aso lcomaraxalatepi, qataq ño'ot so le'enaqtacpi maye lqui'ipi aso Aserá, qataq no'oxoosheguem aso natamnaxalate coma' qataq aso 'epaq lamo, no'ot naqa'en aso qo'oipaq late'eraí maye qalochiguiñi ana lcouepi.

²⁴Qataq so shiñoaxauapi se'eso 'alhua nquisheshigui de'era la'amqaanataxanaxac, nache ñe'enaxat dam ñataqta qaiqaiga lataxac nam ñotta'a't shiñoaxauapi, maye Ñim Nataxala' ño'orauec co'ollaxa, ñauaachigui naqa'en so Israel le'ecpi.

²⁵Qaq co'ollaq ivi' soua cinco vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a so Roboán, nache so Sisac maye nta'a ye Egipto, taña ye Jerusalén da iloquixan so netaña somaye,

²⁶nache deuotaxanec so nogoxoshetpi maye lalamaxatpi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq ñache 'enauac so huetaigui so nma' lta'araic. Nataqa'en ñache aso npaqtaxanaqtepi oro maye lo'onata co'ollaxa so Salomón.

²⁷Nache so nta'a Roboán, qaltaq ño'ot co'ollaxa aso dalaxai npaqtaxanaqtepi bronce, da yaqto' nmeneguet naqa'en asomayepi, nache ñanem da ilo'ogue naqa'en so alleppi maye nauaatalec so ñegueuo so nma' lta'araic.

²⁸Qaq so nta'a naxa da taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache se'eso nauanaxanaxanecpi ñache da nauaatalec somaye, qaq naxa da ime, nache qaltaq ñe'eguelaxata da ñanaña som lauanaxanaqa' somayepi.

²⁹Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi da lo'onataxanaxac so Roboán, qataq nam ño'otpi, nache 'enauac da nanettalec aso nere, maye nanettalec da na'aqtaguec nam ño'otpi so nta'alpi ye Judá.

³⁰Qataq de'era lo'onataxanaxac so Roboán, nache huetoigui da queto'ot co'ollaxa da nalattague' so Jeroboán.

³¹Qaq co'ollaq ileu so Roboán, nache qailareñi qañoauaxañoaxana'ai' so hua'au lta'alpi, maye huaña ye huaqta'a't ññecpi maye lalamaxat so David. Qaq aso late'e somaye, le'enaxat Noamá, asomaye Amón lashe. Qaq da lo'onataxanaxac somaye da nta'a, qalaq talec so llalec Abián.

1 Reyes 15

Da lo'onataxanaxac da nta'a so Abián

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' dieciocho vi'ie da nta'a so Jeroboán, maye llalec so Nabat, nache so Abián, ñacoolec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue so netaña ye Judá.

²Nache ivi' tres vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a, co'ollaq netaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye le'enaxat Macá, maye llale so Absalón.

³Qaq so Abián, qalaq ipacchigui da qaltaq ño'ottac na sañañamaxañipi nasouaxashetpi maye ño'ot co'ollaxa so Ita'a. Nache da lquiyaqteñaxac, saishet da ñataqta ñalaxaguet Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', qaq saq 'ena'am so David, maye chegoxoguet somaye.

⁴Qalaxaye Ñim Nataxala', souaxat da lauotaxanaqtaic so David, nache Ñimaye nache 'eetai' naqa'en da 'ettaigui aso lcoñaraxanaxaqui somaye da netaña ye Jerusalén, ñoqo'oye nmeneguet naqa'en so llalec da yaqto' ilo'ogue da no'onataxanaxac huaña ye Jerusalén, yaqto' Ñimaye npaxattalec yemaye.

⁵Cha'aye so David, ño'ot co'ollaxa nam ñataqta ñañamaxareeta Ñim Nataxala', qataq ñataqta saishet da ca'ai nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala', nachaqsota so Urías maye hitiita da huasoilec, souaxat da damaxasoxoolec co'ollaxa da qañalauat.

⁶Qataq de'era lo'onataxanaxac so Roboán, nache huetoigui co'ollaxa da queto'ot da nalattague' so Jeroboán, nache ivitta'aguet da lo'onataxanaxac so Abián da nalattague' somaye.

⁷Qaq nam lañe maye ño'otpi so Abián, nache 'enauac da nanettalec aso nere, maye nanettalec da na'aqtaguec nam ño'otpi so nta'alpi ye Judá. Qaq nataqa'en so Abián nache queto'ot co'ollaxa da nalattague' so Jeroboán.

⁸Qaq co'ollaq ileu so Abián, nache qailareñi huaña qanqa'en ye huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David. Qaq da lo'onataxanaxac somaye da nta'a nache talec so llalec Asá.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Asá

⁹Qaq co'ollaq mashe veinte vi'ie da nta'a so Jeroboán ye Israel, nache so Asá ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Judá,

¹⁰nache ivi' cuarenta y un vi'ie da hueta'a ye Jerusalén da nta'a. Qaq aso lcote somaye le'enaxat Macá, asom llale so Absalón.

¹¹Qaq so Asá, ño'ot co'ollaxa na ñataqta ñañamaxareeta Ñim Nataxala', 'eeta'am da 'eetec so hua'au Ita'a David.

¹²Cha'aye ño'orauec co'ollaxa som shiñaxauapi maye nquisheshigui da la'amqaanataxanaxac, qataq nqateua'a 'enauac som ne'enaqtacpi maye lo'onatacpi co'ollaxa so hua'au Ita'alpi somayepi.

¹³Qataq nataqa'en nqateua'a da lo'onataxanaxac aso lcote Macá da late'e so nta'alpi, souaxat da damaxasoxoolec da qaño'ot so lqui'i aso Aserá da yaqto' natamnaxalate. Nache somaye ilaxachigui qataq ñavigaxat co'ollaxa asa'aso natamnaxalate aso lcote, huaña so la'auaxac ye Cedrón.

¹⁴Qaq na'aictaxa co'ollaxa da saishet da 'enauac da nlaxaañi na atamnaqa'pi maye nalec ana lcomaraxalatepi, qalaxaye so Asá saishet da ñaxanec da ña'amaqteetac Ñim Nataxala'.

¹⁵Qaq nataqa'en ñachaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', 'enuac so oro, plata, qataq so lañepi nogoxoshetpi maye somaye, qataq so lta'a, ñanot co'ollaxa Ñim Nataxala'.

So Asá nañamaxate' so Ben Adad

¹⁶Qaq so Asá, nache queta co'ollaxa da nalattague' so Basá maye nta'a ye Israel.

¹⁷Qaq so Basá maye nta'a ye Israel, taña co'ollaxa ye Judá da iloquixan, huaña nache no'oxoosheguem so lpaqtaxat ye Ramá, da yaqto' qaica ca na'aqtaxane' so Asá, maye nta'a ye Judá.

¹⁸Nache so Asá ñacona 'enuac so oro qataq plata, maye huetaigui aso nañamaqtaxaqui, maye naigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so huetaigui so nma' lta'araic, nache ñanem so ltauapi somaye, da yaqto' ira'a so Ben Adad, maye nta'a ye Siria, som llalec so Tabrimón qataq laual so Hezión, qaq somaye netaña ye Damasco. Qaq nataqa'en ñamaxa somaye da la'aqtac, 'eeta':

¹⁹«'Am, qataq añem, so'otaq qome ca qanañamaxataxac, 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa soua qarta'al. Qaq nagui 'am samaxa da 'anme ñaqa'en na oro, qataq na plata. Qaq ñoqo'oye 'anqo'ona qome ñi Basá maye nta'a ye Israel, da 'anlaxaañi da 'anañamaxataxac co'ollaq 'anañamaxate' ñimaye, yaqto' ñimaye ñaxaañi da añem iloquixaatac.»

²⁰Nache so Ben Adad ñasateguet co'ollaxa de'era la'aqtac so nta'a Asá, nache ñamaq so lataxala'pi so nalleppi da yaqto' nqo'onalo naua nañalo so huaqta'a't ñyecpi ye Israel da iloquixan. Qaq huaña nache loxonec ye Iyón, Dan, Abel Betmacá, qataq 'enuac ye Quinéret, qataq 'enuac ye na'alhua so Neftalí.

²¹Qaq co'ollaq ñañaten de'era so Basá, nache ñaxaañi da no'oxootapiguisheguem so lpaqtaxat ye Ramá, nache ñe'eguelaxa ye Tirsá.

²²Huaña nache so nta'a Asá, iñaxanegue 'enuac so Judá le'ecpi, qaica naqa'en ca no'onañi da yaqto' qañache 'enuac so coma'pi, qataq so 'epaqpi maye do'onataxaatega co'ollaxa so Basá da no'oxootapiguisheguem so lpaqtaxat ye Ramá. Qaq so nta'a Asá, nache do'onataxana somayepi da no'oxoosheguem so lpaqtaxat so huaqta'a't ñyecpi ye Geba, maye lalamaxat so Benjamín, qataq ye Mispá.

Da l-leuaxa so Asá

²³Qaq na lañepi maye ño'otpi co'ollaxa so Asá, dam la'añaxac, qataq som no'oxoosheguempi huaqta'a't ñyecpi, nache nanettalec aso nere maye huetalec 'enuac da na'aqtagec nam ño'otpi so nta'alpi ye Judá. Qaq co'ollaq mashe ña'axaiquilec so Asá, nache huo'o da lalolaxa, hualeguete naua lapia'ate,

²⁴Qaq co'ollaq ileu so Asá, nache qailareñi qañauaxañaxana'ai' so hua'au lta'alpi, maye huaña ye huaqta'a't ñyecpi, maye lalamaxat so David. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Josafat.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Nadab

²⁵Qaq co'ollaq mashe ivi' dos vi'ie da nta'a ye Judá so Asá, nache so Nadab maye llalec so Jeroboán, ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Israel, qaq da lo'onataxanaxac da nta'a ivi' dos vi'ie.

²⁶Qalaxaye ño'ot co'ollaxa nam sa ñañamaxarenpi Ñim Nataxala', cha'aye icaachigui nam qauem maye ño'otpi co'ollaxa so Ita'a, nache ño'ot da huo'o na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi.

²⁷Qalaxaye so Basá, som llalec so Ajías, maye chegoxoguet na lauo' le'ecpi so Isacar, dataña'aguet co'ollaxa somaye, nache ñalauat huaña ye Guibetón, yem huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so filisteopi, yem colesop co'ollaxa so Nadab, qataq so nalleppi Israel le'ecpi.

²⁸Qaq huetoigui so vi'i tres da ilotague' so Judá le'ecpi so Asá, da so Basá ñalauat so Nadab, qaq somaye nache talec da no'onataxanaxac da nta'a.

²⁹Qaq co'ollaq choche ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a so Basá, nache ñalauat 'enauac so llalaqpi so Jeroboán, ñataqta nmichiguiñi naqa'en. Qaq nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ñanem co'ollaxa so lamaxashec Ajías maye lma' ye Silo.

³⁰Qaq de'era souaxato' na lasouaxashetpi co'ollaxa so Jeroboán, maye ño'ot nataqa'en na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi, qaq nachena na ño'ot da lalemataic Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

³¹Qaq na lañepi na'aqtagecpi so Nadab, qataq 'enauac na ño'otpi, nache qoñettalec aso nere maye huetalec nam ño'otpi co'ollaxa so nta'alpi ye Israel.

³²Qaq co'ollaq ñaq do'onataxaata'ape da nta'al ye Israel soua Asá qataq so Basá, nache queta co'ollaxa da nalattega't soomaye.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Basá

³³Qaq co'ollaq mashe ivi' tres vi'ie da nta'a so Asá ye Judá, nache so Basá maye llalec so Ajías, ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, huaña ye Tirsa, da ilo'ogue 'enauac so Israel le'ecpi, qaq nache ivi' veinticuatro vi'ie da nta'a somaye.

³⁴Qalaxaye somaye ño'ot co'ollaxa nam sañañamaxarenpi Ñim Nataxala', cha'aye icaachigui nam qauem maye ño'otpi so Jeroboán, nam ño'ot na lasouaxashetpi co'ollaxa so Israel le'ecpi.

1 Reyes 16

¹Qaq Ñim Nataxala' 'enapega co'ollaxa so Jehú, maye llalec so Jananí da yaqto' 'enapega so Basá, 'eeta':

²«Añem 'am sachegoxottoigui co'ollaxa na lsoche na 'alhua, da 'am ñauaxañaxaasheguem da yaqto' 'am lataxala' ñaqa'en na ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi. Qalaxaye 'am, ñataqta qoneta'am so Jeroboán da huo'o 'anqa'en da

lasouaxashet na ñalamaxat nhuo' le'ecpi, nache aýem 'aunogoqchet souaxat na 'arasouaxashetpi.

³Qaq ñoqo'oye 'am Basá, ñataqta 'am ñelaxatchiguiñi qome qataq 'enauac na 'aýa'alaqpi, nache 'am 'eeta'am ñaqa'en da sheetec co'ollaxa so Jeroboán maye llalec so Nabat.

⁴Qaq nam 'arhuo' le'ecpi da huo'o ca ileuaigui cam huaqta'a't ñýecpi, nache ca pioxoppi chec qome camaye, qaq cam ileuauga ca no'onaxa qalaq chec qome ca maýopi maye chegoqo'ot na piguem.»

⁵Qaq nam laýepi na'aqtaguecpi nam ño'otpi so Basá, qataq da lo'onataxanaxac co'ollaq nta'a, nache 'enauac da nanettalec aso nere, maye huetalec da na'aqtaguec nam ño'otpi so nta'alpi ye Israel.

⁶Qaq co'ollaq ileu so Basá, nache qailareña ye Tirsa. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a nache talec so llalec Elá.

⁷Qaq Ñim Nataxala', 'enapega co'ollaxa so Jehú, maye llalec so Jananí da yaqto' 'enapega so Basá, qataq so llalaqpi souaxat da 'enauac na ño'otpi ñataqta saýaýamaxaren, qataq inogoqchet Ñim Nataxala', cha'aye 'enauac na ño'otpi da 'eeta'am na ño'otpi co'ollaxa so Jeroboán qataq so llalaqpi maye nmichiguiñi naqa'en co'ollaxa Ñim Nataxala'.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Elá qataq so Zimri

⁸Qaq co'ollaq mashe ivi' veintiséis vi'ye da so Asá nta'a ye Judá, nache so Elá maye llalec so Basá, ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Israel, huaña ye Tirsa, qaq da lo'onataxanaxac da nta'a ivi' dos vi'ye,

⁹qalaxaye so Zimri maye lamaxashec somaye, som ilotague' aso laýepi naigonapi maye alaataxaquipi, somaye dataña'aguet co'ollaxa so Elá. Nache so Elá co'ollaq hueta'a ye Tirsa, nache ñýomtac, nache ivira'a da ñataqta taxaic, hueta'a so lma' so Arsa, maye ilotague' naxa so lma' lta'araic somaye,

¹⁰nache ivireuo co'ollaxa so Zimri, nache ñalauat somaye da yaqto' so Zimri talec da no'onataxanaxac da nta'a. Qaq de'era huetoigui so vi'i veintisiete, co'ollaq so Asá nta'a ye Judá.

¹¹Nache co'ollaq choche ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a so Zimri, nache ñalauat 'enauac so llalaqpi so Basá. Nache ñataqta nmichiguiñi naqa'en so lauo' le'ecpi, qataq so nauochaxauapi somaye.

¹²Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa so Zimri, da ñataqta nmichiguiñi naqa'en so llalaqpi so Basá, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ñanem co'ollaxa so la'aqtaxanaxanec Jehú, da da'aqtaxanem so Basá,

¹³souaxat nam lasouaxashetpi so Basá, qataq so llalec Elá, maye ño'ot nataqa'en da lasouaxashetpi so Israel le'ecpi, souaxat da natameetacot so ñaqa'a

atamnaxala'pi, nache inogoqchet Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

¹⁴Qaq na lañepi na'aqtagecpi, qataq na ño'otpi co'ollaxa so Elá, nache nanettalec aso nere maye huetalec nam ño'otpi co'ollaxa so nta'alpi ye Israel.

¹⁵Qaq co'ollaq ivi' veintisiete vi'ie da so Asá, nta'a ye Judá, nache so Zimri ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, huaña ye Tirsá, qalaxaye ivi' siete na'axa'te da nta'a somaye. Qaq so alleppi Israel le'ecpi lañoota'a't da huotaque da ilouiaxan so huaqta'a't ñyecpi ye Guibetón, maye lalamaxat so filisteopi,

¹⁶qaq so alleppi maye lañoota'a'tpi co'ollaq la'axañaxac da so Zimri, dataña'aguet so nta'a qataq ñalauat. Huaña, nache se'eso na'a'q 'enauac so Israel le'ecpi, ñanagui da nta'a so Omri, som lataxala' so alleppi.

¹⁷Ime, nache so Omri, qataq 'enauac so alleppi Israel le'ecpi ñaxaani co'ollaxa da ilouiaxaatac ye Guibetón, nache nqo'ona da ilouiaxan ye Tirsá.

¹⁸Nache so Zimri co'ollaq ila'a da mashe noxonec som huaqta'a't ñyecpi, nache somaye taigui so nma' lta'araic, nache ñavigaxat, qaq so Zimri nache pa'ataigui co'ollaxa somaye. Qaq 'era da 'eetec co'ollaq ileu somaye,

¹⁹souaxat na lasouaxashetpi, cha'aye ño'ot nam sañañamaxarenpi Ñim Nataxala', qataq icaachigui nam qauem maye ño'otpi co'ollaxa so Jeroboán, maye ño'ot nataqa'en na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi.

²⁰Qaq nam lañepi ño'otpi so Zimri, qataq co'ollaq dataña'aguet so nta'a Elá, nache nanettalec aso nere maye huetalec 'enauac nam ño'otpi som nta'alpi ye Israel.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Omri

²¹Qaq huaña, nache so Israel le'ecpi ncolaxara'ache co'ollaxa, dos soua lpa'axaco. Nache huo'o som datalec so Tibni, som llalec so Ginat da yaqto' lta'a somayepi, qaq so lañepi qalaq datalec so Omri da yaqto' lta'a.

²²Qalaxaye som ca'ategue so Omri, nauec co'ollaxa som ca'ategue so Tibni, som llalec so Ginat. Nache so Tibni ileu, qaq so Omri qalaq ivira'a da nta'a.

²³Qaq co'ollaq mashe ivi' treinta y un vi'ie da so Asá nta'a ye Judá, nache so Omri ilo'ogue co'ollaxa ye Israel, qaq somaye ivi' doce vi'ie da nta'a, qaq nache huaiguilo soomaye soua seis vi'ie, da ilotague' so netaña ye Tirsá.

²⁴Qaq somaye desheenaxana co'ollaxa añi qasoxonaxa maye naña ye Samaria, maye lalamaqte so Semer, nache sesenta y seis kilos so lcat plata so lasheue, qaq nache ñanaña yemaye da no'oxoosheguem so huaqta'a't ñyecpi, nache ñanagui da le'enaxat Samaria, cha'aye le'enaxat Semer, som hua'auchiguiñi lalamaxat yemaye.

²⁵Qaq nam ño'otpi so Omri, ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye ñapacauec da qauem na ño'otpi, napacalec so hua'au nta'alpi,

²⁶cha'aye icaachigui nam qauem maye ño'otpi co'ollaxa so Jeroboán, som llalec so Nabat, maye ño'ot nataqa'en na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi, souaxat da natameetacot so ñaqa'a atamnaxala'pi, nache inogoqchet Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

²⁷Qaq 'enauac na lañepi na'aqtagecpi, qataq na ño'otpi, qataq co'ollaq nalattac so Omri, nache nanettalec aso nere maye huetalec nam ño'otpi so hua'au nta'alpi ye Israel.

²⁸Qaq co'ollaq ileu somaye, nache qailareña ye Samaria. Nache so llalec Ajab, talec da lo'onataxanaxac da nta'a.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Ajab

²⁹Qaq co'ollaq ivi' soua treinta y ocho vi'ie da so Asá, nta'a ye Judá, nache so Ajab, maye llalec so Omri, ñacolec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue so Israel le'ecpi. Nache veintidós vi'ie da ilotague' so Israel le'ecpi, huaña ye huaqta'a't ñyecpi ye Samaria.

³⁰Qalaxaye so Ajab maye llalec so Omri, ño'ot co'ollaxa na ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye ñapacauec da qauem na ño'otpi, napacalec so hua'au nta'alpi,

³¹cha'aye qaica ca 'enec naqa'en, da icaachigui da ño'ot nam lasouaxashetpi so Jeroboán, maye llalec so Nabat. Qataq ivitta'a da huaroneguet aso Jezabel, asom llale so Etbaal, maye nta'a ye Sidón. Huaña, nache ivira'a da ño'oxoreetac, qataq natameetacot so Baal.

³²Nache huaña ye Samaria da no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalate, qataq aso atamnaxaqui da lalamaqte naqa'en so Baal.

³³Nataqa'en ño'ot aso le'enaqta lqui'i aso Aserá, huaña nache ñataqta nquictec da inogoqchet Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi, qaq nache ñataqta napactelec na ño'otpi so hua'au nta'alpi ye Israel.

³⁴Qaq huetoigui co'ollaq nta'a so Ajab, da so Jiel maye Betel le'ec, no'oxoosheguem co'ollaxa so huaqta'a't ñyecpi ye Jericó. Nache co'ollaq qano'oxoosheguem so lo'oxonaxala' somaye, nache ileu so Abirán maye la'auaxanec llalec somaye, qataq co'ollaq ñanauo so lasompi, nache ileu so Segub, som llalec na'asa. Huaña, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ñanem co'ollaxa da ña'axat so Josué som llalec so Nun.

1 Reyes 17

So Elías ña'axata'a da qaica ca auot

¹Qaq so na'aqtaxanaxanec Elías, maye lma' ye Tisbé, yem huagui ye 'alhua Galaad, 'enapega co'ollaxa so Ajab, 'eeta': «Ñataqta 'eesa da nca'altauec Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, maye añem lamaxashec, da ne'enaua vi'ie

qaica qome ca auot, qataq ca 'aĩa, nache choche ivitta'a qom ÿoltaq san ca ÿa'aqtac.»

²ÿoqo'oye Ñim Nataxala', 'enapega so Elías, 'eeta':

³«Qoca'ai qome ne'ena, nache 'aigue da nala' lliguisheguem, nache 'anqañoxxoñi qom huaña so la'auaxac Querit, maye pa'aigue da nala' lliguisheguem so tala Jordán.

⁴Yaqto' ishet da 'anÿomtapigui na le'ec 'etaxat somaye, qaq Aÿem qalaq samaq qome ca teguesanpi da 'am irotega ca 'oq.»

⁵Nache so Elías, ÿo'ot co'ollaxa da la'aqtac Ñim Nataxala', nache jec, taĩa da naña so la'auaxac Querit, maye pa'aigue da nala' lliguisheguem so tala Jordán.

⁶Qaq so teguesanpi, nache irotega aso nauole, qataq so lapat, ye nte'eta qataq ye avit, qaq somaye nache nÿomtapigui na le'ec 'etaxat se'eso la'auaxac.

⁷Qalaxaye co'ollaq mashe qaÿata'aguelo soua na'axa'te, nache deqaqa so la'auaxac, souaxat da qaica ca auot se'eso 'alhua.

So Elías qataq aso pa'ai maye lma' ye Sarepta

⁸Qaq huaña, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Elías, 'eeta':

⁹«Qoñisheguem qome, nache 'anqo'ona ye huaqta'a't nÿecpi ye Sarepta, maye huaigui ye 'alhua Sidón, nache qonaña qome yemaye. Qaq Aÿem mashe shenapega aña 'alo pa'ai maye lma' yemaye, da 'am ÿanem qome ca 'oq.»

¹⁰Nache so Elías ñisheguem, taĩa ye Sarepta. Qaq co'ollaq ivireua'a so ñegueuo so huaqta'a't nÿecpi, nache ila'a aso 'alo pa'ai maye laÿootega't so 'epaqpi da yaqto' l-le' lashecpí. Nache so Elías iÿaxana asomaye, nache 'enapega, 'eeta': Ñaq aÿem 'anqouaguec qome, da aÿem 'andouga ca 'etaxat, huetangui 'anqa'en aca ÿomaxaqui, yaqto' ñeÿom.

¹¹Qaq co'ollaq mashe jec asomaye da ÿe'eguenaua'a so 'etaxat, nache so Elías qaltaq iÿaxanapegue' asomaye, nache 'eeta': Ñaq aÿem 'anqouaguec da aÿem 'andouga nataqa'en ca nauole laÿolec.

¹²Nache asomaye 'enapeco': ÿataqta nca'altauec Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', maye ÿaÿaten da qaca aca datoxoi ÿauole. Qataq yetai' ña'ayiiña maye huetagui aña laÿe', nalachigui ana 'oonole ñapocna, qataq aña aceite laÿe' mashe saq 'amaqtaq datai' huetangui. Qaq ÿoqo'oye llaÿootega't na 'epaqpi da yaqto' so'ot aca nauole, da yaqto' deque'e ñi ÿalec qataq aÿem. Qaq nache pa'atec da sequia'aq, huaña nache seleuaq qome souaxat na qarqouaxa.

¹³Nache so Elías 'enapeco': Saishet da 'añe'etac, 'aue qojec, nache 'auo'ot da qonetega. Qalaxaye que'ecatai' no'onañi 'ayiiñoolec, 'aua'auaxaañi qome da 'auo'ot aca saq 'amaqtaq nauole nlarañi, nache aÿem 'andouga. Qaq da ime, nache 'auo'ot aca lÿa, yaqto' qollec 'am, qataq ca 'aĩa'alec.

¹⁴Cha'aye Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': Añi laýe' na 'ayiiña, qalaq saimeuo qome ca huetagui, qataq añi laýe' na aceite, qalaq saque ca le'ec, choche ivitta'a ca na'a'q da Ñim Nataxala', anac naqa'en ca auot da talec ana 'alhua.

¹⁵Nache asomaye jec, nache ño'ot dam ñamaxalec so Elías. Nache asomaye, qataq so llalec, qataq so Elías, ñataqta huo'oi soua na'axa'te da huo'o so aloq.

¹⁶Cha'aye saimeuo so 'ayiiña maye huetagui aso laýe', qataq aso laýe' so aceite, qalaq saimeuo so le'ec, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ñanem co'ollaxa so Elías da ña'axat.

¹⁷Qaq co'ollaq mashe qaýoqteguelo soua na'axa'te, nache sano'on so llalec asa'aso pa'ai, nache ivira'a da ñataqta dalola, nache mashe qaicaua nataqa'en naua la'a'che.

¹⁸Nache aso pa'ai 'enapega so Elías, 'eeta': 'Am nale Ñim Lo'onatac 'Enauacna ¿negue't cam qonetapeguc da sheeta? ¿Peta'a 'auanac da aýem 'antoonaxanaxanec na ñasouaxashetpi, nache 'auo'ot da ileu na ñalec?

¹⁹Nache so Elías 'enapeco': Ñaq aýem 'aýa'anem na 'aýa'alec, nache somaye nsoxouo so llalec aso pa'ai, nache irosheguema so pa'asheguem nýec, maye netasheguema somaye, nache nnanaxanaxalec so lmala'.

²⁰Ime, nache ñataqta nlamaxaren da iýaxanot Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am Nataxala', maye 'Am Ñatamnaxala', ¿peta'a nataqa'en da 'auauo'o da nqui'ic aram pa'ai, maye sootaña na lma', da ileu 'anqa'en na llalec?»

²¹Nache somaye tres da ñe'eguelaxalec da nqapaxanegue so nogotolec, nache ñataqta nlamaxaren da iýaxanot Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am Nataxala', maye 'Am Ñatamnaxala', ¿'Am ñachoxonnot da ñaq 'añe'eguelaxata da nachaalataxac ne'ena nogotolec!»

²²Nache Ñim Nataxala', hua'axaýa da nachoxonnaxac so Elías, nache qaltaq nca'alec naqa'en so nogotolec.

²³Nache so Elías, sa naýaloxon da ñacoosop so nogotolec, nache irogoña so pa'aguiñi nýec, nache ñanem aso late'e. Nache, 'eeta': ¿Ña 'aumeten, na 'aýa'alec, nca'alec!

²⁴Nache aso 'alo 'enapeco': Nagui, aýem saýateeta, da ñoqta 'eesa da 'am nale Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq cam qonapec, qalaq ñoqta 'eesa la'aqtac Ñim Nataxala'.

1 Reyes 18

So Elías qaltaq ñe'eguelaxa so Ajab

¹Qaq so mashe qaýoqteguelo soua na'axa'te, co'ollaq mashe inoxoorec soua tres vi'iye, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Elías, 'eeta': «'Aue qojec, nache

'anqo'oneua'a ca Ajab, cha'aye Aÿem, ñamaq qome ca auot da talec ñaqa'en ana 'alhua.»

²Nache so Elías jec co'ollaxa, nache nqo'oneua'a so Ajab. Qaq ye Samaria, ñataqta sa la'axaic co'ollaxa so nqouaxa.

³Nache so Ajab, iÿaxaneuga co'ollaxa so Abdías maye ilotague' naxa so nma' lta'araic, qaq so Abdías ñataqta huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala',

⁴qaq ñoqo'oye aso Jezabel, co'ollaq damaxasoxoolec da qaÿalauat so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Nataxala', nache somaye cincuenta naqa'en so nqañoxotoigui ñi 'oonolec soua dos auaco, qataq ñaata'am co'ollaxa aso nauole qataq so 'etaxat.

⁵Nache so Ajab 'enapega so Abdías, 'eeta': Qolaq, seconnaxalec ne'ena 'alhua, yaqto' semetenaq 'enauac ana lapelpi qataq na la'auaxacpi, shapegueto' qom sanataxa ca 'auaqpi da yaqto' aloq na qarelo caipi, qataq ana molapi, yaqto' ishet da nache nca'altauec qome namayepi, ten qom ñapactec da qaica ca qana'atet.

⁶Nache soomaye co'ollaq je'c, nache ncolaxara'ache da coleeleguete se'eso 'alhua, nache so Ajab ñaqa'a so tateuga, qataq so Abdías tateuga so lÿa nqa'aic.

⁷Qaq co'ollaq quetague' so nqa'aic so Abdías, nache so Elías nauaata'aguet co'ollaxa somaye. Nache so Abdías co'ollaq ñauattona'aguet so Elías, nache ña'alyiñi naua l-llecte da iquin somaye, nache 'eeta': ¿Peta'a nache 'am Elías, 'am ñataxala'?

⁸Nache so Elías 'enapeco': Aja', nachaÿem. Nache 'enapego' somaye, 'eeta': 'Aue qojec, nache 'aua'aqtaxanem ca 'ana'aco' da soota'a ne'ena.

⁹Nache so Abdías, 'enapeco': ¿Negue't ca sasouaxat da aÿem 'aÿa'aneguet so Ajab, da yaqto' aÿem ñalauat?

¹⁰Aÿem sanot da ña'aqtac Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', da ñoqta 'eesa da shenapac, da so nta'a, qaica ca sa ivira'a naqa'en na lamaxashecpi na laÿe 'alhuapi da 'am nmittaique. Qaq naxa da huo'o na, 'eeta': «Saishet da hueta'a ne'ena», nache somaye 'enapega nam netaña ne'enaua 'aleu' da ñan da la'aqtac, da ñataqta 'eesa da saishet da 'am qaÿanata.

¹¹Qaq nagui, aÿem qonapega da ñeqo'ona camaye, da sa'aqtaxanem da qoueta'a ne'ena.

¹²Qalaxaye da 'am sheca'ai, nache yo'oqta da anac qome so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala', da 'am ñauega cam sasauana. Nache da ñeqo'ona ca Ajab, da sa'aqtaxanem de'era, qaq qom saishet da 'am ñanata, nache aÿem ñalauat qome. Qalaxaye 'auaÿaten da ne'ena 'aramaxashec, chegoqta'a co'ollaq ñaq nsoqolec da ñataqta huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala'.

¹³Qaq ¿peta'a saishet da 'am qaÿa'aqtaxanem da so'ot, co'ollaq aso Jezabel ñalauattac so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Nataxala' nache aÿem soxooñi caillaye so

cien somayepi? Nache dos ñaqa'en soua nqañoxotaqa'ate, cincuenta ñaqa'en so nqañoxotoigui ñi 'oonolec se'esoua auaco, qataq saque ñaqa'en aso lqo nauole qataq so 'etaxat.

¹⁴Qaq nagui, ¿qalaq aÿem qonaqega da ñeqo'ona so ña'aco', da sa'aqtaxanem da qoueta'a ne'ena? Qaq yo'oqta da aÿem ñalauat qome.

¹⁵Nache so Elías 'enapeco': Aÿem sanot da ña'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, Ñim aÿem lamaxashec, da nachena ne'ena na'a'q da ñeqo'oneua'a ca Ajab.

¹⁶Nache so Abdías, nqo'ona so hueta'a so Ajab da icoyeguen, nache so Ajab, taÿa da nauane' so Elías.

¹⁷Nache co'ollaq choche ila'a somaye, nache 'enapega, 'eeta': ¿Qache nache 'amo' maye 'auo'ottac da qaica ca laÿamqa' na Israel le'ecpi?

¹⁸Nache so Elías 'enapeco': Aÿem, saishet da nachaÿem da so'ottac da qaica ca laÿamqa' na Israel le'ecpi, maye nache 'am, qataq nam chegoxoguetpi so 'arta'a, souaxat da qoquiÿa'ai na lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala', nache qanatanamñiitacot na ñotta'a't lqui'ipi so Baal.

¹⁹Qaq ñoqo'oye nagui, 'auauo'o qome ca 'auamaq da laÿona't 'enauac na Israel le'ecpi, nache taÿa qome aña qasoxonaxa Carmelo, qataq ca cuatrocientos cincuenta la'aqtaxanaxanecpi ca Baal qataq ca cuatrocientos la'aqtaxanaxanecpi aca Aserá, maye lquia'axaua naxa aca Jezabel.

So Elías qataq so la'aqtaxanaxanecpi so Baal

²⁰Nache so Ajab, damaxasoxoneuga co'ollaxa 'enauac so Israel le'ecpi, qataq so na'aqtaxanaxanecpi, nache laÿonqa' naqa'en aña qasoxonaxa Carmelo.

²¹Nache so Elías nqo'oneua'a se'eso nhuo' le'ecpi, nache 'eeta': ¿Chaq lagui da qaÿa'axañiñi da qoquitegueto ne'ena dos qarhuennataxacolli'? Cha'aye Ñim Nataxala', da nacheñi Ñim ñoqta 'eesa Atamnaxala', qalaq nacheñi qome Ñim qoquiigue, qaq da nacheso so Baal, qalaq nacheso qoquiigue qome. Nache se'eso nhuo' le'ecpi ñataqta qaica ca detaqa.

²²Qaq so Elías nache queto'ot da detaqtac, 'eeta': Qaq aÿem, qalaq nachaÿemta ño'onañi da aÿem la'aqtaxanaxanec Ñim Nataxala', qaq som Baal, qalaq cuatrocientos cincuenta na la'aqtaxanaxanecpi.

²³Qaq ñoqo'oye no'on da qomi' qanaviquiua'alo caua dos huaca, nache 'oonolec ca taÿot namayepi da yaqto' ñalauat, qataq ichecapigui camaye, ime nache ñachalec ca 'epaqpi, qalaxaye saishet qome da ñe'eraxatoigui ca norec. Qaq aÿem nataqa'en sechecapigui ca lña huaca, nache sachalec ca 'epaqpi, qalaxaye nataqa'en saishet da se'eraxatoigui ca norec.

²⁴Huaña, nache qami' qauÿaxañiÿot qome nam qanatanaxala'aipi, qaq aÿem qalaq seÿaxanot Ñim Nataxala'. Qaq cam Atamnaxala' maye ñasat da namaq ca norec,

qache nacheca ca ÿataqta 'eesa Atamnaxala'. Nache 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi, 'enapeco': ¡Aja', ÿaÿamaqchiguiñi da qonapec!

²⁵Nache so Elías 'enapega so la'aqtaxanaxanecpi so Baal, 'eeta': Qauacoñiua'a ca 'oonolec caua huaca, nache qaua'aviiñi qome da qauo'oche camaye, cha'aye qami' qalotoiguilo. Ime, nache qauÿaxañiÿot ca qanatamnaxala'ai, qalaxaye saishet da 'eroigui qanqa'eñi ca norec.

²⁶Nache somayepi ÿaconeua'a so huaca maye qoÿaneuo nache ÿo'ot, qaq nache chegoqchiguiña so nte'eta da iÿaxaatacot so Baal, nache choche ivitta'a so na'a'q laiñi da ñe'eguelaxattauec da, 'eeta': «¡'Am Baal, ña qomi' 'auasategueta!» Nache somayepi queto'ot da dasottac, coleeta'asop aso nca'atoxonaxalate maye maiche lo'onata somayepi, qalaxaye qaica da huo'otaq huo'o ca qaÿa'axaÿa da ÿasateguet somayepi.

²⁷Qaq co'ollaq mashe na'a'q laiñi, nache so Elías ÿe'eetalec somayepi, 'eeta': ÿataqta qana'axanñic da qara'alaxaqui, cha'aye camaye atamnaxala'. Qaq saiuen'a da deuennataxaatac, huo'otaq imelec ca lo'onatac, huo'otaq huenoxonec. ¡Qalqo' do'ochetaca, nache iuen da qanquetoxon!

²⁸Nache somayepi queto'ot da ÿa'alaqtagui, qataq npelectala't ÿauota'a aso lataquiaxai, qataq so lainec, cha'aye maiche lataxac da la'amqaanataxanaxac somayepi, nache ivitta'a da ÿataqta nachelgui na ltago'q.

²⁹Qalaxaye choche ivitta'a da napacalec so na'a'q laiñi da somayepi queto'ot da ÿa'alaqtai', qataq parenaxaatai', 'eeta'am na huo'o da aloic, ivitta'a so laloqo' da qoÿaneuo so nachetaqtaxanaxat, qalaxaye ÿataqta qaica ca qaÿa'axaÿa, huo'otaq da huo'o ca ÿasateguet somayepi.

³⁰Huaña nache so Elías, 'enapega 'enauac so shiÿaxauapi, 'eeta': Ñaq aÿem qanquiquiua'a. Nache 'enauac so shiÿaxauapi nquigüeua'a somaye, nache so Elías qaltaq no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye mashe nlaguiñi co'ollaxa.

³¹Nache somaye ÿacona so doce coma'pi, ipacchigui naqa'en ye lcata so llalaqpi so Jacob, maye Ñim Nataxala' ÿanagui co'ollaxa da le'enaxat Israel.

³²Nache do'onataxanalo soomaye da no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Ime, nache ÿo'ot so lsherec coleesop aso nca'atoxonaxalate, qaq ye lcategue somaye, qalaq nalotagui ca veinte litros na ala na nañiguishec.

³³Qaq ime, nache ÿachalec aso nca'atoxonaxalate so 'epaqpi, qataq ichecapigui so huaca, nache ÿachalec se'eso 'epaqpi.

³⁴Huaña, nache 'enapeco': Qauÿoqoiguilo qome ca 'etaxat caua cuatro naco'oña, nache qaucoyeelec ye ÿachetaqtaxanaxat, qataq ye 'epaqpi. Ime, nache qaltaq damaxasoxoolec da qaicorelec asomaye, nache tres da qaÿe'eguelaxalec da qaicorelec. Qaq 'era da 'eetec somayepi.

³⁵Qaq so 'etaxat ÿataqta ÿa'auat naua loiguiye aso nca'atoxonaxalate, nache ivitta'a da nlaqchigui so nsherec.

³⁶Qaq co'ollaq ivita da qoñaneuo so nachetaqtaxanaxat maye qañavigaxatta, nache so na'aqtaxanaxanec Elías, nquigueuo, nache 'eeta': «¡'Am Nataxala' maye 'Am Natamnaxala' so Abraham, Isaac qataq so Israel, no'on nagui da 'auachaxan da nache 'Am Atamnaxala' ne'ena Israel, qataq da maiche aýem 'aramaxashec, qataq so'ot 'enauac de'era, cha'aye maiche 'aramaxasoxonaxac!

³⁷¡Ñaq aýem 'auasateguet, 'Am Nataxala', aýem 'auasateguet, yaqto' 'enauac ne'ena shiñaxauapi ÿaýaten da 'Am Nataxala', qataq 'Am Atamnaxala', qataq 'anshetaique da namayepi 'Am ÿe'eguelaxa!»

³⁸Huaña, nache Ñim Nataxala' anacot so norec, nache ÿavigaxat so nachetaqtaxanaxat, qataq so 'epaqpi, ivira'a so coma'pi, qataq so namoxoýaxa, qataq deqaxaýañi naqa'en so 'etaxat maye huetangui so nsherec.

³⁹Qaq co'ollaq ÿauaachigui de'era so shiñaxauapi, nache ÿataqta ÿa'alyiñi naua l-llecte, qataq iviraxata'aguet naqa'en naua lata'pi na 'alhua, nache 'enapeco': «¡Ñim Nataxala', nacheñi Ñim Atamnaxala', Ñim Nataxala', nacheñi Ñim Atamnaxala'!»

⁴⁰Nache so Elías 'enapego' somayepi, 'eeta': ¡Ña qauacoñiiua'a na la'aqtaxanaxanecpi so Baal, yaqto' qaica ca qoýetauec! Nache so shiñaxauapi ÿaconeua'a co'ollaxa somayepi, nache so Elías ÿauegaxaama so la'auaxac le'enaxat Cisón, qaq nache huaña da icheguec na lqaicpi somayepi.

So Elías natamen da iñaxanaique so auot

⁴¹Ime, nache so Elías 'enapega so Ajab, 'eeta': 'Aue, 'auque'e qome, qataq 'anýom, cha'aye mashe cheta'aguet da l-lamaxa na auot.

⁴²Nache so Ajab, queuo da deque'e, qataq nýom. Qaq so Elías, nache tasheguema so ÿataqta pa'asheguem aña qasoxonaxa Carmelo, huaña nache ÿa'alyiñi naua l-llecte qataq ivira'aguet naqa'en naua l-llecte na lashec.

⁴³Nache 'enapego' so lamaxashec, 'eeta': Ña 'asheguema na pa'asheguem, nache 'auallelec aye auaxai. Nache somaye tasheguema so pa'asheguem, nache dallelec aso auaxai, nache 'enapeco': Qaica ca sela'a. Qalaxaye so Elías qaltaq 'enapega, 'eeta': 'Aue qome, nache siete da 'avi'eguelaxalec da 'auallelec aso auaxai.

⁴⁴Qaq co'ollaq mashe siete da ÿe'eguellaq so lamaxashec somaye, nache 'enapeco': ¡Selota'aguet natai' lo'oc, lcatam na nhuaq lauel, chegoqchiguingui aye auaxai! Nache so Elías 'enapego' somaye, 'eeta': 'Aue qome, nache qonapega ca Ajab, da icoñiyiñi aca laigona nache queuo, ten qom iviralec na auot, nache nqanaxat qome camaye.

⁴⁵Nache so Ajab, huenongui aso laigona, nache taña ye Jezrel. Qaq na piguem mashe nauegulec so lo'oc, nache ñataqta napalñi, qataq huo'o so la'at, nache anac so ñataqta lta'araic auot.

⁴⁶Qalaxaye Ñim Nataxala', ñanem da la'añaxac so Elías, ñoqo'oye co'ollaq ime da ña'añaxatchiyiñi soua alogo, nache ñataqta naloxo da taña ye Jezrel, nache hua'auñi da ivireuo co'ollaq saxanaxa da ivireuo so Ajab.

1 Reyes 19

So Elías datauec taña ye Horeb

¹Nache so Ajab da'aqtaxanem aso Jezabel 'enauac nam ño'otpi co'ollaxa so Elías, qataq da 'eetec co'ollaq icheguec so lqaicpi so la'aqtaxanaxanecpi so Baal.

²Nache aso Jezabel ñamaq so lamaxashec da 'enapega so Elías, 'eeta': «Na atamnaxala'pi ñataqta añem sa ñala'ac da ñauo'o ca ñeuanaguec qonte', qom ñaq 'eeta'am nagui da saishet da 'am se'enaqteeteguet da qonetec ñi 'oonolec som 'aualauatpi na'aqtaxanaxanecpi.»

³Qaq so Elías co'ollaq ñañaten de'era, nache ñataqta ñi'i, nache datauec taña ye Berseba maye huaigui ye 'alhua Judá, qaq huaña yemaye nache icotanaña so lamaxashec.

⁴Qaq ime, nache tauga so toolec 'alhua, nache queuotegulec so 'oonolec na'a'q, huaña nache tañot so lpaqal asotai' qo'oipaqole le'enaxat retama da nso'ooñi. Nache nhuootapeguela't, qataq nshetaique da nache ileu, nache 'eeta': «¡Am Nataxala', 'onaxaictaxa da nache tachiguiña de'era, qaq no'on da 'anqat da ñachaalataxac, cha'aye saishet da no'on da ñataxac da sheeta'ama soua ita'al!»

⁵Ime, nache nnaañi hueto'ot asotai' qo'oipaqole le'enaxat retama, nache do'ochaañi. Qalaxaye anac so lamaxashec Ñim Nataxala', nache ipoteua'a da nquetoxon, nache 'eeta': «Qoñisheguem, nache 'auque'e.»

⁶Nache so Elías co'ollaq ñamatapiguiñi, nache ila'a aso nauole datoxoi huetaleguete soua poqo, qataq aso naquipiaxaqui huetagui so 'etaxat, huetra'ague da na'axaata'ague somaye. Huaña, nache ñisheguem co'ollaxa, nache deque'etac qataq ñyomtac. Ime, nache ñe'eguelaxañi da do'оче.

⁷Qalaxaye so lamaxashec Ñim Nataxala', qaltaq ñe'eguelaxa somaye, nache ipoteua'a da nquetoxon, nache 'eeta': «Qoñisheguem, 'auque'e, cha'aye ñataqta qañoqoolec na nqa'aic qom qojec.»

⁸Nache so Elías ñisheguem, nache deque'etac qataq ñyomtac 'etaxat. Nache se'eso nallec ñauo'o da la'añaxac somaye, da yaqto' queta se'esoua cuarenta na'axa'te, qataq cuarenta pe', nache ivitta'a ye Horeb, maye nqasoxonaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Qaq huaña yemaye nache taigui so auac, nache huetaigui se'eso pe. Qalaxaye Ñim Nataxala' 'enapega somaye, 'eeta': «Elías, ¿negue't ca 'auo'ottac da qoueta'a ne'ena?»

¹⁰Nache somaye 'enapeco': «Qomye ñataqta lta'araic da ica'alaxanaxac souaxat da qoneta, 'Am Nataxala' maye Qaica ca 'Auqalanapac, souaxat na Israel le'ecpi da ca'ai da 'anañamaxataxac, qataq nlaxaañi aso nca'atoxonaxalatepi maye 'aralamaqte, qataq ñalauat so 'ara'aqtaxanaxanecpi ñauota'a so ñeelonec. Qaq nachañemta ño'onañi da ñeca'altauec, qalaq aýem qanmittaique da huotaique da aýem qañalauat nataqa'en.»

¹¹Nache Ñim Nataxala', 'enapeco': «Ñaq 'ampa'auac, nache aýem 'auataýot da qoueta'a ana'ana qasoxonaxa.» Qaq Ñim Nataxala', nache nateuga co'ollaxa yemaye, huaña nache anac so la'at lta'araic, nache depogogui naqa'en aso qasoxonaxapi, qataq dolagui naqa'en aso coma'pi, qalaxaye Ñim Nataxala' saishet da huetaigui se'eso la'at. Qaq co'ollaq ñoxogue se'eso la'at, nache huo'o so nacholaxanaxa, qalaxaye Ñim Nataxala' ñaqaiyeta saishet da huetaigui somaye.

¹²Qataq co'ollaq ime so nacholaxanaxa, nache anac so norec, qalaxaye ñaqaiyeta Ñim Nataxala', saishet da huetaigui se'eso norec. Qaq co'ollaq ime so norec, nache huo'o so ño'oxonaxac qapio'oñiic da l-lamaxa.

¹³Nache so Elías co'ollaq hua'axaña somaye, nache nacona'a so lapo' da ñapogui na lashec, nache pa'auac, nache hua'a so ñegueuo se'eso auac. Nache hua'axaña so na'aqtac, 'eeta': Elías, «¿negue't ca 'auo'ottac da qoueta'a ne'ena?»

¹⁴Nache somaye 'enapeco': «Qomye ñataqta lta'araic da ica'alaxanaxac souaxat da qoneta, 'Am Nataxala' maye Qaica ca 'Auqalanapac, souaxat na Israel le'ecpi da ca'ai da 'anañamaxataxac, qataq nlaxaañi aso nca'atoxonaxalatepi maye 'aralamaqte, qataq ñalauat so 'ara'aqtaxanaxanecpi, ñauota'a so ñeelonec. Qaq nachañemta da ño'onañi, qalaq aýem qanmittaique da huotaique aýem qañalauat nataqa'en.»

¹⁵Nache Ñim Nataxala' 'enapego' somaye, 'eeta': «'Am, 'avi'eguelaq qome, nache 'avi'eguelaqtegue na nqa'aic maye taña'a ye toolec 'alhua maye huaigui ye Damasco. Qaq qom 'avi', nache 'aucorelec na lqaic so Jazael, da yaqto' 'aña'anagui da nta'a ye Siria,

¹⁶qataq so Jehú, som laual so Nimsi, da yaqto' lta'a na Israel le'ecpi, nataqa'en 'aucorelec na lqaic so Eliseo, som llalec so Safat, maye lma' ye Abel Meholá, da yaqto' 'aña'anagui da 'aro'onataxanaxac da na'aqtaxanaxanec.

¹⁷Yaqto' cam ñet ca llinec so Jazael, nache so Jehú ñalauat camaye, qaq cam ñet ca llinec so Jehú, nache so Eliseo ñalauat qome camaye.

¹⁸Qalaxaye aýem, no'onañi ñaqa'en ca siete mil na Israel le'ecpi, maye saishet co'ollaxa da ña'aldoto naua l-llecte so Baal, qataq saishet da napigoxoi'.»

Da ñyaxanaguec so Eliseo

¹⁹Nache so Elías jec, ca'ai yemaye, nache natenalec so Eliseo, som llalec so Safat, maye da'araxaatac. Qaq somaye datataueegue so doce so nauaxaŷaxauapi lauegaxanaxala'pi huaca, qaq somaye nache ca'attaueegue somayepi. Nache so Elías co'ollaq nlectot somaye, nache ŷasaxalec na lallac somaye so lapo'.

²⁰Huaña, nache so Eliseo ŷaxanec so lauegaxanaxala'pi, nache nqalgoqta da icaalec so Elías, nache 'enapega, 'eeta': Ñaq aŷem 'auasheetem taxa da ñapigoxoi' ca ita'a qataq aca ŷate'e da secoyegue'n, ime, nache 'am seca'ategue. Nache so Elías 'enapeco': 'Aue qojec, qalaxaye 'auennata'a qome da 'am so'otec.

²¹Nache so Eliseo ŷe'eguelaq, nache ŷaconeua'alo soua dos lauegaxanaxala'ate huaca nache ŷalaua't, qataq so lauegaxanaxaqui 'epaq soomaye, nache dalonaxana da ŷauot so lapat se'esoua huaca, nache iquia'axanec se'eso shiŷaxauapi. Qaq co'ollaq ime, nache icaalec so Elías, nache do'onataxanot somaye.

1 Reyes 20

So Ajab loxonec so Siiriopi

¹Qaq so Ben Adad, maye Ita'a so netaña ye Siria, laŷona't co'ollaxa 'enauac so nalleppi, qataq nnaicapegue' so treinta y dos nta'alpi, qataq so lalo caipi somayepi, qataq aso laigonapi maye nalaataxaquipi, nache taŷa ye Samaria da colesop nache iloquiaxan.

²Huaña, nache ŷama'q soua lamaxa'she da taua'a se'eso huaqta'a't nŷecpi da 'enapega so Ajab, maye nta'a ye Israel, 'eeta':

³«So Ben Adad, 'eeta': «Aŷem, ŷalamaqte ana 'om plata, qataq oro, nataqa'en ana 'arhuapi, qataq na ŷataqta 'onaxaic 'aŷa'alaqpi.»»

⁴Nache so nta'a ye Israel, da lasataxac, 'eeta': «De'era 'ara'aqtac 'am nta'a maye ŷataxala', nachera da 'eetec da aŷem 'aralamaxat, qataq 'enauac nam ŷalamaxatpi.»

⁵Nache soua namaxa'she, qaltaq tareua'a co'ollaxa so nta'a Ajab, nache qaltaq 'eeta': «So Ben Adad, 'eeta': «Mashe 'am samaxa so ŷa'aqtac da aŷem 'aŷa'anem ana 'om plata, oro, 'arhuapi qataq na 'aŷa'alaqpi.

⁶Qaq ŷoqo'oye qonte', qom 'eeta'am nagui ye ñichiguiña aña nala', nache samaq na ŷamaxashecpi, da yaqto' imeten 'enauac na huetaiguipi na nma' Ita'araic, qataq na lma'pi nam 'artauapi, nache ca ŷataqta 'onaxaic, ŷacona qome namayepi da ŷauo'o lalamaxat.»»

⁷Huaña, nache so nta'a ye Israel damaxasoxoneuga so nqueroxonecpi ye Israel, nache 'eeta': Ña qauloŷa da que'eca shiŷaxaua nmittaique da aŷem ŷo'otec ca qauem, cha'aye iŷaxaneua'a da sanem ana ihuapi, ŷalaqpi, qataq da isallaxa, qalaq saishet da sa sashenem.

⁸Nache so nqueroxonecpi, qataq 'enauac so nhuo' le'ecpi, 'enapeco': Saishet qome da 'aualaxaguet, huo'otac da 'auo'ot ca 'eetapeguec.

⁹Huaña nache so Ajab, 'enapega so lamaxashecpi so Ben Adad, 'eeta': Qoñiŷapega ca nta'a maye ŷataxala', da aŷem so'ot de'era hua'auchiguiñi lamaxasoxonaxac camaye, qalaxaye de'era dalaxaic la'aqtac saishet da so'ot qome. Nache so namaxashecpi ira'a de'era na'aqtac so Ben Adad,

¹⁰nache so Ben Adad, qaltaq ŷamaxa da la'aqtac so Ajab, 'eeta': «¡Nam atamnaxala'pi, ŷataqta lta'araic naqa'en qome ca ñeuanaxaguec qom no'onañi ñaqa'en ca lta'araic lsoche na Samaria, da yaqto' sanem da ŷache ñi 'oonolec nam aŷem ca'attague'pi catai' nalotagui aña 'oonole napocna!»

¹¹Nache so nta'a ye Israel, ŷasateguet somaye, 'eeta': «Saishet qome da 'aualaqtai' qom ñaq saxanaxa da 'auauegaxan.»

¹²Qaq so Ben Adad co'ollaq qaŷa'aqtaxanem de'era na'aqtac, nache somaye netaigui so npe'l da ñŷomtague' so laŷe nta'alpi, huaña nache 'enapega so nalleppi, 'eeta': «Ña qanaŷamaxache.» Nache somayepi naŷamaxat co'ollaxa da iloquiayan se'eso huaqta'a't nŷecpi.

¹³Qaq huo'o co'ollaxa so na'aqtaxanaxanec da taua'a so Ajab, maye lta'a so Israel le'ecpi, nache 'eeta': «Ñim Nataxala', 'eeta' da la'aqtac: ¿Peta'a 'aulota'a ne'ena qalota shiŷaxauapi? Namayepi 'am sanem da 'oxonec nagui, yaqto' 'auaŷateeta da nachaŷem Nataxala'.»

¹⁴Nache so Ajab 'enapeco': ¿Qaq ca 'eeteco' da aŷem 'aŷa'anem da ŷoxonec namayepi? Nache so na'aqtaxanaxanec 'enapeco': Ñim Nataxala', 'eeta': Qomye chegoqchigui ñaqa'en na lamaxashecpi na llalaqpi na nta'alpi. Nache so Ajab qaltaq, 'eeta': Qaq ¿negue't ca hua'au qome da deloquiayanataxan? Nache somaye 'enapeco': Qomye nache 'am.

¹⁵Nache so Ajab, naloguiñi naqa'en co'ollaxa so lamaxashecpi so nta'alpi, maye ivi' doscientos treinta y dos. Qataq naloguiñi naqa'en 'enauac so alleppi Israel le'ecpi maye ivi' siete mil ŷalleppi.

¹⁶Nache somayepi inoxonec so na'a'q laiñi, qaq so Ben Adad qataq so treinta y dos nta'alpi maye naŷa co'ollaxa somaye da yaqto' itauan, ñaq taxaicpi netaigui so lpe'l da ñŷomtega'tpi.

¹⁷Nache so lamaxashecpi so nta'alpi hua'autec co'ollaxa. Qaq so lamaxashec so Ben Adad co'ollaq da'aqtaxanem somaye, da huo'o so alleppi chegoqta'a ye Samaria da naŷa'a somayepi,

¹⁸nache somaye, 'eeta': «Na'aictoxo' da nachetac da nlagaxayec, huo'otac da anac da deloqui camayepi, qalaxaye nca'altauec qanqa'eñi qom qoroxoñiqui camayepi.»

¹⁹Qaq co'ollaxa inoxonec so lamaxashecpi so nta'alpi chegoqteua'a so huaqta'a't n̄yecpi, nache hua'auta qanqa'en, qaq so alleppi nache ca'attaueegue somayepi.

²⁰Nache ñi 'oonolec somayepi ñalauat ñi 'oonolec mpa'aguenaxaua, nache so siiriopi datauec, qaq so Israel le'ecpi, qalaq nache icaatac somayepi. Nache so Ben Adad nelec so caaño da datauec, qataq huo'o so l̄yatec nalleppi maye netalec so caipi.

²¹Qalaxaye so nta'a ye Israel icaalec somayepi, nache ñalauat so alleppi maye netalec so caipi, qataq ñacona so caipi qataq aso naigonapi maye nalaataxaqui somayepi, huaña nache ñataqta noxonec co'ollaxa so siiriopi.

²²Ime, nache so na'aqtaxanaxanec qaltaq nachaateua'a so Ita'a so Israel le'ecpi, nache 'eeta': 'Aue, nache nañamaxat qome 'anqa'en ca 'analleppi, qataq 'auañamaxatchiguiñi da 'auennataxaalec da 'alapaxañi ca 'anshetaique da 'auo'ot, cha'aye na l̄ya vi'i maye natauo, nache qaltaq 'am ñe'eguelaxa qome da 'am iloquiaxan so nta'a ye Siria.

²³Qaq so ltauapi so nta'a ye Siria 'enapego' so nta'a, 'eeta': Na natamnaxala'pi na Israel le'ecpi, namayepi qasoxonaxa le'ecpi, ñoqo'oye ishet da qomi' naue'c namayepi, qalaxaye da huaña ñaqa'enaq ye naloqhiguiñi 'alhua da seloquiaxai', nache yo'oqta da ñauegaq qome.

²⁴Qaq ñoqo'oye ñi 'oonolec na nta'alpi 'anqateeguesop qome da lo'onataxanaxac, nache de'era lo'onataxanaxac namayepi talec 'anqa'en na lataxala'pi na alleppi.

²⁵Nache 'auauo'o ca dalaxaic 'analleppi, 'eeta'am 'anqa'en so hua'auñi 'analleppi maye qanauec, qataq 'auo'ot aca dalaxai naigonapi qataq 'auauo'o ca caipi. Qaq da ime, nache huaña ñaqa'enaq ye naloqhiguiñi 'alhua da seloquiaxai' namayepi. Qaq yo'oqta da ñauegaq qome. Nache so Ben Adad ñañamaxareeta de'era nache ño'ot co'ollaxa damaye.

²⁶Qaq co'ollaq ivirec so 'oonolec vi'i, nache so Ben Adad naloqna't so nalleppi. Ime nache jec, taña ye Afec da yaqto' nalaate' so Israel le'ecpi.

²⁷Qaq so Ajab nataqa'en naloqna't so alleppi Israel le'ecpi, nache ñanem so aloq da yaqto' ñache, nache ca'ateguet so siiriopi. Nache so Israel le'ecpi ña'ayiñi so lpe'lpi da hua'a so datatta so siiriopi, qaq somayepi ñataqta saq 'amaqtaq 'eeta'am aca nlo quetaqpiole ye hueta'a, qaq so siiriopi qalaq ñataqta imattalec se'eso 'alhua.

²⁸Huaña, nache so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapega so nta'a ye Israel, 'eeta': Ñim Nataxala', 'eeta': «Qaq souaxat da na siiriopi 'eeta' da la'aqtac: «Ñim Nataxala' maye Atamnaxala', Ñimaye qasoxonaxa le'ec, saishet da netaña na ca'amapega'tpi, ñoqo'oye 'am sanem da 'oxonec namayepi, yaqto' 'auañateeta da Añem, nachañem Nataxala'.»»

²⁹Qaq nache siete na'axa'te da so siiriopi qataq so Israel le'ecpi, datata'a't, hueta'alo so netaña so lpe'lpi, qaq co'ollaq ivita se'eso na'a'q siete, nache

deloguiŷa't. Nache se'eso na'a'q so Israel le'ecpi ŷalauat so cien mil alleppi siiriopi, maye petañepi co'ollaxa.

³⁰Qaq so laŷepi se'eso alleppi, nache datauec co'ollaxa taŷa ye Afec, qalaxaye so lpaqtaxat se'eso huaqta'a't nŷecpi, hua'axalec co'ollaxa se'eso veintisiete mil ŷalleppi maye datauecpi. Qaq so Ben Adad maye nataqa'en datauec co'ollaxa, nache ŷe'egueneua'a se'eso huaqta'a't nŷecpi, nache ŷataqta tateua'alo so nŷecpi da nqañoxottapiguiñi.

³¹Nache so lamaxashecpi somaye, 'enapeco': «Saŷatenaq da na nta'alpi Israel le'ecpi, ŷataqta choxonnataxanaxaicpi. ŷoqo'oye sanaxañi qome na sansatta nogoxot, qataq secoñeraqot na qarqosot ca nañec, nache ñeqo'onaxa ca lta'a na Israel le'ecpi, shapegueto' qom 'am ichoxoren, nache 'am nca'alaxattauec.»

³²Nache somayepi ŷaañi so sansatta nogoxot, qataq icoñero'oto naua lqoso'oche so nañec, nache taua'a so lta'a so Israel le'ecpi, nache 'eeta': So 'aramaxashec Ben Adad 'am nachoxoreetacot da 'auchoxoren da nachaalataxac. Nache so Ajab, 'enapeco': ¿Qache nca'altauec camaxa? ¡Camaye maiche iqaŷa!

³³Nache se'eso ŷalleppi co'ollaq hua'axaŷa de'era, nache machiguiñi, nache sa naŷaloxon, da 'eeta': So 'arqaŷa Ben Adad, somaye nca'altauec. Nache so Ajab, 'enapeco': Ña qanaviquiiuo qome camaye. Huaña nache so Ben Adad taua'a co'ollaxa so Ajab, nache so Ajab inotaxanaxangui somaye aso nnaigona.

³⁴Nache so Ben Adad, 'enapeco': Aŷem, 'am she'eguelaxatot qome ye huaqta'a't nŷecpi maye so ita'a deuotaxanec co'ollaq nhuo' so 'arta'a. Qaq 'am, nache ishet da 'aŷa'anaña ye Damasco ca nmenaqa' na 'armenecpi, 'eeta'am da 'eetec so ita'a co'ollaq ŷanaña ye Samaria so nmenaqa' so lmenecpi. Nache so Ajab 'enapeco': Qaq souaxat da aŷem 'anaŷamaxate' nagui, nache aŷem, 'am saxanec da qojec. Qaq co'ollaq ime da naŷamaxate' somaye, nache ŷaxanec da jec.

³⁵Qaq huo'o co'ollaxa som chegoxoguet som na'aqtaxanaxanecpi, 'enapega so lŷa, 'eeta': Qaq cha'aye lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', nache aŷem 'auaxan nagui. Qalaxaye se'eso lŷa, sa nashen da iuaxan somaye.

³⁶Nache so na'aqtaxanaxanec 'enapeco': Qaq souaxat da saishet da 'aualaxaguet Ñim Nataxala', nache qom choche aŷem qoca'ai, nache 'am ito qome ca llon. Nache co'ollaq choche jec se'eso lŷa, nache anac so llon nache ŷalauat.

³⁷Ime, nache so na'aqtaxanaxanec qaltaq natena'aguet co'ollaxa so lŷa ŷale, nache nataqa'en iŷaxanot da iuaxan somaye, nache se'eso ŷale ŷalaxaguet, nache iuaxan qataq ique'emaqchet.

³⁸Huaña, nache se'eso na'aqtaxanaxanec jec co'ollaxa, tauga so nqa'aic da iuata'aguet so nta'a, nache ŷauo'o so ŷaxachiguilo naua la'ai'te.

³⁹Qaq co'ollaq nateuga yi'ie so nta'a, nache so na'aqtaxanaxanec ŷataqta nqaqaañi, 'eeta': Ne'ena 'aramaxashec co'ollaq ŷalectaigui so alaataxac, nache anac so 'oonolec se'eso alleppi, aŷem nauega so loxonec, nache 'eeta': 'Aulo'ogue

qome ne'ena ÿale, cha'aye da 'etauec namaye, nache naiguet ñaqa'en da 'anachaalataxac, huo'otaq 'ausheeten aca tres mil aca lcatpiole plata.

⁴⁰Qaq souaxat da ÿaqa'a so ime'eguet ne'ena 'aramaxashec, nache se'eso ÿale maye noxonec co'ollaxa datauec. Nache so nta'a ye Israel, 'enapeco': Qaq de'era, maiche 'anhuaxanaguec, cha'aye maiche 'aua'axat dam 'arasouaxashet.

⁴¹Qalaxaye so na'aqtaxanaxanec, sa nañaloxon da nqat so laxataxat naua la'ai'te, nache so nta'a ÿauatton da somaye na'aqtaxanaxanec.

⁴²Nache so na'aqtaxanaxanec, 'eeta': «Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Qaq souaxat da 'axanec da datauec se'eso shiñaxaua maye taña'a ñaqa'en da l-leuaxa, nache nagui lasheue ñaqa'en da 'anachaalataxac da nachaalataxac somaye, qaq na lauo' le'ecpi somaye, qalaq naiguet ñaqa'en na 'aralamaxatpi.»

⁴³Ime, nache so nta'a jec, taña ye Samaria, qalaxaye dalemata, qataq daquico.

1 Reyes 21

So lanaxanaqa' uva lma' so Nabot

¹Qaq co'ollaq mashe qañoqtegue de'era, nache so Nabot maye lma' ye Jezrel, somaye huo'o so lanaxanaqa' uva lma', huaña som saqañapeque so lma' lta'araic so nta'a Ajab, maye naña ye Samaria.

²Qaq huo'o so na'a'q, nache so Ajab 'enapego' so Nabot, 'eeta': 'Onaxaictaxa da añem 'aña'anem ye 'anaxanaqa' uva lma', yaqto' saalec na ÿañiguishhecpiolec, cha'aye sa qañapeque ñi ima' lta'araic. Qaq añem, 'am sanem ca lña nanaxanaqa' uva lma' maye napacalec da lyac yemaye da naiguet ñaqa'en, qaq da huo'otaq 'auañamaxareeta da plata aca lasheue ye 'anaxanaqa', nache añem seshet da 'am sanem acamaye.

³Qalaxaye so Nabot 'enapego' so Ajab, 'eeta': Ñim Nataxala', añem sañashenem qome da 'am sanem ne'ena 'alhua, maye añem no'onaxata'aguet co'ollaxa soua ita'al, da yaqto' ÿalamaxat naqa'en.

⁴Nache so Ajab, jec co'ollaxa ÿe'eguelaxa so lma', qalaxaye ÿataqta daquico, qataq qaica ca lama', souaxat de'era la'aqtac so Nabot da, 'eeta': «Saishet da 'am sanem na 'alhua maye añem no'onaxata'aguet soua ita'al, da yaqto' ÿalamaxat naqa'en.» Qaq co'ollaq ivireuo somaye, nache nnaañi, datatot so lque so nñec, qataq sa deque'e.

⁵Huaña nache aso Jezabel, maye lhua somaye, nqo'oneua'a co'ollaxa, nache inattac, 'eeta': ¿Ta'ainco' ye 'auaquicota, qataq sa 'auque'e?

⁶Nache so Ajab 'enapeco': Qomye setaqtague' so Nabot, maye lma' ye Jezrel, nache sequictacot da añem imenot ye lanaxanaqa' uva lma', huo'otaq da nshetaique da naiguet ñaqa'en ca lña 'alhua yemaye, nache sanem. Qalaxaye somaye 'eeta': «Saishet da 'am sanem.»

⁷Nache aso lhua Jezabel, 'enapego' somaye, 'eeta': ¿Peta'a saisheto' da nache 'am, da 'am nta'a na Israel? Ñaq qoñisheguem, nache 'auque'e, qataq 'auamachiguiñi, cha'aye aýem, seshet da sañoxot da 'aralamaxat qome yi'iyen lanaxanaqa' uva lma' so Nabot.

⁸Qaq asomaye, nache sa naýaloxon da ýo'ot aso lere, nanettalec naqa'en so Ajab, qataq itoqoolec aso la'anaxanaqte somaye. Ime, nache ýamaxa so nqueroxonecpi, qataq so nataxala'pi, som naigui so huaqta'a't nýecpi maye naigui so lma' so Nabot.

⁹Qaq da huetalec asa'aso nere, 'eeta': «Qauo'oche qome ca qanqouaqchetaxaqui, nache so Nabot nso'ootañi qanqa'eñi qome datateguet na nhuo' le'ecpi.

¹⁰Qataq datategueta qanqa'eñi caua dos ýale't 'etaxaloxoiqa, maye saq'en ca ýa'axa't, yaqto' caamaye ýa'axa't qome da so Nabot isheueetac Ñim Nataxala', qataq ñi nta'a Ajab. Qaq da ime, nache qaupa'axañiuec ca Nabot, nache qaualeuache qauroilec ca coma'.

¹¹Nache se'eso shiýaxauapi maye lma' se'eso huaqta'a't nýecpi, maye naigui so lma' so Nabot, qataq so nqueroxonecpi, qataq so nataxala'pi, ýo'ot 'enauac de'era lamaxasoxonaxac aso Jezabel, maye huetalec aso lere maye ýamaxa somayepi.

¹²Nache somayepi ýo'ot so nqouaqchetaxac, nache nso'ootañi naqa'en so Nabot, datateguet naqa'en se'eso shiýaxauapi.

¹³Huaña, nache nvildeuo co'ollaxa soua dos ýale't maye 'etaxaloxoiqa, nache datategueta qanqa'en so Nabot, nache soomaye da'aqtaxaarem se'eso shiýaxauapi, da so Nabot isheueetac co'ollaxa Ñim Nataxala', qataq so nta'a Ajab. Qaq co'ollaq ime, nache qaipa'axanec somaye, qaýauegueuga so pa'auec so huaqta'a't nýecpi, nache qaýalauat qairota'a so coma'.

¹⁴Ime, nache qaýamaxa da la'axaýaxac aso Jezabel da so Nabot, qairolec so coma' da qaýasaq, nache ileu.

¹⁵Qaq co'ollaq choche ýaýaten de'era aso Jezabel, nache 'enapega so Ajab, 'eeta': 'Aue, 'anqo'ona ye lanaxanaqa' uva lma' so Nabot, maye Jezrel le'ec, yem saýashen co'ollaxa da 'am imenot somaye, nache 'auo'ot 'aralamaxat. Cha'aye so Nabot qaica, somaye mashe ileu.

¹⁶Nache so Ajab co'ollaq ýaýaten da ileu so Nabot, nache taýa se'eso nanaxanaqa' uva lma', maye lalamaxat co'ollaxa so Nabot, nache ýacona da ýauo'o lalamaxat.

¹⁷Huaña, nache Ñim Nataxala', 'enapego' so Elías maye lma' ye Tisbé, 'eeta':

¹⁸«Sa 'anaýaloxon qome da 'anqo'ona ñi Ajab, ñim nta'a ye Israel, maye naña ye Samaria. Qaq nagui ñimaye netaña ye uva lma' maye lanaxanaqa' co'ollaxa so Nabot, yem taýa da ýacona da ýauo'o lalamaxat.

¹⁹Nache qonapega qoneta': «Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Qaq souaxat da 'aualauat so Nabot, qataq 'auotaxanec na lalamaxat somaye, nache yem huaña

co'ollaxa da so pioxoppi, napilectalec so ltago'q so Nabot, nache huaña qome nataqa'en da ca pioxoppi, napilectalec ca 'artago'q.»»

²⁰Nache so Ajab 'enapega so Elías, 'eeta': «¿'Am ñepa'aguenaxaua? ¿Qalaq isheto' da aÿem 'auanata?» Nache so Elías, 'enapeco': «Aja', 'am sanata, cha'aye nda'a't da 'auo'ottac na ÿataqta sa ÿaÿamaxaren Ñim Nataxala'.

²¹ÿoqo'oye da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Aÿem, 'am ñamaxa qome ca ÿataqta qauem, nache ÿataqta nmichiguiñi ñaqa'en 'enauac na 'aÿa'alaqpi, qataq 'enauac na ÿalleppi maye 'am chegoxoguetpi, qataq nam nlatacpi, qataq nam saishet da nlatacpi maye netaña na Israel.

²²Nache na 'aÿa'alaqpi, se'enaxattem qome da sheetec co'ollaxa so llalaqpi so Jeroboán, maye llalec so Nabat, qataq so Basá, maye llalec so Ajías, souaxat da aÿem 'aunogoqchet, cha'aye 'auo'ot da huo'o 'anqa'en da lasouaxashet na Israel le'ecpi.

²³Qaq aso Jezabel, nataqa'en talec da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Na pioxoppi chec qome na lapat aso Jezabel, hualec ye no'onaxa ye Jezrel.

²⁴Qaq nam lauo' le'ecpi ñi Ajab, cam ileuaigui na huaqta'a't nÿecpi, nache chec qome ca pioxoppi, qaq cam ileuanga ca no'onaxa, qalaq chec qome ca maÿopi maye chegoqo'ot na piguem.»»

²⁵Qaq ÿataqta qaica ca 'eeta'am ñi Ajab, da ÿataqta qauem nam ÿo'otpi souaxat da ÿalaxaguet aña lhua Jezabel, da ÿo'ot nam sa ÿaÿamaxaren Ñim Nataxala'.

²⁶Qataq ÿataqta qaiqaiga na ÿo'otpi, souaxat da natameetacot na nqolacpi, 'eeta'am nam ÿo'otpi co'ollaxa so amorreopi, maye ÿo'orauec co'ollaxa Ñim Nataxala', ÿauaachigui naqa'en na Israel le'ecpi.

²⁷Qaq so Ajab, co'ollaq hua'aqchigui de'era, nache ncolaxata'aisalo soua alogo, nache ÿaayiñi soua sansatte' alogo, qataq nqouaqchet. Qataq nache ÿaatrañi se'esoua alogo da do'оче, qataq ÿataqta daquicota.

²⁸Qaq huaña, nache Ñim Nataxala', 'enapega so Elías, 'eeta':

²⁹«¿Peta'a 'auauaachigui ñi Ajab, da huo'o da ntogotaxac da Aÿem datato'ot? Qaq souaxat da huo'o da ntogotaxac ñimaye, nache Aÿem, saishet qome da ñamaxa ca nhuaxanaguec na llalaqpi, nagui da ña nca'altauec ñimaye, maye nacherata da talec ñaqa'en qome ca nhuaxanaguec cam llalec ñimaye.»»

1 Reyes 22

So Micaía ÿa'axata'a da nanoxonaguec so Ajab

¹Qaq choche inoxootrec co'ollaxa soua tres vi'ie, da so siiriopi saishet da nalaate' so Israel le'ecpi.

²Qalaxaye co'ollaq ivita so vi'i tres, nache so Josafat maye nta'a ye Judá, nqo'ona da namaqtega so Ajab, maye nta'a ye Israel.

³Nache so nta'a ye Israel 'enapega so ltauapi, 'eeta': ¿Qami' peta'a sa qauaŷachiñi da qaralamaxat ye Ramot maye huaigui ye Galaad? Qalaq ¿ta'ainco' da qaica ca shenaqa'ac ñi nta'a ye Siria da yaqto' qomi' ŷe'eguelaxatoto yemaye?

⁴Nache somaye inat so Josafat, 'eeta': ¿Peta'a ishet da aŷem 'autauan da seloquixan ye Ramot, maye huaigui ye Galaad? Nache so Josafat 'enapeco': Aŷem qataq na ñalleppi, qataq na ilo caipi, 'am souaqta'aguet.

⁵Qalaxaye aŷem 'anqouaguec da hua'auñi da 'auchemaxata ca la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁶Nache so Ajab, maye nta'a ye Israel, iŷaxaneuga so na'aqtaxanaxanecpi, maye huac da ivi' cuatrocientos ŷalleppi, nache inat somayepi, 'eeta': ¿Peta'a ishet da ñeqo'ona ye Ramot, maye huaigui ye Galaad da seloquixan, qalqo' saishet? Nache somayepi 'enapeco': Aja', ishet da 'anqo'ona da 'auloquixan, cha'aye Ñim Nataxala' 'am ŷanem da 'oxonec yemaye.

⁷Qalaxaye so nta'a Josafat, 'enapeco': ¿Peta'a qaica ca lŷa la'aqtaxanaxanec Ñim Nataxala', ne'ena souaqta'a da yaqto' nataqa'en senataq?

⁸Nache som nta'a ye Israel, ŷasateguet so Josafat, 'eeta': Aja', ñaq huo'o so lŷa, maye ishet da senataq ca 'eetec ca la'aqtac Ñim Nataxala', qaq somaye le'enaxat Micaía, som llalec so Imla. Qalaxaye ŷataqta sa sesheteguet somaye, souaxat da saishet da aŷem da'aqtaxanem ca no'on, nda'a't na qauem da ŷa'axata'a. Qalaxaye so Josafat 'enapego' somaye, 'eeta': Saishet taxa da 'anasaxauec de'era.

⁹Nache so Ajab, iŷaxaneuga so ltaua, nache ŷamaq, 'eeta': Ña 'avi'iguenauga, nache sa naŷaloxon 'anqa'en da anac ca Micaía, maye llalec so Imla.

¹⁰Qaq so nta'a ye Israel, qataq so Josafat, maye nta'a ye Judá, ñi 'oonolec soomaye nso'ootangui aso maiche nso'onaxaqui, qataq ŷaatrañi soua alogo maye lo'onataxanaxaqui' da nta'a, netraña so naponqa' maye sa qaŷapeque so ñegueuo ye Samaria. Qaq 'enauac so na'aqtaxanaxanecpi datato'oto soomaye, ŷa'axattac na l-loxocpi.

¹¹Nache so Sedequías, maye llalec so Quenaná, ŷo'o't co'ollaxa soua le'enaqtaqa huaca lcoue ŷachegoxotaigui so lcat, nache ŷa'alaqtai', 'eeta': «Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Ne'enaua huaca lcoue, nachenaua naua 'auo'ogoxonalo qome da 'auloquixan ye siiriopi, nache ivitta'a da ŷataqta nmichiguiñi 'anqa'en.»»

¹²Qaq 'enauac se'eso na'aqtaxanaxanecpi da 'eeta'a't da la'aqtaxanaxac da 'eetega so nta'a, 'eeta': «Aue, 'anqo'ona ye Ramot maye huaigui ye Galaad da 'auloquixan, cha'aye Ñim Nataxala', 'am ŷanem qome yemaye da 'oxonec.»

¹³Nache so namaxashec maye ŷe'eguen'a co'ollaxa so Micaía, 'enapego' somaye, 'eeta': So na'aqtaxanaxanecpi, 'enauac da 'eeta'a't da la'aqtaxanaxac, da da'aqtaxaatapeguem so nta'a Ajab, da taŷa'a da no'on. Qaq ŷoqo'oye no'on taxa da nataqa'en 'am, 'ano'onaxat ca 'ara'aqtaxanaxac, yaqto' nateeteguet qome da la'aqtaxanaxac somayepi.

- ¹⁴Nache so Micaía, 'enapeco': Qaq cha'aye 'eesa da nca'altauec Ñim Nataxala', nache cam la'aqtac maye aÿem ñanem Ñimaye, nache ca qome ca sa'axat.
- ¹⁵Nache so Micaía co'ollaq ivireua'a so nta'a, nache se'eso nta'a, inat somaye, 'eeta': Micaía, ¿peta'a ishet da ñeqo'onaxa ye Ramot maye huaigui ye Galaad da seloquixanaq, qalqo' saishet? Nache so Micaía 'enapeco': Aja', ishet da 'anqo'ona da 'auloquixan yemaye, cha'aye Ñim Nataxala' 'am ñanem qome da 'oxonec yemaye.
- ¹⁶Qalaxaye so nta'a 'enapeco': ¿Qaq chaq lcate' da she'eguelaxaalec da 'am shenapega, da 'aÿa'an ca 'ara'aqtac, nache aÿem 'aua'aqtaxaatem ca ñataqta 'eesa la'aqtac Ñim Nataxala'?
- ¹⁷Nache so Micaía 'enapeco': «Aÿem, selota'a da 'enauac na Israel le'ecpi, laguelec ana qasoxonaxapi, 'eeta'am aca qagueta da qaica ca ilo'ogue. Nache da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Ne'ena shiÿaxauapi qaica ca lataxala', qaq no'on da ñi 'oonolec namayepi ñe'eguelaxalo naua lma'ate ñachetec da l-lagaxayec.»»
- ¹⁸Nache so nta'a ye Israel 'enapego' so Josafat, 'eeta': ¿Qaq peta'a saisheto' da 'am sa'aqtaxaatapeguem, da de'era shiÿaxaua ñataqta saishet da aÿem da'aqtaxanem ca no'on, nda'a't na qauem?
- ¹⁹Nache so Micaía, qaltaq 'enapec: Qaq souaxat de'era 'ara'aqtac, nache nagui 'ana'axaÿaxana da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aÿem sauachigui Ñim Nataxala' da nso'ootangui aso nso'onaxaquí, qaq so nalleppi Ñimaye nachattañi, huo'o so pa'ata'ague na aloic qataq na ne'emaq.
- ²⁰Nache Ñim Nataxala', denataxan, 'eeta': ¿Negue't ca ishet da ñayena'a ñi Ajab, da taÿa ye Ramot maye huaigui ye Galaad da iloquixan, yaqto' nache huaigui da ileu? Qaq somayepi ñotta'a't dam la'aqtaxanaxac.
- ²¹Qalaxaye huo'o so nachaateua'a Ñim Nataxala', nache somaye 'enapec, aÿem sayena'a qome ñimaye. Nache Ñim Nataxala', inat somaye, 'eeta': ¿Qaq ca qonetec qome?
- ²²Nache somaye 'enapec: Qomye ñeqo'ona da so'onataxana na la'aqtaxanaxanecpi ñi nta'a, da ña'axat ñaqa'en da natenataxanaxac. Nache Ñim Nataxala' 'enapego' somaye, 'eeta': 'Aue, 'anqo'ona, nache 'auo'ot damaye, cha'aye 'auañoxt qome.
- ²³Qaq nagui mashe 'auaÿaten da Ñim Nataxala', ñachaiguilo naua ala'api 'enauac na 'ara'aqtaxanaxanecpi so saqcha'a tenataxanaxaic, qaq Ñimaye mashe ña'axat da nache qouaigui qome que'eca alaataxac da 'avireguet ca qauem.
- ²⁴Huaña, nache so Sedequías, som llalec so Quenaná, ca'ata so Micaía, nache iuaxanoigui na lashec, nache 'eeta': Che ¿hua'ago' ca tateuga se'eso lamaxashec Ñim Nataxala', co'ollaq aÿem ca'ai da yaqto' 'am detaxaÿot?

²⁵Nache so Micaía, 'eeta': Qomye maiche 'auaŷaten qom ivita ca na'a'q, da 'ateua'alo da 'anqañoxtappiguiñi.

²⁶Huaña, nache so nta'a ye Israel, 'eeta': Qauacoñiiua'a qome da Micaía, nache qauaviquiŷa ca Amón, maye nataxala' ye huaqta'a't nŷecpi, qataq ca ŷalec Joás.

²⁷Nache qoñiŷapegalo caamaye da maiche ŷa'aqtac da qaŷapoua'a, qoŷanaigui aca ncoñetaxanaxaqui, qataq da qaiquia'axan, nache ndotec aca nauole, qataq 'etaxat ca qoŷaata'am, ivitta'a qom qaltaq ye'eguelaq da qaica cara, da ñachaalataxac.

²⁸Nache so Micaía qaltaq 'enapeco': «Qom qaica cara, da 'anachaalataxac qom 'añe'eguelaq, qache saishet da nacheñi Ñim Nataxala', da aŷem ŷa'aqtaxanaxan.» Nataqa'en 'eeta': 'Enauac qami', qaua'qaichigui de'era nagui.

Da 'eetec da l-leuaxa so nta'a Ajab

²⁹Qaq huaña, nache so Ajab, maye nta'a ye Israel, qataq so Josafat, maye nta'a ye Judá, je'c da nqo'ooro ye Ramot, maye huaigui ye Galaad.

³⁰Nache so nta'a ye Israel, 'enapego' so Josafat, 'eeta': Aŷem, qom saigui ca alaataxac, nache saayiñi caua ŷaqa'alo anogo, qaq 'am qalaq nache 'aŷa'aatrañi qome caua maiche 'ogo da 'am nta'a. Nache so nta'a ye Israel, ŷaayiñi soua ŷaqa'alo anogo, nache taigui so alaataxac.

³¹Qalaxaye so nta'a ye Siria, huaqata co'ollaxa se'eso treinta y dos nataxala'pi maye netangui aso naigonapi alaataxaquipi, da saishet da iloquixan ca camachaqa, maye nachecata ca nta'a ye Israel.

³²Nache se'eso nataxala'pi, maye netangui aso naigonapi alaataxaquipi, co'ollaq ila'a so Josafat, nache 'eeta': «Yo'oqta da nachena ne'ena na nta'a ye Israel». Nache colesop somaye da yaqto' iloquixan, qalaxaye so nta'a Josafat, deŷaxan co'ollaxa da qaitauan.

³³Qaq somayepi co'ollaq ila'a da saishet da nacheso so nta'a ye Israel, nache somayepi ca'ai somaye.

³⁴Qalaxaye huo'o so 'oonolec se'eso alleppi da choche ŷaŷenec co'ollaxa aso lchecna, nache tagui so nta'a, tatoigui so lsoxoqui soua ŷaatrañi nalaataxaqui', nache ique'emaqchet somaye. Nache so nta'a 'enapega so laigona lo'o, 'eeta': 'Anconnaxaani ana naigona, nache aŷem 'anqateeguesop ne'ena alaataxac, cha'aye aŷem seque'emaq.

³⁵Qaq se'eso na'a'q ŷataqta lta'araic se'eso alaataxac, qaq so nta'a qalaq qanasoqtañi, qanachaalataxaatangui aso laigona da natata'ai' qanqa'en so siiriopi. Qalaxaye na ltago'q ŷataqta saishet da vi'iiguet, nache huecottauec na lauel aso laigona, ŷoqo'oye so mashe avit, nache ileu.

³⁶Qaq co'ollaq mashe yaqta'a da inoxooñi aso nala', nache qaicoyeguen so alleppi, qoŷeeta': «Ñi 'oonolec da qoñiita ŷe'eguelaxa qome ca lma' qataq ca na'alhua,

³⁷cha'aye ye nta'a ileu.» Ime, nache se'eso nta'a qaira'a ye Samaria, qaq nache huaña yemaye da qailareñi.

³⁸Qaq ime, nache qaiño aso naigona qañauegaxaama aso lañe' so 'etaxat maye naña ye Samaria, asom nacheltapigui naxa aso quisheguetaxaipi, qaq so pioxoppi qalaq napilectalec co'ollaxa so ltago'q so nta'a Ajab. Qaq huaña nache ñataqta ipacchigui da la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala'.

³⁹Qaq na lañepi na'aqtagecpi so Ajab, qataq 'enauac nam ño'otpi, qataq so lma' lta'araic maye llo'oxoraxat na marfil, qataq so huaqta'a't nñecpi maye no'oxoosheguem co'ollaxa, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtagec so nta'alpi ye Israel.

⁴⁰Nache co'ollaq ileu so Ajab, nache so llalec Ocozías, talec da lo'onataxanaxac somaye.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Josafat

⁴¹Qaq so Josafat, maye llalec so Asá, co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue ye Judá, nache huetoigui so vi'i cuatro da nta'a so Ajab, maye nta'a ye Israel.

⁴²Qaq somaye, ivi' treinta y cinco vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, qataq veinticinco vi'ie da nta'a huaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye, le'enaxat da Azuba, maye llale so Siljí.

⁴³Qaq somaye ñataqta quetegue da no'on lataxac so lta'a Asá, qaq nam ño'otpi somaye ñataqta ñañamaxareeta Ñim Nataxala'. Qalaxaye so qañoqotcheguema atamnaqa'pi, saishet co'ollaxa da qanlaxaañi, cha'aye so shiñaxauapi, nache queto'ot da huaña naxa naqa'en da ñaneuo na lachetaqtaxanaxatpi, qataq da ñavigaxat na lchenaxanaxat.

⁴⁴Nache so Josafat, ñataqta nhuoteete' co'ollaxa so nta'a ye Israel.

⁴⁵Qaq 'enauac na lañepi na'aqtagecpi, qataq na ño'otpi, qataq co'ollaq nalattac so Josafat, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtagec so nta'alpi ye Judá.

⁴⁶Qataq somaye ca'ai naqa'en yi'ie 'alhua, som sodomiitapi maye nquisheshigui naxa da la'amqaanataxanaxac, som no'onañi co'ollaq ñaq huo'o so Asá, maye lta'a somaye.

⁴⁷Qaq se'eso na'a'q, qaica co'ollaxa ca nta'a yi'ie Edom, nachesota som nataxala' ilotague' som hueta'a yemaye.

⁴⁸Qataq se'esoua na'axa'te so Josafat, ño'ot aso notaxaquiipi da qanayeguelec na 'etaxat, maye 'eeta'am ana notaxaquiipi ye Tarsis, da yaqto' taña ye Ofir da ilaique na oro, qalaxaye saishet da ivira yemaye, cha'aye asomaye huacac co'ollaq huaña ye Ezió Guéber.

⁴⁹Nache so Ocozías, maye llalec so Ajab, 'enapega so Josafat, 'eeta': 'Onaxaictaxa da 'anasheeteguet na ñamaxashecpí da nqotaua'a ana nnotaxaqui na 'aramaxashecpí. Qalaxaye so Josafat, sa nasheneguet co'ollaxa somayepi.

⁵⁰Qaq co'ollaq ileu so Josafat, nache co'ollaq qailareñi, nache qañalecnoigui so lta'alpi maye huaña ye huaqta'a't ñyecpi, maye lalamaxat so lta'a David. Qaq so llalec Jorán, nache talec da lo'onataxanaxac da nta'a.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Ocozías

⁵¹Qaq so Ocozías maye llalec so Ajab, ñacooolec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue so Israel le'ecpi, huaña ye Samaria, co'ollaq mashe ivi' diecisiete vi'ie da nta'a ye Judá so Josafat. Qaq so Ocozías, ivi' dos vi'ie da ilotague' ye Israel.

⁵²Qalaxaye somaye ño'ot co'ollaxa na ñataqta sa ñañamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye icaachigui da lataxac so lta'a, qataq aso late'e, qataq so Jeroboán, maye llalec so Nabat, som ño'ot co'ollaxa da huo'o na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi.

⁵³Cha'aye somaye ño'oxoreetac co'ollaxa, qataq natameetacot so Baal, nache ñataqta inogoqchet Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi, cha'aye ñe'enaxatchigui nam ño'otpi co'ollaxa so lta'a.

2 Reyes

2 Reyes 1

Da l-leuaxa so Ocozías

¹Qaq co'ollaq mashe ileu so Ajab, nache so Moab le'ecpi, dataña'aguet so Israel le'ecpi.

²Qaq so Ocozías naañi co'ollaxa, chegoqotcheguema so nalloxوقي, so pa'asheguem so lma' lta'araic, maye naña ye Samaria, nache somaye lta'araic so lque'emaxa. Qaq huaña nache huo'oi soua ñama'q da yaqto' ichemaxata so Baal Zebub, maye atamnaxala' ye Ecrón, cha'aye somaye ñauotaique da ñañaten da ivira'a da qaltaq no'oita.

³Qalaxaye so lamaxashec Ñim Nataxala', 'enapego' so Elías maye lma' ye Tisbé, 'eeta': Qoñisheguem qome, nache 'auca'ateguet na lamaxashecpi ñi nta'a maye lma' ye Samaria, nache 'aunat, qoneta': ¿Peta'a qaico' ca Atamnaxala' na Israel, ñoqo'oye qanqo'oñiña da qaunache cam Baal Zebub maye atamnaxala' ye Ecrón?

⁴Ñoqo'oye 'era da la'aqtac Ñim Nataxala', maye taña'a ca Ocozías, 'eeta': «'Am, saishet da 'avi'eguelaxa da qoñisheguem da qouetalec na 'armala', nacherata da 'aleu qome.» Nache so Elías jec da ño'ot de'era.

⁵Nache co'ollaq ñe'eguelaxauo so namaxashecpi, nache so nta'a inat somayepi, 'eeta': «¿Ta'ainco' ye qañe'eguelaqaiuo?»

⁶Nache somayepi 'enapeco': Qomye huo'o so ñale, qomi' nqanaxattegueta, nache qomi' 'enapegalo da she'eguelaxasoxoua'a cam nta'a maye qomi' lamaxa'she. Nache sa'aqtaxanaxam da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «¿Peta'a qaico' ca Atamnaxala' na Israel, ñoqo'oye 'auamexasoxona da qainat cam Baal Zebub maye atamnaxala' ye Ecrón? Qaq souaxat de'era 'auo'ot, nache 'am, saishet da 'avi'eguelaxa da qoñisheguem da qouetalec na 'armala', nacherata da 'aleu qome.»

⁷Nache so nta'a, ina't soomaye, 'eeta': ¿Ca 'eetec da latxac que'eca ñale, maye qami' nqanaxattegueta, da qami' da'aqtaxanema de'era?

⁸Nache soomaye 'enapeco': Qomye somaye ñaatañi so npo' huo'o na laue, qataq lo'oc so nsaataxaqui. Nache so nta'a ña'alaq, 'eeta': ¡'Ah! ¡Nache ca Elías maye Tisbé le'ec!

⁹Nache somaye sa ñañoalon da damaxasoxona so Elías, ñamaq so huataxanaq lta'a, lñatac so cincuenta nalleppi. Qaq co'ollaq ivita so netaña so Elías, nache somaye nso'ootañi, netaña so pa'asheguem aso qasoxonaxa. Nache som huataxanaq lta'a, 'enapega somaye, 'eeta': ¡'Am na'aqtaxanaxanec, ñi nta'a 'eetega da 'aunotec!

¹⁰Nache so Elías, 'enapeco': Da 'eesa da añem na'aqtaxanaxanec, nache naañi qome ca norec maye chegoqo'ot na piguem, nache 'am ñavic qataq na 'analleppi.

Huaña, nache nque'elaxatta da naa'ni so norec, maye chegoqo'ot na piguem, nache somaye, qataq so nalleppi nmichigui'ni da ñavic.

¹¹Nache so nta'a, qaltaq ñamaq so lya huataxanaq lta'a, qataq so lañe cincuenta alleppi, nache nqo'ona so Elías, nache 'enapego', 'eeta': 'Am na'aqtaxanaxanec, ñi nta'a 'eetega da sa 'anañaloxon da 'aunotec!

¹²Nache so Elías, 'enapeco': Da 'eesa da aym na'aqtaxanaxanec, nache naa'ni qome ca norec maye chegoqo'ot na piguem, nache 'am ñavigaxat, qataq na cincuenta 'analleppi. Huaña, nache nque'elaxatta da naa'ni so norec maye chegoqo'ot na piguem, nache somaye, qataq so nalleppi, nmichigui'ni da ñavic.

¹³Nache so nta'a qaltaq ñe'eguelaxalec da ñamaq so lya huataxanaq lta'a, qataq so cincuenta alleppi. Qalaxaye se'eso huataxanaq lta'a, co'ollaq tasheguema so netaña so Elías, nache ña'aroto naua l-llectel, qataq nachoxoreetot, 'eeta': 'Am na'aqtaxanaxanec, ñaq aym 'auchoxoren taxa, nache qaica ca qona'ac da ñachaalataxac, qataq da nachaalataxac ne'ena cincuenta 'aramaxashecpi.

¹⁴Cha'aye mashe dos da naa'ni so norec, maye chegoqo'ot na piguem, nache ñavigaxa't soua dos huataxanaq lta'al, qataq so nalleppi. Yoqo'oye ñataqta 'am ñachoxoreetot nagui da aym 'anquaguec.

¹⁵Nache so lamaxashec Ñim Nataxala' 'enapega so Elías, 'eeta': 'Aunotec qome, nache 'auca'ategue damaye, qataq saishet da 'aye'etega. Nache so Elías huenotec, nache ca'ategue so huataxanaq lta'a, da nqo'ona so nta'a.

¹⁶Nache 'enapego' so nta'a, 'eeta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Qaq souaxat da 'auamaq so 'aramaxashecpi, da yaqto' 'aunat cam Baal Zebub maye atamnaxala' ye Ecrón, 'eeta'amo' da qaica Ñim Atamnaxala' na Israel da yaqto' 'aunat, nache 'am nagui saishet da 'avi'eguelaxa da qoñisheguem da qouetalec na 'armala', nacherata da 'aleu qome.»

¹⁷Qaq 'era da 'eetec co'ollaq ileu so Ocozías, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ña'axat co'ollaxa so Elías. Qaq souaxat da qaica ca llalec so Ocozías, nache da lo'onataxanaxac da nta'a, talec so lqaña Jorán. Qaq damaye huetoiguilo soua dos vi'ie da nta'a so Jorán, maye llalec so Josafat, som nta'a co'ollaxa ye Judá.

¹⁸Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi, qataq nam ño'otpi so Ocozías, nache nanettalec aso nere, maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Israel.

2 Reyes 2

So Elías qañaueegue da piguem

¹Qaq co'ollaq mashe nayeeta'a so laloqo' da Ñim Nataxala', ñaueegue da piguem so Elías, da queuoigui naqa'en aso daua'ache, nache so Elías, nnaictague' co'ollaxa so Eliseo da je'c, chegoqchiyña ye Gilgal.

²Qaq so Elías, 'eetego' co'ollaxa so Eliseo, 'eeta': Nache qoueta'a taxa ne'ena, cha'aye Ñim Nataxala' aÿem ñamaxague da Betel. Qalaxaye so Eliseo, 'enapeco': Aÿem sanot da ña'aqtac Ñim Nataxala' maye nca'altauec, qataq 'am, da saishet da 'am seÿotec. Huaña nache soomaye nnaicapega't co'ollaxa, nache choche ivittra'a ye Betel.

³Qalaxaye som na'aqtaxanaxanecpi maye hueta'a ye Betel, huaqata'aguet co'ollaxa so Eliseo, nache 'enapego' somaye, 'eeta': ¿Peta'a 'auaÿaten da ne'ena na'a'q, Ñim Nataxala' ñauec da 'anapaxaguenaxala'? Nache so Eliseo 'enapeco': Aja', mashe saÿaten, qaue'enaxañiitai'.

⁴Qaq so Elías, qaltaq 'enapego' so Eliseo, 'eeta': Nache qoueta'a taxa ne'ena, cha'aye Ñim Nataxala' aÿem ñamaxague da Jericó. Qalaxaye so Eliseo 'enapeco': Aÿem sanot da ña'aqtac Ñim Nataxala', qataq 'am, da saishet da 'am seÿotec. Huaña nache soomaye, qaltaq nnaicapega't co'ollaxa, nache choche ivittra'a ye Jericó.

⁵Qalaxaye som na'aqtaxanaxanecpi maye netaña ye Jericó, huaqata'aguet co'ollaxa so Eliseo, nache 'enapego' somaye, 'eeta': ¿Peta'a 'auaÿaten da ne'ena na'a'q, Ñim Nataxala' ñauec da 'anapaxaguenaxala'? Nache so Eliseo 'enapeco': Aja', mashe saÿaten, qaue'enaxañiitai'.

⁶Qaq ime, nache so Elías, qaltaq 'enapego' so Eliseo, 'eeta': Nache qoueta'a taxa ne'ena, cha'aye Ñim Nataxala' aÿem ñamaxa so tala Jordán. Qalaxaye so Eliseo, 'enapeco': Aÿem sanot da ña'aqtac Ñim Nataxala', qataq 'am, da saishet da 'am seÿotec. Huaña nache soomaye qaltaq nnaicapega't.

⁷Qalaxaye nvi' so cincuenta na'aqtaxanaxanecpi, nache hua'a ye datatta, qataq qaÿata'a, yem huetra'a soomaye. Nache so Elías qataq so Eliseo, vi'iigueta co'ollaq huaña so loigue so tala Jordán.

⁸Nache so Elías ñacona so lapo', nache inana't nache iuaxaangui so 'etaxat, nache so 'etaxat colaxara'ache, huaña nache soomaye daqaqtegue so lleguetra da taitraque da le'ego.

⁹Qaq co'ollaq mashe ivittrague da le'ego, nache so Elías 'enapego' so Eliseo, 'eeta': Ñaq aÿem 'aua'axatem nagui, chaq negue't ca 'anshetaique da 'am so'otec nagui da ñaq saxanaxa da aÿem qanqateeguesop da qoneta. Nache so Eliseo 'enapeco': Qomye sauotaique da ñactec ca saconequet de'era saqcha'a 'ara'añaxac.

¹⁰Nache so Elías, 'enapeco': Ñataqta huo'o da lqalaic de'era 'auñaxanaique. Qalaxaye da ishet da 'avira'a da aÿem 'auauaategue qom aÿem qanqateeguesop da qoneta, nache 'am talec qome damaye. Qalaxaye qom saishet da aÿem 'auauanegue, nache saishet da 'am talec.

¹¹Qaq co'ollaq ñaq quete', qataq na'aqtaxaatega't soomaye, nache nque'elaxatta da anac aso naigona 'ettaigui, qataq soua lauegaxala'ate caaño maye nataqa'en

'ettaiguilo, nache icolaxachiguilo soomaye, nache so Elías jec, taigue da piguem, queuoigui aso daua'ache.

¹²Qaq co'ollaq ñauaachigui de'era so Eliseo, nache ña'alaq, 'eeta': «'Am ito'olec, 'am ito'olec. 'Am, maye qoneta'am aca naigona, qataq ca 'añaaxaic alleppi da qoueta'aguet na Israel le'ecpi.» Qaq co'ollaq ime de'era, nache saishet da qaltaq ñe'eguelaxa da ila'a so Elías. Huaña nache so Eliseo, ñataqta ncolaxata'alo soua alogo.

¹³Ime, nache ñacona so lapo' so Elías, maye naañi co'ollaxa, nache ñe'eguelaxa so tala Jordán, qaq co'ollaq ivita so loigue, nache vi'iiguet.

¹⁴Ime, nache do'ogoxona som lapo' so Elías, da iuaxaangui so 'etaxat, nache na'axannec da la'aqtac, 'eeta': «¿Hueta'ague cam Nataxala', maye Natamnaxala' so Elías?» Qalaxaye co'ollaq choche iuaxangui so 'etaxat, nache colaxara'ache, nache so Eliseo, qaltaq ñe'eguelaxatague da le'ego so tala.

¹⁵Nache som na'aqtaxanaxanecpi maye lma' ye Jericó, maye hueta'atague da le'ego, co'ollaq ñauaachigui de'era, nache 'enapeco': «Da saqcha'a la'añaaxac so Elías, talec nagui na Eliseo.» Huaña, nache somayepi ca'atta'aguet somaye, nache ña'aroto naua l-llecte,

¹⁶nache 'enapega somaye, 'eeta': Ne'ena 'aramaxashecpí maye hueta'a ne'ena, huo'o na cincuenta 'añaaxaicpi maye ñalectaigui namayepi. Qaq 'auasheetem taxa da nmitaique ca 'arataxala', cha'aye saiuena'a da so Saqcha'a La'añaaxac Ñim Nataxala' ñache, qalaxaye huo'otaq huo'o ca ñasaxaña anam qasoxonaxapi, huo'otaq nam ca'amapega'tpi. Qalaxaye so Eliseo 'enapeco': 'A'i, saishet da huo'o ca qauamaqai.

¹⁷Qalaxaye somayepi ñataqta ñe'eguelaqto'ot da dequicto'ot somaye, nache ivitta'a da ñasateguet somayepi, nache somayepi ñamaq so cincuenta ñalleppi. Nache somayepi nmittaique co'ollaxa so Elías, soua tres na'axa'te, qalaxaye saishet da ñanata.

¹⁸Nache somayepi ñe'eguelaxaua'a ye Jericó, yem hueta'a co'ollaxa so Eliseo. Nache somaye 'enapeco': Mashe qami' sheetegalo mque' da saishet da qoqui.

So Eliseo ama naqa'en so npaxaatasheguem 'etaxat ye Jericó

¹⁹Qaq som shiñaxauapi maye lma' so huaqta'a't ñyecpi ye Jericó, 'enapego' so Eliseo, 'eeta': Ña 'aumeten na netaña nam huaqta'a't ñyecpi, namaye ñataqta ñañamaqchiguiñi, qalaxaye qauem na 'etaxat, qataq na 'alhua, qaica ca ñaxaalec.

²⁰Nache somaye, 'enapeco': Ña qandoiuo qome aca naco'oña dalaxaale, qauachiñanguí qome ca toue. Nache co'ollaq qairoua'a somaye aso naco'oña,

²¹nache so Eliseo, tauga co'ollaxa so npaxaatasheguem 'etaxat, nache icoyingui somaye so toue, nache 'eeta': Ñim Nataxala', 'eeta': «Añem ñataren ne'ena 'etaxat, nache saishet qome da qaltaq chegaqigui ca nleuaxa, qataq da saq ñaxat ca nañiguishet ne'ena 'alhua.»

²²Qaq huaña, nache ÿataqta 'onaxaic so 'etaxat, nache ivitta'a nagui, nache ipacchigui da la'aqtac co'ollaxa so Eliseo.

²³Huaña, nache jec co'ollaxa so Eliseo taña ye Betel. Qaq co'ollaq quetasheguemgue so nqa'aic, nache natena'aguet so nsoxoppi maye chegaqaua'a so huaqta'a't nñecpi, nache somayepi ÿe'eetalec co'ollaxa so Eliseo, 'eeta': «¡Ña 'aunossheguem 'am qui'itaic! ¡Ña 'aunossheguem 'am qui'itaic!»

²⁴Nache so Eliseo, nqoilec co'ollaxa ÿamata'aguet somayepi, nache ÿauota'a da le'enaxat Ñim Nataxala' da talec naqa'en somayepi so qauem la'aqtac. Huaña, nache ana'c soua dos oso maye chegoqraigui so aviaq, nache ÿataqta icolaxattac so cuarenta y dos se'eso nsoxoppi.

²⁵Qaq ime, nache somaye tasheguema co'ollaxa añi qasoxonaxa Carmelo, qaq nache chegoqchiguiña co'ollaxa da ñe'eguelaxaña ye Samaria.

2 Reyes 3

Da lo'onataxanaxac so Jorán da nta'a ye Israel

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' dieciocho vi'ie da so Josafat ilotague' ye Judá, nache so Jorán som llalec so Ajab, ÿacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Israel, huaña ye Samaria, nache ivi' doce vi'ie da ilotague' somayepi.

²Qaq nam ÿo'otpi co'ollaxa somaye ÿataqta sa ÿaãamaxaren Ñim Nataxala', qalaxaye saishet da ÿapac da 'eeta'am so lta'a, qataq aso late'e, cha'aye somaye nlaxaañi co'ollaxa so atamnaxala' coma' maye lqui'i so Baal, som nauaxaãaxaasheguem co'ollaxa so lta'a.

³Qalaxaye somaye icaachigui da ÿo'ot nam nasouaxashetpi maye ÿo'ot co'ollaxa so Jeroboán som llalec so Nabat, maye ÿo'ot naqa'en da huo'o na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi.

So Eliseo ÿa'axata'a da qanauec so Moab le'ecpi

⁴Qaq so Mesa, maye lta'a so Moab le'ecpi, somaye qalota co'ollaxa aso lalo qaguetapi, qaq somaye nache desheetenaxana naxa asomayepi da isheeten so lta'a so Israel le'ecpi, nache ÿaneuo naxa na cien mil qagueta llalec, qataq cien mil na qagueta lhuraic, lñaueegue' na laue.

⁵Qalaxaye co'ollaq ileu so Ajab, nache se'eso lta'a so Moab le'ecpi, dataña'aguet co'ollaxa so lta'a so Israel le'ecpi.

⁶Huaña, nache jec so nta'a Jorán, chegoqchiguiña ye Samaria, da yaqto' naloqna't 'enauac so alleppi Israel le'ecpi.

⁷Ime, nache ÿamaxa da la'aqtac so Josafat, maye lta'a so Judá le'ecpi, 'eeta': «Ñi lta'a ye Moab le'ecpi, aãem dataña'aguet. ¿Peta'a ishet da aãem 'auca'ategue da ñalaate' ñimaye?» Nache so lta'a so Judá le'ecpi, 'eeta': «Aja', 'am seca'ataxague qome, cha'aye aãem qataq na ñalleppi, qataq na ilo caipi, 'am souaqta'aguet.»

⁸Qataq nataqa'en 'eeta': ¿Qaq hua'ago' cam saqteuga qome? Nache so Jorán, 'enapeco': «Qomye saqteuga so nqa'aic ye toolec 'alhua ye Edom».

⁹Qaq ime, nache huenoxoorec co'ollaxa soomaye, som lta'a so Israel le'ecpi, Judá le'ecpi, qataq so lta'a so Edom le'ecpi. Qalaxaye souaxat da siete soua na'axa'te da quetalec ye toolec 'alhua, nache imeuo so 'etaxat maye laquip so nalleppi, qataq som lalopi.

¹⁰Nache so lta'a so Israel le'ecpi, 'eeta': Ñim Nataxala', 'eeta'am da qomi' ñauaxañaxana't qomi' tres nta'al, da yaqto' qomi' ñanegueta da qomi' loxonqa ye Moab le'ecpi.

¹¹Qalaxaye so Josafat, 'enapeco': ¿Peta'a qaico' ne'ena ca la'aqtaxanaxanec Ñim Nataxala', da yaqto' chegoqchigui camaye da senataq Ñim Nataxala'? Nache huo'o so 'oonolec so lamaxashecpí so lta'a so Israel le'ecpi, 'eeta': Ne'ena, netaña so Eliseo, som llalec so Safat, maye lamaxashec co'ollaxa so Elías.

¹²Nache so Josafat, 'enapeco': Camaye yo'oqta da ishet da qomi' da'aqtaxanema ca la'aqtac Ñim Nataxala'. Nache so lta'a so Israel le'ecpi, nnaicapegueto co'ollaxa so Josafat, qataq so lta'a so Edom le'ecpi, da nqo'oorá so Eliseo.

¹³Qalaxaye so Eliseo, 'enapego' so lta'a so Israel le'ecpi, 'eeta': ¿Negue'to' taxa cam huo'omshe 'am satapegueua'a? 'Anqo'ona taxa da 'aunat can la'aqtaxanaxanecpi som 'arta'a, qataq aso 'arate'e. Nache so lta'a so Israel le'ecpi, 'enapeco': Saishet, cha'aye Ñim Nataxala', 'eeta'am da huaxaña't naqa'en ne'enaú tres nta'al, da yaqto' ñanegueta da lhuaqñaxac ye Moab le'ecpi.

¹⁴Nache so Eliseo 'enapeco': Qaq cha'aye 'eesa da nca'altauec Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, maye añem ilota'a nagui. Cha'aye da saishet taxa da huo'o naq 'enec ñaqa'en da Josafat, nache saishet taxa da 'am seqocha'a, huo'otaq da 'am samato'ot.

¹⁵Qalaxaye, ña qanaviquiúo nagui cam nvicnaxanaq. Nache co'ollaq devicnaxaatac so nvicnaxanaq, nache da lhuaqñaxac Ñim Nataxala' talec so Eliseo,

¹⁶nache so Eliseo, 'enapeco': «Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Qauo'oche qome aca qalota nsherepi lapelpi ne'ena ca'amapega't 'alhua,

¹⁷cha'aye Ñim Nataxala' 'enapec: Na'aictaxa da saishet da qauloña'a ca la'at, huo'otaq ca auot, qalaxaye ne'ena ca'amapega't 'alhua, nlaqchigui qome ca 'etaxat, nache ishet qome da qañyomi, qataq na qareloipi shiguiñacpi.»»

¹⁸Qaq damaye, ye saq 'amaqtaq naqa'en Ñim Nataxala', nache Ñimaye qami' ñanema nataqa'en qome ye moabiitapi da yaqto' qoroxoñiqui.

¹⁹Nache qami', qanlaxachiiñi qome 'enauac ye ñataqta qanpaxattaua'a huaqta'a't nñecpi, qataq ye ñataqta 'amaqtaqaic huaqta'a't nñecpi, qataq qauquesoqoi 'enauac aye ñataqta no'on qo'oipaqpi, qataq qauapoilec qome 'enauac ye

chegoqtapiguingui na npaxaatasheguem 'etaxat, qataq qanlaxacheetelec qome ca coma' 'enauac ye 'alhuapi maye nanaxanaqa'pi.

²⁰Qaq so nte'eta so lya na'a'q, maye huetoigui naxa da qoñaneuo ana nachetaqtaxanaqte, nache chegaqa'ague da pa'aigue ye Edom so 'etaxat, nache ipaxaalec naqa'en yemaye.

²¹Qaq so Moab le'ecpi co'ollaq la'axaŷaxac da huaxaŷa't soua tres nta'al da yaqto' iloquiayan somayepi, nache laŷona't co'ollaxa 'enauac so nsoxoppi, qataq so ŷepi, maye mashe ishet da nalat, nache nauan so loga't ye na'alhua.

²²Qaq so nte'eta co'ollaq ñisheguem somayepi, nache na le'eraxa añi nala' ŷataqta qashelec naqa'en so 'etaxat, nache so Moab le'ecpi ila'a co'ollaxa na ltogaxa so 'etaxat da 'eeta'am na ntago'q.

²³Nache somayepi, 'enapeco': «¡Ne'ena ntago'q, yo'oqta da qaŷauota'a ŷeelonec co'ollaxa da huecorec qanqa'en! Qaq yo'oqta da maiche taŷa't da deloguiŷa't que'ecaua nta'al, nache ñi 'oonolec camayepi ŷalauat na maiche lya. Qolaq qome, qami' moabiitapi, ñaq she'eguenaq'a da saconaxa cam lalamaxatpi camayepi.»

²⁴Qalaxaye co'ollaq ivira yem lanataqa' so Israel le'ecpi, nache so Israel le'ecpi iloquiayan co'ollaxa somayepi, nache so Moab le'ecpi ŷataqta datauec. Qaq so Israel le'ecpi, icaatac co'ollaxa somayepi nache ivitta'a da ŷalauat.

²⁵Huaña, nache ŷataqta nlaxaañi se'eso huaqta'a't nŷecpi maye naña yi'iyee 'alhua, qataq ŷasaxalec so coma' so nanaxanaqa'pi yi'iyee 'alhua, qataq ŷapolec 'enauac so chegoqtapiguingui so npaxaatasheguem 'etaxat, qataq iquesoq 'enauac aso ŷataqta no'on qo'oipaqpi. Nachesota so huaqta'a't nŷecpi ye Quir Jaréset da no'onañi, qalaxaye so npocnaxanaxat lo'opi coleesop co'ollaxa somaye nache loxonec.

²⁶Qaq so lta'a so Moab le'ecpi, co'ollaq ila'a da qanauec se'eso alaataxac, nache ŷauec so setecientos alleppi maye ŷaŷaten da do'ogoxona na ŷeelonec, da yaqto' iloquiayan so nta'a Edom le'ec, qalaxaye sa ŷañoxt co'ollaxa.

²⁷Huaña, nache somaye ŷaconeua'a so la'auaxanec llalec, som talec taxa da lo'onataxanaxac da nta'a, nache ŷaneuo da lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, hualec naqa'en na pa'asheguem so npaqtaxanaxat. Qaq de'era nachera da ŷo'ot da ŷataqta lta'araic lli'iŷaxa so Israel le'ecpi. Nache somayepi jec co'ollaxa, ŷe'eguelaxa ye na'alhua.

2 Reyes 4

Da lta'araic lhuenaxanaxa aso pa'ai

¹Huo'o aso 'alo, maye lhua co'ollaxa so 'oonolec so na'aqtaxanaxanecpi, asomaye 'enapega so Eliseo, 'eeta': Som ihua maye 'aramaxashec co'ollaxa, somaye ileu, qaq 'am 'auaŷaten da somaye ŷataqta huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala'.

Qalaxaye anac so lavigaqtaxanaxala', nache huotaique da ÿaue'c soua dos ÿalqa da yaqto' ÿauo'oi l-lataqa.

²Nache so Eliseo 'enapeco': ¿Qaq negue't ca 'anshetaique da 'am so'otec? Ñaq aÿem 'aua'aqtaxanem chaq negue't cam huo'o ye 'arma'. Nache asomaye 'enapeco': Qomye qaica, nachecata cam aceite maye huetangui añi 'oonole laÿe' da ñaq huo'o.

³Nache so Eliseo 'enapeco': Ña 'anqo'ona na 'areuoreuapi da 'aua'aalaxanaique aca qui'itchigui naco'oñapi, nache maicheye cam lcata acam ivi' aca 'ara'aalepi.

⁴Ime, nache qapa'aiuo qome, 'am qataq caua 'aÿa'alqa, nache qanapoila't qome. Ime, nache qauÿoqoigui ca aceite 'enauac acam naco'oñapi maye qui'itchigui, qaq 'enauac aca nlaxaguipi, qauÿochiÿauga qome.

⁵Huaña, nache asa'aso 'alo jec, ca'ai so Eliseo da taÿa so lma', nache napola't qataq soua llalqa. Huaña, nache asomaye iÿoxogui so aceite aso naco'oñapi, maye soua llalqa irotrapegueua'a asomaye.

⁶Qaqco'ollaq mashe nlaxagui 'enauac asomayepi, nache asomaye 'enapega so 'oonolec soua llalqa, 'eeta': Ña 'andouo aca lÿa laÿe'. Qalaxaye somaye 'enapeco': Mashe qaca aca no'onañi. Huaña, nache vi'iiguet co'ollaxa se'eso aceite.

⁷Qaq huaña, nache asomaye qaltaq nqo'ona da da'aqtaxanem som la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache somaye 'enapeco': «Nagui, nache 'aumen 'enauac que'eca aceite, ime nache 'ausheeten 'enauac aca 'aravigaxaiste, qaq aca no'onañi lasheue camaye, nache maiche 'armena qome 'am, qataq caua 'aÿa'alqa.»

So Eliseo qataq aso 'alo maye Sunén lashe

⁸Qaq huo'o so na'a'q co'ollaq so Eliseo taalec ye Sunén, nache huo'o aso 'alo ÿo'oxorai maye lma' yemaye, qaq asomaye ÿe'eguelaqto'ot co'ollaxa somaye da lquia'aqa' so lma'. Qaq huaña, nache so Eliseo da tateuga yemaye, nache saq ÿet da lquia'aqa' so lma' asomaye.

⁹Nache asa'aso 'alo 'enapego' so lhua, 'eeta': «Se'eso ÿale maye saq ÿet naxa da qomi' nateua'alo da ivita da nateuga ne'ena, aÿem saÿaten da somaye ÿataqta qui'itta la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁰Qaq 'onaxaictaxa da so'otaq ca lÿa nÿec na pa'asheguem na qarma', da yaqto' lma' ñaqa'enaq somaye, nache sachaqaigui ca 'oonolec mala', 'oonolec nquia'axala', 'oonole so'onaxaqui qataq aca 'oonole ncoÿaraxanaxaqui, yaqto' da ivita da qomi' namaqtegalo, nache netaigui camaye.»

¹¹Qaq huo'o so na'a'q, nache so Eliseo qaltaq ivita yemaye, nache hua'a da lo'ochaqa' se'eso nÿec.

¹²Nache so Eliseo 'enapego' so lamaxashec Guejazí, 'eeta': Ña 'auñaxaneuga aca'aca 'alo maye Sunén lashe. Nache som lamaxashec somaye iñaxaneuga co'ollaxa, qaq asomaye co'ollaq taua'a so Eliseo,

¹³nache so Eliseo 'enapego' so lamaxashec Guejazí, 'eeta': Ñaq 'aunat ara'ara 'alo maye ñataqta qomi' huetegueto, qoneta': ¿Peta'a huo'o ca 'auauotaique da 'am setaunaxac? ¿Huo'otaq da 'anshetaique da 'am setaxasoxolec da yaqto' 'am itauan ca nta'a, huo'otaq da 'am nqouaguec som lataxala' na alleppi? Nache asomaye 'enapeco': «Añem ñataqta qaica camachaqca da salectaigui na maiche ihuo' le'ecpi.»

¹⁴Nache so Eliseo 'enapeco': ¿Qaq chaq negue'to' ca so'otaxac aramaye? Nache so Guejazí, 'enapeco': Aramaye qaica ca llalec, qaq da lhua, mashe ña'axaiquilec.

¹⁵Nache so Eliseo 'enapego' so lamaxashec, 'eeta': Ña 'auñaxaneuga aramaye. Nache so Guejazí iñaxaneuga asomaye, qalaxaye co'ollaq nvireuo asomaye, nache hua'a so lasom nachattañi.

¹⁶Nache so Eliseo 'enapego' asomaye, 'eeta': Ne'ena vi'i maye ñaq natauo, nache huetoiguilo caua na'axa'te maye 'eeta'ama nagui, nache huo'o qome ca 'ansoqtauo 'aña'alec. Qalaxaye asomaye 'enapeco': 'A'i, 'am ñataxala', maye 'am nale Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saishet qome da 'auatenachet ana'ana 'aramaxashe.

¹⁷Qaq asomaye hualaxai co'ollaxa, qaq nache huetoigui se'eso lña vi'i da ñiguiñi so llalec, qaq nache ipacchigui da la'aqtac so Eliseo.

¹⁸Nache so nogotolec nquictasheguem da ñe, nache huo'o so na'a'q demeenaxaneuga so lta'a maye ñalectaigui som deqataxaatacpi,

¹⁹nache so nogotolec ña'alaqtac co'ollaxa, 'eeta': ¡Agai ñaqaic! ¡Seuet na ñaqaic! Nache so lta'a 'enapego' so lamaxashec, 'eeta': Ña 'auauegueua'a aca late'e.

²⁰Nache so lamaxashec ñacoosop somaye, nache iroua'a so netaña aso late'e. Nache asomaye nsoxouo, nso'onaxanaxaaleguete naua l-llectel, choche ivitta'a so na'a'q laiñi, huaña nache ileu se'eso nogotolec.

²¹Qalaxaye asomaye irosheguema co'ollaxa som lanataxaqui so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñachalec so lmala' somaye, nache pa'auec qataq ñapogui so lasom se'eso nanataxaqui.

²²Ime, nache iñaxaneuga so lhua, nache 'enapega, 'eeta': Ñaq añem 'anamaxaua'a ca 'oonolec nam 'aramaxashecpi da nauegueuo aca 'oonole 'ashena, yaqto' señalapigui' da ñeqo'ona cam la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq da ime, nache ñe'eguelaq.

²³Nache so lhua asomaye inattaco', 'eeta': ¿Ta'ainco' da 'anqo'ona nagui? Ye nagui, saxanaxa da dalaxaic so ca'agoxoic, qataq nagui saishet da na'a'q

mataxaqui. Qalaxaye asomaye 'enapeco': Saishet qome da huo'o ca tatapigui 'arhuel.

²⁴Huaña, nache asomaye damaxasoxoolec da qaño'oolec aso 'ashena. Ime, nache 'enapega so lamaxashec, 'eeta': Qolaq, 'aua'auta, qaq saishet qome da huo'o ca huaña na nqa'aic da aÿem 'avia'axaneguet, maicheye da 'am shenapega.

²⁵Nache asomaye jec, nache ivitta'a aña qasoxonaxa Carmelo, maye netaña som la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache so Eliseo ila'aguet co'ollaq ña qañoqteguet asomaye, nache 'enapego' so lamaxashec Guejazí, 'eeta': Ñaq 'aulo'oguet ana'ana 'alo, anamaye nachana anam Sunén lashe.

²⁶Ña 'anqalgaqa'aguet, nache 'aunat da qaica cara anamaye, qataq ca lhua qataq ca llalec. Nache so lamaxashec somaye nqalgoqta'aguet asomaye, nache inattac, qaq asomaye 'enapec, da qaica cara.

²⁷Qaq asomaye co'ollaq ivitsheguema aso qasoxonaxa maye netaña so Eliseo, nache qapaloiguilo naua lchel somaye, qalaxaye so Guejazí, huotaique co'ollaxa da nqateeguesopa naua lchel so Eliseo. Qalaxaye so Eliseo 'enapego' somaye, 'eeta': Ñaq 'aua'aqta'a anamaye, cha'aye ÿataqta lta'araic da lhuogoxo, qataq Ñim Nataxala' ñaq saxanaxa da aÿem da'aqtaxanem de'era huaigui anamaye.

²⁸Nache asomaye 'enapeco': Aÿem, saishet co'ollaxa da 'am seÿaxanot da huo'o ca ÿalec, qataq 'am sheetega co'ollaxa da saishet da aÿem 'auatenachet.

²⁹Nache so Eliseo 'enapega so Guejazí, 'eeta': Ña 'anaÿamaxat, qataq 'auacona ana ÿashelte, nache qojec. Qaq da huo'o ca 'anatena'aguet, nache saishet da 'auquin. Qataq da huo'o ca 'am iquin, nache saishet da 'auasateguet. Qaq qom 'avita que'eca nogotolec, nache 'auachalec na lashec camaye ana ÿashelte.

³⁰Qalaxaye aso late'e so nogotolec 'enapego' so Eliseo, 'eeta': Aÿem, sanot da ÿa'aqtac Ñim Nataxala' qataq 'am, da saishet da she'eguelaq da saishet da aÿem 'annaicapegue'. Nache so Eliseo, nnaicapegue' co'ollaxa asomaye.

³¹Qaq som Guejazí, ye mashe hua'auta co'ollaxa, nache co'ollaq ivita so nogotolec, nache ÿachalec na lashec aso nashelte, qalaxaye somaye ÿataqta qaica da choche deraÿapec. Nache so Guejazí qaltaq ÿe'eguelaq da huaqata'aguet so Eliseo, nache da'aqtaxanem, 'eeta': Yem nogotolec saishet da nlouec.

³²Qaq so Eliseo co'ollaq ivireua'a so nÿec, nache so nogotolec mashe ileu, huetalec so lmala'.

³³Nache somaye pa'auo co'ollaxa, qataq ÿapogui so lasom, nache ndote' so nogotolec da nqouagaxaunot Ñim Nataxala'.

³⁴Ime, nache somaye huenoolec so mala', nache nalotegue da nqapaxanegue so nogotolec. Nache na alap somaye naloqchiichiguingui na alap se'eso nogotolec, qataq naua la'ai'tel nalotegueta naqa'en naua la'ai'te somaye, qataq naua lhua'q,

nalotegueta naqa'en naua lhua'q. Huaña nache nquictauec da dapaqa na lo'oc se'eso nogotolec.

³⁵Qaq ime, nache so Eliseo ñisheguem co'ollaxa, nache queuotapigui na lauel se'eso nanataxaqui. Ime, nache qaltaq huenoolec so mala', da ñe'eguelaxalec da nqapaxanegue so nogotolec. Huaña, nache se'eso nogotolec siete da nqashen, ime, nache nlorec naua la'ai'te.

³⁶Nache so Eliseo iñaxana co'ollaxa so Guejazí, nache 'enapego' 'eeta': Ña 'auñaxaneuga aca'aca 'alo maye Sunén lashe. Nache so Guejazí, iñaxaneuga asomaye, qaq co'ollaq ivireua'a ye hueta'a so Eliseo asomaye, nache so Eliseo, 'eeta': 'Ena na 'año'alec.

³⁷Qaq asa'aso 'alo co'ollaq choche pa'auo, nache nqapaxanoto naua lchel so Eliseo. Ime, nache ñacoosop so llalec, nache pa'auec.

So Eliseo iquia'axan so na'aqtaxanaxanecpi

³⁸Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Eliseo ñe'eguelaxa ye Gilgal, qaq se'esoua na'axa'te ñataqta lta'araic so nqouaxa se'eso 'alhua. Nache co'ollaq datata'aguet so lañepi na'aqtaxanaxanecpi so Eliseo, nache somaye 'enapego' so lamaxashec, 'eeta': «Ña 'auamaxauaq aca taxaqui late'eraí, nache 'auo'ot ca 'arhuoshec, deqaqchigui 'anqa'en da yaqto' aloq nam na'aqtaxanaxanecpi.»

³⁹Qaq huo'o so 'oonolec somayepi da tauga so no'onaxa, nache ilalec aso 'eeta'am ana ltañi aso ala, nache qalota aso napoc, ñachalec so lapo' nache irouo. Qaq co'ollaq ivireuo nache npeleguñi asomaye, nache ñasaxangui aso taxaqui da lalague naqa'en som nhuoshec, na'aictaxa da sa ñauatton asomaye.

⁴⁰Qaq co'ollaq dato, nache ñyoxosheguem da ñanoigui som na'aqtaxanaxanecpi. Qaq somayepi co'ollaq chec se'eso nhuoshec, nache ña'alaqagui, 'eeta': 'Am la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ne'ena nallec ishet da dalaataxan. Nache somayepi, saishet da chec.

⁴¹Nache so Eliseo 'enapeco': «Ña qandoiuo qome catai' 'ayiiñoolec.» Nache co'ollaq ime da ñasaxangui somaye aso taxaqui, nache 'enapeco': Nagui nache 'año'anoigui na shiñaxauapi da chec namaye. Nache se'eso shiñaxauapi chec se'eso nhuoshec, nache saishet da na'axat.

⁴²Qaq co'ollaq ime, nache nvi' so ñale maye lma' ye Baal Salisá, ndotaua'a so Eliseo aso veinte nauolepi maye cheta'ague da dato, qataq so trigo maye cheta'ague da qanqat. Nache so Eliseo ñamaq so lamaxashec, 'eeta': Ñaq 'año'anoigui na shiñaxauapi da yaqto' chec.

⁴³Qaq so lamaxashec somaye 'enapeco': ¿Ca 'eeteco' da sanoigui anamaye ne'ena cien shiñaxauapi? Nache so Eliseo, 'enapeco': Qomye 'año'anoigui ne'ena shiñaxauapi da yaqto' chec anamaye, cha'aye Ñim Nataxala' 'eetega da qanallec anamaye, nache huo'o qome ca ñi'iyoxot.

⁴⁴Huaña, nache so lamaxashec so Eliseo, ñanec se'eso nallec, nache somayepi deque'e co'ollaxa, qataq huo'o so lli'iñoxot, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala'.

2 Reyes 5

So Namán qataq so Eliseo

¹So Namán maye lataxala' so nalleppi so nta'a ye Siria, qaq se'eso Namán ñataqta 'amaqtaqaic, ñoqo'oye so nta'a ñataqta lauotaxat somaye, cha'aye Ñim Nataxala' ñachegoxotchigui somaye da qalota da dauegaxan naqa'en ye Siria. Qaq se'eso ñale, ñataqta 'añaxaic co'ollaxa, qalaxaye dalola, hueta'ac na lepra.

²Qaq huo'o so huaña da queuotapeguelec ye 'alhua Israel, som siiriopi maye na'attagui so lo'ogoxonaxatpi, nache somayepi loxona co'ollaxa aso nogotole, nache ñanem aso lhua so Namán da ñauo'o l-lata asomaye.

³Qaq asa'aso nogotole, 'enapego' co'ollaxa aso na'acoro, 'eeta': So ña'aco' taxa da nqo'ona ñi Eliseo, maye la'aqtanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye netaña ye Samaria, nache ishet da no'oita na lo'oc maye huetalec na lepra.

⁴Nache so Namán, taua'a co'ollaxa so nta'a, nache da'aqtanaxanec de'era la'aqtac asa'aso nogotole maye Israel lashe.

⁵Nache so nta'a ye Siria, 'enapeco': Aja', ñañamaqchiguiñi, nache qojec qome, qaq añem sauo'o qome aca ñere, da taña'a ca nta'a ye Israel. Nache so Namán, jec co'ollaxa, Nache ñache aso treinta mil lcatpiole ana plata, qataq aso seis mil lcatpiole ana oro, qataq soua diez anogo,

⁶nataqa'en ñache da ira'a so nta'a ye Israel aso nere maye huetalec, da 'eeta': «Qom 'auaconeguet ana'ana ñere, nache 'auañaten da 'am samaxa na ñamaxashec Namán, maye lataxala' na ñalleppi, da yaqto' no'oita 'anqa'en na lo'oc maye huetalec na lepra.»

⁷Qaq so nta'a ye Israel, co'ollaq ime da itaxañaxaatac asa'aso nere, nache ncolaxata'aisalo soua alogo. Nache 'enapeco': ¿Peta'a nachañemo' da Ño'onatac 'Enauacna, da ishet da san qataq ñeqat da achalataxac, da yaqto' que'eca nta'a añem namaxa de'era ñale, da yaqto' no'oita ñaqa'en na lo'oc maye huetalec na lepra? ¿Ña qaumichiñiita de'era, cha'aye camaye yo'oqta da nmittaique ca lataxac da añem dataña'aguet!

⁸Nache so Eliseo, maye la'aqtanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, co'ollaq la'axañaxac da so nta'a ye Israel, ncolaxata'aisalo soua alogo, nache ñamaxaua'a da la'aqtac, 'eeta': «¿Ta'ainco' da 'ancolaxata'aisalo naua 'ogo? Ñaq añem 'anamaxa qome que'eca ñale, yaqto' ñañaten da ne'ena Israel, huo'o ne'ena na'aqtanaxanec.»

⁹Nache so Namán jec, ñinguingui aso laigona maye lauegaxala'ate soua caaño, nache vi'iiguet co'ollaq ivita so lasom so lma' so Eliseo.

¹⁰Qalaxaye so Eliseo, ñamaxauec so lamaxashec da 'enapega somaye, 'eeta': «'Anqo'onaxaama qome so tala Jordán, nache siete qome da 'avi'eguelaxañi da 'auomñi, nache no'oita qome na 'aro'oc maye huetalec na lepra.»

¹¹Nache so Namán dalemata co'ollaxa, nache jec, qataq 'enapeco': «Añem sepi'itaxaatego' da ñataqta añem nca'ateuga cam na'aqtaxanaxanec, nache añem nachatto'ot da iñaxanot Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', qataq ñauota'a na lhuaq da ipoteua'a nam huaña da ñalolaxa, nache añem no'oita naqa'en.»

¹²¿Qaq saisheto' peta'a da ñactec da lyac na 'etaxat, som talapi ye Damasco, Abaná, qataq ye Farfar, da napacalec 'enauac na talapi maye huaña na Israel? ¿Peta'a saisheto' da añem no'oita da seuomñigui yemaye? Qaq ñataqta dalemata co'ollaxa somaye, nache jec.

¹³Qalaxaye so lamaxashecpi somaye, taña da 'enapega, nache 'eeta': 'Am nataxala', que'eca la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da 'am ñamaxalec taxa ca ñataqta qalaqaic, ¿peta'a saisheto' da 'auo'ot? ¿Qaq dam 'am ñamaxalec ye choche 'auomñi, nache 'am no'oita!

¹⁴Huaña, nache so Namán, taxaama co'ollaxa so tala Jordán, nache siete da huomñigui, ipacchigui da la'aqtac so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache na lo'oc somaye ñe'eguelaxa da 'eeta'am na lo'oc ca nogotolec, nache ñataqta no'oita.

¹⁵Huaña, nache so Namán qataq 'enauac so nnaictague'pi, ñe'eguelaxa co'ollaxa so netaña so Eliseo maye la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache co'ollaq ivireua'a somaye, nache so Namán, 'enapeco': ¡Nagui, sañateeta da 'enauac ana 'alhua, qaica ca lña maye Lo'onatac 'Enauacna, nachaqñita Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi! Qaq ñoqo'oye nagui 'am ñachoxonnot da 'auaconeguet na lachetaqtaxanaxat, ne'ena 'aramaxashec.

¹⁶Qalaxaye so Eliseo 'enapeco': Qaq cha'aye 'eesa da nca'altauec Ñim Nataxala' maye so'onataxaatacot, da saishet da saconeguet namaye. Qaq na'aictaxa co'ollaxa da so Namán ñe'eguelaqto'ot so Eliseo, qalaxaye somaye saishet da ñaconeguet.

¹⁷Nache so Namán 'enapeco': Ña 'auasheetem taxa ne'ena 'aramaxashec da ñache ca 'alhua lañolec, maye sachegoxotaña na 'alhua na Israel, cam nalota'agueta da ñache' naua dos mola. Cha'aye nache chegoqchiguiña nagui da ne'ena 'aramaxashec, da saishet qome da ñe'eguelaxa da ñaneuo aca lachetaqtaxanaqte ñavigaxatta, huo'otaq ana lañe nachetaqtaxanaqtepi da ñanot na lañepi atamnaxala'pi, maye nachaqñita qome Ñim Nataxala' da ñanot.

¹⁸Qalaxaye ñachoxonnot Ñim Nataxala' da chochaq añem ichoxoren, qom ivita da yo'oxonnataxan so nta'a ye Siria da taua'a añi atamnaxaqui ye Rimón, da ñacootaua'a na ihuaq, qataq da sa'alyiñi naua illecte da huaigui añi atamnaxaqui, nache choche añem ichoxoren qome Ñim Nataxala', souaxat da sheetec de'era.

¹⁹Nache so Eliseo 'enapeco': Aja', qojec qalaxaye 'auachetec da 'arlagaxayec. Nache so Namán jec. Qaq co'ollaq mashe qaŷataueegue,

²⁰nache so Guejazí, maye lamaxashec so Eliseo, maye la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, deuennataxaataco', 'eeta': Ñim ŷataxala' choche ŷe'eguelaq naqa'en so Namán, saishet da ŷaconeguet som ndotai'pi somaye. Qaq cha'aye 'eesa da nca'altauec Ñim Nataxala', nache aŷem seca'ategue nagui somaye, saiuena'a da huo'o ca aŷem ŷanem.

²¹Nache so Guejazí, icaalec so Namán. Nache som Namán co'ollaq ila'aguet so Guejazí da nqalgoqta ca'attaueegue somaye, nache huenoteeguesop aso laigona, nache inat, 'eeta': ¿Peta'a huo'o ca machaqca qanayeuaigui qauem?

²²Nache som Guejazí, 'enapeco': 'A'i, qaica camachaqca. Qalaxaye so ña'aco' aŷem namaxague da la'aqtac, 'eeta': «Cheta'ague da nvildeuo ñeua dos nsoxorolqa maye na'aqtaxanaxanaqa, chegoqtra'a aŷi qasoxonaxa ye Efraín, nache 'am ñachoxoreetot da aŷem 'anem aca tres mil lcatpiole plata, qataq caua dos anogo da yaqto' sanema ñiimaye.»

²³Nache so Namán 'enapeco': Aŷem 'anqouaguec taxa, nache 'auaconeguet ana seis mil lcatpiole ana plata. Qalaxaye souaxat da so Namán ŷataqta ŷe'eguelaqto'ot somaye da ŷaconeguet somayepi, nache somaye ŷoxochiguilo soua dos noxoiqui', nache ŷauaxaŷaxanegueta soua dos anogo. Nache ŷanema soua dos nale't da ŷache', nache so Guejazí ca'attaueeguelo soomaye.

²⁴Qaq co'ollaq ivitra aso lcomaraxalate, nache so Guejazí ŷaconalo soua laŷe' aso lcatpiole plata maye ŷachetrac soua namaxa'she, nache ŷoxotoigui so nŷec, ime nache ncoyegueneto soomaye, nache ŷe'eguelaxa't.

²⁵Ime, nache so Guejazí, taua'a so na'aco'. Nache so Eliseo, inattaco' somaye, 'eeta': ¿Hua'ague ca 'auachegoqta'ague, Guejazí? Nache so Guejazí, 'enapeco': Aŷem, qaica ca saigue.

²⁶Qalaxaye so Eliseo qaltaq ŷe'eguelaxalec da inat, 'eeta': Cha'aye so huaña da huenoteeguesop aso laigona se'eso ŷale da 'am inat, nache da iuennataxac 'am hueta'aguet. Qalaxaye nagui saishet da laloxoqui, da qaŷaconeguet aca plata qataq ca nogoxot, huo'otaq da qaisheenaxana ca nañiguishhec lma', qaguetapi, huacapi, nlatacpi, huo'otaq aca nlatapi.

²⁷Qaq ŷoqo'oye so lepra maye huetalec co'ollaxa na lo'oc so Namán, 'am talec qome, qataq cam 'am chegoxoguetpi chochaq tatec qome da hueta'ac. Nache so Guejazí, co'ollaq choche ca'ai so Eliseo, nache hualec na lo'oc so lepra, nache ŷataqta ŷapagaq, 'eeta'am ana aloñi.

2 Reyes 6

Aso qachepe maye iyiiñi

¹Qaq huo'o so na'a'q, nache so na'aqtaxanaxanecpi 'enapega so Eliseo, 'eeta': Ña 'aumeten na n̄ec maye sonaqaigui 'am qataq qomi', namaye ŷataqta sa lcagui qataq sa ñaloxogui.

²Qaq no'on taxa da qomi' 'auasheete' da ñeqo'onaqaama so tala Jordán, da yaqto' llaŷonaxa't na qo'oipaqqi, qataq nache huaña yemaye da sa'araxa'ni ca qarma'. Nache so Eliseo 'enapeco': Aja', qaesomiŷa.

³Qalaxaye huo'o' so 'oonolec somayepi, 'eeta': Ña qomi' 'anquagueque taxa, nache qomi' 'auca'ateguelo. Nache somaye 'enapeco': Aja', qami' seca'ateguelo.

⁴Nache so Eliseo, ca'atoigui co'ollaxa somayepi, nache co'ollaq choche iviraxaama so tala Jordán, nache somayepi iquesoq aso qo'oipaqqi.

⁵Qalaxaye so 'oonolec somayepi co'ollaq ñaq iquesoqtac aso qo'oipaq, nache ñeuec aso nqachepe, nache tangui so 'etaxat. Nache somaye ŷa'alaq, 'eeta': ¡Aicoue, 'am ŷataxala'! ¡Asa'aso qachepe, asomaye choche qara'aale!

⁶Nache so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna denataxano', 'eeta': ¿Hua'ague ca tachiguiña acamaxa? Nache somaye ŷachaxan so tachiguiña. Nache so Eliseo iquesoq so 'epaq, nache ŷasaqchiguiña som tachiguiña aso qachepe, nache naŷoxoosheguem naqa'en.

⁷Nache so Eliseo 'enapeco': Ña 'auaconaxaama. Nache somaye ŷaconaxaama aso qachepe.

So Eliseo qataq so siiriopi

⁸So nta'a ye Siria, nalattague' co'ollaxa so Israel le'ecpi, qaq co'ollaq ime da detaqtague' so lataxala'pi so nalleppi, nache huo'o yem ŷecapiguiña da ŷanaña da ŷa'ayiñi so lpe'lpi.

⁹Huaña, nache so Eliseo, ŷamaxa da la'aqtac so nta'a ye Israel, 'eeta': «Saishet qome da 'ateuga yi'ie 'alhua, cha'aye ye siiriopi taŷa da naña yemaye.»

¹⁰Nache so nta'a ye Israel, taŷa naxa naqa'en so nalleppi yem ŷecapiguiña co'ollaxa so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nache qalota naxa da 'eeta'ac de'era so Eliseo, ŷoqo'oye qalota naxa da qoŷet se'eso nta'a.

¹¹Nache so nta'a ye Siria, ŷataqta saŷaŷaten ca 'eetec souaxat de'era. Huaña, nache iŷaxaneuga so ltauapi, nache 'eeta': ¡Ñaq aŷem qaua'aqtaxa'nim taxa, da chaq negue't ca 'oonolec da shenaqta ca itauaatac so nta'a ye Israel!

¹²Nache huo'o so 'oonolec somayepi, 'eeta': Qomye qaica, 'am nta'a maye 'am ŷataxala', qalaxaye so na'aqtaxanaxanec Eliseo, maye lma' ye Israel, somaye nacheso som da'aqtaxaatapeguem naxa so nta'a ye Israel, 'enauac nam 'ara'aqtacpi maye 'anasaxauec da huaña ye ŷapogoñi 'aro'ochaqa'.

¹³Nache so nta'a ye Siria 'enapeco', ñaq qauchemaxachiñaique ca netaña ca Eliseo, yaqto' aýem samaxasoxoolec camaye da qaýaconeua'a. Qaq co'ollaq qaýa'aqtaxanem da so Eliseo netaña ye Dotán,

¹⁴nache se'eso nta'a, ýamaq so nalleppi maye netalec so caipi, qataq so netangui aso naigonapi maye alaataxaquipi, qataq so qalota alleppi maye petañepi, nache somayepi, colesop co'ollaxa so huaqta'a't nýecpi ye Dotán so mashe pe.

¹⁵Qaq so lamaxashec so Eliseo, co'ollaq ñesheguem so nte'etom so lýa na'a'q, nache co'ollaq pa'auec, nache ila'a so alleppi maye netalec so caipi, qataq so netangui aso nnaigonapi maye alaataxaquipi da colesop so huaqta'a't nýecpi. Nache somaye 'enapego' so Eliseo, 'eeta': Qaq nagui, 'am ýataxala', ¿hua'ago' ca shenaqtec?

¹⁶Nache so Eliseo 'enapeco': Saishet da 'añi'i, cha'aye nam qomi' hueta'agueta ýataqta qalota, napacalec nam hueta'aguet namayepi.

¹⁷Nache so Eliseo, nqouagaxaunot Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am Nataxala', 'am ñachoxonnot da nauachiguilo 'anqa'en naua la'ai'te da ýamaxashec Guejazí, yaqto' nauaañi.» Nache Ñim Nataxala' ýauachiguilo naua la'ai'te so lamaxashec so Eliseo. Nache somaye ila'a aye qasoxonaxapi da ýataqta imattalec so qalota alleppi maye netalec na caaño, qataq na netangui aso nnaigonapi maye nalaataxaquipi maye 'ettaigui, nache colesop ye hueta'a so Eliseo.

¹⁸Qaq som siiriopi co'ollaq mashe yaqta'a da iloquiayan somaye, nache so Eliseo natamnot Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am ñachoxonnot da sa nauaañi 'anqa'en ne'ena shiýaxauapi.» Nache Ñim Nataxala', sa nauaañi naqa'en somayepi, nache ipacchigui da nachoxonnaxac so Eliseo.

¹⁹Nache so Eliseo 'enapego' somayepi, 'eeta': Ne'ena, saishet da nachena na nqa'aic, qataq saishet da nachena nam huaqta'a't nýecpi maye qanmichiitaique, ñaq aýem qauca'acheegue, nache qami' sauegalo cam ýale maye qanmichiitaique. Nache somaye, ýauega somayepi ye Samaria.

²⁰Qaq co'ollaq iviraxata ye Samaria somayepi, nache so Eliseo nqouagaxauen, 'eeta': «'Am Nataxala', nagui, ñaq 'avi'eguelaxata da qaltaq nauaañi ne'ena shiýaxauapi.» Nache Ñim Nataxala', qaltaq nauaañi naqa'en somayepi, nache somayepi ila'a da huetangui na laiñi, so huaqta'a't nýecpi ye Samaria.

²¹Nache so nta'a ye Israel, co'ollaq ilaigui somayepi, nache inat so Eliseo, 'eeta': ¿'Am ýataxala', peta'a salauat namayepi, aýem salauat namayepi?

²²Qalaxaye so Eliseo 'enapeco': 'A'i, saishet da 'aualauat. ¿Qalqo' 'auanaña'ac da 'aualauat co'ollaxa ca 'oxonecpi da 'aurolec ca 'ainec, qataq aca 'archecna? Ñaq 'auquia'axan qataq 'anýomaxan namayepi. Qaq da ime, nache 'avi'eguelaxata cam lataxala'pi namayepi.

²³Huaña, nache qaño'ot so lquia'axac lta'araic somayepi, nache deque'etac qataq nýomtac. Qaq co'ollaq ime da lquia'axac, nache so nta'a ye Israel, ýe'eguelaxat

somayepi, nache somayepi ÿe'eguelaxa som lta'a. Huaña, nache so siiriopi ÿaxaani da ÿachetac so lo'ogoxonaxatpi da coleeteguelec ye na'alhua na Israel le'ecpi.

Co'ollaq huo'o so nqouaxa ye Samaria

²⁴Qaq co'ollaq mashe qañoqtegue de'era, nache so Ben Adad maye nta'a ye Siria, somaye laña't co'ollaxa 'enauac so nalleppi, nache taña da colesop ye Samaria da yaqto' iloquixan.

²⁵Qaq souaxat da ÿataqta qañoqtec de'era, nache huo'o so nqouaxa lta'araic ye Samaria, ÿoqo'oye da qaimen na 'oonolec lqaic na 'ashena, nache añi lasheue ivi' ochenta lcatpiole plata, qaq na un cuarto litro na la'atec na qoto', nache añi lasheue ivi' cinco ana lcatpiole plata.

²⁶Qaq huo'o so na'a'q, da so nta'a ye Israel, quetalec na pa'asheguem so npaqtanaxat, nache huo'o aso 'alo iqaqaateguesheguema somaye, 'eeta': ¡Am nta'a, ña qomi' 'autaua'n!

²⁷Nache so nta'a 'enapeco': Ñim Nataxala' da saishet da 'am itauan, nache ¿ca sheeteco' da 'am setauan? Ye qaica ca añaem hueto'ot trigo, qataq lataxa da 'am sanem.

²⁸Qataq 'enapeco' so nta'a: ¿Negue't ca qonetapeguet 'am? Nache asomaye 'enapeco': Ana'ana 'alo añaem dequiguiño'ot da hua'auñi so ÿalec da sacheguenaq, qaq qonte' nache sacheguenaq so llalec aramaye.

²⁹Nache qomi' seuoshaq, sanaxauaq som ÿalec, ime nache sacheguenaq somaye. Qaq so lña na'a'q nache shenapega aramaye da ndouo ca llalec da yaqto' sacheguenaq, qalaxaye aramaye ÿoxooñi camaye.

³⁰Nache so nta'a co'ollaq hua'axaña de'era la'aqtac asa'aso 'alo, nache ncolaxata'aisalo soua alogo souaxat da lauel, qalaxaye somaye nache queto'ot da quetalec so pa'asheguem so npaqtanaxat, nache 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi ila'a somaye da ipa'axaatrauo soua sansatte' alogo.

³¹Nache so nta'a 'enapeco': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ÿataqta lta'araic qome naqa'en ca ñeuaxanaguec, da ne'ena na'a'q saishet da secheguec na lqaic ca Eliseo, maye llalec som Safat.»

³²Qaq so Eliseo, hueta'a co'ollaxa ye lma' nso'ootaño datata'aguet so nqueroxonecpi. Nache so nta'a ÿamaxe somaye so la'aqtanaxanec, qalaxaye co'ollaq ñaq saxanaxe da ivireuo se'eso na'aqtanaxanec, nache so Eliseo 'enapego' so nqueroxonecpi, 'eeta': Ña qauloichigui nagui da, ñi'ñi llalec so laataxanaxaic, huo'o na añaem namaxe da yaqto' icheguec na iqaic. Qalaxaye qom nvireuo ne'ena lamaxashec ñimaye, nache qauauoi ca la'araxat ñi lasom da qauapoigui, yaqto' saishet qome da npa'auo namaye. Cha'aye mashe cheta'aguet da l-lamaxe naua lqauaxaqui' nam na'aco', maye nca'attaueegue namaye.

³³Qaq co'ollaq ña na'aqtaxaatague' somayepi, nache so namaxashec nvireua'a so netaña so Eliseo, nache 'eeta': Qaq cha'aye 'enauac de'era qauem chegoqo'ot Ñim Nataxala'. Qaq ¿negue'to' ca lña seuattaique da chegoqo'ot Ñimaye?

2 Reyes 7

¹Nache so Eliseo 'enapeco': Ña 'ana'axaŷaxana da la'aqtac Ñim Nataxala' maye, 'eeta': «Qonte', qom mashe 'eeta'am nagui, qom huaña ye ñegueuo ne'ena Samaria, nache da qaimen ca siete litro na ŷataqta no'on 'ayiiña, nache 'oonole aca lcatole ana plata aca lasheue, qataq ca quince litro na cebada, nache 'oonole aca lcatole ana plata aca lasheue.»

²Nache so ltaua so nta'a, ŷasategueto' so la'aqtanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': Qaq na'aictaxa taxa da Ñim Nataxala' ŷauatoigui ca lasom na piguem, qaq nache 'ena'am saishet da huo'o de'era qonapec. Nache so Eliseo, 'enapeco': 'Am, 'auauaachigui qome de'era, qalaxaye saishet da 'avira'a da qollec.

³Qaq huo'oi soua cuatro ŷale't maye huetra'ac na lepra, maye huetra'a som ñegueuo ye huaqta'a't nŷecpi, qaq soomaye nnattega't co'ollaxa, 'eeta': ¿Ta'ainco' taxa da nache souaqta'a ne'ena da seuataqta'a da seleuaq?

⁴Qaq dam senoxonaxaua'a ne'ena huaqta'a't nŷecpi, nache seleuaqaigui qome namaye, cha'aye ŷataqta lta'araic na nqouaxa, qaq da nache souaqta'a ne'ena, nache nataqa'en seleuaqaña. Qaq 'onaxaictaxa da ñeqo'onaxauga yem siiriopi, shapegueto' da qomi' ichoxore'n, nache ñecala'axauec, qaq qom qomi' ŷalauat, qaq nache 'ena'am seleuaq qome.

⁵ŷoqo'oye so mashe pe, nache ñeyeshegue'm, nache tareuga so lanataqa' so siiriopi, qaq co'ollaq mashe nayeetraua'a somaye, nache ŷaŷate'n da qaica ca hueta'a se'eso nanataqa'.

⁶Cha'aye Ñim Nataxala', hua'axaŷa naqa'en co'ollaxa so siiriopi da l-lamaxa aso naigona alaataxaquipi, qataq som qalota alleppi maye netalec so caipi, qataq so qalota alleppi maye petañepi, ŷoqo'oye somayepi 'enapeco': Ñi nta'a ye Israel, yo'oqta da isheeten ca nta'alpi hitiitapi, qataq ca nta'alpi egipcioipi, da yaqto' qomi' iloquiaxa'n.

⁷ŷoqo'oye somayepi, datauec co'ollaq mashe pe, nache no'onaxatchigui so lpe'lpi, lalo caipi, 'ashenapi, qataq nache no'oitai' so lpe'lpi maye na'attañipi, da yaqto' datauec nache nca'alec.

⁸Qaq co'ollaq ivildeuo se'esoua shiŷaxau' maye huetra'aque na lepra, nache taroigui so 'oonolec se'eso npe'lpi, nache deque'eta'ape qataq nŷomta'ape, qaq co'ollaq ima't da lquia'axa'c, nache ŷaconalo so lcat plata, oro, qataq som nogoxotpi, nache je'c da yaqto' ŷoxooyiñi somayepi. Ime, nache qaltaq ŷe'eguelaq, nache taroigui so lña npe'l, nache qaltaq ŷacona 'enauac som huetaiguipi somaye, nache qaltaq je'c, da yaqto' ŷoxooyiñi somayepi.

⁹Qaq ime, nache na'aqtaxaatega't nache, 'eeta': Qomi', saŷaŷamaxaŷi de'era so'otaqtac. Cha'aye ne'ena na'a'q laloxoqui da no'on na'axaŷaxac, qaq qomi' da saishet da sa'axataq nagui, da seuataqta'a da yo'oxoŷi, nache qomi' qarasouaxashet qome. ŷoqo'oye no'on da qolaq nagui, da ñeqo'onaxaua'a ca nta'a nache sa'aqtaxanaxam de'era la'axaŷaxac.

¹⁰Nache soomaye tareua'a som huaqta'a't nŷecpi, nache iŷaxaneua'alo soua nauaatralec so ñegueuo, 'eeta': «Qomi' souaqtauga ye lanataqa' so siiriopi, qalaxaye qaica ca netaña yemaye, huo'otaq da qaŷa'aqtega da huo'o ca demaitac. Nacheyeta ye caipi, qataq ye 'ashenapi maye qaicoñettai', qataq ye npe'lpi no'oitai'.»

¹¹Nache soua nauaatralec so ñegueuo, sanaŷaloxon da da'aqtaxanem som netaiguipi so lma' lta'araic so nta'a.

¹²Nache so nta'a ñisheguem so pe, nache 'enapega so lamaxashecpi, 'eeta': Qami' sa'aqtaxanema dam huotaique qomi' ŷo'oteque som siiriopi. Cha'aye somayepi ŷaŷaten da ŷataqta huo'o na qarqouaxa, qaq nache ca'ai ye lpe'lpi, nache tauga na no'onaxa da nqañoxooŷi, yaqto' da senoxonaxauec da qolaqa'ai ne'ena huaqta'a't nŷecpi, nache somayepi qomi' loxonqa, qaq huaña qome nache taigui ne'ena nŷecpi.

¹³Nache huo'o so 'oonolec som lamaxashecpi somaye, 'eeta': Ña qaŷama'q taxa caua ŷale't, nache neleguete naua cinco caaŷol maye no'oirañi, yaqto' saŷatenaq ca 'eetec. Cha'aye da ileu', nache saishet da 'eeta'am da nque'eenaxac nam qalota Israel le'ecpi, maye ño'onaqaña ne'ena.

¹⁴Huaña, nache qaŷaŷamaxaayiiŷi soua dos naigona, qaicoñeldeuo soua lauegaxala'ate caaŷo, nache so nta'a damaxasoxoneuga da qaimeten so lanataqa'pi so siiriopi.

¹⁵Nache jec somayepi da iual-lec so llec so siiriopi, nache ivittaxaama so tala Jordán, nache somayepi ilalec som huetangui so llec somayepi, nogoxot, qataq som laŷepi nogoxoshetpi, maye naañi co'ollaq datauec som siiriopi, souaxat da lŷalaxa. Nache se'esoua namaxa'she ŷe'eguelaxareuo co'ollaxa da yaqto' da'aqtaxanem so nta'a.

¹⁶Huaña, nache se'eso nhuo' le'ecpi tauga se'eso lanataqa' so siiriopi, nache ŷacona 'enauac som huetaigui so npe'lpi. Huaña nache ipacchigui da la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala', nache da qaimen na siete litro na 'ayiiña, nache 'oonole ana lcatole ana plata ana lasheue, qaq na quince litros na cebada nache nataqa'en 'oonole ana lcatole ana plata ana lasheue.

¹⁷Qaq so nta'a ŷamaq co'ollaxa so maiche ltaua, da ilo'ogue so ñegueuo se'eso huaqta'a't nŷecpi, qalaxaye so shiŷaxauapi ŷe'eguingui somaye, nache ileu. Huaña, nache ipacchigui da la'aqtac co'ollaxa so Eliseo, maye la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, co'ollaq so nta'a tauga somaye.

¹⁸Qaq nache ñataqta ipacchigui da la'aqtac so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, co'ollaq 'eetega so nta'a, 'eeta': Qonte', nache huaña qome ye ñegueuo na Samaria, da qaimen na ñataqta no'on 'ayiiña nache 'oonole ana lcatole ana plata aca lasheue, qataq da qaimen na quince litro na cebada, nache nataqa'en 'oonole ana lcatole na plata aca lasheue.

¹⁹Qataq so ltaua so nta'a co'ollaq ñasateguet som la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': Qaq na'aictaxa taxa da Ñim Nataxala' ñauatoigui ca lasom na piguem, qaq nache 'ena'am saishet da huo'o de'era qonapec. Qaq so Eliseo, 'enapeco': 'Am, 'auauaachigui qome de'era, qalaxaye saishet da 'avira'a da qollec.

²⁰Qaq nache ipacchigui co'ollaxa de'era, cha'aye som shiñaxauapi maye lma' so huaqta'a't ñyecpi, ñe'eguingui co'ollaxa somaye, huaña som ñegueuo nache ileu.

2 Reyes 8

Aso 'alo Sunén lashe ñe'eguelaxaala't so na'alhua

¹So Eliseo 'enapega co'ollaxa aso 'alo, asom late'e so nogotolec maye ñe'eguelaxa co'ollaxa da nca'alec naqa'en somaye, da asomaye qataq so llalaqpi taña ca lña 'alhua, cha'aye Ñim Nataxala', ña'axatta'a da huo'o ca ñataqta lta'araic nqouaxa yi'ie 'alhua, huaigui caua siete vi'ie.

²Nache asa'aso 'alo ñañamaxat, da ño'ot dam la'aqtac so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñauec so llalaqpi, taña ye na'alhua so filisteopi, qaq nache netaña somaye soua siete vi'ie.

³Qaq co'ollaq mashe ivildec soua siete vi'ie, nache asa'aso 'alo ñe'eguelaq, ca'ai ye na'alhua so filisteopi. Ime, nache asomaye taua'a so nta'a da iñaxanot, da ñe'eguelaxatem so lma', qataq som na'alhua asomaye.

⁴Qaq huaqchigui co'ollaxa da so nta'a, na'aqtaxaatague' so Guejazí, som lamaxashec so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye som nta'a 'enapega somaye da da'aqtaxanem 'enauac nam sa qañauanapegapi maye ño'ot da na'alaxa, maye ño'ot som Eliseo.

⁵Qaq co'ollaq so Guejazí ñaq da'aqtaxaatapeguem so nta'a da 'eetec so Eliseo co'ollaq nca'alaxatec so nogotolec maye mashe ileu, nache ivireuo asa'aso 'alo maye nachaso aso ña'axattac somaye, da iñaxaneua'a da qañe'eguelaxatem so lma', qataq so na'alhua. Nache so Guejazí, 'enapeco': «'Am nta'a, maye ñataxala', ara'ara 'alo, nachara ara sa'axattac qataq 'era da llalec maye so Eliseo nca'alaxatec.»

⁶Nache so nta'a inato' aso 'alo, nache asomaye da'aqtaxanem so nta'a, dam huaigui co'ollaxa asomaye. Huaña, nache so nta'a ñamaq so lamaxashec, da yaqto' huapegue' asa'aso 'alo da qañe'eguelaxatem so na'alhua, qataq 'enauac so lalamaxatpi, qataq aso naueque maye chegaqigui som na'alhua asomaye, chegoqchiguiña so na'a'q co'ollaq ca'ai yemaye, nache ivitta'a nagui.

So Azael qataq so nta'a ye Siria

⁷Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Eliseo taña ye Damasco, qaq se'esoua na'axa'te, sano'on co'ollaxa so Ben Adad, maye nta'a ye Siria, nache qaña'aqtaxanem somaye da nvita yi'ie 'alhua so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸Huaña, nache so nta'a, 'enapega so Jazael, 'eeta': Ñaq 'anqo'ona qome cam la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq 'auauo'o ca 'auache da yaqto' nme 'anqa'en camaye. Nache 'auñaxanot da ichemaxata ca la'aqtac Ñim Nataxala', da huo'otaq ishet da aýem no'oita qome.

⁹Nache so Jazael, nqo'ona so Eliseo, nache ñache som ñataqta no'on lachetaqtaxanaxatpi maye ñachegoxotaña ye Damasco, nache dachoxoolec aso cuarenta nauanaxanaxapi. Qaq co'ollaq ivira so hueta'a somaye, nache taua'a, nache 'eeta': Ñi 'aramaxashec Ben Adad, maye nta'a ye Siria, aýem namaq da 'am senat, da ¿peta'a ishet da no'oita qome?

¹⁰Nache so Eliseo, 'enapeco': 'Aue, 'anqo'ona camaye, nache 'aua'aqtaxanem da no'oita qome, qalaxaye Ñim Nataxala' aýem da'aqtaxanem, da camaye nache 'ena'am taña'a da ileu.

¹¹Nache som la'aqtaxanaxanec Ñim Nataxala', ñataqta ñalletot co'ollaxa so Jazael, nache ño'ot da sañañaten ca 'eetec somaye. Ime, nache so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñataqta ñyeetac co'ollaxa.

¹²Nache so Jazael, inat somaye, 'eeta': ¿Ta'ainco' ye 'añyeetac? nache so Eliseo, 'enapeco': Cha'aye sañaten da 'auo'otec qome ca qauem na Israel le'ecpi, cha'aye 'auavigaxat qome na lle'eguenaxaqui, qataq 'aurolec na ñeelonec da 'aualauat na nsoxoppi, qataq 'aualauat nam ñaqqiolec maye llalaqpi namayepi, qataq 'aupeleca'ague ana da'am ana hualaxaipi.

¹³Nache so Jazael, 'enapeco': ¿Qaq ca 'eetec da ño'ot de'era ñataqta Ita'araic ne'ena 'aramaxashec, ye namaye 'eeta'am ca pioq ltoxoic? Nache so Eliseo, 'enapeco': Qomye Ñim Nataxala', aýem da'aqtaxanem da nache 'am qome, da 'am nta'a ye Siria.

¹⁴Nache so Jazael ncoyeguene' so Eliseo, nache jec, taña so lataxala' Ben Adad, nache somaye inat co'ollaxa so Jazael, 'eeta': ¿Ca 'eetec ca la'aqtac ca Eliseo? Nache so Jazael 'enapeco': Qomye somaye, 'enapec da 'am no'oita qome.

¹⁵Qalaxaye so lña na'a'q, nache so Jazael ñacona so hualoq lañe, nache co'ollaq ime da ñapapiaxatta somaye, nache lapaxangui na lashec so Ben Adad, nache iviraxata'a da ileu. Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Jazael talec da lo'onataxanaxac da nta'a.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Jorán

¹⁶Qaq co'ollaq mashe ivi' soua cinco vi'ie da nta'a so Jorán, som llalec so Ajab, maye nta'a ye Israel, nache so Jorán, maye llalec so Josafat, ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Judá.

¹⁷Nache so Jorán, mashe ivi' treinta y dos vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, qataq ocho vi'ie da lo'onataxanaxac huaña ye Jerusalén.

¹⁸Qaq somaye icaachigui co'ollaxa da lo'onataxanaxac so nta'alpi ye Israel, qataq da lataxac som chegoxoguetpi so Ajab, cha'aye somaye huaroneguet co'ollaxa aso llale so Ajab, ñoqo'oye nam ño'otpi ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala'.

¹⁹Qalaxaye na'aictaxa de'era, Ñim Nataxala' saishet da nlaxaañi ye Judá, souaxat da lauoche so lamaxashec David, cha'aye ñan co'ollaxa so la'aqtac da nache 'eetai' naqa'en da 'ettaigui aso lcoñaraxanaxaqui da icoñattalec somaye, qataq so llalaqpi.

²⁰Qaq huetoigui co'ollaxa da lo'onataxanaxac so Jorán, da so edomiitapi dataña'aguet so Judá le'ecpi, huaña nache ñauo'o so maiche lta'a somayepi.

²¹Nache so Jorán taña co'ollaxa ye Saír, ñauota'a aso laigona maye nalaataxaquipi, qaq se'eso pe, nache somaye qataq so lataxala'pi so nalleppi maye netangui aso nalaataxaquipi laigonapi, nache iloquixan so edomiitapi maye colesop co'ollaxa somayepi, qalaxaye so edomiitapi datauec co'ollaxa.

²²Huaña nache so Edom le'ecpi, ñañoxtot da huesoueeguesop da la'añaxac ye Judá, nache ivitta'a nagui. Qaq nache huetoiguilo se'esoua na'axa'te da so huaqta'a't ñyecpi ye Libna nataqa'en ñyotec co'ollaxa.

²³Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Jorán, qataq nam ño'otpi co'ollaxa, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Judá.

²⁴Qaq co'ollaq ileu so Jorán, nache qailareñi, huaqta'ai' qanqa'en so lta'alpi maye huaña so huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David. Nache da lo'onataxanaxac da nta'a, talec so llalec Ocozías.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Ocozías

²⁵Qaq co'ollaq mashe ivi' doce vi'ie da nta'a so Jorán som llalec so Ajab, maye nta'a ye Israel, nache so Ocozías, som llalec so Jorán, ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Judá.

²⁶Qaq somaye ivi' veintidós vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, qaq 'oonolec vi'i co'ollaxa da lo'onataxanaxac, huaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e le'enaxat Atalía, asom llale so Omri, maye nta'a co'ollaxa ye Israel.

²⁷Qaq somaye icaachigui co'ollaxa da lataxac so llalaqpi so Ajab, nache ño'ot nam sañañamaxarenpi Ñim Nataxala', cha'aye somaye maiche laronaxanec so Ajab.

²⁸Nache so Ocozías, nnaicapegue' co'ollaxa so Jorán, maye llalec so Ajab, da yaqto' iloquiaxan so Jazael, maye nta'a ye Siria, huaña ye Ramot yem 'alhua Galaad. Qalaxaye so siiriopi ique'emaqchet co'ollaxa so Jorán.

²⁹Nache so nta'a Jorán, ñe'eguelaxa co'ollaxa ye Jezrel, da yaqto' qanataren so lque'emaxa maye ño'ot so siiriopi huaña ye Ramot co'ollaq deloctague' so Jazael maye nta'a ye Siria. Qaq so Jorán, ye sano'on co'ollaxa, nache so Ocozías, som llalec so Jorán, maye nta'a ye Judá, nqo'ona co'ollaxa ye Jezrel da namaqtega somaye.

2 Reyes 9

So Jehú qaicorelec da yaqto' nta'a ye Israel

¹So na'aqtaxanaxanec Eliseo, iñaxana co'ollaxa so 'oonolec som na'aqtaxanaxanecpi, nache 'enaepaga 'eeta': «Ñaq 'anañamaxat qome, nache 'anqo'ona ye Ramot maye huaigui ye 'alhua Galaad, nache 'auache aca ncoraxanaxat lañe'.

²Qaq qom 'avira yemaye, nache 'anmitaique ca Jehú, cam llalec so Josafat, maye llalec so Nimsi. Qataq 'anqo'oneua'a qome ca netaña, nache ca'ai 'anqa'en cam lañepi, nache 'auauega ca lña nanataxaqui.

³Ime, nache 'auacona aca lañe' ca aceite maye ncoraxanaxat, nache 'aucorelec na lqaic camaye, nache qoneta': «Ñim Nataxala', 'eeta': Añem, 'am señotauga da yaqto' 'am nta'a na Israel.» Qaq da ime, nache 'auauatoigui qome ca lasom nache 'auatauec.»

⁴Huaña, nache se'eso nsoqolec maye na'aqtaxanaxanec, taña co'ollaxa ye Ramot maye huaigui ye 'alhua Galaad.

⁵Qaq co'ollaq ivireuo somaye, nache so lataxala'pi so alleppi, lañoota'a't. Nache somaye 'enapeco': Huo'o da ñerotauo la'axañaxac cam nataxala'. Nache so Jehú, 'enapeco': ¿Negue't camaxa de'era shenaqta? Nache se'eso nsoqolec maye na'aqtaxanaxanec, 'enapeco': Qomye nache 'am, 'am ñataxala'.

⁶Nache so Jehú, ñisheguem co'ollaxa, nache pa'aigui so nñec. Huaña nache so na'aqtaxanaxanec nqatsheguem aso lañe' so aceite maye ncoraxanaxat, nache icorelec na lqaic somaye, nache 'eeta': Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi da la'aqtac, 'eeta': «Añem, 'am secorelec da yaqto' 'am sanagui, da 'am lta'a na Israel le'ecpi maye ñalamaxat nhuo' le'ecpi.

⁷Qaq 'am qome, 'anmatchiguiñi da 'aualauat na llalaqpi so Ajab, maye 'arataxala', huaña nache huo'o da lvi' ñaqa'en som ñamaxashecpi maye ña'aqtaxanaxanecpi co'ollaq qaicoraxatrec naua ltago'q, qataq 'enauac som ñamaxashecpi maye ñalauat co'ollaxa aso Jezabel.

⁸Enauac na llalaqpi so Ajab, salauat qome, qataq nmichiguiñi ñaqa'en na llalaqpi ñalleppi so Ajab maye netaña ye Israel, nam nlatacpi, qataq nam saishet da nlatacpi.

⁹Nache namayepi 'eeta'am ñaqa'en da sheetec co'ollaxa som llalaqpi so Jeroboán, maye llalec so Nabat, qataq som llalaqpi so Basá, som llalec so Ajías.

¹⁰Qaq aso Jezabel, chec qome ca pioxoppi, huaña ye no'onaxa ye Jezrel, nache qaica qome ca ilayiñi asomaye.» Qaq co'ollaq ime da la'aqtac so na'aqtanaxanec, nache ñauatoigui so lasom nache datauec.

¹¹Qaq so Jehú, co'ollaq tauga da qaltaq dataiguet so ltauapi, nache somayepi inato' somaye, 'eeta': ¿Ta'ainco', peta'a huo'o ca machaqca? ¿Negue't ca 'eetapeguec se'eso huo'o da aloic? Nache so Jehú 'enapeco': Qami', mashe qauauattoñi mque' somaye, qataq da lataxac naua la'aqtaqa.

¹²Nache somayepi, 'enapeco': Saishettaxa da qomi' 'auatenache't, ñaq qomi' 'aqa'aqtaxaatema ca 'eetec ca la'aqtac somaye. Nache so Jehú, 'enapeco': Da aÿem ñanem la'aqtac somaye, 'eeta': «Ñim Nataxala', 'eeta': «Aÿem, 'am secorelec da yaqto' 'am nta'a na Israel.»»

¹³Huaña, nache somayepi sa nañaloxon da ñacona so lapo'pi, nache lapaxalec som napiaxala'pi maye tañasheguema aso nso'onaxaqui so Jehú. Ime, nache ñashiiyigui aso nasheerepi peenaq lcouepi, qataq ña'alaxalec somaye, 'eeta': «Da Jehú, nachera da nta'a.»

So Jehú ñalauat so Jorán maye nta'a ye Israel

¹⁴Qaq 'era da 'eetec so Jehú, maye llalec so Josafat, som llalec so Nimsi, co'ollaq dataña'aguet so Jorán. Som Jorán, maye huaxaiguet 'enauac som Israel le'ecpi, da deloctac npaxatteguolec ye Ramot, maye huaigui ye 'alhua Galaad, co'ollaq iloquiaxaatac namayepi so Jazael, maye nta'a ye Siria.

¹⁵Qalaxaye so nta'a Jorán, ñe'eguelaxa co'ollaxa ye Jezrel, da yaqto' qanataren so lque'emaxa, souaxat da deloctague' so siiriopi co'ollaq dataña'aguet so Jazael, maye nta'a ye Siria. Nache so Jehú, 'enapeco': «Da 'eesa da qansheetaique da nachaÿem da aÿem qarta'ai, nache saishet qome da qauashiñiitec da huo'o ca ca'ai ne'ena huaqta'a't ñyecpi, da yaqto' ño'ot ca la'axaÿaxac nam netaña ye Jezrel.»

¹⁶Nache so Jehú, ñinguigui aso laigona nalaataxaqui, nache taña ye Jezrel, cha'aye so Jorán netaña yemaye co'ollaq dalola. Qaq nataqa'en so Ocozías maye nta'a ye Judá, hueta'a co'ollaxa yemaye, cha'aye namaqtega so Jorán.

¹⁷Qaq som nauanaxanaxanec maye netasheguema aso nalloxolate ye Jezrel, co'ollaq ila'aguet so nalleppi so Jehú, nache ña'alaq, 'eeta': Huo'o na natauo'ona'a alleppi. Nache so Jorán, 'enapeco': Ña qauamaqai ca 'oonolec na alleppi da nelec ca caaño, nache ca'ata'aguet camayepi da yaqto' inat da anactaigui da nlagaxayec.

¹⁸Nache som ale maye netalec so lalo caaño, ca'ateguet somayepi nache co'ollaq ivireguet nache inat, 'eeta': Ñi nta'a, 'eeta': ¿Peta'a qananaquiitaigui da nlagaxayec? Nache so Jehú, 'enapeco': ¡De'era saishet da 'aãapegueua'a! Ñaq 'aigue na ilaq. Huaña nache som nauanaxanaxanec desoxonataxan, 'eeta': Som namaxashec mashe ivireguet namayepi, qalaxaye nache sa ñe'eguelaq.

¹⁹Huaña, nache so nta'a, qaltaq ñamaq so lña nale da nelec so caaño, qaq somaye co'ollaq ivireguet somayepi, nache 'eeta': Ñi nta'a 'eeta': ¿Peta'a qananaquiitaigui da nlagaxayec? Nache so Jehú, 'enapeco': ¡De'era saishet da 'aãapegueua'a! Ñaq 'aigue na ilaq.

²⁰Nache som nauanaxanaxanec qaltaq desoxonataxan co'ollaxa, 'eeta': Som namaxashec mashe ivireguet namayepi, qalaxaye nataqa'en saishet da ñe'eguelaq, qaq ne'ena netangui ana naigona, qalaq 'eeta'am ca Jehú, maye laual som Nimsi, cha'aye da lataxac ñataqta sa ncherapec, 'eeta'am ca huo'o da aloic.

²¹Huaña, nache so Jorán, 'eeta': Ña qaucoñiyiñi aca ñalaataxaqui ñaigona. Qaq co'ollaq mashe ime da qaicoñiyiñi aso laigona somaye, nache so Jorán, maye nta'a ye Israel, qataq so Ocozías, maye nta'a ye Judá, je'c nache ñi 'oonolec soomaye ñinguigui asom maiche laigona, da ca'atra'aguet so Jehú. Qaq soomaye, nateera'aguet co'ollaq huaña ye na'alhua so Nabot, maye Jezrel le'ec.

²²Qaq so Jorán co'ollaq ila'a so Jehú, nache 'eeta': ¿'Am Jehú, peta'a 'ananactaigui da nlagaxayec? Nache somaye 'enapeco': ¿Ca 'eeteco' da huo'o da nlagaxayec ye aso 'arate'e Jezabel, queto'ot da nquisheshigui da la'amqaanataxanaxac, qataq ño'ottac da lli'iyagnataxanaxac?

²³Huaña, nache so Jorán, nconnaxaani aso nnotaxaqui, nache datauec qataq ña'alaqta'a so Ocozías, 'eeta': ¡Ocozías, qomi' qaique'elaxa't!

²⁴Qalaxaye so Jehú, ñauec so lchecnec, nache ñaýen so Jorán, nache tatelec na l-laq aso checna, nache ñapacaviigui na lasot tachigui añi lquiyaqte, nache somaye nacheesop aso laigona.

²⁵Nache so Jehú, 'enapega so Bidcar, maye ltaua, 'eeta': «Ña 'auacoosop ye Jorán maye mashe ileu, nache 'auasaxauga ye na'alhua so Nabot, maye Jezrel le'ec. Qaq 'antoueeta'ac qome so na'a'q maye sonaqtanguilo soua alaataxaqui' naigona, nache ñenaigaqtage' so nalleppi so Ajab, maye lta'a ye Jorán, nache Ñim Nataxala', ña'axatta'a de'era nhuaxanaguec somaye, co'ollaq 'eeta':

²⁶«Aýem, shecait sauachigui so ltago'q so Nabot, qataq so llalaqpi somaye, qaq nache sheetec qome da huaña ñaqa'en ne'ena 'alhua da 'am talec ñaqa'en ca 'anhuaxanaguec, souaxat de'era 'auo'ot. Qaq 'era da ña'aqtac, Aýem Nataxala'» Qaq ñoqo'oye, 'auacoosop ye Jorán, nache 'auasaxauga ye na'alhua so Nabot, yaqto' ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala'»

So Jehú ñalauat so Ocozías

²⁷Qaq so Ocozías, maye nta'a ye Judá, co'ollaq ila'a de'era nache datauec, taña ye Bet Hagán. Qalaxaye so Jehú icanapec co'ollaxa somaye, nache damaxasoxoolec, 'eeta': Qaualauache nataqa'en somaye. Qaq so Ocozías, mashe tañasheguema co'ollaxa ye Gur, yem sa qañapeque ye Ibleam co'ollaq qaique'emaqchet, huangui aso laigona qalaxaye ivira'a co'ollaxa ye Meguido, qaq nache huaña yemaye da ileu.

²⁸Ime, nache so lamaxashepci somaye, ñachangui aso naigona da ira'a ye Jerusalén, qaq nache huaña yemaye da qailareñi, huaqta'ai' qanqa'en so lta'alpi, huaña ye huaqta'a't nñecpi maye lalamaxat so David.

²⁹Qaq co'ollaq mashe ivi' once vi'ie, da nta'a so Jorán, maye llalec so Ajab, nache so Ocozías, ñacoolec co'ollaxa da lo'onataxanaxac da nta'a ye Judá.

Da l-leuaxa aso Jezabel

³⁰Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Jehú, taña ye Jezrel. Qaq aso Jezabel co'ollaq la'axañaxac de'era, nache asomaye ña'ame'n naua la'ai'tel, qataq ño'ot so llo'oxoraxat na laue, ime nache dalletaviigui so nalloxiqui so nñec.

³¹Qaq so Jehú, co'ollaq ivireua'a so ñegueuo so huaqta'a't nñecpi, nache aso Jezabel, 'eeta': ¿Ca 'eetec da qoneta, 'am maye qoneta'am so Zimri, da ñalauat som lataxala'?

³²Nache somaye, ñallesheguema co'ollaxa som nalloxiqui, nache 'eeta': ¿Negue't ca añem ca'ategue? Nache huo'oi soua dos ñale't da namatraña somaye.

³³Nache so Jehú, 'enapegalo soomaye, 'eeta': Ña qauamaqaiuec ara'ara 'alo. Nache soomaye, ñamaxarec asomaye, tachiviigui naqa'en so nalloxiqui, nache na ltago'q aso Jezabel, dechecnaxanot so lque so nñec, qataq soua caaño, som piguilo co'ollaxa asomaye.

³⁴Ime, nache pa'auo co'ollaxa so Jehú, qaq co'ollaq ime da deque'etac qataq nñomtac, nache 'eeta': Qaesomiña, qaulayiiñi aca'aca qauemai 'alo, cha'aye acamaye nta'a llale.

³⁵Qalaxaye co'ollaq qanqo'oneuga asomaye da yaqto' qailareñi, nache ndotec so lqaic lpi'inec, qataq soua lapia'ate, qataq soua lhuaq lavi'illi da qailaleguete co'ollaxa.

³⁶Huaña nache qanqo'oneua'a so Jehú, da qaña'aqtaxanem, nache so Jehú 'enapeco': «'Era da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ña'axat co'ollaxa som lamaxashec Elías, maye lma' ye Tisbé, da na pioxoppi chec da lo'ocñaxac aso Jezabel, hualec ye 'alhua Jezrel.

³⁷Nache de'era lo'ocñaxac aso Jezabel, 'eeta'am na la'atec na shiguiñac da laguelec yi'ie 'alhua ye Jezrel, huaña qome nache qaica ca 'eeta': «Ne'enaua nachenaua naua lpi'ineqa aso Jezabel.»

2 Reyes 10

So Jehú nmatchiguiñi da ŷalauat so llalaqpi so Ajab

¹So Ajab, ivi' setenta so llalaqpi netaña ye Samaria, qaq ŷoqo'oye so Jehú ŷo'ot co'ollaxa aso lerepi da ŷamaxa ye Samaria, taña'a som ŷoqta nataxala'pi ye Jezrel, qataq so nqueroxonecpi, qataq som ilotague'pi som llalaqpi so Ajab, nache 'eeta':

²«Añem sañaten da qami' netaiguilo na llalaqpi so Ajab, qataq qami' hueto'oto na lalo caipi, qataq ana nalaataxaquipi laigonapi, qataq na no'ogoxonaxatpi, qataq qoñiitaigui nam huaqta'a't nñecpi maye ŷataqta qanpaxatteua'a, qaq qom qauacoñiiguuet ana ŷere,

³nache qalca'aiua'a qome ca ŷataqta no'on, qataq nalochiguiñi da lataxac nam llalaqpi so qarataxala'ai Ajab, nache talec qanqa'eñi da lo'onataxanaxac da nta'a. Qaq qom ime, nache qanañamaxache da qauloquiilec da lo'onataxanaxac na llalaqpi so qarataxala'ai.»

⁴Qalaxaye somayepi ŷataqta huo'o da lcolanaxa, nache 'eeta': «¿Chaq shenaqteco' da seloquiaxai' camaye? Ye soua dos nta'al sanaloreguet co'ollaxa da delogui'.»

⁵Huaña nache so ilotague' so nma' lta'araic maye lo'onataxanaqa' so nta'a, qataq so nta'a maye ilotague' so huaqta'a't nñecpi, qataq so nqueroxonecpi, qataq som ilotague' so llalaqpi so Ajab, ŷamaxa da la'aqtac so Jehú, 'eeta': «Qomi' so'otaq cam qomi' 'auamaxaleguete, cha'aye maiche qomi' 'aramaxashecpi. Qalaxaye saishet da sauqo'o ca nta'a, nacherata da 'auo'ot cam ŷaŷamaqchiguiñi 'anqa'en.»

⁶Qalaxaye so Jehú, qaltaq ŷe'eguelaxalec da ŷamaxa aso lere somayepi, 'eeta': «Da 'eesa da añem qauca'acheegue, qataq da ŷataqta 'eesa da añem qaualaqaiguuet, nache qauallauache cam llalaqpi ŷalleppi so Ajab, nache qanache ca lqaicpi camayepi, qom qananaiña na Jezrel qonte', qom 'eeta'am nagui.»

⁷Qaq co'ollaq ivira somayepi aso nere, nache ŷaconeua'a so setenta llalaqpi ŷalleppi so Ajab, nache icheguec so lqaicpi somayepi, ime nache ŷasaxangui aso npaqtapi se'eso nqaicpi, nache ŷamaxa ye Jezrel.

⁸Qaq co'ollaq ivi', nache huo'o so namaxashec iroua'a da la'axaŷaxac so Jehú, nache 'eeta': Mashe qandoi' ye lqaicpi som llalaqpi so nta'a Ajab. Nache so Jehú, 'enapeco': Qauauoita'a dos caua laponqa'ate camayepi da qauachiña ye ñegueuo ne'ena huaqta'a't nñecpi, qaq nache huetaña qanqa'eñi, ivitta'a qonte'.

⁹Qaq so lña na'a'q nache pa'auac so Jehú, nache nachattañi co'ollaq 'enapega 'enauac so nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Qami', qaica ca qauasouaxache. Nda'a't añem, cha'aye sataña'aguuet co'ollaxa som ŷataxala', qataq salauat somaye. Qalaxaye, ¿negue't ca ŷalauat co'ollaxa 'enauac ne'enapi?

¹⁰Qaq qauaŷaañita nagui, da saishet da saipaigui so la'aqtac Ñim Nataxala' maye talec naqa'en co'ollaxa na llalaqpi so Ajab. Cha'aye Ñim Nataxala', ipacchigui da ŷo'ot dam ŷa'axat co'ollaxa so lamaxashec Elías.»

¹¹Qaq co'ollaq ime de'era la'aqtac so Jehú, nache ñalauat som no'onañi llalaqpi so Ajab, qataq 'enauac so ltauapi, nauochaxauapi, qataq so ltaxařaxanaxanecpi maye netaña ye Jezrel. Nache qaica ca no'onañi naqa'en da nca'altauec.

¹²Huaña nache so Jehú, taña ye Samaria, qaq co'ollaq quetague' so nqa'aic nache huařoxoua'a ye Bet Équed, maye lpetegaxanaqa' so qagueta lo'opi da npetec aso qaguetapi,

¹³qaq huaña yemaye, nache nauane' so lqañañecpi so Ocozías, maye nta'a ye Judá nache inat, 'eeta': ¿Negue't qami'? Nache somayepi, 'enapeco': Qomye qomi' lqañañecpi so Ocozías, qaq qomi' ñanagaq da ñiquinaxai' ca llalaqpi ca nta'a qataq ca llalaqpi aca nate'e.

¹⁴Nache so Jehú, 'enapeco': «Qauacoñiiua'a de'erapi, nache nca'altauec qanqa'eñi.» Qaq co'ollaq ime da nca'altauec qanqa'en da qañaconeua'a, nache qaicheguc na lqaic somayepi, huaña qanqa'en so sa qañaapeque aso nshere maye naña ye lpetegaxanaqa' so qagueta lo'opi. Qaq somayepi ivi' cuarenta ñalleppi, nache ñataqta qaica ca no'onañi qanqa'en.

¹⁵Qaq co'ollaq ca'ai yemaye so Jehú, nache natena'aguet so Jonadab, som llalec so Recab maye taña da yaqto' nauane' somaye. Nache so Jehú, nquine' somaye, nache, 'eeta': ¿Peta'a no'on ca 'arhuennataxa da sheeta, da 'eeta'am da iuennataxa da qoneta? Nache so Jonadab, 'enapeco': Aja', nache 'eetec. Nache so Jehú, 'eeta': Chot na 'arhuaq. Nache so Jonadab ñanec na lhuaq, nache Jehú inotaxanaxasheguemec aso laigona,

¹⁶nache 'eeta': Ñaq añem 'auca'ategue, yaqto' 'auauaachigui da ñataqta seca'alaxaalec Ñim Nataxala'. Huaña nache inotaxanaxangui aso laigona nache ñauec.

¹⁷Qaq co'ollaq choche ivireua'a ye Samaria so Jehú, nache ñalauat 'enauac som chegoxoguetpi so Ajab, maye ñaq no'onañi co'ollaxa, nache ñataqta nmatchiguiñi da ñalauat somayepi. Qaq nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ña'axat co'ollaxa so Elías.

So Jehú ñalauat som ño'oxoreetacpi so Baal

¹⁸Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Jehú laña't 'enauac so nhuo' le'ecpi, nache 'eeta': «So Ajab, saqallegueme co'ollaxa da ño'oxoren ñi Baal, qalaxaye na Jehú, ñactec qome da llo'oxonnataxana.

¹⁹Qaq ñaq qauřaxañiuga qome 'enauac na la'aqtaxanaxanecpi, lamaxashecpí qataq na ltaxařaxanaxanecpi ñi Baal, nache qaica ca saqanac qome, cha'aye huo'o na seqataxaatai' lta'araic ñachetaqtanaxaxat da yaqto' sanot ñi Baal. Qaq ca saqanac nache ileu qome.» Qaq so Jehú, ño'ot co'ollaxa de'era, cha'aye ñauotaique da nmichiguiñi naqa'en som ño'oxoreetacpi so Baal,

²⁰ñoqo'oye somaye damaxasoxoolec da qaño'ot so naponaxac da qaño'oxoren so Baal, qaq nache qaño'ot somaye.

²¹Huaña nache so Jehú, ñamaq so lamaxashecpi da yaqto' ira'a de'era la'aqtac 'enauac so Israel le'ecpi, qaq nache 'enauac som ña'amaqteetacpi co'ollaxa som Baal, taña aso atamnaxaqui. Nache ñataqta qaica ca saq taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte so Baal, nache asa'aso atamnaxaqui ñataqta nlaqchigui co'ollaxa.

²²Nache so Jehú, 'enapega co'ollaxa som ilotague' aso nañamaqtaxaqui som nogoxot, da nqatec som nogoxotpi da yaqto' ñaañi 'enauac som shiñaxauapi maye ño'oxoreetac so Baal, nache somaye ño'ot de'era.

²³Qaq co'ollaq ime, nache so Jehú, qataq so Jonadab, maye llalec so Recab, taroigui co'ollaxa aso atamnaxaqui maye lalamaqte so Baal, nache 'enapega som shiñaxauapi maye ño'oxoreetac so Baal, 'eeta': «Ña qauloña da qaica ca qami' ñalectaiguilo nam ño'oxoreetac Ñim Nataxala', maye nacherata da ndotec nam ño'oxoreetacpi ñim Baal.»

²⁴Nache co'ollaq pa'auo som ño'oxoreetacpi som Baal, da yaqto' ñaneuo aso lachetaqtaxanaqtepi, qataq aso lachetaqtaxanaqtepi qañavigaxatta. Nache so Jehú, ñauo'o so ochenta ñalleppi da nauan naqa'en so pa'auac so ñegueuo, qataq huaqata somayepi, 'eeta': «Ca ñetauec ca 'oonolec de'era shiñaxauapi maye qami' sepataxagueta da qauloñeegue, nache camaye ileu qome.»

²⁵Qaq co'ollaq ime da ñaneuo aso lachetaqtaxanaqtepi somayepi, nache so Jehú, ñamaq som lauanaxanaxanecpi qataq som nataxala'pi, 'eeta': «Ña qaunoxoñiiuo, nache qaulauache de'erapi, nache qaica qome ca qa'echaauec.» Nache so nalleppi so Jehú, ñalauat somayepi irolec so ñeelonec, ime nache ñasaxauec somayepi. Qaq co'ollaq ime, nache taua'a so pa'auo aso atamnaxaqui maye lalamaqte so Baal,

²⁶nache nqatec aso coma'pi maye atamnaxalatepi, nache ñavigaxat.

²⁷Qataq ilaxachigui so lqui'i so Baal, qataq nlaxaañi aso atamnaxaqui maye lalamaqte somaye, qaq so naña co'ollaxa asomaye, nache ñaachiguiña da no'oxoosheguem aso na'ataxanaxaqui, choche ivitta'a nagui.

²⁸Nache so Jehú, nqateeguesop ye Israel so Baal.

²⁹Qalaxaye somaye saishet da ca'ai nam nasouaxashetpi maye ño'ot co'ollaxa so Jeroboán, som llalec so Nabat, nam ño'ot co'ollaxa na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi, cha'aye nache queto'ot da natameetacoto soua ne'enaqtaqa huaca llalqa oro, maye neraña ye Betel qataq ye Dan.

³⁰Nache Ñim Nataxala', 'enapega so Jehú, 'eeta': «Qaq cha'aye ñataqta ñañamaqchiguiñi da 'auo'ot, qataq 'auo'ot da sañamaxareeta, qataq 'auo'otec dam sheetapeguet som llalaqpi so Ajab. Ñoqo'oye sanem qome da no'onataxanaxac da ilo'ogue na Israel le'ecpi ca 'aña'alaqpi, 'arhualpi, cam llalaqpi ca 'arhualpi, qataq cam llalaqpi camayepi.»

³¹Qalaxaye so Jehú, saishet da imauec da lquiyaqteñaxac da ñataqta ñalaxaguet nam lqataxacpi Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi, cha'aye

saishet da ca'ai nam qauem ño'otpi so Jeroboán, maye ño'ot co'ollaxa nam lasouaxashetpi so Israel le'ecpi.

³²Qaq se'esoua na'axa'te, Ñim Nataxala' nquiga't naqa'en so na'alhua so Israel le'ecpi. Cha'aye so Jazael loxonec co'ollaxa so huañalo naua loga'te so na'alhuapi somayepi,

³³chegoqchiguiña ye pa'aigue da nala' lliguisheguem so tala Jordán, qataq 'enauac ye 'alhua ye Galaad, qataq ye na'alhua so Gad, Rubén qataq Manasés, qataq chegoqchiguiña ye Aroer, maye sa qaṣapeque so la'auaxac ye Arnón, nache ivitta'a ye Galaad, qataq ye Basán.

³⁴Qaq nam laṣepi na'aqtagecpi so Jehú, qataq nam ño'otpi, qataq dam la'añaxac, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtagec so nta'alpi ye Israel.

³⁵Qaq co'ollaq ileu so Jehú, nache qailareña ye Samaria, qaq da lo'onataxanaxac da nta'a somaye, nache talec so llalec Joacaz.

³⁶Nache so Jehú, ivi' veintiocho vi'ie da ilotague' so Israel le'ecpi, co'ollaq huaña ye Samaria.

2 Reyes 11

Aso Atalía namataxaalec da no'onataxanaxac

¹Qaq aso Atalía, maye late'e so Ocozías, co'ollaq ṣaṣaten da ileu so llalec, nache asomaye nmatchiguiñi da ṣalauat som llalaqpi so nta'a.

²Qalaxaye aso Yoseba, asom llale so nta'a Jorán, maye lqaṣa so Ocozías, asomaye ṣeltaxan co'ollaxa so Joás, som llalec so Ocozías, co'ollaq mashe qaṣalauattac so llalaqpi so nta'a, qaq nache lṣatec nataqa'en asom 'alo maye illepaxaatac somaye, nache nqañoxotoigui naqa'en so lo'ochaqa' asomaye, da ṣoxocheesop aso Atalía, qaq 'era da 'eetec co'ollaxa da saishet da qaṣalauat so Joás.

³Qaq ivi' seis vi'ie co'ollaxa da qoṣoxottapiguiñi so Joás, qataq asom 'alo maye ilotague' somaye, netraigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qaq asom Atalía, nache ilotague' co'ollaxa yi'ie 'alhua.

⁴Qaq co'ollaq ivita so vi'i siete, nache so ntaxaṣaxanaxanec Joyadá, damaxasoxoneuga so nataxala'pi, qataq so nauanaxanaxanecpi, nache somaye ṣauegueua'a so pa'auo asom atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Qaq nache huaña da ño'ot so naṣamaxataxac da naṣamaxate' somayepi, qataq ṣan naqa'en da la'aqtac da ipacchigui de'era, huaña co'ollaxa nache ṣachaxana somayepi som Joás, maye llalec so nta'a.

⁵Huaña nache 'enapega somayepi, 'eeta': «'Era qome da qauo'оче qami': Qaucolaxachiigui qome ne'ena alleppi, tres caua lpa'axaco, nache ca 'oonolec lpa'axac namayepi, nauaatalec qome ñi nma' lta'araic maye lo'onataxanaqa' so nta'a, ca na'a'q mataxaqui.

⁶Qaq cam lañepi, qalaq nauaatalec qome ye ñegueuo maye pa'aigue da la'añaxa, qaq cam lañepi camayepi, qalaq nauaatalec qome ye ñegueuo ye laponqa' naxa na alleppi, qaq nache nmeeta'a't qanqa'eñi cam nauaatalec ñi nma' lta'araic.

⁷Qaq caua dos lpa'axaco que'eca alleppi, maye mashe ime da nauaatalec ñi nma' lta'araic ye na'a'q mataxaqui, caamaye taña qome da nauaatalec so nta'a da hueta'a añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

⁸Qaq qami' qauconñeesop qome so nta'a, nache ñi 'oonolec da qoñeeta nasogta'a ca lo'ogoxonaxat, qaq da huo'o camachaqa shiñaxaua da nshetaique da huenoxotaua'a somaye, nache qaulauache. Qataq saishet da qandoxocheetec so nta'a da huo'o ca taigue, iuen da qannaiquiitague' somaye.»

⁹Nache som nataxala'pi ño'ot co'ollaxa 'enauac de'era lamaxasoxonaxac so ntaxañaxanaxanec Joyadá. Nache ñi 'oonolec somayepi ñauec nam maiche nalleppi, nam inoxoneuo da dauanaxan qataq nam mashe inoxonec da dauanaxaatac, som na'a'q mataxaqui nache taua'a so ntaxañaxanaxanec Joyadá.

¹⁰Qaq huaña nache so ntaxañaxanaxanec, ñanem ñi 'oonolec som nataxala'pi, asom nataquiaxaipi qataq asom npaqtaxanaqtepi, maye lalamaqtepi co'ollaxa so nta'a David, maye netaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹¹Nache som alleppi taña som lauanaxanaqa'pi nasogta'a nam lo'ogoxonaxatpi, nache naloguiñi chegoqchiguiña da pa'aigue da aloic, nache ivitta'a da pa'aigue da ne'emaq aso atamnaxaqui, da colesop asomaye qataq aso nca'atoxonaxalate da nauaatalec so nta'a.

¹²Huaña, nache so Joyadá, npaxanec co'ollaxa so Joás, maye llalec so nta'a, nache ñanaxanaxaangui aso naro'o, qataq ñanem asom nere maye nanettalec da aỹamaxataxac, huaña nache icorelec na lqaic so aceite da yaqto' qoñanagui da nta'a. Ime, nache 'enauac somayepi, da iuaxana't naua lhua'q qataq ña'alaxalec, 'eeta': «Nache 'eetai' qome da nta'a.»

¹³Qaq aso Atalía, co'ollaq hua'axaña som alleppi da ña'alaqtagui, qataq som shiñaxauapi, nache asomaye taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye hueta'a 'enauac somayepi.

¹⁴Nache ila'a so nta'a Joás, nachattañi huaqta'ai' aso nhuoqte, cha'aye maiche lataxac naxa somayepi da qoñaneuo na nta'a. Qaq so nataxala'pi qataq som nasheere lo'opi nache huaqta'ai' so nta'a, qaq 'enauac som shiñaxauapi ñataqta machiguiñi nache ñashettapigui ana lasheerepi. Huaña nache aso Atalía, icolaxata'aguelo soua alogo, nache ña'alaq 'eeta': «Qomi' qaique'elaxa't, qomi' qaique'elaxa't».

¹⁵Qalaxaye so ntaxañaxanaxanec Joyadá, 'enapego' som lataxala'pi so alleppi, 'eeta': «Qaupaxañiuec ara'ara, qaq da huo'o ca nshetaique da itauan aramaye, nache qaulauache nataqa'en.» Qaq cha'aye so ntaxañaxanaxanec, 'enapega

co'ollaxa somayepi da saishet da ñalauat asomaye da huaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala',

¹⁶nache somayepi ñaconeua'a co'ollaxa asomaye da nqatec, tateuga naqa'en so ñegueuo maye tañaua'a so nma' lta'araic maye lo'onataxanaqa' so nta'a, maye llegueuo naxa som alleppi da netalec so caipi, huaña nache qañalauat asomaye.

¹⁷Ime co'ollaxa, nache so Joyadá, ño'ot da so nta'a qataq so nhuo' le'ecpi nañamaxate' Ñim Nataxala'. Da yaqto' Ñimaye ñataqta lalamaxat se'eso nhuo' le'ecpi. Qataq nache 'eetec nataqa'en so nta'a, qataq so nhuo' le'ecpi.

¹⁸Huaña nache 'enauac so shiñaxauapi, taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte so Baal, nache nlaxaañi, qataq ilaxachigui aso nca'atoxonaxalatepi, qataq so ne'enaqtacpi nqolacpi. Qataq ñalauat so Matán, maye ltaxañaxanaxanec so Baal, huaña naqa'en so sa qañapeque aso nca'atoxonaxalatepi. Qaq co'ollaq ime nache so ntaxañaxanaxanec Joyadá, ñauo'o som nauaatalec aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala',

¹⁹qaq ime, nache nnaicapegue' som lataxala'pi so alleppi, qataq so quereatepi, qataq som nauanaxanaxanecpi, nache 'enauac so nhuo' le'ecpi da ñauegueuo so nta'a, chegoqchiguiña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache ivitta'a so nma' lta'araic maye lo'onataxanaqa' so nta'a, tateua'a so ñegueuo maye naña som laponqa' som alleppi. Huaña nache so Joás, nso'ongui aso nso'onaxaqui da nta'a,

²⁰nache 'enauac so nhuo' le'ecpi, ñataqta machiguiñi. Qaq cha'aye mashe ileu aso Atalía, maye qairolec co'ollaxa so ñeelonec, huaña so sa qañapeque so nma' lta'araic maye lo'onataxanaqa' so nta'a, nache 'enauac so hueta'a se'eso huaqta'a't ñyecpi ñataqta ñe'emaqtac.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Joás

²¹Qaq so Joás, mashe ivi' soua siete vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a.

2 Reyes 12

¹Qaq co'ollaq mashe siete vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a so Jehú, nache so Joás, ñacoolec da lo'onataxanaxac, nache cuarenta vi'ie da nta'a, huaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye, le'enaxat Sibiá, qaq asomaye Berseba lashe.

²Qaq nam ño'otpi so Joás, ñataqta ñañamaxareeta Ñim Nataxala', cha'aye somaye ñataqta quetegue nam lapaxaguenataxanaxacpi so ntaxañaxanaxanec Joyadá.

³Qalaxaye saishet co'ollaxa da nlaxaañi so qañoqotcheguema atamnaqa'pi, maye tasheguema naxa so nhuo' le'ecpi da ño'ot aso lachetaqtaxanaqtepi, qataq da ñavigaxat so lchenaxanaxat.

⁴Qaq huo'o so na'a'q, nache so Joás, 'enapego' so ntaxañaxanaxanecpi, 'eeta': 'Enauac anam nachetaqtaxanaqte anom maye qanañaatapegueua'a naxa ana

atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq anam ñaqauga lsheetenaxanaqte ñi 'oonolec nam shiñaxauapi, qataq ana maiche chegoqchigui da lhuennataxac ñi 'oonolec da ñaneua'a añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala',

⁵na ntaxañaxanaxanecpi ñaconeguet qome acam nañaneuo nam maiche lauo' le'ecpi, nache qauo'ogoxoñiña acamaye da qanapareñi na huaña na lpoxoñaxapi añi atamnaxaqui.

⁶Qalaxaye co'ollaq ivi' soua veintitrés vi'ie da nta'a so Joás, qalaq ñaqaiyeta som ntaxañaxanaxanecpi saxanaxa co'ollaxa da naparen som lpoxoñaxapi aso atamnaxaqui.

⁷Qaq huaña co'ollaxa, nache so nta'a Joás, iñaxaneuga so ntaxañaxanaxanec Joyadá, qataq so lañepi ntaxañaxanaxanecpi, nache 'enapega 'eeta': «¿Ta'ainco' da saishet da qanapareñi nam lpoxoñaxapi añi atamnaxaqui? Nagui nache tachiguiña da qauacoñitapeeguet ana ndotapegueuo anompi na maiche qarhuo'oi le'ecpi, nacherata da qaña'añim namayepi da yaqto' naparen añi atamnaxaqui.»

⁸Nache se'eso ntaxañaxanaxanecpi ñañamaxareeta da saishet da queta da ñacootapeguet aso anom, maye ñaatapegueuo naxa se'eso nhuo' le'ecpi, qataq saishet da queto'ot da pa'aña'aguet da naparen so lpoxoñaxapi aso atamnaxaqui.

⁹Qaq huaña, nache so ntaxañaxanaxanec Joyadá, ñacona aso 'oonole lañe' aso anom, nache ño'ot so lauac so lapoxot asomaye, nache ñanaña na pa'aña'ague da aloic aso nca'atoxonaxalate, maye pa'aña'aguet yem ñegueuo aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Qaq soua ntaxañaxanaxanaqa maye iuatrague' so ñegueuo aso atamnaxaqui, nache ñasaqtrangui asomaye 'enauac aso anom maye qairotegueua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹⁰Qaq soomaye naxa da ilora'a da mashe qalota aso anom maye huetangui asa'aso lañe', nache anac som leraxanaxanec so nta'a, qataq so lataxala' so ntaxañaxanaxanecpi, nache naloqten aso anompi maye huetangui aso lañe', maye netaña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', huaña nache soomaye ñoxochiguilo so lañe'.

¹¹Qaq da ime naxa da naloqteetrac asomaye, nache ñanem so ilotague' som ño'ottacpi aso atamnaxaqui, da yaqto' isheeten som ño'ottac so nchiiguishecpi 'epaq, qataq som dapaxaguenataxaatacpi maye ñañamaxattapiguiñi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala',

¹²qataq da isheeten som ñyec lo'opi maye napareetac asomaye, qataq som ichectac na coma', qataq da deshenaxana nam 'epaq, qataq na coma'pi da yaqto' naparen so lpoxoñaxapi aso atamnaxaqui, qataq 'enauac som lañepi maye iuen da qaisheenaxana da yaqto' qañañamaxaani asomaye.

¹³Qalaxaye asa'aso anom, maye qoŷaneua'a naxa aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', saishet da qaŷo'ogoxona da qaŷo'ot aso ŷomaxaqui plata, nchegaxanaqtepi, nasheerepi, qataq so laŷepi nhuenecpi oro, huo'otaq plata,

¹⁴maye nacherata da qoŷanem som ilotague'pi da no'onataxanaxac, da do'onataxana asomaye da ŷaŷamaxaañi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹⁵Qaq se'eso shiŷaxauapi maye qoŷanem naxa asa'aso anom da yaqto' isheeten so 'onataxanaicpi, saishet da qaichemaxattac, cha'aye somayepi ŷataqta no'on da lataxac.

¹⁶Qaq aso anom maye nachetaqtaxanaqte naxa da lasheue da qaŷapalaxat ca npe'enaxanaxac, qataq ca nasouaxashet, asomaye saishet da qairoua'a aso atamnaxaqui, cha'aye lalamaqte som ntaxaŷaxanaxanecpi.

¹⁷Qaq se'eso na'a'q, so Jazael maye nta'a ye Siria, taŷa co'ollaxa ye Gat da iloquiaxan nache loxonec. Qaq co'ollaq ime, nache qaltaq naŷamaxat da taŷa ye Jerusalén da iloquiaxan.

¹⁸Qalaxaye so Joás, maye nta'a ye Judá, laŷona't co'ollaxa 'enauac so nogoxoshetpi maye saqaishetapecpi maye ŷaneuo co'ollaxa so Josafat, Jorán qataq so Ocozías, maye hua'auyiñi nta'al ye Judá, nataqa'en ŷacona so maiche ŷaneuopi co'ollaxa somaye, qataq 'enauac so lcatpi oro maye ilalec, huetaigui aso atamnaxaqui, qataq so nma' lta'araic maye lo'onataxanaqa' so nta'a, nache ŷamaxa so Jazael, maye nta'a ye Siria, huaña nache so Jazael saishet da ipaca'a da iloquiaxan ye Jerusalén.

¹⁹Qaq nam laŷepi na'aqtaguecpi so Joás, qataq 'enauac nam ŷo'otpi somaye, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Judá.

²⁰Qaq soua maiche nale't so Joás, dataira'aguet co'ollaxa somaye, nache ŷalaua't co'ollaq huangui so qano'oxoosheguem nqa'aic maye taŷaña ye Silá.

²¹Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa soua maiche nale't so Joás, som Josacar, som llalec so Simeat, qataq so Jozabad, som llalec so Somer, da ŷalaua't somaye. Qaq co'ollaq qailareñi so Joás, nache qaŷauaxaŷaxana'ai' som hua'au lta'alpi maye huaigui so huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat so David. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Amasías.

2 Reyes 13

Da lo'onataxanaxac so nta'a Joacín

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua veintitrés vi'ie da nta'a so Joás, som llalec so Ocozías, maye nta'a co'ollaxa ye Judá, nache so Joacaz, maye llalec so Jehú, ŷacoolec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue so Israel le'ecpi, qataq ivi' diecisiete vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a, huaña ye Samaria.

²Qalaxaye somaye ño'ot nam ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye icaachigui nam ño'otpi co'ollaxa so Jeroboán, maye llalec so Nabat, qataq saishet da ca'ai nam qauem maye ño'ot co'ollaxa na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi.

³Qaq ñoqo'oye ñataqta 'eroigui da lalemataic Ñim Nataxala' da dalemataña so Israel le'ecpi, nache ñataqta qañoqtec naqa'en da ñaneguet da lhuaqñaxac so Jazael, maye nta'a ye Siria, qataq so Ben Adad, maye llalec so Jazael.

⁴Huaña, nache so Joacaz natamnot Ñim Nataxala', nache Ñimaye hua'axaña co'ollaxa da natamnaxac somaye, cha'aye ñataqta imeteetac da lachoxoyec so Israel le'ecpi, souaxat so nta'a ye Siria da ñataqta saiyacnapec somayepi.

⁵Nache Ñim Nataxala', ñanem so lca'alaxaqui, huaña nache so Israel le'ecpi, huesoueeguesop da la'añaxac so siiriopi, nache ñe'eguelaxa da qaltaq ñe'emaqtac.

⁶Qalaxaye ñaqaiyeta saishet da ca'ai nam qauemsat, maye ño'ottac co'ollaxa som llalaqpi som Jeroboán, maye ño'ot co'ollaxa nam lasouaxashetpi so Israel le'ecpi, nacherata da queto'ot da ño'ottac na qauem, qataq so lqui'i aso Aserá, nache sa iraxanai' da netaña naqa'en ye Samaria.

⁷Qaq so Joacaz, nachesota so cincuenta nalleppi maye netalec naxa na caaño da no'onañi, qataq aso diez naigonapi maye nalaataxaquipi, qataq so diez mil nalleppi maye petañepi, cha'aye so nta'a ye Siria, nmatchiguiñi so lañepi nalleppi somaye, qataq ñataqta dolachigui naqa'en.

⁸Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Joacaz, qataq 'enauac nam ño'otpi, qataq da la'añaxac, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Israel.

⁹Qaq co'ollaq ileu so Joacaz, nache qailareña ye Samaria. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Joás.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Joás

¹⁰Qaq co'ollaq mashe ivi' soua treinta y siete vi'ie da so Joás, nta'a ye Judá, nache so Joás, som llalec so Joacaz, ñacolec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue ye Israel, nache ivi' soua dieciséis vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a huaña ye Samaria.

¹¹Qalaxaye somaye ño'ot nam ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye saishet da ca'ai nam qauemsat maye ño'ot co'ollaxa so Jeroboán, som llalec so Nabat, maye ño'ot co'ollaxa na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi, nacherata da quetalec da ño'ottac namayepi.

¹²Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Joás, qataq 'enauac nam ño'otpi, qataq da la'añaxac, qataq da 'eetec co'ollaq nalattague' so Amasías maye nta'a ye Judá, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Israel.

¹³Qaq co'ollaq ileu so Joás, nache qailareña ye Samaria, qañalecnoigui so nta'alpi ye Israel. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Jeroboán.

Da pa'atec la'aqtanaxanaxac qataq da l-leuaxa so Eliseo

¹⁴Qaq co'ollaq ñataqta dalola so Eliseo, qataq mashe nayeeta'a da ileu, nache so Joás, maye nta'a ye Israel, nqo'ona co'ollaxa somaye, nache ñyeetac qataq qapalot, nache 'eeta': ¡'Am ita'a, 'am ita'a, 'am maye qoneta'am aca naigona, qataq ca lta'araic na'añaxac maye ñauecta'aguet na Israel le'ecpi!

¹⁵Nache so Eliseo, 'enapeco': Ña 'auacona ca 'oonolec ncheecnec qataq caua checnal. Nache so nta'a, ñacona so ncheecnec qataq soua checnal.

¹⁶Huaña nache so Eliseo 'enapega so nta'a ye Israel, 'eeta': Ñaq 'anañamaxaañi da 'auaýenec ana checna. Qaq co'ollaq mashe nañamaxatchiguiñi so nta'a, nache so Eliseo ñashel-leguete naua lhua'q so nta'a,

¹⁷qataq 'enapega, 'eeta': Ña 'auauatoigui ñi nalloxoqui maye pa'aigue da nala' lliguisheguem. Nache so nta'a ñauatoigui somaye, nache so Eliseo 'enapega so nta'a, 'eeta': Ña 'auaýenec nagui anamaye. Nache so nta'a ñaýenec aso nchechna, nache so Eliseo na'axannec so la'aqtac 'eeta': ¡'Am nchechna maye lca'alaqtaxanaqte Ñim Nataxala'! ¡Nchechna maye nca'alaxaqui da qanalaate' ye Siria! ¡Qaq nache 'am qome da 'auque'emaqchet ye siiriopi, huaña ye Afec, nache ivitta'a da ñataqta nmichiguiñi 'anqa'en!

¹⁸Ime, qaltaq 'enapega so nta'a, 'eeta': Ña 'auaconalo naua nchechnal. Nache co'ollaq ñaconalo soua nchechnal so nta'a, nache so Eliseo 'enapego' somaye 'eeta': Ña 'auaxaalec na 'alhua. Nache so nta'a, tres da iuaxaalec na 'alhua, ime nache vi'iiguet.

¹⁹Qaq huaña nache so na'aqtaxanaxanec dalemataña somaye, nache 'eeta': Taxa da cinco huo'otaq seis da 'auaxaalec na 'alhua, nache 'anauec taxa ye Siria, ivitta'a da nmichiguiñi 'anqa'en, qalaxaye nagui, nache tres qome da 'anauec yemaye.

²⁰Qaq co'ollaq ime de'era, nache ileu so Eliseo, nache qailareñi. Qaq naxa da ivita ye dalaxaic vi'i, nache ivira naxa yi'ie 'alhua, som qalota moabiitapi, maye na'attagui so lo'ogoxonaxat.

²¹Qaq huo'o co'ollaxa so huaña da so Israel le'ecpi, ilattapiguiñi so shiñaxaua maye ileu, nache nque'elaxatta co'ollaxa da nvi' se'eso shiñaxauapi maye na'attagui so lo'ogoxonaxat, nache se'eso leuaxaic qañasaxaigui co'ollaxa aso nhuachiqui so Eliseo. Qaq somaye co'ollaq choche nhuoqtegueta soua lpi'ineqa so Eliseo, nache se'eso leuaxai nca'alec.

²²Nache se'eso Jazael, maye nta'a ye Siria, ñataqta huo'o naqa'en co'ollaxa da nque'eenaxac so Israel le'ecpi, 'enauaque soua vi'ie da nta'a so Joacaz.

²³Qalaxaye Ñim Nataxala', huo'o da lauotaxanaqtaic somayepi, nache ichoxoren souaxat da nañamaxataxac Ñimaye, co'ollaq nañamaxate' so Abraham, Isaac qataq so Jacob, nache Ñimaye saishet da ilaxachigui somayepi, qataq saishet da ca'ai, nache ivitta'a nagui.

²⁴Qaq co'ollaq ileu so Jazael, maye nta'a ye Siria, nache da lo'onataxanaxac da nta'a, talec so llalec Ben Adad.

²⁵Huaña, nache so Joás, som llalec so Joacaz, ñe'eguelaxaala't so huaqta'a't n̄yecpi maye deuotaxanec co'ollaxa so Ben Adad co'ollaq nalattague' so Joacaz, som lta'a somaye. Nache so Joás, tres co'ollaxa da nauec so Ben Adad, huaña nache loxonec se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye maiche lalamaxat co'ollaxa so Israel le'ecpi.

2 Reyes 14

Da lo'onataxanaxac so nta'a Amasías

¹Qaq co'ollaq mashe dos vi'ie da nta'a so Joás, som llalec so Joacaz, maye nta'a ye Israel, nache so Amasías, maye llalec so Joás, ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Judá.

²Qaq so Amasías mashe ivi' veinticinco vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, qataq ivi' veintinueve vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a, huaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e le'enaxat Yoadán, qaq asomaye lma' ye Jerusalén.

³Qaq so Amasías, ño'ot co'ollaxa nam ñataqta ñaŷamaxareeta Ñim Nataxala', qalaxaye saishet da 'eeta'am so hua'au lta'a David, cha'aye somaye icaachigui nam ño'otpi co'ollaxa so lta'a Joás.

⁴Qataq saishet co'ollaxa da nlaxaañi so qaŷoqotcheguema atamnaqa'pi, ñoqo'oye se'eso nhuo' le'ecpi nache queto'ot co'ollaxa da ño'ottac aso lachetaqtaxanaqtepi, qataq da ñavigaxattac som lchenaxanaxatpi da huaña somaye.

⁵Qaq co'ollaq mashe ñataqta ñaŷamaxalec da lo'onataxanaxac so Amasías, nache ñalauat 'enauac som namaxashecpi maye ñalauat co'ollaxa so lta'a.

⁶Qalaxaye saishet da ñalauat som llalaqpi se'eso dalaataxanpi co'ollaxa, cha'aye aso lere so Moisés maye nanettalec nam nqataxacpi maye ñan co'ollaxa Ñim Nataxala', 'eeta': «Saishet qome da qaŷalauat ca nta'a, souaxat ca lasouaxashet cam llalec, huo'otaq da qaŷalauat cam ñalec souaxat cam lasouaxashet ca lta'a, nacherata da ñi 'oonolec ileualec qome ca maiche lasouaxashet.»

⁷Qaq so Amasías, nataqa'en ñalauat so diez mil edomiitapi, huaña so ca'amapega't 'alhua maye huaña na toue, nache loxonec so huaqta'a't n̄yecpi ye Selá, nache ñanagui da le'enaxat Yoctel, nache ivitta'a nagui.

⁸Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Amasías, ñamaxa da la'aqtac so Joás, som llalec so Joacaz, maye laual so Jehú, maye nta'a ye Israel, nache 'eeta': «Ña 'auanac yaqto' ñataqta sataŷaqa'a't.»

⁹Qalaxaye so Joás, maye nta'a ye Israel, ñasateguet so Amasías, nache ñamaxa da la'aqtac, 'eeta': «Aso cotaque maye naña ye Líbano, ñamaxa da la'aqtac aso cedro, 'eeta': «Ñaq 'aŷa'anem taxa so ñalec aso 'aŷa'ale da yaqto' lhua.»» Qalaxaye nateuga co'ollaxa yi'ie so shiguiŷacpi maye chegaqa'a ye Líbano, nache pigui asa'aso cotaque.

¹⁰Qaq 'eesa da 'anauec co'ollaxa so edomiitapi, ñoqo'oye añi 'arquiyaqte ñataqta nlaqchigui da na'amqaanaxac. Qaq nalotañi da 'ana'amaqteetac, qalaxaye nache qoneta'a qome na 'arma'. ¿Ta'ainco' taxa da 'atapegueua'a dam qauem maye 'am ñauega da qocañe' qome ye Judá?

¹¹Qalaxaye so Amasías, saishet da na'axařaxan. Ñoqo'oye so Joás, maye nta'a ye Israel, jec co'ollaxa da yaqto' dataña'aguet so Amasías, huaña ye Bet Semes, maye huaigui ye 'alhua Judá.

¹²Nache so Israel le'ecpi, nauec co'ollaxa so Judá le'ecpi, nache so Judá le'ecpi, datauec ñe'eguelaxalo soua lma'ate.

¹³Qaq so Joás, maye nta'a ye Israel, loxonec co'ollaxa so Amasías, som llalec so Joás, maye nta'a ye Judá, huaña ye Bet Semes. Qaq co'ollaq ime, nache somaye taña ye Jerusalén, nache iqalagoxotec so ciento ochenta metro som lpaqtaxat se'eso huaqta'a't ñe'ecpi, chegoqchiguiña so lasom Efraín, nache ivitta'a so lasom maye naña aso lamaxa somaye.

¹⁴Qaq nataqa'en ñacona co'ollaxa 'enauac so oro, plata, qataq 'enauac som nogoxoshetpi maye huetaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq som huetaiguipi so nma' lta'araic maye lo'onataxanaqa' so nta'a. Nache co'ollaq ime da loxonecpi so llalaqpi so nta'a, nache ñe'eguelaxa ye Samaria.

¹⁵Qaq na lañepi na'aqtaguecpi so Joás, qataq nam ño'otpi, qataq da la'añaxac co'ollaq nalattague' so Amasías, maye nta'a ye Judá, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Israel.

¹⁶Qaq co'ollaq ileu so Joás, nache qailareña ye Samaria, qañalecnoigui so hua'au nta'alpi ye Israel. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Jeroboán.

¹⁷Qaq so Amasías, maye llalec so Joás, maye nta'a ye Judá, somaye ña nca'altauec co'ollaq mashe ivi' soua quince vi'ie da ileu so Joás, som llalec so Joacaz, maye nta'a ye Israel.

¹⁸Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Amasías, nache nanettalec aso nere maye huetalec nam na'aqtaguecpi so nta'alpi ye Judá.

¹⁹Qaq huaña ye Jerusalén da qañataña'aguet co'ollaxa so Amasías, qaq somaye datauec, ñe'eguena ye Laquis, qalaxaye qaicaalec, nache qaiviraxata'a ye Laquis, huaña nache qañalauat.

²⁰Ime, nache qañasaxalec so caaño da qañe'eguelaxata ye Jerusalén, yem huaña da qailareña, huaqta'ai' qanqa'en som hua'au lta'alpi maye huaigui so huaqta'a't ñe'ecpi maye lalamaxat so David.

²¹Huaña, nache 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi ye Judá, ñaneuo so Azarías, maye mashe ivi' dieciséis vi'ie da nachaalataxac, da talec naqa'en da lo'onataxanaxac so lta'a Amasías.

²²Qaq co'ollaq mashe ileu so lta'a so Azarías, nache qaltaq no'oxoosheguem so huaqta'a't n̄yecpi ye Elat, maye ñe'eguelaxa da lalamaxat naqa'en ye Judá.

Da lo'onataxanaxac so l̄ya Jeroboán

²³Qaq co'ollaq mashe ivi' quince vi'ie da lo'onataxanaxac so Amasías, som llalec so Joás, maye nta'a ye Judá, nache so Jeroboán, maye llalec so Joás, ñacoolec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue so Israel le'ecpi, qaq somaye ivi' cuarenta y uno vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a, huaña ye Samaria.

²⁴Qalaxaye somaye ño'ot nam ñataqta sañamamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye saishet da ca'ai nam qauemsat maye ño'otpi co'ollaxa so Jeroboán, maye llalec so Nabat, maye ño'ot co'ollaxa nam lasouaxashetpi so Israel le'ecpi.

²⁵Qaq so Jeroboán, qaltaq ñe'eguelaxa co'ollaxa da ñamamaxañi, som loga'tpi yem 'alhua ye Israel, chegoqchiguiña som ñegueuo ye Jamat, nache ivitta'a aso auaxai Arabá, qaq nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ña'axat co'ollaxa so lamasashec Jonás, maye llalec so Amitay, som na'aqtanaxanec maye lma' ye Gat Jéfer.

²⁶Cha'aye Ñim Nataxala' ilota'a da ñataqta lta'araic nque'eenaxac so Israel le'ecpi, so nlatacpi qataq som saishet da nlatac, maye qaica ca anac da itauan.

²⁷Qalaxaye Ñim Nataxala', nca'alaxatec co'ollaxa somayepi, ñachegoxotchigui so Jeroboán, maye llalec so Joás, cha'aye Ñimaye saishet da lhuennataxa da pal naqa'en da le'enaxat so Israel le'ecpi ana'ana 'alhua.

²⁸Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Jeroboán, qataq 'enauac nam ño'otpi, qataq da la'añaxac, qataq nam alaataxacpi maye ño'ot co'ollaxa, qataq co'ollaq loxonec ye Damasco, qataq ye Jamat da yaqto' qaltaq ñe'eguelaxa da lalamaxat na Israel le'ecpi, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Israel.

²⁹Qaq co'ollaq ileu so Jeroboán, nache qailareñi huaqta'ai' qanqa'en so hua'au nta'alpi ye Israel. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Zacarías.

2 Reyes 15

Da lo'onataxanaxac so nta'a Azarías

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua veintisiete vi'ie da lo'onataxanaxac so Jeroboán, maye nta'a ye Israel, nache so Azarías, maye llalec so Amasías, ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Judá.

²Qaq somaye mashe ivi' dieciséis vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, qataq ivi' cincuenta y dos vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a, huaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e le'enaxat Jecolías, asomaye lma' ye Jerusalén.

³Qaq so Azarías, ño'ot co'ollaxa nam ñataqta ñamamaxareeta Ñim Nataxala', cha'aye icaachigui da ño'ot nam ño'otpi co'ollaxa so lta'a Amasías.

⁴Qalaxaye saishet co'ollaxa da nlaxaañi so qañoqotcheguema atamnaqa'pi, maye som nhuo' le'ecpi tasheguema naxa da ño'ot aso lachetaqtaxanaqtepi, qataq da ñavigaxat so lchenaxanaxat.

⁵Qalaxaye Ñim Nataxala', ño'ot co'ollaxa da nhuaxanaguec so nta'a Azarías, huec naqa'en so lepra, nache ivitta'a da ileu. Ñoqo'oye so nta'a, ñaqauga co'ollaxa naqa'en so lma', nache so llalec Yotán, ilo'ogue co'ollaxa se'eso nma' lta'araic, qataq ilo'ogue 'enauac so nhuo' le'ecpi.

⁶Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Azarías, qataq nam ño'otpi co'ollaxa, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Judá.

⁷Qaq co'ollaq ileu so Azarías, nache qailareñi, huaqta'ai' qanqa'en so hua'au lta'alpi, huaña so huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Yotán.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Zacarías

⁸Qaq so mashe ivi' soua treinta y ocho vi'ie da nta'a so Azarías, maye nta'a ye Judá, nache so Zacarías, maye llalec so Jeroboán, ñacoolec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue so Israel le'ecpi, qaq ivi' seis ca'agoxoiqa da lo'onataxanaxac, huaña ye Samaria.

⁹Qalaxaye nam ño'otpi co'ollaxa so Zacarías, ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye 'eeta'am so hua'au lta'alpi da saishet da ca'ai nam qauem ño'otpi so Jeroboán som llalec so Nabat, maye ño'ot da huo'o na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi.

¹⁰Qaq so Salún, som llalec so Jabés, dataña'aguet co'ollaxa so Zacarías, nache iloquiayan co'ollaq huaña ye Ibleam nache ñalauat, huaña nache so Salún ñacona da lo'onataxanaxac somaye.

¹¹Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Zacarías, nache nanettalec aso nere, maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Israel.

¹²Qaq 'era da 'eetec da ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala', co'ollaq 'enapega so Jehú, 'eeta': «De'era 'aro'onataxanaxac, talec qome ca'aña'alec, 'arhual, qataq cam llalec ca 'arhual, qataq cam laual camaye, da ilo'ogue na Israel le'ecpi.»

Da lo'onataxanaxac so nta'a Salún

¹³Qaq so Salún som llalec so Jabés, ñacoolec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue so Israel le'ecpi, co'ollaq mashe ivi' soua treinta y nueve vi'ie da lo'onataxanaxac so Uzías, maye nta'a ye Judá. Qalaxaye so Salún, ivi' 'oonolec ca'agoxoic da lo'onataxanaxac, huaña ye Samaria,

¹⁴cha'aye so Menajén, som llalec so Gadi, chegoqchiguiña co'ollaxa ye Tirsa da taña ye Samaria, qaq co'ollaq ivita yemaye, nache iloquiayan so Salún nache ñalauat, qaq co'ollaq ime da ñalauat, nache talec da lo'onataxanaxac somaye.

¹⁵Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Salún, qataq co'ollaq dataña'aguet so Zacarías, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Israel.

¹⁶Qaq nache huetoiguilo se'esoua na'axa'te da so Menajén, iloquixan co'ollaxa so huaqta'a't nñecpi ye Tifesaj, nache ñacona 'enauac som nogoxoshetpi maye huetaigui somaye, qataq som logoxoshetpi so saqañapequepi somaye. Qaq souaxat da saishet da qañauateguet co'ollaxa somaye, nache chegoqchiguiña ye Tirsa da iloquixan co'ollaxa, nache nataqa'en ipeleca'ague ana da'am aso hualaxaipi.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Menajén

¹⁷Qaq co'ollaq mashe ivi' treinta y nueve vi'ie da lo'onataxanaxac so Azarías, maye nta'a ye Judá, nache so Menajén, som llalec so Gadi, ñacoollec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue so Israel le'ecpi, qaq ivi' diez vi'ie da lo'onataxanaxac, huaña ye Samaria.

¹⁸Qalaxaye somaye ño'ot nam ñataqta sa ñañamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye saishet da ca'ai nam nasouaxashetpi maye ño'ot co'ollaxa so Jeroboán, som llalec so Nabat, maye ño'ot da huo'o na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi.

¹⁹Qaq se'esoua vi'ie da nta'a somaye, nache so Pul, maye nta'a ye Asiria, taña da iloquixan co'ollaxa yi'ie 'alhua. Nache so Menajén, ñanem co'ollaxa so Pul, so treinta y tres mil kilos na lcat plata da yaqto' saishet sa qairaxanai' da lo'onataxanaxac da nta'a.

²⁰Nache so Menajén, 'enapega 'enauac som sallaxanecpi so Israel, da ñaneuo aso lsheetenaxanaqte, da yaqto' isheeten so nta'a ye Asiria, nache ñamaxalec somayepi da ñaneuo ca napactelec ca medio kilos ca plata. Huaña nache se'eso nta'a ye Siria, ñe'eguelaxa so lma', nache ca'ai se'eso 'alhua.

²¹Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Menajén, qataq nam ño'otpi, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Israel.

²²Qaq co'ollaq ileu so Menajén, nache qailareñi, huaqta'ai' qanqa'en so Ita'alpi, qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Pecajías.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Pecajías

²³Qaq co'ollaq mashe ivi' soua cincuenta vi'ie da lo'onataxanaxac so Azarías, maye nta'a ye Judá, nache so Pecajías som llalec so Menajén, ñacoollec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue ye Israel, qaq da lo'onataxanaxac ivi' dos vi'ie, huaña ye Samaria.

²⁴Qalaxaye somaye ño'ot nam ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye saishet da ca'ai nam nasouaxashetpi maye ño'ot co'ollaxa so Jeroboán, som llalec so Nabat, maye ño'ot da huo'o da lasouaxashet so Israel le'ecpi.

²⁵Qalaxaye huo'o so lataxala' so nalleppi somaye, le'enaxat Pecaj som llalec so Remalías, somaye ntaune' co'ollaxa so cincuenta ñalleppi, maye lma' ye Galaad,

nache dataña'aguet so Pecajías, nache ique'emaqchet qataq ñalauat co'ollaxa, huaña so nma' lta'araic maye naña ye Samaria, qaq co'ollaq ime, nache de'era lo'onataxanaxac da nta'a, talec so Pecaj.

²⁶Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Pecajías, qataq nam ño'otpi somaye, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Israel.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Pecaj

²⁷Qaq co'ollaq mashe ivi' soua cincuenta y dos vi'ie da lo'onataxanaxac so Azarías, maye nta'a ye Judá, nache so Pecaj som llalec so Remalías, ñacoolec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue so Israel le'ecpi, qaq ivi' soua veinte vi'ie da lo'onataxanaxac, huaña ye Samaria.

²⁸Qalaxaye somaye ño'ot co'ollaxa nam ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye saishet da ca'ai nam nasouaxashetpi maye ño'ot co'ollaxa so Jeroboán som llalec so Nabat, maye ño'ot da huo'o na lasouaxashet so Israel le'ecpi.

²⁹Qaq huetoiguilo se'esoua na'axa'te da so Pecaj nta'a ye Israel, nache nvita yi'ie 'alhua so Tiglat Piléser, maye nta'a ye Asiria, nache loxonec ye Iyón, Abel Betmacá, Yanoja, Cedes, Jazor, Galaad, Galilea, qataq 'enauac ye na'alhua so Neftalí, qataq 'enauac som netalecpi yemaye da loxonec, nache ñauega ye Asiria.

³⁰Huaña nache so Oseas som llalec so Elá, dataña'aguet co'ollaxa so Pecaj som llalec so Remalías, qaq somaye iloquiayan co'ollaxa so Pecaj, nache ñalauat. Qaq 'era da 'eetec da so Oseas, talec da lo'onataxanaxac se'eso nta'a, co'ollaq mashe ivi' soua veinte vi'ie da lo'onataxanaxac so Yotán som llalec so Uzías.

³¹Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Pecaj, qataq 'enauac nam ño'otpi, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Israel.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Yotán

³²Qaq co'ollaq mashe ivi' soua dos vi'ie da lo'onataxanaxac so Pecaj, som llalec so Remalías, maye nta'a ye Israel, nache so Yotán, som llalec so Uzías, ñacoolec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue ye Judá.

³³Qaq somaye mashe ivi' soua veinticinco vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac huaña ye Jerusalén, qaq ivi' dieciséis vi'ie da lo'onataxanaxac. Qaq aso late'e le'enaxat Jerusá, maye llale so Sadoc.

³⁴Qaq so Yotán, ño'ot co'ollaxa nam ñataqta ñañamaxareeta Ñim Nataxala', qaq nache 'eeta'am so Uzías, maye lta'a somaye,

³⁵qataq somaye ño'ot co'ollaxa so ñegueuo lta'araic aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Qalaxaye saishet co'ollaxa da nlaxaañi so qañoqotcheguema atamnaqa'pi, maye som nhuo' le'ecpi tasheguema naxa da ño'ot aso lachetaqtanaxaqtepi, qataq da ñavigaxat so lchenaxanaxat.

³⁶Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Yotán, qataq 'enauac nam ño'otpi, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Judá.

³⁷Qaq nache huetoiguilo se'esoua na'axa'te da Ñim Nataxala' ýamaq so Resín, maye nta'a ye Siria, qataq so Pecaj som llalec so Remalías, da dataña'aguet naqa'en ye Judá.

³⁸Qaq co'ollaq ileu so Yotán, nache qailareñi, huaqta'ai' qanqa'en so hua'au nta'alpi, huaña so huaqta'a't nýecpi maye lalamaxat so David som chegoxoguet somaye. Qaq da lo'onataxanaxac somaye, nache talec so llalec Ajaz.

2 Reyes 16

Da lo'onataxanaxac so nta'a Ajaz

¹Qaq so mashe ivi' soua diecisiete vi'ie da lo'onataxanaxac so Pecaj som llalec so Remalías, nache ýacoolec da lo'onataxanaxac so Ajaz, som llalec so Yotán, da nta'a ye Judá.

²Qaq somaye mashe ivi' soua veinte vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ýacoolec da lo'onataxanaxac, qaq ivi' soua dieciséis vi'ie da lo'onataxanaxac, huaña ye Jerusalén, qalaxaye somaye ýo'ot nam ýataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', nache saishet da 'ena'am so David maye chegoxoguet somaye,

³nacherata da quegue da qauem lataxac som nta'alpi ye Israel, cha'aye ivira'a da ýavigaxat so llalec da yaqto' lachetaqtaxanaxat, nache ýe'enaxatchigui da qauem lataxac so ýotta'a't shiýaxauapi, maye Ñim Nataxala', ýo'orauec co'ollaxa ýauaachigui naqa'en so Israel le'ecpi.

⁴Nataqa'en ýo'ot so lachetaqtaxanaxat, qataq ýavigaxat so lchenaxanaxat, da huaña naxa so qaýoqotshema atamnaqa'pi, qataq aso lcomaraxalatepi, qataq da huo'ot aso qo'oipaq maye qalochiguiñi ana lcouepi.

⁵Qaq huo'o so na'a'q nache so Resín, maye nta'a ye Siria, qataq so Pecaj, som llalec so Remalías, maye nta'a ye Israel, tañalo co'ollaxa ye Jerusalén da yaqto' iloquixan. Nache colesop co'ollaxa so Ajaz, qalaxaye saishet da loxonec se'eso huaqta'a't nýecpi.

⁶Nache se'eso na'a'q, so nta'a ye Edom, loxonec ye Elat, nache qaltaq ýe'eguelaxa da lalamaxat naqa'en so Edom le'ecpi, nache ýo'orauec so Judá le'ecpi, maye netaña co'ollaxa ye Elat, huaña nache so edomiitapi naña yemaye, choche ivitta'a nagui.

⁷Nache so Ajaz, ýamaq co'ollaxa so lamasashecpi da taña so Tiglat Pilésér, maye nta'a ye Asiria, da yaqto' 'enapega, 'eeta': «Aýem, maiche aýem 'aramaxashec, qataq maiche aýem 'aña'alec. Ýoqo'oye no'on taxa da 'auanac, nache aýem 'anqateeguesop da la'añaxac ñi nta'a na Siria, qataq ñi nta'a na Israel, maye aýem iloquixaata'ape.»

⁸Qaq so Ajaz nataqa'en ŷacona co'ollaxa so lcat plata, qataq so oro maye huetaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq aso netaigui so nma' lta'araic, nache ŷamaq da yaqto' nme naqa'en so nta'a ye Asiria.

⁹Nache so nta'a ye Asiria, ŷasateguet de'era lŷaxanaxac somaye, nache taŷa da iloquiayan ye Damasco, nache loxonec som netañapi yemaye, nache ŷauega ye Quir, qataq ŷalauat so Resín.

¹⁰Qaq co'ollaq ime de'era, nache so nta'a Ajaz, taŷa ye Damasco da yaqto' nauane' so Tiglat Piléser, maye nta'a ye Asiria. Qaq so nta'a Ajaz, co'ollaq ila'a aso nca'atoxonaxalate maye netaña ye Damasco, nache somaye ŷamaxa so ntaxaŷaxanaxanec Urías, aso lmalate maye huetalec 'enauac da latxac aso nca'atoxonaxalate.

¹¹Nache so ntaxaŷaxanaxanec Urías, no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalate, nache ŷe'enaxatchigui da latxac aso huetalec aso lmalate asomaye, maye ŷamaxa so nta'a Ajaz, maye netaña ye Damasco, nache somaye imat co'ollaxa asa'aso nca'atoxonaxalate, co'ollaq saxanaxa da ñe'eguelaq so nta'a Ajaz da chegaqa'a ye Damasco.

¹²Qaq co'ollaq nvi' so nta'a, chegaqa'a ye Damasco, nache ila'a asa'aso nca'atoxonaxalate, nache nqo'ona nache ŷachalec asomaye aso lachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta,

¹³nache ŷavigaxat asomaye qataq aso lŷa lachetaqtaxanaqte, qataq icorelec asa'aso nca'atoxonaxalate so latxa maye lachetaqtaxanaxat, qataq iquetegaxalec asomaye so ltago'q som ŷaneuo lachetaqtaxanaxat qanhuaachigui.

¹⁴Qaq aso nca'atoxonaxalate bronce, maye netaña ye datatauga aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nquigaxat nache ŷanaña yem pa'aigue da la'añaxa, cha'aye aso dalaxai nca'atoxonaxalate nache ñichiguiña naqa'en yem netaña co'ollaxa aso nquigaxat somaye.

¹⁵Qaq co'ollaq ime, nache so nta'a Ajaz, ŷamaxalec so ntaxaŷaxanaxanec Urías, da ŷachalec asa'aso nca'atoxonaxalate late'erai aca nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta, maye qoŷaneuo naxa ye nte'eta, qataq asom qoŷaneuo da avit, qataq nataqa'en aso nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta, qataq aso chegaqaigui ana ala na nañiguishec maye lachetaqtaxanaqte so nta'a, qataq aso lachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi yi'ie 'alhua, qataq so lachetaqtaxanaxat latxa qaicorelec aso nca'atoxonaxalate. Qaq nache 'eetec nataqa'en som ltago'q som nachetaqtaxanaxatpi qaŷavigaxatta, qataq so laŷepi shiguiŷacpi maye nachetaqtaxanaxat da qaicorelec asomaye. Qaq aso nca'atoxonaxalate bronce, qalaq nachesota so nta'a naxa da iuen da nshetaique da ichemaxata cam 'eetapeguec Ñim Nataxala'.

¹⁶Nache so ntaxaŷaxanaxanec Urías, ŷo'ot co'ollaxa 'enauac na ŷamaxalec so nta'a Ajaz.

¹⁷Qaq co'ollaq ime, nache so nta'a Ajaz, nlaxaayiñi soua la'axasoxola'ate aso no'oxonaxalate maye netaleguete aso late'eraí laýe' na 'etaxat, maye netaleguete soua ne'enaqtaqa huaca bronce, nache nqaani asomaye, da ýanalec so coma'.

¹⁸Qaq souaxat da huotaique da ýaýamaxareeta so nta'a ye Asiria, nache nlaxaani so ýaqauga ndaqa' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', som nda'a't ye na'a'q mataxaqui da qaiuen, qataq so lasom maye llegueuo so nta'a.

¹⁹Qaq nam laýepi na'aqtaguecpi so Ajaz, qataq 'enauac na laýepi ýo'otpi, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Judá.

²⁰Qaq co'ollaq ileu, nache qailareñi huaqta'ai' qanqa'en so hua'au nta'alpi, maye huaña so huaqta'a't nýecpi maye lalamaxat so David. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Ezequías.

2 Reyes 17

Co'ollaq noxonec ye Samaria qataq qaýauec so Israel le'ecpi

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua doce vi'ie da lo'onataxanaxac so Ajaz, maye nta'a ye Judá, nache so Oseas som llalec so Elá, ýacoolec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue so Israel le'ecpi, huaña ye Samaria, qaq ivi' soua nueve vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a.

²Qaq somaye ýo'ot nam ýataqta saýaýamaxaren Ñim Nataxala', qalaxaye saishet da ýapac 'eeta'am so hua'au nta'alpi ye Israel.

³Qaq so Salmanasar maye nta'a ye Asiria, nqo'ona da iloquiayan so Oseas, qaq nache loxonec, qataq ýauo'o lamaxashec, nache so Oseas choche desheetenaxaatac qanqa'en.

⁴Qalaxaye so Salmanasar, maye nta'a ye Asiria, nanoma so Oseas da dataýa'aguet somaye, cha'aye somaye huo'oi soua lamaxa'she, ýamaya so nta'a So, maye nta'a ye Egipto, qataq mashe saishet da ýaneuo ana lsheetenaxanaqte maye iuen da ýaneuo ye 'oonolec vi'i da yaqto' isheeten so nta'a ye Asiria. Ýoqo'oye so nta'a Salmanasar, damaxasoxoolec co'ollaxa da qaýaconeua'a somaye, nache qaicoñe'.

⁵Huaña, nache so Salmanasar taýa co'ollaxa da iloquiayan 'enauac yi'ie 'alhua, qataq colesop da nuan ye Samaria, qaq nache queto'ot da iloquiayaatac yemaye soua tres vi'ie.

⁶Qaq co'ollaq mashe ivi' soua nueve vi'ie da lo'onataxanaxac so Oseas, nache so nta'a ye Asiria, loxonec co'ollaxa ye Samaria. Huaña nache ýauec so Israel le'ecpi, ýauega ye Asiria, nache ýanalec ye 'alhua le'enaxat Jalaj, qataq ye Jabor, qataq ye tala Gozán, qataq yem huaqta'a't nýecpi maye lalamaxat so meedopi.

⁷Qaq de'era, qanayeuaigui co'ollaxa souaxato' da so Israel le'ecpi, huo'o da npe'enaxac da dataýa'aguet Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', maye nqateeguesop co'ollaxa ye Egipto, qataq da la'añaxac so faraón, maye nta'a ye Egipto, cha'aye somayepi natamnot so ýaqa'a atamnaxala'pi,

⁸nache quegue da lataxac som ñotta'a't shiřaxauapi, maye Ñim Nataxala' ño'orauec co'ollaxa ñauaachigui naqa'en somayepi, qataq nam lataxacpi maye ñalecneuo da lapaxańi co'ollaxa som nta'alpi ye Israel.

⁹Qataq so Israel le'ecpi, nataqa'en ñoxottańi nam qauem la'aqtacpi da detaqtega Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', qataq ño'ot so qařoqotcheguema atamnaqa'pi, ñanańa 'enauac som huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nańalo, qataq som nalec aso nalloxolatepi, qataq som huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nańalo maye ñataqta qanpaxatteua'a.

¹⁰Qataq nauaxařaxaasheguem nataqa'en aso coma'pi maye atamnaxalatepi, qataq so lqui'ipi aso Aserá, nache ñanalec so qařoqotcheguemapi, qataq naua la'a'ye ana qo'oipaqpi maye qalochiguińi ana lcouepi.

¹¹Qataq ñavigaxat so lchenaxanaxat huańa naqa'en so qařoqotcheguema atamnaqa'pi, nache ñataqta quetelec da lataxac so ñotta'a't shiřaxauapi maye Ñim Nataxala', ño'orauec co'ollaxa ñauaachigui somayepi, qataq ño'ot na ñataqta qauem, maye ño'ot da lalemataic Ñim Nataxala'.

¹²Qataq natameetacot so saq 'en atamnaxala'pi, maye Ñim Nataxala' sařashenem co'ollaxa da natamnot.

¹³Qataq Ñim Nataxala', mashe ime co'ollaxa da 'enapega so Israel le'ecpi, qataq so Judá le'ecpi, ñachegoxotchigui so la'aqtanaxanaxecpi qataq som huo'oi naua l-loxoco, co'ollaq 'eeta': «Qoquiřa'ai qome na qauem maye qauo'ocheetac, nache qaupaquiichigui naua ñamaxasoxonaxaco, iqataxaco, qataq naua ñapaxaguenataxanaxaco, maye samaxalec co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi, maye sachegoxotchigui co'ollaxa som ña'aqtanaxanaxecpi maye ñamaxashecpi.»

¹⁴Qalaxaye somayepi saishet co'ollaxa da ñalaq, nacherata da ñataqta qaramchigui, 'eeta'am so hua'au lta'alpi, da saishet da ña'amaqten Ñim Nataxala' maye Natamnaxala'.

¹⁵Nache saishet da ñaconeguet nam lqataxacpi, qataq da nařamaxataxac Ñimaye co'ollaq nařamaxate' so hua'au lta'alpi, qataq na lamaxasoxonaxacpi maye ñanem somayepi. Nache somayepi natamnot so saq 'en atamnaxala'pi maye qaica ca naigui, nache somayepi ivira'a da nataqa'en qaica ca naigui, souaxat da ñe'enaxat da lataxac so ñotta'a't shiřaxauapi maye lauoreuapi, maye Ñim Nataxala' sařashenem co'ollaxa somayepi da ñe'enaxat.

¹⁶Nache ca'ai 'enauac na lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala' maye Natamnaxala'. Nache ño'o't soua dos le'enaqtaqa huaca llalqa maye chegaqaigui na lcat nqachilliguishec, qataq so lqui'i aso Aserá, qataq nataqa'en natamnot 'enauac ana huaqaañipi late'eraipi maye neto'ot na piguem, qataq so Baal.

¹⁷Nataqa'en ñaneuo so llalaqpi qataq aso llalepi da qařavigaxat, qataq napaxagueetega da ila'a cam saqcha'a, qataq da lli'iyaqnataxanaxac, nache ño'ot

nam ŷataqta qauem maye sa ŷaŷamaxaren Ñim Nataxala', nache inogoqchet Ñimaye.

¹⁸Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala', ŷataqta dalemataŷa so Israel le'ecpi nache ŷo'orauec, qalaxaye no'onaxatañi so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguuet so Judá.

¹⁹Qalaxaye ñaqaiyeta se'eso nhuo' le'ecpi maye chegoxoguuet so Judá, saishet da ŷalaxaguuet nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', nacherata da quetalec da ŷo'ottac da lataxac maye lapaxañi co'ollaxa so Israel le'ecpi.

²⁰ŷoqo'oye Ñim Nataxala' ŷo'orauec co'ollaxa 'enauac som chegoxoguuetpi so Israel, nache ŷauo'o da lachetataic naqa'en somayepi, qataq ŷaneguuet so cachaxaicpi, nache ivitta'a da Ñimaye ŷo'orauec.

²¹Qaq co'ollaq Ñim Nataxala', nqateeguesop som chegoxoguuetpi so David, so Israel le'ecpi, nache so Israel le'ecpi ŷauo'o Ita'a so Jeroboán, maye llalec so Nabat, nache so Jeroboán, ŷo'ot da somayepi ca'ai Ñim Nataxala', nache ŷo'ot da ŷataqta Ita'araic naqa'en da lasouaxashet so Israel le'ecpi.

²²Nache so Israel le'ecpi ŷataqta icaachigui da ŷo'ot nam nasouaxashetpi maye ŷo'ot co'ollaxa so Jeroboán, nache saishet da ca'ai.

²³Nache ivitta'a da Ñim Nataxala', ŷo'orauec co'ollaxa so Israel le'ecpi, nache ipacchigui dam ŷa'axatta'a co'ollaxa, ŷachegoxotchigui so la'aqtaxanaxanecpi maye lamaxashecpí Ñimaye. Qaq 'era da 'eetec da so Israel le'ecpi da noxonec co'ollaxa, nache qaŷauega ye Asiria, nache ivitta'a nagui.

Da 'eetec co'ollaq qaltaq qanayenalec ye Samaria

²⁴Nache so nta'a ye Asiria, ŷauec co'ollaxa so shiŷaxauapi maye lma' ye Babilonia, Cutá, Avá, Jamat, qataq ye Sefarvayin, nache ŷanaigui somayepi ye huaqta'a't nŷecpi ye Samaria, nache nmeneguuet naqa'en somayepi so Israel le'ecpi. Qaq 'era da 'eetec da ŷacona co'ollaxa ye Samaria, qataq nache naigui som huaqta'a't nŷecpi.

²⁵Qalaxaye souaxat da se'eso shiŷaxauapi saishet da natameetacot Ñim Nataxala' co'ollaq nalec yi'ie 'alhua, nache Ñim Nataxala' namaxa somayepi so llonpi, nache se'eso shiguiŷacpi huo'o co'ollaxa so ŷalauat somayepi.

²⁶Huaña nache qaŷa'aqtaxanem so nta'a ye Asiria, qoŷeeta': «Ye shiŷaxauapi maye 'auauega da naigui ye huaqta'a't nŷecpi ye Samaria, yemayepi saishet da ŷaŷaten da lataxac da qaŷa'amaqten cam atamnaxala' yi'ie 'alhua. Qaq ŷoqo'oye camaye ŷamaxa yemayepi so llonpi, nache huo'o so ŷalauatpi.»

²⁷Nache so nta'a ye Asiria, ŷan da la'aqtac, 'eeta': Qauauo'oi qome ca qauamaqai nam ntaxaŷaxanaxanecpi maye qauachegoxochiŷa'a co'ollaxa yi'ie 'alhua, da yaqto' jec da netaigui camayepi, nache ŷapaxaguenec ca lataxac da qaŷa'amaqten que'eca atamnaxala' yi'ie 'alhua.

²⁸Nache huo'o som 'oonolec som ntaxaŷaxanaxanecpi maye qaŷachegoxota'a co'ollaxa ye Samaria, somaye jec, nache naña ye Betel, nache ŷapaxaguenec co'ollaxa da lataxac da qanatamnot Ñim Nataxala'.

²⁹Qalaxaye ñi 'oonolec se'eso ŷotta'a't shiŷaxauapi, ŷo'ot nam saq 'en natamnaxala'pi ŷanaña som huaqta'a't nŷecpi maye hueta'a, nache ŷanalec som qaŷoqotcheguema atamnaqa'pi, maye lo'onatacpi co'ollaxa so Samaria le'ecpi.

³⁰Nache som chegaqa'a ye Babilonia, ŷo'ot so lqui'i so atamnaxala' Sucot Benot, qaq so Cutá le'ecpi, qalaq ŷo'ot so lqui'i so atamnaxala' Nergal, qaq so Jamat le'ecpi, qalaq ŷo'ot so lqui'i aso Asima.

³¹Qaq so Avá le'ecpi, qalaq ŷo'ot so lqui'i so atamnaxala' Nibhaz, qataq so Tartac. Qaq so Sefarvayin le'ecpi, qalaq ŷavigaxat na llalec da ŷanot so Adramelec, qataq so Anamelec maye natamnaxala'ate somayepi.

³²Nataqa'en natameetacot Ñim Nataxala', qalaxaye nataqa'en ŷauo'o som ntaxaŷaxanaxanecpi maye maiche chegaqaigui somayepi da yaqto' ŷo'ot som lachetaqtaxanaxatpi da huaña so qaŷoqotcheguema atamnaqa'pi.

³³Qaq na'aictaxa da somayepi natameetacot Ñim Nataxala', qalaxaye nache 'ena'am queto'ot da natameetacot so maiche natamnaxala'pi, maye maiche lataxac som ŷotta'a't shiŷaxauapi maye chegaqa'a co'ollaxa somayepi.

³⁴Qaq nache ivitta'a nagui da nache queto'ot da ŷo'ottac de'era togošhec maiche lataxac co'ollaxa somayepi, nache saishet da huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala', qataq saishet da ŷo'o't naua lapaxayiñi lataxaco, qataq naua lamaxasoxonaxaco, qataq naua lqataxaco, qataq saishet da ŷalaxagueta naua lamaxasoxonaxaco qataq naua lqataxaco Ñim Nataxala', maye ŷamaxalec co'ollaxa som chegoxoguetspi so Jacob, maye Ñimaye ŷanagui co'ollaxa da le'enaxat Israel.

³⁵Co'ollaq Ñim Nataxala' naŷamaxate' somayepi, nache ŷamaxalec da 'eeta': «Saishet qome da qanatamñeetacot ca ŷaqa'a atamnaxala', qataq saishet da qavio'oxoyiñiitac, huo'otaq da qami' lamaxa'she da qauo'ocheetac ana nachetaqtaxanaqtepi.

³⁶Nacheñita Ñim Nataxala' maye qami' nqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto, ŷauota'a da Ita'araic la'añaxac. Nacheñita qome da huo'o naq 'enec qanqa'eñi, qavio'oxoreñiitac, qataq qaŷa'añiŷot ana qarachetaqtaxanaqche.

³⁷Qataq qaupaquiichigui qome da qauo'oche nam lqataxacpi, qataq na lapaxañi lataxacpi, qataq na lapaxaguenataxanaxacpi, qataq na lamaxasoxonaxacpi maye nanettañi co'ollaq qami' ŷanema, nache saishet qome da qanatamñiitacot ca ŷaqa'a atamnaxala'pi.

³⁸Qataq saishet qome da qaucoviŷa'ai da qami' naŷamaxateto co'ollaxa Ñimaye, qataq saishet da qanatamñiitacot qome ca ŷaqa'a atamnaxala'pi,

³⁹maye nacheñita Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qaq Ñimaye nache qami' isoueeguesopa qome nam qanpa'aguenaxauapi.»

⁴⁰Qalaxaye somayepi, saishet da ñalaq, nacherata da quegue da togoshec maiche latakac somayepi.

⁴¹Qaq se'eso shiñaxauapi natameetacot co'ollaxa Ñim Nataxala', qalaxaye nataqa'en natameetacot nam ñaqauga natamnaxala'pi. Nache ivira'a nataqa'en som llalaqpi qataq som laualpi somayepi, nache ñe'enaxatchigui da 'eetec co'ollaxa so lta'alpi, nache ivitta'a nagui.

2 Reyes 18

So Ezequías nta'a ye Judá

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua tres vi'ie da lo'onataxanaxac so Oseas, som llalec so Elá, som nta'a ye Israel, nache so Ezequías, som llalec so Ajaz, maye nta'a ye Judá, ñacoolec da lo'onataxanaxac.

²Qaq somaye mashe ivi' veinticinco vi'ie da nachaalatakac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, huaña ye Jerusalén, qaq ivi' soua veintinueve vi'ie da lo'onataxanaxac. Qaq aso late'e somaye le'enaxat Abí, asom llale so Zacarías.

³Qaq nam ño'otpi co'ollaxa so Ezequías ñataqta ñañamaxareeta Ñim Nataxala', cha'aye 'enauac nam ño'otpi, nache 'eeta'am nam ño'otpi co'ollaxa so lta'a David.

⁴Qataq somaye nlaxaañi co'ollaxa som qañoqotcheguema atamnaqa'pi, qataq ilaxachigui so coma'pi maye qanatameetacotpi, qataq so lqui'ipi aso Aserá, qataq ñacagaxachigui so 'araxanaq bronce maye lo'onatac co'ollaxa so Moisés, cha'aye so Israel le'ecpi nache queto'ot co'ollaxa da ñavigaxattac na lchenaxanaxat da ñanot somaye, qataq somaye ñanagui da le'enaxat Nejustán.

⁵Qaq so Ezequías ñataqta ña'amaqten Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi. Qaq ñataqta qaica ca lña 'ena'am somaye som hua'au qataq som dalaxaic nta'alpi ye Judá.

⁶Qaq somaye ñataqta ñalaxaguet Ñim Nataxala', qataq saishet da ca'ai Ñimaye, nacherata da ñataqta ipacchiguilo naua lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala', maye ñanema co'ollaxa so Moisés.

⁷Nache Ñim Nataxala' ñataqta hueta'aguet somaye, ñoqo'oye 'enauac nam ño'otpi somaye ñataqta ñañamaqchiguiñi. Qaq so Ezequías, dataña'aguet co'ollaxa so nta'a ye Asiria, nache saishet da ñalaxaguet somaye.

⁸Qataq nataqa'en loxonec co'ollaxa so filisteopi, nache ivitta'a ye Gaza, qataq som loga'tpi yemaye, nache chegoqchiguiña aso nalloxolatepi, nache ivitta'a so huaqta'a't ñyecpi maye ñataqta qanpaxatteua'a.

Da 'eetec co'ollaq noxonec ye Samaria

⁹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua cuatro vi'ie da nta'a so Ezequías, qataq mashe ivi' soua siete vi'ie da lo'onataxanaxac so Oseas, som llalec so Elá, maye nta'a ye Israel, nache so Salmanasar maye nta'a ye Asiria, taña co'ollaxa so huaqta'a't nñecpi ye Samaria, nache colesop da iloquixan somaye,

¹⁰qaq co'ollaq mashe inoxoorec soua tres vi'ie, nache ñañoxot da loxonec somaye. Qaq nache huetoiguilo soua seis vi'ie da nta'a so Ezequías, qataq soua nueve vi'ie da lo'onataxanaxac so Oseas da nta'a ye Israel, co'ollaq noxonec ye Samaria.

¹¹Nache so nta'a ye Asiria, ñauega co'ollaxa so Israel le'ecpi ye Asiria, nache ñanalec ye 'alhua le'enaxat Jalaj, qataq ye Jabor, qataq ye tala Gozán, qataq yem huaqta'a't nñecpi maye lalamaxat so meedopi.

¹²Qaq de'era, huaigui co'ollaxa somayepi souaxat da saishet da ñalaxaguet Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', nacherata da dashelec da ñāmaxataxac Ñimaye, qataq saishet da ñalaxaguet 'enauac nam namaxasoxonaxacpi maye ñanem co'ollaxa so Moisés, maye lamaxashec Ñim Nataxala'.

So Senaquerib inoxotaua'a ye Judá

¹³Qaq co'ollaq mashe ivi' soua catorce vi'ie da nta'a so Ezequías, nache so Senaquerib, som nta'a ye Asiria, taña da iloquixan 'enauac som huaqta'a't nñecpi maye ñataqta qanpaxatteua'a maye ñotta'a't naua ñaño ye Judá, nache loxonec co'ollaxa.

¹⁴Huaña nache so Ezequías maye nta'a ye Judá, ñamaxa da la'aqtac so nta'a ye Asiria, maye hueta'a co'ollaxa ye Laquis, nache 'eeta': «Añem huo'o da ñepe'enaxac, qalaxaye qoca'ai qome na ña'alhua, qaq añem so'ot qome cam añem 'auamaxalec.» Qaq ñoqo'oye so nta'a ye Asiria, ñamaxalec so Ezequías maye nta'a ye Judá, da desheetenaxana aso nueve mil novecientos kilos so plata, qataq novecientos noventa kilos so oro.

¹⁵Ñoqo'oye so Ezequías, ñanec 'enauac so plata maye huetaigui co'ollaxa aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so huetaigui so nma' lta'araic.

¹⁶Qaq nache huaiguilo se'esoua na'axa'te da so Ezequías, nqat co'ollaxa so oro maye lapaqtaua'a so lasom aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' som maiche lapaxaño co'ollaxa somaye, nache ñanem so nta'a ye Asiria.

¹⁷Ime, nache so nta'a ye Asiria, ñamaxa so nta'a Ezequías, so 'amaqtaqaic nataxala', qataq som lpe'et somaye, qataq so lña lataxala' so alleppi, nache somaye lñatec so qalota nalleppi, chegoqchiguiña ye Laquis, da taña ye Jerusalén da iloquixan. Qaq co'ollaq ivita ye Jerusalén, nache hua'a ye loigue so llec na 'etaxat maye chegaqasheguema aso lañe' na 'etaxat, maye huaña so nqa'aic maye tañauga so no'onaxa som Nñoxonaq.

¹⁸Huaña co'ollaxa nache qaiñaxaneua'a so nta'a Ezequías, qalaxaye somaye ñamaq so Eliaquín, som llalec so Hilcías, maye ilotague' naxa so nma' lta'araic,

qataq so Sebna som yettapiguiñi naxa 'enuac nam ño'otpi so nta'a, qataq so Yoaj, som lilec so Asaf, maye leraxanaxanec so nta'a. Nache soomaye ca'ategueta co'ollaxa somayepi.

¹⁹Huaña, nache so 'amaqtaqaic nataxala' maye Asiria le'ec, 'eeta': Qaua'aqtaxañim qome ca Ezequías, da la'aqtac ñim ñataqta 'amaqtaqaic nta'a ye Asiria, 'eeta': ¿Negue't ca 'anteetacot?

²⁰¿Peta'a 'aupi'itaxaatega da naua no'o'n na'aqtaqa, 'eeta'ama da lataxac da na'añaxac da qaño'ot da alaataxac? ¿Negue't cam 'anteetacot da 'anshetaique da aýem 'auataña'aguet?

²¹Nagui, sela'a da 'anteetacot ye Egipto, yem 'eeta'am aca nashelte coqta maye poxoñaxai, maye da qañasheltalec nache ishet da ña'ayigui na nhuaq, qataq ñapacaviigui na lhuaq cam ñasheltalec. Qaq de'era, nache 'eetec ñim faraón, qataq 'enuac nam pe'etegapi ñimaye.

²²Qaq da qoñiñapec: Qomi' sepi'iñaqtega Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', qaq ¿peta'a saisheto' da nacheñi ñi Ezequías da nlaxaani so atamnaqa'pi qataq aso nca'atoxonaxalatepi maye lalamaqte que'eca Atamnaxala', qataq ñamaxalec na Judá le'ecpi, qataq na Jerusalén le'ecpi, da nachaqañeta añi nca'atoxonaxalate maye naña ye Jerusalén, da huaña naqa'en da yo'oxonnataxan?

²³Qaq ñoqo'oye 'onaxaictaxa da 'anañamaxate' ñim ña'aco' maye nta'a ye Asiria: Qaq aýem, 'am sanem qome ca dos mil caipi, da 'auanata cam shiñaxauapi maye nelec qome.

²⁴Qalaxaye 'am, ye sa 'auañoxot da datauec 'anqa'en ca ñataqta qaica ca la'amaqchec nataxala'pi asiiriopi, qalaq ¿'anaquitto'ot ye Egipto da 'am ñanem ca nalleppi qataq caipi?

²⁵Qaq ¿peta'a 'aupi'itaxaatega da saishet da sepacapegue' Ñim Nataxala', da ñanaña ne'ena 'alhua da ñelaxaani? ¿Qaq cha'aye nacheñi Ñim Nataxala', da aýem ñamaxalec da qami' seloquiaya'n qataq qami' selaxachigui!

²⁶Nache so Eliaquín, Sebna, qataq so Yoaj ñasategueta co'ollaxa so 'amaqtaqai nataxala' maye Asiria le'ec, 'eeta': Ña qomi' 'anqouagueeque da 'auauota'a na arameo la'aqtac da qomi' 'autaxañapegueto, cha'aye sañatenaqtegueta naamaye. Qaq saishet da 'auauota'a na hebreo la'aqtac da 'autaqa, cha'aye 'enuac ne'ena shiñaxauapi maye netasheguema na npaqtaxanaxat hua'aqtac.

²⁷Qalaxaye so 'amaqtaqaic nataxala' maye Asiria le'ec, 'enapeco': ¿Peta'a qaupi'itaxañitega da nache qamiita, qataq cam qana'aco'oi da aýem namaxalo ñim nta'a ye Asiria, da qami' sa'aqtaxanema de'era, ye nataqa'en ne'ena shiñaxauapi maye netasheguema na npaqtaxanaxat, da namayepi qataq qami' maiche qolliquiitac qome na qara'atequi qataq maiche qañomiitapigui qome na qarchaxachi?

²⁸Huaña nache so 'amaqtaqaic nataxala' nachaañi, nache ÿataqta nlamaxaren, ÿauota'a na hebreo, 'eeta': Ñaq qana'axaŷaxañiŷa da la'aqtac ñi 'amaqtaqaic nta'a ye Asiria, 'eeta':

²⁹«Saishet qome da qami' ÿatenache't ñi Ezequías, cha'aye ñimaye saishet da qami' nca'alaxateeguesopa da ihuaqŷaxac.»

³⁰Qaq cam Ezequías da ÿauotaique da qaupi'iŷa'ai Ñim Nataxala', da 'eeta': «Ñim Nataxala', ÿataqta 'eesa qome da qomi' nca'alaxatrec, qataq ne'ena huaqta'a't nŷecpi maye qaralamaxat, saishet qome da ÷ashen da loxonec ca nta'a ye Asiria.»

³¹Qalaxaye saishet qome da qaulaqaiguet ca Ezequías, cha'aye ñi nta'a ye Asiria, qami' namaxalo da la'aqtac, 'eeta': «Aŷem qanaŷamaxachi' qome, qataq qanañañi, yaqto' ñi 'oonolec da qoñeeta ishet qome da chectac aca ala aca maiche lañiguishu uva, higo, qataq da nŷomtapigui ca 'etaxat maye le'ec aca maiche laquip laŷe',

³²nache ivitta'a qom qami' ñe'eguenalalo da qami' sauegalo ye 'alhua, maye 'eeta'am ne'ena qana'alhuai, yem 'alhua maye huaña na trigo, qataq ana uva, nache ishet da qaŷo'ot ana nauole qataq na lataxa, yem 'alhua maye huaña na aceite, qataq na te'esaq lli'i. Huaña nache ishet da qanca'alleuec qome, nache saishet da qaullivi. Qaq ŷoqo'oye saishet da qaulaqaiguet ca Ezequías, cha'aye choche qami' ÿatenachetta'ape da 'eetega qami' nca'alaxatrec Ñim Nataxala'.

³³Qaq nam natamnaxala'pi nam ÷otta'a't shiŷaxauapi ¿peta'a huo'o co'ollaxa ca nca'alaxateeguesop da la'añaxac ñi nta'a ye Asiria?

³⁴Qaq ¿hueta'ague nagui cam atamnaxala'pi ye Jamat, qataq ye Arpad? Qataq ¿hueta'ague cam atamnaxala' ye Sefarvayin, Hena, qataq ye Ivá? ¿Qaq peta'a isheto' co'ollaxa da nca'alaxateeguesop ye Samaria da la'añaxac ye Asiria?

³⁵Qaq ¿negue'to' que'eca natamnaxala' ne'ena ÷otta'a't shiŷaxauapi, maye ishet da nca'alaxateeguesop nam na'alhuapi da la'añaxac ñi nta'a ye Asiria? ¿Qaq ca 'eeteco' da qaupi'itaxañeetega da Ñim Nataxala', ishet da nca'alaxatec ye Jerusalén?»

³⁶Qalaxaye se'eso nhuo' le'ecpi, ÷ataqta ŷe'emaqtom, saishet da ÷asat, cha'aye so nta'a mashe sogote co'ollaxa da ÷amaxalec somayepi da saishet da ÷asat.

³⁷Huaña nache so Eliaquín, maye ilotague' naxa so nma' Ita'araic, qataq so Sebna, som neraxanaxanec maye ÷ettapiguiñi 'enauac nam ŷo'otpi so nta'a, qataq so Yoaj, maye leraxanaxanec so nta'a, soomaye ÷ataqta daquigo'i co'ollaxa, nache ncolaxata'aisalo soua alogo, nache nqo'ooreua'a so Ezequías da da'aqtaxaarem nam la'aqtacpi so 'amaqtaqai nataxala' maye Asiria le'ec.

2 Reyes 19

Ye Judá huesoueeguesop da la'añaxac so Senaquerib

¹Qaq so nta'a Ezequías co'ollaq hua'axaŷa de'era, nache ncolaxata'alo soua alogo, nache ŷaayiñi soua sansatte' alogo souaxat da nqui'ic, nache taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

²Qataq ŷamaq so Eliaquín, maye ilotague' naxa so nma' lta'araic, qataq so Sebna maye ŷettapiguiñi naxa nam ŷo'otpi so nta'a, qataq som ŷataqta ŷa'axaiqupi ntaxaŷaxanaxanecpi, ŷaayiñi soua ŷataqta sansatte' alogo souaxat da nqui'ic, nache nqo'ona so na'aqtaxanaxanec Isaías, maye llalec so Amós,

³da yaqto' da'aqtaxanem da la'aqtac so nta'a Ezequías, maye 'eeta': «Ne'ena na'a'q ŷataqta lta'araic da souaqaigui qanqui'ic, qanhuaxanaguec, qataq da ŷataqta qaica ca qomi' 'eneque qanqa'en, nache shenaqta'am aca 'alo da mashe yaqta'a da deco'o, qataq mashe qaica ca la'añaxac.

⁴Qaq 'onaxaictaxa da Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', ishet da hua'aqchigui da la'aqtac so 'amaqtaqaic nataxala' maye lamaxashec ñi nta'a ye Asiria, maye anaga da isheueetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq 'onaxaictaxa da Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala' ŷauo'o ca nhuaxanaguec, souaxat de'era la'aqtac maye hua'aqchigui. Qaq ñaq 'anqouagaxaueelec qome nam shiŷaxauapi maye no'onañipi.»

⁵Qaq som lamaxashecpi so nta'a Ezequías, co'ollaq ivireua'a so Isaías,

⁶nache so Isaías, 'eeta': «Qoñiŷapega ca qana'aco'oi qoñiita': «Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Saishet qome da 'año'iŷa 'enauac nam la'aqtacpi se'eso lamaxashecpi ñi nta'a ye Asiria, da aŷem isheueetac.

⁷Qaq ña 'aumeten da aŷem sauo'o qome ca iviro'ot la'axaŷaxac, maye ŷo'ot da ŷe'eguelaxa ye na'alhua, qaq nache huaña ñaqa'en qome yemaye da qaŷalauat, qairolec ca ŷeelonec.»»

⁸Nache se'eso 'amaqtaqaic nataxala' maye Asiria le'ec, la'axaŷaxac co'ollaxa da so nta'a ye Asiria, ca'ai ye huaqta'a't nŷecpi ye Laquis. Huaña nache somaye jec, ca'ai ye Jerusalén, nache natenalec so nta'a ye Asiria da iloquiaxaatac ye Libna.

⁹Qaq huaña yemaye da so nta'a ye Asiria, la'axaŷaxac da so Tiracá som nta'a ye Etiopía, taŷa da nalaate' somaye. Huaña nache somaye qaltaq ŷama'q soua ltaxaŷaxanaxanaqa da nqo'oorá so Ezequías, maye nta'a ye Judá,

¹⁰da yaqto' 'enapega, 'eeta': Ñim 'Anatamnaxala' maye 'anteetacot, Ñimaye 'eetega da saishet da ŷoxonec ye Jerusalén, qalaxaye saishet qome da choche 'am ŷatenachet Ñimaye.

¹¹Cha'aye mashe 'aua'aqtapeguelec naxa nam ŷo'otpi so nta'alpi ye Asiria, qataq da 'eetec co'ollaq nlaxaañi na 'alhuapi. Qaq ¿peta'a 'aupettega da 'am qoŷetauec?

¹²Qaq ¿ne'ena atamnaxala'pi peta'a isheto' co'ollaxa da nca'alaxatec som ŷotta'a't shiŷaxauapi, maye nlaxaañi co'ollaxa so ita'alpi, yem: Gozán, Jarán, Resef, qataq so shiŷaxauapi maye Bet Edén le'ecpi maye netaña ye Telasar?

¹³Qaq ¿ca hueta'ague nagui ca nta'a ye Jamat, Arfad, Sefarvayin, Hena qataq ye Ivá?

¹⁴Nache so Ezequías, ñaconeguet aso nere maye ndotrai' soua namaxa'she, nache itaxaŷaxan. Ime co'ollaxa nache somaye taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache ñaasheguem da ñachaxanot Ñim Nataxala' asa'aso nere.

¹⁵Nache so Ezequías nqouagaxaunot Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, maye aca 'anso'onaxaqui netanguilo soua querubines, qataq nache 'amta da 'Am Atamnaxala' maye 'aulotalec 'enauac nam ŷotta'a't maye huetalec ana 'alhua, 'am 'aro'onatac co'ollaxa na piguem, qataq ana 'alhua.

¹⁶Ñaq 'auqochapigui', qataq 'ana'axaŷaxaañi 'Am Nataxala', ñaq 'anlouec, 'Am Nataxala', qataq 'aumeten de'era. Ñaq 'ana'axaŷaxana nam la'aqtacpi maye aŷem namaxa cam Senaquerib, da 'am isheueetac, 'Am Atamnaxala' maye 'anca'altauec.

¹⁷'Am Nataxala', ŷataqta 'eesa da so nta'alpi ye Asiria, da nlaxaañi co'ollaxa so ŷotta'a't shiŷaxauapi qataq so na'alhuapi,

¹⁸qataq ŷavigaxat co'ollaxa som atamnaxala'pi, cha'aye saishet da ŷoqta 'eesa da atamnaxala'pi, cha'aye choche ne'enaqtacpi, chegaqigui na 'epaq, qataq na coma' maye maiche lo'onatac nam shiŷaxauapi, ŷoqo'oye ishet da nlaxaañi.

¹⁹Qaq ŷoqo'oye nagui, 'Am Nataxala' maye Qanatamnaxala', ñaq qomi' 'anca'alaxateeguesopa da la'añaxac ye Asiria, yaqto' 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi ana 'alhua, ŷaŷaten da nache 'amta 'Am Nataxala', da 'Am Atamnaxala'.

²⁰Huaña, nache so Isaías, maye llalec so Amós, ŷamaxa da la'aqtac so Ezequías, 'eeta': «Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': Aŷem sa'aqchigui da 'anqouagaxaunaxac souaxat ñi Senaquerib, maye nta'a ye Asiria.»

²¹Qaq 'ena na la'aqtacpi Ñim Nataxala', maye talec naqa'en som nta'a ye Asiria, 'eeta': «Ne'ena huaqta'a't nŷecpi na Sión, qalaq 'eeta'am aca qa'añole da 'am lashetac, 'am Senaquerib. Qaq na Jerusalén qalaq choche iconnaxan na lqaic da 'am ŷe'eetac, da 'am ŷauaategue da qoca'ai namaye.

²²¿Negue't cam 'aunogoqchettac qataq 'ausheueetac? Qataq ¿negue't cam 'auqaqaato'ot, qataq da ŷataqta huo'o da 'ana'amaqnaxac da 'auamatto'ot? ¿Qomye nacheñi Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi!

²³Qaq 'am 'anamaq so 'aramaxashecpi da 'ausheueetac Ñim Nataxala'. Nache qoneta': «Sauota'a ana qalota ŷaigonapi ñalaataxaqui, da sasheguema na ŷataqta qaŷoqotcheguema ana qasoxonaxapi, nam ŷataqta qaŷoqotcheguema maye sa qavirapega ye Líbano. Nache sequesoy anam ŷataqta logorai cedropi, qataq ana piinopi maye ŷataqta 'onaxaipi. Nache sevirasheguema na ŷataqta

pa'asheguem, nam aviaq maye 'eeta'am nam nañiguishe lma' maye ñataqta 'onaxaic.

²⁴Nache so'ot ana isherepi huaña naua ñaqa'alo 'aleu', nache ñeñomgui na le'ec da yaqto' nme da ñaquipegaxanaxac, qataq souaxat da iqauaxac, nache deqaxañañi ñaqa'en na talapi ye Egipto.»»

²⁵¿Qaq peta'a saishet da 'auaỹaten da nachaỹem Nataxala', maye ño'onatac 'enauac ne'enapi? Qataq nache 'eetai' co'ollaxa da llapaqtapiguiñi de'era, qaq nagui nache saccoolec da so'ot. Qaq ñoqo'oye 'am, ishet da 'anlaxañañi som huaqta'a't ñyecpi maye ñataqta qanpaxatteua'a, nache nlachiguiñi 'anqa'en nache choche 'alapoosheguem.

²⁶Qataq so netalecpi yemaye qaica ca la'añaxac, nache lta'araic da lcolanaxa qataq lcoxo, huaña nache 'eeta'am ana huouepi maye huauga na no'onaxa, qataq 'eeta'am na 'auaqpi maye ñaq darala, qataq 'eeta'am ana huoue maye ñaxattalec na ñyec l-laqa, da ñavigaxat na la'at maye chegaqa'ague da yo'oxoñi.

²⁷Aỹem saỹaten 'enauac na 'arqauaxacpi, qataq saỹaten 'enauac nam 'auo'ottacpi, qataq da aỹem 'aunotega.

²⁸Qaq souaxat da aỹem 'aunotega, qataq aỹem iviro'ot da 'año'oxonnaxac, nache nagui sanagui na 'armic aca colliichigui 'armiiguishe lcat, qataq caua lque'ete na 'ap, nache 'am she'eguelaxattegue ca 'ec maye 'auanactegue co'ollaxa.

²⁹Nache so Isaías, 'enapega co'ollaxa so Ezequías, 'eeta': 'Era qome da la'anaxat cam naña'acna: Ne'ena vi'i qataq ca lña vi'i maye ñaq natauo, nache qollequiiat qome na ala cam trigo maye chochaq nasheguem, qaq ca vi'i tres nache ishet da qa'anaxañañi qataq qauqataxañañi, qataq qaña'añiñi ana uva nache qollequiiat aca ala.

³⁰Qaq na lca'alaxaicpi maye chegoxoguetpi so Judá, nache 'eeta'am aca nañiguishe, da ña'añiñi na lpa'a', qataq nañaxat ime nache huo'o ana ala.

³¹Cha'aye huo'o qome catai' no'onaña ye Jerusalén, qataq huo'o ca lca'alaxaicpi aña qasoxonaxa Sión. Qaq de'era, ño'ot qome Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapac, souaxat da lta'araic lauotaxanaqtaic.

³²«Qaq dam la'aqtac Ñim Nataxala', maye talec so nta'a ye Asiria, 'eeta': «Saishet qome da inoxoneua'a ne'ena huaqta'a't ñyecpi, qataq saishet da irolec aca lchecna da ñaỹen, qataq saishet da ñauota'a aca lpaqtaxanaqte da iloquixan, huo'otaq da ño'ot cam lliguisheguem da tasheguema.

³³Qaq nacherata da ñe'eguelaqtegue cam llec maye nateuga co'ollaxa, nache saishet da huenoxoneua'a ne'ena huaqta'a't ñyecpi. Aỹem Nataxala', san de'era ña'aqtac.

³⁴Cha'aye aỹem, ñepaxattalec qome ne'ena huaqta'a't ñyecpi, nache ñeca'alaxatec souaxat da ñauotaxanaqtaic so ñamaxashec David, qataq da sheeta.»»

³⁵Qaq nacheso se'eso pe, anac so lamaxashec Ñim Nataxala', nache ñalauat so ciento ochenta y cinco mil ñalleppi se'eso lanataqa' so Asiria le'ecpi. Qaq so nte'eta so lña na'a'q, nache somayepi huetaiya' da mashe ileu.

³⁶Huaña nache so Senaquerib, maye nta'a ye Asiria, nqat so lpe'l, nache ñe'eguelaxa ye Nínive.

³⁷Qaq huo'o so na'a'q co'ollaq somaye yo'oxonnataxaatac, huetaua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte som Nisroc maye natamnaxala' somaye. Nache soua llalqa Adramelec, qataq Sarezzer, ña'arapec co'ollaxa somaye nache ñalaua't, huaña nache datarec, tañalo ye 'alhua Ararat. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Esarjadón.

2 Reyes 20

Da lalolaxa so Ezequías

¹Qaq se'esoua na'axa'te so Ezequías ñataqta dalola co'ollaxa, qataq mashe yaqta'a da ileu, nache so na'aqtaxanaxanec Isaías, maye llalec so Amós, nqo'ona somaye. Nache 'enapega, 'eeta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Ñaq 'aña'anem qome ca pa'atec 'arqataxac na 'aña'alaqpi, cha'aye 'am, saishet da 'am no'oita qome, nacherata da 'aña'a da 'aleu.

²Huaña, nache so Ezequías, datañot so lque so ñyec, nache nqouagaxaunot Ñim Nataxala', 'eeta':

³«'Am Nataxala', 'am ñachoxonnot, da 'antoueeta'ac qome da ñataqta 'am salaxaguet co'ollaxa, qataq ñataqta imauec da iquiyaqteñaxac da so'ot nam 'auañamaxareeta.» Nache so Ezequías ñataqta lta'araic da nnoinaxac souaxat da laquicoxo.

⁴Nache so Isaías, co'ollaq ñaq saxanaxa da iviraxatec so nqasoxoc so nma' lta'araic, nache Ñim Nataxala' 'enapego' so Isaías, 'eeta':

⁵«Ñaq 'avi'eguelaxauo, nache qonapega ñi Ezequías maye lataxala' ne'ena ñalamaxat nhuo' le'ecpi, nache qoneta': Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' som hua'au 'arta'a David, 'eeta': «Añem sa'aqchigui so 'anatamnaxac qataq sauaachiguilo naua 'arache'. Qaq nagui 'am ñataren, ñoqo'oye qom inoxoorec caua tres na'axa'te, nache ishet qome da 'anqo'oneua'a añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

⁶Qataq 'am sanema caua lña't quinze vi'ie da 'anachaalataxac. Nache 'am qataq na Jerusalén, qami' ñeca'alaxateeguesopa da la'añaxac da lhuaqñaxac ñi nta'a ye Asiria. Qaq Añem nache ñepaxattalec qome ne'ena huaqta'a't ñyecpi, souaxat da ñauoche so ñamaxashec David, qataq da sheeta.»

⁷Nache so Isaías, damaxasoxoolec da qailaxachigui aso higopi. Ime, nache qaña'ameelec som vichiguiña so lhuetac so nta'a, nache no'oita.

⁸Nache so Ezequías, inat co'ollaxa so Isaías, 'eeta': ¿Ca 'eeteco' qome da sauatton ca la'anec Ñim Nataxala' da aýem no'oita naqa'en, qataq da ivita caua tres na'axa'te, nache ishet da ñeqo'oneua'a añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'?

⁹Nache so Isaías 'enapeco': Qomye 'era qome da la'anaxat da 'auaýaten da ýoqta 'eesa Ñim Nataxala', da ipacchigui qome da la'aqtac, 'eeta': ¿Peta'a 'auauotaique da diez grado da hua'au na lpaqal añi nala', huo'otaq da diez grado da ñe'eguelaq na lpaqal añimaye?

¹⁰Nache so Ezequías 'enapeco': Qalaxaye qaica ca lqalaic da hua'au qanqa'en na lpaqal añi nala', qalaxaye da qaýe'eguelaxata da nca'ataxaatauo qanqa'en, nache huo'o da lqalaic.

¹¹Huaña nache so na'aqtaxanaxanec Isaías, iýaxanot Ñim Nataxala', nache Ñim Nataxala' iqoshaxan so diez grado so lpaqal añi nala', maye huichiguiña so lpaqal co'ollaq qailota'aguet so laloqnaxat añi nala' maye lalamaxat so Ajaz.

Som namaxashepci maye chegaqa'a ye Babilonia

¹²Qaq se'esoua na'axa'te, nache so nta'a Merodac Baladán som llalec so Baladán, maye nta'a ye Babilonia, la'axaýaxac co'ollaxa da dalola so Ezequías. Nache ýamaq so lamaxashepci da ýamaxa aso lere qataq so lachetaqtaxanaxatpi.

¹³Nache so Ezequías, qoche'eguet co'ollaxa somayepi nache ýachaxana 'enauac so lma', qataq aso laýamaqtaxanaxaqui, qataq na plata, oro, ncoraxatpi, qataq so ýataqta no'on aceite, qataq so laýe' so lo'ogoxonaxatpi. Nache ýataqta qaica ca sa ýachaxan 'enauac se'eso nma' lta'araic, qataq som ilotague'pi somaye.

¹⁴Huaña nache so na'aqtaxanaxanec Isaías, ngo'oneua'a so nta'a Ezequías. Nache inat co'ollaxa, 'eeta': ¿Hua'ague ca chegaqa'ague se'eso ýalleppi, qataq ca 'eetec ca la'aqtac? Nache so Ezequías 'enapeco': Qomye chegoqta'a ye qaýoqta 'alhua, le'enaxat Babilonia.

¹⁵Nache so Isaías, qaltaq inat somaye, 'eeta': Qaq ¿imeteetac co'ollaxa ne'ena 'arma' lta'araic? Nache so Ezequías 'enapeco': Imeteetac 'enauac nam huetaiguiipi namaye, qaq ýataqta qaica cam sasachaxana 'enauac nam huetaiguiipi nam ýaýamaqtaxanaxaquiipi.

¹⁶Nache so Isaías, 'enapego' so Ezequías, 'eeta': Ñaq 'ana'axaýaxana da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta':

¹⁷Natrauo caua na'axa'te maye huaiguiilo qome da 'enauac nam huetaigui na 'arma' lta'araic, qataq 'enauac nam ýataqta ýaýamaxattac co'ollaxa so 'arta'alpi, choche ivitta'a nagui, namayepi qairo'ogue qome da Babilonia. Qaq nache ýataqta qaica qome ca no'onañi.

¹⁸Qataq ne'ena 'am chegoxoguetpi, huo'o qome cam qãaueegue da Babilonia, nache qanqa't qome naua lola, nache choche namaxashecpí da hueta'a ca lma' lta'araic ca nta'a ye Babilonia.

¹⁹Nache so Ezequías, 'enapega co'ollaxa so Isaías, 'eeta': De'era la'aqtac Ñim Nataxala' maye ãem 'anda'a, damaye ããamaqchiguiñi. Cha'aye somaye deuennataxaatac co'ollaxa, 'eeta': «Nalotañi, cha'aye qom ñaq ñeca'altauec qalaq huo'o da nlagaxayec qataq qaica ca machaqca.»

Da l-leuaxa so Ezequías

²⁰Qaq nam lãepi na'aqtaguecpi so Ezequías, qataq da la'añaxac co'ollaq deloctac, qataq da 'eetec co'ollaq ã'o't aso 'etaxat lãe', qataq so llec na 'etaxat da yaqto' tãaua'a naqa'en so huaqta'a't ñyecpi ye Jerusalén, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Judá.

²¹Qaq co'ollaq ileu so Ezequías, nache qãalecnoigui so hua'au lta'alpi, qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Manasés.

2 Reyes 21

Da lo'onataxanaxac so nta'a Manasés

¹Qaq so Manasés mashe ivi' soua doce vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ãacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, nache ivi' cincuenta y cinco vi'ie da lo'onataxanaxac huaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye le'enaxat da Hepsibá.

²Qalaxaye somaye ã'o't co'ollaxa nam ãataqta sãaãamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye ãe'enaxat da qauem lataxac som ãotta'a't shĩaxauapi maye Ñim Nataxala' ão'orauec co'ollaxa, ãauaachigui naqa'en so Israel le'ecpi,

³cha'aye qaltaq no'oxoosheguem so qãoqotcheguema atamnaqa'pi maye nlaxaañi co'ollaxa so Ezequías maye lta'a somaye, qataq no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalatepi da yaqto' qanatamnot so Baal, qataq ã'o't aso le'enaqta lqui'i aso Aserá, qaq nache 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa so Ajab, maye nta'a ye Israel, nataqa'en natameetacot 'enauac ana huaqaañi late'eraipi maye neto'ot na piguem,

⁴qataq no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalatepi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye co'ollaq detaqtega Ñim Nataxala' nache, 'eeta': «Ne'ena Jerusalén, nachena qome nam hueta'a da ãe'enaxat.»

⁵Qataq no'oxoosheguem aso lãepi nca'atoxonaxalatepi, nañalo naqa'en se'esoua dos nqasoxoco aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', da yaqto' qão'oxoren ana huaqaañi late'eraipi maye neto'ot na piguem.

⁶Nataqa'en ãavigaxa't soua llalqa da yaqto' lachetaqtaxanaxat, qataq napaxaguena da qaĩaxaneuga na saqcha'a na'añaxacpi, qataq da qailaviigui ca ñya, qataq lapaxañi da lataxac da qaĩaxaneuga na nqui'ipi, qataq da

ñi'iyagnataxanaxac. Nache nquigaxattauec nam qauem maye ño'otpi, maye ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', nache ivira'a da inogoqchet Ñimaye.

⁷Nataqa'en ñanaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', aso le'enaqta lqui'i aso Aserá, maye Ñim Nataxala' mashe huaqattega co'ollaxa so David, qataq so llalec Salomón, co'ollaq 'eeta': Ana'ana atamnaxaqui maye naña na Jerusalén, anamayee lleca'aguishe co'ollaq lleca'agui 'enauac nam maiche nalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, da yaqto' nache 'eetai' da hueta'a da ñe'enaxat.

⁸Qataq saishet qome da she'eguelaxata da nsomaxaatapigui' na Israel le'ecpi, da huetalec ne'ena 'alhua maye sanem co'ollaxa so hua'au lta'alpi, qom ipacchigui na ñamaxasoxonaxacpi, qataq da ño'ot 'enauac na ñapaxaguenataxanaxacpi, maye so ñamaxashec Moisés, ñanem co'ollaxa namayepi.

⁹Qalaxaye somayepi saishet da ñalaq, qataq so Manasés, ñauega co'ollaxa da ñataqta nquictauec da ño'ot na qauem, napacalec som ñotta'a't shiñaxauapi maye Ñim Nataxala' ilaxachigui co'ollaxa, ñauaachigui naqa'en so Israel le'ecpi.

¹⁰Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala', ñachegoxotchigui co'ollaxa so la'aqtaxanaxanecpi maye lamaxashecpi da detaqa, 'eeta':

¹¹«Qaq cha'aye ñi Manasés, maye nta'a ye Judá, ño'ot nam qauemsat, nache ñataqta napacalec som hua'au amorreopi, qataq ño'ot da huo'o naqa'en na lasouaxashetpi na Judá le'ecpi, souaxat nam natamnaxala'pi somaye,

¹²qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': Añem ñamaxa qome ca ñataqta lta'araic lchec na Jerusalén, qataq na Judá, nache cam hua'axaña camaye, nache ñataqta dauaxa'n naqa'en naua ltela lauaco.

¹³Qaq da nque'eenaxac na Jerusalén, ñaloqteeteguet qome da nque'eenaxac co'ollaxa ye Samaria, qataq sauo'o ca nhuaxanaguec nam chegoxoguetpi so Ajab, nache ñataqta qui'ittelec ñaqa'en na Jerusalén, 'eeta'am da qaiqui'itaxatta ca nquia'axaqui, ime nache qanqapaxanaqchiiñi.

¹⁴Qaq ca no'onañipi ne'ena ñalamaxat nhuo' le'ecpi, qalaq salat qome nache saneguet da lhuaqñaxac ca npa'aguenaxauapi da yaqto' nhuotta qataq imaqauec.

¹⁵Cha'aye sauachigui da ño'ot nam qauem maye sasañamaxaren, qaq nache chegochiguiña co'ollaq ca'ai ye Egipto so lta'alpi namayepi, nache ivitta'a nagui da nache 'eetai' naxa da Añem inogoqchettac.»

¹⁶Qaq 'enauac na lasouaxashetpi so Manasés, da nataqa'en ño'ot da huo'o nam lasouaxashetpi ye Judá, cha'aye ño'ot nam qauem maye sa ñañamaxarenpi Ñim Nataxala', qataq ñalauat so qalota maye qaica ca lasouaxashet, nache ñataqta nlaxalec ye Jerusalén na ntago'q.

¹⁷Qaq na lañepi na'aqtaguecpi so Manasés, qataq nam ño'otpi, qataq nam lasouaxashetpi, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Judá.

¹⁸Qaq co'ollaq ileu so Manasés, nache qailareña som nañiguishé lma', maye huaña so lma' lta'araic, som nañiguishé lma', maye le'enaxat Uzá. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Amón.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Amón

¹⁹Qaq so Amón, mashe ivi' soua veintidós vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, huaña ye Jerusalén, qaq ivi' soua dos vi'ie da nta'a ye Jerusalén. Qaq aso late'e le'enaxat da Mesulemet, asomaye Jotbá lashe, llale so Jarús.

²⁰Qalaxaye somaye ño'ot nam qauem maye ñataqta sa ñaŷamaxaren Ñim Nataxala', 'eeta'am nam ño'otpi co'ollaxa so lta'a Manasés.

²¹Nache icaachigui 'enauac nam qauem maye ño'otpi co'ollaxa so lta'a, qataq ño'oxoreetac som atamnaxala'pi maye natameetacot co'ollaxa so lta'a.

²²Nache ca'ai Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi, nache saishet da ño'ot dam 'eetapeguec Ñim Nataxala'.

²³Qaq som lamaxashecpí so Amón, dataña'aguet co'ollaxa somaye, nache ñalauat huaña so lma' lta'araic.

²⁴Qalaxaye som shiŷaxauapi maye lma' yi'ie 'alhua, ñalauat co'ollaxa 'enauac se'eso shiŷaxauapi maye dataña'aguet so nta'a Amón, qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec qanqa'en so Josías, maye llalec somaye.

²⁵Qaq na laŷepi na'aqtaguecpi so Amón, qataq nam ño'otpi, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Judá.

²⁶Qaq co'ollaq ileu so Amón, nache qailareña yem nañiguishé lma' maye le'enaxat Uzá. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Josías.

2 Reyes 22

Da lo'onataxanaxac so nta'a Josías

¹Qaq so Josías, mashe ivi' soua ocho vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, nache ivi' treinta vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a, huaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye, Boscat lashe, le'enaxat Yedidá, asom llale so Adaías.

²Qaq so Josías, ño'ot co'ollaxa nam ñataqta ñaŷamaxareeta Ñim Nataxala', cha'aye icaachigui da no'on lataxac so lta'a David, da ñataqta saishet da dasheuec.

Da 'eetec co'ollaq qailalec aso nere maye huetalec na nqataxacpi

³Qaq co'ollaq mashe dieciocho vi'ie da nta'a so Josías, nache somaye ñamaq so leraxanaxanec Safán, som llalec so Asalías, som laual so Mesulán, da yaqto' taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache 'eeta':

⁴«'Anqo'ona ca Hilcías, cam lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi, nache qonaŷega da laponat' qome aca anom maye qairoua'a co'ollaxa añi atamnaxaqui maye lalamaŷte Ñim Nataxala', acam ŷaconeguet co'ollaxa ca lasom lo'opi,

⁵nache ŷanem qome cam ilotague' cam 'onataxanaxaicpi maye ŷo'ottac añi atamnaxaqui maye lalamaŷte Ñim Nataxala', yaqto' camayepi isheeten cam do'onataxaatacpi maye napareetac na lpoxoŷaxapi añi atamnaxaqui,

⁶cam ichectacpi na 'epaq, qataq cam dapaxaguenataxaatacpi, qataq cam nŷec lo'opi, qataq yaqto' qaisheenaxana ca 'epaq, qataq ca nchiiguishhec coma' da qaŷaŷamaxaañi añi atamnaxaqui.

⁷Qalaxaye nataqa'en qonaŷega qome da saishet da ichemaxattac cam ilotague' ca 'onataxanaxaicpi, maye qoŷanem aca'aca anom, cha'aye camayepi ŷataqta no'on da lataxac.»

⁸Huaña nache so Hilcías, maye lataxala' so ntaxaŷaxanaxanecpi, da'aqtaxanem so neraxanaxanec Safán, 'eeta': «Aŷem, selalec aye nere maye huetalec na nqataxacpi, huetaigui añi atamnaxaqui maye lalamaŷte Ñim Nataxala'.» Nache so Hilcías, ŷanem somaye aso nere, nache so Safán itaxaŷaxan co'ollaxa asomaye.

⁹Huaña, nache so Safán jec, taŷa so nta'a da da'aqtaxanem de'era, nache 'eeta': dam 'aramaxashecpi, mashe laŷona't aso anompi maye huetaigui añi atamnaxaqui, nache qoŷanem som ilotague'pi nam do'onataxaatacpi maye napareetac na lpoxoŷaxapi añi atamnaxaqui maye lalamaŷte Ñim Nataxala'.

¹⁰Qaq so neraxanaxanec Safán, nataqa'en da'aqtaxanem so nta'a, da so Hilcías maye lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi, ŷanem somaye aso nere. Nache so Safán, itaxaŷaxan asa'aso nere, co'ollaŷ datato'ot so nta'a.

¹¹Nache so nta'a co'ollaŷ hua'aqchigui nam na'aqtacpi maye nanettalec asa'aso nere maye huetalec na nqataxacpi, nache ncolaxata'aisalo soua alogo souaxat da nqui'ic,

¹²nache sanaŷaloxon da 'enapega so Hilcías, qataq so Ajicán, som llalec so Safán, qataq so Acbor, som llalec so Micaía, qataq so Safán maye neraxanaxanec, qataq so Asaías, maye 'amaŷtaŷaic lataxala' so nalleppi so nta'a, 'eeta':

¹³Ñaq qaunache taxa Ñim Nataxala', da aŷem qauchemaŷtaxaŷiilec, qataq nam nhuo' le'ecpi, qataq 'enauac na Judá le'ecpi, qataq nam na'aqtacpi maye huetalec ana'ana nere maye qailalec. Cha'aye Ñim Nataxala', yo'oŷta da ŷataqta qomi' dalemataŷalo, souaxat da so hua'au qarta'alpi saishet da ŷalaxaguet nam na'aqtacpi maye nanettalec ana'ana nere, qataq saishet da ŷo'ot na nanettalec anamaye.

¹⁴Nache so Hilcías, qataq so Ajicán, Acbor, Safán, qataq so Asaías, nqo'oor co'ollaxa aso na'aqtaxanaxana Julda, asom lhua so Salún, maye llalec so Ticvá, som laual so Jarjás, maye ilotague' aso laŷe' so nogoxotpi asa'aso atamnaxaqui.

Qaq aso Julda, netaña co'ollaxa so dalaxaic n̄yecpi, maye naigui so huaqta'a't n̄yecpi ye Jerusalén, nache na'aqtaxaatrague' co'ollaxa,

¹⁵nache asomaye 'enapeco': «Da la'aqtac Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Qaua'aqtaxañim qome que'eca shiŷaxaua maye qami' nama'q, da aŷem qaunache,

¹⁶da Aŷem Nataxala' da ŷa'aqtac, 'eeta': Aŷem ñamaxa qome ne'ena 'alhua ca lta'araic lchec, qataq talec ñaqa'en 'enauac na netalecpi namaye. Qaq nache ipacchigui 'enauac qome na ŷa'aqtacpi maye huetalec aso nere maye itaxaŷaxaatac ñi nta'a ye Judá.

¹⁷Souaxat da aŷem ca'ai namayepi, qataq da ŷavigaxattac na lchenaxanaxat da ŷaatacot na ŷaqa'a atamnaxala'pi, nache ŷo'ot da ŷataqta aŷem ŷayeloqchet ne'ena ŷo'otpi. ŷoqo'oye ŷataqta 'eroigui da ŷayeloxo, maye talec ne'ena 'alhua, nache saishet qome da 'om.

¹⁸Qaq ŷoqo'oye qoñiŷapega qome cam nta'a ye Judá, maye qami' nama'q da aŷem qaunache, qoñiita': Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': Qaq souaxat da 'aua'aqchigui nam na'aqtacpi maye huetalec aso nere,

¹⁹nache ŷataqta huo'o da 'antogotaxac, qataq da 'anmanaxac da 'ana'axaŷaxana nam sa'axata'a da talec ne'ena 'alhua, qataq nam netalecpi namaye, da taŷa'a da ñelaxaani qataq talec da qauem ŷa'aqtac, qaq souaxat da 'ancolaxata'aisalo naua 'ogo, qataq da aŷem 'anŷeeto'ot, qaq Aŷem, nataqa'en 'am sa'aqchigui. 'Era da ŷa'aqtac, aŷem Nataxala'.

²⁰ŷoqo'oye 'am sanem qome da 'aulactapiguiñi qom 'aleu, qataq 'aualegoigui ñaqa'en som hua'au 'arta'alpi. Nache saishet da 'auauangui qome 'enauac ne'ena lta'araic lchecpi, maye sa'axatta'a da talec ñaqa'en ne'ena 'alhua.» Nache so lamaxashecpi so nta'a, ŷe'eguelaq da iroi' de'era la'axaŷaxac so nta'a.

2 Reyes 23

¹Huaña, nache so nta'a damaxasoxoneuga da qaiŷaxaneuga 'enauac so nqueroxonecpi ye Judá, qataq ye Jerusalén da yaqto' na'aqtaxane' somaye.

²Ime, nache so nta'a, qataq 'enauac so shiŷaxauapi maye Judá le'ecpi, Jerusalén le'ecpi,ntaxaŷaxanaxanecpi, na'aqtaxanaxanecpi, qaq nache 'enauac se'eso shiŷaxauapi yi'ie 'alhua, ivira'a som ñaqqiolec qataq som ŷepi, da taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Qaq nache huaña yemaye da so nta'a, nlamaxaren da itaxaŷaxan 'enauac na nanettalec aso nere maye huetalec na aŷamaxataxacpi, maye qailalec co'ollaxa huetaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

³Qaq co'ollaq ime de'era, nache so nta'a nachaañi, hua'a so saqaŷapeque aso nhuoqte, nache ŷanot da la'aqtac Ñim Nataxala' da ŷalaxaguet, qataq ipacchigui da ŷo'ot nam lamaxasoxonaxacpi, qataq nam lapaxaani latxacpi, qataq na

lqataxacpi Ñimaye, qataq ÿataqta lquiyaqteÿaxac, qataq 'enauac da nachaalataxac da ÿataqta ipacchigui da ÿo'ot da lataxac de'era aÿamaxataxac maye nanettalec asa'aso nere. Qataq 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi da ÿasateguet de'era aÿamaxataxac.

So Josías qaltaq ÿo'ot da lataxac na nqataxacpi

⁴Nache so nta'a Josías, ÿamaxalec so Hilcías maye lataxala' so ntaxaÿaxanaxanecpi, da 'enapega so ntaxaÿaxanaxanecpi qataq so lasom lo'opi, da qanqateeguesop aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' 'enauac so nhuenecpi maye lalamaxatpi so Baal, qataq aso Aserá, qataq 'enauac aso ne'enaqta huaqaañipi, nache irouga so pa'auec so huaqta'a't ñyecpi ye Jerusalén, da ÿavigaxat huauga so no'onaxa ye Cedrón, qaq so alo somayepi, nache ira'a ye Betel.

⁵Qataq nqateeguesop da lo'onataxanaxac so ntaxaÿaxanaxanecpi maye ÿaneuo co'ollaxa so nta'alpi ye Judá, som ÿavigaxattac naxa na nchenaxanaxat da huaña so qaÿoqotcheguema atamnaqa'pi maye nañalo som huaqta'a't ñyecpi maye ÿotta'a't naua nañalo ye Judá, qataq naua loiguiye ye Jerusalén, qataq som ÿo'ottac na nchenaxanaxat da ÿanot añi nala', ca'agoxoic, qataq ana huaqaañi late'eraipi maye hueto'ot na piguem.

⁶Nataqa'en damaxasoxoolec da qanqateeguesop ye Jerusalén so lqui'i aso Aserá maye netaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache ÿataqta ÿavigaxatta, huaña so la'auaxac Cedrón, ivira'a da nda'a't so alo, ime nache ichegoxolec aso huachiquipi.

⁷Nataqa'en nlaxaañi so ñyecpi maye naña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye huaña naxa da nquisheshigui da la'amqaanataxanaxac som shiÿaxauapi, som netaña naxa na 'alpi da ÿo'oxootac na lapo'pi aso atamnaxalate Aserá.

⁸So nta'a Josías, nataqa'en iÿaxaneuga 'enauac so ntaxaÿaxanaxanecpi maye naña som huaqta'a't ñyecpi ye Judá, nache nlaxaañi 'enauac som qaÿoqotcheguema atamnaqa'pi maye so ntaxaÿaxanaxanecpi huaña naxa da ÿavigaxattac so nchenaxanaxatpi, chegoqchiguiña ye Geba, nache ivitta'a ye Berseba. Nataqa'en nlaxaañi aso nca'atoxonaxalate maye naña so nasom so Josué, maye ilotague' co'ollaxa so huaqta'a't ñyecpi maye pa'aÿa'ague da ne'emaq so ñegueuo, som huaqta'a't ñyecpi.

⁹Qalaxaye se'eso ntaxaÿaxanaxanecpi maye huetaque' naxa som qaÿoqotcheguema atamnaqa'pi, somayepi saishet da taua'a aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye naña ye Jerusalén, nacherata da chectac aso nauolepi maye qaica ca lalegue, nache lquia'axaua som laÿepi ntaxaÿaxanaxanecpi.

¹⁰So Josías nataqa'en nlaxaañi aso nca'atoxonaxalate maye naña aso lcomaraxalate ye Ben Jinón, yaqto' qaica ca ñavigaxat ca llalec, huo'otaq aca llale da ñanot so atamnaxala' Moloc.

¹¹Nataqa'en nqatec so caipi maye so nta'alpi ye Judá, ñanot co'ollaxa añi nala', som caipi maye netaña co'ollaxa som ñegueuo aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq huaqta'ai' som lanataxaqui so Natán Melec, maye nacheso som ilotague' se'eso ñyecpi, qataq ñavigaxat aso naigona maye qoñanot co'ollaxa añi nala'.

¹²So nta'a nataqa'en iqalagoxooñi aso nca'atoxonaxalatepi maye netaña na pa'asheguem maye naña so lanataxaqui so Ajaz, asom no'oxoosheguem co'ollaxa som nta'alpi ye Judá, qataq asom nca'atoxonaxalate maye no'oxoosheguem so Manasés, maye ñanaña co'ollaxa so nqasoxoc aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Nache ñataqta dolachigui naqa'en, ime nache so lsoche asomayepi, ñasaxauga so la'auaxac Cedrón.

¹³Qataq nlaxaañi so atamnaqa'pi maye na'ague da nala' lliguisheguem ye Jerusalén, qataq so pa'aña'ague da la'añaxa aso qasoxonaxa maye huaña ana Olivo, som no'oxoosheguem co'ollaxa so Salomón, maye nta'a ye Israel, da yaqto' lalamaxat lma' aso Astarté, asom ñataqta nqaigaqte natamnaxalate so sidooniopi, qataq so Quemos, som ñataqta nqaigaxat natamnaxala' so moabiitapi, qataq so Milcón, som ñataqta nqaigaxat natamnaxala' so amoniitapi.

¹⁴Qataq ñataqta dolachigui naqa'en aso saqaishetapec coma', qataq so lqui'i aso Aserá, nache nlaxattelec som netañapi co'ollaxa somayepi so shiñaxaua lpi'inecpi.

¹⁵Nataqa'en nlaxaañi aso nca'atoxonaxalate, qataq som qañoqotcheguema atamnaqa'pi maye naña ye Betel, som no'oxoosheguem co'ollaxa so Jeroboán, som llalec so Nabat, maye huo'o co'ollaxa naqa'en nam lasouaxashet so Israel le'ecpi. Nache so Josías, ñataqta dolachigui naqa'en somayepi, nataqa'en ñavigaxat som lqui'i aso Aserá.

¹⁶Qaq co'ollaq ñe'eguelaq so Josías, nache ilalec aso huachiquipi maye nalec aso lcomaraxalate, nache somaye damaxasoxoolec da qanqatsheguem so npi'inecpi maye huetaigui asomayepi, nache ñavigaxat, ñachalec aso nca'atoxonaxalate da yaqto' na'aqchet asomaye. Huaña, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ña'axatta'a co'ollaxa som la'aqtaxanaxanec.

¹⁷Ime, nache so nta'a 'eeta': ¿Negue't ñi'ñi selota'a maye qano'oxoosheguem? Nache se'eso shiñaxauapi maye lma' som huaqta'a't ñyecpi 'enapeco': Qomye nhuachiqui yem la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye chegaqa'a co'ollaxa ye Judá, yem ña'axatta'a co'ollaxa de'era 'auo'otec nagui aso nca'atoxonaxalate ye Betel.

¹⁸Huaña nache so Josías 'enapeco': Qauaqaita'a qome, saishet qome da huo'o ca iraxanai'salo naua lpi'ineqa yemaye. Huaña nache saishet da qairaxanai'salo soua

lpi'ineqa somaye, qataq soua lpi'ineqa so na'aqtaxanaxanec maye chegaqa'a co'ollaxa ye Samaria.

¹⁹So Josías, nataqa'en nlaxaañi 'enauac som qañoqotcheguema atamnaqa'pi maye naña so huaqta'a't nñecpi ye Samaria, maye no'oxoosheguem co'ollaxa so nta'alpi ye Israel, maye ño'ot da lalemataic Ñim Nataxala', nache so Josías, ñe'enaxatchigui da 'eetec co'ollaxa da nlaxaañi som naña ye Betel.

²⁰Ime, nache ñalauat so ntaxañoaxanaxanecpi maye huetague' naxa se'eso qañoqotcheguema atamnaqa'pi, huallec naqa'en aso nca'atoxonaxalatepi, qataq ñachalec nataqa'en asomayepi so shiñoaxaua lpi'inecpi da ñavigaxat. Ime, nache somaye ñe'eguelaxa ye Jerusalén.

So Josías ño'ot da qaño'oxoren so laloxoqui co'ollaq qanayeca'ai ye Egipto

²¹Huaña co'ollaxa nache so nta'a Josías, ñamaxalec so shiñoaxauapi da ño'ot so Lapascua, da yaqto' ño'oxoren Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', cha'aye nachera da nanettalec aso nere maye huetalec da añoamaxataxac.

²²Qaq ñataqta sañoauanapega co'ollaxa da qaño'ot ca 'eeta'am se'eso na'a'q, chegoqta'a co'ollaq ñaq ilotague' ye Israel, som nataxala'pi maye nmit nam nasouaxashetpi, qataq som huaigui co'ollaxa da lo'onataxanaxac so nta'alpi ye Israel qataq ye Judá.

²³Qaq mashe ivi' soua dieciocho vi'ie da nta'a so Josías, co'ollaq qaño'oxoren so na'a'q maye huetoigui co'ollaxa da qanayeca'ai ye Egipto, da qaño'oxoren Ñim Nataxala', huaña ye Jerusalén.

Ñim Nataxala' ñaq queta da lalemataic

²⁴So nta'a Josías, nataqa'en ño'orauec som ilaviigui ca lña, qataq som 'iyaqnataxanaxaicpi, qataq ilaxachigui so natamnaxala'piolec so maiche ñalaqpi, qataq som lañepi atamnaxala'pi, qataq 'enauac som ñataqta qaiqaiga logoxoshetpi som qanatameetacotpi, maye huaña ye Judá qataq ye Jerusalén. Qaq 'era da 'eetec da yaqto' ipacchigui nam nqataxacpi, maye nanettalec aso nere maye ilalec co'ollaxa so ntaxañoaxanaxanec Hilcías, asom huetaigui co'ollaxa aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

²⁵Qaq ñataqta qaica ca lña nta'a, som hua'aupi qataq som ca'atalecpi somaye, da 'eeta'am somaye da ñalaxaguet Ñim Nataxala', da ñataqta imato'ot da lquiyaqteñoaxac, nachaalataxac, qataq da la'añoaxac, nache ipacchigui 'enauac na lqataxacpi so Moisés.

²⁶Qalaxaye ñaqaiyeta Ñim Nataxala', ñaq queta da lalemataic, cha'aye ñataqta dalemataña co'ollaxa ye Judá, souaxat da lnoqotaxanaxac so Manasés, maye ñataqta inoqochet Ñimaye.

²⁷Ñoqo'oye Ñim Nataxala', 'eeta': «Añoem sheca'ai nagui ye Judá, 'eeta'am co'ollaq sheca'ai ye Israel, qataq sa seuoneguet yem huaqta'a't nñecpi ye Jerusalén maye

lleca'aguishec co'ollaxa, qataq añi atamnaxaqui maye shenaplec co'ollaxa da hueta'a da ñe'enaxat.»

Da l-leuaxa so Josías

²⁸Qaq nam lañepi na'aqtagecpi so Josías, qataq 'enauac nam ño'otpi, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtagec so nta'alpi ye Judá.

²⁹Qaq se'esoua na'axa'te, som faraón Necao, maye nta'a ye Egipto, taña co'ollaxa so tala Éufrates da itauan so nta'a ye Asiria. Qaq so nta'a Josías, ca'ateguet co'ollaxa somaye da iloquixan, qalaxaye so Necao dataña'aguet somaye huaña ye Meguido, nache ñalauat.

³⁰Nache so 'amaqtaqaic nataxala'pi maye ltauapi so Josías, ñacoosop somaye, nache ñachangui aso laigona, nache chegoqchiguiña ye Meguido da ira'a ye Jerusalén, yem huaña da qañachigui aso maiche nhuachiqui. Huaña, nache so shiñaxauapi maye lma' se'eso 'alhua, ñaneuo so Joacaz, maye llalec so Josías, qataq icorelec da yaqto' nta'a, nache talec naqa'en da lo'onataxanaxac so lta'a.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Joacaz

³¹So Joacaz mashe ivi' veintitrés vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, qaq ivi' soua tres ca'agoxoia da lo'onataxanaxac da nta'a, huaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye, Libna lashe le'enaxat da Jamutal, asom llale so Jeremías.

³²Qalaxaye somaye ño'ot nam ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', qaq nache 'eeta'am nam ño'otpi som hua'au lta'alpi.

³³Qaq so faraón Necao, iconi' co'ollaxa somaye, nache ñanaña ye Ribla maye huaigui ye 'alhua Jamat, da yaqto' saishet da ilo'ogue ye Jerusalén. Nache somaye ñamaxalec som netalecpi yi'ie 'alhua, da desheetenaxana so tres mil trescientos kilos so plata, qataq so treinta y tres kilos so oro.

³⁴Qaq so faraón Necao, nataqa'en ñanagui da nta'a so Eliaquín, som llalec so Josías, nache talec naqa'en da lo'onataxanaxac so lta'a, qataq naralaxat da le'enaxat somaye, nache ñanagui da Joacín. Qaq so Joacaz, qalaq ñauega ye Egipto, yem huaña co'ollaq ileu.

³⁵Nache so Joacín, ñanem so faraón Necao, so plata qataq so oro maye iñaxanaique co'ollaxa somaye, qalaxaye so Joacín, lapaxaño da lataxac da yaqto' ñi 'oonolec se'eso shiñaxauapi maye lma' yi'ie 'alhua desheetenaxan, nache ñaneuo so plata qataq oro, nache somaye ñanem som faraón Necao.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Joacín

³⁶Qaq so Joacín, mashe ivi' soua veinticinco vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, qaq ivi' soua once vi'ie da nta'a, huaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye, Rumá lashe le'enaxat da Zebuda, maye llale so Pedaías.

³⁷Qalaxaye somaye ño'ot nam ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', nache icaachigui 'enauac nam ño'otpi co'ollaxa so hua'au lta'alpi.

2 Reyes 24

¹Qaq huetoigui co'ollaxa da lo'onataxanaxac so nta'a Joacín, da so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, inoxotaua'a se'eso 'alhua nache loxonec so Joacín, nache choche namaxashec somaye soua tres vi'ie. Qalaxaye co'ollaq qañoqtegue de'era, nache so Joacín qaltaq dataña'aguet somaye.

²Qalaxaye Ñim Nataxala', ñamaxa co'ollaxa so Joacín som shiñaxauapi maye na'attagui so lo'ogoxonaxatpi, somayepi nacheso so caldeopi, siiriopi, moabiitapi, qataq so amoniitapi. Nache ñamaxa somayepi ye Judá, da yaqto' nlaxaañi, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ñachegoxotchigui co'ollaxa som lamaxashecpi maye la'aqtanaxanaxecpi.

³Qaq de'era talec co'ollaxa ye Judá, cha'aye maiche la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala', da yaqto' ca'ai naqa'en somayepi, souaxat nam lasouaxashetpi so Manasés,

⁴qataq souaxat da icoraxatrec naua ltago'q som shiñaxauapi maye qaica ca ñasouaxat, nache nlaxalec naqa'en ye Jerusalén na ntago'q. Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala', saishet da ñapalaxat na lasouaxashet somayepi.

⁵Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Joacín, qataq 'enauac nam ño'otpi, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Judá.

⁶Qaq co'ollaq ileu so Joacín, nache da lo'onataxanaxac talec so llalec Joaquín.

⁷Huaña, nache so nta'a ye Egipto, saishet da qaltaq ñe'eguelaxa da huenoxonec da ca'ai ye na'alhua, cha'aye so nta'a ye Babilonia, loxonec 'enauac som lalamaxatpi co'ollaxa somaye, chegoqchiguiña som la'auaxac ye Egipto, nache ivitta'a so tala Éufrates.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Joaquín

⁸Qaq so Joaquín mashe ivi' soua dieciocho vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, nache ivi' tres ca'agoxoiqa da nta'a, huaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye, Jerusalén lashe le'enaxat Nejustá, asom llale so Elnatán.

⁹Qalaxaye somaye ño'ot nam ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye icaachigui nam ño'otpi co'ollaxa so lta'a.

¹⁰Qaq se'esoua na'axa'te, nache so nalleppi so Nabucodonosor, maye nta'a ye Babilonia, taña ye Jerusalén da colesop da yaqto' iloquixan.

¹¹Qaq co'ollaq mashe qaicolesop so huaqta'a't nñecpi, nache nvi' so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia.

¹²Nache so Joaquín, maye nta'a ye Judá, nataqa'en aso late'e, qataq so ltauapi, lamaxashecpí, qataq so lpe'etpi, nañan co'ollaxa, cha'aye ila'a da mashe loxonecpi so nta'a ye Babilonia. Qaq de'era huetoigui co'ollaq mashe ivi' soua ocho vi'ie da nta'a so Nabucodonosor.

¹³Qaq ime co'ollaxa, nache so Nabucodonosor ñacona 'enauac so nogoxoshetpi maye huetaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so netaigui so nma' lta'araic maye lo'onataxanaqa' so nta'a. Qaq nache ipacchigui da la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala', da somaye ilaxachigui 'enauac som nogoxoshetpi oro, maye lo'onatacpi co'ollaxa so Salomón, maye nta'a ye Israel, da yaqto' ñanaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹⁴Ime nache imatta da ñauac so shiñaxauapi maye lma' ye Jerusalén, 'enauac so 'amaqtaqaicpi, qataq so ñataqta 'añaxaicpi alleppi, qataq som sa nqalaate' da huo'o na ño'otpi, qataq so lcat lo'opi, nache ivi' diez mil so noxonecpi. Nache nda'a't som choxoraqpi da no'onalec se'eso 'alhua.

¹⁵Nache so Nabucodonosor, ñachegoxotchiguiña ye Jerusalén da ñauaga ye Babilonia so nta'a Joaquín, qataq aso late'e, qataq aso lhuapi, qataq so ltauapi, qataq som 'amaqtaqaicpi yi'ie 'alhua.

¹⁶Nache ye lcata da ima'a't so loxonecpi maye alaataxaicpi, ivi' siete mil, qataq mil som ñalleppi maye sa nqalaate' da huo'o na ño'ot, qataq so lcat lo'opi, qataq som 'añaxaicpi maye lhuotta da ñañaten da nalaataxac, qaq nache ñauac co'ollaxa se'eso nta'a ye Babilonia.

¹⁷Qaq ime co'ollaxa, nache so nta'a ye Babilonia, talec naqa'en da lo'onataxanaxac da nta'a so Matanías, som ntesoqo' so Joaquín, qaq nataqa'en naralaxat da le'enaxat somaye, nache ñanagui da Sedequías.

Da lo'onataxanaxac so nta'a Sedequías

¹⁸Qaq so Sedequías mashe ivi' soua veintiún vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, nache ivi' once vi'ie da nta'a, huaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye, Libna lashe, le'enaxat Jamutal, asom llale so Jeremías.

¹⁹Qalaxaye somaye ño'ot co'ollaxa nam ñataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye icaachigui nam ño'otpi co'ollaxa so Joacín.

²⁰Ñoqo'oye Ñim Nataxala', ñataqta dalemataña co'ollaxa ye Jerusalén, qataq ye Judá, nache ño'orauc somayepi. Qaq co'ollaq mashe qañoqtegue de'era, nache so Sedequías dataña'aguet co'ollaxa so nta'a ye Babilonia.

2 Reyes 25

Da 'eetec co'ollaq noxonec ye Jerusalén

¹Qaq huetoigui co'ollaxa soua diez na'axa'te so ca'agoxoic diez, so vi'i nueve da nta'a so Sedequías, nache so nta'a Nabucodonosor, lña 'enauac so nalleppi da

nqo'ona da yaqto' iloquixan ye Jerusalén, qataq colesop, nache naña so naloteuga yemaye, qataq nauaxaŷaxaasheguem som lliguisheguempi.

²Nache yi'ie huaqta'a't nŷecpi co'ollaq qanauaatalec, nache ivitta'a so vi'i once da nta'a so Sedequías.

³Qaq soua nueve na'axa'te soua cuatro ca'agoxoiqa se'eso vi'i, nache ŷataqta nquigec so nqouaxa se'eso huaqta'a't nŷecpi, nache se'eso shiŷaxauapi ŷataqta qaica ca aloq.

⁴Huaña, nache qaitagoxotec so lpaqtaxat se'eso huaqta'a't nŷecpi. Qaq na'aictaxa co'ollaxa da so caldeopi colesop da nauaatac somaye, qalaxaye so nta'a, qataq so nalleppi, datauec co'ollaxa queuoigui se'eso pe, tateuga so ñeguec maye nangui na laiñi soua dos npaqtaxanaqa'ate, som ñeguec maye taalec so lañiguishe lma' so nta'a, maye taŷauga som ca'amapega't ye Arabá.

⁵Qalaxaye so alleppi caldeopi icaalec co'ollaxa so nta'a Sedequías, nache ivi' co'ollaq huaña ye nalochiguiñi 'alhua ye Jericó, qaq so nalleppi somaye, qalaq nlagaxattac, nache qaŷalat somaye.

⁶Nache som caldeopi, loxonec co'ollaxa so nta'a Sedequías, nache qaŷauegueua'a so nta'a ye Babilonia, maye hueta'a ye Ribla, maye huaigui ye 'alhua Jamat. Qaq nache huaña yemaye, da so Nabucodonosor, ŷauo'o da nhuaxanaguec so Sedequías,

⁷nache ŷauaachigui qanqa'en somaye da qaicheguec na lqaic so llalaqpi. Qaq so Sedequías, qalaq qanqa't naua la'ai'te, qataq qaicoñerai' qoŷanagui so lquet lcat da yaqto' qaŷaueegue da Babilonia.

Da 'eetec co'ollaq qailaxachigui aso atamnaxaqui

⁸Qaq soua na'axa'te siete soua cinco ca'agoxoiqa, soua diecinueve vi'ie da nta'a ye Babilonia so Nabucodonosor, nache ivita ye Jerusalén so Nabuzaradán maye 'amaqtaqaic lamaxashec so nta'a ye Babilonia.

⁹Nache somaye ŷavigaxat co'ollaxa aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so nma' lta'araic maye lo'onataxanaqa' so nta'a, qataq 'enauac se'eso huaqta'a't nŷecpi ye Jerusalén, qataq so lma'pi som ŷo'oxoraicpi ŷalleppi.

¹⁰Qaq nache 'enauac se'eso alleppi caldeopi, maye nnaictague' se'eso 'amaqtaqaic lamaxashec so nta'a, iqalagoxotec so lpaqtaxat ye Jerusalén.

¹¹Huaña nache so Nabuzaradán, maye 'amaqtaqaic lamaxashec so nta'a, ŷauega ye Babilonia som no'onaña co'ollaxa se'eso huaqta'a't nŷecpi, qataq som itaunaua'a co'ollaxa som nta'a ye Babilonia, qataq som sa nqalaate' da huo'o na ŷo'ot.

¹²Qaq nda'a't som choxoraqpi da no'onaxatañi da yaqto' ŷo'ot na nanaxanaqa'pi qataq ŷaañi ana uva.

¹³Qaq se'eso caldeopi ñataqta ilaxachigui co'ollaxa 'enauac som nogoxoshetpi bronze, maye huetaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq soua nhuoqtel qataq soua na'attaleguete lo'oxonaxalatel, qataq aso ñataqta late'eraí lañe' so 'etaxat. Nache 'enauac se'eso bronze qaira'a ye Babilonia.

¹⁴Qaq nataqa'en ñache so lañe' so alo, qataq so nsheraxanaxatpi, qataq so nchegaxanaxatpi maye lo'o aso ncoñaraxanaxaqui, qataq so nemaxanaxat lta'araicpi, qataq 'enauac so lañe' no'onataxanaxatpi bronze maye nhuenecpi da huaña aso atamnaxaqui.

¹⁵Nache se'eso 'amaqtaqaic lamaxashec so nta'a, nataqa'en ñache so nchenaxanaxat lañe'pi, qataq so poqo lañe'pi maye imauec da oro qataq plata.

¹⁶Qaq se'esoua dos nhuoqtel, qataq aso ñataqta late'eraí lañe' so 'etaxat, qataq soua lo'oxonaxalatel asomaye, maye so nta'a Salomón damaxasoxoolec co'ollaxa da qaño'ot, da yaqto' lalamaqtel aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qaq da lsallaxa somayepi sa qaivi' da qanalotqen.

¹⁷Qaq añi 'oonole se'esoua nhuoqtel ivi' ye ocho metros ye lalogaxa, qataq som ñataqta pa'asheguem asomaye, nache netasheguema so bronze maye ivi' dos metros ye lalogaxa, qataq naua lañel asomaye nache colesop qanqa'en so npaqtac bronze, qataq qapaltaua'a qanqa'en aso ne'enaqta ala ana granada. Qaq se'esoua dos nhuoqtel, nache 'eeta'a't da lataxa'c.

¹⁸Qaq se'eso 'amaqtaqaic lamaxashec so nta'a, nataqa'en icoñi' co'ollaxa so Seraías, maye lataxala' so ntaxañaxanaxanecpi, qataq so Sofonías maye nataqa'en ntaxañaxanaxanec, qataq soua tres shiñaxau' maye nauaatrac naxa soua laso'omi aso atamnaxaqui.

¹⁹Qataq icoñi' som lataxala' so alleppi, som pa'aña'aguet naxa da ilotague' so alaataxaicpi maye netaña so huaqta'a't ñyecpi, qataq soua cinco ltau' so nta'a maye hueta'a se'eso huaqta'a't ñyecpi, qataq som leraxanaxanec so alleppi, maye yettañi naxa nam ño'otpi se'eso shiñaxauapi maye lma' se'eso 'alhua, qataq so sesenta shiñaxauapi ño'oxoraicpi maye hueta'a co'ollaxa se'eso huaqta'a't ñyecpi.

²⁰Nache so Nabuzaradán, ñauega 'enauac somayepi so nta'a ye Babilonia, maye hueta'a ye Ribla, maye huaigui ye 'alhua Jamat.

²¹Qaq nache huaña ye Ribla da so nta'a ye Babilonia, damaxasoxoolec da qañalauat somayepi. Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa da so Judá le'ecpi qañauega ye ñataqta qañoqta ye maiche na'alhua somayepi.

Som no'onañi shiñaxauapi datauec taña ye Egipto

²²Qaq so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, ñanagui da nta'a so Gedalías, som llalec so Ajicán, qataq laual so Safán, da yaqto' ilo'ogue som shiñaxauapi maye somaye no'onaxatalec co'ollaxa ye Judá.

²³Nache so lataxala'pi so alleppi ye Judá, qataq som nalleppi, co'ollaq la'axaŷaxac de'era, nache taŷa ye Mizpá, da yaqto' na'aqtaxane' so Gedalías. Qaq 'ena na le'enaxat somayepi, Ismael som llalec so Netanías, Johanán som llalec so Careaj, Seraías som llalec so Tanjumet, maye Netofa le'ec, qataq so Jazanías som llalec som ŷale maye Macá le'ec. Qaq somayepi, nache nnaictague' so nalleppi.

²⁴Qaq so Gedalías, ŷanem co'ollaxa da la'aqtac somayepi, qataq som nalleppi, nache 'eeta': «Saishet qome da qayi'iitega da qami' ŷamaqta'ape na caldeopi, nache qoñiitalec qome ne'ena 'alhua, qauo'onataxaniŷot qome ñi nta'a ye Babilonia, nache ŷataqta qaica cara qome da qoñeeta.»

²⁵Qalaxaye huetoigui co'ollaxa so ca'agoxoic siete, co'ollaq nvita yi'ie 'alhua so Ismael, som llalec so Netanías, qataq laual so Elisama, maye chegoxoguet so nta'alpi ye Judá, nache somaye nnaictague' co'ollaxa so diez ŷalleppi, nache somayepi ntoxonalec da ŷalauat so Gedalías, qataq som Judá le'ecpi, qataq so caldeopi maye itauaatac somaye, huaña ye Mispá.

²⁶Huaña, nache 'enauac se'eso shiŷaxauapi, som ñaq nsoxoppi qataq som ŷa'axaiqupi, lŷatec som lataxala'pi som alleppi, da taŷa ye Egipto da datauec, souaxat da ñe'etega so caldeopi.

So nta'a Joaquín qoŷaxanec

²⁷Qaq huetoigui co'ollaxa so na'a'q veintisiete soua doce ca'agoxoiqa soua treinta y siete vi'ie, da noxonec so Joaquín maye nta'a co'ollaxa ye Judá, nache so Evil Merodac, ŷacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Babilonia, qaq co'ollaq ivi' so 'oonolec vi'i da lo'onataxanaxac, nache isouec so Joaquín, nqateeguesop aso ncoñetaxanaxaqui.

²⁸Qaq ŷataqta lauotaxat somaye, nache ŷo'ot da la'amaqchec, napacalec so laŷepi nta'alpi maye ŷalecta'aguet somaye, da hueta'a ye Babilonia.

²⁹Huaña nache so Joaquín, naralaxa't soua alogo, nqa't soua alogo maye ncoñetaxaqui', qataq nache chegoqchiguiña da lquia'axaua naxa so nta'a, 'enauaque naua na'axa'te da nachaalataxac.

³⁰Qataq nache 'enauac de'era nachaalataxac so Joaquín, da so nta'a ye Babilonia, ŷaata'am ana alom ye na'a'q da yaqto' lasheue naqa'en na lhuenecpi somaye.

1 Crónicas

1 Crónicas 1

Som chegoxoguetpi so Adán

- ¹Ena na le'enaxatpi som chegoxoguetpi so Adán, Set, Enós,
²Cainán, Malalel, Yared,
³Henoc, Matusalén, Lamec,
⁴Noé.

Som chegoxoguetpi so Noé

Soua llalqa so Noé: Sem, Cam qataq so Jafet.

- ⁵Qaq soua llalqa so Jafet: Gomer, Magog, Maday, Javán, Tubal, Mesec, qataq so Tirás.
⁶Qaq soua llalqa so Gomer: Askenaz, Rifat qataq so Togarmá.
⁷Qaq soua llalqa so Javán: Elisa, Tarsis, Quitín qataq so Rodanín.
⁸Qaq soua llalqa so Cam: Cus, Misrayín, Fut, qataq so Canaán.
⁹Qaq soua llalqa so Cus: Sebá, Javilá, Sabtá, Raamá qataq so Sabtecá. Qaq soua llalqa so Ragama: Sebá qataq so Dedán.
¹⁰Qaq so Cus, nacheso so Ita'a so Nimrod, som ivira'a co'ollaxa da ñataqta 'añaxaíc ana 'alhua.
¹¹Qaq so Misrayin, nacheso som chegoxoguet co'ollaxa som ludeopi, anameopi, lehabiitapi, naftuhiitapi,
¹²patruseopi, casluhiitapi qataq som caftoriitapi, maye nacheso som chegoxoguetpi na filisteopi.
¹³Qaq so Canaán, huo'oi co'ollaxa soua dos llalqa, so hua'auñi llalec le'enaxat Sidón, qaq so lña llalec le'enaxat Het.
¹⁴Qaq so Canaán nacheso som chegoxoguet co'ollaxa so jebuseopi, amorreopi, gergeseopi,
¹⁵heveopi, araceopi, sineopi,
¹⁶arvadeopi, semareopi qataq so hamateopi.
¹⁷Qaq soua llalqa so Sem le'enaxat: Elam, Asur, Arfaxad, Lud qataq so Aram. Qaq soua llalqa so Aram: Us, Hul, Guéter, qataq so Mas.
¹⁸Qaq so Arfaxad nacheso so Ita'a so Sélah, qaq so Sélah nacheso so Ita'a so Éber.

¹⁹Qaq so Éber dos co'ollaxa soua llalqa, so hua'auñi le'enaxat Peleg, cha'aye soua na'axa'te maye huetoiguilo co'ollaxa da huo'o somaye, nache so shiŷaxauapi maye netalec se'eso 'alhua colaxagui. Qaq som lqaŷa so Peleg le'enaxat Joctán.

²⁰Qaq so Joctán, nacheso co'ollaxa so lta'a som Almodad, Sélef, Jasar Mávet, Jérah,

²¹Hadoram, Uzal, Diclá,

²²Obal, Abimael, Sebá,

²³Ofir, Javilá qataq so Jobab. Qaq 'enauac se'esopi da llalaqpi so Joctán.

Som chegoxoguetpi so Sem

²⁴Sem, Arfaxad, Sélah,

²⁵Éber, Peleg, Reú,

²⁶Serug, Najor, Téraj,

²⁷qataq so Abram maye nacheso so Abraham.

Som chegoxoguetpi so Ismael qataq aso Queturá

²⁸Soua llalqa so Abraham le'enaxat Isaac qataq so Ismael.

²⁹Qaq som chegoxoguetpi soomaye le'enaxat Nebaiot, som llalec ŷe so Ismael, qataq so Quedar, Adbeel, Mibsán,

³⁰Misma, Duma, Masah, Hadad, Tema,

³¹Jetur, Nafís qataq so Quedmá. Qaq 'eso so llalaqpi so Ismael.

³²Qaq so llalaqpi aso Queturá maye lhua lŷa so Abraham: Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac qataq so Súah. Qaq soua llalqa so Jocsán: Sebá qataq so Dedán.

³³Qaq soua llalqa so Madián: Efa, Efer, Hanoc, Abidá qataq so Eldaá. Qaq nache 'enauac se'esopi da chegoxoguet aso Queturá.

So chegoxoguetpi so Esaú

³⁴So Abraham nacheso so lta'a so Isaac. Qaq soua llalqa so Isaac le'enaxa't Esaú qataq so Israel.

³⁵Qaq soua llalqa so Esaú le'enaxa't Elifaz, Reuel, Jeúz, Jaalam qataq so Coré.

³⁶Qaq soua llalqa so Elifaz: Temán, Omar, Sefo, Gatam, Cenaz, Timná qataq so Amalec.

³⁷Qaq soua llalqa so Reuel: Náhat, Zeraj, Sama qataq so Mizá.

³⁸Qaq soua llalqa so Seír: Lotán, Sobal, Sibón, Aná, Disón, Ezer qataq so Disán.

³⁹Qaq soua llalqa so Lotán: Jorí qataq so Hemán, qaq aso Timná nache lqaŷa so Lotán.

⁴⁰Qaq soua llalqa so Sobal: Alván, Manajat, Ebal, Sefo qataq so Onam. Qaq soua llalqa so Sibón: Ayá qataq so Aná.

⁴¹Qaq so Aná, nacheso so Ita'a so Disón. Qaq soua llalqa so Disón: Hemdán, Esbán, Itrán qataq so Querán.

⁴²Qaq soua llalqa so Ezer: Bilán, Zaaván qataq so Jaacán. Qaq soua llalqa so Disán: Us qataq so Arán.

So nta'alpi co'ollaxa ye Edom

⁴³Ena na le'enaxatpi so nta'alpi maye ilotague' co'ollaxa ye Edom, co'ollaq saxanaxa da huo'o ca nta'a da ilo'ogue so Israel le'ecpi: Bela som llalec so Beor, som lma' co'ollaxa so huaqta'a't ñyecpi maye le'enaxat Dinaba.

⁴⁴Qaq co'ollaq ileu so Bela, nache da lo'onataxanaxac somaye talec so Jobab, som llalec so Zeraj, maye lma' co'ollaxa ye Bosra.

⁴⁵Qaq co'ollaq ileu so Jobab, nache da lo'onataxanaxac somaye talec so Husam, maye lma' co'ollaxa ye 'alhua Temán.

⁴⁶Qaq co'ollaq ileu so Husam, nache da lo'onataxanaxac somaye talec so Hadad, maye llalec so Bedad, som loxonec co'ollaxa so Madián le'ecpi huaña ye no'onaxa ye Moab, qaq som huaqta'a't ñyecpi maye lma' co'ollaxa somaye le'enaxat Avit.

⁴⁷Qaq co'ollaq ileu so Hadad, nache da lo'onataxanaxac somaye talec so Samlá, maye lma' co'ollaxa ye Masrecá.

⁴⁸Qaq co'ollaq ileu so Samlá, nache da lo'onataxanaxac somaye talec so Saúl, maye lma' co'ollaxa ye Rehobot, maye huaña ye saqañapeque so tala Éufrates.

⁴⁹Qaq co'ollaq ileu so Saúl, nache da lo'onataxanaxac somaye talec so Baal Janán, som llalec so Achbor.

⁵⁰Qaq co'ollaq ileu so Baal Janán, nache da lo'onataxanaxac somaye talec so Hadad, som lma' co'ollaxa ye huaqta'a't ñyecpi maye le'enaxat Pau. Qaq aso lhua so Hadad le'enaxat Mehitabel asom llale co'ollaxa so Matred qataq laual so Mezaab.

⁵¹Qaq co'ollaq mashe ileu so Hadad, nache qaltaq ilo'ogue ye Edom, som nataxala'pi maye le'enaxat Timná, Alva, Jetet,

⁵²Oholibamá, Elá, Pinón,

⁵³Cenaz, Temán, Mibsar,

⁵⁴Magdiel qataq so Iram. Qaq 'eso som nataxala'pi co'ollaxa ye Edom.

1 Crónicas 2

So llalaqpi so Israel

¹Ena na le'enaxatpi som llalaqpi co'ollaxa so Israel: Rubén, Simeón, Leví, Judá, Isacar, Zabulón,

²Dan, José, Benjamín, Neftalí, Gad qataq so Aser.

Som chegoxoguetpi so Judá

³Soua llalqa so Judá le'enaxa't Er, Onán qataq so Selá. Qaq se'esoua tres nache llalqa asom Canaán lashe maye llale co'ollaxa so Súa. Qalaxaye so Er, som llalec ÿe so Judá, ÿo'ot co'ollaxa nam ÿataqta sañañamaxaren Ñim Nataxala', ÿoqo'oye Ñim Nataxala' nqat da nachaalataxac somaye.

⁴Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Judá qaltaq huo'oi soua dos llalqa, maye llalqa aso Tamar, asom late co'ollaxa so Judá, qaq soomaye le'enaxa't, Fares qataq so Zeraj. Qaq da ÿalega't soua llalqa so Judá, nache ivi' cinco.

⁵Qaq soua llalqa so Fares: Jesrón qataq so Hamul.

⁶Qaq so Zeraj, cinco soua llalqa: Zimri, Etán, Hemán, Calcol qataq so Dara.

⁷Qaq so llalec so Carmi le'enaxat Acar, som talec naqa'en nam qauemsat so Israel le'ecpi, souaxat da huo'o so ÿaconapi som damaxasoxoolec co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da 'enauac qailaxachigui.

⁸Qaq so llalec so Etán le'enaxat Azarías.

⁹Qaq soua llalqa so Jesrón le'enaxa't Yeramel, Ram qataq so Quelubay.

¹⁰Qaq so Ram nacheso so Ita'a so Aminadab, qaq so Aminadab, nacheso so Ita'a so Nasón, som lataxala' co'ollaxa som chegoxoguetpi so Judá

¹¹Qaq so Nasón nacheso so Ita'a so Salmá. Qaq so Salmá nacheso so Ita'a so Booz.

¹²Qaq so Booz nacheso so Ita'a so Obed, qaq so Obed nacheso so Ita'a so Yesé,

¹³Qaq so hua'auchiguiñi llalec so Yesé le'enaxat Eliab, qaq so dalaxaic le'enaxat Abinadab, qaq so ca'atalec somaye le'enaxat Simea.

¹⁴Qaq so lña Natanael, qaq so lña Raday,

¹⁵qaq so lña Osén qaq so lña David.

¹⁶Qaq soua 'alol maye lqaña't soomaye le'enaxa't Seruyá qataq aso Abigaíl. Qaq aso Seruyá tres soua llalqa: Abisay, Joab qataq so Asael.

¹⁷Qaq aso Abigaíl qalaq 'oonolec so llalec le'enaxat Amasa, qaq so Ita'a somaye le'enaxat Jéter, som ismaeliita.

¹⁸Qaq so Caleb maye llalec so Jesrón, huo'o so llalec co'ollaq deco'oiguet aso Azuba le'enaxat Jeriot. Qaq asomaye nache llalqa soua Jeser, Sobab, qataq so Ardón.

¹⁹Qaq co'ollaq ileu aso Azuba, nache so Caleb qaltaq huaroneguet aso Efrata, nache huo'o so llalec le'enaxat Hur.

- ²⁰Qaq so Hur nacheso so Ita'a so Uri, qaq so Uri nacheso so Ita'a so Besalel.
- ²¹Qaq so Jesrón co'ollaq mashe ivi' soua sesenta vi'ie da nachaalataxac, nache huaroneguet aso llale so Maquir, som Ita'a so Galaad, nache huo'o so llalec le'enaxat Segub.
- ²²Qaq so Segub nacheso so Ita'a so Yaír, som ilotague' co'ollaxa so veintitrés huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Galaad.
- ²³Qalaxaye so Gesur qataq so Aram, deuotaxaarec co'ollaxa som nanataqa'pi, qataq so huaqta'a't n̄yecpi ye Yaír qataq ye Quenat, l̄yaueegue' som lauoreuapi nma'piolec, qaq da ima'a't somayepi nache ivi' sesenta se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo. Qaq 'enauac se'esopi, lalamaxat co'ollaxa som llalaqpi so Maquir, som Ita'a so Galaad.
- ²⁴Qaq co'ollaq mashe ileu so Jesrón, nache so Caleb huaroneguet aso Efrata, maye lhua co'ollaxa so Jesrón, som Ita'a somaye, nache huo'o so llalec le'enaxat Asjur, som Ita'a co'ollaxa so Tecoa.
- ²⁵Qaq soua llalqa so Yeramel, maye ñe llalec so Jesrón, som hua'auchiguiñi le'enaxat Ram, qaq soua l̄ya't Buna, Oren, Osén qataq so Ajías.
- ²⁶Qaq so Yeramel qaltaq huo'o co'ollaxa aso dalaxai lhua le'enaxat Atara. Qaq asomaye nache late'e so Onam.
- ²⁷Qaq soua llalqa so Ram, som llalec ñe so Yeramel, le'enaxa't Magás, Jamín qataq so Equer.
- ²⁸Qaq soua llalqa so Onam: Samay qataq so Yadá. Qaq soua llalqa so Samay: Nadab qataq so Abisur.
- ²⁹Qaq aso lhua so Abisur le'enaxat Abijail, qaq asomaye nache late'e so Ajbán qataq so Molid.
- ³⁰Qaq soua llalqa so Nadab le'enaxa't Seled qataq so Apayin. Qaq so Seled choche ivitta'a da ileu da qaica ca llalec.
- ³¹Qaq so Apayin nacheso so Ita'a so Isí. Qaq so Isí nacheso so Ita'a so Sesán. Qaq so Sesán nacheso so Ita'a so Ajlay.
- ³²Qaq soua llalqa so Jadá, maye lqaña so Samay, le'enaxa't Jéter qataq so Jonatán, qaq so Jéter choche ivitta'a da ileu da qaica ca llalec.
- ³³Qaq soua llalqa so Jonatán le'enaxa't Pelet qataq so Zaza. Qaq soomaye nache chegoxogueta so Yeramel.
- ³⁴Qaq so Sesán qalaq qaica ca llalec, nda'a't soua llalel. Qalaxaye huo'o co'ollaxa so l-latac Egipto le'ec maye le'enaxat Jarhá,
- ³⁵qaq nacheso so ñanem co'ollaxa da ñauo'o lhua, aso 'oonole soua llalel somaye, qaq nachaso aso late'e so Atay.

³⁶Qaq so Atay nacheso so Ita'a so Natán, qaq so Natán nacheso so Ita'a so Zabad.
³⁷Qaq so Zabad nacheso so Ita'a so Eflal, qaq so Eflal nacheso so Ita'a so Obed,
³⁸qaq so Obed nacheso so Ita'a so Jehú, qaq so Jehú nacheso so Ita'a so Azarías,
³⁹qaq so Azarías nacheso so Ita'a so Heles, qaq so Heles nacheso so Ita'a so Elasa,
⁴⁰qaq so Elasa nacheso so Ita'a so Sismay, qaq so Sismay nacheso so Ita'a so Salún,
⁴¹qaq so Salún nacheso so Ita'a so Jecamías, qaq so Jecamías nacheso so Ita'a so Elisama.

Som chegoxoguetpi so Caleb

⁴²Soua llalqa so Caleb, maye lqaña so Yeramel, som ñe le'enaxa't Mesa, maye nacheso so Ita'a so Zif, qaq so na'asa le'enaxat Meresá maye nacheso so Ita'a so Hebrón.
⁴³Qaq soua llalqa so Hebrón le'enaxa't Coré, Tapuaj, Requén qataq so Semá.
⁴⁴Qaq so Semá nacheso so Ita'a so Raján, qaq so Raján nacheso Ita'a so Jorcoán, qaq so Requén nacheso so Ita'a so Samay.
⁴⁵Qaq so Samay nacheso so Ita'a so Maón, qaq so Maón nacheso so Ita'a so Betsur.
⁴⁶Qaq aso Efa, maye ñaqauga lhua so Caleb, nachaso aso late'e so Jarán, Mosá, qataq so Gazez. Qaq so Jarán nacheso so Ita'a so Gazez.
⁴⁷Qaq soua llalqa so Yaday le'enaxa't Reguén, Yotán, Guesán, Pelet, Efa qataq so Sáaf.
⁴⁸Qaq aso Macá, maye ñaqauga lhua so Caleb, nachaso aso late'e so Seber qataq so Tirjaná.
⁴⁹Qataq nataqa'en nache late'e asomaye so Sáaf, som Ita'a so Madmana, qataq so Sebá, som Ita'a so Macbena qataq so Gabaa. Qaq so Caleb nataqa'en huo'o co'ollaxa aso 'oonole llale le'enaxat Acsa.
⁵⁰Qaq 'eso som chegoxoguetpi co'ollaxa so Caleb. Qaq soua llalqa so Hur, maye llalec ñe so Efrata, Sobal, som Ita'a so Quiriat Yearin,
⁵¹Salmá, som Ita'a so Belén, qataq so Jaref, som Ita'a so Bet Gader.
⁵²Qaq soua llalqa so Sobal, som Ita'a so Quiriat Yearin, le'enaxat Reaía, maye tachiguingui na laiñi so manajatiitapi,
⁵³qataq som lauo' le'ecpi so Quiriat Yearin, itriitapi, futiitapi, sumatiitapi, qataq so misraiitapi, maye nacheso som chegoxoguetpi so soratiitapi qataq som estaoliitapi.
⁵⁴Qaq so llaaqpi so Salmá le'enaxat, Belén, netofatiitapi, Aterot Bet Joab, qataq som lañepi maye tachiguingui na laiñi so manajatiitapi, soreiitapi,

⁵⁵qataq som lauo' le'ecpi som soferiitapi maye netaña co'ollaxa ye Jabés, som le'enaxat tirateopi, simateopi qataq som sucateopi. Qaq somayepi nacheso som queniitapi maye chegoxoguét so Jamat, som Ita'a so Bet Recab.

1 Crónicas 3

Som llalaqpi so David

¹Ena na le'enaxatpi som llalaqpi so David, maye lañoqo' co'ollaxa ye Hebrón. So hua'auchiguiñi llalec le'enaxat Amnón, som llalec aso Ajinoán, maye Jezrel lashe, qaq so ca'atalec somaye le'enaxat Daniel, som llalec aso Abigaíl, maye Carmel lashe,

²qaq so lya, le'enaxat Absalón, som llalec aso Macá maye llale so Talmay, som nta'a co'ollaxa ye Gesur, qaq so lya, le'enaxat Adonías, som llalec aso Jaguit,

³qaq so lya, le'enaxat Sefatías, som llalec aso Abital, qaq so lya, qalaq le'enaxat Itreán, som llalec aso Egla maye lhua lya co'ollaxa so David.

⁴Qaq se'esoua seis llalqa so David nache lañoqo' co'ollaxa ye Hebrón, yem ilotague' co'ollaxa soua siete vi'ie, qataq soua seis ca'agoxoiqa. Qaq co'ollaq ime de'era, nache qaltaq treinta y tres vi'ie da ilotague' ye Jerusalén,

⁵yem lañoqo' co'ollaxa soua cuatro llalqa lya't somaye: Simea, Sobab, Natán, qataq so Salomón, qaq 'enauaque soomaye da llalqa aso Betsabé maye llale so Amiel.

⁶Qalaxaye nataqa'en huo'oi soua nueve llalqa lya't: Ibejar, Elisama, Elifelet,

⁷Noga, Nefeg, Jafía,

⁸Elisama, Eliada qataq so Elifelet.

⁹Qaq 'enauac se'esopi da llalaqpi so David, qaq sa qanaloqneuo som llalaqpi aso yaqauga lhuapi somaye. Qaq aso Tamar nache lqaña somayepi.

Som chegoxoguétpi so Salomón

¹⁰Ena na le'enaxatpi som chegoxoguétpi so Salomón: Roboán, Abías, Asá, Josafat,

¹¹Jorán, Ocozías, Joás,

¹²Amasías, Azarías, Yotán,

¹³Ajaz, Ezequías, Manasés,

¹⁴Amón qataq so Josías.

¹⁵Qaq soua llalqa so Josías, so ye le'enaxat Johanán, qaq so ca'atalec somaye Joacín, qaq so lya Sedequías, qataq so lya Saum.

¹⁶Qaq soua llalqa so Joacín le'enaxa't Jeconías qataq so Sedequías.

¹⁷Qaq so Jeconías, som qaño'orauec co'ollaxa, soua llalqa le'enaxa't Salatiel,

- ¹⁸Malquirán, Pedaías, Senazar, Jecamías, Hosama qataq so Nedabías.
- ¹⁹Qaq soua llalqa so Pedaías le'enaxa't Sorobabel qataq so Simea. Qaq soua llalqa so Zorobabel, le'enaxa't Mesulán qataq so Jananías, qaq aso Selomit nache lqaña't soomaye,
- ²⁰qataq huo'oi soua cinco llalqa lya't. Jasubá, Ónel, Berequías, Jasadías qataq so Yusab Jésed.
- ²¹Qaq soua llalqa so Jananías le'enaxa't Pelatías qataq Isaías. Qaq soua chegoxogueta so Isaías, Refaías, Arnán, Abdías qataq so Secanías.
- ²²Qaq soua llalqa so Secanías le'enaxa't Semanías, Hatús, Igal, Barías, Nearías qataq so Safat, qaq seis da ñalega't.
- ²³Qaq soua llalqa so Nearías le'enaxa't Elioguenay, Ezequías qataq so Azricán.
- ²⁴Qaq soua llalqa so Elioguenay le'enaxa't Hodavías, Eliasib, Pelaía, Acub, Johanán, Delaía qataq so Anaí, qaq siete da ñalega't.

1 Crónicas 4

Som chegoxoquetpi so Judá

- ¹Soua llalqa so Judá le'enaxa't Fares, Jesrón, Carmi, Hur qataq so Sobal.
- ²Qaq so Reaía, som llalec so Sobal, nacheso so Ita'a so Yajat, qaq so Yajat nacheso so Ita'a so Ajumay qataq so Lajad. Qaq soomaye nache lauo' lashe' som soratiitapi.
- ³Qaq soua llalqa so Hur le'enaxa't Etam, Jesreel, Isma qataq Ibdas. Qaq aso lqaña't soomaye le'enaxat Jaslelponí.
- ⁴Qaq so Peniel nacheso so Ita'a so Gedor, qaq so Ezer nacheso so Ita'a so Jusá. Qaq soomaye nache chegoxoreguet so Hur, som llalec ñe so Efrata, maye Ita'a so Belén.
- ⁵Qaq so Asjur, som Ita'a so Tecoa, dos co'ollaxa soua lhua't maye le'enaxa't. Hela qataq aso Nará.
- ⁶Qaq aso Nará nachaso aso late'e' so Ajusán, Jéfer, Temeni qataq so Ajastarí. Qaq 'esoua soua llalqa aso Nará.
- ⁷Qaq soua llalqa so Hela le'enaxa't Séret, Jesohar qataq so Etnán.
- ⁸Qaq so Cos nacheso so Ita'a so Anub qataq so Sobebá, qataq nache chegoxoquet somaye som lauo' le'ecpi so Ajarjel, som llalec so Harún.
- ⁹Qaq so Jabés ñataqta ñaquitchequem co'ollaxa da la'amaqchec, napacalec so lqañañecpi, qaq aso late'e' ñanagui de'era ne'enaxat souaxato' da ñataqta Ita'araic da nqui'ic co'ollaq ñiguiñi somaye.

¹⁰Qaq so Jabés nachoxonnot co'ollaxa Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Ñaq aýem 'auchoxoren, qataq aýem 'aýa'anem ca qalochiguiñi 'alhua, aýem 'autauan qataq aýem 'ausoueeguesop na qauemsat, yaqto' saishet da nache queta da ñeque'eenaxac.» Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýanem som iýaxanaique co'ollaxa somaye.

¹¹Qaq so Quelub, maye lqaýa so Súa, nacheso so Ita'a so Mehír, qaq so Mehír nacheso so Ita'a so Estón.

¹²Qaq so Estón nacheso so Ita'a so Bet Rafa, so Paseaj qataq so Tejiná, som ýa'areñi co'ollaxa so huaqta'a't nýecpi maye naña ye Najás. Qaq 'esopi som netalec co'ollaxa ye Reca.

¹³Qaq soua llalqa so Quenás le'enaxa't Otoniel, qataq Seraías. Qaq soua llalqa so Otoniel le'enaxa't Jatat,

¹⁴qataq so Meonotay, som Ita'a so Ofrá. Qaq so Seraías nacheso so Ita'a so Joab, som chegoxoguet co'ollaxa so shiýaxauapi maye netalec ye ca'amapega't 'alhua ye Jarasín, maye lcat lo'opi.

¹⁵Qaq soua llalqa so Caleb, maye llalec so Yefune le'enaxa't Ir, Elá qataq so Noam. Qaq so Elá nacheso so Ita'a so Quenáz

¹⁶Qaq soua llalqa so Jahaleel le'enaxa't Zif, Zifá, Tirías qataq so Asareel.

¹⁷Qaq soua llalqa so Esdras le'enaxa't Jéter, Mered, Efer qataq so Jalón. Qaq so Mered huaroneguet co'ollaxa aso Bitía, asom llale so faraón, qaq soua llalqa le'enaxa't María, Samay qataq so Isbaj, maye Ita'a so Estemoa.

¹⁸Qaq so Mered nataqa'en huo'o co'ollaxa aso lhua lýa, maye chegoxoguet som lauo' le'ecpi so Judá, qaq nachaso aso late'e so Yared, som Ita'a so Gedor, so Jéber, som Ita'a so Soco qataq so Jecutiel, som Ita'a so Zanoaj.

¹⁹Qaq aso lhua so Hodías, asom lqaýa so Naján, som Ita'a so Keila, soua llalqa asomaye le'enaxa't Daliá som garmiita, qataq so Estemoa som maacateo.

²⁰Qaq soua llalqa so Simón le'enaxa't Amnón, Rina, Ben Janán qataq so Tilón. Qaq soua llalqa so Isí le'enaxa't Zojet qataq so Ben Zojet.

²¹Qaq som chegoxoguetpi so Selá, som llalec so Judá, le'enaxat Er, som Ita'a so Leca, so Ladá som Ita'a, so Maresa, qataq so nhuo' le'ecpi maye ýo'ottac co'ollaxa na lino huaña ye Bet Asbea,

²²qaq so Joacín nataqa'en nache chegoxoguet so Selá, qataq som netralec co'ollaxa ye Cozeba, Joás, qataq so Saraf, som huaronegueta co'ollaxa so 'alpi Moab lashepi ime, nache ýe'eguelaxara ye Belén, qaq 'era dam huetalec asom togoshaapec nereguishe.

²³Qaq somayepi nacheso so 'alhua lo'opi co'ollaxa maye netalec ye Netaim qataq ye Gedera, qataq nache do'onataxaatacot so nta'a.

Som chegoxoguetpi so Simeón

- ²⁴Soua llalqa so Simeón le'enaxa't Nemuel, Jamín, Jarib, Zeraj qataq so Saúl.
- ²⁵Qaq so Saúl nacheso so Ita'a so Salún, qaq so Salún nacheso so Ita'a so Mibsán, qaq so Mibsán nacheso so Ita'a so Misma.
- ²⁶Qaq so Misma nacheso so Ita'a so Jamuel, qaq so llalec so Jamuel le'enaxat Zacur, qaq so llalec so Zacur le'enaxat Simea.
- ²⁷Qaq so Simea ivi' dieciséis so llalaqpi, qataq seis soua llalel 'alo, qalaxaye som lqañañecpi soomaye, saishet co'ollaxa da qalota so llalaqpi, qaq ŷoqo'oye saishet da 'eeta'am som chegoxoguetpi so Judá da ŷataqta qalota.
- ²⁸Qaq somayepi nache netalec co'ollaxa ye Berseba, Molada, Jasar Súaj,
- ²⁹Bilhá, Esén, Tolad,
- ³⁰Betuel, Jormá, Siclag,
- ³¹Bet Marcabot, Jasar Susín, Bet Biray qataq ye Sagarayin. Qaq 'eso som huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye lalamaxatpi somayepi, choche ivitta'a co'ollaq do'onataxan da nta'a so David.
- ³²Qataq nataqa'en huo'oi soua cinco 'aleu' maye lalamaqa'ate somayepi. Etam, Ayin, Rimón, Toquén qataq ye Asán,
- ³³qataq 'enauac som lauoreuapi nma'piolec maye colesop se'eso huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, nache ivitta'a ye Baalat. Qaq nam le'enaxatpi som 'alhuapi maye netalec co'ollaxa somayepi, maye naneraqa' som lauo' le'ecpi somayepi.
- ³⁴Mesobab, Jamlec, Josías, som llalec so Amasías,
- ³⁵Joel, Jehú som llalec so Josibías, maye laual so Seraías, qataq laualsa so Asiel,
- ³⁶Elieonai, Jaacoba, Yesojaías, Asaías, Adiel, Jesimiel, Benaías,
- ³⁷Zizá, som llalec so Sifi, maye laual so Alón, qataq laualsa so Jedaías, qataq so Simerí, qataq so Semaías.
- ³⁸Qaq 'enauac se'eso qaŷa'axatpi, somayepi nache lataxala'pi co'ollaxa som lauo' le'ecpi. Qaq cha'aye som lauo' le'ecpi somayepi nquictauec co'ollaxa nache ivitta'a da ŷataqta qalota,
- ³⁹nache jec co'ollaxa, nache ivitta'a so ñegueuo ye Guerar, maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem so ca'amegue, da nmittaique so 'auaqpi da yaqto' aloq som na'atetpi,
- ⁴⁰qaq huaña yemaye nache ilalec so ŷataqta 'onaxaic qataq qalota 'auaqpi, qataq qalochiguiñi ye 'alhua, maye ŷe'emaqtac, qataq qaica cara. Qaq yemaye nache netalec co'ollaxa som chegoxoguetpi so Cam.

⁴¹Qalaxaye huetoigui co'ollaxa da nta'a so Ezequías maye Judá le'ec, da nvi' som 'eso qaŷa'axatpi nache iloquiayan, nache nlaxatchiguiñi so lpe'lpi qataq so lma'pi som chegoxoguetpi so Cam, som ilalecpi da netaña yemaye, qaq cha'aye yi'ie 'alhua qalota na 'auaqpi da yaqto' aloq na na'atetpi, ŷoqo'oye nache netalec yemaye, choche ivitta'a nagui.

⁴²Qataq som quinientos nalleppi somayepi, som chegoxoguetpi so Simeón, jec taña añi qasoxonaxa maye naña ye Seír, qaq soua lataxala'ate somayepi Pelatías, Nearías, Rafaías qataq so Uziel, maye llalqa so Isí,

⁴³qaq huaña nache nmatchiguiñi da ŷalauat som amalec le'ecpi maye no'onañi co'ollaxa. Ime, nache nalec yemaye choche ivitta'a nagui.

1 Crónicas 5

So chegoxoguetpi so Rubén

¹Som chegoxoguetpi so Rubén, maye llalec ŷe so Israel. So Rubén nacheso so la'auaxanec llalec so Israel, qalaxaye iqataqchet dam 'enec ca na'auaxanec ñalec souaxat da huetapeeguet co'ollaxa aso lhua lŷa so lta'a somaye, qaq de'era 'enec cam na'auaxanec ñalec, qaŷasaxaleguete soua llalqa so José, som llalec lŷa so Israel.

²Qaq na'aictaxa da so Judá ivira'a co'ollaxa da ŷataqta 'añaxaic, napacaleguete soua lqaŷa't, qataq ivira'a da lataxala' somaye soua lqaŷa't, qalaxaye dam 'enec cam ñalec ŷe mashe talec so José.

³Qaq soua llalqa so Rubén, som llalec ŷe so Israel, le'enaxa't Hanoc, Falú, Jesrón qataq so Carmi.

⁴Qaq som chegoxoguetpi so Joel, le'enaxat Semaías, Gog, Simea,

⁵Micaía, Reaía, Baal,

⁶qataq so Berá, som lataxala' so rubeniitapi maye loxonec co'ollaxa, qataq ŷauec so Tiglat Piléser, maye nta'a ye Asiria.

⁷Qaq soua lqaŷa't so Berá maye nanettalec aso le'enaxat lmalate so lauo' le'ecpi, Jaiel, som nataxala', Zacarías,

⁸qataq so Bela, som llalec so Azaz, qataq laual so Semá, som llalec so Joel. Qaq so Bela netalec co'ollaxa ye Aroer, qaq so na'alhua somaye nache ivira'a ye Nebo qataq ye Baal Megón.

⁹Qataq hueta'a yem pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem nache ivitta'a so loigue ye toolec 'alhua maye chegoqchiguiña so tala Éufrates, cha'aye som na'atetpi ŷataqta nquictauec da qalota co'ollaq hueta'a ye Galaad.

¹⁰Qaq co'ollaq ña nta'a so Saúl, nache somayepi nalattague' so agareenopi nache loxonecpi somayepi, huaña nache nalec ye 'alhua Galaad maye pa'aigue da nala' lliguisheguem.

Som chegoxoguetpi so Gad

¹¹Qaq so llalaqpi so Gad nalec co'ollaxa so datatta ye hueta'a so rubeniitapi, maye huaigui ye 'alhua Basán, nache ivitta'a so huaqta'a't n̄yecpi ye Salca.

¹²Qaq so Joel nacheso som nataxala' ye Basán, qaq soua l̄ya't somaye, Safán, Janay qataq so Safat.

¹³Qaq som lauo' lashe' maye chegoxoguet som lta'alpi somaye le'enaxa't Micael, Mesulán, Sebá, Joray, Jacán, Zía, qataq so Éber, qaq da ima'a't nache ivi' siete.

¹⁴Qaq nam le'enaxatpi som chegoxoguetpi somayepi: Abijail, Hurí, Yaroa, Galaad, Micael, Jesisay, Yadó, Buz.

¹⁵Qataq so Ahí, som llalec so Abdiel maye laual so Guní, qaq somaye nacheso som lataxala' som maiche lauo' le'ecpi.

¹⁶Qaq 'enauac somayepi, da netalec co'ollaxa ye Galaad, ye Basán qataq na lauoreuapi nma'piolec maye huaigui yemaye, qataq nam no'onaxapi maye lquia'aqa' na na'atetpi maye huaigui ye Sarón, nache ivitta'a na loga'tpi yemaye.

¹⁷Qaq 'enauac somayepi, qanaloqten da qōyereua'a aso le'enaxat lmalate som chegoxoguetpi, huetoigui da lo'onataxanaxac so Yotán, maye nta'a ye Judá, qataq da lo'onataxanaxac so Jeroboán, maye nta'a ye Israel.

Da na'aqtaquec som chegoxoguetpi so Rubén, Gad qataq so Manasés

¹⁸Qaq som chegoxoguetpi so Rubén, Gad, qataq som lāye so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, som 'añaxaic ŷalleppi maye ŷachetac aso lpaqtaxanaqtepi, lainecepi qataq so lchececepi, qataq ŷataqta ŷāyaten da l-loquiayac, somayepi ivi' cuarenta y cuatro mil setecientos sesenta ŷalleppi, maye lhuotta da ishet da nalat.

¹⁹Qaq somayepi nacheso so nalaate' so agareenopi, qataq so Jetur, Nefís qataq so Nodab,

²⁰qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, itauan somayepi, nache loxonec so agareenopi qataq so ltauapi, cha'aye co'ollaq huaigui so alaataxac, nache īyaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' itauan somayepi, nache Ñimaye itauan, cha'aye somayepi ŷoqta pi'īya'a Ñimaye.

²¹Huaña nache ŷacona so na'atetpi som npa'aguenaxauapi, maye ivi' cincuenta mil aso cameellopi, doscientos cincuenta mil aso qaguetapi, qataq so dos mil 'ashenapi, qataq cien mil so loxonec shīyaxauapi.

²²Qaq ŷataqta qalota so ileu npa'aguenaxauapi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, hueta'aguet somayepi. Qaq somayepi nache nalec se'eso 'alhua, choche ivitta'a co'ollaq noxonecepi qataq qāyauega so l̄ya 'alhua.

Som lāye so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés

²³Qaq som llalaqpi som laýe so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, somayepi ýataqta qalota co'ollaxa, qaq somayepi nache nalec ye 'alhua maye chegoqchiguiña ye Basán, nache ivitta'a ye Baal Hermón, Seír, qataq añi qasoxonaxa Hermón.

²⁴Qaq soua lataxala'ate so lauo' le'ecpi somayepi le'enaxa't: Efer, Isí, Eliel, Azriel, Jeremías, Hodavías qataq so Yadiel, qaq soomaye ýataqta 'añaxaiqa, 'amaqtaqaiqa qataq nachesoua soua lataxala'ate som maiche lauo' le'ecpi.

²⁵Qalaxaye soomaye dataña'agueta Ñim Natamnaxala' so hua'au Ita'alpi, cha'aye nquisheshigui da la'amqaanataxanaxac souaxat da natameetacot nam natamnaxala'pi som nhuo' le'ecpi maye netaña yi'ye 'alhua, maye Ñim Nataxala' ýo'orauec co'ollaxa ýauaachigui naqa'en somayepi.

²⁶Ýoqo'oye Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ýayena'a da lquiyaqteýaxac so Pul, som Tiglat Piléser maye nta'a ye Asiria, da yaqto' loxonec qataq ýauac so rubeniitapi, gadiitapi qataq som laýe so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, nache ýauega ye Jalaj, Jabor, Hara, qataq so tala ye Gozán, yem netaña choche ivitta'a nagui.

1 Crónicas 6

Som chegoxoguetpi so Leví

¹Qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soua llalqa so Leví: Guersón, Quehat qataq so Merari.

²Qaq soua llalqa so Quehat: Amirán, Isar, Hebrón qataq so Uziel.

³Qaq soua llalqa so Amirán: Aarón, Moisés qataq aso María. Qaq soua llalqa so Aarón: Nadab, Abiú, Eleazar qataq so Itamar.

⁴Qaq so Eleazar, nacheso so Ita'a so Finés, qaq so Finés, nacheso so Ita'a so Abisúa,

⁵qaq so Abisúa, nacheso so Ita'a so Buqui, qaq so Buqui, nacheso so Ita'a so Uzi,

⁶qaq so Uzi, nacheso so Ita'a so Zeraías, qaq so Zeraías, nacheso so Ita'a so Merayot,

⁷qaq so Merayot, nacheso so Ita'a so Amarías, qaq so Amarías, nacheso so Ita'a so Ajitob,

⁸qaq so Ajitob, nacheso so Ita'a so Sadoc, qaq so Sadoc, nacheso so Ita'a so Ajimaz,

⁹qaq so Ajimaz, nacheso so Ita'a so Azarías, qaq so Azarías, nacheso so Ita'a so Johanán,

¹⁰qaq so Johanán, nacheso so Ita'a so Azarías, somntaxaýaxanaxanec aso atamnaxaqui maye no'oxoosheguem co'ollaxa so Salomón, naña ye Jerusalén.

¹¹Qaq so Azarías, nacheso so lta'a so Amarías, qaq so Amarías, nacheso so lta'a so Ajitob,

¹²qaq so Ajitob, nacheso so lta'a so Sadoc, qaq so Sadoc, nacheso so lta'a so Salún,

¹³qaq so Salún, nacheso so lta'a so Hilcías, qaq so Hilcías, nacheso so lta'a so Azarías,

¹⁴qaq so Azarías nacheso so lta'a so Seraías, qaq so Seraías, nacheso so lta'a so Josadac.

¹⁵Qaq so Josadac, noxonec co'ollaxa, nache qaŷauega ye ŷaqa'a 'alhua, co'ollaq Ñim Nataxala' ŷo'orauec som netaña ye Judá qataq ye Jerusalén, ŷachegoxotchigui so Nabucodonosor.

Som chegoxoguetpi so Leví

¹⁶Qaq soua llalqa so Leví le'enaxa't: Guersón, Quehat qataq so Merari.

¹⁷Qaq soua llalqa so Guersón: Libni qataq so Simea.

¹⁸Qaq soua llalqa so Quehat: Amirán Isar, Hebrón qataq so Uziel.

¹⁹Qaq soua llalqa so Merari: Mahli qataq Musi. Qaq se'esopi nacheso so llalaqpi so Leví.

²⁰Qaq som chegoxoguetpi so Guersón le'enaxat: Libni, Yajat, Zima,

²¹Yoaj, Iddo, Zeraj qataq so Jeatrai.

²²Qaq som chegoxoguetpi so Quehat: Aminadab, Coré, Asir,

²³Elcana, Eliasaf Asir,

²⁴Táhat, Uriel, Uzías qataq so Saúl.

²⁵Qaq soua llalqa so Elcana le'enaxa't: Amasay qataq so Ajimot.

²⁶Qaq soua llalqa so Ajimot le'enaxa't: Elcana, Sofai, Náhat,

²⁷Eliab, Jeroán qataq so Elcana.

²⁸Qaq soua llalqa so Samuel le'enaxa't: Vasni, som ŷe llalec, qataq so Abías.

²⁹Qaq som chegoxogueta so Merari le'enaxa't: Mahli, Libni, Simea, Uzá,

³⁰Simea, Jaguías qataq so Asaías.

Som no'onaxanaxanecpi aso atamnaxaqui

³¹Qaq 'ena na le'enaxatpi som no'onaxanaxanecpi maye ŷaneuo co'ollaxa so David, da ilo'ogue da no'onaxanaxac da huaña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', chegoqta'a co'ollaq qoŷanaigui asomaye aso arca maye laŷe' soua nqataxaco.

³²Qaq somayepi, nale'ena co'ollaxa da do'onaxaatac da huaña so npe'l maye nañonqa', nache ivitta'a co'ollaq so Salomón no'oxoosheguem aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', naña ye Jerusalén, qaq somayepi nache queto'ot co'ollaxa de'era maiche lataxac da no'onaxanaxac, maye qalapaxaño co'ollaxa.

³³Qaq somayepi qataq so llalaqpi maye pa'aña'aguet da no'onaxanaxac, nache 'ena na le'enaxatpi: Nam chegoxoguetpi so Quehat, som no'onaxanaq Hemán, som llalec so Joel maye chegoxoguet so Samuel,

³⁴qataq so Elcana, Jeroán, Eliel, Toaj,

³⁵Suf, Elcana, Majat, Amasay,

³⁶Elcana, Joel, Azarías, Sofonías,

³⁷Táhat, Asir, Ebiasaf, Coré,

³⁸Isar, Quahat, Leví, Israel.

³⁹Qaq na aloic so Hemán, nache hueta'ague so lauo' le'ecpi somaye le'enaxat Asaf, maye chegoxoguet so Berequías, Sama,

⁴⁰Micael, Baseías, Malquías,

⁴¹Etní, Zeraí, Adaías,

⁴²Etán, Zima, Simea,

⁴³Yajat, Guersón, Leví.

⁴⁴Qaq na ne'emaq so Hemán, nache hueta'ague so lauo' le'ec maye chegoxoguet so Merari: Etán, Qusí, Abdi, Maluc,

⁴⁵Jasabías, Amasías, Hilcías,

⁴⁶Amsi, Bani, Semer,

⁴⁷Mali, Musi, Merari, Leví.

⁴⁸Qaq so lañe lauo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Leví, no'ona'aguet da ilo'ogue aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴⁹Qaq so Aarón qataq soua llalqa, nachesoua soua pa'aña'agueta ana qoñaneuo nachetaqtaxanaqtepi, maye qañasaxalec naxa aso nca'atoxonaxalate, maye lmalate anam nachetaqtaxanaqte maye qañavigaxatta, qataq aso nca'atoxonaxalate da qañavigaxat na nchenaxanaxat. Qaq nataqa'en huetague' 'enauac nam no'onataxanaxacpi maye hueta'a yem ndaqa' maye sa qaishetapec, qataq da yaqto' qañapalaxat nam lasouaxashetpi so Israel le'ecpi, da yaqto' ipacchigui da lamaxasoxonaxac co'ollaxa so Moisés, maye lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Som chegoxoguetpi so Aarón

⁵⁰Qaq som chegoxogueta so Aarón, le'enaxa't: Eleazar, Fisees, Abisúa,

⁵¹Buqui, Uzi, Zeraías,

⁵²Merayot, Amarías, Ajitob,

⁵³Sadoc qataq so Ajimaz.

So huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat so leviitapi

⁵⁴Qaq 'ena na 'alhuapi qataq nam loga'tpi nam hueta'api co'ollaxa som chegoxoguetpi so Aarón. Qaq som llalaqpi so quehatiitapi, taalec co'ollaxa da qoñanem ye

⁵⁵Hebrón yem huaigui ye 'alhua Judá, l̄yaueegue' na no'onaxapi maye lquia'aqa' so 'atetpi.

⁵⁶Qaq so Caleb, maye llalec so Yefune, qoñanem so huaqta'a't n̄yecpi, qataq no'onaxa, qataq som lauoreuapi nma'piolec.

⁵⁷Qaq som chegoxoguetpi so Aarón, qoñanem som huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye ñe'eguenaq'a'pi, maye naña ye Hebrón, Libna, Jatir qataq ye Estemoa,

⁵⁸Hilén, Debir,

⁵⁹Asán, qataq ye Bet Semes, qataq l̄yaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa' som 'atetpi.

⁶⁰Qaq nataqa'en qoñanem som huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye lalamaxatpi so Benjamín, yem Geba, Alémet qataq ye Anatot, qataq l̄yaueegue' som no'onaxapi maye lquia'aqa' som 'atetpi. Qaq da ima'a't se'eso huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, nache ivi' trece, som qoñanoigui som lauo' le'ecpi so Aarón.

⁶¹Qaq so lauo' le'ecpi so Quehat, taalec da qoñanem so diez huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, maye lalamaxat som lañe so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés.

⁶²Qaq som chegoxoguetpi so Guersón, nache qanaloqna'aguet ye lcata som lauo' le'ecpi da qoñanem som trece som huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, maye lalamaxatpi so lauo' le'ecpi so Isacar, Aser, Neftalí qataq som lañe so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, maye netalec ye Basán.

⁶³Qaq som chegoxoguetpi so Merari, nache qanaloqna'aguet ye lcata som lauo' le'ecpi, da qoñanem so doce som huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, maye lalamaxat so lauo' le'ecpi so Rubén, Gad, qataq so Zabulón.

⁶⁴Qaq so Israel le'ecpi ñanem co'ollaxa so leviitapi, som huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qataq l̄yaueegue' so no'onaxapi maye lquia'aqa'pi na 'atetpi.

⁶⁵Qaq nache taalec da qoñanem som huaqta'a't n̄yecpi, maye lalamaxat so lauo' le'ecpi so Judá, Simeón, qataq so Benjamín, som huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye mashe qaña'axattac.

⁶⁶Qaq huo'o so nhuo' le'ecpi quehatiitapi, som taalec da qoñanem som huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat so chegoxoguetpi so Efraín.

⁶⁷Qaq nataqa'en qoñanem ye Siquén, yem huaqta'a't n̄yecpi maye ñe'eguenaga', maye nalec añi qasoxonaxa ye Efraín, qataq l̄yaueegue' som no'onaxapi maye lquia'aqa' som 'atetpi, qataq ye Guézer,

⁶⁸Jocmeán, Bet Jorón,

⁶⁹Ayalón, qataq ye Gat Rimón, qaq nache 'enauac yemaye da l̄yaueegue' nam no'onaxapi maye lquia'aqa'pi som 'atetpi.

⁷⁰Qaq se'eso lañe nhuo' le'ecpi quehatiitapi, qoñanem som huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Aner qataq ye Bileam, maye lalamaxat som lañe so maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, l̄yaueegue' nam no'onaxapi maye lquia'aqa'pi som 'atetpi.

⁷¹Qaq som chegoxoguetpi so Guersón, qalaq qanaloqna'aguet ye lcata som lauo' le'ecpi da qoñanem so huaqta'a't n̄yecpi ye Golán, maye huaigui ye 'alhua Basán, qataq so huaqta'a't n̄yecpi ye Astarot, maye lalamaxatpi co'ollaxa som lañe so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, qataq l̄yaueegue' nam no'onaxapi maye lquia'aqa'pi som 'atetpi.

⁷²Qataq qoñanem som lalamaxat som chegoxoguet so Isacar, Cedes, Dabarat,

⁷³Ramot qataq ye Anem, nache l̄yaueegue' nam no'onaxapi maye lquia'aqa'pi som 'atetpi.

⁷⁴Qataq qoñanem som lalamaxat som chegoxoguetpi so Aser, yem huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Masal, Abdón,

⁷⁵Jucoc qataq ye Rejob, qataq l̄yaueegue' nam no'onaxapi maye lquia'aqa'pi som 'atetpi,

⁷⁶Qataq qoñanem som lalamaxat som chegoxoguetpi so Neftalí, Cedes yem huaigui ye Galilea, Hamón qataq ye Quiriatayin, qataq l̄yaueegue' nam no'onaxapi maye lquia'aqa'pi som 'atetpi.

⁷⁷Qaq som lañepi maye chegoxoguetpi so Merari, nache qoñanem yem lalamaxat so chegoxoguetpi so Zabulón, Rimón qataq ye Tabor, qataq l̄yaueegue' nam no'onaxapi maye lquia'aqa'pi som 'atetpi.

⁷⁸Qaq yem lalamaxat som chegoxoguetpi so Rubén, nache qoñanem yem pa'aña'ague da nala' lliguisheguem so tala Jordán, maye datatta ye Jericó, maye le'enaxat Beser, maye huaña ye toolec 'alhua, Yahás,

⁷⁹Cademot qataq ye Mefagat, qataq l̥yaueegue' nam no'onaxapi maye lquia'aqa'pi som 'atetpi.

⁸⁰Qataq yem lalamaxat so lauo' le'ecpi so Gad, yem Ramot maye huaigui ye Galaad, Majanayin,

⁸¹Jesbón, qataq ye Jazer, qataq l̥yaueegue' nam no'onaxapi maye lquia'aqa'pi som 'atetpi.

1 Crónicas 7

Som chegoxoguetpi so Isacar

¹Soua llalqa so Isacar, le'enaxa't: Tola, Puvá, Jasub qataq so Simerón, qaq da ima'a't nache ivi' cuatro.

²Qaq soua llalqa so Tola, le'enaxa't: Uzi, Refaías, Jeriel, Yajemay, Ibsán qataq so Samuel, qaq 'enauaque soomaye da alaataxaiqa, 'añaxaiqa qataq nachesoua soua lataxala'ate som nhuo' le'ecpi, maye chegoxoguet so Tola. Qaq ye lcata somayepi co'ollaq nta'a so David, nache ivi' veintidós mil seiscientos.

³Qaq so llalec so Uzi le'enaxat Israhías. Qaq soua llalqa so Israhías le'enaxa't Micael, Abdías, Joel qataq so Isías. Qaq da ima'a't nache cinco se'esoua nataxala'ate.

⁴Qaq cha'aye qalota aso lhuapi somayepi qataq so llalaqpi, nache se'eso ñotta'a't chegoxoguetpi som llalaqpi, nache chegaqaigui som qalota alleppi maye ñaŷaten da nalaataxac, qaq somayepi ivi' treinta y seis mil.

⁵Qaq da qanaloqteneuo som lauo' le'ecpi so Isacar, ye lcata som llalaqpi nache ivi' ochenta y siete mil se'eso alleppi, alaataxaicpi maye ñataqta 'añaxaicpi.

Som chegoxoguetpi so Benjamín

⁶Qaq so Benjamín, tres soua llalqa, le'enaxa't: Bela, Béquer qataq so Jediael.

⁷Qaq so Bela, cinco soua llalqa, le'enaxa't: Esbón, Uzi, Uziel, Jerimot qataq so Irí, qaq 'enauaque soomaye lataxala'ate som lauo' le'ecpi, qataq alaataxaiqa qataq ñataqta 'añaxaiqa. Qaq da ima'a't somayepi, nache ivi' veintidós mil treinta y cuatro.

⁸Qaq soua llalqa so Béquer, le'enaxa't: Zemira, Joás, Eliezer, Elioguenay, Omri, Jerimot, Abías, Anatot qataq so Alémet. Qaq 'enauaque soomaye da llalqa so Béquer,

⁹qaq da qanaloqten na nanettauo llalaqpi som chegoxoguetpi somayepi, qataq so lataxala'pi se'eso nhuo' le'ecpi, nache ivi' veinte mil doscientos ñalleppi maye ñataqta 'añaxaicpi.

¹⁰Qaq so llalec so Jediael, le'enaxat: Bilán. Qaq soua llalqa so Bilán, le'enaxa't: Jeúz, Benjamín, Aod, Quenaná, Zetán, Tarsis qataq so Ajisajar.

¹¹Qaq 'enauac se'esopi chegoxoguuet so Jediael, qataq somayepi nache lataxala'pi se'eso lauo' le'ecpi, somayepi alaataxaicpi qataq ŷataqta 'añaxaicpi. Qaq se'eso ŷalleppi ivi' diecisiete mil doscientos.

¹²Qaq soua llalqa so Ir, le'enaxa't: Sufán qataq so Hufam. Qaq so llalec so Aher, le'enaxat Jusín.

Som chegoxoguuetpi so Neftalí

¹³Qaq soua llalqa so Neftalí, le'enaxa't: Yajesel, Guní, Jeser qataq so Salún. Qaq soomaye, nache chegoxogueta aso Bilhá.

Som chegoxoguuetpi so Manasés

¹⁴Qaq soua llalqa so Manasés, maye llalqa aso ŷaqauga lhua maye Siria lashe, soomaye le'enaxa't: Asriel qataq so Maquir, som lta'a so Galaad.

¹⁵Qaq so Maquir, huaroneguet co'ollaxa aso Macá, asom 'alo maye chegoxogueta so Hufam qataq so Sufán. Qaq so lŷa llalec so Maquir, le'enaxat Selofhad, qaq somaye ndoreñi 'alo soua llalel.

¹⁶Qaq aso Macá, asom lhua so Maquir, huo'o so llalec, nache ŷanagui da le'enaxat Peres. Qaq so lqaŷa so Peres, le'enaxat Seres, qaq soua llalqa somaye le'enaxa't, Ulán qataq so Requén.

¹⁷Qaq so llalec so Ulán, le'enaxat Bedán. Qaq somayepi nache llalaqpi so Galaad, maye llalec so Maquir, som llalec so Manasés.

¹⁸Qaq aso Hamolequet maye lqaŷa so Maquir, nachaso aso late'e so Isod, Abiezer qataq so Mahlá.

¹⁹Qaq soua llalqa so Semida, le'enaxa't Ahián, Siquén, Liquejé qataq so Anián.

Som chegoxoguuetpi so Efraín

²⁰Qaq som chegoxogueta so Efraín, le'enaxa't: Sutélah, Béred, Táhat, Eladá, Táhat,

²¹Zabad, Sutélah, Ezer qataq so Elad. Qaq se'eso lma' ye Gad, ŷalaua't co'ollaxa soua Ezer qataq so Elad, souaxat da soomaye decachetrega som 'atetpi.

²²Qaq so Efraín, som lta'a soomaye, qaŷoqtrec co'ollaxa soua na'axa'te de'era lasouaxac, ŷoqo'oye anac co'ollaxa so lauo' le'ecpi da ŷa'añaqchet somaye.

²³Qaq co'ollaq ime de'era, nache somaye qaltaq lauañi' aso lhua, nache asomaye hualaxai, qaq co'ollaq deco'o nache ŷale so llalec, nache ŷanagui da le'enaxat Beria, cha'aye souaxat da huetalec so lma' da naquicoxo.

²⁴Qaq aso Seerá, maye llale so Beria, no'oxoosheguem co'ollaxa ye Bet Jorón, yem npa'aŷaŷi qataq ye pa'aŷasheguem, qataq ye Uzén Seerá.

²⁵Qaq som chegoxogueta so Beria, le'enaxa't Refaj, Resef, Telaj, Tahán,

²⁶Ladán, Amiud, Elisama,

²⁷Nun qataq so Josué.

²⁸Qaq som na'alhuapi qataq som netañapi somayepi, le'enaxat Betel, qataq som lauoreuapi nma'piolec, qataq ye Narán, maye pa'aigue da nala' lliguisheguem, qataq ye Guézer maye pa'aigue da avit, qataq ye Siquén, nache ivitta'a ye Ayah, qaq nache 'enauac se'eso huaqta'a't n̄yecpi, qataq so lauoreuapi nma'piolec.

²⁹Qaq som chegoxoguetpi so Manasés, nacheso som ilotague' ye Bet Seán, Tanac, Meguido qataq ye Dor, qataq som lauoreuapi nma'piolec. Qaq se'eso nma'pi, nache netaña co'ollaxa so chegoxoguetpi so José, som llalec so Israel.

Som chegoxoguetpi so Aser

³⁰Qaq soua llalqa so Aser, le'enaxa't Imna, Isvá, Isví, Beria qataq aso Séräh, asom lqaña soomaye.

³¹Qaq soua llalqa so Beria, le'enaxa't Jéber qataq so Malquiel, som lta'a so Birzavit.

³²Qaq so Jéber, nacheso so lta'a so Jaflet, Semer, Jotán qataq aso Súa, asom lqaña soomaye.

³³Qaq soua llalqa so Jaflet, le'enaxa't Pasac, Bimal qataq so Asvat.

³⁴Qaq soua llalqa so Semer, maye lqaña somaye, le'enaxa't Rogá, Yejubá qataq so Aram.

³⁵Qaq soua llalqa so Jotán, som lqaña somaye, le'enaxa't Sofaj, Imna, Seles qataq so Amal.

³⁶Qaq soua llalqa so Sofaj, le'enaxa't Súah, Harnefer, Súaj, Beri, Imra,

³⁷Beser, Hod, Sama, Silsa, Itrán qataq so Berá.

³⁸Qaq soua llalqa so Jéter, le'enaxa't Yefune, Pispá qataq so Ará.

³⁹Qaq soua llalqa so Ula, le'enaxa't Araj, Haniel qataq so Risiyá.

⁴⁰Qaq 'enauac somayepi da chegoxoguetpi so Aser, qaq somayepi nache lataxala'pi so maiche lauo' le'ecpi, somayepi alaataxaicpi, 'añaxaicpi qataq 'amaqtaqaicpi. Qaq da qanaloqten se'eso nanettauo llalaqpi somayepi, nache ivi' veintiséis mil ñalleppi maye ñataqta ñaŷaten da nalaataxac.

1 Crónicas 8

Som chegoxoguetpi so Benjamín

¹Qaq soua llalqa so Benjamín, le'enaxa't Bela, som la'auaxanec llalec, qataq so Asbel, Ahrah,

²Nojá, Rafa,

³Qaq soua llalqa so Bela, le'enaxa't Adar, Gera, Abiud,

- ⁴Abisúa, Namán, Ahóah,
- ⁵Gera, Sefufán qataq so Jirán.
- ⁶Qaq soua llalqa so Aod, maye lataxala' so lauo' le'ecpi, maye netraña co'ollaxa ye Geba, som qaño'orauecpi co'ollaxa, nache naña ye Manajat.
- ⁷Qaq som ŷauec somayepi, le'enaxa't Namán, Ajías qataq Gera, som Ita'a so Uzá, qataq so Ahihud.
- ⁸Qaq so Sajarayin, huo'oi soua lña't llalqa, co'ollaq huaña ye 'alhua Moab, co'ollaq ime da nalateto soua lhua't, asom Jusín qataq aso Bará.
- ⁹Qaq soua llalqa co'ollaq deco'oiguet aso dalaxai lhua maye le'enaxat Hodes, soomaye le'enaxa't Jobab, Sibíá, Mesa, Malcán,
- ¹⁰Jeúz, Saquías, qataq so Mirma. Qaq se'esoua llalqa, nachesoua soua lataxala'ate som maiche lauo' le'ecpi.
- ¹¹Qaq aso Jusín, maye hua'auñi lhua co'ollaxa somaye, huo'oi soua llalqa le'enaxa't Abitub qataq so Elpaal.
- ¹²Qaq soua llalqa so Elpaal, le'enaxa't Éber, Misán, qataq so Semed, som no'oxoosheguem so huaqta'a't nñecpi ye Onó qataq ye Lod, qataq som lauoreuapi nma'piolec.
- ¹³Qaq so Beria qataq so Semá, maye lataxala'ate som lauo' le'ecpi maye hueta'a co'ollaxa ye Ayalón, qaq soomaye ŷo'oldaue'c co'ollaxa som hua'auchiguiñipi da lma' co'ollaxa ye Gad.
- ¹⁴Qaq soua llalqa so Beria, le'enaxa't Sasac, qataq Jeroán.
- ¹⁵Zadaías, Arad, Ader,
- ¹⁶Micael, Ispa qataq so Joha, nache llalqa so Beria.
- ¹⁷Qaq so Zebadíás, Mesulán, Jizquí, Éber,
- ¹⁸Ismeray, Izlíás qataq so Jobab, nache llalqa so Elpaal.
- ¹⁹Qaq soua Yaquín, Zicri, Zabdi,
- ²⁰Elienay, Siletay, Eliel,
- ²¹Adaías, Beraías qataq so Simerat, nache llalqa so Simea.
- ²²Qaq soua Ispán, Éber, Eliel,
- ²³Abdón, Siceí, Janán,
- ²⁴Jananías, Elam, Anatotías,
- ²⁵Ifdaías qataq so Peniel, nache llalqa so Sasac.
- ²⁶Qaq soua Samseray, Seharías, Atalías,

²⁷Jaresías, Elías qataq so Zicri, nache llalqa so Jeroán.

²⁸Qaq 'eso som lataxala'pi se'eso nhuo' le'ecpi, maye hueta'a co'ollaxa ye Jerusalén.

Som llalaqpi so Saúl

²⁹Qaq so huaqta'a't n̄yecpi ye Gabaón, nache hueta'a so Yejiel, som Ita'a so Gabaón, qaq aso lhua somaye le'enaxat Macá.

³⁰Qaq soua llalqa somaye, le'enaxa't Abdón, som ñe llalec, qataq so Sur, Cis, Baal, Ner, Nadab,

³¹Gedor, Ajió, Zequer,

³²qataq so Miclot, som Ita'a so Simea. Qaq somayepi, nache lauoreua so lqañañecpi, maye netaña ye Jerusalén.

³³Qaq so Ner, nacheso so Ita'a so Cis, qaq so Cis, nacheso so Ita'a so Saúl, qaq so Saúl nacheso so Ita'a so Jonatán, Malquisúa, Abinadab qataq so Esbaal.

³⁴Qaq so llalec so Jonatán, le'enaxat Meribaal, som Ita'a so Micaía.

³⁵Qaq soua llalqa so Micaía, le'enaxa't Pitón, Melec, Tarea qataq so Ajaz.

³⁶Qaq so Ajaz, nacheso so Ita'a so Yoadá, qataq so Yoadá, nacheso so Ita'a so Alémet, Azmavet qataq so Zimri, qaq so Zimri, nacheso so Ita'a so Mosá,

³⁷qaq so Mosá, nacheso so Ita'a so Bina, som Ita'a so Rafa, qaq so Rafa, nacheso so Ita'a so Elasa, som Ita'a so Azel.

³⁸Qaq so Azel, seis soua llalqa, maye le'enaxa't Azricán, Bocru, Ismael, Searías, Abdías qataq so Janán.

³⁹Qaq soua llalqa so Esec, som lqaña somaye, le'enaxa't Ulán som ñe, Jehús qataq so Elifelet.

⁴⁰Qaq soua llalqa so Ulán, soomaye ale't 'añaxaiqa, qataq ñataqta ñañaten da do'ogoxona na checnec. Qaq soomaye ñataqta qalota so llalaqpi qataq so laualpi, qaq da ima'a't nache ivi' ciento cincuenta. Qaq somayepi 'enauac da chegoguet so Benjamín.

1 Crónicas 9

¹Qaq 'era da 'eetec da 'enauac so Israel le'ecpi, da qoñettaua'a aso lere so nta'alpi ye Israel.

Som ñe'eguelaqpi co'ollaxa chegaqa'a ye Babilonia

Qaq so shiñaxauapi maye Judá le'ecpi, qañauega co'ollaxa ye Babilonia, souaxat da lle'etaxaloxo.

²Qaq som hua'auñipi da ñe'eguelaxa da nalec som maiche lalamaxat lma'pi, qataq da naigui som huaqta'a't ñyecpi, nacheso som Israel le'ecpi, ntaxaŷaxanaxanecpi, leviitapi qataq som huetague'pi naxa aso atamnaxaqui.

³Qaq som chegoxoguetpi so Judá, Benjamín, Efraín qataq so Manasés qalaq naña co'ollaxa ye Jerusalén.

⁴Qaq som chegoxoguetpi so Judá, le'enaxat Utay, som llalec so Amiud, maye llalec so Omri, maye llalec so Imri, maye llalec so Bani, maye chegoxoguet so Fares, som llalec so Judá.

⁵Qaq so siloniitapi: So Asaías, nacheso som la'auaxanec llalec.

⁶Qaq som chegoxoguetpi so Zeraj, le'enaxat Jeuel, qataq som lauo' le'ecpi somaye, qaq somayepi ivi' seiscientos noventa da ima'a't.

⁷Qaq som chegoxoguetpi so Benjamín, le'enaxat Salú, som llalec so Mesulán, maye llalec so Hodavías, maye llalec so Senúa,

⁸Ibneías, maye llalec so Jeroán, Elá, maye llalec so Uzi, maye llalec so Micri, Mesulán, maye llalec so Sefatías, maye llalec so Reuel, maye llalec so Ibnías.

⁹Qataq so lqaŷañecpi, nache ivi' novecientos cincuenta y seis da ima'a't somayepi, qaq 'enauac somayepi da lataxala'pi so maiche lauo' le'ecpi.

¹⁰Qaq so ntaxaŷaxanaxanecpi, le'enaxat Jedaías, Joyarib, Jaquín,

¹¹Azarías, som llalec so Hilcías, maye llalec so Mesulán, som llalec so Sadoc, maye llalec so Merayot, som llalec so Ajitob, maye nataxala' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

¹²Qataq so Adaías, maye llalec so Jeroán, som llalec so Pasjur, maye llalec so Malquías, Masay, som llalec so Adiel, maye llalec so Yazera, som llalec so Mesulán, maye llalec so Mesilemit, som llalec so Imer,

¹³qataq so lqaŷañecpi, maye ivi' mil setecientos sesenta, maye lataxala'pi so maiche lauo' le'ecpi, qaq somayepi ŷataqta ŷaŷaten da ilo'ogue aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Qaq so leviitapi: Semaías maye llalec so Jasub, som llalec so Azricán, maye llalec so Jasabías, maye chegoxoguet so lauo' le'ecpi so Merari,

¹⁵Bacbacar, Heres, Galal qataq so Matanías, maye llalec so Micaía, som llalec so Zicri, maye llalec so Asaf,

¹⁶qataq so Abdías, maye llalec so Semaías, som llalec so Galal, maye llalec so Jedutún, qataq so Berequías, maye llalec so Asá, som llalec so Elcana, maye netaña co'ollaxa yem nma'piolec maye lalamaxat som netofatiitapi.

¹⁷Qaq so lasom lo'opi, le'enaxat: Salún, Acub, Talmón, Ajimán. Qaq so Salún, maye lqaŷa't soomaye, nacheso som nataxala'.

- ¹⁸Qaq nache ivitta'a nagui da nauaatac yem llegueuo so nta'a, maye pa'aigue da yo'oxoñi, qaq 'eso som lasom lo'opi maye nauaatac som lanataqa'pi som leviitapi.
- ¹⁹Qaq so Salún, som llalec so Coré, maye llalec so Eliasaf, som llalec so Coré, qataq som lauo' le'ecpi coreitapi, somayepi nacheso som ilotague' yem ñegueuo so npe'l maye nañonqa', qaq nache 'eeta'am co'ollaxa som hua'au lta'alpi da ilotague' so ñegueuo som lanataqa' Ñim Nataxala'.
- ²⁰Qaq co'ollaq saxanaxa de'era, nache so Finés, som llalec so Eleazar, nacheso so lataxala' somayepi. Qaq Ñim Nataxala', ñataqta hueta'aguet naxa somaye.
- ²¹Qaq so Zacarías, maye llalec so Meselemías, somaye nacheso so ilotague' yem ñegueuo so npe'l maye lanataqa' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ²²Qaq ye lcata so lasom lo'opi maye nca'aguishecpí, nache ivi' doscientos doce, maye qañachegoxotalec asom le'enaxat lmalatepi som chegoxoguetpi somayepi, maye so David qataq so Samuel maye huo'oi naua l-loxoco, lapaxañi co'ollaxa da lataxac da lo'onataxanaxac somayepi.
- ²³Qaq somayepi qataq so llalaqpi, nacheso so lasom lo'opi, qataq nmeeta'a't da ilo'ogue som ñegueuo asom atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.
- ²⁴Qaq nache 'enauaque naua lañel asa'aso atamnaxaqui da ilotague' se'eso lasom lo'opi, som pa'aigue da nala' lliguisheguem, qataq da nala' lliguiñi, sheu' qataq da taguiñi
- ²⁵Qaq som lqañañecpi maye hueta'alo naua lma'ate, naña naxa da nmeneguet da itauan somayepi, da iveldec soua siete na'axa'te.
- ²⁶Qaq se'esoua cuatro lataxala'ate se'eso lasom lo'opi, maye chegoxoguet nam leviitapi, soomaye nache sa derañai'salo da ilotagueto som nanataqa'pi se'eso nñec, qataq som no'on nogoxoshetpi maye huetaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ²⁷Qaq ye pe, nache soomaye coleetra'asop da nauaatralec aso atamnaxaqui, qaq da yo'oxoñi nache ñauatoigui som lasompi somaye.
- ²⁸Qaq soomaye, huo'oi soua pa'aña'agueta da ilotague' som nogoxoshetpi maye qaño'onataxana naxa da qaño'ot da ño'oxonnataxanaxac, qataq nachesoua soua naloqte'n naxa da qanqatec qataq da qañañamaxat.
- ²⁹Qataq huo'oi soua pa'aira'aguet da ilo'ogue so lañepi nogoxoshetpi maye saqaishetapec, nataqa'en nam 'ayiiña, lataxa, aceite, nchenaxanaxat, qataq so coraxatpi maye ama na laita.
- ³⁰Qataq huo'o so ntaxañaxanaxanecpi maye pa'aña'aguet da ño'ottac som coraxatpi.

³¹Qaq huo'o so chegoxoguet na leviitapi le'enaxat Matatías, som ñe llalec so Salún, maye coreiita, somaye nacheso so pa'aña'aguet da ño'ottac naxa ana nauole da yaqto' nachetaqtaxanaqte.

³²Qataq huo'o som lauo' le'ecpi somaye, som quehatiitapi maye pa'aña'aguet naxa da ño'ot ana nauole maye saqaishetapec, qataq da naloqchiichiguiñi naxa da ñachalec so lmala' asomayepi da ivita ye na'a'q mataxaqui.

³³Qaq nataqa'en huo'o so 'onaxanaxaicpi, maye lataxala'pi se'eso nhuo' le'ecpi leviitapi, som hueta'a naxa se'eso ñyecpi asa'aso atamnaxaqui. Qaq somayepi nache saishet da ñacooteagueua'a nam lañepi no'onatacpi, cha'aye ye na'a'q qataq ye pe, nache huetague' da maiche lo'onataxanaxac.

³⁴Qaq se'eso nacheso som lataxala'pi co'ollaxa se'eso nhuo' le'ecpi, maye chegoxoguetpi so leviitapi, maye netaña co'ollaxa ye Jerusalén.

Som chegoxoguetpi so Saúl

³⁵Qaq ye Gabaón, nache netaña co'ollaxa so Yejiel, maye lta'a so Gabaón. Qaq aso lhua somaye le'enaxat Macá.

³⁶Qaq soua llalqa somaye le'enaxat Abdón som ñe, Sur, Cis, Baal, Ner, Nadab,

³⁷Gedor, Ajió, Zacarías qataq so Miclot,

³⁸som lta'a so Simán. Qaq somayepi nataqa'en ñalectaigui so lauo' le'ecpi maye netaña ye Jerusalén.

³⁹Qaq so Ner, nacheso so lta'a so Cis, qaq so Cis, nacheso so lta'a so Saúl, qaq so Saúl, nacheso so lta'a so Jonatán, Malquisúa, Abinadab qataq so Esbaal.

⁴⁰Qaq so llalec so Jonatán, le'enaxat Meribaal, som lta'a so Micaía.

⁴¹Qaq soua llalqa so Micaía, le'enaxa't: Pitón, Melec, Tarea qataq so Ajaz.

⁴²Qaq so Ajaz, nacheso so lta'a so Jara, qaq so Jara, nacheso so lta'a so Alémet, Azmavet qataq so Zimri, qaq so Zimri, nacheso so lta'a so Mosá,

⁴³Qaq so Mosá, nacheso so lta'a so Bina, som lta'a so Refaías, qaq so Refaías, nacheso so lta'a so Elasa, som lta'a so Azel.

⁴⁴Qaq so Azel, seis soua llalqa maye le'enaxa't, Azricán, Bocru, Ismael, Searías, Abdías qataq so Janán. Qaq 'esoua soua llalqa so Azel.

1 Crónicas 10

Da l-leuaxa so Saúl qataq soua llalqa

¹Qaq so filisteopi delogui' co'ollaxa so Israel le'ecpi, nache so Israel le'ecpi dataueeguesop somayepi, qalaxaye qalota so ileu se'eso Israel le'ecpi, huaña añi qasoxonaxa Gilboa.

²Qaq so filisteopi, icaalec co'ollaxa so Saúl qataq soua llalqa, nache ñalauat so Jonatán, Abinadab qataq so Malquisúa.

³Qaq co'ollaq ime, nache qaltaq qaimalec da qailoquixan so Saúl, nache aso lchecna so nchecna lo'opi, ivira'a da ique'emaqchet somaye.

⁴Huaña, nache so Saúl, 'enapega so lpaqtaxanaqte lo'o, 'eeta': «'Anqatsheguem na 'ainec, nache aýem 'aualauat, yaqto' saishet da aýem ña'ashaxan qom aýem nvita ne'ena shiñaxauapi maye qaica ca la'anaxat na lo'oc.» Qalaxaye so lpaqtaxanaqte lo'o saishet da ño'ot de'era, cha'aye ñataqta lta'araic da lcolanaxa, nache so Saúl ñacona so maiche lainec, nache nqapaxanguit.

⁵Qaq so npaqtaxanaqte lo'o co'ollaq ila'a da mashe ileu so Saúl, nache somaye nataqa'en nqapaxanguit so maiche lainec, nache ileu.

⁶Qaq 'era da 'eetec co'ollaq ileu so Saúl qataq soua tres llalqa, qataq 'enauac so lauo' le'ecpi somaye, da ileu se'eso na'a'q.

⁷Qaq 'enauac so Israel le'ecpi maye netaña ye ca'amegue co'ollaq ila'a da datauec so alleppi, qataq da ileu so Saúl qataq soua llalqa, nache nataqa'en somayepi datauec, ca'ai so huaqta'a't ñyecpi maye netaigui somayepi. Huaña, nache anac so filisteopi, nache naigui se'eso ñyecpi.

⁸Qaq so lña na'a'q co'ollaq so filisteopi tauga da ñacona so logoxoshetpi so leuaxaicpi, nache ilalec so Saúl qataq soua llalqa da ileu', huetralec añi qasoxonaxa Gilboa.

⁹Qaq huaña nache ñaconalo soua alogo somaye, nache icheguec so lqaic da yaqto' ñache, qataq soua lo'ogoxonaqa'ate, ime nache ñauo'o so lamaxashecpí da ñamaxa 'enauac nam netaña ye filisteo maye na'alhua somayepi da yaqto' ñauo'o da la'axañaxac so lauo' le'ecpi qataq som natamnaxala'pi.

¹⁰Qaq ime, nache soua lo'ogoxonaqa'ate so Saúl, qoñaaaraigui aso atamnaxaqui maye netaigui so atamnaxala'pi, qataq qoñanasheguem so lqaic so Saúl, qoñanaigui aso atamnaxaqui maye netaigui so Dagón.

¹¹Qaq so lma' ye Jabés maye huaigui ye Galaad, co'ollaq ñañaten da so filisteopi ño'otec de'era so Saúl,

¹²nache 'enauac so ñalleppi maye 'añaxaicpi ñisheguem, da ñe'eguenaa so lo'ocñaxac so Saúl, qataq soua llalqa. Nache ira'a ye Jabés, yem huaña da ilayiñi ñachetot aso qo'oipaq le'enaxat encina, maye naña ye Jabés, nache ño'ot so nqouaqchetaxac soua siete na'axa'te.

¹³Qaq 'era da 'eetec da l-leuaxa so Saúl, souaxat nam qauem ño'otpi, qataq da sañalaxagueta nam lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala', nache nqo'ona da inat aso 'alo maye ilaviigui ca lña.

¹⁴Qaq saishet da ichemaxata cam 'eetapeguec Ñim Nataxala', ñoqo'oye Ñimaye nqat da nachaalataxac, nache de'era lo'onataxanaxac talec naqa'en so David, som llalec so Yesé.

1 Crónicas 11

So David qoñaneuo da nta'a ye Israel

¹Huaña nache 'enauac so Israel le'ecpi, lañona't da yaqto' nqo'ona da na'aqtaxane' so David, huaña ye Hebrón. Qaq huaña yemaye, nache somayepi 'enapega, 'eeta': «Qomi', maiche qomi' 'arhuo' le'ecpi,

²qaq na'aictaxa co'ollaxa da nta'a so Saúl, qalaxaye 'am mashe nache 'eetai' da 'aulotague' co'ollaxa na Israel le'ecpi da taña naxa na alaataxac. Qaq nataqa'en Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', mashe 'am 'enapega co'ollaxa, 'eeta': «Nache 'am qome da 'am lataxala' qataq 'aulo'ogue na ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi.»

³Huaña nache 'enauac so nqueroxonecpi ye Israel, nqo'ona da na'aqtaxane' so nta'a David huaña ye Hebrón, nache somaye ñañamaxate' somayepi, ñauaachigui naqa'en Ñim Nataxala', qaq huaña nache somayepi ñaneuo so David da yaqto' lta'a so Israel le'ecpi, nache ipacchigui dam ñan la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala', maye ñachegoxotchigui so Samuel.

So David deuotaxanec ye Jerusalén

⁴Huaña nache so David, qataq 'enauac so Israel le'ecpi taña ye Jerusalén, maye le'enaxat nataqa'en da Jebús, qaq so jebuseopi nache netaña co'ollaxa yi'ie 'alhua,

⁵nache somayepi 'enapego' so David, 'eeta': «'Am, saishet da 'aunoxoneua'a ne'ena». Qalaxaye so David, loxonec co'ollaxa ye ñataqta qanpaxatteua'a Sión, qaq da nauattonatac nagui, le'enaxat huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David.

⁶Nache so David 'enapeco': «Ca hua'auñi da iloquixan ye jebuseopi, qaq nacheca qome ca sanagui da lataxala' na alleppi.» Qaq so la'auaxanec da iloquixan somayepi, nacheso som Joab, som llalec aso Seruyá, qaq somaye nacheso so qoñanagui da nataxala'.

⁷Qaq ime co'ollaxa nache so David, naña ye ñataqta qanpaxatteua'a Sión, ñoqo'oye qoñanagui huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David.

⁸Nache so David, nquigaxatec da no'oxoosheguem som huaqta'a't ñyecpi, chegoqchiguiña ye Milo, nache ivitta'a so npaqtaxanaxat, qaq so Joab qalaq ñañamaxaañi som lañepi ñyecpi.

⁹Qaq da la'añaxac so David, ñataqta nquictauec, cha'aye Ñim Nataxala' maye qaica ca Ñaqalanapec hueta'aguet somaye.

Som 'añaxaicpi lataxala'pi so nalleppi so David

¹⁰Qaq 'eso som 'añaxaicpi lataxala'pi som nalleppi so David, som itauaatacpi de'era lo'onataxanaxac somaye, qataq huaxaiguet 'enauac som Israel le'ecpi da ñaneuo da nta'a da ilo'ogue somayepi, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ñanem co'ollaxa so Israel le'ecpi.

¹¹Qaq 'ana ana le'enaxat lmalate som 'añaxaicpi nalleppi so David: Yasobeán, som llalec so Jacmoní, maye lataxala' som tres maye ñataqta 'añaxaiqa, qaq somaye huo'o so huaña co'ollaxa da ñalauat so trescientos ñalleppi, irota'a aso lataquiaxai.

¹²Qaq som ca'atalec somaye le'enaxat Eleazar, maye llalec so Dodo, som ahohíta, som 'oonolec se'esoua tres maye ñataqta 'añaxaiqa.

¹³Qaq somaye nache nnaictague' so David co'ollaq hueta'a ye Pasdamín, yem huaña co'ollaxa da lañona't so filisteopi da yaqto' natat. Qaq yi'ie huo'o so no'onaxa maye huetalec so ñañiguishec cebada, qaq co'ollaq datauec so Israel le'ecpi da dataueeguesop so filisteopi,

¹⁴nache so David, tañigui ye laiñi se'eso no'onaxa, huaña nache dataña'aguet da delogui', nache loxonec so filisteopi. Qaq 'era da 'eetec da Ñim Nataxala', ñanem da dauegaxan somaye.

¹⁵Qataq huo'o so huaña da se'esoua tres se'eso treinta maye ñataqta 'añaxaicpi, nqo'ooras aso coma' da yaqto' nauaare' so David, maye netaigui so auac maye ñaña ye Adulán. Qaq so lanataqa' so alleppi filisteopi ñaña ye ca'amegue ye Refayin.

¹⁶Qaq so David hueta'a co'ollaxa so lle'eguenaq', qaq so alleppi filisteopi hueta'a ye Belén.

¹⁷Qaq so David ye ñataqta ñaguec na laquip, nache 'enapeco': «¡Capegue' taxa da huo'o ca aýem ñanem da ñeñomgui ca 'etaxat maye le'ec añi nshere maye ñaña ye ñegueuo ye Belén!»

¹⁸Qaq huaña nache se'esoua tres 'añaxaiqa, huenoxotrau'a so lanataqa' so filisteopi, nache nqatsheguem so 'etaxat ñachegoxotrangui aso nshere maye ñaña ye ñegueuo ye Belén, nache ira'alo so David. Qalaxaye so David saishet da ññomgui somaye, nacherata da icorec da yaqto' lachetaqtanaxat da ñanot Ñim Nataxala',

¹⁹qataq 'enapeco': «¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaq aýem ntelaqna'aguet qome da ñeñomgui ne'ena 'etaxat! ¡Cha'aye da ñeñomgui, nache 'ena'am da ñiñomguilo naua ltago'q ne'enaua ñale't maye saire'n da nachaalataxat da ñe'egueera'a na 'etaxat!» Nache somaye saishet da ññomgui so 'etaxat. Qaq 'era da ño'o't se'esoua tres ñale't 'añaxaiqa.

²⁰Qaq so Abisay, maye lqaña so Joab, nacheso so lataxala' co'ollaxa so treinta 'añaxaicpi, somaye huo'o so huaña co'ollaxa da iloquiayan so trescientos ñalleppi,

nache ñalauat irota'a aso lataquiaxai. Huaña nache huo'o da llo'oxoyec da ñalectaigui somayepi,

²¹qataq ñactec da llo'oxoyec da ñalectaigui somayepi, ñoqo'oye ivira'a da lataxala' somayepi, qalaxaye saishet da ivi' da 'ena'ama soua tres maye hua'auchiñiñi nataxala'ate.

²²Qaq so Benaías, som llalec so Joyadá, maye Cabsel le'ec, se'eso ñale ñataqta 'añaxaic, ñoqo'oye qalota na lta'araicpi ño'otpi co'ollaq nalattac. Qaq somaye nacheso so ñalaua't soua dos llalqa so Ariel, maye Moab le'ec. Qataq huo'o so na'a'q co'ollaq nattañi aso aloñi, nache somaye tañigui aso lcheque, qaq huangui asomaye da ñalauat so llon.

²³Nataqa'en ñalauat so Egipto le'ec maye napactelec ye dos metros ye lalogaxa, somaye nasolta'a aso lataquiaxai maye locta'am ye lalogaxa na lpataxasoxot na no'oxonec. Qaq so Benaías, irota'a so 'epaq da iloquiayan somaye, nache deuotaxanec aso taquiayan maye nasolta'a so Egipto le'ec, nache ira'a da ñalauat somaye.

²⁴Qaq de'era ño'ot so Benaías, som llalec so Joyadá, nachera da ño'ot da llo'oxoyec da ñalectaigui so treinta 'añaxaicpi,

²⁵qaq somaye ñactec da llo'oxoyec da ñalectaigui somayepi, qalaxaye saishet da ivi' da 'ena'am da llo'oxoye'c soua tres hua'auchiñiñi nataxala'ate. Qaq so David, ñanem somaye da ilo'ogue som lalamaxat lhuataxanaxanecpi.

²⁶Qaq 'ena na le'enaxat se'eso 'añaxaicpi: Asael, som lqaña so Joab, Eljanán, maye llalec so Dodo, som Belén le'ec,

²⁷Samot, som Jarod le'ec, Heles, som paltiita,

²⁸Irá, maye llalec so Iques, som Tecoa le'ec, Abiezer, som Anatot le'ec,

²⁹Sibecay, som Jusá le'ec, Ilay, som Ahohiita,

³⁰Maray, som Netofa le'ec, Jéled som llalec so Baná, maye nataqa'en Netofa le'ec,

³¹Ilay, som llalec so Ribay, maye lma' ye Gabaa, yem huaigui ye na'alhua so Benjamín, Benaías, som Piratón le'ec,

³²Juray, maye lma' so la'auaxac ye Gaas, Abiel, som arbatiita,

³³Azmavet, som lma' ye Bajurín, Elijaba, som saalboniita,

³⁴qataq som llalaqpi so Jasén, som guizoniita, Jonatán, maye llalec so Sage, som arariita,

³⁵Ahiam, som llalec so Sacar, maye nataqa'en arariita, Elifal, som llalec so Ur,

³⁶Jéfer, som mequeratiita, Ajías, som pelonita,

³⁷Hesrai, som lma' ye Carmel, Naray, som llalec so Ezbay,

- ³⁸Joel, som lqaña so Natán, Mibear, som llalec so Hagrai,
³⁹Selec, som amoniita, Najaray, maye lma' ye Berot, som no'ogoxonaxat lo'o maye ltaua so Joab, som llalec aso Seruyá,
⁴⁰Irá, maye lma' ye Jatir, Gareb, maye nataqa'en lma' ye Jatir,
⁴¹Urías, som hitiita; Zabad, som llalec so Ajlay,
⁴²Adina, maye llalec so Siza, som rubeniita, maye lataxala' so rubeniitapi, qataq treinta so ñalleppi nnaictague' somaye,
⁴³Janán, som llalec so Macá, Josafat, som mitniita;
⁴⁴Uzías, maye lma' ye Astarot, Sama qataq so Yeziel, som llalqa so Jotán, maye lma' ye Aroer,
⁴⁵Jediael, som llalec so Simerí, qataq so lqaña Joha, som tiziita,
⁴⁶Eliel, maye lma' ye Majanayin, Yerebay qataq so Josavía, som llalqa so Elnaam, Itma, som moabiita,
⁴⁷Eliel, Obed qataq so Jasiel, maye lma't ye Soba.

1 Crónicas 12

So alleppi maye ntaune' so David

- ¹Qaq so David co'ollaq ñaq naneltaxaatac, 'ettapeeguet so Saúl, som llalec so Cis, nache huo'o so alaataxaicpi maye ñataqta 'añaxaicpi, nqo'ona co'ollaxa somaye co'ollaq netaña ye Siclag, da itauan da huo'o na alaataxac.
²Qaq se'eso alaataxaicpi ñachetac so lchecnecpi, qataq nataqa'en ishet da ipocnec na coma' ñauota'a na lpocnaxanaxat, qataq da ñañenec ana lchecna, da ñauota'a na lhuac aloiguishec, huo'otaq na ne'emaq. Qaq 'ena na le'enaxatpi somayepi, som lauo' le'ecpi so Saúl, maye chegoguet so Benjamín:
³Ajiezzer, som nataxala' qataq so Joás, som llalqa so Semagá, maye lma' ye Gabaa, Jeziel qataq so Pelet, maye llalqa so Azmavet, Beraca qataq so Jehú, maye lma't ye Anatot,
⁴Ismaías, som gabaoniita, maye ñalectaigui so treinta 'añaxaicpi, qataq nache lataxala' somayepi, Jeremías, Jahaziel, Johanán, Jozabal maye lma't ye Gedera,
⁵Eluzai, Jerimot, Bealías, Semarías, Sefatías, som harufiita,
⁶Elcana, Isías, Azarel, Joezer qataq so Yasobeán, som coreiital,
⁷qataq so Joelá qataq so Zebadías, som llalqa so Jeroán, maye lma' ye Gedor.
⁸Nataqa'en huo'o so chegoguetpi so Gad, som huaxaiguet so David co'ollaq hueta'a so ñe'eguenaca' maye huaña ye toolec 'alhua, qaq somayepi ñataqta alaataxaicpi qataq 'añaxaicpi, lhuotta da huo'o na alaataxac, qataq ñataqta

na'atchiguiñi na lo'ogoxonaxatpi, lpaqtaxanaqtepi qataq ana lataquiaxapi. Qaq da lashiguiyaxac somayepi qalaq 'eeta'am na llon da lchec, qataq yataqta qayaqaicpi da chegaqañi, 'eeta'am ana ñi'imshe da quelec ana qasoxonaxapi.

⁹Qaq 'ena na le'enaxatpi somayepi: Som la'auaxanec le'enaxat Ezer, qaq som ca'atalecpi somaye, Abdías, Eliab,

¹⁰Mismaná, Jeremías,

¹¹Atay, Eliel,

¹²Johanán, Elzabad,

¹³Jeremías qataq so Macbanay.

¹⁴Qaq se'esopi chegoxoguet so Gad, nacheso som lataxala'pi so alleppi. Qaq somayepi huo'o som lataxala' so cien alleppi, qataq huo'o som lataxala' so mil alleppi.

¹⁵Qaq somayepi, nacheso som yā'axasoxoolec co'ollaxa so tala Jordán som la'auaxanec ca'agoxoic co'ollaq ipaxaalec se'eso tala, nache datauec naqa'en 'enauac som netaña so ca'ameguepi, som pa'aña'ague da yo'oxoñi qataq da avit.

¹⁶Qaq nataqa'en huo'o som chegoxoguetpi so Benjamín qataq so Judá, nqo'ona da huaxaiguet so David maye hueta'a so lle'eguenaqá'.

¹⁷Huaña nache so David ca'ata'aguet somayepi, nache 'enapega, 'eeta': «Da qananaquiiitaigui da nlagaxayec, qataq da qauanaqui da aym qautauañi, nache ishet da qami' sasategueta, qalaxaye da qansheetaique da aym qaña'añiiguet da aym loxonec na ñepa'aguenaxauapi, na'aictaxa da qaica ca so'ot sañañamaxañi, qalaxaye Ñim Natamnaxala' so qarta'alpi, qami' imeteeta'ape, nache yauo'o qome ca qanhuaxanaguiqui.»

¹⁸Qaq huaña nache so Amasay, maye lataxala' so treinta yalleppi, talec som Saqcha'a Na'añaxac, nache yataqta nlamaxaren 'eeta': «¡Am souaqta'aguet 'am David, maye 'am llalec so Yesé! ¡Qaq da nlagaxayec 'am huetalec qome! ¡Qataq nam 'am itauaatacpi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am itauaatac!»

¹⁹Qataq nataqa'en huo'o so chegoxoguetpi so Manasés da itauan so David, co'ollaq so David yalectaigui so filisteopi da nalaate' so Saúl. Qalaxaye saishet da ipaca'a da itauan somayepi, cha'aye som lataxala'pi so filisteopi co'ollaq ime da laña't da na'aqtaxana't, nache sa nasheneguet, cha'aye somayepi 'enapeco': «¡Dam David, ishet da huaxaiguet so lataxala' Saúl, nache qomi' yalaua't!»

²⁰Qaq 'ena na le'enaxatpi so yalleppi maye chegoxoguetpi so Manasés, maye ca'ategue so David co'ollaq taña ye Siclag: Adná, Jozabad, Jediael, Micael, Jozabad, Eliú, qataq so Siletay, maye lataxala'pi so alleppi maye chegoxoguetpi so Manasés.

²¹Qaq se'esopi nacheso so itauan so David, co'ollaq dataña'aguet da delogui' som huotaique da huenoxotauopi, cha'aye 'enauac somayepi da ñataqta alaataxaicpi, qataq 'añaxaicpi, ñoqo'oye ivira'a da lataxala' so alleppi.

²²Qaq 'enauaque soua na'axa'te da nquictauec so itauan so David, nache ivitta'a da qalota so alleppi maye ñataqta 'añaxaicpi.

So nalleppi so David

²³Qaq 'iye ye lcata da ima'a't so alleppi maye lhuotta da natal maye itauan so David, co'ollaq somaye hueta'a ye Hebrón da yaqto' talec qanqa'en da lo'onataxanaxac so Saúl, cha'aye mashe la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala'.

²⁴Qaq som nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, ivi' seis mil ochocientos ñalleppi, maye huota'a aso lpaqtaxanaqtepi qataq aso lataquiaxaipi, nache lhuotta da natal.

²⁵Qaq so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Simeón, ivi' siete mil cien som ñalleppi alaataxaicpi, maye ñataqta 'añaxaicpi, qataq lhuotta da natal.

²⁶Qaq so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Leví, ivi' cuatro mil seiscientos,

²⁷qataq nataqa'en huaxaigué so tres mil setecientos maye chegoxoguetpi so Aarón, qaq som Joyadá nache lataxala' somayepi,

²⁸qataq so nsoqolec Sadoc, maye alaataxaic qataq ñataqta 'añaxaic, qataq nnaictague' so veintidós nataxala'pi maye chegoxoguetpi som lauo' le'ecpi.

²⁹Qaq so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín, maye maiche lauo' le'ecpi so Saúl, ivi' tres mil so ñalleppi, cha'aye se'esoua na'axa'te qalota som saishet da ñaxanec so Saúl.

³⁰Qaq so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín, ivi' veinte mil ochocientos so ñalleppi alaataxaicpi maye ñataqta 'añaxaicpi, qataq ñataqta ño'oxoraicpi da ñalectaigui so maiche lauo' le'ecpi.

³¹Qaq som lañe so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, ivi' dieciocho mil so ñalleppi maye qoñaneuo da taña so David, da yaqto' ñaneuo da nta'a.

³²Qaq so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Isacar, ivi' doscientos so nataxala'pi maye ñañateeta'aguelo naua na'axa'te, qataq ñañateeta'a nam taña'a da ño'ot so Israel le'ecpi, qaq som lauo' le'ecpi ño'ottac nam damaxasoxoolecpi somayepi.

³³Qaq so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Zabulón, ivi' cincuenta mil alleppi maye lhuotta da natal, qataq ñañaten da do'ogoxona ca camachaqa nam no'ogoxonaxatpi, qataq lhuotta da lasataxac da natal da itauan so David.

³⁴Qaq so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Neftalí, ivi' mil so nataxala'pi, nnaictague' so treinta y siete mil ñalleppi maye ñachetac aso lataquiaxaipi qataq aso lpaqtaxanaqtepi.

³⁵Qaq so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Dan, ivi' veintiocho mil seiscientos so alleppi maye lhuotta da nalat.

³⁶Qaq so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Aser, ivi' cuarenta mil so alleppi maye lhuotta da nalat.

³⁷Nataqa'en som hueta'atague da lya le'ego so tala Jordán, som lauo' le'ecpi so Rubén, Gad, qataq som laýe so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, ivi' ciento veinte mil so ñalleppi maye ñotta'a't so lo'ogoxonaxatpi da nalat.

³⁸Qaq 'enauac se'eso alaataxaicpi maye ñataqta lhuotta da nalat taýa ye Hebrón, cha'aye ñataqta lhuennataxa da ñaneuo so David, da lta'a 'enauac so Israel le'ecpi. Qaq nataqa'en 'enauac so laýe Israel le'ecpi, ñaýamaxareeta da nacheso so David da nta'a.

³⁹Qaq tres soua na'axa'te da hueta'a ye netaña so David, da deque'etac qataq ñyomtac, cha'aye som lauo' le'ecpi somayepi, iqataxanai' co'ollaxa so aloq.

⁴⁰Qataq nataqa'en som lauoreuapi, qataq som lauo' le'ecpi so Isacar, Zabulón qataq so Neftalí, ira'a somayepi so nallec, dachoxoolec so 'ashenapi, cameellopi, molapi qataq so nauegaxanaxala' huacapi. Nache ñachetac so 'ayiiña, nauole lalegue ana hiigo, qataq aso nqaxaýaqta nañiguishé alapi, lataxa, aceite, huacapi qataq aso qaguetapi, nache ñataqta qalota cha'aye ñataqta huo'o da ntonaxac 'enauac se'eso Israel le'ecpi.

1 Crónicas 13

So David huotaique da nqochenaxat aso arca maye laýe' soua nqataxaco

¹Qaq so David, nnate' so 'amaqtaqaicpi maye ltauapi, qataq so lataxala'pi so nalleppi somaye,

²nache so David 'enapega so lapoota'a't Israel le'ecpi, 'eeta': «Da qauaýamaxayiñiita, qataq da nachera da 'eetapeguec Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', nache samaxasaxa ca la'axaýaxac 'enauac na qarqaýañecpi maye hueta'alo na ñotta'a't nma'ate na Israel, qataq na ntaxaýaxanaxanecpi qataq na leviitapi, maye hueta'a nam maiche lalamaxat huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qataq nam 'alhuapi maye lquia'aqa'pi na 'atetpi, da yaqto' qomi' huaxaigueta,

³da yaqto' she'eguenaq'a da ñe'eguelaxataq añim arca maye laýe' naua lqataxaco Ñim Qanatamnaxala', cha'aye chegoqta'a co'ollaq ña do'onataxaatac so Saúl, nache saishet da seqochaqtega añimaye.»

⁴Nache 'enauac som lapoota'a'tpi nhuo' le'ecpi, ÿataqta ÿaÿamaxareeta da qaÿo'ot de'era, cha'aye 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi ÿaÿamaqchiguiñi naqa'en de'era qoÿeetapeguec.

⁵Huaña nache so David, laÿona't 'enauac so Israel le'ecpi, nache chegoqchiguiña naqa'en som hueta'a ye Sijor, yem loga't ye Egipto, nache ivitta'a so hueta'a so ñegueuo ye Jamat, da yaqto' qaÿachegoxotchiguiña ye Quiriat Yearin asom arca maye laÿe' soua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Ime, nache so David lÿatac 'enauac so Israel le'ecpi da tasheguema ye Quiriat Yearin, maye nataqa'en le'enaxat Baalá, yem huaigui ye 'alhua Judá, da yaqto' ÿachegoxotchiguiña yemaye da nquigaxat aso arca maye laÿe' soua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna, asom huaña naxa da qaiÿaxana da le'enaxat Ñim Nataxala', maye aso nso'onaxaqui natatañalo soua ne'enaqtaqa querubines.

⁷Nache somayepi ÿachangui aso dalaxaale naigona aso laÿe' soua nqataxaco nache ÿache ira'a ye lma' so Abinadab. Qaq so Uzá qataq so Ajió nachesoua so ilotegueto asa'aso naigona.

⁸Qaq so David qataq 'enauac so Israel le'ecpi nache queta da dasotto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq do'onaxaata'ai' aso nviquepi arpapi, salteeriopi, pandeeropi, platiillopi, qataq aso tronpeetapi.

⁹Qalaxaye co'ollaq ivita ye nchegoxosoqo' na trigo maye le'enaxat Quidón, nache so Uzá ÿauota'a na lhuaq da nllañi aso laÿe' soua nqataxaco, cha'aye soua nauegaxanaxala'ate huaca pogolaxaayini.

¹⁰Huaña nache Ñim Nataxala', dalemataÿa so Uzá souaxat da ÿauota'a na lhuaq da nllañi aso arca maye laÿe' soua nqataxaco, qaq nache huaña yemaye da nqat da nachaalataxac somaye.

¹¹Qaq so David ÿataqta daquico souaxat da Ñim Nataxala' nqat da nachaalataxac so Uzá, qaq ÿoqo'oye yi'ie 'alhua nache ÿanagui da le'enaxat Peres Uzá, qaq nache ivitta'a nagui da nache le'enaxat de'era.

¹²Qalaxaye se'eso na'a'q so David ÿataqta huo'o da lcolanaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'enapeco': «'Onaxaico' da saishet da sache añi arca maye laÿe' naua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

¹³Nache so David, saishet da ÿache aso laÿe' soua nqataxaco da ira'a so huaqta'a't nÿecpi maye lalamaxat somaye, nacherata da damaxasoxoolec da qaira'a so lma' so Obed Edom, maye lma' ye Gat.

¹⁴Nache aso arca maye laÿe' soua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna, netaña so lma' so Obed Edom soua tres ca'agoxoiqa, qaq Ñim Nataxala' ÿataqta ÿanem da nqouagaxa som llalaqpi so Obet Edom, qataq 'enauac som lalamaxatpi.

1 Crónicas 14

So Jirán, ÿamaxa so David so Itaxaÿaxanaxanecpi

¹So Jirán maye nta'a ye tiro, ñamaxa so David so ltaxaŷaxanaxanecpi, nataqa'en so nŷec lo'opi, qataq som qo'oipaq lo'opi maye ŷachetac na qo'oipaq cedro da yaqto' ŷo'ot so lma' lta'araic so David

²Qaq huaña nache so David, ŷaŷaten da Ñim Nataxala', ŷataqta ipacchigui da ŷanem somaye da lta'a so Israel le'ecpi, cha'aye ŷo'ot da nquictasheguem da lo'onataxanaxac da ilo'ogue so Israel le'ecpi maye lalamaxat Ñimaye.

So laŷepi llalaqpi so David

³Qaq so David nataqa'en huo'o aso laŷepi lamoxouapi ye Jerusalén, nache huo'o so llalaqpi ŷalleppi, qataq so 'alpi.

⁴Qaq 'ena na le'enaxatpi so llalaqpi maye lañoqo' ye Jerusalén: Samúa, Sobab, Natán, Salomón,

⁵Ibejar, Elisúa, Elpelet,

⁶Noga, Nefeg, Jafía,

⁷Elisama, Eliada qataq so Elifelet.

So David loxonec so filisteopi

⁸Qaq so filisteopi co'ollaq la'axaŷaxac da so David qoŷaneuo da nta'a da ilo'ogue ye Israel, nache 'enauac somayepi da taŷa da dataŷa'aguet so David, qalaxaye somaye la'axaŷaxac co'ollaxa de'era, nache ca'ata'aguet somayepi.

⁹Nache so filisteopi co'ollaq ivi' nache nlagaxaañi da talec so ca'amegue ye Refayin.

¹⁰Qaq huaña, nache so David inat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': ¿Peta'a seloquixan ye filisteopi? ¿Peta'a aŷem 'aŷa'anem da ŷoxonec yemayepi? Nache Ñim Nataxala' 'enapeco': Aja', 'auloquixan, cha'aye 'am sanem da 'oxonec qome yemayepi.

¹¹Ime, nache so David tasheguema ye Baal Perasín, qaq nache huaña yemaye da loxonec somayepi. Qaq ŷoqo'oye somaye 'enapeco': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta'am naqa'en ca la'auaxac na 'etaxat, da ŷauategue som ŷec da ñellecchiguingui na ñepa'aguenaxauapi.» Qaq ŷoqo'oye yemaye, nache qoŷanagui da le'enaxat Baal Perasín.

¹²Qaq so filisteopi, ŷalat co'ollaxa som natamnaxala'pi, nache so David damaxasoxoolec da qaŷavigaxat somayepi.

¹³Qalaxaye som filisteopi ŷe'eguelaxa co'ollaxa da nlagaxaañi da talec so ca'amegue ye Refayin,

¹⁴huaña nache so David, qaltaq ŷe'eguelaxalec da inat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñimaye 'enapeco': «Saishet qome da 'auatateguet da 'auloquixan, nacherata da 'aucolesop nache 'auloquixan qom 'avita yem huaña anam qo'oipaqpi bálsamo.

¹⁵Qaq qom 'aua'axaŷa ca l-lamaxa ana nmilo ana qo'oipaqqi da 'eeta'am da qanayectalec, nache 'auloquixan qome cha'aye de'era naigui da aŷem, sa'auta'ague da 'ata'ague da yaqto' nmichiguiñi ñaqa'en ye alleppi filisteopi.»

¹⁶Qaq huaña, nache so David ŷo'ot dam ŷamaxalec Ñim Nataxala', nache loxonec som nalleppi so filisteopi, chegoqchiguiña naqa'en ye Gabaón, nache ivitta'a som hueta'a ye Guézer.

¹⁷Huaña nache da llo'oxoyec so David ŷataqta imattalec yi'ie 'alhuapi, qataq Ñim Nataxala' ŷo'ot da 'enauac nam ŷotta'a't shiŷaxauapi ñi'iŷa somaye.

1 Crónicas 15

So David nqochenaxata ye Jerusalén aso arca maye laŷe' soua lqataxaco

¹So David damaxasoxoolec da qano'oxoosheguem so nŷecpi, qoŷanaigui som huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat somaye, nataqa'en damaxasoxoolec da qaŷo'ot so npe'l da yaqto' qoŷanaigui aso arca maye laŷe' soua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Huaña nache so David, 'eeta': «Nachenata na leviitapi da ishet da ŷache qome añi arca maye laŷe' naua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñim Nataxala' lca'ateua'a co'ollaxa namayepi da yaqto' nachenata da ishet da ŷache añimaye, qataq da yaqto' nache 'eetai' da huetague' de'era lo'onataxanaxac.»

³Qaq ime co'ollaxa nache laŷona't 'enauac so Israel le'ecpi huaña ye Jerusalén, da yaqto' aso laŷe' soua lqataxaco Ñim Nataxala', qanqochenaxata so lma' maye iqataxanai' co'ollaxa so David.

⁴Qaq nataqa'en laŷona't som chegoxoguetpi so Aarón qataq so leviitapi,

⁵qataq som chegoxoguetpi so Quehat, qataq som lataxala' Uriel, qataq som lqaŷañecpi somaye, nache ivi' ciento veinte.

⁶Qaq som chegoxoguetpi so Merari, qataq som lataxala' Asaías, qataq som lqaŷañecpi, ivi' doscientos veinte da ima'a't.

⁷Qaq som chegoxoguetpi so Guersón, qataq som lataxala' Joel, qataq som lqaŷañecpi somaye, ivi' ciento treinta da ima'a't.

⁸Qaq som chegoxoguetpi so Elisafán, qataq so lataxala' Semaías, qataq so lqaŷañecpi somaye, nache ivi' doscientos da ima'a't.

⁹Qaq so chegoxoguetpi so Hebrón, qataq so lataxala' Eliel, qataq so lqaŷañecpi somaye, nache ivi' ochenta da ima'a't.

¹⁰Qaq som chegoxoguetpi so Uziel, qataq so lataxala' Aminadab, qataq so lqaŷañecpi somaye, nache ivi' ciento doce da ima'a't.

¹¹Qaq ime, nache so David iŷaxanalo soua ntaxaŷaxanaxanaqa Sadoc, qataq so Abiatar, qataq soua leviita Uriel, Asaías, Joel, Eliel qataq so Aminadab,

¹²nache 'enapegalo, 'eeta': «Qami' maye qami' lataxala'ate nam llalaqpi na leviitapi, qami' qataq nam qarhuo'oi le'ecpi qanqui'itaxachiita qome, yaqto' ishet da qauache añi arca maye laýe' naua lqataxaco Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, da qanqochenaxachiya ye lma' maye mashe seqataxanai',

¹³cha'aye so hua'auchiguiñi co'ollaq so'otaq de'era, nache qami' saishet da qauo'oche damaye, ýoqo'oye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', huo'oi soua nqa't da nachaalataxac, souaxat da saishet da senataq ca 'eetec ca lataxac da lamaxasoxonaxac.»

¹⁴Huaña nache so ntaxaýaxanaxanecpi, qataq so leviitapi, nqui'itaxatta da yaqto' ishet da ýache da nqochenaxat aso arca maye laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

¹⁵Nache so leviitapi ýache aso laýe' soua nqataxaco, ýacheraleguete naua lallaco soua 'epaxaye maye lachoxola'ate asomaye, cha'aye nachera da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' maye ýamaxalec co'ollaxa so Moisés.

¹⁶Qaq so David, nataqa'en ýamaxalec so lataxala'pi so leviitapi da ýauo'o so no'onaxanaxanecpi ýachegoxotaigui so maiche lauo' le'ecpi, ýauota'a aso lviquepi salteeriopi, arpapi qataq so latoviaxanatacpi lcat da yaqto' huo'o da la'añaxac da do'onaxaata'ai' souaxat da ntonaxac.

¹⁷Nache so leviitapi ýaneuo so Hemán, som llalec so Joel, qataq som lauo' le'ec Asaf, som llalec so Berequías, qataq so Etán maye llalec so Cusaías, maye chegoxogueta so Merari.

¹⁸Nataqa'en qoýaneuo som laýepi lauo' le'ecpi soomaye da yaqto' lasom lo'opi, som: Zacarías, Jaziel, Semiramot, Yejiel, Uní, Eliab, Benaías, Maseías, Matatías, Elifelu, Mecneías, Obed Edom qataq so Jeiel.

¹⁹Qaq soua 'onaxanaxaiqa Hemán, Asaf qataq so Etán, nachesoua soua pa'aira'aguet da iuaxaata'a't soua natoviaxanatal lcat bronze.

²⁰Qaq so Zacarías, Aziel, Semiramot, Yejiel, Uní, Eliab, Maseías qataq so Benaías nachesoua soua iviqueetrapigui aso salteeriopi,

²¹qaq so Matatías, Elifelu, Mecneías, Obed Edom, Jeliel qataq so Azazías, nachesoua soua iviqueetrapigui aso arpapi da yaqto' ýaueca'aguet da no'onaxanaxac.

²²Qaq so Quenanías maye lataxala' so leviitapi maye nvique lo'opi, nacheso so pa'aña'aguet da no'onaxanaxac cha'aye ýaýaten damaye.

²³Qaq so Berequías qataq so Elcana, nachesoua soua ilotrague' so ñegueuo so npe'l maye netaigui aso laýe' soua nqataxaco.

²⁴Qaq soua ntaxaýaxanaxanaqa Sebanías, Josafat, Natanael, Amasay, Zacarías, Benaías qataq so Eliezer, nachesoua soua nasheere lo'o da huaña ye datatauga ye

hueta'a aso laýe' soua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq so Obed Edom qataq so Yejías, soomaye nataqa'en ilotrague' so ñegueuo so npe'l maye netaigui aso laýe' soua nqataxaco.

²⁵Qaq so David, qataq so nqueroxonecpi ye Israel, qataq so lataxala'pi so qalota alleppi, ýataqta machiguiñi da ýe'eguen'a aso laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala', ýachegoxotchiguiña ye lma' so Obed Edom.

²⁶Qaq souaxat da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da itauaatac som leviitapi maye ýachetac aso laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala', nache qoýanot Ñimaye so siete huaca llalqa qataq so siete peenaqpi.

²⁷Qaq so David, huomtaigui so lapo' maye chegaqaigui na ýataqta no'on lino, qataq nataqa'en so leviitapi maye ýachetac aso laýe' soua nqataxaco, nataqa'en so 'onaxanaxaicpi, qataq so Quenanías maye ilotague' da no'onaxanaxac. Qaq so David, nataqa'en nqolaataña so efod maye chegaqaigui na lino.

²⁸Qaq 'era da 'eetec da 'enauac so Israel le'ecpi ýachetac aso laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala', nache ýa'alaqtai' da ntonaxac, qataq do'onaxaata'ai' da l-lamaxa ana peenaq lcouepi, qataq ana trompeetapi, qataq na natoviaxanatacpi lcat, qataq ana salteeriopi, qataq ana arpapi.

²⁹Qaq asa'aso laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala', co'ollaq qaiviraxateua'a so huaqta'a't nýecpi maye lalamaxat so David, nache aso Mical, maye llalec so Saúl, co'ollaq dalletaviigui so nalloxoqui, nache co'ollaq ila'a so nta'a David, da dasottac souaxat da ntonaxac, nache asomaye nomteguet da ýataqta deqaiga somaye.

1 Crónicas 16

¹Qaq 'era 'eetec co'ollaq qaiviraxat aso arca maye laýe' soua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qoýanaigui so npe'l maye iqataxanai' co'ollaxa so David, nache sa qaýaýaloxon da qoýanot Ñim Nataxala' aso nachetaqtaxanaqte qaýavigaxatta qataq aso qanhuaachigui.

²Qaq so David co'ollaq ime da ýaneuo aso nachetaqtaxanaqtepi qaýavigaxatta qataq aso qanhuaachigui, nache ýasaxalec da nchoxonnataxanaxa se'eso nhuo' le'ecpi, ýauota'a da le'enaxat Ñim Nataxala'.

³Nache 'enauac so Israel le'ecpi, ýalleppi qataq 'alpi da ñi 'oonolec somayepi ýanem aso 'oonole nauole 'ayiiña, qataq aso ntoñiguishe maye lalegue na lapat, qataq aso nauole maye lalegue ana nqaxaýaqta ala na nañiguishe.

⁴Ime, nache so David huo'oi soua ýaareuo leviita da pa'aýa'agueta da iloregue aso laýe' soua lqataxaco Ñim Nataxala', da yaqto' huapegueto da ýa'n da 'achecýaxac, qataq da ýo'oxore'n Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

⁵Qaq 'ena na le'enaxa't soomaye: Asaf, som lataxala' soomaye, qaq soua lýa't: Zacarías, Jeiel, Semiramot, Yejiel, Matatías, Eliab, Benaías, Obed Edom qataq so

Jeiel, som hueto'oto aso nviquepi, salteeriopi qataq aso arpapi. Qaq so Asaf, nacheso so pa'aŷa'aguet da iuaxaata'a't soua natoviaxanataqa lcat.

⁶Qaq souantaxaŷaxanaxanaqa Benaías qataq so Jahaziel, nachesoua soua ŷashettrapigui naxa soua nasheerel, da datatraua'a so hueta'a aso arca maye laŷe' soua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So lo'onec so David da ŷan da na'achecŷaxac

⁷Qaq nacheso se'eso na'a'q so huaigui co'ollaxa da so David, ŷaneuo so Asaf qataq soua lqaŷa't da ilo'ogue da ño'oxonnataxanaxac da qaŷo'oxoren Ñim Nataxala', maye 'eeta':

⁸¡Qavio'oxoreñi qome Ñim Nataxala'! ¡Qaua'axacheeuec qome da le'enaxat! ¡Qaua'aqtaxañim nam ŷotta'a't shiŷaxauapi nam ŷo'otpi Ñimaye!

⁹¡Qauo'oñi na no'onecpi da qavio'oxoreñi da 'enec Ñimaye! ¡Qaua'axachiiuec da llo'oxoyec nam ŷo'otpi Ñimaye!

¹⁰¡Qavio'oxoreñi da ŷataqta qui'itta le'enaxat Ñimaye! ¡ŷataqta machiguiñi qome da qarquiyaqteŷaxaqui, qami' maye qanmichiitaique Ñim Nataxala'!

¹¹¡Qanmichiŷaique Ñim Nataxala' qataq da la'añaxac, qataq 'enauaque naua na'axa'te da qanmichiitaique Ñim Nataxala'.

¹²Qantooñita'ac da llo'oxoyec nam lta'araic ŷo'otpi, qataq na sa qaŷauanapega ŷo'otpi, qataq nam ŷan lamaxasoxonaxacpi,

¹³qami' maye qauachegoqoiguet so Israel maye lamaxashec Ñimaye, qami', maye qami' llalqa so Jacob, maye qami' lca'agui'she Ñimaye.

¹⁴Ñim Nataxala', nacheñi Ñim Qanatamnaxala', nacheñi ñi ilotague' 'enauac ana 'alhua.

¹⁵Ñimaye nache 'eetai' da saishet da icoua'ai da naŷamaxataxac, qataq da la'aqtac maye ŷanem na shiŷaxauapi,

¹⁶qataq da naŷamaxataxac co'ollaq naŷamaxate' so Abraham, qataq da ŷan la'aqtac maye ŷanem co'ollaxa so Isaac,

¹⁷dam lapaxañi co'ollaxa lataxac maye ŷanem so Jacob, dam chochaq tatec naŷamaxataxac maye ŷanem so Israel,

¹⁸co'ollaq 'enapec: «Aŷem 'am sanem qome ye 'alhua ye Canaán, maye 'am taalec qome da 'aralamaxat.»

¹⁹Co'ollaq ñaq saq 'amaqtaq ye lcata somayepi, qataq saq 'amaqtaq chegaqauecpi maye netalec yi'ie 'alhua,

²⁰maye chochaq tateua'alo co'ollaxa na ŷotta'a't 'alhuapi, qataq quetagui som ŷotta'a't nta'alpi,

²¹qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna saŷasheneguet da saqaiyacnapec somayepi, qaq souaxat da lauotaxanaqtaic nache nhuogaxa so nta'alpi, 'eeta':

²²«¡Saishet da qavi'iguiñiita'a na ica'aguishecpi, qataq saishet da saqauaŷamaxachiŷapepec na ŷa'aqtaxanaxanecpi!»

²³Qauo'onaxañiito'ot Ñim Nataxala', 'enauac qami' maye qoñiitalec ana 'alhua, qataq 'enauaque naua na'axa'te da qaua'axacheeteguec da lca'alaqtaxanaxac Ñimaye.

²⁴Qaua'axacheetac da llo'oxoyec Ñimaye, da qaualliquiitaigui na ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq qaua'aqtaxañim 'enauac na nhuo' le'ecpi, nam ŷo'ot da na'aalaxa maye ŷo'ot Ñimaye.

²⁵Cha'aye Ñim Nataxala' ŷataqta lta'araic da la'amaqchec, qataq ŷataqta 'itchiguiñi da qaŷo'oxoreetac, qataq da lchec Ñimaye napacalec na laŷepi atamnaxala'pi.

²⁶Cha'aye nam natamnaxala'pi nam laŷepi shiŷaxauapi, qaica ca 'enec, qaq Ñim Nataxala' qalaq nacheñi ñim ŷo'ot na piguem.

²⁷¡Qaq Ñimaye hueto'ot da lta'araic la'amaqchec! ¡Qataq huo'o da na'añaxac qataq da tonaxac ye hueta'a Ñimaye!

²⁸Qaq qami' maye qami' llalaqpi na nhuo' le'ecpi, qavio'oxoyiñi da llo'oxoyec qataq da la'añaxac Ñim Nataxala',

²⁹qavio'oxoyiñi da la'amaqchec Ñim Nataxala', qataq qauacheetauo aca qarachetaqtaxanaqche da qanqo'oñiia'a Ñimaye, qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala' da huaña ñim ŷataqta 'onaxaic npe'l maye lanataqa'.

³⁰¡Qaq 'enauac nam huetalec ana 'alhua ŷataqta iviloxol da lcolanaxa da dataŷot Ñimaye! ¡Ñimaye ŷo'ot co'ollaxa ana 'alhua da yaqto' saishet da deraŷapigui'!

³¹¡Qaq ŷataqta machiguiñi qome na piguem qataq ana 'alhua! Qataq na ŷotta'a't shiŷaxauapi, 'enapec qome: «¡Ñim Nataxala', nacheñi ñi nta'a!»

³²¡Qataq dellimigui qome aso auaxai, qataq 'enauac nam huetangui asomaye! ¡Qataq machiguiñi qome na no'onaxa qataq 'enauac nam huetalec namaye!

³³¡Huaña qome nache do'onaxaato'ot Ñim Nataxala' ana qo'oipaqqi maye huetaigui na aviaq souaxat da ntonaxac, cha'aye Ñimaye mashe anacta da ilo'ogue ana 'alhua!

³⁴Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala' cha'aye Ñimaye ŷataqta soxoraic, qataq da lauotaxanaqtaic Ñimaye chochaq tatec.

³⁵Qataq qoñiŷapepec: «¡Ña qomi' 'anca'alaxatrec 'am maye 'Auo'otapecna maye 'am qarca'alaxaqui! Qomi' 'alaŷona't qataq qomi' 'ausoueeguesopa nam ŷotta'a't shiŷaxauapi, yaqto' sho'oxorenaqtac dam qui'itta 'are'enaxat, qataq qaramachiguiñi da 'am sho'oxorenaqtac.»

³⁶¡Qaq ÿataqta qaño'oxoren Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, qataq chochaq tatec da ño'oxonnataguec Ñimaye! Nache 'enauac so nhuo' le'ecpi da, 'eeta': «¡Aja', nache 'eetec!» nache ÿo'oxoren Ñim Nataxala'.

³⁷Huaña nache so David, ipataxagueta so Asaf, qataq soua lqaña't da ilo'oguelo aso arca maye lañe' soua lqataxaco Ñim Nataxala', yaqto' nache quetro'ot da huetrague' nam qaño'otpi ye na'a'q.

³⁸Qaq so Obed Edom, qataq so sesenta y ocho lqañañecpi, qataq so Obed Edom, maye llalec so Jedutún, qataq so Josá, nacheso somayepi so ilotague' so ñegueuo so npe'l.

³⁹Qaq so ntaxaŷaxanaxanec Sadoc, qataq so lqañañecpi maye nataqa'en ntaxaŷaxanaxanecpi, nacheso so ipataxaguet da ilo'ogue so npe'l maye lanataqa' Ñim Nataxala', maye netasheguema so pa'asheguem ye Gabaón,

⁴⁰da yaqto' nache queto'ot da ŷaatrapeguemo ana nachetaqtaxanaqtepi qaŷavigaxatta, da ŷachalec aso nca'atoxonaxalate ye nte'eta qataq ye avit, nache ipacchigui 'enauac nam nanettañepi maye lqataxacpi Ñim Nataxala', maye no'onaxatañi da ŷamaxalec so Israel le'ecpi.

⁴¹Qaq nataqa'en ŷalecnoigui somayepi so Hemán, Jedutún qataq som lañepi lca'aguishecpí da ipataxalec da no'onaxanaxac da qaño'oxoren Ñim Nataxala', cha'aye da lauotaxanaqtaic Ñimaye chochaq tatec.

⁴²Qaq so Hemán qataq so Jedutún, nachesoua soua ŷashettrapigui soua nasheerel, qataq da iuaxaata'a't soua natoviaxanataqa lcat, qataq aso lañe nviqepi, da yaqto' ŷaueca'aguet da no'onaxanaxac da qaño'onaxaato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq soua llalqa so Jedutún, nachesoua soua ilotrague' so ñegueuo so npe'l.

⁴³Qaq co'ollaq ime de'era, nache 'enauac somayepi da ÿe'eguelaxalo naua lma'ate, nataqa'en so David, ÿe'eguelaxa so lma' da yaqto' talec naqa'en da no'on la'aqtac so llalaqpi.

1 Crónicas 17

Ñim Lo'onatac 'Enauacna naŷamaxate' so David

¹Qaq so David, co'ollaq mashe netaigui so lma' lta'araic, nache 'enapega so na'aqtaxanaxanec Natán, 'eeta': Ña 'aumeten da aŷem, sootaigui na nŷec lta'araic maye nda'a't na 'epaq cedro, qaq aña arca maye lañe' soua lqataxaco Ñim Nataxala', qalaq netaigui ñi qaica ca la'amaqchec npe'l.

²Nache so Natán, ŷasateguet so David, 'eeta': Ñaq 'auo'ot 'enauac cam huetaigui da 'arhuennataxac, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'am hueta'aguet.

³Qalaxaye nacheso se'eso pe, da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'enapega so Natán, 'eeta':

⁴«'Anqo'ona ñi ñamaxashec David, nache qonapega da Añem Nataxala' da ña'aqtac, 'eeta': <Saishet da nache 'am da 'ano'oxoosheguem aca atamnaxaqui maye ñalamaqte da yaqto' ñanataxaqui.

⁵Qaq chegoqta'a se'eso na'a'q co'ollaq ñeqatec na Israel le'ecpi, choche ivitta'a nagui da saishet da sootaigui aca atamnaxaqui, nacherata da sootaigui naxa ñi npe'l maye choche qanqochenaxatta.

⁶Qaq 'enauaque se'esoua vi'ie da ñenaictague' somayepi, qalaq saishet da huo'otaq señaataacot ca 'oonolec se'eso nataxala'pi maye sepataxaguet da ilo'ogue na Israel le'ecpi, da huo'otaq no'oxoosheguem aca atamnaxaqui maye nda'a't na 'epaq cedro.

⁷Qaq ñoqo'oye qonapega qome ñi ñamaxashec David, da Añem Nataxala' maye qaica ca Seqalanapac, da ña'aqtac 'eeta': Añem, 'am sachegoxottoigui co'ollaxa aso lañe' ana qagueta, da 'am ñeqateeguesop da 'aulotague' asomayepi da yaqto' 'am sanagui da 'am lataxala' na ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi.

⁸Nache 'am ñenaictague' 'enauac da 'icñaxac, qataq 'am setauaatac da yaqto' 'anmatchiguiñi so 'anpa'aguenaxauapi maye 'am dataña'aguet co'ollaxa, nache 'am sanem da 'ayo'oxoyec, da qoneta'am nam ñalleppi maye ño'oxoraicpi maye huetalec ana 'alhua.

⁹Nataqa'en seqataxanai' ye lma' na ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, da yaqto' nache lalamaxat ñaqa'en, nache qaica ca iraxanai', huo'otaq da ca qauemaicpi ñe'enai' namayepi, da 'eeta'ama soua hua'au' na'axa'te,

¹⁰som na'axa'te co'ollaq sauo'o so nataxala'pi da ilo'ogue na ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, nacherata da qaica ca la'amaqchec ñaqa'en so 'anpa'aguenaxauapi. Qataq 'am sañaanaxanaxanec da huo'o ca 'aña'alaqpi qome,

¹¹qaq qom ivita ca loga't da 'anachaalataxac, nache nachaañi ñaqa'en cam 'am chegoxoguet da yaqto' nache queta da 'aro'onataxanaxac.

¹²Nache camaye nacheca ca no'oxoosheguem qome aca atamnaxaqui maye ñalamaqte, qaq añem sanem da nache 'eetai' da qaica ca iraxanai' da lo'onataxanaxac.

¹³Qaq nache añem lta'a, qataq camaye nache ñalec, qataq saishet da ñeqateeguesop qome da ñauotaxanaqtaic, da huo'otaq 'eeta'am som 'auca'atalec co'ollaxa,

¹⁴nacherata da qaica ca iraxanai' da hueta'a na ima' qataq da ño'onataxanaxac. Qaq de'era lo'onataxanaxac nache 'eetai' da qaica ca iraxanai'.»

¹⁵Nache so Natán da'aqtaxanem so David, nache ipacchigui 'enauac de'era ñauaachigui qataq da hua'aqchigui somaye.

¹⁶Huaña nache so nta'a David, nachaateua'a so lanataqa' Ñim Nataxala', nache 'enapeco': «'Am Nataxala' maye 'Aro'onatac 'Enauacna, ¿che negue'to' aýem qataq na ýalaqpi, da yaqto' aýem 'anviraxata'a ne'ena?

¹⁷¡Qaq ye ýataqta qaica ca la'amaqchec 'anqa'en de'era, 'Am Nataxala' maye 'Aro'onatac 'Enauacna, ye ýataqta 'avira'a da 'aua'axat cam ñaq natauo llalaqpi ne'ena 'arlatac, qataq da aýem 'aulota'a qalaq aýem 'ena'am 'anqa'en ca 'amaqtaqaic ýale!

¹⁸¡Negue'to' ca lýa sa'axat da sa'axattac de'era na'amaqchec maye 'aýa'anem ne'ena 'aramaxashec, ye ýataqta 'auauatton nam 'aramaxashec!

¹⁹Qaq 'enauac na 'auo'otpi maye huo'o da llo'oxoyec 'Am Nataxala', souaxat da 'arauotaxanaqtaic ne'ena 'aramaxashec, qaq damaye chegoqchigui da maiche qonetapeguc.

²⁰'Am Nataxala', qaica ca lýa 'am 'eeta'am, qataq qaica ca lýa ýaqauga atamnaxala' da sa'axasoqteguelec da 'am 'eeta'am.

²¹Qaq ýoqo'oye negue'tom ca 'eeta'am ne'ena 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi, cha'aye nachenata namayepi da 'ausoueguesop co'ollaxa da nlataguec da yaqto' 'aralamaxatpi, nache 'auo'ot da la'amaqchec da 'are'enaxat, 'auachegoxotchigui na Ita'araicpi maye ýo'ot da na'aalaxa, co'ollaq 'auamaqauec nam ýotta'a't shiýaxauapi, ýauaachigui 'anqa'en na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, maye 'anqateeguesop co'ollaxa ye Egipto.

²²Cha'aye 'am, 'auacona co'ollaxa da 'aralamaxat na Israel le'ecpi, yaqto' chochaq tatec da 'aralamaxat namayepi, qaq 'Am Nataxala', nache 'am da 'Am Natamnaxala' namayepi.

²³Qaq ýoqo'oye nagui, 'Am Nataxala', nache 'eetai' qome da qoqueto'ot da 'auo'ottac da 'ara'aqtac maye 'aýa'anem co'ollaxa na 'aramaxashec, qataq nam llalaqpi namaye. Nache 'aupaqueelec qome da qonapec,

²⁴yaqto' da 'are'enaxat nache 'eetai' qome, qataq da 'ayo'oxoyec chochaq tatec, yaqto' 'enauac na shiýaxauapi, 'eeta': «¡Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec, nacheñi Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi!» ¡Qaq na llalaqpi so 'aramaxashec David, nache 'eetai' qome da 'ampaxattalec!

²⁵'Am Ñatamnaxala', aýem 'auaýaanaxanaxanec co'ollaxa da taýa'a da nache 'eetai' da nta'alpi na ýalaqpi, ýoqo'oye na'aictaxa da aýem 'aramaxashec, qalaxaye 'am sanot da ñachoxonnaxac.

²⁶'Am Nataxala', nache 'Am maye 'Auo'otapecna, qaq 'am 'auachaxana co'ollaxa da 'arsoxoyec ne'ena 'aramaxashec,

²⁷qaq ýoqo'oye nagui nache talec 'anqa'en ca nqouagaxa na llalaqpi ne'ena 'aramaxashec, yaqto' nache 'eetai' qome da 'ampaxattalec, cha'aye 'Am Nataxala', mashe talec 'anqa'en da nqouagaxa namayepi, qaq nache 'eetai' qome damaye.»

1 Crónicas 18

So David loxonec so npa'aguenaxauapi

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so David loxonec so filisteopi, nache choche ilattac qataq deuotaxanec so huaqta'a't n̄yecpi ye Gad, qataq som lauoreuapi nma'piolec.

²So David, nataqa'en loxonec co'ollaxa so moabiitapi, nache choche ilattac, qataq desheetenaxaatac naqa'en somayepi.

³So David, nataqa'en loxonec so Hadad Ezer, som nta'a ye Soba, yem huaña da pa'aña'ague ye Jamat, co'ollaq taña ye 'alhua maye hueto'ot na loigue so tala Éufrates da yaqto' nquigaxatec da lo'onataxanaxac.

⁴Qaq so David, ñacona aso cuatro mil alaataxaquipi naigonapi, qataq loxonec so siete mil alleppi maye netalec so caipi, qataq veinte mil alleppi maye petañepi, nataqa'en ñacagaxat na lapia'pi so caipi maye lauegaxala' aso alaataxaquipi naigonapi, qaq nacherata da no'onaxatañi so lañepi caipi da yaqto' lauegaxala' aso cien naigonapi.

⁵Ime, nache nvi' so siiriopi maye chegaqa'a ye Damasco da yaqto' itauan so Hadad Ezer, som nta'a ye Soba, qalaxaye so David, loxonec co'ollaxa so siiriopi nache ñalauat so veintidós mil maye lañepi somayepi.

⁶Huaña, nache so David ñauo'o so lauanaxanaxanecpi da hueta'a ye Siria maye huaigui ye Damasco, nache so David choche ilattac so siiriopi, qataq desheetenaxaatac naqa'en. Qaq 'era da 'eetec da Ñim Nataxala' ñanem da lauegaxanaxac so David, 'enauac nam ivira'a 'alhuapi.

⁷Qaq so David, ñacona nataqa'en aso npaqtaxanaqtepi oro maye lpaqtaxanaqtepi so 'amaqtaqaic ltauapi so Hadad Ezer, nache ira'a ye Jerusalén.

⁸Nataqa'en ñacona so qalota lcat bronce, maye chegaqaña so huaqta'a't n̄yecpi ye Tibejat qataq ye Cun, maye lalamaxat so Hadad Ezer. Qaq nacheso so do'onataxana so Salomón co'ollaq ño'ot aso late'eraí lañe' na 'etaxat, qataq aso nhuoqtepi, qataq so no'onataxanaxatpi maye lalamaxat aso atamnaxaqui.

⁹Qaq so Toy, som nta'a ye Jamat, co'ollaq ñañaten da so David loxonec 'enauac so nalleppi so Hadad Ezer, maye nta'a ye Soba,

¹⁰nache somaye ñamaq so llalec Adoram, somaye ñachetac so qalota nogoxoshetpi chegaqaigui na oro, plata qataq na bronce, da yaqto' taña da nquine' so David, qataq ntootapeguec somaye, souaxat da iloquiaxan qataq nauec so Hadad Ezer, cha'aye so Toy, nataqa'en deloctague' co'ollaxa so Hadad Ezer.

¹¹Qaq so David, ñanot co'ollaxa Ñim Nataxala' se'eso nogoxoshetpi, lñateuo naqa'en so oro qataq so plata maye lhuotaxanaxatpi co'ollaq nhuo' so lañepi shiñaxauapi, maye lma' ye Edom, Moab, Amón, Filistea qataq ye Amalec.

¹²Nataqa'en so Abisay, maye llalec aso Seruyá, nauec nache ñalauat so dieciocho mil edomiitapi, huaña so ca'amegue maye huaña na toue.

¹³Ime, nache so David ñauo'o so lauanaxanaxanecpi da hueta'a ye Edom, nache choche ilattac so edomiitapi, qaq Ñim Nataxala', ñanem da lauegaxanaxac so David, 'enauac nam ivira'a 'alhuapi.

Som 'amaqtaqaic Itauapi so David

¹⁴Qaq so David, ilotague' co'ollaxa 'enauac ye Israel, qaq da lo'onataxanaxac somaye da nmit so lauo' le'ecpi, ñataqta ña'ñamaqchiguiñi qataq naloqchiguiñi.

¹⁵Qaq so Joab, som llalec aso Seruyá, nacheso so 'amaqtaqaic lataxala' so alleppi, qaq so Josafat, som llalec so Ajilud, nacheso so leraxanaxanec so nta'a.

¹⁶Qaq so Sadoc, maye llalec so Ajitob, qataq so Ajimélec, som llalec so Abiatar, nachesoua souantaxa'ñaxanaxanaqa, qaq so Savsá, nacheso so neraxanaxanec.

¹⁷Qaq so Benaías, maye llalec so Joyadá, nacheso so ilotague' so quereteopi qataq so peleteopi. Qaq so llalaqpi so David, nacheso so Itauapi so nta'a.

1 Crónicas 19

So David loxonec so siiriopi qataq so amoniitapi

¹Qaq co'ollaq mashe qa'ñoqtegue de'era, nache ileu so Najás, maye nta'a ye Amón, nache so llalec, talec da lo'onataxanaxac somaye.

²Nache so David, co'ollaq deuennataxan, nache 'eeta': «A'ñem sechoxoren qome ñi Janún, maye llalec so Najás, cha'aye so lta'a ñataqta a'ñem ichoxoren co'ollaxa.» Nache so David, ñamaq so ltaxa'ñaxanaxanecpi da yaqto' ña'a'ñaqchet somaye souaxat da l-leuaxa so lta'a, qalaxaye co'ollaq ivita so lamaxashecpí so David ye na'alhua so amoniitapi, da yaqto' ña'a'ñaqchet so Janún,

³nache so lataxala'pi so amoniitapi, 'enapega so Janún, 'eeta': ¿'Am 'amaqtaqaic, peta'a 'aua'amaqten da ñi David namaq na la'aqtaxanaxanecpi da nacherata da 'am ña'a'ñaqchet? ¡'A'i, yo'oqta da namayepi anac da imeten, naloqten qataq da ñauattoota ne'ena qana'alhua!

⁴Qaq huaña, nache so Janún, damaxasoxoolec da qa'ñaconeua'a so lamaxashecpí so David, nache qanamarec ana lqa' lauepi qataq qaicolaxata'aguelo soua alogo, nache tachiguiñalo qanqa'en naua lleegue, ime, nache ñamaq da ñe'eguelaxat.

⁵Qaq so David, co'ollaq la'axa'ñaxac de'era huaigui se'eso ñalleppi, nache damaxasoxona da qaica'ata'aguet, cha'aye somayepi ñataqta lta'araic da lcoxo, qataq qo'ñenapega da nache naña ye Jericó, ivitta'a da qaltaq ñaxat ana lqa' lauepi somayepi, nache ishet da ñe'eguelaq.

⁶Qaq so amoniitapi co'ollaq ila'a da dalemata so David, nache so Janún, qataq som amoniitapi ñamaq aso treinta y tres mil kilos aso plata da yaqto' nsheue naqa'en

so alleppi maye netalec so caipi, qataq so netangui aso naigonapi alaataxaquipi, maye hueta'a ye Mesopotamia, Siria, Macá qataq ye Soba,

⁷nache so Janún qataq so amoniitapi isheeten da qaŷamaq aso treinta y dos mil naigonapi alaataxaquipi, qataq so nta'a ye Macá lŷatac so nalleppi, nache hua'a ye nalotta ye Medeba. Qaq so amoniitapi nataqa'en ca'ai som lalamaxat huaqta'a't nŷecpi, nache naŷamaxat da nalat.

⁸Qaq so David co'ollaq ŷaŷaten de'era, nache ŷamaq so Joab, qataq 'enauac so alleppi, som ŷalleppi maye ŷataqta 'añaxaicpi.

⁹Qaq so amoniitapi jec co'ollaxa, nache naŷamaxaañi, hua'a so ñegueuo so huaqta'a't nŷecpi, qaq so nta'alpi maye naŷa da itauan co'ollaxa somayepi, nache no'onañi huetauga so no'onaxa.

¹⁰Qaq so Joab co'ollaq ila'a som chegaqa'ague da dataŷa'ague qataq som chegaqa'ague na l-laq da huotaique iloquiayan somaye, nache lca'aua'a so ŷataqta no'on alleppi Israel le'ecpi da delogui' so siiriopi.

¹¹Qaq som laŷepi nalleppi somaye ipataxaguet so lqaŷa Abisay, da yaqto' delogui' so amoniitapi,

¹²nache 'enapego' 'eeta': «Da huo'otaq napacalec da ŷa'añaxac na siiriopi, nache 'auanac qome da aŷem 'autauan, qaq da huo'otaq napacalec da 'ara'añaxac na amoniitapi, nache aŷem, 'am setauan qome.

¹³Qaq 'ana'añaxat qome, ŷataqta ña'añaxataq da seloquixalec na qarhuo' le'ecpi qataq na huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat Ñim Qanatamnaxala'. Qaq Ñim Nataxala', ŷo'ot qome cam ŷaŷamaqchiguiñi naqa'en.»

¹⁴Nache so Joab, qataq so nalleppi, nqo'ona da delogui' so siiriopi, qalaxaye somayepi dataueeguesop so Joab.

¹⁵Qaq so amoniitapi co'ollaq ila'a da datauec so siiriopi, nache nataqa'en somayepi dataueeguesop so Abisay, som lqaŷa so Joab, nache ŷe'eguenaua'a so huaqta'a't nŷecpi. Huaña nache so Joab, ŷe'eguelaxa ye Jerusalén.

¹⁶Qaq so siiriopi co'ollaq ila'a da so Israel le'ecpi loxonec somayepi, nache ŷamaq so ltaxaŷaxanaxanecpi da 'enapega da anac da ntaune' so siiriopi maye neta'atague da le'ego so tala Éufrates, qaq somayepi anac, nache datataueegue so Sofac, som lataxala' so nalleppi so Hadad Ezer.

¹⁷Qalaxaye so David co'ollaq qaŷa'aqtaxanem de'era, nache laŷona't 'enauac so Israel le'ecpi, nache taitague da le'ego ŷa'axasoxoolec so tala Jordán, nache so David, ŷamaxalec da naŷamaxat naqa'en so nalleppi da yaqto' dataŷa'aguet da delogui' so siiriopi. Ime, nache delogui' somayepi,

¹⁸qalaxaye so siiriopi, dataueeguesop so Israel le'ecpi, nache so David ŷalauat so siete mil alleppi maye netangui aso naigonapi, qataq so cuarenta mil alleppi maye

petañepi, qaq so David nataqa'en ŷalauat so Sofac, som lataxala' so alleppi siiriopi.

¹⁹Qaq som Itauapi so Hadad Ezer, co'ollaq ila'a da so Israel le'ecpi loxonec somayepi, nache ŷo'ot da naŷamaxataxac da naŷamaxate' so David, huaña nache so David choche ilattac somayepi. Qataq nache chegoqchiguiña da so siiriopi, saishet da ŷe'eguelaxa da itauan so amoniitapi.

1 Crónicas 20

So David loxonec ye Rabá

¹Qaq huo'o so na'a'q, maye huetoigui so nauoxo, maye huetoigui naxa da so nta'alpi jec da nalat, nache so Joab, laŷona't so qalotoigui nalleppi nache inoxotaua'a ye na'alhua so amoniitapi. Ime, nache taŷa ye Rabá, nache colesop da iloquiayan, nache nlachiguiñi naqa'en yemaye, qaq so David, qalaq hueta'a co'ollaxa ye Jerusalén.

²Qaq ime co'ollaxa nache so David, ŷacona aso naro'o so nta'a ye Rabá, qaq asomaye ndota't oro, qataq llo'oxoraxat so no'on coma', qaq ye lsallaxa asomaye ivi' treinta y tres kilos, nache asomaye qoŷanagui na lqaic so David. Qataq somaye ŷacona so qalota nogoxoshetpi maye huo'o da lyac, ŷachegoxotaigui se'eso huaqta'a't nŷecpi.

³Qataq nataqa'en nqatec 'enauac se'eso shiŷaxauapi maye no'onaigui co'ollaxa se'eso huaqta'a't nŷecpi, nache ŷamaxalec da dechegaxaatac, qataq da do'onataxana na nchegoxosoxonaxat lcat, qataq ana qachepe. Qaq nache 'eetec nataqa'en 'enauac so laŷepi huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye lalamaxat so amoniitapi, ime co'ollaxa nache so David, ŷe'eguelaxa ye Jerusalén, lŷatac 'enauac so nalleppi.

Co'ollaq qailogui' so logoraicpi ŷalleppi

⁴Qaq co'ollaq ime de'era, nache huo'o so loquiayac da qailogui' so filisteopi, huaña ye Guézer. Qaq nache huetoigui co'ollaxa da so Sibecay, maye lma' ye Jusá, ŷalauat so Sipay, som chegoxoguet som logoraic ŷalleppi.

⁵Qaq co'ollaq qaŷata'ague de'era, nache huo'o so lŷa alaataxac da qanalattague' so filisteopi, nache huaigui da so Eljanán, maye llalec so Yaír, ŷalauat so Lamí, som lqaŷa so Goliat, maye lma' ye Gat, qaq aso lataquiayai somaye ŷataqta late'eraí.

⁶Qaq ime de'era nache qaltaq huo'o so lŷa alaataxac huaña ye Gat, yem netaña co'ollaxa so logoraic ŷale, maye ñi 'oonolec naua lhua'q, seis naua llaxaata, qataq ñi 'oonolec naua lapia'ate, seis naua lqona, qaq da ima'a't nache ivi' veinticuatro. Qaq somaye nataqa'en chegoxoguet som logoraic ŷalleppi,

⁷qaq se'eso ŷale, nshegheetacot co'ollaxa so Israel le'ecpi, qalaxaye so Jonatán, som llalec so Simea, maye lqaŷa so David, ŷalauat co'ollaxa somaye.

⁸Qaq se'eso logoraic ñalleppi, somayepi chegoxoguetpi co'ollaxa so Refaj, maye lma' ye Gat, qalaxaye so David qataq so nalleppi ñalauat co'ollaxa somayepi.

1 Crónicas 21

So David ño'ot aso le'enaxat lmalate so nhuo' le'ecpi

¹Qaq se'eso pa'aguenataxanaxaic dataña'aguet co'ollaxa so Israel le'ecpi, nache ñayena'a so David da ño'ot aso le'enaxat lmalate so Israel le'ecpi.

²Huaña nache so David ñamaq so Joab, qataq som lataxala'pi so nhuo' le'ecpi, 'eeta': Qoqui qome nache qauo'оче aca le'enaxat lmalate na Israel le'ecpi, chegoqchiguiña qanqa'eñi ye Berseba, nache ivitta'a na netaña ye Dan, qaq qom ime nache añem qandoiua'a aca le'enaxat lmalate namayepi, da yaqto' sañaten cam lcata nam huo'o.

³Qalaxaye so Joab, 'enapeco': Ñim Nataxala', cien qome da ñe'eguelaxalec da nquigaxatec ye lcata na nhuo' le'ecpi; qalaxaye 'am ñataxala'! ¿Peta'a saisheto' da 'enauac namayepi da 'aramaxashecpí? Qaq 'am ñataxala' ¿ta'ainco' da 'auauotaique da 'auo'ot de'era maye taña'a da ño'ot ca lasouaxashet na Israel le'ecpi?

⁴Qalaxaye da lamaxasoxonaxac so nta'a, napacalec da lhuennataxa so Joab, qaq ñoqo'oye so Joab jec co'ollaxa da colelec 'enauac ye 'alhua Israel. Ime, nache ñe'eguelaxa ye Jerusalén,

⁵nache ñanot so David ye lcata se'eso nhuo' le'ecpi, nache som hueta'a ye Israel ivi' un millón cien mil so ñalleppi, maye lhuotta da nalat, qataq cuatrocientos setenta mil so hueta'a ye Judá.

⁶Qalaxaye saishet da qañalecneua'a asa'aso ne'enaxat lmalate som chegoxoguetpi so Leví, qataq so Benjamín, cha'aye so Joab, sañañamaxaren de'era lamaxasoxonaxac so nta'a.

⁷Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, sañañamaxaren co'ollaxa de'era, nache ño'ot da nhuaxanaguec so Israel le'ecpi.

⁸Huaña nache so David, 'enapega co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': Añem, ñataqta lta'araic da ñasouaxashet, souaxat da so'ot de'era. Qaq ñoqo'oye 'am ñachoxonnot da 'auapalaxat da lasouaxashet ne'ena 'aramaxashec, souaxat da se'enaxat ca qaica ca ñañaana'a.

⁹Huaña, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Gad, som lamaxashec so David maye huo'oi naua l-loxoco, 'eeta':

¹⁰«'Anqo'ona qome ñi David, nache 'aua'aqtaxanem qome qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': 'Am sanema naua tres lataxaco da 'anhuaxanaguec, qalaxaye 'alca'aua'a qome ca 'oonolec naamaye, nache 'am talec ñaqa'en qome.»

¹¹Nache so Gad nqo'ona so David, nache 'enapega 'eeta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «'Alca'aua'a qome ca 'oonolec ne'enua tres maye 'am sanema:

¹²Tres vi'ie ca nqouaxa, huo'otaq tres ca'agoxoiqa da 'ancanaguec, da 'am icaatac na 'ampa'aguenaxauapi da 'am irolec na lainec, huo'otaq caua tres na'axa'te da Ñim Nataxala' talec naqa'en ca nalolaxa 'enuac na 'alhua na Israel.» Qaq nagui ñaq 'auo'ot cam 'arasataxac yaqto' sa'aqtaxanem ñim aÿem namaq.

¹³Nache so David ñasateguet so Gad, 'eeta': Aÿem, ñataqta Ita'araic da lqalaic ñaqa'en damaye. Qalaxaye 'onaxaico' da nache aÿem qome da ño'ot ca ñeuaxanaguec Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye ñataqta Ita'araic da lauotaxanaqtaic, qaq saishet qome da nachena na shiÿaxauapi da ño'ot ca ñeque'eenaxac.

¹⁴Qaq huaña nache Ñim Nataxala', talec naqa'en ye Israel so nalolaxa, nache ileu so setenta mil Israel le'ecpi.

¹⁵Qataq Ñim Nataxala' namaxa ye Jerusalén so lamaxashec piguem le'ec da yaqto' nlaxaañi yemaye, qalaxaye co'ollaq ñaq nlaxattapiguiñi yemaye, nache Ñim Nataxala' ilota'a somaye, nache huo'o da ntogotaxac da ñauo'o da nhuaxanaguec somayepi. Nache 'enapega somaye 'eeta': «¡A'aye qome, saishet da qoqueto'ot de'era!» Qaq som lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala' hueta'a co'ollaxa ye sa qaÿapeque so lchegoxosoxonqa' so Ornán, som jebuseo.

¹⁶Qaq co'ollaq namatasheguem so David, nache ila'a so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', da huaÿoteguelec na piguem qataq ana 'alhua, nasoqta'a so lainec, nache ñareetalec ye Jerusalén. Huaña, nache so David, qataq so nqueroxonecpi, ñaayíñi naua sa nsattegueta logo, nache nqollemta'aguet na 'alhua.

¹⁷Nache so David, 'enapega Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': Aÿem so'ot da qauem, qataq nache aÿem da huo'o da ñasouaxashet, qalaxaye ne'ena shiÿaxauapi ¿negue'to' cam ño'ot? Qaq ñoqo'oye 'Am Nataxala' maye 'Am Ñatamnaxala', 'am ñachoxonnot da aÿem talec 'anqa'en qome ca ñeuaxanaguec qataq nam ñalaqpi, qalaxaye saishet da talec 'anqa'en da nhuaxanaguec ne'ena 'aralamaxat nhuo' le'ecpi.

So David no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalate

¹⁸Qaq huaña nache so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', 'enapega so Gad, da no'oxoosheguem aca nca'atoxonaxalate da lalamaqte Ñim Nataxala', ñanaña so lchegoxosoxonqa' so Ornán, som jebuseo.

¹⁹Huaña nache so David jec, da ño'ot dam la'aqtac so Gad, maye Ñim Nataxala' ñanem co'ollaxa somaye.

²⁰Qaq so Ornán maye ichegoqtac co'ollaxa na trigo, co'ollaq nqoilec nache ila'a so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', qaq soua cuatro llalqa maye nnaictagueto somaye, nqañoxooyiñi.

²¹Qaq so David, co'ollaq mashe nayeeta'a som hueta'a so Ornán, nache somaye namatasheguem nache ila'aguet so David, nache ca'ai som hueta'a da ichegoqtac na trigo, nache nqollemñi da ña'aldoto naua l-llecte so David.

²²Ime, nache so David 'enapega so Ornán, 'eeta': Ñaq aÿem 'aÿa'anem qome ne'ena 'archegoxosoxonqa' da yaqto' sanaña aca nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala', qalaxaye 'analoqchiichigui qome aca lasheue namaye da aÿem 'aumenot, yaqto' vi'iiguet nam nalolaxa maye icogaxaatac ne'ena nhuo' le'ecpi.

²³Nache so Ornán ñasateguet so David, 'eeta': 'Am 'amaqtaqaic, aÿem 'am sanem namaye, nache maicheye cam 'auataxaateuga. Qaq aÿem 'am sanem naua nauegaxanaxala'ate huaca da yaqto' nachetaqtaxanaqte qaÿavigaxatta, qataq na nchegoxosoxonaxat da yaqto' nalonaxanaxat, qataq na trigo da yaqto' nachetaqtaxanaxat. Qaq 'enauac ne'ena, choche 'am saatem.

²⁴Qalaxaye so nta'a David, 'enapego' so Ornán, 'eeta': Saishet, cha'aye saishet da choche sacoolect cam 'aralamaxat da sanot Ñim Nataxala', qataq saishet da sanot Ñimaye cam nachetaqtaxanaxat qaÿavigaxatta da saishet da isheenaxanaxat.

²⁵Qaq 'era da 'eetec da so David desheenaxana so lma' so Ornán, nache ñanem aso seiscientos lcatpiole maye nda'a't oro da lasheue somaye.

²⁶Qaq so David, nache ñaachiguiña somaye da no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache huaña da ñaneuo so lachetaqtaxanaxat qaÿavigaxatta qataq aso lachetaqtaxanaqte qanhuaachigui. Ime, nache iÿaxanot Ñim Nataxala', nache Ñim Nataxala' ñasateguet somaye, nache namaq so norec chegoqtot na piguem nache talec naqa'en aso nca'atoxonaxalate maye qaÿachalec naxa nam nachetaqtaxanaxat qaÿavigaxatta.

²⁷Huaña, nache Ñim Nataxala' 'enapega so lamaxashec piguem le'ec da ñoxochigui so laÿe' so lainec.

²⁸Qaq so David, co'ollaq ila'a da Ñim Nataxala' hua'axaÿa somaye huaña ye lchegoxosoxonqa' so Ornán, som jebuseo, qaq nache huaña yemaye da ñaneuo so lachetaqtaxanaxat.

²⁹Cha'aye so npe'l maye lanataqa' naxa Ñim Nataxala', maye nauaxaÿaxaasheguem co'ollaxa so Moisés huaña ye toolect 'alhua, qataq aso nca'atoxonaxalate maye qaÿachalec naxa na nachetaqtaxanaxat qaÿavigaxatta, ñaq netraña co'ollaxa ye qaÿoqotcheguema 'alhua ye Gabaón,

³⁰ÿoqo'oye so David, saishet co'ollaxa da taÿa yemaye da ichemaxata cam 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye ñataqta lta'araic da lcolanaxa souaxat da ñauaachigui so lamaxashec Ñim Nataxala' da nasolta'a so lainec.

1 Crónicas 22

¹Ŷoqo'oye so David 'enapeco': «Ne'ena, nachena na naña qome aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye Nataxala', qataq aca nca'atoxonaxalate da yaqto' ŷachalec ca lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta na Israel le'ecpi.»

Da aŷamaxataxac da yaqto' qaŷo'ot aso atamnaxaqui

²Qaq ime co'ollaxa nache so David, ŷamaxalec da laŷona't som chegaqauecpi maye netaña ye na'alhua na Israel le'ecpi, nache iŷaxana som coma' lo'opi da ichec na coma', da yaqto' qanauaxaŷaxaasheguem asom atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Qaq so David, nataqa'en iqataxanai' so qalota lcat da yaqto' qaitoqna't so lasompi, qataq da qaitoqneuo aso legaxaistepi so lasompi, qataq so ŷataqta qalota bronce,

⁴qataq so ŷataqta qalota 'epaq cedro, cha'aye som lma' ye Sidón qataq ye Tiro ŷataqta qalota co'ollaxa so 'epaq cedro nda'a somaye.

⁵Qaq so David, deuennataxaatac co'ollaxa, nache 'eeta': «Ñim ŷalec Salomón, ñimaye ñaq nogotolec saxanaxa da ŷoqta ŷe, qaq acam atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye qano'oxoosheguem qome, acamaye ŷataqta late'eraí qataq ŷataqta huo'o da llo'oxoyec qom netalec ana 'alhua, qaq ŷoqo'oye aŷem choche seqataxanai' nam no'onataxatpi qome acamaye.» Ŷoqo'oye so David, co'ollaq ñaq taŷa'a da ileu, nache iqataxanai' 'enauac se'eso no'onataxanaxatpi.

⁶Ime co'ollaxa, nache so David, iŷaxana so llalec Salomón, nache huaqata da no'oxoosheguem qome aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi,

⁷nache 'eeta': «'Am ŷalcolec, aŷem huo'o da iuennataxa da ño'oxoosheguem aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye Ñatamnaxala'.

⁸Qalaxaye da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am, ŷataqta qalota so 'aucoraxatec ntago'q, qataq qalota so 'auo'ot alaataxacpi, ŷoqo'oye saishet da nache 'am da 'ano'oxoosheguem qome aca atamnaxaqui maye ŷalamaqte.

⁹Qalaxaye huo'o qome ca 'aŷa'alec maye nlaqchigui da nlagaxayec, qaq na npa'aguenaxauapi maye lauoreuapi, so'otec qome da nhuoteete' camaye, qaq ŷoqo'oye camaye le'enaxat qome Salomón.

¹⁰Qaq camaye, nacheca qome ca no'oxoosheguem aca atamnaxaqui maye ŷalamaqte. Qaq camaye nache Aŷem lta'a, qataq camaye ŷataqta ŷalamaxat ŷalec, nache camaye sanagui da nache 'eetai' qome da lta'a na Israel le'ecpi.»

¹¹Qaq nagui 'am ŷalcolec, ŷataqta 'am hueta'aguet qome Ñim Nataxala', yaqto' 'avira'a da 'aushet da 'ano'oxoosheguem aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim

Nataxala' maye 'Anatamnaxala', qaq nache ipacchigui qome dam la'aqtac Ñimaye co'ollaq 'am ña'axatta'a.

¹²Qaq Ñim Nataxala', 'am ñanem qome da nañaanataxanaxac qataq da nañaanec, yaqto' qom 'am ñanem da 'aulo'ogue na Israel le'ecpi, nache ñataqta 'aualaxalec na lqataxacpi Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'.

¹³Qaq qom ñataqta 'aualaxalec da 'auo'ot na lqataxacpi, qataq na lapaxañi lataxacpi Ñim Nataxala', maye ñamaxalec co'ollaxa so Moisés da ñanem na Israel le'ecpi, nache ñataqta ñañamaqchiguiñi qome 'enauac nam 'auo'otpi. Qaq ñataqta 'ana'añaxat qome, ñataqta 'aua'añaxachigui ye 'arhuel, qataq saishet da leuapigui da 'arvilñaxac, qataq saishet da 'añe'etac.

¹⁴Ña 'aulochigui qome da añem, ñataqta lta'araic co'ollaxa da ña'añaxataxac, da seqataxanai' aso tres mil trescientos tonelada ana oro, qataq treinta y tres mil tonelada na plata, qataq so ñataqta qalota bronce, qataq so lcat maye saishet da qañañaten ca lcat. Qataq nataqa'en seqataxanai' na 'epaq qataq na coma', qalaxaye 'am maiche 'anquigaxatec qome, da yaqto' qano'oxoosheguem aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹⁵Nataqa'en lhuotta na qalota 'onataxanaxaicpi da 'auamaq, nam ñañaten da ichec na coma', nñec lo'opi, na ñañaten da ichec na 'epaq, qataq nam ñataqta sa nqalaate' da ño'ot 'enauac na ñotta'a't no'onatacpi,

¹⁶da do'onataxana na oro, plata, bronce qataq na lcat. Qaq ñoqo'oye 'auacoolec qome da 'auo'ot de'era no'onataxanaxac, qaq Ñim Nataxala' 'am itauan qome.»

¹⁷Qaq ime co'ollaxa, nache so David 'enapega 'enauac so lataxala'pi so Israel le'ecpi, da itauan so llalec Salomón, 'eeta':

¹⁸«Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai qami' hueta'agueta, nache qami' ñanema co'ollaxa da nlagaxayec 'enauac nam qoviita'alo, qataq añem ñanem da selo'ogue 'enauac nam netalec ne'ena 'alhua, qaq namayepi nache huetalec da lamaxasoxonaxac Ñimaye qataq nam lalamaxat nhuo' le'ecpi.

¹⁹Qaq nagui, ñataqta imauec qome da qarquiyaqteñaxaqui qataq da qanachaalataxaqui, da qanmichiñaique Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai. Qaq ñoqo'oye nagui, qauacoñiilec qome da qauo'oche aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala', da yaqto' añi arca maye lañe' da añamaxataxac, qataq nam no'onataxanaxatpi maye qoñanot co'ollaxa Ñim Nataxala', nache qanquigaxachiña qome acam atamnaxaqui maye qano'oxoosheguem da lalamaqte Ñim Nataxala'.»

1 Crónicas 23

Nam lo'onataxanaxacpi so leviitapi

¹Qaq co'ollaq mashe ñataqta ña'axaiquilec so David, nache ñaneuo so llalec Salomón da yaqto' lta'a so Israel le'ecpi,

- ²nache laŷona't 'enauac so lataxala'pi so Israel le'ecpi, ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi.
- ³Huaña nache qanaloqten so leviitapi maye napactelec ye treinta vi'ie da nachaalataxac, nache ye lcata somayepi ivi' treinta y ocho mil ŷalleppi.
- ⁴Qaq somayepi nache qaŷachegoxotaigui so veinticuatro mil da yaqto' ilo'ogue da no'onataxanaxac asom atamnaxaqui, qaq so seis mil, qoŷanem da 'amaqtaqaic nataxala'pi, qataq da nmit nam nasouaxashetpi,
- ⁵qataq cuatro mil so lasom lo'opi, qataq so laŷe cuatro mil, nache pa'aŷa'aguet da no'onaxanaxac da qaŷo'oxoren Ñim Nataxala' ŷauota'a aso lviquepi, asom damaxasoxoolec co'ollaxa so David, da yaqto' qaŷo'ogoxona da qaŷo'ot dam ño'oxonnataxanaxac.
- ⁶Nache so David, naloqchiiñi co'ollaxa somayepi, ilo'oguet ye lcata so llalaqpi so Leví: So Gersón, Coat qataq so Merari.
- ⁷Qaq soua llalqa so Gersón: Laadán qataq so Simey.
- ⁸Qaq soua llalqa so Laadán, le'enaxa't: Yejiel som ŷe llalec, qataq Zetán, qataq so Joel.
- ⁹Qaq soua llalqa so Simey, le'enaxa't: Selomit, Jaziel qataq Harán. Qaq soomaye nachesoua soua lataxala'ate so ñalaqpi maye chegoxoguetpi so Laadán.
- ¹⁰Qaq soua llalqa so Simey, le'enaxa't: Yajat, Zina, Jeús qataq so Beria.
- ¹¹Qaq so Yajat, nacheso so ŷe, qaq so Zina, nacheso som ca'atalec somaye, qaq so Jeús qataq so Beria, soomaye saishet da qalota som llalaqpi, ŷoqo'oye qaimata'a't da qanaloqten somayepi.
- ¹²Qaq soua llalqa so Coat, le'enaxa't: Amirán, Isar, Hebrón qataq so Uziel.
- ¹³Qaq soua llalqa so Amirán, le'enaxa't: Aarón qataq so Moisés. Qaq so Aarón, nacheso so lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' ŷaneuo ana nachetaqtaxanaqte maye sa qaishetapec, qataq da ŷavigaxat na nchenaxanaxat da ŷanot Ñim Nataxala', qataq da huapegue' qataq da talec naqa'en da nchoxonnataxanaxa so nhuo' le'ecpi, qaq de'era no'onataxanaxac, nachera da qaipa'axaneguet da nache 'eetai' da ŷo'ottac so Aarón qataq soua llalqa.
- ¹⁴Qaq so llalaqpi so Moisés maye lo'onataxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaimata'aguet da qanaloqten som chegoxoguetpi so Leví.
- ¹⁵Qaq soua llalqa so Moisés, le'enaxa't: Gersón qataq so Eliezer.
- ¹⁶Qaq so la'auaxanec llalec so Gersón, le'enaxat: Sebucl.
- ¹⁷Qaq so Eliezer, 'oonolec so llalec le'enaxat Rejabías, qaq se'eso Rejabías ŷataqta qalota so llalaqpi.
- ¹⁸Qaq so la'auaxanec llalec so Isar, le'enaxat Selomit.

- ¹⁹Qaq soua llalqa so Hebrón, le'enaxa't: Jerías, Amarías, Jahaziel qataq so Jecamán.
- ²⁰Qaq soua llalqa so Uziel, le'enaxa't Micaía qataq so Isías.
- ²¹Qaq soua llalqa so Merari, le'enaxa't Mali qataq Musi. Qaq soua llalqa so Mahli, le'enaxa't Eleazar qataq so Cis.
- ²²Qaq so Eleazar, co'ollaq ileu nache qaica ca llalec ñale, qalaxaye huo'oi soua llale 'alo, qaq soomaye huaronegueta soua maiche lauo' lashe', maye llalqa so Cis.
- ²³Qaq soua llalqa so Musi, le'enaxa't Mali, Edar qataq Jeremot.
- ²⁴Qaq se'esopi nacheso som chegoxoguetpi so Leví, ñataqtac som chegoxoguet lta'alpi co'ollaq qoñerelec aso ne'enaxat lmalate da yaqto' lataxala' nam maiche llalaqpi, maye napactelec ye veinte vi'ie da nachaalataxac. Qaq somayepi, nacheso som huetague' na no'onatacpi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.
- ²⁵Cha'aye so David, 'enapeco': «Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ñanem da l-lagaxayec nam lalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, qaq Ñimaye lca'ateua'a ye Jerusalén da nache 'eetai' da hueta'a.
- ²⁶Yoqo'oye na leviitapi saishet qome da qaltaq ñe'eguelaxa da nquigaxattac ñi npe'l maye lalamaxat Ñim Nataxala', qataq nam no'onataxanaxatpi da qaño'ot da ño'oxonnataxanaxac.»
- ²⁷Qaq 'era da 'eetec da ipacchigui qanqa'en da la'aqtac so David, nache qaño'ot aso le'enaxat lmalate nam chegoxoguetpi so Leví, maye napactelec ye veinte vi'ie da nachaalataxac,
- ²⁸qaq da lo'onataxanaxac somayepi nache itauaatac som llalaqpi so Aarón, da huetague' nam no'onatacpi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so nqasoxoc qataq so nanataxaquipi, qataq da qui'itta naqa'en som no'onataxanaxatpi maye sa qaishetapec, qataq nam lañepi no'onataxanaxacpi da huaña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.
- ²⁹Qaq nataqa'en somayepi pa'aña'aguet da ilo'ogue aso nauolepi maye sa qaishetapec da lapotcheguem naqa'en, qataq so 'ayiiña maye nachetaqtanaxaxat, qataq aso nauole maye sa qañauo'o ca lalague ñasheeraxachigui, qataq aso ntoñiguishu huo'otaq aso qoñaatauaq, qataq 'enauac som no'onataxanaxat da qanaloqten qataq da qaño'ot ye lcata.
- ³⁰Qataq nataqa'en ye nte'eta qataq ye avit, nache iuen da hueta'a aso atamnaxaqui, da yaqto' ñanot da 'achecñaxac, qataq da ño'oxonnataxanaxac Ñim Nataxala'.
- ³¹Nataqa'en nachesopi som ñanot Ñim Nataxala' 'enauac so nachetaqtanaxaxat qañavigaxatta, qataq ye na'a'q mataxaqui, qataq da dalaxaic so ca'agoxoic, qataq

nam laŷepi maye laloxoquipi da ño'oxonnataxanaxac, nache queto'ot da huetague' na lalamaxatpi Ñim Nataxala'.

³²Qaq somayepi nataqa'en ilotague' so npe'l maye naŷonqa', qataq so ndaqa' maye sa qaishetapec, qataq da ŷo'ottac na no'onatacpi da huaña aso atamnaxaqui, nache ntaueetague' som lqaŷañecpi maye chegoxoguetpi so Aarón.

1 Crónicas 24

¹Qaq soua llalqa so Aarón, nataqa'en huo'o so qaipa'axaneguet da ŷo'ot. Qaq soua llalqa so Aarón, le'enaxa't Nadab, Abiú, Eleazar qataq so Itamar.

²Qalaxaye soua Nadab qataq so Abiú, ileu' co'ollaq saxanaxa da ileu so Ita'a, qaq soomaye qaica ca llale'c, nache so Eleazar qataq so Itamar, talec da no'onataxanaxac da ntaxaŷaxanaxanaqa.

³Qaq so Sadoc, som chegoxoguet so Eleazar, qataq so Ajimélec, som chegoxoguet so Itamar, itaua'n so David da naloqchiiñi da lo'onataxanaxac so ntaxaŷaxanaxanecpi.

⁴Qalaxaye souaxat da qalota som ŷalleppi llalaqpi so Eleazar, napacalec som llalaqpi so Itamar, nache so llalaqpi so Eleazar, qoŷanem so dieciséis da lataxala' som chegoxoguetpi so Eleazar, qataq ocho som nataxala'pi maye chegoxoguet so Itamar.

⁵Qaq co'ollaq qanaloqchiiñi somayepi, nache maicheye ñim taalec da lo'onataxanaxac, qaq cha'aye som chegoxoguetpi so Eleazar, qataq som chegoxoguetpi so Itamar, huo'o som taalecpi da nataxala'pi da huapegue' so ndaqa' maye sa saishetapec, qataq so 'amaqtaqaicpi nataxala'pi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Ime co'ollaxa nache so neraxanaxanec Semaías, maye llalec so Natanael, som leviita, ŷereñi co'ollaxa so le'enaxatpi somayepi, ŷauaachigui so nta'a, qataq so nataxala'pi, qataq so ntaxaŷaxanaxanec Sadoc, qataq so Ajimélec, maye llalec so Abiatar, qataq som lataxala'pi som llalaqpi som ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so leviitapi. Qaq dos da qaŷe'eguelaxaalec da qanaloqchiiñi da lo'onataxanaxac so llalaqpi so Eleazar, qataq 'oonolec da qanaloqchiiñi da lo'onataxanaxac so llalaqpi so Itamar.

⁷Qaq co'ollaq mashe qanaloqchiiñi da lo'onataxanaxac somayepi, nache chegoqchiguiña so hua'auchiguiñi nache ivitta'a so veinticuatro, qaq so hua'auchiguiñi, le'enaxat Joyarib, qaq som ca'atalecpi somaye: Jedaías,

⁸Jarín, Seroim,

⁹Malquías, Mijamín,

¹⁰Cos, Abías,

¹¹Jesús, Secanías,

¹²Eliasib, Yaquín,

¹³Jupá, Jesebeab,

¹⁴Bilgá, Imer,

¹⁵Hezir, Pisés,

¹⁶Petajías, Ezequiel,

¹⁷Jaquín, Gamul,

¹⁸Delaía qataq so Magasías.

¹⁹Qaq 'era da 'eetec da qanaloqchiiñi da nmeeta'a't da lo'onataxanaxac somayepi, da huapegue' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', cha'aye nache 'eetec co'ollaxa da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi, co'ollaq ñanem so Aarón, maye hua'au lta'a somayepi.

²⁰Qaq 'ena na le'enaxatpi som lañe leviitapi maye no'onañi, qataq som chegoxoguets: Subael, maye chegoxoguets so Amirán, Yejedías, maye chegoxoguets so Subael,

²¹Isías, som ñe maye chegoxoguets so Rejabías,

²²Selomot maye chegoxoguets so Isar, Yajat, maye chegoxoguets so Selomot,

²³qaq som chegoxoguets so Hebrón: Jerías, Amarías, Jahaziel, qataq so Jecamán.

²⁴Qataq ñalectrauo nataqa'en soua Micaía, som llalec so Uziel, Samir, som llalec so Micaía,

²⁵qataq so Isías, maye lqaña so Micaía, Zacarías, som llalec so Isías,

²⁶Mali qataq so Musi, som llalqa so Merari, qataq soua llalqa so Jazías, maye nataqa'en llalec so Merari.

²⁷Qaq som chegoxoguets so Merari, Soán, Zacur qataq so Ibrí, maye llalqa so Jazías,

²⁸Eleazar, maye llalec so Mahli, qaq somaye, qaica co'ollaxa ca llalec,

²⁹qataq so Yeramel, maye llalec so Cis,

³⁰qataq so Mahli, Edar qataq so Jerimot, maye llalqa so Musi. Qaq 'eso som llalaqpi so leviitapi, ñataqtac som chegoxoguets lta'alpi.

³¹Qaq somayepi, nataqa'en qanaloqchiiñi co'ollaxa da lo'onataxanaxac, 'eeta'am som lqañañecpi maye llalaqpi so Aarón, ñauaachigui qanqa'en so nta'a David, qataq so Sadoc, Ajimélec, qataq som lataxala'pi so llalaqpi so ntaxañaxanaxanecpi, qataq som leviitapi. Qaq som llalaqpi som ñepi nqañañecpi, qalaq nache 'eeta'am qanqa'en da lataxac som llalaqpi so na'asa nqañañecpi.

1 Crónicas 25

So nvicnaxanaqpi qataq so 'onaxanaxaicpi

¹Qaq ime nache so David, qataq som nataxala'pi da qanayeuapegue' da no'onaxanaxac, ñanem da lo'onataxanaxac soua llalqa so Asaf, Hemán qataq so Jedutún, da yaqto' do'onaxaataueegue da ña'axattac nam la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñauota'a aso arpa, salterio qataq so natoviaxanatac lcat. Qaq 'ana ana le'enaxat lmalate som qaipa'axaneguetpi co'ollaxa de'era no'onataxanaxac.

²Qaq soua llalqa so Asaf: Zacur, José, Netanías qataq so Asarela. Qaq som lataxala' soomaye, nacheso so maiche Ita'a Asaf, som do'onaxaataueegue naxa da ña'axatta'a nam la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye ñamaxalec so nta'a.

³Qataq soua seis llalqa so Jedutún: Gedalías, Serí, Jesaías, Simey, Jasabías qataq so Matatías. Qaq som lataxala' soomaye, nacheso so maiche Ita'a Jedutún, som do'onaxaataueegue naxa nam la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ñauota'a aso arpa da yaqto' ñan da 'achecñaxac qataq da qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Qataq soua llalqa so Hemán: Buquías, Matanías, Uziel, Sebul, Jeremot, Jananías, Jananí, Eliata, Gidalti, Romanti Ezer, Josbecasa, Maloti, Hotir qataq so Majaziot.

⁵Qaq 'enauac se'esopi, nache llalaqpi so Hemán, som huo'oi naua l-loxoco maye ltaua so nta'a, da ña'axata'a nam 'eetapeguecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da taña'a da ñanem da la'añaxac somaye, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanem so Hemán so catorce llalaqpi ñalleppi, qataq soua tres llale 'alo.

⁶Qaq so Ita'a somayepi nacheso so lataxala' naxa da hueta'a aso atamnaxaqui da do'onaxaatac, ñauota'a so natoviaxanatac lcat, salterio qataq aso arpa. Qaq so Asaf, Jedutún qataq so Hemán, soomaye ño'ottrac nam lamaxasoxonaxacpi so nta'a.

⁷Qaq ye lcata somayepi da ima'a't nache ivi' doscientos ochenta y ocho, ñalegueuo qanqa'en so lqañañecpi, maye ñataqta ñañaten da lo'onaxanaxac da qaño'onaxaato'ot Ñim Nataxala'.

⁸Qaq co'olla qanaloqchiiñi da lo'onataxanaxac somayepi, nache qanallichigui da yaqto' qañañaten negue't ca hua'auchiguiñi, qalaxaye saishet da qalca'ateua'a da huo'otaq ñepi huo'otaq na'asapi, nam dapaxaguenataxaatacpi huo'otaq nam napaxaguenatacpi.

⁹Qaq so hua'auchiguiñi da taalec nache José, som asafiita, qataq ca'atalec so Gedalías, nache lñatreuo soua lqaña't, qataq soua llalqa somaye, qaq da ima'a't nache ivi' doce.

¹⁰Qataq so Zacur, lñatreuo soua llalqa, qataq soua lqaña't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.

- ¹¹Qataq so Izri, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ¹²Qataq so Netanías, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ¹³Qataq so Buquías, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ¹⁴Qataq so Jesarela, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ¹⁵Qataq so Jesahías, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ¹⁶Qataq so Matanías, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ¹⁷Qataq so Simey, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ¹⁸Qataq so Azarel, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ¹⁹Qataq so Jasabías, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ²⁰Qataq so Subael, l̥yatreuo soua llalqa, qataq so lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ²¹Qataq so Matatías, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ²²Qataq so Jeremot, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ²³Qataq so Jananías, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ²⁴Qataq so Josbecasa, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ²⁵Qataq so Jananí, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ²⁶Qataq so Maloti, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.
- ²⁷Qataq so Eliata, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqãya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.

²⁸Qataq so Hotir, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqạya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.

²⁹Qataq so Gidalti, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqạya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.

³⁰Qataq so Majaziot, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqạya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.

³¹Qataq so Romanti Ezer, l̥yatreuo soua llalqa, qataq soua lqạya't, qaq da ima'a't nache ivi' doce.

1 Crónicas 26

Som iuattague' soua ñeguereuo

¹Qaq nataqa'en co'ollaq qanaloqchiiñi som iuattague' soua ñeguereuo, nache som coreiitapi, qalca'aua'a so Meselemías, som llalec so Coré, maye llalec so Asaf.

²Qaq soua llalqa so Meselemías, so ñe le'enaxat Zacarías, Jediael, Zebadías, Jatniel,

³Elam, Johanán qataq so Elioguenay.

⁴Qaq soua llalqa so Obed Edom, so ñe le'enaxat Semaías, Josabad, Yoaj, Sacar, Natanael,

⁵Amiel, Isacar, qataq so Peultay, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñanem da lchoxonnataxanaxa so Obed Edom da qalota naqa'en so llalaqpi.

⁶Qaq so Semaías, som llalec so Obed Edom, nataqa'en huo'oi soua llalqa, qaq soomaye nache lataxala'ate so lauo' le'ecpi maye chegoxoguet so lta'alpi, cha'aye se'esoua ñale't ñataqta 'añaxaiqa.

⁷Qaq soua llalqa so Semaías le'enaxa't Otni, Rafael, Obed, Elzabad, Eliú qataq so Samaquías, qaq se'esoua ñale't ñataqta 'añaxaiqa.

⁸Qaq 'enauac se'esopi da chegoxoguetpi so Obed Edom, somayepi qataq so llalaqpi qataq so lqạyañecpi, qaq 'enauac se'eso ñalleppi sansatta qataq 'añaxaicpi da do'onataxaatac. Qaq da ima'a't nache ivi' sesenta y dos se'eso chegoxoguetpi so Obed Edom.

⁹Qaq som llalaqpi qataq so lqạyañecpi so Meselemías, ivi' dieciocho, qaq se'eso ñalleppi ñataqta 'añaxaicpi.

¹⁰Qaq so llalaqpi so Josá, maye chegoxoguet so Merari, le'enaxat Simerí, som nataxala', qaq somaye saishet da nacheso so ñe, qalaxaye som lta'a ñanagui somaye da nataxala',

¹¹qaq soua l̥ya't llalqa le'enaxa't Hilcías, Tebalías, Zacarías. Qaq so llalaqpi, qataq so lqạyañecpi so Josá, da ima'a't nache ivi' trece.

¹²Qaq 'era da 'eetec co'ollaq qanaloqchiiñi da nmeeta'a't qanqa'en somayepi da iuattague' soua ñeguereuo, nache 'eeta'am som nataxala'pi qataq so lqañañecpi, da yaqto' huetague' na no'onatacpi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹³Qaq da 'eetec da qailo'ogue ñi 'oonolec soua ñeguereuo, nache nallera't qanqa'en se'eso ñalaqpi, qaq saishet da qalca'ataua'a da huo'otaq ñepi huo'otaq na'asapi.

¹⁴Qaq co'ollaq nallera't somayepi, nache so Selemías, taalec da ilo'ogue so ñegueuo maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem, qaq so llalec Zacarías maye ñaanataxanaxaiqa naua lqataxaco, taalec da ilo'ogue so ñegueuo maye pa'aña'ague da sheu'.

¹⁵Qaq so Obed Edom, taalec da ilo'ogue so ñegueuo maye pa'aña'ague da la'añaxa, qaq soua llalqa somaye, taaleguete da iloregue so nañamaqtaxanaqa' asom atamnaxaqui.

¹⁶Qaq so Josá, taalec da ilo'ogue so pa'aña'ague da nala' lliguiñi maye naña so ñegueuo Salequet, som nqa'aic maye tañasheguema na pa'asheguem. Qaq da nmeeta'a't somayepi nache, 'eeta':

¹⁷Ye 'oonolec na'a'q, nache seis so huetra'a so ñegueuo maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem, qataq cuatro som huetra'a so pa'aña'ague da sheu', qataq cuatro so huetra'a so pa'aña'ague da la'añaxa, qataq dos so huetra'a ñi 'oonolec soua naponaxanaxaqui'.

¹⁸Qataq so qasoxoc maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem, nache cuatro so huetra'a da ilotrague' so nqa'aic, qataq dos soua huetra'a da ilotegueto so qasoxoc.

¹⁹Qaq 'era da 'eetec co'ollaq qanaloqchiiñi da lo'onataxanaxac som iuattague' soua ñeguereuo, som chegoxoguetspi so Coré qataq so Merari.

²⁰Qaq so lañepi leviitapi, qalaq pa'aña'aguet da ilotague' aso lañe' ana anom maye netaigui aso atamnaxaqui, qataq so nañamaqtaxanaqa' da qañañamaxat som nogoxoshetspi maye sa qaishetapec.

²¹Qaq so llalaqpi so Laadán, maye chegoxoguetspi so Gersón, somayepi nache lataxala' so jehieliitapi.

²²Qaq soua llalqa so Yejieli, qataq soua lqaña't, Zetán qataq so Joel, soomaye ilotrague' aso lañe' aso anom maye netaigui aso atamnaxaqui.

²³Qaq som chegoxoguetspi so Amirán, Isar, Hebrón qataq so Uziel,

²⁴qaq som ñoqta qaipataxaguet da ilo'ogue aso lañe' aso anom, le'enaxat Sebuél, som chegoxoguetspi so Gersón, qataq so Moisés.

²⁵Qaq som lauo' le'ecpi somaye, maye ñoqta chegoxoguetpi so Eliezer, le'enaxat Rejabías, Jesaías, Jorán, Zicri qataq so Selomit.

²⁶Qaq so Selomit, qataq soua lqaña't nachesoua soua ilotagueto som nañamaqtaxanaqa'pi da qañañamaxat 'enauac som nogoxoshetpi maye sa qaishetapec, maye ñaneuo co'ollaxa so nta'a David, qataq som lataxala'pi so nhuo' le'ecpi, qataq som lataxala'pi so mil, qataq so cien alleppi, qataq so lañepi lataxala'pi so alleppi.

²⁷Qaq se'eso nogoxoshetpi, somayepi ñachegoxotaigui co'ollaxa so qalota alaataxacpi, nache ñaneuo da yaqto' qañañamaxaañi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

²⁸Qaq nataqa'en huetaigui asomaye som ñaneuopi co'ollaxa so Samuel, maye huo'oi na l-loxoco, qataq so Saúl, som llalec so Cis, Abner, som llalec so Ner, qataq so Joab, maye llalec aso Seruyá. Qaq 'enauac se'eso qoñaneuopi co'ollaxa, nache ilotague' so Selomit qataq soua lqaña't.

²⁹Qaq so Quenanías, qataq soua llalqa, maye chegoxogueta so Isar, nachesoua soua 'amaqtaqaiqa nataxala'ate ye Israel, qataq pa'aña'agueta da qanañamaxate' nam lta'alpi na lañepi shiñaxauapi.

³⁰Qaq som chegoxoguetpi so Hebrón, maye pa'aña'aguet co'ollaxa da ilotague' so Israel le'ecpi maye hueta'a da pa'aña'ague da nala' lliguiñi so tala Jordán, qataq huetaque' 'enauac na no'onatacpi maye lalamaxat Ñim Nataxala', qataq na no'onatacpi maye ilotague' so nta'a, nacheso so Jasabías, qataq so lauo' le'ecpi, maye ivi' mil setecientos som ñalleppi maye ñataqta 'añaxaicpi.

³¹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua cuarenta vi'ie da nta'a so David, nache qanmit aso le'enaxat lmalate so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Hebrón, huaña nache qailalec da ñalectaigui somayepi so ñataqta 'añaxaicpi ñalleppi, maye hueta'a ye Jazer, maye huaigui ye Galaad. Qaq som lataxala' som chegoxoguetpi so Hebrón, le'enaxat Jerías,

³²qataq ñalecta'aguet so lauo' le'ecpi maye ñataqta 'añaxaicpi, qaq somayepi ivi' dos mil setecientos som lataxala'pi so nhuo' le'ecpi. So nta'a David, ñanem co'ollaxa da ilo'ogue so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Rubén, qataq so Gad, qataq som lañe so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Manasés, da yaqto' huapegue' 'enauac nam no'onatacpi maye lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq so nta'a.

1 Crónicas 27

Da 'eetec co'ollaq qanaloqchiiñi so alleppi

¹Qaq 'ana ana le'enaxat lmalate so Israel le'ecpi, nache ñataqtac so lataxala'pi so ñalaqpi, qataq so lataxala'pi so mil, qataq so cien alleppi, qataq so 'amaqtaqaic nataxala'pi maye lamasashecpí so nta'a da yaqto' huapegue' da icolaxachigui so

alleppi, da yaqto' nmeeta'a't da do'onataxan ye 'oonolec ca'agoxoic, maye huaigui ye 'oonolec vi'i. Qaq ñi 'oonolec som qaiyottecaché, ivi' veinticuatro mil yalleppi.

²Qaq so hua'auchiguiñi da qicolaxateugapi, maye huaigui so la'auaxanec ca'agoxoic da do'onataxan, nache lataxala' so Yasobeán, maye llalec so Zabdiel,

³maye chegoxoguet so Fares, qaq somaye nacheso so lataxala' so 'amaqtaqaic lataxala' so alleppi, maye inoxoneuo da do'onataxan so la'auaxanec ca'agoxoic.

⁴Qaq som lañepi maye qicolaxateugapi, so lya ca'agoxoic, nache lataxala' so Doday, som ahohiita.

⁵Qaq som lañepi maye qicolaxateugapi, so lya ca'agoxoic, nache lataxala' so Benaías, som llalec so Joyadá, maye lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi,

⁶qaq se'eso Benaías, nache yalectaigui co'ollaxa so treinta 'añaxaicpi, qataq nache lataxala' somayepi. Qaq somayepi nache yalectaigui so llalec somaye le'enaxat Amisabad.

⁷Qaq som lañepi maye qicolaxateugapi so lya ca'agoxoic, nache lataxala' so Asael, som lqaŷa so Joab. Qaq so Asael, nmeneguet co'ollaxa so llalec Zebadías.

⁸Qaq som lañepi maye qicolaxateugapi so lya ca'agoxoic, nache lataxala' so Samut, som izraiita.

⁹Qaq som lañepi maye qicolaxateugapi so lya ca'agoxoic, nache lataxala' so Irá, som llalec so Iques, maye lma' ye Tecoa.

¹⁰Qaq som lañepi maye qicolaxateugapi so lya ca'agoxoic, nache lataxala' so Heles, som paltiita, maye chegoxoguet so Efraín.

¹¹Qaq som lañepi maye qicolaxateugapi so lya ca'agoxoic, nache lataxala' so Sibecay, maye lma' ye Jusá, maye chegoxoguet so Zeraj.

¹²Qaq som lañepi maye qicolaxateugapi so lya ca'agoxoic, nache lataxala' so Ebiézer, som lma' ye Anatot, maye chegoxoguet so Benjamín.

¹³Qaq som lañepi maye qicolaxateugapi so lya ca'agoxoic, nache lataxala' so Maray, som lma' ye Netofa, maye chegoxoguet so Zeraj.

¹⁴Qaq som lañepi maye qicolaxateugapi so lya ca'agoxoic, nache lataxala' so Benaías, maye lma' ye Piratón, maye chegoxoguet so Efraín.

¹⁵Qaq som lañepi maye qicolaxateugapi so lya ca'agoxoic, nache lataxala' so Jelday, maye lma' ye Netofa, maye chegoxoguet so Otoniel.

¹⁶Qaq 'eso so lataxala'pi so nhuo' Israel le'ecpi, nache so lauo' le'ecpi so Rubén, lataxala' so Eliezer, som llalec so Zicri, qaq so lauo' le'ecpi so Simeón, nache lataxala' so Sefatías, som llalec so Macá.

¹⁷Qaq so lauo' le'ecpi so Leví, nache lataxala' so Jasabías, som llalec so Quemuel, qaq so lauo' le'ecpi so Aarón, nache lataxala' so Sadoc,

- ¹⁸ qaq so lauo' le'ecpi so Judá, nache lataxala' so Eliú, som lqaña so David, qaq som lauo' le'ecpi so Isacar, nache lataxala' so Omri, som llalec so Micael,
- ¹⁹ qaq so lauo' le'ecpi so Sabulón, nache lataxala' so Ismaías, som llalec so Abdías, qaq so lauo' le'ecpi so Neftalí, nache lataxala' so Jerimot, som llalec so Azriel,
- ²⁰ qaq so lauo' le'ecpi so Efraín, nache lataxala' so Oseas, som llalec so Azazías, qaq so 'oonolec lañe so lauo' le'ecpi so Manasés, nache lataxala' so Joel, som llalec so Pedaías,
- ²¹ Qaq so lña, 'oonolec lañe som lauo' le'ecpi so Manasés, maye hueta'a ye Galaad, nache lataxala' so Iddo, som llalec so Zacarías, qaq so lauo' le'ecpi so Benjamín, nache lataxala' so Jasiel, som llalec so Abner,
- ²² qaq so lauo' le'ecpi so Dan, nache lataxala' so Azarel, som llalec so Jeroán. Qaq 'enuac se'esopi, nache lataxala'pi so nhuo' Israel le'ecpi.
- ²³ Qaq so David, saishet co'ollaxa da ño'ot aso le'enaxat lmalate som saxanaxa da ivi' naua veinte vi'ie da nachaalataxac, cha'aye Ñim Nataxala', ñan co'ollaxa da la'aqtac da nquigaxatec na Israel le'ecpi, 'eeta'am naqa'en ye lcata ana huaqaañipi na piguem.
- ²⁴ Qaq so Joab, maye llalec aso Seruyá, ñacoolec co'ollaxa da ño'ot aso ne'enaxat lmalate, qalaxaye saishet da imat, cha'aye nachaso asom ño'ot da talec da nhuaxanaguec so Israel le'ecpi. Qaq ñoqo'oye saishet da nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'a David.
- ²⁵ Qaq som ilotague' aso anom lañe' maye lalamaqte so nta'a, le'enaxat Azmavet, som llalec so Adiel, qaq som ilotague' som nañamaqtaxanaqa' maye nauga so no'onaxa, qataq som naña nam huaqta'a't ñyecpi, qataq nam naña som saq 'amaqtaq ñyecpiolec, le'enaxat Jonatán, som llalec so Uzías.
- ²⁶ Qaq som ilotague' som 'onataxanaxaicpi maye danaxaateguelec na 'alhua, le'enaxat Ezri, som llalec so Quelub.
- ²⁷ Qaq so ilotague' nam nañiguishu uva lma'pi, le'enaxat Simea, maye lma' ye Ramat, qaq so pa'aña'aguet da lañona't na lataxa da yaqto' irova'a so lañonaxaqui, le'enaxat Zabdi, maye lma' ye Sefam.
- ²⁸ Qaq som ilotague' nam olivo lma'pi, qataq na hiigo lma'pi maye huaña ye Sefelá, le'enaxat Baal Janán, maye lma' ye Guéder, qaq som ilotague' so lañonaxaqui na aceite, le'enaxat Joás.
- ²⁹ Qaq som ilotague' so 'atetpi maye hueta'a ye Sarón, le'enaxat Sitray, maye maiche lma' ye Sarón, qaq som 'atetpi maye hueta'a ye ca'amapega'tpi, nache ilotague' so Safat, som llalec so Adlay.
- ³⁰ Qaq som ilotague' so cameellopi, le'enaxat Obil, som ismaeliita, qaq som ilotague' aso 'ashenapi, le'enaxat Yejedías, maye lma' ye Meronot,

³¹Qaq som ilotague' aso qaguetapi, le'enaxat Jaziz, som agareeno. Qaq 'enauac se'esopi, da ilotague' som lalamaxatpi so nta'a David.

³²Qaq so Jonatán, som ntesoqo' so David, somaye nacheso so neraxanaxanec, ñaanataxanaxaic, qataq no'o'n naua lqataxaco, qaq so Yejiel, som llalec so Jacmoní, nacheso so ilotague' so llalaqpi so nta'a.

³³Qaq so Ajitofel, nataqa'en ñaateguema naxa naua lqataxaco so nta'a, qaq so Jusay, som arquiita, nataqa'en lpe'et so nta'a.

³⁴Qaq so Ajitofel, qanmenaxanaxanguet co'ollaxa so Joyadá, som llalec so Benaías, qataq so Abiatar. Qaq so lataxala' so nalleppi so nta'a, le'enaxat Joab.

1 Crónicas 28

So Salomón nacheso so nmeneguet so David

¹Qaq so David, huaña co'ollaxa ye Jerusalén da lañona't 'enauac so nataxala'pi ye Israel, som lataxala'pi so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq so lataxala'pi som alleppi maye qaicolaxachigui co'ollaxa da yaqto' do'onataxaatacot so nta'a, qataq so lataxala'pi so mil, qataq so cien alleppi, qataq so ilotague'pi so 'alhuapi, qataq so 'atetpi maye lalamaxatpi so nta'a qataq so llalaqpi somaye, qataq so 'amaqtaqaicpi nataxala'pi, qataq so ñataqta 'amaqtaqaicpi qataq 'añaxaicpi lataxala'pi so alleppi.

²Qaq huaña, nache so David nachaañi, nache 'eeta': «Ñaq aýem qana'axaýaxañiña, qami' ñaqañañicpi, qataq qami' ñalamaxat ihuo' le'ecpi. Aýem, iuennataxa co'ollaxa da ño'oxoosheguem ca ñyec da yaqto' qoñanaigui taxa añi arca maye laýe' naua lqataxaco Ñim Nataxala', qataq nacheca ctaxa ca lanataqa' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq mashe seqataxaatai' da yaqto' qano'oxoosheguem.

³Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, aýem 'enapega, 'eeta': «Saishet qome da nache 'am da 'ano'oxoosheguem aca atamnaxaqui, cha'aye 'am alaataxaic qataq qalota so 'aucorec ntago'q.»

⁴Qalaxaye Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, aýem lca'ateua'a co'ollaq salectaigui so ñaqañañecpi da yaqto' nache 'eetai' naqa'en da aýem lta'a na Israel le'ecpi. Qataq Ñimaye lca'ateua'a co'ollaxa na lauo' le'ecpi so Judá da yaqto' nataxala'pi, qaq nache ñachegoxottoigui se'eso nhuo' le'ecpi da lca'aui'a na ñaqañañecpi, qataq nache aýem ñachegoxottoigui na ñaqañañecpi da aýem lca'ateua'a da yaqto' aýem lta'a 'enauac na Israel le'ecpi.

⁵Qaq nagui, nam qalota ñalaqpi maye aýem ñanem co'ollaxa Ñim Nataxala', nache ñachegoxottoigui da lca'aui'a so ñalec Salomón, da yaqto' nso'ongui añi so'onaxaqui da ño'ot da lo'onataxanaxac Ñim Nataxala' da ilo'ogue na Israel le'ecpi.

⁶Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, aýem 'enapega co'ollaxa 'eeta': «So 'aýa'alec Salomón, nacheso qome so no'oxoosheguem aca atamnaxaqui maye ñalamaqte,

qataq ca ñeqasoxocpi, cha'aye lleca'ateua'a somaye da ñalec, qataq somaye nache aýem lta'a,

⁷qaq somaye da ñataqta queteguelo da ño'o't naua iqataxaco, qataq naua llapaxayiñi lataxaco, 'eeta'am da 'eeta'ac nagui, nache aýem nache 'eetai' qome ñaqa'en da lo'onataxanaxac.»

⁸Qaq nagui, qauauañiichigui 'enauac qami' Israel le'ecpi, huaigui ne'ena naponaxac maye ño'ot Ñim Nataxala', qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' hua'aqtegalo da qami' seqatalo da ñataqta qaualaqaiquet 'enauac nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, yaqto' ne'ena ñataqta no'on 'alhua, nache 'eetai' qome da qaralamaxache, qataq nache taña'a da lalamaxat cam qaña'alquipi.

⁹Qaq 'am ñalec Salomón, ñataqta 'auauattota qome Ñim Natamnaxala' na 'arta'a, qataq ñataqta 'aumato'ot da 'arquiyaqteñaxac, qataq da 'arasapachaxa, cha'aye Ñim Nataxala' ñataqta ilaua'a da nquiyaqteñaxac, qataq naua nhuennataxaco. Qaq ñoqo'oye da 'anmitaique ñimaye, nache ishet da 'auanata, qalaxaye da qoca'ai, nache ñimaye saishet da 'am ihuoneguet.

¹⁰Qaq ñoqo'oye ñataqta 'antoueeta'ac qome da Ñim Nataxala', 'am lca'aua'a da yaqto' 'ano'oxoosheguem ca ñyec maye lanataqa' qome ñimaye. Ñoqo'oye 'ana'añaxatat qome, nache 'auacoolec da 'auo'ot camaye.»

¹¹Huaña nache so David, ñanem so llalec Salomón aso huetalec da lataxac da no'onataguec aso atamnaxaqui, ñyecpi, ñañamaqtaxanaqa'pi, qataq so pa'asheguem nanataxaquipi, qataq som pa'añauo no'ochaqa'pi, qataq som ndaqa' sa qaishetapec.

¹²Qataq nataqa'en ñanem asom huetalec 'enauac nam lapaxañi lataxacpi da qaño'ot so ñqasoxoc aso atamnaxaqui, qataq so nanataxaquipi maye colesop asomaye, qataq aso lañe' ana anom, qataq so ñañamaqtaxanaqa'pi da qañañamaxat anam nachetaqtaxanaqtepi sa qaishetapec,

¹³nataqa'en so lo'ochaqa'pi sontaxañaxanaxanecpi qataq so leviitapi, maye nmeeta'a'tpi da inoxoneuo da do'onataxan, qataq 'enauac nam no'onatacpi aso atamnaxaqui, qataq 'enauac nam no'onataxanaxatpi da qaño'ot da ño'oxonnataxanaxac asa'aso atamnaxaqui.

¹⁴Qaq nataqa'en so David, ñanem so llalec Salomón, aso ñataqta qalota oro qataq plata, da yaqto' qaño'ot 'enauac na no'onataxanaxat da qaño'ot da ño'oxonnataxanaxac,

¹⁵qataq aso lashe aso ncoñaraxanaxaqui, qataq aso ncoñaraxanaxaqui, asom qañauota'a na oro qataq na plata, nache naloqnagui ye lquiilo añi 'oonole soomaye,

¹⁶nataqa'en ñanem so oro, nache naloqnagui ye lcata ñi 'oonolec soua lmala'ate aso nauolepi maye nachetaqtaxanaqte, som qañauota'a na oro qataq na plata.

¹⁷Nataqa'en ñanem so oro da yaqto' qaño'ot so nquerenaxanaxatpi, nemaxanaqtepi, qataq aso ñomaxaquipi. Nache naloqnagui ye lcata aso 'oonole aso ñomaxaquipi, maye qañauota'a na oro qataq na plata.

¹⁸Nataqa'en ñanem so ñataqta qalota maye imauec oro da yaqto' qaño'ot aso nca'atoxonaxalate da qañauo'o na nchenaxanaxat, nataqa'en ñanem so llalec, aso oro da yaqto' qaño'ot aso naigona maye netranguí qanqa'en soua ne'enaqtaqa huo'oi naua laua't, maye ñauatraguilo naua laua't, nache ñapotralec aso lañe' soua lqataxaco Ñim Nataxala'.

¹⁹Nache so David, 'enapeco': «'Enauac ne'ena nanettañepi, añem ñachaxana co'ollaxa Ñim Nataxala' da yaqto' sañaten da lataxac da no'onataguec qome que'eca no'onatacpi.»

²⁰Huaña nache so David 'enapega so llalec Salomón, 'eeta': «¡'Am, ñataqta 'ana'añaxat qome, ñataqta 'aua'añaxachigui ye 'arhuel, nache 'auacoolec da 'auo'ot de'era no'onataxanaxac! ¡Qataq saishet da leuapigui da 'arvilñaxac, qataq saishet da 'añe'etac, cha'aye Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala', 'am hueta'aguet qome! Ñimaye saishet da 'am ñaxanec qataq saishet da 'am ca'ai, nache ivitta'a da 'aumatta 'enauac de'era no'onataxanaxac, da 'ano'oxoosheguem aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

²¹Qaq 'ena nam ñalecta'a't ntaxañaxanaxanecpi qataq na leviitapi, maye lhuotta da pa'aña'aguet da ño'ot qome nam no'onatacpi aca'aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nataqa'en 'am itauan qome nam shiñaxauapi maye sa nqalaate' da ño'ot na ñotta'a't no'onatacpi, qataq nam lataxala'pi 'enauac na nhuo' le'ecpi 'am itauan qome.»

1 Crónicas 29

¹Qaq co'ollaq ime, nache so David 'enapega 'enauac so lapoota'a't shiñaxauapi, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna, lca'aguishec ñim ñalec Salomón, qalaxaye ñimaye ñataqta ña nsoqolec, qaq cam huotaique da qaño'ot ñataqta lta'araic, qalaxaye saishet da qaitaqtega ca lma' ca choche shiñaxaua, maye qaitaqtega acam atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye Lo'onatac 'Enauacna.

²Añem, ñataqta lta'araic co'ollaxa da iuogoxo da seqataxanaí na no'onataxatpi aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Ñatamnaxala', nam oro, plata, lcat da yaqto' qaño'ot nam ñotta'a't nhuenecpiolec, qataq nam 'epaqpi, qataq na qalota coma'pi maye ñotta'a't da lataxac qataq da lyac, qataq na mármol.

³Qaq souaxato' da lta'araic ñauotaxanaqtaic aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Ñatamnaxala', nache nam seqataxaataí co'ollaxa da saneua'a aca atamnaxaqui, nataqa'en añem saneuo 'enauac na oro, qataq plata maye maiche ñalamaxat,

⁴qaaq namaye ivi' cien mil kilos na ŷataqta no'on oro, qataq doscientos treinta mil kilos na ŷataqta no'on plata, da yaqto' qalapaxaua'a na pa'auo aca atamnaxaqui qataq ca nŷecpi.

⁵Qataq ne'ena oro qataq na plata, do'onataxana qome cam ŷaŷaten da ŷo'ot nam ŷotta'a't nogoxoshetpiolec. Qaq nagui, ¿negue't ca lŷa da qoñiita, da maiche chegoqchigui da ŷanot Ñim Nataxala' ca lachetaqtaxanaxat?»

⁶Huaña nache so lataxala'pi som ñalaqpi, qataq so lataxala'pi so maiche nalamaxat nhuo' le'ecpi ye Israel, qataq so lataxala'pi so mil qataq so cien alleppi, qataq so pa'aŷa'aguetpi da ilotague' so no'onatacpi maye lalamaxat so nta'a, somayepi maiche chegoqchigui co'ollaxa da ŷaneuo aso lachetaqtaxanaqtepi,

⁷nache ŷaneuo da yaqto' qaŷo'onataxana da qaŷo'ot aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, aso ciento sesenta y cinco mil aso lcatpiole oro, qataq trescientos treinta mil kilos so lcat plata, qataq aso huac da ivi' so seiscientos mil kilos so bronce, qataq so tres millones trescientos mil kilos so lcat.

⁸Qataq 'enauac som huo'o na lalamaxat na ŷoqta no'on coma', nache ŷanem so Yejiel, som chegoxoguet so Guersón, maye ilotague' aso naŷamaqtaxanaxaqui maye naña aso atamnaxaqui.

⁹Nache se'eso shiŷaxauapi, ŷataqta machiguiñi souaxat da maiche chegoqchigui da ŷanot Ñim Nataxala' se'eso lachetaqtaxanaxatpi, qataq nataqa'en so nta'a David, ŷataqta machiguiñi.

¹⁰Huaña nache so David, ŷanot Ñim Nataxala' da llo'oxonnataxanaxac, ŷauaachigui 'enauac so lapoota'a't shiŷaxauapi, nache 'eeta': «¡Qaq nache 'eetai' qome da qaŷo'oxoreetac Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' so qarta'a Israel!

¹¹¡'Am Nataxala', maiche 'aralamaxat da na'amaqchec, da na'añaxac, da ño'oxoyec, da noxonaxanaxac qataq da qaica ca 'ena'am na'amaqchec! Cha'aye 'enauac na hueto'ot na piguem, qataq na huetalec ana 'alhua, maiche 'aralamaxat. Nataqa'en 'aralamaxat da lo'onataxanaxac na lta'alpi, qataq 'anataŷaña 'enauac namayepi.

¹²Nache 'am chegoqtecot da nsallaxa qataq da ño'oxoyec, qataq 'enauac da 'alotegue' namayepi. Na 'arhuaq huetaigui da lta'araic na'añaxac, qataq nache 'am da 'aŷa'anem da la'añaxac qataq da la'amaqchec 'enauac na shiŷaxauapi.

¹³ŷoqo'oye 'Am Qanatamnaxala', 'am sanaxam da qana'achec qataq sho'oxorenaq da ŷo'oxoraic 'are'enaxat,

¹⁴cha'aye, ¿negue'tom aŷem qataq nam ihuo' le'ecpi da maiche chegoqchigui da 'am sanaxam nam ŷataqta qalota qarachetaqtaxanaxatpi? Qaq cha'aye namaye maiche 'am chegoqo'ot, qaq nacherata da 'am sanaxam, nam saconaxaguet co'ollaxa maye maiche 'am chegoqo'otpi.

¹⁵Cha'aye da 'am souaqto'ot, nache shenaqta'am cam chegaqauecpi da sa qaŷaloq da jec, 'eeta'am som hua'au qarta'alpi, qataq da qanachaalataxac da souaqtalec ana 'alhua, 'eeta'am ca lpaqal maye saq 'eetai'.

¹⁶¡'Am Nataxala' maye Qanatamnaxala', nache 'am chegoqo'ot 'enauac nam saconaxaguetpi co'ollaxa, maye seqataxanaqtai' da yaqto' so'otaq aca atamnaxaqui, da yaqto' hueta'a da qui'itta 'are'enaxat!

¹⁷'Am Ñatamnaxala', aŷem saŷaten da 'am 'auauatto'n naua nhuennataxaco, qataq 'auaŷamaxareeta da nalochiguiñi lataxac. Ŷoqo'oye aŷem, nacher da ŷaŷamaqchiguiñi iquiyaqteŷaxac da huo'omshe maiche aŷem chegoqchigui da 'am sanot 'enauac ne'ena ŷogoxoshetpi. Qaq nagui, sa'amaqchiguiñi da sauaachigui ne'ena lapoota'a't 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, da maiche chegoqchigui da 'am ŷanot na lachetaqtanaxatpi.

¹⁸'Am Nataxala', maye 'Am Natamnaxala' soua Abraham, Isaac qataq so Israel maye qarta'al, qaq nache 'eetai' qome 'anqa'en da huetaigui da lquiyaqteŷaxac de'era nhuennataxac ne'ena 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, qataq 'auaueca'aguet da lquiyaqteŷaxac da yaqto' saishet da 'am ŷaxanec.

¹⁹Qataq nataqa'en 'aŷa'anem qome so ŷalec Salomón ca ŷaŷamaqchiguiñi nquiyaqteŷaxac, qaq yaqto' ishet da ŷalaxaguet na 'aramaxasoxonaxacpi, nam 'alapaxañi lataxacpi qataq nam 'arqataxacpi, da yaqto' ishet da ŷo'ot qome aca atamnaxaqui, maye aŷem seqataxanai' co'ollaxa nam no'onataxatpi.»

²⁰Qaq co'ollaq ime, nache so David detaxaigui se'eso laŷoota'a't shiŷaxauapi, 'eeta': «Nagui, qavio'oxoreñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai». Huaña, nache 'enauac se'eso laŷoota'a't shiŷaxauapi ŷo'oxoren Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' soua hua'au' lta'al, nache nqollemñi da ŷa'aldoto naua l-llecte Ñim Nataxala' qataq so nta'a.

²¹Qaq so lŷa na'a'q, nache somayepi ŷalauat so shiguiŷacpi nache ŷanot Ñim Nataxala' da yaqto' lachetaqtanaxaqte ŷavigaxatta, qaq somayepi ivi' mil huaca llalaqpi, mil so peenaqpi, qataq mil so qagueta llalaqpi, qataq qaicorelec so nachetaqtanaxaxat lataxa, qataq som laŷepi lachetaqtanaxaxatpi so Israel le'ecpi.

²²Qaq se'eso na'a'q, nache somayepi ŷataqta ŷa'amaqchiguiñi da deque'etac qataq da nŷomtac, ŷauaachigui Ñim Nataxala'. Ime, nache qaltaq ŷe'eguelaxaalec da ŷaasheguem da yaqto' nta'a so Salomón, maye llalec so David, qataq qaicorelec da qoŷanot Ñim Nataxala', qataq so Sadoc, qoŷaneuo da ntaxaŷaxanaxanec.

²³Qaq 'era da 'eetec so Salomón, da nso'ongui aso so'onaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache nmeneguet so David, maye lta'a somaye, nache nquictasheguem da lo'onataxanaxac somaye. Qataq som Israel le'ecpi ŷataqta ŷalaxaguet somaye.

²⁴Qataq 'enauac so nataxala'pi, qataq so alaataxaicpi, qataq 'enauac so llalaqpi so nta'a David, ŷataqta itauaatac so nta'a Salomón.

²⁵Qaq Ñim Nataxala' ŷanem da ŷataqta Ita'araic da la'amaqchec so Salomón, da ŷalectaigui so Israel le'ecpi qataq ŷanem da ŷataqta Ita'araic da llo'oxoyec da lo'onataxanaxac, nache qaica ca 'eeta'am som hua'au co'ollaxa nta'alpi ye Israel.

Da l-leuaxa so David

²⁶Qaq 'era da 'eetec so David, maye llalec so Yesé, co'ollaq ilotague' 'enauac so Israel le'ecpi.

²⁷Qaq somaye ivi' cuarenta vi'ie da ilotague' co'ollaxa na Israel le'ecpi, qalaxaye siete vi'ie da ilotague' ye Hebrón, qataq treinta y tres vi'ie da ilotague' ye Jerusalén.

²⁸Qaq somaye co'ollaq ileu, qalaq no'oita da lqueroxo qataq qaŷoqtrec soua vi'ie da nachaalataxac, qataq ŷataqta sallaxanec qataq huo'o da llo'oxoyec. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Salomón.

²⁹Qaq da na'aqtaguec so nta'a David, nache chegoqchiguiña co'ollaq ñaq cheta'ague da do'onataxan, nache ivitta'a so pa'atec lo'onataxanaxac, da nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so na'aqtaxanaxanec Samuel, qataq so na'aqtaxanaxanec Natán, qataq som huo'oi naua l-loxoco le'enaxat Gad,

³⁰qataq 'enauac nam na'aqtaguecpi da lo'onataxanaxac qataq da la'añaxac so nta'a David, qataq nam lataxacpi maye ivireguet co'ollaxa somaye, qataq so Israel le'ecpi qataq som 'alhuapi maye lauoreuapi.

2 Crónicas

2 Crónicas 1

So Salomón iŷaxanaique laŷaanec

¹So Salomón, som llalec so David, co'ollaq mashe naŷamaxalec da lo'onataxanaxac, nache Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' nache hueta'aguet somaye qataq ŷo'ot da ŷataqta lta'araic da la'amaqchec qataq da la'añaxac.

²Qaq huaña nache so Salomón iŷaxanegue 'enauac so Israel le'ecpi, qataq som lataxala'pi so mil alleppi, qataq so cien alleppi, qataq som 'amaqtaqaicpi lataxala'pi so Israel le'ecpi, qataq 'enauac so lataxala'pi so maiche nhuo' le'ecpi maye huo'o naq 'enec yi'ie Israel.

³Nache so Salomón lŷatec 'enauac se'eso lapoota'a't shiŷaxauapi da taŷa ye atamnaqa' maye naña ye Gabaón, cha'aye nache naña yemaye so npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye so Moisés, som lamaxashec Ñim lo'onatac 'Enauacna, ŷo'ot co'ollaxa hualec ye toolec 'alhua.

⁴Qaq so David, ye mashe ŷache co'ollaxa aso laŷe' soua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷachegoxotchiguiña ye Quiriat Yearin nache iviraxatta'a som dalaxaia lma' maye iqataxaatai' co'ollaxa, cha'aye nauaxaŷaxaasheguem co'ollaxa so npe'l maye naña ye Jerusalén.

⁵Qaq nataqa'en aso nca'atoxonaxalate maye chegaqaigui na lcat bronze maye lo'onata co'ollaxa so Besalel, som llalec so Uri, qataq laual so Hur, nache netaña som datatauga so npe'l maye lanataqa' naxa Ñim Nataxala', maye naña ye Gabaón. Qaq ŷoqo'oye so Salomón qataq 'enauac so shiŷaxauapi nqo'ona yemaye da yaqto' inat Ñim Nataxala'.

⁶Nache so Salomón tasheguema aso nca'atoxonaxalate maye chegaqaigui na lcat bronze maye datatauga so npe'l maye lanataqa' Ñim Nataxala', nache ŷachalec asa'aso nca'atoxonaxalate so mil nachetaqtanaxatpi qaŷavigaxatta.

⁷Qaq nacheso se'eso pe da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachaxana so Salomón nache 'enapega, 'eeta': «Aŷem 'auŷaxanot cam 'aueetaique, nache aŷem 'am sanem qome».

⁸Nache so Salomón ŷasateguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «'Am, ŷataqta 'arauotaxat co'ollaxa so ita'a David, qataq aŷem talec 'anqa'en da lo'onataxanaxac somaye.

⁹Qaq nagui, 'Am Nataxala' maye 'Aro'onatac 'Enauacna, ña 'aupacchigui qome na 'ara'aqtacpi maye 'aŷa'anem co'ollaxa so ita'a David, cha'aye 'am, aŷem 'aŷa'anem da nta'a, da selo'ogue na ŷataqta qalota nhuo' le'ecpi maye 'eeta'am na lsoche ana 'alhua.

¹⁰Qaq ñoqo'oye nagui, aýem 'aýa'anem ca naýaanec, qataq ca nauattonaxanaxac da yaqto' saýaten da saueca'aguet ne'ena nhuo' le'ecpi, cha'aye ¿negue'tom ca ishet da ýaueca'aguet ne'ena ýataqta qalota nhuo' le'ecpi?»

¹¹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýasateguet so Salomón, 'eeta': «Qaq cha'aye maiche 'arquiyaqteýaxac de'era, qaq saishet da 'auýaxanaique cam 'arsallaxa, qataq ca qalota 'ogoxoshetpi, qataq ca 'ara'amaqchec, qataq ca l-leuaxa na 'ampa'aguenaxauapi, qataq da qaýoqtec da 'anachaalataxac, nacherata da 'auýaxanaique ca 'araýaanec qataq ca 'arauattonaxanaxac da yaqto' ishet da 'alo'ogue ne'ena ýalamaxat nhuo' le'ecpi, maye 'am sanem da 'am lta'a,

¹²qaq aýem 'am sanem qome dam 'auýaxanaique 'araýaanec, qataq da 'arauattonaxanaxac, qalaxaye nataqa'en 'am sanem qome ca 'arsallaxa, qataq ca qalota 'ogoxoshetpi, qataq ca 'ara'amaqchec maye saishet da hueto'ot co'ollaxa so hua'au nta'alpi, qataq cam ñaq natauopi nta'alpi maye 'anmenguet qome.»

¹³Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Salomón co'ollaq mashe ime da hueta'a ye naña so npe'l maye lanataqa' Ñim Nataxala', maye naña ye Gabaón, nache ýe'eguelaq taýa ye Jerusalén, yem huaña da ilo'ogue so Israel le'ecpi.

Da Isallaxa so Salomón

¹⁴Qaq so Salomón, nquictauec co'ollaxa aso lalamaqtepi laigonapi qataq so caipi, qaq somayepi ivi' mil cuatrocientos aso laigonapi, qataq doce mil so caipi, nache somayepi ýanaña so maiche lma' naqa'en aso laigonapi alaataxaquipi, qataq so lma' lta'araic somaye maye naña ye Jerusalén.

¹⁵Nache se'eso nta'a ýo'ot da ye Jerusalén ýataqta qalota na lcat plata qataq oro, qataq na coma', qataq da ýataqta sa qoue ana 'epaq cedro, qataq ana no'onaxa lashe hiigopi, maye huaña ye nalochiguiña 'alhua.

¹⁶Qaq so lalo caipi so Salomón, nache qaýachegoxottega ye Musri, qataq ye Cilicia, cha'aye so lamaxasheepi se'eso nta'a, nache ýachegoxotchiguiña yemaye naxa da desheenaxana.

¹⁷Qaq aña 'oonole naigona naxa da qaýauec qaýachegoxotchiguiña ye Egipto, nache ivi' seiscientos ana lcatpiole plata aña lasheue, qaq ñi 'oonolec caaýo qalaq ivi' ciento cincuenta aña lasheue. Qaq nache 'enauac so nta'alpi hitiitapi, qataq so siiriopi, nache ýachegogottacot so lamaxasheepi so Salomón da desheenaxatega.

2 Crónicas 2

So Salomón naýamaxate' so Jirán

¹So Salomón, huo'o da lhuennataxa da no'oxoosheguem aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so maiche lma' lta'araic.

²Qaq da yaqto' ýo'ot damaye, nache ýauo'o so setenta mil shiýaxauapi da yaqto' deýoxosoxon, qataq so ochenta mil da yaqto' ichec na coma' da huaña aso qasoxonaxa, qataq tres mil seiscientos som ilo'ogue se'eso 'onataxanaxaicpi.

³Ime nache so Salomón ñamaxa da la'aqtac so Jirán, maye nta'a ye Tiro, 'eeta': «Añem 'auo'otec qome dam 'auo'otec co'ollaxa so ita'a David, da 'auamaqtega co'ollaxa na qo'oipaqpi cedro da yaqto' ño'ot so lma' lta'araic.

⁴Cha'aye añem so'ot qome aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala', nache sanot qome Ñimaye da yaqto' savigaxat ca ichenaxanaxat maye ama da laitañaxac da sho'oxoren Ñimaye, qataq nache sachaigui acamayé aca nauolepi maye sa qaishetapec, qataq nache huaña da saneuo aca nachetaqtanaxaqtepi qañavigaxatta, ye nte'eta, qataq ye avit, qataq ye na'a'q mataxaqui, qataq da dalaxaic ñi ca'agoxoic, qataq na lañepi naponaxacpi maye laloxoqui da qaño'oxoren Ñim Nataxala', maye nache 'eetai' qome da qaño'ottac ne'ena Israel.

⁵Qalaxaye aca'aca atamnaxaqui maye ño'oxoosheguem qome, iuen da ñataqta late'eraí ñaqa'en, cha'aye Ñim Qanatamnaxala' ñataqta lta'araic, napacalec na lañepi atamnaxala'pi.

⁶Qaq ñoqo'oye ¿negue'tom ca ishet da no'oxoosheguem aca atamnaxaqui da lma' Ñimaye ye nam piguem, qataq 'enauac dam la'amaqchec, sa ivi' ye lcachiguiñi Ñimaye? ¿Qaq negue'to' añem da ño'oxoosheguem aca atamnaxaqui da lma' Ñimaye, qalaxaye na'aictoxo' da nacherata da savigaxat ca ichenaxanaxat da sho'oxoren Ñimaye?

⁷Qaq ñoqo'oye añem 'anamaxa qome ca ñale maye sa nqalaate' da ño'ot na lcat oro, plata, bronce qataq na lañepi lcatpi, qataq da ño'ot na hualoq lañe togaxaraic, qataq na tocalec, qataq na malaxaraic da lo'oxoñaxac. Qataq da ñañaten nataqa'en da ño'ot na leraxat nam chochena, da yaqto' ntaune' nam ñaanaxanaxaicpi ñamaxashecpi maye hueta'a na Judá, qataq na Jerusalén, maye nañamaxate' co'ollaxa so ita'a David.

⁸Nataqa'en añem 'anamaxa qome ca qo'oipaqpi maye chegaqaña ye Líbano: Nam cedro, ciprés qataq na sándalo, cha'aye sañaten da na 'aramaxashecpi ñañaten da ichec na qo'oipaq maye chegaqaña ye Líbano. Qaq na ñamaxashecpi itauan qome ca 'aramaxashecpi,

⁹da yaqto' ñaqataxanaí' ca qalota qo'oipaqpi, cha'aye aca atamnaxaqui maye so'ot qome, ñataqta late'eraí qataq ñataqta 'onaxai.

¹⁰Qaq ca 'aramaxashecpi maye ichec qome ca qo'oipaqpi, sanem qome ca cuatro millones cuatrocientos mil kilos na trigo, qataq ca cuatro millones cuatrocientos mil kilos na cebada, qataq ca cuatrocientos cuarenta mil litros na lataxa, qataq ca cuatrocientos cuarenta mil litros na aceite.»

¹¹Nache so Jirán maye nta'a ye Tiro, ñamaxa aso lere so Salomón maye huetalec da la'aqtac, 'eeta': «Ñim Nataxala', 'am ñanem co'ollaxa da 'am lta'a na Israel le'ecpi, cha'aye Ñimaye ñauotec ne'ena lalamaxat nhuo' le'ecpi.»

¹²So Jirán nataqa'en, 'enapec: «¡Yataqta qaño'oxoren qome Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, maye lo'onatac na piguem qataq ana 'alhua, cha'aye ñanem co'ollaxa so nta'a David, ñim llalec maye yataqta ñaanaxanaxaic, ñaanataxanaxaic, qataq ñaýaten da ntelañi maye ño'ot qome aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq ca nma' lta'araic maye maiche lalamaxat!

¹³Qaq aýem 'am samaxa na Jirán, nam ñale maye ñaanaxanaxaic qataq ñaanataxanaxaic.

¹⁴Qaq namaye nache llalec aso 'alo maye chegoxoguet so Dan, qataq som ñale maye Tiro le'ec. Qaq namaye yataqta sa nqalaate' da ño'ot na lcat oro, plata, bronce, qataq na laýepi lcatpi, coma', qo'oipaq, qataq na hualoq laýe naueralec da ltogaxa, togaxaraic qataq na no'on lino, qataq ñaýaten da ño'ot na ýotta'a't le'enaqtacpi, qataq nam laýepi ne'enaqtacpi maye ýotta'a't da no'onataguec maye qaýamaxalec. Qaq nache huaxaiguet nam sa nqalatpi maye 'aramaxashecpi maye 'am no'onaxata'aguet co'ollaxa so 'arta'a David, maye ýataxala'.

¹⁵Qaq ýoqo'oye nagui 'am ýataxala', 'anamaxa qome na 'aramaxashecpi ca trigo, cebada, aceite qataq cam lataxa maye 'auachaxanapec.

¹⁶Qaq qomi' nache sechegaq qome ana 'epaqpi ye Líbano, maiche acam lcata acam 'auen nache 'am seroxota, sachaqangui qome ana notaxaqui maye quiguigui na 'etaxat da tateua'a ñaqa'enaq ye Jope. Qaq 'am, maiche qouapegue' da qaira'a ye Jerusalén.»

¹⁷Ime nache so Salomón ño'ot aso le'enaxat lmalate 'enauac so chegaqauec shiýaxauapi maye netaña ye Israel, asom ca'atalec aso lo'onata co'ollaxa so David, maye lta'a somaye, nache se'eso shiýaxauapi ivi' ciento cincuenta y tres mil seiscientos ye lcata.

¹⁸Qaq nache ýachegoxotaigui somayepi so setenta mil ñýoxosoxonaqpi, qataq ochenta mil so ichectac na coma' maye huaña aso qasoxonaxapi, qataq so tres mil seiscientos da yaqto' ilo'ogue so 'onataxanaxaicpi.

2 Crónicas 3

So Salomón no'oxoosheguem aso atamnaxaqui

¹So Salomón ýacoolec co'ollaxa da no'oxoosheguem aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', ýanaña aña qasoxonaxa Moria maye naña ye Jerusalén, yem huaña co'ollaxa da Ñim Nataxala' nachaxana so David, maye lta'a somaye, nache ýaachiguiña yem lchegoxosoxonqa' co'ollaxa da ichegoq na trigo so Ornán, som jebuseo, yem iqataxanai' co'ollaxa so David, da ñichiguiña naqa'en asomaye.

²Qaq co'ollaq ýacoolec da no'oxoosheguem asomaye, nache huetoigui so na'a'q dos, so ca'agoxoic dos, co'ollaq mashe cuatro vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a somaye.

³So Salomón ÿo'ot so laloqnaxatpi da qaño'ot so lo'oxonaxala' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qaq somaye ivi' veintisiete metros ye lalogaxa, qataq nueve metro ye lcategue,

⁴qaq so nanataxaqui maye datañaueegue aso atamnaxaqui, nache ivi' nueve metros ye lalogaxa, qataq nache 'ena'am ye lcategue, qataq nueve metro ye lshequitcheguema. Nache so Salomón lapaxalec na oro 'enauac na pa'auo se'eso nanataxaqui,

⁵qataq 'enauac na ÿataqta pa'auo se'eso nñec, da lapaxalec na qo'oipaq pino, qataq lapaxalec na ÿataqta no'on oro, qataq ÿerelec ana ne'enaqtapi chaicpi, qataq na qaipaxara't lcatpi,

⁶qataq na pa'auo asa'aso atamnaxaqui lapaxauo na llo'oxoraxatpi, nam ÿataqta no'on coma', qataq do'onataxana na ÿataqta no'on oro.

⁷Qaq nache 'enauac na pa'auo asa'aso atamnaxaqui da lapaxalec na oro, na l-llecnaanaxatpi, qataq na pa'añañi qataq na pa'añasheguem so ñegueuopi, qataq na lquepi, qataq na lasompi, qataq ÿerelec na lquepi soua ne'enaqtaqa maye huo'oi naua laua't.

⁸Qataq no'oxoosheguem nataqa'en so nanataqa' maye sa qaishetapec, qaq ye lalogaxa ivi' nueve metros, qaq nache 'eeta'am ye lcateueegue asa'aso atamnaxaqui. Imé, nache lapaxalec na pa'auo somaye na ÿataqta no'on oro maye ivi' veinte mil kilos.

⁹Qaq aña 'oonole aso ltoqnaqtepi maye nda'a't oro ivi' quinientos cincuenta gramos. Nataqa'en qalapaxalec na oro imauec na pa'auo so pa'asheguem nanataxaquipi.

¹⁰Qaq na pa'auo so nanataqa' maye sa qaishetapec, nataqa'en damaxasoxoolec da qoñanaña soua dos ne'enaqtaqa querubines maye huo'oi naua laua't, nache qalapaxaleguete nataqa'en na oro.

¹¹Qaq ye lalogaxa da ima'a't soua laua't se'esoua ne'enaqtaqa maye huo'oi naua laua't, nache ivi' nueve metros. Qaq aña 'oonole laua soomaye ivi' dos metros y veinticinco centímetros, qaq asomaye nache ivira'aguet so lque so nanataqa' maye saqaishetapec, qaq aso lña laua nache ÿa'atteguet na lsheenec aso laua so lña ne'enaqtac.

¹²Qaq nache 'eetec nataqa'en aso laua so lña ne'enaqtac, nache 'eeta'am ye lalogaxa qaq asomaye ivira'aguet so lque se'eso nanataqa', qaq aso lña laua nache ivira'aguet aso laua so lña ne'enaqtac.

¹³Qaq se'esoua ne'enaqtaqa querubines maye huo'oi naua laua't, da ima'a't ye lalogaxa soua laua't ivi' nueve metros, qaq soomaye nachattrañi datatrauga so datañaueegue so nanataqa'.

¹⁴Nataqa'en ŷo'ot so napoxonaxat hualoq laŷe morau da lo'oxoŷaxac, qataq so lŷa ŷactec da ltogaxa da lo'oxoŷaxac, qataq so lino, ime nache ŷachalec somaye soua le'enaqtaqa querubines maye huo'oi naua laua't.

Soua dos nhuoqtel

¹⁵Qaq so Salomón nataqa'en ŷo'o't soua dos nhuoqtel, nache ŷaaraña so datatauga aso atamnaxaqui, qaq soomaye ivi' dieciséis metros ye lshequitheguema, qaq na pa'aŷasheguem soomaye nache ŷo'o't soua llo'oxoraqtel, maye ivi' dos metros y veinticinco centímetros.

¹⁶Nataqa'en ŷo'o't so npaqtac lcat, 'eeta'am naqa'en ana nqola, nache ŷanasheguema na pa'asheguem se'esoua nhuoqtel, qataq ŷanaua'a somaye aso cien ne'enaqta granadapi.

¹⁷Nache se'esoua nhuoqtel ŷaachiyiña so datateuga aso atamnaxaqui, nache aso 'oonole ŷana'ague da aloic, qaq aso lŷa qalaq ŷana'ague da ne'emaq. Nache aso nhuoqte maye pa'aŷa'ague da aloic, ŷanagui da le'enaxat Jaquín, qaq aso pa'aŷa'ague da ne'emaq nache ŷanagui da le'enaxat Bóaz.

2 Crónicas 4

So nogoxoshetpi maye lalamaxatpi aso atamnaxaqui

¹Qaq so Salomón nataqa'en ŷo'ot aso nca'atoxonaxalate maye chegaqaigui na bronce, qaq asomaye ivi' nueve metros ye lalogaxa qataq nueve metros ye lcategue, qaq ye lshequitheguema ivi' cuatro metros y medio.

²Qataq nataqa'en ŷo'ot aso ŷataqta late'eraí qataq colliichigui 'etaxat laŷe' maye chegaqaigui na bronce. Qaq ye lcachiguiñi na alap asomaye, ivi' cuatro metros y medio. Qaq ye lshequitheguema, ivi' dos metros y veinticinco centímetros, qaq da ima'a't ye lcachiguiñi da colliichigui nache ivi' trece metros y medio.

³Qaq na pa'aguiñi asomaye nache ŷauo'o so le'enaqtacpi huacapi, nache diez naqa'en so naña ye cuarenta y cinco centímetros, nache ima'aguet naqa'en aso laŷe' na 'etaxat.

⁴Qaq asomaye nache netalec qanqa'en so doce ne'enaqtac huacapi, maye chegaqaigui na bronce. Qaq tres soua datatra'ague da sheu', qataq tres soua datatra'ague da taguiñi, qataq tres soua datatra'ague da nala' lliguisheguem, qataq tres soua datatra'ague da nala' lliguiñi. Qaq somayepi nache qosheta'a't qanqa'en, qaq aso 'etaxat laŷe' nache huetalec somayepi.

⁵Qaq ye lcategue naua laŷel asa'aso 'etaxat laŷe' ivi' ocho centímetros, qaq da lataxac na alap asomaye, 'eeta'am ana lauoxo ana lirio. Qaq nam tangui 'etaxat asomaye ivi' sesenta y seis mil litros.

⁶Qataq nataqa'en ŷo'o't soua diez nŷoxonaxaqui', nache cinco soua ŷaara'ague da aloic qataq cinco soua ŷaara'ague da ne'emaq asa'aso atamnaxaqui, qaq somayepi nache nŷoxoqui 'enauac so nhuenecpi da qoŷaneuo na

nachetaqtanaxatpi maye qaŷavigaxatta, qaq aso late'eraí 'etaxat laŷe' qalaq do'ogoxona da nŷo so ntaxaŷaxanaxanecpi.

⁷Qataq ŷo'ot aso diez lashe aso ncoŷaraxanaxaquiپی chegaqaiqui na oro, nache ŷanaigui aso atamnaxaqui, cinco soua ipa'axaara'ague da aloic qataq cinco soua ipa'axaara'ague da ne'emaq.

⁸Qataq nataqa'en ŷo'o't soua diez nquia'axala'ate, nache ŷanaigui aso atamnaxaqui, cinco soua ŷaara'ague da aloic asomaye, qataq cinco soua ŷaara'ague da ne'emaq. Nataqa'en ŷo'ot aso cien nemaxanaqtepi chegaqaiqui na oro.

⁹Qaq nataqa'en ŷo'ot so nqasoxoc so ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so qasoxoc lta'araic, qataq so lasompi somaye, nache lapaxalec na bronce.

¹⁰Qataq aso late'eraí 'etaxat laŷe', ŷanaña da pa'aŷa'ague da aloic aso atamnaxaqui, maye pa'aŷangui na laiñi da taguiñi qataq da nala' lliguisheguem.

¹¹Qaq so Jirán nataqa'en ŷo'ot aso taxaquiپی, qataq so nsheraxanaxatpi, qataq aso nemaxanaqtepi, qaq 'era da 'eetec co'ollaq imat da ŷo'ottac 'enauac so nhuenecpi maye ŷamaxaalec so Salomón da yaqto' lalamaxat aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹²Qataq soua dos nhuoqtel, qataq soua colliichiguilo llo'oxoraqtel maye netralec na pa'asheguem se'esoua nhuoqtel, qataq soua npaqtaqa lca'ache maye colesopa se'esoua colliichiguilo llo'oxoraqtel pa'airasheguem soua nhuoqtel,

¹³qataq aso cuatrocientos ne'enaqtapi granadapi maye llo'oxoraqtepi soomaye, maye qoŷanaua'a naua laŷel soua npaqtaqa lca'ache, nache inoicchiyiñi qanqa'en dos soua lleco da netaua'alo naua laŷel se'esoua npaqtaqa maye netralec na pa'asheguem se'esoua nhuoqtel.

¹⁴Nataqa'en ŷo'o't aso diez lo'oxonaxalatepi aso 'etaxat laŷe'pi.

¹⁵Qaq aso late'eraí 'etaxat laŷe' nache qoŷaatalec so doce huacapi,

¹⁶qaq nataqa'en aso taxaquiپی, nsheraxanaxatpi, qataq so nquerenaxanaxatpi. Nache 'enauac se'eso no'onataxanaxatpi da ŷo'ot so Jirán, da yaqto' qoŷanem so Salomón da lalamaxat naqa'en aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq somayepi chegaqaiqui na ŷataqta no'on lcat bronce.

¹⁷Qaq huaña co'ollaxa ye nalochiguiñi 'alhua ye Jordán, yem vichiguinguilo ye Sucot qataq ye Saretán, co'ollaq qanqatel somayepi qaŷauota'a aso nqatelaxaquiپی.

¹⁸Qaq cha'aye ŷataqta qalota se'eso nogoxoshetpi maye damaxasoxoolec so Salomón, ŷoqo'oye somaye saishet da damaxasoxoolec da qanaloqten se'eso bronce.

¹⁹Qaq 'era da 'eetec so Salomón da damaxasoxoolec nataqa'en da qaño'ot so lañepi nhuenecpi da yaqto' lalamaxat aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, aso nca'atoxonaxalate maye ndota't oro, qataq so nquia'axala'pi maye qañachalec naxa aso nauolepi maye qaiñotauga da lalamaqtepi Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

²⁰qataq aso lashepi aso ncoñaraxanaxaqui, qataq asom ncoñaraxanaxaqui maye nataqa'en oro, da yaqto' icoñattalec ye datatauga ye sa qaishetapec nanataqa', da yaqto' qaipacchigui da namaxasoxonaxac,

²¹qataq aso ne'enaqtapi lauoxopi, ncoñaraxanaxaqui qataq aso nquerenaxanaqtepi, somayepi 'enauac chegaqaigui na ndota't oro,

²²qataq so nchegaxanaxatpi, qataq aso ñomaxaqui, qataq so nemaxanaxatpi, qataq aso nchenaxanaxat lañe'pi, 'enauac da chegaqaigui na ndota't oro. Qataq so ñegueuo aso atamnaxaqui, qataq som pa'añauo lasompi so sa qaishetapec nanataqa', nataqa'en 'enauac oro.

2 Crónicas 5

¹Qaq co'ollaq ime 'enauac so no'onataxanaxatpi maye damaxasoxoolec so Salomón, da yaqto' lalamaxat aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache somaye irouo som nhuenecpi maye 'enauac oro, qataq plata, maye so lta'a David, ñanot co'ollaxa Ñim Nataxala', nache ñanaigui aso nañamaqtaxaqui nam no'on nogoxoshetpi maye naigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Salomón nquigaxata aso atamnaxaqui aso lañe' soua nqataxaco

²Qaq huaña nache so Salomón, huaña naqa'en ye Jerusalén da lañona't so nqueroxonecpi ye Israel, qataq so lataxala'pi so maiche nhuo' le'ecpi, qataq som lataxala'pi so maiche llalaqpi so Israel le'ecpi, da yaqto' ñachegotchiguiña ye Sión, yem huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David, da nquigaxat aso arca maye lañe' soua lqataxaco Ñim Nataxala'.

³Qaq nache huetoigui so naponaxac lta'araic maye huaigui so ca'agoxoic siete, se'eso vi'i da 'enauac so Israel le'ecpi da lañona't da datañot so nta'a Salomón.

⁴Qaq co'ollaq ivi' so nqueroxonecpi ye Israel, nache so leviitapi ñacoosop aso arca maye lañe' soua nqataxaco,

⁵nache so ntaxañaxanaxanecpi, qataq so leviitapi ñache asomaye, lñatec naqa'en so npe'l maye huaña naxa da qanauane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq 'enauac som nhuenecpi maye lalamaxat so npe'l.

⁶Qaq so nta'a Salomón, qataq 'enauac so lapoota'a't Israel le'ecpi maye datato'ot so nta'a, nache datataua'a aso arca maye lañe' soua nqataxaco, nache ñaategueuo aso lachetaqtaxanaqtepi qaguetapi, qataq so huacapi, qaq somayepi ye ñataqta qolota, nache saishet da qañañoxt da qanaloqten.

⁷Ime nache so ntaxaŷaxanaxanecpi ŷacoosop aso laŷe' soua naŷamaxataxaco Ñim Nataxala', nache iroua'a so ŷataqta pa'auo aso atamnaxaqui, som nanataqa' maye sa qaishetapec, nache ŷanaña ye nalochiyiña naua laua't soua ne'enaqtaqa querubines,

⁸qaa naua laua't se'esoua ne'enaqtaqa, ŷauattaguilo nache ipelteetaleguete ye netaña aso laŷe' soua nqataxaco, nache ipelteetalec asomaye, qataq soua qo'oipaxaye maye lachoxola'ate da qanqochenaxat.

⁹Qalaxaye se'esoua qo'oipaxaye ye ŷataqta logoraiqa, nache soua lsheeneqa yo'oqte' da qanayeeta'a so nanataqa' qui'itta, maye dataŷauga so sa qaishetapec nanataqa'. Qalaxaye na ŷoqta pa'auoc, nache saishet da qaila'alo soomaye, qaa soomaye nache 'eetai'salo ye huetra'a choche ivitta'a nagui.

¹⁰Qaa asa'aso laŷe' soua nqataxaco, qaica ca lŷa huetaiguilo nachaqsouate' soua dapaqaiqa coma'ye maye so Moisés ŷacheraigui co'ollaq huaña ye Horeb, yem huaña co'ollaq Ñim Nataxala' naŷamaxate' so Israel le'ecpi, co'ollaq mashe ime da somayepi ca'ai ye Egipto.

¹¹Qaa so ntaxaŷaxanaxanecpi ca'ai co'ollaxa so nanataqa' qui'itta. Cha'aye 'enauac se'eso ŷalectauo ntaxaŷaxanaxanecpi imauec co'ollaxa da mashe nqui'itaxat, nache saishet da ipactague' cam laloxoqui da do'onataxan.

¹²Qaa so leviitapi maye 'onaxanaxaicpi, som Asaf, Hemán, qataq so Jedutún, lŷateuo so llalaqpi qataq so laŷepi lauo' le'ecpi, somayepi nachattañi ŷaatañi so logoxot lino, nache hueta'a ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem aso nca'atoxonaxalate. Qaa somayepi nache ŷauota'a so latovixanaxatapi, lasaquiixanaxatapi, arpapi, qataq aso liirapi, qaa somayepi nache ŷalecta'aguet so ciento veinte ntaxaŷaxanaxanecpi maye ŷashettapigui aso lasheerepi.

¹³Nache somayepi 'enauac da nmasheguem da do'onaxaata'ai' aso lviquepi, ŷo'oxoreetac qataq ŷaatacot da na'achecŷaxac Ñim Nataxala'. Qaa somayepi co'ollaq nlamaxaren da do'onaxaata'ai' aso lasheerepi, simbalopi, qataq aso laŷepi nviquepi, nache do'onaxaato'ot Ñim Nataxala', 'eeta': «Qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye soxoraic, qataq chochaq tatec da lauotaxanaqtaic.» Huaña co'ollaxa nache aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', ŷataqta nlaqchigui so napalñi lo'oc.

¹⁴Qaa souaxat se'eso napalñi lo'oc nache so ntaxaŷaxanaxanecpi saishet da queto'ot da ŷo'ot da llo'oxonnataxanaxac, cha'aye da llo'oxoyec Ñim Nataxala' ŷataqta nlaxagui asa'aso atamnaxaqui.

2 Crónicas 6

So Salomón ŷaneuo aso atamnaxaqui

¹Huaña nache so Salomón 'enapeco': «'Am Nataxala', qonapec co'ollaxa da qonetaigui ca napalñi lo'oc.

- ²Qalaxaye aŷem so'ot aŷi atamnaxaqui da yaqto' chochaq tatec da qoueta'a.»
- ³Ime, nache so nta'a dataigue da pa'aŷa'ague so lapoota'a't Israel le'ecpi, nache ŷanem da no'on la'aqtac.
- ⁴Nache 'enapec: «ŷataqta qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, cha'aye ipacchigui dam ŷachaxanapeguem co'ollaxa so ita'a David, co'ollaq 'eeta':
- ⁵«Chegoqta'a so na'a'q co'ollaq ñeqateeguesop ye Egipto na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, nache saishet da huo'o ca lleca'aua'a na huaqta'a't nŷecpi maye lma' na maiche nhuo' Israel le'ecpi, da yaqto' qoŷanaña da qano'oxoosheguem aca atamnaxaqui da yaqto' hueta'a da ŷe'enaxat, qataq saishet da huo'o ca lŷa shiŷaxaua da lleca'aguishec da yaqto' ilo'ogue na ŷalamaxat nhuo' Israel le'ecpi.
- ⁶Qalaxaye aŷem lleca'ateua'a ye Jerusalén da yaqto' nache hueta'a da ŷe'enaxat, qataq lleca'ateua'a so David, da yaqto' ilo'ogue na ŷalamaxat nhuo' Israel le'ecpi.»
- ⁷So ita'a David huo'o da lyaxa co'ollaxa da no'oxoosheguem aca atamnaxaqui da qaŷo'oxoren Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi.
- ⁸Qalaxaye, Ñim Nataxala' 'enapega co'ollaxa somaye, 'eeta': «Aja', ŷaŷamaqchiguiñi da 'arhuennataxac da 'auo'ot aca atamnaxaqui.
- ⁹Qalaxaye saishet da nache 'am da 'auo'ot qome acamaye, maye nachecata cam 'aŷa'alec da ŷo'ot qome acamaye.»
- ¹⁰Qaq nagui Ñim Nataxala', ipaqueelec dam ŷan co'ollaxa la'aqtac. Nache ŷataqta ipacchigui dam la'aqtac co'ollaxa da nagui, aŷem talec da lo'onataxanaxac so ita'a David, qataq mashe ñeso'ootangui aŷi so'onaxaqui da aŷem nta'a na Israel, qataq mashe ño'oxoosheguem aŷi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi.
- ¹¹Qataq nache sachaigui aŷimaye, aŷi arca maye laŷe' soua nqataxaco maye nanettaleguete da naŷamaxataxac Ñim Nataxala', co'ollaq naŷamaxate' na Israel le'ecpi.»
- ¹²Ime co'ollaxa nache so Salomón, taŷa so netaña aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala', ŷauaachigui 'enauac so lapoota'a't Israel le'ecpi, nache ŷaayishegue'm naua lhua'q.
- ¹³Cha'aye somaye damaxasoxoolec co'ollaxa da qaŷo'ot so lapiaxala', maye chegaqaigui na bronce, maye ivi' dos metros y veinticinco centímetros ye lalogaxa qataq nache 'eeta'am ye lcategue somaye, qataq un metro treinta y cinco centímetros ye lshequitheguema, qaq somaye ŷanaña co'ollaxa so laiñi so qasoxoc, qaq nache talec somaye da ŷa'alyiñi naua l-llecte, ŷauaachigui so lapoota'a't Israel le'ecpi, da ŷaayishegue'm naua lhua'q, ŷanoto na piguem, nache 'eeta':

¹⁴«'Am Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, qaica ca lya Atamnaxala' na piguem, huo'otaq ana 'alhua da 'am 'eeta'am, cha'aye 'am yataqta 'aupaqueelec da 'anañamaxataxas, qataq da 'arauotaxanaqtaic cam yataqta 'am imato'ot da lquiyaqteyaxac da 'am do'onataxaatacot,

¹⁵qataq 'aupaqueelec dam 'ara'aqtac maye 'aŷa'anem co'ollaxa so ita'a David, qaq ne'ena na'a'q, da 'arhuaqyaxac ipacchigui naqa'en dam qonapec co'ollaxa.

¹⁶Qaq nagui 'Am Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, nataqa'en 'aupaqueelec qome dam 'auachaxanapeguem co'ollaxa so ita'a David, maye 'aramaxashec, co'ollaq qonapec: Saishet qome da saqca ca 'oonolec na 'aŷa'alaqpi da nso'ootangui aŷi so'onaxaqui na Israel, da namayepi iren da lataxas, qataq quetelec na iqataxacpi, 'eeta'am da 'arataxas co'ollaq aŷem 'auo'onataxaatacot.

¹⁷Qaq nagui 'Am Nataxala' maye 'Am Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ña 'aupacchigui qome da 'auachaxanapeguem co'ollaxa so 'aramaxashec David.

¹⁸Qalaxaye 'Am Atamnaxala', ¿peta'a 'ausheto' da 'auallectaigui na shiyaxauapi maye netalec ana 'alhua? Ye na piguem maye yataqta qalochiguiñi qalaq saishet da 'am nalo'oguet da 'am nllañi, ¿qaq ca 'eeteco' da 'am nala'aguet da qonetaigui ana'ana atamnaxaqui maye sauotaique da 'arma'?

¹⁹Qalaxaye 'Am Nataxala' maye Ñatamnaxala', ña 'auqocha'a qome da ñatamnaxas qataq da ñachoxonnaxas, ña 'aua'axaŷa qome da lyaxanaxas qataq da natamnaxas maye 'am yaatacot ne'ena 'aramaxashec.

²⁰Qataq da 'armeenaxanaxas nache huetalec qome ana'ana atamnaxaqui, ye na'a'q qataq ye pe, anam 'autaxaŷa co'ollaxa da nache 'aranataqa', qaq ña 'aua'axaŷa da nachoxonnaxas ne'ena 'aramaxashec, maye hueta'a anamaye.

²¹Qataq 'ana'axaŷaxana da ñachoxonnaxas ne'ena 'aramaxashec, qataq na 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi, da hueta'a ne'ena da natamen. Qaq ña 'aua'axaŷa qome da qoueta'a na piguem maye 'arma', ñaq 'aua'axaŷa qome, qataq 'aupalaxas na qarasouaxashetpi.

²²Qaq da huo'otaq huo'o ca hueto'ot ca lasouaxashet ca lya, nache da qaŷamaxalec da naua'a aŷi nca'atoxonaxalate maye naña ana atamnaxaqui da ŷan ca la'aqtac,

²³nache 'aua'axaŷa qome camaye da qoueta'a na piguem, nache qouapegue' qome da 'anmit na 'aramaxashecpi, nache 'auauo'o ca nhuaxanaguec cam huo'o ca lasouaxashet, qaq talec 'anqa'en nam qauem maye ŷo'otpi camaye, nache talec 'anqa'en ca ŷaŷamaqchiguiñi cam qaica cam ŷasouaxas, nache ipacchigui 'anqa'en ca ŷaŷamaqchiguiñi lataxas.

²⁴Qaq da que'eca npa'aguenaxauapi loxonec ne'ena 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi, souaxas da 'am hueto'ot ca lasouaxashet, nache da ŷe'eguelaxa da ŷo'oxoren da 'are'enaxas, qataq da 'am natamnot da hueta'a ana'ana atamnaxaqui,

²⁵nache 'aua'axaŷa qome namayepi da qoueta'a na piguem, nache 'auapalaxat na lasouaxashetpi, nache 'añe'eguelaxata na 'alhua maye 'aŷa'anem co'ollaxa namayepi qataq som hua'au lta'alpi.

²⁶Qaq da qaica ca auot nache deqaqa na 'alhua, souaxat da na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi 'am hueto'ot ca lasouaxashet, nache da 'am natamnnot da hueta'a ne'ena qataq ŷo'oxoren da 'are'enaxat qataq da ntouen da huo'o da lasouaxashet, souaxat da 'auauo'o da nque'eenaxac.

²⁷Nache 'aua'axaŷa qome namayepi da qoueta'a na piguem, qataq 'auapalaxat na lasouaxashetpi na 'aramaxashecpí, qataq na 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi, qataq 'auapaxaguenec da no'on ñecŷaxac da yaqto' nache quetegue namayepi, nache 'anamaq ca auot da talec 'anqa'en na 'alhua maye 'aŷa'anem co'ollaxa da lalamaxat nam 'aralamaxat nhuo' le'ecpi.

²⁸Qaq ne'ena 'alhua da huo'o ca nqouaxa, nalolaxa, huo'otaq da ana nañiguishé deqaqa souaxat ca napaxaŷaxa, huo'otaq anac ca lalaxat, shiiquioxoi huo'otaq na pelgaxanaq, huo'otaq da anac ca npa'aguenaxauapi da colesop da iloquixan, huo'otaq ca camachaqa lŷa qauem, huo'otaq nhuetaxanaxa,

²⁹nache 'aua'axaŷa qome da natamnaxac qataq da nachoxonnaxac ca camachaqa shiŷaxaua, huo'otaq da 'enauac ne'ena 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi da huo'otaq nanomta da huo'o ca nqui'ic, huo'otaq lasouaxashet, nache da natamen ŷachaxaatregue naua lhua'q da pa'aigue ana'ana atamnaxaqui,

³⁰qaq ña 'aua'axaŷa qome da qoueta'a na piguem maye 'arma', qataq 'auchoxoren qome, nache ipacchigui 'anqa'en da talec ñi 'oonolec ca maiche llecŷaxac maye 'auaŷaten, cha'aye nache 'amta da 'auauattoota da lquiyaqteŷaxac na shiŷaxauapi.

³¹Yaqto' namayepi, 'am ŷo'oxoren qataq 'am ŷalaxaguet 'enauaque naua na'axa'te da nachaalataxac, da netalec ana 'alhua maye 'aŷa'anem co'ollaxa so hua'au qarta'alpi.

³²Qaq nataqa'en cam chegaqauec maye saishet da lauo' le'ec nam 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi, maye chegaqa'a ca qaŷoqta 'alhua, souaxat da 'amaqtaqaic 'are'enaxat, qataq da la'añaxac na 'arhuaq, da anac da natamen huaña ana'ana atamnaxaqui,

³³nache 'aua'axaŷa qome da qoueta'a na piguem maye 'arma', nache 'aŷa'anem qome cam iŷaxanaique, yaqto' 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi ana 'alhua ŷauatton da 'are'enaxat, da 'eeta'am na 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi, qataq ŷaŷateeta da ana'ana atamnaxaqui maye ño'oxoosheguem, nache huaña da qaiŷaxana da 'are'enaxat.

³⁴Qataq na 'aralamaxatpi nhuo' le'ecpi da jec da delogui' ca npa'aguenaxauapi, da quetegue ca nqa'aic maye 'auauecteuga, nache da natamen datategue da pa'aigue

nam huaqta'a't n̄yecpi maye 'arca'aguishecpí, qataq ana atamnaxaquí maye ño'oxoosheguem da yaqto' hueta'a da 'are'enaxat,

³⁵nache 'aúa'axaŷa qome ca natamnaxac namayepi da qoueta'a na piguem, qataq 'aueelec qome namayepi.

³⁶Qaq qom 'am ŷacho'ot cam lasouaxashet namayepi, qaq cha'aye qaica ca shiŷaxaua ca saqca ca lasouaxashet, qaq da huo'otaq 'aulemataŷa namayepi, nache 'aŷa'aneguet ca npa'aguenaxauapi yaqto' loxonec nache ŷauega ca lŷa 'alhua qaŷoqta huo'otaq sa qaŷapeque,

³⁷nache da huo'otaq hueta'a ca 'alhua maye qaŷauega da noxonec nache da 'am ŷe'egueloqot qataq da 'am nachoxonnot, 'eeta': <Qomi' huo'o da qarasouaxashet, qataq huo'o da qanpe'enaxac, cha'aye ŷataqta qauem da so'otaq>

³⁸qaq namayepi da ŷataqta 'am imato'ot da lquiyaqteŷaxac, qataq da nachaalataxac da 'am ŷe'egueloqot qom hueta'a cam 'alhua maye qaŷauega da noxonec, nache da natamen natategue na pa'aigue na 'alhua maye 'aŷa'anem co'ollaxa so hua'au lta'alpi, qataq na pa'aigue nam huaqta'a't n̄yecpi maye 'arca'aguishecpí, qataq ana atamnaxaquí maye ño'oxoosheguem da yaqto' hueta'a da 'are'enaxat,

³⁹qaq ña 'aúa'axaŷa qome da qoueta'a na piguem maye 'arma', cam natamnaxac qataq cam nachoxonnaxac namayepi, qataq 'aueelec qome, qataq 'auapalaxat ca lasouaxashetpi na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi.

⁴⁰Qaq nagui, 'Am Ñatamnaxala', 'am ñachoxonnot da huetalec qome da 'armeenaxanaxac ne'ena, qataq 'aúa'axaŷa qome ca atamnaxac da huaña ne'ena.

⁴¹Qaq 'Am Nataxala' maye Ñatamnaxala', ña qoñisheguem nagui, nache 'auanac da qonaña na 'anmataqa', qataq ana laŷe' naua 'arqataxaco maye hueta'aguet da 'ara'añaxac. 'Am Nataxala' maye 'Aro'onatac 'Enauacna, ñaq huetalec qome da 'arca'alaqtaxanaxac nam 'artaxaŷaxanaxanecpi, qataq nam 'am ŷalaxaguetpi ntootapigui' qom huetaigui da 'arsoxoyec.

⁴²'Am Nataxala' maye Atamnaxala', saishet qome da sa 'auqocha'a ne'ena 'arca'aguishec. Ñaq 'antoueeta'ac qome da 'arauotaxanaqtaic maye 'aŷa'anem co'ollaxa so 'aramaxashec David.»

2 Crónicas 7

¹Qaq so Salomón co'ollaq ime da natamnaxac, nache anac so norec chegoqo'ot na piguem, nache ŷavigaxatta so nachetaqtaxanaxat qaŷavigaxatta, qataq so laŷepi nachetaqtaxanaxatpi, huaña nache da llo'oxoyec Ñim Nataxala' ŷataqta imattaigui aso atamnaxaquí.

²Qaq ŷoqo'oye so ntaxaŷaxanaxanecpi saishet da pa'aigui aso atamnaxaquí.

³Qaq so Israel le'ecpi co'ollaq ŷauaachigui da naañi so norec qataq da llo'oxoyec Ñim Nataxala' talec aso atamnaxaquí, nache somayepi ŷa'alyiñi naua l-llecte

nache iviraxata'aguet na latap so coma', nache ño'oxoren qataq ñanot da na'achecyaxac Ñim Nataxala', 'eeta': «Ñim Nataxala' ñataqta soxoraic, qaq da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.»

⁴Huaña nache so nta'a qataq 'enauac so nhuo' le'ecpi, ñanot Ñim Nataxala' aso lachetaqtaxanaqtepi,

⁵nache so nta'a Salomón ñaneuo so veintidós mil huacapi, qataq aso ciento veinte mil qaguetapi da lachetaqtaxanaqtepi. Qaq 'era da 'eetec da so nta'a, qataq 'enauac so Israel le'ecpi, da ñaneuo aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Qaq so ntaxaŷaxanaxanecpi qalaq nache hueta'a nam maiche lo'onataxanaqa'pi, qaq so leviitapi nache iviqueetapigui aso lviquepi maye lo'onatapi co'ollaxa so nta'a David, nache ño'ootac so no'onec maye 'eeta': «Cha'aye da lauotaxanaqtaic Ñimaye, chochaq tatec», nache ño'ootac na lo'onecpi co'ollaxa so David. Qaq so ntaxaŷaxanaxanecpi ŷashettapigui ana lasheerepi datata'aguet so Leviitapi, qaq so Israel le'ecpi qalaq 'enauac da nachattañipi.

⁷Qaq so Salomón nataqa'en ñaneuo so laiñi so qasoxoc, maye huaña so datatauga aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache huaña yemaye da ñaneuo aso lachetaqtaxanaqtepi qaŷavigaxatta, qataq so lcheta aso nachetaqtaxanaqte qanhuaachigui, qaq cha'aye aso nca'atoxonaxalate bronce maye lo'onata so Salomón, sanalolec co'ollaxa aso nachetaqtaxanaqtepi qaŷavigaxatta, qataq aso nachetaqtaxanaqte maye chegaqagui na ala na nañiguishec, qataq so lcheta.

⁸Qaq huaña nache so Salomón, qataq 'enauac so Israel le'ecpi, huetoiguilo naqa'en soua siete na'axa'te da ño'ot se'eso naponaxac. Qaq nache ñataqta qalota so shiŷaxauapi so ŷalectaua'a se'eso naponaxac, chegoqchiguiña so ñegueuo ye Jamat, nache ivitta'a so la'auaxac ye Egipto.

⁹Qaq so na'a'q ocho, nache ño'ot so ñataqta lta'araic naponaxac, cha'aye huetoiguilo naqa'en soua siete na'axa'te da ŷaategueuo aso nca'atoxonaxalate, qataq huetoiguilo naqa'en soua lŷa't siete na'axa'te da iuennate co'ollaq qanayenaigui so nauecañi npe'lpí maye qo'oipaq lcouepi.

¹⁰Qaq so na'a'q veintitrés so ca'agoxoic siete, nache so nta'a Salomón 'enapega so nhuo' le'ecpi da ŷe'eguelaxalo naua lma'ate, nache somayepi ŷachetec da machiguiñi qataq ŷa'amaqchiguiñi souaxat da no'on maye Ñim Nataxala' ño'otec co'ollaxa so David qataq so Salomón, qataq som lalamaxat nhuo' Israel le'ecpi.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna naŷamaxate' so Salomón

¹¹Qaq so Salomón co'ollaq imat aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so lma' lta'araic so nta'a, qataq 'enauac nam iuennategapi co'ollaxa da ño'ot, ñataqta ŷaŷamaqchiguiñi.

¹²Qaq huaña nache huaigui so pe, da Ñim Nataxala' nachaxana so Salomón, nache 'enapega, 'eeta': «Aŷem sa'aqchigui so 'anatamnaxac, nache aŷem lleca'ateua'a

ne'ena nma', da naña ana atamnaxaqui, da yaqto' qaŷachaña ca nachetaqtanaxatpi.

¹³Qaq da huo'otaq sa ñamaq ca auot maye chegoqo'ot na piguem, huo'otaq da ñamaq aca shiiquioxoipi da chec na huetalec na no'onaxa, huo'otaq da ñamaxa ca nalolaxa na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi,

¹⁴qaq da huo'otaq nman na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi maye iŷaxaatega da ŷe'enaxat, qataq da natamen, qataq aŷem nmitaique, qataq da ŷaxanec da qauem lataxac, nache aŷem sa'axaŷa qome da soota'a na piguem, nache sapalaxat na lasouaxashetpi, qataq ñataren na na'alhua namayepi.

¹⁵Nache da imeenaxanaxac huetalec namaye qataq sa'axaŷa qome ca atamnaxac da huaña qanqa'en ne'ena,

¹⁶cha'aye nagui aŷem lleca'ateua'a qataq seŷotauga ana'ana atamnaxaqui da yaqto' chochaq tatec da hueta'a da ŷe'enaxat, nache da imeenaxanaxac qataq da iquiyaqteŷaxac nache 'eetai' qome da hueta'a anamaye.

¹⁷Qaq 'am, da huo'otaq qoneta'am da lataxac so 'arta'a David, da 'auo'ot 'enauac nam 'am samaxalecpi, qataq da 'aupacchigui nam llapaxaŷi lataxacpi qataq na iqataxacpi,

¹⁸nache qaica qome ca iraxanai' da 'aro'onataxanaxac, nache sepacchigui dam ñaŷamaxataxac co'ollaq ñaŷamaxate' so 'arta'a David, co'ollaq shenapega sheeta': Saishet qome da saqca ñaqa'en ca 'am chegoxoguet da ilo'ogue na Israel le'ecpi.

¹⁹Qalaxaye da aŷem qoquiŷa'ai, qataq sa qaulaqaiguet na iqataxacpi qataq na ŷamaxasoxonaxacpi maye qami' sanema, nacherata da qanqo'oñiŷa da qavio'oxoreñiitac qataq qanatamñiitacot na ŷaqa'a atamnaxala'pi,

²⁰nache aŷem, qami' ñeqateeguesopa qome na 'alhua maye qami' sanema, qataq sheca'ai ana atamnaxaqui maye seŷotauga da yaqto' hueta'a da ŷe'enaxat, nache saneguet da choche ŷe'eetac 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi.

²¹Qaq ana'ana atamnaxaqui maye ŷataqta 'amaqtaqai, anamaye ŷe'eguelaxa qome da choche lapoosheguem na coma', cha'aye ŷataqta nlachiguiñi, nache 'enauac ca nlectot anamaye ŷataqta ŷe'elaxa nache, 'eeta': ¿Chaq ta'ainco' Ñim Nataxala' da 'eetec naqa'en de'era ne'ena 'alhua qataq ana atamnaxaqui?

²²Nache camayepi maiche 'eeta': «Cha'aye namayepi ca'ai Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi, maye nqateeguesop co'ollaxa ye Egipto, nache taŷa da ŷo'oxoreetac qataq natameetacot nam ŷaqa'a atamnaxala'pi, qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala', talec naqa'en de'era qauen namayepi.»

2 Crónicas 8

Na laŷepi lo'onataxanaxacpi so Salomón

- ¹Qaq so Salomón, co'ollaq inoxoorec soua veinte vi'iyē da ŷo'ottac aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so lma' lta'araic somaye,
- ²nache qaltaq no'oxoosheguem so huaqta'a't n̄yecpi maye so Jirán ŷanem co'ollaxa somaye, nache naña naqa'en somaye so Israel le'ecpi.
- ³Ime nache so Salomón, qaltaq nqo'ona ye Jamat maye huaigui ye Soba, nache deuotaxanec.
- ⁴Qaq nataqa'en no'oxoosheguem ye Tadmor, maye huaña ye toolec 'alhua, qataq 'enauac so huaqta'a't n̄yecpi maye naŷamaqtaqa' na nallec, maye no'oxoosheguem co'ollaq huaña ye Jamat.
- ⁵Qaq nataqa'en no'oxoosheguem ye Bet Jorón maye nasheguema ye pa'asheguem, qataq ye Bet Jorón maye naña na npa'aguiñi, som huaqta'a't n̄yecpi maye huo'o na lpaqtaxat, qataq naua laso'omi, qataq so lpataxasoxotpi so lasompi,
- ⁶nataqa'en ye Baalat, qataq so laŷepi huaqta'a't n̄yecpi maye naŷamaqtaqa' na nallec, qataq so n̄yecpi maye laŷonaqa' ana naigonapi maye alaataxaquipi, qataq so laŷonaqa' so caipi, qataq 'enauac so detaxaŷa co'ollaxa da ŷo'ot so Salomón, som huaña ye Jerusalén, qataq ye Líbano qataq 'enauac nam huaña na 'alhuapi maye ilotague' somaye.
- ⁷Qaq som no'onalec co'ollaxa yi'iyē 'alhua hitiitapi, amorreopi, heveopi, ferezeopi, qataq so jebuseopi, som saishet da Israel le'ecpi,
- ⁸maye chegoxoguet som hua'aupi som no'onaña co'ollaxa yi'iyē 'alhua, cha'aye na Israel le'ecpi saishet da ŷalauat, nache so Salomón ŷanem somayepi na no'onatacpi maye ŷataqta qapa'atta, qaq damaye nache ivitta'a nagui.
- ⁹Qalaxaye so Salomón saishet da huo'o ca Israel le'ec da ŷamaxalec na no'onatacpi da choche l-latac, nacherata da ŷauo'o nalleppi, qataq nataxala'pi, qataq na lataxala' na alleppi, qataq na lataxala'pi na lo'opi ana naigonapi maye alaataxaquipi, qataq na lo'opi na caipi.
- ¹⁰Qaq so nta'a Salomón nataqa'en ŷauo'o so doscientos cincuenta ŷalleppi maye ilotague' so 'onataxanaxaicpi.
- ¹¹Qaq so Salomón nataqa'en nqochenaxat aso llale so faraón ŷachegoxotchiguiña so huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat so David, nache ŷanaigui so nma' lta'araic maye no'oxoosheguem co'ollaxa da yaqto' lma' asomaye, cha'aye 'enapeco': Añi ihua saishet da nache netaigui ñi lma' lta'araic so David maye nta'a na Israel, cha'aye nam nma'pi maye mashe netaigui co'ollaxa añi arca maye laŷe' naua lqataxaco Ñim Nataxala' ŷataqta sa qaishetapec.
- ¹²Qaq so Salomón nache ŷanot naxa Ñim Nataxala' aso lachetaqtaxanaqtepi maye qaŷavigaxatta, ŷachalec naxa aso nca'atoxonaxalate maye no'oxoosheguem co'ollaxa maye datateuga so nqasoxoc aso atamnaxaqui,

¹³nache 'enauaque naua na'axa'te maye huetoiguilo da ñaneuo anamayepi, nache ipacchigui dam lamaxasoxonaxac so Moisés, maye 'eeta': ye na'a'q mataxaqui, qataq na naponaxac maye qaño'ot da dalaxaic ñi ca'agoxoic, qataq soua tres naponaxaco maye huaiguilo ye vi'i da qaño'o't, maye 'eeta', som laloxoqui da qanallec ana nauole maye qaca ana lalecte maye ñasheeraxachigui, qataq so lña maye qaño'ot da ime da qanqat ana ala na nañiguishec, qataq so lña naponaxac da ivita da qanayenaiguilo naua npele'ete maye choche qaña'ara'a't 'epaq lcouepi.

¹⁴Qaq so Salomón nataqa'en ipagaqchiichigui dam lapaxañi co'ollaxa so lta'a David, da ñauo'oi naua laloq'ote da inoxoneuo da do'onataxan so ntaxañaxanaxanecpi, qaq so leviitapi qalaq ñanem da ilo'ogue da no'onaxanaxac, qataq da itauanec so ntaxañaxanaxanecpi da ñanem na qaiuen ye na'a'q. Qataq ñauo'oi naua laloq'ote da inoxoneuo da do'onataxan som ilotague'pi so lasompi, cha'aye nache lamaxasoxonaxac co'ollaxa so David, som nale Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁵Qaq nache 'eetec da somayepi saishet da ca'ai nam lamaxasoxonaxacpi so nta'a David, dam lataxac da lo'onataxanaxac na ntaxañaxanaxanecpi, leviitapi, qataq na ilotague'pi aso anom lañe'.

¹⁶Cha'aye 'enauac na ño'otpi so Salomón, chegoqchiguiña co'ollaq qalapaxañi so no'oxonaxala' aso atamnaxaqui, nache ivitta'a da 'enauac da ime. Qaq aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', ñataqta ñañamaqchiguiña co'ollaq ime.

¹⁷Qaq huaña nache so Salomón, taña ye Ezió Guéber qataq ye Elat, maye naña ye loigue aso auaxai, maye huaigui ye 'alhua Edom.

¹⁸Qaq so Jirán, ñamaq co'ollaxa som lamaxashecpí, da ñinguingui aso notaxaquipi da qanayiguingui na 'etaxat, qataq lñatec naqa'en so alleppi maye ñañaten da quiguingui na 'etaxat, nache nnaicapegue' so nataxala'pi maye ltauapi so Salomón, nache ivitta'a ye Ofir, yem huaña da iñoxosheguem so quince mil kilos na oro, nache ira'a so nta'a Salomón.

2 Crónicas 9

Aso nate'e ye Sabá namaqtega so Salomón

¹Qaq aso nate'e ye Sabá, co'ollaq hua'aqteguelec da no'on na'aqtaguec so Salomón, nache asomaye taña ye Jerusalén da ñe'eguen somaye, irolec nam ñataqta qalaqaicpi nntaxanaxacpi. Qaq asomaye nnaictague' so qalota ltauapi, qataq aso cameellopi maye ñachetac so qalota coraxatpi, qataq so qalota oro, qataq so ñataqta no'on coma'pi. Qaq co'ollaq ivireua'a so Salomón, nache asomaye denataxanec 'enauac nam iuennatega da denataxanec,

²qaq nache so Salomón, ñasateguet 'enauac se'eso nntaxanaxacpi asomaye. Nache qaica da huo'otaq 'oonolec ca sa ñasateguet se'eso nntaxanaxacpi.

³Qaq aso nate'e ye Sabá, co'ollaq ila'a da ñataqta huo'o da lañaanec so Salomón, qataq da imeteetac so lma' lta'araic maye no'oxoosheguem somaye,

⁴qataq so nallec maye huetalec so lquia'axala', qataq da lyac so lma'pi so 'amaqtaqaic ltauapi, qataq da lataxac qataq da no'otaxac som lamaxashecpí, qataq so ñyomaxaqui lo'opi, qataq da no'otaxac somayepi, qataq so ñiguisheguema da qotasheguema aso atamnaxaqui, nache asomaye ñataqta huo'o da la'aalaxa.

⁵Nache asomaye, 'enapego' so nta'a, 'eeta': «Qache ñataqta 'eeso' dam sa'aqtapeguelec naxa da soota'a yem ima', da qaña'axattac na 'auo'otpi, qataq na 'arañaanecpi,

⁶qalaxaye saishet da ñataqta sa'amaqten, nache ivitta'a da ñanac, qaq nagui nache ñataqta semeteetac. Qalaxaye saishet da ivi' da imauec da aýem qaña'aqtaxaatapeguem naxa de'era lta'araic 'arañaanec, cha'aye da llo'oxoyec na 'auo'otpi, ñataqta napacalec nam sa'aqtapeguelecpi.

⁷¡Qaq ñataqta machiguiñi qome na 'analleppi, qataq na 'aramaxashecpí maye nache 'eetai' naxa da huetaua'a na 'araña da na'axañaatega nam 'arañaanecpi!

⁸¡Qaq ñataqta ño'oxoraq qome Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', maye 'am ñañamaxareeta co'ollaq 'am ñanem da 'anso'oongui añi so'onaxaqui da yaqto' 'am nta'a! ¡Souaxat da lta'araic lauotaxanaqtaic Ñimaye na Israel le'ecpi, qataq da chochaq tatec da qaica ca iraxanai' namayepi, ñoqo'oye 'am ñanagui da 'am nta'a, da yaqto' 'aulo'ogue namayepi, qataq 'auo'ot na nalochiguiñi qataq na ñañamaqchiguiñi lataxacpi!»

⁹Ime, nache asomaye ñami' so nta'a aso tres mil novecientos kilos na oro, qataq so qalota coraxatpi, qataq so ñataqta no'on coma'pi. Qaq ye Israel ñataqta sa ñauanapega da qaira'a ca 'eeta'am ye lcata se'eso coraxatpi maye aso nate'e ye Sabá, ñanem so Salomón.

¹⁰Qaq som lamaxashecpí so Jirán, qataq so lamaxashecpí so Salomón, som ndoi' co'ollaxa so oro, maye ñachegoxota'a ye Ofir, nataqa'en ndoi' co'ollaxa so qo'oipaqqi sándalo, qataq so ñataqta no'on coma'.

¹¹Qaq nacheso se'eso qo'oipaqqi sándalo, da so nta'a ñachegoxotaigui da ño'ot so ñeguisheguempi, aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so lma' lta'araic so nta'a, nataqa'en ño'ot aso nviquepi arpapi, qataq aso liirapi, da yaqto' lviquepi so 'onaxanaxaicpi. Qaq ñataqta sa ñauanapega da qañaauachigui ca 'eeta'am ye lcata se'eso qo'oipaqqi yi'ie 'alhua Judá.

¹²Qaq so nta'a Salomón, nache ñami' aso nate'e ye Sabá 'enauac nam iñaxanaique asomaye, nache napacalec ye lcata so nda'a asomaye so nta'a. Ime, nache aso nate'e ñe'eguelaxa ye na'alhua, nnaictague' so 'amaqtaqaic ltauapi.

Da llo'oxoyec qataq da lsallaxa so Salomón

¹³Qaq so oro maye ñacootapeguet so Salomón ye 'oonolec vi'i, qalaq ivi' veintidós mil kilos,

¹⁴qalaxaye saishet da qanaloqten aso ñaatapegueuo lsheetenaxanaqte so nmenaxaicpi, qataq so chegaqauecpi queuoxoicpi. Qaq nataqa'en 'enauac so nta'alpi ye Arabia, qataq so nataxala'pi yi'ie 'alhua, nache ndotega na oro, qataq na lcat plata so Salomón.

¹⁵Qaq so nta'a Salomón damaxasoxoolec da qaño'ot aso doscientos npaqtaxanaqtepi maye chegaqaigui na nda'a't oro, nache añi 'oonole asomayepi ivi' seis kilos na oro.

¹⁶Qataq damaxasoxoolec nataqa'en da qaño'ot aso trescientos nquicta't npaqtaxanaqtepi, qaq añi 'oonole asomayepi ivi' tres kilos na oro, nache ñachaigui so nma' lta'araic maye le'enaxat «Naviaq ye Líbano.»

¹⁷Qaq somaye nataqa'en damaxasoxoolec aso late'eraí so'onaxaqui maye chegaqaigui na marfil, nache damaxasoxoolec da qalapaxalec na nda'a't oro.

¹⁸Qaq asa'aso so'onaxaqui, seis soua tañasheguemalo napiaxala'ate, qataq netalec so qañatasheguema napiaxala' maye nda'a't na oro, qataq naua lañel huo'oi naua la'axasoxola'ate naua nhuaxaye, nache ñi 'oonolec soomaye, huetaua'a na lañe soua nachattrañi ne'enaqtaqa llon.

¹⁹Qaq nataqa'en huo'o so doce nachattañi ne'enaqtac llonpi, nache ñi 'oonolec nachattañi, netaua'alo naua lañel se'esoua seis napiaxala'ate. ¡Qaq ñataqta sañauanapego' da huo'o ca ño'ot aca 'eeta'am asa'aso so'onaxaqui som lañepi nta'alpi!

²⁰Qataq nataqa'en aso ñomaxaquiipi maye lalamaqte so nta'a, 'enauac da oro, nataqa'en so nquia'axaquiipi maye huetaigui so nma' lta'araic maye le'enaxat «Naviaq ye Líbano», nda'a't na oro, qaica ca chegaqaigui na lcat plata, cha'aye se'eso na'a'q maye huetaigui so Salomón, qaica ca naigui qanqa'en na plata.

²¹Cha'aye aso notaxaquiipi da qanayiguingui 'etaxat maye lalamaqtepi so nta'a Salomón, maye taña naxa ye Tarsis, nache netangui so lamaxashecpi so Jirán, nache 'oonolec naxa da nvi' da inoxoorec yeua tres vi'ie, nache nachetac na oro, plata, marfil, huoñempi, qataq na polalopi.

²²Qaq da lsallaxa, qataq da lañaanec so nta'a Salomón, ñataqta napacalec na lañepi nta'alpi ana 'alhua.

²³Qaq 'enauac so nta'alpi ana 'alhua, huotaique da ñauatton so Salomón, qataq da na'axañaxana da lañaanec maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñanem co'ollaxa somaye.

²⁴Qaq ñoqo'oye somayepi, 'enauaque naua vi'ie da irotega na nmepi, oro, plata, coraxatpi, caipi qataq molapi.

²⁵Qaq so Salomón, nataqa'en cuatro mil so lma'pi so lalo caipi, qataq aso naigonapi maye alaataxaquipi, qataq doce mil so nalleppi maye netalec naxa na caaño, maye ipa'axaneguet da ilo'ogue so lma'pi aso naigonapi maye alaataxaquipi, qataq nauaatalec so nma' lta'araic maye naña ye Jerusalén.

²⁶Qaq so Salomón, ivira'a da ilotague' 'enauac so lañepi nta'alpi, nache chegoqchiguiña so netaña ye tala Éufrates, nache ivitta'a ye na'alhua so filisteopi, qataq so loga't ye 'alhua Egipto.

²⁷Nache so nta'a ño'ot da ye Jerusalén ñataqta qalota na plata, qataq na no'on coma', qataq ñataqta qalota aso cedropi, 'eeta'am ana huauec hiigo, maye huallec ye nalochiguiñi 'alhua.

²⁸Qaq so lalo caipi so Salomón qalaq qañachegoxota'a ye Musri, qataq 'enauac so lañepi 'alhuapi.

Da l-leuaxa so Salomón

²⁹Qaq na lañepi na'aqtaguecpi so Salomón, chegoqchiguiña som hua'auchiguiñi qataq so pa'atec de'era lo'onataxanaxac, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so na'aqtaxanaxanec Natán, qataq aso nanettalec na l-loxocpi so Ajías, maye lma' ye Silo, qataq aso nanettalec na lauanaqchecpi so na'aqtaxanaxanec Iddo, co'ollaq ña'axata'a da 'eetec so Jeroboán, maye llalec so Nabat.

³⁰Qaq so Salomón, ivi' cuarenta vi'ie da nta'a, netaña ye Jerusalén da ilotague' 'enauac so Israel le'ecpi.

³¹Qaq co'ollaq ileu somaye, nache qailareña ye huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David, maye lta'a somaye. Ime, nache da lo'onataxanaxac da nta'a, talec so llalec Roboán.

2 Crónicas 10

Co'ollaq colaxagui da no'onataxanaxac

¹Qaq so Roboán, taña ye Siquén, cha'aye so Israel le'ecpi taña co'ollaxa yemaye da ñaasheguem somaye da nta'a.

²Qalaxaye so Jeroboán, maye llalec so Nabat, co'ollaq ñañaten damaye nache ñe'eguelaq, chegoqchiguiña ye Egipto, yem ñe'eguenta co'ollaq dataueeguesop so nta'a Salomón.

³Qaq co'ollaq qañamaxasoxona so Jeroboán, nache somaye anac, nnaictague' 'enauac so Israel le'ecpi, nache 'enauac somayepi da na'aqtaxane' so Roboán, nache 'eeta':

⁴So 'arta'a qomi' ñacheleguete co'ollaxa so ñataqta qapa'atta no'onatacpi, qaq nagui iuen da huañoootac 'anqa'en nam qaro'onatacpi, nache qomi'

'anqateeguesopa nam qapa'atta maye qomi' ñacheleguete co'ollaxa so 'arta'a, nache qomi' 'am so'onataxanaqot qome.

⁵Nache so Roboán, 'enapego' somayepi 'eeta': Qom ivildec naua tres na'axa'te nache qañe'eguelaqai qome, nache so shiñaxauapi ñe'eguelaq,

⁶qaq huaña nache so nta'a Roboán, nnate' so ña'axaiquipi maye lamaxashecpi co'ollaxa so lta'a Salomón, co'ollaq ña nca'altauec. Nache inat somayepi 'eeta': ¿Ca 'eetec ca qarqataxaqui da yaqto' sasateguet se'eso shiñaxauapi?

⁷Nache somayepi 'enapeco': Da 'auchoxoren somayepi, qataq da 'auaỹamaxatta da lataxac, qataq da 'ano'onaxa't naua 'ara'aqtaqa da 'auasateguet se'eso shiñaxauapi, nache somayepi chochaq tatec qome da 'am do'onataxaatacot.

⁸Qalaxaye so Roboán, saishet da ñalaxaguet da lqataxac se'eso ña'axaiquipi, nacherata da nnate' so nsoxoppi, maye naloxouapi, qataq maiche lamaxashecpi,

⁹nache inat, 'eeta': ¿Ca 'eetec ca qarqataxaqui da yaqto' sasateguet se'eso shiñaxauapi, maye aỹem 'enapega da ñequigaxaañi da lsallaxa na qapa'atta no'onatacpi maye ñachelec co'ollaxa so ita'a?

¹⁰Nache so nsoxoppi maye naloxouapi somaye, 'enapeco': Se'eso shiñaxauapi maye 'am 'enapega da 'anquigaxaañi da lsallaxa nam qapa'atta no'onatacpi maye ñachelec co'ollaxa so 'arta'a, qonapega qome qoneta': Da so ita'a, qami' ñacheleguete co'ollaxa nam qapa'atta no'onatacpi, qaq aỹem ñequigaxattec qome da lsallaxa ca qami' sacheleguete no'onatac.

¹¹Qaq da so ita'a da qami' ñacheleguete co'ollaxa na no'onatacpi maye qapa'atta, nache aỹem ñequigaxattec qome da lsallaxa ca qami' sanema, qaq da huo'otaq qami' iroleguete co'ollaxa ca lalashenaxanaxat, qaq aỹem qalaq qami' seroleguete qome ca nalashenaxanaxat maye lca'ache naua lsheeneqa.

¹²Qaq co'ollaq inoxoore'c soua tres na'axa'te, nache ñe'eguelaq so Jeroboán, nnaictague' 'enauac so shiñaxauapi da nachaateua'a so nta'a Roboán, cha'aye se'eso nta'a maiche la'aqtac co'ollaxa.

¹³Qalaxaye so nta'a Roboán, ñataqta sa nsatte' naua la'aqtaqa co'ollaq ñasateguet somayepi, nache saishet da ñalaxaguet da lqataxac som nqueroxonecpi,

¹⁴nacherata da quetelec nam lqataxacpi so nsoxoppi, nache somaye, 'eeta': Da so ita'a qami' ñacheleguete co'ollaxa na qapa'atta no'onatac, qaq aỹem ñequigaxattec qome da lsallaxa ca qami' sacheleguete, qaq da so ita'a qami' iroleguete co'ollaxa ca nalashenaxanaxat, qaq aỹem qalaxaye qami' seroleguete ca nalashenaxanaxat maye lca'ache naua lsheeneqa.

¹⁵Nache so nta'a, saishet da ñalaxaguet se'eso shiñaxauapi, cha'aye Ñim Nataxala' nache 'ena'ac co'ollaxa da 'eetec de'era, yaqto' ipacchigui dam ña'axata'a co'ollaxa Ñimaye, chegoqchigui so Ajías, maye lma' ye Silo, da da'aqtaxanem so Jeroboán, som llalec so Nabat.

¹⁶Qaq se'eso nhuo' Israel le'ecpi, co'ollaq ila'a da so nta'a saishet da ñalaxaguet somayepi, nache somayepi, 'enapeco': «¡Saishet da saqtapegueua'a so David! ¡Qaica ca ñeuanaqaua'a na lalamaxatpi som llalec so Yesé! ¡Qaq qami' Israel le'ecpi qavi'iguelaqaiya qome naua qarma'achilli'! ¡Qaq som David, ilo'ogue qome na maiche lalamaxatpi!» Qaq huaña nache 'enauac so Israel le'ecpi ñe'eguelaxalo naua lma'ate.

¹⁷Qaq so Roboán, nache queto'ot da ilotague' so Israel le'ecpi maye netaña so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá.

¹⁸Ime, nache so Roboán, ñamaq co'ollaxa so Adoram, da pa'aña'aguet da ilo'ogue nam qañamaxasoxoolec no'onatacpi, nache so Israel le'ecpi ñalauat somaye, irota'a so coma'. Huaña nache so Roboán, sa nañaloxon da huenooñigui aso nnaigona, nache datauec, taña ye Jerusalén.

¹⁹Qaq 'era da 'eetec da so Israel le'ecpi, ca'ai co'ollaxa so llaaqpi so David, nache ivitta'a nagui.

2 Crónicas 11

¹Qaq so Roboán co'ollaq ivita ye Jerusalén, nache laña't so ciento ochenta mil alleppi, nca'aguishecpí maye chegoxoguetpi so Judá, qataq so chegoxoguetpi so Benjamín, da yaqto' dataña'aguet da delogui' so Israel le'ecpi, da yaqto' ñe'eguelaxa da ilo'ogue 'enauac somayepi.

²Qalaxaye Ñim Nataxala' detaxaño't so Semaías, som nale Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'eeta':

³«Qonapega qome ñi Roboán, ñim llalec so Salomón, maye nta'a ye Judá, qataq 'enauac na Israel le'ecpi maye netaña ye Judá qataq ye Benjamín, qoneta':

⁴Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Saishet qome da qauloquiaxaño na maiche qarqañaipi, nacherata da qavi'iguelaqaño naua maiche qarma'achilli', cha'aye de'era nacherata da maiche sheetapeguec.» Qaq somayepi co'ollaq hua'axaño da la'aqtac Ñim Nataxala', nache ñe'eguelaq, saishet da ipaca'a da iloquixan so Jeroboán.

So Roboán npaxateua'a so huaqta'a't ñyecpi ye Judá

⁵Qaq so Roboán, nache naña co'ollaxa ye Jerusalén, qataq no'oxoosheguem som huaqta'a't ñyecpi maye ñataqta qanpaxatteua'a maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá.

⁶Nache no'oxoosheguem ye Belén, Etam, Tecoa,

⁷Betsur, Soco, Adulán,

⁸Gat, Maresa, Zif,

⁹Adorayin, Laquis, Azecá,

¹⁰Sorá, Ayalón qataq ye Hebrón, qaq 'eso som huaqta'a't n̄yecpi maye qanpaxattaua'a co'ollaxa maye naña ye Judá qataq ye Benjamín.

¹¹Qataq nquigaxatec nataqa'en so lpaqtaxat somayepi, nache ñanaña so nataxala'pi da ilo'ogue somaye, qataq ñanem so nallec, aceite, qataq lataxa.

¹²Qataq ñanem se'eso huaqta'a't n̄yecpi aso npaqtaxanaqtepi qataq taquiaxaipi. Qataq no'oxoosheguem na lpaqtaxatpi 'enauac se'eso huaqta'a't n̄yecpi, qaq so Roboán, nache ilotague' ye Judá qataq Benjamín.

¹³Huaña nache so ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi maye hueta'a 'enauac ye Israel, naña co'ollaxa da huaxaiguet so Roboán,

¹⁴nache so leviitapi ca'ai co'ollaxa so na'alhuapi, qataq som laŷepi lalamaxatpi, da yaqto' nqo'ona ye Judá qataq ye Jerusalén, cha'aye so Jeroboán qataq som llalaqpi sa ŷashenem co'ollaxa somayepi da nache queto'ot da ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Nataxala'.

¹⁵Nache so Jeroboán, ŷauo'o co'ollaxa so maiche ltaxaŷaxanaxanecpi da ilo'ogue so atamnaqa'pi da yaqto' qanatamnot som ne'enaqtacpi, qataq soua huaca llalqa maye maiche lo'onataqa somaye.

¹⁶Qaq nataqa'en so shiŷaxauapi maye ŷataqta 'eesa da lhuennataxa da ŷo'oxoreetac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi, ca'ategue co'ollaxa se'eso leviitapi maye taŷa ye Jerusalén, da yaqto' ŷanot nam lachetaqtaxanaxatpi Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi.

¹⁷Qaq 'era da 'eetec se'eso shiŷaxauapi da ŷa'añaqchet da no'onataxanaxac ye Judá, qataq da itauaatac so Roboán, maye llalec so Salomón soua tres vi'ie, nache icaachigui da lataxac so David qataq so Salomón.

¹⁸Qaq so Roboán, huaroneguet co'ollaxa aso Majalat, asom llale so Jerimot, maye llalec so David, qataq aso Abijaíl, asom llale so Eliab, qataq laual so Yesé.

¹⁹Qaq so Roboán qataq aso Majalat, nache llalqa soua Jeús, Semarías qataq so Soán.

²⁰Ime co'ollaxa qataq huaroneguet aso Macá, asom llalec so Absalón, qaq soua llalqa soomaye le'enaxa't, Abías, Atay, Ziza qataq so Selomit.

²¹Qaq so Roboán, dieciocho aso lhuapi, qataq sesenta aso ŷaqauga lhuapi, qalaxaye somaye ŷataqta ŷauotec aso Macá, saishet da 'eeta'am da lauoche aso laŷepi lhuapi. Qaq somaye ivi' veintiocho so llalaqpi ŷalleppi qataq sesenta aso llalepi.

²²Qaq so Roboán, ŷaneuo co'ollaxa so llalec Abías, som llalec aso Macá, da lataxala' naqa'en so lqaŷañecpi, cha'aye huotaique da ŷaneuo somaye da nta'a.

²³Qaq somaye ŷaŷamaxatchiguiñi co'ollaxa da laŷaanataxanaxac, da ñanem so laŷepi llalaqpi da ilo'ogue 'enauac ye na'alhuapi so Judá, qataq so Benjamín,

qataq so qanpaxatteua'a huaqta'a't n̄yecpi, nache ñanem somayepi so ñataqta qalota nallec, qataq ñauo'o aso qalota 'alpi da lhuapi.

2 Crónicas 12

So Sisac deuotaxanec ye Judá

¹Qaq so Roboán, co'ollaq ila'a da mashe ñañamaxañi da lo'onataxanaxac, nache somaye qataq 'enauac so Israel le'ecpi, ca'ai nam lqataxacpi Ñim Nataxala'.

²Qaq souaxat da sa ipaguelec na lqataxacpi Ñim Nataxala', nache co'ollaq ivi' soua cinco vi'ie da lo'onataxanaxac so Roboán, nache so Sisac, som nta'a ye Egipto, jec co'ollaxa da iloquiayan ye Jerusalén,

³nache nnaictague' so alleppi maye netangui aso mil doscientos alaataxaquipi naigonapi, qataq so sesenta mil alleppi maye netalec so caipi, qataq so ñataqta qalota alleppi maye chegaqa'a ye Egipto, qataq so liibiopi, suquieenopi qataq so Etiopía le'ecpi.

⁴Qaq huaña nache loxonec so qañapotaaua'a n̄yecpi ye Judá, nache ivitta'a ye Jerusalén.

⁵Qaq huaña nache so na'aqtaxanaxanec Semaías, ngo'oneua'a so Roboán qataq som nataxala'pi ye Judá, maye lapoota'a't co'ollaxa hueta'a ye Jerusalén, souaxat de'era ño'ot so Sisac, nache 'eeta': Ñim Nataxala' 'enapec ye qami' qoquiña'ai Ñimaye, qaq ñoqo'oye Ñimaye qami' ca'aisalo nagui, nache qami' ñanegueta da lhuaqñaxac so Sisac.

⁶Huaña, nache so nataxala'pi ye Israel qataq so nta'a, ñañateeteguet de'era nache nañan, nache 'enapeco': ¡Ñataqta 'eesa da la'aqtac Ñim Nataxala'!

⁷Qaq Ñim Nataxala' co'ollaq ila'a da nañan somayepi, nache 'enapega so Semaías, 'eeta': «Qaq cha'aye nañan namayepi, nache añem saishet da selaxachigui qome namayepi, nacherata da sasañaloxon qome da ñeca'alaxatec, nache sha'axaneguet da lhuaqñaxac so Sisac da sau'o da nhuaxanaguec ye Jerusalén,

⁸qalaxaye namayepi nache do'onataxaatacot qome somaye, huaña qome nache ñañaten da 'eetec da añem do'onataxaatacot, qataq da do'onataxaatacot nam lta'alpi na lañepi shiñaxauapi.»

⁹Ime, nache so Sisac, maye nta'a ye Egipto, taña da iloquiayan ye Jerusalén, nache ñacona aso anom lañe' maye netaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq asom netaigui so lma' lta'araic so nta'a. Nache ñataqta imatta da ñache, nataqa'en ñache aso npaqtaxanaqtepi oro maye lo'onata co'ollaxa so Salomón.

¹⁰Qaq so nta'a Roboán, damaxasoxoolec co'ollaxa aso lañepi npaqtaxanaqtepi bronce, da yaqto' nmeneguet naqa'en asom qañache co'ollaxa, nache ñanem da ilo'ogue so nataxala'pi maye ilotague' so ñegueuo so lma' lta'araic somaye.

¹¹Qaq naxa da so nta'a taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache som nauanaxanaxanecpi ñache naxa asomayepi, qaq da ime nache qaltaq ñe'eguelaxateua'a som ñyec maye ilotague' som nauanaxanaxanecpi.

¹²Qaq 'era da 'eetec, co'ollaq nañan so Roboán, nache vi'iiguat da layeloxo Ñim Nataxala' maye huetalec somaye, nache saishet da nmatchiguiñi somayepi da ilaxachigui, cha'aye ñaq huo'o so no'on som hueta'a co'ollaxa ye Judá.

¹³Qaq so nta'a Roboán, nquictauec co'ollaxa da la'añaxac, ñoqo'oye nache queto'ot da ilotague' ye Jerusalén. Qaq somaye ivi' cuarenta y un vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, nache diecisiete vi'ie da ilotague' so netaña ye Jerusalén, yem huaqta'a't ñyecpi maye lca'aguishec Ñim Nataxala' co'ollaq lca'agui so nhuo' Israel le'ecpi, da yaqto' hueta'a da le'enaxat Ñimaye. Qaq aso late'e so Roboán, le'enaxat Noamá, maye Amón lashe.

¹⁴Qalaxaye so Roboán, ño'ot co'ollaxa nam qauempi, nache saishet da ñoqta ñalemaqtelec da ño'ot nam 'eetapeguecpi Ñim Nataxala'.

¹⁵Qaq nam ño'otpi co'ollaxa so Roboán, chegoqchiguiña so cheta'ague, qataq so pa'atec de'era lo'onataxanaxac, qataq da nalaataxac somaye co'ollaq nalattague' so Jeroboán, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so na'aqtanaxanaxanec Semaías, qataq so na'aqtanaxanaxanec Iddo.

¹⁶Qaq co'ollaq ileu so Roboán, nache qailareña so huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David. Qaq co'ollaq ime, nache da lo'onataxanaxac da nta'a, talec so llalec Abías.

2 Crónicas 13

Da lo'onataxanaxac so Abías

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' dieciocho vi'ie da lo'onataxanaxac so nta'a Jeroboán, nache so Abías ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Judá.

²Qaq somaye ivi' soua tres vi'ie da ilotague' so netaña ye Jerusalén. Qaq aso late'e le'enaxat Micaía, asom llale so Uriel, maye lma' ye Gabaa. Qaq so Abías, nache nalattague' co'ollaxa so Jeroboán.

³Qaq co'ollaq nalat so Abías, nache lca'aúa'a so cuatrocientos mil alleppi, maye ñataqta 'añaxaicpi, qaq so Jeroboán, lca'aúa'a so ochocientos mil alleppi, nache dataiguat somaye da nalaate'.

⁴Huaña nache so Abías, tasheguema aña qasoxonaxa Semarayin, maye huaña aña qasoxonaxa ye Efraín, nache ña'alaq, 'eeta': «¡Am Jeroboán, qataq 'enauac qami' Israel le'ecpi, ñaq añem qana'axañoña!»

⁵Qami', ¿peta'a sa qauaani da Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, da ñanem co'ollaxa so David, qataq na llalaqpi somaye, da chochaq tatec da ilotague' na Israel le'ecpi, co'ollaq ño'ot so nañamaxataxac maye saishet da qanlaxaane?

⁶Qalaxaye so Jeroboán, som llalec so Nabat, maye lamaxashec so Salomón, som llalec so David, dataña'aguet co'ollaxa so lataxala'.

⁷Nache huaxaiguat som shiřaxauapi maye sa do'onataxanpi qataq qauemaicpi, nache dataña'aguet co'ollaxa so Roboán, som llalec so Salomón, qaq souaxat da somaye ña nsoqolec qataq saxanaxa da da'añigui ye lauel, nache saishet da dataña'aguet somayepi.

⁸Qaq nagui, qami' ña qansheetaique da qauataña'aguet da lo'onataxanaxac Ñim Nataxala', maye ilotague' na llalaqpi so David, souaxat da qami' qalotoiguilo qataq qami' hueto'oto som huaca llalqa oro, maye lo'onataqa so Jeroboán, da yaqto' qanatamnaxala'ai.

⁹Qataq nataqa'en qami' qauo'oyiřauac co'ollaxa so Itaxařaxanaxanecpi Ñim Nataxala' maye chegoxoguetpi so Aarón, qataq so leviitapi, nache qauauo'oi na qartaxařaxanaxanequi da qau'e'naxache nam řotta'a't shiřaxauapi, maye sa řauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache camachaqa shiřaxaua maye ndotauo ca 'oonolec huaca llalec qataq ca siete peenaqpi, nache ntaxařaxanaxanec da qanatamnnot nam saq 'en atamnaxala'pi.

¹⁰Qomi', qalaxaye saishet da qolqa'ai Ñim Nataxala', cha'aye nacheñi Ñim Qanatamnaxala', qataq nam ntaxařaxanaxanecpi maye do'onataxaatacot Ñim Nataxala', nachena nam chegoxoguetpi so Aarón, qataq nam huetague' da no'onataxanaxac nachena nam leviitapi.

¹¹Qaq namayepi ye nte'eta qataq ye avit, řanot naxa Ñim Nataxala' ana nachetaqtaxanaqte qařavigaxatta, qataq na nchenaxanaxat, qataq řachalec so qui'itta lmala' ana nauolepi, qaq da avit nache ře'eraxatoigui aso ncořaraxanaxaquipi maye netagui aso lashe oro. Cha'aye qomi' salaxasoxoguet nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala', maye Qanatamnaxala', qami' qalaxaye qoquiña'ai Ñimaye.

¹²Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi Ñim Qarataxala', qaq nam Itaxařaxanaxanecpi Ñimaye mashe lhuotta da řashiiyigui ana nasheerepi, da yaqto' qami' satařaqa'agueta da qami' seloquixato. Qaq qami' Israel le'ecpi, saishet qome da qauloqui' Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au qarta'ailpi, cha'aye saishet qome da qanaviqui Ñimaye.»

¹³Qalaxaye so Jeroboán, mashe 'enapega co'ollaxa da nařamaxaañi so nalleppi da colesop so Abías, nache chegaqa'ague da l-laqa qataq da dataña'ague da iloquixan ye Judá.

¹⁴Qaq so Judá le'ecpi, co'ollaqa řamata'ague da pa'aña'ague da l-laqa, nache nanoma da na Israel le'ecpi chegaqa'ague dam dataña'ague qataq da l-laqa da iloquixan somayepi. Huaña nache iřaxanot Ñim Nataxala', qataq so ntaxařaxanaxanecpi řashiiyigui aso nasheerepi.

¹⁵Qaq so Judá le'ecpi co'ollaq ña'alaxalec de'era alaataxac, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna loxonec so Jeroboán qataq 'enauac so Israel le'ecpi, nache dauegaxan naqa'en so Abías, qataq so Judá le'ecpi.

¹⁶Nache so Israel le'ecpi, dataueeguesop co'ollaxa so Judá le'ecpi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanem so Judá le'ecpi da loxonec somayepi.

¹⁷Nache so Abías, qataq so nalleppi ñataqta qalota so ñalauatpi co'ollaxa, qaq se'eso alaataxac nache ñalauat so quinientos mil alleppi maye lca'aguishecpí so Israel le'ecpi.

¹⁸Qaq 'era da 'eetec se'eso na'a'q da so Israel le'ecpi ñataqta qaica ca la'amaqchec qanqa'en, qaq so Judá le'ecpi ñataqta huo'o da la'añaxac, cha'aye pi'iyá'a Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi.

¹⁹Qaq so Abías, nache queto'ot da icogaxaatac so Jeroboán, nache deuotaxanec so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua ñaño ye Betel, Jesana qataq ye Efraín, nache ñaueegue' naqa'en so lauoreuapi nma'piolec se'eso huaqta'a't ñyecpi.

²⁰Qaq co'ollaq ñaq do'onataxaatac so Abías, nache so Jeroboán saishet co'ollaxa da qaltaq ñe'eguelaxa da huo'o da la'añaxac. Nache ivitta'a da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ique'emaqchet somaye nache ileu.

²¹Qaq so Abías, nache nquictauec co'ollaxa da la'añaxac. Qaq somaye catorce aso lhuapi, nache ivi' veintidós so llalaqpi ñalleppi qataq dieciséis aso llalepi.

²²Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi qataq nam ño'otpi so Abías, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so na'aqtaxanaxanec Iddo.

2 Crónicas 14

Da lo'onataxanaxac so Asa

¹Qaq co'ollaq ileu so Abías, nache qailareña so huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David. Ime, nache so llalec Asa, talec da lo'onataxanaxac somaye da nta'a. Qaq co'ollaq do'onataxaatac somaye nache yi'ie 'alhua, huo'o da nlagaxayec soua diez vi'ie.

²Qaq som Asa, ño'ot co'ollaxa nam no'on qataq ñañamaqchiguiñi, maye ñañamaxareeta Ñim Nataxala' maye Natamnaxala'.

³Cha'aye nlaxaañi co'ollaxa so natamnaxala'pi so chegaquaec shiñaxauapi, qataq so qañotchequemec atamnaqa'pi, qataq ilaxachigui aso coma'pi maye sa qaishetapec, qataq aso ne'enaqta lqui'i aso Asera.

⁴Qataq ñamaxalec so Judá le'ecpi da ñe'eguelaxa Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi, qataq da ñalaxaguet na lqataxacpi qataq na lamaxasoxonaxacpi.

⁵Qataq nlaxaañi 'enauac so atamnaqa'pi maye naña 'enauac se'eso huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua ñaño ye Judá, qataq som naña som

qaŷoqotcheguema atamnaqa'pi. Qaq nache ŷataqta huo'o da nlagaxayec co'ollaq do'onataxaatac somaye.

⁶Nache so Asa, no'oxoosheguem co'ollaxa so qanpaxattaua'a huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Judá, cha'aye huo'o da nlagaxayec yi'ie 'alhua, qataq se'esoua vi'ie qaica ca alaataxac, cha'aye Ñim Nataxala' ŷan co'ollaxa da nlagaxayec.

⁷Qaq so Asa, 'enapega co'ollaxa so Judá le'ecpi, 'eeta': «Ño'oxonaxasheguem qome ne'ena huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, qataq colesop ñaqa'enaq ca lpaqtaxatpi maye huo'oi naua lauqtel, lasompi qataq na la'axasoxot lcat, cha'aye mashe qaralamaxat ne'ena 'alhua, cha'aye qomi', salaxasoxoguet Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', nache Ñimaye qomi' ŷanema da nlagaxayec da ñeuonaqte' nam qarhuoreuapi.» Nache somayepi no'oxoosheguem co'ollaxa se'eso huaqta'a't nŷecpi, nache ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi da lo'onataxanaxac.

⁸Qaq so Asa, huo'o so nalleppi maye ivi' trescientos mil Judá le'ecpi, huo'o aso lpaqtaxanaqte lcat, qataq aso lataquiaxaipi, qataq so doscientos ochenta mil so Benjamín le'ecpi, maye nataqa'en huo'o aso lpaqtaxanaqtepi qataq so lchecnecpi. Qaq 'enauac se'eso alleppi ŷataqta 'añaxaicpi.

⁹Qaq so Zeraj, som Etiopía le'ec, taŷa co'ollaxa da nalaate' somayepi, nache lŷatec so nalleppi maye ivi' un millón, qataq aso trescientos naigona nalaataxaquipi, nache ivira'a ye Maresa.

¹⁰Nache so Asa, ca'ateguet da dataŷa'aguet somayepi, nache naloguiñi naqa'en so nalleppi da yaqto' delogui' somayepi, huaña ye ca'amegue ye Sefata, yem sa qaŷepeque ye Maresa.

¹¹Huaña, nache so Asa iŷaxanot Ñim Nataxala', maye Natamnaxala', 'eeta': «¡'Am Nataxala', 'am maye ishet da 'atauan cam 'añaxaic, qataq cam qaica ca la'añaxac, qaq nagui ñaq qomi' 'autaua'n qome, 'Am Nataxala' maye Qanatamnaxala', cha'aye 'am sa'amaqtenaq, qataq nachera da 'are'enaxat da souaxalec da ñanaguenaq da sataŷaqa'aguet ne'ena alleppi! Qaq 'Am Nataxala', nache 'am maye 'Am Qanatamnaxala'. ¡Ña 'auachaxan qome da qaica ca ishet da 'am dataŷa'aguet!»

¹²Qaq huaña, nache Ñim Nataxala', ŷanem so Asa qataq so Judá le'ecpi, da loxonec so Etiopía le'ecpi, nache somayepi datauec co'ollaxa.

¹³Qalaxaye so Asa, qataq so nalleppi icaalec co'ollaxa somayepi, nache iviraxatta'a ye Gerar, huaña nache loxonec so Etiopía le'ecpi, nache nmatchiguiñi da ŷalauat, cha'aye Ñim Nataxala' qataq so nalleppi Ñimaye, ŷataqta nmichiguiñi naqa'en. Nache so Judá le'ecpi ŷataqta qalota so ŷacona logoxoshetpi somayepi.

¹⁴Ime qaltaq iloquiaxan so huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye naugalo na loiguiye ye Gerar, qaq se'eso shiŷaxauapi ŷataqta lta'araic da

lcolanaxa Ñim Nataxala', qaq som Judá le'ecpi ãataqta nhuotta somayepi, cha'aye se'eso huaqta'a't ñyecpi ãataqta lta'araic da nsallaxa.

¹⁵Qaq nataqa'en iloquixan som huetauga so nanataqa'pi, maye hueta'a so qalota 'atetpi, nache ãacona aso ãataqta qalota qaguetapi, qataq so cameellopi. Qaq co'ollaq ime nache ãe'eguelaxa ye Jerusalén.

2 Crónicas 15

Da dalaxaic lataxac da lo'onataxanaxac so Asa

¹Qaq da lta'araic la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, talec co'ollaxa so Azarías, som llalec so Obed,

²nache somaye hueqata'aguet co'ollaxa so Asa, nache 'eeta': «'Am Asa, qataq qami' Judá le'ecpi, qataq qami' Benjamín le'ecpi, ña aãem qana'axaãaxaãia: Ñim Nataxala', qami' hueta'agueta da qanmichiãaique Ñimaye, qaq da qoquiãa'ai, qalaq nataqa'en Ñimaye qami' ca'aisalo qome.

³Qaq na Israel le'ecpi, mashe qaãoqteguelo soua vi'ie da saishet da natamnot Ñim ãoqta 'eesa Atamnaxala', qataq ca ntaxaãaxanaxanec da ãapaxaguen namayepi, qataq ca ãapaxaguenec na nqataxacpi.

⁴Qaq co'ollaq huaigui da lhuogoxo ne'ena nhuo' le'ecpi, nache ãe'eguelaxa Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, qataq nmitaique, nache Ñimaye nachaxana namayepi.

⁵Qaq se'esoua vi'ie, qaica co'ollaxa ca nlagaxayec, nacherata da ãataqta lta'araic da lhuogoxo 'enauac na netalec ne'ena 'alhuapi.

⁶Qaq nam ãotta'a't shiãaxauapi, qataq nam netaigui na huaqta'a't ñyecpi, maiche nalattega't, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maiche talec naqa'en na ãotta'a't qauemsat.

⁷Qalaxaye qami' qana'añaxache qome, qataq saishet da qauqaulliitac, cha'aye da qaro'onataxanaxaqui huo'o qome da nsheetenaguec.»

⁸Qaq so Asa, co'ollaq hua'axaãa de'era la'aqtaxanaxac so na'aqtaxanaxanec Azarías, nache ãa'añaxachigui ye lauel, nache nlaaxaãi 'enauac so ne'enaqtac atamnaxala'pi, maye netalec 'enauac yi'ie 'alhua Judá, qataq ye Benjamín, qataq som huaqta'a't ñyecpi maye loxonec co'ollaxa, maye netalec aye qasoxonaxapi ye Efraín, qataq ãaãamaxaãi aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye netaña ye datatauga aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

⁹Qaq co'ollaq ime, nache laãona't 'enauac so Judá le'ecpi, qataq so Benjamín le'ecpi, qataq som chegaquaecpi maye lma' co'ollaxa ye Efraín, Manasés, qataq Simeón, cha'aye qalota co'ollaxa so Israel le'ecpi maye ca'ategue so Asa, co'ollaq ila'a da Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' hueta'aguet somaye.

¹⁰Nache somayepi laŷona't co'ollaxa huaña ye Jerusalén, soua tres ca'agoxoiqa, co'ollaq inoxoorec soua quince vi'ie da lo'onataxanaxac so Asa.

¹¹Qaq nacheso se'eso na'a'q da somayepi ŷanot Ñim Nataxala' so setecientos huacapi, qataq aso siete mil qaguetapi, maye ŷacona co'ollaq nhuo' so npa'aguenaxauapi.

¹²Huaña nache ŷan so la'aqtac da ŷataqta imauec da lquiyaqteŷaxac da nmitaique Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi.

¹³Qataq camachaqca somayepi da saishet da nmitaique Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, na'aictaxa da ŷe, na'asa, ŷale huo'otaq 'alo, nache camaye qaŷalauat.

¹⁴Qataq ŷataqta nlamaxaren da ŷanot da la'aqtac Ñim Nataxala', qataq ŷa'alaqtai' da ntonaxac, qataq ŷalecteguet da l-lamaxa aso nasheerepi, qataq aso peenaq lcouepi.

¹⁵Nache 'enauac so Judá le'ecpi, da ŷataqta huo'o da ntonaxac, souaxat se'eso ŷan la'aqtac, cha'aye ŷataqta imauec da lquiyaqteŷaxac qataq maiche chegoqchigui somayepi da nmitaique Ñim Nataxala', nache Ñimaye nachaxana somayepi, qataq ŷanem da l-lagaxayec da ŷalectapeeguet so lauoreuapi.

¹⁶Qataq so nta'a Asa, nataqa'en nqateua'a da lo'onataxanaxac da nate'e aso lcote Macá, souaxat da asomaye damaxasoxoolec co'ollaxa da qaŷo'ot so lqui'i aso Asera. Nache so Asa, ilaxachigui co'ollaxa se'eso lqui'i aso Asera, nache ŷavigaxat huaña so la'auaxac ye Cedrón.

¹⁷Qaq na'aictaxa da saishet da imauec da qanlaxaañi so qaŷoqotchegueme atamnaqa'pi maye naña ye Israel, qalaxaye so Asa, nache saishet da ŷaxanec da pe'etega Ñim Nataxala'.

¹⁸Nache somaye ŷanaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enauac se'eso oro, plata qataq som nogoxoshetpi maye somaye, qataq so lta'a ŷanot co'ollaxa Ñim Nataxala'.

¹⁹Qaq nache imattrec soua treinta y cinco vi'ie, da nta'a so Asa, da qaica ca alaataxac.

2 Crónicas 16

So Asa naŷamaxate' so Ben Adad

¹Qaq co'ollaq ivi' treinta y seis vi'ie da nta'a so Asa, nache so Basá maye nta'a ye Israel, nqo'ona da iloquixan ye Judá, nache ŷo'ot so lpaqtaxat ye Ramá, yaqto' qaica ca ishet da nqo'ona da na'aqtaxane' so nta'a Asa, maye nta'a ye Judá.

²Huaña nache so Asa, ŷacona aso oro qataq aso plata, ŷachegoxotaigui aso anom laŷe' maye netaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq aso

netaigui so nma' lta'araic, nache ñamaxa so Ben Adad, maye nta'a ye Siria, maye netaña ye Damasco. Qataq nataqa'en ñamaxa da la'aqtac, 'eeta':

³«'Onaxaic taxa da añem qataq 'am, so'otaq ca qanañamaxataxac, 'eeta'am da 'eeteque co'ollaxa soua qarta'al. Qaq añem, 'am samaxa na oro qataq na plata, yaqto' 'auanac da 'avia'axaneguet da 'anañamaxataxac co'ollaq 'anañamaxate' ñi nta'a Basá, maye nta'a ye Israel, da yaqto' añem ca'ai.»

⁴Nache so Ben Adad, ñañamaxareeta da 'eetapeguec so nta'a Asa, huaña nache ñamaq so lataxala'pi so nalleppi, da iloquiaxan so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Israel, nache deuotaxanec ye Iyón, Dan, Abel Mayin qataq 'enauac so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Neftalí, maye nañamaqtaxanaqa'pi.

⁵Qaq so Basá, co'ollaq ñañaten de'era nache ña'axaneguet som qaño'ottac npaqtaxanaxat ye Ramá.

⁶Huaña nache so nta'a Asa, ñamaq 'enauac so Judá le'ecpi, nache somayepi ñache so coma'pi qataq so 'epaqpi maye hueta'a ye Ramá, som do'onataxaatega co'ollaxa so Basá, co'ollaq qaño'ottac so npaqtaxanaxat, qaq nache do'onataxana somaye da no'oxoosheguem so npaqtaxanaxat ye Geba qataq ye Mispá.

⁷Qaq nache huetoiguilo se'esoua na'axa'te da so na'aqtaxanaxanec Jananí, nqo'ona co'ollaxa so Asa, maye nta'a ye Judá, nache 'enapega 'eeta': «Qaq cha'aye 'auapagaqnauec da 'aupe'etega ñi nta'a ye Siria, qaq saishet da 'aupi'iña'a Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', ñoqo'oye saishet qome da 'oxonec na nalleppi ñi nta'a ye Siria.

⁸Qataq saisheto' peta'a da na Etiopía le'ecpi, qataq nam liibiopi da ñataqta qalota na nalleppi 'añaxaicpi, qataq qalota na netalec na caipi qataq nam netanguí ana nalaataxaqui naigona? Qaq nache 'ena'am co'ollaxa Ñim Nataxala', 'am ñanem da 'oxonecpi cha'aye 'aupi'iña'a co'ollaxa Ñimaye.

⁹Qaq cha'aye da lmeenaxanaxac Ñim Nataxala' ilotalec 'enauac ana 'alhua, da yaqto' itauan cam ñataqta ña'amaqten Ñimaye. Qalaxaye 'am, de'era 'auo'ot qoneta'am ca huo'o da aloic, qaq ñoqo'oye nagui, nache de'era taña'ague da 'aro'onataxanaxac, qalota qome na alaataxacpi.»

¹⁰Huaña nache so Asa, ñataqta dalemataña so na'aqtaxanaxanec, nache damaxasoxoolec da qoñanaigui aso ncoñetaxanaxaqui. Nataqa'en nache huetoiguilo se'esoua na'axa'te da so Asa, huo'o so ñataqta sa iyacnapecpi se'eso nhuo' le'ecpi.

Da l-leuaxa so Asa

¹¹Qaq da na'aqtaguec so Asa, chegoqchiguiña co'ollaq cheta'ague da do'onataxan, nache ivitta'a so pa'atec de'era lo'onataxanaxac, nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Judá qataq ye Israel.

¹²Qaq co'ollaq mashe ivi' treinta y nueve vi'ie da lo'onataxanaxac so Asa, nache tatoiguilo naua lchel da lhuetaxanaxa, qaq na'aictaxa co'ollaxa da ŷataqta lta'araic de'era lhuetaxanaxa, qalaxaye saishet da nmitaique Ñim Nataxala', nacherata da nqarena som datannataxaatacpi.

¹³Qaq co'ollaq mashe cuarenta y uno vi'ie da lo'onataxanaxac so Asa, nache ileu.

¹⁴Qaq co'ollaq qailareñi, nache qaŷachaigui aso huachiqui maye maiche iqataxanai' co'ollaxa somaye, asom naigui so huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat so David. Nache qaŷachangui aso laŷe' maye nlaqchigui na coraxat, qataq nam ŷotta'a't maye ama na laita maye lo'onatac som shiŷaxauapi maye ŷataqta ŷaŷaten da ŷo'ot nam coraxat. Ime, nache qaŷauo'o so ŷataqta lta'araic norec, da yaqto' qaŷauo'o da llo'oxoyec somaye.

2 Crónicas 17

Da lo'onataxanaxac so Josafat

¹Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a so Asá, talec so llalec Josafat, qaq somaye ŷataqta huo'o da la'añaxac co'ollaq dataŷa'aguet so Israel le'ecpi.

²Qaq somaye ŷauo'o co'ollaxa so nalleppi, da ŷanaña so huo'o na lpaqtaxat huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Judá, qataq ŷauo'o so lauanaxanaxanecpi da nauaatalec 'enauac ye 'alhua Judá, qataq so huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Efraín, maye loxonec co'ollaxa so Asá, som lta'a somaye.

³Qaq Ñim Nataxala' ŷataqta hueta'aguet co'ollaxa so Josafat, cha'aye somaye ŷataqta quetelec da llecŷaxac so David, maye hua'au lta'a somaye, cha'aye somaye saishet da ca'ategue da natamnot so lqui'ipi so Baal,

⁴nacherata da natamnot Ñim Natamnaxala' so lta'a, qataq ŷalaxalec nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saishet da quegue nam ŷo'ottacpi so Israel le'ecpi.

⁵Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala', ŷanem da la'amaqchec da lo'onataxanaxac somaye, nache 'enauac so Judá le'ecpi da ndotegueua'a somaye so lachetaqtaxanaxatpi, nache somaye ivira'a da ŷataqta lta'araic da lsallaxa, qataq da llo'oxoyec.

⁶Qaq somaye ŷataqta lquiyaqteŷaxac da quetelec da llecŷaxac Ñim Nataxala', nache nlaxaani som qaŷoqotchegueme atamnaqa'pi, qataq som lqui'ipi aso Aserá maye netaña ye Judá.

⁷Qaq co'ollaq mashe tres vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a so Josafat, nache ŷama'q soua ltau', Ben Jayil, Abdías, Zacarías, Natanael qataq so Micaías, da yaqto' ŷapaxaguen som netaña so huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Judá,

⁸nache l̥yatec so leviitapi, Semaías, Netanías, Sebadías, Asael, Semiramot, Jonatán, Adinías, Tobías qataq so Tobadonías. Qataq nnaictagueto soua ntaxaŷaxanaxanaqa Elisama qataq so Jorán.

⁹Nache ŷachetrac aso nere maye huetalec na lqataxacpi Ñim Nataxala', da yaqto' ŷapaxaguen so shiŷaxauapi maye netaña ye Judá. Nache somayepi coleeteguelec 'enauac so huaqta'a't n̄yecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Judá, nache ŷapaxagueetac se'eso nhuo' le'ecpi.

¹⁰Nache 'enauac se'eso nta'alpi maye ilotague' so 'alhuapi maye lauoreuapi ye Judá, ŷataqta lta'araic da lcolanaxa da ñi'iŷa Ñim Nataxala', ŷoqo'oye saishet da delogui' so Josafat.

¹¹Nacherata da som filisteopi, ŷauo'o naxa na nda'a so Josafat na lachetaqtaxanaxat plata, qataq na laŷepi lachetaqtaxanaxatpi, qataq so Arabia le'ecpi nataqa'en nda'a somaye so siete mil setecientos peenaqpi, qataq siete mil setecientos quetaqpi.

¹²Qaq so Josafat, nquictasheguem da la'añaxac, nache somaye no'oxoosheguem so npaqtaxanaxatpi ye Judá, qataq so huaqta'a't n̄yecpi maye ŷotta'a't na nañapi da yaqto' naŷamaqtaxanaqa'pi,

¹³qataq qalota som lalamaxatpi, som huaqta'a't n̄yecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Judá, qataq hueta'a ye Jerusalén so ŷataqta 'añaxaicpi nalleppi.

¹⁴Qaq 'ana ana lmalate somayepi, ŷataqtac som chegoxoguet lta'alpi, som 'amaqtaqaic lataxala' som alleppi Judá le'ecpi, le'enaxat Adná, qaq nache nnaictague' so trescientos mil alleppi.

¹⁵Qaq somaye nache huaqta'aguet so l̥ya nataxala' le'enaxat Johanán, qaq nache nnaictague' so doscientos ochenta mil alleppi,

¹⁶qataq nnaictague' somaye so Amasías, som llalec so Zicri, som maiche chegoqchigui co'ollaxa da ŷasat da do'onataxanot Ñim Nataxala', qaq somaye nache nnaictague' so doscientos mil 'añaxaicpi alleppi.

¹⁷Qataq som chegoxoguet so Benjamín, le'enaxat Eliada, som ŷataqta 'añaxaic alaataxaic, nache nnaictague' so doscientos mil alleppi maye ŷachetac so lcheecnecpi qataq aso lpaqtaxanaqtepi,

¹⁸qataq nnaictague' somaye so Jozabad, qaq somaye nache nnaictague' so ciento ochenta mil alleppi maye petañepi, maye lhuotta da nalat.

¹⁹Qaq somayepi 'enauac da do'onataxaatacot so nta'a, qalaxaye saishet da qanalogneuo som ŷamaqpi co'ollaxa so nta'a, da ilotague' som qanpaxattaua'a huaqta'a't n̄yecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Judá.

2 Crónicas 18

So Micaías ŷa'axata'a da nanoxonaguec so Ajab

¹Qaq so Josafat, ivira'a co'ollaxa da ÿataqta sallaxanec, qataq huo'o da llo'oxoyec, qataq ivira'a da lacho' so Ajab.

²Qaq co'ollaq mashe qaŷata'aguelo soua vi'ie, nache so Josafat, nqo'ona ye Samaria da namaqtega so Ajab, nache so Ajab, ŷo'ot so lquia'axac souaxat da ntootapeguc da lviraxac so Josafat qataq so nnaictague'pi, nache ŷalauat co'ollaxa aso qalota qaguetapi, qataq aso huacapi, huaña nache ŷayena'a somaye da nnaicapegue' da iloquiaxa'n ye Ramot maye huaigui ye Galaad.

³Nache so Ajab, maye nta'a ye Israel, inat so Josafat, som nta'a ye Judá, 'eeta': ¿Peta'a 'aushet da 'am ñenaicapegue' da ñeqo'onaxa da seloquiaxai' ye Ramot maye huaigui ye Galaad? Nache so Josafat, 'enapeco': Aŷem qataq na ñalleppi, 'am souaqta'aguet, da ñeqo'onaxa ca alaataxac.

⁴Qalaxaye aŷem 'anqouaguec da hua'auñi da 'auchemaxata ca la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁵Huaña nache so nta'a ye Israel, laŷona't so cuatrocientos na'aqtaxanaxanecpi, nache inat somayepi, 'eeta': ¿Peta'a ishet da ñeqo'onaxa ye Ramot, maye huaigui ye Galaad da seloquiaxanaq, qalqo' saishet? Nache somayepi 'enapeco': Aja', ishet da qauloquiaxaño, cha'aye Ñim Nataxala' qami' ŷanema da qo'oxoñiqui yemaye.

⁶Qalaxaye so Josafat, 'enapeco': ¿Peta'a qaica ca lŷa la'aqtaxanaxanec Ñim Nataxala', ne'ena souaqta'a da yaqto' nataqa'en senataq?

⁷Nache so nta'a ye Israel, ŷasateguet so Josafat, 'eeta': Aja', huo'o so lŷa, maye ishet da senataq ca 'eetec ca la'aqtac Ñim Nataxala'. Qaq somaye le'enaxat Micaías, som llalec so Imla. Qalaxaye ŷataqta sa sesheteguet somaye, souaxat da saishet da aŷem da'aqtaxanem ca no'on, nda'a't da qauem na ŷa'axata'a. Qalaxaye so Josafat 'enapeco' somaye, 'eeta': Saishet taxa da 'anasaxauec de'era.

⁸Huaña nache so nta'a ye Israel iŷaxaneuga so 'amaqtaqaic ltaua, nache ŷamaq, 'eeta': Sa 'anaŷaloxon qome da 'avi'iguenauga, nache 'anauegueuo ca Micaías, maye llalec so Imla.

⁹Qaq so nta'a ye Israel, qataq so Josafat, maye nta'a ye Judá, ñi 'oonolec soomaye nso'ootangui aso maiche nso'onaxaqui, qataq ŷaatrañi soua alogo maye lo'onataxanaxaqui' da nta'a, netraña so naponqa' maye sa qaŷapeque so ñegueuo ye Samaria. Qaq 'enauac so na'aqtaxanaxanecpi datato'oto soomaye, ŷa'axattac na l-loxocpi.

¹⁰Nache so Sedequías, som llalec so Quenaná, ŷo'o't co'ollaxa soua le'enaqtaqa lcat huaca lcoue, nache ŷa'alaqtai', 'eeta': «Da la'aqtac Ñim Nataxala' 'eeta': «Ne'enaua huaca lcoue, nachenaua qome naua 'auo'ogoxonalo da 'auloquiaxan ye siiriopi, nache ivitta'a da ŷataqta nmichiguiñi 'anqa'en.»»

¹¹Nache 'enauac se'eso na'aqtaxanaxanecpi da 'eeta'a't da la'aqtaxanaxac, da 'eetega so nta'a, 'eeta': «'Aue, 'anqo'ona da 'auloquiaxan ye Ramot maye huaigui ye Galaad, cha'aye Ñim Nataxala', 'am ŷanem qome yemaye da 'oxonec».

¹²Nache so namaxashec maye ÿe'eguen'a co'ollaxa so Micaías, 'enapego' somaye, 'eeta': So na'aqtaxanaxanecpi, 'enauac da 'eeta'a't da la'aqtaxanaxac, da da'aqtaxaatapeguem so nta'a, da taña'a da no'on. Qaq ÿoqo'oye aÿem, 'am ñachoxonnot da 'ano'onaxat ca 'ara'aqtaxanaxac, da 'eeta'am 'anqa'en da la'aqtaxanaxac somayepi.

¹³Nache so Micaías, 'enapeco': Qaq cha'aye 'eesa da nca'altauec Ñim Nataxala', nache cam la'aqtac maye aÿem ÿanem Ñimaye, nacheca qome ca sa'axat.

¹⁴Nache somaye co'ollaq ivireua'a so nta'a, nache so nta'a, inat somaye, 'eeta': Micaías, ¿peta'a ishet da ñeqo'onaxa ye Ramot maye huaigui ye Galaad da seloquixanaq, qalqo' saishet? Nache so Micaías, 'enapeco': Aja', ishet da qanqo'oñiña da qauloquixaña yemaye, cha'aye Ñim Nataxala' qami' ÿanema qome da qoroxoñiqui yemaye.

¹⁵Qalaxaye so nta'a 'enapeco': ¿Chaq lcata naxa da 'am ñachoxonnot, da aÿem 'aua'aqtaxaatem ca ÿataqta 'eesa lataxac maye chegoqo'ot Ñim Nataxala'?

¹⁶Huaña nache so Micaías, 'enapec: «Aÿem selota'a da 'enauac na Israel le'ecpi, ÿataqta laguelec ana qasoxonaxapi, 'eeta'am aca qaguetapi da qaica ca ilo'ogue. Nache da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Ne'ena shiñaxauapi qaica ca lataxala', qaq no'on da ñi 'oonolec namayepi qaica cara da ÿe'eguelaxalo naua lma'ate.»

¹⁷Nache so nta'a ye Israel, 'enapego' so Josafat, 'eeta': ¿Qaq saisheto' da mashe 'am sa'aqtaxaatapeguem, da de'era shiñaxaua ÿataqta sañauanego' da aÿem da'aqtaxanem ca no'on, nda'a't na qauem?

¹⁸Nache so Micaías, qaltaq 'enapec: Qaq souaxat de'era 'ara'aqtac, nache nagui qana'axañaxaña da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aÿem selota'a Ñim Nataxala' da nso'ootangui aso nso'onaxaqui, qaq so nalleppi piguem le'ecpi nachattaua'a Ñimaye, huo'o so pa'ata'ague da aloic, qataq da ne'emaq.

¹⁹Nache Ñim Nataxala', denataxan, 'eeta': ¿Negue't ca ishet da ÿayena'a ñi Ajab, maye nta'a ye Israel, da taña da iloquixan ye Ramot, maye huaigui ye Galaad, da nache huaña da ileu? Qaq somayepi ÿotta'a't dam la'aqtaxanaxac.

²⁰Qalaxaye huo'o co'ollaxa so nachaateua'a Ñim Nataxala', nache somaye 'enapec, aÿem sayena'a qome ñimaye. Nache Ñim Nataxala', inat somaye, 'eeta': ¿Qaq ca qonetec qome?

²¹Nache somaye 'enapec: Qomye ñeqo'ona da so'onataxana na la'aqtaxanaxacpi so la'aqtaxanaxanecpi ñimaye, da ÿa'axat ñaqa'en da natenataxanaxac. Nache Ñim Nataxala', 'enapego' somaye, 'eeta': 'Aue, 'anqo'ona, nache 'auo'ot damaye, cha'aye 'auñaot qome.

²²Qaq nagui mashe 'auñaaten da Ñim Nataxala', ÿachaiguilo naua ala'api da natenataxanaxac 'enauac na 'ara'aqtaxanaxanecpi, qaq Ñimaye mashe ÿa'axata'a da nache qouaigui qome que'eca 'alaataxac, da 'avireguet ca qauem.

²³Huaña, nache so Sedequías, som llalec so Quenaná, ca'ata so Micaías, nache iuaxangui na lanoc, nache 'eeta': Che ¿hua'ago' ca tateuga se'eso lamaxashec Ñim Nataxala', co'ollaq aýem ca'ai da yaqto' 'am detaxaýot?

²⁴Nache so Micaías, 'eeta': Qomye maiche 'auaýaten qom ivita ca na'a'q qom 'ateua'alo na nma'pi da 'anqañoxtapiguiñi.

²⁵Huaña, nache so nta'a ye Israel, 'eeta': Qauacoñiua'a da Micaías, nache qauaviquiýa ca Amón, maye ilotague' ye huaqta'a't nýecpi, qataq ca ýalec Joás.

²⁶Nache qoñiýapegalo caamaye da aýem ýa'aqtac da qaýapoua'a, qoýanaigui aca ncoñetaxanaxaqui, qataq da qaiquia'axan nache nda'a't aca nauole, qataq ca 'etaxat da qoýaata'am, nache ivitta'a qom qaltaq ye'eguelaq da qaica cara da ñachaalataxac.

²⁷Nache so Micaías qaltaq 'enapeco': «Qom qaica cara da 'anachaalataxac qom 'añe'eguelaq, qache saishet da nacheñi Ñim Nataxala', da aýem ýa'aqtaxanaxan.» Qaq nataqa'en 'eeta': 'Enauac qami', qaua'qaichigui de'era nagui.

²⁸Qaq huaña, nache so nta'a ye Israel, qataq so Josafat, maye nta'a ye Judá, je'c da nqo'oorá ye Ramot, maye huaigui ye Galaad.

²⁹Nache so nta'a ye Israel, 'enapego' so Josafat, 'eeta': Aýem, qom saigui ca alaataxac, nache saayiñi caua ýaqa'alo anogo, qaq 'am qalaq nache 'aýa'aatrañi qome naua maiche 'ogo da 'am nta'a. Nache so nta'a ye Israel, ýaayiñi soua ýaqa'alo anogo nache taigui so alaataxac.

³⁰Qalaxaye so nta'a ye Siria, hueqata co'ollaxa se'eso nataxala'pi maye netangui aso naigonapi alaataxaquipi, da saishet da iloquiayan ca camachaqa, maye nachesota so nta'a ye Israel.

³¹Nache se'eso nataxala'pi, maye netangui aso naigonapi, co'ollaq ila'a so Josafat, nache 'eeta': «Yo'oqta da nachena ne'ena na nta'a ye Israel.» Nache colesop somaye da yaqto' iloquiayan, qalaxaye so Josafat deýaxan co'ollaxa, nache Ñim Nataxala' itauan somaye, nache ýo'ot da qanayeca'ai.

³²Qaq somayepi co'ollaq ila'a da saishet da nacheso so nta'a ye Israel, nache ýaxaañi da icogaxaatac somaye.

³³Qalaxaye huo'o so 'oonolec se'eso alleppi da choche ýaýenec co'ollaxa aso lchecna, nache tagui so nta'a, tatoigui so lsoxoqui soua nalaataxaqui', nache ique'emaqchet somaye. Nache so nta'a 'enapega so laigona lo'o, 'eeta': 'Anconnaxaañi ana naigona nache aýem 'anqateeguesop ne'ena alaataxac, cha'aye aýem seque'emaq.

³⁴Qaq se'eso na'a'q ýataqta lta'araic se'eso alaataxac, qaq so nta'a ye Israel qalaq qanasoqtañi, qanachaalataxaatangui aso laigona da natata'ai' qanqa'en so siiriopi nache ivitta'a so avit, qaq co'ollaq mashe inoxoñi aso nala', nache ileu.

2 Crónicas 19

So na'aqtaxanaxanec Jehú iviraxato'ot so Josafat

¹Qaq so Josafat, maye nta'a ye Judá, co'ollaq ñe'eguelaxa so lma' lta'araic, maye naña ye Jerusalén, nache qaica ca machaqca da nachaalataxac.

²Qalaxaye so na'aqtaxanaxanec Jehú, som llalec so Jananí, ca'ata'aguet somaye nache inat, 'eeta': ¿Ta'ainco' da 'autauan nam qauemaicpi, qataq 'auauo'o 'anauochaxaua na npa'aguenaxauapi Ñim Nataxala'? Qaq souaxat de'era 'auo'ot, nache Ñim Nataxala', 'am dalemataña.

³Qalaxaye nache 'ena'am, huo'o nam 'onaxaicpi 'am talec, cha'aye 'aulaxachigui so lqui'ipi aso Aserá, maye netaña co'ollaxa ne'ena 'alhua, qataq imauec da 'arquiyaqteñaxac da 'anmitaique Ñim Nataxala'.

So Josafat ñauo'o so shiñaxauapi da nmit ca nasouaxashet

⁴Qaq so Josafat, netaña co'ollaxa ye Jerusalén, qalaxaye tauga naxa da namaqtega som lauo' le'ecpi, som netaña ye Berseba, nache ivitta'a naxa som netaña aye qasoxonaxapi ye Efraín, da yaqto' ñe'eguelaxa naqa'en somayepi Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi.

⁵Nataqa'en ñauo'o so nataxala'pi da yaqto' nmit ca nasouaxashet, nache ñi 'oonolec somayepi ñanaña ñi 'oonolec se'eso qanpaxattaua'a huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá.

⁶Ime, nache 'enapega se'eso shiñaxauapi maye nmit ca nasouaxashet, 'eeta': «Qaloitegue qome ca lataxac cam qauo'oche, cha'aye de'era qaro'onataxanaxaqui saishet da chegoqo'ot cam choche shiñaxaua, maye nacheñi Ñim Nataxala' ñim chegoqo'ot, qaq nacheñi ñim qami' hueta'agueta qom qanmiche cam nasouaxashet.

⁷Qaq ñoqo'oye huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Nataxala', qataq qauloitelec da lataxac cam qauo'oche, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', sa ishetaxateguet da qaño'ot ca sanalogoñi lataxac, qataq da qalca'atagui na shiñaxauapi, qataq sa ishetaxateguet ca qoñoxottañi nsheetenaxanaxac.»

⁸Qaq so Josafat, nataqa'en ñauo'o so ñanaña ye Jerusalén, som leviitapi qataq so ntaxañaxanaxanecpi, qataq som lataxala'pi som nhuo' Israel le'ecpi, da yaqto' nmit na nasouaxashetpi da qaño'ot da ño'oxonnataxanaxac, qataq da ñañamaxaani nam ncotaxacpi som lma' ye Jerusalén.

⁹Nache 'enapega somayepi, 'eeta': «Qami' da huo'o ca qauo'oche, qalaq qoquiitelec ca 'eesa lataxac, qataq qano'onaxache da qarataxaqui, qataq huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Nataxala'.

¹⁰Qaq da huo'o camachaqca nam cotaxacpi, da qami' ndoua'alo nam netaigui nam huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, da huo'otaq qanmiche ca lataxac da huo'o ca nalaatac, qalqo' da qauo'ogoxoñiña na nqataxacpi, na qalapaxaani

lataxacpi, nam qaño'ot lataxacpi, qataq nam namaxasoxonaxacpi, nache qauqachiña namayepi da saishet da ñauo'o ca lasouaxashet da hueto'ot naqa'en Ñim Nataxala', yaqto' da layeloxo Ñim Nataxala', saishet da qami' taleguete, qataq nam qarqañaipi. Qaq da qauo'оче de'era, nache qaica ca qarasouaxashiche qome.

¹¹Qaq so lataxala' so ntaxañaxanaxanecpi Amarías, nacheso so ilo'ogue nam lataxacpi da ño'oxonnataxanaxac, qaq so Zebadías, som llalec so Ismael, maye lataxala' som chegoxoguetpi so Judá, nacheso so ilo'ogue da lataxac nam lo'onataxanaxacpi so nta'a, qaq nam leviitapi nataqa'en qami' itauaata'ape qome. Qaq ñoqo'oye qana'añaxache qome nache qauacoñilec da no'onataxanaxac, cha'aye Ñim Nataxala' hueta'aguet ca ño'ottac ca no'on.»

2 Crónicas 20

So Josafat loxonec ye Moab qataq ye Amón

¹Qaq co'ollaq mashe qañoqtegue de'era, nache so moabiitapi qataq so amoniitapi, huaxaiguet so meuniitapi, da iloquiayan so Josafat,

²huña nache huo'oi soua ñauo'o da la'axañaxac so Josafat, nache 'eeta': «Chegoqchiguiña ye Edom, yem pa'aitague da le'ego aye Auaxai Leuaxai, nam anacta maye ñataqta qalota alleppi da 'am iloquiayan, qaq namayepi mashe nvita ye Jasesón Tamar, maye le'enaxat nagui da Engadí.»

³Nache so Josafat, ñataqta huo'o da lcolanaxa, nache ñe'eguenot Ñim Nataxala', ñoqo'oye ñamaxa da la'aqtac 'enauac so netaña ye Judá da ño'ot da nqouaqchetaxac.

⁴Huña nache 'enauac so shiñaxauapi maye chegaqa'a so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua ñaño ye Judá, laña'a't da yaqto' iñaxanot Ñim Nataxala', da ñauo'o ca ntaunaguec.

⁵Nache so Josafat, nachaani co'ollaq netangui na laiñi so Judá le'ecpi, hueta'a ye datatauga so dalaxai nqasoxoc aso atamnaxaqi maye lalamaqte Ñim Nataxala',

⁶nache 'eeta': «'Am Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au qarta'alpi, ¿saisheto' da nache 'Am Atamnaxala', maye qoneta'ague da piguem, qataq 'aulotague' na ñotta'a't shiñaxauapi? Qaq nam 'arhua'q huetaiguilo da 'ara'añaxac, qataq da qonec, maye qaica ca nala'aguet da npaxateguet.

⁷'Am Qanatamnaxala', ñauaachigui co'ollaxa 'anqa'en ne'ena 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi da 'auo'orauec som shiñaxauapi maye netalec co'ollaxa ne'ena 'alhua, nache 'aña'anem co'ollaxa nam chegoxoguetpi so 'anauchaxaua Abraham, da yaqto' nache 'eetai' da lalamaxat 'anqa'en.

⁸Qaq co'ollaq mashe netalec namaye nache nauaxañaxaasheguem ana atamnaxaqi maye 'aralamaqte, nache 'enapec co'ollaxa:

⁹Da qomi' taleguete ca qauem maye qanhuaxanaguec, huo'otaq alaataxac, napaxaco, huo'otaq nqouaxa, nache ñanaxaua'a ana'ana atamnaxaqui, maye qoueta'a naxa, nache da 'am seřaxanaqot souaxat ca qarhuogoxo, nache qomi' 'aua'axařalo qataq qomi' 'anca'alaxatrec.»

¹⁰Qaq nagui, ña 'aula'a na amoniitapi, qataq na moabiitapi, qataq nam chegaqa'a aña qasoxonaxa ye Seír, maye sa 'auashenem co'ollaxa na Israel le'ecpi da řa'axasoxolec ye na'alhua namayepi, co'ollaq chegaqa'a ye Egipto, maye nacherata da huařoxolec 'anqa'en da yaqto' saishet da nlaxaaña.

¹¹Qaq namayepi nagui, qomi' isheetenegueta da anac da qomi' iloquiaxa'n, qataq qomi' řo'oldauec da yaqto' qolqa'ai ne'ena 'alhua maye qomi' 'ařa'anema co'ollaxa da řataqta qaralamaxat.

¹²Qaq 'Am Qanatamnaxala', řpeta'a saisheto' da 'auo'ot ca nhuaxanaguec namayepi? Cha'aye qomi', qaica ca qara'añaxac da satařaqa'aguet ne'ena řataqta qalota alleppi, maye anac da qomi' iloquiaxa'n. řCha'aye qomi' sa sařatenaq ca shenaqtec, řoqo'oye 'am sachoqto'ot da qanaquitaxac!»

¹³Qaq nache 'enauac so Judá le'ecpi, nachatto'ot Ñim Nataxala', řalectauo so 'alpi, so llalaqpi, qataq so qapio'olecpi ñaqpiolec.

¹⁴Qaq co'ollaq lapoota'a't se'eso nhuo' le'ecpi, nache so Jahaziel, som llalec so Zacarías, qataq laual so Benaías, som llalec so Jeiel, qataq laual so Matanías, som leviita maye chegoxoguet so Asaf, somaye taigui so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala',

¹⁵nache so Jahaziel, 'eeta': «Qami' shiřaxauapi maye qarma'ai na Judá, Jerusalén qataq 'am nta'a Josafat, ñaq ařem qana'axařaxañařa, Ñim Nataxala' da la'aqtac, 'eeta': «Saishet da qayi'iitac huo'otaq da qauqaulliitac da qaulořa'a ne'ena qalota alleppi, cha'aye de'era alaataxac saishet da qaralamaxache, maye nachařem da řalamaxat.

¹⁶Qonte', qom namayepi mashe nactasheguemgue na ñiguisheguem da nařasheguema na pa'asheguem ana Sis, nache qauataiřa'aguet qome namayepi qom huaña so la'auaxac, maye datatta ye toolec 'alhua ye Jeruel.

¹⁷Qalaxaye saishet qome da nache qami' da qauloqui de'era loquiaxac, nacherata da qañe'emaxache qome da qoviita'a cam qarauanaxanaqa'ai, yaqto' qauauañaichigui da lca'alaqtaxanaxac Ñim Nataxala', da qami' taleguete. Qami' shiřaxauapi maye qarma'ai na Judá, qataq na Jerusalén, saishet da qayi'iitac huo'otaq da qauqaulliitac, qoqui qonte' da qauataiřa'aguet namayepi, cha'aye ařem Nataxala', qami' soota'agueta qome.»

¹⁸Nache so Josafat, qataq 'enauac so shiřaxauapi maye lma' ye Judá, qataq ye Jerusalén, řa'alyiña naua l-llecte, nache ivira'aguet naqa'en na latap na 'alhua, da řo'oxoren Ñim Nataxala'.

¹⁹Nache so leviitapi maye chegoxoguetpi so Quehat, qataq so Coré, nachaañi nache ñataqta nlamaxaren da ño'oxoren Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

²⁰Qaq so nte'etom so lya na'a'q, nache ñisheguem somayepi da yaqto' taña ye toolec 'alhua ye Tecoa. Qaq co'ollaq mashe ivita da jec, nache so Josafat, nachaañi nache 'eeta': «Ñaq añem qana'axañaxañiña qami' shiñaxauapi maye qarma'ai na Judá, qataq na Jerusalén, qaupi'iña'ai qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, yaqto' qami' nca'alaxatrec, qataq qaupi'iña'ai qome nam la'aqtanaxanecpi Ñimaye, yaqto' 'enauac cam qauo'оче ñataqta ñañamaqchiguiñi.»

²¹Qaq so Josafat co'ollaq ime da nnate' so shiñaxauapi, nache ñauo'o so 'onaxanaxaicipi, qataq ñauo'o so logoxot maye sa qaishetapec maye huo'o na llo'oxoraxatpi, da yaqto' hua'auta'ague da taña'ague so alleppi da ño'oxoreetac Ñim Nataxala', da ño'ootac so no'onec maye 'eeta': «Qaña'añiñot da qana'achecñaxaqui Ñim Nataxala', cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.»

²²Qaq somayepi co'ollaq mashe ño'on se'eso no'onec da yo'oxonnataxan, nache Ñim Nataxala' ño'ot da nsomaxana't naqa'en so amoniitapi, moabiitapi qataq so lma' aña qasoxonaxa Seír, maye anac co'ollaxa da iloquiaxan so Judá le'ecpi, nache Ñim Nataxala' loxonec somayepi.

²³Qaq cha'aye so amoniitapi qataq so moabiitapi, iloquiaxan so lma' aña qasoxonaxa Seír, nache nmatchiguiñi da ñalauat, qaq co'ollaq mashe nmichiguiñi naqa'en somayepi, nache somayepi qaltaq maiche taña't da nalaara't.

²⁴Qaq som alleppi Judá le'ecpi co'ollaq ivita yem qañoqotcheguemec maye huaña da ishet da qañallelec ye toolec 'alhua, nache ñamatauga so alleppi maye npa'aguenaxauapi, nache ila'a so leuaxaicipi da laguelec yi'ie 'alhua, nache qaica co'ollaxa ca ishet da naneltaxan.

²⁵Huaña nache so Josafat, qataq so nalleppi, tauga co'ollaxa da ñacona so logoxoshetpi somayepi, nache ilalec da se'eso leuaxaicipi ñataqta sallaxanecpi, huo'o so nogoxot, 'otaxatpi maye no'on, nache somayepi ñacona da ñauo'o lalamaxat se'eso nogoxoshetpi. Qaq se'eso nogoxoshetpi ye ñataqta qalota, nache saishet da nalo'oguet da ñache, qaq ñoqo'oye tres na'axa'te da lapootac somayepi.

²⁶Qaq co'ollaq ivita so na'a'q cuatro, nache somayepi lañonqa' co'ollaxa ye ca'amegue ye Beraca, qaq nache huaña yemaye da ñanot da llo'oxonnataxanaxac Ñim Nataxala', qaq ñoqo'oye yemaye nache qoñanagui da le'enaxat ca'amegue Beraca, qaq de'era le'enaxat nache ivitta'a nagui.

²⁷Qaq ime co'ollaxa nache 'enauac so shiñaxauapi maye lma' ye Judá, qataq ye Jerusalén, datalec so Josafat da ñe'eguelaxa ye Jerusalén, qaq ñataqta ña'amaqchiguiñi cha'aye Ñim Nataxala' ñanem somayepi da ntonaxac, souaxat da huesoueeguesop so npa'aguenaxauapi.

²⁸Qaq co'ollaq ivita ye Jerusalén, nache taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache iviqueetapigui aso arpapi, qataq aso lañepi nviquepi maye nataqa'en huo'o na lquetpi, qataq aso nasheerepi.

²⁹Qaq som ñotta'a't shiñaxauapi co'ollaq ñañaten da Ñim Nataxala', nacheñi Ñim deloctague' so npa'aguenaxauapi so Israel le'ecpi, nache 'enauac somayepi ñataqta ñi'ña Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁰Qaq ñoqo'oye da lo'onataxanaxac so Josafat, ñataqta huo'o da nlagaxayec, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanem da qaica cara somaye, qataq da nhuoteete' so shiñaxauapi maye lauoreuapi.

Da na'aqtaguec da lo'onataxanaxac so Josafat

³¹Qaq so Josafat mashe ivi' treinta y cinco vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Judá, nache veinticinco vi'ie da ilotague' ye Jerusalén. Qaq aso late'e le'enaxat Azuba, asom llale so Siljí.

³²Qaq so Josafat, ñataqta quetelec da no'on lataxac so Ita'a Asa, nache saishet da ca'ai da lleñaxac somaye, nacherata da ño'ot da ñataqta ñañamaxareeta Ñim Nataxala'.

³³Qalaxaye saishet da nlaxaañi so atamnaqa'pi maye naña som qañoqotcheguemecepi, cha'aye se'eso nhuo' le'ecpi ñaq saxanaxa da ñataqta imato'ot da lquiyaqteñaxac Ñim Natamnaxala' so hua'au Ita'alpi.

³⁴Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Josafat, som chegoqchiguiña co'ollaxa qataq so loga't da lo'onataxanaxac, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so Jehú, som llalec so Jananí, maye nataqa'en ñalectaigui aso nere maye nanettalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Israel.

³⁵Qaq co'ollaq ime de'era nache so Josafat, maye nta'a ye Judá, nañamaxate' so Ocozías, som nta'a ye Israel, maye ñataqta qauemaic.

³⁶Qaq nache huaxaiguat somaye da ño'o't aso notaxaquipi da qanayiguingui na 'etaxat, da yaqto' qanqo'ona ye Tarsis, nache huaña ye Ezióñ Guéber da ño'ottrac asomayepi.

³⁷Huaña nache so Eliezer, som llalec so Dodías, maye lma' ye Maresa, huo'o so la'aqtaxanaxac ñanem so Josafat, 'eeta': «Ñim Nataxala', ilaxachigui qome nam 'auo'ottacpi souaxat da 'auauaxaiguat so Ocozías.» Qaq huaña, nache aso notaxaquipi dolagui, nache somayepi saishet da nqo'ona ye Tarsis.

2 Crónicas 21

Da lo'onataxanaxac so Jorán

¹Qaq co'ollaq ileu so Josafat, nache qailareña ye huaña so hua'au Ita'alpi maye huaigui ye huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, talec so llalec Jorán.

²Qaq soua lqaña't somaye, le'enaxa't Azarías, Yejiel, Zacarías, Micael qataq Sefatías. Qaq 'enauaque soomaye da llalqa so Josafat, maye nta'a ye Judá.

³Qaq so lta'a soomaye, ñauo'o co'ollaxa so nme ñi 'oonolec soomaye chegaqigui so oro, qataq plata, qataq som ñataqta no'on nogoxoshetpi. Qataq nataqa'en ñanem so qanpaxattaua'a huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá, qalaxaye da lo'onataxanaxac da nta'a, qalaxa ñanem so Jorán, cha'aye nacheso som ñe llalec.

⁴Qalaxaye so Jorán co'ollaq mashe nañamaxalec da lo'onataxanaxac so lta'a, nache ñalaua't soua lqaña't irolec so ñeelonec, qataq nataqa'en huo'oi soua ñalaua't nataxala'ate ye Israel.

⁵Qaq somaye mashe ivi' treinta y dos vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, qataq ocho vi'ie da lo'onataxanaxac da ilotague' ye Jerusalén.

⁶Qalaxaye somaye quetegue da llecñaxac so nta'alpi ye Israel, qataq som chegoxoguetpi so Ajab, cha'aye aso lhua somaye maiche llale so Ajab, ñoqo'oye nam ño'otpi somaye ñataqta sa ñañamaxaren Ñim Nataxala'.

⁷Qalaxaye Ñim Nataxala' saishet da nlaxaañi som chegoxoguetpi so David, souaxato' da nañamaxate' co'ollaxa so David, qataq da ñan co'ollaxa so la'aqtac da nache 'eetai' naqa'en da 'ettaigui aso ncoñaraxanaxaqui da ñanem somaye qataq so llalaqpi.

⁸Qaq soua na'axa'te maye huaiguilo da lo'onataxanaxac so Jorán, nache so Edom le'ecpi dataña'aguet co'ollaxa ye Judá, nache ñauo'o so maiche lta'a.

⁹Huaña nache so Jorán jec, nnaicapegue' so 'amaqtaqaic lataxala'pi so nalleppi, nache lñatec aso laigonapi nalaataxaquipi, qaq se'eso pe nache ñisheguem somaye, qataq som 'amaqtaqaic lataxala'pi so nalleppi, nache iloquixan so edomiitapi maye colesop co'ollaxa somayepi.

¹⁰Huaña co'ollaxa nache so Edom le'ecpi ishet da ñyotec da huesoueeguesop da la'añaxac ye Judá, nache ivitta'a nagui. Qaq nache huaiguilo co'ollaxa se'esoua na'axa'te da nataqa'en so lma' ye Libna da ñyotec, cha'aye souaxato' da so Jorán, ca'ai Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi.

¹¹Qaq nataqa'en somaye no'oxoosheguem so atamnaqa'pi da qanatamnot so ñaqa'a atamnaxala'pi, maye huaña aye qasoxonaxapi ye Judá, qaq somaye nacheso som ñauega da so lma' ye Jerusalén nquisheshigui da la'amqaanataxanaxac, qataq huañoxouec naqa'en so lma' ye Judá.

¹²Qaq huaña nache so Jorán, ivita aso lere so na'aqtanaxanaxanec Elías, maye 'eeta': «Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so 'arta'a David, da la'aqtac 'eeta': «Qaq souaxat da saishet da qoquetelec da llecñaxac so 'arta'a Josafat, qataq so Asá, som nta'a ye Judá,

¹³maye nacherata da qoquetelec da lataxac so nta'alpi ye Israel, qaq nache 'auasouaxat da na lma' ye Jerusalén qataq na lma' ye Judá, da saýalaxaguet Ñim Nataxala', nache 'eeta'am so llalaqpi so Ajab. Qataq nataqa'en 'aualauat so 'arqañañecpi, som no'on da lataxac maye saishet da 'am 'eeta'am.

¹⁴Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala', talec qome naqa'en ca lta'araic nalolaxa na 'arhuo' le'ecpi, 'aýa'alaqpi, 'arhuapi qataq 'enauac nam 'aralamaxatpi.

¹⁵Qataq 'am talec naqa'en ca qalota nalolaxapi. Qataq taigui naqa'en na 'arhuel ca 'arhuetaxanaxa, maye qaica ca lata', nache ivitta'a da nnoxotraue'c naua 'ailli'ishi.»»

¹⁶Huaña, nache Ñim Nataxala' ño'ot da so filisteopi qataq so arabeopi, maye lauoreua so cusiitapi ñataqta dalemata, nache dataña'aguet so Jorán,

¹⁷ñoqo'oye somayepi jec da taýa ye Judá, nache huenoxotaua'a yi'ie 'alhua, nache ñacona 'enauac so no'on nogoxoshetpi maye huetaigui so lma' lta'araic so nta'a, qataq nataqa'en so llalaqpi qataq aso lhuapi so Jorán. Qaq nachesota so Joacaz, som na'asa llalec somaye da no'onañi.

¹⁸Qaq co'ollaq ime 'enauac de'era, nache Ñim Nataxala' tatoigui naqa'en ana da'am so Jorán so nalolaxa maye qaica ca lata'.

¹⁹Qaq co'ollaq mashe qañoqteguelo soua na'axa'te, co'ollaq ivi' soua dos vi'ie, nache somaye nnoxotraue'c naua lailli'ishi souaxat se'eso lalolaxa, nache ilem da ñataqta lta'araic nqui'ic. Qaq so lauo' le'ecpi somaye qalaq saishet da ñe'eraxatoigui ca norec da yaqto' qaño'oxoren somaye, da 'eeta'am qanqa'en so hua'au lta'alpi.

²⁰Qaq somaye mashe treinta y dos vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, qaq ocho vi'ie da ilotague' ye Jerusalén. Qaq co'ollaq ileu, nache qaica ca ñe'elec, qaq co'ollaq qailareñi nache qaýachaigui so huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David, qalaxaye saishet da qaýalecnoigui aso nhuachiquipi so nta'alpi.

2 Crónicas 22

Da lo'onataxanaxac so Ocozías

¹Qaq so shiýaxauapi maye lma' ye Jerusalén, ñaasheguem co'ollaxa da nta'a so Ocozías, som llalec na'asa so Jorán, cha'aye so ýalleppi maye na'attagui so lo'ogoxonaxatpi maye nnaictague' so arabeopi co'ollaq inoxotaua'a so nanataqa', nache ýalauat co'ollaxa 'enauac so ýepi llalaqpi so Jorán, maye nta'a ye Judá. Qaq ñoqo'oye so Ocozías, som llalec so Jorán, talec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Judá.

²Qaq somaye mashe ivi' cuarenta y dos vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, qaq ivi' 'oonolec vi'i da ilotague' ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye le'enaxat Atalía, asom chegoxoguet so Omri.

³Qaq so Ocozías, quetelec da qauem lataxac so llalaqpi so Ajab, cha'aye aso late'e somaye, ñaata'am na qauem lqataxacpi, nache ñauega da ño'ot na qauem.

⁴Qaq somaye ño'ot co'ollaxa na ñataqta sañañamaxarenpi Ñim Nataxala', 'eeta'am da 'eetec so llalaqpi so Ajab. Cha'aye co'ollaq mashe ileu so lta'a Ocozías, nache so llalaqpi so Ajab, ñaata'am na qauem lqataxacpi da yaqto' iqataqchet somaye.

⁵Qaq so Ocozías, souaxat da quegue na lqataxacpi somayepi, nache huaxaiguet so Jorán, som llalec so Ajab, som nta'a ye Israel, da yaqto' delogui' so Jazael, maye nta'a ye Siria, huaña ye Ramot maye huaigui ye Galaad, qaq nache huaña co'ollaxa da so siiriopi ique'emaqchet so Jorán,

⁶qaq ñoqo'oye somaye ñe'eguelaxa co'ollaxa ye Jezrel, da yaqto' qanataren so lque'emaxa maye huaña ye Ramot da qaique'emaqchet, souaxat da deloctague' so Jazael, som nta'a ye Siria. Qaq so Jorán ye ñataqta sa no'on, nache so Ocozías taña ye Jezrel da namaqtega somaye.

So Jehú ñalauat so Ocozías

⁷Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maiche lhuennataxac co'ollaxa da ileu so Ocozías, da ivita da namaqtega so Jorán. Qaq co'ollaq choche ivireuo somaye, nache so Ocozías lñatec so Jorán da ca'ata'aguet so Jehú, som llalec so Nimsi. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, mashe lca'aguishec co'ollaxa so Jehú, da nacheso so nmatchiguiñi da ñalauat so llalaqpi so Ajab.

⁸Qaq so Jehú co'ollaq ñe'eguelaxateguet na lasouaxashetpi so llalaqpi so Ajab, nache natena'aguet so nataxala'pi ye Judá, qataq so lauo' le'ecpi so Ocozías, maye maiche lamaxashecpi somaye, nache ñalauat.

⁹Ime, nache damaxasoxona so Ocozías, maye taña co'ollaxa ye Samaria da nqañoxxoñi, qalaxaye qailalec co'ollaxa, nache qañauega so Jehú, huaña nache qañalauat. Qalaxaye co'ollaq qailareñi, nache qañañamaxatchiguiñi, souaxat da llalec so Josafat, som ñataqta imauec da lquiyaqteñaxac da ñalaxaguet Ñim Nataxala'. Qaq 'era da 'eetec da ñataqta qaica qanqa'en ca no'onañi som llalaqpi so Ocozías, da yaqto' talec da no'onataxanaxac da nta'a.

Aso Atalía qataq so Joás

¹⁰Qaq aso Atalía, asom late'e so Ocozías, co'ollaq ñañaten da ileu so llalec, nache asomaye nmatchiguiñi da ñalauat 'enauac so llalaqpi so nta'a ye Judá.

¹¹Qalaxaye aso Yoseba, asom llale so nta'a Jorán, co'ollaq mashe qañalauattac so llalaqpi so nta'a Ocozías, nache iñotauga so Joás, maye nataqa'en llalec so Ocozías, da ñoxocheesop aso Atalía, lñatec asom 'alo maye illepaxaatac somaye, nache ñaaraigui so no'ochaqa', qaq ñoqo'oye saishet da qañalauat so Joás. Qaq 'era da ño'ot aso Yoseba, asom llale so nta'a Jorán, maye lqaña so Ocozías, qataq asomaye lhua so ntaxañaxanaxanec Joyadá.

¹²Qaq nache seis vi'ie da nqañoxtotapiguiñi netraigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' co'ollaq aso Atalía, ñaq ilotague' yi'ie 'alhua.

2 Crónicas 23

¹Qaq so vi'i siete, nache so Joyadá damaxasoxona da anac so lataxala'pi so alleppi, som Azarías, som llalec so Joroham, Ismael, som llalec so Johanán, Azarías, som llalec so Obed, Maseías, som llalec so Adaías, qataq so Elisafat, som llalec so Zicri, nache nañamaxateto da huaxaigueta soomaye.

²Nache soomaye coleerelec 'enauac so 'alhua ye Judá, nache lañona't so leviitapi maye chegaqa'a so huaqta'a't nñecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá, qataq so lataxala'pi so nhuo' le'ecpi ye Israel, nache 'enauac somayepi da taña ye Jerusalén.

³Qaq huaña yemaye nache 'enauac so lapoota'a'tpi nañamaxate' so nta'a, huaña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Nache so Joyadá, 'enapeco': «Qaq 'ena na llalec so nta'a, qaq namaye nachena qome na nta'a, cha'aye nachera da ñachaxanapoc co'ollaxa Ñim Nataxala', da ñanem nam chegoxoguetpi so David.

⁴Qaq nagui, qami' qaicolaxachiguilo qome, nache ca 'oonolec lañe da qoñiita qami' ntaxañaxanaxanecpi qataq leviitapi, qauloñeegue nam ñegueuopi añi atamnaxaqui ca na'a'q mataxaqui.

⁵Qaq ca lañepi qalaq ilo'ogue qome ñi nma' lta'araic, qaq ca lañepi ilo'ogue qome so lo'oxonaxala' ye ñegueuo, qaq na nhuo' le'ecpi hueta'a qome ye nqasoxoc añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

⁶Qalaxaye qaica qome ca ishet da pa'aigui añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nachenata nam ntaxañaxanaxanecpi, qataq na leviitapi, cha'aye namayepi mashe qaiñotauga da huapegue' de'era no'onataxanaxac, qaq nam lañepi nhuo' le'ecpi, qalaq 'enauac qome da ilotague' na pa'auac, da yaqto' ño'oxoren Ñim Nataxala'.

⁷Qaq nam leviitapi coleesop qome so nta'a, nache ñi 'oonolec nasoqta'a ca lo'ogoxonaxat, qaq da huo'o camachaqca da nshetaique da inoxotaua'a añi atamnaxaqui, nache qañalauat, qaq nache saishet qome da qandoxottec so nta'a da huo'o ca taigue.»

⁸Qaq so leviitapi qataq 'enauac so lma' ye Judá, ño'ot 'enauac nam ñamaxalecpi so ntaxañaxanaxanec Joyadá. Nache ñi 'oonolec so nataxala'pi iñotauga so maiche nalleppi, som inoxoneuo ye na'a'q mataxaqui, qataq som ime da lo'onataxanaxac se'eso na'a'q, cha'aye so ntaxañaxanaxanec Joyadá, saq ñanem da jec na mashe ime da lo'onataxanaxac.

⁹Huaña nache so Joyadá, ñanem ñi 'oonolec so lataxala'pi so alleppi aso taquiaxaipi, qataq aso ñotta'a't npaqtaxanaqtepi maye lalamaqte co'ollaxa so nta'a David, maye netaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁰Ime, nache naloqchiiñi 'enauac se'eso shiñaxauapi, qaq ñi 'oonolec somayepi nasoqta'a aso lataquiaxai, chegogchiguiña da pa'aigue da aloic, nache ivitta'a na

pa'ay'a'ague da ne'emaq aña atamnaxaqui, nache qaicolesop aso nca'atoxonaxalate da qanauaatalec so nta'a.

¹¹Huaña nache so Joyadá, qataq soua llalqa nqatrec so llalec so nta'a, nache ñanaxanaxangui aso naro'o da nta'a, qataq ñanem aso nere maye nanettalec da aỹamaxataxac, qaq co'ollaq ime da icorelec na lqaic somaye, nache 'enauac se'eso shiřaxauapi ña'alaxalec somaye, 'eeta': «Nache 'eetai' qome da nta'a.»

¹²Qaq aso Atalía, co'ollaq hua'axaỹaique da l-lamaxa da la'alaxac so shiřaxauapi, maye ña'alaqtalec so nta'a, nache nqo'ona aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' asom hueta'a 'enauac som shiřaxauapi.

¹³Nache ila'a so nta'a, nachattañi huaqta'ai' aso nhuoqte maye naña so ñegueuo, nache huetaua'a na laỹe so nataxala'pi, qataq so nvique lo'opi, qataq 'enauac so shiřaxauapi maye ñataqta ña'amaqchiguiñi, ñashettapigui aso lasheerepi, qataq som 'onaxanaxaicpi ivictapigui aso lviquepi da ñauecta'aguet da ño'oxonnataxanaxac. Huaña nache aso Atalía, ncolaxata'aisalo soua alogo nache ña'alaq, 'eeta': ¡Aỹem qaique'elaxat! ¡Aỹem qaique'elaxat!

¹⁴Qalaxaye so ntaxaỹaxanaxanec Joyadá 'enapega da npa'auac so lataxala'pi so alleppi nache 'enapega, 'eeta': «Ña qanqacheeuec ara'ara 'alo, qaq da huo'o cam ca'ategue aramaye nache qauualauache qaroỹeelec ca ñeelonec.» Cha'aye so ntaxaỹaxanaxanec saỹashen da qaỹalauat asomaye da huaña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹⁵Qaq ñoqo'oye qaỹaconeua'a asomaye nache qaỹauegueuga so lasom so lma' so caiپی, maye taỹauga so nma' lta'araic, huaña nache qaỹalauat.

¹⁶Ime, nache so Joyadá, naỹamaxate' 'enauac so nhuo' le'ecpi qataq so nta'a, da yaqto' somayepi nache lalamaxat Ñim Nataxala'.

¹⁷Qaq co'ollaq ime de'era, nache 'enauac somayepi da nqo'ona aso atamnaxaqui da qanatanot so Baal, nache nlaxaañi asomaye qataq ilaxachigui aso nca'atoxonaxalatepi, qataq so ne'enaqtacpi atamnaxala'pi. Qataq huaña so naloteuga so nca'atoxonaxalatepi da ñalauat so Matán, maye ltaxaỹaxanaxanec so Baal.

¹⁸Qaq ime, nache so Joyadá, ñauo'o so alleppi da iuattague' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qaq so ntaxaỹaxanaxanecpi qataq so leviitapi nache ilotague' somayepi, som mashe naloqchiiñi co'ollaxa so David, da yaqto' nmeeta'a't da huapegue' da no'onataxanaxac asa'aso atamnaxaqui, da ñaategueuo ana nachetaqtaxanaqtepi maye qaỹavigaxatta, cha'aye nanettalec aso lmalate na nqataxacpi maye ñan co'ollaxa so Moisés, qataq da machiguiñi da do'onaxaatac, nache qaipactelec da la'aqtac so David.

¹⁹Nataqa'en ñauo'o som ilotague'pi so ñegueuopi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', yaqto' saishet da inoxoneuo ca camachaqa shiřaxaua, maye saishet da qui'itta da lataxac.

²⁰Ime, nache iŷaxana so lataxala'pi so alleppi, qataq som shiŷaxauapi maye 'amaqtaqaicpi, qataq som nta'alpi maye ilotague' so shiŷaxauapi, qataq 'enauac som shiŷaxauapi maye lma' yi'ie 'alhua, da yaqto' nnaicapegue' so nta'a, chegoqchiguiña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache iviraxattaua'a so nma' lta'araic, tateua'a naqa'en so ñegueuo lta'araic, huaña nache qanso'onaxanaxangui aso nso'onaxaqui so nta'a,

²¹nache ŷataqta machiguiñi 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi, qataq ŷataqta ŷe'emaqtac so netaiguipi so huaqta'a't nŷecpi co'ollaq mashe ime da qaŷalauat aso Atalía, qairolec so ŷeelonec.

2 Crónicas 24

Da lo'onataxanaxac so Joás

¹Qaq so Joás, mashe ivi' co'ollaxa soua siete vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ŷacoolec da lo'onataxanaxac, nache cuarenta vi'ie da ilotague' ye Jerusalén. Qaq aso late'e le'enaxat Sibiá, maye Berseba lashe.

²Qaq co'ollaq ña nca'altauec so ntaxaŷaxanaxanec Joyadá, nache so Joás ŷo'ottac na ŷataqta ŷaŷamaxareeta Ñim Nataxala'.

³Qaq so Joyadá, ŷaronaxanegueta co'ollaxa so Joás soua dos 'alol, nache huo'oi soua llalqa ŷale't qataq soua llalel 'alo.

⁴Qaq co'ollaq mashe qaŷoqtégue de'era, nache so Joás, huo'o da lhuennataxa da ŷaŷamaxaañi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

⁵Qaq ŷoqo'oye laŷona't co'ollaxa so ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi, nache 'enapega, 'eeta': «Qanqo'oñiŷa qome nam huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo na Judá, nache qalaŷoñiŷa't aca anom maye chegaqaigui na Israel le'ecpi, yaqto' ye 'oonolec vi'i nache qaŷaŷamaxaañi aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nache sa qanaŷaloxoñi qome da qauo'oche de'era.» Qalaxaye so leviitapi saishet co'ollaxa da iŷalapegue' de'era.

⁶Huaña nache so nta'a, iŷaxaneuga so Joyadá som lataxala' so ntaxaŷaxanaxanecpi, nache 'enapega 'eeta': «Ta'ainco' da sa 'auŷalapegue' da qonapega nam leviitapi da ndouo aca lachetaqtaxanaqte na lma' na Judá, qataq na Jerusalén, maye so Moisés, som lamaxashec Ñim Nataxala' ŷamaxalec co'ollaxa so Israel le'ecpi da yaqto' iroua'a so npe'l maye netaña aso laŷe' da aŷamaxataxac.»

⁷Cha'aye aso ŷataqta qauem da lataxac Atalía, qataq soua llalqa nlaxaayiñi co'ollaxa aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq imato'ot da ŷanot som ne'enaqtac natamnaxala'pi so sa qaishetapecpi nogoxoshetpi maye lalamaxat aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

⁸Qaq ñoqo'oye so nta'a damaxasoxoolec da qaño'ot aso lañe' ana nachetaqtaxanaqte anom, nache qoñanaña so pa'auec, huaqta'ai' qanqa'en so ñegueuo aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

⁹Ime, nache qaña'axatem 'enauac na lma' ye Judá, qataq ye Jerusalén da yaqto' iroua'a Ñim Nataxala' aso lachetaqtaxanaqte anom maye damaxasoxoolec co'ollaxa so Moisés, som lamaxashec Ñim Nataxala' maye ñamaxalec so Israel le'ecpi co'ollaq huaña ye toolec 'alhua.

¹⁰Nache 'enauac so nataxala'pi, qataq so nhuo' le'ecpi da ñataqta machiguiñi nache irouo aso lachetaqtaxanaqte, ñasaxangui aso anom lañe' nache ivitta'a da nlaqchigui asomaye.

¹¹Huaña nache so leviitapi, iroua'a so nta'a da yaqto' imeten aso lañe' aso anom, qaq naxa da ila'a da qalota aso huetangui anom, nache so leraxanaxanec so nta'a, qataq som ñaneuo co'ollaxa so lataxala' so ntaxañaxanaxanecpi, nache nqatsheguem asom huetangui asomaye, ime qaltaq ñe'eguelaxatchiguiña yem netaña naxa asomaye. Qaq 'enauaque naua na'axa'te da soomaye nache 'eeta'aque de'era, nache ñataqta qalota naxa aso lañoñiguisho anom.

¹²Ime nache so nta'a qataq so Joyadá, ñanem naxa ana anom som ilotague'pi da no'onataxanaxac asa'aso atamnaxaqui, da yaqto' iñaxana da ño'onataxanaxan som ichectacpi so coma', qataq som ichectacpi so 'epaq, maye ñañamaxattapiguiñi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq som sa nqalaate' da ña'ara't na lcat, qataq na bronze, da yaqto' ñañamaxaani asa'aso atamnaxaqui.

¹³Nache se'eso ilotague'pi da no'onataxanaxac ñacoolec da no'onataxanaxac, nache iviraxata'a da imeta naqa'en asom ño'ottac atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache ñe'eguelaxata da ñataqta 'onaxai, qataq ñe'eguelaxata da hua'auchiguiñi lataxac asomaye.

¹⁴Qaq co'ollaq mashe imeta asomaye, nache aso no'onañi aso anom qairoua'a so nta'a qataq so Joyadá, nache soomaye damaxasoxoorelec da qaño'onataxana asomaye da qaño'ot so no'onataxanaxatpi da yaqto' lalamaxat aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq som no'onataxanaxatpi da qaño'ot da ño'oxonnataxanaxac, qataq da qoñaneuo som nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta, qataq som nemaxanaxatpi lta'araicpi, qataq ñomaxaqui oro qataq plata. Qataq nache qoñaatapegueua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' so nachetaqtaxanaxatpi qañavigaxatta co'ollaq ña nca'altauec so Joyadá.

¹⁵Qaq so Joyadá, ye mashe ñataqta ña'axaiquiolec, nache ileu. Qaq co'ollaq ileu nache ivi' ciento treinta vi'ie da nachaalataxac.

¹⁶Qaq co'ollaq qailareñi, nache huaigui qanqa'en so huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David, huaqta'ai' qanqa'en som nta'alpi, cha'aye somaye ñataqta no'on da ño'otec so Israel le'ecpi, qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñimaye.

¹⁷Qaq co'ollaq ime da l-leuaxa so Joyadá, nache so nataxala'pi ye Judá anac da ño'oxoren so nta'a. Nache se'eso nta'a ñalaxaguet na lqataxacpi somayepi.

¹⁸Qalaxaye somayepi ca'ai aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi, nache taña da natameetacot so lqui'ipi aso Aserá, qataq so lañepi atamnaxala'pi. Qaq souaxat de'era lasouaxashet somayepi, nache Ñim Nataxala' dalemataña so lma' ye Judá qataq ye Jerusalén.

¹⁹Qalaxaye Ñim Nataxala' namaxa som la'aqtaxanaxanecpi da yaqto' somayepi ñe'eguelaxa Ñimaye, qalaxaye somayepi sañalaxaguet da lhuogoqtaxanaxac so na'aqtaxanaxanecpi.

²⁰Huaña nache so Zacarías, som llalec so ntaxañaxanaxanec Joyadá, nvita som Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache nachaañi tasheguema aso qañoqotcheguemeccoma', nache 'enapecta so nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna da la'aqtac, 'eeta': ¿Ta'ainco' da saqaulaqaiguet na ñamaxasoxonaxacpi? Qaq souaxat de'era qauo'oche nache saishet qome da no'on da qoyecñaxaqui. Qaq cha'aye qami', añem qoquiña'ai, nache añem nataqa'en qami' sheca'aisalo qome.»

²¹Qalaxaye somayepi dataña'aguet co'ollaxa so Zacarías, qaq cha'aye so nta'a damaxasoxoolec, nache somayepi ñalauat somaye irota'a so coma', huaña ye nqasoxoc aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

²²Qaq so nta'a Joás, icoua'ai da lauotaxanaqtaic co'ollaxa so Joyadá, som lta'a so Zacarías, nacherata da ñalauat so Zacarías, som 'enapac co'ollaq mashe yaqta'a da ileu, 'eeta': «Ñim Nataxala' maye ñauaachigui de'era nacheñi qome ñim 'am nmit.»

²³Qaq so lña vi'i, nache so alleppi Siria le'ecpi taña da delogui' so Joás. Huaña nache deuotaxanec ye Judá, qataq ye Jerusalén, qaq co'ollaq ime da ñalauat som lataxala'pi so nhuo' le'ecpi, nache 'enauac som lhuotaxanaxatpi ñamaxa so nta'a ye Damasco.

²⁴Qaq na'aictaxa da saq 'amaqtaq so alleppi siiriopi, qalaxaye Ñim Nataxala' ñanem somayepi da loxonec som qalota alleppi, cha'aye som shiñaxauapi maye lma' ye Judá, ñaxanec Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' som hua'au lta'alpi. Qaq 'era da 'eetec da so Joás, talec da 'itchiguiñi nhuaxanaguec.

²⁵Qaq co'ollaq jec so siiriopi nache no'onaxata'aguet so lta'araic lque'emaxa so Joás, nache som 'amaqtaqaic ltauapi somaye nañamaxara't da dataña'aguet somaye, nache ñalauat, hualac naqa'en so lmala', cha'aye ñauo'o lvi' som llalec so ntaxañaxanaxanec Joyadá. Qaq co'ollaq ime, nache qailareñi qañachaigui som huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David, qalaxaye saishet da qañalecnoigui aso nhuachiquipi so nta'alpi.

²⁶Qaq soua naŷamaxara't co'ollaxa da ŷalaua't so Joás, nachesoua so Zabad, som llalec so Simeat, maye amoniita, qataq so Jozabad, som llalec so Simerit, maye moabiita.

²⁷Qaq 'enauac da na'aqtaguec som llalaqpi so Joás, qataq nam qalota na'aqtaxanaxacpi maye dataŷa'aguet naxa somaye, qataq da 'eetec co'ollaq ŷaŷamaxaañi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi. Ime nache da lo'onataxanaxac so Joás, talec so llalec Amasías.

2 Crónicas 25

Da lo'onataxanaxac so Amasías

¹Qaq so Amasías mashe ivi' veinticinco vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ŷacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, nache ivi' soua veintinueve vi'ie da ilotague' ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye le'enaxat Yoadán, qaq asomaye lma' ye Jerusalén.

²Qaqnam ŷo'otpi so Amasías ŷataqta ŷaŷamaxareeta Ñim Nataxala', qalaxaye somaye saishet da ŷoqta no'on da lquiyaqteŷaxac.

³Cha'aye somaye co'ollaq mashe ŷaŷamaxalec da lo'onataxanaxac, nache ŷalauat 'enauac som 'amaqtaqaicpi nataxala'pi maye ŷalauat co'ollaxa so lta'a somaye.

⁴Qalaxaye saishet da ŷalauat som llalaqpi somayepi, cha'aye nache 'eetec som nanettañi nqataxac maye huetalec aso lere so Moisés, maye da la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala', 'eeta': «Nam nta'alpi saishet qome da qaŷalauat souaxat cam lasouaxashetpi cam llalaqpi, qataq cam ñalaqpi saishet qome da qaŷalauat souaxat cam lasouaxashetpi ca lta'alpi, maye nacherata da qaŷalauat ñi 'oonolec souaxat ca maiche lasouaxashet.»

⁵Nache so Amasías laŷona't 'enauac som ŷalleppi maye lma' ye Judá, qataq ye Benjamín, nache ŷaŷamaxatchiguiñi se'eso nhuo' le'ecpi da ŷauo'o so lataxala'pi so mil alleppi, qataq so cien alleppi. Ime nache ŷauo'o aso lmalate da naloqna't som napacteleguete naua veinte vi'ie da nachaalataxac, huaña nache ŷaŷaten da ivi' trescientos mil so alleppi maye nca'aguishecpí, maye ŷataqta lhuotta da nalat, qataq ŷaŷaten da do'ogoxona ana taquiaxai qataq ana npaqtaxanaqte.

⁶Qaq nataqa'en naŷamaxate' so cien mil alleppi Israel le'ecpi nache isheeten, ŷanem so tres mil trescientos kilos so plata.

⁷Qalaxaye huo'o som nale Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ivita somaye, nache 'enapega 'eeta': «'Am nta'a, saishet qome da 'annaicapegue' na alleppi Israel le'ecpi, cha'aye Ñim Nataxala' saishet da hueta'aguet na Israel le'ecpi, maye chegoxoguet so Efraín.

⁸Qalaxaye da 'auauotaique da nquitect 'anqa'en da la'añaxac na 'analleppi da 'antaune' na Israel le'ecpi da 'anqo'ona ca alaataxac, nache Ñim Lo'onatac

'Enauacna 'am ñaneguet qome da 'am loxonec ca 'ampa'aguenaxauapi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'o da la'añaxac da detaunaxan qataq da huo'o ca ilaxachigui.»

⁹Nache so Amasías inat som nale Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Qaq ¿ca 'eeteco' qome ca lataxac som tres mil trescientos kilos so plata maye sanem so alleppi Israel le'ecpi?» Nache som nale Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñasateguet somaye, 'eeta': «Ñim Nataxala' ishet da ñactec naqa'en cam 'am ñanem, napacalec naqa'en somaye.»

¹⁰Huaña nache so Amasías 'enapega som alleppi Israel le'ecpi maye naña co'ollaxa somaye da ntaune', da ñe'eguelaxa so lma'. Qalaxaye somayepi dalemataña so Judá le'ecpi, nache ñe'eguelaxa so lma' qalaxaye ñachetec da lalemataic.

¹¹Huaña nache so Amasías ña'añaxachigui ye lauel da ñauec so nalleppi, taña ye Ca'amapega't 'Alhua maye huaña na Toue, nache ñalauat so diez mil llalaqpi so Seír.

¹²Qaq so Judá le'ecpi ñaconeua'a nataqa'en so diez mil, nache nca'alaxattauec da ñaviguisheguema aso qañoqotcheguemeq qasoxonaxa, ime nache ñamaxauec nache 'enauac somayepi ñataqta dolachigui.

¹³Qaq som alleppi maye ñe'eguelaxat co'ollaxa so Amasías, da yaqto' saishet da ntaune' da nqo'ona so alaataxac, qalaq iloquiaxaatac so shiñaxauapi maye hueta'a so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá, chegoqchiguiña naqa'en ye Samaria, nache ivitta'a ye Bet Jorón, nache somayepi ñalauat so tres mil shiñaxauapi, qataq ñache so qalota nogoxoshetpi.

¹⁴Qaq so Amasías co'ollaq ime da nmatchiguiñi da ñalauat so Edom le'ecpi nache ñe'eguelaq, ñache so ne'enaqtacpi maye natamnaxala' som llalaqpi so Seír, nache ñauo'o natamnaxala' somayepi, nache ñataqta ño'oxoreetac, qataq ñavigaxat so lchenaxanaxat da ñanot somayepi.

¹⁵Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta dalemataña so Amasías, nache ñamaq so la'aqtaxanaxanec da 'enapega somaye, 'eeta': «¿Ta'ainco' ye 'aupe'etega na atamnaxala'pi maye saishet nca'alaxatec som shiñaxauapi maye natameetacot co'ollaxa namayepi, da yaqto' npaxateguet da 'arhuaqñaxac?»

¹⁶Qalaxaye co'ollaq ñaq detaqtac som la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache so nta'a 'enapega somaye, 'eeta': «¿Negue'to' ca 'am ñanem co'ollaxa da 'am la'aqtaxanaxanec na nta'a? Ñaq 'aue'enaxaatai' taxa. ¿Qalqo' huotaïque da 'am qañalauat?» Nache so na'aqtaxanaxanec saishet da qaltaq 'enapega, qalaxaye nacherata da 'eeta': «Añem sañaten da Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am ilaxachigui qome, souaxat da 'auo'ot de'era, qataq saishet da 'aualaxaguet da iqataxac.»

¹⁷Qalaxaye so Amasías, maye nta'a ye Judá, quegue co'ollaxa da lqataxac so lañepi shiñaxauapi, nache ñamaxa da la'aqtac so Joás, maye nta'a ye Israel, som llalec so Joacaz, qataq laual so Jehú, nache 'eeta': «Ñaq 'auanac yaqto' ñataqta ñataña'a't.»

¹⁸Qalaxaye so Joás, maye nta'a ye Israel, ñasateguet co'ollaxa so Amasías, maye nta'a ye Judá, 'eeta': «Aso cotaque ñamaxa da la'aqtac aso cedro maye naña ye Líbano, 'eeta': 'Aña'anem taxa ñi ñalec añim 'aña'ale da yaqto' ñauo'o lhua. Qalaxaye so chaqaic shiguiñacpi maye hueta'a ye Líbano, nateugueye co'ollaxa nache dapaxaño naqa'en aso cotaque.

¹⁹Qaq 'am ye qonapec 'oxonec so Edom le'ecpi, qaq nachera da huo'omshe 'am nlaqchigui da 'año'oxonnaxac, qataq 'anmittaique da nquigec da 'ayo'oxoyec. Qalaxaye 'onaxaic taxa da 'aue'enaxaatai', qoueta'a ca 'arma'. ¿Ta'ainec da maiche 'anmitta'a da 'am talec ca qauem, qataq nam Judá le'ecpi?»

²⁰Qalaxaye so Amasías saishet da ñalaxaguet somaye, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache 'ena'ac co'ollaxa de'era da yaqto' ñaneguet somaye da lhuaqñaxac so Joás, souaxat da somaye ño'oxoreetac qataq natameetacot som natamnaxala'pi so Edom le'ecpi.

²¹Qaq huaña nache jec so Joás, som nta'a ye Israel, da yaqto' ñataqta nma'ai' da dataña'aguet so Amasías, huaña ye Bet Semes maye huaigui ye 'alhua Judá.

²²Huaña nache so Israel le'ecpi loxonec so Judá le'ecpi, nache ñi 'oonolec so Judá le'ecpi datauec, ñe'eguenalo naua lma'ate.

²³Qaq huaña nache so Joás, som nta'a ye Israel, loxonec so Amasías, maye nta'a ye Judá, huaña ye Bet Semes, ime nache ñauega ye Jerusalén, qaq huaña nache ñauatec so ciento ochenta metros so lpaqtaxat yemaye, chegoqchiguiña so Lasom maye le'enaxat Efraín, nache ivitta'a so Lasom maye naña aso Lamaqai.

²⁴Qataq nataqa'en ñacona 'enauac so oro qataq so plata, qataq 'enauac so nogoxoshetpi maye lalamaxat aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye ilotague' so Obed Edom, qataq som no'on nogoxoshetpi maye huetaigui so lma' so nta'a, qataq ñaconeua'a da icoñi' so llalaqpi som 'amaqtaqaicpi, ime nache ñe'eguelaxa ye Samaria.

²⁵Qaq so Amasías, som llalec so Joás, maye nta'a ye Judá, somaye ña nca'altauec co'ollaq mashe ivi' soua quince vi'ie da ileu so Joás, som llalec so Joacaz, maye nta'a ye Israel.

²⁶Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi so Amasías, chegoqchiguiña co'ollaq cheta'ague da do'onataxan, nache ivitta'a so pa'atec lo'onataxanaxac, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Israel.

²⁷Qaq nache chegoqchiguiña co'ollaq so Amasías ca'ai Ñim Nataxala', nache qañataña'aguet somaye huaña ye Jerusalén, nache somaye datauec taña ye

Laquis, qalaxaye qaicaalec nache qaiviraxatta'a so huaqta'a't n̄yecpi, qaq huaña somaye nache qāyalauat.

²⁸Ime nache qāyache qāyasaxalec so caāyo, nache qailareñi huaqta'ai' qanqa'en som hua'au lta'alpi, maye huaigui so huaqta'a't n̄yecpi maye lalamaxat so David.

2 Crónicas 26

Da lo'onataxanaxac so Uzías

¹Qaq huaña co'ollaxa nache 'enauac so nhuo' le'ecpi maye lma' ye Judá, ñanagui da nta'a so Uzías, talec naqa'en da lo'onataxanaxac so lta'a Amasías. Qaq so Uzías mashe ivi' co'ollaxa soua dieciséis vi'ie da nachaalataxac.

²Qaq nacheso so Uzías som qaltaq no'oxoosheguem co'ollaxa so huaqta'a't n̄yecpi ye Elat, qataq ñe'eguelaxaala't somaye da ñauo'o lalamaxat na Judá le'ecpi, co'ollaq mashe ileu so lta'a.

³Qaq so Uzías mashe ivi' dieciséis vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, nache ivi' cincuenta y dos vi'ie da ilotague' ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye le'enaxat Jecolías, maye lma' ye Jerusalén.

⁴Qaq nam ño'otpi so Uzías ñataqta ñāyamaxareeta Ñim Nataxala', cha'aye 'eeta'am 'enauac nam ño'otpi co'ollaxa so lta'a Amasías.

⁵Qaq somaye ñataqta npogoxoinapegue' da pi'īya'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, co'ollaq ñaq nca'altauec so Zacarías som ñapaxagueetac co'ollaxa da huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq so Uzías co'ollaq ñaq pe'etega Ñim Nataxala', nache Ñimaye ñanem da l-lagaxayec.

⁶Qaq so Uzías tāya co'ollaxa so filisteopi da iloquixan, nache ilaxachigui so lpaqtaxatpi so huaqta'a't n̄yecpi ye Gat, Jabnia qataq ye Asdod, ime nache no'oxoosheguem so huaqta'a't n̄yecpi ye Asdod, maye huaigui ye na'alhua so filisteopi.

⁷Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna itauan somaye co'ollaq deloctague' so filisteopi, qataq so arabepi maye netaña ye Gurbaal, qataq so meuniitapi.

⁸Qaq so 'amoniitapi nache ñaategueua'a co'ollaxa aso lsheetenaxanaqtepi so Uzías, nache da llo'oxoyec somaye ñataqta ivira'a so loigue so na'alhua so Egipto le'ecpi, cha'aye da la'añaxac somaye ñataqta nquictauec co'ollaxa.

⁹Nataqa'en no'oxoosheguem aso nalloxolatepi ye Jerusalén, huo'o aso ñanaña so lasom maye naña aso lamaqai, qataq aso ñanaña so lasom maye naña so ca'amapega't 'alhua, qataq aso l̄ya ñanaña aso lamaqai, ime nache mpaxateua'a.

¹⁰Nataqa'en no'oxoosheguem aso nalloxolatepi, ñanalec ye toolec 'alhua, qataq ño'ot aso qalota lsherepi maye ñi'illoxoquipi, cha'aye ñataqta qalota aso lalopi maye huetalec so nalochiguiñi 'alhua, qataq so nalochiguiñi 'alhua maye huaña ye pa'asheguem. Qataq nataqa'en huo'o so lo'onataxanaxanecpi maye

na'atguesheguem so 'alhua, qataq som ilotague' so uva lma'pi, maye hueta'a so qasoxonaxasat, qataq so ca'amapega't 'alhua, cha'aye somaye ñataqta nqopita da do'onataxaalec na 'alhua.

¹¹Qaq so Uzías, nataqa'en huo'o so nalleppi maye alaataxaicpi, qaq somayepi naxa da taña na alaataxac nache huo'oi naua lpa'axaco, nache quetelec da lataxac maye nanettalec aso lere so Yeguiel, som 'amaqtaqaic neraxanaxanec, qataq so 'amaqtaqaic nataxala' Maseías, maye ltaua so Jananías, som lamaxashec so nta'a

¹²Qaq ye lcata da ima'a't som lataxala'pi so nhuo' le'ecpi, ivi' dos mil doscientos som alaataxaicpi maye 'añaxaicpi.

¹³Qaq som alleppi maye ilotague' se'eso nataxala'pi, ivi' trescientos siete mil quinientos so alleppi alaataxaicpi, maye ñataqta 'añaxaicpi da itauan so nta'a da nalat.

¹⁴Nache so Uzías ño'ot aso mpaqtaxanaqtepi, taquiaxaipi, aro'opi, ntoguelapoqtepi, ncheecnepi, qataq so npocnaxanaxatpi da yaqto' ñanem 'enauac se'eso alleppi.

¹⁵Qataq huaña ye Jerusalén, da ñamaxalec som ñañaten da ño'ot aso 'amaqtaqai alaataxaquipi, da yaqto' ñanasheguema na pa'asheguem aso nalloxolatepi, qataq som ñataqta qañoqotchegueme so mpaqtaxanaxat, da yaqto' nache chegoqchiguiña somaye da ñañenec aso checnapi, qataq so ñataqta lta'araic coma'. Qaq da llo'oxoyec somaye ñataqta qañoqtegue, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta lta'araic da ltaunaxanaxac, ñoqo'oye somaye ivira'a da ñataqta 'añaxaic.

¹⁶Qalaxaye somaye, co'ollaq mashe ivira da ñataqta 'añaxaic, nache ñacona da ño'oxonnaxac, qaq nachera da ño'ot da nlaguiña somaye. Cha'aye sa ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Natamnaxala' somaye, qataq taigui co'ollaxa aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' da ñavigaxat so lchenaxanaxat, ñachalec aso lca'atoxolate na nchenaxanaxat.

¹⁷Qalaxaye so ntaxañaxanaxanec Azarías, ca'atauo'ogue co'ollaxa somaye nnaictague' so ochenta som ñataqta 'añaxaicpi ltaxañaxanaxanecpi Ñim Nataxala',

¹⁸nache somayepi dataña'aguet so nta'a nache 'enapega, 'eeta': «'Am nta'a Uzías, da qoñanot na nchenaxanaxat Ñim Nataxala', damaye saishet da nache 'am da 'aro'onataxanaxac, cha'aye damaye lo'onataxanaxac na ntaxañaxanaxanecpi maye chegoxoguet so Aarón, nam qaiñotaugapi co'ollaxa da lo'onataxanaxac damaye. Qaq ñoqo'oye sa 'añaxaloxon qome da 'apa'auac, qoca'ai ne'ena maye sa qaisheapec, cha'aye huo'o da 'arasouaxashe, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da 'am ño'oxoren qome souaxat de'era 'auo'ot.»

¹⁹Qaq so Uzías maye nasogta'a aso lañe' so nchenaxanaxat da yaqto' ñaneuo so lchenaxanaxat, somaye ñataqta dalemataña so ntaxañaxanaxanecpi. Qaq nache huaña aso datataua'a nca'atoxonaxalate maye naigui so lauel aso atamnaxaqui

maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq datataua'a som ntaxaŷaxanaxanecpi co'ollaq nasheguem so lepra na latap somaye.

²⁰Qaq so Azarías maye lataxala' so ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq 'enauac som laŷepi ntaxaŷaxanaxanecpi co'ollaq ŷamato'ot somaye, nache ila'a da nasheguem so lepra na latap, nache sa ŷaŷaloxon da nqateeguesop yem hueta'a, qataq somaye nache sanaŷaloxon da pa'auac, cha'aye Ñim Nataxala' mashe ique'emaqchet somaye.

²¹Qaq 'era da 'eetec so nta'a Uzías da huec co'ollaxa so lepra, nache choche ivitta'a da ileu, qaq ŷoqo'oye somaye qaiŷotauga so qoŷanagui nŷec, qataq sa qaqashenem da taigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qaq ŷoqo'oye so llalec Yotán, talec da lo'onataxanaxac da ilo'ogue so shiŷaxauapi.

²²Qaq nam laŷepi na'aqtaguecpi so Uzías, chegoqchiguiña co'ollaq cheta'ague da do'onataxan, nache ivitta'a so pa'atec lo'onataxanaxac, namayepi ŷiyiñi co'ollaxa so na'aqtaxanaxanec Isaías, som llalec so Amós.

²³Qaq co'ollaq ileu so Uzías, nache qailareña yem huaña so maiche lalamaxat lauo' le'ecpi, maye huaña ye saqaŷapeque yem huaña aso nhuachiquipi som nta'alpi, cha'aye somaye ilem na lepra. Ime nache so llalec Yotán, talec da lo'onataxanaxac da nta'a.

2 Crónicas 27

So Yotán nta'a ye Judá

¹So Yotán mashe ivi' veinticinco vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ŷacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, nache ivi' dieciséis vi'ie da ilotague' ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye le'enaxat Jerusa, asom llale so Sadoc.

²Qaq so Yotán ŷo'ot co'ollaxa nam ŷataqta ŷaŷamaxareeta Ñim Nataxala', cha'aye ŷataqta quetelec 'enauac nam ŷo'otpi co'ollaxa so lta'a Uzías, qalaxaye saishet da taigui co'ollaxa aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' da ŷavigaxat na lchenaxanaxat. Qalaxaye ŷasheetem som shiŷaxauapi da nache queto'ot da natameetacot so atamnaxala'pi maye saq'en.

³Qaq so Yotán, nacheso som ŷo'ot so lasom lta'araic asom atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq ŷo'ot so qalota no'onataxat so npaqtaxanaxat ye Ofel.

⁴Qataq nataqa'en no'oxoosheguem so qalota huaqta'a't nŷecpi, nalec naqa'en aye qasoxonaxapi ye Judá, qataq no'oxoosheguem aso ñe'eguenaxaqui qataq aso nalloxolatepi naña naqa'en so aviaq.

⁵Qaq so Yotán, nataqa'en nalattague' co'ollaxa so lta'a so Amón le'ecpi, nache loxonec, qaq huaña nache imattrec soua tres vi'ie da so Amón le'ecpi ŷaata'am somaye aso lsheetenaxanaqte ye 'oonolec vi'i, maye ivi' tres mil trescientos kilos so plata, qataq diez mil kilos so trigo, qataq diez mil kilos so cebada.

⁶Qaq 'era da 'eetec so Yotán da ñataqta 'añaxaic, cha'aye ño'ot nam ñataqta ñañamaxareeta Ñim Nataxala' maye Natamnaxala'.

⁷Qaq na lañepi na'aqtagecpi so Yotán, da nalaataxac qataq da llecñaxac, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtagec so nta'alpi ye Israel qataq ye Judá.

⁸Qaq so Yotán co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac nache mashe ivi' veinticinco vi'ie da nachaalataxac, qataq dieciséis vi'ie da ilotague' ye Jerusalén.

⁹Qaq co'ollaq ileu so Yotán, nache qailareña ye huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David. Qaq so llalec Ajaz, nache talec da lo'onataxanaxac da nta'a.

2 Crónicas 28

Da lo'onataxanaxac so Ajaz

¹Qaq so Ajaz, mashe ivi' veinte vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac, qaq ivi' dieciséis vi'ie da ilotague' ye Jerusalén, qalaxaye saishet co'ollaxa da ño'ot nam ñañamaxareeta Ñim Nataxala', qaq saq 'ena'am nam ño'otpi so lta'a David.

²Nacherata da somaye quetelec da llecñaxac so nta'alpi ye Israel, cha'aye ño'ot nataqa'en so ne'enaqtacpi lqui'ipi so Baal.

³Qataq nataqa'en ñavigaxat so lchenaxanaxat huaña ye ca'amegue maye le'enaxat Ben Jinón, qataq ñaneuo so llalaqpi da lachetaqtanaxaxat qañavigaxatta, nache ñe'enaxatchigui da lataxac so shiñaxauapi maye Ñim Nataxala' ño'orauec co'ollaxa, ñauaachigui naqa'en so Israel le'ecpi.

⁴Qaq nataqa'en ño'ot so lachetaqtanaxaxatpi qataq ñavigaxat so lchenaxanaxat, huaña som qañoqotchegueme atamnaqa'pi, qataq aso lcomaraxalatepi, qataq som hueto'oto asom qo'oipaqqi maye qalochiguiñi ana lcouepi.

⁵Qaq souaxat de'era nache Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', ñaneguet da lhuaqñaxac so nta'a ye Siria, nache so siiriopi loxonec somayepi, nache qalota so ñaucepí, ñauega ye Damasco. Qaq nataqa'en Ñim Nataxala' ñaneguet da lhuaqñaxac so nta'a ye Israel, nache somaye ñataqta qalota som ñalauatpi.

⁶Qaq nataqa'en so Pecaj, maye llalec so Remalías, se'eso 'oonolec na'a'q ñalauat so ciento veinte mil ñalleppi maye 'añaxaicpi huaña ye Judá, souaxat da ca'ai Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi.

⁷Qaq so Zicri, som alaataxaic maye lma' ye Efraín, ñalauat so Maseías, som llalec so nta'a, qataq so Azricán, som 'amaqtaqaic lataxala' nam ilotague' so nma' lta'araic, qataq so Elcana, maye ltaua so nta'a.

⁸Qaq nataqa'en so alleppi Israel le'ecpi, loxonec so doscientos mil shiñaxauapi maye lma' ye Judá, 'alpi, ñaqqiolec, qataq aso nogotolepi, qataq ñacona so ñataqta qalota nogoxoshetpi, nache ira'a ye Samaria.

⁹Qalaxaye huo'o so la'aqtaxanaxanec Ñim Nataxala', le'enaxat Obed, maye ca'ata'aguet so alleppi co'ollaq mashe inoxoteua'a ye Samaria, nache 'enapega, 'eeta': Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au qarta'ailpi, dalemataña na Judá le'ecpi, ñoqo'oye ñaneguet namayepi da qarhuaqñaxaqui, qalaxaye qami' qauualauache, qauroilec da ñataqta lta'araic qarayeloxoi maye iviro'ot na piguem.

¹⁰Qaq nagui nache qaltaq qauacoñiiua'a da qauauo'oi qarлатаqui na shiñaxauapi maye lma' ye Judá, qataq ye Jerusalén. Qaq ¿peta'a saisheto' da huo'o da qarasouaxashechi hueto'ot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai?

¹¹Qaq ñaq aýem qaualaqaigué, nache qavi'iguelaxache na qarqañaiapi maye qo'oxoñiqui co'ollaxa, cha'aye Ñim Nataxala' ñataqta qami' dalemataño.

¹²Huaña nache so Azarías, som llalec so Johanán, qataq so Berequías, som llalec so Mesilemot, qataq so Ezequías, som llalec so Salún, qataq so Amasa, som llalec so Jadlay, som lataxala'ate so Efraín le'ecpi, soomaye dataña'agueta co'ollaxa som chegaqa'a so alaataxac.

¹³Nache 'enapega somayepi, 'eeta': Saishet da qanaviquiiua'a ne'ena na qoroxoñiquipi, cha'aye damaye huo'o qome naqa'en da qarasouaxashet hueto'ot Ñim Nataxala'. Cha'aye de'era qauo'оче, ño'ot qome da nquigüec na qanpe'enaxacpi, qataq na qarasouaxashetpi, cha'aye mashe ñataqta qalota nam qarasouaxashetpi, nache Ñim Nataxala' ñataqta dalemataña qome na Israel le'ecpi.

¹⁴Huaña nache so alleppi ñaxanec so loxonecpi, qataq som logoxoshetpi se'eso loxonecpi maye deuotaxanec co'ollaxa somayepi, nache ñachaña som hueta'a soua nataxala'ate qataq 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi.

¹⁵Ime nache se'esoua nataxala'ate, nachesoua soua huapegueto se'eso noxonecpi, nache som logoxoshetpi somayepi maye qaiuotaxanec co'ollaxa, nache qañachegoxotaigui som nogoxot da qoñanaxanaxangui som huetauecpi somayepi, qataq qoñanaxanaxangui so lapela'pi, qataq qaiquia'axan qataq qanñomaxan, qataq qanataren na lque'emaxapi, qataq qoñanaxanaxaalec so 'ashenapi som qaica ca la'añaxacpi, nache qañauega ye Jericó, yem huaqta'a't ñyecpi maye le'enaxat Chaisat, nache qoñano'ot som lauo' le'ecpi, ime nache soomaye ñe'eguelaxara ye Samaria.

¹⁶Qaq nache huaiguilo se'esoua na'axa'te da so nta'a Ajaz, ñamaxe so nta'a ye Asiria, so ltaxañaxanaxanecpi da iñaxanaique ca ntaunaguec soomaye,

¹⁷cha'aye nataqa'en so Edom le'ecpi, naña co'ollaxa da iloquiexan som Judá le'ecpi, nache huo'o so ñauec loxonecpi.

¹⁸Qaq nataqa'en som filisteopi, da nhuotta co'ollaxa so huaqta'a't ñyecpi maye naña som nalochiguiñi 'alhua, qataq ye Néguev maye huaigui ye 'alhua ye Judá, qataq deuotaxanec ye Bet Semes, Ayalón qataq ye Gederot, nataqa'en ye Soco,

Timná qataq ye Gimzo, caueegue' naqa'en nam lauoreuapi nma'piolec, qataq nache naigui somayepi.

¹⁹Cha'aye Ñim Nataxala', ñanem co'ollaxa da qaica ca la'añaxac ye Judá, souaxat so Ajaz, som nta'a ye Judá, cha'aye somaye qaica ca l-loxoc co'ollaxa da ño'ot na qauempi ye Judá, nache ñataqta sa ñalaxaguet Ñim Nataxala'.

²⁰Qaq nataqa'en so Tiglat Piléser, maye nta'a ye Asiria, nqo'ona co'ollaxa so Ajaz, qalaxaye saishet da itauan, nda'a't da colesop da iloquiayan.

²¹Qaq na'aictaxa co'ollaxa da so Ajaz, nqatec 'enauac som ñataqta no'on nogoxoshetpi maye netaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq so nma' lta'araic, qataq so huetaigui so lma'pi som nataxala'pi da yaqto' ñanem so nta'a ye Asiria, qalaxaye ñaqaiyeta somaye saishet da itauan so Ajaz.

²²Qaq na'aictaxa co'ollaxa de'era huaigui ncogaxanataguec so nta'a Ajaz, da nache queto'ot da sa ñalaxaguet Ñim Nataxala'.

²³Cha'aye ñanot som lachetaqtaxanaxat som atamnaxala'pi maye naña ye Damasco, maye nacheso som que'emaxam somaye da noxonec. Cha'aye da lhuennataxa somaye 'eeta': «Nam atamnaxala'pi ye Siria, itauan nam nta'alpi yi'ie 'alhua, nache yo'oqta da nataqa'en aým itauan da sanot ca ñachetaqtaxanaxat namayepi.» Qalaxaye somayepi nacheso som chegoqchigui da noxonec somaye qataq 'enauac na Israel le'ecpi.

²⁴Qaq so Ajaz, nataqa'en lañona't co'ollaxa so nogoxoshetpi maye huetaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñataqta ilaxachigui somayepi, qataq ñapogui so lasom aso atamnaxaqui, nache damaxasoxoolec da qano'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalatepi, nañalo naqa'en naua lamaqail ye Jerusalén.

²⁵Qataq nauaxañaxaasheguem so qañoqotcheguemec atamnaqa'pi ñanaña so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá, da yaqto' ñavigaxat so lchenaxanaxat da ñanot so ñaqa'a atamnaxala'pi, qaq 'era dam ño'ot da lalemataic Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi.

²⁶Qaq nam lañepi na'aqtaguecpi qataq na ño'otpi somaye, chegoqchiguiña co'ollaq cheta'ague da do'onataxan qataq so pa'atec de'era lo'onataxanaxac, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtaguec so nta'alpi ye Judá, qataq ye Israel.

²⁷Qaq co'ollaq ileu so Ajaz, nache qailareñi huaqta'ai' qanqa'en so lta'alpi maye huaña ye huaqta'a't ñyecpi ye Jerusalén, qalaxaye saishet da qañalecnoigui so nta'alpi ye Israel. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec so llalec Ezequías.

2 Crónicas 29

Da lo'onataxanaxac so Ezequías

¹Qaq so Ezequías mashe ivi' veinticinco vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ŷacoolec da lo'onataxanaxac da ilotague' ye Jerusalén, qaq ivi' soua veintinueve vi'ie da lo'onataxanaxac. Qaq aso late'e somaye le'enaxat Abías, asom llale so Zacarías.

²Qaq nam ŷo'otpi co'ollaxa so Ezequías ŷataqta ŷaŷamaxareeta Ñim Nataxala', cha'aye 'enauac nam ŷo'otpi, nache 'eeta'am nam ŷo'otpi co'ollaxa so Ita'a David.

³Qaq so la'auaxanec vi'i de'era lo'onataxanaxac somaye, qataq huetoigui so la'auaxanec ca'agoxoic da ŷauatoigui so lasompi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', da yaqto' ŷaŷamaxaañi asomaye.

⁴Nache iŷaxaneuga so ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi, nache laŷonqa' naqa'en so nlagaqa' maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem,

⁵nache 'enapega somayepi, 'eeta': «¡Ñaq aŷem qana'axaŷaŷaŷa qami' leviitapi! Qanqui'itaxache nagui, qataq qauqui'itaxache qome aŷi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au qarta'ailpi. Qataq qanqacheuec qome 'enauac nam saishet da qui'itta maye huetaigui aŷi atamnaxaqui.

⁶Cha'aye so hua'au qarta'alpi ŷataqta sa ŷalaq co'ollaxa, nache ŷo'ot nam ŷataqta qauem ŷauaachigui naqa'en Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', qataq ca'ai nache ŷo'otan yem lanataqa' Ñim Nataxala'.

⁷Qataq ŷapoguilo soua laso'omi maye taŷaua'alo so qasoxoc, qataq ŷalamat aso ncoŷaraxanaxaqui, qataq ŷaxaaŷi da ŷavigaxat so lchenaxanaxat, qataq da ŷaneuo so lachetaqtanaxaxat qaŷavigaxatta da ŷaneua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

⁸Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala', dalemataŷa so lma' ye Judá, qataq ye Jerusalén, nache talec naqa'en da lchec qataq da ñi'iŷaxa qataq da ne'enaguec, dam qauauaŷiichigui nagui.

⁹Qaq ŷoqo'oye so qarta'alpi qaŷalauat co'ollaxa huaigui so alaataxac, qataq so qoyalaqpi qataq aso qoyalepi, qataq aso qarhuapi noxonapi co'ollaxa nache qaŷauec.

¹⁰Qaq ŷoqo'oye nagui huo'o da iuennataxac da ñaŷamaxate' Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, yaqto' nqateeguesop da layeloxo da shenaqta.

¹¹Qaq ŷoqo'oye qami' ŷalaqpi, saisheto' qome da qanasamiiŷi, cha'aye Ñim Nataxala' qami' lca'agui'she da nache 'eetai' da qoviito'ot Ñimaye, qataq nache 'eetai' da qauo'onataxaniitacot, qataq qauavigaxacheetac na qarchenaxanaxache.»

¹²Qaq 'ena na le'enaxat som leviitapi maye sa naŷaloxon co'ollaxa da do'onataxan: Som chegoxogueta so Coat, Majat, som llalec so Amasay, qataq so Joel, som llalec so Azarías, qaq soua chegoxogueta so Merari, Cis, som llalec so

Abdi, qataq so Azarías, som llalec so Yalelel, qaq soua chegoxogueta so Gersón, Yoaj, som llalec so Zima, qataq so Edén, som llalec so Yoaj,

¹³ qaq soua chegoxogueta so Elisafán: Simerí, qataq so Yeguiel, qaq soua chegoxogueta so Asaf: Zacarías qataq so Matanías,

¹⁴ qaq soua chegoxogueta so Hemán: Yejiel qataq so Simey, qaq soua chegoxogueta so Jedutún: Semaías qataq so Uziel.

¹⁵ Qaq somayepi hua'auñi da lañona't so lauo' le'ecpi, nache nqui'itaxat 'enauac somayepi, huaña nache taigui aso atamnaxaqui da yaqto' iqui'itaxat, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ñamaxalec co'ollaxa so nta'a.

¹⁶ Qaq co'ollaq ime nache so ntaxañaxanaxanecpi, taigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' da yaqto' iqui'itaxat. Nache ipa'axanec 'enauac so nogoxoshetpi maye saishet da qui'itta, irouga so nqasoxoc aso atamnaxaqui, huaña nache so leviitapi irouga somayepi so la'auaxac le'enaxat Cedrón.

¹⁷ Qaq huetoigui so la'auaxanec na'a'q so la'auaxanec ca'agoxoic, co'ollaq qañacoolec da qaiqui'itaxat somayepi, qaq co'ollaq ivita so na'a'q ocho se'eso la'auaxanec ca'agoxoic, nache somayepi ivita so lasom aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qaq nache imattrec soua lya't ocho na'axa'te se'eso ca'agoxoic da qaiqui'itaxattac asomaye, qaq co'ollaq ivi' soua dieciséis na'axa'te nache ime.

¹⁸ Ime co'ollaxa nache somayepi taua'a so lma' lta'araic so nta'a Ezequías, nache 'enapega 'eeta': «Mashe qui'itta ñaqa'enaq 'enauac añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qataq añi nca'atoxonaxalate maye lmalate ana nachetaqtaxanaqte qañavigaxatta, qataq 'enauac na no'onataxanaxat maye lalamaxat añimaye, qataq ye lmala' anam nauole maye qoñaneuo naxa, qataq 'enauac nam no'onataxanaxat maye lalamaxat.

¹⁹ Qataq nataqa'en sañamaxataxani, qataq sequi'itaxataq 'enauac yem nogoxoshetpi maye so nta'a Ajaz, co'ollaq ñaq do'onataxaatac qaq souaxat da sa ñalaq nache ñalat, qaq nagui yemayepi mashe huetaña yem naña añi nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala'.»

²⁰ Qaq so nta'a Ezequías ñesheguem so nte'etom, nache lañona't so nataxala'pi so huaqta'a't ñyecpi, ime nache taña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

²¹ Qataq ñache so siete huaca llalaqpi, siete peenaqpi, siete qagueta llalaqpi, qataq siete quetaq llalaqpi, da lachetaqtaxanaxatpi da yaqto' qañapalaxat na lasouaxashetpi so llalaqpi so nta'alpi, atamnaxaqui, qataq na lasouaxashetpi so Judá le'ecpi. Ime, nache so nta'a ñamaxalec so ntaxañaxanaxanecpi maye chegoxogueta so Aarón, da ñaneuo aso nachetaqtaxanaqte da qañapalaxat na nasouaxashet, ñachalec aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

²²Huaña nache so ntaxaŷaxanaxanecpi ŷalauat so huaca llalaqpi, qaq so ltago'q somayepi nache ichegoxolec aso nca'atoxonaxalate, ime qaltaq nache 'eetec naqa'en so peenaqpi, qataq so qagueta llalaqpi.

²³Ime nache so quetaq llalaqpi maye nachetaqtaxanaxat souaxat na nasouaxashetpi, qaŷauega som hueta'a so nta'a qataq so shiŷaxauapi maye lapoota'a't da yaqto' somayepi ŷashel-lec na lqaic se'eso shiguiŷacpi.

²⁴Qaq co'ollaq ime, nache so ntaxaŷaxanaxanecpi ŷalauat se'eso shiguiŷacpi, qaq so ltago'q somayepi nache icorelec aso nca'atoxonaxalate da yaqto' nachetaqtaxanaxat da qaŷapalaxat 'enauac na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi, cha'aye so nta'a damaxasoxoolec da qoŷaneuo aso nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta, qataq aso nachetaqtaxanaqtepi da yaqto' qaŷapalaxat 'enauac na lasouaxashetpi so Israel le'ecpi.

²⁵Qaq so Ezequías ŷauo'o nataqa'en so leviitapi da ŷanaña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye ŷauota'a so latovixanaxatacpi, qataq aso lasheerepi, qataq aso lvique arpapi, nache qaipacchigui da lamaxasoxonaxac so David, qataq so Gad, som huo'oi naua l-loxoco maye ltaua so nta'a, qataq so na'aqtaxanaxanec Natán. Cha'aye de'era qalapaxaŷi lataxac damaxasoxoolec co'ollaxa Ñim Nataxala', chegoqchigui naqa'en som la'aqtaxanaxanecpi.

²⁶Nache so leviitapi nachattaŷi, nasdaqta'a aso lviquepi maye lalamaqtepi so David, qaq so ntaxaŷaxanaxanecpi qalaq nasdaqta'a aso lasheerepi.

²⁷Huaña nache so Ezequías damaxasoxoolec da qoŷaneuo aso nachetaqtaxanaqtepi maye qaŷavigaxatta, qaŷachalec aso nca'atoxonaxalate. Qaq co'ollaq mashe qaŷacoolec da qoŷaneuo aso nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta, nache qanayecot nataqa'en so no'onaxanaxac da qaŷo'oxoren Ñim Nataxala', qataq qaŷashiiyigui aso nasheerepi nache huaqta'aguet qanqa'en aso nviquepi maye lalamaqtepi so David, maye nta'a co'ollaxa ye Israel.

²⁸Qaq nache 'enauac se'eso lapoota'a't shiŷaxauapi da ŷa'attraŷi naua l-llecte, da ŷo'ot da llo'oxonnataxanaxac, qaq so 'onaxanaxaicpi nache queto'ot da do'onaxaatac, qataq so ntaxaŷaxanaxanecpi ŷashettapigui aso lasheerepi, nache choche ivitta'a da ime da qoŷaategueuo aso nachetaqtaxanaqte maye qaŷavigaxatta.

²⁹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so nta'a qataq 'enauac so nnaictague'pi ŷa'alyiŷi naua l-llectel, da ŷo'ot so llo'oxonnataxanaxac.

³⁰Ime nache so nta'a Ezequías, qataq so nataxala'pi, ŷamaxalec so leviitapi da ŷo'oxoren Ñim Nataxala', ŷo'on so no'onecpi maye lo'onecpi so David, qataq so na'aqtaxanaxanec Asaf. Nache som leviitapi ŷataqta machiguiŷi da do'onaxan, nache nataqa'en ŷa'alyiŷi naua l-llectel da ŷo'ot da llo'oxonnataxanaxac.

³¹Qaq co'ollaq ime nache so Ezequías 'enapega so shiŷaxauapi, 'eeta': «Qaq cha'aye nagui mashe qanañaŷiŷot Ñim Nataxala', nache qauanaiua'a ana

atamnaxaqui da qaŷa'añiiuo aca qarachetaqtanaxaqche da qauo'оче da qayo'oxonnataxanaxaqui.» Huaña nache so lapoota'a't shiŷaxauapi irouo aso lachetaqtanaxaqtepi, qataq ŷo'ot so llo'oxonnataxanaxac, qataq so maiche chegoqchigui da lquiyaqteŷaxac da ŷaneuo aso lachetaqtanaxaqte qaŷavigaxatta.

³²Qaq ye lcata som ŷaneuo se'eso lapoota'a't shiŷaxauapi, ivi' setenta som nauegaxanaxala' huacapi, cien peenaqpi, qataq doscientos so qagueta llalaqpi. Qaq 'enauac somaye da nachetaqtanaxaxat qaŷavigaxatta da qoŷanot Ñim Nataxala'.

³³Qaq da ima'a't ye lcata se'eso nachetaqtanaxaxatpi, nache ivi' seiscientos so nauegaxanaxala' huacapi, qataq tres mil aso qaguetapi.

³⁴Qaq souaxat da sa lamai' so ntaxaŷaxanaxanecpi da nqat na lo'oc se'eso shiguiŷacpi maye nachetaqtanaxaxat qaŷavigaxatta, nache so leviitapi maye lqaŷañecpi somayepi, itauan da yaqto' ishet da imatta da ŷo'ot somaye, qaq nache ivitta'a da ime da nqui'itaxattac so ntaxaŷaxanaxanecpi, cha'aye so leviitapi lhuotta co'ollaxa da nqui'itaxat, qaq saq 'ena'am so ntaxaŷaxanaxanecpi.

³⁵Qaq 'era da 'eetec da ŷataqta qalota aso nachetaqtanaxaqtepi qaŷavigaxatta, qataq so lcheta aso nachetaqtanaxaqte qanhuaachigui, qataq so lataxa maye lŷateuo naxa aso nachetaqtanaxaqte qaŷavigaxatta. Qaq 'era da 'eetec da qaltaq qaŷe'eguelaxa da qaŷo'ot da ño'oxonnataxanaxac huaña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

³⁶Qaq so Ezequías, qataq 'enauac so nhuo' le'ecpi ŷataqta machiguiñi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, itaunec somayepi da ŷataqta saqaŷaloq da ime se'eso ŷo'ot.

2 Crónicas 30

So Ezequías ŷo'ot so Lapascua

¹Huaña nache so Ezequías ŷauo'o so lamaxashecpi da tauga so Israel le'ecpi, qataq so Judá le'ecpi, qataq ŷauo'o aso lere taŷa'a so Efraín qataq so Manasés, da yaqto' icoyeguen da naua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye naña ye Jerusalén, da yaqto' qaŷo'ot so Lapascua maye lapaxañi co'ollaxa Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

²Cha'aye so nta'a, co'ollaq mashe ime da nnattague' so nataxala'pi qataq 'enauac so ŷalecta'a't shiŷaxauapi maye hueta'a ye Jerusalén, nache qanasachigui da qaŷo'ot so Lapascua, huetoigui qanqa'en so ca'agoxoic dos,

³cha'aye saishet da ipacchigui da huetoigui so ŷoqta laloxoqui, souaxato' da sa lamai' so ntaxaŷaxanaxanecpi maye nqui'itaxat co'ollaxa, qataq da so shiŷaxauapi saishet co'ollaxa da laŷoota'a't da hueta'a ye Jerusalén.

⁴Qaq de'era nasataxac ŷataqta ŷaŷamaxareeta so nta'a, qataq so shiŷaxauapi maye laŷoota'a't,

⁵nache somayepi nasachigui da ÿa'axatem 'enauac so lma' ye Israel, chegoqchiguiña naqa'en ye Berseba, nache ivitta'a ye Dan, dam ncoyeguenataxanaxac da yaqto' qanqo'ona ye Jerusalén da qaño'ot so Lapascua, maye lapaxañi Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi. Cha'aye mashe qañoqtegue co'ollaxa da saishet da qaño'oxoren se'eso na'a'q, da qaipagaqchiichigui som nache 'eetai' nanettañi.

⁶Qaq ime, nache jec so namaxashecpi da icoyeguen 'enauac so lma' ye Israel, qataq so lma' ye Judá, ÿachetac aso lere so nta'a qataq so ltauapi, da ÿa'axatec da lamaxasoxonaxac se'eso nta'a qataq so ltauapi, maye 'eeta': «Qami' Israel le'ecpi, qavi'iguelaqaiyot qome Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Abraham, Isaac qataq so Israel, yaqto' Ñimaye qami' ÿe'eguelaxagueta, 'enauac qami' maye qami' ÿe't da lhuaqyaxac ñi nta'a ye Asiria.

⁷Saishet qome da qavi'inaxache so hua'au qarta'ailpi, qataq so qarqañaiipi, da somayepi sa ÿalaxaguet Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi, ÿoqo'oye Ñimaye ÿaneguet da qailaxachigui somayepi, dam qauauañiichigui nagui.

⁸Qaq ÿoqo'oye nagui saishet qome da sa qaualaqai da qoñiña'am so hua'au qarta'ailpi, nacherato' da qanañaiyot Ñim Nataxala', qataq qauanaiua'a añi atamnaxaqui maye Ñimaye chochaq tatec naqa'en da iýotauga. Qavio'oxoreñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, yaqto' Ñimaye ÿaxaani da qami' denotegalo.

⁹Cha'aye da qavi'iguelaqaiyot Ñim Nataxala', nache yem qampa'aguenaxauaiipi maye iconettai' yem qarqañaiipi qataq ye qaña'alquipi, ishet qome da ichoxoren yemayepi, nache ÿasheetec da ñe'eguelaxa ne'ena 'alhua, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai ÿataqta soxoraic, qataq choxonnataxanaxaic, nache saishet da qami' imaqa'agueta da qavi'iguilaqaiyot Ñimaye.»

¹⁰Qaq huaña nache so namaxashecpi queuolec 'enauac ye na'alhua so Efraín, qataq so Manasés, queta'aguelo naua nañalo so huaqta'a't nýecpi, nache ivitta'a so na'alhua so Zabulón. Qalaxaye som shiñaxauapi nda'a't da dañalleguettac qataq ne'eetapigui somayepi.

¹¹Qaq ñaqaiyeta huo'o so ÿalleppi maye chegoxoguet so Aser, Manasés qataq so Zabulón da nañan, nache taña ye Jerusalén.

¹²Nache nataqa'en so lma' ye Judá, Ñim Lo'onatac 'Enauacna ipoteua'a da lquiyaqteñaxac da ipactelec da ÿo'ot dam lamaxasoxonaxac so nta'a, qataq so ltauapi, nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹³Qaq 'era da 'eetec da ÿataqta qalota so shiñaxauapi maye laña't co'ollaxa, huetoigui so ca'agoxoic dos da qaño'oxoren so laloxoqui da qanallec aso nauole maye qaca aca lalecte maye ÿasheeraxachigui, huaña ye Jerusalén.

¹⁴Huaña nache somayepi nlaxaañi aso nca'atoxonaxalatepi, qataq som huaña naxa da qaŷavigaxat so nchenaxanaxatpi, maye naña so Jerusalén, nache qaŷasaxangui so la'auaxac Cedrón.

¹⁵Qaq co'ollaq ivireuga so na'a'q catorce so ca'agoxoic dos, nache qoŷaneuo aso nachetaqtanaxatepi maye huetoigui so Lapascua. Qaq so ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so leviitapi ye ŷataqta huo'o da la'aloxo, nache somayepi nqui'itaxat, ime nache iroua'a aso atamnaxaqui so nachetaqtanaxatpi qaŷavigaxatta.

¹⁶Qaq ime, nache somayepi naña so maiche lo'onataxanaqa'pi, nache ipacchigui da lataxac da lo'onataxanaxac maye ŷalectaigui so lqataxacpi so Moisés, maye lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq som ntaxaŷaxanaxanecpi nache iquetegaxaalec aso nca'atoxonaxalate na ltago'q so shiguiŷacpi maye irotegueuo som leviitapi.

¹⁷Qaq cha'aye so ŷalecta'a't shiŷaxauapi, qalota co'ollaxa so saishet da nqui'itaxat, qaq souaxat somayepi nache so leviitapi qalota so ŷalauat qagueta llalaqpi huaigui qanqa'en so Lapascua, da yaqto' qoŷanot Ñim Nataxala'.

¹⁸Cha'aye ŷataqta qalota som shiŷaxauapi lma' ye Efraín, Manasés, Isacar qataq Zabulón, som ŷalectaua'a so nquia'axac maye huaigui so Lapascua, qalaxaye saishet da ipactelec da nanettañi lataxac, cha'aye saishet da nqui'itaxat. Qalaxaye so Ezequías, natameelec somayepi, 'eeta': «'Am Nataxala', maye 'am choxonnataxanaxaic, 'auchoxoren qome nam ŷataqta huesota da lquiyaqteŷaxac maye 'am nmittaique,

¹⁹'Am Nataxala', maye 'Am Natamnaxala' so hua'au lta'alpi namayepi, na'aictoxo' da saishet da nqui'itaxat namayepi, da ipaqueelec som nanettañi lataxac da qotaua'a añi atamnaxaqui.»

²⁰Qaq Ñim Nataxala', hua'axaŷa co'ollaxa da natamnaxac so Ezequías, nache ichoxoren se'eso nhuo' le'ecpi.

²¹Huaña nache so Israel le'ecpi maye hueta'a ye Jerusalén ŷataqta machiguiñi, nache imattrec soua siete na'axa'te da ŷo'oxoreetac so na'a'q maye laloxoqui da qanallec aso nauole maye qaca aca lalecte. Qaq so ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi, 'enauaque se'esoua na'axa'te da do'onaxaatac ŷo'oxoreetac Ñim Nataxala', do'onaxaata'ai' aso lviquepi.

²²Nache so Ezequías, ŷataqta ntootapeguec so leviitapi, souaxat da somayepi ŷachaxan da ŷataqta lhuotta da ŷo'oxoren Ñim Nataxala'. Qaq co'ollaq ime da ŷalectaua'a so nquia'axac maye huaigui se'esoua siete na'axa'te, da ŷaatapegueuo asom lachetaqtanaxatepi qanhuaachigui, qataq da ŷo'oxoreetac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au lta'alpi.

²³Nache 'enauac se'eso laŷoota'a't shiŷaxauapi nasachigui da qaltaq qanayecot se'eso ño'oxonnataxanaxac soua lŷa't siete na'axa'te, nache somayepi ŷataqta machiguiñi da qaltaq ishet da ŷo'ot se'eso ño'oxonnataxanaxac.

²⁴Cha'aye so Ezequías, maye nta'a ye Judá, ñaatem co'ollaxa se'eso shiřaxauapi so mil huaca llalaqpi, qataq siete mil aso qaguetapi, qaq nataqa'en so nataxala'pi ñaatem se'eso nhuo' le'ecpi so mil huaca llalaqpi, qataq diez mil aso qaguetapi, nache ñataqta qalota so ntaxařaxanaxanecpi so nqui'itaxat.

²⁵Qaq nache 'enauac so shiřaxauapi maye lma' ye Judá, ntaxařaxanaxanecpi, leviitapi, qataq 'enauac so shiřaxauapi maye chegaqa'a ye Israel, qataq som chegaqauecpi maye chegaqa'a ye na'alhua so Israel, qataq som netañapi co'ollaxa ye Judá, ñataqta machiguiñi.

²⁶Qaq huo'o co'ollaxa so ñataqta lta'araic tonaxac huaña ye Jerusalén, cha'aye chegoqta'a co'ollaq nta'a so Salomón, som llalec so David, maye nta'a ye Israel, da saishet da huo'o ca 'eeta'am se'eso huaña ye Jerusalén.

²⁷Ime co'ollaxa nache so ntaxařaxanaxanecpi, qataq so leviitapi, nachaañi nache talec naqa'en so no'on la'aqtac so shiřaxauapi, nache Ñim Nataxala' hua'axařa somayepi, cha'aye se'eso natamnaxac iviro'ot na piguem, yem ñataqta qui'itta lanataqa' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

2 Crónicas 31

¹Qaq co'ollaq ime 'enauac de'era, nache 'enauac so Israel le'ecpi maye hueta'a yi'ie, tařa 'enauac so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua ñaño ye Judá, nache ilaxachigui so atamnaxala'pi coma'pi, qataq so lqui'ipi aso Aserá, qataq so qařoqotchegueme atamnaqa'pi, nache ivitta'a da nlaxaañi 'enauac som ñaño ye Judá, Benjamín, Efraín qataq ye Manasés. Ime nache 'enauac so Israel le'ecpi, ñe'eguelaxalo naua ñaño so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua ñaño, nache ñataqtac nam maiche lma'pi somayepi.

²Qaq co'ollaq ime nache so Ezequías, naloqchiiñi so ntaxařaxanaxanecpi qataq so leviitapi, ñauo'oi naua laloq'ote da do'onataxan, yaqto' ñi 'oonolec, ño'ot da maiche lo'onataxanaxac, qataq da ñaneuo na nachetaqtanaxat maye qařavigaxatta, qataq ana nachetaqtanaxaqte qanhuaachigui, qataq da ñan da 'achecřaxac, qataq ño'oxoren Ñim Nataxala' da huaña ye ñegueuo aso atamnaxaqui.

³Qaq so nta'a nataqa'en maiche chegoqchigui da ñaneuo so maiche lalamaxat shiguiřacpi da lachetaqtanaxat qařavigaxatta, maye qořaneuo naxa ye nte'eta qataq ye avit, qataq so nachetaqtanaxat qařavigaxatta da yaqto' qořaneuo so na'a'q mataxaqui so dalaxaic ca'agoxoic, qataq na lařepi naponaxacpi, cha'aye nache nanettalec aso lqataxac lmalate Ñim Nataxala'.

⁴Qaq nataqa'en 'enapega so shiřaxauapi maye hueta'a ye Jerusalén, da ñanem so ntaxařaxanaxanecpi, qataq so leviitapi aso ntaunaqte naqa'en somayepi da yaqto' nalemaqte' da ño'ot nam lqataxacpi Ñim Nataxala'.

⁵Qaq co'ollaq mashe qařařaten se'eso namaxasoxonaxac, nache so Israel le'ecpi ñataqta lhuotta da ñan so no'on la'auaxanec ala so lañiguishec trigo, lataxa, aceite,

dapic lli'i, qataq 'enauac so laŷepi maye qaŷachegoxotalec so no'onaxa. Nataqa'en qalota aso irouo ndiezmo maye ŷachegoxotaigui ana ala so lañiguishecpí.

⁶Qataq nataqa'en so lma' ye Israel, qataq so lma' so huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Judá, ndouo aso ndiezmo maye ŷachegoxotaigui aso lalo huacapi, qataq aso qaguetapi, qataq ñi 'oonolec som nogoxoshetpi maye qaiŷotauga da qoŷanot Ñim Nataxala', nache ŷataqta qalapootac se'eso nogoxoshetpi, qaq co'ollaq ivita so ca'agoxoic siete nache qaimat.

⁷Qaq nache huetoigui so ca'agoxoic tres da qaŷacoolec da qalapootac se'eso nogoxoshetpi, qaq co'ollaq ivita so ca'agoxoic siete nache qaimat.

⁸Qaq so Ezequías qataq so nataxala'pi maye ltauapi, co'ollaq ivi' nache ilalec so nogoxoshetpi maye qalapootacpi, nache ŷanot da na'acheŷaxac Ñim Nataxala', qataq talec naqa'en da no'on la'aqtac so nhuo' Israel le'ecpi.

⁹Qaq huaña, nache so Ezequías inat so ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi, da ŷa'axat ca 'eetec ca lataxac se'eso qalapootac,

¹⁰nache so lataxala' so ntaxaŷaxanaxanecpi Azarías, maye chegoxoguet so Sadoc, ŷasateguet somaye 'eeta': «Chegoqchiguiña co'ollaq qaŷacoolec da qandoua'a ana atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' ne'ena nachetaqtanaxatpi, nache qomi' saishet da seuenaqtaique ca sacheguenaq, qalaxaye ñaqaiyeta qalota na no'onañi, qaq 'enauac ne'ena nachena na no'onañi, cha'aye Ñim Nataxala' talec naqa'en da nqouagaxa nam lalamaxat nhuo' le'ecpi.»

¹¹Nache so Ezequías damaxasoxoolec da qaŷo'ot so naponaxanaxaqui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Qaq co'ollaq ime,

¹²nache qaŷachaigui 'enauac som qoŷaneuopi nachetaqtanaxatpi, aso diezmopi maye qoŷaneuo co'ollaxa, qataq som maiche lalamaxatpi Ñim Nataxala'. Nache qoŷanem da ilo'ogue 'enauac somayepi som leviita Conanías, qataq so lqaŷa Simey da ltaua somaye.

¹³Qaq som nhuataxanaxanecpi maye ŷo'ottac da lamaxasoxonaxac so Conanías qataq so lqaŷa Simea, maye nataqa'en ŷaneuo so nta'a Ezequías qataq Azarías, qaq soua la'auaxanaqa da ilotrague' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', 'enaua naua le'enaqa'ate: Yejiel, Azazías, Najat, Asael, Jerimot, Jozabad, Eliel, Ismaquías, Majat qataq so Benaías.

¹⁴Qaq som ilotague' so lasom maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, som leviita maye chegoxoguet so Coré, som llalec aso Imna, somaye ilotague' aso nachetaqtanaxanaqtepi maye maiche chegoqchigui ñi 'oonolec da ŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq da imenec aso nachetaqtanaxanaqtepi maye qoŷaneua'a Ñim Nataxala', qataq aso maiche lalamaqtepi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁵Qaq soua ltau' so Coré, som huetra'a so huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat so ntaxaŷaxanaxanecpi, 'enaua naua le'enaqa'ate: Edén, Miniamín, Josué, Semaías, Amarías qataq so Secanías, qaq nachesoua soua ltau' da imenec na taŷot ñim

'oonolec som ltauapi. Qaq soomaye ŷo'o't naxa de'era da ivita ye laloqo' da lo'onataxanaxac da ilo'oguet som ŷepi qataq so na'asapi,

¹⁶'enauac som nategueua'a aso atamnaxaqui da ŷo'ot nam lo'onatacpi ye na'a'q, ipacchigui ye laloqo' da inoxoneuo qataq da ŷo'ot da maiche lo'onataxanaxac, da yaqto' nanettalec aso lmalate, qataq qaŷalecneuo 'enauac so ñaqqiolec maye ivi' tres vi'ie da nachaalataxac ivira'a so ŷepi.

¹⁷Qaq so ntaxaŷaxanaxanecpi ŷataqtac qanqa'en da qoŷereuo so llalaqpi, qaq som leviitapi qalaq qoŷereuo som ivi' veinte vi'ie da nachaalataxac ivira'a so ŷepi, qataq ŷataqtac dam lo'onataxanaxac, qataq ye laloqo' da do'onataxan.

¹⁸Qaq asa'aso lmalate qaŷalecneuo 'enauac som ñaqqiolec, nhuapi, ñalaqpi, ñalepi, qaq damaye naigui da 'enauac somayepi cha'aye dam no'onataxanaxac maye qaipataxalec, damaye qoŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁹Qaq 'enauac som huaqta'a't nŷecpi, huo'o so ŷalleppi maye qoŷaneuo da yaqto' imenec nam taŷot ñi 'oonolec ŷale ntaxaŷaxanaxanec maye chegoxoguet so Aarón, qataq 'enauac som leviitapi maye qoŷettauo maye huetauga som nquia'axanataxanaqa'pi maye huauga so pa'auac som huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat som ntaxaŷaxanaxanecpi.

²⁰Qaq 'era da ŷo'ot co'ollaxa so Ezequías 'enauac ye Judá, qaq da lo'onataxanaxac ŷataqta no'on, nalochiguiñi qataq 'eesa da hueto'ot Ñim Nataxala' maye Natamnaxala'.

²¹Qaq 'enauac nam ŷacoolec da ŷo'ot, da yaqto' huapegue' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huo'otaq na nqataxacpi qataq na namaxasoxonaxacpi, da ŷo'ot qalaq imato'ot da lquiyaqteŷaxac da nmitaique Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ŷoqo'oye ŷataqta nquictasheguem.

2 Crónicas 32

So Senaquerib inoxotaua'a ye Judá

¹Qaq co'ollaq ime da ŷachaxan da lalaxayec so Ezequías, nache so Senaquerib, maye nta'a ye Asiria, inoxotaua'a ye Judá, nache coleesop so huaqta'a't nŷecpi maye qanpaxattaua'a maye ŷotta'a't naua nañalo da yaqto' deuotaxanec.

²Qaq so Ezequías co'ollaq ila'a so Senaquerib da mashe nvi' da iloquiixan ye Jerusalén,

³nache nnate' som ltauapi qataq so lataxala'pi so alleppi, nache 'enapega da ŷapogongui aso 'etaxat laŷe'pi maye nauga so pa'auac som huaqta'a't nŷecpi, nache somayepi ŷaŷamaxareeta damaye.

⁴Qaq huaña nache laŷona't so qalota shiŷaxauapi, nache ŷapogongui 'enauac aso 'etaxat laŷe'pi qataq som la'auaxac maye pa'aŷaño, yaqto' da nvi' so nta'alpi ye Asiria nache qaica ca ilalec 'etaxat.

⁵Qaq so Ezequías ÿataqta huo'o da la'añaxac, nache no'oxoosheguem so npaqtanaxat, qataq nataqa'en no'oxoosheguem aso nalloxolatepi nalec naqa'en somaye, qataq ÿo'ot so npaqtanaxat pa'añauec. Qaq nataqa'en ÿaŷamaxaañi so lpaqtaxat so huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat so David, qataq damaxasoxoolec da qaŷo'ot aso qalota taquiaxaipi qataq aso npaqtanaxatepi.

⁶Qaq ime, nache ŷauo'o so lataxala'pi so alleppi nache laŷona't, huaña so naponqa' maye naña so naloteuga so lasom so huaqta'a't nŷecpi nache ŷa'añaqchettac, 'eeta':

⁷«Qana'añaxache, saishet da leetapigui qarvilli, qataq saishet da qaye'eetega na nta'a ye Asiria, qataq na qalota nalleppi maye nnaictague', cha'aye qomi' huo'o da qara'añaxac ñapagaqalec namaye.

⁸Namaye nteetacot da la'añaxac nam ŷalleppi, qomi' qalaxaye ñetenaqtacot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', Ñim qomi' itaua'n da seloquixai' namayepi.» Qaq co'ollaq qaŷa'axaŷa da la'aqtac so nta'a Ezequías, nache so shiŷaxauapi nomteguet da la'añaxac.

⁹Qaq co'ollaq ime de'era, nache co'ollaq so nta'a Senaquerib maye lma' ye Asiria, qataq 'enauac so nalleppi ña iloquixaatac ye Laquis, nache huo'oi soua ŷama'q som lataxala'pi so nalleppi da taŷa ye Jerusalén, da yaqto' da'aqtanaxem so Ezequías maye nta'a ye Judá, qataq 'enauac som shiŷaxauapi maye lma' ye Jerusalén, da na'aqtac maye, 'eeta':

¹⁰«Ñi Senaquerib, maye nta'a ye Asiria, namaq da la'aqtac 'eeta': ¿Ta'ainco' ye ŷataqta qavi'imaqaitac da qoviita'a na Jerusalén ye mashe qami' qaicoleesopa?

¹¹Ca Ezequías da 'eetega dam Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' nca'alaxateeguesop da ihuaqŷaxac, nache camaye choche qami' ŷatenachetta'ape qataq qami' ŷaucta'alo da qaullivi, souaxat na qarqouaqai qataq na qaraquiqi.

¹²¿Peta'a saisheto' da nacheñi ñi Ezequías ñi nlaxaañi co'ollaxa so atamnaqa'pi, qataq aso nca'atoxonaxalatepi maye lalamaqte que'eca Atamnaxala', qataq ŷamaxalec na shiŷaxauapi ye Judá, qataq ye Jerusalén, da yo'oxonnataxan qataq da ŷaneuo ca nachetaqtanaxat maye ama na laita da huaña naqa'en aca 'oonole nca'atoxonaxalate?

¹³¿Peta'a sa qauaŷachiñi da aŷem qataq so hua'au ita'alpi dam so'otaxac co'ollaxa 'enauac so ŷotta'a't shiŷaxauapi maye hueta'a na laŷepi 'alhuapi? ¿Peta'a ishet co'ollaxa da isoueeguesop da ŷa'añaxac nam natamnaxala'pi se'eso ŷotta'a't shiŷaxauapi?

¹⁴'Enauac se'eso natamnaxala'pi se'eso ŷotta'a't shiŷaxauapi maye som hua'au ita'alpi ilaxachigui co'ollaxa. ¿Negue't ca ishet da nca'alaxateeguesop da ihuaqŷaxac? ¿Ta'ainco' da qaupicheetega da Ñim Qanatamnaxala'ai ishet da qami' nca'alaxatrec?

¹⁵Qaq ŷoqo'oye no'on da saishet da qami' ŷatenache't ñi Ezequías, saishet qome da qaua'amaqchiñi, cha'aye se'eso ŷotta'a't shiŷaxauapi, da qaica co'ollaxa ca natamnaxala' da isoueeguesop somayepi da ŷa'añaxac, qataq da la'añaxac som hua'au ita'alpi, qaq nataqa'en Ñim Qanatamnaxala'ai saishet qome da qami' nca'alaxateeguesopa da ŷa'añaxac.»

¹⁶Qaq 'era da la'aqtac, qataq huo'o na laŷepi la'aqtacpi, soua lataxala'ate so alleppi maye lamaxa'she so nta'a ye Asiria, da dataŷa'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala', qataq som lamaxashec Ezequías.

¹⁷Qaq nataqa'en so Senaquerib ŷauo'o co'ollaxa aso lere da isheueetac Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' so Israel le'ecpi, qaq asomaye huetalec da la'aqtac da isheueetac Ñimaye, 'eeta': «Qaq 'eeta'am da 'eetec so natamnaxala'pi som shiŷaxauapi maye netalec na laŷepi 'alhuapi, da saishet co'ollaxa da isoueeguesop somayepi da ŷa'añaxac, qaq nache 'eetec nataqa'en da Ñim Natamnaxala' ñi Ezequías, da saishet qome da isoueeguesop da ŷa'añaxac nam lalamaxat nhuo' le'ecpi.»

¹⁸Qaq soua lataxala'ate so nalleppi so Senaquerib, detaqtacot som shiŷaxauapi maye netasheguema so npaqtaxanaxat, ŷataqta na'axanneque naua la'aqtaqa da detaqtacot somayepi ŷauota'aisalo naua hebreo la'aqtaqa da yaqto' iquichoqchet qataq icolanaqchet, da yaqto' ishet da loxonec so huaqta'a't nŷecpi.

¹⁹Qaq detaqtega Ñim Atamnaxala' ye Jerusalén da 'eeta'am naqa'en da detaqtega na natamnaxala'pi na laŷepi ŷotta'a't shiŷaxauapi maye netalec ana 'alhua, nam atamnaxala'pi maye maiche lo'onatac na shiŷaxauapi.

²⁰Qaq souaxat de'era qanayeuaigui, nache so nta'a Ezequías qataq so na'aqtaxanaxanec Isaías, som llalec so Amós, natame'n iŷaxaarot na piguem, da iŷaxaaraique ca ntaunague'c.

²¹Nache Ñim Nataxala' namaq so lamaxashec piguem le'ec, nache nmichiguiñi naqa'en 'enauac so alleppi qataq so nataxala'pi qataq so nta'alpi maye hueta'a so lanataqa' so nta'a ye Asiria, nache se'eso nta'a ŷe'eguelaxa ye na'alhua qalaq nlaqchigui da la'agaxa, qaq co'ollaq inoxonoigui aso atamnaxaqui maye netaigui so natamnaxala', nache huaña da soua maiche llalqa ŷalaua't somaye.

²²Qaq 'era da 'eetec da Ñim Nataxala' isoueeguesop so Ezequías qataq so hueta'a ye Jerusalén da la'añaxac so Senaquerib, maye nta'a ye Asiria, qataq 'enauac so laŷepi mpa'aguenaxauapi, qaq nache ŷanem da l-lagaxayec somaye qataq so lauoreuapi.

²³Qaq huaña nache qalota som iroua'a ye Jerusalén aso lachetaqtaxanaqtepi da yaqto' ŷanot Ñim Nataxala', qataq som nme maye huo'o da lasheechiŷaxac da yaqto' ŷanem so Ezequías, maye nta'a ye Judá. Qaq nache chegoqchiguiña co'ollaxa da so Ezequías, nquictec da llo'oxoyec da ŷalectaigui na laŷepi ŷotta'a't shiŷaxauapi.

Da lalolaxa qataq da natannaguec so Ezequías

²⁴Qaq se'esoua na'axa'te, nache so Ezequías ñataqta sa no'on nache huac da ileu, huaña nache natamen iñaxanot Ñim Nataxala', nache Ñimaye ñasateguet nache ñanem so la'anec.

²⁵Qalaxaye so Ezequías, na'aictaxa co'ollaxa da ñaconeguet som qoñanem, qalaxaye somaye saishet da ñan ca na'achec, nacherata da nlaxagui da ño'oxonnaxac, qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala' dalemataña somaye, qataq nataqa'en ye Judá qataq ye Jerusalén.

²⁶Qalaxaye co'ollaq qañata'ague da ño'oxonnaxac so Ezequías, nache somaye nmanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nache 'eetec nataqa'en 'enauac som hueta'a ye Jerusalén, nache Ñim Nataxala' saishet co'ollaxa da ñasaxalec da nnogoxonaxac somayepi co'ollaq ñaq nca'altauec so Ezequías.

Da lsallaxa so Ezequías

²⁷Qaq so Ezequías ñataqta huo'o co'ollaxa so lta'araic lsallaxa qataq la'amaqchec, nache ivira'a da qalota so lañamaqtac lcat plata, oro qataq so no'on coma', coraxatpi, npaqtaxanaqtepi, qataq so nogoxoshetpi maye huo'o da lasheechiñaxac.

²⁸Nataqa'en no'oxoosheguem so ñyecpi da yaqto' lañe' so ala so nañiguishet trigo, vino qataq so aceite, qataq so lma'pi so ñotta'a't shiguiñacpi, qataq aso lañe'pi aso qaguetapi.

²⁹Nataqa'en damaxasoxoolec da qano'oxoosheguem so huaqta'a't ñyecpi, qataq nataqa'en qalota so na'atetpi shiguiñacpi nam lta'araic qataq nam qapio'olecpi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanem co'ollaxa somaye da qalota da lsallaxa.

³⁰Qaq so Ezequías nacheso nataqa'en so damaxasoxoolec co'ollaxa da qañapogui som pa'añasheguem llec so 'etaxat maye chegaqasheguema so mpaxaatasheguem 'etaxat maye naña ye Guijón, nache ño'ot so llec so 'etaxat nañaña na pa'aguiñi maye pa'aigue da nala' lliguisheguem yem huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat so David. Qaq so Ezequías ñataqta sa na'aigue co'ollaxa 'enauac nam ño'otpi.

So Ezequías ñaconeguet so namaxashecpí maye chegaqa'a ye Babilonia

³¹Qaq 'era da 'eetec nataqa'en co'ollaq so nataxala'pi ye Babilonia, da ñauo'oi soua ñama'q da yaqto' namaqtrega, qataq yaqto' ñañate'n so sa qañauanepega maye huaña yi'ie 'alhua. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ca'ai co'ollaxa so Ezequías, da yaqto' ñe'eguen qataq yaqto' ñauatton yem ñoqta pa'auo lhuennataxac somaye.

Da l-leuaxa so Ezequías

³²Qaq nam lañepi na'aqtagecpi so Ezequías, qataq nam no'on maye ño'otpi co'ollaxa, qalaq nanettalec aso lmalate so lauanaqchecpi so na'aqtanaxanec Isaías, som llalec so Amós, qataq aso nere maye nanettalec nam ño'otpi som nta'alpi ye Judá qataq ye Israel.

³³Qaq co'ollaq ileu so Ezequías, nache qaŷachaigui so pa'asheguem aso nhuachiquipi so llalaqpi so David. Qaq 'enauac so shiŷaxauapi maye hueta'a ye Judá qataq ye Jerusalén, ŷataqta huo'o naq 'enec naqa'en somaye, qaq dam lo'onataxanaxac somaye, nache talec so llalec Manasés.

2 Crónicas 33

Da lo'onataxanaxac so Manasés

¹Qaq so Manasés, mashe ivi' soua doce vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ŷacoolect da lo'onataxanaxac da nta'a, nache ivi' soua cincuenta y cinco vi'ie da lo'onataxanaxac da ilotague' ye Jerusalén.

²Qalaxaye somaye ŷo'ot co'ollaxa nam ŷataqta saŷaŷamaxaren Ñim Nataxala', cha'aye ŷe'enaxat da qauem lataxac som ŷotta'a't shiŷaxauapi maye Ñim Nataxala' ŷo'orauec co'ollaxa, ŷauaachigui naqa'en so Israel le'ecpi,

³qataq ŷe'eguelaxa da no'oxoosheguem som qaŷoqotcheguemec atamnaqa'pi maye so lta'a Ezequías ilaxachigui co'ollaxa, nache no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalatepi da ŷo'oxoren so lqui'ipi so Baal, qataq ŷo'ot so lqui'ipi aso Asera, qataq nataqa'en natamnot qataq ŷo'oxoren 'enauac ana huaqaañipi maye neto'ot na piguem,

⁴qataq no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalatepi ŷanaña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye detaqtega co'ollaxa Ñim Nataxala' co'ollaq 'eeta': «Ne'ena Jerusalén, nache 'eetai' qome da hueta'a da ŷe'enaxat.»

⁵Qataq no'oxoosheguem aso laŷepi nca'atoxonaxalatepi, naña naqa'en soua dos nqasoxoco aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', da yaqto' ŷanot ana huaqaañi late'eraipi maye neto'ot na piguem.

⁶Nataqa'en ŷavigaxa't soua llalqa da yaqto' lachetaqtaxanqa'ate huaña so ca'amegue ye Ben Jinón, qataq napaxaguena da qaiŷaxaneuga na lqui'ipi so leuaxaicpi, qataq da qailaviigui ca nŷa, qataq da qanquigaxat da lataxac camachaqa, qataq lapaxaño da lataxac da qaiŷaxaneuga na nqui'ipi, qataq da ñi'iyaqnataxanaxac. Nache nquigaxattauec nam qauem maye ŷo'otpi, maye ŷataqta saŷaŷamaxaren Ñim Nataxala', nache ivira'a da inogoqchet Ñimaye.

⁷Nataqa'en ŷanaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' so le'enaqtac nqolac, maye Ñim Nataxala' mashe hueqattega co'ollaxa so David, qataq so llalec Salomón, co'ollaq 'eeta': Ana'ana atamnaxaqui maye naña na Jerusalén, maye lleca'aguishe co'ollaq lleca'agui 'enauac nam maiche nalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, anamaye nache 'eetai' qome da hueta'a da ŷe'enaxat.

⁸Qaq saishet qome da she'eguelaxa da so'orauec na Israel le'ecpi maye hueta'a ne'ena 'alhua maye sanalec co'ollaxa so hua'au lta'alpi, qom ipacchigui na ŷamaxasoxonaxacpi, qataq da ŷo'ot 'enauac na ŷapaxaguenataxanaxacpi, maye chegoqchigui ñaqa'en co'ollaxa so ŷamaxashec Moisés da sanem namayepi.

⁹Qalaxaye so Manasés ño'ot co'ollaxa da so hueta'a ye Judá, qataq som hueta'a ye Jerusalén da quegue som qauem nqa'aic, qataq da ño'ot nam qauemsat maye ño'ottac co'ollaxa som ñotta'a't shiřaxauapi maye Ñim Nataxala' ilaxachigui co'ollaxa, ñauaachigui naqa'en so Israel le'ecpi.

¹⁰Qaq Ñim Nataxala' detaxařot co'ollaxa so Manasés qataq so lauo' le'ecpi, qalaxaye somayepi saishet co'ollaxa da řalaxaguet Ñimaye.

¹¹Qaq řoqo'oye Ñim Nataxala' ño'ot da anac so lataxala'pi so nalleppi so nta'a ye Asiria, nache somayepi řaconeua'a so Manasés, nache iconęrai' řanagui so ncoņetaxanaxat lcat bronze, nache řauęga ye Babilonia.

¹²Qalaxaye somaye co'ollaq huo'o da lhuogoxo, nache iřaxanot Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', nache řataqta nmanot Ñim Natamnaxala' som hua'au lta'alpi.

¹³Qaq co'ollaq natamen, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'axařa da nachoxonnaxac somaye, nache ře'eguelaxa naqa'en ye Jerusalén da yaqto' qaltaq ilo'ogue da no'onataxanaxac. Qaq huaņa nache so Manasés, řařaten da Ñim Nataxala' nacheņi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Manasés no'oxoosheguem so npaqtaxanaxat pa'ařauęc, da mpaxateua'a so huaqta'a't ñęecpi maye lalamaxat so David, qaq chegoqchiguiņa naqa'en so pa'aigue da nala' lliguisheguem ye Guijón, nache taalec so ca'amęgue nache ivitta'a so lasom maye le'enaxat Ñęaq, nache colelec naqa'en ye Ofel, qaq se'eso npaqtaxanaxat řataqta qařoqotcheguema naqa'en. Qaq nataqa'en řauo'o so lataxala'pi so alleppi, da řanaņa 'enauac som napotaua'a huaqta'a't ñęecpi maye řotta'a't naua naņalo ye Judá.

¹⁵Qataq nataqa'en nqateeguesop aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', som atamnaxala'pi maye chegaqauęc qataq so nqolac, qataq 'enauac aso nca'atoxonaxalatepi maye no'oxoosheguem co'ollaxa, řanaņa aso qasoxonaxa maye naņa aso atamnaxaqui qataq ye Jerusalén, nache řasaxauga so pa'auec so huaqta'a't ñęecpi.

¹⁶Qaq ime nache řařamaxaņi aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache řachalec asomaye so nachetaqtaxanaxatpi qařavigaxatta maye naigui da nlagaxayęc, qataq da qořan da 'achęřaxac, qataq řamaxalec so hueta'a ye Judá da řo'oxoren Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

¹⁷Qalaxaye som nhuo' le'ecpi nache queto'ot da řavigaxattac aso lachetaqtaxanaqte da hualec naqa'en aso lca'atoxonaxalatepi som řaqa'a da la'amqaanataxanaxac, na'aictaxa da nacheņi Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' da řaatacot.

¹⁸Qaq na lařepi na'aqtagecpi so Manasés qataq da natamnaxac da natameetacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq naua la'aqtaqa som na'aqtaxanaxanecpi co'ollaq

ÿa'axattac da le'enaxat Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' so Israel le'ecpi, nache nanettalec aso nere maye huetalec nam na'aqtagecpi so nta'alpi ye Israel.

¹⁹Da natamnaxac qataq co'ollaq qaÿasateguet, qataq 'enauac nam lasouaxashetpi, qataq da sa ÿalaq qataq nam huañapi da no'oxoosheguem so atamnaqa'pi maye naña so qaÿoqotcheguemapi, qataq som ÿanaña co'ollaxa so lqui'ipi aso Asera, qataq som nqolacpi co'ollaq saxanaxa da nmanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache nanettalec aso nere maye huetalec da na'aqtagec som na'aqtaxanaxanecpi.

²⁰Qaq co'ollaq ileu so Manasés, nache qailareña so nanaxanaqa' maye huaña so lma' lta'araic somaye. Qaq ime co'ollaxa, nache da lo'onataxanaxac somaye, talec so llalec Amón.

Da lo'onataxanaxac so Amón

²¹Qaq so Amón mashe ivi' co'ollaxa soua veintidós vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ÿacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, nache ivi' dos vi'ie da ilotague' ye Jerusalén.

²²Qalaxaye ÿo'ot co'ollaxa nam ÿataqta qauem maye sa ÿaÿamaxaren Ñim Nataxala', 'eeta'am nam ÿo'otpi co'ollaxa so lta'a Manasés, cha'aye ÿaatacot so lachetaqtaxanaxat qataq ÿo'oxoreetac 'enauac so nqolacpi maye ÿo'ot co'ollaxa so lta'a Manasés.

²³Qalaxaye saishet co'ollaxa da nmanot Ñim Nataxala' da 'eeta'am da ÿo'ot co'ollaxa so lta'a Manasés, nacherata da nquigaxattasheguem na lasouaxashetpi.

²⁴Qaq so nataxala'pi dataÿa'aguet co'ollaxa somaye, nache ÿalauat huaigui naqa'en so lma' lta'araic.

²⁵Qalaxaye som shiÿaxauapi maye lma' yi'ie 'alhua, ÿalauat co'ollaxa 'enauac se'eso nataxala'pi maye dataÿa'aguet so nta'a Amón, qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache talec qanqa'en so llalec Josías.

2 Crónicas 34

Da lo'onataxanaxac so Josías

¹Qaq so Josías, mashe ivi' soua ocho vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ÿacoolec da lo'onataxanaxac, nache ivi' treinta y un vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a, da ilotague' ye Jerusalén.

²Qaq so Josías, ÿo'ot co'ollaxa nam ÿataqta ÿaÿamaxareeta Ñim Nataxala', cha'aye icaachigui da no'on lataxac som chegoxoguet David, da ÿataqta saishet da dasheuec.

Da dalaxaic lataxac da lo'onataxanaxac so Josías

³Qaq co'ollaq ivi' soua ocho vi'ie da lo'onataxanaxac, co'ollaq ñaq nsoqolec so Josías, nache somaye nmitaique Ñim Natamnaxala' som chegoxoguet David. Qaq

so vi'i doce da lo'onataxanaxac, nache ñacoolec da iqui'itaxat ye Judá qataq ye Jerusalén nqateua'a so atamnaqa'pi maye huaña so qañoqotchegueme, qataq so lqui'ipi aso Asera qataq so nqolacpi, qataq so ne'enaqtacpi maye chegaqaigui so nqatelliguishec lcat,

⁴qataq ñauaachigui qanqa'en somaye, co'ollaq qailaxachigui aso nca'atoxonaxalatepi, qataq som ñotta'a't lqui'ipi so Baal. Qaq so Josías nataqa'en damaxasoxoolec co'ollaxa da qailaxachigui aso nca'atoxonaxalatepi maye qañachalec naxa da qañavigaxat so nchenaxanaxat. Qataq nataqa'en damaxasoxoolec da qailaxachigui so ne'enaqtacpi maye lqui'ipi aso Asera, qataq so nqolacpi, qataq so ne'enaqtacpi maye chegaqaigui so nqatelliguishec lcat, nache ñataqta dolachigui qanqa'en, ime nache qañasaxalec aso nhuachiquipi som ñaatacot co'ollaxa aso lachetaqtaxanaqtepi somayepi.

⁵Qataq nataqa'en ñachalec aso nca'atoxonaxalatepi so lpi'inecpi so na'aqtaxanaxanecpi da ñavigaxat, qaq 'era da 'eetec da iqui'itaxat ye Judá qataq ye Jerusalén.

⁶Qaq nataqa'en ño'otec de'era so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Manasés, Efraín qataq Simeón nache ivitta'a ye Neftalí, qataq so nma'pi maye lauoreuapi.

⁷Qataq ñamaxañi aso nca'atoxonaxalatepi, qataq so lqui'ipi aso Asera, qataq so nqolacpi nache ñataqta nda'a't lsoche naqa'en, qataq nlaaxañi 'enauac aso nca'atoxonaxalatepi maye qañachalec naxa so nchenaxanaxat maye ama na laita, maye hueta'a 'enauac nam 'alhuapi ye Israel. Qaq ime co'ollaxa nache ñe'eguelaxa ye Jerusalén.

Qailalec aso nere maye huetalec so nqataxacpi

⁸Qaq co'ollaq ivi' soua dieciocho vi'iye da lo'onataxanaxac so Josías, co'ollaq ime da iqui'itaxat yi'iye 'alhua qataq aso atamnaxaqui, nache ñamaq so Safán, som llalec so Azalía, ñamaxa so nta'a Maseías maye ilotague' som huaqta'a't ñyecpi, qataq so leraxanaxanec Yoaj, som llalec so Joacaz, da yaqto' ñañamaxañi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Natamnaxala'.

⁹Qaq huaña nache soomaye je'c da nqo'ooreua'a so ntaxañaxanaxanec Hilcías, nache ñanema somaye aso anom maye qoñaneua'a co'ollaxa aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, asom lapoñiguisho som leviitapi maye nauaatalec so lasom, ñachegoxotaigui som netaña ye Manasés, qataq ye Efraín, qataq som shiñaxauapi maye no'onaña co'ollaxa ye Israel, qataq 'enauac som netaña ye Judá qataq ye Benjamín, qataq 'enauac som netaña ye Jerusalén.

¹⁰Ime, nache ñanem so ilotague'pi da no'onataxanaxac, som ño'ottac aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', da yaqto' somayepi isheeten som do'onataxaatacpi, maye napareetac na lpoxoñaxapi aso atamnaxaqui.

¹¹Qaq nataqa'en ñanem aso anom som ño'ottacpi so qo'oipaqqi, qataq so ñapaxagueetaua'a som 'onataxanaxaicpi, da yaqto' desheenaxana so ncheguec

coma', qataq so qo'oipaqqi da yaqto' llecnaxanaxatpi so n̄yecpi maye ilaxachigui co'ollaxa so nta'alpi ye Judá.

¹²Qaq se'eso shīyaxauapi ŷataqta ipacchigui da lataxac da lo'onataxanaxac, qaq soua lataxala'ate somayepi nachesoua soua leviita, Yajat qataq so Abdías, som chegoxogueta so Merari, qataq so Zacarías qataq so Mesulán, som chegoxogueta so Coat maye nataxala'ate.

¹³Soomaye nataqa'en lataxala'ate so n̄yoxosoxonaqpi, qataq ilotague' 'enauac so 'onataxanaxaicipi. Qaq 'enauac so leviitapi da nvicnaxanaqpi, qataq huo'o so neraxanaqpi, nmeenaxanaxanecpi, qataq so ilotague' so lasompi.

¹⁴Qaq co'ollaq qanqatec aso anom maye qairoua'a co'ollaxa aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache so ntaxāyaxanaxanec Hilcías, ilalec aso nere maye huetalec na lqataxacpi Ñim Nataxala', maye ŷan co'ollaxa Ñimaye chegoqchigui naqa'en so Moisés.

¹⁵Qaq nache sāyāyāloxon da da'aqtaxanem so Safán, da somaye ilalec aso nere maye huetalec da nqataxac, huaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache ŷanem asa'aso nere so Safán,

¹⁶qaq so Safán nache iroua'a so nta'a aso nere, qaq co'ollaq ñaq ŷa'axattac dam 'eetec co'ollaq ilalec asomaye, nache nataqa'en 'eeta': «'Am nta'a, nam 'aramaxashecpi ŷo'ottac 'enauac nam 'auamaxalecpi co'ollaxa.

¹⁷Namayepi lāyona't aso anom maye huetaigui añi atamnaxaqui, nache ŷanem na ilotague' da no'onataxanaxac qataq nam ŷo'ottac na no'onatacpi.

¹⁸Qaq so Safán nataqa'en da'aqtaxanem co'ollaxa so nta'a da so ntaxāyaxanaxanec Hilcías, ŷanem co'ollaxa asa'aso nere.» Qaq co'ollaq 'enapec de'era nache so Safán itaxāyaxan asomaye, hua'aqchigui naqa'en so nta'a.

¹⁹Qaq so nta'a co'ollaq hua'axāyā so nanettalec aso nere maye huetalec na nqataxacpi, nache ncolaxata'aisalo soua alogo,

²⁰nache sanāyāloxon da 'enapega so Hilcías, qataq so Ajicán, som llalec so Safán, qataq so Abdón, som llalec so Micaías, qataq so Safán maye neraxanaxanec, qataq so lamaxashec Asaías, 'eeta':

²¹«Qauesomīyā qaunache Ñim Nataxala', qaunataxaniilec āyem qataq na shīyaxauapi maye no'onaña na Israel, qataq ye Judá, qataq nam nanettalec ana nere maye qailalec, cha'aye Ñim Nataxala' yo'oqta da ŷataqta dalematāyālo qomi', souaxat da som sachegoxosoxoguetspi sa na'axāyaxana co'ollaxa dam 'enapec Ñim Nataxala', qataq saishet da napaxaguena da ŷo'ot 'enauac nam nanettalec ana'ana nere.»

²²Qaq so Hilcías, qataq soua ŷama'q so nta'a, je'c da nqo'oora aso na'aqtaxanaxana Julda, asom lhua so Salún, som llalec so Ticva, qataq laual so

Jarjás, som ilotague' so laýe' so nogoxotpi aso atamnaxaqui. Qaq aso Julda, netaña co'ollaxa so dalaxaic nýecpi ye Jerusalén, qaq co'ollaq qaýa'aqtaxanem,

²³nache asomaye 'enapeco': «Da la'aqtac Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Qaua'aqtaxañim qome que'eca shiýaxaua, maye qami' nama'q da aýem qaunache,

²⁴da Aýem Nataxala', shenapec: Aýem ñamaq qome ca qauem, da talec ñaqa'en ne'ena nma', qataq nam shiýaxauapi maye hueta'a namaye, ipacchigui qome 'enauac nam qauem maye nanettalec aso nere, maye hua'aqchigui qanqa'en ñi nta'a ye Judá co'ollaq qaitaxaýaxan.

²⁵Cha'aye aýem ca'ai namayepi, qataq ýavigaxat so lchenaxanaxat da ýaatacot so ýaqa'a atamnaxala'pi, nache ýo'ot da ýataqta salemata, souaxat 'enauac nam ýo'otpi, qaq ýoqo'oye ýataqta 'eroigui da ýayeloxo, maye talec qome ne'ena 'alhua, nache saishet qome da 'om.

²⁶Qaq qoñiýapega qome cam nta'a ye Judá, maye qami' nama'q da qaunache Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, da Ñimaye 'eeta': Qaq souaxat da 'aualaxaguet nam 'ana'axaýaxaategapi maye huetalec aso nere,

²⁷qataq souaxat da huo'o da 'arhuogoxo, qataq Aýem 'anañanot co'ollaq 'aua'axaýa dam sa'axattac maye talec qome ne'ena nma', qataq nam shiýaxauapi maye hueta'a namaye, qataq souaxat da Aýem 'anmanot co'ollaq 'ancolaxata'aisalo soua 'ogo, qataq Aýem 'anýeeto'ot, qaq Aýem nataqa'en 'am sa'axaýa co'ollaxa. Qaq Aýem Nataxala' 'era da ýa'aqtac.

²⁸Aýem 'am sanem qome da 'aulactapiguiñi qom 'aleu, qataq 'aualegoigui ñaqa'en som hua'au 'arta'alpi, yaqto' saishet da 'auauangui qome 'enauac ne'ena lta'araic lcheepi, maye sa'axatta'a da talec ñaqa'en qome ne'ena 'alhua, qataq nam shiýaxauapi maye netalec namaye.» Nache so lamaxasheepi so nta'a, ýe'eguelaq da iroi' de'era la'axaýaxac so nta'a.

²⁹Qaq huaña nache so nta'a damaxasoxoneuga da qanauegueuo so nqueroxoneepi ye Judá, qataq ye Jerusalén, da yaqto' dataiguet.

³⁰Qaq ime, nache so nta'a, qataq 'enauac so shiýaxauapi maye lma' ye Judá, Jerusalén,ntaxaýaxanaxanecpi, na'aqtaxanaxanecpi, qataq 'enauac se'eso shiýaxauapi yi'ie 'alhua, ivira'a so ñaqpiolec qataq som ýepi, da taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Qaq nache huaña yemaye da so nta'a, nlamaxaren da itaxaýaxan 'enauac so nanettalec aso nere maye huetalec so aýamaxataxac, maye qailalec co'ollaxa huetaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

³¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so nta'a nachaañi, hua'a so saqaýapeque aso nhuoqte, nache ýanot da la'aqtac Ñim Nataxala' da ýalaxaguet, qataq ipacchigui da ýo'ot na lamaxasoxonaxacpi, qataq nam lapaxañi lataxacpi, qataq na

lqataxacpi Ñimaye, qataq ipacchigui da ño'ot da lataxac de'era aỹamaxataxac maye nanettalec asa'aso nere.

³²Qaq ime nache nataqa'en 'enapega so shiřaxauapi ye Jerusalén, qataq ye Benjamín, maye hueta'a yemaye, da ipacchigui cam ñan la'aqtac. Qaq som hueta'a ye Jerusalén, ipacchigui da ño'ot da naỹamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim Natamnaxala' som hua'au lta'alpi.

³³Qaq ime, nache so Josías nlaxaañi 'enauac so ne'enaqtacpi maye nqaigaxat maye hueta'a 'enauac ye na'alhua so Israel le'ecpi, nache 'enapega 'enauac som netalec ye 'alhua Israel, da ño'oxoren Ñim Nataxala' maye Natamnaxala'. Qaq co'ollaq ña nca'altauec so Josías, nache somayepi saishet da ca'ai Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' som hua'au lta'alpi.

2 Crónicas 35

So Josías ño'oxoren so Lapascua

¹Qaq so Josías, huaña naqa'en ye Jerusalén da ño'ot so Lapascua, da ño'oxoren Ñim Nataxala' so na'a'q catorce som la'auaxanec ca'agoxoic.

²Nache ñanaña na lo'onataxanaqa'pi so ntaxaỹaxanaxanecpi, nache 'enapega da na'añaxat da ilo'ogue na no'onatacpi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

³Qaq nataqa'en so leviitapi maye ñapaxagueetac so Israel le'ecpi, qataq mashe nañan da do'onataxanot Ñim Nataxala' ñanem somayepi dam lapaxaguenataxanaxac, 'eeta': «Añi arca maye sa qaishetapec, qauachiỹaigui qome añi atamnaxaqui maye lo'onata co'ollaxa so Salomón, som llalec so David, maye nta'a na Israel. Yaqto' nache tachiguiña da qauachiitaleguete naua qarallacolli' da qauachiitac. Nagui nache qanalemaqaite' da qauo'onataxaniỹot Ñim Nataxala' qataq na Israel le'ecpi, nam nhuo' maye lalamaxat Ñim Nataxala'.

⁴Qanaỹamaxachiiñi, ñi 'oonolec ñataqtac ca maiche lauo' le'ecpi, qataq cam laloqo' da lo'onataxanaxac, nache qoquuitelec dam ñereñi co'ollaxa so David, maye nta'a co'ollaxa na Israel qataq so llalec Salomón.

⁵Qaq huo'o qome ca no'onaña añi atamnaxaqui nam leviitapi, ñataqtac na maiche nhuo' le'ecpi, da yaqto' ilo'ogue nam lauo' le'ecpi, na laỹepi Israel le'ecpi maye maiche lqaỹañecpi.

⁶Qauavigaxache qome ca qagueta llalec que'eca Lapascua, qataq qanqui'itaxache qataq qauo'оче cam qaiuen, da yaqto' nam qarqaỹaipi ipaqueelec da damaxasoxoolec co'ollaxa Ñim Nataxala', chegoqchigui naqa'en so Moisés.»

⁷Qaq huaña nache so Josías ñachegoxotaigui aso maiche lalopi, da ñanem 'enauac se'eso shiřaxauapi maye hueta'a yemaye, som shiguiỹacpi da yaqto' qaỹo'oxoren so Lapascua, nache ñanec so qagueta llalaqpi, qataq so quetaq llalaqpi, qaq somayepi ivi' treinta mil ye lcata, qataq nataqa'en so tres mil huaca llalaqpi.

⁸Qaq nataqa'en so ltauapi so nta'a, somayepi maiche chegoqchigui da huo'o so lachetaqtaxanaxat ñanem so nhuo' le'ecpi, qataq so ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so leviitapi. Qaq so Hilcías, Zacarías qataq so Yejiel maye ilotegueto aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñanem so ntaxaŷaxanaxanecpi so dos mil seiscientos shiguiŷacpi, qataq so trescientos huaca llalaqpi da yaqto' qaŷo'oxoren so Lapascua.

⁹Qaq so Conanías qataq soua lqaŷa't, Semaías, Natanael, Josabías, Yeguiel qataq so Josabad maye lataxala'ate so leviitapi, ñaneuo aso cinco mil qaguetapi, qataq so quinientos huaca llalaqpi da yaqto' qaŷo'oxoren so Lapascua.

¹⁰Qaq co'ollaq mashe ime da qaŷaŷamaxatteguiñi se'eso ño'oxonnataxanaxac, nache so ntaxaŷaxanaxanecpi taŷa so lo'onataxanaqa'pi, qataq so leviitapi naŷamaxaañi ŷataqtac ye laloqo' da do'onataxan, nache ipacchigui da lamaxasoxonaxac so nta'a.

¹¹Qaq huaña nache qaŷalauat so shiguiŷacpi maye qoŷaneua'a so Lapascua, qaq so leviitapi naxa da ŷa'arot na lqosot so shiguiŷacpi, nache so ntaxaŷaxanaxanecpi ichegoxolec naxa aso nca'atoxonaxalate som ltago'q so shiguiŷacpi maye so leviitapi ñanem naxa somayepi.

¹²Qaq ime, nache qanqatec so lcheta maye iuen naxa da qaŷavigaxat, nache ŷataqtac nam nhuo' le'ecpi nam qoŷanem da yaqto' ŷanot Ñim Nataxala', nache ipacchigui da namaxasoxonaxac maye nanettalec aso lere so Moisés, qaq nache qoŷeetec nataqa'en so huaca llalaqpi.

¹³Qaq ime, nache qaŷauot so shiguiŷacpi da yaqto' qaŷo'oxoren so Lapascua, ipacchigui qanqa'en som nanettañi, qaq so laŷepi nachetaqtaxanaxatpi maye sa qaishetapec, qalaq qaŷachangui aso taxaquipi qataq aso napaxaŷaqtanaxaxaqui, qataq so ntonaxanaxaqui da qoŷaneuaq, nache ŷataqta qaiŷalapegue' da qaimenoigui 'enauac som nhuo' le'ecpi.

¹⁴Qaq ime, nache so leviitapi ŷaŷamaxaañi som maiche taŷot somayepi qataq so ntaxaŷaxanaxanecpi, cha'aye so ntaxaŷaxanaxanecpi maye chegoxoguetpi so Aarón, ŷataqta imela't iviraigui so pe da ŷaategueuo so nachetaqtaxanaxatpi maye qaŷavigaxatta qataq so lcheta. Qaq ŷoqo'oye so leviitapi huetague' co'ollaxa da ŷaŷamaxatteguiñi som maiche taŷot somayepi, qataq so ntaxaŷaxanaxanecpi maye chegoxoguet so Aarón.

¹⁵Qaq so 'onaxanaxaici maye chegoxoguetpi so Asaf, nataqa'en hueta'a so maiche lo'onataxanaqa'pi, qaq ipacchigui na lapaxañipi co'ollaxa so David, Asaf, Hemán qataq so Jedutún so huo'oi naua l-loxoco maye do'onataxaatacot so nta'a. Qaq ñi 'oonolec so lasom lo'opi, qalaq hueta'a so maiche lauanec lasom, qaq ñi 'oonolec somayepi saishet da ca'ai som lo'onataxanaqa'pi, cha'aye so lo'onataxanaxauapi leviitapi maiche ŷaŷamaxatteguiñi co'ollaxa so nachetaqtaxanaxatpi maye taŷot somayepi.

¹⁶Qaq 'era da 'eetec da se'eso na'a'q da qaŷaŷamaxaañi so no'onatacpi da qaŷo'onataxanot Ñim Nataxala', da yaqto' qaŷo'oxoren so Lapascua, qataq da qoŷaneuo so nachetaqtaxanaxatpi qaŷavigaxatta da yaqto' qaŷachalec aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache qaipacchigui dam lamaxasoxonaxac so nta'a Josías.

¹⁷Qaq so Israel le'ecpi maye ŷalectauo se'eso na'a'q, somayepi ŷo'oxoren se'eso Lapascua, qataq soua siete na'axa'te maye huaiguilo da qanallectac aso nauole maye qaica ca lalague maye ŷasheeraxachigui.

¹⁸Qaq chegoqta'a so na'a'q co'ollaq do'onataxaatac so na'aqtaxanaxanec Samuel, da saŷauano' da qaŷo'oxoren ca 'eeta'am se'eso Lapascua da huaña ye Israel, qataq so nta'alpi ye Israel qaica co'ollaxa ca ŷo'oxoren so Lapascua, da 'eeta'am da llo'oxonnataxanaxac so Josías, da huaxaiguil so ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so leviitapi, qataq so lma' ye Judá qataq ye Israel, qataq nam hueta'a ye Jerusalén.

¹⁹Qaq co'ollaq qaŷo'oxoren se'eso Lapascua, qalaq huetoigui so vi'i dieciocho da lo'onataxanaxac da nta'a so Josías.

Da l-leuaxa so Josías

²⁰Qaq co'ollaq qaŷoqtégue de'era, co'ollaq so Josías mashe imat da ŷaŷamaxaañi aso atamnaxaqui, nache so Necao, maye nta'a ye Egipto taŷa so tala Éufrates da yaqto' deloqui, huaña ye Carquemis. Nache so Josías hueqata'aguet somaye,

²¹qalaxaye so Necao ŷauo'o so lamaxashecpí da 'enapega somaye, 'eeta': «'Am nta'a ye Judá, ñaq aŷem 'aua'aqta'a, cha'aye nagui saishet da ñanac da 'am sataŷa'aguet, maye ñanac da sataŷa'aguet yem laŷepi shiŷaxauapi, maye nache 'eetai' da seloctague'. Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem namaq da seŷalapigui', qaq ŷoqo'oye saishet qome da 'auataŷa'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye aŷem hueta'aguet, yaqto' Ñimaye saishet da 'am ilaxachigui.»

²²Qalaxaye so Josías saishet co'ollaxa da ŷe'eguelaq, nacherata da ipactague' da delogui' somaye, nache saishet da qocha'a da lvitaqtaxanaxac so Necao maye ŷachegoxoto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ŷoqo'oye taŷa co'ollaxa so ca'amegue ye Meguido da delogui' somaye,

²³qaq som checna lo'opi ŷaŷen co'ollaxa so nta'a Josías, nache somaye 'enapegalo soua lataxala'ate so nalleppi, 'eeta': «¡Ñaq aŷem qanqacheeguesop ne'ena, cha'aye ŷataqta lta'araic da ique'emaxa!»

²⁴Nache soua lataxala'ate so alleppi nqateeguesop somaye aso nalaataxaqui laigona, nache nquigaxat da ŷanangui aso lŷa naigona, nache soomaye ira'alo ye Jerusalén, yem huaña co'ollaxa da ileu. Nache soomaye ilayiñi somaye, ŷachaigui aso nhuachiqui so hua'au lta'alpi. Qaq 'enauac so hueta'a ye Judá, qataq ye Jerusalén da nŷeetegulec co'ollaxa da l-leuaxa so Josías.

²⁵Qaq so Jeremías ŷo'ot co'ollaxa so lo'onec maye ŷa'axat da naquicoxo, souaxat da l-leuaxa so Josías. Qaq nache ivitta'a nagui da 'enauac na 'onaxanaxaicpi, qataq

ana 'onaxanaxaipi da ño'ootac naxa na daquicota lo'onecpi da tachigui lauel so Josías. Qaq ne'ena no'onecpi ño'ot da nache lataxac nagui na Israel le'ecpi, qataq nache nanettalec ana lmalatepi na no'onecpi maye daquicota.

²⁶Qaq na lañepi na'aqtagecpi so Josías, qataq nam no'on ño'otpi maye ipacchigui nam nanettalec aso nere maye huetalec na lqataxacpi Ñim Nataxala',

²⁷qataq nam ño'otpi dam chegoqta'ague, qataq nam pa'atecpi, nache nanettalec aso lmalate nam ño'otpi so nta'alpi ye Israel qataq ye Judá.

2 Crónicas 36

Da lo'onataxanaxac so Joacaz

¹Qaq huaña nache so nhuo' le'ecpi maye netaña se'eso 'alhua, ñaconeua'a so Joacaz, som llalec so Josías, nache ñaneuo da nta'a da ilo'ogue ye Jerusalén, talec naqa'en da lo'onataxanaxac co'ollaxa so lta'a.

²Qaq so Joacaz, mashe ivi' soua veintitrés vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, nache ivi' soua tres ca'agoxoiqa da ilotague' ye Jerusalén,

³cha'aye so nta'a ye Egipto deuotaxanec da lo'onataxanaxac somaye da ilotague' ye Jerusalén, nache iñaxanot se'eso shiñaxauapi yi'ie 'alhua, da isheeten so tres mil trescientos kilos so lcat plata, qataq treinta y tres kilos so oro.

⁴Qaq so nta'a ye Egipto, nataqa'en ñanagui da nta'a, da ilo'ogue ye Judá qataq ye Jerusalén so Eliaquín, som lqaña so Joacaz, nache naralaxat da le'enaxat ñanagui da Joacín, qaq so Joacaz qalaq iconi' nache ñauega ye Egipto.

Da lo'onataxanaxac so Joacín

⁵Qaq so Joacín mashe ivi' soua veinticinco vi'ie, da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, nache ivi' once vi'ie da ilotague' ye Jerusalén. Qalaxaye ñataqta qauem nam ño'otpi maye ñauaachigui Ñim Nataxala' maye Natamnaxala'.

⁶Qaq so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, jec da iloquiayan somaye nache loxonec, nache iconerai' ñanagui so ncoñetaxanaxat lcat bronce da yaqto' ñauega ye Babilonia.

⁷Qaq so Nabucodonosor nataqa'en huo'o so ñache, ira'a ye Babilonia, som logoxoshetpi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache ñachaigui aso natamnaxaqui somaye maye naña ye Babilonia.

⁸Qaq na lañepi na'aqtagecpi so Joacín, qataq nam ño'otpi maye qaiqaiga, qataq dam huaigui somaye, nanettalec aso nere maye huetalec nam ño'otpi so nta'alpi ye Israel, qataq ye Judá. Qaq da lo'onataxanaxac da nta'a, qalaq talec so llalec Joaquín.

So Joaquín qaicoñe' qañauega ye Babilonia

⁹Qaq so Joaquín, mashe ivi' soua dieciocho vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, nache ivi' soua tres ca'agoxoiqa qataq diez na'axa'te da ilotague' ye Jerusalén. Qalaxaye ñataqta qauem nam ño'otpi maye ñauaachigui Ñim Nataxala'.

¹⁰Qaq so nauoxo se'eso vi'i, nache so nta'a Nabucodonosor damaxasoxoolec somaye da qañauega ye Babilonia, nache nnaictague' qanqa'en som nogoxoshetpi maye ñataqta huo'o da lashiichiñaxac maye lalamaxat aso atamnaxaqui, maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache ñanagui da nta'a ye Judá qataq ye Jerusalén so Sedequías, som lauo' le'ec so Joaquín.

Da lo'onataxanaxac so Sedequías

¹¹Qaq so Sedequías mashe ivi' soua veintiún vi'ie da nachaalataxac co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, nache ivi' soua once vi'ie da ilotague' ye Jerusalén.

¹²Qalaxaye ñataqta qauem nam ño'otpi maye ñauaachigui Ñim Nataxala' maye Natamnaxala'. Qataq saishet da nmanot co'ollaxa so na'aqtaxanaxanec Jeremías, maye ña'axatteguema co'ollaxa naua la'aqtaqa Ñim Nataxala'.

¹³Qaq nataqa'en dataña'aguet so nta'a Nabucodonosor, maye ñanot co'ollaxa so la'aqtac da ntaune' da lo'onataxanaxac, qataq quegue da sañalaq nache saishet da ñe'eguelaxa Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

¹⁴Nataqa'en 'enauac so nataxala'pi ye Judá, qataq so ntaxañaxanaxanecpi, qataq so nhuo' le'ecpi nquigaxattec da sañalaq, nache quegue da ño'ottac nam qaiqaiga maye ño'ottac som ñotta'a't shiñaxauapi, maye ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac, qataq saiyacnapec aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye maiche lca'aguishe Ñimaye, da nache lma' maye naña ye Jerusalén.

¹⁵Qaq Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' som hua'au lta'alpi, ñataqta ñe'eguelaxatta'a co'ollaxa da lviataqtaxanaxac ñachegoxotchigui som la'aqtaxanaxanecpi, cha'aye huo'o da lchoxonnataxanaxa som lalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq som 'alhua maye netalec somayepi.

¹⁶Qalaxaye somayepi ñataqta ñe'eetac co'ollaxa som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq sañaconegueta naua la'aqtaqa, qataq isheueetac som la'aqtaxanaxanecpi, choche ivitta'a da Ñim Nataxala' talec naqa'en da layeloxo som lalamaxat nhuo' le'ecpi, qaq 'era da 'eetec da qaica ca lata' damaye.

Qailaxachigui aso atamnaxaqui qataq qaicoñe' so Judá le'ecpi

¹⁷Qaq huaña nache Ñim Nataxala', ñamaq so lta'a so caldeopi da iloquixan somayepi, nache irolec so ñeelonec so nsoxoppi, huaigui naqa'en aso atamnaxaqui, nache saishet da ichoxoreetac se'eso nsoxoppi, qataq so qa'ampiolec, qataq so ña'axaiquipi, qataq som sara'añeeguelo naua lchel, qaq 'enauac somayepi da Ñim Nataxala' ñaneguet da lhuaqñaxac somaye.

¹⁸Nache 'enauac som nhuenecpi maye lalamaxat aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', so lta'araicpi qataq so qapio'olecpi, qataq so no'on nogoxoshetpi maye huetaigui aso atamnaxaqui, qataq so no'on logoxoshetpi so nta'a qataq so ltauapi, qaq 'enauac somayepi ñache som lta'a so caldeopi, ira'a ye Babilonia.

¹⁹Qaq nataqa'en ñavigaxat aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq iqalagoxotec so lpaqtaxat ye Jerusalén, qataq ñavigaxat so lma' lta'araic so nta'a, qataq ilaxachigui 'enauac som huo'o da lasheechiñaxac maye hueta'a yemaye.

²⁰Qaq ime nache ñauega ye Babilonia som lca'alaxaicpi se'eso nalaataxanaxac, nache ñauo'o l-latacpi somayepi, qataq som llalaqpi somaye, choche ivitta'a da nachaañi da no'onataxanaxac ye persa,

²¹da yaqto' ipacchigui som la'aqtac co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chegoqchigui naqa'en so la'aqtanaxanaxec Jeremías. Qaq 'era da 'eetec da se'eso 'alhua nque'etaxaachigui da nmataxac, cha'aye nmateeguesopa 'enauaque se'esoua vi'ie maye huetaiguilo da qaica ca lyac, choche ivitta'a da inoxoore'c soua setenta vi'ie.

So lapaxaño lataxac so Ciro

²²Qaq so la'auaxanec vi'i da lo'onataxanaxac so Ciro maye nta'a ye Persia, qataq da yaqto' ipacchigui so la'aqtac Ñim Nataxala' maye ña'axat co'ollaxa so Jeremías, nache Ñim Nataxala' ñamaxalec co'ollaxa so Ciro da 'enauac som ilotague'pi da ña'axatem, ñauota'aisalo naua la'aqtaqa, qataq ñereñi de'era lapaxaño lataxac maye, 'eeta':

²³«Ñim Ciro maye nta'a ye Persia, da la'aqtac 'eeta': Ñim Nataxala', Ñim Atamnaxala' maye neto'ot na piguem, añem ñanem da selo'ogue 'enauac da no'onataxanaxac maye huetalec ana 'alhua, qataq añem ñamaxalec da ño'oxoosheguem aca atamnaxaqui ye huaqta'a't ñyecpi ye Jerusalén, maye huaigui ye 'alhua Judá. Qaq ñoqo'oye camachaqa da qoñeeta cam chegoxoguet nam nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala', nache Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' camaye itauan qome, qaq nache ñe'eguelaxa qome ye Jerusalén.»

Esdras

Esdras 1

So lapaxañi lataxac so nta'a Ciro

¹Qaq so la'auaxanec vi'i da lo'onataxanaxac so Ciro, maye nta'a ye Persia, Ñim Nataxala' ñanem da lhuennataxac somaye, da yaqto' ñamaxalec 'enauac so hueta'a so ilotague' 'alhuapi da qaŷa'axatec so ñan la'aqtac. Huaña nache ipacchigui da la'aqtac Ñim Nataxala', maye ñanem co'ollaxa so la'aqtaxanaxanec Jeremías, nam nasaxauac la'aqtacpi somaye qataq nam qoŷettañipi, maye 'eeta':

²«Qaq 'era da la'aqtac ñi nta'a Ciro, maye nta'a ye Persia, 'eeta': Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem, Ñimaye lalamaxat 'enauac na huetalec ana 'alhua, qaq Ñimaye aŷem ñanem da aŷem lta'a 'enauac na nta'alpi naua 'aleu'. Ñimaye aŷem ñamaxalec, da ño'oxoosheguem aca atamnaxaqui ye Jerusalén, maye huaigui ye 'alhua Judá.

³Ŷoqo'oye da qoñeeta da huo'o ca camachaqca da chegoqchiguiña ye 'alhua Judá da jec, da taŷa ye Jerusalén da no'oxoosheguem aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' ye Israel le'ecpi maye netaña ye Jerusalén, nache Ñim Lo'onatac 'Enauac hueta'aguet qome.

⁴Qataq camachaqca nam lca'alaxaicpi, da jec chegoqchiguiña ca lma' maye hueta'a nagui, nache cam lauoreuapi itauan qome ñanem ca lcat plata, oro, nogoxoshetpi, qataq ca 'atetpi, qataq ca maiche ñan lachetaqtaxanaxat da ñamaxa aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye naña ye Jerusalén.»

So Israel le'ecpi ŷe'eguelaxa ye Jerusalén

⁵Qaq huaña, nache so lataxala'pi so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Benjamín qataq so Judá, huaxaiguet so ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi, qataq 'enauac som ŷachegoxotchigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñanem da lhuennataxac da taŷa ye Jerusalén, da yaqto' no'oxoosheguem aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

⁶Nache 'enauac so lauoreuapi somayepi itaunec so lcat plata, oro, nogoxoshetpi, 'atetpi qataq so no'on nogoxoshetpi, nataqa'en aso qalota ŷotta'a't nachetaqtaxanaqtepi maye maiche chegoqchigui ñi 'oonolec somayepi da ŷaneuo.

⁷Huaña nache so Ciro, maye nta'a ye Persia, damaxasoxoolec da qaŷe'eguelaxat so nogoxoshetpi maye lalamaxat aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye so nta'a Nabucodonosor nqateeguesop co'ollaxa ye Jerusalén, nache ŷanaigui so lma' so natamnaxala'pi somaye.

⁸Ime, nache so Ciro ñanem so Mitríades, maye ilotague' aso alom so nta'a. Qaq somaye co'ollaq imat da naloqteetega't, nache ñanem so Sesbasar, som lataxala' so lma' ye Judá.

⁹Nache so naloqñiguishecpí nogoxoshetpi, ivi' treinta aso ñomaxaquipi late'eraipi oro, qataq mil aso ñomaxaquipi late'eraipi plata, qataq veintinueve so ñeelonecpi,

¹⁰qataq treinta aso ñomaxaquipi oro, qataq cuatrocientos diez aso ñomaxaquipi lcat plata maye saqallegueme da no'on, qataq ivi' mil so lañepi ñotta'a't nogoxoshetpi.

¹¹Qaq da ima'a't 'enauac se'eso nogoxoshetpi maye chegaqaigui so oro qataq so plata, nache ivi' cinco mil cuatrocientos. Qaq 'enauac se'eso nogoxoshetpi ñache so Sesbasar co'ollaq ñe'eguelaxa ye Jerusalén, lñatec so judiopi som hueta'a ye Babilonia maye noxonecpi co'ollaxa.

Esdras 2

Ana le'enaxat lmalate so Israel le'ecpi maye ñe'eguelaq

¹So Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, somaye loxonec co'ollaxa so qalota judiopi, nache ñaueegue da Babilonia. Qaq so llalaqpi se'eso noxonecpi nacheso som ñe'eguelaxa ye Jerusalén, qataq so lauoreuapi nma'piolec maye huaigui ye Judá. Huaña nache ñi 'oonolec somayepi ñe'eguelaxa so lma'pi.

²Qaq so nnaictague'pi so Zorobabel: Josué, Nehemías, Seraías, Relaías, Mardoqueo, Bilsán, Mispar, Bigvay, Rejún qataq so Baná. Qaq 'ana ana le'enaxat lmalate somayepi:

³Som chegoxoguetpi so Paros, ivi' dos mil ciento setenta y dos, ye lcata somayepi.

⁴Qaq so chegoxoguetpi so Sefatías, ivi' trescientos setenta y dos ye lcata.

⁵Qaq so chegoxoguetpi so Araj, ivi' setecientos setenta y cinco ye lcata.

⁶Qaq so chegoxoguetpi so Pajat Moab, maye chegoxoguet so Josué, ivi' dos mil ochocientos doce ye lcata.

⁷Qaq so chegoxoguetpi so Elam, ivi' mil doscientos cincuenta y cuatro ye lcata.

⁸Qaq so chegoxoguetpi so Zetú, ivi' novecientos cuarenta y cinco ye lcata.

⁹Qaq so chegoxoguetpi so Zacay, ivi' setecientos sesenta ye lcata.

¹⁰Qaq so chegoxoguetpi so Binuy, ivi' seiscientos cuarenta y dos ye lcata.

¹¹Qaq so chegoxoguetpi so Bebay, ivi' seiscientos veintitrés ye lcata.

¹²Qaq so chegoxoguetpi so Azgad, ivi' mil doscientos veintidós ye lcata.

¹³Qaq so chegoxoguetpi so Adonacán, ivi' seiscientos sesenta y seis ye lcata.

¹⁴Qaq so chegoxoguetpi so Bigvay, ivi' dos mil cincuenta y seis ye lcata.

¹⁵Qaq so chegoxoguetpi so Adín, ivi' cuatrocientos cincuenta y cuatro ye lcata.

¹⁶Qaq so chegoxoguetpi so Ater, maye le'enaxat lña da Ezequías, ivi' noventa y ocho ye lcata.

- ¹⁷Qaq so chegoxoguetpi so Besay, ivi' trescientos veintitrés ye lcata.
- ¹⁸Qaq so chegoxoguetpi so Jora, ivi' ciento doce ye lcata.
- ¹⁹Qaq so chegoxoguetpi so Jasún, ivi' doscientos veintitrés ye lcata.
- ²⁰Qaq so chegoxoguetpi so Gibar, ivi' noventa y cinco ye lcata.
- ²¹Qaq so chegoqchiguiñapi ye Belén, ivi' ciento veintitrés ye lcata.
- ²²Qaq so chegoqchiguiñapi ye Netofa, ivi' cincuenta y seis ye lcata.
- ²³Qaq so chegoqchiguiñapi ye Anatot, ivi' ciento veintiocho ye lcata.
- ²⁴Qaq so chegoxoguetpi so Bet Azmavet, ivi' cuarenta y dos ye lcata.
- ²⁵Qaq so chegoxoguetpi so Quiriat Yearín, Quefirá qataq so Berot, ivi' setecientos cuarenta y tres ye lcata.
- ²⁶Qaq so chegoxoguetpi so Ramá, qataq so Geba, ivi' seiscientos veintiuno ye lcata.
- ²⁷Qaq so chegoxoguetpi so Micmas, ivi' ciento veintidós ye lcata.
- ²⁸Qaq so chegoqchiguiñapi ye Betel qataq ye Ai, ivi' doscientos veintitrés.
- ²⁹Qaq so chegoxoguetpi so Nebo, ivi' cincuenta y dos ye lcata.
- ³⁰Qaq so chegoxoguetpi so Magbis, ivi' ciento cincuenta y seis ye lcata.
- ³¹Qaq so chegoxoguetpi so lya Elam, ivi' mil doscientos cincuenta y cuatro ye lcata.
- ³²Qaq so chegoxoguetpi so Jarín, ivi' trescientos veinte ye lcata.
- ³³Qaq so chegoxoguetpi so Lod, Jadid qataq so Onó, ivi' setecientos veinticinco ye lcata.
- ³⁴Qaq so chegoqchiguiñapi ye Jericó, ivi' trescientos cuarenta y cinco ye lcata.
- ³⁵Qaq so chegoqchiguiñapi ye Sená, ivi' tres mil seiscientos treinta ye lcata.
- ³⁶Qaq so ntaxaŷaxanaxanecpi maye chegoxoguetpi so Jedaías, maye llalaqpi so Josué, ivi' novecientos setenta y tres ye lcata.
- ³⁷Qaq so chegoxoguetpi so Imer, ivi' mil cincuenta y dos ye lcata.
- ³⁸Qaq so chegoxoguetpi so Pasjur, ivi' mil doscientos cuarenta y siete ye lcata.
- ³⁹Qaq so chegoxoguetpi so Jarín, ivi' mil diecisiete ye lcata.
- ⁴⁰Qaq so leviitapi maye chegoxoguetpi so Josué, qataq so Cadmiel, maye nataqa'en lalamaxat llalaqpi so Hodavías, ivi' setenta y cuatro.
- ⁴¹Qaq so no'onaxanaxanecpi som llalaqpi so Asaf, ivi' ciento veintiocho ye lcata.

⁴²Qaq so lasom lo'opi, som llalaqpi soua Salún, Ater, Talmón, Acub, Jatitá qataq so Sobay, ivi' ciento treinta y nueve ye lcata.

⁴³Qataq so no'onataxanaxanecpi maye ilotague' aso atamnaxaqui, som llalaqpi so Sijá, Jasufá, Tabaot,

⁴⁴qataq so chegoxoguetpi so Querós, Sigá, Padón,

⁴⁵qataq so chegoxoguetpi so Lebana, Jagabá, Acub,

⁴⁶qataq so chegoxoguetpi so Jagab, Salmay, Janán,

⁴⁷qataq so chegoxoguetpi so Gidel, Gajar, Reaía,

⁴⁸qataq so chegoxoguetpi so Resín, Necoda, Gazán,

⁴⁹qataq so chegoxoguetpi so Uzá, Paseaj, Besay,

⁵⁰qataq so chegoxoguetpi so Asena, Meuním, Nefusín,

⁵¹qataq so chegoxoguetpi so Bacbuc, Jacufá, Jarjur,

⁵²qataq so chegoxoguetpi so Bazlut, Mejidá, Jarsá,

⁵³qataq so chegoxoguetpi so Barcos, Sísara, temá,

⁵⁴qataq so chegoxoguetpi so Nesíah, qataq so Jatifá.

⁵⁵Qataq so llalaqpi so lamaxashecpí so Salomón, maye chegoxoguetpi so Sotay, Soferet, Peruda,

⁵⁶qataq so chegoxoguetpi so Jalá, Darcón, Gidel,

⁵⁷Sefatías, Jatil, Poquéret Hasebayin qataq so Amón.

⁵⁸Qaq da ima'a't se'eso namaxashecpí maye ilotague' aso atamnaxaqui, qataq da ñaleeguet so llalaqpi so lamaxashecpí so Salomón, nache ivi' trescientos noventa y dos, ye lcata.

⁵⁹Qaq so ñe'eguelaqpi maye chegoqchiguiñapi ye Tel Melaj, Tel Jarsá, Querub, Adón qataq ye Imer, somayepi saqañayaten co'ollaxa cam ñataqta lauo' le'ecpi, huo'otag cam chegoxoguetpi lta'alpi, qataq saqañayaten da ñoqta 'eesa da Israel le'ecpi,

⁶⁰nache som chegoxoguetpi so Delaía, Tobías qataq so Necoda, ivi' seiscientos cincuenta y dos ye lcata.

⁶¹Qaq som lauo' le'ecpi so ntaxañaxanaxanecpi maye chegoxoguetpi so Jabaías, Coos qataq so Barzilai, som lhua aso llale so Barzilai, maye lma' ye Galaad, som ñacona co'ollaxa da le'enaxat so lacho' Barzilai.

⁶²Qaq somayepi nataqa'en nmittac aso lmalate na le'enaxatpi so hua'au lta'alpi qalaxaye saishet da ilalec ca le'enaxat, ñoqo'oye somayepi qanqateguesop da ñalectaigui so ntaxañaxanaxanecpi.

⁶³Qaq so nataxala' sa ñashenem somayepi da chec so qoñaneuo nallec maye saqaishetapec, choche ivitta'a da huo'o ca ntaxaŷaxanaxanec da dechemaqtaxaalect ñauota'aisalo sua coma'yolqa Urim qataq Tumim.

⁶⁴Qaq da ima'a't somayepi nache ivi' cuarenta y dos mil trescientos sesenta, ye lcata se'eso shiŷaxauapi.

⁶⁵Qalaxaye saishet da qanalqneuo so nlatacpi qataq aso nlatapi, maye ivi' siete mil trescientos treinta y siete ye lcata. Nataqa'en ivi' doscientos so no'onaxanaxanecpi qataq aso no'onaxanaxanapi.

⁶⁶Nataqa'en so lalopi caipi, ivi' setecientos treinta y seis ye lcata, qataq doscientos cuarenta y cinco so lalo molapi,

⁶⁷qaq aso lalopi nuanaxanaxapi, ivi' cuatrocientos treinta y cinco ye lcata, qataq seis mil setecientos veinte so lalo 'ashenapi.

⁶⁸Qaq somayepi co'ollaq ivita aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye naña ye Jerusalén, nache so lataxala'pi so nhuo' le'ecpi, huo'o so ñaneuo aso lachetaqtaxanaqte da yaqto' qaltaq qano'oxoosheguem aso atamnaxaqui, qaipagaqchiichiguiña so togoshec lma'.

⁶⁹Qaq ye lcata añi nalotaua'a da ñan ñi 'oonolec somayepi, ivi' cuatrocientos ochenta y ocho kilos so oro, qataq dos mil setecientos cincuenta kilos so lcat plata, qataq cien aso lapotopi so ntaxaŷaxanaxanecpi, nache ñaneua'a so laponqa'.

⁷⁰Qaq so ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so leviitapi, qataq huo'o so laŷepi da naña co'ollaxa ye Jerusalén, qalaxaye so no'onaxanaxanecpi, qataq so lasom lo'opi, qataq so namaxashecpí maye ilotague' aso atamnaxaqui, qataq so laŷepi Israel le'ecpi ñe'eguelaxa co'ollaxa so maiche chegoqchiguiña lma'pi.

Esdras 3

Qaltaq qano'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalate

¹Qaq co'ollaq ivireuga so ca'agoxoic siete, nache so Israel le'ecpi mashe sogote da netaiguilo soua lma'ate qataq so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, nache 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi, ño'ot so laponaxac huaña ye Jerusalén.

²Nache so Josué, maye llalec so Josadac qataq so lauo' le'ecpi, maye nataqa'en ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so Zorobabel maye llalec so Salatiel qataq so lauo' le'ecpi, somayepi ñacoolect da no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Natamnaxala' so Israel le'ecpi, da yaqto' qoñaneuo aso nachetaqtaxanaqte maye qaŷavigaxatta, da yaqto' qaipacchigui da 'enapac aso nere maye nanettalec na lqataxacpi so Moisés, som nale Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Qaq na'aictaxa da so Israel le'ecpi ñe'etapeeguet co'ollaxa so shiŷaxauapi maye netaña yemaye, qalaxaye no'oxoosheguem aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte

Ñim Nataxala', ñe'eguelaxatchiguiña so toguishec lma', qataq ñataqta ñaŷamaxatchiguiña. Nache 'enauaque soua na'axa'tesa'ache, ye nte'eta qataq ye avit da ño'ot so lachetaqtanaxaxat da ñanot Ñim Nataxala'.

⁴Ime, nache ño'ot so lquia'axac maye naigui da iuennate co'ollaq netaigui so nauecañi ñyecpiolec da yaqto' ipacchiguilo naua nanettrañi nqataxaco. Nache ñaneuo so lachetaqtanaxaxatpi maye ñaneuo ye na'a'q,

⁵nataqa'en aso lachetaqtanaxaqtepi ye na'a'q, qataq da ivita da dalaxaic so ca'agoxoic, qataq so lañepi lachetaqtanaxaxatpi da ño'oxoren Ñim Nataxala', qataq da huo'o ca maiche chegoqchigui da ñauo'o ca lachetaqtanaxaxat da ñanot Ñimaye.

⁶Qaq na'aictaxa da ñaq saxanaxa da ño'ot so lo'oxonaxala' aso atamnaxaqui, qaq nache chegoqchiguiña so la'auaxanec na'a'q so ca'agoxoic siete, nache se'eso nhuo' le'ecpi ñaneuo aso lachetaqtanaxaqtepi maye qaŷavigaxatta da qoñanot Ñim Nataxala'.

⁷Ime, nache qoñanem aso nsheetenaqte so ñyec lo'opi qataq so qo'oipaq lo'opi. Qaq so lma' ye Sidón qataq ye Tiro qalaq qoñanem so nallec, qataq so ñyomaxat lataxa qataq so aceite, da yaqto' ndoi' so qo'oipaqpi cedro da ñachanguí aso nnotaxaqui da quetanguí aso auaxai, ñachegoxotchiguiña ye Líbano, nache nvitta'ata naqa'en so notaqa' maye le'enaxat da Jope, cha'aye nachera da la'aqtac so Ciro, maye nta'a ye Persia.

Qaŷacoolec da qaltaq qano'oxoosheguem aso atamnaxaqui

⁸Qaq so Zorobabel, maye llalec so Salatiel, qataq so Josué, maye llalec so Josadac, soomaye huaxaigueta so maiche lalamaxa't lauo' le'ecpi maye ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so leviitapi, qataq 'enauac so ñe'eguelaqpi maye noxonecpi co'ollaxa, somayepi ñoltaq no'oxoosheguem aso atamnaxaqui, co'ollaq inoxonec so 'oonolec vi'i, qataq soua dos ca'agoxoiqa co'ollaq nvita ye Jerusalén. Nache so nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Leví, maye mashe ivi' naua veinte vi'ie da nachaalataxac nacheso so qaipataxalec da ilo'ogue da no'onataxanaxac da qano'oxoosheguem aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

⁹Huaña, nache so Josué qataq so llalaqpi, nataqa'en so lqaŷañecpi somaye, huaxaigueta so Cadmiel qataq so llalaqpi somaye, maye nataqa'en chegoxoguetpi so Judá, qataq so llalaqpi so lqaŷañecpi so Henadad, maye lauo' le'ecpi so chegoxoguetpi so Leví, da somayepi ilo'ogue so ño'ottacpi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹⁰Qaq so ñyec lo'opi so mashe ño'ot so lo'oxonaxala' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', somayepi nachaateua'a so ntaxaŷaxanaxanecpi, ñaatrañi soua alogo lo'onataxanaxaqui', qataq ñauota'a aso lasheerepi. Qaq so leviitapi maye chegoxoguetpi so Asaf, somayepi ñauota'a aso lasaqui axanata da

qaño'oxoren Ñim Nataxala', nache qaipacchigui da lamaxasoxonaxac so nta'a David.

¹¹Nache somayepi ñaatacot da na'acheçyaxac Ñim Nataxala', nache 'eeta': «Qaña'añiitacot da qana'acheçyaxaqui Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye ñataqta soxoraic, cha'aye de'era lauotaxanaqtaic na Israel le'ecpi ñataqta chochaq tatec». Nache 'enauac se'eso nalamaxat nhuo' le'ecpi ñataqta ña'alaqtagui da ntonaxac, qataq ño'oxoreetac Ñim Nataxala', cha'aye mashe qaño'ot so lo'oxonaxala' aso atamnaxaqui.

¹²Qaq ñataqta qalota so ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so ltauapi maye chegoxoguetpi so Leví, qataq so lataxala'pi so nalamaxat nhuo' le'ecpi maye mashe ñataqta ña'axaiqupi, qaq somayepi ñauaachigui co'ollaxa aso hua'auchiguiñi atamnaxaqui, nache somayepi ñataqta na'alaqtaguiñi da nnoinaxac, cha'aye ñauaachigui da qaltaq qano'oxoosheguem aso dalaxai atamnaxaqui. Nataqa'en huo'o so qalota ña'alaqtagui souaxat da ntonaxac.

¹³Qaq ñataqta saqŷataxa't se'eso na'alaxac qataq se'eso nnoinaxac se'eso shiŷaxauapi da qana'axaŷaxaatega, cha'aye ñataqta sa la'axaic se'eso la'alaxac, qaq ŷoqo'oye so qañoqta qalaq hua'aqtega se'eso na'alaxac.

Esdras 4

So depa'aguenataxaatacpi nqanaxat aso qaño'ottac atamnaxaqui

¹Qaq so npa'aguenaxauapi so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá qataq so Benjamín, co'ollaq la'axaŷaxac da se'eso noxonecpi co'ollaxa, mashe ñe'eguelaxa ye Jerusalén, chegoqchiguiña ye Babilonia da qaltaq ñe'eguelaxalec da no'oxoosheguem, aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi,

²nache somayepi nqo'ona so Zorobabel qataq so Josué, qataq so lataxala'pi so ñalaqpi. Nache 'enapegalo, 'eeta': Ñaq qomi' qanashiñiitegueta, da qami' setauana'q da qano'oxoñiisheguem aca atamnaxaqui. Cha'aye qomi', nache qami' shenaqta'ama da sho'oxorenaqtac Ñim Qanatamnaxala'ai, qataq mashe sanqot aso qarachetaqtaxanaqte maye qaŷavigaxatta, nache chegoqchiguiña co'ollaq ñaq nta'a so Esarjadón, maye nta'a ye Asiria, som qomi' nauegalo ne'ena 'alhua.

³Qalaxaye so Zorobabel qataq so Josué, qataq so lataxala'pi so Israel le'ecpi, 'enapeco': 'A'i, qomi' sa seshetaq da qami' ñashenaqtegueta da qomi' qauauaqaigueta da ño'oxonaxasheguem aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Qanatamnaxala'. Qomi' ñeroqte' da souaqapegue' da ño'oxonaxasheguem aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi, cha'aye nachera da lamaxasoxonaxac ñi Ciro, maye nta'a ye Persia.

⁴Qaq huaña, nache som netalecpi se'eso 'alhuapi, taña da ñaqalhuaqchet qataq da icolanaqchet se'eso Judá le'ecpi, da yaqto' ŷaxaaña da no'oxoosheguem aso atamnaxaqui.

⁵Nataqa'en ivira'a da huo'o so desheenaxana so ltauapi so nataxala', da nqanaxat da qano'oxootapiguisheguem aso atamnaxaqui. Qaq se'eso nache huetoiguilo soua vi'ie da lo'onataxanaxac so Ciro, nache ivitta'a da lo'onataxanaxac so Darío, maye nta'al ye Persia.

⁶Qaq co'ollaq ñacoolec da lo'onataxanaxac so Asuero, da nta'a ye Persia, nache so ipa'agueetacpi so Israel le'ecpi ñamaxa aso lere so nta'a, ñachetalec nam 'eetega lasouaxashetpi som netaña ye Judá qataq ye Jerusalén.

⁷Nataqa'en co'ollaq huaigui da lo'onataxanaxac so Artajerjes, maye nta'a ye Persia, nache so Bislán, Mitrídates, Tabel qataq so lañepi ltauapi, ñamaxa aso lere so nta'a Artajerjes, qaq asa'aso nere nanettaleguete naua na'aqtaqa arameo, ime, nache taiguilo qanqoñen naua la'aqtaqa so lma' ye Persia da qaña'axategue 'enauac na huetalec asomaye.

⁸Qaq nataqa'en so lataxala' so huataxanaq lta'alpi le'enaxat Rejún, qataq so neraxanaxanec Simey, ñamaxara aso lere so nta'a Artajerjes, nache ñachetralec asomaye nam 'eetega lasouaxashetpi so netaña ye Jerusalén.

⁹Qaq asa'aso lere so lataxala' so huataxanaq lta'alpi, Rejún qataq so neraxanaxanec Simey, nataqa'en huaxaiguete so nataxala'pi qataq so nmit qataq ñañamaxaani ca nasouaxashet, qataq so chegoqtacot na nqataxacpi ye Persia, Érec, Babilonia qataq ye Susa maye da lña le'enaxat Elam.

¹⁰Nataqa'en nanettalec asa'aso nere so ñotta'a't shiñaxauapi maye ño'orauec co'ollaxa so 'amaqtaqaic qataq ño'oxoraic le'enaxat Asnapar. Qaq se'eso shiñaxauapi nache ñanaña co'ollaxa so huaqta'a't ñyecpi ye Samaria, nataqa'en so lañepi maye netaña da pa'aña'ague da avit aso tala Éufrates: Qaq so huetalec aso nere, 'eeta':

¹¹«Am nta'a Artajerjes ñaq 'auaconeguet ana lere ne'ena 'aramaxashecpi maye netaña ne'ena le'ego, maye npa'aña'ague na avit na tala Éufrates.

¹²Qomi' sauoqtaique da 'am sa'aqtaxanaxam, da yi'ie judiopi maye chegaqa'a ye Babilonia yemayepi mashe nvita ye Jerusalén, qataq mashe no'oxootapiguisheguem ye huaqta'a't ñyecpi da yaqto' naigui nam qaica ca ñalaxaguete, qataq qauemaicpi. Qataq mashe lapaqtegueni na lo'oxonaxala'pi da lpaqtaxat da qanauaxañaxasheguem yemaye.

¹³Nataqa'en sauoqtaique da 'auañateeta da yi'ie shiñaxauapi qom mashe imat da no'oxoosheguem yem huaqta'a't ñyecpi qataq na lpaqtaxat yemaye, nache yemayepi 'am dataña'aguete, nache saishet qome da isheeten aca nsheetenaqte ca nta'a, huaña nache na'aqchet ana nañoñeguishe maye nsheetenaxanaqte.

¹⁴Qaq souaxat da qomi' 'aramaxa'she 'am nta'a, nache sa sañamaxarenaq da 'am sa qañalaxaguete. Ñoqo'oye 'am samaxasaxa ana qorere maye huetalec na 'am sa'axataxampi.

¹⁵Yaqto' 'auamaxasoxoolec da qanmit aca huetalec aso hua'auñi nerepi maye nanettalec 'enauac na ño'otpi so hua'au nta'alpi. Yaqto' huaña nache 'auaỹateeta da yem hueta'a yi'ie huaqta'a't n̄yecpi ŷataqta qaica ca ŷalaxaguet, qataq huo'o da lchec da na'aqchet da lo'onataxanaxac na nta'alpi qataq na laỹepi na 'alhuapi. Huaña nache 'auaỹateeta da nache 'eetai' naxa da chegoqta'ague da naỹamaxara't da dataỹa'aguet na nta'alpi ŷoqo'oye ivira'a da qailaxachigui yemaye.

¹⁶ŷoqo'oye sauoqtaique da 'am sa'aqtaxanaqtem, da ŷoltaq qano'oxoosheguem yi'ie huaqta'a't n̄yecpi qataq so lpaqtaxat, nache 'am saishet da 'auañoxot qome da 'aulo'ogue 'enauac yi'ie huaqta'a't n̄yecpi maye pa'aỹa'ague da avit na tala Éufrates.»

¹⁷Huaña nache so nta'a Artajerjes, ŷamaq so la'aqtac 'eeta': «'Am Rejún, maye 'am lataxala' na huataxanaq lta'alpi, qataq 'am neraxanaxanec Simey, qataq 'enauac na qartauapi maye netaña ye Samaria qataq ye laỹepi huaqta'a't n̄yecpi maye pa'aỹa'ague da avit ye tala Éufrates: Qami' taỹa'alo da iquinoxanaxac.

¹⁸Aỹem Sogote da ña'axaỹaxaatega da qaitaxaỹaxaatac aso nere maye qaỹauota'aisalo naua qara'aqtaqa,

¹⁹nache samaxasoxoolec da qanmit asom huetalec 'enauac na ŷo'ot so hua'au nta'alpi. Ime, nache selaqalec da yi'ie huaqta'a't n̄yecpi nache 'eetai' naxa da huo'o da huaña da dataỹa'aguet so hua'au nta'alpi.

²⁰Nataqa'en qailalec da ye Jerusalén huo'o so nta'alpi ŷataqta 'añaxaicpi, ŷoqo'oye ivira'a da ilotague' ye huaqta'a't n̄yecpi maye pa'aỹa'ague da avit so tala Éufrates, qataq isheetetac naqa'en aso nsheetenaqte so nta'a yemaye.

²¹Qaq ŷoqo'oye aỹem samaxasoxoolec da qoỹaxaañi da qano'oxootapiguisheguem yi'ie huaqta'a't n̄yecpi, nato' qom qaỹaconeguet ca dalaxaic ŷamaxasoxonaxac.

²²Qaq ŷoqo'oye saqauaỹaloxoñi da qaupaquiichigui de'era ŷamaxasoxonaxac, yaqto' saishet da huo'o ca na'aqchet de'era ŷo'onataxanaxac da aỹem nta'a.»

²³Nache co'ollaq qaitaxaỹaxaatac aso lere so nta'a Artajerjes, hua'aqchigui so Rejún maye lataxala' so huataxanaq lta'alpi, qataq so neraxanaxanec Simey qataq so ltauapi soomaye, nache 'enauac somayepi sanaỹaloxon da nqo'ona ye Jerusalén, nache ŷataqta 'enapega so judiopi da ŷa'axaneguet da lo'onataxanaxac.

²⁴Qaq 'era da 'eetec da qaỹa'axaneguet da qano'oxootapiguisheguem aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye naña ye Jerusalén, ivira'a da inoxoorec soua dos vi'ie da lo'onataxanaxac so Darío maye nta'a ye Persia.

Esdras 5

Qaltaq qano'oxoosheguem aso atamnaxaqui

¹Soua na'aqtaxanaxanaqa Hageo qataq so Zacarías maye chegoxoreguet so Iddo, soomaye da'aqtaxaarem so judiopi maye netaña ye Judá, qataq ye Jerusalén, da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

²Huaña nache so Zorobabel, maye llalec so Salatiel, qataq so Josué, maye llalec so Josadac, soomaye ñacoorelec da ñoltaq qano'oxoosheguem aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye naña ye Jerusalén, qaq se'esoua na'aqtaxanaxanaqa nache huetra'aguet somayepi qataq itauaatac.

³Qalaxaye so Tatenay, maye ilotague' so netaña ye pa'aña'ague da avit so tala Éufrates, qataq so Setar Bosnay, qataq so ltauapi, nqo'ona co'ollaxa somayepi nache inat, 'eeta': «¿Negue't ca qami' ñamaxaleguete da qaltaq qavi'iguelaqailec da qano'oxoñisheguem ana atamnaxaqui, qataq na lpaqtaxat?»

⁴Qataq «¿ca 'eetec ca le'enaxat ca ilotague' ne'ena shiñaxauapi maye no'oxootapiguisheguem ne'ena nñecpi?»

⁵Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta npaxattalec so nataxala'pi judiopi, nache se'eso nta'a saishet da nqanaxat da lo'onataxanaxac somayepi, choche ivitta'a da qañamaxa so na'aqtac so nta'a Darío, qataq da qañayateeta ca lereguishec la'aqtac somaye.

⁶Huaña nache so Tatenay maye ilotague' som netaña ye pa'aña'ague da avit so tala Éufrates, qataq so Setar Bosnay qataq so ltauapi somaye, maye ilotague' se'eso 'alhua maye qanayeetaña, qañamaxa aso nere so nta'a Darío,

⁷qaq so huetalec aso nere, 'eeta': «'Am, nta'a Darío, ñaq 'auaconeguet da qarquinaxanaxac, qataq no'on da qouetaigui qome da nlagaxayec.

⁸'Am sa'aqtaxanaxam da qomi' mashe souaqta'a ye 'alhua Judá, qataq seviraqa'a añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim 'Amaqtaqaic Lo'onatac 'Enauacna, maye qano'oxootapiguisheguem, lo'oxonaxat qanqa'en na lta'araic coma', qataq qalapaxaua'alo naua lañel na ñataqta no'on qo'oipaq. Qataq ñataqta qaiñalapegue' de'era no'onataxanaxac da saqañayaloxon da qaimat.

⁹Nache senataqtac ye nataxala'pi judiopi, da chaq negue't ca ñamaxalec da qañe'eguelaxalec da qano'oxoosheguem añi atamnaxaqui, qataq da qalapaxaua'a na no'on qo'oipaq.

¹⁰Qataq ca 'eetec ca le'enaxat cam qañatatalecpi de'era no'onataxanaxac, da yaqto' 'am sa'aqtaxanaxam.

¹¹Nache qomi' ñasategueta, 'eeta': «Qomi' lamaxa'she Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ilotague' na piguem qataq ana 'alhua, qaltaq ño'oxonaqtapiguisheguem ana atamnaxaqui maye mashe qañoqtegue so vi'i da no'oxoosheguem co'ollaxa so ñataqta 'amaqtaqaic lta'a so Israel le'ecpi.

¹²Qalaxaye souaxat da so hua'au qarta'alpi inogoqchet co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neta'ague da piguem, ñoqo'oye Ñimaye ñanem so caldeo

Nabucodonosor, maye nta'a ye Babilonia, da ilaxachigui ana'ana atamnaxaqui, qataq 'enauac nam netaña co'ollaxa na Jerusalén ñaueegue da Babilonia da ñauo'o l-latacpi.

¹³Qaq so mashe qaŷata'ague de'era, qataq huetoigui so la'auaxanec vi'i da lo'onataxanaxac so Ciro, maye nta'a ye Babilonia, nache somaye damaxasoxoolec da qaŷe'eguelaxalec da qano'oxoosheguem ana'ana atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Nataqa'en damaxasoxoolec da qaŷe'eguelaxat 'enauac se'eso nogoxoshetpi oro, qataq lcat plata, maye ñacona co'ollaxa so nta'a Nabucodonosor, ñachegoxotaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye naña ye Jerusalén, da iro'ogue da Babilonia nache ñanaigui aso natamnaxaqui. Nache nqateeguesop asa'aso natamnaxaqui, som nogoxoshetpi da ñanem so Sesbasar, maye ilotague' ye 'alhua Judá.

¹⁵Nache so Ciro ñamaxalec so Sesbasar da ñacona 'enauac se'eso nogoxoshetpi da ñe'eguelaxata añi atamnaxaqui maye naña ye Jerusalén, qataq da qano'oxoosheguem nache qaŷe'eguelaxatchiguiña som togoshec lma' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁶Qaq co'ollaq mashe nvita na Jerusalén so Sesbasar, nache somaye lapaxañi so lo'oxonaxala' ana atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nache chegoqchiguiña da qano'oxootapiguisheguem anamaye, qalaxaye ñaq saxanaxa da ime.

¹⁷Qaq nagui 'am nta'a da 'auaŷamaxareeta, nache qomi' seŷaxanaxaua'a da qanmit ana nerepi maye huetalec na ño'ot so nta'alpi ye Babilonia, yaqto' saŷatenaqta da 'eesa da so nta'a Ciro, damaxasoxoolec da ñoltaq qano'oxoosheguem añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye naña ye Jerusalén. Qaq no'on nataqa'en da qomi' 'aua'aqtaxanema ca 'eetec ca 'arasataxac 'am nta'a.»

Esdras 6

Qailalec so lapaxañi lataxac so nta'a Ciro

¹Qaq huaña nache so nta'a Darío, damaxasoxoolec da qanmit 'enauac aso nerepi maye huetaña ye Babilonia, aso nanettalec co'ollaxa so Ciro, qaq asa'aso nere huetalec de'era namaxasoxonaxac da qaltaq qaŷe'eguelaxalec da qano'oxoosheguem aso atamnaxaqui.

²Qaq so nma' Ita'araic maye naña ye Acmeta, maye huaigui ye 'alhua Media, nache huaña co'ollaq qailalec aso nere maye huetalec so na'aqtac, 'eeta':

³«Qaq so la'auaxanec vi'i da nta'a so Ciro, nache somaye ñan de'era lamaxasoxonaxac, 'eeta': «Ñaq qano'oxoosheguem aca atamnaxaqui acam lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye naña ye Jerusalén da yaqto'

qaŷavigaxat aca nachetaqtaxanaqte. Qaq aca'aca atamnaxaqui ivi' qome ye veintisiete metros ye lshequitcheguema, qataq veintisiete metros ye lcategue.

⁴Qataq tres qanqoŷen caua qaŷauaxaŷana't coma' lta'al da qalapaxayiñi, qataq 'oonolec ca dalaxaicolec ca no'on qo'oipaŷ da qalapaxauo. Qaq 'enauac aca ivi' lasheue ca lo'oxonaxatpi, nache qaisheetenaxana qome aca nsheetenaqte ca nta'a.

⁵Qaq ca nogoxoshetpi oro, qataq lcat plata maye ŷacona co'ollaxa so nta'a Nabucodonosor, ŷachegoxotaigui aso atamnaxaqui maye naña ye Jerusalén, da yaqto' iro'ogue da Babilonia, camayepi iuen da qaŷe'eguelaxata ye Jerusalén, nache qoŷanaigui aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qaŷe'eguelaxatchiguiña ca maiche lma'.»

So nta'a Darío ŷaŷamaxareeta da qano'oxoosheguem aso atamnaxaqui

⁶Qaq huaña nache so nta'a Darío, ŷanem da la'aqtac so Tatenay maye ilotague' so 'alhua maye pa'aŷa'ague da avit so tala Éufrates, qataq so Setar Bosnay, qataq so ltauapi maye ilotague' se'eso 'alhua nache, 'eeta': «Qoquiŷa'ai qome na Jerusalén,

⁷qauauaqaita'a ca nta'a, qataq ca ŷa'axaiquipi maye lataxala'pi na judiopi, da maiche huapegue' da qaltaq no'oxootapiguisheguem aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da ipagaqchiichiguiña ca toguishec lma'.

⁸Qaq nataqa'en qami' samaxaleguete da qautauañi ca lataxala'pi na judiopi, da qano'oxoosheguem aca atamnaxaqui. Qataq qaushichiiñi da ŷoltaq qano'oxoosheguem acamaye, qausheetenaxañiŷa aca nsheetenaqte ca nta'a maye ŷacootapeeguet da ilotague' ye 'alhua, maye pa'aŷa'ague da avit so tala Éufrates, yaqto' saishet da vi'iiguet da no'onataxanaxac.

⁹Qataq 'enauaque caua na'axa'te, da saishet da huo'o ca qanapacalec na'a'q da qoŷanem camayepi ca iuen, huaca llalec, qagueta lhuraic, huo'otaq qagueta llalec da ŷauo'o lachetaqtaxanaxat da ŷavigaxat da ŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem, nataqa'en ca ala na trigo, toue, lataxa, qataq ca aceite.

¹⁰Cha'aye sauotaique da camayepi qom ŷavigaxat ca lachetaqtaxanaxat nache ŷataqta ŷaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem, qataq da nqouagaxaueelec da ñachaalataxac qataq na ŷalaqpi.

¹¹Qaq nataqa'en samaxasoxoolec da huo'o ca camachaqca shiŷaxaua da saŷalaxaguet de'era ŷamaxasoxonaxac, nache qanqat ca maiche l-llecnaxanaxat, nache qaira'a camaye da qaŷalauat, qaq ca lma' camaye nache ŷataqta qailaxachigui.

¹²Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye lca'aua'a co'ollaxa ye Jerusalén da lma' naqa'en da le'enaxat Ñimaye, ilaxachigui qome ca camachaqca nta'a, huo'otaq ca ŷotta'a't shiŷaxauapi da ŷauotaique naralaxat de'era ŷamaxasoxonaxac,

huo'otaq da nlaxaañi aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Añem Darío, 'era da ñamaxasoxonaxac, qaq damaye qaña'axatec qome, qataq ñataqta qaipacchiguilo da qaño'o't naua shena'ape.»

Co'ollaq mashe qaimat aso atamnaxaqui

¹³Huaña nache so Tatenay, maye ilotague' so 'alhua maye pa'aña'ague da avit so tala Éufrates, qataq so Setar, Bosnay qataq so ltauapi somaye, ñataqta ipacchiguilo naua lamaxasoxonaxaco so nta'a Darío.

¹⁴Qaq 'era da 'eetec so lataxala'pi so judiopi, da ishet da qaltaq cot da qano'oxoosheguem qataq da qaimatta aso atamnaxaqui. Nache ñataqta ipacchiguilo naua la'aqtaxanaxaco soua na'aqtaxanaxanaqa Hageo, qataq so Zacarías maye chegoxoguet so Iddo. Qaq 'era da 'eetec da ipacchigui da lamaxasoxonaxac Ñim Natamnaxala' so Israel le'ecpi, qataq da ipacchiguilo naua lleco maye lapaxayiñi co'ollaxa soua Ciro, Darío qataq so Artajerjes, maye nta'al ye Persia.

¹⁵Qaq nache huetoigui so na'a'q tres so ca'agoxoic maye le'enaxat Adar, da qaimat da qano'oxootapiguisheguem aso atamnaxaqui, qataq huetoigui so vi'i seis da nta'a so Darío.

¹⁶Huaña nache so Israel le'ecpi, qataq so ntaxañaxanaxanecpi qataq so leviitapi, qataq 'enauac so noxonecpi maye ñe'eguelaq co'ollaxa chegaqa'a ye Babilonia, ime nache qaño'ot so lta'araic tonaxac cha'aye qoñaneuo aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Qaq huaña nache qoñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, so cien huaca llalaqpi da qaño'o nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta, qataq doscientos so qagueta lharaic, qataq cuatrocientos so qagueta llalaqpi, qataq doce soua quetaq, nache qanaloqchiichigui ye lcata so nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Israel, da yaqto' qañapalaxat 'enauac na lasouaxashetpi somayepi.

¹⁸Ime, nache qaipacchiguilo naua ñiyigui'she na'aqtaqa maye nanettaleguete aso lere so Moisés, qataq qanaloqchiyiñi soua laloqo'ote da do'onataxan so ntaxañaxanaxanecpi, qataq so leviitapi da ilo'ogue da ño'oxonnataxanaxac da qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huaña ye Jerusalén.

So Israel le'ecpi ño'ot so lta'araic lquia'axac

¹⁹Qaq so noxonecpi maye ñe'eguelaq co'ollaxa chegaqa'a ye Babilonia, ño'ot so lquia'axac lta'araic maye huaigui so Lapascua, huetoigui so na'a'q catorce so la'auaxanec ca'agoxoic.

²⁰Nache so ntaxañaxanaxanecpi qataq so leviitapi, 'enauac da ñataqta nqui'itaxatta. Huaña, nache ñaneuo so lachetaqtaxanaxat qagueta llalec maye huaigui so Lapascua, souaxat da somayepi qañauega co'ollaxa ye ñaqa'a 'alhua cha'aye noxonecpi, qataq souaxat som ltauapi maye ntaxañaxanaxanecpi.

²¹Nache 'enauac se'eso Israel le'ecpi som ñe'eguelaq co'ollaxa chegaqa'a ye Babilonia, somayepi ñalegueua'a so nquia'axac lta'araic maye qaño'ot, qataq 'enauac so nache 'eetai' da netaña yemaye, qataq so ñaxanec na qauem lataxacpi so lauoreuapi. Yaqto' ishet da 'enauac somayepi ño'oxoren Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

²²Qaq ivittrec soua siete na'axa'te da qaño'ottac se'eso nquia'axac lta'araic, da qanallectac aso nauole 'ayiiña maye qaica ca lalegue ñasheeraxachigui. Cha'aye Ñim Nataxala' ñe'eguelaxatem da ntonaxac 'enauac somayepi. Qataq souaxat da so nta'a ye Persia, itauan qataq da ñasheetem somayepi da ñe'eguelaxalec da no'oxoosheguem aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Natamnaxala' so Israel le'ecpi.

Esdras 7

So Esdras qataq so lañepi nvita ye Jerusalén

¹Qaq huetoigui da lo'onataxanaxac so Artajerjes, maye nta'a ye Persia, nache nvita ye Jerusalén so shiñaxaua le'enaxat Esdras, qaq somaye nache llalec so Serarías, maye nataqa'en chegoxoguet so ntaxañaxanaxanec Aarón, Azarías, qataq so Hilcías,

²Salún, Sadoc, Ajitob,

³Amarías, Azarías, Merayot,

⁴Zeraías, Uzi, Buqui,

⁵Abisúa, Finés, Eleazar, qataq so la'auaxanec ntaxañaxanaxanec le'enaxat Aarón.

⁶Qaq so Esdras, somaye neraxanaxanec qataq ñataqta ñañate'n naua lleco, na lqataxacpi Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so Israel le'ecpi, maye ñanem co'ollaxa so Moisés. Qaq so nta'a Artajerjes ñanem somaye 'enauac som iñaxanaique, cha'aye Ñim Nataxala' ñataqta hueta'aguet co'ollaxa somaye.

⁷Qaq so Esdras co'ollaq ñe'eguelaxa ye Jerusalén, nache huo'o so lñatec Israel le'ecpi. Qaq somayepi huo'o so ntaxañaxanaxanecpi, qataq leviitapi, nataqa'en so no'onaxanaxanecpi, qataq so lasom lo'opi, qataq so ilotague' aso atamnaxaqui. Qaq se'eso lviraxac nache huetoigui co'ollaq ivi' soua siete vi'ie da nta'a so Artajerjes.

⁸Qaq 'era da 'eetec so Esdras co'ollaq nvita ye Jerusalén, da huetoiguiilo soua cinco ca'agoxoiqa so vi'i siete da lo'onataxanaxac da nta'a so Artajerjes.

⁹Qaq somaye qataq so lañepi, co'ollaq nnoxonec chegoqchiguiña ye Babilonia, nache huetoigui so la'auaxanec na'a'q so hua'auchiguiñi ca'agoxoic, nache nvita ye Jerusalén, so la'auaxanec na'a'q soua cinco ca'agoxoiqa, cha'aye da lqouagaxanaqtaic, qataq ltaunaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache hueta'aguet somaye.

¹⁰Qaq so Esdras, ye ñataqta lquiyaqteñaxac da napaxaguena nam lqataxacpi Ñim Nataxala', qataq da ñataqta ipactelec da ñapaxaguenec so Israel le'ecpi nam qalapaxañi lataxacpi qataq nam namaxasoxonaxacpi.

Aso lere so nta'a Artajerjes maye ñamaxa so Esdras

¹¹Qaq ana lere so nta'a Artajerjes maye ñanem so Esdras, maye ntaxañaxanaxanec qataq napaxaguenataxanaq maye ñataqta napaxaguena co'ollaxa na namaxasoxonaxacpi qataq na nqataxacpi maye Ñim Nataxala' ñanem co'ollaxa so Israel le'ecpi. Qaq asa'aso nere da huetalec, 'eeta':

¹²«Añem Artajerjes, maye lta'a na nta'alpi, añem sanem da ña'aqtac na Esdras, maye ntaxañaxanaxanec qataq napaxaguenataxanaq, maye ñañate'n naua lleco na lqataxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ilotague' na piguem:

¹³Qaq añem san da ña'aqtac, da 'enauac na Israel le'ecpi maye netaigui ne'ena 'alhua maye selotague', da huo'o ca nshetaique da 'am ca'ategue da taña ye Jerusalén, nache camaye ishet da jec, nataqa'en na ntaxañaxanaxanecpi qataq na leviitapi.

¹⁴Cha'aye añem maye añem nta'a, qataq naua siete chegoqtracot na nqataxacpi, 'am samaxasoq da yaqto' 'anmit da lataxac na netaña ye Jerusalén qataq ye Judá, da ñoqta 'eesa da qaipacchiguilo naua lqataxaco Ñim 'Anatamnaxala' maye 'auauattoote'.

¹⁵Qataq 'auache ana qarachetaqtaxanaqte oro qataq na lcat plata, maye añem qataq na itauapi sanaxam Ñim Natamnaxala' ca Israel le'ecpi maye netaña ye Jerusalén.

¹⁶Nataqa'en 'auache ana plata qataq oro maye 'auachegoxotaigui 'enauac na netaigui na 'alhua Babilonia, qataq ñaleeguet 'anqa'en na lachetaqtaxanaxatpi na nalamaxat nhuo' le'ecpi, nataqa'en na ntaxañaxanaxanecpi da ñaneua'a aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye naña ye Jerusalén.

¹⁷Qaq ana'ana anom plata, nache lasheue 'anqa'en da 'ausheenaxanaique ca huaca llalec, qagueta lhuraic, qagueta llalec, qataq huaqta'aguet 'anqa'en aca nachetaqtaxanaqte maye ala na trigo, qataq ca lataxa da qañachalec aca nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye huaña aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Qanatamnaxala'ai maye naña ye Jerusalén.

¹⁸Qaq aca no'onañi, aca anom plata qataq ca oro, nache 'am qataq ca 'artauapi nache maiche qo'oicñiitac ca qauataxaniiteuga ca ñataqta ñañamaxareeta Ñim Qanatamnaxala'ai.

¹⁹Qalaxaye que'eca nogoxoshetpi maye 'am qoñanem 'auachaigui qome aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Atamnaxala' maye naña ye Jerusalén.

²⁰Qataq da huo'o ca camachaqca lya qaiueetaique da lalamaxat qanqa'en aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Atamnaxala', nache 'ausheetenaxana qome aca naỹamaqta anom maye huetaigui ca nma' lta'araic.

²¹Qaq aỹem nta'a Artajerjes, samaxalec 'enauac na netaña ye 'alhua maye pa'aỹa'ague da avit so tala Éufrates maye ilotague' aca anom, da saỹaỹaloxon da yami' da huo'o aca iỹaxanaique, nam ntaxaỹaxanaxanec qataq napaxaguenataxanaq Esdras, maye yãate'n naua lleco naua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ilotague' na piguem.

²²Qataq qoỹanem qome ca tres mil trescientos kilos ca lcat plata, qataq diez mil kilos ca trigo, qataq dos mil doscientos litros ca lataxa qataq dos mil doscientos litros ca aceite, qataq maiche ca tachiguiña qanqa'en ca toue.

²³Qaq 'enauac na damaxasoxoolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qoỹaneua'a aca atamnaxaqui, nache sa qãaỹaloxon qome da qoỹaneuo, yaqto' saishet da huo'o ca talec nhuaxanaguec na yalaqpi qataq 'enauac ne'ena selotague'pi.

²⁴Nataqa'en samaxasoxoolec da 'enauac na ntaxaỹaxanaxanecpi, leviitapi, no'onaxanaxanecpi, lasom lo'opi, qataq ca ilotague' aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saishet qome da desheetenaxaatac qanqa'en.

²⁵Qaq 'am Esdras, maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am yãanem 'enauac da naỹaanec, 'auauo'o qome ca 'aỹa'aneuopi da nmit qataq yãamaxaañi ca nasouaxashet, qataq ca nta'alpi, nam mashe yãaten da llec na nqataxacpi da yaqto' ilo'ogue 'enauac ye netalec ye 'alhua maye pa'aỹa'ague da avit so tala Éufrates, cha'aye nacheca cam yãpaxaguen qome na judiopi maye ñaq saxanaxa da yãaten na lqataxacpi Ñim 'Anatamnaxala'.

²⁶Qaq da huo'o ca sa yalaxaguet na lqataxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq na yãamasoxonaxacpi nache saqãaỹaloxon da qanmit, qataq qãauo'o ca nhuaxanaguec, qão'orauec, huo'otaq da yãauo'o qanqa'en aca lsheetenaxanaqte, qãicoñe', huo'otaq qãalauat camaye.»

Da natamnaxac so Esdras

²⁷Qaq da natamnaxac so Esdras, 'eeta': «Yataqta qão'oxoren qome Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' so hua'au qarta'alpi, cha'aye Ñimaye yãanem da no'on lquiyaqteỹaxac ñi nta'a, da ye'eguelaxatem da lyacỹaxac aỹi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye naña ye Jerusalén.

²⁸Qaq souaxat da lauotaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaica ca loga't, Ñimaye yã'otec qome ñi nta'a qataq na chegoqtacot na nqataxacpi qataq 'enauac na ltauapi maye yataqta 'amaqtaqaicpi da huo'o naqa'en da lqouagaxanaqtaic da sheeta. Qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna yataqta aỹem hueta'aguet, yãqo'oye huo'o da yã'añaxac da sataxana't 'enauac na lataxala'pi na Israel le'ecpi, da yaqto' nasauaxat da aỹem nca'ategue da ñe'eguelaxasaxa na Jerusalén.»

Esdras 8

Ana lmalate so ñe'eguelaqpi maye nnaictague' so Esdras

¹Qaq 'ana ana lmalate maye nanettalec, na lataxala'pi na nalamaxat nhuo' le'ecpi, maye nnaictague' so Esdras, chegoqchiguiña ye Babilonia, maye huetoigui da lo'onataxanaxac so nta'a Artajerjes co'ollaq ñe'eguelaq:

²Guerson maye chegoxoguet so Finés, Daniel maye chegoxoguet so Itamar, Hatus maye chegoxoguet so David.

³Zacarías maye chegoxoguet so Secanías, qataq so Paros, qataq so ciento cincuenta nnaictague' ñalleppi.

⁴Elioguenay, maye llalec so Zeraías, maye chegoxoguet so Pajat Moab, qataq so doscientos nnaictague' ñalleppi.

⁵Secanías, maye llalec so Jahaziel, maye chegoxoguet so Zatu, qataq so trescientos nnaictague' ñalleppi.

⁶Ebed, maye llalec so Jonatán, qataq chegoxoguet so Adín, qataq so cincuenta nnaictague' ñalleppi.

⁷Jesaiás maye llalec so Atalías, som chegoxoguet so Elam, somaye setenta so nnaictague' ñalleppi.

⁸Zebadíás, maye llalec so Micael, som chegoxoguet so Sefatías, somaye ochenta so nnaictague' ñalleppi.

⁹Abdíás, som llalec so Yejiel, maye chegoxoguet so Joab, somaye doscientos dieciocho so nnaictague' ñalleppi.

¹⁰Selomit, som llalec so Josifías, qataq chegoxoguet so Bani, somaye ciento sesenta so nnaictague' ñalleppi.

¹¹Zacarías, som llalec so Bebay, qataq chegoxoguet so Bebay, somaye veintiocho so nnaictague' ñalleppi.

¹²Johanán, som llalec so Hacamán, qataq chegoxoguet so Azgad, somaye diez so nnaictague' ñalleppi.

¹³Elifelet, Jeiel qataq so Semaías, som pa'atrec chegoxogueta so Adonacán, soomaye sesenta so nnaictague' ñalleppi.

¹⁴Utay, qataq so Zabud, maye chegoxoreguet so Bigvay, soomaye setenta so nnaictague' ñalleppi.

Co'ollaq qañe'eguelaxa ye Jerusalén

¹⁵Qaq aýem, Esdras, sataxana't 'enauac ne'ena lataxala'pi na nalamaxat nhuo' le'ecpi, cai huaña so la'auaxac maye taýaxaama aso tala Ahava, qaq huaña somaye nache souaqta'a soua tres na'axa'te. Qaq co'ollaq setaxaýaxaatac aso lmalate

'enauac se'eso maiche nhuo' le'ecpi, qataq na ntaxaŷaxanaxanecpi, nache saishet da selalec na nalamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Leví.

¹⁶Huaña nache samaq so Eliezer, Ariel, Semaías, Elnatán, Jarib, Elnatán, Natán, Zacarías qataq so Mesulán, cha'aye soomaye 'amaqtaqaiqa, qataq soua paxaguenataxanaxaiqa Joyarib qataq so Elnatán,

¹⁷nache samaxalo soomaye so Iddo, maye lataxala' so netaña ye Casifia, da iŷaxanot somaye qataq so Itauapi, da huo'oi ca qomi' namaxalo nam ŷaŷaten da ilo'ogue añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Qanatamnaxala'.

¹⁸Qaq cha'aye Ñim Qanatamnaxala' ŷataqta qomi' hueta'agueta, nache qanamaq so shiŷaxaua maye Israel le'ec, cha'aye somaye ŷataqta huo'o na ŷaŷaten le'enaxat Serebías, qaq somaye nache llalec so Mahlí, maye lauo' le'ec so chegoxoguet so Leví. Ime, nache anac somaye nnaictagueto soua llalqa qataq so lqaŷañecpi, qaq da ima'a't somayepi nache ivi' dieciocho ye lcata.

¹⁹Nataqa'en qanamaq so Jasabías qataq so Isaías, maye chegoxoreguet so Merari, nache soomaye lŷatrec soua llalqa, qataq so lqaŷañecpi, qaq da ima'a't somayepi nache ivi' veinte ye lcata.

²⁰Nataqa'en so namaxashecpí maye ilotague' aso atamnaxaqui, maye so David qataq so Itauapi ŷaneuo co'ollaxa da yaqto' itauaatac so leviitapi, ivi' doscientos veinte so qomi' qanamaxalo. Ime, nache ñi 'oonolec somayepi, qoŷiyiñi na le'enaxatpi.

²¹Qaq so ñaq sonaqtaña so loigue so tala Ahavá, nache samaxalec somayepi da nqouaqcheela't qataq ŷataqta ñemanaqot Ñim Qanatamnaxala', qataq seŷaxanaqot Ñimaye da qomi' nnaictagueto de'era qoyecŷaxac, qataq da ntela'a so qoyalaqpi, qataq 'enauac so qorogoxoshetpi.

²²Cha'aye ŷataqta huo'o caillaye da icoxo da seŷaxanot ñi nta'a da ŷauo'o ca qomi' namaxaguelo nalleppi, maye huota'a lalopi caipi da qomi' nauanaleguete na qanqa'aic souaxat na qampa'aguenaxauapi. Cha'aye mashe sa'aqtaxanaxam ñi nta'a da lhuaqŷaxac Ñim Qatamnaxala' da npaxattalec ca pi'iŷa'a Ñimaye, qalaxaye da huo'otaq huo'o ca ŷaxanec Ñimaye, nache maiche nque'etaxangui ca nhuaxanaguet.

²³Qaq 'era da 'eetec co'ollaq ñeqouaqchetaq qataq seŷaxanaqtacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' qomi' npaxattaleguete, qaq Ñimaye qomi' hua'axaŷalo.

²⁴Huaña, nache seŷotaugalo soua doce lataxala'ate so ntaxaŷaxanaxanecpi, so Serebías, Jasabías, qataq soua diez maye maiche lqaŷa't somaye.

²⁵Ime, nache ŷauaachigui ñaqa'en somayepi da ñaloqten so oro, qataq so nogoxoshetpi maye lachetaqtaxanaxatpi so nta'a, qataq so Itauapi maye 'amaqtaqaicpi, nataqa'en so ŷaneuo so Israel le'ecpi maye ŷalectauo da yaqto' qoŷaneua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁶Nache se'eso ñaloqtenpi qataq saneuopi, ivi' veintiún mil cuatrocientos cincuenta kilos so lcat plata, qataq so cien nhuenecpiolec maye plata, qataq so tres mil trescientos kilos so oro,

²⁷qataq aso veinte ñomaxaqui oro maye ivi' ocho kilos, qataq soua dos ñomaxaqui' late'erail maye chegaqaigui so ñataqta no'on bronce maye 'eeta'am na oro.

²⁸Qaq so mashe imeta 'enauac de'era, nache shenapega sontaxaŷaxanaxanecpi sheeta': «Qami' mashe sogote da qami' qaiŷotaugalo da qauo'onataxaniŷot Ñim Nataxala', qaq nataqa'en ne'ena nogoxoshetpi mashe qaiŷotauga da qoŷaneuo. Qaq ne'ena lcat plata qataq na oro, namaye qoŷanot Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au qarta'alpi.

²⁹Qaq ñataqta qantelŷa'a qome qataq qauaŷamaxache, ivitta'a qom qanaloqten, ŷauaachigui qanqa'en nam lataxala'pi nantaxaŷaxanaxanecpi, qataq ca leviitapi, qataq ca lataxala'pi na ñalaqpi Israel le'ecpi da huaña aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye naña ye Jerusalén.»

³⁰Huaña nache sontaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi ŷaconeguet so lcat plata, qataq so oro qataq so nhuenecpiolec maye qanaloqteetac co'ollaxa, nache iroua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye netaña ye Jerusalén.

³¹Qaq so na'a'q doce so la'auaxanec ca'agoxoic nache sachegoxosoqchiguiña so tala Ahava da ñeqo'onaxa ye Jerusalén. Qaq Ñim Qanatamnaxala' qomi' ilotagueto da ñanaguenaqtague' so nqa'aic, qataq qomi' ntelaqna'agueta so qanpa'aguenauapi qataq so cachaxaicpi.

³²Qaq so mashe sevitaxa ye Jerusalén, nache ivittrec soua tres na'axa'te da ñemataxauec.

³³Qaq so na'a'q cuatro nache ñeqo'onaxaua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Qanatamnaxala' da ñaloqtenaq se'eso lcat, plata qataq oro, nataqa'en so nhuenecpiolec, huaña nache 'enauac sanaxam sontaxaŷaxanaxanec Meremot, maye llalec so Urías. Nataqa'en ŷalectauo so Eleazar, maye llalec so Finés, qataq soua leviita Jozabad, maye llalec so Josué, qataq so Naodías, maye llalec so Binuy.

³⁴Nache se'eso na'a'q qanaloqten ye lsallaxa qataq qanaloqten ye lcata 'enauac somayepi, nache qoŷereñi.

³⁵Qaq so mashe ime 'enauac de'era, nache so ñe'eguelaqpi maye chegaqa'a ye Babilonia, ndouo so doce huaca llalaqpi, qataq noventa y seis so qagueta lharaicpi, qataq setenta y siete so qagueta llalaqpi, qataq doce soua quetaq, da lachetaqtaxanaxatpi da qaŷapalaxat na lasouaxashetpi. Nache 'enauac somayepi qaŷavigaxat da qaŷo'oxoren Ñim Nataxala'.

³⁶Ime, nache qoŷanem so la'aqtac so nta'a, so nta'alpi qataq 'enauac so nataxala'pi maye ilotague' ye 'alhua maye pa'aŷa'ague da avit so tala Éufrates,

nache somayepi 'enauac da itauan se'eso nhuo' le'ecpi, qataq da qaño'ot aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Esdras 9

So natamnaxac so Esdras

¹Qaq so mashe ime 'enauac de'era, nache aýem naua'a so nataxala'pi, nache aýem 'enapega, 'eeta': «Ne'ena nhuo' Israel le'ecpi qataq na ntaxaýaxanaxanecpi, qataq na leviitapi, namayepi saishet da ýaxanec da ýalectaigui na cananeopi, hitiitapi, ferezeopi, jebuseopi, amoniitapi, moabiitapi, Egipto le'ecpi, qataq na amorreopi, qataq ýe'enaxat dam ýataqta qaiqaiga lataxac namayepi.

²Qaq namayepi qataq na llaqpi huaroneguet na llalpi ne'ena shiýaxauapi, qaq ýoqo'oye ne'ena nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýaleeguet 'enauac ne'ena ýotta'a't shiýaxauapi. Qaq na la'auaxanec da ýo'ot de'era nasouaxashet, nachena nam nta'alpi, qataq nam 'amaqtaqaic nataxala'pi.»

³Qaq can sa'aqchigui de'era na'aqtaxanaxac, nache aýem ñecolaxata'aisalo naua aýogo, qataq ño'otegue' na ýaue, qataq ana iqa' laue souaxat da ñiqui'ic. Ime, nache ñeso'ootañi ýataqta qaica ca ýa'añaxac.

⁴Qaq huaña nache 'enauac nam huo'o naq 'enec naqa'en da la'aqtac Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ýataqta daquico souaxat da lasouaxashet ne'ena cheta'ague da ñe'eguelaq nache aýem qaicoleesop, qalaxaye aýem nache ñeso'ootañi, qaica ca ýa'añaxac choche ivitta'a so laloqo' da qaño'ot so nachetaqtaxanaxat ye avit.

⁵Qaq so ivita ye laloqo' da qaño'ot so nachetaqtaxanaxat nache qaltaq huo'o da ýa'añaxac, qalaxaye ñaq saatrañi soua aýogo maye colaqta'ape qataq so ipo', nache aýem sa'alyiñi naua illecte, qataq sachaxanoto naua ihuaxaye Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala',

⁶nache sheeta': «'Am maye 'Am Ñatamnaxala', aýem sasaýaten ca sheetec, qataq ýataqta huo'o da ña'aloxonaxac da 'am seýaxanot. Souaxat na qauemsat ýataqta ýaguisheguem, choche ivitta'a da qomi' ýapoleguete, qataq ýataqta iviro'ot na piguem.

⁷Qataq mashe qañoqteguelo soua vi'iye, choche ivitta'a nagui, da ýataqta lta'araic de'era qarasouaxashet. Qaq souaxat ne'ena qauemsat, nache qomi', qataq na qarta'alpi, qataq na ntaxaýaxanaxanecpi, qomi' qoýanegueta da la'añaxac na lta'alpi na ýotta'a't shiýaxauapi maye qarhuoreuapi. Nache qomi' qaique'emaqcheteque so ýeelonec, qataq qomi' nlataqa, qataq qomi' qanhuo't, qataq qomi' qane'eetapiguilo, choche ivitta'a nagui.

⁸Qalaxaye nagui 'am, Nataxala' maye Qanatamnaxala', de'era 'arauotaxanaqtaic da shenaqta nache chegoqchigui da huo'o na ishet da qaisoueeguesop da nlataguec, nache qomi' qoýanema da ñanaguenaq da ýoltaq sonaqalec ne'ena 'alhua maye qui'itta maye qomi' 'aýa'anema. Qataq qomi' 'anema da dalaxaiaic

qanaquitaxac qataq qomi' 'auo'oteque da ñe'eguelaxasheguem de'era qantonaxac.

⁹Qaq na'aictaxa da qomi' nlataga, qalaxaye saishet da qomi' 'auala't, qaq de'era 'arauotaxanaqtaic da shenaqta ñataqta lta'araic ñoqo'oye 'auo'otec da ye nta'alpi ye Persia, qomi' ñanema da ñe'eguelaxasoq da ño'oxonaxasheguem añi atamnaxaqui maye 'aralamaqte, maye nlachiguiñi co'ollaxa. ¡Qaq nagui da souaqta'a ne'ena Judá, qataq na Jerusalén nache qomi' 'anpaxattaleguete qome!

¹⁰Qalaxaye nagui, 'am Qanatamnaxala', ¿ca 'eeteco' ca qara'aqtac, ye mashe ime 'enauac na so'otaqpi? Cha'aye qomi' ñataqta saishet da sepagaqchigui nua 'aramaxasoxonaxaco,

¹¹maye qomi' 'aã'anema 'auachegoxotchigui so 'ara'aqtaxanaxanecpi maye 'aramaxashecpí, da qomi' 'auqattegalo co'ollaxa, da ne'ena 'alhua maye ñenoxonaxaua'a da sonaqalec, namaye ñataqta imattalec na qauem, souaxat nua qauema no'onataxaco na shiñaxauapi maye netalec namaye, nache nlaqchigui na qauem 'onataxacpi maye qaiqaiqa.

¹²Nataqa'en qomi' 'auqattegalo caillaye da saishet da sashenaqtem na qoyalpi da huaroneguet na llalaqpi ne'ena shiñaxauapi, qataq na llalpi 'alpi da huaroneguet na qoyalapi. Qataq saishet da setauanaq ne'ena shiñaxauapi da yaqto' huo'o da l-lagaxayec qataq da lsallaxa. Yaqto' nache 'eetai' da qomi' 'añaxaiqa, qataq saconaqtaiqui da alañaxac 'enauac na huetalec ne'ena 'alhuapi, qataq da ca qomi' chegoxogueta nache 'eetai' qome da lalamaxat 'enauac ne'ena 'alhua.

¹³Qaq 'enauac de'era souaqaiqui souaxat na qauemsat qataq na qarasouaxashetpi. Qomi' sauattonaqta da nache 'am maye Qanatamnaxala' da qomi' 'aã'anema de'era qanhuaxanaguec, qalaxaye nataqa'en qomi' 'aã'anema da qomi' huesochiyiñi.

¹⁴Qaq taloxochiyectoxo' da she'eguelaxasoxolec da sa salaxasoxoguet na 'aramaxasoxonaxacpi, da saronaxaguet na 'alpi maye chegaqaiqui ne'ena shiñaxauapi maye ñataqta qauema nua no'onataxaco. Cha'aye da nache shenaqtec, nache qomi' 'aulematañalo, qataq qomi' 'anlaxaayíñi, ivitta'a da ñataqta qaiqa ca no'onañi da 'anca'alaxattauec da shenaqta.

¹⁵Qaq 'am Nataxala', qataq Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'am maye ñataqta sa na'aigue da 'icñaxac. 'Am maye chegoqchigui da qalota da shenaqta na nca'altauec. Qalaxaye qomi' ñataqta ñanomaqta da 'am hueta'asop na qarasouaxashetpi, qaq ñoqo'oye saq taiguet da 'am souaqto'ot.»

Esdras 10

So nhuo' le'ecpi ñauattooteguet da huo'o da lasouaxashet

¹Qaq so Esdras co'ollaq ña nqouagaxaueetac qataq ñaatac so la'aqtac, souaxat na lasouaxashetpi so lauo' le'ecpi qataq ñeetac, ña'attrañi nua l-llecte, hueta'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache anac so qalota

ÿalleppi, 'alpi qataq so ñaqqiolec maye Israel le'ecpi. Qaq 'enauac somayepi colesop somaye, nache nÿeetac souaxat da lta'araic nqui'ic.

²Nache so Secanías, som llalec so Yejiel, maye chegoxoguet so Elam, somaye 'enapego' so Esdras, 'eeta': «Qomi' saishet co'ollaxa da salaxasoxoguet Ñim Qanatamnaxala', ÿoqo'oye saronaxaguet na 'alpi maye chegaqauec, maye natameetacot na ÿaqa'a atamnaxala'pi, qalaxaye ñaq huo'o da qanaquitaxac.

³Qaq nagui sanaxam da qara'aqtac Ñim Qanatamnaxala' da ñalaataxai' qome ana qaramoxouapi maye chegaqauec, qataq 'enauac na llaqqi. Qataq so'otac 'enauac ca qomi' 'auamaxaleguete, yaqto' sepagaqtelec na lamaxasoxonaxacpi Ñim Qanatamnaxala'. ¡Qataq ÿataqta salaxasoxoguet 'enauac na lqataxacpi Ñimaye!

⁴Qoñisheguem qome, cha'aye 'am maye ÿoqta 'aro'onataxanaxac damaye, qaq qomi' 'am setauanaq. ¡'Ana'añaxat da 'auacoolec da 'auo'ot damaye!»

⁵Qaq co'ollaq huaqchigui se'eso na'aqtac so Esdras nache nachaañi, da iÿaxaneuga so lataxala'pi so ntaxaÿaxanaxanecpi, qataq so leviitapi, qataq 'enauac so Israel le'ecpi nache 'enapega da 'enauac ipacchigui da la'aqtac so Secanía. Nache 'enauac somayepi ÿasat da ipacchigui se'eso na'aqtac.

⁶Ime, nache so Esdras nnoxonec, ca'ai aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache nqo'oneua'a so lanataxaqui so Johanán, som llalec so Eliasib. Ime, nache hueta'a se'eso pe qalaxaye saishet da huo'o ca chec, qataq saishet da nÿom, cha'aye ÿataqta lta'araic da laquicoxo, souaxat da saÿalaq se'eso shiÿaxauapi maye cheta'ague da ñe'eguelaq.

⁷Qaq co'ollaq mashe lcopata'ague de'era, nache qaiÿaxaneuga 'enauac so noxonecpi co'ollaxa maye cheta'ague da ñe'eguelaqpi maye netaña ye Judá, qataq ye Jerusalén som chegaqa'a co'ollaxa ye Babilonia, da ÿo'ot ca naponaxac maye huaña qanqoÿen ye Jerusalén.

⁸Nataqa'en qaiqattega 'enauac ca saishet da nvireuo caua tres na'axa'te maye naloqnaqa, maye ÿecchiguilo so nataxala'pi qataq so chegoqtacotpi na nqataxac, nache camaye qaiuotaxanec ca logoxoshetpi, qataq qaÿamaqhuc da ca'ai qanqoÿen som cheta'ague da ñe'eguelaqpi.

⁹Nache so inoxoorec soua tres na'axa'te, maye huetoiguilo so na'a'q veinte so ca'agoxoic nueve, nache 'enauac so ÿalleppi maye chegoxoguetpi so Judá, qataq so Benjamín, laponaga' ye Jerusalén. Qaq 'enauac somayepi hueta'a so nqasoxoc aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache 'enauac somayepi ÿataqta iviloxola't souaxat da la'aqtac so Secanías, qataq souaxat so auot maye nactaño.

¹⁰Qaq huaña nache so ntaxaÿaxanaxanec Esdras nachaañi, nache 'enapeco': Qami' huo'o da qarasouaxashichi, cha'aye qauaroñiiguat na 'alpi maye natameetacot na ÿaqa'a atamnaxala'pi, qaq 'era da 'eetec da qanquigaxacheetauec da lasouaxashet na Israel le'ecpi.

¹¹Qaq nagui, ŷataqta qanauattoñiitela't da huo'o da qarasouaxashichi maye hueta'asop Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' so hua'au qarta'alpi, qataq qauo'оче' qome naua ŷaŷamaxareete' Ñimaye. Qataq qaŷa'axañeeuec qome 'enauac na chegaqauecpi maye natameetacot na ŷaqa'a atamnaxala'pi, qataq na 'alpi maye chegaqauec maye qauaroñeeguet.

¹²Nache 'enauac so shiŷaxauapi ŷataqta na'axannec da lasataxac, 'eeta': ¡Aja', qomi' so'otaq 'enauac dam qonapec!

¹³Qalaxaye saishet da souaqta'aguet na auot, cha'aye namaye saishet da vi'iguet, qataq ye de'era qaŷo'ot saishet da 'oonolec, huo'otaq dos na'axa'te nache ime. Cha'aye ŷataqta qomi' qalota da huo'o da qarasouaxashet.

¹⁴Qaq 'onaxaic da ndotec na qarataxala'pi da no'onañi da detaxaŷapigui de'era, nache sa iuen da salegaqtauo. Qaq qom ime, nache qaŷauo'o ca laloqo' da anac 'enauac na huaroneguet na 'alpi maye chegaqauec, qaq namayepi nache lŷateuo qome ca lataxala'pi qataq ca nmit qataq ŷaŷaxaani ca nasouaxashet. Nache ivitta'a da vi'iguet de'era lta'araic lalemataic Ñim Qanatamnaxala' souaxat nam qarasouaxashetpi.

¹⁵Qaq 'enauac se'eso mashe ñe'eguelaqpi maye noxonecpi co'ollaxa ŷataqta ŷaŷamaxareeta de'era qoŷeetec, qaq nachaqsouate' soua Jonatán, som llalec so Asael, qataq so Jahazías, som llalec so Ticva, da saŷaŷamaxade'n de'era, cha'aye soomaye huaxaigueta soua Mesulán, qataq so Sabetay maye leviita.

¹⁶Qaq so mashe ñe'eguelaqpi maye noxonecpi co'ollaxa, somayepi ŷacoolec da ŷo'ot se'eso qanasachigui na'aqtac. Qaq huaña nache so ntaxaŷaxanaxanec Esdras, huo'oi soua lca'a'ua'alo lataxala'ate so nhuo' le'ecpi, qaq nache dataigueta soomaye da nmit ñi 'oonolec se'eso nasouaxashetpi. Qaq nache huetoigui so la'auaxanec na'a'q so ca'agoxoic diez, nache dataŷa't somayepi da qaitaxaŷapigui de'era.

¹⁷Qaq so la'auaxanec na'a'q so la'auaxanec ca'agoxoic, nache huaigui da imat da nmit 'enauac da huaiguipi ñi 'oonolec so ŷalleppi maye huaroneguet so 'alpi maye chegaqauec.

Aso lmalate som huo'o na lasouaxashetpi

¹⁸Qaq 'ana ana lmalate so llalaqpi so ntaxaŷaxanaxanecpi maye huaroneguet co'ollaxa so 'alpi maye chegaqauec: So chegoxoguetspi so Josué, som llalec so Josadac, qataq soua lauo' lashe': Maseías, Eliezer, Jarib qataq so Gedalías,

¹⁹somayepi ŷa'n co'ollaxa so la'aqtac da nalate' aso lamoxouapi maye chegaqauec. Ime, nache somayepi ndouo so qagueta lhuraic da ŷauo'o lachetaqtaxanaxat da yaqto' qaŷapalaxat so lasouaxashetpi.

²⁰Qaq so chegoxogueta so Imer: Jananí qataq so Zebadías.

²¹Qaq so chegoxogueta so Jarín: Maseías, Elías, Semaías Yejiel qataq so Uzías.

- ²²Qaq so chegoxogueta so Pasjur: Elioguenay, Maseías, Ismael, Natanael, Jozabad qataq so Elasa.
- ²³Qaq so chegoxogueta so leviitapi: Jozabad, Simea, Quelaías (maye Kelita), Petajías, Judá qataq so Eliezer.
- ²⁴Qaq so 'onaxanaxaic: Eliasib. Qaq soua lasom lo'ol: Salún, Telén qataq so Uri.
- ²⁵Qaq so laýe Israel le'ecpi maye nataqa'en huaroneguet co'ollaxa so 'alpi maye chegaqauec: Som chegoxogueta so Paros: Ramía, Jezías, Malquías, Mijamín, Eleazar, Malquías qataq so Benaías.
- ²⁶Qaq so chegoxogueta so Elam: Matanías, Zacarías, Yejiel, Abdi, Jeremot qataq so Elías.
- ²⁷Qaq so chegoxogueta so Zatu: Elioguenay, Eliasib, Matanías, Jeremot, Zabad qataq so Aziza.
- ²⁸Qaq so chegoxogueta so Bebay: Johanán, Jananías, Zabay qataq so Atlay.
- ²⁹Qaq so chegoxogueta so Bani: Mesulán, Maluc, Adaías, Jasub, Seal qataq so Ramot.
- ³⁰Qaq so chegoxogueta so Pajat Moab: Adná, Quelal, Benaías, Maseías, Matanías, Besalel, Binuy qataq so Manasés.
- ³¹Qaq so chegoxogueta so Jarín: Eliezer, Isías, Malquías, Semaías, Simeón,
- ³²Benjamín, Maluc qataq so Semaías.
- ³³Qaq so chegoxogueta so Jasún: Matenay, Matata, Zabad, Elifelet, Yeremay, Manasés qataq so Simea.
- ³⁴Qaq so chegoxogueta so Bani: Maday, Amirán, Uel,
- ³⁵Benaías, Bedías, Queluí,
- ³⁶Vanías, Meremot, Eliasib,
- ³⁷Matanías, Matenay, Jasay.
- ³⁸Qaq so chegoxogueta so Binuy: Simea,
- ³⁹Selemías, Natán, Adaías,
- ⁴⁰Macnadebay, Sasay, Sarai,
- ⁴¹Azarel, Selemías, Semarías,
- ⁴²Salún, Amarías qataq so José.
- ⁴³Qaq so chegoxogueta so Nebo: Jeiel, Matatías, Zabad, Zebina, Jadau, Joel qataq so Benaías.

⁴⁴Qaq 'enauac se'esopi maye huaroneguet co'ollaxa so 'alpi maye chegaqauec, somayepi ñalat co'ollaxa aso lamoxouapi nataqa'en so llalaqpi.

Nehemías

Nehemías 1

So Nehemías natameelec so lauo' le'ecpi

¹Da la'aqtaxanaxac so Nehemías, som llalec so Hacialía, 'eeta': Huetoigui so ca'agoxoic Quisleu so vi'i veinte, co'ollaq soota'a ye huaqta'a't n̄yecpi ye Susa,

²qaq vichigui co'ollaq nvita yemaye so ñaqaña Jananí, nnaictagueto soua shiñaxau' maye chegoqra'a ye Judá. Huaña nache senataxaatapeguec ye Jerusalén, qataq so lañepi judiopi maye ñet co'ollaxa da nanoxonaguec da qañauega ye Babilonia.

³Nache soomaye añem da'aqtaxaarem, 'eeta': «Qomye na ñet co'ollaxa da nanoxonaguec, nache no'onalec yi'ie 'alhua Jerusalén, yemayepi ñataqta ñaguec da lachoxoyec qataq da ne'enaguec. Qataq so lpaqtaxat yemaye ñataqta nlachiguiñi qanqa'en, qataq so lasompi ñataqta ñavicta souaxat so norec.»

⁴Qaq can sa'aqchigui de'era nache ñeso'ooñi da ñeñen, nache huo'oi soua na'axa'te da huo'o da ñaquicoxo qataq ñeqouaqchet, qataq ñatameetacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ilotague' na piguem.

⁵Nache sheeta': «'Am Nataxala', maye 'Aro'onatac 'Enauacna maye qoneto'ot na piguem, 'am 'amaqtaqaic qataq chaqaic, maye 'aupacchiguiilo naua 'anañamaxataxaco, qataq sa 'anapacalec ca 'am ñauotec, qataq ñalaxagueta naua 'aramaxasoxonaxaco.

⁶Nagui, 'am ñachoxonnot da 'ana'axañaxana da ñatamnaxac, cha'aye maiche añem 'aramaxashec, ñoqo'oye ye na'a'q qataq ye pe 'am señaataacot da 'anquaguec na 'aralamaxat Israel le'ecpi. Cha'aye sañateeta da añem qataq na ñalaqpi maye salegaqtaigui, namayepi huo'o da qarasouaxashet 'am hueto'ot.

⁷Qomi' ñataqta qauem na so'otaqpi, qataq saishet da salaxasoxoguet na 'aramaxasoxonaxacpi maye qomi' 'anema co'ollaxa, 'auachegoxotchigui so 'aramaxashec Moisés.

⁸Ña 'auennata'a qome so 'ara'aqtac maye 'aña'anem co'ollaxa so 'aramaxashec Moisés, 'eeta': Da huo'otaq huo'o ca qarasouaxashichi nache qami' selagaxaaleguete qome ana 'alhua.

⁹Qalaxaye nataqa'en qonapec da huo'otaq qomi' 'am she'eguelaxasoxoguet, qataq ñataqta so'ota'q naua 'aramaxasoxonaxaco, nache na'aictaxa da ñelagaxataq, qataq seviraqa'a ca qañoqta 'alhua, qalaxaye ishet da qomi' 'alañaona't, qataq qomi' 'auauegalo ye 'alhua maye 'arca'aguishec da qomi' 'aña'analeguete.

¹⁰Cha'aye maiche qomi' 'aramaxashecpi, qataq qomi' 'aralamqa'ate maye qomi' 'anqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto, qomi' 'auroleguete da qaica ca 'ena'am 'ara'añaxac.

¹¹'Am Nataxala', 'am ñachoxonnot da ñaq 'auqoché'eguet de'era ñatamnaxac, qataq da nachoxonnaxac ne'ena 'aramaxashecpí, cha'aye huo'o da lyaxa da 'am ño'oxoren. Qataq 'am señaxanot da yaqto' ne'ena 'aramaxashec ñañoxot ca 'eetapeguec, qataq ivira'a da ñim nta'a ishet da aýem ilo'oguet qataq aýem ñanem ca lqouagaxanaqtaic.» Qaq se'eso na'a'q qalaq nache aýem da ñyomaxaqui lo'o se'eso nta'a Artajerjes.

Nehemías 2

So Nehemías ñe'eguelaxa ye Jerusalén

¹Qaq huo'o so na'a'q, huetoigui so ca'agoxoic Nisán, so mashe ivi' naua veinte vi'iye da lo'onataxanaxac so nta'a Artajerjes, nache cai sanem se'eso nta'a aso ñyomaxaqui huetagui so lataxa, nache somaye aýem ñauatton da ñataqta saquico, saq 'ena'ama soua lña't na'axa'te,

²nache aýem inat somaye, 'eeta': ¿Chaq ta'ainco' da 'auaquicota? Ye 'eco' saishet da 'am sano'on, yo'oqta da huo'o ca huo'omshe huo'o da 'anqui'ic. Nache aýem ñataqta huo'o da icolanaxa.

³Nache sasateguet se'eso nta'a, sheeta': ¿Ñataqta nache 'eetai' qome da 'anca'altauec 'am nta'a! Ta'ainco' ctaxa da qaica ca ñaquicoxo ye ñataqta nlachiguiñi ye sachegoqchiguiña huaqta'a't ñyecpi maye nlattraña yeua ita'al, qataq so lasompi ñataqta ñavicta naqa'en so norec.

⁴Nache se'eso nta'a, 'enapec: ¿Qaq chaq negue't ca 'anshetaique da 'am setaunec? Huaña nache ñataqta señaxanot Ñim Nataxala' da aýem itauan.

⁵Nache sasateguet se'eso nta'a, sheeta': 'Am nta'a, maye aýem 'aramaxashec, da 'auaýamaxareeta qataq da aýem 'anqouaguec, nache aýem 'auamaxa qome ye Judá, yem huaqta'a't ñyecpi maye nlattraña yeua ita'al da yaqto' qaltaq ño'oxoosheguem.

⁶Nache so nta'a maye huaqta'ai' co'ollaxa aso nate'e, aýem inat, 'eeta': ¿Chaq lcate' na'axa'te caua ivi' ca 'icñaxac, qataq ca lagui da 'añe'eguelaq? Nache so sa'aqtaxanem so laloqo' da ñe'eguelaq, nache ñaýamaxareeta da aýem ñamaq.

⁷Huaña nache sheetega so nta'a, sheeta': Da 'auaýamaxareeta, nache ishet da aýem 'aña'anem aca 'ere, taña'a ye nta'alpi maye ilotague'pi ye 'alhua maye pa'aña'ague da avit so auaxai lche le'enaxat Éufrates, da yaqto' saishet da aýem nqanaxat, choche sevitta'a ye Judá,

⁸nataqa'en señaxanot da ño'ot aca lña lere da taña'a so Asaf, maye ilotague' so aviaq da yaqto' aýem ñanem ca qo'oipaqqi da yaqto' so'ot ca lasompi se'eso lpaqtaxanaxat aso nalloxolate, maye netaña so saqañapeque aso atamnaxaqui, nataqa'en so lpaqtaxat so huaqta'a't ñyecpi qataq ca ima' da yaqto' sonaigui. Nache se'eso nta'a aýem ñanem 'enauac so señaxanaiquepi, cha'aye aýem hueta'aguet da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Nache so sevita se'eso nta'alpi maye ilotague' so netaña ye 'alhua maye pa'aña'ague da avit so auaxai lche Éufrates, nache sanem aso lere so nta'a. Nataqa'en se'eso nta'a huo'o so ñamaq huataxanaq lta'alpi qataq so nalleppi maye huota'a so lalopi caipi, da yaqto' aýem nauaatalec de'era ñequiaxac.

¹⁰Qalaxaye cail qaýaýaten da huo'o ca nvi' da yaqto' itauan so Israel le'ecpi, nache so Sambalat maye lma' ye Horón, qataq so Tobía maye Amón le'ec, soomaye dalematai' co'ollaxa.

So Nehemías ivita ye Jerusalén

¹¹Qaq so mashe sevita ye Jerusalén, nache so inoxoorec soua tres na'axa'te da soota'a yemaye,

¹²qaq huo'o so pe, da aýem soosheguem nache ashec, qaq huo'oi soua ñenaictegueto shiýaxau', qalaxaye qaica ca sa'aqtaxanem dam ñachanguit añi iquiyaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' so'otec ye Jerusalén. Qataq qaica ca lña huo'o ca nnotaxala' nache aýemta.

¹³Qaq se'eso pe nache aýem satoigui so lasom maye naña ye ca'amapega't, nache sateuga aso qailonec da da'ailo'oc laýe', qataq so lasom maye naña so laponqa' so lasoguiñi. Ime, nache semeteetac so lpaqtaxat ye Jerusalén maye hua'axauec qataq so lasompi maye ñataqta ñavicta souaxat so norec.

¹⁴Ime, qataq ashec, ñeqo'ona so lasom maye qailonec da laýe' na 'etaxat, qataq aso laquip laýe' so nta'a, qalaxaye saishet da sanata ca ñec souaxat so sootalec ilo saishet da ña'axasoxoolec somaye.

¹⁵Qaq so ñaq napaltalec na 'alhua nache shectague' aso lacheugue, qaq huaña nache semeteetac se'eso npaqtaxanaxat. Ime nache ñe'eguelaq, sateua'a so lasom maye naña so ca'amapega't.

¹⁶Qaq so nataxala'pi saishet da ñaýaten ca saigue qataq na so'ottacpi, cha'aye ñaq saxanaxa da huo'o ca sa'aqtaxanem so judiopi ivira'a so ntaxaýaxanaxanecpi, qataq so nataxala'pi, qataq so ltauapi qataq so do'onataxaatacpi.

¹⁷Huaña nache shenapega somayepi, sheeta': «Qami' mashe qauaýaañeeta da qomi' huo'o da qarqalaic, cha'aye se'eso lpaqtaxat ye Jerusalén ñataqta nlachiguiñi, qataq so lasompi ñaqta ñavicta souaxat so norec. Qaq ñoqo'oye aýem qauauaqaiguet qome da yaqto' she'eguelaxasoxolec da ño'oxonaxasheguem so lpaqtaxat ye Jerusalén, da yaqto' saishet da nache 'eetai' da qomi' qaisheueeta'ape.»

¹⁸Qaq cael sa'aqtaxanem da 'eetec de'era lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq naua la'aqtaqa maye aýem ñanema se'eso nta'a. Huaña nache somayepi, 'eeta': «¡Qomoxochectaxa ño'oxonaxasheguem yemaye!» Huaña nache somayepi ñataqta 'enauac da huo'o da la'añaxac qataq na'añaxata'a't.

¹⁹Qalaxaye cael la'axaŷaxac de'era so Sambalat maye lma' ye Horón, qataq so Tobías maye Amón le'ec, qataq so Gesem maye lma' ye Arabia, nache soomaye ŷataqta qomi' isheueeta'ape qataq qomi' 'eetegalo, 'eeta': «¿Negue't ca qansheetaique da qauo'oche qami'? ¿Qalqo' qansheetaique da qauataiŷa'aguet ñi nta'a?»

²⁰Nache aŷem sasategueta soomaye sheeta': Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ilotague' na piguem, Ñimaye qomi' ŷanema qome da huo'o ca ishet da semataq. Cha'aye maiche qomi' lamaxa'she, ŷoqo'oye nagui qaltaq ño'oxonaxasheguem namaye. Qalaxaye qami' saishet da qomi' sa qaualemaxache', cha'aye qaica ca qoñeec, qataq saishet da qananaquiite' na Jerusalén.

Nehemías 3

Qano'oxoosheguem so npaqtaxanaxat

¹Huaña nache so lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi le'enaxat Eliasib qataq so ltauapi somaye, ŷe'eguelaxalec da ŷa'ara't so lasom maye qailonec da llegueuo ana qaguetapi, ime, nache ŷe'eguelaxatchiguiña so maiche lma' co'ollaxa, nataqa'en no'oxoosheguem so npaqtaxanaxat, chegoqchiguiña aso qailonec lalloxolate so Cien, nache ivitta'a aso lŷa nalloxolate le'enaxat Jananel.

²Qaq so ŷalleppi maye lma' ye Jericó, nache no'oxoosheguem so maiche pa'aŷa'aguet npaqtaxanaxat, qaq so qotteguet se'eso npaqtaxanaxat maye chegoqchiguiña yemaye, nache no'oxoosheguem so Zacur, som llalec so Imri.

³Qaq so llalaqpi so Sená, somayepi ŷa'ara't so lasom maye qailonec llegueuo na nŷaapi. Qataq ŷa'alyiñi naua lauqtel nache ŷauo'o aso lvinaqte, qataq so la'axasoxot da qaŷapogui.

⁴Qaq so Meremot, maye llalec so Urías, qataq laual so Coos, somaye no'oxoosheguem so maiche pa'aŷa'aguet npaqtaxanaxat, qaq so npaqtaxanaxat maye qota'aguet maye chegoqchiguiña yemaye, nache no'oxoosheguem so Mesulan, som llalec so Berequías, qataq laual so Mesezabel, qaq so Sadoc, maye llalec so Baná, nache no'oxoosheguem so taŷa'ague so npaqtaxanaxat,

⁵qaq de'era taŷa'ague se'eso npaqtaxanaxat nache no'oxoosheguem so lma' ye Tecoa, qalaxaye so shiŷaxauapi 'amaqtaqaicpi maye lma' yemaye, saishet co'ollaxa da itauan so ilotague' de'era no'onataxanaxac.

⁶Qaq so Joyadá, som llalec so Paseaj, qataq so Mesulán, som llalec so Besodías, soomaye ŷaŷamaxaayiñi so ñegueuo ye Jesana. Ime, nache ŷa'alyiñi soua lauqtel so lasom, qataq aso lvinaqte qataq so la'axasoxot se'eso lasom.

⁷Qaq da taŷa'ague se'eso npaqtaxanaxat, nache no'oxoosheguem so Melatías maye lma' ye Gabaón, qataq so Yadón maye lma' ye Meremot, qaq soomaye nache huaxaigueta so lma' ye Gabaón, qataq so lma' ye Mispá, maye ŷo'ottrac da lamaxasoxonaxac so nta'a, som ilotague' ye 'alhua maye pa'aigue da avit so tala Éufrates.

⁸Qaq so taña'ague so npaqtaxanaxat, nache ño'ot so Uziel, som llalec so Jaraías, maye lo'o na lcat plata, qaq so lña tañaueegue somaye, qalaq ño'ot so Jananías, som lo'o na coraxat maye ama da laitañaxac, nache soomaye no'oxooyishegue'm so lpaqtaxat ye Jerusalén, ivitta'a naqa'en so qalotegue npaqtaxanaxat.

⁹Qaq so taña'ague so npaqtaxanaxat qalaq ño'ot so Refaías, som llalec so Hur, maye ilotague' so tachiguingui na laiñi so 'alhua ye Jerusalén.

¹⁰Qaq so Jedaías, som llalec so Jarumaf, qalaq ño'ot so taña'ague so npaqtaxanaxat maye naloteuga so lma', qaq so lña taña'ague somaye qalaq ño'ot so Jatús, som llalec so Hasabnias.

¹¹Qaq so Malquías, som llalec so Jarín, qataq so Jasub, som llalec so Pajat Moab, soomaye no'oxooyishegue'm da taña'ague so npaqtaxanaxat qataq aso nalloxolate maye qailonec da nqatelaxanaxaqui.

¹²Qaq so Salún, som llalec so Halojés, som ilotague' co'ollaxa so tachiguingui so laiñi so lma' ye Jerusalén, somaye huaxaigueta soua llale 'alo da no'oxooyishegue'm so lña taña'ague se'eso npaqtaxanaxat.

¹³Qaq so Janún, huaxaigueta so lma' ye Zanoaj da ñañamaxaani so ñegueuo maye le'enaxat ca'amapega't, nache no'oxoosheguem somaye qataq ñanauo so lasompi, qataq aso lvinaqtepi, qataq so la'axasoxotpi da qañapogui somaye, qataq no'oxooyishegue'm so npaqtaxanaxat maye ivi' cuatrocientos cincuenta metros ye lalogaxa nache ivira'a so lasom so lasoguiñi lma'.

¹⁴Qaq so Malquías, som llalec so Recab, maye ilotague' ye Bet Haqueren, no'oxoosheguem so lasom maye qailonec lasoguiñi lma', nataqa'en ñanauo so lasompi qataq aso lvinaqtepi, qataq so la'axasoxotpi da qañapogui.

¹⁵Qaq so salum, som llalec so Coljozé, maye ilotague' ye Mispá, no'oxoosheguem so lasom aso 'etaxat lañe', ime, nache ñauo'o so lapo' so pa'asheguem qataq ñanauo so lasompi qataq aso lvinaqtepi qataq so la'axasoxotpi. Nataqa'en ñañamaxaani so npaqtaxanaxat maye chegoqchiguiña aso 'etaxat lañe' le'enaxat Siloé, maye huaqta'ai' so lanaxanaqa' so nta'a, qataq nache ivitta'a so piaxala'pi maye tañaña so huaqta'a't ñyecpi maye lalamaxat.

¹⁶Qaq so Nehemías, som llalec so Azbuc, som nta'a maye ilotague' so tachiguingui so laiñi so 'alhua ye Betsur, somaye no'oxoosheguem so npaqtaxanaxat maye datatta aso nhuachiqui so nta'a David, qaq nache ivira'a aso 'etaxat lañe' qataq so lanataqa' so huataxanaqpi.

¹⁷Qaq da taña'ague se'eso npaqtaxanaxat nache no'oxoosheguem so leviitapi, qataq so Rejún, som llalec so Bani, qataq so Jasabías maye ilotague' so tachiguingui so laiñi so 'alhua ye Keila, somaye maiche lhuennataxat da nqottenec so taña'ague se'eso npaqtaxanaxat nache ño'onataxanaxan so maiche ilotague'pi.

¹⁸Qaq so taña'ague se'eso npaqtaxanaxat nache queto'ot da no'oxooyishegue'm soua ltau' so Bavay, som llalec so Henadad, maye ilotague' so lya tachiguingui so laiñi so 'alhua ye Keila,

¹⁹qaq so Ezer, som llalec so Josué, maye ilotague' ye Mispá, somaye no'oxoosheguem so npaqtaxanaxat maye datatta so ñiguisheguem maye tañasheguema so nñec maye lañe' so no'ogoxonaxat maye naña aso lamaqai.

²⁰Qaq so Baruc, som llalec so Zabay, somaye no'oxoosheguem so npaqtaxanaxat maye chegoqchiguiña asa'aso lamaqai, nache ivitta'a so lma' so Eliasib, som lataxala' so ntaxařaxanaxanecpi.

²¹Qaq so Meremot, som llalec so Urías, qataq laual so Coos, somaye no'oxoosheguem se'eso npaqtaxanaxat řachegoxotchiguiña so lasom so lma' so Eliasib, nache ivitta'a so loga't somaye.

²²Qaq so ntaxařaxanaxanecpi maye naña so loigue so ca'amegue so tala Jordán, nataqa'en no'oxoosheguem so taña'ague se'eso npaqtaxanaxat.

²³Qaq so Benjamín qataq so Hasun soomaye no'oxooyishegue'm so npaqtaxanaxat maye naloteuga so maiche lma't. Qaq so Azarías, som llalec so Maseías, qataq laual so Ananías, somaye no'oxoosheguem so naloteuga so maiche lma'.

²⁴Qaq so Binuy, som llalec so Henadad, somaye no'oxoosheguem so npaqtaxanaxat řachegotchiguiña ye lma' so Azarías, nache iviraxatta'a aso lallemaqhuo aso lamaqai.

²⁵Qaq so Palal, som llalec so Uzay, somaye no'oxoosheguem so npaqtaxanaxat maye datateguet aso lamaqai, qataq aso nalloxolate maye qařoqotcheguemec maye netaña so qasoxoc maye lauanec so huataxanaqpi. Qaq so taña'ague so npaqtaxanaxat qalaq no'oxoosheguem so Pedaías, som llalec so Paros.

²⁶Qaq so ilotague'pi aso atamnaxaqui maye naña ye Ofel, no'oxoosheguem so npaqtaxanaxat maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem, naloteuga so lasom maye qailonec da lleguec na 'etaxat. Nataqa'en řařamaxaañi aso nalloxolate.

²⁷Qaq so lma' ye Tecoá, no'oxoosheguem so npaqtaxanaxat maye nalotta aso nalloxolate late'eraí, nache ivitta'a so npaqtaxanaxat ye Ofel.

²⁸Qaq ñi 'oonolec so ntaxařaxanaxanecpi maiche no'oxoosheguem so npaqtaxanaxat, maye naloteuga so lma', chegoqchiguiña so lasom maye qailonec da llegueuo na caipi.

²⁹Qaq so Sadoc, som llalec so Imer, somaye no'oxoosheguem so npaqtaxanaxat maye naloteuga so lma'. Qaq so taña'ague so npaqtaxanaxat nache no'oxoosheguem so Semaías, som llalec so Secanías, cha'aye somaye nache nauaatalec so ñegueuo maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem.

³⁰Qaq so Jananías, som llalec so Selemías, qataq so Janún, som 'oonolec soua seis llalqa so Salaf, soomaye no'oxooyishegue'm so taña'ague so npaqtaxanaxat. Qaq so Mesulán, som llalec so Berequías, no'oxoosheguem so naloteuga so maiche lma'.

³¹Qaq so Malquías maye lo'o na lcat plata, somaye no'oxoosheguem so taña'ague so npaqtaxanaxat, nache iviraxatta'a so lma' so ilotague' aso atamnaxaqui, qataq iviraxatta'a so naloteuga lma' so nmenaxaicpi, qataq iviraxatta'a so naloteuga so lasom da huo'o na qanmit, qataq so lanataqa' so nauanaxanaxanec maye naña aso lamaqai.

³²Qaq so taña'ague se'eso npaqtaxanaxat maye chegoqchiguiña yemaye, nache no'oxoosheguem so lo'opi na lcat plata qataq so nmenaxaicpi iviraxatta'a so lasom maye qailonec da llegueuo ana qagueta.

Nehemías 4

Da nqanaqtaguec da no'onataxanaxac

¹Qaq so Sambalat co'ollaq la'axaŷaxac da qaltaq ño'oxonaqtapiguisheguem se'eso npaqtaxanaxat, nache ŷataqta saŷaŷamaxaren nache ŷe'eetac so judiopi.

²Nache co'ollaq datataigui so laŷepi qataq so alleppi maye lma' ye Samaria, nache 'eeta': «¿Negue't ca ŷauotaique da ŷo'ot ne'ena choxoraicpi judiopi? ¿Qalqo' ipi'itaxaatega da qaŷa'aqta'a da qaltaq no'oxoosheguem ne'ena huaqta'a't nŷecpi qataq da ŷe'eguelaxalec da ŷavigaxat aca lachetaqtaxanaqtepi qalqo' ipettega da 'oonolec na'a'q nache imat namaye? ¿Qalqo' ipi'itaxaatega da ishet da do'onataxana na coma' vigaxaic qataq na coma' laŷepi da huo'o ca dalaxaic ŷo'ot?»

³Qaq so Tobías, som Amón le'ec, maye nnaictague' somaye, 'enapeco': «¡Se'eso npaqtaxanaxat maye qano'oxootapiguisheguem ŷataqta qaica ca la'añaxac, ŷoqo'oye da huo'otaq huenotsheguemec aca huaxaŷaxa nache hua'axauec!»

Da natamnaxac so Nehemías

⁴Qaq huaña nache aŷem ñatamen sheeta': «'Am Qanatamnaxala', ña 'aua'axaŷa da 'eetec de'era qane'enaguec, qaq 'auo'otec qome da maiche talec 'anqa'en yemayepi da le'enaxanaxac. Qataq 'aneguet qome ca npa'aguenaxauapi da yaqto' loxonecpi yemayepi nache ŷauega ca ŷaqa'a 'alhua.

⁵Qataq saishet qome da 'auchoxonnai' yemayepi, qataq saishet da 'auapalaxat ca lasouaxashetpi, cha'aye yemayepi isheueetac na no'oxootapiguisheguem na npaqtaxanaxat.»

⁶Qaq qomi' nache qolaqto'ot da ño'oxonaqtapiguisheguem so npaqtaxanaxat, qaq so qaro'oxonec mashe tachiguingui na laiñi ye ŷoqta lshequitcheguemec somaye. Cha'aye so shiŷaxauapi ŷataqta huo'o da lasapachaxa da do'onataxan.

⁷Qalaxaye so Sambalat, Tobías, qataq so lma' ye Arabia, Amón qataq ye Asdod, co'ollaq la'axaŷaxac da nquictasheguem so ño'oxonaqtapiguisheguem npaqtaxanaxat, qataq da mashe sapoqtapigui so lauacpi, nache ŷataqta dalemata.

⁸Qaq huaña nache 'enauac somayepi huaxaŷa't da yaqto' qomi' iloquiaxa'n, qataq da qomi' iqalhuaqche't.

⁹Huaña nache qomi' ñatamnaqot Ñim Qanatamnaxala', qataq sauqo'o so qanalleppi da yaqto' qomi' nauaataleguete ye na'a'q qataq ye pe.

¹⁰Huaña nache so Judá le'ecpi huo'o da nachoxoc, 'eeta': «Ne'ena deŷoxosoxootacpi namayepi mashe qaica ca la'añaxac, cha'aye ŷataqta qalota na coma' laŷe, nache sa seshetaq qome da semataq ne'ena ño'oxonaqtapiguisheguem npaqtaxanaxat.»

¹¹Qaq qomi' saŷatenaq da so qampa'aguenaxauapi lhuennataxa da huenoxotaua'a se'eso huaqta'a't nŷecpi nache qomi' ique'elaxa't da qomi' ŷalaua't, yaqto' vi'iiguete som so'otaqtac.

¹²Qalaxaye huo'o so judiopi maye lauoreuapi somayepi, qaq nacheso so qomi' icoyegue'n naxa da huotaique da anac somayepi da qomi' iloquiaxa'n,

¹³ŷoqo'oye aŷem shenapega ñi 'oonolec da huaxaiguete ca maiche llalaqpi da naŷamaxat, ŷauo'o ca lainec, lchecna qataq lchecnec, nache nauanalec na pa'auo so saxanaxa da qano'oxoosheguem se'eso npaqtaxanaxat.

¹⁴Qaq co'ollaq sela'a da ŷataqta ñi'i somayepi, nache ñachaañi da shenapega so nataxala'pi, nta'alpi, qataq 'enauac som laŷepi shiŷaxauapi, sheeta': «¡Saishet qome da qayi'iitac! Nacherata da qauennachiŷa'a Ñim Nataxala' da ŷataqta 'añaxaic qataq ncolanaxat, ŷoqo'oye qauloquiilec qome na qarqaŷaipi, qaŷa'alquipi ŷalleppi, qataq 'alpi, qataq ana qaramoxouapi, qataq naua qarma'achilli'.»

¹⁵Qalaxaye so qampa'aguenaxauapi co'ollaq la'axaŷaxac da mashe ñaŷamaxataqtai', qataq da Ñim Qanatamnaxala' mashe qomi' ŷachaxanalo na 'eetapeguecpi somayepi. Huaña nache 'enauac da shenaqta qataq she'eguelaxasoxouga da ño'oxonaxasheguem so npaqtaxanaxat, nache ñi 'oonolec ŷataqtac na lo'onatac.

¹⁶Qaq huaña se'eso na'a'q, nache seŷoracache so ñalleppi, huo'o so do'onataxaatac ñaqa'en, qaq so laŷepi qalaq ŷauota'a so lo'ogoxonaxat, taquiaxai, lpaqtaxanaqte, lchecnec qataq aso ltogue lapoqte. Qaq so nataxala'pi ŷataqta ŷa'añaqchettac 'enauac so shiŷaxauapi maye lma' ye Judá,

¹⁷qaq so no'oxootapiguisheguem so npaqtaxanaxat, qataq so deŷoxosoxootac saishet da 'enauaque naua lhuaxaye da do'onataxanalo cha'aye na 'oonolec lhuac do'onataxaatega, qaq na lŷa lhuac huetaigui nataqa'en so lo'ogoxonaxat.

¹⁸Qaq 'enauac so do'onataxaatacpi ÿataqta na'atchigui so laineepi, qaq so nasheere lo'o qalaq nache huetaua'a ñaqa'en na ÿaÿe da yaqto' ÿashiigui aso lasheere da huo'o ca camachaqa,

¹⁹nache aÿem shenapega so nataxala'pi, qataq so ltauapi qataq 'enauac so shiÿaxauapi, sheeta': «Da no'onataxanaxac ÿataqta lta'araic qataq ñaq qaÿoqtec na saxanaxa da qano'oxoosheguem, nataqa'en qomi' ÿataqta ñelagaxataq da souaqta'aguelo naua laÿel na npaqtanaxat, nache ÿataqta qomi' qaÿoqtache.

²⁰Qaq ÿoqo'oye da qomi' qailoquiaya'n, nache da qaua'aqaiÿa ca l-lamaxa da qaÿashiigui aca nasheere. Qaq qom nache 'eetec de'era nache qami' qauanaqui da qomi' qauauaqaigueta, cha'aye Ñim Qanatamnaxala' qomi' itauan qataq qomi' deloctapeguelete.»

²¹Qaq da choche nnoxoosheguem aso nala' nache qomi' so'onataxanaq ivitta'a da napalñi da yo'oq ana huaqaani, qaq so qaraÿepi no'oxootapiguisheguem so npaqtanaxat, qaq so laÿepi nache nasqta'a aso lataquiayaipi.

²²Qaq se'eso na'a'q nataqa'en sheetega so shiÿaxauapi qataq 'enauac so detaunaxaatacpi da nache huetaua'a na pa'auo ye Jerusalén, yaqto' da ivita ye pe nache dauanaxaatac, qaq da yo'oxoñi qalaq do'onataxan.

²³Qaq ÿoqo'oye aÿem qataq so ihuo' le'ecpi qataq so detaunaxaatacpi, qataq 'enauac so alleppi maye aÿem nauaatalec, saishet da ñeqata'q soua qorogo, qataq ñi 'oonolec da shenaqta nache 'eetai' da nasqta'a so lo'ogoxonaxat yaqto' lhuotta da nalat.

Nehemías 5

So Nehemías iueelec so choxoraqpi

¹Qaq so mashe qaÿata'ague de'era nache qalota so ÿalleppi qataq 'alpi da nachetega so maiche lauo' le'ecpi judiioipi.

²Cha'aye huo'o na 'eeta': «Da ñaloqtenaq na qoyalaqpi qataq ana qoyalepi, nache ÿataqta qomi' qalota, qaq ÿoqo'oye seuenaq da huo'o ca sachegoxotaqa'ague ca ala na trigo da yaqto' nache 'eetai' da ñeca'alaqtauec.»

³Qataq huo'o na 'eeta': «Qomi' ishet da ñeqataxani na ala na trigo, cha'aye qaravigaxashet qataq sepatanaqauo na qana'alhua, qataq na qarma', qataq na qorañiguishu uva lma'pi.»

⁴Nataqa'en huo'o na 'eeta': «Qomi' da huo'omshe ishet da sesheetenaq ani nsheetenaqte ca nta'a, cha'aye huo'o aso qara'aale anom plata, qalaxaye sepatanaqauo na qana'alhua qataq na qorañiguishu uva lma'pi.»

⁵Nataqa'en namayepi 'enapec: Cha'aye ÿoqta 'eesa da maiche qomi' nhuo' le'ecpi, qaq ÿoqo'oye na qoyalaqpi nache 'eeta'am na qaÿa'alquipi. Qaq ta'ainco' da nache qomaqta da semenaq na qoyalaqpi ÿalleppi, qataq 'alpi da yaqto' qaÿauo'o

nlatacpi. Qataq saseshetaq da ñe'eguelaxataxala't, cha'aye na qana'alhua qataq na qorañiguishu uva lma' mashe lalamaxat na ñaqa'a.

⁶Nache co'ollaq sa'aqchiguilo naua la'aqtaqa da quetega na lañepi nache ñataqta salemata.

⁷Qaq co'ollaq ime da seuennataxaatapeguelec de'era, nache ñataqta seviraxato'ot so nataxala'pi qataq so ltauapi souaxat da ñataqta sa ñala'ac añi isheetetac naqa'en so maiche lauo' le'ecpi. Huaña, nache señaxanegue 'enauac somayepi da sauo'o so naponaxac da qaitaxañapigui de'era qanayeuagui.

⁸Huaña, nache shenapega somayepi, sheeta': «Qomi' ñataqta huo'o da qarhuogoxo da yaqto' ishet da ñe'eguelaxataxala't na maiche qarhuo' le'ecpi, maye qaimenoigui co'ollaxa so ñotta'a't shiñaxauapi da ñauo'o l-latacpi. Qaq nagui qaltaq maiche qami' da qaumiñiitac na qaralamaxache qarqañapi, maye mashe ñe'eguelaxataxala't co'ollaxa.» Nache 'enauac somayepi ñataqta ñe'emaqtom, cha'aye sañañaten ca 'eetec ca lasataxac.

⁹Nache añem shenapega somayepi, sheeta': «De'era qauo'ochetac, damaye ñataqta sañañamaxañi. Cha'aye da ishet da qarvichiña'a da le'enaxanaxac na qomi' ipa'agueeta'ape, nache qami' qauachaxañi da huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Qanatamnaxala'.

¹⁰Cha'aye añem qataq na ñaqañañicpi qataq na itauapi huo'o aso la'aale qorom qataq so trigo, ne'ena maiche qarhuo' le'ecpi, qalaxaye nagui ishet da sapalaxataq aso lavigaxaiste.

¹¹Qaq ñoqo'oye qami' ñachoxoreetoiguilo nagui da qavi'iguelaxachiñot ñi 'oonolec namayepi na na'alhuapi, lañiguishu uva lma'pi, qataq na olivo lma'pi, qataq na lma'pi namayepi, nataqa'en qauapalaxache aca lavigaxaiste maye qami' netaiguilo, na'aictaxa da huo'otaq anom, huo'otaq ala ca trigo, huo'otaq ca lataxa, huo'otaq ca aceite qataq saishet qome da qauamaqaitalec da isheeten aca qanquigachiisheguem lavigaxaiste.»

¹²Nache somayepi, 'enapec: «Aja', qomi' so'otaq qome 'enauac de'era qonapec, she'eguelaxataxam qome namayepi 'enauac na lalamaxatpi, qataq saishet da señaxanaqot da huo'o aca isheeten. Qaq huaña, nache señaxana so ntaxañaxanaxanecpi, da yaqto' ñauaachigui ñaqa'en de'era ñan la'aqtac se'eso shiñaxauapi, qataq yaqto' ipacchigui damaye.»

¹³Ime, nache añem sechego'q soua añogo, nache sheeta': Qaq 'era da 'eetec qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñataqta ichegoq, qataq ñasaxauec ca lma' qataq ca lalamaxatpi ca shiñaxaua maye saishet da ipaguelec ca ñan la'aqtac. Qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna nqateeguesop qome camaye ca lalamaxat 'alhua, lma'pi, qataq 'enauac ca logoxoshetpi. Nache 'enauac so lapoota'a't shiñaxauapi, 'eeta': «Aja', nachera qome da 'eetec». Ime, nache ñataqta qaño'oxoreetac Ñim Nataxala', qataq qaipactelec da qaño'ot da qoñenapec.

¹⁴Qaq nache chegoqchiguiña so vi'i veinte da nta'a so Artajerjes, co'ollaq aÿem ñanagui da aÿem lta'a so netaña ye Judá, nache ivitta'a soua vi'iyi' treinta y dos da nta'a somaye, qaq nache ivittrauec soua doce vi'ie da aÿem, qataq so ñalamaxat ñalaqpi da saishet da so'ogoxonaxa aso ñesheetenaqte da aÿem nta'a.

¹⁵Qaq so nta'alpi maye hua'aulec co'ollaxa da ilotague' somayepi, ñataqta qalota nataqa'en aso isheeten se'eso nalamaxat nhuo' le'ecpi, cha'aye ye 'oonolec na'a'q, nache ñataqta iÿaxaataua'a na nallec, lataxa nache aña lasheue ivi' aso cuarenta lcatpiole plata. Nataqa'en so ltauapi somayepi ñataqta ñoqolavin so shiÿaxauapi. Aÿem, qalaxaye saishet da sheetec de'era, cha'aye souaxat da sauotec qataq huo'o naq 'enec ñaqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁶Qalaxaye aÿem qataq so itauapi ñataqta sepagaqchigui da ño'oxonaxasheguem so lpaqtaxat se'eso huaqta'a't nÿecpi, qataq saishet da sau'o ca sesheenaxana ñalamaxat 'alhua.

¹⁷Nataqa'en aÿem sequia'axaatac so ciento cincuenta ñalleppi judiopi qataq so lataxala'pi, qataq saishet da qanaloqten so shiÿaxauapi maye ñamaxasoxoicpi, chegaqa'alo naua 'aleu' maye qarhuoreu'.

¹⁸Qaq 'enauaque soua na'axa'te da qanallec aña 'oonolec huaca qalaxaye maiche aÿem chegoqo'ot, qataq seis so ñoqta no'on qagueta, qataq so maÿo, qataq da inoxoorec soua diez na'axa'te nache chochaq huaña so qandouo lataxa. Qalaxaye saishet da seÿaxaneua'a da so'onataxana aso ñesheetenaqte da aÿem nta'a, cha'aye mashe ñapacauec aso isheetetac so shiÿaxauapi.

¹⁹Ime, nache ñatamnot Ñim Ñatamnaxala', sheeta': «¡'Am ñachoxonnot da ñaq aÿem 'auennata'a qome, souaxat 'enauac na so'otec ne'ena shiÿaxauapi!»

Nehemías 6

Qoÿoiqheetac da qaÿalauat so Nehemías

¹Qaq so Sambalat, Tobías, qataq so Guesén som Arabia le'ec, qataq so laÿepi maye qampa'aguenaxauapi, co'ollaq la'axaÿaxac da mashe ime da qaltaq ño'oxoosheguem so npaqtanaxat, qataq mashe qaÿapogui so lauacpi, na'aictaxa da ñaq saxanaxa da qoÿanauo qataq da qaÿe'eguelaxatchiguiña so lma'pi so lasompi.

²Nache so Sambalat, qataq so Guesén, aÿem namaxa so la'aqtac 'eeta': Sauoqtaique da 'am setaxaÿaqapegue' qalaxaye huo'o qome ca sachaqaña ca qartaxaÿaxac, huaña ye nhuoreuapi nma'piolec ye ca'amegue Onó. Qalaxaye da 'eetapeguec somayepi huotaique da aÿem ño'otec ca qauem.

³Nache huo'oi soua sama'q da yaqto' 'enapegalo soomaye da ñataqta semela't, ñoqo'oye saishet da ashec da setaxaÿapegueto souaxat na ño'onatacpi, cha'aye da ashec nache vi'iiguat 'enauac som so'ottacpi.

⁴Qaq ivi' cuatro da qaýe'eguelaxalec da aýem qaicoyeguen, qalaxaye nachesota se'eso 'oonolec ýasataxac.

⁵Huaña nache so Sambalat, cinco da aýem namaxa so lamaxashec nachetac aso lere nauattangui naqa'en,

⁶qaq so nanettalec asomaye, 'eeta': «Na shiýaxauapi ýa'axattac, qataq ñi Guesén nataqa'en aýem da'aqtaxaatapeguem, da qami' qataq na judiopi qano'oxoñeeteguisheguem na npaqtaxanaxat, cha'aye qansheetaique da qauataiýa'aguet ñi nta'a Artajerjes. Nataqa'en 'am qaýa'axattac da 'anshetaique da 'am nta'a ye Judá.

⁷Qataq huo'o na 'aneuo na na'aqtaxanaxanecpi da yaqto' da'aqtaxanem na netaña ye Jerusalén da mashe 'am nta'a yemaye, ýoqo'oye 'auanac qome da yaqto' setaxaýaqpigui de'era, ten qom iviro'ot da ýaýaten ñi nta'a Artajerjes.»

⁸Nache aýem samaxa so ýa'aqtac 'eeta': «'Enauac ne'ena 'ara'aqtacpi, namaye saishet da 'eesa, cha'aye 'enauac namaye choche 'auachegoxotchiiya' da 'auo'ot.»

⁹Cha'aye namayepi ýauotaique da choche qomi' icolanaqche't, da yaqto' saxanaxañoi da qaro'onataxanaxac, qalaxaye aýem seýaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da aýem ýa'añaqchet da yaqto' nache shecto'ot da ýo'onataxanaxac.

¹⁰Ime, nache ñeqo'ona ye lma' so Semaías, som llalec so Delaía, qataq laual so Mehitabel, cha'aye somaye napola't co'ollaxa. Qaq so aýem ilo'ot nache aýem 'enapega, 'eeta': «Ñeqo'onaxa qome aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Huaña qome nache ñapoxola't, cha'aye mashe ime da 'am qana'aqtaxaatapigui, da ne'ena pe nache 'am qananaýa da 'am qaýalauat.»

¹¹Qalaxaye aýem sheeta': «Cam ýale maye 'eeta'am aýem, saishet da datauec, qataq saishet da nqo'ona da nqañoxotoigui aca atamnaxaqui da yaqto' nca'alec. ¡Aýem saishet da ñeqañoxottapiguiñi!»

¹²Cha'aye aýem huo'o da ýauattonaxanaxac da so Semaías, saishet da ýoqta 'eesa da detaqtage' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye so Sambalat qataq so Tobías, isheete'n somaye da yaqto' ýo'ot de'era.

¹³Cha'aye somaye qaisheeten da yaqto' aýem qaicolanaqchet, qataq da huo'o ca isomaxac souaxat da salaxaguet. Huaña nache ishet da aýem qaisheuen, qataq qauem qanqoýen ca ña'aqtagec.

¹⁴Qaq huaña nache ñatamnot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, sheeta': 'Am Ñatamnaxala', 'antoueeta'ac qome da ýo'o't soua Sambalat qataq so Tobías, nataqa'en saishet da 'aucoua'ai da ýo'ot aso na'aqtaxanaxana Noadías, qataq so laýepi maye nshetaique da aýem icolanaqche't.

¹⁵Qaq se'eso npaqtaxanaxat ime, huetoigui so na'a'q veinticinco so ca'agoxoic le'enaxat Elul, qaq da ima'a't soua huaigui da qano'oxootapiguisheguem so npaqtaxanaxat ivi' cincuenta y dos na'axa'te

¹⁶Qaq co'ollaq la'axaŷaxac de'era so qomi' ipa'agueeta'ape, nache 'enauac so ŷotta'a't shiŷaxauapi maye qarhuoreuapi ŷataqta huo'o da lcolanaxa. Nache ŷataqta qaica ca na'amqaanaxac, cha'aye ila'a da de'era no'onataxanaxac ŷataqta qomi' itauaata'ape, qataq qomi' hueta'agueta Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Qaq se'esoua na'axa'te, nache so nataxala'pi maye lma' ye Judá, somayepi ŷataqta queto'ot da na'aqtaxaatague' so Tobías,

¹⁸cha'aye somayepi qalota so ŷasateguet da itauan somaye, qataq somayepi ŷo'ot de'era, cha'aye so Tobías maiche laronaxanec so Secanías, som llalec so Araj, qataq souaxat so llalec Johanán, somaye huaroneguet aso llale so Mesulán, som llalec so Berequías.

¹⁹Nache da salectauo naxa, nache qaŷo'oxoreetac som Tobías, qataq qaŷa'aqtaxanem 'enauac na ŷa'attacpi. ŷoqo'oye so Tobías, nache queto'ot da aŷem namaqttega aso lere da aŷem icolanaqchettac.

Nehemías 7

So Nehemías ŷauo'o so ltauapi

¹Qaq co'ollaq mashe ime da qano'oxoosheguem se'eso npaqtaxanaxat, qataq da qoŷanauo so lasompi, nache qoŷaneuo som ilo'ogue so lasompi, qataq so no'onaxanaxanecpi, qataq so leviitapi.

²Qaq so ŷaqaŷa Ananí, qalaq sanem da ilo'ogue ye Jerusalén, qaq so Jananías qalaq sanagui da lataxala' so ilotague' so nauanaxanaqa', cha'aye somaye ŷataqta huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saq 'ena'am so laŷepi shiŷaxauapi.

³Qaq 'enauaque soomaye sheetegalo, sheeta': Ne'enaua laso'omi na Jerusalén naamaye qaŷauatrec qom mashe nnoxoosheguem aŷi nala', qataq qaŷapoguilo naamaye da mashe hueta'alo naua lauanaxanaqa'ate na lasom lo'opi. Nataqa'en shenapega so lma' ye Jerusalén da ŷauo'o ca nauaatalec na naloteuga na maiche lma'pi.

⁴Qaq so huaqta'a't nŷecpi ye Jerusalén ŷataqta qalochiguiŷi, qalaxaye salamai' so shiŷaxauapi maye netaiguipi, cha'aye ñaq saxanaxa da ŷoqta imauec da qano'oxoosheguem so nŷecpi.

Ana lmalate so ñe'eguelaqpi

⁵Huaña nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem ŷanem da iuennataxac da sataxana't 'enauac so ŷo'oxoraicpi, nataxala'pi, qataq so maiche nhuo' le'ecpi, da yaqto' so'ot aca lmalate so maiche nalamaxat ñalaqpi. Ime nache selalec aso naneraxalate maye nanettalec 'enauac so chegoxoguet so shiŷaxauapi maye hua'auchiguiŷi co'ollaxa da ñe'eguelaq, qaq asa'aso nere nache huetalec se'eso ne'enaxatpi:

⁶Qaq 'ana ana le'enaxat lmalate so shiřaxauapi maye lma' co'ollaxa ye Judá, som shiřaxauapi maye řauēc co'ollaxa so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, qalaxaye somayepi qořanem co'ollaxa da ñe'eguelaxa ye Jerusalén qataq ye Judá. Qaq ñi 'oonolec somayepi ře'eguelaxa so maiche lalamaxat huaqta'a't nřecpi.

⁷Qaq se'eso ñe'eguelaqpi co'ollaxa nache lataxala' so Zorobabel, Josué, Nehemías, Azariás, Raamías, Najamaní, Mardoqueo, Bilsán, Misperet, Bigvay, Nejún qataq so Baná. Qaq 'ana ana le'enaxat lmalate so Israel le'ecpi maye ñe'eguelaq co'ollaxa:

⁸Nache so chegoxoguetpi so Paros, ivi' dos mil ciento setenta y dos ye lcata.

⁹Qaq so chegoxoguetpi so Sefatías, ivi' trescientos setenta y dos ye lcata.

¹⁰Qaq so chegoxoguetpi so Araj, ivi' seiscientos cincuenta y dos ye lcata.

¹¹Qaq so chegoxoguetpi so Pajat Moab, Josué qataq so Joab, ivi' dos mil ochocientos dieciocho ye lcata.

¹²Qaq so chegoxoguetpi so Elam, ivi' mil doscientos cincuenta y cuatro ye lcata.

¹³Qaq so chegoxoguetpi so Zatu, ivi' ochocientos cuarenta y cinco ye lcata.

¹⁴Qaq so chegoxoguetpi so Zacay, ivi' setecientos sesenta ye lcata.

¹⁵Qaq so chegoxoguetpi so Binuy, ivi' seiscientos cuarenta y ocho ye lcata.

¹⁶Qaq so chegoxoguetpi so Bebay, ivi' seiscientos veintiocho ye lcata.

¹⁷Qaq so chegoxoguetpi so Azgad, ivi' dos mil trescientos veintidós ye lcata.

¹⁸Qaq so chegoxoguetpi so Adonicán, ivi' seiscientos sesenta y siete ye lcata.

¹⁹Qaq so chegoxoguetpi so Bigvay, ivi' dos mil sesenta y seis ye lcata.

²⁰Qaq so chegoxoguetpi so Adín, ivi' seiscientos cincuenta y cinco ye lcata.

²¹Qaq so chegoxoguetpi so Ater, som llalec so Ezequías, ivi' noventa y ocho ye lcata.

²²Qaq so chegoxoguetpi so Jasún, ivi' trescientos veintiocho ye lcata.

²³Qaq so chegoxoguetpi so Besay, ivi' trescientos veinticuatro ye lcata.

²⁴Qaq so chegoxoguetpi so Jarif, ivi' ciento doce ye lcata.

²⁵Qaq so chegoqchiguiña ye Gabaón, ivi' noventa y cinco ye lcata.

²⁶Qaq som řalleppi maye lma' co'ollaxa ye Belén qataq ye Netofa, ivi' ciento ochenta y ocho ye lcata.

²⁷Qaq som řalleppi maye lma' co'ollaxa ye Anatot, ivi' ciento veintiocho ye lcata.

²⁸Qaq som řalleppi maye lma' co'ollaxa ye Bet Azmavet, ivi' cuarenta y dos ye lcata.

- ²⁹Qaq som ñalleppi maye lma' co'ollaxa ye Quiriat Yearin, Quefirá, qataq ye Berot, ivi' setecientos cuarenta y tres ye lcata.
- ³⁰Qaq som ñalleppi maye lma' co'ollaxa ye Ramá, qataq ye Geba, ivi' seiscientos veintiuno ye lcata.
- ³¹Qaq som ñalleppi maye lma' co'ollaxa ye Micmas, ivi' ciento veintidós ye lcata.
- ³²Qaq som ñalleppi maye lma' co'ollaxa ye Betel, qataq ye Ai, ivi' ciento veintitrés ye lcata.
- ³³Qaq som ñalleppi maye lma' co'ollaxa ye Nebo, ivi' cincuenta y dos ye lcata.
- ³⁴Qaq so chegoxoguetpi so lya Elam, ivi' mil doscientos cincuenta y cuatro ye lcata.
- ³⁵Qaq so chegoxoguetpi so Jarín, ivi' trescientos veinte ye lcata.
- ³⁶Qaq so chegoqchiguiña ye Jericó, ivi' trescientos cuarenta y cinco ye lcata.
- ³⁷Qaq so chegoqchiguiña ye Lod, Jadid qataq Onó, ivi' setecientos veintiuno ye lcata.
- ³⁸Qaq so chegoqchiguiña ye Sená, ivi' tres mil novecientos treinta ye lcata.
- ³⁹Qaq sontaxaŷaxanaxanecpi maye chegoxoguetpi so Jedaías, som nataqa'en llalaqpi so Josué, ivi' novecientos setenta y tres ye lcata.
- ⁴⁰Qaq so chegoxoguetpi so Imer, ivi' mil cincuenta y dos ye lcata.
- ⁴¹Qaq so chegoxoguetpi so Pasjur, ivi' mil doscientos cuarenta y siete ye lcata.
- ⁴²Qaq so chegoxoguetpi so Jarín, ivi' mil diecisiete ye lcata.
- ⁴³Qaq so leviitapi maye chegoxoguetpi so Josué, qataq so Cadmiel, maye nataqa'en chegoxoguetpi so Hodavías, ivi' setenta y cuatro ye lcata.
- ⁴⁴Qaq so chegoxoguetpi so Asaf, ivi' ciento cuarenta y ocho ye lcata.
- ⁴⁵Qaq so lasom lo'opi maye chegoxoguetpi so Salún, Ater, Talmón, Acub, Hatitá qataq so lma' ye Sobay, ivi' ciento treinta y ocho ye lcata.
- ⁴⁶Qaq so ilotague' aso atamnaxaqui, somayepi nacheso so chegoxoguetpi so Sijá, Jasufá, Tabaot,
- ⁴⁷qataq so chegoxoguetpi so Queros, Sigá, Padón,
- ⁴⁸Lebana, Jagabá, Salmay,
- ⁴⁹Janán, Gidel, Gajar,
- ⁵⁰Reaía, Resín, Necoda,
- ⁵¹Gazán, Uzá, Paseaj,

- ⁵²Besay, Meunim, Nefusín,
- ⁵³Bacbuc, Jacufá, Jarjur,
- ⁵⁴Bazlut, Mejidá, Jarsá,
- ⁵⁵Barcos, Sísara, Tema,
- ⁵⁶Nesíah, qataq so chegoxoguetpi so Jatifá.
- ⁵⁷Qaq so chegoxoguetpi so l-latacpi so Salomón, nacheso so chegoxoguetpi so Sotay, Soferet, Peruda,
- ⁵⁸qataq so chegoxoguetpi so Jalá, qataq so Darcón Gidel,
- ⁵⁹qataq so chegoxoguetpi so Sefatías, qataq so Jatil, Poquéret Hasebayin qataq so Amón.
- ⁶⁰Qaq da ima'a't se'eso ilotague' aso atamnaxaqui, qataq so chegoxoguetpi so l-latacpi so Salomón, nache ivi' trescientos noventa y dos ye lcata.
- ⁶¹Qaq som chegaqa'a ye Tel Melaj, Tel Jarsá, Querub, Adón qataq ye Imer, somayepi saishet da qaŷaŷaten co'ollaxa da ŷoqta 'eesa da Israel le'ecpi, huo'otaq choche qana'acna'a.
- ⁶²Qaq so chegoxoguetpi so Delaía, Tobías qataq so chegaqa'a ye Necoda, ivi' seiscientos cuarenta y dos ye lcata.
- ⁶³Qataq so lauo' le'ecpi so ntaxaŷaxanaxanecpi, maye nataqa'en chegoxoguet so Jabaías, Coos, qataq so Barzilay som huaroneguet co'ollaxa aso llale so le'enaqteua Barzilay, maye Galaad le'ec, qaq ŷoqo'oye ŷacona somaye da le'enaxat so lacho'.
- ⁶⁴Qaq somayepi nmittac co'ollaxa aso le'enaxat lmalate so hua'au lta'alpi, qalaxaye saishet da ilalec ca le'enaxa't, ŷoqo'oye somayepi qanqateguesop da ŷalectaigui so ntaxaŷaxanaxanecpi.
- ⁶⁵Nataqa'en so nta'a sa ŷashenem da chec somayepi aso nachetaqtaxanaqte maye qui'itta, choche ivitta'a da huo'o ca ntaxaŷaxanaxanec da ichemaxata Ñim Nataxala', ŷachegoxotchiguilo soua coma'yolqa maye alletaxaqui' Urim qataq Tumin.
- ⁶⁶Qaq da ima'a't se'eso shiŷaxauapi maye ñe'eguelaq co'ollaxa chegaqa'a ye Babilonia, ivi' cuarenta y dos mil trescientos sesenta ye lcata,
- ⁶⁷qalax saishet da qanaloqneuo so nlatacpi qataq aso nlatapi, maye ivi' siete mil trescientos treinta y siete ye lcata, qataq doscientos cuarenta y cinco so no'onaxanaxanecpi qataq aso no'onaxanaxanapi.
- ⁶⁸Nataqa'en ivi' setecientos treinta y seis so lalopi caipi, qataq doscientos cuarenta y cinco aso lalo 'ashenapi.

⁶⁹Qataq cuatrocientos treinta aso lalo nauanaxanaxapi, qataq seis mil setecientos veinte so 'ashenapi.

⁷⁰Qaq huo'o so lataxala'pi so maiche nhuo' le'ecpi, da ñauo'o so lachetaqtanaxaxat da yaqto' qaimat so qaño'ottac no'onatacpi. Qaq so nta'a nataqa'en ñaneua'a aso lañonaxaqui aso anom, so ocho kilos so no'on oro, qataq cincuenta aso ñomaxaqui qataq quinientos treinta so logoxot so ntaxañaxanaxanecpi.

⁷¹Qaq so lataxala'pi se'eso maiche nhuo' le'ecpi, nache ñaneua'a so lañootac aso anom plata, so ciento sesenta kilos so ñoqta no'on oro, qataq so mil doscientos diez kilos so lcat plata.

⁷²Qataq 'enauac so lañepi so nhuo' le'ecpi, ñaneuo so ciento sesenta kilos so ñoqta no'on oro, qataq mil cien kilos so lcat plata, qataq sesenta y siete so logoxotpi so ntaxañaxanaxanecpi.

⁷³Nache 'enauac so Israel le'ecpi qataq so ntaxañaxanaxanecpi, qataq so leviitapi, qataq so lasom lo'opi, qataq so no'onanaxanaxanecpi, qataq so ilotague' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enauac somayepi da naña so maiche lma'pi.

So Esdras itaxañaxan aso lmalate so nqataxacpi

Qaq co'ollaq ivireuga so ca'agoxoic siete, nache so Israel le'ecpi mashe 'enauac da netalec so maiche lma'pi.

Nehemías 8

¹Qaq huaña, nache 'enauac se'eso maiche nhuo' le'ecpi da lañona't, huaña so naponqa' maye nalotta so lasom, maye qailonec da le'enaxat 'etaxat, nache qaiñaxanot so napaxaguenataxanaq Esdras da ndouec aso lmalate so lqataxacpi Ñim Nataxala', maye ñanem co'ollaxa so Israel le'ecpi ñachegoxotchigui so Moisés.

²Qaq nache so la'auaxanec na'a'q so ca'agoxoic siete, nache so ntaxañaxanaxanec Esdras, ndouga aso lmalate so nqataxacpi se'eso lapoota'a't ñalleppi, 'alpi, qataq so ñaqqiolec qataq 'enauac so mashe ñañaten da na'axañaxanaxac,

³ime, nache itaxañaxan asomaye, chegoqchiguiña so nte'eta nache ivitta'a so na'a'q laiñi, huaña so naponqa' maye datatta so lasom maye qailonec da le'enaxat 'etaxat. Qaq 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi maye ñauaatauo, ñataqta na'axañaxaachiguiñi co'ollaq qaitaxañaxaatac so nqataxacpi.

⁴Nache so napaxaguenataxanaq Esdras, nachaañi pelec aso qaño'ot napiaxalate. Nache na aloic pa'ata'ague so Matatías, Semá, Anías, Urías, Hilcías qataq so Maseías. Qaq na ne'emaq qalaq pa'ata'ague so Pedaías, Misael, Malquías, Jasún, Jasbadana, Zacarías qataq so Mesulán.

⁵Qaq so Esdras co'ollaq itaxaŷaxan aso lmalate so nqataxacpi, nache 'enauac so shiŷaxauapi da ŷauaachigui, cha'aye petalec aso lapiaxalate nache 'enauac somayepi da nachaañi.

⁶Huaña nache so Esdras, ŷanot da llo'oxonnataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca ŷaqalanapec, qaq 'enauac somayepi ŷachaxaashegue'm naua lhuaxaye, ime nache 'enapec: «¡Aja', nache 'eetec, aja' nache, 'eetec!» Ime, nache 'enauac somayepi da ŷa'alyiñi naua l-llecte, nache iviraxata'aguet na latap na 'alhua, nache ŷo'oxoren Ñim Nataxala'.

⁷Nache so leviitapi Josué, Bani, Serebías, Jamín, Acub, Sabetay, Hodías, Maseías, Kelaía, Azarías, Jozabad, Janán qataq so Pelaía, nache da'aqtaxaatrapequem so shiŷaxauapi naua lleco so nqataxacpi, qaq so shiŷaxauapi ŷataqta qaica ca ldaxac da na'axaŷaxaatac.

⁸Nache soomaye ŷataqta ŷataqtegue naqa'en da itaxaŷaxaatrac aso lmalate so lqataxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ŷataqta ŷa'axatteguelo naua lleco, yaqto' ishet da qaŷaŷateeteguet da ntaxaŷaxanataaguec asomaye.

⁹Qaq so shiŷaxauapi co'ollaq huaqchigui so na'aqtacpi maye huetalec aso lmalate so nqataxacpi, huaña nache nŷeetagui. ŷoqo'oye so nta'a Nehemías, qataq so ntaxaŷaxanaxanec qataq napaxaguenataxanaq Esdras, qataq so leviitapi, maye ŷapaxagueetac so shiŷaxauapi, 'eetega somayepi, 'eeta': «Saishet qome da qanŷiñiitac, qataq da qauaquicoitac, cha'aye ne'ena na'a'q nachena na qoŷanot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.»

¹⁰Qaq so Esdras nataqa'en, 'eeta': «Qoquiiuo qome nache qauqui'i, qollequi ca ŷoqta no'on nallec, qataq qanŷomigui ca ama lataxa, qataq qauachichi qome ca ŷapac qaica ca aloq, cha'aye ne'ena na'a'q qoŷanot Ñim Nataxala'. Qaq saishet qome da qauaquicoitac, cha'aye da l-lagaxayec Ñim Nataxala' nachera da qara'añaxac.»

¹¹Qaq nataqa'en so leviitapi, icochaqtac 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi, 'eeta': Saishet da qanŷeñeetac. Saishet da qauaquicoitac, cha'aye ne'ena na'a'q qoŷanot Ñim Nataxala'.

¹²Huaña nache 'enauac se'eso nhuo' le'ecpi, jec da ŷo'ot so lquia'axac, nŷomtac qataq ŷachet som qaica ca aloq, nache ŷataqta machiguiñi souaxat da qaŷaŷateeteguet se'eso napaxaguenataxanaxac.

Qaiuennate so na'a'q maye qanayenaigui so nauecañi nŷecpiolec

¹³Qaq so lŷa na'a'q nache so lataxala'pi so ñalaqpi, ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi, laŷona't da yaqto' dataiguet so napaxaguenataxanaq Esdras da yaqto' napaxaguenalo naua lleco so nqataxacpi.

¹⁴Nache qailalec da Ñim Nataxala' ŷamaxalec co'ollaxa so Moisés da ivittec da huaigui so ño'oxonnataxanaxac se'eso ca'agoxoic siete, nache so Israel le'ecpi iuen da naigui so nauecañi nŷecpiolec.

¹⁵Qaq ñoqo'oye qaña'axatem 'enauac so netaña so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qataq ye Jerusalén de'era namaxasoxonaxac, 'eeta': «Qaýeesheguemec qome aye qasoxonaxapi nache qandoiuo aca lcoue ana olivo, arrayán, qataq aca chaic laue, huo'otaq aca camachaqaca lña qo'oipaq da yaqto' qaipacchigui da 'enapec naua nqataxaco.»

¹⁶Ñoqo'oye 'enauac so shiñaxauapi jec da ilaique aso qo'oipaq lcouepi, ime, nache ñi 'oonolec somayepi ño'to so nauecañi ñyecolec. Nache huo'o so ñanalec so pa'asheguem so lma', qataq huo'o so ñanalec so nqasoxoc, qataq huo'o so ñanalec se'eso naponqa', naña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq so lasom so naponqa' maye qailonec da le'enaxat 'etaxat, qataq so lasom so naponqa' le'enaxat Efraín.

¹⁷Nache 'enauac se'eso shiñaxauapi maye ñe'eguelaq co'ollaxa chegaqa'a ye Babilonia, ño'to so lma'piolec nauecañi ime, nache naigui somayepi. Cha'aye nache chegoqta'a co'ollaq ñaq huo'o so Josué, som llalec so Nún, da so Israel le'ecpi saishet da ño'to de'era, ñoqo'oye ño'to so ñataqta lta'araic lquia'axac.

¹⁸Qaq se'eso nquia'axac lta'araic nache imattrec soua siete na'axa'te, qaq ye 'oonolec na'a'q, nache huaigui da so Esdras itaxaýaxa'n naxa soua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq co'ollaq ivireuga so na'a'q ocho, nache qaño'to so lta'araic naponaxac da yaqto' qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qaipacchigui se'eso namaxasoxonaxac.

Nehemías 9

So Israel le'ecpi ña'axat na lasouaxashetpi

¹Qaq so na'a'q veinticuatro se'eso ca'agoxoic siete, nache so Israel le'ecpi qaltaq ño'to so laponaxac da yaqto' nqouaqchet, qataq ñaatrañi soua sansatte' alogo qataq imeelec na lqaic so alo,

²qataq mashe ime da ca'ai som chegaqauec shiñaxauapi, nache ña'axat so lasouaxashetpi qataq so qauempi maye ño'to co'ollaxa so hua'au lta'alpi.

³Nache ivittrec soua tres horas da somayepi nachattañi co'ollaq ñaq qaitaxaýaxaatac aso lmalate so lqataxacpi Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', qaq soua lña't tres horas nache huaigui somayepi da ña'axat so lasouaxashetpi, ime nache ño'oxoren Ñim Nataxala'.

⁴Qaq ime, nache soua leviita: Josué, Binuy, Cadmiel, Sebanías, Binui, Serebías, Bani qataq so Quenani, soomaye huenotshereguemec co'ollaxa aso napiaxalate, nache na'axanneque naua la'aqtaqa da natamnot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Qaq soua leviita Josué, Cadmiel, Binuy, Hasabnías, Serebías, Hodías, Sebanías qataq so Petajías, na'axanneque naua la'aqtaqa, nache 'eeta': «Qanachaachiñi, nache qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qavio'oxoyiñi da le'enaxat Ñim Nataxala', maye nache 'eetai' da qaica ca loga't, nache 'eetai' qome

da qaño'oxoreetac da le'enaxat Ñimaye, dam le'enaxat maye qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec, qataq da ño'oxonnataguec.»

⁶Qaq huaña, nache 'enauac somayepi natamen, 'eeta': 'Am, maye nache 'amta Nataxala'. 'Am, maye 'aro'onatac na piguem qataq nam ñataqta pa'asheguem na piguem, qataq 'enauac ana huaqaañipi. Nataqa'en 'aro'onata ana 'alhua, qataq 'enauac na huetalecpi anamaye, qataq aso auaxai qataq 'enauac na huetangui asomaye. 'Am maye 'año'anem da lca'alaxa na 'aro'onatacpi, qaq ñoqo'oye ana huaqaañipi maye neto'ot na piguem 'am ño'oxoreetac.

⁷'Am Nataxala' maye Qanatamnaxala', maye nache 'am da 'arca'aguishec co'ollaxa so Abram, qataq nache 'am da 'anqateguesop co'ollaxa ye 'alhua Ur, maye lma' so caldeopi, nache 'anaralaxat da le'enaxat Abraham.

⁸Cha'aye 'auañoateeta da ñataqta 'am pi'ño'a, nache 'auo'ot so 'anañoamaxataxac da 'anañoamaxate' somaye, nache 'auachaxanapeguem ca chegoxoguetpi somaye da 'año'anem ye na'alhua ye cananeopi, hitiitapi, amorreopi, fereseopi, jebuseopi, gergeseopi. Nache ñataqta 'aupacchigui da 'ara'aqtac, cha'aye 'am nache 'eetai' da 'aupacchigui naxa na 'ara'aqtacpi.

⁹Qaq 'am 'auauaachigui co'ollaxa da nque'eenaxac, so hua'au qarta'alpi co'ollaq netaña ye Egipto, qataq 'aua'axaño da nachoxonnaxac somayepi co'ollaq huaña so loigue aso Auaxai Togaxarai.

¹⁰Nache 'anamaxa co'ollaxa so lta'araic nhuaxanaguec so nta'a ye Egipto, qataq so lamaxashecpi qataq 'enauac som shiñoaxauapi maye lma' yi'ye 'alhua, cha'aye 'auañoaten da ñataqta lta'araic nque'eenaxac naqa'en so Israel le'ecpi. Qaq ñoqo'oye ñataqta lta'araic da 'año'oxonnataguec, ivitta'a nagui.

¹¹Qataq ñauaachigui 'anqa'en somayepi co'ollaq 'auñoacache so 'etaxat aso auaxai, da yaqto' deqaqattague so llegueta som 'aramamaxat nhuo' le'ecpi, qaq som Egipto le'ecpi maye icaatac somayepi qalaq imoolec 'anqa'en so 'etaxat, nache 'eeta'am ca coma' da iyini ivittaña na ñoqta pa'aguiño aso auaxai.

¹²Qaq ye na'a'q nache qoquetaigui so lo'oc da 'auauecta'aguet somayepi, qaq ye pe qalaq qoquetaigui so norec le'eraxa, nache 'aucoñoatta'ague da taño'ague somayepi.

¹³Ime, qataq 'aunotec nache qonetasheguema na pa'asheguem año qasoxonaxa Sinaí, qataq 'autaxañoapegue' somayepi co'ollaq qoneto'ot na piguem, qataq 'año'anem so ñañoamaqchigui lataxacpi, qataq so no'oitegue 'arqataxacpi, qataq naua ñañoamaqchiyiño lataxaco qataq naua 'aramaxasoxonaxaco.

¹⁴Qataq 'auapaxaguenec da huo'o naq 'enec naqa'en ye na'a'q mataxaqui, qataq chegoqchigui so 'aramaxashec Moisés da 'año'anem na 'aramaxasoxonaxacpi, qataq naua 'alapaxayino lataxaco, qataq na 'arqataxacpi.

¹⁵Qataq 'anamaxa so nallec maye chegoqo'ot na piguem da yaqto' vi'igueta na lqouaxa, qataq 'año'anem so 'etaxat 'auacheqoxotaigui aso coma', da yaqto'

vi'igu et so laquip lamaic. Qataq 'aŷa'anem ye 'alhua, maye 'auachaxanapeguem co'ollaxa da 'aŷa'anem.

¹⁶Qalaxaye somayepi qataq so hua'au qarta'alpi, ŷataqta na'amqaanaxaicpi, qataq sa ŷalaxagueta naua 'aramaxasoxonaxaco.

¹⁷Nache saishet da 'am na'axaŷaxana, qataq saishet da ntoueeta'ac so qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec, maye 'auo'otec somayepi. Nache ŷataqta 'am saŷalaxaguet, ivitta'a da ŷauo'o so ŷaneuo lataxala' da yaqto' ŷe'eguelaxata da nlataguec somayepi ye Egipto. Qalaxaye 'am saishet da 'aualat co'ollaxa somayepi, cha'aye 'am Atamnaxala', 'am choxonnataxanaxaic, qataq sa da'angui aŷi 'arquiyaqte, qataq qaŷoqchiguinit da 'aralemataic, cha'aye ŷataqta lta'araic da 'arauotaxanaqtaic.

¹⁸Nataqa'en ivira'a da ŷo'ot so le'enaqtac huaca llalec chegaqaigui so lcat, nache somayepi 'eeta': ¡'Ena na qanatamnaxala'ai maye qami' nqateeguesopa ye Egipto! Qaq na'aictaxa da ŷataqta lta'araic de'era qauem maye ŷo'ot,

¹⁹qalaxaye saishet co'ollaxa da 'aualatalec ye toolec 'alhua, nda'a't da 'auaucta'aguet ye na'a'q qataq ye pe, souaxat da ŷataqta lta'araic da 'arauotaxanaqtaic. ŷoqo'oye saishet da ca'ai 'anqa'en somayepi so lo'oc, maye ŷachaxaata'ague' da llec ye na'a'q, qataq ye pe nache icoŷattalec so norec le'eraxa, da yaqto' ŷauaategue so llec.

²⁰Nataqa'en 'aŷa'anem so Saqcha'a 'Ara'aŷanaxac maye ŷo'ot da laŷaanataxanaxac. Qataq saishet da 'avia'axaneguet da 'auquiŷa'axaateguec so nallec maye chegaqasheguem le'enaxat maná, qataq so 'etaxat da yaqto' ŷa'axaneguet da laquipegaxanaxac.

²¹Qataq ivittrec soua cuarenta vi'ie da 'auquia'axaatac, qataq saishet da huo'o ca iueetaique 'anqa'en co'ollaq huetalec so toolec 'alhua. Nataqa'en saishet da ltoi' soua alogo, qataq saishet da ivira'a da nalaua't naua lapia'ate.

²²Nataqa'en 'aŷa'anem da lo'onataxanaxac so nta'alpi qataq ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq 'analoŷnigui so 'alhuapi, qataq deuotaxanec 'anqa'en so na'alhuapi so Og qataq so Sijón, som nta'al co'ollaxa ye Jesbón qataq ye Basán.

²³Qataq 'aŷa'anem da ŷataqta qalota so llalaqpi somayepi, 'eeta'am ana huaqaaŷipi maye neto'ot na piguem, qataq 'aunoxonaqcheteua'a ye 'alhua maye 'auachaxanapeguem co'ollaxa da 'aŷa'anem so hua'au lta'alpi.

²⁴Qaq so llalaqpi somayepi huenoxoneua'a co'ollaxa se'eso 'alhua, ime nache nalec da yaqto' ŷauo'o lalamaxat. Qataq ŷauaachigui 'anqa'en co'ollaq 'oxonec so Canaán le'ecpi qataq so lta'alpi qataq so shiŷaxauapi maye netalec se'eso 'alhua, da yaqto' maiche ŷoiqeeetac ca ŷataxaateuga somayepi.

²⁵Qataq loxonec so huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua naŷalo maye huo'o so lpaqtaxat, qataq so ŷoqta no'on 'alhuapi, qataq so nŷecpi maye nlaqchigui so nogoxoshetpi, qataq aso nshere 'etaxat laŷe', qataq naŷiguŷhe uva lma'pi qataq

so oliivosat, qataq aso qalota qo'oipaqpi maye huo'o ana ala. Qataq deque'etacpi nache ivitta'a da comaraxaicpi, qataq chaxaraicpi, souaxat da ñacootalec so chegaqagui da 'arquagaxanaqtaic.

²⁶Qalaxaye somayepi saishet da 'am ñalaxaguet, nda'a't da 'am dataña'aguet, qataq sa ñaconeguet na 'arqataxacpi, qataq ñalauat so 'ara'aqtaxanaxanecpi maye 'eetega naxa somayepi da 'am ñe'egueloqot, qalaxaye somayepi ñataqta 'am inogoqchet.

²⁷Ñoqo'oye 'aña'aneguet da la'añaxac so npa'aguenaxauapi, da yaqto' ño'ot da nque'eenaxac somayepi. Qaq co'ollaq huaigui da nque'eenaxac, nache 'am iñaxanot da yaqto' 'atauan, qaq se'eso ñaxanaxac iviro'ot na piguem, nache 'aua'axaña co'ollaxa, qaq souaxat da lta'araic 'archoxonnataxanaxa nache 'anamaxa so lca'alaxaquiipi da yaqto' nca'alaxateeguesop da la'añaxac so npa'aguenaxauapi.

²⁸Qalaxaye naxa da huo'o da l-lagaxayec, nache qaltaq ñe'eguelaxalec da ño'ot na qauem maye sa 'auañamaxaren, huaña qataq 'aña'aneguet so npa'aguenaxauapi da yaqto' loxonec somayepi. Qalaxaye da qaltaq 'am iñaxanot naxa, nache 'am maye qoneto'ot na piguem, 'auchoxoren somayepi nache 'aua'axaña, nache qaltaq 'anca'alaxatec.

²⁹Qataq 'auamaxalec da ñalaxaleguete naua 'arqataxaco, qalaxaye somayepi ñaguec da na'amqaanaxac nache 'am sa ñalaxaguet, qataq sa ñalaxalec na 'aramaxasoxonaxacpi, nache dataña'aguet na lataxacpi maye 'alapaxaño, maye ño'ot da lca'alaxa cam ñalaxalec namayepi, qalaxaye somayepi ñataqta sañalaq, nache 'am saiqocha'a, qataq ñoqta qaramchiguilo naua lqalgo, nache 'am sa na'axañaxana.

³⁰Qataq qañoqteguelo soua vi'ie da 'anhualaxaueetague' somayepi, qataq 'auachegoxotchigui da lta'araic 'ara'añaxac, qataq so 'ara'aqtaxanaxanecpi da 'anhuxoqtega somayepi qalaxaye ñoqta 'am sana'axañaxana, ñoqo'oye qaltaq 'aña'aneguet da lhuqñaxac so npa'aguenaxauapi, maye lma' yi'ie 'alhua.

³¹Qalaxaye souaxat da lta'araic 'arauotaxanaqtaic, nache saishet da 'aulaxachigui somayepi, qataq saishet da 'aualat, cha'aye 'am maye Atamnaxala', ñataqta 'am huotaxanaqtaic qataq 'am choxonnataxanaxaic.

³²Qaq ñoqo'oye 'am Qanatamnaxala', Atamnaxala' maye 'amaqtaqaic, 'añaxaic, qataq ncolanaxat, maye 'aupacchigui da 'anañamataxac qataq da nache 'eetai' da 'arauotaxanaqtaic ne'ena 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, saishet qome da saq 'amaqtaq 'anqa'en da 'aulotagui da nque'eenaxac so qarta'alpi, qarataxala'pi, ntaxañaxanaxanecpi, na'aqtaxanaxanecpi, qataq so hua'au qarta'alpi qataq 'enuac na nalamaxat nhuo' le'ecpi, chegoqchiguiña se'eso na'a'q da lo'onataxanaxac so nta'alpi ye Asiria, nache ivitta'a nagui.

³³Qalaxaye saishet da saŷaŷamaxaŷi de'era qomi' 'auo'oteque qanhuaxanaguec, cha'aye no'oitegue da lataxac da huo'o ca 'auo'ot, qomi' qalaxaye 'itchiguiŷi da qomi' 'etaxaloxoiqa.

³⁴So qarta'alpi qataq so qarataxala'pi, nataqa'en so ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so hua'au qarta'alpi, saishet co'ollaxa da ŷalaxagueta naua 'arqataxaco, qataq saishet da na'axaŷaxanalalo naua 'aramaxasoxonaxaco, qataq nam 'avitaqteetega saŷaŷamaxaŷi.

³⁵Qalaxaye co'ollaŷ ŷaq hueto'ot da lo'onataxanaxac da nta'a qataq hueto'ot da nsallaxa, qataq netalec so 'onaxaic 'alhua maye 'aŷa'anem co'ollaxa, qalaxaye ŷaqaiyeta saishet da 'am ŷo'oxoren, qataq saishet da ŷaxaarec naua qauema no'onataxaco.

³⁶Qaq ŷoqo'oye nagui, choche qomi' nlataqa ne'ena 'alhua maye 'aŷa'anem co'ollaxa so hua'au qarta'alpi, da yaqto' machiguiŷi da chectac so ala so laŷiguishet, qataq huetalec 'enauac da naŷamaxa.

³⁷Qaq na ala na naŷiguishet maye sa qoue qalaŷ taŷot nagui na nta'alpi maye qomi' ŷamaqta'ape, souaxat na qarasouaxashetpi. Cha'aye namayepi 'aŷaxaicpi, nache maiche ŷoiŷueetac ca ŷataxaateugalo qomi' qataq na qana'atecpi. Qaq ŷoqo'oye ŷataqta lta'araic da qaraquicoxo.

³⁸Qaq souaxat de'era souaqaigui, nache qomi' so'otaŷ de'era qanaŷamaxataxac maye ŷataqta qoŷeyiŷi, nache nanereŷi na qarataxala'pi, leviitapi, qataq na ntaxaŷaxanaxanecpi.

Nehemías 10

So Israel le'ecpi naŷamaxara't

¹Qaq 'ena na le'enaxatpi so nanereŷipi co'ollaxa: Nehemías, som llalec so Jacalías, maye nta'a co'ollaxa, qataq Sedequías,

²Seraías, Azarías, Jeremías,

³Pasjur, Amarías, Malquías,

⁴Jatús, Sebanías, Maluc,

⁵Jarín, Meremot, Abdías,

⁶Daniel, Ginetón, Baruc,

⁷Mesulán, Abías, Mijamín,

⁸Magasías, Bilgay qataq so Semaías, qaq somayepi ntaxaŷaxanaxanecpi co'ollaxa.

⁹Qaq so leviitapi maye nanereŷipi, Josué, som llalec so Azarías, Binuy, som chegoxoguet so Henadad, qataq so Cadmiel,

¹⁰nataqa'en soua lqaŷa't, Sebanías, Hodías, Kelaía, Pelaía, Janán,

- ¹¹Micaía, Rejob, Jasabías,
¹²Zacur, Serebías, Sebanías
¹³Hodías, Bani qataq so Beninu.
¹⁴Qaq so lataxala'pi so maiche nhuo' le'ecpi: Paros, Pajat Moab, Elam, Zatu, Bani,
¹⁵Binuy, Azgad, Bebay,
¹⁶Adonías, Bigvay, Adín,
¹⁷Ater, Ezequías, Azur,
¹⁸Hodías, Jasún, Besay,
¹⁹Jarif, Anatot, Nebay,
²⁰Magpías, Mesulán, Hezir,
²¹Mezesabel, Sadoc, Jadúa,
²²Pelatías, Janán, Anaías,
²³Oseas, Jananías, Jasub,
²⁴Halojés, Piljá, Sobec,
²⁵Rejún, Jasabná, Maseías,
²⁶Ajías, Janán, Anán,
²⁷Maluc, Jarín qataq so Baná.
²⁸Qaq so lañepi se'eso nhuo' le'ecpi,ntaxaŷaxanaxanecpi,leviitapi,qataq so ilotague' so ñegueuopi, no'onaxanaxanecpi, qataq so ilotague' aso atamnaxaqui qataq 'enauac so ŷaxanec so lañepi shiŷaxauapi, maye lma' yi'ie 'alhua da yaqto' quegue na lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, lŷateuo aso lamoxouapi, llalaqpi, qataq aso llalpi 'alpi, qataq 'enauac so mashe ŷaŷaten da na'axaŷaxan,
²⁹qataq huaxaiguat so lauo' le'ecpi, qataq so lataxala'pi somayepi, nache ŷan so la'aqtac da yaqto' ipactelec 'enauac na lqataxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye ŷachegoxotchigui co'ollaxa so lamaxashec Moisés, qataq da ŷalaxaguat na lamaxasoxonaxacpi, qataq da llec na lqataxacpi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.
³⁰Nataqa'en sanaq so qara'aqtac da saishet da sashenaxaguat aso qoyalepi da huaroneguet ca ŷaqa'a ca chegaqa'a 'alhua, qataq aca llalepi camayepi saishet da huaroneguet ñaqa'enaq na qoyalaqpi.
³¹Qataq da anac camayepi da qomi' imenoto ca camachaqca lmenec, nallec huo'otaq nogoxoshet da huetoigui ca na'a'q mataxaqui, huo'otaq da huetoigui ca naponaxac, nache qomi' saishet da sesheenaxanaxa. Nataqa'en sanaq so

qara'aqtac da ivireuga ca siete vi'i nache saishet da ña'araxasheguem na qana'alhuapi, qataq sapalaxataq 'enauac ana navigaxaistepi.

³²Qaq ye 'oonolec vi'i nache sanaxauo aca qarachetaqtaxanaqte maye ivi' cuatro gramos ca lcat plata da yaqto' lasheue 'enauac ca lhuenecpi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qanatamnaxala',

³³qataq yaqto' qaisheenaxana aca nauole 'ayiiña maye qoñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq aca nachetaqtaxanaqte maye qaýavigaxatta qataq aca ala na nañiguishet, qataq ca nachetaqtaxanaxat shiguiyacpi maye qoñaneuo ye na'a'q, qataq aca nachetaqtaxanaqte maye qoñaneuo ca na'a'q mataxaqui, qataq aca qoñaneuo da dalaxaic so ca'agoxoic, qataq aca nachetaqtaxanaqte maye sa imauaq da qaýavigaxat da yaqto' qaýapalaxat na nasouaxashetpi, qataq 'enauac aca laýe nachetaqtaxanaqtepi da huo'o ca naponaxac.

³⁴Qaq so nachetaqtaxanaxat qo'oipaqui maye norec lashec, somaye ñalletaxagui qomi' ntaxaýaxanaxanecpi qataq leviitapi, nataqa'en 'enauac se'eso maiche nhuo' le'ecpi, da yaqto' qaýaýaten negue't ca talec da ndouo ca qo'oipaq se'eso maiche nalamaxat ñalaqpi, qataq yaqto' da ivireuga ca laloqo' so 'oonolec vi'i, nache que'eca qo'oipaqui qandoua'a añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', da yaqto' qaýaloolec ca norec aso lca'atoxonaxalate, da yaqto' qaipacchiguilo naua 'ena'ape na nqataxacpi maye nanettañi.

³⁵Nataqa'en ye 'oonolec vi'i nache seroxoua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', ca la'auaxanec ala ca nañiguishet qataq 'enauac ca no'on ala ana qo'oipaq.

³⁶Nataqa'en seroxoua'a so ntaxaýaxanaxanecpi so qara'auaxanec qoyalaqpi, da yaqto' qoñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nataqa'en seroxoua'a so la'auaxanec llaqpi so qana'atetpi, huaca, qataq aso qagueta da yaqto' qaipacchigui da 'enapec naua nanettrañi nqataxaco.

³⁷Nataqa'en ñasataxagui da seroxoua'a so laponqa' so nallec maye naña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, so qarachetaqtaxanaxat la'auaxanec 'ayiiña, qataq aso la'auaxana ala aso qo'oipaqui, lataxa, qataq so aceite, da yaqto' qoñanem so ntaxaýaxanaxanecpi. Nataqa'en ñasataxagui da sanaxam so leviitapi aso diezmo maye chegaqaigui na ala so qorañiguishetpi. Cha'aye nacheso somayepi so laýootega't naxa 'enauac ana qarachetaqtaxnaqte naua souaqta'alo qaro'onataxanaqa'te.

³⁸Qalaxaye 'oonolec ca ntaxaýaxanaxanec chegoxoguet so Aarón da nnaictague' na leviitapi, qom ýe'eguenauga aca diezmo maye chegaqaigui na nachetaqtaxanaxatpi nache qoñanem so leviitapi, nache ýachaigui so maiche laponqa' somaye maye naña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Qanatamnaxala'.

³⁹Qaq so Israel le'ecpi qataq so leviitapi, iroua'a aso naponaxanaxaqui maye naña aso atamnaxaqui, asa'aso nachetaqtaxanaqtepi ala na trigo, lataxa, qataq aceite,

cha'aye nache netaigui som nogoxoshetpi maye sa qaishetapec, qataq so ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so lasom lo'opi, qataq so 'onaxanaxaicpi. Qaq 'era da 'eetec so qarasataxac da saishet da salataq aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Qanatamnaxala'.

Nehemías 11

Som naña co'ollaxa ye Jerusalén

¹Qaq so lataxala'pi so maiche nhuo' le'ecpi, somayepi naña co'ollaxa ye Jerusalén, qaq so laŷepi somayepi nache qaŷo'ot so nalletaxac da yaqto' qaŷaŷaten ca 'oonolec maye chegaqaigui soua diez da yaqto' nataqa'en no'onaña som huaqta'a't nŷecpi maye ŷataqta qui'itta, qaq soua nueve maye no'oirañi nache nqo'ona so laŷepi huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo da yaqto' naña.

²Qaq se'eso maiche nhuo' le'ecpi, talec naqa'en da no'on la'aqtac som shiŷaxauapi maye maiche chegoqchigui da nache naña ye Jerusalén.

³Qaq 'ena le'enaxatpi som lataxala'pi so shiŷaxauapi, maye nañalo naua 'aleu' maye ŷotta'a't naua nañalo, da yaqto' naña ye Jerusalén. Qaq so huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Judá, nache naña som Israel le'ecpi, ntaxaŷaxanaxanecpi, leviitapi, qataq so ilotague' aso atamnaxaqui, qataq som chegoxoguetpi so lamaxashecpí so Salomón, nache ñi 'oonolec somayepi nqo'ona so maiche lalamaxat lma'pi, qataq so maiche lalamaxat na'alhua.

⁴Qataq huo'o som chegoxoguetpi so Judá qataq so Benjamín, da no'onaña ye Jerusalén, qaq 'eso som chegoxoguetpi so Judá: Ataías, som chegoxoguet so Uzías, Zacarías, Amarías, Sefatías, qataq so Malalel. Qaq so chegoxoguet so Fares,

⁵qataq so Maaserías, som llalec so Baruc, som chegoxoguet so Coljozé, Jazaías, Adías, Joyarib, Zacarías, qataq so Siloní.

⁶Qaq da ima'a't som chegoxoguetpi so Fares maye no'onaña ye Jerusalén, nache ivi' cuatrocientos sesenta y ocho, qaq 'enauac somayepi ŷataqta alaataxaicpi qataq 'añaxaicpi.

⁷Qaq so chegoxoguetpi so Benjamín: Salú, som llalec so Mesulán, maye chegoxoguet so Joed, Pedaías, Colaías, Maseías, Itiel qataq so Isaías.

⁸Qaq nataqa'en soua lqaŷa't, Gabay qataq so Salay. Qaq da ima'a't somayepi nache ivi' novecientos veintiocho.

⁹Qaq so lataxala' somayepi nacheso so Joel, som llalec so Zicri, qaq so lŷa lataxala' somayepi nacheso so Judá, som llalec so Senuá.

¹⁰Qaq so ntaxaŷaxanaxanecpi: Jedaías, maye chegoxoguet so Joyarib, Jaquín,

¹¹qataq so Seraías, som llalec so Hilcías, maye chegoxoguet so Mesulán, Sadoc, Merayot, qataq so Ajitob maye lataxala' so ilotague' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

¹²qataq soua lqaña't maye nataqa'en lo'onataxanaqa' aso atamnaxaqui. Qaq da ima'a't somayepi nache ivi' ochocientos veintidós. Qataq so Adaías, som llalec so Jeroán, maye chegoxoguet so Pelalías, Amsi, Zacarías, Pasjur, Malquías,

¹³qataq soua lqaña't maye latakala'ate so maiche ñalaqpi. Qaq da ima'a't somayepi nache ivi' doscientos cuarenta y dos. Qataq so Amasay, som llalec so Azarel, maye chegoxoguet so Ahzai, Mesilemot, qataq so Imer,

¹⁴qataq so lqañañecpi maye ñataqta alaataxaicpi, qaq da ima'a't somayepi nache ivi' ciento veintiocho, qaq so latakala' somayepi nacheso so Zabdiel, som llalec so Guedolín.

¹⁵Qaq so levita Semaías, som llalec so Jasub, maye chegoxoguet so Azricán, Jasabías, Binuy,

¹⁶Sabetay qataq so Jozabad, maye latakala'ate so leviitapi maye ilotrague' so no'onatac so pa'auac aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Qataq so Matanías, som llalec so Micaía, maye chegoxoguet so Zabdi, qataq so Asaf, som latakala' so no'onaxanaxanecpi maye ño'ottac naxa da ño'oxonnataxanaxac, qataq da qoñan da 'acheçaxac da ivita ye laloqo' da atamnaxac. Qataq so Bacbuquías, som lña lqaña somayepi, qataq so Abda maye chegoxogueta soua: Samúa, Galal, qataq Jedutún.

¹⁸Qaq da ima'a't so leviitapi, nache ivi' doscientos ochenta y cuatro so no'onaña ye Jerusalén.

¹⁹Qaq na le'enaxat so lasom lo'opi, Acub, Talmón qataq so lauo' le'ecpi soomaye, maye ilotrague' so lasompi, da ima'a't nache ivi' ciento setenta y dos.

²⁰Qaq so lañepi Israel le'ecpi, qataq sontaxañaxanaxanecpi, qataq so leviitapi, somayepi nache no'onaña so maiche lalamaxatpi maye naña so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá.

²¹Qaq so Sijá, qataq so Gispa maye latakala'ate so ilotague'pi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', soomaye nache neraña ye Ofel.

²²Qaq so latakala' so leviitapi maye naña ye Jerusalén, nacheso so Uzi, som llalec so Bani, maye chegoxoguet so Jasabías, Matanías, Micaía. Qaq som chegoxoguetpi so Asaf, qalaq nacheso som no'onaxanaxanecpi da huaña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²³Cha'aye so nta'a mashe ñapaxaguenec co'ollaxa somayepi da latakac da lo'onataxanaxac se'eso no'onaxanaxanecpi ye na'a'q.

²⁴Qaq so ñaneuo so nta'a da yaqto' huapegue' 'enauac da lhuenaxanaxa se'eso nhuo' le'ecpi, nacheso so Petaías, maye chegoxoguet so Mesezabel, Zeraj qataq so Judá.

So lañe 'alhuapi maye qanayeetalec

²⁵Qaq huo'o so nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, da no'onaña ye Quiriat Arbá, Dibón, Yecabsel,

²⁶Josué, Molada, Bet Pelet,

²⁷Jasar Súaj, Berseba,

²⁸Siclag, Mecona,

²⁹Enrimón, Sorá, Jarmut,

³⁰Zanoaj, Adulán, Laquis qataq ye Azecá, qaq nache chegoqchiguiña ye Berseba so qanayenalec 'alhuapi, nache ivitta'a so ca'amegue ye Hinón.

³¹Qaq so chegoxoguetpi so Benjamín, nache naña co'ollaxa ye Geba, Micmas, Aías, Betel qataq so lauoreuapi nma'piolec

³²nataqa'en ye Anatot, Nob, Ananías,

³³Jazor, Ramá, Guitayin,

³⁴Jadid, Seboim, Nebalat,

³⁵Lod, Onó, qataq so ca'amegue maye lma' so ño'ottac so ñotta'a't ne'enaqtac.

³⁶Nataqa'en huo'o so leviitapi, da qoñanem co'ollaxa som na'alhua som chegoxoguetpi so Judá qataq so Benjamín.

Nehemías 12

So ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi

¹Qaq 'ena na le'enaxatpi so ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi maye ñe'eguelaq co'ollaxa chegaqa'a ye Babilonia, maye nnaictague' so Zorobabel, som llalec so Salatiel, qataq so Josué: So ntaxaŷaxanaxanecpi: Seraías, Jeremías, Esdras,

²Amarías, Maluc, Jatús,

³Secanías, Rejún, Meremot,

⁴Iddo, Ginetón, Abáis,

⁵Mijamín, Madías, Bilgá,

⁶Semaías, Joyarib, Jedaías,

⁷Salú, Amoc, Hilcías qataq so Jedaías. Qaq 'eso som lataxala'pi so ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so maiche lauo' le'ecpi somayepi, co'ollaq ñaq qanayeeta'aguet so Josué.

⁸Qaq so leviitapi: Josué, Cadmiel, Serebías, Judá, qataq so Matanías, maye nachesoua som ilotrague' da no'onaxanaxac, da ivita da qaño'ot so ño'oxoonataxanaxac,

⁹qaq so lqaña't soomaye Bacbuquías qataq so Uní, nachesoua soua qañatatalguete da qañacoolec da no'onataxanaxac.

¹⁰Qaq so chegoxoguetpi so Josué, Joyacín, Eliasib, Joyadá,

¹¹Johanán, Jadúa.

¹²Qaq co'ollaq ña qanayeeta'aguet so Joacín nache so ntaxaŷaxanaxanecpi maye lataxala'pi som ñalaqpi: So llalaqpi so Seraías, nache lataxala' so Meraías, qaq so llalaqpi so Jeremías, nache lataxala' so Jananías,

¹³qaq so llalaqpi so Esdras, nache lataxala' so Mesulán, qaq so Amarías, nache lataxala' so Johanán,

¹⁴qaq so Melicú, nache lataxala' so Jonatán, qaq so llalaqpi so Sebanías, nache lataxala' so José.

¹⁵Qaq so llalaqpi so Jarín, nache lataxala' so Adná, qaq so llalaqpi so Merayot, nache lataxala' so Jelcay.

¹⁶Qaq so llalaqpi so Iddo, nache lataxala' so Zacarias, qaq so llalaqpi so Ginetón, nache lataxala' so Mesulán,

¹⁷qaq so llalaqpi so Abías, nache lataxala' so Zicri, qaq so llalaqpi so Miniamín, qataq so Moadías, nache lataxala' so Piltay,

¹⁸qaq so llalaqpi so Bilgá, nache lataxala' so Samúa, qaq so llalaqpi so Semaías, nache lataxala' so Jonatán,

¹⁹qaq so llalaqpi so Joyarib, nache lataxala' so Matenay, qaq so llalaqpi so Jedaías, nache lataxala' so Uzi,

²⁰qaq so llalaqpi so Salay, nache lataxala' so Calay, qaq so llalaqpi so Amoc, nache lataxala' so Éber,

²¹qaq so llalaqpi so Hilcías, nache lataxala' so Jasabías, qaq so llalaqpi so Jedaías, nache lataxala' so Natanael.

²²Qaq co'ollaq ña qanayeeta'agueta soua Eliasib, Joyadá, Johanán, qataq so Jadúa, nache huo'o co'ollaxa aso le'enaxat lmalate som leviitapi maye lataxala'pi som ñalaqpi, nataqa'en som ntaxaŷaxanaxanecpi, nache ivitta'a da lo'onataxanaxac so Darío, maye nta'a ye Persias.

²³Qaq se'eso leviitapi maye lataxala'pi, som ñalaqpi nache qoŷettalec aso nere maye ŷa'axat da na'aqtaguec so nta'alpi, nache ivitta'a so na'a'q co'ollaq ña qanayeeta'aguet so Johanán, maye laual so Eliasib.

²⁴Nache so lataxala'pi so leviitapi: Jasabías, Serebías, Josué, Binuy, Cadmiel qataq so lañepi maye datategueta soomaye naxa da qaño'ot da ño'oxonnataxanaxac da qoñanot da 'achecŷaxac Ñim Nataxala', da yaqto' qaipacchigui da llec da lapaxañi so David.

²⁵Qaq soua lasom lo'ol maye ilotrague' so ñegueuopi: Matanías, Bacbuquías, Abdías, Mesulán, Talmón qataq so Acub.

²⁶Qaq 'enauac somayepi nache huetoigui so na'a'q co'ollaq ña qanayeeta'aguet so Joacín, som llalec so Josué, qataq laual so Josadac, co'ollaq huaigui da lo'onataxanaxac da nta'a so Nehemías, qataq so ntaxaŷaxanaxanec qataq napaxaguenataxanaq Esdras.

Co'ollaq qoŷaneuo so npaqtaxanaxat

²⁷Qaq co'ollaq ivita so laloqo' da qoŷaneuo so lpaqtaxat ye Jerusalén, nache qaŷe'eguenauga so leviitapi maye netañalo soua lma'ate, nache qaŷauegueua'a ye Jerusalén da yaqto' qaŷo'ot so ño'oxonnataxanaxac qataq so no'onaxanaxac, qaŷauota'a aso nviquepi címbalo, arpa qataq aso lira.

²⁸Huaña nache laŷona't se'eso no'onaxanaxanecpi maye chegaqaugalo soua lma'ate maye nañalo ye saqaŷapeque ye Jerusalén, qataq so lauoreuapi nma'piolec ye Netofa,

²⁹qataq som nañapi so nŷecpiolec ye Gilgal, qataq so no'onaxa ye Geba, qataq ye Azmavet, cha'aye se'eso no'onaxanaxanecpi, somayepi ŷa'ayiñi co'ollaxa so lma'piolec, maye nañalo naqa'en naua loiguiye ye Jerusalén.

³⁰Qaq co'ollaq mashe ime da nqui'itaxatta so ntaxaŷaxanaxanecpi qataq so leviitapi, nache nqui'itaxat naqa'en 'enauac so nhuo' le'ecpi, qataq qaiqui'itaxatta nataqa'en so lasompi qataq so npaqtaxanaxat.

³¹Huaña, qaq aŷem Nehemías, shenapega so nataxala'pi ye Judá, da huenotsheguemec so pa'asheguem so npaqtaxanaxat, qataq dos soua lpa'axaco ñaqa'en so 'onaxanaxa'icpi. Qaq so 'oonolec lpa'axac somayepi nache inoicchiguiñi quetalec so npaqtaxanaxat maye taŷa'ague da aloiguishec maye pa'aŷa'ague so lasom maye qailonec lma' na lasoguiñi.

³²Qaq so Osaías nache ca'attaueegue so do'onaxaatacpi, nnaictague' so laŷepi so nataxala'pi ye Judá;

³³Azaráis, Mesulán,

³⁴Judá, Benjamin, Semaías, qataq so Jeremías.

³⁵Nataqa'en nnaictague' so ntaxaŷaxanaxanecpi maye ŷauota'a aso lasheerepi: Zacarías, Jonatán, Semaías, Matanías, Micaía, zacur qataq so Asaf,

³⁶nataqa'en soua lŷa't lauo' lashe' Semaías, Azarel, Milalay, Guilalay, May, Natanael, Judá, qataq so Jananí, qaq soomaye nache ŷacheta'ape aso nviquepi maye lalamaqte so David, maye nale Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nache qaica'attaueegue so Esdras.

³⁷Qaq co'ollaq qaivita so lasom maye nalotta so naña aso 'etaxat laŷe', nache qanayiguishegueme so napiaxala'pi maye taŷasheguema, so huaqta'a't nŷecpi

maye lalamaxat so David, nache qanlectelec so pa'asheguem so lma' lta'araic somaye, nache qaivittauga so qailonec lasom na 'etaxat, maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem.

³⁸Qaq so lañepi 'onaxanaxaicpi tateuga so pa'aña'ague da ne'emaq, qaq añem nache satataueegue somayepi, ñenaictague' so lañepi so nataxala'pi, nache senoigaqchiguiñi qolaqtelec se'eso npaqtaxanaxat, sachegosoqchiguiña aso nalloxolate maye qailonec da le'enaxat nqatelaxanaxaquipi, nache seviraqtauga so qalotegue npaqtaxanaxat.

³⁹Ime nache ñelegaqtelec so lasom le'enaxat Efraín, qataq so lasom le'enaxat Jesana, qataq so lasom maye qailonec da llegueuo na ññaq, qataq aso nalloxolate maye qailonec da le'enaxat Jananel, qataq aso nalloxolate maye qailonec da le'enaxat Cien, nache seviraqta'a so lasom maye qailonec da llegueuo ana qaguetapi. Huaña nache souaqa'a so lasom so nhuataxanaxanecpi.

⁴⁰Huaña nache soua dos so 'onaxanaxaicpi hua'alo soua maiche lpa'axaco aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nache sheetec nataqa'en añem qataq so lañepi nataxala'pi maye ñenaictague'pi.

⁴¹Qaq soua ntaxañaxanaxanaqa maye ñashettrapigui aso nasheerepi: Eliaquín, Maseías, Miniamin, Micaía, Elioguenay, Zacarías, Jananías,

⁴²Maseías, Semaías, Eleazar, Uzi, Johanán, Malquías, Elam, qataq so Ezer. Qataq so no'onaxanaxanecpi maye lataxala' so Izrahías, somayepi ñataqta do'onaxan.

⁴³Qaq se'eso na'a'q qalota so qoñaneuo nachetaqtaxanaxat da qañavigaxat, nache somayepi ñataqta lta'araic da ntonaxac, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanem da ntonaxac, nataqa'en ntootapigui' so 'alpi qataq so ñaqqiolec, ñataqta lta'araic se'eso tonaxac ye Jerusalén, ñoqo'oye ivira'a da hua'aqtac so qañoqta.

Nam qoñanem da lalamaxat qanqa'en so leviitapi

⁴⁴Qaq se'eso na'a'q nache huo'o so qalca'aua'api shiñaxauapi da ilo'ogue so nañamaqtaxaqui so qoñaneuo nachetaqtaxanaxatpi, maye la'auaxanec ala so nañiguishac qataq aso diezmo da yaqto' qañachaigui somaye, yaqto' qaipacchigui da lataxac som qoñaneuo maye chegaqa'a so huaqta'a't ñyecpi da yaqto' qoñanem so ntaxañaxanaxanecpi qataq so leviitapi. Qaq so netaña ye Judá ñataqta machiguiñi souaxat de'era lo'onataxanaxac so ntaxañaxanaxanecpi qataq so leviitapi.

⁴⁵Qaq somayepi nataqa'en so 'onaxanaxaicpi qataq so lasom lo'opi, nacheso so ño'ottac naxa da no'onaxanaxac qataq da ño'oxonnataxanaxac, da qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da 'eetec da huo'o na qaiqui'itaxatta, nache qaipacchigui da lapaxaño so David, qataq so llalec Salomón.

⁴⁶Cha'aye soua hua'au' vi'iyee maye huetoiguilo da ña qanayeeta'aguet so David, qataq so Asaf, nache huo'o naxa so lataxala'pi so no'onaxanaxanecpi qataq so

ilo'ogue da no'onaxanaxac, qataq da qoŷanot da 'achecŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴⁷Qaq se'esoua na'axa'te maye huetoiguilo so Zorobabel qataq so Nehemías, nache 'enauaque soua na'axa'te da so Israel le'ecpi ŷanem naxa so 'onaxanaxaicpi, qataq lasom lo'opi qataq so leviitapi aso lachetaqtaxanaqte, qaq nache 'eetec naqa'en da huo'o ana ŷanem so chegoxoguetpi so Aarón.

Nehemías 13

So Nehemías naralaxat da llec so no'onataxanaxac

¹Qaq se'eso na'a'q nache qaitaxaŷaxaatac aso lere so Moisés, na'axaŷaxaatega qanqoŷen so shiŷaxauapi, huaña nache qailalec da so amoniitapi qataq so moabiitapi ŷataqta saishet da qaŷasheneguet da ŷaleeguet so nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Cha'aye souaxat somayepi da saishet co'ollaxa da ŷami' ca alog, qataq ca laquip so Israel le'ecpi, nacherata da isheeten so Balaam da yaqto' ŷasaxalec so qauem la'aqtac, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ipaigui naqa'en se'eso qauem la'aqtac somaye nda'a't da nmeneguet naqa'en da no'on.

³Qaq co'ollaq ime da qana'axaŷaxaatega se'eso nqataxacpi, nache qaŷamaqhuec da ca'ai qanqa'en ye Israel 'enauac so ŷaleeguet co'ollaxa so ŷaqa'a ca chegaqa'ague.

⁴Qaq co'ollaq ñaq saxanaxa da ivita da qaŷo'ot de'era, nache so Eliasib, ilotague' co'ollaxa so naponaxanaxaqui maye naña aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, somaye mashe na'acna so Tobias.

⁵ŷoqo'oye ŷanaigui so nanataxaqui lta'araic maye laponaxaqui co'ollaxa so nachetaqtaxanaxatpi, nchenaxanaxat ama na laita, nogoxoshetpi, qataq aso diezmo maye chegaqaigui so ala so trigo, lataxa, qataq so aceite, maye nachetaxat so leviitapi, qataq so no'onaxanaxanecpi, lasom lo'opi qataq so nachetaqtaxanaxat maye talec so ntaxaŷaxanaxanecpi.

⁶Cha'aye co'ollaq qanayeuaigui de'era nache aŷem ñaq saxanaxa da ñevira ye Jerusalén, cha'aye se'eso vi'i treinta y dos da lo'onataxanaxac so Artajerjes, maye nta'a ye Babilonia, nache aŷem ñachaateua'a caillaye somaye, nache co'ollaq mashe qaŷoqtégue de'era nache seŷaxanot so nta'a,

⁷nache somaye aŷem ŷanem da she'eguelaxa ye Jerusalén. Qaq huaña nache saŷaten de'era ŷataqta qauem maye ŷo'ot so Eliazib, souaxat da ŷauotec so Tobias, nache ŷanaigui so nŷec maye naña so nqasoxoc aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸Nache ŷataqta aŷem ŷalemataqchet, nache samaxasoxoolec da qanqateeguesop se'eso nŷec so logoxoshetpi so Tobias.

⁹Huaña, nache samaxasoxoolec da qaiqui'itaxatta se'eso n̄yec, ime nache qāye'eguelaxatoigui da qōyanaigui so nogoxoshetpi maye sa qaishetapecpi, maye lalamaxat aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq aso nachetaqtanaxaqtapi, qataq so nchenaxanaxat maye ama da laitāyaxac.

¹⁰Nataqa'en ña'axāyaxac da so leviitapi, saishet co'ollaxa da qōyami' ca aloq, ñoqo'oye somayepi qataq so 'onaxanaxaicpi ñe'eguelaxalo co'ollaxa soua lma'ate.

¹¹Huaña nache ñataqta seviraxato'ot so nataxala'pi, sheeta': «¿Ta'ainco' ye sa qaulōyeegue co'ollaxa añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna?» Ime, nache sēyaxaneuga so ntaxāyaxanaxanecpi qataq so leviitapi, nache she'eguelaxatchiguiña som lo'onataxanaqa'pi.

¹²Nache 'enauac so Judá le'ecpi ndoua'a so naponaxanaxaqui aso ndiezmo maye chegaqaigui so ala so trigo, lataxa, qataq so aceite.

¹³Nache saneuo so ntaxāyaxanaxanec Selemías, da ilo'ogue so naponaxanaxaqui qataq so neraxanaxanec Sadoc, qataq so leviita Pedaías, nataqa'en so Itaua Janán, som llalec so Zacur, qataq laual so Matanías, cha'aye 'enauaque soomaye ñataqta ipe'e'te, nache ilo'ogue da naloqnec som talec so maiche lāyepi.

¹⁴Qaq co'ollaq ime, da so'ot de'era nache, sheeta': 'Am Ñatamnaxala', 'auennata'a qataq saishet qome da 'aucoua'ai na ñāyamaqchiguiñi maye so'otec añi atamnaxaqui maye 'aralamaqte, qataq da 'año'oxonnataguec.

¹⁵Nache se'esoua na'axa'te sauachigui so netaña ye Judá, da huo'o so nlomtac na lli'i aso uva, qataq dachoxootequelec so 'ashena da ndotapegueuo so laqtac so trigo qataq so lataxa, uvapi, hiigopi qataq so ñotta'a't lāyepi da irotapegueua'a ye Jerusalén. Nache seviraxattacot souaxat da imeetac so ñotta'a't lmenecpi se'eso na'a'q mataxaqui.

¹⁶Cha'aye nataqa'en so chegaqa'ague da Tiro maye netaña ye Jerusalén, ndotapegueua'a so ñyaq qataq so lāyepi lmenec so na'a'q mataxaqui, nache nmeetague' so Judá le'ecpi.

¹⁷Qaq huaña nache seviraxato'ot so nataxala'pi ye Judá, sheeta': Qami' ñataqta sa ñāyamaxāni da qauo'ocheetac, cha'aye qaica ca 'enec qanqa'eñi ye na'a'q mataxaqui.

¹⁸Cha'aye nachera da 'eetec co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi, ñoqo'oye Ñim Qanatamnaxala' qomi' namaxalo de'era qarachoxoyec, qataq ne'ena sonaqa'ta huaqta'a't n̄yecpi. Nache qami' ñataqta qanogoqchichi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat da qaica ca 'enec qanqa'eñi ye na'a'q mataxaqui.

¹⁹Ñoqo'oye āyem samaxasoxoolec da qāyapoguilo naua laso'omi ye Jerusalén, da mashe inoxootapiguiñi aso nala' da mashe nayeetauo so na'a'q mataxaqui, nache ivitta'a da inoxootapiguiñi aso nala' so na'a'q mataxaqui.

²⁰Nache ivi' dos pe' da pa'añaueegue da lañe so npaqtaxanaxat ye Jerusalén so nmenaxaicpi maye ñotta'a't so lmenecpi.

²¹Huaña, nache ñataqta shenapega, sheeta': Saishet qome da nache qoñeeta'ac de'era da qoviito'ot na loigue na npaqtaxanaxat, cha'aye da ñoltaq qavi'iguelaqailec damaye nache ñataqta qami' secoñi'. Huaña nache somayepi saishet da ñe'eguelaxalec da ño'ot de'era so na'a'q mataxaqui.

²²Nataqa'en shenapega so leviitapi da nqui'itaxatta, ime, nache naua'n soua laso'omi, yaqto' huo'o naq 'enec qanqa'en so na'a'q mataxaqui. Ime, nache ñatamen, sheeta': 'Am Ñatamnaxala', añem 'auennata'a qome souaxat da lta'araic 'arsoxoyec, qataq da 'archoxonnataxanaxa da sheeta.

²³Qaq se'eso na'a'q nataqa'en huo'o so selalec so Judá le'ecpi da huaroneguet aso 'alo chegaqa'a ye Asdod, Amón qataq ye Moab.

²⁴Nataqa'en selalec da qalota so llalaqpi somayepi da detaxaiguilo naua la'aqtaqa so chegaqa'a ye Asdod, qataq naua lña't la'aqtaqa so shiñaxauapi, ñoqo'oye sa ñañate'en naua maiche la'aqtaqa na judiopi.

²⁵Ñoqo'oye ñataqta shenapega qataq ñelaxa, nache huo'o so samaxasoxoolec da qaiuaxan, qataq da qanapogue' na laue, qataq samaxalec da ipacchigui ca la'aqtac da ñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache sheeta': Saishet qome da qauashiñiguat ana qaña'allipi da huaroneguet na llalaqpi namayepi, qataq na llalpi namayepi saishet da huaroneguet na qaña'alquipi, nataqa'en qami' saishet qome da qauaroñiguat ana llale namayepi.

²⁶¿Peta'a saq nachero' da huasoilec so Salomón, maye nta'a co'ollaxa ye Israel? Na'aictoxo' da qalota so lañepi shiñaxauapi maye netaleguete naua lña't 'aleu' maye huo'o so lta'alpi, qalaxaye saishet da huo'o ca nta'a da 'eeta'am somaye. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta ñauotec ñoqo'oye ñanagui da nta'a ye Israel. Qalaxaye so chegaqauec 'alpi, nacheso so ñoqta ño'ot da lasouaxashet somaye.

²⁷Qaq ñoqo'oye qomi' saishet da sashenaq da qaltaq qaño'ot de'era lta'araic nasouaxashet, maye ishet da inogoqchet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat da qañaronguet na 'alpi maye ñaqa'a ca chegaqa'ague.

²⁸Qaq huo'o so 'oonolec llalec so Joyadá, som llalec so lataxala' so ntaxañaxanaxanec Eliasib, somaye so'orauec souaxat da lacho' so Sambalat maye horonita.

²⁹Nache ñatamen, sheeta': 'Am Ñatamnaxala', saishet qome da 'acoua'ai de'era ño'ot so ntaxañaxanaxanecpi qataq so leviitapi, souaxat da qaica ca naigui naqa'en de'era lo'onataxanaxac so ntaxañaxanaxanec, qataq da 'eetec da 'am nañamaxate' co'ollaxa.

³⁰Qaq 'era da 'eetec da ñeqateeguesop somayepi so ñaqa'a ca chegaqa'ague, ime, nache ñaloqchingui da lo'onataxanaxac so ntaxañaxanaxanecpi qataq so leviitapi.

³¹Nataqa'en saŷamaxaañi da 'eetec da qoŷaneuo so norec lashec, da ipacchiguilo naua laloqo'ote, qataq da qoŷaneuo aso la'auaxana ala so nañiguishec. Ime, nache ñatamen, sheeta': 'Am Ñatamnaxala', aŷem 'auennata'a qome da aŷem 'aŷa'anem da 'archoxonnataxanaxa.

Ester

Ester 1

So Ita'araic nquia'axac maye ño'ot so nta'a Asuero

¹De'era na'aqtaxanaxac, damaye huetoigui so na'a'q co'ollaq so nta'a Asuero, ilotague' so ciento veintisiete 'alhuapi, chegoqchiguiña ye la India nache ivira'a ye Etiopía,

²qaq som huaqta'a't nñecpi ye Susa qalaq nacheso so naña naqa'en so lo'onataxanaqa'.

³Qaq co'ollaq mashe ivi' soua tres vi'ye da lo'onataxanaxac, nache so nta'a Asuero ño'ot so nquia'axac, qataq so na'ashaxac, da yaqto' ñauo'o da llo'oxoyec 'enauac so lo'onataxanaxanecpi, qataq so ltauapi da lo'onataxanaxac da nta'a, qataq so lataxala'pi so alleppi ye Persia qataq ye Medio, qataq so nta'alpi, qataq so nataxala'pi yi'ye 'alhuapi,

⁴da yaqto' ñachaxana da nsallaxa qataq da la'amaqchec da lo'onataxanaxac, qataq dam qaica ca 'ena'am llo'oxoyec da la'añaxac. Qaq se'eso nquia'axac qataq so na'ashaxac ivira'a so laiñi so 'oonolec vi'i,

⁵qaq co'ollaq ime somaye, nache so nta'a qaltaq ño'ot so lña nquia'axac qataq so na'ashaxac, nache ivi' siete na'axa'te soua huaiguilo, huaña naqa'en so nanaxanaqa' maye huaqta'ai' so lma' lta'araic. Qaq 'enauac so lma' so huaqta'a't nñecpi ye Susa, som 'amaqtaqaicpi qataq 'enauac som saqallegueme da la'amaqchec, 'enauac da qaicoyeguen co'ollaxa.

⁶Qaq so qasoxoc, qalaq huo'o so ñataqta no'on llo'oxoraxatpi hualoxolañipi maye lapagaxaic qataq malaxaraic da lo'oxoñaxac, qaq somayepi huo'o so lquetpi chegaqaigui so lino maye naueralec da lo'oxoñaxac, qaq somaye tachiviiguilo qanqa'en soua lauaco maye chegaqaigui so lcat plata, qataq nache ncoñettaua'alo soua nhuoqtel maye chegaqaigui so coma' mármol. Nataqa'en qañauo'o aso no'on so'onaxaquipi maye nda'a't oro, qataq so lcat plata, qataq so napiaxala' maye lo'oxonaxat so no'on coma' maye le'enaxat nácar, qataq so mármol maye lapagaxaic qataq so lairaxaic.

⁷Qaq so lataxa maye qanñomtapigui, qalaq huetaqui qanqa'en aso ñomaxaquipi maye ndota't oro, qaq asomayepi ñotta'a't da lataxac, qaq so qaimeeteguec lataxa ñataqta qalota, qaipagaqchiichigui da 'eetec da lsoxoyec ca nta'a.

⁸Qalaxaye so nta'a ñanem co'ollaxa so la'aqtac som lataxala'pi som namaxashecpí maye hueta'a so nma' lta'araic, da qaica ca qañamaqtalec da ñomigui so lataxa, nacherata da ñi 'oonolec so maxasoxoicpi maicheye cam iñaxaneua'a da ñomgui.

⁹Qaq aso nate'e Vasti, nataqa'en ño'ot so lquia'axac qataq so la'ashaxac aso lhuapi som qaicoyeguenpi co'ollaxa da taua'a so lma' lta'araic so nta'a Asuero.

¹⁰Qaq so ivita so na'a'q siete se'eso nquia'axac qataq so na'ashaxac, nache so nta'a ŷataqta machiguiñi souaxat so lataxa, nache ŷama'q soua siete shiŷaxau' maye ŷataqta lpe'e'te, so Meumán, Bizta, Jarboná, Bigta, Abagta, Zetar qataq so Carcas,

¹¹da yaqto' ŷe'eguenauga da ŷauegueua'a somaye aso nate'e Vasti, qataq da ŷaatañi naqa'en aso naro'o aca nate'e, yaqto' so nhuo' le'ecpi, qataq so 'amaqtaqaicpi ŷalleppi, ishet da ŷa'aalac da lyac aso nate'e, cha'aye asomaye 'eesa da 'onaxai.

¹²Qalaxaye aso nate'e saishet co'ollaxa da ŷalaxaguet da la'aqtac so nta'a, maye ŷanema soua shiŷaxau' maye ŷataqta lpe'e'te. Nache so nta'a ŷataqta dalemata qataq ŷataqta nlaxagui da lalemataic,

¹³nache nnate' som shiŷaxauapi maye ŷaŷaten so nqataxacpi, cha'aye maiche lataxac naxa so nta'a da huo'o ca ŷo'ot, qalaq iuen da nnate' som ŷaŷaten na nqataxacpi, qataq dam nalochiguiñi lataxac.

¹⁴Qaq soua ŷataqta pa'ata'agueta so nta'a, qalaq nachesoua soua Carsena, Setar, Admata, Tarsis, Meres, Marsena qataq so Memucán, qaq se'esoua siete nachesoua soua ŷataqta 'amaqtaqaiqa ye Persia qataq ye Media, som ŷalectraigui so na'atta'a't ltauapi so nta'a, qataq huetalec da 'amaqtaqaic no'onataxanaxac yi'ieye 'alhua.

¹⁵Nache so nta'a ina't soomaye, 'eeta': Da yaqto' ipacchigui na nqataxacpi, ŷnegue't ca iuen da qaŷo'otec aso nate'e Vasti, cha'aye asomaye saŷalaxaguet som ŷamaxasoxonaxac maye sanem, chegoqchiguiilo ñaqa'en soua ŷamaxa'she?

¹⁶Nache so Memucán, hua'aqchigui naqa'en som ŷalectaigui som na'atta'a't ltauapi so nta'a, da ŷasateguet so nta'a, 'eeta': Aso nate'e Vasti saishet da nacherata da 'am saŷalaxaguet, maye nataqa'en 'enauac na nta'alpi, qataq 'enauac nam hueta'a na 'alhuapi maye 'aulotague' 'am nta'a Asuero.

¹⁷Dam ŷo'ot aso nate'e, damaye ŷaŷaten qome 'enauac na 'alpi, qaq nachera qome dam chegoqteua'a da na 'alpi, saishet da huo'o ca 'enec naqa'en na lhuapi, cha'aye anamayepi 'enapec qome: Ñi nta'a Asuero damaxasoxoneuga aso nate'e Vasti, qalaxaye asomaye sanashen da jec.

¹⁸Qaq anam lhuapi na nataxala'pi na Persia qataq na Media, qom ŷaŷaten de'era ŷo'ot aso nate'e, qaq nachena na na'a'q nache ncotaŷapegue' na lhuapi, qaq damaye ŷo'ot qome ca no'otanaxanaxac, qataq ca nalemataic.

¹⁹Qaq ŷoqo'oye 'am nta'a, da ŷaŷamaqchiguiñi 'anqa'en da 'aŷa'an ca 'ara'aqtac, da qalapaxañi ca lataxac da yaqto' qaŷalecnoigui na nqataxacpi maye lalamaxat na Persia qataq na Media da yaqto' saishet da qanlaxaañi: Da aso nate'e Vasti saishet qome da qaltaq ŷe'eguelaxa da 'am nachaateua'a. Qataq da lo'onataxanaxac da nate'e qanqat qome, nache qoŷanem aca lŷa 'alo maye taiguet damaye.

²⁰Qaq que'eca lataxac maye qalapaxa'ni, qalaq iuen da imauec na 'alhuapi maye 'aulotague' da ña'ñaten 'am nta'a, yaqto' 'enauac na 'alpi da huo'o naq 'enec naqa'en na lhuapi, maicheye cam lataxac, choxoraq huo'otaq sallaxanec.

²¹Qaq de'era lhuennataxac so Memucán, ña'ñamaxareeta so nta'a, qataq so na'atta'a't ltauapi, nache so nta'a ña'coolec da ño'ot.

²²Nache ñamaq aso lerepi, ñamaxa 'enauac so 'alhuapi maye ilotague', qaq nanettalec so maiche la'aqtac som hueta'a som 'alhuapi, qataq so nhuo' le'ecpi maye ilotague', nache huetalec asomaye da lamaxasoxonaxac da 'enauac na ñalleppi da nache hueto'ot da huo'o da 'enec da hueta'a na lma'pi, qaq da detaxa'ñapegue' na lauo' le'ecpi qalaq ñauota'ai naua maiche lalamaqa'ate la'aqtaqa.

Ester 2

Aso Ester qalca'aua'a da nate'e

¹Qaq co'ollaq mashe huo'oi soua inoxoorec na'axa'te, co'ollaq so nta'a Asuero mashe imeuec da lalemataic, nache tachigui lauel aso Vasti, qataq dam ño'ot asomaye, qataq som qalapaxa'ni lataxac maye qa'ña'axatec da data'ña'aguet asomaye.

²Qaq huaña nache som ltauapi da lo'onataxanaxac, 'enapega somaye, 'eeta': luen da qanmitaique, nache qanauegueua'a ñi nta'a cam ña qa'ampiolec, qataq ñataqta 'onaxaipi.

³Qaq 'am nta'a, iuen da 'auauo'o ca 'aramaxashecpi nam hueta'a 'enauac nam 'alhuapi maye 'aulotague', qaq camayepi nacheca ca nauegueua'a qome ñi ñyec lta'araic maye lalamaxat na 'alpi, ñim naña naqa'en na Susa ñi nta'a, qaq acamayepi qaipataxalec qome da ilo'ogue so Jegay, som ñataqta lpe'et ñi nta'a, som ilotague' na 'alpi. Qaq so Jegay, nacheso so huapegue' qome da iyaquen acamayepi,

⁴qaq acam qa'año'le maye ñi nta'a ñactec da nqopita, qaq nachaca qome aca qo'ñanagui da nate'e, da talec da lo'onataxanaxac aso Vasti. Nache so nta'a ñataqta ña'ñamaxareeta co'ollaxa de'era nhuennataxac, nache damaxasoxoolec da qa'ño'ot damaye.

⁵Qaq som huaqta'a't ñyecpi ye Susa, hueta'a so 'oonolec judío maye le'enaxat Mardoqueo, som llalec so Yaír, qataq chegoxoguet so Simea qataq so Cis, maye chegoxoguet so Benjamín.

⁶Qaq somaye nache ñalectaigui co'ollaxa som qalota shi'ñaxauapi, maye so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, iconi' co'ollaxa nache ñauec, ñachegoxotchiguiña ye Jerusalén, lñatac naqa'en so Jeconías maye nta'a co'ollaxa ye Judá.

⁷Qaq so Mardoqueo huo'o co'ollaxa aso lasoshe saploxo, qaq somaye ŷacona co'ollaxa asomaye da ŷaqchet da 'eco' llale, co'ollaq ileu' soua lta'al asomaye. Qaq asomaye le'enaxat Jadasá, qaq da lŷa le'enaxat Ester, qaq asomaye ŷataqta 'onaxai qataq nalo-chiguiñi da lataxac.

⁸Qaq co'ollaq mashe qaŷa'axatec so lataxac maye lapaxañi so nta'a, nache qalota so qalaŷona't qa'ampiolec da hueta'a qanqa'en so lma' lta'araic so nta'a maye naña so huaqta'a't nŷecpi ye Susa, qaq asomayepi nache qaipataxaguet da ilotague' so Jegay som ilotague' so 'alpi, qaq asomayepi nache ŷalectaigui aso Ester.

⁹Qaq so Jegay ŷataqta ŷaŷamaxareeta co'ollaxa asa'aso qa'añole, qataq ŷauotec, qaq ŷoqo'oye so Jegay saŷaŷaloxon co'ollaxa da ipicten asomaye, ŷanem so no'on nallec, qataq ipataxagueta da huapegue' asomaye soua siete maye ŷataqta no'oñi asom namaxashepi maye hueta'a so lma' lta'araic so nta'a, qaq nache lŷata'ape naqa'en soomaye, co'ollaq nquigaxata som ŷataqta 'onaxaic nŷec som lma' lta'araic som 'alpi.

¹⁰Qaq aso Ester saishet da ŷa'axat so chegoxoguetpi qataq so lauo' le'ecpi, cha'aye so Mardoqueo 'enapega co'ollaxa da saishet da ŷa'axat.

¹¹Qaq so Mardoqueo qalaq ima'ape soua na'axa'te da coleetac naxa, so qasoxoc maye naloteuga so lma' lta'araic so 'alpi, da yaqto' ŷaŷateetac da aso Ester qaica camachaqa, qataq da huo'otaq qaŷaŷamaxatta.

¹²Qaq 'enauac se'eso qa'ampiolec da ŷataqta qaipicteetac ivittre'c soua doce ca'agoxoiqa. Qaq soua la'auaxanaqa seis ca'agoxoiqa, nache huaiguilo da qaŷa'ameetac da lo'ocŷaxac asomayepi na aceite maye chegaqaigui na mirra, qaq soua lŷa't seis ca'agoxoiqa qalaq nache huaiguilo da qaŷa'ameetac da lo'ocŷaxac asomayepi na coraxat, qataq so la'amnaxat na no'oc, maye lalamaxat da na'amnaxat ana 'alo. Qaq co'ollaq mashe ivilde'c soua ca'agoxoiqa maye huaiguilo da qaipicteetac, nache añi 'oonole asomayepi huo'o ye laloqo' da nachaateua'a qanqa'en so nta'a Asuero,

¹³qaq añi 'oonole se'eso qa'ampiolec da yaqto' nachaateua'a so nta'a, nache qaŷasheetem da ŷaañi cam lauela da ŷaañi, som 'otaxatpi maye hueta'a so lma' lta'araic so 'alpi.

¹⁴Qaq ye pe, nache nqo'oota so lma' lta'araic so nta'a, qaq ye nte'eta ye lŷa na'a'q, nache qaltaq nqo'oota so lŷa nŷec maye naigui so lma' lta'araic so 'alpi, maye ilotague' so Sasgaz, som ŷale maye lpe'et so nta'a, qataq nauaatalec aso ŷaqauga lhuapi so nta'a, qaq naxa da ime de'era, nache saishet da qaltaq ŷe'eguelaxa da nqo'oneua'a so nta'a, nacherata da so nta'a maiche qaltaq iŷaxaneuga.

¹⁵Qaq aso Ester, asom llale so Abijaíl, maye ntesoqo' so Mardoqueo, co'ollaq ivita da nachaateua'a so nta'a, nache asomaye nda'a't da ŷache som ŷamaxalec so Jegay, som ŷale maye lpe'et so nta'a, qataq nauaatalec aso 'alpi, qaq aso Ester mashe 'enauac som hueta'a so lma' lta'araic so nta'a, da ŷauotec asomaye.

¹⁶Nache aso Ester, qaŷauegueua'a so nma' lta'araic da yaqto' nachaateua'a qanqa'en so nta'a Asuero, huetoigui so ca'agoxoic diez, maye nataqa'en le'enaxat Tebet, co'ollaq mashe ivi' soua siete vi'ie da lo'onataxanaxac somaye.

¹⁷Nache so Asuero ŷataqta nqopita co'ollaxa aso Ester, qaq saŷauano' da 'eetec de'era somaye da huo'o aca ŷataqta nqopita asom laŷepi 'alpi, qaq 'era da 'eetec so Asuero da ŷataqta nqopita asomaye, nache somaye ŷataqta itauan asomaye, saq 'ena'am aso laŷepi 'alpi maye mashe hueta'aguet co'ollaxa somaye, qaq ŷoqo'oye ŷanaxanaxangui asomaye aso aro'o, nache ŷanagui da nate'e da nmeneguet aso Vasti.

¹⁸Ime nache so nta'a, ŷo'ot so lta'araic nquia'axac, qataq so na'ashaxac da yaqto' ŷo'oxoren aso Ester, nache icoyeguen 'enauac so nta'alpi, qataq ltauapi da lo'onataxanaxac, qataq nquigaxaañi ye lcata aso lsheetenaxanaqte so netalec so 'alhuapi maye ilotague', qataq ŷanec so qalota lachetaqtaxanaxatpi, ipagaqchiichigui da 'eetec da lsoxoyec ca nta'a.

So Mardoqueo ŷaŷaten da qaŷauotaique da qaŷalauat so nta'a

¹⁹Qaq soua na'axa'te co'ollaq so qa'ampi, qaŷauega so lŷa nŷec maye naigui so lma' lta'araic som 'alpi, nache so Mardoqueo nso'ootañi hueta'a so lasom so lma' lta'araic so nta'a.

²⁰Qaq ipacchigui dam lqataxac co'ollaxa so Mardoqueo, da aso Ester saishet da ŷa'axat so chegoxoguetpi, qataq som lauo' le'ecpi, nacherata da ipacchigui nam lapaxaguenataxanaxacpi so Mardoqueo maye ŷanem co'ollaxa asomaye, 'eeta'am co'ollaq ñaq neto'ot somaye.

²¹Qaq so Mardoqueo co'ollaq ñaq nso'ootañi netaña so lasom so lma' lta'araic so nta'a, nache hua'aqchiguilo co'ollaq detaqtega't soua Bigtán qataq so Teres, som lataxala'ate som nauaatalec so nta'a maye hueta'a so ñegueuo so nma' lta'araic. Qaq soomaye ŷataqta dalematai' co'ollaxa, nache detaqtrapigui ca lataxac da yaqto' ŷalauat so nta'a Asuero.

²²Qaq so Mardoqueo co'ollaq ŷaŷaten de'era qana'aqtaxaatapigui, nache da'aqtaxanem aso nate'e Ester, qaq asomaye nache da'aqtaxanem so nta'a da la'aqtaxanaxac so Mardoqueo.

²³Qaq co'ollaq qanmit de'era, nache co'ollaq qaŷaŷaten da 'eesa, nache se'esoua dos lataxala'ate som nauaatalec so nta'a, qaŷamaxasoxooleguete da qaicoñeldashegue'm. Qaq de'era qanayeuaigui, damaye ŷauaachigui co'ollaxa qanqa'en so nta'a da qoŷerelec aso nere maye nanettalec nam qaŷo'otpi yi'ie 'alhua.

Ester 3

So Mardoqueo qataq so Amán

¹Qaq co'ollaq mashe qañoqtegue de'era, nache so nta'a Asuero ñauo'o da la'amaqchec so Amán, som llalec so Hamedata maye chegoxoguet so Agagueo, nache ñanem da lo'onataxanaxac da lataxala' so nta'alpi ye qanayeeta'a 'alhua.

²Qaq 'enauac som do'onataxaatacot so nta'a maye hueta'a so nma' lta'araic, ña'alyiñi naxa naua l-llecte, qataq naqñi naxa da nateugueye, huo'otaq naxa da datateguet so Amán, cha'aye som nta'a nache lamaxasoxonaxac de'era, qalaxaye so Mardoqueo saishet co'ollaxa da ñalaxaguet se'eso namaxasoxonaxac.

³Qaq huaña nache som lamaxashecpí so nta'a, inattac so Mardoqueo da ta'ainco' da sañalaxaguet da lamaxasoxonaxac so nta'a.

⁴Nache somayepi, 'enauaque naua na'axa'te da ñe'eguelaxattalec naxa de'era lnataxanaxac, qalaxaye somaye saishet da qochetega somayepi. Qaq huaña nache somayepi ña'axateua'a so Amán, cha'aye ñauotaique da ña'ñaten da so Mardoqueo saishet da naralaxat ca la'aqtac, cha'aye mashe da'aqtaxanem somayepi da somaye Judá le'ec.

⁵Qaq so Amán co'ollaq ña'ñaten da so Mardoqueo saishet da ña'alyiñi naua l-llectel, huo'otaq da naqñi naxa da nateugueye somaye, nache ñataqta nlaxagui da lalemataic,

⁶qalaxaye souaxat da somaye mashe qaña'aqtaxanem co'ollaxa da so Mardoqueo Judá le'ec, nache lhuennataxac da sa ña'ñamaxañi da nachesota somaye da ñauo'o ca nhuaxanaguec, nache nmitaique ca lataxac da ñalauat 'enauac so Judá le'ecpi, maye hueta'a so 'alhuapi maye ilotague' so Asuero.

Namaxasoxonaxac da yaqto' qañalauat so judiopi

⁷Qaq so la'auaxanec ca'agoxoic se'eso vi'i, som ca'agoxoic maye le'enaxat Nisán, co'ollaq mashe doce vi'ie da lo'onataxanaxac so Asuero, nache qaño'o so alletaxac ñauaachigui qanqa'en so Amán, da yaqto' ishet da qaña'ñaten ca na'a'q qataq ca ca'agoxoic maye huetoigui qanqa'en som lapaxañi somaye, nache se'eso alletaxac taalec so na'a'q trece so ca'agoxoic doce, som ca'agoxoic maye le'enaxat Adar.

⁸Qaq huaña nache so Amán 'enapega so nta'a Asuero, 'eeta': 'Enauac na nhuo' le'ecpi maye hueta'a nam 'alhuapi maye 'aulotague' 'am nta'a, huo'o na nhuo' le'ecpi maye saishet da nhuoiguet na lañepi, huo'o na maiche lalamaxat nqataxacpi maye saishet da nateneguet na nqataxacpi maye lalamaxat na lañepi nhuo' le'ecpi, qaq namayepi saishet da ñalaxaguet na 'aramaxasoxonaxacpi 'am nta'a. Qaq saña'amaxañi da ne'ena nhuo' le'ecpi, nache queta da 'aulotague' 'am nta'a.

⁹Qaq ñoqo'oye 'am nta'a, da 'auañamaxareeta de'era, nache iuen da 'aua'axatec cam 'alapaxañi lataxac da 'auamaxasoxoolec da nmichiguiñi qanqa'en da qañalauat namayepi, qaq añem sanem qome na 'aramaxashecpí aca treientos treinta mil kilos na lcat plata, da yaqto' ñaneua'a aña lañe' ana 'om 'am nta'a.

¹⁰Qaq huaña nache so nta'a, nqat aso nchiguishaqte nache ñanem so Amán, som npa'aguenaxaua so judiopi,

¹¹nache 'enapega, 'eeta': No'on da nache 'am hueto'ot aca plata. Qaq yi'ie nhuo' le'ecpi qalaq maicheye cam 'auo'otec.

¹²Qaq so na'a'q trece so la'auaxanec ca'agoxoic se'eso vi'i, nache qaiñaxaneuga so leraxanaxanecpi so nta'a, nache somayepi ñeyiñi so lamaxasoxonaxac so Amán maye taña'a so nta'alpi maye ilotague' so 'alhuapi qataq som lataxala'pi som hueta'a so 'alhuapi. Qaq se'eso namaxasoxonaxac nanettalec da naneraguec, qataq naua lalamaqa'ate la'aqtaqa som netalec so 'alhuapi qataq so nhuo' le'ecpi maye qañamaxa, qataq nanettalec so nta'a Asuero qataq itoqootalec aso la'anaxanaqte,

¹³qaq ime nache qañamaq, huapegue' qanqa'en som na'axañaxac lo'opi, da qañamaxa 'enauac so 'alhuapi maye ilotague' so nta'a. Qaq asomaye huetalec da namaxasoxonaxac da huaigui qanqa'en ca'oonolec na'a'q da qañalauat 'enauac so judiopi, nsoxoppiolec, ña'axaiquipi, ñaqqiolec qataq 'alpi, nache qañacona 'enauac so lalamaxatpi somayepi. Qaq som na'a'q maye qoñecchigui, nacheso so na'a'q trece so ca'agoxoic doce, som ca'agoxoic maye le'enaxat Adar.

¹⁴Qaq asa'aso lmalate se'eso namaxasoxonaxac, ivira'a qanqa'en da nqataxac, nache qañamaxa 'enauac so 'alhuapi qataq so nhuo' le'ecpi yaqto' ishet da nañamaxattac, da iviteuga se'eso na'a'q.

¹⁵Qaq som na'axañaxac lo'opi, sanañaloxon co'ollaxa da jec da ño'ot da la'aqtac so nta'a, qaq se'eso qalapaxaño latxac nataqa'en qaña'axatec, huaña so huaqta'a't nñecpi ye Susa. Qaq so nta'a qataq so Amán, nso'ootraño co'ollaxa nñomta'ape, qaq som hueta'a ye Susa qalaq sañañaten ca'eetec.

Ester 4

Da laquicoxo so judiopi souaxat se'eso namaxasoxonaxac

¹Qaq so Mardoqueo, co'ollaq ñañaten 'enauac de'era qaño'ot, nache ncolaxata'aisalo soua alogo maye la'anaxat da nqui'ic, qataq ñaayiñi soua sansatchiguilo alogo, qataq ichegoxolec na lqaic so alo, ime nache jec, coleetapigui so huaqta'a't nñecpi, nache ña'alaqtague' souaxat da nlaqchigui da nqui'ic.

²Nache ivitta'a so ñegueuo so lma' lta'araic so nta'a, qaq huaña nache vi'iiguat, cha'aye saishet da qañasheneuo da pa'auo ca'eeta'am somaye da no'otaxac.

³Qaq nataqa'en 'enauac so lañepi 'alhuapi maye ivira'a som lamaxasoxonaxac so nta'a, da ñataqta huo'o da lta'araic laquicoxo so judiopi, qaq somayepi ñataqta ñachaxaata da laquicoxo, nache ño'ot da nqouaqchet, qataq nñeetac, qataq daquicota, qataq somayepi qalota som nnangui so alo, qataq ñaayiñi soua alogo maye sansatchiguilo.

Da Itaunaxanaxac aso Ester

⁴Qaq som qa'ampiolec maye do'onataxaatacot aso Ester, qataq so ñalleppi maye nauaatalec asomaye, ña'axateua'a co'ollaxa aso Ester dam qanayeuaigui. Qaq huaña nache aso nate'e ñataqta nlaxagui da laquicoxo, nache ñamaxauga so Mardoqueo soua anogo da yaqto' nqa't soua alogo maye ñaatrañi, qalaxaye somaye saishet da ñaconegueta soomaye.

⁵Qaq huaña nache aso Ester iñaxaneuga so Hatac, som lataxala' som lauanaxanaxanecpi so nta'a, nache ñamaq da nqo'oneuga so Mardoqueo, da yaqto' inat negue't cam huo'o, qataq ca huo'omshe ño'ottac de'era.

⁶Nache so Hatac, jec da detaxañapegue' so Mardoqueo, maye netauga so nlaqaqa' se'eso huaqta'a't ñyecpi, qataq datateuga so lasom so lma' lta'araic so nta'a,

⁷nache so Mardoqueo da'aqtaxanem 'enauac dam qanayeuaigui, qataq ye lcata aso plata maye ñachaxanapec so Amán da ñaneua'a aso alom lañe' so nta'a, da nmeneguet naqa'en da qanmatchiguiñi da qañalauat so judiopi.

⁸Nataqa'en ñanem aso lmalate so nrec maye huetalec so namaxasoxonaxac da qanmatchiguiñi da qañalauat so judiopi, qataq mashe qaña'axatec huaña ye Susa, da yaqto' somaye ñanem aso Ester, yaqto' asomaye nataqa'en ñañaten 'enauac de'era. Qaq nataqa'en ñamaxaua'a so la'aqtac aso Ester da nma'ai' da detaxañapegue' so nta'a, nache nachoxonnot da ñauo'o ca lataxac da nca'alaxatec so lauo' le'ecpi asomaye.

⁹Nache so Hatac ñe'eguelaxauo, nache da'aqtaxanem aso Ester na la'aqtacpi so Mardoqueo.

¹⁰Qaq huaña nache aso Ester qaltaq ñamaq so Hatac, ñache naqa'en so la'aqtac maye tañauga so Mardoqueo, 'eeta':

¹¹«'Enauac na do'onataxaatacot ñi nta'a, qataq nam shiñaxauapi maye netalec na 'alhuapi maye ilotague' ñimaye, ñañaten da huo'o dam nqataxac da qañalauat ca ñale, huo'otaq aca 'alo da taua'a ye nqasoxoc pa'añauo ñi lma' lta'araic ñi nta'a, da yaqto' nauane' ñimaye, qataq da saishet da iñaxaneuga ñimaye, nacherata da ñi nta'a ñaneuga aso lashelte oro que'eca shiñaxaua, maye la'anaxat da ichoxoren, qataq nca'alaxatec. Qaq añem ye mashe ivittre'c soua treinta na'axa'te, da saishet da añem ññaxaneuga ñi nta'a.»

¹²Qaq so Mardoqueo co'ollaq ñañaten da lasataxac aso Ester,

¹³nache somaye ñamaxaua'a nataqa'en de'era la'aqtac maye, 'eeta': «'Am saishet qome da 'aupettega da souaxat da qonetaigui na lma' lta'araic ñi nta'a, qaq nache 'amta maye 'am judío lashe da ishet da 'anca'alec.

¹⁴Qaq nagui da 'añe'emaxat, qataq da qaica ca 'ara'aqtac, nache ca lca'alaxa na judiopi huo'o qome ca lña chegaqa'ague, qalaxaye 'am qataq na llalaqpi so 'arta'a,

qaullivi qome. ¡Qaq souaxai' nachera da huo'omshe 'aviraua'a da 'am nate'e, da yaqto' qomi' 'autauan de'era souaqaigui!»

¹⁵Qaq huaña, nache aso Ester ñamaxauga so Mardoqueo da lasataxac maye, 'eeta':

¹⁶«'Am qojec qome, nache 'alañona't 'enauac na judiopi maye hueta'a na Susa, da yaqto' nqouaqchet da aÿem itauan. Nache saishet qome da deque'e qataq saishet da ñyom, ivittre'c caua tres na'axa'te, qataq caua tres pe'. Qaq ana ñamaxashepi qataq aÿem nataqa'en ñeqouaqchetaq qome, qaq qom ime, nache aÿem ñeqo'oneua'a ñi nta'a, na'aictoxo' damaye da dataña'aguet dam qalapaqtañi nqataxac. Qaq da aÿem qañalauat, qalaq na'aictaxa aÿem qañalauat.»

¹⁷Qaq huaña nache so Mardoqueo jec, nache ipacchigui da ño't 'enauac nam ñamaxalecpi aso Ester.

Ester 5

Aso Ester nachaateua'a so nta'a

¹Qaq co'ollaq inoxoore'c soua tres na'axa'te, nache aso Ester, ñaayiñi soua alogo da nate'e, nache jec, taua'a so qasoxoc pa'añauo se'eso nma' lta'araic, qaq vi'iiguet co'ollaq ivita so ñyec maye hueta'a so nta'a nso'ootañi, nso'ootangui aso nso'onaxaqui maye datateuga so lasom.

²Qaq so nta'a co'ollaq choche ila'a aso Ester da hueta'a so qasoxoc, nache ñachaxana da lauoché asomaye, nache ñaneuga asomaye, aso lashelte oro maye nasolta'a. Qaq aso Ester, nquiguo nache ipoteua'a na lsheneec aso nashelte,

³nache so nta'a, inat asomaye, 'eeta': ¿Ta'ainec 'am, nate'e Ester? ¿Negue't cam qonetapeguc? ¡Aÿem 'am sanem qome cam 'auñaxanaique, na'aictaxa da tachiguingui na laiñi da ño'onataxanaxac! Nache aso Ester ñasateguet somaye, 'eeta':

⁴Da 'auañamaxareeta 'am nta'a, qaq 'am ñachoxonnot da 'aualegueua'a nagui ca nquia'axac maye sañamaxattapiguiñi da 'am sho'oxoren, qataq 'annaictague' qome so Amán. Qaq huaña nache so nta'a damaxasoxon, 'eeta':

⁵Sa qanañaloxoñi da qavi'iguiñiñauga ca Amán, yaqto' ipacchigui dam 'eetapeguc ara nate'e Ester. Qaq 'era da 'eetec da so nta'a qataq so Amán, je'c da nqo'oorá so nquia'axac maye ño't aso nate'e.

⁶Qaq co'ollaq huaigui so nquia'axac, nache so nta'a 'enapega aso Ester, 'eeta': ¡Ñaq aÿem 'auñaxanot, maicheye cam 'auñaxanaique, qaq aÿem 'am sanem qome, na'aictaxa da tachiguingui na laiñi da ño'onataxanaxac!

⁷Nache aso Ester ñasat, 'eeta': Dam sheetapeguc, qataq dam señaatapegueua'a, 'eeta':

⁸Am nta'a, da aÿem 'auauotec, qataq da 'auasateguet dam sheetapeguc, qataq da aÿem 'aÿa'anem cam seÿaxaategueua'a, nache 'auanaÿa qonte' cam nquia'axac maye so'ot da 'am sho'oxoren, 'annaictague' qome so Amán. Qaq huaña qome nache so'ot cam 'auÿaxaatapegueua'a 'am nta'a.

So Amán iqataxanai' aso logorai 'epaq

⁹Qaq so Amán, co'ollaq ca'ai so nquia'axac, nache ÿataqta machiguiñi, qataq ÿaÿamaxareeta somaye, qalaxaye ÿataqta nloxagui da layeloxo co'ollaq ilota'a so Mardoqueo, maye hueta'a so lasom som nma' lta'araic, cha'aye somaye saishet da ñesheguem, qataq saishet da choche deraÿapigui' co'ollaq ila'aguet somaye.

¹⁰Qalaxaye se'eso na'a'q, so Amán saishet co'ollaxa da ÿachaxaata da layeloxo maye hueto'ot, qalaxaye co'ollaq ivireua'a so lma', nache damaxasoxoneuga so nauochaxauapi, qataq aso Zeres, maye lhua somaye,

¹¹nache da'aqtaxaateguema soomaye da lta'araic lsallaxa, qataq so qalota llalaqpi, qataq da 'eetec da so nta'a ÿataqta huo'o naqa'en da la'amaqchec, qataq da llo'oxonnatac somaye, napacalec som laÿepi nta'alpi qataq som do'onataxaatacot so nta'a.

¹²Qaq nataqa'en, 'enapec: Nachaÿemta da aÿem icoyeguen aso nate'e Ester, da salegueua'a so nquia'axac maye ÿo'ot quiye, da ÿo'oxoren ñi nta'a, qataq da aÿem icoyeguen da qaltaq salegueua'a cam nquia'axac maye ÿo'ot qonte'.

¹³Qalaxaye naxa da selota'a so Mardoqueo maye judío, da nso'ootañi hueta'a ñi lasom ñi lma' lta'araic ñi nta'a, nache 'enauac de'era ÿataqta qaica ca naigui ñaqa'en.

¹⁴Qaq huaña nache aso lhua somaye, qataq 'enauac so nauochaxauapi, 'enapega somaye, 'eeta': 'Auamexasoxoolec da qaÿa'ayiñi aca 'epaq maye ivi' veintidós metros ye lshequitheguema, qaq qonte' nte'eta, nache 'auÿaxanot ñi nta'a da qaicoñerasheguemec acamaye so Mardoqueo, yaqto' qom 'anqo'ona ca nquia'axac da 'annaicapegue' ñi nta'a, nache qaica cam tatapigui 'arhuel. Qaq de'era nhuennataxac, ÿataqta ÿaÿamaxareeta so Amán, nache damaxasoxoolec da qaÿa'ayiñi aso 'epaq.

Ester 6

So Mardoqueo qoÿanem da la'amaqchec

¹Qaq nache huaigui se'eso pe, da so nta'a saishet da do'оче, qaq ÿoqo'oye damaxasoxoolec da qandoua'a somaye aso nere maye nanettalec 'enauac nam huo'o da la'amaqchec maye qaÿo'otpi yi'iyе 'alhua, da yaqto' qaitaxaÿaxan.

²Nache qailalec so na'aqtaxanaxac maye huetalec asomaye, dam 'eetec so Mardoqueo da ÿauatalec co'ollaxa so naÿamaxataxa'c so Bigtan, qataq so Teres, maye lataxala'ate so nauaatalec so nta'a, da huotaique ÿalaua't co'ollaxa so nta'a Asuero.

³Qaq huaña nache so nta'a denataxan, 'eeta': ¿Negue't ca nsheetenaguec, qataq ca llo'oxoyec maye qoñanem so Mardoqueo, co'ollaq ño'ot de'era? Nache ñasat som ltauapi somaye, 'eeta': ¡Qomye qaica!

⁴Qaq so Amán mashe huenoxoneua'a so qasoxoc maye datañauga so ñaqauga lma' so nta'a, da yaqto' dequiguiña'a so Mardoqueo da qaicoñerasheguemec aso 'epaq maye damaxasoxolec co'ollaxa somaye da qaiqataxanai'. Nache so nta'a denataxan, 'eeta': ¿Negue't dam coleetac ye qasoxoc?

⁵Nache so ltauapi somaye ñasat, 'eeta': ¡Qomye Amán! Nache so nta'a, 'enapeco': ¡Ñaq qampa'axañeeuo!

⁶Nache so Amán pa'auo, nache so nta'a inat somaye, 'eeta': ¿Negue't cam qaño'otec cam shiñaxaua maye na nta'a huotaique da ño'oxoren? Nache so Amán ipa'axaatauo da lhuennataxac, maye 'eeta': ¿Negue'tom ca lña ño'oxoren ñim nta'a, ye nachañemta?

⁷Qaq ime nache ñasat, 'eeta': Que'eca ñale

⁸iuen da qandoua'a aca npoto maye 'eeta'am ana 'aña'aatañi 'am nta'a, qataq ca 'oonolec caaño nam maiche 'annotaxala'pi naxa, qataq ñaatañi qanqa'en aca naro'o ca nta'a.

⁹Qaq aca'aca mpoto qataq ca caaño, iuen da qoñanem cam ñataqta 'amaqtaqaic na 'aramaxashecpí, da yaqto' nachea cam huapegue' da no'otaxanaxan que'eca ñale, maye huotaique da 'aña'anem da la'amaqchec, qataq nache ñauecta'aguet que'eca caaño maye netalec camaye, da coleeteguelec naqa'en ye nlaqa' maye nangui na laiñi na huaqta'a't ñyecpi, nache ña'alaqtalec camaye, 'eeta': ¡'Era da qoñeetec cam shiñaxaua maye ñi nta'a huotaique da ñanem da la'amaqchec!

¹⁰Qaq huaña nache so nta'a 'enapega so Amán, 'eeta': Hua', ñaq 'auñalapigui' qome da 'auacona aca mpoto, qataq 'auaconeua'a ca caaño, nache ipacchigui 'anqa'en dam qonapec, qaq nache 'auo'otec damaye ñim judío Mardoqueo, maye nso'ootañi netaña ñi lasom ñi nma' lta'araic. Qaq saishet qome da 'oonolec 'anqa'en ca deqaptauec nam qonapecpi.

¹¹Nache so Amán ñacona aso mpoto, qataq ñaconeua'a so caaño, nache no'otaxanaxan so Mardoqueo, nache ñaueca'aguet so caaño da iconnaxaateguelec so nlaqa' se'eso huaqta'a't ñyecpi, qataq hua'auta nache ña'alaqtalec somaye, 'eeta': «¡'Era da qoñeetec ca shiñaxaua maye ñi nta'a ñanem da la'amaqchec!»

¹²Qaq co'ollaq ime da qaiqueuoxootapigui' so Mardoqueo, nache ñe'eguelaxaua'a so lasom so nma' lta'araic, qaq so Amán qalaq ñataqta iñalapigui' da taña so lma', qaq ñataqta daquicota qataq ñapotalec na lashec.

¹³Qaq huaña so lma' nache da'aqtaxaateguem aso lhua, qataq so nauochaxauapi 'enauac dam huaigui somaye, nache somayepi 'enapega somaye, 'eeta': Ñi'ñi Mardoqueo, ñim huo'omshe deqat da 'ara'amaqchec, ñimaye da judío, nache

saishet da 'auañoxot da 'anauec, maye nacherata da ñimaye taña'a da imauec da 'am nauec.

¹⁴Qaq co'ollaq ñaq saxanaxa da ime da ltaxaŷaxac somayepi, nache nvireuo so lamaxashecpi so nta'a, da yaqto' iŷalapegue' da ŷauec so Amán, ŷauega so nquia'axac maye ŷo'ot aso Ester.

Ester 7

Da nalaataguec so Amán

¹Qaq so nta'a qataq so Amán, je'c da nqo'ooras so nquia'axac,

²qaq so lña na'a'q nache huaigui se'eso nquia'axac da so nta'a 'enapega aso Ester, 'eeta': ¡Ñaq aŷem 'auŷaxanot cam qonetapeguec, qaq aŷem 'am sanem qome, na'aictaxa da tachiguigui na laiñi da ŷo'onataxanaxac!

³Nache aso Ester ŷasat, 'eeta': 'Am nta'a, da aŷem 'auauotec, qataq da 'auaŷamaxareeta, nache 'oonolec da sheetapeguec qataq seŷaxaategueua'a 'am nta'a, aŷem 'anca'alaxatec, qataq nam ihuo' le'ecpi,

⁴cha'aye na ihuo' le'ecpi qataq aŷem, qomi' qaime'n da yaqto' imauec da qomi' qailaxachiguilo. Taxa da qomi' qaime'n da yaqto' qomi' nlataqa, nache qaica taxa ca ŷa'aqtac, cha'aye ñim qomi' ipa'agueeta'ape, saishet taxa da na'axat da 'aro'onataxanaxac 'am nta'a.

⁵Nache so Asuero denataxan, 'eeta': ¿Negue't camaxa, qataq hua'ague ca neta'ague cam huotaique da ŷo'ot de'era maye ŷataqta lta'araic?

⁶Nache aso Ester, 'enapeco': ¡Qomye ñim qomi' ipa'agueeta'ape qataq qomi' ŷasauaxatta'ape, nacheñi ñi'iñi qauemaic Amán! Qaq so Amán co'ollaq hua'axaŷa de'era, nache ŷataqta sa da'añiigue souaxat da ñi'iña so nta'a, qataq aso nate'e.

⁷Nache so Asuero ñisheguem, ŷataqta nlaqchigui da lalemataic, nache ca'ai so huaña so nquia'axac, nache tauga so nanaxanaqa' se'eso nma' lta'araic. Qalaxaye so Amán, co'ollaq ŷauatton da so nta'a mashe lhuennataxac da ŷaneguet da nleuxa somaye, nache somaye no'onañi da yaqto' nachoxonnot aso Ester da nca'alaxatec somaye.

⁸Qaq so nta'a co'ollaq ñe'eguelaxauo chegaqauga so nanaxanaqa', nache taua'a so huaña so nquia'axac, nache co'ollaq ila'a da so Amán ŷa'atto'oto naua l-llecte aso Ester, nache ŷa'alaxalec, 'eeta': ¿Peta'a 'auauotaique nataqa'en da 'avi'in ana nate'e, da sauaachigui 'anqa'en da huaña na ima'? Qaq co'ollaq nasaxauec de'era la'aqtac so nta'a, nache qaŷapolec na lashec so Amán.

⁹Qaq so lamaxashecpi so nta'a, huo'o so le'enaxat Harboná, somaye, 'eeta': Ye lma' ñi Amán huo'o ara lhuotta 'epaq, maye ivi' veintidós metros ye lshequitcheguema, maye ñimaye iqataxanai' co'ollaxa da huotaique qaicoñerasheguemec so Mardoqueo, som ŷale maye ŷataqta no'oñi naua

Itaxaŷaxaco maye 'am ŷanema, 'am nta'a. Nache so nta'a 'enapeco': ¡Hua', damaye qaucoñiyasheguemec qome acamaye!

¹⁰Qaq 'era da 'eetec so Amán da qaicoñerasheguemec aso maiche lo'onata maye huotaique co'ollaxa da icoñerasheguemec so Mardoqueo. Qaq co'ollaq qaŷo'ot damaye, nache vi'iiguēt da lalemataic so nta'a.

Ester 8

So qalapaxaŷi lataxac maye taalec so judiopi

¹Qaq nacheso se'eso na'a'q, da so nta'a Asuero nme naqa'en aso nate'e Ester so lma' so Amán, som ipa'agueetac so judiopi, qaq so Mardoqueo nachaateua'a so nta'a, cha'aye aso Ester mashe ŷa'axat co'ollaxa da maiche ntesoqo' so Mardoqueo.

²Qaq huaña nache so nta'a, nqat aso chiguishaqte maye hueto'ot co'ollaxa so Amán, nache ŷanem so Mardoqueo. Qaq aso Ester qalaq ŷanem so Mardoqueo da ilo'ogue 'enauac som logoxoshetpi co'ollaxa so Amán.

³Qaq co'ollaq ime, nache aso Ester, qaltaq detaxaŷot so nta'a, nache qapaloiguilo naua lchel so nta'a, nache ñettrañi naua lache' da nachoxoreetacot somaye da yaqto' nlaaxaŷi som qauem lamaxasoxonaxac so Amán, qataq da saipaguelec da ŷo'ot som lapaxaŷi lataxac maye dataŷa'aguet so judiopi.

⁴Nache so nta'a, ŷaneuga aso Ester aso lashelte oro. Nache asomaye ñesheguem, nache co'ollaq nachatto'ot somaye

⁵nache, 'eeta': 'Am nta'a, da 'auaŷamaxareeta qataq da ŷaŷamaqchiguiñi 'anqa'en da iquiquiaxac, qataq da ŷataqta 'eesa 'am nta'a da aŷem 'auauotec, qataq aŷem 'anqopita, nache no'on qome da qoŷiyiñi ca namaxasoxonaxac da qanlaxaŷi aso nereguishepi maye ŷamaq co'ollaxa so Amán, asom huetalec da qanmatchiguiñi na judiopi maye netalec nam 'alhuapi maye 'aulotague'.

⁶Cha'aye ¿ca 'eeteco' da ishet da ñala'aguet dam qauem maye huotaique da talec na ihuo' le'ecpi, qataq da qanmatchiguiñi nam ŷalamaxat iqaŷañecpi?

⁷Nache so nta'a Asuero, ŷasateguet aso Ester, qataq so Mardoqueo maye judío, 'eeta': Aŷem mashe sanem aŷi Ester, ñi lma' so Amán, qaq somaye mashe qaicoñerasheguem, cha'aye somaye huotaique co'ollaxa da ŷalauat na judiopi.

⁸Qaq nagui qami' samaxaleguete da qauauo'oi ca qa'iyiñi qara'aqtaqui nache nanettalec qanqa'eñi da ŷe'enaxat, cam ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi qanqa'eñi da taalec na judiopi. ¡Nache aca'aca nere, qautoqñiilec aca ŷa'anaxanaqte! Qaq aca nere da huetalec da le'enaxat ca nta'a, qataq da qaitoqootalec aca la'anaxanaqte, nache acamaye saishet da qanlaxaŷi.

⁹Qaq nache sa qaŷaŷaloxon da qaiŷaxaneuga so leraxanaxanecpi so nta'a. Qaq damaye huetoigui so na'a'q veintitrés so ca'agoxoic tres, som le'enaxat Siván, nache 'enauac som damaxasoxoolecpi so Mardoqueo, qoŷiyiñi da yaqto' taŷa'a so

judiopi, qataq so nta'alpi maye ilotague' so lañepi 'alhuapi, qataq so lañepi nataxala'pi maye hueta'a so ciento veintisiete 'alhuapi, chegoqchiguiña ye la India, nache ivitta'a ye Etiopía, qaq aso nerepi qalaq qoñettaleguete naua maiche la'aqtaqa, qataq dam maiche leraxanaxac som shiñaxauapi maye hueta'a nam 'alhuapi. Qaq nataqa'en qoñerelec asomaye naua la'aqtaqa, qataq da maiche leraxanaxac so judiopi.

¹⁰Qaq aso nerepi nanettalec qanqa'en so le'enaxat so nta'a Asuero, qaq co'ollaq ime da qaitoqoolec aso la'anaxanaqte so nta'a nache qañamaq, ñache qanqa'en so ñalleppi maye netalec so caipi, maye ñataqta qayaqaicpi maye chegaqaigui so lalopi so nta'a.

¹¹Qaq asomaye nache huetalec da la'aqtac so nta'a da ñamaxalec so judiopi, da lañona't maicheye cam hueta'a som huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, da yaqto' npaxaalec da maiche nachaalataxac, qataq ñalauat, ilaxachigui, nmichiguiña naqa'en, qataq deuotaxanec nam logoxoshetpi cam shiñaxauapi maye na'atchiguiña na lo'ogoxonaxatpi, maye hueta'a ca camachaqa nam 'alhuapi da iloquiayan somayepi, qataq saishet da huo'o ca naigui naqa'en na 'alpi qataq na ñaqpiolec.

¹²Qaq 'enauac de'era, iuen da 'oonolec na'a'q qanqa'en ca huaigui da qaño'ot, 'enauac na 'alhuapi maye ilotague' so nta'a Asuero. Qaq so na'a'q maye qoñecchigui nacheso so na'a'q trece, som ca'agoxoic doce, som ca'agoxoic maye le'enaxat Adar.

¹³Qaq aña 'oonole asom nere maye huetalec da namaxasoxonaxac, iuen da qaña'axatec da ñoqta namaxasoxonaxac da qaña'axatem 'enauac nam shiñaxauapi, maye hueta'a na 'alhuapi, yaqto' nam judiopi nañamaxattai' da ivita que'eca na'a'q, da yaqto' ñe'eguelaxateguet so mpa'aguenaxauapi.

¹⁴Qaq cha'aye la'aqtac so nta'a, nache so na'axañaxac lo'opi jec ñataqta sancherapec da nelec so caipi maye ñataqta qayaqaicpi, qaq se'eso qalapaxaño lataxac nataqa'en qaña'axatem som hueta'a so huaqta'a't ñyecpi ye Susa.

¹⁵Qaq so Mardoqueo pa'auac co'ollaxa chegoqtoigui so lma' lta'araic so nta'a, ñaataña aso lapoto da nta'a, maye malaxarai qataq lapagaxai da lo'oxoñaxac, qataq aso late'eraí naro'o maye oro, qataq so lapo' maye chegaqaigui so lino, qataq so togaxaraic da lo'oxoñaxac. Nache 'enauac so shiñaxauapi maye hueta'a so huaqta'a't ñyecpi ye Susa, ñataqta ña'alaqtagui souaxat da ntonaxac,

¹⁶qaq som judiopi, qalaq 'eeta'am da yo'oqchiguiña naqa'en se'eso na'a'q, nache huo'o da ntonaxac, lamaicñaxac, qataq da llo'oxoyec naqa'en.

¹⁷Qaq 'enauac som 'alhuapi, qataq so huaqta'a't ñyecpi maye ivira'a se'eso lamaxasoxonaxac so nta'a, nache so judiopi ñataqta nlaqchigui da ntonaxac, qataq da lamaicñaxac, nache ño'ot so lquia'axac qataq la'ashaxac. Qaq nataqa'en som shiñaxauapi maye hueta'a se'eso 'alhua, qalota co'ollaxa som nañigui da judío, cha'aye souaxat da lli'iyaxa.

Ester 9

Da lauegaxanaxac so Judiopi

¹Qaq so na'a'q trece, som ca'agoxoic doce, maye le'enaxat Adar, nacheso so qoŷecchiguiña da ipacchigui qanqa'en so lamaxasoxonaxac so nta'a, qaq nacheso nataqa'en som na'a'q maye som mpa'aguenaxauapi so judiopi, iuatta'aguet da yaqto' loxonec somayepi, qalaxaye damaye saipaigui cha'aye so judiopi loxonec co'ollaxa se'eso mpa'aguenaxauapi.

²Qaq 'enauac so 'alhuapi maye ilotague' so nta'a Asuero, so judiopi laŷona't da hua'a so maiche lalamaxat huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, da yaqto' iloquiaxan som huotaique da ŷo'otec namayepi ca qauem. Qaq qaica co'ollaxa ca ishet da dataŷa'aguet somayepi, cha'aye 'enauac so shiŷaxauapi da ŷataqta nlaxagui da lli'iŷaxa.

³Qaq 'enauac so nataxala'pi maye ilotague' so 'alhuapi, qataq so nta'alpi maye ilotague' so saq 'amaqtaq 'alhuapi, qataq so ltauapi so nta'a, qataq som huetalec da 'amaqtaqaic no'onataxanaxac maye do'onataxaatacot so nta'a, somayepi itauaatac so judiopi souaxat da ñe'etega so Mardoqueo,

⁴cha'aye so Mardoqueo, mashe huo'o da la'amaqchec da hueta'a so lma' lta'araic so nta'a, qataq da na'aqtaguec mashe imauec da qaŷaŷaten 'enauac so 'alhuapi, qaq nacheye ye na'a'q da nquictauec da la'añaxac.

⁵Qaq so judiopi ŷalauat co'ollaxa so mpa'aguenaxauapi irolec so ŷeelonec, nache ŷataqta imauec da nmichiguiñi naqa'en, nache maiche ŷoiqeeetac cam ŷataxaateuga somayepi.

⁶Qaq nachesota so huaqta'a't nŷecpi ye Susa, da qaŷalauat co'ollaxa so quinientos ŷalleppi,

⁷qaq nataqa'en qaŷalauat so Parsandata, Dalfón, Aspata,

⁸Porata, Adalía, Aridata,

⁹Parmasta, Arisay, Ariday qataq so Vaizata,

¹⁰soomaye nachesoua soua diez llalqa so Amán, som ipa'agueetac co'ollaxa so judiopi, qalaxaye saishet da huo'o ca qoŷena'ac som lalamaxat logoxoshetpi.

¹¹Qaq nacheso se'eso na'a'q, co'ollaq so nta'a ŷaŷaten ye lcata so ileupi maye huaña so huaqta'a't nŷecpi ye Susa,

¹²nache 'enapega aso nate'e Ester, 'eeta': Nam judiopi ŷalauat so quinientos ŷalleppi, qataq soua diez llalqa so Amán, huaña ye huaqta'a't nŷecpi ye Susa. Qaq ¿chaq negue't ca lŷa ŷo'ot da huaña na laŷepi 'alhuapi maye selotague'? ¡Ñaq aŷem 'aua'aqtaxanem, negue't ca lŷa qonetapeguec, nache aŷem 'am sanem qome camaye!

¹³Nache aso Ester ñasat, 'eeta': 'Am nta'a, da 'auaỹamaxareeta de'era, nache 'auasheetem na judiopi maye hueta'a ye Susa da ño'ot qonte' ca 'eeta'am de'era qalapaxa'ni lataxac, qaq nache qaicoñeldashegue'm qome soua diez llalqa so Amán.

¹⁴Nache so nta'a damaxasoxoolec da nache qoỹeetec de'era. Nache se'eso qalapaxa'ni lataxac qaỹa'axatec ye Susa, nache soua diez llalqa so Amán qaicoñeldashegue'm.

¹⁵Qaq so judiopi maye hueta'a ye Susa, qaltaq ñe'eguelaxalec da laỹona't huaigui so na'a'q catorce, so ca'agoxoic maye le'enaxat Adar, qaq huaña yemaye da qaltaq ñalauat so trescientos ñalleppi, qalaxaye saishet da huo'o ca qoỹena'ac so logoxoshetpi somayepi.

¹⁶Qaq nataqa'en so laỹepi judiopi maye hueta'a so laỹepi 'alhuapi, laỹona't co'ollaxa, nache naỹamaxat da mpaxaalec da nachaalataxac, qataq dataỹa'aguet so mpa'aguenaxauapi, nache ñalauat so setenta y cinco mil somayepi, qalaxaye saishet da huo'o ca ñacona so logoxoshetpi somayepi.

¹⁷Qaq de'era huetoigui co'ollaxa so na'a'q trece so ca'agoxoic Adar, qaq so na'a'q catorce se'eso ca'agoxoic nache nmatec, qaq nache ño'ot da laloxoqui naqa'en se'eso na'a'q so lquia'axac, qataq da lamaicỹaxac.

¹⁸Qaq so judiopi maye hueta'a ye Susa, laỹona't co'ollaxa so na'a'q trece qataq so catorce se'eso ca'agoxoic, nache somayepi nmatec so na'a'q quince, nache nataqa'en ño'ot da laloxoqui naqa'en se'eso na'a'q so lquia'axac, qataq da lamaicỹaxac.

¹⁹Qalaxaye so judiopi maye netauga so no'onaxa, qataq som netaigui so nma'piolec maye qaica ca lpaqtaxat, ño'ot se'eso na'a'q catorce som ca'agoxoic Adar, da laloxoqui naqa'en so lquia'axac qataq da lamaicỹaxac, nache ñi 'oonolec ñachet ñi lña, ñauo'o na nme.

So na'ashaxac maye le'enaxat Purim

²⁰Qaq so Mardoqueo ñeyi'ni co'ollaxa de'era qanayeuaigui, nache ñamaxa aso lerepi 'enauac so judiopi maye hueta'a so 'alhuapi maye ilotague' so nta'a Asuero, som saqaỹapeque qataq so qaỹoqtapi,

²¹nache ñamaxalec da ye 'oonolec vi'i, nache ño'ot ca na'ashaxac da ivireuga se'eso na'a'q catorce, qataq quince som ca'agoxoic Adar,

²²'eeta'ama soua na'axa'te co'ollaq so judiopi, dataỹa'aguet so mpa'aguenaxauapi, da yaqto' huo'o da l-lagaxayec, qataq 'eeta'am som ca'agoxoic maye huaigui so laquicoxo, qataq so la'alaxac souaxat da nqui'ic, maye nmeneguet da lta'araic lamaicỹaxac qataq na'ashaxac. Qaq que'ecaua na'axa'te, iuen da qaỹo'ot ca nquia'axac qataq ca namaicỹaxac, qataq nache huetoiguilo da ñi 'oonolec, ñauo'o ca nme ca lña, qataq qaitauan na choxoraqpi.

²³Qaq so judiopi, ñasateguet da ipacchigui da ño'ot som lamaxasoxonaxac so Mardoqueo.

²⁴Qaq cha'aye so Amán, som ipa'agueetac co'ollaxa 'enauac so judiopi, somaye lhuennataxac co'ollaxa da nmatchiguiñi, nache ño'ot so alletaxac da ñalauat qataq ilaxachigui so judiopi,

²⁵qalaxaye aso Ester, co'ollaq nachaateua'a so nta'a, nache so nta'a ñeyiñi so lamaxasoxonaxac, da 'enauac nam qauem lhuennataxacpi so Amán, da huotaique ño'otec so judiopi, da maiche talec so Amán. Qaq 'era da 'eetec da so Amán, qataq soua llalqa da qaicoñeldasheguemec co'ollaxa aso 'epaq.

²⁶Qaq 'era da huo'omshe se'esoua na'axa'te qoñanagui da le'enaxat purim, som chegoqchigui so na'aqtac pur. Qaq 'era da 'eetec, da ipacchigui qanqa'en aso lere so Mardoqueo, qataq som ñauaachigui qataq so ñalectaua'api co'ollaxa de'era,

²⁷nache so judiopi lapaxañi co'ollaxa de'era lataxac da yaqto' lalamaxat somayepi, qataq cam llalaqpi, qataq 'enauac cam ishet da taigui na judiopi, da 'enauaque naua vi'ie da ño'oxoren se'esoua na'axa'te, qataq da ipacchigui da ño'ot da ivireugalo se'esoua na'axa'te, ipacchigui dam napaxaguenataxanaxac maye qoñanem co'ollaxa,

²⁸qataq saishet da qaicoua'aisalo se'esoua na'axa'te, da qaño'oxore'n dam qotata'ague, 'enauac so nhuo' le'ecpi, qataq 'enauac so 'alhuapi, qataq so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, yaqto' na judiopi qataq cam chexoguetpi, saishet qome da icoua'ai damaye.

²⁹Qaq aso nate'e Ester, maye llale so Abijaíl, qataq so Mardoqueo maye judío, ñataqta huo'o da 'eneque co'ollaq ñelyiñi asa'aso lña nere, maye ña'axat so na'ashaxac maye huaigui so na'a'q Purim, da yaqto' 'eesa naqa'en aso hua'auñi nere,

³⁰nache asa'aso nere qañamaxa 'enauac so judiopi, maye netalec so ciento veintisiete 'alhuapi maye ilotague' so nta'a Asuero, qaq asomaye huetaleguete naua na'aqtaqa maye ñataqta qañamaategueta qataq huesotte',

³¹maye damaxasoxoolec da qaño'ot so na'ashaxac da ivita so na'a'q Purim, maye qoñecchigui co'ollaxa, nache qaipacchigui da lamaxasoxonaxac so Mardoqueo, qataq aso nate'e Ester, maye taalec somayepi qataq cam chexoguetpi. Qaq nataqa'en qañalecnaxaneuo som lataxac da qaño'ot ca qouaqchetaxac, qataq ca naquicoxo,

³²qaq se'eso lamaxasoxonaxac aso Ester, nacheso so ño'ot da qalapaxañi na lataxacpi, maye iuen da qanayectalec da qaño'oxoren se'eso na'a'q Purim. Qaq 'enauac de'era, qoñettalec aso nere.

Ester 10

Da ño'oxonnataquec so Mardoqueo

¹So nta'a Asuero, ñauo'o co'ollaxa aso iñaxanaique, da lsheetenaxanaqte so shiñaxauapi maye netalec 'enauac so 'alhuapi maye ilotague' somaye, qataq aso ñaqa'ata 'alhuapi aso auaxai.

²Qaq 'enauac so ño'otpi co'ollaq do'onataxana da 'enec, qataq da la'añaxac, qataq 'eeta'am nataqa'en dam 'eesa na'aqtaxanaxac, maye ña'axat da lta'araic lo'onataxanaxac maye ñanem co'ollaxa so Mardoqueo, damaye qoñerelec aso nere maye nanettalec 'enauac nam qaño'otpi co'ollaxa ye Media qataq ye Persia.

³Qaq so Mardoqueo maye judío, somaye da lo'onataxanaxac pa'ata'aguet so nta'a, somaye ñataqta 'amaqtaqaic da ñalectaigui so judiopi, qataq som lauo' le'ecpi ñataqta lauotaxat somaye, cha'aye somaye nmitaique co'ollaxa da lañamaxa so lauo' le'ecpi, qataq delocteguelec co'ollaxa som lauo' da yaqto' lactapiguiñi naqa'en.

Job

Job 1

Da nque'eenaxac so Job

¹Qaq ye 'alhua maye le'enaxat Uz, nache naña so ñale le'enaxat Job, somaye no'on da lataxac, qataq qaica ca ñasouaxat, qataq ñataqta ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ñataqta saishet da huo'otaq huo'o ca ño'otec ca sa ñañamaxañi.

²Qaq so Job, siete soua llalqa ñale't, qataq tres soua llale 'alo,

³qataq siete mil aso lalo qaguetapi, tres mil aso cameellopi, mil so lauegaxanaxala'pi huaca, qataq quinientos so 'ashenapi, qataq ñataqta qalota so l-latacpi. Qaq somaye nacheso so ñataqta sallaxanec 'enauac som netaña da nala' lliguisheguem.

⁴Qaq se'eso llalaqpi so Job, nache 'eetai' naxa da ño'ottac da lquia'axac, huaña naqa'en na lma' ñi 'oonolec somayepi, qalaxaye chegoqchiguiña qanqa'en na lma' ñi 'oonolec, qataq icoyegue'n naxa soua tres lqaña't 'alo da yaqto' nhuanaxau'.

⁵Qaq naxa da ime' soua na'axa'te da nquia'axac, nache so Job iñaxaneuga so llalaqpi, qataq no'ottasheguem ye nte'etom, nache ño'ot ana lachetaqtaxanaqte qañavigaxatta ñi 'oonolec somayepi, da yaqto' qañapalaxat na lasouaxashetpi. Qaq de'era nache 'eetai' naxa da 'eeta'ac so Job, souaxat da lhuennataxac da saiuena'a da huo'o ca 'oonolec somayepi da lquiyaqteñaxac isheueetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Pa'aguenataxanaxaic

⁶Qaq huo'o so na'a'q da nachaateua'a Ñim Nataxala' som lamaxashecpi piguem le'ecpi, nache nataqa'en nachatteuo so Pa'aguenataxanaxaic, da ñalectoigui somayepi.

⁷Nache Ñim Nataxala' inato' somaye, 'eeta': «¿Hua'ague ca 'auachegoqta'ague?» Nache som Pa'aguenataxanaxaic, 'eeta': «Qomye secoleetapeguelec naxa 'enauac ana 'alhua.»

⁸Nache Ñim Nataxala' inato' somaye, 'eeta': «¿Peta'a 'auauatton ca ñamaxashec Job? Camaye ñataqta qaica ca 'ena'am nam huetalec ana 'alhua, da ñataqta Añem ñalaxaguet, qataq no'on da lataxac qataq qaica ca ñasouaxat, qataq saishet da huo'otaq huo'o ca ño'otec ca sa ñañamaxañi.»

⁹Qalaxaye som Pa'aguenataxanaxaic, 'enapeco': «Qaica ca choche vichiguiñi da ñataqta 'Am ñalaxaguet.

¹⁰Cha'aye 'Am ñataqta sa 'auashen da huo'o ca ipoteua'a ñimaye, qataq na llalaqpi, qataq 'enauac nam hueto'otpi na'atetpi. Qataq ñataqta 'auchoxonnec 'enauac na ño'otpi, qaq ñoqo'oye ñimaye ñataqta napacalec da lsallaxa 'enauac na netalec yi'ie 'alhua.

- ¹¹Qalaxaye da huo'o ca qona'ac qataq da 'auacona 'enauac na hueto'otpi, nache 'aue'elaqtem qome da 'Am iviraxato'ot da 'Am isheuen.»
- ¹²Nache Ñim Nataxala' 'enapego' so Pa'aguenataxanaxaic, 'eeta': «Hua', ña'amaqchiguiñi, maiche 'oiquetac qome ca qoneta'ac 'enauac na hueto'otpi ca Job, qalaxaye saishet qome da huo'o ca 'auo'otec sa ña'amaxañi da nachaalataxac camaye.» Huaña nache so Pa'aguenataxanaxaic, ca'ai Ñim Nataxala'.
- ¹³Qaq huo'o so na'a'q, nache soua llalqa qataq soua llalel so Job, ño'ottrac so lquia'axac, huetra'a so lma' so lqa'ya't ñe.
- ¹⁴Nache huo'o so shi'axaua nvireua'a so lma' so Job, nache ndoua'a da la'axa'axac, 'eeta': «Qomi' ña'araqtapiguisheguem ye 'alhua, sauqta'aisalo soua qarauegaxanaxala'ate huaca, qaq asom 'ashenapi nache lshecta' ye souaqta'a da deque'etac.
- ¹⁵Nache nque'elaxatta da nvi' so sabeopi, nache decachiña so 'ana'atetpi, qataq ñalauat so ña'ye'pi. Qaq nacha'yetma da a'yet qo'yet, nache ñanac da 'am sa'aqtaxanem.»
- ¹⁶Qaq co'ollaq ñaq saxanaxa da imat da la'aqtaxanaxac se'eso ñale, nache nvireuo so lña, nache da'aqtaxan, 'eeta': «Nhuaxanaxañi aso qasoxonaxa, nache nmichiguiñi da ileu naqa'en aso qaguetapi qataq so lo'opi. Qaq nacha'yetma da ñeca'alec, nache ñanac da 'am sa'aqtaxanem.»
- ¹⁷Qaq ña detaqtac se'eso ñale, nache nvireuo so lña, nache da'aqtaxan, 'eeta': «Tres naua lpa'axaco so anac caldeopi da qomi' iloquixa'n, nache ñauota'a so lainec da nmatchiguiñi so ña'ye'pi qataq decachiña aso cameellopi. Qaq nacha'yetma da a'yet qo'yet, nache ñanac da 'am sa'aqtaxanem.»
- ¹⁸Qaq ña detaqtac somaye, nache qaltaq nvireuo so lña ñale, nache da'aqtaxan, 'eeta': «Soua 'a'ya'alqa qataq soua 'a'ya'alel, soomaye ño'ottrac so lquia'axac huetra'a ye lma' so 'a'ya'alec ñe.
- ¹⁹Nache nque'elaxatta da anac so la'at lta'araic, chegoqteuga so toolec 'alhua, nache ñalolaxañi so ñyec, nache ipa'axañi so 'a'ya'alaqpi, nache 'enauac somayepi da nmichiguiñi da ileu. Qaq nacha'yetma da ñeca'alec, nache ñanac da 'am sa'aqtaxanem.»
- ²⁰Nache so Job nachañi, ñataqta lta'araic da nqui'ic, nache ncolaxata'aisalo soua alogo, qataq namarecta na lqaic, nache ña'alyiñi naua l-llecte da natamen.
- ²¹Nache, 'eeta': «Sootauec co'ollaq ñanaña ana 'alhua, qaq nataqa'en sootauec qom sheca'ai. Ñim Nataxala' a'yet ñanem 'enauac na a'yet hueto'otpi, qaq Ñimaye ipactegue da ñacona 'enauac na a'yet hueto'ot. ¡Qalaxaye nache 'eetai' qome da sho'oxoreetac da le'enaxat Ñimaye!»

²²Qaq 'era da 'eetec 'enauac da huaigui so Job, qalaxaye ñaqaiyeta qaica ca mpe'enaxac, qataq saishet da huo'o ca la'aqtac da isheuen Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Job 2

¹Qaq co'ollaq ivita so laloqo' da qaltaq nachaateua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enauac so lamaxashecpi piguem le'ecpi, nache nataqa'en nachatteuo so Pa'aguenataxanaxaica da ñalectaigui somayepi.

²Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna inato' somaye, 'eeta': «¿Hua'ague ca 'auachegoqta'ague?» Nache so Pa'aguenataxanaxaica, 'enapeco': «Qomye secoleetapegulec naxa 'enauac ana 'alhua.»

³Nache Ñim Nataxala' 'enapego', 'eeta': «¿Peta'a 'aulota'a ca ñamaxashec Job? Camaye ñataqta qaica ca 'ena'am 'enauac nam huetalec ana 'alhua, ñataqta Añem ñalaxaguet, no'on da lataxac qataq qaica ca ñasouaxat, qataq saishet da huo'otaq huo'o ca ño'otec ca sa ñañamaxañi. Qaq na'aictaxa da 'auñaxaneua'a co'ollaxa da huo'o da so'otec sa ñañamaxañi, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da ñaxanec da no'on lataxac.»

⁴Qalaxaye so Pa'aguenataxanaxaica, 'eeta': «Qomye da saxanaxa da qaipoteua'a da lo'ocñaxac ñi 'oonolec, nache 'enauac qaica cara. Qataq qaica ca iteetega, cha'aye huotaique da nca'alaxatec da maiche nachaalataxac.

⁵Qalaxaye da 'aupoteua'a da nachaalataxac, nache 'auañaten qome da ishet da 'am iviraxato'ot da 'am isheuen.»

⁶Nache Ñim Nataxala' 'enapego' so Pa'aguenataxanaxaica, 'eeta': «Aja', ñañamaqchiguiñi, maiche 'oiqueetac cam qoneta'ac, qalaxaye saishet qome da 'anqat da nachaalataxac.»

⁷Nache so Pa'aguenataxanaxaica ca'ai Ñim Nataxala', nache namaxa so Job, so nalolaxa maye nchega naqa'en na lo'oc, nache ñataqta imoota 'enauac da lo'ocñaxac.

⁸Nache so Job, tauga so laponqa' so alo da nso'ongui, nache ñacona so lañe aso laxai naco'oña, nache nvictega.

⁹Nache aso lhua somaye 'enapego', 'eeta': «¿Qalaq ñaq qoqueto'oto' da 'anshetaique da no'on da 'arataxac? ¡Ta'ainco' ye sa 'aularapiguiño' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' 'aleu!»

¹⁰Qalaxaye so Job 'enapeco': «¡Am 'alo, saishet da 'anasaxauec de'era sa ñañamaxañi! Cha'aye qomi' saconaxaguet 'enauac na ñañamaqchiguiñisat maye qomi' namaxalo Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq ¿ta'ainco' taxa da saisheto' da sa saconaxaguet nataqa'en ca sa ñañamaxañi?» Qaq 'era da 'eetec da huaigui so Job, qalaxaye somaye qaica ca lasouaxashet, ivira'alo naua la'aqtaqa.

Soua nauochaxau' so Job

¹¹Qaq se'eso Job, huo'oi soua tres nauochaxau', so 'oonolec le'enaxat, Elifaz, somaye lma' ye Temán, qaq so Bildad lma' ye 'alhua Súah, qaq so Sofar, lma' ye Naamat. Qaq soomaye co'ollaq la'axaŷaxa'c 'enauac da huaigui nque'eenaxac so Job, nache je'c da nqo'oorá somaye da ŷa'añaqche't, qataq da itaua'n souaxat da nqui'ic.

¹²Qaq co'ollaq ñaq tatra'a somaye nache ilora'a, qalaxaye huac da saŷauatto'n, qaq co'ollaq ivitra nache ŷa'ala'q qataq nŷeeta'ape, nache ŷataqta qalota da nqui'i'c, nache ncolaxata'aisalo soua alogo, qataq imeeleguete naua lqaigo so alo qataq so 'alhua.

¹³Ime, nache soomaye nso'onanguilo so alo da huaqtra'ai' so Job, nache iviraxattrec soua siete na'axa'te, qataq soua siete pe', da huetra'aguet, qalaxaye ŷataqta qaica ca la'aqta'c soomaye, cha'aye ilotra'a da ŷataqta lta'araic nqui'ic so Job.

Job 3

So Job quetapeguem da lachoxoyec

¹Qaq co'ollaq mashe qaŷoqtegue de'era, nache so Job detaqa, nache ŷataqta ilattapiguiñi so na'a'q maye huetoigui da ñiguiñi.

²Nache somaye 'enapeco':

³«i'Onaxaictoxo' da qaica co'ollaxa se'eso na'a'q maye sañiguiñi! Qataq so pe, maye huetoigui da qoŷeeta': <i>Mashe ñiguiñi na nogotolec!»

⁴i'Onaxaictoxo' co'ollaxa da se'eso na'a'q da ŷataqta napalñi qanqa'en, qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet taxa da ŷoqocha'a, qataq saishet da yo'oqchiguiñi naqa'en!

⁵i'Onaxaictoxo' da anac co'ollaxa ca napalaxa qataq ca sansatchiguiñi lpaqal maye dalaataxanapec, nache ŷapolec na lpaqal na lo'oc na piguem, huo'otaq ca lta'araic napalaxa maye ŷo'ot da lta'araic ncolanaxa!

⁶i'Onaxaictoxo' co'ollaxa da daqat se'eso pe, da huaigui ca napalaxa qataq se'eso na'a'q, saishettaxa da qanaloqneuo da qaŷalecnoiguiilo naua na'axa'te maye huaiguiilo ye vi'i!

⁷i'Onaxaictoxo' co'ollaxa se'eso pe da ŷataqta qaica ca huaigui, qataq saishet da huo'o ca do'onaxaatai' souaxat da ntonaxac!

⁸i'Onaxaictoxo' da na qauemaicpi ŷasaxalec ca qauem la'aqtac se'eso na'a'q, nam huo'o da la'añaxac da ŷamaq so da'ailo'oc lta'a le'enaxat Leviatán!

⁹i'Onaxaictoxo' co'ollaxa da se'eso nte'eta da saishet da 'eroigui ana yo'oxoñi lashe huaqaañipi, qataq saishettaxa da nviyi' na yo'oxoñi maye qaŷa'axatta'aguet, qataq saishet da qailogui na la'auaxanec le'eraxa aso nala' da mashe yo'oxoñi!

- ¹⁰¿Ta'ainco' da saqaŷapogui co'ollaxa aso lco'oxoqui aso ŷate'e da yaqto' saishet da selogui da qalota nachoxoyec!
- ¹¹¿Ta'ainco' ye sa seleuaiguio' co'ollaxa na lauel aso ŷate'e, ta'ainco' da sa seleu co'ollaq choche sañiguiñi?
- ¹²¿Ta'ainco' ye huo'oŷo' co'ollaxa soua nhuaxaye da aŷem ŷaconegueta, qataq soua ntete maye aŷem illepaxa'n?
- ¹³Cha'aye da seleu taxa nache naguictaxa, qaq so'ocheta, qaica cara da ñemattapeguc.
- ¹⁴Nache salectaigui taxa so nta'alpi qataq so ltauapi maye qano'oxooyeshegue'm soua late'el laŷe't somayepi,
- ¹⁵huo'otaq so nta'alpi maye nlaxatchiguilo soua lma'ate lta'al na oro qataq na plata.
- ¹⁶¿Ta'ainco' co'ollaxa da saq aŷem qoŷoxooñi, da sheeta'am ca nogotolec nsollañi, huo'otaq da sheeta'am ca nogotolec maye ileu da ñiguiñi?
- ¹⁷Cha'aye aŷim huachiqui, nache huaña da vi'iigueta da ldaxanataxanaxac ca qauemaicpi, qaq ca nasamtañi, qalaq huaña nache nmatec,
- ¹⁸huaña, nache ishet da lactapiguñi ca ncoñeteguishecpi, qataq huaña da saq hua'axaŷa da la'alaxac ca ilotague' ca 'onataxanaxaic,
- ¹⁹qataq yemaye nache hueta'a ca 'amaqtaqaic qataq ca saq 'amaqtaq, qataq nache huaña ca nlatac da huesoueeguesop ca na'aco'.
- ²⁰¿Ta'ainco' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da nauane' naqa'en ye na'a'q ca huo'o da nque'eenaxac? ¿Ta'ainco' ye ŷami' da lca'alaxa ca ŷataqta qalota da laquicoxo,
- ²¹huo'otaq ca iyaqta'a da l-leuaxa, qalaxaye saishet da nvita camaye, na'aictaxa da nmittaique, 'eeta'am aca anom maye qoŷoxooñi?
- ²²Qaq de'era lamaicŷaxac que'eca shiŷaxaua, qalaq ivireguet qom mashe tangui aca nhuachiqui.
- ²³¿Ta'ainco' da qoŷanemo' da lca'alaxa ca shiŷaxaua maye sa ŷaŷaten ca taŷa'ague, cam shiŷaxaua maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta npaxat 'enauac na llecpi?
- ²⁴Da ñenoinaxac nachera da 'eco' anoq, ca ŷaquip, qalaq nachera da ŷachotaxac souaxat da ñiqui'ic.
- ²⁵Qaq 'enauac na she'etaiquepi, nam ŷataqta ŷo'ottac da icolanaxa co'ollaxa, nachena na aŷem talec nagui.
- ²⁶Qaq qaica ca ilagaxayec, ñemataxac qataq ca ŷe'emqa', nacherata da qaica ca ŷamaicŷaxac.»

Job 4

Detaqa so Elifaz

- ¹Qaq so Elifaz maye lma' ye Temán, 'enapeco':
- ²«'Am Job, yo'oqta da 'am sa ñalemaxat, da huo'o ca 'am detaqtacot, qalaxaye negue'tom ca nalo'oguet da saishet da detaqa.
- ³'Am saishet 'auapaxagueetac co'ollaxa na qalota shiñaxauapi, qataq 'aua'añaqchettac nam qaica ca la'añaxac,
- ⁴'am maye naua 'ara'aqtaqa ñataqta ña'añaqche't naxa da huo'o na huañi, qataq nletañi da huo'o na sara'añeeguelo naua lchel.
- ⁵Qalaxaye nagui da 'am nvita da qauem, nache saishet da 'analo'oguet, souaxat da 'am huelec 'anque'eenaxac.
- ⁶'Am maye ñataqta qoquetegue da huo'o naq 'enec 'anqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ñataqta no'on 'anqa'en da 'arataxac, ¡qalaq taloxochiyo' da sa 'aupi'iña'a Ñimaye!
- ⁷Ña 'auennataxan, ¿peta'a huo'o ca shiñaxaua da qaica ca ñasouaxat nache qaño'ot ca nhuaxanaguec? ¿Qataq ca no'on da lataxac nache qanlaxaani?
- ⁸Nam ñauanaqchecpi añem ñapaxaguenec, da na ño'ottacpi na qauemsat qataq na sañañamaxañipi, nache namayepi ñaconeguet ca naigui nam ño'ottacpi.
- ⁹Naua la'a'che Ñim Lo'onatac 'Enauacna nlaxaani namayepi, qataq da nquetetec na la'at souaxat da lalemataic, nache imeuo naqa'en namayepi.
- ¹⁰Qaq na'aictaxa da desoqo da 'eeta'am ca llon qataq ña'alaq ca llalec, qalaxaye naua lhue ca llalaqpi ivira'a da dolaguilo.
- ¹¹Nache ca llon ileu souaxat da qaica ca loxonec, nache ca llalaqpi nlagaxattac.
- ¹²Qaq huo'o co'ollaxa so ña'axañaxac, qalaxaye saqallegueme da sa'axaña, 'eeta'am da añem qaisoxootot.
- ¹³Qaq so pe co'ollaq mashe 'enauac da do'оче so shiñaxauapi, nache ñataqta qauem so ño'ochaxa.
- ¹⁴Nache da icolanaxa añem loxonec, nache iviloxol 'enauac da ño'ocñaxac.
- ¹⁵Qaq huo'o so la'at atomteguet ñasheeroigui na ñashec, nache ñataqta ñapochaqchet na ño'oc.
- ¹⁶Qaq huo'o so sela'a nqui'i nachattañi, qalaxaye sa sela'a ca ñoqta lashiguiñaxac. Qaq ñataqta ntochiguiñi. Qalaxaye sa'axaña so nvilñaxac, 'eeta':
- ¹⁷¡Qaica ca shiñaxaua da no'on da lataxac da napacalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna! ¡Qataq qaica ca qui'itta da nachaalataxac da napacalec Ñimaye!.

¹⁸Qataq ivira'a na lo'onataxanaxanecpi piguem le'ecpi, qaica ca sa np'i'itaxana, cha'aye ivira'a na lamaxashec piguem le'ecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ilalec na lasouaxashet.

¹⁹¡Qaq taloxoche saq 'ena'amo' ca choche shiřaxaua, maye netaigui ca nřec 'alhuolec maye na'attalec na 'alhua maye sara'angui, nache ishet da qaipataxani 'eeta'am catai' lalaxat ca nogoxot!

²⁰Ye nte'eta qataq ye avit nache camaye nlaguiņi, nache řataqta imauhec da daqat, qataq qaica ca ishet da itetega camaye.

²¹Da lyacřaxac nache quetaņi' namayepi da daqat, qataq da ileu, qalaq saishet da ivi' da řaconeguet da nařaanec.

Job 5

¹Ana'axannec qome da 'auřaxan, 'am Job, shapegueto' da huo'o ca 'am řasateguet. ¿Cha'aye negue't ca namaxashec piguem le'ec ca ishet da 'avi'iguenot?

²Cha'aye da nalemataic tařa'a da nleuaxa, qataq da nquiřaxanaqtaic řalauat ca qaica ca řařaana'a.

³Ařem sauachigui na qaica ca řařaanapec da nquictasheguem da lsallaxa, qalaxaye da lma'řaxac sa qařaloq da nlaguiņi.

⁴Na llalaqpi qalaq qaica da huo'o ca itauan, da huaiguilo naua ntaxařaxaqui', qataq řataqta sa qaiyacnapec, qataq qaica ca ishet da iueelec.

⁵Na ala na laņiguishet qalaq chec na nqouaqatocpi, qataq da lsallaxa ivira'a da huetalec ca lquia'axala' na choxoraqpi.

⁶Na sa řařamaxaņesat maye chegaqaigui na namoxořaxa, nataqa'en da nachoxoyec saq chegaqaigui ana 'alhua,

⁷nam shiřaxaua nachena na chegoqchigui da nachoxoyec, nache 'eeta'am ca norec da chegoqchiguingui aca lto'o.

⁸Yi'ie qoueta'a 'am Job da ařem soota'a, nache ařem she'eguelaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ařem sacho'oto naua lhuaxaye Ñimaye na řasouaxashetpi.

⁹¡Cha'aye Ñimaye qalota na řo'ot lta'araicpi maye řo'ot da na'aalaxa, qataq na lataxacpi maye qaica ca ivi' da řařaten!

¹⁰Ñimaye namaxa ana 'alhua ca auot, qataq ca 'etaxat, icorelec 'enauac na no'onaxa,

¹¹Ñimaye řo'otec da la'amaqchec ca qaica ca ye, qataq ca huetapoigui da nque'eenaxac.

- ¹²Ñimaye saishet da ipacchigui naqa'en ca huotaique da ño'ot ca sanqalaate' da ño'ot ca qauem, yaqto' saishet da ipacchigui da huo'o ca ño'ot camayepi.
- ¹³Ñimaye que'emaxam naqa'en ca ño'ot cam sanqalaate' da ño'ot na qauemsat, qataq ño'otec da saishet da ipaiguilo naua qauema maye huotaique da ño'o't.
- ¹⁴¡Nache ye na'a'q, camayepi pogolaxateguiñi, 'eeta'am da huetaigui ca napalaxa! Qaq ye na'a'q laiñi qalaq ipottapecra' 'eeta'am da huetaigui ye pe.
- ¹⁵Ñimaye nca'alaxatec ca choxoraq qataq ca huetaiya' naqa'en naua qauema na'aqtaqa, qataq nca'alaxateeguesop camaye da la'añaxac cam qaica ca iren.
- ¹⁶Qataq Ñimaye ño'ot da naquitaxac ca choxoraq. ¡Qataq ñapogui na alap na qauemaicpi!
- ¹⁷Qaq ñataqta machiguiñi qome ca shiñaxaua maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñañamaxaani ca lsomaxac, ñoqo'oye saishet qome da 'aumaqa'aguet da lviraqtanaxac Ñim Qaica ca Ñaqalanapec.
- ¹⁸Cha'aye Ñimaye da ño'ot ca nque'emaxa, qalaq nataqa'en nataren, qataq da huo'o ca iuaxan qalaxaye nataqa'en nataren.
- ¹⁹Qaq ñataqta ñe'eguelaqtalec da 'am nca'alaxateeguesop da lchecñaxac, qaq que'eca pa'atec nache ñoqta 'am sa ñasheneguet na qauemsat.
- ²⁰Da ivita da huo'o ca nqouaxa qalaq 'am nca'alaxateeguesop ca nleuaxa, qataq da ivita da huo'o ca alaataxac qalaq 'am, nca'alaxateeguesop ca ñeelonec.
- ²¹Ñimaye 'am ntelaqna'agueta naua qauema na'aqtaqa, qataq saishet da 'añi'itac naqa'en da ivita da nviyi' ca nlaxaani 'enauacna.
- ²²Choche 'aue'eetac naqa'en ca nqouaxa qataq ca ishet da nlaxaani 'enauacna, qataq saishet da 'añe'etega naqa'en ca shiguiñacpi maye huauec.
- ²³Na coma'pi qalaq saishet qome da na'aqchet ca 'ano'onaxa qataq ca shiguiñacpi 'enauac da 'anhuoteete'.
- ²⁴Ca 'arma' qalaq ñataqta huo'o da lañaxataxac, qataq da 'auchemaxata 'enauac ca 'ana'atetpi qalaq nalota't.
- ²⁵Ñataqta qalota qome ca 'am chegoxoguetpi 'aña'alaqpi, 'eeta'am aca huouepi maye nañaxattalec ca no'onaxa.
- ²⁶Ñataqta 'avitta'a da 'am ña'axaiquilec, nache 'avira aca 'anhuachiqui, qataq qoneta'am aca naqta ala ca 'auaxa maye ñataqta ñeta.
- ²⁷Qaq 'enauac ne'ena ñemataxai' qomi' ñapaxagueneque da nachera da lataxac, qaq ñataqta 'ana'axañaxana de'era, qataq maiche 'am 'analoqten.»

Job 6

So Job ñasateguet so Elifaz

- ¹Nache so Job ñasateguet so Elifaz, 'eeta':
- ²¡'Onaxaic taxa da qanaloqten de'era ñiqui'ic qataq da ñeque'eenaxac, da qaỹachangui aca naloqnaxanaxaquí!
- ³Nache yo'oqta da napacalec taxa da lsallaxa ca lsoche na 'alhua aso auaxai. Qaq ñoqo'oye da setaqa, qalaq qapa'atogueta naua ña'aqtaqa.
- ⁴Cha'aye Ñim Qaica ca Ñaqalanapec ñataqta aỹem ñapacaviigui ana lchechnapi, qaq na lshenataxanaxa anamayepi ñataqta ñapacaviigui na ño'oc. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta aỹem nlaqchigui da icolanaxa souaxat da l-loquixanataxanaxac.
- ⁵¿Peta'a ishet da nỹen ca 'ashena da huo'o ca aloq huoue? ¿Huo'otaq nỹen ca huaca da huo'o ca aloq 'auaqpi?
- ⁶¿Peta'a ishet da qanallec ca nallec da qaica ca lalegue toue? ¿Peta'a ishet da huo'o ca lamaic ca lapagaxa ca 'olgaxa lco'oue'?
- ⁷Cha'aye nam seqaictega co'ollaxa da sasachec, qalaq nachena nagui na sachectac.
- ⁸¡Qaq 'onaxaico' da Ñimaye aỹem ñanem ca seỹaxanaique, 'onaxaico' da Ñimaye ipacchigui da sheetapeguet!
- ⁹¡'Onaxaico' da Ñimaye nacheñi ñi chegoqchigui da aỹem nlaxaañi, nache imeuo naqa'en da ñachaalataxac!
- ¹⁰Qaq nachera taxa da aỹem ña'añaqchet, na'aictaxa da lta'araic da ñiqui'ic, qalaxaye huo'o da ñetonaxac, cha'aye aỹem saishet da ñeqoleguete' ca la'aqtac Ñimaye.
- ¹¹Qataq mashe qaica ca ña'añaxac da shecto'ot da seuataxaatac, qataq negue'to' ca huo'omshe shecto'ot da ñeca'altauec.
- ¹²¿Maye sheeta'amo' da la'añaxac ca coma'? ¿Qataq na ñapat maye 'eeta'amo' da la'añaxac ca lcat bronze?
- ¹³Ca sheeteco' da aỹem soolec da maiche shenec, ye mashe qaica ca aỹem itauan.
- ¹⁴Ca auochaxaua maye huo'o da nque'eenaxac, camaye iuen da qaỹauotec, na'aictoxo' da ca'ai qataq ñaxanec da ñi'iña Ñim Qaica ca Ñaqalanapec.
- ¹⁵Qalaxaye na ñaqañañicpi aỹem ñatenachet, 'eeta'am da la'añaxac ca la'auaxac, qataq 'eeta'am aca lacheugue da ipaxaalec qataq 'em,
- ¹⁶qataq 'eeta'am ca 'etaxat da imalaqta na le'ec qataq isaxa't da ñaleeguet aca aloñi.
- ¹⁷Qalaxaye da ivita da napaxañañi, nache deqaqa na la'auaxacpi, qataq da ana'c naua nta'api nache imeuo na le'ec 'etaxat.

¹⁸Huaña nache dashelec camaye ca queuoxoicpi, nache taalec ca toolec 'alhua huaña nache ileu.

¹⁹Qaq na nmenaxaic maye lma' ye Temán nqo'ona se'eso la'auaxac, qataq na queuoxoicpi maye lma' ye Sabá huo'o da naquitaxac somaye.

²⁰Qalaxaye da ivita somaye, nache sañañaten ca 'eetec, huaña nache daqat da naquitaxac.

²¹Qaq 'era da 'eetec ñaqa'en nagui da qoñeeta, souaxat da qauloñalec da lchec da souaigui, nache ñataqta huo'o da qarcolanqai.

²²Qalaxaye aýem saishet da qami' seýaxanoto da huo'o ca aýem qaña'añim, huo'otaq da qaushiichiñi da yaqto' aýem ñeca'alec.

²³Huo'otaq da huo'o ca aýem nca'alaxateeguesop ca depa'aguenataxaatac, huo'otaq da aýem nca'alaxateeguesop da lhuaqñaxac na qauemaicpi.

²⁴Ñaq aýem qauapaxaguiñi, nache aýem she'emaqtom qome, ñaq aýem qauachaxañiña ca huetaña ca isomaxac!

²⁵Naua ñaýamaqchiyiñi na'aqtaqa ñataqta huo'o da lamai'c da qana'axaýaxaategalo, qalaxaye naua qanasaqairec qara'aqtaqalle' saishet da 'eesora.

²⁶Qami' nacherata da aýem qanmichiitac souaxat naua ña'aqtaqa, cha'aye aýem huo'o da iuogoxo, nache naua ña'aqtaqa choche taira'cra'.

²⁷Qami' ñataqta qauañoxoche da qaua'ashaxañeetac da nachaalataxac ca saploq, qataq ivira'a da qaumiñi ca maiche qanauochaxauai!

²⁸Qaq nagui aýem qauloitot qome, nache aýem qoñiñapega da huo'otaq ñashepegaxaatac.

²⁹Qaq qaña'axañiñi qome naua qara'aqtaqalle', maye saishet da 'eesora, qataq qauañachiñiita da ñoqta 'eesora naua shena'ape.

³⁰¿Qalqo' qaupi'itaxañeetega da saishet da 'eesora naua ña'aqtaqa, huo'otaq da sa sañaten ca shenapec?

Job 7

¹Da nachaalataxac ca shiñaxaua da huetalec ana 'alhua, qalaq ñataqta lta'araic da nque'eenaxac, 'eeta'ama naua na'axa'te ca 'onataxanaxaic.

²Qataq 'eeta'am ca nlatac da nañaxaata'ape naua la'a'che souaxat da lyaxa da hueto'ot ca lpaqal, huo'otaq ca namaxashec maye iuattaique ca nsheetenaguec.

³Qaq aýem, mashe huo'oi soua souaigui ca'agoxoiqa da qaica ca so'ot, qataq soua pesa'ache da ñeque'eenaxac.

⁴Da ñenaatai' ye pe qalaq ñataqta qañoqtec ñaqa'en, qataq choche ñechemaqtapiguiñi, ivitta'a da yo'oxoguera, nache da seuennataxaatac qalaq, sheeta': ¿Chaq laguio' qaq yo'oxoñi?

⁵Da ño'ocñaxac qalaq da'aichigui na qoche'l qataq depoxoñapega't, qataq naquittashiguem na lli'i na lpoxoñaxa na ño'oc.

⁶Naua ñachattaiguilo na'axa'te qalaq sailaua'aguelo, 'eeta'am aca nqaleenaxanaqte, nache mashe qaica ca ñaquitaxac.

⁷Am Ñatamnaxala', 'auennata'a qome, da de'era ñachaalataxac da 'eeta'ama naua na'a'che da qanaucta'ape. Nache naua ña'ai'te sa lña da ñauachiguilo ca ñaamaqchiguiñi.

⁸Qaq na añem ilota'a nagui, qalaq saishet da qaltaq añem ila'a qonte', qaq 'Am añem 'aualletaique qome, qalaxaye mashe añem qaica.

⁹Eeta'am na lo'oc na piguem da huesogui nache nlagaxatapec, qaq nachera da 'eetec ca mashe tangui aca huachiqui, camaye saishet da qaltaq ñe'eguelaxasheguem,

¹⁰nache saishet da qaltaq ñe'eguelaxa ca lma', nache ca lauo' le'ecpi saishet da qaltaq nauane' camaye.

¹¹Qaq ñoqo'oye saishet da se'enaxaatai'. Qaq souaxat da ñataqta lta'araic da ñiqui'ic qataq da ñachetataic, qaq nachera da ño'ot da ñasaxarec ne'enaia ña'aqtaqa.

¹²¿Peta'a añemo' auaxai, huo'otaq shiguiñac lta'araic maye le'ec na 'etaxat, da yaqto' añem qanauaatalec 'anqa'en?

¹³Cha'aye añem naxa da seuennataxan, nache sheeta': Qom ñenaalec ca imala', nache amata da ñemataxac, qataq da ño'ochaxa ña'axaneguet da ñachotaxac,

¹⁴qalaxaye da ño'ochaxa huaigui 'anqa'en da icolanaxa, qataq chaqaiqa 'anqa'en naua ichoxonaxaco.

¹⁵Qaq ñoqo'oye 'onaxaictaxa da qaivigoqot na ñoqosot, nache saishet da queta da nca'altauec de'era ñachaalataxac.

¹⁶Mashe sañemec da ñachaalataxac. Qataq sa iuennataxa da nache 'eetai' da ñeca'altauec. Ñoqo'oye añem 'aña'axaatac, cha'aye da ñachaalataxac qaica ca naigui.

¹⁷¿Ta'ainco' da 'auauotaico' da la'amaqchec ca choche shiñaxauatto?, qataq ¿ta'ainco' da 'auqochetega camaye?

¹⁸Qataq ye nte'eta naua na'axa'tesa'ache da 'anmittac, qataq 'avi'eguelaqtalec da 'avi'eguetac.

¹⁹¿Ta'ainco' ye saq 'axaañi da aÿem 'aulotagui? Qataq aÿem 'aúa'aqta'a taxa da choche seuoxoorañi naua ÿa'alle.

²⁰Qaq da huo'o ca ÿasouaxashet qalaq ¿negue'to' ca sa ÿaÿamaxañi maye 'Am so'otec, 'Am maye 'anauaatalec na shiÿaxauapi? ¿Ta'ainco' ye ÿataqta aÿem 'aualamaqtapigui? ¿Qalqo' ÿapactec da aÿem 'ausallaxan peta'a?

²¹¿Ta'ainco' ye sa 'auapalaxato' na ÿasouaxashetpi? ¿Qataq saisheto' peta'a da 'aucoua'ai na qauem maye so'ot? Cha'aye aÿem mashe saqaÿaloq da sootaigui na 'alhua, qaq na'aictoxo' da aÿem 'anmittaique qome qalaxaye mashe aÿem qaica.

Job 8

Da Itaxaÿaxac so Bildad

¹Nache so Bildad maye lma' ye Súah, 'enapeco':

²«¿Chaq laguio', qaq 'aÿa'axaañi da qoneta'ac de'era da 'artaxaÿaxac? Naua 'ara'aqtaqa qalaq 'eeta'ama na la'at da sancherapec.

³¿Ñim Lo'onatac 'Enauacna peta'a isheto' da ÿashaxanec ca ÿaÿamaqchiguiñi lataxac? Ñim Qaica ca ÿaqalanapec saishet da saipaguelec naqa'en da llec ca no'on lataxac.

⁴Cha'aye so 'aÿa'alaqpi da huo'o ca lasouaxashet hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache Ñimaye mashe ÿauo'o da nhuaxanaguec somayepi.

⁵Qalaxaye da 'anmittaique Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca ÿaqalanapec, nache 'auÿaxanot da yaqto' choche 'am ichoxoren,

⁶cha'aye da qui'itta qataq ÿaÿamaqchiguiñi da 'arataxac, nache Ñimaye ÿataqta 'am ilotague', qataq 'am ÿe'eguelaxatot na 'aralamaxatpi co'ollaxa.

⁷Qaq so hua'auchiguiñi 'arsallaxa co'ollaxa, somaye qaica ca la'amaqchec da qanaloqneguet ca 'arsallaxa maye 'auaconeguet qome.

⁸Qataq 'aunataxanec qome som hua'au shiÿaxauapi, qataq 'auchemaxata qome na mashe nmate' lataxac so lta'alpi somayepi.

⁹Qomi' ñaq cheta'ague da qomi' huo'oi so lÿa na'a'q, qataq qaica ca saÿaanaqpec, naua qana'axa'te da souaqtalec ana 'alhua qalaq 'eeta'am na lpaqal da taÿa'a da pal.

¹⁰Cha'aye ne'ena togoshec shiÿaxauapi 'am da'aqtaxanem, qataq ÿachegoxotanguit añi lquiyaqte na 'am ÿanem la'aqtacpi da 'am ÿapaxaguen.

¹¹¿Isheto' peta'a da ñaxat aca na'aate da huetalec ca qaica ca nshaxa? qataq ¿ishet peta'a da ñaxat na pe'elac lta'a da netaña ca qaica ca 'etaxat?

¹²Qalaxaye na'aictaxa da ñaq darala, qataq da ñaq saxanaxa da qaiquesoq, qalaq ishet da deqaqa, napacalec ana laÿepi huouepi.

- ¹³Qaq 'era da 'eetec da llec̃yaxac 'enauac na icoua'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq da 'eetec da imeuo da naquitaxac na qauemaicpi.
- ¹⁴Da naquitaxac qalaq qaica ca la'añaxac, qataq da lpe'e ãataqta qapio'olec 'eeta'am na palachiyaxa lo'oxonec.
- ¹⁵Yoqo'oye da hua'axaua'a camaye qalaq qaica ca la'añaxac, qataq da ãacootaua'a qalaq saishet da nalo'oguet camaye.
- ¹⁶Cha'aye namayepi 'eeta'am ana qo'oipaq darala da hueta'aguet na le'eraxa añi nala', nache nquictauec ana llaxataxapi da ñaxaalec ca nañiguishelma',
- ¹⁷qaq na lpa'a'pi anamaye ãataqta nañaxattaigui ana coma'pi, qataq no'oxona'aguet na coma' lañepi.
- ¹⁸Qalaxaye da choche qanapogosheguem que'eca na'attaña, nache qaica da huo'o ca ãa'axat da na'attaña co'ollaxa yi'ie 'alhua.
- ¹⁹Qaq 'era da 'eetec da imeuo da lamaic̃yaxac da nachaalataxac, qaq que'eca lañaxataqa' nache ñaxaalec ana ãaqa'a huoue.
- ²⁰Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ca'ai ca shiñaxaua ãaãamaqchiguiñi da lataxac, qataq saishet da itauan ca ão'otta'ape naua qauema.
- ²¹Ñimaye ishet da 'am ãe'eguelaxata da qaltaq 'auaãalleguettac, qataq 'am ãanem da 'aua'alaqtai' souaxat da 'antonaxac,
- ²²Qaq na 'am nquiãategapi qalaq choche ãapoguilo naua lashego da la'aloxo, qataq naua lma'ate na qauemaicpi ivira'a da nlachiyiñi.»

Job 9

Da lãa lasataxac so Job

- ¹So Job qaltaq 'enapeco':
- ²Añem mashe saãateeta da 'eesa de'era qoñenapac. Qalaxaye ca 'eeteco' da huo'o ca da'aqtaxanem Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eetega qaica ca ãasouaxat,
- ³cha'aye da huo'o ca nshetaique da ncotaãapegue' Ñimaye, qalaq na qalota la'aqtacpi Ñimaye, saishet da 'oonolec ca qaãañoxt da qaãataãa'aguet.
- ⁴Cha'aye Ñimaye ãataqta lta'araic da la'añaxac qataq da laãaanec, ¿qaq negue'tom ca ishet da dataãa'aguet Ñimaye nache qaica cara da nachaalataxac?
- ⁵Ñimaye da dalemata nache ãacholaxan ana qasoxonaxapi, qaq anamayepi saishet da nanoma, chaq negue't ca hualolaguiñi naqa'en.
- ⁶Ñimaye ishet da ca'ai naqa'en ca na'attaña ana 'alhua, qataq ishet da cholaxan naqa'en ca ãa'añaxattañi anamaye.
- ⁷Ñimaye ishet da 'enapega aso nala' da saishet da nnoxoosheguem, qataq ana huaqaañipi da yaqto' saishet da 'eroigui.

- ⁸Ñimaye ndote' co'ollaxa da ño'ot na piguem, qataq vi'iiguat naqa'en ana lapaxa ana auaxai.
- ⁹Ñimaye lo'onata ana ñotta'a't huaqaañipi late'eraipi: huo'o aso le'enaxat Osa Mayor, qataq aso Orión qataq aso Pléyades qataq ana lañepi huaqaañipi maye na'ague da pa'aña'ague da la'añaxa.
- ¹⁰Ñimaye ñataqta qalota na ño'otpi lta'araicpi, maye qaica ca ishet da ñañaten qataq qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec, qataq saishet da qaivi' da qanaloqten!
- ¹¹Qaq Ñimaye da huo'otaq añem nlectot, qalaq saishet da sela'a, qataq da añem napacalec, nataqa'en saishet da ñanoma,
- ¹²qataq da huo'o ca ñacona da ñauo'o lalamaxat, qalaq ¿negue'tom ca ishet da ñe'eguelaxaala't? Cha'aye negue'tom ca ishet da ichemaxata ca ño'ot Ñimaye.
- ¹³Ñim Lo'onatac 'Enauacna da dalemata, qalaq saishet da pasa'a da nañaxaani, qaq na ltauapi so Rajab qalaq ña'atto'oto naua l-llecte Ñimaye.
- ¹⁴¿Qaq ca sheeteco' ca ña'aqtac da yaqto' sasateguet Ñimaye, qataq ca 'eeteco' ca ña'aqtac da ñecotañapegue'?
- ¹⁵Qaq na'aictaxa da qaica ca sasouaxat, qalaxaye saishet da sasateguet Ñimaye. Ñimaye nacheñi ñi añem nmit, ñoqo'oye señaxanot da choche añem ichoxoren.
- ¹⁶Qaq Ñimaye da huo'otaq señaxana, nache añem hua'axaña, qalaxaye yo'oqta da saishet da añem ñoqocha'a.
- ¹⁷Nache Ñimaye yo'oqta da añem iuaxanec ca la'at lta'araic, nache nquigaxatec na ique'emaxapi, na'aictaxa da qaica ca la'amaqchec ca sasouaxat,
- ¹⁸nache ño'ot da qaica naqa'en ca ldaq'a naua ña'a'che, qataq añem nlaxatchigui da ñequi'icñaxac.
- ¹⁹Qaq da nachera da yo'oqchigui na'añaxac, qalaq Ñimaye ñataqta ñactec da la'añaxac, qaq da huo'o ca qancotañapigui qalaq ¿negue't ca ishet da ñañoxot da nachaateuo naqa'en Ñimaye?
- ²⁰Qaq na'aictoxo' da qaica ca ñasouaxashet, qalaxaye naua ña'aqtaqa nachenaua naua añem ñasouaxa't. Qataq na'aictoxo' da no'on da ñataxac, qalaxaye Ñimaye nache 'ena'am huo'o naqa'en ca ñasouaxashet,
- ²¹Añem ñataqta qaica ca sasouaxat, qalaxaye mashe qaica ca naigui da ñachaalataxac. Cha'aye añem mashe ñasamiisop da ñeca'altauec.
- ²²Qaq damaye nache 'eeta'a't. Ñoqo'oye da iuennataxac, 'eeta': Ñimaye nlaxaani cam huo'o na ñasouaxat qataq ca qaica ca ñasouaxat.
- ²³Qaq da nque'elaxatta da qanayeuaigui ca napiina maye dalaataxanapec, nache Ñimaye choche ñe'eetac da nque'eenaxac na qaica ca ñasouaxat.

²⁴Qaq Ñimaye ñanem da yaqto' na qauemaicpi ñacona na lma' na huetalec ana 'alhua, qataq ñaxachiguilo naua la'ai'te na aloico lo'o', yaqto' saishet da nmit damaye, qaq Ñimaye da saishet da ño'ot de'era, qaq ¿chaq negue'ttoxo' ca lña ishet da ño'ot de'era?

²⁵Naua ña'axa'te qalaq ñataqta nqalgoqta'ape, 'eeta'ama ca qomitaxaic, qataq ñataqta sailaua'aguelo, nache sanauane' ca ña'ñamaqchiguiñi.

²⁶Ne'enaua ña'axa'te ñataqta sailaua'aguelo 'eeta'ama aca notaxaqui da qanayiguingui na 'etaxat, qataq 'eeta'am ana naloxo na taga' da icanapec ca loxonec.

²⁷Qaq da, sheeta': Secoua'ai qome da ñeque'eenaxac, nache se'enaxat da samachiguiñi qataq sañalleguettac,

²⁸qalaxaye ñataqta añem icolanaqchet, 'enauac ne'ena ñequi'iguesat cha'aye añem sañaten da Ñimaye saishet da ña'amaqten da qaica ca sasouaxat.

²⁹Cha'aye Ñimaye mashe ña'ñaten da huo'o na ñasouaxashetpi, nache negue'to' ca naigui da ña'añaxattac.

³⁰Cha'aye na'aictotoxo' da sauota'a na ñyoxonaxat da señoi' naua ihuaxaye, huo'otaq da señoxona ca lña ñyoxonaxat,

³¹qalaxaye nache 'ena'am ishet da añem 'auasaxangui ca qañoqchiguingui nshaxa, huaña nache ivira'alo naua maiche añogo añem deqaigalo.

³²Cha'aye Ñimaye saishet da 'eeta'am ca choche shiñaxauatto da shenapega, sheeta': «Qolaq ñeqo'onaxaua'a ye huaña da huo'o ca qanmit.»

³³Cha'aye da shenaqta, qaica ca ishet da nmit na nasouaxashetpi, qataq ca qomi' nalaleguete da qomi' nmi't,

³⁴qataq qaica ca nqanaxata'aguet Ñimaye da añem iuxaatac, qataq da añem icolanaqchet da lchec Ñimaye.

³⁵Qalaxaye, nache 'ena'am ishet da setaxaño Ñimaye, qaica ca she'etaique. Cha'aye sañateeta da qaica ca ñasouaxashet hueto'ot Ñimaye.

Job 10

¹«¡Qaq añem mashe ñasamiisop da ñaq ñeca'altauec! Yoqo'oye ñematcheguem da ñasaxauec 'enauac na sa sañamaxarenpi, qataq ñeqatsheguem 'enauac na ñequi'iguesat.

²Yoqo'oye shenapega Ñim Lo'onatac 'Enauacna, sheeta': «¡Saishet qome da 'auo'ot ca ñeuxanaxuec! nacherato' da añem 'aua'aqtaxanem chaq negue'to' ca ñasouaxashet.

- ³Cha'aye da maiche aýem 'aro'onatac, qaq, ¿peta'a ýaýamaqchiguiño' da aýem sa 'auyacnapec, qataq da aýem 'auo'otan? Qalqo', ¿'auaýamaxareeta na ýo'ottac na qauemaicpi?
- ⁴¿Qalqo' da 'armeenaxanaxac 'eeta'am da lmeenaxanaxac ca shiýaxauatto? ¿Qalqo' naua 'ara'ai'te 'eeta'ama naua qara'ai'te?
- ⁵¿Naua 'ana'axa'te peta'a 'eeta'amo' naua na'axa'te ca choche shiýaxauatto? Qataq naua vi'ie da 'anachaalataxac, ¿peta'a saqaýarauec da 'eeta'am da nachaalataxac ca shiýaxaua?
- ⁶Qalaq, ¿ta'ainco' da aýem 'anmittac, da yaqto' 'auanata ca ñe'enaxac? Qataq, ¿ta'ainco' da 'auchemaxattaique ca ýasouaxashet?
- ⁷Qaq na'aictaxa da mashe 'auaýaten da qaica ca ýasouaxashet, qataq qaica ca ishet da aýem nca'alaxateeguesop da 'ara'añaxac.
- ⁸Qamaq naua 'arhuaxaye maiche aýem lo'onatac co'ollaxa, qalaq, ¿ta'ainco' da huotaique da aýem 'anlaxaañi?
- ⁹Auennate qome da aýem 'auachegoxotaigui ana 'alhua co'ollaq aýem 'auo'ot, qalaq, ¿ta'ainco' ye huotaique da aýem 'avi'eguelaxatoigui anamaye?
- ¹⁰¿Saisheto' da nache 'Am da aýem 'aucorec co'ollaxa da sheeta'am na huaca lche'? ¿qataq da 'eeta'am namaye da da'añiýa'a't 'anqa'en co'ollaq aýem 'auo'ot?
- ¹¹'Am maye 'auo'oxoolec co'ollaxa na lo'oc na ýapat, qataq 'auo'oxona't ana lo'otapi naua ipi'ineqa.
- ¹²Aýem 'aýa'anem da ica'alaxa, qataq da 'arsoxoyec, qataq da 'artelaxa nachera da aýem nca'alaxattauec.
- ¹³Qalaxaye sela'a da huo'o da 'oxottañi añi 'arquiyaqte, qaq nagui saýateeta da 'arhuennataxa saqcha'a, 'eeta':
- ¹⁴'Am, aýem 'anauaatac da huo'o ca ýasouaxashet, huaña nache 'auo'ot ca ñeuaxanaguec souaxat cam ýasouaxashet.
- ¹⁵Qaq da huo'o ca ýasouaxashet, nache aýem seqat, qaq da qaica ca ýasouaxashet, qalaxaye ñaq 'eetalec huo'o da ña'aloxonaxac. ¡Cha'aye aýem nlaqchigui da ñeque'eenaxac qataq da ýaquicoxo!
- ¹⁶Qaq da ñachaañi nache qoneta'am ca shiguiýac maye dequi'iýapec, da aýem 'anqapecot da yaqto' aýem 'ato, qaq 'era da 'eetec da ýoltaq aýem 'auachaxana da lta'araic 'ara'añaxac.
- ¹⁷Saishet da 'aueetaique ca dalaxaic 'aratenataxanaxanec, da aýem ýasaxalec ca ýasouaxashet, cha'aye da 'aralemataic da sheeta ýataqta 'anquigaxattauec, ¿'eeta'am 'anqa'en ca qalota alleppi da aýem iloquiaxaatac!

¹⁸¿Ta'ainco' co'ollaxa da aÿem 'aua'aqta'a da sañiguiñi? 'Onaxaictoxo' da nache seleu co'ollaq saxanaxa da huo'o ca aÿem ila'a.

¹⁹Nache aÿem sachegoqtoigui taxa na lauel aso ÿate'e, da aÿem qairouga aca ñeuachiqui, nache sheeta'am taxa da 'eco' nache 'eetai' da aÿem qaica.

²⁰Cha'aye da ñachaalataxac mashe nayeeta'a ca loga't, nache 'onaxaictoxo' da aÿem 'aua'axaÿa'a da selactapiguiñi, yaqto' cara'acolec da huo'o da ÿamaicÿaxac,

²¹llaxatemaq saxanaxa da ivita da ashec, cha'aye nache saishet qome da ñe'eguelaq, da saÿa cam 'alhua maye huaña na lpaqal qataq na napalaxa,

²²cam 'alhua maye huaña na lta'araic napalaxa, qataq qaica ca laÿamqa', cam 'alhua maye ne'ena yo'oqchiguiñi 'eeta'am na napalaxa.»

Job 11

Da ltaxaÿaxac so Sofar

¹So Sofar maye lma' ye Namat, detaqa, 'eeta':

²«Na qalota na'aqtacpi, ¿peta'a sa iueno' da qaÿasateguet? Qataq ca taxaÿaxaiaic ¿peta'a saisheto' da qaica ca lasouaxashet?

³Qalqo' 'aupi'itaxaatega da ne'ena 'ara'aqtacpi, maye qaica ca naigui ÿo'ot da qaica ca detaqa da shenaqta, qataq, ¿'aupi'itaxaatega peta'a da saishet da sasataxaguet ne'ena 'are'enaxanaxacpi?

⁴'Am maye qoneta': «Na ÿapaxaguenataxanaxacpi ÿataqta ÿaÿamaqchiguiñi, qataq ÿataqta qui'itta da ÿataxac.»

⁵¿Qaq 'onaxaico' da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da detaqa da yaqto' 'am ÿasateguet!

⁶Nache Ñimaye 'am ÿapaxaguenec na saqcha'a naÿaanecpi, maye ÿataqta huo'o da lqalaic da yaqto' qaÿaÿaten. Huaña taxa nache 'am 'auaÿaten da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saishet da ipaigui da ÿoqta 'anhuaxanaguec taxa.

⁷¿Qaq 'am 'aupi'itaxaatega peta'a da 'aushet da 'aunoxoneua'a na saqcha'a lhuennataxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna? ¿Qalqo' 'aushet peta'a da 'avi' da 'auaÿaten ca ÿataqta saqcha'a lataxac Ñim Qaica ca ÿaqalanapec?

⁸¿Qaq hua'ago' ca qonetec da 'avi' damaye, ye ÿataqta napacalec na piguem ye lshequitcheguema? Qataq ¿ca 'eeteco' da 'auaÿate'n naamaye? Ye ÿataqta napacalec ye lshecchiguiña ye loga't ca huetaña na lqui'ipi na leuaxaicpi.

⁹Naamaye ÿataqta qalochiyiñi, napacalec ye lcachiguiñi ana 'alhua, qataq napacalec ye lcateueegue aso auaxai.

¹⁰Qaq da huo'otaq anac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache huo'o ca ÿaconeua'a da icoñi', nache da huo'otaq deÿaxaasop da qanmit, qaq, ¿negue't ca ishet da npaxata'aguet Ñimaye?

- ¹¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauatton ca tenataxanaxaic, qataq Ñimaye ila'a na qauemsat, qalqo', ¿'aupi'itaxaatega peta'a da saila'a namayepi?
- ¹²Qalaxaye que'eca na'a'q, qom deco'o aca 'ashena, da shiñaxaua ca llalec, huaña nache ishet da huo'o da lañaanec ca qaica ca ñañaana'a.
- ¹³Qaq 'am da 'ano'onaxat da 'arquiyaqteñaxac, qataq 'aña'anoto naua 'arhuaxaye Ñimaye,
- ¹⁴qaq da huo'o na 'arasouaxashetpi, qalaxaye 'aña'axanec, qataq sa 'auashenem ye 'arma' da huetaña na sañañamaxañesat,
- ¹⁵huaña nache da 'armeenaxanaxac qui'itta, da huo'o ca 'auamata'a qataq ñataqta qaica ca 'am iraxanai', qataq qaica ca 'añe'etaique.
- ¹⁶Huaña, nache 'aucoua'ai da 'anque'eenaxac, qaq da 'auennate damaye, qalq 'eeta'am 'anqa'en ca 'etaxat maye mashe ñoxogue.
- ¹⁷Nache da 'anachaalataxac ñataqta 'eroigui, 'eeta'am na le'eraxa añi nala' da mashe na'a'q laiñi, qaq na napalaxa qalq 'eeta'am na yo'oqchiguiñi da mashe yo'oxoñi.
- ¹⁸Huaña, nache 'avi'imaqtac, cha'aye huo'o da 'anaquitaxac, qataq da 'auo'оче qalq qaica ca 'andaqtaique, cha'aye 'am qanpaxattalec.
- ¹⁹Da 'annañi qalq qaica da huo'o ca 'am icolanaqchettac, nache qalota qome na 'am naña da nshetaique da 'aña'anem ca 'artaunaxanaxac.
- ²⁰Qaq nam qauemaicpi qalq imeuo qome, qataq saishet da ñanata ca lle'eguenaca', huaña nache naquitta'a da maiche ileu.»

Job 12

Da Itaxañaxac so Job

- ¹So Job qaltaq detaqa nache, 'eeta':
- ²«¡Qaica ca qami' iqolegue't da ñataqta 'eesa qoviita'aguet na shiñaxauapi, qaq ñoqo'oye da qaullivi, nache huaña da imeuo da nañaanec!
- ³Qalaxaye añem nataqa'en huo'o da ñauattonaxanaxac, qataq saishet da ñapactec da añem qanapacñalec. ¡Cha'aye negue'tom ca sañañaten 'enauac de'era!
- ⁴Qaq na'aictoxo' da qaica ca sasouaxat qataq ayem qui'itta, qataq caillaye da señaxana Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalq añem ñasateguet, qaq nagui na sheetega ñauochaxauapi, qalq nda'a't da añem ne'eetapigui.
- ⁵Ca ipi'itaxaatega da ñañamaqta da nachaalataxac, nache ño'otan ca choxoraq, qataq sa itena'a da ñamaxañi ca mashe huotaique da huañi.

⁶Qaq na cachaxaicpi qalaq lactapiguiñi hueta'alo naua lma'ate, qataq na inogoqchettac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq qaica ca machaqca, cha'aye ipi'itaxaatega da mashe huetaigui naqa'en na lhuaq lauel Ñimaye.

⁷Aunat qome na shiguiyacpi yaqto' 'am yapaxaguen, huo'otac na mayopi, yaqto' 'am da'aqtaxanem.

⁸Nataqa'en 'aunat ana 'alhua, yaqto' 'am yapaxaguen, qataq na nñaq maye huetangui ana auaxai, yaqto' 'am da'aqtaxanem.

⁹Cha'aye negue't namayepi ca sañañaten de'era, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi Ñim lo'onatac namayepi.

¹⁰Na lhuaq lauel Ñimaye, nache huetaigui 'enauac na huo'o da lca'alaxa, qataq naua la'a'che da nachaalataxac na shiñaxauapi.

¹¹Da na'axañaqchec ishet da yauatto'n naua yotta'a't na'aqtaqa, 'eeta'am ñi nachaxat da yañaten ca ama qataq ca ñe'eua.

¹²Na ya'axaiqupi huo'o na lañaanecpi, cha'aye da qañoqtec nachaalataxac namayepi, nache da yō'ot da lañaanataxanaxac.

¹³Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna yataqta yaanaxanaxaic, qataq 'añaxaic, Ñimaye hueto'ot na nauattonaxanaxacpi qataq na nañaanataxanaxacpi.

¹⁴Ca nlaxaani Ñimaye, nache qaica ca ishet da no'oxoosheguem, nache 'ena'am da huo'o ca yapoua'a, nache qaica ca ishet da yauateua'a.

¹⁵Ñimaye da nllañi na auot, nache huo'o da lqaxañaxa ana 'alhua, nache 'ena'am da anacot na auot, nache npaxaasheguem ana 'alhua.

¹⁶Ñimaye hueto'ot da nañaanec qataq na'añaxac. Ñimaye yauatton ca qañatenachet qataq cam datenataxan.

¹⁷Ñimaye yō'otec na yaanaxanaxaicpi da deqat na lañaanataxanaxacpi, qataq nam aloico lo'opi 'eco' huo'o da aloic naqa'en.

¹⁸Ñimaye deuotaxanec da la'añaxac na nta'alpi, qataq yō'otec da noxonec qataq huetauec naqa'en namayepi.

¹⁹Ñimaye deuotaxanec da lo'onataxanaxac nantaxañaxanaxanecpi, qataq nqateeguesop da la'añaxac na 'añaxaicpi.

²⁰Na nqataxac lo'opi qalaq qaica naqa'en ca la'aqtac, qataq deuotaxanec da qaica ca nqalaata'ai' na nqueroxonecpi.

²¹Qataq yasaxalec da no'otanager na huo'o naq 'enec, qataq nam 'añaxaicpi qaica naqa'en ca la'añaxac.

²²Ñimaye yō'ot da yo'oqchiguiñi na yataqta qañoqchiguiña napalaxa, qataq nqatsheguem da yaqto' qaila'a na lpaqal maye huetaigui da nleuaxa.

²³Ñimaye ño'ot da nquictauec na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq ishet da nłaxaañi qataq da ilagaxattac na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq ishet da qaltaq lañona't.

²⁴Ñimaye deuotaxanec da lañaanataxanaxac na lta'alpi na shiñaxauapi, nache choche isomtac naqa'en, 'eeta'am da huetalec ca toolec 'alhua maye qaica ca nqa'aic.

²⁵Huaña nache choche ipottapecra' naqa'en huetaigui na napalaxa, ñe'egottapigui' naqa'en 'eeta'am ca taxaic.

Job 13

¹Qaq 'enauac ne'ena ñataqta sauachigui, qataq 'enauac da sa'aqchigui, qataq sañateeteguet.

²Nam qauaỹachiñipi nataqa'en aỹem sañaten, qaq saishet da aỹem qanapacỹalec.

³Qalaxaye aỹem sauotaique da ñoqta setaxaỹapegue' Ñim Qaica ca Ñaqalanapēc, qataq ñeshetaique da ñecotaỹapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Cha'aye qami', choche qami' tenataxanaxaiqa, qataq 'enauac qami' natannaxanaqpi, qalaxaye qaica ca qami' naiguilo.

⁵Qami' taxa da choche qañi'imaxachiita, qaq nacheractaxa da ño'ot da qami' ñaanaxanaxaiqa.

⁶Qaq nagui qana'axaỹaxañiñalo naua itaxaỹaxaco, qataq qana'axaỹaxañiichigui da shenapēc.

⁷¿Qami' qaupichiitega peta'a da qavicheetapeguelec, Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qauo'oche' naua qaratenataxanaxacolle'? Qataq, ¿qaupichiitega peta'a da qautauañi da qauo'oche' naua qanashepegaxanaxacolle'?

⁸¿Qami' peta'a qaupichiitega da qavicheetapeguelec Ñimaye? ¿Qataq da qanpaxachiitalec Ñimaye?

⁹Qalaxaye, ¿chaq qoñiiteco' da qami' nmi't Ñimaye? ¿Qaushichi peta'a da qauatenachichi, Ñimaye da 'eeta'am ca choche shiñaxaua?

¹⁰Da qami' qanqañoxochiitañi da qavichiitepeguelec Ñimaye, nache Ñimaye qami' sañala'aque da qami' iviraxato'oto.

¹¹¿Saisheto' peta'a da qami' icolanaqche't da la'amaqchec Ñimaye? Qataq ¿saishet peta'a da qami' iviloxolaqche't da qarcolanqai Ñimaye?

¹²Naua lleco naua qara'aqtaqalle' qalaq 'eeta'am na alo da nlaguiñi, qataq qaica ca la'añaxa'c 'eeta'am ca npaqtaxanaxat nshaxa.

¹³¡Qaq nagui, qae'enaxañiitai', ñaq aỹem qauaqaita'a da setaqa, na'aictoxo' cam souaigui!

- ¹⁴Añem mashe sa seren da ñachaalataxac, na'aictoxo' cam 'eetec ca huaigui damaye.
- ¹⁵Na'aictoxo' da añem ñalauat Ñimaye, qalaxaye nache 'ena'am seuata'aguet, yaqto' ishet da sataña'aguet Ñimaye, da ñepaxalec da ñataxac.
- ¹⁶Qaq Ñimaye, nacheñi ñi añem nca'alaxatec qome, cha'aye qaica ca 'etaxaloxoic da ishet da inoxoneua'a ca hueta'a Ñimaye.
- ¹⁷Qaq nagui qana'axañaxañiichiguilo naua ña'aqtaqa, qataq qana'axañaxañiña dam shenapec.
- ¹⁸Cha'aye añem sañamaxatchiguiñi qome ca itaxañaxac, cha'aye sañateeta da ñañamaqchiguiñi da ñataxac.
- ¹⁹Qaq da huo'o ca nshetaique da huo'o ca añem ñasaxalec ñasouaxashet, nache añem saishet da setaqa nagui, choche sevitta'a da seleu.
- ²⁰Qaq 'Am señaxanot da añem 'aña'anema naua dos maye señaxaneua'alo, nache saishet da 'Am ñeqañochochesop:
- ²¹Axaañi qome da añem 'auaxaatac, qataq saishet da ñaguec 'anqa'en da icolanaxa.
- ²²Añem 'añaxana qome, nache 'Am sasateguet, qalqo' sa'auñi da setaqa nache añem 'auasateguet.
- ²³Ñaq añem 'aua'aqtaxanem, ¿chaq lcata na ñasouaxashetpi qataq na so'ot sañañamaxañipi? Ñaq añem 'auachaxana, chaq negue't na qauempi maye so'ot.
- ²⁴¿Ta'ainco' ye añem 'anqañochochesop? Qataq ¿ta'ainco' da 'eco' añem 'ampa'aguenaxaua?
- ²⁵¿Peta'a 'aulaxachigui aca laue ana qo'oipaq da huetaiya'? Qataq ¿'aucaatac peta'a ca 'auaqpi maye deqaqta?
- ²⁶Ñataqta huo'o da lqui'ic na ñasouaxashetpi maye añem 'auasaxalecpi, cha'aye añem 'auñoqtalec na ñasouaxashetpi co'ollaq ñaq añem nsoqolec.
- ²⁷Ñataqta 'aucoñetchiyiñi naua ichel, qataq 'aulochiguilo naua iqauaxaqui', qataq ñataqta 'aualte' naua lliguiyiñi naua ñapia'ate.
- ²⁸Cha'aye 'enauac da shenaqta qomi' nlatrañi, shenaqta'am ca nogoxot da mashe chec na lalaxat.

Job 14

- ¹Ca shiñaxaua ñiguiñi chegaqaigui aca 'alo, camaye da nachaalataxac sa qaña'ague qataq qalota na nque'eenaxacpi.
- ²Camaye 'eeta'am aca lauoxo da dasovi, ime nache deqaqa, 'eeta'am na lpaqal da taña'a da pal.

- ³¿Ta'ainco' da ñalamaqchigui 'anqa'en da 'armeenaxanaxac ne'ena shiñaxaua qataq 'anauegueuo da yaqto' 'ancotañapegue'?
- ⁴Cha'aye, ¿negue't ca ishet da nqatec ca qui'itta, da ñachegoxotaigui ca nshepaxan? ¡Qomye, qaica!
- ⁵Naua na'axa'te qataq naua ca'agoxoiqa, maye nachattaigui ca shiñaxaua, mashe 'auo'ot ye laloqo' da yaqto' saishet da napacalec.
- ⁶¿Yoqo'oye 'anqateeguesop qome da 'armeenaxanaxac camaye yaqto' ishet da lactapiguiñi! ¡Ñaq 'aua'axaña'a da machiguiñi da nachaalataxac qataq da imatta ca lo'onatac ye na'a'q!
- ⁷Da qaiquesoq aca qo'oipaq, qalaq acamaye ishet da qaltaq ñaxatec, qaq acamaye saishet da sa qaca aca llaxataxa.
- ⁸Na'aictaxa da mashe lto naua lpa'aye, qataq aca lamo da mashe ltoñaigui ana 'alhua,
- ⁹qalaxaye da ivita da noma'aguet na laquitaxa na 'etaxat, nache ñaxatec, nache huo'o ana lcouepi, 'eeta'am aca dalaxai qo'oipaq.
- ¹⁰Qaq ca shiñaxaua da ileu qalaq nache ñataqta imeuo. Qataq da ileu, qalaq ¿hua'ague ca taigue?
- ¹¹Qaq 'eeta'am da nchisheguem na 'etaxat aso auaxai, qataq na tala da 'imñi, nache deqaqa,
- ¹²qaq nache 'eeta'am ca shiñaxaua da nnaañi, nache saishet da qaltaq ñisheguem. Qalaxaye da ñaq huo'o na piguem, nache saishet da nlouec, qataq saishet da ñisheguem souaxat na lo'ochaxa.
- ¹³'Onaxaico' da añem 'oxooñi da huaña ca lma' na leuaxaicpi, nache ivitta'a da inoxonec da 'aralemataic, qaq da inoxonec damaye nache añem 'auennate!
- ¹⁴Qaq da ileu ca shiñaxaua, ¿peta'a ishet da qaltaq nca'alec? Yoqo'oye 'enauaque naua na'axa'te, de'era ñachaalataxac da seuataxaatac, nache ivitta'a ca na'a'q da añem qaisouec.
- ¹⁵Qaq da añem 'añaxana, nache 'Am sasateguet qome, cha'aye 'anshetaique da 'aulo'ot nam lo'onatac naua 'arhuaxaye.
- ¹⁶Qaq nagui da 'aulochiguilo naua iqauaxaqui', nache saishet da 'aulotagui na ñasouaxashetpi,
- ¹⁷nache ñataqta 'auapogoña da 'oxot na ñepe'enaxacpi, qataq 'auapalaxat 'enauac na ñasouaxashetpi.
- ¹⁸Cha'aye 'eeta'am ana qasoxonaxa da qalagoxoñi, nache nlaguiñi, nache na coma'pi ca'ai na netaña.

¹⁹Qataq 'eeta'am na 'etaxat da ŷau na coma', qataq na la'auaxac na auot da ŷache na namoxoŷaxa maye huetalec ana 'alhua, qaq nache 'eetec, da 'anlaxaañi da naquitaxac ca shiŷaxaua.

²⁰Qaq camaye nache 'eetai' da 'oxonec, nache imeuo 'anqa'en, qataq 'ana'aqchet da lashiguiŷaxac, ime nache 'auo'orauec.

²¹Qaq da huo'o da ño'oxonnataguec ca llalaqpi, qalaq camaye saishet da ŷaŷaten, qataq da huo'o da ne'enaguec, ca llalaqpi qalaq saishet da nanoma,

²²qaq nacherata da lqui'ic da maiche lo'ocŷaxac maye nanomta'a, qataq da nque'eenaxac da maiche nachaalataxac.»

Job 15

Da Itaxaŷaxac so Elifaz

¹Nache detaqa so Elifaz maye lma' ye Temán, 'eeta':

²«Ca ŷaanaxanaxaic da detaqa qalaq saishet da nasaxauac ca la'aqtac maye qaica ca naigui, qataq saishet da ŷashettaguilo naua Itaxaŷaxaco da 'eeta'ama na la'at,

³qataq da ncotatac qalaq no'oiteguelo naua 'ena'ape, qataq sa detaxaiguilo naua na'aqtaqa maye qaica ca naiguilo.

⁴Qalaxaye 'am 'auo'ot da qaica ca 'enec qanqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq da qaica ca naigui qanqa'en da qanatamnot Ñimaye.

⁵Cha'aye naua maiche 'aye'etaxaloxoco nachenaua na 'am ŷasouaxa't, qataq naua 'ara'aqtaqa maye datenataxa'n.

⁶Qaq saiuen da sa'axat ca 'arasouaxashet, cha'aye nam chegaqaigui na 'ap 'ara'aqtacpi nachenaua naua 'auque'emaxama.

⁷¿Qalqo' 'aupi'itaxaatega da nache 'am, da 'am la'auaxanec ŷale da 'am huo'o, qataq da nache 'eetai' da 'am huo'o co'ollaq saxanaqaca ana qasoxonaxapi?

⁸¿Qalqo' nache 'am da 'aŷa'aatapeguema naua 'arqataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna? ¿Huo'otaq da nache 'amta da 'am ŷaanaxanaxaic?

⁹¿Negue't cam 'auaŷaten maye qomi' saishet da saŷatenaq? Qataq ¿negue't ca lŷa 'arauattonaxanaxac maye saishet da sauanaq?

¹⁰¿Qomi' mashe qomi' ŷa'axaiqa, qataq ŷapaga'q naua qarqaigo, qataq huo'o na napacalec da llaxa so 'aralamaxat 'arta'a!

¹¹¿Qache saisheto' da nalotañi da 'am icochaqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq da huesotte' naua qara'aqtaqa da 'am setaxasoqtacot?

¹²¿Ta'ainco' da qoquetague' da maiche 'arquiyaqteŷaxac, qataq da 'ettapoiguilo naua 'ara'ai'te da 'aralemataic?

- ¹³¿Ta'ainco' da ÿataqta 'aualēmataña Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq 'aña'axaateueeguelo naua 'ara'aqtaqa?
- ¹⁴Qaica ca naigui ca shiḡaxaua maye chegaqigui aca 'alo da 'eetega qui'itta da lataxac, qataq da 'eetega qaica ca lasouaxashet.
- ¹⁵Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ye nataqa'en na lalamaxatpi piguem le'ecpi da saishet da sa npī'itaxana, qataq ivira'a na piguem, saishet da qui'itta naqa'en da imeteetac.
- ¹⁶Qaq ḡoqo'oye nataqa'en saishet da sa npī'itaxana na shiḡaxauapi maye ḡataqta qauem qataq qaiqaiga da lataxac, maye da ḡo'ottac na saḡaḡamaxañesat qalaq 'eeta'am da nḡomigui na 'etaxat!
- ¹⁷Qaq ḡoqo'oye ñaq aḡem 'ana'axaḡana, cha'aye huo'o da 'am sa'axatem, nam lataxacpi maye mashe sevireguetpi,
- ¹⁸maye qomi' ḡapaxagueneque nam ḡaanaxanaxaicpi, maye namayepi ḡachegoxoto'ot co'ollaxa so hua'au lta'alpi, qaq nache saishet da ḡoxooñi.
- ¹⁹Qaq nachesota somayepi da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ḡanem co'ollaxa na 'alhua, qataq qaica da ḡalecta'aguet nam ḡaqa'a ca chegaqa'ague.
- ²⁰Da nachaalataxac ca shiḡaxaua qauemaic qataq qaica ca iren, qalaq ḡataqta nque'etaxangui da nqui'ic, qataq sa qaḡa'aguelo naua vi'ie da nachaalataxac.
- ²¹Qataq hua'aqtega na lta'araic nllimiāxa maye ḡo'ot da ncolanāxa, qaq da ivita da ḡe'emaqtac, nache na cachaxaicpi decachiḡot.
- ²²Camaye qaica ca naquitaxac da ḡet na napalāxa, qataq taḡa'a da qairolec na ḡeelonec.
- ²³Qataq isomtapigui', qataq tata'a da aloq na teguesanpi. Qataq ḡaḡaten da taḡa'a da imeuo.
- ²⁴Nache nque'etaxangui da ḡataqta lta'araic lcolanāxa, 'eeta'am ca nta'a da yaqta'a da qailoquixan.
- ²⁵Qaq 'era da 'eetec cam dataḡa'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq cam nshegheetacot Ñim Qaica ca Ḳaḡalanapec,
- ²⁶nache huota'a aca lpaqtaxanaqte da nshegheetega da nqapaxanot Ñimaye da delogui'.
- ²⁷Qataq souaxat da chaxaraic da lashiguiḡaxac, qataq ivira'alo naua da'am laḡel na lcheta.
- ²⁸Nache camaye netaña qome ca huaqta'a't nḡecpi maye nlachiguiñi, cam nḡecpi maye qanayeca'ai, souaxat da dolachigui.
- ²⁹Qataq saqaḡauec da lsallāxa camaye, qataq saishet da nquictauec ca lalamaxatpi ana 'alhua.

³⁰Qataq na napalaxa saishet da ÿet camaye. Camaye 'eeta'am qome ana qo'oipaq da ñaxatec, qalaxaye ca norec ÿavigaxat ana lcouepi, qataq aca lauoxo ÿache na la'at.

³¹Qaq ÿoqo'oye saishet qome da 'aua'amaqten ca natenataxanaxac, cha'aye qoquetaua'a qome da 'am qaÿatenachetta.

³²Cha'aye acamaye deqaqa qom ñaq saxanaxa da ivita ca laloqo', qaq ana lcouepi saishet da ÿe'eguelaxa da ñaxatec.

³³Qataq 'eeta'am ana uva lcheyec, maye saishet da ivira'a da ÿe ana ala, qataq 'eeta'am ana olivo da choche naaÑi ana lauoxo.

³⁴Na qauemaicpi qaica qome ca llalec, qataq na lma'pi qalaq da'aichigui na chegaqaigui da lcachaxac, qalaxaye ca norec ÿavigaxat qome.

³⁵Qataq namayepi 'eeta'am aca hualaxai, qaq da deco'o nache deco'oic na qauemsat, qaq da alaÿaxac qalaq ndotec da natenataxanaxac.»

Job 16

Qaltaq detaqa so Job

¹Nache detaqa so Job, 'eeta':

²«¡Aÿem mashe qalota da sa'aqchigui na 'eeta'am ne'enapi! ¡Qaq qami' ÿataqta qaica da aÿem qaua'añaqchichi nda'a't da aÿem qaucolanaqchichi!

³¿Peta'a qaico' ca loga't nam na'aqtacpi maye qaica ca naigui? ¿Negue't ca qami' saÿamaqche't da huo'omshe aÿem qauataita'aguet?

⁴Chaq 'eetec taxa ca qarataxaqui qami' da qoviita'a ye soota'a nagui, nache aÿem nataqa'en ishettaxa da qami' setaqtacoto, nache da seraxaatac na ÿaqaic da qami' llasheta'ape, qataq qalota taxa na qami' sasaxaleguete ÿa'aqtacpi.

⁵Qalaxaye naua no'o'n ÿa'aqtaqa qami' ÿa'añaqche't taxa, da yaqto' qami' qaramchiguilo qataq 'añaixaiqa.

⁶Qaq na'aictaxa da qalota na itaxaÿaxacpi, qalaxaye saishet da ÿa'axaneguet da ñiqui'ic, qataq da she'emaqtom qalaq saishet da ÿo'ot ca ÿamaicÿaxac.

⁷Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿataqta imeteuo naqa'en da ÿa'añaxac, qataq deuotaxanec 'enauac na ñauochaxauapi.

⁸Qataq Ñimaye aÿem ipa'axanauo da aÿem iconerai'. Qataq ÿasaxalec aÿem na na'aqtaxanaxac saq'en, qataq ÿo'ot da sataÿa'aguet na aÿem ÿasaxalec na saq'en ÿasouaxashetpi.

⁹Ñim Nataxala' ÿataqta aÿem icaatac qataq aÿem icolaxattac, qataq aÿem icaatac, 'eeta'am na shiguiÿac da ÿectrauec na lhue, ÿataqta aÿem ÿallichiguilo naqa'en naua la'ai'te 'eeta'am naqa'en da aÿem mpa'aguenaxaua.

¹⁰Na shiřaxauapi qalaq laponat da ařem mpa'aguene', qataq ařem ře'eetac na shiřaxauapi, qataq iuaxanoigui na řashec da yaqto' ařem ře'enai'.

¹¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna ařem řaneguet da lhuaqřaxac na shiřaxauapi qauemaicpi qataq laataxanaxaicpi.

¹²Qamaq ařem selactapiguiři, co'ollaxa qalaq Ñimaye řaconot na řoqosot, nache ařem ivina't, qataq ařem icolaxattac. Qataq choche ařem řařeetalec ana lchecnapi.

¹³Qataq chegoqteugalo naqa'en na ařem řařeetalec ana lchecna, řapacaviigui na řo'oc ana lchecnapi, qaica da ařem ichoxonnai', nache nlagaxattac naqa'en na iuel le'ecpi talec ana 'alhua.

¹⁴Qataq nacalec lřa naqa'en na ique'emaxapi, řataqta ařem nqalgoqo'ot 'eeta'am na loquiaxaic.

¹⁵Ařem nlaqchigui da řaquicoxo, nache saayiři soua ařogo řasouaxaqui', nache sa'areguet na řaqaic na 'alhua.

¹⁶Na řashec qalaq nalauat souaxat da ñenoinaxac, qataq 'omaleguete naua řa'ai'te,

¹⁷Qaq na'aictaxa da sařauanapega da huo'o ca so'otec ca qauem, qataq řataqta no'oitegue da ñatamnaxac.

¹⁸Qaq 'am 'alhua, saishet qome da 'auapoleguete naua itago'q! Qataq saishet da 'auapolec da iřaxanaxac,

¹⁹qaq na piguem yo'oqta da huo'o ca ishet da ařem itauan, da ařem detaqlec,

²⁰da detaxařot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da řa'axa't naua iuennataxaco, da yaqto' Ñimaye ishet da ila'alo naua řache',

²¹cam ishet da detaxařot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ařem detaqlec 'eeta'am naqa'en ca yo'oqchigui shiřaxaua da detaqlec ca lřa.

²²Naua ña'axa'te maye ñaq huo'oi, naamaye mashe inoxootrauec, qataq saqařaloq da ashec, nache saishet da ñe'eguelaq.

Job 17

¹Ařem mashe imetrau naua řa'a'che, qataq ñayeetega ca řoga't, qataq ařem iuattaique aca ñeuachiqui.

²Qaq na salecta'aguetpi, qalaq nda'a't na 'enaxanaxaicpi, ye na'a'q qataq ye pe, qalaq semeteetac da nnogoqtaxanaxac.

³Qalaxaye 'Am Nataxala' ishet da ařem 'ampaxaalec, řcha'aye negue'tom ca lřa, ye nachaq'amta, maye ishet da 'auo'ot de'era?

⁴Am maye 'avi'itaxaloqchet da lauatonaxanaxacpi namayepi, qaq saishet qome da 'auasheetem namayepi da aÿem loxonec.

⁵Qataq nque'etaxangui 'anqa'en qome na lqouaxa, na llalaqpi nam ÿaconeguet ana nsheetenaqte, souaxat da ÿe'enai' na nauochaxauapi.

⁶Am maye 'auo'otec na shiÿaxauapi, da 'enauac da aÿem ÿasaxalec na qauemsat, qataq nqaigoxoigui na ÿashec.

⁷Naua ÿa'ai'te qalaq 'omaleguete souaxat da ñiqui'ic, da ÿo'ocÿaxac qalaq ÿapo'ota, ndotrec naua ipi'ineqa.

⁸Qaq na 'onaxaic da lataxac, da ila'a de'era nache ÿe'elaq, qataq na qaica ca ÿasouaxat, nachaañi da dataÿa'aguet na 'etaxaloxoicpi.

⁹Nache na no'on da lataxac, saishet da ca'ai da no'on llecÿaxac, qataq na qui'itte' naua lhuaxaye nquicapeguec da la'añaxac.

¹⁰Qalaxaye ña qauanaqui nagui 'enauac da qoñiita, yaqto' qauaÿaañi da qaica ca selalec de'era qoñiita, ca huo'o na ÿaÿaten.

¹¹Naua ña'axa'te qalaq mashe inoxootrauec, qaq nam huotaique da so'otpi, qataq naua iuennataxaco, qalaq saishet da ipacchiguilo.

¹²Qalaxaye qami' qoñiitega pe ye na'a'q, ¡qaq na'aictaxa da napalñi, qalaq qoñiitega mashe saqaÿapeque ca yo'oqchiguiñi!

¹³Qaq aÿem qalaq nacherata da seuatta'a da seleu, qataq da sootaigui na napalaxa da so'oche.

¹⁴¡Nache sheetega ita'a añi huachiqui, qataq setaxaÿa da ÿate'e qataq iqaÿañecpi na qoche'lpi!

¹⁵¿Qaq chaq hua'ago' ca pa'aigue da ñaquitaxac? Qataq ¿negue'tom ca ishet da ila'a?

¹⁶¿Peta'a iÿachiguiñi' qome damaye da saña ca huaña da nleuaxa, da yaqto' sauaxasoqta't da souaqtaigui na 'alhua?»

Job 18

Qaltaq detaqa so Bildad

¹Nache detaqa so Bildad, maye lma' ye Súah, 'eeta':

²«¿Chaq laguio' qaq 'axaañi da 'artaxaÿaxac? ¡Ña 'anlotec taxa yaqto' ishet da ña'aqtaxanaqta't!

³¿Ta'ainco' ye ÿataqta qomi' 'eeta'ama 'anqa'en ca shiguiÿac, qataq qomi' 'eeta'ama 'anqa'en ca qaica ca ÿaÿaanapec?

- ⁴'Am maye maiche 'anlaxattapeguela't souaxat da 'aralemataic, qalaxaye saishet da nachera da ño'ot da toolec naqa'en ana 'alhua, qataq ana coma'pi da ca'ai ca netaña.
- ⁵Ca qauemaic qalaq 'om aca lcoñaraxanaxaqui, nache qaica ca le'eraxa ca l-le'.
- ⁶Aca lcoñaraqte ca lma' qalaq 'om, nache ca lma' saishet da 'ettalec.
- ⁷Naua lqauaxaqui' qalaq nquictrañi da la'añaxa'c, qataq na lapaxañipi maye 'eetapeguecpi nache maiche huañi naqa'en camaye.
- ⁸Qaq ca llec qalaq huetangui na ncoñetaxanaxat, huaña nache lpachigui ca nqoinaxanaxat.
- ⁹Nache lpachiguilo naua nqonacamo que'eca ncoñetaxanaxat, nache ñataqta nllichiyni naua lapia'ate.
- ¹⁰Qaq ana'ana nqoinapi ñataqta sa yo'oq da huetangui ca nqa'aic, iuatta'a da pelec nache loxonec camaye.
- ¹¹Qataq qaica ca saq hua'ague da narenaguec camaye, nache ñataqta datauec naqa'en camaye da lcolanaxa.
- ¹²Qaq da la'añaxac imeuo souaxat na lqouaxa, nache taña'a da nlaguiñi camaye.
- ¹³Qaq da nalolaxa qalaq nchetteuo da taigui da lo'ocñaxac, qataq da nleuaxa qalaq coleetasheguemque naua lhuaxaye qataq naua lapia'ate.
- ¹⁴Qataq ca lma' camaye qalaq ca'ai naqa'en da l-lagaxayec, nache qañauogoleetaua'a ca lta'a da lchecñaxac.
- ¹⁵Nache ca norec qalaq imattalec ca lma', qataq ca quiquiaxaraic maye 'ettaigui talec ca logoxoshetpi.
- ¹⁶Qataq 'eeta'am ana qo'oipaq da daqaqte' naua lpa'aye, nache 'enauac ana lcouepi qalaq deqaqa.
- ¹⁷Nache nam huetalecpi ana 'alhua qalaq saishet da iuennatega camaye, qataq da le'enaxat sa lña da qanasaxauec.
- ¹⁸Qataq qañachegoxottoigui na yo'oqchiguiñi, da qañasaxauga na napalaxa, qataq qaño'orauec, ca'ai qanqa'en ana 'alhua.
- ¹⁹Nache ñataqta qaica ca lauo' le'ec da no'onañi, qataq qaica da huo'o ca no'onalec ca lma' maye netalec co'ollaxa.
- ²⁰Qaq na neta'ague da yo'oxoñi qataq da avit, qom ñañaten da huaigui camaye, nache ñataqta nlaqchigui da lcolanaxa.
- ²¹Qaq 'era da 'eetec da nachaalataxac ca qauemaic, cam shiñaxaua maye sa ñauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

Job 19

So Job detaqa

- ¹So Job qaltaq detaqa nache, 'eeta':
- ²«¿Chaq laguio' qaq qaŷa'axañiini da qaica ca ŷamaic qanqa'eñi, qataq da aŷem ique'emaqche't naua qara'aqtaqalle'?
- ³Qataq qavi'iguelaxacheetalec da aŷem qaunoxoqchichiitac, ¿Qalaq qaica ca qara'aloqoi da aŷem qoñiita'ac de'era?
- ⁴Qaq na'aictaxa taxa da 'eesa da huo'o ca ŷasouaxashet, qaq nacheqa taxa que'eca ŷasouaxashet da aŷem na'aqchet.
- ⁵Qalaxaye qami' qoñiitega da aŷem qanapacŷalec da no'o'n da qarataqui, ŷoqo'oye ŷataqta aŷem qaviraxacheetacot, souaxat da ñeque'eenaxac.
- ⁶Qalaxaye qami' qauaŷaañita qome da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi ñi aŷem ique'emaqchet, qataq nacheñi Ñimaye da aŷem loxonec aso lqoina.
- ⁷Qaq na'aictaxa da sa'alaqtac da sheeta': «¡Aŷem qaŷalauat!» qalaxaye qaica ca aŷem hua'axaŷa, qataq seŷaxaataique ca ñetaunaguec, qalaq qaica ca aŷem iueelec.
- ⁸Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapogui so nqa'aic da yaqto' saishet da sateuga, qataq ŷataqta napalñi naqa'en so ŷec.
- ⁹Ñimaye deuotaxanec 'enauac so isallaxa, qataq ŷacona aso llo'oxoraqte na iqaic.
- ¹⁰Nache ŷataqta sa ŷala'ac da aŷem ŷachoxoren, da ñaquitaxac qalaq 'eeta'am naqa'en aca qo'oipaq da qanapogosheguem na lpa'a'pi.
- ¹¹Nache aŷem imatalec na le'eraxa da layeloxo, nache aŷem 'eeta'am naqa'en ca mpa'aguenaxaua.
- ¹²Nache 'enauac na nalleppi ŷataqta aŷem nalalec, nache ŷataqta colesop ye ima', nache naŷamaxat da aŷem iloquiaxan.
- ¹³Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'ot da aŷem ca'ai naqa'en na ŷaqaŷañicpi, qataq jec naqa'en na ñauochaxauapi, nache 'eeta'am naqa'en da aŷem ŷaqa'a.
- ¹⁴Na ihuo' le'ecpi qataq ñauochaxauapi, qalaq aŷem ŷalata'a't, qataq na hueta'a ye ima', aŷem icoua'ai.
- ¹⁵Qaq na hueta'a naxa ye ima' qalaq aŷem 'eeta'am naqa'en ca ŷaqa'a, qataq ana ŷaqtapi qalaq mashe aŷem sa ŷauatton.
- ¹⁶Qaq da seŷaxana na ŷaqtacpi, qalaq aŷem sa ŷasateguet, na'aictaxa da ñachoxoreetot.
- ¹⁷Aso ihua qalaq aŷem daqaicta'aguet, qataq aŷem deqaiga na ŷaqaŷañicpi.
- ¹⁸Qataq ivira'a na ñaqpiolec aŷem ŷo'otan da choche soosheguem nache ŷataqta aŷem ŷe'eetac.

¹⁹Qataq na ŷataqta ñauochaxauapi, qalaq aŷem ŷaŷemec, qataq na ŷauotaxatpi co'ollaxa, qalaq aŷem mpa'aguene'.

²⁰Naua ŷapa'acholqa, qalaq lapaxagueta naua ipi'ineqa, nache choche damonaxaata da ñachaalataxac.

²¹Qaq ŷataqta aŷem qauchoxoyiñi qome qami' ñauochaxau', cha'aye da lhuaqŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷataqta aŷem imatalec da lhuaxanaxanaxac.

²²¿Ta'ainco' ye aŷem qaucañiitac da qoñiita'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna? ¿Peta'a sa nalotaño' da aŷem qannaquiitauec?

²³¿Onaxaictaxa da huo'o ca ŷiyiñi na ŷa'aqtacpi, yaqto' nanettalec taxa ca lcat!

²⁴¿Onaxaictoxo' da huo'o ca ŷauota'a ca leraxanaxat lcat, nache ŷerelec ca quiguiñi, huo'otaq ca coma' da yaqto' nache 'eetai' da nanettalec camaye!

²⁵Qalaxaye aŷem saŷaten da ñi ica'alaxaqui nca'altauec, qataq nacheñi ñi nachaateguet qome da nleuaxa ana 'alhua.

²⁶Qaq na'aictoxo' da nlachiguiñi na ŷapat, qalaxaye ŷataqta ñema'ai' qome da ñauane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁷Qaq nachaŷem qome da selo'ot Ñimaye, qataq naua ŷa'ai'te ŷataqta ŷauaachiguilo qome Ñimaye, na'aictaxa da mashe ŷataqta qaica ca ŷa'añaxac.

²⁸Qaq da nache aŷem qaucañiitac nache maiche qannacheela't ta'ainco', cha'aye 'enauac ne'ena qauempi, maiche aŷem chegaqaigui.

²⁹Nacherata da ŷataqta qami' iviloxolaqche't qome ca ŷeelonec, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheso som irolec da iuaxan 'enauac na qauemsat. Yaqto' qauaŷaañiita da huo'o ñim 'oonolec maye nmit 'enauacna.»

Job 20

So Sofar detaqa

¹Nache qaltaq detaqa so Sofar, maye lma' ye Naamat, 'eeta':

²«Souaxato' da aŷem ŷe'eguelaxaguilo naua iuennataxaco, nache sa seshet da she'emaqtom da 'am sa sasateguet nagui.

³Souaxat da sa'aqtegalo naua 'arviraqtaxanaxaco, nache naamaye ŷataqta aŷem inogoqche't, qalaxaye aŷem saŷaten da 'eetec da 'am sasateguet.

⁴Mashe 'auaŷaten mque' da nache 'eetai' de'era, chegoqchiguiña co'ollaq qoŷanalec ana 'alhua na shiŷaxaua,

⁵cha'aye da lamaicŷaxac na 'etaxaloxoic saqaŷauec, qataq da ntonaxac na qauemaic pasa'a da imeuo.

- ⁶Na'aictoxo' da iviro'ot na piguem da na'amqaanaxac, qataq da iviro'ot na lo'oc na piguem na lqaic,
- ⁷qalaxaye camaye 'eeta'am ca lasoguiñi da taña'a da nlaguiñi, nache na nauochaxauapi sa ñaŷaten ca hueta'ague.
- ⁸Camaye deqat 'eeta'am ca nchoxonaxac, qataq ca nauanaqchec ye pe, maye saishet da qaltaq qaŷanata.
- ⁹Nache na ilota'a co'ollaxa somaye, saishet da qaltaq ñe'eguelaxa da ila'a, qataq ca lma' saishet da qaltaq qaŷauatton.
- ¹⁰Qaq na llalaqpi qalaq ñe'eguelaxatot na choxoraqpi, na lcachaxatpi co'ollaxa somaye.
- ¹¹Qaq na'aictaxa da ñataqta ñaq nalota't da la'añaxac da nnogotshec, qalaxaye da tangui aña huachiqui nache ñe'eguelaxa da 'alhua.
- ¹²Qaq dam qauem maye 'eetega ama da huetaigui na alap damaye ñataqta naman da huetalec ñi lachaxat,
- ¹³nache da lamaic huetaigui naqa'en na alap, nache ñataqta npottacom da napigoqtac.
- ¹⁴Qalaxaye da iviyiña ana da'am, nache da lshenataxanaxa, 'eeta'am na lshenataxanaxa na na'araxanaq.
- ¹⁵Huaña nache nolec da nsallaxa maye iuoxonañi co'ollaxa, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna anol naqa'en camaye.
- ¹⁶Qaq cha'aye napigoqtac na lshenataxanaxa na na'araxanaq, nache ne'ena lshenataxanaxa na na'araxanaq ñalauat camaye.
- ¹⁷Nache saishet qome da nque'etaxaachigui da chec, na huaca lche' qataq na te'esag lli'i, maye sa qoue 'eeta'am na la'auaxac.
- ¹⁸Qataq 'enauac nam laueguecpi co'ollaxa ñe'eguelaxatec, nache saishet da nque'etaxaachigui, da machiguiñi naqa'en de'era lsallaxa.
- ¹⁹Cha'aye nhuo', qataq ñachoxoren co'ollaxa na choxoraqpi, qataq ñacona na nma'pi maye saishet da lo'onatac co'ollaxa.
- ²⁰Ñataqta saishet da nme da lqopitaxanaqtaic, nache qaica ca no'onañi naqa'en da lauotaxanaqtaic,
- ²¹nache qaica ca ñetauec de'era lqopiche. Qaq ñoqo'oye sa qaŷauec de'era laŷamaxa camaye.
- ²²Na'aictaxa da chochaq huañi na hueto'otpi, qalaq saishet da machiguiñi naqa'en, nache talec camaye da lhuaqŷaxac na qauemaicpi.

²³Qaq da ivita da nshetaique da icoma', nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, imatalec camaye da lalemataic, nache icorelec da layeloxo, 'eeta'am naqa'en na auot.

²⁴Qaq na'aictaxa da 'eteguet ca no'ogoxonaxat lcat, qalaxaye nache 'ena'am iviralec camaye aca checna, maye chegaqaigui na lcat bronce.

²⁵Nache ñapacaviigui da lo'ocŷaxac ana nchecna, qaq na lsheenec acamaye, nache ñapacaviigui ñi l-lamec, nache ñataqta lta'araic da lcolanaxa.

²⁶Nache camaye taŷa'a da huetaigui ca ndotec napalaxa. Nache ca norec maye sa iuen da qaŷalon, imeuo naqa'en camaye, qataq 'enauac ca logoxoshetpi que'eca lma'.

²⁷Nache na piguem ŷachaxan na lasouaxashetpi camaye, qataq ana 'alhua nachaañi da ŷasaxalec camaye na lasouaxashet.

²⁸Cha'aye da lalemataic Ñim Lo'onatac 'Enauacna talec qome camaye, nache daqat 'enauac da lsallaxa.

²⁹Qaq 'era da 'eetec da taŷa'a ca qauemaic, cha'aye nachera da ŷaqataxaatai' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da talec naqa'en camaye.»

Job 21

So Job qaltaq detaqa

¹Nache so Job qaltaq detaqa 'eeta':

²Ña qana'axaŷaxañiichiguilo naua ŷa'aqtaqa, yaqto' ishet da aŷem qaua'añaqchichi.

³ŷataqta aŷem qana'añaxacheeguet qome da setaqa, nato' qom ime da itaxaŷaxac, qaq maicheye da aŷem qavi'iñi.

⁴¿Qalqo' qaupichiitega da shectapeguelec ca choche shiŷaxauatto? Qataq ¿ta'ainco' da qaupi'itaxañiitega, da imeuo da iualaxavic?

⁵Ñaq aŷem qauamachiŷo'ot yaqto' huo'o da qara'aalaqai, nache qauapoiguilo naua qora'apilli'.

⁶Cha'aye da tachigui iuel naxa de'era, nache ŷataqta huo'o da ŷaqaigaxa, qataq ŷataqta dapoche na ŷo'oc.

⁷¿Ta'ainco' da queta da nca'altauec nam qauemaicpi, qataq ivitta'a da lquerexo, qataq nquictauec da lsallaxa?

⁸Qataq imeteetac da lañaxataxac na llalaqpi qataq na laualpi, qataq ŷataqta machiguiñi da ŷalectaigui namayepi.

⁹Qaica ca ñe'etaique da hueta'a na lma'pi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ŷauo'o ca nhuaxanaguec namayepi.

- ¹⁰Na lalo huacapi, qalaq sa vi'iiguet da lco'oxoc, qataq ana lalo huaca da deco'o, qalaq saishet da ileu na llalec.
- ¹¹Qaq na ñaqqiolec maye llalaqpi namayepi qalaq nqalgoqtac 'eeta'am na qagueta llalec,
- ¹²qataq machiguiñi, dasottac, qataq parenaxaatac, do'onaxaata'ai' da l-lamaxa ana nviquepi, qataquipi qataq ana nasheerepi.
- ¹³Qaq choche imeuo da nachaalataxac da qaica ca iueetac, nache lactapiguiñi da tangui aca huachiqui.
- ¹⁴Qataq 'enapega Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¡Ña qomi' 'aua'aqta'alo, cha'aye qomi' saishet da sauoqtaique da saÿatena'q naua 'arqataxac!»
- ¹⁵¿Negue't Ñim Qaica ca Ñaqalanapec, da nshetaique da so'onataxanaqtacot? ¿Negue'to' ca naigui da ñatamnaqtacot?
- ¹⁶Qalaxaye na qauemaicpi saishet da ñoqta lalamaxat na hueto'otpi. ¡Yoqo'oye saishet da sheegue da lhuennataxac namayepi!
- ¹⁷¿Chaq laguio' co'ollaxa da 'om ana lcoÿaraxanaxaquipi ne'ena qauemaicpi? ¿Chaq laguio' co'ollaxa da nvira namayepi ca nque'eenaxac? Qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ¿chaq laguio' co'ollaxa da dalemataÿa namayepi, nache ñauo'o da nque'eenaxac?
- ¹⁸¿Che laguio' co'ollaxa da ilagaxattac namayepi, da 'eeta'am naqa'en na 'auaqpi, da ñache ana daua'ache?
- ¹⁹Cha'aye qoÿenapec naxa, da Ñim Lo'onatac 'Enauacna iqataxaatai' ca nhuaxanaguec na llalaqpi na qauemaicpi. Qamaq nachena taxa na qauemaicpi da ñauo'o ca nhuaxanaguec yaqto' huo'o ca ñaÿaten.
- ²⁰Nache cam qauemaic maiche nque'etaxangui da talec ca nhuaxanaguec, qataq da nque'etaxangui da lalemataic Ñim Qaica ca Ñaqalanapec.
- ²¹Cha'aye ¿ca 'eeteco' da iteetega ca lma' camaye, ye mashe yaqta'a da ivita da ileu?
- ²²Cha'aye ¿negue't ca ishet da ñapaxaguen Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ye nacheñi ñi nmit na ñataqta 'amaqtaqaicpi?
- ²³Qataq huo'o na ileu da ñaq nsoqolec qataq no'oita, qataq nalota't da la'añaxac da nachaalataxac qataq lactapiguiñi,
- ²⁴qataq machiguiñi da sa qoue na aloq qataq ñataqta no'oita da nachaalataxac.
- ²⁵Qataq huo'o na lÿachiguiñi' da nqui'ic da ileu, qataq sa nauane' da machiguiñi.
- ²⁶Qalaxaye 'enauac qome namayepi, 'eeta'a't da huangui aca huachiqui, maye huaña da na qoche'l chec namayepi.

²⁷Qalaxaye aŷem saŷateeta da qarhuennataqai da sheeta, qataq naua qauema qarhuennataxacolli' da aŷem qauque'emaqchichi.

²⁸Cha'aye qoñiita' naxa: «¿Chaq hua'ago' ca na'ague ca lma' que'eca huo'o naqye? Qataq ¿chaq hua'ago' ca lma' de'era qauemaic?»

²⁹¿Saisheto' naxa da qaunachiitac na queuoxoicpi? Qataq ¿saisheto' naxa da qaua'qaichigui na la'aqtaxanaxacpi namayepi,

³⁰da ivita ca na'a'q da qanlaxaañi 'enauacna, nache ca qauemaic nca'alec, qataq da ivita ca na'a'q da nvi' ca nayeloxo, nache camaye nca'alec?

³¹Qalaq ¿negue'to' ca iviraxattega da qauem lataxac camaye? Qataq ¿negue't ca ŷo'ot ca nhuaxanaguec souaxat na qauem maye ŷo'ot?

³²Qataq da qairouga aca nhuachiqui, qalaq qaŷauo'o na nauaatalecpi,

³³qataq qalota na hua'auta dam taŷa'ague qataq qalota na ca'attaueegue, qaq camaye ŷataqta mateguet cam qaŷachaña 'alhua.

³⁴¿Qaq shaco' da qansheetaique da aŷem qaua'añaqchichi! ¡Ye nam qoñiŷa'ape ŷataqta 'enauaque da saq'en'!

Job 22

So Elifaz qaltaq detaqa

¹Qaq so Elifaz maye lma' ye temán qaltaq detaqa, 'eeta':

²¿Peta'a isheto' da huo'o ca shiŷaxaua ŷaanaxanaxaic, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da huo'o ca naigui naqa'en camaye?

³Ñim Qaica ca ŷaqalanapac, ¿negue'to' ca ŷachegoxotaigui, da no'on da 'arataxac? Qataq ¿negue't ca laueguet Ñimaye da qaica ca 'auasouaxat?

⁴¿Peta'a souaxato' da no'on da 'arataxac, da huo'omshe ŷo'ot da 'anhuaxanaguec, qataq da 'am nmit Ñimaye?

⁵¿Saisheto' peta'a da sa nachena, na lta'araicpi qauem maye 'auo'ot, qataq na 'arasouaxashetpi maye qaica ca loga't?

⁶Cha'aye na'aictaxa da qaica ca ŷasouaxat, ca 'arqaŷa qalaq huo'o aña isheeten 'anqa'en, qataq ivitta'a da 'autaxanec na logoxotpi na qaica ca ŷaañi, nache huetauec 'anqa'en.

⁷Na huo'o na laquip, qalaq saishet da 'aŷa'anem ca 'etaxat, qataq na huo'o na lqouaxa, qalaq saishet da 'aŷa'anem ca aloq.

⁸¿Cha'aye 'am 'amaqtaqaic, qataq 'am ŷo'oxoraic nache 'eco' 'aralamaxat na 'alhua!

⁹Ana pa'ai qalaq qaica ca 'aŷa'anem, qataq ŷataqta 'anhuotta na qaicaua caua lta'al.

- ¹⁰Qaq ñoqo'oye nagui, 'am colesop na lcheguesat, qataq 'avi'ilaqtapigui' souaxat da 'arcolanaxa.
- ¹¹Qataq na napalaxa, saishet da huo'o naqa'en ca 'aula'a, qataq na la'auaxac na 'etaxat 'am imoolec.
- ¹²Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ¿peta'a saq neto'oto' na ñoqta pa'asheguem na piguem? Ñoqo'oye ña 'auamatasheguema ana huaqaañipi, da ñataqta qañoqotcheguema ye netaña.
- ¹³Qalaq ¿ta'ainco' da qonetega qaica cam nanoma Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq na sa nsatchiguiñi lo'oc na piguem nqanaxat da huo'o ca nmit?
- ¹⁴Qataq ¿ta'ainco' da qonetega saishet da 'am ila'a souaxat na lo'oc na piguem colesop Ñimaye, qataq souaxat da coleeteguelec 'enauac na piguem?
- ¹⁵¿Qalqo' 'anshetaique peta'a da qoquegue so togoshec nqa'aic, maye quetague' co'ollaxa na qauemaicpi?
- ¹⁶Qalaxaye somayepi saqañaloq co'ollaxa da ileu, 'eeta'am ca ñache na la'auataxa so tala da mpaxaasheguem.
- ¹⁷Qataq somayepi 'eetega Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¿Ña qomi' 'aqa'aqta'alo!» ¿Negue'to' ca ishet da qomi' ño'oteque Ñim Qaica ca Ñaqalanapec?
- ¹⁸Qamaq nacheñi co'ollaxa ñi nlaxatchiguiilo naua lma'ate na logoxoshetpi. ¿Qaq ñoqo'oye añem saishet da sheeguelo naua qauema lqataxaco namayepi!
- ¹⁹Ñoqo'oye na no'on da lataxac da ila'a de'era nache machiguiñi, qataq na qaica ca ñasouaxat qalaq lashetac,
- ²⁰souaxat da ila'a da lsallaxa na qauemaicpi da imeuo, qaq na no'onañi ñavigaxatta ca norec.
- ²¹Qaq ñoqo'oye 'am Job, 'avi'eguelaxa qome da 'anmane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' 'am ñe'eguelaxatot qome da qaica ca 'aueetac.
- ²²'Aua'aqta'a qome da 'am ñapaxaguen Ñimaye, qataq 'oxochiguiilo aña 'arquiyaqte naua la'aqtaqa Ñimaye.
- ²³Cha'aye da 'avi'eguelaxa Ñim Qaica ca Ñaqalanapec, huaña nache ca'ai naqa'en ye 'arma' na que'eenaxacpi.
- ²⁴Qataq da 'auasaxalec na 'alhua na oro maye 'aralamaxat, nache 'am tañot ca ñataqta qalota oro, 'eeta'am ana qalota coma' maye huetangui so tala.
- ²⁵Nache Ñim Qaica ca Ñaqalanapec, nacheñi qome ñi 'eeta'am 'anqa'en na oro, qataq na plata maye chochaq huaña.
- ²⁶Qaq Ñimaye, nacheñi ñi ño'ot da 'aramaicñaxac qataq ishet da 'auamato'ot Ñimaye.

²⁷Nache da 'anatamnot Ñimaye, qalaq ishet qome da 'am hua'axaŷa, qataq ishet da 'aupacchigui ca 'aŷa'anot 'ara'aqtac.

²⁸Qataq da huo'o ca 'auo'ot qalaq ishet da ipacchigui, qataq da 'icŷaxac ŷataqta yo'oqoolec.

²⁹Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna huetaiya' naqa'en ca ño'oxonnaxaic qataq nauaxaŷaxaasheguem ca sa na'amaqten.

³⁰Cha'aye Ñimaye nca'alaxatec ca qaica ca ŷasouaxat, qaq nache 'eetec nataqa'en da 'am qui'itta qataq qaica ca 'arasouaxashet.

Job 23

Qaltaq detaqa so Job

¹Qaltaq detaqa so Job, 'eeta':

²Nagui qaltaq she'eguelaxalec da ñasaxarec naua quia'aq ŷa'aqtaqa souaxat da ñiqui'ic, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta sa ŷala'ac da aŷem iuaxaatalec.

³Llaxaso'o' da saŷaten ca netaña Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñeqo'ona taxa ca netaña Ñimaye!

⁴Nache seroua'a taxa Ñimaye dam souaigui, nache ŷataqta sa'aqtaxaatem Ñimaye.

⁵Huaña taxa qaq saŷaten ca lasataxac qataq saŷateeteguet ca la'aqtac Ñimaye!

⁶Qalaxaye yo'oqta da saishettaxa da aŷem irolec da la'añaxac Ñimaye, da aŷem ncotaŷapegue' nachaqrata da aŷem na'axaŷaxana,

⁷cha'aye camachaqca shiŷaxaua no'on da lataxac, ishet da da'aqtaxanem Ñimaye ca huaigui, huaña taxa nache qaica naqa'en ca ŷasouaxashet, qataq huesochiguiñi naqa'en aŷem.

⁸Qaq da saigue da nala' lliguisheguem da ñimittaique, qalaq saishet da hueta'ague damaye, qataq da ñimitegue da nala' lliguiñi, qalaq ñaq 'eetalec saishet da sanata.

⁹Qataq da saigue da sheu' qalaq ñaq 'eetalec sa sela'a, qataq da saigue da la'añaxa, qalaq ñaq 'eetalec saishet da sanata.

¹⁰Qalaxaye Ñimaye ŷauattoota 'enauac da iqauaxac, qaq da aŷem ŷe'eguen, nache sheeta'am ca ndotec oro.

¹¹Cha'aye aŷem ŷataqta shectegue da llecŷaxac, qataq saishet da saŷoxouec da sheca'ai Ñimaye.

¹²Qataq ŷataqta saishet da saxaarec naua lamaxasoxonaxaco, qataq ŷataqta saŷamaxatteque naua la'aqtaqa.

¹³Ñimaye da huo'o ca huotaique da ŷo'ot qalaq qaica ca ishet da nqanaxat, cha'aye ca 'eetapeguec da ŷo'ot, qalaq ipacchigui da ŷo'ot.

¹⁴Qaq da nshetaique da aÿem ÿo'otec Ñimaye, nachera da ipacchigui da aÿem ÿo'otec, nataqa'en 'enauac nam laÿepi maye 'eeta'am de'era.

¹⁵Qaq ÿoqo'oye ÿataqta huo'o da icolanaxa Ñimaye, qataq naxa da tachigui ye iuel, nache ÿataqta aÿem nlaqchigui da icolanaxa.

¹⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿo'ot da lcopchaxac aña iquiyaqte, Ñim Qaica ca ÿaqalanapac ÿataqta aÿem iviloxolaqchet.

¹⁷'Onaxaictoxo' co'ollaxa da nachena na napalaxa da imeuo, naqa'en aÿem, qataq nachenactaxa ne'ena napalaxa da aÿem ÿapolec.

Job 24

¹Cha'aye Ñim Qaica ca ÿaqalanapac, saishet da ÿauo'o ca laloxoqui da huo'o ca ÿo'ot, da yaqto' na nauochaxauapi sa ÿaÿaten ca na'a'q da huo'o ca ÿo'ot Ñimaye.

²Na qauemaicpi qalaq nqochenaxat na loga't na no'onaxapi, qataq decachiÿa ana qagueta da yaqto' nquigec ana lalopi.

³Qataq deuotaxanec na lalopi 'ashenapi na qaicaua caua lta'al, qataq ipatanauo naqa'en na lauegaxanaxala' huacapi ana pa'aipi.

⁴Qataq ca'ai naqa'en so nqa'aic na huo'o da lhuenaxanaxa, qataq nqañoxxoñi naqa'en na choxoraqpi.

⁵Na choxoraqpi qalaq 'eeta'am na 'ashenapi aviaq le'ec maye huetalec na toolec 'alhua, namayepi huo'o da lhuogoxo 'ottauec da ilotaique ca loxonec, qataq ÿachegoxottapeguelec na toolec 'alhua na aloq na llalaqpi.

⁶Qataq nqattac na ala na ÿaqa'a nanaxanaqa' qataq nqattac ana ala ana uva maye lañiguishe na qauemaicpi.

⁷Qataq ye pe qalaq qaica ca napogoña, souaxat da qaica ca logoxot, qataq qaica ca depaqtaxana da mpaxateguet na latomaxa.

⁸Na auot maye chegaqalec ana qasoxonaxapi qalaq dapapta naqa'en, nache huaxaÿot ana coma'pi da nmittaique ca lla'aqa'.

⁹Na qauemaicpi qalaq nqateeguesop da l-llepaxac na qaica ca lta'a, qaq na choxoraqpi qalaq ipatanauo naqa'en na lalamaxat.

¹⁰Na choxoraqpi qalaq huetauec naqa'en da queuotapigui', qataq iÿoqtac na trigo qalaxaye ilem naqa'en na lqouaxa.

¹¹Qataq iconnaxaatapigui naqa'en na namaicnaxanaxat coma' da yaqto' ÿo'ot na aceite, qataq petapigui ana uva da nlomtac na lli'i, qalaxaye nache 'ena'am ilem na laquip.

¹²Qataq ÿataqta qaÿoqta na huaqta'a't nÿecpi, qalaxaye qaÿa'aqtega da la'alaxac na ileetapigui'pi maye netaigui, qataq ÿataqta na'alaqtapiguiñi da nÿeetac na

que'emaxaicpi, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da hua'axaŷa da natamnaxac.

¹³Huo'o na ŷataqta sa nqopita na yo'oqchiguiñi, qataq saŷauatton na lleçŷaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Na laataxanaxaic ŷataqta no'ottasheguem, da yaqto' ŷalauat na choxoraq, qataq na huo'o da lhuenaxanaxa, qaq da pe qalaq nañigui cachaxaic.

¹⁵Qaq na lauatapiguiñi' ana sa lhua qalaq iuatta'a da napalñi, nache ŷataqta ŷapotelec na lashec, nache deuennataxaatac 'eeta': «Yaqto' qaica ca aŷem ŷauangui.»

¹⁶Qaq na cachaxaic qalaq taigui na nŷec ye pe. Qaq ye na'a'q qalaq 'enauac namayepi napotala't, ŷataqta saishetegueta na yo'oqchiguiñi.

¹⁷Na le'eraxa na yo'oqchiguiñi qalaq 'eeta'am naqa'en na napalaxa, ŷoqo'oye ipactega ye pe maye huo'o da lchec.

¹⁸Na qauemaic qalaq sailaua'ague da huaŷoxon naqa'en na la'auataxa na 'etaxat. Ca na'alhua ŷataqta huetalec da nhuaxanaguec, qataq qaica da huo'o ca ŷe'eguelaxalec da ŷaalec ana lañiguishe uva.

¹⁹Na ntap da qaicaua naua auo'oche, nachena na quiguiñi naqa'en ana aloñi, qataq ana huachiqui, nachana ana pal naqa'en ca 'etaxaloxoic.

²⁰Qataq aca lalamaqte late'e camaye qalaq icoua'ai, qaq na qoche'l qalaq chec qome camaye, qataq ŷataqta qaica ca iuennata'a qome camaye. Ca qauemaic hua'axañi qome 'eeta'am aca qo'oipaq da qaiquesoqot.

²¹Qataq ana 'alo maye sa deco'o, qalaq sairen, qataq ana pa'ai, saishet da itauan.

²²Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, irolec da la'añaxac da ŷamaxañi na 'añaxaicpi, da ivita da huo'o ca ŷo'ot qalaq qaica da huo'o ca nca'altauec.

²³Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'aqta'a namayepi da qaica ca ivittaique, qalaxaye ŷataqta naua'n naua lqauaxaqui'.

²⁴Qataq cara'acolec naqa'en da nauaqsheguem nam qauemaicpi, qalaxaye saqāyaloq da qaica. Namayepi deqaxaŷañi 'eeta'am ana huoue da qanapoc, qataq 'eeta'am na ala na trigo da qaicheguet.

²⁵Qaq da saishet da nache 'eetec de'era, qaq ¿negue't ca ishet da 'enapec da saq'en da shenapec, qataq ishet da ŷa'axat da saq 'eesora naua ŷa'aqtaqa?

Job 25

So Bildad detaqa

¹Nache detaqa so Bildad, maye lma' ye Súah, 'eeta':

²«Da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta huo'o da lchec, Ñimaye lapaxaño da nlagaxayec na piguem.

³Qaq na nalleppi Ñimaye qalaq qaica ca ishet da naloqten, na le'eraxa icoñarelec 'enauacna.

⁴Qaq ¿peta'a huo'o ca choche shiñaxaua, da 'enapec no'on da lataxac, qataq qaica ca ñasouaxat da ñauaachigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

⁵Ye Ñimaye da ilota'a ñi ca'agoxoic qalaq saq 'amaqtaq na le'eraxa, qataq da ilota'a ana huaqaañipi qalaq 'omalec na le'eraxa,

⁶¿qaaq taloxoche sa nache 'eeteco' na shiñaxauapi, maye 'eeta'am na qoche'lolec da qaica ca naigui!»

Job 26

Qataq detaqa so Job

¹Qataq detaqa so Job, 'eeta':

²«Qache ¿nache 'amo' maye 'autauaatac na huo'o da lqalviaca, qataq 'anca'alaxattapeguec na qaica ca la'añaxac?

³¿Negue'to' ca 'arqataxac maye 'año'anem ca qaica ca ñañaten, qataq ca 'eetec da 'auapaxaguen na qaica ca ñañanapec?

⁴¿Chaq negue't ca 'am itaunec da ishet da 'anasaxauac de'era 'ara'aqtac? ¿Negue't ca 'am ñanem de'era 'al-loxoc da yaqto' qonetec de'era da 'ara'aqtac?»

Qaltaq detaqa so Bildad

⁵«Na leuaxaicpi maye huetangui ana auaxai maye qañoqchiguingui, namayepi ñataqta iviloxolaqchet da lcolanaxa na pa'aguñi na 'etaxat.

⁶Ana huachiqui qalaq yo'oqta naqa'en Ñimaye, qataq da nleuaxa qaica da huo'o ca ñoxochiisop Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanalec na piguem na pa'asheguem maye qui'ittelec, qataq ana 'alhua qaica da huo'o ca na'attalec naqa'en.

⁸Ñimaye ñapoua'a na 'etaxat huetaigui naqa'en na lo'oc na piguem qalaxaye namaye da lsallaxa saishet da icolaxata'ague na lo'oc da yaqto' naaño,

⁹Ñimaye napalalec naqa'en ñi ca'agoxoic souaxat da ñapotalec na lo'oc na piguem,

¹⁰Ñimaye ño'o't naua loga'te aso auaxai, qataq iñotauga da lpa'axac na yo'oqchiguiñi qataq na napalaxa.

¹¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huo'o da larenaxanaxac, nache iviloxol naqa'en ana qasoxonaxapi maye nlletaño na piguem.

¹²Ñimaye irolec da la'añaxac da ÿacholaxan ana auaxai, qataq da laÿaanataxanaxac nachera da huo'omshe loxonec so Ita'araic shiguiÿac le'enaxat Rajab.

¹³Qaq da iquetetec na la'at nache qui'itta naqa'en na piguem, qataq ÿauota'a na lhuaq da ÿalauat so na'araxanaq maye sa qalhuota'a da qaÿachiguiñi.

¹⁴Qaq de'era, 'eeta'am da laÿolec 'enauac na lo'onatacpi, qaq de'era sa'axasoqchigui nagui, damaye 'eeta'am da l-lamaxa ana qo'oipaq lauepi. ¿Qalaxaye negue'tom ca ishet da ÿaÿateeteguet da ivita da dellimigui naqa'en da la'añaxac Ñimaye?»

Job 27

Qaltaq detaqa so Job

¹Qaltaq ÿe'eguelaxalec da detaqa so Job, 'eeta':

²«Sanot da ÿa'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim Qaica ca ÿaqalanapac, Ñim saishet da aÿem itaunec ca ÿaÿamaqchiguiñi lataxac, qataq aÿem da'aichigui naqa'en da ñiqui'ic,

³qaq da ñaq ñeca'altauec, qataq da ñaq ñauecta'ape naua ÿa'a'che,

⁴nache saishet da ñasaxauec ca qauem ÿa'aqtac, qataq sa ñasaxauec ca saq'en ÿa'aqtac.

⁵Qataq da ña ñeca'altauec, nache shecto'ot da shenapac da qaica ca sasouaxat, ÿaÿem saishet da qami' sashenema da 'eeta'am da 'eesa na aÿem qauasaqaitapeguelec!

⁶Qaq nache shecto'ot qome da shenapac no'on da ÿataxac, saishet da ñañan, cha'aye da ñaq ñeca'altauec, nache da ivilÿaxac saishet da aÿem ÿa'aloqchettac.

⁷Qaq 'enauac na aÿem ipa'agueetacpi, namayepi taÿa'a da imeuo, 'eeta'am na qauemaicpi qataq na sa ÿaÿamaxañi da lataxac!

⁸¿Qaq negue'to' ca naquittaique na qauem da lataxac, qom ivita da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nqat da nachaalataxac?

⁹Cha'aye qom ivita da huaigui ca lqalaic, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ¿peta'a hua'axaÿa ca nachoxonnaxac namayepi?

¹⁰Cha'aye saishet da ÿachegoxoto'ot da lamaicÿaxac Ñim Qaica ca ÿaqalanapac, qataq saishet da 'enauaque naua na'axa'te da iÿaxaatacot Ñimaye.

¹¹Qaq qami' sachaxanalo qome da Ita'araic la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq saishet da qami' soxocheesopa na lapaxañipi Ñim Qaica ca ÿaqalanapac.

¹²Qataq mashe qauauañiichigui damaye, ¿qaq ta'ainco' ye qanasaqaitrapeguec naua na'aqtaqa maye qaica ca naiguilo?»

Da la'aqtac so Sofar

- ¹³«Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim Qaica ca Ŷaqalanapēc, 'era da iqataxaatai' da nhuaxanaguec naqa'en ca qauem da lataxac, qataq ca qaica ca iren, 'eeta':
- ¹⁴Na'aictoxo' da qalota na llalaqpi camaye, qalaxaye ileuaigui qome ca alaataxac, qaq na qapio'olec llalaqpi qalaq nque'etaxangui ca nqouaxa.
- ¹⁵Qaq cam ña nca'altauec, qalaq ŷalauat qome ca nalolaxa, qalaxaye ana npa'aipi saishet qome da nŷeelec camayepi.
- ¹⁶Qaq na'aictoxo' da lapoosheguem ana alom plata, da 'eeta'am naqa'en na lsoche na 'alhua, qataq lapoosheguem na logoxot,
- ¹⁷qalaxaye ca shiŷaxaua maye ŷaŷamaqchiguiñi da lataxac, nacheca ca ŷaañi qome que'eca nogoxot, qataq ca qaica ca ŷasouaxat, nacheca ca nque'etaxaachigui aca'aca anom plata.
- ¹⁸Ca lma' que'eca qauemaic qalaq ŷataqta sa da'añi 'eeta'am ca npata'c, 'eeta'am ca na'arañi lma' ca ilotague' ca no'onaxa.
- ¹⁹Da nnaañi qalaq ŷataqta sallaxanec, qaq da nlouec qalaq mashe qaica ca hueto'ot lalamaxat.
- ²⁰Da lchecŷaxac qalaq 'eeta'am na auot da nvita camaye ye na'a'q, qaq ana daua'ache qalaq huaŷoxon naqa'en camaye ye pe.
- ²¹Na la'at lta'araic maye chegoxogue da nala' lliguisheguem ŷache nache pal naqa'en camaye, qataq napogosheguem chegoqchiguiña naqa'en ca lma',
- ²²Ñimaye ŷataqta sa ichoxonnai' camaye da ŷasheerelec, na'aictaxa da huotaique da naneltaxan.
- ²³Nache na la'at ŷataqta ŷauota'a na nalataxa, qataq na l-llimixaxa da icanapēc camaye.»

Job 28

Da ño'oxonnataguec da naŷaanec

- ¹«Cha'aye huo'o na huaña da qanqatsheguem na lcat plata, qataq huo'o na huaña da qanqatel na oro.
- ²Na lcat qaŷachegoxotaigui na 'alhua, qataq da qanqatel na coma' lsoche, nache chegaqaigui na lcat cobre.
- ³Na shiŷaxauapi qalaq imeuo naqa'en na napalaxa, cha'aye namayepi taña na ŷataqta qaŷoqchiguiña, na pa'aguiñi 'alhua, huaña nache huetaigui na napalaxa da nmittaique na no'on coma'.
- ⁴Huaña nache huetauga ca 'alhua qaŷoqtaique na shiŷaxauapi da nshettaique na lcat, decheenaxaatapeguelec na nañec, hueta'a ca qaica ca ishet da tateuga.

- ⁵Qaq na 'alhua nache chegoqtapoigui na qanallec, qaq na pa'aguiñi namaye qalaq 'eroigui 'eeta'am na norec.
- ⁶Qaq ana'ana coma' nache chegoqtapoigui na zafiro, qataq na lcat oro maye ñaleeguet na 'alhua.
- ⁷Nataqa'en qaica da huo'o ca qoño lo'o' da ñauana yi'ie 'alhua. Nataqa'en na lañepi mañopi maye dequi'iyapec saishet da ñauana se'eso nqa'aic.
- ⁸Nataqa'en na shiguiñac dequi'iyapec saishet da petalec yemaye, qataq sañauanapega da hueta'a yemaye na sauaxaicpi.
- ⁹Na shiñaxauapi ñauota'a lhuaq da nhuaxaatauec na ñotta'a't coma'pi, nache 'eeta'am da nqat na lpa'a'pi ana qasoxonaxa.
- ¹⁰Ño'ot na llecpi na 'etaxat na pa'aguiñi ana coma'pi, huaña, nache ilotalec na ñotta'a't chegaqaigui da nsallaxa.
- ¹¹Nataqa'en nmittaique na chegoqchiguiña na talapi da ñapo'oguet na 'etaxat, huaña nache nqatsheguem na saqcha'api saqañauanapega.
- ¹²Qalaxaye ¿hua'ago' ca hueta'ague de'era nañaanec? Qataq ¿hua'ago' ca huetaña de'era ño'ot da qaica ca qanqalaate'?
- ¹³Na shiñaxauapi sa ñañaten da lashiichiñaxac damaye, qataq damaye saishet da qañanata ana 'alhua.
- ¹⁴Cha'aye na qañoqchiguiña na pa'aguiñi ana 'alhua qalaq, 'eeta': <Saishet da hueta'a ne'ena camaye> qaq ana auaxai qalaq, 'eeta': <'A'i, saishet da añem hueto'ot camaye.>
- ¹⁵Damaye saishet da nmeneguet qanqa'en na oro, qataq saishet da qañauota'a na plata da qaisheenaxana.
- ¹⁶Qataq saishet da qaisheetenaxana na ñataqta no'on oro da qaisheenaxana, huo'otaq na ñataqta no'on coma' le'enaxat ónice huo'otaq na zafiro.
- ¹⁷Saishet da qanaloqnaxaneguet da lashiichiñaxac na oro huo'otaq ca chauec coma', qataq saishet da nmeneguet qanqa'en na 'otaxat ndotec oro.
- ¹⁸De'era nañaanec napacalec da lashiichiñaxac na no'on coma', qataq ana nqola chegaqaigui na conec.
- ¹⁹Na coma' crisólito maye huaña ye Etiopía saishet da qanaloqnaxaneguet da lashiichiñaxac damaye, qataq saishet da qaisheetenaxana na no'on oro da qaisheenaxana.
- ²⁰Qaq ¿Hua'ago' qone' ca chegaqa'ague de'era nañaanec? ¿Qataq chaq hua'ague ca huetaña de'era ño'ot da qaica ca qanqalaate'?
- ²¹Damaye ñataqta nqañoxocheesop da lmeenaxanaxac na huo'o da lca'alaxa, qataq ivira'a da nqañoxocheesop na mañopi maye hueto'ot na piguem.

²²Qataq ivira'a so ilaxattapigui 'enauacna qataq so nleuaxa, 'eeta': «Qomi', choche sa'axasoqtapegulec naxa damaye.»

²³Qalaxaye nacheñita Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ñauana so llec de'era nañaanec, nacheñita Ñimaye maye ñaŷaten ca huetaña damaye,

²⁴cha'aye Ñimaye da lmeenaxanaxac ivira'alo naua loga'te ana 'alhua, qataq 'enauac na hueto'ot na piguem.

²⁵Qataq ño'ot co'ollaxa da la'añaxac na la'at, qataq ñauo'o so loga't na 'etaxat,

²⁶qataq co'ollaq lapaxañi da lataxac naua auo'oche qataq co'ollaq ño'ot so llec na la'at lta'araic,

²⁷Ñimaye ñauaachigui nataqa'en de'era nañaanec, qataq da lta'araic la'amaqchec nache ñe'eguen damaye ime, nache ñami' da ñaŷamaxareeta.

²⁸Nache Ñimaye 'enapego' na shiŷaxauapi, 'eeta': «Da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala', nachera da ñoqta 'eesa nañaanec», qataq da qanayeca'ai na qauemsat, «nachera da ño'ot da qaica ca qanqalaate'.»»

Job 29

Qaltaq detaqa so Job

¹Qaltaq ñe'eguelaxalec da detaqa so Job, 'eeta':

²«Ñataqta huo'o da iyaxa da she'eguelaxa se'eso na'a'q, co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaq aŷem nteltega!

³Co'ollaq ñaq aŷem icoŷattalec naqa'en na yo'oqchiguiñi nache na le'eraxa ishet da shectaigui naqa'en na napalaxa,

⁴co'ollaq ñaq aŷem nsoqolec, nache Ñimaye ñataqta ntela'a ye ima',

⁵qataq co'ollaq ñaq aŷem hueta'aguet Ñim Qaica ca Ñaqalanapec, nache na ñalaqpi aŷem colesop naxa,

⁶qataq co'ollaq sa qoue na huaca lche' ye soota'a, qataq na aceite maye chegoqtapoigui ana coma',

⁷qataq co'ollaq ñeso'ootaña naxa ye huaña da qoŷan da nqataxac, qataq da ñeso'ootaña ye naponqa' maye huaigui na huaqta'a't ñyecpi.

⁸Nache na nsoxoppi naxa da aŷem ila'a nache aŷem ca'ai, qaq na ña'axaiquipi qalaq nachaña naxa.

⁹Qataq ivira'a na 'amaqtaqaicpi ña'axaneguet da ltaxaŷaxac, qataq ñauota'a na lhua'q da ñapoguilo naua ala'api.

¹⁰Na nta'alpi qalaq nquigaxaayiñi naua la'aqtaqa, qataq choche ñe'emaxat.

- ¹¹Na shiřaxauapi da ařem ila'a qalaq ařem řo'oxoreetac, qataq da ařem hua'aqtega qalaq no'onaxa't naua la'aqtaqa da ařem detaxařa,
- ¹²souaxat da setauaatac na qaicaua caua lta'al maye qaica ca itauan, qataq na shiřaxauapi choxoraqpi maye iřaxaataique ca ntaunaguec.
- ¹³Qaq na huetapoigui da mashe qaica ca ye, ařem řaatacot naxa da na'achec, qataq da itaunaxanaxac řataqta machiguiři naqa'en da lquiyaqteřaxac ana pa'aipi.
- ¹⁴Da řařamaqchiguiři lataxac qataq da no'on nataxac, damaye nachera da řachattaigui, 'eeta'am da nachenaua naua ařogo ye na'a'q.
- ¹⁵Qataq ařem la'ai'te na sanauaaři, qataq ařem lchel na sara'aņeeguelo naua lchel,
- ¹⁶qataq ařem lta'a na huo'o da lhuenaxanaxa, qataq seuettepeguelec naxa na řaqa'a ca chegaqa'ague!
- ¹⁷Qataq senoxo'n naxa naua lanoqo na qauemaicpi, qataq ñeqateeguesopa naua lhue na loxonecpi namayepi.
- ¹⁸Nache naxa da seuennataxaatac, sheeta': «Naua řa'axa'te řataqta qařoqtrec qome, 'eeta'am ye lcata na lsoche na 'alhua, qataq řataqta ařem řa'axaiqui qom seleu, qataq souaņa ca maiche ima'»
- ¹⁹Ařem sheeta'am ana qo'oipaq da neto'ot na loigue na 'etaxat, qataq ana lcouepi anamaye tatapeguelec na sheue ye pe.
- ²⁰Da řa'amaqchec qalaq nache 'eetai' da dalaxaicta'aguet, qataq naua ihuaxaye, nache 'eetai' da řa'aņaxattaleguete so ichecnec.
- ²¹Qataq 'enauac na ařem na'axařaxaatega, řataqta ñe'emaxatta da iuatta'alo naua iqataxaco.
- ²²Qaq da setaqtac qalaq qaica ca ařem řasata'aguet. Naua řa'aqtaqa qalaq řataqta qařamaategueta,
- ²³qaq namayepi iuatta'agueta naua řa'aqtaqa, 'eeta'am da 'eetec da iuattaique na nca'ataxanauo auot.
- ²⁴Qaq da sařalleguettaigui namayepi, qalaq saishet da řoqta ařem řa'amaqten, qalaxaye saq řaxaaři da ilotaigui da řashiguiřaxac.
- ²⁵Nache ařem sachaxana da llecřaxac namayepi, qataq ñeso'oota'ai', sheeta'am ca nataxala', qataq salectaigui, sheeta'am ca nta'a da huetangui na nalleppi, qataq sheeta'am ca řa'aņaqchettac na daquicotac.»

Job 30

- ¹Qaq nagui nda'a't da aÿem ne'eetapigui na nsoxoppi, qamaq saishettaxa da ñasheeteguet co'ollaxa so lta'alpi, da yaqto' ÿalecta'aguet ñaqa'en na ilo pioxoppi, maye ilotague' ana ilo qaguetapi.
- ²Cha'aye ¿negue'to' ca naigui ñaqa'en, da la'añaxac naua lhuaxaye somayepi? Ye naua lhuaxaye somayepi mashe imeuo da la'añaxac,
- ³souaxat na lta'araic lqouaxa qataq da lhuenaxanaxa. Nache ye pe qalaq ndauec da huetauga na toolec 'alhua, nache choche iuactac na lpa'a' deqaqta,
- ⁴qataq huetauga na ÿapogoñi, da napoctac ana huoue maye chem, qataq ivira'a da chectac na lpa'a' ana qo'oipaqule.
- ⁵Namayepi qaÿo'orauec co'ollaxa, ca'ai qanqa'en na laÿepi shiÿaxauapi, nache qaÿa'alaqtalec da qaicaatac, 'eeta'am qanqoÿen na cachaxaicpi,
- ⁶ÿoqo'oye netaigui naxa na auacpi, qataq na la'auaxac deqaqta, qataq neto'ot na tocotpi ana coma',
- ⁷nalacotapiguishiguem naxa da huetaigui na nlot ato', qataq lapoota'a't huetaigui na huoesat.
- ⁸Ne'ena ÿalleppi qaica ca naigui, 'eeta'am da qaica ca lta'a, ÿataqta saq taiguet da netalec ne'ena 'alhua, ÿoqo'oye qaiuxaatalec da qaÿo'orauec.
- ⁹Qaq nagui qalaq namayepi aÿem ne'eetapigui, qataq ÿo'o't naua lame'ete da aÿem ÿa'axaÿaqchectac,
- ¹⁰qataq ÿataqta aÿem deqaiga, nache aÿem ca'ai, qataq ivira'a da nqaigoxoigui na ÿashec.
- ¹¹Qaq nagui da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿataqta aÿem ÿachetaiya', nache namayepi aÿem nalalec da qaica ca shenec naqa'en.
- ¹²Qataq huetaua'a na aÿoic namayepi da aÿem ipa'agueetac, nache souaÑi naqa'en qataq aÿem iloquixan, nache huotaique da aÿem ÿalauat,
- ¹³Qataq nlaxaaÑi so ñeqa'aic, qaq souaxat da qaica ca aÿem itauan, nache aÿem iqopiilec namayepi da aÿem ilaxachigui.
- ¹⁴Nache namayepi anac 'eeta'am da natoigui ca lauac na coma', da aÿem nparenaxaneuga, nache qaica ca 'ena'am da l-lamaxa.
- ¹⁵Nache na ÿo'ot da ncolanaxa aÿem talec, nache da ÿo'oxoyec imeuo, 'eeta'am da ÿache na la'at, qataq da isallaxa qalaq 'eeta'am na lo'oc da huaÿoxon.
- ¹⁶Qaq nagui mashe huotaique shetauec da ñachaalataxac, cha'aye naua na'axa'te da ñeque'eenaxac mashe sogote da aÿem loxonec.
- ¹⁷Qaq ye pe qalaq ÿataqta ÿapacaviiguilo naua ipi'ineqa da ñiqui'ic, nache qaica ca loga't de'era ñiqui'ic.

- ¹⁸Qaq da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta aýem lpachigui, nache aýem 'ogaxaic naqa'en 'eeta'am da ichegaxateuo na iqosot na ilomaxaqui.
- ¹⁹Ñimaye ñataqta aýem ñasaxauga na nshaxa, nagui nache sheeta'am na 'alhua qataq na alo.
- ²⁰'Am seýaxaatacot 'Am Ñatamnaxala', qalaq saishet da aýem 'auasateguet, 'Am ñachoxoreetacot qalaq qaica da aýem 'auqocha'a.
- ²¹Ñataqta 'Am qaramchigui, saishet da aýem 'auchoxonnai', aýem 'aurolec da la'añaxac na 'arhuaq da aýem 'auloquixaatac.
- ²²Aýem 'aurolec da la'añaxac na la'at da aýem 'anañoqoosheguem, nache aýem 'auasaxauga na la'ana't la'at.
- ²³Qaq aýem saýateeta da 'anshetaique da aýem 'auasaxangui aca huachigui, añim loga't 'enauac na huo'o da lca'alaxa.
- ²⁴Qamaq aýem saishet co'ollaxa da she'eguelaxattec naxa na choxoraqpi, da huo'o ca iueetaique qataq iýaxaataique ca ntaunaguec.
- ²⁵¿Peta'a saisheto' co'ollaxa da ñeýeetapeguelec na huo'o da nque'eenaxac, qataq saisheto' peta'a da sa sechoxoren nam huo'o da lhuenaxanaxa?
- ²⁶Qaq co'ollaq seuattaique da ñamaicýaxac, qalaq nda'a't da anac na qauem, qataq seuattaique ca yo'oqchiguiñi, qalaq nda'a't da anac na napalaxa.
- ²⁷Añi iquiyaqte qalaq saishet da vi'iiguét da lasotaxa, souaxat da aýem iuatta'aguet ca na'a'q maye huetoigui ca ñeque'eenaxac.
- ²⁸Qataq da ñachaalataxac, lta'araic da laquicoxo, qataq añi nala' saishet da aýem icoýarelec, qataq ñachaateua'a na ñalecta'a'tpi da seýaxaataique ca ñetaunaguec.
- ²⁹Sevira'a da 'eco' ñaqañañicpi na shiguiýacpi dequi'íýapec, qataq 'eco' ñauochaxaua na mañecpi.
- ³⁰Da ño'ocýaxac qalaq ñataqta naue' qataq nmetapiguiñi, qataq naua ipi'ineqa ñataqta 'eroigulo souaxat na ñe'eraxa.
- ³¹Aso ivique arpa, qalaq 'eco' noinaxac da l-lamaxa, qaq aso ñasheere, qalaq 'eco' naquicoxo da l-lamaxa.

Job 31

- ¹Aýem maiche iuennataxa co'ollaxa da ne'enaua ña'ai'te, saishet da iloguilo ñaqa'en aca 'alo maye saxanaxa da huaron.
- ²Cha'aye ¿negue'to' ca chegoqo'ot Ñim Qaica ca Ñaqalanapec, da ñachegoxottot na piguem da aýem ñanem?
- ³Cha'aye ¿saisheto' peta'a da sa nachena na qauemaicpi da nlaguiñi qanqa'en, qataq na 'etaxaloxoicpi da talec qanqa'en da lachoxoyecýaxac?

⁴Qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ¿saishet peta'a da ila'a da ýecýaxac, qataq saishet peta'a da imete'n naua iqauaxaquí'?

⁵Cha'aye da iqauaxac sa ýauanago' da shectague' ca sa ýaýamaxañi, qataq sa ñeqalgoqta'a ca natenataxanaxac.

⁶Qaq 'onaxaico' da Ñim Lo'onatac 'Enauacna naloqten da ýataxac, nache maiche ýaýaten da qaica ca ýasouaxashet!

⁷Da huo'otaq sheca'ai da no'on ñecýaxac, qataq da iquiyaqteýaxac da quegue da maiche imeenaxanaxac, huo'otaq da naua ihua'q huetaiguilo na qauem,

⁸nache ca ýaqa'a, chec qome na ala ca ýañiguishet, qataq ýataqta napo'c naua lpa'aye anam saañepi co'ollaxa.

⁹Da huo'otaq nasheeta da iuennataxac da seca'ategue aca 'alo, huo'otaq da ñauaatac ca nasom aca lhua ca iuoreua,

¹⁰nache añi ihua qome l-lata ca ýaqa'a ýale, qataq ca saqaýauatton ishet da lauañi'.

¹¹Cha'aye damaye ýo'ot da qauem na'aqtaxanaxac, ýoqo'oye na aloico lo'o' iuen da nmit, nache ýauo'o ca nhuaxanaguec.

¹²Cha'aye damaye 'eeta'am na norec da huo'o na nlaxatchiguiñi, da nlaxaañi 'enauac na ýalamaxatpi.

¹³Qaq da sa selo'oguet co'ollaxa na ilatacpi huo'otaq ana ilatapi, da aýem dequictacot da sanem ca iýaxaataique.

¹⁴Qaq ¿'eeteco' ca ýa'aqtac da aýem iýaxaneuga Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Qataq ¿'eeteco' ca ýasataxac da aýem inat Ñimaye?

¹⁵Cha'aye nacheñita Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qomi' lo'onatacpi co'ollaq ñaq sonaqtaigui na lauel aso qomi' deco'oic. Nache namayepi qataq aýem nache shenaqta'a't da qomi' ýanema da qarca'alaxa.

¹⁶Aýem saýauanago' da sa sa'axaýa da nachoxonnaxac na choxoraqpi, qataq saishet da sasheetem ana pa'ai da ýoqouat.

¹⁷Qataq aýem saýauanago' da aýem 'oonolec da seque'etac, nda'a't da ñeuaata'ai' na qaicaua caua lta'al.

¹⁸Cha'aye co'ollaq ñaq aýem nsoqolec, qaq nache 'eetai' da 'eco' aýem lta'a na qaicaua ca lta'al, qataq ñepaxattalec ana pa'aipi.

¹⁹Qataq saishet da choche selota'a da ileu na qaica ca napogoña, huo'otaq na choxoraq maye qaica ca lapo',

²⁰ýoqo'oye na laue ana ilo qaguetapi nachena na dapaqtai' naqa'en camaye, ýoqo'oye aýem ýaatacot da na'acheçýaxac.

- ²¹Qataq saŷauanago' da sareetalec ca qaicaua caua lta'al da serolec da shenec da yaqto' aŷem ŷalaxaguet na aloico lo'opi.
- ²²ŷoqo'oye da satenataxaatac nache no'ono' da huaca'c naua ihuaxaye, qataq vi'ilec na ilaq.
- ²³Cha'aye aŷem ŷataqta huo'o da 'enec ñaqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat da lhuaxanaxanaxac, souaxat da sa ñalo'oguet da la'amaqchec Ñimaye.
- ²⁴ŷoqo'oye saishet da huetalec da ñaquitaxac ana oro, qataq saishet da sepe'etega anamaye.
- ²⁵Qataq saishet da ŷo'ot da ŷamaicŷaxac da qalota isallaxa, huo'otaq da qalota ana ŷaueque aŷom.
- ²⁶Qataq da semeteetac da llo'oxoyec na le'eraxa aŷi nala', huo'otaq da llo'oxoyec na le'eraxa ñi ca'agoxoic.
- ²⁷Qataq saŷauanago' da ñeqañoxtchiguiñi da ñatamnoto, qataq saŷauanago' da ñapigoq na ihuaq da sanoto naamaye.
- ²⁸Cha'aye de'era nasouaxashet nataqa'en ishet da qanmit, nache qaŷauo'o ca nhuaxanaguec, cha'aye aŷem 'eeta'am da saq'en ñaqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem!
- ²⁹Qataq saishet da ñetootapeguec da huaigui, ca qauem ca aŷem ipa'agueetac, qataq saishet da samachiguiñi da nvita camaye da lachoxoyecŷaxac.
- ³⁰Qataq saŷauanago' da sasaxalec camaye ca ŷa'aqtac qauem, qataq da sayeeta'a da ileu.
- ³¹Qataq saishet da huo'o ca 'oonolec na aŷem neto'otpi, da huo'otaq saq comaraxaic da datalec ca iquia'axala',
- ³²qataq na chegaqauecpi saishet da huo'o ca do'ochauga ñaqa'en na nqa'aic, qataq saishet da sa sauatoigui ñi lasom ñi ima' da yaqto' pa'auo ca queuoxoic.
- ³³Qataq saishet da soxottañi ca ŷasouaxashet, da sheeta'am ca camachaqa shiŷaxaua qataq da nache 'eetai' da soxottapiguiñi ca ŷasouaxashet,
- ³⁴cha'aye souaxat da she'etapeeguet na shiŷaxauapi. Nache saishet da ñapotala't qataq saishet da ñe'emaxatta, souaxat da she'etega da le'enaxanaxac na maiche ihuo' le'ecpi.
- ³⁵Daiyoxo' da huo'o ca aŷem hua'axaŷa, nache ŷataqta ñanerelectaxa de'era shenapec. Qaq Ñim Qaica ca ŷaqalanapec aŷem ŷasateguet qome! Da huo'o ca nshetaique da aŷem dataŷa'aguet da huo'o ca aŷem ŷasaxalec ŷasouaxashet,
- ³⁶nache ŷataqta ñallaguisheetactaxa que'eca ŷasouaxashet, nache 'eeta'am ñaqa'en da ñaro'ootaña.

³⁷Nache aÿem ÿataqta sa'axattem taxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enauac na so'otpi. Qataq da ñeqo'oneua'a Ñimaye, nache ÿataqta ño'onaxatta da ÿataxac.

³⁸Na ña'alhuapi saishet da iÿaxaatacot na piguem da aÿem dataÿa'aguet, qataq saishet da ñÿeetac na mashe qana'atsheguem 'alhua.

³⁹Qataq da huo'o ca secachiÿa ca lañiguishhec ala da sa sesheeten, huo'otaq da huo'o ca sachoxoren, na lalamaxat ne'ena nañiguishhecpi,

⁴⁰ñache na ña'alhua ñaxaalec qome ana ÿaxat, nmeneguet na trigo, qataq na qauem 'auaqpi nmeneguet na cebada!

Job 32

Da Itaxaÿaxac so Eliú

¹Huaña nache se'esoua tres ÿale't, co'ollaq ilora'a so Job, da ñe'eguelaxattasheguem da 'eetega qaica ca ÿasouaxat, nache ÿaxaayiñi da ÿasattrapeeguet somaye.

²Nache so Eliú, maye llalec so Baraquel, som lma' ye buz, maye chegoxoguet so Ram, somaye ÿataqta dalemataÿa so Job, souaxat da 'eetega qaica ca lasouaxashet, da hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Nataqa'en dalemataÿalo soua tres nauochaxau' so Job, souaxat da sa ÿaÿate'n ca 'eetec da ÿasatrequet somaye, nache choche ÿo'o't da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿauo'o da nhuaxanaguec somaye.

⁴Qaq cha'aye so Eliú ñaq nsoqolec, saq 'ena'ama soomaye da mashe ÿe't, nache iuata'alo da ÿaxaayiñi da detaqtracot so Job,

⁵qalaxaye co'ollaq ila'a da soomaye saÿaÿate'n ca llec ca la'aqta'c da ÿasatrequet so Job, nache ÿataqta 'eroigui da layeloxo,

⁶nache detaqa so Eliú, som llalec so Baraquel, maye lma' ye Buz, 'eeta': «Cha'aye ñaq aÿem nsoqolec, qaq qami' ye mashe qami' ÿa'axaiqolqa, ÿoqo'oye huo'o da icolanaxa da qoñiita da sa'axa't naua iuennataxac.

⁷Nache chochaq sheetac: No'ono' da detaqa ca mashe huo'o nam nmate' lataxacpi, nache na qalota vi'i maye mashe ivi' camaye, ÿachaxan qome na laÿaaneguesat.

⁸Cha'aye 'enauac nam shiÿaxauapi huo'o so maiche saqcha'a lca'alaxa qaq nacheso som ÿo'ot da laÿaanataxanaxac, cha'aye naua la'a'che Ñim Qaica ca ÿaqalanapec nachenaua naua ÿo'o't da qarauattonaxanaxac.

⁹Qataq saishet da nachenata na ÿa'axaiquipi da ÿaanaxanaxaicpi, qataq da nqueroxo saishet da nachera da ÿa'axategue da llec ca ÿaÿamaqchiguiñi.

¹⁰Qaq ÿoqo'oye aÿem shenapac: «Nagui aÿem qana'axaÿaxañiÿa, cha'aye aÿem nataqa'en sa'axat na saÿatenpi.»

¹¹Cha'aye aŷem choche qami' seuatta'alo, qataq ña'axaŷaxaategalo naua qarhuennataxacolli'. Qataq da qanmicheetaique cam qara'aqtaqui,

¹²nataqa'en sauachigui da saishet da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da ŷe'eguelaxateguet na la'aqtacpi ñi Job, qataq da ŷa'axategue da llec na la'aqtacpi ñimaye.

¹³Yaqto' saishet qome da qoñiŷapec, da nache qomi' dam ŷataqta qomi' ŷaanaxanaxaiqa, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi qome ñi qami' ŷasategueta qaq saishet da nacheca ca shiŷaxaua.»

¹⁴Qaq cha'aye ñi Job, saishet da nachaŷem da aŷem ŷalamaxatchigui nam la'aqtacpi, ŷoqo'oye aŷem saishet da sa sasateguet, da sheeta'ama qami'.

¹⁵Qaq 'am Job, ne'enaua tres 'anauchaxau' naamaye sa ŷaŷate'n ca llec ca lasataxa'c, cha'aye mashe imereuo naua la'aqtaqa da 'am ŷasateguet,

¹⁶qaq aŷem ʔpeta'a choche ñe'emaxat da seuatta'alo naamaye da saishet da detaxai'? souaxat da saŷaŷate'n ca la'aqta'c da 'am ŷasateguet.

¹⁷ŷoqo'oye aŷem nataqa'en huo'o da ŷa'aqtaxanaxac, da sa'axat da ŷauattonanaxac.

¹⁸Cha'aye aŷem ŷataqta qalota na ŷa'aqtacpi, nache ŷo'ot da sa ñalo'oguet da iyaxa da setaqa,

¹⁹mashe 'eco' huotaique da aŷem dachipigui, sheeta'am aca lo'oc dalaxaale maye laŷe' na lataxa da dachipigui.

²⁰ŷoqo'oye aŷem setaqa da yaqto' nmitcheguem na ŷa'aqtacpi, cha'aye da setaqa nache yo'oq na ŷasataxacpi.

²¹Qalaxaye saishet da huo'o ca sagaqnauac da sho'oxoreetac, nacherata da qaica ca seŷotauga.

²²Cha'aye aŷem saishet da ñanaŷa'ac da huo'o ca sho'oxoreetac. ʔCha'aye da nache sheetec de'era, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna saqaŷaloq da ŷauo'o ca ñeuananaguec!

Job 33

¹Qaq ŷoqo'oye 'am Job, nagui 'ana'axaŷaxanalo naua shena'ape, qataq 'ana'axaŷaxaachiguilo naua ñanoldec ŷa'aqtaqa.

²Cha'aye nagui sauachigui na aŷap da setaqa, qalaxaye ŷataqta qalota na ŷa'aqtacpi,

³qalaxaye naua ŷa'aqtaqa chegoqchiguilo da huesota iquiyaqteŷaxac, qataq ŷataqta 'eesora naua lleco naua ŷa'aqtaqa.

- ⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca Ŷaqalanapec aŷem lo'onatac, qataq naua la'a'che Ñimaye, ŷo'ot da ica'alaxa.
- ⁵Qaq 'anaŷamaxat da aŷem 'auataŷa'aguet, qataq aŷem 'auasateguet qome da 'aushet.
- ⁶Cha'aye 'am qataq aŷem, nache shenaqta'a't da souaqto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, aŷem nataqa'en aŷem qaŷachegoxotaigui na 'alhua co'ollaq aŷem qaŷo'ot.
- ⁷Qaq ŷoqo'oye saishet da aŷem 'aye'etega, cha'aye saishet da 'am serolec da ŷa'añaxac.
- ⁸Cha'aye mashe sa'aqtega da 'ara'aqtac, da qoneta:
- ⁹«Aŷem qui'itta, qaica ca sasouaxat, qaica ca ñe'enaxac, qataq qaica ca ŷasouaxashet.
- ¹⁰Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmittaique da huo'o ca aŷem ŷasaxalec ŷasouaxashet, nache 'eeta'am naqa'en aŷem ca mpa'aguenaxaua,
- ¹¹nache ŷanaguilo naua ichel so lcoñetaxanaxat, qataq ŷataqta nauaata'ape naua iqauaxaqui'.»
- ¹²Qalaxaye 'am shenapega da de'era qonapec saishet da 'eesa, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta lta'araic saq 'ena'am ca shiŷaxaua.
- ¹³¿Ta'ainco' da 'ancotatague' Ñimaye, ye saishet da ŷasateguet ca 'oonolec nam 'ara'aqtacpi?
- ¹⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da 'oonolec naqa'en ca llec ca la'aqtac da qomi' detaxaŷoto, qalaxaye qomi' ye sa ñanomaxa naxa de'era 'eetec Ñimaye.
- ¹⁵Cha'aye huo'o naxa da huaigui da qarchoxonaxac ye pe, qataq huo'o da huaigui naqa'en da qarloxoc da so'ochaqta.
- ¹⁶Qataq qomi' ŷa'axaŷaqcheteque naua la'aqtaqa, nache naamaye ŷo'ot da qarcolanaxa, souaxat da qomi' iviraxato'oto,
- ¹⁷da yaqto' qolqa'ai naqa'en na so'otaqtac qauempi, qataq qomi' qaŷoqtalo naqa'en da 'amqaanaxac.
- ¹⁸Qaq 'eetec de'era, da yaqto' qomi' nca'alaxateeguesopa aŷi huachiqui, qataq qomi' nca'alaxateeguesopa da qanalaataguec.
- ¹⁹Qataq huo'o naxa da ŷauo'o da qanhuaxanaguec, da souaqtalec ca qarmala', nache ŷataqta qalota naqa'en da nqui'ic naua qarpi'ineqa.
- ²⁰Nache ivira'a da ŷataqta deqaiga na nallec, na'aictaxa da ŷataqta ama qalaq qaica ca lamaic naqa'en.

²¹Nache naua qarapa'ache nquicta'a't da lapo'oxo nache ivitta'a da yo'oqte' naua qarpi'ineqa.

²²Da qanachaalataxac saqaŷapeque añi huachiqui, qataq huetaua'a na laŷe ca lasom da nleuaxa.

²³Qalaxaye da huo'o ca 'oonolec, na qalota namaxashecpi piguem le'ecpi da hueta'aguet camaye, nache itauan da detaqlec qataq ŷa'axatem Ñimaye, da camaye no'on da lataxac,

²⁴souaxat da ichoxoreetac camaye, nache nqouagaxaunot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Ñaq 'anca'alaxateeguesop da l-leuaxa, cha'aye mashe huo'o ana lasheue da yaqto' nca'alec»,

²⁵huaña nache da lo'ocŷaxac camaye, qaltaq ŷe'eguelaxalec da huesottac, 'eeta'am da lo'ocŷaxac ca nogotolec, qataq ŷe'eguelaxalec da 'eeta'am co'ollaxa da ña nsoqolec.

²⁶Nache natamnot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq Ñimaye ŷasateguet camaye, nache machiguiñi da ilo'ot da lashiguiŷaxac Ñimaye, qataq ŷa'alaq souaxat da machiguiñi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷe'eguelaxata da ŷaŷamaqchiguiñi lataxac co'ollaxa.

²⁷Nache ca shiŷaxaua maiche nauattoola't da huo'o da lasouaxashet, nache, 'eeta': «Aŷem huo'o da ŷasouaxashet cha'aye ña'aqchet da ŷaŷamaqchiguiñi nataxac, qalaxaye saishet da qaŷo'ot ca ñeuaxanaguec,

²⁸nacherata da Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem nca'alaxateeguesop da nleuaxa, qataq ñaq 'eetalec da ñeca'altauec qataq ñaq selotaigui na yo'oqchiguiñi.»

²⁹Qaq 'era da 'eetec da ŷo'otec ca shiŷaxaua Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye ivi' dos huo'otaq tres da ŷe'eguelaxalec damaye,

³⁰da yaqto' nca'alaxateeguesop da nleuaxa, qataq queta da ilotaigui naqa'en na yo'oqchiguiñi.

³¹Qaq aŷem 'ana'axaŷaxana qome 'am Job, ña 'aue'enaxaatai', cha'aye aŷem setaqa.

³²Qalaxaye da huo'o ca 'ara'aqtac, nache aŷem 'aua'axatem, qaq da ŷoqta 'eesa ca qonapec, nache aŷem saŷamaxareeta qome,

³³qalaxaye da qaica ca 'aua'axat, nache aŷem 'ana'axaŷaxana, choche 'añe'emaxat qome, nache aŷem 'am sapaxaguenec da naŷaanec.

Job 34

Da lŷa la'aqtac so Eliú

¹Qaltaq detaqa so Eliú, 'eeta':

²«Qami' ŷaanaxanaxaiqa, qataq qami' paxaguenataxanaxaiqa, ñaq qana'axaŷaxañiŷalo qome naua ŷa'aqtaqa.

³Cha'aye da na'axaŷaqchec ŷaŷateeteguelo naua lleco naua na'aqtaqa, nache 'eeta'am ñi qanaquiac da ŷauatton da lamaic na ŷotta'a't nallec.

⁴ŷoqo'oye qomi' ñetoxonaqalec qome da ñimitaq 'enauac de'era lataxac, nache so'otaq ca ŷataqta saŷamaxarenaqta.

⁵Qalaxaye 'am Job, qoneta': «Aŷem qaica ca sasouaxat, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da aŷem ŷo'otec ca ŷaŷamaqchiguiñi.

⁶Qaq nagui 'eco' da aŷem shepecaic na'aictaxa da qaica ca sasouaxat, qalaxaye da ique'emaxa saishet da no'oita, na'aictoxo' da qaica ca ŷasouaxashet.»

⁷Qalaxaye 'am Job, huo'o peta'a ca 'am 'eeta'am! Da ŷataqta 'aue'enai' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da 'autaqa qalaq 'eeta'am ca saŷala'ac da nŷomigui na 'etaxat,

⁸ŷataqta 'anqopita da 'auallectaigui na qauemaicpi, qataq da 'annaictague' na qauem da lataxac.

⁹Qataq qonetega qaica ca naigui ca shiŷaxaua, da huotaique da ŷaŷamaxareeta camaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁰ŷoqo'oye qami' shiŷaxau' ŷaanataxanaxaiqa, aŷem qana'axaŷaxañiŷa qome. ŷaishet da qaupichiitega da Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca ŷaqalanapec, ishet da ŷo'ot ca qauem huo'otaq ca sa ŷaŷamaxañi!

¹¹Ñimaye isheeten ca naigui da lo'onataxanaxac ñi 'oonolec, qataq ipacchigui da ŷanem ca chegaqaigui da no'on lataxac.

¹²Qaq ŷoqta 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye Qaica ca ŷaqalanapec saishet da ŷo'ot ca qauem, qataq saishet da ŷashaxanec da lataxac ca ŷaŷamaqchiguiñi,

¹³Cha'aye ¿negue't ca ŷanem da la'añaxac Ñimaye da ŷo'ot ana 'alhua? Qataq ¿negue't ca ŷanem Ñimaye da ishet da ilo'ogue 'enauac ana 'alhua?

¹⁴Qaq Ñimaye da nqattaxa so saqcha'a nca'alaxa, qataq da ŷaconalo naua na'a'che,

¹⁵nache 'enauac na shiŷaxauapi 'eeta'a't da ileu, qataq 'enauac da ipactegue da ŷe'eguelaxaigui ana 'alhua.

¹⁶Qaq da ŷoqta 'eesa da 'am ŷaanataxanaxaic, qaq aŷem 'ana'axaŷaxana nache ŷataqta 'ana'axaŷaxaachiguilo naua ŷa'aqtaqa.

¹⁷Cha'aye ¿isheto' peta'a da ilo'ogue na shiŷaxauapi ca saisheteguet da llec da ŷaŷamaqchiguiñi lataxac? Qataq ¿isheto' peta'a da 'auo'ot ca nhuaxanaguec ca ŷaquitchequem da no'on da lataxac?

¹⁸¿Peta'a isheto' da qaŷamata'ac qauemaicpi na nta'alpi, qataq da qaŷamata'ac da qaica ŷaŷaten na llalaqpi na nta'alpi?

¹⁹Qaq Ñim saishet da lca'atagui na llalaqpi na nta'alpi, qataq saishet da ŷapagaqnauec da ŷauotec na sallaxanecpi, cha'aye namayepi nache 'eeta'am na choxoraqpi, cha'aye Ñimaye saishet da 'eetec de'era, cha'aye 'enauac namayepi maiche lo'onatacpi.

²⁰Na shiŷaxauapi huo'o da nque'elaxatta da huaigui ye pe da ileu, qataq huo'o da maiche taŷa't, nache imeuo, qaq na 'añaxaicpi qalaq qaŷamaqauac saishet da qairolec da yo'oqchigui na'añaxac.

²¹Cha'aye da lmeenaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ilotague' da llecŷaxac ca shiŷaxaua, qataq naua'n naua lqauaxaqui'.

²²Qaica ca lta'araic lpaqal, huo'otaq ca lta'araic napalaxa, da ishet da nqañoxotoigui ca ŷo'ottac na qauem.

²³Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ŷauo'o ca laloqo', ca shiŷaxaua da yaqto' nachaateua'a Ñimaye da nmit camaye.

²⁴Qataq Ñimaye saishet da iuen da ichemaxata, da yaqto' ŷalolaxaañi na 'añaxaicpi, nache ŷanem ca lma' ca lŷa.

²⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaŷaten 'enauac na ŷo'ottac namayepi, ŷoqo'oye da ivita ye pe, nache nlaxaañi, nache huetaiya' naqa'en.

²⁶Nache iuxaatalec da 'eeta'am naqa'en ca qauemaic, huaña naqa'en ca ishet da qaŷauaachigui camaye,

²⁷souaxat da ŷaxanec da quetague' Ñimaye, qataq saishet da quegue da lapaxaguenataxanaxac.

²⁸Nache ŷo'otec da iviro'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da la'alaxac na choxoraqpi, qataq da huetaiya' qanqa'en, nache Ñimaye hua'axaŷa de'era la'alaxac namayepi.

²⁹Qaq Ñimaye da nañaxaañi, qaq ¿negue't ca ishet da ŷo'ot ca nhuaxanaguec? Qataq da ŷoxooñi da lashiguiŷaxac, nache ¿negue't ca ishet da ila'a? Qalaxaye Ñimaye nauaatalec na ŷotta'a't shiŷaxauapi qataq ñi 'oonolec namayepi.

³⁰Yaqto' na qauemaicpi saishet da ilo'ogue na shiŷaxauapi, qataq saishet da ŷatenachet na nhuo' le'ecpi, maye lalamaxat Ñimaye.

³¹Qalaxaye da huo'o ca da'aqtaxanem Ñimaye da 'eeta': «Aŷem huo'o co'ollaxa da ŷasouaxashet, qalaxaye nagui saxaañi da 'am senogoqchettac.

³²Qaq ŷoqo'oye aŷem 'auachaxana ca saishet da sela'a. Qaq da qauem ca so'ottac, nache saishet qome da she'eguelaxalec da so'ot.»

³³¿Qalqo' 'anshetaique peta'a da Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am isheeten da 'am ŷanem ca ŷoqta qonetapeguec, na'aictexo' da sa 'anasheneguet huo'otaq da sa

'auasateguet? Cha'aye saishet da nachaŷem da huo'o ca so'ot, maye 'am 'auo'ot cam qonetapeguec, ŷoqo'oye ñaq 'aua'axat nagui cam 'araŷaanec.

³⁴Nam shiŷaxauapi ŷaanaxanaxaicpi maye aŷem na'axaŷaxaatega, qataq cam shiŷaxaua qaica ca nqalaate', 'eeta' qome:

³⁵«Da Job detaqtac qalaxaye sa ŷaŷate'n naua 'ena'ape naua la'aqtaqa qalaq qaica ca naiguilo.»

³⁶Qaq ŷoqo'oye 'onaxaico' da ŷataqta qanmitta da Job, cha'aye naua nanoldec la'aqtaqa 'eeta'ama naua la'aqtaqa ca qauemaic!

³⁷Qataq saishet da nacherata da huo'oi naua lasouaxashe'ete cha'aye nataqa'en sa ŷalaq, cha'aye sauanaqchigui da ŷe'eetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ŷataqta ncotatague' Ñimaye.»

Job 35

Ñaq queta da detaqtac so Eliú

¹Qaltaq cot da ltaxaŷaxac so Eliú, 'eeta':

²«'Am Job, ¿peta'a 'aupettega da ŷaŷamaqchiguiñi da 'ara'aqtac da qoneta': Aŷem ŷataqta qaica ca ŷasouaxashe da hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

³Qataq qoneta': ¿Negue'to' ca ŷaueguec da qaica ca ŷasouaxashe? ¿Qataq negue'to' ca nagui da qaica ca sasouaxat?

⁴Qaq ŷoqo'oye 'am sasateguet nagui, qataq naua 'anauochaxau'.

⁵Ña 'auamato'ot qome na piguem, nache 'aumeten namaye da ŷataqta qaŷoqotchequemec, 'am napacalec.

⁶Qaq da huo'o ca 'auasouaxat, qalaq saishet da na'aqchet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, na'aictoxo' da qalota na 'arasouaxashepi maye 'auo'ot, qalaxaye qaica ca na'aqchet Ñimaye.

⁷Qaq da no'on da 'arataxac, qalaq ¿negue'to' ca ishet da 'aŷa'anem Ñimaye? Huo'otaq ¿negue't ca 'am ŷachegoxoto'ot Ñimaye?

⁸Nam shiŷaxauapi maye qoneta'am, 'ena maye ishet da na'aqchet ca 'arasouaxashe, qataq nachena na ishet da no'onaxat ca no'on 'aro'onataxanaxac.

⁹Cha'aye 'enauac na shiŷaxauapi, ŷa'alaqtac souaxat da saqaiyacnapec, nache iŷaxaataique ca ishet da nca'alaxateeguesop na 'añaxaicpi.

¹⁰Qalaxaye qaica ca denataxaataique ca neta'ague Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qomi' lo'onataqa, maye qomi' ŷanema da qara'añaxac ye pe,

¹¹Ñim qomi' ŷapaxague'n da yaqto' saishet da shenaqta'am na shiguiŷacpi, qataq qomi' ŷaanaxanaxaiqa naqa'en da yaqto' saishet da shenaqta'am na maŷopi.

¹²Ŷoqo'oye namayepi ŷa'alaqtac qalaxaye Ñimaye sa hua'axaŷa, souaxat da ño'oxonnaxac ne'ena qauemaicpi.

¹³Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca Ŷaqalanapēc saishet da hua'axaŷa dam qaica ca naigui lŷaxanaxac. Qataq Ñimaye saishet da iqochetega namayepi.

¹⁴Na'aictoxo' da qonapec da saishet da 'aula'a Ñimaye, qalaxaye Ñimaye mashe hueto'ot na 'auo'otpi, qaq ŷoqo'oye ña 'auata'a.

¹⁵Qataq ye 'am qonapec da Ñimaye saishet da dalemata, qataq saishet da iqocha'a ca nasouaxashet.

¹⁶¡Qalaxaye 'am Job, qaica ca naiguilo naua 'ara'aqtaqa, qataq ŷaguec da 'artaxaŷaxac qalaxaye sa 'auaŷaten ca llec nam 'aua'axattacpi!»

Job 36

Ñaq queta da detaqtac so Eliú

¹Qaq ñaq queta da ltaxaŷaxac so Eliú, 'eeta':

²«Ñaq cara'acolec da 'alhuenai', ñaq 'am sapaxaguen, cha'aye ñaq huo'oi naua lleco naua ŷa'aqtaqa da setaqlec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Cha'aye da ŷauattonaxanaxac qaŷoqtēgue da sachegoxotta'ague da yaqto' ishet da sachaxan, da Ñim aŷem lo'onatac ŷataqta 'eesora naua 'ena'ape.

⁴Cha'aye aŷem saishet da saq'en ca shenapēc, ŷoqo'oye, nagui 'am datato'ot na ŷoqta 'eesa ŷaanaxanaxaic.

⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta 'añaxaic, qalaxaye saishet da imaqa'aguet ca qaica ca ŷasouaxat, qataq ŷataqta huo'o la la'añaxac da laŷaanec.

⁶Ñimaye sa ichoxonnai' da nachaalataxac ca qauemaic, qalaxaye ŷataqta iueelec na choxoraqpi.

⁷Qataq nache 'eetai' da ntela'a nam shiŷaxauapi maye no'on da lataxac, qataq nso'ona'ai' da lo'onataxanaxaua naqa'en na nta'alpi, qataq ŷo'ot da la'amaqchec namayepi.

⁸Qalaxaye da qaicoñettai' namayepi, qataq da nqui'ic ŷo'ot da nque'eenaxac,

⁹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷachaxana nam qauemsat maye ŷo'ot co'ollaxa, qataq da 'eetec da quetague' da ño'oxoreetapigui da lle'etaxaloxo.

¹⁰Qataq ŷa'axaŷaqchetec da lhuogoqtaxanaxac, qataq 'enapega da ca'ai na saŷaŷamaxañesat.

¹¹Qaq da ŷalaq qataq do'onataxanot Ñimaye, nache huo'o da ntonaxac qataq machiguiñi, 'enauaque naua na'axa'te da nachaalataxac.

- ¹²Qalaxaye da sa ñalaxaguet Ñimaye, nache qom saxanaxa da deuennataxan nache ileu. Souaxat da qaica ca ñaŷaten.
- ¹³Qaq na 'etaxaloxoicpi qalaq ñyoxola't da lalemataic, nache na'aictaxa da qaicoñettai', qalaxaye saishet da iŷaxanot Ñimaye da yaqto' itauan.
- ¹⁴Nache ileu da ña nsoqolec, qataq 'eeta'am da l-leuaxa nam qauemaicpi.
- ¹⁵Qataq ñachegoxotchigui de'era que'eenaxac, da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxatec ca huo'o da nque'eenaxac, qataq ñachegoxotchigui de'era que'eenaxac da huo'o naqa'en ca ñaŷaten.
- ¹⁶Nataqa'en 'am nqateeguesop qome da 'anque'eenaxac, qataq 'am ñanem da qaica ca 'aueetac, qataq 'am huesochiguiñi naqa'en, qataq nlaxattelec ca 'arquia'axala' na no'on nallec.
- ¹⁷Qalaxaye nache 'am chegoqchigui 'enauac na nhuaxanaguec na qauemaicpi, qataq saishet qome da 'anachaata'aguet da 'am qanmit, qataq da qaŷauo'o ca 'anhuaxanaguec.
- ¹⁸Qataq 'antela'aguet qome da choche 'am qaisheeten, qataq saishet da 'anañaneguet da 'am loxonec da nsallaxa.
- ¹⁹Cha'aye da qouaigui ca 'anqui'ic qalaq saishet da 'am itauan de'era 'arsallaxa, qataq 'enauac na chegaqaigui da 'ana'añaxataxac.
- ²⁰Ŷoqo'oye saishet qome da 'auayeeta'aguet ca pe, maye huaigui da sa yo'oq na nhuo' le'ecpi.
- ²¹Qataq 'avita'aguet qome da 'avi'eguelaxa na qauemsat, cha'aye nachena na huo'omshe 'am qaŷe'eguenec, da 'anque'eenaxac.
- ²²Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta lta'araic da la'añaxac. Na paxaguenataxanaxaicpi qalaq qaica ca 'eeta'am Ñimaye.
- ²³Qataq qaica ca ichemaxattega na ño'otpi Ñimaye, qataq qaica ishet da iviraxato'ot, da 'enapec saŷaŷamaxañi ca ño'ot Ñimaye.
- ²⁴Qataq 'auennata'a qome da 'avio'oxoreetac na lo'onatacpi Ñimaye, cha'aye 'enauac na shiŷaxauapi ño'oxoreetac namayepi.
- ²⁵Qataq 'enauac na shiŷaxauapi da ishet da ilota'a namayepi, na'aictoxo' da qaŷoqta.
- ²⁶Qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta lta'araic, qalaxaye saishet da sauattonaq, qataq sa saŷatenaq chaq lcata vi'iye da nachaalataxac.
- ²⁷Qataq Ñimaye maiche ncoyiñi ana llo'oxo na 'etaxat, nache ipaxaalec naqa'en na talapi.
- ²⁸Na auot qalaq chegaqaigui naqa'en na lo'oc na piguem, nache ana llo'oxopi talec 'enauac na shiŷaxauapi.

²⁹¿Negue'tom ca ishet da ña'ñaten, da chaq ta'ainco' da queta na lo'oc na piguem, qataq da ñalachigui namaye?

³⁰Ñimaye ilagaxaalec na le'eraxa aso auaxai, nache imattalec naqa'en na pa'aguiña aso asomaye.

³¹Qaq 'era da 'eetec da iquia'axan na ñotta'a't shiñaxauapi qataq ñanem na aloq da choche huañi naqa'en.

³²Ñimaye huetaiguilo naua lhua'q so lqashelgaxa nache somaye tachiguiña cam ñamaxague Ñimaye.

³³Nam nalataxa, ña'axat da lviraxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq naua la'a'che lta'al, qalaq ña'axa't da layeloxo Ñimaye.»

Job 37

¹«Ñoqo'oye nataqa'en añem ñataqta dasot aña iquiyaqte, nache 'eeta'am da huotaique da dachipiauec.

²Qataq qana'axa'ñaña da l-llimiaxa da lavilñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nam nalataxa maye chegaqaigui na alap Ñimaye.

³Ñimaye ilagaxaalec 'enauac na piguem na le'eraxa, nache ivira'alo naqa'en naua loga'te ana 'alhua na yo'oqchiguiña.

⁴Qaq da ime, nache qaña'axa'ña de'era lta'araic l-lamaxa, da ivita da ñalachigui naqa'en da qaica ca 'ena'am lavilñaxac, qaq da ña qaña'aqtega de'era nalataxa, nache na lqashelgaxa na piguem saishet da vi'iiguet.

⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ivita da ñalachigui naqa'en da lavilñaxac, nache yo'oq na ño'ot da na'aalaxa, qataq na lta'araicpi maye saishet da sañatenaq ca lataxac.

⁶Qataq namaq ana aloñi da talec ana 'alhua, qataq na auot da ñataqta, sansatteguet naqa'en da naañi.

⁷Nache ño'otec da 'enauac na shiñaxauapi hueta'alo naua lma'ate, qataq da yaqto' ñauattoota, da nacheñi Ñimaye da do'onataxaatac.

⁸Qataq na shiguiñacpi taiguilo naua lauaco, nache huetaiguilo da nqañoxxoñi.

⁹Da la'añaxa nache chegaqa'ague na la'at lta'araic, qaq da sheu' qalaq, nache chegaqa'ague na latomaxa.

¹⁰Qaq naua la'a'che Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalaq ño'ot ana aloñi qaq na qalochiguiña 'etaxat qalaq da'añiña'a't naqa'en.

¹¹Ñimaye ño'ot na laquitaxa na lo'oc na piguem, qataq chegaqaigui naqa'en namaye na nqashelgaxa,

- ¹²nache ne'ena nqashelgaxa, nqalgoqtalec na piguem, qataq imata 'enauac ana 'alhua. Nache ipacchigui da ñamaxalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna
- ¹³Nache 'enauac namayepi ñachegoxotchigui da ñauo'o da nhuaxanaguec ana 'alhua, huo'otaq da ñachaxan da lauotaxanaqtaic.
- ¹⁴Qaq 'avi'iiguet 'am Job, ñaq 'ana'axa'ñaxan, qataq 'aumeten da llo'oxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ¹⁵¿'Aua'ñaten peta'a da 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da ilo'ogue na lo'oc na piguem qataq da 'eetec na le'eraxa na nqashelgaxa da huetaigui na lo'oc na piguem?
- ¹⁶¿'Aua'ñaten peta'a ca 'eetec da hua'ñoxon na lo'oc na piguem, qaq damaye ñachaxan da llo'oxoyec da qaica ca nqalaate' Ñimaye?
- ¹⁷Qaq 'am maye 'anque'etaxaatapigui da dapaxa'ñauo' nua 'ogo da ivita da ntochiguiña ana 'alhua, souaxat da vi'iiguet na la'at maye chegaqa'ague da la'añaxa.
- ¹⁸¿Peta'a 'autauaatac co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da ñanasheguem na piguem, qataq da sa dera'ñai' 'anqa'en nache 'eeta'am na lcat da lqashelgaxa?
- ¹⁹Ñaq qomi' 'auapaxagueneque ca 'eetec ca qara'aqtac, maye sanaxam Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye mashe souaqaigui na napalaxa, nache sa sa'ñatenaq ca llec ca qara'aqtac.
- ²⁰¿Peta'a iueno' Ñimaye da qa'ña'aqtaxanem de'era shenapec, cha'aye negue't ca ñañoxot da detaxa'ñot Ñimaye, nache saishet da qanlaxa'ñi?
- ²¹Saishet da qaila'a na le'eraxa añi nala', da ña ñapotalec na lo'oc na piguem, qalaxaye da mashe ñasheerelec na la'at, nache qui'itta na piguem.
- ²²Huaña, nache yo'oq na qovialec le'eraxa añi nala' chegaqa'ague da sheu', da ivita da anac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nactaigui da lta'araic la'añaxac.
- ²³Qaq saishet da seviraq da sa'ñatenaq da lataxac Ñim Qaica ca ñaqalanapec, cha'aye ñataqta lta'araic da la'añaxac qataq no'on da lataxac, no'oiteguelo nua ño'o't qataq saishet da huo'o ca huetaiya' naqa'en.
- ²⁴Qaq ñoqo'oye na shi'ñaxauapi ñataqta ñi'i'ña Ñimaye, cha'aye qaica ca naigui naqa'en, na 'eetega ñaanaxanaxaicpi.»

Job 38

Ñim Nataxala' detaqa

- ¹Nache Ñim Nataxala' detaxa'ñot so Job, qalaxaye huetaigui so la'ana't la'at lta'araic, 'eeta':
- ²¿Negue't nam na' maye qaica ca ñanaigui nua iqataxaco, ye nua la'aqtaqa yo'oqta da qaica ca ñañaanapec?

- ³Qaq nagui ña 'anañamaxat da aýem 'auataýot, cha'aye Aýem, 'am senat qataq 'auasategueta qome naua inataxanaxaco maye, 'eeta':
- ⁴¿Hua'ague ca qoueta'ague co'ollaq llaqtaqiguiñi ana 'alhua? ¿Qataq ñaq aýem 'aua'aqtaxanem da ýoqta 'eesa da huo'o na 'auaýaten!
- ⁵¿Negue't co'ollaxa ca ýo'ot ye lcachiguiñi namaye, peta'a 'auaýaten da negue't co'ollaxa ca naloqteetac?
- ⁶¿Chaq negue't so na'attalec lo'oxonaxala' namaye? ¿Qataq negue't ca lapaxañi so coma' maye nlletañi namaye.
- ⁷Qataq co'ollaq do'onaxaatagui ana huaqaañipi yo'oxoñi lalaqtepi, qataq ýalecteguet da ntonaxac na ýamaxashec piguem le'ecpi?
- ⁸Qataq ana auaxai co'ollaq chegoqtoigui ana 'alhua da npaxaasheguem, nache ¿negue't co'ollaxa ca ýo'o't naua laso'omi da yaqto' npaxateguet na 'etaxat?
- ⁹Qataq co'ollaq sanem na lo'oc da 'eco' lapoto ñaqa'en anamaye, qataq llepataxangui na lta'araic napalaxa.
- ¹⁰Qataq co'ollaq sauo'oi naua loga'te aso auaxai, nache sapoguilo naua laso'omi qataq sevinguillo.
- ¹¹Nache shenapega, sheeta': «'Ena qome na ishet da 'anvira'a, nache saishet da 'aigue da laýe, cha'aye 'ena na tachiguiña ana ño'oxonnaxai 'arapaxa.»
- ¹²Qataq 'am, ¿peta'a huo'o ca huaña co'ollaxa da 'auamaq na yo'oxoñi, qataq da 'auachaxana ca lma' na che'egueera,
- ¹³da yaqto' na le'eraxa ivira'alo naua loga'te ana 'alhua, nache ýacholaxan na qauemaicpi maye netalec anamaye?
- ¹⁴Qataq da naralaxat da lataxac ana 'alhua, 'eeta'am ca no'onatac 'alhua, qataq togaxaraic naqa'en da lo'oxoýaxac 'eeta'am ana npotoyec,
- ¹⁵qataq da qanqateeguesop na yo'oqchiguiñi na qauemaicpi, huaña, nache imeuo da la'añaxac na napagaqaanaxaic lhuaq.
- ¹⁶¿Peta'a mashe 'aviraña ca chegoqchiguiña aso auaxai, qataq mashe 'aucoleeteguelec ca loga't na pa'aguiñi da 'anmittac?
- ¹⁷¿Peta'a 'auauana ca naña ca lasom da nleuaxa, yem ýataqta napalñi lma' na lqui'ipi na leuaxaicpi?
- ¹⁸¿Peta'a 'auaýaten ye lcachiguiñi na 'alhua? ¿Ñaq aýem 'aua'aqtaxanem qom ýoqta 'eesa da 'auaýaten da llec 'enauac namayepi!
- ¹⁹¿Hua'ague ca hueta'a na yo'oqchiguiñi, qataq na napalaxa?
- ²⁰¿Peta'a 'aushet da ivira'a 'anqa'en ca pa'atec loga't ana 'alhua, qaq da ime, nache 'añe'eguelaxata ca chegoqchiguiña lma'?

- 21 ¿Qaq yo'oqta da 'auaŷaten de'era, cha'aye mashe qalota na vi'i da 'anachaalataxac, cha'aye mashe sogote co'ollaxa da 'auañiguiñi!
- 22 ¿Peta'a mashe 'avira'a da 'aumeten ye naŷamaqtaqa' ana aloñi qataq ana lache,
- 23 maye saŷamaxattac da yaqto' samaq da ivita ca laloqo' da que'eenaxac, huo'otag da huo'o ca loquixac qataq ca alaataxac?
- 24 ¿Hua'ague ca tateuga da ivita da nlagaxaañi na yo'oqchiguiñi? ¿Qataq da nlagaxaañi na la'at maye chegaqa'ague da nala' lliguisheguem da talec ana 'alhua?
- 25 ¿Negue't ca ŷauateguet da yaqto' anac na auot, qataq da ŷachaxana ca llec na la'at,
- 26 da yaqto' talec na auot ca toolec 'alhua, maye qaica ca netalec shiŷaxaua,
- 27 da yaqto' ŷapapiaxaalec ca 'alhua maye toolec, nache ñaxat naqa'en ana huoue?
- 28 ¿Huo'o peta'a ca lta'a na auot, qataq huo'o peta'a ca lta'a na 'aŷa?
- 29 ¿Negue't aca late'e ana aloñi qataq aca late'e ana isaxa't aloñi?
- 30 ¿Negue't ca ŷo'otec da na 'etaxat qaramta't, 'eeta'am na coma', qataq da'añiŷa'a't na 'etaxat aso late'erau auaxai?
- 31 ¿Peta'a isheto' da 'aucoñera't so naxatta'a't naqa'en aso Dapiche', qataq da 'ausogui so naxatta'a't naqa'en aso laŷepi huaqaañipi le'enaxat Orión?
- 32 ¿Peta'a nache 'amo' maye da ivita ca laloqo' nache nnoxosheguem 'anqa'en aso chi'ishe yo'oxoñi lalaqte? ¿Qataq nache 'amo' peta'a da 'auo'otegue ca llec aso huaqaañipi maye le'enaxat Osa Mayor qataq aso Osa Menor?
- 33 ¿Peta'a 'auaŷaten na qalapaqtañi lataxacpi na piguem? ¿Qataq nache 'am peta'a da 'alapaxañi ne'ena lataxacpi na huetalec ana 'alhua?
- 34 ¿Peta'a isheto' da 'auŷaxaasheguemec na lo'oc na piguem, da yaqto' anac naqa'en ca lta'araic 'etaxat da 'am ŷapolec?
- 35 Qataq da 'auamaq na nqashelgaxa da huo'otag huo'o ca taigue, nache ¿ishet peta'a da 'am ŷasateguet, 'eeta': «Aja' ashec, aŷem 'auamaq?»
- 36 ¿Negue't ca ŷami' da yaqto' huo'o da laŷaanec ana huategra, qataq ca ŷami' da sa nqalat na 'olgaxa?
- 37 ¿Negue't ca ŷaanaxanaxaic, da ŷaŷaten da naloqten ye lcata na lo'oc na piguem? ¿Negue't ca ishet da iqui'itaxatchigui namaye da yaqto' ncoyiñi na auot,
- 38 da yaqto' na namoxoŷaxa ishet da nshaxa, qataq ana 'alhua lapa, ishet da donaŷa't?
- 39 ¿Peta'a nache 'amo' maye 'ane'epteguelec aca quiyoc, da yaqto' ishet da deque'e na llalaqpi, nache comaraxaicpi,

⁴⁰da nnaatai' da hueta'a ca lanataqa', huo'otaq da dauanaxaatac da huetaigui ca huouesat?

⁴¹¿Negue't ca ñaata'am da lquia'axac na teguesanpi, da ivita da ña'alaqtagui na llalaqpi da aýem iýaxaatacot, qataq nsomaxaatapigui' souaxat da qaica ca chec?

Job 39

¹«¿Peta'a 'auaýaten ca laloqo' da deco'o ana nauenec qasoxonaxa lashe? ¿Peta'a 'auauaachigui da deco'o ana chegaxango?

²¿Peta'a 'auaýate'n chaxan lcate' ca'agoxoiqa da hualaxai, qataq ca laloqo' da deco'o?

³Qaq da ivita da deco'o nache choche vi'iýa't, nache ñiguiñi na llalec nache vi'iiguet da nqui'ic.

⁴Ime, nache nquictasheguem na llalec qataq 'añaxaic da nañaxattac, huetalec na no'onaxa, ime, nache ivitta'a da jec, nache saishet da ñe'eguelaq.

⁵¿Negue't ca ñami' da yaqto' huesochiguiñi na 'ashena maye huauec? ¿Negue't ca isouec da yaqto' huesotañi namaye da queuotapigui'?

⁶Qaq aýem maye sanalec namaye na toolec 'alhua da yaqto' lma', qataq ye nalochiguiñi 'alhua maye huo'o na toue.

⁷Cha'aye saishet da nqopita na naýac ye naña na huaqta'a't nýecpi, qataq saishet da iqocha'a da la'alaxac na ýo'ottega't na 'atetpi.

⁸Nache queuotapeguelec na comarelecpi da nmittaique na 'auaqpi, qataq nmittaique ca camachaqa 'auaqpi darala da yaqto' chec.

⁹Qaq ¿peta'a 'aupi'itaxano' da ishet da 'auauegaxaalec ca huaca no'onaxa le'ec, huo'otaq da ishet da netaigui aca 'arelo shiguiýac laýe' ye pe?

¹⁰Qataq ¿ishet peta'a da 'aýa'anagui camaye ca lauegaxanaxaqui nache 'auo'orelec da 'aua'araxaalec, huo'otaq 'auaucta'aguet da 'am ca'attaueegue da 'aulaxattapigui na 'alhua?

¹¹¿Peta'a ishet da 'aupe'etalec camaye, cha'aye ýataqta 'añaxaic qataq 'aua'aqta'a da yaqto' ýo'ot ca qapa'atta 'aro'onatac?

¹²¿Peta'a 'aupi'itaxana camaye da taiguet da yaqto' laýona't ca 'añiguishec ala, nache ýachaigui ca huaña da qaichegoq?

¹³Ña 'aula'a so mañec somaye ýauattapiguilo naua laua't souaxat da machiguiñi, qalaxaye naua laua't saishet da 'eeta'ama na huaqap.

¹⁴Qataq somaye da deco'o nache ca'ai na lco'oue' maye ýachalec na 'alhua, yaqto' na le'eraxa aña nala' ishet da viyigui naqa'en.

- ¹⁵Nache saq taŷapigui lauel da huo'otag huo'o ca ilaxachigui, huo'otag da huo'o ca shiguiŷac da pigui.
- ¹⁶Qaq ŷataqta sa iyacnapec na llalec, 'eeta'am da huo'otag saq llalec qataq sa itena'a nache qaica ca naigui naqa'en da lco'oxoc.
- ¹⁷Cha'aye Aŷem saishet da sami' da laŷaanataxanaxac, qataq saishet da sami' ca no'on ntoonaxac.
- ¹⁸Qalaxaye da ivita da nachaañi, nache jec da nqalgoqtac, nache choche ŷe'eetac so caaŷo qataq so netalec.
- ¹⁹¿Qalqo' nache 'am peta'a da 'aŷa'anem da la'añaxac na caaŷo, qataq 'auo'ot peta'a na logoraic lana'q laue da yaqto' llo'oxoraxat?
- ²⁰¿Qalqo' nache 'am peta'a maye parenaxan 'anqa'en namaye da 'eeta'am ana shiiquioxoi, nache de'era na'amqaanaxaic, lachemnaxanaxac, ŷataqta huo'o da lchec?
- ²¹Nache ŷataqta desheraxaatai' da huetalec na nalochiguiñi 'alhua, na'amaqteetalec da la'añaxac, qataq qaica ca lli'iŷaxa da nqalgoq da taŷa ca alaataxac.
- ²²Nache choche lashetac da lchec qataq saishet da ñe'etac, qataq sa dataueeguesop ca ŷeelonec,
- ²³na'aictaxa da lamgui ana checna da nlectecot somaye, qataq na lqashelgaxa ana taquixai qataq ana na'araxanaqte.
- ²⁴Nache 'eco' saqaŷaleguete naqa'en naua loga'te na 'alhua, da choche qaŷashiiyigui ana nasheere nache saishet da ŷe'emaqta.
- ²⁵Nache nŷeetai' da hua'aqtega da l-lamaxa ana nasheere, nache da ña qaŷoqta qalaq itata'aguet na laita da alaataxac, qataq hua'axaŷa da namaxasoxonaxac qataq da qaŷa'alaxalec da alaataxac.
- ²⁶¿Peta'a nachera da 'araŷaanec da chegoqchigui da laŷoxoc na qoŷo lo'o', qataq da naŷosheguem da taigue da la'añaxa?
- ²⁷¿Peta'a nache 'amo' maye 'auamaxalec da naŷosheguem so ŷanegrало, da yaqto' ŷanalec na qaŷoqotcheguemec ca lpata'c?
- ²⁸Nache netalec ana qasoxonaxapi ye na'a'q qataq ye pe, qataq ŷo'ot na lle'eguenaq'a ana lmilo ana'ana coma'pi.
- ²⁹Nache huetasheguema na pa'asheguem da doicnaxaatac, nache chegoqchiguiña da ñi'iguenaña ca ltoc.
- ³⁰Nache na llalaqpiolec chectac na ltago'q ca loxonec, qataq ca huetaña na leuaxaic, nache ca hueta'a se'eso ŷanegrало.»

Job 40

¹Ñim Nataxala' nataqa'en 'enapega so Job, 'eeta':

²«Qaq 'am maye aÿem qoquetapeguelec, Aÿem maye Qaica ca Saqalanapēc, ¿peta'a ñaq 'anshetaique da aÿem 'auataÿa'aguet?»

³Nache so Job, ÿasateguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta':

⁴«¿Hua'ago' ca sheetec ca ÿa'aqtac aÿem? Ye ÿataqta qaica ca ÿa'amaqchec. 'Onaxaico' da choche ñe'emaxat.

⁵Ye mashe she'eguelaqtalec da itaxaÿaxac, qaq saishet da qaltaq she'eguelaxalec da setaqa.»

Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq detaxaÿot so Job

⁶Ñim Nataxala' qataq ÿe'eguelaxalec da detaxaÿot so Job, co'ollaq Ñimaye huetaigui so la'at lta'araic, nache 'eeta':

⁷«Ñaq 'anaÿamaxat nagui da aÿem 'auataÿa'aguet, cha'aye 'am senat qataq aÿem 'auasateguet qome.

⁸¿'Anshetaique peta'a da aÿem 'auasaxalec da qonetega huo'o na ÿasouaxashetpi, da yaqto' qoÿeetega da qaica ca 'arasouaxashet?

⁹¿Qalqo' 'aupi'itaxaatega da 'anapacalec da la'añaxac na ihuaq? ¿Peta'a ÿalachiguilo naqa'en naua 'ara'aqtaqa da 'eeta'am aÿem?

¹⁰Qaq da nache 'eetec de'era, nache 'aÿa'aañi qone' da 'ayo'oxoyec qataq da 'ara'amaqchec, nache 'anapogoña da 'ara'amaqchec qataq da 'aryacÿaxac.

¹¹Ñaq 'anashetcheguem da 'aralemataic, nache 'aalogui 'enauac na napagaqaanaxaicpi, da yaqto' huetaiya' 'anqa'en namayepi.

¹²Nache 'auamaxañi, 'aurolec da 'armeenaxanaxac da huetaiya' 'anqa'en, qataq 'aupataxañi ne'ena qauemaicpi huaña 'anqa'en ca hueta'a.

¹³Aularoigui 'enauac ana 'alhua qataq 'alpategue, nache 'auachangui aca qaÿoqchiguigui huachiqui.

¹⁴Huaña qome nache saÿaten da la'añaxac na 'arhuaq, da nachena ne'ena 'arhuaq da 'am ÿanem da 'arca'alaxa.

¹⁵Ñaq 'aula'a qome ñi shiguiÿac lta'araic maye le'enaxat Behemot, ñim ÿo'onatac maye ÿalamaxat 'eeta'am da qoneta, ñimaye chectac na 'auaqpi 'eeta'am ca nauegaxanaxala' huaca,

¹⁶ñaq 'aalogui ñimaye da la'añaxac na l-laqa, qataq da la'añaxac naua lo'otal.

¹⁷Na la'araxashet da iraxan qalaaq 'eeta'am ana qo'oipaq cedro, qaq naua lo'otal naua lapia'ate qalaaq ÿataqta ncoñetta't.

¹⁸Naua lpi'ineqa qalaq 'eeta'am na ñasaataigui lcat bronze, qaq na lañepi lpi'inecpi qalaq 'eeta'am na lcat.

¹⁹Qaq nacheñi ñi hua'auchiguiñi 'enauac na ño'onatacpi, qaq nache añemta maye ishet da ñoxonec ñimaye.

²⁰Ana qasoxonaxapi maye la'ashaxalate ne'ena shiguiñacpi, anamaye nache ñaxattalec ana huoue maye lqo ñimaye.

²¹Nache da nnaañi qalaq hueto'ot na ñapogoñi lpaqal na pe'elac lta'a, qataq taigui na na'aatesat da nqañoxxoñi.

²²Ne'ena lpaqal na pe'elac lta'a ipelteetalec ñimaye, qataq colesop ana qo'oipaq ma'aic maye lañaxataqa' na la'auaxac.

²³Qaq da npaxaasheguem na tala qalaq saishet da ñe'etega, na'aictaxa da na 'etaxat ivirasheguemque naua lmic lauaco, qalaq ñe'emaqtom.

²⁴¿Negue'tom ca ñañoxtot da ñaconeua'a, nache nqa't naua la'ai'te, huo'otaq da icoñeragui na lmic ca lquet?»

Job 41

¹«¿Peta'a ishet da 'arqoishec so da'ailo'oc lta'a le'enaxat Leviatán? Qataq ¿ishet peta'a da 'aucoñeragui na lachaxat ca 'arañec?

²¿Aushet peta'a da 'aua'arec na lmic da 'aña'anagui ca lquet, qataq da 'aua'arec na lanoc 'auauota'a ca 'emaxanaxat?

³¿Qataq ishet peta'a somaye da 'am nachoxonnot da yaqto' 'auchoxoren, qataq da 'am nachoxoreetot da 'am iñaxanot?

⁴¿Qalqo' 'aupi'itaxaatega peta'a da nañan somaye da choche 'arlatac, 'enauaque naua na'axa'te da nachaalataxac?

⁵¿Qataq 'aushet peta'a da 'aua'aistague' da 'eeta'am 'anqa'en na qoño? ¿Qataq da 'aucoñerai' da yaqto' la'ashaxantac 'anqa'en na 'aña'alpi?

⁶¿Peta'a ishet na nmenaxaicpi da imen da huaña ca nmenaqa' na nmenec? ¿Qataq npilliguiñi na lapat da yaqto' imen?

⁷¿Isheto' peta'a da 'aurolec aca checna da ñapacaviigui 'anqa'en na lo'oc, huo'otaq na lqaic da 'aurolec aca 'ara'araxanaqte?

⁸Qaq da ivita da 'aupoteua'a somaye, nache 'am saishet qome da 'aucoua'ai da 'eetec da 'auloctague', qataq nache saishet da lña da 'avi'eguelaxalec da 'aulogui'.

⁹Cha'aye da choche qailogui se'eso lta'a na da'ailo'oc le'enaxat da Leviatán, nache ishet da huo'o na decopcha'am da lcolanaxa.

¹⁰Qataq qaica da huo'o ca ishet da inogoqchet, cha'aye da deno, nache qaica ca ishet da dataña'aguet.

- ¹¹¿Negue'tom ca ishet da delogui' somaye, nache ishet da no'oita qataq nca'altauec?
- ¹²Qaq saishet da sa sa'axat na laýe logoxoshetpi somaye, qataq dam qaica ca 'ena'am la'añaxac.
- ¹³¿Negue'tom ca ishet da nqat na lo'oc somaye? ¿Qataq negue't ca ishet da nauatsheguem na sansattec lo'oc maye lpaqtaxanaxat somaye?
- ¹⁴¿Negue'tom ca ishet da nauatshegue'm naua alap laýel, da yaqto' imeten ana ýataqta huo'o da lchec lhuepi?
- ¹⁵Na l-la qalaq quetegue na qaramta lo'oc maye lpaqtaxanaxat, napotelec qataq ýataqta qaramta 'eeta'am na coma'.
- ¹⁶Namaye ýataqta nhuocta't, ñi 'oonolec huaqte' na lýa, ýoqo'oye na la'at saishet da ýapacaviigui.
- ¹⁷Ýataqta na'atta't qataq ncoñetta't, ýoqo'oye qaica ca ishet da iýottecache.
- ¹⁸Qataq da lachemnaxanaxac 'eeta'am na nqashelgaxa, naua la'ai'te qalaq 'eroigui lo 'eeta'am añi nala' da mashe yo'oxoñi.
- ¹⁹Na alap qalaq chegaqaigui na le'eraxa, qataq ana lto'o na norec.
- ²⁰Qaq naua lmic lauaco qalaq nauoigui lo na lmala'q, 'eeta'am ana nqatelaxaqui na lcat da nacham naqa'en na norec.
- ²¹Naua la'a'che qalaq 'eroigui naqa'en ana poqo, qataq na alap nauoigui na norec le'eraxa.
- ²²Na lqosot qalaq qaica ca 'ena'am da la'añaxac, ýoqo'oye da qailo'ot nache qaica ca na'añaxac.
- ²³Qataq na huaña na ndotec lapat qalaq ýataqta qaramta, qataq saishet da nquic qataq deraýapigui'.
- ²⁴Qataq añi lquiyaqte ýataqta qaramta 'eeta'am ana coma', qataq 'eeta'am na coma' namaicnaxanaxat.
- ²⁵Qaq da ivita da ñisheguem, nache ñi'i naqa'en na 'añaxaicpi, nache datauec souaxat da lcolanaxa.
- ²⁶Nache na ýeelonec qataq ana taquixai qataq ana checna qataq na nasaxasoxonaxat shetteguet, saishet da ýañoxot da inoxoneuo da qaýa'arapec.
- ²⁷Qaq na lcat qalaq 'eeta'am naqa'en na 'auaqpi, qataq na lcat bronce 'eeta'am naqa'en na qo'oipaq ltoxoic.
- ²⁸Ana checna qalaq saishet da datauec naqa'en, qaq da qaipoquen da qaira'a na coma' qalaq 'eeta'am naqa'en da qaira'a na 'auaqpi.

²⁹Qaq da qaira'a na pon da qaiuaxan, qalaq 'eeta'am da qaira'a ana coqta choche ÿe'eetac da hua'axaÿa na l-lamaxa ana taquiaxai.

³⁰Da hualecapigui' qalaq huo'o na lliguiñi na nshaxa ana laso, 'eeta'am na lliguiñi ana le ana namoxoÿaqtaxanaqte lcat.

³¹Qataq huo'o naqa'en ana lmallaxai ana auaxai maye qaÿoqchiguingui, 'eeta'am ana lachamaxai ana taxaqui, da qaÿachangui na qaÿalecna't huoue maye ama na laita.

³²Nache no'onañi ana lmallaxai na 'etaxat, qataq ÿapagaq na lcochaxa, chañi 'eeta'am ana napagaxai.

³³Qaq ana 'alhua qaica da huo'o ca 'eeta'am somaye, somaye qaÿo'ot da yaqto' ncolanaxat.

³⁴Qataq qaica ca naigui naqa'en na 'añaxaicpi, qataq nacheso so lta'a 'enauac na laÿepi shiguiÿacpi lta'araicpi.»

Job 42

So Job ÿasateguet Ñim Nataxala'

¹Nache so Job ÿasateguet Ñim Nataxala', 'eeta':

²«Aÿem saÿateeta da 'aushet da 'auo'ot 'enauacna, qataq qaica da huo'o ca nqanaxat da huo'o ca 'auo'ot.

³Cha'aye caillaye qoneta': «¿Negue't nam na' maye qaica ca ÿanaiguilo naua iqataxaco, qamaq naua la'aqtaqa yo'oqta da qaica ca ÿaÿaanapec?» Cha'aye 'eesa da aÿem sa'axattac co'ollaxa na lataxacpi maye saishet da saÿaten, nam lataxaguesat maye qaica ca 'ena'am da lyac, maye saishet da saÿaten ca llec.

⁴Qataq 'eesa caillaye da qoneta': «'Ana'axaÿaxaachiguiñi qome, cha'aye ñeshetaique da 'am setaxaÿapegue', nache 'aua'axategue qome ne'ena inataxanaxacpi.»

⁵Cha'aye aÿem choche 'am sa'aqtapeguelec naxa, da aÿem qaÿa'aqtaxaatapeguem, qalaxaye nagui ÿataqta ñema'ai' da 'am seloto'ot.

⁶Qaq ÿoqo'oye nagui sha'axaneguet da itaxaÿaxac, souaxat na ÿa'aqtacpi co'ollaxa, nache ñeso'ongui qome na namoxoÿaxa, qataq semeelec na ÿaqaic na alo, cha'aye huo'o da ñetogotaxac.»

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿe'eguelaxatot da Isallaxa so Job

⁷Qaq Ñim Nataxala' co'ollaq ime da 'eetega so Job, nache 'enapega so Elifaz, 'eeta': «Aÿem ÿataqta 'am salemataÿa qataq soua dos 'anauochaxau', cha'aye qaica da 'eesa da aÿem qaua'axachiita, qaq saishet da qoñiita'am da 'eetec ñi ÿamaxashec Job.

⁸Qaq qauacoñiua'alo qome caua siete huaca llalqa, qataq caua siete qagueta lhuaraiqa, nache qanqo'oñiŷa qome ñi ŷamaxashec Job, yaqto' qaŷa'añiiuo da nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta, qaq ñi ŷamaxashec Job, qami' natameeleguete qome. Nache aŷem saconeguet qome ca nqouagaxaunaxac ñimaye nache saishet da huo'o ca qami' shena'aque, souaxat da saishet da qaua'axache da ŷaŷamaqchiguiñi ŷataxac, cha'aye qami' saishet da qoñiita'am ñi ŷamaxashec Job.»

⁹Nache so Elifaz, Bildad qataq so Zofar je'c da ŷo'o't da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', nache Ñimaye ŷasateguet co'ollaxa da nqouagaxaunaxac so Job.

¹⁰Qaq so Job co'ollaq ime da natameeleguete soua nauochaxau', nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷe'eguelaxatot somaye da lsallaxa, nache ŷataqta ŷagaqteetec 'enauac nam ŷami', napacalec so hua'auchiguiñi lsallaxa.

¹¹Nache 'enauac so lqaŷañecpi ŷalleppi, 'alpi, nauochaxauapi qataq 'enauac som togoshec nauattonaxauapi, nqo'ona somaye nache qaŷauaxaiguete somaye da qaŷo'ot so nquia'axac huaña so lma'. Nache ŷataqta qaŷa'añaqchettac somaye, souaxat so nque'eenaxac maye namaxa co'ollaxa Ñim Nataxala', nache ñi 'oonolec somayepi huo'o na ŷanem ana qalota alom plata qataq ana nchiguishaqte oro.

¹²Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷanem da nqouagaxa so Job, soua pa'atrec vi'ie, napacalec naqa'en so hua'autec lsallaxa. ŷoqo'oye somaye ivi' catorce mil aso lalo qaguetapi, seis mil aso cameellopi, qataq mil so lauegaxanaxala'pi huaca, mil aso 'ashenapi.

¹³Nataqa'en siete soua llalqa ŷale't, qataq tres soua llale 'alo.

¹⁴Qaq aso ŷe llale le'enaxat Yemimá, qaq aso lŷa Quesiyá, qaq aso lŷa Queren Hapuc.

¹⁵Qaq ŷataqta qaca aca 'alo 'enauac ye 'alhua maye qanayeetaña, da 'eeta'ama da lyacŷaxa'c soua llalel so Job. Nache somaye ŷataqta ŷaqataxaataleguete soomaye 'enauac da lsallaxa, nache nhuaatra'ai' naqa'en so lqaŷañecpi.

¹⁶Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Job ivi' soua ciento cuarenta vi'ie da nachaalataxac nache ileu, qataq ivira'a da ŷauaachigui so llalaqpi qataq so llalaqpi so laualpi.

¹⁷Nache so Job ivira'a da ŷataqta ŷa'axaiquilec co'ollaq ileu.

Salmos

Salmo 1

Da ÿoqta 'eesa namaicÿaxac

- ¹ÿataqta machiguiñi ca shiÿaxaua maye saishet da quegue da lqataxac na qauemaicpi, qataq saishet da quegue da llec na 'etaxaloxoicpi, qataq saishet da ÿalectegoigui na 'enaxanaxaicpi,
- ²nacherata da ÿauoteque naua lapaxaguenataxanaxaco Ñim Nataxala', qataq nache deuennataxaatapegueleguete naamaye ye na'a'q qataq ye pe.
- ³Qaq camaye 'eeta'am aca qo'oipaq maye ñaxattalec na loigue ca tala, da ipacchiguilo naua laloqo'ote da huo'o ana ala, qataq saishet da deqaqa ana laue. ¡Nache 'enauac na ÿo'otpi camaye ÿataqta ÿaÿamaqchiguiñi!
- ⁴Qaq na qauemaicpi qalaq saishet da nache 'eetec de'era, cha'aye namayepi 'eeta'am na 'auaqpi deqaqta da ÿaÿoxonaqchet na la'at.
- ⁵Qaq ÿoqo'oye nam qauemaicpi saishet qome da nachaata'aguet da qanmit, qataq saishet da ÿalecta'aguet nam no'on da lataxac.
- ⁶Cha'aye Ñim Nataxala', ÿataqta ntela'a da llecÿaxac nam no'on da lataxac, qaq da llecÿaxac na qauemaicpi qalaq taÿa'a da nlaguiñi.

Salmo 2

Da lo'onataxanaxac ca nta'a maye nca'aguishec

- ¹¿Ta'ainco' ye lliÿa't na ÿotta'a't shiÿaxauapi, qataq na nhuo' le'ecpi da lapaqtapiguiñi da ÿo'ot na qaica ca naigui?
- ²Na nta'alpi qataq na nataxala'pi ana 'alhua, qalaq huaxaÿa't qome da dataÿa'aguet Ñim Nataxala', qataq ca nta'a maye lca'aguishec Ñimaye.
- ³Nache 'eeta': «Ñaq ñeqataq na lcoñetaxanaxatpi Ñimaye, ñaq ñesoxoueeguesop na laqtaxanaxatpi.»
- ⁴Qaq Ñim neto'ot na piguem choche lashetac qome, Ñim Nataxala' qalaq ÿe'enai' qome namayepi.
- ⁵Ime qome, nache dalemata nache iquichoqchet, nache irolec da lta'araic lalemataic da 'enapega, 'eeta':
- ⁶«Mashe sogote da sauo'o ñi nta'a da ilo'ogue aña Sión, aña qui'itta ñeqasoxonaxa.»
- ⁷Qaq aÿem sa'axatec qome da lhuennataxac Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye aÿem 'enapega, 'eeta': «'Am, nache 'am ÿalec, aÿem 'am seco'oic na na'a'q.

⁸Qaq aýem 'auýaxanot qome, nache 'am sanem na ýotta'a't shiýaxauapi da yaqto' 'aralamaxatpi, qataq ivira'alo qome naua loga'te ana 'alhua da 'am sanem da 'aralamaxat.

⁹Nache 'aurolec qome aca 'arashelte lcat, da 'anlaxaañi na nta'alpi nache ýataqta 'aulaxachigui, 'eeta'am 'anqa'en aca naco'oña 'alhua.»

¹⁰Qaq qami' nta'alpi ýataqta qauennataxañi qome, qataq qami' nataxala'pi ana 'alhua, ýataqta qanañañiigué qome da napaxaguenataxanaxac.

¹¹Qataq da qauo'onataxañiýot Ñim Nataxala', qalaq ýataqta huo'o naq 'enec qanqa'eñi, qataq ýataqta qauamaichiguiñi da qavio'oxoyiñi Ñimaye.

¹²Qataq qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala', yaqto' saishet da dalemata, cha'aye saiuena'a da dalemata nache qaullivi da huangui na nqa'aic, cha'aye da lalemataic ishet da nque'elaxatta da 'eroigui. ¡Qaq ýataqta machiguiñi qome ca nmittaique da ltelaxanaqtaic Ñimaye!

Salmo 3

Da 'eetec da qanathamnot Ñim Nataxala'

¹'Am Nataxala', ýataqta qalota na ñepa'aguenaxauapi, qataq qalota na aýem dataýa'aguet,

²qataq qalota na aýem detaqtega, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da nca'alaxatec qome ñimaye.»

³Qalaxaye 'Am Nataxala', qoneta'am aca npaqtaxanaqte da aýem 'ampaxattalec, qataq nache 'am da 'auo'ot da ýo'oxoyec, qataq nache 'am da aýem 'aúa'añaqchettac.

⁴Ýataqta ña'axannec da iýaxanaxac, da seýaxanot da aýem itauan Ñim Nataxala', qaq Ñimaye aýem ýasateguet co'ollaq huetasheguema na pa'asheguem añim qui'itta nqasoxonaxa.

⁵Qaq ýoqo'oye da choche ñenaañi nache so'oche, qaq da ime qaltaq ñelouec, cha'aye Ñim Nataxala' aýem ýanem da ltaunaxanaxac.

⁶Saishet da she'etega ca qalota alleppi, maye aýem colesop da huotaique da aýem iloquixan.

⁷Anachaañi 'Am Nataxala', ñaq aýem 'anca'alaxatec 'Am Ñatamnaxala', ñaq 'aunoxo'n qome na lanoqo na ñepa'aguenaxauapi qataq 'auacagaxa't qome, naua lhue na quemaicpi.

⁸'Am Nataxala', nache 'am maye 'auca'alaqtaxan, ñaq 'anamaxa qome ca 'archoxonnataxanaxa na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi.

Salmo 4

Da 'eetec da qaiþi'iýa'a Ñim Nataxala'

¹'Am Ñatamnaxala' qataq 'am ipaqtaxanaxat, ñaq aýem 'auasateguet da 'am seýaxanot, cha'aye co'ollaq huo'o so ñiqui'ic nache aýem 'aýa'anem da sasattéc, ñaq aýem 'auchoxoren qome qataq 'aúa'axaýa da ñatamnaxac.

²Qaq qami' maye qaupi'itaxañiitega da qami' 'amaqtaqaiqa, ¿che laguio' da qaýa'axañiini da aýem qaunogoqchichiitac? Qataq ¿che laguio' da qaýa'axañiini da qanmichiitaique na qaica ca naigui?

³Ña qauaýachiñiita qome da Ñim Nataxala', ipactaique ca ýale maye ýataqta 'en da quetague' Ñimaye, qataq qauaýachiñiita da Ñim Nataxala' aýem ýasateguet da seýaxanot.

⁴Da qaualematai qalaq saishet da qauauo'oi ca qarasouaxashichi, qaq qom qannañiitalec ca qarmala'ai ye pe nache qavi'imaqaitac, da qauennataxaniilec cam qarhuennataxaqui.

⁵Qataq qaýa'añiiuo qome aca qarachetaqtaxanaqche, maye chegoqchigui da ýaýamaqchiguiñi lataxac, qataq qaupi'iýa'ai Ñim Nataxala'.

⁶Qalota na 'eeta': «¿Negue'tom ca qomi' ýachaxanalo ca ýaýamaqchiguiñi?» 'Am Nataxala', ñaq 'ano'onaxat qome da 'armeenaxanaxac da qomi' 'anamata'alo.

⁷'Am 'auachaigui co'ollaxa añi iquiyaqte da ýamaicýaxac, qaq saq 'ena'am ca hueto'ot na chochaq huañi trigo qataq na lataxa.

⁸Da ñenaañi qalaq she'emaqtac, qataq sa qaýaloq da so'oche, cha'aye 'Am Nataxala', aýem 'aýa'anem da qaica ca ñeraqtaique.

Salmo 5

Da atamnaxac da nte'etom

¹'Am Nataxala', ñaq 'aúa'axaýalo naua ýa'aqtaqa, ña 'aulo'oguet da ñachoxoc.

²Ñaq 'aúa'axaýa da ñachoxonnaxac, 'am ita'a qataq Ñatamnaxala', cha'aye 'am salamaxattot de'era ýashelaxanaxac.

³'Am Nataxala', ye nte'etom qalaq 'aúa'aqtega da ivilýaxac, ye nte'etom qalaq 'am sanot da ñachoxonnaxac, ime nache seuattaique ca 'arasataxac.

⁴Cha'aye 'Am Atamnaxala', saishet da 'auamaateguet ca qauem, qataq saishet da huetaua'a na 'araýe na qauemaicpi,

⁵qataq qaica ca lma' na na'amqaanaxaicpi da nachattaua'a ca qoueta'a, cha'aye saishet da 'auooneguet na 'etaxaloxoicpi,

⁶qataq sa 'ausheteguet na que'elaqtaxanaxaicpi, qataq na laataxanaxaicpi, 'am 'anlaxaañi qome na shepecaicpi.

⁷Aýem, qalaxaye souaxat da ýataqta Ita'araic 'arsoxoyec, nache ishet da senoxoneua'a añi 'aralamaqte atamnaxaqui, qataq ishet da 'am sa'aroto naua illecte, da sootaigui añi qui'itta atamnaxaqui maye 'aralamaqte.

⁸Qaq 'Am Nataxala', souaxat ne'ena ñepa'aguenaxauapi nache aýem 'auauega qome da so'ot ca nalochiguiñi lataxac, qataq aýem 'auachaxanegue ca nalochiguiñi 'anqa'aic.

⁹Cha'aye namayepi saishet da 'eesora naua la'aqtaqa, qataq naua lhuennataxaco qalaq nda'a't na qauem, ana lqoichiqui qalaq 'eeta'am aca huachiqui nauattangui ñi lachaxat qalaq ýataqta shepecaic.

¹⁰'Am Ñatamnaxala', ñaq 'auauo'o ca nhuaxanaguec namayepi, qataq saipaigui 'anqa'en nam qauemsat maye lapaqteguiñi, qataq 'auamaqauec souaxat na qalota lasouaxashetpi, cha'aye namayepi 'am dataýa'aguet.

¹¹Qalaxaye ýataqta ýa'amaqchiguiñi qome 'enauac na nmitta'a da 'am ýe'eguenot, qataq machiguiñi da do'onaxaatac cha'aye 'ampaxattalec qataq machiguiñi qome 'enauac nam ýauotec da 'are'enaxat,

¹²cha'aye 'Am Nataxala', 'auchoxoren ca no'on da lataxac, da 'arqouagaxanaqtaic qalaq colesop 'eeta'am aca npaqtaxanaqte.

Salmo 6

Da atamnaxac da huo'o da que'eenaxac

¹'Am Nataxala', saishet qome da aýem 'anlaxa qom 'aunotac, qataq saishet da 'auauo'o ca ñeuaxanaguec qom huo'o da 'arayeloxo.

²'Am Nataxala', aýem 'auchoxoren qome cha'aye qaica ca ýa'añaxac. 'Am Nataxala', aýem 'anataren qome cha'aye mashe iviloxol da ýo'ocýaxac.

³Ýataqta aýem iviloxolaqchet da icolanaxa, qaq 'Am Nataxala', ¿chaq laguio' da 'auanac da aýem 'autauan?

⁴Ña 'añe'eguelaq 'Am Nataxala', 'anca'alaxatec da ñachaalataxac, ñaq aýem 'anca'alaxatec cha'aye Ita'araic da 'arsoxoyec.

⁵Cha'aye ca mashe ileu qalaq saishet da 'am iuennatega, qataq ca mashe huetangui aca huachiqui saishet da 'am ýo'oxoreetac.

⁶Aýem ýataqta ñasamiisop da ñenoinaxac, 'enauaque naua pesa'ache da ñeýeetac, nache naua ýache' ýataqta dapapta naqa'en ye imala'.

⁷Da ñiqui'ic mashe 'omaleguete naqa'en naua ýa'ai'te, mashe nquictrañi da la'añaxa'c naua ýa'ai'te souaxat na ñepa'aguenaxauapi.

⁸Ñaq aýem qauýocheelec qami' maye qauo'ochetac na qauem, cha'aye Ñim Nataxala' mashe hua'axaýa da ñenoinaxac.

⁹Ñim Nataxala' mashe hua'axaýa da ñachoxonnaxac, Ñim Nataxala' mashe ýasateguet da ñeqouagaxaunaxac.

¹⁰Qaq 'enauac qome na ñepa'aguenaxauapi da huo'o da la'aloxo qataq lcolanaxa, nache sanaýaloxon da datauec, souaxat da la'aloxo.

Salmo 7

Ñim Nataxala' nacheñi ñi nmit 'enauacna

- ¹Ñaq aýem 'anca'alaxatec 'Am Nataxala', cha'aye nache 'am, da 'am ñimittaique da aýem 'ampaxattalec qataq aýem 'ausoueguesop qome nam aýem icaatacpi,
- ²ñaq aýem 'eltaxaneguet namayepi, ten ýataqta 'eeta'am na llonpi, ten qom aýem icolaxattac cha'aye qaica ca aýem npaxaalec.
- ³'Am Nataxala' maye 'Am Ñatamnaxala', ¿negue'tom ca so'ot co'ollaxa? ¿Peta'a huo'o co'ollaxa ca so'ot qauem?
- ⁴¿Peta'a so'otec co'ollaxa ca qauem ca ñauochaxaua? ¿Qalqo' huetaiya' ñaqa'en ca ñepa'aguenaxaua maye qaica ca ýasouaxat?
- ⁵Qaq da nache 'eetec de'era, qaq ishet da 'aua'aqta'a na ñepa'aguenaxauapi da aýem icanapec, nache ivitta'a da aýem ivi', nache aýem ýauogoleelec na 'alhua, qataq hueta'aguet naqa'en na 'alhua da ýa'amaqchec.
- ⁶¿Ña 'anachaañi, 'Am Nataxala', ña 'aulemata, nache 'auataýa'aguet da lalemataic na ñepa'aguenaxauapi! ¿Ñaq 'anlouec 'Am Ñatamnaxala', nache 'auo'ot ca ýaýamaqchiguiñi lataxac!
- ⁷Qaq nache qonetasheguema qome na pa'asheguem da 'aulo'ogue namayepi, nache laponat' qome da 'am dataýot na ýotta'a't nhuo' le'ecpi.
- ⁸'Am Nataxala', 'am maye 'anmit qome na ýotta'a't shiýaxauapi, qaq da aýem 'anmit qalaq 'aulochigui da no'on ýataxac, qataq 'aulochigui da qaica ca sasouaxat.
- ⁹'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna maye nalochiguiñi da 'arataxac, maye 'aumeteeta'ape naua nhuennataxaco qataq aña nquiyaqte, ñaq imeuo 'anqa'en da lle'etaxaloxo na qauemaicpi, qalaxaye saishet qome da 'auraxanai' ca no'on da lataxac.
- ¹⁰Ñim ipaqtaxanaxat nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim nca'alaxatec cam ýaýamaqchiguiñi da lquiyaqteýaxac.
- ¹¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi Ñim nalochiguiñi da lataxac da huo'o ca nmit, Ñimaye 'enauaque naua na'axa'te da sa ihuoneguet na qauemaicpi.
- ¹²Ca qauemaic da sa naralaxat da lhuennataxa, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna iqueuoc qome ca lainec, qataq iqataxanai' ca lchecnec,
- ¹³qataq mashe lhuotta aca 'ettaigui lchecna, qataq mashe iqataxanai' na dalaataxanapec lo'ogoxonaxatpi.
- ¹⁴Ña qauloýa na hualaxaiguat na qauemsat, nam hualaxaiguat da ñe'etaxaloxo namayepi deco'oic qome da shepegaxanaxac,

¹⁵qataq ño'ot aca qañoqchiguingui lshere, qalaxaye maiche tangui qome aca'aca maiche lshere.

¹⁶Qaq nam qauem maye ño'ottac maiche talec qome namayepi, qataq maiche que'emaxam qome da l-loquixac.

¹⁷Añem qalaaq sho'oxoren Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye nalochiyiñi da lataxac naua ño'o't, qataq so'on da le'enaxat Ñim Nataxala', maye Natañaña 'enauacna.

Salmo 8

Da llo'oxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹'Am Nataxala', maye 'am qarta'a, da 'are'enaxat ñataqta imattalec 'enauac ana 'alhua, da 'ayo'oxoyec qalaaq npa'axanañi na ñataqta qañoqotchequemec piguem.

²Qaq souaxat na 'ampa'aguenaxauapi, nache 'auachegoxotchigui da llo'oxonnataxanaxac na ñaqqiolecpi qataq natai' ñaq lleptacpi, da 'ano'oxoosheguem ca ñi'iguenaxaqui, da yaqto' vi'iiguet 'anqa'en da ltaxañaxac na sa ñalaqpi qataq na depa'aguenataxaatacpi.

³Qaq naxa da semeteetac na piguem maye 'aro'onatac, qataq so ca'agoxoic qataq ana huaqaañipi maye 'aña'ano'ot co'ollaxa na piguem,

⁴nache añem sheeta': «¿Negue'to' ca naigui ca shiñaxaua da 'auennatega? ¿Qataq cam shiñaxaua llalec da sa 'aucoua'ai?»

⁵Cha'aye co'ollaq 'auo'ot, qalaaq huac da 'eeta'am 'anqa'en na namaxashecpi piguem le'ecpi, nache 'aña'anem da la'amaqchec qataq da llo'oxoyec,

⁶qataq 'aña'anem da huo'o naq 'enec da ilo'ogue nam 'aro'onatacpi co'ollaxa, qataq 'aña'anem da imata da ilo'ogue 'enauac namayepi.

⁷Qaguetapi, nauegaxanaxala'pi huaca, shiguiñacpi maye huauec,

⁸qataq na mañopi maye hueto'ot na piguem da huañotac, qataq na ñaqqpi maye huetangui aso auaxai, qataq 'enauac na queutapigui' huetaigui na 'etaxat aso auaxai.

⁹'Am Nataxala', maye 'Am Qanatamnaxala', da 'are'enaxat ñataqta lta'araic imattalec 'enauac ana 'alhua.

Salmo 9

Da ño'oxonnataquec Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹'Am Nataxala', ñeshetaique da imauec da iquiyaqteñaxac da 'am sho'oxoreetac, qataq da sa'axattac da qalota 'ayo'oxoyec.

²'Am maye 'Anatañaña 'enauacna, sauotaque da so'on da 'are'enaxat souaxat da samachiguiñi qataq ñetootapigui', qataq so'ootac da llo'oxoyec da 'are'enaxat.

- ³Na ñepa'aguenaxauapi qalaq 'am dataueeguesop, nache 'auauaachigui da huañi qataq ileu.
- ⁴'Am maye no'oiteguelo naua 'auo'o't da 'anmit na nasouaxashetpi, nache 'anso'ongui aca 'anso'onaxaqui da aÿem 'auo'otec ca ÿaÿamaqchiguiñi lataxac.
- ⁵Qataq 'aviraxato'ot co'ollaxa na ÿotta'a't shiÿaxauapi, qataq 'anlaxaañi na qauemaicpi, qataq 'auapalaxat, nache saishet da qaiuennatega.
- ⁶So depa'aguenataxaatac qalaq mashe ileu, qataq somaye nache l-llañe' so lalamaxat huaqta'a't nÿecpi, cha'aye 'am 'anlaxaañi, nache da na'aqtaguec somayepi qaica da huo'o ca no'onañi.
- ⁷Qaq Ñim Nataxala' qalaq nache 'eetai' da nta'a, nache ÿa'ayiñi so nso'onqa' da yaqto' nmit na nasouaxashetpi.
- ⁸Ñimaye ÿaÿamaxatchiguiñi da 'eetec da nmit na shiÿaxauapi, qataq da ilo'ogue na ÿotta'a't nhuo' le'ecpi qalaq qaica ca iÿotauga.
- ⁹Ñim Nataxala' nacheñi Ñim lle'eguenaxala' na choxoraqpi, qataq mpaxattalec namayepi da huaigui da nque'eenaxac.
- ¹⁰'Am Nataxala' ÿataqta 'am pi'iÿa'a na 'am ÿauatton, cha'aye 'am saÿauano' da 'aualat ca 'am nmittaique.
- ¹¹Qauo'oñi ca qaro'oñiqui da qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala' maye ilotague' na netaña ye Sión, qataq qaua'axachem na ÿotta'a't nhuo' le'ecpi na ÿo'otpi Ñimaye.
- ¹²Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saishet da icoua'ai na huo'o da nqui'ic, qataq saishet da icoua'ai da nnoinaxac namayepi.
- ¹³'Am Nataxala' aÿem 'auchoxoren qome, ñaq 'aumeten na aÿem ÿachoxoreetacpi qataq aÿem nquiÿatega, ñaq aÿem 'anqateeguesop ñi lasom da nleuaxa.
- ¹⁴Yaqto' da huaña ñi lasom ye Jerusalén, nache sa'axattac qome da 'año'oxonnataguec, cha'aye samachiguiñi souaxat da aÿem 'anca'alaxatec.
- ¹⁵Na ÿotta'a't shiÿaxauapi qalaq tangui aca maiche lshere, naua lchel qalaq lpachiguiilo ca laleguec maye ÿoxottañi namayepi.
- ¹⁶Ñim Nataxala' nachaxan da yaqto' qaÿauatton, souaxat da ÿo'ot na ÿaÿamaqchiguiñi lataxac, qaq na qauemaicpi qalaq tangui aca lqoina maye maiche lo'onata.
- ¹⁷Na qauemaicpi qalaq taÿa'a da tangui aca huachiqui, qataq 'enauac na ÿotta'a't shiÿaxauapi maye icoua'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ¹⁸Cha'aye saishet da nache 'eetai' da qaicoua'ai na choxoraq, qataq saishet da nache 'eetai' da deqat da naquitaxac namayepi.
- ¹⁹Ñaq 'anachaañi 'Am Nataxala', saishet qome da 'aua'aqta'a da na'amqaanaxac ca ÿale, ñaq 'am dataÿot qome da yaqto' 'anmit na ÿotta'a't shiÿaxauapi.

²⁰'Am Nataxala' ñaq 'auauo'o qome da lcolanaxa namayepi, yaqto' namayepi ñaŷaten da choche shiŷaxauapi.

Salmo 10

Da atamnaxac da qaiŷaxaataique da Itaunaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹'Am Nataxala', ¿ta'ainco' da ŷataqta 'am qaŷoqta? ¿Ta'ainco' da 'anqañoxxoñi da ivita da huo'o da que'eenaxac?

²ŷataqta na'amaqten na qauemaic da icaatac na qaica ca ye, qalaxaye maiche que'emaxam qome aca lqoina.

³Na qauemaic qalaq ño'oxoreetapigui na maiche 'eetapeguecpi, qaq na qopitaxanaqtaqaic qalaq ilattapiguiñi qataq ŷo'otan Ñim Nataxala'.

⁴Na qauemaic souaxat da na'amqaanaxac nache, 'eeta': «Qaica ca Lo'onatac 'Enauacna. Qaica ca ishet da aŷem ichemaxata.» Qaq 'era 'enauac da lhuennataxac.

⁵Nache 'eetai' naxa da ŷañoxxot da huo'o na ŷo'ot. Qataq qaŷoqtaique naqa'en da 'eetec da huo'o na 'anmit, qataq qaŷoqta naqa'en da 'armeenaxanaxac. Qataq ŷe'enai' na mpa'aguenaxauapi,

⁶qataq lhuennataxa da qaica ca ishet da huañi naqa'en, qataq nache 'eetai' da machiguiñi, qataq da saishet da huo'o ca nqalana'ai'.

⁷Na alap qalaq da'aichigui da lsheunaxanaxac, latenataxanaxac qataq mpa'aguenaxac, naua la'aqtaqa qalaq ŷoxottrañi na qauemsat, qataq da loquixac.

⁸Qataq dauanaxaatac huetauga na nŷecpiolec, nache nqañoxxottañi da nauaataique ca loxonec, qataq ŷalauat na qaica ca ŷasouaxat.

⁹Qataq 'eeta'am ca quiyoc da huetaigui ca lauac, nauaatac na choxoraqpi hueta'a ca nqañoxxotaqa', iuatta'a ca laloqo' da nqapaxanot qaq da loxonec, nache ŷauogonnaua'a ca lquia'aqa'.

¹⁰Nqapaxaañi qataq vi'iŷa't da yaqto' nqapaxaalec da loxonec na qaica ca iueelec.

¹¹Na qauemaic da detaqa qalaq, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna decouaqtaxan, qataq ŷapogui na lashec da yaqto' saishet da huo'o ca ila'a.»

¹²Ñaq 'anachaañi, 'am Nataxala', 'anauaxaŷaxaasheguem na 'arhuaq, saishet da 'aucoua'ai na choxoraqpi.

¹³'Am Ñatamnaxala' ¿ta'ainco' da 'am ŷe'eetac na qauemaicpi, souaxat da 'eetega saishet da 'anmit namayepi?

¹⁴Cha'aye mashe 'auauaachigui qataq 'aumeteetac na ŷo'ottacpi, ŷoqo'oye maiche 'aupa'aiguet da 'auo'ot ca nhuaxanaguec, cha'aye 'am ŷe'egueetacot na qaica ca mpaxattalec, qataq 'autauan na qaicaua caua Ita'al.

¹⁵Ñaq 'aunoxon na lhuaq na 'etaxaloxoicpi, ñaq 'anmit na qauemsat maye ño'ottacpi choche 'aviraxatta'a da qaica ca no'onañi 'anqa'en.

¹⁶Ñim Nataxala' choche tatec da lo'onataxanaxac da Nta'a, qaq na ñotta'a't shiñaxauapi qalaq imeuo qanqa'en ana 'alhua.

¹⁷Qaq 'Am Nataxala', qalaq 'aua'axaŷa da natamnaxac na choxoraqpi, 'aua'añaqchet qataq 'aulo'oguet da lñaxanaxac.

¹⁸Auo'otec qome ca ŷaŷamaqchiguiñi ca qaicaua caua Ita'al qataq na huetaiya' qanqa'en, yaqto' ca ŷale maye choche chegaqigui na 'alhua, saishet da ŷe'eguelaxalec da ño'ottac da ncolanaxa.

Salmo 11

Da ŷataqta qaiŷi'iña'a Ñim Nataxala'

¹Ñim Nataxala' nacheñi Ñim ŷe'eguenaxala'. Qaq ŷoqo'oye qaica ca aŷem 'enapega, 'eeta': «'Aue, 'avi'iguena añi qasoxonaxa qoneta'am qome ca qoŷo.

²Ñaq 'aumeten na qauemaicpi da ŷa'añaxaalec na lcheecnec, nache ŷanagui na lquet ana lchečna, qataq hueta'a ca ŷataqta ŷapochiguiñi, da yaqto' ŷaŷen na no'on da lataxac.

³Qaq da ivita da nlaguiñi na na'attalec 'enauacna, nache ¿hua'ago' ca 'eetec ca ŷale maye no'on da lataxac?»

⁴Qaq Ñim Nataxala' qalaq hueta'a añi qui'itta lalamaqte atamnaxaqui, Ñim Nataxala' qalaq netaña ca nso'onqa' na piguem, nache saishet da nqachegoxoyiñi naqa'en naua la'ai'te, da nauaatac na shiñaxauapi.

⁵Ñim Nataxala' nache nauaatac na no'on da lataxac qataq na qauemaicpi, qataq ŷataqta ŷaŷemec na lqopitaxat da nloquiuxac.

⁶Qataq talec naqa'en na qauemaicpi, na auot maye 'eeta'am ana 'ettaigui poqo qataq na 'ettaigui quiquiuxaraic, qataq anacot ca la'at maye ŷavigaxat 'enauacna, da ŷanem namayepi da 'itchiguiñi nhuaxanaguec.

⁷Ñim Nataxala' ŷataqta no'on da lataxac, qataq ŷauotec ca nalachiguiñi da lataxac, ŷoqo'oye na huesota da lataxac ishet qome da ilogui da lashiguiñaxac Ñimaye.

Salmo 12

Atamnaxac da qaiñaxanaique ca Itaunaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Ñaq qomi' 'anca'alaxatrec 'Am Nataxala', ten mashe qaica so 'amqaanataxanaxaicpi maye ŷoqta 'am quetegue co'ollaxa, mashe qaica so shiñaxauapi maye ŷataqta huesota da lataxac.

²Ñi 'oonolec qalaq maiche ŷatenachettac ca lña, da detaqa qalaq naua la'aqtaqa ŷataqta ŷagaqnapeguec naqa'en na naigui, qataq saq ŷataxaleguete naua la'aqtaqa.

³'Am Nataxala' ŷataqta 'anlaxaañi qome na shepecaiqa naua la'aqtaqa, qataq na na'amqaanaxaiqa naua la'aqtaqa,

⁴nam 'eeta' naxa da la'aqtac: «'Eeso' ya' ye huo'o na qorap da yaqto' huo'o ca sañoxotaq, cha'aye na qara'aqtaqa maye qomi' mpaxaaleguete, qaq ¿negue't ca ishet da qomi' ŷamaqta'ape?»

⁵Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Nagui maye ñachaañi da ñeca'alaxatec nam qaica ca nyacnataguec, qataq na choxoraqpi maye ŷataqta qanhuottalec nache sanem namayepi, da ntaunaguec maye ŷataqta iuattaique.»

⁶Naua la'aqtaqa Ñim Nataxala' ŷataqta qui'itte', 'eeta'ama na ŷataqta no'on nda'a't lcat plata, maye siete da qaŷe'eguelaxaalec da qanqatel da yaqto' qui'itta.

⁷'Am Nataxala' ŷataqta qomi' 'antela'alo qome, qataq nache 'eetai' qome da qomi' 'antelaqna'agueta ne'ena shiŷaxauapi.

⁸Cha'aye ne'ena qauemaicpi 'enauac da coleetega't nache na shiŷaxauapi ŷo'oxoreetac na qauemsat.

Salmo 13

Da atamnaxac da qaiŷaxanaique ca ntaunaxanaxac

¹'Am Nataxala', ¿chaq laguio' da ivirec da aŷem 'aucoua'ai? ¿Chaq laguio' da ime da aŷem 'anqañoxottapiisop?

²¿Chaq laguio' da imeuo da ñeque'eenaxac, qataq da ŷaquicoxo 'enauaque naua na'axa'te? ¿Chaq laguio' qaq inoxonec da 'eetec da aŷem ŷamaqtac na ñepa'aguenaxauapi?

³'Am Nataxala' maye 'Am Ñatamnaxala', ñaq aŷem 'anamataña, aŷem 'auasateguet qataq nauaachiñi 'anqa'en naua ŷa'ai'te. Yaqto' saishet da so'ochiŷaigui da nleuaxa.

⁴Yaqto' na ñepa'aguenaxauapi saishet qome da 'eeta': «Mashe ŷoxonec ñimaye.» Qataq saishet da ntootapeguet da souaŷi.

⁵Aŷem ŷataqta sepi'iŷa'a da 'arsoxoyec, qataq da iquiyaqteŷaxac machiguiñi souaxat da aŷem 'anca'alaxatec.

⁶Qaq so'on ca ŷo'onec da sho'oxoren Ñim Nataxala' souaxat na ŷaŷamaqchiguiñipi maye aŷem ŷo'otec.

Salmo 14

Ca shiŷaxaua maye ŷo'ot ca qauem

¹Na qaica ca ŷaŷaana'a da lhuennataxac, 'eeta': «Qaica ca Lo'onatac 'Enauacna.» ŷoqo'oye 'enauac namayepi ŷataqta saŷaŷama'q naua ŷo'otta'ape qataq ŷataqta qauema, namayepi ŷataqta qaica ca choche 'oonolec da ŷo'ottac ca no'on.

²Nache Ñim Nataxala' maye neto'ot na piguem namataña na shiřaxauapi cha'aye huotaique da ila'a ca 'oonolec da ŷaanataxanaxaic huo'otaq da nmittaique Ñimaye.

³Qalaxaye 'enauac namayepi quetegueto naua qauema lleco naua lhuennataxaco, qaica ca ŷo'ottac ca ŷařamaqchiguiñi, qaica da huo'o ca chochaq 'oonolec.

⁴Qaica ca lařaanataxanaxac na ŷo'ottac na qauem, nam chectac na ŷalamaxatpi, 'eeta'am naqa'en da chec ca nallec, nam saishet da nqouagaxaueetega da le'enaxat Ñim Nataxala'.

⁵Qaq namayepi qome ŷataqta iviloxolaqchet da lcolanaxa, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñimaye ŷataqta hueta'aguet na no'on da lataxac.

⁶Ne'ena qauemaicpi ŷataqta qaica ca ŷanaigui na 'eetapeguecpi na qaica ca ye, qalaxaye Ñim Nataxala' ŷataqta ntela'a namayepi.

⁷'Onaxaictoxo' da chegoqchiguiña aņi qasoxonaxa ye Sińn ca lca'alaxa na Israel le'ecpi. Qom ivita ca na'a'q da Ñim Nataxala' qaltaq ŷanem ca no'on llecřaxac na lalamaxatpi, huaña qome nache ŷataqta machiguiñi na chegoxoguetpi so Jacob, 'enauac na lalamaxatpi somaye maye da lřa le'enaxat Israel.

Salmo 15

Da 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷo'ot na shiřaxauapi

¹¿'Am Nataxala', negue'tom ca ishet da netaña ye 'aranataqa'? ¿Negue'tom ca ishet da netaña aņim qui'itta 'anqasoxonaxa?

²Nachecata ca qaica ca lasouaxashet, qataq ŷo'ottac ca no'on lataxac, qataq ca ŷataqta 'eesora naua 'ena'ape 'enauac da lquiyaqteřaxac,

³qataq ca saishet da ŷasaqtapeguelec ca qauem la'aqtac ca lřa, qataq saishet da huo'o ca ŷo'otec qauem ca nauochaxaua, qataq saishet da inogoqchet ca lauoreua,

⁴qataq cam ŷo'otan ca shiřaxaua maye 'itchiguiñi da qařo'otan, qalaxaye ŷo'oxoren ca huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala', qataq ca ipacchiguiilo naua la'aqtaqa Ñimaye, na'aictaxa da huo'otaq qauem ca ivireguet,

⁵qataq ca ishet da ŷa'aalaxanaxanec ca lřa aca alom, qalaxaye saishet da naquitta'a da qanquigaxatsheguem aca'aca alom, qataq ca saishet da ŷaconeguet aca nsheetenaqte da qanshetaique huo'o ca qařo'otec ca qaica ca lasouaxashet. Qaq ca nache 'eetec de'era, camaye saishet da huaņi.

Salmo 16

Ca qořan nalamaxat maye qaica ca 'ena'am

¹Ñaq ařem 'antela'a qome 'Am Ñatamnaxala', cha'aye nache 'amta da 'am ře'eguenaxala'.

²Cha'aye 'am shenapega co'ollaxa, sheeta': «Nache 'amta da 'Am Ŷataxala', qaica ca lŷa chegoqo'ot na ŷalamaxatpi.»

³Na atamnaxala'pi maye huetalec ne'ena 'alhua ŷataqta 'añaxaicpi, cha'aye nache 'enapec na ŷo'oxoreetac namayepi,

⁴qalaxaye na quetague' ne'ena atamnaxala'pi nquictauec da nqui'ic. Qaq aŷem saishet qome da salegueua'a na icoldec naua ntago'q da lachetaqtanaxat. Qataq saishet da ñasaxauec na le'enaxatpi namayepi.

⁵'Am Nataxala', nache 'amta da aŷem qoueta'aguet, cha'aye nache 'amta da aŷem 'aŷa'anem da 'archoxonnataxanaxa, da ñachaalataxac qalaq nache huetaiguilo naua 'arhua'q.

⁶Ŷataqta 'onaxaic ye aŷem taalec da ima', qataq ŷataqta 'onaxaic ye aŷem taalec da ŷalamaxat.

⁷Sanot da ña'achecŷaxac Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye aŷem hua'aqtega, cha'aye ivira'a ye pe da ŷa'aloqchetta'ape naua iuennataxaco.

⁸Qaq aŷem qalaq nache 'eetai' naxa da sa seŷotaique Ñim Nataxala', Ñimaye nache huetaua'a ñaqa'en na aŷoic, nache qaica ca ishet da souaŷi naqa'en.

⁹Qaq ŷoqo'oye ŷataqta machiguiŷi aŷi iquiyaqte, qataq aŷem nlaqchigui da ñetonaxac. Nache 'enauac da ñachaalataxac qaica ca ndaqtaique,

¹⁰cha'aye da ñachaalataxac saishet da 'ano'onaxatangui aca huachiqui, qataq saishet da 'aualatangui aca nshere ne'ena 'aramaxashec.

¹¹Qataq aŷem 'auachaxana da llec da achaalataxac, qataq aŷem nlaqchigui 'anqa'en da ñetonaxac da 'am soota'aguet qataq nache 'eetai' da ŷamaicŷaxac da soota'ague na 'oic.

Salmo 17

Atamnaxac da qaiŷaxanaique ca nalochiguiŷi lataxac

¹'Am Nataxala', ñaq 'aua'axaŷa qome da ñachoxonnaxac, qataq 'aulo'oguet da ñatamnaxac cha'aye saishet da choche satenataxaatac.

²Nache 'am qome da aŷem 'ampaxaalec, cha'aye 'am maye 'auaŷateeta ca nalochiguiŷi lataxac.

³Cha'aye 'am 'auaŷateete' naua iuennataxaco, qataq ye pe qalaq aŷem 'auchemaxattac qataq aŷem 'avi'egueetac, qalaxaye saishet da 'auanata ca saŷaŷamaxaŷi de'era ñachaalataxac. Qataq na aŷap saishet da chegaqaigui ca saŷaŷamaxaŷi,

⁴da sheeta'am na laŷepi ŷalleppi, cha'aye mashe sheca'ai da loquixac da yaqto' sepacchigui da 'aramaxasoxonaxac.

⁵Cha'aye ñataqta shectegue da 'anqa'aicỹaxac, qataq saỹauanega da sheca'ai damaye.

⁶Am Ñatamnaxala', 'am seỹaxanot cha'aye aỹem 'auasateguet naxa, ñaq aỹem 'auqocha'a qataq 'aua'axaỹa da ñatamnaxac.

⁷Ñaq aỹem 'auachaxana qome da llec da 'arsoxoyec, 'am maye 'anca'alaxateeguesop naxa na mpa'aguenaxauapi, na nmittaique da 'ara'añaxac da yaqto' 'ampaxattalec.

⁸Aỹem 'antela'a qome, 'eeta'am 'anqa'en da 'artelaxa naua 'ara'aillalel, aỹem 'auacho'ot qome na lpaqal naua 'araua't da aỹem 'oxocheesop

⁹na qauemaicpi maye aỹem iloquiaxaatac, qataq na ñepa'aguenaxauapi maye aỹem colesop.

¹⁰Qaq namayepi ñataqta sa detelaqtaxan, qataq da detaqa qalaq ñataqta na'amqaanaxaiqa naua la'aqtaqa,

¹¹qataq saqaỹapeque da nauaata'ape naua iqauaxaqui', nache iyaqtai' da aỹem ñasaxaguet na 'alhua.

¹²Namayepi 'eeta'am na llonpi maye huo'o da lyaxa da huo'o ca loxonec, da dauanaxaatac hueta'a ca nqañoxotaqa'.

¹³Ñaq 'anachaañi qome 'Am Nataxala', ñaq 'anachaateguet namayepi nache 'auamaxañi, qataq 'auo'ogoxona ca 'ainec da aỹem 'anca'alaxateeguesop ne'ena qauemaicpi.

¹⁴Aurolec qome da 'ara'añaxac, 'Am Nataxala' da aỹem 'anca'alaxateeguesop namayepi, qataq ca'ai 'anqa'en ana'ana 'alhua maye nhuanaua'a de'era nachaalataxac. Ỹoqo'oye 'aua'axaỹa'a qome namayepi da yaqto' qalota da lsallaxa, qataq da ñataqta icoma' na llalaqpi da deque'etac, qataq da ivirauga 'anqa'en da lquia'axac ca laualpi.

¹⁵Qalaxaye aỹem, qom saỹaten da qaica ca sasouaxat nache samachiguiñi da selogui da 'arashiguiỹaxac, na'aictaxa da choche 'am samato'ot da ñelouec.

Salmo 18

Da qoỹan da 'achecỹaxac souaxat da noxonaxanaxac

¹'Am Nataxala', aỹem ñataqta 'am sauotec, cha'aye nache 'am ña'añaxac.

²'Am, aỹem 'ampaxattalec qoneta'am aca coma' maye ñe'eguenaxaqui, nache 'am, aỹem 'antela'a qataq aỹem 'anca'alaxattauec, 'am, maye nache 'am ipaqtaxanaxat, qataq ñeqañoxotaqa' maye ñataqta qaỹoqotcheguemec.

³'Am Nataxala', 'am maye 'itchiguiñi da 'am qaỹo'oxoren, cha'aye naxa da 'am seỹaxana nache aỹem 'anca'alaxateeguesop na ñepa'aguenaxauapi.

⁴Da nleuaxa qalaq aýem lpachigui naqa'en so lqoinaxanaxat, qataq ýo'ot da icolanaxa so la'auaxac maye nlaxaañi 'enauacna.

⁵Qataq na lqoinaxanaxatpi aña huachigui mashe aýem loxonec, nache mashe sootaigui aso lqoina maye dalaataxanapec.

⁶Qaq co'ollaq souaigui da iuogoxo nache seýaxana Ñim Nataxala', seýaxanot da aýem itauan Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq Ñimaye aýem hua'axaýa co'ollaq huaña aña atamnaxaqui maye lalamaqte, cha'aye da ýa'alaxac ishet da ivira'a da hua'axaýa Ñimaye.

⁷Qaq huaña nache daýapec qataq cholaxan ana 'alhua, qataq daýa'ape naua na'attaleguete ana qasoxonaxapi, ýataqta cholaxa'n souaxat da lalemataic Ñimaye.

⁸Na lmic qalaq naviigui na lmala'q, na alap qalaq chegaqaigui na norec maye davigaqtaxanapec, qataq ana 'ettaigui poqopi.

⁹Qataq ýauachigui na piguem nache huenotec, nache petaigui so sansattec lo'oc.

¹⁰Qataq nelec so huo'oi naua laua't le'enaxat querubín, nache huaýo quetaigui na la'at.

¹¹Qataq ýauo'o nqañoxtaxaqui so lta'araic napalaxa maye colesop Ñimaye, qataq ýauo'o lpe'l so sansattec lo'oc maye nlaqchigui na 'etaxat.

¹²Nache na le'eraxa Ñimaye chegaqaigui so lo'oc, qataq aso lache qataq aso 'ettaigui poqopi.

¹³Ñim Nataxala' maye Nataýaña 'enauacna ýalachigui naqa'en na piguem da lavilýaxac, nache lýatec ana lache qataq ana 'ettaigui poqopi.

¹⁴Ñimaye ýasaxauéc na lqashelgaxa 'eeta'am naqa'en ana checna, nache na ñepa'aguenaxauapi datauéc qataq nlagaxattac.

¹⁵Huaña nache yo'oqta na pa'aguiña aso auaxai, qataq na na'attalec ana 'alhua ishet da qaila'a, souaxat da 'arvilýaxac dequichoqtaxan 'Am Nataxala', qataq souaxat so lta'araic 'ara'at maye 'auasheerelec anamaye.

¹⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýauota'a lhuaq da aýem ýacona co'ollaq hueta'a ye qaýoqotcheguema, nache aýem nqatsheguem da sootangui aso qaýoqchiguingui auaxai.

¹⁷Ñimaye aýem nca'alaxateeguesop na depa'aguenataxaatac maye ýataqta 'añaxaípi maye aýem nquiýatega qataq aýem napacalec da la'añaxac.

¹⁸Qataq aýem iloqui axan namayepi co'ollaq sootapoigui da qauem, qalaxaye Ñim Nataxala' aýem itauan.

¹⁹Aýem nqatec nache aýem ýanalec ye qalochiguiña iraca', aýem nca'alaxatec cha'aye aýem ýauotec.

- ²⁰Ñim Nataxala' ñauo'o da ñesheetenaguec souaxat da qui'itta ñataxac, qataq souaxat da qui'itte' naua ihua'q,
- ²¹cha'aye aýem ñataqta shectegue da nqa'aicýaxac Ñim Nataxala', qataq sañauanago' da sheca'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ²²Ñataqta 'enauac da ñetoueeta'ac na lapaxañi lataxacpi, qataq saishet da saxanec na lqataxacpi Ñimaye.
- ²³Da ñataxac da sooto'ot Ñimaye qalaq ñataqta qui'itta ñaqa'en, qataq saishet da so'ot na qauemsat.
- ²⁴Ñim Nataxala' ñauo'o da ñesheetenaguec souaxat da qui'itta ñataxac.
- ²⁵Qataq 'am Nataxala' 'auchoxoren ca choxonnataxanaxaic, qataq 'auo'otec da no'on ca no'on da lataxac,
- ²⁶qataq da qui'itta 'arataxac 'auachaxana ca qui'itta da lataxac, qalaxaye sa 'anqalaate' da 'anapacalec ca shepecaiqa naua la'aqtaqa.
- ²⁷Qataq 'am 'anca'alaxatec ca ñataqta choxoraq, qalaxaye ñataqta huetaiya' 'anqa'en na ño'oxonnaxaicpi.
- ²⁸'Am Nataxala', aýem 'ettalec 'anqa'en, 'Am Ñatamnaxala', aýem 'aucoýattalec da sootaigui na napalaxa.
- ²⁹Qaq de'era 'artaunaxanaxac ño'ot da ishet da seloquixan ca alleppi, qataq ishet da senoxotaueegue da laýe ca lpaqtaxat ca huaqta'a't ñyecpi.
- ³⁰Da nqa'aicýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta ñaýamaqchiguiñi, qataq naua ñachaxana'ape Ñim Nataxala' ño'o't da aquitaxac, Ñim Lo'onatac 'Enauacna mpaxattalec nam ñataqta pi'iya'a Ñimaye.
- ³¹¿Negue'tom ca lya Lo'onatac 'Enauacna ye nacheñita Ñimaye? Qataq ¿negue'tom ca lya qaramta ye nacheñita Ñim Qanatamnaxala'?
- ³²Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi ñi ño'ot da ña'añaxac, qataq ño'ot da nalochiguiñi da ñyecýaxac,
- ³³qataq ño'ot da sailaua'aguelo naua ichel, 'eeta'am naqa'en ana chegaxango, qataq ño'ot da aýem qaramchiguiñi da shectalec na qaýoqotcheguema 'alhua,
- ³⁴qataq aýem ñapaxaguenec da iloquixac, qataq ñauo'o da ña'añaxac da sauec na checnec maye lcat bronce.
- ³⁵'Am, aýem mpaxattalec 'anqa'en da 'arca'alaqtaxanaxac, qataq aýem 'anasoqtañi 'auauota'a na 'arhuaq 'oic, da 'arauotaxanaqtaic ño'ot da qaica ca seueetac.
- ³⁶No'oitegue 'anqa'en da ñyecýaxac, ñoqo'oye naua ichel saishet da salleerauec.

³⁷Co'ollaq secaatac so ñepa'aguenaxauapi nache ishet da sevi', qataq saishet da ye'eguelaq co'ollaq saxanaxa da nlachiguiñi ñaqa'en somayepi.

³⁸Ŷataqta huetaiya' ñaqa'en somayepi. Nache saishet da qaltaq ñisheguem. Huañi nache 'enauac hueto'oto naua ichel.

³⁹'Am aÿem 'aÿa'anem co'ollaxa da ÿa'añaxac da seloqui qataq 'auo'otec da aÿem ÿa'aroto naua l-llecte na 'etaxaloxoicpi,

⁴⁰qataq dataueeguesop 'anqa'en aÿem na ñepa'aguenaxauapi. Ŷoqo'oye ishet da ñelaxaañi na aÿem nquiÿatapega.

⁴¹Nache iÿaxaataique da qaitauan, qalaxaye saishet da huo'o ca itauan, qataq iÿaxaatega Ñim Nataxala' qalaxaye saishet da ÿasateguet.

⁴²Ŷataqta selaxachigui 'eeta'am ñaqa'en na lsoche na 'alhua maye huaÿoxon naqa'en na la'at, qataq sapetapigui 'eeta'am ñaqa'en na nshaxa na nqa'aic.

⁴³Aÿem 'anca'alaxateeguesop da l-loquiaxac na shiÿaxauapi. Qataq aÿem 'aÿa'anem da aÿem lataxala' na ÿotta'a't shiÿaxauapi ana 'alhua, qataq aÿem do'onataxaatacot na shiÿaxauapi maye saishet da sauatton.

⁴⁴Qaq da aÿem hua'axaÿa nache aÿem ÿalaxaguet, qataq na chegaqauec shiÿaxauapi aÿem ÿo'oxoreetac,

⁴⁵qaq na shiÿaxauapi maye chegaqauec qalaq nlauchiguiñi, qataq iviloxol da jec da ca'ai ca lle'eguenaxaqui.

⁴⁶Ñim Nataxala' maye aÿem mpaxattalec nache 'eetai' qome da qaÿo'oxoreetac, qataq 'amaqtaqaic qanqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ica'alaxaqui.

⁴⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñi aÿem iueelec co'ollaxa, qataq hueto'ot naqa'en aÿem na shiÿaxauapi.

⁴⁸Ñimaye aÿem nca'alaxateeguesop da lalemataic na ñepa'aguenaxauapi, nam saÿalaqpi maye aÿem mpa'aguene'. 'Am Nataxala' 'am maye aÿem 'anca'alaxateeguesop na shiÿaxauapi maye qaica ca iren.

⁴⁹Qaq ÿoqo'oye Ŷataqta 'am sho'oxoren da sootaigui na ÿotta'a't shiÿaxauapi, qataq so'ootac da llo'oxoyec da 'are'enaxat.

⁵⁰Qataq Ŷataqta 'aÿa'anem da lta'araic loxonaxanaxac na nta'a maye 'arca'aguishec, qataq nache 'eetai' qome da 'arauoche na David qataq ca chegoxoguet llalaqpi.

Salmo 19

Da llo'oxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿachaxan nam lo'onatacpi

¹Na piguem, namaye ÿa'axattac da llo'oxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qomi' da'aqtaxaatapeguema 'enauac na lo'onatacpi Ñimaye.

²Ye 'oonolec na'a'q, qalaq maiche na'aqtaxaatague' ye lya na'a'q, qataq ye pe' qalaq maiche na'aqtaxaatague' ye lya pe.

³Na'aictaxa da huo'otaq sa qaŷa'axaŷa na la'aqtacpi, qataq saishet da qaŷa'axaŷa da lavilŷaxac,

⁴qalaxaye da lavilŷaxac dellimigui naqa'en ana 'alhua, qataq naua la'aqtaqa ivira'alo naua loga'te ana 'alhua, maye huaña da qaŷauo'o lma' co'ollaxa añi nala'.

⁵Qaq aña'añi nala' 'eeta'am naxa ca auonaq da nnoxonec chegoqtoigui ca nŷec maye laronqa', ŷataqta machiguiñi 'eeta'am ca qomitaxaic da ivita da quegue so nqa'aic.

⁶Qaq da nnoxoosheguem añi nala' nache jec, queto'ot na piguem nache ivitta'a ca loga't ana 'alhua, nache qaica ca ishet da 'eteguet na le'eraxa.

⁷Naua lqataxaco Ñim Nataxala' ŷataqta ŷaŷamaqchiyiñi, cha'aye ŷan da dalaxaic achalataxac. Da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' ŷataqta saishet da nqochen, cha'aye damaye ŷo'ot da ŷaanaxanaxaic ca shiŷaxaua huesota da lataxac.

⁸Na lqataxacpi Ñim Nataxala' ŷataqta no'oitegue, cha'aye ŷauo'o da ntonaxac aca nquiyaqte. Qataq naua lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala' ŷataqta qui'itte', qataq ŷataqta nauaachiyiñi naqa'en naua na'ai'te.

⁹Da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala' damaye ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi, qataq nache 'eetai' qaica ca ldaxac. Naua la'aqtaqa Ñim Nataxala' ŷataqta 'eesora, qataq 'enauaque naamaye ŷataqta no'oiteguelo,

¹⁰qataq ŷataqta napacalec da lashiichiŷaxac ca no'on oro, qataq ŷataqta napacalec da lamaic na te'esag lli'i maye huetagui ca lte'.

¹¹Qataq naamaye nataqa'en nache nhuogoctagueeco ne'ena 'aralamaxat 'aramaxashec, qataq ŷataqta huo'o da naigui da qaŷalaxagueta naamaye.

¹²¿Negue't ca ishet da ila'a ca maiche lalamaxat lsomaxac? ŷoqo'oye aŷem 'auchoxoren qome, 'am ŷataxala', souaxat na ŷasouaxashetpi maye saqcha'a.

¹³Qataq aŷem 'anqateeguesop qome da ña'amqaanaxac, qataq saishet qome da aŷem 'auashenem da ña'amqaanaxac da aŷem loxonec. Yaqto' nalochiguiñi da ŷataxac, qataq saishet da lta'araic ca ŷasouaxashet.

¹⁴Nache ŷataqta 'auaŷamaxareete' naua ŷa'aqtaqa qataq naua iuennataxaco, 'am ŷataxala', nache 'am maye aŷem 'aupelteetalec qataq aŷem 'ampaxattalec.

Salmo 20

Da atamnaxac da qaiŷaxanaique ca ntaunaxanaxac

¹Ñim Nataxala' 'am hua'axaŷa qom qouetapoigui da 'arhuogoxo, qataq 'am iueelec qome Ñim Natamnaxala' so Jacob.

²Qataq chegoqchiguiña ye lma' qui'itta da 'am namaxa qome ca 'antaunaguec, qataq chegoqchiguiña ye Sión da 'am ña'ñaqchet.

³Qataq Ñimaye ntoueeta'ac qome 'enauac ana 'arachetaqtanaxaqte, qataq ña'ñamaxareeta da ñaconeguet ca 'auavigaxat 'arachetaqtanaxat.

⁴Qataq ipacchigui naqa'en 'enauac na qonetapeguecpi, qataq imeta naqa'en 'enauac na huotaique da 'auo'otpi.

⁵Nache so'otaq ca qantonaxac souaxat da 'oxonaxanaxac, qataq ñauaxa'ñaxanaxasheguem aca qara'anaxanaqte, souaxat da le'enaxat Ñim Qanatamnaxala'. Qaq Ñim Nataxala' 'am ñanem qome 'enauac ca 'au'ñaxaataique.

⁶Nagui a'ñem sa'ñateeta da Ñim Nataxala' dauegaxan naqa'en so lca'aguishec nta'a, qataq huaña ye qui'itta lma' na piguem da ñasateguet, qataq ñauota'a da lta'araic la'añaxac da dauegaxan naqa'en.

⁷Huo'o na pe'etega ana nnotaxaqui maye nalaataxaqui, qataq huo'o na pe'etega na lalo caipi, qomi' qalaxaye sepi'aqtega Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.

⁸Qaq namayepi ña'aldañi qome naua l-llecte, nache huañi, qomi' qalaxaye ñachaataqchiguiñi, saishet da souaqañi.

⁹'Am Nataxala', ñaq 'a'ña'anem da doxonaxan qome ñi nta'a, qataq qomi' 'auasategueta da 'am se'ñaxanaqtacot.

Salmo 21

No'onec souaxat da noxonaxanaxac

¹'Am Nataxala', ñi nta'a ñataqta machiguiñi cha'aye 'a'ña'anem da la'añaxac, ñimaye ñataqta ntootapigui' cha'aye 'a'ña'anem da loxonaxanaxac.

²'Am 'aupacchigui da 'a'ña'anem na 'eetapeguecpi da lquiyaqte'ñaxac, qataq saishet da 'aullapeguem na i'ñaxanaiquepi.

³Qataq da 'am ivireua'a, nache 'a'ña'anem da lta'araic nchxonnnataguec, qataq 'a'ña'anagui na lqaic aso naro'o oro.

⁴Da 'am i'ñaxanot da lca'alaxa, nache 'a'ña'anem, qataq da logoraic achaaalataxac maye chochaq tatec.

⁵Chegoqchigui da 'artaunaxanaxac, da ñataqta lta'araic da la'añaxac, nache 'a'ña'anem da llo'oxoyec qataq huo'o naq 'enec.

⁶Qataq 'a'ña'anem da chochaq tatec da nchxonnnataguec, qataq nlaqchigui 'anqa'en da ntonaxac da qoueta'aguet.

⁷Qaq 'am nta'a, saishet qome da qouañi, cha'aye 'aupi'i'ña'a Ñim Nataxala', qataq 'aupi'i'ña'a da lsoxoyec Ñim qa'ñoqotcheguemec.

⁸Da la'añaxac na 'arhuaq iviralec qome 'enauac na 'ampa'aguenaxauapi, qataq na 'oic 'arhuaq iviralec qome na 'am nquiŷategapi,

⁹qaq nache 'auachaigui aca nqatelaxanaxaqui maye 'ettaigui, qom ivita da 'anachaxan da yaqto' 'anmit 'enauacna. Ñim Nataxala', de'era lalemataic nmatchiguiñi qome namayepi ŷauota'a ca norec maye nlaxaañi 'enauacna.

¹⁰Nache ŷapalaxat da yaqto' saishet da huetalec naqa'en ana 'alhua qataq saishet da ŷalecta'aguet na shiŷaxauapi, na llalaqpi qataq cam chegoxoguet namayepi.

¹¹Qaq ŷoqo'oye na'aictaxa da huotaique da 'am na'aqchet, qataq da huotaique da huo'o ca 'am ŷo'otec, qalaxaye saishet da ŷañoxot,

¹²cha'aye 'auo'otec qome da datauec 'anqa'en, qom 'auauota'a ca 'archecnec da 'auareetagui namayepi.

¹³Ñaq 'anachalataxaañi qome da 'ara'añaxac 'Am Nataxala', yaqto' so'onaq na no'onecpi da sho'oxorenaq da 'eetec da 'arauegaxanaxac.

Salmo 22

Da atamnaxac qataq da ño'oxonnataxanaxac

¹'Am Ñatamnaxala', 'am Ñatamnaxala', ¿ta'ainco' ye aŷem qoca'ai? ¿Qataq ta'ainco' ye 'am qaŷoqtaique da yaqto' aŷem 'anca'alaxatec? ¿Qataq ta'ainco' ye saishet da 'aua'axaŷalo naua ŷa'aqtaqa da 'am ñeŷeeto'ot?

²'Am Ñatamnaxala', ye na'a'q 'am seŷaxaatega qalaq aŷem sa 'auasateguet qataq ye pe, qaica ca ñemataxac da 'am seŷaxaatega.

³Qalaxaye 'am qui'itta, qataq 'am nta'a, maye 'am ŷo'oxoreetac na Israel le'ecpi.

⁴So qarta'alpi 'am pe'etega co'ollaxa, 'am pe'etega co'ollaxa ŷoqo'oye 'ausouec somayepi.

⁵'Am iŷaxanot co'ollaxa da 'autauan, nache 'ausouec somayepi, somayepi ŷataqta 'am pe'etega co'ollaxa, qaq ŷoqo'oye saishet da 'auauo'o ca la'aloxo.

⁶Qalaxaye aŷem choche aŷem qoche'l, qaq saishet da aŷem shiŷaxaua, na shiŷaxauapi qalaq choche aŷem ŷe'eetac.

⁷Qaq na aŷem ilota'a qalaq aŷem ŷe'eetac, qataq iqapiaxattac ana lqa' da aŷem isheueetac, qataq iraxaatac na lqaic,

⁸nache 'eeta': «De'era, pe'etega naxa Ñim Nataxala', qaq 'onaxaic da anac qome Ñimaye da nca'alaxatec, cha'aye ŷataqta lauotaxat damaye, qaq no'on da nacheñi Ñimaye da isouec.»

⁹Qalaxaye nache 'am co'ollaxa da 'auo'ot da ŷañoxoc, aŷem 'auachegoxottoigui na lauel aso ŷate'e, nache sootaleguete 'anqa'en naua lhuaxaye asomaye.

- ¹⁰Qaq co'ollaq saxanaxa da sañiguiñi, qalaq nache 'eetai' da aýem 'anteltega, qataq co'ollaq ñaq sootaigui na lauel aso ýate'e, nache nale'ena da 'am Ñatamnaxala'.
- ¹¹Qaq saishet qome da aýem qaýoqtaique 'anqa'en, cha'aye mashe sa qaýapeque da ýaquicoxo, qalaq qaica ca aýem itauan.
- ¹²Qataq aýem colesop na ñepa'aguenaxauapi, 'eeta'am na huaca yeloxoic, maye lma' ye Basán,
- ¹³qataq 'eeta'am da lchec ca llon da desoqo, nache ýauachigui na alap da aýem nqapaxanot.
- ¹⁴Qataq sheeta'am ca 'etaxat da qaicorec, naua ipi'ineqa qalaq huesoguilo, qaq añi iquiyaqte qalaq 'eeta'am aca dapic lapa da quiguiñi.
- ¹⁵Qaq na aýap qalaq ýataqta daqaqta, 'eeta'am ca chaic maye nhuo' lapo', ñi ýachaxat qalaq lapaqot na ñaquiaq. Qataq ýataqta aýem 'alaroigui na 'alhua da seleu.
- ¹⁶Qaq so qalota qauemaicpi qalaq 'eeta'am na pioxoppi da aýem colesop, nache aýem nanaxachigui, nache icolaxatta'ape naua ihua'q qataq naua ichel.
- ¹⁷Nache ishet da ñaloqten 'enauac na ipi'inecpi. Qaq na ñepa'aguenaxauapi qalaq ýataqta aýem ilotagui.
- ¹⁸Qataq qanallichiguilo soua aýogo, da yaqto' qaýaýaten negue't ca taýoto soomaye.
- ¹⁹Qalaxaye 'am Nataxala', saishet qome da 'am qaýoqtaique, cha'aye nache 'am ýa'añaxac, qataq sa 'anaýaloxon qome da 'auanac da aýem 'autauan.
- ²⁰Qataq 'anca'alaxateeguesop qome ca ýeelonec de'era ñachaalataxac, qataq saishet da 'aua'aqta'a da aýem ýalauat ne'ena pioxoppi.
- ²¹Qataq aýem 'anca'alaxateeguesop qome naua ala'api na llonpi, qataq aýem 'eltaxaneguet ana lcouepi ne'ena huacapi.
- ²²Qaq aýem sa'axatem qome da 'are'enaxat na ýaqaýañicpi, qataq 'am sho'oxoreetac qom lapoota'a't namayepi.
- ²³Qaq qami' maye huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Nataxala', ¡qavio'oxoyiñi qome Ñimaye! Qami' maye qauachegoqoiguet so Jacob, ¡qavio'oxoyiñi qome Ñimaye! Qami' maye qauachegoqoiguet so Israel, ¡qanatamñiýot qome Ñimaye!
- ²⁴Cha'aye Ñimaye saishet da huo'o ca ýo'otan, huo'otaq da sa iqocha'a da nque'eenaxac ca choxoraq, qataq saishet da nqañochochesop camaye, nda'a't da hua'axaýa camaye da iýaxanaique ca ntaunaguet.

²⁵Qaq nache 'am sachegoxotchigui da ÿo'oxonnataxanaxac, da salectaigui ca lta'araic laponaxac na shiÿaxauapi, nache ÿauaachigui ñaqa'en na huo'o naq 'enec naqa'en 'am, da sepacchiguilo naua ÿa'aqtaqa maye 'am sanoto co'ollaxa.

²⁶Qaq deque'e qome na choxoraqpi nache ivitta'a da comaraxaicpi, qataq ÿo'oxoren qome Ñim Nataxala' na nmittaique Ñimaye, huaña nache qaÿoqtrec naua vi'ie da nachaalataxac.

²⁷Qaq tachigui lauel qome Ñim Nataxala' nache ÿe'eguelaxa Ñimaye 'enauac na ÿotta'a't shiÿaxauapi maye neta'alo naua loga'te ana 'alhua. Qataq 'enauac na llaaqpi na ÿotta'a't shiÿaxauapi da ÿa'aldoto qome naua l-llecte Ñimaye.

²⁸Cha'aye Ñim Nataxala' nacheñi Ñim Nta'a, qaq Ñimaye nacheñi ñi ilotague' na ÿotta'a't shiÿaxauapi.

²⁹Qaq ÿa'aroto naua l-llecte qataq natamnot Ñimaye 'enauac na qaica ca iuena'a, qataq 'enauac na taÿa'a da ÿe'eguelaxaigui ana 'alhua, cha'aye namayepi saishet da maiche ÿo'ot da qaÿoqtrec da lca'alaxa.

³⁰Qaq ca ÿalaqpi qalaq natameetacot qome Ñim Nataxala', qataq nache 'eetai' qome da da'aqtaxaatapeguem cam naÿauo shiÿaxauapi,

³¹qaq ca dalaxaic maye ñiguiñipi qome, qalaq qaÿa'aqtaxaatapeguem de'era ÿaÿamaqchiguiñi lo'onataxanaxac Ñimaye.

Salmo 23

Ñim Nataxala' nacheñi ñi aÿem iuattague'

¹Ñim Nataxala' nacheñi ñi aÿem iuattague', qaica naqa'en ca seueetaique.

²Da aÿem nmataxanec qalaq soua'a naqa'en ca huaña na no'on 'auaqpi, qataq aÿem ÿauega ca huaña na ÿe'emaqta 'etaxat.

³Qataq dalaxaic naqa'en da ÿa'añaxac, qataq aÿem ÿauecteuga ca nalochiguiñi nqa'aic, souaxat da llo'oxoyec da le'enaxat.

⁴Qaq na'aictaxa da shectangui ca ÿataqta napalñi ca'amegue, qalaq saishet da huo'o ca she'etaique, cha'aye 'Am Nataxala', aÿem qoueta'aguet, aso 'arashelte qataq so 'ampon, ÿataqta aÿem ÿa'añaqche't.

⁵Qataq 'auqataxanai' so iquia'axac, ÿauaachigui 'anqa'en na ñepa'aguenaxauapi, qataq 'aucorelec na iqaic so coraxat, qataq ipaxaatapeguelec 'anqa'en aso ÿaquipiaxauapi.

⁶Da 'arauotaxanaqtaic qataq da 'arsoxoyec qalaq aÿem sa iÿotec, 'enauaque naua na'axa'te da ñachaalataxac, qaq ñi 'arma', 'Am Nataxala', qalaq nache 'eetai' qome da soota'a.

Salmo 24

Ñim Nta'a maye huo'o da llo'oxoyec

¹Ñim Nataxala' lalamaqte 'enauac ana 'alhua, qataq 'enauac nam huetalec anamaye, qataq nam netalecpi anamaye.

²Cha'aye Ñimaye lapaxa'ni co'ollaxa so lo'oxonaxala' ana 'alhua, nache na'attalec naqa'en aso auaxai qataq na talapi.

³¿Qaq negue'tom ca ishet da huenotsheguema añi qasoxonaxa maye lalamaqte Ñim Nataxala'? ¿Qataq negue'tom ca ishet da hueta'a añi qui'itta atamnaxaqui maye lalamaqte Ñimaye?

⁴Qomye nachecata ca qui'itte' naua lhua'q qataq ña'ñamaqta da lquiyaqteñaxac, qataq saishet da natameetacot na nqolacpiolec, qataq saishet da ñanot ca la'aqtac nam saq 'en atamnaxala'pi.

⁵Qaq camaye nacheca ca talec ca lchoxonnataxanaxa Ñim Nataxala', Ñim Natamnaxala' maye lca'alaxaqui camaye, qataq ño'otec ca ña'ñamaqchiguiñi lataxac.

⁶Qaq 'era qome da 'eetec 'enauac na nmitaique Ñim Nataxala', nam ñataqta nmittaique da nauane' Ñim Natamnaxala' so Jacob.

⁷Ña nauatoiguilo qome qanqa'eñi naua togosha'aape laso'omi. Nache 'enauac qome da nauattaigui namayepi, yaqto' inoxoneuo na nta'a maye ño'oxoraic.

⁸¿Negue't que'eca nta'a maye ño'oxoraic? Qomye nacheñi Ñim Nataxala' maye 'amaqtaqaic qataq 'añaxaic, Ñim Nataxala' maye 'añaxaic da huo'o da alaataxac.

⁹Ña nauatoiguilo qome qanqa'eñi naua togosha'aape laso'omi. Nache 'enauac qome nauattaigui namayepi, yaqto' inoxoneuo na nta'a maye ño'oxoraic.

¹⁰¿Negue't que'eca nta'a maye ño'oxoraic? Qomye nacheñi Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec. Nacheñi ñi Nta'a maye ño'oxoraic.

Salmo 25

Da atamnaxac da qaiñaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹'Am Nataxala', 'am ñalamaqtot ñaqa'en da ñatamnaxac,

²'Am Ñatamnaxala', ñataqta 'am sepe'etega, ñoqo'oye saishet qome da 'auo'ot ca ña'aloxo. Saishet da 'aua'aqta'a da añem lashetac na ñepa'aguenaxauapi.

³Qataq saishet qome da 'auo'ot ca la'aloxo na ñataqta 'am pe'etega, Nacherata da 'auo'ot da la'aloxo na choche chegoqchiiya' da 'am dataña'aguet.

⁴'Am Nataxala', añem 'auachaxana qome na 'anqa'aicpi, qataq añem 'auapaxaguenec da 'eetec na salca'ague 'anqa'aicpi,

⁵qataq añem 'auachaxana da llec da 'eesa lataxac, qataq añem 'auapaxaguen, cha'aye nache 'am Ñatamnaxala' qataq 'am ica'alaxaqui. Qataq nache 'am sepe'etega 'enauaque naua na'axa'te.

- ⁶'Am Nataxala', 'auennata'a qome da 'arsoxoyec qataq da 'arauotaxanaqtaic maye nache 'eetai' naxa da aÿem 'auachaxaatega.
- ⁷Qataq saishet qome da 'auennatega na ÿasouaxashetpi, qataq na qauemsat maye so'ot co'ollaq ñaq aÿem nsoqolec, 'Am Nataxala', aÿem 'auennata'a qome, souaxat da lta'araic 'arsoxoyec qataq 'arauotaxanaqtaic.
- ⁸Ñim Nataxala' ÿataqta soxoraic qataq no'on da lataxac, ÿoqo'oye ishet da ÿapaxaguenec da no'on ñecÿaxac na 'etaxaloxoicpi.
- ⁹Qataq ÿauega da no'on ñecÿaxac na qaica ca la'amaqchec, qataq ÿapaxaguenec da llec na ÿaÿamaqchiguiñi lataxacpi.
- ¹⁰Qaq 'enauac de'era llecÿaxac Ñim Nataxala' huetaigui da lsoxoyec qataq da 'eesa lataxac, da yaqto' talec nam ipacchigui da naÿamaxataxac qataq na lamaxasoxonaxacpi Ñimaye.
- ¹¹'Am Nataxala', souaxat da huo'o naq 'enec 'anqa'en da 'are'enaxat, nache 'auapalaxat qome da lta'araic ÿasouaxashet.
- ¹²Ca ÿale da huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala', nache Ñimaye ÿachaxana ca ÿataqta no'on nqa'aic da yaqto' quegue camaye,
- ¹³qataq qaica ca iueetac naqa'en, qataq ca chegoxoguetpi camaye nache netalec qome na 'alhua.
- ¹⁴Ñim Nataxala' ÿataqta nauochaxaua nam huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye, qataq ÿauattonaxanaxanec da naÿamaxataxac Ñimaye.
- ¹⁵Da imeenaxanaxac qalaq nache 'eetai' naxa da salletto'ot Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye aÿem nca'alaxateeguesop naxa 'enauac na lcheeguesat.
- ¹⁶Ñaq aÿem 'anamata'a qataq aÿem 'auchoxoren 'am Nataxala', cha'aye aÿem ñerauec qataq huo'o da ÿachetataic.
- ¹⁷Qataq nquictauec da laquicoxo aña iquiyaqte, qaq no'on da aÿem 'anqateeguesop da iuogoxo.
- ¹⁸Ñaq 'aula'a qome da ÿaquicoxo qataq da ñeque'eenaxac nache 'auapalaxat 'enauac na ÿasouaxashetpi.
- ¹⁹Ñaq 'aula'a da ÿataqta nquictauec ye lcata na ñepa'aguenaxauapi, qataq ÿataqta sa la'axaic da lquiÿaxa da aÿem ilota'a.
- ²⁰Ñaq aÿem 'antela'a, qataq 'anca'alaxatec da ñachaalataxac! ¡Saishet da aÿem 'auasheneguet da ña'aloxonaxac, cha'aye nachaq 'amta da aÿem 'ampaxattalec!
- ²¹Ñaq aÿem mpaxaalec qome da ño'oxonnataguec qataq da qaica ca sasouaxat, cha'aye ÿataqta 'am sacheto'ot da ñaquitaxac.
- ²²¡'Am Ñatamnaxala', ñaq 'anca'alaxateeguesop qome na Israel le'ecpi 'enauac na nque'eenaxaguesat!

Salmo 26

Da achaalataxac qui'itta

- ¹'Am Nataxala', ñaq aýem 'auo'otec ca ñaýamaqchiguiñi lataxac, cha'aye da ñachaalataxac ýataqta qui'itta. Qataq ýataqta 'am sepe'etega 'Am Nataxala'.
- ²Ñaq aýem 'anmit qataq aýem 'avi'iguen, qataq 'aumeteeta qome na iuennataxacpi qataq da iquiyaqteýaxac.
- ³Aýem ýataqta ñetoueeta'ac da 'arsoxoyec, qataq shecteguelo naua 'eesora 'ara'aqtaqa.
- ⁴Ýataqta sa ýauanago' da salectaigui na shepecaicpi, qataq saishet da sootaigui na na'amqaanaxaicpi.
- ⁵Ýataqta sequiýa na laponaxacpi na qauemaicpi, qataq saýauanago' da ñeso'oota'ai' na 'etaxaloxoicpi.
- ⁶Ýoqo'oye seýote' naua ihua'q, maye qaica ca ýasouaxa't, cha'aye sauotaique da secoleetacot aña nca'atoxonaxalate maye 'aralamaqte,
- ⁷qataq ñelamaxaren da so'onaxan da 'am sho'oxoren, qataq sa'axatta da llo'oxoyec na 'auo'otpi.
- ⁸'Am Nataxala', aýem ýataqta sauotec aña atamnaxaqui maye 'aranataxaqui, yem hueta'a naxa da 'ayo'oxoyec
- ⁹Ýoqo'oye qom seleu nache saishet qome da aýem 'aualecnoigui na 'etaxaloxoicpi, huo'otaq da ýalecta'aguet da ñachaalataxac na laataxanaxaicpi,
- ¹⁰nam shiýaxauapi maye naua lhua'q nlaqchiguilo na qauem qataq ana ýoxottaña nsheetenaqte.
- ¹¹Qalaxaye aýem da ñachaalataxac qui'itta, ýoqo'oye aýem 'anca'alaxatec qome qataq aýem 'auchoxoren.
- ¹²Naua ýapia'ate qalaq ñaýamaqchiguiñi da lapiaxa'c. Ýoqo'oye sho'oxoren Ñim Nataxala' da salectaigui cam qalota shiýaxauapi.

Salmo 27

Ñim Nataxala' aýem icoýattalec qataq ica'alaxa

- ¹Ñim Nataxala', nacheñi ñi aýem icoýattalec qataq nacheñi ñi ica'alaxaqui, ýoqo'oye ¿negue'tom ca she'etaique? ye Ñim Nataxala' nacheñi ñi mpaxattalec da ñachaalataxac, ýoqo'oye ¿negue'tom ca aýem icolanaqchet?
- ²Na qauemaicpi maye ñepa'aguenaxauapi, naxa da anac da yaqto' aýem iloquiayan qataq aýem nlaxaaña, nache namayepi maiche quia'aqña, qataq huaña.

³Qaq na'aictaxa da qalota na alleppi aÿem colesop, qalaxaye aña iquiyaqte saishet da ñi'i, na'aictaxa da naÿamaxaañi da aÿem iloquiayan, qalaxaye aÿem she'emaqtac.

⁴Qaq 'oonolec da seÿaxaatapegueua'a qataq 'oonolec da ñeqopittega da aÿem ÿami' Ñim Nataxala', qaq damaye 'eeta': sootaua'a aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' 'enauaque naua na'axa'te da ñachaalataxac, da yaqto' ñatameetac da sootaigui aña maye, qataq da semeteetac da lyacÿaxac Ñimaye.

⁵Yaqto' da ivita ca na'a'q maye huo'o da lqalaic, qalaq Ñim Nataxala' aÿem ipelteetalec, da sootaigui aña lalamaqte atamnaxaqui, da aÿem nca'alaxatec, qalaq aÿem ÿanalec aca coma'.

⁶Nache ñapacalec naqa'en na ñepa'aguenaxauapi, maye aÿem colesop, huaña nache savigaxat aca ÿachetaqtaxanaqte da huaigui aña atamnaxaqui, souaxat da ñetonaxac qataq so'onaxan da so'on ca ÿo'onec da sanot Ñim Nataxala'.

⁷'Am Nataxala', 'am seÿaxanot, ñaq 'aua'axaÿa qome da ñachoxonnaxac, ñaq aÿem 'auchoxoren, aÿem 'auasateguet.

⁸Cha'aye da iuennataxac, 'eeta': «Ñaq 'anmitaique da yaqto' 'anauane' Ñim Nataxala'.» Qaq ÿoqo'oye 'am Nataxala', ÿataqta 'am ñimitaique da 'am ñauane'.

⁹¡Saishet qome da aÿem 'anqañochochesop! ¡Saishet da aÿem 'aumaqa'aguet souaxat da 'arayeloxo! Cha'aye nachaq 'amta da aÿem 'autauaatac, Qataq saishet qome da aÿem qoca'ai qataq saishet da saq aÿem 'ampaxattalec, cha'aye nache 'am Ñatamnaxala' qataq 'am ica'alaxaqui.

¹⁰Qaq na'aictaxa ca ita'a qataq aca ÿate'e da aÿem ÿala't, qalaxaye 'am Nataxala' aÿem 'aulotague'.

¹¹'Am Nataxala', ñaq aÿem 'auachaxana da 'anqa'aicÿaxac qataq aÿem 'auaucteueegue ca no'on nqa'aic, souaxat na ñepa'aguenaxauapi.

¹²Qataq saishet qome da aÿem 'aÿa'aneguet, da maiche aÿem ÿoiqeeetac na ñepa'aguenaxauapi, cha'aye namayepi mashe ÿauo'o na latenataxanaxanecpi da yaqto' aÿem npa'aguena.

¹³Cha'aye aÿem ÿataqta saÿateeta da ñauane' qome da lchoxonnataxanaxa Ñim Nataxala' da ñaq soota'a ana 'alhua maye netalec nam huo'o da lca'alaxa.

¹⁴¡Qaq ÿoqo'oye ÿataqta 'aupi'iÿa'a qome Ñim Nataxala'! ¡Qataq ÿataqta 'ana'añaxat, saishet da 'auqalvi! ¡Aja', ÿataqta 'aupi'iÿa'a qome Ñim Nataxala'!

Salmo 28

Ñim Nataxala' hua'axaÿa da qanachoxonnaxac

¹Nagui 'am ñachoxonnot 'Am Nataxala', maye aÿem 'ampaxattalec, saishet qome da aÿem sa 'auasateguet, cha'aye da aÿem sa 'aua'axaÿa, nache 'eeta'am da mashe salectaigui na leuaxaicpi.

²'Aua'axaŷa qome da ñachoxonnaxac da 'am seŷaxanot da aŷem 'autauan, qom 'am sachaxanoto naua ihua'q ye 'aranataqa' maye qui'itta.

³Saishet qome da aŷem 'auaucta'a da aŷem 'aualecnoigui na qauemaicpi, qataq na ŷo'ottac na qauemsat nam choche ŷachaxaatac naxa da lauotaxanaqtaic, qalaxaye choche ŷoxottañi 'enauac na qauemsat.

⁴Aŷa'anem qome namayepi ca 'itchiguiñi nhuaxanaguec, ipacchigui 'anqa'en na qauem maye ŷo'ottac, qataq 'aŷa'aneguet 'enauac na qauemsat maye ŷo'ottacpi.

⁵Cha'aye mashe saishet da iuennata'a nam ŷo'otpi Ñim Nataxala', qataq nam lo'onatacpi co'ollaxa Ñimaye, qaq ŷoqo'oye Ñimaye ilaxachigui qome namayepi, nache saishet da qaltaq ñe'eguelaxatsheguem.

⁶Qaq nache 'eetai' qome da ño'oxonnataguec da le'enaxat Ñim Nataxala', cha'aye hua'axaŷa da ñachoxonnaxac.

⁷Ñim Nataxala' maye ŷo'ot da ŷa'añaxac qataq nacheñi ñi aŷem mpaxattalec, Ñimaye ŷataqta semato'ot da ipi'iŷaxac, qaq Ñimaye aŷem itauan. Añi iquiyaqte ŷataqta machiguiñi, ŷoqo'oye so'onaxan qataq sanot da ñetonaxac.

⁸Ñim Nataxala' nacheñi ñi ŷo'ot da la'añaxac na lalamaxat nhuo' le'ecpi, nacheñi ñi detaunaxan qataq lca'alaxaqui na nta'a maye lca'aguishec.

⁹Ñaq 'anca'alaxatec na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, 'Am Nataxala', 'aŷa'anem ca nqouagaxa na 'aralamaxatpi. 'Antela'a qoneta'am ca ilotague' ana qaguetapi, qataq nache 'eetai' da 'auaucta'aguet.

Salmo 29

Da la'añaxac qataq da llo'oxoyec Ñim Nataxala'

¹Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala', qami' piguem le'ecpi: qavio'oxoyiñi da la'añaxac qataq da llo'oxoyec Ñim Nataxala',

²qavio'oxoyiñi da ŷo'oxoraic le'enaxat Ñim Nataxala' qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala' da huaña ye 'onaxaic qataq qui'itta lanataqa'.

³Da lavilŷaxac Ñim Nataxala' huetaigui da l-llimiaxa na 'etaxat aso auaxai. Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷo'oxoraic ŷo'ot na nalataxa, Ñim Nataxala', Ñimaye huetalec aso qalochiguiñi auaxai.

⁴Da lavilŷaxac Ñim Nataxala' ŷataqta lta'araic da la'añaxac. Da lavilŷaxac Ñim Nataxala' ŷataqta lta'araic da llo'oxoyec.

⁵Da lavilŷaxac Ñim Nataxala' huacaguec naqa'en ana lcouepi ana qo'oipaq pino. Ñim Nataxala' ŷataqta huacaguec naqa'en ana lcouepi ana qo'oipaq pino ye Líbano.

⁶Qataq ŷataqta cholaxan naqa'en, ana qasoxonaxapi ye Líbano qataq ye Sirión 'eeta'am naqa'en da parenaxaatac na huaca no'onaxa le'ec qataq na huaca llalec.

⁷Da lavil̃yaxac Ñim Nataxala', nasaxauec na le'eraxa na norec.

⁸Da lavil̃yaxac Ñim Nataxala' ãataqta ãacholaxan naqa'en ye toolec 'alhua. Ñim Nataxala' ãataqta cholaxan naqa'en ye toolec 'alhua ye Cades.

⁹Da lavil̃yaxac Ñim Nataxala' ãataqta inoxon ana qo'oipaqpi le'enaxat encina, nache ãataqta qaca naqa'en ana qo'oipaq na aviaq. Qaq huaña aña lalamaqte atamnaxaqui da 'enauac qaño'oxoreetac Ñimaye.

¹⁰Ñim Nataxala' nacheñi ñi ilotague' na auot, Ñim Nataxala' nache 'eetai' da chochaq tatec da lo'onataxanaxac.

¹¹Ñim Nataxala' ãanem da la'añaxac na lalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq ãanem da nqouagaxa na lalamaxatpi qataq lactapiguiñi naqa'en.

Salmo 30

Qoñanot da 'achec̃yaxac Ñim Nataxala'

¹'Am Nataxala', 'am sanot da ão'oxonnataxanaxac, cha'aye aẽem 'anca'alaxatec, qataq sa 'auashenem na ñepa'aguenaxauapi da aẽem lashetac.

²'Am Nataxala' maye 'Am Ñatamnaxala', 'am seãaxanot co'ollaxa da aẽem 'autauan, nache 'am, aẽem 'anataren.

³'Am Nataxala', aẽem 'anca'alaxateeguesop co'ollaxa da nleuaxa, qataq aẽem 'aãa'anem da ica'alaxa, da yaqto' saishet da seleu.

⁴Qami' maye ãataqta qoquiitegue da llec̃yaxac Ñim Nataxala', ¡qauo'oñi qome na no'onecpi qavio'oxoyiñi da qui'itta le'enaxat Ñimaye!

⁵Cha'aye da layeloxo Ñimaye sa qaãauec, qalaxaye da no'on ltaunaxanaxac ivittec naqa'en da achalataxac. Cha'aye da huo'o da noinaxac ye pe, qalaxaye ye lãa na'a'q qaltaq huo'o da namaic̃yaxac.

⁶Qaq co'ollaq ñanomta da qaica ca aẽem iraxaatapigui', nache sheeta': «Qaica qome ca aẽem ãayogottac.»

⁷Qalaxaye 'Am Nataxala', de'era 'arqouagaxanaqtaic, ão'ot da qaica ca aẽem iraxaatapigui', qalaxaye co'ollaq aẽem 'anqañoxotaisop, nache aẽem ñesomaxaatapigui'.

⁸Qaq nagui 'am seãaxanot 'Am Nataxala' qataq 'am ñachoxonnot 'Am Nataxala'.

⁹¿Negue'tom ca 'araueguec da seleu da aẽem qairouga aca huachiqui? cha'aye na lsoche na 'alhua saishet da 'am ão'oxoren, huo'otaq da ãa'axat da 'eesa 'arataxac.

¹⁰¡'Am Nataxala', ñaq aẽem 'aua'axaãa qataq aẽem 'auchoxoren, 'Am Nataxala'! ¡Ñaq aẽem 'autauan!

¹¹Cha'aye da ñenoinaxac nmeneguet 'anqa'en da ãasotaxac, qataq 'anqa't soua ãasouaxaqui' aãogo nache aẽem 'aãa'anguilo soua no'o'n aãogo.

¹²Ŷoqo'oye 'Am Nataxala' maye 'Am Ŋatamnaxala', aŷem saishet da nache 'eetai' da she'emaqtom, aŷem so'onaxan da yaqto' 'am sho'oxoren, qataq nache 'eetai' da 'am saatacot da űa'achecŷaxac.

Salmo 31

Ŷataqta qaipi'iŷa'a Ŋim Nataxala'

¹'Am Nataxala', 'am she'eguenot da aŷem 'ampaxattalec, saishet qome da 'auauota'a da ŷa'alocho, cha'aye no'on da 'arataxac, ŷoqo'oye aŷem 'anca'alaxatec qome.

²Ŋaq aŷem 'aua'axaŷa qome, nache sa 'anaŷaloxon da aŷem 'anca'alaxatec. Cha'aye nache qoneta'am ca coma' da aŷem 'ampaxattalec, cha'aye 'am ŷe'eguenaxala' qataq ica'alaxaqui.

³Cha'aye nache qoneta'am ca coma' qataq ca nŷec maye ŷe'eguenaxaqui. Aŷem 'auaueca'aguet qataq aŷem 'ampaxattalec, qaq űaq 'auo'ot da llo'oxoyec da 'are'enaxat.

⁴Ŋaq aŷem 'anca'alaxateeguesop aca nqoina maye aŷem qaŷaqataxaata'aguet, cha'aye nache 'am maye aŷem 'ampaxattalec.

⁵Qaq nagui 'am sanem da 'aulo'ogue dam saqcha'a ica'alaxa, űaq aŷem 'anca'alaxatec, 'Am Nataxala', 'Am Atamnaxala' maye 'am 'eesa.

⁶Aŷem ŷataqta saŷemec na natameetacot na atamnaxala'pi maye qaica ca naigui. Qalaxaye aŷem 'am sacheto'ot da űaquitaxac 'Am Nataxala'.

⁷Da 'arsoxoyec ŷo'ot da űetonaxac qataq da ŷamaicŷaxac, cha'aye 'am ŷataqta 'auauaachigui da ŷaquicoxo, qataq 'auaŷateeta na űeque'eenaxacpi.

⁸Qataq saishet da aŷem 'aŷa'aneguet co'ollaxa da lhuaqŷaxac na űepa'aguenaxauapi, nachaqrata da aŷem 'auapiaxanaxanaxaatelec yem huo'o da nlaqaq'.

⁹'Am Nataxala', űaq aŷem 'auchoxoren qome, cha'aye aŷem sootapoigui da iuogoxo. Da űiqui'ic ŷataqta nquigaxattraűi naqa'en naua ŷa'ai'te qataq da ŷo'ocŷaxac qataq da űachaalataxac.

¹⁰Da űiqui'ic qataq da űenoinaxac, qalaq imetrauo nataqa'en naua vi'ie da űachaalataxac. Qataq da ŷaquicoxo ŷataqta imeuo naqa'en da ŷa'aűaxac, qataq naua ipi'ineqa mashe sara'aűeeguelo.

¹¹Qaq 'enauac na űepa'aguenaxauapi, ŷo'ot da aŷem qaŷa'aguelec, qataq aŷem ne'eetapigui na iuoreuapi, qataq ŷataqta aŷem űi'iŷa na űauattonaxauapi co'ollaxa, ŷataqta datauec da aŷem ila'aguet da huaűa na nqa'aic.

¹²Ŷataqta imauec da aŷem qaicoua'ai, 'eeta'am da mashe seleu. Qataq sheeta'am peta'a ana naco'oűa da aŷem dolachigui.

¹³Qataq aŷem huo'o da sa'aqtega na shiŷaxauapi da nsoxootege't, 'eeta': «Huo'o da ncolanaxa 'enauaque naua laŷel.» Qataq namayepi 'eeta'am da 'oonolec ŷale da huaxaŷa't da aŷem npa'agueetega, da nshetaique da nqat da ñachaalataxac.

¹⁴Qalaxaye aŷem, 'Am Nataxala', ŷataqta 'am sepe'etega, nache sheeta': «Nache 'am maye 'Am Ñatamnaxala'.»

¹⁵Da ñachaalataxac huetaigui na 'arhuae, ŷoqo'oye aŷem 'anca'alaxateeguesop qome na ñepa'aguenaxauapi maye aŷem icaatac.

¹⁶Ñaq 'anamata'a qome ne'ena 'aramaxashec, maye 'aralamaxat, nache 'auchoxoren, qataq aŷem 'anca'alaxatec, souaxat da 'arsoxoyec.

¹⁷'Am Nataxala', saishet qome da 'aua'aqta'a da qaŷo'ot ca ŷa'alocho, nacherata da 'auo'ot ca la'alocho na qauemaicpi, nache ŷe'emaqtom 'anqa'en da huetangui aca huachiqui.

¹⁸Qataq 'aviaxanegueta naua shepecaiqa la'aqtaqa, cha'aye da detaqtega na no'on da lataxac, qalaq na'amaqten qataq sansatte' naua la'aqtaqa.

¹⁹ŷataqta lta'araic da 'arqouagaxanaqtaic, maye 'auqataxaatai' da 'aŷa'anem na ŷataqta 'am quetague', qataq ŷauaachigui 'anqa'en na shiŷaxauapi, da 'aŷa'anoigui na ŷataqta 'am pe'etega.

²⁰Qaq de'era saqcha'a 'arataxac nacherata da ishet da ŷoxooŷi namayepi, qataq 'anca'alaxateeguesop na qauem 'eetapeeguesat na shiŷaxauapi, cha'aye ŷataqta 'ampaxattalec namayepi, souaxat da lsheunaxanaxac ne'ena mpa'aguenaxauapi.

²¹ŷataqta qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala', souaxat da lsoxoyec, cha'aye ŷataqta lta'araic da aŷem ŷo'otec co'ollaq souaigui da ñiqui'ic.

²²Cha'aye can souaigui da ñiqui'ic, nache sheeta': «Yo'oqta da aŷem 'auo'orauec», qalaxaye co'ollaq 'am seŷaxanot da aŷem 'autauan, qalaq 'am 'aua'axaŷa da iŷaxanaxac.

²³ŷataqta ŷauotec Ñim Nataxala' 'enauac na quetague' Ñimaye. Ñim Nataxala' ŷataqta ntela'a na huesota da lataxac, qaq na na'amqaanaxaicpi, qalaq ŷanem da nhuaxanaguec.

²⁴Qaq ŷataqta na'añaxat qataq qaramchigui qome da lquiyaqteŷaxac, 'enauac nam pe'etega Ñim Nataxala'.

Salmo 32

Qaŷapalaxat ca nasouaxashet

¹ŷataqta machiguiŷi qome ca shiŷaxaua maye imauec da qaŷapalaxat na lasouaxashetpi qataq da lle'etaxaloxo.

²ŷataqta machiguiŷi ca shiŷaxaua maye saishet da qauem ca 'eetapeguec, qataq Ñim Nataxala' saishet da huo'o ca ŷasaxalec lasouaxashet.

³Qaq co'ollaq saxanaxa da sa'axat na ŷasouaxashetpi, nache da ŷo'ocŷaxac taŷañicra souaxat da ŷachotaxac 'enauaque naua na'axa'te,

⁴cha'aye ye na'a'q qataq ye pe, qalaq da 'arhuaqŷaxac huetalec da sheeta. Nache sheeta'am aca lauoxo maye daqaqtañi, souaxat na le'eraxa aso nala' da ivita ye cotap, qaq 'era da 'eetec da saŷañicra.

⁵Qalaxaye 'am sa'axatem co'ollaxa na ŷasouaxashetpi, qataq saishet da 'am soxocheesop na qauem maye so'otpi, nache sheeta': «Aŷem sa'axatem na ŷasouaxashetpi Ñim Nataxala'.» Nache 'am 'auapalaxat 'enauac namayepi.

⁶Qaq ŷoqo'oye da qanayeuaigui da que'eenaxac, nache na 'am quetague'pi 'am iŷaxanot, qaq na'aictaxa da ŷa'auat na 'etaxat qataq npaxaasheguem, qalaxaye saishet da ivitsheguema namayepi.

⁷Qaq 'am nache 'am ŷe'eguenaxala', qataq aŷem 'ampaxattalec souaxat na lcheeguesat, qataq aŷem colesop 'anqa'en da no'onaxanaxac maye naigui da aŷem huesochiguiñi.

⁸Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': «Aŷem 'am sanem qome na ŷapaxaguenataxanaxacpi, qataq na iqataxacpi qataq 'am sachaxana so nqa'aic maye ishet da qoquetegue. Qataq nache 'am salletagui qome.

⁹Qaq saishet qome da qoneta'am na 'ashena huo'otaq na caaŷo, maye qaica ca ŷaŷaanapec nache iuen da qaŷauo'o ca nmiiguishec qataq naua lqueenaxanaqa'ate da yaqto' qanllañi, cha'aye da sa qoŷeetec de'era, nache saishet da qaipoteua'a.»

¹⁰Qaq na qauemaicpi ŷataqta qalota qome na nqui'iguesat, qalaxaye da lsoxoyec Ñim Nataxala', ŷataqta colesop na pi'iŷa'a Ñimaye.

¹¹Qantoñiito'ot qome Ñim Nataxala', qami' shiŷaxauapi maye qami' soxoraicpi qataq qami' ŷo'oxoraiqa, qauamaichiguiñi qataq qauo'onaxañiitac souaxat da qantonaxaqui.

Salmo 33

Da ño'oxonnataguec Ñim Nataxala'

¹Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala', qami' maye no'on da qarataxaqui, cha'aye da llo'oxonnataxanaxac na no'on da lataxac ŷataqta 'onaxaic.

²Qataq qaŷa'añiŷot da qana'achecŷaxaqui Ñim Nataxala', qauauoita'a ana nviq ue arpa, qataq qauo'oñi na no'onec, qauo'onaxañiita'ai' da l-lamaxa ana nviq ue salterio,

³qauo'oñi ca dalaxaic no'onec, ŷataqta qauaŷamaxachiichiguiñi da qarvicnaxanaxaqui, da qavio'oxoyiñi Ñimaye.

⁴Naua la'aqtaqa Ñim Nataxala' ŷataqta 'eesora, cha'aye na lo'onatacpi ŷachaxan da ŷoqta 'eesa Ñimaye.

- ⁵Ñim Nataxala' ñataqta ñauotec na no'on da lataxac qataq no'oitegue da llec qataq da lsoxoyec Ñimaye ñataqta imattalec ana 'alhua.
- ⁶Ñim Nataxala' ñauota'aisalo co'ollaxa naua la'aqtaqa da ño'ot na piguem, qataq co'ollaq iquetetec na la'at nache ño'ot 'enauac ana huaqaañipi.
- ⁷Ñimaye lañona't co'ollaxa na 'etaxat aso auaxai, qataq ñañamaxat ñachangui asom qañoqchiguingui auaxai late'eraí.
- ⁸Ñataqta huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Nataxala' 'enauac qami' maye qoñiitalec ana 'alhua, ñataqta ño'oxoren qome Ñimaye 'enauac na shiñaxauapi maye netalec ana 'alhua.
- ⁹Cha'aye Ñimaye co'ollaq choche detaqa nache ime naqa'en 'enauacna, qataq co'ollaq choche ñan da la'aqtac nache ime da nalochiguiñi naqa'en namayepi.
- ¹⁰Ñim Nataxala' saishet da ipaigui naqa'en na 'eetapeguecpi na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq saipaigui naqa'en na 'eetapeguecpi na nhuo' le'ecpi.
- ¹¹Qalaxaye na 'eetapeguecpi Ñim Nataxala', qalaq nache 'eetai' chochaq tatec.
- ¹²Qaq ñataqta machiguiñi na ñotta'a't shiñaxauapi maye nacheñi Ñim Nataxala' da Natamnaxala', nam shiñaxauapi maye lca'aua'a co'ollaxa Ñimaye da yaqto' lalamaxatpi.
- ¹³Ñim Nataxala' neto'ot na piguem da nalletañi, nache imeteetac 'enauac na shiñaxauapi,
- ¹⁴qaq nache netaña ca lma' Ñimaye da imeteetac, 'enauac nam huetalec ana 'alhua,
- ¹⁵cha'aye nacheñi Ñimaye ñim ño'ot co'ollaxa ana lquiyaqtepi 'enauac namayepi. Qataq nacheñi ñi ñañateetac 'enauac na ño'ottacpi namayepi.
- ¹⁶Ca nta'a saishet da deca'alligui ca qalota nalleppi, qataq na 'añaxaicpi saishet da deca'alligui da qalota la'añaxac.
- ¹⁷Na caipi qalaq nataqa'en saishet da huo'o ca nca'alaxatec, na'aictaxa da ñataqta 'añaxaicpi, qalaxaye saishet da huo'o ca nca'alaxatec.
- ¹⁸Qaq Ñim Nataxala' qalaq ntela'a nam huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye, qataq na pi'iña'a da lsoxoyec,
- ¹⁹da yaqto' nca'alaxateeguesop namayepi da nleuaxa, qataq ñanem da lca'alaxa da ivita da huo'o na nqouaxa.
- ²⁰Qaq qomi' qalaq sepia'aqtega Ñim Nataxala', qaq Ñimaye qomi' itaua'n qataq qomi' npaxattaleguete.
- ²¹Da qarquiyaqteñaxac ñataqta machiguiñi naqa'en Ñim Nataxala', cha'aye ñataqta imauec da sa'amaqtenaq da qui'itta le'enaxat.

²²Qaq 'Am Nataxala' da 'arsoxoyec nache qomi' hueta'agueta qome, cha'aye nachera da seuataqtaique dam qoneta.

Salmo 34

Da ño'oxonnataquec Ñim Nataxala'

¹Aÿem sho'oxoreetac qome Ñim Nataxala' 'enauaque naua na'axa'te, qataq nache 'eetai' qome da sho'oxoreetac Ñimaye.

²Aÿem ÿataqta sho'oxoreetac qome Ñim Nataxala', qaq qom hua'aqa na choxoraqpi nache machiguiñi.

³Sho'oxorenaq qome Ñim Nataxala', qataq llatetaq da le'enaxat Ñimaye.

⁴Aÿem seÿaxanot co'ollaxa Ñim Nataxala', nache Ñimaye aÿem ÿasateguet, qataq aÿem isoueeguesop 'enauac na icolanaxasat.

⁵Na ÿamato'ot Ñimaye nache ÿataqta nlaqchigui da ntonaxac, qataq saishet da hueto'ot ca na'aloxonaxac.

⁶Qaq ne'ena choxoraq deÿaxan co'ollaxa, nache Ñim Nataxala' hua'axaÿa, nache isoueeguesop 'enauac da laquicoxo.

⁷Qaq so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala', npaxattalec qataq nca'alaxatec, nam huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye.

⁸Ñaq qavi'iguiñi Ñim Nataxala', yaqto' qauaÿachiñi da Ñimaye ÿataqta soxoraic. Qaq ÿataqta machiguiñi qome ca shiÿaxaua maye pi'iÿa'a Ñimaye.

⁹Ñaq huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Nataxala', qami' maye qanañañiÿot Ñimaye, cha'aye qaica ca iueetac cam huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye.

¹⁰Na sallaxanecpi qalaq ÿe'eguelaxa da choxoraq qataq nque'etaxangui na lqouaxa, qalaxaye nam nmitaique Ñim Nataxala', qalaq qaica ca iueetac.

¹¹Ña qauanaqui qami' ÿalaqpi, ñaq aÿem qana'axaÿaxañiÿa, nache qami' sapaxagueneque da huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Nataxala'.

¹²Ca nshetaique da ÿauotec da nachaalataxac, qataq machiguiñi da huetaiguilo naua na'axa'te,

¹³nache iuen da nllañi ñi lachaxat da sa nasaxauec ca qauem, qataq da sa nasaxauec ca natenataxanaxac.

¹⁴Qataq ca'ai na qauemsat, nache ÿo'ot ca ÿaÿamaqchiguiñi, qataq nmitaique da nlagaxayec nache quegue.

¹⁵Ñim Nataxala' ntela'a na shiÿaxauapi maye no'on da lataxac, qataq hua'axaÿa na natamnaxacpi.

¹⁶Ñim Nataxala' dataÿa'aguet na ÿo'ottac na qauemsat, da yaqto' ÿapalaxat da le'enaxat namayepi da huetalec ana 'alhua.

¹⁷Ñim Nataxala' ñataqta hua'axaŷa da natamnaxac nam no'on da latxac, qataq isoueeguesop 'enauac da laquicoxo.

¹⁸Ñim Nataxala' saqaŷapeque naqa'en ca qaica ca la'añaxac da lquiyaqteŷaxac, qataq nca'alaxatec ca mashe qaica ca naquitaxac.

¹⁹Ca shiŷaxaua no'on da latxac qalota na ivireguet qauempi, qalaxaye Ñim Nataxala' isoueeguesop 'enauac namayepi.

²⁰Qataq Ñimaye mpaxattalec 'enauac na lpi'inecpi camaye, nache qaica da huo'otaq 'oonolec ca gainoxon na lpi'inecpi camaye.

²¹Qaq na qauemaicpi qalaq maiche ilem na qauempi maye ŷo'ottac. Qaq na nquiŷatega nam no'on da latxac qalaq huo'o qome ca nhuaxanaguec.

²²Qalaxaye Ñim Nataxala', nca'alaxatec da nachaalataxac nam lamaxashecpi. Qataq nam pe'etega Ñimaye, saishet qome da huo'o ca nhuaxanaguec.

Salmo 35

Da atamnaxac da qaiŷaxanot Ñim Nataxala'

¹'Am Nataxala', ñaq 'auataŷa'aguet qome na aŷem dataŷa'aguetpi, ñaq 'aulogui' na aŷem iloquixaatacpi.

²Ñaq 'auacona aca 'arpaqtaxanaqte nache 'auanac da aŷem 'autauan,

³ñaq 'auacona aca 'arataquiaxai nache 'auataŷa'aguet na aŷem icaatacpi, aŷem ñeshetaique da 'am sa'axaŷa da qoneta': «Nachaŷem 'arca'alaxaqui.»

⁴Nache 'auo'otec da la'aloxo qataq saŷaŷaten ca 'eetec na huotaique da aŷem ŷalauat, nam huotaique da ŷauo'o ca aŷem ŷo'otec qauem,

⁵nache 'eeta'am qome na 'auaqpi da ŷache na la'at, qom ŷasaxauec namayepi so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala'.

⁶Nache napalñi qataq salvi so nqa'aic namayepi, qom icanapec namayepi so lamaxashec piguem le'ec Ñim Nataxala'.

⁷Cha'aye qaica ca sasouaxat qalaq ŷauo'o aso lqoina da aŷem nqovin, qataq ŷauo'o aso lshere da ŷauotaique da aŷem ŷasaxangui.

⁸Qaq ñaq ique'elaxat qome namayepi da qaica ca na'achecŷaxac, qataq maiche tangui qome aca maiche lqoina namayepi, qataq aca lshere maye ŷo'ot co'ollaxa namayepi.

⁹Huaña nache samachiguiñi souaxat Ñim Nataxala', qataq ñetootapeguet da lca'alaqtaxanaxac Ñimaye.

¹⁰Nache imauec qome da iquiyaqteŷaxac da sheeta': «¿Negue'tom ca 'eeta'am 'Am Nataxala'? Cha'aye 'anca'alaxatec na choxoraqpi, qataq na huo'o da

lhuenaxanaxa, qataq 'anqateeguesop na napacalec da la'añaxac namayepi qataq nhuottac.»

¹¹Nachaañi na saq'en na'aqtaxanaxanecpi, nache aýem inattac denataxaateguec na saishet da saýaten.

¹²Namayepi so'otec co'ollaxa da no'on qalaxaye namayepi aýem ýo'otec da qauem, qaq damaye ýataqta huo'o naqa'en da ýaquicoxo.

¹³Qaq naxa da sano'on namayepi qalaq lta'araic da iuogoxo souaxat namayepi, nache saayiñi naua anogo sansatte' qataq ñeqouaqchet qataq nache shecto'ot da ñatameetapeguelec namayepi.

¹⁴Nache choche shequeuotapigui' da ýaquicoxo, qataq qaica ca ýa'añaxac 'eeta'am da huo'otaq ileu aca ýate'e, huo'otaq ca ñauochaxaua huo'otaq ca ýalamaxat ýaqaýa.

¹⁵Qalaxaye co'ollaq souañi, nache 'enauac namayepi da aýem lashetac, 'eeta'am ca ýaqa'a ca chegaqa'ague qataq da saqaýauatton, nache ýataqta ýe'eguelaqtalec da aýem saiyacnapec.

¹⁶Ýataqta aýem saiyacnapec qataq aýem ýe'enai', da lmeenaxanaxac da aýem ýamato'ot qalaq huo'o da lquiýaxa.

¹⁷'Am Nataxala', ¿chaq laguio' da ime, da choche 'aumeteetac de'era? Ñaq 'anca'alaxateeguesop da ñachaalataxac, dam 'oonolec ñachaalataxac, ne'ena llonpi maye desoqtac.

¹⁸Yaqto' 'am sanem da ña'achecýaxac da salectaigui na lapoota'a't shiýaxauapi maye 'aralamaxatpi, qataq 'am sho'oxoreetac ýauaachigui ñaqa'en na qalota shiýaxauapi.

¹⁹Saishet qome da aýem ntootalec na ñepa'aguenaxauapi, qataq saishet da naquiaxaatalec ana la'aite nam choche aýem nquiýatega.

²⁰Cha'aye namayepi saishet da anac da ýo'ot ca nlagaxayec, nda'a't da lapaqtapiguiñi na latenataxanaxacpi, da npa'agueetague' na shiýaxauapi maye lactapiguiñi da netalec ne'ena 'alhua,

²¹ýataqta ýauachiguilo naua ala'api da aýem ýe'eetac nache, 'eeta': «¡Ña qauloýa ñim seviraqta'a da seloqto'ot nagui!»

²²¡Qaq ýataqta 'auauaachigui de'era 'Am Nataxala'! ¡Qaq saishet qome da choche 'añe'emaxat! ¡Qataq saishet qome da aýem qaýoqtaique 'anqa'en!

²³Ñaq 'anlouec 'Am Nataxala' qataq qoñisheguem 'Am Ñatamnaxala', Ñaq aýem 'auo'otec ca ýaýamaqchiguiñi, aýem 'aueelec.

²⁴'Am Nataxala', maye 'Am Ñatamnaxala', ñaq aýem 'anmit, 'aupacchigui da nalochiguiñi lataxac da huo'o ca 'auo'ot, yaqto' saishet da aýem lashetac namayepi.

²⁵Qataq saishet qome da lhuennataxac, da 'eeta': «'Era da shenaqtapeguec» qataq da, 'eeta': «Ñimaye mashe qoroxonec.»

²⁶Ñaq huo'o qome da la'aloxo qataq sañañaten ca 'eetec, nam ntootalec de'era souaigui ñachoxoyec, qataq huo'o nataqa'en da la'aloxo na ipi'itaxaatega da añem natañaña.

²⁷Qalaxaye machiguiñi qome qataq ña'alaqtai' da ntonaxac nam ñayeeta'a da añem ñauaachigui da soxonaxan, qataq ñe'eguelaxattalec da 'eeta': «¡Ñim Nataxala' ñataqta 'amaqtaqaic, qataq ñañamaxareeta da l-lagaxayec ne'ena lamaxashec!»

²⁸Yoqo'oye ñi ñachaxat ña'axat qome dam nalochiguiñi lataxac, ¡qataq 'enauaque naua na'axa'te da 'am sho'oxoreetac!

Salmo 36

Da Ichoxonnataxanaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Da lhuennataxac ca 'etaxaloxoic, 'eeta': «Qaica ca 'enec Ñim Nataxala', na'aictaxa da huo'o ca ñauaachigui.»

²Nache camaye ipi'itaxaatega da huo'o da ño'oxonnataguec, qataq saishet da deqaictega na qauemsat maye ño'ottac.

³Qataq ñataqta qauema naua la'aqtaqa qataq shepecaic, cha'aye deqat so no'on ntoonaxac, qataq ñaxaani da ño'ot da ñañamaqchiguiñi.

⁴Qataq da nnaatalec ca lmala', nache ñaqataxaatapigui' da ño'ot na qauem, cha'aye saishet da ñaxanec da qauem llecñaxac, qataq saishet da ñaxanec na qauemsat.

⁵Qalaxaye 'Am Nataxala' da 'arauotaxanaqtaic iviro'ot na piguem, qataq da 'arsoxoyec ñataqta iviro'ot na piguem.

⁶Qataq da nalochiguiñi 'arataxac, 'eeta'am ana qañoqotcheguemec qasoxonaxapi, qataq naua 'alapaxayiñi lataxaco 'eeta'ama aso auaxai late'eraí maye qañoqchiguingui. Qataq ñataqta 'antela'a na shiñaxauapi qataq na shiguiñacpi 'Am Nataxala'.

⁷Ñataqta huo'o da llo'oxoyec da 'arauotaxanaqtaic, 'Am Atamnaxala', yoqo'oye na shiñaxauapi deuaqtacoto naua 'araua't da yaqto' 'ampaxattalec.

⁸Qataq ñataqta machiguiñi namayepi souaxat na chochaq huañi nallec ye 'arma', qataq 'añomaxaatapigui namayepi som tala maye ñataqta ama na le'ec,

⁹cha'aye nache 'am hueto'ot da nca'alaxa, qataq na 'are'eraxa ño'ot da seloqtaigui na yo'oqchiguiñi.

¹⁰Qataq 'aña'anem da 'arauotaxanaqtaic na 'am ñauatton, qataq da ñañamaqchiguiñi lataxac na shiñaxauapi maye no'on da lataxac.

¹¹Qaq sa 'auashenem qome da aÿem petapigui na ño'oxonnaxaicpi, qataq da aÿem nchegoxosheguem na qauemaicpi.

¹²Ñaq qauloÿa da 'eetec da huañi na qauemaicpi, namayepi huañi nache sa lÿa da nachaañi.

Salmo 37

ÿataqta 'aupi'iÿa'a Ñim Nataxala'

¹Saishet qome da 'aulemata souaxat na qauemaicpi, qataq saishet da 'anquiÿatega na ÿo'ottac na qauempi,

²cha'aye namayepi saqaÿaloq da deqaqa 'eeta'am ana huoue. Qataq saqaÿaloq da deqaqa 'eeta'am na 'auaqpi.

³ÿataqta 'aupi'iÿa'a Ñim Nataxala' qataq 'auo'ot ca ÿaÿamaqchiguiñi, yaqto' nache qonetai' da qonetalec ana 'alhua qataq qoquetegue Ñimaye.

⁴ÿataqta 'auauotec Ñim Nataxala', nache Ñimaye ipacchigui qome ca qonetapeguc.

⁵ÿataqta 'aumato'ot qome da 'anachaalataxac Ñim Nataxala', ÿataqta 'aupi'iÿa'a Ñimaye, nache Ñimaye anac qome da 'am itauan.

⁶Ñimaye ÿo'ot qome da 'eroigui da no'on 'arataxac. Qataq da ÿaÿamaqchiguiñi 'arataxac 'eeta'am na le'eraxa aña nala' da mashe na'a'q laiñi.

⁷ÿataqta 'añe'emaxat da qoueto'ot Ñim Nataxala', qataq 'auauo'o da 'arhualaxavic da 'auata'a da 'am itauan Ñimaye. Saishet da 'am inogoqchet ca huo'o da na'achecÿaxac, huo'otaq ca lapaqtapiguiñi na qauemsat.

⁸Axanec da 'annogoxonaxac qataq qoca'ai da 'aralemataic, saishet da 'aulemata cha'aye damaye 'am ÿauecta'a ca qauem.

⁹Cha'aye na qauemaicpi imeuo qome qanqa'en, qalaxaye ca naquitto'ot Ñim Nataxala' qalaq taÿot da lalamaxat qome ne'ena 'alhua.

¹⁰Cha'aye mashe sa qaÿaloq da imeuo ne'ena qauemaicpi, qaq na'aictoxo' da 'anmittaique qome qalaxaye saishet da qaltaq 'auanata.

¹¹Qalaxaye na qaica ca na'amqaanaxac, taÿot qome da lalamaxat ne'ena 'alhua, qataq ÿataqta imauec da lactapiguiñi.

¹²Na qauemaicpi nmitta'a da ÿo'otec ca qauem ca ÿale no'on da lataxac, da ÿamata'a qalaq nlaqchigui da lquiÿaxa da lmeenaxanaxac.

¹³Qalaxaye Ñim Nataxala' daÿalleguettac, cha'aye ÿaÿaten da ne'ena qauemaicpi, mashe saqaÿapeque ca loga't.

- ¹⁴Na qauemaicpi qalaq nqatsheguem na lainec, qataq ichegaxattelec na lchecnec da yaqto' huañi naqa'en na choxoraqpi qataq na huo'o da lhuenaxanaxa, qataq ñalauat na ñataqta no'on da lataxac.
- ¹⁵Qalaxaye na maiche lainec namayepi, maiche ña'ayigui qome aña lquiyaqte, qataq na lchecnecpi ñataqta huacaigui qome.
- ¹⁶Na saq 'amaqtaq lalamaxat ca ñale no'on da lataxac, namaye ñataqta 'onaxaic, qaq saq 'ena'am na qalota lsallaxa na qauemaicpi.
- ¹⁷Cha'aye naua lhua'q na qauemaicpi taña'alo da huaca'c, qalaxaye Ñim Nataxala' nllichiguiñi na no'on da lataxac.
- ¹⁸Ñim Nataxala' ntela'a na qaica ca ñasouaxat, qataq nache 'eetai' naqa'en nam lalamaxatpi namayepi.
- ¹⁹Qataq da ivita da qauema naua na'axa'te, qalaq namayepi qaica ca iueetac, qataq da ivita da huo'o na nqouaxa qalaq namayepi huañi na aloq.
- ²⁰Qaq na qauemaicpi qalaq taña'a da imeuo, na npa'agueetague' Ñim Nataxala' qalaq taña'a da nlaguiñi, 'eeta'am na lmala'q.
- ²¹Na qauemaicpi ñauo'o na la'aalec, qalaxaye saishet da isheeten, qaq ca ñale maye no'on da lataxac, qalaq dechxonnnataxan qataq dachetaqtaxan.
- ²²Ñim Nataxala' nam ñanem da nqouagaxa, namayepi talec qome da lalamaxat na 'alhua, qaq na ñasaxalec da qauem qalaq namayepi nlaguiñi.
- ²³Ñim Nataxala' ilo'ogue da lqauaxac ca ñale, da ñañamaxareeta da no'on lataxac,
- ²⁴nache na'aictaxa da quia'aqñi, qalaxaye saishet da huañi, cha'aye Ñim Nataxala' nasoltañi camaye.
- ²⁵Co'ollaq ñaq añem nsoqolec qataq nagui da mashe añem ña'axaiquiolec, qalaq saishet da sauachigui da qañalata'a't na no'on da lataxac, qataq saishet da sauachigui na llalaqpi da dashelaxaataique ca aloq.
- ²⁶Ñataqta imerauec naua na'axa'te da huo'o da lchxonnnataxanaxa qataq ñan da na'aalaxanaxac, qaq na llalaqpi chegoqchigui da nchxonnnataxanaxa.
- ²⁷Qoca'ai qome na qauemsat, qataq 'auo'ot ca ñañamaqchiguiñi, yaqto' nache 'eetai' da huo'o ca 'arma' maye ishet da qonetaña.
- ²⁸Cha'aye Ñim Nataxala' ñauotec da nalochiguiñi lataxac, qataq saishet da ca'ai ca quetegue Ñimaye. Qalaxaye nlaxaani na qauemaicpi qataq saishet da huo'o ca no'onani naqa'en na chegoxoguetpi.
- ²⁹Na shiñaxauapi maye no'on da lataxac namayepi tañot na 'alhua, qataq nache 'eetai' qome da netalec namaye.
- ³⁰Na no'on da lataxac da detaqa, qalaq ñaanaxanaxaiqa naua la'aqtaqa, qataq ñañamaqchiyiñi naua la'aqtaqa.

³¹Qataq naua lapaxaguenataxanaxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huetaiguilo añi lquiyaqte ñoqo'oye saishet da desalvi' naua lapia'ate.

³²Na qauemaicpi qalaq nauaatac na no'on da lataxac, cha'aye huotaique da ñalauat.

³³Qalaxaye Ñim Nataxala' saishet da loxonec naqa'en namayepi, qataq sañashen da qañauo'o ca lasouaxashet da qanmit namayepi.

³⁴Qaq 'am 'auata'aguet qome Ñim Nataxala', qataq 'aupacchigui na 'eetapeguecpi, yaqto' Ñimaye 'am ño'oxoraq naqa'en, qom 'am ñanem yi'ie 'alhua da 'aralamaxat. Qataq 'auauaachigui qome da qanlaxaañi na qauemaicpi.

³⁵Añem sauachigui so qauemaic maye ñataqta ño'oxonnaxaic, da nquictauec 'eeta'am ana qo'oipaq, da qalochiguiñi ana lcouepi,

³⁶qalaxaye jec, nache saishet da qaltaq yo'oq, añem ñimittaique qalaq saishet da sanata.

³⁷Ñaq 'aumeten qome ca nalochiguiñi qataq no'on da lataxac, cha'aye no'on ca taña'a ca huo'o da l-lagaxayec.

³⁸Cha'aye 'enauac na 'etaxaloxoicpi taña'a da nlachiguiñi, qataq taña'a ne'ena qauemaicpi da nmichiguiñi.

³⁹Da lca'alaxa na ñalleppi maye no'on da lataxac, chegoqo'ot Ñim Nataxala', Ñim lle'eguenaxala' da huo'o da lqalaic.

⁴⁰Qaq Ñim Nataxala' itauan namayepi da yaqto' qoñetauec, ñeltaxaneguet na qauemaicpi, nache nca'alaxatec, cha'aye namayepi ñataqta pi'ña'a Ñimaye.

Salmo 38

Da natamnaxac so huo'o da nque'eenaxac

¹'Am Nataxala' saishet qome da añem 'aurolec da 'annogoxonaxac da añem qonapega, qataq saishet da 'auo'ot ca ñeuanaxaguet da 'aulemata.

²Cha'aye mashe añem ñapacaviigui ana 'archecnapi, qataq da 'arhuaqñaxac ñataqta añem ipataqtañi.

³Qaq souaxat de'era 'aralemataic, nache 'enauac da ño'ocñaxac ñataqta dalola, qataq qaica ca 'oonolec na ipi'inecpi da no'oita, souaxat na ñasouaxashetpi.

⁴Na qauem maye so'otpi co'ollaxa ñataqta añem ipataxani, namaye ñataqta qapa'atta, saishet da ñalo'oguet.

⁵Qataq ñasouaxat da qaica ca sañaanapec, nache na lque'emaxa na ño'oc nchega qataq huo'o lli'i.

⁶'Enauaque naua na'axa'te da ñeqollemta qataq she'eta'a't, saquicota qataq qaica ca ña'añaxac.

- ⁷Na ilaq qalaq 'eroigui souaxat na ñe'eraxa, qataq dolata 'enauac na ño'oc.
- ⁸Ñataqta qaica ca ña'añaxac qataq ñesotchiguiñi, añi iquiyaqte qalaq dacholaxan souaxat da ñiqui'ic.
- ⁹'Am Nataxala', mashe 'auaỹateetac 'enauac na sheetapeguecpi, qataq 'enauac na seuennategapi.
- ¹⁰Añi iquiyaqte qalaq iỹala da lasotaxa, qataq qaica ca ña'añaxac ivira'alo naua ña'ai'te 'omaleguete.
- ¹¹Na ñataqta ñauochaxauapi, qataq ivira'a na ihuo' le'ecpi, ñataqta qaỹoqteuga souaxat na laita na lli'i na ique'emaxa.
- ¹²Na huotaique da aỹem ñalauat qalaq lapaxañi ana lqoinapi, na huotaique da aỹem ño'otec ca qauem, qalaq ñareetega da aỹem nlaxaañi, nache 'enauaque naua na'axa'te ño'ottac da latenataxanaxac.
- ¹³Qalaxaye aỹem se'enaxat da sa sa'aqa, nache 'eeta'am da sa sa'axaỹa namayepi, qataq 'eeta'am da qaicaua naua ña'aqtaqa, nache saishet da sauachigui na aỹap da setaqa.
- ¹⁴Qataq sheeta'am ca saishet da hua'aqa, qataq saishet da detaqa da maiche nhueela't.
- ¹⁵Cha'aye aỹem 'am seuatta'a, 'Am Nataxala' maye 'am Ñatamnaxala', qaq nache 'am qome da 'auasateguet namayepi.
- ¹⁶Qaq nacherata da seỹaxaatapegueua'a da saishet qome da aỹem ne'eetapigui namayepi, qataq saishet da na'amaqten, qom ivita da souañi.
- ¹⁷Cha'aye yo'oqta 'eesa da mashe huotaique da souañi, cha'aye dam ñiqui'ic ñataqta imauec ye na'a'q.
- ¹⁸Ñoqo'oye aỹem sa'axat qome na ñasouaxashetpi, cha'aye ñataqta ño'ot da ñaquicoxo.
- ¹⁹Na ñepa'aguenaxauapi qalaq nquictauec ye lcata, ñataqta qalota na aỹem nquiỹatega, na'aictaxa da qaica ca sasouaxat.
- ²⁰Namayepi so'otec co'ollaxa da no'on, qaq nagui qalaq namayepi aỹem ño'otec da qauem. Qataq souaxat da ñeshetaique da so'ot ca no'on, nache namayepi aỹem dataỹa'aguet.
- ²¹'Am Nataxala' saishet qome da aỹem 'andoxottec, 'Am Ñatamnaxala', saishet qome da qaỹoqtaique 'anqa'en aỹem.
- ²²'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, qataq 'am ica'alaxaqui, sa 'anaỹaloxon qome da 'auanac da aỹem 'autauan.

Salmo 39

Da achalataxac saqayauac

- ¹Ayem iuennataxac co'ollaxa da yataqta selo'ogue da no'on yataxac, yaqto' saishet da huo'o ca yasouaxashet souaxat ca 'enapec ñi yachaxat, qataq sauo'o so lcoñetaxat na ayap da ñaq salectaigui na qauemaicpi.
- ²Nache se'enaxat da qaicaua naua ya'aqtaqa, nache yataqta qaica ca ñasaxauac ya'aqtac, ivira'a na no'on lataxac saishet da sa'axat, qalaxaye da ñiqui'ic yataqta nquictauac.
- ³Añi iquiyaqte yataqta napaqhuc naqa'en ana itogue, qaq souaxat da seuennataxaateguelec de'era, nache so norec 'eroigui naqa'en ayem, nache ishet da ñasaxauac da ya'aqtac, 'eeta':
- ⁴«'Am Nataxala', ayem 'auayaanaxanaxanec ca 'eetec qome cam yoga't, qataq chalcate' vi'ie da ñeca'altauac, yaqto' sayteeta da yataqta saqayauac da ñachalataxac.
- ⁵Cha'aye yataqta saqayauac da ñachalataxac maye ayem 'a'ya'anem, yoqo'oye yataqta qaica ca naigui da ñachalataxac da 'am hueto'ot. Cha'aye ye loga't 'enauac na shiyaxauapi 'eeta'am da 'oonolec qanaue'c naua na'a'che.
- ⁶Enauac na shiyaxauapi da jec qalaq 'eeta'am na lpaqal. Qaica ca naigui da lapoosheguem da lsallaxa, cha'aye sa ya'ayaten chaq negue't ca no'ona'aguet qome damaye.
- ⁷Qaq nagui, 'Am Nataxala', ¿negue'tom ca lya seuattaique? Ye da ñaquitaxac 'am sacheto'ot.
- ⁸Ñaq ayem 'anca'alaxateeguesop qome ne'ena yasouaxashetpi, saishet qome da 'aua'aqta'a da ayem ne'eetapigui na qaica ca ya'yaanapec.»
- ⁹Ayem se'enaxat da qaicaua naua ya'aqtaqa, nache yataqta qaica ca ñasaxauac ya'aqtac, cha'aye nache 'am maye 'auo'ot de'era.
- ¹⁰Ñaq 'axaani qome da ayem 'auaxaatac, cha'aye da lhuaxanaxanaxa'c naua 'arhua'q mashe ayem nlaxatchiguiñi.
- ¹¹'Am, da 'aviraxato'ot ca shiyaxaua, qalaq 'auo'ot da nhuaxanaguec souaxat na qauem maye yo'ottac, qataq 'eeta'am na 'alhua da dolachigui 'anqa'en ca yataqta lauotaxat camaye, cha'aye 'enauac na shiyaxauapi da imeuo, 'eeta'am da 'oonolec qanaue'c naua na'a'che.
- ¹²«'Am Nataxala', ñaq 'aua'axa'ya da ñatamnaxac, ñaq 'auoque'eguet da i'yanaxac, saishet da sa 'aua'axa'ya da ñenoinaxac cha'aye 'eeta'am 'anqa'en ayem ca yaqa'a ca chegaqa'ague, sheeta'am ca qo'yo maye chochaq queta, sheeta'am co'ollaxa som sachegoxoguetpi.
- ¹³A'aye qome da 'arayeloxo da ayem 'aulotagui, yaqto' cara'acolec da ñañaaayisheguem naua ya'a'che, llaxatemallaxa da ñaq saxanaxa da seleu.»

Salmo 40

Machiguiñi ca pi'iya'a Ñim Nataxala'

- ¹Añem ñataqta semato'ot da ñaquitaxac Ñim Nataxala', qaq Ñimaye hua'axaña da iñaxanaxac,
- ²nache añem nqateeguesop aso nshere, maye huetangui da nleuaxa qataq so nshaxa maye ñataqta deshe, nache añem ñapiaxanaxanaxalec aso coma', qataq añem ñanalec so nalochiguiñi 'alhua.
- ³Nache ñauo'o so dalaxaic ño'onec, som no'onec da qaño'oxoren Ñim Qanatamnaxala'. Qaq qalota so ñauaachigui de'era, nache ñataqta huo'o da lcolanaxa, nache ñauo'o da naquitaxac Ñim Nataxala'.
- ⁴Qaq machiguiñi qome ca shiñaxaua maye pi'iya'a Ñim Nataxala', qaq saishet da nmitta'ai na qaica ca iren, qataq na natameetacot na saq'en atamnaxala'pi.
- ⁵'Am Nataxala' qataq Ñatamnaxala', ñataqta qalota na ño'ot da na'aalaxa maye 'auo'ot co'ollaxa. Saishet da qaivi' da qanaloqten da 'arauotaxanaqtaic da shenaqta. Qaq huo'o da iyaxa da sa'axatec damaye, qalaxaye saishet da sevi' da sa'axat ye lcata.
- ⁶Cha'aye 'am saishet da 'auamaateguet na nachetaqtanaxatpi, qataq ana nachetaqtanaxaqte ala na nañiguishec, qalaxaye 'am añem 'aua'axañaqchetec da saishet da 'auñaxanaique ca nachetaqtanaxat qañavigaxatta, qataq aca nachetaqtanaxaqte da qañapalaxat ca nasouaxashet.
- ⁷Qaq ñoqo'oye añem shenapec: «Añem nagui soota'a ne'ena, cha'aye nache 'enapec ana nere maye ña'axa't da sheeta.
- ⁸Qaq añem ñataqta sañamaxareeta da so'ot ca qonetapeguec 'Am Ñatamnaxala', qataq naua 'arapaxaguenataxanaxaco ñataqta huetaiguilo ñaqa'en añi iquiyaqte.»
- ⁹Qaq co'ollaq salectaigui so qalota shiñaxauapi nache sa'axattac da nalochiguiñi lataxac, qaq 'Am Nataxala', ñataqta 'auañateeta da saishet da ñe'emaxatta co'ollaxa.
- ¹⁰Qataq saishet co'ollaxa da saq sa'axat da nalochiguiñi 'arataxac, nacherata da sa'axattapeguec da no'on 'arataxac qataq da 'arca'alaqtanaxanaxac. Qataq saishet da soxooñi da 'arsoxoyec qataq da 'eesa lataxac, da salectaigui na qalota shiñaxauapi.
- ¹¹¡Qaq 'am Nataxala', saishet qome da añem sa 'auashenem da 'archoxonnataxanaxa! ¡Qataq nache 'eetai' qome da añem mpaxattalec da 'arauotaxanaqtaic qataq da 'eesa lataxac!
- ¹²Cha'aye ñataqta qalota na qauemsat maye añem colesop, ñoqo'oye saishet da sevi' da ñaloqten. Qataq añem loxonec na maiche so'ot qauempi, nache daqat naqa'en da imeenaxanaxac, ne'ena qauempi namaye napacalec ye lcata na ñaue, nache qaica naqa'en ca la'añaxac añi iquiyaqte.

¹³'Am Nataxala', aÿem 'anqouaguec, ñaq 'auanac da aÿem 'anca'alaxatec. 'Am Nataxala', sa 'anaÿaloxon qome da 'auanac da aÿem 'autauan.

¹⁴ÿataqta huo'o qome da la'aloxo qataq sa ÿaÿaten ca 'eetec, na ÿauotaique da aÿem ÿalauat. Qataq dataueeguesop qome da la'aloxo na huotaique da aÿem ÿo'otec ca qauem.

¹⁵ÿataqta huo'o qome da la'aloxo souaxat da noxonaguec, qataq huetaiya' 'anqa'en na aÿem ÿe'eetacpi.

¹⁶Qalaxaye ÿataqta huo'o qome da ntonaxac 'enauac na 'am nmittaique, qataq na naqita'a da 'arca'alaqtaxanaxac, nache 'eetai' qome da la'aqtac da 'eeta': «ÿataqta Ita'araic Ñim Nataxala'!»

¹⁷Qaq aÿem maye aÿem choxoraq qataq huo'o da iuenaxanaxa, saishet qome da aÿem 'aucoua'ai 'Am Nataxala'. Cha'aye 'am maye aÿem 'autauaatac qataq aÿem 'anca'alaxatec, saishet qome da 'am qaÿaloqteguet, 'am Ñatamnaxala'.

Salmo 41

Da natamnaxac ca sano'on

¹ÿataqta machiguiñi qome ca lhuennataxat na choxoraq, cha'aye Ñim Nataxala' nca'alaxatec camaye, da ivita da huo'oi naua qauema na'axa'te.

²Ñim Nataxala' mpaxattalec camaye qataq ÿanem da lca'alaxa, qataq machiguiñi naqa'en da netalec ana 'alhua, qataq saishet da ÿaneguet ca maiche 'eetapeguec na mpa'aguenaxauapi.

³Ñim Nataxala' ÿanem camaye da la'añaxac da sano'on, qataq ÿa'añaqchet da huetalec ca lmala' souaxat da nqui'ic.

⁴Qaq aÿem shenapec: «'Am Nataxala', ñaq aÿem 'auchoxoren qome, aÿem 'anataren na'aictaxa da huo'o da ÿasouaxashet 'am hueto'ot.»

⁵Cha'aye na ñepa'aguenaxauapi aÿem ÿasaqtapeguelec da qauem, 'eeta': «¿Chaq laguio' qaq ileu ñimaye, yaqto' qaicoua'ai?»

⁶Namayepi da anac da aÿem nmeenaxaneua'a qalaq saishet da ÿoqta 'eesa, cha'aye da lhuennataxa huetaigui 'enauac na qauemsat, ÿoqo'oye da tauga na nqa'aic nache ÿa'axattac.

⁷Na aÿem nquiÿatega qalaq laponat, nache aÿem detaqtapigui, cha'aye lhuennataxac da aÿem huo'o da ñeque'eenaxac souaxat na maiche ÿasouaxashetpi.

⁸Nache 'eeta': «De'era lalolaxa maye hueta'ac damaye chegoqo'ot so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, qaq nagui da huetalec ye lmala', nache saishet qome da qaltaq ñisheguem.»

⁹Qataq ivira'a so ŷataqta ñauochaxaua, som ŷataqta sepe'etega, som iquia'axaua naxa qalaq aŷem dataŷa'aguet.

¹⁰Qalaxaye 'am Nataxala', aŷem 'auchoxoren qome, aŷem 'aŷa'anem da soosheguem, yaqto' sanem ca 'itchiguiñi nhuaxanaguec.

¹¹Huaña qome nache saŷaten da ŷoqta aŷem 'auaŷamaxareeta, qom na ñepa'aguenaxauapi saishet da aŷem ntootalec da aŷem loxonec.

¹²Qaq aŷem souaxat da nalochiguiñi da ñachaalataxac nache aŷem 'anlletañi, qataq nache 'eetai' da 'am ñachatto'ot.

¹³ŷataqta qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, naguei qataq nache 'eetai' qome! ŷAja', nache 'eetec!

Salmo 42

Da ñaquitaxac hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹ŷataqta sheeta'am ana chegaxango da ilem na laquip, nache nmittaique ca la'auaxac na 'etaxat, qaq 'era da 'eetec 'Am Ñatamnaxala', da 'am ñimittaique.

²ŷataqta huo'o na ŷaquip da ñimittaique Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chegoqo'ot da nca'alaxa. Qaq ¿chaq laguio' da ñachaateua'a Ñimaye?

³Naua ŷache' qalaq 'eeta'am ca anoq, ye na'a'q qataq ye pe, qataq imauec ye na'a'q da aŷem qainattac, qoŷeeta': «¿Hueta'ago' ca 'Anatamnaxala'?»

⁴Qaq naxa da tachigui ye iuel se'eso hua'au, nache ŷataqta nŷen da ivilŷaxac co'ollaq shectagui so shiŷaxauapi da sauctaua'a aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷataqta ŷa'alaqtagui da ntonaxac da ŷaatac da na'achec. Qaq ŷataqta lta'araic da ño'oxonnataxanaxac se'eso na'a'q.

⁵Qaq ¿ta'ainec taxa da seqalvi? Qataq ¿ta'ainec taxa da huo'o da iuogoxo? Ye da ñaquitaxac mashe sacheto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq Ñimaye nache shecto'ot da sho'oxoreetac. Ñim Ñatamnaxala' qataq ica'alaxaqui.

⁶Qaq aŷem ñanomteguet da qaica ca ŷa'añaxac. Qaq ŷoqo'oye seuennata'a qome da qoneta 'Am Nataxala', qom huaña ye 'alhua ye tala Jordán, qataq da huaña aye qasoxonaxapi ye Hermón qataq ye Mizar.

⁷Nam qaŷoqchiguingui tocotpi maye huaña da qaŷa'axaŷa, da l-lamaxe na la'auaxac na 'etaxat maye 'anamaq, nache namaye aŷem quelec.

⁸Qalaxaye ye na'a'q nache Ñim Nataxala' aŷem namaxe da lchoxonnataxanaxa, qaq ye pe qalaq saishet da vi'iiguget da ŷo'onaxanaxac, qataq da ñatameetacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye aŷem ŷanem da ica'alaxa.

⁹Qataq shenapega Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye aýem mpaxattalec, sheeta': «¿Ta'ainco' ye aýem 'aucoua'ai? ¿Ta'ainco' da saquicotac qataq da aýem ipataqtañi na ñepa'aguenaxauapi?»

¹⁰Qataq ivira'alo naua ipi'ineqa ýataqta seue't, souaxat da lviraqtaxanaxac na ñepa'aguenaxauapi, maye imauec ye na'a'q da aýem inattac, 'eeta': «¿Cam hueta'ago' ca 'Anatamnaxala'?»

¹¹Qaq ¿ta'ainec taxa da seqalvi? Qataq ¿ta'ainec taxa da huo'o da iuogoxo? Ye da ñaquitaxac mashe sacheto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq Ñimaye nache shecto'ot da sho'oxoreetac. Ñim Ñatamnaxala' qataq ica'alaxaqui.

Salmo 43

Qaiýaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹'Am Atamnaxala', ñaq aýem 'auo'otec ca nalochiguiñi lataxac. ¡Ñaq aýem 'ampaxaalec souaxat ne'ena shiýaxauapi qauemaicpi! ¡Ñaq aýem 'anca'alaxateeguesop na shepecaicpi qataq na qaica ca iren,

²cha'aye nache 'Am Ñatamnaxala' maye aýem 'ampaxattalec! ¿Ta'ainco' da aýem qaýoqta 'anqa'en? ¿Ta'ainec taxa da saquicotac qataq da aýem ipataxañi na ñepa'aguenaxauapi?

³Ña 'anamaq ca 'arcoýaraxanaxat qataq ca 'eesa lataxac, yaqto' aýem ýauectegue ca nqa'aic maye taýasheguema añi qui'itta 'anqasoxonaxa.

⁴Yaqto' ishet da seviraua'a aca nca'atoxonaxalate maye 'aralamaqte 'am maye Ñatamnaxala', huaña nache sauota'a aca ivique arpa da 'am sho'oxoreetac, cha'aye 'am Ñatamnaxala' maye 'anlaxatchigui da ñachaalataxac da ñetonaxac.

⁵Qaq ¿ta'ainco' taxa da seqalvi? ¿Ta'ainco' taxa da huo'o da iuogoxo? Cha'aye da ñaquitaxac mashe sacheto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq Ñimaye ñaq shecto'ot da sho'oxoreetac. Ñimaye maye Ñatamnaxala' qataq ica'alaxaqui.

Salmo 44

Da atamnaxac da qaiýaxaataique ca Itaunaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, qomi' sa'axasoqchigui co'ollaxa so qarta'alpi, da qomi' ýa'axattapeguema ne'ena 'auo'otpi co'ollaxa, se'esoua na'axa'te maye huetoiguilo soua hua'au' vi'ie.

²Co'ollaq 'auauota'a na 'arhuaq da 'auo'orauec so ýotta'a't shiýaxauapi, nache 'auauo'o da nhuaxanaguec somayepi, huaña nache so lma' somayepi 'aýa'analec so qarta'alpi.

³Cha'aye saishet da nachera da lhuaqýaxac, qataq so laine'cpi so chegoqchigui da dauegaxan, somayepi saishet da maiche loxonec ne'ena 'alhua, maye nacherata da 'arhuaqýaxac qataq da 'ara'añaxac, qataq da 'are'eraxa cha'aye 'auauotec somayepi.

- ⁴'Am Ñatamnaxala' i'am maye nache 'am ita'a! Nache 'am maye 'aÿa'anem da loxonanaxac so Jacob.
- ⁵Qataq 'am chegoqchigui da qoroxonec na qampa'aguenaxauapi, chegoqchigui da 'are'enaxat da huetaiya' ñaqa'enaq nam qomi' ilouiaxaata'ape.
- ⁶Cha'aye saishet da sepe'etega na ichecnec qataq na ÿainec da ÿo'ot da soxonaxan.
- ⁷Cha'aye 'am maye 'auo'ot da qoroxonec na qampa'aguenaxauapi, nache 'auo'ot da huo'o da la'aloxo na qomi' nquiÿategalo.
- ⁸Qaq ÿoqo'oye nache 'eetai' qome da 'am sho'oxorenaqtac, 'am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, qataq nache 'eetai' qome da sho'oxorenaqtac da 'are'enaxat.
- ⁹Qalaxaye nagui qomi' sa 'anashenegueta nache 'auo'ot da qara'aloxo. Qataq saishet da 'annaicapegue' na qanalleppi.
- ¹⁰Qataq 'auo'ot da qomi' iqoshaxaate' na qampa'aguenaxauapi, nache na qomi' nquiÿategalo qomi' nhuotte', nache ÿache na nqopita na qaralamaxatpi.
- ¹¹Nache qomi' 'aÿa'aarec shenaqta'am aca qagueta da qaÿauega ca nalaataqa', qataq qomi' 'aulagaxatoiguilo na ÿotta'a't shiÿaxauapi.
- ¹²Qataq saqaÿaua'a da 'aumen na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, qataq qaca aca 'araueque da 'aumen namayepi.
- ¹³Nache qomi' 'auo'oteque da qomi' qaisheueeta'ape. Na qarhuoreuapi qomi' ÿe'enai'salo qataq qomi' ne'eetapiguilo.
- ¹⁴Qataq 'auo'ot da qomi' ÿe'eeta'ape na ÿotta'a't shiÿaxauapi, nache da qomi' ilota'alo qalaq ÿayogot na lqaic da le'enaxanaxac.
- ¹⁵Nache 'enauaque naua na'axa'te da huo'o da icoxo, qataq seshettac na ÿashec da ÿa'aloxo,
- ¹⁶souaxat da le'enaxanaxac na aÿem ipa'agueetacpi qataq aÿem isheueetac, qataq souaxat da lasauaqtanaxac na ñepa'aguenaxauapi maye ipaltaique ca lvi'.
- ¹⁷Qaq de'era souaqaigui saishet da souaxat da 'am secouaqa'ai, qataq saishet da salataq da qanaÿamaxataxac da qoneta.
- ¹⁸Qataq saishet da 'am sa salaxasoxoguet, qataq saishet da salataq da 'anqa'aicÿaxac.
- ¹⁹Qalaq nache 'ena'am qomi' 'auasaxaugalo ye nachoxoraqa', qataq qomi' 'auachetaiguilo na lta'araic napalaxa.
- ²⁰Cha'aye taxa da 'am secouaqa'ai 'am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, qataq da ÿaqa'a ca atamnaxala' ñatamnaqtacot da saishet da nache 'am.

²¹Nache 'am, sogote taxa da qomi' 'auanomalo, cha'aye 'am mashe 'auaŷateetac na ŷataqta ŷapoguiñi nhuennataxacpi.

²²Qalaxaye souaxat da qoneta nache qomi' qaŷauecta'alo da qarleuaxa, shenaqta'am aca qagueta da qaŷauecta'a ca nalaataqa'.

²³¡Ñaq 'anlouec 'Am Nataxala'! ¿Ta'ainco' ye 'auo'ocheta? Saishet qome da nache 'eetai' da qomi' sa 'anashenegueta.

²⁴¿Ta'ainco' da 'anqañoxottapiguiñi qataq 'aucoua'ai da qanque'eenaxac qataq da qancogaxanataguet?

²⁵Cha'aye mashe ñequi'itaxauec qataq souaqtaiya', mashe ñeqapegaqtapigui' souaqta'aguet na 'alhua.

²⁶Ñaq 'anachaañi nache 'auanac da qomi' 'autaua'n qataq qomi' 'anca'alaxatrec souaxat da lta'araic 'arsoxoyec.

Salmo 45

Da no'onec da qaŷo'onaxaalec da laronaxac ca nta'a

¹ŷataqta 'onaxaiqa naua na'aqtaqa maye huetaiguilo da ñetoonaxac, ñi ŷachaxat qalaq, 'eeta'am ca leraxanaxat ca ŷaŷaten da leraxanaxac. Qaq nagui ñanoldec naua so'onaxaataueguelo ŷa'aqtaqa da sanema ñi nta'a.

²Da 'aryacŷaxac ŷataqta napacalec na laŷe ŷalleppi, qaq na 'ap qalaq chegaqaiguilo naua no'oñi na'aqtaqa, ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache 'eetai' da 'am huetalec naqa'en da lchoxonnataxanaxa.

³¡Ñaq 'auo'ogoxona da 'ara'amaqchec qataq da 'ayo'oxoyec, da 'ana'achigui ca 'ainec 'am 'añaxaic! ¡Cha'aye nachera da ŷo'ot da 'ayo'oxoyec!

⁴Cha'aye de'era 'ayo'oxoyec nache chegoqchigui da queta da 'am 'añaxaic, souaxat da 'auetteguelec da 'eesa lataxac, qataq da huesota nataxac qataq da nalochiguiñi lataxac. Qaq na 'oiguishec 'arhuaq, qalaq ŷo'ot qome na lta'araic da llo'oxoyec.

⁵Qaq ana ŷaxarai 'archecnapi 'am nta'a, ñaq ŷapacaviiguilo qome ana lquiyaqtepi na 'ampa'aguenaxauapi. Qataq huañi qome nache huetañoto naua 'archel na ŷotta'a't shiŷaxauapi.

⁶Da 'aro'onataxanaxac 'am maye 'Aro'onatac 'Enauacna damaye chochaq tatec, qaq de'era 'aro'onataxanaxac damaye ŷataqta nalochiguiñi.

⁷Am ŷataqta 'auauotec da no'on, qalaxaye 'auaŷemec da qauem. Qaq ŷoqo'oye 'am lca'ateua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim 'Anatamnaxala', da 'am talec naqa'en da 'antonaxac, qaq saq 'ena'am na 'araŷepi.

⁸Qaq 'enauac na 'ogoxot ŷataqta quichigui da laitaŷaxac na coraxat maye chegaqaigui ana mirra, áloe, qataq ana canela. Qataq da l-lamaxa ana nviquepi

maye huo'oi naua lque'ete, ño'ot da 'antonaxac da qouetaigui ca nñec lta'araic maye llo'oxoraxat na marfil.

⁹Qaq ca 'aro'onataxanaqa' da 'am nta'a nache hueta'a ana llale na nta'alpi, qaq na pa'aña'ague na 'oic nache hueta'a aca nate'e, ñaatañi ca no'otaxat maye chegaqaigui na oro.

¹⁰Ñaq añem 'ana'axañaxana 'am ñalole, ñaq 'ana'axañaxaachigui da shenapec: Ñaq 'aucoua'aisalo qome caua 'arta'al qataq ca 'arhuo' le'ecpi,

¹¹cha'aye ñi'ñi nta'a ñataqta nqopita da 'aryacñaxac, qaq ñimaye nacheñi ñi 'arataxala', qaq no'on da 'aualaxaguet qome ñimaye.

¹²Cha'aye ana llalpi ye Tiro le'ecpi, qataq na ñataqta sallaxanecpi, anac qome da 'am nda'a na lachetaqtanaxatpi da yaqto' 'auo'otec ca ñañamaqchiguiñi.

¹³Qaq ana llale ca nta'a mashe nnoxoneuo lñateuo da lyacñaxac, ñaatrañi naua alogo maye chegaqaigui na oro.

¹⁴Qataq na no'on llo'oxoraxat naua alogo da qañauegueua'a ñi nta'a, nache ca'attaueegue na qa'ampi maye nauochaxauapi anamaye.

¹⁵Nache lñateuo da lamaicñaxac qataq da ntonaxac, da huenoxoneua'a ñi lma' lta'araic ñi nta'a.

¹⁶Qaq na 'aña'alaqpi nachena qome na talec da lo'onataxanaxac so hua'au 'arta'alpi, namayepi ilo'ogue qome 'anqa'en 'enauac na 'alhua.

¹⁷Qaq añem so'ot qome da nache 'eetai' da lhuennataxat da 'are'enaxat 'enauac ca dalaxaic shiñaxauapi, ñoqo'oye 'enauac qome na ñotta'a't shiñaxauapi da chochaq tatec da 'am ño'oxoreetac.

Salmo 46

Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' hueta'agueta

¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñi qomi' npaxattaleguete qataq nacheñi ñi qara'añaxac, Ñimaye sa nañaloxon da qomi' itaua'n da souaqaigui da qarachetataic.

²Qaq ñoqo'oye saishet da sho'oqtac, na'aictaxa da cholaxan ana 'alhua, qataq da hualolaguiñi ana qasoxonaxapi da tangui na laiñi aso auaxai,

³huo'otaq da dellimigui aso auaxai qataq da nachaañi ana lapaxa asomaye, qataq da cholaxan naqa'en ana qasoxonaxapi da la'añaxac.

⁴Na la'auaxac so tala ñataqta machiguiñi naqa'en ye huaqta'a't nñecpi maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yem ñataqta qui'itta lanataqa' Ñim Natañaña 'enauacna.

⁵Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna netangui na laiñi yemaye nache saishet da derañapigui', qaq da mashe yo'oxoñi nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna itauan yemaye.

⁶Qaq da da'axaŷaqtaxa'n naua la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache cholaxan ana 'alhua, qataq ñi'i na ŷotta'a't shiŷaxauapi qataq ŷe'egora't na nta'alpi.

⁷Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapēc, qomi' hueta'agueta! Ñim Natamnaxala' so Jacob nacheñi ñi qaye'eguenaxala'!

⁸Ñaq qauanaqui, ñaq qaumichiñi na ŷo'otpi Ñim Nataxala', maye ŷo'ot da na'aalaxa ana'ana 'alhua.

⁹Ñimaye vi'iiguet naqa'en da alaataxac, ivira'a na alaataxac maye huañalo naua loga'te ana 'alhua, qataq huacaigui naqa'en na nchecnecpi qataq ana taquixaipi, qataq ŷasaxangui na norec ana naigonapi.

¹⁰«Ñaq qañe'emaxache qome qauaŷaañiteguet da nachaŷem Atamnaxala'! ¡Aŷem ñataŷaña 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi qataq 'enauac ana 'alhua!»

¹¹Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapēc, qomi' hueta'agueta! Ñim Natamnaxala' so Jacob nacheñi ñi qaye'eguenaxala'!

Salmo 47

Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñi nta'a 'enauac ana 'alhua

¹Qami' ŷotta'a't shiŷaxauapi, qauaxañiŷa't naua qarhuaxayilli', qavio'oxoyiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaua'alqaitai' da qantonaxaqui.

²Cha'aye Ñim Nataxala', Ñim Nataŷaña 'enauacna, Ñimaye ŷataqta huo'o da lchec, Ñimaye nacheñi ñi lta'araic nta'a 'enauac na huetalec ana 'alhua.

³Ñimaye qomi' ŷanema da seloxogue na ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq da qomi' datato'oto na nhuo' le'ecpi.

⁴Ñimaye iqataxanai' co'ollaxa yem ŷauotaique da qaralamaxat, maye ŷo'ot da llo'oxoyec so Jacob, som lauotaxat Ñimaye.

⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala' huenotsheguem, nache qaŷa'alaqtalec qataq qaŷashiigui ana nasheerepi souaxat da tonaxac.

⁶Qauo'oñi na no'onecpi, qauo'onaxañiito'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Qauo'oñi na no'onecpi, qauo'onaxañiito'ot ñim qarta'a!

⁷Cha'aye nacheñi ñi nta'a 'enauac ana 'alhua! ŷoqo'oye qauo'oñi ca ŷataqta 'onaxaic no'onec da qauo'onaxañiito'ot Ñimaye!

⁸Ñim Lo'onatac 'Enauacna ilotague' 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi, Ñim Lo'onatac 'Enauacna nso'ootangui añi qui'itta nso'onaxaqui.

⁹Na 'amaqtaqaicpi maye lataxala'pi na ÿotta'a't shiŷaxauapi, huaxaiguet na nhuo' le'ecpi maye lalamaxatpi Ñim Natamnaxala' so Abraham.

¹⁰Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna lalamaxat nam 'amaqtaqaicpi maye huetalec ana 'alhua. Ñimaye nataŷaña 'enauac na huetalecna.

Salmo 48

Da lyacŷaxac qataq da llo'oxoyec ye Sión

¹Ñim Nataxala' ŷataqta 'amaqtaqaic, qataq 'itchiguiñi da ño'oxonnataguec da huaña yem huaqta'a't nŷecpi, maye lalamaxat Ñim Qanatamnaxala', qataq aŷim qui'itta nqasoxonaxa.

²ŷataqta qaica ca 'ena'am da lyac ye lshequitchequema aŷi qasoxonaxa Sión da huetaña na loga't da sheu', yemaye ŷo'ot da ntonaxac na netalec ana 'alhua. Yem lalamaxat nŷecpi ñim lta'araic Nta'a.

³Ñim Lo'onatac 'Enauacna, hueta'a ñim nma' lta'araic ye Jerusalén, Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachaxan co'ollaxa da nacheñi ñim qaica ca 'ena'am da ñe'eguenaxala'.

⁴ŷoqo'oye huo'o co'ollaxa so nta'alpi ŷo'ot so laponaxac, nache huaxaŷa't da qanqo'oneua'a yemaye,

⁵qalaxaye co'ollaq ila'a yi'ie huaqta'a't nŷecpi, nache ŷataqta huo'o da la'aalaxa, nache saŷaŷaten ca 'eetec nache datauec.

⁶Da lcolanaxa ŷataqta ŷalauat somayepi, nache huo'o da nqui'ic, 'eeta'am ana 'alo da deco'otapigui'.

⁷Qataq 'eeta'am na la'at maye chegoxogue da yo'oxoñi, da nlaxaañi ana notaxaquipi maye quelec na 'etaxat maye lalamaqtepi na lma' ye Tarsis.

⁸Yi'ie huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat Ñim Qanatamnaxala', Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, qaq qomi' ŷataqta sauanaqchigui qataq nachera da 'eetec naxa da qomi' qaŷa'axattapeguema. Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache 'eetai' qome naqa'en yi'ie Jerusalén.

⁹'Am Qanatamnaxala', naxa da souaqtaigui na pa'auo aŷi atamnaxaqui maye 'aralamaqte, qalaq tachigui qarhuel de'era 'arsoxoyec.

¹⁰'Am Qanatamnaxala', 'enauac na huetalec ana 'alhua 'am ŷo'oxoreetac, cha'aye nachera da 'eetec da lataxac da 'are'enaxat. Qataq 'auo'onataxana da 'ara'añaxac da 'auo'ot da nalachiguiñi lataxac.

¹¹Qaq ŷataqta ntootapigui' qome aŷi qasoxonaxa Sión, qataq parenaxaatac qome da ntonaxac na lma' ye huaqta'a't nŷecpi ye Judá, souaxat naua ŷaŷamaqchiyiñi maye 'auo'o't.

¹²Qauconŷeetecoto qome naua loiguiye aŷi qasoxonaxa Sión, nache qaua'axacheetac qome naua nalloxolatel maye netaleguete aŷimaye,

¹³nache qaumichiñeetac qome na npaqtaxanaxatpi qataq na nma' lta'araicpi, yaqto' ishet da qaua'axacheetapeguem qome nam dalaxaicpi maye ñaq taña'a da ñiguiñipi.

¹⁴Da Ñim Qanatamnaxala', Ñimaye chochaq tatec. Qaq Ñimaye nache 'eetai' qome da qomi' ñauecta'agueta.

Salmo 49

Saishet da qaipe'etega da nsallaxa

¹Qana'axaŷaxañiichigui qome de'era, qami' ŷotta'a't nhuo' le'ecpi qataq qana'axaŷaxañiichiguiñi 'enauac qami' maye qoñiitalec ana 'alhua,

²qami' sallaxanecpi qataq na choxoraqpi, na 'añaxaicpi qataq na qaica ca ye.

³Aŷem ñanoldec naua ŷa'aqtaqa ŷaanaxanaxaiqa, qataq naua iuennataxaco ŷaanataxanaxaiqa.

⁴Aŷem ñasaxarec qome naua na'aqtaqa ŷaanaxanaxaiqa, qataq sa'axat na saqcha'a iuennataxacpi da ñaq qaivictapigui ana nviq.

⁵¿Ta'ainco' taxa da huo'o ca icolanaxa, da ivita da ana'c naua na'axa'te maye qauema, qataq da aŷem coleesop da lle'etaxaloxo na ñepa'aguenaxauapi?

⁶Nam pe'etega da lsallaxa, qataq ño'oxoreetapigui na qalota lalamaxatpi,

⁷namayepi saishet da nca'alaxatec ca lña, qataq saishet da isheeten Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' nca'alec camaye.

⁸Cha'aye qaca aca anom aca nalotalec da qaisheeten da nachaalataxac ca shiŷaxaua,

⁹da yaqto' nache 'eetai' da nca'altauec, qataq da nca'aleeguesop da nleuaxa.

¹⁰Cha'aye 'enauac da ileu namayepi, ivira'a na ŷaanaxanaxaic qataq na qaica ca ŷaŷaanapac, nache ŷaqa'a ca no'ona'aguet da lsallaxa.

¹¹Na'aictoxo' namayepi da nanettalec da le'enaxat ca na'alhua, qalaxaye añi huachiqui nachañi añi chochaq tatec da lanataqa', añimaye nache tatec qome da huetangui.

¹²Na'aictoxo' da lta'araic da lsallaxa ca shiŷaxaua, qalaxaye saishet da nache 'eetai' da nca'altauec, 'eeta'am na shiguiŷac maye taña'a da ileu.

¹³Qaq 'era da 'eetec da loga't na maiche mpe'etapeguela't, qataq 'enauac na maiche ño'oxoreetapeguela't.

¹⁴Eeta'am ana qagueta namayepi da qaŷauecta'a añi huachiqui, qaq de'era nleuaxa nache ŷauecta'a añimaye, huaña nache nlaguiñi da lo'ocŷaxac da huetangui añimaye, nache qaŷoqtalo naua 'onaxaiqa lma'ate lta'al, qaq na no'on da lataxac nache ilo'ogue namayepi da ñaq nte'eta.

¹⁵Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna aýem nca'alaxateeguesop qome da la'añaxac añ'añi huachiqui, nache Ñimaye aýem ýauhec qome.

¹⁶Saishet qome da 'aue'elaxa da 'aulota'a ca huo'o da lsallaxa, qataq da nquictasheguem na lqashelgaxa ca lma',

¹⁷cha'aye da ivita da ileu nache qaica da huo'o ca ýache, qataq saishet da quetañi' de'era llo'oxoyec.

¹⁸Na'aictoxo' da ýataqta machiguiñi da ñaq nca'altauec, qataq da ýo'oxoreetac camaye na shiýaxauapi souaxat da sallaxanec,

¹⁹qalaxaye huo'o ca na'a'q da ýe'eguelaxa da ýalecta'aguet so hua'au lta'alpi, huaña nache saishet da qaltaq nauane' na yo'oqchiguiñi.

²⁰Ca ýale saishet da nache 'eetai', na'aictoxo' da ýataqta sallaxanec, camaye ileu 'eeta'am na shiguiýacpi.

Salmo 50

Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit na nasouaxashet

¹Ñim Nataxala', Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye lataxala' 'enauac na atamnaxala'pi, Ñimaye detaqa, qataq iýaxana 'enauac na huetalec ana 'alhua, nam neta'ague da yo'oxoñi qataq da avit.

²Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eroigui, chegoqchiguiña ye Sión na le'eraxa, yem huaqta'a't nýecpi maye ýataqta nalochiguiñi qataq 'onaxaic.

³Ñim Qanatamnaxala' anac, qalaxaye saishet da paltalec, cha'aye Ñimaye na'auaxaata na norec maye nlaxaañi naqa'en 'enauacna, qaq naua laýel Ñimaye qalaq dellimigui na lta'araic la'at.

⁴Qaq yem netaña maye qaýoqotcheguema, Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache huaña da iýaxana na piguem qataq ana 'alhua da yaqto' nachaateua'a ca huaña da nmit na lalamaxatpi, 'eeta':

⁵«Qalapoñiýa't qome 'enauac na aýem quetague', nam aýem naýamaxate' co'ollaxa, nache ýavigaxat so lachetaqtaxanaxat da aýem ýanem.»

⁶Nache na piguem ýa'axat qome da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi ñi nmit 'enauacna.

⁷«Qami' ýalamaxat nhuo' le'ecpi ñaq aýem qana'axaýaxañiýa da setaqa, qami' Israel le'ecpi aýem qami' sataýa'agueta da qami' shenapegalo, Aýem maye Atamnaxala' nachaýem 'oonolec da aýem Qanatamnaxala'ai.

⁸Qalaxaye saishet da 'am sa'aloqchet souaxat na 'arachetaqtaxanaxatpi qataq souaxat na 'auavigaxat maye nache 'eetai' naxa da aýem 'aýa'aatacot.

⁹Qalaxaye saishet da 'am seýaxanot da aýem 'aýa'anem ca 'arelo huaca llalec, huo'otaq ca 'arelo quetaq lhuraic maye huetaigui añi laýe' na 'arelopi,

¹⁰cha'aye maiche ñalamaxat 'enauac na shiguiyacpi maye huauec, qataq na shiguiyacpi maye huetalec ana lcomaraxalatepi.

¹¹Qataq ñalamaxat na mañopi maye huetalec ana qasoxonaxapi. Qataq 'enauac na queuotapeguelec na no'onaxa.

¹²Qaq da huo'otaq sequat qalaq saishet da 'am señaxaatacot, cha'aye maiche ñalamaqte ana 'alhua, qataq 'enauac na huetalec anamaye.

¹³Cha'aye çisheto' peta'a da sachec na lapat na huaca, huo'otaq da ñeñomtapiguilo naua ltago'q na quetaq lhuaraic?

¹⁴Yoqo'oye 'aña'anut qome da 'ana'acheçyaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq 'aupactelec ca 'aña'anut 'ara'aqtac Ñim Natañaña 'enauacna.

¹⁵Qataq Añem 'añaxana qom huo'o ca 'anque'eenaxac, nache añem qome 'am ñepaxattalec, huaña nache 'am añem 'avio'oxoreetac.»

¹⁶Qaq ca qauemaic qalaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega, 'eeta': «¿Negue't ca 'am ñamaxalec da 'aua'axatta'ape naua iqataxaco, qataq da 'aua'axattac da ñañamaxataxac?

¹⁷Ye 'am sa 'auañamaxaren da 'am sachaxana ca 'arsomaxac qataq qaica ca 'aña'anaiguilo naua ña'aqtaqa.

¹⁸Cha'aye da 'aula'a ca cachaxaic nache 'annaicapegue', qataq 'aralegaxaua na ncachetague' aca sa lhua.

¹⁹Na qauem qalaq sa 'auarenalec da 'aua'axattac, qataq ñi 'arachaxat lhuotta da ña'axattac na natenataxanaxacpi.

²⁰Qataq 'auasaxalec ca qauem 'ara'aqtac ca 'arña, qataq 'ampa'aguene' ca maiche 'arqaña, nache ñataqta 'aunogoqchet.

²¹Qaq 'ena 'enauac na 'auo'otpi, qalaxaye añem she'emaqtom, qaq peta'a 'aupi'itaxaatega da 'am sheeta'am. Qalaxaye nagui ñataqta 'am seviraxato'ot, nagui sañamaxaayini naua 'arasouaxashe'ete.

²²Qaq qami' maye qaucouaña'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna qauañaañita nagui de'era, cha'aye sa iuena'a da qami' secolaxata'ape, nache saishet da huo'o ca qami' iueeleguete.

²³Ca Añem ñanut da na'acheçyaxac, camaye Añem ño'oxoren. Qataq ca ñañamaxatchiguiñi da lataxac, nache sachaxana da ica'alaqtanaxaxac.»

Salmo 51

'Am Ñatamnaxala' añem 'auchoxoren qome

¹'Am Ñatamnaxala', ñaq añem 'auchoxoren souaxat da lta'araic 'arsoxoyec, qataq 'auapalaxat na ñasouaxashetpi cha'aye huo'o da 'arauotaxanaqtaic.

- ²Qataq 'auyouec qome na ÿe'etaxaloxosat, qataq 'auyouec na ÿasouaxashetpi.
- ³Cha'aye aÿem ñaÿateetela't da ÿoqta sa salaq, na ÿasouaxashetpi qalaq ÿataqta saq ÿoxouga.
- ⁴Qaq nachaq 'amta da 'am hueto'ot na ÿasouaxashetpi, aja', nachaq 'amta, cha'aye so'ot co'ollaxa na qauemsat, nam sa 'auaÿamaxaren da qaÿo'ot. Qaq ÿoqo'oye naua 'arhuaxanaxanaxaco ÿataqta nalochiyiñi, ÿataqta 'am saqaimaqpec da huo'o ca 'anmit.
- ⁵Cha'aye saÿateeta da qauem da ÿañoqoc, nale'ena da aÿem 'etaxaloxoic, co'ollaq ñaq sootaigui na lauel aso ÿate'e.
- ⁶Qataq saÿateeta da 'auauotec, da lquiyaqteÿaxac ca no'on ÿale, ÿoqo'oye saqcha'a 'anqa'en da aÿem 'aÿa'anem da ÿaÿaanec.
- ⁷¡Aÿem 'auqui'itaxatta qome, aÿem 'aurolec ana nquetegaxanaqte hisopo yaqto' aÿem qui'itta! ¡Aÿem 'auÿo yaqto' aÿem qui'itta, nache ñapacalec da lapagaxa ana aloñi!
- ⁸¡Aÿem 'anlaxatchigui qome da ñetonaxac, qataq ÿamaicÿaxac, aÿem 'avi'eguelaxatem qome da ÿamaicÿaxac, na'aictaxa da 'auo'ot co'ollaxa da ñeque'eenaxac!
- ⁹Saishet qome da 'aalogui na ÿasouaxashetpi, qataq 'auapalaxat 'enauac qome na ÿe'etaxaloxosat.
- ¹⁰'Am Ñatamnaxala', ñaq aÿem 'aÿa'anaigui qome aca qui'itta nquiyaqte, qataq 'aÿa'anem so saqcha'a ica'alaxa da saq 'am ca'ai.
- ¹¹Saishet qome da aÿem 'auÿotec qataq saishet qome da aÿem 'anqateeguesop so ÿataqta Qui'itta Saqcha'a 'Ara'añaxac.
- ¹²¡Qataq aÿem 'avi'eguelaxatot qome da ñetonaxac maye chegoqchigui da 'arca'alaqtanaxac! ¡Qataq aÿem ÿa'añaqchet 'anqa'en qome so Saqcha'a 'Ara'añaxac maye huotaxanaqtaqaic!
- ¹³Yaqto' sapaxaguenec qome da 'anqa'aicÿaxac na saÿalaq, yaqto' 'am ÿe'eguelaxa na 'etaxaloxoicpi.
- ¹⁴Ñaq aÿem 'eltaxaneguet qome da salaataxan, 'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, 'Am Ñatamnaxala' maye ica'alaxaqui, yaqto' da so'onaxaatac, nache sa'axattac da no'on da 'arataxac.
- ¹⁵'Am Nataxala', ña 'auauachigui na aÿap, yaqto' ishet da so'onaxan da 'am sa'axatec.
- ¹⁶Cha'aye aÿem 'am sanot taxa aca nachetaqtaxanaqte, huo'otaq aca nachetaqtaxanaqte qaÿavigaxatta, qalaxaye 'am sa 'auaÿamaxaren.

¹⁷Cha'aye ca nachetaqtaxanaxat maye 'auaŷamaxareeta da 'am qoŷanot nachera da saqcha'a nca'alaxa maye huo'o nque'eenaxac, 'Am Ñatamnaxala', 'am saishet da 'auo'otan aca nquiyaqte maye ŷataqta huo'o da nqui'ic.

¹⁸Qataq 'auo'otec qome da ŷaŷamaqchiguiñi ye Sión, souaxat da 'arauotaxanaqtaic, qataq 'avi'eguelaxalec qome da 'anauaxaŷaxaasheguem so lpaqtaxat ye Jerusalén.

¹⁹Huaña nache 'auaŷamaxareeta qome na nachetaqtaxanaxat maye ŷaŷamaqta da lataxac, qataq ana nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta. Huaña nache ishet da qaŷachalec añi nca'atoxonaxalate, maye 'aralamaqte ca qoŷaneuo huaca llalec.

Salmo 52

Da taŷa'a da na'amqaanaxac na qauemaicpi

¹¿Ta'ainco' da 'año'oxoreetapigui na 'aye'etaxaloxosat, 'am 'añaxaic? ¡Ye da Isoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna damaye nache 'eetai'!

²Qaq 'am nda'a't da 'auo'ottac na qauemsat, na 'arachaxat qalaq 'eeta'am da llaxa ca ŷeelonec,

³qataq 'agaqnauec na qauem da 'auauotec, saq 'ena'am ca no'on, qataq 'auauotec ca shepegaxanaxac saq 'ena'am 'anqa'en ca 'eesa.

⁴Qaq ñi 'arachaxat qalaq tenataxanaxaic, ŷoqo'oye 'anqopitalo naua na'aqtaqa maye deque'emaqtaxa'n.

⁵Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en 'am ilaxachigui qome, Ñimaye 'am ŷaconeua'a qome, 'am ŷachegoxotchiguiña ca 'arma' da 'am ŷo'orauec, qataq nqat da 'anachaalataxac.

⁶Qaq na no'on da lataxac qom ŷauaachigui de'era, nache ŷataqta huo'o da la'aalaxa, nache lashetac que'eca shiŷaxaua, 'eeta':

⁷«Ña qauloŷa ñim saishet da nmitaique, da ŷe'eguenot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacherata da pe'etega da Ita'araic lsallaxa, qataq nache queto'ot da lle'etaxaloxo.»

⁸Qalaxaye aŷem sheeta'am aca qo'oipaq olivo, maye darala da sootaña aca atamnaxaqui, maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nache 'eetai' da sepe'etega da Isoxoyec Ñimaye.

⁹Qaq 'enauaque naua na'axa'te da 'am sho'oxoreetac, souaxat na 'auo'otpi qataq 'am sacheto'ot da ñaquitaxac da salectaigui na 'am quetague'pi, cha'aye ŷataqta 'am soxoraic.

Salmo 53

Da qauem lataxac ca shiŷaxaua

¹Na qaica ca ñaãanapec, lhuennataxac da qaica Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enauac namayepi da saãaãamaq, qataq 'enauac da ño'ottac na qauemsat, qaica da chochaq 'oonolec ca ño'ottac ca no'on.

²Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem namataña na shiãaxauapi, cha'aye huotaique da ila'a da huo'o ca ñaanataxanaxaic da nmittaique Ñimaye.

³Qalaxaye 'enauac namayepi da dasheuec, qataq nache 'eeta'a't da sa ñaãamaq da lataxac. Nache qaica da huo'o ca ño'ottac ca no'on, qaica taxa da choche 'oonolec.

⁴Qaq ñataqta qaica ca laãaanataxanaxac 'enauac na ño'ottac na qauem, nam chectac na ñalamaxat nhuo' le'ecpi 'eeta'am da chec ca nallec, qataq saishet da iãaxaatega da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Qaq na'aictaxa da qaica ca ño'ot da lcolanaxa, qalaq namayepi iviloxolaqchet da lli'iãaxa, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ilagaxattac na lpi'inecpi na depa'aguenataxaatacpi. Nache huo'o da la'alocho cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saiuooneguet namayepi.

⁶Qaq 'onaxaictaxa da chegoqchiguiña aña qasoxonaxa Siõn ca lca'alaxa na Israel le'ecpi qom ivita da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñe'eguelaxa da ñaãamaxaãña na lalamaxat nhuo' le'ecpi. Nache machiguiña qome na chegoxoguet so Jacob, qataq 'enauac na Israel le'ecpi.

Salmo 54

'Am Nataxala' aãem 'aueelec

¹Aãem 'anca'alaxatec, 'Am Ñatamnaxala', souaxat da 'are'enaxat, ñaq aãem 'aueelec 'auo'onataxana da 'ara'aãaxac.

²'Am Ñatamnaxala', ñaq 'aua'axaãa da ñatamnaxac, qataq 'aua'axaãalo naua ña'aqtaqa,

³cha'aye na shiãaxauapi maye ño'oxonnaxaicpi qataq qaica ca iren, namayepi aãem dataãa'aguet, nache huotaique da aãem ñalauat, nam shiãaxauapi maye qaica ca ñanaigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna aãem itauaatac, Ñim Nataxala' nacheña ñim aãem nca'alaxattauec.

⁵Qaq Ñimaye ño'ot qome da maiche talec na qauemsat ne'ena ñepa'aguenaxauapi, Qaq 'aupacchigui qome naua 'ara'aqtaqa 'Am Nataxala', 'aulaxachigui qome namayepi.

⁶Qaq aãem 'am sanot qome ca maiche ñachetaqtaxanaxat, qataq sho'oxoren qome da 'are'enaxat, maye ñataqta 'onaxaic.

⁷Cha'aye aãem 'anca'alaxateeguesop 'enauac na ñequi'iguesat, qataq sauachigui da nanoxonaguec na ñepa'aguenaxauapi.

Salmo 55

Da natamnaxac so huo'o da ncanaguec

- ¹'Am Ñatamnaxala', ñaq 'aua'axaŷa qome da ñatamnaxac, saishet qome da sa 'auqocha'a da ñachoxonnaxac.
- ²Ñaq aŷem 'auqocha'a qataq aŷem 'auasateguet, souaxat de'era ñiqui'ic nache 'am seŷaxanot.
- ³Cha'aye aŷem iviloxolaqchet da lavilŷaxac so depa'aguenataxaatac qataq da la'alaxac na qauemaicpi. Cha'aye aŷem iŷoxolec na ñeque'eenaxaguesat, qataq aŷem iloquixan souaxat da lalemataic.
- ⁴Añi iquiyaqte qalaq ŷataqta dasot, cha'aye da lchec da nleuaxa aŷem ipataxañi.
- ⁵Nache ŷataqta aŷem iviloxolaqchet da icolanaxa, nache ŷataqta aŷem ipataqta'a't da qaica ca 'ena'am lchec.
- ⁶Nache aŷem shenapec: «Daiyaxa da huo'oi caua ŷaua't da sheeta'am na qoto', nache ishettaxa da saŷo qataq ishet da ñematec.
- ⁷Da saŷo taxa nache qaŷoqtegue ca saigue, nache ishet da sonaña ca toolec 'alhua.
- ⁸Qataq sa ñaŷaloxon da ñaneltaxaneguet, na sansatteguet la'añaxac na la'at.»
- ⁹'Am Nataxala', 'aulaxachigui qome namayepi, qataq sa naŷaana't 'anqa'en na la'aqtacpi, cha'aye qaica ca lŷa sela'a nda'a't da loquixac, qataq qaica ca nhuoteete' ca lŷa,
- ¹⁰cha'aye ye na'a'q qataq ye pe, qalaq coleeta'asop na huaqta'a't nŷecpi. Qaq ne'ena nŷecpi nache huetaigui da loquixac qataq pa'aguenaxac,
- ¹¹nache na qauemsat huetaigui namayepi, nache naua nqa'aico qalaq nlaqchigui da loquixac qataq da natenataxanaxac.
- ¹²Da anac taxa ca ñepa'aguenaxaua da aŷem inogoqchet, qalaq aŷem ishettaxa da ña'añaxateguet, qataq da aŷem dataŷa'aguet ca aŷem nquiŷatapega, qalaq ishettaxa da ñeqañochochesop.
- ¹³Qalaxaye 'am ye maiche 'am ñenaigaxaua, qataq ŷataqta 'am ñauochaxaua,
- ¹⁴nache 'am naxa da 'am ña'aqtaxaatague' da ña'aqtaxanaqta pigui na sa qananoma lataxac, qataq qaica ca machaqca da souaqta'a añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ¹⁵Qaq 'onaxaic taxa da choche ique'elaxatta qome da l-leuaxa ne'ena ñepa'aguenaxauapi, nache ñaq nca'altauec da tangui aca nhuachiqui, cha'aye namayepi nache huetaigui na qauemsat.
- ¹⁶Qalaxaye aŷem seŷaxanot qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache Ñim Nataxala' aŷem nca'alaxatec qome.

¹⁷Nache she'eguelaqto'ot qome Ñimaye qataq ñe'yeeto'ot ye nte'eta qataq ye avit, qaq Ñimaye hua'axa'ya qome de'era ivil'iyaxac.

¹⁸Qaq da huo'o da loquixac qalaq a'yetem mpaxattalec, nca'alaxatec da ñachaalataxac, na'aictaxa da qalota na ñepa'aguenaxauapi.

¹⁹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñim choche tatec da ilotague' 'enauacna, Ñimaye a'yetem hua'axa'ya qome, nache huetaiya' naqa'en namayepi, cha'aye namayepi saishet da naralaxat de'era lataxac, qataq saishet da ñe'etega Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁰Cha'aye namayepi nauaxa'yaasheguem na lhuaq da irota'a ca maiche nauochaxaua, qataq saishet da ipagueleguete naua la'aqtaqa.

²¹Naua la'aqtaqa qalaq isotta'ape 'eeta'ama na da'añi'ya'a't huaca lche', qalaxaye naua lhuennataxaco nda'a't da nalaataxac. Do'onataxanalo naua la'aqtaqa isotta'ape 'eeta'am na aceite, qalaxaye naamaye da llaxa 'eeta'am na ñeelonec.

²²Aupa'axano'ot qome Ñim Nataxala' 'enauac na 'auennatapegapi, nache Ñimaye ñataqta 'am lasoqchiguiñi qome, cha'aye Ñimaye saishet da huañi naqa'en ca no'on da lataxac.

²³Qaq 'Am Ñatamnaxala', na laataxanaxaicpi qataq tenataxanaxaicpi, saishet da nache 'eetai' 'anqa'en da nca'altauec, saishet da ivira'a 'anqa'en ca laiñi da nachaalataxac, namayepi tangui 'anqa'en na pa'aguiñi aca nhuachiqui. A'yetem qalaxaye ñataqta 'am sepi'i'ya'a.

Salmo 56

Qanathamnot Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹'Am Ñatamnaxala', a'yetem 'auchoxoren qome, cha'aye huo'o na a'yetem icaatac, qataq 'enauaque naua na'axa'te da a'yetem iloquixaatac qataq a'yetem ñachetaiya'.

²Ñataqta imerauec naua na'axa'te da a'yetem icaatac na ñepa'aguenaxauapi, ñataqta qalota na ño'oxonnaxaicpi na a'yetem iloquixaatac.

³Qaq naxa da huo'o de'era icolanaxa, nache ñataqta 'am sacheto'ot da ipi'i'iyaxac.

⁴A'yetem ñataqta sepi'i'ya'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq sho'oxoreetac da la'aqtac. A'yetem ñataqta sepi'i'ya'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qaica da huo'o ca icolanaxa, ¿negue'tom ca ishet da a'yetem ño'otec ca choche shi'iyaxauatto?

⁵Ñataqta imerauec naua na'axa'te, da a'yetem ique'emaqche't naua la'aqtaqa, qataq nacherata da lhuennataxa, da a'yetem ño'otec ca qauem.

⁶Namayepi nqañoxottañi nache a'yetem nauaatac cha'aye ñataqta huo'o da lyaxa da a'yetem ñalauat, nache imeteetac 'enauac na so'ottacpi.

⁷Qaq 'Am Ñatamnaxala', ŷataqta huetaiya' 'anqa'en qome ne'ena ŷotta'a't shiŷaxauapi, 'aurolec de'era 'aralemataic da yaqto' saishet da ŷet, ca nhuaxanaguec da lle'etaxaloxo.

⁸Ñaq 'auennata'a qome na huañapi da satauec, qataq 'ettalec aca 'ere naua ŷache' naxa da ñeŷeetac, ¿cha'aye saisheto' peta'a da saq 'ettalec aca 'ere de'era ñenoinaxac?

⁹Da ivita da 'am seŷaxanot da aŷem 'autauan, nache maiche datauec na ñepa'aguenaxauapi. Cha'aye saŷateeta da aŷem qoueta'aguet 'Am Ñatamnaxala'.

¹⁰ŷataqta sepi'iŷa'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq sho'oxoreetac da la'aqtac, ŷataqta sepi'iŷa'a Ñim Nataxala' qataq sho'oxoreetac da la'aqtac.

¹¹ŷataqta sepi'iŷa'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qaica da huo'o ca icolanaxa, cha'aye ¿negue'tom ca ishet da aŷem ŷo'otec ca choche shiŷaxauatto?

¹²'Am Ñatamnaxala', na ŷa'aqtacpi maye 'am sanot co'ollaxa, namayepi sepacchigui qome da 'am sho'oxoreetac.

¹³Cha'aye aŷem 'anca'alaxateeguesop da nleuaxa. Cha'aye aŷem 'anca'alaxateeguesop da yaqto' saishet da souaŷi. Yaqto' da ñachaalataxac quetaigui na yo'oqchiguiŷi, da sooto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Salmo 57

Da atamnaxac da qaiŷaxanaique ca ntaunaxanaxac

¹Ñaq aŷem 'auchoxoren qome 'Am Ñatamnaxala', ñaq aŷem 'auchoxoren qome! Cha'aye nache 'amta da 'am sepe'etega, aŷem she'eguenot qome na lpaqal naua 'araua't, choche ivitta'a da inoxonec na lchecpi.

²Aŷem ñachoxonnot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataŷaŷa 'enauacna, Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye aŷem itauaatac naxa.

³Ñimaye ŷachegoxottot qome na piguem, da aŷem namaxa da Itaunaxanaxac nache aŷem nca'alaxatec, aŷem nca'alaxateeguesop na aŷem nquiŷategapi qataq aŷem icaatac, Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem namaxa qome da lsoxoyec qataq da 'eesa lataxac.

⁴Aŷem sootangui na llonpi, aŷem coleesop na shiŷaxauapi maye chec na lŷa, naua lhue namayepi qalaq 'eeta'am ana taquiaxai qataq ana checna, qaq na lachaxat 'eeta'am na ŷeelonec maye qaiqueuocta.

⁵Qalaxaye, 'Am Ñatamnaxala', 'am, 'anataŷaŷa na piguem, da 'ayo'oxoyec imattalec 'enauac ana 'alhua.

⁶Na ñepa'aguenaxauapi ŷauo'o aso lqoina da aŷem nqovin, nache ŷo'ot da qaica ca ŷa'aŷanaxac, qataq ŷo'ot aso lshere ŷanangui so ñeqa'aic, qalaxaye namayepi maiche tangui asa'aso lshere.

⁷Da iquiyachteŷaxac ŷataqta lhuotta, 'Am Ñatamnaxala', da iquiyachteŷaxac ŷataqta lhuotta da so'on ca no'onec.

⁸Ñaq 'anlouec 'am saqcha'a ica'alaxa, ñaq qanloiuec qami' nviquepi arpa qataq salterio, cha'aye mashe ñelouec nagui da nvi' na dalaxaic na'a'q.

⁹Nache so'on da ŷo'onec da 'am sho'oxoren 'Am Nataxala', da sootangui na ŷotta'a't shiŷaxauapi maye netaleguete naua 'aleu'.

¹⁰Cha'aye da 'arsoxoyec ŷataqta lta'araic, iviro'ot na piguem, qataq naua 'eesora 'ara'aqtaqa iviro'oto na piguem.

¹¹Qaq 'Am Ñatamnaxala', 'am qonetalec na piguem, qaq da 'ayo'oxoyec qalaq imattalec 'enauac ana 'alhua.

Salmo 58

Qaiŷaxaataique ca nalachiguiñi lataxac

¹Qami' maye qami' 'añaxaicpi, ¿peta'a 'eesa da ŷaŷamaqchiguiñi da huo'o ca qauo'oche, qataq da qanmiche na shiŷaxauapi?

²A'i saishet, cha'aye nda'a't da qauo'oche' naua qauema qarhuennataxacolli', nache qauo'ocheeteua'a da huo'o da loquixac ne'ena 'alhua.

³Cha'aye na qauemaicpi nale'ena da lle'etaxaloxo co'ollaq ñaq huetauo, qataq na tenataxanaxaicpi nale'ena da dasheuec co'ollaq ñaq saxanaxa da ñiguiñi.

⁴Cha'aye na lshenataxanaxa namayepi 'eeta'am na na'araxanaq, qataq 'eeta'am na na'araxanaq maye ŷe'enaxat da sa hua'aqa,

⁵da yaqto' saishet da hua'axaŷa da lavilŷaxac ca 'iyaxaic lta'a, cam sanqalaate' da naueguela't ca nhuennataxa.

⁶'Am Ñatamnaxala', ñaq 'aunoxo'n qome naua lhue namayepi, 'Am Nataxala', ñaq 'aunoxo'n qome naua lhue lapiataxanaqte ne'ena llonpi.

⁷Yaqto' deqat qome namayepi 'eeta'am na 'etaxat da ŷa'auatec, nache deqaqa 'eeta'am na 'auaqpi maye huetangui na nqa'aic.

⁸Nache nlaguiñi 'eeta'am ana nashiŷo da nlaguiñi na lsallaxataxa. Qataq 'eeta'am na nogotolec da nsollañi, nache saishet da nauane' da ilogui na yo'oqchiguiñi.

⁹Qataq ŷavic 'eeta'am ana ŷaxat, qom saxanaxa da dauattonaxan. Qataq saŷala'ac na la'at da napogosheguem 'eeta'am naqa'en na 'auaqpi darala huo'otaq deqaqta.

¹⁰Qaq ca no'on da lataxac qalaq machiguiñi qom ila'a da huo'o da lvi', qataq qom huaguilo naua lapiate, na ltago'q na qauemaicpi.

¹¹Huaña qome nache na shiŷaxauapi, 'eeta': «ŷataqta 'eesa da huo'o da nsheetenaguec na no'on da lataxac, cha'aye huo'o Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nmit na huetalec ana 'alhua.»

Salmo 59

Ñim Nataxala' nacheñi ñi qomi' mpaxattaleguete

- ¹Am Ñatamnaxala', ñaq aýem 'antelaqna'aguet na ñepa'aguenaxauapi, qataq aýem 'anca'alaxateeguesop na aýem iloquiaxaatacpi.
- ²Ñaq aýem 'antelaqna'aguet qome na ño'tta'ape naua qauema, ñaq aýem 'anca'alaxateeguesop na laataxanaxaicpi,
- ³Am Nataxala' ñaq 'aula'a na ýalleppi 'añaxaicpi, huaxaýa't da ýoiqeeetac da ñachaalataxac, na'aictaxa da qaica ca ñe'enaxac qataq qaica ca sasouaxat.
- ⁴Qaq namayepi iýalatapigui' da anac da aýem iloquixan, qamaq qaica ca so'ot saýaýamaxañi. Ñaq 'anlouec, nache aýem 'auanaýa da yaqto' 'auauaachigui de'era.
- ⁵Qaq 'Am Nataxala', Atamnaxala' maye Qaica ca 'Auqalanapac, maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ñaq 'anlouec nache 'auauo'o ca nhuaxanaguec na ýotta'a't shiýaxauapi, saishet da 'auchoxoreetac ne'ena qauemaicpi qataq que'elaqtaxanaxaicpi.
- ⁶Namayepi ñe'eguelaxauo ye pe nache dalacotac, 'eeta'am na pioq qataq coleeta'asop na huaqta'a't nýecpi.
- ⁷Nache nauoigui na alap na lcoche. Naua la'aqtaqa qalaq deque'emaqtaxa'n, nache 'eeta': «¡Qaica ca qomi' hua'axaýalo!»
- ⁸Qalaxaye 'Am Nataxala', choche 'alashetac namayepi, 'am 'aue'enai' 'enauac na ýotta'a't shiýaxauapi.
- ⁹Qaq souaxat da la'añaxac na ñepa'aguenaxauapi, nache seuata'a qome da qoneta, 'Am Ñatamnaxala', cha'aye nache 'amta da aýem 'ampaxattalec.
- ¹⁰Qaq 'Am Atamnaxala', cha'aye aýem 'auauotec, nache 'aua'auta'ague qome da sata'ague, yaqto' sauachigui 'anqa'en da nanoxonaguec na ñepa'aguenaxauapi.
- ¹¹Qalaxaye saishet qome da 'aualauat namayepi, yaqto' na ýalamaxat ihuo' le'ecpi saishet da icoua'ai de'era. Nacherata da 'aurolec da 'ara'añaxac da 'aulagaxattac, qataq huetaiya' 'anqa'en. ¡'Am Nataxala', nache 'am maye 'am qarpaqtaxanaxat!
- ¹²Qaq ýasouaxa't na maiche 'ena'ape namayepi, qataq naua nanoldec la'aqtaqa nache que'emaxama, souaxat da na'amqaanaxac, qataq souaxat da lsheunaxanaxac qataq latenataxanaxac.
- ¹³Qataq 'aurolec da 'aralemataic, da imeuo 'anqa'en namayepi, ýataqta nmichiguiñi 'anqa'en, yaqto' qaýaýateeta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñi Nta'a qataq ilotague' na chegoxoguet so Jacob, qataq ivira'a na netaleguete naua loga'te na 'alhua.
- ¹⁴Cha'aye namayepi ñe'eguelaxauo ye pe, nache dalacotac 'eeta'am na pioxoppi, qataq coleeta'asop na huaqta'a't nýecpi,

¹⁵nache coleetac ilotaique ca aloq, qataq ÿa'alaqtac souaxat da saishet da icoma'.

¹⁶Qalaxaye aÿem so'onaxaatac da 'am sho'oxoreetac ye nte'eta, qataq ña'axannec da ivilÿaxac da sa'axatec, da 'arsoxoyec qataq da 'ara'añaxac. Cha'aye nache 'am maye aÿem 'ampaxattalec, qataq 'am ÿe'eguenaxala' da huo'o da ñiqui'ic.

¹⁷Nache so'onaxaatac da 'am sho'oxoreetac 'am Ñatamnaxala', cha'aye nache 'am 'auo'ot da ÿa'añaxac qataq aÿem 'ampaxattalec, nache 'Am Ñatamnaxala' maye aÿem 'arauotaxat.

Salmo 60

Atamnaxac da qaiÿaxaataique ca ntaunaxanaxac

¹'Am Qanatamnaxala', qomi' qoca'aisalo co'ollaxa, qataq qomi' 'anlaxaayiñi souaxat da 'aralemataic, qaq nagui qalaq qomi' 'anauaxaÿaxaayishegue'm qome.

²Qataq 'auacholaxan co'ollaxa ana 'alhua, nache colaxagui 'anqa'en, qalaxaye 'avi'eguelaxara't nagui, ten huotaique da qalagoxora't anamaye.

³Nache qomi' nhuo' le'ecpi maye qomi' 'aralamaxatpi, qomi' 'aÿa'anegueta na sansatta qañe'eguenataguecpi, qataq qomi' 'aÿa'anema na lataxa, maye qomi' ÿe'etaxaloqche't.

⁴Qataq 'aucoyeguen na 'am ÿauotec da naneltaxan, da yaqto' ishet da nca'aleeguesop 'anqa'en ana checnapi.

⁵Qataq 'auo'ogoxona qome na 'arhuaq 'oiguishec da qomi' 'anca'alaxatrec, ñaq qomi' 'auasategueta, yaqto' na 'arauotaxat nhuo' le'ecpi nca'alec.

⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿan da la'aqtac huaña so npe'l maye lanataqa', 'eeta': «ÿataqta samachiguiñi qom ivita da secolaxatapigui na 'alhua ye Siquén, qataq da sanec na ca'amapega't 'alhuapi ye Sucot.

⁷Ye Galaad qataq Manasés yeemaye ÿalamaqa'ate, qaq ye Efraín 'eeta'am aca aro'o maye ÿapotalec na iqaic. Qaq ye Judá qalaq 'eeta'am ca ñepon da samaxasoxonapec.

⁸Qaq ye Moab qalaq 'eeta'am ca laÿe' na 'etaxat da yaqto' seÿoi' naua ihua'q, qaq ye Edom qalaq sasaxanguilo naua ÿapela'ate. Qaq ye 'alhua Filistea huaña da sa'alaqtai' souaxat da soxonaxan.»

⁹¿Negue'tom ca ishet da aÿem ÿauegueua'a ye huaqta'a't nÿecpi maye huo'o na lpaqtaxat? ¿Negue't ca aÿem ÿachaxana ca nqa'aic maye taÿaua'a ye Edom?

¹⁰Cha'aye ¿saisheto' da saq nache 'Am Atamnaxala' da qomi' sa 'auoonegueta, qataq saishet da 'annaictague' na qanalleppi?

¹¹Qaq ÿoqo'oye qomi' 'autaua'n nagui, da sataÿaqa'aguet na qampa'aguenaxauapi, cha'aye qaica ca naigui da Itaunaxanaxac ca yo'oqchigui shiÿaxaua.

¹²Qaq de'era ltaunaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ño'ot da lta'araic na so'otaqpi, cha'aye Ñimaye huetaiya' naqa'en, na qampa'aguenaxauapi.

Salmo 61

Qaipi'iña'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹'Am Ñatamnaxala', ñaq 'aua'axaña da ñachoxonnaxac, qataq 'auqocha'a da ñatamnaxac.

²Añem soota'a na pa'atec ana 'alhua da señaatac, cha'aye añi iquiyaqte mashe qaica ca la'añaxac, qaq añem 'anca'alaxatec qome, nache añem 'aña'analec aca qañoqotchequemec coma',

³cha'aye nache 'am maye 'am ñe'eguenaxala'. 'am 'eeta'am ñaqa'en aca nalloxolate qaramta, maye mpaxateguet na ñepa'aguenaxauapi.

⁴Cha'aye ñeshetaique da nache 'eetai' qome da sootaña ñi 'arma', nache añem mpaxattaleguete naua 'araua't.

⁵Cha'aye 'Am, Ñatamnaxala', 'am 'aua'axañoalo co'ollaxa naua san' ña'aqtaqa, qataq añem 'aña'anem na 'auqataxaatapiqui' da 'aña'anem, na huo'o naq 'enec naqa'en da 'are'enaxat.

⁶Ñaq 'aña'anem qome ne'ena nta'a da qañoqtec da nachaalataxac, qañoqteguelo 'anqa'en naua vi'ie da nachaalataxac,

⁷qataq da lo'onataxanaxac da nta'a, nache 'eetai' qome da 'am hueta'aguet. Qataq da 'arsoxoyec qataq naua 'eesora 'ara'aqtaqa mpaxattaleguete qome.

⁸Yaqto' nache 'eetai' qome da so'ootac na no'onec, da sho'oxoren da 'are'enaxat, qataq sepacteleguete naua ña'aqtaqa maye san' 'enauaque naua na'axa'te.

Salmo 62

Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñita ñe'eguenaxala'

¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñita da nletañi da ñachaalataxac, cha'aye Ñimaye nache chegoqo'ot da ica'alaxa.

²Nacheñita Ñimaye da añem mpaxattalec, qataq ica'alaxaqui, qataq ñe'eguenaxala', nache saishet qome da souaño.

³Qaq qami' ñaq añem qaña'axañoñi qome da añem qauloquiaxañoñitac, qataq da qansheetaique da semeuo qanqa'eñi, sheeta'am na lañe ca ñe'ec da huotaique da hua'axauec. Qataq sheeta'am ca mpaqtaxanaxat da huotaique da hua'axaño.

⁴Qataq nda'a't da qarhuennataxaqui da añem qauamaqaiñi, qataq qanqopichiña da natenataxanaxac. Qataq ndotrec naua qara'aqtaqalle' da añem qavio'oxoyiñoñitac, qalaxaye da qarhuennataxaqui añem ilattapiquiñi.

⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñita da nlletañi da ñachaalataxac, cha'aye Ñimaye nache chegoqo'ot da ñaquitaxac.

⁶Nacheñita Ñimaye da aÿem mpaxattalec, qataq ica'alaxaqui, qataq ÿe'eguenaxala', nache saishet qome da souaño.

⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñi ica'alaxaqui qataq ÿo'ot da ÿo'oxoyec. Nacheñi ñi ÿo'ot da ÿa'añaxac qataq nacheñi ñi ÿe'eguenaxala'.

⁸Qaq qami' ihuo' le'ecpi nache 'eetai' qome da qaupi'iitega Ñimaye, ÿataqta qaumachiÿo'ot da qarquiyaqteÿaxaqui da qanatamñiitacot cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi Ñim qaye'eguenaxala'.

⁹Qaq ÿataqta 'eesa da ca shiÿaxaua qaica ca naigui, ca choxoraq qataq ca sallaxanec da qaÿacherangui, aca naloqnaxanaxaqui da qanaloqte'n, nache qaica ca lsallaqa'.

¹⁰Saishet qome da qaupi'iitega da loquiatac, saishet da qaÿa'agaqñiÿauec da ncachaxac, da ivita da nquictasheguem da qarsallaqai, qalaq saishet da qaumachiÿalec da qarquiyaqteÿaxaqui damaye.

¹¹Huo'o so na'a'q detaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq dos da sa'aqchigui da 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna lalamaxat da na'añaxac,

¹²qataq Ñimaye lalamaxat da nsoxoyec, qataq da isheeten ñi 'oonolec, qalaq ipacchigui naqa'en ca lo'onataxanaxac.»

Salmo 63

Ñim Lo'onatac 'Enauacna machiguiñi naqa'en ca shiÿaxaua

¹'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, maye 'am Ñatamnaxala', ÿataqta huo'o da iyaxa da 'am ñimitaique, cha'aye ÿataqta huo'o da iuennataxa da qoneta, qataq 'enauac da ñachaalataxac 'am iuen, 'eeta'am ca 'alhua daqaqta maye iuen ca 'etaxat.

²Da yaqto' sauachigui da 'ara'añaxac qataq da 'ayo'oxoyec, 'eeta'am co'ollaq 'am ñauane' huaña aña atamnaxaqui maye 'aralamaqte.

³Cha'aye da 'arauotaxanaqtaic napacalec da lyacÿaxac da achaalataxac. Qaq ÿoqo'oye da setaqa qalaq ÿataqta 'am sho'oxoren.

⁴Qataq 'am semato'ot da ñachaalataxac da 'am sho'oxoreetac qataq 'am saato'oto naua ihua'q da ñeqouagaxaueetac.

⁵Qataq ÿataqta machiguiñi da ñachaalataxac, sheeta'am ca chectac ca ÿataqta no'on nallec, qataq da setaqa qalaq samachiguiñi, da 'am sho'oxoreetac.

⁶Qaq naxa da mashe ñenaatalec ye imala', nache tachigui iuel 'am, nache imauec ye pe da 'am seuennatega,

⁷cha'aye 'am ñataqta aÿem 'autauaatac, ñoqo'oye samachiguiñi da sooto'oto naua 'araua't.

⁸Enauac da ñachaalataxac 'am hueto'ot, na 'oiguishec 'arhuaq qalaq nache 'eetai' da aÿem nasoqtañi.

⁹Qaq nam ñauotaique da aÿem ñalauat qalaq huañi qome, nache taigui na pa'aguiñi na 'alhua.

¹⁰Namayepi qañalauat qome qairolec ca ñeelonec, nache na qa'alaqpi chec na lapat namayepi.

¹¹Qalaxaye ñi nta'a machiguiñi da hueta'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq 'enauac na ñanot da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en ño'oxoren qome ñimaye. Qaq na tenataxanaxaicipi qalaq qañapoguilo naua ala'api.

Salmo 64

Da taña'a na qauemaicipi

¹'Am Ñatamnaxala', ña 'aua'axaña da ñachoxoc, 'ampaxattalec da nachaalataxac souaxat na chaqaic depa'aguenataxaatacpi.

²Aÿem 'oxocheesop na qauemaicipi, qataq nam saqcha'api maye lapaqteguiñi, aÿem 'anca'alaxateeguesop na lapaqtapiguiñi da ño'ot ne'ena qauemaicipi,

³maye ñaxaraic naqa'en ñi lachaxat 'eeta'am ca ñeelonec, qataq da nasaxarec naua la'aqtaqa qalaq 'eeta'ama aca checna maye huo'o na lshenataxanaxa.

⁴Qaq nache hueta'alo naua nqañoxotaqa'ate, da ñaÿeetac na qaica ca ñasouaxat, deque'elaqtaxan da huo'o na ñaÿen qataq qaica ca lcolanaxa.

⁵Ñi 'oonolec namayepi maiche ña'añaqchettac na lña, da yaqto' ño'ot ca qauem qataq detaqtega't da ño'ot ana lqoinapi maye ñoxotchiguiñi. Qataq ipettega da qaica ca ishet da ñauaachigui namayepi.

⁶Qataq da qaica ca ishet da nmit na qauempi maye ño'ot namayepi. Qalaxaye Ñim ishet da ñauatton ca saqcha'a lhuennataxac ca shiñaxaua, Ñimaye ishet da nmit qome namayepi.

⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna ique'emaqchet qome ñauota'a aca lchecna, qataq ique'elaxat qome da ique'emaqchet.

⁸Namayepi huañi qome souaxat naua maiche la'aqtaqa, qaq ca ñauaachigui qome nache ñe'eetac namayepi.

⁹Huaña nache 'enauac na shiñaxauapi huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ña'axattac na lo'onatacpi, huaña nache qañañateeta na ño'otpi Ñimaye.

¹⁰Qaq na no'on da lataxac ntootapeguc Ñim Nataxala', qataq nmittaique Ñimaye da yaqto' mpaxattalec, qataq 'enauac na ñalleppi maye huo'o naq 'enec ñataqta machiguiñi.

Salmo 65

Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachaqñita taiguet da ño'oxonnataguec

¹'Am Atamnaxala' maye qonetaña ye Sión, nache 'amta da 'aiguet da 'año'oxonnataguec, ñataqta iuen da qaipacchigui na na'aqtacpi maye 'am qoñanot,

²cha'aye 'aua'axaŷa da qouagaxaunaxac. 'Enauac na huetalec ana 'alhua 'am natapegueua'a.

³Na qaye'etaxaloxosat qomi' loxonqa, qalaxaye 'am 'auapalaxat na qarasouaxashetpi.

⁴Ñataqta machiguiñi ca shiŷaxaua maye 'arca'aguishec, nache 'anauegueuo da yaqto' 'am saqaŷapeque naqa'en, hueta'a ca nanataqa' aca atamnaxaqui. Nache qaica ca seuenaqtac da souaqta'a ye 'arma', yem qui'itta atamnaqa'.

⁵'Am Atamnaxala' qataq 'am qarca'alaxaqui 'am qomi' 'auasategueta ñataqta qaica ca 'ena'am da la'amaqchec da ŷaŷamaqchiguiñi maye 'auo'ot. Qaq 'enauac na netalec ana 'alhua ñataqta 'am pi'iŷa'a qataq na netaleguete naua qaŷoqtalo auaxai.

⁶'Am ñataqta qaramchiguiñi 'anqa'en ana qasoxonaxapi, 'auauota'a da 'ara'añaxac qataq da 'arquesaxanaxa.

⁷'Am 'avia'axaneguet da l-lamaxa ana lapaxa, qataq da 'eetec da lliŷa't na ŷotta'a't nhuo' le'ecpi.

⁸Ivira'a na netaleguete naua qaŷoqtalo 'aleu', ñataqta huo'o da la'aalaxa souaxat naua saqaŷauanapegalo maye 'auo'o't. Souaxat da qoneta nache huo'o da na'alaxac souaxat da tonaxac, ivira'a na netaña da nala' lliguisheguem qataq da avit.

⁹'Am ñataqta 'antela'a ana 'alhua, 'anamaxa na auot qataq ñaxatsheguem 'anqa'en na huetalec, qataq 'auauota'a na la'auaxac da ñaxat 'anqa'en na trigo, qaq 'era da qonetec da 'auqataxanai' na no'onaxa.

¹⁰'Am 'aupettalec na llec na ñaŷiguishec ana 'alhua, qataq dolagui 'anqa'en ana 'alhua lapa, qataq sara'angui 'anqa'en na 'alhua 'aurolec na auot lta'araic, qataq 'aŷa'anem da no'on 'anqa'en na ala na ñaŷiguishec.

¹¹Ye 'oonolec vi'i qalaq imagui da 'aŷa'an da 'archoxonnataxanaxa, qataq na lo'oc na piguem ŷo'ot da qaica ca qaiueetac.

¹²Na 'auaqpi na toolec 'alhua qalaq darala 'anqa'en, qataq na aviaq qalaq no'on 'anqa'en.

¹³Na nalochiguiñi 'alhua qalaq nlaqtelec 'anqa'en na 'atetpi shiguiyac, qaq na ca'amapega't 'alhua qalaq ñaxaalec 'anqa'en na trigo, 'enauac namayepi do'onaxaatac qataq ña'alaqtai' souaxat da ntonaxac.

Salmo 66

Na 'aro'onatacpi ñataqta ño'oxoraq

¹Ñataqta qauamaichiguiñi da qavio'oxoyiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enauac qami' maye qoñiitalec ana 'alhua,

²qauo'oñi na no'onecpi maye ño'ot da llo'oxoyec da le'enaxat Ñimaye, qataq qauo'oñi na no'onecpi maye ño'oxoraicpi.

³Qoñiita': «Na 'aro'onatacpi ño'ot da na'aalaxa. Qaq souaxat da 'ara'añaxac, nache na 'ampa'aguenaxauapi huañi, souaxat da lcolanaxa da qoneta.

⁴Qataq 'enauac na netalec ana 'alhua 'am natamnot, qataq ño'ootac na no'onecpi da ño'oxoren da 'are'enaxat.»

⁵Ñaq qauanaqui qome da qaumichiñi na lo'onatacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye ño'ot da na'aalaxa maye ño'otec na shiñaxauapi,

⁶cha'aye ño'otec aso auaxai da deqaqtelec naqa'en na 'alhua, nache so sachegoxosoxoguet qarta'alpi petañi da ña'axasoxoolec se'eso tala, ñoqo'oye ñetonaqtapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁷Qaq de'era la'añaxac nache 'eetai' naqa'en da ilotague' 'enauacna, da lmeenaxanaxac nauaatalec naqa'en na ñotta'a't nhuo' le'ecpi, yaqto' na saishet da ñalaq saishet da nachaata'aguet Ñimaye.

⁸Qami' ñotta'a't nhuo' le'ecpi, qavio'oxoyiñi Ñim Qanatamnaxala'! Ñataqta qana'axanñiqui na no'onecpi da qavio'oxoyiñi Ñimaye.

⁹Cha'aye Ñimaye nache 'eetai' naqa'en da ñeca'alaqtauec, qataq saishet da souaqañi naqa'en.

¹⁰'Am Qanatamnaxala', qomi' 'auo'oteque da qañe'eguenataguec, da yaqto' qomi' 'auqui'itaxatte', shenaqta'am 'anqa'en na lcat plata.

¹¹Qomi' huaiguilo 'anqa'en so naleguec, qataq qomi' 'auasaxaleguete so qapa'atta qaya'ac.

¹²Qataq 'aua'aqta'a da camachaqca ca qomi' petapiguilo, nache qolaqtaigui 'anqa'en na 'etaxat qataq na norec, qalaxaye huo'o 'anqa'en da qardaqa'.

¹³Qaq senoxonoigui qome añi 'aralamaqte atamnaxaqui, nache 'am sanot aca savigaxat ñachetaqtaxanaqte, yaqto' sepacchiguilo naua ña'aqtaqa maye 'am sanoto co'ollaxa,

¹⁴naua ña'aqtaqa maye 'am sachaxanapecoto, co'ollaq souaigui so lchec.

¹⁵'Am sanot qome aca nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta, maye sachegoxotaigui na ŷataqta chaxaraic shiguiŷacpi, 'am sanot ca huaca qataq ca quetaq lharaic, qataq ca savigaxat lapat na qagueta llalec.

¹⁶Qauanaqui qome 'enauac da qoñiita, nam huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qana'axaŷaxañiichigui da qami' sa'axatema da aŷem ŷo'otec Ñimaye.

¹⁷Sauota'a ñi ŷachaxat qataq naua ŷa'aqtaqa da seŷaxana qataq sho'oxoren Ñimaye.

¹⁸Qaq taxa da huo'o ca qauem iuennataxac, nache Ñim Nataxala' saishet taxa da aŷem hua'axaŷa.

¹⁹Qalaxaye Ñimaye aŷem hua'axaŷa, qataq ilo'oguet de'era ñatamnaxac.

²⁰ŷataqta qaŷo'oxoren qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñim saishet da iquiyaqa'aguet da ñatamnaxac, qataq saishet da aŷem illapeguem da lsoxoyec.

Salmo 67

'Am ŷo'oxoren qome na ŷotta'a't shiŷaxauapi

¹Ñim Nataxala', qomi' ichoxore'n qataq qomi' nqouagueeque qataq no'on da lmeenaxanaxac da qomi' namata'alo,

²yaqto' 'enauac na huetalec ana 'alhua ŷaŷaten da qonetapeguet, qataq na ŷotta'a't shiŷaxauapi ŷaŷaten da 'arca'alaqtaxanaxac.

³'Am Ñatamnaxala', ŷataqta 'am ŷo'oxoren qome na ŷotta'a't shiŷaxauapi, 'enauac qome namayepi da 'am ŷo'oxoren.

⁴'Enauac qome na ŷotta'a't shiŷaxauapi ŷataqta nlamaxaren souaxat da ntonaxac, cha'aye ŷaŷamaqchiguiñi da 'aro'onataxanaxac, da 'aulo'ogue na ŷotta'a't nalamaxat nhuo' le'ecpi, cha'aye 'am maye 'aulotague' na ŷotta'a't shiŷaxauapi maye netalec ana 'alhua.

⁵¡'Am Ñatamnaxala', 'am ŷo'oxoren qome na ŷotta'a't shiŷaxauapi! ¡'Enauac na nhuo' le'ecpi 'am ŷo'oxoreetac qome!

⁶Na 'alhua huo'o qome da alaŷaxac, cha'aye Ñim Qanatamnaxala' huo'o da lqouagaxanaqtaic da shenaqta.

⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ŷanema qome ca lchoxonnataxanaxa, qataq 'enauac na huetalec ana 'alhua da huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye!

Salmo 68

Co'ollaq dauegaxan na Israel le'ecpi

¹Da nachaañi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache na mpa'aguenaxauapi nlagaxattac, qataq datauec na nquiŷatega Ñimaye da ila'aguet,

²nache 'eeta'am na lmala'q da nlagaxat. Qataq quiguiñi 'eeta'am ana dapic lapa da tangui na norec, da huo'o Ñimaye nache qanauec na qauemaicpi.

³Qaq na no'on da lataxac qalaq ntootapigui' da huo'o Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Qataq ŷataqta nlaqchigui da ntonaxac, nache dasottac souaxat da ntonaxac.

⁴Qauo'onaxañi da qavio'oxoyiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qauo'oñi na no'onec da qavio'oxoyiñi da le'enaxat. Qavio'oxoyiñi Ñim netalec naxa na lo'oc na piguem, qantoñiitapeguec Ñim Nataxala'. Qantoñiitapeguec da Ñimaye qami' hueta'agueta.

⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye netaña añi qui'itta lalamaqte atamnaxaqui, Ñimaye nacheñi ñi lta'a na qaicaua caua lta'al. Qataq nacheñi ñi iueettapeguelec ana pa'aipi.

⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷanem ca lma' ca ndogoñi shiŷaxaua, qataq huesouec naqa'en ca ncoñeteguishec, nache ŷanem da qaica ca iueetac. Qalaxaye ca saŷalaq qalaq netalec naqa'en, ca 'alhua maye qaica ca ñaxaalec.

⁷'Am Ñatamnaxala' co'ollaq 'annoxonec, nache 'am natataueegue na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, nache qoquetalec ye toolec 'alhua,

⁸nache na 'alhua cholaxan qataq na piguem anacot na auot. Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta cholaxan naqa'en añi qasoxonaxa Sinaí, Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

⁹'Am Ñatamnaxala' 'auanacot co'ollaxa so lta'araic auot, nache na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi ŷataqta nasamñi co'ollaxa, nache 'am 'aŷa'anem da la'añaxac.

¹⁰Huaña nache ne'ena 'aralamaxat nhuo' le'ecpi nalec yi'ie lma'. Qaq 'am Ñatamnaxala' souaxat de'era 'arquagaxanaqtaic, nache 'aŷa'anem na choxoraqpi na lhuenecpi.

¹¹Ñim Nataxala' ŷan da la'aqtac, nache qalota na 'alpi na jec da ŷa'axatec de'era la'aqtac, 'eeta':

¹²«Mashe datauec so nta'alpi qataq so nalleppi.» Qaq ne'ena 'alpi maye hueta'a ne'ena nŷecpi, nache ŷanec na nhuotaxanaxat maye chegaqaigui ne'ena pa'aguenaxauapi.

¹³Nam 'eeta'am ana laua na qoto' maye qalapaxalec na lcat plata, qataq na laue qalapaxalec na no'on lcat oro. Qalaxaye da qoñiita huo'o na no'onaigui na 'atetpi.

¹⁴Qaq Ñim Qaica ca ŷaqalanapec co'ollaq datauec naqa'en so nta'alpi, nache ana aloñi talec añi qasoxonaxa Salmón.

¹⁵ŷataqta qaŷoqotchegueme ana qasoxonaxapi ye Basán, qataq qaŷoqotchegueme ana lmiilo.

- ¹⁶Qami' qasoxonaxal maye qami' qañoqotcheguemeque, ¿ta'ainco' da ýataqta qarquiýaitega da qauloita'a, añi qasoxonaxa maye huotaique da netaña Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Qaq Ñim Nataxala', nache 'eetai' qome da netaña añimaye.
- ¹⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýataqta qalota ana laigonapi maye nalaataxaquipi, qaq nache chegoqchiguiña añi qasoxonaxa Sinaí da netangui anamayepi da naña añi lalamaqte atamnaxaqui.
- ¹⁸'Am Ñatamnaxala', 'asheguema co'ollaxa na qañoqotcheguema da 'auauec na 'oxonecpi, nache 'auaconeguet ana lsheetenaxanaqte na shiýaxauapi, qataq ivira'a na saýalaq huo'o 'anqa'en añi isheeten.
- ¹⁹Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala', Ñim Qanatamnaxala' qataq qarca'alaxaqui, maye 'enauaque naua na'axa'te da ýachetac na qaya'acpi.
- ²⁰Ñim Nataxala', maye Qanatamnaxala' Ñimaye Lo'onatac 'Enauacna maye deca'alaqtaxan, qataq ishet da qomi' nca'alaxateeguesopa da nleuaxa.
- ²¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna ilaxachigui qome na lqaic na mpa'aguenaxauapi, na lqaic na queto'ot da ýo'ottac na lasouaxashetpi.
- ²²Ñim Nataxala' 'enapec: «'Auachegoqchiguiña qome ye Basán da 'am ñe'eguelaxat, qataq 'auachegoqchiguiña ñaqa'en ye ýataqta qañoqchiguiña, aso auaxai da 'am ñe'eguelaxatsheguem,
- ²³da yaqto' nachilliguilo naua 'arapia'ate na ltago'q na 'ampa'aguenaxauapi, qataq na 'arelo pioxoppi, napilec qome ne'ena ntago'q.»
- ²⁴'Am 'Aro'onatac 'Enauacna, maye Ñatamnaxala' qataq Ita'a, añi 'aralamaqte atamnaxaqui qailota'a na inoicchiguiñi shiýaxauapi maye ýo'oxoreetac da 'ayo'oxoyec.
- ²⁵Na do'onaxaatacpi hua'auta qaq na ivictapigui ana nviq ue nca'ataxaatauo. Qaq na qa'ampiolec huetangui na laiñi, iuaxaatagui ana lasaqui axanatapi.
- ²⁶Qavio'oxoyiñi qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qalapoñiita'a't, Qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala', qami' maye qauachegoqoiguet so Israel.
- ²⁷Qaq somayepi datataueegue so chegoxoguetpi so Benjamín, qataq so qalota lataxala'pi ye Judá, Zabulón, qataq ye Neftalí.
- ²⁸'Am Ñatamnaxala', ña 'auachaxan da 'ara'añaxac, ña 'avi'eguelaxalec da 'auachaxan de'era 'ara'añaxac, maye sauanaqchigui co'ollaq qomi' 'autaua'n.
- ²⁹Qaq souaxat añi 'aralamaqte atamnaxaqui maye naña ye Jerusalén, añim taña naxa na nta'alpi da 'am iroua'a na lachetaqtaxanaxatpi,
- ³⁰nache 'aviraxato'ot ne'ena shiýaxauapi, maye 'eeta'am na shiguiýacpi da netaigui ana na'aate, maye 'eeta'am na ýataqta yeloxoicpi toropi qataq na ýotta'a't shiýaxauapi maye 'eeta'am na huaca llalaqpi. Qataq 'auo'ot qome da 'am

nmanot, nache 'am ndoua'a na lcat plata, qataq 'aulagaxat qome na ÿotta'a't shiŷaxauapi maye loquiaxaicpi.

³¹Qaq ye Egipto le'ecpi namaq qome na ltaxaŷaxanaxanecpi, qataq ye Etiopía qalaq ŷanot da lhuaqŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³²Qami' maye qauloitague' na netalec ana 'alhua, qauo'onaxañiito'ot qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qauo'oñi ca no'onec da qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala',

³³ñim netalec na piguem, nam piguem maye nache 'eetai' co'ollaxa. Ñimaye qaŷa'axaŷa naqa'en da lavilŷaxac, dam ŷataqta 'añaxaic lavilŷaxac.

³⁴Ñaq qauauattoñiita qome da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da la'amaqchec huetalec na Israel le'ecpi, qataq da la'añaxac iviro'ot na piguem.

³⁵ŷataqta huo'o da 'archec 'Am 'Auo'otapecna, da qoueta'a añi atamnaxaqui maye 'aralamaqte. Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi ŷanem da la'añaxac qataq da lquesaxanaxa na lalamaxat nhuo' le'ecpi. ¡Qaq ŷataqta qaŷo'oxoren qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

Salmo 69

Da na'alaxac da huo'o da naquicoxo

¹Ñaq aŷem 'anca'alaxatec 'Am Ñatamnaxala', cha'aye mashe yaqta'a da aŷem 'ogaxaic,

²qataq huotaique da seyiiñi, sootangui na qaŷoqchiguingui nshaxa, maye saishet naqa'en da huo'o ca sapelec. Qataq sootaña na qaŷoqchiguiña pa'aguiñi na 'etaxat, qataq aŷem ŷaŷoxonaqchet na la'auaxac.

³Qataq mashe ñequi'iteeguesop da iŷaxanaxac, qataq mashe seuet ana ŷoqoichiqui, qataq mashe nasamyiñi naua ŷa'ai'te, souaxat da seuattaique ca ltaunaxanaxac Ñim Ñatamnaxala'.

⁴ŷataqta napacalec ye lcata na laue na iqaic na aŷem nquiŷatapega, ŷataqta qalota na choche aŷem npa'agueetega, nam huotaique da aŷem nlaxaañi, qaq ¿ca 'eeteco' da she'eguelaxat ca saishet da secachiŷa?

⁵'Am Ñatamnaxala', 'am 'auaŷateeta da aŷem 'enaqaic co'ollaxa, qataq saishet da 'am soxocheesop na ŷasouaxashetpi.

⁶'Am Nataxala', maye Qaica ca 'Auqalanaptec, saishet qome da huo'o da la'aloxo na 'am pe'etega. souaxat na ŷasouaxashetpi 'Am Natamnaxala' na Israel le'ecpi, saishet qome da huo'o da la'aloxo 'anqa'en nam ŷataqta 'am nmittaique.

⁷Cha'aye souaxat da qoneta, nache ñeque'etaxangui da ñesheunaguec, da ŷa'aloxo qalaq ŷapolec da ŷashiguiŷaxac,

⁸sheeta'am ca chegaqauec da salectaigui na ŷaqaŷañicpi, sheeta'am ca ŷaqa'a ca chegaqa'ague, da salectaigui na llalaqpi aso ŷate'e.

- ⁹Da ñauoche ñi 'arma' ñataqta aýem ñalauat, souaxat da aýem talec 'enauac da lsheunaxanaxac na 'am isheueetac.
- ¹⁰Da ivita da ñeýeetac qataq da ñeqouaqchet, nache namayepi aýem isheueetac.
- ¹¹Qataq da saayiñi naua anogo nasouaxaqui, nache aýem qane'eetapigui.
- ¹²Qaq na nso'ootaña ñi ñegueuo 'enauac da aýem na'aqtaxaatapigui, na ñyomaxaicpi qalaq ño'ot na lo'onecpi da aýem ñe'eetac.
- ¹³Qalaxaye aýem 'am seýaxaatacot 'Am Nataxala', 'Am Ñatamnaxala' aýem 'autauan nagui souaxat da 'arsoxoyec, nache aýem 'auasateguet qome souaxat da nache 'eetai' 'artaunaxanaxac, nache aýem 'anca'alaxatec qome.
- ¹⁴¡Aýem 'anqateeguesop qome na nshaxa! ¡Saishet da aýem iyiiñi naqa'en qome! ¡Qataq aýem 'anca'alaxateeguesop qome na aýem nquiýategapi, qataq na qaýoqchiguingui 'etaxat!
- ¹⁵Saishet qome da aýem 'aua'aqta'a da aýem ñaýoxonaqchet na la'auataxa na 'etaxat, qataq saishet da sangui 'anqa'en ana qaýoqchiguingui lle'eguelaxaso, ten qom nache aýem ñapogoña.
- ¹⁶Ñaq aýem 'auasateguet 'Am Nataxala' souaxat da 'arsoxoyec qataq da 'arquagaxanaqtaic, qataq da 'archoxonnataxanaxa, nache aýem 'anamata'a qome.
- ¹⁷Saishet qome da aýem 'anqañochochesop, qataq sa 'anaýaloxon qome da aýem 'auasateguet, cha'aye sootaigui da ñiqui'ic.
- ¹⁸Saishet qome da aýem 'auýotaique, qataq aýem 'anca'alaxatec, qataq aýem 'anqateeguesop na ñepa'aguenaxauapi.
- ¹⁹'Am 'auaýateeta da ñesheunaguec, qataq da icoxo qataq da ñe'enaguec, maye ñeque'etaxaatapigui qataq 'am 'auauattoota na aýem ipa'agueetacpi.
- ²⁰Da ñesheunaguec ñataqta ilaxatta aña iquiyaqte, nache ño'ot da ñelauchiguiñi qataq qaica ca ña'añaxac, qataq qaica ca naigui da ñimittaique ca aýem icochaq qataq ca aýem ichoxoren.
- ²¹Da huo'o na iqouaxa qalaq aýem qaiquia'axanec na deshenataxan qataq da huo'o na ñaquip qalaq aýem qanýomaxangui na 'euxaic lataxa.
- ²²Qaq ñoqo'oye 'auo'otec qome namayepi, da maiche que'emaxam da lquia'axac.
- ²³Qataq ñaq 'auo'otec qome da sanauaani namayepi, qataq nache 'eetai' da iviloxo'l 'anqa'en naua lchel.
- ²⁴Ñataqta 'auasaxalec namayepi da 'aralemataic, qataq da 'ettaigui 'arayeloxo ivirauga qome namayepi.
- ²⁵Qataq tooleguete 'anqa'en naua lanataqa'ate, qataq qaica da huo'o ca netaiguiilo naua lma'ate.

- ²⁶Cha'aye namayepi icaatac na 'auo'ot da nque'eenaxac, qataq ÿe'eetac da nqui'ic na 'auo'ot da lque'emaxa.
- ²⁷Anquigaxattec qome da 'aÿa'anem na ÿo'ottac saÿaÿamaxaÿi, qataq saishet da nhuanaua'a 'anqa'en da 'arca'alaqtaxanaxac.
- ²⁸Auapalaxat na le'enaxatpi maye nanettalec aca lmalate da nca'alaxa, saishet da 'aualecnoigui aca le'enaxat lmalate na no'on da lataxac.
- ²⁹Qaq aÿem maye salola qataq huo'o da ñeque'eenaxac, ñaq aÿem 'anachalataxaaÿi 'Am Ñatamnaxala', qataq aÿem 'anca'alaxatec.
- ³⁰Qaq aÿem qalaq so'onaxan da sho'oxoren da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, sho'oxoren Ñimaye qataq saatacot da ña'achecÿaxac.
- ³¹Qaq Ñim Nataxala' ÿataqta ÿactec da machiguiÿi qome naqa'en de'era, qaq saishet da 'eeta'am naqa'en da qaÿavigaxat ca huaca da qoÿanot Ñimaye, huo'otaq ca huaca llalec maye lÿatreuo naua lcoue qataq naua nna'ache.
- ³²Qaq da ila'a de'era na huo'o da nque'eenaxac, nache machiguiÿi qataq na'añaxatapigui' da lquiyaqteÿaxac, da nmittaique Ñim Lo'onatac 'Enauacna,
- ³³cha'aye Ñim Nataxala' hua'axaÿa na choxoraqpi, qataq saishet da ÿo'otan na lalamaxatpi maye qaicoñettai'.
- ³⁴Qaq ÿo'oxoren qome Ñimaye na piguem, 'alhua, auaxai, qataq 'enauac na huo'o da lca'alaxa maye netaleguete naamaye.
- ³⁵Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxatec qome ye Sión, qataq no'oxoosheguem na huaqta'a't nÿecpi ye Judá, qaq nache naña yemaye na nhuo' le'ecpi, da ÿauo'o lalamaxat yi'ie 'alhua.
- ³⁶Nache na llalaqpi so lamaxashecpi, nalec qome yemaye da ÿauo'o lalamaxat. Qataq na ÿauotec da le'enaxat Ñimaye nache netalec yemaye.

Salmo 70

Ñaq 'auanac da aÿem 'autauan

- ¹'Am Ñatamnaxala', 'auanac qome da aÿem huesochiguiÿi 'anqa'en, 'Am Nataxala', sa 'anaÿaloxon da 'auanac da aÿem 'autauan.
- ²Ñaq 'auauo'o qome da la'aloxo na nshetaique da aÿem ÿalauat, qataq datauec souaxat da la'aloxo na nshetaique da huo'o ca aÿem ÿo'otec saÿaÿamaxaÿi.
- ³Qataq ÿe'eguelaq 'anqa'en da datauec, souaxat da la'aloxo nam aÿem ÿe'eetac.
- ⁴Qalaxaye 'enauac na 'am nmittaique ÿataqta machiguiÿi, qataq na nqopita da 'arca'alaqtaxanaxac, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿataqta lta'araic da la'amaqchec.»

⁵Qaq aýem maye aýem choxoraq qataq huo'o da ñeque'eenaxac 'Am Ñatamnaxala', sa 'anaýaloxon qome da 'auanac da aýem 'autauan cha'aye nache 'am da aýem 'autauaatac, qataq aýem huesochiguiñi 'anqa'en, saishet qome da 'am qaýaloqteguet 'Am Nataxala'.

Salmo 71

Da natamnaxac so ña'axaiquilec

¹'Am Nataxala', 'am she'eguenot da yaqto' aýem 'ampaxattalec, saishet qome da 'auo'ot da ña'aloxo.

²Cha'aye ñataqta no'on da 'arataxac, nache aýem 'anca'alaxatec qataq aýem 'ampaxattalec, aýem 'aua'axaýa qome qataq aýem 'anca'alaxatec.

³Aýem 'ampaxaalec qome qoneta'am aca coma' maye ñe'eguenaxaqui, acam coma' maye nache 'eetai' naxa da ñe'eguenaxaqui. Ýoqo'oye 'aýa'an qome ca 'ara'aqtac da aýem 'anca'alaxatec, cha'aye 'am qoneta'am aca coma' maye ñe'eguenaxaqui.

⁴'Am Ñatamnaxala', ñaq aýem 'anca'alaxateeguesop da lhuaqýaxac na qauemaicpi, qataq da la'añaxac na laataxanaxaicpi, qataq loquixaicpi.

⁵Cha'aye 'Am Nataxala', nache chegoqchiguiña, co'ollaq ñaq aýem nsoqolec da ñataqta 'am ipe'et qataq aýem 'antela'a.

⁶Cha'aye co'ollaq ñaq sootaigui na lauel aso ñate'e, nache nale'ena da 'am sepe'etega. Qaq nache 'am maye ñañiguiñi 'anqa'en, qaq ýoqo'oye nache 'eetai' qome da 'am sho'oxoreetac.

⁷Qaq ñataqta qalota co'ollaxa na aýem ña'aalac, qalaxaye 'am maye nache 'am ñe'eguenaxala'.

⁸Ýoqo'oye 'enauac ye na'a'q da 'am sho'oxoreetac, qataq da sa'axattac da 'ayo'oxoyec.

⁹Qaq saishet qome da aýem 'auo'otan qom mashe aýem ña'axaiquilec, qataq saishet da aýem 'aualat qom mashe qaica ca ña'añaxac.

¹⁰Cha'aye na aýem ipa'agueetacpi qauema naua la'aqtaqa da aýem detaqttega, qataq huaxaýa't da aýem detaqtapigui.

¹¹Nache 'eeta': «Ña qaucañiýapec qataq qauacoñiua'a, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe ca'ai, nache qaica ca ishet da nca'alaxatec.»

¹²'Am Ñatamnaxala', saishet qome da aýem qaýoqtaique 'anqa'en, sa 'anaýaloxon qome da 'auanac da aýem 'autauan.

¹³Ñaq na'aloxoota'acra' 'anqa'en na aýem ipa'agueetac, ña 'auauo'o qome da na'aloxonaxac na huotaique da aýem ýo'otec ca qauem.

¹⁴Qaq aÿem qalaxaye nache 'eetai' qome da 'am ñaquitto'ot, qataq nache ñequigaxattauec da 'am sho'oxoreetac,

¹⁵qaq 'enauac qome ye na'a'q da 'am sa'axattac, da nache 'am da qomi' 'anca'alaxatrec, qataq qomi' 'anema da ñaÿamaqchiguiñi lataxac. Qaq na'aictoxo' da sa sevi' da saÿaten ca lcata damaye.

¹⁶Qalaxaye sa'axattac qome na lta'araicpi maye 'auo'ot 'Am Nataxala', sa'axattapeguec qome da nachaq 'amta da no'on da 'arataxac.

¹⁷'Am Ñatamnaxala', nache chegoqchiguiña co'ollaq ñaq aÿem nsoqolec da aÿem 'auapaxagueetac, qaq nache ivitta'a nagui da sa'axattapeguec na 'auo'otpi maye ño'ot da na'aalaxa.

¹⁸'Am Ñatamnaxala', saishet qome da aÿem 'aualat, na'aictoxo' da mashe aÿem ña'axaiquilec, qataq ñapagaq na iqaic cha'aye sauotaique da shecto'ot da sa'aqtaxaateguem da lta'araic 'ara'añaxac ne'ena shiÿaxauapi, qataq ca ñaq natauo maye chegoxoguetspi namayepi.

¹⁹'Am Atamnaxala', da ñaÿamaqchiguiñi 'arataxac ñataqta iviro'ot na piguem, 'Am Atamnaxala' ñataqta lta'araic na 'auo'otpi co'ollaxa, qaq ñataqta qaica ca 'am 'eeta'am.

²⁰Qaq na'aictoxo' da qalota co'ollaxa na aÿem 'auauanaqchetec, que'eenaxaguesat qataq na sa ñaÿamaxañisat, qalaxaye qaltaq aÿem 'auachegoxotchiguiña qome, na qaÿoqchiguiña ana 'alhua da qaltaq aÿem 'anca'alaxatec,

²¹qataq 'anquigaxatec qome da ña'amaqchec, qataq 'avi'eguelaxalec da aÿem 'aua'añaqchet.

²²Qaq aÿem 'am sho'oxoreetac qome, sauota'a ana nvique arpa qataq ana salterio, so'onaxaatalec da 'aupacchiguiño naua qona'ape, 'Am Ñatamnaxala' maye qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

²³Ñataqta samachiguiñi da 'am so'onaxaato'ot, cha'aye 'anca'alaxatec da ñachaalataxac.

²⁴Qataq 'enauac ye na'a'q da sa'axattac, da ñataqta nalochiguiñi 'arataxac, cha'aye na nmittaique da aÿem ño'otec ca qauem, ñataqta nsomaxana't qataq huo'o da la'aloxo.

Salmo 72

Da 'eetec da qanatameelec ca nta'a

¹'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna 'aÿa'anem qome na nta'a, da ñaÿamaqchiguiñi qataq nalochiguiñi 'arataxac.

²Yaqto' da nmit na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi qataq na choxoraqpi, qalaq ño'otec da ñaÿamaqchiguiñi qataq nalochiguiñi lataxac.

³Qataq ana qasoxonaxapi ñanem qome ca nlagaxayec na nhuo' le'ecpi, qataq ana comarelecpi ñan ca no'on nataxac.

⁴Qataq ca nta'a ño'otec qome ca nalachiguiñi lataxac na choxoraqpi, qataq nca'alaxatec na llalaqpi na huo'o da lhuenaxanaxa, qataq huetaiya' naqa'en na sa iyacnapec namayepi.

⁵Qaq que'eca nta'a nache 'eetai' qome, da huo'o naq 'enec naqa'en da qoneta, qom ñaq huo'o añi nala' qataq ñi ca'agoxoic.

⁶Qataq 'eeta'am qome na auot da ipettalec ca nanaxanaqa', qataq na sheue da ipettalec ana 'alhua.

⁷Qataq caua na'axa'te maye huaiguilo da lo'onataxanaxac, da nta'a ñataqta no'on qome da lataxac, qataq chochaq huañi da nlagaxayec, choche ivitta'a da qaica so ca'agoxoic.

⁸Qataq imata'a't qome da ilo'ogue ana auaxai, chegoqchiguiña ye tala Éufrates, nache ivitta'alo naua loga'te ana 'alhua.

⁹Qataq nañanot qome camaye na mpa'aguenaxauapi, maye netalec ye toolec 'alhua.

¹⁰Qataq na nta'alpi maye lma' ye Tarsis qataq nam netalec ana ñaqauga 'alhuapiole, qataq na nta'alpi maye lma' ye Sabá qataq ye Sebá, ndotega qome camaye na lachetaqtanaxatpi.

¹¹Qataq 'enauac na nta'alpi ña'aroto naua l-llecte camaye, qataq 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi do'onataxanot qome.

¹²Cha'aye que'eca nta'a nca'alaxatec qome, ca choxoraq maye iñaxaataique ca ntaunaguec, qataq ca deuenaxaatac maye qaica ca itauan.

¹³Qataq ichoxoren ca choxoraq qataq ca deuenaxaatac, qataq nca'alaxatec da nachaalataxac na choxoraqpi.

¹⁴Qataq nca'alaxateeguesop ca ipataqtañi qataq saiyacnapec namayepi, qataq da nloquixanataguec, cha'aye ñañaten da ñataqta huo'o naq naigui da nachaalataxac.

¹⁵Qaq nache 'eetai' qome da nca'altauec que'eca nta'a, qataq qoñanem na lcat oro maye chegaqa'a ye Sabá, qataq saishet qome da vi'iiguat da qanatameetalec, qataq 'enauaque naua na'axa'te da qañasaqtapeguelec da nchoxonnataguec.

¹⁶Qataq chochaq huañi qome na trigo 'enauac ana 'alhua, qataq imattalec qome na trigo na pa'asheguem ana qasoxonaxapi. Qataq ana ala ñaxat qome 'eeta'am na huetalec ye Líbano, qataq ñataqta qalota ana ala, 'eeta'am ana huoue maye no'onaxa lashe.

¹⁷Qataq nache 'eetai' qome da sa imeuo da le'enaxat, qataq da na'aqtaguec nache 'eetai' qome 'eeta'am añi nala'. Qataq chegoqchigui qome da le'enaxat camaye, da

'enauac na ÿotta'a't shiŷaxauapi ŷaconeguet da nchoxonnataguec, qataq 'enauac namayepi da ŷamata'ac da machiguiñi.

¹⁸ŷataqta qaŷo'oxoren qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, cha'aye nacheñita ŷo'ot na lta'araicpi maye ŷo'ot da na'aalaxa.

¹⁹Nache 'eetai' qome da no'on da ŷo'oxoraic le'enaxat. Qataq 'enauac ana 'alhua imattalec da llo'oxoyec. ¡Aja' nache 'eetec!

²⁰Qaq 'ena na tachiguiña da natamnaxac so David, maye llalec so Yesé.

Salmo 73

Da Isoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷataqta soxoraic, ichoxoren na Israel le'ecpi, nam qui'itte' naua lquiyaqte.

²Cha'aye mashe hua'c da souaño, qataq saxanaqca qapio'olec nache sesalvi.

³Cha'aye huo'o da iquiŷaxa na na'amqaanaxaicpi, qataq souaxat da nquictasheguem da lsallaxa na qauemaicpi.

⁴Cha'aye namayepi ŷataqta no'oitom da nachaalataxac, ŷoqo'oye qaica da leetapigui lauel da ileu,

⁵saishet da nque'etaxaatapigui da nque'eenaxac na laŷepi shiŷaxauapi, qataq sa nauane' da huo'o ca nque'eenaxac da 'eeta'am na laŷepi.

⁶Qaq ŷoqo'oye da ño'oxonnaxac 'eeta'am da nqolaataña aca nqola, qataq da qaica ca iren 'eeta'am naqa'en aca lapoto.

⁷Naua la'ai'te qalaq npoqtrec souaxat da chaxaraicpi, da lashiguiŷaxac qalaq yo'oqta na qauem lhuennataxacpi.

⁸Qataq 'enaxanaxaicpi qataq qauema naua la'aqtaqa da ŷo'ot da loquixac, qataq ŷe'enai' ca lŷa, qataq ŷareetalec,

⁹da detaqa qalaq quetega na piguem, naua la'aqtaqa qalaq queuotegueleguete ana 'alhua.

¹⁰ŷoqo'oye na shiŷaxauapi ŷo'oxoreetac, cha'aye saishet da ŷanata ca lasouaxashet namayepi.

¹¹Qataq ivitta'a da 'enapec: ¿Ca 'eeteco' da ŷaŷaten de'era Ñim Lo'onatac 'Enauacna? ¿De'era saishet qome da ŷaŷaten Ñim Nataŷaña 'enauacna?

¹²Qaq 'era da 'eetec ne'ena qauemaicpi, da ŷataqta saishet da nque'eten, qalaq nquictasheguem da lsallaxa.

¹³Qaq ŷataqta qaica ca naigui da qui'itta ñaqa'en aña iquiyaqte, qataq da qui'itte' ñaqa'en naua ihua'q da saishet da ŷashelgui ca qauem.

- ¹⁴Cha'aye imauéc ye na'a'q da aýem qaiuaxaatac, qataq aýem qaiuaxaatac ye nte'eta.
- ¹⁵Qaq taxa da se'enaxat da lhuennataxác namayepi, nache sogote taxa da huo'o ca satenachet na 'aýa'alaqpi.
- ¹⁶Qaq co'ollaq sauotaique da saýaten de'era, qalaq ýataqta huo'o da lqalaic.
- ¹⁷Qaq co'ollaq sevira da saigui ñi lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache huaña da saýaten ye taýa'a qom imeuo namayepi.
- ¹⁸Qaq cha'aye 'eesa da maiche 'aýa'anaña co'ollaxa ye ýataqta salvi, da yaqto' taýa'a 'anqa'en da nlaguiñi.
- ¹⁹Qaq choche nque'elaxatta qome da nlaguiñi namayepi, nache maiche nlaguiñi naqa'en da lcolanaxa namayepi.
- ²⁰Cha'aye qom ivita da 'anachaañi 'Am Nataxala', qalaq qoneta'am ca do'ocheta maye cheta'ague da nlouéc, nache ýataqta 'auo'otan da saq'en lataxác namayepi.
- ²¹Aýem ýataqta aýem nlaqchigui co'ollaxa da ñiqui'ic aña iquiyaqte qalaq ýataqta daýalli,
- ²²souaxat da qaica ca saýaanapec qataq da iualoxonaxác, nache sheeta'am ca shiguiýac da 'am ñachatto'ot.
- ²³Qalaxaye aýem nache 'eetai' naxa da 'am soota'aguet, nache 'auacoota'a na aýoiguishec ihuaq,
- ²⁴qataq naua 'arqataxaco aýem ýauecta'agueta, qaq que'eca pa'atec na'a'q nache aýem 'auaconeguet, da aýem ýo'oxoraq 'anqa'en.
- ²⁵¿Negue'tom ca neto'ot ñaqa'en na piguem? ¡Ye nache 'amta! Qaq da 'am sooto'ot nache qaica ca lýa ñeqopittega ana 'alhua.
- ²⁶Qaq da ýo'ocýaxác qataq iquiyaqteýaxác qaica ca la'añaxác, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýa'añaqchet aña iquiyaqte. Qaq Ñimaye nache 'eetai' da aýem hueta'aguet.
- ²⁷Qaq na 'am ca'ai qalaq taýa'a da ileu, cha'aye 'am 'aulaxachigui qome na saishet da 'am ýalaxaguet.
- ²⁸Qalaxaye aýem ñiquigueua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye nachera da ýaýamaqchiguiñi ñaqa'en. Cha'aye aýem sacho'ot da ñaquitaxác Ñim Nataxala', yaqto' ishet da sa'axatec 'enauac nam lo'onatacpi Ñimaye.

Salmo 74

Da atamnaxác da yaqto' qanca'alaxatec na nhuo' le'ecpi

- ¹'Am Ñatamnaxala', ¿ta'ainco' da qomi' 'auala't? ¿ta'ainco' da ýataqta 'eroigui da 'aralemataic, da 'aulemataýa ana qaguetapi maye maiche 'arhuateguishe?

²Ñaq 'auennata'a qome na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, maye 'arca'aguishecpi co'ollaq la'atchiguiñi na, nam 'arca'alaqtacpi co'ollaxa da yaqto' 'aralamaxat, qataq 'auennata'a qome añi qasoxonaxa Sión maye 'aranataqa' co'ollaxa.

³Ñaq 'auanac qome da 'aumeten ana 'aralamaqte atamnaxaqui maye mashe nlachiguiñi, 'enauac anamaye da nlachiguiñi naqa'en na 'am ipa'agueetacpi.

⁴Qaq na 'ampa'aguenaxauapi do'onaxaatalec da lauegaxanaxac, da hueta'a añi atamnaxaqui maye 'aralamaqte, nache ñanalec ana la'anaxanaqtepi maye chegaqauec,

⁵qataq 'eeta'am ca ldenaxaic da netaigui na aviaq, da ñauota'a aca nqachepe da iquesoqtac ana qo'oipaqpí,

⁶nache irolec aso qachepe qataq aso ntoqnaxanaqte, da nlaxatchiguiñi 'enauac so qo'oipaqpí maye llo'oxoraxatpi.

⁷Ime, nache ñavigaxat so npe'l maye 'aralamaxat, qataq ñataqta ñe'enai' añi atamnaxaqui maye 'aralamaqte, ivitta'a da huetaiya' naqa'en.

⁸Nache da lquiyaqteñaxac, 'eeta': «ñataqta nlachiguiñi ñaqa'enaq.» Nache ñavigaxat 'enauac aso atamnaxaqui, maye netalec ne'ena 'alhua.

⁹Qaq mashe sa selaqa'a da netasheguem ana qara'anaxanaqtepi, qataq qaica ca na'aqtaxanaxanec qataq sa sañaanaq ca ivitta'ague qome de'era.

¹⁰'Am Atamnaxala', ¿chaq laguio' da vi'iigué da qomi' isheueeta'ape na depa'aguenataxaatacpi? ¿Peta'a nache 'eetai' qome da isheueetac da 'are'enaxat namayepi?

¹¹¿Ta'ainco' ye 'aña'axaneuo na 'arhuaq? ¿Ta'ainco' ye choche 'ansoxoreuo naua 'arhua'q?

¹²Qaq 'Am Atamnaxala', nache 'eetai' co'ollaxa soua hua'au' vi'ie da nache 'Am Ita'a. Qaq nache 'am da 'anda'a da lca'alaxa na huetalec ana 'alhua.

¹³'Am 'aucolaxachigui co'ollaxa aso auaxai, 'aurolec da 'ara'añaxac, qataq 'aulaxachigui na lqaicpi so lta'araic shiguiñacpi maye auaxai le'ecpi,

¹⁴qataq dapaxaguet 'anqa'en na 'alhua so lqaicpi, so shiguiñac lta'araic le'enaxat Leviatán, nache 'aña'anem da aloq 'anqa'en na shiguiñacpi, maye huetauga ye toolec 'alhua.

¹⁵'Am 'auo'ot co'ollaxa na mpaxaatasheguem 'etaxat, qataq na talapi qataq deqaqa 'anqa'en na tala maye saq 'emapec.

¹⁶'Am 'aralamaxat ye na'a'q qataq ye pe, qataq 'auo'ot co'ollaxa ñi ca'agoxoic qataq añi nala',

¹⁷qataq 'aua'a'n co'ollaxa naua loga'te ana 'alhua, qataq 'auo'ot ye cotap qataq ye no'omaxa.

¹⁸Ña 'auennata'a qome 'Am Nataxala', da na 'am ipa'agueetacpi ñataqta 'am ñe'enai', qataq na shiñaxauapi maye qaica ca ñañaanapec, ñataqta qauema naua la'aqtaqa da 'am detaqtega.

¹⁹Saishet qome da 'aña'anem na shiguiñacpi, dam sa da'ñi nachaalataxac na 'aralamaxatpi, maye 'eeta'am ca qoto' qataq saishet qome da tatec da 'aucoua'ai da nque'eenaxac na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi.

²⁰Auennata'a qome da 'añaamaxataxac, cha'aye 'enauaque naua nma'ate ana'ana 'alhua, mashe nlaxaleguete da loquixac.

²¹Qaq saishet qome da ñe'eguelaxa da huo'o ca la'aloxo, nam qaica ca nyacnataquecpi, nacherata da ño'oxoreetac qome da 'are'enaxat ca choxoraq, qataq ca huo'o da lhuenaxanaxa.

²²'Am Ñatamnaxala', 'anachaañi qome, ña 'ampaxaalec da qoneta, 'auennata'a da 'enauaque naua na'axa'te da 'am isheueetac na qaica ca ñañaanapec.

²³Saishet qome da 'aucoua'ai da la'alaxac na 'am ipa'agueetacpi, cha'aye da lliña't la'alaxac namayepi ñataqta nquictauec.

Salmo 75

Ñim Nataxala' nacheñi ñi nmit 'enauacna

¹'Am sanaxam da qana'achec 'Am Atamnaxala', 'am sanaxam da qana'achec, cha'aye sa qañapeque da 'are'enaxat qataq so'onaqtac da 'ayo'oxoyec, maye ño'ot da na'aalaxa.

²Ñim Nataxala', 'eeta': «Qom ivita ca na'a'q maye sacooteua'a, da so'ot ca nalochiguiñi lataxac,

³nache cholaxan ana 'alhua qataq 'enauac na netalec anamaye, cha'aye nachañem da ñelletañi anamaye.»

⁴Nache na na'amqaanaxaicpi shenapega da: «Saishet da na'amaqten» qataq na qauemaicpi shenapega da: «Saishet da ño'oxoren»

⁵qataq «saishet da ño'oxoreetac da la'añaxac, qataq saishet da na'amaqten da detaqtac.»

⁶Cha'aye da 'amqaanaxac, saishet da chegaqa'ague da nala' lliguisheguem huo'otaq da avit, huo'otaq ye toolec 'alhua huo'otaq aye qasoxonaxapi,

⁷cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñi nmit 'enauacna, nache ishet da huo'o ca huetaiya' naqa'en, qataq ishet da huo'o ca nauaxañaxaasheguem.

⁸Ñim Nataxala' nasoqta'a aso ñomaxaqui, huetagui na lataxa maye ñotta'a't na lalague qaq Ñimaye qom icorec somaye, nache 'enauac na qauemaicpi maye huetalec ana 'alhua, ñyomigui qome nache ivitta'a da ñauta.

⁹Qalaxaye aýem nache 'eetai' qome da sa'axattac Ñim Natamnaxala' so Jacob, qataq sho'oxoreetac Ñimaye da so'onaxaatac.

¹⁰Cha'aye Ñimaye ilaxachigui qome da la'añaxac na qauemaicpi. Qalaxaye nquiguisheguem naqa'en da la'añaxac ca no'on da lataxac.

Salmo 76

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta huegaxanaxaic

¹Na lma' ye Judá ñataqta ñauattoota Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq na lma' ye Israel ñataqta ño'oxoraq naqa'en da le'enaxat Ñimaye.

²Qaq ye Jerusalén nache naña añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñimaye, yem lanataqa' maye naña ye Sión.

³Qaq nache huaña yemaye da ñacagaxachigui aso checnapi, checnecpi, npaqtaxanaqtepi, ñeelonecpi, qataq 'enauac so no'ogoxonaxatpi.

⁴Am, ñataqta 'am ño'oxoraic, da 'ara'amaqchec qalaq napacalec ana choche tatec qasoxonaxapi.

⁵Som ñataqta 'añaxaicpi qalaq ñataqta qanhuotta, som ñataqta 'añaxaicpi qalaq sa ñañoxot da huo'o ca ño'ot, souaxat da do'ochaañi.

⁶Qaq 'am maye Natamnaxala' so Jacob, co'ollaq 'aviraxato'ot somayepi, nache saishet da derañapigui' aso laigonapi qataq so lalo caipi.

⁷Cha'aye ñataqta 'am chaqaic, ¿qaq negue'tom ca ishet da nachattañi da 'am nachatto'ot, da ivita da 'eroigui da 'aralemataic?

⁸Qaq chegoqtot na piguem da 'auachaxan da nalochiguiñi lataxac da huo'o ca 'anmit, nache ana 'alhua huo'o da lcolanaxa nache ñataqta ñe'emaqtom.

⁹Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, da ivita da 'anachaañi da 'auo'ot ca nalochiguiñi lataxac da yaqto' 'anca'alaxatec 'enauac na choxoraqpi maye huetalec ana 'alhua.

¹⁰Da lalemataic ca shiñaxaua qalaq nmeneguet da 'año'oxonnataguec, ivira'a ca saq 'amaqtaq lalemataic qalaq ño'ot da 'ayo'oxoyec.

¹¹Qami' qaña'añiñot ca qara'aqtaqui Ñim Nataxala', maye Qanatamnaxala'ai, qalaxaye qaupaquiichigui. Nataqa'en qami' maye qoñiitaña na saqañapeque, qandoiua'a qome aca qarachetaqtaxanaqche, ñim ñataqta huo'o da lchec.

¹²Cha'aye Ñimaye ishet da nqat da nachaalataxac na llalaqpi na nta'alpi, qataq ño'otec da lcolanaxa na nta'alpi maye netalec ana 'alhua.

Salmo 77

Da qaiuennataxaalec na ño'otpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna

- ¹Ŷataqta ña'axannec da ivilŷaxac da seŷaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' Ñimaye ishet da aŷem hua'axaŷa.
- ²Da huo'o da ŷaquicoxo qalaq ñimittaique Ñim Nataxala', qataq sachaxaato'oto naua ihuaxaye da ñeqouagaxaueetac ye pe, qalaxaye sa sanata ca ŷo'ot da ŷamaxayec.
- ³Qaq naxa da tachigui ye iuel Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñeŷeetac da seuennataxaatac qalaq qaica ca ŷa'añaxac.
- ⁴'Am Nataxala' ŷataqta qaica 'anqa'en ca ŷo'ochaxa, qataq qaica ca ñaŷanqa', ivira'a da saishet da setaqa.
- ⁵Qaq huo'o naxa da tachigui ye iuel soua hua'au' na'axa'te, qataq soua hua'au' vi'ie,
- ⁶qataq tachigui naxa ye iuel da so'onaxaatac ye pe, nache seuennataxaatapeguelec de'era, nache ñenattapeguela't, sheeta':
- ⁷«¿Peta'a chochaq tatec qome da denotac Ñim Nataxala', nache saishet da qaltaq ŷe'eguelaxa da qomi' nqouagueeque?
- ⁸¿Mashe imeuo peta'a da lsoxoyec? Qataq ¿mashe imereuo peta'a naua ŷa'n la'aqtaqa co'ollaxa?
- ⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ¿peta'a mashe icoua'ai da lqouagaxanaqtaic? ¿Peta'a ŷataqta dalemata Ñimaye, nache saishet da huo'o ca ichoxoren?»
- ¹⁰Qaq nagui da seuennataxaatac qalaq ŷataqta huo'o da lqui'ic ñaqa'en da Ñim Nataŷaña 'enauacna saishet da 'eeta'am so hua'autec lataxac da qomi' ilo'ogueta.
- ¹¹Qaq nacherato' da seuennate, nam qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec maye ŷo'otpi Ñimaye, nam ŷo'otpi co'ollaxa soua hua'au' vi'ie.
- ¹²Qataq seuennataxaalec 'enauac nam ŷo'otpi co'ollaxa Ñimaye, qataq sa'axatec 'enauac qome damaye.
- ¹³'Am Atamnaxala', ŷataqta qui'itte' naua 'aro'onataxanaxaco, ¿negue'tom ca lŷa Atamnaxala' da 'eeta'am da 'ara'amaqchec?
- ¹⁴'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna nache 'am da 'auo'ot na qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec, qataq 'auauattonaxanaxanec co'ollaxa da 'ara'añaxac, na ŷotta'a't shiŷaxauapi ana 'alhua.
- ¹⁵Qataq 'auauota'a co'ollaxa de'era 'ara'añaxac, da 'anca'alaxatec na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, nam llalaqpi so Jacob qataq so José.
- ¹⁶'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, co'ollaq 'am ilo'ot na 'etaxat nache huo'o da lcolanaxa, qataq cholaxan na 'etaxat maye ŷataqta qaŷoqchiguingui,
- ¹⁷nache na lo'oc na piguem anacot na auot, qataq ŷalachigui na piguem, qataq hueteguelo na lqashelgaxa.

¹⁸Nache qaŷa'axaŷa na lalataxa Ñimaye, chemaqtapoigui ana daua'ache, nache ana 'alhua yo'oqchiguiñi souaxat na lqashelgaxa, nache ana 'alhua deraŷapepec souaxat na nacholaxanaxa.

¹⁹Nache 'auo'otegue so ñec huangui aso auaxai, nache 'aua'axasoxoolec na qalota 'etaxat, qalaxaye qaica da huo'o ca ŷanata so lliguiyiñi naua 'arapia'ate.

²⁰Qataq 'auauecta'aguet na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, 'eeta'am 'anqa'en ana nlo qagueta, 'auachegoxotchiguilo soua Moisés qataq so Aarón.

Salmo 78

Na ŷo'otpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qami' ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, ŷataqta qauloŷeeguet qome da ŷapaxaguenataxanaxac, ŷataqta qana'axaŷaxañiichigui de'era shenapepec.

²Aŷem setaqa qalaxaye sauota'aisalo naua ŷaloqnaxanaqa'ate, ñanoldec naua na'aqtaqa maye saqcha'alo, maye huetoiguilo soua ŷoxoguelo vi'ie.

³Nam sa'axasoqchiguilo co'ollaxa qataq mashe saŷatena'q, nam qomi' da'aqtaxaatapeguema som qarta'alpi,

⁴naamaye saishet qome da soxotaqtaisopa nam qoyalaqpi, sa'aqtaxanaxam nataqa'en cam ñaq naŷa'acna, da ño'oxonnataguec Ñim Nataxala', da la'añaxac qataq nam ŷo'ot da na'aalaxa maye ŷo'otpi co'ollaxa.

⁵Ñimaye lapaxañi co'ollaxa da llec na la'aqtacpi da yaqto' ŷanem so Jacob, qataq na lqataxacpi da yaqto' ŷanem so Israel, nache ŷamaxalec so hua'au qarta'alpi da ŷapaxaguenec na llalaqpi.

⁶Yaqto' cam ñaq natauo ishet da ŷaŷaten damaye, qataq cam llalaqpi maye ñaq taŷa'a da ñiguiñi, nataqa'en ŷapaxaguenec qome damaye cam llalaqpi,

⁷yaqto' ŷataqta ŷauo'o da naquitaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saishet da icoua'ai nam ŷo'otpi Ñimaye, qataq ŷataqta ŷalaxalec na lamaxasoxonaxacpi.

⁸Yaqto' saishet da 'eeta'am som hua'au chegoxoguetpi, maye sa ŷalaq qataq qaica ca ŷaŷaanapec, saishet da ŷataxalec da lquiyaqteŷaxac qataq naua lhuennataxaco, som shiŷaxauapi maye saishet da ŷoqta quetegue Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Na maiche nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Efraín, maye na'atchiguiñi na lo'ogoxonaxat qataq na lchecnecpi qataq ana lchecnapi, qalaq namayepi datauec so na'a'q maye huaigui so loquiaxac.

¹⁰Saishet da ipaguelec da la'aqtac co'ollaq naŷamaxate' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq saishet da ŷalaxalec da lapaxaguenataxanaxac Ñimaye.

¹¹Qataq icoua'ai na ŷo'otpi co'ollaxa Ñimaye. Nam qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec maye ŷachaxana namayepi.

- ¹²Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot co'ollaxa nam ño'ot da na'aalaxa ñauaachigui naqa'en so qarta'ailpi huaña ye 'alhuapi ye Soán maye huaigui ye Egipto.
- ¹³Ñimaye icolaxachigui co'ollaxa na 'etaxat aso auaxai, qataq qaña'axasoxoolec naqa'en asomaye, qataq vi'igueta naqa'en na 'etaxat 'eeta'am na mpaqtanaxat.
- ¹⁴Ye na'a'q qalaq ñauecta'aguet naqa'en somayepi so lo'oc na piguem, qataq ye pe qalaq ñauecta'aguet naqa'en na le'eraxa so norec.
- ¹⁵Qataq huaña ye toolec 'alhua da ipoxoñaxachigui aso coma', nache ñanem somayepi da ñomigui se'eso qalota 'etaxat.
- ¹⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachegoxottoigui so coma' so la'auaxac na 'etaxat, maye 'eeta'am na tala da la'auataxa.
- ¹⁷Qalaxaye somayepi co'ollaxa queto'ot da ño'ottac na sañañamaxarenpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq sa ñalaxaguet Ñim Natañaña 'enauacna co'ollaq huaña ye toolec 'alhua.
- ¹⁸Qataq ñe'eguen Ñimaye, nache ñaxaataique ca nallec maye nshetaique.
- ¹⁹Nache detaqtega Ñimaye, 'eeta': «¿Peta'a isheto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ño'ot ca nquia'axac da huaña ne'ena toolec 'alhua?
- ²⁰Qaq 'eesa co'ollaxa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ipoxoñaxachigui aso coma' qataq chegaqagui naqa'en so la'auaxac 'eeta'am na tala, nache ipaxaalec naqa'en ana 'alhua, qalaxaye, ¿isheto' peta'a da ñan ca nallec? qataq ¿isheto' peta'a da ñanem ca lapat ne'ena lalamaxat nhuo' le'ecpi?»
- ²¹Nache Ñim Nataxala' co'ollaq hua'axaña de'era nache dalemata, qaq de'era lalemataic 'eeta'am ca norec, da dalemataña so Jacob.
- ²²Souaxat da saishet da pi'ña'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq sa ña'amaqten da ltaunaxanaxac Ñimaye.
- ²³Qalaq ñaqaiyeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñamaq co'ollaxa so lo'oc na piguem qataq ñauatoigui ca lasom na piguem,
- ²⁴nache talec naqa'en so lalamaxat nhuo' le'ecpi so nallec, qataq so trigo piguem le'ec da yaqto' deque'e naqa'en somaye.
- ²⁵Nache so shiñaxauapi chec so nallec maye aloq na 'añaaxicpi. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanem da lquia'axac choche huaña naqa'en.
- ²⁶Ñimaye ñauota'a da la'añaaxac da anacot na la'at, chegaqa'ague naqa'en da yo'oxoña qataq da la'añaaxa, da ñasheerelec naqa'en na 'alhua.
- ²⁷Nache 'eeta'am na 'etaxat da talec naqa'en na lapat se'eso maiche lalamaxat nhuo' le'ecpi, nataqa'en talec na qalota mañopi, 'eeta'am ye lcata na lsoche na 'alhua aso auaxai.

- ²⁸Ñim Lo'onatac 'Enauacna tatelelec naqa'en so lanataqa' somayepi, nache colesopa naua naloteugalo naua lanataxaqui'.
- ²⁹Nache deque'etac somayepi ivitta'a da comaraxaicpi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ipacchigui naqa'en da 'eetapeguec somayepi.
- ³⁰Qalaxaye co'ollaq ñaq saxanaxa da nme de'era lquia'axac lamaic, ñaq huetaigui na alap na aloq,
- ³¹nache da lalemataic Ñim Lo'onatac 'Enauacna talec naqa'en somayepi, nache ñalauat so ñalleppi maye ñataqta 'añaxaicpi. Nache ileu naqa'en so ñataqta no'on ñalleppi Israel le'ecpi.
- ³²Qalaxaye ñaqaiyeta namayepi qaltaq ñe'eguelaxalec da ño'ot na lasouaxashetpi, saishet da ña'amaqte'n naua qaña'aalaque ño'o't Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ³³Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'otec da saqayaucec ye loga't da nachaalataxac, 'eeta'am da choche qanaue'c naua na'a'che, qataq huaigui naqa'en na qaica ca 'ena'am da lchec.
- ³⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna naxa da ño'otec da l-leuaxa somayepi, nache somayepi qaltaq ñe'eguelaxa da nmittaique Ñimaye.
- ³⁵Qaq huaña nache tachigui lauel co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Natañaña 'enauacna maye mpaxattalec qataq nca'alaxattapeguec somayepi.
- ³⁶Qalaxaye na alap qataq ñi lachaxat, choche nanoldec naua 'onaxaiqa latenataxanaxaco,
- ³⁷cha'aye saishet da ñoqta 'eesa namayepi, qataq saishet da qanayectelec da añaamaxataxac.
- ³⁸Qalaxaye Ñimaye huo'o da lchoxonnataxanaxa namayepi, nache ichoxoren da ñapalaxat na qauemsat, maye ño'ot namayepi qataq saishet da nlaxaani, qataq qalota naxa da choche ñacha'ague da lañe da lalemataic.
- ³⁹Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna tachigui lauel naxa da namayepi choche shiñaxauapi, qataq 'eeta'am na la'at da jec nache saishet da ñe'eguelaq.
- ⁴⁰Ñataqta qalota da ñe'eguelaxalec da sañalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ño'otec da nqui'ic Ñimaye co'ollaq hualec ye toolec 'alhua.
- ⁴¹Qataq nache queto'ot da ñe'eguelaqtalec da ñe'egueetac Ñimaye, nache ñaquicoqchettac Ñim qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.
- ⁴²Qaq saishet da tagui lauel se'eso na'a'q, co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna irolec da la'añaxac, da nca'alaxateeguesop na mpa'aguenaxauapi,
- ⁴³co'ollaq huaña ye no'onaxa maye huaigui ye Soán, ye Egipto, da ño'ot co'ollaxa na lta'araicpi maye ño'ot da na'aalaxa.

⁴⁴Qataq co'ollaq nañigui naqa'en na ntago'q na 'etaxat maye huetangui na talapi, nache na Egipto le'ecpi saishet da nñomigui se'eso 'etaxat.

⁴⁵Qataq namaxa aso ncoga da chec namayepi, qataq ana miño da nlaxaañi namayepi.

⁴⁶Qataq na qoche'l da chec na lañiguishec ala, qataq ana shiiquioxoi da yaqto' chec na lañiguishec.

⁴⁷Qataq irolec ana lache da nlaguiñi naqa'en ana lañiguishepi uvapi, qataq irolec ana aloñi da nlaxaañi ana lañiguishepi higopi.

⁴⁸Nache ana lalo huaca qataq ana qagueta ileu, souaxat ana lache qataq na nqashelgaxa.

⁴⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna namaxa somayepi da lta'araic layeloxo, qaq de'era lalemataic, lhuaxanaxanaxac, que'eenaxac, damaye 'eeta'am ca na'aqtaxanaxanec, maye ña'axatta'aguet na que'eenaxaguesat.

⁵⁰Yataqta ñaxaateueegue de'era lalemataic, saishet da ichoxoreetac da nachaalataxac somayepi, nacherata da ñaneguet da l-leuaxa,

⁵¹qataq ileu naqa'en so la'auaxanec llalec so lma' ye Egipto so hua'auchiguiñi la'auaqteguishec llalec, co'ollaq huaña na lanataxaquipi namayepi ye Cam.

⁵²Nache nqatec so Israel le'ecpi, 'eeta'am naqa'en ana nlo qagueta, nache ñauec se'eso lalamaxat nhuo' le'ecpi quetalec naqa'en so toolec 'alhua.

⁵³Yataqta no'on naqa'en da lqauaxac, yaqto' saishet da huo'o ca lcolanaxa, qaq so mpa'aguenaxauapi qalaq ñapolec naqa'en na 'etaxat aso auaxai.

⁵⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna nauega so lalamaxat nhuo' le'ecpi na na'alhua maye qui'itta, anam qasoxonaxa maye maiche lhuotaxanaqte Ñimaye.

⁵⁵Qataq nqateua'a na ñotta'a't shiñaxauapi ñauaachigui naqa'en na Israel le'ecpi, qataq naloqchiichiguiñi na ñanem 'alhua na maiche nhuo' le'ecpi, nache ñanaña na maiche lalamaxat lanataqa'pi.

⁵⁶Qalaxaye namayepi ñaq queto'ot, da ñe'egueetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye Natañaña 'enauacna, saishet da ñalaxaguet Ñimaye qataq sa ñalaxaleguete naua lamaxasoxonaxaco.

⁵⁷Cha'aye nache 'eeta'am so lta'alpi, da ca'ai naxa Ñimaye qataq ñalat, yataqta saq ñataxalec 'eeta'am na checnec da namaxagui.

⁵⁸Qataq inogoqchet Ñimaye, souaxat ana lca'atoxonaxalate na ñotta'a't shiñaxauapi, da natameetacot na ñaqa'a atamnaxala'pi, nache ño'otteua'a da dalemata Ñimaye.

⁵⁹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna denoña somayepi souaxat da ñauaachigui de'era, nache sa ilo'oguet 'enauac ne'ena Israel le'ecpi,

⁶⁰qataq ca'ai so npe'l maye naña ye Silo, maye lanataqa' naxa da netangui na shiřaxauapi.

⁶¹Huaña nache Ñimaye řasheetem na mpa'aguenaxauapi namayepi, da ishet da loxona aso la'anaqte da llo'oxoyec qataq la'añaxac.

⁶²řataqta dalematařa Ñimaye ne'ena lalamaxat nhuo' le'ecpi, nache řaneguet na lainecpi na mpa'aguenaxauapi.

⁶³So nsoxoppi qalaq ileu, řavigaxatta so norec, nache qaica ca do'onaxaalec da laronaxac ana huaron.

⁶⁴So Itaxařaxanaxanecpi qalaq ilem na řeelonec, qaq ana pa'aipi qalaq saishet da nřeelec so lamoxouapi.

⁶⁵Qaq huaña nache nlouec Ñim Nataxala' maye 'eeta'am da do'ocheta, nache 'eeta'am ca loquiaxaic da nloueguesop na Itaxa,

⁶⁶nache loxonec so mpa'aguenaxauapi qataq datauec naqa'en, nache řo'otec da tatec naqa'en da la'aloxo somayepi.

⁶⁷Nataqa'en sa ilo'oguet na llalaqpi so José, qataq saishet da lca'ateua'a na nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Efraín.

⁶⁸Qalaxaye lca'ateua'a co'ollaxa na nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Judá, qataq aña lauotaqte qasoxonaxa ye Sión.

⁶⁹Nache no'oxoosheguem aña qui'itta atamnaxaqui, řataqta qařoqotcheguemec 'eeta'am na piguem, nache no'oxoochiguiña 'eeta'am naqa'en ana 'alhua.

⁷⁰Qataq lca'ateua'a so lamaxashec David, som ilotague' co'ollaxa ana qaguetapi,

⁷¹nache nqateeguesop da ilotague' aso qaguetapi, da yaqto' ilo'ogue na lalamaxat lauo' le'ecpi, da yaqto' ilotague' na Israel le'ecpi.

⁷²Nache so David ilo'ogue co'ollaxa na lalamaxat nhuo' le'ecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ilotague' qataq řauecta'aguet, qaica da nqalaate' da ilotague', qataq da lquiyaqteřaxac řataqta huesota.

Salmo 79

Da noinaxac co'ollaq nlaguiña ye Jerusalén

¹'Am Qanatamnaxala', na řotta'a't shiřaxauapi nnoxotaua'a na 'aralamaxatpi, qataq ře'enai' ana qui'itta atamnaxaqui maye 'aralamaqte, qataq nlaxatchiguiña na Jerusalén.

²Qataq řasaxauec da lo'ocřaxac na 'aramaxashecpi maye řataqta 'am quetague', da yaqto' chec na teguesanpi qataq na shiguiřacpi maye huauec.

³Qataq 'enauac na Jerusalén da icorelec na ltago'q somayepi 'eeta'am naqa'en da icorec na 'etaxat, nache qaica ca ilayiña na leuaxaicpi.

⁴Nache ÿataqta qomi' ÿe'enai'salo na qarhuoreuapi, qataq qomi' ne'eetapiguilo na qomi' colesopa.

⁵'Am Nataxala', ¿chaq laguio' da vi'iigueta da 'aralemataic? ¿peta'a chochaq tatec da 'ettaigui da 'arayeloxo da 'eeta'am ca norec?

⁶Ña 'auasaxalec taxa da 'aralemataic na ÿotta'a't shiŷaxauapi, maye saishet da 'am ŷauatton qataq saishet da 'am natameetacot.

⁷Cha'aye namayepi ÿataqta nlaxaañi so Jacob, qataq nlaxatchiguiñi ne'ena 'alhua.

⁸Saishet qome da qomi' 'auasaxalegueta na lasouaxashetpi so hua'au qarta'alpi, nache sa 'auaŷaloxon da 'auanacot da 'archoxonnataxanaxa da shenaqta, cha'aye ÿataqta huo'o da qarachoxoyec.

⁹'Am Atamnaxala', maye 'am qarca'alaxaqui, ña qomi' 'autaua'n, qomi' huesochiyiñi 'anqa'en, qataq 'auapalaxat na qarasouaxashetpi, souaxat da llo'oxoyec da 'are'enaxat.

¹⁰Yaqto' na ÿotta'a't shiŷaxauapi saishet da 'eeta': «¿Hueta'ague ca Qanatamnaxala'ai?» Ñaq sauanaqchigui 'anqa'en qome da 'apalaique ca lvi' da l-leuaxa so 'aramaxashecpi, yaqto' na ÿotta'a't shiŷaxauapi ishet da ŷaŷateeta de'era.

¹¹Ñaq 'aulo'oguet qome da nachoxonnaxac na ncoñeteguishecpi, qataq 'anca'alaxatec, 'aurolec da lta'araic 'ara'añaxac, nam taŷa'a da nalaataguec.

¹²'Am Nataxala', siete qome da 'avi'eguelaxalec da nque'eteeta 'anqa'en na qarhuoreuapi, souaxat na qauemsat maye 'am ŷasaxalec.

¹³Qaq qomi' nhuo' le'ecpi maye 'aralamaxatpi, maye shenaqta'am 'anqa'en ana qagueta da huetaigui aca laŷe', nache 'eetai' qome da 'am sanaqtacot da qana'achec, qataq so'onaqtac da 'ayo'oxoyec 'enauaque naua vi'ie.

Salmo 80

Ña 'ano'onaxat da 'armeenaxanaxac da qomi' 'anamata'alo

¹'Am, maye 'aulotague' na Israel le'ecpi, maye 'auaucta'aguet co'ollaxa so José 'eeta'am 'anqa'en ana qagueta. 'Am maye ca 'aro'onataxanaqa' da 'am nta'a, nache hueta'alo soua ne'enaqtaqa querubines maye huo'oi naua laua't, ñaq qomi' 'aua'axaŷalo qataq qomi' 'auachaxanalo da 'ara'añaxac,

²ŷauaachigui 'anqa'en na Efraín, Benjamín, qataq na Manasés, da 'anlouec qataq 'auanac da qomi' 'anca'alaxatrec.

³'Am Atamnaxala', ñaq qomi' 'anauaxaŷaxayeshegue'm qome, qataq 'ano'onaxat da 'armeenaxanaxac, da qomi' 'anamata'alo nache qomi' 'anca'alaxatrec.

⁴'Am Atamnaxala' maye Qaica ca 'Auqalanapec, ¿chaq laguio' da 'aŷa'axaañi da 'aualematatega da natamnaxac na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi?

⁵Nda'a't da qomi' 'aŷa'anema da 'eco' qonoq naua qarache', qataq ñeŷomaqtapiguilo 'anqa'en na qalota qarache'.

⁶Nache qomi' 'auo'oteque da qomi' ŷe'eeta'ape na qarhuoreuapi, qataq na qampa'aguenaxauapi qomi' lasheta'ape.

⁷Am Atamnaxala' maye Qaica ca 'Auqalanapeç, ñaq qomi' 'anauaxaŷaxayeshegue'm qome, qataq 'ano'onaxat da 'armeenaxanaxac da qomi' 'anamata'alo qataq qomi' 'anca'alaxatrec.

⁸Qaq 'auachegoxotchiguiña co'ollaxa ye Egipto da 'andoi' aso uva lcheyec, nache 'auo'orauec na ŷotta'a't shiŷaxauapi, nache 'aŷa'aañi asomaye.

⁹Ano'onaxaalec ne'ena 'alhua da no'oitot 'anqa'en asomaye, nache asa'aso uva ŷa'alyiñi naua lpa'aye, nache nlaxalec ne'ena 'alhua.

¹⁰Qaq na lpaqal ivira'a da ŷapolec ana qasoxonaxapi, qataq ana lcouepi napacalec ana qo'oipaqqi maye ŷataqta logorai.

¹¹Qataq ivirauga aso auaxai ana lcouepi, qataq ivira'a so tala Éufrates ana llaxataxapi.

¹²¿Ta'ainco' da 'anlaxaañi so lpaqtaxat asomaye, cha'aye 'enauac na nlectot asomaye nache napoc ana ala?

¹³Qataq ana ŷolopi qalaq nlaxaañi, qataq na huauec shiguiŷacpi ŷauta asomaye.

¹⁴Am Atamnaxala' maye Qaica ca 'Auqalanapeç, ña qomi' 'añe'eguelaxalo nagui, ña qomi' 'anamatañalo ne'ena qoneto'ot piguem, ña 'anquouaguec da 'aulo'ogue ana'ana uva,

¹⁵ana uva maye maiche 'aŷa'aañi co'ollaxa, qataq ana llaxataxa maye maiche ñaxat 'anqa'en.

¹⁶Qaq ca iquesoq qataq ŷavigaxat anamaye, ñaq 'aurolec da 'ara'añaxac da 'anlaxaañi camaye.

¹⁷Qalaxaye 'autauan qome ca ŷale maye 'arca'aguishec, qataq ca shiŷaxaua maye maiche 'aro'onatac,

¹⁸yaqto' saishet qome da 'am saxanaxauec, ña qomi' 'avi'eguelaxatoto da qarca'alaxa, yaqto' nache sho'oxorenaqtac qome da 'are'enaxat.

¹⁹Am Atamnaxala' maye Qaica ca 'Auqalanapeç, qomi' 'anauaxaŷaxayeshegue'm qome, ñaq 'ano'onaxat da 'armeenaxanaxac da qomi' 'anamata'alo, qataq qomi' 'anca'alaxatrec.

Salmo 81

Da lauotaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna

- ¹¡Qantoñiitapigui' da qauo'oñi da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye nacheñi Ñim qara'añaxac! ¡Qaua'alaqaitai' da qavio'oxoyiñiitac Ñim Natamnaxala' so Jacob!
- ²Qauo'onaxañiita'ai' ana nasaquiaxanata da qauo'oñi na no'onecpi, qataq ana nvique arpa, salterio, maye ño'oxoraq da l-lamaxa.
- ³Qataq qauashiiyigui ana peenaq lcoue da ivita da dalaxaic so ca'agoxoic, qataq da ivita da nlaqchigui so ca'agoxoic, maye huetoigui naxa da so'otaq da qarquia'axac.
- ⁴Cha'aye nachera da lamaxasoxonaxac Ñim Natamnaxala' so Jacob maye ñanem na Israel le'ecpi.
- ⁵Qataq nachera da lapaxañi nañamaxataxac, co'ollaq nañamaxate' so José, co'ollaq ca'ai ye 'alhua Egipto. Qaq aýem sa'aqchigui so nvilýaxac maye sa saýaaneguet, 'eeta':
- ⁶«'Am ñeqateeguesop so 'aya'ac maye huetaleguete naua 'arallaco, qataq naua 'arhuaxaye da yaqto' saqallegueme da ñache na qapa'atta.
- ⁷Qaq co'ollaq huo'o da 'unque'eenaxac nache aýem 'aýaxana nache Aýem 'am ñeca'alaxatec, qataq 'am sasateguet co'ollaq sootaigui se'eso lo'oc maye ñalattapigui, qataq 'am she'eguen co'ollaq huaña so 'etaxat ye Meribá.»
- ⁸Ña qana'axaýaxañiýa da iviraqtaxanaxac qami' nhuo' le'ecpi maye ñalamaxatpi. ¡Da iyoxo' da aýem qana'axaýañiýa qami' Israel le'ecpi!
- ⁹Saishet qome da 'auauo'o ca 'anatamnaxala' chegaquaec, qataq saishet da 'anatameetacot ca ýaqa'a atamnaxala'.
- ¹⁰Aýem, nachaýem Nataxala' maye 'Anatamnaxala', maye 'am ñeqateeguesop co'ollaxa ye 'alhua Egipto, ñaq 'auauachigui na 'ap, nache ýataqta 'am comaraxaic ñaqa'en.
- ¹¹Qalaxaye ne'ena ñalamaxat nhuo' le'ecpi saishet da aýem hua'axaýa, ¡na Israel le'ecpi saishet da aýem ñalaxaguet!
- ¹²Qaq ýoqo'oye namayepi saxanec da quegue ca maiche 'eetapeguec, qataq maicheye ca lauela da ýo'ot.
- ¹³¡Qamaq taxa da aýem na'axaýaxana ne'ena ñalamaxat nhuo' le'ecpi! ¡Qataq da quetegue taxa da ñeqa'aicýaxac ne'ena Israel le'ecpi,
- ¹⁴nache sasaýaloxon taxa da selaxachigui ne'ena mpa'aguenaxauapi, qataq sauo'o da nhuaxanaguec nam ipa'agueetacpi namayepi!
- ¹⁵Nache na nquiýatapega Ñim Nataxala', ýe'eguenot taxa Ñimaye, qalaxaye chochaq tatec taxa da nhuaxanaguec namayepi.

¹⁶Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanem taxa na lalamaxat nhuo' le'ecpi da chectac na ñataqta no'on trigo, qataq ñanem taxa na no'onaxa le'ec te'esaq lta'a lli'i da yaqto' saishet da iqouat.

Salmo 82

Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñi nmit 'enauacna

¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachaañi da ilo'ogue da laponaxac na lañepi atamnaxala'pi, nache huetangui namayepi da lapaxañi da lataxac da huo'o ca nmit.

²¿Chaq laguio' da qaña'axañiñi qami' da qauo'ocheetac nam lataxacpi maye saishet da 'eesa, qataq da qatauañiitac na qauemaicpi?

³Ña qampaxacheelec taxa na qaica ca la'añaxac qataq na qaicaua caua lta'al, qataq qauo'ochec ca nalachiguiñi lataxac na choxoraqpi qataq na huo'o da lhuenaxanaxa.

⁴Qaña'añim da huesochiguiñi na qaica ca la'añaxac qataq na choxoraq, qataq qañe'eltaxañeeguet na qauemaicpi.

⁵Qalaxaye namayepi qaica ca ñañaten, qataq qaica ca ñañanapec, cha'aye namayepi quetaigui na napalaxa, nda'a't da ñacholaxaatac na na'attalecpi ana 'alhua.

⁶Qaq añem mashe shenapac co'ollaxa da qami' atamnaxala'pi, 'enauac da qoñiita qami' llaqpi Ñim Nataña 'Enauacna.

⁷Qalaxaye qaullivi qome, qoñiita'am ca camachaqca shiñaxaua, qataq qoviñañi qoñiita'am ca camachaqca nta'a maye 'etaxaloxoic.

⁸'Am Atamnaxala' ña 'anachaañi qome da 'anmit ana 'alhua, cha'aye nache 'am maye 'aralamaxat 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua.

Salmo 83

Da atamnaxac da qaiñaxaataique da Itaunaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹'Am Ñatamnaxala', saishet qome da 'aue'enaxatai', qataq saishet qome da 'añe'emaxat qataq da choche 'avi'imaqtom.

²Ña 'aumenten na 'ampa'aguenaxauapi maye 'am nquiñatega, namayepi ñataqta huotaique da 'am dataña'aguet.

³Qataq ñataqta sa nqalaate' da lapaxañi na 'eetapeguecpi, da yaqto' dataña'aguet na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, qataq detaxañapigui da dataña'aguet na 'ampaxattalecpi.

⁴Qataq 'eeta': «Ña qauanaqui da yaqto' ñataqta ñelaxataqchiguiñi ne'ena nhuo' le'ecpi, qaq yaqto' saishet da qaltaq qaiuennatapega da le'enaxat so Israel».

- ⁵Nache namayepi 'eeta'am ca 'oonolec ñale, da nañamaxara't da 'am dataña'aguet.
- ⁶Nam Edom le'ecpi maye netaigui na lpe'lpi, qataq na Ismael le'ecpi qataq nam chegoxoguetpi aso Agar, Moab,
- ⁷Gebal, Amón, Amalec, qataq na filisteopi, qataq na lma' ye Tiro,
- ⁸nache nataqa'en na asiiriopi da huaxaiguet namayepi, qataq itaunaua'a nam chegoxoguetpi so Lot.
- ⁹Qaq namayepi 'aue'enaxatchigui qome da qonetec co'ollaxa so Madián le'ecpi, qataq da qonetec so Sísara qataq so Jabín co'ollaq huaña so la'auaxac Cisón,
- ¹⁰soua nlachiyiñi co'ollaq huaña ye Endor, nache 'eeta'am na huaca la'atec da ñaleeguet na 'alhua.
- ¹¹Qaq nache qonetec qome na nalleppi 'amaqtaqaicpi, da qonetec co'ollaxa so Oreb qataq so Zeeb, qataq 'enauac na llalaqpi na nta'alpi, 'aue'enaxatteguet da qonetec co'ollaxa so Sébah qataq so Salmuná,
- ¹²maye nshetaique da ñauo'o lalamaxat na 'auaqpisat na 'alhua, maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ¹³'Am Ñatamnaxala', ñaq huañoxon qome 'anqa'en namayepi 'eeta'am ana huoue, qataq ana qo'oipaq laue deqaqta maye ñañoqonaqchet na la'at,
- ¹⁴qataq na norec da ñavigaxat na aviaq, qataq na norec le'eraxa da ñavigat ana qasoxonaxapi,
- ¹⁵ña 'aucanapec qome namayepi, 'aurolec na la'at lta'araic qataq 'aucolanaqchet qome 'auroleguete naua la'a'che lta'al.
- ¹⁶Ñaq 'auo'ot qome da la'aloxo namayepi, 'Am Nataxala', yaqto' namayepi ishet da iñaxana da 'are'enaxat.
- ¹⁷Qataq chochaq tatec qome 'anqa'en de'era la'aloxo namayepi, qataq nache lñachiguiñi' qome de'era la'aloxo qom ileu.
- ¹⁸Yaqto' namayepi ñañoateeta da nache 'Am Nataxala', qataq da nache 'amta da 'Anatañaña 'Enauacna, maye 'aulo'ogue 'enauac ana 'alhua.

Salmo 84

Ñataqta 'onaxaic ye 'Arma' 'Am Nataxala'

- ¹Ñataqta 'onaxaic ye 'arma', 'Am Nataxala' maye Qaica ca 'Auqalanapec.
- ²Ñataqta huo'o da iyaxa qataq da ña'añaxataxac, da sauotaique da soota'a ye nqasoxoc añi atamnaxaqui maye 'aralamaqte. Qataq imauec da iquiyaqteñaxac da so'onaxaato'ot, Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chegoqo'ot da nca'alaxa.
- ³Cha'aye ivira'a na qoñopiolec maye ñyec le'ecpi qataq na payogotolec, ishet da ñanata na lanataqa' da naña naqa'en ana nca'atoxonaxalatepi, nache ño'ot na

lpata'c da netangui naqa'en na llalaqpiolec, 'Am Nataxala' maye Qaica ca 'Auqalanapec, 'am Ita'a maye Ñatamnaxala'.

⁴Qaq ñataqta machiguiñi qome na hueta'a añi atamnaxaqui maye 'aralamaqte, nam queto'ot da 'am ño'oxoreetac.

⁵Ñataqta machiguiñi na 'am ñachegoxotchigui da ntaunaguec, nam nshetaique da tasheguema ye Sión.

⁶Qaq namayepi da ña'axasoxoolec ye ca'amegue le'enaxat Noinaqa', nache nañigui naqa'en da huaña na npaxaatasheguem 'etaxat, qataq na auot nlaqtelec naqa'en da nchoxonnataxanaxa,

⁷nache namayepi nquictauec da la'añaxac, qaq da huaña ye Sión, nache nauane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸'Am Nataxala' maye Qaica ca 'Auqalanapec, ñaq 'aua'axaña qome da ñeqouagaxaunaxac, 'am maye 'Am Natamnaxala' so Jacob, ñaq aýem 'aua'axaña qome.

⁹'Am Atamnaxala' maye qomi' 'ampaxattaleguete, ñaq 'anquouaguec da 'anamata'a ñi 'arca'aguishec co'ollaxa da yaqto' nta'a.

¹⁰Cha'aye ñactec da no'on da choche 'oonolec na'a'q da soota'a ye 'anqasoxoc, qaq saq 'ena'ama caua mil na'axa'te da sootauga na pa'auéc yemaye. Ñoqo'oye sepactague' da selotague' ñi lasom ñi lma' Ñim Ñatamnaxala', cha'aye saq 'ena'am da soota'a ca hueta'a na qauemaicpi.

¹¹Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala', Ñimaye qomi' icoñattaleguete qataq qomi' npaxattaleguete, Ñim Nataxala' chochaq ñaatem da lchoxonnataxanaxa, 'enauac nam nalochiguiñi da lataxac.

¹²'Am Nataxala' maye Qaica ca 'Auqalanapec, ñataqta machiguiñi qome nam shiñaxauapi maye 'am pi'iña'a.

Salmo 85

'Am Nataxala' ñaq qomi' 'anca'alaxatrec

¹'Am Nataxala', ñataqta huo'o da 'archoxonnataxanaxa co'ollaxa ne'ena 'aralamaxat 'alhua, cha'aye 'avi'eguelaxalec co'ollaxa da 'anauaxañoaxaasheguem so Jacob.

²Qataq 'auapalaxat da lle'etaxaloxo na 'aralamaxatpi nhuo' le'ecpi, qataq 'enauac na lasouaxashetpi.

³Qataq 'avia'axaneguet 'enauac da 'aralemataic, qataq 'anllañi da ñataqta lta'araic 'annogoxonaxac.

⁴'Am Atamnaxala' maye qarca'alaxaqui, ñaq qomi' 'anca'alaxatrec, ñaq 'avia'axaneguet da 'aralemataic da shenagta.

⁵¿Qalqo' chochaq tatec peta'a da qomi' 'aunotegalo? Qataq ¿chochaq tatec peta'a da 'aralemataic?

⁶Qataq ¿saishet peta'a da qomi' 'avi'eguelaxatema qome da qanachaalataxac, da yaqto' na 'aralamaxatpi nhuo' le'ecpi 'am ntootapeguc?

⁷'Am Nataxala' ñaq qomi' 'auachaxanalo da 'arauotaxanaqtaic, qataq qomi' taleguete 'anqa'en da 'arca'alaqtaxanaxac.

⁸Ayem ña'axaŷaxana qome ca la'aqtac Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye ŷa'axatem qome da nlagaxayec na lalamaxat nhuo' le'ecpi, yaqto' namayepi saishet da ŷe'eguelaxa da lle'etaxaloxo.

⁹Cha'aye Ñimaye ŷataqta saqaŷapeque da nca'alaxatec na huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye, yaqto' da llo'oxoyec nache 'eetai' da hueta'a ne'ena qana'alhua.

¹⁰Da nauotaxanaqtaic qataq da 'eesa lataxac nauana't qome, da nlagaxayec qataq da nalachiguiñi lataxac qalaq napigoqttega't qome.

¹¹Ana 'alhua qalaq ñaxaalec qome da 'eesa lataxac, qaq da nalachiguiñi lataxac qalaq chegoqtot qome na piguem da lmeenaxanaxac.

¹²Ñim Nataxala' qomi' ŷanema qome ca qaraŷamaxa, nache na qana'alhua huo'o qome da alaŷaxac.

¹³Qaq da nalachiguiñi lataxac qalaq hua'auta'ague qome da llec Ñimaye, nache da lquaxac ŷo'otegue qome da qanqa'aicŷaxac.

Salmo 86

'Am 'oonolec da 'Am Atamnaxala'

¹'Am Nataxala', ñaq ayem 'aua'axaŷa qataq ayem 'auasateguet, cha'aye huo'o da ŷachoxoyec qataq da iuenaxanaxa.

²Ñaq 'antela'a qome da ñachaalataxac, cha'aye ayem ŷataqta 'am salaxaguet. Cha'aye nache 'Am Ñatamnaxala', qataq nache 'am da 'am sa'amaqteetac, ñaq 'anca'alaxatec qome ne'ena 'aramaxashec.

³Ñaq ayem 'auchoxoren qome, 'Am Nataxala', cha'aye 'enauaque naua na'axa'te da 'am seŷaxaatacot.

⁴'Am Nataxala', ñaq machiguiñi 'anqa'en da nachaalataxac ne'ena 'aramaxashec, cha'aye 'am ŷalamaqtot ñaqa'en da ñeqouagaxaunaxac.

⁵Cha'aye 'Am Nataxala', 'am soxoraic qataq choxonnataxanaxaic, qataq Ita'araic da 'arauotaxanaqtaic 'enauac na 'am iŷaxaatacot.

⁶Ñaq 'aua'axaŷa qome da ñatamnaxac 'Am Nataxala', qataq 'aulo'oguet da ñeqouagaxaunaxac.

⁷Da huo'o naxa da ñeque'eenaxac, qalaq 'am seŷaxanot, cha'aye 'am aŷem 'auasateguet naxa.

⁸Cha'aye qaica ca lŷa atamnaxala' da 'am 'eeta'am, 'Am Nataxala', qataq qaica ca no'onatac da 'eeta'am na 'aro'onatacpi.

⁹'Am Nataxala', 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi maye 'aro'onatacpi, anac qome da 'am natamnot qataq ŷo'oxoreetac da 'are'enaxat.

¹⁰Cha'aye nache 'amta da 'am 'amaqtaqaic qataq 'auo'ot nam ŷo'ot da na'aalaxa, qaq nache 'amta da 'Am Atamnaxala'.

¹¹Ñaq aŷem 'auapaxaguenec da 'anqa'aicŷaxac, 'Am Nataxala', yaqto' ŷataqta salemaqtelec da shectague' damaye, qataq nalochiguiñi 'anqa'en da iquiyaqteŷaxac, yaqto' huo'o naq 'enec ñaqa'en da 'are'enaxat.

¹²'Am ŷataxala' qataq Ñatamnaxala', ŷataqta 'am semato'ot da iquiyaqteŷaxac da 'am sho'oxoreetac, qaq nache 'eetai' qome da sho'oxoreetac da 'are'enaxat.

¹³Cha'aye ŷataqta lta'araic da 'arauotaxanaqtaic da sheeta, ŷoqo'oye aŷem 'anca'alaxateeguesop aŷi huachiqui.

¹⁴'Am Atamnaxala', na shiŷaxauapi na'amqaanaxaicpi qalaq aŷem iloquiayan, na laataxanaxaicpi huaxaŷa't da nshetaique aŷem ŷalauat, qaq namaye ŷataqta saq taŷapigui lauel da qoneta.

¹⁵Qalaxaye 'Am Nataxala', 'Am Atamnaxala', 'am nhualaxaunaxaic qataq 'am choxonnataxanaxaic.

¹⁶Ñaq aŷem 'anamata'a qataq aŷem 'auchoxoren, ñaq 'aŷa'anem ca 'ara'añaxac ne'ena 'aralamaxat 'aramaxashec, ñaq 'anca'alaxatec ne'ena 'aŷa'alec.

¹⁷Aŷem 'auachaxana qome ca la'anaxat da 'arauotaxanaqtaic, yaqto' da ŷauaachigui na ñepa'aguenaxauapi nache na'aloxon. Cha'aye 'Am Nataxala', aŷem 'aŷa'anem da 'artaunaxanaxac qataq aŷem 'aua'añaqchet.

Salmo 87

Da no'onec da qaŷo'onaxaalec ye Jerusalén

¹So lo'oxonaxala' ye huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, na'attalec aŷi qui'itta qasoxonaxa.

²Ñim Nataxala' ŷataqta ŷauotec na ñegueuopi ye Sión, da lauoche napacalec na lma'pi so Jacob.

³¡Qaq 'am Sión maye 'am lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷataqta huo'o da 'ayo'oxoyec da 'am qaitaqtega!

⁴Qaq Ñimaye, 'eeta': «Seuennata'a qome na le'enaxatpi na Aŷem ŷauattoota, Egipto, Babilonia, Filistea, Tiro, qataq na lma' ye Etiopía. Cha'aye 'enauac namayepi, lañoqo' co'ollaxa ye Sión.»

⁵Qaq ñoqo'oye na lma' ye Sión qome, 'eeta': «Ne'ena qataq de'era maiche lañoqo' yemaye.» Ñim Natañaña 'enauacna maiche ñanalec namaye.

⁶Qaq Ñim Nataxala', ñerelec qome aca le'enaxat lmalate na nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Ne'ena lañoqo' ye Sión.»

⁷Qaq ne'ena 'onaxanaxaicpi qataq nvicnaxanaqpi, 'eeta': «'am, nache 'am chegoqchigui da ñetonaxac.»

Salmo 88

Da 'eetec da qaiñaxanaique da ltaunaxanaxac Ñim Nataxala'

¹'Am Nataxala', 'Am Atamnaxala' maye ica'alaxaqui, ye na'a'q qataq ye pe, 'am señaaxatacot da aýem 'autauan,

²Ñaq 'auasateguet qome da ñeqouagaxaunaxac, qataq 'aua'axaña da iñaxanaxac.

³Cha'aye ñataqta qalota na qauemsat maye aýem talec, nache mashe sootaua'a na laýe aña huachiqui.

⁴Qataq mashe salectaigui qanqa'en na leuaxaicpi, sheeta'am ca mashe qaica ca la'añaxac.

⁵Aýem qaýalata'a't, salectaigui na leuaxaicpi, sheeta'am ca ileuaigui ca alaataxac maye mashe qailareña, cam mashe 'aucoua'ai cha'aye saishet da 'ampaxattalec.

⁶Nache aýem 'auasaxanguí aca qaýoqtégue nshere, acam qaýoqchiguingui maye ñataqta napalña.

⁷Qaq ñataqta aýem huetalec da 'aralemataic, nache 'auo'ot da ana lapaxa aýem iyiiña naqa'en.

⁸Qataq 'auo'otec da aýem ñalat na ñauochaxauapi, qataq da aýem deqaiga namayepi. Nache sheeta'am ca ncoñeteguíshech maye saishet da datauec.

⁹Naua ña'ai'te qalaq mashe huotaíque da sa nauaayíñi souaxat da ñenoinaxac. Qaq 'enauaque naua na'axa'te da 'am señaaxatacot, 'Am Nataxala', 'am sachaxaato'oto naua ihuaxaye.

¹⁰¿Peta'a isheto' da 'auachaxana ca ño'ot da na'aalaxa na leuaxaicpi? ¿Peta'a isheto' da 'am ñanot da na'acheçñaxac na leuaxaicpi?

¹¹¿Peta'a isheto' da qaña'axattac da 'arauotaxanaqtaic da huaña aca huachiqui, qataq da 'eesa 'arataxac da huaña ye lma' na leuaxaicpi?

¹²Cha'aye ye huaña na napalaxa, ¿peta'a isheto' da qañauatton na 'auo'otpi maye ño'ot da na'aalaxa, huo'otaq na 'auo'otpi maye ñañamaqchiguiña da lataxac, da huaña ca 'alhua maye qaica ca qaiuennatapega?

¹³Ñoqo'oye aýem, 'am señaaxatacot da aýem 'autauan, 'Am Nataxala', ye nte'eta qalaq 'am ñeqouagaxaueetacot.

¹⁴Qalaq ¿ta'ainco' da aÿem 'auo'otan, 'Am Nataxala'? ¿Ta'ainco' ye aÿem 'oxocheesop da 'arashiguiÿaxac?

¹⁵Cha'aye nache chegoqchiguiña co'ollaq ñaq aÿem nsoqolec, da huo'o da iuogoxo qataq huac da seleu, aÿem 'anamaxa na qalota ñeque'eenaxac qaq mashe sa ñalo'oguet.

¹⁶Aÿem talec 'anqa'en da 'arayeloxo, qaq damaye mashe aÿem loxonec,

¹⁷nache 'enauac ye na'a'q da aÿem colesop 'eeta'am na 'etaxat, nache ivitta'a da aÿem ÿapolec.

¹⁸Qataq aÿem ca'ai 'anqa'en na ñauochaxauapi qataq na ÿaÿepi, qaq nagui nda'a't da ñauochaxaua na napalaxa.

Salmo 89

Ñim Lo'onatac 'Enauacna naÿamaxate' so David

¹'Am Nataxala', nache 'eetai' qome da so'ootac da la'amaqchec da 'arauotaxanaqtaic, qataq nache shecto'ot qome da sa'aqtaxaatapeguem, 'enauac ca dalaxaic shiÿaxauapi naua 'aupacchiguilo 'ara'aqtaqa.

²Sa'axattac qome da 'arauotaxanaqtaic da nache 'eetai', qaica ca loga't, qataq da sa nqui'c naua 'ara'aqtaqa, 'eeta'am na piguem.

³Qaq 'am qoneta': «Aÿem ñaÿamaxate' so lleca'aguishec. Sachaxanapeguem so ÿamaxashec David da sepacchigui qome da ÿa'aqtac, 'eeta':

⁴«Nache 'eetai' qome da sa seraxanai' ca 'am chegoxoguet, da 'aro'onataxanaxac da 'am nta'a, nache sanem qome 'enauac ca 'aÿa'alaqpi.»»

⁵'Am Nataxala', na piguem ÿo'oxoreetac da 'ayo'oxoyec, qataq da 'aupacchiguilo naua 'ara'aqtaqa, da ÿalecta'a't na qui'itta da lataxac.

⁶Cha'aye ¿negue'tom ca neto'ot na piguem da ishet da 'am qanalogneguet, 'Am Nataxala'? Qataq ¿negue'tom ca 'am 'eeta'am nam llalaqpi na 'añaxaicpi?

⁷'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna ÿataqta huo'o 'archec da 'auallectaigui na qui'itta da lataxac, qataq huo'o da 'ara'amaqchec naqa'en na 'am datato'otpi.

⁸'Am Nataxala', Atamnaxala' maye Qaica ca 'Auqalanapec, ¿negue'tom cam 'am 'eeta'am? Cha'aye 'am 'añaxaic qataq 'am colesop da 'eesa lataxac.

⁹'Am, 'anala'aguet da 'avia'axaneguet da layeloxo aso auaxai, qataq ishet da 'avia'axaneguet ana sansatteguet lapaxa asomaye.

¹⁰'Am, dapaxañi 'anqa'en co'ollaxa so 'etaxat le'ec Rajab 'eeta'am 'anqa'en ca leuaxaic, qataq 'aurolec na 'añaxaic 'arhuaq da 'aulagaxattac so 'ampa'aguenaxauapi.

- ¹¹Cha'aye 'aralamaxat na piguem qataq ana 'alhua. 'Aro'onata co'ollaxa ana 'alhua qataq 'enauac na huetalec anamaye.
- ¹²Nataqa'en 'aro'onatac da sheu' qataq da la'añaxa. Qaq añi qasoxonaxa Tabor qataq añi Hermón, ñataqta machiyiñi qome da ño'ootrac da 'are'enaxat.
- ¹³Na 'arhuaq ñataqta huo'o da la'añaxac, ñataqta huo'o da la'añaxac na 'oiguishec 'arhuaq qataq qaramta.
- ¹⁴Qaq naua nalochiguiñi lataxac qataq ñañamaqchiyiñi lataxaco, nachenaua na na'attaleguete da 'aro'onataxanaxac da 'am nta'a, qaq da 'arauotaxanaqtaic qataq da 'eesa lataxac hua'auta'ague da 'icñaxac.
- ¹⁵Ñataqta machiguiñi qome ca nhuo' le'ecpi, maye ñañaten da 'am ño'oxoreetac 'Am Nataxala', qataq quetaigui nam 'are'eraxa,
- ¹⁶cam 'enauaque naua na'axa'te da machiguiñi naqa'en da 'are'enaxat, qataq ntootapeguc da nalochiguiñi 'aro'onataxanaxac,
- ¹⁷cha'aye camaye 'am ñachegoxoto'ot da llo'oxoyec qataq da la'añaxac, qataq chegoqchigui da no'on 'arqouagaxanaqtaic da nquictauc da qara'añaxac.
- ¹⁸'Am Nataxala', nache 'am qarpaqtaxanaxat, qataq nache 'am qarta'a, 'am qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.
- ¹⁹Huo'o co'ollaxa so na'a'q da huaigui 'anqa'en so nauanaqchec da 'autaqa, nache 'aqa'atxanem na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, maye ñataqta 'am ñalaxaguet, qoneta': «Mashe sanem da itaunaxanaxac ñim ñataqta 'añaxaic, ñim ñataqta no'on da lataxac ne'ena nhuo' le'ecpi, maye mashe sanagui da la'amaqchec da nta'a.
- ²⁰Añem sanata co'ollaxa ñi David maye ñamaxashec, nache secorelec so qui'itta icoraxanaxat.
- ²¹Qaq na ihuaq nache 'eetai' qome da nasqtañi, na ihuaq nache 'eetai' qome da ña'añaqchettac.
- ²²Nache na mpa'aguenaxauapi, saishet qome da ique'elaxat da iloquiayan, qataq na qauemaicpi saishet da loxonec ñimaye.
- ²³Añem, selaxachigui qome ca dataña'aguet ñimaye, qataq seque'emaqchet ca nquiñatega ñimaye.
- ²⁴Qaq da ñauotaxanaqtaic ñimaye, nache 'eetai' qome da hueta'aguet ñaqa'en, qataq chegoqchigui da ñe'enaxat da nquictauc da la'añaxac.
- ²⁵Qataq sanem da la'añaxac da ilo'ogue aso auaxai, qataq da ilo'ogue na talapi.
- ²⁶Nache ñimaye añem iñaxana qome, 'eeta': <'Am, nache 'am ita'a, 'Am Ñatamnaxala', qataq coma' maye ica'alaxaqui.>

- ²⁷Qaq Aÿem, sanem qome da 'eeta'am da 'enec ca na'auaxanec ñalec, qataq da nataña na nta'alpi maye netalec ana 'alhua.
- ²⁸Da ÿauotaxanaqtaic nache 'eetai' qome da huetalec ñaqa'en ñimaye, qataq nache 'eetai' qome da hueta'aguet da ñaÿamaxataxac.
- ²⁹Qataq saishet da imeuo qome da lo'onataxanaxac da nta'a, qataq nache 'eetec ñaqa'en qome cam chegoxoguetpi ñimaye.
- ³⁰Qalaxaye que'eca llalaqpi da ca'ai na iqataxacpi, qataq da saishet da ÿo'ot na ÿamaxasoxonaxacpi,
- ³¹qataq da ÿe'enai' na iqataxacpi qataq da sa ÿalaxaguet na ÿamaxasoxonaxacpi.
- ³²Nache serolec aca ÿashelte da seuaxan souaxat da sa ÿalaq, qataq sauota'a ca iuaxanaxanaxat da seuaxan souaxat da lle'etaxaloxo.
- ³³Qalaxaye saishet qome da ñeqateeguesop da ÿauotaxanaqtaic so David, qataq saishet da sa sepaguelec da ÿa'aqtac.
- ³⁴Qataq saishet da sa sepaguelec da ñaÿamaxate' co'ollaxa somaye, qataq sepacchiguilo naua ÿa'aqtaqa.
- ³⁵Cha'aye 'oonolec co'ollaxa da maiche aÿem da ñallegoxottela't da sanem so ÿa'aqtac, ÿoqo'oye saishet da satenachet ñi David.
- ³⁶Ca chegoxoguetpi ñimaye nache 'eetai' qome da nca'altauec, qaq da lo'onataxanaxac da nta'a 'eeta'am aña nala' da aÿem nachatto'ot.
- ³⁷Qataq 'eeta'am ñi ca'agoxoic da saishet da deraÿapigui', qataq nache 'eetai' da neto'ot na piguem.»
- ³⁸Qalaxaye 'am 'aumaqauec qataq 'auo'otan ñi 'arcoyiguishec co'ollaxa, qataq ÿataqta 'aulemataña ñimaye.
- ³⁹Sa 'aupaigui da 'anaÿamaxataxac co'ollaq 'anaÿamaxate' ñi 'aramaxashec, qataq aso naro'o da nta'a 'auasaxaguet na 'alhua.
- ⁴⁰Qataq 'auamaxauec 'enauac so lpaqtanaxaxat, nache 'aulaxachigui so lle'eguenaxaqui.
- ⁴¹Nache 'enauac na nlectelec yemaye nache decachiña na huo'o, nache na lauoreuapi ÿataqta ÿe'eetac yemaye.
- ⁴²ÿataqta nquigues 'anqa'en da la'añaxac na mpa'aguenaxauapi, qataq machiguiñi 'anqa'en na ipa'agueetacpi.
- ⁴³Qataq 'anqat da llaxa so lainece, qataq saishet da 'autauan da huo'o da alaataxac.
- ⁴⁴Qataq deqat 'anqa'en da llo'oxoyec, qataq aso nso'onaxaqui da nta'a 'auasaxaguet na 'alhua.

⁴⁵Qataq nquiga't 'anqa'en naua vi'ie da nachaalataxac, nache nlaqchigui 'anqa'en da la'aloxo.

⁴⁶'Am Nataxala', ¿che laguio' da 'axaañi da 'anqañoxtapiguiñi? ¿Peta'a nache 'eetai' da 'ettaigui da 'arayeloxo 'eeta'am ca norec?

⁴⁷Ña 'auennata'a taxa da ñataqta saqañauec da ñachaalataxac, qalaq ¿ta'ainco' co'ollaxa da 'auo'ot na shiñaxauapi?

⁴⁸Cha'aye ¿negue't ca huo'o da lca'alaxa, nache sa ileu? qataq ¿negue't ca ishet da dataueeguesop da la'añaxac añi huachiqui?

⁴⁹'Am Nataxala', ¿hueta'ague ca hua'auchiguiñi 'arauotaxanaqtaic, maye 'auachaxanapecot co'ollaxa so David da saishet da 'anaralaxat?

⁵⁰'Am Nataxala', ñaq 'auennata'a da ne'enaguec na 'aramaxashecpi, cha'aye añem huetalec da le'enaxanaxac ne'ena qalota nhuo' le'ecpi.

⁵¹'Am Nataxala', na 'ampa'aguenaxauapi ñataqta qomi' ñe'enai'salo, cha'aye da lquaxac ne'ena 'arca'aguishec nache 'eetai' naxa da qañe'eetac.

⁵²Ñataqta nache 'eetai' qome da 'am qaño'oxoreetac 'Am Nataxala'. ¡Aja', nache 'eetec, aja', nache 'eetec!

Salmo 90

Ñim Lo'onatac 'Enauacna chochaq tatec

¹'Am Nataxala', nache 'am da qomi' 'ampaxattaleguete, 'enauaque naua vi'ie.

²Co'ollaq saxanaxa da huo'o ana qasoxonaxapi, qataq saxanaxa da yo'oq ana 'alhua qataq 'enauac na huetalec, chegoqchiguiña co'ollaq la'atchiguiñi 'enauacna, qataq ivitta'a ca pa'atec na'a'q, da nache 'amta da 'Am Atamnaxala'.

³Qataq ca shiñaxaua 'auo'otec da ñe'eguelaxa da lsoche na 'alhua, da ivita da qoneta': «Qami' shiñaxauapi, qavi'iguelaqña da qami' lsoche na 'alhua.»

⁴Cha'aye caua mil vi'ie qalaq 'am, 'eeta'am 'anqa'en so na'a'q maye ñoxogue shecail. Qataq 'eeta'am 'anqa'en ye 'oonolec pe.

⁵'Am, ñataqta sa 'auren da 'auauogoleetac na shiñaxauapi, namayepi 'eeta'am ca choche nchoxonaxac,

⁶'eeta'am ana huoue da ñaxat nache ye nte'eta ñaxatec ana lauoxo, qalaxaye da avit nquictañi da la'añaxac nache ivitta'a da deqaqa.

⁷Da 'arayeloxo ñataqta qomi' icolanaqche't, qataq da 'aralemataic ñataqta qomi' imetreuo naqa'en.

⁸Na qauemsat maye so'otaq qalaq 'auañateetac, qataq 'enauac na saqcha'a qarasonaxashetpi yo'oqta 'anqa'en.

⁹Qaq souaxat da 'aralemataic nache imeuo 'enauac da qanachaalataxac. Naua vi'ie da qanachaalataxac 'eeta'am da 'oonolec qancosaueegue na na'at.

¹⁰Da qanachaalataxac qalaq ivi' naua setenta vi'ie. Qaq na ŷoqta 'añaxaicpi qalaq ivi't naua ochenta vi'ie, qalaxaye da ño'oxonnaxac ca shiŷaxaua da qaŷoqtec da nachaalataxac, damaye ŷataqta qapa'atta qataq ŷauo'o da ndaxac qataq da no'onataxanaxac. Naua vi'ie sa qaŷaloq da imereuo, nache 'eeta'ama qomi'.

¹¹Qaq ¿negue'tom ca ŷauatton da la'añaxac da 'aralemataic? Qataq ¿negue't ca ŷauatton da 'arayeloxo maye ŷo'ot da qarcolanaxa?

¹²Qaq ñaq qomi' 'auapaxagueneque qome da saŷatenaq da ñaloqtana'q naua qana'axa'te, yaqto' da qarauattonaxanaxac ishet da ivi' da naŷaanec.

¹³'Am Nataxala', ñaq qomi' 'añe'eguelaxalo, ña 'auchoxoren qome ne'ena 'aralamaxat 'aramaxashecpi.

¹⁴Ñaq qomi' 'anlaxatchiguilo qome da 'arauotaxanaqtaic da ñaq nte'eta, yaqto' 'enauaque naua na'axa'te da qanachaalataxac da so'onaxanaqta' da qantonaxac.

¹⁵Ña qomi' 'aŷa'anema qome caua vi'ie maye huaiguilo da qaramaicŷaxac, maye 'eeta'ama soua vi'ie maye huaiguilo da qanque'eenaxac.

¹⁶Ña ŷauaachigui 'anqa'en da 'aro'onataxanaxac na 'aramaxashecpi, qataq da 'ayo'oxoyec ŷauaachigui 'anqa'en qome cam chegoxogetpi namayepi.

¹⁷Qaq da lsoxoyec Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', qomi' huetaleguete qome. Qataq nache 'eetai' qome da na'attañi naqa'en de'era qaro'onataxanaxac, Aja', nache 'eetai' qome na'attañi naqa'en de'era qaro'onataxanaxac.

Salmo 91

Ñim Nataxala' qomi' npaxattaleguete

¹Ca shiŷaxaua maye huetaigui da ltelaqtaxanaxac Ñim Nataŷaña 'enauacna, nache Ñim Qaica ca ŷaqalanapac ipelteetalec camaye.

²Qaq camaye da detaxaŷa Ñim Nataxala', nache 'eeta': «'Am, nache 'am ñaquitaxac, qataq 'am ŷe'eguenaxala', 'Am Ñatamnaxala', maye sepe'etega.»

³Qaq nacheñita Ñimaye da ishet da 'am isoueeguesop aca nqoina maye saqcha'a, qataq naua napaxaco maye dalaataxana'ape,

⁴cha'aye naua laua't Ñimaye 'am ŷapoleguete qome. Nache da qoueto'oto naamaye, nache ŷataqta 'avi'imaqtac. Qataq da 'eesa lataxac Ñimaye, nachera da 'am ntela'a qataq 'am npaxattalec.

⁵Nache saishet qome da 'aye'etega na lcheeguesat ye pe, qataq ana checnapi maye huaŷotega't ye na'a'q,

⁶qataq naua napaxaco maye quetaiguilo na napalaxa, qataq na napiina maye deque'emaqtaxan ye laiñi ye na'a'q.

- ⁷Cha'aye na'aictaxa da mil ca ileu na pa'aña'ague na 'ane'emaq, qataq diez mil ca pa'aña'ague na 'oic, qalaxaye da qoneta ÿataqta qaica ca machaqca.
- ⁸Nacherata da naua 'ara'ai'te ÿauaachigui qome da 'eetec da ÿaconeguet da nsheetenaguec na qauemaicpi.
- ⁹Cha'aye mashe 'auo'ot da 'aye'eguenaxala' Ñim Nataxala', qataq da 'am npaxattalec Ñim Natañaña 'enauacna.
- ¹⁰Nache saishet qome da 'am talec ca sa ÿaŷamaxañi, qataq ca nalolaxa saishet da nviraua'a ca 'arma',
- ¹¹cha'aye Ñimaye 'am namaxa qome ca lamaxashecpí piguem le'ecpi, da yaqto' ntela'a 'enauac da 'icŷaxac.
- ¹²Nache ÿauota'aisalo naua lhua'q da 'am nachesheguem, yaqto' saishet da 'auquia'aqaisop ca coma'.
- ¹³Qataq ishet da 'auapigui ca llon, qataq ca na'araxanaq, qataq ishet da 'auque'emaqchet ca shiguiŷac lta'araic qataq aca na'araxanaq late'e.
- ¹⁴«Cha'aye ÿataqta Aŷem ÿauotec nache ñeca'alaxatec qome, qataq ñepaxattalec cha'aye ÿauattoota da ŷe'enaxat.
- ¹⁵Qataq qom aŷem iŷaxana, nache sasateguet, qataq soota'aguet qom huo'o da nque'eenaxac, qataq ñeca'alaxatec qome qataq sanem da ño'oxonnataaguec.
- ¹⁶Qataq sanem da qaŷoqtec da nachaalataxac, qataq da ntootapeguet da ica'alaqtaxanaxac.»

Salmo 92

Da no'onec da qaŷo'ot da ño'oxonnataxanaxac

- ¹ŷataqta 'onaxaic da 'am sho'oxoreetac 'Am Nataxala'! ŷataqta 'onaxaic da so'ootac da 'are'enaxat, 'am maye 'Anatañaña 'Enauacna,
- ²qataq da sa'axattapeguet da lta'araic 'arauotaxanaqtaic ye nte'eta, qataq ye pe, sa'axattac da 'arsoxoyec maye sa nquic,
- ³sauota'a ana nvique qataq nasheere, qataq da huesotta l-lamaxa ana arpa qataq ana lira.
- ⁴'Am Nataxala', 'am 'auo'ot da ÿataqta samachiguiñi souaxat na 'auo'otpi, nam 'aro'onatacpi ŷo'ot da aŷem nlaqchigui da ñetonaxac.
- ⁵'Am Nataxala', ÿataqta ŷapac lta'araic na 'aro'onatacpi, qataq ÿataqta qaŷoqotchemeque naua 'arhuennataxaco.
- ⁶Qaq ca qaica ca ŷaŷaanapec qalaq saŷaŷate'n, qataq saishet da ŷaŷaanegueta namaye.

⁷Qaq na'aictoxo' da 'eeta'am na 'auaqpi da ñaxat na qauemaicpi, qataq da ñaxatec 'enauac na 'etaxaloxoicpi, qalaxaye namayepi taña'a da qailaxachigui.

⁸Qalaxaye 'Am Nataxala', nache 'eetai' da qonetasheguema nam ñataqta qañoqotcheguema.

⁹'Am Nataxala', ñoqta 'eesa qome da imeuo na 'ampa'aguenaxauapi, qataq nlagaxattac qome 'enauac na qauemaicpi.

¹⁰Qalaxaye 'am, 'anquigaxattauec qome da ña'añaxac sheeta'am ca huaca no'onaxa le'ec, qataq aým 'aucorelec ca 'arcoraxanaxat maye ñataqta no'on da laitañaxac.

¹¹Qataq sauachigui qome da huañi na ñepa'aguenaxauapi, qataq sa'aqchigui qome da la'alaxac na qauemaicpi maye aým ipa'agueetacpi.

¹²Qaq ca no'on da lataxac qalaq dasovi 'eeta'am ana chaic, qataq nquictasheguem da lañaxataxac 'eeta'am ana cedro ye Líbano.

¹³Qataq ñaxattalec ye lma' Ñim Nataxala', qataq dasovi da netaña ye nqasoxoc Ñim Qanatamnaxala'.

¹⁴Qaq na'aictaxa da mashe togoshaapec qalaq huo'o da alañaxac, qataq nache 'eetai' da la'añaxac qataq daralata.

¹⁵Da yaqto' ña'axattac da Ñim Nataxala' maye ipaqtaxanaxat, Ñimaye ñataqta no'on da lataxac, qataq saishet da hueto'ot ca sa nalogoñi lataxac.

Salmo 93

Ñim Nataxala' nacheñi ñi Nta'a

¹Ñim Nataxala' nacheñi ñi nta'a! ¡Ñimaye ñachaxan da la'amaqchec qataq da qalota la'añaxac! Qataq ña'ayiñi ana 'alhua da yaqto' sa derañai'.

²Qaq aña 'anso'onaxaqui 'Am Nataxala' ñataqta sa derañai' chegoqta'a co'ollaq cheta'ague da huo'o 'enauacna. ¡Qaq 'Am, nache 'eetai' da 'am huo'o!

³'Am Nataxala', na talapi qalaq huo'o da l-lamaxa, qataq nachaañi ana ñataqta late'eraí lapaxa.

⁴Qalaxaye 'Am Nataxala', da qonetaña na qañoqotcheguema, qalaq ñataqta lta'araic da 'ara'añaxac, 'anapacalec da l-lamaxa na qalota 'etaxat, qataq 'anapacalec da la'añaxac ana lapaxa aso auaxai.

⁵'Am Nataxala', naua 'aramaxasoxonaxaco ñataqta sa derañai'salo, qataq da qui'itta 'arataxac nachera da tatec llo'oxoraxat aña atamnaxaqui maye 'aralamaqte.

Salmo 94

Ñim Nataxala' nacheñi ñi nmit 'enauacna

- ¹'Am Nataxala', maye ishet da 'apalaique ca nvi', 'Am Atamnaxala', ñaq 'anachaxan qome.
- ²Ña 'anachaañi qome, 'am maye 'anmit na netalec ana 'alhua, ña 'aÿa'anem ca 'itchiguiñi nhuaxanaguec na na'amqaanaxaicpi.
- ³'Am Nataxala', ¡Chaq laguio' da ÿaxaañi da le'enaxanaxac na 'etaxaloxoicpi!
- ⁴'Enauac ne'ena qauemaicpi ÿataqta na'amqaanaxaicpi, qataq taxaÿaxaicpi souaxat da na'amqaanaxac.
- ⁵'Am Nataxala', namayepi ÿataqta petapigui na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, qataq huetaiya' naqa'en nam 'aralamaxatpi.
- ⁶Qataq ÿalauat ana pa'aipi qataq na chegaqauecpi, qataq ÿalauat na qaicaua caua lta'al.
- ⁷Qataq ivira'a da 'enapec: «Ñim Nataxala' sa nauaañi, Ñim Natamnaxala' so Jacob saishet da nanoma de'era.»
- ⁸Qaq ÿoqo'oye, qami' maye qaica ca qauaÿaañiÿapec, ña qauaÿaañiteguet qome de'era cha'aye qami' 'enaqaiqa ¿che laguio' da huo'o ca qauaÿachiñi?
- ⁹¿Peta'a sa hua'axaÿa qome de'era Ñim ÿo'o't naua ntela lauaco? Qataq ¿peta'a sa ila'a qome de'era Ñim ÿo'o't co'ollaxa naua na'ai'te?
- ¹⁰Qataq ¿peta'a saisheto' da ÿo'ot qome ca nhuaxanaguecna, Ñim ishet da nmit na ÿotta'a't shiÿaxauapi, qataq ÿapaxaguenec da naÿaanec 'enauac na huetalec ana 'alhua?
- ¹¹Ñim Nataxala' ÿaÿaten da lhuennataxac na shiÿaxauapi, da ÿataqta qaica ca naigui.
- ¹²Qaq ÿataqta machiguiñi qome ca shiÿaxaua maye 'auaÿamaxaañi 'Am Nataxala', cam 'aÿa'anema naua 'arapaxaguenataxanaxaco,
- ¹³da yaqto' ÿe'emaqtac da ivita da nvi' caua na'axa'te maye huaiguilo da nhuogoxo. Qalaxaye ca qauemaic qaiqataxaatai' aca nshere maye laÿe'.
- ¹⁴Qalaxaye 'Am Nataxala', saishet qome da qoca'ai na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, qataq saishet da 'andoxottec nam 'aralamaxatpi.
- ¹⁵Maye nacherata da ca nmit na nasouaxashetpi, qalaq ÿe'eguelaxa qome da nalochiguiñi lataxac, qaq 'enauac na no'on da lataxac quelec qome damaye.
- ¹⁶Qaq ¿negue't ca nachaañi co'ollaxa da aÿem iueelec da nqanaxat na 'etaxaloxoicpi? Qataq ¿negue'tom ca huetaua'a na ÿaÿe da aÿem itauan da nqanaxat na qauemaicpi?
- ¹⁷Cha'aye da saishet taxa da aÿem itauan Ñim Nataxala', nache saqaÿaloq taxa da sootaigui da ntochiguiñi nleuaxa.

¹⁸Qaq co'ollaq huo'o so huaña da sheeta': «Naua ñapia'ate desalvi'.» Nache da 'archoxonnataxanaxa 'Am Nataxala', anac da aýem itauan.

¹⁹Qataq co'ollaq nquictauec da ñaquicoxo, nache da 'ara'añaqtaxanaxac ño'ot da aýem nlaqchigui da ñetonaxac.

²⁰Cha'aye 'am, saishet da 'anauochaxaua na nta'alpi maye cachaxaicpi, nam ño'ot na sa ñaýamaxañi da yaqto' dataña'aguet na namaxasoxonaxacpi,

²¹nam dataña'aguet na shiýaxauapi maye no'on da lataxac, qataq ñaneguet da l-leuaxa na qaica ca ñasouaxat.

²²Qalaxaye Ñim Nataxala', nacheñi ñim ñe'eguenaxala', qataq Ñim Ñatamnaxala', nacheñi ñi coma' maye aýem mpaxattalec.

²³Ñimaye ño'ot qome da maiche talec namayepi da lle'etaxaloxo, qataq nam qauemsat maye ño'ottac maiche nlaxaañi namayepi. Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala' ilaxachigui qome namayepi.

Salmo 95

Da no'onec da qaño'ot da ño'oxonnataxanaxac

¹Ña qauanaqui, so'otaq da qantonaxac da so'onaxanaqto'ot Ñim Nataxala', so'onaxanaqto'ot Ñim qomi' mpaxattaleguete qataq qarca'alaxaqui.

²Ñeqo'onaxaua'a Ñimaye da sanqot da qana'achec, qataq so'onaq na no'onecpi da sho'oxorenaq Ñimaye.

³Cha'aye Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna, Ñimaye 'amaqtaqaic, qataq 'amaqtaqaic Nta'a maye natañaña 'enauac na laýepi atamnaxala'pi.

⁴Naua lhua'q Ñimaye qalaq nlletañi na ñataqta pa'aguiñi ana 'alhua, qataq nache lalamaqte ana qañoqotcheguemeq qasoxonaxapi.

⁵Qataq lalamaqte nataqa'en aso auaxai, cha'aye Ñimaye maiche ño'ot co'ollaxa, qataq ñauota'ai naua lhua'q co'ollaq ño'ot ana 'alhua.

⁶Qauanaqui qome, sa'araxayiñi naua qarllacte da sho'oxorenaq, sa'araqoto naua qarllacte Ñim Nataxala' maye qomi' lo'onataqa.

⁷Cha'aye Ñimaye nacheñi Ñim Qanatamnaxala', qataq qomi' nhuo' le'ecpi, qomi' lalamaqa'ate Ñimaye, shenaqta'am ana qagueta da qomi' ilotagueto. Qaq qami' da qaua'aqaiña nagui da lavilýaxac Ñimaye maye, 'eeta':

⁸«Saishet qome da qaua'añaxachiiguilo naua qarquiyaqchilli', da 'eeta'am co'ollaq huaña ye Meribá, qataq da 'eeta'am so na'a'q co'ollaq huaña ye Masah, yem huaña ye toolec 'alhua,

⁹yem huaña co'ollaq aýem ñe'eguen so hua'au qarta'ailpi, na'aictaxa da ñauaachigui co'ollaxa nam so'otpi.

¹⁰Qaq ivi' soua cuarenta vi'ie da salematatega se'eso shiřaxauapi, nache shenapec co'ollaxa: «Ne'ena shiřaxauapi řataqta isomtapigui', qataq saishet da řalaxagueta naua řamaxasoxonaxaco».

¹¹Qaq řoqo'oye huaigui co'ollaxa so řalemataic da san so řa'aqtac, da somayepi saishet qome da inoxoneua'a ye 'alhua maye sachaxanapeguem co'ollaxa, yem huaña taxa da nmatec ñaqa'en.»

Salmo 96

Da dalaxaic no'onec da qařo'onaxaato'ot Ñim Nataxala'

¹Qauo'oñi ca dalaxaic no'onec da qauo'onaxañiito'ot Ñim Nataxala', qauo'onaxañiito'ot Ñim Nataxala' 'enauac qami' maye qoñiitalec ana 'alhua.

²Qauo'onaxañiito'ot Ñim Nataxala', qataq huo'o naq 'enec qanqa'eñi da le'enaxat, qataq 'enauaque naua na'axa'te da qaua'axacheetac da lca'alaqtaxanaxac.

³Qaua'aqtaxañim qome na řotta'a't shiřaxauapi da llo'oxoyec, qataq qaua'aqtaxañim 'enauac na nhuo' le'ecpi na řo'ot da na'aalaxa maye řo'ot Ñimaye.

⁴Cha'aye Ñim Nataxala' řataqta lta'araic qataq 'itchiguiñi da ishet da qařo'oxoren. Ñimaye řataqta huo'o da lchec napacalec 'enauac na lařepi atamnaxala'pi.

⁵'Enauac na natamnaxala'pi na řotta'a't shiřaxauapi qaica ca naigui, qalaxaye Ñim Nataxala', řo'ot co'ollaxa na piguem.

⁶Qaq da lta'araic ño'oxoyec qataq da na'amaqchec hueto'ot Ñimaye. Qataq huo'o da la'añaxac qataq da lyacřaxac yem lanataqa' Ñimaye.

⁷Qaq 'enauac qami' nhuo' le'ecpi qařa'añim qome Ñim Nataxala', da na'añaxac qataq da ño'oxoyec.

⁸Qataq qařa'añim Ñim Nataxala', da 'itchiguiñi llo'oxoyec da le'enaxat, qandoiuo ana qarachetaqtaxanaxache qataq qauanaiua'a ye nqasoxoc Ñimaye,

⁹qataq qaua'ayiřoto naua qarlllectelli' Ñim Nataxala' da qoviita'a ye řataqta huo'o da lyacřaxac lanataqa', qataq 'enauac na shiřaxauapi da huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye.

¹⁰Qataq qaua'aqtaxañim qome na řotta'a't shiřaxauapi da: «Ñim Nataxala' nacheñi ñi Nta'a.» Ñimaye řa'ayiñi co'ollaxa ana 'alhua, da yaqto' saishet da derařai', qataq 'eeta'a't naqa'en da nmit na nhuo' le'ecpi.

¹¹Qaq machiguiñi qome na piguem qataq ana 'alhua, qataq dauaxan qome aso auaxai qataq 'enauac na huetangui asomaye.

¹²Qataq machiguiñi qome na no'onaxa qataq 'enauac na huetalec namaye, qataq řa'alaqtai' qome da ntonaxac ana qo'oipaqqi maye netauga na aviaq.

¹³Qauo'onaxañiitac qome cha'aye mashe anacta Ñim Nataxala', Ñimaye mashe anacta da nmit qome ana 'alhua, nache irolec da nalochiguiñi lataxac da nmit ana 'alhua, qataq da 'eesa lataxac da yaqto' nmit na nhuo' le'ecpi.

Salmo 97

Ñim Nataxala' nacheñi ñi Nta'a

¹Ñim Nataxala' nacheñi ñi Nta'a, ñoqo'oye 'antonapigui' qome 'am 'alhua, qataq qami' qalota ñaqauga 'alhuapirole qantoñiitapigui' qome.

²Na napalñi lo'oc coleesop Ñimaye, qataq da nalochiguiñi qataq da no'on lataxac, nachera da na'attalec da lo'onataxanaxac Ñimaye.

³Na norec qalaq hua'auta'ague da taña'ague Ñimaye, nache ñavigaxat na mpa'aguenaxauapi maye coleesop Ñimaye.

⁴Na lqashelgaxa Ñimaye qalaq icoñarelec ana 'alhua, nache ana 'alhua co'ollaq ila'a nache cholaxan.

⁵Qaq ana qasoxonaxapi 'eeta'am ana dapic lapa da quiguiñi, co'ollaq nachaatec Ñim Nataxala', maye lalamaqte 'enauac ana 'alhua.

⁶Na piguem ña'axatec da lo'onataxanaxac maye nalochiguiñi da lataxac, nache 'enauac na nhuo' le'ecpi ñauaachigui da llo'oxoyec Ñimaye.

⁷Nache 'enauac na atamnaxala'pi natamnot Ñimaye. Qaq huaña nache huo'o da la'aloxo 'enauac nam natameetacot na ne'enaqtac atamnaxala'pi nam ño'oxoreetac na atamnaxala'pi maye qaica ca naigui.

⁸'Am Nataxala', co'ollaq hua'axaña de'era ye Sión nache machiguiñi, qataq ye huaqta'a't ñyecpi ye Judá ntootapigui' souaxat naua ñañamaqchiyiñi 'aro'onataxanaxaco.

⁹Cha'aye 'Am Nataxala', maye 'Anatañaña 'enauacna, 'am, 'anatañaña 'enauac ana 'alhua, qataq 'anatañaña 'enauac na lañepi atamnaxala'pi.

¹⁰Ñim Nataxala', ñauotec nam saisheteguet na qauem, qataq mpaxattalec nam ñataqta ñalaxaguet Ñimaye, qataq ñeltaxaneguet da lhuaqñaxac nam qauemaicpi.

¹¹Na yo'oqchiguiñi qalaq talec ca no'on da lataxac, qataq da namaicñaxac talec ca ñañamaqchiguiñi da lquiyaqteñaxac.

¹²Qaq qami' maye no'on da qarataxaqui, qantoñiitapeguet qome Ñim Nataxala', qataq qavio'oxoyiñi da qui'itta le'enaxat Ñimaye.

Salmo 98

Da ño'oxonnataguet da nalochiguiñi lo'onataxanaxac Ñim Nataxala'

¹Qauo'oñi qome ca dalaxaic no'onec da qauo'onaxañiito'ot Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye ño'ot na huo'o da na'aalaxa, cha'aye na aloiguishec qataq qui'itta lhuaq ivira'a da doxonaxan.

²Ñim Nataxala' ña'axatec co'ollaxa da lca'alaqtaxanaxac, qataq ñachaxaata da nalochiguiñi lo'onataxanaxac, ñauaachigui naqa'en na ñotta'a't shiñaxauapi,

³cha'aye sa icoua'ai da lauotaxanaqtaic, qataq da 'eesa la'aqtac maye ñanem co'ollaxa na Israel le'ecpi. Nache 'enauac na hueta'alo naua loga'te ana 'alhua ñauaachigui co'ollaxa da lca'alaqtaxanaxac Ñim Qanatamnaxala'.

⁴Ñataqta qauamaichiguiñi da qauo'onaxañiito'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enauac qami' maye qoñiitalec ana 'alhua, ñataqta qanasheñetchequem da qantonaxaqui, qataq qauo'oñi na no'onecpi.

⁵Qauo'oñi na no'onecpi da qauo'onaxañiito'ot Ñim Nataxala', qauo'onaxañiita'ai' da l-lamaxa ana nvique arpa qauauoita'a da ñotta'a't lavilñaxac da no'onaxanaxac.

⁶Ñataqta qauamaichiguiñi da qauo'onaxañiito'ot Ñim Nataxala' maye Nta'a, qauo'onaxañiita'ai' da l-lamaxa ana nasheerepi.

⁷Ñataqta dauaxan qome aso auaxai qataq 'enauac na huetangui asomaye, ana 'alhua qataq 'enauac na netalecpi anamaye.

⁸Qataq iuaxana't qome naua lhua'q na talapi, qataq ntonapigui' qome ana qasoxonaxapi,

⁹qataq do'onaxaato'ot Ñim Nataxala', cha'aye mashe anac da nmit ana 'alhua, irolec qome da nalochiguiñi lataxac qataq ñañamaqchiguiñi lataxac da nmit na nhuo' le'ecpi.

Salmo 99

Ñim Nataxala' nacheñi ñi natañaña 'enauacna

¹Ñim Nataxala' nacheñi ñi Nta'a, añi nso'onaxaqui Ñimaye netanguilo soua ne'enaqtaqa le'enaxa't querubines, qaq na ñotta'a't shiñaxauapi ñataqta iviloxol, qataq ana 'alhua ñataqta cholaxan qome.

²Da la'amaqchec Ñim Nataxala' ñataqta imattalec ye Sión, qataq natañaña 'enauac na nhuo' le'ecpi.

³Ñataqta qaño'oxoren qome da lta'araic qataq chaqaic le'enaxat Ñimaye. ¡Ñimaye ñataqta qui'itta!

⁴Am Nta'a 'añaxaic maye 'auauotec da nalochiguiñi lataxac, 'am, 'alapaxañi co'ollaxa da 'eeta'a't lataxac, qataq so Jacob 'auo'otec da nalochiguiñi qataq ñañamaqchiguiñi lataxac.

⁵¡Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', qataq qaua'ayiñoto naua qarlllectelli'! ¡Ñimaye ñataqta qui'itta!

⁶So Moisés qataq Aarón nache ñalectaiguilo co'ollaxa so ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so Samuel ñalectaigui co'ollaxa som ño'oxoreetac da le'enaxat Ñimaye. Qaq naxa somayepi da iŷaxanot Ñim Nataxala', nache Ñimaye ŷasateguet da lŷaxanaxac.

⁷Ñimaye huetaigui co'ollaxa so lo'oc da detaqtague' somayepi, nache somayepi ipacchigui co'ollaxa nam lamaxasoxonaxacpi Ñimaye, qataq na lqataxacpi maye ŷanem somayepi.

⁸'Am Nataxala' maye Qanatamnaxala', 'am, 'auasateguet co'ollaxa da lŷaxanaxac somayepi. Qaq somayepi nache 'Am Natamnaxala' maye 'auchoxoren somayepi, na'aictaxa co'ollaxa da 'auo'ot da nhuaxanaguec souaxat na lasouaxashetpi.

⁹Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', qataq qaua'ayiŷoto naua qarlllectelli' qom qoviita'a añi qui'itta nqasoxonaxa, cha'aye ŷataqta qui'itta Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.

Salmo 100

Ñim Nataxala' qomi' lo'onataqa qataq qomi' lalamaqa'ate

¹ŷataqta qauamaichiguiñi da qauo'onaxañiito'ot Ñim Nataxala', 'enauac qami' maye qoñiitalec ana 'alhua.

²ŷataqta qauamaichiguiñi da qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala', qataq qaua'alaqaitai' da qantonaxaqui da qauanaiua'a Ñimaye.

³Qauauattoñiita da Ñim Nataxala' nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñimaye qomi' lo'onataqa qataq qomi' lalamaqa'ate, qomi' maye nhuo' le'ecpi, qomi' lalamaxatpi Ñimaye, shenaqta'am aca lalo qaguetapi da hueta'a ca lquia'axanataxanaqa' Ñimaye.

⁴Qaunoxoñiua'a ñi lasom añi atamnaxaqui da qaŷa'añi da qana'achecŷaxaqui, qataq ye nqasoxoc da qaŷa'añi da qayo'oxonnataxanaxaqui, qaŷa'añim da qana'achecŷaxaqui qataq qavio'oxoyiñi da le'enaxat Ñimaye.

⁵Cha'aye Ñim Nataxala' ŷataqta soxoraic, da lta'araic lauotaxanaqtaic chochaq tatec, qataq chochaq tatec da saishet da nquic da lataxac.

Salmo 101

Da la'aqtac so nta'a maye ŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Aŷem, sauotaique da so'on da nauotaxanaqtaic, qataq da ŷataqta nalochiguiñi lataxac, sauotaique da so'on na no'onecpi da 'am so'onaxaato'ot 'Am Nataxala'.

²Sauotaique da saŷateeta da ñecŷaxac maye nalochiguiñi, qaq ¿chaq laguio' da aŷem 'anvira? Yaqto' da soota'a ye ima' qalaq nalochiguiñi da iquiyaqteŷaxac.

³Saishet qome da selotagui ca sa ŷaŷamaxañi lataxac. Aŷem sa seuooneguet na sa ŷalaq, saishet da ñasheeteguet da aŷem naua'a.

⁴Na qauem nhuennataxacpi qalaq qañoqta ñaqa'en qome, saishet qome da sauo'o ca lidaqa' da aýem hueto'ot ca qauem.

⁵Ca nqañoxottañi da ýasaxalec ca qauem la'aqtac ca lýa, nache aýem ñeuogaxa, saishet da nache queta ñaqa'en da ltaxaýaxac, cha'aye aýem sa seshetegueta ca na'amqaanaxaica da lmeenaxanaxac, qataq ca ño'oxonnaxaica da lquiyaqteýaxac.

⁶Qalaxaye huetalec qome da imeenaxanaxac, na laxaraicpi maye netalec ana 'alhua yaqto' iuoreuapi, qaq ca quetague' da ñecýaxac maye nalochiguiñi, nacheqa qome ca aýem do'onataxaatacot.

⁷Qataq saishet qome da netaña ye ima' ca tenataxanaxaica, qataq ca saq 'e'n naua la'aqtaqa saishet da nache 'eetai' da aýem datato'ot.

⁸Qaq 'enauaque naua na'axa'te da huaigui da ñequigaxatta'a't, 'enauac na qauemaicpi maye netalec ana 'alhua, nache ivitta'a da nmichiguiñi ñaqa'en na qauemaicpi, maye netaigui na huaqta'a't nýecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala'.

Salmo 102

Da natamnaxac so huo'o da laquicoxo

¹'Am Nataxala', ñaq 'aua'axaýa qome da ñnatamnaxac, ñaq 'am iviro'ot qome da iýaxanaxac.

²Saishet qome da aýem 'anqañoxocheesop da sootapoigui da ýaquicoxo, ñaq aýem 'aua'axaýa qataq sa 'anaýaloxon da aýem 'auasateguet da 'am seýaxana.

³Cha'aye da ñachaalataxac nquicta'a't da imeuo 'eeta'am na lmala'q qataq naua ipi'ineqa 'eroigui 'eeta'am ana poqo.

⁴Añi iquiyaqte qalaq nquicta'a't da la'añaxac, 'eeta'am aca huoue da nquicta'a da deqaqa, nache ivitta'a da qaica ca isoxo da iquia'axac.

⁵Na ýo'oc qalaq lapaxagueta naua ipi'ineqa, souaxat da lta'araic ýachotaxac.

⁶Nache sheeta'am aca chiyet da hueta'a ca toolec 'alhua, qataq aca huoqo' da hueta'a ca mashe nlachiguiñi.

⁷Saishet da sañoxtot da so'oc sheeta'am ca qoýo maye ndauec, da netalec na pa'asheguem ca nýec lapo'.

⁸Qaq 'enauaque naua na'axa'te da aýem inogoqchettac na ñepa'aguenaxauapi, nache ivitta'a da do'ogoxona da ýe'enaxat da desheunaxaatac.

⁹Nache ýo'ot da sachectac na alo 'eeta'am aca nauole, qataq naua ýache' ýaleegueta na ýaquip.

¹⁰Qaq souaxat da 'aralemataic qataq da 'arayeloxo, nache aýem 'auacoosop da aýem 'auasaxauec.

- ¹¹Da ñachaalataxac 'eeta'am na lpaqal da jec, qataq 'eeta'am aca huoue da nquicta'a da deqaqa.
- ¹²Qalaxaye 'Am Nataxala', da 'aro'onataxanaxac chochaq tatec, da 'are'enaxat qalaq nache 'eetai' gome da nhuennataxat.
- ¹³Qaq da 'anachaañi gome nache huo'o da 'archoxonnataxanaxa ye Sión, cha'aye mashe ivita ye laloqo' da 'auchoxoren, qataq mashe ivita ye laloqo' maye 'icchiguiña co'ollaxa.
- ¹⁴Cha'aye na 'aramaxashecpi ñataqta ñauotec nam coma'pi maye mashe nlaguiñi, qataq huo'o da nqui'ic da ilotalec na lsoche namaye.
- ¹⁵Qaq huaña nache na ñotta'a't shiñaxauapi qataq 'enauac na nta'alpi ana 'alhua ñataqta huo'o naq 'enec naqa'en da llo'oxoyec da le'enaxat Ñim Nataxala'.
- ¹⁶Cha'aye Ñim Nataxala' ñoltaq no'oxoosheguem gome ye Sión, nache qañauaachigui da llo'oxoyec Ñimaye.
- ¹⁷Qom ilo'oguet da natamnaxac nam qaica ca mpaxattalecpi, qataq saishet da sa hua'axaña da nachoxonnaxac namayepi.
- ¹⁸Qaq qoñiyiñi gome de'era yaqto' ñañaten cam shiñaxauapi maye ñaq naña'acna. Qataq yaqto' ño'oxoren gome Ñim Nataxala', ca nhuo' le'ecpi maye ñaq taña'a da ñiguiñi.
- ¹⁹Cha'aye Ñim Nataxala' namatañi co'ollaq hueta'a ye ñataqta qañoqotcheguema lanataqa'. Qataq nache netasheguema na piguem da imeteetac ana 'alhua,
- ²⁰da yaqto' hua'axaña da nnoinaxac na noxonecpi. Qataq da isouec na taña'a da nalaataguec,
- ²¹da yaqto' qaña'axatec da le'enaxat Ñim Nataxala' da huaña ye Sión, qataq da qaño'oxoren Ñimaye da huaña ye Jerusalén
- ²²qom ivita da 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi qataq nam ilotague' namayepi, lañona't da natamnot Ñim Nataxala'.
- ²³Ñim Lo'onatac 'Enauacna, tañangui laiñi naqa'en da ñecñaxac da nquigaxaañi da ña'añaxac, nache sa qañauec naqa'en da ñachaalataxac.
- ²⁴Ñoqo'oye sheeta': «'Am Ñatamnaxala', saishet gome da tañangui laiñi 'anqa'en da ñachaalataxac. Cha'aye naua vi'ie da 'anachaalataxac chochaq tatrec.»
- ²⁵Cha'aye 'aua'ayiñi ana 'alhua co'ollaq cheta'ague da 'auo'ot 'enauacna, qataq nache 'am co'ollaxa da 'auo'ot na piguem.
- ²⁶Qaq namayepi taña'a da imeuo, 'am qalaxaye nache qonetai', 'enauac namayepi taña'a da lto 'eeta'am ca nogoxot, qataq 'eeta'am ca nogoxot da 'anaralaxat da lto.
- ²⁷Qaq 'am qalaxaye nache qonetai', naua vi'ie da 'anachaalataxac qaica ca loga't.

²⁸Qaq na llalaqpi na 'aramaxashecpi qaica cara qome, qataq cam chegoxoguetpi namayepi nache 'eetai' qome da 'am hueto'ot qom na'ayiñi.

Salmo 103

Aÿem sho'oxoren Ñim Nataxala'

¹Aÿem semato'ot da ñachaalataxac da sho'oxoren Ñim Nataxala', qataq semato'ot da la'añaxac da ñachaalataxac da sho'oxoren dam qui'itta le'enaxat Ñimaye.

²ÿataqta semato'ot da ñachaalataxac da sho'oxoren Ñim Nataxala', qataq saishet da secoua'ai ca 'oonolec na ltaunaxanaxacpi Ñimaye.

³Cha'aye Ñimaye nacheñi ñi ÿapalaxat 'enauac na ÿasouaxashetpi, qataq nataren 'enauac na ÿalolaxasat.

⁴Qataq nacheñi ñi aÿem nca'alaxateeguesop añi huachiqui, qataq aÿem ÿanem da lauotaxanaqtaic qataq da lchoxonnataxanaxa,

⁵qataq aÿem ÿanem naxa 'enauac na no'on, qataq naralaxat da ÿataxac 'eeta'am naqa'en na vi'ic.

⁶Ñim Nataxala' nacheñi ñi ÿo'ot ca nalochiguiñi lataxac, da iueelec 'enauac na nque'etaxaatapigui da nloquixanataguec.

⁷Da llecÿaxac Ñimaye ÿachaxana co'ollaxa so Moisés, qataq nam ÿo'otpi co'ollaxa Ñimaye ÿachaxana so Israel le'ecpi.

⁸Ñim Nataxala' ÿataqta sa da'angui da lataxac qataq choxonnataxanaxaic, Ñimaye ÿataqta qaÿoqchiguinguit da lalemataic, cha'aye lta'araic da lauotaxanaqtaic.

⁹Ñimaye saishet da imerauec naua na'axa'te da qomi' nhuogoqtegalo, qataq saishet da chochaq tatec da layeloxo,

¹⁰qataq saishet da ipacchigui naqa'en ca lashiichiÿaxac na qarasouaxashetpi, qataq na qaye'etaxaloxopi,

¹¹cha'aye ÿataqta lta'araic da lauotaxanaqtaic 'eeta'am na qalochiguiñi piguem da imattalec ana 'alhua, da ÿauotec cam huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye.

¹²Qataq qaÿoqta naqa'en da shenaqta na qarasouaxashetpi, 'eeta'am da yo'oxoñi qataq da avit da qaÿoqtache.

¹³Ñim Nataxala' ichoxoren cam huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye, 'eeta'am ca nta'a da ichoxoren ca llalaqpi,

¹⁴cha'aye Ñimaye ÿaÿateeta da qarataxac, ÿaÿateeta da sachegoxosoxoigui ana 'alhua.

¹⁵Da nachaalataxac ca shiÿaxaua 'eeta'am ana huoue, da dasovi ye na'a'q qalaq 'eeta'am aca huoue no'onaxa lashe,

¹⁶qaq da anac na la'at da iraxan acamaye nache qaca naqa'en, nache qaica ca ñaŷaten ca taigue acamaye.

¹⁷Qalaxaye da lauotaxanaqtaic Ñim Nataxala' chochaq tatec da huetalec nam huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye. Qataq da nalochiguiñi lo'onataxanaxac, nache huetalec qome cam llalaqpi namayepi,

¹⁸cam ipacchigui da naŷamaxataxac Ñimaye, qataq ca sa icoua'ai da ño'ot na lamaxasoxonaxacpi Ñimaye.

¹⁹Ñim Nataxala' ŷanaña na piguem aña nso'onaxaqui, qataq da lo'onataxanaxac ilo'ogue 'enauacna.

²⁰Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala' qami' namaxashecpigui piguem le'ecpi maye qami' 'añaxaicipi qataq qaupaquiichiguiilo naua la'aqtaqa, qataq qaulaqaigueta naua lamaxasoxonaxaco Ñimaye.

²¹Qataq qavio'oxoreña Ñim Nataxala' 'enauac qami' maye nalleppi Ñimaye, qataq lamaxashecpigui maye qauo'ocheetac na 'eetapeguec Ñimaye.

²²Qataq ño'oxoren qome Ñim Nataxala' 'enauac nam lo'onatacpi Ñimaye, qataq 'enauac nam pa'aiguelo nam ilotague' Ñimaye. ¡Ayem, semato'ot da ñachaalataxac da sho'oxoren Ñim Nataxala'!

Salmo 104

Da ño'oxonnataguec Ñim ño'ot 'enauacna

¹¡Ayem, semato'ot da ñachaalataxac da sho'oxoren Ñim Nataxala'! ¡ŷataqta 'am lta'araic 'Am Nataxala' maye Ñatamnaxala'! ŷataqta 'aŷa'aatañi da 'ayo'oxoyec qataq da 'ara'amaqchec.

²'Eeta'am 'anqa'en ca npo' da 'anapogoña na yo'oqchiguiñi. Qataq 'aupiguiisheguem na piguem 'eeta'am ca napoxonaxat.

³Qataq ca qaŷoqotchequemec 'arma' na'arelec 'anqa'en na 'etaxat, qataq na lo'oc na piguem nañigui 'anqa'en aca 'annaigona, qaq da qojec qalaq qonetaleguete naua laua't na la'at.

⁴Nam la'at nachena na 'ara'aqtaxanaxanecpi qataq na le'eraxa na norec nachena na 'aramaxashecpigui.

⁵'Am, na'attelec co'ollaxa 'anqa'en so lo'oxonaxala' ana 'alhua, da yaqto' saishet da deraŷapigui'.

⁶Aso auaxai qalaq 'eeta'am ca npo' da ŷapolec 'anqa'en ana 'alhua, na 'etaxat qalaq ŷapotalec ana qasoxonaxapi.

⁷Qalaxaye co'ollaq 'anlaxa na 'etaxat nache jec, qataq co'ollaq hua'axaŷa da l-llimiataxac da 'arvilŷaxac nache datauec.

- ⁸Nache tasheguema ana qasoxonaxapi, qataq ñe'eguelaxañi nache taña na ca'ameguepi, nam 'auachaxana co'ollaxa da lma'pi.
- ⁹Qataq 'auauo'oi naua loga'te da yaqto' saishet da napacaleguete, nache saishet da qaltaq ñe'eguelaxa da ñapolec ana 'alhua.
- ¹⁰'Am, 'auamaq co'ollaxa na npaxaatasheguem 'etaxat, da yaqto' quegue na la'auaxacpi maye quichiguingui ana qasoxonaxapi.
- ¹¹Qaq nachena namaye na ñyomtapigui na shiguiyacpi no'onaxa le'ecpi, qataq imeuec naqa'en na laquip nam huauec 'ashenapi.
- ¹²Qaq na qoñopi maye huañotega't na piguem, ñanaña na lpata'cpi naua loiguiye namaye, nache hueta'a da do'onaxaatagui netaigui ana lauepi ana qo'oipaqqi.
- ¹³Chegoqotcheguema 'anqa'en ye qañoqotcheguema 'arma', da 'aucottalec ana qasoxonaxapi, ana 'alhua qalaq machiguiñi naqa'en da alañaxac da 'aro'onataxanaxac.
- ¹⁴Qataq ñaxat 'anqa'en na 'auaqpi da yaqto' aloc na shiguiyacpi, qataq acam nañiguishie maye ñaañi ca shiñaxaua, da yaqto' huo'o ca aloc ñachegoxotaigui ana 'alhua,
- ¹⁵na lataxa maye machiguiñi naqa'en da lquiyaqteñaxac, qataq na aceite maye no'onaxat da lashiguiñaxac, qataq na nallec maye ño'ot da la'añaxac da nachaalataxac.
- ¹⁶Qataq huecottalec ana qo'oipaqqi maye lañiguishie Ñim Nataxala', qataq ana cedro ye Líbano maye ñaañi co'ollaxa Ñimaye.
- ¹⁷Qaq ana qoñopi nache ñanaigui na lpata'c anamayepi, qaq ana lamaxañipi qalaq netaigui ana piinopi.
- ¹⁸Qaq ana qañoqotcheguemec qasoxonaxapi, qalaq netalec ana quetaq no'onaxa lashe, qaq ana coma'pi qalaq nache nqañoxotaxaqui ana soxonapi.
- ¹⁹'Am 'auo'ot co'ollaxa ñi ca'agoxoic da yaqto' la'anaxat naua na'axa'te, qataq añi nala' maye ñañaten ca lagui da inoxooñi.
- ²⁰Qaq da 'auanacot na napalaxa nache nvi' ye pe, qaq namaye nache quetaigui da nqalgoqttega't na shiguiyacpi maye aviaq le'ecpi.
- ²¹Nam llonpi qalaq desoqo da iñaxaataique ca loxonec, iñaxaato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñanem namayepi ca aloc.
- ²²Qalaxaye da nnoxosheguem añi nala', nache namayepi taña na lauacpi da yaqto' nnaañi.
- ²³Qaq na shiñaxauapi qalaq inoxonec da do'onataxan, nache ivitta'a ye pe da ño'ottac na lo'onatac.

²⁴Qaq ŷataqta qalota na 'auo'otpi co'ollaxa 'Am Nataxala', qaq 'enauac namayepi 'auauota'a da 'araŷaanec co'ollaq 'auo'ot, ana 'alhua qalaq nlaqtelec nam 'auo'otpi.

²⁵Qaq 'aye aye auaxai maye ŷataqta late'eraŷ qataq qalochiguiñi, maye huetangui na shiguiŷacpi, na lta'araic qataq na qapio'olecpi, maye qaica ca ivi' da naloqten.

²⁶Qaq ayemaye nache quetangui naxa ana notaxaquipi da qanayiguingui na 'etaxat, qataq nache huetangui so shiguiŷac lta'araic le'enaxat Leviatán, maye 'auo'ot co'ollaxa da yaqto' da'aistapiguingui ayemaye.

²⁷Qaq 'enauac namayepi da 'am iuatta'aguet, da yaqto' 'aŷa'anem ca aloq da ivita ca laloqo' da 'auquia'axan.

²⁸Qaq da 'aŷa'anem nache namayepi ŷaconeguet, da 'auauachigui na 'arhuaq lauel, nache namayepi icomatec na ŷataqta no'on nallec,

²⁹qaq da 'aŷo'oxocheesop da 'arashiguiŷaxac nache huo'o da lcolanaxa, qaq da 'anqa't naua la'a'che nache ileu, nache qaltaq ŷe'eguelaxa da lsoche na 'alhua.

³⁰Qalaxaye da 'anamaxa naua 'ara'a'che maye ŷo'ot da nca'alaxa nache qaltaq nca'alec, qaq 'era da qonetec da 'anaralaxat da lataxac ana 'alhua.

³¹Qaq da llo'oxoyec Ñim Nataxala' choche tatec qome, qataq machiguiñi qome Ñim Nataxala' souaxat na lo'onatacpi.

³²Qaq Ñimaye da ŷamatalec ana 'alhua nache anamaye cholaxan, qataq da ipoteua'a ana qasoxonaxapi nache nchisheguem naqa'en.

³³Qaq aŷem so'onaxaato'ot qome Ñim Nataxala' qom ñaq huo'o da ñachaalataxac, nache so'ootac na no'onecpi da sho'oxoreetac Ñim Ñatamnaxala' da ñaq ñeca'altauec.

³⁴Qaq no'ono' da ŷamaategueta Ñimaye naua iuennataxaco, cha'aye nacheñita Ñimaye da chegoqtacot da ŷamaicŷaxac.

³⁵Qaq ña imeuo qome na 'etaxaloxoicpi maye netalec ana 'alhua, qataq qaica qome na qauemaicpi. Ayem, semato'ot da ñachaalataxac da sho'oxoren Ñim Nataxala'. ¡Aja', qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala'!

Salmo 105

Nam ŷo'otpi co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qaŷa'añiŷot da qana'acheŷaxaqui Ñim Nataxala', qauŷaxañiŷa da le'enaxat qataq qaua'aqtaxañim na ŷotta'a't shiŷaxauapi na ŷo'otpi Ñimaye.

²Qauo'onaxañiito'ot da qauo'oñi na no'onecpi, qataq qaua'axache 'enauac na ŷo'otpi maye ŷo'ot da na'aalaxa.

³Qavio'oxoyiñi da qui'itta le'enaxat Ñimaye, qataq machiguiñi qome da lquiyaqteŷaxac na nmittaique Ñim Nataxala'.

- ⁴Qataq qanmichiŷaique qome Ñim Nataxala' qataq da la'añaxac, qataq nache 'eetai' qome da qanmichiitaique da lashiguiŷaxac.
- ⁵Qataq qauennachiŷa'a na ŷo'ot da na'aalaxa maye ŷo'ot co'ollaxa, qataq na lapaxaŷi lataxacpi maye ŷan co'ollaxa Ñimaye.
- ⁶Qami' maye qauachegoqoiguet so Abraham som lamaxashec Ñimaye, qataq qami' llalaqpi so Jacob maye qami' lca'aguishecpi Ñimaye.
- ⁷Ñimaye nacheŷi Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', qaq Ñimaye ilo'ogue 'enauac ana 'alhua.
- ⁸Ñimaye saishet da icoua'ai da naŷamaxataxac, dam ŷan la'aqtac maye ŷamaxalec nam shiŷaxauapi qataq cam chegoxoguetpi.
- ⁹Dam naŷamaxataxac co'ollaq naŷamaxate' so Abraham, qataq da ŷan la'aqtac maye ŷanem so Isaac.
- ¹⁰Nache lapaxaŷi damaye da 'eco' lamaxasoxonaxac da ŷanem so Jacob, qataq da 'eco' chochaq tatec naŷamaxataxac da ŷanem so Israel,
- ¹¹co'ollaq 'eeta': «Aŷem, 'am sanem qome ye 'alhua ye Canaán, yem 'alhua maye taŷa'a da 'aralamaxat.»
- ¹²Co'ollaq saq 'amaqtache ye lcate' soomaye, qataq chegoqrauec co'ollaq netralec yi'ie 'alhua,
- ¹³qataq chochaq queta'aguelo na na'alhuapi na ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq queta'aguelo na ŷotta'a't nta'alpi,
- ¹⁴qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ŷashenem da huo'o ca saŷaŷamaxatapec soomaye, nacherata da nhuogaxa so nta'alpi, 'eeta':
- ¹⁵«Saishet da qaupocheeua'a na lleca'aguishecpi, qataq saishet da qauo'ochech ca qauem na ŷa'aqtanaxanecpi.»
- ¹⁶Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'otec na lqouaxa 'enauac so netalec yi'ie 'alhua, qataq nlaxaŷi 'enauac na lma'pi so trigo.
- ¹⁷Qalaxaye Ñimaye ŷa'auaxan da ŷamaq so José, maye qaimen co'ollaxa da yaqto' nlatac.
- ¹⁸Qaq somaye qoŷanaguilo co'ollaxa naua lchel so ncoñetaxanaxat lcat, qataq qaicoñe' qoŷanaigui aso ncoñetaxanaxaqui.
- ¹⁹Nache ivitta'a da ipacchigui dam ŷa'axata'a co'ollaxa so José, nache da la'aqtac Ñim Nataxala' ŷachaxan da ŷoqta 'eesa somaye.
- ²⁰Nache so nta'a damaxasoxoolec da qaisouec somaye, som ilotague' so qalota nhuo' le'ecpi isouec somaye.

- ²¹Huaña nache ñanagui da nataxala' da yaqto' ilo'ogue so lma' somaye, qataq da ilo'ogue 'enauac nam lalamaxatpi somaye.
- ²²Qataq ñanem da ñapaxaguen so nataxala'pi, qataq da ñapaxaguenec da ñaãanec so nqueroxonecpi.
- ²³Huaña nache so Jacob maye nataqa'en le'enaxat da Israel taña co'ollaxa ye Egipto, qaq somaye chegaqauec co'ollaq netaña ye 'alhua ye Cam.
- ²⁴Nache Ñim Nataxala' ño'ot da nquictauec ye lcata som lalamaxat lauo' le'ecpi somaye, qataq napacalec naqa'en da la'añaxac so mpa'aguenaxauapi,
- ²⁵ñoqo'oye na Egipto le'ecpi nquiña se'eso nhuo' le'ecpi maye lalamaxatpi Ñimaye, nache ñataqta dataña'aguet se'eso lamaxashecpi Ñimaye.
- ²⁶Huaña nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñamaq so lamaxashec Moisés qataq so Aarón maye lca'agui'she co'ollaxa,
- ²⁷nache soomaye ño'o't na la'anaxatpi nam ño'otpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq na ño'ot da na'aalaxa co'ollaq huaña ye 'alhua ye Cam.
- ²⁸Ñimaye namaq co'ollaxa so napalaxa nache imauec da napalñi naqa'en yi'ie 'alhua, qalaxaye so Egipto le'ecpi saishet co'ollaxa da iqocha'a da la'aqtac Ñimaye.
- ²⁹Qataq ñañigui naqa'en na ntago'q so 'etaxat, nache ñalauat so ñyaqpi.
- ³⁰Qataq 'enauac ye Egipto nlaqtelec ana miño, nache iviraigui na pa'auo naua lma'ate so nta'alpi.
- ³¹Qataq co'ollaq detaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache imattalec 'enauac yi'ie 'alhua ana lotaxañipi qataq ana 'aãatpi.
- ³²Qataq so auot ñañigui naqa'en ana lache, qataq talec naqa'en na norec le'eraxa yi'ie 'alhua,
- ³³Qataq nlaxaañi aso ñañiguishu uva qataq aso higo, qataq huacac naqa'en aso qo'oipaqpi yi'ie 'alhua.
- ³⁴Qaq co'ollaq qaltaq detaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache anac aso qalota shiiquioxoipi.
- ³⁵Nache chec 'enauac so ñaxattalecpi yi'ie 'alhua, qataq ñauta 'enauac so chegaqaigui yi'ie 'alhua.
- ³⁶Qataq ño'otec da l-leuaxa som la'auaxanec llalaqpi so Egipto le'ecpi, som la'auaxanec llalaqpi som chegoxoguetpi somayepi.
- ³⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna nqatec co'ollaxa so lalamaxat nhuo' le'ecpi, lãatec naqa'en so qalota oro qataq plata, nache qaica ca nqanaxattac somayepi.
- ³⁸Nache so Egipto le'ecpi ñataqta ntootapeguec da ñauaateueegue da jec somayepi, cha'aye ñataqta ñi'ĩa somayepi.

³⁹Qaq Ñim Nataxala' ipelteetalec naqa'en somayepi so lo'oc, qaq ye pe qalaq icoŷattalec na le'eraxa so norec.

⁴⁰Qaq co'ollaq iŷaxanaique aloq somayepi, nache Ñimaye namaq so qalota dachemipi, qataq ŷo'ot da icomatec naqa'en so nallec piguem le'ec.

⁴¹Qataq chegaqaigui naqa'en aso coma' so 'etaxat, nache 'eeta'am na tala da quelec so toolec 'alhua.

⁴²Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da icoua'ai som ŷan la'aqtac, maye ŷanem co'ollaxa so lamaxashec Abraham.

⁴³Qaq 'era da 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, co'ollaq nqatec so lalamaxat nhuo' le'ecpi maye lca'aguishecpi, ŷataqta ŷa'alaqtai' naqa'en da ntonaxac.

⁴⁴Qataq Ñimaye ŷanem somayepi so na'alhua som ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq da alaŷaxac da lo'onataxanaxac som ŷaqa'a nhuo' le'ecpi,

⁴⁵da yaqto' ŷaŷamaxattec qataq ilotelec da llec na lqataxacpi, qataq na lapaxaguenataxanaxacpi Ñim Nataxala'. ¡Qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala'!

Salmo 106

Qaŷo'oxoren Ñim Nataxala'

¹¡Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala'! Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye ŷataqta soxoraic, qataq chochaq tatec da lauotaxanaqtaic.

²Qaq ¿negue'tom ca ivi' da ŷa'axatec na lta'araic ŷo'otpi Ñim Nataxala'? qataq ¿negue'tom ca ishet da ŷa'axat da ño'oxonnataguec Ñimaye?

³ŷoqo'oye machiguiñi qome ca ŷo'ottac da no'on lataxac, qataq ca nache 'eetai' da ŷo'ottac da nalochiguiñi lataxac.

⁴Ñaq aŷem 'auennata'a qome 'Am Nataxala', qom ivita da 'anquouaguec na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi. Ñaq aŷem 'auennata'a qom ivita ca na'a'q da 'auca'alaqtaxan.

⁵Yaqto' sauachigui qom ŷaŷamaxañi na 'arca'aguishecpi, qataq ñeuanaua'a ca ntonaxac qataq ca llo'oxonnataxanaxac na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi.

⁶Qomi' huo'o na qarasouaxashetpi shenaqta'am so qarta'alpi, da so'otaqtac na qauemsat qataq na ñe'etaxaloxosat.

⁷So qarta'alpi co'ollaq hueta'a ye Egipto, qalaq saishet da ŷaŷaaneguet co'ollaxa da 'ayo'oxoyec, qataq saishet da iuennata'a da lta'araic 'arauotaxanaqtaic, nacherata da 'am dataŷa'aguet co'ollaq huaña ye loigue aso Auaxai Togaxarai.

⁸Qalaxaye Ñimaye nca'alaxatec somayepi, da yaqto' huo'o naqa'en da llo'oxoyec da le'enaxat Ñimaye, qataq yaqto' ŷachaxan da lta'araic la'añaxac.

- ⁹Nache nlaxa co'ollaxa aso Auaxai Togaxarai nache deqaqa naqa'en, nache quichiguingui naqa'en somayepi na pa'aguiñi asa'aso auaxai, nache 'eeta'am da quetalec ca toolec 'alhua.
- ¹⁰Nache nca'alaxateeguesop da la'añaxac so mpa'aguenaxauapi, dam la'añaxac so nquiỹatega co'ollaxa somayepi.
- ¹¹Nache se'eso 'etaxat ñapolec so mpa'aguenaxauapi, nache qaica ca no'onañi da nca'altauec somayepi.
- ¹²Huaña nache somayepi ñataqta ña'amaqten da la'aqtac Ñimaye, qataq do'onaxaatac da ño'oxoren Ñimaye.
- ¹³Qalaxaye saqaỹaloq co'ollaxa da icoua'ai na ño'otpi Ñimaye, nache sa iuata'a nam huotaique ño'otpi Ñimaye.
- ¹⁴Qataq ño'ot 'enauac na maiche 'eetapeguecpi co'ollaq huaña ye toolec 'alhua, qataq huaña da ñe'eguen Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ¹⁵Qaq Ñimaye ñanem somayepi na iỹaxanaique co'ollaxa, qalaxaye namaxa so napiina maye dalaataxanapec.
- ¹⁶Qaq co'ollaq hueta'a so nmataqa' somayepi, nache nquiỹa so Moisés qataq so Aarón maye iỹotauga Ñim Nataxala'.
- ¹⁷Qaq huaña nache nauachigui na 'alhua, nache pa'aguiñi naqa'en so Datán, qataq ñapolec so ca'atague'pi so Abirán.
- ¹⁸Qataq 'eroigui so norec nache ñavigaxat 'enauac somayepi, nache na le'eraxa somaye nmatchiguiñi se'eso 'etaxaloxoicpi.
- ¹⁹Qataq co'ollaq huaña añi qasoxonaxa ye Horeb nache ño'ot so le'enaqtac huaca llalec, nache somayepi natamnot se'eso lqattelleguishec maye le'enaqtac.
- ²⁰Qaq 'era da 'eetec da nquigaxat da lataxac Ñim ño'ot da llo'oxoyec somayepi, nmeneguet naqa'en so le'enaqtac huaca llalec maye aloq na 'auaqpi.
- ²¹Nache icoua'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'alaxatec co'ollaxa somayepi, qataq ño'ot na lta'araic da la'amaqchec co'ollaq huaña ye Egipto,
- ²²qataq na ño'ot da na'aalaxa co'ollaq huaña ye 'alhua Cam, qataq na qaica ca 'ena'am co'ollaq huaña aso Auaxai Togaxarai.
- ²³Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna detaxaỹa co'ollaxa da ilaxachigui somayepi, qalaxaye souaxat so Moisés maye lca'aguishec Ñimaye, dataỹa'aguet co'ollaxa da yaqto' nqanaxat da lalemataic, nache Ñimaye saishet da ipaca'a da ilaxachigui.
- ²⁴Qataq co'ollaq qaỹata'ague nache somayepi ño'otan yi'iye 'onaxaic 'alhua, qataq saishet da ña'amaqte'n naua ña'n la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ²⁵Nache huetaiguilo naua lpele'ete da qauema naua la'aqtaqa, nache saishet da ñalaxagueta naua lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala'.

- ²⁶Ŷoqo'oye Ñimaye ñanem da la'aqtac somayepi, da ileualec naqa'en ye toolec 'alhua,
- ²⁷qataq ño'ot da nlagaxattac naqa'en nam chegoxoguetpi somayepi, qataq lagoigui naqa'en nam ñotta'a't shiñaxauapi.
- ²⁸Qataq somayepi nañanot so Baal Pegor, nache chec co'ollaxa aso nachetaqtaxanaqte maye qoñanot so atamnaxala'pi maye saishet da nca'altauec.
- ²⁹Nache ño'ot da dalemata Ñim Nataxala', souaxat na qauem maye ño'ot somayepi, nache talec naqa'en na ñotta'a't napiina.
- ³⁰Qalaxaye so Finés nachaañi co'ollaxa, nache ñalauat som dasouaqtaxan nache vi'iiguet se'eso napiina.
- ³¹Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñalecneua'a dam nalochiguiñi lataxac de'era ño'ot somaye, da yaqto' sa icoua'ai na nta'alpi qataq cam chegoxoguetpi namayepi.
- ³²Qataq inogoqchet Ñim Nataxala', co'ollaq hueto'ot na loigue so 'etaxat ye Meribá, nache so Moisés ñataqta qaica ca lañamqa' souaxat somayepi,
- ³³nache ñataqta qañañallaqchet somaye, ñoqo'oye sa ilo'oguelo naua la'aqtaqa co'ollaq detaqa.
- ³⁴Qataq somayepi saishet co'ollaxa da ilaxachigui so nhuo' le'ecpi, maye Ñim Nataxala' ñamaxalec co'ollaxa da ilaxachigui.
- ³⁵Nacherata da ñaleeguet na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq quegue na no'onataxacpi.
- ³⁶Qataq natamnot so natamnaxala'pi namayepi, qaq nachera da ño'ot da lque'emaxa,
- ³⁷souaxat da ñaneuo na llalecpi qataq ana llalepi, da yaqto' lachetaqtaxanaxat da ñanot se'eso leguemaxaicpi atamnaxala'pi.
- ³⁸Qataq icorec so ntago'q maye qaica ca ñasouaxat, ltago'q so llalecpi qataq aso llalepi maye ñavigaxat da ñanot se'eso natamnaxala'pi na netaña ye Canaán, nache se'eso ntago'q maye qaicorec na'aqchet na 'alhua.
- ³⁹Nache somayepi maiche na'aqchet ne'ena ño'otpi, qataq nquisheshigui nam ño'otpi.
- ⁴⁰Nache Ñim Nataxala' 'eroigui da lalemataic da dalemataña so lalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq deqaiga na lalamaxat logoxoshetpi somayepi.
- ⁴¹Ŷoqo'oye ñaneguet na ñotta'a't shiñaxauapi, da yaqto' loxonec somayepi nam maiche lquiñaxatpi co'ollaxa.
- ⁴²Nache se'eso mpa'aguenaxauapi huetaiya' naqa'en somayepi, qataq ño'ottac nam lamaxosoxonaxacpi.

⁴³Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta qalota co'ollaxa da nca'alaxatec, qalaxaye somayepi dataña'aguet naxa na lqataxacpi Ñimaye. Yoqo'oye ivira'a da huetaiya' souaxat na qauempi.

⁴⁴Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna naxa da ila'a da nque'eenaxac, qataq da hua'axaña da nachoxonnaxac,

⁴⁵nache tachigui naxa ye lauel da ñamamaxataxac co'ollaq ñamamaxate' somayepi, nache naralaxat da lhuennataxac souaxat da lta'araic lauotaxanaqtaic.

⁴⁶Nache ño'ot da ivira'a da 'enauac som mpa'aguenaxauapi somayepi, huo'o da lchoxonnataxanaxa somayepi.

⁴⁷'Am Nataxala' maye 'Am Qanatamnaxala', ñaq qomi' 'anca'alaxatrec qome, qataq qomi' 'anqateua'alo da salegaqta'aguet na ñotta'a't shiñaxauapi na souaqta'alo, yaqto' sanaqot da qana'achecñaxac da qui'itta 'are'enaxat, qataq so'otaq da qayo'oxonnataxanaxac.

⁴⁸Ñataqta 'am qaño'oxoren qome, 'Am Nataxala', maye 'Am Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'am maye nache 'eetai', qataq chochaq tatec qome da 'am qaño'oxoreetac, qaq 'enauac qome na ñotta'a't nhuo' le'ecpi, 'eeta': «¡Aja', nache 'eetec!» ¡Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala'!

Salmo 107

Da chochaq tatec lauotaxanaqtaic Ñim Nataxala'

¹Qaña'añiñot qome da qana'achecñaxaqui Ñim Nataxala' cha'aye ñataqta soxoraic, qataq da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.

²Qaq ñaq ña'axat qome de'era na lca'alaqtacpi Ñim Nataxala', nam nca'alaxateeguesop co'ollaxa da la'añaxac na mpa'aguenaxauapi,

³nam lañona't co'ollaxa Ñimaye, ñachegoxotchiguiña na ñotta'a't 'alhuapi, nam pa'aigue da sheu', taguiñi, yo'oxoñi qataq da avit.

⁴Nam nsomaxaatapigui' co'ollaq quetalec ye toolec 'alhua, qataq sañanata ca nqa'aic maye taña'a ca huaqta'a't ñyecpi da yaqto' naña.

⁵Ñataqta huo'o na lqouaxa qataq na laquip, qataq nquictañi da la'añaxac da nachaalataxac.

⁶Qalaxaye co'ollaq huo'o da lachetataic nache iñaxanot Ñim Nataxala', nache Ñimaye nqateeguesop de'era laquicoxo.

⁷Ime, nache ñaucteuga so nqa'aic ñashectec, nache iviraxatta'a so huaqta'a't ñyecpi maye qanayeetaña.

⁸Yoqo'oye qaña'añiñot da qana'achecñaxaqui Ñim Nataxala' souaxat da lauotaxanaqtaic, qataq souaxat da llo'oxoyec maye ño'otec na shiñaxauapi.

- ⁹Qataq imeuec naqa'en na laquip na ilem na laquip, qataq icoma' naqa'en na huo'o na lqouaxa.
- ¹⁰Huo'o co'ollaxa na huetaigui so lta'araic napalaxa, qataq nque'etaxaatapigui da laquicoxo qataq qaicoñetta'ac na lcat,
- ¹¹souaxat da dataña'agueta naua la'aqtaqa Ñim Nataxala', qataq ñaýemeque naua lqataxaco Ñim Natañaña 'enauacna.
- ¹²Yoqo'oye Ñimaye ñaneguet da nque'etaxangui na qapa'atta no'onatacpi, qataq da quia'aqñi qalaq qaica ca itauan.
- ¹³Qaq co'ollaq huo'o da lachetataic nache iýaxanot Ñim Nataxala', nache Ñimaye nqateeguesop da laquicoxo,
- ¹⁴nache nqateeguesop so lta'araic napalaxa, qataq nqateeguesop da ncoñetaguec.
- ¹⁵Yoqo'oye qaña'añiýot da qana'achecýaxaqui Ñim Nataxala' souaxat da lauotaxanaqtaic, qataq da llo'oxoyec da lqouagaxanaqtaic maye ño'otec na shiýaxauapi.
- ¹⁶Ñimaye inoxonguilo co'ollaxa na lasompi maye chegaqaigui na bronce, qataq ñacagaxachiguilo naua lca'ache lta'al.
- ¹⁷Somayepi ñataqta huo'o da lachetataic souaxat da saýalaq, qataq qalota da nque'eenaxac souaxat na maiche lasouaxashetpi.
- ¹⁸Qataq mashe saisheteguet da chec 'enauac na nallec, qataq mashe ivira'a so lasom da nleuaxa.
- ¹⁹Qaq co'ollaq huo'o da lachetataic nache iýaxanot Ñim Nataxala', nache Ñimaye nqateeguesop da laquicoxo.
- ²⁰Qataq namaxa so la'aqtac nache nataren, qataq nqateeguesop aso huachiqui.
- ²¹Qaq yoqo'oye qaña'añiýot da qana'achecýaxaqui Ñim Nataxala' souaxat da lauotaxanaqtaic, qataq da llo'oxoyec da lqouagaxanaqtaic maye ño'otec na shiýaxauapi.
- ²²Qataq qaña'añiýot ca qarachetaqtaxanaxache da qavio'oyiñi Ñimaye, qataq qauamaichiguñi da qaua'axacheuec na ño'otpi Ñimaye.
- ²³Qataq huo'o co'ollaxa so ño'ot ana nnotaxaqui da quiguingui aso auaxai, da yaqto' imen na lmenec da huetangui na qalota 'etaxat,
- ²⁴nache co'ollaq huetangui na laiñi aso auaxai, nache ila'a da llo'oxoyec na lo'onatacpi Ñim Nataxala'.
- ²⁵Cha'aye detaqa Ñim Nataxala' nache anac so lta'araic la'at, nache nasaxasheguem ana late'eraí lapaxa na 'etaxat.

²⁶Nache iviro'ot naqa'en na piguem somayepi, qataq ñe'eguelaxaña naqa'en na pa'aguiñi aso auaxai. Huaña, nache somayepi daqat so nachaqaanaxac souaxat de'era lchec,

²⁷nache 'eeta'am ca taxaic da ñe'egottapigui', nache qaica ca naigui de'era lañaanec da quetangui na 'etaxat.

²⁸Qalaxaye co'ollaq huo'o da lachetataic somayepi, nache iñaxanot Ñim Nataxala' nache Ñimaye nqateeguesop da laquicoxo,

²⁹nache nmooñi naqa'en so la'at lta'araic, qataq vi'iiguat naqa'en ana lapaxa aso auaxai.

³⁰Qaq co'ollaq vi'iiguat ana lapaxa aso auaxai nache machiguiñi somayepi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauega so ñegueta maye nshetaique da ivira'a somayepi.

³¹Qaq ñoqo'oye qaña'añiyot da qana'achecñaxaqui Ñim Nataxala' souaxat da lauotaxanaqtaic, qataq da llo'oxoyec da lqouagaxanaqtaic maye ño'otec na shiñaxauapi.

³²¡Qataq qaña'añiyot da la'amaqchec Ñimaye da huo'o ca laponaxac na nhuo' le'ecpi! ¡Qataq qavio'oxoyiñi da huo'o ca lañonaxac na nqueroxonecpi!

³³Ñim Nataxala' nañigui naqa'en da toolec 'alhua so tala, qataq na mpaxaatasheguem 'etaxat nañigui naqa'en na 'alhua daqaqta,

³⁴qataq na no'on 'alhua nañigui naqa'en da toue lma', souaxat na qauem maye ño'ottac nam netalec ne'ena 'alhua.

³⁵Qataq na toolec 'alhua nañigui naqa'en na qa'aim, qataq na 'alhua daqaqta mpaxaatasheguem naqa'en na 'etaxat,

³⁶nache ñanalec namaye nam huo'o na lqouaxa, nache namayepi no'oxoosheguem na huaqta'a't lma'pi.

³⁷Qataq danaxaaleguete naua no'onaxaye da ñaani ana uva, nache ñataqta qalota ana ala ana lañiguishepi.

³⁸Ñimaye ñanem da lchxonntaxanaxa nache nquictauec namayepi, qataq nquictauec naqa'en ye lcata na na'atetpi.

³⁹Qalaxaye da ileu nache nquiga't ye lcata souaxat da nanoxonaguec, qataq na qauemsat qataq da lhuogoxo.

⁴⁰Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta ñañemec na saq ñaxanapec namayepi, nache ño'ot da isomtac da huetalec ca toolec 'alhua cha'aye qaica ca llec.

⁴¹Qalaxaye Ñimaye nqateeguesop da lachoxoyec na choxoraqpi, nache nquigaxatec naqa'en na llalaqpi 'eeta'am ana qalota qaguetapi.

⁴²Qaq da ñauaachigui de'era na no'on da lataxac nache machiguiñi, qaq na qauemaicpi qalaq ñapoguilo naua ala'api.

⁴³Qaq cam ñaanaxanaxaic qalaq ñaŷamaxattec de'era, nache ñaŷaten qome da lauotaxanaqtaic Ñim Nataxala'.

Salmo 108

Da iquiyaqteŷaxac ŷataqta lhuotta

¹'Am Ñatamnaxala', da iquiyaqteŷaxac ŷataqta lhuotta, aŷem so'on qome ca ŷo'onec da 'am sho'oxoren.

²Ñaq 'anlouec qome 'am nvique arpa qataq lira, aŷem, ñelouec qome na dalaxaic ye na'a'q.

³'Am Nataxala', 'am sho'oxoren qome da sootangui na nhuo' le'ecpi, so'on ca ŷo'onec da salecta'aguet na ŷotta'a't shiŷaxauapi.

⁴Cha'aye da 'arauotaxanaqtaic ŷataqta lta'araic, napacalec ye lcata na piguem, qataq da sa nquic 'arataxac iviro'ot na piguem.

⁵Qaq 'Am Ñatamnaxala', 'anataŷaña na piguem, qataq da 'ayo'oxoyec imattalec 'enauac ana 'alhua.

⁶Qaq da yaqto' huesouec na 'arauotaxat nhuo' le'ecpi, nache 'anca'alaxatec, 'auauota'a na 'oiguishec 'arhuaq. ¡Ñaq aŷem 'auasateguet!

⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna detaqa co'ollaq hueta'a so npe'l maye lanataqa', nache 'eeta': «Qom sauegaxan nache ñaloq nec na 'alhua ye Siquén, qataq secolaxatapigui na ca'amapega't 'alhua ye Sucot.

⁸Aŷem ŷalamaxat ye Galaad qataq ye Manasés, qaq ye Efraín 'eeta'am aca lapoqte na iqaic, qaq ye Judá qalaq 'eeta'am aca ŷashelte.

⁹Qaq ye Moab qalaq 'eeta'am aca iŷoxonaxaqui, qaq ye Edom qalaq sasaxalec ca ŷapela', qaq ye Filistea qalaq sa'alaxalec da sauegaxan.»

¹⁰¿Negue'tom ca aŷem ŷauega ye huaqta'a't nŷecpi maye huo'o na lpaqtaxat? ¿Negue'tom ca aŷem ŷachaxana ca nqa'aic maye taŷa'a ye Edom?

¹¹Cha'aye 'Am Ñatamnaxala', mashe qomi' sa 'auoonegueta, qataq mashe saishet da 'annaicapegue' na qanalleppi.

¹²Ñaq qomi' 'autaua'n da sataŷaqa'aguet na qampa'aguenaxauapi, cha'aye qaica ca naigui da ltaunaxanaxac ca yo'oqchigui shiŷaxaua.

¹³Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi Ñim qomi' ŷanema da soxonaxanaq, qataq Ñimaye pigui qome na qampa'aguenaxauapi.

Salmo 109

Da ltaunaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

- ¹'Am 'Aro'onatac 'Enauacna, maye 'am sho'oxoreetac naxa, saishet da sa 'auasateguet da ñatamnaxac.
- ²Cha'aye na qauemaicpi qataq shepecaicpi, aÿem dataÿa'aguet, ÿauota'aisalo naua saq 'e'n la'aqtaqa da aÿem detaqtega,
- ³aÿem nquiÿa da aÿem detaqtega namayepi, qataq qaica ca sasouaxat qalaq aÿem iloquiaxaatac.
- ⁴Da ÿauotaxanaqtaic namayepi qalaq nmeneguet naqa'en da lsheunaxanaxac, qalaxaye aÿem ñatameetac.
- ⁵Aÿem so'otec da no'on qalaq namayepi aÿem ÿo'otec da qauem, qaq namayepi aÿem ÿauotec taxa qalaq nda'a't da aÿem nquiÿa.
- ⁶Ñaq 'auo'ot da nmit 'anqa'en namayepi ca qauemaic, nache que'eca qauemaic ÿauo'o ca nhuaxanaguec cam huo'o da lasouaxashet.
- ⁷Yaqto' camaye ÿa'axat ca lasouaxashet namayepi qom qanmit, qataq naua maiche la'aqtaqa nachenaua nam ÿo'o't ca nhuaxanaguec.
- ⁸Qataq sa qaÿauec qome da nachaalataxac, nache da lo'onataxanaxac talec qome ca ÿaqa'a.
- ⁹Qataq na llalaqpi qaica qome ca lta'a, qataq pa'ai aca lhua.
- ¹⁰Nache chochaq tatacra' ca llalaqpi qataq dashelaxaatac, qataq ca'ai qanqa'en ca mashe nlaguiñi lma' da nmitaique ca aloc.
- ¹¹Nache ca lavigaqtaxanaxala' ÿacona qome na logoxoshetpi, qataq ca ÿaqa'a ca chegaqa'ague decachiÿa na la'añaqtegueshecp.
- ¹²Qataq qaica ca nqouaguec, qataq qaica ca ichoxoren na llalaqpi maye saploqpi.
- ¹³Qataq nmichiguiñi qome 'enauac na chegoxoguetpi, qataq qaÿapalaxat qome da le'enaxat qom huo'o ca dalaxaic ñalaqpi.
- ¹⁴Qataq Ñim Nataxala' saishet qome da icoua'ai na lasouaxashetpi so lta'a, qataq saishet da icoua'ai na lasouaxashetpi aso late'e.
- ¹⁵Qataq Ñim Nataxala' saishet qome da icoua'ai, qataq Ñimaye ÿapalaxat qome da le'enaxat maye huetalec ana 'alhua.
- ¹⁶Souaxat da icoua'ai da ÿo'ot da nchoxonnataxanaxa, qataq icaatac nache iviraxatta'a da ÿalauat na choxoraqpi, qataq na huo'o da nque'eenaxac qataq na huo'o da lhuenaxanaxa.
- ¹⁷Qaq souaxat da nqopita da lsheunaxanaxac, nache de'era lsheunaxanaxac maiche talec. Qataq souaxat da saÿaconeguet da nchoxonnataxanaxa, nache damaye ca'ai somaye.

¹⁸Qataq nqopita da 'eco' alogo da ñaatraña da nsheunaxanaxac, nache damaye quigui da lo'oc̃axac 'eeta'am na 'etaxat qataq 'eeta'am na aceite da quigui nua lpi'ineqa,

¹⁹qataq 'eeta'am ca lapo' da napotaña, qataq 'eeta'am ca nsaataxaqui da ñaxatchiguiña 'enauaque nua na'axa'te.

²⁰Qaq 'era da 'eetec qom isheeten Ñim Nataxala' na aÿem ipa'agueetac, qataq nam qauema nua la'aqtaqa da aÿem detaqtega.

²¹Qalaxaye 'Am Nataxala', aÿem 'auaÿamaxatta qome souaxat da 'are'enaxat, qataq aÿem 'anca'alaxatec souaxat da 'arsoxoyec qataq da lta'araic 'arauotaxanaqtaic.

²²Cha'aye aÿem huo'o da iuogoxo qataq da iuenaxanaxa, qataq aña iquiyaqte que'emaq.

²³Qataq sheeta'am ca lpaqal da nquicta'a da pal, qataq aÿem ñache na la'at sheeta'am aca shiiquioxoi.

²⁴Qataq nua illecte nquictraña da la'añaxa'c souaxat da qaica ca sachec, qataq na ño'oc lapaxagueta nua ipi'ineqa.

²⁵Nache namayepi aÿem ne'eetapigui, qataq da aÿem ila'a qalaq iconnaxaatac na lqaic.

²⁶'Am Nataxala' maye 'Am Ñatamnaxala', ñaq aÿem 'autauan, qataq aÿem 'anca'alaxatec souaxat da 'arauotaxanaqtaic.

²⁷Yaqto' qaÿaÿateeta de'era 'Am Nataxala', da maiche 'am 'auo'ot damaye.

²⁸Ñoqo'oye na'aictoxo' namayepi da aÿem isheueetac, qalaxaye 'am aÿem 'auchoxoren qome. Namayepi ishet da aÿem iloquixan, qalaxaye huo'o qome da la'aloxo, cha'aye ne'ena 'aramaxashec huo'o qome da ntonaxac.

²⁹Qaq na aÿem ipa'agueetac qalaq huetalec qome da la'aloxo, nache damaye 'eeta'am qome ca lapo' da napotaña.

³⁰Qalaxaye aÿem sanot qome da ña'achec̃axac Ñim Nataxala', qataq sho'oxoren da salecta'aguet na qalota shiÿaxauapi.

³¹Cha'aye Ñimaye iueelec na choxoraq, da yaqto' nca'alaxateeguesop nam ño'ottac da nhuaxanaguec namayepi.

Salmo 110

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanem da lamaxasoxonaxac so nta'a

¹Ñim Nataxala' 'enapega ñim ñataxala', 'eeta': «'Anso'ootaña qome da pa'aigue na aÿoic, nache ivitta'a qome da hueto'oto ñaqa'en nua 'arapia'ate na 'ampa'aguenaxauapi.»

²Qaq Ñim Nataxala' ñachegoxotchiguiña qome ye Sión, da 'am namaxa aca 'arashelte maye la'anaqte da 'ara'añaxac, nache qonetanguí qome na laiñi na 'ampa'aguenaxauapi da 'auamaxasoxootac.

³Qataq 'am nañanot na 'arhuo' le'ecpi, qom ivita da 'auamaxasoxon da huaña añi qui'itta qasoxonaxa, nache 'eeta'am na 'aña maye naañi da yaqta'a yo'oxoñi, dam dalaxaic 'annogotshec 'enauaque naua na'axa'te.

⁴Ñim Nataxala' mashe ñan co'ollaxa so la'aqtac, qaq saishet qome da ñe'eguelaxa da ntogottac, «Da 'am, nache 'eetai' qome da 'am ntaxañaxanaxanec, nache qoneta'am da lataxac so Melquisedec.»

⁵Qaq Ñim Nataxala' huetaua'a qome na pa'aña'ague da 'oic, qaq qom ivita ca na'a'q da dalemata nache nlachiguiñi naqa'en na nta'alpi.

⁶Huaña, nache nmit qome na ñotta'a't shiñaxauapi, nache lapoosheguem naqa'en na leuaxaicpi, qataq ilaxachigui na lqaic 'enauac na netalec ana 'alhua.

⁷Qataq ñyomtapigui qome ca 'etaxat, maye chegaqangui ca la'auaxac maye huetaua'a na lañe ca nqa'aic, qaq nache chegoqchigui que'eca 'etaxat da dalaxaic da la'añaxac.

Salmo 111

Da qaño'oxoren nam ño'otpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala'! Añem semato'ot da iquiyaqteñaxac da sho'oxoren Ñim Nataxala', da salectaigui ca laponaxac na shiñaxauapi maye no'on da lataxac.

²Ñataqta lta'araic na ño'otpi Ñim Nataxala', qaq cam ñauotec namayepi nache napaxaguena.

³Ñataqta huo'o da llo'oxoyec qataq da la'amaqchec na lo'onatacpi Ñimaye, qaq da nalochiguiñi lo'onataxanaxac chochaq tatec, saishet da imeuo.

⁴Qataq ño'ot da nhuennataxat da llo'oxoyec. Ñim Nataxala' ñataqta hualaxaunaxaic qataq choxonnataxanaxaic.

⁵Ñimaye iquia'axan ca huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye, cha'aye saishet da icoua'ai da ñamamaxataxac co'ollaxa.

⁶Qataq ñachaxana na lalamaxat nhuo' le'ecpi da la'añaxac, co'ollaq ñanem namayepi da lalamaxat naqa'en na na'alhua so ñotta'a't shiñaxauapi.

⁷Na lo'onatacpi Ñimaye ñataqta 'eesa qataq nalochiguiñi, qataq na lamaxasoxonaxacpi ishet qaipi'iña'a,

⁸namayepi sa nquic qataq chochaq tatec, cha'aye co'ollaq ño'ot nache ñataqta 'eesa qataq ñañamaqchiguiñi.

⁹Ŷanem da huesochiguiñi na lalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq lapaxañi da chochaq tatec naŷamaxataxac. Da le'enaxat Ñimaye ŷataqta qui'itta qataq chaqaic.

¹⁰Da naŷaanec chegoqchigui da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala', qaq ca ŷo'o't damaye qalaq no'oñi naua laŷaanataxanaxaco. Qaq nache 'eetai' qome da qaŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Salmo 112

Da nchoxonnataquec cam huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala'

¹¡Qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala'! Ŷataqta machiguiñi ca shiŷaxaua maye huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala', qataq ŷauoteque naua lamaxasoxonaxaco Ñimaye.

²Cam chegoxoguetpi camaye ŷataqta 'añaxaicpi qom huetalec ana 'alhua, qataq ca llalaqpi ca no'on da lataxac qalaq huo'o da nchoxonnataquec.

³Naua lma'ate qalaq chochaq huañi da lsallaxa, qaq da lqouagaxanaqtaic nache queta.

⁴Ca no'on da lataxac qalaq qaicoŷattalec da huo'o na napalaxa, nataqa'en cam hualaxaunaxaic, choxonnataxanaxaic qataq ca nalachiguiñi da lataxac.

⁵Ca shiŷaxaua soxoraic ŷataqta ichoxoren da huo'o ca ŷa'aalaxanaxan, qataq nalachiguiñi naqa'en da lataxac da imen ca lmenec.

⁶Ŷoqo'oye camaye saishet da huañi, qataq nache 'eetai' da nhuennataxat cam no'on da lataxac.

⁷Qataq saishet da ñe'etaique ca qauem na'aqtaxanaxac, cha'aye da lquiyaqteŷaxac saishet da deraŷapigui', cha'aye pi'iŷa'a Ñim Nataxala'.

⁸Da lquiyaqteŷaxac qalaq saishet da deraŷapigui', qataq qaica ca ñe'etaique choche ivitta'a da ŷauaachigui da noxonec ca mpa'aguenaxauapi.

⁹Qataq itauaatac na choxoraqpi, qaq da lqouagaxanaqtaic qalaq nache queta, qaq da la'añaxac huo'o qanqa'en da llo'oxoyec.

¹⁰Qaq ca qauemaic da ila'a de'era nache dalemata, nache inaga't naua lhue qalaxaye taŷa'a da imeuo. Qataq da lqopitaxanaqtaic na qauemaicpi taŷa'a da imeuo.

Salmo 113

Da qaŷo'oxoren da lsoxoyec Ñim Nataxala'

¹¡Qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala'! Qami' lamaxashecpi Ñim Nataxala', qavio'oxoyiñi qome da le'enaxat Ñimaye.

²Qaŷo'oxoren qome da le'enaxat Ñim Nataxala', chegoqchiguiña nagui nache chochaq tatec qome.

³Chegoqchiguiña da nnoxosheguem añi nala' nache ivitta'a da inoxooñi, da qaño'oxoreetac da le'enaxat Ñim Nataxala'.

⁴Ñim Nataxala' ilotague' 'enauac na ÿotta'a't shiŷaxauapi, da llo'oxoyec qalaq imattalec na piguem.

⁵¿Negue'tom ca 'eeta'am Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'? Ñimaye netasheguema na pa'asheguem da ilotague' 'enauacna,

⁶qalaxaye sa na'amaqten da namataña na piguem qataq ana 'alhua.

⁷Ñimaye chegoqoolec naqa'en na namoxoŷaxa da nauaxaŷaxaasheguem ca choxoraq, qataq nqateeguesop da lachoxoyec ca deuenaxaatac,

⁸da yaqto' nso'ootañi da ŷalectaigui naqa'en ca 'amaqtaqaicpi, cam 'amaqtaqaicpi maye maiche lauo' le'ecpi.

⁹Qataq Ñimaye ŷo'ot da huo'o ca lma' aca 'alo maye sa deco'o, qataq ŷanem da ntonaxac da ishet da nate'e acamaye. ¡Qaño'oxoren gome Ñim Nataxala'!

Salmo 114

Da qaiuennate co'ollaq qanayeca'ai ye Egipto

¹Qaq so Israel le'ecpi maye lauo' le'ecpi so Jacob, co'ollaq ca'ai ye Egipto maye saishet da lalamaxat lma'.

²Ye Judá ivira'a da naña so lanataqa' Ñim Nataxala', qataq ivira'a da ilo'ogue ye na'alhua so Israel.

³Aso auaxai co'ollaq ila'a de'era, nache datauec, qaq so tala Jordán qalaq ŷe'eguelaq na 'etaxat.

⁴Ana qasoxonaxapi qalaq parenaxaatagui 'eeta'am ca qagueta peenaqpi, qataq ana lcomaraxalatepi parenaxaatagui 'eeta'am ca qagueta llalaqpi.

⁵¿Negue't ca qouaigui 'am auaxai ye 'auatauec, qataq ta'ainco' 'am tala Jordán ye 'avi'eguelaqot?

⁶¿Qataq qami' qasoxonaxapi ta'ainco' ye qaparenaxañeetagui qoñiita'am ca qagueta peenaqpi? ¿Qataq qami' lcomaraxalatepi ta'ainco' da qaparenaxañeetagui qoñiita'am ca qagueta llalaqpi?

⁷Am 'alhua ñaq 'am cholaxan da qoueto'ot Ñim Nataxala', ñaq 'am cholaxan da qoueto'ot Ñim Natamnaxala' so Jacob.

⁸Cha'aye Ñimaye nañigui naqa'en da laŷe' na 'etaxat aca coma', qataq nañigui naqa'en da mpaxaatasheguem na 'etaxat aca coma'.

Salmo 115

Ñim Lo'onatac 'Enauacna

- ¹'Am Nataxala', da ño'oxoyec saishet da qaralamaxat, cha'aye damaye lalamaxat da 'are'enaxat, souaxat da 'arauotaxanaqtaic qataq da 'eesa 'arataxac.
- ²Qaq ta'ainco' taxa da qomi' inatta'ape na shiřaxauapi, da 'eeta': «¿Hua'ague ca hueta'ague ca Qanatamnaxala'ai?»
- ³Ñim Qanatamnaxala' neto'ot na piguem, Ñimaye ŷo'ot 'enauac nam huotaique co'ollaxa da ŷo'otpi.
- ⁴Qaq na natamnaxala'pi namayepi qalaq ŷachegoxotaigui na lcat plata qataq na oro, qaq namayepi maiche lo'onatac na shiřaxauapi.
- ⁵Namayepi huo'oi naua ala'api qalaxaye saishet da detaqa, qataq huo'oi naua la'ai'te qalaxaye saishet da huo'o ca ila'a,
- ⁶qataq huo'oi naua ltela qalaxaye saishet da hua'aqa, qataq huo'o na lmic qalaxaye saishet da detaxan,
- ⁷qataq huo'oi naua lhua'q qalaxaye saishet da depotaxan, qataq huo'oi naua lapia'ate qalaxaye saishet da queuořapigui', qataq saishet da qařa'axařa ca lavilřaxac ana lqoichiqui.
- ⁸Namayepi 'eeta'am nam ŷo'ot co'ollaxa namayepi, qataq na řa'amaqteetac namayepi.
- ⁹Qami' Israel le'ecpi, qaupi'iřai qome Ñim Nataxala', Ñimaye nacheņi ñi qami' itauaata'ape qataq qami' mpaxattaleguete.
- ¹⁰Qami' llalaqpi so Aarón, qaupi'iřa'ai qome Ñim Nataxala', Ñimaye nacheņi ñi qami' itauaata'ape qataq qami' mpaxattaleguete.
- ¹¹Qami' maye huo'o naq 'enec qanqa'eņi Ñim Nataxala', qaupi'iřa'ai qome Ñimaye, Ñimaye nacheņi ñi qami' itauaata'ape qataq qami' mpaxattaleguete.
- ¹²Ñim Nataxala' qomi' iuennata'alo nache qomi' ichoxore'n qome, qataq ichoxoren qome na Israel le'ecpi, qataq ichoxoren qome cam chegoxoguetspi so Aarón.
- ¹³Qataq ichoxoren qome cam huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye, nam lta'araicpi qataq na qapio'olecpi.
- ¹⁴Ñim Nataxala' nquictauc naqa'en qome da lchoxonnataxanaxa da qoņiita, qami' qataq cam qařa'alquipi.
- ¹⁵Qami' řanema qome da lchoxonnataxanaxa, Ñim Nataxala' maye lo'onatac na piguem qataq ana 'alhua.
- ¹⁶Ñim Nataxala' lalamaxat na piguem, qalaxaye ana 'alhua řanem na shiřaxauapi.
- ¹⁷Nam leuaxaicpi qalaq saishet da ŷo'oxoreetac Ñim Nataxala', qataq ca mashe huetaigui ca ntochiguiņi.

¹⁸Qomi' qalaxaye sho'oxorenaqtac Ñim Nataxala', nagui qataq chochaq tatec qome. ¡Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala'!

Salmo 116

Da atamnaxac da qoñan da 'achecyaxac

- ¹Añem sauotec Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye hua'axaña da ñachoxonnaxac,
- ²qaq cha'aye Ñimaye añem hua'axaña, nache 'enauaque naua na'axa'te da ñachaalataxac da seýaxaatacot.
- ³So lcoñetaxanaxat da nleuaxa qalaq mashe añem lpachigui, qataq mashe añem loxonec da ýachetataic souaxat añi huachiqui, qataq sevireguet da icolanaxa qataq da ñiqui'ic.
- ⁴Huaña nache seýaxanot Ñim Nataxala', sheeta': «'Am Nataxala', 'am ñachoxonnot da 'anca'alaxatec da ñachaalataxac.»
- ⁵Ñim Nataxala' ýataqta no'on da lataxac qataq hualaxaunaxaic, Ñim Qanatamnaxala' ýataqta choxonnataxanaxaic.
- ⁶Ñim Nataxala' mpaxattalec ca huesota da lataxac, co'ollaq mashe sa ñerasheguem qalaq Ñimaye añem nca'alaxatec.
- ⁷Qaq nagui, she'eguelaxa da she'emaqtac, cha'aye Ñim Nataxala' añem ýo'otec da no'on,
- ⁸qataq añem nca'alaxateeguesop da nleuaxa, qataq iýoi' naua ýache' qataq saishet naqa'en da souaño.
- ⁹Qaq ýoqo'oye nache shecto'ot qome da salaxaguet Ñimaye, da sootalec ana 'alhua maye lma' nam huo'o da lca'alaxa.
- ¹⁰Qaq na'aictaxa da lta'araic ca iuogoxo, qalaxaye ñaqaiyeta sa'amaqteetac Ñimaye.
- ¹¹Qaq ýoqo'oye co'ollaq sootagui so ýachetataic, nache sheeta': «'Enauac na shiýaxauapi da shepecaicpi.»
- ¹²¿Qaq ca sheeteco' da sesheeten, 'enauac da lqouagaxanaqtaic Ñim Nataxala'?
- ¹³Qaq nacherato' da san qome da ña'achecyaxac souaxat da ica'alaxa, qataq seýaxaatega qome da le'enaxat Ñim Nataxala'.
- ¹⁴Qataq sepacchigui qome naua ýa'aqtaqa maye sanoto co'ollaxa Ñim Nataxala', ýauaachigui ñaqa'en so nhuo' le'ecpi maye lalamaxatpi Ñimaye.
- ¹⁵Ñim Nataxala' ýataqta huo'o da nqui'ic, da ýauaachigui da l-leuaxa cam quetague' Ñimaye.
- ¹⁶¡'Am Nataxala', maiche añem 'aramaxashec! ¡Qataq maiche añem llalec aso 'aramaxashe! Qaq ýoqo'oye 'ausogui co'ollaxa so ñecoñetaxat.

¹⁷Qaq ŷoqo'oye 'am sanot qome aca ŷachetaqtaxanaqte da so'ot ca ña'achecŷaxac, qataq seŷaxana qome da 'are'enaxat, 'Am Nataxala'.

¹⁸Qataq sepacchiguilo qome naua ŷa'aqtaqa maye sanoto co'ollaxa Ñim Nataxala', ŷauaachigui ñaqa'en na nhuo' le'ecpi maye lalamaxatpi Ñimaye,

¹⁹qom huaña ye nqasoxoc ñi lma' Ñim Nataxala', maye huangui na laiñi ye Jerusalén. ¡Qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala'!

Salmo 117

Da ño'oxonnataquec Ñim Nataxala'

¹Ñaq qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala', 'enauac qami' ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq 'enauac qami' nhuo' le'ecpi, qauo'onaxañiito'ot qome Ñimaye,

²cha'aye Ita'araic da lauotaxanaqtaic da shenaqta, qataq da sa nquic latxac Ñim Nataxala' chochaq tatec. ¡Qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala'!

Salmo 118

Da chochaq tatec lauotaxanaqtaic Ñim Nataxala'

¹Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala' cha'aye Ñimaye ŷataqta soxoraic, qataq chochaq tatec da lauotaxanaqtaic.

²Na Israel le'ecpi ñaq 'enapec qome: «Da lauotaxanaqtaic Ñim Nataxala' chochaq tatec.»

³Qataq na ntaxaŷaxanaxanecpi ñaq 'enapec qome: «Da lauotaxanaqtaic Ñim Nataxala' chochaq tatec.»

⁴Qataq nam huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala' 'enapec qome: «Da lauotaxanaqtaic Ñim Nataxala' chochaq tatec.»

⁵Co'ollaq huo'o da ŷachetataic nache seŷaxanot Ñim Nataxala', qaq Ñimaye aŷem hua'axaŷa nache aŷem huesochiguiñi naqa'en.

⁶Ñim Nataxala' aŷem hueta'aguet, ŷoqo'oye saishet da she'etac, qataq saishet da she'etega ca aŷem ŷo'otec ca shiŷaxaua.

⁷Ñim Nataxala' aŷem hueta'aguet, Ñimaye aŷem itauaatac qaq ŷoqo'oye sauachigui qome da nanoxonaguec na aŷem nquiŷategapi.

⁸ŷoqo'oye no'on da qaipi'iŷa'a Ñim Nataxala', qaq saq 'ena'am da qaipe'etega ca choche shiŷaxaua.

⁹ŷoqo'oye no'on da qaipi'iŷa'a Ñim Nataxala', qaq saq 'ena'am da qaipe'etega na 'amaqtaqaicpi shiŷaxauapi.

¹⁰'Enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi da aŷem colesop co'ollaxa, qalaxaye serolec da le'enaxat Ñim Nataxala' nache 'enauac da ŷoxonec.

¹¹Namayepi imauec co'ollaxa da aÿem colesop, qalaxaye serolec da le'enaxat Ñim Nataxala' nache 'enauac da ñoxonec.

¹²Namayepi aÿem colesop 'eeta'am ca te'esaq lta'a lalaxat, qalaxaye da lalemataic 'omañi 'eeta'am ca norec da sa qaÿaloq da no'omñi, qalaxaye serolec da le'enaxat Ñim Nataxala' nache 'enauac da ñoxonec.

¹³Namayepi aÿem sa icherapec da aÿem ñamaxañi da yaqto' souañi, qalaxaye Ñim Nataxala' anac da aÿem itauan.

¹⁴Qaq ñoqo'oye aÿem so'onaxaato'ot Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye ñauo'o da ña'añaxac qataq nacheñi ñi ica'alaxaqui.

¹⁵Na lma'pi na shiÿaxauapi no'on da lataxac, qalaq huo'o da na'alaxac da qantootalec da noxonanaxac maye, 'eeta': «Da la'añaxac Ñim Nataxala' ivira'a da doxonaxan.

¹⁶Da la'añaxac Ñim Nataxala' ñataqta lta'araic, da la'añaxac Ñim Nataxala' ivira'a da doxonaxan.»

¹⁷Qaq ñoqo'oye aÿem saishet qome da seleu, nacherata da ñeca'altauec yaqto' sa'axattac 'enauac na ño'otpi Ñim Nataxala'.

¹⁸Ñim Nataxala' ñataqta aÿem sa ñala'ac co'ollaxa da ño'ot so ñeuxanaguec, qalaxaye saishet da aÿem ñaneguet da nleuxa.

¹⁹Ñaq qauauachiñoigui qome naua laso'omi ana atamnaxaqui, cha'aye sauotaïque da sepa'auo da sanot da ña'achecÿaxac Ñim Nataxala'.

²⁰Cha'aye nachenaua naua naso'omi Ñim Nataxala', qataq nachenaua naua lleguereuo ca pe'etega Ñimaye.

²¹'Am sho'oxoren qome 'Am Nataxala', cha'aye aÿem 'auasateguet co'ollaxa qataq nache 'am ica'alaxaqui.

²²Qaq so coma' maye ño'otan co'ollaxa nam nÿec lo'opi, nacheso nagui som lo'oxonaxala' da huo'o ca qano'oxoosheguem.

²³Damaye nachera da ño'ot co'ollaxa Ñim Nataxala', qaq damaye ño'ot da qara'aalaxa.

²⁴Qaq ne'ena na'a'q nachena na huetoigui co'ollaxa, da Ñim Nataxala' do'onataxan, ñoqo'oye qomi' ñataqta qaramachiguiñi qataq ñetonaqtapeguet qome namaye.

²⁵'Am Nataxala', ñaq qomi' 'anca'alaxatrec, 'Am Nataxala', qomi' 'anquagueque, qomi' 'anema da no'on ca qoyecÿaxac.

²⁶Ñataqta no'on da lviraxac ca nactaigui da le'enaxat Ñim Nataxala'. Ñoqo'oye nagui da souaqtaiqui na lma' Ñim Nataxala', nache qami' sanaxama da qanchoxonnataguiqui.

²⁷Ñim Nataxala' nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñimaye qomi' icoŷattaleguete. Qaq ŷoqo'oye qalapoñiŷa't qome, nache qauacheetauo aca qo'oipaq lcouepi, da qaroiua'alo naua lcoue añi nca'atoxonaxalate.

²⁸Qaq 'am nache 'Am Ñatamnaxala' ŷoqo'oye 'am sho'oxoren qome, qataq sho'oxoren da 'ara'amaqchec.

²⁹Ñaq qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye ŷataqta soxoraic qataq da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.

Salmo 119

Ño'oxonnataquec na lqataxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹ŷataqta machiguiñi qome cam quetague' so no'on nqa'aic, cam ŷataqta quetegueto naua lqataxaco Ñim Nataxala'.

²ŷataqta machiguiñi qome ca ŷaŷamaxatteque naua lamaxasoxonaxaco, qataq imauec da lquiyaqteŷaxac da nmittapigui naamaye.

³Cam saishet da ŷo'ot ca qauem, nacherata da quetegue da nqa'aicŷaxac Ñim Nataxala'.

⁴Cha'aye 'Am Nataxala', 'auamaxasoxooleguete co'ollaxa naua 'aramaxasoxonaxaco da yaqto' ŷataqta qaipacchiguilo.

⁵ŷoqo'oye da iyaxa da shectalec da salaxagueta naua 'arqataxaco.

⁶Yaqto' saishet da ña'aloxootac, da ivita da semete'n naua 'aramaxasoxonaxaco.

⁷Nache imauec da huesota da iquiyaqteŷaxac da 'am sho'oxoreetac, qom ŷataqta saŷateetegueto naua no'oitegueto 'arqataxaco.

⁸Aŷem sauotaique da sepacchiguilo naua 'arqataxaco, saishet qome da aŷem 'aualat.

⁹¿Negue'tom ca chegoqchigui da ishet da qui'itta da nachaalataxac ca nsoqolec? Qomye nacherata da ŷalaxagueta naua 'ara'aqtaqa.

¹⁰Qaq aŷem, ye ŷataqta imauec da iquiyaqteŷaxac da 'am ñimittaique ŷoqo'oye saishet qome da aŷem 'auashenem da sheca'aisalo naua 'aramaxasoxonaxaco.

¹¹Añi iquiyaqte ŷataqta soxotoiguilo naua 'ara'aqtaqa, yaqto' saishet da 'am hueto'ot ca ŷasouaxashet.

¹²Qaq 'am qaŷo'oxoren qome 'Am Nataxala', aŷem 'auapaxaguenec na 'arqataxacpi.

¹³Nache sa'axattac qome 'enauac na 'arqataxacpi, maye 'aia'axattac co'ollaxa.

¹⁴ŷataqta samachiguiñi qome da shectalec da llecŷaxac naua 'aramaxasoxonaxaco, ŷataqta napacalec ñaqa'en 'enauac da nsallaxa.

- ¹⁵Qataq nache ñapaxagueetegalo qome naua 'aramaxasoxonaxaco, qataq ñataqta selotegue da 'anqa'aic̃axac.
- ¹⁶Qataq ño'ot qome da samachiguiñi naua 'arqataxaco, qataq saishet qome da secoua'aisalo naua 'ara'aqtaqa.
- ¹⁷Ñaq aýem 'auaýamaxatta qome cha'aye aýem 'aramaxashec, yaqto' nache shecto'ot da salaxagueta naua 'ara'aqtaqa.
- ¹⁸Qataq nlorece 'anqa'en naua ña'ai'te, yaqto' sela'a da llo'oxoyec naua 'arqataxaco.
- ¹⁹Cha'aye aýem sachegaqauec da soota'a ne'ena 'alhua, qaq saishet qome da aýem 'oxocheesopa naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ²⁰Cha'aye imauec ye na'a'q da seuet ana itogue, souaxat da iyaxa da saýaten ca llec naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ²¹Cha'aye 'am, 'aviraxato'ot ca saishet da ncherapec qataq na qauemaicpi maye ca'aisalo naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ²²Aýem 'eltaxaneguet qome da lalemataic qataq da le'enaxanaxac namayepi, cha'aye aýem ñataqta sepacchiguiñi naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ²³Ñoqo'oye na'aictaxa da na 'añaxaicpi aýem mpa'aguena, qalaxaye aýem nacherata da ñapaxagueetegalo naua 'arqataxaco.
- ²⁴Cha'aye naua 'aramaxasoxonaxaco nachenaua naua ño'ot da samachiguiñi, qataq nachenaua nam aýem huaqattega.
- ²⁵Cha'aye aýem mashe soota'aguet na 'alhua, ñoqo'oye ñaq 'aupacchigui qome da 'ara'aqtac da aýem 'aýa'anem da ica'alaxa.
- ²⁶Cha'aye mashe aýem 'auasateguet co'ollaq 'am sa'axatem da ñeqa'aic̃axac, qaq ñaq aýem 'auapaxaguenec qome na 'arqataxacpi.
- ²⁷Qataq aýem 'aýa'anem qome da saýaten ca llec na 'aramaxasoxonaxacpi yaqto' seuennataxaalec ca ño'ot da 'ayo'oxoyec.
- ²⁸Cha'aye mashe aýem nlaqchigui da ñachetataic, ñoqo'oye aýem 'anllechiguiñi qome cha'aye nachera da maiche 'ara'aqtac co'ollaxa.
- ²⁹Qataq aýem 'eltaxaneguet qome na llecpi da natenataxanaxac, nache aýem 'anquaguec da aýem 'auapaxaguenec na 'arqataxacpi.
- ³⁰Cha'aye aýem lleca'aua'a da llec̃axac da 'eesa lataxac, qataq shecteguelo naua 'arqataxaco.
- ³¹'Am Nataxala', aýem ñataqta sa seýotrec naua 'aramaxasoxonaxaco, saishet qome da 'auo'ot ca ña'aloxo.

- ³²Aÿem ÿataqta seÿalapigui' da shectegue da llecÿaxac naua 'aramaxasoxonaxaco, cha'aye 'anlaxatchigui añi iquiyaqte da ñetonaxac.
- ³³'Am Nataxala', aÿem 'auapaxaguenec qome da shecteguelo naua lleco naua 'arqataxaco, yaqto' ÿataqta sepacchigui choche ivitta'a ca loga't.
- ³⁴Aÿem 'aÿa'anem qome ca ÿauattonaxanaxac da yaqto' saÿamaxa't naua 'arqataxaco, yaqto' imauéc ñaqa'en da iquiyaqteÿaxac da sepacchigui.
- ³⁵Aÿem 'auauecteuga qome da llecÿaxac na 'aramaxasoxonaxacpi, cha'aye damaye ÿo'ot da samachiguiñi.
- ³⁶Qaq da iquiyaqteÿaxac quetegue qome 'anqa'en na 'aramaxasoxonaxacpi, qaq saishet da quetague' aca naueque maye chegaqagui da ncachaxac.
- ³⁷Qataq saishet da aÿem 'auashenem da selogui ca qaica ca naigui, qataq aÿem 'aÿa'anem da ica'alaxa yaqto' shectegue so 'anqa'aic.
- ³⁸Aupacchigui qome so 'ara'aqtac maye 'aÿa'anem co'ollaxa ne'ena 'aramaxashec, 'eeta'am 'anqa'en da qonetec cam huo'o naq 'enec naqa'en 'am.
- ³⁹Aÿem 'anqateeguesop qome na aÿem ipataqtañi maye ÿo'ot da icolanaxa, cha'aye naua 'arhuennataxaco ÿataqta no'oñi.
- ⁴⁰Aÿem ÿataqta sauoteque naua 'aramaxasoxonaxaco, ÿoqo'oye aÿem 'aÿa'anem qome da ica'alaxa, cha'aye 'am ÿataqta no'on da 'arataxac.
- ⁴¹'Am Nataxala', aÿem 'anamaxa qome ca 'arauotaxanaqtaic, qataq ca 'arca'alaqtanaxac, cha'aye nachera da 'auachaxanapec co'ollaxa.
- ⁴²Yaqto' ishet da sasateguet ca aÿem nquiÿatega, cha'aye ÿataqta sepi'iÿa'alo naua 'ara'aqtaqa.
- ⁴³Qataq saishet qome da 'anqateeguesop na aÿap naua na'aqtaqa maye 'eesora, cha'aye aÿem ñaquita'alo naua no'oñi 'ara'aqtaqa.
- ⁴⁴Qataq nache 'eetai' qome da shecto'ot, da salaxagueta naua 'arqataxaco.
- ⁴⁵Qaq ÿataqta aÿem huesochiguiñi qome, cha'aye ÿataqta ñemitapigui naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁴⁶Qataq sa'axatem qome naua 'aramaxasoxonaxaco na nta'alpi, qaq saishet qome da ña'aloxootac,
- ⁴⁷aÿem ÿataqta sauoteque naua 'aramaxasoxonaxaco, cha'aye naamaye ÿo'o't da samachiguiñi.
- ⁴⁸Aÿem ÿataqta sauoteque naua 'aramaxasoxonaxaco, qataq sachaxaato'oto naua ihuaxaye naamaye, qaq ÿoqo'oye seuennataxaalec qome ne'enaua 'arqataxaco.
- ⁴⁹Qaq 'auennata'a qome so 'ara'aqtac, maye 'aÿa'anem co'ollaxa ne'ena 'aramaxashec, som 'ara'aqtac maye ÿo'ot da ñaquitaxac.

- ⁵⁰Qaq damaye nachera da ÿo'ot da ÿa'añaxac da sootaigui da ñiqui'ic, cha'aye naua 'aÿa'a'n 'ara'aqtaqa aÿem ÿanema da ica'alaxa.
- ⁵¹Nam qaica ca iren qalaq nache queto'ot da aÿem inogoqchettac, qalaxaye aÿem saishet da saxaarec naua 'arqataxaco.
- ⁵²'Am Nataxala', aÿem tachigui ye iuel naua hua'auchiysi co'ollaxa 'ara'aqtaqa, nache naamaye ÿo'o't da ÿa'añaxac.
- ⁵³Cha'aye aÿem nlaqchigui da inogoxonaxac souaxat na 'etaxaloxoicpi, nam ca'aisalo co'ollaxa naua 'arqataxaco.
- ⁵⁴Qalaxaye naua 'arqataxaco nachenaua nam so'oota'ape, ne'ena 'alhua maye choche sachegaquac da soota'a.
- ⁵⁵'Am Nataxala', ye pe qalaq tachigui ye iuel da 'are'enaxat, cha'aye sauotaique da sepacchiguilo naua 'arqataxaco.
- ⁵⁶Cha'aye nachera da sepa'aÿa'aguet da so'ot, da salaxagueta naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁵⁷'Am Nataxala', nache 'amta da aÿem qoueta'aguet, ÿoqo'oye san co'ollaxa so ÿa'aqtac da salaxagueta naua 'ara'aqtaqa.
- ⁵⁸ÿataqta imauec ñaqa'en da iquiyaqteÿaxac da 'am ñimitaique, ÿoqo'oye aÿem 'auchoxoren qome cha'aye nachera da 'auachaxanapec co'ollaxa.
- ⁵⁹Aÿem seuennataxaatapeguac co'ollaxa da maiche ÿecÿaxac, nache she'eguelaxa da salaxagueta naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁶⁰Nache ÿataqta seÿalapigui', saishet da ñaÿaloxon, da yaqto' sepacchiguilo naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁶¹Na'aictaxa da aÿem colesop da aÿem nqoviitac na 'etaxaloxoicpi, qalaxaye saishet da secoua'aisalo naua 'arapaxaguenataxanaxaco.
- ⁶²Qataq da laiñi ye pe qalaq soosheguem da 'am sanot da ña'achec, souaxat naua no'oñi 'ara'aqtaqa.
- ⁶³Aÿem ñauochaxaua 'enauac nam huo'o naq 'enec naqa'en 'am, qataq ÿaÿamaxa't naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁶⁴'Am Nataxala', aÿem 'auapaxaguenec qome naua 'arqataxaco, cha'aye ana 'alhua nlaqtelec da 'arauotaxanaqtaic.
- ⁶⁵'Am Nataxala', ÿataqta 'auaÿamaxatta co'ollaxa ne'ena 'aramaxashec, cha'aye nachera da maiche 'ara'aqtac co'ollaxa.
- ⁶⁶Aÿem 'aÿa'anem qome ca naÿaanec qataq ca no'on nhuennataxa, cha'aye aÿem sa'amaqte'n naua 'aramaxasoxonaxaco.

- ⁶⁷Cha'aye co'ollaq saxanaxa da huo'o da ñeque'eenaxac nache qalota na isomaxacpi, qalaxaye nagui, aÿem salaxagueta naua 'ara'aqtaqa.
- ⁶⁸Cha'aye 'am soxoraic qataq 'auo'ot ca ÿaÿamaqchiguiñi, ÿoqo'oye aÿem 'auapaxagueneque qome naua 'arqataxaco.
- ⁶⁹Na qaica ca iren, qalaq aÿem ÿasaxalec na latenataxanaxacpi, qalaxaye aÿem imauec da iquiyaqteÿaxac da saÿamaxa't naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁷⁰Cha'aye da lhuennataxac namayepi mashe sa ÿaÿamaxañi, qalaxaye naua 'arqataxaco ÿo'ot da samachiguiñi.
- ⁷¹Qaq aÿem no'onaxat co'ollaxa da huo'o da ñeque'eenaxac, cha'aye nachera da ÿo'ot da sauatto'n naua 'arqataxaco.
- ⁷²Cha'aye aÿem, ÿactec ñaqa'en da no'o'n naua 'arqataxaco, qaq napacalec aca qalota anom oro qataq plata.
- ⁷³Cha'aye naua 'arhua'q maiche aÿem lo'onatac qataq 'enauac da ÿataxac, ÿoqo'oye aÿem 'aÿa'anem qome ca ÿauattonaxanaxac yaqto' saÿate'n naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁷⁴Yaqto' cam huo'o naq 'enec naqa'en 'am, machiguiñi da aÿem ilota'a, cha'aye ÿataqta huo'o da ñaquitaxac naua 'ara'aqtaqa.
- ⁷⁵'Am Nataxala', aÿem saÿaten da naua no'oñi 'arhuennataxaco ÿataqta ÿaÿamaqchiyiñi, qaq ÿoqo'oye 'itchiguiñi da 'auo'ot da ñeque'eenaxac.
- ⁷⁶Qaq da 'arauotaxanaqtaic nachera qome da ÿo'ot da samachiguiñi, cha'aye nachera da 'ara'aqtac maye 'aÿa'anem co'ollaxa ne'ena 'aramaxashec.
- ⁷⁷Ñaq 'auanacot qome da 'archoxonnataxanaxa, yaqto' aÿem ÿanem da ica'alaxa, cha'aye naua 'arapaxaguenataxanaxaco ÿo'o't da samachiguiñi.
- ⁷⁸Ñaq huo'o qome da la'aloxo ca qaica ca iren, cha'aye qaica ca sasouaxat qalaq aÿem sa iyacnapec, qalaxaye aÿem ñapaxaguenalo qome naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁷⁹Qaq ñaq aÿem naua'a qome ca huo'o naq 'enec naqa'en 'am, cam ÿauatto'n naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁸⁰Qaq da iquiyaqteÿaxac ÿataqta queteguelo qome, naua 'aramaxasoxonaxaco, yaqto' saishet da huo'o ca ÿa'aloxo.
- ⁸¹Aÿem, nquictañi da la'añaxac da ñachaalataxac, souaxat da seuattaique ca 'arca'alaqtaxanaxac, qalaxaye huo'o da ñaquitaxac naua 'ara'aqtaqa.
- ⁸²Qataq nquictrañi da la'añaxa'c naua ÿa'ai'te, souaxat da seuatta'aguet cam 'auachaxanapec co'ollaxa, nache sheeta': «¿Chaq laguio' da 'auanac da aÿem 'aua'añaqchet?»

- ⁸³Qaq na'aictaxa da sheeta'am aca lota maye ñaueraqchet na lmala'q, qalaxaye saishet da secoua'aisalo naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁸⁴¿Chaq lcate' caua na'axa'te da seuataxaatac? ¿Chaq laguio' qaq 'anmit nam aýem icaatac?
- ⁸⁵Nam qaica ca icherapec qalaaq ño'ot ana lshere da aýem nqovin, nam saishet da quetegueto naua 'arqataxaco.
- ⁸⁶Cha'aye 'enauac na 'aramaxasoxonaxacpi ñataqta 'eesa. Qalaxaye aýem qaicaatac qamaq qaica ca sasouaxat, ñoqo'oye aýem 'autauan qome.
- ⁸⁷Aýem mashe huac da aýem qañapalaxat ana'ana 'alhua, qalaxaye saishet da saxaarec naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁸⁸Ñaq aýem 'anca'alaxatec qome, souaxat da lta'araic 'arauotaxanaqtaic, nache aýem sepacchiguilo qome naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁸⁹'Am Nataxala', naua 'ara'aqtaqa chochaq tatrec, sa nqui'c da hueto'oto na piguem.
- ⁹⁰Qataq da sa nquic 'arataxac chochaq tatec, 'am 'alapaxañi co'ollaxa ana 'alhua, nache saishet da derañai'.
- ⁹¹Qataq 'enauac nam huo'o, saishet da derañai', cha'aye nachera da 'aramaxasoxonaxac co'ollaxa, qaq 'enauac namayepi 'am do'onataxaatacot.
- ⁹²Naua 'arqataxaco taxa da saishet da ño'ot da ñamaicñaxac, nache sogote taxa da aýem imeuo naqa'en da ñaquicoxo.
- ⁹³Ñoqo'oye saishet qome da secoua'aisalo naua 'aramaxasoxonaxaco, cha'aye naamaye chegoqchiguilo da 'auauo'o da ica'alaxa.
- ⁹⁴Ñaq aýem 'anca'alaxatec qome cha'aye aýem 'aralamaxat, qataq ñataqta shectelec da ñapaxaguenalo naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁹⁵Na qauemaicpi aýem iuatta'aguet da huotaique aýem nlaxaañi, qalaxaye aýem ñataqta selotegueta naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ⁹⁶Cha'aye sauachigui da 'enauac na ñañamaqchiguiñi da lataxac huo'o ye loga't, qalaxaye naua 'aramaxasoxonaxaco qaica ca loga't.
- ⁹⁷Aýem ñataqta sauoteque naua 'arqataxaco, ñoqo'oye 'enauac ye na'a'q da ñapaxagueetegalo.
- ⁹⁸Qaq naua 'aramaxasoxonaxaco ño'ot da aýem ñaanaxanaxaic, nache ñapacalec na ñepa'aguenaxaupi, cha'aye naamaye nache 'eetai' da aýem hueto'oto.
- ⁹⁹Da ñañaanataxanaxac napacalec 'enauac na ñapaxaguenaxala'pi, cha'aye ñapaxagueetegalo naua 'aramaxasoxonaxaco.

- ¹⁰⁰Da ñaãaanataxanaxac napacalec na ña'axaiquipi, cha'aye salaxagueta naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ¹⁰¹Qataq ca'aisalo ñaqa'en naua ñapia'ate 'enauac na qauem nqa'aicpi, da yaqto' sepacchiguilo naua 'ara'aqtaqa.
- ¹⁰²Qataq saishet da sheca'aisalo naua no'oñi 'ara'aqtaqa, cha'aye nache 'am da aÿem 'auapaxagueetac.
- ¹⁰³Ñataqta amai' naua 'ara'aqtaqa da huetaiguilo na aÿap, napacalec da lamaic ca te'esag lli'i da taigui na aÿap.
- ¹⁰⁴Naua 'aramaxasoxonaxaco nache sachegoxotaiguilo da ñaãaanataxanaxac, ñoqo'oye ñataqta saÿemec da llecÿaxac da natenataxanaxac.
- ¹⁰⁵Naua 'ara'aqtaqa 'eeta'ama aca ncoÿaraxanaxaqui da icoÿatta'aguelo naua iqauaxaqui', qataq icoÿatta'ague so ñeqa'aic.
- ¹⁰⁶Aÿem san co'ollaxa so ña'aqtac da yaqto' sepacchiguilo naua nalochiyiñi 'ara'aqtaqa.
- ¹⁰⁷'Am Nataxala', aÿem ñataqta qalota da iuogoxo, aÿem 'anca'alaxatec qome, cha'aye nachera da 'ara'aqtac co'ollaxa.
- ¹⁰⁸'Am Nataxala', 'auaconeguet qome da ñachetaqtanaxanaxac maye chegaqaigui na aÿap, nache aÿem 'auapaxagueneque naua 'ara'aqtaqa.
- ¹⁰⁹Cha'aye da ñachaalataxac nache queta da huetaigui da lchecÿaxac, qalaxaye saishet da secoua'aisalo naua 'arqataxaco.
- ¹¹⁰Na qauemaicpi qalaq ñauo'o ana lqoina da aÿem nqovin, qalaxaye aÿem saishet da sheca'aisalo naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ¹¹¹Cha'aye naua 'aramaxasoxonaxaco naamaye chochaq tatec da ñalamaqa'ate, qaq nachenaua na ño'ot da ntonaxac da iquiyaqteÿaxac.
- ¹¹²Aÿem, ñataqta iquiyaqteÿaxac da sasateguet da sepacchiguilo naua 'arqataxaco, qaq damaye nache shecto'ot, choche ivitta'a ca loga't.
- ¹¹³Aÿem ñataqta saÿemec na saq ñataxalec da lataxac, qalaxaye sauoteque naua 'arqataxaco.
- ¹¹⁴Cha'aye nache 'am ñeqañoxotaqa' qataq ipaqtanaxaxat, qataq naua 'ara'aqtaqa ñataqta sachetaleguete da ñaquitaxac.
- ¹¹⁵Ñaq aÿem qauÿocheelec qome qami' qauemaicpi, cha'aye sauotaique da sepacchiguilo naua lamaxasoxonaxaco Ñim Ñatamnaxala'.
- ¹¹⁶Ñaq aÿem 'anasoqchiguiñi qome, cha'aye nachera da 'auachaxanapec co'ollaxa, yaqto' nache ñeca'altauec, qataq saishet da ñauo'o ca ña'aloxonaxac de'era ñaquitaxac.

- 117 Aÿem 'anasoqchiguiñi qome yaqto' ñeca'alec, yaqto' sepacchiguiilo qome naua 'arqataxaco.
- 118 Am, saishet da 'auooneguet ca ca'aisalo naua 'arqataxaco, cha'aye ÿataqta saq'e'n naua lhuennataxaco.
- 119 Na qauemaicpi maye huetalec ana 'alhua 'eeta'am 'anqa'en ca lasogoñi, qaq ÿoqo'oye aÿem sauoteque naua 'aramaxasoxonaxaco.
- 120 Da ÿo'ocÿaxac ÿataqta iviloxol souaxat da icolanaxa da qoneta, cha'aye huo'o naq 'enec ñaqa'en naua 'arqataxaco.
- 121 Aÿem so'otta'ape naua ÿaÿamaqchiyiñi qataq naua nalochiyiñi lataxaco, qaq ÿoqo'oye saishet qome da aÿem 'aÿa'aneguet, nam nshetaique da aÿem ÿachetaiya'.
- 122 Ñaq 'auo'otec qome ca no'on ne'ena 'aramaxashec, yaqto' saishet da aÿem ÿachetaiya' ca qaica ca iren.
- 123 Cha'aye naua ÿa'ai'te mashe qaica ca la'añaxa'c souaxat da seuattaique ca 'arca'alaqtaxanaxac, qataq da seuattaique da 'aupacchigui da 'auachaxanapec co'ollaxa.
- 124 Qaq ÿoqo'oye 'auo'otec qome da 'arauotaxanaqtaic ne'ena 'aramaxashec, qataq aÿem 'auapaxagueneque naua 'arqataxaco.
- 125 Qaq cha'aye aÿem 'aramaxashec, ÿoqo'oye aÿem 'aÿa'anem qome ca ÿauattonaxanaxac, yaqto' sauattoote' naua 'aramaxasoxonaxaco.
- 126 Am Nataxala', mashe ivita ye laloqo' da huo'o ca 'auo'ot, cha'aye mashe sa qaÿalaxagueta naua 'arqataxaco.
- 127 ÿoqo'oye aÿem ÿataqta sauoteque naua 'aramaxasoxonaxaco, napacalec ñaqa'en da lyac ca ÿataqta no'on oro.
- 128 ÿoqo'oye ÿataqta sauoteque naua 'aramaxasoxonaxaco, qaq ÿoqo'oye sa sesheteguet 'enauac da ñecÿaxac maye saq 'en.
- 129 ÿataqta huo'o da lyacÿaxac naua 'aramaxasoxonaxaco, ÿoqo'oye aÿem ÿataqta salaxagueta.
- 130 Cha'aye da qaÿa'axatte' naua 'ara'aqtaqa nache ÿo'ot da yo'oqchiguiñi, qataq ÿanem da lauattonaxanaxac ca huesota da lataxac.
- 131 Qaq ÿoqo'oye sauachigui na aÿap da setaqa, cha'aye ÿataqta huo'o da ÿauoche naua 'aramaxasoxonaxaco.
- 132 Qaq aÿem 'anamata'a qome, ñaq aÿem 'auchoxoren, 'eeta'am da qonetec naxa cam ÿauotec da 'are'enaxat.
- 133 Qataq 'auo'ot qome da shecteguelo naua 'ara'aqtaqa, qataq saishet da aÿem loxonec 'anqa'en na qauemsat.

- ¹³⁴Qataq aÿem 'eltaxaneguet qome da layeloxo na shiÿaxauapi, cha'aye sauotaique da salaxagueta naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ¹³⁵Qataq 'ano'onaxat da 'armeenaxanaxac da 'anamata'a ne'ena 'aramaxashec, qataq aÿem 'auapaxagueneque naua 'arqataxaco.
- ¹³⁶Cha'aye naua lache' naua ÿa'ai'te qalaq 'eeta'am ca tala da ipaxaalec, souaxat da sa qaÿalaxagueta naua 'arqataxaco.
- ¹³⁷'Am Nataxala', ÿataqta nalochiguiñi da 'arataxac, qataq no'oiteguelo naua 'alapaxayiñi lataxaco.
- ¹³⁸Qataq 'enauac na 'aramaxasoxonaxacpi, ÿataqta nalochiguiñi qataq 'eesa.
- ¹³⁹Da ica'alaxanaxac ÿataqta aÿem nlaxaañi, cha'aye na ñepa'aguenaxauapi icoua'aisalo naua 'ara'aqtaqa.
- ¹⁴⁰Naua 'ara'aqtaqa ÿataqta qui'itte', ÿoqo'oye ne'ena 'aramaxashec ÿataqta ÿauoteque.
- ¹⁴¹Aÿem qaica ca ÿa'amaqchec qataq aÿem no'otanec, qalaxaye saishet da secoua'aisalo naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ¹⁴²Naua nalochiyiñi lataxaco maye 'auo'o't chochaq tatrec, qataq naua 'arqataxaco ÿataqta 'eesora.
- ¹⁴³Aÿem huo'o co'ollaxa da iuogoxo qataq da ñeque'eenaxac, qalaxaye naua 'aramaxasoxonaxaco ÿo'o't da ÿamaicÿaxac.
- ¹⁴⁴Naua 'aramaxasoxonaxaco nache 'eetai' da nalochiyiñi, ÿoqo'oye aÿem 'aÿa'anem qome ca ÿauattonaxanaxac yaqto' ishet da ñeca'altauec.
- ¹⁴⁵'Am Nataxala', ÿataqta imauac da iquiyaqteÿaxac da 'am seÿaxanot, ñaq aÿem 'auasateguet qome yaqto' salaxagueta naua 'arqataxaco.
- ¹⁴⁶Aÿem, 'am seÿaxanot: «Ñaq aÿem 'anca'alaxatec qome.» Yaqto' sepacchiguilo naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ¹⁴⁷Aÿem soosheguem ye nte'etom da 'am seÿaxanot da aÿem 'autauan, cha'aye naua 'ara'aqtaqa ÿataqta sachetaleguete da ñaquitaxac.
- ¹⁴⁸Da ñaq taÿa'a ye pe qalaq ñelotec, da yaqto' ñapaxaguenalo naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ¹⁴⁹'Am Nataxala', ñaq 'aua'axaÿa qome da ivilÿaxac cha'aye huo'o da 'arauotaxanaqtaic, ñaq aÿem 'aÿa'anem qome da ica'alaxa, 'aupacchigui da nalochiguiñi 'aro'onataxanaxac.
- ¹⁵⁰Cha'aye mashe sa qaÿapeque nam qauemaicpi maye aÿem icaatac, qalaxaye namayepi qaÿoqtalo naqa'en naua 'arqataxaco.

- ¹⁵¹Qalaxaye 'am saqaŷapeque, 'Am Nataxala', qataq 'enauaque naua 'aramaxasoxonaxaco ŷataqta 'eesora.
- ¹⁵²Qataq mashe qaŷoqtegue da sauatto'n naua 'aramaxasoxonaxaco, maye chochaq tatrec 'anqa'en co'ollaq 'alapaxayiñi.
- ¹⁵³Qaq ña 'aumeten qome da iuogoxo nache aŷem 'anca'alaxatec, cha'aye aŷem sa secoua'aisalo naua 'arqataxaco.
- ¹⁵⁴Ñaq aŷem 'auelec qome qataq aŷem 'anca'alaxatec, qataq aŷem 'aŷa'anem da ica'alaxa, cha'aye nachera da 'auachaxanapec co'ollaxa.
- ¹⁵⁵Da nca'alaxa qalaq qaŷoqta naqa'en na qauemaicpi, cha'aye namayepi sa nmitapigui naua 'arqataxaco.
- ¹⁵⁶'Am Nataxala', ŷataqta lta'araic da 'archoxonnataxanaxa, ñaq aŷem 'aŷa'anem da ica'alaxa, ñaq 'aupacchigui qome da nalochiguiñi 'aro'onataxanaxac.
- ¹⁵⁷Aŷem, ŷataqta qalota na ñepa'aguenaxauapi qataq na aŷem icaatacpi, qalaxaye aŷem saishet da sheca'aisalo naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ¹⁵⁸Da selota'a na que'elaqtaxanaxaicpi qalaq ŷataqta sa saŷamaxaren, cha'aye sa ŷalaxagueta naua 'ara'aqtaqa.
- ¹⁵⁹'Am Nataxala', ñaq 'aula'a da ŷataqta sauoteque naua 'aramaxasoxonaxaco, qaq aŷem 'anca'alaxatec qome 'aupacchigui da 'arauotaxanaqtaic.
- ¹⁶⁰Cha'aye naua 'ara'aqtaqa na'attaleguete da 'eesa lataxac, qataq chochaq tatec 'enauac na ŷaŷamaqchiguiñi 'aramaxasoxonaxacpi.
- ¹⁶¹Aŷem, qaica ca sasouaxat qalaq aŷem icaatac na 'añaxaicpi, qalaxaye aŷi iquiyaqte huo'o naq 'enec naqa'en naua 'ara'aqtaqa.
- ¹⁶²Cha'aye naua 'ara'aqtaqa ŷo'o't da samachiguiñi, 'eeta'am ca ilalec ca qalota nogoxoshetpi.
- ¹⁶³Aŷem, ŷataqta saŷemec qataq seqaiga da natenataxanaxac, qalaxaye sauoteque naua 'arqataxaco.
- ¹⁶⁴ŷoqo'oye siete da she'eguelaxalec ye na'a'q da 'am sho'oxoren, souaxat naua nalochiyiñi 'aramaxasoxonaxaco.
- ¹⁶⁵Cha'aye qalota da l-lagaxayec, cam ŷauoteque naua 'arqataxaco qataq qaica ca ishet da huañi naqa'en.
- ¹⁶⁶'Am Nataxala', aŷem seuatta'aguet ca 'arca'alaqtaxanaxac, cha'aye so'otta'ape naua 'aramaxasoxonaxaco.
- ¹⁶⁷Aŷem ŷataqta imauec da ñachaalataxac da sepacchiguiilo naua 'aramaxasoxonaxaco, qataq ŷataqta sauoteque.

¹⁶⁸Qaq ŷataqta salaxagueta naua 'aramaxasoxonaxaco qataq naua 'arqataxaco, cha'aye da ñeqa'aicŷaxac 'enauac da 'auaŷateetac.

¹⁶⁹'Am Nataxala', ñaq 'am iviro'ot qome da iŷaxanaxac, ñaq aŷem 'aŷa'anem ca ŷauattonaxanaxac, cha'aye nachera da 'ara'aqtac co'ollaxa.

¹⁷⁰Ñaq 'am iviro'ot qome da ñatamnaxac, nache aŷem 'anca'alaxatec, cha'aye nachera da 'auachaxanapec co'ollaxa.

¹⁷¹Ñaq nauoigui qome na aŷap ca ŷo'oxonnataxanaxac, cha'aye aŷem 'auapaxagueneque naua 'arqataxaco.

¹⁷²Ñim ŷachaxat ñaq ŷo'o'n qome naua 'ara'aqtaqa, cha'aye 'enauac na 'aramaxasoxonaxacpi ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi.

¹⁷³Qataq sanaŷaloxon qome na 'arhuaq da aŷem itauan, cha'aye lleca'ateua'alo co'ollaxa naua 'aramaxasoxonaxaco.

¹⁷⁴'Am Nataxala', huo'o da iyaxa da saconeguet ca 'arca'alaqtaxanaxac, cha'aye naua 'arqataxaco ŷo'ot da samachiguiñi.

¹⁷⁵Qaq ñaq aŷem 'anem qome ca ica'alaxa, yaqto' 'am sho'oxoreetac, qataq ñaq aŷem itaua'n qome naua nalochiyiñi 'arhuennataxaco.

¹⁷⁶Cha'aye aŷem ñesomaxaatapigui' co'ollaxa sheeta'am aca qagueta da deqat, qaq ŷoqo'oye 'auanac qome da 'anmitaique ne'ena 'aramaxashec, cha'aye aŷem sa secoua'aisalo naua 'aramaxasoxonaxaco.

Salmo 120

Da atamnaxac da qavireguet da lchec

¹Co'ollaq souaigui da iuogoxo, nache seŷaxanot Ñim Nataxala', nache Ñimaye aŷem ŷasateguet.

²'Am Nataxala', aŷem 'eltaxaneguet qome na shepecaicpi qataq nam tenataxanaxaiqa naua la'aqtaqa.

³'Am nachaxat maye 'am shepecaic, ¿negue't cam 'araueguet da 'auatenachet nam shiŷaxauapi?

⁴Qomye 'am qairolec qome aca ŷataqta shetteguet lchecna ca loquixaic, maye 'eeta'am aca 'ettaigui lpoqo aca retama.

⁵Qaq choxoraicolec aŷem ye choche sachegaquaec da sootaña na Mesec, qataq da sootaigui na npe'lpi na Cedar.

⁶Qaq mashe qaŷoqteguelo naua na'axa'te da sootaigui nam lquiŷaxat da nlagaxayec.

⁷Qaq naxa da sa'axat da nlagaxayec, nache namayepi ŷa'axat da alaataxac.

Salmo 121

Ñim Nataxala' nacheñi Ñim 'am npaxattalec

- ¹Qaq da samato'ot naxa ana qasoxonaxapi, nache sheeta': «¿Chaq hua'ago' qome ca chegaqa'ague ca ñetaunaguec?»
- ²Qomye ca ñetaunaguec chegoqo'ot qome Ñim Nataxala', maye lo'onatac na piguem qataq ana 'alhua.
- ³Ñimaye saishet qome da 'am hua'aqta'a da qouañi, cha'aye saishet da do'oche Ñim 'am ilotague'.
- ⁴¡Aja! Ñimaye saishet da do'oche, saishet da do'oche Ñim ilotague' na Israel le'ecpi.
- ⁵Ñim Nataxala', nacheñi Ñim 'am nteltega, Ñim Nataxala', nacheñi Ñim 'am npaxattalec, qataq nacheñi Ñim 'am itauaatac.
- ⁶Yoqo'oye añi nala' saishet da 'am na'aqchet ye na'a'q, qataq ñi ca'agoxoic ye pe.
- ⁷Ñim Nataxala', 'am ntelaqna'aguet qome 'enauac na qauemsat, Ñimaye npaxattalec qome da 'anachaalataxac.
- ⁸Ñim Nataxala', ntela'a qome 'enauac da 'arqauaxac, chegoqchiguiña nagui, qataq nache 'eetai' qome.

Salmo 122

Da ño'oxonnataquec ye Jerusalén

- ¹Ayem, yataqta samachiguiñi da ayem qoñenapega, qoñeeta': ¡Qolaq ñeqo'onaxaua'a añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'!
- ²Qomi' mashe souaqta'a na 'anasom, 'am Jerusalén.
- ³Am Jerusalén, 'am qano'oxoosheguem co'ollaxa, da yaqto' 'am laponqa' na shiñaxauapi.
- ⁴Am, nache 'am natapegueua'a na maiche nhuo' le'ecpi maye lalamaxatpi Ñim Nataxala', da yaqto' yō'oxoren da le'enaxat Ñimaye, cha'aye nachera da yamaxelec co'ollaxa so Israel.
- ⁵Qataq nache 'am naña ye no'onataxanaqa' da qaño'ot da naloachiguiñi lataxac, qataq nache lo'onataxanaqa' na nta'alpi maye chegoxoguetpi so David.
- ⁶Qaq qañaxañiua'a qome da nlagaxayec na Jerusalén, yaqto' lactapiguiñi 'enauac nam yauotec ne'ena Jerusalén.
- ⁷Ñaq huo'o qome da l-lagaxayec na huetaigui na pa'auo na lpaqtaxat namaye, qataq no'on da nmataxac ca netaigui naua nñeco lta'al.
- ⁸Qaq souaxat da yauotaxanaqtaic na yaqañañicpi, qataq na ñauochaxauapi, nache sheeta': «Ñaq huo'o qome da nlagaxayec, 'am Jerusalén.»

⁹Qaq souaxat da ñauotaxanaqtaic añi atamnaxaqui, maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', nache ñimitaique qome da qaica camachaqca da qoneta.

Salmo 123

Da atamnaxac da qaiñaxanaique da nchoxonntaxanaxa

¹'Am Nataxala', aýem 'am samato'ot, 'am maye qonetasheguema na piguem.

²'Eeta'am ca nlatac da ilochiguilo naua lhuaxaye ca na'aco', qataq 'eeta'am aca nlata da ilochiguilo naua lhuaxaye aca na'acoro, qaq nache 'eeteque naua qara'a'ite da ñamatto'ot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', choche ivitta'a da qomi' ichoxore'n.

³Ñaq qomi' 'auchoxore'n 'Am Nataxala', ñaq qomi' 'auchoxore'n cha'aye mashe sa ñaloxoguet da qansheunaguec.

⁴Qataq mashe ñaguec da ñeque'eenaptapigui da le'enaxanaxac na sallaxanecpi, qataq da lo'otanaxanaxac na ño'oxonnaxaicpi.

Salmo 124

Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñi lca'alaxaqui na Israel le'ecpi

¹Da saishet taxa da qomi' hueta'agueta Ñim Nataxala', qaq nachera da ishet da qoñiñapec nagui qami' Israel le'ecpi,

²da sa qomi' hueta'agueta taxa Ñim Nataxala', co'ollaq nachaañi na shiñaxauapi da qomi' dataña'agueta,

³nache qomi' nmatchiyiñi taxa da qomi' ñalaua't, co'ollaq 'eroigui da nnogoxonaxac da qomi' dataña'agueta.

⁴Huaña taxa nache qomi' imooleguete so 'etaxat, qataq qomi' huañoxo'n naqa'en so la'auaxac so 'etaxat.

⁵Qataq huaña taxa nache qomi' ihuomaxaayiñi aso lle'eguelaxaso so 'etaxat.

⁶Qaq sho'oxorenaq qome Ñim Nataxala', maye saishet da qomi' ñanegueta da qomi' icolaxatta'ape naua lhue namayepi.

⁷Da qanachaalataxac 'eeta'am aca qoño' da ñe't aca lqoina ca 'ipiaxaic, aso nqoina dolagui nache qomi' qoñe't.

⁸Da qantaunaguec chegoqo'ot Ñim Nataxala', maye lo'onatac na piguem qataq ana 'alhua.

Salmo 125

Ñim Lo'onatac 'Enauacna npaxattalec na lalamaxatpi

¹Nam pe'etegapi Ñim Nataxala' 'eeta'am añi qasoxonaxa ye Sión, maye chochaq tatec qataq saishet da derañapigui'.

²'Eeta'am ye Jerusalén da colesop ana qasoxonaxapi, da 'eetec Ñim Nataxala' da colesop nam lalamaxat nhuo' le'ecpi, nagui qataq nache 'eetai'.

³Qaq saishet da nache 'eetai' qome da ilotague' na qauemaicpi, nam lalamaxatpi nam no'on da lataxac, cha'aye na no'on da lataxac saiuena'a da ñaconeuga da ño'ot na qauemsat.

⁴'Am Nataxala', 'auo'otec qome da no'on nam soxoraicpi, nam huesota da lquiyaqteñaxac.

⁵Qalaxaye nam quetague' so qauem nga'aic, ñaq 'auasaxauac qome 'Am Nataxala', caueegue' 'anqa'en nam qauemaicpi. ¡Ñaq huo'o qome da nlagaxayec na Israel!

Salmo 126

Da 'eetec Ñim Nataxala' co'ollaq ñe'eguelaxat so noxonecpi

¹Ñim Nataxala' co'ollaq ñe'eguelaxata na Sión na noxonecpi, nache 'eeta'am da choche sechoxonaqtac.

²Huaña, nache ñataqta lta'araic da qarañalliguiyec, qataq so'onaxanaqtac souaxat da qantonaxac, huaña nache ivira'a na lañepi shiñaxauapi, 'eeta': «¡Ñim Nataxala' ñataqta lta'araic da ño'otec namayepi!»

³Aja', ñataqta lta'araic da qomi' ño'oteque Ñim Nataxala', ñoqo'oye ñetonaqtapigui'.

⁴'Am Nataxala' ñaq qomi' 'anqateeguesopa da qananoxonaguec, nache qomi' 'avi'eguelaxa't, 'eeta'am da 'avi'eguelaxat na la'auaxacpi ca toolec 'alhua.

⁵Qaq yaqto' nam ñyeetac co'ollaq danaxaatac, ñataqta ntootapigui' qome da nqat ca ala ca lañiguishec.

⁶Qaq na'aictoxo' da ñyeetac co'ollaq ñaatiguiñi aca lañiguishe ala, qalaxaye da ñe'eguelaq qalaq do'onaxaatai' da ntonaxac da nacetac aca laqta ala ca trigo.

Salmo 127

'Enauac na chochena chegoqo'ot Ñim Nataxala'

¹Ñim Nataxala' da sa no'oxoosheguem ca ñyec, nache qaica ca naigui da lo'onataxanaxac cam no'oxootequisheguem camaye, Ñim Nataxala' da saishet da npaxattalec ca huaqta'a't ñyecpi, nache qaica ca naigui da sa do'оче cam nauaatalec camaye.

²Qataq qaica ca naigui da qano'ocheetasheguem qami', qataq da qañoqtégue ca pe da qauo'оче, da yaqto' qollequítac ca nallec maye chegaqaigui da qarasamaqai, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanem da no'on da lo'ochaxa nam nauochaxauapi.

³Nam qoyalaqpi, namayepi qomi' ñaatemala Ñim Nataxala', da alaŷaxac da qarco'oxoc damaye nachera da qanqouagaxa.

⁴Qaq 'eeta'am aca nchechnapi da nasolta'a ca alaataxaic, nam qoyalaqpi maye qanaloxouapi.

⁵Qaq ŷataqta machiguiñi qome ca ŷale, maye hueto'ot aca qalota nchechnapi maye 'eeta'am namayepi, cha'aye qaica ca la'aloxo da ivita da ncotaŷapegue', ca mpa'aguenaxauapi da datato'ot ca aloico lo'o'.

Salmo 128

Machiguiñi cam huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala'

¹ŷataqta machiguiñi 'enauac nam huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala', nam quetegue da lleçŷaxac Ñimaye.

²Qom chectac ca aloq maye chegaqaigui da lo'onataxanaxac, qalaq ŷataqta machiguiñi qataq no'on da lleçŷaxac.

³Aca lhua da hueta'a ca lma' qalaq 'eeta'am aca uva da nlaqchigui ana ala, ca llalaqpi da colesop ca lquia'axala' qalaq 'eeta'am aca nañiguisho olivo.

⁴Qaq 'era da 'eetec Ñim Nataxala' da talec naqa'en da nchoxonnataguec ca shiŷaxaua, maye huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye.

⁵Ñim Nataxala' chegoqchiguiña qome naqa'en ye Sión ca 'anchoxonnataguec, nache 'aulotagui da lyacŷaxac ye Jerusalén, 'enauaque naua na'axa'te da 'anachaalataxac.

⁶Qataq 'avira'a qome da 'auauaachigui ca llalaqpi na 'aŷa'alaqpi. ¡Ñaq huo'o qome da nlagaxayec na Israel!

Salmo 129

Ñim Nataxala' huesochiguiñi naqa'en ca shiŷaxaua

¹Aŷem, ŷataqta qalota na ñeque'eenaxacpi, chegoqta'a co'ollaq ñaq aŷem nsoqolec qaq nagui na Israel le'ecpi ishet da 'enapec.

²Aŷem ŷataqta qalota na ñeque'eenaxacpi, chegoqta'a co'ollaq ñaq aŷem nsoqolec, qalaxaye saishet da aŷem noxonec.

³Na ilaq qalaq quelec naqa'en so na'arau na 'arau lo'opi, nache ŷataqta qaŷoqchiguingui naqa'en so lliguiñi so na'arau.

⁴Qalaxaye Ñim Nataxala' maye naloichiguiñi da lataxac, aŷem isoueeguesop so lcoñetaxanaxat na qauemaicpi.

⁵Ñaq ŷe'eguelaq qome, lŷatec da la'aloxo 'enauac nam saiuten ye Sión.

⁶Nache 'eeta'am qome aca huoue maye netalec ca nŷec l-laq, maye deqaqa da ñaq taŷa'a da ñaxatec,

⁷qataq saishet da nlaqchigui na lhuaq lauel cam nqattac, qataq da ñacoosop cam ñaxattega't aca laqtapi.

⁸Da huo'o ca nlectot nache saishet da, 'eeta': «Da lchoxonnataxanaxa Ñim Nataxala' qami' taleguete qome, souaxalec da le'enaxat Ñim Nataxala' da qami' taleguete qome naqa'en da lchoxonnataxanaxa.»

Salmo 130

Da lca'alaqtaxanaxac Ñim Nataxala'

¹'Am Nataxala', aÿem sootaña na ñataqta qañoqchiguiña, nache 'am seÿaxanot, sheeta':

²'Aua'axaÿa qome da iÿaxanaxac 'Am Nataxala', ñaq 'auqocha'a da ña'alaxac da 'am seÿaxaatacot.

³'Am Nataxala', taxa da 'aulotagui na nasouaxashetpi, nache ¿negue'tom ca ishet da 'am nachatto'ot?

⁴Qalaxaye 'am hueto'ot da nchoxonnataxanaxa, ñoqo'oye ishet da huo'o naq 'enec qanqa'en 'am.

⁵Aÿem, ñataqta imauec da ñachaalataxac da seuatta'aguet Ñim Nataxala', qataq ñataqta sepi'iÿa'alo naua la'aqtaqa.

⁶Aÿem, ñataqta imauec da ñachaalataxac da seuatta'aguet Ñim Nataxala', ñapacalec ca dauanaxaatac ye nte'eta, qataq ca nauanaxanaxanec da iuatta'aguet ca yo'oxoñi,

⁷qami' Israel le'ecpi, qauachiÿa'aguet qome Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye hueto'ot da nauotaxanaqtaic qataq da nca'alaxa.

⁸Ñimaye isoueeguesop qome na Israel le'ecpi 'enauac na lasouaxashetpi.

Salmo 131

Da qaipi'iÿa'a Ñim Nataxala'

¹'Am Nataxala', da iquiyaqteÿaxac saishet da ño'oxonnaxaic, qataq saishet da na'amqaanaxaiqa naua ña'ai'te, qataq sa ñemitta'a ca lta'araic ña'amaqchec, qataq ca ñapaguec da llo'oxoyec maye sa ñaloua'a.

²Nacherata da she'emaqtac qataq qaica ca ñanauec, sheeta'am ca nogotolec da cheta'ague da ime da l-llepaxac maye ñaq nsoqtauo aca late'e. Qaq 'era da 'eetec da ñachaalataxac da 'eeta'am ca nogotolec da ñaq cheta'ague da ime da l-llepaxac.

³Qami' Israel le'ecpi qauachiÿa'aguet qome Ñim Nataxala', nache chegoqchiguiña nagui qataq nache 'eetai' qome.

Salmo 132

Nam ñachaxanapecpi Ñim Nataxala' da ñanem so David

- ¹'Am Nataxala', ñaq 'auennata'a qome so David, qataq 'enauac na nque'eenaxacpi.
- ²Qataq da la'aqtac maye 'am ñanot co'ollaxa, 'am maye 'am la'añaxanec so Jacob co'ollaq 'eeta':
- ³«Saishet qome da senoxonoigui ñi ima', qataq saishet qome da ñenaañi da ñematec.
- ⁴Qataq saishet da samaxa't naua ña'ai'te, qataq da ñeqachegoxoñi da so'ochetapigui',
- ⁵qom saxanaxa da sanata ca sanaña ca lma' Ñim Nataxala', Ñim la'añaxanec so Jacob.»
- ⁶Co'ollaq huaña ye Efrata, nache sa'axasoqtega, da qaña'axattac aso arca maye lañe' soua añamaxataxaco, qaq co'ollaq huaña ye Jáar nache sanataxa.
- ⁷Qaq huaña nache shenaqta': «Ñeqo'onaxaua'a ñi npe'l maye lanataqa' Ñim Nataxala', nache sa'araqoto naua qarllacte Ñimaye.»
- ⁸Ñaq 'anachaañi 'Am Nataxala', nache 'auanaua'a yem 'anmataqa', 'am qataq aña arca maye hueta'aguet da 'ara'añaxac.
- ⁹Na 'artaxañaxanaxanecpi ñaq ñaayiñi qome, naua no'oñi alogo da ño'ot da nalochiguiñi lataxac, qataq na 'am quetague'pi ña'alaqta'i qome da ntonaxac.
- ¹⁰Qataq souaxat da 'arauotaxanaqtaic so 'aramaxashec David, nache saishet qome da 'aumaqa'aguet so nta'a maye 'arca'aguishec.
- ¹¹Ñim Nataxala', ñanem co'ollaxa so David so la'aqtac, maye saishet da sa ipaguelec, 'eeta': «Ca 'oonolec ca 'aña'alaqpi sanagui qome da 'aro'onataxanaxac da nta'a.
- ¹²Qaq ca 'aña'alaqpi qom ipacchigui da ñañamaxataxac, qataq na iqataxacpi maye sapaxaguenec, nache nataqa'en ca llalaqpi camayepi talec qome, da 'aro'onataxanaxac nache chochaq tatec qome.»
- ¹³Ñim Nataxala', lca'aua'a co'ollaxa aña qasoxonaxa Sión, cha'aye ñauotaique da lanataqa', co'ollaq 'eeta':
- ¹⁴«'Ena qome na chochaq tatec da ñanataqa', 'ena qome na ñanataqa' cha'aye namaye ñataqta sañamaxareeta.
- ¹⁵Namaye sechoxonnec qome da sa qoue ca nallec, qataq na choxoraqpi maye hueta'a namaye sa qoue ñaqa'en ca aloq.
- ¹⁶Qataq sanaxanaxangui da nca'alaxa na ltaxañaxanaxanecpi, qataq do'onaxaata'ai' da ntonaxac na quetague' namayepi.
- ¹⁷Huaña, nache ñaxatec ñaqa'en da la'añaxac so David, qataq se'eraxatoigui qome aña lcoñaraxanaxaqui, so nta'a maye lleca'aguishec.

¹⁸Qaq na mpa'aguenaxauapi qalaq talec ñaqa'en da na'aloxonaxac, qalaxaye somaye sanagui qome da llo'oxoyec.»

Salmo 133

Da ño'oxonnataquec da nauotaxanaqtaic

¹Ñaq qauloña da ñataqta no'on qataq huo'o da lyac, da ñataqta nhuoteeta't na nqañañecpi.

²Eeta'am ca no'on coraxat maye qaicorelec na lqaic so Aarón, nache ivittaña da nagingui ana lqa' laue, anam lqa' laue somaye nache nviraña so loga't aso lapoto.

³Qataq 'eeta'am na sheue da chegaqasheguema añi qasoxonaxa Hermón, da nagiñi nache nvittaña añi qasoxonaxa ye Sión. Cha'aye Ñim Nataxala', namaxa da lchoxonnataxanaxa, qataq da chochaq tatec nca'alaxa.

Salmo 134

Da ño'oxonnataquec Ñim Nataxala'

¹Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala', 'enauac qami' maye qami' lamaxashecpi, qami' maye qoviita'a naxa ye pe añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñimaye.

²Qauachaxañeeta'ague qome naua qarhuaxayilli', da pa'aigue ñi npe'l qataq qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala'.

³Qaq chegoqchiguiña qome ye Sión, da qami' namaxalo da lchoxonnataxanaxa Ñim Nataxala' maye lo'onatac na piguem qataq ana 'alhua.

Salmo 135

Da ño'oxonnataquec da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala' Qavio'oxoyiñi qome da le'enaxat Ñim Nataxala', qavio'oxoyiñi qome qami' maye qami' lamaxashecpi Ñim Nataxala'.

²Qami' maye qoviita'a naxa añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', yem nqasoxoc añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Qanatamnaxala'.

³Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye ñataqta soxoraic, qauo'oñeetac qome da le'enaxat cha'aye Ñimaye ñataqta choxonnataxanaxaic.

⁴Cha'aye Ñim Nataxala', lca'aguishec co'ollaxa so Jacob, som Israel da yaqto' lalamaxat.

⁵Añem sañateeta da Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', ñataqta lta'araic, natañaña 'enauac na lañepi atamnaxala'pi.

⁶Ñim Nataxala', maichiñi da ño'ot co'ollaxa 'enauac nam huotaique da ño'ot, nam hueto'ot na piguem qataq nam huetalec ana 'alhua, qataq na huetangui aso auaxai, qataq na ñataqta qañoqchiguiña asomaye.

⁷Qataq naŷoxoosheguem naqa'en na lo'oc, chegoqchiguiñalo naqa'en naua loga'te ana 'alhua, qataq ŷo'ot na nqashelgaxa maye ŷa'axata'aguet ca auot, qataq chegoqchiguiñalo naua laponaqate da naŷoxoosheguem naqa'en na la'at.

⁸Ñimaye nacheñi Ñim ŷo'ot co'ollaxa da l-leuaxa som la'auaxanec llalaqpi so Egipto le'ecpi, som ŷalleppi qataq so shiguiŷacpi.

⁹Ñimaye namaxa co'ollaxa na na'anecpi, qataq na ŷo'ot da na'aalaxa som netangui na laiñi ye Egipto, da yaqto' dataŷa'aguet so faraón qataq 'enauac so ltauapi.

¹⁰Qataq qalota so ilaxachigui ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq ŷalauat so 'añaxaicpi nta'alpi.

¹¹So Sijón maye lta'a so amorreopi, qataq so Og maye lta'a so netaña ye Basán, qataq 'enauac so nta'alpi ye Canaán.

¹²Nache so na'alhuapi se'eso nta'alpi, ŷanem da lalamaxat naqa'en na Israel le'ecpi.

¹³Am Nataxala', da 'are'enaxat chochaq tatec, da 'are'enaxat nache 'eetai' qome da lhuennataxat cam dalaxaicpi.

¹⁴Ñim Nataxala' ŷo'otec da ŷaŷamaqchiguiñi na lalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq huo'o da lchoxonntaxanaxa na lamaxashecpi.

¹⁵Na natamnaxala'pi na ŷotta'a't shiŷaxauapi, namayepi chegaqaigui na lcat plata qataq na oro, maiche lo'onatac naua lhua'q na shiŷaxauapi.

¹⁶Namayepi huo'oi naua ala'api qalaq saretaqa, huo'oi naua la'ai'te qalaxaye sa nauaañi,

¹⁷qataq huo'oi naua ltela qalaxaye sa hua'aqa, qataq qaicaua naua la'a'che.

¹⁸Qaq namayepi 'eeta'am da lataxac nam ŷo'ot co'ollaxa namayepi, qataq nam ŷa'amaqteetac namayepi.

¹⁹Qami' Israel le'ecpi, qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala', qataq qami' llalaqpi so Aarón, qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala',

²⁰qataq qami' leviitapi, qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala', qataq 'enauac nam huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala', ŷo'oxoren qome Ñimaye.

²¹Qaq huaña qome ye Sión da qaŷo'oxoren Ñim Nataxala', Ñim netaña ye Jerusalén. ¡Qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala'!

Salmo 136

Da chochaq tatec lauotaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qaŷa'añiŷot qome da qana'achecŷaxaqui Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye soxoraic, da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.

- ²Qaŷa'añiŷot da qana'achecŷaxaqui Ñim Atamnaxala', Ñim Lataxala' 'enauac na atamnaxala'pi, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ³Qaŷa'añiŷot da qana'achecŷaxaqui Ñim Lataxala' na nataxala'pi, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ⁴Cha'aye nacheñita ŷo'ot na Ita'araicpi maye huo'o da llo'oxoyec, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ⁵Ñimaye do'ogoxona co'ollaxa da laŷaanec da ŷo'ot na piguem, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ⁶Ñim ilagaxaañi co'ollaxa na 'alhua da lapaxalec na 'etaxat, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ⁷Ñim ŷo'ot co'ollaxa aña nala' qataq ñi ca'agoxoic, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ⁸ŷo'ot co'ollaxa aña nala' da yaqto' icoŷarelec ye na'a'q, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec,
- ⁹qataq ŷo'ot ñi ca'agoxoic qataq ana huaqaañipi da yaqto' icoŷarelec ye pe, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ¹⁰Ñim ique'emaqchet co'ollaxa so la'auaxanec llalaqpi so Egipto le'ecpi, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ¹¹Ñim nqateeguesop co'ollaxa ye Egipto so Israel le'ecpi, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec,
- ¹²irolec da Ita'araic la'añaxac na lhuaq, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ¹³Ñim colaxagui co'ollaxa naqa'en so 'etaxat aso Auaxai Togaxarai, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ¹⁴Ñim quichiguingui naqa'en na laiñi aso auaxai so Israel le'ecpi, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ¹⁵Qataq huangui aso Auaxai Togaxarai, da imoolec naqa'en so 'etaxat so faraón qataq so nalleppi, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ¹⁶Ñim ilotague' co'ollaxa da llecŷaxac na lalamaxat nhuo' le'ecpi, co'ollaq quetalec ye toolec 'alhua, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ¹⁷Ñim ŷo'ot co'ollaxa da l-leuaxa so Ita'araicpi nta'alpi, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ¹⁸Ñim ŷalauat co'ollaxa so 'añaxaicpi nta'alpi, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec:
- ¹⁹Som Sijón maye Ita'a so amorreopi, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.
- ²⁰Qataq so Og, maye nta'a ye Basán, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.

²¹Ñim naloqnec co'ollaxa so na'alhua se'eso nta'alpi, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec,

²²da yaqto' lalamaxat naqa'en so Israel maye lamasashec, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.

²³Ñim saishet da qomi' icoua'aisalo na'aictaxa da qomi' qaŷachetraiya', cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.

²⁴Ñim qomi' nca'alaxateeguesopa na qampa'aguenaxauapi, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.

²⁵Ñim ŷanem da lquia'axac 'enauac nam huo'o da lca'alaxa, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.

²⁶Qaŷa'añiŷot qome da qana'achecŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem, cha'aye da lauotaxanaqtaic chochaq tatec.

Salmo 137

Da qaiuennate ye Jerusalén

¹Qomi' co'ollaq ñeso'onaqto'oto naua loiguiye so talapi ye Babilonia, nache ñeŷenaqtac naxa da tachigui ye qarhuel ye Sión.

²Ana nañiguishapi yi'ie huaqta'a't nŷecpi, nache sanaqasheguemec naxa ana qarviquepi arpapi.

³Nache som qomi' ŷaue'c co'ollaq qomi' loxonqa, qomi' iŷaxaatacoto naxa da so'otaq ca qaro'onec da so'onaxanaq, qataq som qomi' ipataqtrañi qomi' 'eetegalo naxa da qaramachiguiñi. ¡Qataq da so'onaq na qaro'onecpi maye sachegoxotaqa'a ye Sión!

⁴¿Ca 'eeteco' da so'onaq na no'onecpi, maye lalamaxatpi Ñim Nataxala' da souaqta'a ca ŷaqa'a 'alhua?

⁵Da huo'otaq ivita da 'am secoua'ai 'am Jerusalén, qalaq no'ono' da deqaqa na ihuaq aŷoiguishec.

⁶Qataq no'ono' da donañot na ñaquiaq ñi ŷachaxat, da saq tagui iuel da qoneta 'am Jerusalén, da saishet da 'am sematalec da ŷamaicŷaxac.

⁷'Am Nataxala', ña 'auennata'a qome da 'eetec na Edom le'ecpi, cha'aye co'ollaq noxonec ye Jerusalén nache namayepi, 'eeta': «¡Qanlaxachiiñi, qanlaxachiiñi qome 'enauac nam lo'oxonaxala'pi!»

⁸¡Qaq 'am Babilonia, maye taŷa'a da 'am qanlaxaañi! ¡ŷataqta machiguiñi qome ca ŷo'ot ca 'ansheetenaguec, souaxat 'enauac de'era qomi' 'auo'oteque!

⁹Qataq machiguiñi qome ca ŷacoosop na 'aŷa'alaqpi, nache iuaxaneguet aca coma'pi.

Salmo 138

Da qoñanot da 'achecyaxac Ñim Nataxala'

- ¹'Am Nataxala', aýem imauec da iquiyaqteyaxac da 'am sho'oxoren, qataq so'on nam no'onecpi qom satato'ot ca atamnaxala'pi.
- ²Qataq sa'alyiñi qome naua illecte satategue da pa'aýa'ague aña qui'itta atamnaxaqui maye 'aralamaqte, sho'oxoreetac qome da 'are'enaxat souaxat da 'arauotaxanaqtaic qataq da 'arsoxoyec, cha'aye 'auo'ot da la'amaqchec da 'are'enaxat, qataq naua 'ara'aqtaqa nataýaña 'enauac na huetalecna.
- ³Co'ollaq 'am seýaxanot qalaq aýem 'auasateguet, aýem 'aua'añaqchet qataq dalaxaic 'anqa'en da ýa'añaxac.
- ⁴'Am Nataxala', 'enauac qome na nta'alpi maye netalec ana 'alhua da 'am ýo'oxoren, qom na'axaýaxanalo naua 'ara'aqtaqa.
- ⁵Do'onaxaatac qome da ýo'oxoreetac da 'icýaxac, cha'aye da 'ayo'oxoyec 'Am Nataxala', ýataqta lta'araic.
- ⁶Ñim Nataxala', qaýoqotcheguema, qalaxaye ilo'oguet cam qaica ca ye, da lmeenaxanaxac Ñimaye qaýoqta naqa'en na ño'oxonnaxaicpi.
- ⁷Naxa da huo'o da ýachetataic qalaq aýem nca'alaxattauec, na 'arhuaq qalaq npaxateguet da layeloxo na ñepa'aguenaxauapi, na 'arhuaq 'oiguishec aýem nca'alaxatec.
- ⁸Ñim Nataxala', ipacchigui qome ca 'eetapeguec dam sheeta, da 'arauotaxanaqtaic 'Am Nataxala', chochaq tatec, qaq saishet qome da qoca'ai nam lo'onatacpi naua 'arhua'q.

Salmo 139

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýaýaten 'enauac nam huo'o

- ¹'Am Nataxala', aýem 'auchemaxatta co'ollaxa, 'Am, aýem 'auauattoota,
- ²'Am, ýataqta 'auauattoota 'enauac na so'ottacpi, na'aictaxa da aýem qaýoqta, qalaq 'am 'auaýate'n naua iuennataxaco.
- ³'Auaýaten 'enauac da iqauaxac qataq da ñemataxac, 'Am 'auaýaten 'enauac na ýecýaxacpi.
- ⁴Na'aictaxa da saxanaxa da ñasaxauec ca ýa'aqtac, qalaq 'Am Nataxala', mashe 'auaýaten.
- ⁵'Aulotalec 'enauac da ñachaalataxac, aýem huetalec da 'arhuaqýaxac.
- ⁶De'era 'arauattonaxanaxac ýataqta ýapac da llo'oxoyec, napacalec da ýauattonaxanaxac, damaye ýataqta qaýoqotcheguemec, saishet da sevi' da saýaten.

⁷¿Hua'agom ca saigue da qañoqta ñaqa'en so Saqcha'a 'Ara'añaxac? ¿Hua'agom ca she'eguenegue da yaqto' 'am qañoqta ñaqa'en?

⁸Da sasheguema na piguem qalaq 'Am qoueta'a, Da saña ca qañoqchiguiña pa'aguiñi ana 'alhua, qalaq nataqa'en 'Am qoueta'a.

⁹Da ñañosheguem da saigue da nala' lliguisheguem, da sonaña ca loga't aso auaxai maye pa'aigue da nala' lliguiñi,

¹⁰qalaq nache 'ena'am aÿem ñauecta'aguet na 'arhuaq, na 'arhuaq 'oiguishec aÿem nasoqtañi.

¹¹Da iuennataxa da ñeqañoxotoigui ca napalaxa, huo'otaq da nañigui ca pe na yo'oqchiguiñi maye aÿem colesop,

¹²qaq ñaqaiyeta na napalaxa saishet da aÿem ñoxochiisop da qoneta, cha'aye ye pe qalaq yo'oqchiguiñi nache 'eeta'am ye na'a'q. Cha'aye na napalaxa qataq na yo'oqchiguiñi nache 'eeta'a't 'anqa'en.

¹³'Am, 'aro'onatac da ño'ocÿaxac, aÿem 'analoqteetapiguiñi co'ollaq ñaq sootaigui na lauel aso ñate'e.

¹⁴Ñoqo'oye 'am sho'oxoreetac cha'aye lta'araic da ña'aalaxa, cha'aye huo'o da llo'oxoyec 'enauac na 'auo'otpi. Qaq damaye ñataqta sañateeta.

¹⁵'Am 'aulotagui co'ollaxa da lañaxataxac da ño'ocÿaxac, co'ollaq ñañaxattac huaña ca saqcha'a, co'ollaq ñaq na'attega't da ño'ocÿaxac huaña ca qañoqchiguiña pa'aguiñi ana 'alhua.

¹⁶Naua 'ara'ai'te ñauaachiguilo da ño'ocÿaxac co'ollaq no'oxootac, qaq 'enauac de'era mashe nanettalec co'ollaxa aca 'ere. 'Am ivira'a da 'auaÿaten ca loga't da ñachaalataxac, na'aictoxo' da saxanaxa da huo'o ca yo'oq damaye.

¹⁷'Am Ñatamnaxala', huo'o da lya'c ñaqa'en naua 'arhuennataxaco, naamaye ñataqta qalochiyiñi, qataq qaica ca loga't.

¹⁸Da ñaloqten qalaq saishet da sevi', cha'aye napacalec ye lcata na lsoche na 'alhua, taxa da sematta da ñaloqten, qaq ñaqaiyeta 'am soota'aguet.

¹⁹'Am Ñatamnaxala', 'anqat qome da nachaalataxac na qauemaicpi, 'auÿoteuga qome da sheeta 'enauac na laataxanaxaicpi,

²⁰nam qauema na la'aqtaqa da 'am detaqtega, nam qaica ca naigui da nachaañi da 'am dataña'aguet.

²¹'Am Nataxala', ¿peta'a sa sequiño' na 'am nquiñatega? ¿Peta'a sa saÿemeco' na 'am npa'agueetega?

²²Aÿem ñataqta imauec da sequiña namayepi, namayepi ñataqta ñepa'aguenaxauapi.

²³'Am Nataxala', aýem 'auchemaxata qome yaqto' 'auaýaten da iquiyaqteýaxac, aýem 'avi'iguen qome yaqto' 'auaýaten na iuennataxacpi,

²⁴'aumeten qome da iqauaxac da shectague' ca qauem nqa'aic, nache aýem 'auauecteuga so nqa'aic maye chochaq tatec.

Salmo 140

Atamnaxac da qaiýaxanaique da ntaunaxanaxac

¹'Am Nataxala', aýem 'eltaxaneguet qome na qauemaicpi, qataq aýem 'anqateeguesop nam qaica ca iren,

²nam lapaqtapiguiñi da ýo'ot na qauem, qataq 'enauaque naua na'axa'te da ýo'ottac da loquixac.

³Ñi lachaxat qalaq ýataqta ýaxaraic 'eeta'am ca na'araxanaq, naua la'aqtaqa qalaq huetaiguilo na lshenataxanaxa ca na'araxanaq.

⁴'Am Nataxala', aýem 'antelaqna'aguet qome da la'añaxac na qauemaicpi, aýem 'eltaxaneguet qome na yeloxoicpi, nam ýauotaique da souaño.

⁵Na ño'oxonnaxaicpi qalaq ýo'ot ana lqoinapi, ýauo'o so lañec da yaqto' aýem nqovin, qataq ýo'ot ana lqoinapi da ýanangui so ñeqa'aic.

⁶Aýem shenapega Ñim Nataxala', sheeta': «'Am Ñatamnaxala', ñaq 'aua'axaýa da nachoxoreeta iýaxanaxac.

⁷'Am Nataxala', 'am 'añaxaic qataq 'am ica'alaxaqui, ñaq aýem 'ampaxaalec qome que'eca na'a'q maye huaigui ca alaataxac.»

⁸'Am Nataxala', saishet qome da 'aýa'anem ca 'eetapeguec na qauemaicpi, saishet da 'auashenem da nquictauec nam lapaqtapiguiñepi, yaqto' saishet da ño'oxoreetai'.

⁹Nam aýem icaatacpi, qalaq maiche talec qome na qauem la'aqtacpi.

¹⁰Ñaq talec qome namayepi aca poqo 'ettaigui, qaýasaxangui qome ca norec, qataq aca nshere maye qaýoqchiguingui, yaqto' saishet da qaltaq ñe'eguelaxasheguem.

¹¹Saishet qome da nache huetalec ana 'alhua na sa ilo'oguelo naua la'aqtaqa, ca qauem icanapec qome na yeloxoicpi nache ilaxachigui.

¹²Aýem saýaten da Ñim Nataxala' ýo'otec ca ýaýamaqchiguiñi na choxoraqpi, qataq iueelec cam huo'o da lhuenaxanaxa.

¹³Nam no'on da lataxac qalaq ýo'oxoreetac qome da 'are'enaxat, qataq na nalochiguiñi da lataxac qalaq nache 'am hueto'ot.

Salmo 141

Atamnaxac da qaiýaxanot Ñim Nataxala'

¹'Am seŷaxanot 'Am Nataxala', sa 'anaŷaloxon qome da 'auanac, ñaq 'aua'axaŷa da ivilŷaxac da 'am seŷaxanot.

²Ñaq 'am iviro'ot qome da ñatamnaxac, 'eeta'am ca nchenaxanaxat maye ama na laita, naua ihuaxaye maye 'am sachaxaato'oto, qalaq 'eeta'am ca nachetaqtanaxaxat da mashe avit.

³'Am Nataxala', ñaq 'auauo'o qome ca nauaatac na aŷap, cam nauaatac da detaqa na aŷap.

⁴Saishet qome da 'auasheetem aŷi iquiyaqte da ŷo'ot ca saŷaŷamaxaŷi, saishet qome da salecaua'a 'anqa'en ca saŷaŷamaxaŷi, saishet qome da salectaua'a ca lquia'axac ca qauemaicpi.

⁵Cam no'on da lataxac no'on qome da ŷo'ot ca ñeuaxanaguec, qaq camaye nacheca qome ca nchoxonntaxanaxa, qalaxaye saishet qome da qaicorelec na iqaic ca no'on na laita ncoraxat na qauemaicpi, cha'aye da ñatamnaxac nache 'eetai' naxa, da dataŷa'aguet nam qauem maye ŷo'ottac namayepi.

⁶Na lataxala'pi namayepi, qom chegoqtelec aca coma' da qaŷasaxauec, nache ŷaŷaten qome da naua ŷa'aqtaqa ŷataqta 'eesora.

⁷Na lpi'inecpi nlagaxattac qome da huetaua'a na laŷe aca huachiqui, 'eeta'am da qanqalagoxotsheguem na 'alhua.

⁸'Am Nataxala', 'am selotot, cha'aye 'am hueto'ot da ñaquitaxac, saishet qome da aŷem qoca'ai.

⁹Aŷem 'anca'alaxateeguesop qome ana nqoinapi maye qoŷanangui na ŷec, anam lqoinapi na qauemaicpi maye ŷanangui so ŷec.

¹⁰Ñaq maiche lpachigui qome na lqoinanaxatpi na qauemaicpi, aŷem qalaq nache ashecta qome.

Salmo 142

Atamnaxac da qaiŷaxanaique da nchoxonntaxanaxa

¹Aŷem, ŷataqta ña'axannec da ivilŷaxac da seŷaxanot Ñim Nataxala', ŷataqta ña'axannec da ivilŷaxac da seŷaxanaique da ñechoxonnataguec.

²Ayem sa'aqtaxanem Ñimaye na sasaŷamaxaren, aŷem sa'aqtaxaatem Ñimaye da ŷaquicoxo.

³Naxa da mashe qaica ca ŷa'añaxac, qalaq 'Am Nataxala', aŷem 'auachaxana so nqa'aic, cha'aye so nqa'aic maye shectague' qoŷanangui aso nqoinapi.

⁴Ñaq 'auamata'ague qome na aŷoic, yaqto' 'aula'a da qaica ca aŷem itauan, qaica ca ŷe'eguenaga', qataq qaica ca aŷem huapegue'.

⁵'Am Nataxala', 'am seŷaxanot, sheeta': «'Am nache 'am da aŷem 'ampaxattalec, nache 'amta da aŷem qoueta'aguet, da sootalec ana 'alhua maye huetalec na huo'o da lca'alaxa.»

⁶Ñaq 'aua'axaŷa qome da iŷaxanaxac cha'aye mashe qaica ca ŷa'añaxac, aŷem 'anca'alaxateeguesop qome na aŷem icaatacpi, cha'aye namayepi ŷaguec da 'añaxaicpi, aŷem napacalec.

⁷Aŷem 'anqateeguesop qome da ñecoñetaguec, yaqto' sho'oxoreetac qome da 'are'enaxat. Ca no'on da lataxac qalaq aŷem colesop qom ila'a da 'archoxonnataxanaxa da sheeta.

Salmo 143

Da qaiŷaxanaique da Itaunaxanaxac Ñim Nataxala'

¹'Am Nataxala', ñaq 'aua'axaŷa da ñatamnaxac, ñaq 'aulo'oguet da ñachoxonnaxac, ñaq aŷem 'auasateguet, cha'aye no'on da 'arataxac qataq 'aupacchiguilo naua qona'ape.

²Saishet qome da 'anmittac ne'ena 'aramaxashec, cha'aye qaica ca 'enapec qaica ca ŷasouaxat da 'am datato'ot.

³Nam ñepa'aguenaxauapi, aŷem icaatac da huotaique da aŷem ŷalauat, qataq da aŷem ŷo'orauga ca napalaxa da yaqto' sheeta'am ca mashe ileu co'ollaxa.

⁴Aŷem mashe qaica ca ŷa'añaxac, aŷi iquiyaqte qalaq mashe nquictaŷi da la'añaxac.

⁵Qaq tachigui iuel soua hua'au' vi'ie, nache seuennataxaateguelec 'enauac nam 'auo'otpi co'ollaxa, qataq 'enauac na lo'onatacpi naua 'arhua'q.

⁶'Am sachaxaato'oto naua ihua'q, cha'aye da ñachaalataxac ŷataqta 'am iuen, sheeta'am ca 'alhua deqaqta maye iuen ca 'etaxat.

⁷'Am Nataxala', sa 'anaŷaloxon qome da aŷem 'auasateguet, cha'aye mashe huotaique da vi'iigueta naua ŷa'a'che, saishet qome da aŷem 'oxocheesop da 'artaunaxanaxac, yaqto' saishet da sheeta'am ca taŷa'a aca huachiqui.

⁸Ñaq aŷem 'auaŷaanaxanaxanec da 'arauotaxanaqtaic ye nte'eta, cha'aye nache 'am sacheto'ot da ipi'iŷaxac, ñaq aŷem 'auachaxanegue qome ca nqa'aic maye ishet da sateuga, cha'aye 'am sanot co'ollaxa da ñachaalataxac.

⁹'Am Nataxala', ñaq aŷem 'anqateeguesop qome na ñepa'aguenaxauapi, cha'aye nache 'am maye 'am ŷe'eguenaxala'.

¹⁰Aŷem 'auapaxaguenec qome da so'ot ca qonetapeguec, cha'aye nache 'Am Ñatamnaxala'. Som no'on Saqcha'a 'Ara'añaxac ñaq aŷem ŷauega qome ca nalochiguiŷi 'alhua.

¹¹Qaq souaxat da 'are'enaxat, 'Am Nataxala', nache aÿem 'anca'alaxattauec qome qataq souaxat da no'on 'arataxac, nache aÿem 'anqateeguesop da ñeque'eenaxac.

¹²Qaq souaxat da Ita'araic 'arauotaxanaqtaic, nache 'anlaxaañi qome na ñepa'aguenaxauapi, 'anlaxaañi qome 'enauac na aÿem ipa'agueetacpi, cha'aye maiche aÿem 'aramaxashec.

Salmo 144

Da 'eetec ca nta'a da ÿanot da na'achecÿaxac Ñim Nataxala'

¹Qaÿo'oxoren qome Ñim Nataxala' maye ipaqtanaxat, Ñim ÿapaxagueneque naua ihua'q da loquixac, qataq naua ÿaxaata da alaataxac.

²Ñimaye aÿem ÿauotec, qataq aÿem mpaxattalec, Ñim qaÿoqotcheguema ñeqañoxotaqa' maye aÿem huesochiguiñi naqa'en. Ñim ipaqtanaxat maye aÿem mpaxattalec, Ñim aÿem ÿanem da ÿa'añaxac da selotague' na ihuo' le'ecpi.

³'Am Nataxala': «¿Negue'tom ca naigui ca shiÿaxaua da 'auennatega, qataq cam shiÿaxaua llalec da sa 'aucoua'ai?»

⁴Cha'aye ca shiÿaxaua 'eeta'am da 'oonolec qancosaueegue na na'at, da nachaalataxac qalaq sa ilaua'ague 'eeta'am ca lpaqal.

⁵'Am Nataxala', ñaq 'auauatec qome na piguem nache 'aunotec, nache 'apoteua'a ana qasoxonaxapi yaqto' nchisheguem ca lmala'q.

⁶Ñaq 'auanacot qome ca nqashelgaxa qataq aca 'archecnapi, nache 'aulagaxatapec qome na 'am ipa'agueetacpi.

⁷Ñaq 'auachegoxotcheguema qome na qaÿoqotcheguema da aÿem 'anachaxaaña na 'arhuaq, nache aÿem 'anca'alaxateeguesop na qalota 'etaxat, qataq da la'añaxac na chegaqauec shiÿaxauapi,

⁸cha'aye namayepi da detaqa qalaq saq 'e'n naua la'aqtaqa, qataq da ÿachaxaasheguem na lhuaq aloiguishec, qalaq saishet da 'en ca 'enapec.

⁹'Am Nataxala', aÿem so'on qome ca dalaxaic ÿo'onec, qataq sauota'a aca ivique arpa da 'am sho'oxoren.

¹⁰'Am maye 'aÿa'anem da loxonanaxac na nta'alpi, qataq 'anca'alaxateeguesop ca ÿeenolec na 'aramaxashec David.

¹¹Ñaq aÿem 'anca'alaxatec qome, qataq aÿem 'anca'alaxateeguesop da la'añaxac na chegaqauec shiÿaxauapi, cha'aye da detaqa qalaq saq 'e'n naua la'aqtaqa, qataq da ÿachaxaasheguem na lhuaq aloiguishec qalaq saq 'en ca 'enapec.

¹²Da lañaxataxac da nnogotshec na qoyalaqpi, 'eeta'am qome da lañaxataxac aca nañiguishepi, qataq ana qoyalepi 'eeta'am qome aca qano'onaxatta nhuoqtepi, maye llo'oxoraqte ca nÿec Ita'araic.

¹³Naua naŷamaqtaxaqui' na ala na qorañiguishec, ña nlaqchiguilo qome ca ŷotta'a't ala ca qorañiguishec, qataq ca qana'atetpi ŷataqta nquictauec qome ye lcata, nache ŷataqta nlaqtelec na qano'onaxapi.

¹⁴Ca qarauegaxanaxala'pi ñaq huo'o qome da la'añaxac da qaŷo'onataxaalec, saishet qome da huo'o ca ñegueuo qataq ca ñeguec, qataq qaica ca na'alaxac naua qanqa'aico souaxat da nachetataic.

¹⁵ŷataqta machiguiñi qome ca nhuo' le'ecpi maye hueto'ot 'enauac de'era, ŷataqta machiguiñi qome ca nhuo' le'ecpi maye Natamnaxala' Ñim Nataxala'.

Salmo 145

Da ño'oxonnataquec Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Aŷem huo'o ñaqa'en da 'ara'amaqhec, 'Am Ñatamnaxala' maye 'am Nta'a, chochaq tatec qome da sho'oxoreetac da 'are'enaxat.

²'Enauaque qome naua na'axa'te da 'am sho'oxoreetac, chochaq tatec qome da sho'oxoreetac da 'are'enaxat.

³Ñim Nataxala' ŷataqta lta'araic da la'amaqhec, qaq 'itchiguiñi qome da ño'oxonnataquec, cha'aye da qarauattonaxanaxac sa ivi' da la'amaqhec Ñimaye.

⁴Na nta'alpi qataq cam llalaqpi ŷo'oxoreetac qome na 'aro'onatacpi, qataq ŷa'axattac na lta'araicpi maye 'auo'otpi.

⁵Qataq ŷa'axattac qome da llo'oxoyec da 'ara'amaqhec, aŷem qalaq sa'axattac qome da llo'oxoyec nam 'auo'otpi co'ollaxa.

⁶ŷa'axattac qome da lta'araic la'añaxac na 'aro'onatacpi, aŷem qalaq sa'axattac qome da 'ara'amaqhec.

⁷Nataqa'en ŷa'axatec qome da qalochiguiñi 'arsoxoyec, qataq do'onaxaatalec da no'on 'arataxac.

⁸Ñim Nataxala' ŷataqta soxoraic qataq choxonnataxanaxaic, hualaxaunaxaic qataq huotaxanaqtaqaic.

⁹Ñim Nataxala', ichoxoren 'enauac nam huo'o, da lchoxonnataxanaxa huetalec 'enauac na lo'onatacpi.

¹⁰'Am Nataxala', ñaq 'am ŷo'oxoren qome 'enauac na 'aro'onatacpi, qataq 'am ichoxoren qome nam 'am ŷa'amaqteetacpi.

¹¹Ñaq ŷa'axat qome da llo'oxoyec da 'aro'onataxanaxac, qataq ŷa'axat qome da 'ara'añaxac.

¹²Yaqto' 'enauac na shiŷaxauapi ŷauatton da 'ara'añaxac, qataq da lta'araic llo'oxoyec da 'aro'onataxanaxac.

¹³Cha'aye de'era 'aro'onataxanaxac chochaq tatec, qataq imattrec naua vi'iyee de'era 'aramaxasoxonaxac.

¹⁴Ñim Nataxala', nauaxaŷaxaasheguem ca mashe huañi, qataq nasoltañi ca mashe qaica ca la'añaxac.

¹⁵Da lmeenaxanaxac 'enauac namayepi 'am ŷalamaqtot, nache iuatta'a ca laloqo' da 'aŷa'anem ca aloq.

¹⁶Qaq da 'auauachigui na 'arhuaq lauel, nache da 'arqouagaxanaqtaic talec 'enauac nam huo'o da lca'alaxa.

¹⁷Ñim Nataxala' nalachiguiñi da nqa'aicŷaxac, da lchoxonnataxanaxa huetalec 'enauac na lo'onatacpi.

¹⁸Ñim Nataxala' sa qaŷapeque naqa'en nam iŷaxaatacot Ñimaye, nam ŷoqta 'eesa da iŷaxaatacot Ñimaye.

¹⁹Ñimaye ipacchigui naqa'en nam 'eetapeguecpi nam huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye, qataq hua'axaŷa da lŷaxanaxac namayepi nache nca'alaxatec.

²⁰Ñim Nataxala', ntela'a 'enauac nam ŷauotec Ñimaye, qalaxaye taŷa'a da nlaxaañi 'enauac na 'etaxaloxoicpi.

²¹¡Ñaq nauoigui qome na aŷap da ŷo'oxonnataxanaxa Ñim Nataxala'! ¡Ñaq 'enauac qome na shiŷaxauapi da ŷo'oxoren da qui'itta le'enaxat Ñimaye, chegoqchiguiña nagui qataq nache 'eetai' qome!

Salmo 146

Da ño'oxonnataquec da nalachiguiñi lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹¡Qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala'! Aŷem, imauec qome da ñachaalataxac da sho'oxoren Ñim Nataxala'.

²Imauec qome da ñachaalataxac da sho'oxoreetac Ñim Nataxala', so'oxonaxaato'ot Ñim Ñatamnaxala' qom ñaq ñeca'altauec.

³Saishet qome da qauacheeto'ot da qarpi'iŷaxaqui, na 'amaqtaqaicpi shiŷaxauapi, nam shiŷaxauapi maye saishet da deca'alaqtaxan,

⁴cha'aye da ileu nache qaltaq ŷe'eguelaxaigui ana 'alhua, qaq que'eca na'a'q imeuo nataqa'en nam huotaique ŷo'otpi.

⁵Qaq ŷataqta machiguiñi qome cam ŷaconeguet, da ltaunaxanaxac Ñim Natamnaxala' so Jacob, cam ŷacheto'ot da naquitaxac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala',

⁶Ñim ŷo'ot co'ollaxa na piguem, 'alhua, qataq aso auaxai, qataq 'enauac nam huetalec namayepi. Ñimaye saishet da nquigaxa't naua la'aqtaqa.

⁷Ñimaye ño'otec da no'on lataxac cam qaica ca nyacnataguec, qataq ñanem da lquia'axac cam huo'o na lqouaxa. Ñim Nataxala', isouec na ncoñeteguishecpi,

⁸Ñim Nataxala', ño'ot da nauaachiguiñi nam sa nauaañipi, Ñim Nataxala', nauaxaŷaxaasheguem nam huetaiya'pi, Ñim Nataxala' ŷauotec nam shiŷaxauapi maye no'on da lataxac,

⁹Ñim Nataxala', ntela'a nam chegaqauecpi, qataq itauan nam qaicaua caua lta'al qataq ana pa'aipi, qalaxaye ño'ot da deqat da nqa'aicŷaxac nam qauemaicpi.

¹⁰'Am Sión, Ñim Nataxala' ñaq nache 'eetai' qome da lo'onataxanaxac, Ñim 'Anatamnaxala', chochaq tatec qome da lo'onataxanaxac. ¡Qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala'!

Salmo 147

Da ño'oxonnataguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹¡Qaŷo'oxoren qome Ñim Nataxala'! ŷataqta sa no'onolec da qaŷo'on na no'onecpi da qaŷo'onaxaato'ot Ñim Qanatamnaxala', cha'aye huo'o da lyacŷaxac qataq da lamaicŷaxac da qaŷo'oxoren Ñimaye.

²Ñim Nataxala' qaltaq no'oxoosheguem ye Jerusalén, qataq laŷona't na Israel le'ecpi maye laga't co'ollaxa.

³Ñimaye nataren na dolata da lquiyaqteŷaxac, qataq ŷauo'o na laxataxat da ŷapolec na lque'emaxapi.

⁴Ñimaye ŷaŷaten ye lcata ana huaqaañipi, qataq ŷauo'o na le'enaxat añi 'oonole anamayepi.

⁵Ñim Qarataxala', ŷataqta lta'araic qataq 'añaxaic, qataq qaica ca loga't da laŷaanataxanaxac.

⁶Ñim Nataxala', nauaxaŷaxaasheguem na choxoraqpi, qalaxaye huetaiya' naqa'en na qauemaicpi.

⁷Qauo'onaxañeeto'ot Ñim Nataxala' da qaŷa'añiŷot da qana'acheŷaxaqui, qataq qauauoita'a aca nviŷque arpa, da qauo'onaxañiito'ot Ñim Qanatamnaxala'.

⁸Ñimaye ŷapolec naqa'en na lo'oc na piguem, qataq talec naqa'en ana 'alhua na auot, qataq ana qasoxonaxapi ñaxaalec naqa'en na 'auaqpi.

⁹Ñimaye ñanem da lquia'axac na shiguiŷacpi, qataq na llalaqpi na teguesanpi naxa da iŷaxanaique ca aloq.

¹⁰Ñim Nataxala', saishet da nachera da la'añaxac ca caaŷo, qataq da la'añaxac ca shiŷaxaua da ŷamaateguet,

¹¹Ñim Nataxala', ŷamaateguet cam huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye, qataq cam pi'iŷa'a da lta'araic lauotaxanaqtaic Ñimaye.

- ¹²'Am Jerusalén, 'avio'oxoren qome Ñim Nataxala', qataq 'am Sión, 'avio'oxoren qome Ñim 'Anatamnaxala'.
- ¹³Cha'aye Ñimaye, ña'añaxatchiyiñi co'ollaxa naua 'anaso'omi, qataq ñasaxalec da lchxonnnataxanaxa nam 'am netaiguipi.
- ¹⁴Ñimaye ñauo'o da nlagaxayec na 'ana'alhua, qataq 'am iquia'axanec na no'on ala na trigo.
- ¹⁵Ñimaye namaxa na 'alhua da la'aqtac, qaq dam la'aqtac ñataqta sa ilaua'ague da jec.
- ¹⁶Ñimaye ilagaxaañi ana aloñi 'eeta'am naqa'en ca qagueta laue, qataq ilagaxaañi ana isaxa't aloñi 'eeta'am naqa'en ca alo.
- ¹⁷Qataq namaq ana lache 'eeta'am naqa'en na loiQUIAXA, qaq ¿negue'tom ca nala'aguet na latomaxa anamaye?
- ¹⁸Qalaxaye da namaq la'aqtac nache quiguiñi naqa'en anamaye, qataq da ñasheerelec naqa'en na la'at nache jec na 'etaxat.
- ¹⁹Ñimaye, ñachaxanalo co'ollaxa naua la'aqtaqa so Jacob, qataq ñachaxanalo naua lqataxaco qataq naua lamaxasoxonaxaco so Israel.
- ²⁰Ñimaye saishet da 'eetec de'era na lañepi ñotta'a't shiñaxauapi, qaq saishet da huo'o lña ñauatton nam lapaxañipi co'ollaxa Ñimaye. ¡Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala'!

Salmo 148

Da llo'oxonnataxanaxac nam lo'onatacpi Ñim Nataxala'

- ¹¡Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala'! ¡Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala', qami' maye qoviito'ot na piguem! ¡Qavio'oxoyiñi qome da qoviita'a na qañoqotcheguemec!
- ²¡Qavio'oxoreñi 'enauac qami' maye qami' lamaxashecpi Ñimaye! ¡Qavio'oxoyiñi 'enauac qami' maye qami' nalleppi Ñimaye!
- ³¡'Am nala', qataq 'am ca'agoxoic, qavio'oxoyiñi qome Ñimaye! ¡Qami' huaqaañipi maye qami' 'ettaiguipi, qavio'oxoyiñi qome Ñimaye!
- ⁴¡'Am piguem maye 'am qañoqotcheguemec, 'avio'oxoren qome Ñimaye, qataq 'am 'etaxat maye qouetalec nam piguem!
- ⁵Qavio'oxoyiñi qome da le'enaxat Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye co'ollaq ñan da la'aqtac, nache yo'oq 'enauacna,
- ⁶Ñimaye ña'ayiñi 'enauac namayepi qaq nache sa derañai' naqa'en, qataq lapaxañi da lqataxac maye saishet da qanaralaxat.

⁷Qavio'oxoyiñi qome Ñim Nataxala', qami' maye qoviitalec ana 'alhua, qami' lta'araicpi shiguiyacpi maye qoviitangui ana auaxai, qataq 'am qañoqchiguingui auaxai.

⁸Qataq na nqashelgaxa, lache, aloñi qataq na sheue, qataq na lta'araic la'at maye ñalaxaguet da namaxasaguec.

⁹Ana qasoxonaxapi, ana lcomaraxalatepi, ana qo'oipaqpi maye huo'o ana ala qataq 'enauac ana cedropi.

¹⁰Na shiguiyacpi huauec qataq na ishet da nlo, na mañopi, qataq na hualectapigui'pi.

¹¹Qataq na nta'alpi maye netalec ana 'alhua, 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq nam nataxala'pi qataq na nta'alpi ana'ana 'alhua.

¹²Na nsxoppi qataq na qa'ampi, ña'axaiqupi qataq na ñaqpiolec.

¹³Qavio'oxoyiñi qome da le'enaxat Ñim Nataxala', cha'aye nacherata da le'enaxat Ñimaye da Natañaña 'Enauacna, da llo'oxoyec imattalec na piguem qataq ana 'alhua.

¹⁴Ñimaye ñanem co'ollaxa da la'añaxac na lalamaxat nhuo' le'ecpi. Qaq ñaq ño'oxoren qome 'enauac na pe'etegapi Ñimaye, na Israel le'ecpi maye sa iñotaique Ñimaye. ¡Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala'!

Salmo 149

Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñi Nta'a

¹¡Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala'! Qauo'onaxañeeto'ot qome Ñim Nataxala' qauo'oñi qome ca dalaxaic no'onec, qavio'oxoyiñi qome da qaualequiitaigui na ña'amaqteetac Ñimaye.

²Qami' Israel le'ecpi, qantoñeetapeguec qome Ñim qami' lo'onataqa, qami' Sión lashe', qantoñiitapeguec qome Ñim Qarta'ai.

³Qauasochetac qome da qavio'oxoyiñi da le'enaxat Ñimaye, qataq qauauoita'a aca nasaquiixanatapí qataq nviquepi arpa da qauo'onaxañeeto'ot Ñimaye.

⁴Cha'aye Ñim Nataxala', ñamaateguet na lalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq no'on naqa'en da lca'alaxa ca qaica ca la'amaqchec.

⁵Qaq machiguiñi qome nam ña'amaqteetac Ñimaye souaxat da lauegaxanaxac, qataq do'onaxaatac da huetalec ca lmala'.

⁶Na'axannec da lavilñaxac da ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nasoqta'a ca ñeelonec maye dos naua llaqa'ate,

⁷da yaqto' ño'ot ca lvi' da ñe'eguelaxateguet na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq ñauo'o ca nhuaxanaguec na nhuo' le'ecpi,

⁸qataq ñauota'a ca lcat da iconerai' na lta'alpi namayepi, qataq ñauota'a ca npaqtac lcat da iconerai' nam huo'o da la'amaqchec namayepi,

⁹da yaqto' ipacchigui qanqa'en dam lapaqtañi lataxac maye nanettañi. Qaq damaye nachera da ño'ot qome da llo'oxoyec 'enauac nam quetague' Ñimaye. ¡Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala'!

Salmo 150

Da llo'oxonnataxanaxac 'enauac na huetalecna

¹¡Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala'! Qavio'oxoyiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da qoviita'a ca npe'l maye lanataqa' Ñimaye, qavio'oxoyiñi Ñimaye 'enauac qami' maye qoviito'ot na piguem.

²Qavio'oxoyiñi Ñimaye souaxat na lta'araicpi ño'otpi, qavio'oxoyiñi Ñimaye souaxat da qalochiguiñi la'amaqchec.

³Qavio'oxoyiñi Ñimaye qauauoita'a aca nasheerepi, qataq qauauoita'a aca nviquepi arpa qataq aca salterio.

⁴Qavio'oxoyiñi Ñimaye qauasocheta'ai' aca nasaquixanatapi, qavio'oxoyiñi qauauoita'a aca nasheerepi qataq aca nviquepi maye huo'o na lquetpi.

⁵Qavio'oxoyiñi qauauoita'a ca natovixanatacpi, qavio'oxoyiñi qauauoita'a ca ñataqta alam natovixanatacpi.

⁶Qaq 'enauac na huo'oi naua la'a'che ñaq ño'oxoren qome Ñim Nataxala'. ¡Qaño'oxoren qome Ñim Nataxala'!

Proverbios

Proverbios 1

Naua la'aqtaqa so ŷaanaxanaxaic

- ¹Naua la'aqtaqa so Salomón, som llalec so nta'a David, maye nta'a ye Israel,
- ²naamaye qoŷilyiñi da yaqto': Qaŷa'axat da llec da naŷaanec, qataq naua napaxaguenataxanaxaco, yaqto' qaŷaŷateeteguelo naua na'aqtaqa maye ŷataqta huo'oi naua naiguilo,
- ³yaqto' qaŷaconeguet da napaxaguenataxanaxac, naŷaanataxanaxac, no'on nataxac, no'oitegue nataxac, qataq da nalochiguiñi ñecŷaxac,
- ⁴yaqto' sa nqalat qanqa'en na nsoxoppi maye saxanaqca ca ŷaŷaten, qataq qoŷanem da lauatonaxanaxac qataq nlotec.
- ⁵Ca ŷaanaxanaxaic da na'axaŷaxanaló naamaye nache nquictec da laŷaanec, qataq ca ŷaanataxanaxaic, nquictec da laŷaanataxanaxac,
- ⁶da yaqto' qaŷaŷateete' naua la'aqtaqa ca ŷaanaxanaxaic, qataq naua lleco naua la'aqtaqa, qataq na laloqnaxanaxatpi, huo'otaq naua ŷoxottrañi, la'aqtaqa.
- ⁷Da naŷaanec, damaye chegoqchigui da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala', cam qaica ca ŷaŷaana'a qalaq ŷo'otan da naŷaanec qataq da napaxaguenataxanaxac.

Da nqataxac maye taalec na nsoxoppi

- ⁸Am ŷalcolec, ŷataqta 'ana'axaŷaxana qome ca lqataxac ca 'arta'a, qataq saishet da qoca'ai ca lapaxaguenataxanaxac aca 'arate'e,
- ⁹cha'aye 'eeta'ama ca 'onaxaic 'ano'otaxat: 'eeta'am aca ŷataqta 'onaxai nqola, huo'otaq ca 'onaxaic llo'oxoraxat na 'arqaic.
- ¹⁰Na 'etaxaloxoicpi da huotaique da 'am ŷatenachet, qalaq saishet qome da 'auca'ategue, 'am ŷalcolec.
- ¹¹Da huo'otaq 'am 'enapega 'eeta': «'Aŷala, qomi' 'auca'ateguelo, cha'aye sauoqtaique da sauqo'o ca secachaqot, qataq salauataq ca qaica ca ŷauotaique.
- ¹²Ñemataqchiguiñi qome na 'amaqtaqaicpi shiŷaxauapi, 'eeta'am ñaqa'enaq da ivita da ileu, da nmichiguiñi da tanguí aca huachiquí.
- ¹³Yaqto' ishet da ŷataqta qomi' sallaxanaqa, ŷataqta ñelaxataqchigui qome naua qarma'ate ca qarcachaxatpi.
- ¹⁴Auanac qome, qomi' 'aualegoiguilo, yaqto' 'am ñeuanaqta'ai' da ñecolaxataqchigui aca qorom.»
- ¹⁵Qalaxaye 'am ŷalcolec, saishet qome da 'auca'ategue namayepi, qataq saishet da qoquegue de'era qauem nqa'aicŷaxac camayepi,

¹⁶cha'aye namayepi ŷataqta huo'o da lŷalaxa da ŷo'ot ca qauem, qataq iŷalata'a da icoldec naua ntago'q,

¹⁷Cha'aye qaica ca naigui da qalapaxaŷi aca nqoina, da mashe ilota'a ca qoŷopi,

¹⁸qaq ŷoqo'oye da lapaxaŷi aca lqoina ne'ena shiŷaxauapi, qalaq 'eeta'am da maiche nqoviila't namayepi, qaq ŷataqta huetalec naqa'en da lchech da maiche nachaalataxac.

¹⁹Qaq 'era da 'eetec ye loga't na qopitaxanaqtaqaicpi: Da maiche lqopitaxanaqtaic, namayepi nachera da ŷalauat.

Da deŷaxan da naŷaanec

²⁰Naua nqa'aico qataq naua naponaqate, nache huaŷalo da qaŷa'axaŷa de'era naŷaanec.

²¹Da deŷaxa'n naua na'aqtaqa qalaq huaŷalo naua naponaqate, naua ñeguereuo na huaqta'a't nŷecpi nache huaŷa da qaŷa'axaŷa, 'eeta':

²²«Qami' nsoxoppi maye qami' 'enaqaicpi, 'enaxanaxaicpi maye qaica ca qauaŷaaŷa'a, ¿Che laguio' qaq qaŷa'axaŷaŷi da qoquiitalec da qaica ca qauaŷaaŷapec? Qataq ¿che laguio' da qaŷa'axaŷaŷi da qoquiitalec da qare'enaxanaxaqui, qataq ŷataqta qauo'otaŷi da naŷaanec?

²³Qana'axaŷaxaŷaŷalo qome naua iviraqtaxanaxaco, yaqto' qami' sanema da iquiyaqteŷaxac, qataq qami' sanema da qauauattoŷi na iuennataxacpi.

²⁴Aŷem qami' seŷaxaategalo naxa, qataq qami' sheetegalo da aŷem qauanaiua'a, qalaxaye qami' saishet da aŷem qaualaqaiguet.

²⁵Nachaqrata da sa qauacoŷeeguet na iqataxacpi, qataq saishet da qauacoŷeegueta naua iviraqtaxanaxaco.

²⁶Qaq ŷoqo'oye aŷem huo'o ca na'a'q, qaq choche qami' se'eeta'ape, qom qami' nvitalo ca sa ŷaŷamaxaŷi. Nache qami' se'enai'salo qom qami' ŷalaua't da qarcolanqai.

²⁷Qom qami' nvitalo ca qarcolanqai qataq ca lqalaicpi, nache sa qauaŷaaŷi ca qoŷeetec souaxat da qaraquicoqoi, maye 'eeta'am aca daua'ache da nlaxaaŷi 'enauacna.

²⁸Qaq que'eca na'a'q aŷem qauŷaxaŷeetega qome, qalaxaye saishet da qami' sasategueta, qataq aŷem qanmicheetaique qalaxaye saishet da aŷem qauanachiŷa,

²⁹cha'aye qauo'otaŷi da naŷaanec, qataq qaica ca 'enec qanqa'eŷi Ñim Nataxala'.

³⁰Qataq saishet da qauacoŷeeguet na iqataxacpi, qataq qauo'otaŷi' naua iviraqtaxanaxaco.

³¹Qalaxaye maiche qanque'etaxañiigui qome ca naigui da qauem qano'onataxaqui. Qataq qami' nlaqchiguilo qome ca qauem qarhuennataqai.

³²Na 'enaqaicpi qalaq maiche ñalauat qome da ne'enaxac, ca qaica ca ña'ñaana'a qalaq maiche ilaxachigui qome da qaica ca ñoqocha'a,

³³Qalaxaye ca a'ñem na'axañaxana, qalaq huo'o qome da l-lagaxayec, qataq saishet da ñe'etaique ca qauem.»

Proverbios 2

¹Am ñalcolec, 'auañamaxatteque qome naua ña'aqtaqa, ñataqta 'oxotoiguilo qome da 'antoonaxac naua ñamaxasoxonaxaco.

²Ana'axañaxaachigui qome de'era ñañaanec, qataq ñataqta 'aneguet da 'arquiyaqteñaxac da ñañaanataxanaxac.

³Da 'auñaxanaique da ñañaanataxanaxac, qalaq 'anmatasheguem da 'ara'añaxac, qataq da 'auñaxanaique da qaica ca qanqalaate',

⁴da 'anmitaique damaye qalaq 'eeta'am 'anqa'en, da 'anmitaique aca nlayiguishe plata maye qoñoxooñi.

⁵Qaq huaña qome nache 'auañaten da 'eetec da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala', qataq 'auañaten da 'eetec da nauattonaguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

⁶Cha'aye Ñim Nataxala', nacheñi ñi ñan da ñañaanec, cha'aye naua la'aqtaqa nache chegaqaiguilo da nauattonaxanaxac qataq da ñañaanataxanaxac.

⁷Ñimaye itauan qataq ntela'a ca ñañamaqchiguiñi da lataxac qataq ca qaica ca ñasouaxat,

⁸qataq ntela'a da llecñaxac ca naloqchiguiñi da lataxac, qataq npaxattalec ca ñataqta quetegue Ñimaye.

⁹Huaña nache 'auañaten da no'oitegue lataxac, no'on nataxac, qataq qaica ca qaiñotauga, qataq da no'on ñecñaxac,

¹⁰cha'aye da ñañaanec da taigui añi 'arquiyaqte nache da nauattonaxanaxac ño'ot da lamaicñaxac da 'arquiyaqteñaxac.

¹¹Da ntelaqchec 'am ntela'a qataq da ñañaanataxanaxac 'am npaxattalec.

¹²Naamaye 'am nca'alaxateeguesopa ca qauem nqa'aic, qataq na shiñaxauapi maye qauemaicpi,

¹³nam ca'ai so no'on nqa'aic qataq quegue so nqa'aic maye napalñi,

¹⁴qataq nqopita da ño'ottac na qauem, qataq ntootalec nam qauem ño'otpi,

¹⁵qataq quetague' so nqa'aic namaqtapigui, qataq dasheueeguesop so ñañamaqchiguiñi nqa'aic.

¹⁶Qataq nataqa'en 'am nca'alaxateeguesop aca ñaqa'a 'alo, acam saqañauanapega maye amai' naqa'en naua la'aqtaqa,

¹⁷acam ñalat co'ollaxa ca lhua maye naloxoua, nache icoua'ai so nañamaxataxac maye ñanot co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁸Da qaica'ata ca lma' acamaye, qalaq 'eeta'am da qanayeegue ca nqa'aic maye taña'a da nleuaxa,

¹⁹cam inoxoneua'a ca lma' acamaye qalaq saishet da ñe'eguelaq, qataq saishet da ñe'eguelaxa da quegue so nqa'aic maye huetangui da nca'alaxa.

²⁰Yoqo'oye 'am qoquetegue qome so no'on nqa'aic, qataq 'anapaxaguena da lataxac na no'on shiñaxaua.

²¹Cha'aye na no'oitegue da lataxac qataq qui'itta, namayepi nache 'eetai' qome da netalec ana 'alhua,

²²na quemaicpi qataq na que'emaqtaxanaxaicpi, qalaq qanapogosheguem qome qataq qañamaquac.

Proverbios 3

Nqataxac da yaqto' qaivi' da nañaanec

¹'Am ñalcolec, saisheto' qome da 'aucoua'ai na ñapaxaguenataxanaxacpi, 'oxotoigui qome da 'antoonaxac na ñamaxasoxonaxacpi,

²yaqto' qañoqtrec naua na'axa'te qataq naua vi'ie da 'anachaalataxac, qataq 'am nlaqchigui da 'al-lagaxayec.

³Saisheto' qome da 'aña'axanec da nsoxoyec, qataq da 'eesa lataxac, qataq 'auachetac qome 'eeta'am 'anqa'en aca 'arqola. Qataq 'oxotoigui da 'antoonaxac.

⁴Yaqto' 'am huetalec da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq no'on da 'ana'aqtaguec da 'aulectaigui nam shiñaxauapi.

⁵Yataqta 'aumato'ot da 'arquiyaqteñaxac da 'aupi'iña'a Ñim Nataxala', qaq saishet da 'aupe'etega da maiche 'arañaanataxanaxac.

⁶Auacho'ot Ñim Nataxala' 'enauac nam 'auo'otpi, yaqto' Ñimaye ño'ot da no'oitegue da 'icñaxac.

⁷Saisheto' qome da 'aupettega da 'am ñaanaxanaxaic, nacherata da huo'o naq 'enec 'anqa'en Ñim Nataxala' qataq qoca'ai nam quamsat,

⁸cha'aye nachera da ñoqta no'on natannaxanaxat, maye ña'añaqchet da 'aro'ocñaxac.

⁹Huo'o naq 'enec 'anqa'en Ñim Nataxala' maye chegoqo'ot da 'arsallaxa, qataq 'aña'anem ca la'auaxanec ala ca 'añiguishecpi,

¹⁰huaña nache ÿataqta nlaqchigui, ca naŷamaqtaxaqui na ala ca 'añiguishec, qataq ca laŷe' na lataxa.

¹¹'Am ŷalcolec, saishet qome da qaica ca naigui 'anqa'en cam lapaxaguenataxanaxac Ñim Nataxala', qataq saishet da 'aunoŷa'aguet Ñimaye da 'am ntenaxaalec,

¹²cha'aye Ñim Nataxala', ŷataqta ŷapaxaguen cam ŷauotec, 'eeta'am ca nta'a da ŷapaxaguen cam lauotaxat llalec.

¹³ŷataqta machiguiñi qome ca ŷanata da naŷaanec, cam ŷaconeguet da naŷaanataxanaxac,

¹⁴cha'aye damaye napacalec da lashiichiŷaxac aca lcat plata, qataq napacalec da lashiichiŷaxac ca oro.

¹⁵Da naŷaanec napacalec da lashiichiŷaxac ca ŷataqta 'onaxaic coma', qataq napacalec ca ŷataqta qanqopita, cha'aye saishet da ivi' da lyacŷaxac da qanalogneguet damaye.

¹⁶Na aloiguishec lhuaq ŷan da logoraic achaaalataxac, na ne'emaxashec lhuaq qalaq ŷan da nsallaxa qataq da ño'oxoyec.

¹⁷Da llecŷaxac damaye ŷataqta 'onaxaic, da qanayecteguelo naua lleco qalaq ŷo'ot da nlagaxayec.

¹⁸Da naŷaanec chegaqaigui da nachaalataxac cam ŷaconeguet, qaq ŷataqta machiguiñi cam ŷaŷamaxattec damaye.

¹⁹Ñim Nataxala' do'onataxana co'ollaxa da laŷaanec da ŷo'ot ana 'alhua, qataq do'onataxana da lauatonaxanaxac co'ollaq ŷo'ot na piguem.

²⁰Qataq ŷauota'a dam laŷaanec co'ollaq iŷottecache na 'etaxat aso auaxai, qataq da 'eetec na lo'oc na piguem da chegaqaigui naqa'en na sheue.

²¹'Am ŷalcolec, saishet qome da 'aŷa'axanec da ŷaŷamaqchiguiñi lataxac, qataq 'alotelec da ntelaqchec,

²²cha'aye damaye chegaqaigui da 'arca'alaxa, qataq 'am ŷo'oxoren 'eeta'am aca nqola.

²³Yaqto' qaica ca tatapigui 'arhuel da qoquetague' ca nqa'aic, qataq saishet da 'auquia'aqañi.

²⁴Da 'anmatec qalaq qaica ca 'añe'etaique, qataq da 'annaañi qalaq qaica ca machaqca da 'aro'ochaxa.

²⁵Qataq saishet da 'aye'etega ca nque'elaxatta lchec, qataq cam ñaq naŷa'a da nlaxaañi na qauemaicpi,

²⁶cha'aye Ñim Nataxala', nache 'eetai' qome da 'am hueta'aguet, qataq 'am ivitaqna'a da 'auapiŷangui aca nqoina.

²⁷Saishet qome da sa 'anqouaguec ca 'am iŷaxanot da 'autauan, lamaaxa da 'am hueto'ot cam iueetaique camaye.

²⁸Qataq saishet da 'auatta'a ca lŷa na'a'q da huo'o ca 'artaunaxanaxac maye ishet da 'aŷa'an nagui.

²⁹Saishet qome da 'auo'otec ca saŷaŷamaxaŷi, ca 'arŷa maye huo'o da lpi'iŷaxac da qoneta.

³⁰Qataq saishet da 'anmitta'a da 'ancotaŷapegue' camachaqa da saishet da 'am qaŷo'otec ca saŷaŷamaxaŷi.

³¹Saishet qome da 'aupa'agueetac ca sancherapec, qataq saishet da 'aue'enaxat da lataxac,

³²cha'aye Ŋim Nataxala' ŷataqta ŷaŷemec na qauemaicpi, qalaxaye nauochaxaua ca no'on da lataxac.

³³Ŋim Nataxala' ŷasaxalec ca qauem ca lma' ca qauemaic, qalaxaye ŷasaxalec da lchoxonnataxanaxa ca lma' ca no'on da lataxac.

³⁴Ŋim Nataxala' ŷataqta ŷe'enai' na 'enaxanaxaicpi, qalaxaye ŷanem da nqouagaxa ca qaica la'amaqchec.

³⁵Na ŷaanaxanaxaicpi qalaq huo'o da la'amaqchec, na qaica ca ŷaŷaana'a qalaq qaica ca la'amaqchec.

Proverbios 4

Nqataxac da yaqto' qanayectegue da no'on ñecŷaxac

¹Qami' ñalaqpi, ŷataqta qana'axaŷaxaŷiŷalo qome naua lapaxaguenataxanaxaco ca qarta'ai, qataq qaloitegueta yaqto' qauauattoŷi da naŷaanataxanaxac.

²Aŷem, qami' sanema na ŷataqta no'on ŷapaxaguenataxanaxacpi, qaq saishet qome da qoquiŷa'ai ne'ena iqataxacpi.

³Cha'aye aŷem nataqa'en huo'o co'ollaxa so ita'a, qataq aso ŷate'e ŷataqta aŷem lauotaxat co'ollaxa,

⁴so ita'a naxa da aŷem ŷapaxagueetac nache, 'eeta': «ŷataqta 'oxotoiguilo qome aŷi 'arquiyaqte naua ŷa'aqtaqa, qataq 'aualaxagueta naua ŷamaxasoxonaxaco yaqto' nache 'eetai' da 'anca'altauec.

⁵Auaconeguet qome da naŷaanec, qataq da naŷaanataxanaxac, qataq saishet da 'aucoua'aisalo naua ŷa'aqtaqa, qataq saishet da qoca'aisalo naamaye.

⁶Auauotec qome de'era naŷaanec, qataq saishet da qoca'ai damaye yaqto' damaye 'am npaxattalec.

⁷Aua'auaxaŷi qome da 'auaconeguet da naŷaanec, qataq ŷactec 'anqa'en da 'auaconeguet da naŷaanataxanaxac.

- ⁸Qataq 'auauotec qome da naŷaanec, yaqto' damaye ŷo'ot da 'am 'amaqtaqaic, ŷataqta 'ansoxouo qome damaye yaqto' ŷo'ot da 'ayo'oxoyec,
- ⁹damaye ŷanagui na 'arqaic ca 'onaxaic llo'oxoraxat, qataq 'am ŷaatem da ŷataqta no'on 'ayo'oxoyec.»
- ¹⁰'Am ŷalcolec, 'ana'axaŷaxanaloo qome naua ŷa'aqtaqa, qataq 'auaŷamaxatteque yaqto' nquictrauec naua vi'ie da 'anachaalataxac.
- ¹¹Aŷem 'am sachaxaategue da llec de'era naŷaanec, yaqto' qoquetegue ŷaqa'en da no'on ŷecŷaxac,
- ¹²qaa da qoquetegue damaye nache qaica ca nqanaxattac da 'arquaxac, qataq saishet da huo'o ca 'auquia'aqaisop da 'anqalqoqta.
- ¹³'Anasoqchiiŷi qome naua ŷapaxaguenataxanaxaco, qataq saishet da qoca'aisalo naamaye, 'auaŷamaxatteque cha'aye nachenaua nam ŷo'o't da 'arca'alaxa.
- ¹⁴Saisheto' da 'auca'ategue da lquaxac na 'etaxaloxoicpi, qataq saishet da qoquegue da qauem lataxac.
- ¹⁵'Avita'a qome da qoquegue so llec namayepi, qataq 'auŷoolec qome somaye nacherata da 'anapactalec,
- ¹⁶cha'aye namayepi saishet da lactapiguiŷi da sa ŷo'ot ca qauem, qataq sa do'oche da saxanaxa da ŷo'otec ca qauem ca lŷa.
- ¹⁷Namayepi aloq na qauem qataq na laquip da sarecheraqtaxan.
- ¹⁸Da nqa'aicŷaxac nam no'on da lataxac, qalaq 'eeta'am na le'eraxa ca dalaxaic na'a'q, damaye nache nquictauec na le'eraxa, choche ivitta'a da ŷataqta yo'oqchiguiŷi.
- ¹⁹Qaa so nqa'aic na qauemaicpi qalaq napalŷi, qataq saishet da ŷaŷaten ca quia'aqaisop.
- ²⁰'Am ŷalcolec, 'aloteleguete qome naua ŷa'aqtaqa, qataq 'ana'axaŷaxaachiguilo naua shena'ape.
- ²¹Saishet qome da sa 'auloleguete naamaye, ŷataqta 'oxotoiguilo da 'antoonaxac.
- ²²Cha'aye naamaye ŷanem da lca'alaxa ca ŷanatalo, qataq nataren 'enauac da lo'ocŷaxac.
- ²³Qataq ŷataqta 'antela'a da 'antoonaxac, cha'aye damaye qaica ca lŷa 'eeta'am, damaye nache chegaqaigui da achaalataxac.
- ²⁴'Avito'o' qome da qonapec ca saq'en, qataq 'axanec qome da natenataxanaxac.
- ²⁵Nacherato' da ŷalemaqtec 'anqa'en da 'armeenaxanaxac, qataq 'alotegue da 'ata'ague.

²⁶Qataq 'alochiguinguilo naua piguiñalo naua 'arapia'ate, qataq 'auaỹamaxatchiguiñi 'enauac da 'arquaxac.

²⁷Saishet da 'axanec so 'anqa'aic, qataq 'avita'a da qoquegue ca qauem.

Proverbios 5

Da nqataxac da yaqto' qaivita'aguet aca 'alo 'etaxaloxoi

¹Am ñalec, 'alotelec qome da ñaỹaanec, qataq 'ana'axaỹaxanalo naua ñaỹaanataxanaxaco.

²Yaqto' da 'autaqa qalaq 'aloteguelo naua 'ara'aqtaqa, qataq huo'o da 'arauattonaxanaxac.

³Cha'aye naua la'aqtaqa aca 'alo 'etaxaloxoi ñataqta huo'o da lamai'c, qataq da lavilỹaxac ñataqta isotta,

⁴qalaxaye da ivita ye loga't naamaye, nache napacalec da lchemaxa aca chemaxarai, qataq napacalec na llaxa ca ñeelonec maye dos naua llaqa'ate.

⁵Qaq da qannaicapegue' acamaye nache dauegaqtaxana da nleuaxa, cha'aye naua lqauaxaqui' ñalamaxattalo aca huachiqui.

⁶Acamaye ñataqta sa itena'a da llec da achaalataxac, qataq sa ila'a da sañaỹamaxañi da lqauaxac.

⁷Qaq ñoqo'oye 'am ñalec, aỹem 'ana'axaỹaxana qome, saisheto' da qoca'ai na ñapaxaguenataxanaxacpi.

⁸Qaỹoqta qome 'anqa'en aca ñaqa'a 'alo, qataq saishet da saqaỹapeque 'anqa'en ca lasom ca lma',

⁹yaqto' saishet da ñaqa'a ca taỹot da 'ara'añaxac, qataq da 'anachaalataxac da hueto'ot ca qaica ca iren,

¹⁰yaqto' ca ñaqa'a saishet da imatta't ca 'ara'añaqteguishec cam chegaqaigui da 'ara'añaxac qataq da 'aro'onataxanaxac.

¹¹Ten qom huo'o ca na'a'q nache choche 'antogottac, qom ivita da imeuo da la'añaxac da 'aro'ocỹaxac.

¹²Qaq qoneta' qome: «¡Che'eeto' co'ollaxa da sa saconeguet so nhuogoqtaxanaxac! Qataq ¡che'eeto' co'ollaxa da sa saconegueta naua ñeviraqtagueeco!

¹³¡Qataq da sa ña'axaỹaxana so ñapaxaguenaxala'pi, qataq saishet da selo'oguet som aỹem huaqattegapi,

¹⁴qaq saxanaqca qapio'olec nache sevita da qauem, da aỹem ñauaachigui 'enauac na shiỹaxauapi!»

¹⁵Qaq 'anñomgui qome ca 'etaxat, maye cheqaqangui aca maiche 'aralamaqte 'arshere, cam 'etaxat maye cheqaqangui aca 'aralamaqte 'araquipiaxaqui.

¹⁶Qaq saishet qome da 'aucorec ca 'etaxat maye 'aralamaxat, saishet da choche 'aue'en da 'aucorelec da huangui ca nqa'aic.

¹⁷Cha'aye aca 'arshere qataq ca 'etaxat maiche 'aralamaxat, nache saishet da 'anhuaata'ai' ca ñaqa'a.

¹⁸Ñataqta huetalec qome da no'on aca 'aralamaqte 'anñomaxaqui! ¡Qaq no'on da 'antonaxaua aca 'ananacte' 'arhua,

¹⁹acam 'eeta'am aca ñi'imshe maye huotaxanaqtaqui! ¡Acam nache 'eetai' da lauotaxanaqtaic! ¡Qataq nache 'eetai' da lauoche da qoneta!

²⁰Am ñalec, ¿ta'ainco' taxa da 'anañaneguet aca ñaqa'a 'alo? ¿Ta'ainco' taxa da 'anshetaique da 'anqapale' aca ñaqa'a 'alo?

²¹Cha'aye Ñim Nataxala', ñatec naqa'en da lataxac ca shiñaxaua, qataq ñañaten 'enauaque naua lqauaxaqui'.

²²Cam qauemaic qalaq maiche lqoishec da qauem lataxac, ca maiche lasouaxashet 'eeta'am ca nañec da icoñerai' camaye.

²³Dam sa ñañamaxaño lataxac nachera da ñaucta'a da nleuaxa, qataq souaxat da qaica ca ñañana'a nache taña'a da daqat.

Proverbios 6

Nqataxac da qaivita'a ca saishet da qaipagulec

¹Am ñalec, da 'anañan da 'auavigaqtaxaalec ca 'anauochaxaua huo'otac da 'anañan da 'autauan ca ñaqa'a,

²nache maiche 'am da 'anañan da 'angui aca nqoina, qataq maiche 'am loxonec naua maiche 'ara'aqtaqa.

³Qaq da yaqto' 'am huesoueguesop damaye, 'am ñalec, nache 'auo'ot da 'eeta': 'Axanec da 'ana'amqaanaxac, nache 'anqo'ona camaye nache 'auñaxanot da 'am isheeten, cha'aye mashe qoueto'oto naua lhuaxaye que'eca 'arña.

⁴Saishet qome da 'auo'ochetaño, qataq saishet da cara'ac da 'anmatec,

⁵'auatauec qome qoneta'am aca ñi'imshe da dataueeguesop ca 'ipiixaic, 'auatauec qome qoneta'am ca qoño da dataueeguesop aca nqoina.

Da qanhuogaxa ca hualaic

⁶Am hualaic, 'anqo'ona qome da 'aumeten ca qaguesaq, nache 'aumeteeta ca ño'ottacpi nache 'aue'enaxat camaye,

⁷cha'aye camayepi na'aictexo' da qaica ca na'aco' qataq qaica ca lataxala' da ñamaqtac camayepi,

⁸qalaxaye iqataxanai' na aloq da nvi' na napaxaŷaxa, qataq da ivita da qanqat na ala na nañguishec, nache choche ŷaŷamaxat na aloq.

⁹¡'Am hualaic, nache a'aye qome da 'aro'ochaxa! ¡Nache a'aye da choche 'annaatai'!

¹⁰Cha'aye da cara'acolec da 'auo'oche, qataq 'ananaqteguiñi na 'aro'ochaxa, qataq da 'ansoxoreuo naua 'arhua'q da yaqto' 'onaxaic na 'aro'ochaxa,

¹¹nache 'am naŷa'a ca nachoxoyec da 'am icogaxanapec, 'eeta'am ca shiŷaxaua queuoxoic maye na'atchigui ca lo'ogoxonaxat.

Da 'eetec da lataxac ca qauemaic

¹²Cam qauemaic qataq 'etaxaloxoic, camaye ŷa'axattac na shepegaxanaxacpi,

¹³qataq naquiaxaatai'salo naqa'en naua la'ai'te, da huo'o ye ŷecapega qalaq huota'aisalo naua lapia'ate qataq naua llaxaata,

¹⁴da lhuennataxa qalaq huetaigui da ñe'etaxaloxo, qataq nache lhuennataxa da ŷo'ot na qauemsat qataq da loqui axac.

¹⁵Qaq ŷoqo'oye nque'elaxatta qome da nvita ca nlaguiñi naqa'en, 'eeta'am da choche nlouec qataq ŷamaxa't naua la'ai'te nache nlaguiñi, huaña nache qaica ca ishet da ŷaŷamaxaañi.

Nam saisheteguetai Ñim Nataxala'

¹⁶Huo'oi naua seis lataxac maye saisheteguetai Ñim Nataxala', qataq siete naua ŷataqta sa ihuoneguetai Ñimaye:

¹⁷na'ai'te maye na'amqaanaxaiqa, qataq nachaxat maye shepecaic, qataq nhua'q maye ŷalaua't ca qaica ca ŷasouaxat,

¹⁸qataq nhuennataxac maye lapaxañi da ŷo'ot na ñe'etaxaloxosat, qataq napia'ate maye nqalgoqta'a da ŷo'ot ca qauem,

¹⁹qataq ca saq'en ca ŷa'axat, qataq tenataxanaxaic, qataq deloguiŷa't naqa'en ca nqaŷañecpi.

Da qaivitaqtaxanot da nauañe' aca sa nhua

²⁰'Am ŷalec, ŷataqta 'aualaxagueta qome naua lamaxasoxonaxaco ca 'arta'a, qataq saishet da qoca'aisalo naua lapaxaguenataxanaxaco aca 'arate'e.

²¹ŷataqta 'auachaiguilo qome añi 'arquiyaqte, qataq ŷataqta 'anqolaachiguiñalo qome,

²²yaqto' 'am ŷaueca'agueta da huo'o ca 'aigue, qataq 'am npaxattaleguete da 'auo'ocheta, qataq da 'anlouec nache 'am detaqtacoto.

²³Cha'aye naua namaxasoxonaxaco nachenaua naua ncoŷaraxanaxaqui', qataq naua napaxaguenataxanaxaco naamaye 'ettaiguilo, qataq naua ntelaqtaxanaxaco nachenaua naua ŷo'o't da llec da achaalataxac.

²⁴'Am ntelaqna'agueta qome aca 'alo qauem da lataxac, qataq naua amai' la'aqtaqa aca ñaqa'a 'alo.

²⁵Saishet qome da 'auqopitta'a da lyac̃axac acamaye, qataq sa 'anañaneguet da 'am loxonec da lmeenaxanaxac.

²⁶Cha'aye aca quisheguetaxai choche quetague' da ilotaique ca aloq, aca lauañe' ca sa lhua qalaq ca'atteggiñi' ca ñale maye huo'o naqye.

²⁷Cha'aye ca ñachalec ana ltogue ca norec, qalaq camaye ñavi'c caua alogo.

²⁸Qataq ca queuoñapigui' quetangui aca poqopi, qalaq camaye ñavi'c naua lapia'ate.

²⁹Qataq ca lauañe' aca ñaqa'a 'alo, qalaq camaye saishet da saqca ca nhuaxanaguec.

³⁰Cha'aye saishet da qaño'otan ca cachaxaic, da decache souaxat na lqouaxa,

³¹qaq da qañauanalec da decachetac, nache camaye iuen da siete da ñe'eguelaxalec da isheeten ca lcachaxat, qataq ivira'a da ñanec 'enauac ca lalamaxatpi.

³²Qalaxaye ca lauatapiguiñi' aca ñaqa'a 'alo camaye ñataqta qaica ca lañaanataxanaxac. ¡Qaq cam ño'ottac de'era, camaye nlaxattapiguiñi da maiche nachaalataxac.

³³Qaq camaye maiche talec ca nhuaxanaguec qataq ca nsheunaguec, qataq qaica ca ishet da ñapalaxat da ne'enaguec.

³⁴Cha'aye ca ñale ca'alaxanaxaic 'eeta'am ca norec, sa dechxonnnataxan da ivita da ipalaique ca lvi',

³⁵qataq saishet da ñaconeguet ca nsheetenaguec, qataq saishet da nmooñi naqa'en da lalemataic ca qalota nmepi.

Proverbios 7

Naua latenataxanaxaco aca 'alo

¹'Am ñalcolec, ñataqta 'aualaxagueta qome naua ña'aqtaqa, qataq ñataqta 'antoueeta'aque naua ñamaxasoxonaxaco,

²'aualaxagueta naua ñamaxasoxonaxaco qataq naua ñapaxaguenataxanaxaco, ñataqta 'antela'alo, 'eeta'am 'anqa'en naua 'ara'aillalel, yaqto' 'anca'alec.

³Ñataqta 'aña'axatchiguilo naua 'aya'axaatal, qataq 'auachaiguilo da 'antoonaxac.

⁴'Eeta'am aca 'arqaña 'anqa'en de'era nañaanec, qataq 'eeta'am 'anqa'en aca 'anauchaxaua de'era nañaanataxanaxac.

⁵Yaqto' naamaye 'am ntelaqna'agueta aca 'alo maye lauatapiguiñi' ca sa lhua, qataq aca ñaqa'a 'alo maye datenataxa'n naua la'aqtaqa.

- ⁶Cha'aye aýem huo'o so na'a'q semeenaxaatac, salletaviigui ñi ýalloxoqui ñi ima',
- ⁷nache selota'a so nsoxoppi maye qaica ca ýaýaana'a, qaq somayepi huo'o so 'oonolec ýataqta qaica ca ýaýaana'a.
- ⁸Qaq cael ivita aso lamaqai nache ýa'axasoxoolec so nqa'aic nache ýalamaxatteua'a so lma' asa'aso 'alo,
- ⁹qaq so mashe avit se'eso na'a'q qataq mashe yaqta'a da napalñi.
- ¹⁰Nache aso 'alo sanaýaloxon da nca'ateuga somaye, qaq da lataxac qataq da no'otaxac yo'oqta da quisheguetaxai,
- ¹¹qaq asa'aso 'alo yo'oqta da 'oopai, qataq saq ýataxalec, qataq da sanamaalec ca lma'
- ¹²qataq huo'o naxa da huetauga so nqa'aic, qataq huo'o naxa da hueta'a na naponqa', qataq naua lamaxal na nqa'aicpi da dauanaxaatac.
- ¹³Nache asomaye qapalot so nsoqolec nache napigoxoi', nache qaica ca da'actaique da 'enapega, 'eeta':
- ¹⁴«Aýem san co'ollaxa so ýa'aqtac, da saneuo ca ýachetaqtaxanaxat qanhuaachigui, qaq nagui sepacchigui se'eso ýa'aqtac.
- ¹⁵Qaq ýoqo'oye ñenoxonec da 'am ñanauga, cha'aye huo'o da iyaxa da 'am selo'ot, qaq nagui 'am ñauane'.
- ¹⁶Qaq ye imala' mashe llapaqtalec ye ýataqta 'onaxaic ýacanec chegaqaigui na lino maye chegaqa'ague da Egipto,
- ¹⁷qataq mashe secorelec so coraxat ama da laitaýaxac, chegaqaigui na qo'oipaq lcha'q, qataq ana áloe qataq na lýa coraxat.
- ¹⁸Ýoqo'oye 'auanac qome, nache ýataqta ñemataqta da qaramanaxanaqtaic, ýataqta qaramachiguiñi qome ivitta'a ca yo'oxoñi,
- ¹⁹cha'aye so ihua saishet da hueta'a ye ima', inoxonec qaýoqtegue ca taigue,
- ²⁰somaye ýache aso qalota alom nache qaýaloqta da ñe'eguelaq, nato' qom ivita cam laloqnec da ñe'eguelaq.»
- ²¹Qaq naua amai' la'aqtaqa maye ñe'eguelaxattrasheguem, nachenaua naua ýañoxo't da ýasat se'eso nsoqolec,
- ²²nache somaye ca'ategue asomaye 'eeta'am ca nauegaxanaxala' huaca da taýa'a qanqa'en ca nalaataqa', qataq 'eeta'am ca chegaxango da nqoishec,
- ²³nache ivitta'a da tagui añi lquiyaqte aca checna, nache 'eeta'am ca qoýo da maiche taýa da ýe'egueneguet ca naleguet, sa ýaýaten da mashe daqat da nachaalataxac.

²⁴Qaq ŷoqo'oye 'am ŷalcolec, nagui aŷem 'ana'axaŷaxana, ŷataqta 'aloteleguete naua ŷa'aqtaqa.

²⁵Saishet qome da ŷashaxanec da 'arhuennataxac asa'aso 'alo, saishet qome da 'auqat souaxat da 'auca'ategue asomaye,

²⁶cha'aye mashe qalota so que'emaq souaxat asomaye, qataq ŷataqta qalota so ileu.

²⁷Qaq ca quegue so nqa'aic maye taŷa'a so lma' asomaye, qaq 'eeta'am da quegue ca nqa'aic maye taŷa'a da nleuaxa.

Proverbios 8

Da lŷaxanaxac da naŷaanec

¹Da naŷaanec ŷataqta nlamaxaren da deŷaxaatac, da naŷaanataxanaxac qaŷa'axaŷa naqa'en da lavilŷaxac.

²Nachaaŷi hueta'a aca qaŷoqotcheguemec lcomaraxalate, qataq hua'a ca nqa'aic maye hua'axagui ca lŷa nqa'aic,

³nache ŷo'ot da qaŷa'axaŷa da lavilŷaxac da naloteuga ca lasom, ca ñegueuo maye taŷaua'a ca huaqta'a't nŷecpi, 'eeta':

⁴«Qami' shiŷaxauapi, 'enauac da qoŷiita qami' ŷalamaxatchiguilo naua ŷa'aqtaqa.

⁵Qami' nsoxoppi maye qaica ca qauaŷaaŷiŷa'a, qanapaxagueŷiŷa qome da sa qanqalaache, qataq qami' 'enaqaiqa qanapaxagueŷiŷa qome da qami' huattonaxanaxaiqa!

⁶Ñaq aŷem qana'axaŷaxaŷiŷa cha'aye qami' sanema naua ŷoqta huo'o naq 'eneque, qataq naua ŷa'aqtaqa maye ŷaŷamaqchiyiŷi.

⁷Cha'aye de'era shenapac damaye ŷataqta 'eesa, aŷem sa saŷamaxaren da ñasaxauec ca saq'en.

⁸Enauaque naua ŷa'aqtaqa ŷataqta ŷaŷamaqchiyiŷi, namayepi saishet da ŷalectaigui ca saq'en.

⁹Naamaye ŷataqta ŷataqteguelo naqa'en ca ŷaanataxanaxaic, qataq saishet da imaqta'ape ca ŷaanaxanaxaic.

¹⁰ŷataqta qauacoŷeeguet qome da ŷapaxaguenataxanaxac saishet da 'eeta'am qanqa'eŷi ca plata, qataq na nauattonaxanaxaco saq 'ena'ama qanqa'eŷi ca oro.»

¹¹Da naŷaanec napacalec da lyacŷaxac ca no'on coma', qataq saishet da qanaloqneguet ca ŷaguec da qanqopita.

¹²«Aŷem naŷaanec, nache soota'aguet da naŷaanataxanaxac, qataq aŷem hueto'ot da nauattonaxanaxac qataq da nqataxac.

- ¹³Da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala' qalaq nachera da ño'ot da qaŷaŷemec na qauem. Aŷem saŷemec da 'amqaanaxac qataq apagaqaanaxac, qataq da qauem nataxac qataq na qauema na'aqtaqa.
- ¹⁴Aŷem nache aŷem hueto'ot da nqataxac qataq da ntelaqchec, aŷem nache aŷem nauattonaxanaxac qataq na'añaxac.
- ¹⁵Nache aŷem chegoqchigui da huo'o da lo'onataxanaxac na nta'alpi, qataq na nataxala'pi da ishet da lapaxaŷi ca no'on lataxac.
- ¹⁶Aŷem chegoqchigui da huo'o naq 'enec na llalaqpi na nta'alpi, qataq na nataxala'pi da ishet da ilo'ogue na shiŷaxauapi maye huetalec ana 'alhua.
- ¹⁷Aŷem sauotec ca aŷem ŷauotec, qataq ca aŷem nmittaique aŷem ŷanata.
- ¹⁸Aŷem hueto'ot da nsallaxa qataq da ño'oxoyec, qataq da na'amaqchec qataq da qaica ca qaiueetac.
- ¹⁹Qaq cam san qalaq napacalec da lyac ca oro, qataq ca aŷem chegoqo'ot napacalec ca 'onaxaic lcat plata.
- ²⁰Aŷem shectegue so nalachiguiŷi nqa'aic, qataq da llec naua no'o'n lataxaco.
- ²¹Ca aŷem ŷauotec qalaq sanem ca lalamaxat, qataq ñelaxatchigui ca lma' da lsallaxa.
- ²²Ñim Nataxala' aŷem ŷo'ot co'ollaq cheta'ague da ŷo'ot na lo'onatacpi, co'ollaq saxanaxa da ŷo'ot 'enauacna.
- ²³Aŷem la'auaxanec da aŷem ŷo'ot co'ollaq cheta'ague da ŷo'ot 'enauacna, co'ollaq saxanaxa da ŷo'ot ana 'alhua.
- ²⁴Aŷem naŷiguiŷi naqa'en co'ollaq saxanaxa da huo'oi naua late'el auaxai, co'ollaq saxanaxa da yo'oq na talapi qataq na mpaxaatasheguem 'etaxat.
- ²⁵Saŷiguiŷi co'ollaq saxanaxa da qalapaxaŷi ana lcomaraxalatepi qataq ana qasoxonaxapi,
- ²⁶co'ollaq Ñimaye saxanaxa da ŷo'ot ana 'alhua qataq naua no'onaxaye, qataq co'ollaq saxanaxa da ŷo'ot so 'alhuolec maye chegaqagui naqa'en da ŷo'ot ana 'alhua.
- ²⁷Ñimaye co'ollaq ŷo'ot na piguem, da yaqto' npa'aŷaŷi naqa'en na 'etaxat maye huetangui aso auaxai, qaq aŷem nache ñachattaua'a.
- ²⁸Qataq co'ollaq ŷo'ottac na lo'oc na piguem, qataq ŷaŷamaxattapiguiŷi na qaŷoqchiguingui laponqa' na 'etaxat aso auaxai,
- ²⁹qataq co'ollaq ŷauo'oi naua loga'te aso auaxai da yaqto' saishet da jec na 'etaxat, qataq co'ollaq lapaxaŷi so lo'oxonaxala' ana 'alhua,

³⁰qaq aýem ñachattaúo, sootaua'a na laýe Ñimaye. Qaq aýem machiguiñi naqa'en Ñimaye, qataq 'enauaque naua na'axa'te da aýem imeteetac da sa'aistac,

³¹qaq aýem ñetootapigui' da sootalec ana 'alhua maye lo'onata Ñimaye, ýataqta samachiguiñi souaxat da ýo'ot na shiýaxauapi.

³²Qaq nagui, qami' ýalaqpi, aýem qana'axaýaxañiýa, qoquiitegue qome da ýataxac yaqto' qauamaichiguiñi.

³³Qauloitelec qome na ýapaxaguenataxanaxacpi yaqto' qami' ýaanaxanaxaiqa, saishet qome da sa qauacoñeeguet da naýaanec.

³⁴Machiguiñi qome ca shiýaxaua maye aýem na'axaýaxana, qataq ca 'enauaque naua na'axa'te da deuataxaatac da hueta'a ñi lasom ñi ima'.

³⁵Cha'aye ca aýem ýanata qalaq ýanata da lca'alaxa, qataq ýaconeguet da lchxonntaxanaxa Ñim Nataxala',

³⁶Qalaxaye ca aýem ca'ai qalaq huetalec da lchec da nachaalataxac, ¡qaq ca aýem nquiýa, qache ýauotec da nleuaxa!»

Proverbios 9

Da naýaanec qataq da qaica ca qaýaýaana'a

¹Da naýaanec no'oxoosheguem so lma', nache siete naqa'en soua llo'oxoraqte lauoqtel.

²Ime, nache ýalauat so na'atetpi da yaqto' ýo'ot so lquia'axac qataq ýauo'o so no'on lataxa, nache ýaýamaxaañi so lquia'axala',

³nache ýamaq aso lamaxashepi, da tasheguema so qaýoqotcheguemec so huaqta'a't nýecpi da deýaxan, 'eeta':

⁴«¡Qauanaýeecna'a qami' nsoxoppi 'enaqaicpi!» Qataq ýamaxa so la'aqtac so qaica ca ýaýaanapec, 'eeta':

⁵«Qauanaqui da sacheguenaq na anoq, qataq qanýomiigui na no'on lataxa maye seqataxaatai'.»

⁶Qaýa'axañiuec qome da qane'enaxaqui yaqto' qarca'alleeuec, qataq qoquiigue da llec da naýaanataxanaxac.

⁷Ca iviraxato'ot ca nogaqaic qataq qauemaic, nache camaye ýe'egueeta'a da qaisheuen qataq qainogoqchet.

⁸Saishet da 'aviraxato'ot ca nogaqaic ten qom 'am nquiýa, 'aviraxato'ot qome ca ýaanaxanaxaic yaqto' 'am ýauotec.

⁹Auapaxaguen ca ýaanaxanaxaic nache camaye nquiguec da laýaanec, 'auapaxaguen ca no'on da lataxac yaqto' nquiguec da laýaanec.

¹⁰Da naŷaanec chegoqchiguiña da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala', da qaŷauatton Ñim Qui'itta nachera da ŷo'ot da qaŷachiguiñi da naŷaanataxanaxac.

¹¹Aŷem 'am sanem da logoraic da 'anachaalataxac, qataq da qaŷoqtrec naua vi'ie da 'anachaalataxac.

¹²Da 'am ŷaanaxanaxaic, nache ŷataqta huo'o da 'ana'achecŷaxac, qaq da 'am nogaqaic qalaq maiche 'anque'etaxangui damaye.

¹³Da qaica ca qaŷaŷaana'a qalaq 'eeta'am aca 'alo na'aqtaqa lo'o', 'oopai qataq qaica ca ŷaŷaanapec.

¹⁴Acamaye netoigui ca lasom ca lma' da nso'ootaŷi, qataq huo'o da nso'ootaŷi ca qaŷoqotcheguema pa'asheguem ca huaqta'a't nŷecpi,

¹⁵nache iŷaxaatague' na petañepi, maye quetague' so no'on nqa'aic, 'eeta':

¹⁶«¡Ña qauanaŷeecna'a qami' nsoxoppi maye qaica ca qauaŷaaŷi!» Qataq ŷanem da la'aqtac na qaica ca ŷaŷaana'a, 'eeta':

¹⁷«Ca ncachaxat 'etaxat ŷataqta ama, qataq ca nallec maye qoŷoxottaŷi da qanallec camaye ŷataqta huesotta da lamaic.»

¹⁸Qalaxaye namayepi sa ŷaŷaten da na icoyeguen asomaye, taŷa'a da ileu tangui na pa'aguiñi aca huachiqui.

Proverbios 10

Naua ŷaanaxanaxaiqa la'aqtaqa so Salomón

¹Naua la'aqtaqa so Salomón, 'eeta': Ca ñalec ŷaanaxanaxaic, machiguiñi naqa'en ca lta'a, qaq ca ñalec qaica ca ŷaŷaana'a qalaq ŷo'ot da nque'eenaxac aca late'e.

²Da nsallaxa maye chegaqaigui da ncachaxac qaica ca naigui, da no'on nataxac qalaq ishet da huo'o ca isoueeguesop da nleuaxa.

³Ñim Nataxala' saishet da iqouat naqa'en ca no'on da lataxac, qalaxaye ŷo'otec da iqouat ca qauemaic.

⁴Ca sa qallegueme da do'onataxan qalaq taŷa'a da choxoraq, qaq ca ŷaguec da lo'onataxanaxac qalaq taŷa'a da sallaxanec.

⁵Ca deqataxan da nvi' ye cotap qalaq ŷaanaxanaxaic, qaq ca do'ocheta da huo'o da no'onataxanaxac qalaq taŷa'a da huo'o da la'aloxo.

⁶Ca ŷale no'on da lataxac camaye talec da na'achecŷaxac, cam qauemaic qalaq ipa'axaaŷi da nloquixanataguec.

⁷Ca ŷale no'on da lataxac da qaiuennate qalaq huo'o da nchoxonnataguec, ca qauemaic qalaq saqaŷaloq da qaicoua'ai.

⁸Ca ŷaanaxanaxaic ŷaconeguet ca namaxasoxonaxac, qaq ca qauema naua la'aqtaqa qalaq taŷa'a da nlachiguiñi.

- ⁹Ca ilotague' da llec̃axac camaye qaica ca ñe'etaique, qaq ca qauem da llec̃axac qalaq qauem ca loga't.
- ¹⁰Qaq ca naquixaatalec ana la'aite qalaq tãya'a ca qauem, qaq ca qaica ca ããyaana'a qataq taxãyaxaic qalaq tãya'a da nlachiguiñi.
- ¹¹Naua la'aqtaqa ca no'on da lataxac qalaq chegaqaiguiilo da nca'alaxa, qaq ca qauemaic qalaq ipataxañi na qauemsat.
- ¹²Da nquĩaxanaqtaic ão'oteua'a da loquixac, da nsoxoyec qalaq ãapalaxat 'enauac na nasouaxashetpi.
- ¹³Naua la'aqtaqa ca ãaanaxanaxaic chegaqaiguiilo da nãyaanec, qaq ca qaica ca ããyaana'a qalaq tãya'a da qaiuxaalec na l-laqa ca nhuaxanaxanaxat.
- ¹⁴Ca ãaanaxanaxaic camaye ããyamaxatteque naua lauatonaxanaxaco, qaq naua la'aqtaqa ca qaica ca ããyaana'a qalaq huo'o da lchec.
- ¹⁵Da lsallaxa ca sallaxanec nachera da npaxattalec, qaq ca choxoraq qalaq nlaxaañi da lachoxoyec.
- ¹⁶Qaq da nca'alaxa nachera da nsheetenaxat ca no'on da lataxac, qaq da ñe'etaxaloxo nachera da nsheetenaxat ca qauemaic.
- ¹⁷Ca ilotelec ca napaxaguenataxanaxac, camaye quetegue da no'on llec da ahaalataxac, qaq ca sãyaconeguet damaye qalaq tãya'a da deqat.
- ¹⁸Ca saq 'e'n naua la'aqtaqa camaye ãoxottañi da lquĩyaxa, qataq qaica ca ããyaana'a ca ãa'axatec ca saq 'en.
- ¹⁹Ca qalota na la'aqtacpi qalaq qalota da lsomaxac, qaq ca ããyaten da ñe'emaxat camaye ãaanaxanaxaic.
- ²⁰Naua la'aqtaqa ca no'on da lataxac qalaq 'eeta'ama ca no'on plata, qaq naua lhuennataxaco ca qauemaic qalaq qaica ca naigui.
- ²¹Naua la'aqtaqa ca ãaanaxanaxaic qalota ca ãapaxaguen, qaq ca qaica ca ããyaana'a qalaq ilem da qaica ca ããyaanapec.
- ²²Da lchoxonnataxanaxa Ñim Nataxala' ão'ot da nsallaxa, damaye saishet da ão'ot ca naquicoxo.
- ²³Ca qaica ca ããyaana'a qalaq machiguiñi da ão'ottac na qauemsat, qaq ca ãaanaxanaxaic qalaq machiguiñi naqa'en da nãyaanec.
- ²⁴Cam ñe'etapeeguet ca qauemaic qaq nacheca ca nãya'a camaye, qaq ca no'on da lataxac qalaq ipacchiguiilo naua no'o'n lhuennataxaco.
- ²⁵Da ãoxogue ca la'at lta'araic nache imeuo ca qauemaic, qaq ca no'on da lataxac qalaq nache 'eetai' da nachattañi.

²⁶Ca ñamaq ca na'aqtaxanaxanec hualaic qalaq 'eeta'am da maiche ñe'euai' naqa'en naua lhue qataq da taiguilo naua la'ai'te ca lmala'q.

²⁷Da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala' ño'ot da logoraic da achaaalataxac, qaq naua nachattaiguilo vi'ie ca qauemaic qalaq sa qañarec.

²⁸Ca no'on da lataxac qalaq taña'a da machiguiñi, qaq ca qauem da lataxac qalaq taña'a da nlaguiñi.

²⁹Ñim Nataxala' npaxattalec ca ño'ottac ca ñañamaqchiguiñi, qaq ca ño'ottac ca qauem qalaq ilaxachigui.

³⁰Ca no'on da lataxac qalaq saishet da huañi, qaq na qauemaicpi qalaq saishet da nache 'eetai' da huetalec ana 'alhua

³¹Naua la'aqtaqa ca no'on da lataxac qalaq chegaqaiguilo da nañaanec, qaq ca qauema naua la'aqtaqa qalaq taña'a da qaicheguc na lachaxat.

³²Ca no'on da lataxac qalaq no'oñi naua la'aqtaqa, qaq ca qauemaic qalaq qauema naua la'aqtaqa.

Proverbios 11

¹Ñim Nataxala' sa ñañamaxaren aca naloqnaxanaxaqui sa naloguiñi, qalaxaye ñañamaxareeta aca naloqnaxanaxaqui maye nalachiguiñi.

²Da 'amqaanaxac ño'ot da qaica ca ño'oxoyec, qaq da nañaanec qalaq hueta'aguet na qaica ca la'amaqchec.

³Na no'on da lataxac qalaq taña'a da no'oitegue da llecñaxac, qaq na saq ñataxalec da lataxac qalaq ilaxachigui da maiche lle'etaxaloxo.

⁴Da nsallaxa qaica ca naigui da ivita ca na'a'q da qanmit 'enauacna, qalaxaye ca ñañamaqchiguiñi lataxac nca'alaxateeguesop da l-leuaxa ca shiñaxaua.

⁵Da ñañamaqchiguiñi lataxac ñañamaxaañi da llecñaxac ca no'on da lataxac, qaq ca qauemaic qalaq maiche cañe' na qauem maye ño'ottac.

⁶Da ñañamaqchiguiñi lataxac huesochiguiñi naqa'en ca ñale no'on da lataxac, qaq da nqopitaxanaqtaic qalaq icoñerai' ca saq 'e'n naua la'aqtaqa.

⁷Ca qauemaic da ivita da ileu, qalaq lñachiguiñi' da naquitaxac qataq nam tatapigui lauelpi.

⁸Ca no'on da lataxac nca'aleeguesop da nque'eenaxac, qaq da nque'eenaxac camaye pa'aiguet da talec ca qauem da lataxac.

⁹Naua la'aqtaqa ca qauemaic ique'emaqchet ca lña, qaq ca no'on da lataxac qalaq deca'alligui da lauatonaxanaxac.

- ¹⁰Ca no'on da lataxac da ivita da qaica ca iueetac, nache machiguiñi naqa'en ca netaña ca huaqta'a't n̄yecpi, qaq ca qauem da lataxac da ileu qalaq qantootapeguec.
- ¹¹Da nchoxonntaguec ca no'on da lataxac ño'ot da nquictauec naqa'en ca huaqta'a't n̄yecpi, qaq naua la'aqtaqa na qauemaicpi qalaq nlaxaañi camaye.
- ¹²Ca qaica ca ñaãanapec qalaq quetapeguelec ca nauochaxaua, qaq ca ñaanataxanaxaic qalaq ñe'emaxatta.
- ¹³Ca na'aqtaqa lo'o' qaica ca ñoxottapiguiñi, qaq ca shiñaxaua maye npe'et qalaq choche ñe'emaxatta.
- ¹⁴Ca huaña da sa qañañaten da qañaueca'aguet na shiñaxauapi nache namayepi ishet da tañañicra, cha'aye da la'añaxac namayepi chegoqchigui na qalota maye ñañaten da lqataxac.
- ¹⁵Ca ña'aalaxanaxan ca shiñaxaua maye sa qañauatton nache camaye maiche na'aqcheela't, qaq ca ivita'aguet da na'aalaxanaxac qalaq camaye lactapiguiñi.
- ¹⁶Aca 'alo choxonnataxanaxai acamaye huo'o da ño'oxonnataguec, qaq ca ñale 'onataxanaxaic qalaq huo'o da lsallaxa.
- ¹⁷Ca choxonnataxanaxaic, camaye maiche no'onaxaala't, qaq ca sancherapec qalaq maiche nque'emaqcheela't.
- ¹⁸Ca qauemaic ñaconeguet ca nsheetenaguec maye saq'en, qaq ca ñañamaqchiguiñi ca lo'onataxanaxac camaye ñoqta 'eesa ca nsheetenaguec.
- ¹⁹Ñoqo'oye da qanayectegue da ñañamaqchiguiñi lataxac qalaq huo'o da nca'alaxa, qaq da qanayectague' da qauem qalaq taña'a da nleuaxa.
- ²⁰Ñim Nataxala' ñañemec na qauema naua lhuennataxaco, qalaxaye ñañamaxareeta na ñañamaqchiguiñi da lataxac.
- ²¹Qaq ñoqta 'eesa da ca qauemaic saishet da sa qañauo'o ca nhuaxanaguec, qaq na no'on da lataxac qalaq nca'alec.
- ²²Aca 'alo 'onaxai qalaxaye qaica ca ñaãanapec, nache acamaye 'eeta'am aca chiguishaqte oro da netagui na lmic aca cos.
- ²³Naua 'eetapegueco na no'on da lataxac naamaye ivira'a da ñañamaqchiyiñi, qaq da naquitaxac na qauemaicpi qalaq taña'a da qauem.
- ²⁴Ca shiñaxaua sa naloqnañi na ñan, nache nataqa'en ñactec ca ñaconeguet, qaq ca shemataqaic qalaq taña'a da lachoxoyec.
- ²⁵Ca choxonnataxanaxaic qaica ca iueetac, qataq ca chetaqtaxanaxaic nataqa'en huo'o ca ñaconeguet.
- ²⁶Qaq ca imattega't na ala na trigo, qalaq na shiñaxauapi isheuen camaye, qaq ca imen namaye qalaq qaichoxoren.

²⁷Ca ÿo'ottac ca ÿaÿamaqchiguiñi qalaq camaye qaÿaÿamaxareeta, qaq ca nmitta'ai da ÿo'ot na qauem camaye talec na qauem.

²⁸Qaq ca pe'etega da maiche lsallaxa qalaq naañi 'eeta'am ana deqaqta laue ana qo'oipaq. Qaq ca no'on da lataxac qalaq ñaxatec 'eeta'am ana lcoue ana qo'oipaq.

²⁹Qaq ca maiche nlaxaañi ca lma' nache qaica ca no'ono'ot camaye, qataq ca qaica ca ÿaÿaanapec qalaq choche l-latac ca ÿaanaxanaxaic.

³⁰Da ÿaÿamaqchiguiñi lataxac chegaqaigui da achaalataxac, qaq da loquixac qalaq ilaxachigui da achaalataxac.

³¹Ca no'on da lataxac da ÿaconeguet ca nsheetenaguec da ñaq hueta'a ana 'alhua, qaq nache 'eetec nataqa'en ca qauemaic qataq ca 'etaxaloxoic.

Proverbios 12

¹Ca ÿauotec da napaxaguenataxanaxac camaye ÿauotec da naÿaanec, qaq ca saiuooneguet da qaiviraxato'ot camaye qaica ca ÿaÿaanapec.

²Ñim Nataxala' ÿaÿamaxareeta ca ÿale soxoraic, qaq ca 'etaxaloxoic qalaq Ñimaye ÿauo'o ca nhuaxanaguec.

³Da qauem saishet da nache 'eetai' da na'attañi naqa'en ca shiÿaxaua, qaq ca no'on da lataxac qalaq nache 'eetai' da na'attañi qaica ca iraxanai'.

⁴Aca 'alo no'on da lataxac acamaye ÿo'ot da llo'oxoyec ca lhua, qaq aca qauem da lataxac qalaq ivitta'a da nlachiguiñi naqa'en ca lhua.

⁵Na shiÿaxauapi no'on da lataxac lhuennataxat da ÿo'ot ca nalochiguiñi lataxac. Qaq na qauemaicpi qalaq lhuennataxat da natenataxanaxac.

⁶Naua la'aqtaqa ca qauemaic 'eeta'ama aca nqoina maye dalaataxan, qaq naua la'aqtaqa ca no'on da lataxac qalaq deca'alaqtaxa'n.

⁷Na qauemaicpi qalaq huañi, nache imeuo, qaq na llalaqpi ca no'on da lataxac qalaq nache 'eetai' da na'attañi.

⁸Ca ÿale qaÿo'oxoren souaxat da huo'o na laÿaanec, qaq ca qauema naua lhuennataxaco qalaq nda'a't da no'otanaguec.

⁹Qaq ÿactec da no'on ca ÿale da no'otanec qalaxaye huo'o na lamaxashecpi, qaq saq 'ena'am ca na'amaqteetai' da 'eetega sallaxanec qalaxaye qaica ca aloq.

¹⁰Ca no'on da lataxac ÿaÿaten da ntela'a na na'atetpi, qaq ca qauemaic qalaq sa ÿaÿaten da dechxonntaxan.

¹¹Ca do'onataxaatapeguelec ca na'alhua qalaq sa qoue na aloq, qaq ca imelec da lqueuoxoc qalaq huetague' na qaica ca naigui.

¹²Na qauem qoÿeetapeguec nachena na loxonaxanaxat na qauemaicpi, qaq na no'on da lataxac qalaq ñaxatec, nache huo'o da alaÿaxac.

- ¹³Ca qauemaic qalaq lpachigui da maiche latenataxanaxac, qaq ca ñale no'on da lataxac qalaq qaica ca nqalanaxac da huo'o ca huaigui.
- ¹⁴Ñi 'oonolec ñaconeguet ca alañaxac na maiche la'aqtacpi, qataq ñaconeguet da lashiichiñaxac cam ño'ottac.
- ¹⁵Ca qaica ca ñañaanapac ipi'itaxana da ñañamaqchiguiñi 'enauac na ño'ottacpi, qaq ca ñaanaxanaxaic qalaq iloteguet na nqataxacpi.
- ¹⁶Ca qaica ca ñañaanapac qalaq saqañaloq da ñachaxan da lalemataic, qaq ca huo'o na ñañaten qalaq saishet da qochetega ca mpa'aguenataguec.
- ¹⁷Ca ñoqta 'eesa ca ña'axat qalaq ña'axat ca ñoqta 'eesa lataxac, qaq ca saq'en qalaq ña'axat ca saishet da 'eesa.
- ¹⁸Huo'o na shiñaxaua deque'emaqtaxa'n naua la'aqtaqa, qaq naua la'aqtaqa ca ñaanaxanaxaic qalaq datannaxa'n.
- ¹⁹Ca 'eesora naua la'aqtaqa qalaq qañoqtec da nachaalataxac, qaq ca shepecaic qalaq saqañaloq da imeuo.
- ²⁰Na lhuennataxacpi ca qauemaic qalaq nda'a't da natenataxanaxac, qalaxaye huo'o da ntonaxac na ño'ottac da nlagaxayec.
- ²¹Ca ñale no'on da lataxac qalaq saishet da nque'eteetapigui na qauemsat, qaq ca qauemaic qalaq talec 'enauac na sa ñañamaxañesat.
- ²²Ñim Nataxala' ñataqta ñañemec na shepecaicpi, qalaxaye ñañamaxareeta na ño'ottac na 'eesa lataxac.
- ²³Ca qaica ca nqalaate' saishet da ño'oxoreetapigui da lañaanec, qaq ca qaica ca ñañaanapac qalaq ño'oxoreetapigui da no'oopashaxac.
- ²⁴Ca do'onataxaatac qalaq ishet da damaxasoxonapac, qaq ca hualaic qalaq choche qailattac.
- ²⁵Da qui'icñaxac damaye ñaquicoqchet ca ñale, qaq naua no'o'n na'aqtaqa qalaq ño'ot da namaicñaxac.
- ²⁶Ca no'on da lataxac ishet da ñauca'aguet ca 'eeta'am lña, qaq na qauemaicpi qalaq taña'a da iqataqchet da maiche llecñaxac.
- ²⁷Ca 'ipiaxaic maye hualaic saishet da huo'o ca ñachiguiñi, qaq ca hualaxaunaxaic qalaq ishet da ñachiguiñi da nsallaxa.
- ²⁸Da llecñaxac da nalochiguiñi lataxac chegaqaigui da nca'alaxa, qaq se'eso nqa'aic qaica ca nleuaxa.

Proverbios 13

- ¹Ca ñalec ñaanaxanaxaic ñaconeguet na lapaxaguenataxanaxacpi ca lta'a, qaq ca saiuoneguet da qaitaxañot qalaq saiqocha'a na nqataxacpi.

- ²Ñi 'oonolec maiche ñaconeguet da alañaxac na la'aqtacpi, qaq na que'elaqtaxanaxaicpi qalaq huo'o da lyaxa da ño'ot da loquixac.
- ³Ca ilo'oguelo naua la'aqtaqa qalaq maiche ntela'a da nachaalataxac, qaq ca qalota na la'aqtacpi qalaq maiche nlaxattapeguela't.
- ⁴Ca hualaic huo'o ca nqopittaique qalaxaye saishet da ñanata, qaq ca 'onataxanaxaic qalaxaye ishet da nquictasheguem.
- ⁵Ca no'on da lataxac saisheteguet ca natenataxanaxac, qaq ca qauemaic qalaq ño'ot da na'agaxa qataq qauem da na'aqtaguec.
- ⁶Naua ñañamaqchiyiñi lataxaco mpaxattaleguete ca ñale qaica ca ñasouaxat, qaq na qauemsat qalaq nlaxaañi ca 'etaxaloxoic.
- ⁷Huo'o na qaica ca ye qalaq 'eetega sallaxanec, qataq huo'o na sallaxanec qalaq ñe'enaxat da choxoraq.
- ⁸Da lsallaxa ca sallaxanec nachera da nca'alaxatec da nachaalataxac, qaq ca choxoraq qalaq saishet da hua'aqtega ca narenaguec.
- ⁹Ca no'on da lataxac 'eeta'am ana ncoñaraxanaxaqui da 'ettaigui, qaq na qauemaicpi qalaq 'eeta'am aca ncoñaraxanaxaqui da 'omchigui.
- ¹⁰Da 'amqaanaxac ño'oteua'a da loquixac, qaq da ñañaanec qalaq hueta'aguet ca sa na'amaqten.
- ¹¹Da ññalaqtoc nsallaxa, damaye tañañecra, qaq ca npottac da lañonaxanaxac qalaq nquictasheguem da lsallaxa.
- ¹²Ca aquitaxac maye saipaigui, qalaq dañalli naqa'en añi nquiyaqte, qaq ca qoñeetapeguec da ipacchigui qalaq 'eeta'am aca qo'oipaq maye huo'o da lca'alaxa.
- ¹³Ca saishet da ilo'oguet ca napaxaguenataxanaxac qalaq taña'a da deqat, qaq ca huo'o naq 'enec naqa'en ca namaxasoxonaxac qalaq huo'o ca nsheetenaguec.
- ¹⁴Da lapaxaguenataxanaxac ca ñaanaxanaxaic chegaqaigui da nca'alaxa qataq ishet da nca'alaxateeguesop ca ñale da loxonaxanaxac da nleuaxa.
- ¹⁵Naua qailoteguelo na'aqtaqa ño'ot da qañauotec ca shiñaxaua, qaq da llecñaxac na saipaguelguete naua la'aqtaqa qalaq taña'a da nlaguiñi.
- ¹⁶Ca huo'o na ñañaten qalaq ñañamaxatchiguiñi da huo'o ca ño'ot, qaq na qaica ca ñañaanapec qalaq na'amqaañigui da no'oopashaxac.
- ¹⁷Ca na'aqtaxanaxanec qauemaic ño'ot na cotaxacpi, qaq ca no'on na'aqtaxanaxanec qalaq ño'ot da nlagaxayec.
- ¹⁸Ca ño'ot na na nqataxacpi qalaq taña'a da lachoxoyec qataq qaica ca llo'oxoyec, qaq ca ñasateguet da qaitaxañaua'a qalaq ñaconeguet ca ño'oxonnataguec.

¹⁹Da ipacchigui ca qoŷeetapeguec qalaq ŷo'ot da namaicŷaxac. Qaq na qaica ca ŷaŷaanapec qalaq saishet da ca'ai na qauem.

²⁰Ca sa iŷotec na ŷaanaxanaxaicpi qalaq nataqa'en ŷaanaxanaxaic, qaq ca sa iŷotec na qaica ca ŷaŷaanapec qalaq taŷa'a da deqat.

²¹Na qauemsat qalaq ca'attapiguiŷi' na 'etaxaloxoicpi, qaq na no'on da lataxac qalaq nsheetenaxat da ŷaŷamaqchiguiŷi.

²²Ca ŷale no'on da lataxac qalaq no'onaxata'aguet na laualpi na lalamaxatpi, qaq da lsallaxa ca 'etaxaloxoic qalaq talec ca no'on da lataxac.

²³Ca no'onaxa ca choxoraq qalaq saque na qanallec, qalaxaye qalota na daqat namaye souaxat da qaica ca naloichiguiŷi da lataxac.

²⁴Ca saishet da nlaxanec ca llalec qache saishet da ŷauotec, qaq ca ŷauotec ca llalec qalaq nlaxanec da lataxac camaye.

²⁵Ca no'on da lataxac qalaq ŷataqta comaraxaic da deque'e, qaq ca qauemaic qalaq nda'a't na lqouaxa.

Proverbios 14

¹Aca 'alo ŷaanaxanaxai no'oxoosheguem ca lma', qaq aca qaica ca ŷaŷaanapec qalaq nlaxaaŷi.

²Ca no'oitegue da lataxac qalaq huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala', qaq ca sa ŷaŷamaxaŷi da lataxac qalaq ŷo'otan Ñimaye.

³Naua la'aqtaqa ca qaica ca ŷaŷaanapec qalaq chegaqaiguilo da na'amqaanaxac, qaq naua la'aqtaqa ca ŷaanaxanaxaic qalaq npaxattaleguete camaye.

⁴Da qaica ca nauegaxanaxala'pi huaca, nache qui'itchigui ca laŷe' na ala na trigo, cha'aye da la'aŷaxac ca nauegaxanaxala'pi nquigues naqa'en na ala na naŷiguishac.

⁵Ca na'aqtanaxanaxanec maye 'eesa saishet da datenataxan, qaq ca na'aqtanaxanaxanec maye saq 'en qalaq ŷa'axat ca saq 'en.

⁶Ca nogoqtanaxanaxaic qalaq nmittaique da naŷaanec qalaxaye saishet da ŷanata, qaq ca ŷaanataxanaxaic qalaq qaica ca lqalaic da ŷanata da naŷaanec.

⁷Qoca'ai qome ca qaica ca ŷaŷaanapec, cha'aye naua la'aqtaqa sa 'auachegoxotaiguilo ca 'arauattonanaxanac.

⁸Da laŷaanec ca ŷaanaxanaxaic ŷo'ot da ŷaŷateetegue da lataxac camaye, qaq ca qaica ca ŷaŷaanapec qalaq maiche ŷatenachet da no'oopashaxac.

⁹Na qaica ca ŷaŷaanapec qalaq lasetac na maiche lasouaxashetpi, qaq na ŷalleppi maye no'on da lataxac qalaq huo'o da nchoxonnataguec.

- ¹⁰Añi nquiyaqte ñauatton da maiche lalamaxat nqui'ic, qataq da lamaicñaxac saishet da ñaŷaten ca ñaqa'a shiñaxaua.
- ¹¹Ca lma' na qauemaicpi qalaq taña'a da nlachiguiñi, qaq ca lma' na no'on da lataxac qalaq nquictasheguem.
- ¹²Huo'o ca nqa'aic maye 'eeta'am da ñashectec, qalaxaye ca loga't camaye huetaña da nleuaxa.
- ¹³Ivira'a da nañalliguiyec nataqa'en ño'ot da lqui'ic añi nquiyaqte, qataq ye loga't da namaicñaxac, damaye naquicoxo.
- ¹⁴Ca qaica ca ñañaanapec qalaq ñañamaxareeta da maiche lataxac, qaq ca no'on da lataxac qalaq machiguiñi naqa'en nam ño'otpi.
- ¹⁵Ca qaica ca ñañaanapec ña'amaqten 'enauac nam qaña'axatem, qaq ca huo'o na ñaŷaten qalaq ilotague' da lqauaxac.
- ¹⁶Ca ñaanaxanaxaic ñi'ña'aguet ca qauem qataq ca'ai camaye, qaq ca qaica ca ñañaanapec qalaq qaica ca huotaique.
- ¹⁷Ca saq ñoxonguit da lalemataic qalaq saishet da deuennataxaalec ca ño'ot, qaq ca deuennataxaalec ca ño'ot qalaq ñaŷaten da nhualaxauen.
- ¹⁸Na qaica ca ñañaanapec qalaq talec da qaica ca ñañaana'a, qaq na ñaanataxanaxaic qalaq laueguet da lauatonaxanaxac.
- ¹⁹Na qauemaicpi qalaq ña'aroto naua l-llecte na soxoraicpi, qaq na qauem da lataxac qalaq nachoxoreetacot qataq hueta'a ca nasom na no'on da lataxac.
- ²⁰Ca choxoraq qalaq ivira'a na nauochaxauapi da ñaŷemec camaye, qaq ca sallaxanec qalaq qalota na nauochaxauapi.
- ²¹Ca ño'otan ca nauochaxaua qalaq huo'o da lasouaxashet, qaq ca ichoxoren na choxoraq qalaq ñataqta machiguiñi.
- ²²Ca nmitta'ai da ño'ot na qauem qalaq deqat da llecñaxac, qaq na nmitta'ai da ño'ot ca ñaŷamaqchiguiñi qalaq 'eesa qanqa'en qataq nauotaxat.
- ²³'Enauac na qana'añaxaalec no'onatacpi huo'o ca naigui, qaq na qalota na'aqtacpi qalaq ño'ot da nachoxoyec.
- ²⁴Da lañaanec ca ñaanaxanaxaic nachera da ño'ot da llo'oxoyec, qaq ca qaica ca ñañaanapec qalaq laueguet da no'oopashaxac.
- ²⁵Ca 'eesa na'aqtaxanaxanec qalaq nca'alaxateeguesop da l-leuaxa ca lña, qaq ca saq 'en na'aqtaxanaxanec, qalaq ño'otec da l-leuaxa ca lña.
- ²⁶Da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala', nachera da ño'ot da 'eesa naqa'en da aquitaxac qataq npaxattalec na ñalaqpi.

²⁷Da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala', nachera da chegaqaigui da nca'alaxa, qataq nca'alaxateeguesop ca shiŷaxaua da loxonaxanaxac da nleuaxa.

²⁸Ca nta'a da qalota na ilotague', nachera da ŷo'ot da llo'oxoyec camaye, qaq ca llalec ca nta'a da saq 'amaqtaq na ilotague', qalaq nachera da nlaguiñi naqa'en camaye.

²⁹Ca qaŷoqchiguinguit da lalemataic camaye ŷoqta ŷaanataxanaxaic, qaq ca sancherapec qalaq ŷachaxan da ne'enaxac.

³⁰Da ŷe'emaqtac da nquiyaqteŷaxac, nache no'oita naqa'en da no'ocŷaxac, qaq da nquiŷaxanaqtaic qalaq ivira'a da iche'c naua npi'ineqa.

³¹Ca qaica ca naigui naqa'en ca choxoraq qalaq camaye inogoqchet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye Ñimaye ŷo'oxoren ca ichoxoren ca choxoraq.

³²Ca qauemaic qalaq nlaxaañi da maiche lle'etaxaloxo, qaq ca ŷale no'on da lataxac qalaq npaxaalec da maiche ño'oxonnataguec.

³³Añi lquiyaqte ca ŷaanaxanaxaic nache huetanguit da naŷaanec, qalaxaye na qaica ca ŷaŷaanapec saishet da ŷauatton damaye.

³⁴Naua nalochiyiñi lataxaco ŷo'ot da la'amaqchec ca shiŷaxauapi, qaq da ñe'etaxaloxo qalaq ŷo'ot da la'aloxo ca shiŷaxauapi.

³⁵Ca nlatac maye sanqalat camaye lauotaxat ca nta'a, qaq ca 'enaqaic qalaq lquiŷaxat camaye.

Proverbios 15

¹Ca nasataxac huesotta qalaq nmooñi naqa'en ca nalemataic, qaq ca nasataxac quia'aqaic qalaq 'eroigui naqa'en ca nalemataic.

²Naua la'aqtaqa ca ŷaanaxanaxaic qalaq chegaqaiguilo da naŷaanec, qaq naua la'aqtaqa ca qaica ca ŷaŷaanapec qalaq chegaqaiguilo da 'oopashec.

³Ñim Nataxala' hueta'a 'enauac na qanayeetaña, ilotalec 'enauac na soxoraicpi qataq na qauemaicpi.

⁴Naua na'aqtaqa soxoraiqa qalaq 'eeta'ama aca qo'oipaq chegaqaigui da nca'alaxa, qaq naua na'aqtaqa quia'aqaiqa qalaq na'aqchet da nhuennataxac.

⁵Ca qaica ca ŷaŷaanapec ŷo'ota'n naua lqataxaco ca lta'a, qaq ca ilotegueta naua nqataxaco camaye sanqalat.

⁶ŷataqta qaica ca iueetac ca lma' ca ŷale maye no'on da lataxac, qaq na laueguecpi na qauemaic qalaq qalota naqa'en da cotaxac.

⁷Na ŷaanaxanaxaicpi naua la'aqtaqa, qalaq ilagaxatrec da naŷaanec, qaq na lhuennataxaco na qaica ca ŷaŷaanapec, qalaq saishet da nache 'eetec de'era.

- ⁸Ñim Nataxala' saisheteguet aca lachetaqtaxanaqte na qauemaicpi, qalaxaye ñamaateguet da natamnaxac na no'on da lataxac.
- ⁹Ñim Nataxala' saisheteguet da qauem lataxac na qauemaicpi, qalaxaye ñauotec ca quegue da nalachiguiñi lataxac.
- ¹⁰Ca ñaxanec da no'on nqa'aicñaxac camaye sa qañala'ac da qanlaxanec, qaq ca sa ñañamaxaren da qaitaxañaua'a qalaq taña'a da ileu.
- ¹¹Da lmeenaxanaxac Ñim Nataxala' ñaatec naqa'en da nleuaxa qataq ana huachiqui, qaq nache 'eetec nataqa'en da ñaatec naqa'en naua lhuennataxaco na shiñaxauapi.
- ¹²Ca nogoqtaxanaxaic saishet da ñauotec ca nlaxanec camaye, qataq saishet da nmittaique da ñalectaigui na ñaanaxanaxaicpi.
- ¹³Aca nquiyaqte da machiguiñi, qalaq machiguiñi naqa'en da nasheguiñaxac, qaq aca nquiyaqte sa no'oilec, qalaq daquico naqa'en da nasheguiñaxac.
- ¹⁴Ca ñaanataxanaxaic qalaq nmitta'a da nañaanec, qaq na qaica ca ñañaanapec qalaq ña'añaqchettac da no'oopashaxac.
- ¹⁵Ca huetaipoigui da nque'eenaxac qalaq 'enauaque naua na'axa'te da qauema naqa'e'n, qaq ca matapiguiñi, qalaq 'enauaque naua na'axa'te da machiguiñi.
- ¹⁶Na'aictoxo' da choxoraq ca shiñaxaua, qalaxaye huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala', qaq saq 'ena'am da sallaxanec ca shiñaxaua, qalaxaye nda'a't da nque'eenaxac.
- ¹⁷Qataq na'aictoxo' da qanallectac ca nallec huoue, qalaxaye huo'o da nsoxoyec, qaq saq 'ena'am da qanallectac ca chaxaraic lapat, qalaxaye huetaigui da nquiñaxanaqtaic.
- ¹⁸Ca sa lhuanguit da lalemataic, camaye ño'otteua'a da loquixac, qaq ca hualaxauaic, qalaq ño'ot da nlagaxayec.
- ¹⁹Da nqa'aicñaxac ca hualaic qalaq nlaqtegue ana le, qaq da llecñaxac ca no'on da lataxac qalaq no'oitegue.
- ²⁰Ca ñalec ñaanaxanaxaic machiguiñi naqa'en ca lta'a, qaq ca ñalec qaica ca ñañaanapec qalaq qaica naqa'en ca naigui aca late'e.
- ²¹Ca qaica ca ñañaanapec qalaq machiguiñi naqa'en da no'oopashaxac, qaq ca ñaanataxanaxaic qalaq ñañamaxatchiguiñi da lqauaxac.
- ²²Da sa qannachigui ca qaño'ot, nache saipaigui ca qalapaxaño da qaño'ot, qaq da qalota na detaxañaua'a camaye nache ishet da qañañoxt.
- ²³Ñataqta 'onaxaic da ñañamaqchiguiñi ca nasataxac, lamaaxa da huaqchigui da ñoqta qaiuen.

²⁴Da llec̃axac da nachaalataxac ca ñaanaxanaxaic qalaq tañasheguema na pa'asheguem, da yaqto' nca'aleeguesop aca huachiqui maye npa'añañi.

²⁵Ñim Nataxala' ilaxachigui ca lma' na ño'oxonnaxaicpi, qalaxaye no'oitai' naqa'en na lalamaxatpi aca pa'ai.

²⁶Ñim Nataxala' saisheteguet na lhuennataxacpi na qauemaicpi, qalaxaye ñamaategueta naua na'aqtaqa 'onaxaiqa.

²⁷Ca qopitaxanaqtaqaic qalaq maiche nlaxattapiguiñi da lma'ñaxac, qaq ca sañaconeguet da choche qaisheeten qalaq nache 'eetai' da nca'altauec.

²⁸Ca ñale no'on da lataxac qalaq hua'auñi da deuennataxaalec ca huotaique da nasaxauec la'aqtac, qaq naua la'aqtaqa ca qauemaic qalaq nlaqchiguilo na qauem.

²⁹Ñim Nataxala' qañoqtaique naqa'en na qauemaicpi, qalaxaye hua'axaña da natamnaxac ca no'on da lataxac.

³⁰Da no'on lmeenaxanaxac naua na'ai'te, qalaq machiguiñi naqa'en da nquiyaqteñaxac, qaq ca no'on na'axañaxac qalaq dalaxaic naqa'en da na'añaxac.

³¹Ca na'axañaxana ca nvitaqtaxanaxac maye deca'alaqtaxa'n, qaq camaye ñalectaigui na ñaanaxanaxaicpi.

³²Ca sa ñaconeguet da qanlaxanec, qache sa ñauotec da nachaalataxac, qaq ca ñaconeguet da qanlaxanec qalaq ñaconeguet da nañaanataxanaxac.

³³Da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala', damaye dapaxaguenataxanec da nañaanec, qaq da qanshetaique da qañaconeguet da ño'oxoyec, qalaq hua'auñi qanqa'en da qaica ca na'amaqchec.

Proverbios 16

¹Ca ñale lapaxañi na huotaique da ño'otpi, qalaxaye Ñim Nataxala' nacheñi ñi ñan ca pa'atec la'aqtac.

²Ca ñale 'eeta'am naqa'en da 'onaxaic 'enauac na ño'ottacpi, qalaxaye Ñim Nataxala', nacheñi ñi nmit na nhuennataxacpi.

³Aupa'axano'ot Ñim Nataxala' 'enauac na 'anshetaique da 'auo'ot, yaqto' ca 'alapaxañi da 'auo'ot, qalaq ipacchigui.

⁴Enauac na lo'onatacpi Ñim Nataxala', huo'o da maiche lataxac naqa'en, nataqa'en ño'ot ca qauemaic da yaqto' taña'a ca na'a'q maye huetoigui ca nhuaxanaguecna.

⁵Ñim Nataxala' saisheteguet na ño'oxonnaxaicpi, ñoqo'oye taña'a naqa'en da ñauo'o ca nhuaxanaguec.

- ⁶Da qaỹapalaxat ca nasouaxashet qalaq qaỹauota'a da nauotaxanaqtaic qataq da 'eesa lataxac. Qataq da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala', nache ŷo'ot da qanayeca'ai na qauem.
- ⁷Ñim Nataxala' da ŷaỹamaxareeta da no'on lataxac ca ŷale, nache ivira'a na mpa'aguenaxauapi camaye ishet da nmane' naqa'en.
- ⁸Na'aictoxo' da saq 'amaqtaq ca naueguec, qalaxaye maiche na'añaqtegueshec, qaq saq 'ena'am ca qalota naueguec maye chegaqaigui ca sa lataxac.
- ⁹Ca shiỹaxaua lapaxaņi ca huotaique da llecỹaxac, qalaxaye Ñim Nataxala' nacheņi ñim ŷo'otegue da lqauaxac.
- ¹⁰Ca nta'a da detaqa qalaq 'eeta'am da nacheņi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷoqo'oye da huo'o ca ŷo'ot lataxac qalaq sa depe'enaxan.
- ¹¹Aca nalachiguiņi naloqnaxanaqte, qataq naloqnaxanaxaqui, acamaye lalamaqte Ñim Nataxala', cha'aye 'enauac ana naloqnaxanaqtepi maiche lo'onata Ñimaye.
- ¹²Na nta'alpi qalaq sa ŷaỹamaxaren na qauem qaỹo'otpi, cha'aye da lo'onataxanaxac da nta'a na'attalec da nalachiguiņi lataxac.
- ¹³Na nta'alpi ŷaỹamaxareeta ca no'o'n naua la'aqtaqa, qataq 'eesora naua la'aqtaqa.
- ¹⁴Da lalemataic ca nta'a ŷa'axata'a da nleuaxa, qalaxaye naua la'aqtaqa ca ŷaanaxanaxaic ishet da nmanaqchet camaye.
- ¹⁵Da lamaicỹaxac ca nta'a chegaqaigui da nca'alaxa, qaq da lqouagaxanaqtaic qalaq 'eeta'am na lo'oc maye chegaqaigui ca auot.
- ¹⁶ŷoqta ŷactec da 'onaxaic da qaỹaconeguet da naỹaanec, qaq saq 'ena'am ca oro, qataq da nauattonaxanaxac, napacalec na lcat plata.
- ¹⁷Da llecỹaxac ca no'on da lataxac, qalaq qaỹoqtaique naqa'en na qauem, qaq ca ntela'a da maiche no'on lataxac qalaq maiche ntel-la't.
- ¹⁸Da 'amqaanaxac, nca'atalec da nlaguiņi naqa'en ca qaỹo'ot, qataq da ime da pagaqaanaxac nache qataq anac da que'eenaxac.
- ¹⁹ŷataqta ŷactec da 'onaxaic da sa na'amaqten ca ŷale, da ŷalectaigui na choxoraqpi, qaq saq 'ena'am da qanhuanaua'a na lhuotaxanaxatpi na na'amqaanaxaicpi.
- ²⁰Ca ŷaỹaten da ilo'ogue ca lo'onataxanaxac qalaq camaye ŷataqta nquictasheguem, qataq ŷataqta machiguiņi ca pi'iỹa'a Ñim Nataxala'.
- ²¹Ca ŷaanaxanaxaiqa naua lhuennataxaco qalaq camaye qaỹamata'ac da ŷaanataxanaxaic, qaq naua na'aqtaqa soxoraqa, qalaq nquigaxatec na qaỹaỹaten.

²²Da nauattonaxanaxac chegaqaigui da lca'alaxa ca hueto'ot damaye, qaq da nhuaxanaguc ca qaica ca ñaãanapec qalaq chegaqaigui da maiche no'oopashaxac.

²³Ca naãanaxanaqchen da deuennataxaatac camaye ñaãateeta ca nasaxauec la'aqtac, qataq naua la'aqtaqa saishet da qaiqoleguetai'salo.

²⁴Naua 'onaxaiqa na'aqtaqa 'eeta'ama na te'esaq lli'i da lamaic, naamaye ño'ot da lamaic da achaalataxac, qataq ño'ot da la'añaxac da no'ocñaxac.

²⁵Huo'o ca nqa'aic maye 'eeta'am da ñashectec, qalaxaye ca loga't camaye huetaña da nleuaxa.

²⁶Da lamanaxanaqtaic ca 'onataxanaxaic nachera da ña'añaqchet da do'onataxan, qataq na lqouaxa maye nanomtapeeguet nachera na ñamaq camaye.

²⁷Ca qauemaic nmitta'ai na qauem, qataq naua la'aqtaqa 'eeta'ama na le'eraxa ca norec.

²⁸Ca qauem da lataxac qalaq ño'ot da loquixac, qaq ca na'aqtaqa lo'o' qalaq ño'ot da pa'aguenaxac.

²⁹Ca sancherapec ñatenachet ca lña, qataq ñashaxaneuga ca nqa'aic qauem.

³⁰Ca naquiixaalec ana la'aite qache lhuennataxa da ño'ot ca qauem, qataq ca inaigui na alac qache mashe ime da ño'ot ca qauem.

³¹Ana napagaxai nachana ana ño'oxoren da nqueroxo, qataq anamaye 'itchiguiñi da laueque ca ñaãamaqchiguiñi da lataxac.

³²Ñataqta huo'o da naigui da nhualaxavic qaq saq 'ena'am da na'añaxac, qataq huo'o da naigui da maiche nllapec ñi 'oonolec, qaq saq 'ena'am da noxonec ca huaqta'a't ñyecpi.

³³Ca ñale maiche ño'ot ca nalletaxac da yaqto' huo'o ca na'achecñaxac, qalaxaye Ñim Nataxala' nacheñi ñi ñan ca pa'atec la'aqtac.

Proverbios 17

¹Na'aictoxo' da qanalletac ca nallec qaramta qalaxaye huo'o da nlagaxayec, qaq saq 'ena'am da qalota na qaño'ot nquia'axac qalaxaye nda'a't da loquixac.

²Ca nlatac sanqalat ivitta'a da ñamaqtac ca ñalec maye sañalaq, qataq camaye ivitta'a da nhuanaua'a na lalamaxatpi na lqañañecpi so sañalaq.

³Na oro qataq na plata qalaq qañauota'a na norec na qañe'eguen da ñoqta 'eesa, qaq na nhuennataxacpi qalaq nacheñi Ñim Nataxala' ñi ñe'eguen.

⁴Ca qauemaic qalaq ñalaxaguet ca shepecaic, qaq ca shepecaic qalaq na'axañaxana ca qauema na la'aqtaqa.

- ⁵Ca ñe'enai' ca choxoraq camaye inogoqchet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ca ntootapeguc ca que'eenaxac ñaqa'a, camaye huo'o qanqa'en da nhuaxanaguec.
- ⁶Na llo'oxoret ca ña'axaiquilec qalaq nachena na laualpi, qaq da ño'ot da llo'oxoyec na ñalaqpi, qalaq nachesoua soua lta'al.
- ⁷Ca qaica ca ña'ñaanapec qalaq saishet da mategueta naqa'en naua na'aqtaqa 'onaxaiqa, qataq ca ñale huo'o naq 'enec saishet da ñamaategueta naua natenataxanaxaco.
- ⁸Ca choche isheeten ca lña camaye ipi'itaxaatega da saqalaq da huo'o ca ño'ot, cha'aye 'enauac na ñacoolec da ño'ot camaye qalaq 'enauac da ñañoxt.
- ⁹Ca saishet da iqocha'a da qainogoqchettac camaye ño'ot da qa'ñauotec, qaq ca ipactega de'era nogoqtaxanaxac camaye ño'ot da qa'ñoqta ca nauochaxaua.
- ¹⁰Ca ñaanataxanaxaic, ña'ñaanataxanaxan da qanlaxa qaq ca qaica ca ña'ñaanapec qalaq na'aictaxa da cien qaiuaxan qalaq saishet da da'ñaanataxan.
- ¹¹Ca qauemaic nacherata da nmitta'ai da loquiexac, qalaxaye qanamaxa camaye qome ca namaxashec qauemaic.
- ¹²Ñataqta huo'o naq naigui da qanatena'aguet aca potai maye denotegueleguete caua llalqa, qaq saq 'ena'am ca qaica ca ña'ñaanapec maye ño'ottac da no'oopashaxac.
- ¹³Ca ñan ca qauem da nmeneguet naqa'en ca no'on, camaye saishet da ca'ai ca lma' da qauem.
- ¹⁴Eeta'am ca tala ipaxaalec ca cotaxac maye qanayecot da qa'ño'ot, qalaxaye ña'ñamaqchiguiñi da qanayeca'ai da ñaq saxanaxa da lliña't camaye.
- ¹⁵Da choche qaichoxoren ca huo'o ca lasouaxashet qataq da qa'ño'ot ca nhuaxanaguec ca qaica ca ñasouaxat, qaq ne'enaua dos ñataqta saishetegueta Ñim Nataxala'.
- ¹⁶Negue'to' ca naigui ca qaica ca ña'ñaanapec da huo'o aca alom, ye saishet da desheenaxana da na'ñaanec cha'aye qaica ca lauatonaxanaxac.
- ¹⁷Ca auochaxaua camaye nache 'eetai' da auochaxaua, cha'aye da ivita da qanayeuaigui ca que'eenaxac qalaq camaye 'eeta'am ca nqaña.
- ¹⁸Ca qaica ca ña'ñaanapec qalaq npa'axaalec da isheeten ca lña, nache pa'aña'aguet da isheeten aca lavigaxaiste camaye.
- ¹⁹Ca nqopita da cotaxac qache nqopita da nloquiexac, qaq ca na'amqaanaxaic qalaq maiche quetaua'a da nlaguiñi.
- ²⁰Ca qauema naua lhuennataxaco sa ñañoxt da ñanata ca no'on, ca tenataxanaxaiqa naua la'aqtaqa camaye taña'a ca qauem.

²¹Ca ñalec qaica ca ñaãanapec ño'ot da nqui'ic ca lta'a, qataq ca ñalec 'oopaic ño'ot da qaica ca lamaic ca lta'a.

²²Da machiguiñi da nquiyaqteñaxac qalaq ño'ot da no'oita da no'ocñaxac, qaq da naquicoxo qalaq iqaxañaqche't naua npi'ineqa.

²³Ca qauemaic ñaconeguet aca qoñoxotchiguiñi nsheetenaqte, da yaqto' qañashaxanec da llec ca nalochiguiñi lataxac.

²⁴Da naãanec nachera da nmitta'a ca sanqalat, qaq na qaica ca ñaãanapec qalaq qaica ca llec ca 'eetapeguec.

²⁵Ca ñalec qaica ca ñaãanapec ño'otec da lalemataic ca lta'a, qataq ño'ot da nqui'ic aca late'e.

²⁶Saãamamaxañi da qaño'ot ca nhuaxanaguec ca qaica ca ñasouaxat, qataq da qaiuaxan ca ñale saishet 'amaqtaqaic.

²⁷Ñataqta huo'o na ñaãaten ca saqallegueme da detaqa, qataq sanqalat ca ñaãaten da ñe'emaxatta.

²⁸Qataq ivira'a ca qaica ca ñaãanapec ishet da 'eco' ñaanaxanaxaic da sa detaqa, qataq 'eco' sanqalat qanqa'en da ñaãaten da ñe'emaxatta.

Proverbios 18

¹Ca mataxalaic qalaq nmittaique ca maiche 'eetapeguec, qataq dataña'aguet 'enauac na no'on nqataxacpi.

²Ca qaica ca ñaãanapec qaica ca lyaxa da huo'o ca ñaãaten, nacherata da ño'oxoreetapigui catai' ñaãatenolec.

³Na qauemsat nache lñateuo da na'alocho, qataq da 'amqaanaxac ño'ot da qaica ca na'amaqchec.

⁴Naua la'aqtaqa ca ñale 'eeta'am na 'etaxat maye qañoqchiguingui, qataq 'eeta'am na tala la'auataxa da chegaqangui na naãanec.

⁵Sa ñaãamamaxañi da qaiueelec ca huo'o ca lasouaxashet, qataq sa ñaãamamaxañi da sa qaiueelec ca qaica ca ñasouaxat.

⁶Naua la'aqtaqa ca qaica ca ñaãanapec qalaq ño'ot da cotaxac, qataq ne'enaua la'aqtaqa ño'otteua'alo da loquiaxac.

⁷Naua la'aqtaqa ca qaica ca ñaãanapec qalaq nachenaua na maiche nlaxaayñi camaye, qataq naua maiche la'aqtaqa nachenaua naua maiche que'emaxama.

⁸Naua la'aqtaqa ca na'aqtaqa lo'o' ñataqta huo'o da lamai'c 'eeta'am ca amallec, maye ñataqta ivitchiguiñi da qanallec.

⁹Ca sa ñaãateelec da ño'ot ca lo'onatac, camaye 'eco' lqaña ca ishet da delaqtaxan.

- ¹⁰Da le'enaxat Ñim Nataxala' 'eeta'am aca nalloxolate maye na'atchiguiñi da la'añaxac, qataq nachaca aca ñe'egueetacot naxa na no'on da lataxac da nmittaique da qantela'a.
- ¹¹Ca sallaxanec ipi'itaxaatega da 'eeta'am ca huaqta'a't nñecpi da lsallaxa, qataq 'eeta'am naqa'en ca qañoqotcheguemec npaqtaxanaxat.
- ¹²Da ime da 'amqaanaxac nache anac da saqaipaigui ca qaño'ot, qataq da ime da qaica ca na'amaqchec nache nca'attalec da qaica ca qaiueetac.
- ¹³Yataqta qaica ca nañaanataxanaxac qataq ño'ot da na'agaxa da hua'auñi da qoñan ca na'aqtac da saxanaxa da huo'o ca qaña'axaña.
- ¹⁴Ca dalolaxaic qalaq nachaañi naqa'en da maiche la'añaxac, qaq ca qaica ca la'añaxac qalaq ¿negue'tom ca ishet da nauaxañaxaasheguem?
- ¹⁵Da lquiyaqteñaxac ca ñaanataxanaxaic ñaconeguet da lauatonaxanaxac, qaq da la'axañaqchec na ñaanaxanaxaic qalaq nmitta'ai da nañaanec.
- ¹⁶Ca nachetaqtaxanaxat ño'ot da qañauatec 'enauac na lasompi, qataq ño'ot da ishet da qaiviraua'a ca shiñaxaua maye 'amaqtaqaic.
- ¹⁷Ca hua'auñi da nqoleguete' ca lasouaxashet nache 'eeta'am da 'eesa ca la'aqtac, qalaxaye da nvireuo ca npa'aguenaxaua nache nqoleguete' 'enauac na 'enapec camaye.
- ¹⁸Da qañauota'a qanallichigui ca qaño'ot nachera da 'eetec da ime naqa'en ca cotaxac, qataq huesoguilo naqa'en caua ncotatega't.
- ¹⁹Ca nqaña maye qainogoqchet yataqta qaica ca ivireua'a 'eeta'am ca huaqta'a't nñecpi maye qañapotaua'a. Qataq na cotaxacpi qalaq 'eeta'am ca lapoxot ca nñec lta'araic.
- ²⁰Naua la'aqtaqa ñi 'oonolec nachenaua na 'eco' icomaraqche't, qataq ne'enaua la'aqtaqa ño'ot da 'eco' ñañem naqa'en camaye.
- ²¹Da nca'alaxa qataq da nleuaxa qalaq chegaqaiguilo ca 'enapec ñi nachaxat, qaq ca qalota da ltaxañaxac nache maiche nque'etaxaachigui ca naigui naua la'aqtaqa.
- ²²Ca ñanata aca lhua qalaq ñanata da lamaicñaxac, qataq ñaconeguet da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ²³Da detaqa ca choxoraq qalaq nachoxoreeteueguelo naua la'aqtaqa, qaq ca sallaxanec da ñasat qalaq sansatte' na la'aqtaqa.
- ²⁴Huo'o ca auochaxaua maye ñauecta'a da nlaguiñi ca nauochaxaua, qalaxaye huo'o ca auochaxaua maye napacalec da lauotaxanaqtaic ca nqaña.

Proverbios 19

- ¹Na'aictoxo' da choxoraq ca ñale qalaxaye huo'o da llo'oxoyec, qaq saq 'ena'am ca qaica ca ñaãanapec qataq nogoqtanaxaiaic.
- ²Sa ñaãamaxaãni da sa qaiuennataxaalec ca qoẽetapeguec, qataq da qalota da ñalaxa nache ño'ot da nsomaxac.
- ³Da 'eetec da qaica ca ñaãanapec ca ñale nachera da ño'ot da daqat da nqa'aicãaxac, ime, nache nmaxalec da lasouaqtac camaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ⁴Da nsallaxa naeguella't na qalota auochaxauapi, qaq ca choxoraq qalaq ivira'a ca nauochaxaua ñalat camaye.
- ⁵Ca ña'axat ca saq 'en qalaq saishet da saqaãauo'o ca nhuaxanaguec, qataq ca shepecaic qalaq saishet da qoẽet.
- ⁶Ca chetaqtanaxaiaic qalaq qalota na nauochaxauapi, qataq 'enauac da qanmitta'a da auochaxaua ca huo'o na ñaatac.
- ⁷Ca choxoraq qalaq ivira'a ca lqaãañecpi da ño'otan, qaq nache 'eetec nataqa'en na nauochaxauapi da ca'ai camaye. Na'aictoxo' da nachoxoreeta da nmittaique ca na'aqtaxane' qalaxaye saishet da ñanata.
- ⁸Ca huo'o na ñaãaten qalaq ñauotec da maiche nachaalataxac, qataq ca ntela'a da laãaanataxanaxac camaye ivira'a da ñaãamaxaãni.
- ⁹Ca saq 'en ca ña'axat saishet da saqaãauo'o ca nhuaxanaguec, ca shepecaic qalaq iuatta'aguet da nleuaxa.
- ¹⁰Ca qaica ca ñaãanapec saq taiguat da huetangui na no'on nogoxoshetpi, qaq nache 'eetec ca choche nlatac saishet da ilotague' na llalaqpi na nta'alpi.
- ¹¹Da qaica ca qanqalaate' ño'ot da qalhueneguet da nalemataic, qataq ño'ot da ño'oxoyec da sa qaiqocha'a ca nogoqtanaxaxac.
- ¹²Da lalemataic ca nta'a 'eeta'am ca quiyoc da desoqo, qaq da lqouagaxanaqtaic 'eeta'am na 'aãa da talec na 'auaqpi.
- ¹³Ca ñalec qaica ca ñaãanapec qalaq ño'ot da nque'eenaxac ca lta'a. Qaq aca 'alo maye ncotaxai qalaq 'eeta'am aca llo'oxo maye sanme.
- ¹⁴Caua nta'al chegoqchiguilo da qaãaconeguet ca ñyec qataq da nsallaxa, Qaq Ñim Nataxala' qalaq chegoqo'ot aca 'alo sanqalat.
- ¹⁵Da nhualaxa ño'ot na lta'araic no'ochaxa, qataq ca hualaic ñataqta huo'o na lqouaxa.
- ¹⁶Ca ñalaxaguet da namaxasoxonaxac qalaq ntela'a da maiche nachaalataxac, qaq ca ño'otan da lapaxaguenataxanaxac Ñim Nataxala', qalaq camaye ileu.

- ¹⁷Da qaŷa'aalaxanaxan ca choxoraq qalaq 'eeta'am da nacheñi Ñim Nataxala' da qaŷa'aalaxanaxan, ŷoqo'oye Ñim Nataxala' maiche isheeten que'eca ŷan aca na'aale.
- ¹⁸Anhuogaxa ca 'aŷa'alec da ñaq ishet da 'anlaxanec da lataxac, qalaxaye saishet da 'aualauatec de'era nhuaxanaguec.
- ¹⁹Ca ŷaguec da lalemataic qalaq ŷaconeguet da maiche nhuaxanaguec, qaq ca nshetaique da nhuogaxa qalaq ŷe'eraxatoigui da lalemataic camaye.
- ²⁰Auloteguet qome ca nqataxac qataq 'auaconeguet da 'am qanlaxan, yaqto' ishet da 'avira'a da 'am ŷaanaxanaxaic.
- ²¹Ca shiŷaxaua qalota na iuennatega da huotaique da ŷo'ot, qalaxaye nachecata ca 'eetapeguec Ñim Nataxala' maye ishet da qaŷo'ot.
- ²²ŷataqta qanaquita'a ca shiŷaxaua da no'on da lataxac, na'aictoxo' da choxoraq qalaxaye saq 'ena'am da shepecaic.
- ²³Da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala' ŷo'ot da nca'alaxa, qataq ŷo'ot da qaica ca machaqca naqa'en ñi 'oonolec qataq saishet da nque'etaxangui ca qauem.
- ²⁴Ca hualaic ŷauota'a na lhuaq da ŷacongui ca lquia'axaqui, qalaxaye saŷañoxt da ŷasaxaigui na alap ca aloq.
- ²⁵Da 'auaxan ca sancherapec, nache ŷaŷaanataxanaxan ca qaica ca ŷaŷaanapec, qaq da 'anlaxanec ca ŷaanaxanaxaic nache nquictec da lauatonaxanaxac.
- ²⁶Ca sa iyacnapec ca lta'a qataq da ŷo'orauec aca late'e camaye ŷo'ot da na'aloxo qataq qaŷa'aguelec que'eca ñalec.
- ²⁷Am ŷalcolec da sa 'auaconeguet da 'am qanlaxanec, qalaq 'am qoca'ai na no'on nqataxacpi.
- ²⁸Ca ŷale saq 'en ca ŷa'axat ŷa'ashaxanai' ca nalo-chiguiñi lataxac, qaq ca qauemaic qalaq ŷauota'aisalo naua la'aqtaqa da nanorec ca qauem.
- ²⁹Mashe sogote da qaiqataxaatai' da nhuaxanaguec na sancherapecpi, qataq na nhuaxanaxanaxat da yaqto' qaiuaxaalec na l-laqa ca qaica ca ŷaŷaanapec.

Proverbios 20

- ¹Na lataxa ŷo'ot da sancherapec ca ŷale, qataq na no'on lataxa ŷo'ot da cotaxac, qaq ca itaqchet namaye qalaq saishet da ŷaŷateetegue ca ŷo'ot.
- ²Ca nta'a da denotac qalaq 'eeta'am ca quiyoc da desoqtac, qaq ca inogoqchet camaye, nache huetalec da lchec da nachaalataxac.
- ³Qataq ŷo'oxoraq ca ŷale da maiche ivita'a ca cotaxac, qaq ca qaica ca ŷaŷaanapec qalaq ishet da ŷo'ot damaye.

- ⁴Da ivita da qana'atsheguem na 'alhua, qalaq ca hualaic saishet da da'araxan, qalaxaye da ivita da qanqat na nañiguishec ala, nache nmittaique namaye qalaxaye sa ñanata.
- ⁵Naua nhuennataxaco saqcha'alo 'eeta'ama ca qaỹoqchiguingui 'etaxat, qalaxaye ca sanqalat ñaỹaten da ñanatalo.
- ⁶Ñataqta qalota na 'eetega da no'on da lataxac, qalaxaye saishet da saqalaq da qaỹanata ca ñoqta ishet da qaipi'iỹa'a.
- ⁷Ñataqta ño'oxoraq ca no'on da lataxac, qataq machiguiñi ca llalaqpi da quetegue da no'on lataxac camaye!
- ⁸Ca nta'a da nso'ooñi da huaña ca qanmit na nasouaxashet, nache da lmeenaxanaxac camaye ishet da ñauanalec 'enauac na qauem.
- ⁹Qaq ñoqo'oye qaica ca 'enapec: «Aỹem qui'itta aña iquiyaqte, qataq aỹem qui'itta qaica ca ñasouaxashet.»
- ¹⁰Aca naloqnaxanaqte qataq ca naloqnaxanaxat da saipaigui da huo'o ca qanaloqten, qaq caamaye ñataqta saishetegueta Ñim Nataxala'.
- ¹¹Naua ño'otta'ape ca nsoqolec nachenaua naua ño'o't da qaỹauatton camaye, da ñaỹamaqchiguiñi qataq no'on da lataxac.
- ¹²Naua ntela ño'ot da na'axaỹaqchec qataq naua na'ai'te ño'ot da nauanaqchec, qaq naamaye maiche lo'onataqa Ñim Nataxala'.
- ¹³Saishet qome da 'anañaneguet na 'aro'ochaxa yaqto' saishet da 'am choxoraq, qataq ñataqta 'anlotec yaqto' na 'oq saishet da imeuo.
- ¹⁴Ca nmenaxaic qalaq, 'enapec: «Ñataqta qauem ne'ena nmenec!» Qalaxaye da mashe desheenaxana nache ño'oxoreetapigui ca lsheenaxanaxat.
- ¹⁵Huo'o na oro qataq qalota na ñataqta 'onaxaic coma', qalaxaye ñataqta ñactec da lyacỹaxac naua la'aqtaqa da detaqa ca ñaanaxanaxaic,
- ¹⁶Ca isheeten ca huo'o ca lasouaxashet maye saqaỹauatton, qalaq camaye 'auotaxaneque caua alogo da lpatanaqa 'anqa'en souaxat da itauan ca saqaỹauatton.
- ¹⁷Ca ñale naman da chectac na nallec maye ñachegoxotaigui da latenataxanaxac, qalaxaye da qaỹoqtegue nache namaye 'eeta'am da qanallectac na 'alhua lsoche.
- ¹⁸Na qalapaxañipi da qaỹo'ot qalaq chegoqchigui qanqa'en naua no'o'n nqataxaco, 'eeta'am da loquixac da qaỹo'ot qalaq qaiue'n naua no'oñi naỹaanataxanaxaco.
- ¹⁹Ca na'aqtaqa lo'o' sa ñaỹaten da ñoxooñi ca qoỹoxottapiguiñi, qaq ñoqo'oye saishet qome da 'auallectapeeguet que'eca na'aqtaqa lo'o'.

²⁰Ca isheueetac ca lta'a huo'otaq aca late'e, qalaq camaye taña'a da ileu, nache taigui ca ñataqta chaqaic napalaxa.

²¹Na hua'auchiguiñi nalamaxatpi maye qaica ca lqalaic da qañaconeguet, namayepi da ivita ca loga't qalaq saishet da ño'ot ca namaicñaxac.

²²Saishet qome da 'autaqtega da 'aupalaique ca 'arvi', nacherata da 'aupi'ña'a Ñim Nataxala' qaq Ñimaye qome 'am itauan.

²³Ñim Nataxala' sañañamaxaren da qaño'onataxana ana naloqnaxanaqte saq 'en, qataq aca naloqnaxanaxaqui maye sañañamaxaño.

²⁴Ñim Nataxala' nacheño ñi ilo'oguelo naua lqauaxaqui' ca ñale, qaq ñoqo'oye ca shiñaxaua saishet da ñañaten ca taña'ague.

²⁵Huo'o da lchec ca ñale da ñalaxaraic da huo'o ca ñachaxanapecot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye da ime da ñan ca la'aqtac nache cheta'ague da deuennataxaalec.

²⁶Ca nta'a ñaanaxanaxaic camaye ishet da ilagaxattac na qauemaicpi, qataq irolec ana namaicnaxanaqte da ilaxachigui.

²⁷So saqcha'a lca'alaxa ca shiñaxaua maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheso so ñataqta nmi't naua saqcha'alo lhuennataxaco camaye.

²⁸Da nchoxonntaxanaxa qataq da 'eesa lataxac, nachera da nlletaño ca nta'a, cha'aye da lo'onataxanaxac da nta'a na'attalec da nsoxoyec.

²⁹Da ño'oxoren na nsoxoppi nachera da la'añaxac, qaq da ño'oxoren na ña'axaiqupi qalaq nachana ana lapagaxai.

³⁰Na qauemsat da qanataren qalaq qairolec na nque'emaxapi qataq na nhuaxanecpi, cha'aye de'era nhuaxanaxanaxac nachera da no'oita naqa'en da nvilñaxac.

Proverbios 21

¹Da ntoonaxac ca nta'a da huetaiguiilo naua lhua'q Ñim Nataxala', qalaq 'eeta'am na 'etaxat so tala da jec, nache taigue cam ñamaxague Ñim Nataxala'.

²Ca shiñaxaua 'eeta'am da ñañamaqchiguiñi naqa'en 'enauac nam ño'otpi, qalaxaye Ñim Nataxala', nacheño ñi nmit na 'eetapeguecpi camaye.

³Da qaño'ot ca no'on qataq ca naloichiguiñi lataxac, qalaq ñañamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saq 'ena'am da qoñaatapegueuo ana nachetaqtanaxaqtepi.

⁴Naua na'ai'te ño'oxonnaxaiqa qataq da toonaxac maye na'amqaanaxaic, qataq da lhuennataxac na qauemaicpi damaye ño'ot na nasouaxashet.

- ⁵Da ñataqta qaiuennataxaalec na qalapaxañipi nache huo'o ca naigui, qaq da nñalaqtoc ca qaño'ot qalaq taña'a da nlaguiñi.
- ⁶Da nsallaxa maye qañachegoxotaigui da natenataxanaxac, damaye saqañauec qataq imeuo naqa'en ca nmitta'a da nleuaxa.
- ⁷Na qauemaicpi qalaq nlaxaañi da maiche nloquixac, souaxat da saishet da ño'ot da nalachiguiñi lataxac.
- ⁸Da lataxac ca qauemaic namaqtapigui qataq saq ñataxalec, qaq na ño'otpi ca shiñaxaua ño'oxoraic qalaq ñañamaqchiguiñi.
- ⁹Na'aictoxo' da qanayeeta'a aca lallemaqhuo na pa'asheguem ca nñec, qalaxaye saq 'ena'am da qanayeetaigui ca lta'araic nñec da nhuoreua aca 'alo maye petaxai.
- ¹⁰Ca qauemaic qalaq nacherata da iuennatega da ño'ot ca qauem, saishet da ichoxoreetac ca lña maye 'eeta'am.
- ¹¹Da qaño'ot da nhuaxanaguec ca sa lhuanguit, nache ño'ot da huo'o na ñañaten ca qaica ca ñañanapec, qaq da qañapaxaguen ca ñaanaxanaxaic nache huo'o da lauatonaxanaxac.
- ¹²Ñim nalachiguiñi da lataxac Nacheñi ñi imeteetac da lma'ñaxac ca qauemaic, ñoqo'oye ñauaachigui da nlaguiñi ca lma' camaye.
- ¹³Ca saishet da hua'axaña da nachoxonnaxac ca choxoraq, qaq camaye nataqa'en saishet da qaña'axaña da ivita da iñaxanaique ca ntaunaguec.
- ¹⁴Ca nachetaqtanaxaxat maye qoñoxotchiguiñi da qoñan, nmooñi naqa'en ca lta'araic nalemataic.
- ¹⁵Da qaño'ot da nalachiguiñi lataxac, nache machiguiñi naqa'en ca no'on da lataxac, qaq na qauemaicpi qalaq taña'a da nlaguiñi qanqa'en.
- ¹⁶Qaq ca shiñaxaua da ca'ai da llecñaxac da ñañaanataxanaxac, camaye taña'a da ñalectaigui na leuaxaicpi.
- ¹⁷Qaq ca ñagaqnauec da lqopitaxanaqtaic na na'ashaxacpi, qataq na lataxa huo'otaq na coraxat ama na laita, camaye taña'a da lachoxoyec.
- ¹⁸Ca ñale qauemaic pa'aiguet da nque'eenaxac ca no'on da lataxac, qataq ca que'elaqtanaxanaxaic qalaq pa'aiguet da nque'eenaxac ca ñañamaqchiguiñi da lataxac.
- ¹⁹Qataq na'aictoxo' da qanayeetalec ca toolec 'alhua qalaxaye saq 'ena'am da qanayeeta'aguet aca 'alo yeloxoi qataq petaxai.
- ²⁰Ca lma' ca ñaanaxanaxaic qalaq huo'o da nsallaxa, qataq huo'o na coraxat ama na laita qaq ca qaica ca ñañanapec qalaq nda'a't da imetaxateuo 'enauac na hueto'ot.

- ²¹Ca quetegue da no'on nataxac qataq da nchoxonnataxanaxa, qalaq camaye ñanata da lca'alaxa, nañamaxa qataq ño'oxoyec.
- ²²Ca ñaanaxanaxaic ishet da loxonec ca huaqta'a't nñecpi maye lalamaxat na 'añaxaicpi, qataq ishet da nlaxaañi da la'añaxac ca qanteetacot.
- ²³Ca ñaỹaten da ilotague' ca 'enapec, qalaq saishet da ivireguet ca nque'eenaxac.
- ²⁴Ca ño'oxonnaxaic, na'amqaanaxaic, qataq ca sairen ca lña, camaye qailonec da sancherapec, souaxat da ñagaqnauec da napagaqaanaxac.
- ²⁵Qaq ca hualaic qalaq ñalauat da lyaxa, souaxat da saishet da do'onataxanaxa'n naua lhua'q,
- ²⁶cha'aye 'enauaque naua na'axa'te da choche iyaqtapigui'. Qaq ca no'on da lataxac qalaq saishet da ñachetaigui da lashemataic da huo'o ca ñan.
- ²⁷Ñim Nataxala' ñaỹemec aca lachetaqtaxanaqte na qauemaicpi, lamaaxa da qauem da qoỹaataigui da qoỹaneuo.
- ²⁸Ca saq 'en ca ña'axat taña'a da qailaxachigui, qaq ca ñaỹaten da na'axaỹaxanaxac qalaq lhuotta'a ca la'aqtac.
- ²⁹Ca qauemaic qalaq 'eetega qaica cara da lataxac, qaq ca no'on da lataxac qalaq ñaỹamaxatchiguiñi da llecỹaxac.
- ³⁰Ñataqta qaica ca naigui ca nañaanec, nañaanataxanaxac, qataq ca no'o'n nqataxac da qaỹataña'aguet Ñim Nataxala'.
- ³¹Ca caaño qalaq qaiqataxanai' da yaqto' lhuotta da huo'o ca loquixac, qalaxaye Ñim Nataxala' nacheñi ñi ño'ot ca nauegaxanaxac.

Proverbios 22

- ¹Ñataqta ñactec da huo'o naq naigui da no'on na'aqtaguec ca shiỹaxaua qaq saq 'ena'am ca nsallaxa, qataq da no'on da na'aqtaguec ca shiỹaxaua saq 'ena'am ca qalota oro qataq plata.
- ²Ca sallaxanec qataq ca choxoraq caamaye nache 'eeta'a't, cha'aye caamaye maiche lo'onataqa Ñim Nataxala'.
- ³Ca huo'o na ñaỹaten da ila'a ca lchec nache naneltaxaneguet, qaq ca qaica ca ñaỹaanapec qalaq nache queta ime qaq maiche nque'etaxanguí camaye.
- ⁴Da qaica ca na'amaqchec qataq da huo'o naq 'enec qanqa'en Ñim Nataxala', nachera da chegaqaigui da nsallaxa, ño'oxoyec qataq da nca'alaxa.
- ⁵Na qauemaicpi qalaq huetanguí ca llec ana ñaxat qataq ana nqoinapi, qaq ca ntela'a da nachaalataxac qalaq ishet da dashelec anamayepi.
- ⁶Auapaxaguenec qome ca nogotolec da no'on ñecỹaxac, yaqto' qom ivita da ña'axaiqui nache saishet da ñaxanec.

⁷Ca sallaxanec ño'ot da lalamaxat na choxoraqpi, qaq ca 'aalaxanaxaic qalaq nache na'aco' cam ña'aalaxanaxan camaye.

⁸Ca ñaañi ca qauem qalaq maiche nqat ca chegaqigui camaye, nache Ñim Nataxala' irolec ca maiche lhuaxanaxanaxat da nlaxaañi camaye.

⁹Ca choxonnataxanaxaic, camaye huo'o da nchoxonnataguec, cha'aye da huo'o na aloq qalaq nhuaata'ai' na choxoraqpi.

¹⁰'auamaquaec qome ca sancherapec yaqto' imeuo da loquixac, qataq imeuo na cotaxacpi qataq da nsheunaxanaxac.

¹¹Ca nta'a ñauotec ca huesota da lquiyaqteñaxac, qataq ishet da nauochaxaua ca no'o'n naua la'aqtaqa.

¹²Ñim Nataxala' ñataqta nauaatalec da nañaanec, qalaxaye saipaigui naqa'en na la'aqtacpi ca shepecaic.

¹³Ca hualaic da nshetaique da sa do'onataxan, nache 'eeta': «Huo'o ñi llon netangui na nqa'aic ishet qome da añem ñalauat.»

¹⁴Naua la'aqtaqa aca 'alo maye lauañi' ca sa lhua, 'eeta'ama aca ñataqta qañoqchiguingui nshere, aca nshere maye Ñim Nataxala' tangui naqa'en ca ñauo'o da nhuaxanaguec.

¹⁵Da nhualoxonaxac nachera da huaqta'agueta naua lhuennataxaco na nsoxoppi, qalaxaye da qanqateua'a damaye nache qairolec ca nhuaxanaxanaxat.

¹⁶Ca nhuo' na choxoraqpi da yaqto' nquictec da lsallaxa, huo'otaq ca ñachet ca sallaxanec, nache camaye taña'a da choxoraq.

Naua treinta la'aqtaqa so ñaanaxanaxaicpi

¹⁷Ñataqta 'ana'axañaxanalo qome naua la'aqtaqa na ñaanaxanaxaicpi, qataq 'aulotelec de'era 'am sapaxaguenec.

¹⁸Cha'aye damaye ñataqta 'onaxaic da 'auachaigui da 'antoonaxac, yaqto' ishet da 'avi'eguelaqtalec da 'anasaqtauec.

¹⁹Qaq nagui 'am sapaxaguenec damaye, yaqto' ishet da 'aupi'iña'a Ñim Nataxala'.

²⁰Qaq añem, 'am sanema naua treinta ñiyigui'she na'aqtaqa, maye huetaiguilo na nqataxacpi qataq nauattonaxanaxacpi

²¹da yaqto' 'am sapaxaguenec da 'auauatto'n naua 'eesora na'aqtaqa, yaqto' ishet da ñataqtegue ca 'arasataxac da huo'o ca 'am inat.

²²Saishet da 'aue'enai' da 'anhua' ca choxoraq souaxat da lachoxoyec, qataq saishet da choche 'aupataxalec ca lasouaxashet ca qaica ca iueelec da huetaua'a ca nmit na nasouaxashet,

²³cha'aye Ñim Nataxala' ishet da iueelec camaye, nache Ñimaye deuotaxanec nam hueto'ot ca nhuo' camaye.

²⁴Saishet qome da 'anauochaxaua ca sancherapec, qataq saishet da 'annaigaxaua ca nogaqaic,

²⁵cha'aye sa iuena'a da 'aulolec da qauem lataxac, nache 'eco' maiche 'anqoviila't.

²⁶Qataq saishet qome da 'ampa'axaalec da 'ausheeten, aca lavigaxaiste ca ñaqa'a shiñaxaua,

²⁷cha'aye da qaca aca 'arsheetenaxanaqte, nache ishet da ivira'a da qaiuotaxanec ca 'armala', maye 'aro'ochaxala'.

²⁸Saishet qome da 'anqochenaxat aca togoshaapec la'anaqtepi na 'alhua, maye ña'ayini co'ollaxa so hua'au 'arta'alpi,

²⁹Ca shiñaxaua ñañamaxatchiguiñi ca lo'onataxanaxac, nache camaye ivitta'a da do'onataxanot na nta'alpi, qataq saishet da na'aco' ca qaica la'amaqchec.

Proverbios 23

¹Da ivita da 'arquia'axaua ca sallaxanec, qalaq 'auañamaxatchiguiñi da 'arhuennataxac da 'auatato'ot camaye.

²Na'aictaxa da ñataqta huo'o na 'arquouaxa, qalaxaye ñataqta 'ana'añaxateguet,

³qataq saishet da 'auqopitta'a ne'ena no'on nallec, cha'aye ishet da choche 'am ipe'etaqchet.

⁴Saishet qome da ñapaguec da 'arhuogoxo da 'anshetaique da 'am sallaxanec, saishet da 'aña'agaqnauec de'era 'arhuennataxa.

⁵Cha'aye da ñoqta 'aumeteeta damaye, nache ishet da 'aula'a da qaica de'era nsallaxa, cha'aye damaye ñataqta sa ilaua'ague da jec, 'eco' da huo'oi naua laua't 'eeta'am na vi'ic da huaño.

⁶Saishet da 'auqui'ña'ai' ca shemataqaic, qataq saishet da 'auqopitta'a na no'on aloq,

⁷cha'aye namaye 'eeta'am ca qoue da huetangui ana nqoichiqui, cha'aye camaye 'am ñaxana da 'arquia'axaua qataq 'añomaxaua, qalaxaye saishet da ñoqta 'eesa da lhuennataxa,

⁸cha'aye da ime, nache ishet da 'auanolec cam qollec, nache deqat na no'on 'ara'aqtacpi nache qaica ca naigui.

⁹Saishet qome da 'aua'axañaqchetec ca 'ara'aqtac ca qaica ca ñañaanapec, cha'aye camaye ishet da choche ñe'eeta'ape naua ñaanaxanaxaiqa 'ara'aqtaqa.

¹⁰Saishet qome da 'anqochenaxat ana togoshaapec na'anaxanaqtepi, qataq saishet da 'anamataxaalec da 'auacona ca na'alhua ca qaica ca lta'al,

¹¹cha'aye Ñim mpaxattalec namayepi ñataqta 'añaaxaic, qaq Ñimaye ishet da 'am dataña'aguet da iueelec namayepi.

- ¹²Qaq ŷoqo'oye 'oxotoigui aŷi 'arquiyaqte da napaxaguenataxanaxac, qataq 'auachaigui ye 'antoonaxac da nauattonaxanaxac.
- ¹³Saishet da 'aŷa'axaaŷi da 'auapaxagueetac ca nsoqolec, cha'aye na'aictaxa da qalota da qaiuaxan qalaxaye saishet da ileu,
- ¹⁴ŷoqo'oye da 'aurolec ca sansatta nhuaxanaguec, nache ishet da 'anca'alaxateeguesop da nleuaxa.
- ¹⁵'Am ŷalcolec, qom ivita da 'am ŷaanaxanaxaic, nache nataqa'en aŷem ŷataqta lta'araic qome da ñetonaxac.
- ¹⁶ŷataqta lta'araic da ñetonaxac, qom sa'axaŷa da ŷaŷamaqchiiŷiŷi naua 'artaxaŷaxaco.
- ¹⁷Saishet qome da 'anquiŷatega na 'etaxaloxoicpi, nachaqrato' da huo'o naq 'enec 'anqa'en Ñim Nataxala',
- ¹⁸'auennata'a qome da 'aŷa'ague, yaqto' da 'anaquitaxac saishet da nlaguiŷi.
- ¹⁹'Am ŷalcolec, ŷataqta 'ana'axaŷaxan qome yaqto' 'am ŷaanaxanaxaic, qataq 'alotegue da no'on ñecŷaxac.
- ²⁰Qataq saishet qome da 'aualecta'aguet na nŷomtapigui na lataxa, qataq na sa ŷala'ac da lquia'axac,
- ²¹cha'aye na nŷomaxaicpi qataq na sa ŷala'ac da lquia'axac taŷa'a da ŷataqta choxoraq, qataq ca hualaic ivitta'a da ŷaataŷi ca pannaxaic.
- ²²ŷataqta 'aualaxaguet ca 'arta'a maye 'am lo'onatac, qataq saishet da 'auo'otan aca 'arate'e qom mashe ŷa'axaina'.
- ²³'Anmitaique qome da 'eesa lataxac, naŷaanec, napaxaguenataxanaxac qataq da nauattonaxanaxac, ŷqalaxaye saishet qome da 'aumen!
- ²⁴Ca lta'a ca ñalec no'on da lataxac qataq ŷaanaxanaxaic, camaye ŷataqta huo'o da ntonaxac qataq machiguiŷi,
- ²⁵ŷaq ŷoqo'oye 'auo'otec qome da ŷataqta machiguiŷi ca 'arta'a qataq aca 'arate'e qataq 'auo'otec da lamaicŷaxac aca 'am lo'onatac!
- ²⁶'Am ŷalcolec, ŷataqta aŷem 'aualaxaguet qome, qataq 'aulotelec da 'am sachaxana ŷecŷaxac,
- ²⁷cha'aye aca 'alo quisheguetaxai 'eeta'am aca qaŷoqchiguingui nshere, qataq aca ŷaqa'a 'alo 'eeta'am aca sa lcagui nshere,
- ²⁸qataq acamaye 'eeta'am ca cachaxaic da dauanaxaatac, nache ŷo'ot da qalota na ŷalleppi na daqat naqa'en.

²⁹¿Negue't ca nque'eteetac? ¿Negue't ca huo'o da nqui'ic? ¿Negue't ca ncotatac qataq ntogottac? ¿Negue't ca choche qaique'emaqchet da qaica ca ñasouaxat? ¿Negue't ca toiguilo naua la'ai'te?

³⁰Qomye nachea ca saishet da ñaxaañi na lataxa, qataq ñe'egueeta'ague na ñotta'a't lataxa.

³¹Ñoqo'oye saishet qome da 'aulotagui da ltogaxa ca lataxa, huo'otaq da chañi da huetangui aca ñomaxaqui, qataq da huesotteguet da lamaic da qañomigui,

³²qalaxaye yem taña'a loga't 'eeta'am ca na'araxanaq, da denagaxan nache yo'oq na lshenataxanaxa.

³³Nache ño'ot da 'aula'a na ñoxosa'a, qataq da 'auennataxan nache 'anasaxarec naua qauema,

³⁴ivira'a naqa'en da 'eco' qouetalec na laiñi aca auaxai, qataq 'eeta'am da qonetangui aca notaxaqui, qataq 'eco' qouetasheguemec na lsheenec aca nalloxolate.

³⁵Nache choche qonetac: «Añem qaiuxaatac co'ollaxa qalaxaye sañanom, añem qañalasheetac qalaxaye sañanom, qalaxaye qom choche ñelouec nache qaltaq selaique ca lataxa.»

Proverbios 24

¹Saishet qome da 'auqopitta'a na qauemaicpi, qataq saishet da 'auyaqta'a da 'auallectaigui namayepi,

²cha'aye namayepi nda'a't da iuennatapega da ño'ot ca loquixac, qataq da detaqtac qalaq nda'a't na qauem.

³Cha'aye da qano'oxoosheguem ca ñyec qalaq qairolec da nañaanec, qataq da qalapaxañi ca lo'oxonaxala', qalaq qairolec da nauattonaxanaxac,

⁴qataq chegoqchigui da nauattonaxanaxac da qaiñoxoigui ca ñyec na no'on nogoxoshetpi maye ñataqta huo'o da lyac.

⁵Cha'aye ca ñaanaxanaxaic ñataqta huo'o da la'añaxac, qataq ca huattonaxanaxaic nquictasheguem da la'añaxac,

⁶cha'aye da huo'o ca alaataxac qalaq qañañamaxatchiguiñi da qaño'ot ca llec, qataq ishet da qaivira'a da nauegaxanaxac da qalota na nqataxac lo'opi.

⁷Ca qaica ca ñañaanapec sa ñañaten ca llec ca la'aqtac da datañot ca nmit na nasouaxashet, cha'aye saishet da naloua'a de'era nañaanec.

⁸Ca nache 'eetai' da qauema naua lhuennataxaco, qalaq camaye nache le'enaxat qanqa'en da qauema na lhuennataxaco.

- ⁹Na lhuennataxacpi ca qaica ca ñaãanapec qalaq ndotec na nasouaxashetpi, qataq ca sairen ca lña qalaq qaica ca isheteguet camaye.
- ¹⁰Da 'auqalvi qom huo'o ca qouaigui, qache saq 'amaqtaq da 'ara'añaxac.
- ¹¹'Anca'alaxatec qome ca tata'a da l-leuaxa, qataq 'anca'alaxateeguesop da lchec ca ileetapigui'.
- ¹²Cha'aye na'aictoxo' da qonapec sa 'auaãaten de'era, qalaxaye Ñi nmit 'enauacna, Ñimaye ñaãateetac damaye qataq Ñim 'am ilotague' ñaãateeta de'era, Ñim isheeten qome ca lo'onatac ñi 'oonolec shiãaxaua.
- ¹³'Am ñalcolec, qollec qome na te'esaq lli'i maye ñoqta no'on, cha'aye da lamaicãaxac da taigui na 'ap qalaq ama naqa'en.
- ¹⁴Qaq de'era lamaicãaxac nache 'eeta'am qome 'anqa'en da naãaanec qataq da nauattonaxanaxac, qaq da 'auanata damaye nache ishet da no'on da 'icãaxac, qataq da 'anaquitaxac saishet da nlaguiñi.
- ¹⁵Saishet qome da 'oicnapec da 'auo'otec ca qauem ca lma' ca shiãaxaua ño'oxoraic, qataq saishet da 'autaxanec ca lma' camaye,
- ¹⁶cha'aye na'aictaxa da siete da huañi ca no'on da lataxac, qalaxaye nache 'ena'am ishet da qaltaq ñisheguem, qaq nam qauemaicpi qalaxaye nache taãañicra da lachoxoyec.
- ¹⁷Qaq saishet qome da 'antootapeguet qom huañi ca 'am ipa'agueetac, qataq qom quia'aqañi camaye nache saishet da 'antootalec,
- ¹⁸cha'aye saiuena'a da ñauaachigui de'era Ñim Nataxala' nache saãaãamaxaren, nache da lalemataic Ñimaye ishet da ca'ai naqa'en camaye.
- ¹⁹Saishet qome da 'aulemata souaxat na 'etaxaloxoicpi, qataq saishet da 'auqopitta'a na qauemaicpi,
- ²⁰cha'aye ca 'etaxaloxoic saishet da no'on ca loga't, qataq ca qauemaic 'eeta'am aca ncoãaraxanaxaqui da 'om.
- ²¹'Am ñalcolec, huo'o naq 'enec 'anqa'en Ñim Nataxala' qataq ca nta'a, qataq saishet da 'auallecta'aguet qome na pa'aguenataxanaxaicpi,
- ²²cha'aye namayepi nque'elaxatta qome da nlaguiñi, qataq qom ivita da ñan ca lhuaxanaxanaxac Ñim Nataxala', qataq ca nta'a qalaq saishet da huo'o ca ñaãaten.
- ²³Qaq 'ena nataqa'en na la'aqtacpi na ñaanaxanaxaicpi, 'eeta': Saãaãamaxañi da qalca'atagui na shiãaxauapi da hueta'a ca huaña da qanmit na nasouaxashet.
- ²⁴Cha'aye ca 'eetega qaica ca ñasouaxat cam huo'o ca lasouaxashet, nache na nhuo' le'ecpi isheuen camaye qataq na ñotta'a't shiãaxauapi ño'otan camaye.
- ²⁵Qalaxaye ca ño'ot ca nhuaxanaguec ca huo'o ca ñasouaxat, camaye machiguiñi, qataq talec da lta'araic nchxonnataguec.

- ²⁶Naua ñaŷamaqchiyiñi nasataxaco, qalaq machiguiñi naqa'en ca ñya.
- ²⁷'Auaŷamaxaañi qome na pa'aŷauec 'aro'onatacpi, qataq 'auo'ot ca 'anaxanqa' maye huauga ca 'ano'onaxa, qaq da ime, nache 'ano'oxoosheguem ca 'arma'.
- ²⁸Saishet da 'auasaxalec ca saq 'en 'ara'aqtaxanaxac ca 'arŷa, qataq saishet da saq 'en ca 'aua'axat.
- ²⁹Saishet qome da 'arhuennataxa da 'apalaique ca 'arvi', da 'aue'enaxata'aguet ca 'am ŷo'otec co'ollaxa ca 'arŷa.
- ³⁰Aŷem satelec ye no'onaxa so hualaic, qataq ye lma' ana lañiguishe uva so qaica ca ñaŷaanapec:
- ³¹nache sela'a da ndotec ana ŷaxat nlaqtelec, qataq ivira'a na lapoxonaxat coma' hua'axauec.
- ³²Qaq can sela'a de'era nache ŷataqta soxotoigui da ñetoonaxac, qataq de'era sauaachigui aŷem ŷapaxaguen.
- ³³Qaq cha'aye 'auo'ocheta qataq taqteguelo 'anqa'en na 'arqaic, qataq 'ansoxoreuo naua 'arhua'q da yaqto' no'on da 'aro'ochaxa,
- ³⁴nache da nachoxoyec 'am nata'a da 'am icogaxanapec, 'eeta'am ca cachaxaic, qataq da 'arhuenaxanaxa 'eeta'am ca shiŷaxaua da na'atchigui ca lo'ogoxonaxat.

Proverbios 25

- ¹Ne'ena nataqa'en la'aqtacpi so Salomón, maye nataqa'en ŷiyiñi co'ollaxa so leraxanaxanecpi so Ezequías, som nta'a ye Judá, 'eeta':
- ²Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'o da llo'oxoyec souaxat da huo'o na saqcha'a naqa'en da lataxac, qataq na nta'alpi huo'o da llo'oxoyec da ñaŷaten ne'ena saqcha'api.
- ³Ye lshequitheguema na piguem, qataq ye lshecchiguiña ana 'alhua, qataq na lhuennataxacpi na nta'alpi, namayepi saishet da qaivi' da qaŷaŷaten.
- ⁴Anqat qome na mpa'aŷauec lshepaxanaxa ca lcat plata, yaqto' ca lcat lo'o ishet da ŷo'ot aca ŷomaxaqui,
- ⁵qataq 'anqateua'a na qauemaicpi maye do'onataxaatacot ca nta'a, yaqto' da lo'onataxanaxac camaye ishet da na'attalec da nalochiguiñi lataxac.
- ⁶Saishet qome da 'ana'amaqten da 'auatato'ot ca nta'a, qataq saishet da 'ampa'axanapec da qoueta'a ca lanataqa' na 'amaqtaqaicpi,
- ⁷cha'aye no'on da maiche 'am qaŷaviguisheguema camaye, qaq saq 'ena'am da qaŷauota'a da 'ara'aloxo da 'am ŷauaachigui na 'amaqtaqaicpi. ŷoqo'oye da huo'o ca 'auauaachigui,

⁸nache saishet da 'auñalapegue' da 'aua'axateua'a ca huaña da huo'o na qanmit, cha'aye saiuena'a da huo'o ca lña shiñaxaua 'am iqoleguet, huaña, nache sa 'auañaten ca qonetec.

⁹'Anqoleguete' ca 'am ñasaqtapeguelec 'arasouaxashet ca 'arña, qataq saishet da 'auchoxot ca ñaqa'a qoñoxottapiguiñi,

¹⁰cha'aye sa iuena'a da huo'o ca 'am hua'aqchigui, nache ñauota'a da 'ara'aloxo, nache da qauem 'ana'aqtagec saishet da qanqatsheguem.

¹¹Naua na'aqtaqa ñañamaqchiguiñi maye qanasaxarec da huaqchigui da qaiue'n, naamaye 'eeta'ama aca no'onata manzana, maye chegaqaigui na oro qataq qalapaxalec na plata.

¹²Qataq 'eeta'am nataqa'en aca chiguishaqte huo'otaq aca nqola maye chegaqaigui na ndota't oro, cam ñañaten da na'axañaxana ca la'aqtac ca ñaanaxanaxaic.

¹³Que'eca namaxashec maye ñataqta ipacchiguilo naua la'aqtaqa ca na'aco', camaye 'eeta'am na latomaxa ana aloñi ca na'a'q maye napaxañañi, cha'aye ño'ot da dalaxaic la'añaxac ca na'aco'.

¹⁴Qataq ca huo'o ca ñachaxanapec da ñan, qalaxaye sañauana da huo'o ca ñan, camaye 'eeta'am da naueguelec na piguem qataq da anac na la'at qalaxaye qaica ca auot.

¹⁵Da nhualaxavic ishet da nmooñi da lalemataic ca nta'a, qataq naua huesotte' na'aqtaqa ishet da nlaxaayñi naua qaramte' nhuennataxaco.

¹⁶Da 'aulalec ca te'esag lta'a lli'i qalaq saishet da ñaguec ca qollec, cha'aye sa iuena'a da ñaguec ca qollec nache 'auanol.

¹⁷Da 'anamaqtega ca 'anauochaxaua, qalaq saishet da nache 'avi'eguelaqta'a, cha'aye sa iuena'a da 'am nasamiisop nache 'am ñañemec.

¹⁸Ca shiñaxaua maye choche datenataxaalec ca nauochaxaua, camaye 'eeta'am aca nhuaxanaxanaqte qo'oipaq, ñeelonec qataq aca checna ñaxarai.

¹⁹Da qaipe'etega ca saq ñara'ac aloic da qanayeuaigui da qui'ic, qalaq 'eeta'am ca huacagaxaic na lche, huo'otaq da qaiquia'axana aca nhue maye huo'o na lauac.

²⁰Da qaño'onaxaalec ca shiñaxaua maye daquicotac, damaye 'eeta'am ca lataxa 'euaxaic da qaicorelec ca ncolaxa, huo'otaq da qanqa't naua anogo da huo'o na latomaxa.

²¹Ca 'am nquiñatega da ilem na lqouaxa, qalaq 'auquia'axan, qataq da huo'o na laquip qalaq 'añomaxan,

²²cha'aye da 'auo'ot de'era nache camaye ishet da na'agui 'anqa'en na lashec da la'aloxo, nache Ñim Nataxala' ñauo'o da 'ansheetenaguec.

²³Na quenaquiaxaic maye chegaqa'ague da sheu' ishet da anacot na auot, qataq naua qauema na'aqtaqa ŷo'o't da qauem da nasheguiŷaxac.

²⁴Qataq na'aictoxo' da qanayeetaña na laŷolec ca pa'asheguem ca nŷec, qalaxaye saq 'ena'am da qanayeetaigui na lauel ca lta'araic nŷec da nauoreua aca 'alo petaxai.

²⁵Qataq 'eeta'am da qanŷomigui na 'etaxat atom da qailem na naquip, da 'eetec da nvi' ca no'on na'axaŷaxac maye chegaqa'a ca qaŷoqta 'alhua.

²⁶Ca no'on da lataxac da iviloxol da datato'ot ca qauemaic, camaye 'eeta'am na imalaqta 'etaxat qataq aca nshere maye nshepaxan na le'ec.

²⁷Qataq saŷaŷamaxaňi da sa qaŷala'ac da qanallec ca te'esaq lta'a lli'i, qataq saŷaŷamaxaňi da qanmitta'ai da maiche ño'oxoyec.

²⁸Ca saŷaŷaten da nllaňi da lhuennataxac, qalaq 'eeta'am ca nŷecpi maye nlaguiňi qataq qaica ca lpaqtaxat.

Proverbios 26

¹Ana aloňi saq taiguat da huo'oi naua nta'api, qataq na auot da mashe qanqat na ala na naňiguishac, qaq nache 'eetec ca qaica ca ŷaŷaanapec, saq taiguat da huo'o da llo'oxoyec qanqa'en.

²Nache 'eeta'am ca qoŷo maye nŷec le'ec da choche taŷa'aicra' da huaŷotac, huo'otaq ca mayogotolec maye qaica ca lpata'c, qaq nache 'eetec de'era qauem da saishet da choche anac.

³Ca caaŷo qaira'a ca nhuaxanaxanaxat da qaŷo'oxoŷaqchet, qataq ca 'ashena qoŷanaguilo caua lqueenaxanaqa'ate, qataq ca nhuaxanaxanaxat qairolec ca qaica ca ŷaŷaanapec da qaiuaxan.

⁴Saishet da 'auasatta'aguet ca qaica ca ŷaŷaanapec, yaqto' saishet da qoneta'am camaye da qaica ca 'auaŷaanapec.

⁵Aua'aqtaxaatem ye hueta'a ca qaica ca ŷaŷaanapec, yaqto' camaye saishet da ipi'itaxaatega da huo'o na ŷaŷaten.

⁶Da qaŷachoxoolec ca na'aqtac ca qaica ca ŷaŷaanapec, nache 'eeta'am da qaicheguerec naua nchel huo'otaq da qanque'etaxangui da loquixac.

⁷Qataq 'eeta'am ca sa ra'añeeguelo naua lchel, ca qaica ca ŷaŷaanapec da detaxaiguilo naua ŷaanaxanaxaiqa na'aqtaqa.

⁸Qataq 'eeta'am da qaicoñera'aguet ca coma' ca npocnaxanaxat, da qaŷo'oxoren ca qaica ca ŷaŷaanapec.

⁹Qataq da 'eetec ca taxaic da sa nanomeguet aca ŷaxat, nache 'eeta'am ca qaica ca ŷaŷaanapec da detaxaiguilo naua ŷaanaxanaxaiqa na'aqtaqa.

- ¹⁰Eeta'am ca checna lo'o da ñareetagui 'enauac na nlectot, ca iñaxana ca qaica ca ñaĩaanapec da ñanem ca lo'onatac ca lma'.
- ¹¹Ca pioq ñe'eguelaxa da chec ca alolaxat, qaq nache 'eetec ca qaica ca ñaĩaanapec da ñe'eguelaxa da qaica ca ñaĩaanapec.
- ¹²Qataq ñactec da ishet da qanaquita'a ca nauattoola't da qaica ca ñaĩaanapec, qaq saq 'ena'am ca qaica ca ñaĩaanapec maye 'eetega huo'o na ñaĩaten.
- ¹³Da yaqto' sa do'onataxan ca hualaic, nache 'eetega huo'o ca llon netangui ca llec, netangui ca nqa'aic ca llon da dauanaxaatac.
- ¹⁴Ca lasom ishet da ncolliñi da netaguilo caua legaxaistel nache 'eetec ca hualaic da nchemaqtapiguiñi da huetalec ca lmala'.
- ¹⁵Ca hualaic ñauota'a lhuaq da ñacongui ca nquia'axaqui, qalaxaye saĩañoxt da ñachaigui na alap ca ñacona.
- ¹⁶Ca hualaic ipi'itaxaatega da ñataqta ñaanaxanaxaic, da napacaleguete caua siete shiñaxau' maye ñaĩate'n da ltaxaĩaxa'c.
- ¹⁷Da qaĩe'egueetaua'a ca ñaqa'a cotaxac, qalaq 'eeta'am da qaĩacoota'alo naua ltela ca pioq.
- ¹⁸Qataq 'eeta'am ca huo'o da aloic da ichecnec ana dalaataxanapec lchecnapi maye 'ettaigui,
- ¹⁹nachera da 'eetec ca ñatenachet ca nauochaxaua ime nache 'eetega da choche daĩactac.
- ²⁰Da qaica ca nle' lashec nache 'om ca norec, qataq da qaica ca na'aqtaqa lo'o nache imeuo da cotaxac.
- ²¹Qataq chegoqchigui ana 'omchigui poqo da 'eroigui qanqa'en ana poqopi, qataq da qaĩalonaxana na qo'oipaq nache 'eroigui ca norec, qataq chegoqchigui ca nogoqtanaxaiaic da qaĩo'ot ca cotaxac.
- ²²Naua la'aqtaqa ca na'aqtaqa lo'o' ñataqta huo'o da lamai'c 'eeta'am ca amallec, da qaiuoxonañi qalaq ivitchiguiñi da qanallec.
- ²³Eeta'am ca lcat plata da qalapaxalec aca taxaqui 'alhua, naua huesotte' la'aqtaqa ca ñachetac na qauem lhuennataxac.
- ²⁴Ca dequiñaxanaqtaxaatac da detaqtac qalaq no'onaxa't naua la'aqtaqa, qalaxaye da lavilñaxac ipa'axaatauo da qauem lhuennataxac.
- ²⁵Ñoqo'oye saishet da 'aua'amaqten da huesotte' naqa'en naua la'aqtaqa da 'am detaxaĩot, cha'aye naua lhuennataxaco da'aichiguilo na qauem,
- ²⁶cha'aye na'aictoxo' da ñoxotchiguiñi da lquiñaxa, qalaxaye da qauem lataxac 'enauac da qaĩaĩaana'a't qome.

²⁷Ca ño'ot aca lshere qalaq maiche tangui acamaye, qataq ca ñamaqtac aca coma' nache aca'aca coma' maiche ipataxani camaye.

²⁸Naua na'aqtaqa saq 'e'n ñataqta ique'emaqche't ca taaleguete naamaye, qataq ca huesotte' naqa'en naua la'aqtaqa taña'a naqa'en da huo'o ca nlaguiñi.

Proverbios 27

¹Saishet da 'ana'amaqteeta'aguet ca lña na'a'q, cha'aye sa 'auañaten ca huaigui qom nvi' camaye.

²Aua'aqta'a da ñaqa'a ca 'am ño'oxoren, cha'aye sañañamaxani da maiche 'año'oxoreetapeguela't.

³Na coma'pi qataq na lsoche namaye ñataqta qapa'atta, qalaxaye ñactec da qapa'atta da lalemataic ca qaica ca ñañanapec.

⁴Da nayeloxo ñataqta qauem qataq da nalemataic ishet da huo'o ca ilaxachigui, qalaxaye da nquiñaxanaqtaic qaica ca ishet da mpaxata'aguet.

⁵Qataq ñañamaqchiguiñi ca qaichoxotta nviraqtanaxac, saq 'ena'am da nauotaxanaqtaic maye saqaichoxot.

⁶Qataq ñactec da naigui da qaipi'iña'a ca auochaxaua maye deque'emaqtanax, qaq saq 'ena'am ca choche napigoxoi' ca ipa'agueetac.

⁷Ca comaraxaic qalaq ivira'a na te'esag lta'a lli'i da ño'otan, qaq ca iqouat qalaq ivira'a na chem 'eeta'am da ama naqa'en.

⁸Qataq 'eeta'am ca qoño da huañotegulec ca huaña cam qañoqta naña ca lpata'c, nachera da 'eetec ca shiñaxaua da coleetegulec ca huaña cam qañoqta naña ca lma'.

⁹Ca no'on coraxat qataq nchenaxanaxat ama na laita, ño'o't da machiguiñi naqa'en da nquiacteyaxac, qataq da no'on lqataxac ca auochaxaua huo'o da lamaic naqa'en da achalataxac.

¹⁰Saishet qome da 'aualat ca 'anauochaxaua, qataq ca nauochaxauapi ca 'arta'a. Qataq saishet qome da 'anqo'ona ca lma' ca 'arqaña qom huo'o ca qouaigui. Ñactec da no'on ca nhuoreua maye saqañapeque, qaq saq 'ena'am ca qañoqta nqaña.

¹¹'Anañanaxanaqcheno' 'am ñalcolec, yaqto' samachiguiñi, yaqto' añem ishet qome da sasateguet ca añem ipa'agueetac.

¹²Ca huo'o na ñañaten da ila'a ca lchec nache ivita'a, qaq ca qaica ca ñañanapec qalaq nache queta choche ivitta'a da nque'etaxangui ca qauem.

¹³Qataq ca nañaalec da isheeten aca lavigaxaiste ca sañauatton, qalaq 'auaconalo caua alogo da lpatanaqa 'anqa'en.

¹⁴Da qaŷa'alaxalec da qaiquin ca auochaxaua da ña qaŷa'aguet na na'a'q, nache damaye 'eeta'am da qainogoqchettac camaye.

¹⁵Qaq nache 'eetec nataqa'en aca 'alo maye loquixai, da 'eeta'am ana sanme llo'oxo da anactac na auot.

¹⁶Qataq da qanshetaique da qanllañi acamaye qalaq 'eeta'am da qanshetaique da qaŷa'axaneguet na la'at, huo'otaq da qaŷachalec na nhuaq lauel da qanshetaique da qanllañi na aceite.

¹⁷Da qaiqueuoc ca lcat qalaq qaira'a ca nqueuogaxanaxat lcat, qaq nache 'eetec ca ŷale da maiche ŷaŷamaxaañi da lataxac ca lŷa ŷale.

¹⁸Ca ntela'a aca higo lcheyec camaye chec qome ana ala acamaye, qataq ca ntela'a ca na'aco' camaye huo'o da ño'oxonnataguec.

¹⁹Qataq da 'eetec da qaŷalliguingui na 'etaxat, nache yo'oqtelec naqa'en da nasheguiŷaxac, qaq nache 'eetec da lashiguiŷaxac ca ŷale da yo'oqta naqa'en da lquiyaqteŷaxac.

²⁰Da nleuaxa qataq aca huachiqui saishet da huo'o ca loga't qataq nache 'eetec da lqopitaxanaqtaic ca ŷale saishet da imeuo,

²¹Na lcat oro qataq na plata qalaq norec na ichoxot da ŷoqta 'eesa, qaq ca ŷale qalaq ichoxot da lataxac da ño'oxonnataguec.

²²Ca qaica ca ŷaŷaanapec na'aictoxo' da 'eeta'am aca nañiguishe ala da ŷataqta qailaxachigui da qaisoigui, qalaxaye camaye saishet da qanqateeguesop da qaica ca ŷaŷaten.

²³ŷataqta 'auchemaxatta qome da lataxac ana 'arelo qaguetapi, qataq ŷataqta 'antela'a ne'ena 'ana'atetpi,

²⁴Cha'aye de'era nsallaxa saishet da tatec, qataq da lataxac ca nta'a saishet da nache queta.

²⁵Cha'aye da ivita da ñaxat na 'auaqpi, qataq darala ana lañaxataxi, qataq da qalaŷona't na 'auaqpi maye huaigui na aviaq,

²⁶nache na 'arelo qagueta llalec chegaqaigui na laue na 'ogoxotpi, qaq na 'arelo quetaq llalec qalaq chegaqaigui aca 'om da 'ausheenaxana ca 'ana'alhua,

²⁷nache ana'ana 'arelo quetaq ŷataqta qalota na lche' da yaqto' 'auque'etac 'am qataq na 'aŷa'alaqpi qataq 'enauac na 'aro'onataxanaxanecpi.

Proverbios 28

¹Ca qauemaic qalaq datauec na'aictaxa da saishet da qaicaatac, qaq na no'on da lataxac qalaq 'eeta'am na llon da qaica ca ndaqtaique.

²Da huo'o da loquixac ca qanayeutaña 'alhua, nache ño'ot da nquictauec na nataxala'pi, qalaxaye ca nataxala' maye huo'o na ña'ñaten da ilo'ogue camaye nache ña'ñamaqchiguiñi naqa'en da lataxac que'eca qanayeuta'a.

³Qaq ca qauemaic maye nhuo' na choxoraqpi, qalaq 'eeta'am na lta'araic auot da nlaxaañi na ala na nañiguishec.

⁴Qaq ca ca'ai da llec na napaxaguenataxanaxacpi camaye ño'oxoreetac qome na qauemaicpi, qaq ca ñalaxaguet na napaxaguenataxanaxacpi qalaq dataña'aguet namayepi.

⁵Na qauemaicpi qalaq saishet da ña'ñaten da llec ca ña'ñamaqchiguiñi lataxac, qaq na nmitaique Ñim Nataxala' qalaq ña'ñaten 'enauac namayepi.

⁶Na'aictotox' da choxoraq ca ñale qalaxaye huo'o da llo'oxoyec, qaq saq 'ena'am ca sallaxanec qalaxaye qauema naua lhuennataxaco.

⁷Ca ñalec ñaanataxanaxaic camaye ipacchiguiñi naua lqataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ca saiyotec ca quia'axaic qalaq ño'ot da lcoxo ca lta'a.

⁸Ca lapootasheguem da lsallaxa maye ñachegoxotaigui ana nsheetenaxanaqte, camaye lañootasheguem da lsallaxa da yaqto' talec qome ca nqouaguec na choxoraqpi.

⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna sa ñaconeguet da natamnaxac, ca sa ñalaxagueta naua lqataxaco Ñimaye.

¹⁰Ca ñauecta'a ca qauem nqa'aic ca no'on da lataxac, camaye tangui aca maiche lqoina, qalaxaye ca ñale nalochiguiñi da lataxac, camaye talec da no'on.

¹¹Ca sallaxanec ipi'itaxaatega da ñaanaxanaxaic, qalaxaye ca choxoraq qataq ñaanataxanaxaic, ishet da ña'ñaten camaye da 'eesa da ñaanaxanaxaic.

¹²Da ivita da dauegaxan na no'on da lataxac, nache qaño'ot ca lta'araic na'ashaxac, qaq da dauegaxan na qauem da lataxac, qalaq nqañoxxoñi na shiñaxauapi.

¹³Qaq ca ñoxotchiguiñi ca lasouaxashet qalaq saishet da no'on da llecñaxac, qaq ca ña'axatta qataq ñaxanec ca lasouaxashet, camaye ishet da qaichoxoren.

¹⁴Ñataqta machiguiñi ca shiñaxaua da huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala', qalaxaye ca qaramta da lquiyaqteñaxac qalaq taña'a da lachoxoyec.

¹⁵Eeta'am ca llon maye desoqtac, huo'otaq aca potai maye nqouaqato, ca qauemaic maye ilotague' na shiñaxauapi choxoraq.

¹⁶Ca nta'a qaica ca ña'ñaanapec camaye nquigaxattauec da huetaiya' naqa'en na shiñaxauapi, qaq ca saishet da mataxalaic qalaq logoraic da nachaalataxac.

¹⁷Ca dalaataxan, camaye saishet da vi'iiguget da naneltaatac choche ivitta'a aca huachiqui, nache qaica ca ishet da ñe'egueeta'a da ña'axaneguet.

¹⁸Ca ñale ño'oxoraic camaye ishet da nca'alec, qaq ca 'etaxaloxoic qalaq taña'a da lachoxoyec.

¹⁹Ca do'onataxaatapeguelec ca na'alhua, camaye ivira'a da chochaq huañi na aloq, qaq ca quetague' ca sa do'onataxan qalaq nda'a't da chochaq huañi da lachoxoyec.

²⁰Ca shiñaxaua maye npe'et camaye ivira'a da qaño'oxoreetac, qaq ca nda'a't da iñalata'a da lsallaxa, qalaq saishet da saqca ca nhuaxanaguec.

²¹Qataq sañañamaxaño da qalca'atagui na shiñaxauapi, cha'aye ivira'a catai' saq 'amaqtaq nallecolec ishet da qañoasoilec.

²²Ca nda'a't da iuennatega da nsallaxa, camaye sañañaten da naña'a da lachoxoyec.

²³Ca ishet da nlaxan ca lña camaye ivira'a da huo'o da nauoche, qaq saq 'ena'am ca choche no'onaxa't naua la'aqtaqa.

²⁴Ca decachiñot ca lta'a huo'otaq aca late'e, nache camaye 'eetega da qaica ca lasouaxashet. Qaq camaye nache nauochaxaua na laataxanaxaicipi.

²⁵Ca quetague' da lqopitaxanaqtaic camaye ño'otteua'a da loquixac, qaq ca pi'iña'a Ñim Nataxala' qalaq camaye nquictasheguem.

²⁶Qataq ca pe'etegaló naua maiche lhuennataxaco camaye qaica ca ñañoanapec, qaq ca ñañoamaqchiyiñi naua lañaanataxanaxaco qalaq huo'o da lca'alaxa.

²⁷Ca itauaatac na choxoraq camaye qaica ca iueetac, qaq ca saishet da itauan na choxoraq qalaq camaye qalota da nsheunaguec.

²⁸Da ivita da dauegaxan na qauemaicipi, nache na shiñaxauapi nqañoxooñi, qalaxaye da imeuo namayepi nache nachaño na no'on da lataxac.

Proverbios 29

¹Ca shiñaxaua maye sa ñaconeguet da qañoñamaxaño da lataxac, camaye qaica ca ishet da nca'alaxatec da nque'elaxatta da qailaxachigui.

²Da qañoatatalec na no'on da lataxac, nache machiguiñi na shiñaxauapi, qaq da qañoatatalec na qauem da lataxac, nache na shiñaxauapi huo'o da nque'eenaxac.

³Ca ñalec ñaanaxanaxaic ño'ot da machiguiñi ca lta'a, qaq ca nnaigaxaua aca quisheguetaxai qalaq choche ña'ashaxan ana alom.

⁴Ca nta'a maye ño'ot da nalochiguiñi lataxac, ño'ot da qaica ca iraxaatapigui' na netalec ca na'alhua, qaq ca ndotec da iñaxaataua'a da nsheetenaxanaxac qalaq tañañecra naqa'en na netalec que'eca 'alhua.

⁵Ca ñale maye choche no'onaxa't naua la'aqtaqa da detaqtacot ca nauochaxaua, camaye choche nqoviitac que'eca lña.

- ⁶Ca qauemaic qalaq que'emaxama naua maiche lqoinaxanaxaco, qaq ca ñale no'on da lataxac qalaq nda'a't da machiguiñi.
- ⁷Ca no'on da lataxac qalaq iuennata'a da huapegue' ca choxoraq, qaq ca qauemaic qalaq saishet da huo'o ca qochetega.
- ⁸Qaq na nogoqtanaxaicipi qalaq lliña't naqa'en na netaña ca huaqta'a't ñyecpi, qaq na ñaanaxanaxaicipi qalaq nmanaqche't naua nhuennataxac.
- ⁹Ca ñaanaxanaxaic da ncotañapegue' ca qaica ca ñañanapec, qalaq na'aictoxo' da dalemata huo'otaq dañalleguettac, qalaxaye qaica ca ñachegoxotaigui damaye.
- ¹⁰Na laataxanaxaicipi qataq qauemaicipi ñañemec nam nalochiguiñi da lataxac, qataq huotaque da ñalauat na no'on da lataxac.
- ¹¹Ca qaica ca ñañanapec sañañaten da nllañi da nnogoxonaxac, qaq ca ñaanaxanaxaic qalaq ñañaten da nllañi da nnogoxonaxac.
- ¹²Ca nta'a da ñalaxagueta naua natenataxanaxaco, nache 'enauac na lo'onataxanaxanecpi ño'ot na qauem.
- ¹³Ca choxoraq qataq ca sa dechxonataxan caamaye nache 'eeta'a't, cha'aye Ñim Nataxala' ñanema caamaye da huo'o da lmeenaxanaxa'c.
- ¹⁴Ca nta'a da ñañamaxatchiguiñi da lo'onataxanaxac da ilotague' na choxoraqpi, nache camaye nache 'eetai' da sa nlaguiñi da lo'onataxanaxac.
- ¹⁵Ca nalashenaxanaxat qataq da qanlaxanec ca shiñaxaua damaye chegaqaigui da nañaanec, qalaxaye ca ñalec maye saiuooneguet da qaitaxaño't, ño'ot da la'aloxo aca late'e.
- ¹⁶Na qauemaicipi da qalota nache ñataqta qalota da ñe'etaxaloxo, qalaxaye na no'on da lataxac ñauaachigui qom huañi namayepi.
- ¹⁷Anhuogaxa ca 'aña'alec yaqto' 'aulactapiguiñi, qataq ñataqta 'auamachiguiñi.
- ¹⁸Ca huaña da qaica ca nauanaqchec saqcha'a, nache qaica ca nañamqa', qalaxaye machiguiñi na shiñaxauapi maye ñalaxagueta naua nqataxac.
- ¹⁹Saishet da ndotec da qañauota'aisalo naua na'aqtaqa da qanlaxanec da lataxac ca nlatac, cha'aye camaye ñañaten damaye, qalaxaye saishet da ñalaq.
- ²⁰Qaq ñoqta ñactec da ishet da qanaquita'a ca qaica ca ñañanapec, cha'aye camaye saq 'ena'am ca sa ilo'oguelo naua la'aqtaqa da detaqa.
- ²¹Ca 'aco' da saishet da nhuogaxa ca l-latac da ñaq nogotolec, nache huo'o ca na'a'q qaq choche ntogottague' camaye.
- ²²Ca sa qañaloxonguit da lalemataic ño'ot da loquixac, qataq ca sancherapec camaye qalota na lsomaxac.

²³Da ño'oxonnaxac ca ñale nachera da qaica ca la'amaqchec naqa'en, qaq ca sa na'amqaanaxaic qalaq huo'o da la'amaqchec qanqa'en.

²⁴Ca huaqtapeeguet ca cachaxaic camaye maiche na'aqchettapeguela't, cha'aye na'aictaxa da hua'aqtega da nsheunaguec qalaxaye sa da'aqtaxan.

²⁵Da qañe'etega na ñalleppi damaye nachera da icoñerai' ca shiñaxaua, qalaxaye ca pi'iña'a Ñim Nataxala' camaye ñataqta qanpaxattalec.

²⁶Qalota na nmitta'ai da lqouagaxanaqtaic ca nta'a, qalaxaye nacheñita Ñim Nataxala' maye ñan ca nalochiguiñi lataxac.

²⁷Na ñalleppi maye no'on da lataxac saisheteguet na qauemaicpi, qataq na qauemaicpi nataqa'en saisheteguet na no'on da lataxac.

Proverbios 30

¹Naua la'aqtaqa so Agur, som llalec so Jaqué, maye lma' ye Masá. Qaq 'era da la'aqtaxanaxac so Agur maye ña'axatem so Itiel qataq so Ucal, 'eeta':

²Añem ñataqta 'eesa da qaica ca sañaten da salectaigui na shiñaxauapi, saishet da añem hueto'ot ca lañaanataxanaxac na shiñaxauapi.

³Saishet co'ollaxa da ñapaxaguena da llec na nañaanecpi, qataq saishet da sañaten da lauatonaxanaxac Ñim ñataqta qui'itta da lataxac.

⁴¿Negue'tom ca ishet co'ollaxa da tasheguema na piguem qataq ñe'eguelaxañi? Qataq ¿negue'tom ca ishet da nllañi na la'at da ñauota'a na lhuaq? Qataq ¿negue'tom ca ishet da ñauo'o ca lpataxaalec na 'etaxat aso auaxai? Qataq ¿negue'tom co'ollaxa ca ño'o't naua loga'te ana 'alhua? Qataq ¿negue'tom ca ñañaten ca le'enaxat Ñimaye qataq ca le'enaxat ca llalec?

⁵Ñim Nataxala' ñataqta mpaxattalec ca pi'iña'a Ñimaye, qataq 'enauac na la'aqtacpi ñataqta ño'ot da qaña'amaqten.

⁶Saishet qome da huo'o ca 'anquigaxatapeguec na la'aqtacpi Ñimaye, ten qom 'am iviraxato'ot nache 'eeta'am naqa'en da 'am tenataxanaxaic.

⁷Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna dos naua señaxaneua'alo da añem 'aña'anema, saishet da añem 'aullapeguema nagui da ñaq saxanaxa da seleu naamaye:

⁸Ña qañoqteuga qome 'anqa'en da sheeta, na saq 'en lataxac qataq na natenataxanaxac, qataq saishet da añem sallaxanec 'anqa'en, qataq saishet da ñoqta añem choxoraq 'anqa'en, nacherato' da añem 'aña'anem qome ca anoq maye ñoqta seuen ye na'a'q,

⁹cha'aye saiuena'a da ñaguec ca anoq nache ishet da 'am seqoleguet, nache sheeta': «¿Negue't que'eca Nataxala'?» huo'otaq da ñapac saq 'amaqtaq ca anoq nache ishet da secache, huaña nache qaica ca 'enec ñaqa'en da 'are'enaxat 'am Ñatamnaxala'.

- ¹⁰Saishet da qauem ca 'ara'aqtac da 'autaxaŷa ca nlatac da 'auatato'ot ca na'aco', cha'aye camaye ishet da 'am ŷasaxalec ca qauem la'aqtac, nache 'anque'etaxaachigui ca naigui cam qauem la'aqtac.
- ¹¹Huo'o nam sa ichoxonnai' da detaxaŷa ca lta'a, qataq saq ŷanem ca nqouagaxa aca late'e.
- ¹²Qataq huo'o na ipi'itaxaatega da qui'itta da lataxac, qalaxaye saishet da iŷouec na ishepaxanaqchet da lataxac.
- ¹³Qataq huo'o na ipi'itaxaatega da huo'o naq 'enec, nache ŷataqta na'amaqten da ilota'a ca lŷa.
- ¹⁴Qataq huo'o na 'eeta'am naqa'en na ŷeelonec naua lhue, qataq 'eeta'am naqa'en na ŷeelonec naua lanogoshel, da yaqto' nmatchiguiñi da chec na shiŷaxauapi choxoraq, qataq na qaica ca ye maye huetalec ana 'alhua.
- ¹⁵Na pit, dos naua llalel, qaq naamaye ndotec da lŷaxanaxa'c, 'eeta': «'Achet, 'achot.» Huo'oi naua tres qataq huo'o so lŷa nache ivi' cuatro, maye saishet da nme da lŷaxanaxa'c:
- ¹⁶Añim huachiqui, qataq ana 'alo maye sa deco'o, qataq na 'alhua maye sa nlaxagui na 'etaxat, qataq na norec maye ŷauapec na lalonaxat.
- ¹⁷Qaq ca ŷe'enai' ca lta'a da iloto'ot, qataq saŷalaxaguet aca late'e da mashe ŷa'axaino'ole, camaye 'itchiguiñi da na teguesan che'c naua la'ai'te, qataq na vi'ic ŷauta camaye da ileu.
- ¹⁸Qataq huo'oi naua tres qataq huo'o so lŷa, nache ivi' cuatro naua ŷo'o't da ŷa'aalaxa qataq saishet da sevi' da saŷate'n ca lataxa'c:
- ¹⁹So llec da laŷoxoc na vi'ic da hueto'ot na piguem, so llec na na'araxanaq da hualeguelec ana coma', so llec ana notaxaqui da quetalec ana auaxai, qataq so llec na ŷale da ca'attague' aca 'alo.
- ²⁰Aca 'alo maye ncachetague' ca sa lhua, 'eeta' da lataxac: deque'e, qataq iŷogui na alap, ime, nache 'eeta': «Aŷem qaica ca so'ot saŷaŷamaxaŷi.»
- ²¹Qataq huo'oi naua tres maye ŷacholaxa'n ana 'alhua, qataq huo'o so lŷa nache ivi' cuatro, som ŷapactec da sa qanalo'oguet:
- ²²Ca nlatac maye ivitta'a da nta'a, qataq ca qaica ca ŷaŷaanapec maye chochaq huañi na aloq,
- ²³qataq aca 'alo no'otana qalaq ŷanata ca lhua, qataq aca nlata maye ipa'axanauec aca na'acoro.
- ²⁴Huo'oi nauatai' cuatro shiguiŷacolqa maye ŷoqta qapio'olqa huetralec ana 'alhua, maye napacaleguete da laŷaanec na ŷaanaxanaxaicpi:

- ²⁵Nam qaguesaqpiolec maye qaica ca yo'oqchigui la'añaxac, qalaxaye ñaqataxanai' na aloq da ivita ye cotap,
- ²⁶ana soxona maye salamai' qataq qaica ca la'añaxac, qalaxaye ishet da ño'ot na lauacpi da naigui naqa'en ana coma',
- ²⁷qataq ana shiiquioxoipi maye qaica ca lta'a, qalaxaye da jec nache ñataqta inoicchiguiñi,
- ²⁸qataq na malaxaic maye nalotaigui na nhuaq da qañaconeua'a, qalaxaye ishet da netaigui ca lma' ca nta'a.
- ²⁹Qataq huo'oi naua tres shiguiña'c maye ñataqta nya'n da queuotapigui'salo qataq huo'o so lña nache ivi' cuatro:
- ³⁰Nam llon maye ñataqta 'añaxaic da ñalectaigui na lañepi shiguiñacpi, qataq saishet da huo'o ca dataueeguesop,
- ³¹qataq na polalo, quetaq lhuaaic, qataq ca nta'a maye hua'auta'ague da llec na nalleppi.
- ³²Da huo'otaq qoneta'am ca qaica ca ñañanapec da 'ana'amaqten, qataq da huo'otaq huotaque da 'auo'ot ca qauem, nache ñataqta 'auennataxaata qome,
- ³³cha'aye da ñaguec da qanvittagui na huaca lche' nache ishet da isaxa't, qataq ca na'axannec da nqashen nache ntogues na lmic, qataq ca inogoqchettac ca lña nache ivitta'a da nhuaxan.

Proverbios 31

Na la'aqtacpi so Lemuel

- ¹Na la'aqtacpi so nta'a Lemuel maye lma' ye Masah, nam na'aqtaxanaxacpi maye ñapaxaguenec co'ollaxa aso late'e, 'eeta':
- ²Am ñalcolec maye añem 'auachegoxoigui co'ollaxa, 'am ñashelaxanaxat co'ollaq señaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ¿negue'tom ca lña ña'aqtac da 'am sanem? Nacherata da 'eeta':
- ³Saishet da 'aumatalec da 'ara'añaxac na 'alpi, ten huo'o na nta'alpi na mashe daqat ñasouaxat anamayepi.
- ⁴Qataq da lña, 'am Lemuel, sa ñañamaxañi da na nta'alpi qataq na nataxala'pi da ñyomtapigui na lataxa qataq na ñactec da lchemaxa namaye,
- ⁵cha'aye da ñyomtac nache ishet da icoua'ai na nqataxacpi, qataq qaica ca ñanaigui ca 'eetapegues na choxoraqpi.
- ⁶Aua'axaña'a qome na lataxa qataq na ñactec da lchemaxa namaye, nda'a't da 'aña'anem da ñyomgui ca qaica ca la'añaxac qataq ca daquicota,

⁷yaqto' da n̄yom nache icoua'ai da lachoxoyec, qataq saishet da ntoonec da nque'eenaxac.

⁸Anlamaxaren qome da 'autaqlac na sa qana'axaŷaxana da detaqa, qataq 'aueelec qome nam qaica ca iueelec.

⁹Anlamaxaren da 'autaqa, 'auo'ot ca nalochiguiñi lataxac, ŷataqta 'aueelec na choxoraq qataq na huo'o da lhuenaxanaxa.

Ño'oxonnataquec aca 'alo maye no'on da lataxac

¹⁰Aca no'on 'alo ŷataqta huo'o da lqalaic da qaŷanata, acamaye napacalec da lashiichiŷaxac na ŷataqta no'on coma'.

¹¹Ca lhua ŷataqta imatalec da lpi'iŷaxac acamaye, qataq saishet da decachetac da yaqto' huo'o aca laueque.

¹²ŷataqta machiguiñi naqa'en da lavilŷaxac ca lhua 'enauaque naua na'axa'te da nachaalataxac.

¹³Jec da nmitaique na qagueta laue qataq na lino, qataq ŷataqta nasapatta da ŷo'ottac na lqaleenec.

¹⁴Qaq 'eeta'am ana notaxaqui da qanayeguelec na 'etaxat maye laŷe' na nmenecpi, maye qaŷoqtegue ca ŷachegoxota'ague na lla'ac nallec.

¹⁵Da yaqta'a da yo'oxoñi nache ñisheguem, nache iquia'axan na llalaqpi qataq ana llaqtapi.

¹⁶Imeten ca 'alhua maye qaimeetac nache desheenaxana, nache aña laueque do'onataxana da ŷaaña ana uva.

¹⁷ŷataqta huo'o da na'añaxataxac, qataq da lquesaxanaxa da do'onataxaatac.

¹⁸Qataq ilo'ogue da lo'onataxanaxac da yaqto' qaica cara, qataq ivira'a ye pe da saishet da 'omtalec.

¹⁹Huota'a na lhua'q da nasqta'a ana lqaleenaxanaqte qaq na lŷa lhuaq qalaq deqalenaxaatac naqa'en.

²⁰Itauaatac nataqa'en na choxoraqpi, qataq iviraxatauga na deuenaxaatacpi.

²¹Saishet da leetapigui lauel da nvi' ana aloñi, cha'aye 'enauac na llalaqpi dapaqchigui na logoxot.

²²Na lapo'pi qalaq maiche lo'onatac, na no'otaxat qalaq ndotec na no'on tocalec da lo'oxoŷaxac qataq na no'on lino.

²³Qaq so lhua ŷataqta qaŷauattoota cam hueta'a huaqta'a't nŷecpi, qataq ŷataqta nalaigui na 'amaqtaqaicpi ca qanayeuta'a 'alhua.

²⁴Maiche ŷo'ottac na nogoxotpi qataq na saataxaquipi, ime, nache imenot na nmenaxaicpi.

²⁵Qataq ŷataqta ŷaatañi da la'añaxac qataq huo'o da 'enec qanqa'en, qataq saq leetapigui lauel naqa'en cam huaigui ca lŷa na'a'q.

²⁶Qataq ŷaanaxanaxaiqa naua la'aqtaqa da detaqa, qataq huo'o da lsoxoyec da dapaxaguenataxaatac.

²⁷ŷataqta ilotegue da llecŷaxac ca lma', qataq sa ŷe'egueeta'a da chec ca saq chegaqaigui da la'añaxac.

²⁸Qaq da ñisheguem na llalaqpi nache ŷo'oxoreetac qataq ca lhua ŷo'oxoreetac acamaye, 'eeta':

²⁹«Qalota ana no'on 'alo, qalaxaye 'am, 'anapacalec 'enauac anamayepi.»

³⁰Da nqopitaxanaqtaic, damaye choche dayenaxan, qataq da nyacŷaxac qaica ca naigui, qalaxaye aca 'alo maye huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala', acamaye ŷataqta 'itchiguiñi da qaŷo'oxoren.

³¹¡Qaq acamaye qaŷo'oxoren qome da qaŷalectaigui na ŷotta'a't shiŷaxauapi!
¡Qataq qaŷa'axatec 'enauac na no'on ŷo'otpi!

Eclesiastés

Eclesiastés 1

'Enauac nam huo'o qaica ca naigui

¹'Enaua naua la'aqtaqa so 'aqtanaxaiaic, maye llalec so David, maye nta'a co'ollaxa ye Jerusalén.

²¡Qaica ca naigui, qaica ca naigui 'enapec som 'aqtanaxaiaic! ¡'Enauac nam huo'o qaica ca naigui!

³¿Negue't ca laueguec ca ñale da ñaguec da lo'onataxanaxac da netalec ana 'alhua?

⁴Huo'o na ñiguiñi, qataq huo'o na ileu, qalaxaye ana 'alhua saishet da nquic da lataxac.

⁵Nnoxosheguem añi nala', qataq inoxooñi añi nala', ime, nache sa nañaloxon da ñe'eguelaxa yem chegoqchiguiña, da yaqto' qaltaq nnoxosheguem.

⁶Na la'at nashiiyesheguem, taigue da taguiñi, ime qaltaq ncolliñi, nache ñe'eguelaxague da sheu'. ¡Qaq nache queta, saishet da vi'iiguet! ¡Jec, ime qaltaq ñe'eguelaq!

⁷Na talapi 'enauac da tañauga aso auaxai, qalaxaye aso auaxai saishet da nlaxagui, na 'etaxat ñe'eguelaq taña ye chegoqchiguiña, nache ñe'eguelaqtegue so maiche llec.

⁸Qaica ca nalaua'a da ishet da ña'axategue, nam chochaqna maye ishet da qanasamiisop. Qaica ca ilota'a huo'otaq da hua'aqtega nache ishet da machiguiñi.

⁹Nam huo'o co'ollaxa namayepi ñe'eguelaxalec da yo'oq, qataq 'enauac nam qaño'otpi co'ollaxa qaltaq qaño'eguelaxalec da qaño'ot. ¡Nache qaica cam dalaxaiaic ana'ana 'alhua!

¹⁰Qaq saqoue da huo'o ca 'eeta': «¡Aja', de'era nachera dam ñoqta dalaxaiaic!» Qalaxaye damaye nache 'eetai' da huo'o co'ollaq saxanaqcaua qomi'.

¹¹Som hua'auñipi somayepi mashe qaicoua'ai, qaq nataqa'en qaicoua'ai qome nam dalaxaiaicpi qataq cam ñaq taña'a da yo'oq.

Nam nauane'pi co'ollaxa so 'aqtanaxaiaic

¹²Añem 'aqtanaxaiaic, añem Ita'a co'ollaxa na Israel le'ecpi yem Jerusalén,

¹³nache añem ñataqta ñañaneguet co'ollaxa da ñimittac qataq ñañaanaxanaqchen da ñapaxagueetega 'enauac nam qaño'ottacpi ana'ana 'alhua. ¡Qaq sela'a da ñataqta qapa'atta nam no'onatacpi maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñasaxalec nam shiñaxauapi, da yaqto' nachena nam huetague' da ño'ottac!

¹⁴Qaq aŷem ishet da saŷaten da 'enauac nam qaŷo'ottacpi ana'ana 'alhua ŷataqta qaica ca naigui, 'eeta'am da 'eetec da huotaique da qanllaŷi na la'at.

¹⁵¡Cam namaxagui saishet da qanlaxanec, qataq saishet da qanaloqteneuo cam qaica!

¹⁶Huaña nache seuennataxaatac nache, sheeta': «Nagui aŷem huo'o da ŷa'amaqchec, qataq nquictasheguem da ŷaŷaanec, ñapacalec 'enauac som hua'au nta'alpi co'ollaxa na Jerusalén, aŷi iquiyaqte ŷaconeguet da lta'araic naŷaanec qataq da nauattonaxanaxac.»

¹⁷Qaq aŷem ŷataqta iuennataxac da ñimitaique da yaqto' saŷaten da naŷaanec, qataq da saŷateeta nataqa'en dam 'oopashec, qataq da 'eetec da qaica ca naŷaanataxanaxac. Qaq nataqa'en saŷaten damaye da 'eeta'am da huotaique da qanllaŷi na la'at,

¹⁸cha'aye da ŷaguec da naŷaanec, nache ŷaguec da que'eenaxac, qaq ca nquictauec da laŷaanec qalaq nquictauec da nqui'ic.

Eclesiastés 2

¹Qaq huaña nache aŷem seuennataxaatac nache, sheeta': «Nagui she'eguen da so'ot nam na'ashaxacpi yaqto' sootaigui da no'on achaaalataxac.» ¡Qalaxaye nataqa'en damaye qaica ca naigui!

²Huaña nache saŷaten dam naŷalliguiyec da chochaq 'oopashec, qataq dam na'ashaxac ŷataqta qaica ca naigui.

³Qataq so'ogoxona da ñetoonaxac qataq da ŷaŷaanec da she'eguen da lamaicŷaxac na lataxa, qataq ŷataqta ñañaneguet namaye da yaqto' saŷaten da nachera dam ŷaŷamaqchiguiŷi da ŷo'ottac ca ŷale da ñaq huo'o da nachaalataxac da netalec ana 'alhua.

⁴Qataq so'ot co'ollaxa na lta'araic no'onatacpi, qataq ño'oxoosheguem so lta'araic ima', qataq huo'o so ŷalamaxat ŷanaxanqa' uva lma'pi.

⁵Qataq so'o't soua ŷalamaqa'ate ŷanaxanqa'ate, nache saaleguete soomaye ana ŷotta'a't qo'oipaqqi maye huo'o ana ala.

⁶Qataq so'ot aso late'eraic laŷe' na 'etaxat da yaqto' secottalec asom qo'oipaqqi maye ñaxattalec somaye,

⁷qataq sesheenaxana so ilatacpi qataq aso ilatapi, qataq huo'o nataqa'en so ilatacpi lañoqo' ye ima', qataq nataqa'en nquictauec aso ilo huacapi qataq aso qaguetapi, nache ñapacalec som hua'au nta'alpi ye Jerusalén.

⁸Qataq ŷataqta qalota so ŷapoñiguishet na lcat plata qataq na oro, nsallaxa maye lalamaxat co'ollaxa som laŷepi nta'alpi maye hueta'alo naua lŷa't 'aleu'. Qataq huo'o so ŷo'onaxanaxanecpi, qataq aso ŷo'onaxanaxanapi, qataq ñauane' 'enauac nam ŷo'ot da lamaicŷaxac cam shiŷaxaua, qataq ŷataqta qalota aso ihuapi.

⁹Aÿem sevira'a da ÿataqta aÿem 'amaqtaqaic, qataq qalota som ÿogoxoshetpi, ñapacalec som hua'au nta'alpi ye Jerusalén, qaq nataqa'en dam naÿaanec saishet da aÿem ca'ai.

¹⁰Qaq saÿauano' da saq so'ot nam ñeqopittegapi, qataq qaica ca na'ashaxac ca saq so'ot. Qaq ÿo'ot da lamaicÿaxac da iquiyaqteÿaxac 'enauac nam so'otpi co'ollaxa, qaq de'era ÿamaicÿaxac, nachera dam ñesheetenaguec.

¹¹Qaq ime, nache semeteetac 'enauac nam ÿo'onatacpi, qataq nam huo'o da lqalaic co'ollaq so'ottac, nache sela'a da 'enauac namayepi da qaica ca naigui, 'eeta'am da 'eetec da huotaique da qanllañi na la'at, qataq qaica ca qaÿachegoxotaigui damaye, ana'ana 'alhua.

¹²Qaq ime, nache qaltaq seuennataxaalec dam naÿaanec, qataq dam 'oopashec qataq da qaica ca qaÿaÿaanapec, qaq ¿negue't cam ishet da ÿo'ot cam dalaxaic nta'a maye aÿem nca'atalec qome? Ye nam huo'o mashe nache 'eetai' da qaÿo'ot co'ollaxa.

¹³Qaq huaña, nache sela'a da ÿataqta huo'o da qaÿachegoxotaigui da naÿaanec, qaq saq 'ena'am da qaica ca qaÿaÿaanapec, 'eeta'am nam yo'oqchiguiñi da huo'o na qaÿachegoxotaigui, qaq saq 'ena'am na napalaxa.

¹⁴Cam ÿaanaxanaxaic ÿataqta nlotauec, qaq ca qaica ca ÿaÿaanapec qalaq quetaigui na napalaxa. Qalaxaye nataqa'en saÿaten da 'enauac da 'oonolec ye iuatta'aguet laloqo'.

¹⁵Qaq huaña, nache sheeta': «Dam taÿa'aguet cam qaica ca ÿaÿaanapec, nataqa'en aÿem saÿa'aguet, qaq ÿoqo'oye ÿataqta qaica ca naigui dam qalota ÿaÿaanec. ¡Qaq ivira'a damaye da ÿataqta qaica ca naigui!

¹⁶Cha'aye qaica ca ishet da qaltaq iuennatega cam ÿaanaxanaxaic, qataq cam qaica ca ÿaÿaanapec, cha'aye da mashe qaÿoqteguelo naua vi'ie, nache 'enauaque da qaicoua'aisalo, cha'aye cam ÿaanaxanaxaic, qataq cam qaica ca ÿaÿaanapec 'eeta'a't da ileu'.»

¹⁷Qaq huaña nache sevira'a da saÿemec da ñachaalataxac, cha'aye 'enauac nam qaÿo'otpi ana'ana 'alhua da aÿem dataÿa'aguet. Qaq ÿataqta 'eesa da qaica ca naigui, 'eeta'am da 'eetec da huotaique da qanllañi na la'at.

¹⁸Qataq sevira'a nataqa'en da saÿemec 'enauac nam ÿo'onatacpi co'ollaxa ana'ana 'alhua, cha'aye saÿaten da 'enauac namayepi talec cam aÿem nca'atalec qome.

¹⁹Qaq huo'o dam ÿataqta 'eesa, da camaye na'aictaxa da ÿaanaxanaxaic huo'otaq da qaica ca laÿaanataxanaxac, qalaxaye camaye ÿauo'o lalamaxat qome, 'enauac nam ÿataqta lta'araic da ÿo'onataxanaxac co'ollaq so'ottac, qataq so'ogoxona da ÿaÿaanec da yaqto' ishet da aÿem hueto'ot namayepi ana'ana 'alhua. ¡Qaq damaye nataqa'en ÿataqta qaica ca naigui!

²⁰Qaq co'ollaq sela'a nam so'otpi ana'ana 'alhua, nache huo'o da ñetogotaxac souaxat da ñataqta lta'araic da ño'onataxanaxac co'ollaxa,

²¹cha'aye huo'o na do'ogoxona da nañaanec, qataq da nauattonaxanaxac, qataq nam nauane'pi dam lo'onataxanaxac, da yaqto' talec 'enauac cam sa do'onataxan co'ollaxa. ¡Qaq damaye nataqa'en ñataqta qaica ca naigui, qataq ñataqta sañamamaxañi!

²²Qaq, ¿negue'tom cam ñachegoxotaigui cam shiñaxaua da ñaguec da lo'onataxanaxac, qataq da ñaguec da lhuogoxo da netalec ana'ana 'alhua?

²³Cha'aye 'enauac dam nachaalataxac da nlaqchigui da nqui'ic, qataq sañalemamaxat da lo'onataxanaxac, ivira'a ye pe da qaica ca nmataqa' da lhuennataxac. ¡Qaq damaye nataqa'en qaica ca naigui!

²⁴Qaq dam ñañamaqchiguiñi maye ishet da ño'ot cam ñale, damaye, 'eeta': deque'etac, qataq ñyomtac, qataq nque'etaxaachigui da alañaxac da lo'onataxanaxac, cha'aye selalec da nataqa'en damaye, chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁵Cha'aye, ¿negue'to' ca ishet da deque'etac, huo'otaq da ntootapigui', da saishet da nacheñi Ñimaye?

²⁶Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñanem da lañaanec, qataq da lauatonaxanaxac, qataq da lamaicñaxac cam taalec da ñañamaxareeta Ñimaye, qalaxaye cam 'etaxaloxoic, qalaq ñanem da lo'onataxanaxac da lapootac qataq nquictasheguem da lsallaxa, da yaqto' ime, nache ñanem cam taalec da ñañamaxareeta Ñimaye. ¡Qaq damaye nataqa'en qaica ca naigui, 'eeta'am da 'eetec da huotaque da qanllañi na la'at!

Eclesiastés 3

'Enauac nam huo'o, huo'o ye laloqo'

¹'Enauac nam huetalec ana 'alhua, huo'o ye laloqo', huo'o ye laloqo' da yo'oq 'enauac namayepi:

²Huo'o ye laloqo' da huo'o na ñiguiñi, qataq huo'o ye laloqo' da huo'o na ileu. Huo'o ye laloqo' da qoñaañi na nañiguishec, qataq huo'o ye laloqo' da qanqat na ala na nañiguishec.

³Huo'o ye laloqo' da huo'o na qañalauat, qataq huo'o ye laloqo' da huo'o na qanataren. Huo'o ye laloqo' da huo'o na qailaxachigui, qataq huo'o ye laloqo' da huo'o na qano'oxoosheguem.

⁴Huo'o ye laloqo' da huo'o da noinaxac qataq huo'o ye laloqo' da huo'o da nañalliguiyec. Huo'o ye laloqo' da huo'o da nasouaxac, qataq huo'o ye laloqo' da huo'o da tonaxac.

⁵Huo'o ye laloqo' da qailagaxat na coma'pi, qataq huo'o ye laloqo' da qalapona't namayepi. Huo'o ye laloqo' da huo'o da nqapalaxac, qataq huo'o ye laloqo' da qaica da nqapalaxac.

⁶Huo'o ye laloqo' da huo'o da nmitaxanaxac qataq huo'o ye laloqo' da qoŷaxaañi damaye. Huo'o ye laloqo' da naŷamaqtanaxac, qataq huo'o ye laloqo' da qaŷasaxauec na naŷamaqtac.

⁷Huo'o ye laloqo' da huo'o na qaicolaxattac, qataq huo'o ye laloqo' da qantet namaye, huo'o ye laloqo' da ñe'emaxat ca shiŷaxaua, qataq huo'o ye laloqo' da detaqa ca shiŷaxaua.

⁸Huo'o ye laloqo' da nauotaxanaqtaic, qataq huo'o ye laloqo' da nquiŷaxanaqtaic. Huo'o ye laloqo' da alaataxac, qataq huo'o ye laloqo' da nlagaxayec.

⁹¿Negue't cam ŷachegoxotaigui cam shiŷaxaua da ŷaguec da lo'onataxanaxac?

¹⁰Qaq aŷem sela'a nam qapa'atta no'onatacpi maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷanem co'ollaxa nam shiŷaxauapi da yaqto' ŷo'ottac.

¹¹Ñimaye co'ollaŷ ŷo'ot namayepi, nache 'enauac da 'onaxaic naqa'en, qataq ŷachaigui ye lhuennataxa ca shiŷaxaua da ŷaŷaten nam chochaq tatec, na'aictoxo' da ca shiŷaxaua saivi' da ŷaŷaten nam ŷo'otpi co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq cam ñaq taŷa'a da ŷo'ot.

¹²Qaq huaña nache aŷem saŷaten da qaica ca lŷa no'on maye ishet da ŷo'ot ca shiŷaxaua, nacherata da matapiguiñi, qataq ŷo'ot cam no'on da ñaq huo'o da nachaalataxac,

¹³qataq nataqa'en lachetaqtanaxaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da ca shiŷaxaua deque'etac, nŷomtac qataq matapiguiñi, souaxat da na'achecŷaxac maye chegaqagui dam lo'onataxanaxac.

¹⁴Qataq nataqa'en saŷaten da 'enauac nam ŷo'otpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi chochaq tatec. Qaica ca ishet da qaiqotteneuo, qataq qaica ca ishet da qanqat namayepi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache lataxac naqa'en, yaqto' nam shiŷaxauapi huo'o naq 'enec naqa'en Ñimaye.

¹⁵Nam huo'o nagui, qalaq nache 'eetai' da huo'o co'ollaxa, qataq cam taŷa'a da huo'o qome, qalaq mashe huo'o. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷo'ot da na mashe ŷoxogue co'ollaxa, qaltaq ŷe'eguelaxa da huo'o.

Da saŷaŷamaxañi lataxac da achaalataxac

¹⁶Qataq nataqa'en sela'a da ana'ana 'alhua huo'o da ncachaxac, qataq ye hueta'a taxa dam ŷaŷamaqchiguiñi, qataq da nalochiguiñi lataxac, qalaq hueta'a da qauem.

¹⁷Qaq ñoqo'oye aýem shenapec da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nmit qome ca ñale maye no'on da lataxac, qataq ca 'etaxaloxoic, cha'aye huo'o ye laloqo' 'enauac nam yo'oq qataq nam qaño'otpi.

¹⁸Qaq nataqa'en seuennataxaateguelec da lataxac nam shiñaxauapi, nache shenapec da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñe'eguen nam ñalleppi, da yaqto' namayepi ishet da ntouen, nache ila'a da 'eeta'am na shiguiñacpi.

¹⁹Qaq ñoqta 'eesa da na shiñaxauapi, qataq na shiguiñacpi, nache 'eeta'a't dam llecñaxac: 'enauac da taña'a da ileu, qataq naua la'a'che nache 'eeta'a't. Qaq ñoqo'oye ca shiñaxaua saishet da napacalec da lataxac ca shiguiñac, qaq damaye ñataqta qaica ca naigui,

²⁰qataq 'enauac da 'oonolec yem taña'a, cha'aye co'ollaq qaño'ot namayepi, nache qañachegoxotaigui na 'alhua, qaq 'enauac da ñe'eguelaqtoigui qome ana 'alhua.

²¹Qaq ñnegue't cam ishet da ñataqta 'eesa naqa'en, da so saqcha'a lca'alaxa ca shiñaxaua taigue da piguem, qaq so saqcha'a lca'alaxa ca shiguiñac, qalaq taigui na ñataqta pa'aguiñi ana 'alhua?

²²Qaq aýem sela'a da qaica ca lña no'on da ño'ot ca shiñaxaua, nacherata da ntootapeguec dam lo'onataxanaxac, cha'aye nachera dam nsheetenaguec, cha'aye qaica ca ishet da qaltaq ñe'eguelaxat da yaqto' imeten nam dalaxaicpi maye taña'a da huo'o, qom mashe ime da ileu camaye.

Eclesiastés 4

¹Qaq ime, nache qaltaq semeteetac da saqaiyacnapec na shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua, nache selota'a nam saqaiyaqnapecpi da ñyeetac qalaq qaica ca ishet da ña'añaqchet namayepi, nam saiyacnapec namayepi qalaq ñataqta sairen, qalaxaye qaica ca chochaq ña'añaqchet namayepi.

²Qaq ñoqo'oye aýem sela'a da ñataqta machiguiñi nam mashe ileupi, qaq saq 'ena'am nam ñaq nca'altauecpi.

³Qalaxaye sela'a da nam ñataqta machiguiñi, nachena nam saxanaxa da ñeguiñi, cha'aye namayepi saxanaxa da ilogui nam qauemsat, maye qaño'ottac ana'ana 'alhua.

⁴Qaq nataqa'en sela'a da 'enauac nam no'onatacpi maye ñataqta ñañamaqchiguiñi, qataq ño'ot da ño'oxonnataguec ca shiñaxaua, namaye ño'ot da nquiñata'a't caua shiñaxau'. Qaq nataqa'en damaye qaica ca naigui, 'eeta'am da 'eetec da huotaique qanllañi na la'at.

⁵Qaq nam shiñaxauapi 'eeta': «cam qaica ca ñañaanapec nsoqtrauo naua lhua'q, qaq ñoqo'oye camaye taña'a da ilem na lqouaxa»,

⁶qalaxaye aŷem shenapec: «na'aictoxo' da sa qaŷalec catai' mataxaqui, qaq saq 'ena'am da ŷaguec da no'onataxanaxac, cha'aye damaye 'eeta'am da huotaique qanllaŷi na la'at.»

⁷Qaq ime, qaltaq samata'ague da lŷa laŷe, nache sela'a da lŷa, maye qaica ca naigui huetalec ana 'alhua:

⁸ca ŷale 'oonolec, qaica ca nauochaxaua, qataq qaica ca llalaqpi qataq ca lqaŷañecpi, sanauane' da cara'acolec da nmatec, qataq saŷauano' da naloqten da huo'otaq ŷapacauec da lsallaxa, qataq saishet da nnatteguela't: «¿Negue't cam talec qome nam chegaqaigui dam ŷo'onataxanaxac? Qataq ¿ta'ainco' da sa sasheneguet da ñachaalataxac dam namaicŷaxac?» Damaye nataqa'en qaica ca naigui, qataq qapa'atta no'onataxanaxac.

⁹Qaq ŷactec da 'onaxaic da dos caua ntaueetega't shiŷaxau', cha'aye ishet da lta'araic cam ŷachegoxotraigui dam lo'onataxanaxa'c.

¹⁰Cha'aye da huaŷi ca 'oonolec caamaye, nache ca lŷa ishet da ŷanaxanaxaasheguem. ¡Qalaxaye choxoraxaso' cam 'oonolec, cha'aye da huaŷi nache qaica ca ŷanaxanaxaasheguem!

¹¹Qataq nataqa'en da dos caua nauataña't, nache caamaye dapaxaŷa'a't, qalaxaye cam 'oonolec, qalaq ca ¿'eeteco' da ishet da dapaqa?

¹²Qataq ca 'oonolec ishet da saqalaq da qanauec, qalaxaye caua dos saishet da qanaue'c. Qataq cam nañec maye tres caua qaŷauaxaŷaxana't lo'ol, saishet da saqalaq da dachepe.

¹³Qataq ŷactec da 'onaxaic ca nsoqolec da choxoraq qalaxaye ŷaanaxanaxaic, qaq saq 'ena'am ca nta'a maye ŷa'axaiqui, qalaxaye qaica ca ŷaŷaanapec, cha'aye camaye mashe saishet da ŷaconeguet cam nqataxac.

¹⁴Qaq na'aictaxa da chegaqaigui aca ncoñetaxanaxaqui cam inoxoneuo da nta'a, huo'otaq da chegoqtoigui da lachoxoyec da inoxoneuo da nta'a.

¹⁵Qaq nataqa'en sauachigui da nam shiŷaxauapi ŷataqta itauan camaye.

¹⁶Qaq na'aictaxa da ŷataqta qalota na shiŷaxauapi maye ilotague', qalaxaye namayepi qataq cam llalaqpi qome, saishet da machiguiŷi naqa'en camaye. Qaq nataqa'en de'era qaica ca naigui, 'eeta'am da 'eetec da huotaique qanllaŷi na la'at.

Eclesiastés 5

Cam qoŷan na'aqtac iuen da qaipaqueelec

¹Da ivita da 'anqo'oneua'a aŷi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qaq iuen da 'antelaŷi: saishet da 'aŷa'aneuo ca 'arachetaqtaxanaxat da 'aue'enaxat nam shiŷaxauapi maye qaica ca ŷaŷaanapec, da saq noma da saŷaŷamaxaŷi de'era ŷo'ottac, nacherata da 'anquicot Ñimaye, qataq 'am lhuotta da 'aualaq.

²Qataq saishet da 'auyalapigui' da 'autaqa qataq ye 'arhuennataxa da 'aãa'anot ca 'ara'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye neta'ague da piguem, qaq 'am qalaq qoueta'a ana 'alhua. Qaq ñoqo'oye cara'acolec da 'analoqnapec ca 'artaxaãaxac.

³Cha'aye da qalota na nhuennataxacpi, nache ño'ot da ñi'iãaxa, qataq da ñaguec da ntaxaãaxac, nache ivira'a da qaica ca naigui nam qaãa'axatpi.

⁴Da huo'o ca 'auachaxanapecot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq sa 'anaãaloxon da 'aupaqueelec, cha'aye Ñimaye saãaãamaxaren nam qaica ca ñaãaanapec. Qaq 'aupaqueelec qome cam 'auachaxanapec,

⁵cha'aye ñactec da ñaãamaqchiguiñi da qaica ca qaãachaxanapec, qaq saq 'ena'am da huo'o ca qaãachaxanapec qalaq sa qaipaguelec.

⁶Saishet da 'aue'aqta'a ñi 'arachaxat da ñauo'o ca 'arasouaxashet, qaq ime nache 'aue'aqtaxanem cam lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qonetega chochaq 'aulamaqalec cam 'ara'aqtac. ¿Ta'ainco' da 'auo'ot da dalemata Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat cam 'ara'aqtac, nache nlaxaañi cam 'aro'onatac?

⁷Qaq ñoqo'oye da qouetangui 'enauac na qalota maye ño'ot da ñi'iãaxa, qataq na qalota na'aqtacpi, qataq nam qaica ca naigui, qalaq 'am iuen da 'auachaxana da huo'o naq 'enec 'anqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸Saishet qome da 'aue'elaxam da huo'o ca 'alhua da huaña da sa qaiyacnapec ca choxoraq, qataq da sa qairen da nalochiguiñi lataxac, qataq da sa qaipaguelec cam lapaqtañi lataxac, cha'aye cam nataxala' qalaq huo'o ca ña ñaquitchequem nataxala' da npaxattalec camaye, qaq caamayec, qaltaq huo'o cam lañepi nataxala'pi maye ñactec da la'amaqchec da npaxattaleguete.

⁹Qaq damaye qaãamata'ac naxa da nquictashequem da laãamaya ca qanayeeta'a 'alhua, qataq cam nta'a itauaatac naxa nam netauga na no'onaxa!

¹⁰Cha'aye cam ñaguec da lauoche ana anom, qalaq nache queto'ot da huotaique da nquictashequem ana alom, saishet da huo'o ca na'a'q da ña'amaqten da mashe qalota ana alom. Qaq damaye nataqa'en qaica ca naigui.

¹¹Cha'aye da nquictashequem da nsallaxa, nache nataqa'en nquictauec nam qaisheeten. Qaq ¿negue't cam naueguec, da chochaq qanlota'ai' nam huo'o nalamaxatpi?

¹²Qaq cam 'onataxanaxaic, qalaq na'aictaxa da saq 'amaqtaq da lquia'axac huo'otaq lta'araic da lquia'axac, qalaxaye ñataqta amata na lo'ochaxa, qaq cam sallaxanec qalaq souaxat da lsallaxa nache saq ama na lo'ochaxa.

¹³Qataq huo'o da sela'a ñataqta qauem maye huetalec ana 'ana 'alhua, qaq damaye, 'eeta': da qalaãootashequem da nsallaxa damaye na'aqchet ñim hueto'ot damaye,

¹⁴cha'aye da qauem ca nmenaxac camaye, nache ishet da deqat imauec de'era lsallaxa, qaq da huo'otaq huo'o ca llalec camaye, nache taña'a da qaica ca no'ona'aguet.

¹⁵Qaq dam 'eetec co'ollaq naña ana 'alhua, qaq nache 'eetec qom jec da ca'ai ana 'alhua: ñataqta huetauec 'eeta'am co'ollaq cheta'ague da ñeguiñi, nache qaica ca ñache 'enauac nam lalamaxatpi maye chegaqaigui dam lta'araic lo'onataxanaxac.

¹⁶Qaq damaye ñataqta 'eesa da qauem, cha'aye dam 'eetec co'ollaq nvita ana 'alhua, qaq nache 'eetec nataqa'en qom jec. Qaq ¿negue't cam ñachegoxotaigui dam lta'araic lo'onataxanaxac?

¹⁷Ye ivira'a da 'enauac da nachaalataxac da nauane' na napalaxa, qataq qalota nam sañalemaxat lhuennataxacpi, qataq nam nqui'icpi, qataq da lalemataic.

¹⁸Qaq dam sela'a maye ñoqta ñañamaqchiguiñi da qaño'ot damaye, 'eeta': sequia'aqtac qataq ñeñomaqtac, ñeque'etaxanaqchigui dam alañaxac dam qalota qaro'onataxanaxac ana'ana 'alhua, da ñaq huo'o dam saqaloc qanachaalataxac maye qomi' ñanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye nachera dam qomi' qoñanema.

¹⁹Qaq nache 'ena'am, 'enauac nam shiñaxauapi maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanem na qalota logoxoshetpi qataq da lsallaxa, nataqa'en ñanem namayepi da ishet da deque'etac, qataq ñacootalec nam qoñanem da lalamaxat, cha'aye da qantootapeguec nam qalota maye chegaqaigui da lta'araic no'onataxanaxac, damaye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁰Qaq cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nlaxatchigui añi lquiyaqte da ntonaxac, nache saishet da deuennataxaateguelec dam taña'ague da nachaalataxac.

Eclesiastés 6

Da achaalataxac qaica ca naigui

¹Qataq huo'o da lña sela'a qauem maye huetalec ana'ana 'alhua, qaq damaye nache huetaigui nam shiñaxauapi:

²Da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huo'o na ñanem da qalota lsallaxa qaltaq da llo'oxoyec, nache ñataqta qaica ca iueetaique, qalaxaye Ñimaye saishet da ñanem da nque'etaxaachigui 'enauac namayepi, nacherata da nque'etaxaachigui naqa'en namayepi ca lña shiñaxaua. ¡Qaq damaye nataqa'en qaica ca naigui!

³Ca ñale ishet da ivi' cien ca llalaqpi, qataq qañoqtrec naua vi'ie da nachaalataxac, qaq na'aictoxo' da qañoqtrec da nachaalataxac, qalaxaye da saishet da nque'etaxaachigui da no'on, qataq da saishet da qañañamaxatchiguiñi aca nhuachiqui, qaq añem shenapec da cam nogotolec maye nleuauac da ñeguiñi ñactec ñaqa'en da ñañamaqchiguiñi, qaq saq 'ena'am que'eca shiñaxaua.

⁴Cha'aye na'aictoxo' da que'eca nogotolec imauec da deqat, huaigui na napalaxa maye huaigui da qaicoua'ai da le'enaxat,

⁵qataq na'aictaxa da sa ivira da ila'a añi nala', qataq da huo'o ca ñaŷaten, qalaxaye camaye ñactec da ñaŷamaqchiguiñi da nmataxac, saq 'ena'am cam shiŷaxaua

⁶maye ishet da ivi' caua dos mil vi'ie da nachaalataxac, qalaxaye saishet da nque'etaxaachigui na no'on logoxoshetpi. ¿Qaq peta'a saq 'oonoleco' yem taŷa'a 'enauac nam shiŷaxauapi?

⁷Ca ñale ñataqta saishet da vi'iiguet da lo'onataxanaxac da yaqto' deque'etac, qalaxaye saishet da ivira'a da machiguiñi.

⁸Cha'aye cam ñaanaxanaxaic ¿peta'a napacalec cam qaica ca ñaŷaanapec? Qataq ¿negue'to' cam laueguec cam choxoraq maye ñaŷaten da dataŷa'aguet nam ivireguetpi da nachaalataxac?

⁹Qaq ñactec da huo'o da naigui cam mashe qailota'a, qaq saq 'ena'am cam choche qaipettega. Qalaxaye nataqa'en de'era qaica ca nagui, 'eeta'am da 'eetec da huotaique da qanllañi na la'at.

¹⁰Nam mashe huo'o nagui, qalaq mashe salcoshe'egue da qaŷauo'o na le'enaxat, nache qaŷaŷaten da lataxac ca ñale da saishet da dataŷa'aguet cam napacalec da la'añaxac camaye.

¹¹Qaq huo'o da ñataqta 'eesa maye, 'eeta': cam huaña da ñaguec da ntaxaŷaxac, nache huaña nataqa'en da huo'o na na'aqtacpi maye qaica ca naigui, qaq damaye qaica ca qaŷachegoxotaigui.

¹²Qaq 'eesa da, ¿negue't ca ñaŷaten cam ñaŷamaxareeta ca ñale da ñaq huo'o dam saqaŷauac qataq qaica ca naigui nachaalataxac maye 'eeta'am da lataxac ca paqal? Qataq ¿negue't cam ishet da da'aqtaxanem cam taŷa'a camaye qom mashe ileu?

Eclesiastés 7

Iuen da qailo'oguet ca ñactec da la'amaqchec

¹Ñactec da ñaŷamaqchiguiñi da no'on da na'aqtaguec cam shiŷaxaua, qaq saq 'ena'am cam ñataqta no'on coraxat. Ñactec da no'on cam na'a'q maye huetoigui ca nleuaxa, qaq saq 'ena'am cam na'a'q maye huetoigui da nañoxoc.

²Ñactec da no'on da qotaŷa ca hueta'a ca leuaxaic, qaq saq 'ena'am da qotaŷa ca huaña ca na'ashaxac; cha'aye da nleuaxa nachera dam loga't 'enauac nam shiŷaxauapi, qaq iuen da iuennata'a damaye nam nca'altauecpi.

³Ñactec da no'on da noinaxac, qaq saq 'ena'am da naŷalliguiyec, cha'aye damaye ishet da na'axat da nasheguiŷaxac, qalaxaye no'onaxat da nquiyaqteŷaxac.

⁴Da lhuennataxac na ñaanaxanaxaicpi hueta'a cam huaña da nasouaxac, qaq na qaica ca ñaŷaanapec qalaq ndotec da iuennatega cam huaña da na'ashaxac.

⁵Ñactec da no'on da qana'axaŷaxana ca l-laxasoxonaxac cam ñaanaxanaxaic, qaq saq 'ena'am da qana'axaŷaxaatega da lo'onaxanaxac cam qaica ca ñaŷaanapec.

- ⁶Cha'aye da laŷalliguiyec ca qaica ca ŷaŷaanapec, 'eeta'am da l-lamaxa aca ŷaxat ŷavictac maye qaŷasaxangui ca norec, qaq damaye nataqa'en qaica ca naigui.
- ⁷Dam sancherapec nataxac na'axat cam ŷaanaxanaxaic, qataq da qaiŷaxaata'a da qaisheeten da huo'o ca qaŷo'ot damaye na'axat da nataxac.
- ⁸ŷactec da ŷaŷamaqchiguiŷi da imeta qanqa'en cam qaŷo'ot, qaq saq 'ena'am cam chegoqchiguiŷa co'ollaq qaŷacoolec. ŷactec da no'on da hualaxaunaxac, qaq saq 'ena'am da 'amqaanaxac.
- ⁹Saishet qome da 'aua'aqta'a da 'am ŷauectac da nalemataic, cha'aye damaye lalamaxat cam shiŷaxaua maye qaica ca ŷaŷaanapec.
- ¹⁰Saishet qome da 'aunataxaatac da ta'ainco' soua hua'au vi'ie da ŷactec da 'onaxaiqa, cha'aye de'era nnataxanaxac saishet da huetaigui ca naŷaanec.
- ¹¹Da naŷaanec ŷataqta 'onaxaic qataq ŷaŷamaxaaŷi nam netalec ana 'alhua da nnaictague' nataqa'en dam nsallaxa.
- ¹²Cha'aye da naŷaanec qataq aca anom, 'eeta'am aca npaqtaxanaqte, qalaxaye da naŷaanec ŷactec da naigui, cha'aye ŷami' da lca'alaxa cam hueto'ot damaye.
- ¹³ŷaq 'aumeten nam ŷo'ot co'ollaxa ŷim Lo'onatac 'Enauacna: qaq ŷnegue't cam ishet da nlaxanec cam namaxagui naqa'en ŷimaye?
- ¹⁴Qaq ŷoqo'oye da sana'aigue da 'icŷaxac, nache 'antootapeguec damaye; qalaxaye qom qauem da 'icŷaxac, nache iuen da 'auennataxan da 'enauaque naamaye maiche ŷo'o't ŷim Lo'onatac 'Enauacna, qaq cam ŷale qalaq saishet da ŷaŷaten cam tata'ague.
- ¹⁵Qaq huaigui dam qaica ca naigui ŷachaalataxac da sauachigui 'enauac ne'enapi, da nam soxoraic shiŷaxauapi nataqa'en ileu, na'aictaxa da nlaqchigui da lsoxoyec, qaq nam qauemaicpi, qalaq na'aictaxa da ŷaguec da layeloxo qalaq ŷataqta qaŷoqtec da nachaalataxac.
- ¹⁶Saishet qome da 'auapagaqnauec da no'on da 'arataxac, qataq saishet da 'auapagaqnauec da 'am ŷaanaxanaxaic. Cha'aye da qonetec de'era nache maiche 'anlaxatteguiŷi da 'arataxac.
- ¹⁷Saishet da 'auapagaqnauec da 'am qauemaic, qataq saishet da 'aue'enaxat ca qaica ca ŷaŷaanapec. Cha'aye da qonetec de'era nache ishet da 'aleu da saxanaxa da ivita ca 'araloqo'.
- ¹⁸Qaq no'on qome da 'auaconeguet de'era, na 'arhuaq saishet qome da ŷaxanec damaye. Cha'aye cam huo'o naq 'enec naqa'en ŷim Lo'onatac 'Enauacna, nache no'on da llecŷaxac da inoxonaqchetec 'enauac de'era.
- ¹⁹Dam naŷaanec ŷa'aŷaqchet cam ŷaanaxanaxaic, napacalec cam diez 'aŷaxaicpi nta'alpi maye hueta'a cam huaqta'a't nŷecpi.

²⁰Qalaxaye ñoqta 'eesa da qaica ca ñale ana'ana 'alhua, da na'aictaxa da no'on da latakac qataq ño'ottac ca ñaŷamaqchiguiñi da qaica ca lasouaxashet.

²¹Saishet qome da 'auqochetega 'enauac nam na'aqtanaxacpi, yaqto' saishet qome da 'aua'axaŷa ca qauem la'aqtac maye 'am ñasaxalec ca 'aramaxashec.

²²Cha'aye 'am nataqa'en 'auaŷateeta, da qalota naxa da 'auasaxalec na qauem 'ara'aqtac ca 'arŷa.

Da qanmitaique da naŷaanec

²³Qaq ñemit co'ollaxa 'enauac ne'enapi serolec dam ñaŷaanec, cha'aye sauotaique da aŷem ŷaanaxanaxaic, qalaxaye sa sevi' da saŷaten namayepi.

²⁴Qaq 'enauac nam huo'opi ŷataqta sa sevi' da saŷaten! ¡ŷataqta 'eesa da huo'o da lqalaic, ŷoqo'oye qaica ca ishet da ñaŷaten!

²⁵Qaq huaña nache ñalemaqte' da yaqto' sanata da nauattonaxanaxac, qataq ñapaxagueetega, qataq ñimittaique cam ñaŷamaqchiguiñi loga't damaye. Qaq huaña nache saŷaten da saŷaŷamaxaŷi da qaica ca ñaŷaanapec ca shiŷaxaua, qataq da qaica ca qaŷaŷaanapec nachera da 'oopashec.

²⁶Qataq huo'o da selalec maye ŷataqta huo'o da lqui'ic, damaye ŷataqta napacalec da nleuaxa, qaq 'eeta': aca 'alo da do'ogoxona da lquiyaqteŷaxac da lapaxaŷi aca lqoina, qataq naua lhuaxaye da nsoxouo ca loxonec. Qaq cam ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache saishet da loxonec acamaye, qalaxaye cam 'etaxaloxoic nache ishet da taigui ca laleguec acamaye.

²⁷Qaq co'ollaq semat da ñaloqteetega't da latakac ñi 'oonolec naamaye, nache aŷem 'aqtanaxanaxaic saŷaten da:

²⁸ñaq saxanaxa da sanata cam ŷataqta ñimittaique, nacherata da selalec so 'oonolec ñale da ñalectaigui so mil, qalaxaye som 'alpi saishet da selalec aca 'oonole da ñalectaigui asomayepi.

²⁹Qaq nachaqrata da selalec da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷo'ot co'ollaxa da nalochiguiñi da latakac so shiŷaxaua, qalaxaye maicheso da nmitaique da na'axat dam nachaalatakac.

Eclesiastés 8

¹¿Negue't cam 'ena'am ca ŷaanaxanaxaic? Qataq ¿Negue't cam ñaŷaten cam latakac 'enauac nam chochena? Dam naŷaanec 'eeta'am da icoŷaroigui da lasheguiŷaxac cam shiŷaxaua, qataq naralaxat dam lasheguiŷaxac.

Da qaŷalaxaguet ca nta'a

²Qaq 'am seqata da 'aualaxalec nam lamaxasoxonaxacpi ca nta'a, cha'aye maiche 'arasatakac co'ollaxa hua'aqchigui 'anqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Saishet da ñapac da 'auñalapigui' da qoca'ai camaye. Qataq saishet da 'añapegueua'a cam sañamamaxa'ni latxac, cha'aye camaye ishet da ño'ot ca maiche 'eetapeguec.

⁴Cha'aye ca la'aqtac ca nta'a huo'o da la'añaxac, nache qaica ca ishet da nmit nam ño'otpi.

⁵Qaq cam ñalaxaguet ca namaxasoxonaxac, nache sa ivireguet ca qauem, qaq ca ñaanaxanaxaic qalaq ñañaten ca laloqo' qataq ca 'eetec da ipacchigui damaye.

⁶Cha'aye ñoqta 'eesa da huo'o ye laloqo', qataq da latxac da qaño'ot 'enauac nam no'onatacpi, qalaxaye huo'o da lta'araic lqalaic maye hueto'ot ca shiñaxaua

⁷da camaye sañañaten cam ishet da ivireguet, qataq qaica ca ishet da ivitaqna'aguet camaye.

⁸Qaica ca shiñaxaua hueto'ot da na'añaxac da nalalec da achalataxac da yaqto' ishet da nllañi, qataq qaica nataqa'en ca hueto'ot da na'añaxac da ishet da ilo'ogue da nleuxa. Qaq ñoqo'oye qaica ca ñet de'era loquixac, qaq cam yeloxoic saishet da nca'alaxatec da layeloxo.

⁹Qaq 'enauac de'era sauachigui, cha'aye ñalemaqte' da ñapaxaguena, 'enauac nam qaño'ottacpi ana'ana 'alhua, qataq da na'añaxac maye hueto'ot ca ñale da ño'otec ca qauem ca lña.

¹⁰Qaq nataqa'en sauachigui nam qauemaicpi da ño'oxoraq qanqa'en da qailareñi. Qaq nam saqñet naxa da hueta'a ye ndaqa' maye qui'itta, qataq nam hueta'a ye huaqta'a't ñyecpi maye huaña nam no'on maye ño'otpi co'ollaxa, icoua'ai namayepi. ¡Qaq de'era nataqa'en qaica ca naigui!

¹¹Cha'aye da sa qaiñalapegue' da qañauo'o ca nhuaxanaguec cam ño'ottac nam qauem, nache nam shiñaxauapi ishet da lhuennataxac da nache queto'ot da ño'ottac nam qauem.

¹²Qaq cam 'etaxaloxoic ishet da cien da ñe'eguelaxalec da ño'ot ca qauem, qataq ñataqta qañoqtrec naua vi'ie da nachaalataxac, qalaxaye nataqa'en sañaten da 'onaxaic da taña'ague cam huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ñalaxaguet Ñimaye.

¹³Qalaxaye nam qauemaicpi qalaq qauem da taña'ague, qataq sa qaña'ague da nachaalataxac, 'eeta'am na paqal, cha'aye saishet da ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Qataq huo'o dam qaica ca naigui maye qaño'ottac ana'ana 'alhua, cha'aye nam shiñaxauapi maye no'on da latxac, qalaq 'eeta'am qanqa'en da qauemaicpi, qaq nam qauemaicpi qalaq 'eeta'am qanqa'en da no'on da latxac. ¡Qaq añem shenapac da nataqa'en de'era qaica ca naigui!

¹⁵Qaq ñoqo'oye añem sho'oxoren dam namaicñaxac, cha'aye qaica ca lña no'on maye ishet da ño'ot cam shiñaxaua ana'ana 'alhua, nacherata da deque'etac,

n̄yomtac qataq da'aistac. Cha'aye nachaqrata damaye hueto'ot, dam chegaqaigui da lo'onataxanaxac da nachaalataxac maye ñanem Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁶Qaq co'ollaq salemaqtelec da ñapaxagueetega da sauatton dam nañaanec, qataq da semeteetac 'enauac nam qaño'ottac ana 'alhua, nache sevitta'a da saishet da so'oche ye na'a'q qataq ye pe.

¹⁷Qataq sela'a da ca shiñaxaua saishet da ñauatton 'enauac nam huetalec ana 'alhua maye ño'otpi co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq na'aictaxa da lta'araic da na'añaxataxac camaye da yaqto' ñanata ca naigui, qalaxaye saishet da ñanata; qataq na'aictaxa da ca ñaanaxanaxaic 'eetega ñañaten, qalaxaye nataqa'en saishet da ivi' da ñañaten.

Eclesiastés 9

¹Qaq 'enauac de'era añem ñataqta ñañaneguet da semeteetac, huaña nache sañaten da na no'on da lataxac qataq na ñaanaxanaxaicpi, qataq nam lo'onatacpi, huetaiguilo naua lhua'q Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq cam shiñaxaua saishet da ñañaten dam nsxoyec, qataq da nquiñaxanaqtaic na'aictaxa da nlota'ai' damaye.

²Qaq 'enauac namayepi 'eeta'a't da 'oonolec ye taña'a loga't: na no'on da lataxac qataq na qauem da lataxac, na soxoraic qataq na qauemaic, nam qui'itta qataq na nshepaxan, nam ñaatac ana lachetaqtaxanaqte, qataq na saishet da ñan ana lachetaqtaxanaqte, qataq nache 'ena'am cam soxoraic qataq cam 'etaxaloxoic, qataq cam ñan ca la'aqtac, qataq cam saishet da ñan.

³Qaq huo'o dam ñactec da qauem maye huetaigui 'enauac nam qaño'otpi ana'ana 'alhua: da 'enauac 'eeta'a't da 'oonolec ye taña'a loga't. Qataq dam lquiyaqteñaxac ca shiñaxaua nlaqchigui na qauem, qataq dam 'oopashaxac nache huetaigui ye lhuennataxa 'enauaque naua na'axa'te da nachaalataxac, qaq da ivita ye loga't, nache tauga ye huetaña na leuaxaicpi.

⁴Qalaxaye huo'o da naquitaxac cam lhuennataxa, da nache 'eetai' da queta da nca'altauec, cha'aye ñactec da huo'o da naigui cam pioq nca'altauec, qaq saq 'ena'am cam llon leuaxaic.

⁵Cha'aye nam nca'altauecpi ñañaten da taña'a da ileu, qalaxaye nam leuaxaicpi qaica ca ñañaten qataq qaica ca laueguec, cha'aye dam na'aqtaguec namayepi mashe qaicoua'ai.

⁶Qaq nataqa'en imeuo da lauotaxanaqtaic, qataq dam lquiñaxanaqtaic, qataq da lsheguenataxanaxac, qataq nache tachiguiña da ñalectapegueua'a 'enauac nam qaño'otpi ana'ana 'alhua.

⁷Qaq ñoqo'oye ¡asoma qojec qome! Nache 'auamachiguiñi da 'auque'etac, qataq da 'an̄yomtapigui na lataxa, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe ñañamaxareeta nam 'auo'otpi.

⁸Qataq 'enauaque qome naua na'axa'te da 'aŷa'aatrañi caua nogo lapagaxaiqa, qataq 'aucottalec qome na 'arqaic ca coraxat.

⁹Qataq 'Auamachiguiñi qome da qoueta'aguet aca 'arauotaqte 'arhua, 'enauaque naua na'axa'te, qom ñaq 'anachattaigui de'era achaaalataxac maye qaica ca naigui, dam 'am ŷanem co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qonetalec ana'ana 'alhua. Cha'aye nacherata 'araueguec maye chegaqaigui dam qalota 'aro'onataxanaxac ana'ana 'alhua.

¹⁰Qataq 'enauac nam ishet da 'auo'ot, qalaq ŷataqta 'anasapattelec qome da 'auo'ot, cha'aye añi huachiqui maye 'aŷa'a, qaica ca no'onataxanaxac, qataq qaica ca qaiuennatega da qaŷo'ot, qataq qaica ca nauattonaxanaxac qataq ca naŷaanec.

Da saŷaŷamaxañi lataxac da achaaalataxac

¹¹Qataq huo'o da lŷa sela'a ana'ana 'alhua, da saishet da nachena nam qayaqaicpi na dauegaxan da qomitaxac, qataq saishet da nachena nam 'añaxaicpi nam dauegaxan da huo'o ye alaataxac. Qataq da saishet da nache 'eetai' naxa da deque'etai' nam ŷaanaxanaxaicpi, qataq nam ŷaanataxanaxaicpi da nache hueto'ot da lsallaxa, qataq nam sanqalaate' da ltaxaŷaxac saishet da qaŷaŷamaxatta da qaŷaconeguet. Cha'aye 'enauac namayepi da huo'o ye na'a'q da nvita da no'on qataq da qauem.

¹²Qataq sela'a nataqa'en da qaica ca ŷaŷaten da nvita cam laloqo', 'eeta'am ca nŷaq da noxonec huetaigui ca naleguec, qataq 'eeta'am aca qoŷo da taigui aca nqoina, qaq nache 'eetec cam ŷale da mashe qaica ca ŷauotaïque, nache nque'elaxatta da talec cam qauem.

¹³Qataq nataqa'en huo'o dam sela'a ana'ana 'alhua, maye 'eeta'am ñaqa'en da huetaigui da lta'araic naŷaanec, qaq damaye, 'eeta':

¹⁴huo'o so saq 'amaqtaq huaqta'a't nŷecpi, maye saq 'amaqtaq so hueta'a shiŷaxauapi, qaq huo'o so 'añaxaic nta'a taŷa somayepi da iloquiixan, nache se'eso nta'a iconnaxaasop som huaqta'a't nŷecpi aso qalota nalaataxaquipi, da yaqto' loxonec.

¹⁵Qalaxaye se'eso huaqta'a't nŷecpi hueta'a so 'oonolec ŷale maye choxoraq, qalaxaye ŷaanaxanaxaic, qaq somaye ishet taxa da do'ogoxona da laŷaanec da nca'alaxatec som huaqta'a't nŷecpi, qalaxaye qaica co'ollaxa ca tachigui lauel somaye!

¹⁶Qaq ŷoqo'oye aŷem shenapec da «ŷataqta ŷactec da 'onaxaic da naŷaanec, qaq saq 'ena'am da na'añaxac», na'aictoxo' da qaŷo'otan ca laŷaanec ca choxoraq, qataq da saishet da qana'axaŷaxanalalo naua la'aqtaqa.

¹⁷Naua huesotte' la'aqtaqa cam ŷaanaxanaxaic, ŷactec da qana'axaŷaxanalalo, qaq saq 'ena'ama naua lqaqnaxanaxaco cam lataxala' nam qaica ca ŷaŷaanapec.

¹⁸Ŷactec da 'onaxaic da naŷaanec, qaq saq 'ena'am cam no'ogoxonaxatpi da huo'o ye alaataxac. Qalaxaye da huo'o ca 'oonolec nsomaxac nache nlaxaani cam qalota nogoxoshetpi.

Eclesiastés 10

Da la'amaqchec da naŷaanec

¹Aca lotaxaani leuaxai, na'aqchet cam no'on coraxat maye lo'onatac cam coraxat lo'o, qaq nache 'eetec ca saq 'amaqtaq no'oopashec cam nauotaxat, maye qoŷeetega ŷaanaxanaxaic, qataq huo'o naq 'enec.

²Da lquiyaqteŷaxac ca ŷaanaxanaxaic nmitta'a da ŷo'ot ca no'on, qaq cam qaica ca ŷaŷaanapec qalaaq nmitta'a da ŷo'ot ca qauem.

³Cam qaica ca ŷaŷaanapec, qalaaq 'enauac nam ŷo'otpi ŷachaxan da lachoxoye'c naua lhuennataxaco, qaq na'aictaxa da 'eetega nachena nam laŷepi nam qaica ca ŷaŷaten.

⁴Qaq ca nta'a da huo'otaq 'am dalemataŷa, nache saishet qome da qoca'ai ca 'aro'onataxanaxac, cha'aye dam nhualaxavic, nachera da lata' naua lta'al nsomaxaco.

⁵Qataq huo'o da lŷa sela'a qauem maye huetalec ana'ana 'alhua, qaq de'era maiche chegoqtoigui nam nta'alpi damaye, 'eeta':

⁶nam qaica ca ŷaŷaanapec, qalaaq qoŷanem nam huo'o da la'amaqchec no'onataxanaqa'pi, qaq nam sa nqalatpi qalaaq qoŷanem nam qaica ca la'amaqchec no'onataxanaqa'pi.

⁷Qataq sauachigui na nlatacpi da netasheguem netalec na caipi, qaq nam 'amaqtaqaicpi qalaaq petaani 'eeta'am da nlatacpi.

⁸Cam ŷo'ot aca lshere, qalaaq maiche tangui acamaye, qaq cam itagoxotec ca npaqtanaxat, nache ca na'araxanaq inac camaye.

⁹Cam nchecteguiŷi na coma'pi qalaaq que'emaxam namayepi. Ca nchecteguiŷi ca qo'oipaq, qalaaq ishet da que'emaxam camaye.

¹⁰Aca qachepe da qaica ca llaxa, qaq da sa qaŷe'eguelaxalec da qaiqueuoc acamaye, nache iuen da qana'axannec da qaiquesoxoŷi acamaye. Qaq ŷactec da no'on da qaŷaŷamaxatchiguiŷi cam qaŷo'ot qairolec da naŷaanec.

¹¹Ca na'araxanaq da denagaxan da ñaq saxanaxa da qaŷo'oxoŷaqchet, nache qaica ca lauegaxanaxac ca ŷo'oxoŷaqchet camaye.

¹²Naua la'aqtaqa ca ŷaanaxanaxaic ŷataqta nlaqchiguilo da 'achecŷaxac, qaq cam qaica ca ŷaŷaanapec qalaaq maiche que'emaxama naua la'aqtaqa.

¹³Cha'aye da da'aqtaxan, qalaaq nda'a't da ŷa'axattac da 'oopashec, qaq nache ivitta'a da ŷataqta qaica ca naiguilo naua la'aqtaqa.

¹⁴Cam qaica ca ÿaÿaanapec qalaq saiuenta'a cam ÿa'axat. Qaq da qaica ca ÿaÿaten cam ñaq taÿa'a da yo'oq, qaq ¿negue't cam ishet da da'aqtaxanem camaye cam ñaq natauo, qom mashe imeuo camaye?

¹⁵Da ÿapacauec naqa'en da lo'onataxanaxac cam qaica ca ÿaÿaanapec, nache ivitta'a da saÿauatton ca nqa'aic maye taÿaua'a cam huaqta'a't nÿecpi.

¹⁶Choxoraxaso' cam 'alhua maye ilotague' ca nta'a maye ñaq nogotolec, qataq ya'aqalec naxa da hueta'a na na'ashaxac nam ltauapi camaye!

¹⁷Qalaxaye ÿataqta machiguiñi cam 'alhua, maye ilotague' ca nta'a maye huo'o naq 'enec qanqa'en, qataq nam ltauapi ipacchigui ye laloqo' da deque'e, da yaqto' qaltaq huo'o da la'añaxac, qalaxaye saishet da yaqto' taxaicpi!

¹⁸Qaq souaxat da nhualaxa, nache ivira'a da nmetapiguiñi ca nhuo' lapo', qataq souaxat da qansoqtrauo naua nhua'q nache ivira'a da ÿataqta nlaguiñi ca nÿec.

¹⁹Qaq cam nallec ÿo'ot da namaicÿaxac, qaq nam lataxa qalaq ÿo'ot da tonaxac. Qalaxaye 'enauac de'era iuen aca anom.

²⁰Saishet qome da qoquetapeguelec ca nta'a, ivira'a ye 'arhuennataxa saishet da 'aurolec camaye, qataq saishet da 'auasaxalec ca qauem 'ara'aqtac ca sallaxanec, na'aictaxa da 'am 'oonolec ca qoueta'a, cha'aye nam qoÿopi huaÿotac ishet da taÿa da da'aqtaxanem camaye.

Eclesiastés 11

¹'Auasaxangui ca ne'etaxat aca 'arauole 'ayiiña, qaq qom mashe qaÿoqteguelo caua na'axa'te nache qaltaq 'aulalec acamaye.

²Cam 'am hueto'ot, 'aÿa'anoiguiilo caua siete huo'otaq caua ocho, cha'aye sa 'auaÿaten negue't cam qauem maye ishet da nvira ana 'alhua.

³Da nlaqchigui na lo'oc na piguem, nache na auot huecorelec ana 'alhua. Qaq aca qo'oipaq da hua'axague da sheu', huo'otaq da hua'axague da taguiñi, nache cam huaña da hua'axaño, nacheca cam huetaña.

⁴Qaq cam imelec da imeteetac na la'at, qalaq saishet da ivira da danaxan, qataq cam imelec da imeteetac na lo'oc na piguem, nache saishet da ivira da deqataxan.

⁵Qaq cha'aye sa 'auaÿaten dam llecÿaxac na la'at, qataq sa 'auaÿaten da lañaxataxac ca nogotolec da huetaigui na lauel aca late'e, qaq nache 'eetec nataqa'en da sa 'auaÿaten nam ÿo'otpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñim ÿo'ot co'ollaxa 'enauac nam huetalec ana 'alhua.

⁶Qaq 'aÿa'año aca ala aca 'añiguishe ye nte'eta qataq ye avit, cha'aye sa 'auaÿate'n caamaye negue't acam ÿoqta no'on da lañaxataxac, huo'otaq aso hua'auchiguiñi, huo'otaq aca nca'ataxanauo, huo'otaq 'enauaque caamaye da no'on da lañaxataxa'c.

⁷ĩŷataqta saq no'onolec na yo'oqchiguiñi, qataq ŷataqta 'onaxaic da qaŷamato'ot añi nala'!

⁸Qalaxaye na'aictaxa da qaŷoqteguelo naua vi'ie da nachaalataxac ca shiŷaxaua, qalaxaye iuen da taŷa'a lauel da qalote' qome caua na'axa'te ca napalaxa, qataq 'enauac cam ñaq naŷa'acna ŷataqta qaica ca naigui.

Nam nqataxacpi maye taalec nam nsoxoppi

⁹'Am nsoqolec, nagui da ñaq nalota't da 'anachaalataxac nache 'antootapigui' qome, qataq 'anque'etaxaachigui nam no'on maye ishet da 'auo'ot nagui. Qoquegue da 'arquiyaqteŷaxac souaxat nam 'aulota'api, qalaxaye 'auennata'a da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nmit qome 'enauac nam 'auo'otpi.

¹⁰Ñaq 'anqateeguesop qome añi 'arquiyaqte da nayeloxo, qataq qoca'ai 'enauac nam qauemsat, cha'aye ivira'alo naua ŷataqta no'oñi na'axa'te de'era nogotshec, ŷataqta qaica ca naigui.

Eclesiastés 12

¹Qaq 'auennata'a Ñim 'am Lo'onatac nagui da ñaq 'am nsoqolec, qataq nagui da ñaq saxanaxa da nvildeuo caua na'axa'te maye huo'o da lqalai'c, qataq caua vi'ie maye huaiguilo qome da qonapec, «ŷataqta qaica ca ŷamaicŷaxac naua vi'ie maye sootaiguilo.»

²Qaq 'auo'ot nagui da ñaq saxanaxa da vi'iiguet na le'eraxa añi nala', ñi ca'agoxoic qataq ana huaqaañipi, qataq da ñaq huo'o na lo'oc na piguem da mashe ime ca auot.

³Cha'aye huo'o qome ca na'a'q da iviloxol cam nauaatalecpi ca nŷec lta'araic, qataq da nqollem nam 'añaxaicpi naxa da huo'o ye alaataxac, qataq saq 'amaqtaq aca no'onañi, anam iconnaxaatapigui ana namaicnaxanaqte coma', nache ŷaxaañi da lo'onataxanaxac, qataq anam ŷalletaviigui na nalloxoquipi deqat da lmeenaxanaxac.

⁴Qaq qom nvi' que'eca na'a'q, nache qaŷapogui na lasompi na nŷecpi maye dataŷauga na nqa'aicpi, qataq da l-lamaxa ana namaicnaxanaqte coma'pi qalaq nquictañi, qataq nam qoŷopi do'onaxaatac qome, qalaxaye sa qaŷa'axaŷa da lo'onaxanaxac;

⁵qataq nam qaŷoqotchegueme 'alhuapi qañi'iŷa, qataq ca nqa'aic huo'o da lchec. Ana almendro dasovi qome, qaq acam shiiquioxoi ipataxañi qome, qataq ana qo'oipaq alcaparra qaica ca naigui qome. Cha'aye cam shiŷaxaua taŷa'a cam lma' maye chochaq tatec, qaq hueta'a qome ca nqa'aic da lapootega't cam nŷeelec da l-leuaxa camaye.

⁶'Auennata'a Ñim 'am lo'onatac, nagui da ñaq saxanaxa da dachepi ca npaqtac lcat plata, qataq aca taxaqui maye chegaqigui na oro, qataq da ñaq saxanaxa da dolagui aca naco'oña 'alhua maye netaua'a na laŷe aca 'etaxat laŷe', qataq

saxanaxa da dolagui acam nauegaxanaxaqui da qanqatsheguem na 'etaxat maye naña aca nshere.

⁷Cha'aye qom ime de'era, nache nam lsoche na 'alhua, ñe'eguelaxaigui ana 'alhua, 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa, qaq som saqcha'a nca'alaxa ñe'egueloqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye ñan co'ollaxa.

⁸Qaq añem maye añem 'aqtaxanaxaic, she'eguelaxalec da shenapec: ¡ñataqta qaica ca naigui, qaica ca naigui! ¡'Enauac nam huo'o ñataqta qaica ca naigui!

Dam iuen da ño'ot cam shiñaxaua

⁹Qaq co'ollaq mashe ñaguec na lañaanec so 'aqtaxanaxaic, nache nquictec nam nañaanec maye ñapaxaguenec nam shiñaxauapi. Qaq nataqa'en nañaneguet da ñacoolec da napaxaguena nam qalota ntaxañaxacpi, qataq da ñañamaxatchiguiñi da iñottecache.

¹⁰Se'eso 'aqtaxanaxaic ñataqta npogoxoinapegue' da ñanatalo naua na'aqtaqa maye ñataqta qañamaategueta, qataq ñañamaxatchiyiñi da ñilyiñi naua na'aqtaqa maye ñataqta 'eesora.

¹¹Naua la'aqtaqa nam ñaanaxanaxaicpi qalaq 'eeta'am aca le aca na'araxanaqte, qaq da mashe ime da qalañona't, nache 'eeta'am aca lashe ca npe'l maye iuaxaañi cam qagueta lo'o.

¹²Qaq nagui 'am ñalcolec, 'auasateguet qome ca nvitaqtaxanaxac. Cha'aye da qaño'ot aca qalota nerepi qalaq qaica ca loga't, qataq da qalota da paxaguenaxac nache damaye ño'ot da nasamaxa.

¹³Qaq dam loga't 'enauac de'era na'aqtanaxaxac maye 'aua'aqchigui damaye, 'eeta': Huo'o naq 'enec 'anqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq 'aupacteleguete naua lamaxasoxonaxaco, cha'aye nacherata maye iuen da ño'ot cam shiñaxaua.

¹⁴Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit qome 'enauac nam no'onatacpi, nam 'onaxaic qataq nam qauem, qataq ivira'a cam qoñoxottañi da qaño'ot.

Cantares

Cantares 1

¹Na ÿataqta 'onaxaic no'onecpi maye lo'onecpi so Salomón.

Da hua'autec no'onec

'Enapec aso 'alo:

²¡Sauotaique da aÿem 'anapigoxoi'! ÿataqta napacalec da lamaic na lataxa da 'arauotaxanaqtaic.

³ÿataqta ama da laitaÿaxac na 'ancoraxat, qataq da qanasaxauhec da 'are'enaxat nache 'eeta'am na coraxat da huaÿoxon na ama laitaÿaxac. ¡ÿoqo'oye ÿataqta 'am nqopita na qa'ampiolec!

⁴¡Aÿem 'auauec! ¡Sa ñaÿaloxonaq qome! ¡'Am nta'a, ñaq aÿem 'auauegueua'a ca 'aro'ochaqa'!

'Enapec so laÿe 'alpi:

So'otag ca qantonaxac da salegaqta'a't. She'eguelaxasoxolec da seuennaqte da 'arauotaxanaqtaic, de'era 'arauotaxanaqtaic maye napacalec da lamaic na lataxa. ¡Mañaxasaco' da ÿataqta 'am nqopita na qa'ampiolec!

'Enapec aso 'alo:

⁵Qami' 'alpi maye qarma'ai na Jerusalén, aÿem lairaxaale qalaxaye aÿem 'onaxai, da ÿaueraxa 'eeta'am da laueraxa na lpe'lpi na Quedar le'ecpi, da iyacÿaxac qalaq 'eeta'am da lyacÿaxac na lapoxonaxatpi so Salomón.

⁶Saishet qome da qaualleetagui da ÿaueraxa, na'aictoxo' da ÿavigaxat na ÿo'oc añi nala'. So ÿaqaÿañicpi aÿem dalemataÿa co'ollaxa nache aÿem ÿamaxalec da selo'ogue so nañiguishu uva lma'pi, ¡qaq nache secoua'ai da selo'ogue ana maiche ÿañiguishu!

⁷Ñaq aÿem 'aua'aqtaxanem, 'am maye 'arauotaxat da ñachaalataxat, ¿chaq hua'ague naxa ca lquia'aqa' 'anqa'en na 'ana'atetpi? ¿Chaq hua'ague naxa ca nmataqa' 'anqa'en ye na'a'q laiñi? ¿Ta'ainco' da 'anshetaique da sheeta'am aca queuoxoi, da salectaigui na na'atetpi na 'araÿepi?

'Enapec so laÿe 'alpi:

⁸Da huo'otag sa 'auaÿaten de'era, 'am, maye ÿataqta 'anapacalec da lyacÿaxac na laÿepi 'alpi, qaq 'am qome, no'on da qoquetegue na lapia' lliguiñi ana nlopi, nache 'aulotague' ana 'arelo quetaqpirole huaña ca naloteuga na lma'pi na laÿe qagueta lo'opi.

'Enapec so ÿale:

⁹'Am maye 'am ÿoqopitaqte, ÿataqta 'am 'eeta'am ñaqa'en da lyacÿaxac aca nlo caaÿo maye lauegaxalate aca laigona so faraón.

¹⁰¡Yataqta 'onaxail naua 'aramelque da 'aŷa'aatrañi naua 'arshete! ¡Yataqta 'onaxaic na 'arqosot da 'aŷa'aatañi ana 'arqolapi maye chegaqigui na conec!

¹¹¡Samaxasoxoolec qome da qaŷo'o't caua 'arshete oro, maye qalapaxalec na lcat plata!

'Enapec aso 'alo:

¹²So nta'a da ñaq hua'aqtalec so la'axasoxola', nache na ñecoraxat huaŷoxon da ama laitaŷaxac.

¹³So ŷauotaxat 'eeta'am ana laŷe' na ña'amnaxat mirra da huetanguilo naua itetel.

¹⁴So ŷauotaxat 'eeta'am ñaqa'en ana lauoxo ana alheña maye huauga ye lma' ana nañiguishe uvapi ye Engadí.

'Enapec so ŷale:

¹⁵¡Yataqta 'am 'onaxaale, 'am ŷoqopitaqte, ŷataqta 'am 'onaxaale! ¡Naua 'ara'ai'tolqa ŷataqta 'onaxaiqa 'eeta'ama caua qoto'olqa!

'Enapec aso 'alo:

¹⁶¡Yataqta 'am 'onaxaicolec, 'am ŷauotaxat, ŷataqta 'am 'onaxaicolec! ¡Na darala 'auaqpi nache qaracanec!

¹⁷Qaq ana qo'oipaq piinopi, nache l-llecnaxanaxatpi ca qarma', qaq ana qo'oipaqpi ciprés, nache qarhuoyec.

Cantares 2

'Enapec aso 'alo

¹Aŷem sheeta'am aca lauoxo maye hualec ye nalochiguiñi 'alhua ye Sarón, aŷem lauoxo maye huauga na no'onaxa ca'amapega't.

'Enapec so ŷale:

²Aso ŷoqopitaqte da ŷalectaigui na laŷepi 'alpi, nache 'eeta'am ana lauoxo da ŷalectaigui ana huo'o ana lepi.

'Enapec aso 'alo:

³So ŷauotaxat da ŷalectaigui na laŷe ŷalleppi, nache 'eeta'am ana qo'oipaq da huo'o ana ala da ŷalectaigui ana laŷe huauec qo'oipaqpi. Yataqta 'onaxaic ñaqa'en da ñeso'oto'ot na lpaqal, qataq ŷataqta ñaman ana ala.

⁴So ŷauotaxat aŷem ŷauegueua'a so huaña da nquia'axac, da aŷem ŷalleto'ot qalaq yo'oqta da lqopiche aŷem.

⁵¡Ñaq aŷem qaua'añaqchichi, aŷem qaŷa'añim qome ana deqaqta ala ana uvapi, qataq aŷem qauquia'axañec ana manzana, cha'aye huotaique selem da lamaic da ŷoqopitaxanaqtaic!

⁶¡Da iyoxo' da ña'axaatalec na lhuaq ne'emaq, qaq na lhuaq aloic nache aÿem nsoxouo!

⁷Qami' 'alpi, maye qarma'ai na Jerusalén, qami' ñachoxoreetoiguilo souaxat ana ñi'imshepi qataq ana chegaxangopi maye huetauga na no'onaxa, da saishet da sa qaulemaxache da do'ocheta aye ÿauotaqte. ¡Qauaqaita'a da do'ocheta yaqto' maicheye da nlouec!

Da lÿa no'onec
'Enapec aso 'alo:

⁸¡Na ÿauotaxat mashe anacta! Namaye anactalec ana qasoxonaxapi, nparenaxaata'ague ana comarelecpi.

⁹Na ÿauotaxat 'eeta'am ana ñi'imshe, qataq na chegaxango llalec. ¡'Ena mashe hueta'a na pa'aueegue da laÿe' na qarma'. Nalletauoigui na nalloxوقي, choche nalletapegueuo!

¹⁰So ÿauotaxat aÿem 'eetega, 'eeta': «¡'Am ÿoqopitaqtole, qoñisheguem, qolaq!

¹¹¡Ña 'aumeten! Mashe inoxoorec soua no'omaxaye, nataqa'en soua auo'oche.

¹²Mashe nnoxoneuo na nauoxo, mashe ivita ye laloqo' da no'onaxanaxac, na coiguenec mashe qaÿa'axaÿa da nnoinaxac na pa'aiguelo na 'alhua.

¹³Mashe ÿe ana ala ana higo, qataq ana nañiguishu uva mashe huaÿoxon da laitaÿaxac ana lauoxo. ¡'Am ÿoqopitaqtole, qoñisheguem, qolaq!»

'Enapec so ÿale:

¹⁴«'Am ÿalamaqte qoto'ole, ¡saishet da 'anqañoxottaigui na qaÿoqotcheguemec 'anqañoxotaqa'! Aÿem ñeshetaique da sela'a da 'arashiguiÿaxac, sauotaique sa'axaÿa da 'arvilÿaxac. ¡ÿataqta samachiguiñi da 'am ñauane'! ¡ÿataqta huo'o da lamaic da sa'aqtega da 'arvilÿaxac!»

'Enapec aso 'alo:

¹⁵Ña qauacoñiiua'a ana huaxaÿaxapiole, cha'aye huotaique nlaxaañi ana qorañiguishi uvapi maye mashe dasovitac.

¹⁶So ÿauotaxat ÿataqta ÿalamaxat, qataq somaye aÿem lalamaqte. Da ilotague' ana lalo nache nqopita da ÿalectaigui ana lauoxo ana huouepi.

¹⁷Da ñaq napaltañi qataq natomchiguiñi, nache 'avi'eguelaq, 'am ÿauotaxat, 'auÿalapigui' qoneta'am ana ñi'imshe qataq na chegaxango llalec da quetalec ana qasoxonaxapi ye Beter.

Cantares 3

¹Da ñenaatalec ye imala' da pe qalaq ñepi'itaxaataique so lauotaxat da ñachaalataxac. Ñimittaique qalaq saishet da sanata.

²Huaña, nache soosheguem, nache semitaxaatac ñimittaique so lauotaxat da ñachaalataxac, shectague' na nqa'aicpi qataq na naponqa'pi. Ñimittaique somaye qalaq saishet da sanata.

³Qalaxaye aýem ilalec so nauaatalec na huaqta'a't nýecpi, nache senattac, sheeta': «¿Meca da qauloýa'ague cam lauotaxat da ñachaalataxac?»

⁴Qaq can choche sheca'ai somayepi, nache sanata som lauotaxat da ñachaalataxac. Nache sacona na lhuaq somaye, nache saishet da saxanec, nache sauegueua'a ye lma' aso ýate'e, yem lo'ochaqa' asomaye, nache huaña da ýataqta ýalamaxat.

'Enapec so ýale:

⁵Qami' 'alpi, maye qarma'ai na Jerusalén, qami' ñachoxoreetoiguilo souaxat ana ñi'imshepi qataq ana chegaxangopi maye huetauga na no'onaxa, da saishet da sa qaualemaxache da do'ocheta aye ýauotaqte. ¡Qauaqaita'a da do'ocheta yaqto' maicheye da nlouec!

Da lýa ýaqa'aguet no'onec

'Enapec so laýe 'alpi:

⁶¿Chaq negue't na chegoqtalec na toolec 'alhua qataq naýa'acna 'eeta'am na nchisheguem lmala'q, qataq naýoxoosheguem na laita ana mirra, qataq na 'onaxaic nchenaxanaxat, qataq 'enauac na ýotta'a't coraxatpi maye ýoqta no'on?

⁷¡Nachena na nta'a Salomón netangui ana nso'onaxaqui maye qanallaguisheete! Coleesop na sesenta nalleppi ndotec na ýataqta la'añaxanec na Israel le'ecpi.

⁸'Enauac namayepi ýaýaten na ýeelonec da do'ogoxona qataq ýaýaten da nalaataxac, ñi 'oonolec nshettañi na lainec nache lhuotta'a da huo'o ca lchec ye pe.

⁹So nta'a Salomón damaxasoxoolec da qaýo'ot aso nso'onaxaqui ýachegoxotaigui na ýoqta no'on qo'oipaq ye Líbano.

¹⁰Naua lauqtel nache ýo'oxoolec na lcat plata, qaq so la'axasoxola' ýo'oxoolec na oro, qaq so nso'onaxala' qaq ýo'oxoolec na qagueta laue togaxaraic qataq 'enauac na pa'auo qalapaxalec na lo'oc na 'atet, lo'onatac na 'alpi maye lma' ye Jerusalén.

¹¹Qami' 'alpi maye qarma'ai na Sión, ¡ña qampa'aiuec qome qaualliguet na nta'a Salomón! ¡Ten mashe qoýanaxanaxangui ana naro'o da nta'a, maye lo'onata aso late'e co'ollaq ivita so na'a'q da huaron, so na'a'q maye ýataqta machiguiñi da lquiyaqteýaxac.

Cantares 4

'Enapec so ýale:

¹¡Ýataqta 'am 'onaxaale, 'am ýoqopitaqte, ýataqta 'am 'onaxaale! Naua 'ara'ai'tolqa 'onaxaiqa 'eeta'ama caua qoto'olqa, naamaye 'eco' nqañoxottaiguilo

na lapoxot na 'arqaic. Na 'araue 'eeta'am na laue ana quetaq lairaxai, maye parenaxaata'ague ana qasoxonaxapi ye Galaad.

²Ana 'arhuepi ÿataqta ÿapagaq 'eeta'am ana nlo qaguetapi maye cheta'ague da qanachelaxaatac qataq mashe qanpetec, qataq anamayepi nalochiguiñi.

³Na 'ap qalaq togaxaraic 'eeta'am na nqo'oilliguishec, qataq huo'o da lamaic naua 'ara'aqtaqa. Naua 'aramelque tocaleguete 'eeta'ama ana ala ana granada, 'eco' nqañoxtaiguilo na lapoxot na 'arqaic.

⁴Na 'arqosot logoraic qataq 'onaxaic, 'eeta'am aso lalloxolate so nta'a David, maye qano'oxoosheguem da colesop na llo'oxoraxat coma'. Nache ntaxattañi ana llo'oxoraqtepi 'eeta'am ana ntaxattañi lpaqtaxanaqtepi na qalota 'añaxaicpi.

⁵Naua 'artetel ñaq qapirole 'eeta'ama caua dos huayaye ñi'imshe llalole, da deque'eta'ape nache ÿalectaiguilo ana lauoxo ana huoue.

⁶Da ñaq napaltañi qataq natomchiguiñi, nache aÿem salec ana qasoxonaxapi maye huallec ana mirra, qataq aye lcomaraxalatepi maye huallec na nchenaxanaxat.

⁷ÿataqta 'am 'onaxaale, 'am ÿoqopitaqte, ÿataqta ivirañi da 'aryacÿaxac, imauec da 'aro'ocÿaxac 'onaxaic! ¡Qaica da huo'otaq huo'o ca sa ÿaÿamaxañi!

⁸Aÿala 'am ñauonaxaua, ña senotaxaueeguesop na pa'asheguem ye Líbano. Ña qolqa'ai qome ana lmiilo ana qasoxonaxa ye Amaná qataq ye Senir qataq ye Hermón. Nache qolqa'ai na lauac na quiyoc qataq na lma' na sauaxaic.

⁹Am ÿaqaÿole, maye 'am ñauonaxaua, ÿataqta 'anaueguela't añi iquiyaqte, so choche 'oonolec da aÿem 'auamata'a, qataq can choche sela'a so lquet aso 'arqola.

¹⁰Am ÿaqaÿole maye 'am ñauonaxaua. ÿataqta huo'o da lamaic da 'arauotaxanaqtaic. Damaye napacalec da lamaic na lataxa, qataq na 'ancoraxat maye ama da laitaÿaxac, qataq 'enauac na laÿe 'amnaxatpi.

¹¹Am ñauonaxaua, da lamaic na 'ap 'eeta'am na dapic lli'i, dapic lli'i maye lalegue na huaca lche'. Da lamaic na lcoraxat naua 'ogo 'eeta'am na laita ana pino ye Líbano.

¹²Am ÿaqaÿole, maye 'am ñauonaxaua, 'am, qoneta'am ca qaÿapotaua'a nañiguishe lma', qataq aca qanpaxatteua'a 'etaxat laÿe', qataq ca ÿataqta qaÿapoteua'a npaxaatasheguem 'etaxat.

¹³Qataq qoneta'am ca nañiguishe lma' maye ñaxaalec ana granada maye qaica ca 'ena'am da lamaic ana ala, nañiguishe lma' maye nlaqtelec ana lauoxo ana alheña.

¹⁴Qataq ana nardo, azafrán, qataq na canela, cálamo, qataq na 'enauac ÿotta'a't qo'oipaqqi maye chegaqaigui na nchenaxanaxat, qataq na lcha'q ana mirra qataq ana áloe, qataq 'enauac na ÿataqta no'on ÿotta'a't 'amnaxatpi.

'Enapec aso 'alo:

¹⁵Aÿem sheeta'am añi laÿe' na 'etaxat maye naigui yi'ie nañiguishe lma', 'etaxat llec maye npaxaatasheguem na le'ec, qataq la'auaxac maye chegoqtapiguisheguema ye Líbano.

¹⁶'Am la'at quenaquiayaic, ¡ña 'anlouec! 'Am la'at nte, ¡ña 'auanac! ¡Ña 'auasheerelec ye ñañiguishe lma' nache huañoxonec 'anqa'en na ama laitañaxac! ¡Anac qome ca ñauotaxat da nauga ye lañiguishe lma', nache chec ana ala maye qaica ca 'ena'am da lamaic!

Cantares 5

'Enapec so ñale:

¹'Am ñaqañole maye 'am ñauonaxaua, mashe sogote da sootaigui na ñañiguishe lma', 'am ñaqañole maye 'am ñauonaxaua, mashe sacona ana mirra qataq na 'amnaxat, mashe she'egueetac na dapic lli'i, qataq ñeñomtapigui na lataxa, qataq na huaca lche'. ¡Nache 'enuac namaye mashe ñalamaxat!

'Enapec so laÿe 'alpi:

Qami' qanauochaxau', qauqui'i qome qataq qanñomi, maicheye ca tachiguiña ca qarauotaxanaqtaiqui!

Da lña nca'ataxanauo no'onec

'Enapec aso 'alo:

²Aÿem so'ocheta, qalaxaye añi iquiyaqte saishet da do'оче. 'Eco' sa'aqtega so ñauotaxat da deñaxaatac, 'eeta': «¡Aÿem 'auauateguet, 'am ñoqopitaqte ñaqañole, 'am qoto'ole maye nalochiguiñi! ¡Ten na 'aÿa mashe ñapapiaxatta na ñaqaic! ¡Na 'aÿa maye anactañi da pe qalaq mashe queueegue na ñaue nache ñettañi!»

³«Mashe sogote da ñeqa't naua aÿogo, ¿qaq 'eeteco' da qaltaq saayiñi? Mashe ime da seÿota'ape naua ñapia'ate, ¿qaq 'eeteco' da qaltaq ñe'eguelaxalec da seshepaxanaqche't?»

⁴So ñauotaxat ishetoigui na lhuaq so lauac ñi lasom. ¡De'era 'eetec ñataqta ñe'elaqchet añi iquiyaqte!

⁵Huaña, nache soosheguem da sauateguet se'eso ñauotaxat. Qaq naua ihuaxaye qataq naua ñaxaata ñettrañi na mirra, nache ana llo'oxo taleguete so lvinaxat so lasom.

⁶Sauatoigui so lasom da sauateguet so ñauotaxat. Qalaxaye somaye mashe saq hueta'a yi'ie. Nache ñataqta nleuchiguiñi na ño'oc ñasouaxat da mashe jec. Ñimittaique qalaxaye saishet da sanata, señaxaataique qalaxaye aÿem sa ñasateguet.

⁷Qalaxaye aÿem ilalec so nauaatalec na huaqta'a't ñyecpi, nache aÿem iuxaatac nache aÿem ique'emaqchet. Ñataqta ncolaxatauec so ipo' nam nauaatalec ñi lasom yem mpaqtanaxat.

⁸Qami' 'alpi maye qarma'ai na Jerusalén, aýem qaýa'añim ca qara'aqtaqui: qom qauloýalec ca ýauotaxat, qalaq ýataqta qoñiýapega qome da selem da lamaic da ýoqopitaxanaqtaic.

'Enapec so laýe 'alpi:

⁹'Am maye ýataqta 'anapacalec da lyacýaxac na laýepi 'alpi, ¿peta'a qaico' ca 'eeta'am lýa ýale que'eca 'arauotaxat? ¿Peta'a qaico' ca 'eeta'am lýa ýale que'eca 'arauotaxat ye ýataqta qomi' 'anachoxoreetacoto da 'am sanaxam ca qara'aqtac?

'Enapec aso 'alo:

¹⁰So ýauotaxat ýataqta 'onaxaic qataq lta'araic qaica ca 'eeta'am da ýalectaigui na qalota ýalleppi.

¹¹Na lqaic qalaq 'eeta'am na ýataqta no'on oro. Na laue nqotogoxoic qataq naue' 'eeta'am na teguesan laue.

¹²Naua la'ai'te 'eeta'ama naua qoto' da huaqta'ai'salo ca npaxaatasheguem 'etaxat qataq lapagaxaiqa 'eeta'am na huaca lche'.

¹³Naua lamelque qalaq 'eeta'ama ca nañiguishe lma' maye ama da laitaýaxac ana lauoxo. Da lamaic na alap 'eeta'am da lamaic na laita ana lauoxo da nlaqtelec ana mirra.

¹⁴Naua lhua'q 'eeta'ama naua loca'ague oro, lapaqtaua'a na llo'oxoraxat coma' qaýachegoxota'a ye Tarsis. Imauec na lasot, salleeta 'eeta'am na lpi'inec maye chegaqaigui ana lhue ana qasoxonaxa, qataq qalapaqtalec na zafiros.

¹⁵Naua lchel 'eeta'ama aca nhuoqte mármol, nachatchiguiñi na'attaleguete na ndotec oro. Qaq da lataxac ýataqta qaramta 'eeta'am ana cedropi ye Líbano.

¹⁶Ýataqta huo'o da lamaic na alap, qataq imauec somaye huo'o da lyacýaxac. Nache 'eetec da lataxac so ýauotaxat, 'era da 'eetec so ýoqopitaxat, qami' 'alpi maye qarma'ai na Jerusalén.

Cantares 6

'Enapec so laýe 'alpi:

¹'Am maye ýataqta 'anapacalec da lyacýaxac na laýe 'alpi, ¿chaq taigo' cam 'arauotaxat? ¿Chaq hua'ague ca taigue camaye? ¡Qolaq, 'am ñenaigaqapegue' ñimitaqaique camaye!

'Enapec aso 'alo:

²So ýauotaxat mashe huetaigui na lañiguishe lma', ana lañiguishe maye ýataqta ama da laitaýaxac ana lauoxo. Qataq nqopita da nqapaxaataigui nam nañiguishe lma' nache napoctac ana lauoxo anamaye.

³Aýem lalamaqte so ýauotaxat, qataq somaye ýalamaxat. Somaye nqopita da ýalectaigui ana lauoxo ana nañiguishe.

Da nca'attauo no'onec
'Enapec so ÿale:

⁴Am ÿoqopitaqte, 'am 'onaxaale qataq lta'araic da 'aryacÿaxac 'eeta'am ye huaqta'a't nÿecpi ye Jerusalén qataq ye Tirsá, qataq qoneta'am da llo'oxoyec ana huaqaañipi.

⁵¡Nache a'aye da aÿem 'aualleto'ot, cha'aye naua 'ara'ai'te mashe aÿem naue'c! Na 'araue 'eeta'am na laue ana quetaq lairaxai, maye parenaxaata'ague ana qasoxonaxapi ye Galaad.

⁶Ana 'arhuepi ÿataqta ÿapagaq 'eeta'am ana nlo qagueta maye cheta'ague da qanachelaxaatac qataq mashe qanpetec, qataq anamayepi nalochiguiñi.

⁷Naua 'aramelque tocaleguete 'eeta'ama ana ala ana granada, 'eco' nqañoxottaigui na lapoxot na 'arqaic.

⁸Ivi' sesenta ana ÿoqta lhuapi so nta'a, qataq ochenta ana ÿaqauga lamoxouapi, qataq qalota na qa'ampi.

⁹Qalaxaye aso ÿalamaqte qoto'ole maye nalochiguiñi ÿataqta 'oonole, asomaye 'oonole ñale maye ÿataqta nauotaqte lauotaqte aso 'alo maye deco'oic. Qaq ana lhuapi so nta'a da ila'a asomaye nache ÿo'oxoreetac, ivira'a ana ÿaqauga lamoxouapi ÿataqta huo'o da llo'oxonnataxanaxa.

'Enapec so laÿe 'alpi:

¹⁰¿Negue't ana'ana cha'aguet nnoxotcheguem maye 'eeta'am aña chi'ishe da nte'eta, qataq 'erangui 'eeta'am ñi ca'agoxoic, qataq da llo'oxoyec 'eeta'am ana huaqaañipi?

'Enapec aso 'alo:

¹¹Saigui qome ye lma' ana nañiguishe nogalpi, semeten da mashe nsala ana lauepi ana qo'oipaqqi na no'onaxa ca'amapega't, qataq mashe huo'o ana llaxataxa ana nañiguishe uvapi qataq ana lauoxo ana granadapi.

¹²Qaÿoqtegue nache ñanom da 'eeta'am da ñeqotta'ai' so nta'a llalec.

'Enapec so laÿe 'alpi:

¹³Ña 'añe'eguetaq qome Sulamita, ña 'auasot. Ña 'añe'eguetaq, sauoqtaique da 'am sauanaqchigui.

'Enapec aso 'alo:

¿Negue't ca huo'omshe huotaque qauloÿa'a ana Sulamita?

'Enapec so laÿe 'alpi:

¡Qomye da lasotaxac da ÿalectaigui na laÿe dasottega'tpi!

Cantares 7

'Enapec so ÿale:

¹'Am, maye 'am nta'a llale ñataqta 'onaxaiqa naua 'arapia'ate da 'aãa'atrañi naua 'arapela'ate. Naua lañel naua 'eeguel ñataqta ño'oxoraqte' 'eeta'ama na no'onatac lo'onatac na ñoqta ñañaten da ño'ot na 'otaxatpi.

²Ñi 'arcom 'eeta'am aca colliichigui ñomaxaqui, qataq saq ñet da huetangui na ñoqta 'onaxaic lataxa. Ana 'ara'am 'eeta'am na qalapootasheguem ala na trigo qataq colesop qanqoñen ana lauoxo ana huoue.

³Naua 'artetel 'eeta'ama caua dos ñi'imshe llalole huayaye.

⁴Na 'arqosot 'eeta'am ana nalloxolate maye chegaqaigui na lpi'inec ana lhue ana qasoxonaxa. Naua 'ara'ai'te ñataqta cherañi 'eeta'ama yeua lapelolel maye netraña ye Hesbón, huaqta'ai' ñi lasom ye Bat Rabín. Ñi 'armic 'eeta'am añi nalloxolate ye Líbano, maye ilotague' qataq datatta ye Damasco.

⁵Na 'arqaic qalaq 'eeta'am ñaqa'en añi qasoxonaxa Carmelo. Na 'araue qashelec qataq tocalec da lo'oxoñaxac, ana 'anamogue nache 'eeta'am da lcoñetegueshec ca nta'a.

⁶'Am 'onaxaale, qaica ca 'ena'am da 'aryacñaxac ñataqta qaica ca 'ena'am da 'arauotaxanaqtaic.

⁷Qataq ye lcata da 'arataxac 'eeta'am da lataxac ana chaic, qataq naua 'artetel 'eeta'ama ana ltaxale ana ala ana chaic.

⁸Qaq añem sauotaique da shiguisheguemec aca chaic, nache sacona 'enauac ana ala. Qaq naua 'artetel qalaq 'eeta'ama ñaqa'en ana ltaxale ana ala ana uva, qaq na 'ara'at nache 'eeta'am na laita ana manzana.

⁹Da lamaic na 'ap 'eeta'am na lataxa, da quigui na qorap qataq naua qarhue.

'Enapeco' aso 'alo:

¹⁰Ñataqta añem lalamaqte som ñauotaxat. Da lqopitaxanaqtaic da sheeta ñataqta añem naueguela't.

¹¹¡'Aue, qolaq 'am ñauotaxat, ñeqo'onaxauga na no'onaxa da qaro'ochaqa' sonaqtaigui ana lauoxo ana alheña!

¹²Qaq da nte'etom nache saxauga ye lma' ana nañiguishu uvapi, da yaqto' semetenaq da mashe huo'o ana llaxataxa, qataq da mashe dasovi ana lauoxo, qataq da mashe huo'o ana lauoxo ana granadapi. ¡Nache huaña qome da 'am sami' da ñauotaxanaqtaic!

¹³Ana lauoxo ana mandrágoras mashe huañoxon da laitañaxac. Qaq ñi qarma' huetaña ana ñotta'a't ala ana qo'oipaq maye ishet da qanallec, huo'o ana hua'auñi ala qataq ana dalaxai, señotauga da yaqto' 'aralamaqte, 'am ñauotaxat.

Cantares 8

¹¡Qaico' co'ollaxa da maiche 'am ñaqaña, llaqtac naua lche' aso ñate'e! Yaqto' da huo'o ca huaña da 'am ñatena'aguet na nqa'aic, nache ñataqta 'am ñapigoxoi' qataq qaica ca aýem ñe'eetac.

²Qataq nache ishet da 'am sauegueua'a ye lma' aso ñate'e, nache 'eco' taxa da 'am ñapaxaguenaxala'. Nache aýem 'am sami' na lli'i ana ñañiguishé granadapi qataq da 'am ñeýomaxangui na 'onaxaic lataxa.

³¡Da iyoxo' da ña'axaatalec na lhuaq ne'emaq, qaq na lhuaq aloic nache aýem nsoxouo!

⁴Qami' 'alpi maye qarma'ai na Jerusalén: Aýem qaña'añim ca qara'aqtaqui. Saishet qome da sa qaualemaxache da lo'ochaxa ye ñauotaqte. ¡Qaua'aqaita'a da do'oché maicheye da nlouec!

Da pa'atec no'onec
'Enapec so laýe 'alpi:

⁵¿Chaq negue't ana chegoqtelec na toolec 'alhua, hua'aqtalec na lallac na lauotaxat?

'Enapec so ñale:

Hua'asop aso ñañiguishé manzano da sa salemaxat na 'aro'ochaxa, yem huaña caillaye da aso 'arate'e nanomteguet da ñañallaxa, nache huaña co'ollaxa da 'am ñiguiñi.

'Enapec aso 'alo:

⁶Ñataqta huetaigui qome 'anqa'en da 'arquiyaqteñaxac da 'arhuennataxat da sheeta, qataq ñataqta 'eeta'am da 'erelec na 'arhuaq. Da qarautaxanaqtaic qaica ca npaxateguet, 'eeta'am da nleuaxa, da nqopitaxanaqtaic saishet da 'am ñaxanec, 'eeta'am ca nleuqa'. ¡Da la'añaxac da nauotaxanaqtaic 'eeta'am ca chegaqasheguem saqcha'a norec!

⁷Na 'etaxat maye huetangui 'enauac ana auaxai saishet da ñalamat de'era nauotaxanaqtaic, qataq na talapi saishet da imeuo naqa'en damaye. Da huo'o ca nshetaique da ñaneguet 'enauac da lsallaxa da nmeneguet naqa'en de'era nauotaxanaqtaic, camaye ndotec da ne'enaguec ñaconeguet.

'Ena'ape soua nqaña't:

⁸Aso qarqañole ñaq na'asole qataq ñaq saxanaqcaua caua ltetel. ¿Chaq shenaqtec qome asomaye da ivita da qanaroneua'a?

⁹Qaq asomaye taxa da lpaqtaxat na huaqta'a't ñyecpi, nache ño'oxonaxasheguem taxa ca nma' lta'araic chegaqagui na lcat plata, qaq taxa da lasom asomaye nache llapaxasoxoua'a na qo'oipaq cedro.

'Enapec aso 'alo:

¹⁰Aýem co'ollaxa sheeta'am ca mpaqtaxanaxat, qalaxaye nagui naua itetel qalaq 'eeta'ama caua nalloxolatel. Qaq so ñauotaxat ño'ot da ñataqta samachiguiñi.

¹¹So Salomón huo'o co'ollaxa so maiche lañiguishe lma' naña ye Baal Gamón. Nache huo'oi soua ñanema da iloregue se'eso nañiguishe lma', qaq naxa da ivita ye laloxoqui da qanqat ana ala somaye, nache qoỹami' ñi 'oonolec somayepi ana mil anom plata.

¹²Ana'ana mil anom plata 'am qoỹami' Salomón, qaq ana doscientos qalaq qoỹami' na ilotague' na nañiguishe lma', qalaxaye aỹem maiche selotague' ana maiche ñañiguishe lma'.

'Enapec so ñale:

¹³¡Ñaq aỹem 'aúa'aqta'a da sa'aqtega da 'arvilỹaxac 'am maye qoneta'am na nañiguishe lma'! ¡Na ñaỹepi iuatta'a da 'am na'axaỹaxana!

'Enapec aso 'alo:

¹⁴¡'Am ñauotaxat, ñaq 'analoxo qome, qoneta'am ana ñi'imshe qataq na chegaxango llalec da nqalgoqtapeguelec ana qasoxonaxapi maye ñoqta nlaqtelec na ama da laitaỹaxac!

Isaías

Isaías 1

Judá nhuo' le'ecpi maye 'etaxaloxoicpi

¹Da lauanaqchec so Isaías, som llalec so Amós, co'ollaq ila'a som naña'a ye Judá, qataq ye Jerusalén, huetoigui da lo'onataxanaxa'c soua Uzías, Yotán, Ajaz qataq so Ezequías maye nta'al ye Judá.

²Am piguem qataq 'am 'alhua, ña qana'axaŷaxañiŷa da la'aqtac Ñim Nataxala' maye, 'eeta': «Aŷem saqchet co'ollaxa so ŷalaqpi, nache seviraxata'a da ŷepi ñaqa'en, qalaxaye somayepi aŷem dataŷa'aguet co'ollaxa.

³Ca nauegaxanaxala' huaca ŷauatton ca na'aco', qataq ca 'ashena ŷauatton ca lquia'axanataxanaqa' ca na'aco', qalaxaye na Israel le'ecpi nam nhuo' le'ecpi maye ŷalamaxatpi, saishet da aŷem ŷauatton qataq qaica ca lauatonaxanaxac.»

⁴Choxoraicpiolec nam shiŷaxauapi maye 'etaxaloxoicpi, nhuo' le'ecpi maye nlaxagui na lasouaxashetpi, namayepi chegoxoguet so qauemaicpi, ñalaqpi maye lqopitaxat na qauem. Namayepi qaŷoqta naqa'en Ñim Nataxala', qataq ca'ai Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

⁵Qami' ŷataqta qanañañeeguet da qami' yeloxoiqa, na qaro'oqui qalaq mashe qaica ca ishet da qaiuaxaachiguiña. Naua qarqaigolle' qalaq mashe dolate', nache mashe imauec da qaica ca qara'añaxaqui.

⁶Qaq ŷataqta 'enauac da qaro'ocŷaxaqui da qaica ca no'oita, 'enauac da que'emaq, nalauat qataq huo'o na lli'i na qarque'emaqai, nache qaica ca anac da qami' natore'n qataq da ŷaxachigui nam qarque'emaqai, huo'otaq da qami' ŷa'ame'n ca aceite da yaqto' ŷa'axaneguet da qanqui'iqui.

⁷Ye qana'alhuai qalaq ŷataqta toolec, qataq ye huaqta'a't nŷecpi maye qarmaye ŷataqta ŷavicta. Qataq ŷataqta qauauañiichigui da na qampa'aguenaxauaiپی chectac na ala na qa'añiguishiqui. Nache 'enauac da ŷataqta toolec, 'eeta'am da ilaxachigui ca chegaquac shiŷaxauapi.

⁸Ye Sión nachaqyeta no'onañi 'eeta'am catai' ña'axaqui da netangui na laiñi ca uva lma', 'eeta'am ca npe'lolec da netangui na laiñi ca melón lma'. Qataq ndauec 'eeta'am ca huaqta'a't nŷecpi da colesop ca pa'aguenaxauapi.

⁹Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapac, taxa da qaica ca no'onaxatañi da nca'altauec da shenaqta, qaq nagui taxa nache shenaqta'ama soua Sodoma qataq Gomorra.

Da 'eesa ño'oxonnataxanaxac da qaŷo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁰Qami' nataxala'pi ye Sodoma ña qana'axaŷaxañiŷa da la'aqtac Ñim Nataxala', qami' nhuo' le'ecpi maye qarmaye ye Gomorra ñaq qana'axaŷaxañiichigui da qami' ŷapaxagueneque Ñim Qanatamnaxala'.

¹¹Ñim Nataxala', 'eeta': «¿Ta'ainco' da aÿem qandoitapegueua'a nam ÿataqta qalota qarachetaqtanaxache da qauavigaxache? Ye aÿem mashe ÿataqta saÿemec na qarachetaqtanaxache qagueta lhuraicpi, qataq na lcheta na huaca llalaqpi, aÿem mashe ÿataqta seqaiga na ltago'q na huaca lhuraicpi, qataq na qagueta lhuraicpi, qataq na quetaq llalaqpi.

¹²Qami', aÿem qauanaiua'a naxa, qalaxaye ¿negue't ca qami' ÿamaxaleguete da qaushepaxanaqchichi nam nqasoxoc añi ÿalamaqte atamnaxaqui?

¹³Qaq nache tachiguiña da aÿem qandoitegueua'a ana qarachetaqtanaxache maye qaica ca naigui, qataq mashe sa sesheteguet na lmala'q na nchenaxanaxat. Qami' qauÿaxañiuga naxa na nhuo' le'ecpi da yo'oxonnataxan da dalaxaic so ca'agoxoic qataq ye na'a'q mataxaqui, qalaxaye Aÿem ÿataqta sa sesheteguet na laponaxacpi na shiÿaxauapi maye ÿo'ottac na qauem.

¹⁴ÿataqta seqaiga na qaraponaxaqui da dalaxaic so ca'agoxoic, qataq nam na'ashaxacpi maye qauo'ocheetac, namayepi ÿataqta aÿem sa ÿalemamaxat qataq mashe sa ñalo'oguet.

¹⁵Qami' naxa da qaÿa'añeetrasheguem naua qarhuaxayilli' da qanatamñi, nache Aÿem ÿaqa'a da samata'ague, qaq na'aictaxa da ÿaguec da qanatamnaxaqui, qalaxaye Aÿem saishet da qami' sa'axaÿalo, cha'aye naua qarhuaxayilli' ÿataqta nlaqchiguilo na ntago'q.

¹⁶¿Qanÿoi qataq qanqui'itaxache! ¿Qanqacheueeguesop da imeenaxanaxac nam qauem maye qauo'ocheetac! ¿Qaÿa'axañiñi da qauo'ocheetac na qauem!

¹⁷¿Qanapaxagueñiÿa da qauo'oche ca no'on, qana'añaxache da qauo'oche ca nalochiguiñi, qautauañi ca shiÿaxaua maye sa qaiyacnapec, qauo'ochech ca ÿaÿamaqchiguiñi lataxac ca saploq, qataq qavicheelec aca pa'ai!»

¹⁸Ñim Nataxala', 'eeta': «Ña qauanaqui da ñecotaÿaqapigui de'era lataxac, na'aictoxo' da ÿataqta togaxaraic na qarasouaxashichi, qalaxaye Aÿem so'ot qome da ÿataqta ÿapagaq 'eeta'am aca aloñi, na'aictoxo' da 'eeta'am ca ÿataqta togaxaraic nqo'oilliguishec hualoxolaÿi, qalaxaye Aÿem so'ot qome da ÿataqta ÿapagaq 'eeta'am ca qagueta laue.

¹⁹Da qauasacheeguet da qami' laxaraiqa, qaq huaña nache qolliquiitac qome na ÿataqta no'on maye chegaqaigui ana 'alhua,

²⁰qalaxaye da nache qoquito'ot da sa qaualaqai, nache qoviÿaigui qome ca alaataxac da qami' qaÿalaua't.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Ñim Nataxala' iqui'itaxat qome ye Jerusalén

²¹¿'Am huaqta'a't nÿecpi maye 'am laxaraic co'ollaxa qaq nagui qalaq 'avira'a da sa 'aualaq! Som shiÿaxauapi maye 'am netaigui co'ollaxa ÿataqta ÿo'ottac co'ollaxa da ÿaÿamaqchiguiñi lataxac, qataq ÿataqta no'on da lataxac, qaq nagui qalaq nda'a't na laataxanaxaicpi na 'am netaigui.

²²Qoneta'am co'ollaxa ca lcat plata da 'aryac, qaq nagui qalaq qoneta'am na lasogoñi, qataq qoneta'am co'ollaxa ca no'on lataxa, qaq nagui qalaq qoneta'am na 'etaxat.

²³Na 'arataxala'pi ÿataqta qauemaicpi qataq nauochaxaua na cachaxaicpi. 'Enauac da nmitta'a da nmeela't, qataq nmitta'a da qaỹauo'o na nmepi. Saishet da ÿo'otec ca ÿaỹamaqchiguiñi lataxac ca saploq, qataq saishet da huapegue' da itauan aca pa'ai.

²⁴Qaq ÿoqo'oye Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapac, Ñim La'añaxanec na Israel le'ecpi, da la'aqtac, 'eeta': «¡Nache tachiguiña nagui! Aỹem sataỹa'aguet qome nam aỹem ipa'agueetacpi, ñaq sepalaïque ca ivi'.

²⁵Aỹem ñauaxaỹaxaasheguem qome na ihuaq da 'am sataỹa'aguet, nache ÿataqta ÿavicta ñaqa'en nam lasogoñi maye 'am huetaigui, qataq seỹouec 'enauac na 'arshepaxanaxa.

²⁶Qataq na nmit na nasouaxashet maye 'am netaigui she'eguelaxata qome dam no'on lataxac, qataq nam ÿan da nqataxac 'eeta'am ñaqa'en so chegoqchiguiña co'ollaxa. Qaq qom ime da so'ot de'era, nache qaỹe'eguelaxa da 'am qaỹamata'ac, «Huaqta'a't nỹecpi maye huetaigui da ÿaỹamaqchiguiñi lataxac», «Huaqta'a't nỹecpi maye laxaraic».

²⁷Aỹem serolec qome da ÿaỹamaqchiguiñi ÿo'onataxanaxac, da ñeca'alaxatec qataq da sesouec na hueta'a ye Sión, nam Aỹem ñe'eguelaxa qome.

²⁸Qalaxaye aỹem selaxachigui qome na qauemaicpi qataq na 'etaxaloxoicpi, qaq nam aỹem ca'ai namayepi ileu qome.

²⁹Qaq huaña qome nache qaua'aquiilec ana enciinapi, qataq nam nanaxanaqa'piolec maye ÿataqta qanqopichiỹa, nam huaña naxa da qavio'oxoreñi nam ne'enaqtac atamnaxala'pi.

³⁰Nache qoñeeta'am qome aca encina maye deqaqa ana laue, qataq qoñeeta'am ca nanaxanaqa' da saq talec ca 'etaxat.

³¹Qaq cam ÿale 'añaxaic qalaq 'eeta'am ca 'auaqpi, qataq nam lo'onatacpi 'eeta'am aca lto'o, qaq caamaye 'enauaque da ÿavi'c, nache qaica ca anac da ÿalama't.»

Isaías 2

Ñim Nataxala' ÿanem qome da nlagaxayec na shiỹaxauapi

¹Da lauanaqchec so Isaías, som llalec so Amós, co'ollaq ila'a som naỹa'a ye Judá qataq ye Jerusalén.

²Que'eca pa'atec na'a'q, nache aỹi qasoxonaxa aỹim netalec aỹi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', aỹimaye ÿataqta qaỹoqotcheguemec qome,

napacalec aca camachaqaca lya qasoxonaxa. Nache 'enauac qome na yotta'a't shiyaxauapi da taya animaye.

³Qaq anac qome na qalota shiyaxauapi, nache 'eeta': «Qauanaqui, ñeqo'onaxasheguema aña nqasoxonaxa Ñim Nataxala', aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Natamnaxala' so Jacob, yaqto' Ñimaye qomi' yapaxagueneque da nqa'aicayaxac, huaña nache ishet da qolaqtegueto qome naua lleco Ñimaye.» Cha'aye Ñim Nataxala', chegoqchiguiña qome ye Sión da lapaxaguenataxanaxac, qataq chegoqchiguiñalo qome ye Jerusalén naua la'aqtaqa.

⁴Ñim Nataxala', nmit qome 'enauac na yotta'a't shiyaxauapi, nache yayamaxaani na ncotaxacpi nam qalota nhuo' le'ecpi, nache namayepi qome nlaxaani na laineipi nache yo'ot na'arau, qataq nlaxaani qome ana lataquiaxaipi nache yo'ot ca lchegaxanaxatpi. Nache na nhuo' le'ecpi qaica qome ca ye'eguelaxa da yacona ca lo'ogoxonaxat da delogui' ca layepi shiyaxauapi, qataq saishet qome da napaxagueetega da nalaataxac.

⁵Qolaq, qami' Jacob llalaqpi, qolaqtaigui qome da lcoyaraxanaxac Ñim Nataxala'!

Da nhuaxanaguec na ño'oxonnaxaicpi

⁶'Am Nataxala', mashe qoca'ai co'ollaxa na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi nam chegoxoguet so Jacob, cha'aye namayepi nlaqchigui na 'onataxacpi, maye yachegoxota'ague da nala' lliguisheguem, nam ilaviigui ca lya maye 'eeta'am na filisteopi, qataq nayamaxate' nam chegaquaecpi.

⁷Yoqo'oye na na'alhua namayepi yataqta nlaxagui na lcat plata, qataq na lcat oro, qataq na layamaqtacpi sa qaivi' da qanaloqten. Na na'alhua yataqta nlaxalec na caipi qataq ana nnaigonapi maye sa qaivi' da qanaloqten.

⁸Qataq na na'alhuapi nlaqaalec nam saq 'en atamnaxala'pi, nache na shiyaxauapi natameetacot nam atamnaxala'pi, maye yauota'aisalo naua lhuaxaye qataq naua llaxaata co'ollaq yo'ottacpi.

⁹Namayepi yacona da qaica ca la'amaqchec qataq qaica ca 'enec. ¡Qaq yoqo'oye saishet qome da 'auchoxoren 'Am Nataxala'!

¹⁰Nam shiyaxauapi ye'eguenot qome na pa'aguiñi ana coma'pi, qataq na pa'aguiñi ana 'alhua souaxat da lchec da lviraxac Ñim Nataxala', qataq na le'eraxa da la'amaqchec Ñimaye.

¹¹Nam na'amqaanaxaicpi qalaq nloguiñi qome, qataq nam napagaqaanaxaicpi qaica ca 'enec. Cha'aye nacheñita Ñim Nataxala' da qayo'oxoren qome que'eca na'a'q,

¹²ca na'a'q maye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Yaqalanapec, anac da dataya'aguet 'enauac na ño'oxonnaxaicpi, na'amqaanaxaicpi qataq na napagaqaanaxaicpi, da yaqto' qaica naqa'en ca la'amaqchec namayepi,

¹³qataq dataña'aguet 'enauac nam 'eetega 'eeta'am ana 'epaqpi cedro maye huaña ye Líbano, nam 'eetega 'amaqtaqaicpi qataq qañoqotcheguemecepi, qataq nataña 'enauac ana robles maye huaña ye Basán,

¹⁴qataq da dataña'aguet 'enauac nam 'eetega 'eeta'am ana qañoqotcheguemecepi qasoxonaxapi, qataq napacalec ana qañoqotcheguemecepi lcomaraxalatepi,

¹⁵qataq 'enauac nam 'eetega 'eeta'am ana qañoqotcheguemecepi nalloxolatepi, qataq na sa nsattec npaqtanaxatpi,

¹⁶qataq dataña'aguet 'enauac nam 'eetega 'eeta'am ana notaxaquipi da qanayiguingui na 'etaxat maye chegaqa'a ye Tarsis, huo'otaq ana notaxaquipi maye yataqta huo'o da lyac.

¹⁷Na ño'oxonnaxaicepi qataq na na'amqaanaxaicepi yataqta imauec qome da qaica ca 'enec. Nacheñita Ñim Nataxala' da qaño'oxoren qome que'eca na'a'q,

¹⁸Qaq huaña qome nache imeuo 'enauac nam ne'enaqtac atamnaxala'pi.

¹⁹Qom ivita da nachaañi Ñim Nataxala', da imattalec naqa'en ana 'alhua da lchec, nache na shiřaxauapi nqañoxotoigui qome na lauacpi ana coma'pi qataq na lpoxořaxapi ana 'alhua, souaxat da lchec da lviraxac Ñim Nataxala' qataq na le'eraxa da llo'oxoyec Ñimaye.

²⁰Qaq que'eca na'a'q nache ca shiřaxaua řasaxauec qome ca ne'enaqtac maye natamnaxala', řanem aca chegoxonaxapi qataq micaipi, cam ne'enaqtac atamnaxala'pi maye chegaqaigui na oro qataq na plata, maye maiche lo'onatac co'ollaxa da yaqto' natameetacot.

²¹Nache camayepi nqañoxotoigui qome na lauacpi ana coma'pi, qataq na lpoxořaxapi ana lcomaraxalatepi, souaxat da lchec da lviraxac Ñim Nataxala' qataq na le'eraxa da llo'oxoyec Ñimaye qom ivita da nachaañi, da imattalec naqa'en ana 'alhua da lchec.

²²Qařa'axańińi qome da qaua'amaqchińiitac cam shiřaxaua maye qaica ca naigui, cha'aye da nachaalataxac cam shiřaxaua 'eeta'am da 'oonolec da qanaue'c naua na'a'che.

Isaías 3

Da nhuaxanaguec ye Judá qataq na Jerusalén

¹Ña qauloichigui de'era! Ñim Nataxala' maye Qaica ca řaqalanapec nqateeguesop qome na Jerusalén qataq ye Judá, 'enauac da ntaunaguec qataq da qořaata'am na nallec, qataq na 'etaxat.

²Ca 'añaaxaic qataq ca alaataxaic, qataq ca nmit ca nasouaxashet, qataq ca na'aqtanaxanaxanec, qataq ca ilaviigui ca lřa qataq ca nqueroxonec,

³ca nataxala', qataq ca řale 'amaqtaqaic, qataq ca chegoqtecot na nqataxacpi, qataq ca huo'o dam no'onataxac, qataq ca pio'oxonaq,

⁴qalaq nsoxoppi qome naqa'en ca lataxala'pi namayepi, qataq ca lta'alpi namayepi nda'a't ca nsoxoppiolec.

⁵Nache na nhuo' le'ecpi qaica qome ca qairen, ñi 'oonolec qalaq npa'aguene' ca maiche lya, qataq ca lya npa'aguene' ca maiche nauochaxaua, qataq ca nsoxoppi npa'aguene' ca ya'axaiqupi, qataq cam no'otanecpi npa'aguene' ca 'amaqtaqaicpi.

⁶Qaq huo'o qome ca yacona na lhuaq ca lqaña, nache 'enapega, 'eeta': «'Am maye ñaq huo'oi naua 'ogo, qaq nache 'am qome da 'am qarataxala' da 'aulo'ogue 'enauac ne'ena lapoosheguem coma'pi maye qailaxachigui co'ollaxa.»

⁷Qalaxaye camaye ñan qome ca la'aqtac, 'eeta': «Añem sa seshet qome da sañamaxaani na mashe qauem, cha'aye ye ima' qaica ca anoq qataq cam yogoxot da saani. Qaq yoqo'oye saishet qome da añem lataxala' qanqa'aiñi na shiñaxauapi.»

⁸Cha'aye yoqta 'eesa da na Jerusalén hua'axaani qome, qataq ye Judá nlachiguiñi qome, cha'aye nache huaña yemaye nam ntaxañaxacpi qataq na qaño'otpi da qañataña'aguet Ñim Nataxala', da qaisheueetac da la'amaqchec Ñimaye.

⁹Cha'aye da maiche lashiguiñaxac nachera da ya'axat da lataxac namayepi, qaq saishet da yoxooñi nam lasouaxashetpi 'eeta'am co'ollaxa so Sodoma da imauec da ya'axat na lasouaxashetpi. ¡Qaq choxoraxaso' qome namayepi cha'aye iqataxaatapigui' da maiche nhuaxanaguec!

¹⁰Qaq machiguiñi qome cam no'on da lataxac cha'aye no'on qome da llecñaxac, qataq huo'o da ntonaxac cha'aye no'on da alañaxac da lo'onataxanaxac.

¹¹¡Qaq choxoraxaso' ca qauemaic! Cha'aye yataqta qauem qome da llecñaxac, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna isheeten qome, ipacchigui naqa'en nam yo'otpi camaye.

¹²Qaq choxoraxaso' nam ñalamaxat nhuo' le'ecpi, souaxat da ñaq ñaqpiolec ca sa iyacnapec qataq da 'alpi ca ilotague' qome namayepi. Qami' ñalamaxat nhuo' le'ecpi, nam qarataxala'aipi qami' yatenache't nache qami' yauecta'alo so qauem nqa'aic.

¹³Qaq Ñim Nataxala', mashe nañamaxat da nmit namayepi, da yaqto' nmit na lalamaxat nhuo' le'ecpi.

¹⁴Ñim Nataxala' anac qome da nmit na nqueroxonecpi qataq na lataxala'pi nam lalamaxatpi nhuo' le'ecpi. Nache 'enapega qome 'eeta': «Qami' maye qanlaxacheetapiguiñi co'ollaxa na ñanaxanaqa' uva lma'pi, qataq qaucacheetacot na choxoraqpi, na qarcachaxache qalaq qaño'oxochiñoiguiulo naua qarma'achilli'.

¹⁵¿Negue't ca qami' ñamaxaleguete da qavi'iñiñai' nam ñalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq da sa qauyacñiñapec na choxoraqpi?» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Yaqalanapec.

Da nhuaxanaguec na 'alpi maye Ima' na Jerusalén

¹⁶Ñim Nataxala' nataqa'en, 'eeta': «Na 'alpi maye Jerusalén lashepi maye na'amqaanaxaipi, da queuotapigui' qalaq ñataqta nlotcheguem, qataq ño'oxonnaxaic da lmeenaxanaxac, qataq sa qaýara'ache naua lqauaxaqui' da ño'ot da l-lamaxa na llo'oxoraxatpi naua lapia'ate,

¹⁷Ñim Nataxala' ño'otec qome da qui'it na lqaic anamayepi, qataq ñachaxan qome da huetauec anamayepi.»

¹⁸Qaq que'eca na'a'q, Ñim Nataxala' ño'ot qome da imeuo 'enauac na llo'oxoraxat naua napia'ate qataq ana llo'oxoraqtepi na nqaic, qataq ana llo'oxoraqtepi ana nqolapi,

¹⁹qataq ana nshetepi, nhuaxashecpí, qataq na nqaic lapoxotpi,

²⁰qopaxa qataq na npaqtacpiolec lcat maye llo'oxoraxat naua napia'ate, qataq na saataxaquipi, qataq ana laýe'piole na coraxat, qataq na nqolacpi atamnaxala'pi,

²¹qataq ana chiguishaqtepi, qataq ana llo'oxoraqte na nmic,

²²qataq ana no'on npotopi, qataq na npo'pi, qataq na lapoxot naua nallaco, qataq na noxoiquipi,

²³qataq ana tannaxaipi, qataq na no'on hualoq laýepi, qataq na nqaic laxataxatpi, qataq na npo'piolec.

²⁴Qaq na coraxat qalaq nmeneguet qome ca ñotta'a't nalolaxapi, qaq na saataxaquipi qalaq nmeneguet ca nañecpi, qaq na no'on qoue qalaq nmeneguet qome da qui'it na nqaic, qaq ana no'on npotopi qalaq nmeneguet ca sansatta nogoxot, qaq da lyac da no'ogoýaxac qalaq nmeneguet qome ca lque'emaxa souaxat ca lcat dapaqa.

²⁵Na 'analleppi qalaq huañi qome huaigui ca alaataxac, qaq na 'ara'añaxanecpi qalaq ileu qome huaigui ca loquiaxac.

²⁶Qaq na huaqta'a't nýecpi nýen qome da ño'ot ca lasouaxac, nache ñataqta imauec qome da qaýalata'a't.

Isaías 4

¹Que'eca na'a'q saq 'amaqtaq qome ca no'onañi ñalleppi, qaq caua siete 'alol deloctrapiqui qome ca 'oonolec ñale, nache caamaye 'enapega qome camaye, 'eeta': «Qomi' maiche souaqapegue' qome da qarquia'axac, qataq maiche souaqapegue' da qano'otaxac, qaq nacherata qome da qomi' 'aýa'anema da 'are'enaxat, nache qomi' 'ausoueeguesopa da qarcoxo.»

Qaýachaxanapec ca namaicýaxac maye ñaq anata

²Qaq que'eca na'a'q, nache aca llaxataxa maye nañaxat qome naqa'en Ñim Nataxala', nachaca aca llo'oxoraqte qataq llo'oxoyec cam lca'alaxaicpi Israel

le'ecpi, qaq cam ala ca nañiguishec maye chegaqaigui ana 'alhua, nacheqa qome ca ño'ot da llo'oxoyec qataq huo'o naq 'enec naqa'en camayepi.

³Qaq cam nca'alecpi qome ye Sión, qataq cam lca'alaxaicpi ye Jerusalén, cam taalec da na'achecyaxac da hueta'a yemaye, nache qaŷamata'ac qome da: «Nhuo' le'ecpi maye lca'aguishecpi Ñim Nataxala'.»

⁴Qaq Ñim Nataxala' qom ña'axat nam nasouaxashetpi, qataq ño'ot ca nhuaxanaguec na nhuo' le'ecpi, nache iyouec qome na ltago'q so nalaatacpi maye huaigui ye Jerusalén, qataq iyouec na lshepaxanaxa nam hueta'a ye Sión.

⁵Qaq huaña nache Ñim Nataxala' ŷauo'o qome ca sa nsattec lo'oc ye na'a'q, qataq ca norec da 'ettaigui ye pe da imattalec naqa'en ye Sión, qataq ca lapoota'a't shiŷaxauapi maye hueta'a yemaye. Qaq 'enauac camayepi huetalec qome da llo'oxoyec Ñim Nataxala',

⁶da yaqto' lpe'l ye na'a'q da npaxateguet na le'eraxa aña nala', qataq lpaqtaxanaxat da huo'o ca auot qataq da huo'o ca la'at lta'araic.

Isaías 5

Qaŷaloqnaxana aso nañiguishe uva

¹Nagui so'onaxan souaxat so ñauochaxaua, so'on dam no'onec maye ña'axat so lanaxanaqa' uva lma' so ñauochaxaua. So ñauochaxaua huo'o co'ollaxa so lanaxanaqa' uva lma', maye huaña so ŷataqta no'on 'alhua.

²Nqalagoxotsheguem so 'alhua qataq nqateeguesop so coma'pi, nache ŷaalec aso ŷataqta no'on nañiguishe ala, qataq no'oxoosheguem aso nalloxolate ŷanangui na laiñi so lanaxanaqa', qataq ño'ot nataqa'en so no'onataqa' na lataxa. Nache so ñauochaxaua iuatta'a aca ŷataqta ama ala aso lañiguishe uva, qalaxaye aso ala aso lañiguishe uva ŷataqta ñe'eua.

³Qaq nagui, qami' maye qarmaye na Jerusalén, qataq qami' ŷalleppi maye qarmaye na Judá, ña qaua'axache nagui ¿negue't ca huo'o ca lasouaxashet? Nam ŷanaxanaqa' qalqo' aŷem.

⁴¿Negue't ca lŷa ishet da so'ot na ŷanaxanaqa' uva lma'? ¿Peta'a huo'o ca lŷa maye saxanaxa da so'otec namaye? Aŷem seuatta'a co'ollaxa da huo'o aca ŷataqta ama ala ana uva, qalaxaye ¿ta'ainco' da ŷataqta ñe'eua aso ala ana uva?

⁵Qaq nagui qami' sa'aqtaxanema da iuennataxac da so'otec na ŷanaxanaqa' uva lma': Ñeqat qome na lpaqtaxat yaqto' qailaxachigui, qataq samaxaño qome so lpaqtaxanaxat coma' yaqto' qaŷapetapigui.

⁶Nache so'otec qome da qanayeca'ai, qataq saishet da qaichec ana lcouepi ana uvapi, qataq saishet da qaimettacot, nache ñaxaalec aca ŷaxat. Qataq shenapega na lo'oc na piguem da saishet da naaño naqa'en ca auot da talec yemaye.

⁷Qaq som lanaxanaqa' uva lma' maye lauotaxat Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapēc, nachena nam Israel le'ecpi, qataq nam nhuo' le'ecpi maye lma' ye Judá. Ñim Nataxala' iuatta'a co'ollaxa namayepi da ñalaxaguet na lqataxacpi Ñimaye, qalaxaye nacherata da ilalec da nalaataxanaxac, qataq iuatta'a da ño'ot da nalochiguiñi lataxac, qalaxaye nacherata da hua'aqtega da na'alaxac souaxat da qui'ic.

Da nasauaqtaguec na qauemaicpi

⁸¡Choxoraxaso' qome nam desheenaxatega na qalota lma'pi, qataq nquigaxattauec na na'alhuapi, nache qaica ca lma' naqa'en ca lya shiñaxaua, qaq 'eco' da nachaqnata namayepi da netalec na 'alhua!

⁹Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapēc aým ñanem da la'aqtac, 'eeta': «Qalota na ñyecpi na nlachiguiñi qome, qaq na'aictaxa da lta'araicpi qataq 'onaxaicpi na ñyecpi qalaxaye qaica qome ca netaigui.

¹⁰Cam qalochiguiñi 'alhua maye ñaxattalec ana uva, da qanqat nache 'oonole acatai' nlaxachigui laýe' ca lataxa, qataq caua diez laýe' ana ala aca nañiguishe da qanqat nache 'oonolec ca nlaxachigui laýe' na trigo.»

¹¹¡Choxoraxaso' nam no'ottasheguem ye nte'eta da yaqto' no'otta'ai' da ñyomaxac na lataxa, nache choche ivitta'a ye pe da ñyomtac nache ivitta'a da ñataqta taxaic.

¹²Nam la'ashaxacpi qalaq nda'a't ana nviquepi arpapi, salteriopi, qataquipi, qataq ana nasheerepi qataq na lataxa, qalaxaye saishet da ila'a nam ño'otpi Ñim Nataxala', qataq saishet da iuennata'a nam lo'onatacpi Ñimaye.

¹³Qaq ñoqo'oye na ñalamaxat nhuo' le'ecpi qaýauega qome ca ñaqa'a 'alhua souaxat da saishet da aým ñauatton, 'enauac na nhuo' le'ecpi qataq na lataxala'pi ilem qome na lqouaxa qataq na laquip.

¹⁴Qaq ñoqo'oye aca huachiqui nquigaxatec qome na lauel, qataq qaica ca loga't da ñauattagui na alap da yaqto' iuoxonañi na nhuo' le'ecpi qataq na lataxala'pi, nam shiñaxauapi maye ño'ottac na qauem qataq na la'ashaxacpi.

¹⁵Na shiñaxauapi ñataqta qaica qome ca 'enec, na ño'oxonnaxaicpi qalaq choche nloguiñi qome.

¹⁶Qalaxaye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapēc ñachaxan qome da la'amaqchec qom nmit na shiñaxauapi, Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qui'itta ñachaxan qome da qui'itta lataxac, qom ño'ot ca nalochiguiñi lo'onataxanaxac.

¹⁷Na huaqta'a't ñyecpi ñataqta nlachiguiñi qome, nache ana qaguetapi qataq ana quetaqpi lquia'aqa' qome namaye.

¹⁸¡Choxoraxaso' nam ñyoqtala't na qauem, souaxat da latenataxanaxac nache ñaucta'aguet na lasouaxashetpi 'eeta'am ca ñaucta'aguet aca naigona!

¹⁹Qaq namayepi 'enapēc naxa: «Ñim Lo'onatac 'Enauacna, no'on da sa ñañoaloxon da ño'ot nam lo'onatacpi yaqto' sauanaqchigui, Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ña iñoalapegue' qome da ipacchigui naqa'en da ño'ot nam lapaxañipi co'ollaxa yaqto' sauattonaq.»

²⁰Choxoraxaso' na 'eetega no'on na qauem, qaq na qauem qalaq 'eetega no'on, qaq na yo'oqchiguiñi qalaq nmeneguet naqa'en na napalaxa, qaq na napalaxa qalaq nmeneguet naqa'en na yo'oqchiguiñi, qaq na chem qalaq 'eetega ama, qaq na ama qalaq 'eetega chem!

²¹Choxoraxaso' nam 'eetega ñaanaxanaxaicpi, qataq nam 'eetega ñaanataxanaxaicpi!

²²Choxoraxaso' nam qaica ca nauec da ñyomtapigui na lataxa, qataq nam ñalleppi maye 'añaxaicpi da ñalecna't na lataxa!

²³Na nmitta'a da nmeela't da ño'ot da qaica naqa'en ca lasouaxashet nam huo'o na lasouaxashet, qataq saishet da ño'otec ca no'on nam no'on da lataxac.

²⁴Qaq ñoqo'oye 'eeta'am qome ca norec da ñavicta naqa'en ca 'auaqpi deqaqta, qataq na le'eraxa camaye da chepchiguiñi naqa'en ana deqaqta laue ana qo'oipaq, qaq nache 'eetec qome namayepi da imeuo, 'eeta'am aca qo'oipaq da lto na lpa'a'pi, qataq ana lauoxo nlaguiñi nache nañigui namoxoñaxa, cha'aye sa ñalaxagueta naua lapaxaguenataxanaxaco qataq naua lamaxasoxonaxaco Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapēc, Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

²⁵Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala' dalemataña na lalamaxat nhuo' le'ecpi souaxat de'era, nache nauaxañoaxaasheguem qome na lhuac da yaqto' iuaxan namayepi. Qaq ana qasoxonaxapi qalaq cholaxan qome qaq na leuaxaicpi qalaq 'eeta'am ca lasogoñi da huetaiya' huetangui na nqa'aicpi. Qalaxaye da layeloxo Ñim Nataxala' saishet qome da vi'iiguē, nache queto'ot da lasuaqtaxanaxac.

²⁶Ñim Nataxala' nauaxañoaxaasheguem qome aca la'anaxanaqte, qataq yo'oxon qome da iñoaxana ca nhuo' le'ecpi maye hueta'a ca ñaqa'a 'alhua, nache sa nañoaloxon naqa'en da nvi'.

²⁷Qaq camayepi qaica qome ca nasamtapiguiñi, qataq qaica ca pogolaxaateguiñi, qataq qaica ca do'ochetapigui' qataq qaica ca sa ichiguiñi naqa'en ca nsaataxaqui, qataq qaica ca dachepta'ape caua lque'ete caua lapela'ate.

²⁸Aca lcheenapi qalaq ñataqta ñaxaraipi, qaq ca lcheenecpi qalaq ñataqta ichegaxattelec. Aca naro'opi ca lalopi caipi qalaq 'eeta'am na coma', qaq naua lasaxanna acam laigonapi qalaq 'eeta'am ana daua'ache,

²⁹qaq da desoqo qalaq 'eeta'am ca llon maye desoqtai' da huo'o ca loxonec, qaq da ñache cam loxonec camaye nache qaica ca ishet da deuotaxanec.

³⁰Qaq que'eca nhuo' le'ecpi qom ivita cam na'a'q maye naloqnec, nache da l-lamaxa dauaxan qome 'eeta'am aso auaxai, qom dataña'aguet na Israel le'ecpi,

qaq da huo'o ca imeten ana 'alhua, nache ila'a qome da imattalec ca napalaxa, ca lo'oc na piguem qalaq ñapo'oguet na yo'oqchiguiñi.

Isaías 6

Da n̄yaxanaguec so Isaías

¹Qaq huetoigui so vi'i maye huaigui da ileu so nta'a Uzías, da āyem sela'a Ñim Nataxala' da nso'ootangui aso ñataqta qāyoqotcheguemec nso'onaxaqui, qaq naua lāyēl so lapo' qalaq imattaigui aso atamnaxaqui.

²Qaq so pa'asheguem Ñimaye qalaq huetra'a soua serafines, qaq ñi 'oonolec soomaye ivi' seis soua laua't, qaq soua dos nache ñapotragui na lashec, qaq soua l̄ya't dos nache ñapotaleguete naua lapia'ate, qaq soua l̄ya't dos qalaq nachesoua soua huāyota'ape naqa'en.

³Nache ñi 'oonolec soomaye na'axanneque naua la'aqtaqa da detaqtega't, 'eeta': «Qui'itta, qui'itta, ñataqta qui'itta Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec. Da llo'oxoyec Ñimaye ñataqta imattalec ana 'alhua.»

⁴Qaq da l-lamaxa da lavil̄yaxa'c soomaye, ñataqta cholaxan naqa'en soua laso'omi aso atamnaxaqui, qataq so lmala'q nlaxagui asomaye.

⁵Qaq huaña nache shenapec: «¡Choxoraicolec āyem, yo'oqta da seleu nagui! Cha'aye ñataqta sauaachigui Ñi Nta'a, Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, cha'aye āyem ñataqta āyem 'etaxaloxoic, qataq salectaigui na nhuo' le'ecpi maye ñataqta qauema naua la'aqtaqa.»

⁶Qaq huaña nache āyem nāyogoña so 'oonolec se'esoua serafines, nasqta'a aso laconaxanaqte lcat, inactagui naqa'en aso poqo 'ettaigui maye ñachegoxotalec aso nca'atoxonaxalate,

⁷nache nhuocteguet naqa'en na āyap aso poqo, nache 'eeta': «Ana'ana poqo nhuocteguet na 'ap. Dam qauem 'arataxac qataq na 'arasouaxashetpi qāyapalaxat.»

⁸Ime, nache sa'axāya da lavil̄yaxac Ñim Nataxala', 'eeta': «¿Negue't qome ca ishet da samaq? Qataq ¿negue't qome ca ishet da qara'aqtaxanaxanec?» Nache āyem sasat sheeta': «Āyem soota'a ne'ena, qaq āyem 'auamaq qome.»

⁹Qaq huaña nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna āyem 'enapega, 'eeta': «'Aue, 'anqo'ona qome na shīyaxauapi nache qoneta': «Na'aictaxa da hua'aqtac qalaxaye saishet qome da ñāyaten, qataq na'aictaxa da demeenaxatac qalaxaye sa ñāyaaneguet qome de'era.»

¹⁰Qataq 'auo'otec qome da qaramta da lquiyaqtēyaxac ne'ena shīyaxauapi, qataq 'auapoguilo naua la'ai'te qataq naua ltela lauaco, da yaqto' saishet da hua'aqa qataq saishet da nauaañi, qataq saishet da huo'o ca ñāyaten, yaqto' saishet da āyem ñe'eguelaxa, nache āyem saishet da ñataren.»

¹¹Nache aýem senat co'ollaxa sheeta': «'Am Nataxala', ¿chaq lcate' na'axa'te caua ivi' de'era?» Nache Ñimaye aýem ýasateguet, 'eeta': «Qomye ivitta'a qome da imauec da nlachiguiñi na huaqta'a't nýecpi, qataq qanayeca'ai na nýecpi qataq toolec na no'onaxapi,

¹²Nache ivitta'a qome da Ñim Nataxala' ýamaxa ca qaýoqta 'alhua nam shiýaxauapi, qataq ýataqta toolec naqa'en ne'ena 'alhua.

¹³Qaq da huo'otaq huo'o ca cien shiýaxauapi qaq da no'oirañi caua diez, nache caamaye nataqa'en qailaxachiguilo qome, qaq 'eeta'am qome aca roble huo'otaq aca encina, da qaichec nache no'onañi aca lamo.» Qaq aca'aca lamo nachaca aca ñaxatec aca llaxataxa maye sa qaishetapec.

Isaías 7

Da la'aqtaxanaxac so Isaías maye ýanem so Ajaz

¹So Resín, maye nta'a ye Siria, qataq so Pecaj, maye nta'a ye Israel, som llalec so Remalías, soomaye iloquiaya'n co'ollaxa ye Jerusalén da huotaigue da deuotaxaarec, qalaxaye sa ýañoxo't. Qaq de'era, huetoigui co'ollaq so Ajaz, som llalec so Yotán, qataq laual so Uzías da nta'a ye Judá.

²Qaq huaña co'ollaxa nache so nta'a Ajaz, qataq so llalaqpi huo'o da la'axaýaxac maye 'eeta': «Ye siiriopi huaxaiguet na lma' ye Efraín.» Nache so nta'a, qataq so shiýaxauapi ýataqta cholaxan souaxat da lli'iýaxa, 'eeta'am aca qo'oipaq da cholaxan da huo'o na la'at.

³Qaq huaña, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Isaías, 'eeta': «Qojec qome, 'auauec ñi 'aýa'alec Sear Yasub, da yaqto' 'anauane' ñi nta'a Ajaz, qom huaña ye loga't so llec na 'etaxat maye chegaqaua'a aña late'eraí laýe' na 'etaxat, maye naña so nqa'aic maye taýauga ye no'onaxa maye lalamaxat so nýoxonaq na nogoxot,

⁴nache qonapega qome qoneta': «Maxatchaxa 'avitapigui' qome, qalaxaye saishet da 'aue'elaq, saishet da 'añe'etac, qataq saishet da leuapigui ye 'arhuel, souaxat ñi Resín qataq yem siiriopi qataq ñim llalec so Remalías,» maye 'eeta'ama caua norec lasoqo da nchetrapiguishegüe'm, souaxat da 'eroigui da nnogoxonaxa'c.

⁵Ye siiriopi huaxaiguet ye Efraín le'ecpi, qataq ñim llalec so Remalías, da naýamaxara't da yaqto' 'am ýo'otec ca qauem, nache 'eetra':

⁶Qolaq, ñeqo'onaxa qome ye Judá, nache secolanaqchetaq, seuotaxanaxac yemaye, nache sanaqagui qome da nta'a ñim llalec so Tabel.

⁷Qalaxaye Ñim Nataxala', 'enapec: ¡Saishet qome da ipacchigui damaye qataq saishet da 'eetec de'era!

⁸Ye nýecpi ye Damasco nache ye netaña na nta'alpi ye Siria, qaq so Resín, nacheso so nta'a ye Damasco, qalaxaye qom inoxoorec caua sesenta y cinco vi'ie, nache na Efraín nlachiguiñi qome, nache ivitta'a da toolec.

⁹Ye n̄yecpi ye Samaria nache ye netaña na nta'alpi ye Efraín, qaq so llalec so Remalías nacheso so nata'a ye Samaria qaq qami' da saishet da āyem qaua'amaqchiñi, nache qaica qome ca no'onañi da qoñeeta.»

¹⁰Qaq Ñim Nataxala' nataqa'en 'enapega so Ajaz, 'eeta':

¹¹'Aūyaxanot Ñim Nataxala', maye 'Anatamnaxala' da 'am ñanem ca la'anec maye sa qāyauanapega, na'aictaxa da huaña na ñataqta pa'aguiñi ana 'alhua, huo'otaq ca ñataqta qāyoqotcheguemec na piguem.

¹²Qalaxaye so Ajaz, 'eeta': Āyem saishet da she'eguen Ñim Nataxala' da sēyaxanot da ñauo'o ca la'anec.

¹³Qaq huaña nache so Isaías, 'enapec: «Āyem qana'axāyaxañīya nagui, qami' llalaqpi so David! ¿Peta'a qaupi'itaxañitega da saq 'amaqtaq da sa qaualemaxache na shīyaxauapi, ye nataqa'en huotaique da sa qaualemaxache Ñim Ñatamnaxala'?

¹⁴Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala' Nacheñi ñim qami' ñanema qome ca na'anec: Aca qa'añole hualaxai qome nache acamaye ñale qome ca llalec, qaq que'eca llalec acamaye ñanagui qome da le'enaxat Emanuel, maye naigui da: «Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' hueta'agueta.»

¹⁵Nache camaye qaiquia'axaateguec qome ca isaxa't huaca lche', qataq ca dapic lli'i, choche ivitta'a da ñāyaten da lca'aua'a ca no'on, qataq da sa ñaconeguet ca qauem.

¹⁶Cha'aye que'eca nogotolec qom saxanaxa da ñāyaten da lca'aua'a ca no'on, qataq da sa ñaconeguet ca qauem, nache yi'ie 'alhua maye lalamaxat se'esoua dos nta'al maye 'añe'etegalo yemaye qanayeca'ai qome.

¹⁷Ñim Nataxala', anacot qome da yaqto' 'am talec, qataq na 'arhuo' le'ecpi qataq nam llalaqpi so 'arta'a, caua qauema na'axa'te maye saqāyauanapegalo, chegoqta'a co'ollaq so Efraín n̄yoteeguesop ye Judá, cha'aye Ñimaye anac naqa'en qome ñi nta'a ye Asiria.

¹⁸Qaq que'eca na'a'q Ñim Nataxala' yo'oxon qome, nache 'eeta'am aca lotaxañi da anac naqa'en ca shīyaxauapi maye hueta'a cam ñataqta qāyoqta talapi ye Egipto, qataq 'eeta'am ca te'esag lta'a lalaxat da anac naqa'en nam hueta'a ye Asiria.

¹⁹Nache anac qome 'enauac da yaqto' nalec na qāyoqchiguigui ca'ameguepi, qataq na auacpi maye naigui na coma'pi, qataq 'enauac na huoesat maye huo'o ana le, qataq nam naña ana laquipi axaqui pi nam shiguīyacpi.

²⁰Qaq que'eca na'a'q, Ñim Nataxala' do'ogoxona qome ñi nta'a ye Asiria, 'eeta'am naqa'en ca npetegaxanaxat da qāya'aalaxana, qāyachegoxota'ategue da le'ego ye tala Éufrates, nache npetec, qui'it naqa'en na lqaic, lqa' laue, qataq ivira'a ana laso naua lchel na Israel le'ecpi.

²¹Qaq que'eca na'a'q, ca 'oonolec ñale da huo'o aca 'oonole lalo huaca qataq dos caua lalo qagueta,

²²nache camaye ñataqta ñaguec qome ca aloq huaca lche', nache ivira'a da chectac ca isaxa't huaca lche'. Qataq 'enauac cam no'onañipi yi'ie 'alhua, chectac qome ca isaxa't huaca lche' qataq ca te'esaq lta'a lli'i.

²³Qaq que'eca na'a'q, nache nam nanaxanaqa'pi uva lma'pi maye ñaxattalec ana mil nañiguishipi maye ivi' co'ollaxa ana mil anom plata añi lasheue, qalaq nda'a't da ñaxattalec qome aca ñaxat qataq aca huoue.

²⁴Da qainoxoneua'a qalaq qaiuen ca checnec qataq aca checna da qañi'ipixan, cha'aye imauec qome namaye da imattalec aca ñaxat qataq aca huouepi.

²⁵Qataq anam qañoqotcheguemec 'alhuapi maye qairota'a co'ollaxa ana nasheugaxanaqte lcat da qoñanaxaateguelec, qalaq nda'a't qome aca ñaxat qataq aca huoue da ñaxattalec, nache qaica ca ishet da tasheguema. Nache nda'a't da lquia'aqa' qanqa'en ca nauegaxanaxala' huacapi qataq aca qaguetapi.»

Isaías 8

Da le'enaxat so llalec so Isaías

¹Ñim Nataxala' aÿem 'enapega 'eeta': «'Auacona qome ca dapaqaic qalotelec, nache ñataqtegue 'anqa'en da 'erelec camaye da ne'enaxat maye 'eeta': «Maher Salal Jasbaz.»

²Qaq ime, nache 'aÿaxana da yaqto' 'am ñauaachigui sontaxaÿaxanaxanec Urías qataq so Zacarías, maye llalec so Jeberequías.»

³Qaq co'ollaq qaÿata'ague de'era, nache soue'eguet aso na'aqtaxanaxana maye maiche ihua, nache asomaye hualaxai, qaq co'ollaq deco'o nache ñale so llalec. Huaña nache Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta': «'Anagui qome da le'enaxat Maher Salal Jasbaz.

⁴Cha'aye ye nogotolec qom saxanaxa da ñaÿaten da 'eeta' «taxare» qataq da 'eeta' «chera», nache ye Damasco qataq ye Samaria ñataqta qanhuotta qome, nache da lsallaxa qaira'a qome ñi nta'a ye Asiria.»

⁵Qaq Ñim Nataxala', qaltaq aÿem 'enapega, 'eeta':

⁶«Qaq cha'aye ne'ena shiÿaxauapi ye ñataqta ñi'iÿa ñi Resín qataq ñi llalec so Remalías, nache namayepi sa iyacnapec na 'etaxat maye ñataqta npottac da queta da taÿaua'a añi 'etaxat laÿe' Siloé.

⁷Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala' ñataqta sa ñala'ac qome da npaxaasheguem naqa'en na 'etaxat so tala Éufrates, maye nacheñi ñi nta'a ye Asiria qom anac da nactaigui da lta'araic la'añaxac, nache 'eeta'am da npaxaasheguem na la'auaxacpi nache ipaxaalec qome 'enauac yemaye,

⁸Qaq ivira'a ye Judá da ipaxaalec qome, qataq nquictasheguem ivitta'a da iviro'ot na lqosot. Qaq nache 'eeta'am qome ca qoño da ýauachiguilo naua laua't, nache imattalec 'enauac ye 'ana'alhua, 'am Emanuel.»

⁹Qalaponiya't qami' ýotta'a't shiýaxauapi, maye qami' nlaqchiguilo da qarcolanaqai, qana'axaýaxañiýa qome de'era qami' maye qauachegoqýa'a na qañoqta 'alhuapi: na'aictaxa da qauacoñiýa ca qaro'ogoxonaxache qalaxaye nache 'ena'am qami' qaiquichoqche't qome, aja', na'aictaxa da qauacoñiýa ca qaro'ogoxonaxache qalaxaye nache 'ena'am qami' qaicolanaqche't qome.

¹⁰Da huo'o ca qalapaqaiñi lataxac qalaq saishet da ipaigui, qataq da qaýa'añi ca qara'aqtaqui qalaq saishet da qaño'ot, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' hueta'agueta.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna Nacheñi ñim huo'o naq 'enec qanqa'en

¹¹Ñim Nataxala' ýataqta aýem ntenaxaalec da aýem 'enapega, da sevita'aguet da sheegue da llecýaxac ne'ena shiýaxauapi, nache aýem 'enapega, 'eeta':

¹²«Saishet qome da qauamachiýa'ac noicnaxanaxac 'enauac nam 'eetega noicnaxanaxac ne'ena shiýaxauapi. Saishet qome da huo'o da qarcolanaqai qataq saishet da qaye'eetega, 'enauac nam ñe'etega namayepi.

¹³Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec, nacheñita maye qui'itta qanqa'eñi, qataq nacheñita maye huo'o naq 'enec qanqa'eñi, qataq nacheñi ñi ishet da qayi'iýai da lviraxac.

¹⁴Ñimaye 'eeta'am qome aca qoina da qami' nqovi'n, qataq 'eeta'am ca coma' da qaipogolaxaisop, qataq nacheñi ñim huerañi qome naqa'en soua dos nta'al na Israel, qataq Ñimaye 'eeta'am qome aca qoina da loxonec nam hueta'a ye Jerusalén.

¹⁵Nache qalota qome ca pogolaxaani, huañi qataq ileu, qataq qalota ca loxonec aca qoina, qaq huaña nache netaigui acamaye.»

Da lqataxac so Isaías

¹⁶Ýataqta qauaýamaxacheetec qome na iqataxacpi qataq qaño'oxochiichiguiñi da ýapaxaguenataxanaxac.

¹⁷Qaq Ñim Nataxala' na'aictaxa da nqañoxocheesop na lauo' le'ecpi so Jacob, qalaxaye aýem sa'amaqteetac Ñimaye, qataq sacheto'ot da ñaquitaxac.

¹⁸Aýem qataq na ýalaqpi maye aýem ýanem Ñim Nataxala', qomi' la'anaqa'ate dam sa qaýauanapega ne'ena Israel, dam chegoqo'ot Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec maye netasheguema añi qasoxonaxa Sión.

¹⁹Qaq na shiýaxauapi yo'oqta da qami' 'enapegalo qome, 'eeta': Ña qaunache na lqui'ipi na leuaxaicpi, qataq na ilaviigui ca lýa maye nsoxootege't naxa da na'aqtaxaatega't. ¿Peta'a saisheto' da iuen na nhuo' le'ecpi da inat nam natamnaxala'pi, qataq da inat na leuaxaicpi da denataxaalec na ña nca'altauecpi,

²⁰da yaqto' ñaconeguet ca napaxaguenataxanaxac huo'otaq ca na'aqtac? Qaq 'era qome da la'aqtac namayepi qalaxaye de'era la'aqtac namayepi choche 'oopashec.

²¹Na shiñaxauapi qalaq tateguelo qome, qaica ca nyacnataguec qataq ñaguec na lqouaxa, qaq souaxat na lqouaxa nache qaica ca iren qataq ñasaxalec ca qauem la'aqtac ca lta'a qataq ca natamnaxala'pi, nache ilo'ot na piguem,

²²qataq ilolec qome ana 'alhua qalaq nda'a't da nachoxoyec qataq ca napalaxa da ilota'a, nache imauec qome da huetaigui ca napalaxa.

Isaías 9

Da lañoxoc qataq da lo'onataxanaxac qome ca nca'aguishec

¹Qaq saishet qome da nache 'eetai' da huetaigui na napalaxa nam huetaigui nagui da laquicoxo. Ñim Lo'onatac 'Enauacna huetaiya' naqa'en co'ollaxa ye na'alhua so Zabulón, qataq ye na'alhua so Neftalí, qalaxaye taña'a naqa'en da huo'o da llo'oxoyec ye Galilea maye na'alhua nam ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac, maye chegoqchiguiña ye pa'aña'atague da lña le'ego ye Jordán nache ivira'a ye loigue aso auaxai.

²Nam shiñaxauapi maye huetaigui co'ollaxa na napalaxa, ila'a so lta'araic ne'eraxa, qaq se'eso ne'eraxa, icoñarelec co'ollaxa nam huetaigui na napalaxa.

³'Am Nataxala', 'anache co'ollaxa da lta'araic namaicñaxac, qataq da ñataqta lta'araic tonaxac. Nache 'enauac na shiñaxauapi machiguiñi da 'Am nachatto'ot, 'eeta'am da ivita da qanqat ca ala ca nañiguishec qataq 'eeta'am da qantootalec da qancolaxachigui ca nhuotaxanaxatpi.

⁴Cha'aye 'Am 'anqateeguesop da nlataguec maye ipataqtañi co'ollaxa na nhuo' le'ecpi, qataq da ncogaxanataguec maye ño'ot da laquicoxo, qataq da namaxasaguec maye sa ndaxaasheguem, 'eeta'am da 'eetec co'ollaq 'aulaxachigui ye Madián.

⁵Qaq na pela'pi maye nalaataxaquipi na alleppi, qataq na nogoxot maye huagui na ntago'q, namayepi qañavigaxat qome nache nlachiguiñi souaxat ca norec.

⁶Cha'aye ñiguiñi qome ca nogotolec, Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñanema ca 'oonolec llalec, qaq camaye qoñanagui qome da la'añaxac da nta'a, qataq qoñanagui qome ne'enaua ne'enaqa'ate: Qaña'aalake naua lqataxaco, Lo'onatac 'Enauacna maye 'añaxaic, Nta'a maye chochaq tatec, qataq Chegoqchigui da nlagaxayec.

⁷Camaye nso'ongui qome añi nso'onaxaqui so David, huaña nache nquictauec da la'añaxac ivitta'a da ilo'ogue 'enauac ana 'alhua, nache saishet qome da imeuo da nlagaxayec, qataq da lo'onataxanaxac ñataqta na'atchiguiñi qome, cha'aye na'attalec da no'on qataq nalochiguiñi lataxac, qaq nache chegoqchiguiña nagui nache chochaq tatec qome. Qaq 'era da ño'ot qome Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec souaxat da lta'araic lauotaxanaqtaic.

Ñim Nataxala' dataŷa'aguet na Israel le'ecpi

⁸Ñim Nataxala' ŷamaxa so la'aqtac da dataŷa'aguet na Israel le'ecpi, nam nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Jacob.

⁹Qaq de'era ŷaŷaten qome 'enauac ye nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Efraín maye hueta'a ye Samaria, yem huo'o naxa da ño'oxonnaxac qataq da na'amqaanaxac da detaqtac,

¹⁰nache 'eeta': «Yem losocpi mashe naañi qalaxaye qomi' qaltaq ño'oxonaxasheguem qome sauoqta'a ca coma' nchiiguishec. Qataq mashe qaichec so nllecnaaxanaxatpi maye chegaqaigui ana sicómoro, qalaxaye nmeneguet qome ñaqa'enaq na cedro».

¹¹Ñim Nataxala' namaq so ŷataqta qauemaic pa'aguenaxauapi, qaq nacheñi Ñimaye da ŷamaxalec somayepi da deloquiixanaxatan.

¹²Qaq chegoqtegue da nala' lliguisheguem so siiriopi, qataq chegoqtegue da nala' lliguiñi so filisteopi, nache 'eco' 'oonolec da iuoxonañi so Israel le'ecpi. Qalaxaye ñaqaiyeta da layeloxo Ñim Nataxala' saishet da vi'iiguet, Ñimaye nache queto'ot da darenaxaatac.

¹³Qalaxaye na nhuo' le'ecpi saishet da ŷe'eguelaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye ŷo'ot co'ollaxa da nhuaxanaguec, qataq saishet da nmitaique Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec.

¹⁴Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala' 'oonolec na'a'q qome ca huaigui da icheguec na lqaic, qataq na la'araxashet na Israel le'ecpi 'eeta'am naqa'en ca shiguiŷac, qataq 'eeta'am ca ichec aca chaic qataq aca na'aate.

¹⁵Qaq na lqaic nache naigui na ŷa'axaiquipi qataq na nataxala'pi, qaq na la'araxashet qalaq nachena na na'aqtaxanaxanecpi maye dapaxaguenataxaateguec da natenataxanaxac.

¹⁶Cha'aye nam lataxala'pi ne'ena nhuo' le'ecpi nachena na isomaxanaqchet, qaq nam ca'attague' namayepi nache deqat.

¹⁷Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala' saishet co'ollaxa da ŷauotec na nsoxoppi, qataq saishet da ichoxoreetac na saploqpi qataq ana pa'aipi. Cha'aye imauec ne'ena nhuo' le'ecpi da qauemaicpi, qataq qauema naua la'aqtaqa 'enauac namayepi. Qalaxaye ñaqaiyeta da layeloxo Ñim Nataxala' saishet da vi'iiguet, Ñimaye nache queto'ot da darenaxaatac.

¹⁸Cha'aye dam qauem, 'eroigui qome nache 'eeta'am ca norec da ŷavigaxat aca ŷaxat qataq ca huoesat, qataq ŷavigaxat aca qo'oipaqqi maye netaigui ca sansattec aviaq, nache ca lmala'q ŷataqta la'ana't da huaŷoxoosheguem 'eeta'am aca daua'ache.

¹⁹Qaq souaxat dam layeloxo Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapeç, nache ana 'alhua ñavic, nache ca norec ñavigaxat na shiñaxauapi. Nache qaica ca ichoxoreetac ca maiche lqaña.

²⁰Ñi 'oonolec qalaq chec qome ca pa'ata'ague na aloiguishec lhuaq, qalaxaye ñaq 'eetalec da huo'o na lqouaxa, qaq ca lña qalaq chec ca pa'ata'ague na ne'emaxashec lhuaq, qalaxaye ñaq 'eetalec da saishet da icoma'. Nache ivitta'a da chec ca maiche llalaqpi.

²¹So Manasés delogui' qome so Efraín, qaq so Efraín delogui' so Manasés, ime nache soomaye huaxaña't da iloquiixa'n ye Judá. Qalaxaye ñaqaiyeta, da layeloxo Ñim Nataxala' saishet da vi'iiguet, Ñimaye nache queto'ot da darenaxaatac.

Isaías 10

¹Choxoraxaso' nam ño'ottac na nqataxacpi maye sañañamaxañi qataq ña'axatec nam lataxac maye sa qanalo'oguet,

²qataq saishet da ño'otec ca ñañamaqchiguiñi lataxac cam qaica ca la'añaxac, qataq saishet da ño'ot nam no'on lataxacpi maye huetalec na choxoraqpi maye ñalamaxatpi, qataq nhuo' ana pa'aipi qataq decachiñot na saploqpi!

³Qaq ¿hua'ago' ca 'eetec qom ivita da ñaneuo da lo'onataxanaxac, qom ilota'aguet da ña qañoqteguet cam nhuaxanaguec namayepi? Qataq ¿negue't ca ñe'eguenot da yaqto' itauan? Qataq ¿hua'ague qome ca ñacha'ague da lsallaxa?

⁴Da saishet qome da nman nache qañauec da qaicoñe' qataq cañe' qanqa'en cam qañalauatpi. Qalaxaye ñaqaiyeta da layeloxo Ñim Nataxala' saishet da vi'iiguet, Ñimaye nache queto'ot da darenaxaatac.

Ñim Nataxala' do'onataxana ye Asiria

⁵Ñim nta'a ye Asiria! Nacheñi ñim so'ogoxona qome 'eeta'am ñaqa'en ca 'epaq qom sau'o ca iuaxanaxanaxac, qataq nacheñi ñim nashelte maye seuen qom salemata.

⁶Samaxalec qome da iloquiixan nam shiñaxauapi maye qauemaicpi, nam shiñaxauapi maye añem inogoqchet, yaqto' decachiña qataq deuotaxanec da lsallaxa, qataq yaqto' petapigui 'eeta'am ca nshaxa maye huetanguini na nqa'aicpi.

⁷Qalaxaye ñi nta'a ye Asiria, saishet da lhuennataxa de'era, qataq saishet da nachera da tatapigui lauel, maye nacherata da tatapigui lauel da nlaxaani qataq nmatchiguiñi nam qalota ñotta'a't shiñaxauapi.

⁸Yoqo'oye ñimaye 'eeta': «'Enauac na nta'alpi ñalaxaguet na ñamexasoxonaxacpi da samaq.

⁹Cha'aye añem, nache 'eeta'a't ñaqa'en yem huaqta'a't ñyecpi ye Calno qataq ye carquemis, Amat qataq ye Arpad, ye Samaria qalaq 'eeta'am ye Damasco.

- ¹⁰Aÿem ÿoxonec co'ollaxa so ÿotta'a't shiÿaxauapi maye qalota so natamnaxala'pi, napacalec so natamnaxala'pi ye Jerusalén qataq ye Samaria.
- ¹¹Qaq ÿoqo'oye dam so'otec co'ollaxa ye Samaria qataq som natamnaxala'pi, ¿peta'a saisheto' da so'otec nataqa'en ye Jerusalén qataq nam natamnaxala'pi?»
- ¹²Qaq Ñim Nataxala' qom imat 'enauac nam ÿo'otecpi qome añi qasoxonaxa Sión qataq ye Jerusalén, nache ÿauo'o ca nhuaxanaguec ñi nta'a ye Asiria souaxat da na'amaqchengui nam ÿo'otpi, qataq da ño'oxonnaxac qataq da napagaqaanaxac.
- ¹³Cha'aye ñimaye 'enapec: «Nam so'otpi chegoqchigui da maiche ÿa'añaxac, qataq chegoqchigui da ÿaÿaanec cha'aye aÿem ÿaanataxanaxaic, qataq seuotaxanec nam na'alhuapi nam shiÿaxauapi, qataq sacona da lsallaxa namayepi, qataq sheeta'am cam 'añaxaic da ÿoxonec so nta'alpi.
- ¹⁴Qataq sauota'a na ihuaq da sacona da lsallaxa 'enauac na nhuo' le'ecpi, qataq seuotaxanec 'enauac na 'alhuapi sheeta'am ca ÿaconalo caua qaÿala't maÿo lco'oue'ete ÿachegoxotanguilo ca maÿo lpata'c, nache qaica ca iraxa'n naua laua't, qataq qaica ca ÿauachigui na alap da ÿa'alaq.»
- ¹⁵Qaq ¿ishet peta'a aca qachepe da 'eetega ÿactec da la'amaqchec napacalec cam do'ogoxootega acamaye? Qataq cam nchegaxanaxat ¿napacalec peta'a cam dechegaxaatega camaye? ¡'Eeta'am aca nashelte, ye acamaye chochaq 'epaq qaq saishet da nachaca aca iraxaatapigui' cam shiÿaxaua maye ÿachetac acamaye!
- ¹⁶Qaq ÿoqo'oye Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapec qaica qome ca la'añaxac naqa'en nam ÿataqta 'añaxaicpi, qataq ÿo'ot da 'eroigui na lo'oc souaxat na le'eraxa ca napaxa.
- ¹⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qui'itta, ñim icoÿattalec na Israel le'ecpi, Ñimaye 'eeta'am qome na le'eraxa ca norec, nache huaigui ca 'oonolec na'a'q da ÿavigaxat qataq nlaxaañi ana ÿaxat qataq na huouesat maye netalec ne'ena 'alhua.
- ¹⁸Nache imauec qome da nlaguiñi naqa'en da lyac nam lalamaxat aviaqpi qataq nam lanaxanaqa'pi. Nache 'eeta'am naqa'en ca dalolaxaic da mashe qaica ca la'añaxac.
- ¹⁹Nache ÿataqta saq 'amaqtaq qome aca no'onañi qo'oipaqqi ne'ena aviaq, qaq ivira'a catai' nogotolec da ishet da naloqten ye lcata.
- ²⁰Qaq que'eca na'a'q, nache cam saq 'amaqtaq maye no'onañi na Israel le'ecpi, nam chegoxoguetpi so Jacob maye lca'alaxaicpi, saishet qome da ÿe'eguelaxa da naquitto'ot nam nlaxaañi co'ollaxa namayepi, nacherata da deuaxaÿot Ñim Nataxala', Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.
- ²¹Qaq huo'o qome ca saq 'amaqtaq nam chegoxoguetpi so Jacob, cam ÿe'eguelaxa qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'añaxaic.

²²Qami' Israel le'ecpi, na'aictaxa da qami' qalote' qome da qoñiita'am na lsoche na 'alhua maye huetangui aso auaxai, qalaxaye saq 'amaqtache qome caua ñe'eguela'q. Qaq dam nasataxac da qami' qanlaxaayeñi, damaye ño'ot qome da ñaatec naqa'en dam nalochiguiñi lataxac.

²³Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqaalanapec, mashe ime da lapaxañi da ilaxachigui namayepi, nache ñaacoolec qome dam huotaique da ño'otec 'enauac ne'ena 'alhua.

²⁴Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqaalanapec, 'eeta' da la'aqtac: Qami' ñalamaxat nhuo' le'ecpi maye qoñiitaña na Sión, saishet qome da qayi'iitega ye asiiriopi, na'aictaxa da qami' ira'alo aca lashelte da qami' iuaxa'n, qataq da nauaxañoaxaasheguem ca npon da qami' dataña'agueta, 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa ye Egipto le'ecpi.

²⁵Cha'aye mashe saqañoapeque ye laloqo' da ñayeloxo, nache da ñayeloxo nlaxañi qome ye 'anpa'aguenaxauapi.

²⁶Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqaalanapec ñauo'o qome ca nhuaxanaguec yemayepi, 'eeta'am da 'eetec co'ollaq loxonec so Madián le'ecpi co'ollaq huaña añi coma' maye le'enaxat Oreb, qataq ñachaxana da la'añoaxac da dataña'aguet ye Asiria, 'eeta'am co'ollaq ñachaxana da la'añoaxac da dataña'aguet ye Egipto.

²⁷Qaq que'eca na'a'q nache 'am ñeqateeguesop qome, nam qapa'atta 'aya'ac maye huetalec na 'arallac, qataq sacagaxachigui qome na nauegaxanaxaqui 'epaq maye huetalec na 'arana'q.

²⁸So alleppi asiiriopi nlectot ye Rimón, nache ivira'a ye Ayat, qataq nlectot ye Migrón nache ipatanaña so lla'ac ye Micmas,

²⁹qataq ña'axasoxoolec so la'auaxac nache hua'a da lanataqa' ye Geba. Qaq ye Ramá qalaq ñataqta iviloxolaqchet da lcolanaxa, qataq datauec so shiñoaxauapi ye Gabaa, maye lma' co'ollaxa so Saúl.

³⁰¡Ana'alaxañi 'am Bat Galín! ¡Ña 'aua'aqa 'am Lais! ¡Choxoraxaso' 'am Anatot!

³¹Qaq na lma' ye Madmena qalaq datauec, qataq nqañoxooñi na lma' ye Guebín.

³²Qaq nachena na na'a'q da vi'iiguet na asiiriopi hua'a ye Nob, qaq damaye la'anaxat da iloquiayan añi qasoxonaxa Sión, qataq añi lcomaraxalate ye Jerusalén.

³³Ña qauloña, Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqaalanapec, ña'axasoxooñi ana qo'oipaqpi irolec da la'añoaxac maye huo'o da lchec, ana logorai qo'oipaqpi qalaq hua'axañi ana qañoqotcheguemec qalaq naañi.

³⁴Ñauota'a aso qachepe da iquesoq ana qo'oipaqpi ye sansattec aviaq, ana qo'oipaqpi maye ñoqta 'onaxai ye Líbano qalaq 'enauac da hua'axañi.

Isaías 11

Qaŷa'axatta'aguet aca llaxataxa so Jesé

- ¹Qaq asa'aso qo'oipaq lamo, maye nacheso so Jesé, huo'o qome aca llaxataxa, qaq aca'aca llaxataxa chegoqtoiguilo qome naua lpa'aye.
- ²Qaq so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala' nache hueta'aguet qome camaye, nache ŷanem da laŷaanec, laŷaanataxanaxac, sanqalat, la'añaxac, lauatonaxanaxac, qataq ŷalaxaguet Ñim Nataxala'.
- ³Da huo'o ca nmit qalaq saishet da quetague' da yo'oqchigui lataxac ca shiŷaxaua, qataq saishet da ŷo'ot ca chochaq la'axaŷaxac, cha'aye ŷaŷamaxareeta da ŷalaxaguet Ñim Nataxala'.
- ⁴Nacherata da do'ogoxona da nalo-chiguiñi lataxac da nmit na choxoraqpi, qataq iueelec nam qaica ca la'amaqchec maye netalec ana 'alhua. Naua la'aqtaqa qalaq 'eeta'am ca pon 'epaq da iuaxan ca qauemaic, qataq ŷauota'a na la'at maye chegaqagui na alap da ŷalauat ca qauemaic.
- ⁵Camaye nache 'eetai' qome da ŷaatañi da nalo-chiguiñi qataq dam 'eesa lataxac.
- ⁶Qaq huaña qome, nache ca qa'alaq nhuoteete' ca qagueta llalec, ca quiyoc qataq ca quetaq llalec huaqta'a't da nmattrapeguc, ca huaca llalec qataq ca llon llalec qalaq nache nactasheguema't da llaxa, qaq catai' nogotolec ilotegueto qome caamaye.
- ⁷Aca huaca qataq aca 'oosa qalaq auochaxau' qome, qataq caua llalqa huaqta'a't qom nmattrapeguc, qaq ca llon qalaq chectac qome na 'auaqpi 'eeta'am ca nauegaxanaxala' huaca.
- ⁸Qaq catai' nogotolec maye ñaq lleptac qalaq ŷa'ashaxaatac ca lauac ca na'araxanaq, qataq ishet qome da ŷasheltapeegue ca lauac camaye.
- ⁹Nache cam hueta'a añim qui'itta ñeqasoxonaxa qaica qome ca ŷo'otec ca qauem ca lŷa, cha'aye da nauatonaxanaxac Ñim Nataxala' nlaqchigui qome ana 'alhua, 'eeta'am na 'etaxat da nlaqchigui naqa'en aso auaxai.
- ¹⁰Qaq qom ivita que'eca na'a'q, nache aca llaxataxa se'eso lpa'a' maye nacheso so Jesé, nachaañi qome 'eeta'am da la'anaqte na nhuo' le'ecpi, nache na ŷotta'a't shiŷaxauapi jec qome da nmittaique, qaq cam hueta'a camaye qalaq ŷataqta huo'o qome da llo'oxoyec.
- ¹¹Qaq que'eca na'a'q Ñim Nataxala' qaltaq ŷachaxan qome da la'añaxac, nache ñe'eguelaxat cam lca'alaxaicpi nam lalamaxat nhuo' le'ecpi, maye hueta'a ye Asiria, Egipto, Patros, Etiopía, Elam, Sinar, Hamat, qataq ana ŷaqa'ata 'alhuapiolec aso auaxai.
- ¹²Qataq nauaxaŷaxaasheguem qome aca la'anaxanaqte da yaqto' nam ŷotta'a't shiŷaxauapi ila'a, nache laŷona't na Israel le'ecpi maye qaŷauega co'ollaxa ye ŷaqa'a 'alhuapi, qataq chegoqchiguiña naqa'en 'enauaque naua laŷel ana 'alhua, na Judá le'ecpi maye nlagaxattac co'ollaxa.

¹³Da lquiŷaxanaqtaic ye Efraín imeuo qome, qataq da lalemataic ye Judá vi'iiguēt qome, nache ye Efraín saishet qome da nquiŷatega ye Judá, qaq ye Judá saishet qome da dalematatega ye Efraín.

¹⁴Maye nacherata da ntauna't qome da dataira'aguet ye Filistea le'ecpi maye pa'aŷa'ague da nala' lliguiñi; qataq huaxaŷa't qome da deuotaxanec da lsallaxa yem pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguē, qaq da la'añaxac ivira'a qome ye Edom qataq ye Moab, qataq ivira'a da choche ŷamaqtac qome ye Amón le'ecpi.

¹⁵Ñim Nataxala' ŷauategue qome ca nqa'aic aso Auaxai Togaxarai, qataq nauaxaŷaxaasheguē na lhuaq taalec naqa'en so tala Éufrates, qataq anacot ca la'at maye ŷataqta chaqaic, nache icolaxachigui se'eso tala siete naqa'en caua la'auaxaco, qaq saiuē qome da qanqa't naua pela'ate da qaŷa'axasoxonguilo caamaye.

¹⁶Qaq yem no'onañi nhuo' le'ecpi maye lalamaxatpi Ñim Nataxala' qom ivita da ñe'eguelaq chegoqchiguiña ye Asiria, nache qalotegue qome ca llec nqa'aic, 'eeta'am so na'a'q co'ollaq so Israel le'ecpi ca'ai ye Egipto.

Isaías 12

No'onec da qoŷan da 'achecŷaxac

¹Qaq que'eca na'a'q, nache 'am qonapec qome «'Am sanot da ña'achecŷaxac 'Am Nataxala', cha'aye na'aictaxa da aŷem 'aulemataŷa co'ollaxa, qalaxaye da 'aralemataic mashe vi'iiguēt, nache aŷem 'avi'eguelaxatem da ilagaxayec.

²Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi ñim aŷem nca'alaxatec, aŷem ñaquita'a Ñimaye nache saishet da she'etac. Ñim Nataxala' nacheñi ñim ŷe'eguenaxala' qataq nacheñi ñi ŷa'añaxac, qataq nacheñi ñi ica'alaxaqui.»

³Nataqa'en qami' ishet da qauamaichiguiñi qome da qanŷomiigui acam laŷe' da nca'alaxa,

⁴nache que'eca na'a'q qoñeeta' qome: «Qaŷa'añiŷot da qana'achecŷaxaqui, qataq qavio'oxoreñi Ñim Nataxala', qaua'aqtaxañim na ŷotta'a't shiŷaxauapi 'enauac nam huo'o maye ŷo'otpi co'ollaxa Ñimaye, qataq qauennataxanaxañic namayepi da Ñimaye imattalec 'enauacna.

⁵Qauo'onaxañeeto'ot Ñim Nataxala', cha'aye ŷataqta lta'araic nam ŷo'otpi co'ollaxa, qaq iuen da ŷaŷaten 'enauac nam huetalec ana 'alhua.

⁶Qauo'onaxañi qataq qantoñiŷapigui' qami' maye qarma'ai na Sión, cha'aye Ñim Qui'itta Natamnaxala' so Israel maye qami' netanguilo ŷataqta lta'araic da la'amaqchec.»

Isaías 13

Qaŷa'axata'a dam talec qome ye Babilonia

¹Da nauanaqchec maye ña'axata'a dam talec qome ye Babilonia, dam qaŷachaxana co'ollaxa so Isaías, som llalec so Amós.

²«¡Qanauaxaŷaxañiisheguem qome qaŷa'añiŷalec aca toolec qasoxonaxa aca la'anaqte ca alaataxac! ¡Qataq qauamaqai qome na alleppi da yaqto' deloqui! ¡Qauoita'a na qarhuaqai da qoñiŷapega da inoxoneuo tateua'a na lasompi maye llegueuo nam 'amaqtaqaicpi nta'alpi!

³Mashe seŷaxana nam ña'añaxanecpi, qataq mashe samaq na ñalleppi maye seŷotauga co'ollaxa, nam huo'o da lamaicŷaxac souaxat da ŷauegaxanaxac, da yaqto' ŷacooles da ŷo'ot da iuaxanaxanaxac.»

⁴Qaŷa'aqtega na na'alaxacpi lamaqteguelec aye qasoxonaxapi, 'eeta'am da la'alaxac ca qalota shiŷaxauapi. Qataq qaŷa'aqtega da l-lamaxa na ŷotta'a't shiŷaxauapi, nam nhuo' le'ecpi maye laŷootega't. Qaq Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanaplec naloqna't na le'enaxatpi nam nalleppi maye lhuotta da nalat.

⁵Chegaqa'a ye ŷataqta qaŷoqta 'alhua, maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem. Ñim Nataxala' anacta nacetac na lo'ogoxonaxat souaxat da lalemataic, da yaqto' ilaxachigui 'enauac ana 'alhua.

⁶Ña qanŷeñi qome, cha'aye mashe saqaŷapeque cam na'a'q maye lviraxaqui Ñim Nataxala', qom nvi' camaye nache qami' nlaxaayini Ñim Qaica ca ŷaqalanaplec.

⁷Qaq huaña nache 'enauac qome na shiŷaxauapi choche ñaxanguilo naua lhua'q, qataq 'enauac namayepi deqat qome da na'añaxataxac.

⁸Nache nlaxagui qome da lcolanaxa, qataq lta'araic da lachetataic qataq da nqui'ic, nache ncocateguiñi 'eeta'am aca 'alo da deco'otapigui', qaq ñi 'oonolec da ilota'a ñi lŷa qalaq ŷe'elaq, qataq napaqhuc na lashec souaxat da la'agaxa.

⁹Mashe anacta ca na'a'q maye lviraxaqui Ñim Nataxala', na'a'q maye chaqaic qataq nactaigui da nnogoxonaxac, qataq da 'ettaigui layeloxo Ñimaye nache ŷo'ot qome da toolec ana 'alhua, qataq imeuo naqa'en nam 'etaxaloxoicpi maye huetalec anamaye.

¹⁰Huaña nache ana huaqaañipi qataq aso dapiche' saishet da 'eroigui, qataq añi nala' da nnoxosheguem qalaq naue', qaq ñi ca'agoxoic nataqa'en qaica ca le'eraxa.

¹¹Qaq Ñim Nataxala' 'eeta': «Sauo'o qome ca nhuaxanaguec na shiŷaxauapi souaxat nam qauem maye ŷo'ottac, qataq nam qauemaicpi souaxat da lalaataxanaxac. Imeuo ñaqa'en da napagaqaanaxac na ño'oxonnaxaicpi, qataq qaica ñaqa'en ca la'amaqchec na na'amqaanaxaicpi qataq nam qaica ca iren.

¹²Aŷem so'ot qome da huo'o da lviic na shiŷaxauapi, napacalec da lviic ana oro maye huaña ye Ofir.

¹³Huaña nache cholaxan ñaqa'en na piguem, qataq ana 'alhua ca'ai ye hueta'a souaxat da inogoxonaxac que'eca na'a'q, qataq dam 'ettaigui ŷalemataic.

¹⁴Na shiřaxauapi qalaq 'eeta'am qome aca ñi'imshe da qaicaatac, huo'otaq aca qaguetapi da nlagaxattac nache qaica ca ishet da lařona't. Nache ñi 'oonolec ře'eguelaxa ca maiche lma', qataq ře'eguena ca maiche na'alhua.

¹⁵Qaq da huo'o ca qailalec nache qařa'arapec, qataq da huo'o ca nařan da qařaconeua'a, nache camaye qařalauat.

¹⁶Qataq řauaachigui qanqa'en da qaiuaxaneguet na 'alhua cam qapio'olec llalaqpi, qataq qui'itchiguilo qanqa'en naua lma'ate qataq qancat ana lhuapi.

¹⁷Ařem samaxalec qome na Medos le'ecpi da iloquixan namayepi, nam Medos le'ecpi maye saishet da nmitta'a ca lcat plata, qataq saishet da qochetega ca lcat oro.

¹⁸Namayepi irolec qome aca lchecnapi da huaři naqa'en na nsoxoppi, qataq saishet da ichoxonnai' natai' řaq cheta'ague da řiguřiipi, qataq sa ichoxoreetac na lařepi řaqpiolec.

¹⁹Qaq ye Babilonia maye llo'oxonnatac na řotta'a't shiřaxauapi qataq řo'ot da llo'oxoyec qataq da řo'oxonnaxac na caldea le'ecpi, yemaye 'eeta'am qome řaqa'en ye Sodoma qataq ye Gomorra co'ollaq selaxachigui.

²⁰Nache saishet qome da qaltaq qaře'eguelaxa da qanayenalec, qataq yemaye qaica qome ca ishet da qaltaq nalec. Na Arabia le'ecpi saishet qome da qaltaq ře'eguelaxa yemaye da nalec, qaq ivira'a na qagueta lo'opi da saishet da nmataqa' naqa'en yemaye aca lalo qaguetapi.

²¹Nacherata da hueta'a qome yemaye ca copaicpi, qaq na nřecpi qalaq nlaxagui qome aca chiyetpi, qataq hueta'a qome yemaye ca mařecpi qataq nquishestegulec yemaye aca huauec quetaqpi.

²²Na nřecpi maye qanpaxattaua'a qalaq dalacotapoigui qome aca huaxařaxapi, qataq nam řataqta 'onaxaic nřecpi lta'araicpi qalaq hueta'a qome ca qa'alaqpi. 'Am Babilonia mashe nayeetai' ca 'araloqo', qaq mashe saqařarauec naua na'axa'te maye qouetaiguilo.»

Isaías 14

Ñim Nataxala' qaltaq ichoxoren qome na Israel le'ecpi

¹Qaq řoqta 'eesa da Ñim Nataxala' qaltaq ichoxoren qome so Jacob, qataq ře'eguelaxa qome da lca'aguishec so Israel, qaq huaři nache řo'ot da na Israel le'ecpi qaltaq ře'eguelaxa da nalec ye maiche na'alhua. Nache cam chegaquaec shiřaxauapi anac qome da nařa namayepi, nache huaxaiguat na llalaqpi so Jacob.

²Nache qalota qome cam řotta'a't shiřaxauapi cam řaconeguet qome na Israel le'ecpi, nache nnaicapegue' camayepi nache iviraxatta'a ye maiche na'alhua, nache na Israel le'ecpi řauo'o l-latacpi camayepi qom huaři ye na'alhua Ñim Nataxala'. Qataq na Israel le'ecpi icoři' qome nam hua'auři da icořettai' co'ollaxa namayepi, qataq maiche řoiqueetac nam saiyacnapec co'ollaxa namayepi.

³Qami' Israel le'ecpi, qom ivita ca na'a'q da Ñim Nataxala' qami' nmataxaneguesopa da qanque'eenaxaqui, dam qaraquicoqoi qataq da ñataqta qauem qanlataguiqui maye qami' qoñanegueta co'ollaxa,

⁴nache qanlamaxareñi qome da qanasaqairec ne'ena na'aqtaqa, da yaqto' qavi'iñiitac ñi nta'a ye Babilonia, nache qoñiita': «¡Ña qaumiñi dam ivireguet ñim qaica ca iren! ¡Ña qauloña dam ivireguet naqa'en da ño'oxonnaxac!

⁵Ñim Nataxala' ilaxachigui da la'añaxac ñim qauemaic, qataq ñacagaxachigui so npon ñim qaica ca iren,

⁶ñim irolec naxa da nnogoxonaxac da iuaxaatac nam ñotta'a't shiñaxauapi, qataq saishet naxa da vi'iigueta da iuaxaatac namayepi, qataq souaxat da layeloxo nache petapigui na nhuo' le'ecpi, qataq sa ichoxoreetac da icaatac namayepi.

⁷Qaq 'enauac ana 'alhua huo'o da nlagaxayec qataq da ñe'emaxa, nache do'onaxaatai' souaxat da ntonaxac.

⁸Qaq ivira'a ana qo'oipaq piinopi qataq ana cedropi maye huaña ye Líbano, ñataqta ntootapeguet da 'am qailaxachigui, nache 'eeta': «Chegoqta'a co'olla qouañi, nache qaica ca anac da qomi' iqueso'q».

⁹Nam pa'aguiñi qalaq ñe'elaxa't na leuaxaicpi, nache nnoxosheguem da 'am ca'atta'aguet. Na lpaqal na leuaxaicpi qalaq nlouec, nam nataxala'pi co'ollaxa ana 'alhua qalaq ñesheguem da 'am ca'atta'aguet, qataq 'enauac nam lta'alpi co'ollaxa na nhuo' le'ecpi ñesheguem ca'ai ana nso'onaxaqui.

¹⁰Nache 'enauac detaqa, 'eeta': «Qache nataqa'en 'am da deqat so 'ara'añaxac, nache 'avira'a da qoneta'ama qomi'».

¹¹Qaq nache huaña ne'ena da imeuo da 'año'oxonnaxac, qataq da l-lamaxa aso 'arviquepi arpa, qataq 'armala' na qoche'l, qataq 'am ñapolec namayepi 'eeta'am ca 'arpo'».

¹²¡Ca 'eeteco' da 'auanaañi da 'auachegoqtot na piguem, 'am chi'ishe maye 'am yo'oxoñi lalaqte! 'Am maye 'anauctalec naxa na ñotta'a't shiñaxauapi, 'am qañanataqcheelec ana 'alhua.

¹³'Am maye naxa da 'auennataxatac nache qoneta': «Añem sasheguema qome na piguem, nache sanalec aca ñeso'onaxaqui ana huaqañipi maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache añem qañoqta qome da ñeso'ooñi soota'ague da sheu' aña qasoxonaxa maye hueta'a naxa da dataña't nam atamnaxala'pi.

¹⁴Qataq sasheguema na pa'asheguem na ñataqta qañoqotcheguemec lo'oc na piguem, nache sheeta'am qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ñataqta qañoqotcheguemec.»

¹⁵¡Qalaxaye nagui 'am qañamaxauec nache 'angui aña huachiqui, aña nshere maye ñataqta qañoqchiguingui!

¹⁶Nam 'am ŷauaachigui qalaq vi'iiguēt da 'am imeteetac, qataq 'am ilochigui nache, 'eeta': «¿Nacheñi peta'a ñi'iñi, ñim ŷale maye ŷo'ot naxa caillaye da cholaxan ana 'alhua, qataq ilaxachigui naxa na ŷotta'a't shiŷaxauapi,

¹⁷qataq ŷo'otec naxa da toolec ana 'alhua, qataq ilaxachigui naxa na huaqta'a't nŷecpi, qataq saishet da isouec na lcoñeteguishecpi?»

¹⁸Qaq 'enauac na lta'alpi nam ŷotta'a't shiŷaxauapi, huo'o da llo'oxoyec naxa da nmatec, ñi 'oonolec qalaq huo'o aña maiche laŷe'

¹⁹'am qalaq qaŷoqta qanqa'en aca huachiqui ca 'am qaŷasaxaña, nache qoneta'am ca lasogoñi maye qaiqaiga, qataq ca leuaxaic maye qaŷapetapigui da ŷalectaigui ca nalaatacpi maye qaipelecot na lqosot, qataq qaŷasaxangui aca qaŷoqchiguingui nshere maye nlaqchigui na coma'.

²⁰Nache saishet da qoneta'am na laŷepi nta'alpi qom 'am qailareñi, cha'aye 'anlaxaañi co'ollaxa na 'ana'alhua qataq 'aualauat som shiŷaxauapi maye 'arhuo' le'ecpi, qaq huaña qome nache qaica ca ŷe'eguelaxa da iuennatega nam chegoxoguetpi nam qauemaicpi.

²¹Qanaŷamaxache da qaualeuache na ñalaqpi, souaxat da lalaataxanaxac som lta'alpi namayepi, yaqto' saishet da qaltaq iuennatega da ilo'ogue ana 'alhua, qataq da nlaxattelec ana 'alhua nam huaqta'a't nŷecpi.»

²²Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, 'eeta': «Aŷem ñachaañi qome da sataŷa'aguet namayepi, nache imeuo ñaqa'en da le'enaxat ye Babilonia, qaq cam no'onalec qome yemaye, qalaq cañe' ca llalaqpi qataq laualpi.

²³Nache nañigui ñaqa'en ca nshaxa maye deshe, qataq nlaxalec qome aca chiyetpi, qataq sequeloc serolec aca nquelogaxanaqte qom selaxachigui.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec.

Ye Asiria taŷa'a da qanlaxaañi

²⁴Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec ŷan da la'aqtac, 'eeta': «Nam seuennatega co'ollaxa qalaq huo'o qome, qataq nam llapaxañi co'ollaxa qalaq ipacchigui da huo'o qome.

²⁵Qaq sauo'o qome ca nque'eenaxac na asiiriopi maye netalec na ña'alhua, qataq hualec ana ñeqasoxonaxapi da dapaxañi ñaqa'en, huaña nache ñeqat dam qapa'atta maye ŷachelec nam ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, nache namayepi saishet qome da qaltaq ŷe'eguelaxa da npeetague' damaye.

²⁶Qaq 'era da iuennataxac maye dataŷa'aguet 'enauac na huetalec ana 'alhua, qataq 'ena na ihuaq maye dataŷa'aguet qome 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi.»

²⁷Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec mashe lhuennataxac de'era, nache qaica ca ishet da dataŷa'aguet. Na lhuaq mashe huo'o da larenaxanaxac, nache qaica ca ishet da naralaxat da lhuennataxac Ñimaye.

Qaŷa'axata'a dam talec qome na Filistea le'ecpi

²⁸Qaq so vi'i maye huaigui da ileu so nta'a Ajaz, nache so Isaías ña'axat de'era na'aqtac maye, 'eeta':

²⁹Qami' Filistea le'ecpi saishet qome da qantoñitapigui', da qoñeetega mashe huacaigui so pon maye qami' qairotegalo naxa da qami' qaiuxaata'ape, cha'aye yem chegoqchiguiña so na'araxanaq, nache chegoqchiguiña qome ca lña na'araxanaq, qaq camaye ñactec qome, cha'aye camaye huaño qome.

³⁰Aca lalo qaguetapi na choxoraqpi qalaq huo'o qome ca aloq 'auaqpi da netalec na ño'onaxa, qataq nam shiñaxauapi maye qaica ca ntaunaguec, qalaq mata qome da nmataxac. Qaq Añem qalaq so'otec qome da ilem na lqouaxa nam 'aña'alaqpi, qataq salauat cam saq 'amaqtaq maye no'onañi namayepi.

³¹Qanñeñi qome qami' Filistea le'ecpi, qaua'alqai qome souaxat da qanqui'iqui, qataq qaviloxolli qome souaxat da qarcolanqai! Cha'aye da sheu' chegoqtegue na alleppi 'eeta'am ca napalñi lmala'q, nache namayepi qaica da 'oonolec ñale ca huañoxouec.

³²Qaq ¿negue'tom cam nasataxac cam qoñanem qome nam namaxashecpi maye chegaqa'a yi'ie 'alhua? Ye Ñim Nataxala' nacheñi ñi ña'ayiñi ye Sión, qaq nacheye ye lle'eguenaga' qome, nam lalamaxatpi Ñimaye nam huo'o da laquicoxo.

Isaías 15

Qaña'axata'a dam talec qome ye Moab

¹Qaña'axata'a dam talec qome ye Moab. Qaq so pe maye huetoigui da qailaxachigui ye Ar, nache huetoigui nataqa'en da dolagui ye Moab, qataq so pe maye huetoigui da qailaxachigui ye Quir, nache huetoigui nataqa'en da dolagui ye Moab.

²Na shiñaxauapi maye hueta'a ye Dibón, tasheguema ye natamnaqa' maye nalec na pa'asheguem, añi lcomaraxalate da yaqto' nñen, qaq ye Moab qalaq huo'o da laquicoxo souaxat da qailaxachigui ye Nebo qataq ye Medeba. Nache 'enauac namayepi da namarec na lqaic qataq ana lqa' laue.

³Na shiñaxauapi qalaq quetagueto naua nqa'aico ñaatrañi naua sansattegueta alogo, qataq da netalec na pa'asheguem na nñecpi qalaq na'alaqtapiguiñi souaxat da nqui'ic, qaq nam hueta'a na mataqa'pi qalaq 'enauac daquicota nache qaica ca la'añaxac souaxat da nnoinaxac.

⁴Ye Hesbón qataq ye Eleale qalaq iñaxaataique ca ntaunaguec, qaq da la'alaxac qalaq qaña'aqtega ivira'a ye Jahas. Qaq ñoqo'oye na alleppi ye Moab ñataqta ñi'i qataq nlaqchigui da lcolanaxa.

⁵Añi iquiyaqte qalaq huo'o da lyaxa da huo'o ca itauan ye Moab, cha'aye na hueta'a yemaye datauec nache ivitta'a ye Sóar, qataq ivitta'a ye Eglat Selisiyá. Qataq nñeetague' quetasheguemgue na loigue ye Luhit, qataq quetague' so

nqa'aic maye taŷa'a ye Joronayin na'alaqtapiguiñi da nqui'ic souaxat dam qauem maye huaigui yemaye.

⁶Na 'etaxat lma'pi ye Nimrín qalaq deqaqa, na 'auaqpi qalaq nataqa'en deqaqa, qataq ileu 'enauac na hueta'a ana qo'oipaqqi, nache qaca aca 'oonole laue da darala.

⁷Qaq ŷoqo'oye na shiŷaxauapi laŷona't 'enauac nam logoxoshetpi, nache ŷache ira'a da pa'aicra'a so la'auaxac Álamos.

⁸Cha'aye da noinaxac ivira'alo naua loga'te ye 'alhua Moab, qataq da na'alaxac ivira'a ye Eglayin qataq ye Ber Elim.

⁹Qaq na'aictaxa da nlaqchigui na ntago'q na 'etaxat lma'pi ye Dimón, qalaxaye ñaqaiyeta ñamaxa qome cam ŷactec da qauem, ca llon qalaq chec qome cam dataueguesop ye Moab, qataq cam lca'alaxaicpi maye no'onalec qome yi'ie 'alhua.

Isaías 16

Na Moab le'ecpi ŷe'eguená ye Judá

¹Qaq so nataxala'pi yi'ie 'alhua chegoqchiguiña naqa'en ye Selá maye huaña ye toolec 'alhua, so qagueta llalaqpi da ŷamaxa añi qasoxonaxa ye Sión, da yaqto' lachetaqtanaxat.

²Qaq na lma' ye Moab qalaq ŷa'axasoxoolec qome so tala Arnón, 'eeta'am ca qoŷo da qoŷo'oraxat, nache datauec ca'ai ca lpata'c.

³Nache 'enapega ye Sión, 'eeta': «Ñaq 'auauo'o ca 'alapaxañi lataxac, qaq nache 'am qome da 'am qarpaqtanaxat. Qomi' 'apelteeleguete qome ye na'a'q laiñi, 'eeta'am 'anqa'en ye pe, qataq 'oxooñi qome nam ca'ai qanqa'en ca na'alhua, qataq saishet da 'aŷa'anec nam 'eltaxaicpi.

⁴Ñaq 'aua'aqta'a da 'am ŷe'eguenot nam 'eltaxaicpi maye chegaqa'a ye Moab, 'ampaxaalec qome da 'auataŷa'aguet nam huotaique da ilaxachigui namayepi.» Qaq qom ime de'era que'eenaxac qataq vi'iiguete da nlaqtaguec namayepi, qataq ca'ai nam 'alhua som nlaxatteguiñi namayepi,

⁵nache huo'o qome ca 'oonolec maye chegoxoguete so David, ca ivira'a da nta'a, qaq dam lo'onataxanaxac maye saldaŷai', qalaq na'attalec qome da nchoxonnataxanaxa, qataq huo'o naq 'enec qanqa'en da huo'o ca nmit nasouaxashet, qataq lapaxañi qome nam no'on lataxacpi, qataq saŷaŷaloxon da ŷo'ot ca nalochiguiñi lataxac.

⁶Qomi' saŷaanaq da lta'araic ño'oxonnaxac ye Moab, da na'amqaanaxac, da napagaqaanaxac qataq da ño'oxonnaxac, qataq nam qaica ca naigui ltaxaŷaxacpi.

⁷Qaq ñoqo'oye 'enauac na lma' ye Moab ñyeelec qome ye na'alhua, qaq ñataqta lta'araic qome da laquicoxo, qataq da nqui'ic souaxat nam shiñaxauapi ye Quir Jaréset.

⁸Ye uva lma'pi ye Hesbón qataq ye Sibemá qalaq ñataqta deqaqa, cha'aye ilaxachigui nam lta'alpi na ñotta'a't shiñaxauapi, ana lcouepi co'ollaxa qalaq ivira'a ye Jazer, qataq imattalec ye toolec 'alhua, nache ivitta'a ye pa'aicra'a aye auaxai.

⁹Qaq ñoqo'oye nagui ñeyen souaxat yem uva lma'pi ye Sibemá, qataq ye Jazer, qataq secoldec naua ñache' souaxat ye Hesbón qataq ye Eleale, cha'aye da ivita da qanqat na ala na ñañiguishec, qalaq nda'a't da na'alaxac da alaataxac qaña'aqtega.

¹⁰Da tonaxac qataq da namaicñaxac, maye huaña naxa nam no'onaxapi qalaq imeuo qome qataq qaica qome ca ña'alaqtai' souaxat da ntonaxac, qataq ca do'onaxaatai' da huaña na nanaxanaqa'pi, qataq qaica ca qanlom ana uva da ño'ot ca lataxa, huaña nache imeuo qome 'enauac da na'alaxac.

¹¹Añi iquiyaqte qalaq cholaxan 'eeta'am aca nviq ue arpa, souaxat ye Moab qataq ye Quir Jaréset.

¹²Qaq na'aictaxa ye Moab da tasheguema ana lcomaraxalatepi, da huaña da nqouagaxauen ivitta'a da nasamñi, qataq na'aictaxa da taua'a añi natamnaxaqui da natamen, qalaxaye nache 'ena'am qaica qome ca ñachegoxotaigui damaye.

¹³Qaq 'enaua co'ollaxa naua nasaxarec la'aqtaqa Ñim Nataxala', soua qañoqteguelo vi'ie da dataña'aguet ye Moab.

¹⁴Qalaxaye nagui detaqa Ñim Nataxala', 'eeta': «Qom ivildec naua tres vi'ie, maye 'eeta'ama naua vi'ie maye qoñanema da do'onataxan ca 'onataxanaxaic, nache da la'amaqchec ye Moab qaiqaiga qome, qataq na'aictaxa da qalota na hueta'a shiñaxauapi, qalaxaye saq 'amaqtache qataq qaica ca la'añaxa'c caua no'oirañi maye lca'alaxaiqa.»

Isaías 17

Qaña'axata'a dam talec qome ye Damasco

¹Qaña'axata'a dam talec qome ye Damasco. Ye Damasco saishet qome da nache 'eetai' da huaqta'a't ñyecpi, yemaye ñe'eguelaxa qome da 'eeta'am ca lapoosheguem lasogoñi.

²Nache saishet qome da qaltaq ñe'eguelaxa da qanayenalec, huaña nache ñaxaalec qome ca 'auaqpi, nache cam shiguiñacpi qaica qome ca ndaqtaique da chectac ca 'auaqpi.

³Ye Efraín maye na'amaqteetapigui naxa ye Israel, qalaq nlaguiñi qome ye huaqta'a't ñyecpi maye mpaxattaua'a, qaq nache 'eeta'am qome ye Damasco, qaq cam no'onaña ye Siria, qalaq saishet qome da hueto'ot da namaxasoxonaxac. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapac.

Da nhuaxanaguec ye Israel

⁴Que'eca na'a'q nache ye Samaria, maye na'amaqteetapigui co'ollaxa so Jacob, deqat qome da la'añaxac, qataq imeuo qome da lsallaxa.

⁵Qaq 'eeta'am qome da 'eetec ca nqat na trigo, qataq lañona't ana ala ñauota'aisalo naua lhua'q, huo'otaq da qalañona't ana ala ca nañiguishec maye huaña ye ca'amegue ye Refayin,

⁶yem huaña qome aca no'onañi maye qaicoua'ai. Qataq 'eeta'am aca oliivo da qañacholaxan, nache dos huo'otaq tres cauatai' no'oirañi ala aca 'oonole lcoue, huo'otaq cuatro huo'otaq cinco caua no'oirañi aca 'oonole lcheyec. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

⁷Qaq que'eca na'a'q, cam shiñaxaua ñe'eguelaxa qome da ñamato'ot Ñim Lo'onatac da nachaalataxac, Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

⁸Huaña qome nache saishet da qaltaq ñe'eguelaxa da naquittega aca lca'atoxonaxalatepi, huo'otaq ca lña ne'enaqtac maye maiche lo'onatac ca shiñaxaua, maye huota'aisalo naua lhua'q da ño'ot. Qataq saishet qome da ñamata'a na lqui'ipi aso Aserá, huo'otaq ana lca'atoxonaxalatepi maye ñachalec naxa da ñavigaxat na lchenaxanaxat da ñanot na atamnaxala'pi

⁹Qaq que'eca na'a'q, nache nam 'ampaxattaua'a huaqta'a't ñyecpi qanayeca'ai qome, 'eeta'am co'ollaq qanayeca'ai som huaqta'a't ñyecpi maye lma' na heveo le'ecpi qataq amorreo le'ecpi, souaxat da ñi'iña na Israel le'ecpi. Qaq huaña nache ñe'eguelaxa qome da toolec,

¹⁰cha'aye 'aucoua'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'am nca'alaxatec co'ollaxa, qaq saishet da 'antoonec da nacheñi Ñim qaica ca 'eeta'am 'aye'eguenaxala'. 'Am 'auo'ottac na ñataqta no'on nanaxanaqa'piolec, qataq 'aña'aateguiñi ana nañiguishet da yaqto' 'avio'oxoren som chegaquac atamnaxala',

¹¹qataq so na'a'q co'ollaq 'aña'aañi qalaq 'ampaxattalec, qataq 'auo'otec da ñaxat ana ala ye lña na'a'q. Qalaxaye, qom anac cam nalolaxa qataq cam qauem maye qaica ca lata', nache deqat qome na ala nam nañiguishecpi.

¹²Ña qana'axañaxañiña da lta'araic l-lamaxa nam qalota shiñaxauapi, da l-lamaxa maye 'eeta'am da l-lamaxa aso auaxai! Qaq de'era nachera da l-lamaxa nam ñotta'a't shiñaxauapi, maye 'eeta'am da l-lamaxa ca qalota 'etaxat.

¹³Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qom nlaxa namayepi, nache datauec taña ca qañoqta, 'eeta'am ca 'auaqpi da ñache ca la'at, nache talec naqa'en ana qasoxonaxapi, huo'otaq aca cotaque da huañoxon naqa'en ca la'at lta'araic.

¹⁴Qaq ye avit qalaq ñataqta huo'o da lchec namayepi, qalaxaye da mashe yaqta'a yo'oxoñi nache qaica. Qaq 'era da 'eetec qom vi'iiguat nam qomi' nhuottaleguete naxa, qataq 'era da loga't nam qomi' nlaxattreguiñi naxa.

Isaías 18

Qaŷa'axata'a dam talec qome ye Etiopía

¹Qaq choxoraxaso' yem 'alhua maye chemaqtapeguelec na 'eeta'am da l-lamaxa aca laua ana shiiquioxoipi, yem 'alhua maye huaña ye pa'aicra'a yem talapi ye Etiopía,

²maye ŷamaq naxa na ltaxaŷaxanaxanecpi quetague' naqa'en so tala Nilo, nache quetalec na 'etaxat netangui ana nnotaxaquipi maye chegaqaigui ana na'aate! Qauesomiŷa, qami' ntaxaŷaxanaxanecpi maye qami' sailaua'aguelo, qanqo'oñiŷa yem shiŷaxauapi maye logoraicpi, qataq qashelec da lo'ocŷaxac, yem shiŷaxauapi maye ñi'iŷaxat nam pa'aiguelo, nhuo' le'ecpi maye 'añaxaicpi qataq napagaqaanaxaicpi yem netalec ye 'alhua maye colesop na talapi.

³Qaq 'enauac qami' maye qoñiitalec ana 'alhua, qauloŷa'a qom qanauaxaŷaxaasheguem aca na'ana netalec añi qasoxonaxa, qataq qaua'aqaichigui qome da l-lamaxa aca nasheerepi.

⁴Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «Aŷem soota'a na ima', she'emaqtom da semeteetac namayepi, sheeta'am na le'eraxa añi nala' da mashe ime na auot, qataq sheeta'am na napalñi 'aŷa ye na'a'q napaxaŷañi, maye huetoigui da qanqat na ala na nañiguishec.

⁵Cha'aye qom saxanaxa da ivita da qanqat aca ala ana uva, qataq qom mashe naañi aca lauoxo qataq mashe ŷe aca ala, qalaq hua'auñi qome da qaicheguec aca lcouepi qairota'a ca ŷeelonec, qaicheguec qome nache qaŷasaxauec.

⁶Qaq 'enauac qome da qaŷalata'a't acamayec nache huetalec aye qasoxonaxapi, nache na maŷopi qataq nam shiguiŷacpi maye huauec chectac qome. Qaq na maŷopi nache hueta'a qome da nvi' na napaxaŷaxa, qataq 'enauac nam shiguiŷacpi maye huauec nache hueta'a da nvi' na latomaxa.»

⁷Qaq que'eca na'a'q nache qanda'a qome Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, aca lachetaqtaxanaqtepi yem nhuo' le'ecpi maye logoraicpi qataq qashelec da lo'ocŷaxac, yem shiŷaxauapi maye ñi'iŷaxatpi naua pa'aiguelo, nhuo' le'ecpi maye 'añaxaicpi qataq napagaqaanaxaicpi maye hueta'a ye 'alhua maye colesop na talapi. Nache qanda'a qome añi qasoxonaxa Sión, maye huaña da qaiŷaxana da le'enaxat Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec.

Isaías 19

Qaŷa'axata'a dam talec qome ye Egipto

¹Qaŷa'axata'a dam talec qome ye Egipto. Ña qauloŷeeguet nam Nataxala', netalec na ŷataqta qayaqaic lo'oc na piguem da naŷa'a ye Egipto. Qaq nam atamnaxala'pi ye Egipto qalaq iviloxol qom nvi' namaye, qataq nlaxagui qome da lli'iŷaxa ye Egipto le'ecpi.

²Ñim Nataxala', 'enapec. «Aŷem so'ot qome da colaxagui ye Egipto le'ecpi, ñi 'oonolec qalaq delogui' qome ca lŷa, ye auochaxauapi qalaq maiche delogoŷa't,

yem hueta'a ye huaqta'a't n̄yecpi qalaq delogui' qome yem hueta'a ye l̄ya huaqta'a't n̄yecpi, ye nta'alpi qalaq nataqa'en maiche delogoŷa't qome.

³Aŷem, she'eguelaxata qome da sa ntouen yemayepi, qataq sa ipaigui ñaqa'en nam lapaxañipi. Qaq huaña qome nache inat yem atamnaxala'pi, qataq ye conaxanaxaicpi, qataq na lqui'ipi so leuaxaicpi, qataq nam ilaviigui ca l̄ya.

⁴Qalaxaye yem Egipto le'ecpi saneguet qome cam nataxala' maye ŷataqta qaramchigui, cam nta'a maye qaica ca iren da yaqto' ilo'ogue yemayepi.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapēc.

⁵Qaq imeuo qome na 'etaxat so tala Nilo, nache se'eso tala ŷataqta imauec qome da deqaqa,

⁶nache na llecpi na 'etaxat ŷataqta qauem qome na laita. Qataq na la'auaxacpi ye Egipto nquictañi qome nache ivitta'a da deqaqa, ana coqta qataq ana na'aate qalaq ŷavic,

⁷yem na'aatesat maye hueto'ot na loigue ye tala Nilo, qataq 'enauac yem nañiguishēc maye hueto'ot na loigue yemaye, deqaqa qome nache saishet qaltaq ŷe'eguelaxa da huo'o.

⁸Qaq 'enauac qome nam ya'acoxoicpi ye tala Nilo, ŷataqta daquicota qome qataq n̄yeetac, nam ŷasaqteguingui naxa ana lqoina qataq na laleguec yi'ie 'etaxat qalaq ŷataqta qaica qome ca la'añaxac.

⁹Yem ŷo'ottac naxa na lino qataq anam no'onataxanaqte da qaŷo'ot na lino, yem depaqtaxaatacpi naxa qalaq saŷaŷaten qome ca 'eetec,

¹⁰yem ŷo'ottac naxa na nogoxot qalaq qaica qome ca la'añaxac, qataq 'enauac yem 'onataxanaxaicpi saŷaŷaten qome ca 'eetec.

¹¹¡Qami' nataxala'pi na Soán, ŷataqta qaica ca qauaŷaañiŷapēc, nam ŷaanaxanaxaicpi maye chegoqtecot na nqataxacpi ye Egipto, namayepi ŷataqta 'eesa da qaica ca ŷaŷaanapēc! ¿Ca 'eeteco' da ishet da qoñiŷapega co'ollaxa ñi faraón da, qoñiita': «Qomi' sachegoxosoxoguet so ŷaanaxanaxaicpi, qataq som hua'au nta'alpi co'ollaxa?»

¹²'Am faraón ¿ca hueta'ague ca 'artauapi maye ŷaanaxanaxaicpi da yaqto' 'am ŷapaxaguen, qataq 'am da'aqtaxanem nam lapaxañipi Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapēc da dataŷa'aguet ye Egipto?

¹³Na nataxala'pi ye Soán ŷataqta qaica ca ŷaŷaanapēc, nam nataxala'pi ye Menfis qalaq hua'aqta'a da qaŷatenachet, qataq nam nataxala'pi naua l̄ya't 'aleu' yi'ie 'alhua, qalaq ŷo'ot da npe'en da llecŷaxac ye Egipto.

¹⁴Cha'aye Ñim Nataxala' ŷanaigui namayepi so saqcha'a som isomaxanaqchet 'enauac nam ŷo'otpi na Egipto le'ecpi, 'eeta'am ca taxaic da anoltac qataq sa ntouen.

¹⁵Nache qaica qome ca 'añaxaic, huo'otaq ca qaica ca la'añaxac, ca sallaxanec huo'otaq ca choxoraq da ishet da huo'o ca ÿo'otec ye Egipto.

¹⁶Qaq que'eca na'a'q nache ye Egipto le'ecpi 'eeta'am qome na 'alpi, cha'aye ÿataqta nloxagui qome da lli'iŷaxa qataq da lcolanaxa, qom ilo'ot Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapēc da nauaxaŷaxaasheguem na lhuaq da dataŷa'aguet yemayepi.

¹⁷Ye Egipto le'ecpi ÿataqta ñi'iŷa qome na Judá le'ecpi, qom choche tachigui lauel da le'enaxat namayepi nache nloxagui da lcolanaxa, souaxat na lapaxañipi Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapēc da dataŷa'aguet ye Egipto le'ecpi.

¹⁸Qaq que'eca na'a'q nache ye Egipto, huo'o qome ca cinco huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo da ŷaŷaten da detaxaiguilo naua hebreo la'aqtaqa, qataq ŷan qome ca la'aqtac da ŷalaxaguet Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapēc. Qaq ca 'oonolec que'eca Huaqta'a't Nŷecpi, le'enaxat qome da Nala'.

¹⁹Qataq que'eca na'a'q, huo'o qome aca nca'atoxonaxalate da lalamaqte qanqa'en Ñim Nataxala', ñichiguingui na laiñi ye 'alhua Egipto, qataq ye sa qaŷapeque ye loga't yi'ie 'alhua, nache naña qome aca qano'oxoosheguem coma' da yaqto' qaŷo'oxoren Ñim Nataxala'.

²⁰Qaq damaye la'anaxat da yaqto' 'enauac ye 'alhua Egipto, saishet da icoua'ai Ñim Nataxala' maye qaica ca Ŷaqalanapēc. Qaq yemayepi qom iŷaxanot Ñim Nataxala' da itauan souaxat nam sa iyacnapec yemayepi, nache Ñimaye namaq qome ca lca'alaxaqui da yaqto' iueelec qataq nca'alaxatec.

²¹Qaq Ñim Nataxala' nachaxana qome ye Egipto le'ecpi, nache yemayepi ŷauatton qome Ñimaye, huaña nache ŷo'oxoren qataq ŷanot cam lachetaqtaxanaxat qaŷavigaxat, qataq cam laŷepi lachetaqtaxanaxatpi maye ala nam nañiguishēc. Qataq ŷauo'o qome cam ŷachaxanapēcot Ñim Nataxala', nache ipacchigui qome da ŷo'ot.

²²Ñim Nataxala', ique'emaqchet qome ye Egipto le'ecpi, qalaxaye qaltaq nataren qome, qaq yemayepi ŷe'eguelaxa qome Ñim Nataxala', qaq Ñimaye ichoxoren qome yemayepi nache nataren.

²³Qaq que'eca na'a'q, huo'o qome ca qalotegue nqa'aic chegoqchiguiña ye Egipto, nache ivitta'a ye Asiria, nache ye Asiria le'ecpi ishet qome da ivira'a ye Egipto, qataq ye Egipto le'ecpi, ivira'a qome ye Asiria, nache ye Egipto le'ecpi qataq ye Asiria le'ecpi huaxaŷa't qome da ŷo'oxoren Ñim Nataxala'.

²⁴Qaq que'eca na'a'q, nache na Israel le'ecpi huaxaiguē ye Egipto le'ecpi qataq ye Asiria le'ecpi, qaq nache chegoqchigui qome da nchoxonnataguec 'enauac na huetalec ana 'alhua.

²⁵Qaq Ñim Nataxala' maye qaica ca Ŷaqalanapēc ŷanem qome da lchoxonnataxanaxa, 'eeta': «Aŷem sanem da ichoxonnataxanaxa ye Egipto le'ecpi,

nhuo' le'ecpi maye ñalamaxatpi, ye Asiria le'ecpi maye ño'onatacpi qataq na Israel le'ecpi maye maiche ñalamaxatpi».

Isaías 20

Ye Asiria loxonec qome ye Egipto qataq ye Etiopía

¹Qaq huo'o so huaña, nache so nta'a Sargón maye lma' ye Asiria, ñamaxe ye huaqta'a't ñyecpi Asdod som 'amaqtaqaic lataxala' so alleppi. Nache somaye ilouixan yemaye, nache loxonec.

²Qaq nache huaña co'ollaxa da Ñim Nataxala' detaqa, 'enapega so Isaías, som llalec so Amós, 'eeta': «'Anqa't naua sansattegueta 'ogo maye 'aã'aatrañi, qataq naua 'arapela'ate maye 'aã'aatrañi.» Nache so Isaías ño'ot damaye, huaña nache huac da huetauec qataq qaicaa caua lapela'ate.

³Qaq huaña, nache Ñim Nataxala', 'eeta': «Ñi ñamaxeshec Isaías huac da huetauec qataq qaicaa caua lapela'ate soua tres vi'ie, qaq damaye nache la'anaxat qataq ña'axata'a da 'eetec qome ye Egipto qataq ye Etiopía.

⁴Qaq nache 'eetec qome ñi nta'a ye Asiria da loxonec ye Egipto le'ecpi qataq ye Etiopía le'ecpi nache ñauec da iconi', na ña'axaiqupi qataq na nsoxoppi, nache huetauec qome qataq qaicaa caua lapela'ate naqa'en, qataq chetaleguete naua nate' lañel da yaqto' nlaxagui da lcoxo.

⁵Qaq nam shiñaxauapi nlaxagui qome da lli'iyaxa qataq da lcoxo souaxat ye Etiopía maye naquittalec co'ollaxa, qataq ye Egipto maye llo'oxonnatac co'ollaxa.

⁶Qaq que'eca na'a'q nache 'enauac qome na netaña yi'ie loigue, 'eeta': «Ña qauloña da ivireguet nagui yem ñaquitaqtalec naxa, yem señaxanaqtega naxa da qomi' itaua'n da yaqto' qomi' isoueeguesopa ñi nta'a ye Asiria. Qaq nagui ¿ca 'eeteco' da ñeca'alaxauec?»

Isaías 21

Qaña'axata'a da nlaguiñi ye Babilonia

¹Da na'aqtac da qaña'axata'a ye toolec 'alhua maye huaqta'ai' aye auaxai, 'eeta': 'Eeta'am ca la'at maye chegoxogue da taguiñi, da anac nam chegaqalec ye toolec 'alhua, yem 'alhua maye ncolanaxat.

²Qaq añem Isaías, ñataqta huo'o da lchec som ñauanaqchec maye añem ñachaxana Ñim Lo'onatac 'Enauacna, som que'elaqtanaxaiaic deque'elaqtanax qataq som laqtanaxaiaic delaqtanax. ¡Ña 'anachaañi 'am Elam! ¡Qataq 'auloqui 'am Medos! Añem, nache tachiguiña ñaqa'en da nachoxoc na shiñaxauapi.

³Na ño'oc qalaq ñataqta imauec da dañalli, qataq ñataqta ñeviitiguiñi da ñiqui'ic, sheeta'am aca 'alo da deco'otapigui', da ñachetataic qalaq ño'ot da sa sa'aqa, qataq da ñi'iyaxa ño'ot da sa ñauaani.

⁴Ye iuennataxa qalaq sanañaten, qataq aýem iviloxolaqchet da icolanaxa. Na latomoxolec ye avit maye ÿataqta iqopitaxat naxa, qalaq ÿe'eguelaxa da chaqaic ñaqa'en.

⁵Namayepi ÿaýamaxaañi na lquia'axala'pi, qataq lapaxañi nam lapiaxala'pi, nache namayepi deque'etac qataq nýomtac. Qami' nataxala'pi, qanachaachiñi qauqashelgaqchichi ana npaqtanaxaqtepi.

⁶Cha'aye Ñim Nataxala' aýem 'enapega, 'eeta': «'Aue qojec nache 'auauo'o qome ca nauanaxanaxanec, da yaqto' dalaxanec 'enauac nam ila'api camaye.

⁷Da huo'otaq ila'aguet aca naigona maye lauegaxala'ate caua caaño, huo'otaq ca shiñaxauapi maye netalec ca 'ashenapi, huo'otaq aca nauanaxanaxapi, nache ÿataqta ichemaxatta qome.»

⁸Huaña nache so nauanaxanaxanec ÿa'alaq, 'eeta': 'Am ÿataxala', nam ÿauanaxanaqa' nache soota'a imauec ye na'a'q, qataq imerauec naua pesa'ache da soota'a namaye.

⁹Qaq aýem sela'aguet na shiñaxaua netangui ana naigona maye lauegaxala'ate naua caaño. Qaq da la'aqtac namaye, 'eeta': «¡Mashe qailaxachigui, mashe qailaxachigui ye Babilonia! Qaq 'enauac na lqui'ipi nam natamnaxala'pi huetaiya', ÿataqta 'enauac dolachigui.»

¹⁰Qami' ÿalamaxat ihuo' le'ecpi maye qami' qaýapetapiguilo qoñeeta'am ca trigo, aýem mashe qami' sa'aqtanaxema som sa'aqchigui maye chegoqo'ot Ñim Nataxala' maye qaica ca ÿaqalanapec, Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

Qaýa'axata'a dam talec qome ye Edom

¹¹Da na'aqtac da qaýa'axata'a dam talec qome ye Edom. Aýem sa'axaýa so nýaxanaxac chemaqchiguiña ye Seír, 'eeta': «'Am nauanaxanaxanec, ¿chaq negue't ye la hora ne'ena pe? ¿Chaq lcate' caua saxanaxalo da yaqto' yo'oxoñi?»

¹²Nache so nauanaxanaxanec ÿasat, 'eeta': «Mashe yo'oqteguet na yo'oxoñi, qalaxaye nataqa'en na pe. Qaq da huotaique qaunataxañi qalaq qaunataxañi, qaq da huotaique da qañe'eguelaqai qalaq qañe'eguelaqai.»

Na'aqtanaxanaxac da qaýataýa'aguet ye Arabia

¹³Da na'aqtanaxanaxac da qaýataýa'aguet ye Arabia, 'eeta': Nam queuoxoicpi Dedán le'ecpi, maye nmataqa' naxa na huouesat ye toolec 'alhua,

¹⁴ña qauqachiýa'aguet nam ÿaguec na laquip, nache qaýa'añim ca 'etaxat. Qaq qami' maye qoñiitalec na 'alhua Tema, qauqachiýa'aguet nam naneltaataacpi nache qaýa'añim ca aloq.

¹⁵Cha'aye namayepi dataueeguesop nam ÿeelonec, nam ÿeelonec maye ÿataqta ÿaxaraic, qataq na ncheecnepi maye ÿataqta lhuotta da qoýainaxana, qataq da lchec da alaataxac.

¹⁶Qaq Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «Qom inoxonec ca 'oonolec vi'i, maye 'eeta'am ca vi'i maye qoŷanem da do'onataxan ca 'onataxanaxaic, qaq nache 'eetec qome da imeuo 'enauac da la'amaqchec ye Quedar.

¹⁷Nache saq 'amaqtaq qome ca checnec lo'opi, qataq ca alaataxaicpi maye lca'alaxaicpi ye Quedar.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

Isaías 22

Qaŷa'axata'a dam talec qome ye Jerusalén

¹Da na'aqtac da qaŷa'axata'a so ca'amegue maye huaña so nauanaqchec: ¿Ta'ainco' ye 'enauac da qoñeeta da qa'aisheguema na l-laq na nŷecpi?

²Qami' huaqta'a't nŷecpi maye qami' nlaqchiguilo da cotaxac qataq da na'alaxac, qami' huaqta'a't nŷecpi maye qarqopitaxache da na'ashaxac. Qaq nagui nam qami' ileuaiguilo qalaq saishet da ilem ca ŷeelonec, qataq saishet da ileuaigui ca alaataxac.

³Na 'arataxala'pi qalaq 'enauac da datauec, dataueguesop na checnec qalaxaye noxonecpi. Nam 'analleppi maye 'añaxaicpi qalaq qaŷoqtégue da datauec, qalaxaye nache 'ena'am qaicoñerai'.

⁴Qaq ŷoqo'oye aŷem shenapec: Ñaq aŷem qauŷocheelec qome, cha'aye sautaique da ñeŷen souaxat da lta'araic ñiqui'ic, qaq saishet qome da aŷem qaua'añaqchichi, cha'aye ŷataqta qailaxachigui na ŷalamaxat ihuo' le'ecpi.

⁵Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapēc mashe lapaxaŷi da nvi' qome ca na'a'q maye huaigui ca lta'araic ncolanaxa, qataq huaigui da huo'o ca qanlaxaaŷi qataq qaica ca toonaxac huaña ye ca'amegue maye huaña so nauanaqchec. Qaq mashe qanlaxatteguiŷi na npaqtaxanaxatpi qataq da na'alaxac ivira'a ana qasoxonaxapi.

⁶Qaq na Elam le'ecpi mashe ŷacona ana lchecnapi, qataq mashe netangui ana nnaigonapi, qataq netalec na lalo caipi, qaq na lma' ye Quir qalaq ŷacona ana lpaqtaxanaqtepi.

⁷Qaq nam ŷataqta 'onaxaicpi ca'ameguepi ye Jerusalén, qalaq nlaqaalec ana naigonapi, qaq nam netalec na caipi qalaq nauaatac ñi lasom ye huaqta'a't nŷecpi.

⁸Nache ye Judá qaica ca npaxaalec. Qaq se'eso na'a'q, qami' qauamachiŷa'a co'ollaxa so nŷec maye laŷe' na no'ogoxonaxatpi, nŷec maye le'enaxat Aviaq,

⁹qataq qauloŷa'a co'ollaxa na qalota lpoxoŷaxapi so huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat so David, qataq qaucoyingui so 'etaxat aŷi qapio'ole 'etaxat laŷe',

¹⁰qataq qaumichiŷi co'ollaxa so nŷecpi ye Jerusalén, nache huo'o so qanlaxachiŷi da yaqto' qauo'onataxaŷiŷa da qauaŷamaxachiŷi so mpaqtaxanaxat.

¹¹Nache soua dos npaqtaxanaqa'ate ñichinguilo qanqa'en aso 'oonole 'etaxat laýe' da yaqto' tategueua'a so 'etaxat maye chegoqtapegueuga aso togoshe laýe' na 'etaxat. Qalaxaye saishet da qauamachiýo'ot ñim ýo'ot co'ollaxa 'enauac de'era, ñim nache 'eetai' soua qaýoqtéguelo vi'íye da lapaxa'ni damaye.

¹²Qaq se'eso na'a'q, Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec qami' 'enapegalo co'ollaxa da qanýi'ni qataq qanachoxore'ni qanamarequi' naua qarqaigolli' qataq qaýa'añiiyi'ni naua qo'ogolli' maye sa nsattegueta maye la'anaxat da qanqui'iqui.

¹³Qalaxaye qami' qauo'ocheetac da na'ashaxac, nache qauamaitapigui'ni qauallauache aso huacapi qataq aso qaguetapi, nache qolliquiitac so lapat qataq qanýomiitapigui so lataxa. Nache qoñiýapec: «Sequia'aq qataq ñiýomaq cha'aye qonte' nache seleuaq.»

¹⁴Qaq Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec, aýem ýa'axaýaqchetec de'era, 'eeta': «Aýem saishet da sapalaxat de'era nasouaxashet, choche ivitta'a qom qaullivi.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec.

So Sebna nmeneguet qanqa'en so Eliaquín

¹⁵Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec aýem 'enapega, 'eeta': «'Asoma, 'anqo'ona ñi Sebna maye ilotague' ñi nma' lta'araic, nache qonapecta qoneta':

¹⁶Qaq ¿negue't cam 'auo'ottac da qoueta'a ne'ena? ¿Negue't ca 'am ýamaxalec da 'anaña ne'ena añi 'anhuachiqui? ¿Ta'ainco' da 'analec na pa'asheguem añi 'araýe' qataq da 'anshe' ana coma' da 'auo'ot ca 'anmataqa'?

¹⁷Ñim Nataxala' 'am ýasaxauga qome ca ýataqta qaýoqta, 'eeta'am ca ýale maye ýataqta 'añaxaic. Nache 'am ýaconeua'a qome, 'am irolec da la'añaxac,

¹⁸nache 'am ýasotec, qoneta'am aca peloota, nache 'am ýasaxalec ca 'alhua maye ýataqta qalochigui'ni. Qaq nache huaña qome da 'aleu, qataq vi'iigueta ana 'annaigonapi maye 'ayo'oxoraqtepi, nache 'auo'ot qome da la'agaxa na hueta'a ñi lma' lta'araic ñi 'arataxala'.

¹⁹Aýem 'am ñeqateeguesop qome ye 'aro'onataxanaqa' qataq qoca'ai ñaqa'en da 'aro'onataxanaxac.

²⁰Que'eca na'a'q, seýaxana qome ñi ýamaxashec Eliaquín, ñim llalec so Hilcías,

²¹nache nam 'ogo sanaxanaxanguilo qome ñimaye, qataq na 'ansaataxaqui nsaachigui ñaqa'en ñimaye, qataq sanem ñimaye da 'ara'amaqchec. Nache ñimaye 'eeta'am da lta'a na netaña na Jerusalén, qataq nam nhuo' le'ecpi ye Judá.

²²Nache sanem qome aca lvinaqte ñi nýec maye lalamaxat so David; nache qaica ca ishet da ýapogui cam ýauatogui ñimaye, qataq qaica ca ishet da ýauatogui cam ýapogui ñimaye.

²³Qaq ñimaye 'eeta'am qome aca so'onaxaqui maye huo'o da la'amaqchec qom netanguí na llalaqpi so lta'a. Qataq so'ot da saishet da derañai' ca hueta'a, 'eeta'am aca clavo da qaitoqneuo.

²⁴Nache qoñemaxaua'a qome 'enauac nam no'on nogoxoshetpi maye lalamaxatpi som llalaqpi so lta'a qataq 'enauac nam chegoxoguetpi somaye, qataq 'enauac ana ñotta'a't ñomaxaqui, anam qapio'olepi qataq anam late'eraipi.

²⁵Qalaxaye que'eca na'a'q, ñeuec qome aca'aca clavo maye ñataqta qaramchiguiñi ca netaña cha'aye qanqat qome acamaye nache naañi, nache 'enauac cam ñemaqtaua'api acamaye dolagui qome.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Isaías 23

Qaña'axata'a dam talec qome ye Tiro qataq ye Sidón

¹Da na'aqtac da qaña'axata'a dam talec qome ye Tiro. Ña qanñeñi qami' notaxaqui ye Tarsis, cha'aye mashe nlaguiñi na ñyecpi qataq yem ñegueta. Qataq chegoqchiguiña ye Chipre da qara'axañaxaqui maye qami' nvitalo.

²Na shiñaxauapi maye lma' ye Tiro qataq nam menaxanaxaicpi ye Sidón qalaq ñataqta ñe'emaqtom. Nam lamaxashecpí maye ña'axasoxootequelec aso auaxai,

³qataq nam qalochiguiñi 'etaxat asomaye, qalaq nache ñachegoxottapigui da lauegaxanaxac na ala na nañiguishet maye chegoqtega ye Sihor qataq ye Nilo, nache nmeetague' nam ñotta'a't shiñaxauapi.

⁴Ñaq 'auauo'o da 'ara'agaxa 'am Sidón, cha'aye ana auaxai detaqa, 'eeta': «Mashe qaica co'ollaxa ca ñiqui'ic, mashe saishet co'ollaxa da seco'o. Qataq mashe qaica ca ñalaqpi da saqchet, qataq aca ñalepi da sapagaxaguen.»

⁵Qaq qom ivita ca la'axañaxac na Egipto le'ecpi, nache ñataqta nlaxagui qome da naquicoxo souaxat dam huaigui ye Tiro.

⁶Nache 'enapéc qome: «Qanqo'oñiña qome ye Tarsis, yaqto' qanñeñi, qami' maye qoñiitaña na loigue.»

⁷¿Qaq sa nacheno' ne'ena nam huaqta'a't ñyecpi maye togoshaapéc nam huetaigui naxa da namaicñaxac? Nam jec naxa da yaqto' nalec nam 'alhuapi maye qañoqta.

⁸¿Chaq negue't cam lapaxañi de'era da yaqto' dataña'aguet ye Tiro huaqta'a't ñyecpi maye 'amaqtaqaic? Ye na nmenaxauapi qalaq nda'a't nta'alpi, qataq na lmenaxanaxanecpi qalaq nda'a't na 'añaxaicpi ana 'alhua.

⁹Qaq nacheñi Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapéc ñim lapaxañi de'era da yaqto' nquigaxaani da 'amqaanaxac, qataq huetaiya' naqa'en 'enauac na 'añaxaicpi ana 'alhua.

¹⁰Qami' nhuo' le'ecpi maye qarma'ai ye Tarsis qauo'oche qome na qana'alhuai, cha'aye mashe qaica so no'onataqa' ana notaxaqui maye quelec naxa na 'etaxat.

¹¹Ñim Nataxala' ñachaxaasheguem na lhuaq taalec naqa'en aso auaxai, nache iviloxol naqa'en na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq damaxasoxoolec da qailaxachigui na npaqtaxanaxatpi ye Canaán.

¹²Qataq 'enapega ye Sidón: «'Am qa'añole maye 'am sa qaiyacnapec, saishet qome da 'avi'eguelaxa da 'auamachiguiñi, na'aictaxa da 'auauotaique da 'avira'a ye Chipre, qalaxaye ñaqaiyeta qaica ca 'anmataxac.»

¹³Ña qauloña ye na'alhua ye caldeopi, se'eso nhuo' le'ecpi mashe qaica. Cha'aye ye Asiria le'ecpi ño'ot da lle'eguenaq' naqa'en na shiguiñacpi maye chegaqa'a ye toolec 'alhua, nauaxañaxaasheguem co'ollaxa ana nalloxolatepi, qataq nachena nam ilaxachigui co'ollaxa so npaqtaxanaxatpi nache ñataqta dolachigui naqa'en.

¹⁴Qañeñi qami' notaxaquiye ye Tarsis, cha'aye da qara'añaxaqui mashe qailaxachigui.

¹⁵Qaq que'eca na'a'q, nache ye Tiro ivittrec qome caua setenta vi'ie da qaicoua'ai, vi'ie maye ishet da ivi' da nachaalataxac ca nta'a. Qaq qom inoxoorec que'eca setenta vi'ie, nache nvita ye Tiro dam ña'axatta'a co'ollaxa som lo'onec aso quisheguetaxai.

¹⁶«'Am quisheguetaxai maye mashe 'am qaicoua'ai, 'auacona qome aca 'arvique arpa, nache qoquetagui na huaqta'a't ñyecpi, nache ñataqta 'ano'onaxat ca 'arvicnaxanaxac qataq 'auo'on ca qalota no'onecpi shapegueto' qom 'am qantoonec.»

¹⁷Qaq qom inoxoorec caua setenta vi'ie, nache Ñim Nataxala' ñe'eguelaxa da huapegue' ye Tiro, nache yemaye qaltaq ñe'eguelaxalec qome da nmeela't qataq da nquishestague' na ñotta'a't shiñaxauapi ana 'alhua.

¹⁸Qalaxaye ana laueque maye ñachegoxotaigui da nmenaxac qoñanot qome da yaqto' lalamaqte Ñim Nataxala', nache saishet da qañamamaxat qataq saishet da choche qalapootasheguem, nacherata da qoñanem cam do'onataxaatacot Ñim Nataxala' da yaqto' desheenaxana ca ñataqta qalota nallec qataq ca no'on logoxot.

Isaías 24

Da nhuaxanaguec 'enauac na huetalec ana 'alhua

¹Ña qauloña da Ñim Nataxala' nlaxaani qome ana 'alhua, nache qaica qome ca no'onani da huetalec anamaye, qataq ñataqta qaica ca lañamaqa' naqa'en qataq ilagaxattac 'enauac nam huetalecpi anamaye.

²Qaq nache 'eetec qome nataqa'en na ntaxañaxanaxanecpi, qataq na nhuo' le'ecpi, 'aco', nlatac, 'acoro, qataq aca nlata, ca nmeetac, qataq ca demenaxaatac, qataq cam qaña'aalaxanot, qataq cam da'aalaxan, qataq cam navigaqtaxanaxala', qataq cam huo'o aca lavigaxaiste.

³Nache ana 'alhua ñataqta toolec qome qataq qañacona 'enauac na huetalec. Cha'aye nachera da la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁴Ana 'alhua deqaqa qome qataq nquictañi da la'añaxac, qataq 'enauac na huetalec ana 'alhua deqaqta qataq nquiguiñi da la'añaxac, nache na piguem qataq ana 'alhua nlaqchigui qome da naquicoxo.

⁵Ana 'alhua qalaq nlaxagui na qauem souaxat nam netalecpi, cha'aye sa ñalaxaguet nam lapaqtani nqataxacpi, qataq saishet da ipaguelec na namaxasoxonaxacpi, qataq sa iyacnapec da chochaq tatec aỹamaxataxac.

⁶Qaq ñoqo'oye de'era qauem nlaxaañi ana 'alhua, nache nam netalec anamaye nque'etaxangui da nhuaxanaguec. Qaq ñoqo'oye namayepi, nquiga't ye lcata, nache saq 'amaqtaq na no'onañi shiñaxauapi.

⁷Na lataxa qalaq imeuo, nam nanaxanaqa'pi qalaq deqaqa, nam huetaigui co'ollaxa da lamaicñaxac qalaq nlaxagui da laquicoxo.

⁸Ana qataqupi qataq ana 'aarpapi maye ño'ot da namaicñaxac qalaq imeuo so no'on l-lamaxa, qataq qaica so lañyaquixac na lqopitaxat da na'ashaxac.

⁹Qataq sa ñyomgui na lataxa da do'onaxaatac, cha'aye na ñyomaxaicpi ñataqta ichemaxan qome na lataxa.

¹⁰Yem huaqta'a't ñyecpi qalaq nlachiguiñi, qataq qaica ca lañamqa', nache saishet da qainoxonoigui ca 'oonolec ñyec.

¹¹Na shiñaxauapi qalaq netanguilo naua nqa'aico da ñyeetac, souaxat da qaica ca lataxa, qaq 'enauac da namaicñaxac imeuo, qataq ca'ai ana 'alhua.

¹²Ye huaqta'a't ñyecpi qalaq ñataqta nlachiguiñi, so lasom som ñegueuo qalaq nlachiguiñi.

¹³Qaq 'era da 'eetec qome 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi ana 'alhua, 'eeta'am qome da qanacholaxaañi aca ala aca oliivo, qataq 'eeta'am da 'eetec da qalañootega't aca no'onañi ala aca uva da ime da nqataguec.

¹⁴Qaq cam lca'alaxaicpi qalaq ña'alaqtagui qome souaxat da ntonaxac, qataq chegoqchiguiña qome da nala' lliguiñi da lavilñaxac, qom ila'a da la'amaqchec Ñim Nataxala'.

¹⁵Nataqa'en da nala' lliguisheguem qataq na 'alhuapi maye hueto'ot na loigue aso auaxai, ño'oxoren qome Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

¹⁶Qaq chegoqchiguiña ye loga't ana 'alhua, da sa'axasoqtega qome da no'onaxanaxac, 'eeta': «Huo'o da llo'oxoyec Ñim No'on da lataxac!» Qalaxaye aỹem shenapec: ¡Choxoraicolec aỹem! ¡Ñataqta aỹem nquigaxatta'a't da ñequi'ic! Nam que'elaqtanaxaicpi ñataqta deque'elaqtaxan.

¹⁷Qami' maye qoñiitalec ana 'alhua, qami' taleguete qome ca lta'araic lchec qataq qa'aỹingui aca nshere qataq aca nqoina.

¹⁸Qaq cam dataueeguesop ca lchec qalaq tangui qome aca nshere, qaq cam chegaqangui aca nshere qalaq tangui qome aca nqoina. Cha'aye nauatoigui qome

na lasompi na piguem, nache naañi qome ca lta'araic auot nache cholaxan nam na'attalecpi ana 'alhua.

¹⁹Qaq ñataqta cholaxan qome ana 'alhua, ñataqta cholaxan nache ivitta'a da depoxoñapega't.

²⁰Qataq 'eeta'am ca taxaic da ñe'egottapigui', qataq cholaxaatac 'eeta'am catai' npe'l maye sa da'añañi. Qaq souaxat da ipataqtañi nam lasouaxashetpi namayepi, nache ivitta'a da huañi nache saishet da ñe'eguelaxa da nachaañi.

²¹Que'eca na'a'q Ñim Nataxala' ñauo'o qome ca nhuaxanaguec na 'añaixaicpi maye hueto'ot na piguem qataq na nta'alpi maye netalec ana 'alhua.

²²Qataq lañona't qome 'eeta'am naqa'en da ñapoua'a ca ncoñeteguishecpi qaq qom inoxoorec caua qalote' na'axa'te nache ño'ot ca nhuaxanaguec.

²³Qaq qom ñacoolec da lo'onataxanaxac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec huaña añi qasoxonaxa Sión, yem Jerusalén nache añi nala' qataq ñi ca'agoxoic 'om qome, nache nam lataxala'pi nam nalamaxat nhuo' le'ecpi ila'a qome da llo'oxoyec Ñim Nataxala'.

Isaías 25

No'onec da qaño'oxoren Ñim Nataxala'

¹'Am Nataxala', maye 'am Ñatamnaxala'; añem so'ot da 'ara'amaqchec qataq sho'oxoren da 'are'enaxat, cha'aye 'auo'ot co'ollaxa na ño'ot da na'aalaxa, qataq naua togosha'ape 'arqataxaco sa nqui'c qataq 'eesora.

²Qataq logosheguem 'anqa'en so coma'pi maye lsoche so huaqta'a't ñyecpi, qataq nlaguiñi 'anqa'en som qanpaxattaua'a huaqta'a't ñyecpi, qataq nlachiguiñi 'anqa'en so lma' lta'araicpi so qampa'aguenaxauapi, qaq nache saishet qome da qaltaq qañe'eguelaxa da qano'oxoosheguem.

³Qaq ñoqo'oye na 'añaixaicpi nhuo' le'ecpi 'am ño'oxoren qome, qataq nam qauemaic shiñaxauapi maye netaigui na huaqta'a't ñyecpi 'am ñalaxaguet qome.

⁴Cha'aye nache 'am da 'am lle'eguenaxala' na choxoraqpi, qataq 'am lpaqtanaxaxat nam huo'o da lhuenaxanaxa da huo'o da lhuogoxo, qataq 'am ñe'eguenot da huo'o na lta'araic la'at, qataq 'am lpe'l da huo'o na lta'araic ntap. Qalaxaye naua la'a'che na qauemaic shiñaxauapi 'eeta'am na lta'araic la'at ye latomaxa,

⁵qataq 'eeta'am na napaxañaxa da qanayeuta'a ca deqaqta 'alhua. 'Am 'avia'axanaguet da ño'oxonnaxac nam chegaqauecpi, 'eeta'am da vi'iiguet na napaxañaxa da huo'o na napo. Qataq qonapega na qauemaic shiñaxauapi da ñe'emaqtom.

⁶Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec huaña qome añi qasoxonaxa Sión da iqataxanai' da ño'ot da yaqto' ñalegueua'a na ñotta'at shiñaxauapi ca nquia'axac

da qanallec ca ÿataqta ama nallec, qataq qanÿomigui ca ÿataqta togoshaapec lataxa, qataq ca ÿataqta no'on nallec qataq cam ÿataqta no'on lataxa.

⁷Qaq nache huaña qome aña'añi qasoxonaxa da Ñim Nataxala' nlaxaañi som ipelteetalec 'enauac na nhuo' le'ecpi, so npo' maye ÿapotalec 'enauac na ÿotta'a't shiÿaxauapi.

⁸Ñim Nataxala' nlaxaañi qome da la'añaxac da nleuaxa, huaña nache iÿorec naua lache' 'enauac na shiÿaxauapi, qataq nqateeguesop da ne'enaguec nam lalamaxat nhuo' le'ecpi 'enauac ana 'alhua. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁹Qaq que'eca na'a'q qoÿenapec qome: «'Eñi Ñim Qanatamnaxala', Ñimaye sepi'iÿaqa'a nache Ñimaye qomi' nca'alaxatrec. Nache qaramachiguiñi qataq ñetonaqtapigui', cha'aye Ñimaye qomi' nca'alaxatrec.»

¹⁰Da lhuaqÿaxac Ñim Nataxala' npaxaalec qome aña qasoxonaxa Sión, qalaxaye Ñimaye petapigui qome ye Moab 'eeta'am ca 'auaqpi da qaÿapetapigui da huetaigui ca lasogñi.

¹¹Qaq ye Moab ÿachaxaare'c qome naua lhua'q 'eeta'am ca shiÿaxaua daloxootac, qalaxaye da ldaxac naua lhuaxaye nachera da ÿo'ot da nquictañi da napagaqaanaxac.

¹²Ñim Nataxala' hua'axañi qome naqa'en yem qaÿoqotcheguemec qataq qaramta lpaqtaxanaxatpi, nache ÿataqta dolachigui naqa'en ivitta'a da ndotec lsoche da hueta'aguet naqa'en na 'alhua.

Isaías 26

Da no'onec da huo'o ca nauegaxanaxac

¹Qaq que'eca na'a'q qom huaña ye 'alhua Judá nache qaÿo'on dam no'onec, maye 'eeta': «Qomi' huo'o na qaralamaxat huaqta'a't nÿecpi maye ÿataqta qaramta, 'eeta'am ca npaqtaxanaxat maye huo'o ca pa'aÿauac lpaqtaxat maye ÿataqta sa nsattec, Ñim Nataxala' nauaxaÿaxaasheguem co'ollaxa da yaqto' qomi' nca'alaxatrec.

²Ña qauauachiÿoigui na lasompi yaqto' pa'auo nam shiÿaxauapi maye no'on da lataxac qataq laxaraicpi.

³'Am Nataxala', 'am 'aÿa'anem da l-lagaxayec nam sa nquic da lataxac, cha'aye ÿataqta 'am pi'iÿa'a.

⁴Qami' nache 'eetai' qome da qapi'iitega Ñim Nataxala', cha'aye nacheñi ñim chochaq tatec ñe'eguenaxala'.

⁵Ñimaye huañi naqa'en so ño'oxonnaxaicpi, qataq qaica naqa'en ca la'amaqchec som na'amqaanaxaic huaqta'a't nÿecpi, nache hueta'aguet naqa'en na 'alhua,

⁶yaqto' na qaica ca la'amaqchec qataq na choxoraqpi pigui.»

⁷Da lleçyaxac na no'on da lataxac qalaq no'oitegue, 'Am Nataxala', 'analoqchichiguiñi da lleçyaxac namayepi.

⁸Qomi' nataqa'en ñanomaqta da yataqta qolaqtegue so nqa'aic maye qomi' 'auachaxanalo chegoqchiguiño naua 'arqataxaco, 'Am Nataxala'. Da lhuennataxac aña qarquiyaqte qalaq huotaique da saishet da 'am secouaqa'ai.

⁹Qaq yataqta imauec ye pe da 'am seuennatega, qataq yem yataqta pa'auo ivilyaxac 'am nmittaique. Qaq qom 'anmit ana 'alhua, nache na shiyaxauapi yayaten qome da naloqchiguiñi lataxac.

¹⁰Qaq na'aictaxa da qaichoxoren na qauemaicpi, qalaxaye namayepi sayayaten qome da yot da naloqchiguiñi lataxac, nacherata da yotac da qauem da netalec na na'alhua nam no'on da lataxac, qataq saishet da iuennatega da la'amaqchec Ñim Nataxala'.

¹¹'Am Nataxala', na 'arhuaq mashe lhuotta da 'auaxan namayepi, qalaxaye namayepi saishet da ila'a, qaq qom ila'a da lta'araic 'arauotaxanaqtaic nam 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, nache namayepi huo'o qome da la'aloxo. ¡Qaq 'onaxaictoxo' da na le'eraxa da 'aralemataic yayigaxatta qome namayepi!

¹²'Am Nataxala' qomi' 'ayā'anema qome ca nlagaxayec, cha'aye nache 'am chegoqchigui da yot nam qaro'onatacpi.

¹³'Am Nataxala' maye 'Am Qanatamnaxala', som layepi nataxala'pi qomi' ilotegueto co'ollaxa, qalaxaye sayanaqta da nache 'amta da 'Am Qarataxala'.

¹⁴Somayepi mashe ileu nache saishet da qaltaq nca'alec, somayepi 'eco' choche lpaqal, nache saishet da qaltaq nachaani, cha'aye 'am 'auo'ot co'ollaxa da nhuaxanaguec nache 'aulaxachigui, qataq nache loga't 'anqaq'en da saishet da qaiuennatega somayepi.

¹⁵'Am Nataxala', nache 'am co'ollaxa da nquictauec 'anqa'en na nhuo' le'ecpi, 'auo'ot da nquictauec da yaqto' huo'o da 'ayo'oxoyec, qataq 'anquigaxatec 'enuac nam loga'tpi ne'ena 'alhua.

¹⁶'Am Nataxala', co'ollaq souaqaigui so qanqui'ic nache 'am ñimitaqaique, qataq 'am seyxanaqot co'ollaq qomi' 'auaxaata'ape.

¹⁷'Am Nataxala', 'am souaqto'ot co'ollaxa, shenaqta'am aca 'alo hualaxai maye mashe deco'otapigui' da ncocateguiñi, qataq ya'alaqtac souaxat da nqui'ic,

¹⁸Qaq eco' da qomi' hualaxaipi qataq huo'o da qanqui'ic da seco'oq, qalaxaye da qarco'oxoc qui'itchigui 'eeta'am ca la'at, nache saishet da ñeviraxataxa ana 'alhua da nca'alaxa, qataq saishet da ñiguiñi ñaqa'enaq ca shiyaxauapi da yaqto' netalec ana 'alhua.

¹⁹Qalaxaye so 'aralamaxatpi maye ileu, somayepi qaltaq nca'alec qome, so mashe qailareñi qalaq yoltaq nca'alec qome, qaq nam do'ochetapi maye huetaigui ana 'alhua qalaq nlouec qome nache ya'alaqtagui souaxat da ntonaxac, cha'aye 'am

'anamaxa qome ca 'arcoñaraxanaxac 'eeta'am 'anqa'en na 'aãa ye nte'etom, nache nam leuaxaicpi chegoqtoigui qome ana 'alhua da qaltaq nachaañi.

²⁰Qauesomiãa qami' ãalamaxat nhuo' le'ecpi, qa'aãoiguiilo naua qarma'achilli' nache qanapoila't, ñaq cara'acolec da qanqañoxochiñi, nato' qom vi'iiguet da layeloxo Ñim Nataxala'.

²¹Cha'aye Ñim Nataxala' mashe yaqta'a da ca'ai ñi lma' lta'araic, da anac da yaqto' ãauo'o ca nhuaxanaguec na shiãaxauapi maye netalec ana 'alhua souaxat na lasouaxashetpi, nache ana 'alhua ãachaxan qome na ntago'q maye laguelec anamaye, qataq saishet da nache queto'ot da ãoxottapiguiñi na leuaxaicpi maye huetaigui anamaye.

Isaías 27

Na Israel le'ecpi qaisouec

¹Qaq que'eca na'a'q Ñim Nataxala' iuaxan qome so Leviatán, som na'araxanaq maye ãataqta huegaqaic, som na'araxanaq maye ãataqta saqanapot, irolec ca lainec maye qaramta, lta'araic qataq 'añaqaic, qataq ãalauat qome so shiguiãac le'enaxat dragón maye huetangui aso auaxai.

²Qaq que'eca na'a'q, Ñim Nataxala' 'enapec qome: «Qauo'onaxañeelec ana nañiguishe maye ãataqta 'onaxaic da lamaic.

³Aãem Nataxala', nache aãem maye ñeteltega, qataq saishet da she'emaxat da secottalec. Ñepaxattalec ye na'a'q qataq ye pe, da yaqto' saishet da qaão'otec qauem.

⁴Aãem saishet da senotac, qalaxaye da huo'o aca ãaxat qataq ca ato', nache aãem ashec da selogui', nache ãataqta imauec da savigaxat.

⁵Qaq da ãauotaique da ñepaxattalec nache iuen da aãem nmane'. Aja', iuen da aãem nmane'.

⁶Qaq ñaq natrauo caua na'axa'te da so Jacob ãa'alyiñi qome caua lpa'aye, qaq na Israel le'ecpi qalaq ñaxatec qome qataq huo'o aca lauoxo nache nlaqtelec qome ana 'alhua aca alapi.

⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da iuaxan na Israel le'ecpi, da 'eeta'am co'ollaq iuaxan som ique'emaqchet namayepi, qataq saishet da ãalauat na Israel le'ecpi, da 'eeta'am co'ollaq ãalauat som ãalauattac namayepi.

⁸Ñim Lo'onatac 'Enauacna iuaxan co'ollaxa nam lalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq ão'orauec ca'ai naqa'en na na'alhua, ão'orauec irolec som ãataqta chaqaic la'atchiãaxac Ñimaye, maye 'eeta'am da nasheeresheguem na la'at maye chegaqa'ague da nala' lliguisheguem.

⁹Qalaxaye ãapalaxat qome na lasouaxashetpi so Jacob, qaq da lataxac da ãapalaxat na lasouaxashetpi, damaye 'eeta': Iuen da ilaxachigui iviraxata'a da

nda'a't naqa'en na lsoche ana saq'en lca'atoxonaxalatepi, 'eeta'am da qailaxachigui na coma' nache nda'a't lsoche, qataq saishet da huo'o aca no'onañi naqa'en anam huetalec na lqui'ipi aso Asera, qataq anam nca'atoxonaxalatepi da qaŷavigaxat na nchenaxanaxat da qaŷo'oxoren nam atamnaxala'pi.

¹⁰Qaq yem huaqta'a't nŷecpi maye qampaxattaua'a qalaq ŷataqta nlachiguiñi qome, 'eeta'am ca nŷec da qanayeca'ai, qataq 'eeta'am ca toolec 'alhua maye qaica ca hueta'a shiŷaxauapi. Nache lquia'aqa' qome na shiguiŷacpi, yem huaña da chectac ana lcoue ana 'epaq, qataq huaña da nmatec.

¹¹Qaq da deqaqa ana lcoue ana 'epaq nache huacac, huaña nache na 'alpi laŷona't nache dalonaxana da ŷo'ot ca l-le'. Cha'aye ne'ena nhuo' le'ecpi qaica ca laŷaanataxanaxac. Qaq ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac namayepi saishet qome da ichoxoren, qataq saishet da ŷasaxalec da lchoxonnataxanaxa.

¹²Qaq que'eca na'a'q Ñim Nataxala' do'onataxan qome, chegoqchiguiña ye tala Éufrates nache ivitta'a so tala ye Egipto, 'eeta'am ca ichegoqtac ana ala ca nañiguishec, qalaxaye qami' Israel le'ecpi qami' qalaŷona't qome, qalaq qaŷacootaua'a ñi 'oonolec da qoñiita.

¹³Qaq que'eca na'a'q qaŷashiiyigui qome aca nasheere, nache anac qome yem qaŷauega co'ollaxa ye Asiria, qataq yem qaŷauega co'ollaxa ye Egipto, nache huaña qome añi qui'itta qasoxonaxa maye naña ye Jerusalén da ŷo'oxoren Ñim Nataxala'.

Isaías 28

Qaŷa'axata'a da qailaxachigui ye Samaria

¹Qaq choxoraxaso' ye Samaria, maye ño'oxonnaxaqui qataq 'eco' no'on naro'o ye Efraín, yem nhuo' le'ecpi maye 'eeta'am na taxaicpi, qataq llo'oxoraqte ana huo'o da lyac lauoxo maye taŷa'a da deqaqa, maye hualec na lcomaraxa so 'onaxaic ca'amegue, yem huaqta'a't nŷecpi maye hueta'a na shiŷaxauapi maye mashe sa nauec da lamanaxanaxa na lataxa!

²Qaq Ñim Nataxala' mashe iqataxaatai' ñi ŷale maye sansatta, qataq 'añaxaic, 'eeta'am ca la'at da nactaigui aca lache, 'eeta'am ca la'at maye sala'axaic da la'añaxac, 'eeta'am ca auot lta'araic, qataq 'eeta'am ca chaqaic ndep da ipaxaalec naqa'en ana 'alhua. Qaq irota'a qome na lhuaq da ŷamaxañi ye Samaria nache huetaiya' naqa'en,

³qataq irota'alo naua lapia'ate da dapaxañi naqa'en, yem ño'oxonnaxaqui qataq 'eeta'am aca no'on naro'o, yem taxaicpi nhuo' le'ecpi maye lma' ye Efraín.

⁴Qaq anam huo'o da lyac llo'oxoraqte lauoxo maye taŷa'a da deqaqa, maye hualec na lcomaraxa so 'onaxaic ca'amegue, qalaq 'eeta'am qome aca la'auaxana ala ana hiigo, da huo'o ca choche ila'a nache ŷacona da chec.

⁵Qaq que'eca na'a'q Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapēc, nacheñi qome ñim aro'o maye huo'o da llo'oxoyec, aro'o maye llo'oxoraqte qome cam no'onañi nam lalamaxat nhuo' le'ecpi,

⁶qaq ŷanem qome da nalochiguiñi da lo'onataxanaxac ca nmit na nasouaxashetpi, qataq ŷanem da la'añaxac cam alleppi maye npaxaalec ye huaqta'a't nŷecpi.

⁷Qalaxaye nataqa'en huo'o na laŷepi maye ŷe'egottapigui' souaxat da nŷomaxac na lataxa, qataq pogolaxaateguiñi souaxat na ŷataqta chem lataxa, na ntaxaŷaxanaxanecpi qataq na na'aqtaxanaxanecpi qalaq ŷe'egottapigui' souaxat na ŷataqta chem lataxa, qaica ca laŷaanataxanaxac souaxat na lataxa, qataq pogolaxaateguiñi souaxat na ŷataqta chem lataxa, qataq ŷe'egottapigui' da huo'o na l-loxocpi, qataq taxaicpi da huo'o ye nmit nasouaxashet.

⁸Na lquia'axala'pi qalaq nlaqaalec na lolaxat maye ŷataqta qaiqaiga, nache nam lquia'axala'pi ŷataqta qaica ca qui'itta.

⁹Qataq aŷem ŷe'eetac nache, 'eeta': «¡Qalaq anac da qomi' ŷapaxague'n qataq qomi' da'aqtaxanema nam lauanaqcheepi maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna! ¡Da shenaqta'am naqa'en catai' ñaqqiolec maye ñaq qapio'olecpi,

¹⁰maye ñaq cheta'ague da napaxagueetega da ltaxaŷaxanaxanaxac!»

¹¹Qaq cha'aye da saŷalaq namayepi nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qom detaxaŷot namayepi nache ŷauota'aisalo qome caua na'aqtaqa maye ŷaleca'aguet nam saqaŷauanapega na'aqtacpi.

¹²Cha'aye Ñimaye mashe 'enapega co'ollaxa namayepi, 'eeta': «'Ena na hueta'a da ñe'emaxa, 'ena na mataqa', qaq nmatec qome cam nasamñi.» Qalaxaye namayepi saishet co'ollaxa da ŷalaxaguet Ñimaye.

¹³Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala' qom detaxaŷot namayepi, nache 'eeta'am naqa'en catai' ñaqqiolec maye ña qapio'olecpi, maye ñaq cheta'ague da napaxagueetega da ltaxaŷaxanaxanaxac. Qaq huaña nache da queuoŷapigui' nache datatcheguem da huañi, qataq que'emaq tangui aca qoina nache noxonec qome.

¹⁴Qaq qami' ŷalleppi maye qaica ca qaureñi, maye qauloitague' na nhuo' le'ecpi na Jerusalén, ña qana'axaŷaxañiŷa da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹⁵Qami' maye qoñiŷapēc naxa: «Qomi' mashe ñaŷamaxataxi' co'ollaxa da nleuaxa, mashe ñaŷamaxataxi' co'ollaxa añi huachiqui, yaqto' qom ivita da anac cam ŷataqta qauem na'a'q, nache saishet qome da qomi' loxonqa, cha'aye she'eguenoqot da natenataxanaxac, qataq qomi' npaxattaleguete da ashepegaxanaxac.»

¹⁶Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala' 'enapēc: «Aŷem sanaña qome ye Sión ca coma', ca coma' maye lleca'aguishec qataq ŷataqta lta'araic da lasheechiŷaxac, qaq camaye nacheca qome cam ŷactec da 'enec, qataq nacheca cam lo'oxonaxala' ca nŷec. Qaq cam pi'iŷa'a qome camaye qalaq ŷataqta ŷe'emaqtac.

¹⁷Qaq qom ño'oxoosheguem que'eca n̄yec, nache so'ogoxona da nalo-chiguiñi lataxac qataq da no'on lataxac.» Qaq dam natenataxanaxac maye qavi'eguiñiyoigui co'ollaxa, qalaq ilaxachigui qome aca lache, qataq ca 'etaxat nlaxagui qome naqa'en ca qanqañoxotaqa'ai.

¹⁸Qataq dam qanañamaxataxaqui co'ollaq qanañamaxachi' da nleuaxa qanlaxaañi qome, qataq da qanañamaxataxaqui co'ollaq qanañamaxachi' aña huachiqui, qaica qome ca naigui. Cha'aye anac qome ca qauem na'a'q nache qami' dapaxareñi naqa'en.

¹⁹Qaq qom ivita da anac nache qami' ñauogoleeta'ape. Cha'aye 'enauaque qome naua na'axa'te da anac ye na'a'q qataq ye pe, qom choche qaua'aya da qaña'axatta'aguet, nache ñataqta qami' iviloxolaqche't da qarcolanaqai.

²⁰Qaq 'eeta'am qome da qannatalec ca mala' maye salca'ague, qataq da qanapotaña ca npo' maye saqaloc.

²¹Ñim Nataxala' nachaañi qome, 'eeta'am co'ollaq huaña aña qasoxonaxa Perasín, qataq ñachaxan qome da lalemataic, 'eeta'am co'ollaq huaña so ca'amegue ye Gabaón, qom ñacoolec da ño't da sa qañauanapega lo'onataxanaxac, qataq da ño't dam saqcha'a lo'onataxanaxac.

²²Qaq nagui no'on da nache tachiguiña da qare'enaxanaxaqui, cha'aye saiuena'a da qaltaq qaichegaxaañi na qancoñetaxache, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapēc, mashe sa'aqchigui da lapaxaño da nlaxaañi qome 'enauac ne'ena 'alhua.

²³Qana'axañoaxañoichiguiñi, ña qana'axañoaxañoña dam shenapēc, ñataqta qana'axañoaxañoichigui na naua ña'aqtaqa.

²⁴Cam ño'ttac naxa na 'alhua da huotaique da danaxan, qalaq saishet da imauec ye na'a'q da na'atguesheguem ca na'alhua, huo'otaq da ilaxattapigui qalqo' ñamoxoñaxattac ca lanaxanaqa'.

²⁵¿Qaq peta'a saq 'eno' naxa da ime da naloqchiiñi ca lanaxanaqa', nache ilagaxalec ana lañiguishe maye ala na eneldo qataq na comino, qaq da ime nache ñashectrec naqa'en naua lleco da ñaañi na trigo, qaq naua loiguiye ca lanaxanaqa' qalaq ñaalec na cebada qataq na centeno?

²⁶Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñim ñapaxaguenec dam 'eetec da lataxac da ño't.

²⁷Cha'aye na eneldo saishet da qairota'a aca nchegoxosoxonaqte da qaichegoq, qataq na comino saishet da pelec qanqa'en aca lasaxanna aca naigona, nacherata da qairota'a ca 'epaq da qaichegoq na eneldo qataq na comino.

²⁸Qaq nachenata na trigo maye ishet da qaichegoq qalaxaye saishet da sa qaña'axanaguet, qataq ishet da pelec qanqa'en aca lasaxanna aca naigona da qaiyotauga ana ala, qalaxaye saishet da dolagui qanqa'en.

²⁹Qaq de'era nataqa'en chegoqo'ot Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapēc, da yaqto' ŷauo'o da llo'oxoyec da lqataxac, qataq huo'o da la'amaqchec naqa'en da laŷaanec.

Isaías 29

¹¡Choxoraicolec ye Ariel, ye Ariel, yem huaqta'a't nŷecpi maye nmataqa' co'ollaxa so David! Inoxootrec qome caua qalote' vi'iyē da ŷo'ottac na na'ashaxacpi,

²qalaxaye ye Ariel saishet qome da sauo'o ca ldaqā', nache huo'o qome ca noinaxac qataq ca naquicoxo, nache yemaye 'eeta'am qome ñaqa'en aca laŷe' aca poqo maye huetalec aca nca'atoxonaxalate.

³Cha'aye aŷem samaq qome ca ñalleppi da yaqto' 'am colesop, qataq sauo'o ca sansattec npaqtanaxat da 'am qanpaxatteua'a, qataq ñauaxaŷaxaasheguem aca nalloxolate da yaqto' 'am qailoquiāxan.

⁴Huaña qome nache 'am qaŷamaxañi nache qouetaiya', da 'arvilŷaxac qom 'autaqa qalaq 'eeta'am ca nqui'i, naua 'ara'aqtaqa qalaq huac da qaica ca l-lamqa'.

⁵Qalaxaye cam qalota 'ampa'aguenaxauapi qom qailaxachigui nache 'eeta'am na namoxoŷaxa, qataq cam qalota 'añaxaicpi 'eeta'am qome ca 'auaqpi ltoxoic da huaŷoxon naqa'en na la'at. Ñim Nataxala' nque'elaxatta qome qataq sanaŷaloxon,

⁶da 'am naŷa, nactaigui ca nalataxa, qataq ca lacholaxanaxa na 'alhua, qataq ca lta'araic nllimiāxa, qataq nactaigui ca la'at maye qaica ca iren, qataq cam dalaatanapēc le'eraxa ca norec.

⁷Qaq 'enauac nam qalota shiŷaxauapi maye iloquiāxaatac ye Ariel, qataq 'enauac nam deloctague' yemayepi maye huotaique da ŷamaxañi na sansattec npaqtanaxatpi, qataq 'enauac nam qaica ca ldaqā' naqa'en yemayepi, 'eeta'am qome ca nchoxonaxac huo'otaq ca nauanaqchec ye pe.

⁸Qataq 'eeta'am qome ca ŷaguec na lqouaxa da dechoxootac, nache ipettega da 'eesa da deque'etac qalaxaye da nlouec nache ñaq 'eetalec da qui'itchigui ana da'am, huo'otaq 'eeta'am ca ŷaguec na laquip da dechoxootac, nache ipettega da 'eesa da nŷomtac qalaxaye da nlouec nache ñaq 'eetalec da ŷaguec na laquip qataq deqaqtegue na lqosot. Qaq 'era da 'eetec qome na qalota shiŷaxauapi maye iloquiāxaatac na netaña añi qasoxonaxa Sión.

⁹¡Qaq nache qoquiito'ot qome da qaica ca qaraŷaanatanaxaqui! ¡Qataq nache qoquiito'ot qome da sa qanauañiñi qataq qaica ca qauloŷa'a! ¡Qataq nache qoquiito'ot qome da qavi'egochiitapigui' qoñiita'am ca taxaic, na'aictaxa da saishet da qanŷomiigui ca lataxa maye itaqchet ca shiŷaxaua!

¹⁰Cha'aye Ñim Nataxala' qami' taleguete naqa'en ca sansatta no'ochaxa. Qataq ŷapoguilo naua la'ai'te na na'aqtanaxanacpi, qataq ŷauo'o ca lapoxot na lqaic nam huo'oi naua l-loxoco.

¹¹Qaq 'enauac na l-loxocpi maye ñachaxan, 'eeta'am ca nerek maye huetalec aca napotagui nere, da qoñanem cam ñañaten da itaxañaxan acamaye nache qoñenapega qoñeeta': «'Autaxañaxan ana'ana», nache camaye, 'eeta': «Sa seshet da setaxañaxan cha'aye anamaye napotagui.»

¹²Qaq da huo'otaq qoñanem cam sañañaten da ltaxañaxanataxanaxac, nache qoñenapega qoñeeta': «'Autaxañaxan ana'ana», nache camaye 'eeta': «sasañaten da itaxañaxanataxanaxac.»

¹³Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': «Ne'ena nhuo' le'ecpi da Añem ño'oxoren qalaq choche alap qataq choche la'aqtaqa, qalaxaye da lquiyaqteñaxac qañoqta naqa'en Añem, qataq da llo'oxonnataxanaxac da Añem ño'oxoren, damaye maiche lapaxaguenataxanaxac qataq lamaxasoxonaxac na shiñaxauapi.

¹⁴Qaq ñoqo'oye, ne'ena nhuo' le'ecpi qaltaq so'ot qome ca la'aalaxa, sachegoxotchigui nam saqañauanapega qataq huo'o da llo'oxoyec, nache da lañaanec nam ñaanaxanaxaicpi, qataq da lañaanataxanaxac nam ñaanataxanaxaicpi imeuo qome.»

¹⁵Qaq choxoraxaso' nam nqañoxtotaisop Ñim Nataxala' da yaqto' ñoxottañi nam huotaque da ño'otpi, qataq huetaigui na napalaxa da ño'ot na qauem nache, 'eeta': «Qaica ca qomi' ñauaachiguilo, qataq qaica ca qomi' nomalo!»

¹⁶Qalaxaye de'era qaica ca naigui! Cha'aye cam nshaxa saishet da 'eeta'am cam ño'ot camaye, qataq ca no'onatac saishet da 'enapega cam ño'ot camaye da, 'eeta': «'Am saishet da añem 'auo'ot co'ollaxa», qataq ca nshaxa saishet da 'enapega cam ño'ottac camaye da, 'eeta': «'Am saishet da 'auañaten dam 'auo'ottac.»

Na Israel le'ecpi qañachaxanapeguem da nca'alaxa

¹⁷Qaq yem aviaq ye Líbano mashe saqañaloq da nlaguiñi nache qoñanaxaalec qome, qaq nam no'on nanaxanqa'pi qalaq ñe'eguelaxa da aviaq.

¹⁸Qaq que'eca na'a'q nache nam saq hua'aqapi ishet qome da hua'axaña da qaitaxañaxan aca nere, qaq na qanamaicpi qalaq ishet qome da nauaani, cha'aye huesoueeguesop qome ca ñataqta lta'araic napalaxa.

¹⁹Qataq nam qaica ca la'amaqchec ñe'eguelaxa qome da huo'o da lamaicñaxac souaxat Ñim Nataxala', qataq nam ñataqta choxoraqpi huo'o qome da ntonaxac souaxat Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

²⁰Qataq imeuo qome na qaica ca ireetac, qataq imeuo qome nam na'amqaanaxaicpi, qataq imeuo qome nam nda'a't na qauem iuennatega da ño'ot,

²¹qataq nam nmaxalec naxa ca lña da 'eetega laataxanaxaic, qataq nam ñatenachet naxa cam nmit na nasouaxashet, qataq nam datenataxan naxa da yaqto' ñaneguet da qauem cam qaica ca lasouaxashet.

²²Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, Ñim nca'alaxatec co'ollaxa so Abraham, 'eeta': «Qaq nache chegoqchiguiña nagui da

na chegoxoguetpi so Jacob saishet qome da huo'o ca la'aloxo, qataq saishet qome da napagaqtec da lasheguiyaxac,

²³Cha'aye nam chegoxoguetpi somaye qom yauaachigui nam so'otecpi nam lauo' le'ecpi, nache yauattoota qome dam qui'itta yataxac, nache huo'o naq 'enec naqa'en ayem, maye Ayem Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

²⁴Qaq nam isomtapigui' co'ollaxa qalaq yaconeguet qome cam nayaanataxanaxac, qataq nam saishet da qaitaxayaua'a, yasateguet qome da qayapaxaguen.»

Isaías 30

Dam 'eetec qome nam pe'etega ye Egipto

¹Qaq Ñim Nataxala' 'eeta': «¡Choxoraxaso' nam ñalaqpi maye sayalaq, nam ayem saipacapegue' naxa da huo'o na lapaxañi da yot, qataq iqataxanai' da lapaxañi nam saishet da samaxalec, nache yataqta lapootasheguem na lasouaxashetpi!

²Qataq namayepi saishet da ayem inattac, nacherata da sanayaloxon da taña ye Egipto, da dequiguiyot ñi Faraón da npaxalec namayepi, qataq nache deuaqtacot na lpaqal ye Egipto.

³Qalaxaye da la'añaxac ñi Faraón yot qome da lcoxo namayepi, qataq da deuaqtacot na lpaqal ye Egipto yot qome da qaica ca 'enec namayepi.

⁴Qataq na'aictaxa da yamaya ye Soán qataq ye Janés, na ltaxayaxanaxanecpi namayepi,

⁵Qalaxaye 'enauac qome da huo'o da la'aloxo, souaxat yi'ie nhuo' le'ecpi maye 'enaqaicpi, cha'aye saishet da itauan da yanem cam iueetaique, nacherata da yanem na saq'en qataq na qaue.»

⁶Qayaxata'a da 'eetec qome nam shiguiyacpi ye Néguev: Qaq ye 'alhua maye nlaqaalec da lchec, yem hueta'a na llonpi maye desoqtai', qataq hueta'a na 'araxanaqpi qataq nam 'araxanaq maye ishet da huaño, qataq yache da lsallaxa qataq na no'on logoxoshetpi yachelec na l-laq na 'ashena qataq ana nauanaxanaxa, da ira'a ye Egipto yem nhuo' le'ecpi maye qaica ca yayaana'a,

⁷qataq qaica ca la'añaxac da huotaique da detaunaxan. Qaq yoqo'oye sanagui da ne'enaxat maye, 'eeta': «Shiguiyac maye desoqtai' qalaq qaica ca yot.»

⁸Qaq nagui qojec, nache 'erelec qome ca dapaqaic de'era 'arauanaqchec, yauaachigui 'anqa'en namayepi, qataq 'erelec qome de'era aca nere da yaqto' nache huetalec acamay choche ivitta'alo caua pa'atrec na'axa'te, qataq yaqto' chochaq tatec da saishet da qaicoua'ai.

⁹Cha'aye ne'ena nhuo' le'ecpi yataqta sayalaq qataq tenataxanaxaicpi, qataq saishet da na'axayaxana da lapaxaguenataxanaxac Ñim Nataxala'.

¹⁰Nam huo'oi naua l-loxoco qalaq 'enapega naxa, 'eeta': «Saishet da qomi' qaua'aqtaxañima ca qal-loxoqui», qataq 'enapega naxa na na'aqtaxanaxanecpi,

'eeta': «Saishet da qomi' qaua'aqtaxañima cam qarauanaqchiqui maye 'eesa; nacherata da qomi' qaua'aqtaxañima naua huesotte' na'aqtaqa maye ño'ot da qanaquitaxac.

¹¹Qoquiña'ai qome so nqa'aic qataq qauasheevec qome so ñec maye ñasheetec, qataq saishet qome da qomi' qauataxaniyoto Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.»

¹²Qaq ñoqo'oye Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Qami' sa qauaconiiguet de'era na'aqtac, nacherata da qanteñiitacot da loquixac qataq na qauemsat maye nachena nam qauayamaxayiniita,

¹³qaq ñoqo'oye de'era qarasouaxashechi maiche qami' taleguete qome, 'eeta'am ca qañoqotchegueme npaqtanaxat maye huo'o ca lpoxoña, qaq da mashe saqayauapeque da hua'axañi nache nque'elaxatta da hua'axañi,

¹⁴qataq 'eeta'am aca ñomaxaqui 'alhua, da ñataqta imauec da dolachigui nache nam saq 'amaqtaq lañepiolec qaica ca ishet da qaño'ogoxona da qoñemaxaua'a aca poqo maye huetangui ca norec, huo'otaq da qoñemaxana da qanqatsheguem ca 'etaxat da qañachegoxotangui aca nshere.»

¹⁵Qaq cha'aye Ñim Nataxala' Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Qañe'eguelaqai qome, qataq qanmacheevec yaqto' qanca'alleevec. Cha'aye da qara'añaxaqui huetaigui da qavi'imaqaitac qataq da Añem qaua'amaqcheñi.» Qalaxaye qami' saishet da qauayamaxayini damaye,

¹⁶nacherata da qoñiita': «saishet, qomi' sataxauec qome sonaxalec na caipi.» Aja', nache 'eetec qome da qauataiuec. Qaq nataqa'en qoñiita': «Sonaxangui qome ana naigonapi maye ñataqta qayaqaipi.» Aja', qaq nache 'eetec qome da ñataqta qayaqaicpi cam qami' icana'ape.

¹⁷Qataq souaxat da larenaxanaxac ca 'oonolec shiñaxaua, nache mil qome cam datauec da qoñiita, qataq souaxat da larenaxanaxa'c caua cinco nache 'enauac qami' da qauataiuec qome, choche ivitta'a da qoñeeta'am aca 'oonole qo'oipaq, maye netalec aca qasoxonaxa huo'otaq aca na'anaxanaqte maye netalec ca qañoqotchegueme 'alhua.

Qañachaxanapec da nca'alaxa

¹⁸Qalaxaye Ñim Nataxala' qami' iuatta'alo, da yaqto' qami' ichoxore'n, Ñimaye ñataqta huo'o da lyaxa da qami' ñachaxanalo da lsoxoyec, cha'aye Ñim Nataxala' ñataqta no'on da lataxac. Qaq ñataqta machiguiñi qome 'enauac nam pi'iña'a Ñimaye.

¹⁹Qaq qami' Sión le'ecpi maye qoñiitaña na Jerusalén, mashe saishet qome da queta da qannoinaxaqui. Cha'aye Ñim Nataxala' qami' ichoxore'n qom qami' hua'axaño da qañaxañiñique ca qantaunaguiqui, qaq qom choche qami' hua'axaño nache qami' ñasategueta.

²⁰Qaq na'aictaxa Ñim Nataxala' da qami' ñanema qome ca que'ennaxac, qataq cam nhuogoxo, qalaxaye Ñimaye, maye qanapaxaguenaxala'ai saishet qome da queta da nqañoxtoteguiñi, maye nacherata da qaloito'ot qome Ñimaye.

²¹Qaq da huo'otaq qoquiigue nam pa'aña'ague da qo'oiqui, huo'otaq na qane'emaqai, nache qaua'aqaña qome ca na'aqtac chemaxague da qauachegoqoña'ague, 'eeta': «'Ena na nqa'aic nache qoquiitegue namaye.»

²²Qaq huaña nache qaica ca naigui qanqa'eñi nam qare'enaqtaqui maye chegaqaiqui na lcat plata, qataq nam qare'enaqtaqui maye qalapaxalec na oro. Huaña nache qauasaqaiuec 'eeta'am qanqa'eñi cam lasogoñi maye ñataqta qauem.

²³Qaq Ñim Nataxala' qami' ñanema qome ca auot, qom qaña'añiñoigui na 'alhua aca qa'añiguishé ala, nache na 'alhua ñataqta qalota qome ca ñaxaalec trigo. Qaq que'eca na'a'q nache ca qareloipi ñataqta qolochiguiñi qome ca lquia'aqa'.

²⁴Qaq ivira'a qome na qarauegaxanaxala'aipi, huacapi qataq na 'ashenapi maye qauo'onataxaniiteguelec naxa da qauo'ocheetac na 'alhua, da chectac qome na ñataqta no'on nchegoxoshec 'auaqpi.

²⁵Qaq qom nvi' cam na'a'q maye huaigui qome da qalota ca qañalauat, qataq hua'axañi na npaqtaxanaxatpi, nache huo'o qome na 'etaxat na talapi qataq na la'auaxacpi maye huetalec 'enauac ana qañoqotcheguec qasoxonaxapi, qataq ana qañoqotchegueme lcomaraxalatepi.

²⁶Nache Ñim Nataxala' nataren qome na lque'emaxapi qataq lcolaxapi nam lalamaxat nhuo' le'ecpi. Qaq huaña nache na le'eraxa ñi ca'agoxoic 'eeta'am na le'eraxa añi nala', qaq na le'eraxa añi nala', qalaq siete da nquigüec da 'eroigui, 'eeta'am na le'eraxa da huaxaña't caua siete na'axa'te.

Da nhuaxanaguec ye Asiria

²⁷Ña qauamachiña'aguet, nam Nataxala' ñaq qañoqteguet qalaxaye mashe anacta, da layeloxo qalaq 'eroigui, qataq ñataqta lta'araic na lmala'q, na alap qalaq ñataqta nlaqchigui da layeloxo, ñi lachaxat qalaq 'eeta'am ca norec maye ñavigaxatta 'enauacna.

²⁸Da iquetetec na la'at qalaq 'eeta'am ca tala da ipaxaalec nache nvirasheguema na lqosot na shiñaxauapi, da yaqto' ichegoq na ñotta'a't shiñaxauapi, irolec ca nchegoxosoxonaxat da nlaxaani namayepi, qataq ñanagui na alap ca lqueenaxanaxat na nhuo' le'ecpi da yaqto' isomapec naqa'en namayepi.

²⁹Qami' qalaxaye qauo'onaxaniitac qome 'eeta'am da huo'o ca na'ashaxac da huaigui ye pe, qataq machiguiñi qome da qarquiyaqteñaxaqui, 'eeta'am ca icaatapigui naqa'en da lqauaxac da l-lamaxa aca nasheere flauta, da tasheguema añi qasoxonaxa maye lalamaqte Ñim Nataxala', añim lle'eguenaxalate na Israel le'ecpi.

³⁰Qaq Ñim Nataxala' ño'ot qome da qaña'axaña dam ño'oxoraq lavilñaxac, qataq ñachaxan da la'añaxac qom do'ogoxona dam chaqaic layeloxo, qataq nactaigui na le'eraxa ca norec maye ñavigaxat 'enauacna, qataq ca nqashelgaxa, auot qataq aca lache.

³¹Qaq ye Asiria qom hua'axaña da lavilñaxac Ñim Nataxala', qataq ñañaten da nvita ca nhuaxanaguec, nache yemaye nlaxagui qome da lcolanaxa.

³²Qaq Ñim Nataxala' qom iuaxan qataq qom ñe'eguelaxalec da iuaxan yemaye, nache qaña'axaña qome da l-lamaxa aca qataquipi qataq aca arpapi, cha'aye Ñim Nataxala' qom delogui' yemaye nache ñataqta huo'o da lchec que'eca loquixac.

³³Qaq cha'aye mashe qañoqteguelo soua vi'ie da qaiqataxaatai' da taña'a qanqa'en ye Asiria qataq ñim nta'a yemaye, yem ñataqta qañoqchiguingui qataq qalochiguiñi nma' maye huetangui ye 'ettangui norec maye qalota na lalonaxat qo'oipaqpi. Ñim Nataxala' qom iquetetec la la'at nache 'eeta'am ca la'auaxac na quiquiaxaraic da 'eroigui nache ñavigaxat yemaye.

Isaías 31

Qañataña'aguet nam pe'etega ye Egipto

¹Qaq choxoraxaso' nam taña ye Egipto da nmitaique ca ntaunaguec, nam pe'etega na qalota caipi qataq naquittega ana qalota naigonapi, qataq nam qalota alleppi maye nalaataxala' na caipi, qalaxaye sa ñamato'ot Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi, qataq saishet da nmitaique Ñim Nataxala'!

²Qalaxaye Ñimaye nataqa'en ñaanaxanaxaic, qaq ñañaten da ñan cam qauem, qataq da huo'o ca 'enapec qalaq saishet da ñe'eguelaxa da naralaxat ca la'aqtac. Ñimaye, dataña'aguet qome nam qauemaicpi, qataq nam itauaatac nam 'etaxaloxoicpi.

³Nam Egipto le'ecpi namayepi chochaq shiñaxauapi, qaq saishet da atamnaxala'pi, nam lalopi caipi qalaq ñoqta 'eesa lapat, qaq saishet da saq cha'api. Qaq Ñim Nataxala' qom ñaasheguem na lhuaq da yaqto' iuaxan namayepi, nache nam detaunaxaatacpi qataq nam qaitauaatacpi huañi qome, nache 'enauac qome da deqat namayepi.

⁴Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta': «Qaq 'eeta'am ca llon da desoqtalec aca lalaata qagueta, nache saishet da iquichoqchet camaye cam qalota qagueta lo'opi, na'aictaxa da 'enauac camayepi da lañona't nache ña'alaqtalec da huotaique da iquichoqchet, qalaxaye saishet da ñi'i, qaq nache 'eetec qom anac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapac da iueelec nam lalamaxat nhuo' le'ecpi qom huaña aña qasoxonaxa Sión.

⁵Qataq 'eeta'am ca maño da npaxattalec ca lpata'c nache huañoteguelec camaye, qaq nache 'eetec Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapac qom anac da npaxaalec ye Jerusalén, npaxaalec, iueelec, ntela'a qataq nca'alaxatec.»

⁶Qaq qami' maye qami' llalaqpi so Israel qavi'eguelaqañot qome Ñim ñataqta qaualematañai co'ollaxa.

⁷Cha'aye que'eca na'a'q qom 'enauac da qoñiita qauualache na qanatamnaxala'aipi maye chegaqagui na lcat plata qataq na lcat oro, maye maiche lo'onatacpi naua qarhuaxayilli'.

⁸Nache ye Asiria noxonec qome qairolec ca ñeelonec, qalaxaye saishet da nacheca ca yo'oqchigui la'añaxac ca shiñaxaua. Nam shiñaxauapi qalaq dataueeguesop qome ca alaataxac, qalaxaye noxonec qome na nalleppi nsoxoppiolec nache qañauo'o nlatacpi,

⁹qaq souaxat da ncolanaxa nache ca nta'a chegaqañi qome da datauec, qataq nam ltauapi ñalat qome ana ñaviguisheguem la'anaxanaqtepi. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' da hueta'a naqa'en ye Jerusalén ca norec, da yaqto' huaña da iuaxan na npa'aguenaxauapi.

Isaías 32

Ca nta'a maye no'on da lo'onataxanaxac

¹Huo'o qome ca nta'a maye ñataqta no'on da lo'onataxanaxac, qataq ca ltauapi nta'alpi maye nalo-chiguiñi qome da lo'onataxanaxac.

²Ñim 'oonolec camayepi qalaq 'eeta'am qome ca ñe'eguenaxaqui da huo'o ca la'at, qataq npaqtanaxaxat da huo'o ca la'at lta'araic, qataq 'eeta'am na la'auaxacpi da icorelec na 'etaxat ca deqaqta 'alhua, qataq 'eeta'am na lpaqal aca late'eraí coma' maye naña ca toolec 'alhua.

³Qaq camayepi ñataqta nlotec qome, qataq ñataqta lhuotta da na'axañaxana ca ntaxañaxac.

⁴Qataq saishet da iñalatapigui' nacherata da ntelañi da huo'o ca ño'ot, qataq da huo'o ca ña'axategue lataxac qalaq ñataqtegue naqa'en.

⁵Qaq nam shiñaxauapi saishet qome da ñamata'ac no'on da lataxac nam qauemaicpi, qataq saishet da huo'o naq 'enec naqa'en nam tenataxanaxaicpi.

⁶Cha'aye cam qauemaic da detaqa qalaq ipacchigui da qauema naua la'aqtaqa, qataq nache iuennatega da ño'ot na qauempi, qataq nmitta'a da ño'ot da lalaataxanaxac, qataq datenataxan da dataña'aguet Ñim Nataxala', qataq saishet da iquia'axan cam huo'o na lqouaxa, qataq saishet da ñyomaxan cam huo'o na laquip.

⁷Qaq cam tenataxanaxaic qalaq lo'ogoxonaxat na qauempi, qataq ño'ot nam qauem latenataxanaxacpi, nache da latenataxanaxac na'aqchet nam choxoraqpi, qataq nam huo'o da lhuenaxanaxa da qaño'otec ca nalo-chiguiñi lataxac.

⁸Qaq cam no'on da lataxac qalaq ipacchigui da iuennatega da ño'ot ca no'on, qaq cam lapaxañi lataxac qalaq nache 'eetai' da quetalec.

Qaitaxaŷot na 'alpi ye Jerusalén

⁹Qaq qami' 'alpi maye qaica ca qarhuogoqoi, ña qana'axaŷaxañiŷa da qami' sa'aqtaxanema. Qami' 'alpi maye qaica ca qandaqaitaique, ña qaua'aqaŷalo naua ŷa'aqtaqa.

¹⁰Qami' 'alpi nagui qaica ca qandaqaitaique, qalaxaye qom mashe ŷapacauec ca 'oonolec vi'i, nache qami' cholaxa'n qome souaxat da qarcolanqai, cha'aye ime qome da nqataxanaxac, nache saishet da qaltaq qanqat ana uva.

¹¹Qami' 'alpi maye qaica ca qarhuogoqoi, ña qaviloxolli qome, qami' maye qaica ca qandaqaitaique, ña qami' cholaxa'n qome, qanqache' qome naua qarpotolli' nache qaŷa'añiŷiñi caua qarpotolli' maye sansattegueta maye la'anaxat da qanqui'iqui.

¹²Ña qauachaxañi qome da qanqui'iqui souaxat nam huo'o da lyac no'onaxapi, qataq anam ŷataqta no'on nañiguŷhe uvapi.

¹³Cha'aye ne'ena na'alhua nam ihuo' le'ecpi ñaxaalec qome ana ŷaxat qataq na huouesat, qataq 'enauac na nma'pi maye hueta'a naxa da namaicŷaxac, yem huaqta'a't nŷecpi maye lqopitaxat da na'ashaxac.

¹⁴Qataq ñi lma' lta'araic ca nta'a qanayeca'ai qome, qataq yem huaqta'a't nŷecpi maye qalota na hueta'a toolec qome, qataq na sansatttec npaqtaxanaxatpi nataqa'en qanayeca'ai qome, nache nmataqa' qome yemaye nam huauec 'ashenapi, qataq lquia'aqa' qome yemaye na nlopi shiguiŷacpi.

¹⁵Qalaxaye dam saqcha'a la'añaxac Ñim Nataxala' qaltaq qomi' ñe'eguelaxalo qome nache na toolec 'alhua ŷe'eguelaxa qome da ishet da qoŷanaxaalec, qataq nam no'on 'alhua ñaxaalec qome ana qalota qo'oipaqqi.

¹⁶Nache da nalochiguiñi lataxac hueta'a qome na toolec 'alhua, qataq da no'on lataxac hueta'a qome nam no'on 'alhua.

¹⁷Nache dam nalochiguiñi lataxac chegoqchigui qome da nlagaxayec, ñe'emaxa qataq chochaq tatec da qaica ca qandaqaitaique.

¹⁸Nache nam ihuo' le'ecpi hueta'a qome cam hueta'a da nlagaxayec, qataq netaiguilo naua na'atchiyiñi nŷaqa, qataq nam nma'pi maye ŷe'emaqtac,

¹⁹na'aictaxa da qanchiguiñi na aviaq qataq qaica ca 'enec qanqa'en na huaqta'a't nŷecpi.

²⁰Qalaxaye qami' qauamaichiguiñi qome, cha'aye na qa'anaxanaqa'aipi qaicottalec qome na qalota 'etaxat, qataq saque qome na 'auaqqi maye aloq nam qareloi 'ashenapi qataq nam qarauegaxanala'ai huacapi.

Isaías 33

Da nca'alaxa chegoqo'ot Ñim Nataxala'

- ¹¡Choxoraxaso' 'am maye 'anhuottac na shiřaxauapi, qalaq řauana da 'am qanhuo', qataq 'auque'elaqtaxan naxa qalaq řauana da 'am qaique'elaxat! Cha'aye qom 'aumat da 'anlaxaañi namayepi, nache 'am qanlaxaañi qome, qataq qom ime da 'arque'elaqtaxanaxac, nache nataqa'en 'am qaique'elaxat qome.
- ²'Am Nataxala' ña qomi' 'auchoxore'n qome, cha'aye nache 'Am seuataqtaique. Qaq nache 'Am qome qomi' 'autauaata'ape ye nte'eta, qataq 'Am qarca'alaxaqui qom huo'o ca qarhuogoxo.
- ³Nam shiřaxauapi datauec qom hua'axařa da l-lamaxa da 'arvilřaxac, qom 'anachaañi nache nlagaxattac na řotta'a't shiřaxauapi,
- ⁴nache na npa'aguenaxauapi 'eeta'am qome aca qalota shiiquioxoipi, da nqo'ona namayepi da deuotaxanec da lsallaxa.
- ⁵Ñim Nataxala' řataqta lta'araic da la'amaqhec, cha'aye neto'ot na piguem. Ñimaye nlaxattelec da no'on qataq da nalochiguiñi lataxac ye Sión.
- ⁶Ñimaye nacheñi ñim npaxattalec 'enauaque naua na'axa'tesa'ache. Da nařaanec qataq da nauattonaxanaxac nachera da lsallaxa qataq lca'alaxaqui, qataq da řalaxaguet Ñim Nataxala' nachera dam lsallaxa.
- ⁷Ña qana'axařaxañiřa da 'eetec da la'alaxac na 'añaxaicpi da quetague' na nqa'aicpi, qataq da 'eetec da nnoinaxac na namaxashecpi maye ilotaique naxa ca nlagaxayec!
- ⁸Na nqa'aicpi qalaq toolec qaica ca quetague' namayepi. Da ařamaxataxac qataq nam qanařamaxachiguipi qalaq nlaguiñi, nache qaica ca shiřaxaua da huo'o naq 'enec qanqa'en.
- ⁹Ana 'alhua huasootac qataq daquicotac, ye Líbano qalaq huo'o da lcoxo nache deqaqa, qaq ye ca'amegue ye Sarón qalaq 'eeta'am ca toolec 'alhua, ye Basán qataq añi qasoxonaxa Carmelo qalaq deqat da lyac na huetalec.
- ¹⁰Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': «Nagui ñachaañi, nagui sachaxan da řo'oxoyec qataq da řa'amaqhec.
- ¹¹Na qalapaqaiñipi qataq nam qaro'onataqui, qalaq 'eeta'am ca 'auaqpi qataq ca lasogoñi, qalaxaye na le'eraxa na řa'at řavigaxatañi qome.
- ¹²Qaq nam nhuo' le'ecpi qařavigaxat qome, nache 'eeta'am aca řaxat nchiiguishe da qařavigaxat qařasaxanguí ca norec.
- ¹³Qaq qami' maye qami' qařoqtalo ña qaua'aqařa dam so'ot, qataq qami' maye qami' saqařapigui ña qauauattoñiita dam řa'añaxac.»
- ¹⁴Qaq ye Sión qalaq iviloxol na 'etaxaloxoicpi, na qauemaicpi qalaq nlaxagui da lcolanaxa, nache, 'eeta': «Dam shenaqta ¿negue't ca ishet da huetaigui nam norec maye dalaataxanapec, nam lta'araic norec maye chochaq tatec?»

¹⁵Cam ño'ottac dam nalochiguiñi lataxac qataq 'eesa ca la'aqtac, qataq cam deqaiga da dauegaxaatapigui da qaica ca iren, qataq cam sañaconequet da qaisheenaxana da huo'o ca ño'ot, qataq cam saishet da na'axaŷaxana da qaitaqtapigui ca nalaataxanaxac, qataq ŷapoguilo naua la'ai'te da yaqto' saila'a ca qauem,

¹⁶qaaq nacheca qome ca qaica ca ndaqtaique, qataq lle'eguenaaq' qome cam lo'oxonaxat na coma', qataq nache 'eetai' qome da huo'o ca aloq qataq saque ca laquip 'etaxat.

¹⁷Qaaq huaña nache qaltaq qauloŷa'a qome ca nta'a maye huo'o da llo'oxoyec, qataq qauloŷa'a qome ca 'alhua maye ivira'a cam ŷataqta qaŷoqta.

¹⁸Nache qom tachigui qarvilli dam qarcolanaqai maye qoviitaigui co'ollaxa nache, qoñiŷapec: «¿Hueta'ague cam neraxanaq? ¿Hueta'ague cam naloqteetac naxa nam qoŷaneuo nsheetenaxanaxat? ¿Hueta'ague cam imeteetac naxa ana nalloxolatepi?»

¹⁹Qalaxaye saishet qome da qaltaq ŷe'eguelaxa da qauloŷa'a, ne'ena shiŷaxauapi maye qaica ca iren, nam shiŷaxauapi maye huo'o da lqalaic da qaŷaŷaanegueta naua la'aqtaqa, cha'aye ŷo'oxosa'alo nache qaica ca ŷaŷaanegueta.

²⁰Ña qauloŷa ye Sión, yem huaqta'a't ñyecpi maye huaña naxa na qara'ashaxacpi, ña qauamachiŷa'a ye Jerusalén yem huaqta'a't ñyecpi maye ŷataqta na'atchiguiñi, yemaye 'eeta'am qome ca npe'l maye saishet da qanlaxaañi, qataq saishet da qanapogoyishegue'm naua lashel qataq saishet da dachepi' naua lque'ete.

²¹Qaaq nache huaña qome yemaye da Ñim Nataxala' qomi' ŷachaxanalo da la'añaxac. Nache huo'o qome nam talapi qataq nam qalotegue la'auaxacpi, qalaxaye saishet qome da quegue na qampa'aguenaxauapi da netangui ana nnotaxaquipi nllocta qataq anam nnotaxaquipi maye ŷataqta huo'o da la'añaxac.

²²Cha'aye Ñim Nataxala' nacheñi Ñim qomi' ŷauecta'agueta nacheñi Ñim qomi' ilotegueto qataq nacheñi Ñim qarta'a. Qaaq Ñimaye nacheñi ñim qomi' nca'alaxatrec qome.

²³Naua lque'ete ana notaxaquipi maye quiguingui na 'etaxat qalaaq saishet da ichegueleguete, nache saishet da nllañi ana lashepi anamayepi qataq saishet da qaipiguiisheguem nam huaŷoxon naqa'en anamayepi. Huaña nache seuotaxanaxac nam qalota logoxoshetpi nam qampa'aguenaxauapi, qaaq ivira'a nam ñe'eerauo naua lchel da deuotaxanec qome nam logoxoshetpi namayepi.

²⁴Nache nam hueta'a yemaye qaica qome ca, 'eeta': «Aŷem sano'on.» Cha'aye Ñim Nataxala' ŷapalaxat qome na lasouaxashetpi nam hueta'a ye Sión.

Isaías 34

Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit qome nam ŷotta'a't shiŷaxauapi

¹Ña qanquiquiiuo qami' ÿotta'a't shiŷaxauapi nache qana'axaŷaxañi, qataq qami' nhuo' le'ecpi ŷataqta qana'axaŷaxañiichiguiñi qome. Ña na'axaŷaxan qome ana 'alhua qataq na huetalecpi anamaye, anam 'alhua qataq 'enauac nam ñaxattalecpi anamaye.

²Cha'aye Ñim Nataxala' ŷataqta dalemataŷa nam ÿotta'a't shiŷaxauapi, qataq denoŷa 'enauac nam nalleppi namayepi, nache ŷaneguet da qanlaxaañi qataq da qaŷalauat.

³Nache na leuaxaicpi qaŷasaxauec qome, qaq nam qauem laita namayepi naŷoxoosheguem qome, qataq ipaxanec na ltago'q 'eeta'am ca tala da ipaxaalec ana qasoxonaxapi.

⁴Ana huaqaañipi qalaq colaxagui qome, na piguem qalaq 'eeta'am qome aca nere da qainanegue, qataq 'enauac ana huaqaañipi da naañi qome, 'eeta'am ana laue ana uva qataq hiigo da deqaqa nache naañi.

⁵Aja', cha'aye so lainec Ñim Nataxala' mashe yo'oq hueto'ot na piguem, qaq taalec qome ye Edom yem nhuo' le'ecpi maye mashe taŷa'a da qoŷaneguet da nleuaxa.

⁶Qaq so lainec Ñim Nataxala' huagui qome na ntago'q qataq na lcheta, 'eeta'am da 'eetec naxa da qaŷalauat na qagueta llalaqpi, qataq ana quetaqpi da nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta. Cha'aye Ñim Nataxala' ŷo'ot qome ca ŷavigaxatta lachetaqtaxanaxat huaña naqa'en ye Bosra, qataq cam ŷataqta lta'araic lalaataxanaxac huaña ye Edom.

⁷Nache namayepi cangui' qome nam huacapi maye le'enaxat búfalo, na huaca llalaqpi qataq na huaca lhuaaicpi, nache na ntago'q ŷapapiaxatta qome ye na'alhua namayepi, qataq nlaxagui qome na lcheta na namoxoŷaxa yemaye.

⁸Cha'aye que'eca na'a'q huetoigui qome da Ñim Nataxala' ipalaique lvi', cam vi'i maye huaigui da ŷe'eguelaxateguet qome nam qauempi maye qaŷo'otec co'ollaxa ye Sión.

⁹Qaq nam la'auaxacpi ye Edom qalaq ipaxanegue qome nam 'eeta'am na napannaxanaxat le'enaxat brea, qataq na lsoche yemaye nañigui qome na quiquiixaraic, qataq na 'alhua 'ettaigui qome 'eeta'am na napannaxanaxat le'enaxat brea.

¹⁰Nache saishet qome da 'om ye na'a'q qataq ye pe, qataq nache 'eetai' qome da nchetapiguisheguem. Qataq chochaq tatrec naua vi'ie da qaŷalat qome, nache qaica qome ca ŷe'eguelaxa da ŷa'axasoxoolec yemaye.

¹¹Qataq yemaye nache lma' qome na cheguerequic qataq ana huoqo' late'e, qataq ŷanaña da ŷo'ot na lpata'c na teguesan qataq ana chiyet. Nache Ñim Nataxala' ŷo'ot qome da ŷataqta toolec yi'ie 'alhua nache qaica ca shiŷaxaua da hueta'a yemaye.

¹²Nache saishet qome da ÿe'eguelaxa da qaltaq huo'o ca nta'a da ilo'ogue yemaye, qataq imeuo qome 'enauac nam nataxala'pi yemaye.

¹³Qataq na lma' lta'araicpi ñaxaalec qome ana ÿaxat, qaq na lpaqtaxanaxatpi qalaq ñaxaalec ana poqo qataq ana cotaque. Qataq nache lma' qome yemaye ana huaxaÿaxapi, qataq lle'eguenaq' qome yemaye na mañecpi.

¹⁴Qaq na copaicpi qalaq ÿalecta'aguet qome ana huaxaÿaxapi, qataq nÿaxaata'a't qome ana quetaqpi da hueta'a yemaye. Qataq hueta'a qome yemaye na nqui'i maye dequichoqtaxan ye pe, qataq nache hueta'a yemaye da nmatec.

¹⁵Qataq na cheguerequic hueta'a qome yemaye da ÿo'ot na lpata'c qataq ÿauo'o na lco'oue'pi, qaq da huo'o na llalaqpi nache nqatec qataq laÿona't da yaqto' npaxattalec. Qataq nataqa'en laÿonaqa' qome yemaye na teguesanpi, qaq ñi 'oonolec qalaq nnaictague' ana lhua.

¹⁶Ñaq qannachi' qataq qautaxaÿaxañi ana lere Ñim Nataxala': Qaica da huo'otaq 'oonolec qome ca deqaptauec ne'ena shiguiÿacpi, qataq qaica da huo'otaq 'oonolec qome ca qaca aca lhua, cha'aye Ñim Nataxala' maiche lataxac naqa'en damaye, qataq irolec na maiche la'at qom laÿona't namayepi.

¹⁷Qataq Ñimaye maiche ÿauo'oi naua lma'ate namayepi, qataq ÿauota'a na lhuaq da ÿachaxanalo naua loga'te nam na'alhua, qaq nache 'eetai' qome da maiche lalamaxat qataq chochaq tatrec qome naua vi'ie da netalec.

Isaías 35

So nhuo' le'ecpi ÿe'eguelaxa ye Sión

¹Qaq machiguiñi qome nam toolec qataq nam deqaqta 'alhua, ña nlaxagui qome da ntonaxac qataq dasovi qome anam huetalec huoue,

²qataq ñaxatec qome ana lauoxo 'eeta'am ana nañiguishe lirio, qataq nlaxagui qome da ntonaxac qataq da lamaicÿaxac. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿo'otec qome da ÿataqta huo'o da lyac 'eeta'am ye Líbano, qataq ÿataqta no'on 'eeta'am ye Carmelo qataq ye ca'amegue ye Sarón. Qaq huaña qome nache 'enauac na shiÿaxauapi da ila'a da llo'oxoyec Ñim Nataxala' qataq da la'amaqchec Ñim Qanatamnaxala'.

³Ña qaua'añaqchichi nam qaica ca la'añaxac, qataq qaÿa'añem da la'añaxac nam mashe nasamñi,

⁴qataq qoñiÿapega nam colanqaicpi, qoñeeta': «¡Qana'añaxache, saishet qome da qayi'iitac! ¡Cha'aye Ñim Qanatamnaxala'ai mashe anacta da yaqto' qami' nca'alaxatrec qataq ÿauo'o cam 'itchiguiñi nhuaxanaguec na qampa'aguenaxauapi!»

⁵Qaq huaña nache nam qanamaicpi qaltaq nauaachiguiñi qome, qataq nam sa hua'aqapi qaltaq hua'aqa qome,

⁶qaq na sara'añeeguelo naua lchel qalaq parenaxaatai' qome 'eeta'am aca chegaxango, qaq na 'apaicpi qalaq ña'alaqtagui qome. Qaq yem toolec qataq yem deqaqta 'alhua qalaq npaxaasheguem qome na 'etaxat.

⁷Qaq yem toolec 'alhua qalaq 'eeta'am qome aca lapel, qaq yem 'alhua maye deqaqta qalaq nlaxalec qome ana 'etaxat lañe'pi maye npaxaatasheguem. Qaq yem hueta'a nagui ana huaxañaxapi qalaq ñaxaalec qome ana coqta qataq ana na'aate.

⁸Qaq yemaye nache ña'axasosoolec qome ca nqa'aic maye le'enaxat «Nqa'aic Qui'itta». Qaq nam shiñaxauapi maye saishet da qui'itta, qalaq saishet qome da ñañoxtot da quegue camaye, qataq nataqa'en nam qaica ca ñañaana'a saishet qome da quetague' camaye.

⁹Qataq yemaye qaica qome na llonpi, qataq saishet da nhuogoua'a nam lañepi shiguiñacpi maye chaqaicpi. Qaq nachenata nam qanca'alaxatecpi maye quetague' qome se'eso nqa'aic.

¹⁰Qaq nam nca'alaxatecpi Ñim Nataxala', do'onaxaatagui qome souaxat da ntonaxac qom inoxoneua'a ye Sión, qataq nache 'eetai' qome da machiguiñi. Qaq huaña nache ñanata da ntonaxac qataq da lamaicñaxac. Nache da naquicoxo qataq da qui'ic imeuo qome.

Isaías 36

So nta'a Senaquerib iloquixan ye Judá

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua catorce vi'ie, da lo'onataxanaxac so Ezequías maye nta'a ye Judá, nache so Senaquerib maye nta'a ye Asiria, iloquixan 'enauac so huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye 'alhua Judá, maye huo'o so sansattec lpaqtaxatpi nache loxonec.

²Qaq so nta'a ye Asiria chegoqchiguiña naqa'en ye Laquis, da ñamaq so 'amaqtaqaic lataxala' na alleppi, nnaictague' naqa'en so 'añaxaicpi nalleppi, da yaqto' taña so nta'a Ezequías maye netaña ye Jerusalén, qaq somayepi hua'a co'ollaxa da lanataqa' so loigue so llec na 'etaxat maye chegaqasheguema aso lañe' na 'etaxat, som nqa'aic maye tañauga so no'onaxa som ññoxonaq.

³Qaq huaña nache ca'ata'aguet somayepi, so Eliaquín, som llalec so Hilcías, maye ilotague' so ñyec lta'araic maye lma' so nta'a, qataq soua neraxanaxanaqa, Sebna qataq so Joah maye llalec so Asaf.

⁴Nache som 'amaqtaqaic lataxala' na alleppi Asiria le'ecpi, 'enapegalo soomaye, 'eeta': Qaua'aqtaxañim ca Ezequías, de'era la'aqtac ñim 'amaqtaqaic nta'a, ñim nta'a ye Asiria maye, 'eeta': «¿Chaq negue't cam ño'ot da saishet da 'añi'itac?

⁵¿Aupettega peta'a da naua 'onaxaiqa na'aqtaqa, da 'eeta'ama da nauattonaxanaxac da huo'o ca qalapaxañi lataxac, qataq da na'añaxac da qaño'ot ca alaataxac? ¿Chaq negue't cam 'ape'etega da yaqto' 'auataña'aguet añem?

⁶¡Aÿem sela'a da 'ape'etega ye Egipto da 'am itauan! Qalaxaye ye Egipto 'eeta'am aca coqta poxoÿaxai da huo'o ca ÿashel-lec, nache icolaxat qataq ÿapacaviigui na lhuaq. Qaq 'era da lataxac ñim Faraón, maye nta'a ye Egipto, da ique'emaqchet 'enauac nam pe'etega ñimaye.

⁷Qaq da 'eeta': Qomi' sepia'aqtega Ñim Nataxala' maye Qanatanmaxala', qaq ÿpeta'a saq nacheño' ñim Ezequías, ñim nlaxaañi co'ollaxa so 'anatamnaqa'pi qataq aso nca'atoxonaxalatepi, qataq 'enapega co'ollaxa na shiÿaxauapi ye Judá qataq ye Jerusalén, da 'oonole naqa'en aca nca'atoxonaxalate da huaña naqa'en da yo'oxonnataxan.

⁸Qaq 'am Ezequías, no'on da 'anaÿamaxate' ñim ña'aco' maye nta'a ye Asiria. Nache aÿem 'am sanem ca dos mil caipi, da 'auanata cam ishet da nelec camayepi.

⁹Qaq ÿcam 'eeteco' da 'aushet da 'auataÿa'aguet cam 'oonolec lataxala' na alleppi maye qaica ca la'amaqchec maye lamaxashec ñim ÿataxala', da 'am 'ape'etega ye Egipto da 'auachegoxoto'ot aca naigonapi maye alaataxaquipi, qataq cam ÿalleppi maye ishet da nelec na caipi?

¹⁰Qataq, ÿ'aupettega peta'a da aÿem ñanac da seloquixan qataq selaxachigui ne'ena 'alhua, da saishet da aÿem hueta'aguet Ñim Nataxala'? ¡Ye nacheñi Ñim aÿem ÿamaxalec da seloquixan qataq selaxachigui namaye!»

¹¹Nache so Eliaquín, Sebna qataq so Joah, ÿasatreget so 'amaqtaqaic lataxala' na alleppi Asiria le'ecpi, 'eeta': -Ña qomi' 'anquagueque da 'auota'aisalo naua na'aqtaqa arameo da qomi' 'autaxaÿoto, cha'aye qomi' saÿatena'q naamaye. Qaq saishet da 'auota'aisalo naua hebreo la'aqtaqa, cha'aye 'enauac nam shiÿaxauapi maye netalec na npaqtanaxat na'axaÿaxaatac.

¹²Qalaxaye som lataxala' na alleppi Asiria le'ecpi, 'eeta': Ñim nta'a ye Asiria, saishet da aÿem namaxa ñi qana'aco'oi qataq qami' da sa'axat de'era. Maye, nachena ne'ena shiÿaxauapi maye netalec na npaqtanaxat da saxatem de'era, cha'aye namayepi nache qoñeeta'am, da chec qome na maiche la'atec, qataq nÿomgui na maiche lchaxat.

¹³Huaña nache so lataxala' na 'allippi nachaañi, nache ÿataqta nlamaxaren da detaxaiguilo naua la'aqtaqa na hebreo, 'eeta': Ña qana'axaÿaxañiÿa da la'aqtac ñim 'amaqtaqaic nta'a, ñim nta'a ye Asiria, 'eeta':

¹⁴«Saishet qome da qanañañi da qami' ÿatenache't ñi Ezequías, cha'aye ñimaye saishet qome da qami' nca'alaxatre'c.»

¹⁵Qaq ñi Ezequías da huotaique da qami' ÿaye'n da qaupi'iÿa'ai Ñim Nataxala' nache, 'eeta': «Ñim Nataxala', 'eesa qome da qomi' nca'alaxatre'c, Ñimaye saishet qome da ÿa'aqta'a ñi nta'a ye Asiria, da loxonec ne'ena huaqta'a't nÿecpi».

¹⁶¡Qaq saishet qome da qaulaqaiguet ñimaye! Cha'aye ñim nta'a ye Asiria, aÿem namaq da qami' shenapegalo da qanmañi' ñimaye, qataq qanañañi, yaqto' ñi

'oonolec da qoñiita ishet qome da chectac ana ala aca maiche lañiguishe uva qataq hiigo, qataq n̄yomtapigui na 'etaxat maye chegaqangui aca maiche lshere.

¹⁷Qaq da ime nache qami' ñauegalo ca l̄ya 'alhua maye 'eeta'am nam qana'alhuai, cam 'alhua maye huo'o na trigo qataq ana uva, da yaqto' qauo'оче aca nauole 'ayiiña qataq ca lataxa.

¹⁸Qaq ñi Ezequías da qami' 'enapegalo da Ñim Nataxala' qami' nca'alaxatrec qome, nache saishet qome da qanañañi da qami' ñatenache't ñimaye. Cha'aye ¿huo'o peta'a ca natamnaxala'pi na lañepi ñotta'a't shiñaxauapi da nca'alaxatec co'ollaxa cam hueta'a ca maiche na'alhua, da nca'alaxateeguesop da la'añaxac ñi nta'a ye Asiria?

¹⁹¿Cam hueta'ague ca natamnaxala'pi na Amat le'ecpi qataq na Arpad le'ecpi? ¿Cam hueta'ague ca natamnaxala'pi na Sefarvayin le'ecpi? Namayepi, ¿peta'a ishet da nca'alaxatec co'ollaxa ye Samaria, da nca'alaxateeguesop da la'añaxac ye Asiria?

²⁰Qataq 'enauac ne'ena natamnaxala'pi nam lañepi shiñaxauapi ¿negue't cam nca'alaxatec co'ollaxa can hueta'a ca maiche na'alhua, da nca'alaxateeguesop da la'añaxac ñi nta'a ye Asiria? ¿Ta'ainco' ye qaupicheetega da Ñim Nataxala' ishet da nca'alaxatec ye Jerusalén?

²¹Qalaxaye soomaye ñe'emaxat, saishet da choche 'oonolec ca la'aqta'c, cha'aye so nta'a 'enapegalo co'ollaxa da saishet da ñauo'o ca lasataxa'c.

²²Qaq huaña nache so Eliaquín maye ilotague' so lma' lta'araic so nta'a, qataq so Sebna qataq so Joah maye neraxanaxanaqa, ñataqta daquicote' nache ncolaxata'aisalo soua alogo, qaq ime co'ollaxa nache je'c da nqo'oneua'alo so nta'a Ezequías, da yaqto' da'aqtaxaarem somaye, dam la'aqtac som 'amaqtaqaic lataxala' so alleppi ye Asiria.

Isaías 37

Ñim Nataxala' nca'alaxatec ye Judá

¹Qaq so nta'a Ezequías, co'ollaq hua'axaña de'era, nache ncolaxata'aisalo soua alogo, qataq ñaayiiñi soua alogo sansattegueta, ime nache taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

²Ime nache ñama'q soua Eliaquín som ilotague' so lma' lta'araic so nta'a, qataq so neraxanaxanec Sebna, qataq so ntaxañaxanaxanecpi maye ñoqta ña'axaiqupi, qaq ñaatrañi naua alogo maye sansattegueta da taña so na'aqtaxanaxanec Isaías, som llalec so Amós.

³Nache somayepi, da'aqtaxanem somaye, 'eeta': Ñi Ezequías, 'eeta' da la'aqtac: «Nagui qomi' souaqtaigui da qaraquicoxo, qanhuaxanaguec, qataq qaica qanqa'en ca shenaxac, shenaqta'am aca 'alo maye deco'otapigui', da mashe qaica ca la'añaxac.

⁴Qaq 'onaxaictoxo' da Ñim nataxala' maye 'anatamnaxala', da hua'aqchiguilo naua la'aqtaqa som lataxala' na alleppi maye lamaxashec ñim nta'a ye Asiria, cha'aye anac da isheueetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec, qataq 'onaxaictoxo' da ñauo'o ca nhuaxanaguec souaxat nam qauem la'aqtacpi, maye yo'oqta da hua'aqchigui Ñim 'Anatamnaxala'. Ñaq 'auo'ot taxa ca 'anatanmaxac da 'auñaxaalec nam no'onañi nhuo' le'ecpi maye ña nca'altauecpi.»

⁵Qaq soua lamaxa'she so nta'a Ezequías co'ollaq je'c da nqo'onalo so Isaías,

⁶nache so Isaías 'enapegalo soomaye, 'eeta': «Qaua'aqtaxañim qome ca qana'aco'oi, da Ñim Nataxala', 'eeta' da la'aqtac: «Saishet qome da 'añe'etegalo naua qauema la'aqtaqa maye nasaxare'c da aÿem dataira'aguet soua lamaxa'she ca nta'a ye Asiria.

⁷Cha'aye Aÿem sanaigui qome ñimaye cam saqcha'a, qaq qom choche huo'o ca la'axaÿaxac leguemaxaic, nache ñe'eguelaxa qome ye na'alhua, qaq huaña qome yemaye nache so'otec da qaÿalauat qairolec ca ñeelonec.»»

⁸Qaq som lataxala' na alleppi maye Asiria le'ec, co'ollaq la'axaÿaxac da so nta'a ye Asiria ca'ai ye Laquis. Nache jec ca'ai ye Jerusalén, nache natenalec co'ollaxa so nta'a ye Asiria da iloquiaxaatac ye Libna.

⁹Qaq huaña yemaye nache so nta'a ye Asiria, la'axaÿaxac da so nta'a Tiracá maye lma' ye Etiopía da inoxonec nnaictague' so nalleppi da iloquiaxan somaye. Qaq huaña nache so nta'a ye Asiria qaltaq ñauo'o so lamaxashecpi da ñamaxa so nta'a Ezequías maye ilotague' ye Judá, da yaqto' 'enapega, 'eeta':

¹⁰«Saishet qome da 'anañaneguet da 'am ñatenachet Ñim 'Anatamnaxala', da 'eetega saishet da ñoxonec qome ye Jerusalén.

¹¹Cha'aye mashe 'auaÿaten, nam ño'otpi co'ollaxa na nta'alpi ye Asiria, nam ño'otec 'enauac na 'alhuapi maye nlaxaañi co'ollaxa. Qaq 'am ¿peta'a ishet da 'anca'alec qome?

¹²Som hua'au ita'alpi co'ollaq ilaxachigui som laÿepi shiÿaxauapi, 'eeta'am ye Gozán, Jarán, Resef, qataq so shiÿaxauapi yem 'alhua Bet Edén maye netaña co'ollaxa ye Telasar. ¿Qaq peta'a nca'alaxatec co'ollaxa somayepi, nam atamnaxala'pi?

¹³¿Ca hueta'ague ca nta'alpi ye Hamat, ye Arpad, ye Sefarvayin, ye Ená qataq ye Ivá?»

¹⁴Nache so Ezequías ñaconeguet co'ollaxa aso nere maye lla'aco so namaxashecpi nache itaxaÿaxan, qaq co'ollaq ime, nache taua'a aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache ñanot Ñim Nataxala' asa'aso nere,

¹⁵nache natamen, 'eeta':

¹⁶«'Am Nataxala' maye Qaica ca 'Auqalanapec, maye 'Am Natamnaxala' na Israel le'ecpi, qataq añi 'anso'onaxaqui netanguilo ñeua ne'enaqtaqa le'enaxat

querubines. Qataq nachaq 'amta da 'am natamnaxala', 'enauac nam nta'alpi ana 'alhua. 'Am maye 'auo'ot co'ollaxa na piguem qataq ana 'alhua.

¹⁷Ñaq 'ana'axaŷaxaachiguiñi 'Am Nataxala', qataq ñaq aŷem 'ana'axaŷaxana. Ñaq aŷem 'aulochigui 'Am Nataxala'. Ñaq 'ana'axaŷaxanalo naua aŷem namaxalo la'aqtaqa ca Senaquirib, ne'enaua na'aqtaqa ŷataqta 'am isheueetac, 'Am Atamnaxala' maye 'anca'altauec.

¹⁸Qaq 'eesa meque' 'Am Nataxala', da so nta'alpi ye Asiria ilaxachigui co'ollaxa 'enauac so ŷotta'a't shiŷaxauapi qataq na na'alhuapi somayepi,

¹⁹qataq ŷasaxangui co'ollaxa so norec so natamnaxala'pi, cha'aye saishet da 'eesa da atamnaxala'pi, somayepi chochaq 'epaq qataq coma', maye lo'onatac cam shiŷaxaua. Qaq ŷoqo'oye ishet co'ollaxa da ilaxachigui.

²⁰Qaq nagui 'Am Nataxala' maye 'am Qanatamnaxala', qomi' 'anca'alaxateeguesopa qome da la'añaxac namayepi, yaqto' 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi ana 'alhua, ŷaŷaten da nachaq 'amta 'Am nataxala' qataq 'Am Atamnaxala'.»

²¹Huaña nache so Isaías ŷamaxa so la'aqtac so Ezequías, 'eeta': «'Era da la'aqtac Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi: «Aŷem sa'aqtega dam 'anatamnaxac da aŷem 'anachoxoreetacot souaxat so Senaquirib, maye nta'a ye Asiria.»»

²²Qaq 'enaua naua la'aqtaqa Ñim Nataxala', da ŷa'axata'a da 'eetec qome ñim nta'a ye Asiria: «Na huaqta'a't nŷecpi na Sión, 'eeta'am qome aca qa'añoleda 'am ŷe'eetac 'am Senaquirib. Qataq na Jerusalén iconnaxaatac qome na lqaic, qom qoca'ai namaye.

²³¿Negue't cam 'aunotega qataq 'ausheueetac? ¿Negue't cam 'auqaqaatalec qataq 'auachaxana dam ño'oxonnaxaic 'armeenaxanaxac? ¡Qomye nacheñi ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi!

²⁴Cha'aye 'auachegoxotchigui co'ollaxa so 'aramaxashec da 'ausheueetac Ñim Nataxala', qoneta': «Sauota'a ana ŷataqta qalota ñenaigonapi ñalaataxaquipi, da senotsheguemec na ŷataqta pa'asheguem ana qasoxonaxapi, qataq naua loiguiye ye Líbano, nache sehec ana ŷataqta logorai cedropi, qataq ana ŷataqta no'on piinopi. Qataq sevirasheguema yem ŷataqta qaŷoqotcheguema, yem aviaq maye 'eeta'am ca nanaxanaqa'.

²⁵Qataq so'ot ana isherepi naña nam ŷaqa'a 'alhuapi, nache ñiŷomtapigui na le'ec 'etaxat anamayepi, qataq sauota'ai naua lavi'illi naua ŷapia'ate da deqaqa ñaqa'en 'enauac nam talapi ye Egipto.»

²⁶¿Qaq sa 'auaŷateno' da nache Aŷem, Nataxala', da so'ot co'ollaxa 'enauac de'era? Qaq nache chegoqchiguiña soua qaŷoqteguelo vi'iyeda llapaxañi co'ollaxa damaye, qaq nagui nache sacoolect da so'ot, qaq ŷoqo'oye 'am ishet da

'aulaxachigui so huaqta'a't n̄yecpi maye sansattec so lpaqtaxat, qataq ŷataqta nlachiguiñi 'anqa'en.

²⁷Som netaiguiپی co'ollaxa somayepi qaica ca la'añaxac, nda'a't da nlaxagui da lli'iŷaxa qataq da la'alocho, nache 'eeta'am aca huoue maye ñaxattalec na no'onaxa, qataq 'eeta'am ca 'auaqpi darala, qataq 'eeta'am aca huoue maye ñaxaalec na l-laq ca n̄yec da ŷavigaxat na la'at maye chegoxogue da nala' lliguisheguem.

²⁸Aŷem saŷaten 'enauac nam 'ardaxacpi qataq 'enauac nam 'auo'otpi, qataq saŷaten da ŷataqta Aŷem 'aulemataŷa.

²⁹Qaq cha'aye Aŷem saŷaten da 'annogoxonaxac, qataq da 'año'oxonnaxac, nache Aŷem sanagui qome na 'armic aca colliichigui lcat, qataq sanagui na 'ap caua 'arqueenaxanaqa'ate, nache 'avi'eguelaqtegue ñaqa'en som nqa'aic maye 'auanacteuo'ogue co'ollaxa.

³⁰Qaq huaña nache so Isaías qaltaq 'enapega so Ezequías, 'eeta': «'Era da la'anaxat qome cam ñaq taŷa'a da yo'oq: Ne'ena vi'i qataq ca lŷa vi'i qollequiitac qome nam trigo maye maiche ñaxatsheguem, qalaxaye ca lŷa vi'i nache ishet qome da qa'anaxaŷi qataq qauqataxaŷi, qataq qaŷa'añiñi ana uva nache qollequiitac qome ana ala.

³¹Qaq nam no'onaŷipi na Judá qalaq 'eeta'am qome aca nañiguishu, da ŷa'alyiñi naua lpa'aye qataq ñaxatec ana ala,

³²Cha'aye namayepi huo'o qome ca no'onaña na Jerusalén, qataq aŷim qasoxonaxa Sióh huo'o qome ca hueta'a lca'alaxaicpi. Qaq damaye chegoqchigui qome dam 'ettaigui lauotaxanaqtaic Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapac.

³³Qaq Ñim Nataxala' ŷa'axat da 'eetec qome ñi nta'a ye Asiria, 'eeta': «Saishet qome da inoxoneua'a na Jerusalén qataq saishet da chochaq 'oonole lcheena aca ŷaŷenec, qataq da ŷauota'a aca lpaqtaxanaqte da iloquiayan namaye, qataq saishet da no'oxoosheguem ca llec da inoxotaua'a namaye.

³⁴Qaq som nqa'aic maye nacteuo'ogue co'ollaq nvi' nache ŷe'eguelaqtegue qome, nache saishet da inoxoneua'a qome ne'ena huaqta'a't n̄yecpi. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

³⁵Qataq Aŷem ñepaxaalec qome ne'ena huaqta'a't n̄yecpi qataq ñeca'alaxatec, souaxat da maiche ŷauotaxanaqtaic da sheeta, qataq da ŷauotaxanaqtaic so ŷamaxashec David.»

³⁶Nache so lamaxashec Ñim Nataxala' jec, nache ŷalauat so ciento ochenta y cinco mil alleppi, huaña naqa'en yem lanataqa' so Asiria le'ecpi, qaq so lŷa na'a'q co'ollaq nlouec so laŷepi nache ilalec som leuxaicpi huetaiya'.

³⁷Qaq huaña nache so Senaquirib maye nta'a ye Asiria, nqat so lpe'l, nache jec ŷe'eguelaxa ye Nínive qaq nache naña yemaye.

³⁸Qaq huo'o so na'a'q co'ollaq hueta'a aso atamnaxaqui, da ño'oxoreetac so natamnaxala' Nisroc, nache soua llalqa Adramelec qataq so Sarezzer, nqo'ooreua'a somaye nache ñalaua't, qaq ime nache soomaye datare'c tañalo ye 'alhua Ararat. Qaq huaña nache da lo'onataxanaxac somaye da nta'a, talec som llalec Esarhadón.

Isaías 38

Da natannaguec so Ezequías

¹Qaq se'esoua na'axa'te, nache so Ezequías ñataqta sa no'on, nache so na'aqtaxanaxanec Isaías, som llalec so Amós, nqo'ona somaye nache 'enapega, 'eeta': «Ñim Nataxala' 'eeta' da la'aqtac: <'Auauo'o qome ca pa'atec 'arqataxac da 'aña'anem nam 'aña'alaqpi, cha'aye 'am mashe 'aña'a da 'aleu, nache saishet da 'anca'altauec.>»

²Nache so Ezequías, nchemaxañi datañot so lque so lma', nache nachoxonnot Ñim Nataxala', 'eeta':

³«'Am Nataxala', 'am ñachoxonnot da 'auennata'a da 'eetec da ñalaxayec, qataq da ñataqta imauec da iquiyaqteñaxac, co'ollaq 'am so'onataxaatacot, da so'ottac nam 'auañamaxareetapi.» Ime co'ollaxa nache ñataqta ñeetac, souaxat da ñaguec da laquicoxo.

⁴Qaq huaña, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Isaías, 'eeta':

⁵Qojec qome, nache 'aua'aqtaxanem ñi Ezequías qoneta': «Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' co'ollaxa so hua'au 'arta'a David, 'eeta': <Añem sa'aqtega da 'anachoxonnaxac qataq sauachiguilo naua 'arache'. Qaq Añem 'am sanema qome caua lña't quince vi'ie da 'anachaalataxac.

⁶Qaq 'am qataq na Jerusalén ñeca'alaxateeguesop qome da lhuaqñaxac ñi nta'a ye Asiria. Añem ñepaxalec qome ne'ena huaqta'a't ñyecpi.

⁷Qaq 'era da la'anaxat maye chegoqo'ot Ñim Nataxala' da ipacchigui qome dam 'am ñanem la'aqtac 'eeta':

⁸Añem seqoshaxan qome caua lña't diez grado so lpaqal añi nala', maye mashe ivira aso laloqnaqte añi nala' maye lalamaqte so Ajaz. Nache so lpaqal añi nala' ñe'eguelaxa so diez grado.>»

⁹Qaq so nta'a Ezequías maye lma' ye Judá co'ollaq no'oita, nache ño'ot de'era lo'onec maye 'eeta':

¹⁰Da iuennataxac, 'eeta': Añem mashe sootagui da ñataqta no'on da ñachaalataxac qalaq iuen da ashec; añem qoñenapega da saña ye lo'onataxanaqa' da nleuaxa da ñaquo'o da ica'alaxa.

¹¹Qataq sheeta': Saishet qome da ñe'eguelaxa da ñauane' Ñim Nataxala' ana'ana 'alhua, qataq saishet qome da ñe'eguelaxa da selota'a nam huetalec ana 'alhua.

¹²Qataq mashe qanlaxaañi so ima' qataq qaiuotaxanec, 'eeta'am da 'eetec ca lpe'l ca qagueta lo'o. Da ica'alaxa qalaq 'eeta'am ca hualoq lañe maye lo'onatac ca ño'ottac na no'oxonec da ime nache qaicheguec. Ye na'a'q qataq ye pe qalaq 'auauo'o da ñeque'eenaxac.

¹³Qataq imauec ye pe da sa'alaqtac souaxat da ñequi'ic, 'eeta'am da llon ca inoxootapiguilo naua ipi'ineqa. Ye na'a'q qataq ye pe qalaq 'auauo'o da ñeque'eenaxac.

¹⁴Da ñachetataic qalaq sheeta'am na payogotpi qataq sachottac sheeta'am na qoto'pi. Da imeenaxanaxac qalaq mashe nasamñi da seloto'ot na piguem. ¡Am Nataxala', mashe añem qaipataqta'a't, ñaq 'auanac da añem 'autauan!

¹⁵Qalaxaye cam sheeteco' ca ña'aqtac, ye nacheñi ñimaye da ño'ot damaye? Som ño'ochaxa qalaq jec souaxat da laquicoxo da ñachaalataxac.

¹⁶Qaq nam npaxattalecpi Ñim Nataxala' nca'alec qome, qaq salectoigui qome namayepi da ñeca'alec. Qaq 'am, añem 'aña'anem da añem ñeca'alec qataq añem 'avi'eguelaxatot da ñachaalataxac.

¹⁷Dam sootaigui co'ollaxa lta'araic ñequi'icñaxac qalaq nmeneguet nagui da huo'o da ilagaxayec. 'Am añem 'anca'alaxateeguesop aña huachiqui maye nlaxaañi 'enauacna, cha'aye 'auapalaxat 'enauac na ñasouaxashetpi.

¹⁸Qaq nam huetangui aña huachiqui qalaq saishet da 'am ño'oxoren, qataq nam leuaxaicpi saishet da 'am ñanot da llo'oxonnataxanaxac, nam tangui aña nshere qalaq saishet da nauane' dam sa nquic 'arataxac.

¹⁹Nachenata na nca'altauecpi maye ishet da 'am ño'oxoren, 'eeta'am da sheetec nagui añem. Na nta'alpi qalaq ña'axatem na llalaqpi dam sa nquic 'arataxac.

²⁰Ñim Nataxala' hueta'a ne'ena da añem nca'alaxatec. Qaq ñoqo'oye sevicnaxagui qome ana qana'arpapi qataq so'onaxanaq 'enauaque naua na'axa'te da ñaq huo'o da qanachaalataxac da souaqta'a aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

²¹Nache so Isaías damaxasoxoolec da qailaxachigui aso hiigo da yaqto' qalapaxalec so lque'emaxa so nta'a, nache so nta'a no'oita.

²²Huaña nache so Ezequías inat so Isaías, 'eeta': ¿Negue't ca la'anaxat da ishet da sañaten da mashe ishet da saua'a aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'?

Isaías 39

Soua namaxa'she maye Ima't ye Babilonia

¹Qaq se'eso na'a'q so nta'a Medorac Baladán, som llalec so Baladán, maye nta'a ye Babilonia, la'axañaxac co'ollaxa da sa no'on so Ezequías qalaxaye mashe qaltaq no'oita, nache ñauo'oi soua lamaxa'she da ira'alo so Ezequías aso lere qataq so nme.

²Nache co'ollaq ivildeuo soomaye nache so Ezequías ÿataqta ÿa'amaqchiguiñi nache ÿachaxanalo soomaye so laŷamaqtaxanaxaqui maye huetaigui na lcat plata, oro qataq na no'on coraxatpi qataq na ÿataqta no'on aceite qataq som laŷe' na lo'ogoxonaxatpi qataq 'enauac nam huo'o maye huetaigui som laŷamaqtaxanaxaqui. Nache qaica ca sa ÿachaxan nam huetaigui so lma' lta'araic, qataq 'enauac na lo'onataxanaxacpi somaye.

³Qaq huaña nache so na'aqtaxanaxanec Isaías nqo'ona so nta'a Ezequías nache inat, 'eeta': ¿Cam chegoqtra'ague se'esoua ÿale't qataq cam 'eetec ca la'aqta'c soomaye? Nache so Ezequías ÿasat, 'eeta': Qomye ÿataqta qaŷoqta yem chegoqra'a 'alhua, soomaye chegoqra'a ye Babilonia.

⁴Nache so Isaías qaltaq inat somaye, 'eeta': Qaq ¿negue't cam imeteetrac soomaye ne'ena 'arma' lta'araic? Nache so Ezequías 'eeta': Qomye 'enauac nam huetaigui na ima' lta'araic da imeteetrac. Qaica cam sa sachaxana nam huetaigui nam ÿaŷamaqtaxanaxaqui.

⁵Nache so Isaías 'enapega so Ezequías, 'eeta': Ña 'ana'axaŷaxana dam la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, 'eeta':

⁶Mashe natrauo caua na'axa'te maye huaigui da qaŷache qome 'enauac nam huetaigui na 'arma' lta'araic, qataq 'enauac nam laŷootac co'ollaxa som hua'au 'arta'alpi maye ivitta'a nagui da ñaq huo'o, namayepi qairo'ogue qome da Babilonia. Nache qaica qome ca qano'onaxatañi.

⁷Qataq nataqa'en nam 'am chegoxoguetpi huo'o qome ca qaŷaueegue da Babilonia, nache qanqa't naua lola, nache qaŷauo'o choche nlatac da hueta'a ñi lma' lta'araic ñi nta'a.

⁸Nache so Ezequías, 'enapeco': Dam la'aqtac Ñim Nataxala' maye aŷem 'anda'a ÿataqta ÿaŷamaqchiguiñi. Somaye 'enapec de'era cha'aye ipettega da ñaq huo'o da nachaalataxac, nache huo'o da nlagaxayec qataq da ñe'emaxa.

Isaías 40

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿa'añaqchet nam lalamaxat nhuo' le'ecpi

¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qanatamnaxala'ai, 'eeta': «Qaua'añaqchichi, qaua'añaqchichi nam ÷alamaxat nhuo' le'ecpi,

²da qaua'aqtaxañim na hueta'a ye Jerusalén qalaq huesotte' naua qara'aqtaqalle', qataq qaua'aqtaxañim da mashe ime da nlataguec, qataq mashe ime da isheeten nam lasouaxashetpi, qataq 'eeso'oya' da mashe ÷apacauac da nhuaxanaguec maye chegoqchigui da lhuaqŷaxac Ñim Nataxala' souaxat nam lasouaxashetpi.»

³Huo'o so na'alaxac 'eeta': Qauqataxañeetai' ca nqa'aic maye taalec ye toolec 'alhua da yaqto' llec qome Ñim Nataxala' qauauo'oi ca 'eetegue nqa'aic maye taalec yem qaica ca ñaxaalec 'alhua da yaqto' llec Ñim Qanatamnaxala'.

⁴Qamichingui 'enauac na ca'ameguepi, qataq nalachiguiñi qanqa'eñi ana qasoxonaxapi qataq ana lcomaraxalatepi, qataq nam 'alhua maye sa naloguiñi qataq na huaña ana qasoxonaxapi, qalaq qavi'iguelaxachiya qome da yataqta nalachiguiñi.

⁵Qaq huaña nache Ñim Nataxala' yachaxan qome da llo'oxoyec, nache 'enauac qome na shi yaxauapi da yauaachigui damaye. Cha'aye Ñim Nataxala' maiche la'aqtac damaye.

⁶Huo'o so nvilyaxac, 'eeta': «'Anlamaxaren», nache aym senataxan sheeta': «¿Negue't cam sa'axat da ñelamaxaren?» «'Aua'axat da 'enauac na shi yaxauapi 'eeta'am aca huoue, qataq 'enauac da llo'oxoyec 'eeta'am aca lauoxo maye huetalec na no'onaxa.

⁷Ana huoue deqaqa qaq ana lauoxo qalaq deqat da lyac da yasherelec anamaye na la'at Ñim Nataxala'. Qaq yotqa 'eesa da na shi yaxauapi 'eeta'am ana huoue.

⁸Ana huoue deqaqa qaq ana lauoxo qalaq deqat da lyac, qalaxaye naua la'aqtaqa Ñim Qanatamnaxala' nache 'eetai'salo, chochaq tatrec.»

⁹'Am Sión maye 'auachetac da no'on na'axayaxac 'aunotsheguemec qome aña yataqta qayotchequemec qasoxonaxa, nache yataqta 'anlamaxaren qome da 'aua'axat dam no'on na'axayaxac. 'Am Jerusalén, saishet da 'añe'etac da 'ana'axannec da 'arvilyaxac da 'aua'aqtaxanem ye huaqta'a't nyecpi maye yotta'a't naua nañalo ye Judá, qoneta': ¡'Ena nam Qanatamnaxala'ai!

¹⁰Mashe nvi' Nam Nataxala', nactaigui da la'añaxac, qaq na lhuac huetaigui da la'añaxac da ilo'ogue na lalamaxatpi. Qataq ñe'eguelaxat na lalamaxat nhuo' le'ecpi da ime da nca'alaxatec.

¹¹Qaq namaye anac 'eeta'am ca qagueta lo'o da ilotague' ana lalo qaguetapi, qataq nsoqteuo da yachetac na qagueta llaqpi yachetelec ana ltogue, qataq ntela'a da huetaque' ana cheta'ague da deco'otac.

Da la'amaqchec Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi

¹²¿Negue't cam ishet co'ollaxa da naloqten aso auaxai da yauota'a na lhuac lauel, huo'otaq da yauota'aisalo naua llaxaata da naloqten ye lcachiguiñi na piguem? Qataq ¿negue't ca yauo'o co'ollaxa aca laye' da naloqten na lsoche ana 'alhua huo'otaq da yauo'o aca laloqnaxanaxaqui da naloqten ana lcomaraxalatepi qataq ana qasoxonaxapi?

¹³Qataq ¿negue't co'ollaxa ca ishet da detaxayaua'a Ñim Nataxala', huo'otaq da yapaxagueetac co'ollaxa Ñimaye?

¹⁴¿Negue't co'ollaxa ca yanem ca lqataxac qataq da layaanataxanaxac Ñimaye? Qataq ¿negue't ca yapaxaguenec da huo'o ca nmit qalaq do'onataxana da nalachiguiñi lataxac? Qataq ¿negue't ca yapaxaguenec da nauattonaxanaxac? ¿Negue't cam yapaxaguenec da nayaanec?

- ¹⁵Ñimaye da ilotalec na ñotta'a't shiřaxauapi qalaq 'eeta'am naqa'en aca 'oonole llo'oxo na 'etaxat, qataq 'eeta'am catai' Isocholec na 'alhua da huetangui aca naloqnaxanaxaqui, qataq nam ñotta'a't shiřaxauapi maye netalec nam ñaqauga 'alhuapiolec aso auaxai qalaq 'eeta'am naqa'en ca 'alhua Isoche.
- ¹⁶Qataq 'enauac na qo'oipaqpi ye Líbano da saq 'amaqtaq da qařalonaxana da qařo'ot ca norec aņi nca'atoxonaxalate, qataq 'enauac na shiguiřacpi da saq 'amaqtaq da qařauo'o nachetaqtaxanaqtepi.
- ¹⁷'Enauac na ñotta'a't shiřaxauapi qaica ca 'enec da nachatto'ot Ñimaye, namayepi řataqta qaica ca naigui.
- ¹⁸Qaq řnegue't ca ishet da qanaloqņeeguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Qataq řnegue't ca ne'enaqtac cam ishet da 'ena'am qanqa'eņi Ñimaye?
- ¹⁹Ca lo'o na ne'enaqtac řo'ot ca le'enaqtac, qaq ca řo'ottac na lcat plata lapaxalec camaye na oro, qataq řo'ot na lpaqtac lcatpiolec maye chegaqaigui na plata.
- ²⁰Cam řo'ot ca le'enaqtac qo'oipaq qalaq lca'aua'a na qo'oipaq maye sa lto, qataq nmitaigue ca sa nqalaate' da řa'ayıņi na ne'enaqtac da yaqto' saishet da hua'axaņi.
- ²¹řQaq peta'a sa qauařachiņi damaye? řPeta'a saishet da qaua'aqaiřapeguelec co'ollaxa damaye? řPeta'a sa qami' qařa'aqtaxanema dam chegoqchiguiņa damaye? řPeta'a sa qauařachiņi damaye co'ollaq cheta'ague da qařo'ot ana 'alhua?
- ²²Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'o aņi nso'onaxaqui netalec na řataqta pa'asheguem na piguem, nache da nlotaņa na shiřaxauapi nache 'eeta'am naqa'en ana shiiquioxoipi. Ñimaye da ilagaxaaņi na piguem qalaq 'eeta'am naqa'en ca npe'l, qataq da řa'ara't nache 'eeta'am naqa'en ca nanataxaqui.
- ²³Ñimaye ře'eguelaxata da qaica ca la'amaqchec na 'amaqtaqaicpi shiřaxauapi, qataq řapalaxat na nataxala'pi ana 'alhua.
- ²⁴Namayepi 'eeta'am aca isottac naņiguishet maye cheta'ague da qořaaņi, maye cheta'ague da řa'alyiņi naua lpa'aye ana 'alhua. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna da řasheerelec na la'at namayepi nache deqaqa, qataq na la'at lta'araic řařoxonaqchet 'eeta'am naqa'en ca deqaqta 'auaqpi.
- ²⁵Qaq Ñim Qui'itta maye Lo'onatac 'Enauacna denataxan, 'eeta': «Qaq qami' řnegue't cam 'eeta'am qanqa'eņi Ařem? řNegue't ca ishet da sheeta'am?»
- ²⁶Ña qauamachiřo'ot na piguem, nache qaumichiņi: řNegue't cam řo'ot co'ollaxa 'enauac namaye? Cam naloqchiņi aņi 'oonole ana qalota huaqaqaņipi, qataq řauo'o na le'enaxat aņi 'oonole anamayepi. Qaq řataqta lta'araic da la'aņaxac nache saishet da huo'o aca deqaptauec anamayepi.

²⁷Qami' nhu'o le'ecpi maye qauachegoquoiguet so Jacob, ¿ta'ainco' da qan'ñoetac? ¿Ta'ainco' da qo'ñeeta': «Ñim Nataxala' sa nanoma dam souaqaigui, Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da qomi' iqocha'alo».

²⁸¿Peta'a sa qaua'ñachiñi? qataq ¿peta'a saishet da qaua'aqai'ñapeguelec? Ñim Nataxala', Ñim Atamnaxala' maye chochaq tatec, Ñim ño'ot co'ollaxa 'enauac ana 'alhua, Ñimaye saishet da nqui'itec, qataq saishet da nasam'ni qataq naua la'ñaanataxanaxaco qaica ca ivi'.

²⁹Ñimaye ñanem da la'añaxac cam nasam'ni, qataq nquigaxatec da la'añaxac ca qaica ca la'añaxac.

³⁰Qaq ivira'a na nsoxoppi da ishet da nasam'ni qataq nqui'itec, qataq ivira'a nam ñataqta 'añaxaicpi ishet da hua'ni,

³¹qalaxaye nam ñataqta pi'i'ña'a Ñim Nataxala', namayepi dalaxaicta'aguet qome da la'añaxac, nache ishet qome da hua'ño 'eeta'am na vi'ic, qataq ishet da chegaqa'ni qalaxaye sa nqui'itec, qataq queuo'ñapigui' qalaq saishet da nasam'ni.

Isaías 41

Ñim Nataxala' ñachaxanapeguem da nca'alaxatec na Israel le'ecpi

¹Ñaq A'ñem qana'axa'ñaxa'ñi'ña qami' ñaqaugapi 'alhuapiolec maye qo'ñeetangui ana auaxai. Qataq qami' ñotta'a't shi'ñaxauapi qana'añaxache qanquiquiiuo. Qauanaqui da yaqto' ña'aqtanaxagui de'era lataxac, sataxa't qome da yaqto' ñecota'ñapigui de'era.

²¿Negue't cam ño'ot co'ollaxa da anac da chegoxogue da nala' lliguisheguem, ñim nta'a maye saq'yet naxa da dauegaxan? ¿Negue't ca ñaneguet ñimaye nam ñotta'a't shi'ñaxauapi, qataq ño'ot da na nta'alpi qaica ca la'amaqchec, da yaqto' irolec na lainec qataq na lchecnec da ilaxachigui qataq ilagaxattac 'eeta'am na 'auaqpi?

³Qataq ¿negue't cam ño'ot da icanapec namayepi qalaq sa nqalanapigui', 'eeta'am da sa nhuoigueta na 'alhua naua lapia'ate?

⁴¿Negue't co'ollaxa cam ño'ot de'era lataxac? qataq ¿negue't ca ño'ot da llec'ñaxac nam shi'ñaxauapi dam chegoqta'ague? A'ñem Nataxala', nacha'ñemta da A'ñem Atamnaxala', A'ñem sa'auchigui'ni qataq sepa'atec.

⁵Nam netalec na ñaqauga 'alhuapiolec aso auaxai ñauaachigui, nache ñataqta nlaxagui da lcolanaxa, ana 'alhua qalaq ivira'alo naua loga'te da lacholaxanaxa. Mashe anacta, mashe saqa'ñapeque.

⁶Ñi 'oonolec qalaq itauan ñi lauoreua, qataq 'enapega ñi lqa'ña, 'eeta': «¡'Ana'añaxat!»

⁷Na lo'o na ne'enaqtac qalaq ña'añaqchet ca lo'o na lcat plata, qaq ca nhuaxanaxanaqte lo'o qalaq ña'añaqchet ca do'onataxaatega ca

nhuaxanaxanaxala', nache 'eeta': «¡Yāyamaqchiguiñi na 'anapareetega't!» Qaq ime nache yāuo'o ana ltoqnaqtepi clavos da yaqto' saishet da hua'axañi.

⁸«Qalaxaye 'am Israel, maye 'am yāmaxashec, 'am Jacob maye 'am ica'aguishec, maye 'auachegoxoguet so ñauochaxaua Abraham.

⁹Ayem, 'am sachegoxotchiguiña ye loga't ana 'alhua, qataq 'am seyaxana co'ollaq qoneta'a ye yātaqta qañoqta 'alhua, nache sheeta': 'Am, maiche 'am yāmaxashec, 'am lleca'aguishec co'ollaxa, saishet da 'am so'otan.

¹⁰Saishet qome da 'añe'etac cha'aye Ayem 'am soota'aguet, saishet da 'añe'etac cha'aye nache Ayem 'Anatanmaxala'. Ayem 'am sanem da 'ara'añaxac, Ayem 'am setauan qome, Ayem sauota'a qome na ihuaq maye huegaxanaxaic da 'am ñasoqtañi.

¹¹Qaq 'enauac nam 'am nquiýatega huo'o qome da la'alocho qataq qaica ca la'amaqchec, nam 'am iloquiaxaatacpi naxa qalaq 'enauac qome da nmichiguiñi.

¹²'Anmittaique qome na 'ampa'aguenaxauapi qalaxaye saishet da 'auanata, nam 'am iloquiaxaatac co'ollaxa qalaq 'eeta'am da qaica.

¹³Cha'aye Ayem Nataxala' maye Ayem 'Anatamnaxala', sacoota'aguet na 'oiguishec 'arhuaq qataq 'am shenapega, sheeta': «Saishet qome da 'añe'etac, Ayem 'am setauan.»»

¹⁴Ñim Nataxala' da la'aqtac, 'eeta': 'Am Israel, maye 'auachegoxoguet so Jacob, na'aictaxa da qaica ca 'ara'amaqchec qataq ca 'ara'añaxac, qalaxaye saishet qome da 'añe'etac, Ayem 'am setauan qome. Ayem, maye Ayem Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi, Ayem, 'am ñeca'alaxatec.

¹⁵'Am so'otec qome da qoneta'am aca nchegaxanaqte, maye dalaxaale qataq yātaqta yāxarai naua lhue, nache 'anlaxaani ana qasoxonaxapi nache nda'a't na lsoche 'anqa'en, qaq ana lcomaraxalatepi qalaq 'eeta'am 'anqa'en ca 'auaqpi deqaqta.

¹⁶Qataq 'auchegoq qome nache yāche na la'at, qataq na la'at Ita'araic ilagaxattac qome. Huaña nache 'auamachiguiñi qome da qoueto'ot Ñim Nataxala', qataq huo'o da 'ana'amqaanaxac da qoueto'ot Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

¹⁷Nam choxoraqpi maye deuenaxaatacpi, nmittaique qome ca 'etaxat qalaxaye sa yānata. Qataq deqaqtegue na lqosot souaxat na laquip, qalaxaye Ayem Nataxala', souapegue' qome namayepi, ayem maye Ayem Natamnaxala' na Israel le'ecpi saishet da salat namayepi.

¹⁸Ayem so'ot qome na talapi ayem toolec lcomaraxalatepi, qataq na npaxaatasheguem 'etaxat na laiñi ye ca'ameguepi, qataq ye toolec 'alhua, nmeneguet ñaqa'en da 'etaxat lma', qataq ye deqaqta 'alhua sauo'o na la'auaxacpi na 'etaxat.

¹⁹Qataq ye toolec 'alhua ñaxaalec qome ñaqa'en ana cedropi, 'acaaciapi, arrayanpi qataq ana oliivo, qaq yem deqaqta 'alhua qalaq ñaxaalec ñaqa'en ana piinopi, l-latcheguem da ñaxat ana 'abeetopi qataq ana ciprespi,

²⁰yaqto' 'enauac na shiŷaxauapi da ila'a qataq ŷaŷaten, qataq deuennataxaalec qataq ŷaŷateeta da Aŷem Nataxala', maye so'ot de'era serolec da ŷa'añaxac. Aŷem Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi maye so'ot co'ollaxa 'enauac ne'enapi.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna dataŷa'aguet nam saq 'en atamnaxala'pi

²¹Ñim Nataxala', maye Lta'a so Jacob, 'eeta': Ña qauanaqui qami' atamnaxala'pi qauachaxaŷi ca qara'añaxaqui da qanvicheela't, ña qauanaqui da qanpaxacheelec cam qoñeetapeguec.

²²Ña qauanaqui da qomi' qaua'aqtaxaŷiima cam ñaq taŷa'a da yo'oq, qataq qomi' qaua'aqtaxaŷiima som hua'au, yaqto' seuennataxanaxalec, ña qomi' qaua'aqtaxaŷiima cam ñaq naŷa'acna yaqto' saŷatenaq nataqa'en cam tachiguiña de'era,

²³ña qomi' qaua'aqtaxaŷiima cam yo'oq qome, ña qomi' qauachaxaŷiŷalo da 'eesa da qami' atamnaxala'pi. Qauo'oche cam ishet da qauo'oche, no'on huo'otaq qauem, cam ishet da ŷo'ot da qayi'iŷaxa qataq da qarcolanaxa.

²⁴¡Qalaxaye qami' ye qaica ca qami' naiguilo, qataq qaica ca ishet da qauo'oche! ¡Qaq ŷataqta qaiqaiga qome cam qami' lca'aua'alo!

²⁵So'ot da anac so 'oonolec shiŷaxaua chegoqtegue da nala' lliguisheguem seŷaxana sauota'a da le'enaxat, nache nvi' nateua'a da pa'aigue da sheu'. Huaña nache petapigui na nta'alpi 'eeta'am naqa'en ca nshaxa, qataq 'eeta'am ca 'alhua lo'o da iraqten na nshaxa, nache irota'alo naua lapia'ate.

²⁶¿Negue't co'ollaxa cam ŷa'axata'a ne'enapi da yaqto' ishet da saŷatenaq? Qataq ¿negue't cam ŷa'axata'a co'ollaq saxanaxa da yo'oq da yaqto' shenaqapec da 'eesa ca la'aqtaxanaxac? Qalaxaye da qoñiita qaica co'ollaxa ca ŷa'axata'a damaye, qataq qaica ca hua'aqchigui ca 'oonolec qara'aqtaqui.

²⁷Aŷem maye sa'auchiguiña co'ollaxa da sa'axatem ye Sión de'era, qataq samaxa ye Jerusalén so ŷa'aqtaxanaxanec, da yaqto' ŷa'axatem da sa qaŷaloq da ñe'eguelaq so lauo' le'ecpi.

²⁸Semenaxanapiguiña qalaxaye qaica ca yo'oq nam laŷepi atamnaxala'pi, qataq qaica ca ishet da ŷan ca lqataxac qataq qaica ca ŷasateguet nam inataxanaxacpi.

²⁹¡Namayepi 'enauac da qaica ca naigui! Qaica ca ishet da ŷo'ot namayepi, namayepi choche atamnaxala'pi qalaxaye qui'itchigui.

Isaías 42

So lamaxashec Ñim Nataxala'

¹«'Ena na ñamaxashec maye ñasoqtañi, nam ica'aguishec maye sañamaxareeta, namaye sanagui so Saqcha'a ña'añaxac da yaqto' nda'a ca nalochiguiñi lataxac na ñotta'a't shiñaxauapi.

²Namaye saishet qome da ña'alaq, saishet da deqaqnaxaatai', qataq saishet da qaña'aqtega da lavilñaxac da quetague' ca nqa'aic,

³saishet da qaltaq ñacagaxachigui aca coqta maye mashe huacagaxai, qataq saishet da ñalamat ca ncoñaraxanaxat maye mashe qaica ca la'añaxac na le'eraxa. Camaye 'eesa qome da ndoi' ca nalochiguiñi lataxac.

⁴Camaye saishet qome da nmatec qataq saishet da nasamñi, choche ivitta'a da na'arelec naqa'en ana 'alhua da nalochiguiñi lataxac. Nam netalec na ñaqauga 'alhuapiolec aso auaxai, qalaq ñataqta na'axañaxana qome na lapaxaguenataxanaxacpi.»

⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala' ñim lo'onatac na piguem qataq ilagaxaañi, qataq lo'onata ana 'alhua qataq nam ñaxattalec anamaye, qataq ñami' da nachaalataxac qataq da lca'alaxa nam shiñaxauapi maye netalec ana 'alhua, 'enapega so lamaxashec, 'eeta':

⁶«Añem Nataxala', 'am señaxana, nache sacoota'a na 'arhuaq, yaqto' 'am so'onataxana da 'am chegoqchigui da nca'alaxa, 'am sañamaxaañi cha'aye sauotaique da 'am la'anaxat da ñañamaxataxac, da ñañamaxate' na nhuo' le'ecpi qataq 'am lcoñaraqte na ñotta'a't shiñaxauapi.

⁷Sauotaique da nauaañi 'anqa'en na qanamaicpi, qataq 'ausoueeguesop ana ncoñetaxanaxaquipi na ncoñeteguishecpi, qataq na ncoñeteguishecpi maye huetaigui na napalaxa.

⁸Añem, nachañem Nataxala', 'era da ñe'enaxat, saishet da qaña'añim da ño'oxoyec ca camachaqa, qataq da qavio'oxoreñi ca lña atamnaxala', da nmeneguet qanqa'eñi Añem.

⁹Ña qaumichiñi da ipacchigui nam sa'axata'a co'ollaxa, qaq nagui nache sa'axata'a cam dalaxaic lataxac, nache qami' sañaanaxanaxaneque nagui, da ñaq saxanaxa da yo'oq.»

Dam ño'oxonnataxanaxac souaxat dam lca'alaqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁰Qauo'oñi ca dalaxaic no'onec da qauo'onaxañiito'ot Ñim Nataxala', nam netaña nam qañoqta 'alhua qalaq ño'oxoren qome Ñimaye, qataq nataqa'en nam quetalec aso auaxai qataq nam shiguiñacpi maye huetangui asomaye, qataq nam netalec nam ñaqauga 'alhuapiolec aso auaxai.

¹¹Ña ntonapigui' qome na toolec 'alhua qataq nam huaqta'a't nñecpi maye hueta'a namaye, qataq na lanataqa'pi nam chegoxoguetpi so Quedar. Qataq na lma' ye Selá do'onaxan qome souaxat da ntonaxac, qataq nlamaxaren qome da huetalec na pa'asheguem ana qasoxonaxapi.

¹²Ña qaŷa'añim qome da llo'oxoyec Ñim Nataxala', qataq qaua'axacheuec da llo'oxoyec da qoviita'a na ŷaqauga 'alhuapiolec aso auaxai.

¹³Ñim Nataxala' qom inoxonec nache 'eeta'am ca alaataxaic, qaq qom deloqui nache 'eroigui da layeloxo 'eeta'am ca alaataxaic, qataq nlamaxaren qataq ŷa'alaqtalec da nalaataxac, nache nauec qome na npa'aguenaxauapi.

¹⁴Ñim Nataxala', 'eeta': «ŷataqta qaŷoqteteguelo soua vi'ie da ñe'emaxat, aŷem ŷataqta she'emaqtom qataq qaica ca sa'axat, qalaxaye nagui ña'alaqteluiñi qome sheeta'am aca 'alo da deco'otapigui' dachottac qataq ñaxaatrauec naua la'a'che.

¹⁵Aŷem ñelaxaañi qome ana qasoxonaxapi qataq ana lcomaraxalatepi, nache deqaqa ñaqa'en 'enauac na huetalec qataq nam talapi ŷe'eguelaxa da toolec 'alhua, qataq deqaqa ñaqa'en ana lapelpi.

¹⁶Qaq na qanamaicpi qalaq quetegue ñaqa'en ca nqa'aicpi qataq na sa lca'ague ñecpiolec maye sa ŷauana namayepi. Qataq ŷauaachigui qome ñaqa'en namayepi da nam napalaxa nmeneguet ñaqa'en na yo'oqchiguiñi, qataq nalochiguiñi ñaqa'en na sa naloguiñi 'alhua. Qaq Aŷem so'ot qome 'enauac ne'enapi cha'aye saishet da salat nam ŷalamaxatpi.

¹⁷Qaq nam pe'etega cam saq 'en atamnaxala'pi, qataq nam detaxaŷa nam ne'enaqtacpi, 'eeta': «Nache qami', maye qami' qanatamnaxala'pi» namayepi jec qome ŷachetec da lcoxo.»

Da lqanamaxa na Israel le'ecpi

¹⁸«Ña qana'axaŷaxañi qami' lauaxanaxaicpi, qami' qanamaicpi ña qanloitec.

¹⁹Qaica ca ŷataqta ŷapac da sa nauaañi qataq ca ŷapac da sa hua'aqa, da 'eeta'am so ŷamaxashec maye samaq co'ollaxa, qaica ca ŷapac da sa nauaañi qataq da ŷapac da sa hua'aqa, da 'eeta'am so ŷa'aqtaxanaxanec, som lamaxashec Ñim Nataxala'.

²⁰Qalota na ŷauaachiguiqi qalaxaye saishet da iqocha'a, ishet da hua'aqtega qalaxaye saishet da iqocha'a.

²¹Qaq Ñim Nataxala', ye ñimaye deca'alaqtaxan, nache huotaique da ŷo'ot da lta'araic naqa'en qataq ŷo'oxoraq dam lapaxaguenataxanaxac,

²²qalaxaye ne'ena shiŷaxauapi ye mashe qaicachiŷot qataq qanhuotta, nache 'enauac namayepi da qaicoñe' qataq qaŷapoua'a qoŷanaigui ana ncoñetaxanaxaquiipi, nache maiche qoŷoiqueetac namayepi nache qaica ca ishet da isouec, qataq qaicachiŷa nache qaica ca ishet da qaltaq nca'alaxatec.»

²³Qalaxaye dam qoñeeta ¿negue't cam qochetega de'era? ¿Negue't cam lhuotta da na'axaŷaxana cam ñaq taŷa'a da yo'oq?

²⁴Qataq ¿negue't cam ŷaneguet na Israel le'ecpi nam lauo' le'ecpi so Jacob da noxonecpi qataq qaicachiŷa? ¿Saisheto' da nacheñi Ñim Nataxala'? Cha'aye

namayepi huo'o da lasouaxashet hueto'ot Ñimaye, souaxat da saishet da quegue so nqa'aic maye ñachaxanegue co'ollaxa Ñimaye, qataq saishet da ñalaxagueta naua lapaxaguenataxanaxaco.

²⁵Qaq ñoqo'oye Ñimaye dalemataña namayepi, nache ñauo'o da nhuaxanaguec, irolec da 'alaataxac maye huaigui da saishet da qaireetac, qataq huetequelo naqa'en na norec, qalaxaye ñaqaiyeta namayepi saishet da ñaãaaneguet damaye.

Isaías 43

Ñim Nataxala' nachaqñita nca'alaxaqui

¹Qalaxaye 'am Israel, maye 'auachegoxoguet so Jacob, Ñim Nataxala' maye 'am lo'onatac, 'eeta': Saishet qome da 'añe'etac, cha'aye Añem 'am ñeca'alaxatec, Añem sauo'o co'ollaxa da 'are'enaxat, cha'aye 'am ñalamaxat.

²Qaq da huo'otaq 'aua'axasoxoolec ca 'etaxat, qalaq Añem 'am soota'aguet qome, qataq da 'aua'axasoxoolec ca tala qalaq saishet da 'am 'ogaxaic, qataq da huo'otaq qoquetanguí ca norec, qalaq saishet da 'am ñavigaxat, qataq nam le'eraxa camaye saishet da 'am ñavigaxat.

³Cha'aye Añem Nataxala' maye Añem Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'am ñeca'alaxatec qome, Añem 'am sesheenaxana, nache sanec ye Egipto, Etiopía qataq ye Sabá da nmenegueta ñaqa'en 'am,

⁴cha'aye 'am samaateguet qataq lta'araic ñaqa'en da naigui 'am, qataq añem 'am sauotec. Nache sanec qome na ñalleppi da nmeneguet ñaqa'en 'am, qataq nam ñotta'a't shiñaxauapi da nmeneguet ñaqa'en da 'anachaalataxac.

⁵Saishet qome da 'añe'etac cha'aye Añem 'am soota'aguet. Qaq sachegoxotegue qome da nala' lliguisheguem qataq da nala' lliguiñi da ñe'eguelaxat qataq llañona't nam 'am chegoxoguetpi.

⁶Shenapega qome na hueta'a ye sheu', sheeta': «'avi'eguelaxat namayepi», qataq shenapega na hueta'a ye taguiñi, sheeta': «Saishet qome da 'anlletañi namayepi. 'Auanacot na ñalaqpi ñalleppi qataq ana ñalepi 'alpi, chegoqchiguiña 'anqa'en yem ñataqta pa'atec loga't ana 'alhua,

⁷enauac nam ñachetac dam ñe'enaxat, nam ño'onatac co'ollaxa qataq so'ot da lataxac, da yaqto' ño'ot da ño'oxoyec.»

⁸Ña qaua'aqaita'a da anac nam ñalamaxat nhuo' le'ecpi, maye huo'oi naua la'ai'te qalaxaye sanauaani, qataq huo'oi naua ltela lauaco qalaxaye sa hua'aqa.

⁹Qalapoñiña't qome 'enauac qami' nhuo' le'ecpi, qataq qami' ñotta'a't shiñaxauapi, nache Añem qaua'aqtaxañim. ¿Negue't co'ollaxa ca ña'axata'a de'era da qoñiita, qataq cam ña'axatta'aguet som mashe hua'auñi da yo'oq? Qaq no'on da qauauo'oi caua da'aqtaxa'n da ñachaxa'n da 'eesa de'era, yaqto' cam hua'aqchigui damaye nache, 'eeta': «Ñoqta 'eesa de'era»

¹⁰Qaq Ñim Nataxala' 'eeta': «Qami' maye qami' ña'aqtaxanaxanaqa, qataq qami' ñamaxa'she, maye qami' lleca'agui'she, da yaqto' Añem qauauattoñi qataq Añem qaupi'iña'ai, qataq da yaqto' qauañoachiñi negue't Añem. Qaq qaica co'ollaxa ca ña atamnaxala' co'ollaq saxanaxa da Añem yo'oq, qataq saishet qome da huo'o ca ña Añem ca'atalec.

¹¹Añem, nachañemta Nataxala', qaq qaica ca ña ishet da deca'alaqtaxan.»

¹²Ñim Nataxala', 'eeta': «Añem sa'axatta'a qataq sa'axatec co'ollaxa da qami' ñeca'alaxatrec, qaq damaye saishet da ño'ot ca ñaqa'a atamnaxala', qaq nache qami' maye qami' ña'aqtaxanaxaneqa.

¹³Qaq Añem, nache 'eetai' da Añem Atamnaxala'. Qaq qaica ca ishet da naneltaxaneguet da ihuañoaxac. Qataq qaica ca ishet da ñlaxaani cam so'ot.»

¹⁴Ñim Nataxala' maye Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi, Ñim huesochiguini naqa'en namayepi, 'eeta': «Da yaqto' qami' ñeca'alaxatrec, nache samaxa qome ca alleppi ye Babilonia, nache so'ot da ñauatoigui 'enauac na lasompi, qaq da lamaicñoaxac na caldeopi qalaq nmeneguet qome da nqui'ic.

¹⁵Añem, nachañem Nataxala', maye so'ot co'ollaxa na Israel le'ecpi, Añem Qui'itta Atamnaxala', qataq añem Qarta'ai.»

¹⁶Ñim Nataxala' ñauategue co'ollaxa so nqa'aic tachiguingui aso auaxai, qataq som ñegueta maye ña'axasoxongui so huo'o da lchec 'etaxat,

¹⁷qataq ño'ot da huenoxonec 'enauac so 'añaaiaic alleppi, netangui ana nnaigonapi qataq na netalec na lalo caipi da yaqto' ilaxachigui. Qaq somayepi qanasaxaani nache saishet da qaltaq nachaani, somayepi nache loga't 'eeta'am ca ncoñoaraxanaxat da imeuo qalaq maiche 'om.

¹⁸Qaq nagui Ñim Nataxala' 'enapega na lalamaxat nhuo' le'ecpi, 'eeta': Saishet qome da tatapigui qarvilli so hua'au, qataq saishet da qauennache som togoshaapec.

¹⁹Qaq Añem, huo'o ca so'ot dalaxaiaic, nache qauauañoichigui nagui da yo'oq camaye. Sauo'o qome ca nqa'aic, taalec ye toolec 'alhua qataq so'ot ca tala ye 'alhua maye qaica ca ñaxaalec.

²⁰Qaq na shiguiñoacpi maye huauec, ana huaxañoaxapi qataq na mañecpi, huo'o naq 'enec naqa'en añem cha'aye npaxaatasheguem ñaqa'en na 'etaxat ye toolec 'alhua, qataq so'ot na tala na 'alhuapi maye qaica ca ñaxaalec, da yaqto' sami' na laquip na ñalamaxat nhuo' le'ecpi maye lleca'aguishecpí,

²¹na nhuo' le'ecpi maye so'ot co'ollaxa da yaqto' ña'axatec da ño'oxoyec.

²²Qalaxaye 'am Israel, maye 'auachegoxoguet so Jacob, saishet co'ollaxa da añem 'auñoaxanot, nacherata da añem 'anasamiisop.

²³Saishet da aÿem 'aÿa'anut aca 'arachetaqtaxanaqte qagueta maye qaÿavigaxatta. Qataq aca 'arachetaqtaxanaqte da aÿem 'avio'oxoren, Aÿem saishet da 'am ñasamaqchiiñi da 'am sequicto'ot, huo'otaq da 'am sa salemaxat da 'am sequicto'ot da 'auo'ot ca 'archenaxanaxat ama na laita.

²⁴Qataq saishet co'ollaxa da 'ausheenaxana aca coqta maye ama na laita, da yaqto' Aÿem 'aÿa'anut da 'arachetaqtaxanaqte, qataq saishet da samachiguiñi naqa'en nam Aÿem 'aÿa'aatecot lcheta na shiguiÿacpi maye 'auavigaxattac. Maye nacherata da 'auo'ot da ñasamiisop na 'arasouaxashetpi, qataq nam qauem maye 'auo'otpi.

²⁵Qalaxaye Aÿem, souaxat da Aÿem 'Anatamnaxala', nache sapalaxat na 'aralaataxanaxacpi, qataq saishet da she'eguelaqtega da seuennatega na 'arasouaxashetpi.

²⁶Qaq 'am, da qonetega huo'o ca ñasouaxashet, qaq no'on da ñimitaq camaye. Ñaq 'andouo cam 'am hueto'ot 'arhuennataxa maye qonetega 'eesa, shapegueto' da 'eesa da qaica ca 'arasouaxashet.

²⁷Som hua'au 'arta'a huo'o co'ollaxa da lasouaxashet, qataq som 'anapaxaguenaxala'pi aÿem dataÿa'aguet,

²⁸som nta'alpi maye 'am ilotague' co'ollaxa ishepaxanaqchet aña ñalamaqte atamnaxaqui, qaq ñoqo'oye sa'aqta'a co'ollaxa so Israel, maye chegoxoguet so Jacob da qailaxachigui qataq qaisheueetac.

Isaías 44

Ñim Nataxala' nacheñita 'oonolec Atamnaxala'

¹Ñaq aÿem 'ana'axaÿaxana nagui 'am Israel maye 'auachegoxoguet so Jacob maye ñamaxashec, qataq lleca'aguishec.

²Aÿem nachaÿem Nataxala' maye 'am so'ot co'ollaxa, 'am so'ot co'ollaq saxanaxa da 'auañiguiñi, qataq 'am setauaatac. Saishet qome da 'añe'etac 'am Jesurún, maye 'auachegoxoguet so Jacob som ñamaxashec qataq lleca'aguishec,

³cha'aye Aÿem so'ot qome da ipaxaalec na 'etaxat ye toolec 'alhua, qataq na la'auaxacpi nam 'alhuapi maye deqaqta. Aÿem sanem qome da dalaxaic lca'alaxa ca 'am chegoxoguetpi, qataq ñamaxa qome ca iqouagaxanaqtaic.

⁴Nache camayepi ñaxat qome, 'eeta'am aca huoue da qaicottalec na 'etaxat, qataq 'eeta'am aca qo'oipaqqi maye neto'ot na loigue ca tala.

⁵Qaq huo'o qome ca 'enapec: «Aÿem lalamaxat Ñim Nataxala'», qaq ca lña ñache qome da le'enaxat so Jacob, qaq ca lña ñerelec qome na lhuaq da 'eeta': «Lalamaxat Ñim Nataxala'» qataq ñauo'o le'enaxat da Israel.

⁶Ñim Nataxala', maye Lta'a qataq lca'alaxaqui so Israel, Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapec, 'eeta': «Aÿem nachaÿem sa'auchiguiñi qataq sepa'atec, qaica ca lÿa atamnaxala'.

⁷¿Negue't cam 'eeta'am Aÿem? Ña detaqa camaye da aÿem da'aqtaxanem. ¿Negue't co'ollaxa ca ÿa'axata'aguet cam ñaq natauo, qataq ÿa'axat cam mashe huotaique da yo'oq?

⁸Qalaxaye qana'añaxache, saishet da qayi'iitac! 'Era da ÿa'aqtac co'ollaxa soua qaÿoqteguelo vi'iye, qaq qami' nache qami' ÿa'aqtaxanaxanaqa de'era. Qaq ¿peta'a huo'o ca lÿa atamnaxala' ÿaqauga? 'A'i, qaica ca lÿa ñe'eguenaxala', qaica ca sauatton.»

Qaÿataÿa'aguet na nqolacpi

⁹Nam ÿo'ottac na lqolacpi namayepi qaica ca naigui, qataq qaica ca naigui nam ÿo'ottac nqolacpi maye ÿataqta lauotaxat. Qaq nam natameetacot nam nqolacpi, namayepi sanauaañi, qataq qaica ca laÿaanataxanaxac, qaq ÿoqo'oye namayepi taÿa'a da ne'enaguec.

¹⁰Cam ÿacona ca lcat da ÿo'ot ca le'enaqtac, da yaqto' natamnot da 'eeta'am naqa'en ca atamnaxala', nache choche ne'e'n naua na'axa'te da lo'onataxanaxac.

¹¹Qataq 'enauac nam natamnot qome na nqolacpi namayepi huo'o qome da ne'enaguec, cha'aye nam ÿo'ottac na nqolacpi namayepi choche shiÿaxauapi. Qaq da 'enauac namayepi da nachaateuo da qanmit, nache huo'o qome da la'alocho qataq da lcolanaxa.

¹²Qaq ña semetenaq da lo'onataxanaxac cam lcat lo'o: camaye ÿacona aca laconaxanaqte lcat, qaq da mashe dapaqa ca lcat maye huetanguí aca poqopi, nache nqatta nache ÿo'ot da lataxac irota'a aca ltoqnaxanaqte lcat, qaq ÿataqta huo'o da na'añaxataxac da ÿo'ottac. Qalaxaye que'eca lcat lo'o da sa deque'e, nache imeuo da la'añaxac, qataq da sa nÿomgui ca 'etaxat nache nasamñi.

¹³Qataq ca ne'enaqtac lo'o, ÿacona ca laloqnaxanaxat, nache ÿa'an ca 'epaq ÿauota'a ca leraxanaxat, qataq ca le'enaqtaxanaxat, nache ÿo'ot camaye ÿauota'a ca lamaregaxanaxat, qaq 'era da 'eetec da ÿo'ot da lataxac ca le'enaqtac shiÿaxaua, ÿe'enaxatchigui da 'onaxaic lataxac ca shiÿaxaua, qaq da ime, nache ÿanaigui aca atamnaxaqui.

¹⁴Qaq nataqa'en da huo'otaq huo'o ca ÿaateguiñi ana cedropi, nache na auot ÿo'ot da lañaxataxac, qaq ime nache huo'o ana cedropi da yaqto' ichec. Qaq da huo'otaq nqopita ana ciprespi, huo'otaq ana rooblepi, nache ilo'ogue da huetaigui ca aviaq, choche ivitta'a da ÿataqta late'eraipi.

¹⁵Qaq ime, nache na shiÿaxauapi do'ogoxona da lalonaxanaxat, qataq ÿo'ot na l-le' da yaqto' ntonaxaqui, qaq na laÿepi 'epaqpi qalaq do'ogoxona da ÿauot ana lauole, qataq na laÿepi 'epaqpi do'ogoxona da ÿo'ot ca le'enaqtac atamnaxala', qaq da ime, nache ÿa'atto'oto naua l-llecte da natameetacot.

¹⁶Qaq nataqa'en cam laŷepi 'epaqpi dalonaxana da yaqto' ŷauot ca lapat, qaq ime, nache chec camaye nache comaraxaic. Qaq nataqa'en ntootapigui camaye nache, 'eeta': ¡ŷataqta 'onaxaic da qanayeetaua'a na laŷe na norec, mashe ñapaqhuc!

¹⁷Qaq cam lli'iŷoxot 'epaq, qalaq do'ogoxona da ŷo'ot ca le'enaqtac atamnaxala', ime nache ŷa'atto'oto naua l-llecte da natameetacot camaye qataq nachoxoreetacot nache 'enapega, 'eeta': «Aŷem 'anca'alaxatec cha'aye 'am ñatamnaxala'»

¹⁸Ne'ena shiŷaxauapi qaica ca ŷaŷaten, huo'oi naua la'ai'te qalaxaye sa nauaañi, qataq napotagui da ntoonaxac, nache qaica ca lauatonaxanaxac.

¹⁹Saishet da deuennataxaalec, cha'aye qaica ca lauatonaxanaxac, qataq qaica ca laŷaanataxanaxac da yaqto' ishet da 'eeta': «na laŷepi som qo'oipaq savigaxat, nache aso lpoqo so'ogona da so'ot aso ŷauole 'ayiiña, qataq so ŷauoc lapat ime, nache sachec. Qaq som no'onañi se'eso qo'oipaq nache so'onataxana da so'ot som ŷataqta nqaigaxat, ¡qaq nam sho'oxoreetac nagui, namaye choche qo'oipaq laŷe!»

²⁰Qaq damaye ŷataqta 'eesa da 'eeta'am da qanallectac ca alo, qaq damaye naigui da qanañanegueta naua nhuennataxaco maye saq'e'n. Qaq ne'ena shiŷaxauapi saishet qome da nca'alec, cha'aye sa ŷaŷaten da na huetaigui na lhuaq aloiguishec, nda'a't da natenataxanaxac.

Ñim Nataxala' nca'alaxatec na Israel

²¹«'Am Israel, maye 'auachegoxoguet so Jacob, ña 'auennata'a da 'am ŷamaxashec, 'am ŷamaxashet, ŷoqo'oye 'am so'ot co'ollaxa. 'Am Israel saishet qome da aŷem 'aucoua'ai.

²²Aŷem sapalaxat co'ollaxa nam 'ane'enaxacpi, qataq na 'arasouaxashetpi 'eeta'am ñaqa'en da 'eetec nam lo'oc na piguem da nlagaxatapec. Ñaq Aŷem 'añe'eguelaxa, cha'aye 'am ñeca'alaxatec co'ollaxa.»

²³¡'Am piguem 'aua'alaq qome da 'antonaxac, souaxat dam ŷo'ot Ñim Nataxala'! ¡Qanlamaxareñi da qaua'alqai qami' maye qoviita'a na ŷataqta pa'aguiñi ana 'alhua! ¡Qami' qasoxonaxapi qataq aviaq, qataq 'enauac ana qo'oipaqpi, qaua'alqaitagui qome souaxat da lta'araic qantonaxaqui, cha'aye Ñim Nataxala' ŷachaxan da llo'oxoyec da isouec na Israel, maye chegoguet so Jacob!

²⁴Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye 'arca'alaxaqui, Ñim 'am ŷo'ot co'ollaq saxanaxa da 'auañiguiñi: «Aŷem nachaŷem Nataxala' maye so'ot co'ollaxa 'enauac nam huo'o. Aŷem selagaxaañi co'ollaxa na piguem qataq so'ot ana 'alhua, qalaq saishet co'ollaxa da seuen da huo'o ca aŷem itauan.

²⁵Aŷem saishet da ipacchigui ñaqa'en nam ŷa'axatta'api na na'aqtaxanaxanecpi maye saq'en, qataq na ilaviigui ca lŷa so'otec da santouen. Qataq na ŷaanaxanaxaicpi so'otec da nquictañi na laŷaanecpi.

²⁶Qalaxaye naua la'aqtaqa nam ñamaxashecpi so'ot qome da ipacchiguilo, qataq naua lapaxayiñi nam ñamaxashecpi so'ot qome da ñaŷamaqchiyiñi. Añem sa'axat da qaltaq ñe'eguelaxa qome da qanayenalec ye Jerusalén, qataq yem huaqta'a't nñecpi ye Judá qalaq qaltaq qano'oxoosheguem qome, qataq nam qailaxachigui co'ollaxa yemaye, she'eguelaxata da qanauaxaŷaxaasheguem.

²⁷Añem ishet da shenapega da deqaqa aso auaxai océano, qataq 'em ñaqa'en nam talapi maye taŷapegueua'a asomaye.

²⁸Añem shenapega ñi Ciro, sheeta': Nache 'am maye 'aulo'ogue qome ana ilopi qaguetapi, qataq 'am 'auo'ot qome nam sheetapeguecpi. Qataq shenapega ye Jerusalén, sheeta': 'Am, qaltaq 'am qano'oxoosheguem qome, qaq añim atamnaxaqui qalaq, sheeta': 'Am qalapaxañi qome ca 'aro'oxonaxala'.»

Isaías 45

Ñim Nataxala' do'ogoxona so Ciro

¹Ñim Nataxala' ñaneuo co'ollaxa so Ciro da yaqto' nta'a, nache ñacoota'a na aloiguishec lhuaq da yaqto' ilo'ogue naqa'en 'enauac nam ñotta'a't shiŷaxauapi, qataq nlaxaañi da lo'onataxanaxac na nta'alpi. Ñim Nataxala' ño'ot da so Ciro ñauatoigui nam lasompi na huaqta'a't nñecpi maye ñotta'a't naua nañalo, nache qaica ca ishet da ñapogui. Qaq nagui nache 'enapega, 'eeta':

²Añem sa'auta'ague qome da 'aŷa'ague, nache samaxañi qome ana qasoxonaxapi nache nalochiguiñi ñaqa'en, qataq sacagaxat na lasompi maye no'onataxat na bronce, qataq sacagaxachigui na lshetaxatpi lcat na lasompi.

³Añem 'am sanem qome na nogoxoshetpi maye qoŷoxottañi, qataq dam nsallaxa maye qaŷachetaña cam saqcha'a naŷamaqtaxanaqa', qaq yaqto' 'auaŷaten da nachañem maye Añem Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi maye so'ot da 'are'enaxat.

⁴Qaq souaxat da ñauoche so ñamaxashec Jacob, qataq na nhuo' Israel le'ecpi maye lleca'aguishecpi, nache 'am seŷaxana co'ollaxa ñasaxauec da 'are'enaxat, nache 'am sami' dam huo'o da llo'oxoyec 'aro'onataxanaxac maye 'am hueto'ot nagui, na'aictaxa co'ollaxa da saishet da añem 'auauatton.

⁵Añem nachañem Nataxala', qaica ca lña, qaica ca lña atamnaxala'. 'Am seqataxanai' co'ollaxa da yaqto' ishet da 'auloqui, na'aictaxa co'ollaxa da saishet da añem 'auauatton,

⁶yaqto' 'enauac nam hueta'ague da nala' lliguisheguem qataq da nala' lliguiñi, ñaŷaten da qaica ca lña atamnaxala'. Añem nachañem Nataxala' qaica ca lña.

⁷Añem so'ot co'ollaxa na yo'oqchiguiñi qataq na napalaxa, qataq so'ot dam ñaŷamaqchiguiñi qataq dam qauem. Añem Nataxala' Añem maye so'ot 'enauac namayepi.

Dam Ita'araic la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

⁸Aÿem chegoqtot qome ñaqa'en na pa'asheguem da ñamaq da ÿauegaxanaxac, 'eeta'am na 'aÿa maye chegoqo'ot na piguem, qataq na auot maye chegaqigui na lo'oc na piguem, da talec ana 'alhua; qaq dam alaÿaxac qalaq chegoqchigui qome da nca'alaxa, qataq dam nalochiguiñi lataxac.

⁹Aca naco'oña 'alhua qalaq 'eeta'am camachaqa lÿa, da saishet da ncotaÿapegue' cam ÿo'ot co'ollaxa acamaye. Qataq ca nshaxa saishet da 'enapega cam ÿo'ottac camaye da, 'eeta': «Negue't nam 'auo'ottac?» qataq cam mashe ime no'onatac saishet da 'enapega cam ÿo'ot camaye da, 'eeta': «'am sa 'auaÿaten da 'aro'onataxanaxac.»

¹⁰Qataq nataqa'en cam ñalec saishet da nlaxalo caua lta'al, da ta'ainco' da nviraxatra'a co'ollaxa ana 'alhua.

¹¹Ñim Nataxala', maye Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ñim ÿo'ot co'ollaxa namayepi, 'eeta': ¿Ishet peta'a da aÿem qaunacheeto'ot ca 'eetec da taÿa'ague nam ÿalaqpi, huo'otaq da Aÿem qauapaxaguiñic ca sheetec da so'ot nam ÿo'onatacpi?.

¹²Aÿem so'ot co'ollaxa ana 'alhua qataq nam shiÿaxauapi maye netalec anamaye, qataq sauota'a na ihuaq da selagaxaani na piguem, qataq yo'oq ñaqa'en ana huaqaani.

¹³Aÿem so'ot da yo'oq so Ciro da yaqto' dauegaxan, qataq so'ot qome da saqalaq 'enauac nam llecpi, Qaq somaye nacheso qome so qaltaq no'oxoosheguem yem ÿalamaxat huaqta'a't nÿecpi, qataq huesoueeguesop naqa'en da ñecoñetaguec na ncoñeteguichecpi maye ÿalamaxatpi, qalaq saishet qome da iÿaxanaique aca lasheue huo'otaq da qaÿauo'o ca nme. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapec.

¹⁴Ñim Nataxala' 'enapega so Israel, 'eeta': «Na shiÿaxauapi maye netalec na no'onaxapi ye Egipto qataq na nmenaxaicpi ye Etiopía qataq na shiÿaxauapi ye Sabá maye logoraicpi, 'am nañanot qome, nache namayepi 'arlatacpi qome, qataq 'am ca'attaueegue qome netagui na ncoñetaxanaxat lcat, qataq 'am ÿa'aroto naua l-llectel nache 'am nachoxonnot, 'eeta': «ÿoqta 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' hueta'agueta, qataq ÿoqta 'eesa da qaica ca lÿa atamnaxala'.»»

¹⁵Qaq 'Am Atamnaxala', ÿoqta 'eesa da 'am saqcha'a, 'Am Atamnaxala' maye 'am lca'alaxaqui na Israel le'ecpi.

¹⁶'Enauac nam ÿo'ottac na ne'enaqtacpi atamnaxala'pi, huo'o qome da la'aloxo qataq qaica ca la'amaqchec, qataq qane'eetapigui.

¹⁷Qalaxaye Ñim Nataxala' nca'alaxatec qome na Israel le'ecpi, irolec da chochaq tatec lca'alaqtanaxac, qaq nache saishet qome da ÿe'eguelaxa da huetaigui da la'aloxo, qataq da qaica ca la'amaqchec.

¹⁸Ñim lo'onatac na piguem, Ñim Atamnaxala' qataq Nataxala'. Ñim ÿo'ot co'ollaxa ana 'alhua qataq ÿo'ot da lataxac, qataq ÿo'ot da sareraÿai' anamaye, ñim ÿo'ot

co'ollaxa qalaxaye saishet da huotaique da qui'ittelec, nacherata da huo'o cam netalec anamaye, 'eeta': «Aÿem nachaÿem Nataxala', qaica ca lÿa.

¹⁹Aÿem saishet da ñeqañoxottañi co'ollaq setaqa, huo'otaq da sootaigui ca napalaxa ana 'alhua. Saishet co'ollaxa da shenapega nam chegoxoguetpi so Jacob, da sheeta': «Qanmiche cam qaica ca hueta'a da Aÿem qanmichiÿaique. Aÿem Nataxala', aÿem sa'axat cam 'eesa, qataq ñasaxauec cam ÿaÿamaqchiguiñi lataxac.»»

Ñim Nataxala' dataÿa'aguet nam ne'enaqtac atamnaxala'pi

²⁰Qalapoñiÿa't qome, nache qauanaqui, qanquiquiiuo 'enauac qami' lca'alaxaicpi nam ÿotta'a't nhuo' le'ecpi. ÿataqta qaica ca laÿaanataxanaxac nam qaica'attaueguepi naxa da ÿachetac na ne'enaqtacpi qo'oipaq, qataq natameetacot nam atamnaxala'pi maye saishet da deca'alaqtaxan.

²¹Ña qaua'aqtaxañi qataq qauachaxañi cam ÿo'ot da 'eesa de'era, qana'aqtaxañiÿa't ñi 'oonolec na'aqtaxane' ca lÿa. ¿Negue't ca ÿa'axatta'a co'ollaxa de'era? qataq ¿Negue't cam ÿa'axatta'aguet co'ollaxa de'era soua hua'au' vi'iye? ¿Saisheto' da nachaÿem, Aÿem Nataxala'? Qaq qaica ca lÿa Atamnaxala', maye huegaxanaxaic qataq ca'alaqtaxanaxaic.

²²«Ñaq Aÿem qauamachiÿo'ot nache qanca'alleeuec, 'enauac qami' maye qoviita'alo naua loga'te ana 'alhua, cha'aye aÿem, nachaÿem Atamnaxala', qaq qaica ca lÿa.

²³Aÿem, maiche aÿem san da ÿa'aqtac, sachaxanapec co'ollaxa da ÿauegaxanaxac, qaq de'era sachaxanapec ipacchigui qome, qaq 'enauac qome nam shiÿaxauapi da aÿem ÿa'aroto naua l-llectel, qataq Aÿem ÿanot qome da la'aqtac

²⁴nache, 'eeta': «Nacheñita Ñim Nataxala' hueto'ot da nauegaxanaxac qataq da na'añaxac. Qaq 'enauac nam Aÿem nquiÿatega, qane'eetapigui qome.

²⁵Qaq chegoqchigui Aÿem da 'enauac na nhuo' Israel le'ecpi, da dauegaxan qome, nache huo'o qome da na'amqaanaxac souaxat Aÿem.»»

Isaías 46

¹Ñim atamnaxala' Bel qalaq mashe qaica ca la'añaxac, qaq ñi atamnaxala' Nebo qalaq hua'axañi nache hueta'aguet na 'alhua. Ñimaye qaÿacheleguete qome nam shiguiÿacpi, qalaq ÿataqta qapa'atte' da ÿacheta'ape nam shiguiÿacpi maye nasamñi.

²Ñeua ne'enaqtaqa atamnaxala'ate qalaq mashe qaica ca la'añaxa'c, qataq hua'axareñi hueta'agueta na 'alhua, nache saishet da nca'alde'c, qaq ñimaye qaÿauegalo qome ca lÿa 'alhua.

³Ñaq aÿem qana'axaÿaxañiÿa qami' maye qauachegoqoiguet so Jacob, qataq 'enauac nam no'onañipi nam nhuo' Israel le'ecpi. Aÿem qami' sacheta'ape co'ollaq saxanaxa da qami' ñiguiyiñi, qami' ñachetrashegum co'ollaxa,

⁴qaq choche ivitta'a qome da qami' ÿa'axaiquipi da saishet da ñaralaxat da ÿataxac, qom huo'o ana lapagaxai naua qarqaigolli' qalaq nache shecto'ot qome da qami' ñelletrañi. Aÿem so'ot co'ollaxa de'era qaq nache shecto'ot qome da qami' ñachetrashegue'm, Aÿem qami' ñelletrañi qome qataq qami' ñeca'alaxatrec.

⁵Qaq ¿negue't cam ishet da Aÿem qanaloqñeeguet? ¿Negue't cam qaupicheetega da sheeta'am?

⁶Qaq huo'o na ÿachegoxotangui na lachoxonaxaqui na qalota oro, qataq naloqten na lcat plata ÿachangui ana naloqnaxanaxaqui, ime nache iÿaxana cam ÿaÿaten da do'onataxana na lcat plata da yaqto' ÿo'ot ca natamnaxala' qaq da ime nache ÿa'atto'oto naua l-llectel camaye qataq ÿo'oxoreetac.

⁷Ime nache ÿachalec na lallac da ÿache, da yaqto' ÿanalec cam lmala' naqa'en, qaq nache netaña camaye nache saishet da deraÿapigui'. Qaq na'aictaxa da ÿa'alaqto'ot da iÿaxaataique cam ltaunaxanaxac qalaq saishet da ÿasat, qataq saishet nca'alaxateeguesop da lta'araic nque'eenaxac.

⁸Qaq ña qauennachiÿa'a qome de'era qami' maye qami' 'etaxaloxoicpi, saishet qome da qauennacheetega cam saq'en, ÿataqta qauennataxaniitelec qome damaye,

⁹ña qauennachiÿa'a som so'ot co'ollaxa maye huaiguilo soua qaÿoqteguelo vi'iye. Aÿem, nachaÿem Atamnaxala', qaq qaica ca lÿa, aÿem Atamnaxala' qaq qaica ca lÿa da sheeta'am.

¹⁰Nachaÿem maye sa'auchiguiñi da sa'axatta'a co'ollaxa cam loga't de'era, qataq nachaÿem sa'axata'a co'ollaxa cam ñaq natauo. Qaq shenapec: Nam llapaxañepi ipacchigui qome da huo'o, qataq so'ot qome 'enauac nam maiche seuennategapi.

¹¹Aÿem, seÿaxana co'ollaxa so ÿale maye chegaqa'ague da nala' lliguisheguem, maye qaÿoqtegue da chegaqa'ague 'eeta'am ca maÿo maye qoÿo lo'o', nache camaye ÿacoolec qome nam llapaxañepi. Qaq 'era da ÿa'aqtac qaq damaye ipacchigui qome ñaqa'en, nam llapaxañepi co'ollaxa qalaq so'ot qome.

¹²Ñaq Aÿem qana'axaÿaxañiÿa qami' maye qaramchiguilo naua qarquiyaqchilli', qami' maye qoñeetega qaÿoqta ca laloqo' da qami' qaisorec.

¹³Aÿem so'ot qome da saqaÿaloq da qami' qaisorec da ica'alaqtaxanaxac saishet da qaÿaloqteguet, da ica'alaqtaxanaxac saishet da qaÿoqta. Aÿem sanem qome da lca'alaxa ye Sión, qataq sanem da ÿo'oxoyec na israel le'ecpi

Isaías 47

Ye Babilonia noxonec

¹Ña 'aunotec 'am qa'añoie Babilonia, maye saxanaqca ca 'arhua, nache 'anso'ongui na namoxoÿaxa, ña 'aunoteeguesop añi 'anso'onaxaqui 'am qa'añoie

Caldea, nache 'anso'onangui na 'alhua, cha'aye saishet qome da qaltaq qaýe'eguelaxa da 'am qaýamata'ac da 'am nogotole qataq da 'am 'onaxaale.

²'Auacona ca coma' maye namaicnaxanaxat nache 'auamaiquen ca 'ayiiña, qataq 'anqat na lapoxot na 'arqaic qataq 'aunaasheguem ana 'arpoto, qataq 'auauaaleguete naua 'archel, nache 'auapetañi da 'aua'axasoxongui na talapi,

³yaqto' qaimeten da 'aro'ocýaxac maye huetauec, aja', ýataqta imauec qome da qaýauaachigui da 'aro'ocýaxac qom qouetauec, cha'aye Aýem sepalaïque ivi', nache qaica ca sechoreetac.

⁴Ñim Qarca'alaxaqui, Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ñim le'enaxat Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec, 'eeta':

⁵'Anso'ooñi nache 'añe'emaxat 'am llale na caldeopi, 'aigui na napalaxa, cha'aye saishet qome da qaltaq 'am qaýamata'ac 'am late'e na ýotta'a't shiýaxauapi.

⁶Aýem co'ollaq salemataýa nam ýalamaxat nhuo' le'ecpi, nache saneguet namayepi da saqaýaýamaxatapec, qataq saneguet da 'ara'añaxac. Qaq 'am saishet da 'auchoreetac co'ollaxa namayepi, na ýa'axaiqupi maye nataxala'pi qalaq 'auachelec co'ollaxa nam qapa'atta lla'ac.

⁷Qataq qonapec co'ollaxa: «Aýem nache 'eetai' qome da aýem nate'e», qaq saishet da 'auennataxalec co'ollaxa de'era, qataq saishet da 'auennata'a ca 'eetec cam loga't damaye.

⁸Qaq ña 'ana'axaýaxana nagui de'era, 'am 'alo maye 'arqopitaxat da nyacýaxac qataq 'avi'imaqtac da 'anso'ootangui añi 'anso'onaxaqui, ye pa'auo 'arhuennataxac qalaq, 'eeta': «Aýem nachaqaýemta nache qaca aca lýa sheeta'am, qaq saishet qome da sevira da aýem pa'ai, qataq saishet da saqca ca ýalec.»

⁹Qalaxaye nque'elaxatta da huaigui ca 'oonolec na'a'q da 'am nvita qome ca qauem, nache 'am pa'ai qome qataq qaica ca 'aýa'alaqpi, na'aictaxa nam qalota 'araconaxanaxacpi qataq nam saqaivi da qanalotqten 'aye'eyaqnataxanaxacpi.

¹⁰'Am qaica ca 'andaqtaique da 'auo'ottac da qauem, qataq qoneta' naxa: «Qaica ca aýem ilotagui.» Dam 'araýaanec qataq nam 'arauattonaxanaxacpi 'am ýatenachet. Qaq dam pa'auo 'arhuennataxac, 'eeta': «Aýem nachaqaýemta nache qaica ca lýa.»

¹¹Qalaxaye anac qome ca qauem da 'am talec, nache saishet qome da 'ampaxateguet da 'aurolec da 'ano'onataxac, 'am talec qome ca ýataqa qauem, maye saishet da 'analo'oguet, qataq 'am talec cam qauem maye saishet da 'apettega da 'am talec, camaye nque'elaxatta qome da 'am talec.

¹²Qaq nache qoqueto'ot qome da 'aye'eyaqnataxanaxac qataq dam 'araconaxanaxac maye 'anapaxagueetega co'ollaq ñaq 'am qa'añoie, shapegueto' da huo'o ca naigui, qataq shapegueto' da 'auañoixot na shiýaxauapi da 'am ñi'iyá.

¹³Am, qalota co'ollaxa na 'am detaqtaua'a, nache ivitta'a da 'anasamiisop. ¡Qaq ña nacheateuo 'anqa'en da yaqto' 'am mpaxaalec nam ña'aten da lataxac ana huaqaañipi, qataq nam ishet da huo'o ca ña'axata'a da ilo'ot ana huaqaañipi, qataq nam 'am da'aqtaxaateguem naxa ima'ape naua ca'agoxoiqa da ña'axata'a cam ñaq natauo!

¹⁴Qalaxaye ñaq 'aumeten, namayepi 'eeta'am ca 'auaqpi deqaqta da ñavigaxat ca norec, qataq saishet da nca'aleeguesop na le'eraxa ca norec. Cha'aye que'eca norec saishet qome da choche poqo, da yaqto' qa'atatangui da qantootapigui.

¹⁵Qaq 'era da 'eetec qome nam shi'axauapi maye 'iyaxaic lo'opi, nam qalota naxa da 'ana'aqtaxaategue' dam chegoqta'ague da 'anachaalataxac, ñi 'oonolec namayepi maiche ño'ot qome ca llec'axac, qaq nache qaica qome ca 'am nca'alaxatec.

Isaías 48

Ñim Nataxala' ña'axata'aguet cam dalaxaic

¹Ña qana'axa'axa'ña de'era qami' maye qami' llaaqpi so Jacob, maye qauacheetac da le'enaxat so Israel qataq qauachegoqoiguet so Judá, qami' maye qa'ña'anim naxa da qara'aqtaqui Ñim Nataxala' qataq qanatamñiitacot Ñim Natamnaxala' so Israel, na'aictaxa da saishet da ñataqta qami' 'eesora qataq saishet da no'on da qarataxaqui,

²qataq qoñiitega naxa da qarma'ai na qui'itta huaqta'a't ñyecpi, qataq qaua'amaqchiñiitac ñim Natamnaxala' so Israel, maye le'enaxat Nataxala' Qaica ca Ñaqalanapec.

³Qaq som yo'oq co'ollaxa mashe sa'axatta'aguet soua hua'au' vi'ie, qaq nacha'em maye sachaxan co'ollaxa, qaq sa ña'yaloxon co'ollaxa da so'ot nache somaye ñataqta ipacchigui.

⁴Qaq A'em ye sa'aten da ñataqta qaramchigui na 'arqaic, ñataqta 'am qaramta qoneta'am ca lcat qataq na 'aratap 'eeta'am ca lcat bronce,

⁵qaq ñoqo'oye mashe 'am sa'aqtaxaateguem soua qa'ñoqteguelo vi'ie, mashe 'am sachaxana namayepi co'ollaq saxanaxa da yo'oq yaqto' saishet da qonapec: «Nacheñi ñim iqolac ñim ño'ot ne'enapi, ñim ne'enaqtac maye ño'onatac nacheñi ñi ñauo'o namayepi.»

⁶Am 'aua'aqchigui co'ollaxa 'enauac de'era, qaq ña 'aumeten namaye yaqto' ishet da 'aua'amaqten da 'eesa. Qaq nagui 'am sa'axatem nam dalaxaicpi qome, nam saq cha'api maye sa 'auauatton co'ollaxa,

⁷nam qa'ño'otpi nagui, maye saishet da huaiguielo soua hua'au' vi'ie, nam saishet da 'aua'aqteguelec co'ollaxa choche ivitta'a nagui. Yaqto' saishet da qonapec: «Mashe sa'ateetac namaye.»

⁸'Am saishet co'ollaxa da 'aua'aqteguelec namayepi da qaŷa'axattac, qataq saishet da 'auauatton, cha'aye nache 'eetai' naxa da saishet da 'aua'aqa. Qaq Aŷem mashe saŷateetac da saishet da 'aualaq, cha'aye nache chegoqta'a co'ollaq 'auañiguiñi da 'am qailonec da saishet da 'aualaq.

⁹Qalaxaye Aŷem huo'o da ñeualaxaunaxac souaxat da ŷauotaxanaqtaic da ŷe'enaxat, qataq souaxat da ŷo'oxoyec nache saishet da 'am selaxachigui.

¹⁰Aŷem 'am sequi'itaxatta co'ollaxa, qalaxaye saishet da 'eeta'am ñaqa'en ca lcat plata, nacherata da 'am she'eguenec na le'eraxa aso nqatelaxanaxaqui maye nachera da que'eenaxac.

¹¹Qaq maiche Aŷem, maiche Aŷem da so'ot damaye, cha'aye da ŷe'enaxat sa saŷamaxaren da qaŷa'ashaxaatac. Qaq saishet da sanen da ŷo'oxoyec camachaqca lŷa.

Ñim Nataxala' nca'alaxatec qome na lalamaxat nhuo' le'ecpi

¹²Ñaq Aŷem 'aua'axaŷa 'am Jacob, qataq 'am Israel maye 'am seŷaxana co'ollaxa: Aŷem nachaŷemta Atamnaxala', Aŷem sa'auchiguiñi co'ollaxa qataq sepa'atec.

¹³Aŷem sauota'a na ihuaq co'ollaq so'ot ana 'alhua qataq sauota'a na ihuaq co'ollaq selagaxaani na piguem, qaq co'ollaq ñasaxauec da le'enaxat nache namayepi huo'o.

¹⁴Ña qalaŷoñiŷa't 'enauac qami' nache qana'axaŷaxaani. Da qoñiita ¿negue't co'ollaxa ca ŷa'axatta'aguet nam yo'oq nagui qataq som ŷale maye lleca'aguishec da ishet da ŷo'ot da seuennatega da so'otec ye Babilonia qataq na caldeopi?

¹⁵Qaq nachaŷem co'ollaxa da setaxaŷot somaye qataq seŷaxana, Aŷem so'ot da anac, qaq cam dataigue qome qalaq no'on da na'aqtaguec.

¹⁶Ñaq Aŷem qanquiquiua'a, nache qana'axaŷaxaaniŷa de'era: Aŷem sa ŷauanego' da soxottañi ca sa'axat, chegoqta'a co'ollaq cheta'ague da huo'o nam huetalecna, qaq co'ollaq yo'oq 'enauac namayepi nache Aŷem ñachattauro. Qaq nagui Aŷem Nataxala', sanem da ŷa'añaxac qataq samaq.

¹⁷Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye 'arca'alaxaqui, Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi: «Aŷem nachaŷem Nataxala' maye 'Anatamnaxala', Aŷem 'am sapaxaguenec dam chegaqagui da 'araŷamaxa, Aŷem 'am sauecteuga so nqa'aic maye iuen da qoquegue.

¹⁸'Am taxa da 'ana'axaŷaxanalo naua ŷamaxasoxonaxaco, nache da 'al-lagaxayec 'eeta'am taxa ca tala, qataq dam 'araŷamaxa nquictauec, 'eeta'am ana lapaxa aso auaxai.

¹⁹Qataq nam 'am chegoxoguetpi ŷataqta qalota taxa, 'eeta'am na 'alhua lsoche maye huetangui aso auaxai qataq Aŷem saishet taxa da 'am selaxachigui qataq saishet taxa da 'am ñeloguiisop.»

²⁰Qoquiŷa'ai na babilonia qautaiueguesop na caldeopi. Qaua'axachiiuec de'era na'axaŷaxac nache qaua'alqai souaxat da qantonaxaqui, qataq qaviraxacha'a nam hueta'a na pa'atec ana 'alhua, qoñeeta': «¡Ñim Nataxala' isouec so Jacob maye lamaxashec!»

²¹Qaq na'aictaxa co'ollaxa ŷauecteuga ye toolec 'alhua qalaq saishet da ilem na laquip, Ñimaye depoqogui naqa'en so coma' nache chegaqaigui somaye so 'etaxat da yaqto' nŷom somayepi.

²²Qalaxaye na qauemaicpi, saishet da hueto'ot ca nlagaxayec. 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Isaías 49

Som lamaxashec Ñim Nataxala'

¹Ñaq aŷem qanaxa'axaŷaxaña qami' maye qoñiitalec ana ŷaqauga 'alhua aso auaxai, qataq aŷem qanaxaŷaxañiŷa qami' ŷotta'a't shiŷaxauapi maye qami' qaŷoqtalo. Ñim Nataxala' aŷem iŷaxana co'ollaq saxanaxa da aŷem ñiguiñi nasaxauec da ŷe'enaxat co'ollaq ñaq sootaigui na lauel aso ŷate'e.

²Nache ŷo'ot da naua ŷa'aqtaqa 'eeta'ama ca ŷeelonec ŷaxaraic, qataq aŷem ŷapolec na lhuaq, nache sheeta'am naqa'en aca checna ŷaxarai qataq aŷem ŷoxotoigui so lchecna laŷe'.

³Nache aŷem 'enapega 'eeta': «'Am Israel, 'am ŷamaxashec, qaq nache 'am sachegoqchigui qome da sachaxan da ŷo'oxoyec.»

⁴Qalaxaye aŷem shenapec': «Aŷem ŷataqta qaica ca naigui da ŷo'onataxanaxac, choche semetaxateuo da ŷa'añaxac qalaq qaica ca sachegoxotaigui.» Qalaxaye nam so'otpi hueto'ot Ñim Nataxala', qaq cam ñesheetanaguec qalaq chegoqo'ot qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Qaq aŷem saconeguet da ŷa'amaqchec chegoqo'ot Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala', cha'aye Ñimaye nacheñi ñi ŷa'añaxac. Ñim Nataxala' maye aŷem ŷo'ot co'ollaq ñaq sootaigui na lauel aso ŷate'e da yaqto' aŷem lamaxashec, qataq da yaqto' so'ot da na Israel le'ecpi maye chegoxoguuet so Jacob ñe'eguelaq da yaqto' hueta'aguet Ñimaye,

⁶Ñimaye 'eeta': «Saishet da nacherata da 'am ŷamaxashec da yaqto' nauaqsheguem 'anqa'en na llalaqpi so Jacob, qataq da 'añe'eguelaxat na lca'alaxaicpi Israel le'ecpi, maye nataqa'en 'am sanem da 'am lcoŷaraqte na ŷotta'a't shiŷaxauapi, da yaqto' 'auache da ica'alaqtaxanaxac nache 'aviraxata'a cam ŷataqta pa'atec ana 'alhua.»

⁷Ñim Nataxala' maye Ca'alaqtaxanaxaic, Ñim Qui'itta natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'enapega na shiŷaxauapi maye ŷataqta saq qaiyacnapec, nam lqaignaxat na laŷepi shiŷaxauapi, nam l-latac co'ollaxa nam qaica ca ireetacpi Ñimaye, 'eeta': «Qom 'am ila'a na nta'alpi qataq nam 'amaqtaqaicpi, nache nachaañi qome qataq

'am ÿa'aroto naua l-llecte, cha'aye Aÿem Nataxala', maye Qui'itta natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'am lleca'aguishec co'ollaxa, qaq sepacchigui qome nam sachaxanapecpi.»

Qaÿa'axata'a da qaltaq qano'oxoosheguem ye Jerusalén

⁸Ñim Nataxala', 'eeta': «Co'ollaq ivita so laloqo' da sachaxan da ÿauotaxanaqtaic, nache 'am sasateguet, ivita so laloqo' da nca'alaxa nache 'am setauan. Aÿem 'am ñepaxalec co'ollaxa, da yaqto' 'am sachegoxotchigui da ñaÿamaxate' na nhuo' le'ecpi, qataq yaqto' 'avi'eguelaxata da lataxac ne'ena 'alhua, qataq 'auo'ot da qanayenalec nam 'alhua maye toolec,

⁹qataq da yaqto' qonapega na ncoñeteguishecpi: «Qapa'aiuec», qataq na huetaigui na napalaxa: «Qanachaxa'ni qome» qaq 'enauaque naua loiguiye na nqa'aicpi qalaq qauanachiÿa qome na 'auaqpi qataq camachaqaqa anam qasoxonaxapi maye toolec, qalaq huo'o qome na aloq na qareloipi.

¹⁰Qaq huaña qome nache qaica ca qarqouaqai qataq saishet da qaviñiitaique ca qaraquipi, qataq saishet da qami' sa ÿalemaxa't na le'eraxa a'ni nala', qataq na napaxaÿaxa, cha'aye aÿem qami' sauoteque, nache qami' saucta'agueta, qataq qami' sauegalo ca huaña na npaxaatasheguem 'etaxat.

¹¹So'ot qome ca nqa'aic taalec ana qasoxonaxapi, qataq so'ot da naloichigui'ni na nqa'aicpiolec.

¹²Ñaq qauloÿa! Namayepi chegaqa'a cam ÿataqta qaÿoqta, huo'o na chegaqa'ague da sheu' qataq huo'o na chegaqa'ague da nala' lligui'ni qataq huo'o na chegaqa'a ye 'alhua Asuán.»

¹³'Am piguem, ña 'aua'alaq qome souaxat da 'aramaicÿaxac! 'Am 'alhua ña 'am nlaxagui qome da 'antonaxac! 'Qami' qasoxonaxapi qa'aua'alqaitai' qome souaxat da qauamaichigui'ni! Cha'aye Ñim Nataxala' ÿa'añaqchet nam lalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq huo'o da lchoxonnataxanaxa souaxat da lta'araic lhuogoxo.

¹⁴Qalaxaye ye Sión, 'eeta': «Ñim Nataxala' aÿem ca'ai, Ñim Ñatamnaxala' aÿem icoua'ai.»

¹⁵Qalaxaye, ¿ishet peta'a aca nate'e da icoua'ai ca llalec, huo'otaq da vi'iiguet da lauoché cam lalamaxat llalec? Qaq na'aictaxa da acamayé icoua'ai ca llalec, qalaxaye Aÿem saishet da 'am secoua'ai.

¹⁶Aÿem, shettalec da 'are'enaxat na ihuaq lauel, qataq nache 'eetai' da saishet da secoua'ai nam 'arpaqtaxanaxatpi.

¹⁷Nam qaltaq 'am no'oxoosheguem qome namayepi ÿataqta iÿalapigui', saq 'ena'am nam 'am nlaxaa'ni co'ollaxa, qaq mashe jec som 'am nlaxatchigui'ni co'ollaxa.

¹⁸Ñaq 'anamatashheguem, qataq 'ameenaxanapigui'ni, ñaq 'aumeten da 'eetec da laÿootega't 'enauac namayepi nache 'am ÿe'eguelaxa. Aÿem ñeca'altauec 'enapec

Ñim Nataxala', qaq san da ña'aqtac da 'enauac namayepi, 'eeta'am qome aca nqola da 'am qoñanaxanaxangui, qataq 'eeta'am aca llo'oxoraqte aca auonaxaua.

¹⁹Na 'ana'alhua qailaxachigui co'ollaxa, ñataqta qanlaxatchiguiñi qataq ivira'a da toolec, qalaxaye nagui 'eeta'am da saq 'amaqtaq souaxat da qalota na shiñaxauapi maye netalec namaye. Qaq som 'am ilaxachigui co'ollaxa qalaq mashe qañoqta.

²⁰Qaq nam 'aña'alaqpi maye mashe qonetega deqat co'ollaxa qalaq 'am 'enapega qome, 'eeta': «Ne'ena 'alhua ñataqta sa ñaloxolec, ña 'auauo'o qome ca qarma' da yaqto' sonaqtalec.»

²¹Qaq 'am 'auennataxaatac qome nache qoneta': ¿negue't co'ollaxa cam aýem ñanem ne'ena ñalaqpi? Ye aýem qaica co'ollaxa ca ñalaqpi qataq saishet da seco'o, qataq aýem qañauac co'ollaxa nache aýem qaiñotauga. Qaq ¿negue't co'ollaxa ca ñaqchet namayepi? Aýem qañalata'a't co'ollaxa, ¿qaq cam chegaqa'ague namayepi?

²²Ñim Nataxala', 'eeta': Sanem qome ca ñamaxasoxonaxac nam ñotta'a't shiñaxauapi, qataq sanasheguem aca ña'anaxanaqte da yaqto' ila'a na nhuo' le'ecpi, yaqto' nachetasheguem qome da 'am nauegueua'a na 'aña'alaqpi ñalleppi qataq ñachetalec na lallac da 'am nauegueua'a ana 'aña'alepi.

²³Na nta'alpi qalaq ñauo'o qome da 'am llalec, qaq ana lhuapi qalaq 'arsoquixanaxanapi. Qataq 'am ña'atto'oto qome naua l-llecte, qataq ichegoxouec na 'alhua naua 'arapia'ate. Qaq huaña qome nache aýem 'auauattoota da nachaýem Nataxala', qaq nam aýem ña'amaqteetac saishet qome da hueto'ot ca lcoxo.

²⁴¿Ishet peta'a da qaiuotaxanec cam hueto'ot nogoxoshet cam ñale 'añaxaic maye ñachegoxotaigui ca alaataxac? Qataq ¿ishet peta'a ca ncoñeteguíshec da no'otaiguesop cam ñale maye qaica ca iren?

²⁵Qalaxaye Ñim Nataxala' 'eeta' da la'aqtac: «Ca shiñaxaua 'añaxaic, ishet da qaiuotaxanec cam loxonec qataq cam qaica ca iren ishet da qaiuotaxanec cam laueguac. Qaq Aýem sataña'aguet qome nam 'am icogaxaatacpi, Aýem ñeca'alaxatec qome na 'aña'alaqpi.

²⁶Qataq nam 'am ique'eteetalec naxa so'otec qome da chec na maiche lapat qataq da ñyomgui na maiche ltago'q 'eeta'am naqa'en ca lataxa. Qaq 'era da 'eetec qome da 'enauac na shiñaxauapi ñaýaten da Aýem, Aýem Nataxala' nachaýem 'arca'alaxaqui. Qataq da Aýem maye la'añaxanec so Jacob, nachaýem 'arca'alaxaqui.»

Isaías 50

¹Ñim Nataxala', 'eeta': «¿Saishet qome da qaupicheetega da salat na Israel maye 'eeta'am aca qarachi'i, da sheeta'am ca ñale da ñalat aca lhua, huo'otaq da qami' seme'n co'ollaxa da yaqto' qami' nlataqa souaxat da huo'o ca hueto'ot aca ñavigaxaiste! Maye qami' qaime'n co'ollaxa cha'aye huo'o da qarasouaxashichi,

na Israel maye 'eeta'am aca qarachi'i qaŷalat co'ollaxa, cha'aye qami' sa qaualaqai.

²¿Ta'ainco' co'ollaq ñevi', nache qaica ca selalec? ¿Ta'ainco' co'ollaq seŷaxan, nache qaica ca ŷasat? ¿Qaupicheetega peta'a da aŷem sañaloua'a da qami' ñeca'alaxatrec? ¿Qaupicheetega peta'a da sa sañoxot da qami' sesore'c? Qamaq aŷem ishet da choche 'oonolec ŷa'aqtac ca san nache deqaqa aso auaxai, qataq ana talapi qalaq ŷe'eguelaxa da toolec 'alhua, yaqto' na nŷaqqi ilem na laquip nache nchega souaxat da qaica ca 'etaxat.

³Aŷem, sapolec na piguem na napalaxa, 'eeta'am ñaqa'en da ŷaayiñi caua nogo maye nasouaxaqui'.»

Da naquitaxac som lamaxashec Ñim Nataxala' co'ollaq huetaigui da nque'eenaxac

⁴Ñim Nataxala' aŷem ŷanema naua na'aqtaqa ŷaanaxanaxaiqa, da yaqto' saŷaten da sa'añaqchet cam nasamtañi. Ye nte'eta qalaq aŷem nquetoxon da yaqto' saconegueta naua lapaxaguenataxanaxaco sheeta'am ca no'on napaxaguenatac.

⁵Ñim Nataxala' aŷem ŷanem da naŷaanataxanaxac qaq aŷem saishet da sataŷa'aguet qataq saishet da sa seqocha'a.

⁶San na ilaq da yaqto' aŷem qaŷalaaqan qataq sa'aqta'a da qanapo'c naua iqa' laue. Qataq saishet da seltaxaneguet na ŷashec nam aŷem isheueetac qataq nam aŷem nqaigoqto'ot.

⁷Qaq Ñim Nataxala' nacheñi ñim aŷem itauaatac, qaq ŷoqo'oye saishet da aŷem ique'emaqchet na nsheunaxanaxacpi, qataq saishet da huo'o ca aŷem iraxanapigui' sheeta'am ca coma', qataq saŷaten da saishet da aŷem nlaxagui da ŷa'aloxo.

⁸Aŷem hueta'aguet ñim aŷem npaxattalec. Qaq ¿huo'o peta'a ca 'eetega huo'o ca ŷasouaxashet? ¡No'on da ñeqo'onaxaua'a ñim nmit ca nasouaxashet! ¿Huo'o peta'a ca ipettega da 'eesa, cam 'eetega ŷasouaxashet? ¡No'on da anac camaye, nache aŷem da'aqtaxanem!

⁹Ñim Nataxala', nacheñi ñim aŷem itauan, qaq ¿negue'to' ca ishet da ŷauo'o qome ca ñeuaxanaguec? 'Enauac nam ñepa'aguenaxauapi deqat qome, 'eeta'am ca nogoxot da ichec na nogoxot lalaxat.

¹⁰Qaq qami' maye huo'o naq 'enec qanqa'aiñi Ñim Nataxala' qataq qana'axaŷaxañiitega dam lavilŷaxac nam lamaxashec Ñimaye: da qoquiitaigui na napalaxa maye qaica ca le'eraxa maye ŷo'ot da yo'oqchiguiñi, qaq no'on da qauauo'oi ca qarpi'iŷaxaqui Ñim Nataxala' qataq qoviilec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Qalaxaye qami' maye qualoñi naxa na norec, qataq qauauo'oi ana qarcoŷaraxanaqche 'ettaigui, qataq qoquiitaigui na le'eraxa namaye qataq nam le'eraxa ana qarcoŷaraxanaqche. Qaq 'era qome da qami' taleguete ñaqa'en, nache qoviitangui qome da lta'araic qanque'eenaxaqui.

Isaías 51

Na'aqtac maye ña'añaqchet ye Jerusalén

¹Ñim Nataxala' 'enapec: ñaq aÿem qana'axaÿaxañiÿa 'enauac qami' maye qoquiitague' da no'on lataxac qataq aÿem qanmicheetaique ña qaumichiñi ñim coma' maye qami' qaÿachegoxotraña co'ollaxa, qataq ñim auac aña coma' maye qami' qaÿachegoxotchiguilo co'ollaxa,

²ña qauloichigui so Abraham maye qarta'ai qataq aso Sara maye qarachi'i. Co'ollaq seÿaxana so Abraham qalaq 'oonolec somaye qalaxaye sanem somaye da ichoxonnataxanaxa nache qalota ñaqa'en so llalaqpi.

³Aÿem sa'añaqchet qome ye Sión, yem huaqta'a't nÿecpi maye nlachiguiñi co'ollaxa. Yem toolec 'alhua maye deqaqta qalaq she'eguelaxata qome da no'on nanaxanaqa', 'eeta'am som lanaxanaqa' Ñim Nataxala' maye huaña ye Edén. Qaq yemaye qome huo'o da namaicÿaxac qataq da tonaxac, qataq hueta'a da no'onaxanaxac qataq da l-lamaxa ana nvique.

⁴Ña Aÿem qana'axaÿaxañiÿa qami' ñalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq qami' ñotta'a't shiÿaxauapi, ñaq Aÿem qana'axaÿaxañiÿa Aÿem sa'axatec qome da ñapaxaguenataxanaxac qaq naua ñamaxasoxonaxaco qalaq icoÿarelec qome na shiÿaxauapi.

⁵Mashe saqaÿapeque da ñauegaxanaxac, mashe anacta da ica'alaqtanaxac, so'onataxana qome da ña'añaxac da selo'ogue na nhuo' le'ecpi. Qaq nam netalec na ñaqa'ata 'alhuapiolec qalaq aÿem iuatta'aguet qome, qataq pi'iÿa'a da ña'añaxac.

⁶Ña qauamachiÿo'ot na piguem, qataq qauamachiÿalec ana 'alhua: na piguem qalaq nlagaxatapec qome 'eeta'am na lmala'q, qaq ana 'alhua qalaq lto qome 'eeta'am aca npoto, qataq na netalecpi anamaye ileu qome 'eeta'am aca 'aÿat. Qalaxaye da ica'alaqtanaxac chochaq tatec qome, qataq da ñauegaxanaxac saishet da huo'o ca loga't.

⁷«Ñaq Aÿem qana'axaÿaxañiÿa qami' maye qauaÿachiñi da no'on lataxac, qami' nhuo' le'ecpi maye ñataqta qauacheetaigui da qarquiyaqteÿaxaqui naua iqataxaco. Saishet qome da qayi'iitega da larenaxanaxac nam ñalleppi, qataq da qaica ca qara'añaxaqui naqa'en nam lsheunaxanaxacpi namayepi,

⁸cha'aye namayepi 'eeta'am qome ca nogoxot da ichec na nogoxot lalaxat, qataq 'eeta'am ca qagueta laue da ichec na qoche'lpi. Qalaxaye da ñauegaxanaxac chochaq tatec qome qataq da ica'alaqtanaxac nache 'eetai' qome qaica ca loga't.»

⁹Ñaq 'anlouec, ñaq 'anlouec, 'am lhuaq Ñim Nataxala', ñaq 'auauo'o da 'ara'añaxac. Ñaq 'anlouec 'eeta'am 'anqa'en som hua'au, som na'a'q maye mashe qaÿoqtegue. 'Am 'aucolaxattac co'ollaxa so Rajab som shiguiÿac maye 'etaxat le'ec,

¹⁰Am, deqaqa co'ollaxa 'anqa'en aso auaxai, som 'etaxat maye huetangui aso qaŷoqchiguigui, nache na laiŷi aso auaxai 'auo'ot co'ollaxa so nqa'aic da yaqto' llegueta 'anqa'en som 'anca'alaxateecpi.

¹¹Qaq 'era da 'eetec nataqa'en qome nam lca'alaqtacpi Ñim Nataxala', ŷa'alaqtagui da ntonaxac qom inoxoneua'a ye Si3n, da lasheguiŷaxac qalaq nache 'eetai' qome da machiguiŷi, cha'aye ŷanata da lamaicŷaxac qataq da na'achecŷaxac, qaq imeuo qome da nqui'ic qataq nnoinaxac.

¹²«Qaq Aŷem, nachaŷem da 'am sami' da 'ara'aŷaxac. ¿Qaq negue't qone' ca 'aŷe'etega? ¿Nachena peta'a nam shiŷaxauapi? ¿Nam shiŷaxauapi maye huo'o ca loga't, 'eeta'am ana huoue?

¹³¿Qaq 'aucoua'ai peta'a qome Ñim Nataxala', Ñim 'am lo'onatac, Ñim ilagaxaaŷi co'ollaxa na piguem qataq ŷo'ot ana 'alhua? ¿Qaq peta'a nache tatec qome da 'aviloxoltai' souaxat da nnogoxonaxac nam 'am sairen, maye 'am iyaqtalec da 'am ilaxachigui? Qalaxaye ¿ca hueta'ague que'eca nnogoxonaxac?

¹⁴Mashe saqaŷaloq da huesouec nam ncoŷeteguishecpi, qaq saishet qome da ileuaigui aca ncoŷetaxanaxaqui, qataq saishet qome da iueetaique ca aloq.

¹⁵Cha'aye Aŷem Nataxala' maye Aŷem 'anatamnaxala' da ŷe'enaxat 'eeta': Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapac. Aŷem seraxan aso auaxai, nache ŷataqta dauaxan ana lapaxa.

¹⁶Naua ŷa'aqtaqa qalaq sanaiguilo na 'ap, qataq 'am ŷapotalec ñaqa'en na lpaqal na ihuaq, Aŷem selagaxaaŷi co'ollaxa na piguem, qataq so'ot ana 'alhua, qataq shenapega ye Si3n sheeta': <'Am maiche 'am ŷalamaxat.>»

¹⁷Ñaq 'anlouec, ñaq 'anlouec 'am Jerusal3n, ña qoŷesheguem. 'Am 'anque'etaxangui co'ollaxa da nnogoxonaxac Ñim Nataxala', qoneta'am ca nŷomgui aca ŷomaxaqui nache ivitta'a da qui'itchigui naqa'en, nache ivitta'a da ŷataqta da taxaic.

¹⁸Qaq 'enauac nam huo'o 'aŷa'alaqpi qaica ca 'oonolec da 'am ŷaueca'aguet, 'enauac nam 'aŷa'alaqpi maye 'aŷa'aqchet, qaica ca ŷacoota'aguet na 'arhuaq.

¹⁹Qaq ne'enaua dos qauema 'am taleguete, na 'ana'alhua qailaxachigui qataq qanhuotta co'ollaxa, so 'analleppi qalaq ilem na lqouaxa, qataq ileuaigui so alaataxac. Qaq ¿negue't ca 'am ichoxoreetac qome? Qataq ¿negue't ca 'am ŷa'aŷaqchet qome?

²⁰Na 'aŷa'alaqpi qalaq decopche co'ollaxa huetaña ana lamaqaipi na nqa'aicpi, qataq 'eeta'am aca chegaxango da noxona da huetaigui ca naleguet. Qaq 'enauac da que'emaq souaxat da layeloxo Ñim Nataxala' qataq da lhuogoqtaxanaxac Ñim 'Anatamnaxala'.

²¹Qaq ŷoqo'oye 'am maye 'auaquicotac ñaq 'ana'axaŷaxana de'era, 'am maye 'am taxai qalaxaye saishet da nachena na lataxa da 'autaxac,

²²Ñim 'Arataxala' qataq 'Anatamnaxala' maye iueteguelec nam lalamaxat nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Aÿem, ñeqateeguesop qome na 'arhuaq ana ñomaxaqui maye ño'ottac da 'artaxa, nache saishet qome da 'avi'eguelaxa da 'an'omtapigui ana ñomaxaqui maye huetaigui da ñayeloxo.

²³Qaq sanem qome nam ño'ottac da 'anque'eenaxac, nam 'am 'eetega naxa, 'eeta': «'Anqapaxanguet na 'alhua yaqto' 'am sapiaqteguelec!» ¡Qaq 'am 'anqapaxaneguet co'ollaxa na 'alhua, da yaqto' namayepi 'am petapigui 'eeta'am naqa'en ca namoxoñaxa!»

Isaías 52

Qaÿa'axata'a da qaisouec ye Jerusalén

¹Ñaq 'anlouec 'am Sión, ñaq 'anlouec, ñaq 'auauo'o da 'ara'añaxac, 'am Jerusalén, huaqta'a't ñyecpi maye qui'itta, 'aÿa'aayini naua 'ogo maye ñataqta 'onaxaiqa, cha'aye na shiñaxauapi maye ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac qataq nshepaxan da lataxac, namayepi saishet qome da ñe'eguelaxalec da 'am huenoxoneua'a.

²Ñaq 'anachaañi 'am Jerusalén, 'achegoxouec na namoxoñaxa, nache 'anso'oñigui aña so'onaxaqui. 'Am Sión, 'am qa'año'le maye 'am ncoñeteguishe, ña 'anqat na lcoñetaxat na 'arqosot.

³Ñim Nataxala', 'eeta': «Ñataqta qaca co'ollaxa aca saconeguet lasheue da qoñiita co'ollaq qami' qaÿaue'c da yaqto' qami' nlatacpi, qaq ñoqo'oye nagui saishet qome da huo'o aca sanec, da lasheue da qami' ñeca'alaxatrec.

⁴Soua hua'au' vi'iye, nam ñalamaxat nhuo' le'ecpi taÿa co'ollaxa ye Egipto, nache namayepi 'eeta'am ca chegaquuec co'ollaq hueta'a yemaye, qaq ime co'ollaxa nache na Asiria le'ecpi sa iyacnapec namayepi na'aictaxa da qaica ca ñasouaxat.

⁵Qaq nagui, ¿negue't cam seuatta'a? Ye nam ñalamaxat nhuo' le'ecpi qaica ca huasoilec da qaÿauega ye Babilonia. Qaq nam ñamaqtac namayepi ña'alaqtai' da ño'oxonnaxac, qataq nache queto'ot da Aÿem isheueetac.

⁶Qalaxaye mashe natauo cam na'a'q da na ñalamaxat nhuo' le'ecpi Aÿem ñauattoota qome, qataq ñaÿaten da aÿem maye setaqtacot co'ollaxa namayepi, nachaÿem Nataxala'.

⁷¡Maye sa no'onolec da qailota'aguet da nactalec ana qasoxonaxapi cam nachetac da no'on na'axaÿaxac cam ña'axatec da nlagaxayec, qataq ña'axata'a da qaisouec na shiñaxauapi qataq 'enapega na Sión, 'eeta': «Ñim 'Anatamnaxala' nacheñi Nta'a!»

⁸¡Ña 'ana'axaÿaxaañi! Na 'arauanaxanaxanecpi ñataqta nlamaxaren qataq nmasheguem da ña'alaq souaxat da ntonaxac cha'aye ñataqta ñauaachigui da lle'eguelaxasoxoc Ñim Nataxala' da ñe'eguelaxa na Sión.

⁹¡Qami' maye qarmaye na nlachiguiñi Jerusalén, ña qanmiñasheguem da qauo'onaxañi souaxat da qantonaxaqui cha'aye Ñim Nataxala' huo'o da lchxonnnataxanaxa na lalamaxat nhuo' le'ecpi qataq nca'alaxatec na Jerusalén!

¹⁰Ñim Nataxala' ýachaxan da la'añaxac ýauaachigui naqa'en 'enauac na ýotta'a't shiýaxauapi. Qaq 'enauac nam netalec ana 'alhua, ýaýaten qome da Ñim Qanatamnaxala' qomi' nca'alaxatrec.

¹¹¡Qoquiýa'ai, qoquiýa'ai nagui na Babilonia, nache saishet da qauashilleeua'a ca nshepaxan da lataxac, qoquiýa'ai nagui na Babilonia! ¡Qanchiýa'a da qui'itta qarataxaqui qami' maye qauachiitac nam no'onataxanaxatpiolec maye lalamaxat Ñim Nataxala'!

¹²Qalaxaye saishet da qaýalleetapigui' da qoquiýa'ai namaye, qataq saishet da qauataiuec, cha'aye Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi qami' mpaxattaleguete qome.

Da nque'eenaxac cam lamaxashec Ñim Nataxala'

¹³Ña qaumichiñi, ñim ýamaxashec dauegaxan qome, nache huo'o da la'amaqchec qataq qaýo'oreetac qome.

¹⁴Qaq dam 'eetec da qalota nam ýa'aalac ñimaye, co'ollaq ýauaachigui da sa nateneuo da lasheguiýaxac, qataq deqat 'enauac dam lataxac cam shiýaxaua,

¹⁵qaq nache 'eetec nataqa'en qome da qalota na ýotta'a't shiýaxauapi nam huo'o da la'aalaxa, qaq na nta'alpi qom ila'a nache 'eco' qaicaua naua la'aqtaqa, cha'aye ýauaachigui qataq ýaýaten qome dam sa ýauanega da hua'aqchigui.

Isaías 53

¹¿Negue't qome ca ýa'amaqten da qara'aqtaxanaxac? Qataq Ñim Nataxala' ¿negue't cam ýachaxana dam la'añaxac?

²Ñim Nataxala' maiche lhuennataxa co'ollaxa da ñim lamaxashec 'eeta'am da lañaxataxac aca nañiguishe da saxanaxa da da'añi maye naua lpa'aye taiguilo cam deqaqta 'alhua. Nache qaica ca lyac qataq ca llo'oxoyec, da lataxac qalaq saishet da qaiqopittaua'a,

³na ýalleppi qalaq ýo'otan co'ollaxa qataq sa ýaconeguet. Ýale maye nlaqchigui da nqui'ic, qataq nala'aguet da nque'eenaxac. Qataq 'eeta'am ca sa iuen da qailotagui, nache 'enauac qomi' da so'otanaq qataq saishet da sauotaxac.

⁴Qalaxaye somaye ýache co'ollaxa nam qaralolaxapi, qataq nque'etaxangui nam qanqui'ic taxa. Nache qomi' sepetaqtega da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ique'emaqchet somaye qataq ýauo'o da nhuaxanaguec qataq qaica ca 'enec naqa'en.

⁵Qalaxaye somaye qaique'emaqchet co'ollaxa souaxat da sa salaxasoq, qataq qailaxatta souaxat na qarasouaxashetpi, qalaxaye da nhuaxanaguec maye

nque'etaxangui co'ollaxa qomi' ñanema da nlagaxayec, qataq na lque'emaxapi co'ollaxa somaye ño'ot da qomi' no'oite'.

⁶Enauac da shenaqta seqataq co'ollaxa shenaqta'am aca qagueta, nache ñi 'oonolec da shenaqta quetague' ca maiche nqa'aic, qalaxaye Ñim Nataxala' ñache naqa'en som lamaxashec 'enauac na qarasouaxashetpi.

⁷Qataq saq qaiyacnapec qataq qaica ca la'amaqchec qanqa'en co'ollaxa, qalaxaye somaye saishet da ñauachigui na alap 'eeta'am aca qagueta da qañauectauga ca nalaataqa', qataq ñe'emaqtom, saishet da ñauachigui na alap 'eeta'am aca qagueta da qanpetectac.

⁸Co'ollaq qañaconeua'a qalaq ñataqta saqairen qataq qaica co'ollaxa ca iueelec, qataq qaica ca qochetega somaye. Qataq qanqateeguesop ana 'alhua, nache qañalauat souaxat na lasouaxashetpi na ñalamaxat nhuo' le'ecpi.

⁹Qataq qañachaua'a na lañe na qauemaicpi co'ollaq qailareñi, qataq ñalectaigui na 'etaxaloxoicpi co'ollaq qailareñi, na'aictaxa da somaye sa nauane' da ño'ot ca qauem, qataq saishet da nauoigui na alap ca latenataxanaxac.

¹⁰Cha'aye Ñim Nataxala' maiche lhuennataxac da ñaneguet da nque'eenaxac somaye. Qaq somaye ye nañaalec na nasouaxashetpi, nache ñataqta qañoqtec da nachaalataxac qaq ivira'a da ñalectaigui na llalaqpi, qataq chegoqchigui somaye da ñañamaqchiguiñi nam lapaxañipi Ñim Nataxala'.

¹¹Qaq qom ivirec ca Ita'araic nque'eenaxac, nache ila'a ca yo'oqchiguiñi, huaña nache somaye ñataqta machiguiñi da ñañaten, qaq se'eso no'on da lataxac maye lamaxashec Ñim Nataxala' qalota qome na isouec cha'aye ñache qome na lasouaxashetpi namayepi.

¹²Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanem da ñalectaigui na 'amaqtaqaicpi qataq ñalectaigui na 'añaxaicpi da dauegaxan, cha'aye nañaneguet co'ollaxa da nleuaxa qataq da ñalectaigui qanqa'en na qauemaicpi, qamaq somaye ñache na lasouaxashetpi na qalota shiñaxauapi qataq detaqteguelec nam 'etaxaloxoicpi.

Isaías 54

Da tatec lauotaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Ñaq 'aua'alaq qome souaxat da 'auamachiguiñi 'am 'alo maye sa 'auco'o qataq qaica ca 'año'alaqpi, ñaq 'ana'axannec da 'auo'onaxan souaxat da 'antonaxac, 'am maye sa ñauanega da huo'o ca 'año'alec, cha'aye Ñim Nataxala', 'eeta': «Aca 'alo maye qañalat, acamaye qalota qome ca llalaqpi, saq 'ena'am aca 'alo maye huo'o ca lhua.»

²Alcagaxaañi qome ca 'arpe'l, qataq saishet da 'añe'etac da 'anquigaxatec na 'arapoxonaxatpi ca 'arpe'l maye qonetaigui, qataq 'analogaxa't naua lque'ete qataq ñataqta 'auañamaxatchiguiñi da 'autoqooñi ana lashepi,

³cha'aye na pa'aigue na 'oiguishec 'arhuaq qataq na 'ane'emaq nquictauec qome, nam 'am chegoxoguetpi loxonec qome na qalota ÿotta'a't shiÿaxauapi, nache naigui qome na huaqta'a't nÿecpi maye toolec nagui.

⁴Qaq saishet da 'añi'i cha'aye saishet qome da 'am qaÿe'eetac saishet qome da 'am qaisheueetac qataq saishet da huo'o ca 'ancoqtaique. Nacherata da 'acoua'ai da 'arcoxo maye huaigui so 'annogotshec qataq saishet da 'auennatega da 'ane'enaguec co'ollaq 'am pa'ai.

⁵Cha'aye Ñim 'am lo'onata co'ollaxa ñimaye ÿauo'o 'am lhua. Qaq da le'enaxat 'eeta', Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapec, Ñim 'arca'alaxaqui nacheñi Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi, nacheñi Ñim Lo'onata 'enauac ana 'alhua.

⁶'Am qoneta'am co'ollaxa aca nhua maye ñaq qa'añole maye qaÿalat nache huo'o da laquicoxo qalaxaye Ñim 'Anatamnaxala' qaltaq ÿe'eguelaxalec da 'am iÿaxana nache 'eeta':

⁷«Qaq sa qaÿauec so huaigui da 'am salat, qalaxaye souaxat da Ita'araic ÿauotaxanaqtaic 'am, nache qaltaq 'am she'eguelaxaguet.

⁸Qaq souaxat da salemata, nache cara'ac da 'am ñeqañoxocheesop, qalaxaye souaxat da chochaq tatec ÿauotaxanaqtaic 'am, nache 'am sechoren.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye 'arca'alaxaqui.

⁹«Qaq 'eeta'am co'ollaq sanem da ÿa'aqtac so Noé, da saishet da ÿe'eguelaxa da ipaxaalec na 'alhua ca auot Ita'araic, qaq nache 'eetec nagui da san ÿa'aqtac da saishet da qaltaq she'eguelaxalec da 'am salemataÿa qataq saishet da she'eguelaxalec da 'am sareetalec.

¹⁰Qaq na'aictaxa da ca'aisalo naua hueta'alo ana qasoxonaxapi, qataq da cholaxan ana lcomaraxalatepi, qalaxaye da ÿauotaxanaqtaic da qoneta saishet da nquic, qataq da ñaÿamaxataxac maye ÿo'ot da nlagaxayec, saishet qome da nlaguiñi.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye 'am ichoren.

Ca dalaxaic Jerusalén

¹¹'Am huaqta'a't nÿecpi maye 'auaquicotac maye 'am iuaxan co'ollaxa so la'at Ita'araic, qaq qaica co'ollaxa ca 'am ÿa'añaqchet! Qalaxaye aÿem sauota'a qome na no'on coma' da 'am ño'oxoosheguem, qataq so'ot ca 'aro'oxonaxala' sauota'a na coma' zafiro,

¹²qataq sauota'a lo'oxonaxat na coma' rubíes ana 'aralloxolatepi, qataq sauota'a na coma' berilo na 'anasompi, qataq lo'oxonaxat ñaqa'en na ÿataqta no'on coma' ca 'arpaqtaxanaxatpi.

¹³Qaq Aÿem sapaxaguen qome 'enauac ca 'aÿa'alaqpi, nache 'enauac qome camayepi da huo'o da lamaicÿaxac.

¹⁴Da nalachiguiñi lataxac, nachera qome da ño'ot da 'ara'añaxac, qaq huaña nache imeuo qome da 'am qaipataqta'a't qataq da 'ayi'iñaxa, qataq da lchec saishet qome da qaltaq 'am sa ñalemaxat.

¹⁵Da huo'o ca 'am iloquiayan, qalaq saishet da nachañem da huo'omshe 'am iloquiayan, qaq cam 'am iloquiayan qalaq 'oxonec qome.

¹⁶«Ñaq 'aumeten, da añem so'ot co'ollaxa nam ño'ottac na lcat, do'onataxana ñaqa'en na le'eraxa ana poqo da ño'ot nam ñotta'a't no'ogoxonaxatpi, qaq nataqa'en so'ot som ñale maye laqtanaxaiaic da yaqto' nłaxaani nam huo'o,

¹⁷qalaxaye qaica co'ollaxa ca ño'ot ca no'ogoxonaxat maye ishet da 'am ilaxachigui. Qaq 'am 'auo'otec qome da chochaq ñe'emaxat nam 'eetega huo'o ca 'arasouaxashet. Qaq 'era da sanem, nam Añem ño'oxoreetac, dam lca'alaxa namayepi añem chegoqo'ot qome.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Isaías 55

Da nchoxonataxanaxa maye qaca aca lasheue

¹Enauac nam ilem laquip, anac qome da yaqto' ñyomgui na 'etaxat, qataq nam qaca aca alom anac qome da ñache na trigo maye qoñaatem da yaqto' aloq, qataq yaqto' ñanata na lataxa qataq na huaca lche' maye qoñaatem.

²¿Ta'ainco' da qaña'añeeuec ana qo'omi da nmeneguet qanqa'eñi cam saishet da qanallec? ¿Ta'ainco' da qaña'añeeuec ana lasheue da qaro'onataxanaxaqui da nmeneguet qanqa'eñi cam saishet qami' icomaraqche't? Ñaq Añem qana'axañaxañiña yaqto' qolliqui qome ca no'on nallec, qataq cam nallec maye ñataqta no'on da lamaic.

³Ñaq Añem qauanaiua'a nache qana'axañaxañiichiguiñi, Añem qana'axañiña nache qanca'alleeuec. Añem so'ot qome cam chochaq tatec ñañamaxataxac da qami' ñañamaxateto, yaqto' sepaqueelec dam sachanapeguem co'ollaxa so David, souaxat da ñauotaxanaqtaic somaye.

⁴Añem sanem somaye da yaqto' añem ña'axat da da'aqtaxanem nam ñotta'a't shiñaxauapi, qataq nataxala' qataq ñapaxaguen na ñotta'a't shiñaxauapi.

⁵Qaq 'Am nagui, 'añaxana qome na shiñaxauapi maye sa 'auauatton, qaq nam shiñaxauapi maye saishet da 'am ñauatton co'ollaxa qalaq 'am nqalgoqta'a qome, cha'aye Añem 'Arataxala' qataq Añem Qui'itta natamnaxala' na Israel le'ecpi, huo'o naq 'enec ñaqa'en 'am.

⁶Ña qanmichiñaique Ñim Nataxala' nagui da ñaq ishet da qauanachiña, ña qauñaxañiña nagui da ña sa qañapeque.

⁷Cam qauemaic qalaq ñaq ñaxanec qome da ño'ottac na qauem, qataq cam 'etaxaloxoic ñaq ñaxaarec qome naua qauema lhuennataxaco, ñaq qavi'iguelaqañot Ñim Nataxala', yaqto' ñimaye qami' ichoxore'n, ñaq

qavi'iguelaqaŷot Ñim Qanatamnaxala', maye choxonnataxanaxaic yaqto' qami' ichoxore'n.

⁸«Cha'aye naua iuennataxaco saishet da 'ena'ama naua qarhuennataxacolli', qataq da ŷecŷaxac saishet da 'eeta'am da qoyecŷaxaqui, qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁹Eeta'am na piguem da ŷataqta qaŷoqotchegueme, qaq nache 'eetec nam ŷecŷaxacpi da ŷataqta qaŷoqotchegueme saq 'ena'am da qoyecŷaxaqui, qataq naua iuennataxaco saq 'ena'ama naua qarhuennataxacolli'.

¹⁰Qataq 'eeta'am da 'eetec na auot qataq na 'aŷa da naaŷi chegaqasheguema na piguem, nache saishet da ŷe'eguelaq, nacherata da ŷapapiaxat ana 'alhua, nache ñaxachigui ana ala qataq ñaxatsheguem naqa'en, da yaqto' huo'o aca lañiguishu cam danaxaatac qataq huo'o ca aloq camaye.

¹¹Qaq 'era da 'eeteque naua ŷa'aqtaqa maye chogoqraigui na aŷap, da saishet da qui'itchiguilo da Aŷem ñe'eguelqoto, nacherata da ŷo'ot cam sheetapeguet qataq ipacchigui cam ŷamaxasoxonaxac maye sanem.

¹²Qami' qoquiŷa'ai qome yemaye qauachiitec da qaramaicŷaxaqui, qataq nache qavi'iguelaqaŷa yem qana'alhuai qauachiitec da qarlagaxayiqui. Qaq qom qami' ŷauaachiguilo ana qasoxonaxapi qataq ana lcomaraxalatepi, nache ŷataqta na'axannec da lo'onaxanaxac souaxat da ntonaxac, qataq 'enauac ana qo'oipaqqi maye huetalec na no'onaxa iuaxana't qome naua lhuaxaye.

¹³Qaq ñaxat qome ana piinopi da nmeneguet ana qo'oipaqule maye huo'o ana le, qataq ñaxat ana arrayanes da nmeneguet ana huoue le'enaxat poqo, qaq de'era ŷataqta ŷo'ot qome da llo'oxoyec dam le'enaxat Ñim Nataxala', qataq nachera qome dam chochaq tatec la'anaxat maye saishet da nlaguiñi.»

Isaías 56

Da nmeŷaxac cam ipaqueelec da aŷamaxataxac

¹Ñim Nataxala', 'eeta': «Qanapaxagueñiŷa da nalochiguiñi lataxac, qataq qauo'oche can no'on lataxac, cha'aye mashe sa qaŷaloq da nvi' da ica'alaqtanaxac, qataq sachaxan qome da ŷa'añaxac maye deca'alaqtanax.

²Qaq ŷataqta machiguiñi qome ca ŷale maye ŷo'ot ne'ena namaxasoxonaxacpi, qataq da ŷalaxalec da ipaqueelec, qataq huo'o naq 'enec naqa'en ye na'a'q mataxaqui, qataq ŷataqta ntelañi da ŷo'ot ca qauem.»

³Da huo'o ca shiŷaxaua maye chegaquac da nañanot Ñim Nataxala', nache saishet qome da, 'eeta': «Ñim Nataxala' saishet qome da aŷem ŷalecnoigui na lalamaxat nhuo' le'ecpi.» Nache 'ena'am ca qaicaua naua lola saishet qome da, 'eeta': «Aŷem shena'am aca qo'oipaq deqaqta.»

⁴Cha'aye Ñim Nataxala', 'eeta': Nam qaicaua naua lola da huo'o naq 'enec naqa'en ye na'a'q mataxaqui, qataq da ipacchigui da ño'ot ca sheetapeguc, qataq saishet da ca'ai da ñaŷamaxataxac,

⁵nache sanem qome da ŷactec da no'on qaq saq 'ena'am da huo'o ca ñalec qataq aca ñale, qataq namayepi sanem qome da nache 'eetai' da nanettañi na le'enaxatpi na pa'auo aca ŷalamaqte atamnaxaqui qataq nam ipaqtanaxatpi, nache sanem qome ca ne'enaxat maye chochaq tatec qataq saishet da qaŷapalaxat.

⁶Qaq na chegaquac shiŷaxauapi maye aŷem nañanot da aŷem do'onataxanot qataq Aŷem ŷauotec, da yaqto' ŷamaxashecpí, namayepi da huo'o naq 'enec naqa'en ye na'a'q mataxaqui qataq saishet da ca'ai da ñaŷamaxataxac,

⁷nache Aŷem sauega qome aŷi sa qaishetapec ñeqasoxonaxa nache so'otec da machiguiñi da hueta'a aŷi ŷalamaqte atamnaxaqui. Qataq saconeguet qome da ŷachalec aŷi ŷalamaqte nca'atoxonaxalate ana lachetaqtanaxaqtapi qaŷavigaxatta qataq ana sa imauaq da qaŷavigaxat, cha'aye ñim ima' qaŷamata'ac qome da natamnaqa' 'enauac na shiŷaxauapi.

⁸Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala', ñim laŷona't nam qaŷauac co'ollaxa Israel le'ecpi, 'eeta': «Aŷem llaŷona't qome nam ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq nam laŷe nhuo' le'ecpi da yaqto' huaxaiguet ñaqa'en nam mashe llaŷona't co'ollaxa».

⁹Qauanaqui qami' huauec shiguiŷacpi, qataq 'enauac qami' shiguiŷacpi maye qami' aviaq le'ecpi, qauanaqui da qollequi ana nlopi qaguetapi,

¹⁰cha'aye nam lauanaxanaxanecpi nam ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, 'eco' qanamaicpi nache qaica ca nanomaxa. Qataq 'enauac namayepi 'eeta'am ca pioq maye saishet da detoxon, nda'a't da nnanaxac qataq da lchxonaxac, namayepi ŷataqta nqopita da do'ocheta.

¹¹Namayepi 'eeta'am nam pioxoppi maye saishet da icoma', namayepi qagueta lo'opi qalaxaye qaica ca ŷaŷaten, ñi 'oonolec qalaq quetague' cam maiche llecŷaxac, qataq nmitta'a da maiche laŷamaxa.

¹²Qaq 'enapac naxa namayepi: «Qolaq selaqaique ca lataxa, qataq cam lataxa maye ŷataqta chem da yaqto' ishet da qomi' taxaicpi. Qaq nache shenaqtec nataqa'en qonte' qalaxaye ŷactec qome ca qanŷomaxac.»

Isaías 57

¹Nam shiŷaxauapi maye no'on da lataxac da ileu qalaq qaica ca qochetegue', qataq na shiŷaxauapi soxoraicpi imeuo, qalaq qaica ca ŷaŷateeta da namayepi ileu souaxat na qauemsat ana 'alhua,

²qalaxaye namayepi inoxoneua'a da nlagaxayec. Cha'aye quetegue co'ollaxa da no'on ñecŷaxac, qaq nagui qalaq huetanguí aŷi nhuachiquí da nmatteguc.

³Ña qanquiquiiuo qami' maye qami' llalaqpi da ñi'iyagnataxanaxac, maye qauachegoqoiguet nam ncachetague' ana sa lhua qataq aca quisheguetaxai:

⁴Qaq ¿negue't cam qavi'iñiitac qami'? ¿Negue't cam qauachaxañiña da qare'enaxanaxaqui? ¿Negue't cam qauachaxañiito'ot ñim qarachaxachi? Ye qami' llalaqpi da ñe'etaxaloxo qataq qami' tenataxanaxaicpi,

⁵qataq huaña naxa na la'a' ana rooblepi qataq 'enauac ana qo'oipaqqi maye qalochiguiñi ana lcouepi, da qauo'оче nam qauempi, qataq qaña'añeeuo da qarachetaqtaxanaxache na ñaqqiolec da huaña na loigue na la'auaxacpi qataq na lpoxoñaxapi ana coma'pi.

⁶Am Israel, 'am 'anqopita da 'aña'anot da 'ayo'oxonnataxanaxac na salleeta coma' maye chegaqangui so la'auaxac, qaq nacheye yemaye da 'aña'a da 'arma' qome. Qaq nachena namayepi da 'aucorelec na 'arachetaqtaxanaxat lataxa qataq 'aña'anem ana ala na 'añiguishec. Qaq ¿peta'a 'aupi'itaxatega da samachiguiñi da ime 'enauac de'era?

⁷Qaq aña qasoxonaxa maye qañoqotcheguemec, qataq nashecañi nache 'anaña so 'armala', qataq nacheye nataqa'en ye 'asheguema naxa da yaqto' 'aña'anema ana 'arachetaqtaxanaqtepi.

⁸Qaq na pa'auo ñi lasom ñi 'arma' qalaq 'anaña so 'arqolac. Nache 'aucoua'ai Añem, qataq 'anqa't naua 'ogo nache 'annalec so qalotegue 'armala', qataq 'anañamaxate' nam ñalleppi maye huotaique da 'arauañi', nache 'aualleto'ot som 'arqolac.

⁹«Ime qataq 'anqalgoqta'a so atamnaxala' Melec 'auachetac so aceite qataq som qalota coraxatpi, qataq 'auamaxa so ñataqta qañoqta som 'artaxañaxanaxanecpi qataq iviraña 'anqa'en nam ñataqta pa'aguiñi aso huachiqui.

¹⁰Nache ñataqta 'anasamñi souaxat da 'arqueuoxoc, qalaxaye saishet da 'auañaaneguet damaye da qaca ca naigui. Cha'aye 'am hueto'ot nam nhueneguesat, qaq ñoqo'oye saishet da 'anasamñi.

¹¹Qaq ¿negue't se'eso atamnaxala'pi maye 'añe'etega qataq 'avio'oxoreetac, da yaqto' añem qoca'ai qataq imauec da añem 'aucoua'ai? Co'ollaq saishet da añem 'avio'oxoreetac nache Añem choche ñe'emaxat, qataq 'eco' sa sauatonaxan.

¹²Qalaxaye sa'axat qome da 'arataxac maye 'aupettega da ñañamaqchiguiñi.

¹³Qaq qom 'aua'alaq da 'añaxaataique ca 'antaunaguec, nache na 'arqolacpi saishet qome da 'am itauan qataq saishet da 'am nca'alaxatec. Qaq 'enauac qome namayepi da ñache na la'at, da choche 'onoolec da ñasheerelec nache deqat naqa'en. Qalaxaye cam añem pi'ña'a qalaq nache 'eetai' qome da netalec ne'ena 'alhua, qataq nache hueta'a aña qui'itta ñeqasoxonaxa.»

Da nhuaxanaguec qataq da natannaguec na Israel le'ecpi

¹⁴Qaq huaña nache qaña'axaña qome ca na'aqtac maye, 'eeta': «Qauaŷamaxachiiñi qome ca nqa'aic maye nalachiguiñi qanqacheeua'a na huetangui na nqa'aic maye nanaxattac na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi.»

¹⁵Cha'aye Ñim Qañoqotcheguemec, Ñim chochaq tatec da nca'altauec maye le'enaxat Qui'itta, 'eeta': «Aŷem maye soota'a ye ŷataqta qañoqotcheguemec qataq sa qaishetapec, qalaxaye nataqa'en soota'aguet ca qaica ca la'amaqchec qataq ca huo'o da laquicoxo, nache samem da la'añaxac qataq sa'añaqchet.

¹⁶Qaq saishet qome da nache shecto'ot da sheetega huo'o ca lasouaxashet na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq saishet qome da nache 'eetai' da senotac, cha'aye da sheetec de'era nache nam shiŷaxauapi maye so'ot co'ollaxa ishet da deqat da na'añaxataxat da aŷem nachatto'ot.

¹⁷Qaq souaxat nam qauem lqopitaxanaqtaic na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, nache salemata co'ollaxa qalaq saqaŷauac so ŷalemataic, nache seuaxan co'ollaxa qataq sheca'ai namayepi, qalaxaye namayepi sa ŷalaq co'ollaxa nache quegue na maiche lhuennataxacpi.

¹⁸Aŷem sauachigui co'ollaxa da lataxat namayepi qalaxaye Aŷem ñataren qome qataq sanem da nmataxat qataq da lle'emaxa. Aŷem sa'añaqchet qome nam daquicotacpi,

¹⁹nache ŷo'on ñaqa'en namayepi da no'onec maye, 'eeta': «¡Huo'o da l-lagaxayec nam hueta'a ca qañoqta, qataq huo'o da l-lagaxayec nam hueta'a ca saqaŷapeque! ¡Aŷem ñataren qome na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi!»

²⁰Qalaxaye na qauemaicpi 'eeta'am aso auaxai da ŷasheerelec na lta'araic la'at, nache na 'etaxat saishet da namaañi, nache ana lapaxa ilagaxattac na nshaxa qataq na lshepaxanaxa.

²¹Nam qauemaicpi saishet da hueto'ot ca nlagaxayec.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Isaías 58

Dam 'eesa qouaqchetaxac

¹Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «'Anlamaxaren qome da 'aua'alaq saishet da 'añe'etac, 'ana'axannec da 'arvilŷaxac 'eeta'am 'anqa'en aca nasheere, ŷataqta sa 'auala'ac da qonapega na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi souaxat da saŷalaq, nam chegoguetpi so Jacob souaxat nam lasouaxashetpi.

²Namayepi, 'eetega 'enauaque naua na'axa'te da Aŷem nmittaique, qataq machiguiñi da ŷauatton da ñeqa'aicŷaxac, 'eeta'am ca nhuo' le'ecpi maye ŷo'ottac da nalachiguiñi lataxat, qataq da saŷauanega da ca'aisalo naua lqataxaco Ñim Natamnaxala'. Qaq namayepi aŷem dequicto'ot da sanem na no'on ŷamaxasoxonaxacpi, nache namayepi ŷachaxan da machiguiñi naxa da aŷem nquigueua'a,

³qalaxaye namayepi, 'eeta': ¿Ta'ainco' da ñeqouaqchetaq, ye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qomi' sa ñauanguilo? ¿Ta'ainco' da sauqo'o da qanque'eenaxac ye Ñimaye sa qomi' nomalo? Qaq ye na'a'q maye huaigui naxa da qanqouaqchichi, qalaq nache huaigui qanqa'eñi da qanmiñeetac, qataq da qauchoxoyiñi nam qami' do'onataxaatacoto,

⁴yem na'a'q maye qanqouaqchetaxaqui, qalaq nda'a't da huaigui da qancotaxaqui qataq da qal-loquiaxaqui, qataq sa qanasaguenñiña't da qanasacñeetega't qauauoita'aisalo naua qanapocnalli'. Qaq cam na'a'q qouaqchetaxaqui maye 'eeta'am de'era qalaq saishet da chegoqchigui da sa'axaña ca qanatamnaxaqui.

⁵¿Qalqo' qaupichiitega da sañamaxareeta da qouaqchetaxac maye qaño'ot naxa da naquicoxo, qataq da naqtañi ca shiñaxaua 'eeta'am aca na'aate, qataq da qoñaatrañi naua nogo maye sansattegueta da qannaatangui na alo? ¿Qaq nachera peta'a dam qauamachiña'ac qouaqchetaxac, qataq na'a'q maye ñañamaxareeta Ñim Nataxala'?

⁶A'i, saishet. Dam qouaqchetaxac maye sañamaxareeta, 'eeta': Qaisouec nam lcoñetaxat lcat cam qaica ca ñasouaxat, qataq qaisogui ana ncoñetapi maye nlletañi cam nauegaxanaxaqui, qataq qaisouec nam qaipataqta'a'tpi, qataq imeuo qanqa'en 'enauac nam qaica ca iren,

⁷qataq 'aña'anem ca lañe ca 'oq cam huo'o na lqouaxa, qataq ca qaica ca lma' qalaq 'auaconeguet da naua'a ca 'arma', qataq ca qaica ca logoxot qalaq 'aña'anem ca logoxot, qataq saishet da 'axanec da 'autauaatac cam qoneta'am 'arña.

⁸Qaq da qonetec de'era, nache 'eroigui aca 'arcoñaraxanaxaqui 'eeta'am da mashe nvi' na yo'oxoñi, qataq nam 'arque'emaxapi sa qañaloq qome da no'oita. Dam no'on 'arataxac qalaq hua'auta'ague da 'ata'ague, qataq da ño'oxoyec 'am ca'attaueegue qome.

⁹Qaq huaña nache da Añem 'añaxana nache 'am sasateguet qome, Qataq da 'aua'alaq da 'auñaxanaique ca 'antaunaguec, nache Añem shenapec, qome: «Aja', Añem soota'a ne'ena.» Da 'am 'aña'axaani da 'aupataqta'a't ca 'arña, qataq saishet da 'aunogoqchettac ca 'arña qataq saishet da 'anqañoxtota'a da 'auasaqteguelec cam saq 'en,

¹⁰qataq da 'anañaneguet da 'auquia'axan cam huo'o na lqouaxa, qataq da 'autauan cam ñaquicoqchettac ca lhuenaxanaxa, nache 'eroigui qome aca 'arcoñaraxanaxaqui da huaigui na napalaxa, qataq nam 'arpaqal 'eeta'am qome na le'eraxa ye na'a'q laiñi.

¹¹Qaq Añem, nache shecto'ot qome da 'am selotague', qataq qalota ñaqa'en na 'oq qom qoueta'a ye toolec 'alhua, qataq sanem da la'añaxac da 'aro'ocñaxac, nache qoneta'am ca nanaxanaqa' maye qaicottalec, qataq qoneta'am aca mpa'axaatasheguem 'etaxat lañe' maye saimeuo na 'etaxat.

¹²Qaq nam 'arhuo' le'ecpi no'oxoosheguem qome nam togoshec maye qailaxachigui co'ollaxa, qataq no'oxoosheguem nam togoshapec lo'oxonaxala'pi. Huaña nache nam 'arhuo' le'ecpi qaŷamata'ac qome da le'enaxat <ŷaŷamaxaani na npaqtanaxatpi maye hua'axauec co'ollaxa>, <qataq ñe'eguelaxatsheguem da no'oxoosheguem na nŷecpi maye nlaguiñi co'ollaxa>.

Da 'eetec ye na'a'q mataxaqui

¹³Huo'o naq 'enec 'anqa'en ye na'a'q mataxaqui, saishet da 'aume'eguet da 'anmenaxac da huaigui ye ŷalamaxat na'a'q maye qui'itta. Yi'ie na'a'q ŷataqta laloxoqui 'anqa'en da namaicŷaxac, qataq nache ye yem qui'itta na'a'q maye lalamaxat Ñim Nataxala' qataq taiguat da ño'oxonnataxanaxac, ŷataqta huo'o naq naigui 'anqa'en, nache saishet da 'auo'ottac nam 'aro'onatacpi qataq da 'anmittaique nam 'aralamaxatpi qataq da 'auo'ottac da 'anmenaxac.

¹⁴Qaq da 'auo'ot de'era, nache 'auanata qome da 'aramaicŷaxac maye hueto'ot Aŷem, qataq 'am sanem qome da 'anauec nam netalec na ŷataqta qaŷoqotchegueme 'alhuapi, qataq so'ot da 'antonaxac qom 'am taŷot nam lalamaxatpi co'ollaxa so 'arta'a Jacob.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Isaías 59

Da lasouaxashet qataq da nhuaxanaguec na Israel le'ecpi

¹Da la'añaxac Ñim Nataxala' saishet da vi'iiguat da 'eco' saishet da deca'alaqtaxan, qataq Ñimaye saishet da sa hua'aqa da 'eco' saishet da huo'o ca hua'axaŷa.

²Qalaxaye nam qauem maye qauo'ocheetac, nachena nam 'eeta'am ca npaqtanaxat maye mpaxat da qana'ayeetaua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nam qarasouaxashichi nachena nam ŷo'ot da ŷapogui na lashec Ñimaye qataq da saishet da qami' hua'axaŷalo.

³Qami', naua qarhuaxayilli' qalaq huagui na ntago'q, qataq naua qaya'axaatali' qalaq huagui na ltago'q na qaralaataqui, naua qa'apilli' qalaq nauoiguilo na natenataxanaxacpi, ñi qarachaxachi qalaq nda'a't na qauem huetalec.

⁴Qaica ca ŷa'axateuo cam 'eesa, qataq qaica ca no'on da lataxac nam nmit na nasouaxashetpi, nda'a't da pe'etega da natenataxanaxac qataq naua na'aqtaqa maye saq 'eesora, namayepi nlaqchigui na qauem, qataq deco'oic da nalaataxanaxac.

⁵Qataq nqapaxaalec na na'araxanaq lco'oue' qataq ŷo'oxootac nam lo'oxonec ana palachiyaxa, qaq cam chec qome ne'ena 'araxanaq lco'oue'pi nache ileu, qataq da huo'o ca ilaxachigui na na'araxanaq lco'oue'pi nache nnoxonec na 'araxanaq llaqapi maye huo'o na lshenataxanaxa.

⁶Qaq nam palachiyaxa lo'oxonec saishet da qaŷo'oxonaxana da qaŷo'ot ca nogoxot, qaica ca ishet da ŷaañi nam lo'oxonec namayepi. Nam ŷo'ottacpi

namayepi qalaq nda'a't da nalaataxanaxac, nam lo'onatac naua lhuaxaye qalaq ño'ot da qaica ca qairen,

⁷naua lapia'ate qalaq taigueta da nqalgoqtage' na qauem, qataq nqalgoqtage' da icoldec naua ltago'q cam qaica ca ñasouaxat. Naua lhuennataxaco qalaq nda'a't da tatapigui lauel da lalaataxanaxac, naua lqauaxaqui' da jec qalaq nda'a't da no'onaxatañi nam ilaxachiguipi qataq nam nlaxaañi.

⁸Namayepi sañauatton so nqa'aic maye huo'o da nlagaxayec, nam ño'ottacpi qalaq qaica ca ñaỹamaqchiguiñi. Naua nqa'aico maye quetagueto qalaq namaxaguilo, qaq cam quetage' namayepi qalaq saishet da ñanata ca nlagaxayec.

⁹Qaq ñoqo'oye da nca'alaxa qomi' qaỹoqtalo naqa'en, qataq qaỹoqtaique da qomi' huesochiyiñi, seuataqtaique co'ollaxa ca ne'eraxa qalaq nda'a't da qomi' nvitalo na napalaxa, seuataqtaique co'ollaxa ca yo'oqchiguiñi qalaq nda'a't da qolaqtaigui na napalaxa.

¹⁰Qataq sashelaqtaua'a na lque na ñyecpi shenaqta'am ca sanauaañi, qataq 'eeta'am da qaicaua naua qara'ai'te, ñoqo'oye ye laiñi ye na'a'q qalaq sepogolaxanaqteguiñi, 'eeta'am da qolaqtaigui ye pe, qataq na'aictaxa da huo'o da qarca'alaxa qalaxaye 'eeta'am da qomi' leuaxaiqa.

¹¹Enauac da shenaqta da sachotaqta'i shenaqta'am na 'oosopi, qataq ñeỹenaqtac shenaqta'am na qoto'pi, seuataqtaique ca nca'alaxa qalaxaye saishet da nvi'; seuataqtaique da qomi' huesochiyiñi qalaxaye damaye qaỹoqtaique.

¹²Qomi', ñataqta qalota naxa da 'am senogoqchetaq, na maiche qarasouaxashetpi nachena na qomi' ña'axa't, qaq nam qarasouaxashetpi qomi' netaiguilo, qataq sañaanaqta nam qauempi maye so'otaqtac.

¹³Qomi' senogoqchetaq qataq satenachetaq Ñim Nataxala', qataq qolqa'ai Ñim Qanatamnaxala'. Sa'axataqtac nam saq'en qataq sasalaxasoq, qataq llapaxasoxoyeñi naua lataxaco da yaqto' satenachetaq na laỹepi shiỹaxauapi.

¹⁴Da nalochiguiñi lataxac qalaq qaỹo'otan, qataq da ñaỹamaqchiguiñi nataxac qaỹoqta qanqa'en, da 'eesa lataxac qalaq saqana'axaỹaxana da huaña ye nlagaqa', qataq da no'on nataxac saishet da yo'oq.

¹⁵Mashe qaica ca huetaña da 'eesa lataxac, qaq cam ca'ai da qauem qalaq qaicachiña cam hueto'ot lalamaxat. Qaq Ñim Nataxala' ñataqta sañaỹamaxaren co'ollaq ila'a da qaica dam nalochiguiñi lataxac.

¹⁶Ñim Nataxala' ñataqta huo'o da la'aalaxa co'ollaq ila'a da qaica ca ñauo'o ca lata' de'era, nache do'ogoxona da maiche la'añaxac, qaq huaña nache Ñimaye dauegaxan.

¹⁷Huaña nache napogoña da lauegaxanaxac, 'eeta'am naqa'en aca mpaqtaxanaqte, qataq ñaañi da nca'alaxa 'eeta'am aca aro'o da ñanagui na lqaic,

qataq ipalaique lvi' nache ñaañi damaye 'eeta'am aca npoto, qataq lpachigui da layeloxo 'eeta'am ca npo'.

¹⁸Ñim Nataxala' ñanem qome ñi 'oonolec cam naigui nam ño'ottacpi, qataq ñauo'o ca nhuaxanaguec nam mpa'aguenaxauapi. Qataq nam nquiñatega Ñimaye, ñanem qome ca nsheetenaguec, ivira'a nam shiñaxauapi maye netalec ana ñaqauga 'alhuapiolec aso auaxai.

¹⁹Qaq 'enauac qome ana 'alhua, chegoqchiguiña da nala' lliguisheguem, nache ivira'a da nala' lliguiñi, da huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala' qom ila'a da la'amaqchec, cha'aye Ñimaye qom anac qalaq 'eeta'am aso tala da ña'auat, souaxat da ñasheerelec na la'at maye huo'o da la'añaxac.

²⁰Qaq anac qome da nca'alaxatec ye Sión qataq 'enauac nam chegoxoguetsi so Jacob, maye nman souaxat na lasouaxashetpi. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

²¹Ñim Nataxala', 'eeta': «Añem so'ot da ñañamaxataxac da qami' ñañamaxatto, da ña'añaxac qataq nam ñapaxaguenataxanaxacpi maye qami' sanema, qami' sachaxanapeguema da saishet qome da qami' ca'aisalo, qataq cam qami' chegoxogueta, nache damaye qome qaica ca loga't.»

Isaías 60

Da llo'oxoyec ca dalaxaic Jerusalén

¹'Am Jerusalén, ña qoñesheguem nache 'am 'eroigui, cha'aye mashe nvi' na 'arcoñaraxanaxat, qaq da llo'oxoyec Ñim Nataxala' 'eroigui da 'am icoñattalec.

²Nam napalaxa qalaq imattalec ana 'alhua, qaq na pe qalaq lpachigui na ñotta'a't shiñaxauapi, qalaxaye Ñim Nataxala' 'eroigui qome da 'am icoñattalec, qataq 'am chegoqchigui qome da yo'oq da llo'oxoyec.

³Na ñotta'a't shiñaxauapi qalaq naña qome na 'arcoñaraxanaxat, na nta'alpi qalaq anac qome da naña nam le'eraxa nam yo'oxoñi maye 'anachattaigui.

⁴Ña 'anamatasheguem nache 'auamata'alo naua lañel nam qoueta'a, cha'aye 'enauac namayepi lañona't nache 'am naña. Na 'aña'alaqpi qalaq chegoqta'a qome ca qañoqta da anac, ana 'aña'alepi qalaq qanachetasheguem qome da qandoi'.

⁵Qaq 'am, qom 'aula'a namayepi nache 'am 'eroigui da 'antonaxac, añi 'arquiyaqte qalaq nlaxagui qome da ntonaxac, cha'aye 'am qanda'a qome nam no'on logoxoshetpi nam shiñaxauapi maye netalec ana ñaqauga 'alhuapiole aso auaxai, qataq 'am qoñanem qome da lsallaxa nam ñotta'a't shiñaxauapi.

⁶Nache 'am nlaxagui qome ana cameellopi maye lalopi nam chegaqa'a ye Madián qataq ye Efa, qataq anac qome 'enauac nam chegaqa'a ye Sabá nachetac na lcat oro qataq na nchenaxanaxat maye ama na laita, nache ña'axatec qome nam huo'o da llo'oxoyec maye ño'otpi Ñim Nataxala'.

⁷Qataq 'enauac ana qaguetapi maye lalopi na lma' ye Quedar 'aralamaqtepi qome, nam qagueta lhuaaicpi ye Nebaiot, qalaq 'am qoñanem qome da yaqto' 'aýa'anut Ñim Nataxala', nache Ñimaye ýo'ot qome da ýactec naqa'en da lyac aňim 'onaxai lalamaqte atamnaxaqui.

⁸¿Negue't nam huaýotacpi maye 'eeta'am na lo'oc na piguem, qataq 'eeta'am na qoto'pi da huaýoua'a na lma'pi?

⁹Qomye nachana anam notaxaqui da qanayiguingui na 'etaxat anam nnaictega'tpi, na'autec ana nnotaxaqui na lma' ye Tarsis, nachetac na 'aýa'alaqpi maye ýachegoxota'a cam qaýoqta, qataq na lcat oro qataq na lcat plata, da yaqto' ýo'oxoren Ñim 'Arataxala' maye Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi maye ýo'ot da 'ayo'oxoyec.

¹⁰Qaq nam shiýaxauapi maye chegaqauec nachena qome nam no'oxoosheguem na 'arpaqtaxanaxatpi, qaq na lta'alpi namayepi qalaq 'am do'onataxanut qome, qaq na'aictaxa da 'am iuaxan co'ollaxa Ñim Nataxala' souaxat da layeloxo, qalaxaye nagui 'am ichoxoren souaxat da lsoxoyec.

¹¹Na 'anasompi qalaq nache 'eetai' qome da nauattaigui, nache saishet da napogui ye na'a'q qataq ye pe, cha'aye 'am qandotapegueua'a qome da lsallaxa nam ýotta'a't shiýaxauapi, qataq 'am naua'a qome nam nta'alpi nnaictague' na ltauapi.

¹²Qaq cam shiýaxauapi maye saishet da 'am do'onataxanut qalaq qaýapalaxat qome, qataq ca ýotta'a't shiýaxauapi imauec qome da qailaxachigui.

¹³Ñim Nataxala', 'enapega ye Jerusalén, 'eeta': «'Am qanda'a qome, ana huo'o da lyac ciprespi, piinopi qataq ana 'abeetopi ye Líbano, da yaqto' ýo'ot da lyac aňi atamnaxaqui maye ýalamaqte, qataq ýo'ot da llo'oxoyec yem ýapiaqa'.

¹⁴Nam llalaqpi na 'am ipataqta'a't co'ollaxa, qalaq 'am naýa qome da yaqto' 'am nmanot, qataq 'enauac na 'am ýo'otaatac co'ollaxa 'am ýa'aroto qome naua l-llecte, nache da 'am detaxaýa qome qalaq, 'eeta': «Ñyecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala', «Sión maye lalamaxat Ñim Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.»

¹⁵Qaq na'aictaxa da 'am qaýalat co'ollaxa qataq 'am qaiqaiga qataq qaica ca quetegueto naua 'anqa'aico, qalaxaye so'ot qome da 'am chegoqchigui, dam choche tatec ño'oxonnataxanaxac, qataq da namaicýaxac.

¹⁶Qaq nam ýotta'a't shiýaxauapi 'am ýanem qome na ýataqta no'on nallec, qataq na lta'alpi 'am ndotega qome da lsallaxa, qaq huaña qome nache 'auauattoota da aýem, nachaýem Nataxala', Aýem 'arca'alaxaqui, Aýem maye aýem la'añaxanec so Jacob, nachaýem 'arca'alaxaqui.

¹⁷Aýem, 'am ñera'a qome na lcat oro qaq saishet da bronce, qataq 'am ñera'a qome ca lcat plata, qaq saishet da camachaqca lcat, qataq 'am ñera'a qome ca bronce qaq saishet da 'epaq, qataq 'am ñera'a qome ca lcat qaq saishet da coma'.

Qaq dam nlagaxayec nachera qome da 'am ilo'ogue, qataq da nalochiguiñi lataxac nachera qome da 'am ñaueca'aguet.

¹⁸Na 'ana'alhua qalaq saishet qome da qaltaq qaña'aqtega da sandena't na shiñaxauapi, qataq saishet qome da ñe'eguelaxalec da huo'o ca qailaxachigui qataq da qanlaxaañi nam 'ana'alhua, nacherata da 'autaxaña na 'arpaqtaxanaxatpi qalaq qoneta': «Nca'alaxa» qaq nam 'anasompi qalaq 'auamata'ac «Ño'oxonnataxanaxac.»

¹⁹Qaq huaña nache saishet da 'auen da aña nala' 'am icoñattalec ye na'a'q, qataq ñi ca'agoxoic da 'am icoñattalec ye pe, cha'aye Añem Nataxala', nachañem qome maye chochaq tatec 'arcoñaraxanaxat, Añem maye 'Anatamnaxala', nachañem qome 'am secoñattalec.

²⁰Qaq aña nala' saishet qome da qaltaq inoxooñi, qataq ñi ca'agoxoic saishet qome da deqat na le'eraxa, cha'aye Añem maye Añem Nataxala', nachañem qome maye chochaq tatec 'arcoñaraxanaqte, qaq naua na'axa'te maye 'arasouaxaqui' qalaq imereuo qome.

²¹Qaq huaña qome nache 'enauac nam 'arhuo' le'ecpi no'on da lataxac, qataq nache 'eetai' qome da lalamaxat ne'ena 'alhua, nache namayepi 'eeta'am qome da llaxataxa aca nañiguishé maye maiche saañi, maye sauota'aisalo naua ihua'q da so'ot, da yaqto' ñachaxan da ño'oxoyec.

²²Qaq ne'ena nhuo' le'ecpi maye saq 'amaqtaq qalaq ivira'a qome da qalota qataq nam ñoqta salamai' qalaq ivira'a qome da qalota shiñaxauapi. Añem maye Añem Nataxala', so'ot qome da ñataqta saq qañoaloq da yo'oq damaye qom ivita ca laloqo'.»

Isaías 61

Qañaxata'a da lca'alaxa na Israel le'ecpi

¹So saq cha'a la'añaxac Ñim Nataxala' añem hueta'aguet, cha'aye Ñim Nataxala' añem lca'aguishec, añem namaq da sa'axatem da no'on na'axañaxac nam choxoraqpi, qataq sa'añaqchet nam daquicotac da lquiyaqteñaxac, qataq sa'axatem da qaisouec nam ncoñeteguishecpi, qataq da qaisouec nam netaigui ana ncoñetaxanaxaqui,

²qataq sa'axatec nam vi'i maye huaigui da lqouagaxanaqtaic Ñim Nataxala', qataq nam na'a'q maye huaigui da Ñim Qanatanmaxala' ñauo'o da lvi' da dataña'aguet nam qanpa'aguenaxauapi. Ñimaye añem namaq da sa'añaqchet 'enauac nam daquicotacpi,

³qataq sanem nam daquicotacpi maye hueta'a na Sión aca aro'o nmeneguet ñaqa'en na alo, qataq na coraxat nmeneguet da noinaxac, qataq da no'onaxanaxac nmeneguet da nhuogoxo. Qaq da qaitaxaña nache qoñeeta': «Rooblepi, huegaxanaxaipi», maye lañiguishé Ñim Nataxala' da yaqto' ñachaxan da llo'oxoyec.

⁴Huaña nache qaltaq qano'oxoosheguem nam togoshec maye qanlaxaañi co'ollaxa, qataq qanauaxaŷaxaasheguem nam Nŷecpi lta'araicpi maye nlaguiñi soua qaŷoqteguelo vi'ie, qataq qaŷaŷamaxaañi nam huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye nlaguiñi co'ollaxa.

⁵Qaq nam shiŷaxauapi maye chegaquaec qalaq ilo'ogue qome ana qaguetapi, na no'onaxapi, qataq na nanaxanaqa' uva lma'pi maye qaralamaxache.

⁶Huaña nache qami' qaŷamata'aque qome da qami' ltaxaŷaxanaxanecpi Ñim Nataxala', qataq qami' lamaxa'she Ñim Qanatamnaxala'. Qataq qolliquiitac qome nam ŷataqta no'on nallec maye chegoqo'ot na ŷotta'a't shiŷaxauapi qataq qami' iyaquen dam lyac namayepi.

⁷Qaq cha'aye nam ŷalamaxat nhuo' le'ecpi huo'o co'ollaxa da nque'eenaxac qataq huallec lŷa da ne'enaguec qataq nsheunaguec, ŷoqo'oye qom hueta'a na na'alhua, nache huallec lŷa nam ŷaconeguet qome nsallaxa qataq ntootapeguac dam chochaq tatec lamaicŷaxac.

⁸Cha'aye Aŷem Nataxala' sauotec da nalachiguiñi lataxac, qalaxaye sequiŷa da ncachaxac qataq da nalaatanaxac. Qaq ŷoqo'oye sanem qome namayepi da nsheetenaguec qataq so'ot qome cam chochaq tatec ñaŷamaxataxac da ñaŷamaxate' namayepi.

⁹Qaq nam chegoxoguetpi namayepi qalaq ŷataqta huo'o qome da ño'oxonnataguac da ŷalectaigui na ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq 'enauac nam ila'a qome namayepi, nache ŷauatton da nhuo' le'ecpi maye Ñim Nataxala' ŷasaxalec da lchoxonnataxana.

¹⁰Aŷem ŷataqta lta'araic da ñetootapeguac Ñim Nataxala', da ñachaalataxac qalaq nlaqchigui da ntonaxac souaxat Ñim Ñatamnaxala', cha'aye Ñimaye aŷem ŷanaxanaxangui da nca'alaxa qataq aŷem napogonaxaaña da nalachiguiñi lataxac, Aŷem no'otaxanaxan sheeta'am ca auonaxaua qataq ŷauo'o ana ño'otaqtepi sheeta'am naqa'en aca auonaxaua.

¹¹Cha'aye da 'eetec ana 'alhua da ñaxatsheguem naqa'en ana nañiguŷhe, qataq ñaxatec naqa'en ana dalaxai llaxataxa na nanaxanaqa'piolec, qaq nache 'eetec qome Ñim Nataxala' da ñaxat naqa'en da lauegaxanaxac, qataq 'enauac nam ŷotta'a't shiŷaxauapi ŷo'on qome ca no'onec da yo'oxonnataxan.

Isaías 62

Da lauotaxanaqtaic Ñim Nataxala' ye Sión

¹Qaq souaxat da ŷauotaxanaqtaic 'am Sión, nache saishet qome da ñe'emaxat, qataq souaxat da ŷauotaxanaqtaic 'am Jerusalén, nache saishet qome da ñematec, choche ivitta'a da yo'oq na le'eraxa da 'arauegaxanaxac 'eeta'am da yaqta'a da yo'oxoñi, qataq da 'arca'alaxa 'eeta'am aca ncoŷaraxanaqte.

²Qaq huaña nache na ÿotta'a't shiÿaxauapi ila'a qome da 'arca'alaxa, qataq 'enuac na nta'alpi ila'a qome da 'ayo'oxoyec. Huaña qome nache dalaxaic ca 'are'enaxat maye maichiñi Ñim Nataxala' 'am ÿanagui qome.

³Nache 'am qoneta'am qome aca ÿataqta 'onaxai naro'o ca nta'a, da qouetaigui na lhuaq Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala'.

⁴Nache saishet qome da qaltaq 'am qaÿamata'ac da «Nÿecpi qaÿalat», qataq na 'ana'alhua saishet qome da qaÿamata'ac «'Alhua nlachiguiñi», maye nacherata da 'are'enaxat qome da «ÿauotaqte», qaq nam 'ana'alhua qalaq «ÿalamaqte ihua» Cha'aye 'am lauotaqte Ñim Nataxala', qaq Ñimaye 'eeta'am qome da lhua na 'ana'alhua.

⁵Cha'aye da 'eetec cam nsoqolec da huaroneguet aca nauonaxaua, qaq nache 'eetec qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'am ÿaconeua'a da ÿauo'o 'am lhua, qaltaq 'am no'oxoosheguem qome nache Ñimaye ÿataqta machiguiñi qom 'am hueta'aguet, 'eeta'am ca nhua da ÿataqta machiguiñi da hueta'aguet aca lhua.

⁶'Am Jerusalén, na 'arpaqtaxanaxatpi sanalec na 'arauanaxanaxanecpi, maye ye na'a'q qataq ye pe saishet da vi'iiguat da 'eeta': «Qami' maye qauÿaxañiitacot Ñim Nataxala', saishet qome da qavi'imqaita,

⁷qataq saishet qome da qanmataxañeeuac choche ivitta'a da ime da qaltaq no'oxoosheguem na Jerusalén, qataq iviraxata'a da 'enuac ana 'alhua da ÿo'oxoren.»

⁸Ñim Nataxala' ÿachaxaasheguem na aloiguishec lhuaq, nache ÿan da la'aqtac, 'eeta': «Saishet qome da qaltaq sanem na 'ampa'aguenaxauapi da chec na 'aralamaxat trigo, qataq na chegaquacpi da nÿomgui na maiche 'aro'onatac lataxa.

⁹Nacherata da maiche qami' da qanqache qome nam trigo, qataq maiche qolliquitac namaye nache aÿem qavio'oxoreñiitac qome, qataq qanqache ana uva, nache qanÿomiigui na lataxa, da huaña ye nqasoxoc aÑim qui'itta ÿalamaqte atamnaxaqui.»

¹⁰Qannoxoñeeuac, qannoxoñeeuac qauanaichiviigui nua laso'omi nam huaqta'a't nÿecpi, qauaÿamaxachiiñi ca llec nam ÿalamaxat nhuo' le'ecpi. Nalochiguiñi qanqa'eñi qataq qauasaqaiuec na coma'pi, qataq qaÿa'añiÿasheguem aca la'anaqte da qauÿaxañiÿa nam ÿotta'a't shiÿaxauapi.

¹¹Ñim Nataxala' ÿa'axata'a de'era ivira'alo naqa'en nua loga'te ana 'alhua: «Qaua'aqtaxaÑim qome ye huaqta'a't nÿecpi ye SiÓN, da mashe nvi' na lca'alaxaqui. Ñim Nataxala' ñe'eguelaq naqa'en nam lalamaxat nhuo' le'ecpi co'ollaq mashe ime da nca'alaxatec.»

¹²Qaq na Israel le'ecpi qaÿamata'ac qome da: «Nhua' le'ecpi Qui'itta» «Nam isouecpi, co'ollaxa Ñim Nataxala', qaq na Jerusalén qalaq qaÿamata'ac da

«Huaqta'a't n̄yecpi maye nqopitaxat» «Huaqta'a't n̄yecpi maye saishet da qāyalat.»

Isaías 63

Ñim Lo'onatac 'Enauacna iuaxan qome na mpa'aguenaxauapi

¹Negue't ne'ena maye chegaqa'a ye Bosra yem 'amaqtaqaic huaqta'a't n̄yecpi ye Edom ñaatrañi naua alogo togaxaraiqa, qataq qashelectrapiguiñi naua alogo qataq ñataqta chaqaic da lqueuoxoc. Nachāyem, maye sa'axatta'a ca nauegaxanaxac, qataq Āyem 'añaxaic da seca'alaqtaxan.

²Qaq ̄ta'ainco' da togaxaraiqa naua 'ogo, 'eeta'amso' da 'auapetapigui aca uvapi da 'auota'aisalo naua 'arapia'ate?

³Aja', Āyem 'oonolec co'ollaxa da sapetapigui aso uvapi, qaica ca āyem itauan, ñataqta Āyem nlaxagui da ñayeloxo nache sapetapigui som ñepa'aguenaxauapi, nache ñataqta dapaxāni ñaqa'en serolec da ñalemataic nache na ltago'q qalaq dehecnaxanoto naua ñogo, nache nshepaxanaqche't 'enauaque na ñogo.

⁴Āyem mashe llapaqtañi da huo'o ca na'a'q qaq sauo'o ca ivi', qaq nagui mashe ivita ye laloqo' da sesouec na ñalamaxat nhuo' le'ecpi.

⁵Āyem semeenaxanapiguiñi qalaq qaica ca ishet da āyem itauan, ñataqta huo'o da ña'aalaxa da qaica ca āyem itaunaua'a. Qalaxaye na ihuaq nachena na āyem ñanem da sauegaxan. Qataq da inogoxonaxac nachera da āyem nllañi.

⁶Qaq ñataqta Āyem nlaxagui da ñayeloxo nache rapaxāni ñaqa'en so ñotta'a't shīyaxauapi, qataq serolec da inogoxonaxac da selaxachigui somayepi qataq so'ot da ipaxanec quelec ana 'alhua na ltago'q somayepi.

Ñim Nataxala' ñauotec na Israel le'ecpi

⁷Āyem sauotaique da sa'axat da lauotaxanaqtaic Ñim Nataxala', qataq so'on na no'onecpi da qāyo'oxoren Ñimaye souaxat na qalota ño'otpi Ñimaye souaxat qomi', qataq souaxat da lta'araic lauotaxanaqtaic nam llalaqpi so Israel, qataq nam ño'otpi souaxat da lsoxoyec qataq da lta'araic lauotaxanaqtaic.

⁸Qaq Ñimaye, 'enapec co'ollaxa: «Ne'ena nhuo' le'ecpi maiche ñalamaxatpi, ne'ena ñalaqpi saishet qome da Āyem ñatenachet.» Nache Ñimaye nca'alaxateeguesop 'enauac da laquicoxo namayepi.

⁹Qaq saishet co'ollaxa da lamaxashec cam nca'alaxatec namayepi, maye nacheñi Ñimaye da maiche nca'alaxatec. Ñimaye isouec namayepi souaxat da lauotaxanaqtaic qataq da lchoxonnataxanaxa, ñanaxanaxaasheguem qataq nachesheguem huota'aisalo naua lhua'q, 'eeta'am dam ño'ottac co'ollaxa soua hua'au' vi'ie.

¹⁰Qalaxaye namayepi sa ñalaxaguet co'ollaxa Ñim Nataxala', qataq inogoqchet Ñim qui'itta Nataxala', qaq ñoqo'oye Ñimaye ñe'eguelaxa da mpa'aguene' namayepi nache delogui'.

¹¹Qaq huaña nache namayepi tachigui lauel soua qañoqteguelo vi'ie, qataq so Moisés maye nca'alaxatec co'ollaxa so lauo' le'ecpi, nache ñi 'oonolec inattac ñi lya, 'eeta': «¿Ca hueta'ague cam Lo'onatac 'Enauacna maye nca'alaxateeguesop co'ollaxa aso tala Nilo so Moisés som ilotague' co'ollaxa ana lalopi qagueta? ¿Ca hueta'ague cam yanaigui co'ollaxa so Moisés som saq cha'a La'añaxac maye qui'itta,

¹²cam ño'ot co'ollaxa da nnaictague' so Moisés dam ño'oxoraic la'añaxac, qataq yaauachigui naqa'en so lalamaxat nhuo' le'ecpi da icolaxachigui so 'etaxat aso auaxai da yaqto' ivira'a da chochaq tatec da na'aqtagec,

¹³cam ño'ot co'ollaxa da somayepi quichiguingui aso auaxai qalaq saishet da salvi, 'eeta'am naqa'en ca caipi da ña'axasoxoolec ca toolec 'alhua,

¹⁴qataq 'eeta'am ca nlopi da tangui ca ca'amegue?» Qaq so Saqcha'a la'añaxac Ñim Nataxala' ilotague' co'ollaxa somayepi. Qaq 'era da 'eetec da yauctac so nhuo' le'ecpi, nache ivira'a da huo'o da la'amaqchec qataq da llo'oxoyec.

Na Israel le'ecpi iñaxanaique ca Itaunaxanaxac Ñim Nataxala'

¹⁵'Am Nataxala', maye qoneto'ot na piguem, nam 'arma' maye qui'itta qataq huo'o da llo'oxoyec, ña qomi' 'anamata'alo qome. ¿Ca hueta'ague ca 'arauotaxanaqtaic qataq ca 'ara'añaxac? ¿Ca hueta'ague cam 'arhuennataxac? ¿Peta'a mashe imeuo da 'archoxonnataxanaxa da shenaqta?

¹⁶'Am Nataxala', nache 'am maye 'am qarta'a! Na'aictaxa so Abraham da saishet da qomi' yaumatto'n, qataq so Israel da saishet da qomi' ntooneque, qalaxaye 'am Nataxala', nache 'am maye 'am qarta'a, qataq nache 'eetai' co'ollaxa da 'am qarca'alaxaqui.

¹⁷¿Qaq ta'ainco' 'am Nataxala' da qomi' 'auo'oteque da sashoxolec da 'anqa'aicñaxac, qataq da qaramchigui 'anqa'en da qarquiyaqteñaxac da yaqto' qaica ca 'enec ñaqa'enaq 'Am? Ña qomi' 'añe'eguelaxalo souaxat da 'arauoche na 'aramaxashecpí qataq na nhuo' le'ecpi maye 'aralamaxatpi.

¹⁸Na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, yataqta saqañarauac soua na'axa'te da lalamaxat 'anqa'en ne'ena 'alhua, qaq nagui na qampa'aguenaxauapi yataqta saiyacnapec añi atamnaxaqui maye 'aralamaqte.

¹⁹Qomi' seviraqta'a da 'eco' sañauanego' da qomi' 'aulotegueto, qataq da 'eco' sañauanego' da sachoqtac da 'are'enaxat.

Isaías 64

¹Qaq no'on taxa, da 'aucolaxata'ague na piguem nache 'aunotec, nache ana qasoxonaxapi cholaxan souaxat da 'arviraxac,

²'eeta'am ca norec da yavigaxat aca qo'oipaq, huo'otaq da nacham naqa'en ca 'etaxat. Qaq huaña taxa nache na 'ampa'aguenaxauapi yaumatton da 'are'enaxat, qataq na yotta'a't shiñaxauapi iviloxol taxa souaxat da 'arviraxac.

³Co'ollaq 'auo'ot nam huo'o da lchec maye saishet da sepetaqtega da 'auo'ot, qataq co'ollaq 'aunotec nache ana qasoxonaxapi cholaxan souaxat da 'arviraxac.

⁴Qaq ñataqta sañauanego' da qaña'axaña huo'otaq da qañauaachigui da huo'o ca lña atamnaxala' da ño'ot cam 'eeta'am nam 'auo'otpi, da talec naqa'en cam pe'etega camaye.

⁵Am 'auaỹamaxareeta cam machiguiñi da ño'otac da nalochiguiñi lataxac qataq cam iuennatega da ño'ot cam qonetapeguc. 'Am huo'o da 'aralemataic cha'aye huo'o da qarasouaxashet, qaq mashe qañoqtegue da 'am senogoqchetaqtac.

⁶Enauac da shenaqta, shenaqta'am ca ñale maye nshepaxan da lataxac, qataq 'enauac nam no'on qaro'onatacpi 'eeta'am ca hualoxolañi maye ñataqta nshepaxan, 'enauac da sanataxani shenaqta'am aca qo'oipaq laue maye deqaqta, qataq da qaralaataxanaxac qomi' ñauogoleeta'ape 'eeta'am ca la'at.

⁷Qaq mashe qaica ca iñaxaatega da 'are'enaxat huo'otaq da na'añaxat da yaqto' 'am ñe'eguenot. Qaq ñoqo'oye qomi' 'anqañochochesopa qataq qomi' 'auala't souaxat nam qauem maye so'otaqpi.

⁸Qalaxaye 'am Nataxala', nache 'am maye 'Am qarta'a, qomi' qalaq shenaqta'am ca nshaxa, qaq 'Am qalaq nache 'Am maye 'auo'ot da qarataxac, qaq 'enauac da shenaqta, qomi' lo'onataqa naua 'arhuaxaye.

⁹'Am Nataxala' saishet qome da ñapacauec da 'aralemataic, qataq saishet da qome da nache 'eetai' da 'auennatega dam qaralaataxanaxac. ¡Ñaq 'auloigui da 'enauac qomi' nhuo' le'ecpi maiche qomi' 'aralamaxatpi!

¹⁰Nam 'aralamaxatpi qui'itta huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua ñaño namayepi ñataqta toolec, na Jerusalén qalaq nlachiguiñi qataq dolachigui.

¹¹Asom huo'o da llo'oxoyec qanatamnaxaqui maye netaigui naxa so qarta'alpi da 'Am ño'oxoreetac qalaq nlachiguiñi, souaxat so norec. ¡Som ñataqta qarautaxatpi qalaq 'enauac da nlachiguiñi!

¹²Qaq da 'aumeteetac 'enauac de'era 'Am Nataxala', qalaq ¿peta'a saishet qome da huo'o ca 'auo'ot? ¿qataq peta'a nache queta qome da 'añe'emaxat, da qaica ca qara'amaqchec 'anqa'en?

Isaías 65

Da nhuaxanaguec cam sañalaq

¹Ñim Nataxala', 'eeta': Nam saishet da aỹem denataxaataique co'ollaxa qalaq nachena nam aỹem nmittaique, qaq nam saishet da aỹem nmittaique co'ollaxa qalaq aỹem ñanata. Qataq nam saishet da iñaxaatega co'ollaxa da ñe'enaxat qalaq shenapega sheeta': «Aỹem soota'a ne'ena.»

²Imauec ye na'a'q da saatraue'c naua ihuaxaye, da yaqto' ñaueguela't nam nhuo' le'ecpi maye sañalaq maye quetegueto naua qauema nqa'aico, qataq quetegueto naua maiche lhuennataxaco,

³nam nhuo' le'ecpi maye chochaq tatec co'ollaxa da Añem nachaxaatega da añem inogoqchettac, qataq ñaatacot ana lachetaqtaxanaqtepi na atamnaxala'pi da huaña nam nanaxanaqa'pi, qataq ñachalec naxa ana nca'atoxonaxalatepi maye lo'oxonaxat na losoc da ñavigaxat na lchenaxanaxat,

⁴qataq nso'ootañi naxa netagui na laiñi ana huachiquipi qataq hueta'a naxa ye pe nam ñapochiguiñi nanataqa'pi, nache chectac na lapat ana cos late'e, qataq nlaxatchigui ana lataxaquipi nam nallec maye qaiqaiga.

⁵Nache 'enapec naxa: «Nache qoueta'acna saishet qome da añem 'anquigueua'a, cha'aye añem ñataqta añem qui'itta nache saishet da añem 'apottegueua'a.» Ne'ena shiñaxauapi 'eeta'am ca norec maye imauec ye na'a'q da 'ettaigui, nache ñataqta añem sañalemaxat, 'eeta'am ca lmala'q da taiguilo naua imic lauaco.

⁶Qalaxaye de'era 'enauac mashe settañi, nache saishet qome da choche ñe'emaxat nacherata da sanem dam naigui nam ño'ottpi,

⁷dam lalaataxanaxac namayepi qataq nam lalaataxanaxacpi som lta'alpi. Somayepi ñavigaxat naxa na lchenaxanaxat da huaña ana qasoxonaxapi qataq añem inogoqchettac da huaña ana lcomaraxalatepi. Qaq ñoqo'oye Añem Nataxala' shenapac da seque'emaqchet qome namayepi da lasheue ñaqa'en nam ño'otpi co'ollaxa.

Ñim Nataxala' ñachaxanapec da lauotaxanaqtaic

⁸Ñim Nataxala', 'eeta': «Ana uva da ñaguec na lli'i, nache na shiñaxauapi saishet da ñe'en, cha'aye ishet da ñachegoxotaigui na qalota lataxa. Qaq 'era nataqa'en da sheetec qome souaxat da ñauoche nam ñamaxashecpí. Qaq saishet qome da ñelaxaañi 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi.

⁹Qataq so'ot qome da so Jacob huo'o nam chegoxoguetpi, qataq huo'o qome na shiñaxauapi ye Judá da netalec aye ñeqasoxonaxapi. Qaq nam lleca'aguishecpí qalaq nalec qome na 'alhua, qaq na ñamaxashecpí qalaq nache hueta'a qome yemaye.

¹⁰So ca'amegue ye Sarón qalaq nlaxalec qome ana qaguetapi, qataq so ca'amegue ye Acor lquia'aqa' qome ana lalopi na nhuo' le'ecpi maye Añem nmittaique.

¹¹Qalaxaye qami' maye Añem qoquiña'ai co'ollaxa, qataq qaucoviña'ai añim qui'itta ñeqasoxonaxa, qataq qaña'añim naxa na nallec qataq na lataxa, ñeua Gad qataq ñi Mení, atamnaxala'ate maye ña'n da 'achecñaxac,

¹²qalaxaye Añem Nataxala', so'ot qome da qami' qairoleguete ca ñeelonec da qami' qañalaua't. Cha'aye Añem qami' señaxaategalo co'ollaxa qalaxaye qami' saquasache, qami' setaqtacoto co'ollaxa qalaxaye Añem saqana'axañañaña,

nacherata da sauachigui qanqa'eñi nam qauem maye qauo'ochetac, qataq qalca'aiua'a da qauo'оче nam sasaŷamaxaren.»

¹³Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala' nataqa'en, 'eeta' da la'aqtac: Nam ŷamaxashepci huo'o qome na aloq, qalaxaye qami', qanque'etaxañiigui qome na qarqouaqai, nam ŷamaxashepci saishet qome da iueetaique ca laquip, qalaxaye qami' qanque'etaxañiigui qome da qarhuenaxanaxai ca qaraquipi, nam ŷamaxashepci machiguiñi qome, qami' qalaa qami' qane'eetapiguilo qome,

¹⁴nam ŷamaxashepci do'onaxaatac qome souaxat da ntonaxac da lquiyaqteŷaxac, qami' qalaa qaua'alqaitaigui qome qataq qanŷiñiitac, souaxat da qaraquicoqoi qataq da qanqui'iqui.

¹⁵Nam lleca'aguishepci do'onataxana qome na qare'enaxache da yaqto' ŷasaxalec ca qauem ca lŷa, qataq da ŷasaxale da nleuaxa ca lŷa, qalaxaye nam ŷamaxashepci ñaralaxat qome ca le'enaxat.

¹⁶Qaq camachaqca ca netalec ne'ena 'alhua, da iŷaxanaique ca nchoxonnataguec, qalaa iŷaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye hueto'ot da 'eesa; qataq camachaqca ca netalec ne'ena 'alhua da ŷan ca la'aqtac qaq ŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ipacchigui ca la'aqtac. Qaq nam hua'au que'eenaxacpi qalaa qaicoua'ai qome nache saishet qome da qalaaq sela'a.

¹⁷«Ña qauloichigui da, Aŷem so'ot qome ca dalaxaic piguem, qataq aca dalaxai 'alhua. Nache som hua'au co'ollaxa qalaa qaicoua'ai qome, nache qaica qome ca qalaaq iuennatega somaye.

¹⁸Ñaa qami' nlaqchiguilo qome da qantonaxaqui, qataq chochaq tatec da qaramaicŷaxaqui souaxat cam so'ot qome, cha'aye Aŷem so'ot qome ca dalaxaic Jerusalén maye huetaña da namaicŷaxac, qataq cam nhuo' le'ecpi maye matapiguiñi da hueta'a camaye.

¹⁹Qaq Aŷem samachiguiñi qome souaxat ye Jerusalén, qataq huo'o qome da ñetonaxac souaxat nam ŷalamaxat nhuo' le'ecpi. Cha'aye saishet qome da qalaaq qaŷa'aqtega ca noinaxac qataq ca na'alaxac souaxat da nachetataic.

²⁰Qaq saishet qome da huaña yemaye da ileu ca nogotolec maye saxanaxa da qaŷa'aguelo naua na'axa'te da nachaalataxac, qataq ca ŷa'axaiquipi da huo'otaq saxanaxa da ivita ca laloqo' da nachaalataxac. Cha'aye ca ileu da ivi' caua cien vi'iye, nache 'eco' ña nsoqolec da ileu, qaq ca saxanaxa da ivi' caua cien vi'iye da ileu, nache camaye huetalec da qauem.

²¹Nache na shiŷaxauapi no'oxoosheguem qome na lma'pi, nache netaigui qome namayepi, qataq ŷaañi qome ana lañiguishet qaq nache chectac qome ana uva.

²²Qaq saishet qome da choche ŷo'ot na lma'pi da yaqto' anac ca ŷaqa'a da naigui, huo'otaq da danaxan nache anac ca lŷa shiŷaxaua da chec na ala ca lañiguishet. Na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi qaŷoqtec qome da nachaalataxac, 'eeta'am aca

qo'oipaq, qaq nam lleca'aguishecpí qalaq nque'etaxaachigui qome da naigui da lo'onataxanaxac naua lhuaxaye.

²³Qaq saishet qome da choche ne'en da lo'onataxanaxac, qataq da ileu ca llalec da saxanaxa da ivita ca laloqo', cha'aye namayepi chegoxoguet so shiŷaxauapi maye huetalec da lchoxonataxanaxa Ñim Nataxala', qaq nataqa'en cam llalaqpi qome namayepi.

²⁴Namayepi qom saxanaxa da aŷem iŷaxana, nache Aŷem sasateguet qome, qom saxanaxa da ivirec ca ltaxaŷaxac, nache Aŷem mashe sa'axaŷa qome.

²⁵Qaq ca qa'alaq qataq ca qagueta llalec qalaq huaqta'a't qom deque'eta'ape, qaq ca llon qalaq chectac qome na 'auaqpi, 'eeta'am ca huaca nauegaxanaxala', qaq ca 'araxanaq qalaq chectac qome na lsoche na 'alhua. Qaq 'enauac qome aŷi qui'itta ñeqasoxonaxa qaica ca que'eenaxac qataq qaica ca na'aqchettac ca lŷa.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Isaías 66

Qaŷataŷa'aguet dam saq 'en na'amqaanataxanaxac

¹Ñim Nataxala', 'eeta': «Na piguem nachena na ñeso'ootalec, qaq ana 'alhua qalaq nachana ana ŷapiaxalate. Qaq ŷhua'ague ca qaŷa'aŷiŷa'ague ca ima' da qano'oxoŷiisheguem? Qataq ŷhua'ague ca qaŷa'aŷiŷa'ña cam ima' maye ishet da ñemataqa'?

²ŷe Aŷem maiche ŷo'onatac 'enauac nam huo'o, qaq 'era da 'eetec da huo'omshe yo'oq namayepi! Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'. Cam shiŷaxaua maye selotagui nacheca cam choxoraq qataq daquicotac, maye huo'o naq 'eneque naqa'e'n naua ŷa'aqtaqa.

³Qalaxaye nam ŷavigaxat na huaca lhuraic da lachetaqtaxanaxat qalaq 'eeta'am ca ŷalauat ca shiŷaxaua, qataq na ŷan na qagueta llalec da lachetaqtaxanaxat qalaq 'eeta'am ca ipelecot na lqosot ca pioq, qataq cam ŷaneuo na ala na naŷiguishet da lachetaqtaxanaxat qalaq 'eeta'am ca ŷaneuo na ltago'q aca cos late'e, qataq nam ŷavigaxat na lchenaxanaxat maye ama na laita da lachetaqtaxanaxat qalaq 'eeta'am nam ŷo'oxoreetac nam ne'enaqtac atamnaxala'pi. Namayepi maiche lca'aua'a da maiche llecŷaxac, qataq nqopita da ŷo'ottac dam ŷataqta seqaiga.

⁴Qaq Aŷem nataqa'en lleca'aua'a qome da so'ot ca nque'eenaxac namayepi, nache ñamaxa qome namayepi cam ŷataqta lcolanaxat. Cha'aye co'ollaq seŷaxan qalaq qaica ca Aŷem ŷasateguet qataq co'ollaq setaqa qalaq qaica ca Aŷem ŷalaxaguet, nacherata da sauachigui naqa'en da ŷo'ot nam qauempi qataq lca'aua'a da ŷo'ot nam ŷataqta sasaŷamaxaren.»

⁵Ñaq qana'axaŷaxaŷiŷa da la'aqtac Ñim Nataxala', qami' maye huo'o naq 'enec qanqa'eŷi naua la'aqtaqa Ñimaye: «Huo'o nam maiche qarhuo'oi le'ecpi maye qami' nquiŷalo qataq qami' imaqta'ape souaxat da qaŷaxaŷiŷitega da ŷe'enaxat

namayepi, 'eeta': «Ñim Nataxala' ña ÿachaxan qome da llo'oxoyec, sauoqtaique da qami' sauanaqchigui da qauamaichiguiñi.» Qalaxaye namayepi huo'o qome da la'aloxo.»

⁶Huo'o da nvilŷaxac chemaqtegueua'a ye huaqta'a't nŷecpi, qataq huo'o da nvilŷaxac chemaqtegueua'a añi atamnaxaqui, damaye nachera da lavilŷaxac Ñim Nataxala' da ŷanem da nsheetenaguec nam npa'aguenaxauapi.

⁷«Ye Sión ñiguiñi so llalec co'ollaq saxanaxa da ivita da huo'o da lqui'ic da lco'oxoc.

⁸Qaq ¿negue't co'ollaxa ca hua'aqchigui cam 'ena'am de'era? ¿Negue't ca ŷauaachigui co'ollaxa ca 'ena'am de'era? ¿Peta'a ishet da huaigui ca 'oonolec na'a'q da ñiguiñi na ŷotta'a't shiŷaxauapi? ¿Peta'a ishet da nque'elaxatta da ñiguiñi ca nhuo' le'ecpi? Qalaxaye ye Sión co'ollaq choche nomteguet da nqui'ic, nache saqaŷaloq da ñiguiñi so llalaqpi.

⁹Qaq cam ¿'eeteco' da sa sashenem da lañoxoc ca nogotolec, ye nachaŷem da so'ot da lañoxoc camaye?» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹⁰«'Enauac qami' maye qarauotaxache ye Jerusalén, qantonaxauai qome yemaye, qami' maye huo'o da qaraquicoqoi co'ollaxa souaxat yemaye, qaq nagui qalaq qami' nlaqchigui qome da qaramaicŷaxaqui,

¹¹cha'aye yemaye qami' illepaxa'n qome, nache qami' ŷa'añaqche't, qataq qami' comaraxaiqa naqa'en, yemaye qami' illepaxa'n qome nache qanque'etaxañiichigui da lyacŷaxac da llo'oxoyec.

¹²Cha'aye Aŷem Nataxala', shenapec: Aŷem so'ot qome da huecorelec yemaye ca nlagaxayec, 'eeta'am aso tala da ipaxanec na 'etaxat, qataq da lsallaxa nam ŷotta'a't shiŷaxauapi 'eeta'am qome ca lta'araic ndep. Qaq yemaye qami' iquia'axa'n qome, qataq qami' nachetrashegum, qataq qami' ŷachetaleguete naua l-llecte souaxat da lauoche da qoñiita.

¹³'Eeta'am aca nate'e da ŷa'añaqchettac ca llalec, qaq 'era da sheetec qome da qami' sa'añaqche't, qaq nache ye Jerusalén da huaña qome da qauanachiŷa da qara'añaaxaqui.»

¹⁴Qaq qami' qom qauloŷa'a de'era, nache ntonapigui' qome da qarquiyaqteŷaxaqui, qataq dam qaro'ocŷaxaqui dasovi qome 'eeta'am aca huoue da dasovi. Ñim Nataxala' ŷachaxan qome da la'añaxac qom ŷalectaigui na lamaxashecpi, qataq ŷachaxan qome da lalemataic qom dataŷa'aguet nam ipa'agueetac Ñimaye.

¹⁵Cha'aye Ñim Nataxala' qom anac qalaq nactaigui ca norec, aca nnaigonapi qalaq 'eeta'am qome ana daua'ache, huaña nache icorec na le'eraxa da layeloxo, qataq nalaqaasheguem na le'eraxa da lhuaxanaxanaxac.

¹⁶Qaq ÿoqta 'eesa da Ñim Nataxala', huota'a qome ca norec qataq ca ÿeelonec da nmit imauec na shiḡaxauapi, nache qalota qome ca ilem da lhuaqḡaxac Ñim Nataxala'.

¹⁷«Aḡem, imeuo qome ñaqa'en nam inoictañi naxa da ñḡo qataq nqui'itaxat da huaña na nanaxanaqa'pi, qataq nataqa'en nam chectac naxa na lapat ana cos late'e qataq ana chegoxonaxa, qataq nam laḡepi shiguiḡacpi maye qaiqaiga. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹⁸Cha'aye aḡem ḡataqta saḡateeta nam ḡo'ottacpi qataq nam lhuennataxacpi. Qalaxaye mashe ivita yem laloqo' da llaḡona't nam ḡotta'a't shiḡaxauapi qataq nam ḡotta'a't naua la'aqtaqa, qaq namayepi anac qome nache ḡauaachigui da ḡo'oxoyec.

¹⁹Qaq Aḡem, sauo'o qome ca la'anaxat huaigui namayepi, cam lca'alaxaicpi namayepi qalaq samaxa qome nam ḡotta'a't shiḡaxauapi. Samaxa qome ye Tarsis, Libia qataq ye Lidia, yem 'alhua maye hueta'a na shiḡaxauapi maye ḡaḡaten da do'ogoxona na checnec, qataq ye Tubal, ye Grecia qataq anam qaḡoqta ḡaqauga 'alhuapiole aso auaxai, maye saḡauanego' da hua'aqteguelec Aḡem, qataq saishet da ḡauaachigui co'ollaxa da ḡo'oxoyec, qaq namayepi ḡa'axatem qome da ḡo'oxoyec nam ḡotta'a't shiḡaxauapi.

²⁰Qataq anac naqa'en nam qarhuo'oi le'ecpi maye ḡalectaigui nam ḡotta'a't shiḡaxauapi, da yaqto' Aḡem naua'a, da 'eeta'am aca nachetaqtaxanaqte. Naua'a aḡim qui'itta ñeqasoxonaxa maye naña ye Jerusalén, huota'a na lalo caipi, naigonapi, qataq ana nauogonḡiguishapi, 'ashenapi qataq ana nauanaxanaxapi, qaq nachetac nam qui'itta nhuenecpi da 'eeta'am naxa nam llalaqpi so Israel, da ndoua'a na lachetaqtaxanaxatpi ñi ima'. Qaq 'era da ḡa'aqtac Aḡem Nataxala'.

²¹Qaq namayepi, nataqa'en huo'o qome ca lleca'aua'a, da yaqto' ntaxaḡaxanaxanecpi qataq ntaunaxanaq 'eeta'am na leviitapi. Qaq 'era da ḡa'aqtac Aḡem Nataxala'.

²²Qaq 'eeta'am da 'eetec cam dalaxaic piguem qataq cam dalaxaic 'alhua maye so'ot qome, da nache 'eetai' qome da saimeuo, qaq nache 'eetec nataqa'en qome da nache 'eetai' da saimeuo cam 'am chegoxoguetspi qataq da 'are'enaxat. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

²³Qaq da ivita da dalaxaic so ca'agoxoic, qataq da ivireuga ye na'a'q mataxaqui, nache 'enauac qome na shiḡaxauapi anac da Aḡem ḡa'aroto naua l-llecte. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

²⁴Qaq qom anac namayepi nache ilalec na shiḡaxauapi leuaxaicpi, nam shiḡaxauapi maye Aḡem dataḡa'aguet co'ollaxa. Qaq saishet qome da ileu nam qoche'lpi maye chec qome namayepi, qataq saishet qome da 'om cam norec maye ḡavigaxat namayepi. ¡Nache 'enauac qome na shiḡaxauapi da deqaiga namayepi!»

Jeremías

Jeremías 1

Da n̄axanaguec so Jeremías

¹Dam la'aqtaxanaxac qataq nam ño'otpi co'ollaxa so Jeremías maye llalec so Hilcías. So Jeremías chegoxoguet so nhuo' le'ecpi, som ntaxaŷaxanaxanecpi maye netaña co'ollaxa ye huaqta'a't n̄yecpi ye Anatot, yem 'alhua maye lalamaxat so Benjamín.

²Ñim Nataxala' detaxaŷot co'ollaxa so Jeremías, co'ollaq so Josías maye llalec so Amón, mashe ivi' trece vi'iye da lo'onataxanaxac da nta'a ye Judá.

³Qaq Ñim Nataxala', nataqa'en detaxaŷot somaye, co'ollaq so Joaquím maye llalec so Josías, do'onataxaatac da nta'a ye Judá, qataq ivitta'a da lo'onataxanaxac so Sedequías maye nataqa'en llalec so Josías, maye ivi' soua once vi'iye da nta'a ye Judá, damaye naigui da ivitta'a so ca'agoxoic cinco se'eso vi'i, co'ollaq so lma' ye Jerusalén noxonecpi nache qaŷauec.

Ñim Nataxala' iŷaxana so Jeremías

⁴Ñim Nataxala' aŷem da'aqtaxanem, 'eeta':

⁵«Co'ollaq saxanaxa da 'am sanem da 'arca'alaxa, nache Aŷem mashe 'am lleca'aguishec, qataq co'ollaq saxanaxa da 'auañiguiñi nache mashe 'am seŷotauga da yaqto' 'am ŷa'aqtaxanaxanec, da 'aua'aqtaxanem 'enauac nam ŷotta'a't shiŷaxauapi.»

⁶Nache aŷem sasat, sheeta': «¡'Am Nataxala'! ¡Choxoraicolec aŷem ye ñaq aŷem nsoqolec, qataq sasaŷaten da itaxaŷaxac!»

⁷Qalaxaye Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «Saishet qome da qonapec da ñaq 'am nsoqolec. Cha'aye 'am 'aigue qome cam 'am samaxague, qataq 'aua'axat qome cam 'am samaxalec.

⁸Qaq saishet qome da huo'o ca 'aye'etega, cha'aye Aŷem 'am soota'aguet qome da yaqto' 'am ñepaxattalec. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.»

⁹Qaq huaña nache Ñim Nataxala' ŷauota'a na lhuaq da ipoteua'a na aŷap, nache aŷem 'enapega, 'eeta':

¹⁰«Aŷem sanaigui na 'ap naua ŷa'aqtaqa. Nagui 'am sanem da huo'o da qonec, da 'aulo'ogue na nta'alpi qataq na ŷotta'a't shiŷaxauapi, da yaqto' ishet da 'anqat qataq 'auamaxaŷi, qataq da 'anlaxaaŷi qataq 'aulaxachigui, qataq nataqa'en ishet da 'ano'oxoosheguem qataq 'aŷa'aaŷi.»

¹¹Ñim Nataxala' aŷem inat, 'eeta': «'Am Jeremías, ¿negue't dam 'aulota'a?» «Nache aŷem sheeta', selota'a ara lcoue ana almendro.»

¹²«Nache Ñim Nataxala', 'enapec: Aja', 'eesa da 'anasaxauec. Cha'aye mashe Aÿem lhuotta da yaqto' ipacchiguiilo ñaqa'e'n naua ÿ'aqtaqa.»

¹³Nache Ñim Nataxala' qaltaq ÿe'eguelaxalec da aÿem inat, 'eeta': «¿Negue't dam 'aulota'a? Nache aÿem sheeta': Selota'a añi taxaqui nachamtac neta'ague sheu' nache mashe yaqta'a da huecoregue da taguiñi.»

¹⁴Qaq huaña nache Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta': «Chegoqtegue qome da sheu' da huecorec dam qauem da talec 'enauac nam netalec ne'ena 'alhua.

¹⁵Aÿem Nataxala', ÿoqta 'eesa qome da seÿaxana 'enauac nam nta'alpi maye neta'ague da sheu'. Qaq anac qome namayepi, nache ÿo'ot na lanataqa'pi ÿanaña yem naloteuga ye ñegueuo na Jerusalén qataq ye naloteuga na npaqtaxanaxatpi maye colesop namaye qataq yem naloteuga na huaqta'a't nÿecpi maye ÿotta'a't naua nañalo na 'alhua Judá.

¹⁶Qaq 'era da nhuaxanaguec maye saneguet qome nam 'etaxaloxoicpi maye aÿem ca'ai co'ollaxa, maye ÿavigaxat naxa na lchenaxanaxat da ÿo'oxoreetac na chegaquaec atamnaxala'pi maye namayepi maiche lo'onatacpi.

¹⁷Qaq 'am, 'anaÿamaxat qome. Nache qojec da 'aua'aqtaxanem namayepi 'enauac nam 'am samaxalec. Qaq saishet da 'aye'etega qome namayepi, cha'aye da 'añi'i, nache so'ot da 'aviloxol qom 'auataÿa'aguet namayepi.

¹⁸Aÿem, 'am sanem nagui da qoneta'am ca huaqta'a't nÿecpi, maye qaÿapotaua'a qoneta'am aca nhuoqte maye lcat, qataq qoneta'am ca mpaqtaxanaxat maye lo'oxonaxat na bronce, da yaqto' 'auataÿa'aguet 'enauac na hueta'a ye 'alhua Judá. Nam nta'alpi, nataxala'pi, ntaxaÿaxanaxanecpi qataq 'enauac nam nhuo' le'ecpi maye hueta'a yemaye.

¹⁹Namayepi 'am delogui' qome, qalaxaye saishet qome da 'am loxonec, cha'aye aÿem 'am soota'aguet qome da yaqto' 'am ñepaxattalec. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

Jeremías 2

So Israel ca'ai Ñim Natamnaxala'

¹Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, nache 'eeta':

²«Qojec qome, nache 'aua'aqtaxanem na hueta'a ye Jerusalén, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala' 'eeta': «Aÿem seuennate 'am, qataq da 'aralaxayec co'ollaq saxanaxa da 'am ÿe, qataq da 'arauotaxanaqtaic maye 'eeta'am aca auonaxaua co'ollaq aÿem 'auca'attague' da qoquetalec ye toolec 'alhua qataq yem 'alhua maye qaica ca ñaxaalec»»,

³Qaq na Israel ÿataqta aÿem nañanot co'ollaxa, nachena na ÿataqta la'auaxanec ala na ÿañiguishec. Qaq naxa da huo'o na ÿo'otec da qauem namayepi, nache aÿem sauo'o da nhuaxanaguec, ñamaxa na qauem. Qaq 'era da ÿa'aqtac, Aÿem Nataxala'.

⁴Ñaq qana'axaŷaxañiŷa da la'aqtac Ñim Nataxala', qami' maye qauachegoqoiguet so Jacob, qataq 'enauac qami' nhuo' le'ecpi maye qauachegoqoiguet so Israel.

⁵Ñim Nataxala' qami' 'enapegalo 'eeta': «Som hua'au qarta'ailpi, ¿negue't co'ollaxa ca qauem maye ila'a dam sheeta, ye Aŷem ca'ai co'ollaxa? Nache somayepi ca'ategue na atamnaxala'pi maye qaica ca naigui, nache somayepi ŷe'eguelaxa da qaica ca naigui.

⁶Somayepi saishet co'ollaxa da huo'o ca lhuogoxo da aŷem nmitaique, Aŷem maye ñeqateeguesop co'ollaxa ye Egipto, qataq sauecteuga ye toolec 'alhua, yem 'alhua maye deqaqta qataq qalota na tocotpi, yem 'alhua maye qaica ca 'etaxat qataq huetaña da lchec, yem 'alhua maye qaica ca netalec qataq qaica ca ishet da ŷa'axasoxoolec.

⁷Aŷem ñauega co'ollaxa somayepi ne'ena no'on 'alhua, da yaqto' chectac na ala qataq nam ŷataqta no'on maye chegaqaigui namaye. Qalaxaye qami' qauanaqui nache saquayacñiŷapec ne'ena ña'alhua, qataq qauo'oche da sequiga ne'ena 'alhua maye ŷalamaxat.

⁸Na ntaxaŷaxanaxanecpi qalaq saishet da aŷem nmitaique, nam ŷapaxagueetac nam ŷalamaxat nhuo' le'ecpi qalaq aŷem saŷauatton, nam nataxala'pi qalaq aŷem dataŷa'agueta, na na'aqtaxanaxanecpi qalaq ŷa'axattac da le'enaxat so Baal, nache ca'ategue na atamnaxala'pi maye qaica ca naigui.

⁹Qaq ŷoqo'oye, aŷem Nataxala', qami' sataŷa'agueta qome da qami' ñimi't, qataq nam qaŷa'alquipi qataq nam qarhuallipi. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

¹⁰Qanqo'oñiŷa aye ŷaqauga 'alhuapirole maye pa'aigue da nala' lliguiñi, nache qaumichiñi; qataq qauauo'oi ca qauamaqŷa ye Quedar da yaqto' imeteeta da huo'otaq huo'o co'ollaxa ca 'eeta'am de'era,

¹¹da ca ŷotta'a't shiŷaxauapi maye ŷaqa'a da la'amqaanataxanaxac, da naralaxat co'ollaxa nam natamnaxala'pi. ¡Qaq na'aictaxa da saq'en atamnaxala'pi! Qalaxaye nam ŷalamaxat nhuo' le'ecpi Aŷem ca'ai, aŷem maye Aŷem llo'oxoyec co'ollaxa namayepi, nache Aŷem nmeneguet naqa'en nam atamnaxala'pi maye qaica ca naigui.

¹²¡Am piguem, 'aue'elaq qome souaxat de'era! ¡Qataq 'aviloxol qome souaxat da 'arcolanaxa! Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

¹³Nam ŷalamaxat nhuo' le'ecpi dos naua lasouaxashe'ete: Namayepi Aŷem ca'ai co'ollaxa maye aŷem 'etaxat maye nca'altauec, nache ŷo'ot ana maiche laquipiaxaquipi, nsherepi maye saishet da nllañi na 'etaxat.

Dam naigui da saŷalaq na Israel le'ecpi

¹⁴So Israel saishet da nlatac, somaye saishet da ñiguiñi co'ollaxa da yaqto' nlatac. Qaq ¿ta'ainco' qone' da qanhuotta?

¹⁵Eeta'am ca llon da desoqtai' nam iloquixaatac somaye, nache ñataqta nlachiguiñi naqa'en nam na'alhua. Qataq qaýavigaxat som lalamaxat huaqta'a't nýecpi, nache qaica ca no'onañi da hueta'a.

¹⁶Qaq na shiýaxauapi ye Menfis qataq ye Tafnes ilaxachigui na 'arqaic.

¹⁷Qaq de'era, 'am talec souaxat da aýem qoca'ai, aýem Nataxala' maye Aýem 'Anatamnaxala' maye 'am saucta'aguet co'ollaq qoquetague' so nqa'aic.

¹⁸Qaq nagui ¿negue't ca 'araueguc da 'anqo'ona ye Egipto da yaqto' 'anýomgui na 'etaxat maye huetangui so tala Nilo? Qataq ¿negue't ca 'araueguc da 'anqo'ona ye Asiria da yaqto' 'anýomgui na 'etaxat maye huetangui so tala Éufrates?

¹⁹Dam qauem maye 'auo'ottac nachera qome da 'am iuaxan, qataq da sa 'aualaq nachera da ýo'ot qome ca 'anhuaxanaguc. Ñaq 'auennataxan qome yaqto' 'aula'a da ñataqta qauem qataq chem da Aýem 'aualat, qataq da saishet da huo'o 'anqa'en ca ýa'amaqchec, Aýem Nataxala' maye Aýem 'Anatamnaxala'. Qaq 'era da ýa'aqtac, Aýem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec.

So Israel dataýa'aguet Ñim Nataxala'

²⁰Mashe qaýoqteguelo soua vi'ie da aýem 'auataýa'aguet co'ollaxa, nache saishet da aýem 'aualaxaguet. Nache qonapec: Saishet da 'am so'onataxanot. Qaq huaña naxa 'enauac ana qaýoqotchequemec 'alhua, qataq na pa'aguiñi ana qo'oipaq maye qalochiguiñi ana lcouepi da qoueta'a naxa da 'anatameetacot na ýaqa'a atamnaxala'pi.

²¹Aýem 'am saañi co'ollaxa qoneta'am aca no'on nañiguishu uva qataq aca ñataqta no'on ala na uva. Qalaq ¿ta'ainco' da 'avi'eguelaxa da qoneta'am aca uva maye qauem qataq ýoxosa'a?

²²Qaq na'aictaxa da 'anýo da 'auýoxona ca no'on nýoxonaxat, qataq da 'auýoxona ca qalota nýoxonaxatpi, qalaxaye nache 'eetai' qome da Aýem hueto'ot na 'arasouaxashetpi. Qaq 'era da ýa'aqtac, Aýem Nataxala'.

²³¿Qaq ca 'eeteco' da qoneta': <Saishet da aýem nshepaxan qataq saishet da sho'oxoreetac nam atamnaxala'pi maye saq 'en'? Ña 'aalogui da 'arataxac co'ollaq huaña ye ca'amegue, ña 'aumeten 'enauac nam 'auo'otpi, 'am nauanaxanaxa maye saishet da 'anamaañi,

²⁴'am 'ashena maye saq 'et naxa da 'asheguema añi qasoxonaxa, qataq da nvi' da 'aramanaxanaqtaic nache 'ancoýaxaata'aguet na la'at, qataq da nvi' da 'arapaxaýaxa nache qaica ca 'am nllañi. Qataq qaica ca 'ashena lhuaiaic da nasamñi da 'am nmittaique, cha'aye da huo'o da 'arapaxaýaxa nache camaye saqalaq da 'am ýanata.

²⁵¡'Am Israel saishet qome da qaicaua caua 'arapela'ate cha'aye ishet da 'auque'emaq, qataq saishet da deqaqtegue 'anqa'en na 'arqosot souaxat na

'araquip! Qalaxaye 'am qonapec: <'A'i saishet, cha'aye aÿem sauotec nam ÿaqa'api atamnaxala'pi, nache aÿem seca'ategue namayepi.>»

Na Israel qaÿauo'o qome ca nhuaxanaguec

²⁶«Qaq 'eeta'am ca cachaxaic da huo'o da la'alocho da qaÿauanalec, qaq nache 'eetec na Israel le'ecpi da huo'o qome da la'alocho, nataqa'en na nta'alpi qataq na nataxala'pi, qataq na ntaxaÿaxanaxanecpi qataq na na'aqtaxanaxanecpi.

²⁷Cha'aye naxa da detaxaÿot na 'epaq laÿe nache, 'eeta': <'Am maye 'am ita'a>, qataq naxa da detaxaÿot na coma' nache, 'eeta': <'Am maye 'am ÿate'e> Qaq Aÿem qalaq aÿem iro'oguet naxa na l-laq, nache saishet da aÿem ÿamato'ot. Qalaxaye naxa da chochaq cara'acolec da huaigui da lchec, nache aÿem detaxaÿot, 'eeta': <¡Ña 'auanac da qomi' 'anca'alaxatrec!>

²⁸'Am Judá, ¿hueta'ague ca 'anatamnaxala'pi maye 'aro'onatacpi? ¡ÿataqta qalota nam 'anatamnaxala'pi 'eeta'am ca huaqta'a't nÿecpi! ¡Ña qonapega ctaxa da ñeshegue! ¡Shapegueto' da ishet da 'am nca'alaxatec qom 'am nvita cam qauem!

²⁹¿Ta'ainco' da Aÿem qancotaitague', ye 'enauac da qoñiita da saishet da Aÿem qaulaqaiguet? Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

³⁰Qaq qaica ca naigui da sauo'o co'ollaxa so nhuaxanaguec so qaÿa'alquipi, cha'aye somayepi saishet co'ollaxa da ÿalaq da saÿamaxatteguiñi da lataxac. Qaq 'enauac qami' qoñeeta'am ca llonpi maye dequi'ÿapec, da qaulauache som na'aqtaxanaxanecpi.

³¹Qaq nataqa'en qami' maye qami' dalaxaicpi, ña qana'axaÿaxañiÿa dam la'aqtac Ñim Nataxala'. 'Am Israel, ¿peta'a sheeta'am 'anqa'en ca toolec 'alhua, huo'otaq cam 'alhua maye huetalec na napalaxa? Qami' ÿalamaxat nhuo' le'ecpi, ¿ta'ainco' da qoñeÿapec. <Qomi' huesochiyiñi qaq saishet da qaltaq 'am she'eguelaxasoqot>?

³²¿Aca qa'añoie ishet peta'a da icoua'ai aca no'otaqtepi? ¿Qataq aca nauootac peta'a ishet da icoua'ai aca lapoto maye nauoxonaxaqui? Qalaxaye nam ÿalamaxat nhuo' le'ecpi mashe qaÿoqteguelo soua vi'ie da aÿem icoua'ai.»

³³«¡'Am ÿataqta saqca ca 'anqalaataxac da 'anmitaique na 'ancachaxauapi! ¡Qaq ivira'a ana quisheguetaxaipi da 'auapaxaguenec dam qauem 'arataxac!

³⁴Naua 'ogo qalaq huaguilo na ntago'q nam ltago'q na choxoraqpi qataq nam qaica ca ÿasouaxat, nam shiÿaxauapi maye saÿauano' da 'auauanalec da ÿo'ottac ca qauem.

³⁵Qalaxaye na'aictaxa 'enauac de'era, 'am qonapec: <Aÿem qaica ca ÿasouaxashet. Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe saishet da aÿem denotega.> Aja', cha'aye qonapec da qaica ca 'arasouaxashet, nache Aÿem 'am sataÿa'aguet qome da 'am ñimit.

³⁶¿Ta'ainco' da ñaguec da 'arñalaxa da 'anaralaxat so 'anañamaxate'? Ye nataqa'en ye Egipto 'am ñatenachet qome, 'eeta'am da 'eetec da 'am ñatenachet co'ollaxa ye Asiria.

³⁷Qaq 'am nlaqchigui qome da 'ara'agaxa qom 'auachegoqchiguiña ye Egipto da 'añe'eguelaq, cha'aye Añem sa saconeguet nam shiñaxauapi maye 'auachelec da 'arpi'iñaxac, qaq qaica qome ca 'auachegoxotaigui da 'anauchaxac namayepi.»

Jeremías 3

So Israel sa ñalaxaguet Ñim Nataxala'

¹Ñim Nataxala', 'enapec: «Ca 'oonolec ñale da nalate' aca lhua, qaq acamaye da mashe nalate' camaye, qaq huaroneguet ca lña ñale, nache ca hua'auchiguiñi lhua, saishet da ñe'eguelaxa acamaye. ¡Cha'aye damaye ño'ot da lta'araic nayeloxo cam hueta'a 'alhua! Qalaxaye 'am Israel, qalota na 'ancachetague' shiñaxauapi, ¡qaq nagui qalaaq 'auauotaigue da añem 'añe'eguelaxa! Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala'.

²Ñaq 'aumeten ana lcomaraxalatepi maye qaica ca ñaxaalec, ¿qaq hua'ague co'ollaxa ca huaña da 'am sanauañe'? 'anso'ootañi qoneto'ot na loigue ca nqa'aic, qoneta'am ca árabe maye netalec ca toolec 'alhua da 'auattaique 'ancachaxauapi. Nache ñataqta 'anshepaxanaqchet ne'ena 'alhua souaxat da 'arquisheguetaxac qataq na qauem maye 'auo'ottacpi.

³Ñoqo'oye qañaloqta da huo'o ca auot qataq qaica ca auot ye nauoxo. 'Am qoneta'am da lataxac aca quisheguetaxai, ¡Qamaq ishet taxa da huo'o da 'arcoxo!

⁴Qaq ñaq cheta'ague da Añem 'autaxaña naxa qoneta': 'Am ita'a, 'Am ñauochaxaua co'ollaq ñaq añem nsoqolec»,

⁵¿peta'a nache qoqueto'ot da 'aunotac? ¿Peta'a chochaq tatec da 'annogoxonaxac? Qaq co'ollaq ñaq 'autaqtac, nache 'auo'ottac 'enauac nam qauem maye ishet da 'auo'ot.»

Na Israel le'ecpi sañalaq

⁶Qaq huetoiguilo soua na'axa'te co'ollaq nta'a so Josías, da Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta': «¿'Auauaachigui peta'a dam ño'ot yem Israel maye sañalaq? Jec, da tasheguema ayem qañoqotcheguemec lcomaraxalatepi, nache huaña da ño'ot da lquisheguetaxac hueto'ot ana qo'oipaqpi maye qalochiguiñi ana lcouepi.

⁷Qaq Añem iuennataxac co'ollaxa da ime 'enauac ne'ena ño'ottacpi, nache añem ñe'eguelaxa, qalaxaye saishet da ño'ot de'era. Qaq añim lqaña Judá maye sañalaq, ñauaachigui de'era,

⁸qataq nataqa'en ñauaachigui da Añem sheca'ai añim sañalaq Israel qataq salat añimaye souaxat dam lquisheguetaxac maye ño'ottac. Qalaxaye añim sañalaq Judá maye lqaña aña Israel, qaica co'ollaxa ca lcolanaxa, nacherata da nataqa'en añimaye jec, da ño'ot da nquisheguetaxac.

⁹Qaq nache qaica ca lqalaic naqa'en da ŷo'ot damaye, huaña nache nshepaxanaqchet ne'ena 'alhua. Aÿem saŷalaxaguet, nache natameetacot na atamnaxala' coma'pi qataq na 'epaq.

¹⁰Qaq na'aictaxa 'enauac de'era, aÑim lqaŷa Judá maye saŷalaq nataqa'en saishet da imauac da lquiyaqteŷaxac da aÿem ñe'eguelaxa, nacherata da aÿem ŷatenachet. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aÿem Nataxala'.

¹¹Qaq Ñim Nataxala' aÿem 'enapega 'eeta': «AÑi qauemai Israel aÑimaye saq 'amaqtaq da lasouaxashet, qaq saq 'ena'am aÑim saŷalaq Judá.

¹²Qojec nagui 'aigue da sheu', nache 'aua'axatec qome de'era ŷa'aqtac, qoneta': «Ñim Nataxala', 'enapec: ¡Aÿem 'añe'eguelaxa 'am qauemai Israel! Cha'aye saishet qome da 'am saseyacnapec da 'am saconeguet, qataq saishet da nache queta da 'am senotega, cha'aye Aÿem choxonnataxanaxaic. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aÿem Nataxala'.

¹³Nacherata da 'auaŷateeta da huo'o da 'arasouaxashet, qataq 'auataŷa'aguet Ñim Nataxala', maye 'Anatamnaxala', qataq 'auaŷateeta da qoueto'ot naxa na lpaqal camachaqaca qo'oipaq maye qalochiguiÑi ana lcouepi, da 'ancachetague' nam ŷaqa'a shiŷaxauapi, qaq saishet da Aÿem 'aualaxaguet. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aÿem Nataxala'.

¹⁴Ñim Nataxala', 'eeta' da la'aqtac: «Ñaq aÿem qaÑe'eguelaqaŷa qami' qauemaicpi ñalaqpi, cha'aye nachaÿem Qarataxala'ai. Ñim 'oonolec nam huaqta'a't ñŷecpi maye ŷotta'a't naua naÑalo, qalaq 'oonolec qome ñi sacootaua'a da qoÑeeta, qataq ñi 'oonolec nam maiche nhuo' le'ecpi, qalaq dos qome ñeua sacootaua'alo, nache ñe'eguelaxata na Sión.

¹⁵Qaq sanem qome cam nataxala'pi maye ŷo'ot cam sheetapeguet, qataq huo'o da laŷaanec qataq da laŷaanataxanaxac da ilo'ogue namayepi.

¹⁶Qaq qom mashe qami' qalote' da qoÑiitalec ne'ena 'alhua, qataq mashe qalota ca qaŷa'alquipi, nache qaica qome ca qaltaq detaqtega aso arca maye laŷe' soua naŷamaxataxaco Ñim Nataxala', nache qaica qome ca iuennatega qataq da tatapigui lauel asomaye, qataq mashe saqaiuen qataq saishet qome da qaltaq qaŷo'ot aca dalaxai. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aÿem Nataxala'.

¹⁷Qaq qom ivita que'eca na'a'q, nache ye Jerusalén qaŷamata'ac qome nso'onaxaqui Ñim Nataxala', qaq 'enauac qome nam ŷotta'a't shiŷaxauapi da naŷa yemaye da yaqto' ŷo'oxoren da le'enaxat Ñim Nataxala', qaq huaña nache saishet da ŷe'eguelaxa da quetague' nam qauem maye huetaigui aÑi lquiyaqte.

¹⁸Qaq qom ivita que'eca na'a'q, nache ye Judá huaxaiguet qome ye Israel, qaq nache nnaictega't qome da ñe'eguela'q chegoqchiyiña ye 'alhua maye pa'aigue da sheu', da naŷalo nam 'alhua maye sanem co'ollaxa da yaqto' lalamaxat som hua'au qarta'ailpi.

¹⁹'Am Israel, aÿem 'am saconeguet co'ollaxa da 'am ÿalec, qataq 'am sanem yem 'alhua maye nqopitaxat, yem 'alhua maye napactelec da lyac 'enauac na laÿepi ana 'alhua, qaq Aÿem sepi'itaxaatega da aÿem 'autaxaÿa nache aÿem 'arta'a, qataq da saishet da aÿem qaÿoqta 'anqa'en.

²⁰Qalaxaye 'eeta'am aca 'alo da sa ÿalaxaguet ca lhua, qaq nache 'eeteque qami' da saq aÿem qaulaqaiguet. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

²¹Huo'o da qaÿa'aqtega na'alaxac chemaqtapeguelec aye lcomaraxalatepi maye qaica ca ñaxaalec. ¡Qaq nachena nam Israel le'ecpi, maye nÿeetagui qataq iÿaxaataique da qaichoxoren! cha'aye ca'ai som ÿaÿamaqchiguiñi nqa'aic, qataq aÿem icoua'ai Aÿem Nataxala' qataq Natamnaxala'.

²²Ñaq Aÿem qañe'eguelaqaÿa qami' ñalaqpi maye saqaulaqai, nache Aÿem ñataren da qarataxaqui maye saÿalaq.»

Na Israel le'ecpi ÿasateguet Ñim Nataxala'

«Qomi' souaqtaina'a, 'am she'eguenaqot, cha'aye nache 'am Nataxala' maye Qanatamnaxala'.

²³Qaica ca naigui da saxasheguema naxa ana lcomaraxalatepi huo'otaq da sa'alaxasoqtai' da sonaqtasheguema ana qasoxonaxapi, cha'aye nachaqñita Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala' da hueto'ot da lca'alaxa na Israel le'ecpi.

²⁴Chegoqta'a co'ollaq ñaq qomi' nsoxoppi, nache nam ÿo'ot da na'agaxa atamnaxala'pi, nachena nam iqataqchet som la'añaqtegueshec co'ollaxa som qarta'alpi: Aso lalopi qaguetapi qataq so laÿepi na'atetpi qataq so llalaqpi ÿalleppi qataq aso llalepi 'alpi.

²⁵Ñaq ñemanaq qome, cha'aye huo'o da qara'agaxa qataq qomi' nlaqchigui da qane'enaguec, cha'aye chegoqta'a co'ollaq ñaq qomi' nsoxoppi, nache ivitta'a nagui da qomi' qataq so qarta'alpi huo'o da qarasouaxashet hueto'ot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala' cha'aye saishet da salaxasoxoguet.»

Jeremías 4

Ñim Nataxala' 'enapega na Israel le'ecpi da ÿe'egueloqot Ñimaye

¹Ñim Nataxala' 'eeta' da la'aqtac: «Da 'auauotaique da 'añe'eguelaq 'am Israel, qaq iuen da nachaÿem da aÿem 'añe'eguelaxa. Da qoca'ai nam nqaigaxat 'anatamnaxala'pi qataq saishet da Ayem qoca'ai,

²qaq da 'auachegoxotchigui da 'eesa qataq da nalochiguiñi lataxac qataq da no'on nataxac da 'aÿa'anot ca 'ara'aqtac Ñim Nataxala', nache da ÿe'enaxat, nachera da chegoqchigui qome da nchxonnnataguec qataq da llo'oxonnataxanaxac nam ÿotta'a't shiÿaxauapi.»

³Ñim Nataxala' 'enapega na shiÿaxauapi maye netaña ye Judá qataq ye Jerusalén, 'eeta': Qana'ayiisheguem qome nam 'alhua maye saxanaxa da qoÿanaxaalec, nache saishet da qaltaq qa'anaxañoigui ana ÿaxat.

⁴Qami' shiŷaxauapi maye qoñiitaña na Judá qataq na Jerusalén, qauo'oche qome ca na'anaxat da qaro'ocŷaxaqui, qataq aŷem qauauattoñeeta da Aŷem Nataxala', qauachiŷaiguilo naua qarquiyaqtelli' da la'anaxat da aŷamaxataxac, cha'aye saiuena'a da souaxat cam qauem maye qauo'oche, nache da 'eroigui da inogoxonaxac, 'eeta'am ca norec qataq 'erangui damaye, nache qaica ca ishet da ŷalamat.

Da narenaguec nam Ima' ye Judá

⁵Qaua'aqtaxañim de'era ye Jerusalén qataq ye Judá, qauoita'a ana qarasheerei da qaua'aqtaxañim 'enauac na hueta'a yi'ie 'alhua, qataq ŷataqta qana'axanñic qome da qara'alaxaqui qoñeeta': ¡Qalaŷoñiŷa't qome, nache senoxonaxaua'a nam huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye qampaxatteua'a!

⁶Qauachaxañiisheguem aca qara'anaxanaqchi qaloxonaxañitegue da pa'aŷa'ague ye Sión, ime nache qauataiuec, saishet da huo'o ca qauacheeta'a, da qanmichiŷaique ca qaye'eguenaq'a'i. Cha'aye Aŷem sachegoxota'ague qome da sheu' da ñanacot ca ŷataqta qauem qataq cam lta'araic maye ishet da delaqtaxan.

⁷Qaq ñi llon mashe ca'ai ñim lle'eguenaxaqui, mashe anacta nam ilaxachigui na ŷotta'a't shiŷaxauapi, qaq mashe ca'ai yem na'alhua da naŷa na 'ana'alhua da yaqto' ilaxachigui, qataq toolec naqa'en, qataq nlachiguiñi naqa'en nam 'aralamaxat huaqta'a't nŷecpi.

⁸Qaq ŷoqo'oye qaŷa'añiŷiñi qome naua qo'ogolli' maye sansattegueta, qanŷeñi qataq qana'alaqaitapiguiñi souaxat da qanqui'iqui, cha'aye dam 'ettaigui layeloxo Ñim Nataxala' saishet da qomi' ca'aisalo.

⁹Ñim Nataxala', 'eeta' da la'aqtac: «Qom ivita que'eca na'a'q, nache ñi nta'a qataq na nataxala'pi iviloxolaqchet qome da lli'iŷaxa, na ntaxaŷaxanaxanecpi qalaq huo'o qome da lcolanaxa, qataq ŷe'elaq qome na na'aqtaxanaxanecpi.»

¹⁰Qaq aŷem shenapec: «¡'Agai, 'Am Nataxala', ta'ainco' da 'auatenachet na shiŷaxauapi na Jerusalén! 'Am 'auachaxanapecot co'ollaxa namayepi da nlagaxayec, qaq nagui qalaq qaŷareeto'ot na lqosot na ŷeelonec.»

¹¹Qaq qom ivita cam laloqo' de'era, nache qoŷenapega qome na nhuo' le'ecpi na Jerusalén, qoŷeeta': «Chegoqtelec qome ye toolec 'alhua ca la'at dapaqa, da nasheeresheguem nache taalec na pa'aŷa'ague na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi. Qalaxaye camaye saishet da taiguet da qaichegoq na ala na trigo,

¹²qaq cam la'at maye ñanacot qome, camaye ŷataqta qapa'atteguet nache saq taiguet de'era, cha'aye nagui Aŷem sa'axat nam lasouaxashetpi da sataŷa'aguet namayepi.»

Na pa'aguenaxauapi coleesop na Israel le'ecpi

¹³Ña qauloŷa nam pa'aguenaxauapi mashe anacta, 'eeta'am na lo'oc na piguem, ana nnaigonapi maye nalaataxaquipi qalaq 'eeta'am ana daua'ache, qaq na lalopi

caipi qalaq ŷataqta qayaqaicpi napacalec na vi'icpi. ¡Choxoraiqolqa qomi' mashe seqataq!

¹⁴Am Jerusalén, ñaq 'auŷoueeguesop na qauem añi 'arquiyaqte, yaqto' 'anca'alec. ¿Chaq laguio', qaq 'axanec na qauem nhuennataxacpi maye huetaigui na 'arqaic?

¹⁵Qaq chegoqchiguiña ye Dan qataq aye lcomaraxalatepi maye naña ye Efraín da nvi' na qauem na'axaŷaxac:

¹⁶«Qauqachiŷa na ŷotta'a't shiŷaxauapi qataq qaua'aqtaxañim ye Jerusalén, da chegoqchiguiña qome ca qaŷoqta 'alhua ca npa'aguenaxauapi, nache ŷa'alaqtalec da nalaataxac da iloquiixan ye Judá.

¹⁷Qaq coleesop qome ye Judá, 'eeta'am ca shiŷaxauapi maye ilotague' ca no'onaxa, cha'aye yemaye saŷalaxaguet Ñim Nataxala'. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

¹⁸Dam 'arataxac qataq nam 'auo'otpi, nachena na ŷo'ot da 'am talec de'era, nam qauem maye 'auo'otpi nachena na 'am ŷaneguet de'era ŷataqta chem alaŷaxac qataq nachena na ique'emaqchet añi 'arquiyaqte.»

Da nqui'ic so Jeremías souaxat so lauo' le'ecpi

¹⁹ŷataqta mashe sa ñalo'oguet da ñequi'ic! ŷataqta seuet añi iquiyaqte! Saishet da ñamaañi qataq saishet da she'emaqta! Cha'aye sa'aqtega da l-lamaxa ana nasheere qataq da na'alaxac da qaŷa'alaqtalec da alaataxac.

²⁰Qataq mashe nvi' da na'axaŷaxac da nacalec lŷa nam qailaxachigui, 'enauac ne'ena 'alhua qanlaxaañi. Qataq choche nque'elaxatta da qanlaxaañi na ŷanataqa'pi qataq ŷataqta nlachiguiñi qanqa'en so ipe'lpi.

²¹¿Chaq laguio' qaq ime da selota'a ana na'anaxanaqtepi, qataq da sa'aqtega da l-lamaxa ana nasheerepi?

²²«Na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi ŷataqta qaica ca ŷaŷaanapec, qataq saishet da Aŷem ŷauatton, 'enapec Ñim Nataxala'. Namayepi saishet da deuennataxan qataq qaica laŷaanataxanaxac. Sanqalaate' da ŷo'ot na qauem, qalaxaye saŷaŷaten da ŷo'ot ca no'on.»

So Jeremías ilota'aguet ca qauem na'a'q

²³Aŷem samatalec ana 'alhua, nache qaica ca laŷamaqa' qataq toolec. Qataq samato'ot na piguem, nache ŷataqta napalñi.

²⁴Qataq samato'ot ana qasoxonaxapi nache ŷataqta cholaxaatac, qataq 'enauac ana lcomaraxalatepi da ŷataqta iviloxoltac.

²⁵Semeenaxanapiguiñi, nache qaica da huo'otaq 'oonolec ca sela'a ŷale, qataq 'enauac na maŷopi mashe datauec.

²⁶Qataq samata'a nam no'on uva lma'pi qalaq ÿataqta toolec, qataq 'enauac som huaqta'a't n̄yecpi ÿataqta nlachiguiñi. Cha'aye da ÿataqta chaqaic layeloxo Ñim Nataxala', nachera dam ÿo'ot da huo'o de'era.

²⁷Ñim Nataxala', 'enapec: «'Enauac ana 'alhua da nlaguiñi qome, qalaxaye saishet qome da imauec da selaxachigui.

²⁸Ana 'alhua nlaxagui qome da naquicoxo, na piguem qalaq ÿapolec qome na napalaxa. Mashe san da ÿa'aqtac qaq saishet qome da ñaralaxat, damaye mashe iuennataxac qaq saishet qome da huo'o da ñetogotaxac.

²⁹Qaq qom qaña'axaña da la'alaxac ca netalec na caipi, qataq cam checna lo'opi, nache 'enauac qome na shiñaxauapi datauec, nqañoxotoigui na aviaq, qataq quisheguemec ana coma'pi, qaq 'enauac na huaqta'a't n̄yecpi maye ÿotta'a't naua nañalo qanayeca'ai, nache qaica qome ca netaigui namayepi.

³⁰Qaq 'am huaqta'a't n̄yecpi ye mashe 'am nlachiguiñi, Qaq ¿negue't ca 'auo'ot nagui? Ye qaica ca naigui da 'aña'aatrañi naua 'ogo togaxaraiqa, qataq da 'aña'aatañi ana 'ano'otaqte oro, qataq da 'aua'ame'n naua 'ara'ai'te. Cha'aye na 'anaunaxauapi 'am ÿo'otan qome, qataq nmitaique ca lataxac da 'am ÿalauat.

³¹Añem sa'aqtega da na'alaxac souaxat da qui'ic, 'eeta'am aca 'alo da cheta'ague da deco'o, qalaxaye nache ye yem Sión da la'alaxac de'era, maye dachottac qataq ÿaatrauec naua lhua'q nache, 'eeta': ¡Choxoraxaso' añem! ¡Añem ÿalauat qome na laataxanaxaicpi!»

Jeremías 5

Da lasouaxashet ye Jerusalén

¹Ñim Nataxala', 'enapec: Qoquiiguelo qome naua nqa'aico ye Jerusalén nache qaumichiñiita, qataq qanmiche ye nlagaqa', shapegueto' da qauanachiña cam ÿo'ottac da nalochiguiñi lataxac, qataq nmittaique dam 'eesa. Qaq da qauanachiña, nache Añem sechoxoren qome ye Jerusalén.

²Qaq na'aictaxa namayepi da 'enapec: «Nca'altauec Ñim Nataxala', qalaxaye de'era ÿan la'aqtac saq'en.»

³'Am Nataxala', 'Am 'anmittaique cam shiñaxaua maye huesota da lataxac. 'Auauo'o co'ollaxa da nhuaxanaguec namayepi, qalaxaye saishet da iuet, qataq 'auachoxoren co'ollaxa, qalaxaye sañañamaxaren da qañapaxaguen. Namayepi ÿataqta qaramchigui, napacalec ca coma', nache saishet da 'Am ÿe'eguelaxa.

⁴Qaq añem seuennataxan, nache sheeta': 'Era da 'eetec na shiñaxauapi da qaica ca ÿañaana'a, cha'aye sañañaten cam 'eetapeguec Ñim Nataxala', qataq cam damaxasoxoolec Ñim Natamnaxala'.

⁵Qaq huaña nache shenapec: Ñeqo'oneua'a nam shiñaxauapi maye 'amaqtaqaicpi nache setaxañot qome cha'aye namayepi yo'oqta da ÿañaten cam 'eetapeguec Ñim Nataxala', cam damaxasoxoolec Ñim Natamnaxala'. Qalaxaye namayepi

'enauac da dataña'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi sanashen da ñalaxaguet Ñimaye.

⁶Qaq ñoqo'oye na llonpi maye chegaqagui na aviaq mpa'auac qome, nache ñalauat namayepi, qataq na qa'alaqpi maye huetalec na toolec 'alhua qalaq icolaxattac qome namayepi, qataq na quiyocpi iloquixan namayepi qom hueta'a na lalamaxat huaqta'a't ñyecpi, qaq cam pa'auac namayepi, nache icolaxattac, cha'aye qalota na lasouaxashetpi qataq qalota da latenataxanaxac.

⁷Qaq Ñim Nataxala', 'enapec: «¿Cam 'eeteco' da ishet da 'am sechoxoren souaxat de'era? Ye nam 'aña'alaqpi añem ca'ai, nache ñaatacot da la'aqtac nam saishet da atamnaxala'pi. Añem sanem co'ollaxa da saque da lquia'axac, qalaxaye namayepi Añem sañalaxaguet, nache imauec da nañaneguet da natameetacot na ñaqa'a atamnaxala'pi.

⁸Eeta'am ca caaño da mashe nvi' da lapaxaño, nache ñeetai' da ilota'a aca ñaqa'a 'alo.

⁹¿Qaq saishet peta'a da sau'o ca nhuaxanaguec souaxat de'era? Cam nhuo' le'ecpi da 'eetec de'era, ¿Peta'a saishet da sanem cam naigui nam ño'otpi?

¹⁰¿Qaq cam mpa'aguenaxauapi namayepi no'on qome da inoxoneua'a, nache nlaxaani ana lañiguishu uvapi, qaq na'aictaxa da sa imauec da nlaxaani! ¿Qalaxaye ñacagaxat qome ana lcouepi cha'aye anamayepi mashe saishet da ñalamaqte!

¹¹¿Na Israel qataq na Judá ñataqta sañalaq! Qaq 'era da la'aqtac, Ñim Nataxala'.

¹²Na Israel qataq na Judá, qaica naqa'en Ñim Nataxala'; namayepi 'enapec: «Qaica cam Lo'onatac 'Enauacna. Qaq saishet qome da qomi' taleguete ca qauem, qataq saishet qome da ñeque'etaxanaxagui ca alaataxac qataq ca nqouaxa.»

¹³Na na'aqtanaxanaxecpi qalaq 'eeta'am ca la'at, cha'aye naua la'aqtaqa Ñim Nataxala' saishet da hueto'ot namayepi, qaq namayepi maiche talec qome nam ña'axattacpi.

¹⁴Qaq ñoqo'oye da la'aqtac Ñim Nataxala', Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca Ñaqalanapec, 'eeta': «Qaq cha'aye nam nhuo' le'ecpi nasaxauec de'era, nache Añem sanaigui qome na 'ap naua ña'aqtaqa qaq naua ña'aqtaqa 'eeta'ama qome ca norec, qaq ne'ena nhuo' le'ecpi qalaq 'eeta'am qome ca 'epaq maye nalonaxanaxat, qaq nache ñavigaxatta qome namayepi ca norec.»

¹⁵«'Am Israel, 'am ñauega qome da yaqto' 'am dataña'aguet cam nhuo' le'ecpi maye qañoqtegue ca chegaqa'ague, cam nhuo' le'ecpi maye ñataqta 'añaaicpi qataq togoshapecpi, qataq sa 'auañoate'n naua la'aqtaqa, nache saishet qome da 'auañoaten cam nasaxauec. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹⁶Qaq camayepi 'enauac da 'añaaicpi alaataxaicpi, nam lo'ogoxonaxatpi qalaq naigui da nleuaxa.

¹⁷Qaq camayepi chec qome na 'añiguishec ala qataq nam 'oq, qataq ñalauat qome na 'aĩa'alaqpi ñalleppi qataq ana 'aĩa'alepi 'alpi. Qataq chec ana 'arelopi qaguetapi qataq na huacapi, qataq ana 'añiguishe uvapi, qataq ana hiigopi. Qataq irolec qome nam lo'ogoxonaxatpi da ilaxachigui na huaqta'a't n̄yecpi, nam qampaxattaua'a maye 'aupe'etega naxa.»

¹⁸«Qalaxaye que'eca na'a'q, saishet qome da imauec da qami' selaxachiguilo. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹⁹Qaq namayepi qom 'am inat, da 'eeta': ¿Ta'ainco' da qomi' ño'oteque 'enauac de'era Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'?, qaq 'am qonapec qome: «Qaq cha'aye dam 'eetec da qoquiya'ai Ñim Nataxala' nache qauo'onataxaniitacot nam atamnaxala'pi maye chegaqauec da huaña na maiche qana'alhuai, qaq nache 'eetec nataqa'en da qauo'onataxaniyot qome nam shiñaxauapi maye chegaqauec da huaña ca ñaqa'a 'alhua.»»

Qaiqata na Israel le'ecpi

²⁰«Qaua'axachem de'era nam chegoxoguet so Jacob, qataq qoñiyapega na hueta'a na Judá, qoñeeta':

²¹«Ñaq qana'axañaxañiña de'era qami' nhuo' le'ecpi maye qaica ca qarauattonaxanaxaqui, qataq qaica ca qauañañiñapec, cha'aye huo'oi naua qara'ai'chilli' qalaxaye saishet da qanauañiñi, qataq huo'oi naua qartelai lauacolli' qalaxaye saishet da qaua'aqai.

²²Qaq Añem Nataxala', shenapec: ¿Saishet peta'a da huo'o ca shenec qanqa'eñi? ¿Saishet peta'a da qaviloxolli da añem qauataito'ot? Añem so'ot co'ollaxa na delecpi da loga'tpi ñaqa'en ana auaxai, nam loga'tpi maye ana auaxai saishet da napacalec. Qaq na'aictaxa da dauaxan ana lapaxa qataq dellimigui qalaxaye saishet da napacalec yi'ie loga't.»

²³Qalaxaye qami' qaramachiguilo naua qarquiyaqtelli' qataq saqaualaqai, Añem qoquiya'ai co'ollaxa nache qoqui.

²⁴Saishet da qauennataxani qataq da, qoñiita': Huo'o naq 'enec ñaqa'enaq Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', cha'aye qomi' namaxalo naxa na auot maye huaigui yem cotap qataq ye nauoxo, qataq ipacchigui naqa'en ye laloxoqui da ñeqataq na ala na qorañiguishec.

²⁵Qalaxaye na qarasouaxashechi ñaqataqchet 'enauac de'era, nache saishet da qanque'etaxañichigui nam no'on maye chegaqaigui damaye.

²⁶Cha'aye ne'ena ñalamaxat nhuo' le'ecpi, huo'o na ñalleppi qauemaicpi, maye 'eeta'am ca nqoviitac na qoñopi da ñauo'o ana lqoinapi da yaqto' loxonec na shiñaxauapi.

²⁷Naua lma'ate qalaq nlaqchiguilo na lcachaxatpi, 'eeta'am aca laýe' na qoýo da nlaqchigui qanqa'en. Qaq 'era da 'eetec namayepi da ivira'a da 'añaxaicpi qataq sallaxanecpi,

²⁸qataq chaxaraicpi, qataq ño'oxonnaxaicpi. Nam qauem maye ýo'ottacpi qalaq qaica ca loga't, qataq saishet da ýo'otec ca nalochiguiñi lataxac nam saploqpi, qataq saishet da iueelec nam choxoraqpi.

²⁹¿Qaq saishet peta'a da sauo'o ca nhuaxanaguec souaxat de'era? Cam nhuo' le'ecpi da 'eetec de'era, ¿Peta'a saishet da sanem cam naigui nam ýo'otpi? Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

³⁰Ne'ena 'alhua ýataqta chaqaic qataq huo'o da lchec dam huetalec namaye.

³¹Nam na'aqtaxanaxanecpi qalaq saq'en nam la'aqtaxanaxacpi qataq na ntaxaýaxanaxanecpi maiche ýoiqueetac da lo'onataxanaxac, ¡Qaq nam ýalamaxat nhuo' le'ecpi nachera dam ýaýamaxareeta! Qalaxaye ¿cam qoñiitec qami' qom qami' nvitalo ca laloqo' de'era?»

Jeremías 6

Na pa'aguenaxauapi coleesop ye Jerusalén

¹Qami' maye qauachegoqoiguet so Benjamím, ¡qanqañoxochiñi qome qoquiýa'ai na Jerusalén! Qauashiigui ana qarasheerei qom huaña ye Tecoa, qataq qaýa'añiýasheguem aca qara'anaxanaqchi da huaña ye Bet Haqueren, cha'aye chegaqa'ague qome da sheu' ca lta'araic qauem qataq cam ilaxachigui 'enauacna.

²Aýem mashe yaqta'a da selaxachigui nam 'onaxaic qataq huo'o da lyac huaqta'a't nýecpi ye Sión,

³Qaq anaýa qome yemaye na qagueta lo'opi lýatac ana lalo qaguetapi nache hua'a na loigue yemaye, qaq ñi 'oonolec maiche lca'aique cam huaña da nmatec.

⁴Nache 'enapec qome: «¡Qanaýamaxache da yaqto' seloquiauxai' namayepi! ¡Qauanaqui qome yaqto' seloquiauxanaq namayepi qom na'a'q laiñi! Qalaxaye, ¡aicoue! Ye mashe avit, qataq na lpaqal mashe qaýoqteueegue.

⁵¡Qaq ýoqo'oye no'on da seloquiauxanaq na pe, nache selaxataxagui ana lalloxolatepi namayepi!»

⁶Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec ýan de'era lamaxasoxonaxac, 'eeta': «¡Qauchiqui aca qo'oipaqpi, nache qauo'оче ca ñeguisheguempi da yaqto' qauloquiauxañi ye Jerusalén! Yi'ye huaqta'a't nýecpi qaýauo'o qome da nhuaxanaguec, cha'aye nlaqchigui da qaica ca qairen.

⁷Ye Jerusalén qalaq mpa'axaatasheguem na qauem, 'eeta'am aca nshere da mpa'axaatasheguem na 'etaxat. Qaica ca lýa qaýa'axaýa, nacherata da loquixac qataq da qaica ca qairen, qaica ca lýa sela'a da huetalec yemaye nacherata da nque'emaxa qataq da qui'ic.

⁸'Anaralaxat da 'arataxac 'am Jerusalén, cha'aye da saishet da qonetec de'era, nache salemata nache 'am sheca'ai, Qataq so'ot da 'am toolec, nache qaica ñaqa'en ca netalec 'am.»

⁹Qaq Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapec, 'enapec: «Na Israel le'ecpi maye lca'alaxaicpi qalaq qanmittaique qome 'enauac na pa'aiguelo. 'Eeta'am da qanmittapigui aca uva lcouepi da qanmittaique aca ala, choche ivitta'a da qaca aca no'onañi.»

¹⁰Qaq aŷem shenapec. «¿Negue't ca aŷem hua'axaŷa da sa'axatem qataq sanem de'era na'axaŷaxac? Ye namayepi ŷapotaguilo naua ltela lauaco, nache saishet da hua'aqa, namayepi ŷe'eeta'ape naua 'ara'aqtaqa qataq saishet da ŷamanegueta.

¹¹Qaq aŷem nlaqchigui da 'arayeloxo 'am Ŷataxala', qaq mashe saishet da ñalo'oguet.» Nache Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «Aucorelec da 'arayeloxo na ñaqqiolec maye huetangui na nqa'aicpi, qataq na nsoxoppiolec maye laŷootega't cha'aye qaŷaconeua'a qome da qaicoñe' na ŷalleppi qataq ana lhuapi qataq na ŷa'axaiqupi maye qaŷoqtegue da llaxa.

¹²Qaq na lma'pi, qataq na no'onaxapi qataq ana lhuapi, ŷaqa'a qome ca taŷot. Cha'aye aŷem ñauaxaŷaxaasheguem qome na ihuaq da yaqto' sau'o ca nhuaxanaguec nam hueta'a ne'ena 'alhua. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹³Qaq 'enauac na ŷepi qataq nam ñaqqiolec, nacherata da iuennatega da lcachaxac da chegaqaigui da lauegaxanaxac, na na'aqtaxanaxanecpi qataq na ntaxaŷaxanaxanecpi qalaq 'enauac da decachetac.

¹⁴Qataq 'eetega nataren na lque'emaxapi na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, nache 'enapega, 'eeta': «Huo'o da qal-lagaxayequi, huo'o da qal-lagaxayequi» Qalaxaye qaica ca l-lagaxayec namayepi.

¹⁵Qaq iuen taxa da huo'o da la'agaxa da ŷo'ottac nam qauem maye seqaiga! Qalaxaye namayepi qaica ca la'aloxo qaq ŷoqo'oye qom sau'o ca nhuaxanaguec namayepi nache huañi qome, 'eeta'am na laŷepi shiŷaxauapi. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.»

Na Israel le'ecpi saŷalaq

¹⁶Ñim Nataxala' 'enapega nam lalamaxat nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Qanachaachingui na nqa'aicpi, nache qaumeenaxañi qataq qaunataxañic nam togoshaapec ñecpi, ca hueta'ague cam no'on nqa'aic nache qoquiigue camaye yaqto' qauanachiŷa ca qanmataxaqui.» Qalaxaye namayepi, 'eeta': «Saishet, saishet da saŷamaxarenaq da qolaxague.»

¹⁷Ñim Nataxala' ŷauo'o co'ollaxa so lauanaxanaxanecpi, nache 'enapega nam nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Qana'axaŷaxañiŷa ca la'anaxat ca lchec.» Qalaxaye na nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Saishet, saishet da salaxasoxoguet.»

¹⁸Qaq ÿoqo'oye Ñim nataxala', 'enapec: «Qami' ÿotta'a't shiřaxauapi qana'axařaxaņi qome, qauařaaņiita qome da talec na řalamaxat nhuo' le'ecpi.

¹⁹'Am 'alhua, ñaq Ařem 'ana'axařaxana: Ařem ñanacot qome ca qauem da talec ñaqa'en ne'ena nhuo' le'ecpi, maye naigui nam qauempi maye lapaxaņi, cha'aye sa řalaxagueta naua řa'aqtaqa, nacherata da řo'ota'n naua iqataxaco.

²⁰¿Ta'ainco' da ařem qandoiua'a nam nchenaxanaxat maye qauachegoxochiřa'a ye Sabá, qataq ana naņiguishē maye ama na laita maye qauachegoxochiřa'a cam qařoqta 'alhua? Ařem saishet sa sařamaxarem nam qarachetaqtanaxache maye qauavigaxacheeta qataq na lařepi.»

²¹Qaq ÿoqo'oye Ñim Nataxala' 'enapec: «Ařem so'otec qome ne'ena nhuo' le'ecpi da depoxolaxaaņi qataq huaņi. Na nta'alpi, na ñalaqpi, na nhuoreuapi qataq nam auochaxauapi 'enauac qome da ileu.»

²²Ñim Nataxala' 'eeta', da la'aqtac: «Yem qařoqta 'alhua maye pa'aigue da sheu', mashe nařamaxattac da anac yem shiřaxauapi maye 'aņaxaicpi.

²³Mashe nasolta'a na lchecnecpi qataq na laine'cpi; yemayepi řataqta qauemaicpi qataq qaica ca ichoxoreetac, da la'alaxac qalaq 'eeta'am da l-lamaxa aso auaxai, qataq netalec na lalo caipi. Qaq mashe lhuotta da iloquiaxan na Sión.»

²⁴Qaq na shiřaxauapi maye hueta'a ye Jerusalén, 'eeta': «Qomi' mashe qomi' nviralō da qara'axařaxac, nache dam qarcolanaxa qaica ca qara'aņaxac naqa'en, huo'o da qarachetataic qataq da qanqui'ic, shenaqta'am aca 'alo da deco'otapigui'.

²⁵¿Saishet da qanqo'oņiuga na no'onaxa, qataq saishet da qoquiiguelo naua nqa'aico! ¿Cha'aye na qampa'aguenaxauai' mashe na'atchiguiņi na lo'ogoxonaxat, qaq huo'o da lchec 'enauac na pa'aiguelo!»

²⁶¿Qami' řalamaxat nhuo' le'ecpi, qařa'aņiiyiņi qome naua anogo maye sansattegueta, maye la'anaxat da qanqui'iqui, qataq qanviņingui qome na alo, qataq qařa'aņiiyiņi naua anogo maye nasouaxaqui', qataq řataqta qanřeņi souaxat da qaraquicoqoi, 'eeta'am da 'eetec da ileu ca 'oonolec ñalec, cha'aye cam qomi' ilaxachiguilo qome mashe sa qařaloq da anac da qomi' iloquiaxa'n!

²⁷Ñim Nataxala' ařem 'enapega, 'eeta': «'Am sepataxalec da 'avi'iguen na řalamaxat nhuo' le'ecpi. Qataq 'aumeteeta da yaqto' 'auařateeta cam lataxac namayepi.»

²⁸«'Am řataxala', 'enauac namayepi da řataqta sařalaq, namayepi řataqta na'aqtaqa lo'o, qataq qauem da lataxac, řataqta qaramta napacalec ca lcat bronce qataq ca ndota't lcat.

²⁹Ca nasaunaxanaxat da lta'araic na la'at nache řo'ot da ca norec quiguıiņi naqa'en ca lcat, qaq namayepi qaica ca naigui da qaiřo, cha'aye nam qauemaicpi saishet da imeuo.

³⁰Qaq namayepi iuen da qaŷamata'ac «lsoche na lcat plata» cha'aye 'Am Nataxala' mashe 'aualat namayepi.»

Jeremías 7

So Jeremías da'aqtaxan co'ollaq huaña aso atamnaxaqui

¹Ñim Nataxala' detaxaŷot so Jeremías, nache 'eeta':

²«Qonaña qome ye ñegueuo aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', qaq nache huaña yemaye da 'aua'axat de'era na'aqtac, qoneta': 'Enauac qami' maye qoviita'a na Judá maye qananaiteua'a naxa ne'ena lasom da qavio'oxoyeñi Ñim Nataxala', ñaq qana'axaŷaxañiŷa dam la'aqtac

³Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi maye, 'eeta': Qano'onaxache da qarataxaqui qataq dam qaro'onataxanaxaqui, nache Aŷem qami' sa'aqta'alo qome da qoñiitalec ne'ena 'alhua.

⁴Saishet qome da qaupi'iitega nam qami' ŷatenachetta'ape naxa maye, 'eeta': ¡'Ena na netaña ana atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'! ¡'Ena na netaña ana atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'! ¡'Ena na netaña ana atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'!

⁵Da qano'onaxache da qarataxaqui qataq dam qaro'onataxanaxaqui, qataq da ñi 'oonolec da qoñiita ŷo'otec ca no'on lataxac ca lŷa,

⁶qataq da saishet da qanhuoye nam chegaqauecpi, nam saploqpi qataq ana pa'aipi, qataq saishet da qauaŷauache na qaica ca ŷasouaxat maye hueta'a ne'ena, qataq saishet da qavio'oxoyeñi nam laŷepi atamnaxala'pi, maye ishet da qami' na'aqche't,

⁷qaq huaña nache, Aŷem qami' sa'aqta'alo da qoñiitalec ne'ena 'alhua, nam 'alhua maye sanem co'ollaxa som hua'au qarta'ailpi da yaqto' nache 'eetai' da lalamaxat.

⁸Qalaxaye qami' qaupi'iitegalo naua na'aqtaqa, maye tenataxanaxaiqa maye qaica ca naiguilo.

⁹Nache qaucacheetac, qauaŷaataxaniitac, qataq qancacheetague' ana sa qarhuai, qataq qaŷa'añiitac nam saq'en qara'aqtaqui qataq qaŷa'añiitacot ñi Baal nam qarchenaxanaxache maye ama na laita, qataq qavio'oxoreñiitac nam atamnaxala'pi maye saishet da qauauattoñi,

¹⁰qaq ime naxa nache qauanaiua'a ana atamnaxaqui maye aŷem qoŷanot co'ollaxa, da yaqto' aŷem qanachaachiŷot. Qaupi'itaxañiitega da qanviyeewa'a ne'ena nache qanca'alleeuec, qataq qaupi'itaxañiitega da ishet da nache qoquiito'ot da qauo'ocheetac ne'ena lataxacpi maye saishet da sesheteguet.

¹¹¿Qaq, qaupicheetega peta'a, da ana'ana atamnaxaqui maye Aŷem qoŷanot co'ollaxa da lma' na cachaxaicpi? Aŷem sauachigui 'enauac de'era. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

¹²Qanqo'oñiña qome ye atamnaqa' maye naña ye Siló, yem hua'auchiguiñi lleca'aguishec da yaqto' ñanataqa', nache qaumichiñi dam so'otec co'ollaxa yemaye souaxat nam qauem maye ño'ot nam ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi.

¹³Qaq na'aictaxa da qalota naxa da qami' sachaxanalo da qano'onaxache da qarataxai, qalaxaye qami' saishet da aÿem qaulaqaiguet, qataq saishet da aÿem qauasacheeguet. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem Nataxala'.

¹⁴Qaq ñoqo'oye dam so'otec co'ollaxa so atamnaqa' maye huaña ye Siló, qaq nache sheetec nataqa'en qome aña atamnaxai maye aÿem qoñanot co'ollaxa, aña qami' sanema co'ollaxa qataq som hua'au qarta'ailpi, aña qaupi'iitega naxa.

¹⁵Nache Aÿem qami' so'oldauec qome, 'eeta'am co'ollaq da so'orauec so qarqañapi maye chegoxoguet so Efraín.»

So Israel le'ecpi saishet da ñalaq

¹⁶«'Am Jeremías, saishet qome da 'anatameelec ne'ena nhuo' le'ecpi, qataq saishet da aÿem 'anachoxoreetacot, qataq da aÿem 'auñaxaatacot da 'auñaxaateguelec namayepi, qataq saishet da Aÿem 'avi'eguelaqto'ot, cha'aye Aÿem saishet da 'am sa'axaña qome.

¹⁷¿Peta'a sa 'aula'a nam ño'ottac namayepi, da huaña nam huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá, qataq na nqa'aicpi na Jerusalén?

¹⁸Na ñalaqpi qalaq laña't na 'epaq maye nle' lashec, qaq na lta'alpi qalaq ñe'eraxatoigui na norec, qaq na 'alpi qalaq ño'ot na ldaqnec da yaqto' ño'ot ana lauole, nache ñanot aña atamnaxalate, maye le'enaxat Nate'e maye neto'ot na Piguem. Nache aÿem inogoqchet namayepi, cha'aye nataqa'en ñanot na lataxa nam atamnaxala'pi maye ñaqa'a.

¹⁹Qalaxaye saishet nachaÿem da Aÿem isheueetac, maye namayepi maiche nsheueetapeguela't da yaqto' maiche pa'año'ot da la'agaxa. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem Nataxala'.

²⁰Qaq ñoqo'oye Aÿem Nataxala', ñataqta 'eesa qome da secorelec da inogoxonaxac ne'ena nma' qataq nam shiñaxauapi, qataq nataqa'en na shiguiñacpi, qataq na qo'oipaqpi maye huetauga na no'onaxa, qataq ana ala na nañiguishec. Qaq 'eeta'am qome ca norec maye saishet da 'om.»

²¹Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'enapega na lalamaxat nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Qaña'añiiuo qome 'enauac na qarachetaqtanaxache maye imauec da qañavigaxatta, maye huotaique da qaña'añiiuo, ime nache qollequi que'eca lapat.

²²Qalaxaye co'ollaq ñeqateeguesop ye Egipto som hua'au qarta'ailpi, qaq saishet da huo'o ca ña'aqtac, qataq ñamaxasoxonaxac da qañauo'o aca nachetaqtanaxaqte maye qañavigaxatta qataq ca lña nachetaqtanaxat.

²³Qaq nacherata da samaxalec, da Aÿem ÿalaxaguet, qaq da 'eetec de'era, qaq nachaÿem da Aÿem Natamnaxala', qataq nache ÿalamaxat se'eso nhuo' le'ecpi. Qaq shenapega somayepi da ÿalaxalec dam samaxalec yaqto' no'on da llecÿaxac.

²⁴Qalaxaye saishet da Aÿem ÿalaxaguet qataq saishet da Aÿem qocha'a, nacherata da saÿalax nache queueegue da qauem lquiyaqteÿaxac. Qaq saishet da aÿem ñe'eguelaxa, nacherata da aÿem ca'ai.

²⁵Qaq chegoqchiguiña co'ollaq so qarta'ailpi ca'ai ye Egipto, nache choche ivitta'a nagui, da Aÿem qami' ñamaxalo naxa so ÿamaxashecpí maye ÿa'aqtaxanaxanecpi.

²⁶Qalaxaye qami' saishet da Aÿem qaualaqaigué qataq saishet da aÿem qauqochetega, nacherata da ÿapac saqaualaqai, qanapacÿalec som hua'au qarta'ailpi.

²⁷Qaq 'am Jeremías, 'aúa'axat qome 'enauac de'era, na'aictaxa da saishet da 'am qaiqocha'a, qataq 'aúa'alaqtalec namayepi na'aictaxa da 'am saÿasateguet.

²⁸Qonapega namayepi, qoneta': «'Ena na shiÿaxauapi maye saishet da ÿalaxaguet Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', qataq sa ÿaÿamaxaren da qaÿaÿamaxaañi da lataxac. So huesota lataxac mashe imauéc da qaica saishet da huetaigui na alap.»»

²⁹¡'Am Jerusalén, 'auchec qome na 'araue nache 'auasaxauéc! ¡Qataq 'auo'on ca no'onéc maye choxoraqta, da hualec ana lcomaraxalatepi maye toolec! Cha'aye Ñim Nataxala' mashe dalemataÿa na 'am hueta'a shiÿaxauapi, mashe ca'ai qataq saÿaconeguet.

³⁰Ñim Nataxala', 'enapec: «Na shiÿaxauapi na Judá, huo'o dam ÿo'ot maye sa saÿamaxaren, namayepi ÿanaigui aña atamnaxaqui maye aÿem qoÿanot co'ollaxa nam nqaigaxat atamnaxala'pi, nache nshepaxanaqchet.

³¹Qataq ÿanangui so ca'amegue ye Ben Jinón, aso nca'atoxonaxalate maye lalamaqte so atamnaxala' Tofet da yaqto' ÿavigaxat so llalaqpi qataq aso llalepi, dam saishet da samaxalec co'ollaxa, qataq saishet da iuennataxa co'ollaxa.

³²Qaq ÿoqo'oye Aÿem Nataxala', shenapec da anacta ca na'a'q da yi'iyé 'alhua saishet qome da qaÿamata'ac da le'enaxat Tofet, qataq ca'amegue Ben Jinón, nacherata da qaÿamata'ac, Ca'amegue Nalaataxanqa'. Qaq ye Tofet qalaq qailareña qome na leuaxaicpi souaxat da qaica ca ndaqa'.

³³Qaq da lo'ocÿaxac ne'ena shiÿaxauapi, qalaq aloq qome na maÿopi maye chec na lapat, qataq na shiguiÿacpi maye no'onaxa le'ecpi, qaq nache qaica ca ishet da ÿo'orapegue' namayepi.

³⁴Nache so'ot qome na huaqta'a't nÿecpi ye Judá, qataq na nqa'aicpi ye Jerusalén, da deqat na no'onécpi maye ÿo'ot da namaicÿaxac da huo'o ye naponaxac, qataq na no'onécpi da qaÿo'onaxaalec da naronaxac, qaq 'enauac ne'ena 'alhua ÿe'eguelaxa qome da toolec.»

Jeremías 8

¹Ñim Nataxala', 'enapec: Que'eca na'a'q, nache qaŷachegoxotangui qome ana huachiquipi da qanqatsheguem na lpi'inecpi na nta'alpi qataq nataxala'pi ye Judá, qataq na ntaxaŷaxanaxanecpi qataq na na'aqtaxanaxanecpi, qataq nam hueta'a co'ollaxa ye Jerusalén,

²nache huetaiya' qanqa'en hueta'aguet na le'eraxa añi nala', qataq ñi ca'agoxoic, qataq 'enauac ana huaqaañipi, maye lauotaqte qataq do'onataxaatacot qataq ca'attague', qataq inatto'ot naxa, qataq ŷo'oxoreetac. Qaq qaica qome ca laŷona't da ilayiñi, nache laguelec na 'alhua 'eeta'am na shiguiŷac la'atec.

³Qaq cam lca'alaxaic qome ne'ena shiŷaxauapi maye qauemaicpi, da maiche cam hueta'ague, qom ime da selagaxattac nache namayepi iyaqa'a da ileu qaq saq 'ena'am da nca'altauec. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala', maye Qaica ca Saqalanapec.

Da nhuaxanaguec na Israel le'ecpi

⁴Qaq 'am Jeremías, 'aua'aqtaxanem qome ne'ena nhuo' le'ecpi dam ŷa'aqtac maye 'am samaxalec, qoneta': Da huañi ca 'oonolec qalaq ishet da qaltaq ñisheguem, qataq da npe'en ca nqa'aic qalaxaye ishet da ŷe'eguelaxa.

⁵Qaq 'am Israel, ¿ta'ainco' ye aŷem qoca'ai? 'Am Jerusalén ¿ta'ainco' da nache qoqueto'ot da Aŷem sa 'auaconeguet? ¿Ta'ainco' da 'auacona da sa 'aualaq, nache saishet da aŷem 'añe'eguelaxa?

⁶Aŷem ña'axaŷaxaatañi co'ollaxa, qalaxaye saishet da huo'o ca sa'axaŷa da ntogottac souaxat na qauem maye ŷo'otpi, qataq cam huesota da, 'enapec: ¿Negue't cam so'ot co'ollaxa? Nda'a't dam layaqchec da llecŷaxac 'eeta'am ca caaŷo maye sancherapec da huetaigui ca alaataxac.

⁷Qaq ivira'a na huaqap, da ŷaŷaten ye laloxoqui da ŷe'eguelaq. Na qoto' qataq na payogotolec qataq ana salole ŷaŷaten ye laloqo' da nquiga ye lŷa lanataqa'. Qaq qami' ŷalamaxat nhuo' le'ecpi qalaq saishet da qauaŷachiñi' naua iqataxaco.

⁸Qalaq ¿ta'ainco' da qoñiitega qami' ŷaanaxanaxaicpi qataq da qami' hueto'oto nam lqataxacpi Ñim Nataxala'? ¡Ye nam neraxanaqpi maye deraxatega na maŷo laue saq 'en nam ŷereñipi!

⁹Qalaxaye ne'ena ŷaanaxanaxaicpi qaica qome ca la'amaqchec, qataq qaicolanaqchet, 'eeta'am ca shiguiŷac maye nqoishec. Qaq ¿hueta'ague cam laŷaanec, ye saishet da ŷaconegueta naua ŷa'aqtaqa?

¹⁰Qaq ŷoqo'oye Aŷem sanem qome ca lŷa ŷale ana lhuapi namayepi, qataq na na'alhua taŷot ca lŷa shiŷaxaua da ŷauo'o lalamaxat. Cha'aye 'enauac na shiŷaxauapi, na 'amaqtaqaic qataq nam qaica ca la'amaqchec, nacherata da iuennatega da lauegaxanaxac maye chegaqaigui da ncachaxac, na na'aqtaxanaxanecpi qataq na ntaxaŷaxanaxanecpi 'enauac da decachetac.

¹¹Qataq 'eetega nataren na lque'emaxapi na ñalamaxat nhuo' le'ecpi, nache 'enapega, 'eeta': «Huo'o da qal-lagaxayequi, huo'o da qal-lagaxayequi» Qalaxaye qaica ca l-lagaxayec namayepi.

¹²¡Qamaq iuen taxa da huo'o da la'agaxa da ño'ot de'era maye sa sesheteguet! ¡Qalaxaye namayepi qaica ca la'agaxa! Ñoqo'oye qom sauo'o ca nhuaxanaguec, nache depoxolaxaañi qataq huañi, 'eeta'am so lañepi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

¹³Ñim Nataxala' 'enapec: «Añem sechec qome nam ñalamaxat nhuo' le'ecpi 'eeta'am ñaqa'en ca trigo. Qataq qaca qome aca no'onañi ala ana uva, qataq aca 'oonole ala ana hiigo. Nachaqanata ana lauepi lqaxañaxai da no'onañi.»

¹⁴Qaq na nhuo' le'ecpi 'enapec, qome: ¿Negue'to' cam so'otaqtac da souaqt'a ne'ena? ¡Qolaq 'enauac ñeqo'onaxaua'a qome ye huaqt'a't ñyecpi maye qampaxattaua'a, da yaqto' qomi' qañalaua't! Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala' qomi' ñanegueta da qal-leuaxa, qataq qomi' ñyomaxanguilo ca 'etaxat maye huo'o na lalague qanlem, cha'aye huo'o da qarasouaxashet hueto'ot Ñimaye.

¹⁵Seuataqtaique ca qal-lagaxayec, qalaxaye qaica ca no'on da qomi' nviralalo. Qataq seuataqtaique ca qarañamaxa, qalaxaye nachaqrata da qarcolanaxa.

¹⁶¡Mashe anacta na qampa'aguenaxauapi! ¡Mashe dachemnaxaata'aguet na lalopi caipi, chegoqchiguiña ye Dan! Naxa da ñyen, nache cholaxan na 'alhua. Anac da nlaxaañi ne'ena 'alhua qataq 'enauac nam huetalec namaye, nam huaqt'a't ñyecpi maye ñotta'a't na ñaño qataq nam hueta'a namayepi.

¹⁷Ñim Nataxala', 'enapec: «Añem qami' ñamaxalo qome ca 'araxanaqpi maye huo'o na lshenataxanaxa, nache qami' desogaxanguilo, qaq camayepi qaica ca 'onataxat da ishet da dataña'aguet.»

Da nqui'ic so Jeremías souaxat so lauo' le'ecpi

¹⁸Da ñequi'ic qalaq qaica ca lata', aña iquiyaqte qalaq mashe qaica ca la'añaxac.

¹⁹Da la'alaxac na ihuo' le'ecpi qaña'aqtega 'enauac ne'ena 'alhua: «¿Peta'a Ñim Nataxala' mashe saq hueta'a ye Sión? ¿Peta'a mashe saq hueta'a so nta'a?» Nache Ñim Nataxala' ñasat, 'eeta': «¿Ta'ainco' da añem qanogoqchichi da qanatamñiitacot nam ne'enaqtacpi atamnaxala'pi maye qaica ca naigui qataq ñaqa'a?»

²⁰Qaq mashe ñoxogue so napaxañaxa qataq mashe ime da qanqat na ala na nañiguishet, qalaxaye qaica ca nca'alaxa da qomi' taleguete.

²¹Añem ñeque'etaxangui da nque'eenaxac na ihuo' le'ecpi, da naquicoxo qataq da ncolanaxa añem loxonec.

²²¿Peta'a qaica ca natannaxanaxat ye Galaad? ¿Peta'a qaica ca natannaxanaq da hueta'a yemaye? ¿Ta'ainco' da saishet da no'oita na ihuo' le'ecpi?

Jeremías 9

¹Da iyaxa da naua ÿa'ai'te, 'eeta'ama ca mpaxaatasheguem 'etaxat, qataq 'eeta'am ca la'auaxac da yaqto' ñeÿeetac ye na'a'q qataq ye pe, souaxat so leuaxaicpi na ihuo' le'ecpi!

²Da iyaxa da huo'o ca ima' yem toolec 'alhua, da yaqto' soota'a nache qaÿoqtaique ñaqa'en na ihuo' le'ecpi! Cha'aye 'enauac namayepi da saÿalaq, namayepi ÿataqta 'etaxaloxoicpi.

³Namayepi ÿataqta lhuotta naxa da ÿa'axat da natenataxanaxac, 'eeta'am da ÿauota'a ca lchecnec da ÿaÿenec aca lchecna. Ne'ena 'alhua huetalec da natenataxanaxac, qaq qaica dam 'eesa lataxac, namayepi ÿataqta nquigaxattauec da qauem, qaq Ñim Nataxala', 'enapec: «Namayepi saishet da Aÿem ÿauatton.»

⁴Mashe qaica ca naquitto'ot ca nauochaxaua qataq ca lqaÿa, cha'aye 'enauac nam nqaÿañecpi natenachetta'a't, qataq nam auochaxauapi qalaq ÿasaqtetegulec na qauem na laÿepi.

⁵Ñi 'oonolec qalaq ÿe'enai' ñi maiche lÿa, nache qaica ca ÿa'axattac ca 'eesa. Mashe nlaqchigui da latenataxanaxac cha'aye qauemaicpi qataq saishet da

⁶naralaxat da lataxac. Ñim Nataxala', 'enapec: «¡Namayepi nlaxagui da natenataxanaxac, qataq qaica ca qairen! Na ÿalamaxat nhuo' le'ecpi aÿem saÿauatton.

⁷Qaq ÿoqo'oye Aÿem Nataxala', maye Qaica ca Seqalanapac, shenapac: ¿Negue'to' ca lÿa lataxac da so'otec na ÿalamaxat nhuo' le'ecpi? ¡Qomye nacherata da sasaxangui ca norec da yaqto' seÿo!

⁸Na lachaxat namayepi qalaq 'eeta'am ana checnapi maye qanlem, namayepi ÿa'axattac nam saq 'enpi. Da iquin na nauochaxauapi qalaq ÿachaxana da lauotaxanaqtaic, qalaxaye choche nqoviitac.

⁹¿Qaq peta'a saishet da sau'o'o ca nhuaxanaguec souaxat de'era? Cam nhuo' le'ecpi da 'eetec de'era, ¿Peta'a saishet da sanem cam naigui nam ÿo'otpi? Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹⁰Qanÿeñi qataq qana'alaqaitapiguiñi souaxat ana qasoxonaxapi, qauo'oñi ca choxoraqta no'onec souaxat nam nquia'axanataxanaqa'pi, cha'aye mashe ÿavicta, qataq qaica ca quetalec namayepi, qataq mashe saishet da qaÿa'aqtega ca nnoinaxac na shiguiÿacpi, qataq ivira'a na maÿopi qataq na shiguiÿacpi da datauec.

¹¹Aÿem so'otec qome na Jerusalén da nlachiguiñi, nache lanataqa' qome na qa'alaqpi, qataq she'eguelaxata da toolec na huaqta'a't nÿecpi maye ÿotta'a't na nañalo ye Judá nache qaica qome ca hueta'a yemaye.»

¹²Qaq ¿negue't cam huo'o ca laÿaanec da yaqto' ÿaÿaten de'era? Qataq ¿negue't ca ÿauattonaxanaxanec co'ollaxa de'era Ñim Nataxala', da yaqto' camaye ishet da

ÿ'a'axatem na laÿepi? ¿Ta'ainco' da nlachiguiñi ne'ena 'alhua, qataq deqaqta 'eeta'am ca toolec 'alhua, nache qaica ca ishet da quetalec?

¹³Qaq Ñim Nataxala' ÿasat, 'eeta': «'Enauac ne'enapi da huo'o, cha'aye nam Israel le'ecpi ca'ai nam ÿapaxaguenataxanaxacpi maye sanem co'ollaxa, nache saishet Aÿem ÿalaxaguet qataq saishet da napaxaguena da ÿo'ot.

¹⁴Nacherata da qaramchigui nache quetegueto naua maiche lhuennataxaco da lquiyaqteÿaxac, nache ÿo'oxoreetac nam saq 'en atamnaxala'pi, nache quetelec da lapaxaguenataxanaxac co'ollaxa som hua'au lta'alpi.

¹⁵Qaq ÿoqo'oye aÿem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapac maye natamnaxala' na Israel le'ecpi, sheeta': Aÿem sequia'axanec qome namayepi ca nallec maye ÿataqta chem, qataq ñeÿomaxangui ca 'etaxat maye huo'o na lalague qanlem.

¹⁶Qataq taÿa ñaqa'en da yaqto' ÿalectaigui nam ÿotta'a't shiÿaxauapi maye so hua'au lta'alpi saÿauatton co'ollaxa, qataq so'ot da qairota'a na ÿeelonec da qaicaatac choche ivitta'a da qaica ca no'onañi.»

¹⁷Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapac, 'eeta': «¿Ñaq qana'axaÿaxañiichiguiñi qataq ñaq qauÿaxañiuga na 'alpi maye lo'onataxanaxac da ÿo'ot da laquicoxo.»

¹⁸¿Aja', sanaÿaloxon qome da anac, nache ÿauo'o ca laquicoxo souaxat qomi', qataq ÿo'ot da nlaxaguilo naqa'e'n naua qara'ai'te na qarache' qataq naua qara'ai lapo'ote ipaxaaleguete souaxat da qannoinaxac.

¹⁹Cha'aye ye Sión chemaqtega da na'alaxac souaxat da qui'ic, ¿'Agai, seviraqta'aguet da qomi' qanlaxaayiñi! ¿ÿataqta lta'araic da qane'enaguec maye souaqaigui! Nache qomi' iuen da qolaqa'ai na qana'alhua, cha'aye na qarma'pi ÿataqta nlachiguiñi.

²⁰Qami' 'alpi, ñaq qana'axaÿaxañiÿa da la'aqtac Ñim Nataxala', ñaq qana'axaÿaxañiichigui da la'aqtaxanaxac Ñimaye. Ñaq qauapaxaguiñic da nnoinaxac ana qaÿa'alepi qataq ana nauochaxauapi ÿapaxaguenec da laquicoxo, 'eeta':

²¹«Da nleuaxa nvitalo naua qarma'ate, qataq taigui na qarma' lta'araicpi, qataq huangui naqa'en na nqa'aic da ÿalauat na ñaqqiolec qataq huaña naqa'en na nlaqa'pi da ÿalauat na nsoxoppiolec.

²²Qataq huetaiya' naqa'en da lo'ocÿaxac na shiÿaxauapi, 'eeta'am na la'atec na shiguiÿac da huetalec na no'onaxa, qataq 'eeta'am na nañiguishac ala da naañi naqa'en cam deqataxaatac, nache qaica ca ishet da laÿona't.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

²³Ñim Nataxala' 'enapac: «Saishet qome da na'amaqten ca ÿaanaxanaxaic souaxat da huo'o da laÿaanec, qataq ca 'añaxaic souaxat da huo'o da la'añaxac, qataq ca sallaxanec souaxat da huo'o da lsallaxa.

²⁴Qaq da huo'o ca huotaique da na'amaqten qalaq iuen da na'amaqten souaxat da Aÿem ÿauatton, qataq ÿaÿaten da nachaÿem maye Aÿem Nataxala', maye sauota'a da isoxoyec da so'onataxaatac ana 'alhua, qataq so'ot da nalachiguiñi lataxac qataq da no'on lataxac, cha'aye nachera dam saÿamaxareeta. Qaq 'era da ÿa'aqtac, Aÿem Nataxala'.

²⁵Ñim Nataxala', 'enapec: Anacta na na'a'q maye huaigui da sau'o ca nhuaxanaguec 'enauac na nhuo' le'ecpi maye ÿo'ot na na'anaxat da lo'ocÿaxac:

²⁶Ye Egipto, Judá, Edom, Amón qataq ye Moab, qataq 'enauac nam netalec ye toolec 'alhua maye npetec naua lqaic laÿel. Cha'aye 'enauac yi'ie nhuo' le'ecpi qataq nataqa'en 'enauac nam nhuo' Israel le'ecpi, da ÿataqta 'eesa da saq ÿataq na natamnot.

Jeremías 10

Na atamnaxala'pi maye saq 'en qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Ñaq qana'axaÿaxañiÿa qami' nhuo' Israel, dam la'aqtac Ñim Nataxala' maye qami' ÿanema.

²Ñim Nataxala', 'eeta': «Saishet qome da qoquiigue da lataxac na laÿepi ÿotta'a't shiÿaxauapi qataq saishet qome da qami' icolanaqche't nam na'anecpi na piguem da qoñiita'am da lataxac ne'ena ÿotta'a't shiÿaxauapi.

³Da la'amqaanataxanaxac ne'ena shiÿaxauapi qalaq qaica ca naigui. Namayepi ichec naxa ana lamo ÿachegoxotaigui na aviaq, nache anac na ne'enaqtac lo'o da irolec na lo'ogoxonaxat da naloqchiiñi,

⁴qaq ime nache ÿauo'o na llo'oxoraxat plata qataq na oro, qataq ÿauo'o ana clavo qataq ana ltoqnaxanaqte, da iuaxaañi da yaqto' saishet da hua'axañi.

⁵Na atamnaxala'pi qalaq 'eeta'am ca ne'enaqtac shiÿaxaua da qoÿaatalec ca nanaxanaqa' maye lma' ana melón, namayepi saishet da detaqa, qataq iuen da qanachesheguem, cha'aye saishet da queuoÿapigui'. Saishet da qañe'eetega namayepi, cha'aye namayepi saishet da huo'o ca qami' ÿo'oteque qauem huo'otaq 'onaxaic.»

⁶Qaq 'Am Nataxala' qaica ca 'am 'eeta'am: 'Am 'amaqtaqaic, da 'are'enaxat qalaq lta'araic qataq 'añaxaic.

⁷¿Negue'tom ca saishet da 'am ñi'iÿa, 'am Nta'a maye 'aulotague' na ÿotta'a't shiÿaxauapi? 'Am maye 'aiguet da huo'o naq 'enec qanqa'en. Cha'aye 'enauac na ÿaanaxanaxaicpi qataq na nta'alpi ana 'alhua qaica ca 'eeta'am 'am.

⁸'Enauac namayepi qaica ca ÿaÿaten qataq qaica ca laÿaanataxanaxac. ¡Qaica ca napaxaguenataxanaxac da ÿachegoxotaigui nam 'epaqpi!

⁹Nam natamnaxala'pi qalaq nda'a't na lcat plata maye ÿachegoxota'a ye Tarsis qataq na oro maye ÿachegoxota'a ye Ufaz, nam lo'onatacpi nam ne'enaqtac lo'opi

qataq na lcat lo'opi, qataq ñaatañi qanqa'en ana npoto maye imalaqalec qataq togaxaraic, qaq 'enauac namayepi lo'onatac nam sa nqalaate' da huo'o na ñe'enaxat.

¹⁰Ñim Nataxala' nacheñi Ñim 'eesa Atamnaxala', Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec. Ñim Nta'a maye chochaq tatec. Da dalemata nache cholaxan ana 'alhua, qaq nam ñotta'a't shiñaxauapi sa ñañoxt da dataña'aguet Ñimaye.

¹¹Qami' Israel le'ecpi, qaua'aqtaxañim nam ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac, qoñeeta': «Nam atamnaxala'pi maye saishet da ño'ot co'ollaxa na piguem qataq ana 'alhua saishet qome da queta da netalec ana 'alhua, qataq saishet da huo'otaq 'oonolec ca hueta'a na mpa'aguiñi na piguem.»

Da no'onec da qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹²Ñim Nataxala', irolec da la'añaxac co'ollaq ño'ot ana 'alhua, qataq irolec da lañaanec co'ollaq ñañamaxañi ana 'alhua, qataq irolec da lañaanec co'ollaq ilagaxañi na piguem.

¹³Da detaqa Ñimaye nache laña'a't na 'etaxat na piguem, qataq chegoqchiguiña naqa'en naua loga'te ana 'alhua da nañoxoosheguem naqa'en na lo'oc na piguem qataq qashelecteguiñi naqa'en na le'eraxa na auot qataq na la'at chegoqchiguiña naqa'en cam laña'naqa'.

¹⁴Qaq 'enauac na shiñaxauapi qaica ca lauatonaxanaxac qataq ca lañaanataxanaxac. Na ne'enaqtacpi lo'opi qalaq da'aguelec na le'enaqtacpi, cha'aye da lo'onataxanaxac namayepi choche natenataxanaxac: qaq nam le'enaqtacpi namayepi qaica ca lca'alaxa,

¹⁵namayepi qaica ca naigui, nda'a't da qane'eetapigui, qaq Ñim Nataxala' qom ivita ca lhuaxanaxanaxac, nache ilaxachigui namayepi.

¹⁶Ñim Natamnaxala' so Jacob ñataqta huañoqtec da lataxac, cha'aye Ñimaye ño'ot co'ollaxa 'enauac nam huo'o! Ñimaye lca'aguishec na Israel le'ecpi da yaqto' lalamaxat. Dam le'enaxat Ñimaye, 'eeta': Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec.

¹⁷Qaq qami' nhuo' le'ecpi maye mashe qami' qaicolesopa, ñaq qalañoñiña't qome na qo'ogoxoshechi.

¹⁸Cha'aye Ñim Nataxala', 'enapec: Añem nagui ñataqta qañoqta qome ca sasaxague nam netalecpi ne'ena 'alhua. Añem sa secherapec namayepi, shapegueto' da ishet da Añem ñanata.

¹⁹Choxoraicolec añem ñataqta lta'araic da ñequi'ic! ;Na ique'emaxapi qalaq qaica ca lata'! ;Qaq añem sepettega da ishet ñala'aguet de'era ñequi'ic!

²⁰So ipe'l qalaq nlachiguiñi, 'enauac na lquetpi dacheptac. So ñalaqpi qalaq añem ñalat, ;somayepi mashe qaica! Nache qaica ca qaltaq ña'ayiñi cam ipe'l, qataq qaica cam lapaxasheguem ca lapoxot camaye.

²¹Na nataxala'pi ne'ena nhuo' le'ecpi qaica ca ña'ñaten, namayepi saishet da nmitaique Ñim Nataxala'. Qaq ñoqo'oye saishet da nquittasheguem da lo'onataxanaxac, qataq 'enauac ana lalo qaguetapi nlagaxattac.

²²Ñaq qana'axa'ñaxa'ñiichiguiñi! ¡Nvi' da na'axa'ñaxac! Ye 'alhua maye pa'aigue da sheu' chegoqtegue da lta'araic nllimiata, maye ño'otec qome ye huaqta'a't nñecpi ye Judá da toolec nache nda'a't qome na qa'alaqpi da coleeteguelec.

²³'Am Nataxala', a'ñem sa'ñaten da ca ñale saishet da lalamaxat da nachaalataxac, qataq saishet da maiche ñoiqeeetac ca llec'ñaxac.

²⁴Ñaq qomi' 'aua'ñamaxa'ñi 'auo'ogoxona da nalochiguiñi lataxac, qaq saishet da 'auo'ogoxona da 'arayeloxo, cha'aye damaye ishet da qomi' ilaxachigui.

²⁵Nacherata da 'aucorelec da 'arayeloxo nam ñotta'a't shi'ñaxauapi maye 'am sa'ñauatton nam nhuo' le'ecpi maye saishet da i'ñaxaatega da 'are'enaxat, cha'aye namayepi ilaxachigui na lauo' le'ecpi so Jacob, nache qaica naqa'en ca no'ona'ñi qataq nalachiguiñi naqa'en ne'ena 'alhua.

Jeremías 11

Sa qaipaguelec so a'ñamaxataxac

¹Ñim Nataxala' a'ñem 'enapega a'ñem Jeremías, nache 'eeta':

²«Na israel le'ecpi ña na'axa'ñaxaachigui qome nam na'aqtacpi maye chegaqaigui de'era a'ñamaxataxac. Ñaq 'autaxa'ñot qome na shi'ñaxauapi maye lma' ye Judá qataq na hueta'a na Jerusalén,

³nache 'aua'aqtaxanem da A'ñem Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, sa'axatta da talec qome ca qauem cam shi'ñaxaua maye sa ñalaxagueta naua na'aqtaqa maye chegaqaigui de'era a'ñamaxataxac.

⁴Qaq nachera dam a'ñamaxataxac maye so'ot co'ollaq ña'ñamaxate' som hua'au qarta'ailpi, co'ollaq ñeqateeguesop ye Egipto, yem 'alhua maye 'eeta'am aca nqatelaxanaxaqui da qa'ñasaxaigui ca qanqatel lcat. Nache shenapega co'ollaxa sheeta': A'ñem qaualaqaiguet qome qataq qauo'oche 'enauac nam qami' samaxaleguete, nache qami' ñalamaqa'ate qome, qaq qami' a'ñem Qanatamnaxala'ai qome.

⁵Qaq qami' da a'ñem qaualaqaiguet, nache a'ñem sepacchigui qome som ña'aqtac maye sanem co'ollaxa som hua'au qarta'ailpi da sanem ca 'alhua, nam 'alhua maye qo'ñiitalec nagui nam huaña da na huaca lche' qataq na dapic lli'i 'eeta'am ca 'etaxat da ña'auat.» Nache a'ñem sasat, sheeta': «Aja' 'am Nataxala'.»

⁶Qaq huaña nache Ñim Nataxala' a'ñem 'enapega 'eeta': 'Aua'axat de'era na'aqtac da huaña nam huaqta'a't nñecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá, qataq naua nqa'aico ye Jerusalén. Qonapega na shi'ñaxauapi, qoneta': «Ñaq qana'axa'ñaxa'ñi'ñalo naua na'aqtaqa maye huetaigui de'era a'ñamaxataxac, qaq ime nache qaualaqaileguete.

⁷Aÿem co'ollaq ñeqateeguesop ye Egipto, som hua'au qarta'ailpi, nache seqattelec da Aÿem ñalaxaguet, qaq nache chegoqchiguiña nache ivitta'a nagui da ñaq shecto'ot da seqattega.

⁸Qalaxaye saishet da Aÿem qocha'a qataq saishet da Aÿem ñalaxaguet, nachaqrata da qaramchigui da lquiyaqteñaxac nache queguelo na maiche lhuennataxaco. Nache saishet da ipaqueeleguete naua ña'aqtaqa maye samaxaleguete co'ollaxa, qaq huaña nache so'ot so iuaxanaxanaxac maye ña'axatta'a co'ollaxa de'era ñañamaxataxac.»

⁹Qaq Ñim Nataxala', nache queto'ot da aÿem 'eetega 'eeta': «Na shiñaxauapi ye Judá qataq na netaña ye Jerusalén aÿem dataña'aguet.

¹⁰Nache ñe'eguelaxa da ño'ot nam nasouaxashetpi maye ño'ot co'ollaxa som hua'au lta'alpi, som saishet co'ollaxa da aÿem ñalaxaguet, nacherata da quegue nam ñaqa'a atamnaxala'pi nache ño'oxoreetac. Qaq yem Israel qataq ye Judá saipaguelec dam ñañamaxataxac maye so'ot co'ollaq ñañamaxate' som hua'au lta'alpi.

¹¹Qaq ñoqo'oye Aÿem ñamaxa qome namayepi cam qauem nache saishet qome da huo'o ca ñet. Qaq na'aictaxa da ña'alaqtagui da Aÿem iñaxaatacot da setauan, qalaxaye saishet qome da sa'axaña namayepi. Qaq 'era da ña'aqtac, Aÿem Nataxala'.

¹²Qaq huaña, nache na shiñaxauapi ye Judá, qataq na netaña ye Jerusalén, nqo'ona qome da iñaxanot ca ntaunaguec nam natamnaxala'pi maye ñaatacot naxa na lchenaxanaxat, qalaxaye ne'ena atamnaxala'pi saishet qome da nca'alaxatec namayepi, qom nvi' que'eca qauem.

¹³Ye Judá, ñataqta qalota na natamnaxala'pi, 'eeta'am nam huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qataq na netaña ye Jerusalén qalota ana nauaxañaxaasheguem lca'atoxonaxalatepi maye 'eeta'am ye lcata na nqa'aicpi, da yaqto' ñanot na lchenaxanaxat so Baal.

¹⁴Qaq ñoqo'oye 'am Jeremías, saishet qome da 'anatamen da 'auñaxaalec ne'ena nhuo' le'ecpi, qataq saishet da aÿem 'aña'anot ca 'anatamnaxac qataq ca 'anachoxonnaxac da talec namayepi, cha'aye Aÿem saishet qome da sa'axaña namayepi da Aÿem iñaxanot da setauan, qom mashe huetaigui que'eca qauem.

¹⁵¿Che negue't, ca 'anmittaique 'am ñauotaqte Israel, da qoueta'a ana ñalamaqte atamnaxaqui, ye mashe ime da qalota na 'auo'ot qauem? ¿'Aupettega peta'a da na lcheta qataq na lapat maye 'auavigaxattac da ishet da qañoqta naqa'en dam qauem, qataq da ishet da 'am 'ananeltaxan?»

¹⁶Ñim Nataxala' ñauo'o co'ollaxa da 'are'enaxat, 'eeta': «oliivo maye qalochiguiña ana lcouepi, qataq nlaqchigui ana no'on ala.» Qalaxaye huaigui naqa'en so lta'araic nalataxa, da Ñimaye ñegueua'a ana 'arauapi nache ñavigoigui ana 'arcouepi.

¹⁷Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapec ñim 'am ŷaañi co'ollaxa, 'am namaxa so qauem, da 'am talec souaxat nam qauem maye ŷo'ot na Israel qataq ye Judá, cha'aye inogochet souaxat da ŷaatracot na lchenaxanaxat so Baal.

So Jeremías huotaique da qaŷalauat

¹⁸Ñim Nataxala' aŷem ŷaŷaanaxanaxanec da nam ñepa'aguenaxauapi huo'o dam ŷo'ottac qauem maye huotaique da aŷem ŷo'otec. Ñimaye ŷauaachiguilo naua ŷa'ai'te da yaqto' ñanoma damaye.

¹⁹Qaq aŷem sheeta'am ca qagueta llalec da ŷe'emaqtom da qaŷauecta'a ca nalaataqa', qaq saishet da saŷaten da huo'o dam qaŷauotaique da aŷem qaŷo'otec. Qaq namayepi, 'eeta': «Sechegaq ara qo'oipaq nache cañe' ñeqa'enaq ana ala, ñapogaxasheguem nache ñeqataxasop nam nca'altauecpi ana 'alhua, yaqto' qaica ca qaltaq iuennatega aramaye.»

²⁰Qalaxaye 'am Nataxala' maye Qaica ca 'auqalanapec 'am maye no'on da 'aro'onataxanaxac da huo'o ca 'anmit, 'Am 'auauatton da lquiyaqteŷaxac qataq cam 'eetapeguec ca shiŷaxaua. Ñaq sauachigui 'anqa'en ca 'eetec qom 'auaxan yi'ie shiŷaxauapi, cha'aye aŷem huo'o da ipi'iŷaxac 'Am.

²¹Qaq nam ŷalleppi ye Anatot, maye huotaique co'ollaxa da aŷem ŷalauat qataq aŷem illapeguem da sa'axat da le'enaxat Ñim Nataxala', da yaqto' saishet da aŷem ŷalauat,

²²Ñim Nataxala' maye qaica ca Ŷaqalanapec, 'enapega namayepi, 'eeta': «Aŷem sauo'o ca qanhuaxanaguiqui: nam nsoxoppiolec qaŷalauat qome qaira'a ca ŷeelonec, qaq na qaŷa'alquipi ŷalleppi qataq ana 'alpi ilem qome na lqouaxa.

²³Nache qaica qome ca no'onañi namayepi, cha'aye anacta cam na'a'q maye huaigui da sauo'o ca qanhuaxanaguiqui, qami' ŷelleppi maye qarmaye ye Anatot, qami' taleguete qome ñaqa'en ca qauem.»

Jeremías 12

Da nachoxoc so Jeremías

¹'Am Nataxala', dam 'Am ñecotaŷapegue', qalaq 'Am saqŷet naxa da 'eesa cam qonapec, qalaxaye aŷem sauotaique da 'am senat da ta'ainco' da huo'o nam laŷe lataxacpi. ¿Ta'ainco' da qaica ca iuena'a nam qauemaicpi? Qataq ¿ta'ainco' da ŷe'emaqtac nam sa ŷalaq?

²'Am 'aŷa'aañi, nache namayepi ŷa'ayiñi na lpa'a'pi qataq nquittasheguem da lañaxataxac qataq huo'o ana ala. Da 'Am detaqtega qalaq 'eeta'am da 'Am saqaŷapeque, qalaxaye da lquiyaqteŷaxac ŷataqta qaŷoqtaique naqa'en 'am.

³¿Qalaxaye 'am Nataxala', aŷem 'auauatton, qataq aŷem 'aulotagui qataq 'auaŷaten dam iuennataxac da qoneta. ¡Ñaq 'auauec yi'ie shiŷaxauapi, 'eeta'am 'anqa'en aca qaguetapi da qaŷauega ca nalaataqa', 'aua'an qome yaqto' taŷa'a cam na'a'q maye huaigui da qaŷalauat!

⁴¿Chaq laguio' qaq vi'iigué da lqaxaŷaxa ana 'alhua, qataq ana huoue maye huetalec na no'onaxa? Na shiguiŷacpi qataq ana maŷopi mashe ileetac, souaxat nam qauem maye ŷo'ottac nam netalec ne'ena 'alhua, maye 'eetega da saishet da 'auauangui nam ŷo'ottac namayepi.

Da lasataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

⁵«Da ŷaguec da 'anasamñi da 'anqomittague' nam petañepi, ¿qaq cam 'eeteco' da 'aushet da 'anqomite' na ŷalleppi maye netalec na caipi? qataq da qonetalec ca 'alhua nalochiguiñi nache 'avi'imaqtac, ¿qaq cam qoneteco' da qoquetangui na nloche ye Jordán?

⁶Ye ivira'a nam 'aralamaxat 'arqaŷañecpi qataq nam 'arhuo' le'ecpi, 'am dataŷa'aguet, nache 'am ŷataxaatec da 'am isheueetac. Qaq saishet qome da 'aua'amaqten namayepi na'aictaxa da no'onaxa't naua la'aqtaqa da 'am detaqtacot.»

Da laquicoxo Ñim Nataxala' souaxat na lalamaxat nhuo' le'ecpi

⁷«Aŷem sheca'ai co'ollaxa na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq so'otan nam ŷalamaxat co'ollaxa. Nache saneguet da lhuaqŷaxac nam mpa'aguenaxauapi, nam nhuo' le'ecpi maye ŷauotaxat co'ollaxa.

⁸Ne'ena nhuo' le'ecpi maye ŷalamaxat co'ollaxa, nagui qalaq 'eeta'am ca llon aviaq le'ec, ŷataqta aŷem desoqto'ot, qaq ŷoqo'oye saŷemec namayepi.

⁹Na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, 'eeta'am ca maŷo maye ŷataqta 'onaxaic da lo'oxoŷaxac na laue, cam saiuten naxa na laŷepi maŷopi. ¡Ñaq qauanaqui qami' shiguiŷacpi maye qami' qauemaicpi qalaŷoñiŷa't qome da qauo'оче ca qarquia'axaqui!

¹⁰Qalota na nataxala'pi na ilaxachigui na ŷanaxanaqa' uva lma'pi qataq nlaxaañi na ŷalamaxat no'onaxapi. Nache ŷo'ot da toolec naqa'en nam 'alhua maye ŷataqta ŷauotaxat.

¹¹ŷataqta nlachiguiñi qataq toolec naqa'en, qaq aŷem selota'a da daquicota. 'Enauac ne'ena 'alhua ŷataqta toolec qalaxaye qaica ca qochetega namaye.

¹²Qaq 'enauac ana lcomaraxalatepi yem toolec 'alhua, da naŷa da nalec na qauemaicpi shiŷaxauapi, qalaxaye Aŷem Nataxala', huo'o na ŷainec maye ivira'alo qome naua loga'te ana 'alhua da ilaxachigui, qaq huaña nache qaica qome ca hueto'ot ca nlagaxayec.

¹³Namayepi ŷaañi na trigo, qalaxaye da deqataxan nache nqat ana ŷaxat; 'enauac da lo'onatacpi da qaica ca naigui. Da lqataxanaxac qalaq qaica ca naigui, souaxat dam 'ettaigui ŷayeloxo.»

Da 'eetec qome na lauoreuapi na Israel le'ecpi

¹⁴Ñim Nataxala' 'eeta' da la'aqtac: «'Enauac na qauemaicpi lauoreuapi na Israel le'ecpi maye ilaxachigui nam 'alhua maye Ñim Nataxala' ŷanem da lalamaxat na

nhuo' Israel le'ecpi, Aÿem ñeqateeguesop qome namayepi na netalec 'alhuapi, qataq ñeqateeguesop namayepi nam chegoguet so Judá.

¹⁵Qalaxaye qom mashe ime da ñeqateua'a namayepi, nache qaltaq she'eguelaxa da sechoren, nache she'eguelaxata qome nam lalamaxatpi lma'pi qataq na na'alhua.

¹⁶Cha'aye 'eesa da namayepi ñapaxaguenec co'ollaxa na ñalamaxat nhuo' le'ecpi da ñanot da la'aqtac so Baal, qalaxaye nagui ishet da ñalegoigui na ñalamaxat nhuo' le'ecpi, da ñoqta 'eesa da ñaconeguet da la'amqaanataxanaxac na ñalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq da ñan ca la'aqtac da ñachegoxotchigui da ñe'enaxat da, 'eeta': «Nca'altauec Ñim Nataxala'»

¹⁷Qalaxaye cam shiñaxauapi maye Aÿem sañalaxaguet qalaq ñapogosheguem qome nache selaxachigui. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem Nataxala'»

Jeremías 13

So saataxaqui maye chegaqaigui na lino

¹Ñim Nataxala' aÿem 'enapega 'eeta': «Qojec qome nache 'ausheenaxana ca saataxaqui maye chegaqaigui na lino, ime nache 'ansaachigui, qalaxaye saishet da 'auño da 'auauota'a na 'etaxat.»

²Nache aÿem sesheenaxana so saataxaqui sepacchigui dam lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala' qaq ime, nache ñesaachigui somaye.

³Qaq huaña, nache qaltaq aÿem 'enapega Ñim Nataxala', 'eeta':

⁴«'Auacona na saataxaqui maye 'ausheenaxana co'ollaxa, nam 'año'aatañi, nache 'anqo'onaxaama so tala Éufrates, qaq nache 'auachaña yemaye da 'oxooñi, 'auachaigui ca lpoxoñaxa ca coma'»

⁵Qaq huaña nache aÿem ashec ñeqo'onaxaama so tala Éufrates, nache soxooñi som saataxaqui, sepacchigui da aÿem ñamaxalec Ñim Nataxala'.

⁶Qaq co'ollaq mashe qañoqteguelo soua na'axa'te, nache Ñim Nataxala' aÿem 'enapega 'eeta': «'Anqo'onaxaama so tala Éufrates, nache 'ando'ota ca saataxaqui maye 'am samaxalec co'ollaxa da 'araxaama yemaye da 'ooxooñi.»

⁷Nache aÿem ashec ñeqo'onaxaama aso tala Éufrates, nache ñeqatsheguem so saataxaqui, sachegoxotchiguiña yem sachaña co'ollaq soxooñi, qalaxaye somaye mashe lto, nache saishet da ñe'eguelaxa da qaiuen.

⁸Huaña, nache Ñim Nataxala' qaltaq ñe'eguelaxalec da aÿem 'enapega, nache 'eeta':

⁹«Qaq nache sheetec qome de'era, qom selaxachigui da ño'oxonnaxac ye Judá qataq ye Jerusalén.

¹⁰Ne'ena nhuo' le'ecpi qauemaicpi, maye saishet da ñalaxaguet nam ñamaxasoxonaxacpi, qataq quetagueto naua qauema lhuennataxaco da lquiyaqteñaxac. Namayepi quegue na ñaqa'a atamnaxala'pi da do'onataxanot, qataq ño'oxoreetac. Nache 'eeta'am som saataxaqui maye saishet da qaltaq ñe'eguelaxa da qaiuen.

¹¹Qaq cha'aye dam 'eetec ca saataxaqui da ipataqta't na lasot ca shiñaxaua, qaq nachera da sheetec co'ollaxa nam nhuo' Israel le'ecpi, qataq 'enauac na nhuo' le'ecpi ye Judá, da ñataqta na'attaua'a Añem da yaqto' ñalamaxatpi, qataq da ñachaxan da ñe'enaxat, qataq da chegoqchigui namayepi da huo'o naq 'enec qanqa'en Añem qataq da ño'oxoyec. Qalaxaye namayepi saishet da Añem ñalaxaguet. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

Aso naco'oña 'alhua maye dolagui

¹²Qaq nataqa'en qonapega, qoneta': «Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'enapec: Camachaqaca naco'oña ishet da qanlaxatchigui na lataxa.» Qaq na Israel le'ecpi, 'am ñasateguet qome, 'eeta': «Peta'a saisheto' da sañatenaq da 'enauac ana naco'oñapi ishet da qanlaxatchigui na lataxa?»

¹³Qaq 'am 'auasateguet qome namayepi, qoneta': «Ñim Nataxala', 'enapec: Añem so'otec qome da taxaicpi 'enauac nam hueta'a ne'ena 'alhua, nam nta'alpi maye nso'ootangui añi nso'onaxaqui so David, qataq na ntaxañaxanaxanecpi, na na'aqtanaxanecpi qataq 'enauac nam hueta'a ye Jerusalén.

¹⁴Ime, nache selaxachigui qome namayepi, 'eeta'am ñaqa'en aca naco'oña, huaña nache ñi 'oonolec dataña'aguet ñi lña, nataqa'en na nta'alpi qataq ca ñalaqpi. Qaq Añem saishet qome da sechoreetac, qataq saishet da sechoreetac da selaxachigui. Qaq 'era da ña'aqtac Añem nataxala'.»

Da qaivitaqteetega na Israel le'ecpi

¹⁵Qami' Israel le'ecpi, Ñim Nataxala' qami' detaqtacoto! Saishet qome da qami' ño'oxonnaxaiqa, nacherata da qana'axañaxañiichiguiñi.

¹⁶Qavio'oxoyeñi qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qom saxanaxa da nvi' naqa'en ca napalaxa, qataq da qaupogolaxañiitapiguiñi da qoquiitaigui ca napalñi. Qaq qami' qauacheetaique cam yo'oqchiguiñi qalaxaye Ñimaye nmeneguet qome naqa'en cam sansattec napalaxa qataq ñe'eguelaxa naqa'en da ñataqta napalñi.

¹⁷Qalaxaye da saqaualaqai, nache añem sepa'axaatauo qome da ñenoinaxac souaxat da qaño'oxonnaxaqui, naua ña'ai'te qalaq huecolde'c qome naua ñache', cha'aye ana lalopi qaguetapi Ñim Nataxala', qañauec qome da qaicoñe'.

Da na'aqtac maye talec so nta'a

¹⁸«Qonapega qome ñi nta'a qataq añi nate'e, qoneta': «Qaunocheeguesop añi so'onaxaqui, nache qanso'oñiña'aguet na 'alhua, cha'aye ana aro'o maye ño'oxoreetac na 'arqaic mashe naañi.»

¹⁹Na huaqta'a't n̄yecpi maye ÿotta'a't naua nañalo ye Néguev mashe qaicolesop, nache qaica ca ishet da taua'a yemaye. Qaq 'enauac na lma' ye Judá mashe qāauec da qaicoñe'.

²⁰Ña qanamachīasheguem nache qauloiguet nam chegaqa'ague da sheu'. Qaq ÷hueta'ague aca qaguetapi maye 'am sanem co'ollaxa da 'aulo'ogue, acam qaguetapi maye ÿo'ot da 'año'oxonnaxac?

Qāya'axata'a da ncoñetaguec so Israel le'ecpi

²¹Qaq ÷'eetec qome ca 'ara'aqtac 'am Jerusalén qom ivita da 'am ilo'ogue nam shīyaxauapi maye maiche 'arapaxaguenatacpi co'ollaxa? Qaq 'am nvita qome ca 'anqui'ic maye 'eeta'am da nqui'ic aca 'alo da deco'otapigui'.

²²Qaq da 'aunataxan da ta'ainco' da 'am talec de'era, qaq iuen da 'auāyateeta da souaxat dam ÿataqta lta'araic 'arasouaxashet, ÷̄yoqo'oye 'am qansogoñi, qataq 'am qāye'en!

²³¿Ca lairaxaic peta'a ishet da naralaxat da lo'oxōyaxac? ¿ca quiyoc peta'a ishet da naralaxat da lchīyaxataxa? Qaq nache 'eeteque qami' da saishet da qauo'oche ca no'on, cha'aye mashe qauanaīya'ac da qauo'ocheetac na qauem.

²⁴Qaq ÷oqo'oye Āyem qami' selagaxata'ape qome, 'eeta'am ñaqa'en ca 'auaqpiltoxoic da ÷āyoxonaqchet ca la'at maye chegaqalec ye toolec 'alhua.

²⁵Qaq 'era da 'āya'aguet 'am Israel, 'era da iuen da 'am so'otec. Qaq 'era da ÷a'aqtac Āyem Nataxala'. Cha'aye Āyem 'aucoua'ai, qataq 'āya'anot da 'ara'amaqtenaxanaxac nam saq 'en atamnaxala'pi.

²⁶Qaq Āyem nataqa'en ÷ataqta 'am ñesochiguiñi qome yaqto' 'am talec da lta'araic 'ara'agaxa.

²⁷Āyem sauachigui da 'arapaxāyaxa qataq da 'ancachaxac qataq da 'arquisheguetaxac maye ÿo'ot da na'agaxa, qataq naua qauema maye 'auo'o't da huaña ana lcomaraxalatepi qataq na no'onaxapi. ¡Qaq choxoraxaso' 'am Jerusalén! ¿Chaq laguio' qaq 'anqui'itaxat?»

Jeremías 14

So lta'araic lqaxāyaxa

¹Qaq souaxat so lta'araic lqaxāyaxa, nache Ñim Nataxala' detaxāyot so Jeremías nache 'enapega, 'eeta':

²«Ye Judá n̄yeetac souaxat da laquicoxo, na huaqta'a't n̄yecpi maye ÿotta'a't naua nañalo qalaq qaica ca la'añaxac, na shīyaxauapi qalaq huetaiya' hueta'aguet na 'alhua. Ye Jerusalén qalaq qāya'atega da la'alaxac souaxat da nqui'ic.

³Na sallaxanecpi qalaq ÷amaq naxa na lamaxashecpí da ilaique 'etaxat, nache namayepi tāya ana lāye'pi na 'etaxat, qalaxaye sāyanata, nache qui'itchiguilo naxa

naua laco'oña da ÿe'eguelaq, nache sañañaten ca 'eetec qataq nlaqchigui da la'alocho, qataq ÿapoleguete naua lqaigo.

⁴Na shiñaxauapi maye huetauga na no'onaxa qalaq huo'o da lhuogoxo, nache ÿapotaleguete naua lqaigo, cha'aye qaica ca auot qataq deqaqta na 'alhua.

⁵Qaq vira'a ana chegaxangopi maye huetauga na no'onaxa, no'onaxatchigui na llalaqpi maye cheta'ague da ñiguiñi, cha'aye qaica ca aloq 'auaqpi.

⁶Na huauecpi 'ashenapi qalaq nachaara't huetalec ana toolec lcomaraxalatepi, nashettac, 'eeta'am na qa'alaqpi, qaq da lmeenaxanaxac qalaq mashe 'omalec, cha'aye qaica ca aloq 'auaqpi.»

So na'aqtanaxanec nachoxonnot Ñim Nataxala'

⁷¡'Am Nataxala', na'aictaxa na qarasouaxashetpi da qomi' ÿa'aloqche't, qaq no'on da huo'o ca 'auo'ot souaxat da llo'oxoyec da 'are'enaxat! Qalota naxa da saishet da 'am salaxasoxoguet, qaq huo'o da qarasouaxashet 'am hueto'ot.

⁸'Am maye 'am ÿacheto'ot naxa da naquitaxac, qataq 'am lca'alaxaqui na israel le'ecpi da huaigui da lqalaic, ¿ta'ainco' da 'avi'inaxat da lataxac cam ÿaqa'a ca chegaqa'ague da qoueta'a ne'ena 'alhua, qoneta'am ca queuoxoic da 'oonolec pe da hueta'a ca lanataqa'?

⁹¿Ta'ainco' da 'aue'enaxat ca ÿale da maye saishet da ÿañaten ca 'eetec, qataq qoneta'am ca alaataxaic maye saishet da detaunaxan? Qalaxaye, 'Am Nataxala', qouetanguí na laiñi da shenaqta, 'enauac da qañañaten da qomi' 'aralamqa'ate, ¡Qaq saishet qome da qomi' 'auala't!

¹⁰Ñim Nataxala', 'eeta' da la'aqtac da detaxaña na nhuo' Israel le'ecpi: «Ne'ena nhuo' le'ecpi, ÿataqta lauela da chochaq queta. Qaq ÿoqo'oye sa sañamaxaren da lataxac namayepi. Qaq nagui, nache seuennate na lasouaxashetpi namayepi, qataq sauo'o ca nhuaxanaguec souaxat namayepi.»

¹¹Qaq huaña nache Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta': «Saishet qome da Añem 'auñaxanot da 'auñaxanaique ca lañamaxa ne'ena nhuo' le'ecpi.

¹²Cha'aye na'aictaxa da ÿaguec ca nqouaqchetaxac, qalaxaye Añem saishet da sa'axaña qome ca nachoxonnaxac, qataq na'aictaxa da qalota ana ndouopi lachetaqtanaxaqtepi maye qañavigaxatta qataq ana ala ana lañiguishetpi, qalaxaye saishet qome da sañamaxaren da selogui. Añem selaxachigui qome namayepi serolec ca alaataxac, nqouaxa, qataq ca napiina.»

¹³Qaq añem sasateguet, sheeta': «'Am Nataxala', nam na'aqtanaxanecpi da'aqtaxaateguem na nhuo' le'ecpi da qaica qome ca alaataxac qataq ca nqouaxa, qataq da 'am 'aña'anem qome namayepi ca chochaq tatec nlagaxayec da hueta'a ne'ena 'alhua.»

¹⁴Qaq huaña nache Ñim Nataxala' añem ÿasateguet, 'eeta': «De'era ÿa'axattac na nam na'aqtanaxanecpi da 'eetega ÿachegoxotchigui da ÿe'enaxat, damaye

choche latenataxanaxac. Aÿem saishet da samaq namayepi, qataq saishet co'ollaxa da sanem ca ÿamaxasoxonaxac qataq saishet da setaqtage'. De'era lauanaqchec saq 'en, nloxoc maye natenataxanaxac, maiche ÿo'ot dam ipettega da 'eetec. Qaq 'era dam ÿa'axatteguen nam na'aqtanaxanaxecpi.»

¹⁵Qaq ÿoqo'oye Aÿem Nataxala', 'eeta' da ÿa'aqtac: «Ne'ena na'aqtanaxanaxecpi maye 'eetega ÿa'axattac da ÿe'enaxat, qalaxaye saishet da samaq namayepi, qataq 'eetega da saishet da huo'o ca alaataxac qataq ca nqouaxa ne'ena 'alhua: ne'ena na'aqtanaxanaxecpi ileuaigui qome ca alaataxac qataq ca nqouaxa.

¹⁶Qaq na shiÿaxauapi maye ÿa'axattapeguem de'era, nataqa'en ileuaigui qome ca alaataxac qataq ca nqouaxa, l-llañe' ana lhuapi, qataq na llalaqpi ÿalleppi qataq ana llalepi. Nache da lo'ocÿaxac qaÿasaxauga qome na nqa'aicpi ye Jerusalén, nache qaica qome ca ilayiñi. Qaq 'era da 'eetec da isheeten ñaqa'en nam qauem maye ÿo'otpi.

¹⁷'Aua'aqtanaxanem qome na nhuo' le'ecpi de'era, 'eeta': «Naayiñi qome naua ÿache' chegaqaigui naua ÿa'ai'te, nache saishet da vi'iigueta ye na'a'q qataq ye pe, souaxat dam chaqaic qataq qauem maye huaigui na ihuo' le'ecpi, qataq dam lta'araic lque'emaxa.

¹⁸Da sauga na no'onaxa, nache sela'a na leuaxaicpi, nam leuaxaicpi maye huaigui so alaataxac, qaq da saigui na huaqta'a't nÿecpi, nache sela'a na shiÿaxauapi maye huotaique da ilem na lqouaxa, qaq na na'aqtanaxanaxecpi qataq na ntaxaÿaxanaxanaxecpi qalaq taÿa ca ÿaqa'a 'alhua maye saishet da qaÿauana.»

So na'aqtanaxanaxanec iÿaxanot Ñim Nataxala'

¹⁹'Am Nataxala', ¿ÿoqta imauec peta'a da sa 'auaconeguet nam hueta'a Judá? ¿Peta'a mashe 'anasamiisop na huaqta'a't nÿecpi na Sión? ¿Ta'ainco' ye qomi' 'auque'emaqchet, nache qaica ca qarata' 'anqa'en? Qomi' seuataqtaique ca qarlagaxayec, qalaxaye saishet da saconaxaguet ca no'on. Qataq seuataqtaique da qomi' no'oite', qalaxaye nacherata da qomi' hueto'oto da qarcolanaxa.

²⁰'Am nataxala', qomi' saÿaanaqta dam qauem maye so'otaq qataq nam lasouaxashetpi som hua'au qarta'alpi, qaq huo'o da qarasouaxashet 'am hueto'ot.

²¹¡Qaq souaxat da la'amaqchec da 'are'enaxat, nache saishet qome da qomi' sa 'auaconegueta, saishet qome da 'auo'otan nam huaqta'a't nÿecpi maye netaña aÑim huo'o da llo'oxoyec 'anso'onaxaqui! ¡Ñaq 'auennata'a qome so 'anaÿamaxataxac co'ollaq qomi' 'anaÿamaxateto, qaq no'on da 'aupaqueelec qome somaye!

²²¿Qaq peta'a huo'o ne'ena saq 'en atamnaxala'pi ca ishet da ÿo'ot da huo'o na auot? Qataq ¿peta'a ishet na piguem da maichena da namaq aca auot? ¡'A'i saishet, 'Am Nataxala' qataq Qanatamnaxala'! 'Am maye ishet da 'anamaq namaye, 'Am maye 'auo'ot 'enauac nam huo'opi, ¡Qaq ÿoqo'oye qomi', 'Am seuataqta'aguet!

Jeremías 15

Qaŷa'axata'a ca nhuaxanaguec na Judá le'ecpi

¹Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «Qaq na'aictaxa da aŷem nachaateua'alo nagui ca Moisés qataq ca Samuel, qalaxaye Aŷem saishet da sechoreetac qome ne'ena nhuo' le'ecpi. Qonapega qome namayepi da Aŷem ca'ai, 'enauac qome da jec.

²Qaq da huo'otaq 'am inat cam hua'ague ca taigue, nache 'aua'aqtaxanem da ŷa'aqtac, qoneta': «Nam taŷa'a da ilem ca napiina, nache ilem qome ca napiina, qaq cam taŷa'a da ileuaigui ca alaataxac qalaq ileuaigui qome ca alaataxac, qaq cam taŷa'a da ilem na lqouaxa, qaq ilem qome na lqouaxa, qaq cam taŷa'a da qaŷauega ca ŷaqa'a 'alhua qalaq qaŷauec qome.»

³Aŷem ñamaxa qome namayepi caua cuatro ŷotta'a't nhuaxanagueco: Qaŷalauat qome huaigui ca alaataxac qaq na pioxoppi ŷauogoleetac qome namayepi qataq na maŷopi maye chec na lapat qalaq chec qome namayepi qataq na huauec shiguiŷacpi chec qome namayepi. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'

⁴Qaq so'otec qome na ŷotta'a't shiŷaxauapi maye netalec ana 'alhua da huo'o da lqagaxa dam so'otec namayepi, souaxat dam ŷo'ot so nta'a ye Judá, Manasés som llalec so Ezequías maye huaña ye Jerusalén.

⁵¿Negue't cam 'am ichoxoren qome 'am Jerusalén? ¿Negue't ca daquico qome souaxat da qoneta? ¿Negue't qome ca 'am huapegue' da 'am nataren?

⁶'Am mashe Aŷem qoca'ai qataq aŷem 'auro'oguet na 'al-laq. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'. Cha'aye Aŷem, mashe 'am ñasamiisop da 'am ñeualaxaueetague', nache ñauaxaŷaxaasheguem na ihuaq da 'am seuaxan qataq 'am selaxachigui.

⁷Selagaxattac na 'arhuo' le'ecpi, 'eeta'am ñaqa'en ca 'auaqpi ltoxoic ñeqateeguesop na huaqta'a't nŷecpi maye hueta'a ne'ena 'alhua, nache qaica ñaqa'en ca llalaqpi na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, namayepi selaxachigui, souaxat da saishet da ŷalat da qauem lataxac.

⁸Qataq so'ot qome da qalota ana pa'aipi napacalec na delec maye hueto'ot na loigue aso auaxai. Qataq huaigui ñaqa'en ca na'a'q laiñi da talec ca nleuaxa ana nate'elpi qataq na llalaqpi nsoxoppi, qataq nque'elaxatta qome da talec ca laquicoxo qataq ca lcolanaxa.

⁹Anam nate'elpi maye qalota na llalaqpi decopchetac qome, nache qaica ca la'añaxac, qataq huo'o da la'aloxo qataq qaica ca 'enec qanqa'en, ye yo'oqchiguiñi qalaq ŷe'eguelaxa da napalñi. Qaq da huo'otaq huo'o ca nca'altauec, nache so'otec da ca mpa'aguenaxaua ŷalauat camaye. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

Da la'alaxac so na'aqtaxanaxanec

¹⁰¿Choxoraicolec aŷem, 'am ŷate'e maye aŷem 'auco'oic co'ollaxa da yaqto' ñecotatague' qataq seloctague' 'enauac na shiŷaxauapi ana 'alhua! Qaica co'ollaxa

ca sa'aalaxanaxanec aca aŷom qataq qaica ca aŷem ŷa'aalaxanaxanec aca alom, qalaxaye 'enauac na shiŷaxauapi aŷem ŷasaxalec da qauem.

¹¹Qaq ñaq ipacchigui qome nam qauem la'aqtacpi namayepi, da 'Am Nataxala' saishet da ŷaŷamaqchiguiñi da ŷo'onataxanaxac da 'am so'onataxaatacot, qataq da saishet da 'am seŷaxaatacot co'ollaxa da 'anquaguec nam ñepa'aguenaxauapi, co'ollaq huaigui da qauem qataq laquicoxo.

Ñim Nataxala' ŷa'axata'a da nhuaxanaguec na Israel le'ecpi

¹²«¿Negue't ca ishet da ŷacagaxat so lcat maye chegaqa'ague da sheu' qataq som lcat bronce?

¹³Qaq souaxat nam 'arasouaxashetpi, 'am Israel, nache 'am saneguet qome na 'ampa'aguenaxauapi, qataq da 'arsallaxa qataq nam 'ogoxoshetpi qataq 'enauac na hueta'a na 'ana'alhua, da yaqto' choche qaŷacoolec da qaŷache.

¹⁴Aŷem so'ot qome da 'am l-latac na 'ampa'aguenaxauapi da huaña cam 'alhua maye saishet da 'auauana co'ollaxa, cha'aye da ŷayeloxo mashe 'eroigui 'eeta'am ca norec da 'am ŷavigaxatta qome.»

So na'aqtaxanaxanec nachoxonnot Ñim Nataxala'

¹⁵'Am Nataxala', 'Am maye 'auaŷaten 'enauac de'era, ¡ñaq aŷem 'auennata'a qome nache 'auanac da aŷem 'autauan! ¡Ñaq 'auauo'o qome ca nhuaxanaguec nam aŷem icaatacpi! saishet qome da 'auchoxoreetac namayepi, yaqto' saishet da seleu, ña 'aalogui da souaxat 'am, nache ña'añaxatta'aguet na ñesheunaguecpi.

¹⁶Co'ollaq aŷem 'autaqtacot, nache aŷem seuoxoorañi naua 'ara'aqtaqa, naamaye nachenaua naua ŷo'o't da ntonaxac qataq da lamaicŷaxac añi iquiyaqte, cha'aye aŷem 'am ña'attaua'a, 'Am Nataxala' qataq Ñatamnaxala' maye Qaica ca 'Auqalanapec.

¹⁷Aŷem sevitta'aguet co'ollaxa da salecta'aguet nam nda'a't da iuennatega da la'ashaxac, nache chegoqchiguiña co'ollaq aŷem 'auacona da aŷem 'aralamaxat, nache aŷem 'oonolec da huo'o ye soota'a, cha'aye aŷem 'anlaxatchigui da 'arayeloxo.

¹⁸¿Ta'ainco' da saishet da vi'iiguat da ñequi'ic? ¿Ta'ainco' da ique'emaxa da qaica ca lata', qataq saisheteguet ca lata'? Nache 'Am 'avi'eguelaxa da qoneta'am ca lqashelgaxa na 'alhua maye 'eeta'am ca lqashelgaxa ca 'etaxat.

Dam lasataxac Ñim Nataxala'

¹⁹Qaq huaña nache Ñim Nataxala' aŷem ŷasateguet, 'eeta': «Da Aŷem 'añe'eguelaxa, nache qaltaq 'am saconeguet, nache ishet da Aŷem 'auo'onataxanot. Da 'avita'aguet nam saq 'en ntaxaŷaxacpi, nache ndotec da 'aua'axat nam ntaxaŷaxacpi maye no'on na naigui, qaq nache 'am qome da 'aua'axattac Aŷem. Qaq namayepi nachena nam iuen da 'am ŷe'eguelaxaguet qome, qaq saishet da nache 'am da 'avi'eguelaxaguet namayepi

²⁰Aÿem so'ot qome da qoneta'am ca mpaqtaxanaxat bronce maye huo'o da lqalaic da qanlaxaañi da 'auallectaigui ne'ena nhuo' le'ecpi. 'Am qailoquiixan qome qalaq saishet da 'am noxonec, cha'aye Aÿem 'am soota'aguet qome da 'am ñepaxattalec qataq 'am ñeca'alaxatec. Qaq 'era da ÿa'aqtac, Aÿem Nataxala'.

²¹Aÿem 'am sesoueeguesop qome da la'añaxac na qauemaicpi, i qataq 'am ñeca'alaxateeguesop da la'añaxac nam qaica ca ireetac!»

Jeremías 16

So Jeremías ÿaconeguet na lamaxasoxonaxacpi Ñim Nataxala'

¹Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta':

²«Saishet qome da 'auaron qataq saishet da 'auauo'o ca 'aÿa'alaqpi ne'ena 'alhua.

³Cha'aye Aÿem Nataxala', 'am sa'aqtaxanem cam talec qome cam ñalaqpi maye ñeguiñi ne'ena 'alhua, qataq nam lta'alpi camayepi.

⁴Camayepi ilem qome ca nalolaxa maye ÿataqta qauem, nache qaica qome ca nÿeelec camayepi qataq qaica ca ilayiñi qome: camayepi laguelec qome na'alhua, 'eeta'am na shiguiÿac la'atec. Ca alaataxac qataq ca nqouaxa, nmichiguiñi qome naqa'en camayepi, qaq da lo'ocÿaxac camayepi qalaq chec qome na teguesanpi qataq na huauec shiguiÿacpi.»

⁵Ñim Nataxala', nataqa'en aÿem 'enapega, 'eeta': «Saishet qome da 'aupa'aigui ca nÿec maye hueta'a da naquicoxo souaxat da huo'o ca ileu, qataq saishet da 'anÿen qome qataq saishet da 'auachaxan da huo'o da 'anqui'ic souaxat camaye, cha'aye ne'ena nhuo' le'ecpi ñeqateeguesop da nlagaxayec maye sanem co'ollaxa, qataq da ÿauotaxanaqtaic qataq da ichoxonnataxanaxa. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

⁶Na 'amaqtaqaicpi qataq na qaica ca la'amaqchec 'enauac ileu qome huaña ne'ena 'alhua, nache qaica qome ca ilayiñi, qataq qaica ca nÿeelec, qataq qaica qome ca ÿachaxan da nqui'ic souaxat namayepi, da ique'emaqchet da lo'ocÿaxac qataq namarec na lqaic.

⁷Qataq qaica qome ca ÿo'ot ca lquia'axac da deque'elec cam leuaxaicpi da yaqto' ÿa'añaqchet ca lauo' le'ecpi camayepi qaq na'aictaxa da huo'otaq l-leuaxa ca nta'a huo'otaq aca nate'e.

⁸Qaq nataqa'en saishet qome da 'aupa'aigui ca nÿec maye huaigui ca nquia'axac, huo'otaq da 'anso'ona'ai' camayepi da 'auque'e qataq da 'anÿoma'ai'.

⁹Cha'aye Aÿem Nataxala', maye Qaica ca Seqalanapec qataq Aÿem Natamnaxala' na Israel le'ecpi, sa'axatta da 'eeta': Aÿem so'ot qome da imeuo na no'onecpi da huo'o na na'ashaxac ne'ena 'alhua qataq da namaicÿaxac qataq da qaÿo'onaxaalec ca naronaxac. Qaq de'era nache huaigui qome caua maiche lalamaqa'ate na'axa'te, qaq qami' nache qauauañiichigui qome.

¹⁰Qaq qom 'aua'aqtaxanem ne'ena nhuo' le'ecpi de'era na'aqtaxanaxac, nache 'am qainat qome: ¿Ta'ainco' Ñim Nataxala', da ña'axata'a da qomi' taleguete qome de'era ñataqta lta'araic qauem? ¿Negue'to' cam qauem maye so'otaq? ¿Negue'to' cam qarasouaxashet maye huetot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'?

¹¹Nache 'am 'auasateguet qome, qoneta': Ñim nataxala' 'eeta' da la'aqtac: De'era huo'o souaxat da som hua'au qarta'ailpi Añem ñalat, nache ca'ategue na lañepi atamnaxala'pi, da yaqto' ño'oxoren qataq natamnot, qaq Añem qalaq añem ca'ai somayepi, qataq sa ipaguelec nam ñapaxaguenataxanaxacpi maye sanem co'ollaxa.

¹²Qaq qami' qalaq ñapactec da qanapacñalec som hua'au qarta'ailpi, cha'aye ñi 'oonolec da qoñiita, quetagueto naua qauema lhuennataxaco dam lquiyaqteñaxac nache saishet da añem ñalaxaguet.

¹³Qaq ñoqo'oye qami' ñeqateeguesopa qome ne'ena 'alhua, nache qami' samaxalo cam 'alhua maye qami' qataq so hua'au qarta'ailpi saishet co'ollaxa da qauauañiña, qaq huaña nache ye na'a'q qataq ye pe qauo'onataxañiitacot cam lañepi atamnaxala'pi, cha'aye añem saishet da qami' sechoxore'n qome.

¹⁴Qalaxaye anacta ca na'a'q maye huaigui da saishet da qoñan ca na'aqtac da qoñeeta', «Ñim Nataxala' nca'altauec, ñim nqateeguesop co'ollaxa ye Egipto so Israel le'ecpi»,

¹⁵nacherata qome da qoñeeta': «Ñim Nataxala' nca'altauec, ñim nqateeguesop co'ollaxa na Israel le'ecpi ye 'alhua maye pa'aigue da sheu' qataq 'enauac na lañepi 'alhuapi maye ilagaxaalec co'ollaxa namayepi.» Cha'aye Añem qami' she'eguelaxatalo qome ye qana'alhuai yem 'alhua maye sanem co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

¹⁶Ñanacot qome na qalota ya'acoxoicpi, Añem Nataxala' 'era da ña'aqtac, da yaqto' ñalecaique na Israel le'ecpi. Ime qome nache qaltaq anac ñaqa'en ca qalota 'ipiaxaicpi yaqto' ñaconeua'a, nache nqateeguesop ana qasoxonaxapi qataq ana qañoqotcheguemec 'alhuapi, qataq ivira'a na huetangui na lpoxoñaxapi ana coma'pi.

¹⁷Cha'aye Añem selota'a 'enauac nam ño'ottacpi, nache qaica ca ñapoguñi ñaqa'en, ivira'a na lasouaxashetpi saishet da nqañoxocheesop da imeenaxanaxac.

¹⁸Qaq hua'auñi qome da dos ñaqa'en da ñe'eguelaxalec da isheeten na qauem maye ño'otpi, cha'aye nshepaxanaqchet na ña'alhua, souaxat nam nqaigaxat leuaxaicpi natamnaxala'pi, qataq 'enauac nam 'alhua maye sanem co'ollaxa da lalamaxat, huaña naqa'en da ño'ot nam ñataqta seqaiga.»

So Jeremías iñaxanot Ñim Nataxala'

¹⁹'Am Nataxala', maye 'Am ña'añaxac qataq añem 'ampaxattalec, qataq ñe'eguenaxaqui da huo'o ye sevireguet lchec, 'am naña qome na ñotta'a't shiñaxauapi maye chegaqa'alo naua loga'te ana 'alhua, nache 'am 'enapega, 'eeta':

«Nachenata nam saq 'en atamnaxala'pi maye qaca ca naigui qataq qaica ca la'añaxac da ñaconeguet co'ollaxa som hua'au qarta'alpi da lalamaxat.»

²⁰«Ca ñale ishet da ño'ot ca maiche natamnaxala'pi. ¡Qalaxaye que'eca atamnaxala'pi, saishet da 'eesa!

Da lasataxac Ñim Nataxala'

²¹Qaq ñoqo'oye nagui, Añem sachaxana da ña'añaxac namayepi, yaqto' namayepi ñañaten da ñe'enaxat da Añem Nataxala'.»

Jeremías 17

Da lasouaxashet qataq da nhuaxanaguec ye Judá

¹«'Am Judá, da 'arasouaxashet nanettañi qoñeraxana so neraxanaxat lcat qataq qoñeraxana so shetteguet coma' le'enaxat diamante da qoñerelec añi qaramchigui 'arquiyaqte, qataq naua lcoue añi 'arca'atoxonaxalate.

²Na 'aña'alaqpi qalaq tachigui lauel naxa ana nca'atoxonaxalatepi qataq ana sa qaishetapec qo'oipaq lamopi, maye hueto'ot na la'a' ana qalochiguiñi ana lcouepi qo'oipaqpi, qataq ana qañoqotcheguemecc lcomaraxalatepi,

³qataq ana qasoxonaxapi maye huetalec na no'onaxa. Qaq souaxat na 'arasouaxashetpi, nache so'ot qome da qaicachiña da 'arsallaxa qataq na no'on 'ogoxotpi qataq qañacona nam hueta'a anam qañoqotcheguemeccpi 'alhuapi maye saq qaishetapec maye hueta'a 'enauac yem 'ana'alhua.

⁴Qaq 'am qoca'ai qome nam 'alhua maye 'am sanem co'ollaxa da 'aralamaxat, nache so'ot da 'am l-lata na 'ampa'aguenaxauapi, da qoueta'a cam 'alhua maye saishet da 'auauana, cha'aye da ñayeloxo 'eroigui, 'eeta'am ca norec da 'am ñavigaxatta qome.»

Na lañepi na'aqtacpi

⁵Ñim Nataxala', 'eeta': «Ñataqta qauem da talec cam ñaxanec da lquiyaqteñaxac añem, ime nache ñaalec da naquitaxac na ñalleppi qataq nache ipa'axaatacot ca ntaunaguec namayepi.

⁶Qaq camaye, 'eeta'am aca qo'oipaqole ñaxataxarai maye huetalec ca toolec 'alhua, da sañauano' da qailo'ogue, qataq ñaxattaigui na coma', qataq na 'alhua maye 'euaxaic maye qaica ca netalec.

⁷Qalaxaye no'on ca talec ca ñale maye Añem pi'iña'a, qataq Añem ñacheto'ot da naquitaxac.

⁸Qaq camaye, 'eeta'am qome aca qo'oipaq maye neto'ot na loigue ca tala, maye naua lpa'aye qalaq iviraugalo ca la'auaxac, qaq saishet da ñe'etac da nvi' naua nta'api, cha'aye ana lcouepi nache 'eetai' da ñataqta napal. Da ivita da deqaqa ana 'alhua qalaq saishet da leetapigui ye lauel qataq saishet da vi'iiguet da alañaxac.

⁹Qaica ca ÿactec da tenataxanaxaic qataq qauemaic da, 'eeta'am añi lquiyaqte ca shiÿaxaua. ¿Qaq negue't ca ishet da ÿaÿaten?

¹⁰Aÿem Nataxala', maye ñimit aca nquiyaqte qaq saÿaten yem ÿataqta pa'auo lhuennataxac, nache sanem cam taiguet da ÿaconeguet, ipacchigui cam naigui nam ÿo'otpi.»

¹¹Qaq cam desalligui da lcachaxac nache camaye 'eeta'am ca dachemi da nqapaxaaleguete caua saishet da lco'oue'ete. Nache da laiñi da nachaalataxac, nache da deqat 'enauac da lsallaxa, ime nache ivitta'a da 'eeta'am ca qaica ca ÿaÿaanapec.

¹²Nache aÿem Jeremías sheeta': Añi qanatamnaxaqui aÑimaye ÿataqta huo'o da llo'oxoyec, aÑimaye nache 'eetai' co'ollaxa da qaÿoqotcheguemec.

¹³'Am Nataxala', nache 'am da 'am hueto'ot da naquitaxac na Israel le'ecpi. Qaq 'enauac qome nam 'am ca'ai huo'o da la'agaxa. 'Enauac qome nam 'am ca'ai, namayepi deqat qome 'eeta'am ca nrec maye qoÿettalec ca namoxoÿaxa, souaxat da 'am ÿalat, 'Am maye qoneta'am ca atom mpa'axaatasheguem 'etaxat.

So Jeremías iÿaxanot Ñim Nataxala'

¹⁴Aÿem 'anataren, 'Am Nataxala', nache aÿem no'oita qome, aÿem 'anca'alaxatec, nache aÿem ñeca'alec qome, cha'aye nache 'amta da 'am sho'oxoreetac.

¹⁵Na shiÿaxauapi aÿem 'eetega, 'eeta': «¿Cam hueta'ague cam la'aqtac Ñim Nataxala'? ¡No'on da ipacchigui nagui!»

¹⁶Qalaxaye aÿem saishet da 'am sequicto'ot da 'anamaxa namayepi ca qauem, qataq saishet da sayeetaique da 'anamaxa namayepi ca qauem, qaq 'am 'auaÿateeta dam ÿa'aqtac co'ollaxa, cha'aye damaye ñasaxauec co'ollaq 'am satato'ot.

¹⁷Saishet qome da aÿem 'anlaxatchigui da icolanaxa, cha'aye nache 'am maye 'am ÿe'eguenaxala' naxa da huo'o ye lchec.

¹⁸'Auauo'o qome la'aloxo nam aÿem icaatacpi, qalaxaye saishet da aÿem da 'auauo'o da ÿa'aloxo. Namayepi 'auauo'o qome da lli'iÿaxa qalaxaye saishet da aÿem da 'auo'ot ca ÿi'iÿaxa. Ñaq 'auanacot qome ca naquicoxo da talec 'anqa'en namayepi, nache ÿataqta imauec qome da 'anlaxaañi namayepi.

Ye na'a'q mataxaqui

¹⁹Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta': «qojec qome, nache 'anachattañi qome qoueta'a ñi lasom lta'araic yem huaqta'a't nÿecpi maye tateua'a da pa'auo qataq inoxonec na nta'alpi ye Judá, qaq qom ime nache nataqa'en qonetec de'era da huaña na laÿepi lasompi ye Jerusalén.

²⁰Nache qonapega na shiÿaxauapi, qoneta': «Qami' nta'alpi qataq 'enauac qami' nhuo' le'ecpi qoviita'a na Judá, qataq 'enauac qami' maye qoviita'a na Jerusalén

maye qa'aiteua'a naxa ne'ena lasompi, ñaq qana'axaŷaxañiŷa da la'aqtac Ñim Nataxala'.

²¹Ñim Nataxala' 'enapec: Qanchilŷañi qome da saishet da qauachiitac ca qaya'aqui ye na'a'q mataxaqui, qataq saishet da tateua'a qanqa'eñi na lasompi na Jerusalén ca qaya'aqui.

²²Qataq saishet da qauachegoxochiŷaigui ca qarmaye da qanqachiiuec ca qaya'aqui ye na'a'q mataxaqui, qataq saishet da huetoigui qanqa'eñi yemaye da qauo'оче ca qaro'onataqui. Qauŷochiŷauga qome da ŷalamaxat ye na'a'q mataxaqui, ipacchigui qome dam samaxalec co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi.

²³Qalaxaye somayepi saishet co'ollaxa da Aŷem qocha'a qataq saishet da Aŷem ŷalaxaguet, nacherata da queto'ot da sana'axaŷaxan, qataq saishet da ŷalaq da qanqanaxattac.

²⁴Qaq Aŷem Nataxala', 'eeta' da ŷa'aqtac: ŷataqta aŷem qaulaqaiguet qome, saishet da qauachiitac ca qaya'aqui da qa'aitoigui na lasompi na huaqta'a't nŷecpi ye na'a'q mataxaqui, qauŷochiŷauga qome da ŷalamaxat ye na'a'q mataxaqui, qataq saishet da huetoigui qanqa'eñi yemaye da qauo'оче ca qaro'onataqui.

²⁵Qaq da qoñiitec de'era, qalaq nache 'eetai' qome da huo'o ca nta'alpi da nso'ongui añi nso'onaxaqui so David, qataq da tatoigui ne'ena lasompi ne'ena huaqta'a't nŷecpi, huota'a ana naigonapi, qataq na caipi, nnaictague' na lataxala'pi, qataq na shiŷaxauapi lma' ye Judá, qataq ye Jerusalén. Qaq ye Jerusalén nache 'eetai' qome da huo'o na hueta'a shiŷaxauapi.

²⁶Qaq anac qome na shiŷaxauapi maye hueta'a na huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo na Judá maye hueta'alo naua loiguiye na Jerusalén, qataq nam chegaqa'a yem na'alhua so Benjamím, qataq nam chegaqa'a yem ca'amapega't 'alhua, qataq nam chegaqa'a na huaña ana qasoxonaxapi, qataq nam chegaqa'a ye Néguev. Qaq nachetac qome na shiguiŷacpi da yaqto' ŷaneua'a añi atamnaxaqui da lachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta, qataq na laŷepi lachetaqtaxanaxatpi, anam ala na lañiguishec, qataq na nchenaxanaxat maye ama na laita, qataq ana lachetaqtaxanaqtepi da ŷan da na'achecŷaxac.

²⁷Qalaxaye qami' da saqaulaqaiguet na ŷamaxasoxonaxacpi, da qauŷochiŷauga da ŷalamaxat ye na'a'q mataxaqui, qataq da qauachiitac na qaya'aqui na qa'aitoigui na lasompi na Jerusalén, nache Aŷem sau'o'o qome ca norec huetoigui na lasompi na huaqta'a't nŷecpi, cam norec maye ilaxachigui qome na nma' lta'araicpi na Jerusalén, nache qaica qome ca ishet da ŷalamat.»»

Jeremías 18

Qaŷaloqnaxana so nshaxa lo'o

¹Ñim Nataxala', aŷem 'enapega, 'eeta':

²«'Anqo'ooña qome ye lma' ñi nshaxa lo'o, qaq huaña qome nache 'am sa'axatem ca ña'aqtac.»

³Qaq aÿem Jeremías, ñeqo'ooña yemaye, nache selalec so nshaxa lo'o da do'onataxaatac, ño'ottac na nshaxa ñauota'a aso lo'onataxanaqte.

⁴Qaq naxa da sañaamamaxa'ni nam lo'onatac, nache qaltaq ñe'eguelaxalec da ño'ot, nache do'onataxana se'eso nshaxa, nache ivitta'a da ñataqta ipacchigui dam huotaique lataxac naqa'en.

⁵Huaña nache Ñim Nataxala', aÿem 'enapega, 'eeta':

⁶«¿Saishet peta'a nataqa'en da sañoxtot da nache sheeteque qami' Israel le'ecpi, dam 'eetec ñim nshaxa lo'o da ño'ot se'eso nshaxa? Qami' qoñiitaigui naua ihua'q, qoñiita'am som nshaxa maye netaigui naua lhua'q so nshaxa lo'o. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem Nataxala'.

⁷Aÿem huo'o ñaqa'en ca laloqo' da ñapogosheguem qataq seqalagooñi, qataq selaxachigui ca ñotta'a't shiñaxauapi huo'otaq ca no'onataxanaxac.

⁸Qalaxaye que'eca ñotta'a't shiñaxauapi da ca'ai na qauem, nache saishet da ñamaxe ca nhuaxanaguec maye mashe seqataxaatai'.

⁹Qataq huo'o ñaqa'en ca laloqo' da ño'oxoosheguem qataq nquictauec ñaqa'en ca ñotta'a't shiñaxauapi, huo'otaq ca no'onataxanaxac.

¹⁰Qalaxaye que'eca ñotta'a't shiñaxauapi da ño'ottac na qauem qataq sa na'axañaxana nam ivitaqtanaxacpi, nache saishet da ñamaxe ca no'on maye mashe seqataxaatapi' da sanem.

¹¹Qaq nagui 'aua'aqtanaxem na shiñaxauapi na Judá, qataq na lma' na Jerusalén, da aÿem Nataxala', shenapega namayepi, sheeta': «Mashe huo'o dam llaqtegueni da yaqto' qami' sataña'agueta, Aÿem mashe iuennataxa da qami' seuaxa'n. Ñaq qoquiña'ai qome som qauem nqa'aic, nache qano'onaxache da qarataxapi qataq da qaro'onataxanaxapi.»

¹²Qaq namayepi qome 'am 'enapega, 'eeta': «¿Saishet qome da qomi' 'aume'egueta! Cha'aye qomi' sañamaxarenaqta da so'otaqtac ca maiche shenaqtapeguen, qataq nache qolaqto'ot qome da so'otaqta'ape naua qauema lhuennataxaco da qarquiyaqteñaxac.»

¹³Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala', 'eeta': «Qaunache qome na ñotta'a't shiñaxauapi, da huo'otaq huo'o ca hua'aqchigui co'ollaxa ca 'eeta'am de'era. ¿Na Israel le'ecpi huo'o da ño'ot maye ñataqta qaiqaiga!

¹⁴¿Peta'a huo'o ca huaña co'ollaxa da quiguiñi ana aloñi maye huetalec ana qañoqotchequemecpi coma'pi ye Líbano? ¿Ishet peta'a da deqaxaña'ni nam atom 'etaxat maye chegaqasheguema ana qasoxonaxapi?

¹⁵Qalaxaye na ñalamaxat nhuo' le'ecpi Añem icoua'ai, nache ñaatacot na saq'en atamnaxala'pi na lchenaxanaxat maye ama na laita, Namayepi iqataqchet so nqa'aic, som nqa'aic maye togoshapec, nache quetegueto naua saq 'amaqtaq nqa'aico maye saqañauatto'n.

¹⁶Qaq 'era da 'eetec da toolec naqa'en na na'alhua namayepi, nache ño'ot da chochaq tatec da na'aalaxa. Qaq 'enauac nam taalec namaye, nache iconnaxaatac na lqaic souaxat da la'aalaxa.

¹⁷Qaq Añem, sheeta'am qome ca la'at maye chegaqa'ague da nala' lliguisheguem, nache selagaxattac qome na Israel le'ecpi, so'ot da dataueeguesop na mpa'aguenaxauapi Añem, sero'oguet qome na ilaq namayepi, qaq saishet da samato'ot qom nvi' cam na'a'q maye huaigui ca nhuaxanaguec.»

Dam qalapaxañi da qañataña'aguet so na'aqtaxanaxanec

¹⁸So shiñaxauapi, 'enapec: «Sauoqo'o qome ca llapaxasoxoñi lataxac da yaqto' satañaqa'aguet so Jeremías. Cha'aye saishet da seuenaqtaique ntaxañaxanaxanec da qomi' ñapaxague'n, qataq cam ñaanaxanaxaic da qomi' ñanema ca lqataxac, qataq ca na'aqtaxanaxanec da qomi' ña'axatema ca la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ñaq sauoqo'o ca lasouaxashet yaqto' qañalauat. Qaq saishet qome da salaxasoxoguet nam ña'axattacpi.»

Da natamnaxac so Jeremías

¹⁹¡'Am Nataxala', ñaq añem 'ana'axañaxana! ¡Qataq 'ana'axañaxana da la'aqtac nam ñepa'aguenaxauapi!

²⁰¿Peta'a iuen da qaisheetenaxana ca qauem da qaisheeten ca no'on? ¡Namayepi co'ollaxa nshe' añi ñeuachiqui! Ña 'auennata'a da 'am sataña'aguet co'ollaxa da setaqteguelec namayepi da yaqto' 'anqateeguesop namayepi da 'aralemataic.

²¹¡Qalaxaye nagui, 'auo'ot qome da nam llalaqpi namayepi ilem na lqouaxa, huo'otaq da ilem ca ñeelonec, qataq 'auo'ot da pa'aipi qataq qaica ca llalaqpi ana lhuapi namayepi! ¡Qataq na ñalleppi maye lhuapi anamayepi ñalauat qome ca napiina, qataq na nsoxoppiolec ileuaigui qome ca alaataxac!

²²Qataq nque'elaxatta qome 'anqa'en da 'anamaxa namayepi ca cachaxaicpi, ¡Ñaq qaña'axaña qome ca la'alaxac souaxat da lcolanaxa! Cha'aye ño'ot co'ollaxa aso lshere da yaqto' añem loxonec qataq ñanangui na ñec aso lqoinapi.

²³Qalaxaye 'am Nataxala', 'auañaten 'enauac nam lapaxañipi namayepi da yaqto' añem ñalauat. ¡Qaq saishet qome da 'auchoxoreetac souaxat nam qauem maye ño'ot, qataq saishet da 'aucoua'ai na lasouaxashetpi! ¡Qaq huañi qome 'anqa'en namayepi, qataq 'auauo'o ca nhuaxanaguec 'aurolec da 'arayeloxo!

Jeremías 19

Aso naco'oña 'alhua

¹Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta': «Qojec qome nache 'ausheenaxana aca naco'oña 'alhua, nache 'auauo'oi caua 'auÿaxanalo nam nqueroxonecpi maye lataxala' ne'ena nhuo' le'ecpi qataq caua ntaxaÿaxanaxanaqa maye mashe ÿe'.

²Qaq ime, nache 'anqo'oneuga so ca'amegue ye Ben Jinón, maye datateguet ñim lasom maye pa'aigue da nala' lliguisheguem, qaq huaña qome yemaye, nache 'aua'axat da ÿa'aqtac maye 'am sa'axatem qome.

³Nache qoneta': «Qami' nta'alpi na Judá, qataq qami' maye qoviita'a na Jerusalén, qana'axaÿaxañiÿa de'era la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapec, Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': Aÿem ñamaxa qome ca ÿataqta lta'araic lchec ne'ena nma', qaq 'enauac qome cam hua'axaÿa da qaÿa'axat camaye, nache dauaxanguilo naua ltela lauaco.

⁴Cha'aye na Israel le'ecpi aÿem ca'ai, nache ÿo'ot da 'eco' ÿaqa'a ne'ena 'alhua, nache huaña naqa'en namaye da ÿanot na lchenaxanaxat maye ama na laita nam ÿaqa'a atamnaxala'pi, maye namayepi qataq so hua'au lta'alpi, qataq so nta'alpi na Judá, saÿauatton, qataq nlaxattelec namaye na ltago'q som shiÿaxauapi maye qaica ca ÿasouaxat.

⁵Qataq nataqa'en no'oxoosheguem ana lca'atoxonaxalatepi da yaqto' ÿavigaxat na llalaqpi da ÿanot so Baal, dam saishet co'ollaxa da samaxasoxoolec qataq saishet da choche shenapec, qataq saishet da tatapigui iuel.

⁶Qaq ÿoqo'oye anacte' caua na'axa'te maye huaiguilo da ne'ena 'alhua saishet qome da le'enaxat Tófet, qataq saishet da le'enaxat da Ca'amegue Ben Jinón, nacherata da le'enaxat qome, Ca'amegue Nalaataxanqa'.» Qaq 'era da ÿa'aqtac, Aÿem Nataxala'.

⁷Qaq huaña qome ne'ena da ñelaxaañi nam lapaxañipi nam lma' ye Judá qataq ye Jerusalén. Qataq so'ot qome da na mpa'aguenaxauapi loxonec namayepi, nache ÿalauat, qaq da lo'ocÿaxac namayepi qalaq chec qome na teguesanpi qataq na huauec shiguiÿacpi.

⁸Nache she'eguelaxata qome da toolec ñaqa'en ne'ena huaqta'a't nÿecpi, qataq da ÿo'ot da ncolanaxa. Qaq 'enauac qome nam taalec namaye, huo'o da lcolanaxa qataq da la'aalaxa souaxat da ila'a da ÿataqta imauec nlachiguiñi.

⁹Qataq so'ot qome da na shiÿaxauapi maiche chec na llalaqpi ÿalleppi qataq ana llalepi 'alpi, qataq ñi 'oonolec chec ca maiche lÿa, souaxat dam huaigui lhuogoxo maye ÿo'otec nam mpa'aguenaxauapi qom colesop nam huaqta'a't nÿecpi.

¹⁰Qaq qom ime da qonapec de'era, nache 'aulaxachigui aca naco'oña 'alhua ÿauaachigui 'anqa'en cam ÿalleppi maye 'annaictague',

¹¹nache qonapecta, qoneta': «Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapec, 'eeta': Aÿem selaxachigui qome ne'ena nhuo' le'ecpi, qataq ne'ena huaqta'a't nÿecpi, 'eeta'am ca ilaxachigui aca naco'oña 'alhua, nache saishet da qaltaq

qaŷe'eguelaxara't. Na shiŷaxauapi ilayiña qome ye Tófet ca leuaxaicpi, souaxat mashe qaica ca ldaq'a da qailareñi.

¹²Qaq 'era da so'otec qome ne'ena huaqta'a't nŷecpi qataq nam shiŷaxauapi maye hueta'a namaye. 'Eeta'am ñaqa'en da sheetec co'ollaxa ye Tófet. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

¹³Na nŷecpi na Jerusalén, qataq na lta'araic lma'pi na nta'alpi ye Judá, qataq na llaq na nŷecpi maye huaña naxa da qaŷauo'o na nchenaxanaxat da qoŷanot ana huaqaañipi qataq da qaicorec na lataxa da nachetaqtaxanaxat da qoŷanot na laŷepi atamnaxala'pi, namayepi qaŷamata'ac qome da nshepaxan, 'eeta'am ye Tófet.»»

¹⁴Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Jeremías ca'ai ye Tófet, maye Ñim Nataxala' ŷamaxa co'ollaxa da ŷa'axat da le'enaxat Ñimaye, nache co'ollaq ivita so nqasoxoc aso atamnaxaqui, nache nachaañi da da'aqtaxanem 'enauac so nhuo' le'ecpi, 'eeta':

¹⁵«Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapēc, Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'enapēc: «Aŷem ñamaxa qome ne'ena huaqta'a't nŷecpi, qataq 'enauac nam netalec ne'ena 'alhua, cam nhuaxanaguec maye sa'axatta'a co'ollaxa, cha'aye namayepi ŷacona da qaramchigui da yaqto' saŷalaxagueta naua ŷa'aqtaqa.»»

Jeremías 20

So Jeremías qataq so ntaxaŷaxanaxanec Pasjur

¹Qaq so Pasjur maye llalec so Imer, maye ntaxaŷaxanaxanec, qataq lataxala' na ilotague' aso atamnaxaqui, co'ollaq hua'axaŷa da la'aqtaxanaxac so Jeremías,

²nache damaxasoxoolec da qaiuaxan qataq qaicoñerai', qoŷanagui so ncoñetaxanaxat 'epaq maye naña so lta'araic nasom so Benjamín maye saqaŷapeque aso atamnaxaqui.

³Qaq so lŷa na'a'q, nache damaxasoxoolec da qanqat so ncoñetaxanaxaqui 'epaq maye netagui so Jeremías, qaq huaña nache so Jeremías 'enapega somaye, 'eeta': «Ñim Nataxala' naralaxat da 'are'enaxat, qaq nagui saishet da 'are'enaxat Pasjur, maye 'are'enaxat nagui da Magor Misabib.

⁴Cha'aye Ñim Nataxala', 'enapēc: «Nagui 'am she'eguelaxata qome da huo'o da 'arcolanaxa, qataq na 'anauchaxauapi, qataq 'auauaachigui qome na 'ampa'aguenaxauapi da ŷalauat na 'anauchaxauapi irolec ca ŷeelonec. Aŷem saneguet qome 'enauac nam hueta'a na Judá, da lhuaqŷaxac ñim nta'a ye Babilonia, qaq ñimaye ŷauēga qome namayepi ye Babilonia, huo'otaq da ŷalauat irolec ca ŷeelonec.

⁵Qataq nataqa'en sanem nam mpa'aguenaxauapi, 'enauac da nsallaxa maye hueta'a ne'ena huaqta'a't nŷecpi, qataq 'enauac nam lalamaxatpi qataq na

nogoxoshetpi maye lta'araic da lashiichiŷaxac, qataq 'enauac nam laŷamaqtacpi na nta'alpi na Judá, da yaqto' iro'ogue da Babilonia.

⁶Qaq 'am Pasjur, 'am qaŷaueegue qome da Babilonia, 'arŷatec qome 'enauac nam 'aŷa'alaqpi. Qaq huaña qome yemaye da 'auleu, qataq nache 'am qailareña yemaye, nataqa'en nam 'anauchaxauapi maye 'aua'aqtaxaata'am naxa nam saq 'en.»»

Da nachoxoc so Jeremías

⁷'Am Nataxala', 'Am aŷem 'auatenachet, qaq aŷem ñasheeteguet da aŷem 'auatenachet, cha'aye 'Am ŷactec da 'ara'añaxac, nache aŷem 'anauec, nache imauec ye na'a'q da aŷem qaŷe'eetac, qataq 'enauac da Aŷem qane'eetapigui.

⁸Cha'aye naxa da setaqa nache nda'a't da sa'axattac da lchec qataq da huo'o na qailaxachigui, nache saq vi'iiguuet da aŷem qaisheueetac qataq aŷem qane'eetapigui, cha'aye souaxat da sa'axatta'ape naua 'ara'aqtaqa.

⁹Qaq da shenapec: «Saishet nagui da seuennatega Ñim Nataxala', qataq saishet da she'eguelaxa da sa'axattac da le'enaxat», nache naua 'ara'aqtaqa maye aŷem netaigui ŷe'eguelaxa da 'eeta'am ca norec da ŷavigaxa't naua ipi'ineqa. Qaq aŷem sauotaique naxa da ñala'agueta, qalaxaye sasañoxt.

¹⁰Huo'o da sa'aqtega naxa na shiŷaxauapi da nsoxootege't, 'eeta': «¡ŷataqta vichiguiñalo da lchec!» Qataq 'eeta': «¡Ñaq qauanaqui sauqo'o ca lasouaxashet!» Qaq ivira'a na ñauochaxauapi iuatta'a da huo'o ca ñe'enaxac. Nache, 'eeta': «Saiuena'a da ishet da satenachetaq, qataq qoroxonec, nache sauqo'o ca qarvi'.»

¹¹Qalaxaye 'am Nataxala', aŷem qoueta'aguet qoneta'am ca alaataxaic maye saqanauec, nam aŷem icaatacpi qalaq huañi qome, nache saishet da aŷem loxonec, namayepi saipac qome cam 'eetapeguec, nache huo'o da la'aloxo, nache chochaq tatec qome da ne'enaguec qataq saishet da qaicoua'ai.

¹²'Am Nataxala' maye Qaica ca 'Auqalanapec, 'Am maye 'auo'onataxana da nalochiguiñi lataxac da huo'o 'anmit, qataq 'am maye 'auaŷaten ye ŷataqta pa'auo lhuennataxac ca shiŷaxaua, ñaq sauachigui qome 'anqa'en da 'auauo'o ca nhuaxanaguec ne'ena shiŷaxauapi, cha'aye nache 'Am da 'Am sepe'etega.

¹³¡Qauo'onaxañiito'ot Ñim Nataxala', qataq qavio'oxoyiñi Ñim Nataxala'!, cha'aye Ñimaye nca'alaxateeguesop ca daquicotac da la'añaxac na qauemaicpi.

¹⁴¡ŷataqta qauem so na'a'q maye ŷañoxoqui! ¡ŷataqta qauem so na'a'q maye huaigui da aso ŷate'e aŷem deco'oic!

¹⁵¡ŷataqta qauem cam ŷa'axatem co'ollaxa so ita'a da somaye nañiguiñi so llalec ŷale!

¹⁶¡Qaq que'eca ŷale, 'onaxaico' da 'eeta'am som huaqta'a't nŷecpi maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna sa ichoxoren co'ollaq ilaxachigui! ¡Qataq camaye ye nte'eta

qalaq hua'aqtega da na'alaxac souaxat da qui'ic, qataq da l-llimiixa da alaataxac ye na'a'q laiñi!

¹⁷¿Ta'ainco' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da saishet da seleuaigui naqa'en na lauel aso ñate'e? Yaqto' nachaso ctaxa asomaye da 'eeta'am aca ñeuachiqui, nache aÿem taxa saishet da sevira'a da sañiguiñi.

¹⁸¿Ta'ainco' da sañiguiñi co'ollaxa da yaqto' nacherata da semeteetac da qui'ic qataq da naquicoxo, qataq da yaqto' imeuo da ñachaalataxac qalaq nlaqchigui da ña'agaxa?

Jeremías 21

Qaÿa'axata'a da nhuaxanaguec ye Jerusalén

¹So nta'a Sedequías ñamaq so Pasjur maye llalec so Malquías, qataq so ntaxaÿaxanaxanec Sofonías maye llalec so Maseías da nqo'onalo so Jeremías da 'enapega, 'eeta':

²«Ña qomi' 'anqouagueque da 'aunat Ñim Nataxala' da qomi' 'aunataxaaleguete, cha'aye ñi Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, mashe huotaique da qomi' iloquiixa'n. Shapegueto' da Ñim Nataxala' ño'ot ca saqaÿauanapega da yaqto' ño'ot da ñi Nabucodonosor qomi' ca'aisalo.» Qaq huaña nache Ñim Nataxala' 'enapega so Jeremías,

³qaq somaye nache da'aqtaxanema soua lamaxa'she so Sedequías, 'eeta': «Qaua'aqtaxañim qome ca Sedequías

⁴da Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na israel le'ecpi, 'enapec: «Aÿem so'ot qome da qoshe na 'analleppi maye deloctague' ñi nta'a ye Babilonia qataq nam caldeopi maye pa'ataueegue da laÿe na mpaqtaxanaxat da qami' colesopa. Qataq so'ot na 'analleppi da ñe'eguenoigui qome na huaqta'a't ñyecpi.

⁵Qaq Nachaÿem da qami' seloguito qome, qami' seroleguete da lta'araic ña'añaxac, qataq dam 'eroigui ñalemataic qataq da lta'araic ñayeloxo.

⁶Nache salauat qome 'enauac na shiÿaxauapi maye hueta'a ne'ena huaqta'a't ñyecpi, na ñalleppi qataq na shiguiÿacpi ilem qome ca lta'araic napiina.

⁷Ime, nache ñi Sedequías maye nta'a ye Judá saneguet qome da lhuqaÿaxac ñi Nabucodonosor, qataq saneguet na laÿepi mpa'aguenaxauapi maye qauemaicpi, nache l-llañe' na lataxala'pi qataq na nalleppi, qataq na shiÿaxauapi maye lca'alaxaicpi ne'ena huaqta'a't ñyecpi qom ime que'eca napiina qataq ca alaataxac qataq ca nqouaxa. Aÿem so'otec qome da saishet da qaichoxonnai' da qaÿalauat qairolec ca ñeelonec. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem Nataxala'.

⁸Qaq nataqa'en 'aua'aqtaxanem qome ne'ena nhuo' le'ecpi da Aÿem Nataxala', 'eeta' da ña'aqtac: Sanem namayepi da lca'aguilo naua dos nqa'aico, da nca'alaxa huo'otaq da nleuaxa.

⁹Qaq cam no'onaña ne'ena huaqta'a't n̄yecpi, qalaq ileuaigui qome ca alaataxac huo'otaq ca nqouaxa huo'otaq ca napiina. Qaq cam nañaneguet na caldeopi maye colesop nagui na huaqta'a't n̄yecpi, camaye saishet qome da ileu, nacherata da nca'alec qome.

¹⁰Cha'aye Aÿem maiche iuennataxa da talec ñaqa'en ca qauem ne'ena huaqta'a't n̄yecpi qaq saishet da talec ca 'onaxaic. Aÿem saneguet qome da lhuaq̄yaxac ñi nta'a ye Babilonia, qaq ñimaye ÿavigaxat qome. Qaq 'era da ÿa'aqtac, Aÿem Nataxala'.

Qaÿa'axata'a da nhuaxanaguec so nta'a ye Judá

¹¹Qonapega nataqa'en nam chegoxoguet so nta'alpi na Judá da na'axaÿaxana da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹²Qataq 'auqata nam chegoxoguet so David da Ñim Nataxala' 'eeta' da la'aqtac: Qauo'oche qome 'enauaque naua na'axa'te ca nalachiguiñi lataxac, qataq qausoiuec nam qarcoñeteguishequi, cha'aye da saiuen'a da souaxat da qauem qaro'onataxanaxaqui, nache 'eroigui da ÿalemataic 'eeta'am ca norec, qataq nalaqaasheguem, nache qaica ca ishet da ÿalamat.

Qaÿa'axata'a ca nhuaxanaguec ye Jerusalén

¹³Aÿem 'am sataÿa'aguet 'am Jerusalén, 'am maye 'amattalec na ca'amegue qataq qoneta'am ca coma' maye netalec na nalachiguiñi 'alhua. Qaq 'era da ÿa'aqtac, Aÿem Nataxala'. Qami' maye qoñeeta' naxa: ¿Negue't ca ishet da qomi' iloquiaya'n? ¿Negue't cam ishet da nvira'a nam qanqañoxotaqa'?

¹⁴Aÿem sauo'o qome ca qanhuaxanaguiqui maye taiguet nam qauo'oche, qataq savigaxat na qaralamaxache aviaq, qaq que'eca norec ÿavigaxat qome 'enauaque naua loiguiye. Qaq 'era da ÿa'aqtac, Aÿem Nataxala'.»

Jeremías 22

Da na'aqtac maye talec na nta'alpi ye Judá

¹Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta': «Jeremías, ña 'anqo'ona qome ñi lma' lta'araic ñi nta'a, nache huaña qome da 'aua'axat de'era ÿa'aqtac

²qom 'auatato'ot ñi nta'a ye Judá maye nso'ootangui añi nso'onaxaqui so David qataq nam 'amaqtaqaicpi ltauapi qataq shiÿaxauapi maye hueta'a ye huaqta'a't n̄yecpi, nache qoneta': «Ña qana'axaÿaxañiÿa da la'aqtac Ñim Nataxala'.

³Qauo'oche qome da nalachiguiñi lataxac, qataq da no'on lataxac da qoñiitaña ne'ena nma', qausoiuec qome nam qaicoñettai', qataq saishet da qaica ca 'enec qanqa'eñi qataq da saquayacñiÿapec nam chegaqauecpi, na saploqpi qataq ana pa'aipi. Qataq saishet da qualauache cam chegaqauec shiÿaxaua da huaña ne'ena nma'.

⁴Qaq da qauo'oche de'era maye qami' samaxaleguete, nache queta qome da huo'o ca nta'alpi da nso'ongui añi nso'onaxaqui so David, nache camayepi ÿauota'a

qome ana nnaigonapi qataq na caipi da tateua'a na lasompi ne'ena nma' lta'araic, nnaictague' na ltauapi qataq na nhuo' le'ecpi.

⁵Qalaxaye da saishet da qaulaqaigueta naua ÿ'a'qtaqa, nache ne'ena nma' lta'araic, namaye nlachiguiñi qome. Qaq 'era da ÿ'a'qtaq, Aÿem Nataxala'.»

⁶Cha'aye Ñim Nataxala' 'eeta' da la'aqtaq maye talec ñi nma' lta'araic ñi nta'a ye Judá: «'Am 'eeta'am ñaqa'en añi qasoxonaxa ye Galaad, qataq añi lmi lo añi qasoxonaxa ye Líbano, qalaxaye san da ÿ'a'qtaq da 'am she'eguelaxata qome da 'am toolec, nache qaica qome ca 'am netalec.

⁷Qataq ñamaq qome ca shiÿaxauapi maye na'atchiguiñi na lo'ogoxonaxatpi da 'am dataÿa'aguet da yaqto' 'am ilaxachigui. Qataq iquesoq ana 'arhuoqtepi maye cedropi, qaq ime nache ÿasaxangui ca norec.

⁸Qaq qalota qome na ÿotta'a't shiÿaxauapi da nlectelec ne'ena huaqta'a't nÿecpi nache ñi 'oonolec nnattague' ñi lÿa, 'eeta': «¿Chaq ta'ainec Ñim Nataxala' da ÿo'otec de'era, ne'ena qalochiguiñi huaqta'a't nÿecpi?»

⁹nache qaÿasateguet qome qoÿeeta': Cha'aye namayepi ca'ai da aÿamaxataxac maye Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', ÿo'ot co'ollaxa da naÿamaxate' namayepi, nache natameetacot qataq ÿanot da llo'oxonnataxanaxac nam ÿaqa'a atamnaxala'pi.»

Da la'aqtaxanaxac so Jeremías maye talec so Salún

¹⁰Saishet da qanÿeñiilec ye nta'a Josías; qataq saishet da qanÿeñiilec da l-leuaxa, maye nacherata da qanÿeñiilec som llalec Salún, cha'aye jec qaq saishet qome da qaltaq da ñe'eguelaq, nache saishet qome da nauane' yem 'alhua maye lañoqo'.

¹¹Cha'aye da la'aqtaq Ñim Nataxala' maye talec ñi Salún ñim llalec so Josías maye nta'a ye Judá, ñim talec co'ollaxa da lo'onataxanaxac so lta'a maye ca'ai co'ollaxa ne'ena nma', 'eeta': «Saishet qome da qaltaq ñe'eguelaq

¹²nacherata da ileuaña cam 'alhua maye qaÿauega da qaicoñe', nache saishet da qaltaq ñe'eguelaxa ne'ena na'alhua.

Da na'aqtaxanaxac maye talec so Joaquim

¹³Choxoraxaso' 'am maye 'auachegoxotchigui na qauem qataq na sanalogoñi lataxac da 'ano'oxoosheguem na 'arma' lta'araicpi qataq nam logoraic nÿecpi, qataq 'auo'onataxanaxan na laÿepi shiÿaxauapi, qaq saishet da 'ausheeten da lo'onataxanaxac!

¹⁴Qataq qonapec naxa: «Aÿem ño'oxoosheguem ca lta'araic ima', nache sauo'o ca qalochiguiñi ndaqa' na pa'asheguem.» Qataq 'auo'ot naua nalloxوقي' qaq na pa'auo nache 'alapaxauo na no'on 'epaq cedro, ime nache 'aua'amen, togaxaraic 'anqa'en da lo'oxoÿaxac.

¹⁵¿'Aupi'itaxaatega peta'a da ca nta'a, nda'a't da na'attalec da netaigui ca colesopa na cedro? So 'arta'a co'ollaxa saishet da choche deque'etac qataq

n̄yomtac, maye nataqa'en ŷo'ottac da nalochiguiñi lataxac qataq da no'on lataxac, qaq ŷoqo'oye somaye no'on da llec̄yaxac.

¹⁶Somaye iueelec co'ollaxa na choxoraqpi qataq na huo'o da lhuenaxanaxa, qaq ŷoqo'oye no'on da llec̄yaxac. Qaq 'era da lataxac maye ŷachaxan da Āyem qāyauatton. Qaq 'era da ŷa'aqtac Āyem Nataxala'.

¹⁷Qalaxaye 'am nacherata da 'anmitta'a da nauegaxanaxac maye chegaqaigui da ncachaxac, qataq 'aualauat nam qaica ca ŷasouaxat, qataq qaica ca ldaq'a 'anqa'en, qataq 'anhua' na 'aralamaxat 'arhuo' le'ecpi.»

¹⁸Qaq ŷoqo'oye da la'aqtac Ñim Nataxala', maye taalec so Joaquim, som llalec so Josías maye nta'a ye Judá, 'eeta': «Qaica qome ca n̄yeelec ñimaye qom ileu. Qaica qome ca n̄yeelec da 'eeta': «¡Aicoue 'am ŷaqāya! ¡Aicoue 'am ŷaqāyole! ¡Aicoue 'am Nataxala'! ¡Aicoue 'am 'Amaqtaqaic!»

¹⁹'Am qāyauogonnauga qome na pa'auac ye Jerusalén, nache 'am qailareñi qome qoneta'am ca 'ashena.»

Da na'aqtanaxac maye talec ye Jerusalén

²⁰«¡'Am Judá, 'asheguema qome añi qasoxonaxa Líbano nache 'aua'alaq! ¡Qataq 'ana'axannec da 'ara'alaxac qom huaña aye qasoxonaxapi ye Basán! ¡'Aua'alaq qom qonetalec añi lcomaraxalate ye Abarín, cha'aye 'enauac na 'ancachaxauapi mashe noxonecpi!

²¹Āyem 'am setaqtecot co'ollaq qouetaigui da qaica ca 'auna'a, qalaxaye 'am saishet da Āyem 'ana'axāyaxana. Qaq nache qoneta'ac de'era chegoqta'a co'ollaq saxanaxa da 'am ŷe, da saishet da Āyem 'aualaxaguet!

²²Qaq 'enauac qome na 'arataxala'pi da ŷāyoxonaqchet ca la'at, nam 'ancachaxauapi qalaq qāyauga qome ca ŷaqa'a 'alhua. Nache 'am huo'o qome da 'ara'agaxa qataq sa 'auāyaten ca qonetec, souaxat na qauempi maye 'auo'ot.

²³Qaq 'am nagui 'avi'imaqtac qonetangui na 'arpata'c, qonetangui na cedropi maye chegaqauga ye Líbano, ¡qalaxaye yaqta'a da huo'o ca 'anque'eenaxac qom 'am nvita ca 'anqui'ic, maye 'eeta'am da nqui'ic da nco'oxoc!»

Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye talec so nta'a Jeconías

²⁴Ñim Nataxala' 'enapega so Jeconías, som llalec so Joaquim, maye nta'a ye Judá 'eeta': «Āyem san da ŷa'aqtac, da na'aictaxa da 'am qoneta'am aca chiguishaqte na'anaxanaqte, da netagui na āyoic ihuaq, qalaxaye nache 'ena'am 'am ñeqat,

²⁵da yaqto' 'am saneguet na 'ampa'aguenaxauapi maye huotaique 'am ŷalauat, nam ŷataqta 'arcolanaxatpi. Qataq 'am saneguet qome ñi Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, qataq ye caldeopi.

²⁶Nache 'am, qataq añi 'arate'e qami' so'ora'alo qome cam 'alhua maye saishet da qarañoqo'oi, qaq nache huaña camaye da qaullivi qome.»

²⁷Qaq huo'o qome da qaryaqaí da qañe'eguelaqña na maiche qana'alhuai, qalaxaye saishet qome da qauañoxoche da qaltaq qañe'eguelaqai.

Da la'alaxac so na'aqtaxanaxanec

²⁸Ñim Jeconías, ¿peta'a 'eeta'am aca naco'oña poxoñaxai maye qaica ca naigui, huo'otaq cam nogoxoshet maye qaica ca nqopittega? ¿Ta'ainco' da ñimaye qataq nam llalaqpi da qaño'ora'a ca 'alhua maye saqañauana?

²⁹¡'Alhua, 'alhua, 'am 'alhua, ñaq 'ana'axañaxana da la'aqtac Ñim Nataxala'!

³⁰Ñim Nataxala', 'enapec: «Qa'eyeeua'a qome da le'enaxat ne'ena ñale aca naneraxalate na shiñaxauapi, da 'eeta'am ca ñale maye qaica ca llalaqpi, 'eeta'am ca ñale maye huo'o da lletaxanaxac da nachaalataxac. Cha'aye cam chegoxoguetpi qome namaye, saishet da huo'o ca nso'ongui añi nso'onaxaqui so David da yaqto' qaltaq ilo'ogue na Judá.»

Jeremías 23

Cam nta'a maye no'on da lataxac

¹Ñim Nataxala', da la'aqtac, 'eeta': «¡Aicoue na qagueta lo'opi maye hua'aqta'a ana ilopi qaguetapi da deqat qataq nlagaxattac!»

²Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'enapecta na nataxala'pi maye ilotague' nam lalamaxat Ñimaye nhuo' le'ecpi, 'eeta': «Qami' qaulagaxacheetac ana ilopi qaguetapi, qataq datauec qanqa'eñi, nache saishet da qanchelña'a. Qaq ñoqo'oye Añem nagui maiche qami' sepa'aigueta da sauo'o ca qanhuaxanaguiiqui souaxat nam qauem maye qauo'ocheetac. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

³Qaq maiche Añem qome da ñe'eguelaxat ana no'onañipi ana ilopi, sachegoxota'a nam 'alhuapi maye taña ñaqa'en co'ollaxa, nache llañona't qome da ñe'eguelaxata na maiche lquia'aqa' co'ollaxa, yaqto' qalota qome ca llalaqpi.

⁴Qataq sauo'o qome cam ilotague'pi anamayepi da yaqto' ntela'a, qataq yaqto' saishet da huo'o ca ñe'etaique, qataq saishet da huo'o aca deqat anamayepi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

⁵Ñim Nataxala', 'enapec: «Anacte' caua na'axa'te maye huaiguilo qome da sauo'o ca nta'a maye chegoxoguet so David, cam nta'a maye no'on da lataxac, qataq camaye do'onataxana qome da nalo-chiguiñi qataq da no'on lataxac, da hueta'a ne'ena 'alhua.

⁶Qaq qom ñaq do'onataxaatac camaye, nache nca'alec qome na Judá, nataqa'en na Israel qaica qome ca ndaqtaique. Qaq 'era da le'enaxat da qaiñaxana qome camaye: «Ñim Nataxala' nacheñi ñim qarca'alaxaqui.»

⁷Ñim Nataxala' 'enapec: Anacte' caua na'axa'te maye saishet qome da huo'o ca ñan ca la'aqtac da, 'eeta': Nca'altauec Ñim Nataxala', maye nqateeguesop na Israel le'ecpi ye Egipto,

⁸nacherata da ñan ca la'aqtac, 'eeta': «Nca'altauec Ñim Nataxala' maye nqateeguesop co'ollaxa nam chegoxoguetpi so Israel, yem 'alhua maye pa'aigue da sheu', qataq 'enauac nam lañepi 'alhuapi maye taña naqa'en co'ollaxa, da yaqto' ñe'eguelaxa da hueta'a na maiche lalamaxat na'alhua.»

Da na'aqtaxanaxac maye talec na na'aqtaxanaxanecpi

⁹Da na'aqtaxanaxac maye talec na na'aqtaxanaxanecpi, 'eeta': Añem ñataqta qaica ca ilagaqa', 'enauac na ño'oc da ñataqta cholaxan, 'eco' da añem taxaic, sheeta'am ca shiñaxaua maye mashe quichigui na lataxa, souaxat Ñim Nataxala' qataq naua qui'itte' la'aqtaqa.

¹⁰Ne'ena 'alhua ñataqta nlaqchigui na quisheguetaxaicpi, na shiñaxauapi maye nqalgoqtage' da ño'ottac na qauem, qataq do'ogoxona da la'añaxac da ño'ot da sa nalogoñi lataxac. Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala' ñasaxalec da qauem la'aqtac ne'ena 'alhua, nache ne'ena 'alhua deqaqa, qataq ñavic na 'auaqpi maye huetauga na toolec 'alhua.

¹¹Ñim Nataxala', 'enapec: «Nam na'aqtaxanaxanecpi qataq na ntaxañaxanaxanecpi ñataqta qauem da lataxac. Cha'aye ivira'a da selalec da hueta'a añi ñalamaqte atamnaxaqui da ño'ottac na qauem.

¹²Qaq ñoqo'oye da nqa'aicñaxac namayepi, ñataqta napalñi qome qataq salvi, qataq Añem so'otec qome da qañamaxañi nache huañi. Qom ñimit na lasouaxashetpi namayepi nache talec ñaqa'en ca qauem. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.»

¹³«Añem sauachigui na na'aqtaxanaxanecpi ye Samaria da ño'ottac nam ñataqta añem inogoqchet, namayepi ña'axatteguet da le'enaxat ñi Baal, qataq ño'ot da nam ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi isomapec.

¹⁴Qataq Añem sauachigui na na'aqtaxanaxanecpi na Jerusalén da ño'ottac nam ñataqta qaiqaiga, namayepi ncachetage' ana saishet da lhua, qataq decachetac, qataq ña'añaqchet na qauemaicpi da yaqto' namayepi saishet da ca'ai da qauem. Namayepi qataq nam lañepi maye hueta'a ne'ena huaqta'a't ñyecpi, 'eeta'am ñaqa'en so Sodoma qataq so Gomorra.

¹⁵Qaq ñoqo'oye, Añem Nataxala' maye qaica ca Seqalanapec, 'era da ña'aqtac da sataña'aguet ne'ena na'aqtaxanaxanecpi. Añem sequia'axanec qome ca nallec maye ñataqta chem, qataq ñeñomaxangui ca 'etaxat maye huo'o lalegue maye qanlem, cha'aye chegoqchigui na na'aqtaxanaxanecpi na Jerusalén da laguelec 'enauac ne'ena 'alhua da qauem.»

¹⁶Qaq Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, da la'aqtac, 'eeta': «Qami' Israel le'ecpi saishet qome da qaualaqaiguet nam qami' ña'axatteguema nam

na'aqtaxanaxanecpi, cha'aye nam ÿa'axattac namayepi choche natenataxanaxacpi, ne'ena la'aqtaxanaxacpi namayepi maiche ÿo'ot, qaq saishet da Aÿem chegoqtot.

¹⁷Qataq da'aqtaxanem nam sa ÿaconegueta naua ÿa'aqtaqa, 'eeta': <Onaxaic da qa'aita'ague> Qataq nam quetegueto naua qauema lhuennataxaco da lquiyaqteÿaxac qalaq da'aqtaxanem, 'eeta': <Saishet qome da qami' taleguete ca qauem.>>

Da la'alaxac so Jeremías

¹⁸Qalaxaye namayepi, ¿negue't cam ÿaÿate'n naua ÿapoyeñi lhuennataxaco Ñim Nataxala'? Qataq ¿negue't cam ÿauaachigui qataq hua'aqchiguilo naua la'aqtaqa? Qataq ¿negue't co'ollaxa cam qochetega?

¹⁹Da layeloxo Ñim Nataxala', 'eeta'am ca la'at lta'araic, 'eeta'am qome ca la'ana't la'at da ÿamaxañi nam qauemaicpi.

²⁰Da layeloxo Ñim Nataxala' saishet qome da vi'iiguet, choche ivitta'a da Ñimaye ipacchigui cam 'eetapeguec. Qaq anacte' caua na'axa'te maye huaiguilo qome da qauennataxani, qataq da qauaÿaañiteguet de'era.

Ñim Nataxala' dataÿa'aguet nam saq 'en na'aqtaxanaxanecpi

²¹«Aÿem, saishet co'ollaxa da samaq ne'ena na'aqtaxanaxanecpi, qataq saishet co'ollaxa da setaxaÿot namayepi, qalaxaye namayepi maiche nqalgoqtac da ÿa'axatec da ÿe'enaxat.

²²Namayepi da ÿaÿate'n taxa naua saqcha'alo iuennataxaco, nache da'aqtaxanem taxa na ÿalamaxat nhuo' le'ecpi naua ÿa'aqtaqa, qataq nqateeguesop taxa namayepi da qauem llecÿaxac, qataq ÿaxanec naqa'en nam qauem ÿo'ottac.»

²³Ñim Nataxala', 'enapec: ¿Peta'a nacherata da Aÿem saqaÿapeque da Aÿem Atamnaxala'? ¡A'i, saishet! ¡Maye nataqa'en Aÿem Atamnaxala' da Aÿem qaÿoqta!

²⁴¿Negue't, ca ishet da nqañoxocheesop da imeenaxanaxac? Ye Aÿem semattalec na piguem qataq ana 'alhua. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

²⁵Aÿem, sa'aqttega da nashepegaxanaxac ne'ena na'aqtaxanaxanecpi, da 'eetega ÿa'axattac da ÿe'enaxat, qataq 'eetega ña'aqtaxaatague' da huaigui na lchoxonaxacpi.

²⁶¿Chaq laguio', qaq ÿaxaañi da ÿa'axattac nam saq'enpi, qataq na maiche ÿo'ot lhuennataxacpi maye saishet da 'eesa?

²⁷Qaq na lchoxonaxacpi maye ÿa'axattapeguem na laÿepi, nachena nam huotaique da ÿachegoxotchigui, da na ÿalamaxat nhuo' le'ecpi Aÿem icoua'ai, 'eeta'am co'ollaxa som hua'au lta'alpi, da aÿem icoua'ai nache ca'ategue so Baal.

²⁸¿Ca na'aqtaxanaxanec da huo'o ca lchoxonaxac, qalaq iuen da ña'axatta da choche lchoxonaxac, qalaxaye da ñaconegueta naua ña'aqtaqa qalaq iuen da ipagaqchiichigui da ña'axa't! Cha'aye, ca 'auaqpi saishet da qanaloqnet ca trigo.

²⁹Naua ña'aqtaqa 'eeta'am ca norec, qataq 'eeta'am aca ntoqnaxanaqte lcat maye ishet da ilaxachigui ca coma'. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

³⁰Qaq ñoqo'oye Añem sataña'aguet ne'ena na'aqtaxanaxanecpi maye decachetegalo naua ña'aqtaqa da ña'axatta'ape. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

³¹Añem sa'axat, da sataña'aguet ne'ena na'aqtaxanaxanecpi, maye ña'axattac nam 'eetega ña'aqtacpi, qamaq namayepi maiche ño'ot.

³²Qataq sa'axat da sataña'aguet ne'ena na'aqtaxanaxanecpi, maye ña'axatta'ape naua lchoxonaxaco maye saq'e'n, cha'aye nachenaua ne'ena latenataxanaxaco, qataq naua qaica ca naiguilo la'aqtaqa, nam ño'o't da isomapec na ñalamaxat nhuo' le'ecpi. Añem saishet da samaq co'ollaxa namayepi, qataq saishet da samaxalec da da'aqtaxan. Qaq ñoqo'oye namayepi sañañoxt da itauan ne'ena nhuo' le'ecpi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

³³«Qaq 'am Jeremías, da huo'otaq huo'o ca shiñaxaua ne'ena nhuo' le'ecpi, huo'otaq na'aqtaxanaxanec, huo'otaqntaxañaxanaxanec, da 'am inat da, 'eeta': «¿Ca 'eetec cam qomi' taleguete la'aqtaxanaxac Ñim Nataxala'?» Nache 'auasateguet qome, qoneta': Ñim Nataxala' 'eeta' da la'aqtac Añem qami' sheca'aisalo qome. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

³⁴Qaq da huo'o ca na'aqtaxanaxanec, huo'otaq cantaxañaxanaxanec huo'otaq ca ña shiñaxaua, ne'ena nhuo' le'ecpi, da do'ogoxona de'era na'aqtac maye 'eeta': «lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala',» nache camaye qataq ca llalaqpi, sauo'o qome ca nhuaxanaguec.

³⁵Qaq da huo'otaq huo'o ca inat ca nauochaxaua huo'otaq ca lalamaxat lauo' le'ec, qaq iuen da, 'enapec: «¿Ca 'eetec ca lasataxac Ñim Nataxala'? ¿Ca 'eetec ca la'aqtac?»

³⁶Qalaxaye saishet qome da ñe'eguelaxaalec da do'ogoxona dam na'aqtac maye, 'eeta': «lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'» cha'aye da huo'o ca do'ogoxona da nasaxauec de'era na'aqtac, nache so'otec da naua la'aqtaqa camaye maiche que'emaxama. Qami' qana'axache' naua ñoqta naiguilo naua la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nca'altauec, Ñim Qanatamnaxala'ai, Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec.

³⁷'Am Jeremías, 'aunat qome nam na'aqtaxanaxanecpi, qoneta: ¿Ca 'eetec ca lasataxac Ñim Nataxala'? Qataq ¿ca 'eetec ca la'aqtac?

³⁸Qaq namayepi da, 'eeta': «lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'», qaq 'am 'auasateguet qome namayepi qoneta: Ñim Nataxala', 'eeta': Qaq cha'aye qami'

qoquiito'ot da qauo'ogoxoñiitega dam na'aqtac maye qami' sa sashenema da qauo'ogoxoñiña,

³⁹nache Añem, qami' sasaxare'c qome, qataq nam huaqta'a't nñecpi maye qami' sanema co'ollaxa, qataq som hua'au qarta'ailpi, nache ñataqta qañoqta ñaqa'en da sheeta, cam qoviñaña qome.

⁴⁰Qataq chochaq tatec qome ñaqa'en, da qaica ca 'eneque qanqa'en qami', qataq chochaq tatec da qara'agaqai, nache damaye saishet qome da qaucoviña'ai.»

Jeremías 24

Soua dos no'oxonal maye huetangui aso hiigopi

¹Qaq so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, co'ollaq ime da ñauec so Jeconías, som llalec so Joaquim maye nta'a ye Judá, lñatec naqa'en so nataxala'pi ye Judá, qataq som ñañatenpi da ño'ot na le'enaqtac, qataq so lcat lo'opi, nache Ñim Nataxala', añem ñachaxanalo soua dos no'oxonal maye huetanguilo aso hiigopi, qaq soomaye netraña ye naloteuga añi atamnaxaqui.

²Qaq soomaye, 'oonole aso huetangui aso ñataqta 'onaxai hiigopi maye la'auaxana da ñe, qaq aso lña, qalaq huetangui aso qauem hiigopi, qaq asomayepi ye ñataqta qauem nache saishet qanallec.

³Nache Ñim Nataxala', añem inat 'eeta': «Jeremías, ¿negue't cam 'aulota'a?» Nache añem sasateguet, sheeta': «Qomye selota'a aye ñataqta 'onaxai hiigopi, qataq huo'o aye ñataqta qauem. Qaq souaxat da ñataqta qauem, nache saishet da qanallec.»

⁴Nache Ñim Nataxala', añem 'enapega, 'eeta':

⁵«Añem, maye Añem Nataxala' maye Añem Natamnaxala' na Israel le'ecpi, da ña'aqtac, 'eeta': 'Eeta'am ñaqa'en aca ñataqta no'on hiigo da selota'a na nhuo' le'ecpi na Judá, maye ca'ai ñaqa'en co'ollaxa ne'ena 'alhua da samaxa yem na'alhua na caldeopi. Nache ñataqta sañamaxareeta qome da selota'a,

⁶qataq ñepaxattalec, qataq ñe'eguelaxata qome ne'ena 'alhua. Qaq nache huaña qome ne'ena da qaica ca iueetaique, qataq saishet qome da qaltaq she'eguelaxa da selaxachigui namayepi, saañi qome namayepi, nache saishet da qaltaq ñapogosheguem.

⁷Qataq sanem qome da lauatonaxanaxac, da yaqto' añem ñauattoota da nache Añem maye Añem Nataxala', qaq ne'ena nhuo' le'ecpi, nache ñalamaxat qome, qataq nachañem Añem Ñatamnaxala', cha'aye namayepi ñataqta imauec qome da lquiyaqteñaxac da añem ñe'eguelaxa.

⁸Qalaxaye ñi Sedequías, ñim nta'a ye Judá, qataq na nataxala'pi qataq na lañepi maye hueta'a ye Jerusalén, qataq nam hueta'a ne'ena 'alhua, huo'otaq nam neta'ague da Egipto, namayepi 'eeta'am ñaqa'en qome ana hiigo maye qauem, qaq souaxat da ñataqta qauem nache saishet da qanallec.

⁹Qataq so'otec qome namayepi, cam ŷataqta ŷo'ot da lli'iŷaxa 'enauac nam ŷotta'a't shiŷaxauapi ana 'alhua, qataq namayepi qaica qome ca 'enec qanqa'en, qataq saqaŷaconeguet, qataq qauem qome ca talec 'enauac nam 'alhuapi maye selagaxaalec namayepi.

¹⁰Qataq ñamaxa qome namayepi ca alaataxac, qataq ca nqouaxa, qataq ca napiina, nache choche ivitta'a qome da qaica da 'oonolec ca no'onalec ne'ena 'alhua, maye sanem co'ollaxa namayepi, qataq som hua'au lta'alpi.»

Jeremías 25

So pa'aguenaxauapi maye chegaqa'ague da sheu'

¹Qaq co'ollaq mashe ivi', cuatro vi'ie da nta'a so Joaquim, som llalec so Josías maye da ilotague' ye Judá, nache Ñim Nataxala', ŷamaxa so la'aqtac so Jeremías, maye talec 'enauac so nhuo' le'ecpi ye Judá. Qaq se'eso vi'i nacheso so la'auaxanec vi'i da lo'onataxanaxac so Nabucodonosor da nta'a ye Babilonia.

²Nache so na'aqtaxanaxanec Jeremías ŷa'axatem de'era na'aqtaxanaxac 'enauac so nhuo' le'ecpi ye Judá qataq som hueta'a ye Jerusalén nache, 'eeta':

³«Chegoqta'a co'ollaq ivi' soua trece vi'ie da nta'a so Josías, som llalec so Amón maye ilotague' ye Judá, qaq choche ivitta'a nagui, qaq damaye, 'eeta': mashe ivi' naua veintitrés vi'ie da Ñim Nataxala' aŷem detaxaŷot co'ollaxa, nache aŷem qami' she'eguelaqtaleguete co'ollaxa da qami' setaqtacoto, qalaxaye qami' saishet da aŷem qaulaqaiguete.

⁴Qaq na'aictaxa da Ñim Nataxala', ŷe'eguelaxattalec da qami' namaxalo so lamaxashecpí maye la'aqtaxanaxanecpi, qalaxaye qami' saishet co'ollaxa da qauqochiitega somayepi, qataq saishet da qana'axaŷaxañiŷa qataq saqaulaqaiguete.

⁵Somayepi qami' 'enapegalo co'ollaxa, 'eeta': «Qaŷa'axañiuec da qauem qarataxaqui qataq nam qauem maye qauo'ochetac, yaqto' nache 'eetai' da qoñiitalec ne'ena 'alhua maye Ñim Nataxala' qami' ŷanema co'ollaxa qataq som hua'au qarta'ailpi.

⁶Qaq saishet qome da qoquiigue nam laŷepi atamnaxala'pi, saishet da qavio'oxoreñiitac qataq da qanatamñiitacot. Saishet qome da qanogoqcheche Ñim Nataxala' souaxat da qavio'oxoreñiitac nam atamnaxala'pi maye maiche qaro'onataqui, nache Ñimaye saishet qome da qami' namaxalo ca qauem.»

⁷Qaq nagui Ñim Nataxala', 'eeta': «Qami' saishet da Aŷem qaulaqaiguete, Aŷem qanogoqcheche, souaxat da qanatamñiitacot na atamnaxala'pi maye maiche qaro'onataqui, qaq souaxat de'era nache maiche qami' taleguete qome ca qauem.»

⁸Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, 'eeta': «Qaq cha'aye qami' saishet da qaulaqaigueta naua ŷa'aqtaqa,

⁹nache Aÿem seÿaxana qome 'enauac na nhuo' le'ecpi maye neta'ague da sheu', qataq ñim ÿamaxashec Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, da yaqto' anac, nache ilouiaxa'n ne'ena 'alhua, qataq 'enauac nam netalec namaye, qataq 'enauac nam ÿotta'a't shiÿaxauapi maye lauoreuapi, nache ÿataqta imauec qome da selaxachigui, qataq chochaq tatec ñaqa'en da nlaguiñi, qataq ÿo't da ne'elaxa qataq da ncolanaxa.

¹⁰Qataq so'ot qome da namayepi saishet da qaÿa'aqtega ca no'onec da huo'o ca na'ashaxac qataq da namaicÿaxac huo'otaq da qaÿo'onaxaalec ca naronaxac, qataq da l-lamaxa ca coma' maye namaicnaxanaxat, qataq saishet da ÿe'eguelaxa da qaila'a na le'eraxa ana ncoÿaraxanaxaqui.

¹¹Qaq 'enauac qome ne'ena 'alhua da ÿataqta nlachiguiñi qataq logosheguem qome. Qaq ivittrec qome caua setenta vi'ie da ne'ena ÿotta'a't shiÿaxauapi do'onataxaatacot ñi nta'a ye Babilonia.

¹²Qaq qom inoxoore'c caua setenta vi'ie, nache Aÿem sauo'o ca nhuaxanaguec ñi nta'a ye Babilonia, souaxat na lasouaxashetpi qataq nataqa'en nam shiÿaxauapi maye hueta'a nam na'alhua nam caldeopi, nache she'eguelaxata qome da chochaq tatec da toolec. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

¹³Aÿem so'ot qome da talec yi'ie na'alhua 'enauac nam sa'axatta'a co'ollaxa, qataq nanettalec ana'ana nere: 'Enauac nam ÿa'axattac co'ollaxa so Jeremías maye ÿachegoxotchigui da ÿe'enaxat da dataÿa'aguet 'enauac na ÿotta'a't shiÿaxauapi.

¹⁴Qataq nam 'amaqtaqaicpi shiÿaxauapi qataq nta'alpi maye 'añaxaicpi qalaq ÿamaqtac qome namayepi. Qaq 'era da sheetec da sanem qome da nsheetenaguec maye lasheue nam ÿo'otpi.»»

Da nhuaxanaguec na ÿotta'a't shiÿaxauapi

¹⁵Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi aÿem 'enapega, 'eeta': «Ña 'aumeten ana'ana ÿomaxaqui maye nlaqchigui na lataxa, maye naigui da inogoxonaxac. 'Auacona, nache 'aÿa'anem da yaqto' nÿomgui 'anqa'en 'enauac na ÿotta'a't shiÿaxauapi maye 'am samaxa qome.

¹⁶Qaq qom mashe nÿomgui namayepi ana'ana ÿomaxaqui, nache anol qataq 'eeta'am qome ca huo'o da aloic, souaxat ca alaataxac maye ñamaxa qome namayepi.»

¹⁷Qaq aÿem sacona aso ÿomaxaqui maye nasolta'a Ñim Nataxala', nache sanem da nÿomgui 'enauac na ÿotta'a't shiÿaxauapi maye Ñim Nataxala' aÿem ÿamaxa.

¹⁸Nataqa'en sanem da nÿomgui nam hueta'a ye Jerusalén qataq nam huaqta'a't nÿecpi maye ÿotta'a't naua nañalo ye Judá, nataqa'en na lta'alpi qataq na lataxala'pi, da yaqto' selaxachigui qataq da lapoosheguem ñaqa'en, nache ÿo't da ne'elaxa qataq da ñi'iÿaxa, qataq naloqnaxanaxat da huo'o na qaÿasaxalec ca qauem choche ivitta'a nagui.

¹⁹Qaq nataqa'en sanem da n̄yomgui, ñi Faraón maye nta'a ye Egipto, qataq na ltauapi, qataq na nataxala'pi, qataq 'enauac na lauo' le'ecpi ñimaye,

²⁰qataq nam chegaqauec shīyaxauapi maye hueta'a yemaye, qataq 'enauac na nta'alpi ye 'alhua Us, qataq hueta'a ye na'alhua na Filisteopi: yem Ascalón, Gaza, Ecrón qataq nam no'onañi ye Asdod,

²¹ye Edóm, Moab qataq ye Amón,

²²qataq 'enauac na nta'alpi ye Tiro qataq ye Sidón, qataq 'enauac na nta'alpi maye netaña nam ñotta'at 'alhuapi ye 'alhua Mediterráneo,

²³nam chegoxoguetpi so Dedán, Tema qataq so Buz qataq na nhuo' le'ecpi maye namare'c naua lqaic lāyel,

²⁴qataq 'enauac na nta'alpi ye 'alhua Arabia, qataq 'enauac nam lta'alpi nam ñotta'a't shīyaxauapi maye netaña ye toolec 'alhua,

²⁵qataq 'enauac na nta'alpi ye 'alhua Zimri, Elam qataq ye Media,

²⁶qataq 'enauac na nta'alpi maye pa'aigue da sheu', nam saqāyara'che huo'otag na qāyoqtache. Qaq damaye, 'eeta': 'enauac na nta'alpi ana 'alhua. Qaq nache pa'atec qome da n̄yomgui ñi nta'a ye Babilonia.

²⁷Qaq ime, nache āyem 'enapega Ñim Nataxala', 'eeta': «Qonapega namayepi da, Āyem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapēc, maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, samaxalec namayepi da n̄yomgui qome, nache ivitta'a da taxaicpi qataq noltañi, qataq hueta'aguet na 'alhua, nache saishet da ñisheguem, souaxat ca alaataxac maye ñamaxa qome namayepi.

²⁸Qaq namayepi da huo'otag sāyaconeguet aca ñomaxaqui maye 'āya'anem qome da n̄yomgui, nache qonapega, qoneta': Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapēc, 'eeta': Iuen da qan̄yomiigui anamaye, qaica ca l̄ya lataxac.

²⁹Cha'aye mashe sacoolec da ñamaxa da iuaxanaxanaxac na huaqta'a't n̄yecpi, maye huaña da qāyo'oxoreetac da ñe'enaxat. Qaq qami', ¿qaupi'itaxañiitega peta'a da qaica qome ca qanhuaxanaguiiqui? Qalaxaye saishet qome da qaica qanhuaxanaguiiqui, cha'aye āyem ñamaxa qome ca alaataxac 'enauac na netalec ana 'alhua. Qaq 'era da ña'aqtac Āyem Nataxala', maye Qaica ca Saqalanapēc.

³⁰Am Jeremías, 'auachegoxotchigui qome da ñe'enaxat da 'aua'axatem namayepi 'enauac de'era, qoneta': «Ñim Nataxala', qāya'axāya qome da lavill̄yaxac dellimigui chemqot na pa'asheguem, chemaxaña yem ñataqta qui'itta maye netaña Ñimaye. Cha'aye datāya'aguet ana lalopi qaguetapi qaq da la'alaxac Ñimaye qalaq 'eeta'am ca petapigui ana uva, qataq datāya'aguet 'enauac na netalec ana 'alhua.

³¹Da l-llimiāxa da lavil̄yaxac, qalaq ivira'alo naua loga'te ana 'alhua, cha'aye Ñim Nataxala' lapaxañi qome ca ltaxāyaxac da datāya'aguet na ñotta'a't shīyaxauapi,

nache iŷaxaneuga qome da nmit 'enauac na shiŷaxauapi, da yaqto' ŷaneguet da l-leuaxa nam qauemaicpi. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.»

³²Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, 'eeta': «Ca qauem maye nvira qome nam ŷotta'a't shiŷaxauapi, camaye queta qome nache ivira'a ca laŷepi shiŷaxauapi, qataq anac qome ca la'at lta'araic, chegoqchiguiña cam loga't ana 'alhua.»

³³Qaq da lo'ocŷaxac qome cam ileupi naqa'en Ñim Nataxala' qau'e'eca na'a'q, camayepi laguelec qome 'enauac ana 'alhua. Nache qaica qome ca nŷeelec camayepi, qataq qaica ca laŷona't qome da lo'ocŷaxac camayepi da yaqto' ilayiñi, qataq laguelec qome ana 'alhua 'eeta'am ca shiguiŷac la'atec.

³⁴¡Qami' qagueta lo'opi, ña qaua'alqai qome souaxat da qanqui'iqui! ¡Qami' maye qami' lataxala'ate ana qaguetapi ña qanviñiingui qome na 'alhua! Cha'aye mashe nvi' nam na'a'q maye huetoigui da nalaataxanaxac, qaq qami' nache qami' qaŷalaua't qome qoñeeta'am ca qagueta lhuraicpi maye chaxaraicpi.

³⁵Na qagueta lo'opi qalaq saishet qome da datauec, nam lataxala'pi ana qaguetapi saishet qome da ŷañoxot da naneltaxan.

³⁶Na qagueta lo'opi qalaq ŷa'alaqtagui, ŷa'alaqtagui nam lataxala' ana qaguetapi souaxat da nqui'ic, cha'aye Ñim Nataxala' deqaqa naqa'en nam 'auaqpi.

³⁷Ñim Nataxala' dalemata, nache deqaqa naqa'en som ŷataqta 'onaxaic no'onaxapi namayepi.

³⁸Ñimaye nnoxonec 'eeta'am ca llon da chegoqoolec ca lauanaxanaqa', qaq na na'alhua namayepi ŷe'eguelaxa da toolec, cha'aye 'eroigui da layeloxo Ñim Nataxala', nache namaxa namayepi da alaataxac maye ŷataqta chaqaic.

Jeremías 26

So Jeremías huotaique da qaŷalauat

¹Qaq co'ollaq cheta'ague da do'onataxan so Joaquim, som llalec so Josías, da nta'a ye Judá, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Jeremías

²nache 'eeta': «'Anachaañi qome, qoua'a ye nqasoxoc añi atamnaxaqui nache 'aua'axat 'enauac nam 'am samaxalecpi da 'aua'aqtaxanem na shiŷaxauapi maye chegaqa'a nam huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Judá, da naŷa añi atamnaxaqui da yo'oxonnataxan, nache qaica qome ca sa 'aua'axat.

³Shapegueto' da ishet da 'am ŷalaxaguet da ŷaxaañi da qauem lataxac, yaqto' Aŷem saishet da sepaguelec dam seuennatega co'ollaxa da sauo'o ca nhuaxanaguec, souaxat nam qauem maye ŷo'otpi.

⁴Qataq 'aua'aqtaxanem da Aŷem Nataxala' shenapec: «Da saishet da Aŷem qaualaqaiguet qataq sa qaupaquiileguete naua ŷapaxaguenataxanaxaco maye qami' sanema,

⁵qataq da saishet da qauqocheetega da lvitaqtaxanaxac so ñamaxashecpi maye ña'aqtaxanaxanecpi, maye ñe'eguelaqtalec da qami' ñamaxalo, som sa qaulaqaiguetspi,

⁶hũaña qome nache ana'ana atamnaxaqui so'otec dam 'eeta'am co'ollaxa aso naña ye Siló. Qataq so'otec qome ne'ena hũaqta'a't nẽecpi da naloqnaxanaxat da hũo'o ca qauem ca qaỹasaxalec, 'enauac na ñotta'a't shiỹaxauapi ana 'alhũa.»»

⁷Qaq so ntaxaỹaxanaxanecpi qataq so na'aqtaxanaxanecpi qataq 'enauac so nhũo' le'ecpi, hũa'aqchiguilo co'ollaxa ne'enaua na'aqtaqa maye nasaxare'c so Jeremías, hũaña aso atamnaxaqui.

⁸Qaq somaye co'ollaq ime da ña'axat dam ñamaxalec Ñim Nataxala', nache so ntaxaỹaxanaxanecpi qataq so na'aqtaxanaxanecpi qataq 'enauac so nhũo' le'ecpi, ñaconeua'a somaye nache 'enapega, 'eeta': «i'Am 'aleu qome!

⁹¿Ta'ainco' da 'aũa'axattac da qonetega chegoqchigui da le'enaxat Ñim Nataxala' da ana atamnaxaqui 'eeta'am qome asom naña ye Siló, qataq ne'ena hũaqta'a't nẽecpi dolagui qome nache qaica ca hueta'a shiỹaxauapi?» Nache 'enauac so nhũo' le'ecpi maye hueta'a aso atamnaxaqui colesop so Jeremías.

¹⁰Qaq som nataxala'pi ye Judá co'ollaq ñaỹaten de'era, nache chegoqchiguiña so lma' Ita'araic so nta'a da taita aso atamnaxaqui, qaq co'ollaq ivitta som le'enaxat Dalaxaic Lasom nache nso'ooñi.

¹¹Hũaña nache so ntaxaỹaxanaxanecpi qataq so na'aqtaxanaxanecpi, da'aqtaxanem so nataxala'pi qataq so nhũo' le'ecpi, 'eeta': «De'era ñale iuen da qaỹalauat, cha'aye ña'axatta'a da qailaxachigui qome ne'ena hũaqta'a't nẽecpi. Qaq qami' qaua'aqaichigui damaye.»

¹²Nache so Jeremías da'aqtaxanem so nataxala'pi qataq so nhũo' le'ecpi, 'eeta': «'Enauac nam mashe qaua'aqaichigui, nacheñi Ñim Nataxala' Ñim aỹem ñamaxalec da sa'axata'a, cam talec qome ana'ana atamnaxaqui qataq ne'ena hũaqta'a't nẽecpi.

¹³Qaq ñoqo'oye qano'onaxache da qarataxaqui qataq da qaro'onataxanaxaqui, nache qaulaqaiguets Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, yaqto' Ñimaye saishet qome da qami' namaxalo cam qauem maye ña'axatta'a.

¹⁴Qaq aỹem ye mashe aỹem qoroxoñiqui, nache maicheye cam aỹem qoñeeta'ac.

¹⁵Qalaxaye qauaỹaañita da aỹem qaulauache, nache qami' qataq 'enauac nam netaigui ne'ena hũaqta'a't nẽecpi, maiche qarasouaxashechi da qaulauache cam qaica ca lasouaxashet, cha'aye 'eesa da nacheñi Ñim Nataxala' Ñim aỹem ñamaxalec da ñataqta sa'axatta 'enauac ne'enapi.»

¹⁶Nache so nataxala'pi qataq so nhũo' le'ecpi 'enapega so ntaxaỹaxanaxanecpi qataq so na'aqtaxanaxanecpi, 'eeta': «De'era ñale qaica ca lasouaxashet, cam ño'ot

da ishet da qaŷalauat, cha'aye dam qomi' da'aqtaxaateguema damaye chegoqo'ot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.»

¹⁷Qaq huo'o so nqueroxonecpi maye nataxala'pi nachaañi, nache 'enapega som lapoota'a't nhuo' le'ecpi, 'eeta':

¹⁸«So na'a'q maye huetoigui da lo'onataxanaxac so Ezequías, maye nta'a na Judá, nache so Miqueas maye lma' ye Moreset ŷachegoxotchigui da le'enaxat Ñim Nataxala' da da'aqtaxanem 'enauac na nhuo' le'ecpi na Judá, 'eeta': «Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, 'eeta': Na Sión ŷe'eguelaxa qome da 'eeta'am ca 'alhua maye qana'ayesheguem, na Jerusalén qalaq qailaxachigui qome nache lapoosheguem qaq yem qaŷoqotcheguec 'alhua maye netaña añi atamnaxaqui qalaq ndotec qome na nloche ñaxaalec.»

¹⁹¿Qaq peta'a so nta'a Ezequías qataq 'enauac so nhuo' le'ecpi ye Judá, ŷalauat co'ollaxa so Miqueas? 'A'i, maye nacherata da so nta'a huo'o co'ollaxa da lcolanaxa Ñim Nataxala', nache iŷaxanot da yaqto' ichoxoren somayepi. Huaña nache Ñim Nataxala' saishet co'ollaxa da namaxa somayepi cam qauem maye ŷa'axatta'a co'ollaxa. Qalaxaye qomi' sauoqtaique da maiche qomi' taleguete ca qauem.»

²⁰Qataq nataqa'en so na'aqtaxanaxanec Urías, som llalec so Semaías, maye lma' ye Quiriat Yearín, ŷachegoxotchigui co'ollaxa da le'enaxat Ñim Nataxala' da ŷa'axata'a dam 'eetec qome ne'ena huaqta'a't nŷecpi qataq ne'ena 'alhua, 'eeta'am nagui da 'eetec da Jeremías.

²¹Qaq so nta'a Joaquim, qataq so ltauapi somaye qataq so nataxala'pi co'ollaq hua'aqchigui dam la'aqtac somaye, nache so nta'a huotaique da damaxasoxoolec da qaŷalauat. Qalaxaye so Urías co'ollaq ŷaŷaten de'era nache somaye huo'o da lcolanaxa, nache datauec taŷa ye Egipto.

²²Qaq so nta'a Joaquim ŷamaxa co'ollaxa ye Egipto so Elnatán, som llalec so Acbor, qataq soua lŷa't ŷale't,

²³nache soomaye ŷachegoxotchiyiña co'ollaxa ye Egipto da naue'c so Urías, ime nache ŷaareua'a so nta'a Joaquim, nache se'eso nta'a damaxasoxoolec somaye da qaŷalauat, qataq da lo'ocŷaxac somaye qaŷasaxangui aso nshere maye qauem.

²⁴Qaq so Ahicam, som llalec so Safán, detaqa co'ollaxa da npaxaalec so Jeremías, nache somaye ŷo'ot da saishet da qoŷaneguet somaye so nhuo' le'ecpi da ŷalauat.

Jeremías 27

So nauegaxanaxaqui 'epaq

¹Qaq co'ollaq cheta'ague da lo'onataxanaxac so Sedequías, som llalec so Josías, da nta'a ye Judá, nache Ñim Nataxala' detaxaŷot so Jeremías,

²nache 'eeta': 'Auo'ot ca 'arañec qataq ca nauegaxanaxaqui 'epaq, nache 'aŷa'ano'ot na 'arana'q.

³Ime nache 'auamaxa ca 'ara'aqtac na nta'alpi ye Edom, Moab, Amón, Tiro qataq ye Sidón, nache 'auamaxague na namaxashecpí maye nvita na Jerusalén da namaqtega ñi nta'a Sedequías.

⁴Qonapega da 'enapega ca lta'alpi maye 'amaqtaqaicpi, da Aÿem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, da ña'aqtac, 'eeta':

⁵«Aÿem sauota'a co'ollaxa da lta'araic ña'añaxac da so'ot ana 'alhua, qataq na shiñaxauapi qataq na shiguiñacpi maye huetalec anamaye, qaq anamaye ishet da sanem cam taalec da sanem.

⁶Qaq ñoqo'oye Aÿem sanem 'enauac ne'ena 'alhua da ilo'ogue ñim ñamaxashec Nabucodonosor, maye nta'a ye Babilonia, qaq ivira'a da ilo'ogue ñaqa'en ñimaye na huauec shiguiñacpi.

⁷Qaq 'enauac qome na ñotta'a't shiñaxauapi da do'onataxanot ñimaye, qataq ca llalec qataq ca lalual, choche ivitta'a qome da ivita ca laloqo' da na 'amaqtaqaic ñotta'a't shiñaxauapi qataq na 'añaxaicpi nta'alpi da ilo'ogue na na'alhua ñimaye.

⁸Qaq da huo'otaq huo'o ca ñotta'a't shiñaxauapi, huo'otaq nta'alpi da saishet nañanot ñi Nabucodonosor, nache Aÿem sau'o qome ca nhuaxanaguec serolec ca alaataxac, nqouaxa qataq napiina, nache choche ivitta'a da nañaneguet da lamaxasoxonaxac ñi Nabucodonosor. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem Nataxala'.

⁹Qaq ñoqo'oye, saishet qome da qaulaqaitapeeguet ne'ena la'aqtaxanaxanecpi namayepi, qataq nam ilaviigui ca lña, qataq na ña'axa't naua naiguilo naua nchxonaxaco, qataq nam 'iyaxaic lo'opi, qataq na 'oiquixaiapi maye huotaique naxa da ña'axat cam ñaq taña'a da yo'oq, qataq huaqattega da saishet da qanañanot ñi nta'a ye Babilonia.

¹⁰Qaq nam qami' ña'axatteguema namayepi, qalaq choche ashepegaxanaxac, qaq nacherata da huotaique da qami' qanqateeguesopa na qana'alhuai, qataq da yaqto' qami' so'oldauec nache qaullivi.

¹¹Qalaxaye cam shiñaxauapi maye nañaneguet da la'añaxac ñi nta'a ye Babilonia, camayepi sa'aqta'a qome da no'onalec nam na'alhua da yaqto' nache netalec, qataq danaxaateguelec. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem Nataxala'.

¹²Qaq aÿem Jeremías, sepagaqchiichigui co'ollaxa da sa'axatem ne'enaua na'aqtaqa ñi Sedequías maye nta'a na Judá qataq nataqa'en shenapega, sheeta': «Qanañañeeguet qome da la'añaxac ñi nta'a ye Babilonia qataq nam lauo' le'ecpi yaqto' qanca'alleuec.

¹³Cha'aye çta'ainco' taxa da 'am 'aleu, qataq na 'arhuo' le'ecpi da huaigui ca alaataxac, huo'otaq souaxat ca napiina? Cha'aye Ñim Nataxala' ña'axat co'ollaxa de'era da talec cam shiñaxauapi maye saishet da nañanot ñi nta'a ye Babilonia.

¹⁴Qaq saishet qome da qaulaqaitepeguet ne'ena na'aqtaxanaxanecpi maye qami' 'eetegalo naxa da saishet da qanañañiyot ñi nta'a ye Babilonia, cha'aye dam qami' ña'axatteguema naxa damaye choche shepegaxanaxac.

¹⁵Ñim Nataxala', ña'axat da saishet da lamaxashecpí namayepi. Namayepi naxa da da'aqtaxan nache choche datenataxaatapigui da le'enaxat Ñim Nataxala'. Qaq da 'eetec de'era nache Ñim Nataxala' qami' ilagaxata'ape qome, nache qami', qataq na na'aqtaxanaxanecpi maye qami' ña'axatema de'era qaullivi qome.»

¹⁶Qaq nataqa'en sa'aqtaxanem de'era na ntaxañaxanaxanecpi qataq 'enauac na nhuo' le'ecpi, sheeta': «'Eeta' da la'aqtac Ñim Nataxala': Saishet qome da qaulaqaiguet na na'aqtaxanaxanecpi maye 'eetega saqañaloq da qañe'eguelaxat qañachegoxotchiguiña ye Babilonia na nogoxoshetpi maye lalamaxat añi atamnaxaqui. Qaq de'era maye qami' ña'axatteguema damaye choche ashepegaxanaxac.»

¹⁷¡Saishet qome da qaulaqaiguet! Nacherata da qanañañiyot ñi nta'a ye Babilonia, yaqto' qanca'alleeuc. Cha'aye ñta'ainco' taxa da ne'ena huaqta'a't nñecpi da qailaxachigui qome nache lapoosheguem?

¹⁸Cha'aye namayepi taxa da 'eesa da na'aqtaxanaxanecpi, qataq da 'eesa da ña'aqtaxaatague', nache Añem iñaxanot Añem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec, da yaqto' saishet da sasheneguet da qairo'ogue da Babilonia nam logoxoshetpi añi atamnaxaqui maye ñaqa'uo'o nagui, qataq na huetaigui ñi lma' lta'araic ñi nta'a na Judá qataq na Jerusalén.

¹⁹Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec ña'axat co'ollaxa da 'eetec ana nhuoqtepi, qataq añi 'etaxat lañe' qataq na no'oxonaxala'pi, qataq na lañe nogoxoshetpi maye no'onaña ne'ena huaqta'a't nñecpi,

²⁰nam saishet da ñache co'ollaxa so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, co'ollaq ñachegoxotchiguiña ye Jerusalén da ñaueegue da Babilonia so Jeconías maye llalec so Joaquim maye nta'a ye Judá, lñatec naqa'en so 'amaqtaqaicpi ye Judá qataq ye Jerusalén,

²¹qaq damaye naigui da, nam nogoxoshetpi maye no'onaigui añi atamnaxaqui, qataq ñi lma' lta'araic ñim nta'a ye Judá, qataq ye Jerusalén, da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta':

²²«'Enauac ne'enapi qairo'ogue qome da Babilonia, qaq nache hueta'a qome yemaye, choche ivitta'a cam na'a'q qom she'eguen'a nache ñe'eguelaxata ne'ena nma'. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.»

Jeremías 28

So Jeremías qataq so saq'en na'aqtaxanaxanec Jananías

¹Qaq so ca'agoxoic cinco, maye nache huaigui se'eso vi'i, qaq de'era 'eeta', co'ollaq mashe ivi' soua cuatro vi'iye da lo'onataxanaxac so Sedequías da nta'a ye

Judá, nache so na'aqtaxanaxanec Jananías, som llalec so Azur, maye lma' co'ollaxa ye Gabaón, somaye detaxaŷot so Jeremías huaña aso atamnaxaqui ŷauaachigui naqa'en so ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq 'enauac so nhuo' le'ecpi nache, 'eeta':

²Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Aŷem selaxachigui qome da lo'onataxanaxac ñi nta'a ye Babilonia, nache

³qom ivi' caua dos vi'ie, nache so'ot qome da qañe'eguelaxata ne'ena nma', 'enauac som nhuenecpi maye lalamaxat aña atamnaxaqui, maye ñi nta'a Nabucodonosor iro'ogue co'ollaxa da Babilonia.

⁴Qataq nataqa'en so'ot qome da ñe'eguelaxa ne'ena nma', so Jeconías som llalec so Joaquim maye nta'a ye Judá, qataq 'enauac som laŷepi shiŷaxauapi maye qaŷachegoxotchiguiña co'ollaxa na Judá da qaŷaueegue da Babilonia. Aja', Aŷem selaxachigui qome da lo'onataxanaxac ñi nta'a ye Babilonia. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

⁵Nache so na'aqtaxanaxanec Jeremías, ŷasateguet so na'aqtaxanaxanec Jananías, ŷauaachigui naqa'en so ntaxaŷaxanaxanecpi qataq 'enauac so nhuo' le'ecpi, maye hueta'a aso atamnaxaqui, 'eeta':

⁶«¡Aja', 'onaxaico' da Ñim Nataxala' ŷo'ot de'era! ¡'Onaxaico' da Ñim Nataxala' ipacchigui naqa'en dam 'aua'axattac, da qañe'eguelaxat qome 'enauac so nhuenecpi maye lalamaxat aña atamnaxaqui, qataq da qañe'eguelaxat 'enauac som qaŷaueegue co'ollaxa da Babilonia!

⁷Qalaxaye ñaq 'ana'axaŷaxana de'era 'am sa'axatem, qataq 'enauac ne'ena nhuo' le'ecpi maye, 'eeta':

⁸Som hua'au na'aqtaxanaxanecpi co'ollaq saxanaqca 'am qataq aŷem, somayepi ŷa'axatta'aguet co'ollaxa ca alaataxac, nqouaxa qataq ca napiina maye talec na qalota ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq nam nta'alpi maye 'añaxaicpi.

⁹Qalaxaye da huo'o ca na'aqtaxanaxanec da ŷa'axata'a ca nlagaxayec, qaq da ipacchigui cam ŷa'axat, nache cheta'ague da qaŷa'amaqten, da nacheñi Ñim Nataxala' da lamaxashec camaye.»

¹⁰Qaq huaña nache so Jananías, nqat so 'epaq nauegaxanaxaqui maye hueto'ot na lqosot so Jeremías, nache ŷacagaxachigui,

¹¹nache ŷauo'o da la'aqtac hua'aqchigui naqa'en 'enauac so nhuo' le'ecpi, 'eeta': Ñim Nataxala', 'eeta' da la'aqtac: «Qaq nache 'eetec qome de'era da huetoiguilo caua dos vi'ie, da Aŷem ñeqateeguesop na ŷotta'a't shiŷaxauapi da lo'onataxanaxac ñi Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, nache selaxachigui.» Ime nache so Jeremías jec.

¹²Qaq co'ollaq qaŷata'ague da so na'aqtaxanaxanec Jananías nqateeguesop so nauegaxanaxaqui 'epaq maye hueto'ot na lqosot so na'aqtaxanaxanec Jeremías, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Jeremías, 'eeta':

¹³«Qojec qome, nache qonapega ñi Jananías, da Aÿem Nataxala' 'eeta', da ÿa'aqtac: 'Auacagaxachigui so nauegaxanaxaqui 'epaq, qalaxaye Aÿem mashe saÿamaxattapiguiñi ca nauegaxanaxaqui lcat.

¹⁴Cha'aye Aÿem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapeç maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta' da ÿa'aqtac: Aÿem sano'ot na lana'q 'enauac na ÿotta'a't shiÿaxauapi so nauegaxanaxaqui lcat da yaqto' do'onataxanot, da l-latacpi ñi Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, qataq ivira'a nam huauec shiguiÿacpi da sanem ñimaye da ilo'ogue.»

¹⁵Qaq huaña, nache so Jeremías 'enapega so Jananías, 'eeta': «¡Ñaq aÿem 'ana'axaÿaxana 'am Jananías! Ñim Nataxala' saishet co'ollaxa da 'am namaq, qaq 'am 'aÿa'aateguem ne'ena nhuo' le'ecpi da ÿa'amaqten da 'aratenataxanaxac.

¹⁶Qaq ÿoqo'oye Ñim Nataxala', 'eeta': «Aja', Aÿem 'am samaq, qalaxaye 'am samaq da yaqto' 'am sapalaxat ana'ana 'alhua. Qaq nachena ne'ena vi'i, nache 'am 'aleu, cha'aye 'auo'otec ne'ena shiÿaxauapi da Aÿem dataÿa'aguet.»

¹⁷Nache so na'aqtanaxanaxanec Jananías ileu co'ollaxa huetoigui so ca'agoxoic siete se'eso vi'i.

Jeremías 29

Aso lere so Jeremías maye taÿa'a so qaÿauecpi co'ollaxa

¹Ana ana lere so na'aqtanaxanaxanec Jeremías maye ÿamaq co'ollaxa chegoqchiguiña ye Jerusalén da taÿa'a naqa'en so nqueroxonecpi maye qaÿauega co'ollaxa ca ÿaqa'a 'alhua qataq so ntaxaÿaxanaxanecpi qataq so na'aqtanaxanaxanecpi, qataq 'enauac so nhuo' le'ecpi maye so Nabucodonosor ÿauec co'ollaxa ÿachegoxotchiguiña ye Jerusalén, da ÿauega ye Babilonia.

²Qaq de'era huetoigui co'ollaq ime da so nta'a Jeconías ca'ai ye Jerusalén lÿatec aso nate'e, qataq so ilotague' so nma' lta'araic, qataq so nataxala'pi ye Judá qataq ye Jerusalén, nataqa'en so ne'enaqtac lo'opi, qataq so lcat lo'opi.

³Qaq asa'aso nere ÿache qanqa'en so Elasa som llalec so Safán qataq so Gemarías som llalec so Hilcías, soua ÿama'q co'ollaxa so Sedequías maye nta'a ye Judá, da ÿamaxaregue da Babilonia da yaqto' nqo'ooreua'a so nta'a Nabucodonosor. Qaq aso nere da huetalec, 'eeta':

⁴Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapeç Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, maye ÿauec co'ollaxa 'enauac nam Jerusalén le'ecpi da ÿauega ye Babilonia, 'eeta':

⁵«Qauo'oche qome ca qarma'aipi, nache qoñiÿaigui, qataq qaÿa'añiñi ana qo'oipaqqi maye huo'o ana ala, nache qollequiiac qome.

⁶Qataq qauaroñi yaqto' huo'o ca qaÿa'alquipi ÿalleppi qataq 'alpi, qataq camayepi huaron qome da yaqto' huo'o ca llalaqqi. Qanquiquiitauec qome da qoviita'a yemaye, qaq saishet qome da qanquiquiitañi.

⁷Qataq qauo'onataxañi da yaqto' qautauañi nam huaqta'a't n̄yecpi maye qami' sauegalo co'ollaxa, qataq Āyem qaūyaxañīyot da qaūyaxañiilec namaye, cha'aye da l-lagaxayec namaye nache chegoqchigui da qal-lagaxayequi.

⁸Āyem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec, maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, qami' sevitaqna'alo da 'eeta': Saishet qome da qauaqaita'a da qami' ŷatenache't na na'aqtaxanaxanecpi qataq na ilaviigui ca l̄ya maye qami' ŷalectaiguilo, qataq saishet qome da qauqocheetegalo naua lchixonaxaco namayepi.

⁹Nam ŷa'axattac namayepi maye 'eetega ŷa'aqtaxanaxac namayepi choche natenataxanaxac. Āyem saishet da ŷamaxashecpí namayepi. Qaq 'era da ŷa'aqtac Āyem Nataxala'.

¹⁰Ñim Nataxala', 'eeta': «Qom ivi' caua setenta vi'ie da qoviita'a ye babilonia, nache Āyem qami' setaua'n qome, nache sepaqueelec dam sachaxanapec co'ollaxa da qami' ñe'eguelaxatalo nam maiche qarmaye.

¹¹Cha'aye Āyem sāyateeta nam llapaqtañepi maye huotaique da qami' so'oteque, nam llapaqtañepi maye no'on qaq saishet da qauem da yaqto' qami' sanema cam ñaq natauo maye nlaqchigui da aquitaxac. Qaq 'era da ŷa'aqtac Āyem Nataxala'.

¹²Qaq huaña qome, nache Āyem qaūyaxañīyot qataq Āyem qauanaiua'a da qanatamñi, nache Āyem qami' sa'axāyalo qome.

¹³Qataq Āyem qanmichīyaique qome, nache Āyem qauanachīya, cha'aye imauec qome da qarquiyatēyaxaqui da Āyem qanmichīitaique.

¹⁴Aja', Āyem qami' sa'aqta'alo qome da Āyem qauanachīya qataq so'ot da dalaxaic ca qana'acheç̄yaxaqui: qami' ñeqateeguesopa qome 'enauac na ŷotta'a't shīyaxauapi qataq 'enauac nam 'alhuapi maye qami' selagaxaaleguete co'ollaxa, qataq qami' llāyona't nache so'ot da qāne'eguelaq̄ya ne'ena 'alhua maye qami' sachegoxotteleguete co'ollaq qami' saue'c. Qaq 'era da ŷa'aqtac Āyem Nataxala'.»

¹⁵Qaq qami' qoñīyapec naxa: Ñim nataxala' qomi' ŷanema na na'aqtaxanaxanecpi ne'ena souaqta'a Babilonia.

¹⁶Qalaxaye Ñim Nataxala' da detaxāya ñi nta'a maye nso'ootangui añi nso'onaxaqui so David, qataq da detaxāya nam nhuo' le'ecpi maye netaigui ne'ena huaqta'a't n̄yecpi, nam qarhuo'oi le'ecpi maye saishet da qar̄yatec co'ollaq qami' qāyauec, 'enapec:

¹⁷«Āyem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec, 'eeta' da ŷa'aqtac: Āyem qami' ñamaxalo qome ca alaataxac, nqouaxa qataq ca napiina. Nache qami' so'oteque da qoñeeta'am aca higo nchegueraxai, qaq souaxat da ŷataqta qauem nache saishet da qanallec.

¹⁸Āyem qami' secana'ape qome qami' seroleguete ca alaataxac, nqouaxa qataq ca napiina. Nache qami' so'oteque da 'enauac na ŷotta'a't shīyaxauapi da qami'

deqaigalo da qami' ilota'alo, qataq qami' so'oteque da qami' naloqnaxanaqa'ate da qauem qataq da na'agaxa qataq cam qaiqaiga qataq ca ŷo'ot da ne'elaxa maye huetalec 'enauac nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye qami' selagaxaaleguete co'ollaxa.

¹⁹Cha'aye saishet da qaualaqaiguete dam ivitaqtaxanaxac maye qami' sanema co'ollaxa chegoqchigui ñaqa'en som ŷamaxashecpí maye ŷa'aqtaxanaxanecpi, maye qalota naxa da qami' ñamaxalo qalaxaye qami' saishet da qana'axaŷaxañiŷa. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

²⁰Qaq qaualaqaigueta qome naua ŷa'aqtaqa 'enauac qami', maye qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa na Jerusalén da qami' sauegalo ye Babilonia.

²¹Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi 'eeta' da la'aqtac maye taalec so Ahab maye llalec so Colaías qataq so Sedequías maye llalec so Maseías maye qami' ŷa'axattapeguema nam saq'enpi da 'eetega ŷachegoxotchigui da ŷe'enaxat: Aŷem saneguet qome da lhuaqŷaxac ñi nta'a Nabucodonosor maye lma' ye Babilonia, nache ñimaye qauauañiichigui naqa'en qom ŷalaua't.

²²Yaqto' nam qanqateeguesop co'ollaxa ye Judá maye netaña nagui ye Babilonia da huo'o ca ŷasaxalec ca qauem la'aqtac ca lŷa qalaq, 'eeta': Ñim Nataxala', 'am ŷo'otec qome ca 'eeta'am dam ŷo'otec co'ollaxa soua Sedequías qataq so Ahab, maye ñi nta'a ye Babilonia ŷauo't co'ollaxa.

²³Cha'aye soomaye ŷo'o't co'ollaxa da ŷataqta qauem da huaña na Israel: ncachetague' ana lhuapi nam lqaŷañecpi, qataq ŷachegoxotchigui da ŷe'enaxat da ŷa'axat nam saq'enpi maye saishet da samaxalec da ŷa'axat. Aŷem saŷateeta damaye, cha'aye sauachigui. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.»

Na'aqtac maye taŷa'a so Semaías

²⁴Ñim Nataxala' ŷamaq so Jeremías da yaqto' 'enapega so Semaías maye lma' ye Nejelán, 'eeta':

²⁵«Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': 'Am nache 'ananettalec co'ollaxa aso 'ere da 'auamaxa 'enauac na shiŷaxauapi maye hueta'a ye Jerusalén, qataq so ntaxaŷaxanaxanec Sofonías som llalec so Maseías qataq 'enauac so laŷepi ntaxaŷaxanaxanecpi. Qaq so huetalec aso nere maye taŷa'a so Sofonías 'eeta':

²⁶Ñim Nataxala', 'am ŷanagui da 'am ntaxaŷaxanaxanec da 'anmeneguet so Joiadá, da yaqto' 'aulo'ogue añi atamnaxaqui. Qaq da huo'otaq huo'o ca nvireuo maye huo'o da aloic, nache da da'aqtaxan da 'eetega na'aqtaxanaxanec, nache 'am iuen da 'aŷa'anagui camaye ca ncoñetaxanaxaqui 'epaq qataq 'aucoñerai' 'auauota'a ca ncoñetaxanaxat lcat.

²⁷¿Qalaq ta'ainco' da saishet co'ollaxa da 'anlaxa so Jeremías maye lma' ye Anatot, maye qami' nachattaua'alo co'ollaxa da da'aqtaxaatac da 'eetega na'aqtaxanaxanec?

²⁸Qataq ivira'a da namaxague na Babilonia aso lere da qomi' namaxalo, maye huetalec da 'eetega qañoqtec qome da souaqta'a ne'ena, qataq qomi' 'eetegalo da ño'oxonaxasheguem ca qarma'pi nache sonaqaigui, qataq sanaxañi ana qo'oipaq da yaqto' sacheguenaqtac ana ala.»

²⁹Nache so ntaxaŷaxanaxanec Sofonías itaxaŷaxan co'ollaxa asa'aso nere hua'aqchigui naqa'en so Jeremías.

³⁰Nache Ñim Nataxala' ŷanem so la'aqtac so na'aqtaxanaxanec nache, 'eeta':

³¹«'Auamaxa qome ca 'ara'aqtac 'enauac cam qaŷauega co'ollaxa ye Babilonia, da Aŷem Nataxala', 'eeta' da ŷa'aqtac: Qaq cha'aye souaxat ñi Semaías maye lma' ye Nejelán, maye saishet da ŷamaxashec qalaq ñimaye ŷachegoxotchigui naxa da ŷe'enaxat nam qami' ŷa'axattapeguema, qataq ŷo'ot da qanaquitaxaqui maye saq'en.

³²Qaq Aŷem Nataxala', shenapec, sau'o qome ca nhuaxanaguec ñi Semaías, qataq cam chegoxoguetpi ñimaye. Ñimaye qaica qome ca llalaqpi da ŷalectaigui nam ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq saishet qome da ŷaconeguet ca namaicŷaxac maye so'otec qome nam ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, cha'aye naua la'aqtaqa ñimaye ŷaueegueta da Aŷem dataŷa'aguet. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala' 'era da ŷa'aqtac.»

Jeremías 30

Dam ŷachaxanapec Ñim Nataxala' cam ñaq natauo na'a'q

¹'Era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ŷami' so Jeremías, 'eeta':

²«Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi 'eeta': 'erelec qome aca nere 'enauac nam 'am sa'axatem,

³cha'aye anacta ca na'a'q da ñaralaxat da na'acheŷaxac nam ŷalamaxat nhuo' le'ecpi na Israel qataq na Judá. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'. Aŷem so'ot qome da ñe'eguelaxa nam 'alhua maye sanem co'ollaxa so lta'alpi da yaqto' lalamaxat ñaqa'en.»

⁴'Era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye taalec na Israel qataq na Judá.

⁵Ñim Nataxala', 'eeta': «¡Qaŷa'aqtega da na'alaxac maye huo'o da lchec, ncolanaxa qataq qaica ca nlagaxayec!

⁶Ñaq qaunataxani da huo'otaq huo'o ca ŷale da ishet da deco'o. Qalaq ¿ta'ainco' nagui da selota'a na ŷalleppi da lpataxaatac na lasot 'eeta'am da nqui'ic aca huotaique da deco'o? ¿Ta'ainnco' da 'enauac namayepi da napagaqtec?

⁷¿Mashe nayeetai' ca na'a'q maye chaqaic, na'a'q maye qaica ca lya na'a'q da 'eeta'am! Que'eca na'a'q nache huaigui qome ca lta'araic laquicoxo nam chegoxoguetpi so Jacob, qalaxaye Aÿem ñeca'alaxatec qome namayepi.

⁸Aÿem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec, 'era da ña'aqtac: sesoueeguesop qome na ñalamaxat nhuo' le'ecpi da ncoñetaguec, nache saishet qome da ñe'eguelaxa da l-latacpi nam shiñaxauapi maye ñaqa'a ca chegaqa'ague.

⁹Nache namayepi Aÿem do'onataxanot qome, Aÿem Lataxala' qataq Natamnaxala' qataq so David, som sanem qome namayepi da lta'a.

Ñim Nataxala' nca'alaxatec qome na lalamaxat nhuo' le'ecpi

¹⁰Aÿem Nataxala', 'era da ña'aqtac: saishet qome da qayi'i qami' maye qauachegoqoiguet so Jacob som ñamaxashec, saishet da 'añi'i qome 'am Israel, cha'aye 'am qataq ca 'aia'alaqpi qami' sesoueeguesopa qome na hueta'a na qañoqta 'alhua maye qoviita'a da qami' ncoñetegui'she. Qaq 'am 'avi'eguelaxa qome da 'aulactapiguiñi, qataq 'avi'imaqtac nache qaica ca 'am iquichoqchet.

¹¹Aÿem Nataxala', san da ña'aqtac da 'am soota'aguet da yaqto' 'am ñeca'alaxatec. Aÿem selaxachigui qome 'enauac nam ñotta'a't shiñaxauapi, maye qami' selagaxaaleguete co'ollaxa. Qalaxaye 'am saishet da 'am selagaxachigui qome, nacherata da sau'o ca 'anhuaxanaguec maye naigui nam 'auo'otpi: qaq saishet da saq sau'o ca 'anhuaxanaguec.

¹²Ñim Nataxala' 'enapec: da 'arque'emaxa saishet da qanataren, dam qauem maye 'am huetalec qaica ca lata'.

¹³Qataq qaica ca huapegue' da qoneta, qaica ca nataren na 'arque'emaxa, qataq qaica ca 'am nataren.

¹⁴'Enauac nam 'anauonaxauapi 'am icoua'ai, mashe saishet da 'am qochetega. Cha'aye Aÿem 'am seque'emaqchet, sheeta'am ca 'ampa'aguenaxaua, sau'o so lta'araic 'anhuaxanaguec, souaxat na qalota qauem maye 'auo'otpi. Qataq souaxat nam qalota 'arasouaxashetpi.

¹⁵¿Ta'ainco' da 'aia'alaqtac souaxat nam 'arque'emaxapi? Da 'anqui'ic saishet da qanataren. Souaxat na qalota qauem maye 'auo'ot qataq na qalota 'arasouaxashetpi nachena na huo'omshe 'am so'otec de'era.

¹⁶Qaq 'enauac qome nam 'am chec, namayepi nataqa'en qanallec qome, qataq 'enauac qome nam 'ampa'aguenaxauapi qañauega ca ñaqa'a 'alhua da ncoñeteguishecpí, qataq so'otec da qanhuotta qome nam 'am nhuotta, qataq qaicachiñot qome nam 'am decachiñot.

¹⁷'Am she'eguelaxatem qome da 'arca'alaxa, qataq ñataren na 'arque'emaxapi, qaq na'aictaxa na 'ampa'aguenaxauapi da 'enapec: «Na Sión ñataqta qañalat qaica ca qochetega namaye.» Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem Nataxala'.

¹⁸Ñim Nataxala', 'enapec: Ñaralaxat qome da na'achecyaxac na chegoxoguet so Jacob, nache sasaxalec qome da ichoxonnataxanaxa na na'alhua, na huaqta'a't nñecpi qalaq qaño'oxotelec nam nlaguiñi co'ollaxa, qataq na lta'araic nñecpi qalaq qoñaatelec na maiche lma' co'ollaxa.

¹⁹Nache namayepi chemaqchiguiña qome ca no'onec da qoñan da 'achecyaxac, qataq ca nañalliguiyec souaxat da namaiccyaxac. Qaq saishet qome da nquictañi, cha'aye Añem so'otec qome namayepi da nquictauec. Qataq saishet da qañe'eetac, cha'aye Añem so'otec qome da huo'o naq 'enec.

²⁰Na Israel le'ecpi 'ena'am qome so hua'au lataxac, na lauo' le'ecpi qalaq saishet da Añem ca'ai, qaq Añem sauo'o qome ca nhuaxanaguec nam mpa'aguenaxauapi.

²¹Nache namayepi chegoqtoigui qome cam lataxala' ca 'oonolec namayepi ilo'ogue qome namayepi, Camaye Añem nquigueua'a qome qaq camaye nache huetaua'a qome na ñaño, cha'aye ¿negue't ca sairen da nachaalataxac da nquigueua'a Añem? Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

²²Qaq qami' nache qami' ñalamaqa'ate qome, qataq Añem qanatamnaxala'ai.»

²³Da layeloxo Ñim Nataxala' 'eeta'am ca la'at lta'araic, 'eeta'am ca la'ana't la'at, maye ñacholaxan na qauemaicpi.

²⁴Da layeloxo Ñim Nataxala', saishet qome da vi'iiguet, choche ivitta'a da imatta da ño'ot nam 'eetapeguecpi. Qaq anacta cam na'a'q maye huaigui da qami' qauañachiñi qome de'era.

Jeremías 31

Na Israel le'ecpi ñe'eguelaxa ye maiche na'alhua

¹Ñim Nataxala', 'eeta': «Que'eca na'a'q, nache Añem Natamnaxala' qome 'enauac na chegoxoguetpi so Israel, qaq namayepi nache ñalamaxatpi qome.»

²Ñim Nataxala', 'eeta': Co'ollaq huaña ye toolec 'alhua, nache sachaxana da isoxoyec nam nhuo' le'ecpi maye ñet co'ollaxa da nleuaxa. Co'ollaq na Israel le'ecpi nmittaique cam nmataqa',

³nache Añem ñachaxana co'ollaq qañoqta. Añem chochaq tatec da ñauotaxanaqtaic 'am, ñoqo'oye nache shecto'ot da 'am sechorexetac.

⁴Añem qaltaq 'am ñe'eguelaxatsheguem qome 'am Israel. Nache qaltaq 'añe'eguelaq qome 'auauota'a na 'arasaquixanatacpi, da 'auasottac souaxat da 'antonaxac.

⁵Qataq 'avi'eguelaxa qome da 'aña'aañi ana uvapi da 'aña'aalec ana lcomaraxalatepi ye Samaria, nache nam ñaañi qome ana uvapi qalaq nque'etaxaachigui qome ana alapi.

⁶Cha'aye anacta ca na'a'q da, na nauanaxanaqpi ña'alaq qome da hueta'a ana lcomaraxalatepi ye Efraín, 'eeta': «Ñaq qauanaqui qami', ñeqo'onaxa ye Sión, ñeqo'onaxa Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.»

⁷Ñim Nataxala', 'eeta': «Qauo'onaxañi qome souaxat da qantonaxaqui qataq da qaramaicÿaxaqui souaxat nam chegoxoguetpi so Jacob, nam ñataqta huo'o da la'amaqchec da ñalectaigui 'enauac na ñotta'a't shiÿaxauapi. Qaÿa'axaÿa qome qanqa'eñi da qayo'oxonnataxanaxaqui, qoñeeta': «Ñim Nataxala' nca'alaxatec nam lalamaxat nhuo' le'ecpi, nam no'onañi co'ollaxa na Israel le'ecpi.»

⁸Aÿem ñe'eguelaxat qome sachegoxotchiguiña ye 'alhua maye pa'aigue da sheu', qataq llaÿona't qome sachegoxota'a cam pa'atec loga't ana 'alhua. Qaq namayepi nache nnaictague' qome na qanamaicpi qataq na sa da'añiiguelo naua lchel, qataq na 'alpi maye hualaxaipi qataq ana mashe deco'opi, ñache qalota qome na ñe'eguelaq!

⁹Nache natameeta'aguet qataq ñyeeta'aguet qom anacta. Qaq Aÿem queteueegue qome ñaqa'en ca la'auaxac qataq ca nalochiguiñi nqa'aic da yaqto' saishet da depoxolaxaañi. Cha'aye Aÿem lta'a so Israel, qaq so Efraín qalaq nacheso so ñalec ñe.

¹⁰Qaq qami' ñotta'a't shiÿaxauapi ñaq qana'axaÿaxañiÿa da la'aqtac Ñim Nataxala', qataq qaua'aqtaxañim nam hueto'ot na qaÿoqta loiguepi: «Ñim Nataxala' ilagaxattac co'ollaxa na Israel le'ecpi, qalaxaye qaltaq laÿona't qome nache ilo'ogue namayepi, 'eeta'am ca qagueta lo'o da ilo'ogue aca lalo qaguetapi.»

¹¹Cha'aye Ñim Nataxala' nca'alaxatec co'ollaxa nam chegoxoguetpi so Jacob, huesoueeguesop naqa'en na ñotta'a't shiÿaxauapi maye ñataqta 'añaxaicpi.

¹²Nache anac da do'onaxan souaxat da ntonaxac da huetalec añim qaÿoqotchegueme Sión, nache ntootapeguec nam no'on maye chegoqo'ot Ñim Nataxala': qaq namaye nachena na trigo, lataxa qataq na aceite, ana qaguetapi qataq na huacapi. Qaq namayepi 'eeta'am qome ca nanaxanaqa' maye qaicottalec, nache saishet da qaltaq deqat da la'añaxac.

¹³Na qa'ampiolec qalaq dasottagui qome souaxat da ntonaxac, nache 'eetec qome nataqa'en na nsoxoppiolec qataq na ña'axaiqupi. Aÿem sanem qome da lamaicÿaxac namayepi, qaq da laquicoxo qalaq nmeneguet ñaqa'en da lamaicÿaxac, qataq sanem da ñactec da lamaicÿaxac napacalec da nqui'ic co'ollaxa.

¹⁴Qataq so'ot qome da na ntaxaÿaxanaxanecpi chectac na ñataqta no'on nallec, qataq da na ñalamaxat nhuo' le'ecpi nque'etaxaachigui qome na no'on maye sanem. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem nataxala'.»

¹⁵Ñim Nataxala' 'enapec: «Huo'o da qaÿa'aqttega na'alaxac chemaqtegueña ye Ramá, noinaxac maye ñataqta daquicota. Qaq nachañi aña Raquel, ñyeeteguelec

so llalaqpi, qaq saishet da ña'amaxaren da qaicochaq, cha'aye mashe ileu 'enauac somayepi.»

¹⁶Qalaxaye Ñim Nataxala', 'enapega 'eeta': «Raquel nache tachiguiña qome da 'annoinaxac, 'auñorec naua 'arache', cha'aye da 'anque'eenaxac huo'o qome ca nsheetenaguec: na 'a'ña'alaqpi chegoqchiguiña qome ye na'alhua na npa'aguenaxauapi da ñe'eguelaq. Qaq 'era da ña'aqtac Añem nataxala'.

¹⁷Ñaqauo'o da 'anaquitaxac cam ñaq natauo na'a'q: na 'a'ña'alaqpi ñe'eguelaxa qome na maiche lma'. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

¹⁸Añem sa'aqtega na nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Efraín, da ñataqta lta'araic da nachoxonnaxac nache, 'eeta': «Añem sheeta'am co'ollaxa ca huaca llalec maye saishet da qanayeelec, qalaxaye 'am añem qonelec co'ollaxa, 'auo'ot qome da 'Am ñe'eguelaxa, cha'aye nache 'Am Nataxala', maye Ñatamnaxala'.

¹⁹Añem 'am sheca'ai co'ollaxa qalaxaye huo'o da ñetogotaxac, sañateeta da huo'o da ñasouaxashet, nache seuet ana itogue, qaq ñataqta huo'o da ña'agaxa qataq ñanomta da qaica ca shenec, souaxat na ñasouaxashetpi chegoqta'a co'ollaq ñaq añem nsoqolec.»

²⁰Na nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Efraín, namayepi 'eeta'am ca ñalec ñauotaxat, ñalec maye ñactec da sauotec. Qaq na'aictaxa naxa da ñelaxa qalaxaye saishet da saxanec da seuennatega, da iquiyaqteñaxac qalaq ñeetai' qataq ñanomteguet da ichoxonnataxanaxa namayepi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem nataxala'.»

²¹'Am Israel 'auauo'o na la'anaxatpi na nqa'aic yaqto' saqalaq da qaltaq 'auanata qome, ñaq 'aumeteeta nam nqa'aic maye qoquetague' co'ollaxa. ¡Ñaq 'añe'eguelaq qome 'am Israel, ñaq 'añe'eguelaxa na 'aralamaxat huaqta'a't ñyecpi!

²²¿Chaq laño' da 'a'ña'axa'ña da 'ateguelo da qoneta'am aca ñale maye isomtapigui'? Añem Nataxala' huo'o da dalaxaic so'ot ana'ana 'alhua, aca 'alo maiche nmitaique qome ca ñale.

Da Isallaxa maye taña'a na Israel le'ecpi

²³Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapac Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Qom Añem ñaralaxat ca na'achecñaxac na lma' na Judá, qataq namayepi qom mashe qaltaq hueta'a ye maiche na'alhua, qataq ye maiche lma' huaqta'a't ñyecpi, nache qaltaq 'enapac qome: «¡Ñim Nataxala' ñalec da no'on añi qasoxonaxa maye qui'itta, maye hueta'a da nalochiguiña lataxac!»

²⁴Na shiñaxauapi ye Judá, qataq yem lalamaxat huaqta'a't ñyecpi, qataq na ño'ottac na nanaxanaqa'pi qataq na ilotague' ana qaguetapi hueta'a qome yemaye.

²⁵Cha'aye sanem qome ca aloq qataq ca laquip, nache ñataqta qaica qome ca iueetaique nam nasamtañi qataq nam qaica ca la'añaxac.»

²⁶Qaq huaña, nache ñelouec, qataq sauacheguelo naua ña'ai'te, nache ñataqta sañamaxareeta so ichoxonaxac.

²⁷Ñim Nataxala' 'eeta': «Anacta ca na'a'q da so'ot da na ñalleppi, qataq na shiguiyacpi, da ñataqta nlaxalec na Israel qataq na Judá.

²⁸Qaq dam 'eetec co'ollaxa da Añem lhuotta da ñapogosheguem, sa'axasoxooñi qataq huetaiya' ñaqa'en, selaxachigui qataq so'otec da qauem, qaq nache 'eetec nagui da Añem lhuotta da yaqto' ño'oxoosheguem qataq saañi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

²⁹Qaq que'eca na'a'q, nache namayepi saishet da ñe'eguelaxa da, 'eeta': «Som nta'alpi chectac co'ollaxa ana uva maye ñe'eua, qaq nam llalaqpi lto ana lhuepi.»

³⁰Qaq nachecata cam chec aca uva maye ñe'eua da ltoi' naua lhue. Cha'aye ñi 'oonolec ileu qome souaxat ca maiche lasouaxashet.»

³¹Ñim Nataxala', 'enapec: «Anacta ca na'a'q maye huaigui da so'ot ca dalaxaic ñañamaxataxac da ñañamaxate' na Israel qataq na Judá.

³²Que'eca ñañamaxataxac saishet qome da 'eeta'am, dam ñañamaxataxac maye so'ot co'ollaq ñañamaxate' som hua'au lta'alpi namayepi, co'ollaq sacona na lhuaq da ñeqateeguesop ye Egipto, cha'aye somayepi sañalaxalec co'ollaxa da ñañamaxataxac, na'aictaxa da Añem ñataqta ñalamaxat somayepi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem, Nataxala'.

³³Qaq 'era da ñañamaxataxac que'eca na'a'q qom ñañamaxate' na Israel le'ecpi, 'eeta': Sanaigui qome añi lquiyaqte naua iqataxaco qataq serelec da ntoonaxac. Nache namayepi Añem Natamnaxala' qome, qataq nache ñalamaxatpi namayepi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

³⁴Qaq huaña nache saiuen da huo'oi caua ñya't qataq caua auochaxau' qataq caua nhuo' lashe' da napaxagueetega't da yaqto' Añem ñauatton, cha'aye 'enauac qome namayepi chegoqchiguiña natai' ñaqpolec nache ivira'a na ñepi da Añem ñauatton qome. Qaq Añem sapalaxat qome na qauem maye ño'otpi qataq saishet da qaltaq seuennatega na lasouaxashetpi. Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala'.»

³⁵Ñim Nataxala' maye ño'ot añi nala' da yaqto' icoñarelec ye na'a'q ñi ca'agoxoic qataq ana huaqaañipi da yaqto' icoñarelec ye pe, qataq ño'ot da aso auaxai deratac, qataq dauaxan ana lapaxa, Ñim le'enaxat Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, 'eeta':

³⁶«Da huo'o ca na'a'q da saipaiguiilo naua lataxaco maye llapaxayiñi, nache que'eca na'a'q na Israel le'ecpi saishet qome da ñalamaxatpi. Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala'.

³⁷Da huo'o ca na'a'q da ishet da qanaloqten na piguem qataq da qaiviraña ca loga't ana 'alhua, nache que'eca na'a'q Añem semaqa'aguet na Israel le'ecpi souaxat 'enauac nam ño'otpi. Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala'.»

³⁸Ñim Nataxala', 'enapec: «Anacta ca na'a'q da na ñalamaxat huaqta'a't nñecpi qaltaq qano'oxooshegueem qome, chegoqchiguiña ara nalloxolate maye naña ye Jananel, nache ivira'a ñi Lasom maye le'enaxat da Lallemaqhuo.

³⁹Qaq naua loga'te ñashectrec qome chegoqchiguiña yemaye, nache ivira'a añi lcomaraxalate ye Gareb, ime qaq dashiguiñi, nache taña qome ye Goá.

⁴⁰Qaq imauec qome yem ca'amegue maye nlaraqa' naxa nam leuaxaicpi qataq qañasaxauga naxa na alo qataq 'enauac yem no'onaxapi maye hueto'ot na loigue so la'auaxac Cedrón, nache ivitta'a ñi lasom maye le'enaxat Nasom na Caipi, maye pa'aigue da yo'oxoñi, 'enauac qome da ñalamaxat, qaq 'enauac qome namayepi saishet da ñe'eguelaxa da qañamaxañi qataq qailaxachigui.»

Jeremías 32

So Jeremías deshenaxana so 'alhua

¹Ñim Nataxala' detaxaŷot so Jeremías co'ollaq mashe ivi' soua diez vi'ie da lo'onataxanaxac so Sedequías da nta'a ye Judá, qaq so Nabucodonosor qalaq mashe ivi' dieciocho vi'ie da lo'onataxanaxac.

²Qaq se'eso na'a'q nache so nalleppi so nta'a ye Babilonia iloquiaxaatac ye Jerusalén, qaq so na'aqtaxanaxanec Jeremías qaŷapotaua'a hueta'a so nqasoxoc so nta'a.

³Cha'aye so nta'a Sedequías damaxasoxoolec co'ollaxa da qaicoñe', cha'aye so Jeremías 'enapec co'ollaxa: «Ñi Nataxala', 'eeta': «Añem so'ot qome da ne'ena huaqta'a't nñecpi loxonec ñi nta'a ye Babilonia,

⁴qaq ñi nta'a Sedequías saishet qome da ñañoxtot da naneltaxaneguet na caldeopi, nacherata da loxonec qome ñi nta'a ye Babilonia, nache nachaateua'a qome ñimaye.

⁵Nache ñi Nabucodonosor ñauec qome ñi Sedequías ñauega ye Babilonia, nache hueta'a qome yemaye choche ivitta'a ca na'a'q qom qaltaq seqocha'a. Qaq na'aictaxa qome da qauloqui' na caldeopi, qalaxaye qaica qome ca qarviye. Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala'.»

⁶Nache so Jeremías, 'eeta': «Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta':

⁷«Ña 'aumeten ñim 'arhuo' le'ec Janamel, ñim llalec so 'antesoqo' Salún, ñimaye 'am naña qome da 'am ñachaxanapecot da 'aushenaxanaxa ye na'alhua maye naña ye Anatot, cha'aye 'am hueto'ot da 'enec da ishet da 'ausheenaxana, cha'aye maiche 'arhuo' le'ec ñimaye.»

⁸Qaq nache ipacchigui som la'aqtac Ñim Nataxala', da so ihuo' le'ec Jananel añem naña co'ollaq soota'a ye nqasoxoc ñi lma' lta'araic ñi nta'a, nache añem iñaxanot da sesheenaxana ye lalamaxat no'onaxa, maye huaña ye Anatot maye huaigui ye na'alhua nam chegoxoguet so Benjamín, cha'aye añemta da añem hueto'ot da shenec da ishet da sesheenaxana yemaye da yaqto' ñalamaxat, cha'aye somaye

maiche ñalamaxat ihuo' le'ec. Qaq souaxat da aýem saýaten damaye da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala',

⁹nache Aýem sesheenaxana yem na'alhua som ihuo' le'ec Janamel. Nache sanem aso diecisiete anom maye chegaqigui na plata.

¹⁰Nache so'ot aso lmalate da nmenaguec qataq setoqoolec aso ña'anaxanaqte qataq sauo'oi soua ñauaacheguelo ñaqa'en, ime nache ñaloqten aso plata maye nachaso aso ñasataxagui da lasheue.

¹¹Ime, nache saconalo soua dos maye lya't lmalatel de'era qanmenaxac, 'oonole aso qaitoqoolec aso na'anaxanaqte maye huetalec dam lataxac da nmeenaguec se'eso 'alhua, qaq aso lya qalaq nauattalec,

¹²nache sanem so Baruc, som llalec so Nerías maye laual so Maseías, ñauaachigui ñaqa'en so ihuo' le'ec Janamel, qataq soua lya't ñauaatrauo maye nataqa'en nanettralec aso nere, qataq 'enauac som Judiopi maye hueta'a so nqasoxoc aso ncoñetaxanaxagui.

¹³Qaq hua'aqchigui ñaqa'en somayepi da shenapega so Baruc, sheeta':

¹⁴Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, qataq Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': 'Auaconalo qome ne'enaua dos maye lya't lmalatel de'era qanmenaxac, aram ntoqootalec aso na'anaxanaqte, qataq aram qaca aca la'anaqte, ime nache 'auaýamaxa't 'auachangui aca naco'oña 'alhua yaqto' qaýaloqta da qauema.

¹⁵Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': Ne'ena 'alhua qaýe'eguelaxa qome da qaisheenaxana ca nýecpi, no'onaxapi qataq nanaxanaqa'pi maye lma' ana uva.»

Da natamnaxac so Jeremías

¹⁶Qaq co'ollaq ime da sanem so Baruc som llalec so Nerías, aso lmalate da qanmenaxac, nache aýem ñatamnot Ñim Nataxala', sheeta':

¹⁷«'Am nataxala' 'auota'a co'ollaxa da lta'araic 'ara'añaxac, da 'auo'ot na piguem qataq ana 'alhua. 'Am qaica ca 'auqalanapec.

¹⁸'Am, 'auachaxana da 'arsoxoyec na ñataqta qalota shiýaxauapi, qalaxaye nataqa'en 'auauo'o da nhuaxanaguec na ñalleppi souaxat na lasouaxashet so lta'alpi. ¡'Am Atamnaxala', maye 'Am 'amaqtaqaic qataq 'añaxaic, da 'are'enaxat 'eeta', Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec!

¹⁹'Am ñataqta huo'o da llo'oxoyec nam 'alapaxañipi, qataq 'Am 'añaxaic da huo'o na 'auo'ot. 'Am 'aumeteetac 'enauac nam ño'ottacpi na shiýaxauapi, qataq 'aýa'anem ñi 'oonolec namayepi cam naigui nam ño'otacpi.

²⁰'Am 'auo'ot nam sa qaýauanapega, qataq na na'anecpi co'ollaq huaña ye Egipto, qaq nache ivitta'a nagui da ñaq 'auo'ottac da huaña na Israel, qataq nam laýepi shiýaxauapi, qaq ñoqo'oye da 'are'enaxat ñataqta qaýoqtegue da na'aqtaguec.

²¹'Am 'aurolec da lta'araic 'ara'añaxac co'ollaq 'anqateeguesot ye Egipto so 'aralamaxat nhuo' Israel le'ecpi, 'auo'ot co'ollaxa na saqayauanapegapi qataq na'anecpi, qataq 'anlaxatchigui da lcolanaxa 'enauac na shiñaxauapi.

²²Nache 'aña'anem na Israel le'ecpi ne'ena 'alhua, maye na huaca lche' qataq na dapic lli'i, ipa'axanec 'eeta'am ca 'etaxat, ipacchigui dam 'auachaxanapeguem co'ollaxa som hua'au lta'alpi namayepi.

²³Qalaxaye namayepi co'ollaq nnoxoneua'a ne'ena 'alhua, qataq nalec namaye, nache saishet da 'am ñalaxaguet, qataq saishet da quegue dam 'arapaxaguenataxanaxac maye 'aña'anem co'ollaxa, qataq saishet da ño'ot nam 'auamaxalecpi. Qaq ñoqo'oye 'Am 'anamaxa namayepi 'enauac ne'ena qauempi.

²⁴Qaq nagui na caldeopi nauaxañaxaasheguem na lliguisheguempi da yaqto' iloquiaxan na huaqta'a't ñyecpi, qaq dam alaataxac, qataq na nqouaxa qataq na napiina, nachena qome na ño'ot da noxonec na huaqta'a't ñyecpi. 'Am Nataxala' 'aumeteetac da mashe ipacchigui 'enauac nam 'aua'axattac co'ollaxa.

²⁵Qaq 'Am Nataxala', ¿ta'ainco' da añem qonapega da sesheenaxana qataq da sisheeten yi'ie 'alhua, qataq sau'o'i soua ñauaachiguilo ñaqa'en, ye ne'ena huaqta'a't ñyecpi taña'a da loxonec na caldeopi?»

²⁶Qaq huaña nache Ñim Nataxala', ñasateguet so Jeremías, 'eeta':

²⁷«Nachañem maye Añem Nataxala', maye Natamnaxala' 'enauac nam huo'o da lca'alaxa, Añem qaica ca seqalanapec.

²⁸Qaq ñoqo'oye Añem, 'am shenapega, sheeta': Añem so'ot qome da ne'ena huaqta'a't ñyecpi, loxonec ñi Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, qataq nam caldeopi.

²⁹Na caldeopi maye iloquiaxan ne'ena huaqta'a't ñyecpi, taigui qome namaye nache ñe'egueua'a, l-llañe' qome na ñyecpi maye huallec naxa na pa'asheguem da qañavigaxat na nchenaxanaxat da qoñanot so Baal, qataq huaña naxa da qoñanot na lataxa nam ñaqa'a atamnaxala'pi da Añem qainogoqchet.

³⁰Qaq nache 'eetai' naxa da chegoqta'ague nam nhuo' Israel, qataq na Judá, da ño'ottac naxa nam saishet da sañamaxarenpi. Na Israel le'ecpi, saishet da ñaxaani da añem inogoqchettac, souaxat na atamnaxala'pi maye maiche lo'onatac namayepi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

³¹Qaq ne'ena huaqta'a't ñyecpi, chegoqchiguiña co'ollaq cheta'ague da qano'oxoosheguem nache ivitta'a nagui, da nacherata da ño'ottac da ñayeloxo qataq inogoxonaxac. Qaq ñoqo'oye Añem sapalaxat qome namayepi,

³²souaxat 'enauac nam qauem ño'otpi na nhuo' Israel qataq na Judá maye Añem inogoqchet, nataqa'en nam lta'alpi, qataq na lataxala'pi qataq na ltaxañaxanaxanecpi qataq na la'aqtanaxanaxanecpi qataq 'enauac nam netaña na Judá qataq na Jerusalén.

³³Aÿem iro'oguet na l-laq, nache saishet da Aÿem datateguet. Qaq na'aictaxa da saishet da saxanec da sapaxagueetac, namayepi saishet da Aÿem ÿalaxaguet qataq saishet da ÿaconeguet da ihuogotaxanaxac.

³⁴Qataq ivitta'a da nshepaxanaqchet añi atamnaxaqui maye Aÿem qoÿanot co'ollaxa, souaxat da ÿanaigui añimaye na atamnaxala'pi maye seqaiga.

³⁵Nataqa'en no'oxoosheguem ana nca'atoxonaxalatepi da natamnot so Baal ÿanaña ye ca'amegue Ben Jinón, da yaqto' ÿavigaxat na llalaqpi qataq ana llalepi 'alpi da yaqto' ÿanot so Moloc, qaq 'eetec de'era da yaqto' ÿauo'o da lasouaxashet na Judá le'ecpi, da ÿo'ot nam ÿataqta seqaiga qataq saishet da samaxalec co'ollaxa qataq saishet da seuennatega.»

Dam qaÿachaxanapec cam ñaq natauo

³⁶Qaq Aÿem Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, sa'axat da 'eetec qome ne'ena huaqta'a't ñyecpi maye 'am qonetega loxonec ñi nta'a ye Babilonia huaigui ca alaataxac qataq nqouaxa qataq napiina:

³⁷«Aÿem llaÿona't qome na nhuo' le'ecpi maye hueta'a na 'alhuapi maye selagaxalec co'ollaxa, co'ollaq Aÿem nlaxagui da ÿalemataic, inogoxonaxac qataq da chaqaic ÿayeloxo, nache ñe'eguelaxata qome ne'ena 'alhua da yaqto' ÿe'emaqtac qom netalec namaye.

³⁸Nache ne'ena nhuo' le'ecpi ÿalamaxat qome, qataq Aÿem Natamnaxala' qome.

³⁹Qataq sanem da 'oonolec da lhuennataxac qataq 'oonolec da llecÿaxac da yaqto' tatec da huo'o naq 'enec naqa'en Aÿem, qaq damaye maiche laÿamaxa namayepi qataq cam chegoxoguetpi.

⁴⁰Qataq so'ot ca chochaq tatec ñaÿamaxataxac da ñaÿamaxate' namayepi, qataq sanem da ÿa'aqtac da saishet qome da sha'axaneguet da so'otec ca ÿaÿamaqchiguiñi namayepi, qataq ñelaxatchigui da lhuennataxac da yaqto' Aÿem ÿo'oxoreetac, qataq saishet da Aÿem ca'ai.

⁴¹Qaq Aÿem samachiguiñi qome da so'otec da no'on namayepi, qataq ÿataqta imauec da iquiyaqteÿaxac qataq da huesota iuennataxac da so'ot da nache netalec ne'ena 'alhua.»

⁴²Ñim Nataxala' nataqa'en, 'eeta': «Qaq dam 'eetec co'ollaq ñamaxa som lta'araic qauem ne'ena nhuo' le'ecpi, qaq nache 'eetec nataqa'en da ñamaxa qome ca 'onaxaic maye sachaxanapeguem co'ollaxa namayepi.

⁴³Qaq ne'ena 'alhua maye qoñeetega taÿa'a da toolec, qaica ca hueta'a shiÿaxauapi qataq shiguiÿacpi, qataq loxonec na caldeopi, qalaq ÿe'eguelaxa qome da qaisheenaxana na 'alhua.

⁴⁴Qaisheenaxana qome qataq qaÿo'ot aca lmalate qataq qaÿauo'o aca la'anaqte qataq nanereleguete qanqa'en caua ÿauaatraua'a da qaimen. Qaq 'era dam hualec qome na na'alhua so Benjamín, qataq naua laÿel ye Jerusalén qataq na huaqta'a't

n̄yecpi maye ÿotta'a't naua nañalo na Judá, ivira'a yem 'alhua maye huo'o ana qasoxonaxapi qataq ye ca'ameguepi, qataq ye huaqta'a't n̄yecpi maye ÿotta'a't naua nañalo ye Néguev, cha'aye Aÿem dalaxaic qome ñaqa'en da na'achec̄yaxac namayepi. Qaq 'era da ÿa'aqtac, Aÿem Nataxala'.»

Jeremías 33

Qaÿa'axata'a da qaltaq nauaqsheguem ye Jerusalén

¹Qaq co'ollaq ñaq qaicoñettai' so Jeremías hueta'a ye nqasoxoc aso ncoñetaxanaxaqui, nache Ñim Nataxala' qaltaq detaxaÿot somaye, nache 'enapega, 'eeta':

²«Aÿem Nataxala' maye ÿo'onata ana 'alhua, qataq so'ot co'ollaxa da lataxac, qataq saÿamaxatchiguiñi co'ollaq sanaña ye lma', 'am shenapega:

³Aÿem 'aÿaxana qome, nache Aÿem 'am sasateguet, nache 'am sa'axatem cam lataxac maye ÿataqta lta'araic, qataq saqcha'a maye 'am sa 'auaÿaten.

⁴Cha'aye Aÿem Nataxala' qataq Natamnaxala' na Israel le'ecpi, huo'o da ÿa'aqtaxanaxac da sa'axat na n̄yecpi na Jerusalén qataq na lma'pi na nta'alpi ye Judá da taÿa'a qome da qaÿamaxañi qaÿauota'a na qo'oipaq lta'araic qataq ana qachepe.

⁵Na Babilonia le'ecpi anac da yaqto' ilouiaxan na huaqta'a't n̄yecpi nache nlaxatchigui namaye na leuaxaicpi. Qaq souaxat da ÿayeloxo qataq da inogoxonaxac, nache saishet da selogui ne'ena huaqta'a't n̄yecpi, qaq seque'emaqchet namayepi souaxat 'enauac nam ÿo'otpi maye qauem.

⁶Qalaxaye ñataren qome qataq sanem da no'oita, nache so'otec da huetaigui da nlagaxayec qataq da qaica ca ndaqtaique.

⁷Qaq ñaralaxat qome da na'achec̄yaxac na Judá qataq na Israel, qataq she'eguelaxata da nauaqsheguem ñaqa'en, da yaqto' ÿe'eguelaxa da 'eeta'am so hua'auchiguiñi lataxac.

⁸Qataq seÿouec 'enauac na lasouaxashetpi maye ÿo'ot co'ollaxa da aÿem dataÿa'aguet, qataq sapalaxat 'enauac nam qauempi maye ÿo'ot co'ollaxa namayepi nam chegoqchigui co'ollaxa da Aÿem saÿalaxaguet.

⁹Ye Jerusalén, yemaye ÿo'ot qome da ÿamaic̄yaxac, da shenec qataq da ÿo'oxoyec, qom imeteetac yemaye nam ÿotta'a't shiÿaxauapi ana 'alhua. Qaq nam ÿotta'a't shiÿaxauapi qom hua'aqtega da qaÿa'axattac da no'on maye talec ñaqa'en na lma' ye Jerusalén, qataq da nquictasheguem da qaica ca iuena'a, nache namayepi ÿataqta iviloxol qome souaxat da lli'iÿaxa.

¹⁰Ñim Nataxala', 'eeta': Qami' maye qoñeetega toolec ne'ena nma', qataq qoñeetega qaica ca shiÿaxauapi qataq shiguiÿacpi, qataq na nqa'aicpi na Jerusalén, qataq na huaqta'a't n̄yecpi maye ÿotta'a't naua nañalo na Judá

tooleguete; qataq qaica ca hueta'a shiřaxauapi qataq shiguiřacpi. Qalaxaye namaye ře'eguelaxa qome da qařa'axařa,

¹¹ca no'onec da huo'o ca na'ashaxac, qataq namaicřaxac, qataq ca no'onec da qařo'onaxaaleguete caua auonaxau', qataq qařa'aqtega qome dam 'eeta': Qařa'añiřot da qana'achecřaxaqui Ñim Nataxala' maye Qaica ca řaqalanapēc, cha'aye Ñimaye řataqta soxoraic, cha'aye da Isoxoyec chochaq tatec. Qataq qandoua'a qome aňi atamnaxaqui aca nachetaqtaxanaqte souaxat da tonaxac. Aja', Ařem ñaralaxat qome da na'achecřaxac ne'ena 'alhua, yaqto' ře'eguelaxa da 'eeta'am som hua'auchiguiňi co'ollaxa lataxac. Qaq 'era da řa'aqtac Ařem Nataxala'.

¹²Ñim Nataxala' maye qaica ca řaqalanapēc, 'eeta': Ne'ena 'alhua maye toolec nagui, qaica ca řale qataq ca shiguiřacpi, qataq 'enauac nam lalamaxat huaqta'a't ñęecpi maye řotta'a't na naňalo, namayepi ře'eguelaxa qome da huo'o na 'auaqpi, maye na qagueta lo'opi řauęega qome ana lalo qaguetapi.

¹³Qaq nataqa'en nam huaqta'a't ñęecpi maye řotta'a't naua naňalo maye netalec ana qasoxonaxapi, qataq nam netaňa na ca'amęuepi, qataq nam netalec yem 'alhua Nęuev, qataq ye na'alhua so Benjamín, qataq 'enauac nam colesop na Jerusalén, qataq na lařepi huaqta'a't ñęecpi ye Judá, ře'eguelaxa qome da qailota'a ca qagueta lo'opi da naloqteetac aca lalo qaguetapi. Qaq 'era da řa'aqtac Ařem Nataxala'.

¹⁴Ñim Nataxala', 'enapēc: Anacte' caua na'axa'te maye huaiguiło qome da sepacchigui dam no'on maye sachaxanapēcot co'ollaxa na nhuo' Israel le'ecpi qataq na Judá le'ecpi.

¹⁵Qom ivita que'eca laloxoqui, qataq que'eca na'a'q, nache so'ot qome da so David huo'o ca chegoxoguet maye řataqta lalamaxat llalec, camaye nacheca qome ca lapaxaňi da nalochiguiňi, qataq da řataqta no'on lataxac ne'ena 'alhua.

¹⁶Qaq que'eca na'a'q, na Judá nca'alec qome, qaq na Jerusalén qalaq qaica qome ca iraxaatapigui'. Qaq 'era qome da le'enaxat da qaiřaxana: «Ñim Nataxala' nacheňi Ñim qarauegaxanaxac.»

¹⁷Ařem Nataxala', shenapēc: nam chegoxoguetpi so David, qaica qome ca sa nso'ongui aňi nso'onaxaqui somaye,

¹⁸qataq namntaxařaxanaxanecpi maye chegoxoguetpi so Leví, qaica qome ca saq ařem řaatacot 'enauaque naua na'axa'te ana nachetaqtaxanaqtepi maye qařavigaxatta, qataq da řavigaxat ana nachetaqtaxanaqte naňiguishę ala, qataq da ařem řanot ana lařepi nachetaqtaxanaqtepi da Ařem řo'oxoren.»

¹⁹Ñim Nataxala', 'enapęega so Jeremías, 'eeta':

²⁰«Ařem Nataxala', shenapēc: řataqta saishet qome da saipaigui da ñařamaxataxac maye so'otec co'ollaxa ye na'a'q qataq ye pe, qaq řoqo'oyę, ye na'a'q qataq ye pe, saishet da saipaigui yem laloxoqui.

²¹Qaq nache 'eetec nataqa'en, da saishet da saipaigui dam ñaŷamaxataxac maye so'ot co'ollaq ñaŷamaxate' so ŷamaxashec David, qataq nam chegoxoguetpi qaica ca sa nso'ongui aŷi nso'onaxaqui somaye, huo'otaq da saipaigui da ñaŷamaxataxac co'ollaq ñaŷamaxate' nam ŷo'onataxanaxanecpi ntaxaŷaxanaxanecpi maye chegoxoguetpi so Leví.

²²Qaq nam chegoxoguetpi som ŷamaxashec David, qataq nam ŷamaxashecpi maye chegoxoguet so Leví, so'ot da ŷataqta qalota qome namayepi, 'eeta'am ana huaqaaŷi maye hueto'ot na piguem, qataq 'eeta'am na delec maye hueto'ot na loigue aso auaxai, da qaica ca ishet da naloqten.»

²³Ñim Nataxala', 'enapega so Jeremías, 'eeta':

²⁴«¿Saishet peta'a da 'ananoma, da na shiŷaxauapi 'eetega sasaŷamaxare'n ne'enaua dos na nhuo' le'ecpi, Israel qataq Judá, maye Aŷem maiche lleca'agui'she co'ollaxa? ¡Qaq ŷoqo'oye da qailota'a ne'ena ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, nache ŷataqta qaiqaiga, qataq saishet da qaŷamata'ac nhuo' le'ecpi!

²⁵Qaq Aŷem Nataxala', shenapec: Aŷem maye so'ot so ñaŷamaxataxac co'ollaq ñaŷamaxate' ye na'a'q qataq ye pe, qataq llapaxaŷi nam lataxacpi da llecŷaxac na piguem qataq na 'alhua,

²⁶saishet da sasaŷamaxaren qome nam chegoxoguetpi so Jacob qataq so David maye ŷamaxashec, qataq saishet da saxaaŷi da sachegoxotaigui namayepi cam ilo'ogue nam chegoxoguetpi so Abraham, Isaac qataq so Jacob. Cha'aye Aŷem huo'o da ichoxonnataxanaxa namayepi, nache so'ot qome da dalaxaic ca na'achecŷaxac.»

Jeremías 34

Da na'aqtac maye taŷa'a so nta'a Sedequías

¹Qaq so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, lŷatac 'enauac so nalleppi qataq nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye chegaqaŷa nam 'alhuapi maye ilotague' somaye, co'ollaq iloquiaxaatac ye Jerusalén, qataq 'enauac na huaqta'a't nŷecpi maye lauoreuapi yemaye, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Jeremías, 'eeta':

²«Aŷem Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'am samaq da 'anqo'oneua'a ŷi Sedequías maye nta'a na Judá, nache qonapega, qoneta: 'Eeta' da la'aqtac Ñim Nataxala': Aŷem so'ot qome da ŷi nta'a ye Babilonia loxonec ne'ena huaqta'a't nŷecpi, nache ŷavigaxat qome.

³Qaq 'am saishet qome da 'auañoxtot da 'ananeltaxaneguet da la'añaxac ñimaye, 'am noxonec qome, nache 'am qoŷaneua'a ñimaye, qaq qom ime da 'am qoŷaneua'a ñimaye, nache 'am qaŷaueegue qome da Babilonia.

⁴Qalaxaye na'aictaxa de'era 'am Sedequías maye 'am nta'a na Judá, ñaq 'ana'axaŷaxana da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala' 'am saxatem da saishet da 'am qairolec qome ca ŷeelonec da 'am qaŷalauat.

⁵Da 'al-leuaxa qome qalaq qaica camachaqca, qataq qaŷavigaxat qome na coraxat qom 'am qaŷatategueua'a, 'eeta'am da 'eetec da qaŷavigaxat na coraxat co'ollaq qaŷatategueua'a som hua'au 'arta'alpi maye hua'auñi da nta'alpi, nache qoŷeeta', qome: ¡Aicoue, 'am nataxala'! Qom qanayeetaigui da naquicoxo souaxat 'am. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

⁶Nache so na'aqtaxanaxanec Jeremías ipagaqchiichigui da da'aqtaxanem de'era so Sedequías co'ollaq huaña ye Jerusalén.

⁷Qaq som nalleppi so nta'a ye Babilonia mashe ilouiaxaatac ye Jerusalén qataq ye Laquis qataq ye Azecá, maye chaqyeuate' da no'oirañi nam huaqta'a't nŷecpi maye huo'o na lpaqtaxat ye 'alhua Judá.

Qaisouec so namaxashecpi

⁸Ñim Nataxala' qaltaq 'enapega so Jeremías, co'ollaq ime da so nta'a Sedequías ŷauo'o so naŷamaxataxac da naŷamaxate' 'enauac so shiŷaxauapi maye netaña ye Jerusalén, da yaqto' ŷaxanec na l-latacpi.

⁹Se'eso aŷamaxataxac nanettalec da 'enauac na huo'o na l-latac huo'otac l-lata maiche hebreo le'ec, iuen da ŷaxanec, yaqto' qaica ca huo'o ca l-latac na maiche lauo' le'ecpi.

¹⁰Nache 'enauac so nataxala'pi qataq som shiŷaxauapi, ŷaŷamaxareeta se'eso aŷamaxataxac, nache ŷaxanec 'enauac so l-latacpi, nache saishet da qaltaq dequicto'ot da ŷamaqtac somayepi.

¹¹Qalaxaye co'ollaq qaŷata'ague de'era, nache somayepi huo'o da ntogotaxac souaxat da ŷaxanec so l-latacpi, nache qaltaq ñe'eguelaxauo naqa'en da yaqto' do'onataxanot da l-latac somayepi.

¹²Qaq huaña, nache Ñim Nataxala' 'enapega so Jeremías, 'eeta':

¹³«Aŷem Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, so'ot co'ollaxa so ñaŷamaxataxac da ñaŷamaxate' som hua'au qarta'ailpi, co'ollaq ñeqateeguesop ye Egipto, yem huaña co'ollaxa da choche nlatacpi. Nache samaxalec co'ollaxa

¹⁴da ivireuga ye siete vi'i, nache ŷaxanec ca camachaqca nam hebreo le'ecpi maye qaimenot namayepi, qataq mashe seis vi'ie da do'onataxaatac. Qalaxaye som hua'au qarta'ailpi saishet co'ollaxa da Aŷem ŷalaxaguet.

¹⁵Qaq nagui qalaq qami' qanaralaxache da qarataxaqui nache qauo'oche dam aŷem saŷamaxareeta, da qa'axañeeuec na maiche qarhuo'oi le'ecpi maye qarlataqui. Qataq qauauo'oi so qanaŷamaxataxaqui, maye sauaachigui qanqa'eñi huaña añi atamnaxaqui maye ŷalamaqte.

¹⁶Qalaxaye co'ollaq qaŷata'ague de'era, nache qaltaq qanaralaxache da qarataxaqui, nache qaica ca naigui qanqa'eñi da ŷe'enaxat, da qoñiŷapega nam qarlataqui maye qa'axañeeuec co'ollaxa, da yaqto' qaltaq ñe'eguelaxauo da qaltaq qami' do'onataxanoto da qal-lataqui.

¹⁷Qaq ñoqo'oye Añem Nataxala', shenapec: Qami' saishet da Añem qauaqaiguet, cha'aye saishet da qa'axañeeuec nam qal-lataquipi maye maiche qarhuo'oi le'ecpi: Qaq ñoqo'oye nagui Añem, qami' taleguete qome ñaqa'en ca alaataxac, napiina qataq ca nqouaxa, da yaqto' qami' ño'oteque da qami' deqaigalo 'enauac na nta'alpi ana 'alhua. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

¹⁸Qaq cha'aye souaxat da saquayacñiñapec da ñañamaxataxac, qataq saishet da qaupaquilec da lataxac da añamaxataxac maye sauachigui qanqa'eñi co'ollaq qanasachiigui, qaq ñoqo'oye Añem so'ot qome da qoñiita'am ca huaca maye qaichiguingui na laiñi da yaqto' la'anaxat da añamaxataxac.

¹⁹Qaq nam nataxala'pi na Judá qataq na Jerusalén, qataq nam 'amaqtaqaicpi ltauapi, qataq na ntaxañaxanaxanecpi, qataq 'enauac nam quichiguingui co'ollaxa na laiñi soua lañel so huaca,

²⁰saneguet qome da lhuaqñaxac na mpa'aguenaxauapi da yaqto' ñalauat. ¡Qaq da lo'ocñaxac qome namayepi, qalaq aloq na teguesanpi qataq na shiguiñacpi maye huauec!

²¹Nataqa'en ñi Sedequías, maye nta'a na Judá, qataq 'enauac na ltauapi, da saneguet qome da lhuaqñaxac na mpa'aguenaxauapi maye nachena na nalleppi ñi nta'a ye Babilonia, nam ñaxaani nagui da iloquiixaatac.

²²Añem samaxalec qome da ñe'eguelaxalec da iloquiixan ne'ena huaqta'a't ññecpi, qaq da mashe loxonec nache ñavigaxat. Qataq so'ot qome da toolec na lañepi huaqta'a't ññecpi maye ñotta'a't naua ñañalo na Judá, nache qaica qome ca netaigui. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

Jeremías 35

So Jeremías qataq so recabitapi

¹Qaq huetoigui som na'a'q co'ollaq so Joaquím, som llalec so Josías da nta'a ye Judá, nache Ñim Nataxala' añem detaxañot, 'eeta':

²«'Anqo'ona qome ye lma' na recabitapi, nache 'autaxañapegue' qome yemayepi. Ime, nache 'auauegueua'a ca 'oonolec na ndaqa'pi añi atamnaxaqui, nache 'año'anem ca lataxa da yaqto' ññomgui.»

³Nache añem Jeremías, ashec da she'eguenaa'a so Jazánías, som llalec so ñe'enaqteua Jeremías maye laual so Jabasinías, qataq so lqañañecpi qataq so llalaqpi, qataq 'enauac so shiñaxauapi recabitapi,

⁴nache sauegueua'a aso atamnaxaqui, yem ndaqa' maye lalamaxat so llalaqpi so Hanán som llalec so Igdalías, som ñale maye lo'onataxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq se'eso ndaqa' huaqta'ai' so lma' so nataxala'pi maye ilotague' aso atamnaxaqui, qataq npa'añoañi so ndaqa' maye lalamaxat so Maseías som llalec so Salún maye nauaatalec naxa ñi lasom aso atamnaxaqui.

⁵Qaq huaña yemaye nache sanen so recabitapi, aso ñomaxaquipi nlaqchigui na lataxa, nache shenapega, sheeta': «qanñomiigui ne'ena lataxa.»

⁶Qalaxaye somayepi, 'eeta': «Qomi' saishet da ñeñomaxagui na lataxa, cha'aye so Jonadab, som llalec so Recab maye sachegoxosoxoguet, somaye qomi' illapeguema qataq na qaya'alaqpi da chochaq tatec da sa ñeñomaxagui na lataxa.

⁷Qataq nataqa'en qomi' illapeguema da so'otac ca qarma', qataq da sauqo'o ca qaranaxanaqa' da saxanaxa'ni ana uva. Qataq qomi' ñamaxaleguete da nache 'eetai' da sauqta'a na qarpe'lpi, da yaqto' qañoqtegue da qanachaalataxac da sonaqtalec ne'ena 'alhua maye choche souaqta'a shenaqta'am ca ñaqa'a ca chegaqa'ague.

⁸Nache qomi' salaxasoxolec 'enauac nam qomi' ñamaxaleguete som sachegoxosoxoguet Jonadab, nache qomi' qataq ana qarhuapi qataq na qochalaqpi saishet da ñeñomaxagui na lataxa,

⁹qataq saishet da so'otac ca qarma' da yaqto' sonaqtaiqui, qataq saishet da huo'o ca qoranaxanaqa' uva lma', qataq qaica ca qana'alhua da huetalec na qorañiguishecpí.

¹⁰Qomi' sonaqtaiquilo naua qarpele'ete, qataq salaxasoxolec 'enauac nam qomi' ñamaxaleguete so hua'au qarta'a Jonadab.

¹¹Qalaxaye so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia co'ollaq anac da ilaxachigui ne'ena 'alhua, nache qomi' qarhuennataxac da ñanaxa na Jerusalén da yaqto' sataxaueguesop so alleppi caldeopi, qataq so siiriopi, qaq nachera da huo'omshe souaqta'a na Jerusalén.»

¹²Qaq huaña nache Ñim Nataxala' ñauo'o so la'aqtac ñanem so Jeremías, 'eeta':

¹³«Añem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapac qataq Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'am samaxa da 'anqo'ona ye shiñaxauapi maye lma' ye Judá qataq ye Jerusalén nache qonapega, qoneta': Qauañoañiteguet qome de'era, nache qaualaqalec na ñamaxasoxonaxacpi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

¹⁴Nam chegoguetpi so Jonadab som llalec so Recab, namayepi ñalaxalec dam la'aqtac co'ollaxa som chegoguet, da saishet da ñomgui na lataxa, qaq choche ivitta'a nagui da namayepi saishet da ñomgui na lataxa, cha'aye ñalaxaguet so la'aqtac som hua'au lta'a. Qaq Añem nataqa'en qami' sanema co'ollaxa da ña'aqtac, damaye shee'eguelaxattalec, qalaxaye qami' saishet da Añem qaualaqaguet.

¹⁵Qataq she'eguelaxattalec da qami' ñamaxalo so ñamaxashecpí maye ña'aqtanaxanecpi, da yaqto' qami' 'enapegalo, 'eeta': Qaño'axañoiiuec da qaem qarataxaiqui qataq nam qaem maye qauo'ocheetacpi. Qataq saishet da qaca'acheetague' na ñaqa'a atamnaxala'pi, qataq saishet da qavio'oxoyiñoitac, yaqto' nache queta da qoñeetalec na 'alhua maye qami' sanema co'ollaxa qataq so

hua'au qarta'ailpi. Qalaxaye qami' saishet da Aÿem qauqocheetega, qataq saishet da Aÿem qauaqaiguet.

¹⁶Nam chegoxoguetpi so Jonadab som llalec so Recab, ÿalaxaguet dam la'aqtac co'ollaxa som hua'au lta'a, qalaxaye nam llalaqpi so Israel saishet da Aÿem ÿalaxaguet.

¹⁷Qaq ÿoqo'oye Aÿem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec qataq Aÿem Natamnaxala' na Israel le'ecpi, sheeta': So'ot qome da na Judá qataq 'enauac nam hueta'a na Jerusalén da talec qome 'enauac nam qauem maye sa'axatta'aguet co'ollaxa. Cha'aye Aÿem qami' setaqtecoto co'ollaxa, qalaxaye qami' saishet da aÿem qauqochiitega, qataq qami' seÿaxaategalo co'ollaxa qalaq saishet da Aÿem qauasacheeguet.»

¹⁸So Jeremías nataqa'en 'enapega co'ollaxa so Recabitapi, 'eeta': «Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapec qataq Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': Cha'aye qami' qauaqaiguet dam lamaxasoxonaxac som hua'au qarta'ai Jonadab, qataq qoquiitelec 'enauac nam lapaxaguenataxanaxacpi maye qami' ÿanema co'ollaxa,

¹⁹nache Aÿem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec qataq Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta' da ÿa'aqtac, nam chegoxoguetpi so Jonadab saishet qome da saqca ca Aÿem do'onataxaatacot.»

Jeremías 36

So Baruc itaxaÿaxan aso nere huaigui aso atamnaxaqui

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua cuatro vi'iyé da lo'onataxanaxac so Joaquim som llalec so Josías da nta'a ye Judá, nache Ñim Nataxala' huo'o so la'aqtac ÿanem so Jeremías, 'eeta':

²«'Auacona qome aca nere, nache 'erelec 'enauac nam 'am sa'aqtaxaateguem co'ollaxa da talec qome na Israel qataq na Judá qataq na laÿepi ÿotta'at shiÿaxauapi, chegoqta'a co'ollaq 'am setaqtague' huetoigui som na'a'q co'ollaq nta'a so Josías, nache ivitta'a nagui.

³Saiuena'a na Judá le'ecpi da huo'otaq ÿaÿaten 'enauac nam qauempi maye huotaque da ñamaxa namayepi, nache ishet da ÿaxanec dam qauem lataxac, nache Aÿem sechoxoren qome namayepi qataq sapalaxat nam lasouaxashetpi.»

⁴Nache so Jeremías iÿaxana so Baruc, som llalec so Nerías, nache ÿa'axatem 'enauac nam la'aqtacpi Ñim Nataxala', nache so Baruc ÿerelec aso nere.

⁵Ime, nache so Jeremías 'enapega so Baruc, 'eeta': «Ña 'aumeten da souaigui, damaye ÿo'ot da saishet da sau'a aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

⁶Qaq ÿoqo'oye 'am 'anqo'oneua'a qome aña atamnaxaqui qom nvireuo cam na'a'q maye huaigui ca qouaqchetaxac, nache 'autaxaÿaxan qome ana'ana nere maye huetalec nam 'ereguishecpí maye 'am saxatem, yaqto' na nhuo' le'ecpi qataq

'enauac nam hueta'a na huaqta'a't n̄yecpi maye ÿotta'a't naua nañalo na Judá maye nvita ne'ena, na'axaŷaxana qome da la'aqtaxanaxac Ñim Nataxala'.

⁷Saiuena'a da ŷanem ca nachoxonnaxac Ñim Nataxala', qataq ŷaxaañi dam qauem lataxac, cha'aye da layeloxo qataq da nnogoxonaxac Ñim Nataxala' maye do'ogoxona da ŷareetalec ne'ena shiŷaxauapi, damaye ŷataqta chaqaic.»

⁸Nache so Baruc ŷo'ot 'enauac dam ŷamaxalec so na'aqtaxanaxanec Jeremías: nqo'oneua'a aso atamnaxaqui, nache itaxaŷaxan aso nere maye huetalec da la'aqtaxanaxac Ñim Nataxala'.

⁹Qaq so ca'agoxoic nueve so vi'i cinco da lo'onataxanaxac so Joaquím, som llalec so Josías, da nta'a ye Judá, nache 'enauac na lma' ye Jerusalén qataq 'enauac na laŷepi shiŷaxauapi maye chegaqa'a na laŷepi huaqta'a't n̄yecpi maye ÿotta'a't naua nañalo ye Judá, qoŷenapega da nqouaqchet da dataŷot Ñim Nataxala'.

¹⁰Nache so Baruc nqo'oneua'a so nqasoxoc lta'araic aso atamnaxaqui, nache ñichiguiña so Dalaxaic Lasom, qataq naloteuga so lo'onataxanaxaqui so Gemarías som llalec so Safán, nache so Baruc itaxaŷaxan aso nere maye huetalec na la'aqtacpi so Jeremías, hua'aqchigui naqa'en 'enauac so shiŷaxauapi.

So Baruc itaxaŷaxan aso nere hua'aqchigui naqa'en so nataxala'pi

¹¹Qaq so Micaía som llalec so Gemarías qataq laual so Safán, co'ollaq hua'aqchigui 'enauac da la'aqtaxanaxac Ñim Nataxala' maye huetalec aso nere maye itaxaŷaxaatac so Baruc,

¹²nache somaye nqo'oneua'a so lma' lta'araic so nta'a, tateua'a so lo'onataxanaqa' so neraxanaxanec, maye hueta'a 'enauac som 'amaqtaqaicpi nataxala'pi: So neraxanaxanec Elisama, qataq so Delaía som llalec so Semaías, so Elnatán som llalec so Acbor, so Gemarías som llalec so Safán, so Sedequías som llalec so Jananías, qataq som laŷepi nataxala'pi.

¹³Nache so Micaía ŷa'axat 'enauac, nam hua'aqchigui co'ollaq so Baruc itaxaŷaxaatac na huetalec aso nere, hua'aqchigui naqa'en so shiŷaxauapi.

¹⁴Nache so nataxala'pi ŷamaq so Yehudí som llalec so Netanías maye laual so Selemías, qataq so Cusí, da yaqto' 'enapega so Baruc da iroua'a somayepi asom nere maye itaxaŷaxaatac co'ollaxa, maye hua'aqchigui naqa'en so shiŷaxauapi. Qaq huaña nache so Baruc ŷacona aso nere nache nqo'oneua'a somayepi,

¹⁵nache somayepi 'enapega somaye, 'eeta': 'Anso'ooñi nache 'autaxaŷaxan ana nere. Nache so Baruc nso'ooñi nache itaxaŷaxan aso nere,

¹⁶qaq co'ollaq choche hua'aqchigui somayepi, nache ŷataqta nlaxagui da lcolanaxa, nache namatapega't, ime, nache 'eeta': iuen da sa'aqtaxanaxam 'enauac de'era ñi nta'a.

¹⁷Ime, nache somayepi inat so Baruc, 'eeta': Ña qomi' 'aua'aqtaxanema cam 'eetec co'ollaq 'erelec ana'ana nere 'enauac de'era.

¹⁸Nache so Baruc ñasat, 'eeta': so Jeremías nasaqtauec 'enauac ne'ena na'aqtacpi, qaq aýem nache settañi sauota'a so ñeraxanaxat da serelec ana'ana nere.

¹⁹Nache somayepi 'enapega so Baruc, 'eeta': ¡Hua', 'am qataq ca Jeremías qanqañoxochiñi qome, qaq no'on qome da qaica ca ñaýaten ca qoñeeta'a!

So nta'a Joaquím ñavigaxat aso nere

²⁰Som 'amaqtaqaic nataxala'pi ñachaña co'ollaxa aso lo'onataxanaxaqui so neraxanaxanec Elisama aso nere, ime nache nqo'oneua'a so lma' lta'araic so nta'a, da yaqto' da'aqtaxanem 'enauac de'era so nta'a.

²¹Nache so nta'a ñamaq so Yehudí da ñe'eguenaa'aso nere maye huetaigui aso lo'onataxanaxaqui so neraxanaxanec Elisama, qaq so Yehudí co'ollaq nviraxateuo aso nere, nache itaxaýaxan hua'aqchigui naqa'en so nta'a, qataq 'enauac som 'amaqtaqaicpi ltauapi maye coleesop somaye.

²²Qaq souaxat da mashe qanayeetaigui so ca'agoxoic nueve, nache so nta'a netaigui so lma' da huo'o na latomaxa, datatangui so laýe' ana poqo maye 'ettangui.

²³Qaq naxa da so Yehudí ima't da itaxaýaxa'n naua tres, huo'otaq cuatro lpa'axaco na nrec, nache so nta'a ichiigui naxa irota'a so lainec, ime nache ñasaxangui so norec maye huetangui aso poqo laýe', qaq 'era da 'eeta'ac somaye, nache choche ivitta'a da imauec da ñavigaxat aso nere.

²⁴Qaq so nta'a, qataq so 'amaqtaqaicpi ltauapi somaye maye na'axaýaxaatega co'ollaq qaitaxaýaxaatac aso nere, somayepi saishettaxa da choche nomteguet ca lcolanaxa, qataq da ño'ot ca la'anaxat da nqui'ic.

²⁵Qaq so Elnatán, so Delaía qataq so Gemarías, nachoxoreetacoto co'ollaxa so nta'a da saishet da ñavigaxat aso nere, qalaxaye so nta'a saishet da ñalaq,

²⁶nacherata da ñamaq so Jerahmeel, maye maiche llalec, qataq so Seraías som llalec so Azriel, qataq so Selemías som llalec so Abdel, da yaqto' ñacooreua'a so Jeremías, qataq so leraxanaxanec Baruc. Qalaxaye Ñim Nataxala' ñoxooyiñi soomaye.

So Jeremías ño'ot aso lya nere

²⁷Qaq co'ollaq qaýata'ague da so nta'a ñavigaxat aso nere maye huetalec na la'aqtacpi so Jeremías, maye ñettañi co'ollaxa so Baruc, nache Ñim Nataxala' detaxaýot so Jeremías, 'eeta':

²⁸«'Auauo'o qome aca lya nere, nache qaltaq 'avi'eguelaxalec qome da 'erelec acamaye 'enauac nam huetalec aso hua'auchiguiñi nere maye ñavigaxat ñi Joaquim maye nta'a na Judá.

²⁹Ime, nache qoneta': 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala': 'Am 'auavigaxat co'ollaxa aso nere, qataq 'auauotaique da 'auaconeua'a co'ollaxa so Jeremías, souaxat da ñerelec asa'aso nere, da ñi nta'a ye Babilonia anac qome qaica ca iuatta'a, da

yaqto' ilaxachigui ne'ena 'alhua, nache qaica naqa'en ca no'onañi na shiřaxauapi, qataq nam shiguiřacpi.

³⁰Qaq řoqo'oye ařem Nataxala', 'am shenapega 'am Joaquım maye 'am nta'a na Judá, na 'am chegoxoguetpi qaica qome ca nso'ongui aři nso'onaxaqui so David. Da 'aro'ocřaxac qalaq hueta'aguet qome na ntap ye na'a'q, qataq ana aloři ye pe,

³¹'am qataq na 'auachegoxoguetpi, qataq nache 'ena'am nam 'amaqtaqaicpi maye 'artauapi, sauo'o qome ca nhuaxanaguec souaxat na lasouaxashetpi. So'ot qome da qami' taleguete, qataq 'enauac na shiřaxauapi maye hueta'a na Jerusalén qataq na Judá, 'enauac nam qauem maye sa'axatta'a co'ollaxa, cha'aye Ařem saqualaqaiguet co'ollaxa.»

³²Qaq huaña nache so Jeremías, řacona aso lřa nere, nache řanem so Baruc maye leraxanaxanec, nache somaye řiyiři co'ollaxa 'enauac nam la'aqtaxanaxacpi so Jeremías, qaq damaye, 'eeta': 'Enauac nam huetalec aso nere maye řavigaxat co'ollaxa so nta'a Joaquim, qaq so Jeremías qaltaq nquigaxattec na qalota lařepi maye 'eeta'am na huetalec aso hua'auchiguiři nere.

Jeremías 37

Da ncořetaguec So Jeremías

¹So Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, řanagui da nta'a ye Judá so Sedequías, som llalec so Josías, da nmeneguet naqa'en so Jeconías som llalec so Joaquim.

²Qalaxaye so Sedequías qataq som 'amaqtaqaicpi ltauapi qataq 'enauac so nhuo' le'ecpi, saishet co'ollaxa da řalaxaguet da la'aqtac Ñim Nataxala' maye řachegoxotchigui so la'aqtaxanaxanec Jeremías.

³Nacherata da so nta'a Sedequías řamaq so Jucal, som llalec so Selemías qataq so ntaxařaxanaxanec Sofonías som llalec so Maseías, da nqo'ona so na'aqtaxanaxanec Jeremías, da yaqto' 'enapega, 'eeta': «Qomi' 'anatameeleguete qome, 'auřaxanot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.»

⁴Qaq so Jeremías ye saxanaxa co'ollaxa da qaicoře, nache somaye huesochiguiři da coleetapogoigui so shiřaxauapi.

⁵Qaq so nalleppi so Faraón mashe ca'ai co'ollaxa ye Egipto, nache so caldeopi maye iloquiaxaatac ye Jerusalén co'ollaq řařaten de'era nache ca'ai yemaye.

⁶Qaq huaña nache Ñim Nataxala' řauo'o so la'aqtac řanem so la'aqtaxanaxanec Jeremías, 'eeta':

⁷Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Qaua'aqtaxařim qome ca nta'a ye Judá maye Ařem namaxasoxona da ařem inat, da so nallecpi ři faraón, maye anacta co'ollaxa da yaqto' itauan na Judá, somayepi mashe ře'eguelaxa ye Egipto.

⁸Qaq na caldeopi qalaq ñe'eguelaq qome da iloquixan na huaqta'a't n̄yecpi na Jerusalén, qaq loxonec qome, nache ñegueua'a ñauota'a ca norec.

⁹Añem Nataxala' qami' seqatalo: Saishet qome da qaulamaxachiñauac da qoñeetega so caldeopi mashe ñoqta ca'ai ne'ena, cha'aye saishet da nache 'eetec de'era.

¹⁰Qaq na'aictaxa da qami' qoroxoñiqui 'enauac na alleppi caldeopi maye qami' iloquixaata'ape, qataq na'aictaxa da nachenata na que'emaxaicpi alleppi da no'onaña cam nanataqa', qalaxaye camayepi ñesheguem qome, nache ñegueua'a na huaqta'a't n̄yecpi.»

Da ncoñetaguec so Jeremías

¹¹Qaq so alleppi caldeopi co'ollaq mashe huotaique da ca'ai ye Jerusalén, cha'aye ñaŷaten da mashe anacta so nalleppi so Faraón,

¹²nache so Jeremías ca'ai so huaqta'a't n̄yecpi da yaqto' taña yem na'alhua so Benjamín, da yaqto' huapegue' da lataxac som 'alhua maye talec somaye.

¹³Qalaxaye co'ollaq ivireua'a so Nasom so Benjamín, nache huo'o sa ñale maye le'enaxat Irías som llalec so Selemías qataq laual so Jananías maye lataxala' na nauanaxanaxanecpi, somaye nllañi so Jeremías, nache 'enapega 'eeta': ¡'Am qache huotaique da 'auauaxaiguet na caldeopi!

¹⁴Nache so Jeremías ñasat, 'eeta': ¡Saishet da nache 'eetec de'era, saishet da sauotaique da sauaxaiguet na caldeopi! Qalaxaye so Irías saishet da na'axaŷaxana somaye, nacherata da ñaconeua'a da iconi', qataq ñauegueua'a so 'amaqtaqaicpi nataxala'pi.

¹⁵Nache somayepi ñataqta dalemataña co'ollaxa so Jeremías, nache damaxasoxoolec da qaiuxan, qataq qaiconi', qoñanaigui so lma' so neraxanaxanec Jonatán, som qaño'otchigui co'ollaxa da ncoñetaxanaxaqui.

¹⁶Nache so Jeremías hueta'a aso ncoñetaxanaxaqui maye pa'añañi, nache ñataqta qañoqtrec soua na'axa'te da hueta'a.

¹⁷Nache so nta'a Sedequías damaxasoxooña co'ollaxa so Jeremías da qañeuegueua'a so lma' lta'araic somaye, nache so Jeremías co'ollaq qañeuegueua'a so nta'a, nache se'eso nta'a ndote' da inat somaye, 'eeta': ¿Peta'a huo'o ca la'aqtaxanaxac Ñim Nataxala'? Nache so Jeremías ñasat, 'eeta': Aja', qaq damaye, 'eeta': 'Am nta'a, 'am loxonec qome ñi nta'a ye Babilonia.

¹⁸Qaq so Jeremías nataqa'en inat so nta'a Sedequías, 'eeta': ¿Negue't cam ñasouaxashet maye 'am so'otec 'am nta'a, huo'otaq ca so'otec nam 'amaqtaqaicpi 'artauapi, huo'otaq nam shiñaxauapi cam huo'omshe añem qaña'añiñagui añi ncoñetaxanaxaqui?

¹⁹¿Cam hueta'ague que'eca na'aqtaxanaxanecpi, maye 'eetega saishet da anac ñi nta'a ye Babilonia, da iloquixan 'am qataq na hueta'a ne'ena 'alhua?

²⁰Ñaq aýem 'ana'axaýaxana nagui 'am nta'a qataq 'auasateguet de'era iquiquiaxac maye 'am sanem: Saishet qome da aýem 'auasheeta da qaltaq aýem qaýe'eguelaxata ñi lma' ñi Jonatán maye neraxanaxanec, ten qom seleuaigui ñimaye.

²¹Qaq huaña nache so nta'a Sedequías damaxasoxoolec so Jeremías da qoýaataña ye qasoxoc maye nauanaxanaqa' da ncoñetaqa' qanqa'en, qataq 'enauaque naua na'axa'te da qairotegueua'a ana nauole 'ayiiña maye chegoqtegueuga so nqa'aic maye hueta'a na imeetac naxa ana nauole. Qaq damaye nache qoýeeta'ac co'ollaq ñaqauo'o ana nauole 'ayiiña se'eso huaqta'a't nýecpi. Qaq 'era da 'eetec da so Jeremías hueta'a so qasoxoc maye nauanaxanaqa'.

Jeremías 38

So Jeremías qaýasaxangui aso nshere maye deqaqta

¹Qaq so Sefatías som llalec so Matán qataq so Gedalías som llalec so Pasjur qataq so Jucal som llalec so Selamías qataq so Pasjur som llalec so Malquías, hua'aqchiyigui co'ollaxa so Jeremías da detaqtapoigui so shiýaxauapi de'era la'aqtac maye, 'eeta':

²«Ñim Nataxala', 'enapec: Cam no'onaña na huaqta'a't nýecpi nache camaye ileuaigui qome ca alaataxac, huo'otaq ca nqouaxa, huo'otaq ca napiina. Qalaxaye cam ca'ai namaye, qataq nañaneguet na caldeopi, nache camaye nca'alec.

³Ñim Nataxala', 'eeta': Ne'ena huaqta'a't nýecpi loxonec qome na nalleppi ñi nta'a ye Babilonia. Ñimaye ýacona qome namaye, nache qaica ca ishet da naneltaxan.»

⁴Qaq huaña, nache so 'amaqtaqaicpi nataxala'pi detaxaýot so nta'a, 'eeta': De'era ýale iuen da qaýalauat, cha'aye naua la'aqtaqa ýo'ot da qaica ca la'añaxac nam alleppi qataq nam laýepi shiýaxauapi maye ñaq hueta'a ne'ena huaqta'a't nýecpi. De'era ýale saishet da nmittaique ca laýamaxa ne'ena nhuo' le'ecpi, nacherata da ýasaxalec da qauem.

⁵Nache so nta'a Sedequías ýasateguet somayepi, 'eeta': Aja', ýaýamaqchiguiñi, qauo'ochec damaye cam qoñeetapeguec. Cha'aye aýem saishet da qami' sataýa'agueta.

⁶Qaq huaña nache somayepi ýaconeua'a so Jeremías, nache ýasaxangui aso nshere 'etaxat laýe' maye lalamaqte so Malquías maye naña so qasoxoc maye nauanaxanaqa'. Qaq somaye qaýauota'a so lquet da qaýasaxañi, qaq cha'aye aso nshere ye qaica ca 'etaxat, nda'a't na nshaxa, nache so Jeremías lhuotañi da tangui so nshaxa.

⁷Qaq huo'o so Etiopía le'ec le'enaxat Ébed Melec, som lpe'et so nta'a, somaye la'axaýaxac co'ollaxa da so Jeremías qaýasaxangui aso nshere. Qaq se'eso na'a'q so nta'a huo'o so ltaxaýaxac huaña so Nasom so Benjamím.

⁸Nache so Ébed Melec, ca'ai so lma' lta'araic so nta'a, nache nqo'ona so nta'a da 'enapega, 'eeta':

⁹'Am nta'a, de'era ño'otec se'eso ñalleppi ñi Jeremías, damaye ñataqta lta'araic nalaataxanaxac. Somayepi ñasaxangui añi nshere ñi Jeremías, qaq ñimaye mashe ileetapigui' souaxat na lqouaxa, cha'aye mashe qaca aca nauole 'ayiiña ne'ena huaqta'a't ñyecpi.

¹⁰Nache so nta'a sañañaloxon da ñamaq so Ébed Melec da nnaicapegue' naqa'en so treinta ñalleppi, da yaqto' nqatsheguem so Jeremías maye huetangui aso nshere yaqto' saishet da ileu.

¹¹Nache so Ébed Melec ñaucec se'eso ñelleppi da taña so lañe' na nogoxot maye naña so lma' lta'araic so nta'a, nache ñacona so hualoq lañepi maye ltoxoicpi, nache icoñeraua'a so lañec, ime nache ñasaxaña so Jeremías,

¹²nache 'enapega, 'eeta': Ne'ena hualoq lañepi 'aña'anaguilo naua 'arsaqtaqui' yaqto' saishet da 'am ique'emaqchet na nañec. Nache so Jeremías ño'ot damaye.

¹³Qaq huaña nache so ñalleppi naviguisheguem se'eso nañec, nache nqatsheguem so Jeremías. Qaq co'ollaq, ime de'era, nache so Jeremías hua'a so qasoxoc maye nauanaxanaqa'.

So Sedequías damaxasoxoneuga so Jeremías

¹⁴Qaq so nta'a Sedequías damaxasoxoneuga co'ollaxa so na'aqtaxanaxanec Jeremías, da qañauegueua'a ye hueta'a somaye, qoñanaña so lña ñegueuo aso atamnaxaqui. Qaq huaña yemaye nache so nta'a inat, 'eeta': Añem sauo'o da inataxanaxac, qaq 'am no'on da saishet da huo'o ca 'oxottañi da añem 'auasateguet.

¹⁵Nache so Jeremías ñasat, 'eeta': Aja', da añem 'eesa ca 'am sa'axatem, nache 'am añem 'auamaxasoxoolec da añem qañalauat, qaq da sauo'o ca iqataxac nache 'am saishet da añem 'aualaxaguet.

¹⁶Qalaxaye so nta'a Sedequías, ñoxotchiguiñi so ñan la'aqtac maye ñanem so Jeremías, 'eeta': 'Am sanem da ña'aqtac qataq Ñim Nataxala', maye qomi' ñanema da qanachaalataxac, da añem saishet qome da 'am samaxasoxoolec da 'am qañalauat, qataq saishet da 'am saneguet da lhuaqñaxac nam huotaique da 'am ñalauat.

¹⁷Nache so Jeremías, 'enapega so nta'a Sedequías, 'eeta': Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, qataq Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': Da 'anañanot nam ltauapi ñi nta'a ye Babilonia, nache 'am qataq na 'aña'alaqpi nca'alec qome, qataq ne'ena huaqta'a't ñyecpi saishet qome da qoñegueua'a.

¹⁸Qalaxaye da saishet da 'anañanot namayepi, nache na caldeopi loxonec qome ne'ena huaqta'a't ñyecpi, nache ñavigaxat qome, qaq 'am qalaq sa 'aushet qome da 'ananeltaxan.

¹⁹Nache so Sedequías ŷasateguet somaye, 'eeta': Aŷem huo'o da icolanaxa na maiche judiopi maye huaxaiguet na caldeopi, cha'aye da aŷem loxonec namayepi, nache aŷem ŷachoxoren da aŷem ŷalauat.

²⁰Nache so Jeremías ŷasateguet somaye, 'eeta': 'Am nta'a, ñaq 'aualaxaguet taxa da la'aqtac Ñim Nataxala' maye 'am sa'aqtaxaateguem, yaqto' saishet da 'am loxonec namayepi qataq qaica ca machaqca, nache 'anca'alec.

²¹Qaq da sa 'anañan, nache 'era da aŷem ŷachaxana Ñim Nataxala' maye yo'oq qome:

²²'Enauac na 'alpi maye no'onaigui ñi lma' lta'araic ñi nta'a, qanqatec qome nache qoŷanem na ltauapi ñim nta'a ye Babilonia, qaq anamayepi qome maiche, 'eeta': Nam ŷataqta nauochaxauapi ñi nta'a qalaq ŷatenachet nache loxonec, qataq hua'aqta'a ñimaye da petangui na nshaxa, qataq saishet da qochetega.

²³Qaq so Jeremías, nache queto'ot da 'eetega so nta'a, 'eeta': 'Enauac na 'alpi, qataq na 'aŷa'alaqpi 'am nta'a, namayepi loxonec qome na caldeopi, qaq 'am nta'a saishet qome da 'auañoxot da 'ananeltaxaneguet namayepi, nacherata da 'am qoŷaneua'a ñi nta'a ye Babilonia, qaq ne'ena huaqta'a't nŷecpi qalaq qoŷegueua'a qome.

²⁴Qaq huaña nache so Sedequías ŷasateguet so Jeremías, 'eeta': Da 'auauotec da 'anachaalataxac, nache saishet da huo'o ca 'aua'aqtaxanem de'era ten qom 'am qaŷalauat.

²⁵Cha'aye na itauapi nataxala'pi qom ŷaŷaten da 'am ña'aqtaxaatague', nache 'am naŷa qome da 'am inat ca 'eetec cam aŷem 'aŷa'anem 'ara'aqtac, qataq cam 'am sanem ŷa'aqtac, qataq 'am ŷachaxanapeguem da 'am nca'alaxatec, nache 'am iŷaxanot qome da 'aua'axat 'enauac damaye.

²⁶Qalaxaye 'am qome nacherata da 'aua'axatem namayepi da aŷem 'auanaua'a da aŷem 'anachoxonnot da saishet da qaltaq 'am samaxa ye lma' so Jonatán, da yaqto' saishet da 'aleuaña yemaye.

²⁷Qaq ipacchigui co'ollaxa da so ltauapi so nta'a nqo'ona so Jeremías, nache inattac, qalaxaye somaye ipagaqchiichigui da la'aqtac maye ŷamaxalec so nta'a. Qaq huaña nache qoŷaxaañi da qainattac, cha'aye qaica co'ollaxa ca hua'aqchigui co'ollaq detaqtega't.

²⁸Qaq so Jeremías nache hueta'a co'ollaxa so qasoxoc maye nauanaxanaqa', nache ivitta'a so na'a'q co'ollaq noxonec ye Jerusalén.

Jeremías 39

Ye Jerusalén noxonec

¹Qaq huetoigui so ca'agoxoic diez so vi'i nueve da lo'onataxanaxac da nta'a ye Judá so Sedequías, nache so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, nqo'ona ye Jerusalén, nnaictague' so nalleppi, nache coleesop yemaye.

²Qaq so na'a'q nueve, som ca'agoxoic cuatro som vi'i once da lo'onataxanaxac da nta'a so Sedequías, nache so alleppi maye pa'aguenaxauapi inoxoneua'a ye huaqta'a't n̄yecpi,

³qataq 'enauac som nataxala'pi maye ltauapi so nta'a ye Babilonia, pa'auo nache naña ñim lasom lta'araic maye ñataqta ñegueuo. Qaq som pa'auopi, nacheso so Nergal Sarezzer, qataq so Samgar Nebo, qataq so Sarsequín som 'amaqtaqaic nataxala' som lma' lta'araic so nta'a, qataq so l̄ya Nergal Sarezzer som nataqa'en 'amaqtaqaic som nta'alpi.

⁴Qaq so nta'a Sedequías qataq so nalleppi co'ollaq ila'a de'era qanayeuaigui, nache datauec ca'ai ye huaqta'a't n̄yecpi. Pe co'ollaxa da jec somayepi, tateuga so nqa'aic maye taalec so lanaxanaqa' so nta'a, nache tachiviigui so lasom maye quichiguigui soua dos npaqtaxanaqa'ate, nache quetregue so nqa'aic maye taalec so ca'amegue ye Jordán.

⁵Qalaxaye so alleppi caldeopi icaalec co'ollaxa somayepi, nache iviralec so Sedequías huaña som nalochiguiñi 'alhua ye Jericó, nache qāyaconeua'a somaye, nache qāyauega so nta'a Nabucodonosor maye hueta'a co'ollaxa ye Ribla, maye huaigui ye 'alhua Hamat, nache huaña yemaye da so nta'a Nabucodonosor ñauo'o da nhuaxanaguec somaye:

⁶Qaq huaña ye Ribla nache so nta'a ye Babilonia damaxasoxoolec co'ollaxa da qaipelecot na lqosot soua llalqa so Sedequías ñauaachigui naqa'en somaye, qataq nataqa'en 'enauac som 'amaqtaqaicpi maye lma' ye Judá.

⁷Qaq ime nache qaltaq damaxasoxoolec so Sedequías da qanqa't naua la'ai'te, qataq qāyauo'o so lquet lcat, da yaqto' qāyauega ye Babilonia.

⁸Qaq so caldeopi qalaq ñegueua'a co'ollaxa so lma' lta'araic so nta'a qataq 'enauac so nma'pi maye naigui so huaqta'a't n̄yecpi, qataq ñamaxañi so mpaqtaxanaxatpi ye Jerusalén.

⁹Qaq pa'atec nache so Nebuzaradán maye ltaxala' na nauaatalecpi so nta'a, ñauega ye Babilonia da iconi' som no'onañipi co'ollaxa maye hueta'a so huaqta'a't n̄yecpi qataq som huaxaiguet co'ollaxa so caldeopi, qataq 'enauac so nhuo' le'ecpi.

¹⁰Qaq nda'a't som ñataqta choxoraqpi da no'onalec naqa'en ye na'alhua so Judá, som ñataqta qaica ca lalamaxat logoxoshet, qaq nacheso se'eso na'a'q da ñanem somayepi na nanaxanaqa'pi uva lma'pi, qataq na 'alhua maye ishet da qoñanaxaalec.

So Jeremías qaisouec

¹¹So nta'a Nabucodonosor maye lma' ye Babilonia, ñanem da la'aqtac so Nebuzaradán maye ltaxala' na nauaatalec so nta'a, dam 'eetec naqa'en so Jeremías, 'eeta':

¹²«'Aulo'ogue qome ñimaye saishet qome da 'auo'otec ca qauem, nacherata da 'aÿa'anem 'enauac cam iÿaxanaique ñimaye.»

¹³Qaq huaña nache so Nebuzaradán qataq so Nebusazbán qataq so Nergal Sarezzer soua dos 'amaqtaqaiqa lataxala'ate nam nauaatalec so nta'a, qataq 'enauac som ltauapi so nta'a maye lma' ye Babilonia,

¹⁴damaxasoxoolec da qanqateeguesop so Jeremías so qasoxoc maye nauanaxanaqa', nache qaipataxaguet so Gedalías som llalec so Ahicam qataq laual so Safán da yaqto' ÿauega so Jeremías so maiche lma'. Qaq 'era da 'eetec da so Jeremías ÿe'eguelaxa da netaigui se'eso huaqta'a't nÿecpi.

Dam qaÿachaxanapecot so Ébed Melec

¹⁵Qaq so Jeremías co'ollaq ñaq qaicoñettai' hueta'a so qasoxoc maye nauanaxanaqa', nache Ñim Nataxala' detaxaÿot somaye nache, 'eeta':

¹⁶«Qojec qome 'anqo'ona ñi Ébed Melec, ñim Etiopía le'ec nache qonaepa, qoneta': Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapec qataq Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': Aÿem sepactelec qome dam sa'axatta'a co'ollaxa da talec ne'ena huaqta'a't nÿecpi, qaq damaye qauem, qaq saishet da 'onaxaic. Qaq qom yo'oq damaye nache 'am 'auauaachigui qome.

¹⁷Qalaxaye Aÿem 'am ñepaxaalec qome, da yaqto' saishet da 'am loxonec ne'ena shiÿaxauapi maye 'aye'etega. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

¹⁸Aÿem 'am ñeca'alaxateeguesop qome da 'analaataguec. Nache 'am 'aushet qome da 'ananeltaxan, cha'aye Aÿem 'aupi'iÿa'a. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.»

Jeremías 40

So Jeremías no'ot so Gedalías

¹Ñim Nataxala' detaxaÿot so Jeremías co'ollaq so Nebuzaradán maye lataxala' nam nauaatalec so nta'a, mashe ime da isouec so Jeremías huaña ye Ramá, cha'aye so Nebuzaradán ilalec somaye da ÿalectaigui som shiÿaxauapi maye lma' ye Jerusalén qataq ye Judá maye qaÿauecpi co'ollaxa qaÿauega ye Babilonia da qaicoñe'.

²Qaq so lataxala' so nauaatalecpi so nta'a, iÿotauga co'ollaxa so Jeremías, nache 'enapega, 'eeta': «Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', ÿa'axata'a co'ollaxa da namaxa ne'ena 'alhua de'era qauem,

³qaq nagui ipacchigui dam la'aqtac co'ollaxa. Qaq de'era qami' taleguete souaxat da huo'o da qarasouaxashechi hueto'ot Ñim Nataxala' cha'aye saqaulaqaiguet co'ollaxa Ñimaye.

⁴Ñaq 'aalogui nagui da aÿem ñeqat na 'arquet lcat maye 'ancoñetaxat. Qaq 'am da 'auauotaique da aÿem 'auca'ategue da saxague da Babilonia, nache qolaq, qaq

añem 'am selo'ogue qome. Qalaxaye da saishet da añem 'auca'ategue, nache qaica ca 'eetec da 'ano'onañi. Cha'aye 'ena nam 'alhua, qaq maicheye ca 'arauela da 'anqo'ona da qonaña.

⁵Qaq da 'auauotaique da 'avi'eguelaq, nache 'avi'eguelaxa ñi Gedalías maye llalec so Ahicam qataq laual so Safán, maye ñim nta'a ye Babilonia ñanagui ñimaye da nta'a, da ilo'ogue ye huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá, nache qono'ot qome ñimaye qataq ye maiche 'aralamaxat 'arhuo' le'ecpi. Qaq 'anqo'ona qome cam 'arauela.» Ime, nache so lataxala' na alleppi ñauo'o so nme qataq so aloq so Jeremías, ime nache ncoyeguene'.

⁶Qaq huaña nache so Jeremías jec da nqo'ona ye Mispá maye netaña so Gedalías, nache neto'ot somaye, qataq netaigui so shiñaxauapi maye no'onaña co'ollaxa yi'ie 'alhua.

Qaỹauotaique qaỹalauat so Gedalías

⁷Qaq som 'amaqtaqaicpi nataxala'pi qataq so alleppi maye judiopi, maye ñaq netauga ye no'onaxa, la'axaỹaxac co'ollaxa da so nta'a ye Babilonia ñanagui da nta'a da ilo'ogue ye 'alhua so Gedalías som llalec so Ahicam qataq da ipataxalec da ilo'ogue so ñalleppi qataq so 'alpi qataq so ñaqpiolec maye llalaqpi som shiñaxauapi maye ñataqta choxoraqpi maye hueta'a yi'ie 'alhua, maye saishet co'ollaxa da qaỹauega ye Babilonia da qaicoñe',

⁸nache somayepi jec lỹatac so lauo' le'ecpi da taỹa ye Mispá da nqo'ona so Gedalías. Qaq somayepi ñalectaigui so: Ismael som llalec so Netanías, qataq so Johanán qataq so Jonatán maye llalqa so Careaj, qataq so Seraías som llalec so Tanjemet, qataq soua llalqa so Efay maye lma' ye Netofa, qataq so Jezanías som llalec so ñale maye lma' ye Maacat qataq so nalleppi.

⁹Nache so Gedalías ñanem somayepi da la'aqtac, 'eeta': «Saishet qome da qayi'iitac da qanañañiñot na caldeopi. Nache qoñiñaña qome ne'ena 'alhua, qataq qanañañiñot qome ñi nta'a ye Babilonia, yaqto' sana'aigue da qanachaalataxaqui.

¹⁰Qaq añem sonaña na Mispá da yaqto' añem qartaxaỹaxanaxañequi da sepa'aiguet na caldeopi da nvita ne'ena. Qaq qami' qalaq qavi'iguelaqña nam ñyecpi maye qauacoñiña, nache qoviñapegue' da qauaỹamaxache na lataxa, qataq na ala na nañiguishec qataq na aceite.»

¹¹Qaq nataqa'en na judiopi maye hueta'a ye Moab, Amón, Edóm, qataq na hueta'a na laỹepi 'alhuapi la'axaỹaxac co'ollaxa, da so nta'a ye Babilonia ñasheetem na judiopi da huo'o na no'onaña ye maiche na 'alhua, qataq da ñanagui da nta'a so Gedalías da ilo'ogue somayepi.

¹²Qaq nache 'enauac somayepi ñe'eguelaq ye Judá, chegoqchiguiña nam 'alhuapi maye taỹa co'ollaq nlagaxattac, huaña nache nachaateua'a so Gedalías maye hueta'a ye Mispá. Qaq nataqa'en somayepi huapegue' da ñaỹamaxat nam lataxa, qataq nam qalota ala na nañiguishec.

So Ismael huotaique ŷalauat so Gedalías

¹³Qaq so Johanán som llalec so Careaj, qataq 'enuac so laŷepi lataxala' so alleppi maye huetauga na no'onaxa, taŷa ye Mispá da yaqto' nauane' so Gedalías,

¹⁴nache 'enapega somaye, 'eeta': ¿Saishet peta'a da 'auaŷaten da ñi nta'a Baalís maye lma' ye Amón, da namaq so Ismael som llalec so Netanías, da yaqto' 'am ŷalauat? Qalaxaye so Gedalías saishet da ŷa'amaqten somayepi

¹⁵Qaq huaña nache so Johanán, ŷoxotchiguiñi da 'enapega so Gedalías, 'eeta': Aŷem 'aua'aqta'a qome da ñeqo'ona da salauat so Ismael. Qaq saishet qome da huo'o ca ŷaŷaten da negue't cam ŷo'ot de'era. ¿Ta'ainco' taxa da sa'axasoqta'a somaye da 'am ŷalauat? cha'aye damaye ŷo'ot qome da nlagaxattac na Judiopi maye 'am datato'ot, qaq huaña qome nache nataqa'en nlaguiñi nam ñaq huo'o na Judá.

¹⁶Qalaxaye so Gedalías ŷasateguet somaye, 'eeta': ¿Saishet qome da 'auo'ot de'era! ¿Cha'aye dam 'aua'axattac maye 'eetega huotaique ŷo'ot so Ismael, damaye saishet da 'eesa!

Jeremías 41

Da nalaataguec so Gedalías

¹Qaq so ca'agoxoic siete, nache so Ismael som llalec so Netanías qataq laual so Elisama maye chegoxoguet som llalaqpi so nta'a, jec da taŷa ye Mispá da yaqto' detaxaŷapegue' so Gedalías, qaq somaye nnaictagueto soua diez ŷale't. Qaq huaña ye Mispá, nache co'ollaq ñaq deque'eta'ape,

²nache so Ismael qataq soua diez ŷale't maye nnaictagueto nachaayiñi nache iroleguete so ŷeelonec da ŷalaua't so Gedalías, maye so nta'a ye Babilonia co'ollaxa da ŷanagui da nta'a da ilo'ogue na lma' ye Judá.

³Qaq so Ismael ŷalauat nataqa'en 'enuac so judiopi, qataq so alleppi caldeopi maye hueta'aguet so Gedalías maye hueta'a ye Mispá.

⁴Qaq so lŷa na'a'q co'ollaq ime da qaŷalauat so Gedalías, co'ollaq saxanaxa da huo'o ca ŷaŷaten de'era qanayeuaigui,

⁵nache nvi' som ochenta ŷalleppi chegaqa'a ye Siquén, Siló, qataq ye Samaria, qaq somayepi ŷataqta npetecta ana lqa' laue, qataq colaqta'ape naua logo, qataq huo'o na lque'emaxa na lo'oc maye maicheso somayepi da ŷo'ot. Qataq nachetac nataqa'en so ala na nañiguishec qataq so lchenaxanaxat maye ama na laita da yaqto' ŷanot Ñim Nataxala' da lachetaqtaxanaxat da huaña aso atamnaxaqui.

⁶Qaq huaña nache so Ismael chegoqteua'a ye Mispá da ca'ata'aguet somayepi, nŷeetague' quetague' so nqa'aic. Qaq co'ollaq choche ivireguet somayepi nache 'enapega, 'eeta': Ñaq qauanaqui qauanaiua'a ñi Gedalías ñim llalec so Ahicam.

⁷Qalaxaye somayepi, co'ollaq chochaq ivireua'a ye laiñi som huaqta'a't n̄yecpi, nache so Ismael qataq so nalleppi maye nnaictague', ñalauat somayepi nache ñasaxangui aso nshere.

⁸Qalaxaye huo'oi soua diez ñale't se'eso shiñaxauapi da 'enapega so Ismael, 'eeta': Saishet da qomi' 'aualaua't, cha'aye ye qana'alhua huo'o ye soxotaqtañi trigo, cebada, aceite qataq na te'esaxalta'a lli'i. Nache so Ismael saishet co'ollaxa da ñalauat soomaye.

⁹Qaq asa'aso nshere maye so Ismael ñasaxangui 'enauac so leuaxaicpi maye lalaatacpi, asomaye nachaso aso damaxasoxoolec co'ollaxa da qaño'ot so nta'a Asá, co'ollaq deloctague' so nta'a Baasá maye lma' ye Israel. Qaq asa'aso nshere ñataqta late'eraí, qalaxaye asomaye ñataqta nlaqchigui so leuaxaicpi maye lalaatacpi so Ismael.

¹⁰Qaq co'ollaq ime nache so Ismael ñaconeua'a da icoñi' asom llalpi so nta'a, qataq som shiñaxauapi maye no'onalec co'ollaxa ye Mispá, som shiñaxauapi maye so Nabuzaradán, ipataxalec co'ollaxa so Gedalías da ilo'ogue. Nache so Ismael icoñi' somayepi, qaq huaña nache jec, qalaq lhuennataxac co'ollaxa da taña yem na'alhua na Amón le'ecpi.

¹¹Qaq so Johanán som llalec so Careaj, qataq som lataxala'pi so alleppi maye nnaictague' somaye, la'axañaxac co'ollaxa dam nleuaxa maye ño'ot so Ismael,

¹²nache lañona't 'enauac so nalleppi, nache jec da delogui' somaye, nache somayepi natenalec so Ismael co'ollaq huaña ye saqañapeque aso 'etaxat lañe' maye naña ye Gabaón.

¹³Qaq som ñauectacpi lcoñeteguishecpi so Ismael, ñataqta lta'araic da ntonaxac co'ollaq ila'aguet so Johanán qataq 'enauac so lataxala'pi so alleppi maye nnaictague' somaye,

¹⁴Nache somayepi dataña'aguet so Ismael, nache ñe'eguelaxa da datalec so Johanán som llalec so Careaj

¹⁵Qalaxaye so Ismael, qataq soua ocho nale't ñañoxo't co'ollaxa da naneltaxaareguet so Johanán, nache je'c da nqo'oorá ye na'alhua na Amón le'ecpi.

¹⁶Qaq so Johanán qataq som lataxala'pi so alleppi maye nnaictague' pa'aiguat da ilo'ogue so alleppi, 'alpi, ñaqpiolec, qataq so 'amaqtaqaicpi nataxala'pi maye so Ismael ñauac co'ollaxa da icoñi', ñachegoxotchiguiña ye Mispá co'ollaq ime da ñalauat so Gedalías, maye so Johanán ñe'eguelaxat co'ollaxa ñachegoxotchiguiña ye Gabaón.

¹⁷Nache jec somayepi nache ivitta'a ye Guerut Quimán maye huaqta'ai' ye Belén, yem huaña co'ollaxa da vi'iiguat. Qaq somayepi lhuennataxac co'ollaxa da ivira'a ye Egipto

¹⁸da yaqto' naneltaxaneguet so caldeopi, cha'aye huo'o da lcolanaxa souaxat da so Ismael ñalauat so Gedalías, maye so nta'a ye Babilonia ñanagui co'ollaxa da nta'a da ilo'ogue yi'iyie 'alhua.

Jeremías 42

So nhuo' le'ecpi iñaxanot so Jeremías da natameelec somayepi

¹Qaq 'enauac so lataxala'pi so alleppi nataqa'en ñalectaigui so Johanán som llalec so Careaj qataq so Azarías som llalec so Osaías qataq 'enauac so shiñaxauapi, ñaqqiolec qataq so ñepi, nqo'ona co'ollaxa so

²na'aqtaxanaxanec Jeremías nache 'enapega, 'eeta': Qomi' sauoqtaique da 'am señaxanaqot, qalaq no'on qome da saishet da qomi' 'anhualoxonapeguema. Ñaq 'anachoxonnot Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala' da qomi' 'auñaxaaleguete, qomi' maye saq qomi' lamai' da ño'onqañi. Co'ollaxa maye qomi' qalotoiguilo, qalaxaye nagui qalaq qomi' salamai' da ño'onqañi, qaq mashe qomi' 'aumeteeta'ape nagui.

³Ñaq 'anachoxonnot Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', da qomi' ñapaxagueneque cam nqa'aic maye iuen da qolaxague, qataq cam iuen da so'otaq.

⁴Nache so Jeremías ñasateguet somayepi, 'eeta': Aja', ñañamaqchiguiñi. Añem ñachoxonnot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai da qami' ñachoxoreeleguete, so'ot dam qarquiquiixaqui, qaq ime nache qami' sañaanaxaneque qome 'enauac cam añem ña'axatem Ñimaye, qaica qome ca qami' soxottaisopa.

⁵Qaq huaña nache somayepi 'enapega so Jeremías, 'eeta': Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala', nacheñi ñim saq yetaxan qataq 'eesa, da qomi' dataña'agueta qom saishet da so'otaq cam 'am ñanem la'aqtac da qomi' 'aua'aqtaxanema.

⁶Qaq sañamaxannaqta huo'otaq saishet cam lasataxac Ñimaye, qalaxaye qomi' salaxasoxoguet qome Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', cha'aye 'am señaxanaqot da 'auquiguiño'ot da yaqto' sana'aigue da qoyecñaxac.

Da lasataxac Ñim Nataxala'

⁷Qaq co'ollaq inoxoorec soua diez na'axa'te, nache Ñim Nataxala' detaxañot so Jeremías,

⁸nache somaye iñaxana so Johanán som llalec so Careaj qataq so lataxala'pi so alleppi maye nnaictague' qataq 'enauac so shiñaxauapi, ñaqqiolec qataq so ñepi,

⁹nache 'enapega, 'eeta': «Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, maye añem qauamaqailec co'ollaxa da sanot dam qarquiquiixaqui Ñimaye, 'eeta':

¹⁰Da qami' qarhuennataqai da qoviña'a ne'ena 'alhua, nache Añem qami' sanema da qaica ca qaviñiitaique, qaq saishet qome da qami' selaxachiguilo nacherata da qami' saayiñi nache saishet da qami' ñapogoyeshegue'm, cha'aye huo'o da ñetogotaxac da qami' ñamaxalo co'ollaxa se'eso qauem.

¹¹Qaq saishet qome da qaye'eetega ñi nta'a ye Babilonia, ñim ÿataqta qarcolanaxache. Saishet da qaye'eetega ñimaye, cha'aye Aÿem qami' soota'agueta, da yaqto' qami' ñeca'alaxatrec, qataq qami' sesoueeguesopa da la'añaxac ñimaye. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

¹²Qaq huo'o qome da ichoxonnataxanaxa da qoñeeta, qataq nataqa'en so'ot qome da ñim nta'a qami' ichoxore'n, nache qami' ÿasheetrec da qavi'eguelaqaña ye qana'alhuai.›

¹³Qalaxaye qami' da saishet da qauaÿamaxayiñi da qoñiñalec ne'ena 'alhua, qataq da saqualaqaiguet Ñim Nataxala', maye Qanatamnaxala'ai,

¹⁴da qoñiita': «Qomi' qarhuennataxac da ñeqo'onaxa da sonaqaña ye Egipto, yem huaña da saishet da selaqa'a ca alaataxac, qataq saishet da sa'axasoqtega ca l-lamaxa aca nasheere, qataq saishet da qomi' ÿalauat ca qarqouaxa,›

¹⁵qaq qami' maye qano'oñiñalec na Judá, ña qana'axaÿaxañiña da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapec, Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Qami' da qarhuennataqai da qonqo'oñiña da qoñiñaña ye Egipto,

¹⁶nache da alaataxac qataq da nqouaxa maye ÿataqta qaye'eetaique damaye qami' ivira'alo qome, qaq nache qoviñaña qome da qaullivi.

¹⁷Qaq 'enauac na lhuennataxac da taña ye Egipto da naña, nache ileuaña qome yemaye, ileuaigui ca alaataxac, nqouaxa, huo'otaq ca napiina. Nache qaica qome ca nca'altauec, qataq qaica ca naneltaxaneguet que'eca qauem maye ñamaq qome.›

¹⁸Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapec, Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Cha'aye dam 'eetec co'ollaq 'eroigui da inogoxonaxac qataq da ÿalemataic da sataña'agueta nam lma' ye Jerusalén, qaq nache 'eetec qome da 'eroigui da ÿalemataic da qami' sataña'agueta qom qanqo'oñiña ye Egipto. Nache qami' naloqnaxanaqa'ate qome dam qauem, qataq cam ÿo'ot ca ncolanaxa, qaq nache saishet qome da ÿe'eguelaxa da qaltaq qauloña'a ne'ena 'alhua.›

¹⁹Qaq qami' maye qano'oñiñalec na Judá, Ñim Nataxala', qami' 'enapegalo da saishet da qa'aÿeegue da Egipto. Qaq no'on da qauaÿaañita de'era, maye aÿem qami' sevitaqna'agueta nagui.

²⁰Qami' huo'o da Ita'araic qarasouaxashechi, cha'aye maiche qami' da aÿem qoñiñapega co'ollaxa da seÿaxanot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai nache aÿem qoñiñapega, qoñiita': «Ñaq 'anachoxonnot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala', da qomi' 'anachoxoreeleguete, nache qomi' 'auaÿaanaxaneque cam damaxasoxoolec Ñimaye da yaqto' so'otaq.›

²¹Qaq ne'ena na'a'q, aÿem qami' sa'axattapeguema dam aÿem ÿanem Ñim Nataxala' da qami' sa'axatema, qalaxaye qami' saishet da qualaqaai.

²²Qaq ñoqo'oye no'on da qauaỹaañita, da chegoqchigui qome ca alaataxac, nqouaxa qataq ca napiina, da qaullivi qom huaña yem 'alhua maye huotaique da qanqo'oñiña da qoñiñalec.»

Jeremías 43

¹Qaq so Jeremías, co'ollaq ime, da da'aqtaxaateguem so nhuo' le'ecpi, 'enauac nam ñamaxalec Ñim Nataxala', maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, da ña'axatem somayepi,

²nache so Azarías som llalec so Osaías, Johanán, som llalec so Careaj, qataq som lañepi ñalleppi maye qaica ca iren, 'enapega so Jeremías, 'eeta': «¡Dam 'aua'axattac damaye saq'en! Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala' saishet da 'am ñamaxalec da qomi' 'aua'aqtaxanema da saishet da saxague da Egipto.

³Yo'oqta da nacheso so Baruc som llalec so Nerías som ño'ot da qomi' 'auataña'agueta, da yaqto' ño'ot da qomi' loxonqa na Caldeopi, nache qomi' ñalaua't, huo'otaq qomi' ñauegalo ye Babilonia.»

⁴Qaq 'era da 'eetec so Johanán, qataq som lataxala'pi so alleppi, qataq som lañepi shiñaxauapi, da saishet da naña yem na'alhua so Judá, nache saishet da ñalaxaguet da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'.

⁵Maye nacherata da so Johanán, qataq 'enauac som lataxala'pi so alleppi lañona't som saq 'amaqtaq lañepi shiñaxauapi maye ñaq hueta'a ye Judá, qaq somayepi nacheso som laguelec co'ollaxa na lañepi 'alhuapi, maye ñe'eguelaxa ye Judá da yaqto' qaltaq naña yemaye;

⁶qaq damaye, 'eeta': ñalleppi, 'alpi, ñaqqiolec, qataq asom llalpi so nta'a, qataq 'enauac som shiñaxauapi maye so Nabuzaradán, som 'amaqtaqaic lataxala' so nauaatalecpi so nta'a, ipataxalec co'ollaxa da ilo'ogue so Gedalías, qaq nataqa'en ñalectauo naqa'en so Jeremías, qataq so Baruc.

⁷Qaq 'era da 'eetec somayepi, da sañalaxaguet da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala', nache 'enauac somayepi da taigue da Egipto, nache ivira'a co'ollaxa ye ñyecpi maye naña ye 'alhua Tafnes.

⁸Qaq huaña co'ollaxa ye Tafnes, nache Ñim nataxala' ñanem da la'aqtac so Jeremías, 'eeta':

⁹«'Auaconalo qome caua coma' lta'al, nache ñauaachigui 'anqa'en na lma' ye Judá, da 'aularoigui yem napiaqa' 'alhua nam l-laqa ñi ñyec maye datateuga ñi ñegueuo ñim lma' lta'araic ñi nta'a maye naigui nam huaqta'a't ñyecpi.

¹⁰Nache qonapega namayepi, qoneta': «Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi da la'aqtac, 'eeta': Añem so'ot qome da anac ñi ñamaxashec Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, nache aca nso'onaxaqui qataq ca lpe'l saatelec qome ne'ena coma' maye selatchiguiina'a nagui ne'ena.

¹¹Qaq ñimaye anac qome nache ilaxachigui na 'alhua na Egipto. Qaq nam taŷa'aguet da ileu nache ileu qome, qaq nam taŷa'aguet da qaŷauec, nache qaŷauec qome, qaq nam taŷa'aguet da ileuagui ca alaataxac, nache ileu qome huaigui ca alaataxac.

¹²Qataq ŷavigaxat qome ana atamnaxaquipi maye netaigui nam atamnaxala'pi na Egipto, qaq nam natamnaxala'pi namayepi qalaq ŷavigaxat huo'otaq ŷache, 'eeta'am naqa'en da lcoñeteguishepci. Qataq ichegoq qome na 'alhua na Egipto, 'eeta'am ca qagueta lo'o da ichegoxouec na lalaxat caua logo, ime nache ca'ai qome namaye nache qaica ca ishet da nqanaxat.

¹³Nataqa'en ilaxachigui qome ana logorai coma'pi ye Heliópolis maye naña na Egipto, qataq ŷavigaxat ana atamnaxaquipi maye netaigui na atamnaxala'pi na Egipto.»»

Jeremías 44

Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ŷanem so judiopi maye hueta'a ye Egipto

¹Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye nvita so Jeremías da yaqto' ŷanem 'enauac so judiopi maye hueta'a ye Egipto, som hueta'a ye huaqta'a't nŷecpi ye Migdol, Tafnes, Menfis qataq yem 'alhua maye pa'aigue da la'añaxa, 'eeta':

²«Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapēc Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Qami' qauauañiichigui co'ollaxa 'enauac nam qauemsat maye talec ñaqa'en ye Jerusalén qataq nam laŷepi nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Judá. Qaq nagui qalaq nlachiguiñi yemaye nache qaica ca ishet da netaigui,

³souaxat nam qauempi maye ŷo'ot co'ollaxa, cha'aye Aŷem inogoqchet souaxat da natameetacot nam ŷaqa'a atamnaxala'pi, qataq ŷaatacot na lchenaxanaxat maye ama na laita som atamnaxala'pi, maye somayepi qataq qami', qataq som hua'au qarta'ailpi saishet da ŷauatton co'ollaxa.

⁴Qaq ŷataqta she'eguelaqtalec da samaq naxa som ŷamaxashepci maye ŷa'aqtaxanaxanecpi da yaqto' qami' 'enapegalo da saishet da qauo'ochē de'era maye seqaiga.

⁵Qalaxaye qami' saishet da Aŷem qaualaqaiguet qataq saishet da Aŷem qauqochiŷa, nda'a't da nache qoquiito'ot da qaŷa'añiitacot na qarchenaxanaxache maye ama na laita nam ŷaqa'a atamnaxala'pi.

⁶Qaq ŷoqo'oye 'eroigui da ŷalemataic, qataq da ŷayeloxo, nache nalaqaasheguem 'eeta'am ca norec da ŷavigaxat so huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Judá, qataq so nqa'aicpi ye Jerusalén. Nache ŷataqta nlachiguiñi qataq toolec choche ivitta'a nagui.»

⁷Qaq nagui Aŷem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapēc maye Aŷem Natamnaxala' na Israel le'ecpi, sheeta': ¿Ta'ainco' da maiche qanŷoqoitata't dam Ita'araic qauem? ¿Ta'ainco' da qauo'ochēc da ileu 'enauac na shiŷaxauapi na Judá,

ÿelleppi, 'alpi, ñaqqiolec qataq ivira'a na cheta'ague da ñiguiñi, qaq ivira'a da qaica ca no'onañi?

⁸¿Ta'ainco' da Aÿem qanogoqcheche souaxat nam qauo'ocheetacpi, qataq qaÿa'añiÿot na qarchenaxanaxache maye ama na laita nam ÿaqa'a atamnaxala'pi ne'ena Egipto, maye qauanaiÿa co'ollaxa da qoñiÿalec? Qaq nam qauo'ocheetacpi nachena qome na maiche qami' ilaxachiguilo, qaq huaña nache qami' naloqnaxanaqa'ate nam qauem, qataq da qaica ca qara'amaqchiqui da qaualliquiitaigui 'enauac nam ÿotta'a't shiÿaxauapi ana 'alhua.

⁹¿Peta'a mashe qaucouaÿa'ai 'enauac nam qauempi maye ÿo'ot co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi, qataq nam qauempi maye ÿo'ot so nta'alpi qataq aso lhuapi ye Judá, qataq nam qauempi maye qami' qataq ana qarhuaipi, qauo'oche co'ollaq huaña ye 'alhua Judá, qataq na nqa'aicpi ye Jerusalén?

¹⁰Qaq ivitta'a nagui da qami' saishet da qanaralaxache da qarataxaqui, qataq qaica ca qarcolanqai, qataq saishet da qaupaquiilec na ÿapaxaguenataxanaxacpi qataq na iqataxacpi maye qami', qataq som hua'au qarta'ailpi sanem co'ollaxa.

¹¹Qaq ÿoqo'oye, Aÿem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec, maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, shenapec: Mashe iuennataxac da ñanacot ca qauem da qami' taleguete ñaqa'en, qataq selaxachigui 'enauac ye Judá.

¹²Aÿem so'ot qome da na lca'alaxaicpi ye Judá, maye lhuennataxac da taÿa ye Egipto da nalec, namayepi huaña qome yemaye da 'enauac da qailaxachigui. 'Enauac qome da qailaxachigui na ñaqqiolec qataq na ÿepi ileuaigui qome ca alaataxac, huo'otaq ca nqouaxa, nache nmeneguet qome da naloqnaxanaxat dam qauem, qataq ca qaica ca la'amaqchec, qataq cam ÿo'ot da ncolanaxa da qailota'a.

¹³Sauo'o qome ca nhuaxanaguec na hueta'a ye Egipto, 'eeta'am ñaqa'en da nhuaxanaguec co'ollaxa ye Jerusalén da serolec so alaataxac, nqouaxa qataq napiina.

¹⁴Nache nam saq 'amaqtaq maye no'onañi na Judá, maye taÿa da naña ye Egipto, qaica qome ca ishet da naneltaxan, huo'otaq da nca'altauec. Qaq na'aictaxa da huotaigue da ÿe'eguelaxa ye Judá da yaqto' naña yemaye, qalaq saishet qome da ÿañoxt. Nachaqaucate' caua sa 'amaqtache maye ishet da naneltaxa'n.»

¹⁵Qaq huaña, nache som shiÿaxauapi maye ÿaÿaten da aso lhuapi ÿaatacot naxa na lchenaxanaxat maye ama na laita na laÿepi atamnaxala'pi, qataq som laÿepi 'alpi maye ÿataqta qalota, qataq ÿalegueuo so judiopi maye netaña ye pa'aigue da la'añaxa ye Egipto, ÿasateguet so Jeremías, 'eeta':

¹⁶Qomi', saishet da salaxasoxoguet de'era qomi' 'andota'alo, maye qonetega la'aqtanaxaxac Ñim Nataxala'.

¹⁷Nacherata da nache qolaqto'ot da so'otaqtac dam mashe qarhuennataxac co'ollaxa da so'otaq. Nache qolaqto'ot da sanaqtacot na qarchenaxanaxat maye ama na laita, qataq na qarachetaqtanaxaxat lataxa aña atamnaxalate maye

le'enaxat Nate'e na Piguem, dam ñanaguenaqto'ot da so'otaqtac choche ivitta'a nagui, qataq ño'ottac co'ollaxa nataqa'en so qarta'alpi, qataq so nta'alpi qataq so nataxala'pi, ye huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá, qataq da huaña na nqa'aicpi ye Jerusalén. Cha'aye co'ollaq so'otaqtac de'era, nache qaica ca seuenaqtaique nam qonoq, qataq qaica camachaqca, qataq saishet da qomi' taleguete ca qauem,

¹⁸qalaxaye chegoqta'a co'ollaq saxanaxañi da sanaqtacot na qarchenaxanaxat maye ama na laita, qataq na qarachetaqtanaxaxat lataxa, añim Nate'e na Piguem, nache huo'o da lta'araic qarhuenaxanaxa, qataq so qarhuo' le'ecpi ilem na lqouaxa, qataq ileuaigui so alaataxac.

¹⁹Qaq nataqa'en so 'alpi, 'eeta': Qomi' naxa da so'otaq ana qarauole 'ayiiña huetalec ñaqa'enaq so lqui'i añi Nate'e Na Piguem, qataq da sanaqot añimaye na qarchenaxanaxat maye ama na laita qataq na qarachetaqtanaxaxat lataxa, qaq 'enauac namayepi da ñaŷamaxareeta na qarhuapi. Qaq damaye nache qolaqto'ot da so'otaqtac.

²⁰Huaña, nache so Jeremías, 'enapega 'enauac so ñalleppi qataq so 'alpi maye lasataxac de'era nache, 'eeta':

²¹Qami', ¿peta'a qaupicheetega da Ñim Nataxala' saishet da noma de'era, huo'otaq da icoua'ai da qami' qataq som hua'au qarta'ailpi qataq som lta'alpi somayepi qataq so lataxala'pi, qataq 'enauac som shiŷaxauapi, da ŷaatacot co'ollaxa na lchenaxanaxat maye ama na laita, nam laŷepi atamnaxala'pi da huaña na huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Judá qataq na nqa'aicpi ye Jerusalén?

²²Qalaxaye Ñim Nataxala' mashe sa nalo'oguet co'ollaxa dam qauem, qataq deqaiga nam qauo'ocheetacpi. Qaq ŷoqo'oye yem qana'alhuai, nagui ŷataqta nlachiguiñi, qataq qaica ca hueta'a yemaye, nache nmeneguet da naloqnaxanaxat dam qauem, qataq cam ŷo'ot da ñi'iŷaxa da qailota'a.

²³Qaq de'era qauem, maye qami' qoviitaigui nagui, damaye qami' taleguete souaxat da qaŷa'añiitacot na qarchenaxanaxache maye ama na laita nam laŷepi atamnaxala'pi, qaq nache huo'o da qarasouaxashechi hueto'ot Ñim Nataxala', cha'aye saishet da qaulaqaiguet nam lapaxaguenataxanaxacpi, qataq nam lqataxacpi Ñimaye, qataq saishet da qaupaquiiteleguete naua lamaxasoxonaxaco.

²⁴Qaq so Jeremías, nataqa'en 'enapega 'enauac so shiŷaxauapi, qataq 'enauac so 'alpi, 'eeta': Ñaq qana'axaŷaxañiŷa dam la'aqtac Ñim Nataxala', 'enauac qami' Judá le'ecpi maye qoñiitaña na Egipto.

²⁵Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': Qami' qataq ana qarhuaipi dam qanasaqaiuec naxa, qaq damaye nache ipacchigui da qauo'ocheetac naxa. Qami' qoñiŷapec da mashe qaŷa'añi da qara'aqtaqui da qaŷa'añiŷot na qarchenaxanaxachi maye ama na laita, qataq na qarachetaqtanaxaxachi lataxa añi Nate'e na Piguem, qataq qoñiŷapec da ŷataqta

qapaquiitelec qome dam qara'aqtaqui. ¡Qaq damaye ÿaÿamaqchiguiñi, qapaquiitelec qome da qaÿa'añi qara'aqtaqui!

²⁶Qalaxaye 'enauac qami' Judá le'ecpi maye qoñiitaña na Egipto, ña qana'axaÿaxañiÿa dam ÿa'aqtac Aÿem Nataxala': San da ÿa'aqtac chegoqchigui dam 'amaqtaqaic ÿe'enaxat, da nam Judá le'ecpi saishet qome da qaltaq huo'o ca nasaqteguac da ÿe'enaxat, da hueta'a na Egipto da, 'eeta': ¡Nca'altauec Ñim Nataxala'!

²⁷Cha'aye Aÿem qami' ñauaataleguete qome, da yaqto' qami' ñamaxalo ca qauem, qaq saishet da qami' ñamaxalo cam no'on. Qaq 'enauac na Judá le'ecpi maye netaña na Egipto, ÿataqta nmichiguiñi qome da ileu, ileuaigui ca alaataxac huo'otaq ca nqouaxa.

²⁸Qaq ÿataqta saq 'amaqtache qome caua ishet da naneltaxa'n da huaigui ca alaataxac, nache caamaye quera'ai qome na Egipto da ÿe'eguelaxalo ye Judá. Qaq huaña nache nam no'onanipi co'ollaxa maye lma' ye Judá, nam naÿa co'ollaxa na Egipto, ÿaÿaten qome da chaq negue't cam ipacchigui ca la'aqtac, Aÿem huo'otaq namayepi.

²⁹Qaq Aÿem Nataxala', qami' sanema qome dam la'anaxat dam ÿa'axat da ipacchigui dam ÿarenaxanaxac, da sauo'o qome ca qanhuaxanaguiiqui da qoviita'a ne'ena 'alhua.

³⁰Aÿem saneguet qome ñi faraón Jofra, ñim nta'a na Egipto, dam la'añaxac na mpa'aguenaxauapi maye huotaque da ÿalauat ñimaye, 'eeta'am ñaqa'en da 'eetec so Sedequías maye nta'a ye Judá, co'ollaq saneguet da la'añaxac so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, som huotaque da ÿalauat somaye.

Jeremías 45

Dam na'aqtac maye taalec so Baruc

¹Qaq so vi'i cuatro da lo'onataxanaxac, da nta'a ye Judá so Joaquim, som llalec so Josías, qaq so Baruc som llalec so Nerías, co'ollaq ñaq ÿetteguiñi da na'aqtaxanaxac maye nasaqtauec so na'aqtaxanaxanec Jeremías, nache so Jeremías 'enapega so Baruc, 'eeta':

²«Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': <am Baruc,

³'Am huo'o da 'anachoxoc souaxat da Aÿem maye Aÿem Nataxala', ñequigaxatec da 'araquicoxo qataq da 'anqui'ic. 'Am qonapec naxa da 'anasamñi souaxat da lta'araic 'anqui'ic, qataq da qaica ca 'anmataxac.

⁴Qalaxaye Aÿem maye Aÿem Nataxala', 'am sa'aqtaxanem da seshet da selagaxachigui nam ño'oxoosheguem co'ollaxa, qataq nataqa'en seshet da ñapoc nam saañi co'ollaxa. Qaq damaye naigui da 'enauac ne'ena 'alhua.

⁵Qaq 'am saishet qome da 'anmittaique ca lta'araic 'arañamaxa, cha'aye Añem ñanacot qome cam qauem da talec 'enauac nam shiñaxauapi. Qalaxaye 'am so'otec qome da nache 'anca'altauec maicheye cam 'aigue. Qaq da 'anachaalataxac nachera dam 'arhuotaxanaxat maye chegaqaigui ca alaataxac. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.»

Jeremías 46

Noxonec ye Egipto huaña ye Carquemis

¹Ñim Nataxala' detaxaỹot so na'aqtaxanaxanec Jeremías da ña'axat da 'eetec da taña'a som ñotta'a't shiñaxauapi.

²Qaq 'era da la'aqtaxanaxac da ña'axat da 'eetec da taña'a ye Egipto, qaq ñactec da ñalamaqchigui so nalleppi so faraón Neco som nta'a ye Egipto, maye hueta'a co'ollaxa ye Carquemis, maye hueto'ot na loigue so tala Éufrates, qalaxaye huaña co'ollaxa yemaye nache so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia loxonec somayepi huetoigui so vi'i cuatro da lo'onataxanaxac da nta'a ye Judá so Joaquim som llalec so Josías:

³«¡Qauañamaxachiiñi ana qarpaqtaxanaqchipi! ¡Nache qoqui da qauloqui!

⁴¡Qauo'ocheelec na caipi! ¡Nache qaunocheelec namayepi! ¡Qaña'añiñi ana alaataxaquipi aro'o, nache qanaloiñi! ¡Qaqueuoqui ana taquiaxaipi! ¡Qataq qaña'añiñi ana npaqtaxanaqtepi!

⁵Qalaxaye ¿negue'to' dam selota'a? Qaq souaxat da lcolanaxa, nache qosheta. Nam alleppi qalaq laga't cha'aye noxonecpi, qataq datauec nache saishet da namatapec. ¡Qaq 'enauaque naua pa'aiguelo huo'o da ncolanaxa! Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

⁶¡Nam ñataqta qayaqaicpi qalaq sañañoxtot da datauec, nam ñataqta 'añaxaicpi qalaq sañañoxtot da naneltaxan! Qaq huaña na pa'aigue da sheu' maye hueto'ot na loigue so tala Éufrates, da pogolaxaani nache huañi.

⁷¿Negue't nam 'ena maye nquictasheguem, 'eeta'am so tala Nilo, 'eeta'am ca 'etaxat da npaxanec, nache qaica ca iren?

⁸Qaq nachena na Egipto na nquictasheguem, 'eeta'am ca 'etaxat da npaxanec nache qaica ca iren. Na Egipto 'enapec naxa: «Ñequictasheguem qome nache semattalec ana 'alhua, qataq selaxachigui qome na huaqta'a't ñyecpi, qataq nam netaigui namayepi.»

⁹¡Ñaq jec qome nam netalec na caipi! ¡Ñaq jec qome ana naigonapi! Qataq jec qome na alaataxaicpi, nam alleppi maye lma' ye Etiopía qataq ye Libia ñaatañi ana lpaqtaxanaqtepi, qataq jec qome na alleppi ye Lidia maye ñaỹaten da do'ogoxona na checnec!

¹⁰Qaq que'eca na'a'q nacheca ca lalamaxat Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, que'eca na'a'q nache huaigui da ñe'eguelaxateguet nam

mpa'aguenaxauapi. Ca ñeelonec qalaq qalota qome ca ñalauat nache ivitta'a da nlaqtegue na ntago'q. Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec ñauo'o qome ca lta'araic lalaataxanaxac da huaña ye 'alhua maye pa'aigue da sheu' maye hueto'ot na loigue so tala Éufrates

¹¹¡Qami' nhuo' Egipto le'ecpi, qanqo'oñiña qome ye Galaad da qauloñaique ca qaratannaxanaxache! ¡Qalaxaye na'aictaxa da qalota ca natannaxanaxat da qaviñi, qalaxaye qaica qome ca naigui, cha'aye qaica ca natannaxanaxat ca ishet da qami' no'onaxa't!

¹²Nam ñotta'a't shiñaxauapi mashe ñañaten da qaica ca qara'amaqchiqui qataq imauec ana 'alhua da qaña'aqtega da qara'alaxaqui, ñi 'oonolec nam alaataxaicpi qalaq ñe'egueetega't ca maiche lña, nache 'enauac da huañi hueta'aguet na 'alhua.»

So Nabucodonosor iloquixan ye Egipto

¹³Ñim Nataxala' detaxaño so na'aqtaxanaxanec Jeremías, co'ollaq so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, jec da iloquixan ye Egipto, 'eeta':

¹⁴«Qaua'aqtaxañim ye Egipto, qataq ye Migdol, ye Menfis qataq ye Tafnes, qoñiita': ¡Ña qanañamaxache, nache qami' lhuotte' qome! ¡Cha'aye na ñeelonec mashe anacta da qami' ilaxachiguilo!

¹⁵¿Ta'ainco' da huetaiya' so 'ara'añaxanec? ¿Ta'ainco' da saishet da nachattañi? Cha'aye Ñim Nataxala' ñamaxaño.

¹⁶Na 'analleppi qalaq pogolaxaño, nache huañi, nache ñi 'oonolec 'eetega ñi lña, 'eeta': ¡Qolaqa'ai qome ne'ena, nache she'eguelaxasaxa ye qana'alhua, yem 'alhua maye maiche qarañoqo' co'ollaxa! ¡Sataxaueguesop da alaataxac maye qaica ca qairen!

¹⁷Qaq huo'o na ña'alaqtai', 'eeta': ¡Ñi faraón choche lamtapigui! Ñim nta'a ye Egipto qalaq mashe iqataqchet som lidaqa' da huo'o ca ño'ot.

¹⁸Qaq Añem maye Añem Nta'a, da ñe'enaxat, 'eeta': Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, san da ña'aqtac maye, 'eeta': 'Eeta'am aña qasoxonaxa Tabor da saishet da 'ena'am ana lañepi qasoxonaxapi qataq aña qasoxonaxa Carmelo maye netaua'a na lañe aso auaxai, qaq nache 'eetec qome da anac na pa'aguenaxauapi.

¹⁹Qami' Egipto le'ecpi ñaq qanañamaxache, cha'aye qami' qañaue'c qome, cha'aye na Menfis ñe'eguelaxa da toolec qome qataq nlachiguiñi nache qaica ca ishet da nalec qome.

²⁰Na Egipto qalaq 'eeta'am aca 'onaxai huaca llale, qalaxaye chegaqa'ague qome da sheu' aca ncoga da inac.

²¹Nam nalleppi maye isheeten co'ollaxa da yaqto' itauan namayepi qalaq 'eeta'am na chaxaraicpi huaca llalaqpi, qalaxaye nataqa'en qome namayepi da datauec, cha'aye mashe nvi' ca qauem na'a'q qataq ca laloqo' ca nhuaxanaguec.

²²Na Egipto le'ecpi qom datauec, qalaq yo'oxonegue 'eeta'am ca na'araxanaq, qom nayeetai' ca alleppi da iloquiayan namayepi, ñauota'a aca nqachepe 'eeta'am da iquesoqtac ana qo'oipaqqi.

²³¡Nache nquesoxoñi ye sansattec aviaq! Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'. Cha'aye namayepi napacalec ye lcata ana shiiquioxoipi, nache qaica ca ishet da naloqten.

²⁴Qaq ye Egipto, qaica ca 'enec qome, nache nam shiñaxauapi maye chegoxogue da sheu' loxonec qome.»

²⁵Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapēc Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «Añem sauo'o qome ca nhuaxanaguec ñi Amón, maye atamnaxala' ye Tebas, qataq ye Egipto cañe' ñaqa'en nam natamnaxala'pi, qataq nam Ita'alpi, qataq ñi faraón qataq nam ña'amaqteetac ñimaye.

²⁶Saneguet qome da lhuqñaxac nam npa'aguenaxauapi maye huotaique da ñalauat namayepi, saneguet dam lhuqñaxac ñi Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, qataq na nalleppi ñimaye. Qalaxaye qom qañata'ague de'era, nache ye Egipto ñe'eguelaxa qome da qaltaq qanayenalec, 'eeta'am so hua'auchiguiñi. Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala'.

Ñim Nataxala' nca'alaxatec qome so lalamaxat nhuo' le'ecpi

²⁷Qalaxaye 'am Jacob, maye 'am ñamaxashec saishet qome da 'añi'i, 'am Israel, saishet qome da huo'o da 'arcolanaxa, cha'aye añem 'am ñeqateeguesop qome yem qañoqta 'alhua, qataq ñeca'alaxateeguesop qome nam 'am chegoxoguetpi ye 'alhua maye hueta'a nagui da ncoñeteguishecpí. Qaq 'am Jacob 'avi'eguelaq qome nache qouetaigui da 'al-lagaxayec qataq nquictasheguem qome da 'arsallaxa, huaña nache qaica ca 'am iquichoqchettac.

²⁸'Am Jacob, maye 'am ñamaxashec saishet qome da 'añi'i, cha'aye Añem 'am soota'aguet. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'. Qaq na'aictaxa da ñematchiguiñi qome nam ñotta'a't shiñaxauapi maye 'aña ñaqa'en co'ollaxa. Qalaxaye 'am saishet da 'am selaxachigui, nacherata da 'am serolec da nalochiguiñi lataxac da 'am ñimit. Qalaxaye saishet da sa sauo'o ca 'anhuaxanaguec.»

Jeremías 47

Qaña'axata'a da 'eetec qome na filisteopi

¹Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ñanem so na'aqtaxanaxanec Jeremías, da ña'axata'a dam 'eetec qome na filisteopi, co'ollaq so faraón saxanaxa da iloquiayan ye Gaza, 'eeta':

²«Añem Nataxala', 'eeta', da ña'aqtac: Chegoxogue qome da sheu' ca ndep 'eeta'am so tala da ipaxaateguelec, nache ipaxaalec 'enauac na 'alhua qataq 'enauac nam huetalec namaye, nataqa'en nam huaqta'a't ñyecpi qataq nam

netaigui namayepi, nache 'enauac nam netalec na 'alhua ŷa'alaqtagui qome, na shiŷaxauapi na'axannec qome da la'alaxac souaxat da nqui'ic.

³Qaq qom hua'axaŷa da nŷaanaxac na caipi, qataq da l-llimiixa ana naigonapi, qataq da l-lamaxa ana lasaxannapi, nache na nta'alpi qaica qome ca la'añaxac, nache ŷalat na llalaqpi.

⁴Cha'aye ivita ca na'a'q da qailaxachigui na filisteopi, qataq da qaŷacona da ntaunaguec maye ñaqauo'o yem Tiro qataq ye Sidón.» Aja', Ñim Nataxala' ilaxachigui qome na filisteopi qataq nam netalec añi ŷaqa'ata 'alhua maye le'enaxat Creta.

⁵Na shiŷaxauapi ye Gaza qalaq namare'c qome naua lqaigo, na shiŷaxauapi ye Ascalón qalaq qaicaua qome naua la'aqtaqa. Qaq qami' maye qapa'aitec som togoshec shiŷaxauapi logoraicpi, ¿chaq laguio' qaq qaŷa'axañiñi da qampelequitala't souaxat da qanqui'iqui?

⁶¡Agai, 'am maye 'am lainec Ñim Nataxala'! ¿chaq laguio' qaq 'anmatec? ¡Ñaq 'avi'eguelaxaigui na 'araŷe', ñaq 'anañaxañi qataq 'añe'emaxat!

⁷¿Qalaxaye ca 'eeteco' da 'añe'emaxat da nacheñi Ñim Nataxala' da 'am ŷamaq da 'auloquixan ye Ascalón qataq 'enauac na hueto'ot na loigue aso auaxai?

Jeremías 48

Qaŷa'axata'a da 'eetec qome ye Moab

¹Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapēc, Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi da ŷa'axata'a da 'eetec qome ye Moab, 'eeta': «¡Qaq choxoraxaso' yem huaqta'a't nŷecpi ye Nebo, ŷataqta nlachiguiñi qome! ¡Qaq ye Quiriatayin qalaq qanhuo' qome nache qaica ca la'amaqchec qanqa'en Qataq nam lpaqtaxatpi qalaq qailaxachigui qome!

²Da llo'oxoyec ye Moab qalaq mashe imeuo. Ye Esbón maye mpa'aguenaxauapi yemaye, qalaq mashe lapaxañi nam lhuennataxacpi da yaqto' ye Moab imeuo na hueta'a shiŷaxauapi. Qaq 'am Madmena nataqa'en 'am dolachigui qome, cha'aye ca alaataxac saishet da 'am ŷaxaatac qome.

³Qaq ye Joronayin qalaq chegoqchiguiña qome ca na'alaxac, 'eeta': «¡ŷataqta imauec da qanlaxatchiguiñi!»

⁴Ye Moab ŷataqta nlachiguiñi, da na'alaxac qalaq ivira'a ye Sóar souaxat da qui'ic.

⁵Qaq na quetasheguemgue na loigue ye Luhit qalaq saq vi'iiguē da nnoinaxac, qataq na'alaqtapiguiñi da nqui'ic nam naŷaña ye Joronayin souaxat da nlachiguiñi ye Moab.

⁶¡Ñaq qauataiuec qome! ¡Maicheye cam ishet da nca'alec! ¡Qaue'enaxache aca qo'oipaqole huo'o ana le netalec ca toolec 'alhua!

⁷Am Moab, 'aupe'etega co'ollaxa da 'ara'añaxac, qataq da 'arsallaxa, qalaxaye nataqa'en 'am noxonec qome. Ñi 'anatamnaxala' Quemós qãyauēga qome ca l̃ya 'alhua, cauegue' qanqa'en na ltaxãyaxanaxanecpi qataq nam shĩyaxauapi maye 'amaqtaqaicpi.

⁸Qaq 'enauac qome na huaqta'a't ñyecpi maye ỹotta'a't naua nañalo qanlaxaañi, nache saishet da no'onañi ca 'oonolec namayepi. Ye ca'amegue qataq ye pa'asheguem nalochiguiñi 'alhua qalaq nlachiguiñi qome. Qaq 'era da ỹa'aqtac Ãyem Nataxala'.

⁹Qauqataxañĩyai' qome aca nhuachiqui ye Moab cha'aye yemaye tãya'a da qailaxachigui, nam huaqta'a't ñyecpi maye ỹotta'a't naua nañalo maye hueta'a yemaye, qalaq nlachiguiñi qome, nache qaica qome ca netaña yemaye.»

¹⁰¡Ỹataqta qauem qome ca talec cam saishet da nasapattelec da ỹo'ot dam no'onataxanaxac maye damaxasoxolec Ñim Nataxala'! ¡Ỹataqta qauem qome ca talec cam sa nashen da ỹalegueua'a da nalaataxanaxac!

¹¹Ye Moab nache 'eetai' naxa dam chegoqta'ague da huetaigui da l-lagaxayec, sãyauano' da qãyauēga ca ỹaqa'a 'alhua. 'Eeta'am ca lataxa maye saishet da qairaxanapigui' da qaicottangui ana ỹomaxaquipi, qaq ỹoqo'oye saishet da deqat da lamaic̃yaxac qataq da no'on laitãyaxac.

¹²Qalaxaye Ñim Nataxala' da la'aqtac, 'eeta': «Anacta ca na'a'q, da Ãyem ñamaq qome ca shĩyaxauapi da yaqto' icoyngui aca l̃ya lãye' ne'ena lataxa, qaq acam qui'itchigui lãye'pi qalaq ilaxachigui qome.

¹³Qaq huaña qome nache ye Moab, nomteguet da la'agaxa souaxat ñi Quemós, 'eeta'am na Israel le'ecpi co'ollaq nomteguet da la'agaxa souaxat so Betel maye ỹacheto'ot co'ollaxa da naquitaxac.

¹⁴Qaq qami' Moab le'ecpi, saishet qome da qoñeeta': «Qomi' qaramchiguilo, qomi' alaataxaicpi 'añaxaicpi.»

¹⁵Cha'aye mashe nayeetai' nam ilaxachigui qome ye Moab, qataq nam huaqta'a't ñyecpi maye ỹotta'a't na nañalo, qataq na no'on nsoxoppiolec qalaq ileu qome. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nta'a, maye le'enaxat Nataxala' maye Qaica ca Ỹaqalanapēc.

¹⁶Ye Moab mashe nayeeta'a da qanlaxaañi, dam qauem maye talec qome, mashe huotaique da nvi'.

¹⁷Qaq qami' maye qarhuoreuai ye Moab qataq 'enauac qami' maye qauãyachiñi da na'aqtaguec yemaye, qañyeñiilec qome yemaye qataq, qoñiita': «¡Ña qaulõya yemaye ỹataqta qailaxachigui da la'añaxac, yem ỹataqta 'añaxaic co'ollaxa qataq ỹo'oxoraic!»

¹⁸Am huaqta'a't ñyecpi Dibón, ñaq 'aunoteeguesop nam qoueta'a maye huo'o da llo'oxoyec, nache 'anso'onangui na 'alhua maye ỹataqta deqatqa, cha'aye nam

ilaxachigui na Moab mashe 'am nayeeta'a da yaqto' ilaxachigui na 'arpaqtaxanaxatpi.

¹⁹Qaq 'am huaqta'a't n̄yecpi Aroer, ñaq qoua'a qome na loigue na nqa'aic, nache 'aumeenaxan, qataq 'aunat nam lca'alaxaicpi da negue'to' dam qanayeuaigui.

²⁰Ye Moab huo'o da la'agaxa, qataq nlaxagui da lcolanaxa. ¡Ñaq qaualaqai, qataq qan̄yeñiilec yemaye! ¡Qaua'aqtaxañim ye Arnón da ye Moab ñataqta dolachigui!»

²¹Mashe nvi' da nhuaxanaguec maye qaitaxaŷa co'ollaxa da talec nam huaqta'a't n̄yecpi maye hueta'a ye nalachiguiñi 'alhua: Ye Holón, Jahas, Mefagat,

²²Dibón, Nebo, Bet Dibratayin,

²³Quiriatayin, Bet Gamul, Bet Megón

²⁴Queriot, Bosra qataq 'enauac nam huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't na nañalo ye Moab, nam saqāŷapeque qataq na qaŷoqtapi.

²⁵Ñim Nataxala' da la'aqtac, 'eeta': «Da na'añaxataxac ye Moab mashe qaica, qataq da la'añaxac mashe imeuo.»

²⁶Qautaqcheche qome ye Moab, cha'aye yemaye dataŷa'aguet Ñim Nataxala'. Qaq huaña nache ye Moab ncocatapiguingui na lolaxat, nache 'enauac qome da qaŷe'eetac.

²⁷'Am Moab, ¿peta'a saq 'avi'iitac naxa na le'ecpi Israel, qataq da 'autaqtega qalaq ñataqta sa 'auaŷamaxatapec, 'eeta'am 'anqa'en ca cachaxaic?

²⁸Qami' maye qoñiitaña na Moab, qoquiŷa'ai qome na huaqta'a't n̄yecpi, nache qonqo'oñiŷa ana coma'pi da qoñiŷaña, qoñeeta'am na qoto'pi maye ŷanalec na lpata'cpi naua nashecchiyiñi laŷel ana coma'pi.

²⁹Qomi' sauattonaqtac da lta'araic ño'oxonnaxac ye Moab, da napagaqaanaxac, nachaqaanaxac, qataq da na'amqaanaxac.

³⁰Nataqa'en Ñim Nataxala', ŷauatton da qaica ca 'auren, qataq da 'año'oxonnaxac, qalaxaye damaye qaica ca 'auachegoxotaigui.

³¹Qaq ŷoqo'oye aŷem ñeŷen, qataq saquicota qome, souaxat 'enauac na nhuo' le'ecpi ye Moab, qataq nam ŷalleppi ye Quir Jeres.

³²Aŷem 'am ñeŷeelec qome, 'am uva lma' maye qoueta'a na Sibemá, napactelec da ñenoinaxac co'ollaq ñeŷeeteguelec ye Jazer. Ana 'arcouepi qalaq napacalec co'ollaxa aso auaxai, nache ivira'a ye Jazer. Qalaxaye nagui ana ala na uva maye mashe huotaique da qanqat qalaq dolachigui qome.

³³Mashe saishet da qaŷa'aqtega ca na'alaxac souaxat da namaicŷaxac, yem nanaxanaqa'pi ye Moab. Nam naŷamaqtaxaquipi na lataxa qalaq mashe qui'itchigui. Qataq mashe qaica ca pigui ana uvapi da yaqto' ŷo'ot na lataxa, qataq qaica ca do'onaxaatac souaxat da machiguiñi.

³⁴Na shiřaxauapi ye Hesbón qalaq řa'alaqtac souaxat da nqui'ic, qaq da la'alaxac qalaq ivira'a ye Eleale qataq ye Jahas. Qataq chegoqchiguiña ye Sóar, nache ivira'a ye Joronayin qataq ye Eglat Selisiyá, cha'aye ivira'a ana 'etaxat laře'pi ye Nimrín da deqaqta.

³⁵Ñim Nataxala' da la'aqtac, 'eeta': «Ařem selaxachigui qome na shiřaxauapi ye Moab, nam tasheguema naxa ana lcomaraxalatepi maye huaña na natamnaqa'pi da natamnot na řaqa'a atamnaxala'pi, qataq da řanot na lachetaqtaxanaxatpi qataq nam lchenaxanaxatpi maye ama na laita nam natamnaxala'pi.»

³⁶Qaq řoqo'oye añi iquiyaqte dachottai' souaxat ye Moab qataq na řalleppi ye Quir Jeres, sauota'a ana řasheere maye lataxaua da qařatategueua'a ca leuaxaic, cha'aye dam lsallaxa maye lapootasheguem co'ollaxa nagui deqat.

³⁷'Enauac namarec na lqaicpi, qataq npetec ana lqa' lauepi, qataq 'enauac řauo'o na lque'emaxapi naua lhuaxaye, qataq řaayiñi naua alogo maye lasouaxaqui'.

³⁸«'Enauac na pa'asheguem na ñyecpi, qataq 'enauac na nqa'aicpi ye Moab, da nacherata da noinaxac qařa'aqtega, cha'aye Ařem selaxachigui ye Moab, 'eeta'am ñaqa'en aca naco'oña da mashe qauem. Qaq 'era da řa'aqtac Ařem Nataxala'.»

³⁹Qanřeñiilec qome ye Moab, cha'aye yemaye nlaqaalec da lchec, ye Moab ře'eguelaxague da chegaqa'ague řachetec da la'agaxa, nache na lauoreuapi ře'eguelaxa da deqaiga qataq saisheteguet yemaye.

⁴⁰Ñim Nataxala', 'eeta': Na mpa'aguenaxauapi ye Moab anac da iloquiaxan yemaye, 'eeta'am ca vi'ic da ipegueere'c naua lau'a't.

⁴¹Na huaqta'a't ñyecpi qataq na lpaqtaxatpi loxonec qome nam mpa'aguenaxauapi. Qaq que'eca na'a'q na alaataxaicpi ye Moab qalaq iviloxol qome 'eeta'am aca 'alo da deco'otac.

⁴²Qaq ye Moab qailaxachigui qome, nache qaica qome na shiřaxauapi, cha'aye yemaye datařa'aguet co'ollaxa Ñim Nataxala'.

⁴³Qaq řoqo'oye Ařem Nataxala', da řa'aqtac, 'eeta': Na lma' ye Moab 'eeta'am qome na shiguiřacpi da icaatac na 'ipiaxaicpi, huo'otaq da iteetapeeguet da lchec da tangui aca nshere huo'otaq aca nqoina.

⁴⁴Qaq cam řet ca 'ipiřaxaicpi qalaq tangui qome aca nshere, qaq ca ishet da nnoxosheguem da chegaqangui aca nshere, qalaq tangui qome aca nqoina, cha'aye Ařem talec qome ñaqa'en ye Moab ca nhuaxanaguec qom ivita ca laloqo'. Qaq 'era da řa'aqtac Ařem Nataxala'.

⁴⁵«Qaq huo'o qome na datauec qalaq qaica ca la'añaxac, nache jec da ře'eguenta da deuaxařot ye Hesbón, qalaxaye ye Hesbón yem lalamaxat so nta'a Sijón yemaye řavictac qaq na norec nache nquictauec nache ivira'a da řavigaxat añi qasoxonaxa ye Moab, yem nhuo' le'ecpi maye 'oopaicpi.

⁴⁶¡'Agai, 'am Moab! ¡Qami' nhuo' le'ecpi ye Quemós mashe qami' deqa't! ¡Na 'aŷa'alaqpi ŷallippi qataq na 'alpi qaŷauega qome ca ŷaqa'a 'alhua da ncoñeteguishecpi!

⁴⁷Qalaxaye qom ime de'era nache Aŷem ñaralaxat qome da na'achecŷaxac ye Moab. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.» Qaq 'ena nam tachiguiña da lhuaxanaxanaxac Ñim nataxala' maye talec ye Moab.

Jeremías 49

Qaŷa'axataxa dam talec qome na amoniitapi

¹Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' da ŷa'axata'a dam talec qome ye Amón, 'eeta': «¿Ca hueta'ague ca llalaqpi so Israel? ¿Ca hueta'ague cam talec qome na lalamaxatpi? ¿Ta'ainco' ñim atamnaxala' Milcón da lalamaxat nagui ye Gad? ¿Ta'ainco' na amoniitapi da netaigui na huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxatpi na israel?

²Qaq ŷoqo'oye Aŷem Nataxala' da ŷa'aqtac, 'eeta': anacta ca na'a'q maye huaigui qome da so'ot da na huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxat na amoniitapi maye lma' ye Rabá, hua'axaŷa qome ca na'alaxac da qaŷa'alaxalec da alaataxac, nache ŷe'eguelaxa qome da lapoosheguem, nache na huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ŷavic qome. Qaq huaña qome nache na Israel le'ecpi, qaltaq ñe'eguelaxaala't nam lalamaxat co'ollaxa huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

³¡Ña 'Auaquico qome 'am Hesbón, cha'aye ye Ai qailaxachigui qome! ¡Qanŷeñi qami' 'alpi maye qarmaye na Rabá! ¡Qaŷa'añiiyiñi naua nogo maye nasouaxaqui', qataq qanhuaxañeeta'alo naua qartoguelli'! ¡Qauachegoqŷañi qome qoñeeta'am aca huo'o da aloic, qataq qauque'emaqchichi da qaro'ocŷaxaqui! Cha'aye ñim atamnaxala' Milcón noxonec qome nache qaŷauega ca ŷaqa'a 'alhua caueegue' qanqa'en na ltaxaŷaxanaxanecpi qataq na 'amaqtaqaicpi shiŷaxauapi.

⁴¿Ta'ainco' da 'ana'amaqteetapigui da 'ara'añaxac? Da qara'añaxaqui mashe imeuo qami' nhuo' le'ecpi maye yeloxoicpi, maye qanteñeetecot da qarsallaqai maye qalapoñiitasheguem, ime nache qoñeeta' naxa: «¿negue't ca ishet da qomi' iloquiaxa'n?»

⁵Qalaxaye Aŷem chegoqteguelo ñaqa'en qome na ŷauo'o da 'arcolanaxa. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapac. Ñi 'oonolec da qoñeeta maicheye cam dataigue da datauec, nache qaica qome ca ishet da qaltaq qami' laŷona't.

⁶Qalaxaye qom ime de'era, nache ñaralaxat da na'achecŷaxac na amoniitapi. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

Qaŷa'axata'a da talec qome ye Edom

⁷Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, da ña'axata'a dam talec ye Edóm, 'eeta': «¿Mashe qaica ca nañaanec ye Temán? ¿mashe sañañaten ca 'eetec nam ñaanataxanaxaicipi? ¿Mashe deqat so lañaanec?

⁸Qami' maye qoñeeta'a na Dedán qauataiuec qome qoqui qome qanqañoxochiñi! Cha'aye selaxachigui qome na nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Esaú, cha'aye mashe ivita ye laloqo' da sauo'o ca nhuaxanaguec.

⁹Da ivita naxa da qanqat ana ala ana uva, nache huo'o ana qano'onaxatañi ltaxale, qaq ye pe naxa da nvireuo na cachaxaicipi qaq nachenata na iuen da ñache.

¹⁰Qalaxaye na nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Esaú ñataqta ñeuotta qome, cha'aye mashe sanata na nqañoxotaqa'pi, qaq saishet qome da nqañoxottapiguiñi. Na llalaqpi, na lauo' le'ecpi qataq na lauoreuapi 'enauac da dolachigui qome, nache qaica ca no'onañi da, 'eeta':

¹¹Añem 'aua'aqta'a da selo'ogue na 'ansaploqpi. Ana 'ampa'aipi ishet qome da Añem pi'iñ'a.»

¹²Ñim Nataxala', 'eeta': «Som saishet taxa da ñyomgui aso ñomaxaqui maye ño'ot da nhuaxanaguec, qalaq ñyomgui asomaye, qaq nache 'eetec nataqa'en 'am da saishet da saqca ca 'anhuaxanaguec, nacherata da nataqa'en 'añyomgui asomaye.

¹³Añem Nataxala', maiche san da ña'aqtac, 'eeta': Ye huaqta'a't ñyecpi ye Bosra, ñe'eguelaxa da toolec qome qataq nlachiguiñi, nache naloqnaxanaxat da huo'o ca qaica 'enec qataq huetalec da qauem, qaq na lañepi huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, namayepi qome tatec da nlachiguiñi.»

¹⁴Añem nvira da ña'axañaxac chegoqo'ot Ñim Nataxala', 'eeta': Huo'o so namaxashec da ña'axatem na ñotta'a't shiñaxauapi da, 'eeta': «¿Qalapoñiñ'a't qome, ime nache qoqui da qauloqui' ye Edóm! ¿Ña qanañamaxache da yaqto' qauloqui!

¹⁵Añem 'am so'otec qome da qaica ca 'ara'amaqchec da 'auallectaigui na lañepi shiñaxauapi qataq 'am qaño'otan da 'auallectaigui na ñalleppi.

¹⁶Dam 'año'oxonnaxac co'ollaxa, nachera da 'am ñatenachet, cha'aye souaxat 'am ncolanaxat. Qataq qouetaigui na lpoxoñaxapi na coma'pi, qoueta'a na ñataqta qañoqotcheguemeq qasoxonaxapi. Qalaxaye na'aictaxa da qañoqotcheguemeq 'anqa'en ca 'arpata'c da qoneta'am ca vi'ic qalaxaye nache 'am sachegoxotchiguiña qome da 'am ñeqaani. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

¹⁷Qom qailaxachigui ye Edóm, nache ñataqta lta'araic da ncolanaxa, qaq 'enauac cam nlectot qome yemaye nache ñataqta ñe'elaq qom ila'a da nhuaxanaguec yemaye,

¹⁸cha'aye yemaye, 'eeta'am qome so Sodoma qataq Gomorra qataq som lauoreuapi huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye qailaxachigui

co'ollaxa. Nache qaica qome ca qaltaq nalec yemaye, huo'otaq da choche nmataqa'. Qaq 'era da ña'aqtac, Aÿem Nataxala'.

¹⁹Qom ñanac qalaq ñeque'elaxatta sheeta'am ca llon, da chegoqtoigui ye aviaq ye Jordán, nache tauga nam no'onaxa maye daralata na 'auaqpi, qaq huaña yemaye nache datauec ñaqa'en na Edóm le'ecpi, qataq so'ot qome da ilo'ogue ñaqa'en cam shiñaxaua maye lleca'aguishec. Qaq ñoqo'oye, ¿negue't ca ishet da sheeta'am? ¿Qataq negue't ca ishet da Aÿem ñe'eguene'? ¿Qataq negue't ca qagueta lo'o ca ishet da Aÿem dataña'aguet?

²⁰Ña qana'axañaxañiña dam llapaxañi Aÿem, Nataxala', dam seqataxanai' da yaqto' talec ñaqa'en ye Edom, qataq dam so'ottac lataxac da sataña'aguet na lma' ye Temán. Qaq ivira'a qome nam ñataqta qapio'olecpi nam qagueta llalaqpi da qañache qome, nataqa'en na lquiaqa'pi ñataqta qanlaxatchiguiñi qome.

²¹Qaq qom nlaguiñi ye Edóm, nache ñataqta lta'araic ca l-lamaxa, nache ñacholaxan qome ana 'alhua, huaña nache na'alaqtapiguiñi qome da iñaxaataique ca ntaunaguec, qaq da la'alaxac ivira'a qome aso Auaxai Togaxarai.

²²Na pa'aguenaxauapi anac qome da iloquiayan ye Bosra, 'eeta'am ca vi'ic da ipegueere'c naua laua't, qaq que'eca na'a'q nache na alaataxaicpi ye Edóm, ñataqta iviloxol qome 'eeta'am aca 'alo da deco'otac.»

Qaña'axata'a da talec qome ye Damasco

²³Da na'aqtac da qaña'axata'a dam talec qome ye Damasco, 'eeta': «Nam huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Hamat qataq ye Arpad, ñataqta huo'o da la'agaxa cha'aye nvita da qauem la'axañaxac. Qaq yeemaye ñataqta nlaxaguilo da lcolanaxa nache saishet da huo'o ca lle'emaqa'.

²⁴Ye Damasco mashe qaica ca la'añaxac, nache huotaique da datauec. Qalaq sa nalo'oguet da lta'araic lli'iñaxa, laquicoxo, qataq da nqui'ic, 'eeta'am aca 'alo da deco'otac.

²⁵Yem huaqta'a't ñyecpi maye ño'oxoraic, huaqta'a't ñyecpi maye huetaña da namaicñaxac, yemaye mashe qanayeca'ai.

²⁶Que'eca na'a'q nam lalamaxat nsoxoppi ileu qome huetanguí na nqa'aicpi, qataq nataqa'en ileu qome 'enauac na nalleppi maye alaataxaicpi. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem nataxala', maye Qaica ca Seqalanapec.

²⁷Aÿem savigaxat qome na lpaqtaxanaxatpi ye Damasco, nache que'eca norec nlachiguiñi naqa'en qome, na nma' lta'araicpi ye Ben Adad.»

Qaña'axata'a da talec qome ye Quedar qataq ye Hasor

²⁸Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye talec som chegoxoguetpi so Quedar qataq so nataxala'pi ye Hasor, som loxonqa co'ollaxa so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, 'eeta': «¡Ña qoqui qome da qauloquiaxañi ye Quedar! ¡Qaulaxachiigui qome ye nhuo' le'ecpi maye pa'aigue da nala' lliguisheguem!

²⁹Qauotaxañic qome ye lpe'lpí qataq ana lalo qaguetapi, qataq nam lapoxonaxatpi, qataq 'enauac nam lhuenecpi. Nataqa'en qauacoñiña qome ana lalopi nauanaxanaxapi, ime nache qaua'alaqaitalec yemayepi, qoñeeta': ¡Yataqta 'enauac na pa'aiguelo da huo'o da lchec!

³⁰¡Ñaq qauataiuec qome, qami' maye qarmaye na Asor! ¡Qoqui qome qanqañoxochiñi! Añem Nataxala' 'era da ña'aqtac. Cha'aye ñi Nabucodonosor maye nta'a ye babilonia, mashe lapaqtañi da qami' dataña'agueta.

³¹Añem Nataxala' qami' sama'q sheeta': ¡Qoqui qome da qauloquiaxañi yi'ie nhuo' le'ecpi maye qaica ca ñe'etaique qataq ñe'emaqtac, qataq qaica ca lapoxot ñi nasom qataq qaica ca la'araxat, qataq ñataqta ndotec ye hueta'a!

³²¡Qauotaxañec aye lalopi nauanaxanaxapi qataq 'enauac ye na'atetpi! Añem selagaxat qome tateugalo ñaqa'en yi'ie shiñaxauapi maye namare'c naua lqaic lañel, qataq chegoqteegalo qome na qauem da talec ñaqa'en yemayepi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

³³Qaq ye Hasor, qalaq chochaq tatec qome da toolec, qataq lanataqa' qome ana huaxañaxapi. Nache qaica qome ca ñe'eguelaxa da nalec, huo'otaq da choche lanataqa'»

Qaña'axata'a da talec qome ye Elam

³⁴Co'ollaq cheta'ague da do'onataxan so Sedequías da nta'a ye Judá, nache Ñim Nataxala' ñanem so la'aqtac so Jeremías da ña'axata'a da talec qome ye Elam, 'eeta':

³⁵«Añem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapac, da ña'aqtac, 'eeta': Añem sacagaxachigui qome na lchecnecpi ye Elam, maye nachena na ñataqta lo'ogoxonaxat.

³⁶Añem ñanacot qome ca la'at da talec ne'ena nhuo' le'ecpi, chegaqa'alo naua cuatro lañel ana 'alhua, da yaqto' ilagaxatapec nache tateugalo naqa'en nache ivitta'a da qaica ca no'onañi na 'alhuapi da saivira nam naneltaatacpi ye Elam.

³⁷Añem so'ot qome da cholaxan ye Elam qom dataña'aguet na mpa'aguenaxauapi maye huotaque da ñalauat, qataq ñamaxa qome ca lta'araic qauem, qataq talec ñaqa'en da ñayeloxo yemaye, nache ñamaxa ca alaataxac, nache ivitta'a qome da imauec da nlachiguiñi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

³⁸Saña qome aca ñeso'onaxaqui ye Elam, nache salauat na lta'alpi qataq na lataxala'pi. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

³⁹Qalaxaye caua pa'atrec na'axa'te, nache ñaralaxat qome da na'achecñaxac ye Elam. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.»

Jeremías 50

Qaña'axata'a da noxonec Ye Babilonia

¹Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ñanem so Jeremías da ña'axata'a da talec qome ye Babilonia, yem lma' so caldeopi, 'eeta':

²«Qaua'axachem qome de'era nam ñotta'a't shiñaxauapi. Qanauaxañaxañiisheguem qome aca la'anaqte, qaua'axacheuec saishet da qo'oxocheetañi, nacherata da qoñeeta': «¡Ye Babilonia noxonec qome! ¡Ñi atamnaxala' Bel qalaq huo'o qome da la'aloxo, qaq ñi atamnaxala' Marduc qalaq nlaqchigui da lcolanaxa! ¡Nam lqolacpi qataq na saq'en natamnaxala'pi qalaq qane'eetapigui qataq nlaqchigui da lli'iñaxa!»

³Cha'aye chegaqa'ague qome da sheu' da anac ca ñotta'a't shiñaxauapi da iloquixan yemaye, nache ñe'eguelaxata qome da toolec ye na'alhua namayepi. Nache qaica qome ca shiñaxauapi, huo'otaq ca shiguiñacpi da ñe'eguelaxa da nalec yemaye, cha'aye 'enauac qome da datauec.»

Da lle'eguelaxasoxoc na Israel le'ecpi

⁴Ñim Nataxala', 'eeta': «Que'eca na'a'q nache na shiñaxauapi maye lma' ye Israel qataq ye Judá ñeeta'aguet qome da anac da Añem nmitaique, Añem maye Añem Lataxala' qataq Natamnaxala'.

⁵Denataxaataique qome ca nqa'aic maye taña'ague da Sión, ime nache jec da taña yemaye nache, 'eeta': «Ñeqo'onaxa Ñim Nataxala', nache sauqo'o ca chochaq tatec qanañamaxataxac maye saishet qome da icoua'ai Ñimaye.»

⁶Nam ñalamaxat nhuo' le'ecpi, 'eeta'am co'ollaxa aca qaguetapi da deqat, cha'aye so qagueta lo'opi isomaxanaqchet co'ollaxa, nache ño'ot da chochaq quetapeguelec ana qasoxonaxapi, ca'ai añi 'oonole qasoxonaxa qataq nqo'ona añi lña qasoxonaxa, choche ivitta'a da icoua'ai aso lañe'.

⁷Na mpa'aguenaxauapi naxa da ilalec, nache chec nache, 'eeta': «Saishet da qarasouaxashet damaye, cha'aye namayepi huo'o da lasouaxashet hueto'ot Ñim Nataxala', maye qaica ca iueetaique naqa'en namayepi, qataq hueto'ot da naquitaxac som hua'au lta'alpi.»

⁸¡Qoquiña'ai qome na Babilonia, maye lma' na caldeopi! ¡Qaunoxoñeeuec qome qalaq qoñeeta'am ca lca'ataxala' ana qaguetapi!

⁹Cha'aye so'ot qome da huo'o ca anac shiñaxauapi cam 'añaxaicpi nhuo' le'ecpi maye chegaqa'ague da sheu' da iloquixan ye Babilonia. Camayepi naloguiñi qome nache loxonec yemaye. Cha'aye que'eca alleppi ñataqta ñañaten da nalaataxac, da ñañenec ana lchecnapi qalaq saishet da depe'enaxan.

¹⁰Nache ñataqta nhuotta qome na caldeopi, ivitta'a da ñataqta ñaguec na lhuotaxanaxat. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.»

Ye Babilonia noxonec

¹¹Qami' caldeopi maye qanhuoyeeta co'ollaxa ye ñalamaxat nhuo' le'ecpi ññaq qauamaichiguiñi qome qataq qantoñiñapigui! ¡Qauparenaxañeetai' qome

qoñeeta'am aca huaca llale da quetaigui na 'auaqpisat! ¡Qataq qauachemnaxañeetai' qoñeeta'am ca caaño!

¹²Qalaxaye na qana'alhuai qataq na huaqta'a't n̄yecpi maye qarañoqo'oi, namaye nlaqaalec qome da na'agaxa. Qaq nachena qome nam pa'atec nam ñotta'a't shiñaxauapi da toolec maye deqaqta qataq qaica ca ñaxaalec.

¹³Cha'aye salemata qome, nache so'ot da qaica ca hueta'a namaye, nache ñataqta imauec qome da toolec ñaqa'en. Nache 'enauac nam nateuga yemaye, ñataqta huo'o qome da lcolanaxa, qom ila'a da nhuaxanaguec maye talec yemaye.

¹⁴¡Ña qanañamaxache qami' checnec lo'opi, nache qauconñiisop da qauloquiaxañi ye Babilonia! ¡Qauañiñi yemaye qaurolec 'enauac ana qarchecnaipi, cha'aye huo'o da lasouaxashet hueto'ot Añem!

¹⁵¡Qauconñiisop yemaye nache qaua'alqaitalec da alaataxac, qoñeeta'! ¡Ye Babilonia mashe nañan! ¡Mashe hua'axañi ana lalloxolatepi qataq qalagoxouec na lpaqtaxanaxatpi! ¡Qaq 'era da so'otec da she'eguelaxateguet yemayepi! ¡Ñaq qavi'eguelaxacheeguet qome, nache qaue'enaxachiichigui dam ño'ot co'ollaxa namayepi!

¹⁶Ye Babilonia saishet qome da qano'onaxachiñalec cam danaxan huo'otaq ca nqat na ala na lañiguishet. Qaq nam chegaqauecpi qom ila'a que'eca alaataxac, nache ñe'eguelaxa ca maiche na'alhua, qaq ñi 'oonolec ñe'eguelaxa ca maiche lma'.

So Israel le'ecpi ñe'eguelaq

¹⁷Na Israel le'ecpi, 'eeta'am aca qagueta da isomtac souaxat da icaatac na llonpi. Qaq hua'auñi co'ollaxa da chec namayepi ñi nta'a ye Asiria, ime qaltaq nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia nache ilaxachigui na lpi'inecpi.

¹⁸Qaq ñoqo'oye Añem Nataxala', maye Qaica ca Seqalanapec maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi da ña'aqtac, 'eeta': «Sauo'o qome ca nhuaxanaguec ñi nta'a ye Babilonia qataq yem na'alhua, 'eeta'am da sheetec co'ollaxa so nta'a ye Asiria.

¹⁹Nache na Israel le'ecpi so'ot qome da ñe'eguelaxa ye maiche na'alhua, qaq huaña nache 'eeta'am ana qaguetapi da huetangui na aloq 'auaqpi da hueta'a ye Carmelo qataq ye Basán, qataq aye qasoxonaxapi maye huaña ye Efraín qataq ye Galad.

²⁰Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala', 'eeta': Que'eca na'a'q nache na Israel le'ecpi qataq na Judá le'ecpi huesoueequesop qome na lasouaxashetpi, cha'aye Añem sechoxoren qome cam ñaq nca'altauec.»

Da nanoxonaguec ye Babilonia

²¹¡Qauloquiaxañi na hueta'a ye 'alhua Meratayin qataq nam lma' ye Pecod! ¡Qaucañiñapec qome nache ñataqta imauec da qanlaxachiñi! ¡Qaulaqaiguet qome 'enauac da ñamaxasoxonaxac. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

²²Yi'iyē 'alhua mashe qaŷa'aqtega da l-lamaxa da 'alaataxac, qataq da l-lamaxa na qalota qailaxachigui.

²³¡Ye Babilonia maye 'eeta'am aca ntoqnaxanaqte 'enauac ana 'alhua, yemaye mashe dolagui, nache ndotrec naua laŷelolqa! ¡Na ŷotta'a't shiŷaxauapi qalaq nomteguet da lli'iŷaxa da ila'a dam qauem maye talec ye Babilonia!

²⁴'Am Babilonia, maiche 'auo'ot co'ollaxa aso 'arqoina, nache sa 'ananoma da maiche 'angui asomaye. Nache qouangui da 'am loxonec, souaxat da 'auataŷa'aguet Ñim Nataxala'.

²⁵Ñim Nataxala', ŷauatoigui ñi laŷe' na lo'ogoxonaxatpi, nache nqatec nam lo'ogoxonaxatpi da cha'aye dalemata, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec huo'o dam ŷo'ot da talec naqa'en na caldeopi.

²⁶¡Ñaq qauloquiaxañi qome yemaye qaunoxochiŷaua'a! ¡Nache qauauachiŷoigui qome naua laŷamaqtanaxaqui! ¡Qataq qalapoñiisheguem na shiŷaxauapi nache qaulaxachiigui! ¡Nache saishet qome da huo'o ca nca'altauec qanqa'eñi!

²⁷¡Qualauache 'enauac na nalleppi, nache qauaviqueuga ca nalaataxanqa! ¡Choxoraxaso' namayepi! ¡Mashe nvita nam na'a'q qataq ye laloqo' da nhuaxanaguec!

²⁸Na shiŷaxauapi 'eltaxaicpi maye chegaqa'a ye Babilonia ivita ye Sión, nache ŷa'axattac da 'eetec Ñim Nataxala' Ñim Qanatamnaxala' dam Ñimaye ŷanem dam naigui da ŷo'ot na lma' ye Babilonia, souaxat dam ŷo'ot co'ollaxa da ilaxachigui aso atamnaxaqui.

²⁹¡Ñaq qauŷaxañiŷa 'enauac na checna lo'opi, da yaqto' iloquiayan ye Babilonia! ¡Qanauañi' naua loiguiye ye huaqta'a't nŷecpi, yaqto' qaica ca ishet da datauec! ¡Qausheechiñiiguē dam ŷo'ot co'ollaxa yemaye! ¡Qauo'ochec yemaye da ipacchigui qanqa'eñi dam ŷo'ot co'ollaxa! Cha'aye yemaye ŷataqta Aŷem sairen co'ollaxa, Aŷem Nataxala' maye Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi.

³⁰Qaq ŷoqo'oye nam lalamaxatpi nsoxoppiolec huetangui qome na nqa'aicpi da ileu, qataq 'enauac na nalleppi alaataxaicpi ileu qome que'eca na'a'q. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

³¹Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, 'eeta': Qami' ŷotta'a't shiŷaxauapi maye qaica ca qanŷeñi, Aŷem qami' sataŷa'agueta, mashe ivita na na'a'q qataq na laloqo' da sauo'o ca qanhuaxanagui.

³²Qami' ŷotta'a't shiŷaxauapi maye qaica ca qanŷeñi, qaupogolaxañiñi qome nache qoviŷañi, nache qaica ca qami' naviguiyeshegue'm. Aŷem savigaxat qome 'enauac na 'aralamaxat huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, qaq que'eca norec nlaxatchiguiñi qome 'enauac nam 'am colesoppi.

³³Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapēc, 'eeta': «Na nhuo' Israel le'ecpi qataq na Judá le'ecpi, nque'etaxaatapigui da qaipataqta'a't. Na mpa'aguenaxauapi namayepi icoñettai' nache saishet da ŷaxanec.

³⁴Qalaxaye na lca'alaxaqui namayepi, namaye ŷataqta 'añaxaic, nam le'enaxat Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapēc. Namaye pa'aiguet qome da ŷo'otec namayepi ca nalochiguiñi lataxac, qataq nda'a qome ca nlagaxayec ne'ena 'alhua, qaq cam lchec qalaq talec naqa'en na lma' ye Babilonia.»

³⁵Ñim Nataxala', 'eeta': «Qanalaate' qome ye Babilonia qataq nam lma' yemaye! ;Nam lataxala'pi qataq nam ŷaanaxanaxaicpi maye hueta'a yemaye!

³⁶;Qanalaate' qome na ilaviigui ca lŷa, yaqto' ŷe'eguelaxa da huo'o aloic!

³⁷;Qanalaate' qome na nalleppi namayepi qaq iviloxol qome souaxat da lcolanaxa! ;Qanalaate' qome na netalec na caipi qataq na netangui ana naigonapi! ;Qanalaate' qome na nalleppi maye qaisheeten: yaqto' ŷe'eguelaxa da 'eeta'am aca 'alo da ñi'i! ;Qailogui' qome nache qaiuotaxanec nam no'on logoxoshetpi!

³⁸Qaq 'enauac ana npaxaatasheguem na le'ec 'etaxat maye hueta'a yemaye qalaq deqaqa qome. Cha'aye yi'ie 'alhua Babilonia yemaye hueta'a na nqolacpi maye ŷataqta qaiqaiga, qaq nachena nam ŷasouaxat da deqat da ntoonaxac yemayepi.

³⁹Qaq ŷoqo'oye ye Babilonia, nache lanataqa' qome na copaicpi qataq ana huaxaŷaxapi, qataq nache hueta'a qome yemaye na mañecpi. Nache saishet qome da qaltaq ŷe'eguelaxa da qanayenalec yemaye.

⁴⁰Qaq 'eeta'am qome so Sodoma qataq so Gomorra, qataq so lauoreuapi huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo co'ollaq qailaxachigui. Nache qaica qome ca ŷe'eguelaxa da nalec yemaye, huo'otaq da choche lanataqa'. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

⁴¹Anac qome ca ŷotta'at shiŷaxauapi maye 'añaxaicpi, qataq ca qalota nta'alpi chegaqa'a cam ŷataqta qaŷoqta 'alhua maye pa'aigue da sheu'.

⁴²Nachetac na lo'ogoxonaxat lchecnecpi qataq ana lataquiaxaipi, namayepi ŷataqta qauemaicpi qaica ca ichoxoreetac, da la'alaxac qalaq 'eeta'am da lauaxanaxa aso auaxai, namayepi anacta netalec na lalopi caipi. Ŷataqta lhuotta da iloquiaxan ye Babilonia.

⁴³Qaq ñi nta'a ye Babilonia co'ollaq ŷaŷaten de'era, nache ŷataqta qaica ca la'añaxac souaxat da lcolanaxa, qataq huo'o da laquicoxo qataq da nqui'ic, 'eeta'am aca 'alo maye deco'otac.

⁴⁴Qom ñanac qalaq ñeque'elaxatta sheeta'am ca llon, da chegoqtoigui ye aviaq ye Jordán, nache tauga nam no'onaxa maye daralata na 'auaqpi, qaq huaña yemaye nache datauec ñaqa'en na lma' ye Babilonia, nache so'otec qome da ilo'ogue ca shiŷaxaua maye maiche lleca'aguishec. Qaq ŷoqo'oye, ¿negue't ca ishet da

sheeta'am? ¿Qataq negue't ca ishet da Aÿem ñe'egueue'? ¿Qataq negue't ca qagueta lo'o ca ishet da Aÿem dataña'aguet?

⁴⁵Ña qana'axaŷaxañiña dam llapaxañi Aÿem, Nataxala', dam seqataxanai' da yaqto' talec ñaqa'en ye Babilonia, qataq dam so'ottac lataxac da sataña'aguet na lma' ye Caldea. Qaq ivira'a qome nam ŷataqta qapio'olecpi nam qagueta llalaqpi da qaŷache qome, nataqa'en na lquiaqa'pi ŷataqta qanlaxatchiguiñi qome

⁴⁶Qaq qom nlaguiñi ye Babilonia, nache ŷataqta lta'araic ca l-lamaxa, nache ŷacholaxan qome ana 'alhua, qaq da la'alaxac qalaq ivira'a qome na laŷepi ŷotta'a't shiŷaxauapi.»

Jeremías 51

Qailaxachigui ye Babilonia

¹Ñim Nataxala' da la'aqtac, 'eeta': Ñamaq qome ca la'at lta'araic da yaqto' ilaxachigui ye Babilonia, qataq na caldeopi.

²So'ot qome da na mpa'aguenaxauapi ye Babilonia nchegoxosheguem yemaye 'eeta'am naqa'en na trigo, qataq so'ot qome da qaica ca netalec ye na'alhua. Qom ivita cam na'a'q da qailaxachigui, nache chegoqteugalo qome nam iloquixan yemaye.

³Ña ŷaŷamaxaañi na lchecnecpi na checna lo'opi! ¿Qataq ŷaañi ana ltogue lapoqtepi! ¿Qalaxaye saishet qome da qauchoxoyiñi na nsoxoppiolec maye lma' ye Babilonia, qataq qaulaxachiigui qome 'enauac na nalleppi!

⁴Qaq 'enauac qome ye na'alhua na caldeopi, na shiŷaxauapi qalaq huetaiya' qome huetangui na nqa'aicpi,

⁵qaq na'aictaxa da na Israel le'ecpi qataq na Judá le'ecpi nlaqaalec naqa'en na na'alhua na lasouaxashetpi, qalaxaye Aÿem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec maye Qui'itta Natamnaxala' na Israel le'ecpi, saxanaxa da salat namayepi.

⁶¿Qoquiña'ai ye Babilonia! ¿Qananeltaxañi yaqto' qarca'alleuec! ¿Saishet qome da qaullivi, souaxat na lasouaxashet yemayepi! Cha'aye mashe ivita ye laloqo' da sauo'o ca ivi', nache sesheeten qome ipacchigui ñaqa'en dam naigui nam ŷo'otpi.

⁷Ye Babilonia 'eeta'am aca ŷomaxaqui oro co'ollaq huetaigui na ihuaq lauel, nache itaqchet naxa 'enauac na huetalec ana 'alhua. Nam ŷotta'a't shiŷaxauapi nŷomtapigui se'eso lataxa, nache deqat naxa da laŷaanataxanaxac.

⁸Qalaxaye ye Babilonia nque'elaxatta da huañi, nache ŷataqta dolachigui. ¿Qanŷeñiilec qome yemaye! ¿Qandoiua'a qome ca lata' da lque'emaxa, shapegueto' ishet da nataren.

⁹Mashe sauoqo'o so lata' ye Babilonia, qalaxaye saishet da no'oita. ¿Ña qauaqaita'a yemaye! Qolaq qolqa'ai ne'ena, ñi 'oonolec ŷe'eguelaxa qome ca

maiche lma' cha'aye da nhuaxanaguec ÿataqta iviro'ot na piguem. Da nhuaxanaguec qalaq napacalec na lo'oc na piguem.

¹⁰Ñim Nataxala' dauegaxan naqa'en da shenaqta. Ñaq qauanaqui, nache sa'axataq qom huaña ye Sión dam ÿo'ot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.

¹¹Ñim Nataxala' huotaique da ilaxachigui ye Babilonia, nache nquetoxon na nta'alpi ye Media nache ÿanem de'era lhuennataxac. Qaq 'era da lvi' Ñim Nataxala' souaxat dam qaño'otec co'ollaxa aso lalamaqte atamnaxaqui. ¡Qauaŷamaxachiiñi ana checnapi! ¡Qataq qauaŷamaxachiiñi ana mpaqtaxanaqtepi!

¹²¡Qauauo'oi aca la'anaqte da qauloquiaxañi ye Babilonia, nache qaulaxachiigui na lpaqtaxatpi! ¡Qataq qanquigaxacheeuec na nauanaxanaxanecpi qataq nam nauanaxanaxanecpi na pa'asheguem! ¡Qataq qauauo'oi na qanqañoxotaqaipi! Cha'aye Ñim Nataxala' ŷaŷamaxaañi qataq ipacchigui da ÿo'ot nam lapaxañipi maye ŷa'axatta'a co'ollaxa da dataŷa'aguet na lma' ye Babilonia.

¹³Qaq 'am Babilonia maye qoneto'ot na loigue na lta'araic talapi, qataq 'am hueto'ot da lta'araic 'arsallaxa, ¡qalaxaye mashe 'avita ye 'araloqo', yem loga't da 'anachaalataxac!

¹⁴Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, maiche ŷan co'ollaxa da la'aqtac, 'eeta': «'Am ñamaxa qome ca qalota 'ampa'aguenaxauapi 'eeta'am ana shiiquioxoipi, nache camayepi 'am do'onaxaatalec qome da 'am loxonec.»

No'onec da qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁵Ñim nataxala', do'ogoxona da la'añaxac co'ollaq ÿo'ot ana 'alhua, qataq do'ogoxona da laŷaanec co'ollaq ŷa'ayiñi ana 'alhua, qataq do'ogoxona da laŷaanataxanaxac co'ollaq ilagaxaañi na piguem.

¹⁶Ñimaye da detaqa, nache ÿo'ot da dellimigui na 'etaxat na piguem, qataq naŷoxoosheguem naqa'en na lo'oc na piguem chegoqchiguiña naqa'en naua loga'te ana 'alhua, qataq ÿo'ot na nqashelgaxa da huetaigui naqa'en na auot qataq anacot na la'at ŷachegoxotchiguiña cam laponqa' namaye.

¹⁷Qaq 'enauac na shiŷaxauapi qaica ca ŷaŷaanapec. Na nqolacpi qalaq ÿo'ot da lcoxo nam ÿo'ot namayepi, cha'aye choche ne'enaqtac maye natenataxanaxaqui qataq qaica ca lca'alaxa,

¹⁸namayepi qaica ca naigui, qataq 'enaxaqui, Ñim Nataxala' qom ivita da nmit, 'enauacna nache ilaxachigui namayepi.

¹⁹Qaq ŷataqta huañoqtec da lataxac Ñim Natamnaxala' so Jacob maye lo'onatac 'enauac nam huo'o! Ñimaye lca'aguishec co'ollaxa so Israel da yaqto' lalamaxat. Ñimaye da le'enaxat, 'eeta': Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec.

Ye Babilonia lo'ogoxonaxat Ñim Nataxala'

²⁰«¡'Am Babilonia, nache 'am maye 'am itoqnaxanaqte, 'am ño'ogoxonaxat da ñalat! 'Am so'ogoxona da ñelaxaañi na ñotta'a't shiñaxauapi qataq da selaxachigui da lo'onataxanaxac na nta'alpi.

²¹'Am so'ogoxona da selaxachigui na caipi qataq na ñalleppi maye netalec namayepi, qataq ana naigonapi qataq nam netangui anamayepi.

²²'Am so'ogoxona da selaxachigui na ñalleppi qataq na 'alpi na ña'axaiquipi qataq na nsoxoppi qataq na ñaqpiolec qataq na qa'ampiolec.

²³'Am so'ogoxona da selaxachigui na qagueta lo'opi qataq ana qaguetapi qataq na ño'ottac na 'alhua qataq na lauegaxanaxala' huacapi, qataq na nta'alpi qataq na 'amaqtaqaicpi ltauapi.

Da nhuaxanaguec ye Babilonia

²⁴Qalaxaye qami', qauauañiichigui qome da sesheeteneguet ye Babilonia, qataq 'enauac ye caldeopi, souaxat dam qauem maye ño'otec co'ollaxa ye Sión. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

²⁵Añem 'am sataña'aguet 'am qasoxonaxa maye laqtaxanaxai, maye 'aulaxachigui 'enauac ana 'alhua. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'. Ñauaxañaxaasheguem qome na ihuaq da sau'o ca 'anhuaxanaguec, nache 'am sachegoxotasheguema ana coma'pi da 'am seqalagoxotta, nache 'am she'eguelaxata da qoneta'am aca lcomaraxalate ñavicta.

²⁶Qaq qaica qome ca coma' da 'am qañachegoxotauga da yaqto' qaño'onataxana da qano'oxoosheguem ca ñyec lta'araicpi. Cha'aye choche tatec qome da 'am toolec. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

²⁷Qañ'añiñasheguem aca qara'anaxanaxache ne'ena 'alhua. Qauashiiyigui ana qarasheerei, qataq ñañamaxat qanqa'eñi 'enauac na ñotta'at shiñaxauapi da yaqto' qauloquiaxañi ye Babilonia. Qom qauloquiaxañi yemaye nache qauauaqaiguet na nta'alpi ye 'alhua Ararat, ye Mini, qataq ye Asquenaz. Qataq qauauoi ca nataxala' da ilo'ogue da alaataxac. Qataq qoquiñot qome na caipi 'eeta'am qanqa'eñi aca qauemai shiiquioxoipi.

²⁸Qauñaxañiña na ñotta'a't shiñaxauapi da qauloquiaxañi yemaye, qataq na nta'alpi ye Media, qataq na nataxala'pi qataq nam 'amaqtaqaic ltauapi, qataq 'enauac na hueta'a na 'alhuapi maye ilotague'.

²⁹Ana 'alhua qalaq dacholaxan qataq daquico, cha'aye Ñim Nataxala' mashe ipacchigui dam lapaxañi co'ollaxa da ñe'eguelaxata ye Babilonia da 'eeta'am ca toolec 'alhua maye qaica ca ishet da nalec.

³⁰Na alleppi ye Babilonia qalaq ñaxaañi da l-loquixac, nache saishet da iraxan na lle'eguenaxaquiipi, cha'aye imeuo da la'añaxac, nache ivitta'a da 'eeta'am na 'alpi. Yem lalamaxat huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, qalaq qainoxotaua'a qataq qañavigaxat na lma'pi.

³¹Na na'aqtaxanaxanecpi qalaq ca'ataueegue ñi lya da ya'axateua'a ñi nta'a ye Babilonia, da so lalamaxat huaqta'a't nýecpi mashe imauec da noxonec.

³²Na mpa'aguenaxauapi qalaq mashe loxonec na ñeguetapi yem talapi, qataq yegueua'a na nauanaxanaqa'pi, qaq na nalleppi ye Babilonia qalaq nlaxagui da lcolanaxa.

³³Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Yaqalanapec, Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «¡Ye Babilonia qalaq 'eeta'am ca nchegoxosoxonqa' da qaýapetapigui da ivita da nchegoxosoxonaxac, qaq mashe saqaýaloq da ivita ye laloqo' da qanqat!»

³⁴Ye Jerusalén maye hueta'a ye Sión, 'eeta': «Ñi nta'a ye Babilonia aýem chec, qataq aýem ilaxachigui, nache ýo'ot da sheeta'am ca nquia'axaqui da qui'itchigui. Qataq 'eeta'am ca shiguiyac lta'araic 'etaxat le'ec da aýem iuoxonañi, nache ýataqta nlaqchigui ñimaye da isallaxa maye aýem hueto'ot co'ollaxa, qaq so laýepi maye no'onañi qalaq ýalat.

³⁵¡Qaq ña isheeten qome ye Babilonia dam qauem maye aýem ýo'otec! ¡Ña isheeten qome ye caldeopi som ýalamaxat shiýaxauapi maye ýalauat co'ollaxa!»

Dam qaýachaxanapeguen na Israel le'ecpi

³⁶Ñim Nataxala', 'eeta': «Aýem 'am so'otec qome ca nalochiguiñi lataxac, da sauo'o ca ivi' da she'eguelaxateguet na 'ampa'aguenaxauapi. Nache imauec qome ñaqa'en da deqaqta so tala qataq na npaxaatasheguem 'etaxat ye Babilonia,

³⁷nache yemaye ýe'eguelaxa qome da lapoosheguem na coma'pi, qataq nache lma' qome ana huaxaýaxapi, qataq qaica qome ca ishet da hueta'a yemaye, nacherata da ýo'ot da ncolanaxa qataq da nqaigaxa.

³⁸Ye Babilonia le'ecpi qalaq desoqtagui qome, 'eeta'am na llonpi, qataq ya'alaqtagui qome, 'eeta'am na llon llalaqpi.

³⁹Qaq qom mashe napaqhuc, nache ñeýomaxangui qome cam ishet da itaqchet, nache deqat qome naqa'en da ntoonaxac. Qaq huaña, nache taigui cam chochaq tatec lo'ochaxa nache saishet qome da qaltaq nlouec. Qaq 'era da ya'aqtac Aýem Nataxala'.

⁴⁰Qaq ime qome, nache sauegueuga ca nalaataqa', 'eeta'am da qaýauec ca qagueta llalaqpi, quetaqpi, qataq ca qagueta lhuaaicpi.»

Huañi ye Babilonia

⁴¹¡Ye Babilonia, yem huaqta'a't nýecpi maye imattalec ana 'alhua da llo'oxoyec, yemaye huañi, yemaye mashe noxonec! Qaq ýataqta huo'o da lcolanaxa na ýotta'a't shiýaxauapi da ilota'a!

⁴²Na 'etaxat aso auaxai qalaq ipaxaalec ye Babilonia, nache ana late'eraí lapaxa ýapolec yemaye.

⁴³Nam lalamaxat huaqta'a't n̄yecpi maye ÿotta'a't naua nañalo qalaq ÿe'eguelaxa da tooleguete, nache na 'alhua ÿataqta deqaqta, qataq nlachiguiñi, nache qaica ca ishet da nalec, huo'otaq da choche nlectelec.

⁴⁴«Sauo'o qome ca nhuaxanaguec ñi atamnaxala' Bel ye Babilonia, Aÿem so'ot qome da anolec som iuoxonañi co'ollaxa, na ÿotta'a't shiÿaxauapi qalaq saishet da ÿe'eguelaxa da natamnot ñimaye, qataq saishet qome da nachattañi na lpaqtaxatpi ye Babilonia.

⁴⁵Qami' ÿalamaxat nhuo' le'ecpi qoquiÿa'ai qome yemaye, ñi 'oonolec maiche nca'alaxaala't qome da 'eteguet dam 'ettaigui ÿayeloxo!

⁴⁶Saishet qome da qayi'iitac qataq saishet da huo'o ca qarcolanqai, souaxat nam na'aqtaxanaxacpi maye qaua'aqaitaga ne'ena 'alhua. Cha'aye 'enauaque naxa naua vi'ie da huo'o na ÿotta'a't na'aqtaxanaxacpi, na'aqtaxanaxac da qaica ca qairen ne'ena 'alhua, qataq da qaÿa'axat da na nta'alpi deloguiÿa't.

⁴⁷Qaq mashe anacta ca na'a'q maye huaigui da sau'o ca nhuaxanaguec na nqolacpi ye Babilonia. Qaq 'enauac qome yi'ie 'alhua da huetalec da na'aloxo qataq nlaqaalec na leuaxaicpi.

⁴⁸Qaq huaña nache na piguem qataq ana 'alhua qataq 'enauac nam huo'o, ntonapigui' qom huañi ye Babilonia, qom chegaqa'ague da sheu' cam ilaxachigui yemaye. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

⁴⁹Aja', ye Babilonia huañi qome souaxat so ÿalauat Israel le'ecpi, qataq souaxat so lalaatacpi 'enauac ana 'alhua.»

Da na'aqtac maye taalec so judiopi maye hueta'a ye Babilonia

⁵⁰Qaq qami' maye qami' ÿe't da nalaataxanaxac, qauataiuec qome, nache saishet da huo'o ca vi'iiguet, qaq na'aictaxa qome da qami' qaÿoqtalo qalaq qauennachiÿa'a Ñim Nataxala' qataq qauennachiÿa'a qome ye Jerusalén.

⁵¹Qami' qoñeeta' naxa: «Huo'o naxa da qara'agaxa da sa'axasoqtega da qomi' qaisheueeta'ape. Da qane'enaguec qalaq huetaigui da qarasheguiÿaxac, cha'aye na chegaqauec shiÿaxauapi huenoxoneua'a ye ndaqa' maye qui'itta añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.»

⁵²Qalaxaye Ñim Nataxala', 'eeta': «Anacta ca na'a'q maye huaigui da sau'o ca nhuaxanaguec na nqolacpi ye Babilonia, nache 'enauac qome yi'ie na'alhua dachora't na que'emaxaicpi.

⁵³Qaq na'aictaxa ye Babilonia da ivirasheguema na piguem da yaqto' qaÿoqotcheguemec naqa'en na lpaqtaxanaxatpi, qalaxaye nache 'ena'am samaxa cam mpa'aguenaxauapi da yaqto' ilaxachigui. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.»

Qailaxachigui qome ye Babilonia

⁵⁴Chegoqchiguiña ye Babilonia da na'alaxac souaxat da qui'ic, chegoqchiguiña ye na'alhua na caldeopi da lta'araic nllimiata.

⁵⁵Qaq nacheñi Ñim Nataxala' da ilaxachigui ye Babilonia qataq nache tachiguiña naqa'en da na'amqaanaxac. Na mpa'aguenaxauapi qalaq 'eeta'am da l-lamaxa aca lapaxa na 'etaxat, nache talec yemaye qalaq ñataqta lta'araic da l-lamaxa.

⁵⁶Anac da ilaxachigui ye Babilonia nache loxonec qome na alleppi qataq ñacagaxachigui na lcheecnepi namayepi. Cha'aye Ñim Nataxala', Nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye ñanem nam naigui nam ño'otpi ñi 'oonolec.

⁵⁷Ñim Nta'a, Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, 'eeta': «Setaqchet qome na lataxala'pi ye Babilonia, nam ñaanaxanaxaici qataq na nta'alpi, qataq na ltauapi, qataq na alleppi nache talec qome ca chochaq tatec lo'ochaxa nache saishet da qaltaq nlouec.

⁵⁸Añem Nataxala', maye Qaica ca Seqalanapec, sheeta': Na qalotegue lpaqtaxatpi ye Babilonia imauec qome da qañamaxauec, qaq naua lta'araiqa naso'omi qalaq qañavigaxa't qome. Nache qaica ca naigui da lo'onataxanaxac co'ollaxa na ñotta'a't shiñaxauapi, cha'aye dam lqui'itaxa co'ollaxa qalaq taña'a da tangui ca norec.»

Qairo'ogue da Babilonia da la'aqtaxanaxac so Jeremías

⁵⁹Co'ollaq mashe ivi' soua cuatro vi'ie da lo'onataxanaxac so Sedequías da nta'a ye Judá, nache so na'aqtaxanaxanec Jeremías ñamaxague so la'aqtac so Seraías som llalec so Nerías qataq laual so Maseías. Qaq so Seraías nache nnaictague' so nta'a Sedequías da nqo'ona ye Babilonia da yaqto' huapegue' da ñauo'o so lanataqa' so nta'a.

⁶⁰Qaq so Jeremías ñerelec co'ollaxa aso nere so la'aqtaxanaxac da ña'axata'a 'enauac nam qauem maye taña'a da talec ye Babilonia, qaq damaye, 'eeta': 'enauac nam nanettañi maye ña'axata'a dam 'eetec qome yemaye.

⁶¹Nache 'enapega so Seraías, 'eeta': «Qom 'avira ye Babilonia, nache ñataqta 'auañamaxatchiguiñi qome da 'autaxañaxan ne'ena na'aqtaxanaxac.

⁶²Ime, qome nache qoneta': «'Am Nataxala', 'am qonapec co'ollaxa da 'aulaxachigui ne'ena nma', nache saishet da huo'o ca ñe'eguelaxa da naña namaye, nam shiñaxauapi qataq na shiguiñacpi, cha'aye ñe'eguelaxa 'anqa'en da nache 'eetai' da toolec namaye.»

⁶³Qaq qom ime da 'autaxañaxan ana'ana nere, nache 'aucoñereguet qome ca coma', nache 'auasaxangui so tala Éufrates,

⁶⁴nache qoneta': «'Era da 'eetec qome da iyiiñi na Babilonia, qaq nache saishet qome da qaltaq ñe'eguelaxa da nachaañi souaxat dam qauem maye namaxa qome Ñim Nataxala'.» Qaq 'ena na tachiguiña na la'aqtacpi so Jeremías.

Jeremías 52

Da lo'onataxanaxac so Sedequías

¹So Sedequías mashe ivi' veintiún vi'ie da nachaalataxac, co'ollaq ŷacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a, nache once vi'ie da ilotague' ye Jerusalén. Qaq aso late'e somaye le'enaxat Hamutal, asom llale so Jeremías, asomaye lma' ye Libna.

²Qalaxaye nam ŷo'otpi so Sedequías 'enauac qauem da imeteetac Ñim Nataxala', 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa so Joaquím.

³Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala' dalemataŷa co'ollaxa ye Jerusalén qataq ye Judá, nache ŷo'orauec.

Noxonec ye Jerusalén

Qaq ime co'ollaxa nache so Sedequías mpa'aguene' so nta'a ye Babilonia.

⁴Qaq so na'a'q diez so ca'agoxoic diez so vi'i nueve da lo'onataxanaxac so Sedequías, nache so nta'a Nabucodonosor, jec nnaicapegue' 'enauac so nalleppi da nqo'ona ye Jerusalén, nache colesop. Nache ŷauo'o so lanataqa' ŷanaña ye datatta ye Jerusalén qataq ŷaachiguiñalo na lliguisheguempi da yaqto' iloquixan yemaye.

⁵Nache yi'ie huaqta'a't nŷecpi qaicolesop co'ollaxa choche ivitta'a so vi'i once da lo'onataxanaxac so Sedequías.

⁶Qaq so na'a'q nueve so ca'agoxoic cuatro se'eso vi'i, nache nquigec na nqouaxa se'eso huaqta'a't nŷecpi, nache so shiŷaxauapi mashe qaica ca aloq.

⁷Qaq huaña nache ŷauo'o so lauatac so lpaqtaxat se'eso huaqta'a't nŷecpi, qaq na'aictaxa so caldeopi da mashe colesop, nache so nta'a qataq 'enauac so nalleppi datauec, ca'ai ye huaqta'a't nŷecpi se'eso pe. Somayepi tateuga so lasom maye ñichiguinguilo soua dos npaqtaxanaqa'ate, nache tateuga so nqa'aic maye taalec so lanaxanaqa' so nta'a, nache quegue so nqa'aic maye taalec so ca'amegue ye Jordán.

⁸Qalaxaye so alleppi caldeopi, icaalec co'ollaxa so nta'a Sedequías, nache iviralec co'ollaq huaña ye nalochiguiñi 'alhua ye Jericó. Nache 'enauac so nalleppi so Sedequías ŷalat somaye nache nlagaxattac.

⁹Nache so caldeopi ŷaconeua'a so nta'a Sedequías, nache ŷauega so nta'a ye Babilonia maye hueta'a co'ollaxa ye Ribla maye huaigui yem 'alhua Hamat. Qaq huaña yemaye nache so Nabucodonosor ŷo'ot da 'eetec da nhuaxanaguec so Sedequías,

¹⁰nache ŷauaachigui naqa'en somaye, co'ollaq damaxasoxoolec da qaicheguec na lqaic so llalaqpi, qataq 'enauac som 'amaqtaqaicpi ye Judá.

¹¹Qataq damaxasoxoolec so Sedequías da qanqa't naua la'ai'te qataq qaicoñera'a't naua lhua'q, nache qaŷauega ye Babilonia, nache hueta'a yemaye da qaicoñetta'i choche ivitta'a da ileu.

Qailaxachigui aso atamnaxaqui

¹²Qaq so na'a'q diez so ca'agoxoic cinco, so vi'i diecinueve da lo'onataxanaxac so Nabucodonosor da nta'a ye Babilonia, nache so Nabuzaradán maye 'amaqtaqaic ltaua so nta'a, qataq nataqa'en lataxala' so lauanaxanaxanecpi so nta'a, somaye nvita ye Jerusalén

¹³nache ñavigaxat aso atamnaxaqui, so lma' lta'araic so nta'a, qataq 'enauac so nma'pi yi'ie huaqta'a't ñyecpi, qataq so lma'pi som 'amaqtaqaicpi nataxala'pi,

¹⁴qaq so alleppi caldeopi, maye nnaictague' somaye, iqalagoxotec so mpaqtaxanaxatpi maye colesop ye Jerusalén.

¹⁵Qaq ime, nache so Nabuzaradán, ñauega ye Babilonia da icoñi' somayepi, qaq nataqa'en som no'onañipi co'ollaxa yi'ie huaqta'a't ñyecpi, qataq som huaxaiguat co'ollaxa so nta'a ye Babilonia, qataq som lañepi som ñañaten da le'enaqtaxanaxac.

¹⁶Qalaxaye huo'o so no'onaxatañi som ñataqta choxoraqpi, da yaqto' ilo'ogue ana nañiguishu uvapi, qataq na no'onaxapi.

¹⁷Qaq so caldeopi qalaq ilaxachigui co'ollaxa so nhuenecpi maye chegaqaigui na bronce maye huetaigui aso atamnaxaqui, qataq aso lauoqtepi, qataq aso na'attalecpi, qataq aso late'eraí lañe' na 'etaxat, nache 'enauac so bronce da ñache, iro'ogue da Babilonia.

¹⁸Nataqa'en ñache so lañe'pi na alo, qataq so nsheaxanaxatpi, qataq so ncheaxanaxatpi da qaicheguc na vigaxaic, qataq aso nemaxanaqtepi, qataq so nemaxanaxatpi, qataq 'enauac so nhuenecpi maye chegaqaigui na bronce maye lataxaua da ño'oxonnataxanaxac.

¹⁹Qaq nataqa'en som lataxala' so nauanaxanaxanecpi, ñache co'ollaxa 'enauac so nhuenecpi maye chegaqaigui na oro qataq na plata: so ñyoxonaxaqui qataq so poqo lañe'pi, qataq aso nemaxanaqte late'eraipi, qataq so lañe'pi na alo, qataq aso lashe ana ncoñaraxanaxaqui, qataq so nemaxanaxatpi, qataq aso ñomaxaqui maye lañe' naxa na lataxa maye nachetaqtanaxat.

²⁰Qataq ñache' nataqa'en soua nhuoqte late'el, qataq aso late'eraí lañe' na 'etaxat, caueeguet naqa'en soua doce ne'enaqtaqa huaca lhuaraiqa, maye chegoqraigui na bronce, maye nletrañi asomaye, qataq soua lo'oxonaxala'ate aso atamnaxaqui maye damaxasoxoolec co'ollaxa so nta'a Salomón, qaq da lsallaxa somayepi qalaq saishet da qaivi' da qanaloqten.

²¹Qaq añi 'oonole se'esoua nhuoqtel qalaq ivi' ocho metro ye locte', qataq cinco metro y medio ye lcachiguiñi, qaq soomaye ñasaataigui na pa'auo, qaq ye lquesanaxaxa so bronce ivi' siete centímetros.

²²Qaq na pa'asheguem añi 'oonole se'esoua nhuoqtel qalaq huo'o na llo'oxonnaxat ndota't na bronce, qaq napactelec ye dos metro ye locta, qataq coolesopa soomaye na lpaqtaxat chegaqaigui na bronce, qataq llo'oxoraqte

qanqa'en ana ne'enaqta granadapi, qaq se'esoua dos nhuoqtel qalaq nache 'eeta'a't da lataxa'c.

²³Qaq som colesop añi 'oonole se'esoua nhuoqtel, qalaq netagui aso cien ne'enaqta granadapi, qaq asomayepi noventa y seis aso yo'oqta.

So Judiopi qaŷauega ye ŷaqa'a 'alhua

²⁴Qaq so lataxala' so nauanaxanaxanecpi nataqa'en iconerai' so Seraías maye lataxala' so ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so Sofonías maye lŷa ntaxaŷaxanaxanec, qataq soua tres nauanaxanaxanaqa ye nqasoxoc aso atamnaxaqui.

²⁵Qataq iconerai' so lataxala' so alleppi, som ŷalectaigui so shiŷaxauapi maye hueta'a so huaqta'a't nŷecpi, qataq soua siete ŷale't maye lalamaqa'ate lamaxa'she so nta'a, maye huetra'a se'eso huaqta'a't nŷecpi, qataq so 'amaqtaqaic lataxala' na alleppi maye ŷapaxagueetac na ŷalleppi da yaqto' ŷalecnoigui na alleppi, qataq so sesenta ŷalleppi maye ŷo'oxoraicpi, maye hueta'a se'eso huaqta'a't nŷecpi.

²⁶Nache so Nebuzaradán ŷauec 'enauac somayepi da ŷauega so nta'a ye Babilonia maye hueta'a co'ollaxa ye Ribla.

²⁷Qaq huaña ye Ribla yem 'alhua maye huaigui ye Hamat, da so nta'a ye Babilonia damaxasoxoolec somayepi da qaŷalauat. Qaq 'era da 'eetec da so nhuo' le'ecpi maye lma' ye Judá qanqateeguesop ye na'alhua.

²⁸Qaq 'iye yem lcata so shiŷaxauapi maye ŷauec co'ollaxa so Nabucodonosor: So vi'i siete da lo'onataxanaxac somaye, nache ŷauec so tres mil veititres shiŷaxauapi maye lma' ye Judá,

²⁹qaq so vi'i dieciocho da lo'onataxanaxac, nache ŷauec so ochocientos treinta y dos shiŷaxauapi maye lma' ye Jerusalén,

³⁰qaq so vi'i veintitrés, nache so Nabuzaradán, ŷauec so setecientos cuarenta y cinco shiŷaxauapi maye lma' ye Judá. Qaq ye lcata somayepi da ima'a't, nache ivi' cuatro mil seiscientos so shiŷaxauapi.

So Joaquín qaisouec qataq qoŷanem da la'amaqchec da hueta'a ye Babilonia

³¹Qaq so na'a'q veinticinco so ca'agoxoic doce, so vi'i treinta y siete da qaŷauec co'ollaxa so Joaquín maye nta'a ye Judá, nache ŷacoolec da lo'onataxanaxac da nta'a ye Babilonia so Evil Merodac, qaq somaye ŷachaxana co'ollaxa da lauotaxanaqtaic so Joaquín, nache nqateeguesop aso ncoñetaxanaxaqui,

³²qataq ŷataqta ŷaŷamaxatta, nache ŷanem da ŷaquitchequem da la'amaqchec da ŷalectaigui som laŷepi nta'alpi maye hueta'a ye Babilonia.

³³Qataq 'enapega da nqa't soua ŷaatrañi maye alogo ca ncoñeteguishec, qataq da nache lquia'axaua so nta'a 'enauaque naua na'axa'te da nachaalataxac.

³⁴Qataq nataqa'en 'enauaque naua na'axa'te da nachaalataxac, nache choche ivitta'a so na'a'q co'ollaq ileu so Joaquín, da somaye ñacootapeguet aso ntaunaqte ye na'a'q, maye chegoqtecot so nta'a ye Babilonia.

Lamentaciones

Lamentaciones 1

Da hua'auchiguiñi noinaxac huaña ye Sión

¹¡Choxoraxaso' som huaqta'a't n̄yecpi maye nlaqchigui co'ollaxa na shiřaxauapi! ¡'Eeta'am da lataxac aca pa'ai, som huaqta'a't n̄yecpi maye na'attaua'a co'ollaxa nam lařepi shiřaxauapi! ¡Qořaneguet nagui da řo'ottac nam qapa'atta no'onatacpi, asom nate'e maye ilotague' co'ollaxa da no'onataxanaxac!

²Ye pe qalaq daquicota da n̄yetac, naua lache' qalaq naguinguilo naua lamelque. Qataq 'enauac nam nauochaxauapi, qaica ca 'oonolec da anac da řa'añaqchet. Qataq 'enauac nam nauochaxauapi řatenachet, nache ře'eguelaxa da npa'aguenaxaua namayepi.

³So Judá le'ecpi noxonec nache qařauega ye lřa 'alhua, řataqta daquico qataq nque'etaxangui da qapa'atta lo'onataxanaxac. Som ilotague' co'ollaxa da no'onataxanaxac, qaq nagui qalaq qaica ca nmataqa' qanqa'en. Na mpa'aguenaxauapi co'ollaxa loxonec somayepi, nache řataqta qaica ca ldaq'a naqa'en.

⁴¡Na nqa'aicpi maye nařa'a ye Sión qalaq huetangui da naquicoxo! ¡Nache qaica ca nařa na naponaxacpi maye huaña naxa yemaye! Naua laso'omi yem huaqta'a't n̄yecpi qalaq tooleguete, na ntaxařaxanaxanecpi qalaq n̄yetac souaxat da nqui'ic, na qa'ampiolec qalaq daquicota, nache imauec ye Jerusalén da nlaqchigui da naquicoxo.

⁵Nam npa'aguenaxauapi co'ollaxa qalaq nachena nam na'aco'pi nagui, qataq na l-loquixauapi co'ollaxa nquictasheguem da lsallaxa nagui. Qaq cha'aye Ñim Nataxala', maiche řo'otec de'era laquicoxo, souaxat nam qalota lasouaxashetpi namayepi. Řoqo'oye som llalaqpi, qařauega ye řaqa'a 'alhua, řauec nam npa'aguenaxauapi namayepi.

⁶Qaq řataqta deqat 'enauac so lyacřaxac ye Sión, som lataxala'pi qalaq 'eeta'am aca chegaxango da sařanata ca 'auaqpi, qataq řauogoleete' naua lapia'ate da dataueeguesop nam icaatacpi.

⁷Ye Jerusalén, iuennate se'esoua na'axa'te, co'ollaq nda'a't qataq řataqta daquicota, qataq iuennate 'enauac som nsallaxa maye hueto'ot soua hua'au' na'axa'te, qataq iuennate co'ollaq noxonec nache qaica ca anac da itauan, qataq so npa'aguenaxauapi, co'ollaq ila'a da qailaxachigui, nache ře'eetac.

⁸Ye Jerusalén řataqta qalota na lasouaxashetpi, qaq nachera da huo'omshe ivira'a da qane'eetapigui. Nam řo'oxoreetac co'ollaxa yemaye qaq nagui qalaq ne'eetapigui, souaxat da řauaachigui yemaye da qailaxachigui. Qaq řoqo'oye nagui n̄yetac, qataq souaxat da la'agaxa nache sařachaxan na lashec.

⁹Naua alogo qalaq nlaqchiguilo na qauem, qaq saishet da iuennatega co'ollaxa dam taŷa'aguet. Qaq ŷataqta nque'elaxatta co'ollaxa da huañi, nache qaica ca ŷa'añaqchet. ¡'Am Nataxala', ñaq 'aulogui nagui da ŷaquicoxoxo, qataq 'aumeten da na'amqaanaxac nam aŷem ipa'agueetacpi.

¹⁰Nam depa'aguenataxaatacpi qalaq ŷauo'o lalamaxat da lsallaxa ye Jerusalén. Qaq yemaye ŷauaachigui co'ollaxa nam chegaqauec shiŷaxauapi da inoxonoigui aso atamnaxaqui, nam shiŷaxauapi maye saishet da 'auashenem co'ollaxa da inoxonoigui asom 'aralamaqte naponaxaqui.

¹¹Qaq 'enauac nam hueta'a yemaye nŷeetagui, nmittaique ca aloq, qataq ŷanec so lsallaxa da nmeneguet naqa'en ca nallec da yaqto' nache 'eetai' da nca'altauec. ¡'Am Nataxala', ñaq 'aumeten da ñe'enaguec, qataq dam qauem maye aŷem talec!

¹²¡Qami' maye qoquitage' na nqa'aic, ña qavia'axañeeguet da qarqueuoxoqui nache qauenntaxañeelec, da huo'otaq huo'o ca qui'ic da 'eeta'am dam ñequi'ic, maye ŷauo'o da ŷataqta lta'araic ñeque'eenaxac! ¡Ñim Nataxala' co'ollaq 'eroigui da nnogoxonaxac nache aŷem namaxa de'era ñeque'eenaxac!

¹³Ñim Nataxala', ŷachegoxottot na pa'asheguem da nasaxañi so norec, nache somaye ŷataqta ivira'alo naua ipi'ineqa da ŷavigaxa't, qataq ŷanangui so ŷec aso nqoina, nache aŷem ŷe'eguelaxat, nache ŷo'ot da aŷem qaŷalata'a't, qataq da ñequi'ic nache ŷa'atta'a't ye na'a'q.

¹⁴Ñim Nataxala', ŷauaachigui na ŷasouaxashetpi, nache Ñimaye aŷem iconŷera'aguet namayepi, 'eeta'am naqa'en ca huaca lauegaxanaxaqui 'epaq, ¡qqaq mashe qaica ca ŷa'añaxac naqa'en! Ñim Nataxala' aŷem ŷaneguet da lhuqaŷaxac nam shiŷaxauapi maye saseshet da sataŷa'aguet.

¹⁵Ñim Nataxala', ŷataqta iŷotaxateueegue da ŷasaxauec som 'añaxaicpi maye aŷem iuetteguelec co'ollaxa. Nache namaq so alleppi da yaqto' aŷem iloquixan, qataq da nmatchiguiñi som ñalleppi maye 'añaxaicpi. ¡Ñim Nataxala' petapigui anam napogoshepi llalpi na Judá, 'eeta'am naqa'en da 'eetec da qaŷapetapigui ana uva da qaŷo'ot na lataxa!

¹⁶Qaq ŷoqo'oye aŷem ñeŷeetac, naua ŷa'ai'te qalaq nlaxaguilo na ŷache', cha'aye qaica ca aŷem ŷa'añaqchet, qataq qaica ca aŷem ŷanem ca dalaxaic ŷa'añaxac. Som ŷalaqpi qalaq 'enauac qanlaxatchiguiñi, cha'aye qomi' napacaleguete da la'añaxac som qampa'aguenaxauapi.

¹⁷Ye Sión ŷachaxaatrashegue'm naua lhuaxaye da nachoxoreetac, qalaxaye qaica ca ŷa'añaqchet. Ñim Nataxala' ŷamaq na lauoreuapi so Jacob da npa'aguene' somaye, nache namayepi ŷataqta deqaiga ye Jerusalén.

¹⁸Qaq Ñim Nataxala', ŷaŷamaqchiguiñi dam ŷo'ot, cha'aye aŷem sataŷa'agueta naua lamaxasoxonaxaco. ¡Ñaq qana'axaŷaxañi nagui 'enauac qami' nhuo' le'ecpi, qataq qaumichiñi da ñequi'ic! ¡Som ŷalamaxat nsoxoppi, qataq som qa'ampi qaŷauega yem ŷaqa'a 'alhua!

¹⁹Aÿem, seÿaxaatega nam ñauochaxauapi da yaqto' aÿem itauan, qalaxaye namayepi aÿem ÿatenachet. Som itaxaÿaxanaxanecpi qataq som ÿa'axaiquipi maye ÿataxala'pi, somayepi ileu huaña ye huaqta'a't nÿecpi, co'ollaq nmittaique ca aloq da yaqto' nache queta da nca'altauec.

²⁰¡'Am Nataxala', ña 'aumeten da ÿachetataic! ¡Ñanomteguet da ÿataqta lta'araic lqui'ic ana itogue! Da ñequi'ic qalaq ipataqta'a't añi iquiyaqte, naxa da tachigui iuel da aÿem sa salaq. De'era pa'auec, huaña da qaÿalauat so ÿalaqpi qairolec so ÿeelonec, qaq ne'ena npa'auo nataqa'en hueta'a da nleuaxa.

²¹Na shiÿaxauapi hua'aqtega da ÿa'alaxac souaxat da ñequi'ic, qalaxaye qaica ca anac da aÿem ÿa'añaqchet. 'Enauac na ñepa'aguenaxauapi, ÿaÿaten dam qauem maye souaigui, qaq namayepi ÿataqta machiguiñi souaxat da aÿem 'auo'otec de'era. ¡Qalaxaye, 'auanacot qome cam na'a'q maye 'aua'axatta'aguet co'ollaxa, da yaqto' namayepi talec ca nque'eenaxac, maye 'eeta'am dam ñeque'eenaxac nagui!

²²Qaq no'on da iviro'ot 'Am, 'enauac nam qauem maye ÿo'ot namayepi, qaq souaxat nam lasouaxashetpi namayepi, nache 'aue'enaxatteguet qome dam aÿem 'auo'otec nagui, souaxat nam ÿasouaxashetpi. Cha'aye mashe ÿaguec da ñenoinaxac, nache ÿataqta seuet añi iquiyaqte.

Lamentaciones 2

Da lÿa laquicoxo ye Sión

¹¡Ñim Nataxala', ÿataqta lta'araic da lalemataic, ÿataqta napalñi naqa'en yem huo'o da lyac Sión! ÿataqta nlaxaañi da lyacÿaxac ye Israel, ÿachegoxottot na piguem, nache talec naqa'en ana 'alhua, qaq saishet da taÿapigui lauel da lapiaxalate anamaye, co'ollaq dalemata Ñimaye.

²Ñim Nataxala', qaica da huo'otaq 'oonolec naqa'en ca nachattañi so lma'pi so Jacob, co'ollaq dalemata nache hua'axañi naqa'en so lpaqtaxatpi ye ÿataqta huo'o da lyac Judá, qataq qaica ca la'amaqchec naqa'en so nta'a, qataq som nataxala'pi.

³Co'ollaq 'eroigui da lalemataic nache nlaxaañi 'enauac da la'añaxac so Israel, qomi' ca'aisalo co'ollaq sataÿaqa'aguet so qampa'aguenaxauapi, nache ÿavigaxat so Jacob, 'eeta'am ca norec da ÿavigaxat 'enauac nam natenalec.

⁴Ñim Nataxala', 'eeta'am ca pa'aguenaxaua da ichegaxaalec ca lcheecnec, qataq ÿa'añaxaalec na aloiguishec lhuaq, 'eeta'am ca loquixaua, qataq ilaxachigui na huo'o da lyac da qailota'a. Qataq anacot da nnogoxonaxac, 'eeta'am ca norec da talec naqa'en so npe'lpi yem huo'o da lyac Sión.

⁵Ñim Nataxala', ÿe'eguelaxa da 'eeta'am ca pa'aguenaxaua, nache ÿataqta ilaxachigui 'enauac ye Israel, qataq ilaxachigui 'enauac so nma' lta'araicpi, qataq ÿamaxañi so lpaqtaxanaxatpi, qataq yem huo'o da lyac Judá, ÿataqta nacalec lÿa naqa'en da naquicoxo.

⁶Qataq ñamaxañi so lpe'l, 'eeta'am naqa'en da ñamaxañi ca npe'l maye hueta'a ca nañiguishie lma', qataq nlaxaani som huaña naxa na naponaxac. Ñim Nataxala' ño'ot da nam hueta'a ye Sión, icoua'ai nam naponaxacpi, qataq yem na'a'q mataxaqui. Qataq co'ollaq 'eroigui da nnogoxonaxac Ñimaye, nache dataña'aguet so nta'a, qataq so ntaxañaxanaxanecpi.

⁷Ñim Nataxala' saiuooneguet aso lca'atoxonaxalate namayepi, qataq ño'otan so lpe'l. Qataq ñaneguet da lhuaqñaxac so npa'aguenaxauapi da nlaxaani so npaxattaua'a som lta'araic ñyecpi, nache somayepi ña'alaqtagui huetaigui aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', 'eeta'am ye na'a'q da huo'o na na'ashaxac.

⁸Ñim Nataxala', maiche lhuennataxa co'ollaxa da ilaxachigui so lpaqtaxat yem ñataqta huo'o da lyac Sión, ño'ot da lataxac dam 'eetec da ilaxachigui. Ime, nache ñacoolec da ño'ot saishet da nmateeguesop damaye. Qataq ño'otec da qanñeeteguelec so ñiguisheguem qataq so mpaqtaxanaxat, cha'aye soomaye nmeraani da hua'axareñi.

⁹Som lasompi yemaye qalaq qañamaxauec, qataq qailaxachigui aso lvinaqtepi, nache 'enauac da huetaiya' somayepi. Som lta'a qataq som lataxala'pi somayepi qalaq ñalectaigui nagui nam ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac, nache mashe qaica nam lqataxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. ¡Qaq ivira'a som la'aqtaxanaxanecpi da qaica cam lauanaqchec maye chegoqo'ot Ñim Nataxala'!

¹⁰Som ña'axaiquipi maye nataxala'pi yem huo'o da lyac Sión, qalaq choche ñe'emaxat, nso'ona'aguet na 'alhua qataq imettalec na lqaic na namoxoñaxa, qataq ñaataarañi naua sansattegueta alogo. Qaq nam qa'ampiolec ye Jerusalén qalaq naqtañi saishet da nlosheguem souaxat da la'aloxo.

¹¹Da ñenoinaxac qalaq mashe na'axa't naua ña'ai'te, qataq ñanomteguet da ñataqta seuet ana itogue, qataq mashe qaica ca ña'añaxac, souaxat da sauachigui da qailaxachigui som huaqta'a't ñyecpi maye lma'pi som ihuo' le'ecpi, qataq da sauachigui som ñaqqiolec maye ñaq lleptac da ileuangui na nqa'aicpi.

¹²Nache so ñaqqiolec inattac naxa asom late'elpi, 'eeta': «¿Chaq hua'ague ca huo'o aca nauole qataq ca lataxa?» qaq somayepi mashe huañi 'eeta'am ca que'emaxaic da mashe huotaique da ileu huetangui so nqa'aicpi som huaqta'a't ñyecpi, ñaxaatreguesheguem naua la'a'che, huetaleguete naua lhua'q asom late'elpi.

¹³'Am, Jerusalén maye ñataqta 'am 'onaxaic ¿Negue'tom ca ishet da 'am ñaloqnaxaneguet? ¿Negue'tom ca ishet da saloqnaxana da yaqto' 'am sa'añaqchet, 'am Sión maye ñataqta 'am qui'itta qataq huo'o da 'aryac? Da 'unque'eenaxac ñataqta lta'araic, ¿qaq negue'tom cam ishet da 'am nataren qome?

¹⁴Naua lauanaqcheco maye 'am ña'axatema co'ollaxa som 'ara'aqtaxanaxanecpi, naamaye ñataqta 'am ñatenache't. Cha'aye saishet da 'am ñachaxanalo naua

'arasouaxashe'ete, da yaqto' 'am 'avita'aguet da 'am qaŷauega ca ŷaqaqa'a 'alhua, nacherata da ŷo'ot da 'aua'amaqte'n naua lauanaqcheco maye saq'e'n.

¹⁵Qaq da 'am ila'a nam quetague' so nqa'aic, nache iuaxaata'a't naua lhuaxaye da 'am ŷe'eetac. Yo'oxootagui, qataq iconnaxaatac na lqaic da le'enaxanaxac, da detaqttega nam huo'o da lyac Jerusalén qalaq, 'eeta'; «¿Peta'a nachena ne'ena, nam nŷecpi maye qaŷamata'ac qaica ca 'ena'am da lyac, nam ŷo'ot naxa da ntonaxac 'enauac nam netalec ana 'alhua?»

¹⁶Enauac na 'ampa'aguenaxauapi detaqttagui da 'am dataŷa'aguet, yo'oxootagui, qataq ŷo'o't naua lame'ete da 'am detaqttega, 'eeta': «Mashe 'enauac da selaxataxagui. ¡Qaq 'ena nam na'a'q maye mashe huo'oi na'axa'te da seuataqtaique, qaq mashe nvi' namaye, nagui nache sauanaqchigui!»

¹⁷Ñim Nataxala', mashe ŷo'ot dam lapaxañi co'ollaxa, nache ipaqueelec som la'aqtac, maye ŷan co'ollaxa soua qaŷoqtteguelo vi'ie. Nache saishet da 'am ichoxoreetac da 'am ilaxachigui, qataq hua'aqta'a na 'ampa'aguenaxauapi da 'am ne'eetapigui, qataq nquigaxatsheguem da la'añaxac na 'ampa'aguenaxauapi.

¹⁸¡Am Sión, maye ŷataqta huo'o da 'aryac, 'auŷaxanot qome Ñim Nataxala' da 'am itauan! ¡Ña 'aua'aqta'a ye pe qataq ye na'a'q da huecoldec naua 'arache' da 'eeta'am ca la'auaxac! ¡Saishet qome da 'avia'axaneguet da 'annoinaxac, qataq saishet da nmatrec 'anqa'e'n naua 'ara'ai'te!

¹⁹Qoñesheguem, nache 'enauaque naua pe' da 'auŷaxaatac, saishet da 'avia'axaneguet da 'arŷaxanaxac. 'Anashetcheguem da nnoinaxac añi 'arquiyaqte da 'auatato'ot Ñim Nataxala', ña 'aua'aqta'a da huecorec 'eeta'am na 'etaxat. 'Auachaxaato'oto Ñimaye naua 'arhuaxaye nache 'anachoxoreelec da nachaalataxac nam 'aŷa'alaqpi, maye hueta'alo naua lamaqail naua nqa'aico, ileetapigui' souaxat na lqouaxa.

²⁰Ña 'aalogui 'am Nataxala', qataq 'auennataxaalec da saŷauano' da huo'o ca qonetec de'era. ¿Isheto' peta'a nam nate'elpi da chec nam llalaqpi maye ñaq lleptac? ¿Peta'a iuen da qaŷalauat nam ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq nam na'aqtaxanaxanecpi da huagui ñim npe'l maye 'aralamaxat?

²¹Nam nsoxoppi qataq na ŷa'axaiquipi qalaq huetaiya' huetanguilo naua nqa'aico, som ŷalamaxat nsoxoppi qataq so qa'ampiolec qalaq qaŷalauat qairolec so ŷeelonec, som na'a'q co'ollaq 'aualemata nache 'aualauat. ¡ŷataqta sa'auchoxonni' co'ollaxa da 'aualauat!

²²Qataq 'auachegoxotteguelo co'ollaxa da 'auanacot nam lcheguesat, 'eeta'am da qanqo'ona ca huo'o da la'amaqchec na'ashaxac, som na'a'q co'ollaq 'aualemata 'Am Nataxala' qalaq qaica ca ishet da datauec. Som ñepa'aguenaxauapi qalaq ŷalauat co'ollaxa, som ŷaqtacpi qataq so ŷapaxaguenatacpi.

Lamentaciones 3

Da lŷa noinaxac

- ¹Nachaŷem maye ñauane' co'ollaxa da que'enaxac, aŷem iuaxaatalec Ñim Nataxala' souaxat da lalemataic.
- ²Ñimaye aŷem ŷauega nam 'alhuapi maye ŷataqta napalñi, shectague' naqa'en so nqa'aic maye qaica ca lcoŷaraxat.
- ³Imauec ye na'a'q, da aŷem ŷe'eguelaxattalec da lhuaxanaxanaxac.
- ⁴Nache nquigaxattañi da la'añaxac da ŷapacheŷaxac, qataq da ŷo'ocŷaxac, qataq ilaxachiguilo naua ipi'ineqa,
- ⁵Qataq nauaxaŷaxaasheguem, da aŷem colesop naqa'en da naquicoxo, qataq da que'eenaxac, 'eeta'am naqa'en ca npaqtanaxaxat,
- ⁶qataq ŷo'ot da sootaigui na napalaxa, 'eeta'am naqa'en aŷem, so mashe salcoshe'egue da ileupi.
- ⁷Aŷem ŷapotaua'a, nache sa seshet da senoxonec, qataq aŷem icoñerai', decoñetaxana so ŷataqta qapa'atta ncoñetanaxaxat lcat,
- ⁸Qaq na'aictaxa da ña'alaqtapiguiñi, da seŷaxaatacot da aŷem itauan, qalaxaye saishet, da qochetega da ñachoxonnaxac,
- ⁹qataq ŷapogui som ŷec, dapoxona so coma', qataq naralaxat so tateuga som ŷec.
- ¹⁰Ñimaye, 'eeta'am ñaqa'en ca oso da aŷem nqapecto'ot, qataq ca llon da huotaique da aŷem iloquiayan.
- ¹¹Qataq aŷem ŷashoqchenec, da yaqto' aŷem icolaxattac, nache ŷataqta aŷem nlaxatchigui da icolanaxa.
- ¹²Qataq ŷauegulec so lchecnec, nache aŷem iloxonaxaatagui aso lchecna.
- ¹³Qaq asom lchecnapi maye ŷaŷenec Ñim Nataxala', ŷataqta ŷa'atchigui aña iquiyaqte.
- ¹⁴Qaq 'enauac nam ihuo' le'ecpi ŷataqta aŷem ŷe'eetac, qaq nache imauec ye na'a'q da nache aŷemta da aŷem ŷe'eetac.
- ¹⁵Ñim Nataxala', ŷataqta aŷem nlaxatchigui da ñequi'ic, qataq ŷataqta chem som aŷem nŷomaxangui.
- ¹⁶Qataq aŷem iuaxaneguet ana 'alhua, qataq ŷo'ot da senactaigui na namoxoŷaxa.
- ¹⁷Nache aŷem ca'ai da nlagaxayec, qataq secoua'ai dam ŷaŷamaqchiguiñi.
- ¹⁸Nache ivira'a da sepettega da mashe imeuo dam ŷa'añaxac, qataq dam ñaquitaxac Ñim Nataxala'.
- ¹⁹Qaq naxa da secuennate so ŷaquicoxo, qataq co'ollaq aŷem qaŷalata'a't, qataq so ñequi'ic qataq ñeque'eenaxac,
- ²⁰nache da seuennataxaategulec naxa, nache ŷataqta qaica ca ŷa'añaxac.

- ²¹Qalaxaye huo'o da lya maye tachigui iuel, qaq damaye nachera da aym n laxatchigui da ñaquitaxac:
- ²²Dam lauotaxanaqtaic Ñim Nataxala', qaica ca loga't, qataq dam Isoxoyec Ñimaye, saishet da imeuo,
- ²³nacheye ye nte'eta qalaq dalaxaiaic dam Isoxoyec. ¡Qaq yataqta qaica ca 'ena'am Ñimaye da sanquic da lataxac!
- ²⁴Qaq aym shenapex naxa, da Ñim Nataxala' nachaqñita 'oonolec ñaqa'en, qaq yoyo'oye aym sepi'iya'a Ñimaye.
- ²⁵Ñim Nataxala', yautece cam yataqta pi'ia'a Ñimaye, qataq cam yataqta nmitaique Ñimaye.
- ²⁶Qaq yataqta no'on da ñe'emaxataq da suetaqa'aguet, Ñim Nataxala' da qomi' nca'alaxatrec.
- ²⁷Qataq no'on da ca yale nañaneguet da yataqta huesota da lataxac da ña nsoqolec.
- ²⁸Cam yale, iuen da 'eeta'am da yataqta ndauec, qataq choche ñe'emaxat da Ñim Nataxala' damaxasoxon,
- ²⁹qataq camaye iuen da sana'amaten, qataq nqapaxaneguet na 'alhua, cha'aye saiuena'a da ñaqa'uo'o da naquitaxac,
- ³⁰qataq yanem ana lya lamelque cam anac da iuaxangui, qataq yaconeguet cam lta'araic nsheunaguec.
- ³¹Ñim Nataxala' saishet da nache queta da qomi' ca'aisalo.
- ³²Qaq na'aictoxo' da ya'uo'o da que'enaxac, qalaxaye nataqa'en dechxonnnataxan, cha'aye da Isoxoyec yataqta lta'araic.
- ³³Qaq cha'aye yoyta 'eesa da sayaayamaxaren da daquicoqtaxan, qataq da ya'uo'o ca nqui'ic na shiyaxauapi.
- ³⁴Da saqaichxonnnai' da qayassottapigui nam ncoñeteguishecpi ana 'alhua,
- ³⁵qataq da ya'uaachigui Ñim 'Amaqtaqaic da saqaipaguelec, nam lapaqtani lataxacpi maye npaxaalec cam shiyaxaua,
- ³⁶qataq da qayashaxanec da yaayamaqchiguiñi lataxac da huo'o ca qayo'ot, nache damaye yataqta sayaayamaxaren Ñim Nataxala'.
- ³⁷¿Negue't ca ishet da ya'axata'a cam taya'a da yo'oq, da saishet da nacheñi Ñim Nataxala' da yamaxalec?
- ³⁸¿Saisheto' peta'a da saq chegoqtot Ñim 'Amaqtaqaic, 'enauac nam no'on qataq nam qauem?

- ³⁹Cam shiřaxaua da 'etaxaloxoic, ¿qaa negue'to' cam nachoxoreetapeguem da ña nca'altauec?
- ⁴⁰Qaa no'on da ñimitaa da maiche qarataxac, nache qalaa she'eguelaxasoqot Ñim Nataxala'.
- ⁴¹Sanaxam Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem, dam qarhuennataxac qataa nam qanatanmaxacpi.
- ⁴²Qomi', huo'o nam qarasouaxashetpi, qataa saishet da salaxasoq, qaa ŷoqo'oye saishet da qomi' 'auchoxore'n.
- ⁴³Qomi' 'auconnaxasopa da 'arayeloxo, qataa qomi' 'aucana'ape, ¡nache saishet da qomi' 'auchoxore'n da qomi' 'aualaua't!
- ⁴⁴Anqañoxotoigui na lo'oc na piguem, da yaqto' saishet da 'aua'axaŷa da qanatanmaxac.
- ⁴⁵Nache qomi' 'auo'oteque da ŷataqta qomi' qaiqaigalo, shenaqta'am ca lasogoñi, da salegaqta'aguet na shiřaxauapi.
- ⁴⁶Enauac nam qampa'aguenaxauapi da detaqa, qalaa qauema naua la'aqtaqa da qomi' detaqtegalo.
- ⁴⁷Da qarcolanaxa qataa da qanqoinaguec qataa da qomi' qanlaxatcheyeñi, damaye nachera da qomi' taleguete.
- ⁴⁸Naua ŷache' qalaa huecolde'c, naginguilo naua ŷamelque, co'ollaq semeteetac da nlaguiñi som ŷauotaxat nřecpi.
- ⁴⁹Naua ŷa'ai'te qalaa qaica ca nmataqa', cha'aye qaica qome ca ařem ŷa'añaqchet,
- ⁵⁰choche ivitta'a ca na'a'q da Ñim Nataxala' maye neto'ot na piguem, qomi' namata'alo.
- ⁵¹Naua ŷa'ai'te qalaa ŷataqta ŷaquicoqche't da ñachaalataxac, souaxat da semeteetac da nque'eenaxac nam 'alpi, maye hueta'a ye huaqta'a't nřecpi maye ima'.
- ⁵²Nam ñepa'aguenaxauapi qaica ca huo'omshe ařem icaatac, qaa huotaique da ařem ŷaconeua'a sheeta'am naqa'en ca qořo,
- ⁵³nache huotaique da ñeca'altauec naqa'en da ařem ŷapogoña, qataa da ŷapogui so ŷeguesheguem dapoxona so coma'.
- ⁵⁴Na 'etaxat qalaa ŷataqta imauec da ařem ŷapolec, nache shenapec «'ena'amso' da nache ŷoga't ne'ena.»
- ⁵⁵Ařem seřaxana da 'are'enaxat 'Am Nataxala', co'ollaq sootaña na pa'aguiñi aña ŷataqta qařoqchiguigui nshere,

⁵⁶qaaq 'Am 'aua'axaŷa co'ollaxa da ivilŷaxac, qataq saishet da sa'auqocha'a da ñachoxonnaxac.

⁵⁷So na'a'q co'ollaq 'Am seŷaxana, nache aŷem 'auanaŷa, nache aŷem qonapega qoneta': «Saishet da 'aŷe'e.»

⁵⁸'Am Nataxala' aŷem 'aueelec co'ollaxa, nache 'anca'alaxatec da ñachaalataxac.

⁵⁹'Am Nataxala', 'Am maye 'aumeteetac, dam qauem maye aŷem qaŷo'otec, ñaaq aŷem 'aueelec!

⁶⁰'Am 'aumeteetac da lyaxa namayepi da ipalaique lvi', qataq 'enauac nam lapaxañipi namayepi da yaqto' aŷem dataŷa'aguet.

⁶¹'Am Nataxala', 'ana'axaŷaxaatega co'ollaxa da lsheunaxanaxac namayepi, qataq 'enauac nam lapaxañipi da yaqto' aŷem dataŷa'aguet,

⁶²qataq 'Am 'auaŷaten na ltaxaŷaxacpi nam ñepa'aguenaxauapi, da ŷataqta imauec ye na'a'q da qauema naua la'aqtaqa da aŷem detaqtega.

⁶³Ñaaq 'aumeten 'enauac na ŷo'otpi namayepi, damaye ŷo'ot da ñe'enaguec!

⁶⁴'Am Nataxala', talec 'anqa'en namayepi cam nsheetenaguec na ŷo'ottac.

⁶⁵Aŷa'anem da qaramchigui da lquiyaqteŷaxac, qataq talec 'anqa'en ca qauem namayepi.

⁶⁶'Am Nataxala', 'aucanapec qome namayepi, 'aurolec da 'arayeloxo, nache ŷataqta pal 'anqa'en da huetalec ana 'alhua!

Lamentaciones 4

Da lŷa noinaxac

¹¡Qaaq na oro deqat da lo'oxoŷaxac! ¡ŷataqta deqat imauec da lqashelgaxa! ¡Qaaq na coma'pi maye no'onataxatpi co'ollaxa aso atamnaxaqui, qalaq laga't da huetaña ana lamaqaipi na nqa'aicpi!

²Qaaq na lma'pi ye Sión, maye ŷataqta huo'o co'ollaxa da 'enec, qataq nauotaxatpi, napacalec da 'enec qanqa'en na oro, ¡qaaq nagui qalaq 'eeta'am qanqa'en ana naco'oña 'alhua maye lo'onata ca 'alhua lo'o!

³Matem qa'alaqpi qalaq illepaxan na llalaqpi, qalaxaye ana llalepi na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi qalaq ŷataqta qaica ca ichoxonnai', 'eeta'am na mañecpi maye netalec na toolec 'alhua.

⁴Qaaq na ñaqqiolec maye ñaaq lleptacpi qalaq ŷataqta ŷaguec na laquip, nache na lachaxat lapaxaguet na naquiaq. Na ñaqqiolec da iŷaxaataique aca nauole 'ayiiña, qalaq qaica ca ishet da ŷami' namayepi.

⁵Qaq nam sa qoue co'ollaxa da lquia'axac, nagui qalaq ilem na lqouaxa huangui na nqa'aicpi. Qaq nam nacte' da ñaatañi na no'on nogoxot, nagui qalaq ncocatapigui na lshepaxanaxa.

⁶Nam lasouaxashetpi na Jerusalén le'ecpi, qalaq napacalec na lasouaxashetpi co'ollaxa na lma' ye Sodoma, maye nque'elaxatta da nlaguiñi co'ollaxa, saishet da huo'o ca anac da iloquiayan.

⁷Qaq som ñalleppi maye nca'aguishecpí co'ollaxa, ñataqta napacalec ana aloñi da lapagaxa, qataq napacalec da lapagaxa na nche'; qaq da ltogaxa na lo'oc napacalec ana viyec; qaq da lataxac 'eeta'am da lyacñaxac na coma' zafiro.

⁸Qaq nagui da lataxac namayepi qalaq ñataqta napacalec da laueraxa na napalaxa, qataq da quetague' ca nqa'aic nache saishet da qañauatton. Qaq na lo'oc qalaq lapaxaguet naua lpi'ineqa, qataq ñataqta deqaqte', 'eeta'am ca nalonaxanaxat 'epaq.

⁹Ñactec da ñañamaqchiguiñi som ileualec da alaataxac, qaq saq 'ena'am co'ollaxa som ilem na lqouaxa, cha'aye somayepi qañaloqoolec da l-leuaxa, souaxat da sa nauane' da alañaxac nam huetalec ana 'alhua.

¹⁰Na 'alpi maye no'on da lquiyaqteñaxac qalaq maiche ñaconeua'a so llalaqpi da ñaneuaq, qaq se'eso ñalaqpi nacheso som qanalletac son na'a'q co'ollaq qailaxachigui ye Jerusalén.

¹¹Ñim Nataxala' co'ollaq mashe ivita so laloqo' da layeloxo, nache saishet da ñañoxtot da nllañi nache ñavigaxat ye Sión, nache ñataqta ilaxachigui ivira'a so lo'oxonaxala'pi.

¹²Na nta'alpi qataq na shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua, saishet co'ollaxa da ña'amaqten da na npa'aguenaxauapi qataq na lasaxauapi ishet da tateua'a na ñegueuopi da inoxoneua'a ye Jerusalén.

¹³Qaq 'eetec de'era souaxat nam lasouaxashetpi so na'aqtaxanaxanecpi, qataq nam qauem maye ño'otpi so ntaxañaxanaxanecpi, cha'aye icolde'c naua ltago'q nam no'on da lataxac huangui naqa'en na laiñi ye huaqta'a't ñyecpi.

¹⁴Da lqueuoxoc da queuotapigui' qalaq ñe'egottapigui' 'eeta'am ca qanamaic da quetague' na nqa'aicpi, namayepi ñataqta nshepaxan souaxat na ntago'q, nache qaica ca ishet da ipoteua'alo naua alogo.

¹⁵Nache qaña'alaqtalec qoñeeta': «¡Qoquiña'ai namayepi, qoquiña'ai namayepi, cha'aye namayepi ñataqta nshepaxan saishet qome da qaupochiua'a!» Qaq nam shiñaxauapi maye ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac 'eeta': Namayepi coleetac cha'aye 'eltaxaicpi, ñoqo'oye namayepi sa ñañamaxañi da nache hueta'a ne'ena.

¹⁶Ñim Nataxala' nacheñi Ñim ilagaxattac somayepi, nache saishet da ñe'eguelaxa da ñamata'a somayepi. Qataq qaica ca 'enec qanqa'en so ntaxañaxanaxanecpi, qataq saishet da qaichoxoreetac so ña'axaiquipi maye nataxala'pi.

¹⁷Naua qara'ai'te qalaq mashe nasamyiñi, qaica ca naigui da seuataqtaique cam qomi' itaua'n, da qanaquitaxac da seuataqta'aguet da lviraxac nam shiŷaxauapi maye saishet da deca'alaqtaxan.

¹⁸Naua qarqauaxaqui' qalaq ŷataqta qanaua'n, nache sa seshetaq da qolaqtague' na nqa'aicpi. Ye qoroga't mashe sa qaŷapeque, mashe qomi' nviralo ye qaraloqo', ¡mashe ivita ye qoroga't!

¹⁹Nam qomi' icaata'ape qalaq ŷataqta qayaqaicpi napacalec na vi'ic piguem le'ec, ivira'a da sonaqtalec ana qasoxonaxapi da qomi' icaata'ape, qataq qomi' nqovi'n, ŷanalec na toolec 'alhuapi ana lqoinapi.

²⁰Qaq nataqa'en som lca'aguishec Ñim Nataxala' noxonec, som ŷa'añaqchettac co'ollaxa da qanachaalataxac, som nta'a maye setaxasoqtega naxa shenaqta': «Souaqto'ot qome na lpaqal da salegaqtaigui na ŷotta'a't shiŷaxauapi».

²¹¡'Am huaqta'a't nŷecpi Edom, 'Antootapigui' qataq 'auamachiguiñi, 'am maye 'aulotague' ye 'alhua Us! Cha'aye nataqa'en taŷa'a da 'am qanŷomaxangui qome ana ŷomaxaqui maye huetagui na ŷataqta chem, nache 'am itaqchet qome ivitta'a da qouetauec.

²²'Am huaqta'a't nŷecpi Sión, da 'anhuaxanaguec mashe ime, Ñim Nataxala' saishet qome da ŷe'eguelaxa da 'am ŷaneguet da 'ananoxanaguec. Qalaxaye 'am huaqta'a't nŷecpi Edom, Ñim Nataxala' ŷauo'o qome da 'anhuaxanaguec, souaxat nam qauem maye 'auo'otpi, qataq ŷachaxan nam 'arasouaxashetpi.

Lamentaciones 5

Da natamnaxac so nhuo' le'ecpi maye huo'o da laquicoxo

¹'Am Nataxala', ña 'auennata'a qome da souaqaigui, qomi' 'anamata'alo nache 'aumeten da qane'enaguec.

²'Enauac nam qaralamaxat co'ollaxa nagui hueto'ot na chegaqauec shiŷaxauapi, qataq na qarma'pi co'ollaxa, nagui netaigui na chegaqauecpi.

³Qomi' mashe qaica ca qarta'a nache qomi' saploppi, ana qarate'elpi qalaq 'eeta'am ana pa'aipi.

⁴Na 'etaxat maye ñeŷomaqtaipigui qalaq sesheenaxanaqta'a, qataq na 'epaq nataqa'en sesheenaxanaqta'a.

⁵Qomi' ñeque'etaxanaxagui da qancanaguec damaye ŷataqta qomi' ipataxayiñi, ŷataqta ñasamaxaŷi qalaxaye ŷataqta qaica ca qanmataxac.

⁶Na egipcioipi qataq nam asiiriopi, qalaq sanaqto'oto naua qarhuaxaye da yaqto' sequia'aqtac.

⁷Som qarta'alpi huo'o co'ollaxa na lasouaxashetpi qaq somayepi mashe ileu, qalaxaye qomi' taleguete nagui na lasouaxashetpi somayepi.

- ⁸Qaq nagui nache maiche qomi' ŷoiqeeta'ape na nlatacpi, nache qaica ca qomi' isoueequesopa da lhuaqŷaxac namayepi.
- ⁹Sanaxaguet da lchec da qanachaalataxac da yaqto' sanataxa ca qonoq, na'aictaxa da coleetega't na alaataxaicpi ye toolec 'alhua.
- ¹⁰Na qaro'oc qalaq 'eroigui 'eeta'am aca nqatelaxanaxaqui, qaq souaxat da ŷaguec na qarqouaxa nache ŷo'ot na qare'eraxa.
- ¹¹Ye Si3n qataq ye huaqta'a't nŷecpi ye Jud3, qalaq qancat co'ollaxa ana ŷepi 'alpi qataq na qa'ampi.
- ¹²Som qarataxala'pi qalaq qaicoñerashegue'm co'ollaxa naua lhuaxaye, qataq so qarqueroxonecpi qalaq qaica ca 'enec qanqa'en.
- ¹³Qaq so ŷalleppi maye 'añaxaicpi qalaq qaŷamaxalec da iconnaxaatagui so namaicnaxanaxatpi, so nsoxoppi qalaq qaica ca la'añaxac souaxat da lsallaxa na 'epaq maye nalonaxanaxatpi.
- ¹⁴Qaq mashe qaica so ŷa'axaiqupi maye hueta'a naxa na ñegueuopi ye huaqta'a't nŷecpi, qataq mashe sa qaŷa'axaŷa da lo'onaxanaxac so nsoxoppi.
- ¹⁵Da qarquiyaqteŷaxac qalaq mashe qaica ca ntonaxac, da qarasotaxac maye ŷo'ot naxa da qaramachiguiñi qalaq nmeneguet da qaraquicoxo.
- ¹⁶Aso qanaro'o da qomi' nta'al qalaq naañi, ;choxoraiqolqa qomi' cha'aye huo'o da qarasouaxashet!
- ¹⁷Qaq souaxat de'era nache daquicota da qarquiyaqteŷaxac, qataq nquicta'a da napalñi da qarmeenaxanaxac.
- ¹⁸Souaxat da mashe toolec añi qasoxonaxa Si3n, nache nda'a't ana huaxaŷaxapi da coleeteguelec añimaye.
- ¹⁹Qalaxaye 'Am Nataxala', da 'aro'onataxanaxac chochaq tatec qome, qataq nache 'eetai' qome da 'anso'ootangui añi 'anso'onaxaqui.
- ²⁰Qaq ŷta'ainco' da chochaq tatec da qomi' 'aucoua'aisalo? Qataq ŷta'ainco' da qaŷoqteguelo naua vi'ie da qomi' 'auala't?
- ²¹;'Am Nataxala', ña qomi' 'aua'aqta'alo qome da 'am she'eguelaxasoqot, yaqto' 'am she'eguelaxasaxa! Qataq 'auo'otec qome da qanachaalataxac da 'eeta'am so hua'auchiguiñi co'ollaxa.
- ²²¿Qalqo' mashe imauec peta'a da qomi' 'auasaxare'c, qataq peta'a ŷataqta qomi' 'aulemataŷalo?

Ezequiel

Ezequiel 1

Da lauanaqchec so Ezequiel

¹So na'a'q cinco so ca'agoxoic cuatro, so vi'i treinta, nache aÿem Ezequiel sooto'ot na loigue ye tala Quebar, salectaigui so ncoñeteguishecpi. Nache nque'elaxatta da nauatoigui na piguem, nache huo'o so ÿauanaqchec chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Qaq mashe inoxoorec soua cinco vi'ie, qataq soua cinco ca'agoxiqa da so nta'a Joaquin noxonec co'ollaxa, nache qaÿauhec.

³Qaq aÿem Ezequiel maye aÿem llalec so Buzí maye aÿemntaxaÿaxanaxanec, se'eso na'a'q soota'a ye na'alhua na caldeopi, yem loigue ye tala Quebar, nache aÿem nvita so la'aqtac Ñim Nataxala', qataq aÿem ÿashel-lec Ñimaye.

⁴Qaq huaña nache sela'aguet so la'at Ita'araic chegoxogue da sheu', qataq so Ita'araic lo'oc na piguem maye chegoqtapoigui so norec, 'eeta'am na nqashelgaxa, qaq naua loiguiye somaye nache huo'o so ne'eraxa. Qaq na laiñi se'eso norec huo'o so 'eeta'am na lcat bronce da lqashelgaxa,

⁵qaq na laiñi se'eso lo'oc nache huo'oi soua huetraigui cuatro maye huo'o da lca'alaqa', 'eeta'ama da lataxa'c na shiÿaxaua.

⁶Qaq ñi 'oonolec soomaye, cuatro naua lashego qataq cuatro naua laua't,

⁷qaq naua lchel qalaq ÿashectrec, qaq naua nna'ache qalaq 'eeta'ama naua nna'ache na huaca llalec, qataq qashelectrapiguiñi, 'eeta'am na nqashelgaqtac bronce.

⁸Qataq huo'oi naua lashego qataq naua laua't naua cuatro laÿel, qaq naua pa'aguiyiñi naua laua't, nache huo'oi naua lhuaxaye, 'eeta'am na shiÿaxaua lhuac.

⁹Qaq soua laua't qalaq ivira'a't, qaq da je'c nache saishet da nqoile'c nacherata da jec ñi 'oonolec, nache ÿalemaqtec.

¹⁰Qaq da lasheguiÿaxa'c se'esoua cuatro da lataxa'c, 'eeta': Na dataÿaueegue qalaq 'eeta'am da lasheguiÿaxac na shiÿaxaua, qaq so pa'aigue na aloic qalaq 'eeta'am na llon, qaq so pa'aigue na ne'emaq qalaq 'eeta'am da lasheguiÿaxac na huaca lhuraic, qaq so pa'aigue na l-laqa qalaq 'eeta'am da lasheguiÿaxac na vi'ic.

¹¹Qaq 'era da 'eeteque soua lashego soomaye. Qaq huo'oi soua dos laua't da ÿauattaguilo qataq ivira'a't, qataq dos soua ÿapotaleguete da lo'ocÿaxac.

¹²Qaq 'enauaque soomaye da ÿashectrec da je'c, nache saishet da ñe'eguelaq. Qataq nache taigue cam ÿauegueregue da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³Qaq da lataxa'c se'esoua maye huo'o da lca'alaqa', qalaq 'eeta'am ana poqo da 'ettaigui, huo'otaq aca ncoŷaraxanaqte da deratapigui', qaq so norec qalaq ŷataqta chauec na le'eraxa, qataq nache chegoqtapoigui na nqashelgaxa.

¹⁴Qaq se'esoua maye huo'o da lca'alaqa' jec naxa, qaltaq ñe'eguela'q, 'eeta'am da layaqchec na nqashelgaxa.

¹⁵Qaq aŷem samata'alo se'esoua maye huo'o da lca'alaqa', nache sela'a da na mpa'aguiñi ñi 'oonolec soomaye, huo'o aso saxanna huetaña na 'alhua.

¹⁶Qaq se'esoua cuatro saxannal soomaye nache 'eeta'a't da lataxa'c, qashelectrapiguiñi, 'eeta'am da lqashelgaxa na coma' topacio. Qaq se'esoua saxannal, 'eeta'am da huo'o aso lŷa pa'aŷauo.

¹⁷Qaq se'esoua saxannal, soomaye ishet da camachaqca ca dataregue, nache saiuen da ncolliiyiñi.

¹⁸Qataq sela'a da se'esoua cuatro saxannal da huo'oi soua colliichiguilo maye colesopa soomaye, qaq soomaye nlaqchiguilo ana la'aitepi.

¹⁹Qaq se'esoua maye huo'o da lca'alaqa' da je'c naxa, nache nataqa'en soua saxannal je'c, qaq naxa da soua huo'o da lca'alaxa da naŷoxooyeshegue'm, nache nataqa'en soua saxannal naŷoxooyeshegue'm.

²⁰Qaq se'esoua maye huo'o da lca'alaqa' taregue naxa cam ŷauegueregue da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nataqa'en soua saxannal da taregue cam dataregue soomaye, cha'aye se'esoua saxannal na'atta'agueta soua huo'o da lca'alaqa'.

²¹Qaq naxa da je'c se'esoua huo'o da lca'alaxa, nache nataqa'en se'esoua saxannal da je'c, qaq soomaye naxa da vi'iigueta, nache nataqa'en soua saxannal da vi'iigueta, qaq naxa da se'esoua huo'o da lca'alaxa da naŷoxooyeshegue'm, nache nataqa'en soua saxannal naŷoxooyeshegue'm, cha'aye se'esoua saxannal na'atta'agueta soua huo'o da lca'alaqa'.

²²Qaq na nalotchegueme nua lqaigo, soomaye, nache huo'o so 'eeta'am da lapoxot, somaye ŷataqta qashelecteguiñi, 'eeta'am na ŷataqta 'onaxaic chauec.

²³Qaq na pa'aguiñi se'eso 'eeta'am na lapoxot, nache hueto'oto soua ŷauattaguilo laua't se'esoua huo'o da lca'alaqa', qaq aña 'oonole nache ivira'aguet aña lŷa laua. Qaq soua dos lŷa't laua't soomaye, nache ŷapotaleguete da lo'ocŷaxac.

²⁴Qaq nataqa'en sa'aqchigui da l-lamaxa soua laua't naxa da je'c, qaq 'eeta'am da l-lamaxa na 'etaxat so tala da huo'o na ndep, qataq 'eeta'am da lavilŷaxac Ñim Qaica ca ŷaqalanapec, qataq 'eeta'am da l-lamaxa ca qalota alleppi. Qaq naxa da vi'iigueta soomaye nache nauaxaŷaxaayñi soua laua't.

²⁵Nache huo'o so nvilŷaxac chemaqtelec na pa'asheguem se'eso 'eeta'am ca lapoxot maye ŷapotaleguete nua lqaigo soomaye.

²⁶Qaq na pa'asheguem se'eso 'eeta'am ca lapoxot, qalaq sela'a aso 'eeta'am aca so'onaxaqui maye chegaqagui na coma' zafiro, qaq na pa'asheguem asa'aso 'eeta'am aca so'onaxaqui, qalaq huo'o so hueta'a 'eeta'am na shiřaxaua.

²⁷Qaq somaye sela'a da chegoqchiguiña na lasot nache tasheguema na pa'asheguem so qashelecteguiña 'eeta'am ca lcat nqatelliguishec da 'ettaigui, qataq sela'a so chegoqchiguiña na lasot nache taña na pa'aguiña, so 'eeta'am na norec. Qataq colesop somaye so yo'oqchiguiña,

²⁸'eeta'am da lataxac so quemoxonalo da nachaxan huetaigui na lo'oc na piguem da ime na auot. Qaq 'era da 'eetec da ařem nachaxana da llo'oxoyec Ñim Nataxala'. Qaq co'ollaq sela'a nache sa'alyiña naua illecte nache seviraxata'aguet na řatap na 'alhua.

Ezequiel 2

Ñim Nataxala' iřaxana so Ezequiel

¹Qaq so ime de'era, nache sa'axařa so nvilřaxac, 'eeta': «'Am shiřaxaua 'anachaañi, cha'aye Ařem 'am setaxařapegue'.»

²Qaq so ñaq sa'aqtega se'eso nvilřaxac, nache taigui ařem so La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ařem nachalataxaañi. Qaq huaña nache se'eso nvilřaxac maye sa'aqtega

³nache queto'ot da ařem 'eetega, 'eeta': «'Am shiřaxaua nache 'am da 'am samaxa na Israel le'ecpi, nam nhuo' le'ecpi maye Ařem sařalaxaguet. Namayepi qataq som hua'au lta'alpi, Ařem datařa'aguet co'ollaxa nache choche ivitta'a ne'ena na'a'q.

⁴Qaq nataqa'en na llalaqpi namayepi qaramchigui, qataq sana'axařaxan. Qaq 'am samaxa namayepi da yaqto' qonapega, qoneta': «'Era da la'aqtac Ñim Nataxala'»

⁵Saiuena'a da 'am řalaxaguet huo'otaq saishet, cha'aye namayepi řataqta sařalaq, qalaxaye dam choche řařaten da huo'o na na'aqtaxanaxanec da netangui namayepi.

⁶'Am shiřaxaua, saishet qome da 'añe'eřa namayepi, qataq naua la'aqtac maye 'am řasaxaleguete, na'aictaxa da 'eco' 'am colesop ana řaxat, huo'otaq da 'eco' qonetangui na pe'elaqtoicpi. Saishet da 'añe'eřa nam la'aqtacpi, qataq saishet da 'am icolanaqchet da lasheguiřaxac na'aictaxa da řataqta chaqaic.

⁷Qalaxaye 'am, 'aua'aqtaxanem qome namayepi naua řa'aqtaqa, saiuena'a da 'am řalaxaguet huo'otaq saishet, cha'aye namayepi řataqta sařalaq.

⁸Qaq řoqo'oye 'ana'axařaxaachigui dam řa'aqtac, qaq saishet qome da sa 'aualaq da qoneta'am namayepi. Ñaq 'auauachigui na 'ap nache qollec nam 'am sanem.»

⁹Qaq huaña nache sauaateguet so nhuaq da ařem nařaña, qaq somaye nasoqta'a aso nere maye qalpatta'ague.

¹⁰Qaq sauachigui se'eso nhuaq da nchennaxanec asa'aso nere, qaq asomaye qoÿettaleguete 'enauaque naua laÿel, qaq da huetalec asomaye nachera da noinaxac qataq da na'alaxac souaxat da qui'ic, qataq na nasauaqtaxanaxacpi.

Ezequiel 3

¹Qaq huaña nache aÿem 'enapega, 'eeta': «'Am shiÿaxaua, qollec ana'ana nere, qaq da ime nache 'anqo'ona da 'aua'aqtaxanem na nhuo' Israel le'ecpi.»

²Qaq aÿem sauachigui na aÿap nache aÿem iquia'axanec asa'aso nere,

³huaña nache aÿem 'enapega, 'eeta': «'Auoxonañi ana'ana nere maye 'am sanem, nache 'anlaxatchigui qome ana 'ara'am anamaye.» Nache aÿem sachec nache ñanomteguet da ÿataqta ama 'eeta'am na dapic lli'i.

⁴Qaq ime, nache qaltaq aÿem 'enapega, 'eeta': «'Asoma 'aua'aqtaxanem na nhuo' Israel le'ecpi, dam ÿa'aqtac maye sanem namayepi.

⁵Aÿem saishet da 'am samaxa ca nhuo' le'ecpi maye ÿoxosa'alo naua la'aqtaqa, qataq huo'o da lqalai'c da qaÿaÿate'n, nacherata da 'am samaxa na nhuo' Israel le'ecpi.

⁶Saishet da 'am samaxa ca qalota ÿotta'a't shiÿaxauapi maye ÿoxosa'alo naua la'aqtaqa, huo'otaq huo'o da lqalai'c da ishet da 'auaÿate'n. Qaq da huo'otaq 'am samaxa ctaxa que'eca nhuo' le'ecpi maye 'eetec de'era, nache camayepi ishet da 'am ÿalaxaguet.

⁷Qalaxaye na Israel le'ecpi saishet da huotaique da 'am ÿalaxaguet, cha'aye namayepi saishet da Aÿem ÿalaxaguet. 'Enauac na Israel le'ecpi qaramchigui qataq sana'axaÿaxan.

⁸Qalaxaye Aÿem, 'am so'otec qome da sa 'ana'axaÿaxan, qataq 'am qaramchigui qoneta'am namayepi.

⁹Aÿem 'am so'otec qome da ÿataqta 'am qaramchigui qoneta'am na diamante, maye napacalec na coma' da qaramta, saishet qome da 'añe'eÿa namayepi, qataq saishet da 'am icolanaqchet da lasheguiÿaxac na'aictaxa da ÿataqta chaqaic.»

¹⁰Qaq ime, nache qaltaq aÿem 'enapega, 'eeta': «'Ana'axaÿaxaachigui 'enauac nam 'am sa'axatem, ime nache 'aÿa'anaigui ye 'antoonaxac.

¹¹Nache qojec qome, da 'anqo'ona ye 'arhuo' le'ecpi maye hueta'a ye ÿaqa'a 'alhua, saiuenta'a da 'am ÿalaxaguet huo'otaq saishet, da qonapega da qoneta': 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala'.»

¹²Qaq huaña nache da la'añaxac Ñim Nataxala' aÿem nachaalataxaañi, nache chemaxague na ilaq so lta'araic nllimiaya 'eeta'am da l-lamaxa na 'alhua da qalagoxoñi, co'ollaq ca'ai ye hueta'a da llo'oxoyec Ñim Nataxala'.

¹³Qaq se'eso nlamaxa nache l-lamaxa naua laua't se'esoua huo'o da lca'alaqa' souaxat da ivira'a't, qataq soua saxannal maye nnaictagueto soomaye, qaq da l-lamaxa qalaxa 'eeta'am da l-lamaxa ca qalagoxoñi 'alhua.

¹⁴Qaq huaña nache da la'añaxac Ñim Nataxala' aÿem nachaalataxaañi, nache aÿem nqateeguesop yemaye, qaq aÿem ashec qalaxaye ÿataqta saquico, qataq qaica ca ÿamaic, qaq Ñim Nataxala' nache queto'ot da aÿem nllechiguiñi na lhuaq.

¹⁵Qaq 'era da 'eetec da sevira'a ye Tel Abib maye hueto'ot na loigue so tala Quebar, yem hueta'a so Israel le'ecpi maye ncoñeteguisehcepi, nache ivittrec soua siete na'axa'te da soota'aguet somayepi, qaq sasaÿaten ca sheetec qataq ca ÿa'aqtac.

Ñim Nataxala' ÿanagui da 'eeta'am ca nauanaxanaxanec so Ezequiel

¹⁶Qaq so mashe inoxoore'c soua siete na'axa'te, nache Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta':

¹⁷«'Am shiÿaxaua, Aÿem 'am sanagui da 'am lauananaxanaxanec na nhuo' Israel le'ecpi. Qaq da ivita da 'am sanem ca ÿa'aqtac nache 'aqa'aqtaxanem namayepi da aÿem ÿa'aqtac, yaqto' namayepi ÿaÿaten cam ÿo'ot.

¹⁸Qaq da huo'otaq aÿem sa'aqtaxanem cam qauemaic da camaye taÿa'aguet da l-leuaxa, qaq 'am da saishet da 'aqa'aqtaxanem que'eca qauemaic, qataq da sa qonapega da ÿaxanec da qauem lataxac da yaqto' nache nca'altauec, nache camaye ileu souaxat ca lasouaxashet, qalaxaye 'am 'aupa'aiguet da 'arasouaxashet da l-leuaxa camaye.

¹⁹Qalaxaye 'am da 'aqa'aqtaxanem cam qauemaic, qaq camaye da huo'otaq saishet da ÿaxaañi nam qauem, qataq dam qauem lataxac, nache camaye ileu souaxat ca lasouaxashet, qalaxaye 'am 'anca'alec.

²⁰Qaq nataqa'en ishet da huo'otaq huo'o ca ÿale no'on da lataxac da ÿaxaañi da no'on lataxac nache ÿo'ot na qauem, qataq da sa'aqta'a da huañi, qaq 'am da huo'otaq sa 'aqa'aqtaxanem camaye, nache camaye ileu. Qaq Aÿem saishet da shectega nam no'on maye ÿo'ot, nache camaye ileu souaxat na lasouaxashetpi, qalaxaye 'am 'aupa'aiguet da 'arasouaxashet da l-leuaxa camaye.

²¹Qalaxaye 'am da 'aqa'aqtaxanem que'eca ÿale da yaqto' saishet da ÿo'ot ca lasouaxashet, qaq camaye da saishet da ÿo'ot ca lasouaxashet, nache camaye queta da nca'altauec, souaxat da ÿalaxaguet da 'arvitaqtanaxanec, qaq 'am nataqa'en 'anca'alec.»

So Ezequiel qaicaua naua la'aqtaqa

²²Nache Ñim Nataxala' aÿem ÿashel-lec, nache aÿem 'enapega, 'eeta': «Qoñesheguem nache 'anqo'ona ye naloichiguiñi 'alhua nache huaña yemaye da 'am setaxaÿapegue'.»

²³Nache aÿem soosheguem nache ñeqo'ona ye nalo chiguiñi 'alhua, qaq nache huaña yemaye da sauachigui da llo'oxoyec Ñim Nataxala', 'eeta'am da 'eetec so sela'a co'ollaq huaña ye loigue so tala Quebar, qaq huaña nache sa'alyiñi naua illecte nache seviraxata'aguet na ÿatap na 'alhua,

²⁴qalaxaye so la'añaxac Ñim Nataxala' taigui aÿem, nache aÿem nachalataxaañi. Qaq huaña nache Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta': 'Asoma, 'anqo'oneua'a ñi 'arma' nache 'anapola't.

²⁵Qaq 'auaÿateeta qome da qaÿo'ot ca 'arquét da 'am qaicoñerai', nache saishet qome da 'aunoxonec da 'auallectaigui na shiÿaxauapi.

²⁶Qaq nataqa'en so'ot qome da ñi 'arachaxat lapaxaguet na 'anaquiaq, nache qaicaua naua 'ara'aqtaqa. Nache sa 'aushet qome da 'anhuogaxa namayepi, na'aictaxa da sa ÿalaq ne'ena nhuo' le'ecpi.

²⁷Qalaxaye da huo'o ca 'am sanem ÿa'aqtac nache 'am she'eguelaxatema naua 'ara'aqtaqa, qaq huaña qome nache qonapec: «'Era da la'aqtac Ñim Nataxala'». Qaq cam huotaique da na'axaÿaxan qalaq no'on da na'axaÿaxan, qalaxaye cam saishet da na'axaÿaxan qalaq no'on da saishet da na'axaÿaxan. Cha'aye ne'ena nhuo' le'ecpi ÿataqta sa ÿalaq.

Ezequiel 4

So Ezequiel ÿa'axata'a da qailoquixan ye Jerusalén

¹Qaq 'am shiÿaxaua, 'auacona qome ca 'oonolec losoc maye ñaq saxanaxa da dato, nache 'erelec camaye da 'avi'inaxat ye huaqta'a't ñyecpi ye Jerusalén.

²Ime nache colesop 'anqa'en na alleppi qataq na lo'ogoxonaxatpi da alaataxac, qataq 'avi'inaxat ca mpaqtaxanaxat da colesop, qataq ca ñiguisheguem, yaqto' ÿatec da 'eeta'am ca huaqta'a't ñyecpi da qaicolesop.

³Qataq 'auacona ca lcat dapaxalec, nache 'auapoxona camaye da 'auapouga ye huaqta'a't ñyecpi, 'eeta'am 'anqa'en ca mpaqtaxanaxat, nache qonaña ye datatta ye huaqta'a't ñyecpi, 'eeta'am da huotaique da 'auloquixan. Qaq de'era nache la'anaxat qome da qaÿataÿa'aguet na Israel le'ecpi.

⁴Qaq 'am nache 'apa'axaatañi qome na 'ane'emaq da 'annaañi, nache 'anÿoxola't na lasouaxashetpi na nhuo' Israel le'ecpi. Qaq nache qoqueto'ot qome da 'annaatai' da 'apa'axaatañi ne'ena 'araÿe da 'auachetac na lasouaxashetpi namayepi

⁵caua trecientos noventa na'axa'te, qaq damaye 'eeta': 'Oonolec na'a'q ye 'oonolec vi'i da lasouaxashet na Israel le'ecpi.

⁶Qaq qom inoxoorec que'ecaui na'axa'te, nache qaltaq 'apa'axaañi na 'oiguishet 'araÿe da 'annaañi, nache 'anÿoxola't na lasouaxashetpi na nhuo' le'ecpi ye Judá, nache ivittrec caua cuarenta na'axa'te. 'Oonolec na'a'q ye 'oonolec vi'i na lasouaxashetpi namaye.

⁷Qaq ime qome nache 'avi'eguelaxa ye Jerusalén, maye colesop na mpa'aguenaxauapi, nache 'auauaalec na 'arhualaq nache 'aua'axata'a da taña'a yemaye.

⁸Qaq Añem sauo'o qome ca 'arquet da 'am secoñerai', da yaqto' saishet da 'aurañapigui' nache ivitta'a da 'aviraxattrec caua na'axa'te maye huaiguilo da 'anque'eenaxac.

⁹Qalaxaye 'am 'auacona qome ca trigo, cebada, mijo qataq avena nataqa'en ca habas qataq ca lentejas, nache 'aualecna't da 'auachangui aca 'oonole lañe' nache 'auo'ot aca 'arauole. Qaq nachaca aca qollecac qome, ivittrec caua trescientos noventa na'axa'te da 'apa'axaatañi na 'ane'emaxashec 'arañe da 'annaatai'.

¹⁰Qaq ye na'a'q nache 'auauo'o ca ñoqta laloqo' da qollec que'eca saq 'amaqtaq 'oqolec,

¹¹qaq nataqa'en 'auauo'o ca ñoqta laloqo' da 'añomgui ca saq 'amaqtaq 'etaxat.

¹²Qaq ca 'oq qome qalaq 'oonole nauole cebada qataq 'auauoxona qome na la'atec ca shiñaxaua, qaq da qollec nache ñauaachigui 'anqa'en na shiñaxauapi.

¹³Qaq ime, nache Ñim Nataxala' qaltaq, 'eeta': «Qaq cam nallec nshepaxan maye 'eeta'am damaye, nacheca qome ca chectac na Israel le'ecpi qom huaña cam ñaqa'a 'alhuapi maye selagaxaalec qome namayepi.»

¹⁴Qaq huaña nache, sheeta': «'Agai, 'Am Nataxala' maye Ñatamnaxala', añem ñataqta sañauano' da sacootapigui ca nshepaxan, qataq sañauano' da sachec ca lapat ca shiguiñac leuaxaic, huo'otaq ca icolaxattac ca shiguiñac maye dequi'ñapepec, qataq sañauano' da she'eguen da sachec ca lapat nshepaxan.»

¹⁵Nache Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta': «Hua' qone', 'am sa'aqta'a da 'aualonaxana ca huaca la'atec, qaq saishet da 'aualonaxana ca la'atec ca shiñaxaua, da 'auauot aca 'arauole.»

¹⁶Qaq nataqa'en añem 'enapega, 'eeta': Añem so'ot qome da qaica ca nallec ye Jerusalén. Ca nallec qalaq qalcoreeta qome nache na shiñaxauapi da chectac camaye qalaq huo'o da laquicoxo, qataq ca 'etaxat qalcoreeta qome, qaq qom ñomgui namayepi nache ñataqta lta'araic da ncolanaxa.

¹⁷Nache qaica qome ca 'etaxat qataq ca qanallec, qaq ñi 'oonolec da ilota'a ñi lña nache huo'o da lli'iñaxa. Qaq souaxat na lasouaxashetpi namayepi nache nquictañi qome da lca'alaxa.

Ezequiel 5

¹Qaq Ñim Nataxala' qaltaq añem 'enapega, 'eeta': «'Am shiñaxaua, 'auacona nagui ca ñeelonec maye ñataqta ñaxaraic, 'eeta'am ca petegaxat da llaxa, nache 'anamarec na 'arqaic qataq ana 'arqa' laue. Ime nache 'auacona aca naloqnaxanaxaqui, nache 'aucolaxatapigui ca 'araue, tres 'anqa'en caua 'aqtal.

²Qaq qom ime da qailoquiaxaatac ye huaqta'a't n̄yecpi, nache 'auavigaxat aca 'oonole que'ecaua tres 'aqtal cam 'araue, vichiguingui 'anqa'en na laiñi ye huaqta'a't n̄yecpi, qaq da ime nache qaltaq 'auacona ca ŷeelonec, nache 'auchigui aca l̄ya que'ecaua tres 'aqtal, nache 'auconnaxaasop na loiguepi ye huaqta'a't n̄yecpi, qaq aca no'onañi nache 'auasaxasheguem da yaqto' ŷache na la'at. Qaq Āyem secanapec qome na shīyaxauapi ne'ena huaqta'a't n̄yecpi, ñasoqta'a ca ŷainec.

³Qataq 'auaconalo caua sa 'amaqtache que'eca 'araue, nache 'acoñeraua'alo naua lāyel aca 'arpoto.

⁴Qaq ime qome, nache qaltaq 'auaconalo caua saq 'amaqtache caamaye, nache 'auasaxanguilo ca norec da yaqto' ŷavi'c. Qaq nache chegoqchiguiña qome que'eca norec da nquictauec da talec na nhuo' Israel le'ecpi.

⁵Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': ¡'Ena na huaqta'a't n̄yecpi na Jerusalén! Qaq nachāyem da sanangui co'ollaxa na laiñi na nhuo' le'ecpi qataq na ŷotta'a't shīyaxauapi.

⁶Qalaxaye namaye sa ŷalaxaguet co'ollaxa na iqataxacpi qataq na ŷamaxasoxonaxacpi, nache da lle'etaxaloxo ŷataqta napacalec na nhuo' le'ecpi qataq na ŷotta'a't shīyaxauapi maye lauoreuapi namayepi, cha'aye saishet da ŷalaxaguet na iqataxacpi qataq saishet da quegue na ŷamaxasoxonaxacpi.

⁷Qaq ŷoqo'oye, Āyem Nataxala', sheeta': Qami' ŷataqta sa qaulaqai co'ollaxa, sa qoñīya'am na nhuo' le'ecpi maye qarhuoreuaipi, qataq saishet da qoquiigue na ŷamaxasoxonaxacpi, qataq saishet da qaulaqaguet na nqataxacpi maye lalamaxat na nhuo' le'ecpi maye qami' colesopa.

⁸Qaq ŷoqo'oye Āyem Nataxala', sheeta': Āyem nataqa'en 'am satāya'aguet, 'am Jerusalén, saccolec da ñemit na 'arasouaxashetpi, ŷauaachigui ñaqa'en na ŷotta'a't shīyaxauapi.

⁹Qaq souaxat nam ŷataqta qauem 'auo'otpi nache so'ot nam sa ŷauano' da so'ot co'ollaxa, qataq saishet da she'eguelaxalec da so'ot qome.

¹⁰Qaq nam shīyaxauapi maye 'am netaigui, huo'o qome ca nta'alpi da chec ca llalaqpi, qataq huo'o ca ñalaqpi da chec ca lta'alpi. Āyem saccolec qome da so'ot ca 'anhuaxanaguec, qaq ca lca'alaxaicpi qome qalaq selagaxaalec ana 'alhua.

¹¹Āyem Nataxala', maiche ñañan da san da ŷa'aqtac: Qaq cha'aye qami' qanshepaxanaqchichi āni qui'itta ŷalamaqte atamnaxaqui souaxat da qāya'añīyagui na nqolacpi maye nshepaxan, qataq nam qauem maye qauo'oche, qaq nataqa'en Āyem qami' sa sechoxonnai'salo da qami' selaxachigui, nache saishet da qami' sechoxoreeta'ape.

¹²Oonolec naua tres lpa'axaco na nhuo' le'ecpi maye 'am netaigui, ca ilem qome ca napiina, qataq ca nqouaxa, qaq ca l̄ya caua tres lpa'axaco qalaq huaugalo naua loiguiye da ŷalauat ca 'ampa'aguenaxauapi, qaq ca l̄ya caua tres lpa'axaco maye

no'onañi qalaq selagaxalec qome 'enauac ana 'alhua. Qaq Aÿem sauota'a qome ca ñainec da secanapēc namayepi.

¹³Qaq huaña qome nache ñashetchequem da ñayeloxo, qaq qom nmishequem damaye, nache samaguiñi. Qaq qom nmishequem da ñayeloxo souaxat namayepi, nache namayepi ñaÿaten qome da Aÿem Nataxala', maiche ña'aqtac co'ollaxa damaye.

¹⁴'Am Jerusalén, Aÿem 'am so'otec qome da 'am lapooshequem, nache 'am so'otec da qaica ca 'ara'amaqchec da qonetangui na nhuo' le'ecpi maye 'am colesop, yaqto' ca 'am nlectot qome qalaq 'am imeteetac.

¹⁵Qaq qom saccolec da so'ogoxona da ñalemataic qataq ñayeloxo da 'am sataÿa'aguet da 'am ñemit, qataq sauo'o ca lta'araic 'anhuaxanaguec, nache 'enauac qome na shiÿaxauapi da 'am isheueetac qataq 'am denoÿa, qaq huaña nache na nhuo' le'ecpi maye 'am colesop huo'o qome da lta'araic lcolanaxa. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem Nataxala'.

¹⁶Aÿem so'ot qome da qami' taleguete ca lta'araic nqouaxa, 'eeta'am aca chaqai checnapi maye dalaataxan. Aja', Aÿem so'ot qome da anac ca qami' ilaxachiguilo, ca nqouaxa, qataq da lvic ca qanallec.

¹⁷Aja', Aÿem so'ot qome da qami' taleguete ca nqouaxa, napiina qataq nleuaxa, qataq ca shiguiÿacpi maye qauemaicpi nache qaica naqa'en ca no'onañi ca qaÿa'alquipi, qataq da qoñeeta so'ot qome da qalota ca ileuaigui ca alaataxac. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem Nataxala'.

Ezequiel 6

Qaÿa'axata'a da 'eetec aye qasoxonaxapi ye Israel

¹Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta':

²«Ña 'auamata'a qome aye qasoxonaxapi ye Israel, nache 'aua'aqtaxanem qome da ña'aqtac

³qoneta': Ñaq qana'axaÿaxañiÿa da la'aqtac Ñim Nataxala' qami' qasoxonaxapi na Israel, qami' lcomaraxalatepi, qami' talapi qataq qami' ca'ameguepi, Aÿem qami' ñamaxalo qome ca alaataxac, da yaqto' ilaxachigui nam qaÿoqotchequemec atamnaqa'pi maye huaña da qaÿo'oxoren na ñaqa'a atamnaxala'pi.

⁴Aÿem selaxachigui qome ana nca'atoxonaxalatepi maye huaña naxa da qaÿa'añiiuo ana qarachetaqtaxanaqchepi qataq da qauavigaxache na qarchenaxanaxache maye ama na laita, qataq so'ot qome da huañi na ñalleppi, nache ileu hueto'ot na nqolacpi.

⁵Ime, nache sasaxauec na leuaxaicpi na Israel le'ecpi ñauaachigui ñaqa'en na lqolacpi namayepi, qataq na lpi'inecpi namayepi secoroto qome naua loiguiye ana lca'atoxonaxalatepi.

⁶Qaq 'enauac na nma'pi maye qoñiñalec qome, nache na huaqta'a't nñecpi dolagui qome, qataq ana nca'atoxonaxalatepi maye huaña naxa da qaño'oxoren na ñaqa'a atamnaxala'pi nlachiguiñi qome. Qaq ana lca'atoxonaxalatepi namayepi qalaq imauec qome da nlachiguiñi, na lqolacpi qalaq dolachigui qome, ana lca'atoxonaxalatepi da yaqto' ñavigaxat na lchenaxanaxat qalaq hua'axañi qome, qaq 'enauac nam qauo'oche co'ollaxa imeuo qome.

⁷Qaq qom qauauañiichigui da qalota ca ileu shiñaxauapi da qami' huanguilo, nache qauañachiñiita qome da nachañem Nataxala'.

⁸Qalaxaye da qoñiita so'ot qome da huo'oi caua nca'aleeguesopa da nleuaxa nache queta da nca'altauec, nache laguelec qome na hueta'a nam ñotta'a't shiñaxauapi.

⁹Nache ca lca'alaxaicpi iuennate qome Añem da ñalectaigui que'eca ñotta'a't shiñaxauapi, iuennate qome da 'eetec da so'ot da nque'eenaxac souaxat da Añem sa ñalaxaguet qataq souaxat da Añem ca'ai da yaqto' ño'oxoren na nqolacpi. Namayepi deqaiga qome da maiche lataxac, souaxat nam qauem maye ño'otpi, qataq 'enauac nam qaiqaiga maye ño'ot co'ollaxa namayepi.

¹⁰Qaq huaña qome nache ñañaten da nachañem Nataxala', maye sanem co'ollaxa da ña'aqtac da ñamaxa ne'ena qauempi, qaq saishet da choche sareetalec.»

¹¹Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta': «'Anñen qome, 'auaxaata'a't naua 'arhuaxaye qataq 'auaxaatrañi naua 'arapia'ate, 'ana'alaqtapiguiñi qome da 'anqui'ic souaxat nam qauem qataq nam qaiqaiga maye ño'ottac na nhuo' Israel le'ecpi, cha'aye namayepi ileu qome souaxat ca alaataxac, nqouaxa qataq ca nalolaxapi.

¹²Qaq cam qañoqta ca hueta'a nache ilem qome na nalolaxapi, qaq cam saqañapeque ca hueta'a qalaq ileuaigui qome ca alaataxac, qaq ca lca'alaxaicpi qome qalaq ilem qome na nqouaxa. Qaq 'era da sheetec qom ñashetchequem da ñayeloxo da sataña'aguet namayepi.

¹³Qaq qom qauloña'a da lo'ocñaxac ne'ena shiñaxauapi da hueto'ot na lqolacpi, qataq naua loiguiye ana nca'atoxonaxalatepi, maye netalec 'enauac ana qañoqotchequemecpi lcomaraxalatepi, qataq na pa'ashequem ana qasoxonaxapi, qataq na la'a' ana qo'oipaqqi maye qalochiguiñi ana lcouepi, qataq na huaña naxa da ñanot na lchenaxanaxat maye ama na laita na lqolacpi, qaq huaña qome nache qauañachiñi da nachañem maye Añem Nataxala'.

¹⁴Añem ñauaxañaxaashequem qome na ihuaq, da sauo'o ca qanhuaxanaguiqui, qaq nache chegoqchiguiña qome ye toolec 'alhua maye pa'aigue da taguiñi, nache ivira'a ye Ribla maye pa'aigue da sheu', da she'eguelaxata qome da toolec qataq chaqaic na qana'alhuai, qataq 'enauac nam nma'pi maye qoñiitaña. Qaq huaña qome nache qauañachiñi, da nachañem maye Añem Nataxala'.»

Ezequiel 7

Ye loga't mashe nayeetai'

- ¹Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta':
- ²«Aÿem Nataxala', shenapega 'enauac na na'alhua na Israel le'ecpi, sheeta': Mashe nayeetai' ye 'oga't, mashe nayeetai' ye loga't imauec ana 'alhua.
- ³Mashe ivita ye 'oga't, 'am Israel. Aÿem ñashetchequem qome da ÿayeloxo da 'am sataÿa'aguet, Aÿem ñimit qome da 'arataxac nache sauo'o ca 'anhuaxanaguec souaxat 'enauac nam 'auo'otpi maye ÿataqta qaiqaiga.
- ⁴Qaq saishet qome da 'am sechorexoreetac, Aÿem sauo'o qome ca 'anhuaxanaguec souaxat da qauem 'arataxac, qataq so'ot da 'ausheeten nam qauem 'auo'ottacpi maye qaiqaiga. Qaq huaña qome nache 'auaÿaten da nachaÿem maye Aÿem Nataxala'.
- ⁵Ñim Nataxala', 'enapec: ¡Ña 'aula'a da mashe anacta na qauem!
- ⁶¡Mashe nayeetai' ye 'oga't, mashe ivita ye 'oga't! Yem 'oga't mashe nachaañi da 'am naÿa.
- ⁷Qami' maye qoñiitalec ne'ena 'alhua, mashe nvi' nam qami' ilaxachiguilo. Mashe ivita ye laloqo', mashe sa qaÿapeque ca na'a'q maye huaigui qome da nsomaxac, nache imeuo qome da namaicÿaxac maye huetalec ana qasoxonaxapi.
- ⁸Qaq mashe saqaÿaloq da 'am talec ñaqa'en da inogoxonaxac, yaqto' samachiguiñi da semat damaye, qataq ñimit qome da 'arataxac, nache sauo'o ca 'anhuaxanaguec, souaxat 'enauac nam 'auo'otpi maye ÿataqta qaiqaiga.
- ⁹Qaq saishet qome da 'am sechorexoreetac, sauo'o qome ca 'anhuaxanaguec souaxat dam qauem 'arataxac, qataq so'ot da 'ausheeten nam naigui nam 'auo'otpi maye qaiqaiga. Qaq huaña nache 'auaÿaten da Aÿem Nataxala' maye so'ot da 'anhuaxanaguec.
- ¹⁰¡Qaq 'ena nam na'a'q mashe nvi'! ¡Mashe nvi' na qami' ilaxachiguilo! Da qauem qalaq dauegaxaatai' 'enauaque naua pa'aiguelo ana 'alhua, qaq ÿataqta qalota da 'amqaanaxac.
- ¹¹Nquictauec da qaica ca qairen, qaq damaye nache chegaqaigui na qauemsat. Qalaxaye da qoñiita qaica qome ca no'onañi qataq nam qalota qarsallaqai maye qami' hueto'oto.
- ¹²Mashe ivita ye laloqo', mashe nvi' na na'a'q. Imeuo qome da lamaicÿaxac nam huo'o na imeetac qataq cam desheenaxatega na nmenecpi. Cha'aye Aÿem serolec qome da inogoxonaxac da sauo'o ca nhuaxanaguec da na'amqaanaxac na Israel le'ecpi.
- ¹³Qaq cam huo'o ca imen, qalaq saishet da ÿañoxtot da qaltaq ñe'eguelaxaala't cam imen co'ollaxa, na'aictaxa camaye da ña nca'altauec, qataq saishet da

nlaxaañi cam nmenaxac maye ño'ot co'ollaxa. Qaq nam qauemaicpi qalaq saishet qome da nache 'eetai' da nca'altauec.

¹⁴Mashe qaỹashiiyigui ana nasheerepi da qaiỹaxaalect da alaataxac, qaq 'enauac na shiỹaxauapi naỹamaxat, qalaxaye qaica ca ishet da inoxonec da deloqui. Cha'aye Aỹem serolec qome da inogoxonaxac da sau'o ca nhuaxanaguec da na'amqaanaxac na Israel le'ecpi.

¹⁵Na pa'auec qalaq huo'o da alaataxac, qaq na pa'auo qalaq huo'o na nalolaxapi qataq na nqouaxa. Qaq nam huetauga na no'onaxa qalaq ileuaigui qome ca alaataxac, qaq nam huetaigui na huaqta'a't nỹecpi qalaq ilem qome ca nqouaxa qataq ca nalolaxa.

¹⁶Qaq na'aictaxa qome da huo'o ca ishet da naneltaxan da tasheguema aye qasoxonaxapi da 'eeta'am ca qoto' da ñi'i, qalaxaye 'enauac qome da ileu, souaxat na lasouaxashetpi.

¹⁷Qaq 'enauac qome namayepi qaica ca la'añaxa'c naua lhuaxaye, qataq cholaxa'n naua l-llecte souaxat da lli'iỹaxa.

¹⁸Qataq ñaayiñi naua sansattegueta alogo souaxat da nqui'ic, qataq 'enauac da lo'ocỹaxac da cholaxan qome, qataq ñataqta napagaqtec da lasheguiỹaxac souaxat da lcoxo, qataq namarec 'enauac na lqaic.

¹⁹Qataq ñasaxauga ca nqa'aic ana alom lcat plata, qataq ñasaxauec na lalamaxat lcat oro, 'eeta'am naqa'en ca lasogoñi. Qaq na lalamaxat oro qataq ana alom lcat plata, saishet qome da nca'alaxatec namayepi que'eca na'a'q maye huaigui da lalemataic Ñim Nataxala'. Qataq saishet da vi'iiguet na lqouaxa, cha'aye na lalamaxat oro nachena na ño'ot da talec namayepi da qauem.

²⁰Qaq souaxat da lyac ana no'otaqtepi nache namayepi nlaxagui da ño'oxonnaxac, qataq nache do'onataxana anamayepi da ño'ot na ñataqta qaiqaiga ne'enaqtac nqolacpi. Qaq ñoqo'oye she'eguelaxata qome da 'eco' lasogoñi ñaqa'en ana no'otaqtepi namayepi.

²¹Qataq so'ot qome da anac ca qalota chegaqauecpi, nache decachiỹa anamayepi, ñaq anac qome ca shiỹaxauapi maye ñataqta no'otanec ana 'alhua, nache deuotaxanec qome, ime nache 'eeta'am naqa'en ca ñataqta nshepaxan.

²²Aỹem sheca'ai qome ne'ena 'alhua, nache sa'aqta'a da qanshepaxanaqchet añi ñalamaqte atamnaxaqui maye ñauotaqte. Qaq anac qome ca cachaxaicpi, nache nshepaxanaqchet.

²³Ñaq 'auqataxanai' qome ca ncoñetaxanaxat lcat, cha'aye ne'ena 'alhua qalota qome na qaỹalauat, qataq ne'ena huaqta'a't nỹecpi nlaxagui qome na shiỹaxauapi maye qaica ca iren.

²⁴Cha'aye Aỹem so'ot qome da anac ca shiỹaxauapi qauemaicpi, nache mpaxaalect da ñacona na nma'pi ne'ena huaqta'a't nỹecpi. Qaq nache tachiguiña ñaqa'en

qome da ño'oxonnaxac na 'añaxaicpi, qataq so'ot qome da qanshepaxanaqchet nam natamnaqa'pi namayepi.

²⁵Qaq huaña nache da ncolanaxa loxonec qome namayepi, nache nmittaique qome da nlagaxayec qalaxaye saishet da ñanata.

²⁶Qaq nacalec lya qome cam qauem, qataq nacalec lya ca qauem na'axaŷaxac. Nache qaica ca naigui qome da nmittaique ca na'aqtaxanaxanec da yaqto' ŷachegoxoto'ot ca la'axaŷaxac, qataq qaica ca ntaxaŷaxanaxanec da ŷapaxaguen, huo'otaq ca ŷa'axaiqupi da ŷanem namayepi ca lqataxac.

²⁷Nache ca nta'a ŷaayiñi qome caua alogo maye lasouaxaqui', qaq ca nataxala' qalaq huetaigui qome da laquicoxo, qaq na nhuo' le'ecpi qalaq iviloxol qome. Cha'aye Aŷem sanem qome namayepi cam naigui na ŷo'otpi, qataq ñimit nam lasouaxashetpi, 'eeta'am namayepi naxa da huo'o na nmit. Qaq huaña nache ŷaŷaten da nachaŷem maye Aŷem Nataxala'.»

Ezequiel 8

So Ezequiel qaŷachaxana nam qaŷo'ottacpi ye Jerusalén

¹Qaq so na'a'q cinco som ca'agoxoic seis som vi'i seis, nache aŷem ñeso'ootañi sooto'ot so ima', satata'aguet so nqueroxonecpi maye nataxala'pi ye Judá. Nache nque'elaxatta da Ñim Nataxala' aŷem ŷashel-lec,

²qaq sela'a so 'eeta'am na shiŷaxaua. Qaq somaye chegoqchiguiña na lasot nache nviraña na pa'aguiñi so 'eeta'am na norec, qataq chegoqchiguiña na lasot nache tasheguema na pa'asheguem so 'eeta'am na lcat bronce da lqashelgaxa.

³Qaq se'eso shiŷaxaua ŷachaxanec so lhuaq nache ŷaconoigui na ŷaue. Qaq huaña nache so la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, naŷoxoosheguem naqa'en aŷem, qaq huaña nache huo'o so ŷauanaqchec chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache aŷem ŷauega ye Jerusalén, nache aŷem ŷanaña ñi lasom maye pa'auo, qataq datata'ague da sheu', yem huaqta'a't nŷecpi maye netaña som nqolac maye ŷo'ot da dalemata Ñim Nataxala'.

⁴Qaq yemaye nache hueta'a da llo'oxoyec Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, maye 'eeta'am so ŷauanaqchec co'ollaq huaña ye naloqchiguiñi 'alhua.

⁵Qaq huaña nache Ñim Nataxala' aŷem 'enaŷega, 'eeta': «'Auamata'ague da sheu'.» Nache aŷem samata'ague da sheu', nache se'eso ñegueuo maye huaqta'ai' so lasom maye taŷaua'a aso nca'atoxonaxalate, sela'a da netaña som nqolac maye ŷo'ot da layeloxo Ñim Nataxala'.

⁶Qaq ime nache qaltaq aŷem 'enaŷega, 'eeta': «¿Peta'a 'aula'a nam qaiqaiga ŷo'ottac na Israel le'ecpi, nam ŷo'ot da qaŷoqta ñaqa'en aña ŷalamaqte qui'itta atamnaxaqui? Qalaxaye nataqa'en 'aula'a qome na laŷepi maye ŷataqta ŷactec da qauem.»

⁷Qaq ime qaltaq aŷem ŷauega so ñegueuo ye qasoxoc. Nache sela'a so mpaqtaxanaxat da huo'o so lauac.

⁸Nache aŷem 'enapega, 'eeta': «'Anquigaxatec qome ñi lauac so mpaqtaxanaxat.» Nache aŷem ñequigaxatec so lauac so mpaqtaxanaxat, nache huo'o so ŷegueuo.

⁹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem 'enapega, 'eeta': «'Apa'auo qome yaqto' 'aumeten nam ŷataqta qaiqaiga maye qaŷo'ottac yemaye.»

¹⁰Qaq aŷem sepa'auo, nache sela'a da 'enauac so mpaqtaxanaxat da qoŷettalec so ne'enaqtacpi maye lqui'ipi na huallectapigui' qataq na laŷepi shiguiŷacpi maye nshepaxan qataq nam ŷotta'a't lqolacpi na nhuo' Israel le'ecpi.

¹¹Qaq so Setenta nqueroxonecpi, maye lataxala' na Israel le'ecpi datato'ot se'eso ne'enaqtacpi, qaq somayepi nache ŷalectaigui so Jazánías som llalec so Safán da ŷo'oreettac se'eso nqolacpi. Qaq ñi 'oonolec somayepi nasolta'a so laŷe' na nchenaxanaxat, qaq nache chegoqtapiguingui da naŷoxoosheguem so sansattec lmala'q na nchenaxanaxat.

¹²Ime, nache aŷem 'enapega, 'eeta': «¿'Aulota'a peta'a nam ŷoxottañi da ŷo'ottac nam nqueroxonecpi maye lataxala'pi na Israel le'ecpi, da ñi 'oonolec namayepi huo'o na maiche lma'piolec naqa'en na lqolacpi? Namayepi ipettega da sa sela'a, qataq da mashe sheca'ai ne'ena 'alhua.»

¹³Qataq nataqa'en Ñimaye, 'eeta': «'Am ñaq tata'a da 'aula'a qome nam ŷactec da qauem maye ŷo'ottac namayepi.»

¹⁴Qaq huaña nache aŷem ŷauega ñi lasom maye datata'ague da sheu' maye ñegueuo añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Qaq nache hueta'alo soua 'alo nso'ootrañi, nŷeeto'oto so atamnaxala' Tamuz.

¹⁵Nache aŷem 'enapega, 'eeta': «¿Peta'a 'aula'a de'era? Qalaxaye ñaq tata'a da 'aula'a qome nam ŷactec da qauem maye ŷo'ottac namayepi.»

¹⁶Qaq ime nache qaltaq aŷem ŷauegueua'a so pa'aŷauo nqasoxoc añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', nache netanguí na laiñi so ñegueuo aso atamnaxaqui qataq aso nca'atoxonaxalate so veinticinco ŷalleppi, somayepi qosheta'ague da pa'aŷa'ague aso atamnaxaqui, qaq datata'ague da nala' lliguisheguem ŷa'attrañi naua l-llecte nache iviraxata'aguet na latap na 'alhua da natameetacot aso nala'.

¹⁷Qaq huaña nache Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «¿Peta'a 'aulota'a de'era? Na nhuo' le'ecpi na Judá, 'eeta'am da saq 'amaqtaq naqa'en nam ŷo'otpi maye ŷataqta qaiqaiga da huaña ne'ena, qataq nataqa'en nlaxalec naqa'en ne'ena 'alhua da loquiayac. Nache nacalec lŷa da ŷo'ot da ŷayeloxo, qataq Aŷem iviro'ot na laita na lapiina.

¹⁸Qalaxaye Aÿem so'onataxana qome da ÿayeloxo, nache saishet da sechorexetac qome namayepi. Qaq huaña nache na'aictaxa da ÿa'alaqtagui da Aÿem iÿaxaatacot, qalaxaye saishet qome da sa'axaÿa.»

Ezequiel 9

Qaila'a da nhuaxanaguec ye Jerusalén

¹Qaq ime, nache sa'axaÿa so ÿataqta alam nvilÿaxac iqaqneuo'ogue na itela lauac, 'eeta': «¡Mashe nvi' nam ÿauo'o ca nhuaxanaguec na huaqta'a't nÿecpi, ñi 'oonolec namayepi nasdaqta'a na lo'ogoxonaxat maye delaqtaxan!»

²Qaq huaña nache sela'alo soua seis shiÿaxau' da pa'areuo, tatreu'a ñi lasom lta'araic maye datata'ague da sheu', qaq ñi 'oonolec soomaye nasdaqta'a so lo'ogoxonaxat. Qaq nache ÿalectaiguilo soomaye so ÿale maye ÿaatrañi soua alogo chegaqagui na lino qataq nshettañi so lo'onataxanaxat da deraxan. Qaq soomaye pa'areuo, nache huera'a ye saqaÿapeque aso nca'atoxonaxalate bronce.

³Qaq huaña nache da llo'oxoyec Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi, ca'aisalo soua huo'oi naua laua't maye hueta'agueta co'ollaxa, nache taÿa ye ñegueuo aso atamnaxaqui. Nache Ñim Nataxala' iÿaxana so ÿale maye ÿaatrañi soua alogo maye chegaqagui na lino qataq nshettañi so lo'onataxanaxat da deraxan,

⁴nache 'enapega, 'eeta': «'Aucoleelec qome ye huaqta'a't nÿecpi ye Jerusalén, nache 'auauo'o ca la'anaxat na latap 'enauac nam huo'o da lta'araic laquicoxo, souaxat 'enauac nam ÿataqta qaiqaiga maye qaÿo'ottac da huaña yemaye.»

⁵Ime qataq sa'axaÿa da 'enapegalo soua lÿa't ÿale't, 'eeta': «Qauca'acheetaueegue qome somaye da qaucoñeelec na huaqta'a't nÿecpi, nache saishet qome da huo'o ca qauchoxoyeñiitac.

⁶Qauachegoqoichiguiña qome aña ÿalamaqte atamnaxaqui nache qauallauache na ÿa'axaiquipi, nsoxoppiolec qataq na qa'ampiolec, na ñaqqiolec qataq na 'alpi, nache qaviraxachiÿa'a da qaica ca no'onañi da nca'altauec. Qalaxaye saishet qome da huo'o ca qoñeeta'ac ca huo'o ca na'anaxat. Nache soomaye ÿalauat so ÿa'axaiquipi maye nachatto'ot aso atamnaxaqui.»

⁷Ime qaltaq 'enapegalo soomaye, 'eeta': «Qanqo'oñiiua'a aña atamnaxaqui, nache qanshepaxanaqcheche, qanlaxacheetelec na leuaxaicpi ye nqasoxoc.» Nache soomaye jec da nqo'ona ye huaqta'a't nÿecpi, nache ÿalauat so shiÿaxauapi.

⁸Qaq so ñaq ÿo'ottrac de'era soomaye, nache aÿem 'oonolec da ño'onañi. Qaq huaña nache sa'alyiñi naua illecte ñeqollemñi nache seviraxata'aguet na ÿatap na 'alhua, qaq souaxat da aÿem nlaxagui da ñiqui'ic nache sa'alaq, sheeta': «¿'Am Nataxala', peta'a 'aumatalec da 'arayeloxo na Jerusalén, qataq ivira'a da 'aulaxachigui nam saq 'amaqtaq no'onañi na Israel le'ecpi?»

⁹Nache Ñim Nataxala' aÿem ÿasateguet, 'eeta': «Da lasouaxashet na nhuo' Israel qataq na Judá le'ecpi ÿataqta lta'araic. Ne'ena 'alhua ÿataqta nlaxagui da

nalaataxanaxac, ne'ena huaqta'a't n̄yecpi ŷataqta nlaxagui da sa nalogoñi lataxac. Namayepi ipettega da mashe sheca'ai ne'ena 'alhua, qataq sa sauangui nam ŷo'ottacpi.

¹⁰Qaq ŷoqo'oye Aŷem saishet da sechorexetac qome namayepi, nacherata da talec ñaqa'en ca naigui dam qauem lataxac.»

¹¹Qaq huaña nache som ŷale maye ŷaatrañi soua alogo maye chegaqaigui na lino qataq nshettañi so lo'onataxanaxat da deraxan ñe'eguelaq nache, 'eeta': «Mashe semat da so'ot som aŷem 'auamaxalec.»

Ezequiel 10

Da llo'oxoyec Ñim Nataxala' ca'ai aso atamnaxaqui

¹Qaq ime nache sela'a na pa'asheguem som 'eco' 'eeta'am na lapoxot maye nalotcheguema naua lqago soua huo'oi naua laua't, da huo'o so netalec 'eeta'am aca so'onaxaqui maye chegaqaigui na coma' zafiro.

²Nache Ñim Nataxala' 'enapega so ŷale maye ŷaatrañi soua alogo maye chegaqaigui na lino, 'eeta': «'Aigui qome naua lasaxanna añi naigona, maye hueto'oto na mpa'aguiñi daua huo'oi naua laua't, ime nache 'auaconalo caua saq 'amaqta'q aye poqopi maye 'ettaigui maye huetangui na laiñi daua huo'oi naua laua't, nache 'aulagaxalec na huaqta'a't n̄yecpi.» Qaq aŷem sauachigui da 'eetec so ŷale da taigui soomaye.

³Qaq nache huetoigui da se'esoua huo'oi naua laua't pa'atra'ague da taguiñi aso atamnaxaqui, qaq huo'o so lo'oc na piguem da nlaxalec naqa'en so qasoxoc pa'aŷauo.

⁴Huaña nache da llo'oxoyec Ñim Nataxala', ca'ai na pa'asheguem soua huo'oi naua laua't, nache jec taŷa so ñegueuo aso atamnaxaqui, nache so lo'oc na piguem nlaxagui naqa'en aso atamnaxaqui, qaq da lqashelgaxa da llo'oxoyec Ñim Nataxala' icoŷarelec so qasoxoc.

⁵Qaq soua huo'oi naua laua't, qalaq ivirauga so qasoxoc pa'aŷauoc da l-lamaxa naua laua't. Qaq 'eeta'am da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca ŷaqalanapec da detaqtac.

⁶Huaña nache Ñim Nataxala' 'enapega so ŷale maye ŷaatrañi soua alogo maye chegaqaigui na lino, da ŷacona so norec maye huetaigui soua lasaxannal maye huetangui na laiñi soua huo'oi naua laua't. Nache se'eso ŷale jec nache huaqte' aso 'oonole soua saxannal.

⁷Qaq huaña nache so 'oonolec soua huo'oi naua laua't ŷaconeua so norec, nache so ime da ŷaconeua'a so norec nache ŷachaigui na lhuaq som ŷaatrañi soua alogo maye chegaqaigui na lino, nache somaye ŷaconeguet so norec nache pa'auec.

⁸Qaq na pa'aguiñi naua laua't, soua huo'oi naua laua't, qalaq yo'oqta so nhuaq maye 'eeta'am na lhuaq na shiŷaxaua.

- ⁹Qaq aýem samata'a nache sela'a da ñi 'oonolec soua huo'oi naua laua't huaqta'ai'salo soua cuatro saxannal, qaq da lataxac se'esoua saxannal qalaq 'eeta'am na coma' crisólito.
- ¹⁰Qaq se'esoua cuatro saxannal qalaq 'eeta'a't da lataxa'c, qaq aña 'oonole soomaye qalaq 'eeta'am da netaigui aso lya.
- ¹¹Qaq soua huo'oi naua laua't da je'c da taregue ca 'oonolec naua cuatro laýel, nache saiuen da ncolliyiñi, nacherata da nache tatra'ague dam dataigue som qaica'attauegue.
- ¹²Qaq 'enauac da lo'ocýaxa'c, naua l-laxaye, naua lhuaxaye, qataq naua laua't da nlaqchiguilo ana la'aitepi, qaq nache 'eeta'ama nataqa'en soua cuatro saxannal.
- ¹³Qaq aýem ishet da sa'aqchigui da se'esoua saxannal le'enaxa't da «naigona».
- ¹⁴Qaq ñi 'oonolec se'esoua huo'oi naua laua't, qalaq cuatro naua lashego, so hua'auchiguiñi qalaq 'eeta'am na lashec na huaca lhuraic, qaq so ca'atalec qalaq 'eeta'am na lashec na shiýaxaua, qaq so lya qalaq 'eeta'am na lashec na llon, qaq so pa'atec qalaq 'eeta'am na lashec na vi'ic.
- ¹⁵Qaq se'esoua huo'oi naua laua't, nachesoua soua selota'alo co'ollaq huaña ye loigue so tala Quebar. Qaq se'esoua huo'oi naua laua't je'c,
- ¹⁶nache soomaye naxa da je'c, nache nataqa'en soua saxannal je'c, qaq naxa da ýauachiguilo naua laua't da yaqto' naýoyeshegue'm nache soua saxannal saishet da iýotre'c soomaye.
- ¹⁷Qaq naxa da vi'iigueta nache nataqa'en soua saxannal da vi'iigueta, qaq naxa da naýoxooyeshegue'm nache nataqa'en soua saxannal da naýoxooyeshegue'm, cha'aye soua saxannal nache na'atta'agueta da lca'alaqa' soomaye.
- ¹⁸Qaq huaña nache da llo'oxoyec Ñim Nataxala' ca'ai na pa'asheguem aso atamnaxaqui, nache jec da nalec na pa'asheguem soua huo'oi naua laua't.
- ¹⁹Qaq soomaye ýauachiguilo soua laua't nache huaýoi', qaq nataqa'en soua saxannal je'c huetreua'alo naua laýel soomaye, nache neraña so lasom aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye pa'aigue da nala' lliguisheguem. Qaq da llo'oxoyec Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi huetaleguete soomaye.
- ²⁰Qaq se'esoua huo'oi naua laua't nachesoua soua huo'o da lca'alaqa' maye sela'alo co'ollaq huaña ye loigue so tala Quebar huetrot Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi. Qaq huaña nache ñetooneque da 'eeteque soomaye.
- ²¹Qaq ñi 'oonolec soomaye qalaq cuatro naua lashego, qataq cuatro naua laua't, qaq na mpa'aguiñi naua laua't qalaq yo'oqta so 'eeta'am na lhuac na shiýaxaua.

²²Qaq naua lashego soomaye, qalaq 'eeta'ama naua lashego soua huo'o da lca'alaqa' maye sela'alo co'ollaq huaña ye loigue so tala Quebar. Qaq ñi 'oonolec soomaye qalaq ñalemaqtec da je'c.

Ezequiel 11

Da nhuaxanaguec ye Jerusalén

¹Da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna aýem ñanaxanaxaasheguem, nache aýem ñauega ñi ñegueuo aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' ñim pa'aña'ague da nala' lliguisheguem. Qaq ñi lasom nache hueta'a so veinticinco ñalleppi. Qaq somayepi, nache ñalectaigui so Jazanías, som llalec so Azur, qataq so Pelatías, som llalec so Benaías, maye lataxala'ate co'ollaxa so nhuo' le'ecpi.

²Nache Ñim Nataxala', aýem 'enapega 'eeta': «'Enapi nam ñoxottañi nam qauem maye ño'ottacpi, qataq ñaatac na qauem lqataxacpi ne'ena huaqta'a't ñyecpi.

³Qaq namayepi, 'enapec: Ñaq saxanaxa da ivita da ño'oxonaxasheguem na ñyecpi, qaq na huaqta'a't ñyecpi qalaq 'eeta'am aca taxaqui qaq qomi' qalaq shenaqta'am ca lapat.

⁴Qaq ñoqo'oye 'auachegoxotchigui qome da ñe'enaxat da 'aua'aqtaxanem namayepi.»

⁵Nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala' aýem nvita, ime nache aýem ñamaxalec da, sheeta': «'Era da la'aqtac Ñim Nataxala': «Qaq 'era da qarhuennataqai qami' Israel le'ecpi. Qaq Aýem saýaten da qarhuennataqai.

⁶Qami' ñataqta qalota co'ollaxa so qaralaataqui maye huaña ne'ena huaqta'a't ñyecpi, qataq nlaqteguelo qanqa'eñi naua nqa'aico so leuaxaicpi.

⁷Qaq ñoqo'oye, Aýem Nataxala', ñoqta 'eesa de'era qami' sa'axatema: Da na Jerusalén 'eeta'am qome aca taxaqui, qalaxaye ca lapat saishet da nache qami', maye nachenata nam lo'ocýaxac som qaralaataqui, qami' qalaxaye qami' ñeqateeguesopa qome aca taxaqui.

⁸¿Peta'a qaye'eetega ca alaataxac? Qalaxaye Aýem qami' nagueleguete ñaqa'en qome ca alaataxac. Qaq 'era da ña'aqtac Aýem Nataxala'.

⁹Aýem saccolec qome da so'ot ca qanhuaxanaguiqui: Qami' ñeqateeguesopa qome ne'ena 'alhua, nache qami' sanegueta ca shiñaxauapi maye chegaqauec.

¹⁰Nache qaullemi qome ca ñeelonec. Aýem qami' ñemi't qom huañalo naua loga'te na na'alhua na Israel, qaq huaña qome nache qauaýachiñi da nachaýem, maye Aýem Nataxala'.

¹¹Qaq na huaqta'a't ñyecpi, qalaq saishet qome da nachena na 'eeta'am aca taxaqui, qataq qami' saishet da qoñeeta'am ca lapat. Aýem qami' ñemi't qom huañalo naua loga'te na na'alhua na Israel,

¹²qaq huaña nache qauaŷachiñi da nachaŷem maye Aŷem Nataxala'. Qami' saishet da qoquiigue co'ollaxa na ŷamaxasoxonaxacpi, qataq saishet da qauo'оче' naua iqataxaco, maye nacherata da qoquiiguelo da qauo'оче' naua ŷo'otta'ape nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye qarhuoreuaipi.»»

¹³Nache co'ollaq ñaq sa'axattac da la'aqtac Ñim Nataxala', nache huañi so Pelatías som llalec so Benaías nache ileu. Qaq huaña nache aŷem sa'alyiñi naua illecte, nache ñanaqñi seviraxata'aguet na ŷatap na 'alhua, nache ña'axannec so ŷa'alaxac, sheeta': «¡Aicoue 'Am Nataxala'! ¿Peta'a 'anmatchiguiñi qome nam saq 'amaqtaq maye no'onañi na Israel?»

Qaŷachaxanapec da dalaxaic aŷamaxataxac

¹⁴Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta':

¹⁵«Nam shiŷaxauapi maye hueta'a na Jerusalén, da detaqtega naxa na Israel le'ecpi maye 'arhuo' le'ecpi nache, 'eeta': ¡Namayepi qaŷoqta Ñim Nataxala'! Qaq qomi', qalaxaye qomi' ŷanema ne'ena 'alhua da yaqto' qaralamaxat.

¹⁶Qaq ŷoqo'oye qonapega qome, qoneta': «'Era da la'aqtac Ñim Nataxala': Aŷem ñeqateeguesop co'ollaxa ye na'alhua namayepi, nache selagaxat da yaqto' ŷaleeguet nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye hueta'a na ŷaqa'a 'alhuapi, qalaxaye damaye saqaŷauac ñaqa'en. Qalaxaye nagui nachaŷem da sheeta'am aca natamnaxaqui namayepi da hueta'a nam 'alhuapi maye taŷa co'ollaxa.»

¹⁷Qaq nataqa'en qonapega qome, qoneta': 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aŷem ñe'eguelaxat qome namayepi sachegoxotchiguiña nam 'alhuapi, qataq nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye so'ot co'ollaxa da ŷalecta'aguet, nache llaŷona't qome nache sanem ye 'alhua ye Israel.

¹⁸Qaq namayepi ŷe'eguelaxa qome ye maiche na'alhua, qaq huaña yemaye nache namayepi ŷaxaañi qome nam qauem qataq qaiqaiga maye ŷo'ottacpi.

¹⁹Aŷem ñeqat qome aña lquiyaqte maye qaramchigui 'eeta'am ca coma', nache sanem aca dalaxai lquiyaqte maye huesota.

²⁰Qaq huaña qome nache ŷataqta quetegue da lataxac naua iqataxaco, qataq naua ŷamaxasoxonaxaco, qataq ŷataqta ŷo'o't. Qaq namayepi ŷataqta ŷalamaxatpi qome, qaq Aŷem nachaŷem Natamnaxala'.

²¹Qalaxaye nam saishet da ŷaxaañi da ŷo'oxoreetac na nqolacpi, qataq da ŷo'ottac nam qaiqaigapi, namayepi sau'o'o qome ca nhuaxanaguec dam qauem lataxac. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.»

Da llo'oxoyec Ñim Nataxala' ca'ai ye Jerusalén

²²Qaq soua huo'oi naua laua't naŷoyeshegue'm, qaq soua saxannal nataqa'en je'c. Qaq huaña nache da llo'oxoyec Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi maye huetalec na pa'asheguem soomaye

²³ñesheguem, nache ca'ai ye huaqta'a't n̄yecpi, nache taña da nalec añi qasoxonaxa maye pa'aigue da nala' lliguisheguem yem huaqta'a't n̄yecpi.

²⁴Qaq ime, nache da la'añaxac Ñim Nataxala' āyem nachalataxaañi, nache āyem ñe'eguelaxata ye Babilonia maye hueta'a som lañepi ncoñeteguishedepi. Qaq de'era nache huaigui so ñauanaqchec maye āyem ñachaxana som saqcha'a la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq co'ollaq ime se'eso ñauanaqchec

²⁵nache āyem sa'aqtaxanem so ncoñeteguishedepi 'enauac som āyem ñachaxana co'ollaxa Ñim Nataxala'.

Ezequiel 12

So Ezequiel ña'axata'a da qañauec qome so nhuo' le'ecpi

¹Ñim Nataxala' āyem detaxāyot nache, 'eeta':

²«'Am shiñaxaua, 'am qonetangui na nhuo' le'ecpi maye ñataqta qauemaicpi. Huo'oi naua la'ai'te, qalaxaye sanauaañi, qataq huo'oi naua ltela lauaco qalaxaye sa hua'aqa, cha'aye ne'ena nhuo' le'ecpi ñataqta qauemaicpi.

³Qaq ñoqo'oye 'auqataxanai' qome cam ñataqta 'auen da yaqto' qoca'ai ne'ena 'alhua, qaq laiñi qome ca na'a'q, qataq 'am ñauaategue qome 'enauac nam shiñaxauapi da qoca'ai na 'arma', da 'anqo'ona ca lña nma', saiuena'a da ne'ena nhuo' le'ecpi ñāyaten da qauemaicpi

⁴Qaq na'a'q laiñi qome, qataq 'am ñauaachigui 'anqa'en 'enauac na shiñaxauapi da 'anqatec na 'ogoxoshetpi da yaqto' qoca'ai ne'ena 'alhua, qaq qom avit nache nataqa'en 'am ñauaachigui 'anqa'en 'enauac na shiñaxauapi, da 'eeta'am da 'am qañauec da 'am qaicoñe'.

⁵Qaq ime qome, nache 'auo'ot ca lauac so mpaqtaxanaxat qañaauaachigui 'anqa'en 'enauac na shiñaxauapi, nache 'acheviigui qome camaye 'arñatec na 'ogoxoshetpi.

⁶Qaq qom mashe napalñi, nache 'auasaxalec na 'arallac cam 'ogoxoshetpi nache 'am qañaauaategue 'anqa'en da 'arñatec camayepi. Qaq 'aupotagui qome na 'arashec da yaqto' saishet da 'aulolec ne'ena 'alhua. Āyem sauotaique da 'am la'anaxat da yaqto' 'aucoyeguen ne'ena nhuo' Israel le'ecpi.»

⁷Nache āyem sañamaxaañi so ñogoxoshetpi nache so'ot dam āyem ñamaxalec Ñim Nataxala', qaq so laiñi so na'a'q nache senoxonec iñatec som ñogoxoshetpi, sheeta'am cam qañauega ca ncoñetaqa'. Qaq so avit nache so'ot so lauac so mpaqtaxanaxat, nache so mashe napalñi, nache ñauaachigui ñaqa'en 'enauac so shiñaxauapi da sasaxalec na ñallac so ñogoxoshetpi nache ashec.

⁸Qaq so nte'eta so lña na'a'q, nache Ñim Nataxala' āyem detaxāyot, 'eeta':

⁹«Yo'oqta da na Israel le'ecpi, nam nhuo' maye qauemaicpi 'am inat qome, 'eeta', ¿Negue't dam 'auo'ottac?

¹⁰Qalaxaye 'am 'auasateguet qome qoneta', de'era so'ottac damaye na'aqtaxanaxac maye talec ñi nta'a ye Jerusalén, qataq 'enauac na Israel le'ecpi maye hueta'a yemaye.

¹¹'Am 'aqa'aqtaxanem qome da 'am la'anaxat da yaqto' 'aucoyeguen namayepi, qataq da namayepi iuen da ño'ot dam 'auo'ottac, cha'aye namayepi qañauega qome ca ñaqa'a 'alhua.

¹²Qaq ñim lataxala' namayepi qalaq ñasaxalec qome na lallac ca logoxoshetpi, qaq qom napalchiguiñi nache jec tachiviigui cam lauac ca mpaqtaxanaxat maye itagoxotec qome. Qaq qom jec nache ñapotagui na lashec da yaqto' saishet da ilolec ne'ena 'alhua.

¹³Añem sasaxalec qome ca ñaleguc nache ñoxonec qome. Qaq ime nache sauega qome ye Babilonia maye na'alhua na caldeopi, yem 'alhua maye saishet qome da ila'a cha'aye qaicaua naua la'ai'te, qataq nache huaña qome yemaye da ileu.

¹⁴Qataq selagaxalec qome ana 'alhua nam nauaatalec naxa ñimaye da yaqto' iueelec, qaq nache 'eeta'am nataqa'en nam lañepi nalleppi, qataq ñasoqta'a qome ca ñainec da secanapec namayepi.

¹⁵Qaq qom ime da selagaxat da taña ñaqa'en nam ñaqa'a 'alhuapi, qataq nam ñotta'a't shiñaxauapi, nache huaña qome da ñañaten da nachañem maye Añem Nataxala'.

¹⁶Qalaxaye so'ot qome da huo'o ca saq 'amaqtaq da nca'aleeguesop ca alaataxac, ca nqouaxa qataq ca nalolaxa, yaqto' camayepi ña'axatem qome cam ñotta'a't shiñaxauapi maye ñalecta'aguet qome, 'enauac nam qaiqaiga maye ño'ottacpi co'ollaxa, qataq huaña nache ñañaten da nachañem maye Añem Nataxala'.»

Qaltaq qaña'axata'a ca nhuaxanaxanaxac na Israel le'ecpi

¹⁷Ñim Nataxala', qaltaq ñe'eguelaxalec da añem detaxañot nache, 'eeta':

¹⁸«'Am shiñaxaua, 'aviloxol qom 'auque'e, qataq 'auachaxan da 'araquicoxo da 'añom.

¹⁹Nache qonapega na shiñaxauapi maye lma' ne'ena 'alhua qataq na Jerusalén qataq 'enauac na Israel le'ecpi, qoneta': 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala': Da qollequiitac qome ca qo'oqoi qalaq qami' nlaqchiguiilo da qaraquicoqoi, qataq da qañomiigui ca qaraquipi qalaq qami' nlaqchiguiilo qome da qarcolanqai, cha'aye ne'ena 'alhua dolagui qome qataq toolec, souaxat dam qauem maye ño'ottac nam netalec namaye.

²⁰'Enauac nam huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo maye qanayeetaigui, qailaxachigui qome, qaq ne'ena 'alhua qalaq ñe'eguelaxa qome da toolec. Qaq huaña nache qami' qauañachiñi da nachañem maye Añem Nataxala'.»

²¹Ñim Nataxala' añem detaxañot nache, 'eeta':

²²«¿Negue't cam naigui naxa da la'aqtac na Israel le'ecpi maye, 'eeta': «mashe qaŷoqteguelo soua inoxoorec na'axa'te, qaq saxanaxa da ipacchiguilo naua l-loxoco som na'aqtanaxanec»?

²³Qaq ŷoqo'oye qonapega qome, qoneta': «'Era da la'aqtac Ñim Nataxala': Aŷem so'ot qome da saishet da qaltaq qaŷe'eguelaxalec de'era na'aqtac ne'ena Israel.» Qataq nataqa'en 'aua'aqtanaxem qome da mashe nayeetai' ca na'a'q maye huaigui da ipacchigui qome 'enauac nam ŷa'axatta'a co'ollaxa so nloxocpi.

²⁴Qataq saishet qome da ŷe'eguelaxalec da huetaigui na Israel le'ecpi ca nloxocpi maye saq'en qataq ca na'aqtanaxanac maye choche natenataxanaxac,

²⁵cha'aye Aŷem Nataxala' setaqa, qaq cam sa'axat qalaq saqaŷaloq da ipacchigui. Qaq qami' maye qami' qauemaicpi qalaq qauauañiichigui qome camaye, Aŷem Nataxala' setaqa qataq so'ot da ipacchigui cam sa'axat. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'»

²⁶Ñim Nataxala' aŷem detaxaŷot nache, 'eeta':

²⁷«Na Israel le'ecpi, ŷa'axatteguac da 'eetega na 'al-loxocpi maye 'aua'axattac co'ollaxa, namayepi qaŷoqta ca laloqo' da ipacchigui.

²⁸Qaq ŷoqo'oye qonapega qome namayepi, qoneta': «'Era da la'aqtac Ñim Nataxala': Naua ŷa'aqtaqa saishet da qaŷoqta ca laloqo' da ipacchiguilo, dam sa'axat qalaq ipacchigui qome. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.»

Ezequiel 13

Ñim Nataxala' ŷauo'o qome da nhuaxanaguec nam saq'en na'aqtanaxanecpi

¹Ñim Nataxala' aŷem 'enapega nache, 'eeta':

²'Aua'aqtanax qome 'auachegoxotchigui da ŷe'enaxat da 'auataŷa'aguet na na'aqtanaxanecpi na Israel, nam na'aqtanaxanecpi maye maiche nallegoxoola't da da'aqtanax da huo'o ye ŷa'axat, nache qonapega, qoneta': Ñaq qana'axaŷaxañiŷa da la'aqtac Ñim Nataxala':

³Choxoraxaso' nam na'aqtanaxanecpi maye qaica ca ŷaŷaanapec, qataq quetague' na maiche lalamaxat lauanaqchec, nache na l-loxocpi saishet da ŷoqta 'eesa!

⁴'Am Israel, na 'ara'aqtanaxanecpi qalaq 'eeta'am aca huaxaŷaxa maye netauga ca nlachiguiñi.

⁵Qataq namayepi qaica cam ŷo'ot cam ishet da mpaxaalec na Israel, da yaqto' namayepi ishet da dataŷa'aguet ca alaataxac, qom nvi' cam na'a'q maye lalamaxat Ñim Nataxala'.

⁶Na l-loxocpi qalaq saq'en, qataq nam la'aqtanaxanecpi qalaq chochaq ashepegaxanacpi. Namayepi 'eetega ŷa'aqtanaxanecpi naxa, qalaxaye Aŷem

saishet da samaq co'ollaxa namayepi. ¡Qaq ñaqaiyeta namayepi iuatta'a naxa da ipacchigui nam la'aqtaxanaxacpi!

⁷¡Qami' naua qal-loxocolli' qalaq saq'e'n! ¡Naua qara'aqtaxanaxacolli' qalaq choche ashepegaxanaxaco! Qoñeetega qami' ña'aqtaxanaxanaqa, qalaxaye Añem saishet da qami' setaxaño co'ollaxa.

⁸Qaq ñoqo'oye Añem, maye Añem Nataxala', shenapec: Qaq cha'aye qami' ye qaua'axacheeta'ape naua saq'en, qataq naua qarauanaqchecolli' choche ashepegaxanaxaco, nache Añem qami' sataña'agueta. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

⁹Añem ñauaxañoasheguem qome na ihuaq da sauo'o ca nhuaxanaguec nam na'aqtaxanaxanecpi maye saq'e'n naua l-loxoco, qataq naua la'aqtaxanaxaco choche ashepegaxanaxaco. Qaq namayepi qome saishet da ñalegueua'a na laponaxacpi na ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, qataq nam le'enaxatpi saishet qome da nanettaua'a aca le'enaxat lmalate na Israel le'ecpi, qataq saishet da inoxoneua'a ye na'alhua na Israel le'ecpi. Qaq huaña qome nache qami' qauañoachiñi da nachaño maye Añem Nataxala'.

¹⁰Aja', namayepi ñatenachet co'ollaxa na ñalamaxat nhuo' le'ecpi, da 'eetega qaica ca machaqca da llecñoaxac, qamaq saishet da 'eetec de'era. Namayepi 'eeta'am ca sañañamaxatapec ca lque ca ñyec da no'oxoosheguem, ime nache ña'amen ñauota'a na na'amnaxanaxat lapagaxaic.

¹¹Qaq ñoqo'oye qonapega qome nam da'amnaxaatega na na'amnaxanaxat lapagaxaic da ña'ameetac na lque na ñyec, da namaye hua'axauec qome. Cha'aye anac qome ca lta'araic auot, qataq aca lache maye 'eeta'am na coma', qataq anac qome ca la'ana't la'at,

¹²nache que'eca lque hua'axauec qome. Qaq huaña nache namayepi qainat qome qoñeeta': ¿Ca 'eetec som na'amnaxanaxat lapagaxaic maye qaua'amñiio co'ollaxa?

¹³Qaq ñoqo'oye Añem Nataxala' shenapec: Qom salemata nache so'ot da anac ca la'ana't la'at, qataq qom salemata nache so'ot da anac ca lta'araic auot, qataq naañi ñaqa'en aca lache maye 'eeta'am na coma', yaqto' ilaxachigui 'enauac camaye.

¹⁴Qataq seqalagoxotec qome ca lque maye qaua'amiñi qauauoita'a lapagaxaic, huetaiya' ñaqa'en qataq sauaalec ca lo'oxonaxala'pi. Aja', que'eca lque hua'axauec qome, qaq qami' nache qoquiñangui qome da qaullivi. Qaq huaña qome nache qauañoachiñi da nachaño maye Añem Nataxala'.

¹⁵Sematalec qome 'enauac da ñayeloxo que'eca lque, qataq 'enauac cam ña'amen ñauota'a lapagaxaic, nache na shiñoaxauapi 'enapec qome: «Ñataqta qaica ca no'onañi som lque, qataq som shiñoaxauapi maye ña'amen co'ollaxa,

¹⁶som na'aqtaxanaxanecpi ne'ena Israel maye saq'e'n naua l-loxoco, qataq ña'axatta'a co'ollaxa da no'on da llecñaxac na Jerusalén, qamaq saishet da 'en.» Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

Ñim Nataxala' dataña'aguet aso na'aqtaxanaxanapi

¹⁷Qaq nagui 'am shiñaxaua, 'auataña'aguet qome na 'alpi nam 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, maye maiche lhuennataxaco naua ña'axatta'ape,

¹⁸nache qonapega, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': ¡Choxorailole qami' maye qauo'ocheetac na hualoxolañi da yaqto' 'enauac na shiñaxauapi da ñauota'a lhuaxashec, qataq qauo'oche na hualoxolañi da yaqto' ipegueelec na lqaic na shiñaxauapi da yaqto' qo'oxoñiqui! ¿Qaupichiitega peta'a da qo'oxoñiqui da nachaalataxac na ñalamaxat nhuo' le'ecpi, nache qanca'alaxacheeuec da maiche qanachaalataxaqui?

¹⁹Qami', Añem qaunogoqchichi, souaxat na saq 'amaqtaq cebada, qataq nam saq 'amaqtaq nauole lañe, qataq qanca'alaxacheetauec nam shiñaxauapi maye saishet taxa da nca'altauec, qataq qaua'auache na shiñaxauapi maye saishet taxa da ileu. Qaq 'era da qoñeetec da qauatenachichi na ñalamaxat nhuo' le'ecpi, maye ñalaxaguet nam natenataxanaxacpi.

²⁰Qaq ñoqo'oye Añem Nataxala', sheeta': Añem sasañamaxaren ne'ena hualoxolañipi maye qauo'ocheetac, nam chegoqchigui da qo'oxoñiqui na shiñaxauapi, 'eeta'am qanca'eñi ca qoño. Qalaxaye Añem sesoueeguesop qome da qara'añaxaqui ne'ena shiñaxauapi, nache sa'aqta'a qome da huaño 'eeta'am ca qoño,

²¹qataq sesoueeguesop ne'ena ñalamaxat nhuo' le'ecpi da qara'añaxaqui qataq ñeqat na lapoxotpi na lqaic maye qaña'añiñagui, nache saishet da qaltaq ñe'eguelaxalec da qo'oxoñiqui. Qaq huaña qome nache qauañachiñi da nachañem maye Añem Nataxala'.

²²Qami' qauroilec da qaratenataxanaxaqui, da qaucolanaqchichi na no'on da lataxac, dam saishet da sauotaique da so'ot co'ollaxa, qataq qaua'añaqchichi nam qauemaicpi da queto'ot dam qauem lataxac da yaqto' saishet da sanem da lca'alaxa.

²³Qaq ñoqo'oye qami', saishet qome da ñe'eguelaxa da huo'o na saq 'en qarauanaqchiqui, qataq saishet da huo'o ca napaxagueetega da ilaviigui ca lña. Añem ñeca'alaxateeguesop qome da qara'añaxaqui nam ñalamaxat nhuo' le'ecpi, qaq huaña nache qauañachiñi da nachañem maye Añem Nataxala'.

Ezequiel 14

Qañataña'aguet na natameetacot na nqolacpi

¹Qaq huo'o so nqueroxonecpi maye nataxala'pi ye Israel, añem naña da yaqto' nnate' Ñim Nataxala'.

²Qaq huaña nache Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta':

³«Ne'enaua shiÿaxau', naamaye ÿataqta imauec da nañanoto da natameetracot na nqolacpi, qataq imato'ot da lmeenaxanaxac nam ÿo'ot na lasouaxashetpi. ¿Qaq peta'a sa'aqta'alo naamaye da Aÿem inat?

⁴Qaq ÿoqo'oye qonapegalo naamaye, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': 'Enauac na Israel le'ecpi maye nañaneguet da natameetracot na nqolacpi, qataq imato'ot da lmeenaxanaxac nam ÿo'ot da lasouaxashet, qaq ime qataq anac da inat na na'aqtaxanaxanec, da maiche Aÿem sanem qome ca la'axaÿaxac, cam ÿo'ot da nque'eenaxac souaxat da qalota na lqolacpi.

⁵Qalaxaye Aÿem sepoteua'a qome ana lquiyaqtepi 'enauac na Israel le'ecpi maye Aÿem ca'ai co'ollaxa, souaxat na lqolacpi.

⁶Qaq ÿoqo'oye qonapega qome na Israel le'ecpi, qoneta': «Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aÿem qañi'iguelaqaÿa qome, qataq qoquiÿa'ai na qarqolaqui qataq qa'axañiñi da qauo'ocheetac 'enauac nam qaiqagapi.»

⁷Qalaxaye da huo'o ca Israel le'ec huo'otaq ca chegaquac da netaña na Israel da Aÿem ca'ai, da nañaneguet da ÿo'oxoreetac na lqolacpi, qataq imato'ot da lmeenaxanaxac nam ÿo'ot na lasouaxashet, ime nache nqo'ona ca na'aqtaxanaxanec da yaqto' Aÿem inat, nache maiche Aÿem sasateguet qome ca lnataxanaxac camaye:

⁸Aÿem sataÿa'aguet que'eca ÿale nache sauo'o ca nhuaxanaguec maye naloqnaxanaxat qome, cam ishet da nache 'eetai' da qana'aqtaxaatapigui qataq ñeqateeguesop camaye na ÿalamaxat nhuo' le'ecpi. Qaq huaña nache qami' qauaÿachiñi da nachaÿem maye Aÿem Nataxala'.

⁹Qaq da huo'o ca na'aqtaxanaxanec maye saq'en ca ÿa'axat, nache camaye maiche Aÿem da satenachet, qaq ñauaxaÿaxaasheguem qome na ihuaq da sauo'o ca nhuaxanaguec camaye, qataq ñeqateeguesop na ÿalamaxat nhuo' Israel le'ecpi.

¹⁰Qaq nataqa'en cam ÿale maye inat que'eca na'aqtaxanaxanec, qataq cam na'aqtaxanaxanec, caamaye 'enauaque da sauo'o ca nhuaxanaguec,

¹¹yaqto' ne'ena nhuo' Israel le'ecpi saishet da ÿe'eguelaxalec qaltaq Aÿem ca'ai, qataq saishet queto'ot da ÿo'ottac na lasouaxashetpi. Qaq huaña nache ÿalamaxatpi qome ne'ena nhuo' le'ecpi, qataq Aÿem Natamnaxala'. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.»

Ye Jerusalén qaÿauo'o ca nhuaxanaguec

¹²Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta':

¹³Da huo'o ca 'alhua da Aÿem ÿacho'ot ca lasouaxashet, qataq Aÿem saÿalaxaguet, nache Aÿem ñauaxaÿaxaasheguem qome na ihuaq da sauo'o ca nhuaxanaguec, qataq seuotaxanec 'enauac na hueto'ot nallec, nache ñamaxa ca nqouaxa, nache so'ot qome da ileu na shiÿaxauapi qataq na shiguiÿacpi.

¹⁴Qaq que'eca 'alhua, taxa da netraña soua Noé, Daniel qataq so Job, nache se'esoua tres, nachesouate' taxa da nca'alde'c, souaxat da ño'ottrac co'ollaxa da nalochiguiñi lataxac. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

¹⁵Qaq da ñamaxa ca shiguiyacpi maye qauemaicpi ca lña 'alhua da yaqto' ñalauat ca netalecpi camaye, nache ñe'eguelaxa da toolec naqa'en qataq qaica ca ishet da ña'axasoxoolec camaye, souaxat da ñe'etaique na shiguiyac maye qauemaicpi,

¹⁶qaq da netraña taxa que'eca 'alhua se'esoua tres ñale't, nache saishet taxa da nca'alec 'enauac ca llalaqpi ñalleppi qataq aca llalpi, qaq nachesouate' taxa soomaye da nca'alde'c, nache que'eca 'alhua ñe'eguelaxa da toolec. Qaq Añem Nataxala', maiche Añem da san da ña'aqtac.

¹⁷Qaq da ñamaxa ca alaataxac que'eca 'alhua, qataq da samaxasoxoolec da qañalauat na shiñaxauapi qataq na shiguiyacpi,

¹⁸nache da hueta'a ctaxa que'eca 'alhua se'esoua tres ñale't, nache saishet taxa da nca'alec ca llalaqpi ñalleppi qataq aca llalpi 'alpi, qaq nache ndotrec taxa soomaye da nca'alde'c. Qaq Añem Nataxala', maiche Añem da san da ña'aqtac.

¹⁹Qaq da ñamaxa taxa que'eca 'alhua ca napiina, qataq da ñayeloxo da ño'ot da nleuaxa, qataq da ileu ñaqa'en na shiñaxauapi qataq na shiguiyacpi,

²⁰nache taxa da netraña que'eca 'alhua se'esoua ñale't Noé, Daniel qataq so Job, nache saishet taxa da nca'alec ca llalaqpi ñalleppi qataq aca llalpi 'alpi, qaq nachesouate' taxa soomaye da nca'aldec, souaxat da ño'ottrac co'ollaxa da nalochiguiñi lataxac. Qaq Añem Nataxala', maiche Añem da san da ña'aqtac.

²¹Qaq Añem Nataxala', shenapac: «Ñataqta ñactec taxa da qauem da ñamaxa ye Jerusalén naua cuatro iuaxanaxanaxaco maye chaqaiqa: Alaataxac, nqouaxa, qataq na shiguiyacpi maye huauec, qataq na nhuetaxanaxasat, nache ñalauat na shiñaxauapi qataq na shiguiyacpi.

²²Qaq saq 'amaqtache qome caua no'oirañi da nca'altraue'c, nache ishet da quera'ai que'eca 'alhua lñatec ca llalaqpi ñalleppi qataq aca llalpi 'alpi. Qaq caamaye da ivita ca qoviita'a, nache qami' qauloña'a da 'eetec da lataxa'c, qataq nam ño'otpi nache qami' huo'o qome da qaramaicñaxaqui, cha'aye qauañachiñi da huo'omshe ñamaxa da nhuaxanaguec ye Jerusalén.

²³Qami' qauamaichiguiñi qom qauloña'a da lataxac caamaye qataq na ño'otpi. Qaq huaña nache qauañachiñi da saishet da choche sauo'o da nhuaxanaguec ye Jerusalén. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

Ezequiel 15

Ye Jerusalén 'eeta'am aca uva lcheyec maye qaica ca naigui

¹Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta':

²«'Am shiřaxaua řnegue't cam 'onaxaic aca lamo aca uva lcheyec da ishet da qanaloqneguet ca řya 'epaq maye qařachegoxotaigui ana qo'oipaqpi maye naigui na aviaq?

³Cha'aye aca'aca lamo acamaye qaica ca naigui, řqataq saishet da taiguet da choche nogoxot la'araxaqui!

⁴Qaq acamaye taiguet da choche lalonaxat ca norec. Qaq ca norec da řavigaxa't naua řsheeneqa, qaq na řaiři qalaq nda'a't poqo, qaq řpeta'a huo'o ca naigui?

⁵Ye, co'ollař řnaq neta'a't, nache qaica ca naigui, qaq nagui da mashe řavic, nache řhuo'o peta'a ca naigui?

⁶Qaq řoqo'oye Ařem Nataxala', shenapec: Qaq de'era 'eetec aso lamo aso uva lcheyec, da qařasaxangui ca norec da yaqto' řavic, qaq nache 'eetec qome da sasaxangui ca norec na řma' ye Jerusalén.

⁷Ařem satařa'aguet qome namayepi. Namayepi dataueeguesop qome ca norec qalaxaye ca řya norec loxonec qome namayepi. Qaq qom satařa'aguet namayepi, nache řařaten da nachařem maye Ařem Nataxala'.

⁸Qaq souaxat na řasouaxashetpi namayepi, nache she'eguelaxata qome da toolec na na'alhua namayepi. Qaq 'era da řa'aqtac, Ařem Nataxala'.

Ezequiel 16

Ye Jerusalén ca'ai řim Nataxala'

¹řim Nataxala' ařem 'enapega, 'eeta':

²«'Am shiřaxaua, 'auachaxana qome ye Jerusalén nam řyataqta qaiqaiga maye řo'ottacpi.

³Nache, qoneta': 'Era da řa'aqtac řim Nataxala': 'Am Jerusalén 'auachegoxoguet co'ollaxa na Canaán le'ecpi, cha'aye 'arañoqo' yemaye, qaq so 'arta'a somaye amorreo le'ec, qaq aso 'arate'e qalaq hitita řashe.

⁴Qaq som na'a'q maye huaigui da 'auařiguiři, nache saishet co'ollaxa da qaicheguez so 'arcom, qataq saishet da 'am qanachelaxan, qataq saishet da 'am qařa'amen na toue, qataq saishet da qařauo'o ca 'ara'am laxataxat.

⁵Qataq qaica ca 'am ichoxoreetac, qataq qaica ca 'am huapegue' da 'am řtauan. Som na'a'q co'ollař 'auařiguiři, nache 'am qařasaxauga so no'onaxa, cha'aye 'am qaiqaiga.

⁶Qaq Ařem 'am řnelectot, nache co'ollař 'am řela'a da 'ancocatapigui na 'artago'q, nache řuennataxac da 'am, řuen da 'anca'alec.

⁷Nache Ařem, so'ot co'ollaxa da 'anařaxat qoneta'am aca qo'oipaq maye řetalec na no'onaxa. Qaq huařa nache 'anquictasheguem, nache 'avira'a da 'am řate'era,

qataq 'avira'a da ñoqta 'am 'alo. Qataq yo'o'q naua 'artete, qataq ñaxat ana 'araso, qalaxaye ñaq 'eetalec da qouetauec.

⁸Qaq ime, nache qaltaq 'am ñelectot, nache sela'a da mashe ishet da 'auauonaxan. Qaq huaña nache 'am sepegueelec so ipo', nache sapolec da 'aro'oc̃axac nache 'am ñauone', qataq 'am ñāyamaxate', qaq huaña nache ñataqta 'am ñalamaqte. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

⁹Qaq ime, nache 'am ñachelaxan qataq señouec so 'artago'q, qataq 'am secorelec so ñataqta no'on coraxat.

¹⁰Qataq 'am sanaxanaxangui aso 'arpoto maye ñotta'a't da lo'oxoñaxac, qataq soua 'onaxaiqa 'arapela'ate maye chegaqaigui na huesottac lo'oc, qataq aso 'arpoto maye chegaqaigui na no'on lino qataq na qashelgaxaraic.

¹¹Qataq sauo'o co'ollaxa aso 'ano'otaqtepi, qataq sanaguilo naua 'arhuaxaye so 'arhuaxashecp, qataq sauo'o aso 'arqolapi,

¹²qataq sauo'o aso chiguishaqte sanagui na 'armic, qataq sauo'oi soua 'arshetel, qataq sanagui na 'arqaic aso ñataqta no'on aro'o.

¹³Nache 'ayo'oxoraxat co'ollaxa na oro qataq na plata, aso 'arpoto qalaq ñotta'a't da lo'oxoñaxac chegaqaigui na lino, qataq na qashelgaxarai, qataq 'am sequia'axaateguec ana no'on nauole 'ayiiña, qataq na dapic lli'i, qataq na no'on aceite maye chegaqaigui ana olivo. Nache 'avira'a da ñataqta 'am 'onaxai, qataq 'avira'a da 'am nate'e.

¹⁴Qataq da no'on na'aqtagec da 'aryac, ivira'a 'enauac nam ñotta'a't shiñaxauapi. 'Am ñataqta 'am 'onaxai nalachiguiñi da 'arataxac, cha'aye Añem 'am seyaquen co'ollaxa. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

¹⁵Qalaxaye 'am 'año'oxoyengui co'ollaxa da na'aqtagec da 'aryac, nache 'auqopitaxan damaye da 'auacona da 'arquisheguetaxac, nache 'año'anem da 'aro'oc̃axac 'enauac nam 'anqopita.

¹⁶Qataq 'auo'onataxana aso 'arpoto da 'auo'ot na 'arpe'ipi 'año'analec ana lcomaraxalatepi da 'avio'oxoren na ñaqa'a atamnaqa'pi, qataq nache huaña da 'anquishestague' namayepi. Qaq sañauano' da qañauaachigui co'ollaxa ca 'ena'am de'era.

¹⁷Qataq 'auo'onataxana ana 'ano'otaqtepi maye chegaqaigui na oro qataq na plata maye chochaq 'am saatem co'ollaxa, nache 'auo'ot na 'are'enaqtac lqui'ipi nam ñalleppi, ime nache 'avio'oxoreetac,

¹⁸qataq aso 'arpoto maye ñotta'a't da lo'oxoñaxac qalaq 'año'anagui nam 'are'enaqtacpi, qataq 'año'anot na aceite qataq na nchenaxanaxat, maye Añem 'año'anot taxa.

¹⁹Qataq 'aŷa'anut namayepi da 'arachetaqtaxanaqte aso nauole maye 'am sanem co'ollaxa, asom chegaqaigui na ŷataqta no'on trigo, qataq so aceite qataq so dapic lli'i, maye 'am sequia'axaateguec co'ollaxa. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

²⁰Qataq nataqa'en 'auaconeua'a so ŷalaqpi ŷalleppi, qataq aso ŷalepi 'alpi co'ollaq 'am seco'on, nache 'aŷa'anut se'eso nqolacpi da 'eco' aloq 'anqa'en somayepi. ¿Qaq peta'a qapio'olec 'anqa'en dam naigui dam 'anquisheshaxac,

²¹qataq da 'auauo'o 'arachetaqtaxanaxat so ŷalaqpi da 'aŷa'anut na ŷaqa'a nqolacpi da yaqto' chepchiguiñi naqa'en so norec?

²²Qaq 'enauac nam ŷataqta qaiqaiga 'auo'ottacpi, qataq da 'arquisheguetaxac, nachena na ŷo'ot da 'aucoua'ai da 'eetec co'ollaq ñaq 'am nogotole, qataq co'ollaq imauec da qouetauec, qataq 'ancocatapigui na 'artago'q.

²³Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala': ¡Choxoraale 'am! Cha'aye souaxat nam qauem maye 'auo'ot co'ollaxa,

²⁴qaq nagui nache qaltaq 'auo'ot na 'anatamnaqa'pi maye 'aŷa'anaña na ndaqa'pi da yaqto' huaña da 'anatamnot na nqolacpi, qataq 'anañaneguet da 'anquishestague' namayepi.

²⁵Nache 'enauaque naua loga'te naua nqa'aico da 'aŷa'anaña na 'anatamnaqa'pi, qataq nache huaña da nmeneguet 'anqa'en da 'aryac dam qaiqaiga 'arataxac, souaxat da 'aŷa'anem da 'aro'ocŷaxac 'enauac na 'am nlectot, nache sa vi'iiguet da 'arquisheguetaxac.

²⁶Qataq 'anquishestague' nam 'arhuoreuapi, nam Egipto le'ecpi maye 'añaxaicpi da hue'eguet aca 'alo, nache Aŷem 'aunogoqchet souaxat dam sa vi'iiguet 'arquesheguetaxac.

²⁷Qaq ŷoqo'oye ñauaxaŷaxaasheguem na ihuaq da sauo'o so 'anhuaxanaguec, nache so'ot da nquiga't nam 'aralamaxatpi, qataq 'am saneguet na filistea le'ecpi, maye 'am lquiŷaqte, qataq saŷaŷamaxaren dam qauem 'arataxac maye ŷo'ot da na'agaxa.

²⁸Qalaxaye saishet da 'auamagueñi souaxat de'era 'am so'otec, ŷoqo'oye 'anquishestague' na asiiriopi, qalaxaye ñaq 'eetalec saishet da 'auamachiguiñi.

²⁹Qaq nache qonetec nataqa'en da 'anquishestague' na nmenaxaicpi ye Babilonia, qalaxaye ñaq 'eetalec da saishet da 'auamachiguiñi.

³⁰Aŷem Nataxala' da ŷa'aqtac, 'eeta': ¡ŷataqta qauem co'ollaxa dam 'arquiyaqteŷaxac, ye ŷo'oto' 'enauac nam lataxacpi maye ŷo'ottac aca quisheguetaxai maye qaica ca la'agaxa!

³¹Qataq 'enauaque naua loga'te naua nqa'aico qataq na ndaqa'pi da 'ano'oxoosheguem ana nca'atoxonaxalatepi da yaqto' 'avio'oxoren na nqolacpi, qataq da 'anañaneguet da 'anquishestague' namayepi. Qalaxaye 'am, saishet da qoneta'am da lataxac aca quisheguetaxai, cha'aye 'am saishet da 'ansheetela't.

³²'Am 'alo maye saishet da 'aualemaq, 'anmitta'ai na ñaqa'a ñalleppi, qaq saishet da 'aualemaqteguet cam 'arhua.

³³'Enauac ana quisheguetaxaipi qaisheeten, 'am qalaxaye 'auauo'o na nme, qataq 'ausheeten nam 'ancachaxauapi, da yaqto' chegoqteugalo da 'am naña da 'am lauañi'.

³⁴Qaq dam 'arquishieguetaxac saishet da nateneguet dam 'eetec naxa ana lañepi 'alpi, qaica ca 'am nmittaique da 'am lauañi', qataq da 'am isheeten, nacherata da maiche 'am 'ausheeten namayepi. Qaq 'era da huañoqtec 'arataxac.

³⁵Qaq ñoqo'oye 'ana'axañoaachigui da ña'aqtac, 'am quisheguetaxai:

³⁶Añem Nataxala', 'am shenapega: 'Am qaica co'ollaxa ca 'ara'agaxa da 'auachaxan da 'aro'ocñoaxac da 'anquishestague' nam 'ancachaxauapi, qataq da 'anañaneguet na nqaigaxat nqolacpi, qataq da 'aucoldec naua ltago'q so 'aña'alaqpi maye 'aña'an co'ollaxa da 'arachetaqtaxanaxat qañoavigaxatta.

³⁷Qaq ñoqo'oye Añem, llañoa't qome 'enauac nam 'ancachaxauapi, nam ño'ot co'ollaxa da 'aramaicoñoaxac, qataq 'enauac nam 'arauotaxatpi co'ollaxa, qataq nam 'arquiñoaxatpi, llañoa't qome namayepi da 'am laponeua'a, yaqto' ñauaachigui 'enauac da 'aro'ocñoaxac da huetauec.

³⁸Añem 'am ñemit qome souaxat da 'arquishieguetaxac, qataq da 'aralaatanaxac, qaq souaxat da inogoxonaxac qataq da ica'alaxanaxac nache 'am saneguet da nleuaxa.

³⁹Qataq 'am saneguet da lhuañoñoaxac namayepi, da yaqto' nlaxañoi nam huaña naxa da 'anquishestague' namayepi, qataq nam huaña naxa da 'avio'oxoreetac na nqolacpi. Nache namayepi nañoqnec qome ana 'arpoto, qataq ana 'onaxai 'ano'otaqtepi, nache ñataqta imauec da qouetauec naqa'en.

⁴⁰Qataq nachañoi naqa'en na nhuo' le'ecpi da 'am dataña'aguet, nache ñauota'a na coma' da 'am ñasaq, qataq 'am irolec na lainec da 'am ñalauat.

⁴¹Nache ñavigaxat na 'arma'pi, qataq ñacoolec da ño'ot ca 'anhuaxanaguec, ñauaachigui naqa'en aca qalota 'alpi, nache vi'iiguet ñaqa'en da 'arquishieguetaxac, nache sa 'avi'eguelaxa da 'ausheetetac nam 'ancachaxauapi.

⁴²Qaq huaña nache samachiguiñi da 'am talec da ñayeloxo, qataq vi'iiguet qome da ica'alaxanaxac, qaq huaña nache she'emaqtac, qataq saishet da senotac.

⁴³'Am, 'aucoua'ai da 'eetec co'ollaq ñaq 'am qa'añoie, nache ñataqta Añem 'aunogoqchet souaxat nam qauem maye 'auo'otpi qataq qaiqaiga, qaq ñoqo'oye Añem sauo'o qome ca 'anhuaxanaguec souaxat de'era qauem 'arataxac. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

Dam lataxac aca nate'e nache lataxac aca ñale

⁴⁴Qaq 'enauac nam ñauoteque naua neta'a't na'aqtaqa, qom 'am detaxaña qalaq 'eeta': Dam lataxac aca nate'e, nache lataxac aca ñale.

⁴⁵'Am nache 'am llale aso nate'e maye lquiñaxat so lhua, qataq so llalaqpi, qaq nataqa'en soua 'arqaña't 'alo lquiñaqa'ate soua lhua't, qataq so llalaqpi. 'Enauac da qoñeeta qarachi'i aso hitita lashe, qaq so qarta'ai qalaq amorreo.

⁴⁶Da sheu' qalaq neta'ague añi 'arqaña ñe, maye nache ye yem huaqta'a't ñeepi ye Samaria, qataq 'enauac nam salamai' ñeepiolec maye colesop yemaye, qaq da taguñi qalaq neta'ague añi 'arqaña na'asa, maye nache ye yem huaqta'a't ñeepi ye Sodoma, qataq 'enauac nam salamai' ñeepiolec maye colesop yemaye.

⁴⁷Qaq 'am, nache qoquegue co'ollaxa dam lataxac yeemaye, qataq 'auo'ot nam qauem maye ño'ottacpi qataq qaiqaiga. Qaq saishet da 'auamachiguñi naqa'en de'era, da 'arataxac qalaq ñataqta napacalec da lataxac yeemaye.

⁴⁸Añem Nataxala', ñañan da san da ña'aqtac, da aso 'arqaña Sodoma, qataq 'enauac nam colesop salamai' ñeepiolec, saishet co'ollaxa da ño'ot, nam 'auo'ottacpi, qataq nam ño'ottacpi nam salamai' ñeepiolec maye 'am colesop.

⁴⁹Qaq 'ena nam lasouaxashetpi co'ollaxa aso 'arqaña Sodoma, asomaye qataq nam salamai' ñeepiolec maye colesop, huo'o co'ollaxa da ño'oxonnaxac souaxat da saquue na aloq, qataq souaxat da huetaigui da qaica ca iuen, qalaxaye sañauano' da itauan ca choxoraq qataq ca deuenaxaatac.

⁵⁰Nache ñe'eguelaxa da ño'oxonnaxail, qataq ño'ot nam lataxacpi maye seqaiga, qaq ñoqo'oye 'auauaachiguilo da 'eetec co'ollaq selaxachiguilo.

⁵¹Qalaxaye ye Samaria saishet co'ollaxa da ivi' na 'arasouaxashetpi, cha'aye 'am 'auo'ot co'ollaxa nam ñactec da qaiqaiga, qaq sa qona'am yemaye. 'Am ñataqta ñaguec na 'arasouaxashet, qaq ye Samaria da huetaua'a na 'arañe nache 'eeta'am da qaica ca lasouaxashet.

⁵²Qaq 'am qalaq iuen da 'anque'etaxangui qome da 'ane'enaguec, cha'aye souaxat da 'auo'ot nam ñataqta qaiqaiga, saishet da qona'ama soua 'arqaña't, qataq 'auo'ot da soomaye 'eeta'am da qaica ca lasouaxashe't. Qaq 'am qalaq 'anque'etaxangui qome da 'ara'agaxa, qataq da 'ane'enaguec, cha'aye 'auo'ot co'ollaxa da 'eco' qaica ca lasouaxashet soua 'arqaña't.

⁵³Añem, so'ot qome da qaica ca iueetaique ye Sodoma qataq ye Samaria, qataq nam salamai' ñeepiolec maye colesopa yeemaye, qaq 'am nataqa'en 'am sanem qome da qaica ca 'aueetaique,

⁵⁴qalaxaye iuen da 'anque'etaxangui da 'ane'enaguec, qataq da 'ara'agaxa souaxat nam 'auo'otpi, qaq nache 'am, da 'am chegoqchigui qome da huo'o da lamaicñaxac yeemaye.

⁵⁵Qaq ye Sodoma qataq ye Samaria, qataq nam salamai' n̄yecpiolec maye colesopa yeemaye, qom ÿe'eguelaxa som hua'auchiguiñi lataxac, qaq nataqa'en 'am qataq nam salamai' n̄yecpiolec maye 'am colesop, da 'eetec qome de'era lataxac.

⁵⁶'Am 'avi'iitac co'ollaq huo'o da nhuaxanaguec aso 'arqaña Sodoma, co'ollaq 'am hueto'ot da 'año'oxonnaxac,

⁵⁷qataq co'ollaq saxanaxa da qañachaxan dam qauem maye 'auo'ottac, qalaxaye nagui na huaqta'a't n̄yecpi yem Edom qataq ye Filistea, qataq 'enauac nam 'arhuoreuapi da 'am isheueetac, iqaq 'enauac na shiñaxauapi da 'am deqaiga!

⁵⁸Qaq nagui qalaq iuen da 'anque'etaxangui da 'anhuaxanaguec souaxat nam qauem, qataq qaiqaiga maye 'auo'otpi. Qaq 'era da ÿa'aqtac Añem Nataxala'.»

⁵⁹Añem Nataxala', da ÿa'aqtac, 'eeta': «'Am sanem qome nam naigui na 'auo'otpi, cha'aye sa 'aupaguelec som 'aña'an co'ollaxa 'ara'aqtac, qataq sa 'aupaguelec so 'anañamaxataxac co'ollaq Añem 'anañamaxate'.

⁶⁰Qalaxaye Añem ñetoueeta'ac som ñañamaxataxac maye 'am so'otec co'ollaq ñaq 'am qa'año, qataq so'ot qome ca ñañamaxataxac maye chochaq tatec da 'am ñañamaxate'.

⁶¹Qaq qom 'am sanem da 'eeta'am aca 'aña'ale aso 'arqaña ÿe, qataq aso 'arqaña na'asa, qaq na'aictaxa da som qañamaxataxac saishet da Añem ÿamaqtalec da so'oteque de'era soomaye, qaq huaña qome nache tachigui 'arhuel som hua'au 'arataxac, nache huo'o da 'ara'agaxa.

⁶²Qaq Añem ñaralaxat qome ca ñañamaxataxac da 'am ñañamaxate', qaq huaña qome nache 'auañaten da nachañem maye Añem Nataxala'.

⁶³Qaq qom sapalaxat 'enauac nam 'auo'otpi, nache 'am 'auennate qome nam qauempi maye 'auo'otpi co'ollaxa, nache ÿataqta huo'o da 'ara'agaxa, qataq souaxat da qaica ca qonec, nache saishet qome da qaltaq 'avi'eguelaxa da 'autaqtac. Qaq 'era da ÿa'aqtac, Añem Nataxala'.»

Ezequiel 17

Qañaloqnaxana aso uva lcheyec qataq soua vi'ic

¹Ñim Nataxala' añem 'enapega, nache 'eeta':

²«'Am shiñaxaua 'aua'aqtaxanem qome na nhuo' Israel le'ecpi, 'auauota'a ca 'araloqnaxanaxat.

³Nache qoneta': 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala': Huo'o so vi'ic ÿataqta Ita'araic nvita ye Líbano, soua laua't qalaq ÿataqta late'el, qataq ÿataqta logorail, qataq sansatchiguiñi na laue qataq ÿotta'a't da lo'oxoñaxac, qaq icheguec so lcom aso 'oonole cedro,

⁴qataq icheguec asom ñataqta qañoqotcheguemec lcoue, ime nache jec da ñaalec so na'alhua so nmenaxaicpi, som huaqta'a't nñecpi maye qalota so nmenecpi.

⁵Qaq ime, nache ñacona aso ala aso nañiguishe, ñachegoxotaña se'eso 'alhua, nache ñaalec so 'alhua maye mashe qanqalagoxotsheguem maye netaua'a na lañe so la'auaxac maye qalota na 'etaxat.

⁶Nache, aso ala aso nañiguishe ñaxat nache nañigui uva lcheyec, nache ivira'a da ñataqta qalochiguiñi ana lcouepi, qaq na'aictaxa da saqaloc asomaye, qaq aso lcouepi qalaaq taña so vi'ic, qaq naua lpa'aye asomaye qalaaq taigui na pa'aguiñi na 'alhua, qaq asomaye nañigui uva lcheyec, nache qalota ana llaxataxa qataq ana lcouepi.

⁷Qalaxaye huo'o so lña vi'ic lta'araic, naua laua't qalaaq ñataqta late'el, qataq sansatchiguiñi na laue. Nache aso uva lcheyec taña naqa'en soua lpa'aye qataq aso lcouepi se'eso vi'ic da yaqto' somaye ñanem so qalota 'etaxat da yaqto' icottalec asomaye.

⁸Qaq na'aictaxa da asomaye nañaxattalec so no'on 'alhua, qataq da saqañapeque so qalota 'etaxat, maye ishet taxa da ño'ot da huo'o ana lcouepi, qataq da huo'o ana ala, nache nañigui uva lcheyec maye ñataqta 'onaxai.

⁹Qaq 'am qonapega qome, qoneta': 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Asa'aso uva lcheyec saishet qome da 'onaxaic da llecñaxac. So hua'auchiguiñi vi'ic napogoyeshegue'm qome naua lpa'aye asomaye, qataq naañi naqa'en ana alapi, qalaxaye qaica qome ca na'añaxataxac, qataq sa iuen ca qalota shiñaxauapi da napogoyeshegue'm naua lpa'aye, qaq huaña nache deqaqa ana dalaxai llaxataxapi.

¹⁰Qaq na'aictaxa da qaltaq qoñaañi qalaxaye saishet da ñaxatec, nacherata da deqaqa qom ñasheerelec ca la'at maye chexogogue da nala' lliguisheguem, qaq nache deqaqa da hueta'a yem huaña taxa da ñaxatec.»

¹¹Ñim Nataxala' qaltaq Añem 'enapega, 'eeta':

¹²«Ñaq 'aunat ne'ena nhuo' le'ecpi maye sañalaq, da huo'otaq ñañaten ca naigui de'era maye qañaloqnaxana. Qoneta': So nta'a ye Babilonia naña ye Jerusalén, nache loxonec so nta'a ye Judá qataq so ltauapi, nache ñauega ye Babilonia.

¹³Qaq ime, nache ñaconeua'a so 'oonolec llalec so nta'a, nache nañamaxate' somaye, nache 'enapega da ipacchigui so ñan la'aqtac, qataq ñauec so shiñaxauapi 'amaqtaqaicpi yi'ie 'alhua

¹⁴qaq yaqto' da lo'onataxanaxac ye Judá, ñe'eguelaxa da qaica ca la'añaxac, qataq sañañoxtot da qaltaq nachaañi, qaq na'aictaxa da lhuotta da ipaqueelec se'eso nañamaxataxac, qataq da nache queto'ot da nachattañi naqa'en.

¹⁵Qalaxaye se'eso llalec so nta'a, sañalaxaguet co'ollaxa so nta'a ye Babilonia, nache ñauo'o so lamaxashecpi da ñamaxa ye Egipto da yaqto' iñaxanaique so

qalota caipi qataq so qalota ÿalleppi. ¿Qaupi'itaxañiitega peta'a da qom ime de'era, nache huo'o ca la'amaqchic, qataq ishet da nca'alec? ¿Ishet peta'a da nca'altauec ca saishet da ipaguelec cam nañamaxataxac co'ollaxa?

¹⁶Añem Nataxala', ñañan da san da ÿa'aqtac, da ileuaña qome ye Babilonia ñim ÿe'en co'ollaxa som ÿan la'aqtac, qataq saipaguelec som nañamaxataxac maye ÿo'ot co'ollaq nañamaxate' ñi nta'a maye ÿanem da nso'ongui añi so'onaxaqui.

¹⁷Qaq ñim nta'a ye Babilonia qom anac da iloquiayan, qataq ÿauo'o na lliguisheguempi qataq na lpaqtaxanaxatpi da coleesop naqa'en na huaqta'a't nñecpi, qataq ÿalauat ca qalota shiñaxauapi, nache ñi faraón saishet qome da namaxa namayepi ca 'añaxaicpi alleppi, qataq ca qalota shiñaxauapi,

¹⁸cha'aye ñim llalec ñi nta'a, ÿe'en co'ollaxa so ÿan la'aqtac, qataq sa ipaguelec som nañamaxataxac co'ollaxa, ñimaye ÿataqta ñañan co'ollaxa qaq nagui ñimaye ÿo'ot 'enauac de'era. Qaq ÿoqo'oye saishet qome da naneltaxan da yaqto' nca'alec.

¹⁹Qaq Añem Nataxala' ñañan da san da ÿa'aqtac: da ñimaye, ÿe'en so ÿan la'aqtac maye Añem ÿanem co'ollaxa, qataq saishet da ipaguelec so nañamaxataxac co'ollaq ñañamaxate', qaq ÿoqo'oye Añem sechemaxata qome ñimaye.

²⁰Qaq Añem sasaxalec qome ñimaye ca ÿaleguec, nache huetaigui ñaqa'en qome camaye da sauega ye Babilonia, qaq nache huaña qome yemaye da ñemit souaxat da Añem sañalaxaguet.

²¹Qaq na ÿataqta no'on nalleppi ileuaigui qome ca alaataxac, qaq cam lca'alaxaicpi qome qalaq nlagaxattac. Qaq huaña nache qauayachiñi da Añem Nataxala' nachañem da setaqtac.

²²Añem Nataxala', shenapac: Nataqa'en Añem secheguec qome aca ÿataqta pa'atcheguem lcoue aca cedro, qataq secheguec aca 'oonole llaxataxa maye ñaq huesottac aca ÿataqta pa'asheguem lcoue, nache saalec aca qañoqotcheguemec qasoxonaxa,

²³aca qasoxonaxa maye ÿataqta qañoqotcheguemec ye Israel. Qaq huaña nache huo'o ana lcouepi qataq huo'o ana ala aca'aca cedro, nache ivira'a da ÿataqta huo'o da lyac. Nache na ÿotta'a't shiguiñacpi hueto'ot qome na la'a' acamaye, qataq na ÿotta'a't qoñopi ÿanaigui na lpata'cpi ana lcouepi acamaye.

²⁴Qaq huaña qome nache 'enauac ana qo'oipaqpi maye netalec na no'onaxa, ÿañaten da nachañem Nataxala'. Qaq Añem sa'axasoxooñi aca qo'oipaq maye ño'oxonnaxai, qataq ishet da ñaxat ñaqa'en acatai' qapirole qo'oipaq. Qataq deqaqa ñaqa'en aca qo'oipaq maye nsalatec, qataq ishet da nsalatec ñaqa'en aca qo'oipaq deqaqta. Qaq 'era da ÿa'aqtac Añem Nataxala', qaq damaye sepacchigui qome.»

Ezequiel 18

Dam naigui ca ŷo'ot ñi 'oonolec shiŷaxaua

¹Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta':

²¿Ta'ainco' na hueta'a na Israel, ye saishet da ŷaxaañi da ŷe'eguelaxattalec naxa da na'aqtacaic maye, 'eeta': Na nta'alpi chectac ana uva ñe'eua, qaq na llalaqpi qalaq lto ana lhuepi?

³Aŷem Nataxala', ñañañ da san da ŷa'aqtac, da saishet qome da qavi'eguelaqaitalec da qanasaqaitaec de'era na'aqtacaic naxa, ne'ena Israel.

⁴Cha'aye Aŷem ŷalamaxat 'enauac na shiŷaxauapi, na nta'alpi qataq na ñalaqpi. Qaq cam huo'o ca lasouaxashet qalaq ileu qome.

⁵Ca shiŷaxaua no'on da lataxac, nacheca ca ŷo'ot ca no'on qataq ca nalochiguiñi lataxac:

⁶camaye saishet da ŷalegueua'a ca nquia'axac maye huaña ana lcomaraxalatepi da yaqto' qaŷo'oxoren na nqolacpi, qataq saishet da ŷa'amaqten nam saq'en atamnaxala'pi na Israel, qataq saishet da deuotaxanec aca lhua ca lqaŷa, qataq saishet da hue'eguet aca lhua da ñaq huetaigui da na'axac,

⁷qataq saishet da saŷaŷamaxatapec ca lŷa, nacherata da ŷe'eguelaxatot cam lalamaxat ca lŷa maye qaipatano'ot co'ollaxa, qataq qaica ca decachiŷot, qataq ŷachet cam huo'o na lqouaxa qataq ŷanema caua alogo ca huetauec,

⁸qataq da ŷanec aca alom, qaq saishet da ŷagaqnauec aca iŷaxanaique da ivita da qaisheeten, qataq saishet da ŷo'otec ca qauem ca lŷa, qataq nalochiguiñi da lataxac da lo'onataxanaxac da nmi't caua dos shiŷaxau' maye ncotatega't,

⁹qataq ipagaqchiichigui da lataxa'c naua iqataxaco, qataq ipacchigui da lataxac na ŷamaxasoxonaxacpi. Qaq que'eca ŷale nacheca ca ŷoqta 'eesa da no'on da lataxac, qaq ŷoqo'oye camaye nca'alec qome. Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala'.

¹⁰Qalaxaye que'eca ŷale da huo'o ca llalec maye qaica ca iren, qataq laataxanaxaica da huo'otaq ŷo'ot camachaqa nam

¹¹saishet da ŷo'ottac co'ollaxa ca lta'a, qaq damaye, 'eeta': Da ŷalectaua'a ca nquia'axac maye huaña ana lcomaraxalatepi da qaŷo'oxoren na nqolacpi, qataq deuotaxanec aca lhua ca lqaŷa,

¹²qataq saŷaŷamaxatapec ca choxoraq qataq cam huo'o da lhuenaxanaxa, qataq decachiŷot na laŷepi, qataq sa ŷe'eguelaxatot ca lŷa cam nogoxoshet maye qaipatano'ot co'ollaxa, qataq ŷa'amaqten nam atamnaxala'pi maye saq'en, qataq da ŷo'ot nam lataxacpi maye seqaiga,

¹³qataq nquigaxattec aña iŷaxanaique da qaisheeten aca na'aale alom, qaq que'eca ŷale saishet qome da nca'altauec. Qaq da ime da ŷo'ot 'enauac ne'ena lataxacpi maye Aŷem seqaiga, nache camaye ileu qome, qalaxaye da l-leuaxa camaye, chegoqchigui ca maiche lasouaxashet.

¹⁴Qalaxaye que'eca ñale, da huo'otac huo'o ca llalec da ñauaachigui 'enauac nam qauempi maye ño'ottac que'eca lta'a, qalaxaye da saishet da quegue namayepi da ño'ot,

¹⁵qaaq damaye, 'eeta': saishet da ñalegueua'a ca nquia'axac maye huaña naxa ana lcomaraxalatepi da yaqto' qaño'oxoren na nqolacpi, qataq da saishet da pi'iña'a na saq'en atamnaxala'pi na Israel, qataq saishet da deuotaxanec aca lhua ca lqaña,

¹⁶qataq qaica ca saiyacnapec, qataq saishet da iñaxanaique ca npatanec da qaña'aalaxanot, qataq saishet da decachiñot ca lña, nacherata da ñachet cam huo'o na lqouaxa, qataq ñanema caua logo ca huetauec,

¹⁷qataq saishet da ño'otec ca qauem ca lña, qataq saishet da ñagaqnauec aca iñaxanaique da qaisheeten aca na'aale alom, qataq ipaqueelec na iqataxacpi qataq ipacchigui na ñamaxasoxonaxacpi. Qaaq que'eca ñalec saishet qome da ileu souaxat na lasouaxashetpi ca lta'a. Camaye ñoqta 'eesa qome da nca'alec.

¹⁸Qaaq cam lta'a maye qaica co'ollaxa ca iren, qataq decachetac, qataq ño'ottac na qauem da ñalectaigui na lauo' le'ecpi, camaye huo'o qome da nhuaxanaguec nache ileu souaxat na lasouaxashetpi.

¹⁹Qaaq huaña qome, nache qami' qaunataxani, qoñeeta': «¿Ta'ainco' da so ñalec saishet nataqa'en da isheeten nam lasouaxashetpi so lta'a?» Qaaq cha'aye que'eca ñalec, ño'ot da no'on qataq da ñañoamaqchiguiñi lataxac, qataq ipacchigui da lataxac, qataq ño'ot 'enauac nam iqataxacpi: qaaq ñoqo'oye camaye ñoqta 'eesa qome da nca'alec.

²⁰Qaaq nachecata cam huo'o ca lasouaxashet da ileu qome. Qaaq cam ñalec saishet da isheeten ca lasouaxashet ca lta'a, qataq cam nta'a saishet da isheeten ca lasouaxashet ca llalec. Qaaq ca no'on da lataxac, qaaq ñaconeguet qome ca lasheechiñaxac ca nalochiguiñi lataxac maye ño'ot, qaaq ca qauemaic qaaq ñaconeguet qome ca nhuaxanaguec souaxat dam qauem lataxac.

Ñim Nataxala' do'onataxana da nalochiguiñi lataxac

²¹Qalaxaye ca qauemaic da ñaxaani 'enauac nam lasouaxashetpi maye ño'ottac co'ollaxa, nache ipaqueelec 'enauac nam iqataxacpi, qataq ño'ot nam ñañoamaqchiguiñi qataq no'on lataxac, nache camaye ñoqta 'eesa da nca'alec, qaaq saishet qome da ileu.

²²Qaaq Añem, saishet qome she'eguelaxa da seuennatega 'enauac nam qauem maye ño'otpi co'ollaxa, qaaq camaye nca'alec qome cha'aye ño'ot cam ñañoamaqchiguiñi lataxac.

²³Añem saishet da sañamaxaren da ileu ca qauemaic, maye nacherata da camaye naralaxat da lataxac, nache nca'alec. Qaaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

²⁴Qalaxaye cam no'on da lataxac da ÿaxaañi ca no'on maye ÿo'ottac, nache ÿo'ot 'enauac nam qauempi, qataq nam qaiqaiga maye ÿo'ottac cam qauemaic, nache ¿qaupicheetega peta'a da queta da nca'altauec? Aÿem saishet qome da she'eguelaxa da seuennatega 'enauac nam no'on maye ÿo'otpi co'ollaxa: qaq camaye ileu qome souaxat da saÿalaq, qataq souaxat nam lasouaxashetpi.

²⁵Qami', qoñiÿapec qome da saishet da so'onataxaatega da nalochiguiñi lataxac; qalaxaye ña qana'axaÿaxaani qami' nhuo' Israel le'ecpi, ¿qaupicheetega peta'a da saÿaÿamaxaani da so'ottac? ¿Qaq saishet peta'a da nache qami' maye qauo'ocheetac nam qauem?

²⁶Qaq ca no'on da lataxac da ÿaxaañi da ÿo'ottac ca no'on, nache camaye ileu qome souaxat nam qauem maye ÿo'ottac.

²⁷Qalaxaye ca qauemaic da ÿaxaañi nam qauempi, nache ÿo'ot ca ÿaÿamaqchiguiñi, qataq no'on lataxac, nache camaye nca'alec.

²⁸Qaq da ÿauachiguilo naua la'ai'te, qataq ca'ai 'enauac nam qauem maye ÿo'ot co'ollaxa, nache camaye ÿoqta 'eesa da nca'alec qaq saishet da ileu.

²⁹Qalaxaye na nhuo' le'ecpi na Israel, nasaxauec qome da saishet da so'onataxaatega da nalochiguiñi lataxac. ¿Peta'a saishet da so'onataxaatega da nalochiguiñi lataxac? ¿Saishet peta'a da nachena nam nhuo' le'ecpi na Israel, nam saishet da do'onataxaatega dam nalochiguiñi lataxac?

³⁰Qaq Aÿem ñemit qome ñi 'oonolec da qoñeeta qami' Israel le'ecpi, qaq ipacchigui ñaqa'en cam ÿo'ot ñim 'oonolec. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'. Qaq ÿoqo'oye no'on da ÿataqta qoquiÿa'ai qome 'enauac nam qauem, yaqto' da qauem saishet da nachera da qami' ÿasouaxa't da qami' qanlaxaayeñi.

³¹Qoquiÿa'ai qome 'enauac nam qauemsat maye ÿo'ot da Aÿem qauataiÿa'aguet, nache qanpogoxoiñiÿapegue' da dalaxaic da qarquiyaqteÿaxaqui, qataq da saq cha'a qarca'alaqai. ¿Ta'ainco' taxa da qaullivi qami' Israel le'ecpi,

³²ye Aÿem sa saÿamaxaren da huo'o ca ileu? Ña qoquiÿa'ai qome da qauem nache qanca'alleeuec. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

Ezequiel 19

Da naquicoxo souaxat so nta'alpi ye Israel

¹Am shiÿaxaua, 'auo'onaxaalec na nta'alpi na Israel, 'auo'on dam no'onec da huo'o ca ileu:

²«Aso 'arate'e, 'eeta'am aca lloona, maye ÿalectaigui co'ollaxa so llonpi. Asomaye ÿalectaigui co'ollaxa so llonpi da ÿo'ot so lauanaxanaqa', qaq nache huaña somaye da ÿaqchet so llalaqpi.

³Qaq so 'oonolec somayepi qalaq ŷataqta ŷaqchet co'ollaxa, nache ivitta'a naqa'en da ŷataqta lta'araic, qataq ivitta'a da ŷaŷaten da icolaxattac na loxonec, qataq chec na shiŷaxauapi.

⁴Qaq nam ŷotta'a't shiŷaxauapi hua'aqtega da na'aqtaguec somaye, nache qairolec aso nqoina da qanqovin, nache noxonec, ime nache qoŷanagui so lquet lcat, nache qaŷauega ye 'alhua Egipto.

⁵Qaq aso late'e co'ollaq mashe qaica ca naquitaxac da ñe'eguelaq so llalec, nache ŷaconeua'a so lŷa llalec, nache itauan somaye da yaqto' ivira'a da lta'araic.

⁶Qaq somaye co'ollaq mashe ivita da ŷe, nache jec naxa, qaltaq ñe'eguelaq da quetaigui so llonpi, nache ivitta'a da ŷaŷaten da icolaxattac na loxonec, qataq chec na shiŷaxauapi.

⁷Qataq ilaxachigui na nma' lta'araicpi, qataq qaica ca lyac naqa'en na huaqta'a't nŷecpi maye ŷotta'a't naua nañalo, qataq da desoqo nache iviloxol naqa'en 'enauac na shiŷaxauapi.

⁸Qaq huaña nache nachaañi so lauoreuapi shiŷaxauapi da dataŷa'aguet somaye, nache ŷasaxalec somaye so laleguec nache loxonec.

⁹Qaq ime nache ŷauo'o so lquet lcat qataq ŷanaigui aso laŷe', nache ŷauega ye Babilonia da icoñi', da yaqto' qaica ca hua'aqtega da desoqtac da lamaqtapeguelec aña qasoxonaxa ye Israel.

¹⁰Aso 'arate'e qalaq 'eeta'am co'ollaxa aca uva lcheyec maye netaña ca loigue ca 'etaxat, nache nquittasheguem qataq qalochiguiñi ana lcouepi souaxat da huecottalet so qalota 'etaxat.

¹¹Nache ana lcouepi ŷataqta qaramta, nache ivira'a da lashelte na nta'alpi, qaq asomaye ye ŷataqta nquittasheguem, nache ivirasheguema na lo'oc na piguem, qaq ŷataqteguet qanqa'en souaxat da lalogaxa qataq souaxat ana qalochiguiñi lcouepi.

¹²Qalaxaye sa qaicherapec co'ollaq qanapogosheguem, nache huetaiya' qanqa'en. Nache so la'at maye chegaqa'ague da nala' lliguisheguem deqaqa naqa'en, nache naañi ana ala uvapi, qataq deqaqa aso qaramta lcouepi, nache qaŷasaxangui so norec.

¹³Qaq nagui qalaq ñaxattalec qanqa'en ye toolec 'alhua, yem 'alhua maye deqaqta qataq qaica ca 'etaxat.

¹⁴Qaq ana lcouepi qalaq chegaqaigui so norec, maye ŷavigaxat ana llaxataxapi qataq ana alapi. Nache qaca aca no'onañi aso qaramta lcouepi da yaqto' ivira'a da lashelte na nta'alpi.»

(Qaq 'era da no'onec maye qaŷo'on da huo'o ca ileu.)

Ezequiel 20

Da na'aqtagec da lle'etaxaloxo na Israel le'ecpi

¹Qaq so na'a'q diez so ca'agoxoic cinco som vi'i siete, nache huo'oi soua nqueroxonqa maye nataxala'ate ye Israel, ana'c da huotaique da na'aqtaxane' Ñim Nataxala', nache nso'ooyiñi aÿem datatro'ot.

²Nache Ñim Nataxala', aÿem 'enapega, 'eeta':

³«'Am shiÿaxaua, qonapegalo ne'enaua nqueroxonqa maye lataxala'ate na Israel le'ecpi, qoneta': 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala': ¿Qami' qauanaqui da Aÿem qaunache? Qaq Aÿem Nataxala' ñañan da san da ÿa'aqtac, da saishet da qami' ña'aqtaxaneto.

⁴Qaq 'am shiÿaxaua, maiche qouapegueto da 'anmi't naamaye, nache 'auaÿaanaxaneque nam ÿataqta qaiqaiga maye ÿo'ot co'ollaxa so lta'alpi.

⁵Qataq qonapegala, qoneta': 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala': Co'ollaq lleca'a'ua'a na Israel, nache sanem so ÿa'aqtac som chegoxoguetpi namayepi, qataq ñachaxana somayepi co'ollaq huaña ye Egipto. Nache sachaxaasheguem na ihuaq nache san so ÿa'aqtac sheeta': Aÿem nachaÿem Natamnaxala' maye Qanatamnaxala'ai.

⁶Qaq se'eso na'a'q nache huetoigui co'ollaxa da ñañan da ñeqateeguesop somayepi ye Egipto, nache sauega yem 'alhua maye imitaqteguishec, yem 'alhua maye huaña da saque na huaca lche' qataq na dapic lli'i 'eeta'am na 'etaxat, ¡yem 'alhua maye napacalec da lyac na laÿepi 'alhuapi!

⁷Nache 'enauac co'ollaxa saishet da huo'o ca seÿotauga da samaxalec da ÿaxanec nam nqaigaxat natamnaxala'pi, qataq da na nqolacpi ye Egipto saishet da ishepaxanaqchet da lataxac namayepi, cha'aye Aÿem Nataxala' nachaÿem Natamnaxala'.

⁸Qalaxaye somayepi Aÿem dataÿa'aguet co'ollaxa, nache saishet da Aÿem na'axaÿaxana, saishet da ÿaxanec na nqaigaxat natamnaxala'pi, qataq saishet da ca'ai na nqolacpi maye lalamaxat ye Egipto. Qaq Aÿem iuennataxac co'ollaxa da sematalec da ÿayeloxo somayepi, qataq da sau'o ca nhuaxanaguec da huaña ye Egipto, choche ivitta'a da samachiguiñi da nmisheguem da ÿayeloxo.

⁹Qalaxaye souaxat da la'amaqchec da ÿe'enaxat, qataq yaqto' saishet da qauem da na'aqtagec namayepi da ÿalectaigui na ÿotta'a't shiÿaxauapi, cha'aye nache ÿalecta'aguet co'ollaxa ne'ena ÿotta'a't shiÿaxauapi co'ollaq ñachaxana namayepi, qataq co'ollaq sachaxanapeguem da ñeqateeguesop ye Egipto.

¹⁰Qaq Aÿem nache ñeqateeguesop co'ollaxa ye Egipto nache sauega ye toolec 'alhua;

¹¹qaq huaña yemaye nache sachaxana na iqataxacpi qataq na ÿamaxasoxonaxacpi, maye ÿanem da lca'alaxa cam ÿo'ot namayepi.

¹²Qataq nataqa'en sanem co'ollaxa da ñauatton ye na'a'q mataxaqui da yaqto' la'anaxat da qanañamaxataxac somayepi qataq Añem, qataq yaqto' ñañateeta da nachañem da señotauga co'ollaxa da yaqto' ñalamaxat.

¹³Qalaxaye namayepi Añem dataña'aguet co'ollaq huaña ye toolec 'alhua, nache sa ñalaxaguet na iqataxacpi, qataq sañaconeguet nam ñamaxasoxonaxacpi maye sanem co'ollaxa, da yaqto' da ipaqueelec namayepi nache huo'o da lca'alaxa, qataq ishepaxanaqchet co'ollaxa ye na'a'q mataxaqui maye ñalamaxat. Qaq huaña co'ollaxa nache huo'o da iuennataxac da sematalec namayepi da ñayeloxo, qataq da ñematchiguiñi da huaña ye toolec 'alhua,

¹⁴qalaxaye souaxat da la'amaqchec da ñe'enaxat, nache saishet da so'ot damaye, qataq yaqto' saishet da saiyacnapec da ñe'enaxat nam ñotta'a't shiñaxauapi maye ñauaachigui co'ollaq ñeqateeguesop ye Egipto namayepi.

¹⁵Qaq nataqa'en nache huaña co'ollaxa yem toolec 'alhua da sanem so ña'aqtac namayepi, da saishet da huenoxoneua'a ñaqa'en yem 'alhua maye sanem co'ollaxa, yem 'alhua maye qaica ca 'ena'am da lyac, qataq huaña da saque na huaca lche', qataq na dapic lli'i,

¹⁶cha'aye sañaconeguet co'ollaxa na ñamaxasoxonaxacpi, qataq saishet da ñalaxaguet na iqataxacpi, qataq ishepaxanaqchet ye na'a'q mataxaqui maye ñalamaxat, cha'aye da lquiyaqteñaxac ca'attague' nam lqolacpi.

¹⁷Qalaxaye, huo'o co'ollaxa da ichoxonnataxanaxa namayepi, nache saishet da selaxachigui qataq da ñematchiguiñi co'ollaq huaña yem toolec 'alhua.

¹⁸Qaq nacherata co'ollaxa da shenapega som llalaqpi da saishet da ño'ot nam ñamaxalecpi so lta'alpi, qataq nam lapaxaguenataxanaxacpi somayepi, qataq saishet da nshepaxanaqchet da lataxac somayepi souaxat na nqolacpi.

¹⁹Qataq shenapega co'ollaxa somayepi, sheeta': Añem nachañem Nataxala', maye Añem Qanatamnaxala'ai. Qoquitelec qome na iqataxacpi, qataq na llapaxañi lataxacpi,

²⁰qataq huo'o na 'enec qanqa'eñi ye na'a'q mataxaqui maye ñalamaxat, da yaqto' la'anaxat da qanañamaxataxac, qami' qataq Añem, qaq huaña nache qauañacheñi da Añem nachañem Nataxala', maye Añem Qanatamnaxala'ai.

²¹Qalaxaye nataqa'en som llalaqpi somayepi Añem sañalaxaguet co'ollaxa. Saishet da ñalaxaguet na iqataxacpi, qataq saishet da ipaquelec, qataq saishet da ño'ot na ñamaxasoxonaxacpi, maye ño'ot da lca'alaxa cam ño'ot namayepi, qataq ishepaxanaqchet ye na'a'q mataxaqui maye ñalamaxat. Qaq huaña nache huo'o da iuennataxac da sematalec da ñayeloxo somayepi, qataq da ñematchiguiñi da huaña ye toolec 'alhua, da yaqto' vi'iiguuet da ñayeloxo,

²²qalaxaye sha'axaneguet co'ollaxa damaye, souaxat dam la'amaqchec da ñe'enaxat, yaqto' saishet da saiyacnapec da ñe'enaxat nam ñotta'a't shiñaxauapi, maye ñauaachigui co'ollaq ñeqateeguesop ye Egipto namayepi.

²³Qaq huaña co'ollaxa yem toolec 'alhua da sanem so ña'aqtac, da selagaxatapec somayepi da yaqto' taña nam ñotta'a't shiñaxauapi ana 'alhua,

²⁴cha'aye saishet da ipaguelec nam ñamaxasoxonaxacpi, qataq sañaconequet nam iqataxacpi, qataq ishepaxanaqchet ye na'a'q mataxaqui maye ñalamaxat, nacherata da quetague' na lqolacpi so lta'alpi.

²⁵Qaq ivira'a da sanem da quegue nam nqataxacpi maye saishet da no'on, qataq nam namaxasoxonaxacpi maye saishet da ñachegoxotaigui ca lca'alaxa.

²⁶Qataq sa'aqta'a da nshepaxan da lataxac, souaxat da ñaatacot ana lachetaqtaxanaqtepi na nqolacpi, qataq ñaneuo na ñepi llalaqpi da lachetaqtaxanaxat qañavigaxatta. Qaq damaye so'ot da yaqto' namayepi nlaxagui da lcolanaxa, qataq yaqto', Añem ñauatton da nachañem Nataxala'.

²⁷Qaq 'am, shiñaxaua, qonapega qome na Israel le'ecpi, qoneta': 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Nataqa'en som qarta'ailpi Añem inogoqchet co'ollaxa, qataq añem sañalaxaguet.

²⁸Co'ollaq inoxoneua'a ñaqa'en yem 'alhua maye sachaxanapeguem co'ollaxa da sanem, nache naxa da choche ila'a ana lcomaraxalatepi, ana qo'oipaq maye qalochiguiña ana lcouepi, nache huaña naxa da ñauo'o ana lachetaqtaxanaqtepi maye qañavigaxatta, qataq ana lañepi lachetaqtaxanaqtepi maye ñataqta Añem inogoqchet, qataq ñauo'o na lchenaxanaxat maye ama na laita, qataq icorec na lachetaqtaxanaxat lataxa.

²⁹Qaq Añem senat co'ollaxa, sheeta': ¿ta'ainco' ye qa'aisheguemec naxa yi'ie qañoqotchequemec atamnaqa' da qavio'oxoyeñi nam nqolacpi? Qaq nache chegoqchiguiña co'ollaxa se'eso na'a'q, nache ivitta'a nagui, da yi'ie atamnaqa' qañamata'ac da le'enaxat, natamnaqa' nam ñaqa'a da la'amqaanaxanaxac.

³⁰Qaq qonapega qome na nhuo' Israel le'ecpi, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': ¿Ta'ainco' qami' da qauoitaique da nshepaxan qanqa'eñi da qarataxaqui, da qoñeeta'am som hua'au qarta'ailpi? ¿Ta'ainco' da Añem sa qaulaqaiguet, nache qavio'oxoyiñitac nam nqolacpi maye nqaigaxat?

³¹Da qaña'añiitegueuo ana qarachetaqtaxanaqche, qataq da qaña'añi na qaña'alquipi da qañavigaxat, nache damaye ña'axat da qami' ña qoquiito'ot da nshepaxan da qarataxaqui, ¿qaq peta'a nachera da qaupicheetega da lataxac qami' Israel le'ecpi, da qauanaqui da Añem qaunache? Añem nataxala', maiche ñañan da san da ña'aqtac, da saishet qome da qami' ña'aqtanaxeto.

³²Cha'aye mashe taigui ye qarhuennataqai, da qauauoitaique da qoñeeta'am na lañepi ñotta'a't shiñaxauapi ana 'alhua, maye ño'oxoreetac na 'epaq qataq na coma', qalaxaye saishet qome da 'eetec de'era.

³³Cha'aye Añem Nataxala', maye Qanatamnaxala'ai, maiche ñañan da san da ña'aqtac, da qami' selo'oguelo qome sauota'a da ña'añaxac, qataq sachaxanec na ihuaq, qataq ñashetchequem da inogoxonaxac,

³⁴nache qami' ñeqateeguesopa nam nhuo' le'ecpi, qataq nam 'alhuapi, maye qoviita'a da qanlagaxacheetac, nache qami' llaýona't sauota'a da Ita'araic ña'añaxac, qataq ñashetcheguem da inogoxonaxac.

³⁵Da qami' sauegalo yem toolec 'alhua maye qaýoqtaique na nhuo' le'ecpi, qaq huaña qome yemaye nache qami' sataigueta da qami' ñimi't.

³⁶Qami' ñimi't qome 'eeta'am da 'eetec co'ollaq ñimit so qarta'ailpi, co'ollaq huaña ye toolec 'alhua ye Egipto. Qaq 'era da ña'aqtac Aýem Nataxala'.

³⁷Aýem qami' ñimi't qome, 'eeta'am da 'eetec ca qagueta lo'o da naloqten aca lalopi qaguetapi, nache so'ot da qaupaquiiitelec dam ñaýamaxataxac.

³⁸Nache qami' ñeqateeguesopa qome na saýalaq, qataq nam 'oopaicpi, qataq qami' ñeqateeguesopa yem 'alhua maye qoñiitaña nagui, qalaxaye namayepi saishet qome da inoxoneua'a ye na'alhua na Israel le'ecpi. Qaq huaña qome nache qauaýacheñi da Aýem maye Aýem Nataxala'.

³⁹Qami' nhuo' Israel le'ecpi, da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Qoquiito'ot qome da qavio'oxoyeñeetac na qarqolaquipi. Qalaxaye qom ime, nache qami' Aýem qaualaqaigueta qome, nache saishet da qaltaq nshepaxan qanqa'eñi da qui'itta ñe'enaxat da qauo'ocheetac ana qarachetaqtaxanaqchepi da qavio'oxoyeñeetac na nqolacpi.

⁴⁰Qaq 'enauac qome na Israel le'ecpi da Aýem ño'oxoren qom huaña añim qui'itta ñeqasoxonaxa, añim qaýoqotcheguema qasoxonaxa ye Israel, maye netaigui ye ña'alhua. Qaq 'era da ña'aqtac Aýem Nataxala'. Qaq huaña qome yemaye nache qami' saconegueta, qataq huaña yemaye da qami' shenapegalo da aýem qaýa'añiýot aca qarachetaqtaxanaqchepi, qataq da aýem qandoiua'a aca la'auaxana ala ca qa'añiguishewi, qataq 'enauac cam qauýochiýauga da aýem qaýa'añiýot.»

⁴¹Qom qami' llaýona't da qami' sachegoxotchiguiñalo nam 'alhuapi, qataq nam ýotta'a't shiýaxauapi maye qoñiitaña nagui da qami' laga't, qataq qom sachaxan da qui'itta ýataxac qom qami' soota'agueta, ýauaachigui ñaqa'en 'enauac nam nhuo' le'ecpi, nache huaña qome da saconeguet aca qarachetaqtaxanaqche maye ama da laitaýaxac.

⁴²Qataq qom qami' senoxonaqcheteua'alo ye Israel, yem 'alhua maye sachaxanapeguem co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi, qaq huaña qome nache qauaýacheñi da Aýem nachaýem Nataxala'.

⁴³Qaq huaña qome yemaye, nache qauennache 'enauac nam qauem qauo'oche maye ishepaxanaqchet da qarataxaqui, nache maiche qauqaiquiña qome dam qarataqui souaxat nam qalota qauem maye qauo'oche co'ollaxa.

⁴⁴Qami' nhuo' Israel le'ecpi qom so'onataxan da qami' setaua'n, qaq saishet da chegoqchigui ñaqa'en dam qauem qarataqui qataq dam qauem maye qauo'ocheetac, maye nacherata da so'ot damaye souaxat da la'amaqchec da

ÿe'enaxat, qaq huaña qome nache qauaÿacheñi da Aÿem nachaÿem Nataxala'. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.»

Da nhuaxanaguec yem 'alhua maye pa'aigue da taguiñi

⁴⁵Ñim Nataxala', aÿem 'enapega, nache 'eeta':

⁴⁶«'Am Ezequiel, ña 'auamata'ague da taguiñi, nache 'auatategue qome damaye da 'aia'aqtaxan, da 'aia'axat da 'eetec qome ye aviaq maye huaña ye 'alhua maye pa'aigue da taguiñi,

⁴⁷nache qonapega, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aÿem sauo'o qome ca norec da 'am shegueua'a, nache camaye nmatchiguiñi qome da ÿavigaxat ana qo'oipaqqi maye 'am netalec ana ñaq darala qataq ana deqaqta, qaq que'eca norec qom 'eroigui nache saishet da 'om, nache ÿavigaxat 'enauac ana qo'oipaqqi maye pa'aigue da taguiñi qataq da sheu'.

⁴⁸Qaq 'enauac qome na shiÿaxauapi ana 'alhua, da ÿaÿaten da Aÿem Nataxala', nachaÿem da shegueua'a, qaq que'eca norec saishet qome da 'om.»

⁴⁹Nache aÿem Ezequiel sasat, sheeta': «¡Aicoue 'Am Nataxala', 'enauac na shiÿaxauapi aÿem na'aqtaxaatapigui da nam sa'axattacpi qaica ca ÿaÿaaneguet!»

Ezequiel 21

So lainec Ñim Nataxala'

¹Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta':

²«'Am Ezequiel, 'auamata'a qome ye Jerusalén, nache 'aia'axata'a qome dam taÿa'a yem atamnaqa'pi yemaye, qataq dam taÿa'a ye 'alhua ye Israel,

³nache qonapega, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aÿem ñechoxot da 'am sataÿa'aguet. Aÿem ñeqatsheguem qome na ÿainec, nache salauat na no'on da lataxac, qataq na qauem da lataxac.

⁴Aja', ñeqatsheguem qome na ÿainec, nache salauat 'enauac no'on da lataxac qataq na qauem da lataxac, chegoqchiguiña ye sheu' nache ivitta'a da taguiñi.

⁵Qaq huaña qome nache 'enauac na shiÿaxauapi ana 'alhua ÿaÿaten da Aÿem, nachaÿem Nataxala' ñeqatsheguem na ÿainec, nache saishet da qaltaq she'eguelaxaañi.

⁶Qaq 'am shiÿaxaua, 'ana'axannec qome da 'annoinaxac, souaxat da lqui'ic aña 'arquiyaqte, 'anÿen qome 'am ÿauaachigui 'anqa'en 'enauac na nhuo' le'ecpi.

⁷Qaq qom 'am qainat da ta'ainco' da 'anÿeetac, nache 'aia'axat dam na'axaÿaxac maye mashe yaqta'a da yo'oq, nache 'enauac qome na shiÿaxauapi ana 'alhua qaica ca la'añaxac, qataq ñaxanguilo naua lhuaxaye, nache qaica qome ca huo'o da 'enec qanqa'en, nache 'enauac qome na shiÿaxauapi cholaxa'n naua l-llecte souaxat da lcolanaxa. Qaq mashe ivita ye laloqo', qaq damaye yo'oq qome. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.»

⁸Ñim Nataxala' qaltaq aÿem 'enapega, 'eeta':

⁹«'Am shiÿaxaua, 'auachegoxotchigui da ÿe'enaxat da 'aua'aqtaxan, nache 'aua'axat da Aÿem Nataxala' 'am samaxalec de'era maye 'eeta': ¡Ca ÿeelonec, ca ÿeelonec! Camaye mashe qaiqueuocta, qataq mashe qaiÿo.

¹⁰Qaiqueuocta da yaqto' qaÿalaataxana, qataq qaiqashelgaxatta da yaqto' qashelectapiguiñi,

¹¹Qaiqashelgaxatta da yaqto' ishet da huo'o ca nasoqchigui. Ca ÿeelonec mashe ÿaxaraic qataq qashelec qanqa'en, da yaqto' qoÿanem ca laataxanaxaic da nasoqchigui.

¹²Qaq 'am shiÿaxaua, ¡'aua'alaq qome qataq 'anÿen souaxat da 'anqui'ic, cha'aye ca ÿeelonec taÿa'a da ÿalauat na ÿalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq 'enauac na nta'alpi ye Israel! Namayepi taÿa'a da qaÿalauat, lÿangui' na ÿalamaxat nhuo' le'ecpi, qaq ÿoqo'oye 'anhuaxaata'a qome ana 'artogue souaxat da 'anqui'ic.

¹³Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

¹⁴'Am shiÿaxaua, 'auachegoxotchigui qome da ÿe'enaxat da 'autaqa, nache, qonapega ca ÿeelonec da deque'emaqtaxan, ÿe'eguelaqtalec qome da deque'emaqtaxan. Cha'aye que'eca ÿeelonec camaye dalaataxan, cam huo'o da lchec ÿeelonec maye nalaataxanaxat, maye ÿareetalec 'enauac na shiÿaxauapi maye hueta'alo naua pa'aiguelo.

¹⁵Qaq camaye ÿataqta nlaxatchigui naqa'en da lcolanaxa namayepi, qataq ÿataqta qalota qome ca lalaatacpi. 'Enauac na lma'pi namayepi, sanaña ca ÿeelonec maye laataxanaxaic. Cam ÿeelonec maye qaiqashelgaqchet da yaqto' chegaqaigui ca nqashelgaxa, qataq ÿaxaraic da yaqto' dalaataxan.

¹⁶¡'Aualauat na pa'aigue na 'oic qataq na pa'aigue da 'ane'emaq, qataq 'enauac nam hueta'a na pa'aiguelo!

¹⁷Qaq nataqa'en Aÿem seuaxaata'a't qome naua ihuaxaye choche ivitta'a da vi'iigueta da ÿayeloxo. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.»

¹⁸Ñim Nataxala', qaltaq aÿem 'enapega nache, 'eeta':

¹⁹'Am Ezequiel, 'avi'inaxa't qome caua dos nqa'aico, da yaqto' queteguelo qome ñi nta'a ye Babilonia da nasoqta'a ca lainec. Que'ecaua dos nqa'aico iuen da nallegoqtrea'a qome ne'ena 'alhua, nache ye chegoqchiguiña ñi 'oonolec que'ecaua nqa'aico, nache 'auauo'o ca la'anaxat maye ÿa'axat negue't cam taÿa'a huaqta'a't nÿecpi.

²⁰Qaq iuen da 'auachaxan qome ca nqa'aic maye taÿa'a yem Rabá maye lma' na amoniitapi, qataq ye Jerusalén, yem huaqta'a't nÿecpi maye qampaxattaua'a ye Judá.

²¹Qaq ñi nta'a ye Babilonia qom ivita ye chegoqchiguiñalo se'esoua dos nqa'aico, nache vi'iiguuet qome, nache nnate' nam ilaviigui ca lña, qataq ichegoq ana lchecnapi, qataq nnate' nam lqolacpi, qataq imeten na l-lamec na shiguiyacpi.

²²Qaq aca 'oonole checna maye huetaigui na lhuaq aloiguishec, ñachaxan qome so nqa'aic maye taña'a ye Jerusalén, qaq huaña nache ñañaten da iuen da ilouiaxan yemaye, ñauota'a na lo'ogoxonaxatpi da deloqui, qataq damaxasoxon da qaño'ot ca nalaatanaxac, qataq ña'alaqtagui da nalat, qataq qailaxachigui na lasompi, qataq ño'ot na lliguisheguempi, qaq nache imauet da coleesop yemaye.

²³Qalaxaye na shiñaxauapi ye Jerusalén, 'eeta'am qome naqa'en da choche natenatanaxac de'era na'aqtanaxac, cha'aye souaxat dam nañamaxate' co'ollaxa ñi nta'a ye Babilonia. Qalaxaye de'era ñoqta 'eesa da souaxat na lasouaxashet namayepi, nache qaña'axata'a da nanoxonaguec.

²⁴Qaq ñoqo'oye Añem Nataxala', sheeta': «Nam qauempi qataq da qaralaatanaxaqui damaye mashe qaila'a nam qarasonaxashechi maye qauo'ocheetac mashe ya'aqlec. Qaq ñoqo'oye qami' noxonqa qome.

²⁵Qaq 'am nta'a na Israel maye 'am laatanaxa'ic, mashe 'am nayeeta'a ye laloqo' ca pa'atec 'anhuatanaguec.

²⁶Qaq Añem Nataxala', shenapet: Qanqat qome na 'arqaic laxatat, qataq qaiutanane ana 'anaro'o, qaq 'enauac qome da dalaxaic da lataxac. Nam qaica ca la'amaqchec qalaq huo'o qome da la'amaqchec, qaq nam huo'o da la'amaqchec qalaq qaica qome ca la'amaqchec.

²⁷Qaq 'enauac qome da nlachiguiñi ne'ena huaqta'a't ñecpi, nache 'enauac imeuo qome. Qaq de'era yo'oq qom ivita ca laloqo' da anac cam sepataxalec da ño'ot cam nalochiguiñi lataxac.

Da nhuatanaguec na Amón le'ecpi

²⁸'Am shiñaxaua, 'auachegoxotchigui da ñe'enaxat da 'aua'aqtanaxem da ña'aqtac na Amón le'ecpi maye isheueetac naxa na Israel le'ecpi, da ca ñeelonec mashe qanqateeguesop ca lañe': mashe lhuotta da qañalaatana, qataq qashelecteguiñi da yaqto' chegaqagui ca nqashelgaxa, nache ilaxachigui nam huo'o.

²⁹Qaq nam lauanaqchecpi qalaq saq'en qataq naua la'aqtanaxaco qalaq choche ashepegatanaxaco. Ca ñeelonec qalaq ipelecot qome na lqosot nam qauemaicpi laatanaxa'icpi. Mashe saqañapeque ca laloqo' cam pa'atec nhuatanaguec.

³⁰'Am ñeelonec 'avi'eguelaxangui qome ca 'arañe'! ¡Cha'aye yem 'alhua maye 'arañoqo' co'ollaxa, yem huaña co'ollaq 'am qanqassheguem, nache huaña qome da 'am ñemit!

³¹Añem 'am sematalec qome da ñayeloxo, 'eeta'am ca chaqaic norec, qataq 'am saneguet da lhuaqñaxac na shiñaxauapi maye qauemaicpi, qataq sanqalat da huo'o na ilaxachigui.

³²Nache 'am ñavicta qome qataq 'am dolachigui, na 'artago'q qalaq laguelec qome 'enauac ne'ena 'alhua, qaq nache qaica qome ca 'am iuennatega. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

Ezequiel 22

Na lasouaxashetpi ye Jerusalén

¹Ñim Nataxala' añem 'enapega, nache 'eeta':

²«'Am shiñaxaua, 'aua'axat qome na lasouaxashet ne'ena huaqta'a't ñyecpi maye laataxanaxaic. Qataq 'auachaxana 'enauac nam qauem, qataq qaiqaiga maye ño'ottac,

³qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': 'Am huaqta'a't ñyecpi maye 'aualauattac na 'am hueta'a shiñaxauapi, qataq 'auo'ottac na nqolacpi da yaqto' 'anshepaxanaqchet da 'arataxac, mashe nayeetai' ca 'araloqo'!

⁴Qaq souaxat dam 'auo'ot 'aralaataxanaxac nache 'auo'ot da 'arasouaxashet, qataq souaxat na nqolacpi maye 'auo'ot co'ollaxa nache 'anshepaxanaqchet da 'arataxac, nache 'auo'ot da saqañaloq da 'am nvita ca 'araloqo', qataq da 'am nvita ca 'oga't. Qaq 'era da 'eetec da 'am so'otec qome da na nhuo' le'ecpi 'am isheuen, qataq da 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi 'am ñe'eetac.

⁵Qaq nam saqañapeque qataq nam qañoqta qalaq 'am ñe'eetac qome, 'am huaqta'a't ñyecpi maye qauem da 'ana'aqtaguec souaxat da 'aua'amaqteetac na 'arqolacpi, qataq da 'arataxac maye qaica ca lañamaqa'.

⁶Na nta'alpi na Israel maye 'am netaigui, qalaq do'ogoxona da la'añaxac, qalaxaye nacherata da ño'ottac lalaataxanaxac.

⁷Nam 'am hueta'a shiñaxauapi, qalaq saishet da huo'o naqa'en ca 'enec ca lalamaxat lta'a, qataq aca late'e, qataq saiyacnapec na ñaqa'a ca chegaqa'ague, qataq decachiñot ana pa'aipi qataq na saploqpi.

⁸Qataq qaica ca naigui naqa'en nam ñalamaxat atamnaqa'pi, qataq ye na'a'q mataxaqui maye ñalamaxat.

⁹Qaq souaxat na latenataxanaxacpi namayepi, nache nam 'am hueta'api, huo'o na ñasouaxateguet da ileu ñi lña, qataq huo'o na ñalectaua'a na nquia'axacpi maye huaña ana lcomaraxalatepi da qaño'oxoren na nqolacpi, qataq ño'ot na lataxacpi maye qaiqaiga.

¹⁰Qataq huo'o na huetapeeguet aca lhua ca lta'a, qataq huo'o na ñayena'a da hue'eguet ana 'alo, da ñaq huetaigui da na'axac.

¹¹Qataq huo'o na ncachetague' aca lhua ca lqaña, huo'otaq huetapeeguet aca late, qataq ncat aca ñaqauga lqaña.

¹²Qataq nam 'am netaiguipi, huo'o na ñañamaxareeta da qaisheeten da yaqto' ñalauat ca lña. Qataq huo'o na ñan ana alom da qaña'aalaxana, qalaxaye da

qaisheeten nache ñagaqnauec añi iñaxanaique, qataq nhuo' ca lña, qataq sairen ca lqaña, nache icoua'ai Añem. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

¹³Añem ñataqta salemata, souaxat da 'arhuotaxanaxac qataq da 'aralaataxanaxac.

¹⁴Qaq saishet qome da 'aupettega da 'aushet da añem 'auataña'aguet, qom 'am sataiguet da 'am ñemit. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala', qaq damaye sepacchigui qome da so'ot,

¹⁵so'ot qome da 'auallecta'aguet na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq so'ot da 'anqo'ona 'enauac nam ñotta'a't 'alhuapi, nache imauec da señouec na 'arshepaxanaxa,

¹⁶qaq huo'o qome da 'ara'agaxa da 'am ilota'a na ñotta'a't shiñaxauapi, qalaxaye huaña qome nache 'auañaten da Añem nachañem Nataxala'.

¹⁷Ñim Nataxala' añem 'enapega, nache, 'eeta':

¹⁸«Na nhuo' Israel le'ecpi, qalaq 'eeta'am ñaqa'en ca lsoche na cobre, estaño, lcat, qataq na plomo, huo'otaq na lcat plata, maye no'onaigui aca nqatelaxanaxaqui da ime da qanqateltac.

¹⁹Qaq ñoqo'oye Añem Nataxala', shenapac: Qaq cha'aye qami' qoneeta'am ca lasogoñi, nache Añem qami' llañona't qome, nache qami' sachanguilo na laiñi ye Jerusalén.

²⁰Qaq 'eeta'am ca lcat plata, cobre, lcat, plomo, qataq ca estaño da camayepi qañasaxaigui aca nqatelaxanaxaqui, qataq qañe'eraxatoigui ca norec da yaqto' qanqatel, qaq nache sheetec qome Añem da so'ogoxona dam chaqaic ñayeloxo da qami' llañona't da yaqto' qami' ñeqate'l.

²¹Aja', Añem se'eraxatoigui qome ca norec, maye nachera da ñayeloxo, nache qami' llañona't qome nache qami' sachanguilo na laiñi ye huaqta'a't ñyecpi da qami' ñeqate'l.

²²Qaq 'eeta'am da 'eetec da qanqatel ca lcat plata qañachaigui aca nqatelaxanaxaqui, qaq nache 'eetec qome da qami' qanqate'l, qom huangui ye laiñi ye huaqta'a't ñyecpi. Qaq huaña qome nache qauañachiñi da Añem Nataxala', qami' semataleguete da ñayeloxo.»

²³Ñim Nataxala' añem 'enapega, nache 'eeta':

²⁴«'Am shiñaxaua qonapega na Israel qoneta': 'Am 'alhua, huo'o da 'anhuaxanaguec, qaq qaica da 'am talec auot, qataq 'etaxat,

²⁵na nta'alpi maye hueta'a ne'ena 'alhua, qalaq 'eeta'am na llonpi da desoqtai', qataq icolaxattac ca loxonec, qataq chec nam shiñaxauapi da huaña na na'alhua, qataq decachiña na no'on logoxoshetpi, qataq da lsallaxa, qataq ño'ot da nquigüec ye lcata ana pa'aipi.

²⁶Qaq na ltaxañaxanaxanecpi qalaq ñashaxaarec naua ñapaxaguenataxanaxaco, qataq nshepaxanaqchet nam ñalamaxat ndaqa'pi maye sa qaishetapec, qataq

saishet da ŷataqta naqa'en nam saqaishetapec qataq nam nshepaxan, qataq saishet da ŷapaxaguen ca lŷa da yaqto' ŷauatton ca qui'itta qataq ca nshepaxan. Qataq saishet da qochetega ye na'a'q mataxaqui maye ŷalamaxat, qataq saishet da Aŷem ŷo'oxoren.

²⁷Na nataxala'pi ne'ena 'alhua, qalaq 'eeta'am na qa'alaqpi da icolaxattac ca loxonec, qataq ŷataqta iyaqta'a da lalaataxanaxac, da ŷalauat na shiŷaxauapi da yaqto' desalligui.

²⁸Na na'aqtaxanaxanecpi qalaq ŷoxooŷi da 'eesa lataxac, 'eeta'am ca da'amnaxana ca lapagaxaic da ŷa'amen ca hueque, 'eetega huo'o na lauanaqchecpi, qataq ŷa'axattac nam saq'enpi. Namayepi 'eetega chegoqchigui naqa'en da ŷe'enaxat da da'aqtaxaatac, qamaq saishet da 'eesa da ña'aqtaxaatague'.

²⁹Nam 'amaqtaqaicpi qalaq nalemaqte' da lcachaxac, qataq qaica ca iren, qataq nhuottalec na choxoraqpi qataq na huo'o da lhuenaxanaxa, qataq saiyacnapec nam ŷaqa'a ca chegaqa'ague, na'aictaxa da qaica ca ŷasouaxat.

³⁰Aŷem ñimittapigui ne'ena shiŷaxauapi, da huo'otaq huo'o ca iueelec ne'ena 'alhua, huo'otaq da Aŷem iŷaxanot da yaqto' saishet da selaxachigui, qalaxaye Aŷem saishet da sanata.

³¹Qaq ŷoqo'oye sematalec da ŷayeloxo namayepi, qataq serolec da le'eraxa da inogoxonaxac da selaxachigui, da yaqto' talec namayepi dam qauem maye naigui na ŷo'ottacpi co'ollaxa. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.»

Ezequiel 23

Yeua nqaŷa't Samaria qataq Jerusalén

¹Ñim Nataxala' aŷem 'enapega nache, 'eeta':

²«Huo'o so na'a'q nache huo'oi soua dos 'alo, qaq 'oonole aso late'e'.

³Qaq chegoqchiguiña co'ollaq ña qa'añoel se'esoua dos 'alo, nache nañaareguet da nquisheguetaxac, co'ollaq huaña ye Egipto nache nasheete' da qaipotta'ape naua ltete, qaq huaña nache deqat so nnogotshe'c.

⁴Qaq aso ŷe le'enaxat Aholá, maye nache ye Samaria, qaq aso lqaŷa le'enaxat Oholibá, maye nache ye Jerusalén. Qaq Aŷem saronegueta co'ollaxa soomaye, nache huo'o so ŷalaqpi ŷalleppi qataq 'alpi.

⁵Qaq aso Aholá, saishet da Aŷem ŷalaxaguet, nache ŷapagaqnauec da lqopiche so ncachaxauapi alaataxaicpi Asiria le'ecpi,

⁶maye ŷaatrañi naua alogo tocaleguete, qaq 'enauac somayepi nataxala'pi qataq nta'alpi, nsoxoppi maye ŷataqta 'onaxaicpi da netalec so caipi,

⁷nache nañaneguet da nquishestague' som ñataqta ñactec da lyac Asiria le'ecpi. Aso Aholá nañaneguet da nquishestague' somayepi, qataq nshepaxanaqchet da lataxac souaxat da ño'oxoreetac so lqolacpi somayepi.

⁸Qaq nache chegoqta'a co'ollaq hueta'a ye Egipto, nache nañaneguet da nquisheguetaxac, nache saishet da ñaxaani damaye. Qaq nache chegoqta'a co'ollaq ñaq qa'añole da qalota som lauañe'pi, qataq ipottac ana ltogue, nache iqataqchet so nnogotshec qataq ñaneguet da quisheguetaxac.

⁹Qaq ñoqo'oye saneguet so nauonaxauapi Asiria le'ecpi, souaxat da asomaye ñataqta nqopita,

¹⁰nache somayepi ñataqta saiyacnapec asomaye, nache deuotaxanec so llalaqpi, ñalleppi qataq 'alpi, qataq ñalauat asomaye irota'a so ñeelonec. Qaq de'era nhuaxanaguc asomaye, damaye qaivitaqna'aguet na 'alpi.

¹¹Qaq aso lqaña Oholibá ñauaachigui co'ollaxa de'era, qalaxaye asomaye nache 'ena'am nañaneguet co'ollaxa da lqopiche da quisheguetaxac, nache napactelec aso lqaña Aholá.

¹²Qaq asomaye nataqa'en ñataqta nqopita so Asiria le'ecpi, qaq somayepi 'enauac da nataxala'pi, nta'alpi, alaataxaicpi maye ñataqta no'on na no'otaxatpi, qataq so netalec so caipi, qataq som ñataqta 'onaxaic nsoxoppiolec.

¹³Qaq Añem sela'a da nataqa'en asomaye nshepaxanaqchet da lataxac, qataq quegue da lataxac aso lqaña Aholá.

¹⁴Qalaxaye aso Oholibá, ñataqta ñactec da lquisheguetaxac, souaxat co'ollaq ila'a so lqui'ipi so caldeopi maye qoñettalec so huoque togaxaraiqa naua alogo,

¹⁵qataq huo'o so nsaataxaqui qataq so qalotegue lqaic laxataxat. Qaq da lataxac somayepi qalaq 'eeta'am na nataxala'pi, qataq 'eeta'am so Babilonia le'ecpi maye lañoqo' ye Caldea.

¹⁶Qaq asomaye co'ollaq ila'a somayepi, nache ñataqta nqopita, nache ñauo'oi soua lamaxa'she da ñamaxalo ye Babilonia,

¹⁷qaq so Babilonia le'ecpi anac nache lauañi' asomaye, qataq huetapeeguet nache ishepaxanaqchet asomaye, souaxat da lquisheguetaxac. Qaq souaxat da ñataqta ñe'eguelaqtalec da ño'ottac damaye, nache asomaye ivitta'a da deqaiga somayepi.

¹⁸Qaq asomaye ye ñataqta ñaatec naqa'en da lquisheguetaxac, qataq huetauec da ñachaxan da lo'ocñaxac, nache ivitta'a da seqaiga asomaye, 'eeta'am da 'eetec co'ollaq seqaiga aso lqaña.

¹⁹Qalaxaye asomaye nache queto'ot da nquigaxattauec da lquisheguetaxac, iuennate soua na'axa'te co'ollaq ñaq qa'añole, co'ollaq hueta'a ye Egipto da nquishestac,

²⁰nache ñapagaqnauec da lqopiche so nauonaxauapi Egipto le'ecpi, maye ñaguec da lapaxaŷaxa, 'eeta'am na 'ashenapi qataq na caipi,

²¹nache iuennate da lyacŷaxac co'ollaq ñaq qa'añole, co'ollaq so Egipto le'ecpi, ipotta'ape naua ltete.»

²²Qaq ŷoqo'oye 'am Aholibá, da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aŷem so'ot qome da nam 'anauonaxauapi maye 'auqaiga nagui, ŷe'eguelaxa qome da 'ampa'aguenaxauapi. Qaq sachegoxoqchiguiñalo qome 'enauaque naua pa'aiguelo da 'am naŷa

²³nam Babilonia le'ecpi, Caldea le'ecpi, Pecot le'ecpi, Soa le'ecpi, Coa le'ecpi qataq 'enauac na Asiria le'ecpi, qaq namayepi 'enauac nsoxoppiolec maye ŷataqta 'onaxaicpi, nataxala'pi, nta'alpi, qataq na lataxala' na alleppi, qataq na alaataxacpi, qaq 'enauac namayepi da netalec na caipi.

²⁴Qaq 'am naŷa qome namayepi, huota'a ana qalota naigonapi, qataq na alleppi, nache 'am colesop qome, na'atchigui na lo'ogoxonaxatpi, qataq ŷaatañi ana naro'opi maye nalaataxaquipi, qataq ana lpaqtaxanaqtepi, qaq Aŷem sanem qome namayepi da 'am nmi't, qaq 'am nmit qome, do'ogoxona da maiche lataxac namayepi da huo'o ñi nmit.

²⁵Qaq Aŷem 'am sematalec qome da ŷayeloxo, nache namayepi ŷataqta 'am saiyacnapec qome, icheguec na 'armic, qataq naua 'artela, qaq ca lca'alaxaicpi qome nache ŷalauat irolec ca ŷeelonec. Qataq saicherapec da ŷauec na 'aŷa'alaqpi ŷalleppi, qataq na 'alpi, qaq 'aupa'atec qome da 'am ŷavigaxat.

²⁶Qataq nqat ana 'arpoto, qataq ŷacona ana 'ano'otaqtepi.

²⁷Qaq 'era da 'eetec qom sha'axaneguet dam 'arataxac maye maiche 'ananoiqueetac naxa da huo'o ye 'auo'ot, qataq da 'arquisheguetaxac, maye 'anañaneguet co'ollaq huaña ye Egipto, nache saishet qome da ŷe'eguelaxa da qaltaq 'anauane' ye Egipto le'ecpi, huo'otaq da 'auennatega yemayepi.

²⁸Qaq 'era da ŷa'aqtac, Aŷem Nataxala': 'Am saneguet qome da lhuaqŷaxac yem 'arquiŷaxatpi qataq yem 'auqaiga co'ollaxa.

²⁹Qaq yemayepi 'am nquiŷa qome, nache ŷauo'o lalamaxat nam chegaqaigui co'ollaxa da 'aro'onataxanaxac, qataq ivitta'a da ŷataqta qouetauec naqa'en, nache imauec da yo'oqta da 'aro'ocŷaxac maye 'aŷa'aneguet co'ollaxa da quisheguetaxac. Dam 'arataxac maye maiche 'ananoiqueetac naxa da huo'o ye 'auo'ot, qataq da 'arquisheguetaxac,

³⁰nachera da huo'omshe huo'o dam 'am talec nagui, cha'aye 'am 'anañaneguet co'ollaxa da 'anquishestague' ye ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq 'anshepaxanaqchet da 'arataxac souaxat da 'avio'oxoreetac na lqolacpi yemayepi.

³¹Qataq qoquetegue da lataxac aso 'arqaŷa Aholá, qaq ŷoqo'oye 'am sanem qome da 'anŷomgui aso ŷomaxaqui maye ñeŷomaxangui co'ollaxa asomaye.

³²Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala': 'Am 'anñomgui qome aso ñomaxaqui maye ññomgui co'ollaxa aso 'arqaña, asom ñomaxaqui maye late'eraí, qalochiguingui qataq qañoqchiguingui, maye nlaqchigui da ne'enaxanaxac qataq da no'otanaxanaxac,

³³qataq nlaqchigui da ntaxa qataq da qui'ic. Asa'aso ñomaxaqui lalamaqte aso 'arqaña Samaria, asom 'am itaqchet qome qataq ño'ot qome da 'anqui'ic.

³⁴Nache 'auchiguiñi asomaye qom 'anñomgui, qaq ime qome nache 'aulaxachigui nache icolaxat qome ana 'artogue, cha'aye Añem ña'aqtac. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

³⁵Qaq ñoqo'oye Añem Nataxala', shenapac: «Qaq cha'aye Añem 'aucoua'ai, qataq Añem 'aña'aneguet na 'al-laq, nache 'anque'etaxangui qome da 'anhuaxanaguec souaxat da maiche 'ananoiqueetac da huo'o ye 'auo'ot, qataq nam 'arquisheguetaxacpi.»

³⁶Qaq Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta': «'Am Ezequiel, ¿'auauotaique peta'a da 'anmit na lasouaxashet aso Aholá qataq aso Oholibá? Hua' qone', 'auachaxana nam ño'ottacpi maye qaiqaiga.

³⁷Somaye saishet da Añem ñalaxareguet, qataq huaguilo naua lhuaxaye na ntago'q. Somaye Añem sañalaxareguet nache ño'oxoreetrac so lqolacpi, qataq souaxat da llo'oxonnataxanaxac somayepi, nache ñaneuo da qañavigaxat so lalamaxat llalaqpi maye sanema co'ollaxa somaye.

³⁸Qataq da yaqto' Añem dataña'agueta, nache ño'o't de'era, 'eeta': So 'oonolec na'a'q nache huaigui naqa'en da ishepaxanaqche't añi qui'itta ñalamaqte atamnaxaqui, qataq qaica ca 'enec naqa'en ye na'a'q mataxaqui maye ñalamaxat.

³⁹Qaq nacheso se'eso na'a'q co'ollaq ñavigaxat so llalaqpi da ño'oxoren so lqolacpi, nache naua'a añi qui'itta atamnaxaqui maye ñalamaqte, nache ishepaxanaqchet. ¡Qaq 'era dam ño'ot co'ollaq huaña ñim ñalamaxat ima'!

⁴⁰Qataq ñamaq so lamaxashecpí, da yaqto' anac naqa'en som ñalleppi maye qañoqta na hueta'a, qaq nache anac somayepi. Nache somaye nache'l, qataq ña'ame'n naua la'ai'te, qataq ñaayiñi ana no'otaqtepi da yaqto' ilo'oguet somayepi,

⁴¹ime nache nso'oorelec so ñataqta 'onaxaic mala', maye saqañapeque so nquia'axala' maye mashe lhuotta so huetalec nallec, qataq ñaaralec somaye so nchenaxanaxat maye ama na laita, qataq so aceite maye ñalamaqa'ate.

⁴²Nache qaña'aqtega da la'alaxac so qalota shiñaxauapi maye ño'ottac so la'ashaxac, qaq se'eso ñalleppi chegaqauga so toolec 'alhua, qaq somayepi ñaateguengui na no'on no'otaxat so 'alpi, ñangui na lhuaxashecpí, qataq ñanagui na lqaic aso ñataqta 'onaxai aro'opi.

⁴³Qaq huaña nache seuennataxaaleguete se'esoua 'alo maye mashe qaica ca lya'c souaxat da lquisheguetaxa'c, nache sheeta': Nagui namayepi nache queto'ot da iqopitaxaatac da lauañeto se'esoua alo maye quisheguetaxail.

⁴⁴Qaq nache lauañeto soomaye, 'eeta'am ca lauañi' aca quisheguetaxai. Qaq 'era da 'eetec somayepi da lauañeto soua 'alo maye maicheye ca ño'o't, qaq soomaye le'enaxat da Aholá qataq Oholibá.

⁴⁵Qalaxaye nam ñalleppi maye no'on da lataxac, nmi't qome na lasouaxashe't nache ñanegueta ca nhuaxanaguec maye naigui nam ño'o't se'esoua quisheguetaxail qataq laataxanaxail. Qaq cha'aye nachera dam lataxa'c soomaye: quisheguetaxail qataq laataxanaxail.»

⁴⁶Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala': «Ñaq lañona't qome na nhuo' le'ecpi da dataña'agueta soomaye, qataq ño'otec da lcolanaxa qataq decachiñoto,

⁴⁷qataq 'enauac qome na nhuo' le'ecpi da ñasa'q soomaye, irolec ca coma', qataq ñapacaviigui naqa'en ca lainec da ñalaua't, nataqa'en ñalauat ca llalaqpi ñalleppi qataq 'alpi, qataq ñavigaxat ca lma'pi.

⁴⁸Qaq Añem so'ot qome da ne'ena 'alhua imeuo de'era qauem nataxac. Yaqto' 'enauac na 'alpi ñañaten qome de'era nhuaxanaxanaxac, nache saishet da quegue de'era nataxac maye qauem.

⁴⁹Qaq se'esoua dos nqaña't ñaconegueta qome ca nhuaxanaguec souaxat dam qauem lataxa'c, qataq nam lasouaxashe'tpi souaxat da ño'oxoreetrac na nqolacpi. Qaq huaña qome nache qami' qauañacheñi da Añem nachañem Nataxala'.»

Ezequiel 24

Qañaloqnaxana aso taxaqui nachamtac

¹Qaq so na'a'q diez, som ca'agoxoic diez, so vi'i nueve, Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta':

²«'Am Ezequiel, 'iyiñi ne'ena na'a'q, cha'aye ne'ena na'a'q nache huaigui da ñi nta'a ye Babilonia iloquixan ye Jerusalén.

³Qataq 'auauo'o ca 'aualoqnaxana da 'autaxañot ne'ena shiñaxauapi maye sañalaq. Qataq 'auqata namayepi qoneta', da la'aqtac Ñim Nataxala' maye qaica ca ñaqalanapec, 'eeta': 'Aña'anangui ca norec aca taxaqui nache 'acorengui ca 'etaxat,

⁴nache 'auachangui acamaye ca lapat lañe, qataq ca no'on ltele'eta lapat qataq ca l-laq lapat, qataq ca ñataqta no'on lpi'inecpi.

⁵Qataq 'auaconeua'a qome aca 'oonole anam ñataqta no'on qaguetapi, nache ca lpi'inecpi 'auasaxangui na ñataqta pa'aguiñi aca taxaqui, qataq ñataqta nacham 'anqa'en, yaqto' datota nataqa'en ca lpi'inecpi.

⁶Cha'aye Ñim Nataxala', 'enapec: ¡Aicoue 'am huaqta'a't n̄yecpi maye 'am laataxanaxai! Qoneta'am aca taxaqui mashe decochigui, maye mashe saishet da qanqat na lcochaxa. Qataq 'anqonaxattasheguem na lāyepiolec ca lapat da 'anqatsheguem, nache ivitta'a da qui'itchigui 'anqa'en aca taxaqui.

⁷Yem huaqta'a't n̄yecpi ñataqta nlaxagui na ntago'q maye huecorec, qalaxaye saishet da huecorelec na 'alhua da yaqto' ñapolec na namoxōyaxa, nacherata da huecorelec ana coma'pi.

⁸Qalaxaye Āyem nataqa'en sa'aqta'a qome na ltago'q da huetalec añi qaramta coma' yaqto' saishet da qāyapolec, cha'aye ño'ot da 'eroigui da inogoxonaxac, qataq ño'ot da sepalaique ivi'.

⁹Cha'aye Ñim Nataxala' 'eeta': ¡Aicoue 'am huaqta'a't n̄yecpi maye 'am laataxanaxai! Āyem nataqa'en so'ot qome ca qalota nalonaxanaxat.

¹⁰Qaq 'am 'andouo qome ca qalota nalonaxanaxat, qataq 'aue'eraxatoigui ca norec, nache ñataqta datota 'anqa'en ca lapat, nache ivitta'a 'anqa'en da imeuo ca lli'i qataq ñavicta ca lpi'inecpi,

¹¹qaq ime nache 'āya'anangui ca norec aca taxaqui qui'itchigui, nache ivitta'a 'anqa'en da chauec na le'eraxa yaqto' ñeuec na lcochaxa; ¡qaq 'era da 'eetec qome da yaqto' ñeuec na lcochaxa!

¹²Qalaxaye acamaye ye ñataqta decochigui, nache cam norec saishet da qui'itta naqa'en.

¹³'Am Jerusalén, Āyem sauotaique co'ollaxa da sēyouec na 'arshepaxanaxapi, souaxat da maiche 'ananoiqueetac naxa da huo'o ye 'auo'ot, qalaxaye saishet da 'am qui'itta. Nacherata qom 'am sematalec da ñayeloxo, nache cheta'ague da 'am qui'itta.

¹⁴Qaq Āyem Nataxala', ñasaxauec de'era qaq damaye ipacchigui qome. Maiche Āyem da so'ot qome damaye, nache saishet da saipaigui ñaqa'en, saishet qome da 'am sechoxoreetac, qataq saishet qome da ñetogottac. Sauo'o qome ca 'anhuaxanaguec souaxat da qauem 'arataxac, qataq nam 'auo'otpi. Qaq 'era da ña'aqtac Āyem Nataxala'.

Da l-leuaxa aso lhua so Ezequiel

¹⁵Qaq Ñim Nataxala' Āyem 'enapecta, 'eeta':

¹⁶«'Am Ezequiel, Āyem sacona qome asom 'arhua maye ñataqta 'arauotaqte. Qalaxaye saishet qome da 'auaquico, qataq saishet da 'an̄yen, saishet qome da 'aucolde'c naua 'arache'.

¹⁷Choche 'añe'emaxatte' qome da 'anqui'ic, qataq saishet da 'auachaxan da 'arasouaxac souaxat asomaye. Qataq saishet qome da 'auauattalec na 'arqaic, qataq da qaicaa caua 'arapela'ate, qataq saishet da 'auapotagui na 'arashec da

la'anaxat 'anqa'en da 'anqui'ic, qataq saishet da qollec aca nauole maye qanallec naxa da huo'o da nasouaxac.»

¹⁸Qaq so nte'eta setaqtage' so shiřaxauapi, qaq so avit nache ileu aso ihua; qaq so nte'eta so lřa na'a'q, nache so'ot dam ařem řamaxalec Ñim Nataxala'.

¹⁹Qaq huařa nache so nhuo' le'ecpi ařem inattac, 'eeta': «Ñaq qomi' 'aua'aqtaxanema cam naigui, qataq cam řa'axattac de'era maye 'auo'ottac.»

²⁰Nache ařem shenapēc. «Ñim Nataxala' ařem 'enapega, 'eeta':

²¹'aua'aqtaxanem qome na Israel le'ecpi, qoneta': 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala': Ařem seshepaxanaqchet qome aři řalamaqte atamnaxaqui, maye qarqopichiřa naxa da qaualleetaua'a, qataq qarauotaqche, qataq řo'ot da qaño'oxonnaxaqui qataq qara'ařaxaqui, qaq yem qařa'alquipi řalleppi, qataq 'alpi maye qano'onaxachiřa co'ollaxa ye Jerusalén, qalaq qařalauat qome qairolec ca řeelonec.

²²Qataq qonapega qome, qoneta': Qami' nataqa'en qauo'oche qome dam so'ottac: saishet qome da qauapoigui na qarashequi, da la'anaxat da qanqui'iqui, qataq saishet da qollequi aca nauole maye qanallec da huo'o da nasouaxac.

²³Saishet qome da qauauacheetalec na qarqaiqui, qataq saishet da qaicaua caua qarapela'achilli'. Qataq saishet qome da qauaquicoi qataq da qanřiřiitac. Qami' qaica qome ca qara'ařaxaqui souaxat na qauem maye qauo'oche, qataq ři 'oonolec da qořiita qauaquicoita qome.

²⁴Qaq na Ezequiel, nachena na qaraloqnaxanaxache qome, da yaqto' qae'enaxachiichigui dam řo'ottac. Qaq qom ipacchigui de'era, nache qauařachiři qome da Ařem nachařem Nataxala'.

²⁵Qaq qom seuotaxanec ye lpaqtaxanaxat na Israel le'ecpi, maye nachaři aři atamnaxaqui, maye řo'ot naxa da lamaicřaxac namayepi souaxat da lyac, qataq nqopita da ilotaua'a qataq lauotaqte. Qaq nataqa'en seuotaxanec qome na llalaqpi řalleppi qataq 'alpi.

²⁶Qaq que'eca na'a'q, cam ishet da naleltaxan, nache anac qome da 'am nda'a ca 'ara'axařaxac.

²⁷Qaq que'eca na'a'q, nache huo'oi qome naua 'ara'aqtaqa, nache ishet da 'ana'aqtaxane' qome que'eca 'eltaxaic. Qaq 'am nache 'am laloqnaxanaxat qome na nhuo' le'ecpi, qaq huařa qome nache namayepi řařaten da Ařem nachařem Nataxala'.

Ezequiel 25

Qařa'axata'a dam talec qome ye Amón

¹Ñim Nataxala' ařem 'enapega, nache 'eeta':

²«'Am shiřaxaua 'auamata'a ye Amón le'ecpi, nache 'aua'axata'a dam talec qome yemayepi.

³Nache qonapega da na'axařaxana da la'aqtac Ñim Nataxala' maye taalec yemayepi, 'eeta': Qami' qaua'alqaitagui da qantonaxaqui co'ollaq qaulořa'a ańi řalamaqte atamnaxaqui da qanshepaxanaqchet, qataq co'ollaq qailaxachigui ye 'alhua Israel, qataq co'ollaq noxonec na Judá le'ecpi nache qařauega ye řaqa'a 'alhua.

⁴Qaq řoqo'oye qami' sanegueta qome da la'ańaxac na shiřaxauapi maye lma' ye pa'aigue da nala' lliguisheguem, yaqto' yemayepi deuotaxanec qome na qana'alhuai, nache řo'ot na lanataqa'pi, qataq řanańa namaye na lma'pi. Qaq yemayepi qome chectac na ala na qorańiguishiqui qataq nřomtapigui na lche' ana qareloi huacapi.

⁵Qaq ye Rabá, qalaq so'ot qome da řaxaalec na 'auaqpi nache lquia'aqa' ana nauanaxanaxapi, qaq ye Amón qalaq lquia'aqa' qome ana qaguetapi. Qaq huańa qome nache qauařachińi da Ařem nachařem Nataxala'.

⁶Qaq Ařem Nataxala', shenapec: Qami' Amón le'ecpi qauaxańiita'a't co'ollaxa naua qarhuaxayilli' qataq qauparenaxańeetai' souaxat da qantonaxaqui, nache qavi'ińiitac na Israel le'ecpi.

⁷Qaq řoqo'oye Ařem řauaxařaxaasheguem qome na ihuaq da sauo'o ca qanhuaxanaguiiqui, qataq qami' sanegueta na řotta'a't shiřaxauapi da yaqto' deuotaxanec 'enauac na qaralamaxache. Qataq qami' ñeqateeguesopa na nhuo' le'ecpi, nache qami' ñematchiyińi da qami' selaxachiguilo. Qaq huańa qome nache qauařachińi da Ařem nachařem Nataxala'.

Qařa'axata'a dam talec qome ye Moab

⁸Ařem Nataxala', shenapec: Ye Moab qataq ye Seír, 'eetega 'eeta'am naxa na lařepi řotta'at shiřaxauapi ye Judá.

⁹Qaq řoqo'oye sauatec qome na laře ye Moab, nache imauec qome da qaica ye huaqta'a't nřecpi, yem řataqta řo'oxoraq huaqta'a't nřecpi yi'ie 'alhua: Bet Yesimot, Baal Megón qataq Quiriatayin.

¹⁰Nache so'ot qome da na nhuo' le'ecpi maye lma' da pa'ařa'ague da nala' lliguisheguem, da řacona da řauo'o lalamaxat na na'alhua namayepi, qataq nataqa'en ye na'alhua na amoniitapi, yaqto' nam řotta'a't shiřaxauapi qaica qome ca qaltaq iuennatega namayepi.

¹¹Qaq nataqa'en ñemit qome ye Moab, qaq huańa qome nache řařaten yemayepi da Ařem nachařem Nataxala'.

Qařa'axata'a dam talec qome ye Edom

¹²Aÿem Nataxala' shenapēc: Ye Edom ÿauo'o co'ollaxa da lvi' da ÿe'eguelaxateguet ye Judá, qaq damaye nachera da ÿo'ot da Ita'araic lasouaxashet.

¹³Qaq ÿoqo'oye Aÿem Nataxala', shenapēc: Ñauaxaÿaxaasheguem qome na ihuaq da yaqto' seuaxan ye Edom, qataq selaxachigui na nalleppi qataq na na'atetpi. Nache ÿataqta nlachiguiñi ñaqa'en. Qaq chegoqchiguiña qome ye Temán nache ivira'a ye Dedán, da nam shiÿaxauapi qaÿalauat qairolec ca ÿeelonec.

¹⁴Sauo'o qome ca ivi' da she'eguelaxateguet ye Edóm chegoqchigui ñaqa'en na ÿalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, qaq chegoqchigui qome namayepi da sematalec ye Edóm 'enauac da ÿayeloxo qataq da inogoxonaxac. Qaq huaña qome nache ÿaÿaten da 'eetec da so'ot da ivi'. Qaq 'era da ÿa'aqtac, Aÿem Nataxala'.

Qaÿa'axata'a dam talec qome na filisteopi

¹⁵Aÿem Nataxala', shenapēc: Na filisteopi ipalaique lvi' co'ollaxa souaxat da ÿataqta ÿapacauēc da lquiÿaxa ye Judá. Nache ilaxachigui souaxat da nache 'eetai' da chegoqta'ague da npa'agueetague'.

¹⁶Qaq ÿoqo'oye Aÿem Nataxala' shenapēc: Ñauaxaÿaxaasheguem qome na ihuaq da sataÿa'aguet na filisteopi, ñematchiguiñi qome na cretensepi, qataq selaxachigui nataqa'en cam no'onañipi maye hueto'ot na loigue aso auaxai.

¹⁷Qaq ÿataqta chaqaic qome ca ÿayeloxo qom she'eguelaxateguet namayepi. Qaq qom so'ot damaye, nache namayepi ÿaÿaten qome da Aÿem, nachaÿem Nataxala'.

Ezequiel 26

Qaÿa'axata'a dam talec qome ye Tiro

¹So hua'auchiguiñi na'a'q se'eso hua'auñi ca'agoxoic so vi'i once, nache Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta':

²Ye Tiro naxa detaxaÿa ye Jerusalén, 'eeta': Yem llegueuo na ÿotta'a't shiÿaxauapi yemaye hua'axañi. Naua naso'omi qalaq nauatoiguilo nache aÿem nquictasheguem da isallaxa, qaq yemaye qalaq nquicta'a da nlaguiñi.

³Qaq ÿoqo'oye Aÿem Nataxala', shenapēc: 'Am Tiro, aÿem 'am ñechoxota da 'am sataÿa'aguet, so'ot qome da nachaañi ca qalota ÿotta'a't shiÿaxauapi da 'am dataÿa'aguet, 'eeta'am da 'eetec ana lapaxa aso auaxai da nachaañi,

⁴nache ilaxachigui na 'arpaqtaxanaxatpi qataq hua'axañi naqa'en ana 'aralloxolatepi. Qaq ivira'a ca lsoche na coma' da sequeloguec qome, nache ivitta'a da 'eeta'am ñaqa'en aca salleeta coma'.

⁵Qataq qoueta'a qome na laiñi aso auaxai qoneta'am ca lpeguenaxala' na naloguecpi. Qaq 'era da ÿa'aqtac, Aÿem Nataxala'. Na ÿotta'a't shiÿaxauapi ÿataqta nhuotta qome ye Tiro,

⁶qaq nam huetauga na no'onaxa maye nalochiguiñi qalaq qaýalauat qome qairolec ca ñeelonec. Qaq huaña qome nache ñaýaten da Aýem nachaýem Nataxala'.

⁷Aýem Nataxala', shenapec: «chegoqtegue ñaqa'en qome da sheu' ñi Nabucodonosor ñim nta'a ye Babilonia ñim nta'a maye ñataqta 'añaxaic, yaqto' iloquiayan ye Tiro. Ñimaye anac qome ñauota'a lalo caipi qataq aca nnaigonapi qataq ca nalleppi maye netalec na caipi qataq ca ñataqta qalota nalleppi.

⁸Nache ñalauat qome cam huetauga na 'ano'onaxa maye nalochiguiñi irolec ca ñeelonec, qataq no'oxoosheguem ca npaqtanaxat 'am colesop naqa'en, qataq nauaxaýaxaasheguem ca lliguisheguempi da yaqto' 'am iloquiayan, qaq 'am iloquiayan qome ca alleppi maye nasoqta'a ana lpaqtanaxatepi.

⁹Qataq ñauota'a ana ltoqnaxanaqte 'epaq late'eraí da ilaxachigui na 'arpaqtanaxatpi qataq da ilaxachigui ana 'aralloxolatepi.

¹⁰Qaq ñi nta'a ye Babilonia qom inoxonoigui na 'anasompi, qalaq 'eeta'am da qainoxoneua'a ca huaqta'a't ñyecpi maye noxonec, qaq souaxat da qalota ca lalo caipi, nache 'am ñapolec ca namoxoýaxa maye naýoxoosheguem naqa'en, qataq cholaxan naqa'en na 'arpaqtanaxatpi da l-llimiaya aca nnaigonapi qataq ca lalo caipi,

¹¹nache que'eca caipi ilaxachigui qome na 'anqa'aicpi. Qataq qaýalauat na 'arhuo' le'ecpi qairolec ca ñeelonec, qataq qaýamaxañi ana ñataqta qaramta 'arhuoqtepi.

¹²Qataq qaiuotaxanec da 'arsallaxa qataq na 'aralamaxat nallecpi, qataq qaýamaxañi na 'arpaqtanaxatpi, qataq qailaxachigui nam huo'o da lyac 'arma' lta'araicpi, qataq qaýasaxauga aso auaxai na no'on coma'pi, qataq na 'arllecñanaxatpi lñaueegue' qanqa'en na lsoche na coma'.

¹³Qaq 'era da 'eetec qom vi'iiguet ñaqa'en da l-lamaya na 'aro'onecpi, nache saishet qome da qaltaq qaýa'aqtega da l-lamaya aca 'ana'arpapi.

¹⁴'Am she'eguelaxata qome da qoneta'am aca coma' maye salleeta, qataq qoneta'am ca lpeguenaxala' na naleguecpi da qaiqaxaýaxat, nache saishet qome da qaltaq 'am qano'oxoosheguem. Aýem Nataxala', setaqtac, qaq 'era da ña'aqtac Aýem Nataxala'.»

¹⁵Qaq Aýem Nataxala' shenapega ye Tiro, sheeta': Nam ñotta'a't shiýaxauapi maye hueto'ot na loigue aso auaxai, iviloxol qom hua'axaýa ca l-lamaya da qouañi, qataq souaxat da hua'aqchigui da lachotaxac cam que'emaxaicpi qataq da nalaataguec na 'am netaigui shiýaxauapi.

¹⁶Qaq huaña, nache 'enauac na nta'alpi maye lma' na hueto'ot na loigue aso auaxai, huenoteeguesop qome ana nso'onaxaquipi, qataq nqata'ai na lapo'pi, qataq naua alogo maye ñotta'a't na llo'oxoraxatpi, qaq nso'ona'aguet qome na 'alhua souaxat da lli'iýaxa, qataq sa vi'iiguet da liviloxolaxa qataq da lcolanaya qom 'am ñauaachigui.

¹⁷Qaq huaña qome nache 'am do'onaxaalec, ño'on de'era no'onec da huo'o da nasouaxac maye, 'eeta': ¡'Am Tiro, ca 'eeteco' co'ollaxa da ishet da 'am qailaxachigui, qataq ca 'eeteco' da ishet da 'auqat co'ollaq qoneto'ot na loigue aso auaxai 'am huaqta'a't nñecpi, 'am maye huo'o co'ollaxa da 'ayo'oxoyec! ¡'Am, qataq na 'arhuo' le'ecpi, huo'o co'ollaxa da 'ara'añaxac co'ollaq qoueto'ot na loigue aso auaxai qataq 'auo'ot da lcolanaxa 'enauac na nhuo' le'ecpi maye 'arhuoreuapi!

¹⁸Qaq nagui da qouañi nache na ñotta'a't shiñaxauapi maye hueto'ot na loigue aso auaxai iviloxol souaxat da lcolanaxa. Qaq nagui da 'auqat, nache ana ñaqa'ata 'alhuapi aso auaxai, ñataqta nlaxagui da lcolanaxa.

¹⁹Qaq Añem Nataxala' shenapec: «Añem so'ot qome da ñataqta 'anlachiguiñi, qoneta'am ca huaqta'a't nñecpi maye qaica hueta'a. Añem so'ot qome da 'am ñapolec na 'etaxat maye chegaqangui aso qañoqchiguingui auaxai,

²⁰nache 'aviraña cam hueta'a nam leuxaicpi, maye nacheso som hua'au shiñaxauapi. 'Am sasaxaña qome cam ñataqta pa'aguiñi ana 'alhua, cam 'alhua maye chochaq tatec da toolec, nache 'auallectaigui qome som mashe ileupi co'ollaxa. Nache saishet qome da 'avi'eguelaxa da qaltaq 'am qanayeetalec, qataq saishet da qaltaq 'am qano'oxoosheguem, da qouetalec na na'alhua nam nca'altauecpi.

²¹Qataq 'am she'eguelaxata da 'am chaqaic, qataq saishet qome da 'am qaila'a. 'Am qanmittaique qome, qalaxaye saishet da 'am qañanata. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.»

Ezequiel 27

No'onec daquicota souaxat da huañi ye huaqta'a't nñecpi ye Tiro

¹Ñim Nataxala' añem 'enapega nache, 'eeta':

²«'Am shiñaxaua, 'auo'on de'era no'onec da huo'o da nasouaxac

³da 'auo'onaxaalec ye Tiro, yem huaqta'a't nñecpi maye hueto'ot na loigue aye auaxai, maye nmeetague' na ñotta'a't shiñaxauapi maye hueto'ot na loigue aso auaxai, nache qonapega qoneta': 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala': 'Am Tiro, 'am 'aupettega da 'am notaxaqui maye ñataqta 'onaxai, qataq nalochiguiñi

⁴da 'ara'añaxac qalaq iviraxaama na laiñi aso auaxai, som 'am ño'otpi co'ollaxa qalaq ñataqta huo'o naqa'en da 'aryac.

⁵'Enauac na 'epaqpi maye 'ano'onataxatpi qalaq qañachegoxota'a co'ollaxa ye aviaq Senir, qaq aso 'arhuoqte late'eraí qalaq qañachegoxotaigui ana cedro ye Líbano,

⁶so 'arllotaxanaxatpi qalaq qañachegoxotaigui na robles ye Basán, qaq so 'ansoxonaxala' qalaq chegaqaigui na cipreses maye qañachegoxota'a ye loigue ye Chipre, qataq qalapaxalec na marfil.

⁷Qaq so 'arañoxonaqtac maye huo'o na llo'oxoraxatpi qalaq chegaqaigui na lino maye chegaqa'a ye Egipto, qaq somaye nache nataqa'en 'ara'anaxanaqte, qaq som 'arpe'l malaxaraic qataq togaxaraic da lo'oxoñaxac qalaq qañachegoxota'a co'ollaxa ye loigue ye Elisa.

⁸Qaq so 'arllötaxanaxat lo'opi ñalleppi qalaq chegaqa'a ye Sidón qataq ye Arvad, qaq so 'aramaicnaxanaxanecpi maye nma'ai' da ñañaten na 'etaxat qalaq somayepi maiche 'arma'ashecpi.

⁹Qaq so ña'axaiqupi maye lma' ye Gebal qalaq ñañamaxañi naxa da huo'o ye sa ñañamaxañi da qoneta, cha'aye nacheso som ñaanaxanaicpi. Qaq som shiñaxauapi maye ñañaten da quiguigui na 'etaxat, qalaq imeetac naxa na 'armenecpi.

¹⁰Qaq som ñalleppi maye lma' ye Persia, Lidia, qataq ye Libia, qalaq nacheso co'ollaxa so ntaueetague' so 'analleppi, somayepi ñauota'a co'ollaxa ana lpaqtaxanaqtepi qataq aso naro'opi da yaqto' ño'ot da 'ayo'oxoyec, qataq 'am ñaqashelgaqchet.

¹¹Qaq so shiñaxauapi ye Arvad, qataq so nalleppi, qalaq nauaatalec co'ollaxa so 'arpaqtaxanaxat maye 'am coleesop, qaq aso 'aralloxolatepi qalaq ilotague' so ñalleppi ye Gamad, aso lpaqtaxanaqtepi qalaq ñemaqtaua'a imauec so 'arpaqtaxanaxat, nache ño'ot da ñataqta huo'o da 'aryac.

¹²Qaq ñataqta logosheguem co'ollaxa so 'arsallaxa, nache ye Tarsis 'am nmeetague' co'ollaxa, qaq nmeneguet naxa na 'armenecpi ana alom plata, lcat, estaño, qataq na plomo.

¹³Qaq nataqa'en ye Grecia, Tubal qataq ye Mesec, 'am nmeetague' co'ollaxa, nache nmeneguet naqa'en na 'armenecpi na l-latacpi qataq na nhuenecpi maye bronce.

¹⁴Qaq ye Bet Togarmá da 'am isheeten naxa nache desheetenaxana na caipi maye no'onataxanaxala', qataq na notaxala'pi qataq na molapi.

¹⁵Qataq na shiñaxauapi ye Rodas, 'am nmeetague' co'ollaxa. Qataq 'anmeetague' na ñotta'a't shiñaxauapi maye hueto'ot na loigue aso auaxai, qaq namayepi naxa da 'am isheeten nache desheetenaxana na marfil qataq ébano.

¹⁶Ye Edom nataqa'en 'am nmeetague' souaxat na qalota 'armenecpi: Qaq nmeneguet naxa naqa'en na 'armenecpi, na coma' maye tocalec, qataq na hualoq lañe maye lqo'oilaxat na togaxaraic, qataq na hualoq lañe maye huo'o na leraxatpi, qataq na 'onaxaic lino, qataq na corales qataq na rubíes.

¹⁷Qataq nataqa'en 'am nmeetague' ye Judá, qataq ye Israel, nache naxa da 'am isheete'n, nache isheetenaxanaxa't na trigo maye chegaqaña ye Minit, qataq ana lqattelleguishe ama, qataq na dapic lli'i, na aceite qataq na bálsamo maye ama na laita.

¹⁸Ye Damasco qalaq desheenaxana naxa na qalota 'aro'onatacpi, qataq da 'arsallaxa, qaq naxa da 'am isheeten nache deshetenaxana na lataxa maye chegaqaña ye Jelbón, qataq na qagueta laue maye chegaqaña ye Sahar.

¹⁹Qataq ñachegotchiguiña naxa ye Uzal da 'am nda'a na lataxa, qataq na no'onatac lcat, qataq na canela, qataq ana coqta maye ama na laita, da yaqto' nmeneguet na 'armenecpi.

²⁰Qaq ye Dedán qalaq 'am imeetacot naxa ana naalatepi maye qaiuen da qanayeelec na caaño.

²¹Qaq ye Arabia qataq 'enauac na nataxala'pi ye Quedar qalaq 'anmenaxauapi co'ollaxa: Qaq da 'am isheeten naxa nache deshetenaxana na qagueta llalaqpi, peenaqpi qataq ana quetaqpi.

²²Qataq nataqa'en 'anmenaxauapi co'ollaxa ye nmenaxaicpi ye Sabá, qataq ye Raamá, qaq naxa da 'am isheeten, nache deshetenaxana na no'on coraxatpi, qataq na no'on coma'pi, qataq na oro.

²³Qataq 'am nmeetague' naxa ye Arán, Cane, Edén, qataq na nmenaxaicpi ye Sabá, Asiria qataq 'enauac ye Media,

²⁴qaq yemayepi 'am imenot naxa na ñataqta no'on hualoq lañe, qataq na npo' maye togaxaraic da lo'oxoñaxac, qataq na huo'o ana llo'oxoraqtepi, qataq na ishet da qalapaxauo maye ñotta'a't da lo'oxoñaxac, qataq na ncoñetaxanaxat maye mpaqtac.

²⁵Qaq ana notaxaquipi da qanayiguingui na 'etaxat maye chegaqa'a ye Tarsis, qalaq nacalec ana lña da 'am ndotegueta na lmenecpi. Qaq nache qoneta'am co'ollaxa aca notaxaqui maye quetangui na laiñi aso auaxai, notaxaqui maye nlaqchigui da nsallaxa.

²⁶So 'arlloctaxanaxat lo'opi qalaq 'am ñavicchiguingui aso ñataqta qoñochiguingui auaxai, qalaxaye so la'at maye chegoxogue da nala' lliguisheguem, 'am ilaxachigui co'ollaq huangui na laiñi aso auaxai.

²⁷So 'arsallaxa, so 'armenecpi, so 'analleppi maye lo'o na 'etaxat, qataq so 'aramaicnaxanaxanecpi qataq so 'arapannaxanaxanecpi, qataq so 'armenaxanaxanecpi, qataq so 'analaataxanaxanecpi qataq 'enauac son 'annaictague'pi somayepi 'arñachiguiñi' co'ollaq 'am iyiiñi da 'angui aso auaxai.

²⁸Qaq da la'alaxac so 'analleppi maye lo'o na 'etaxat qalaq ño'ot da iviloxol ana lapaxa aso auaxai.

²⁹Qaq so 'arlloctaxanaxat lo'opi qalaq huenoteeguesop aso notaxaqui so 'analleppi maye lo'o na 'etaxat qataq 'enauac so 'aramaicnaxanaxanecpi parenaxaneuga na deqaqta 'alhua.

³⁰Qataq nlamaxaren da na'alaqtapiguiñi da ñeeteguelec 'am souaxat da laquicoxo, qataq imeelec na lqaic na 'alhua qataq nviingui na alo.

³¹Qataq souaxat 'am, nache namarec na lqaic, qataq ŷaayiñi naua lasouaxaqui' alogo, qataq nlaqchigui da laquicoxo nache nŷeetac.

³²Qataq souaxat 'am, nache ŷo'on ca no'onec maye lataxaua da huo'o ca ileu cam no'onec maye ŷa'axat da naquicoxo: ¿Qaq negue't ca ishet da 'am qanaloqneguet 'am Tiro, 'am huaqta'a't nŷecpi maye qonetangui co'ollaxa na laiñi aso auaxai?

³³Qaq naxa da qanŷoqteguiñi na 'armenecpi maye huetagui ana notaxaquipi da qanayiguingui aso auaxai, nache 'auo'ot da ntonaxac na ŷotta'a't shiŷaxauapi. Qaq da qalota 'arsallaxa, qataq na qalota 'armenecpi nachena na ŷo'ot naxa da lsallaxa na nta'alpi ana 'alhua.

³⁴Qalaxaye nagui 'am dolachigui naqa'en aso auaxai, nache qouetaña na ŷataqta pa'aguiñi na 'etaxat. Qaq so 'armenecpi qataq 'enauac so 'annaictague'pi nache 'arŷachiguiñi' co'ollaq 'aña na pa'aguiñi aso auaxai.

³⁵Qaq 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi maye neto'ot na loigue aso auaxai huo'o da lcolanaxa souaxat 'am, na lta'alpi namayepi qalaq ñi'i, na lashec qalaq yo'oqta da lli'iŷaxa.

³⁶Na nmenaxaicpi maye lma' na laŷepi 'alhuapi, qalaq ñi'i co'ollaq 'am ŷauaachigui. 'Am mashe 'avira ye 'oga't nache saishet da qaltaq 'am yo'oq.»

Ezequiel 28

Qaŷa'axata'a dam talec qome so nta'a ye Tiro

¹Ñim Nataxala' aŷem 'enapega nache 'eeta':

²«'Am Ezequiel, qonapega ñi nta'a ye Tiro, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Añi 'arquiyaqte ŷataqta nlaqchigui da 'ana'amqaanaxac, qataq qonetega da 'am atamnaxala' cha'aye 'anso'ootangui añi nso'onaxaqui na atamnaxala'pi maye colesop aso auaxai. Qalaxaye 'am saishet 'am atamnaxala', nacherata da choche 'am shiŷaxaua, maye qonetega 'am hueto'ot ca laŷaanataxanaxac ca atamnaxala'.

³¿'Aupettega peta'a da 'anapacalec da laŷaanec so Daniel? ¿'Aupettega peta'a da qaica ca ŷapoguiñi 'anqa'en?

⁴Da 'araŷaanec qataq da 'araŷaanataxanaxac, nachera da 'auachegoxotaigui da qalota 'arsallaxa, nache 'anlaxatchigui ana 'araŷamaqtaxanaxaquipi na lcat plata qataq na oro.

⁵Qaq cha'aye sa 'anqalaate' da llec da 'anmenaxac, nache 'anquigaxattasheguem da 'arsallaxa, qaq de'era 'arsallaxa nachera da ŷo'ot da 'ana'amqaanaxac.

⁶Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala', 'eeta': Cha'aye qonetega da 'am hueto'ot ca laŷaanataxanaxac ca atamnaxala',

⁷nache so'ot qome da anac ca chegaquaec da 'am dataŷa'aguet, cam shiŷaxauapi maye ŷataqta qauemaicpi cam 'am irolec qome ca lainec da 'am iloquixan, 'am

maye 'am 'onaxaic qataq 'am ñaanaxanaxaic, nache huetaiya' naqa'en da 'ayo'oxoyec.

⁸Qataq 'am ñasaxangui qome aca huachiqui, nache 'am sa iren da 'am ñalauat da huangui aso auaxai.

⁹¿Qaq nache qoqueto'ot peta'a da qonetega 'am atamnaxala', da 'auatata'aguet ca 'am ñalauat? ¡Qom 'am loxonec cam 'am ñalauat qome, qalaq qoneta'am ca choche shiñaxaua!

¹⁰'Am ñalauat qome ca chegaqauecpi, nache qoneta'am da l-leuaxa ca ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac. Cha'aye Añem ña'aqtac, qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala'.»

Da no'onec da huo'o ca nasouaxac

¹¹Ñim Nataxala' añem 'enapega nache, 'eeta':

¹²«'Am shiñaxaua 'auo'on ca no'onec da huo'o da nasouaxac nache 'auo'onaxalec ñi nta'a ye Tiro, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': 'Am maye 'am qañaloqnaxana naxa da ñañamaqchiguiñi lataxac, 'am maye 'am nlaqchigui da nañaanec qataq da lyacñaxac.

¹³'Am qoueta'a co'ollaxa ye Edén, yem lanaxanaqa' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'am llo'oxoraxat co'ollaxa na ñotta'a't no'on coma'pi, na rubí, crisólito, jade, topacio, cornalina, jaspe, zafiro, granate qataq na esmeralda; ana 'ano'otaqtepi qataq ana 'arshetepi qalaq chegaqaigui na oro, maye qaiqataxaatai' so na'a'q co'ollaq 'am qaño'ot.

¹⁴Qataq 'am iuattague' ñaqa'en so huo'oi naua laua't, qataq qoueta'a co'ollaxa añi qui'itta nqasoxonaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache 'auqueuotapigui' 'aucoleetapoigui ana huaqaañipi.

¹⁵Qaq da 'arataxac co'ollaxa ñataqta nalochiguiñi, chegoqchiguiña so na'a'q co'ollaq 'am qaño'ot, nache choche ivitta'a co'ollaq 'am nvita so qauem.

¹⁶Qaq souaxat na qalota 'armenecpi, nache 'avira'a da qaica ca 'aureetac, nache 'am nlaxagui na 'arasouaxashetpi. Qaq huaña nache 'am so'orauec, qataq 'am ñeqateeguesop añim nqasoxonaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq som huo'oi naua laua't maye 'am mpaxattalec co'ollaxa 'am nqateeguesop ana huaqaañipi.

¹⁷Da 'aryac 'am nlaxatchigui co'ollaxa da 'año'oxonnaxac, da 'ayo'oxoyec ño'ot co'ollaxa da deqat da 'arañaanec. Qaq ñoqo'oye qouetaiya' ñaqa'en, nache so'ot da 'am ne'eetapigui na nta'alpi.

¹⁸'Am 'aushepaxanaqchet co'ollaxa na 'anatamnaqa'pi, souaxat na qalota 'arasouaxashetpi qataq dam qaica ca lyac 'anmenaxac. Qaq ñoqo'oye natcheguemot ñaqa'en 'am so norec nache 'am ñavigaxat. Qaq nagui 'enauac da 'am qailota'a da qouetaiya' 'avi'eguelaxa da 'am alo.

¹⁹Qaq 'enauac na ÿotta'a't shiŷaxauapi maye 'am ŷauatton, huo'o da lqagaxa da 'am ŷauaachigui. Cha'aye 'avita yem chaqaic 'oga't, nache saishet da ŷe'eguelaxa da 'am huo'o.»

Qaŷa'axata'a dam talec qome ye Sidón

²⁰Ñim Nataxala' aŷem 'enapega nache 'eeta':

²¹«'Am shiŷaxaua, 'auamata'a ye Sidón, nache 'aua'axata'a dam taŷa'a yemaye.

²²Qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': 'Am Sidón, 'am ñechoxota nagui da 'am ñepa'aguenaxaua, qaq huo'o qome da ŷo'oxoyec da sootangui na laiñi da qoneta. Qaq qom sacoolec da 'am ñimit, qataq sachaxan da qui'itta ŷataxac, huaña qome nache qaŷaŷaten da Aŷem nachaŷem Nataxala'.

²³'Am ñamaxa qome ca nalolaxapi, nache naua nqa'aico huecoreguelo qome ca ntago'q, qaq nam 'am netalecpi qalaq huañi qome nache ileu, souaxat da chegoqteugalo ca iloquixan irolec ca ŷeelonec. Qaq huaña qome nache qaŷaŷaten da Aŷem nachaŷem Nataxala'.

²⁴Na Israel le'ecpi, saishet qome da ŷe'eguelaxa da nque'etaxangui da lqui'ic aca ŷaxat le maye shetteguet qataq quia'aq maye nachera dam le'enaxanaxac na lauoreuapi. Qaq huaña qome nache qaŷaŷaten da Aŷem nachaŷem Nataxala'.

²⁵Qaq Aŷem Nataxala', shenapec: Llaŷona't qome na nhuo' Israel le'ecpi, sachegoxotelec nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye ŷalectaigui, nache sachaxana da qui'itta ŷataxac ŷauaachigui ñaqa'en na ŷotta'a't shiŷaxauapi. Nache na Israel le'ecpi nalec qome ye maiche na'alhua, yem 'alhua maye sanem co'ollaxa som ŷamaxashec Jacob.

²⁶Qaq nache hueta'a qome yemaye qaica ca iraxaatapigui' qataq qaica ca ndaqtaique, qataq no'oxoosheguem qome ca lma'pi, qataq ŷaañi aca lañiguishepi uvapi. Qaq Aŷem sacoolec qome da ñimit na nhuoreuapi maye ŷe'eetac na nhuo' Israel le'ecpi. Qaq huaña qome nache qaŷaŷaten da Aŷem nachaŷem Nataxala', maye Aŷem Natamnaxala' na Israel le'ecpi.»

Ezequiel 29

Qaŷa'axata'a dam talec qome ye Egipto

¹So na'a'q doce, so ca'agoxoic doce, so vi'i diez, nache Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta':

²«'Am Ezequiel ña 'auamata'a ñi faraón maye nta'a ye Egipto, nache 'aua'axata'a dam talec qome ñimaye, qataq 'enauac ye Egipto le'ecpi.

³Qoneta': 'Era da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aŷem ñechoxot da 'am ñepa'aguenaxaua, 'am faraón maye 'am nta'a ye Egipto, 'am shiguiŷac lta'araic maye 'annaatangui aso tala nache qoneta', naxa: Na tala Nilo maiche ŷalamaxat, aŷem ŷo'onatac.

⁴Aÿem shemaxagui qome na 'armic ca lcat, nache so'ot da na nÿaqpi maye huetangui aso 'aralamaqte tala lapaxaua'a ana 'arsopi. ¡Qaq 'am sachegoxotchiguingui qome aso 'aralamaqte tala da 'am ñeqatsheguem, nache 'arÿasheguemgue' 'enauac na nÿaqpi maye lapaxaua'a ana 'arsopi!

⁵Qaq ime, nache 'am sasaxauga ye toolec 'alhua, 'arÿaueegue' na nÿaqpi maye chegaqangui so 'aralamaxat tala, nache qouetalec qome ye ÿasattalec no'onaxa, nache qaica ca 'am ÿacoosop da 'am ilayiñi. Qataq so'ot qome da 'am chec na shiguiÿacpi maye huauec qataq na maÿopi maye chec na lapat.

⁶Qaq huaña qome, nache 'enauac na Egipto le'ecpi, ÿaÿaten da Aÿem nachaÿem Nataxala'. Na nhuo' Israel le'ecpi nmittaique co'ollaxa ca 'artaunaxanaxac, galaxaye 'am qoneta'am aca coqta:

⁷da co'ollaq 'am ÿaconeua'a namayepi, nache 'auacac, nache 'auque'emaqchet 'aua'areua'a na laÿe, qaq co'ollaq nshetaique da 'am hua'axaua'a namayepi nache 'auacac nache huañi 'anqa'en namayepi.

⁸Qaq ÿoqo'oye Aÿem Nataxala', shenapec: 'Am Egipto, Aÿem so'ot qome da 'am qailoquiaxan, 'am qairolec ca ÿeelonec, qataq qaÿalauat na 'analleppi qataq na 'ana'atetpi.

⁹Qataq so'ot qome da 'am toolec, qaq huaña nache na shiÿaxauapi ÿaÿaten da Aÿem nachaÿem Nataxala'. 'Am maye qonapec naxa: Ye Nilo maiche ÿalamaxat, aÿem ÿo'onatac.

¹⁰Qaq ÿoqo'oye Aÿem ñechoxot da 'am ñepa'aguenaxaua qataq so 'aralamaxat tala. Qaq 'am she'eguelaxata qome da 'am toolec 'alhua maye ncolanaxat, qataq 'am nlachiguiñi ñaqa'en, chegoqchiguiña ye Migdol nache ivira'a ye Asuán, qataq ivira'a so loigue ye Etiopía.

¹¹Qaq ivittrec qome caua cuarenta vi'iye, da saishet da choche 'am ÿa'axasoxoolec ca shiÿaxauapi, qataq ca shiguiÿacpi, qataq qaica qome ca 'am nalec.

¹²Qaq 'am Egipto, so'ot qome da 'am nlachiguiñi, qaq ivittrec qome caua cuarenta vi'iye, da na 'aralamaxatpi huaqta'a't nÿecpi nlachiguiñi, napacalec da 'eetec na laÿepi huaqta'a't nÿecpi maye nlachiguiñi, qataq ñeqatec qome na 'am hueta'a shiÿaxauapi, nache selagaxat taÿa ñaqa'en na ÿotta'a't 'alhuapi qataq na ÿotta'a't shiÿaxauapi.

¹³Qaq Aÿem Nataxala', shenapec: Qom inoxoorec caua cuarenta vi'iye, nache llaÿona't qome na Egipto le'ecpi sachegoxotchiguiña nam 'alhuapi maye selagaxata co'ollaxa.

¹⁴Qataq so'ot qome da na ncoñeteguishecpi Egipto le'ecpi, ñe'eguelaq nache qaltaq nalec ye pa'aÿa'ague da taguiñi ye Egipto, yem maiche lma' co'ollaxa, yem huaña qome da qaica ca la'amaqchec ca lo'onataxanaxac.

¹⁵Qaq que'eca lo'onataxanaxac qaica qome ca la'amaqchec, saishet da 'ena'am na lañepi nta'alpi, qaq saishet qome da qaltaq nauaqsheguem da natañaña na lañepi ñotta'a't shiñaxauapi. So'otec qome da ñataqta qaica ca la'amaqchec, nache saishet da ilo'ogue na lañe 'alhuapi,

¹⁶qaq huaña qome nache na nhuo' Israel le'ecpi, saishet da qaltaq naquitto'ot ye Egipto, cha'aye de'era nachera da ñachaxana qome da lsomaxac na namayepi, co'ollaxa nqo'ona yemaye da ilotaique ca ntaunaguec. Qaq huaña qome, nache namayepi ñe'eguelaxa da Añem ñauatton da nachañem Nataxala'.

¹⁷Qaq so la'auaxanec na'a'q, so la'auaxanec ca'agoxoic, so vi'i veintisiete, nache Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta':

¹⁸«Ñi Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, lñatac na nalleppi, ñataqta ñauo'o da na'añaxataxac da iloquiayan ye Tiro, nache ivira'a da ñeuec na laue, qataq toccheguilu naua lallaco, qalaxaye ñimaye qataq na nalleppi, qaica ca ñachegoxotaigui da l-loquiayanataxanaxac co'ollaq iloquiayan ye Tiro.

¹⁹Qaq ñoqo'oye Añem Nataxala', shenapec: So'ot qome da ñi Nabucodonosor loxonec ye Egipto, nache deuotaxanec da lsallaxa, qataq lañona't qome 'enauac cam lhuotaxanaxatpi, nache desheetenaxana da isheeten na nalleppi.

²⁰Añem so'ot qome da ñi Nabucodonosor loxonec ye Egipto, da lasheue ñaqa'en da iloquiayan ye Tiro, cha'aye Añem do'onataxanot. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

²¹Qaq que'eca, na'a'q, Añem so'ot qome da nquigüec da la'añaxac na nhuo' Israel le'ecpi, nache 'am Ezequiel, 'am huesochiguiñi qom 'autaqtacot namayepi. Qaq huaña qome nache namayepi ñañaten da Añem nachañem Nataxala'.

Ezequiel 30

Da nhuaxanaguec ye Egipto

¹Ñim Nataxala' añem 'enapega nache, 'eeta':

²«'Am shiñaxaua 'auachegoxotchigui da ñe'enaxat da 'aua'aqtaxan, nache qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Qana'alaqaiñi qome souaxat ca na'a'q

³maye mashe nayeetai', ¡Mashe nayeetai' ca na'a'q maye lalamaxat Ñim Nataxala'! ¡Cam na'a'q maye ñataqta napalñi, qataq chaqaic maye talec qome na ñotta'a't shiñaxauapi!

⁴Huo'o qome ca alaataxac da qañataña'aguet ye Egipto, qaq qom qalota ca qañalauat da huaña yemaye, qataq qom qaiuotaxanec da lsallaxa qataq da qailaxachigui ye Egipto ivira'a na lo'oxonaxala'pi, nache ye Etiopía iviloxol qome souaxat da lcolanaxa.

⁵Qaq nataqa'en huaigui qome ca alaataxac da qaýalauat na nalleppi ye Etiopía, Libia, Lidia qataq 'enauac ye Arabia, Cub qataq na laýepi nhuo' le'ecpi qataq nam lma' na laýepi 'alhuapi maye ntauapi.

⁶Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Cam itauan qome ye Egipto, nache ileuaigui ca alaataxac, chegoqchiguiña na lma' ye Migdol nache ivira'a ye Asuán. Da ño'oxoreetapigui la'añaxac ye Egipto damaye qaica qome ca la'amaqchec. Qaq 'era da san ýa'aqtac Aýem Nataxala'.

⁷Ye Egipto yemaye nlachiguiñi qome, napacalec na laýepi 'alhuapi maye nlachiguiñi qataq na huaqta'a't nýecpi maye hueta'a yemaye dolachigui.

⁸Qaq qom ivita da so'ot da ýavic yi'ie 'alhua, qataq da dolachigui nam itauan yemaye, huaña nache ýaýaten da Aýem nachaýem Nataxala'.

⁹Qaq qom nvi' que'eca na'a'q maye huaigui ca nhuaxanaguec ye Egipto, nache ñamaq qome ca ýa'aqtaxanaxanecpi nactangui aso auaxai da yaqto' iquichoqchet na ýe'emaqtac shiýaxauapi ye Etiopía, qaq yemaye nlaxagui qome da lli'íýaxa. Qaq que'eca na'a'q mashe yaqta'a da nvi'.

¹⁰Aýem Nataxala' shenapec: Chegoqchigui qome ñaqa'en ñi Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia, da selaxachigui da lsallaxa ye Egipto.

¹¹Ñi Nabucodonosor nnaictague' qome na nalleppi maye ýataqta qauemaicpi da ilaxachigui yi'ie 'alhua, qataq iloquiaxan qome ye Egipto irolec ca lainecpi, nache nlaqaalec naqa'en yi'ie 'alhua ca leuaxaicpi.

¹²Qataq so'ot qome da deqaqa so tala Nilo, nache yi'ie 'alhua saneguet da lhuaqýaxac ca qauemaicpi shiýaxauapi, qaq chegoqchigui ñaqa'en que'eca chegaqauec shiýaxauapi da nlachiguiñi ñaqa'en yi'ie 'alhua, qataq 'enauac nam huo'o maye huetalec yemaye. Aýem Nataxala', 'era da ýa'aqtac.

¹³Aýem Nataxala', shenapec: Aýem selaxachigui qome na nqolacpi, qataq sha'axaneguet na saq'en atamnaxala'pi ye Menfis. Qaq ye Egipto saishet qome da ýe'eguelaxa da huo'o ca nta'a da ilo'ogue, nache nlaqaalec ñaqa'en yi'ie 'alhua da ncolanaxa.

¹⁴Qataq she'eguelaxata qome da nlachiguiñi ye pa'aigue da taguiñi ye Egipto, qataq savigaxat ye Soán, qataq saccoolec da ñimit ye Tebas.

¹⁵Sematalec qome da ýayeloxo ye Sin yem lle'eguenaxaqui ye Egipto, qataq selaxachigui da lsallaxa ye Tebas.

¹⁶Qataq savigaxat qome ye Egipto, qaq ye Sin qalaq nque'etaxangui qome da nqui'ic, qataq qaýauo'o qome na lauacpi na lpaqtaxanaxatpi ye Tebas, qaq ye Menfis qalaq qailoquiaxan qome, huaigui ca na'a'q.

¹⁷Qaq na nsoxoppi ye On qataq ye Bubastis qalaq ileuaigui qome ca alaataxac, qaq na laýepi maye lma' yemaye qalaq qaýauec qome da qaicoñe'.

¹⁸Qaq qom selaxachigui da la'añaxac ye Egipto qataq qom sha'axaneguet da la'añaxac maye ño'ottac da ño'oxonnaxac, nache añi nala' qome 'om ye Tafnes, qaq ye Egipto qalaq ñapolec qome ca lo'oc na piguem, qaq na netaigui na lalamaxat huaqta'a't nñecpi, qalaq qañauec qome da qaicoñe'.

¹⁹Añem saccoolec qome da ñimit ye Egipto, qaq huaña nache ñañaten da Añem nachañem Nataxala'.

²⁰Qaq so na'a'q siete, so la'auaxanec ca'agoxoic, so vi'i once, nache Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta':

²¹«Añem sacagaxat na lhuaq ñi faraón ñim nta'a ye Egipto, nache qaica ca ishet da nataren, huo'otaq da ñaxachigui na lhuaq da yaqto' ñe'eguelaxa da huo'o da la'añaxac, qataq da yaqto' ishet da qaltaq nasaqa'a ca lainec.

²²Qaq ñoqo'oye Añem Nataxala', shenapec: Añem ñechoxot da ñepa'aguenaxaua ñi faraón ñim nta'a ye Egipto. Añem sacagaxachiguilo qome naua lhua'q, nam lhuaq maye no'oita qataq na mashe huacagaxaic, nache so'ot qome da ñetauec ca lainec.

²³Qataq so'ot da na Egipto le'ecpi laguelec na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq laguelec ñaqa'en na ñotta'a't 'alhuapi.

²⁴Nache sanem qome da la'añaxac na lhuaq ñi nta'a ye Babilonia, qataq sanagui na lhuaq na ñainec. Añem sacagaxachiguilo naua lhua'q ñi faraón, nache ñimaye ña'alaq qom nomteguet da lque'emaxa maye ño'otec na mpa'aguenaxauapi.

²⁵Sanem qome da la'añaxa'c naua lhua'q ñi nta'a ye Babilonia, qaq naua lhua'q ñi faraón qalaq so'ot qome da qaica la'añaxa'c. Qaq qom sanaigui na lhuaq na ñainec ñi nta'a ye Babilonia, nache ñimaye qom nauaxañaxaasheguem da dataña'aguet ye Egipto, huaña nache ñañaten da Añem nachañem Nataxala'.

²⁶Qataq selagaxaalec qome na Egipto le'ecpi na lañepi nhuo' le'ecpi, qataq na ñotta'a't shiñaxauapi ana 'alhua, huaña qome nache ñañaten da Añem nachañem Nataxala'.

Ezequiel 31

So faraón qanaloqneguet aca cedro

¹So la'auaxanec na'a'q so ca'agoxoic tres, so vi'i once, nache Ñim Nataxala', añem 'enapega, 'eeta':

²«Qonapega qome ñi faraón ñim nta'a ye Egipto, qataq 'enauac na ilotague' shiñaxauapi, qoneta': ¿Negue't ca ishet da qanaloqneguet da 'ara'amaqchec?

³'Am qoneta'am ana ciprés huo'otaq ana cedro maye naña ye Líbano, maye no'on ana lcouepi maye ipelteetalec ye aviaq qataq ñataqta logorai nache iviro'ot na lo'oc na piguem.

⁴Na auot qataq na 'etaxat maye huetalec na 'alhua, itauan co'ollaxa da nquictasheguem da lañaxataxac, qataq colesop co'ollaxa na talapi yem netaña asomaye qaq na la'auaxacpi qalaq icottalec ana qo'oipaqpi maye hueta'a yi'ie 'alhua.

⁵Qaq souaxat da ñataqta qalota na 'etaxat ye hueta'a, nache nquictasheguem napacalec ana lañepi qo'oipaqpi yi'ie aviaq, qataq nquigec ana lcouepi, nache ivira'a da ñataqta qalochiguiñi.

⁶Qaq na ñotta'a't mañopi qalaq ñanaigui na lpata'c ana lcouepi, qataq na ñotta'a't shiguiñacpi maye huauec, nache hueto'ot da deco'o. Qaq na lpaqal qalaq ishet da hueto'ot na qalota ñotta'a't shiñaxauapi.

⁷Asa'aso qo'oipaq ñataqta 'onaxai qataq late'eraí, ana lcouepi qalaq ñataqta logoraipi, cha'aye na lpa'a'pi na'attaigui na qalota 'etaxat.

⁸Qaq ñataqta aca cedro yem lanaxanaqa' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ishet da qanaloqneguet asomaye, qaca aca pino da ishet da 'eeta'am ana lcouepi asomaye, qataq qaca aca castaño da ñaguec ana laue da qanaloqneguet asomaye, qataq qaca aca qo'oipaq ye lanaxanaqa' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eeta'am da lyac asomaye.

⁹Añem maye so'ot co'ollaxa da lyac qataq qalota ñaqa'en ana lcouepi, qaq ana lañepi qo'oipaqpi ye Edén, maye lanaxanaqa' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qopitta'a co'ollaxa asomaye.

¹⁰Qaq ñoqo'oye, da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aso qo'oipaq ivira'a co'ollaxa da ñataqta logorai, nache so lsheenec iviro'ot na lo'oc na piguem, qaq souaxat da ñataqta logorai, nache ñataqta nlaxagui da ño'oxonnaxac.

¹¹Qaq ñoqo'oye Añem sheca'ai, nache saneguet qome da la'añaxac cam chegaquac nataxala', nache camaye ño'ot qome ca nhuaxanaguec ipacchigui naqa'en nam quajem maye ño'otpi co'ollaxa.

¹²Cam chegaquacpi maye ñataqta quemaicpi ichec qome, nache ñalat ana lcouepi, nache huetalec qome ana qasoxonaxapi, ca'ameguepi, qataq na qa'aimpi yi'ie 'alhua, qaq 'enauac na shiñaxauapi maye hueto'ot co'ollaxa na lpaqal asomaye, datauec qome nache ñalat.

¹³Qaq na ñotta'a't mañopi anac qome da naigui aso qo'oipaq maye hua'axañi, qataq na ñotta'a't shiguiñacpi maye huauec, nnaalec qome ana lcouepi maye huetaiya'.

¹⁴Qaq huaña nache qaca aca qo'oipaq da nquictasheguem da lañaxataxac, na'aictaxa da hueto'ot na loigue ca 'etaxat qataq na'aictaxa da qaicottalec, qalaxaye saishet da ishet da iviro'ot na lsheenec na lo'oc na piguem. Cha'aye 'enauac da taña'a da ileu, nache taña na ñataqta pa'aguiñi na 'alhua, da yaqto' ñalecta'aguet na mashe huetanguí ana huachiquí.

¹⁵Aÿem Nataxala', shenapec: Asa'aso qo'oipaq qom taña yem hueta'a na leuaxaicpi, nache so'ot qome da deqaqa aso qaÿoqchiguingui auaxai souaxat da laquicoxo, qataq sha'axaneguet na talapi qataq na la'auaxacpi na 'etaxat, qaq souaxat asomaye, nache so'ot da añi qasoxonaxa Líbano nlixagui da laquicoxo, qataq deqaqa 'enauac ana qo'oipaqpi maye huetalec na no'onaxa.

¹⁶Qaq qom so'ot da taña yem hueta'a na leuaxaicpi da yaqto' ÿalecta'aguet ñaqa'en nam mashe ileupi, nache da l-lamaxa qom huañi, cholaxan naqa'en 'enauac na ÿotta'a't shiÿaxauapi. Qaq qom hueta'a yem pa'aguiñi na 'alhua, nache nomteguet da la'añaxac ana qo'oipaqpi maye huaña ye Edén, qataq anam ÿataqta 'onaxai qataq qaicottalec qo'oipaqpi maye huetalec añi qasoxonaxa Líbano.

¹⁷Nache nataqa'en l-llañe' qome da taña ca hueta'a na leuaxaicpi da yaqto' ÿalecta'aguet som ileuagui co'ollaxa so alaataxac. Qaq som hueto'ot co'ollaxa na lpaqal asomaye qalaq nlagaxattac qome taña na ÿotta'a't shiÿaxauapi.

¹⁸Qaca co'ollaxa aca qo'oipaq ye Edén da ishet da qanaloqneguet da lyacÿaxac qataq da lalogaxa asomaye, qalaxaye nataqa'en l-llañe' qome ana laÿepi qo'oipaqpi maye naña ye Edén da taña na pa'aguiñi ana 'alhua, da yaqto' ÿalecta'aguet nam ÿaqa'a da la'amqaanataxanaxac, qataq som shiÿaxauapi maye ileuagui co'ollaxa so alaataxac. Qaq asa'aso qo'oipaq, nacheñi ñi faraón qataq 'enauac na shiÿaxauapi maye ilotague'. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

Ezequiel 32

So faraón qanaloqneguet ca shiguiÿac Ita'araic

¹So la'auaxanec na'a'q, so ca'agoxoic doce, so vi'i doce, nache Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta'.

²«'Auo'on de'era no'onec maye lataxaua da huo'o ca ileu, da 'auo'onaxaalec ñi faraón ñim nta'a ye Egipto, qoneta': 'Am qoneta'am ca llon da 'auallectaigui na ÿotta'at shiÿaxauapi, qoneta'am ca shiguiÿac Ita'araic 'etaxat le'ec: 'anapaloqnaxaateguesheguem da qouetangui so 'aralamaxat tala naua 'arapia'ate qalaq imalaxat na 'etaxat qataq deqaqa naqa'en na talapi.

³Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala': Na'aictaxa da 'auallectaigui na qalota shiÿaxauapi, qalaxaye 'am sasaxalec qome ca ÿaleguec, qaq nacheca ca 'am serolec da 'am ÿoxonec.

⁴'Am sauogonna'ata qome na lqaxaÿaxa, nache 'am sachetaiya' queta'aguet na 'alhua. Qataq so'ot qome da 'enauac na maÿopi 'am petalec, qataq na shiguiÿacpi maye huauec ÿataqta ÿaÿemec qome na 'arapat.

⁵Qaq nam 'arapat maye nchega nlaqtelec qome ñaqa'en ana qasoxonaxapi qataq na ca'ameguepi.

⁶Qataq sauota'a na 'artago'q da dapapta ñaqa'en na 'alhua, nache ivirasheguema ana qasoxonaxapi, qataq nlixachigui naqa'en 'enauac na la'auaxacpi na talapi.

⁷Qom 'am selaxachigui, nache so'ot da napalñi na piguem, qataq 'om ana huaqaañipi, qataq añi nala' so'ot da ñapolec na lo'oc na piguem, qataq ñi ca'agoxoic saishet qome da ñe'eguelaxa da 'eroigui.

⁸Qaq souaxat 'am nache salamat qome 'enauac ana 'ettaigui maye hueto'ot na piguem, qataq ñelaxattelec qome na 'ana'alhua na napalaxa. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

⁹Qaq de'era 'anlaqtaguec qom la'axañaxac nam hueta'a na 'alhuapi maye saishet da 'auauana, nache so'ot da daquico na qalota nhuo' le'ecpi.

¹⁰Qaq souaxat 'am nache so'ot qome da lcolanaxa na qalota shiñaxauapi, na lta'alpi qalaq 'enauac qome da nlaxagui da lcolanaxa qom ñaviguisheguem na ñainec, da sataña'aguet namayepi. Qaq qom qouañi nache namayepi iviloxol souaxat da lcolanaxa da deqat da nachaalataxac.

¹¹Ñim Nataxala', 'eeta': Ca lainec ñi nta'a ye Babilonia 'am talec qome.

¹²So'ot qome da na qalota 'arhuo' le'ecpi, huañi da que'emaxam ca lainec cam ñataqta qaica ca iren alaataxaicpi. Qaq huaña nache ña'axaneguet da la'amaqchec ye Egipto, qataq nmatchiguiñi na qalota lauo' le'ecpi.

¹³Qaq selaxachigui qome 'enauac na 'ana'atetpi maye ñyomtapigui na 'aralamaxat 'etaxat, nache na shiñaxauapi, qataq na shiguiñacpi, saishet qome da qaltaq imalaxattac souaxat da petapiguingui.

¹⁴Qaq huaña nache so'ot da qui'itta na 'etaxat, nache qaica ca naxattac na talapi da ña'auatec 'eeta'am na aceite. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

¹⁵Qaq ye Egipto qom she'eguelaxata da toolec, qataq qom qui'iteelec qaica ca netalec yi'ie 'alhua, nache huaña qome da ñañaten da Añem nachañem Nataxala'.

¹⁶Qaq 'era da no'onec da qaño'onaxaalec ca leuaxaic, qaq nachera da ishet da ño'on na ñotta'a't 'alpi, qom ñyeelec ye Egipto, qataq na qalota shiñaxauapi maye hueta'a yemaye. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

Ye Egipto ñalectaigui na leuaxaicpi

¹⁷So na'a'q quince, so ca'agoxoic doce so vi'i doce, nache Ñim Nataxala' añem 'enapega, 'eeta':

¹⁸«Am shiñaxaua 'auauaxaiguet qome na 'alpi maye chegaqa'a na ñotta'at shiñaxauapi, da 'auo'on da no'onec da huo'o na ileu, da 'auo'onaxaalec ye qalota nhuo' le'ecpi ye Egipto, qataq na lataxala'pi, qoneta': Na 'añaxaicpi huañi nache taigui na 'alhua, da taña na mashe huetangui ana huachiqui.

¹⁹¿Aupettega peta'a da ñactec da 'aryac, da saq qona'am na 'arañepi? Ñaq 'aunoñi qome, nache 'anqo'ooña da 'arauañi' nam ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac.

²⁰Namayepi huañi qome, nache l-llañe' som ileuaigui co'ollaxa so alaataxac, cha'aye qairolec so ñeelonec, nache l-llañe' 'enauac so nalleppi.

²¹Qaq so nataxala'pi maye ñataqta 'añaxaicpi co'ollaxa, ñaconeguet qome na Egipto le'ecpi qataq na ltauapi, qom huaña ye hueta'a da lo'onataxanaxac da nleuaxa, nache 'eeta': ¡Mashe nviyiñi namayepi! ¡Huetaiya', lauatañi' nam ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac, maye ileuaigui co'ollaxa so alaataxac!

²²Qaq 'iye ye Asiria, qataq 'enauac ye nalleppi, colesop añi nhuachiqui yemayepi. Qaq 'enauac yemayepi ileuaigui co'ollaxa so alaataxac.

²³Yemayepi qilayingui añi ñataqta qañoqtegue nshere. So nalleppi qalaq ño'ot co'ollaxa da lcolanaxa som ñaq nca'altauecpi, qalaxaye huañi nache ileuaigui so alaataxac, qaq nagui qalaq colesop añi nhuachiqui ye Asiria.

²⁴Qaq 'iye ye Elam, qataq 'enauac ye nalleppi colesop añi nhuachiqui yemayepi. Qaq 'enauac yemayepi da ileuaigui co'ollaxa so alaataxac, yem ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac huañi nache taigui ana 'alhua. Yemayepi ño'ot co'ollaxa da lcolanaxa na ñaq nca'altauecpi, qalaxaye nagui qaica ca la'amaqchec ñalectaigui nam mashe huetangui ana huachiquipi.

²⁵Ye Elam, huetaiya' ñalectaigui 'enauac ye nalleppi maye mashe ileu, qataq ñalectaigui nam ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac maye ileuaigui co'ollaxa so alaataxac, qaq nagui qalaq colesop añi nhuachiqui. Yemayepi ño'ot co'ollaxa da lcolanaxa na ñaq nca'altauecpi, qalaxaye nagui qalaq qaica ca la'amaqchec ñalectaigui na mashe huetangui ana nhuachiqui. Qaq nache hueta'a yemaye da ñalectaigui ye shiñaxauapi maye qañalauat co'ollaxa.

²⁶Qaq 'iye ye Mesec, qataq ye Tubal, qataq 'enauac ye nalleppi colesop añi nhuachiqui yemayepi, qaq 'enauac yemayepi ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac maye ileuaigui co'ollaxa so alaataxac, yemayepi ño'ot co'ollaxa da lcolanaxa nam ñaq nca'altauecpi.

²⁷Yemayepi saishet da ñalectaigui yem hua'au na'añaxanecpi, maye lñachiguiñi' co'ollaxa na lo'ogoxonaxatpi co'ollaq taña ye hueta'a da lo'onataxanaxac da nleuaxa, qataq na'axaatalec na laine'cpi qataq napotaña ana lpaqtaxanaqtepi, co'ollaq ime da ño'ot da lcolanaxa nam ñaq nca'altauecpi.

²⁸Qaq 'am Egipto, 'iye ye qoueta'a qome, da 'aalectaigui na ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac, 'am dolachigui qom 'am qilareñi da 'aalectaigui yem ileuaigui co'ollaxa so alaataxac.

²⁹Qaq 'iye ye Edom, qataq ye lta'alpi qataq ye lataxala'pi. Qaq na'aictaxa da ñataqta 'añaxaicpi co'ollaxa, qalaxaye nagui ñalectaigui yem ileuaigui co'ollaxa so alaataxac, qilattañi ñalectaigui ye ñaqa'a da la'amqaanataxanaxac maye mashe huetangui ana nhuachiquipi.

³⁰Yemaye nache hueta'a 'enauac yem nataxala'pi maye lma' co'ollaxa da sheu', qataq 'enauac yem lma' co'ollaxa ye Sidón. Yem ñataqta 'añaxaicpi, qataq ño'ot

co'ollaxa da ncolanaxa, qalaxaye nagui qalaq taña yem hueta'a yem ileuaigui co'ollaxa so alaataxac, qaq ÿachichiguiñi da ne'enaguec. Yemayepi ÿaqa'a da la'amqaanataxanaxac, qalaq qailattañi nache qaica ca la'amaqchec da ÿalectaigui yem ileuaigui co'ollaxa so alaataxac, yem mashe huetangui ana nhuachiquipi.

³¹Qaq ñim faraón qataq na nalleppi qom ilalec yemayepi, nache machiguiñi, cha'aye 'enauac so nalleppi ileuaigui so alaataxac. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

³²Qaq na'aictaxa da ñi faraón qataq na nalleppi da ÿo'ot co'ollaxa da lcolanaxa na ñaq nca'altauecpi, qalaxaye nataqa'en ñimaye qataq na nalleppi da huetaiya' qome ÿalectaigui yem ÿaqa'a da la'amqaanataxanaxac maye ileuaigui co'ollaxa so alaataxac. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

Ezequiel 33

Da lo'onataxanaxac ca nauanaxanaxanec

¹Ñim Nataxala', aÿem 'enapega, nache 'eeta':

²«'Am shiÿaxaua, ña 'autaxaÿot qome na 'arhuo' le'ecpi, qoneta': Da ñamaxa ca 'alhua ca 'alaataxac, nache ca shiÿaxauapi maye hueta'a que'eca 'alhua, ÿaconeua'a ca 'oonolec da ÿauo'o lauanaxanaxanec.

³Qaq que'eca nauanaxanaxanec, da ila'aguet ca alleppi maye pa'aguenaxauapi da nayeetaua'a que'eca 'alhua, nache camaye ÿashiiyigui aca lasheere da yaqto' icoyeguen na shiÿaxauapi.

⁴Qaq da huo'o ca hua'axaÿa da qaÿashiiyigui aca nasheere nache da saishet da qochetega, qaq da nvireuo ca pa'aguenaxauapi nache da ÿalauat camaye, nache camaye maiche lasouaxashet da l-leuaxa,

⁵cha'aye hua'aqchigui aca nasheere, qalaxaye saishet da qocha'a, qaq camaye maiche lasouaxashet da l-leuaxa, cha'aye taxa da qocha'a, nache ishet taxa da nca'alec.

⁶Qalaxaye ca nauanaxanaxanec da ila'aguet ca alleppi maye pa'aguenaxauapi, qaq camaye da saishet da ÿashiiyigui aca lasheere da yaqto' icoyeguen na shiÿaxauapi, qaq da nvireuo ca pa'aguenaxauapi, nache da huo'o ca ÿalauat, qaq cam qaÿalauat, ileu qome souaxat ca lasouaxashet, qalaxaye Aÿem ñemaxalec qome ca nauanaxanaxanec, da l-leuaxa camaye.

⁷Qaq 'am shiÿaxaua, Aÿem 'am sanagui co'ollaxa da 'am lauanaxanaxanec na nhuo' Israel le'ecpi. Qaq 'am iuen da 'auaconegueta naua ÿa'aqtaxanaxaco, ime nache 'aua'axa't naua ivitaqtaxanaxaco.

⁸Qaq da huo'otax ñasaxauec ca ÿa'aqtac da sauo'o ca nhuaxanaguec ca qauemaic, qaq 'am da saishet da qonapega camaye da naralaxat da lataxac, nache camaye ileu qome souaxat ca lasouaxashet, qalaxaye Aÿem 'am ñemaxalec qome da l-leuaxa camaye.

⁹Qalaxaye 'am, da qonapega cam qauemaic da naralaxat da lataxac, qaq camaye da saishet da ÿalaq, nache camaye ileu qome souaxat ca lasouaxashet, qaq 'am qalaq 'anca'alec qome.

Ñim Nataxala' nalachiguiñi da lo'onataxanaxac

¹⁰'Am shiŷaxaua, qonapega na nhuo' Israel le'ecpi, qoneta': Qami' qoñiŷapec, naxa: Qomi' nlaqchiguiñi da qarsomaxac qataq na qarasouaxashetpi. Qaq ŷoqo'oye qomi' nquictañi da qarca'alaxa. ¿Qaq cam shenaqteco' da ishet da ñeca'alaxauec?

¹¹Qalaxaye Aŷem Nataxala', maiche ñañan da san da ŷa'aqtac, da saishet da saŷamaxaren da ileu cam qauemaic, nacherata da naralaxat da lataxac yaqto' nca'alec. 'Am Israel, 'aŷa'axanec de'era qauem 'arataxac maye 'auachetac. Cha'aye ¿ta'ainco' taxa da 'aleu?

¹²'Am shiŷaxaua, qonapega na 'arhuo' le'ecpi, qoneta': Ca shiŷaxaua maye no'on da lataxac da huo'o ca lasouaxashet, nache camaye saishet da nca'alaxatec cam no'on maye ŷo'ot co'ollaxa. Qaq cam qauemaic da ŷaxaañi da ŷo'ottac cam qauem, nache cam qauem maye hua'auñi da ŷo'ot co'ollaxa, saishet da nache ca ŷo'ot da l-leuaxa camaye. Qaq cam shiŷaxaua maye no'on da lataxac, da huo'o ca lasouaxashet, qaq ca no'on maye hua'auñi da ŷo'ot co'ollaxa, saishet da nca'alaxatec.

¹³Qaq da sachaxanapecot ca lca'alaxa ca no'on da lataxac, nache camaye da pe'etalec da no'on lataxac nache ŷo'ot ca qauem, nache Aŷem saishet da selogui cam no'on maye ŷo'ottac co'ollaxa, nacherata da ileu qome souaxat cam qauem maye ŷo'ot co'ollaxa.

¹⁴Qaq da saneguet ca l-leuaxa cam qauemaic, qaq camaye da ŷaxaañi cam qauem, nache ŷo'ot cam ŷaŷamaqchiguiñi qataq cam nalachiguiñi lataxac,

¹⁵nache ŷe'eguelaxat cam qaipatano'ot co'ollaxa nogoxoshet, huo'otaq ca decachiŷa co'ollaxa, qataq ipaqueelec nam nqataxacpi maye ŷan da nca'alaxa, qataq ŷaxaañi da ŷo'ottac cam qauem, nache camaye saishet qome da ileu, nacherata da nca'altauec.

¹⁶Qaq cha'aye nagui da ŷo'ottac da ŷaŷamaqchiguiñi qataq da nalachiguiñi lataxac, nache camaye nca'alec, qaq nache saishet da seuennatega nam lasouaxashetpi maye ŷo'ot co'ollaxa.

¹⁷Na 'arhuo' le'ecpi 'enapec qome: Ñim Nataxala' saishet da do'onataxaatega da nalachiguiñi lataxac, qalaxaye namayepi nachena nam saishet da ŷo'ot da nalachiguiñi lataxac.

¹⁸Ca shiŷaxaua maye no'on da lataxac, da ŷaxaañi da ŷo'ottac ca no'on, nache ŷo'ot ca qauem, nache camaye ileu qome, souaxat cam qauem maye ŷo'ot.

¹⁹Qaq ca qauemaic da ñaxaañi da ño'ottac ca qauem, nache ño'ot cam ñaŷamaqchiguiñi qataq nalochiguiñi lataxac, nache chegoqchigui qome damaye da nca'alec.

²⁰Qaq qami' qañe'eguelaxacheetauec naxa de'era maye, 'eeta': Ñim Nataxala' saishet da do'onataxana da nalochiguiñi lataxac. Qalaxaye Aŷem ñimit qome ñi 'oonolec da qoñeeta qami' Israel le'ecpi, nache ipacchigui ñaqa'en dam naigui cam qauo'oche.»

Ye Jerusalén noxonec

²¹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua doce vi'ie da qomi' qaicoñettai'salo, nache so na'a'q cinco so ca'agoxoic diez, nache huo'o so ñale maye datauec co'ollaxa chegaqa'a ye Jerusalén, anac nache aŷem da'aqtaxanem da ye huaqta'a't ñyecpi ye Jerusalén da loxonec so pa'aguenaxauapi.

²²Qaq so pe lŷa co'ollaq saxanaxa da nvi' se'eso ñale maye 'eltaxaic, nache Ñim Nataxala' aŷem ñashel-lec nache qaicaua naua ña'aqtaqa, qaq so nte'eta so lŷa na'a'q co'ollaq nvi' se'eso ñale, nache Ñim Nataxala' aŷem ñe'eguelaxatema naua ña'aqtaqa, nache seshet da setaqa.

Na lasouaxashetpi so nhuo' le'ecpi

²³Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, nache 'eeta':

²⁴«Na shiŷaxauapi maye hueta'a ye huaqta'a't ñyecpi maye ŷotta'a't naua nañalo ye Israel maye nlachiguiñi, namayepi naxa, 'eeta': So Abraham 'oonolec co'ollaxa, qalaxaye somaye ivira'a co'ollaxa da lalamaxat ne'ena 'alhua, qaq qomi' ye qomi' qalote', qalaq taloxochiyo' da saishet da seviraqa'a da qaralamaxat ne'ena 'alhua.

²⁵Qaq ŷoqo'oye qonapega qome namayepi, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Qami' qollequiitac na lapat maye ñaqa'uo'o na ltago'q, qataq qavio'oxoyiñiitac na nqolacpi, qataq qaulaataxañi, qalaq ¿qaupicheetega peta'a da ishet da qaralamaxache ne'ena 'alhua?

²⁶Qataq qaupi'iitega na qa'aiñiqui, qataq qauo'ocheetac nam ŷataqta seqaiga, qataq 'enauac da qoñeeta' ncachetague' ana sa lhua, qalaq ¿qaupicheetega peta'a da ishet da qaralamaxache ne'ena 'alhua?

²⁷Qataq nataqa'en qonapega namayepi, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aŷem maiche ñañan da san da ña'aqtac, da nam hueta'a na huaqta'a't ñyecpi maye ŷotta'a't naua nañalo maye nlachiguiñi, namayepi nataqa'en qaŷalauat qome, qaq nam huetauga na no'onaxa qalaq saneguet qome da chec nam huauec shiguiŷacpi, qaq na netaigui na coma'pi, qataq na auacpi qalaq ilem qome ca nalolaxa.

²⁸Nache so'ot qome da toolec qataq nlachiguiñi ne'ena 'alhua, qataq selaxachigui dam la'añaxac maye ño'ottac da ño'oxonnaxac. Qaq aye qasoxonaxapi ye Israel qalaq toolec qome, nache qaica qome ca ña'axasoxoolec ayemayepi.

²⁹Qaq qom toolec ñaqa'en qataq nlachiguiñi ne'ena 'alhua, souaxat nam qaiqaiga lasouaxashetpi maye ño'ot co'ollaxa namayepi, huaña nache namayepi ñañaten da Añem nachañem Nataxala'.

³⁰'Am Ezequiel, na 'arhuo' le'ecpi, 'am na'aqtaxaatapigui naxa da hueta'a na mpaqtaxanaxatpi, qataq na ñegueuopi na nma'pi, nache ñi 'oonolec 'enapega naxa ñi lya, 'eeta': Ñaq qauanaqui, ña'axañaxanaxa cam na'aqtaxanaxac maye chegoqo'ot Ñim Nataxala'.

³¹Qaq 'era da 'eetec naxa na ñalamaxat nhuo' le'ecpi, da anac nache nso'ooni 'am datato'ot da na'axañaxanalo naua 'ara'aqtaqa, qalaxaye saishet da ño'o't. Nacherata da ñe'eguelaxattaleguete 'eeta'am naqa'en ca no'onec maye huetaigui da nauotaxanaqtaic, qalaxaye da lquiyaqteñaxac quetague' da lauotaxanaqtaic ana anom plata.

³²Namayepi 'am ñamata'ac da qoneta'am ca 'onaxanaxaic maye ño'ootac na no'onecpi maye huetaigui da nauotaxanaqtaic, qataq 'onaxaic da lavilñaxac, qataq ñañaten da ivicñigui ana arpa. Namayepi hua'aqtegallo naua 'ara'aqtaqa, qalaxaye saishet da ño'o't.

³³Qalaxaye 'enauac ne'enapi da ipacchigui qome, qaq qom ipacchigui namayepi, nache namayepi ñañaten qome da 'eesa da huo'o co'ollaxa so na'aqtaxanaxanec da huetaigui namayepi.»

Ezequiel 34

Qañaxata'a dam talec qome na qagueta lo'opi ye Israel

¹Ñim Nataxala' añem 'enapega, nache 'eeta':

²«'Am shiñaxaua 'aua'axata'a dam talec qome na qagueta lo'opi ye Israel, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': ¡Choxoraxaso' na qagueta lo'opi ye Israel maye maiche ntelteguela't! Qaq anam iuen da ilo'ogue taxa na qagueta lo'opi, nachana ana qaguetapi:

³Qami' qañomiitapigui na lche' ana qaguetapi, qataq qauachegoxochiñagui na laue anamayepi da qauo'оче na qo'ogoxoche, qataq qauallauache ana ñataqta chaxarai ana qaguetapi, qalaxaye saishet da qanchelña'a anamayepi.

⁴Qami' saishet da qautauañi ana qaguetapi maye qaica ca la'añaxac, qataq sa qanatareñi anam sa no'onpi, qataq saishet da qauauoi ca laxataxat na lacagaxa ana huacac na lapia', qataq saishet da qaupacñapegue' ana dasheuec, qataq saishet da qanmichiñaique ana deqat, nacherata da saishet da qauchiñiitac qataq sa qañeñi anamayepi.

⁵Ana ñalamaqtepi qaguetapi qalaq qaica ca ilotague', nache nlagaxattac, nache chec na huauec shiguiñacpi.

⁶Anamayepi laguelec 'enauac ana qasoxonaxapi, qataq ana qañoqotcheguemec lcomaraxalatepi, laguelec 'enauac ana 'alhua, nache qaica ca qochetega da nmittaique.

⁷Qaq ŷoqo'oye qami' qagueta lo'opi, ñaq qana'axaŷaxañiichiguilo naua ŷa'aqtaqa.

⁸Aŷem Nataxala', maiche ñañan da san da ŷa'aqtac maye 'eeta': Na ŷotta'a't shiguiŷacpi maye dequi'ŷapepec, decachiŷa qataq chec ana ŷalamaqte qaguetapi, cha'aye qaica ca ilo'ogue anamayepi. Na qagueta lo'opi maye sepataxaguet co'ollaxa, saishet da nmitaique ana qaguetapi. Namayepi maiche ntelteguela't, qaq saishet da ntela'a ana ilo qaguetapi.

⁹Qaq ŷoqo'oye qami' qagueta lo'opi ñaq qana'axaŷaxañiŷalo naua ŷa'aqtaqa

¹⁰maye qami' sanema: Qami' qagueta lo'opi, Aŷem ñechoxot da qami' ñepa'aguenaxau', nache qami' seŷaxanoto da Aŷem qañe'eguelaxachem ana ilopi qagueta, nache qami' ñeqateeguesopa da qauloitague' anamayepi, yaqto' saishet da queta da maiche qantelleetapeguela't, seuotaxanec qome ana ilopi qagueta, yaqto' saishet da queta da qollequiiac.

Ca no'on qagueta lo'o

¹¹Aŷem Nataxala', shenaptec: Aŷem maiche souapegue' qome da selo'ogue ana ilopi qaguetapi.

¹²Qaq sheeta'am qome ca qagueta lo'o da huo'o da lhuogoxo da laga't aca lalo qaguetapi, qaq 'era da sheetec qome da huo'o da iuogoxo da selo'ogue ana ilopi qaguetapi, ñe'eguelaxat qome sachegoxotchiguiña cam huaña co'ollaq deqat, huaigui som napalñi na'a'q souaxat so la'at.

¹³Aŷem ñeqateeguesop qome nam ŷaqa'a 'alhuapi, qataq llaŷona't, nache sauega ye maiche lalamaxat na'alhua. Qataq sauega qome aye qasoxonaxapi ye Israel da yaqto' sequia'axan, qataq ye la'auaxacpi, qataq 'enauac yem nma'pi maye qanayeetaña yi'ie 'alhua.

¹⁴Nache sauega da chec na ŷataqta no'on 'auaqpi, nam 'auaqpi maye huallec aye qañoqotcheguemec qasoxonaxapi ye Israel. Qaq huaña yemaye nache ishet da nmatec qataq chec na ŷataqta no'on 'auaqpi.

¹⁵Qaq nache Aŷem da seuattague' qome ana ilopi qaguetapi, qataq maiche Aŷem qome da ñemataxanaxanec. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

¹⁶Ñimitaique qome ana qaguetapi maye deqat, qataq ñe'eguelaxateuo ana laga't co'ollaxa, qataq sauo'o ca laxataxat na huacac lapia', qataq setauan qome ana mashe qaica ca la'añaxac, qalaxaye selaxachigui qome ana chaxaraipi qataq no'oitapi. Aŷem ŷataqta saŷamaxatchiguiña da lataxac qom selo'ogue anamayepi.

¹⁷Qaq Aŷem Nataxala', shenaptec: Ñaq Aŷem qana'axaŷaxañiŷa qami' ilopi qaguetapi: Aŷem serolec qome da nalochiguiña lataxac da ñimit na qagueta llalaqpi, qataq na quetaq llalaqpi.

¹⁸Qami' qalavil̃ya da qolliquiitac na no'on 'auaqpi, qalaxaye nataqa'en qauapigui nam no'onañi 'auaqpi. Qataq qalavil̃ya da qañyomigui na chañi 'etaxat, qalaxaye nataqa'en qaumalaxache, qaroita'alo naua qarapia'achilli'.

¹⁹Qaq ana ilopi qaguetapi qalaq chectac na 'auaqpi maye qauapiitapigui, qataq ñyomtapigui na 'etaxat maye qaumalaxache.

²⁰Qaq ñoqo'oye Añem Nataxala', shenapēc: Añem serolec qome da nalochiguiñi lataxac da ñimit ana chaxaraipi qaguetapi, qataq ana ñapo'ota.

²¹Cha'aye qami' qaumaq̃yauec ana qaica ca la'añaxac, qataq qauquetogoqoitapigui nache datauec qanqa'eñi.

²²Qalaxaye Añem ñeca'alaxatec qome ana ilopi qaguetapi. Nache saishet da sa'aqta'a da queta da qaucacheetega. Añem serolec qome da nalochiguiñi lataxac da ñimit ana qaguetapi.

²³Añem so'ot qome da ñe'eguelaq so ñamaxashec David, nache sanem da nachesota da ilo'ogue ana ilopi qaguetapi, qaq somaye nacheso qome so ilo'ogue anamayepi.

²⁴Qaq Añem Nataxala' nachañem qome da Añem Natamnaxala', qaq so ñamaxashec David qalaq nacheso so lataxala'. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

²⁵Qaq sauo'o qome ca ñañamaxataxac da ñañamaxate' anamayepi, yaqto' ñe'emaqtac anamayepi. Qataq imeuo ñaqa'en na huauec shiguiñacpi ne'ena 'alhua, yaqto' ana ilopi qaguetapi ñe'emaqtac da coleeteguelec na no'onaxa, qataq da huetaigui na aviaq da do'ocheta.

²⁶Ana ilopi qaguetapi sanaña qome na loigue añi qui'itta ñeqasoxonaxa, nache saalec da na'achec̃yaxac, qataq ñamaxa ca auot da ivita ye laloxoqui.

²⁷Nache ana qo'oipaqpī maye netalec na no'onaxa, huo'o qome aca alapi, qataq na 'alhua qanqat qome na ala na ñañiguishecpī, nache anamayepi ñe'emaqtac qom hueta'a ye maiche na'alhua. Qaq nam ñalamaxat nhuo' le'ecpi qom ivita da sesoueguesop nam icoñettai' namayepi, nache huaña da ñañaten da Añem nachañem Nataxala'.

²⁸Qaq nam chegaqauec nhuo' le'ecpi, saishet qome da qaltaq ñe'eguelaxa da icoñettai' namayepi, qataq na shiguiñacpi saishet qome da qaltaq ñe'eguelaxa da chec namayepi. Qaq namayepi ñataqta ñe'emaqtac qome saishet da huo'o ca iquichocchettac.

²⁹Na lanaxanaqa'pi qome qalaq ñataqta no'on na huetalec lañiguishec, nache namayepi saishet da qaltaq ñe'eguelaxa da nque'etaxangui na lqouaxa, qataq na lañepi ñotta'a't shiñaxauapi saishet qome da ñe'eguelaxa da ñe'eetac namayepi.

³⁰Qaq huaña qome nache ÿaÿaten da Aÿem Nataxala' maye Natamnaxala', soota'aguet namayepi. Qataq na nhuo' Israel le'ecpi namayepi ÿalamaxat. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

³¹Qami' qaguetapi nache qami' ÿalamaqtepi, qataq qoñeetaigui na iquia'axanataxanaqa'. Aÿem nachaÿem Qanatamnaxala'ai. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.»

Ezequiel 35

Qaÿa'axata'a dam talec qome aña qasoxonaxa Seír

¹Ñim Nataxala' qaltaq aÿem 'enapecta, nache 'eeta':

²'Am Ezequiel, 'auamata'a qome aña qasoxonaxa Seír, nache 'aua'axata'a dam taÿa'a añaime,

³nache qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aÿem ñechoxot da 'am ñepa'aguenaxaua 'am qasoxonaxa Seír, qaq sau'o qome ca 'anhuaxanaguec, nache 'am toolec qataq 'anlachiguiñi ñaqa'en.

⁴Aÿem selaxachigui qome na 'aralamaxat huaqta'a't nÿecpi, nache 'avi'eguelaxa da 'am toolec. Qaq huaña qome nache 'auaÿaten da Aÿem nachaÿem Nataxala'.

⁵'Am chochaq tatec co'ollaxa da 'ampa'aguenaxaua na Israel le'ecpi, qataq 'auloquiaxaatac co'ollaxa namayepi, co'ollaq talec so pa'atec nhuaxanaguec souaxat na lasouaxashet.

⁶Qalaxaye Aÿem Nataxala' maiche ñañan da san da ÿa'aqtac, da 'am saneguet qome ca nleuaxa, nache que'eca nleuaxa 'am icaateguiñi' qome. Cha'aye 'arasouaxashet da huo'o da nleuaxa, nache de'era nleuaxa 'am icaateguiñi' qome.

⁷'Am qasoxonaxa Seír, 'am she'eguelaxata qome da 'am toolec qataq 'am nlachiguiñi, nache saishet da huo'o ca sashenem da 'am ÿa'axasoxoolec.

⁸Qataq so'ot qome da ana 'am hueta'a qaÿoqotchegueme 'alhuapi, qataq ana lcomaraxalatepi, qataq na ca'ameguepi, qataq na talapi, nlaqchigui qome na leuaxaicpi maye ileuaigui ca alaataxac.

⁹'Am she'eguelaxata da chochaq tatec da 'am toolec, nache qaica ca ishet da netaigui na 'aralamaxat huaqta'a't nÿecpi. Qaq huaña nache qauaÿachiñi da Aÿem nachaÿem Nataxala'.

¹⁰'Am qonapec co'ollaxa: Na 'alhua ye Israel qataq naua dos nta'al yeemaye ÿalamaqa'ate qome, aÿem nachaÿem da ÿalamaqa'ate qome. Qaq na'aictaxa da Aÿem Nataxala' soota'a co'ollaxa yemaye.

¹¹Qalaxaye Aÿem Nataxala', maiche ñañan da san da ÿa'aqtac, qaq dam 'arayeloxo qataq da 'arquiyaxa maye 'auo'otec co'ollaxa na Israel le'ecpi, nachera da 'am so'otec qome. Qom sau'o ca 'anhuaxanaguec, nache namayepi qome ÿe'eguelaxa da Aÿem ÿauatton.

¹²Qaq huaña nache 'auaŷaten da Aŷem Nataxala', sa'aqtega co'ollaxa 'enauac na 'arsheunaxanaxapi maye 'auasaxalec aye qasoxonaxapi ye Israel. 'Am qonapec co'ollaxa: ¡Yemaye toolec, qaq nagui ishet da sacheguenaq!

¹³'Am 'auauachigui co'ollaxa na 'ap da Aŷem 'aunogoqchettac, qataq sa 'auena'a ca 'ara'aqtac da Aŷem 'auataŷa'aguet. Qaq Aŷem 'am sa'aqchigui co'ollaxa.

¹⁴Qaq ŷoqo'oye Aŷem Nataxala', sheeta': 'Enauac ana 'alhua, machiguiñi qom 'am selaxachigui.

¹⁵'Am 'auamachiguiñi co'ollaq qailaxachigui ye 'alhua maye lalamaxat na Israel le'ecpi, qalaxaye nache qoneta'am qome da 'am toolec 'am qasoxonaxa Seír, maye qonetaigui ye 'alhua Edom. Qaq huaña qome, nache namayepi ŷe'eguelaxa da Aŷem ŷauatton da Aŷem Nataxala'.

Ezequiel 36

Qaŷa'axata'a dam talec qome aye qasoxonaxapi ye Israel

¹Qaq 'am shiŷaxaua, 'aua'axata'a dam talec qome aye qasoxonaxapi ye Israel, nache qonapecta da na'axaŷaxanalalo naua ŷa'aqtaqa.

²Aŷem Nataxala', shenapec: Na mpa'aguenaxauapi ye Israel, ipettega da mashe lalamaqtepi aye qasoxonaxapi maye chochaq tatec.

³Qaq ŷoqo'oye 'aua'axata'a qome dam talec yemayepi, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Chegoqteugalo nam qami' ilouiaxa'n, qataq qami' ilaxachiguilo, qataq 'enauac na chegaqauec shiŷaxauapi, da qami' loxonqa, qataq na shiŷaxauapi qami' ŷe'e'n, qataq qami' deqaigalo.

⁴Qaq ŷoqo'oye qami' qasoxonaxapi ye Israel, ñaq qana'axaŷaxaŷaŷa da la'aqtac Ñim Nataxala' maye talec aye qasoxonaxapi, qataq aye lcomaraxalatepi, qataq ye talapi, qataq ye ca'ameguepi, qataq ye nlachiguiñi maye qaica ca netalec, qataq ye huaqta'a't nŷecpi maye toolecpi ye Israel, maye nhuotta co'ollaxa so shiŷaxauapi maye lauoreuapi, qataq ne'eetapigui co'ollaxa somayepi.

⁵Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Naua ŷa'aqtaqa 'ettaiguilo souaxat da ŷayeloxo da sataŷa'aguet na laŷepi shiŷaxauapi, qalaxaye ŷactec da salamaqchigui 'enauac ye Edom, cha'aye yemayepi lta'araic co'ollaxa da ntonaxac co'ollaq ŷauo'o lalamaxat ye ña'alhua, qataq lta'araic da le'enaxanaxac co'ollaq deuotaxanec ye no'onaxapi maye hueta'a yemaye.

⁶Qaq ŷoqo'oye 'aua'axata'a dam talec qome ye 'alhua ye Israel, nache qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala' maye taalec aye qasoxonaxapi, qataq aye lcomaraxalatepi, qataq ye talapi qataq ye ca'ameguepi, 'eeta': Aŷem huo'oi naua ŷa'aqtaqa maye huaiguilo da inogoxonaxac, qataq da ŷayeloxo, souaxat da qansheunaguiqui maye qanque'etaxaŷiigui, maye qami' ŷo'oteque na ŷotta'a't shiŷaxauapi maye chegaqauecpi.

⁷Qaq ŷoqo'oye Aŷem Nataxala', maiche ñañan da san da ŷa'aqtac, da ne'ena nhuo' le'ecpi maye qareuoreuaipi, namayepi nlaqchigui qome da la'agaxa.

⁸Qalaxaye qami' qasoxonaxapi ye Israel qami' nlaqaaleguete qome ana late'eraí qo'oipaapi, qataq qalota qome ana ala, da yaqto' lalamaqte na ŷalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, maye mashe yaqta'a da ñe'eguelaq.

⁹Qaq Aŷem ñepaxattalec qome qataq so'ot da qana'atsheguem qataq qoŷanaxalec.

¹⁰Qataq so'ot qome da nquictauec na nhuo' Israel le'ecpi qom netaña yemaye. Na huaqta'a't nŷecpi qalaq nlaqchigui qome na shiŷaxauapi, qataq qano'oxoosheguem nam dolagui co'ollaxa.

¹¹Qataq so'ot da nquictauec da qoñeeta na ŷalleppi, qataq na shiguiŷacpi, nache ŷataqta qalota qome. Qaq ŷataqta qalota qome na hueta'a, 'eeta'am so hua'au co'ollaxa, qaq qami' ŷactec qome da qauaŷamqaichiguiñi saishet da 'eeta'am so hua'auchiguiñi co'ollaxa. Qaq huaña qome nache qauaŷachiñi da Aŷem nachaŷem Nataxala'.

¹²Qaq Aŷem so'ot qome da na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, qami' queuotegueleguete, qami' qasoxonaxapi na Israel, nache yemayepi qome qami' naleguete da qami' lalamaqtepi, nache qami' saishet qome da qavi'eguelaxachiŷa da qaica qanqa'eñi ca llalaqpi.

¹³«Qaq Aŷem Nataxala', shenapec: Qami' qasoxonaxapi, qami' qanmaqteguete naxa da qollequiiac na shiŷaxauapi, qataq qaica qanqa'eñi ca llalaqpi na nhuo' maye qami' netaleguete.

¹⁴Qalaxaye qami' saishet qome da qavi'eguelaqaŷa da qollequiiac na shiŷaxauapi, qataq da qaica qanqa'eñi ca llalaqpi na nhuo' maye qami' netaleguete. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

¹⁵Qataq saishet qome da qaltaq qaua'aqaitega ca lsheunaxanaxac na ŷotta'a't shiŷaxauapi maye chegaquaec, qataq saishet da qami' denotegalo ne'ena nhuo' le'ecpi, cha'aye qami' saishet da ŷe'eguelaxa da qaica qanqa'eñi ca llalaqpi na nhuo' maye qami' netaleguete. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.»

¹⁶Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, nache 'eeta':

¹⁷«Na Israel le'ecpi co'ollaq hueta'a ye lalamaxat na'alhua, nache ŷataqta ishepaxanaqchet souaxat nam qauem maye ŷo'ot namayepi. Da lataxac co'ollaxa namayepi, damaye ŷataqta nshepaxan ñaqa'en qataq seqaiga.

¹⁸Qaq ŷoqo'oye sematalec co'ollaxa da ŷayeloxo namayepi, souaxat da lalaatananaxac maye ŷo'ot da huaña yi'iyee 'alhua, qataq da 'eetec co'ollaxa da nshepaxanaqchet yemaye, souaxat da ŷo'oxoreetac na nqolacpi.

¹⁹Qaq ŷoqo'oye sauo'o da nhuaxanaguec souaxat nam qauem maye ŷo'otpi, nache lagoigui ñaqa'en na ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq 'enauac na 'alhuapi.

²⁰Qaq co'ollaq ivita na ÿotta'a't shiřaxauapi maye qařauega co'ollaxa, nache namayepi ishepaxanaqchet da qui'itta ÿe'enaxat, cha'aye nam shiřaxauapi maye řalectaigui 'enapex naxa: Ne'ena nhuo' le'ecpi namayepi maiche lalamaxat Ñim Nataxala', qalaxaye chaq řta'ainco' da řalat ye na'alhua?

²¹Qaq řoqo'oye huo'o co'ollaxa da ñequi'ic da sela'a da lasouaxashet na Israel le'ecpi, da 'enauac na ÿotta'a't shiřaxauapi maye ivira'a namayepi, nshepaxanaqchet da qui'itta ÿe'enaxat.

²²Qaq řoqo'oye qonapega qome na nhuo' Israel le'ecpi, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Dam so'ot qome saishet da souaxat da qoñeeta qami' Israel le'ecpi, maye souaxat dam qui'itta ÿe'enaxat, maye qami' qanshepaxanaqcheche co'ollaq qaviyiřa na ÿotta'a't shiřaxauapi.

²³Ařem sachaxana na ÿotta'a't shiřaxauapi da lta'araic qui'itta ÿe'enaxat, maye qami' qanshepaxanaqcheche co'ollaq qaualliquiitaigui namayepi, qaq qom so'ot damaye, nache namayepi řařaten qome da Ařem nachařem Nataxala'. Qaq 'era da řa'aqtac Ařem Nataxala'.

²⁴Ařem qami' ñeqateeguesopa qome 'enauac ne'ena ÿotta'a't shiřaxauapi, qataq nam 'alhuapi, nache qami' llařona't qome, nache qami' she'eguelaxatalo yem maiche qana'alhuai.

²⁵Nache qami' seřoi' qome seřoxona ca řataqta qui'itta 'etaxat, nache seřouec 'enauac na qarshepaxanaqai, qataq seřouec da qavio'oxoreñiitac na nqolacpi,

²⁶nache qami' sanaiguilo aca dalaxai nquiyaqte, qataq ca dalaxaic saqcha'a nca'alaxa. Nache ñeqateeguesopa qami' ana nquiyaqtepi maye řataqta qaramchigui 'eeta'am ca coma', nache qami' sanaiguilo aca nquiyaqte maye řataqta huesota.

²⁷Qami' sanaiguilo qome so Saqcha'a řa'añaxac, nache so'ot da qaupaquiiitelec qome na iqataxacpi, qataq na řamaxasoxonaxacpi,

²⁸qataq qoñiřalec qome yem 'alhua maye sanem co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi, qaq qami' nhuo' qami' řalamaqa'ate qome, qaq Ařem nachařem Qanatamnaxala'ai.

²⁹Qataq seřouec qome 'enauac na qarshepaxanaqai, qataq so'ot qome da qalota na trigo, nache saishet da qaltaq qami' ñamaxalo ca nqouaxa.

³⁰Qataq nataqa'en so'ot qome da ana qo'oipaqqi, qataq na no'onaxapi řataqta qalota aca ala, yaqto' qami' saishet da ře'eguelaxa da qami' nlaqchiguilo da qara'agaqai da qaualliquiitaigui na lařepi shiřaxauapi souaxat na qarqouaqai.

³¹Qaq qom qauennache dam qauem qarataxaqui co'ollaxa, qataq nam qauem maye qauo'oche, nache maiche qami' pa'ařo'oto qome da huo'o da qara'agaqai, souaxat nam qarasouaxashechi, qataq nam qauem maye qauo'oche co'ollaxa.

³²Aÿem Nataxala', shenapec: Qami' Israel le'ecpi, qauaÿaañita da saishet da so'ot de'era souaxat qami', nacherata da so'ot damaye yaqto' qami' ishet da huo'o da qara'agaqai, souaxat da qauem qarataxaqui.

³³Aÿem Nataxala', shenapec: Qom seÿouec 'enauac na qarasouaxashechi, nache so'ot qome da qoñeetaigui nam maiche qaralamaxache huaqta'a't nÿecpi maye ÿotta'a't naua nañalo, qataq nam qailaxachigui co'ollaxa qaltaq qano'oxoñiisheguem qome.

³⁴Qaq nam 'alhua maye toolec co'ollaxa, qalaq saishet qome da queta da toolec, nacherata da qoÿanaxaalec qome, nache imeteetac nam nlectot namaye,

³⁵nache 'enapec qome: Ne'ena 'alhua nam toolec co'ollaxa, nagui qalaq 'eeta'am so nanaxanaqa' maye huaña co'ollaxa ye Edén, qaq na huaqta'a't nÿecpi maye ÿotta'a't naua nañalo, maye toolec qataq huetaiya' qataq dolachigui co'ollaxa, qalaq ÿataqta qampaxatteua'a, qataq qanayeetaigui.

³⁶Qaq huaña qome, nache nam qarhuoreuai nhuo' le'ecpi maye ñaq nca'altauec, ÿaÿaten qome da Aÿem Nataxala', maye qaltaq ño'oxoosheguem nam qailaxachigui co'ollaxa, qataq she'eguelaxa da saalec nam toolec co'ollaxa. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala', qaq damaye ipacchigui qome ñaqa'en.

³⁷Qaq Aÿem Nataxala', shenapec: Nataqa'en huo'o da lÿa so'ot qome. Sanem qome na nhuo' Israel le'ecpi cam iÿaxanaique da so'otec namayepi, qataq ñequigaxatec qome ye lcata na lauo' le'ecpi, 'eeta'am ñaqa'en ana qaguetapi.

³⁸Qataq yem huaqta'a't nÿecpi maye ÿotta'a't naua nañalo maye dolachigui co'ollaxa, nlaxagui qome na qalota shiÿaxauapi, qaq 'eeta'am ana qaguetapi naxa da qaÿauega ye Jerusalén da ivita da huo'o ye naponaxac, da yaqto' qoÿaneuo da nachetaqtaxanaqte qaÿavigaxatta. Qaq huaña nache namayepi ÿaÿaten da Aÿem nachaÿem Nataxala'.

Ezequiel 37

So npi'inecpi maye deqaqta

¹Ñim Nataxala' aÿem ÿashel-lec, nache so Saqcha'a La'añaxac aÿem ÿauhec, nache aÿem ÿanangui so laiñi so ca'amegue maye nlaqchigui na npi'inecpi.

²Nache Ñim Nataxala' ÿo'ot da secoleeteguelec somaye, nache ishet da sela'a da se'eso ca'amegue huetangui so ÿataqta qalota so npi'inecpi, qaq somayepi ÿataqta deqaqta.

³Qaq huaña nache aÿem 'enapega, 'eeta': «¿'Aua'amaqten peta'a, da ne'ena npi'inecpi ishet da ÿe'eguelaxa da qaltaq huo'o da lca'alaxa?» Nache aÿem sasat sheeta': «'Am Nataxala', 'am maye 'auaÿaten.»

⁴Nache Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, 'eeta': «'Auachegoxotchigui da ÿe'enaxat da 'aua'aqtaxanem ne'ena npi'inecpi, qoneta': Qami' deqaqta npi'inecpi, ñaq qana'axaÿaxañiÿa de'era la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁵Ñim Nataxala' qami' 'enapegalo, 'eeta': Qami' senoxonaqchetoiguilo qome ca nca'alaxa, da yaqto' ñe'eguelaxa da qaltaq huo'o da qarca'alaqai.

⁶Qami' sanaguilo qome ana qaro'otaipi, qataq sanauo na qarapache, qataq sauo'o na qaro'oqui, qataq sauo'oi naua qara'achelli', yaqto' ishet da qaltaq huo'o da qarca'alaqai. Qaq huaña qome nache qami' qauaŷacheñi da Aŷem nachaŷem Nataxala'.

⁷Nache aŷem sa'axatem somayepi, dam aŷem ŷamaxalec Ñim Nataxala'. Qaq co'ollaq ñaq sa'aqtaxaateguem somayepi, nache sa'axaŷa so nllimiaxa: 'eeta'am na lacholaxanaxa ana 'alhua, nache ñi 'oonolec se'eso npi'inecpi na'areguet ñi maiche lŷa.

⁸Qaq samata'a nache sauachigui somayepi da no'oxon ana lo'otapi, qataq na lapat, qataq da lo'ocŷaxac. Qalaxaye saxanaqcaua naua la'a'che, maye ŷo'ot da lca'alaxa.

⁹Nache Ñim nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «'Auachegoxotchigui da ñe'enaxat da 'auŷaxanaique caua na'a'che maye ŷo'ot da nca'alaxa, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala' 'eeta': 'Am na'a'che, 'auanac qome 'auachegoqteguelo naua cuatro laŷel ana 'alhua, nache 'aŷa'anem ca lca'alaxa ne'ena no'ocŷaxacpi maye leuaxaicpi.»

¹⁰Qaq aŷem sachegoxotchigui da le'enaxat Ñim Nataxala' da sa'aqtaxanem somayepi da la'aqtac Ñimaye, nache soua na'a'che maye ŷo'ot da nca'alaxa taigui somayepi, nache somayepi qaltaq huo'o da lca'alaxa, ime nache nachaañi. Qaq somayepi, 'eeta'am ca ŷataqta qalota alleppi.

¹¹Qaq huaña nache Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «Na nhuo' Israel le'ecpi, namayepi 'eeta'am ne'ena npi'inecpi. Namayepi 'enapec naxa: Naua qarpi'inaqa ŷataqta deqaqte', mashe qaica ca qanaquitaxac, qataq mashe seqataq.

¹²Qaq ŷoqo'oye 'auachegoxotchigui da ñe'enaxat da 'aua'aqtaxanem namayepi, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Qami' ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, Aŷem sauangui qome ana huachiquipi maye qoviitangui, qami' sachegoxotchiguinguilo anamayepi da qami' ñeqatyeshegue'm, nache so'ot da qavi'eguelaqaŷa ye 'alhua ye Israel.

¹³Qaq qom sauangui ana huachiquipi maye qoviitangui da qami' ñeqatyeshegue'm, nache huaña qome nache qauaŷacheñi qami' ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, da Aŷem nachaŷem Nataxala'.

¹⁴Aŷem qami' sanaiguilo qome soua ŷa'a'che maye ŷo'ot da nca'alaxa, huaña nache qaltaq qanca'alleeuc, nache qami' sanaleguete yem maiche qaralamaxache qana'alhuai. Qaq huaña qome nache qauaŷacheñi da Aŷem nachaŷem Nataxala', maye ŷa'aqtac de'era, qaq ipacchigui qome ñaqa'en. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

Ye Judá qataq ye Israel ñe'eguelaxa qome da qaltaq huaxaŷa't

¹⁵Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, nache 'eeta':

¹⁶«'Auacona aca nashelte nache 'erelec qome da, 'eeta': Ye Judá qataq na ltauapi Israel le'ecpi. Ime qome qaltaq 'auacona aca lÿa nashelte, nache 'erelec da, 'eeta': So José maye nacheso so Efraín qataq na ltauapi maye nhuo' Israel le'ecpi.

¹⁷Ime nache saq 'auaÿaloxon da 'auaconalo da 'auauaxaÿaxana't que'ecaua dos nashelte, nache caamaye 'eeta'am da 'oonole 'anqa'en.

¹⁸Qaq nam 'arhuo' le'ecpi qom 'am inat da, 'eeta': Ñaq qomi' 'aua'aqtaxanema cam naigui de'era,

¹⁹nache 'aua'aqtaxanem qome, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aÿem sacona qome ara lashelte so José maye nasqta'a so Efraín, qataq nam chegoxoguetpi so Israel maye ntaueetague' ñimaye, nache sauaxaÿaxaneguet aso lashelte so Judá, da yaqto' 'eeta'am da 'oonole nashelte da huetaigui na ihuaq.

²⁰Qaq nache 'anasqta'alo qome ÿauaachigui 'anqa'en 'enauac na shiÿaxauapi caua dos nashelte maye huo'o so 'erelec.

²¹Ime, nache qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aÿem ñeqateeguesop qome na Israel le'ecpi nam ÿotta'a't shiÿaxauapi maye taÿa co'ollaxa, nache sachegoxotteugalo qome da llaÿona't, nache ÿe'eguelaxa ñaqa'en ye maiche na'alhua.

²²Qaq huaña qome yi'ie maiche na'alhua, qataq aye qasoxonaxapi ye Israel, da so'ot qome da ima'a't ne'ena nhuo' le'ecpi, qataq 'oonolec ca lta'a. Nache saishet da ÿe'eguelaxalec da colaqtagui namayepi qataq da dos caua lta'al.

²³Qataq saishet qome da ÿe'eguelaxa da qaltaq nshepaxanaqcheela't, souaxat da ÿo'oxoreetac na nqolacpi maye nqaigaxat, qataq da ÿo'ottac na ÿotta'a't lasouaxashetpi. Aÿem sesoueeguesop qome 'enauac nam ÿo'ot da saÿalaq maye ÿo'ottac namayepi, qataq seÿouec na lasouaxashetpi. Qaq huaña qome nache ÿalamaxat namayepi, qataq Aÿem Natamnaxala' qome.

²⁴Ñi ÿamaxashec David nacheñita qome da nta'a qataq 'oonolec da ilo'ogue 'enauac namayepi, qaq namayepi qome Aÿem ÿalaxaguet, qataq ipacchigui na iqataxacpi qataq na ÿamaxasoxonaxacpi.

²⁵Qataq nalec yem 'alhua maye sanem co'ollaxa so ÿamaxashec Jacob, yem nataqa'en netalec co'ollaxa so hua'au lta'alpi. Qaq namayepi nache 'eetai' qome da netalec yemaye, qataq ca llalaqpi, qataq 'enauac cam chegoxoguetpi qome namayepi, qaq ñim ÿamaxashec David, nacheñi qome ñim chochaq tatec da ilotague' namayepi.

²⁶Qataq so'ot qome ca ñaÿamaxataxac maye chochaq tatec da ñaÿamaxate' namayepi, cam ñaÿamaxataxac maye ÿo'ot da nlagaxayec. Qataq so'otec qome da nquictauec ye lcata namayepi, qataq nache 'eetai' qome da netanguì ñaqa'en namayepi aca qui'itta ÿalamaqte atamnaxaqui.

²⁷Qaq Aÿem sootangui qome namayepi, qaq nachaÿem qome da Aÿem Natamnaxala', qaq namayepi ÿalamaxatpi qome.

²⁸Qaq aca'aca qui'itta ÿalamaqte atamnaxaqui qom nache 'eetai' da netangui namayepi, nache na laÿepi ÿotta'a't shiÿaxauapi, ÿaÿaten qome da Aÿem lleca'aguishec na Israel le'ecpi, da seÿotauga da yaqto' ÿalamaxatpi.»

Ezequiel 38

Ñim Lo'onatac 'Enauacna do'ogoxona ye Gog

¹Ñim Nataxala' aÿem 'enapega, nache 'eeta':

²«'Am shiÿaxaua, 'auamata'ague da pa'aigue ye 'alhua Magog, nache 'aua'axata'a dam 'eetec qome ye Gog, maye lataxala' ye Mesec qataq ye Tubal.

³Nache qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': 'Am Gog maye 'am lataxala' ye Mesec qataq ye Tubal, Aÿem ñechoxot da 'am ñepa'aguenaxaua.

⁴Aÿem 'am she'eguelaxat qome, shemaqtagui na 'ap aca qoina, 'am so'orauec qome, qataq na 'analleppi, qataq na netalec naxa na caipi maye ÿaatrañi naua no'oñi anogo. Nam qalota alleppi maye na'atchigui naxa na lainecpi, qataq ana lpaqtaxanaqtepi maye ÿotta'a't da lataxac.

⁵Qataq nnaictague' qome na shiÿaxauapi maye lma' ye Persia qataq ye Etiopía qataq ye Libia, 'enauac ÿauota'a ana lpaqtaxanaqtepi qataq ana naro'o maye alaataxaquipi,

⁶qataq nataqa'en 'enauac na alleppi ye Gomer, qataq ye bet-togarmá, qataq yem ÿataqta qaÿoqta maye pa'aigue da sheu', yem qalota nhuo' le'ecpi maye 'artauapi.

⁷Ñaq 'anaÿamaxat qome, 'ana'achigui na 'aro'ogoxonaxatpi, 'am qataq 'enauac na alleppi maye 'am hueta'aguet, nache 'aulo'ogue qome namayepi.

⁸Cha'aye qom huo'oi caua inoxoorec vi'ie, nache 'am samaq da 'auloquixan yem 'alhua maye huetaigui co'ollaxa da nloquixac, qalaxaye mashe qaltaq ÿe'eguelaxa da na'ayiñi, yem nhuo' le'ecpi maye nlagaxattac co'ollaxa, nache ÿalecta'aguet na qalota ÿotta'a't shiÿaxauapi, qataq qailaxachigui co'ollaxa, qalaxaye qaltaq ÿe'eguelaxa da laÿona't da hueta'a aye qasoxonaxapi ye Israel. Yem chegoqta'a co'ollaxa na qalota 'alhuapi, qaq nagui qalaq ÿe'emaqtac.

⁹Qaq qom 'anvita yemaye, nache qoneta'am ca napo da ipegueelec 'enauac yi'ie 'alhua, qataq 'aunoxotaua'a qome yemaye qoneta'am ca la'at lta'araic, 'arÿateuo ca qalota 'analleppi, qataq ca qalota nhuo' le'ecpi.»

¹⁰Qaq Aÿem Nataxala', shenapec: Qaq que'eca na'a'q nache 'alapaxañi qome 'enauac cam qauempi.

¹¹Qataq qonapec qome: Aÿem senoxotaua'a ye 'alhua maye qaica ca lpaqtaxanaxat, yem shiÿaxauapi maye ÿe'emaqtac, qataq qaica ca ñe'etaique

qataq 'enauac yem huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, maye qaica ca lpaqtaxat, qataq qaica ca lasom, qataq ca la'araxat.

¹²Qataq ñeuo', qataq secachiñot, qataq seloquixan ye huaqta'a't n̄yecpi maye ñotta'a't naua nañalo, maye cheta'ague da no'oxoosheguem nam shiñaxauapi maye lañona't chegaqa'alo naua ñotta'a't 'alhuaye, maye huo'o na na'atetpi, qataq na lañepi lalamaxatpi, qataq netangui na laiñi ana 'alhua.

¹³Qaq na shiñaxauapi ye Sabá, qataq ye Dedán, qataq na nmenaxaicpi ye Tarsis, qataq nam chegaqa'a na lañepi huaqta'a't n̄yecpi, 'am inat qome, 'eeta': ¿'Auanac peta'a da 'aucache? ¿Peta'a 'alañona't na 'analleppi da yaqto' 'auotaxanec qataq da 'auacona na lcat plata, qataq na lcat oro, qataq na 'atetpi, qataq na lañepi nogoxoshetpi, qataq 'auache da qalota nsallaxa?

¹⁴Qaq ñoqo'oye 'am Ezequiel 'auachegoxotchigui qome da ñe'enaxat da qonapega ye Gog, qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Ye ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi qom ñe'emaqtac, nache 'am qome qojec,

¹⁵'auachegoqchiguiña ye 'ana'alhua, yem ñataqta qañoqta maye pa'aigue da sheu', 'annaictague' qome ca ñataqta 'añaxaicpi qataq qalota alleppi, qataq cam netalec na caipi,

¹⁶nache 'auloquixan ye ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi. 'Am Gog 'amattalec qome ye 'alhua qoneta'am ca napo. Qaq que'ecaua pa'atrec na'axa'te, nache 'am ñanacot qome da 'auloquixan yem hueta'a ye ña'alhua, yaqto' 'am chegoqchigui ñaqa'en da na lañepi ñotta'a't shiñaxauapi ñañaten qome, da sachaxana namayepi da qui'itta ñataxac.

¹⁷Añem Nataxala', shenapec: Nache 'am da 'am setaqtega co'ollaxa soua hua'au' vi'ie, co'ollaq sa'aqtaxaatac, chegoqchigui som ñamaxashecpi maye ña'ataxanaxanecpi ye Israel, qaq se'eso na'a'q, somayepi ña'axattac co'ollaxa da Añem taña'a da 'am ñanacot da yaqto' 'auloquixan na Israel.

Da nhuaxanaguec ye Gog

¹⁸Añem Nataxala', shenapec: ye Gog qom inoxotaua'a ye Israel, nache da ñayeloxo ñataqta huo'o da lchec qom 'eroigui.

¹⁹Qaq nache huaigui qome ca le'eraxa da ñayeloxo, da san ca ña'aqtac, da que'eca na'a'q huo'o qome ca lta'araic nacholaxanaxa ye Israel.

²⁰Qaq na ñyaqpi aso auaxai, qataq na mañopi piguem le'ecpi, qataq na shiguiñacpi maye huauec, qataq nam ñotta'a't hualectapigui', qataq 'enauac na shiñaxauapi ana 'alhua, iviloxol qom añem datato'ot. Qaq ana qasoxonaxapi qalaq qalagoxoñi qome, ana lcomaraxalatepi qalaq dacagueñi qome, qataq 'enauac na mpaqtaxanaxatpi hua'axauec qome.

²¹Qaq 'enauac nam netalec aye qasoxonaxapi, señaxaneuga qome da nalaate' ye Gog, nache ñi 'oonolec ñalauat qome ca maiche lña, irolec ca ñeelonec. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

²²'Am Gog, qataq na 'analleppi, qataq na qalota alleppi maye 'antaueetague', sauo'o qome ca qanhuaxanaguiiqui, qami' seroleguete ca napiina, qataq qaicorec qome na ntago'q, qataq so'ot qome da naañi ca lta'araic auot, qataq aca lache, qataq ca norec, qataq ca quiquiaxaraic.

²³Qaq 'era da 'eetec qom sachaxana na qalota lañepi nhuo' le'ecpi, da ña'amaqchec qataq dam qui'itta ñataxac, Añem so'ot qome da añem ñauatton namayepi, qaq nache huaña qome da ñañaten da Añem nachañem Nataxala'.

Ezequiel 39

Da nanoxonaguec ye Gog

¹Qaq 'am shiñaxaua, 'auachegoxotchigui da ñe'enaxat da 'aua'axat da 'eetec qome ye Gog, nache qoneta': Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': 'Am Gog maye 'am 'amaqtaqaic lataxala' ye Mesec qataq ye Tubal, Añem 'am ñechoxota da 'am ñepa'aguenaxaua.

²'Am ñe'eguelaxat qome, 'am sachegoxottegue da sheu', da 'auanaña da 'auloquiaxan nam netalec ana qasoxonaxapi ye Israel.

³Qalaxaye huaña qome yemaye nache seuotaxanec na 'archecnec maye huetaigui na 'arhuaq 'ane'emaxashec, qataq seuotaxanec ana 'archecnapi maye huetaigui na 'arhuaq 'oiguishec.

⁴Qaq 'am, qataq na 'analleppi, qataq nam shiñaxauapi maye 'annaictague' qaullivi qome qoviñalec aye qasoxonaxapi ye Israel. Qaq nache huaña qome yemaye da qami' sanegueta da yaqto' qami' che'c nam ñotta'a't mañopi maye chec na lapat, qataq na huauec shiguiñacpi.

⁵Qaq nache qoviitalec qome yem no'onaxa, cha'aye Añem ña'aqtac. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

⁶Añem, ñamaxa qome ca norec ye Magog, qataq yem ñe'emaqtac maye netalec ye 'alhuapi maye hueto'ot na loigue aso auaxai. Qaq huaña qome nache ñañaten da Añem nachañem Nataxala'.

⁷Añem so'ot qome da qañauatton da qui'itta ñe'enaxat da huetangui na laiñi na ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, qaq saishet qome da sashen da qanayecto'ot da qaishepaxanaqchettac. Qaq nam chegaqauec ñotta'a't shiñaxauapi ñañaten qome da Añem Nataxala', sachaxan da qui'itta ñataxac da sootangui na Israel le'ecpi.

⁸Qaq cam na'a'q maye sa'axattac, camaye nvi' qome. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

⁹Qaq nam hueta'a na huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo ye Israel, mpa'auac qome, nache ñavigaxat na lo'ogoxonaxatpi ca npa'aguenaxauapi, qataq ana ñotta'a't lpaqtaxanaqtepi, qataq na lchecnecpi, qataq ana lchecnapi, qataq ana la'araxanaqtepi, qataq ana lataquiaxaipi, qaq huaña qome nache chochaq huañi na l-le' lashec, da yaqto' ño'ot ca l-le' ivittrec caua siete vi'ie.

¹⁰Nache saiuen qome da tauga ca no'onaxa da ilaique ca l-le' lashec, qataq da ichec da huetauga na aviaq, cha'aye 'enauac qome que'eca no'ogoxonaxatpi da nacheca ca l-le' lashec. Qaq 'era da 'eetec namayepi qome, da nhuo' nam hua'auñi da nhuo' co'ollaxa namayepi, qataq deuotaxanec nam hueto'ot nam hua'auñi da deuotaxan co'ollaxa. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

Ye Gog qailareñi

¹¹«Qaq qom nvi' que'eca na'a'q, nache so'ot aca lañe' ye Gog naña ñaqa'en ye Israel, nache huaña da selayiñi, yem pa'aña'ague da yo'oxoñi aso auaxai yem Ca'amegue le'enaxat Queuoxoicpi. Qaq souaxat da ñapogui som llec nam natapeugueyi, nache qañamata'ac qome da le'enaxat Ca'amegue Gamón Gog, cha'aye huaña qome yemaye da qailareñi ye Gog qataq 'enauac ca nalleppi.

¹²Qaq na Israel le'ecpi iuen qome caua siete ca'agoxoiqa da ilattegueñi ca leuaxaicpi, qataq da yaqto' qui'itta naqa'en yi'ie 'alhua.

¹³Qaq 'enauac qome na shiñaxauapi da ñalegueua'a da qailattegueñi namayepi, qaq que'eca na'a'q nache Añem huo'o qome da ño'oxoyec. Nache namayepi saishet qome da icoua'ai que'eca na'a'q. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

¹⁴Qaq qom inoxoore'c que'ecaua siete ca'agoxoiqa, nache qañauo'oi caua qalca'aua'alo shiñaxau' da yaqto' coleerelec yi'ie 'alhua da yaqto' ilayiñi cam ñaq mpa'atasheguem na leuaxaicpi, qaq 'era da 'eetec da yaqto' iqui'itaxat yi'ie 'alhua.

¹⁵Qaq ca 'oonolec que'ecaua shiñaxau', da mashe coleerelec yi'ie 'alhua, nache da huo'o ca ilalec shiñaxaua lpi'inec, nache ñauo'o aca la'anaqte da ñanaua'a na lañe camaye, choche ivitta'a da nvi' cam ilattegueñi na leuaxaicpi, nache ilayiña camaye ye Ca'amegue le'enaxat Gamón Gog.

¹⁶Qaq 'era da 'eetec da iqui'itaxat namayepi yi'ie 'alhua, qaq ca huaqta'a't ñyecpi le'enaxat qome da Hamona.»

¹⁷Qaq Ñim Nataxala' añem 'enapega, nache, 'eeta': «Qonapega 'enauac na mañopi, qataq 'enauac nam huauec shiguiñacpi da chegoqteugalo da lañona't, nache naña aye qasoxonaxapi ye israel, da ñalectaua'a ca savigaxat qome da hualec ayemayepi da sanem namayepi. Qaq huaña nache chec qome ca lapat qataq ñjomgui ca ntogo'q,

¹⁸chec qome na lapat ca alleppi, qataq ñjomgui na ltogo'q ca nta'alpi ana 'alhua, 'eeta'am naqa'en ca qagueta lhuaaicpi, qataq qagueta llalaqpi, huo'otaq ca quetaqpi, huo'otaq ca chaxarai huaca llalec maye qañachegoxota'a ye Basán.

¹⁹Qaq que'eca savigaxatpi maye so'ot qome da yaqto' sanem namayepi, chec qome ca lcheta camayepi nache ivitta'a da ñañemec, qataq ñjomgui ca ltogo'q camayepi nache ivitta'a da taxaicpi.

²⁰Qaq so'ot qome ca lquia'axac, da yaqto' sequiaxanec na lapat ca caipi, qataq ca shiřaxauapi maye nnotaxala' na caipi, qataq ca alleppi, qataq ca řotta'a't alaataxaicpi. Qaq 'era da řa'aqtac Ařem Nataxala'.

Ye Israel qaltaq qaņe'eguelaxatsheguem

²¹Ařem sachaxana qome da řo'oxoyec na řotta'a't shiřaxauapi. Qaq 'enauac qome na lařepi řotta'a't shiřaxauapi řauaachigui da 'eetec da řimit qataq da sauo'o ca nhuaxanaguec.

²²Qaq nache chegoqchiguiņa qome que'eca na'a'q da na Israel le'ecpi, řařaten da Ařem nachařem Nataxala' maye Natamnaxala'.

²³Qataq na řotta'a't shiřaxauapi ana 'alhua řařaten qome da na Israel le'ecpi, qařauega co'ollaxa ye řaqa'a 'alhua souaxat na lasouaxashetpi, cha'aye Ařem sařalaxaguet co'ollaxa, qataq saneguet na ilaq nache saxařa'a da na mpa'aguenaxauapi loxonec namayepi, nache 'enauac da řalauat huaigui so alaataxac.

²⁴Ařem saneguet nam naiguipi dam nshepaxan lataxac, qataq da sařalaq, nache saneguet na ilaq.»

²⁵Qaq řoqo'oye Ařem Nataxala', shenapec: «Ařem nagui sechoxoren 'enauac na nhuo' Israel le'ecpi, nam chegoxoguetpi so Jacob. Ařem řaralaxat qome da na'achečřaxac, da yaqto' samaxalec da řo'oxoren da qui'itta ře'enaxat.

²⁶Qaq qom ře'emaqtac da hueta'a ye maiche na'alhua, qataq qom qaica ca sařalemaxat namayepi, nache huo'o qome da la'agaxa souaxat 'enauac nam qauem maye řo'otpi, qataq souaxat da Ařem hueto'ot da lasouaxashet.

²⁷Qaq qom llařona't qataq so'ot da ca'ai nam na'alhuapi na mpa'aguenaxauapi, řauaachigui řaqa'en na řotta'a't shiřaxauapi qataq chegoqchigui qome namayepi da sachaxan da qui'itta řataxac,

²⁸huaņa nache řařaten da Ařem Nataxala' maye Natamnaxala', maye so'ot co'ollaxa da qařauega namayepi na řotta'a't shiřaxauapi, qalaxaye co'ollaq ime nache qaltaq she'eguelaxa da llařona't da sanalec ye maiche na'alhua nache qaica co'ollaxa ca řo'onaxataņi.

²⁹Nache saishet qome da qaltaq saneguet na ilaq, cha'aye mashe secorelec da řa'aņaxac na nhuo' Israel le'ecpi. Qaq 'era da řa'aqtac Ařem nataxala'.»

Ezequiel 40

Qaila'a aso atamnaxaqui maye řaq tařa'a da yo'oq

¹Co'ollaq mashe ivi' soua veinticinco vi'ie da souaqtaigui da qancoņetaguec, nache ařem řashel-lec řim Nataxala', nache ařem řauega ye Jerusalén. Qaq de'era huaigui so na'a'q diez, so la'auaxanec ca'agoxoic, qaq mashe ivi' soua catorce vi'ie da noxonec co'ollaxa ye Jerusalén.

²Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachaigui so ñauanaqchec da aýem ñauega ye 'alhua ye Israel, nache aýem ñanalec aso ñataqta qaýoqotcheguemec qasoxonaxa. Qaq dam pa'aýa'ague da taguiñi asa'aso qasoxonaxa huo'o so Ita'araic ñýec, 'eeta'am da lataxac ca huaqta'a't ñýecpi.

³Qaq co'ollaq mashe soota'a yemaye, nache sela'a so shiñaxaua maye netaigui so lasom, 'eeta'am na bronce, qaq somaye nasolta'a so ñañec maye chegaqaigui na lino, qataq so 'epaq maye lo'o da huo'o na qanaloqten.

⁴Qaq se'eso shiñaxaua, aýem 'enapega, 'eeta': «Ñaq 'aulochigui qataq 'ana'axaýaxaachigui 'enauac nam huotaique da 'am sachaxana, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am nauega ne'ena da yaqto' 'am sachaxana namayepi. Qaq qom ime, nache 'aua'aqtaxanem na nhuo' Israel le'ecpi 'enauac nam 'auauaachigui.»

So lasom maye pa'aýa'ague da nala' lliguisheguem

⁵Qaq na pa'auac aso atamnaxaqui huo'o so mpaqtaxanaxat colesop asomaye. Qaq som 'epaq maye lo'o da huo'o na qanaloqten maye nasolta'a se'eso shiñaxaua, ivi' tres metros. Qaq huaña nache naloqten so mpaqtaxanaxat, nache somaye ivi' tres metros ye lcateueegue, qataq tres metros ye lshequitheguema.

⁶Ime, nache nqo'ona so ñegueuo maye pa'aýa'ague da nala' lliguisheguem, nache quisheguemgue so napiaxala'pi, nache naloqten so pa'aguiñi se'eso lasom, nache somaye ivi' tres metros ye lcateueegue.

⁷Qaq soua qapio'olqa ñyaqa, maye netaua'alo naua laýel se'eso ñegueuo, ñi 'oonolec soomaye ivi' tres metros ye lalogaxa, qataq ye lcateueegue, qaq ye lshecta'ache ñi 'oonolec se'esoua qapio'olqa ñyaqa, qalaq ivi' dos metros y medio. Qaq huo'o nataqa'en so lasom se'eso ñegueuo maye datatta aso atamnaxaqui. Qaq na pa'aguiñi se'eso lasom ivi' tres metros ye lcateueegue.

⁸Nataqa'en naloqten na pa'auo se'eso ñegueuo, nache somaye ivi' tres metros,

⁹qaq ye lcachigui so ñegueuo qalaq ivi' cuatro metros, qaq soua lauoqtel qalaq ivi' un metros ye lquesaxanaxa. Qaq so lasom se'eso ñegueuo qalaq netaña ye pa'auo.

¹⁰Qaq naua laýel se'eso ñegueuo maye pa'aýa'ague da yo'oxoñi, qalaq huo'oi soua tres qapio'olqa ñyaqa, qaq soomaye nache lcata'a't, qaq nataqa'en soua nhuoqtel maye huaqta'ato, nache lcata'ama soomaye.

¹¹Ime, nache se'eso shiñaxaua naloqten ye lcachigui so lasom: nache somaye ivi' cinco metros ye lcateueegue, qaq ye lalogaxa ivi' seis metros y medio.

¹²Qaq so naloteuga soua qapio'olqa ñyaqa, qalaq huo'o so saq 'amaqtaq mpaqtaxanaxat, maye ivi' medio metros ye lcateueegue. Qaq ñi 'oonolec se'esoua qapio'olqa ñyaqa, qalaq ivi' tres metros ye lcateueegue qataq ye lalogaxa.

¹³Ime, nache ima'a't da naloqten ye lcateueegue se'eso ñegueuo, chegoqchiguiña so pa'auo so 'oonolec se'esoua qapio'olqa ñyaqa, nache iviraxata'a na pa'auo so

l̃ya qapio'olec ñyec maye datateguet, nache tachiviigui so 'oonolec lasom, nache iviraxata'a so l̃ya lasom maye datateguet, qaq somaye ivi' doce metros y medio ye lalogaxa.

¹⁴Qaq ime, nache naloqten so ñegueuo, qaq somaye ivi' diez metros. Qaq ana lauqtepi se'eso ndaqa'pi qalaq imauec da colesop so qasoxoc.

¹⁵Da ima'a't ye lalogaxa chegoqchiguiña na pa'auoc so lasom, nache iviraua'a ye pa'auo som ñegueuo, qalaq ivi' veinticinco metros.

¹⁶Qaq soua qapio'olqa ñyaqa, qataq soua lauqtel, huo'oi soua lta'al nalloxochi' maye huo'o na lpa'axanaxat lcatpi na pa'auo, nache colesop 'enauac se'eso mpaqtanaxat maye pa'auoc. Qaq nataqa'en so ñegueuo huo'oi soua nalloxochi' naua lãyel na pa'auo. Qaq soua lauqtel qalaq qõyettalec aso ne'enaqta chaicpi.

So qasoxoc pa'ãyauoc

¹⁷Qaq ime, nache se'eso shĩyaxaua ãyem ñauega so qasoxoc maye pa'ãyauoc. Qaq se'eso qasoxoc colesop so no'oxonec coma', qataq huo'o so treinta nanataxaquipi maye colesop so qasoxoc.

¹⁸Qaq se'eso no'oxonec coma' maye nquicchiguiñi, somaye ivira'alo naua loiguiye som ñegueuo, qaq ye lcateueegue, qalaq nache 'eeta'am da lalogaxa somaye.

¹⁹Qaq ime, nache se'eso shĩyaxaua naloqten ye lshequeelec ñachegoxotchiguiña na pa'aguiñi so lasom nache iviraxataua'a so ñegueuo, maye pa'auo, qaq somaye ivi' cincuenta metros.

So lasom maye pa'ãyague da sheu'

²⁰Qaq nataqa'en huo'o so ñegueuo maye pa'ãyague da sheu' se'eso qasoxoc maye pa'ãyauoc. Qaq se'eso shĩyaxaua naloqten ye lalogaxa qataq ye lcateueegue.

²¹Qaq nataqa'en huo'oi soua tres qapio'olqa ñyaqa maye netaua'alo naua lãyel, qataq soua lauqte qataq so ñegueuo, maye 'eeta'am ye lalogaxa qataq ye lcateueegue som ñegueuo maye pa'aigue da nala' lliguisheguem, qaq damaye 'eeta', veinticinco metros ye lalogaxa, qataq doce metros y medio ye lcateueegue.

²²Qaq som ñegueuo, qataq so nalloxochi' qataq aso ne'enaqta chaicpi, qalaq 'eeta'am ye lalogaxa qataq ye lcateueegue som ñegueuo maye pa'ãyague da nala' lliguisheguem. Qaq somaye nataqa'en siete so napiaxala'pi da qanayeguesheguemgue, qaq som ñegueuo qalaq pa'ãyagui som pa'auo.

²³Qaq som qasoxoc maye pa'ãyauo, qalaq huo'o so lasom maye datateguet so lasom maye pa'ãyague da sheu', qaq nache 'eeta'am som lasom maye pa'ãyague da nala' lliguisheguem. Qaq se'eso shĩyaxaua naloqten ye lshecta'ache se'esoua laso'omi, nache soomaye ivi' cincuenta metros ye lshecta'ache.

So lasom maye pa'ãyague da taguiñi

²⁴Ime, nache so shiřaxaua ařem řauega so lasom maye pa'aigue da taguiři, nache naloqte'n soua qapiolqa nřaqa, qataq soua lauoqtel, qataq so řegueuo, qaq soomaye ye lalogaxa, qataq ye lcateueegue 'eeta'am so lařepi.

²⁵Qaq so lasom qataq so řegueuo qalaq nataqa'en colesop so nalloxouipi, 'eeta'ama soua lřa't řeguereuo, qaq ivi' veinticinco metros ye lalogaxa, qataq doce metros y medio ye lcateueegue.

²⁶Qaq nataqa'en siete soua napiaxala'ate da qanayeguesheguemec, qataq so řegueuo maye pa'ařauo, qaq soua lauoqtel qalaq nataqa'en qořettalec aso ne'enaqta chaicpi, 'enauaque naua lařel.

²⁷Qaq so qasoxoc maye pa'ařauo nataqa'en huo'o so lasom maye pa'ařa'ague da taguiři. Qaq so shiřaxaua nataqa'en naloqten ye lshecta'ache se'esoua laso'omi maye pa'aira'ague da taguiři, qaq soomaye ivi' cincuenta metros.

So qasoxoc maye pa'ařauo qataq so lasom maye pa'aigue da taguiři

²⁸Ime nache so shiřaxaua qaltaq ařem řauega so řegueuo maye pa'aigue da taguiři tařaua'a ye qasoxoc maye pa'ařauo. Nache naloqten so lasom maye pa'ařa'ague da taguiři, nache ye lalogaxa qataq ye lcateueegue nache 'eeta'ama soua lřa't řeguereuo.

²⁹Qaq soua qapiolqa nřaqa, qataq so řegueuo, qataq soua lauoqtel, qalaq 'eeta'ama ye lalogaxa qataq ye lcateueegue soua lřa't řeguereuo. Qaq so lasom qataq so řegueuo qalaq nataqa'en huo'o so colesop nalloxouipi, qaq da ima'a't nache ivi' veinticinco metros ye lalogaxa, qataq doce metros y medio ye lcateueegue.

³⁰Qaq colesop somaye so nanataxaquipi maye ivi' doce metros y medio ye lalogaxa, qataq dos metros y medio ye lcateueegue.

³¹Qaq so nanataxaqui qalaq datařauga so qasoxoc maye pa'ařauec, qaq soua lauoqtel qalaq nataqa'en qořettaleguete aso ne'enaqta chaicpi. Qaq ocho so napiaxala'pi da qotasheguema se'eso řegueuo.

So qasoxoc maye pa'ařauo qataq so lasom maye pa'aigue da nala' lliguisheguem

³²Qaq nataqa'en ařem řauega so qasoxoc maye pa'ařauo maye pa'ařa'ague da nala' lliguisheguem, nache naloqten se'eso řegueuo, qaq somaye 'eeta'am ye lalogaxa qataq ye lcateueegue soua lřa't řeguereuo.

³³Qaq soua qapiolqa nřaqa qataq so řegueuo, qataq soua lauoqtel, qalaq 'eeta'am da lalogaxa qataq ye lcateueegue soua lřa't. Qaq se'eso lasom qataq so řegueuo, qalaq nataqa'en colesop so nalloxouipi, qaq ivi' veinticinco metros ye lalogaxa, qataq doce metros y medio ye lcateueegue.

³⁴Qaq so řegueuo qalaq datateuga ye qasoxoc maye pa'ařauec, qaq soua lauoqtel qalaq qořettaleguete aso ne'enaqta chaicpi 'enauaque naua lařel. Qaq ocho soua napiaxala'ate da qotasheguema se'eso řegueuo.

So qasoxoc pa'aỹauo qataq so lasom maye pa'aigue da sheu'

³⁵Qaq ime nache se'eso shiỹaxaua qaltaq aỹem ỹauega so ñegueuo maye pa'aigue da sheu', nache naloqten se'eso ñegueuo, qaq somaye nache 'eeta'am ye lalogaxa qataq ye lcateueegue soua lỹa't ñeguereuo.

³⁶Qaq soua qapio'olqa nỹaqa, qataq so ñegueuo, qataq soua lauqtel, qalaq nataqa'en colesop so nalloxouipi. Qaq so ñegueuo qalaq ivi' veinticinco metros ye lalogaxa, qataq doce metros y medio ye lcateueegue.

³⁷Qaq so ñegueuo qalaq datateuga so qasoxoc maye pa'aỹauec. Qaq soua lauqtel qalaq qoỹettaleguete aso ne'enaqta chaicpi 'enauaque naua laỹel. Qaq ocho soua napiaxala'ate da qotasheguema se'eso ñegueuo.

So nỹec maye naña so ñegueuo maye pa'aigue da sheu'

³⁸Qaq nataqa'en huo'o so qapio'olec nỹec maye ỹa'atteua'a se'eso ñegueuo. Som huaña naxa da qaiỹo na shiguiỹacpi da yaqto' qoỹaneuo da nachetaqtaxanaxat maye qaỹavigaxatta.

³⁹Qaq se'eso ñegueuo, nache netañalo soua cuatro nquia'axala'ate. Dos soua netañalo na 'oonolec laỹe se'eso ñegueuo, qaq nachesoua naxa soua qaỹachaleguete da qaỹalauat na shiguiỹacpi maye nachetaqtaxanaxat qaỹavigaxatta, qataq ana nachetaqtaxanaqte da yaqto' qaỹapalaxat na nasouaxashetpi, huo'otaq ca lỹa nasouaxashet.

⁴⁰Qaq na pa'auec se'eso ñegueuo, qalaq nataqa'en huo'oi soua cuatro nquia'axala'ate, dos soua netañalo na 'oonolec laỹe se'eso ñegueuo,

⁴¹qaq da ima'a't nache ocho soua nquia'axala'ate maye qaỹachaleguete naxa na shiguiỹac da qaỹalauat, cuatro soua netraña na pa'auo so ñegueuo, qataq cuatro soua pa'atraue'c.

⁴²Qaq soua cuatro nquia'axala'ate maye qaỹachaleguete naxa na shiguiỹac maye nachetaqtaxanaxatpi qaỹavigaxatta, soomaye lo'oxonaxat na coma' nchiiguishec, qaq soomaye ivi' setenta y cinco centímetros ye lalogaxa, qataq setenta y cinco centímetros ye lcateueegue, qataq cincuenta centímetros ye lshequitheguemec. Qaq soomaye nache qaỹachetaleguete naxa na no'onataxanaxatpi maye qaỹo'ogoxona da qaỹalauat na shiguiỹacpi da qoỹaneuo da nachetaqtaxanaxat qaỹavigaxatta, qataq na laỹepi nachetaqtaxanaxatpi maye qaỹavigaxatta.

⁴³Qaq na pa'auo so lque qalaq colesop na nemaxaquiipi, maye ivi' veinticinco centímetros ye lalogaxa ñi 'oonolec, qaq se'esoua nquia'axala'ate nache qaỹachaleguete naxa na lapat na shiguiỹacpi maye nachetaqtaxanaxat.

⁴⁴Qaq so qasoxoc maye pa'auo, qalaq huo'oi soua dos nỹaqa, 'oonolec so netaua'a na laỹe som pa'aỹauo lasom maye pa'aigue da sheu', qaq somaye datategue da taguiñi, qaq so lỹa nỹec qalaq neteua'a na laỹe som pa'aỹauo lasom maye pa'aỹa'ague da taguiñi, qaq somaye datategue da sheu'.

⁴⁵Qaq se'eso shiřaxaua ařem 'enařega, 'eeta': «Ñi nřec maye datategue da taguiři, řimaye lma' na ntaxařaxanaxanecpi maye huetague' aři atamnaxaqui,

⁴⁶qaq ři nřec maye datategue da sheu', nache lma' na ntaxařaxanaxanecpi maye huetague' aři nca'atoxonaxalate. Qaq nachaqnata namayepi da ishet da nquigueua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna da do'onataxanot, cha'aye namayepi chegoxoguet so Sadoc.»

So qasoxoc maye pa'ařauo qataq aso atamnaxaqui

⁴⁷Qaq ime, nache se'eso shiřaxaua naloqten so qasoxoc maye pa'ařauo, qaq somaye ivi' cincuenta metros ři 'oonolec naua cuatro lařel. Qaq aso nca'atoxonaxalate nache datateua'a aso atamnaxaqui.

⁴⁸Qaq ime, nache se'eso shiřaxaua ařem řauegueua'a so ñegueuo aso atamnaxaqui, nache naloqte'n soua lauqtel, nache aři 'oonole soomaye ivi' dos metros y medio ye lquesaxanaxa. Qaq so lasom qalaq ivi' siete metros ye lcateueegue, qaq soua na'attaua'alo so lasom qalaq ivi' un metros y medio ye lcategue ři 'oonolec.

⁴⁹Qaq se'eso ñegueuo ivi' seis metros ye lalogaxa, qataq diez metros ye lcateueegue, qataq diez soua napiaxala'ate da qotasheguema se'eso ñegueuo. Qaq aři 'oonole soua lauqtel, qalaq nache huaqta'ai' aso lřa nhuoqte.

Ezequiel 41

¹Qaq ime nache se'eso shiřaxaua ařem řauegueua'a na pa'auo aso atamnaxaqui, nache naloqte'n soua lauqtel, qaq soomaye ivi' tres metros ye lquesaxanaxa.

²Qaq so lasom qalaq ivi' cinco metros ye lcateueegue, qaq soua na'attaua'alo so lasom, qalaq ivi' dos metros y medio ye lcateueegue ři 'oonolec, ime qaltaq naloqten na pa'auo so ndaqa', nache ivi' veinte metros ye lalogaxa, qataq diez metros ye lcateueegue.

³Ime qaltaq taua'a so lřa ndaqa' maye řataqta pa'auo, nache naloqte'n soua lauqte so ñegueuo, nache aři 'oonole soomaye ivi' un metros ye lquesaxanaxa. Qaq so ñegueuo qalaq ivi' tres metros ye lcateueegue, qaq soua lauqtel maye netaua'alo naua lařel ivi' tres metros y medio ye lquesaxanaxa aři 'oonole.

⁴Qaq ime, nache so shiřaxaua naloqten na pa'auo so ndaqa', nache somaye ivi' diez metros ři 'oonolec naua cuatro lařel. Qaq huaņa nache se'eso shiřaxaua ařem 'enařega, 'eeta': «Ne'ena nachena na ndaqa' maye saqaishetapec.»

So nřecpiolec maye netaigui so mpaqtaxanaxat

⁵Qaq ime, nache se'eso shiřaxaua naloqten so lpaqtaxat aso atamnaxaqui, qaq somaye ivi' tres metros ye lquesaxanaxa, qaq so nřecpiolec maye netaigui se'eso lpaqtaxat aso atamnaxaqui qalaq ivi' dos metros ye lalogaxa na lauel.

⁶Qaq se'eso n̄yecpiolec ñi 'oonolec na'attalec ñi l̄ya, nache ivi' tres n̄yaqa, qaq ñi 'oonolec se'eso n̄yecpiolec qalaq huo'o so treinta ndaqa'pi. Qaq so lpaqtaxat aso atamnaxaqui saishet da lcaueegue, qaq 'enauac na pa'auēc aso atamnaxaqui huo'o so lmala'pi maye nlletañi se'eso n̄yecpi, yaqto' saishet da hua'aqtalec so lque aso atamnaxaqui.

⁷Qaq na pa'auēc so se'eso nanataqa'pi maye colesop aso atamnaxaqui, qalaq huo'o so ñeguisheguempi maye ivirasheguema na pa'asheguem, nache ishet da qaŷachegoqchiguiña na pa'aguiñi da qotasheguema so laiñiguishec, qataq so ŷataqta pa'asheguem se'eso n̄yecpi.

⁸Nache aŷem sela'a da 'enauaque naua laŷel aso atamnaxaqui, da huo'o so qaŷoqotcheguemec lmala' maye netalec asomaye, qaq somaye nache no'oxootalec nataqa'en so n̄yecpi. Qaq se'eso no'oxonaxala' somaye ivi' tres metros ye lshequitcheguema.

⁹Qaq da lquesaxanaxa na lque maye pa'aŷauēc se'eso n̄yecpi, qalaq dos metros y medio ye lquesaxanaxa.

¹⁰Qaq ye lshecta'ache so n̄yecpi maye colesop aso atamnaxaqui qalaq ivi' diez metros.

¹¹Qaq na lasom ñi 'oonolec so n̄yecpi qalaq datateuga som qui'ittelec, 'oonolec lasom so datategue da sheu', qaq so l̄ya lasom qalaq datategue da taguiñi. Qaq ye lcateueegue se'eso qui'iteelec maye colesop so n̄yecpi qalaq ivi' dos metros y medio.

So n̄yec maye pa'aŷa'ague da avit

¹²Qaq som n̄yec maye pa'aŷa'ague da avit, maye datateuga som qasoxoc maye napotaua'a, somaye ivi' treinta y cinco metros ye lcateueegue, qaq ye lalogaxa qalaq ivi' cuarenta y cinco metros, qataq huo'o so lpaqtaxat maye ivi' dos metros y medio ye lquesaxanaxa.

Ye lalogaxa qataq ye lcachiguiñi aso atamnaxaqui

¹³Ime, nache se'eso shiŷaxaua naloqten aso atamnaxaqui, qaq da ima'a't nache ivi' cincuenta metros ye lalogaxa. Qaq ye lcateueegue so nqasoxoc maye napotaua'a, qataq so n̄yec qataq so lpaqtaxat, nataqa'en ivi' cincuenta metros.

¹⁴Qaq na dataŷauēegue aso atamnaxaqui, qataq so qasoxoc napoteua'a maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, qalaq ivi' cincuenta metros ye lcateueegue.

¹⁵Ime, nache naloqten ye lalogaxa so n̄yec maye pa'aŷa'ague da l-laq aso atamnaxaqui, som datateguet so qasoxoc maye napoteua'a, qataq 'enauaque naua laŷel so mpaqtaxanaxat, nache somayepi ivi' cincuenta metros.

¹⁶Qaq so ñegueuopi, qataq so nalloxoquipi, qataq so ndaqa'piolec maye colesopa soua tres n̄yaqa, qalaq imauec da qalapaxalec na 'epaq.

¹⁷Qaq se'eso shiřaxaua nataqa'en naloqten so pa'asheguem lasom, nache iviraxataua'a so ndaqa' pa'auo, qataq nataqa'en naloqten na pa'auo, qataq na pa'auec, qataq colesop 'enauac so lque.

¹⁸Qaq se'eso lque, nache qořettalec so ne'enaqtacpi maye huo'oi naua laua't, qataq aso chaicpi, qaq ñi 'oonolec se'esopi huo'oi naua laua't qalaq dos naua lashego,

¹⁹so 'oonolec soua lashego qalaq 'eeta'am na lashec na shiřaxaua qaq so lřa qalaq 'eeta'am na lashec na llon. Qaq ñi 'oonolec lashec qalaq ilota'ague da pa'ařa'ague aso chaic, qaq 'enauaque naua lařel aso atamnaxaqui ishet da qailota'a se'eso ne'enaqtacpi.

²⁰Qaq chegoqchiguiņa na pa'aguiņi so lasom, nache ivirasheguema na pa'asheguem. Qataq 'enauac so lque aso atamnaxaqui, da qořettalec so ne'enaqtacpi maye huo'oi naua laua't qataq aso chaicpi.

²¹Qaq aņi 'oonole soua lauqte aso atamnaxaqui qalaq cuatro naua lařel. Qaq naua lsheeneqa so ndaqa' qalaq nache 'eeta'a't.

Aso nca'atoxonaxalate maye 'epaq

²²Qaq aso nca'atoxonaxalate 'epaq, qalaq ivi' un metro y medio ye lshequitchequemegue, qaq soua lallemaqreuo, qataq so lo'oxonaxala' qataq naua lařel qalaq 'enauac 'epaq. Qaq huaņa nache se'eso shiřaxaua ařem 'enapega, 'eeta': «'Ena na nquia'axala' maye datatalec Ñim Nataxala'»

²³Qaq aso atamnaxaqui qataq so ndaqa' qalaq dos soua laso'omi.

²⁴Ñi 'oonolec soua laso'omi qalaq dos naua laua't maye connapiguiło.

²⁵Qaq soua laso'omi qalaq qořettaleguete soua ne'enaqtaqa huo'oi naua laua't, qataq aso chaicpi, 'eeta'am som qořettalec so lque. Qaq na pa'auec so ñegueuo qalaq huo'o so lapoxot 'epaq.

²⁶Qaq naua lařel so ñegueuo qalaq huo'oi naua nalloxoqui' maye lapoxot na lcat, maye qořettalec aso ne'enaqta chaicpi. Qaq nache 'eeta'ama da lataxa'c, soua saq 'amaqtache ndaqa'ate aso atamnaxaqui.

Ezequiel 42

So nřecpi maye huaqta'ai' aso atamnaxaqui

¹Qaq ime nache se'eso shiřaxaua ařem řauegueuga so qasoxoc pa'ařauec maye pa'ařa'ague da sheu', nache ařem řauegueua'a so nřecpiolec maye datategue da sheu', som datateuga so qasoxoc maye napotaua'a, qataq so nřec maye na'ague da l-laq aso atamnaxaqui.

²Qaq 'enauac se'eso ivi' cincuenta metros ye lalogaxa so pa'ařa'ague da sheu', qataq veinticinco metros ye lcateueegue.

³Qaq da 'oonolec laŷe maye pa'aŷa'aguet so qasoxoc maye pa'aŷauo, qalaq ivi' diez metros ye lcateueegue, qaq so lŷa laŷe qalaq pa'aŷa'aguet so pa'aŷauoc qasoxoc maye lo'oxonaxat na coma'. Qaq ñi 'oonolec soomaye qalaq tres naua nŷecolqa ŷashiquitcheguem.

⁴Qaq so datateuga se'eso nŷecpi, qalaq huo'o so qui'ittegue maye pa'aŷauo, qaq somaye ivi' cinco metros ye lcateueegue, qataq cincuenta metros ye lalogaxa maye taŷaua'a so pa'auo, qaq so lasompi se'eso nŷecpi qalaq datategue da sheu'.

⁵Qaq so nŷecpi maye pa'aŷasheguem somayepi salcagui, saq 'ena'am som nŷecpi maye pa'aŷangui na laiñi, qataq som ŷataqta mpa'achiguiñi, cha'aye som pa'asheguem nquicta't, qaq saq 'ena'am so mpa'achiguiñi.

⁶Qaq se'eso nŷecpi ŷashequitcheguem, tres naua ndaqa'ate, qalaq qaca aca lauqte da 'eeta'am ana lauqtepi so ndaqa'pi so qasoxoc, qaq ŷoqo'oye se'eso nŷecpi salcagui saq 'ena'am so pa'aŷangui na laiñi qataq so ŷataqta mpa'achiguiñi.

⁷Qaq huo'o so mpaqtaxanaxat pa'aŷauoc maye datateguet so nŷecpi maye datatalec so qasoxoc pa'aŷauoc, qaq somaye ivi' veinticinco metros ye lalogaxa.

⁸Qaq so nŷecpi maye dataŷauga so qasoxoc maye pa'aŷauoc, somaye ivi' veinticinco metros ye lalogaxa, qaq na dataŷauuegue aso atamnaxaqui qalaq ivi' cincuenta metros.

⁹Qaq so ndaqa' maye mpa'achiguiñi se'eso nŷecpi da qotaua'a, qalaq qotateua'a som qasoxoc pa'aŷauoc maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem.

¹⁰Qaq so pa'aŷa'ague da taguiñi, nache icanegue so lpaqtaxat so qasoxoc, qataq so datateuga so qasoxoc, qataq so naloteuga so nŷec maye na'ague da l-laq aso atamnaxaqui, qalaq huo'o so nŷecpi.

¹¹Qaq huo'o so qui'itchiguingui maye datateuga somayepi, maye 'eeta'am so nŷecpi maye pa'aŷa'ague da sheu'. Qataq nache 'eeta'am ye lalogaxa qataq ye lcateueegue, qataq nache 'eeta'am so ñeguecpi, qataq so lasompi, qataq so ñegueuopi.

¹²Qaq da qotaua'a so nŷecpi maye pa'aŷa'ague da taguiñi, qalaq qotateua'a so lasom maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem som naña yem chegoqchiguiña som qui'itchiguingui, maye datateguet som mpaqtaxanaxat.

¹³Qaq se'eso shiŷaxaua aŷem 'enapega, 'eeta': «Yi'ie nŷecpi maye pa'aŷa'ague da sheu', qataq ye pa'aŷa'ague da taguiñi maye datateuga ye qasoxoc maye napotaua'a, yemayepi saqaishetapec. Qaq nache huaña yemaye da na ntaxaŷaxanaxanecpi maye nquigueua'a Ñim Nataxala', chec na nachetaqtaxanaxatpi maye saqaishetapec. Qaq nataqa'en nache ŷachaña ana nachetaqtaxanaqtepi ala na nañiguishhec, qataq ana nachetaqtaxanaqtepi souaxat na nasouaxashetpi, qataq ana nachetaqtaxanaqtepi souaxat ca lŷa nasouaxashet, cha'aye yi'ie ndaqa' ŷataqta qui'itta.

¹⁴Qaq na ntaxaŷaxanaxanecpi qom huenoxoneua'a yemaye, nache saishet da pa'auec da tauga ye pa'aŷauec qasoxoc da saxanaxa da nqa't naua alogo maye lo'onataxanaxaqui' da ŷacheraña yemaye, cha'aye ne'enaua alogo ŷataqta qui'itte'. Qaq da pa'auec da tauga ye hueta'a na nhuo' le'ecpi, qalaq iuen da ŷaayiñi caua lŷa't alogo.»

¹⁵Qaq se'eso shiŷaxaua so imat da naloqten na pa'auo aso atamnaxaqui, nache aŷem ŷauegueuga so pa'auec, saqchiviigui so lasom maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache somaye naloqten 'enauac na pa'auec asomaye.

¹⁶Qaq ŷacona so laloqnaxanaxat 'epaq maye lo'o da huo'o ye qanaloqten, nache naloqten na pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, qaq somaye ivi' doscientos cincuenta metros,

¹⁷qaq ime nache qaltaq naloqten na pa'aŷa'ague da sheu', qaq nataqa'en ivi' doscientos cincuenta metros,

¹⁸ime qaltaq naloqten na pa'aŷa'ague da taguiñi, qaq nataqa'en ivi' doscientos cincuenta metros,

¹⁹qaq pa'atec da naloqten na pa'aŷa'ague da nala' lliguiñi, qaq nataqa'en ivi' doscientos cincuenta metros.

²⁰Qaq ime, nache se'eso shiŷaxaua naloqte'n soua cuatro laŷel. Qaq 'enauac ye hueta'a asa'aso atamnaxaqui huo'o so lpaqtaxat colesop asomaye, qaq somaye ivi' doscientos cincuenta metros ñi 'oonolec soua laŷel, qaq nacheso so ŷaqauga naqa'en som qui'itta, qataq so nshepaxan.

Ezequiel 43

Da llo'oxoyec Ñim Nataxala' ŷe'eguelaxa aso atamnaxaqui

¹Qaq so shiŷaxaua, aŷem ŷauega so lasom maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem,

²nache sauateguet da llo'oxoyec Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi chegoqtegue da nala' lliguisheguem. Qaq da l-lamaxa ŷataqta alam, 'eeta'am da l-lamaxa ca tala da ŷa'auat, qaq ana 'alhua nache nlaqaalec na le'eraxa.

³Qaq de'era ŷauanaqchec, 'eeta'am so ŷauanaqchec co'ollaq anac Ñim Nataxala' da ilaxachigui ye Jerusalén, qataq 'eeta'am so ŷauanaqchec co'ollaq huaña ye tala Quebar. Qaq huaña nache sa'alyiñi naua illecte, nache seviraxata'aguet na ŷatap na 'alhua,

⁴nache da llo'oxoyec Ñim Nataxala' taigui aso atamnaxaqui, tatoigui so lasom maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem.

⁵Qaq huaña nache so Saqcha'a La'añaxac Ñim Nataxala' aŷem ŷanaxanaxaasheguem, nache aŷem ŷauegueua'a ye qasoxoc maye pa'aŷauo, nache sela'a da llo'oxoyec Ñim Nataxala' da nlaxatchigui aso atamnaxaqui.

⁶Qaq se'eso shiřaxaua, nache ařem huaqta'ai', huaña nache sa'aqchigui Ñim Nataxala', lamaqtoigui aso atamnaxaqui da ařem 'enapega

⁷nache, 'eeta': «'Ena na lma' aña ñeso'onaxaqui, qataq nachena na řapiaqa', nachena na huaña da chochaq tatec da soota'aguet na Israel le'ecpi. Qaq namayepi qataq ca lta'alpi, qalaq saishet qome da ře'eguelaxalec da ishepaxanaqchet da ře'enaxat souaxat da sařalaq: qataq saishet qome da ře'eguelaxalec da no'oxoosheguem ca le'enaqtac maye lqui'ipi so lta'alpi maye mashe ileu,

⁸huo'otaq da no'oxoosheguem ca lma' lta'araicpi, da yaqto' na lasompi, huaqte' naqa'en ca lasompi aca řalamaqte atamnaxaqui, nache ima'aguet naqa'en ca 'oonolec hueque. Qaq namayepi ishepaxanaqchet da qui'itta ře'enaxat, souaxat nam řo'otpi maye řataqta seqaiga, řoqo'oye Ařem salematařa co'ollaxa namayepi nache saneguet da l-leuaxa.

⁹Qalaxaye nagui namayepi da ařem řalaxaguet, qataq da saishet da řo'oxoreetac na lqui'ipi so lta'alpi, nache Ařem chochaq tatec qome da soota'aguet namayepi.

¹⁰Qaq 'am shiřaxaua, 'aua'aqtaxanem qome na Israel le'ecpi dam 'auauaachigui lataxac aso atamnaxaqui, aso lmalate, qataq yem lcachiguiña da ima'a't, yaqto' namayepi huo'o qome da la'agaxa souaxat na lasouaxashetpi.

¹¹Qaq qom huo'o da la'agaxa, souaxat 'enauac nam řo'otpi, nache 'aua'aqtaxanem da lataxac aso atamnaxaqui, qataq nam hueta'a asomaye, som ñeguecpi qataq som ñegueuopi, qataq 'enauac na huetalec aso lmalate, qataq 'enauac nam lapaqtaña nqataxacpi maye iuen da ipaqueelec namayepi. 'Avi'inaxat qome 'enauac ne'enapi, yaqto' namayepi řataqta řařateeta dam lataxac aso atamnaxaqui yaqto' namayepi řo'ot. Nataqa'en 'iyiña qome 'enauac na nqataxacpi, yaqto' namayepi ishet da ipaqueelec.

¹²Qaq 'ena na lapaqtaña nqataxacpi maye lalamaxat aso atamnaxaqui: 'enauac na 'alhua maye colesop aso atamnaxaqui, nam huaña na pa'asheguem aña qasoxonaxa, namaye řataqta sa qaisheapec qome.»

Aso nca'atoxonaxalate

¹³Qaq 'ena na laloqnaxatpi aso nca'atoxonaxalate: naua loiguiye qalaq colesop asomaye so la'auaxacolec, qaq somaye ivi' medio metro ye lshecchiguingui, qataq medio metro ye lcateueegue, qataq veinticinco centímetros so laře maye řapacasheguem. Qaq so lo'oxonaxala' aso nca'atoxonaxalate, qalaq 'eeta':

¹⁴na chegoqchiguiña na lauel so la'auaxacolec nache ivirasheguema na pa'asheguem qalaq ivi' un metro. Qaq so laře maye řapacauac lo'oxonaxala' qalaq ivi' medio metro. Qaq som pa'asheguem asomaye qalaq ivi' dos metros ye lshequitcheguemegue, qataq huo'o so řapacauac laře maye ivi' medio metro.

¹⁵Qaq so pa'asheguem asomaye maye qaŷachalec naxa da qaŷavigaxat na nachetaqtaxanaxat, qalaq dos metros ye lshequitcheguema, qataq cuatro soua lcoue maye iloyeshegue'm.

¹⁶Qaq naua cuatro laŷel aso nca'atoxonaxalate, qalaq ivi' seis metros ñi 'oonolec.

¹⁷Qaq so na'attalec asomaye nataqa'en cuatro naua laŷel, maye ivi' siete metros ñi 'oonolec, qaq so laua'axacolec maye colesop asomaye ivi' medio metro ye lcateueegue, qaq som ŷacasheguem laŷe qalaq ivi' veinticinco centímetros ye lcateueegue, qaq som napiaxala'piolec da qotasheguemec asomaye qalaq pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem.

¹⁸Qaq ime, nache Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «Qom ivita da qano'oxoosheguem aca nca'atoxonaxalate, nache iuen da qaipacchigui ne'ena lataxacpi: Qaŷavigaxat qome ca shiguiŷac qaŷachalec aca nca'atoxonaxalate, qataq qaichegoxolec acamaye ca ltago'q.

¹⁹Qaq na ntaxaŷaxanaxanecpi leviitapi maye chegoxoguet so Sadoc, nam iuen da Aŷem nquigueua'a da aŷem do'onataxanot, qalaq 'aŷa'anem qome ca 'oonolec huaca llalec da yaqto' ŷan da lachetaqtaxanaxat souaxat nam nasouaxashetpi. Qaq 'era da ŷamaxasoxonaxac Aŷem Nataxala'.

²⁰Qaq ime qome nache 'auacona ca ltago'q camaye, nache 'auchegoxoleguete naua cuatro lcoue, qataq naua cuatro laŷel aca nca'atoxonaxalate, qataq 'enauaque naua loiguiye maye colesop. Qaq 'era da qonetec da 'auqui'itaxat 'enauac nam nasouaxashetpi.

²¹Ime qataq 'auacona ca huaca llalec maye qoŷaneuo da yaqto' qaŷapalaxat na nasouaxashetpi, nache 'auachaeegue da laŷe aca atamnaxaqui da 'auavigaxat, 'auachaña ca maiche lma' qanqa'en da qaŷavigaxat namayepi.

²²Qaq ca lŷa na'a'q, nache 'aŷa'aneuo da nachetaqtaxanaxat ca quetaq llalec maye qaica ca lque'emaxa souaxat na nasouaxashetpi, qaq ca ntaxaŷaxanaxanecpi iqui'itaxat qome aca nca'atoxonaxalate, 'eeta'am naqa'en da 'eetec so huaca llalec.

²³Qaq qom 'aumat de'era lataxac da ñŷoxoc acamaye, nache 'auacona ca 'oonolec huaca llalec, qataq ca qagueta lhuraic, qaq caamaye 'enauaque qome da qaica ca lque'emaxa,

²⁴ime nache Aŷem 'aŷa'anoto caamaye. Qaq ca ntaxaŷaxanaxanecpi ichegoxolec qome ca toue, ime nache ŷavigaxat da nachetaqtaxanaxat da Aŷem ŷanot.

²⁵Qaq ivittrec qome caua siete na'axa'te, da ye 'oonolec na'a'q nache iuen da 'aŷa'aneuo ca quetaq llalec da 'arachetaqtaxanaxat souaxat na nasouaxashetpi, qataq nataqa'en ca 'oonolec huaca llalec, qataq ca 'oonolec qagueta lhuraic, qaq caamaye iuen da qaica ca lque'emaxa.

²⁶Qaq ivittrec caua siete na'axa'te, da na ntaxaŷaxanaxanecpi iqui'itaxattac imauec aca nca'atoxonaxalate, qaq 'era da 'eetec qome da iqui'itaxat da yaqto' Aŷem qoŷanot.

²⁷Qaq ivittrec qome caua siete na'axa'te da qoŷeeta'ac de'era, qaq ca na'a'q ocho, nache chegoqchiguiña qome da qoŷaategueuo ca qaŷavigaxatta nachetaqtaxanaxat, qataq aca nachetaqtaxanaqte maye ŷa'axat da aŷanaxac. Qaq huaña qome nache Aŷem qami' samaatetegueta da qami' saconegueta. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.»

Ezequiel 44

So lasom maye pa'aigue da nala' lliguisheguem

¹Qaq so shiŷaxaua qaltaq aŷem ŷauega som pa'aŷauec lasom aso atamnaxaqui, maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, qaq somaye napotagui.

²Qaq huaña yemaye nache Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «Ne'ena lasom nache 'eetai' qome da napotagui, nache saishet qome da qaŷauatoigui. Qataq qaica ca ishet da tatoigui namaye da inoxoneuo, cha'aye namaye nachena na sateua'a co'ollaxa Aŷem Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi. Qaq namaye nache napotagui qome.

³Qaq nachecata qome ca nta'a maye ishet da pa'auo da yaqto' nso'ooŷi da deque'e, datato'ot Ñim Nataxala'. Qaq camaye iuen da tateua'a ñi ñegueuo ñim lasom, qataq nache tateuga da huenoxonec.»

Nam ishet da huenoxonoigui aca atamnaxaqui

⁴Qaq ime nache se'eso shiŷaxaua qaltaq aŷem ŷauega som ñegueuo maye pa'aŷa'ague da sheu', maye datateguet aso atamnaxaqui. Huaña nache sela'a da llo'oxoyec Ñim Nataxala' da nlaxatchigui aso atamnaxaqui, nache aŷem sa'alyiñi naua illecte qataq seviraxata'aguet na ŷatap na 'alhua.

⁵Qaq huaña nache Ñim Nataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «'Am Ezequiel, 'anlotec qome, qataq ŷataqta 'ana'axaŷaxaachigui 'enauac nam 'am sa'axatem, maye lataxac na nqataxacpi qataq na lapaqtañi lataxacpi aca atamnaxaqui. Qataq 'aulochigui qome negue't cam ishet da huenoxonoigui aca atamnaxaqui, qataq cam ishet da pa'auec.

⁶Ñaq qonapega qome yi'ie nhuo' Israel le'ecpi maye qauemaicpi, qoneta': «Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Ñaq qavia'axaŷiiguat qome na qauo'ocheetac maye seqaiga, qami' nhuo' Israel le'ecpi.

⁷Qami' qanshepaxanaqcheche aŷi ŷalamaqte atamnaxaqui, cha'aye qaua'aqaita'a da pa'aigui na chegaqauacpi, nam shiŷaxauapi maye saishet da ŷachetac da la'anaxat da ñaŷamaxataxac, saq huetaigui da ntoonaxac qataq da lo'ocŷaxac, namayepi nshepaxanaqchet cha'aye Aŷem ŷanot na lcheta, qataq na ltago'q na

lachetaqtaxanaxatpi, nache saiyacnapec da ñaŷamaxataxac souaxat nam ŷo'otpi maye ŷataqta seqaiga.»

⁸Qataq saishet da ipaguelec dam llapaxañi qui'itta lataxac, nacherata da ŷanem nam ŷaqa'a ca chegaqa'ague da ilo'ogue añi ŷalamaqte atamnaxaqui.»

⁹Qaq ŷoqo'oye Aŷem Nataxala', shenapec: Saishet qome da huenoxonoigui añi ŷalamaqte atamnaxaqui cam chegaqauec maye saishet da huetaigui da ntoonaxac, qataq da lo'ocŷaxac dam la'anaxat da ñaŷamaxataxac, qataq ivira'a cam chegaqauec maye ŷalectaigui na Israel le'ecpi.

¹⁰Qaq nam leviitapi maye Aŷem ca'ai co'ollaq na Israel le'ecpi ca'ai da ñeqa'aicŷaxac, da yaqto' ŷo'oxoren na nqolacpi, namayepi qome iuen da isheeten da lasouaxashet.

¹¹Namayepi iuen da huetague' qome añi ŷalamaqte atamnaxaqui da nauaatalec na lasompi, qataq na laŷepi no'onatacpi añi atamnaxaqui, qaq nachena namayepi da ŷalauattac qome ca shiguiŷacpi, maye qoŷaneuo da nachetaqtaxanaxatpi qaŷavigaxatta, qataq cam ŷaneuo na nhuo' le'ecpi da lachetaqtaxanaxat, qataq nataqa'en iuen da lhuotta namayepi da huapegue' na nhuo' le'ecpi.

¹²Cha'aye namayepi nachena nam huetague' co'ollaxa na Israel le'ecpi, da ŷaatacot da llo'oxonnataxanaxa na nqolacpi, qaq nachena nam ŷo'ot na lasouaxashetpi namayepi. Qaq ŷoqo'oye namayepi isheeten qome dam lasouaxashet. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

¹³Namayepi saishet qome da Aŷem do'onataxanot da ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq saishet da ŷacootegueua'a nam ŷalamaxatpi maye saqaishetapec. Namayepi maiche ŷache qome da la'agaxa, souaxat nam qaiqaiga maye ŷo'otpi.

¹⁴Namayepi sanem qome da ilo'ogue nam no'onatacpi maye qaica ca la'amaqchec añi atamnaxaqui, da yaqto' ŷo'ot 'enauac nam iuen da qaŷo'otpi.

Na ntaxaŷaxanaxanecpi

¹⁵Na ntaxaŷaxanaxanecpi leviitapi maye chegoxoguet so Sadoc, nam queto'ot co'ollaxa da Aŷem do'onataxaatacot da huaña aso ŷalamaqte atamnaxaqui, co'ollaq na Israel le'ecpi ca'ai da ñeqa'aicŷaxac, namayepi ishet da Aŷem naua'a da Aŷem do'onataxanot. Namayepi ishet da aŷem nachaateua'a da Aŷem ŷanot na lcheta, qataq na ltago'q nam nachetaqtaxanaxatpi. Qaq 'era da ŷamaxasoxonaxac Aŷem Nataxala'.

¹⁶Nataqa'en ishet qome da huenoxonoigui aca ŷalamaqte atamnaxaqui qataq nquigueua'a aca ŷalamaqte nca'atoxonaxalate da Aŷem do'onataxanot, qataq nache huetague' qome nam ŷo'onataxanaxacpi.

¹⁷Qalaxaye qom huenoxonoigui ñi lasom maye naña ye qasoxoc maye pa'aŷauo, qalaq iuen da ŷaatañi na logoxot maye chegaqaigui na lino. Qaq da do'onataxaatac da hueta'a ye pa'aŷauo qasoxoc, huo'otaq añi atamnaxaqui, qalaq saishet qome da ŷaatrañi naua alogo maye chegaqaigui na qagueta laue.

¹⁸Qataq ñaatañi qome ca laxataxat na lqaic, hualoq lañe maye chegaqaigui na lino, qataq aca lamaxaso maye nataqa'en chegaqaigui na lino, qataq saishet da ñaxattagui na lasot cam ishet da nchelchaxañi naqa'en.

¹⁹Qaq da saxanaxa da tauga ca pa'añauc qasoxoc maye hueta'a na nhuo' le'ecpi, qalaq iuen da nqat ca logoxot maye lo'onataxanaxaqui da hueta'a aca atamnaxaqui, nache ñachaigui ca pa'añauo ñyecpiolec, nache ñaayñi caua lña't alogo, yaqto' que'ecaui qui'itte' anogo saishet da nhuoigueta na nhuo' le'ecpi.

²⁰Qataq saishet da namarec na lqaic, qataq saishet da nalogoxat na laue, nacherata da ichectanguit.

²¹Qataq na ntaxañaxanaxanecpi qaica qome ca ishet da ñyomgui na lataxa, da mashe taua'a ye pa'añauo qasoxoc.

²²Qataq saishet da huaroneguet aca pa'ai, huo'otaq aca mashe huo'o co'ollaxa ca lhua qalaxaye ñalat, maye nda'a't da huaroneguet acam ñaq qa'añole Israel lashe, huo'otaq aca pa'ai maye lhua co'ollaxa ca ntaxañaxanaxanec.

²³Na ntaxañaxanaxanecpi iuen da ñapaxaguen na ñalamaxat nhuo' le'ecpi, da yaqto' ishet da ñauatton cam ñalamaxat, qataq cam lalamaxat ca shiñaxaua, qataq ñauatton ca qui'itta qataq ca nshepaxan.

²⁴Qaq da huo'o ca cotaxac, qaq namayepi nachena qome nam huapegue' da ñañamaxañi, qataq da nmit nache ipagaqchiichigui da latxac na iqataxacpi. Ipaqueelec qome nam iqataxacpi, qataq na ñapaxaguenataxanaxacpi da qaño'ot nam ñalamaxat naponaxacpi, qataq huo'o naq 'enec naqa'en yem na'a'q mataxaqui maye señoauga co'ollaxa.

²⁵Qataq saishet qome da ipoteua'a ca leuxaia yaqto' namayepi saishet da nshepaxan, nacherata da maiche lalamaxat lta'a, huo'otaq late'e, huo'otaq llalec, huo'otaq llale, huo'otaq ca lqaña ñale, huo'otaq aca lqaña 'alo maye saxanaxa da huaron.

²⁶Qaq da huo'otaq ipoteua'a, nache iuen da ñyo, ime nache iuata'a da inoxoore'c caua siete na'axa'te.

²⁷Qaq da ñe'eguelaxaua'a ca pa'añauo qasoxoc aca atamnaxaqui da yaqto' ño'ot nam lo'onatacpi, nache ñauo'o ca ñaneuo lachetaqtaxanaxat souaxat ca lasouaxashet. Qaq 'era da ñamaxasoxonaxac Añem Nataxala'.

²⁸Na ntaxañaxanaxanecpi qaica qome ca lalamaxat da hueta'a nam Israel, cha'aye nachañemta qome da añem lalamaxat.

²⁹Namayepi, ishet qome da chectac nam ala na nañiguishet, maye Añem ñanot na Israel le'ecpi, qataq na shiguiñacpi maye qoñaneuo da nachetaqtaxanaxatpi souaxat na nasouaxashetpi, qataq ca nachetaqtaxanaxat souaxat ca lña nasouaxashet. Qataq 'enauac qome nam iñoauga na Israel le'ecpi da Añem ñanot, nache lalamaxat qome namayepi.

³⁰Na ntaxaŷaxanaxanecpi taŷot qome nam ŷataqta no'on maye la'auaxanec ala na nañiguishhec, qataq 'enauac ana nachetaqtaxanaqtepi. Qaq qami' da qauo'oche ca qardaŷñiqui da qauo'oche aca nauole, nache namayepi taŷot qome aca ŷataqta no'on nauole. Qaq 'era da 'eetec, da yaqto' da iqouagaxanaqtaic huetalec qome ca qarma'aipi.

³¹Na ntaxaŷaxanaxanecpi qalaq saishet qome da chec ca camachaqca maŷo, huo'otaq ca shiguiŷac maye maiche ileu, huo'otaq ca icolaxattac co'ollaxa ca shiguiŷac maye dequi'iŷapec.

Ezequiel 45

So 'alhua maye lma' aso atamnaxaqui

¹Qom ivita da qancolaxachiigui na 'alhua da yaqto' ñi 'oonolec na nhuo' le'ecpi taŷot cam lalamaxat, nache iuen da qauŷochiŷauga ca 'alhua maye ivi' doce kilómetros y medio ye lalogaxa, qataq diez ye lcateueegue, da yaqto' lalamaxat qanqa'eñi Ñim Nataxala'. Qaq 'enauac qome que'eca 'alhua da saqaishetapec.

²Nache huaigui qome que'eca 'alhua da qaiŷotauga cam lalamaxat lma' aca atamnaxaqui, qaq camaye ivi' doscientos cincuenta metros naua cuatro laŷel, qaq naua laŷel que'eca 'alhua nache qui'itteleguete qome qanqa'en ca veinticinco metros ye lcateueegue.

³Qaq cam qaiŷotauga da lalamaxat Ñim Nataxala' nache huaigui qome da qaŷa'an ca 'alhua, maye ivi' doce kilómetros y medio ye lalogaxa, qataq cinco ye lcateueegue, qaq camaye nache naña qome aca atamnaxaqui, nache camaye ŷataqta saqaishetapec qome.

⁴Qaq que'eca 'alhua, nache lalamaxat qome ca ntaxaŷaxanaxanecpi maye ilotague' aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', maye ishet da nquigueua'a da do'onataxanot Ñim Nataxala'. Qataq nache naña qome camaye ca lma'pi. Qaq camaye saqaishetapec, cha'aye lma' aca atamnaxaqui.

⁵Qaq nataqa'en huo'o qome ca lŷa 'alhua, maye ivi' doce kilómetros y medio ye lalogaxa, qataq cinco ye lcateueegue, cam qaiŷotauga qome da yaqto' lalamaxat na leviitapi maye huetaque' aca atamnaxaqui, da yaqto' ishet da huo'o ca huaqta'a't nŷecpi da lalamaxat lma'.

⁶Qaq cam 'alhua maye qoŷanalec qome ca huaqta'a't nŷecpi, cam huaqta'ai' cam naña aca atamnaxaqui, camaye ivi' qome doce kilómetros y medio ye lalogaxa, qataq dos y medio ye lcateueegue. Qaq que'eca 'alhua nache lalamaxat qome 'enauac na Israel le'ecpi.

Ca nqataxanatac 'alhua maye lalamaxat ca nta'a

⁷Qaq nataqa'en huo'o qome ca 'alhua nqataxanatac da lalamaxat ca nta'a. Huo'o qome ca pa'aigue da nala' lliguisheguem, qaq ca lŷa qalaq pa'aigue da nala' lliguiñi, qaq damaye 'eeta', ca 'oonolec laŷe qataq ca lŷa laŷe qalaq huaqta'ai' cam

'alhua maye lma' aca atamnaxaqui, qataq cam nqataxanatac maye lma' ca huaqta'a't n̄yecpi. Cam pa'aigue da nala' lliguisheguem, qataq cam pa'aigue da nala' lliguiñi, caamaye nache 'eeta'ama qome ye lalogaqa', cam 'alhua maye lalamaxat ca 'oonolec na nhuo' le'ecpi.

⁸Qaq que'eca 'alhua nache lalamaxat qome ca lta'a na Israel le'ecpi, yaqto' na nta'alpi saishet qome da ñe'eguelaxa da deuotaxanec ca na'alhua na ñalamaxat nhuo' le'ecpi, nacherata da hua'aqta'a qome nam chegoxoguet so Israel da netalec na 'alhua.

Nqataxacpi maye lalamaxat ca nta'a

⁹Añem Nataxala' shenapec: ¡Nache tachiguiña qome qami' nta'alpi na Israel! ¡Saishet qome da qoquiito'ot da qaica ca qaureñi, qataq da qarhuotaxanaxaqui! ¡Qauo'onataxaniña qome da naloichiguiñi, qataq da ñañamaqchiguiñi lataxac! ¡Qañaxaniñi da qaucacheetega na na'alhua na ñalamaxat nhuo' le'ecpi! Qaq 'era da ñamaxasoxonaxac, Añem Nataxala'.

¹⁰Qauo'ogoxoniña qome 'enauac ana naloqnaxanaxaqui, qataq ana naloqnaxanaqtepi maye sanpe'en da huo'o ye naloqten.

¹¹Aca naloqnaxanaqte da qanaloqten ca nañiguishec ala, qalaq iuen da 'eeta'am aca naloqnaxanaxaqui da qanaloqten ca chañi. Aca naloqnaxanaxaqui homer maye ivi' doscientos veinte litros, qaq nachaca qome aca qailo'oguet da huo'o ca qanaloqten, qaq aca naloqnaxanaxaqui bato qalaq ivi' veintidós litros, qaq aca 'oonole efa maye naloqnaxaqui na nañiguishec ala, qalaq nataqa'en ivi' veintidós litros.

¹²Qaq nache 'eeta'am nataqa'en da huo'o ca qanaloten ye lsallaxa: Ca siclo qalaq ivi' diez gramos, qaq ca sesenta siclos maye 'oonole mina qalaq ivi' seiscientos gramos.

¹³Qaq aca'aca nachetaqtaxanaqtepi maye ishet da qaña'añiiuo: Qaucolaxachiigui qome aca ala ca qa'añiguishiqui trigo qataq ca cebada, qaq sesenta ca lapagaxacpi maye 'eeta'a't qanqa'eñi, ime nache 'oonolec lpa'axac ca qaña'añiiuo da qarachetaqtaxanaxache.

¹⁴Qaq nache 'eeta'am nataqa'en ca aceite maye qami' hueto'oto qome, da qaucolaxachiigui, cien qanqa'eñi qome ca lpa'axac maye 'eeta'a't, ime nache 'oonolec lpa'axac ca qaña'añiiuo da qarachetaqtaxanaxache.

¹⁵Qaq nataqa'en aca qaguetapi: Aca doscientas qaguetapi qalaq qauacoñiiua'a aca 'oonole maye chegaqaña ca ñataqta no'on lquia'aqa' maye huaña na Israel. Qaq acamayepi nache huaxaiguet qanqa'eñi ca nañiguishec ala da nachetaqtaxanaxat qañavigaxatta, qataq nachetaqtaxanaqte maye ña'axat da manaxac, maye qoñaneuo da yaqto' qañapalaxat na nasouaxashetpi. Qaq 'era da ñamaxasoxonaxac Añem Nataxala'.

¹⁶Qaq 'enauac na nhuo' le'ecpi maye hueta'a ne'ena 'alhua, ñaneua'a qome aca'aca lachetaqtaxanaqte ca nta'a na Israel,

¹⁷qaq que'eca nta'a, camaye huapegue' qome da ñan ca shiguiñacpi da yaqto' nachetaqtaxanaxatpi maye qañavigaxatta, qataq aca nachetaqtaxanaqte maye ala na nañiguishec, qataq ca lataxa, da ivita da dalaxaic so ca'agoxoic, qataq yem na'a'q mataxaqui, qataq 'enauac na naponaxacpi na Israel. Qaq nataqa'en ñaneuo qome aca nachetaqtaxanaqte souaxat ca nasouaxashet, qataq aca nachetaqtaxanaqte ala na nañiguishec, qataq aca nachetaqtaxanaqte qañavigaxatta, qataq aca nachetaqtaxanaqte maye ña'axat da manaxac, yaqto' ishet da qañapalaxat na nasouaxashetpi na Israel.

Naponaxac maye le'enaxat Lapascua

¹⁸Añem Nataxala' shenapec: ca la'auaxanec na'a'q, ca la'auaxanec ca'agoxoic, nache qami' iuen da qaña'añeeuo ca huaca llalec, maye qaica ca lque'emaxa da qarachetaqtaxanaxache, da yaqto' qaiñouec na nasouaxashetpi da huaña añi atamnaxaqui.

¹⁹Ca ntaxañaxanaxanec ñacona qome ca lañe ca ltago'q que'eca shiguiñac, maye qoñaneuo da nachetaqtaxanaxat souaxat ca nasouaxashet, nache ña'ame'n naua lauqtel ca lasom aca atamnaxaqui, qataq naua cuatro lamaqail aca nca'atoxonaxalate, qataq caua lauqtel ca lasom maye naña ca pa'añauo qasoxoc.

²⁰Qaq 'eeta'am qanqa'en ca qaño'ot, da ivireuga ca na'a'q siete ye 'oonolec ca'agoxoic, da talec qanqa'en da nqouagaxa ca camachaqa maye huo'o ca ñasouaxat maye ilamaxatalec, huo'otaq saishet da noma. Qaq 'era da 'eetec da qaiño aca atamnaxaqui.

²¹Qaq ca na'a'q catorce ca la'auaxanec ca'agoxoic, nache qauachegoxocheechiguiña qome da qauo'oche ca qaraponaxaqui Lapascua, nache ivittre'c qome caua siete na'axa'te da qollequilitac aca nauole 'ayiiña maye qaca aca lalecte maye ñasheeraxachigui.

²²Que'eca na'a'q nache ca nta'a, ñaneuo qome ca 'oonolec huaca llalec da lachetaqtaxanaxat souaxat na lasouaxashetpi, qataq nam lasouaxashetpi 'enauac na nhuo' le'ecpi,

²³qaq ye 'oonolec na'a'q, que'ecaua siete na'axa'te maye huaiguiño que'eca naponaxac, nache ñaareuo qome da lachetaqtaxanaxat qañavigaxatta da ñanot Ñim Nataxala' caua siete huaca llalqa, qataq siete qagueta lhuaraíqa, qaq camayepi 'enauac qome qaica ca lque'emaxa. Qaq nataqa'en ye 'oonolec na'a'q, nache ñaneuo ca 'oonolec quetaq lhuaraic da yaqto' qañapalaxat na nasouaxashetpi.

²⁴Qaq ñi 'oonolec huaca llalec, qataq ñi 'oonolec qagueta lhuaraic, nache qañauaxañaxaneguet qome ca veinte litros ala na nañiguishec, qataq tres litros y medio ca aceite.

Naponaxac maye qaŷo'ot da qanayenaigui na ña'axaqui

²⁵Qaq nataqa'en ca naponaxac da qanayenaigui na Ña'axaqui, maye qaŷo'ot naxa da ivireuga ye na'a'q quince ye ca'agoxoic siete, nache ivittre'c caua siete na'axa'te da ca nta'a ŷaategueuo ca nachetaqtaxanaxat da yaqto' qaŷapalaxat ca nasouaxashet, qataq 'eeta'a't naqa'en ye lcata ca ŷavigaxat shiguiŷacpi, qataq 'eeta'am naqa'en ye lcata aca nañiguishec ala, qataq ca aceite.

Ezequiel 46

Dam iuen da ŷo'ot ca nta'a qataq na nhuo' le'ecpi da huo'o ye naponaxac

¹«Aŷem Nataxala', shenapec: Ñi lasom maye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem ye qasoxoc maye pa'aŷauo, ñimaye iuen da napotagui qome ivittre'c caua seis na'axa'te maye no'onataxanaxaqui', qaq nachaqyeta ye na'a'q mataxaqui, qataq ye dalaxaic ca'agoxoic maye ishet da qaŷauatoigui.

²Qaq ca nta'a qalaq iuen da tateua'a ñi lasom maye naña ye qasoxoc pa'aŷauec, qaq nache nachattañi qome huaqta'ai' aca 'oonole lauqte ñi lasom, qaq ca ntaxaŷaxanaxanecpi qalaq ŷavigaxattac qome cam shiguiŷacpi maye nachetaqtaxanaxat, qataq ca nachetaqtaxanaxat maye ŷa'axat da manaxac, maye ŷaneuo ca nta'a, qaq camaye ŷa'alyiñi qome naua l-llectel nache iviraxata'aguet na latap na 'alhua, qaq ime, nache pa'auec. Qaq que'eca lasom saishet qome da napogui choche ivitta'a da avit.

³Qaq naua na'axa'te maye mataxaqui', qataq da dalaxaic so ca'agoxoic, nache na nhuo' le'ecpi iuen da ŷo'oxoren Ñim Nataxala' da huaña ca naloteuga que'eca lasom.

⁴Qaq cam shiguiŷacpi maye ŷaneuo qome ca nta'a que'eca na'a'q mataxaqui, da yaqto' ŷavigaxat da nachetaqtaxanaxat da ŷanot Ñim Nataxala', qaq caamaye seis qome caua qagueta llalqa qataq 'oonolec ca qagueta lhuraic, qaq 'enauaque qome caamaye qaica ca lque'emaxa.

⁵Qaq ca 'oonolec qagueta lhuraic nache ŷauaxaŷaxaneguet ca veinte litros nañiguishec ala da ŷaneuo, qaq caua qagueta llalqa qalaq maicheye cam ŷauaxaŷaxaneguet. Qaq cam veinte litros nañiguishec ala, qalaq ŷauaxaŷaxaneguet ca tres litros y medio ca aceite da ŷaneuo.

⁶Qaq da ivita ca dalaxaic ca'agoxoic, nache ŷaneuo da lachetaqtaxanaxat ca 'oonolec huaca llalec, qataq caua seis qagueta llalqa, qataq ca 'oonolec qagueta lhuraic, qaq caamaye 'enauaque qome da qaica ca lque'emaxa.

⁷Qaq ca 'oonolec huaca llalec nache ŷauaxaŷaxaneguet ca veinte litros nañiguishec ala da ŷaneuo, qataq 'eeta'am naqa'en da ŷaneuo ca qagueta lhuraic, qaq caua qagueta llalqa qalaq maicheye cam ŷauaxaŷaxaneguet. Qaq ca veinte litros nañiguishec ala, qalaq ŷauaxaŷaxaneguet ca tres litros y medio ca aceite.

⁸Qaq ca nta'a da huenoxoneuo, qalaq iuen da tateua'a ca ñegueuo ca lasom, qataq nache ñe'eguelaqcheviigui camaye da huenoxonec.

⁹Qaq da huo'o ca naponaxac, nache na nhuo' le'ecpi da pa'auo da ño'oxoren Ñim Nataxala', qaq namayepi iuen da 'eeta': Cam tateua'a ca lasom maye pa'aña'ague da sheu', qalaq iuen da tachiviigui ca lasom maye pa'aña'ague da taguiñi da pa'auec, qaq cam tateua'a ca lasom maye pa'aña'ague da taguiñi, qalaq iuen da tachiviigui ca lasom maye pa'aña'ague da sheu' da pa'auec. Qaq saishet da nache ñe'eguelachiviigui cam lasom maye nateua'a co'ollaq pa'auo, nacherata da tateuga cam lasom maye datateguet.

¹⁰Qaq ca nta'a qalaq iuen da lỹateuo ca nhuo' le'ecpi da pa'auo, qataq lỹatec da pa'auec.

¹¹Qaq cam ñora'a't naponaxacpi, qalaq qoñaneuo qome da nachetaqtaxanaxat ca veinte litros na ñaiguishhec ala, huaqta'aguet qanqa'en ca huaca llalec, qaq ca qagueta llalaqpi qalaq maicheye ca qañauaxañaxaneguet. Qaq ca veinte litros ca ñaiguishhec ala, qalaq qañauaxañaxaneguet ca tres litros y medio ca aceite da qoñaneuo.

¹²Qaq ca nta'a da ñanot aca lachetaqtaxanaqte Ñim Nataxala' maye maiche chegoqchigui da ñan, 'eeta'am ca shiguiñac qañavigaxatta, huo'otaq aca lachetaqtaxanaqte maye ña'axat da nmanaxac, nache qañauatoigui qome ca lasom maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem, nache ñan aca lachetaqtaxanaqte 'eeta'am naqa'en naxa da 'eetec ye na'a'q mataxaqui. Qaq da choche huenoxonec camaye, nache qañapogui ca lasom.

Aca nachetaqtaxanaqtepi ye na'a'q

¹³Qaq 'enauaque naua na'axa'te, da ye nte'eta nache qoñaneuo da nachetaqtaxanaxat ca 'oonolec qagueta llalec maye mashe ivi' 'oonolec vi'i da llaxa, qataq qaica ca lque'emaxa da yaqto' qañavigaxatta da qoñanot Ñim Nataxala'.

¹⁴Qaq nataqa'en ye nte'eta nache qoñanot qome Ñim Nataxala' da nachetaqtaxanaxat ca siete litros ca ñaiguishhec ala, qataq ca un litro ca aceite, cam qaicorelec qome ca 'ayiiña. Qaq 'era da qalapaxaño lataxac maye qañamaxasoxoolec, qaq damaye chochaq tatec qanqa'en.

¹⁵Qaq ca nachetaqtaxanaxat qagueta llalec maye qañavigaxatta, qataq ca nachetaqtaxanaxat ala ca ñaiguishhec, qataq ca aceite, qalaq iuen da saq qoñet da qoñaneuo ye nte'eta.

Da namaxasaguec ca nta'a da lataxac na 'alhua

¹⁶Añem Nataxala' shenapec: Ca nta'a da ñanec ca na'alhua lañe da nme naqa'en ca llalec, nache que'eca 'alhua lalamaxat qome cam chegoxoguetpi camaye.

¹⁷Qalaxaye ca nta'a da ñanem ca na'alhua lañe ca 'oonolec cam lamaxashecpi, nache camaye lalamaxat que'eca 'alhua, qalaxaye da ivita ca laloxoqui da

qaŷe'eguelaxat na 'alhua, nache que'eca 'alhua qaltaq ŷe'eguelaxa da taŷot ca nta'a, qaq camaye lalamaxat qome cam llalaqpi.

¹⁸Ca nta'a saishet qome da ŷe'egueeta'a da ŷacona ca 'alhua maye lalamaxat na nhuo' le'ecpi. Qaq cam 'alhua maye ŷanec da lalamaxat naqa'en ca llalaqpi, qalaq iuen da ŷanec ca laŷe cam maiche lalamaxat na'alhua. Qaq 'era da 'eetec qome da yaqto' na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi saishet da saqca ca na'alhua, qataq saishet da nlagaxattac.»

So nhuoshaqa' aso atamnaxaqui

¹⁹Ime nache so shiŷaxaua aŷem ŷauega som ñegueuo maye naua'a na laŷe so lasom, som nŷecpiolec maye datata'ague da sheu' som qaiŷotauga da lalamaxatpi so ntaxaŷaxanaxanecpi. Nache aŷem ŷachaxana so ŷoqta pa'auo ndaqa' maye pa'aŷa'ague da nala' lliguiñi,

²⁰nache aŷem 'enapega, 'eeta': «'Ena na huaña qome da na ntaxaŷaxanaxanecpi ŷaneuaq ca lapat ca shiguiŷacpi maye qoŷaneuo da nachetaqtaxanaxat da yaqto' qaŷapalaxat ca nasouaxashet, huo'otaq ca lŷa nasouaxashet, qataq da ŷaneuaq ca ala na nañiguishet maye nachetaqtaxanaxat. Qaq 'eetec qome de'era yaqto' saishet da irouga namayepi ye pa'aŷauec qasoxoc, qataq yaqto' na nhuo' le'ecpi saishet da pa'auo da nhuoiguet nam saqaishetapecpi.»

²¹Qaq ime, nache qaltaq aŷem ŷauegueuga so pa'aŷauec qasoxoc, nache aŷem ŷauegalo soua cuatro lallemaqreuo se'eso qasoxoc, qaq naua lallemaqreuo somaye nache huo'o sotai' qapiolec qasoxoc.

²²Qaq se'esoua cuatro lallemaqreuo se'eso qasoxoc, qalaq huo'o so qasoxocpiolec maye qampaxattaua'a, qaq somayepi nache 'eeta'a't, veinte metros ye lalogaxa qataq quince metros ye lcateueegue,

²³qaq somayepi coleesop so lpaqtaxat coma', qaq na pa'aguiñi somayepi qalaq huo'o so norec laŷe'pi.

²⁴Qaq huaña nache se'eso shiŷaxaua aŷem 'enapega, 'eeta': 'Ena na nhuoshaqa'pi, nam huaña qome da na do'onataxategueua'a aña atamnaxaqui ŷaneuaq ca shiguiŷacpi maye ŷaneuo da lachetaqtaxanaxat na nhuo' le'ecpi.

Ezequiel 47

So 'etaxat maye mpaxaatauec chegoqtapoigui aso atamnaxaqui

¹Qaq se'eso shiŷaxaua qaltaq aŷem ŷe'eguelaxata so ñegueuo aso atamnaxaqui. Qaq huaña nache sela'a da na pa'aguiñi so lasom, chegoqtapoigui so mpaxaatauec 'etaxat, qaq somaye taŷa'ague da pa'aŷa'ague da taguiñi, dam datata'ague aso atamnaxaqui. Qaq se'eso 'etaxat nache queto'ot na pa'aguiñi maye pa'aŷa'ague da aloic aso atamnaxaqui, dam pa'aigue da taguiñi aso nca'atoxonaxalate.

²Qaq ime nache se'eso shiŷaxaua aŷem ipa'axanec, sacheviigui naqa'en so lasom maye pa'aŷa'ague da sheu', nache aŷem iconnaxaalec so pa'auec, nache aŷem

ÿauega so ñegueuo maye pa'aÿa'ague da nala' lliguisheguem. Nache sela'a so 'etaxat mpaxaatauec chegoqtaipoigui so ñegueuo maye pa'aÿa'ague da taguiñi.

³Qaq se'eso shiÿaxaua inoxonec, nache taigue da pa'aigue da nala' lliguisheguem nasolta'a so naloqnaxanaxat, nache naloqten so quinientos metros, ime nache aÿem 'enapega da sa'axasoxongui som ÿa'auattac 'etaxat, qaq se'eso 'etaxat ivirasheguemalo naua ñeqonacamo.

⁴Ime qaltaq naloqten so lÿa quinientos metros, nache qaltaq aÿem 'enapega da sa'axasoxongui som ÿa'auattac 'etaxat, qaq se'eso 'etaxat ivirasheguemalo naua illecte. Ime qaltaq naloqten so lÿa quinientos metros, nache qaltaq aÿem 'enapega da sa'axasoxongui se'eso 'etaxat maye ÿa'auattac, nache se'eso 'etaxat ivirasheguema na ÿasot.

⁵Ime qaltaq naloqten so lÿa quinientos metros, nache se'eso 'etaxat maye ÿa'auattac mashe 'eeta'am ca tala, nache sa seshet da sa'axasoxoolec. Cha'aye se'eso 'etaxat 'eeta'am ca tala maye ÿataqta qaÿoqchiguingui maye nacherata da qaÿauota'a naloxonaxac da qaÿa'axasoxongui.

⁶Qaq huaña nache se'eso shiÿaxaua aÿem 'enapega, 'eeta': Ña 'aumeeteta qome ne'ena maye 'auauaachigui. Qaq ime, nache aÿem ÿe'eguelaxat, shectot naqa'en so loigue so tala,

⁷nache sela'alo soua dos loiguiye da huo'o aso ÿataqta qalota qo'oipaqqi.

⁸Qaq huaña nache aÿem 'enapega, 'eeta': Ne'ena 'etaxat jec ta'aÿa'ague da nala' lliguisheguem, nache iviraxaama so Jordán, qataq nache iviraxaama qome aso Auaxai Leuaxai. Qaq qom iviraxaama asomaye nache na 'etaxat ÿe'eguelaxa da ama.

⁹Qaq camachaqca ca ivira'a qome ne'ena la'auaxac, nache nca'alec naqa'en na ÿotta'a't shiguiÿacpi, qataq ca qalota ñÿaqqi. Cha'aye ne'ena 'etaxat ÿe'eguelaxata qome da ama ca 'etaxat maye ñe'eua, qaq 'enauac qome na huetangui ne'ena 'etaxat huo'o da lca'alaxa.

¹⁰Qaq chegoqchiguiña ye Engadí nache ivira ye Eneglayin da huo'o qome ca ya'acoxoicpi, qataq nache huaña yemaye da iqaxaÿaxat na laleguecpi. Qaq yemaye nache huaña na ÿataqta qalota qataq ÿotta'a't ñÿaqqi, 'eeta'am na ñÿaqqi maye huetangui aso auaxai Mediterráneo.

¹¹Qalaxaye na qa'aimpi qataq na lacalecpi, qalaq saishet qome da ama na 'etaxat, nacherata da ñi'iua na 'etaxat, qataq taiguet da qaÿachegoxotangui na toue.

¹²Qaq naua dos loiguiye so tala qalaq ñaxaalec qome ana ÿotta'a't qo'oipaqqi maye huo'o ana ala. Qaq ana laue qalaq saishet qome da naaño, qataq saishet da vi'iiguet ana ala. Qataq nache ye 'oonolec ca'agoxoic da huo'o ana ala, cha'aye icottalec qome na 'etaxat maye chegoqtegueua'a año atamnaxaqui. Qaq ana ala qalaq ishet qome da qanallec, qaq ana laue qalaq natannaxanaqte.

Naua loga'te ye 'alhua ye Israel

¹³Aÿem Nataxala', shenapec: 'Ena na loga'tpi na 'alhuapi maye ñaconeguet qome da yaqto' lalamaxat lma' naua doce maye chegoxogueta so Israel, qaq ca chegoxogueta so José, qalaq ñactec qome ca talec 'alhua.

¹⁴Aÿem maiche ñañan co'ollaxa da san so ña'aqtac da sanem da yaqto' lalamaxat ne'ena 'alhua so hua'au qarta'ailpi. Qaq qancolaxachiigui qome namaye, qalaxaye nache 'eeta'a't qanqa'eñi ca talec ca 'oonolec. Cha'aye ne'ena 'alhua, namaye maiche qaralamaxache qome.

¹⁵Da pa'aña'ague da sheu', qalaq chegoqchiguiña qome aso auaxai Mediterráneo, nache taalec ye huaqta'a't ñyecpi ye Jetlón, qataq ye huaqta'a't ñyecpi ye Sedad,

¹⁶ye Berotá qataq ye Siberayin yem huetanguilo na laiñi yeua 'alhua Damasco qataq ye Hamat, qataq ye Jasar Haticón, maye ña'atteguet ye loga't ye 'alhua Jaurán.

¹⁷Qaq 'era da 'eetec da ye loga't maye pa'aña'ague da sheu', chegoqchiguiña aso auaxai Mediterráneo, nache ivira'a ye Jasar Enán, qaq nache pa'aña'ague qome da sheu' ye 'alhua Damasco qataq ye Hamat.

¹⁸Qaq ye loga't maye pa'aña'ague da nala' lliguisheguem, qalaq chegoqchiguiña ye Jaurán qataq ye Damasco, nache ivira'a ye huaqta'a't ñyecpi ye Tamar, maye hueto'ot na loigue aso Auaxai Leuaxai, nactague' so tala Jordán, qaq nache loga't yem 'alhua Galaad qataq ye Israel.

¹⁹Qaq yem loga't maye pa'aña'ague da taguiñi, qalaq chegoqchiguiña qome ye Tamar, nache nlequeelec yem naña añi lapel ye Meribá Cadés, qataq taalec so la'auaxac ye Egipto, nache ivitta'a aso auaxai Mediterráneo.

²⁰Qaq yem loga't maye pa'aña'ague da nala' lliguiñi, qalaq chegoqchiguiña aso asom auaxai Mediterráneo, qataq ye loga't ye Egipto, nache ivira'a ye loigue maye, datatta so ñegueuo ye Hamat.

²¹Qaq 'ena nam 'alhua maye iuen da ncolaxachigui qome naua doce maye chegoxogueta so Israel.

²²Qaq nachena qome nam qami' tañoto da yaqto' qaralamaxache, qataq nataqa'en cam chegaqauecpi maye qami' ñalectaiguilo, qataq da huo'o ca llalaqpi cam chegaqauecpi maye qami' netaiguilo. Qaq camayepi iuen da 'eeta'am qanqa'eñi da ñataqta lañoqo' na Israel. Qom ivita da qancolaxachiigui na 'alhua qami' maye qauachegoqiguet so Israel, nache nam chegaqauecpi nataqa'en qome huo'o ca tañot 'alhua.

²³Nam chegaqauecpi qalaq nataqa'en tañot qome ca lañe cam 'alhua maye netalec cam ñalaqpi maye ñalectaigui. Qaq 'era da ñamaxasoxonaxac, Aÿem Nataxala'.

Ezequiel 48

Da 'eetec da qaimenec na 'alhua

¹Qaq 'ana ana lmalate naua le'enaqa'ate soua chegoxogueta so Israel: So Dan huo'o qome ca taŷot chegoqchiguiña da pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye pa'aŷa'ague da nala' lliguiñi, qataq chegoqchiguiña ye sheu' nache quetelec ye Jetlón, nache taŷa'a ye Hamat, qataq ye Jasar Enán, maye pa'aŷa'ague da taguiñi ye 'alhua ye Damasco qataq ye Hamat.

²Qaq so Aser huo'o qome ca taŷot maye chegoqchiguiña ye loga't ye na'alhua so Dan, chegoqchiguiña da pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loigue aso auaxai.

³Qaq so Neftalí huo'o qome ca taŷot chegoqchiguiña ye loga't ye na'alhua so Aser, chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loigue aso auaxai.

⁴Qaq so Manasés huo'o qome ca taŷot chegoqchiguiña ye loga't ye na'alhua so Neftalí, chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loigue aso auaxai.

⁵Qaq so Efraín huo'o qome ca taŷot chegoqchiguiña ye loga't ye na'alhua so Manasés, chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loigue aso auaxai.

⁶Qaq so Rubén huo'o qome ca taŷot chegoqchiguiña ye loga't ye na'alhua so Efraín, chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loigue aso auaxai.

⁷Qaq so Judá huo'o qome ca taŷot chegoqchiguiña ye loga't ye na'alhua so Rubén, chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loigue aso auaxai.

⁸Qaq yem loga't ye na'alhua so Judá, chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loigue aso auaxai, nache huaña qome ca qano'onataxani 'alhua laŷe maye ivi' doce kilómetros y medio ye lcateueegue, qaq ye lalogaxa qalaq 'eeta'am ye lalogaxa na laŷepi 'alhuapi maye chegoqchiguiña da pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye pa'aŷa'ague da nala' lliguiñi. Qaq ye laiñi camaye qalaq nache naña qome aca atamnaxaqui.

Cam 'alhua maye qoŷanot qome Ñim Nataxala'

⁹Qaq cam 'alhua maye qoŷanot qome Ñim Nataxala' maye huaigui que'eca 'alhua, camaye ivi' qome doce kilómetros y medio ye lalogaxa, qataq diez kilómetros ye lcateueegue.

¹⁰Qaq nache huaigui qome que'eca 'alhua cam qaiŷotauga da yaqto' lalamaxat na ntaxaŷaxanaxanecpi, qaq chegoqchiguiña qome da pa'aŷa'ague da sheu', nache ivira'a ye pa'aŷa'ague da taguiñi, qaq camaye ivi' doce kilómetros y medio, qaq da chegoqchiguiña da pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye pa'aŷa'ague da nala' lliguiñi nache ivi' cinco kilómetros. Qaq ca laiñi que'eca 'alhua, nache naña qome aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹¹Qaq que'eca 'alhua qaiyōtauga qome da lalamaxat na ntaxaŷaxanaxanecpi maye chegoxoguetpi so Sadoc, nam nañanot Ñim Nataxala', qataq huetague' na ŷo'onatacpi, qataq saishet da quegue da lataxac na laŷepi Israel le'ecpi, co'ollaq namayepi ca'ai da ñeqa'aicŷaxac, 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa na leviitapi.

¹²Qaq ŷoqo'oye que'eca 'alhua maye qaiyōtauga da qoŷanot Ñim Nataxala', cam huaqta'ai' ca na'alhua na leviitapi, nache huaigui qome ca na'alhua na ntaxaŷaxanaxanecpi, qaq camaye ŷataqta saqaishtapec qome.

¹³Qaq cam na'alhua nam ntaxaŷaxanaxanecpi, nache huaqta'ai' qome ca na'alhua na leviitapi, qaq camaye ivi' qome doce kilómetros y medio ye lalogaxa, qataq cinco kilómetros ye lcateueegue, qaq ca 'alhua maye qoŷanot Ñim Nataxala' da ima'a't, qalaq ivi' doce kilómetros metros y medio ye lalogaxa, qataq diez kilómetros ye lcateueegue.

¹⁴Qaq que'eca nache ca ŷataqta no'on 'alhua maye qaiyōtauga. Qaq camaye saishet qome da qaimen ca laŷe, huo'otaq da huo'o ca nmeneguet qanqa'en, huo'otaq da huo'o ca qoŷanem lŷa shiŷaxaua, cha'aye camaye lalamaxat Ñim Nataxala'.

¹⁵Qaq ca laŷe maye no'onañi maye ivi' doce kilómetros y medio ye lalogaxa, qataq dos y medio kilómetros ye lcateueegue, qaq camaye ishet da qaiuen. Qataq camaye ishet da nalec na shiŷaxauapi, qataq da ñaxaalec qome qanqa'en na 'auaqpi da yaqto' lquia'aqa' ca shiguiŷacpi. Qaq na laiñi camaye, qalaq nache naña qome ca huaqta'a't nŷecpi,

¹⁶qaq camaye iuen ca 'alhua maye ivi' dos mil doscientos cincuenta metros naua cuatro laŷel.

¹⁷Qaq naua loiguiye que'eca huaqta'a't nŷecpi, nache huaña qome ca 'auaqpisat maye ivi' ciento veinticinco metros ye lcateueegue 'enauaque naua cuatro laŷel.

¹⁸Qaq naua laŷel que'eca huaqta'a't nŷecpi, nache huaqta'ai' qome ca 'alhua maye lalamaxat Ñim Nataxala', maye ivi' cinco kilómetros ye lalogaxa ca dataigue da nala' lliguisheguem, qataq ca dataigue da nala' lliguiñi. Qaq que'eca 'alhua camaye ishet da qoŷanaxaalec, qaq na chegaqaigui ala qalaq ishet qome da aloq cam shiŷaxauapi maye ŷo'ottac cam huaqta'a't nŷecpi.

¹⁹Qaq cam ŷo'ottac qome que'eca huaqta'a't nŷecpi, qalaq chegaqaigui qome 'enauac na chegoxoguetpi so Israel.

²⁰Qaq 'enauac ca 'alhua maye qaiyōtauga, qataq cam lalamaxat Ñim Nataxala', qataq cam 'alhua maye netalec ca huaqta'a't nŷecpi da ima'a't qome, nache ivi' doce kilómetros y medio ñi 'oonolec naua cuatro laŷel.

Ca 'alhua maye lalamaxat ca nta'a

²¹Qaq cam 'alhua maye hueto'ot naua laŷel cam 'alhua maye ŷalamaxat, qataq cam 'alhua maye lalamaxat ca huaqta'a't nŷecpi, camaye lalamaxat qome ca nta'a.

Qaq que'eca nta'a, taŷot qome ca 'alhua maye ivi' doce kilómetros y medio ye lcateueegue maye dataigue da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loga't maye pa'aigue da nala' lliguiñi, nache ivira'a aso auaxai. Qaq 'enauac que'eca 'alhua, nache huaqta'ai' na laŷepi 'alhuapi. Qaq na laiñi nache huaña ca qaiŷotauga 'alhua, qataq aca atamnaxaqui.

²²Qaq nache 'eeta'am cam 'alhua maye lalamaxat na leviitapi, qataq ca 'alhua maye lalamaxat ca huaqta'a't nŷecpi, vichiguinguilo qome naua loga'te ye na'alhua so Judá qataq so Benjamín, qataq vichiguinui na laiñi yemaye ca lalamaxat ca nta'a.

Ca na'alhua na laŷepi nhuo' le'ecpi

²³Qaq na laŷepi nhuo' le'ecpi, so Benjamín huo'o qome ca taŷot 'alhua chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loigue aso auaxai.

²⁴Qaq so Simeón huo'o qome ca taŷot 'alhua chegoqchiguiña ye loga't ye na'alhua so Benjamín, chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loigue aso auaxai.

²⁵Qaq so Isacar huo'o qome ca taŷot 'alhua chegoqchiguiña ye loga't ye na'alhua so Simeón, chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loigue aso auaxai.

²⁶Qaq so Zabulón huo'o qome ca taŷot 'alhua chegoqchiguiña ye loga't ye na'alhua so Isacar, chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loigue aso auaxai.

²⁷Qaq so Gad huo'o qome ca taŷot 'alhua chegoqchiguiña ye loga't ye na'alhua so Zabulón, chegoqchiguiña ye pa'aŷa'ague da nala' lliguisheguem, nache ivira'a ye loigue aso auaxai.

²⁸Qaq ye loga't ye na'alhua so Gad maye dataigue da taguiñi, nache chegoqchiguiña ye Tamar, nache ivira'a añi lapel maye naña ye Meribá Cadés, qataq taalec so la'auaxac ye Egipto, nache iviraxaama aso auaxai Mediterráneo.

²⁹Qaq 'ena nam 'alhua maye taŷot qome da lalamaxat nam chegoxoguetsi so Israel, qataq 'era da lataxac da qaumiñiuec qome namaye. Qaq 'era da ŷamaxasoxonaxac Aŷem Nataxala'.

Na lasompi ye Jerusalén

³⁰Qaq 'ena na ñeguecpi qome ca huaqta'a't nŷecpi: Da laŷe maye pa'aŷa'ague da sheu' qalaq ivi' dos mil doscientos cincuenta metros.

³¹Qaq ñi 'oonolec que'ecaui laso'omi ca huaqta'a't nŷecpi, nache huetalec ca le'enaxat ñi 'oonolec soua doce chegoxogueta so Israel. Qaq que'ecaui tres maye pa'aira'ague da sheu' nache ca 'oonolec huetalec qome da le'enaxat so Rubén, qaq

ca l̥ya qalaq huetalec ca le'enaxat so Judá, qaq ca l̥ya qalaq huetalec da le'enaxat so Leví.

³²Qaq da pa'ḁya'ague da nala' lliguisheguem ca huaqta'a't n̥yecpi, qalaq ivi' dos mil doscientos cincuenta metros. Qaq caua tres laso'omi, nache huetalec ca le'enaxat so José, Benjamín qataq so Dan.

³³Qaq da pa'ḁya'ague da taguiñi ca huaqta'a't n̥yecpi, qalaq ivi' dos mil doscientos cincuenta metros. Qaq caua tres laso'omi nache huetalec ca le'enaxat so Simeón, Isacar qataq so Zabulón.

³⁴Qaq da pa'ḁya'ague da nala' lliguiñi ca huaqta'a't n̥yecpi, qalaq ivi' dos mil doscientos cincuenta metros. Qaq caua tres laso'omi, nache huetalec da le'enaxat so Gad, Aser qataq so Neftalí.

³⁵Qaq cam mpaqtaxanaxat da ima'a't qome nache ivi' nueve mil metros ye lalogaxa, qaq dam le'enaxat qome que'eca huaqta'a't n̥yecpi qalaq, 'eeta': «Ñim Nataxala' hueta'a ne'ena.»

Daniel

Daniel 1

So Daniel qataq soua lya't co'ollaq huetra'a ye Babilonia

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua tres vi'ie da lo'onataxanaxac so Joaquim, da nta'a ye Judá, nache so Nabucodonosor maye nta'a ye Babilonia ivita ye Jerusalén, nache somaye, qataq som nalleppi colesop yemaye.

²Qaq Ñim Nataxala' ñanem so Nabucodonosor, da loxonec so Joaquim, qataq da deuotaxanec so qalota nhuenecpi aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache so Nabucodonosor, ñauhec so lcoñeteguishecpi ñauega ye Babilonia, qaq se'eso nhuenecpi maye saqaishetapec, qalaq ñachaigui co'ollaxa aso lañe' na logoxoshetpi aso atamnaxaqui maye netaigui som natamnaxala'pi somaye,

³qaq so Nabucodonosor, 'enapega nataqa'en so Aspenaz, som lataxala' som do'onataxaategueua'a so lma' lta'araic somaye, da ñauo'o ca ñauegueua'a somaye, nam Israel le'ecpi maye chegoxoguet so nta'alpi.

⁴Qaq camayepi, iuen da nsoxoppiolec maye ñataqta nalochiyiñi da lataxa'c, qataq qaica ca lque'emaxa na lo'oc, qataq ñataqta nalaua'a da nauattonaxanaxac, qataq da ñaãanataxanaxac, qataq ñaanataxanaxaicpi, qataq sanqalat da huo'o ca qaãapaxaguenec, qataq nalaua'a da do'onataxaneua'a ñi lma' lta'araic ñi nta'a. Qaq camayepi qaãapaxaguenec qome da neraxanaxac, qataq na la'aqtacpi na caldeopi.

⁵Qaq so Nabucodonosor nataqa'en damaxasoxoolec da que'eca nsoxoppiolec, iuen da 'enauaque naua na'axa'te da qaiquia'axaateguec nam nallec, qataq na lataxa maye qoãaata'am naxa somaye, qataq tres vi'ie da qaãapaxagueetac, qaq da ivildec caamaye, nache ishet da do'onataxanot so nta'a.

So Daniel qataq soua lya't co'ollaq huetra'a so lma' lta'araic so nta'a

⁶Qaq se'eso nsoxoppiolec, nache ñalectraigui soua Daniel, Ananías, Misael qataq so Azarías, maye chegoxoreguet so Judá,

⁷qaq som lataxala' som do'onataxaategueua'a so nma' lta'araic, somaye naralaxa't naua le'enaqa'ate soomaye. So Daniel ñanagui da Beltsasar, so Ananías qalaq ñanagui da Sadrac, so Misael qalaq ñanagui da Mesac, qaq so Azarías qalaq ñanagui da Abednego.

⁸Qalaxaye so Daniel, lhuennataxac co'ollaxa da saishet da nshepaxanaqcheela't, da chec so nallec qataq so lataxa maye qoãaata'am naxa so nta'a, qaq ñoqo'oye dequiguiño'ot som ilotague' so nma' lta'araic, da saishet da ñamaqtalec da chec se'eso nallec da yaqto' saishet ishepaxanaqchet somaye.

⁹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ño'ot co'ollaxa da som ilotague' so nma' lta'araic, ñataqta ñamaateguet so Daniel,

¹⁰qalaxaye 'enapego' somaye, 'eeta': Aÿem ÿataqta huo'o da icolanaxa ñi ña'aco', maye nta'a. Cha'aye ñimaye mashe aÿem ÿamaxalec nam nallec qataq na lataxa maye iuen da qami' sanema, qaq ñimaye qom ila'a da qaica ca qaryaqui, saqanachiñiiguë na laÿepi nsoxoppiolec, qaq huaña qome nache qami' chegoqchigui da ñi nta'a aÿem ÿalauat.

¹¹Nache som lataxala' so do'onataxaategueua'a so nma' lta'araic, ÿauo'o so ipataxagueta da ilo'oguelo soua Daniel, Ananías, Misael qataq so Azarías, nache so Daniel detaxaÿapegue' somaye, nache 'eeta':

¹²Aÿem 'am ñachoxonnot da ñaq 'avi'igue'n qome ne'enaua 'aramaxa'she: 'Auauo'o qome ca 'ara'aqtac da ivittrec caua diez na'axa'te da sacheguenaqtac qanqa'en ana huoue maye nañiguishë, qataq da nda'a't na 'etaxat da ñeÿomaqtapigui.

¹³Qaq qom inoxorec que'ecaua na'axa'te, nache 'analoqneguet qome da qarashëguiÿaxac, da lashëguiÿaxac na laÿepi nsoxoppiolec maye deque'etegueua'a na aloq ñi nta'a, qaq ime qome nache qomi' 'auo'oteque cam 'eetec cam 'armeenaxanaxac da shënaqta.

¹⁴Nache som ilotegueto soomaye ÿaÿamaxareeta de'era, nache ivittrec naqa'en soua diez na'axa'te da ÿe'egue'n soomaye.

¹⁵Qaq co'ollaq inoxorec soua diez na'axa'te, nache da lashiguiÿaxa'c soomaye ÿataqta 'onaxaiqa qataq sansatte', qaq saishet da 'ena'am som laÿepi nsoxoppiolec maye deque'etegueua'a na aloq so nta'a.

¹⁶Qaq 'era da 'eetec da som ilotagueto soomaye, da saishet da ÿanema soomaye so nallec maye aloq so nta'a, qataq so lataxa maye nÿomtapigui somaye, nache nmeneguet naqa'en ana huoue maye nañiguishë da iquia'axaategueque soomaye.

¹⁷Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿanema se'esoua cuatro nsoxoye da laÿaane'c, qataq da laÿaanataxanaxa'c da ÿaÿateetegueta 'enauac ana nerepi, qataq 'enauac na laÿepi naÿaanecpi. Qaq so Daniel qalaq nataqa'en ÿaÿaten da ÿa'axategue da naigui na nauanaqchecpi, qataq na nchoxonaxacpi.

¹⁸Qaq co'ollaq ivireuga so laloqo' maye ÿecchiguiña so nta'a da qaÿauegueua'a somaye se'esoua nsoxoye, nache som lataxala' som do'onataxaategueua'a so nma' lta'araic, ÿauegueua'alo so nta'a soomaye.

¹⁹Nache so nta'a detaxaÿapegueto soomaye, qaq so nsoxoppiolec maye ÿalectraigui soomaye, qalaq qaica ca 'eeta'ama soua Daniel, Ananías, Misael qataq so Azarías, qaq ÿoqo'oye soomaye nache do'onataxaarot so nta'a.

²⁰Qaq 'enauac nam lataxacpi maye iuen ca naÿaanec, qataq naÿaanataxanaxac, maye denataxanec so nta'a, qaq somaye ila'a da ÿactec da laÿaane'c soomaye, napacalec som 'oiquiaxapi, qataq som ilaviigui ca lÿa maye lo'onataxanaxanecpi somaye.

²¹Qaq so Daniel, nache hueta'a co'ollaxa yemaye, ivitta'a da inoxonec so 'oonolec vi'i da lo'onataxanaxac da nta'a so Ciro.

Daniel 2

So Ichoxonaxac so nta'a Nabucodonosor

¹Qaq co'ollaq mashe dos vi'ie soua lo'onataxanaxaqui' da nta'a so Nabucodonosor, nache somaye huo'o so Ichoxonaxacpi, qaq souaxat somayepi, nache se'eso nta'a ñataqta huo'o da lachetataic, nache saishet da do'oche.

²Qaq huaña nache damaxasoxoneuga 'enauac som 'oiquiaxaipi, qataq som ilaviigui ca lña, qataq so 'iyaxaic lo'opi, qataq so ñaanaxanaxaicpi, da yaqto' somayepi da'aqtaxanem somaye ca naigui se'eso Ichoxonaxacpi. Nache somayepi jec da nachaateua'a so nta'a,

³nache se'eso nta'a 'enapec: Añem huo'o so ichoxonaxac, qaq añem ñataqta huo'o da iuogoxo da sauotaique da sañaten ca naigui somaye.

⁴Nache so ñaanaxanaxaicpi ñauota'aisalo naua la'aqtaqa na arameo da 'enapega so nta'a, 'eeta': ¡Nache 'eetai' qome da 'anca'altauec 'am nta'a! 'Am nta'a ñaq 'aua'aqtaxanem ne'ena 'aramaxashecpí cam 'archoxonaxac, nache qomi' 'am sa'aqtaxanaxam qome ca naigui.

⁵Nache so nta'a 'enapeco': Mashe secoua'ai cam 'eetec so ichoxonaxac, qalaxaye qami' da saishet da añem qaua'axachem cam 'eetec som ichoxonaxac, nache qami' qailaxachiguilo qome, qataq na qarma'aipi 'eeta'am qome ca logosheguem lasogoñi.

⁶Qalaxaye da añem qaua'aqtaxañim som sechoxooteqa, qataq cam naigui som ichoxonaxac, nache sau'o qome ca qanmei, qataq qami' ñeqouagueque, qataq qami' sanema ca lta'araic qara'amaqchiqui. Qaq hua', ñaq añem qaua'aqtaxañim negue't som sechoxooteqa, qataq añem qaua'aqtaxañim cam naigui somaye.

⁷Nache som ñaanaxanaxaicpi, qaltaq ñe'eguelaxalec da ñasat, 'eeta': 'Am nta'a, ñaq qomi' 'aua'aqtaxanema negue't co'ollaxa cam 'auchoxooteqa, nache qomi' 'am sa'aqtaxanaxam cam naigui camaye.

⁸Nache so nta'a ñasat, 'eeta': Añem sañaten da qami' qauauoitaique da chochaq qanquigaxacheeta de'era, cha'aye mashe qaua'aqaichigui dam iuennataxac.

⁹Qaq ñoqo'oye da saishet da añem qaua'aqtaxañim som sechoxooteqa, nache 'enauac qami' da 'eeta'a't qome ca qanhuaxanaguiqui, cha'aye mashe qanañaañitega't da añem qaña'añim cam qarasataxaqui maye choche natenataxanaxac, qataq qauem ca taña'a, cha'aye qauauoitaique da ñaralaxat ca iuennataxac. Ñaq añem qaua'aqtaxañim negue't som sechoxooteqa, yaqto' sañaten nataqa'en da qanaloñaua'a da añem qaua'axachem cam naigui.

¹⁰Nache 'enauac som ñaanaxanaxaicpi ñasateguet so nta'a, 'eeta': Ana 'alhua qaica ca ishet da 'am ña'axatem som 'auchoxooteqa. Qataq da lña 'eeta':

Saŷauano' da huo'o ca nta'a, na'aictoxo' da 'amaqtaqaic qataq 'añaxaic, da iŷaxanot cam huo'o da no'onataguec, qataq ca ilaviigui ca lŷa, qataq ca ŷaanaxanaxaic da iŷaxaneua'a ca 'eeta'am de'era maye 'auŷaxaataique.

¹¹Am nta'a, dam 'auŷaxaataique, damaye ŷataqta huo'o da lqalaic, qaica ca ishet da ŷa'axat, nachenata nam atamnaxala'pi. ¡Qalaxaye namayepi ye saishet da ŷalectaigui nam shiŷaxauapi!

¹²Qaq so nta'a, co'ollaq hua'axaŷa de'era, nache ŷataqta dalemata, nache damaxasoxoolec da qaŷalauat 'enauac so ŷaanaxanaxaicpi ye Babilonia.

¹³Qaq co'ollaq qaŷa'axatec se'eso namaxasoxonaxac, nache qaŷe'eguenauga so Daniel qataq soua lŷa't, da yaqto' nataqa'en qaŷalaua't.

So Daniel ŷa'axat da naigui so lchoxonaxac so nta'a

¹⁴Qaq huaña nache so Daniel ŷataqta nchettac, qataq ntelañi co'ollaq detaxaŷot so Arioc, som lataxala' som nauaatalecpi so nta'a, maye mashe naŷamaxattac co'ollaxa da ŷalauat so ŷaanaxanaxaicpi.

¹⁵Nache inato' somaye, 'eeta': ¿Ta'ainco' ñi nta'a da ŷan de'era lamaxasoxonaxac, qataq da ŷataqta nque'elaxatta? Nache so Arioc da'aqtaxanem somaye dam huo'omshe huo'o de'era.

¹⁶Qaq huaña, nache so Daniel nqo'oneua'a so nta'a, nache nachoxonnot da ŷauo'o ca ldaqa' somaye da yaqto' da'aqtaxanem som dechxootege so nta'a, qataq cam naigui.

¹⁷Qaq ime co'ollaxa nache taŷa so lma', nache da'aqtaxanema 'enauac de'era soua lŷa't, Ananías, Misael qataq so Azarías,

¹⁸da yaqto' iŷaxaaraique ca ltaunaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye neto'ot na piguem, souaxat de'era saqcha'a, da yaqto' saishet da qaŷalaua't, da lŷaueegueto so laŷepi ŷaanaxanaxaicpi ye Babilonia.

¹⁹Qaq nacheso se'eso pe da so Daniel, qaŷachaxana som saqcha'a, huaigui so lauanaqchec, qaq huaña nache so Daniel ŷo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem

²⁰nache 'eeta' da la'aqtac: «¡Nache 'eetai' qome da qaŷo'oxoreetac da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye lalamaxat da naŷaanec, qataq da na'añaxac!

²¹Ñimaye naralaxa't naua na'axa'te qataq naua laloqo'ote, nqat ca nta'a qataq ŷauo'o ca nta'a, qataq ŷanem da laŷaanec nam ŷaanaxanaxaicpi, qataq ŷanem da laŷaanataxanaxac nam ŷaanataxanaxaicpi.

²²Ñimaye ŷachaxan cam huo'o da lqalaic qataq cam saqcha'a, qataq ŷauatton cam huetaigui na napalaxa, cha'aye Ñimaye huetaigui na yo'oqchiguiñi.

²³'Am, maye 'Am Natamnaxala' so ita'alpi, 'Am sanot da ña'achecyaxac qataq 'Am sho'oxoren, cha'aye 'auo'ot da aym yaanaxanaxaic qataq aym 'añaaic, cha'aye nagui aym 'aŷa'anem da saŷaten dam seŷaxanaqtaique, qataq qomi' 'auaŷaanaxanaxaneque dam ŷo'ot da lhuogoxo ñim nta'a.»

²⁴Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Daniel nqo'oneua'a so Arioc, som ŷamaq co'ollaxa so nta'a da ŷalauat som yaanaxanaxaicpi ye Babilonia, nache 'enapego', 'eeta': Saishet qome da 'aualauat nam yaanaxanaxaicpi. Ñaq aym 'auauegueua'a cam nta'a, yaqto' sa'aqtaxanem 'enauac da naigui som lchoxonaxac.

²⁵Nache so Arioc sanaŷaloxon da ŷauegueua'a so Daniel so nta'a Nabucodonosor, nache so Arioc 'enapega so nta'a, 'eeta': Nam ncoñeteguishecpí maye chegaqa'a ye Judá, huo'o nam ŷale selalec maye ishet da 'am ŷa'axatem 'am nta'a, cam naigui so 'archoxonaxac.

²⁶Qaq huaña, nache so nta'a 'enapega so Daniel, maye nataqa'en le'enaxat Beltsasar, 'eeta': ¿Ishet peta'a da aym 'aua'aqtaxanem som sechoxootega qataq cam naigui som ichoxonaxac?

²⁷Nache so Daniel ŷasat, 'eeta': Qaica ca yaanaxanaxaic, huo'otaq ca ilaviigui ca lŷa qataq ca huo'o da no'onataguec, huo'otaq cam napaxagueetega ana huaqaañipi da ishet da 'am da'aqtaxanem de'era saqcha'a, maye huotaique da 'auaŷaten 'am nta'a.

²⁸Qalaxaye huo'o Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem, maye ishet da ŷachaxan cam saqcha'a, qaq Ñimaye nacheñi ñi 'am ŷaŷaanaxanaxanec cam ñaq taŷa'a da yo'oq. 'Am nta'a, aym 'am sa'aqtaxanem som 'archoxonaxac qataq so 'arauanaqchec co'ollaq 'auo'ocheta:

²⁹'Am nta'a, co'ollaq qouetalec so 'armala', nache 'auennataxaateguelec cam ñaq taŷa'a da yo'oq, qaq Ñim ŷachaxan cam saqcha'a, 'am ŷachaxana damaye.

³⁰Qaq nataqa'en aym ŷaŷaanaxanaxanec de'era saqcha'a, qalaxaye saishet da souaxat da aym yaanaxanaxaic da ñapacalec 'enauac na laŷepi shiŷaxauapi, maye nacherata da yaqto' aym 'am sa'aqtaxanem 'am nta'a dam naigui so 'archoxonaxac, da yaqto' 'am nta'a ishet da 'auaŷaten som 'arhuennataxac maye 'am nvita co'ollaxa.

³¹'Am nta'a, co'ollaq 'auchoxootac nache 'aulota'a so nachattañi ne'enaqtac, maye ŷataqta lta'araic qataq qashelecteguiñi, qataq chaqaic da lataxac.

³²Na lqaic se'eso ne'enaqtac qalaq imauec da oro, qaq ana ltogue qataq naua lhua'q qalaq lcat plata, qaq ana da'am qataq naua lteltaye qalaq 'enauac da lcat bronze,

³³qaq naua lchel qalaq lcat, qaq naua lapia'ate qalaq huo'o na huaña na lcat qataq nqatelliguishec 'alhua.

³⁴Qaq 'am nta'a, co'ollaq ña 'aulota'a, nache huo'o so coma' depoxoñauec chegoqotcheguema aso qasoxonaxa, qaq na'aictaxa da qaica ca ñamaxauec somaye, qalaq naañi nache tachiguilo naua lapia'ate se'eso ne'enaqtac, nache ilaxachigui.

³⁵Qaq huaña nache so lcat, nqatelliguishec 'alhua, bronce, plata qataq so oro, 'enauac somayepi da dolachigui nache nda'a't lsoche, 'eeta'am da ivita ye napaxañoaxa da qaichegoq na trigo, nache na la'at ñañoxonachet na lvi, nache qaica ca no'onaxatañi. Qalaxaye som coma' maye ilaxachigui co'ollaxa se'eso ne'enaqtac, somaye nañigui da late'eraí qasoxonaxa, nache ñataqta imattalec ana 'alhua.

³⁶Qaq 'eso som 'archoxonaxac co'ollaxa 'am nta'a. Qaq nagui, 'am sa'aqtaxanem dam naigui se'eso 'archoxonaxac.

³⁷'Am nta'a, 'am ñataqta 'am 'amaqtaqaic, 'anapacalec 'enauac na lañepi nta'alpi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem, 'am ñanem co'ollaxa da 'aro'onataxanaxac, qonec, 'ara'añaxac qataq da 'ayo'oxoyec

³⁸qataq da 'aulo'ogue 'enauac na 'alhuapi maye hueta'a na shiñoaxauapi, shiguiñacpi qataq na mañopi, Ñimaye 'am ñanem 'am nta'a, da 'aulo'ogue 'enauac namayepi, maye nache 'am nqaic, maye nda'a't oro.

³⁹Qaq 'am nta'a, qom ime de'era 'aro'onataxanaxac, nache huo'o qome ca lña nta'a maye nquicchiguiñi da la'amaqchec, qaq qom ime camaye nache huo'o ca lña nta'a maye nachera da naigui so lcat bronce, nache camaye ilo'ogue qome 'enauac ana 'alhua.

⁴⁰Qataq anac qome ca lña nta'a, maye ñataqta 'añaaxaic 'eeta'am na lcat, nache camaye 'eeta'am qome na lcat da huo'o na ilaxachigui, qaq 'era da 'eetec que'eca nta'a da ilaxachigui qome 'enauac ca lañepi nta'alpi.

⁴¹'Am nta'a, nataqa'en 'aula'a co'ollaxa da huo'o na huaña naua lapia'ate qataq naua lqona da nqatelliguishec 'alhua qataq huo'o na huaña na lcat, qaq de'era naigui ca no'onataxanaxac maye colaxagui qome, qaq na'aictaxa da ñalectauo ca la'añaxac ca lcat, qalaxaye 'am nta'a 'aulota'a co'ollaxa da nataqa'en ñaleeguet na nqatelliguishec 'alhua.

⁴²Qaq naua lqona qalaq huo'o na huaña na lcat, qalaxaye nataqa'en huo'o na huaña na nqatelliguishec 'alhua, qaq de'era nache naigui da que'eca no'onataxanaxac qaramta qome, qalaxaye nataqa'en saishet da da'añi.

⁴³Qaq 'am nta'a, dam 'eetec da 'aula'a co'ollaxa so lcat da ñalecta'aguet so nqatelliguishec 'alhua, qaq 'era da 'eetec qome da lo'onataxanaxac que'eca nta'alpi da huaxañoa't, chegoqchigui da naronaxac da nañamaxara't, qalaxaye saishet qome da ñañoxtot da ñoqta huaxañoa't, 'eeta'am da 'eetec ca lcat da saishet da ñalecta'aguet ca nqatelliguishec 'alhua.

⁴⁴Qaq qom ñaq huetaigui da lo'onataxanaxac que'eca nta'alpi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem, nauaxaŷaxaasheguem qome ca no'onataxanaxac maye saishet qome da nlaguiñi, qataq saishet qome da anac ca laŷepi ŷotta'a't shiŷaxauapi da ilo'ogue, nacherata da camaye nlaxaañi da lo'onataxanaxac na laŷepi nta'alpi, qaq camaye chochaq tatec qome.

⁴⁵Qaq 'am nta'a, 'era da naigui so coma' maye 'auauaachigui co'ollaxa da depoxoŷauaec, chegaqalec aso qasoxonaxa maye qaica ca ŷamaxauaec, som coma' maye ŷe'eguelaxa naqa'en da lsoche so lcat, so bronce, qataq so nqatelliguishec 'alhua, so lcat plata qataq so oro. Qaq Ñim 'Amaqtaqaic Lo'onatac 'Enauacna, 'am ŷachaxana 'am nta'a cam ñaq taŷa'a da yo'oq. Qaq som 'archoxonaxac ŷataqta 'eesa, qataq dam naigui ŷataqta ipacchigui qome.

⁴⁶Qaq huaña nache so nta'a Nabucodonosor, ŷa'aroto naua l-llectel so Daniel, qataq nqollemñi nache iviraxata'aguet na latap na 'alhua, ime nache damaxasoxoolec da qoŷaneuo aca nachetaqtaxanaqte qataq ca nchenaxanaxat maye ama na laita.

⁴⁷Ime nache 'enapega so Daniel, 'eeta': ŷataqta'eesa da Ñim Qanatamnaxala'ai ŷataqta lta'araic, napacalec na laŷepi atamnaxala'pi, qataq nacheñi Ñim Lataxala' nam nta'alpi, qataq nacheñi ñim ŷachaxan cam saqcha'a, cha'aye 'am ishet da 'auachaxan de'era saqcha'a.

⁴⁸Qaq ime, nache so nta'a ŷanem so Daniel, so no'onataxanaxac maye huo'o da la'amaqchec, qataq ŷauo'o so qalota qataq ŷo'oxoraq nmepi, qataq nataqa'en ŷanem da ilo'ogue 'enauac som 'alhuapi ye Babilonia, qataq 'amaqtaqaic lataxala' 'enauac som ŷaanaxanaxaicipi yi'ie 'alhua.

⁴⁹Qataq souaxat da lquiquiaxac so Daniel, nache so nta'a ŷanema soua, Sadrac, Mesac, qataq so Abednego, da no'onataxanaxac maye huo'o da la'amaqchec yi'ie 'alhua Babilonia, qaq so Daniel qalaq nache ŷalectaigui so ltauapi so nta'a.

Daniel 3

So ne'enaqtac oro

¹So nta'a Nabucodonosor damaxasoxoolec da qaŷo'ot so ne'enaqtac nda'a't oro, qaq somaye ivi' treinta metros ye lshequitcheguemegue qataq tres metros ye lcachiguiñi, nache damaxasoxoolec da qoŷanaña so nalachiguiñi 'alhua ye Dura, maye huaigui ye 'alhua Babilonia.

²Ime nache damaxasoxoneuga 'enauac so nta'alpi, maye ilotague' na 'alhuapiolec, qataq so lataxala'pi so alleppi, qataq so nta'alpi maye ilotague' na 'alhuapi, qataq so chegoqtecot na nqataxacpi, qataq so ilotague' ana anom, qataq so nmit nam nasouaxashetpi, qataq so 'amaqtaqaicipi qataq so laŷepi nataxala'pi yi'ie 'alhua, da yaqto' ŷalectaua'a da qoŷaneuo se'eso ne'enaqtac maye damaxasoxoolec co'ollaxa somaye da qaŷo'ot.

³Nache 'enauac se'eso 'amaqtaqaicpi shiřaxauapi yi'ie 'alhua lařona't, hueta'a so nařa so ne'enaqtac da yaqto' řo'oxoren, da qořaneuo somaye.

⁴Qaq som qaipataxaguet da řa'axat da qanayecot da qařo'ot se'eso nařonaxac na'axannec da lavilřaxac da detaqa 'eeta': Qami' nhuo' le'ecpi, qataq qami' řotta'a't shiřaxauapi, qataq qami' maye řotta'a't naua qara'aqtaqalle', řa qana'axařaxařiichiguiři:

⁵Qom choche qaua'aqaiřa da qařashiiyigui aca nasheere, flauta, cřtara, lira, salterio, gaita qataq 'enauac aca řotta'a't nviquepi, nache qaua'ayiiyiři qome naua qarlllectelli' da qanatamřiřot ři ne'enaqtac oro maye damaxasoxoolec co'ollaxa ři nta'a Nabucodonosor da qařo'ot.

⁶Qaq 'enauac qome ca saishet da řa'alyiři naua l-llectel da řo'oxoren ři'iři ne'enaqtac, nache saqařařaloxon qome da qařasaxaigui aca nqatelaxanaxaqui maye 'ettaigui.

⁷Qaq řoqo'oye se'eso qalota shiřaxauapi, co'ollaq choche hua'axařa da l-lamaxa 'enauac aso nviquepi, nache řa'alyiři naua l-llecte da řo'oxoren se'eso ne'enaqtac oro.

⁸Qalaxaye huo'oi co'ollaxa soua Caldea lashe' da iqopitaxanapec da řauo'o da lasouaxashet so judiopi, da řa'axateua'a so Nabucodonosor,

⁹nache soomaye 'eeta': ř'Am nta'a, nache 'eetai' qome da 'anca'altauec, qataq da 'are'enaxat nache 'eetai' qome da qaiuennatega!

¹⁰Am nta'a, 'auamexasoxoolec co'ollaxa da 'enauac na netalec na 'alhua da řa'alyiři naua l-llecte da řo'oxoren ři ne'enaqtac oro da choche hua'axařa da l-lamaxa ana nviquepi,

¹¹qaq ca saishet da řo'ot damaye, nache qařasaxaigui aca nqatelaxanaxaqui maye 'ettaigui.

¹²Qalaxaye 'am nta'a, huo'oi soua judío maye 'anema co'ollaxa da lo'onataxanaxa'c da ilo'ogue na 'alhuapi na Babilonia, maye saishet da huo'o naqa'en ca qonec 'am nta'a, qataq saishet da řo'oxoren nam atamnaxala'pi qataq ři ne'enaqtac oro maye 'auamexasoxoolec co'ollaxa da qanauaxařaxaasheguem. Qaq soomaye nachesoua so Sadrac, Mesac qataq so Abednego.

¹³Nache so Nabucodonosor řataqta dalemata, nache damaxasoxoneugalo da qanauegueua'a somaye, so Sadrac, Mesac, qataq so Abednego. Qaq co'ollaq ivildeuo soomaye

¹⁴nache so nta'a ina't soomaye, 'eeta': ř'Eesa peta'a da saishet da qanatamřiřot na řiatamnaxala'pi, qataq ři ne'enaqtac oro maye samaxasoxoolec co'ollaxa da qařo'ot?

¹⁵Qaq nagui da qaua'aqaiřa ca l-lamaxa aca nviquepi, qaq řpeta'a qami' lhuotte' da qanatamřiřot řim ne'enaqtac oro maye samaxasoxoolec co'ollaxa da qařo'ot?

Cha'aye da sa qanatamñiŷot ñimaye, nache nagui qami' qaŷasaxaiguilo aca nqatelaxanaxaqui maye 'ettaigui, nache ¿negue't qome ca atamnaxala' ca ishet da qami' nca'alaxatrec?

¹⁶Nache soomaye ŷasategueta so nta'a, 'eeta': Saishet da iuen da ñecotaqtapigui de'era.

¹⁷Cha'aye Ñim Qanatamnaxala' maye sho'oxorenaqtac, Ñimaye ishet da qomi' nca'alaxateeguesopa na le'eraxa aca nqatelaxanaxaqui, qataq qomi' nca'alaxateeguesopa 'enauac nam qauem maye huotaique da qomi' 'auo'oteque 'am nta'a.

¹⁸Qaq na'aictaxa da saishet da qomi' nca'alaxatrec Ñim Qanatamnaxala', qalaxaye 'am nta'a, 'auaŷateeta da qomi' saishet da ñatamnaqot nam 'anatamnaxala'pi, qataq saishet da sa'araqoto naua qarllactel ñi'ñi ne'enaqtac oro.

Soua tres nsoxorolqa qanca'alaxateeguesopa na le'eraxa aso nqatelaxanaxaqui

¹⁹Qaq so Nabucodonosor co'ollaq hua'axaŷa de'era la'aqta'c soomaye, nache ŷataqta ntogues na lashec souaxat da lauel da ŷalleto'oto soua tres nsoxorolqa. Huaña nache damaxasoxoolec da siete da qaŷe'eguelaxalec da qaŷalonoigui aso nqatelaxanaxaqui, napacalec ye lcata naxa da qaŷalonoigui asomaye,

²⁰ime nache ŷama'q soua ale't maye ŷataqta 'añaxaiqa ŷachegoxotaigui som nalleppi somaye, da icoñerai'salo soua Sadrac, Mesac qataq so Abednego, da yaqto' ŷasaxaroiguilo na le'eraxa aso nqatelaxanaxaqui.

²¹Qaq 'era da 'eetec se'esoua tres nsoxorolqa da ñaq ŷaatrañi co'ollaxa soua alogo maye lataxau' da huo'o da la'amaqchec lo'onataxanaxa'c, co'ollaq qaicoñerai'salo nache qaŷasaxaiguilo aso nqatelaxanaxaqui maye 'ettaigui.

²²Qaq som nta'a, ye damaxasoxoolec co'ollaxa da saqaŷaŷaloxon da qaipacchigui dam la'aqtac, qaq aso nqatelaxanaxaqui ye ŷataqta lta'araic na le'eraxa, nache iviraugalo da ŷavi'c nache ileu' soua ale't maye ŷasaxareua'q soua tres nsoxorolqa,

²³qaq se'esoua tres nsoxorolqa nache qaicoñettai'salo co'ollaq qaŷasaxaroigui aso nqatelaxanaxaqui.

²⁴Qaq huaña nache so Nabucodonosor, ŷataqta ŷe'elaq nache sanaŷaloxon da nachaañi, nache 'enapega so ltauapi, 'eeta': ¿Saisheto' da tres soua shiŷaxau' som sasaxasoxoreua'q? Nache somayepi, 'eeta', aja' nache 'eetec.

²⁵Qalaxaye aŷem selota'alo daua cuatro shiŷaxau' maye huesotrauec, coleetrapoigui na le'eraxa na norec qalaq saishet na na'axa't, qaq da lataxac da 'oonolec de'eraua cuatro shiŷaxau', qalaq 'eeta'am da lataxac ca namaxashec piguem le'ec.

²⁶Qaq co'ollaq ime da nasaxauec de'era so Nabucodonosor, nache nquigueua'a so lasom aso nqatelaxanaxaqui, nache na'axannec da lŷaxanaxac, 'eeta': ¡Sadrac,

Mesac, Abednego, maye qami' lamaxa'she Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Natañaña 'Enauacna, ña qampa'aiuec qome nache qananaiuecna'a! Nache se'esoua tres, nnoxorec chegoqtroigui so le'eraxa so norec,

²⁷nache 'enauac so nta'alpi yi'ie 'alhua maye ñalectauo, nquigueua'alo se'esoua shiñaxau', qaq da lo'ocñaxa'c soomaye qalaq qaica ca lliguiñi so norec, qataq qaica ca choche 'oonolec laue da huo'otaq ivigaxa't, qataq soua algo saishet da huo'otaq huo'o ca ñavic, huo'otaq da huo'o ca laita na lmala'q so norec.

²⁸Qaq huaña nache so Nabucodonosor na'axannec da nqaqaañi, 'eeta': «¡Qaño'oxoren qome Ñim Natamnaxala' da Sadrac, Mesac qataq da Abednego, cha'aye namaq so lamaxashec piguem le'ec da yaqto' nca'alaxatrec daua lamaxa'she maye ñataqta laxaraiqa, cha'aye daamaye saishet da ñalaxareguet da lamaxasoxonaxac na nta'a, nacherata da lca'aua'alo da ileu', qaq saishet da ña'aroto naua l-llectel ca lña atamnaxala', da saishet da nacheñi Ñim Natamnaxala'!

²⁹Qaq nagui aýem san da ña'aqtac da camachaqa shiñaxaua da qauem ca la'aqtac, da ñasaxalec Ñim Natamnaxala' de'eraua nsoxorolqa, nache camaye qaichecapigui qome, qataq qailaxachigui ca lma' nache lapoosheguem qanqa'en qome na coma', qaq saishet da qoñectega cam chegoxoguet lauo' le'ecpi, huo'otaq cam na'alhua, huo'otaq da ñaqa'alo naua la'aqtaqa, cha'aye qaica ca lña atamnaxala' da ishet da 'eetec de'era da deca'alaqtaxan.»

³⁰Qaq ime, nache so nta'a ñanema se'esoua tres nsoxorolqa, so ñataqta 'amaqtaq lo'onataxanaxac yem 'alhua ye Babilonia.

Daniel 4

So nta'a Nabucodonosor huo'o da aloic

¹Qaq aýem nta'a Nabucodonosor, sanem da ña'aqtac 'enauac na nhuo' le'ecpi, qataq na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq na ñotta'a't naua la'aqtaqa maye netalec ne'ena 'alhua, da sauotaique da namayepi nquictauec da l-lagaxayec.

²Sauotaique da qauañachiñi dam lataxac maye saqañauanapega, maye aýem ño'otec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Natañaña 'Enauacna.

³Qaq ñataqta lta'araicpi nam saqañauanapegapi qataq nam huo'o da llo'oxoyecpi maye ño'ot Ñimaye! Qaq da lo'onataxanaxac Ñimaye chochaq tatec qome, qataq da la'añaxac qaica qome ca loga't.

⁴Aýem Nabucodonosor she'emaqtac co'ollaq soota'a ñi ima' lta'araic, qataq sootagui da qaica ca seueetaique.

⁵Qalaxaye huo'o so pe co'ollaq ñenaatai', nache huo'o so ichoxonaxac maye aýem ñe'elaqchet, nache na iuennataxacpi qataq na ñauanaqchecpi ñataqta aýem nlaxatchigui da icolanaxa.

⁶Ime nache samaxasoxoneuga da aÿem qanauegueua'a 'enauac so ÿaanaxanaxaicpi na Babilonia, da yaqto' aÿem da'aqtaxanem cam naigui so ichoxonaxac.

⁷Nache anac co'ollaxa 'enauac so 'oiquiaxaipi, qataq so ilaviigui ca lÿa, qataq so ÿaanaxanaxaicpi, qataq som napaxagueetegapi ana huaqaañipi na Babilonia, nache aÿem sa'axatem so ichoxonaxac, qalaxaye somayepi saishet da ÿañoxot da aÿem da'aqtaxanem cam naigui somaye.

⁸Qaq pa'atec nache aÿem nachaateua'a so Daniel, maye nataqa'en le'enaxat Beltsasar souaxat dam sho'oxoren ñim ñatamnaxala', qaq da nachaalataxac somaye hueta'aguet som saqcha'a la'añaxac nam atamnaxala'pi maye qui'itta, nache sa'aqtaxanem som ichoxonaxac, sheeta':

⁹'Am Beltsasar maye 'am lataxala' nam ilaviigui ca lÿa, aÿem saÿaten da so saqcha'a la'añaxac nam atamnaxala'pi maye qui'itta, 'am hueta'aguet, nache qaica ca ÿapogoñi 'anqa'en. Qaq 'ana'axaÿaxaachiguiñi, aÿem 'am sa'aqtaxanem som selota'a co'ollaxa maye huaigui so ÿo'ochaxa, nache aÿem 'aua'aqtaxanem qome ca naigui somaye.

¹⁰Qaq 'eso so ÿauanaqchec co'ollaq ñenaatai': Na laiñi ana 'alhua huo'o aso ÿataqta logorai qo'oipaq.

¹¹Qaq asa'aso qo'oipaq ñaxatec nache ivira'a da ÿataqta late'eraí, ana Imilo qalaq iviro'ot na piguem, nache asomaye ishet da qaila'a da qanayeuta'a ca ÿataqta qaÿoqta ana 'alhua.

¹²Qaq ana lauepi asomaye qalaq ÿataqta 'onaxai, qataq aso ala ÿataqta qalota, nache ishet da iquia'axan 'enauacna. Na shiguiÿacpi maye huauec qalaq hueto'ot na lpaqal asomaye, qaq na qoÿopi qalaq ÿanagui na lpata'cpi ana lcouepi asomaye, qaq da lca'alaxa na shiÿaxauapi qalaq chegoqtaipoigui asomaye.

¹³Qaq co'ollaq ñaq sootaigui so ÿauanaqchec, nache sela'aguet so namaxashec maye nauanaxanaxanec, chegoqo'ot na piguem,

¹⁴nache somaye na'axannec da detaqa, 'eeta': Qaua'axasoxoñiñi ara'ara qo'oipaq qauchiquiuec qome ana lcouepi qataq qanqache ana lauepi, qataq qalagaxache ana alapi. Qataq datauec qanqa'aiñi na shiguiÿacpi maye hueto'ot na lpaqal, qataq na maÿopi maye netaigui ana lcouepi aramaye.

¹⁵Qalaxaye ara lamo qataq na lpa'a'pi qano'onaxachiÿaigui qome na 'alhua, nache qaÿa'añiÿagui ca ncoñetaxanaxat lcat qataq ca bronce, nache qauachiÿaigui qome ana huouepi maye huetalec na no'onaxa, yaqto' na 'aÿa talec acamaye, qataq nache ÿalecta'aguet qome na shiguiÿacpi, qataq ana huoue maye huetalec na no'onaxa.

¹⁶Ña nquic qome da lhuennataxac, nache ÿe'eguelaxa da 'eeta'am ca shiguiÿac, qaq de'era qauem, damaye iviraxattrec qome caua siete vi'ie.

¹⁷Qaq 'era da lapaxañi la'aqtac som qui'itta namaxashecpi maye nauanaxanaxanecpi, yaqto' 'enauac na shiřaxauapi řařaten da Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Natařaña 'Enauacna, huo'o da la'añaxac da ilo'ogue 'enauac da lo'onataxanaxac na shiřaxauapi, Ñimaye řanem da no'onataxanaxac cam taalec da řanem, qataq řo'ot da lataxala' na řotta'a't shiřaxauapi cam qaica ca la'amaqchec da řalectaigui na shiřaxauapi.

¹⁸Qaq ařem nta'a Nabucodonosor, 'eso so ichoxonaxac co'ollaxa, qaq nagui 'am Beltsasar, ñaq ařem 'aua'axatem cam naigui somaye, cha'aye nam řaanaxanaxaicpi maye řalectaua'a da řo'onataxanaxac qaica ca ishet da řařaten, qalaxaye 'am ishet qome da 'aua'axat ca naigui somaye, cha'aye 'am hueta'aguet so saqcha'a la'añaxac na atamnaxala'pi maye qui'itta.

¹⁹Qaq huaña nache so Daniel maye nataqa'en le'enaxat Beltsasar, cara'acolec da na'axařaxanañi, qataq icolanaqchet na lhuennataxacpi maye taigui na lqaic. Qalaxaye ařem nta'a shenapega somaye, sheeta': «'Am Beltsasar saishet qome da řapacauac da 'arhuogoxo, souaxat so ichoxonaxac, qataq da 'aua'axat ca naigui somaye. Nache so Beltsasar řasat, nache 'eeta': «řAicoue, ñaq talec qome 'enauac na 'ampa'aguenaxauapi ca naigui som 'archoxonaxac 'am nta'a!»

²⁰Asom qo'oipaq maye logorai qataq late'eraí maye 'aula'a co'ollaxa 'am nta'a, maye iviro'ot na piguem qataq ishet da qaila'a na'aictaxa da qanayeuta'a ca qařoqta nam 'alhua,

²¹qataq řataqta 'onaxai ana lauepi qataq qalota aso alapi maye ishet da iquia'axan 'enauacna, qataq na lpaqal asomaye nache hueto'ot na shiguiřacpi maye huauec, qaq ana qořopi qalaq řanagui ana lcoueipi na lpata'cpi,

²²qaq asa'aso qo'oipaq qalaq nache 'am, 'am nta'a, da 'anquictasheguem qataq 'am 'añaxaic. Qataq da 'ara'amaqchec 'am nta'a nquictauec, nache ivira'a da iviro'ot na piguem, qataq da 'aro'onataxanaxac imattalec ana 'alhua.

²³'Am nta'a nataqa'en 'aula'a co'ollaxa so qui'itta namaxashec maye nauanaxanaxanec da chegoqo'ot na piguem, nache somaye, 'eeta': Qaua'axasoxoñiñi 'ara'ara qo'oipaq qataq qaulaxachiigui, qalaxaye qano'onaxachiřañi qome ara lamo, qataq na lpa'a'pi, qataq qaucoñiyiřagui ca ncoñetaxanaxat lcat qataq ca bronze, nache qauachiřaigui ana huoue maye huetauga na no'onaxa. Qataq talec qome acamaye na 'ařa, nache řalectaigui qome na shiguiřacpi qataq ana huoueipi maye huetauga na no'onaxa, choche ivittrec caua siete vi'ie.

²⁴Qaq 'era dam naigui da lapaxañi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Natařaña 'Enauacna da 'am talec qome 'am nta'a.

²⁵Qaq 'am nta'a, 'am qanqateeguesop qome na shiřaxauapi, nache 'auallectaigui qome na shiguiřacpi, nache qollectac qome ana huoue qoneta'am ca nauegaxanaxala'pi huaca, nache na 'ařa řapapiaxat na 'aro'oc. Qaq 'era da qome da 'eetec da 'anachaalataxac que'ecaua siete vi'ie 'am nta'a, nache ivitta'a da

'auauatton da Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Natañaña 'Enauacna, huo'o da la'añaxac da ilo'ogue da lo'onataxanaxac na shiřaxauapi ana 'alhua, qataq nacheñi ñim ñanem da nta'a cam taalec da ñanem.

²⁶Qaq dam namaxasoxonaxac co'ollaxa da qano'onaxatañi aso lamo qataq na lpa'a'pi aso qo'oipaq, damaye naigui da 'am qaŷe'eguelaxatot da 'aro'onataxanaxac 'am nta'a, qom 'auauatton da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñim huo'o da la'añaxac.

²⁷Qaq ŷoqo'oye 'am nta'a, qoquetegue qome de'era ŷapaxaguenataxanaxac: 'Ano'onaxat qome da 'aro'onataxanaxac, nache saishet da qaltaq 'auauo'o ca 'arasouaxashet, nache tachiguiña 'anqa'en nam qauem maye 'auo'ottac, nache qouapegue' qome da 'autauan na choxoraqpi. Qaq saiuen'a da nachera da chegoqchigui da nache queta da 'anachattaigui da 'arlagaxayec qataq da qaica ca 'auna'a 'am nta'a.»

²⁸Qaq 'enauac de'era qaŷa'axata'a da talec so nta'a Nabucodonosor, damaye ŷataqta ipacchigui co'ollaxa.

²⁹Qaq so inoxonec so 'oonolec vi'i, nache co'ollaq so nta'a coleeteguelec na l-laq so lma' lta'araic ye Babilonia,

³⁰nache 'enapeco': «¡Ña qauoloŷa na Babilonia da ŷataqta lta'araic! Aŷem so'ogoxona da lta'araic ŷa'añaxac co'ollaq ño'oxoosheguem da yaqto' hueta'a da llo'oxoyec da ŷo'onataxanaxac, qataq da ŷachaxan da ŷa'amaqchec.»

³¹Qaq co'ollaq ñaq detaqtac so nta'a, nache qaŷa'axaŷa so na'aqtac chemqot na piguem, 'eeta': «'Am nta'a Nabucodonosor, ña 'ana'axaŷaxana de'era. Da 'aro'onataxanaxac, damaye mashe saishet da 'aralamaxat,

³²cha'aye 'am qanqateeguesop qome na shiřaxauapi, nache 'auallectaigui na shiguiŷacpi, qataq qollectac qome ana huoue qoneta'am ca nauegaxanaxala'pi huacapi, ivittrec caua siete vi'ie, nache ivitta'a da 'auauatton da Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Natañaña 'Enauacna, da huo'o da la'añaxac da ilo'ogue da lo'onataxanaxac na shiřaxauapi ana 'alhua, qataq nacheñi ñim ñanem da nta'a cam taalec da ñanem.»

³³Qaq nache huaigui co'ollaq ñaq detaqtac so Nabucodonosor, da ipacchigui som qaŷa'axatta'a co'ollaxa, nache somaye qanqateeguesop som shiřaxauapi, nache chectac ana huoue 'eeta'am ca nauegaxanaxala' huaca, nache na 'aŷa ŷapapiaxat na lo'oc somaye, huaña nache ñaxat na laue 'eeta'am na laue na vi'ic, qataq naua nna'ache 'eeta'ama naua nna'ache na maŷopi.

Da natannaguec so Nabucodonosor

³⁴Qaq co'ollaq ipacchigui som qalapaxañi da ñeuaxanaguec, nache aŷem Nabucodonosor samato'ot na piguem, nache ñanomteguet da aŷem qanataren nache qaica so aŷoic, qaq huaña nache sanot da ña'acheŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Natañaña 'Enauacna nache sho'oxoren Ñim nache 'eetai' da

nca'altauec, sheeta': «Da 'ara'añaxac qalaq chochaq tatec qome, da 'aro'onataxanaxac qalaq qaica ca loga't.

³⁵Nam huetalec ana 'alhua qalaq qaica ca la'amaqchec da nachatto'ot Ñimaye, qataq Ñimaye da huo'o ye ño'ot qalaq maiche ca ñataxaateuga, nam hueto'ot na piguem qataq nam huetalec ana 'alhua. Qataq qaica ca ishet da dataña'aguet da la'añaxac, qataq da ichemaxattac nam ño'otpi Ñimaye.

³⁶Qaq nache huetoigui se'eso na'a'q da ñetouen, nache aýem qaýe'eguelaxatot da ña'amaqchec, qataq ño'oxoyec, qataq da llo'oxoyec da ño'onataxanaxac. Qaq som ña'aqtaxanaxanecpi qataq so 'amaqtaqaicpi itauapi anac da aýem ñe'eguen'a, ime nache qaltaq she'eguelaxa da ño'onataxanaxac da selo'ogue na ñalamaxat nhuo', qaq huaña nache sevira'a da ñactec da ña'añaxac napacalec som hua'auchiguiñi co'ollaxa ña'añaxac.

³⁷Qaq ñoqo'oye aýem Nabucodonosor, nagui sho'oxoren, qataq huo'o naq 'enec ñaqa'en, qataq sho'oxoren Ñim Nta'a maye neto'ot na piguem, cha'aye 'enauac nam ño'otpi ñataqta 'eesa, qataq nalochiguiñi, qataq ishet da ño'ot da qaica ca 'enec naqa'en nam 'eetega 'amaqtaqaicpi.»

Daniel 5

So nrec maye qoýettalec so lque

¹So Belsasar maye nta'a ye Babilonia, ño'ot so lta'araic lquia'axac, nache icoyeguen so mil som 'amaqtaqaicpi yi'ye 'alhua, qaq co'ollaq mashe deque'etacpi, nache so nta'a qataq som icoyeguenpi co'ollaxa ñataqta ñaguec so ñomigui lataxa.

²Qaq souaxat so lataxa nache so Belsasar damaxasoxoneuga da qandouo aso ñomaxaquipi oro, qataq plata, maye so lta'a Nabucodonosor ñachegoxota'a co'ollaxa aso atamnaxaqui maye naña ye Jerusalén, da yaqto' somaye ñomgui asomayepi, qataq so 'amaqtaqaicpi maye icoyeguen co'ollaxa, qataq aso lhuapi, qataq asom ñaqauga lhuapi.

³Qaq 'era da 'eetec co'ollaq qandoua'a somaye aso ñomaxaquipi oro, maye qaýachegoxota'a co'ollaxa aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye naña ye Jerusalén, nache som nta'a qataq so icoyeguenpi co'ollaxa, qataq aso lhuapi, qataq asom ñaqauga lhuapi, nache ñomtapigui asomayepi.

⁴Qaq 'enauac asomayepi da ñomtapigui so lataxa qataq ño'oxoreetac nam natamnaxala'pi, maye chegaqaigui na oro, plata, bronce, lcat, qo'oipaq qataq na coma'.

⁵Qaq huaña co'ollaxa nache nque'elaxatta da qaila'a so lhuac ca shiñaxaua ñataqta yo'oqta souaxat na le'eraxa aso ncoñaraxanaxaquipi, nache deraxana aso llaxaata da ñerelec so lque lapagaxaic se'eso qanayeetaigui ñyec. Qaq so nta'a co'ollaq ila'a so nhuaq maye deraxaatac,

⁶nache ñataqta napagaqtec, qaq souaxat da lcolanaxa nache ñataqta iviloxol imauac na lo'oc.

⁷Qaq ime nache ñataqta nlamaxaren da iñaxaneuga som ilaviigui ca lña, ñaanaxanaxaicpi, qataq som napaxagueetega anam huaqaañipi ye Babilonia, nache 'enapega somayepi, 'eeta': Ca ishet da itaxañaxan yi'ye nanettañi qataq añem da'aqtaxanem cam naigui yemaye, nache camaye qoñanaxanaxanguilo qome caua anogo maye tocaleguete da lo'oxoñaxa'c, qataq nqolaaña qanqa'en ca nqolac oro, qataq sanem da itaua da ño'onataxanaxac.

⁸Nache 'enauac so ñaanaxanaxaicpi maye do'onataxaatacot so nta'a pa'aigui so ñec, qalaxaye somayepi qaica ca ishet da ñañaten da itaxañaxan som nanettañi, qataq da ña'axatem so nta'a cam naigui somaye.

⁹Qaq huaña nache so nta'a Belsasar ñataqta huo'o da lcolanaxa, nache ñataqta napagaqtec. Qaq som ltauapi so nta'a sañañaten ca 'eetec,

¹⁰qalaxaye asom nate'e, co'ollaq hua'aqtegueua'a da la'alaxac so nta'a qataq som ltauapi, nache pa'aigui so ñec maye huaña so nquia'axac nache 'enapeco': 'Am nta'a, nache 'eetai' qome da 'anca'altauec! Qaq saishet qome da ñapacauac da 'arhuogoxo, qataq saishet qome da 'anapagaqtec,

¹¹cha'aye de'era 'aro'onataxanaxac, huo'o ñim ñale maye hueta'aguet so saqcha'a la'añaxac nam atamnaxala'pi maye qui'itta. Cha'aye som 'arta'a co'ollaq nta'a, nache ñi'ñi ñale ñachaxan co'ollaxa da hueto'ot da ñataqtegue da ntoonaxac, qataq ñañanataxanaxac, qataq ñaanaxanaxaic 'eeta'am na atamnaxala'pi. Qaq ñoqo'oye so nta'a Nabucodonosor maye 'arta'a, ñanem co'ollaxa ñi'ñi ñale da lataxala' 'enauac na 'oiquiaxai, na ilaviigui ca lña, na ñaanaxanaxaicpi, qataq nam napaxagueetega ana huaqaañipi maye hueta'a ne'ena 'alhua,

¹²qaq ñimaye nacheñi ñi Daniel, maye so nta'a ñanagui co'ollaxa da le'enaxat da Beltsasar, ñimaye hueta'aguet so saq cha'a na'añaxac maye qaica ca 'ena'am, qataq ñaanataxanaxaic, qataq hueto'ot da ñañanec da ñañaten ca naigui na nchxonaxacpi, qataq ña'axategue cam naigui ca na'aqtac maye saqcha'a, qataq ñañamaxaani cam ñataqta huo'o da lqalaic. 'Am nta'a, ñaq 'auñaxaneuga ctaxa ñi Daniel, yaqto' ñimaye 'am ña'axatem qome cam naigui yem nrec maye nanettalec ye lque.

¹³Qaq huaña nache so Daniel qañauagueua'a so nta'a, nache so nta'a inat somaye, 'eeta': ¿Nache 'am Daniel, maye 'auallectaigui nam ncoñeteguishecpí judiopi, maye som ita'a Nabucodonosor nauec co'ollaxa ñachegoxota'a ye Judá?

¹⁴Añem qañ'aqtaxaateguem da so saqcha'a la'añaxac nam qui'itta atamnaxala'pi 'am hueta'aguet, qataq ñataqtegue da 'antoonaxac, qataq 'am ñaanataxanaxaic, qataq 'am ñaanaxanaxaic.

¹⁵Qaq cha'aye aÿem qanauegueua'a so ÿaanaxanaxaicpi ne'ena 'alhua, da yaqto' itaxaÿaxan yi'ie nerek, qataq aÿem da'aqtaxanem cam naigui, qalaxaye somayepi saishet da ÿaÿaten.

¹⁶Qalaxaye aÿem ÿa'axaÿaxac da 'am 'aushet da 'auaÿaten cam saishet da qaÿaÿaten, qataq da 'auaÿamaxaañi cam huo'o da lqalaic. Qaq 'am da 'aushet da 'autaxaÿaxan yi'ie na'aqtac, qataq da aÿem 'aua'axatem cam naigui, nache so'ot qome da 'am qoÿanaxanaxanguilo caua anogo maye tocaleguete da lo'oxoÿaxa'c, qataq 'anqolaaña qanqa'en ca nqolac oro, qataq 'am itaua qome de'era ÿo'onataxanaxac.

¹⁷Qaq huaña nache so Daniel ÿasateguet so nta'a, 'eeta': 'Am nta'a, nache 'am hueto'ot qome cam huotaique da ñeme 'anqa'en, qataq 'aÿa'anem ca lÿa shiÿaxaua dam ño'oxoyec da do'onataxaneua'a na 'arma' lta'araic. Qaq aÿem qalaq choche 'am sa'aqtaxanem 'am nta'a, dam naigui yi'iyiua na'aqtaqa maye nanettaleguete na lque.

¹⁸«Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nataÿaña 'enauacna, ÿanem co'ollaxa da la'amaqchec, llo'oxoyec qataq da 'enec, so nta'a Nabucodonosor, som 'arta'a.

¹⁹Qaq souaxat dam la'amaqchec maye qoÿanem, nache 'enauac na nhuo' le'ecpi, na ÿotta'a't shiÿaxauapi, qataq na ÿotta'a't na la'aqtacpi ÿataqta lta'araic naqa'en da 'enec, qataq iviloxol naxa da datato'ot somaye. Qaq somaye ÿalauat cam tachigui da ÿalauat, qataq nca'alaxattauec cam tachigui da nca'alaxattauec, qataq huo'o na ÿanem da la'amaqchec, qataq huo'o na ÿanem da qaica ca 'enec.

²⁰Qalaxaye co'ollaq nlaxagui da na'amqaanaxac, qataq ÿo'ot nam qauem, qataq nlaxagui da ño'oxonnaxac, nache qaiuotaxanec da la'añaxac qataq da llo'oxoyec maye hueto'ot co'ollaxa da nta'a.

²¹Qaq ime nache ca'ai qanqa'en na shiÿaxauapi, nache ÿe'eguelaxa da 'eeta'am ca shiguiÿac, nache ÿalectaigui na 'ashenapi maye no'onaxa le'ecpi, qataq chectac ana huoue, 'eeta'am na nauegaxanaxala'pi huacapi, nache na 'aÿa ÿapapiaxat na lo'oc, choche ivitta'a da ÿe'eguelaxa da ÿauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataÿaña 'Enauacna, da huo'o da la'añaxac da ilo'ogue da lo'onataxanaxac na shiÿaxauapi, qataq Ñimaye ÿanem da no'onataxanaxac da nta'a cam taalec da ÿanem.

²²Qaq nagui 'am nta'a Belsasar, maye 'am llalec so Nabucodonosor, qataq 'auaÿaten dam huaigui co'ollaxa somaye, qalaq ñaqaiyeta saishet da 'auauo'o ca 'anmanaxac.

²³Nacherata da 'aue'en Ñim Nataxala' maye neto'ot na piguem, cha'aye 'auamaxasoxoneua'a co'ollaxa da qandouga so nquia'axala' aso ÿomaxaquipi, qataq aso nemaxanaqtepi maye lalamaqtepi aña atamnaxaqui, nache 'aualecta'aguet 'enauac som 'anamaxasoxoicpi da qanÿomiitapigui asomayepi, qataq 'avio'oxoreetac na atamnaxala'pi maye chegaqagui na oro, plata, bronce, qataq na lcat, qataq na 'epaq qataq na coma', nam atamnaxala'pi maye saishet da

nauaañi, qataq saishet da hua'aqa, qataq qaica ca ñaŷaten. Qaq saishet da 'avio'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye huetaigui na lhuaq lauel da 'anachaalataxac, qataq nacheñi ñim chegoqchigui 'enauac nam 'auo'otpi.

²⁴Qaq ñoqo'oye Ñimaye namaq se'eso nhuaq da ñelyiñi yi'iyewa na'aqtaqa,

²⁵MENÉ, MENÉ, TEKEL y PARSÍN,

²⁶qaq yeemaye dam naiguilo, 'eeta': Yem na'aqtac MENÉ naigui da Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe naloqte'n naua na'axa'te da 'aro'onataxanaxac 'am nta'a, qataq mashe ñachaxan ye loga't damaye,

²⁷qaq ye TEKEL, naigui da 'am nta'a, mashe 'am qanaloqten qaŷauota'a aso naloqnaxanaxaqui, nache qaŷaŷaten da saishet da 'avi' yem ñoqta 'arsallaxa ctaxa,

²⁸qaq ye PARSÍN: qalaq naigui da mashe colaxagui da 'aro'onataxanaxac 'am nta'a, nache qoŷanem ye medos qataq ye persas.»

²⁹Qaq hauaña nache so nta'a Belsasar, saŷaŷaloxon da damaxasoxoolec da qoŷanaxanaxanguilo so Daniel soua anogo maye tocaleguete da lo'oxoŷaxa'c, qataq ŷaañi qanqa'en so nqolac oro, nache so nta'a ŷa'axatem 'enauac som hueta'a yi'iyewa qanayeeta'a, da nacheso se'eso na'a'q da so Daniel, qoŷanagui da ltaua so nta'a.

³⁰Qaq nacheso se'eso pe da qaŷalauat so Belsasar maye lta'a so caldeopi,

³¹nache so Darío maye lma' ye Media, talec da no'onataxanaxac. Qaq so Darío, somaye ivi' co'ollaxa sesenta y dos vi'iyewa da llaxa.

Daniel 6

So Daniel qaŷasaxangui aso nshere

¹So nta'a Darío, lhuennataxac co'ollaxa da ŷanem da lo'onataxanaxac da ilo'ogue na laŷe 'alhuapi, so ciento veinte shiŷaxauapi.

²Qaq ŷauo'oi soua tres da yaqto' ilo'ogue somayepi, da yaqto' nauaatalec da lo'onataxanaxac so nta'alpi, da yaqto' saishet da talec ca qauem so nta'a. Qaq so 'oonolec soomaye, nacheso so Daniel,

³qaq somaye ŷataqta saqaŷaloq da yo'oq, da saq 'ena'ama soua lŷa't maye qoŷanema da nauaatalec so nta'alpi, souaxat da ŷataqta ŷaanaxanaxaic, qaq ñoqo'oye so nta'a, lhuennataxac co'ollaxa da ŷanem da lo'onataxanaxac somaye da ilo'ogue ye 'alhua.

⁴Qaq ñoqo'oye som nauaatalec so nta'alpi, qataq som nta'alpi, nmittaique co'ollaxa da lataxac da ŷauo'o da lasouaxashet da 'eetega qauem da lo'onataxanaxac da ilotague' yi'iyewa 'alhua, qalaxaye so Daniel ye ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi da lo'onataxanaxac, nache saishet da qaŷanata ca lasouaxashet,

qaq ŷoqo'oye saishet da qaŷañoxt da qoŷaneuo ca lasouaxashet da qaŷataŷa'aguet somaye.

⁵Qalaxaye somayepi nache queto'ot da deuennataxaateguelec damaye, nache 'eeta': «Saishet da sanataxa cam 'eetec da sauqo'o ca lasouaxashet ñi Daniel, maye nacherata da chegoqchigui ñaqa'enaq dam la'amqaanataxanaxac.»

⁶Qaq huaña nache soua ilotegueto so nta'alpi, qataq som nta'alpi, naŷamaxara't co'ollaxa da yaqto' nqo'oneua'a da detaxaŷapegue' so nta'a Darío, qaq somayepi co'ollaq mashe datata'aguet somaye, nache 'enapega, 'eeta': ¡'Am nta'a nache 'eetai' gome da 'anca'altauec!

⁷Enauac na nta'alpi maye ilotague' na 'alhua, huo'o so laŷonaxac, som huaigui da qanasachigui da 'am qaiŷaxanot da 'aŷa'an cam 'erec maye huetalec ca 'aramaxasoxonaxac, da ivittre'c caua treinta na'axa'te, da qaica ca ishet da iŷaxaatacot ca lŷa atamnaxala', huo'otaq ca shiŷaxaua, nache 'amta, 'am nta'a da 'am qaiŷaxaatacot. Qaq cam saŷalaq, nache iuen da qaŷasaxangui aña nshere maye laŷe' na llonpi.

⁸Qaq ŷoqo'oye nagui 'am nta'a, 'auo'ot gome da la'añaxac yi'ie qalapaxaño, qataq 'ananerelec, yaqto' saishet da qanaralaxat, yaqto' nateetegueto ye nanettaño nqataxac maye lalamaxat ye medos qataq ye persas, da saishet da qanlaxaño.

⁹Qaq huaña nache so nta'a Darío, nanerelec se'eso qalapaxaño nqataxac.

¹⁰Qaq so Daniel co'ollaq la'axaŷaxac da qananerelec se'eso qalapaxaño nqataxac, nache taŷa so lma', nache ŷauatoiguilo naua nalloxoqui' so lo'ochaxaqui maye datategue dam pa'aigue ye Jerusalén, nache ŷa'alyiño naua l-llectel da natamen, qataq ŷo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq damaye tres naxa da ŷo'ot ye 'oonolec na'a'q, ipacchigui dam 'eeta'ac naxa da ŷo'ottac.

¹¹Qaq huaña nache se'eso shiŷaxauapi, 'enauac da pa'aigui so lma' so Daniel, nache natenalec somaye da natameetac, qataq ŷo'oxoreetac Ñim Natamnaxala'.

¹²Nache somayepi sanaŷaloxon da nqo'oneua'a so nta'a da da'aqtaxanem dam 'eetec som qalapaxaño nqataxac, nache 'eeta': 'Am nta'a 'aua'axatec co'ollaxa so qalapaxaño nqataxac, maye huetalec da ne'enaua treinta na'axa'te da huo'o ca natameetacot cam camachaqa atamnaxala', huo'otaq ca lŷa shiŷaxaua qaq saishet da nache 'am, nache camaye qaŷasaxangui aca nshere maye laŷe' na llonpi, ¿Saishet peta'a da nache 'eetec? nache so nta'a ŷasat, 'eeta': Aja' nache 'eetec, qaq se'eso qalapaxaño nqataxac somaye iuen da ipacchigui qanqa'en, yaqto' nateetegueto ye nanettaño nqataxac maye lalamaxat ye medos qataq ye persas, da saishet da qanlaxaño.

¹³Qaq somayepi nache queto'ot da detaqtac, nache 'eeta': Qalaxaye ñi Daniel, ñim 'oonolec nam judiopi maye ncoñeteguishecpí, saishet da huo'o ca 'enec naqa'en 'am, qataq som qalapaxaño nqataxac maye qaŷa'axatec, cha'aye ñimaye sauanaqchigui da tres naxa da ŷo'ot da natamnaxac ye na'a'q.

¹⁴Qaq so nta'a co'ollaq hua'aqchigui de'era, nache ñataqta daquico, nache nmitaique ca lataxac da nca'alaxatec so Daniel. Nache ivitta'a co'ollaxa da inoxooñi aso nala' da ñataqta nmitaique ca lataxac da nca'alaxatec somaye,

¹⁵qalaxaye se'eso shiñaxauapi, qaltaq ñe'eguelaxaua'a so nta'a, nache 'enapega, 'eeta': 'Am nta'a 'auaỹateeta ye lapaqtañi nqataxac maye lalamaxat ye medos qataq ye persas, da ca qalapaxañi nqataxac da mashe nanerelec ca nta'a, nache saishet da qanlaxaañi.

¹⁶Qaq huaña, nache so nta'a damaxasoxoneuga da qanauegueuo so Daniel, da yaqto' qaỹasaxangui aso nshere maye laỹe' so llonpi. Qalaxaye co'ollaq saxanaxa da qaỹacoolec dam nhuaxanaguec somaye, nache so nta'a 'enapega so Daniel, 'eeta': ¡Ñim 'Anatamnaxala', ñim 'auo'onataxaatacot maye ñataqta 'aualaxaguet naxa, 'am nca'alaxatec qome!

¹⁷Qaq so Daniel co'ollaq mashe huetangui aso nshere, nache qandouo so coma', nache qaỹapogongui so alap aso nshere, nache so nta'a itoqoolec somaye aso la'anaxanaqte, qataq aso la'anaxanaqte som 'amaqtaqaicpi ltauapi dam lo'onataxanaxac, yaqto' nataqa'en dam huaigui so Daniel, ipacchigui qanqa'en so mashe lapaqtañi nqataxac.

¹⁸Qaq co'ollaq ime, nache so nta'a taua'a so lma' lta'araic, nache nnaañi, qataq saishet da deque'e, qataq sa nasheneguet da na'axaỹaxaatega qanqa'en aca nvique, nache imauec so pe da qaica ca lo'ochaxa.

¹⁹Qaq co'ollaq choche yo'oxolec na 'alhua, nache ñesheguem, nache ñataqta iỹalapigui' da tauga aso nshere maye laỹe' so llonpi.

²⁰Qaq so nta'a co'ollaq mashe saqaỹapeque aso nshere, nache iỹaxanaique so Daniel, qalaxaye da lỹaxanaxac ñataqta daquico, nache 'eeta': 'Am Daniel, maye 'am lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec, Ñim ñataqta 'aualaxaguet naxa ¿ishet peta'a da 'am nca'alaxateeguesop na llonpi Ñim 'Anatamnaxala'?

²¹Nache so Daniel ñasat, 'eeta': ¡Nache 'eetai' qome da 'anca'altauec, 'am nta'a!

²²Ñim Ñatamnaxala' namaq so lamaxashec piguem le'ec, qaq somaye ñapogui na alap na llonpi, da yaqto' saishet da aỹem ique'emaqchet, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaỹaten da aỹem qaica ca ñasouaxashet, qataq qaica ca so'ot qauem da 'am hueto'ot 'am nta'a.

²³Qaq huaña nache so nta'a ñataqta machiguiñi, nache damaxasoxoolec da qanqatsheguem so Daniel. Qaq co'ollaq mashe qanqatsheguem, nache saishet da huo'o ca qailalec lque'emaxa, cha'aye ñataqta huo'o da lpi'iỹaxac Ñim Natamnaxala'.

²⁴Qaq huaña, nache so nta'a damaxasoxoneuga da qanauegueuo so shiñaxauapi maye ñauo'o so lasouaxashet so Daniel, nache somayepi l-llañe' qanqa'en aso lhuapi, qataq so llalaqpi da qaỹasaxangui aso laỹe' so llonpi, qaq somayepi naxa

da saxanaxa da iviyiña na pa'aguiñi aso nshere, nache so llonpi parenaxaneguet nache icolaxattac.

²⁵Qaq huaña nache so nta'a Darío, ñauo'o so lerec da taña'a naqa'en na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq nam ñotta'a't naua la'aqtaqa maye netalec se'eso 'alhua, nache 'eeta': «Huo'o qome da qarlagaxayiqui, qataq qaica ca qaviñiitaique,

²⁶qataq samaxasoxoolec da 'enauac ne'ena selotague' 'alhua, da huo'o naq 'enec qanqa'en, qataq qañalaxaguet Ñim Natamnaxala' ñi Daniel. Cha'aye Ñimaye, nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec, qataq nache 'eetai' da sa imeuo. Da lo'onataxanaxac saishet qome da nlaguiñi, qataq da la'añaxac qaica ca loga't.

²⁷Ñimaye nacheñi ñi nca'alaxaqui qataq huesochiguiñi naqa'en ca shiñaxaua, Ñim ño'ot na na'anecpi maye huo'o da llo'oxoyec, da huo'ot naqa'en na piguem qataq ana 'alhua. Ñimaye, nacheñi ñi nca'alaxateeguesop ñi Daniel, naua nna'ache na llonpi.»

²⁸Qaq so Daniel, nache queto'ot da ñataqta huo'o da la'amaqchec da huetaua'a da lo'onataxanaxac so nta'a Darío, qataq da lo'onataxanaxac so Ciro maye nta'a ye Persia.

Daniel 7

Da nauanaqchec co'ollaq qaila'alo soua cuatro shiguiyac

¹Qaq so la'auaxanec vi'i da lo'onataxanaxac so Belsasar ye Babilonia, nache so Daniel huo'o so lchixonaxac, qataq so lauanaqchecpi. Qaq co'ollaq nlouec, nache ñiyiñi nam lataxacpi maye ñataqta huo'o naq 'enec naqa'en. Qaq 'era dam ñiyiñi somaye:

²«Añem so sechoxootac, nache sela'alo soua cuatro la'a'che, maye ñasheerelec naxa aso auaxai late'eraí, nache ñataqta iraxan na 'etaxat.

³Qaq nque'elaxatta da chegoqchiyingui aso auaxai, soua cuatro shiguiyac maye ñataqta lta'al, qataq ñotta'a't da lataxa'c.

⁴So hua'auchiguiñi da nnoxosheguem qalaq 'eeta'am na llon, qalaxaye huo'oi naua laua't 'eeta'am na vi'ic. Qaq so ñaq semeteetac, nache qanapo'c soua laua't, nache qanachalataxaañi da 'eeta'am qanqa'en na shiñaxaua da nachattañi, nache ye lapio'oxo ñe'eguelaxa da 'eeta'am na lapio'oxo na shiñaxaua.

⁵Qaq so lña shiguiyac maye ca'atalec somaye, qalaq 'eeta'am na oso, qalaxaye somaye ñacasheguem na 'oonolec lañe, qataq netaguilo naua lhue soua tres ncheshe'ete, nache sa'aqchigui da qoñenapega, qoñeeta': «¡Asoma qojec, nache qollec na lapat maicheye da 'auañemec!»

⁶Qaq so lña shiguiyac qalaq 'eeta'am na sauaxaic, qalaxaye cuatro soua laua't netrelec na l-laq, qaq nataqa'en sela'a da cuatro soua lqaigo, qataq qoñanem da la'añaxac da ilo'ogue da no'onataxanaxac.

⁷Qaq som pa'atec shiguiyac maye sela'a co'ollaq huaigui so yauanaqchec, somaye yataqta chaqaic, qataq yō'ot da ñi'iyaxa, qataq qaica ca 'ena'am da la'añaxac. Somaye huo'oi soua yataqta late'el lhue lcat, nache chec 'enauac nam huo'o, qataq icolaxattac, qataq petapigui nam lli'iyoxot. Qaq se'eso shiguiyac yataqta huañoqtec da lataxac, saishet da 'ena'ama soua lya't maye sela'alo co'ollaq sechoxootac, cha'aye na lqaic somaye diez aso lcouepi.

⁸Qaq so ñaq selota'a aso lcouepi somaye, nache sauachigui da chegoqchiguingui asomayepi, da nnoxosheguem aso lcoue lya maye saq 'amaqtaq, qaq huaña nache qanapo'c soua tres lcoue, da yaqto' huo'o ca ldaq' asom pa'atec lcoue maye nnoxosheguem, qaq asomaye huo'oi naua la'ai'te, 'eeta'am na shiyaxaua, qataq huo'o so alap maye qalota da napagaqaanaxac da detaqtac.

Ñim Nataxala' nmit 'enauacna

⁹Qaq so ñaq semeteetac somaye, nache qaýauo'o aso so'onaxaquipi, nache huo'o so 'oonolec ya'axaiquilec nso'ooni. Qaq soua alogo somaye yataqta yapaga'q 'eeta'am ana aloñi, qaq na laue qalaq 'eeta'am na qui'itta qagueta laue. Qaq na le'eraxa asom nso'onaxaqui, qataq soua lasaxannal asomaye, qalaq 'eeta'am na le'eraxa na norec,

¹⁰qaq nache chegoqtegueua'a somaye so la'auaxac na norec. Qataq do'onataxaatacot somaye som qalota maye sa qaivi' da naloqten. Qaq so qanayecot so ntaxayaxac nache qaýauachigui aso nerepi.

¹¹Qaq aýem semeteetac, yataqta seleuagui souaxat naua napagaqaanaxaiqa la'aqtaqa maye nasaxare'c aso saq 'amaqtaq lcoue, qaq so ñaq semeteetac, nache sauachigui da qaýalauat so shiguiyac lta'araic, nache yataqta qaichecapigui, ime nache qaýasaxangui so norec da yaqto' yavic.

¹²Qaq soua lya't shiguiyac lta'al, nataqa'en qaiuotaxanec da la'añaxa'c, qalaxaye nache nca'altraue'c qanqa'en, choche ivittra'a som loga't.

¹³Qaq aýem nache shecto'ot da semeteetac som yauanaqchec se'eso pe. Nache nque'elaxatta da: Sela'a so 'eeta'am na shiyaxaua llalec nactaigui so lo'oc na piguem, nache somaye taýa so hueta'a som ya'axaiquilec, nache qanquigaxateua'a so hueta'a somaye.

¹⁴Nache somaye qoýanem da la'añaxac, llo'oxoyec, qataq da no'onataxanaxac, nache na yotta'a't shiyaxauapi, qataq nam yotta'a't naua la'aqtaqa do'onataxanot somaye. Qaq dam la'añaxac somaye qalaq nache 'eetai' qome, qataq dam lo'onataxanaxac saishet qome da nlaguiñi.

¹⁵Qaq aýem Daniel, ñanomteguet da icolanaxa da aýem loxonec, qataq lta'araic da iuogoxo souaxat se'eso sauachigui,

¹⁶nache ñiquigueua'a so 'oonolec maye hueta'a yi'ie nachattañi, nache seýaxanot da aýem da'aqtaxanem cam naigui 'enauac se'eso sauachigui. Nache somaye yasat da aýem da'aqtaxanem, nache, 'eeta':

¹⁷Se'esoua cuatro shiguiŷac Ita'al, naiguilo caua cuatro nta'al da ilo'oguelo qome 'enauac ana 'alhua.

¹⁸Qalaxaye ime qome nache da no'onataxanaxac qoŷanem na nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala' maye Nataŷaña 'Enauacna, nache chochaq tatec qome da lalamaxat.

¹⁹Qaq aŷem sauotaique da ŷoqta saŷateeta ca naigui som pa'atec se'esoua cuatro shiguiŷac maye sauachigui, cha'aye da latxac somaye ŷataqta chaqaic, soua lhue qalaq lcat, qaq soua nna'ache qalaq bronce, qataq chec 'enauac nam huo'o, icolaxattac qataq petapigui na lli'iŷoxot.

²⁰Qaq aŷem nataqa'en sauotaique da ŷoqta saŷateeta ca naigui asa'aso diez lcouepi, qataq aso lcoue maye saq 'amaqtaq, qataq som alap maye huo'o da napagaqaanaxac da detaqtac, qaq asa'aso saq 'amaqtaq lcoue ivitta'a da napacaleguete soua lŷa't lcoue, nache soua tres lŷa't lcoue naayiñi da yaqto' huo'o ca ldaqa' asomaye.

²¹Qaq huaña nache sauachigui da asa'aso saq 'amaqtaq lcoue, deloctague' na nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache loxonec,

²²choche ivitta'a da nvi' so ŷa'axaiquilec, nache da do'onataxana da nalochiguiñi latxac da nmit na nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala' maye Nataŷaña 'Enauacna, cha'aye mashe ivita so laloqo' da nam nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaconeguet da no'onataxanaxac.

²³Nache somaye, 'eeta': Som pa'atec se'esoua cuatro shiguiŷac Ita'al, somaye naigui cam pa'atec que'ecaue cuatro nta'al maye huo'oi qome ana'ana 'alhua, qaq camaye saishet qome da 'eeta'am ca laŷepi. Qaq camaye chec qome 'enauac na huetalec ana 'alhua, petapigui qataq nlaxaañi.

²⁴Qaq aso diez lcouepi qalaq naigui caua diez nta'al maye ilo'ogue qome que'eca no'onataxanaxac. Qaq da ime da lo'onataxanaxac caamaye, nache qaltaq inoxoneuo ca lŷa nata'a, qaq camaye sanateneguet qome da latxac cam hua'auchiŷiñi, qataq nqa't qome caua tres que'ecaue nta'al.

²⁵Qataq isheueetac qome Ñim Nataxala' maye Nataŷaña 'Enauacna, qataq nquigaxattañi qome nam nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñimaye, qataq nmitaique qome ca latxac da naralaxat na lqataxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nam latxacpi da na'amqaanaxanaxac, nache na nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huetalec qome da la'añaxac camaye, choche ivittre'c caua tres vi'ie qataq ca laiñi ca lŷa vi'i.

²⁶Qalaxaye camaye qanmit qome nache qaiuotaxanec da la'añaxac, nache ivitta'a da imauec da qanlaxaañi.

²⁷Qaq da lo'onataxanaxac, la'añaxac qataq da llo'oxoyec 'enauac nam nta'alpi maye netalec ana 'alhua, qoŷanem qome nam nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala' maye Nataŷaña 'Enauacna. Qaq dam lo'onataxanaxac qalaq chochaq

tatec qome, nache 'enauac qome na nhuo' le'ecpi ana 'alhua do'onataxanot qataq ñalaxaguet.

²⁸Qaq 'ena na loga't de'era na'aqtaxanaxac. Qaq aÿem Daniel, ñataqta sa saÿaten ca sheetec, qataq ñataqta ñapagaqtec, qalaxaye qaica ca sa'aqtaxaateguem se'eso sauachigui co'ollaxa.»

Daniel 8

Da nauanaqchec co'ollaq qaila'a so qagueta lhuraic qataq so quetaq lhuraic

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua tres vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a so Belsasar, nache aÿem Daniel huo'o so lya ñauanaqchec, qaq nache lya so hua'auñi co'ollaxa ñauanaqchec.

²Qaq so sootaigui so ñauanaqchec, nache 'eeta'am ñaqa'en da soota'a ye huaqta'a't ñyecpi ye Susa, maye huaigui ye 'alhua Elam, maye hueto'ot na loigue aso tala Ulay.

³Qaq so ñamatasheguem nache sela'a so qagueta lhuraic neto'ot na loigue aso tala. Qaq somaye dos soua lcoue logorail, qaq aso 'oonole soomaye nca'ataxanauo da ñaxat, qalaxaye ñataqta logorai napacalec aso lya.

⁴Nache sela'a so qañoqta qagueta lhuraic iquetogoqtapeegue da nala' lliguisheguem, qataq da sheu', qataq da taguiñi, nache qaica ca lya shiguiÿac da ishet da dataÿa'aguet, huo'otaq da naneltaxaneguet da lquetogoqtanaxac somaye. Qaq maiche ñoiqeeetac cam ñataxaateuga ca ño'ot, qaq nache nquictauec da la'añaxac.

⁵Qaq so ñaq seuennataxaateguelec som sauachigui, nache chegoqtegue da nala' lliguiñi so quetaq lhuraic, nache ñataqta chegaqañi eco' ichiÿaña na 'alhua souaxat da layaqchec. Qaq se'eso quetaq lhuraic, huo'o aso 'oonole late'eraí lcoue, ñichiguinguilo naua la'ai'te,

⁶qaq so ivirot so qagueta lhuraic maye dos soua lcoue, maye sela'a co'ollaxa da hueto'ot na loigue aso tala, nache ñataqta imatalec da la'añaxac da iquetogoqot,

⁷nache ñacagaxa't soua dos lcoue, qaq som qagueta lhuraic ñataqta qaica ca la'añaxac da dataÿa'aguet somaye. Ñoqo'oye so quetaq lhuraic huetaiya' naqa'en so qagueta lhuraic, nache petapigui, nache somaye qaica ca ishet da nca'alaxatec.

⁸Qaq som quetaq lhuraic, ñataqta nquictauec da la'añaxac, qalaxaye so ivita da ñataqta lta'araic da la'añaxac, nache aso late'eraí lcoue huacaguec, qaq so lma' asomaye nache chegoqchiguiñalo soua cuatro lcoue maye ilotra'ague naua cuatro laÿel ana 'alhua.

⁹Qaq aso 'oonole soomaye, nache chegoqtoigui da ñaxatec aso lya lcoue maye saq 'amaqtaq maye nquictauec da lañaxataxac, nache ivira'ague da sheu', qataq da nala' lliguisheguem, qataq dam pa'aigue ye ñataqta 'onaxaic 'alhua.

¹⁰Qaq asomaye ye ÿataqta nquictasheguem, nache iviro'ot so alleppi maye hueto'ot na piguem, nache huo'o aso naañi naqa'en ana huaqaañipi, nache petapigui,

¹¹qaq nataqa'en ivira'a da npa'aguene' so lataxala' se'eso alleppi, qataq ÿa'axanaguet da nachetaqtaxanaxac maye qaño'ottac naxa ye na'a'q, qataq ishepaxanaqchet so lma' naxa da ño'oxonnataxanaxac.

¹²Qaq souaxat da qaica ca iren, nache ÿo'ot da so nalleppi, ÿo'ot na lanataqa'pi da hueta'a naqa'en som huaña naxa da qoñaneuo na nachetaqtaxanaxatpi maye qañavigaxatta, qataq huetaiya' naqa'en da 'eesa lataxac. Qataq ÿo'ot 'enauac nam maiche 'eetapeguecpi, nache 'enauac nam ÿo'otpi nquictasheguem naqa'en somaye.

¹³Qaq huaña nache sa'axaña so 'oonolec namaxashec piguem le'ec, da inattac so lña namaxashec piguem le'ec, 'eeta': «¿Chaq lagui qaq ime de'era semeenaqtac nachetaqtaxanaxac ye na'a'q maye qañachalec naxa añi nca'atoxonaxalate? ¿Chaq lañe' qome qaq ime dam qauem nasouaxashet da qoñaategueua'a añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' qataq nam ÿa'amaqteetac Ñimaye da yaqto' qañapetapigui?»

¹⁴Nache so lña namaxashec piguem le'ec ÿasat, 'eeta': «Qomye qom ivittrec caua dos mil trescientos avit, qataq nte'eta, nache qaiqui'itaxat qome añi atamnaxaqui.»

¹⁵Qaq añem Daniel so ñaq semeteetac se'eso ÿauanaqchec qataq sauotaique da sañaten cam naigui, nache nque'elaxatta da nachattot añem so 'eeta'am na shiñaxaua,

¹⁶nache sa'axaña so lavilñaxac na shiñaxaua chemaqteuga aso tala Ulay maye, 'eeta': «Gabriel, 'aua'aqtaxanem de'era shiñaxaua dam naigui so lauanaqchec.»

¹⁷Qaq huaña, nache somaye añem nquigueua'a. Qaq añem ÿataqta she'e, nache sa'alyiñi naua illecte, seviraxata'aguet na ÿatap na 'alhua, qalaxaye somaye añem 'enapega, 'eeta': «'Am shiñaxaua llalec, iuen da 'auañateeta de'era 'arauanaqchec da ÿa'axatta'alo caua pa'atrec na'axa'te.»

¹⁸Qaq so ñaq añem da'aqtaxaateguem somaye, nache añem secopche, nache sootaiya', qalaxaye somaye añem ÿacoosop, nache añem nachalataxaañi,

¹⁹nache añem 'enapega, 'eeta': «Añem 'am sa'aqtaxanem cam qanayeuaigui qom inoxonec cam huaigui da layeloxo Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye so 'arauanaqchec ÿa'axatta'a cam loga't 'enauacna.

²⁰So qagueta lhuraic maye dos soua lcoue, somaye naigui nam nta'alpi ye Media qataq ye Persia.

²¹Qaq so quetaq lhudaraic, qalaq naigui ñi nta'a ye Grecia, qaq aso late'eraic lcoue somaye, maye ñichiguinguilo soua la'ai'te, qalaq nacheca qome ca la'auaxanec nta'a.

²²Qaq soua cuatro lcoue maye nnoxoyishegue'm co'ollaq huacaguec aso hua'auñi lcoue, qalaq naigui da ne'ena 'alhua huo'oi qome caua cuatro lya't nta'al, qalaxaye saishet da 'eeta'am da la'añaxac som hua'auchiguiñi.

²³Qaq qom ivita ca loga't da la'añaxac que'ecaua nta'al, qataq qom mashe ñapacauec da qauem, nache nachaani qome ca 'oonolec nta'a maye qaica ca iren, qataq ño'oxonnaxaic nache talec qome da no'onataxanaxac.

²⁴Qaq camaye ivira'a qome da ñataqta 'añaxaic, qalaxaye saishet da nachera da maiche la'añaxac, camaye ñataqta ilaxachigui qome 'enauacna, qataq da huo'o ye ño'ot qalaq dauegaxaatai'. Ilaxachigui qome 'enauac nam shiñaxauapi maye 'añaxaicipi qataq cam qalota na nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁵Qaq souaxat da sanqalat, nache da latenataxanaxac dauegaxaatai'. Qataq ntaxagui qome da ño'oxonnaxac, nache ique'elaxat qome da ñalauat ca qalota shiñaxauapi maye pe'etega camaye. Qataq dataña'aguet qome ca lta'a na nta'alpi, qalaxaye camaye qailaxachigui qome.

²⁶Qaq som 'arauanaqchec co'ollaq 'am qañachaxana so avit qataq nte'eta, somaye ñataqta 'eesa, qalaxaye 'am saishet qome da 'aua'axattac, cha'aye somaye ipacchigui qome da yo'oq qom qañoqteguelo naua vi'ie.

²⁷Qaq Añem Daniel, ñanomteguet co'ollaxa da qaica ca ña'añaxac, nache huo'oi soua na'axa'te da añem sa no'on. Qaq so huo'o da ña'añaxac nache soosheguem da qaltaq souapegue' nam no'onatacpi maye añem ñamaxalec so nta'a. Qalaxaye ñataqta saishet da samaguiñi, souaxat se'eso ñauanaqchec co'ollaxa, cha'aye añem saishet da sañateeteguete somaye.

Daniel 9

Da natamnaxac so Daniel

¹So Darío maye llalec so Asuero, som chegoxoguet na medos, somaye ilotague' co'ollaxa na caldeopi.

²Qaq so la'auaxanec vi'i da lo'onataxanaxac da nta'a somaye, nache añem Daniel, ñapaxagueetega aso lere so na'aqtaxanaxanec Jeremías, co'ollaq Ñim Nataxala' ña'axatem somaye da qom inoxoorec caua setenta vi'ie nache ime da qanlaxaani ye Jerusalén.

³Qaq huaña, nache ñatamen da ñachoxonnot Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala', qataq ñeqouaqchet qataq saayiñi soua sansatte' anogo, qataq ñeso'ongui so alo.

⁴Nache ñatamnot, qataq sa'aqtaxanem Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala', sheeta': 'Am Nataxala', maye 'Aro'onatac 'Enauacna 'Am lta'araic qataq 'Am

'añaxaic, maye nache 'eetai' naxa da 'aupacchigui nam 'auachaxanapecpi, qataq 'auachaxana da 'arauotaxanaqtaic nam 'Am ñauotecpi, qataq ipaqueelec nam 'aramaxasoxonaxacpi:

⁵Qomi' huo'o co'ollaxa da qarasouaxashet, qataq so'otaq da qauem, qomi' qauemaiqa qataq sa salaxasoq, qataq saishet da 'am seuennataqa'a, qataq qolqa'ai co'ollaxa na 'aramaxasoxonaxacpi, qataq na 'arqataxacpi.

⁶Qataq saishet da salaxasoxoguet co'ollaxa so 'aramaxashecpi maye 'ara'aqtaxanaxanecpi, som da'aqtaxanem co'ollaxa da 'are'enaxat som qomi' ilotegueto nta'alpi, qataq so qarataxala'pi, qataq som hua'au qarta'alpi, qataq 'enauac so nhuo' le'ecpi ye Israel.

⁷'Am Nataxala', ñataqta no'on da 'arataxac, qalaxaye qomi' judiopi, nagui ñataqta huo'o da qara'agaxa, nam hueta'a ye Jerusalén qataq na lañepi Israel le'ecpi, nam saqayapeque, qataq na qañoqta maye hueta'a nam ñotta'a't 'alhuapi maye 'auamaxa co'ollaxa, souaxat da 'am sañalaxaguet.

⁸'Am Nataxala', qomi' qataq nam nta'alpi maye qomi' ilotegueto, qataq nam qarataxala'pi, qataq nam qarta'alpi, ñataqta huo'o da qara'agaxa, souaxat da 'am hueto'ot na qarasouaxashetpi.

⁹Qalaxaye 'Am Nataxala', qataq Qanatamnaxala', 'am choxonnataxanaxaic, qataq ishet da 'auapalaxat ca nasouaxashet. Qomi' 'Am satañaqa'aguet co'ollaxa

¹⁰qataq saishet da 'am ña'axañaxanaxa 'Am Nataxala' maye 'am Qanatamnaxala', qataq saishet co'ollaxa da salaxasoxoguet na 'arapaxaguenataxanaxacpi maye qomi' 'añ'a'anema, chegoqchigui 'anqa'en so 'aramaxashecpi maye 'ara'aqtaxanaxanecpi.

¹¹'Enauac na Israel le'ecpi sañalaxaguet na 'arapaxaguenataxanaxacpi qataq 'aramaxasoxonaxacpi, ñoqo'oye qomi' taleguete dam qauem, qataq da qoñan co'ollaxa na'aqtac, maye nanettalec aso lmalate na lamaxasoxonaxacpi so 'aramaxashec Moisés, cha'aye huo'o da qarasouaxashet 'am hueto'ot.

¹²'Am co'ollaq qomi' 'anamaxalo so lta'araic qauem, nache 'aupaqueelec som 'arasauaqtaxanaxac maye 'aua'axatta'a co'ollaxa da qomi' taleguete, qataq som nta'alpi maye qomi' ilotegueto co'ollaxa, cha'aye sañauano' co'ollaxa da huo'o ca huaña ana 'alhua, cam 'eeta'am de'era nhuaxanaxanaxac maye talec ye Jerusalén.

¹³Qaq 'enauac de'era qauem qomi' taleguete, nache ipacchigui som nanettalec aso lmalate na lqataxacpi so Moisés, qalaxaye qomi' saishet da 'am ñimitaunque 'Am Nataxala' maye 'Am Qanatamnaxala', qataq saishet da saxanaxa'ni nam qauem maye so'otaqtacpi, qataq saishet da qolaxague dam 'eesa lataxac.

¹⁴Qaq ñoqo'oye 'Am Nataxala', 'auqataxana'i co'ollaxa de'era qauem, nache qomi' 'anamaxalo da qomi' taleguete, cha'aye 'am Nataxala' maye 'am Qanatamnaxala', ñataqta nalochigui'ni 'enauac nam 'auo'otpi, qalaxaye qomi' saishet co'ollaxa da 'am ña'axañaxanaxa.

¹⁵'Am Nataxala' maye 'am Qanatamnaxala', 'auachaxan co'ollaxa da Ita'araic 'ara'añaxac, co'ollaq 'anqateeguesop ye Egipto na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, qaq nache chegoqchiguiña co'ollaxa da 'auo'ot da la'amaqchec da 'are'enaxat, nache ivitta'a nagui, qalaxaye qomi' huo'o da qarasouaxashet, qataq so'otaqtac na qauem.

¹⁶'Am Nataxala', qomi' saŷatenaq da 'am choxonnataxanaxaic. Ñaq qomi' 'anquagueque taxa da ca'ai 'anqa'en ye Jerusalén da 'arayeloxo, cha'aye yi'ie huaqta'a't nŷecpi qataq añi qui'itta qasoxonaxa maiche 'aralamaqte. 'Enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi maye lauoreuapi ye Jerusalén, ŷataqta ŷe'eetac yemaye, qataq na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, souaxat nam qarasouaxashetpi, qataq nam lasouaxashetpi som hua'au qarta'alpi.

¹⁷'Am Qanatamnaxala', ñaq 'ana'axaŷaxana da natamnaxac qataq da nachoxonnaxac ne'ena 'aramaxashec, ñaq 'auo'ot da la'amaqchec da 'are'enaxat 'Am Nataxala', nache 'auachegoxotchigui da 'arsoxoyec da 'auamata'a dam huaigui aso 'aralamaqte atamnaxaqui maye ŷo'ot da naquicoxo.

¹⁸'Am Ñatamnaxala' ñaq aŷem 'auqocha'a, qataq aŷem 'ana'axaŷaxana, ñaq 'aulochigui da qanlaqtagec, qataq da nlaqtagec yem huaqta'a't nŷecpi yem huaña naxa da qaiŷaxana da 'are'enaxat. Saishet da so'otaq da qarŷaxanaxac da sepia'aqtalec ca no'on qarataxac, maye nacherata dam Ita'araic 'archoxonnataxanaxa.

¹⁹¡'Am Nataxala', 'Am Nataxala'! ¡Ñaq qomi' 'aua'axaŷalo, qataq qomi' 'auchoxore'n! ¡Ña qomi' 'auqocha'alo 'Am Nataxala', nache 'auanac da qomi' 'autaua'n! ¡Qaq souaxat da 'arauotaxanaqtaic da qoneta 'Am Ñatamnaxala', qataq souaxat nam huaqta'a't nŷecpi, qataq souaxat na 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, maye iŷaxaatega da 'are'enaxat, nache sa 'anaŷaloxon qome da 'auanac!

Qaŷa'axatta'alo soua setenta semanas

²⁰Qaq aŷem nache shecto'ot da ñatameetac, qataq da sa'axattac nam ŷasouaxashetpi, qataq na lasouaxashetpi na ihuo' Israel le'ecpi, qataq saatacot da ñachoxonnaxac Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala', seŷaxaateguelec añim qui'itta nqasoxonaxa.

²¹Qaq so ñaq ñatameetac, nache so Gabriel, som aŷem nachaxana co'ollaq huaigui so hua'auñi ŷauanaqchec, somaye anac huaŷotac da naŷa ye soota'a. Qaq da lviraxac somaye, hua'c da huetoigui so laloqo' naxa da qoŷanot Ñim Nataxala' ana nachetaqtaxanaqtepi ye avit.

²²Nache aŷem 'enapega, 'eeta': Daniel, aŷem ñanac nagui da yaqto' 'am saŷaanaxanaxanec de'era.

²³Cha'aye co'ollaq choche 'anatamen, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am ŷasateguet. Qaq aŷem ñanac da 'am sa'axatem dam lasataxac Ñimaye, cha'aye

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta 'am ñauotec. Qaq nagui, ñataqta 'ana'axaãaxaachigui de'era, yaqto' 'auaãateeta da naigui som 'arauanaqchec:

²⁴Iuen qome da inoxonaqchetrec caua Setenta semanas nam 'arhuo' le'ecpi, qataq na qui'itta huaqta'a't ñyecpi maye 'aralamaxat, da yaqto' nache tachiguiña naqa'en da lle'etaxaloxo qataq da lasouaxashet, qataq yaqto' ñaconeguet ca nchoxonnataguec souaxat nam qauempi, nache chochaq tatec qome naqa'en da na'ayiñi da nalochiguiñi lataxac, yaqto' ipacchigui qome som 'arauanaqchec qataq som 'ara'aqtaxanaxac, qataq da qaiqui'itaxat yem saqaishetapec.

²⁵Qaq iuen da 'auaãaten qataq 'auaãateeteguget de'era, 'eeta': Chegoqchiguiña qome cam laloqo' da qaãamaxasoxoolec da qañe'eguelaxatsheguem qataq da qaltaq qano'oxoosheguem ye Jerusalén, nache ivitta'a ca lviraxac cam nataxala' maye nca'aguishec, nache ñapacrauec qome caua siete semanas, qataq ca nqa'aicpi qataq ca npaqtanaxatpi maye qaltaq qano'oxoosheguem qome ye Jerusalén qalaq huetaiguilo caua sesenta y dos semanas, qalaxaye huaigui qome ca lta'araic naquicoxo.

²⁶Qaq qom inoxoorec caua sesenta y dos semanas, nache qanqat da nachaalataxac cam nataxala' maye nca'aguishec. Nache ye Jerusalén qataq añi atamnaxaqui ilaxachiguilo qome cam shiãaxauapi maye nalleppi cam nta'a maye anac qome. Qaq ñataqta nque'elaxatta qome que'eca loga't, 'eeta'am da lviraxac ca ndep. Qataq huo'o qome ca nlaqtanaxanaxac qaq camaye vi'iiguget qom ime ca alaataxac.

²⁷Qaq huaigui qome ca lña la semana nache que'eca nta'a naãamaxate' qome ca qalota shiãaxauapi, qalaxaye ca laiñi que'eca la semana, nache ña'axaneguet qome na nachetaqtanaxatpi maye qaãavigaxatta, qataq ana lañe nachetaqtanaxaqtepi. Qaq huo'o qome ca ñataqta qauem qaño'ot da hualac qanqa'en añi nca'atoxonaxalate maye lmalate na nachetaqtanaxat qaãavigaxatta, nache ivitta'a da cam nlaqtanaxanaxac maye qalapaxañi co'ollaxa talec cam ño'ot de'era qauem.»

Daniel 10

Da lauanaqchec so Daniel maye huaña so loigue so tala Tigris

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua tres vi'iye da lo'onataxanaxac so Ciro da nta'a ye Persia, nache so Daniel maye nataqa'en le'enaxat Beltsasar, huo'o co'ollaxa so lauanaqchec, qalaxaye ñataqta qalaqaic da qaãaãaten cam naigui somaye. Qalaxaye so Daniel ñataqta deuennataxaalec co'ollaxa somaye, nache ishet da ñaãaten dam naigui se'eso lauanaqchec.

²Qaq se'esoua na'axa'te, aãem Daniel ñataqta saquico, ivittre'c soua tres semanas.

³Nache saishet da sachec ca no'on nallec, qataq saishet da she'eguen ca lapat, qataq ca lataxa, qataq saishet da huo'o ca ñecoyigui coraxat, choche ivitta'a da inoxoore'c se'esoua tres semanas.

⁴Qaq so na'a'q veinticuatro, so la'auaxanec ca'agoxoic se'eso vi'i, nache aÿem sooto'ot na loigue so lta'araic tala Tigris,

⁵qaq so ñamatasheguem nache sela'a so ÿale, ÿaatrañi soua alogo maye chegaqaigui na lino, qataq so nsaataxaqui oro.

⁶Qaq da lo'ocÿaxac somaye qalaq qashelecteguiñi, 'eeta'am na coma' topacio, qaq na lashec qalaq 'ettapogoigui 'eeta'am na nqashelgaxa, qaq naua la'ai'te qalaq 'eeta'am aca ncoÿaraxanaqte 'ettaigui, qaq naua lhuaxaye qataq naua lapia'ate qashelectrapiguiñi 'eeta'am na bronce, qaq da lavilÿaxac qalaq 'eeta'am ca qalota shiÿaxauapi.

⁷Qaq nachaÿemta da sela'a se'eso ÿauanaqchec, cha'aye som ÿalleppi maye ñenaictague' na'aictaxa da saishet da huo'o ca ila'a, qalaxaye ñi'i, nache datauec da nqañoxxoñi.

⁸Qaq nache Aÿem 'oonolec da ño'onañi co'ollaq huo'o se'eso lta'araic ÿauanaqchec, nache aÿem ÿataqta ñapagaqtec, qataq ñanomteguet da qaica ca ÿa'añaxac.

⁹Qaq co'ollaq sa'axaÿa somaye da detaqa, nache secopche nache souañi, nache sootaiya' soota'aguet na 'alhua.

¹⁰Qalaxaye saqaÿaloq da huo'o so nhuaq da aÿem ÿacoosop, nache aÿem nauaxaÿaxaasheguem, nache iviraxata'a da ishet da sashelñi qataq sa'alyiñi naua illecte.

¹¹Ime, nache aÿem 'enapega, 'eeta': «'Am Daniel maye 'am lauotaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñaq 'ana'axaÿaxaachigui dam 'am sa'axatem: ñaq qoñisheguem, cha'aye aÿem qanamaq da 'am ñanaÿa.» Qaq so choche ime da nasaxauec se'eso la'aqtac, nache aÿem ñachaañi qalaxaye ñaq seviloxoltai'.

¹²Qaq huaña nache somaye aÿem 'enapega, 'eeta': «'Am Daniel saishet da 'añi'i, cha'aye chegoqchiguiña so hua'auchiguiñi na'a'q co'ollaq 'auennataxaalec da yaqto' 'auaÿaten som lataxac maye ÿataqta huo'o da lqalaic, nache 'auacona da qaica ca 'ara'amaqchec da 'auataÿot Ñim 'Anatamnaxala', nache Ñimaye hua'axaÿa co'ollaxa so 'anatamnaxac. Qaq ÿoqo'oye aÿem ñanac.

¹³Qaq ñim namaxashec maye ilotague' da no'onataxanaxac ye Persia, aÿem dataÿa'aguet ivittre'c soua veintiun na'axa'te, qalaxaye so Miguel, som 'oonolec nam namaxashecpi maye ÿataqta 'amaqtaqaicpi, somaye anac da aÿem itauan, cha'aye aÿem 'oonolec da soota'aguet na nta'alpi ye Persia.

¹⁴Qaq ÿoqo'oye ñanac nagui da 'am sa'aqtaxanem, dam 'eetec qome na 'arhuo' le'ecpi que'ecaui pa'atrec na'axa'te, cha'aye som 'arauanaqchec co'ollaxa, nache ÿa'axatta'alo que'ecaui na'axa'te.»

¹⁵Qaq so ñaq aÿem da'aqtaxaateguem de'era, nache selotaña na 'alhua, qataq qaica ca ñasaxauec ÿa'aqtac.

¹⁶Qalaxaye se'eso aýem nachatto'ot maye 'eeta'am ca shiýaxaua, ipoteua'a na aýap qaq ýoqo'oye seshet da setaqa, nache shenapega somaye sheeta': «'Am Nataxala', de'era ýauanaqchec ýataqta aýem nlaxagui naqa'en da ýaquicoxo, qataq ýo'ot da qaica ca ýa'añaxac.

¹⁷¿Ca 'eeteco' da ishet da 'am detaxaýapegue' ne'ena 'aramaxashec, ye aýem ýataqta qaica ca ýa'añaxac, qataq 'eco' huotaique da vi'iigueta naua ýa'a'che?»

¹⁸Qaq se'eso maye 'eeta'am ca shiýaxaua, qaltaq ýe'eguelaxalec da aýem ipoteua'a, nache aýem ýanem da dalaxaic da ýa'añaxac

¹⁹nache aýem 'enapega, 'eeta': «Saishet da 'añi'i, qataq saishet da ýapac da 'arhuogoxo. Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am ýauotec, ¡qaq ýoqo'oye 'ana'añaxat, qataq 'aua'añaxachigui ye 'arhuel!» Qaq so ñaq aýem detaqtacot nache ñanomteguet da huo'o da ýa'añaxac, nache shenapega somaye sheeta': 'Am Nataxala' aýem 'autaxaýot nagui, cha'aye mashe aýem 'avi'eguelaxatem da ýa'añaxac.

²⁰Nache somaye aýem 'enapega, 'eeta': ¿'Auaýaten peta'a da ta'ainco' da 'am ñanaýa? Cha'aye nagui she'eguelaxa da qaltaq selogui' ñim namaxashec maye ilotague' da no'onataxanaxac ye Persia. Qaq qom ime da selogui' ñimaye, nache anac qome ñi namaxashec maye ilotague' da no'onataxanaxac ye Grecia.

²¹Qaq nagui 'am sa'axatem dam nanettalec aso nere maye lmalate da 'eesa lataxac: Dam iloquiaxac da sataýa'agueta yeemaye qalaq nachesota so Miguel da aýem itauan, som namaxashec maye ilotague' da no'onataxanaxac ye Israel.

Daniel 11

¹Aýem nataqa'en sa'añaqchettac qataq setauaatac co'ollaxa so Darío maye nta'a ye Media, co'ollaq huetaigui so la'auaxanec vi'i da lo'onataxanaxac da nta'a.

Soua nta'al maye Ima' da sheu' qataq da taguiñi

²Qaq nagui 'am sa'aqtaxanem dam ýataqta 'eesa lataxac. Ye Persia huo'oi qome caua tres nta'al, qaq qom ime nache huo'o qome ca lýa nta'a, qaq camaye sallaxanec qome napacaleguete caua lýa't tres nta'al, qaq qom huo'o da la'añaxac souaxat da lsallaxa, nache naýamaxat qome da dataýa'aguet da lo'onataxanaxac na lta'alpi ye Grecia.

³Qalaxaye qaltaq nachaañi qome ca lýa nta'a maye alaataxaic, nache camaye nquictauec qome da la'añaxac da lo'onataxanaxac, nache maiche ýoiqheetac cam ýo'ot.

⁴Qalaxaye qom mashe ýaýamaxañi ca lo'onataxanaxac camaye, nache ca lo'onataxanaxac colaxagui qome cuatro caua lpa'axaco. Qaq da la'añaxac que'eca nta'a, saishet qome da talec ca llalaqpi, qataq nataqa'en que'eca no'onataxanaxac qaica qome ca la'añaxac, saishet da 'eeta'am cam hua'auchiguiñi, cha'aye mashe colaxagui, nache anac qome ca laýepi nta'alpi da talec que'eca no'onataxanaxac.

⁵Qaq ca nta'a maye lma' da taguiñi, camaye ñataqta 'añaxaic qome, qalaxaye ca 'oonolec cam lataxala' cam nalleppi, ñactec qome da la'añaxac napacalec camaye, nache camaye nquigaxattauec qome da lo'onataxanaxac da ilo'ogue ca lta'araic 'alhua.

⁶Qaq qom qañata'aguelo caua vi'ie, nache que'ecaua dos nta'al, ño'o't qome ca nañamaxataxac, nache ca nta'a maye lma' da taguiñi, huaroneguet naqa'en aca llale ca nta'a maye lma' da sheu', da yaqto' huetraigui ca nlagaxayec. Qalaxaye que'eca qalapaxañoi saishet qome da ipaigui, cha'aye que'eca nta'a maye lma' da sheu', qataq aca lhua, qataq ca llalec, qataq cam lamaxashecpi qañalaua't qome.

⁷Qalaxaye ca 'oonolec cam chegoxoguet iloquiayan qome ca alleppi maye lma' da sheu', nache deuotaxanec ca qampaxattaua'a ñyec maye lle'eguenaxaqui ca nta'a, qaq qom loxonec nache maiche ñoiqeeetac cam ño'otec camaye.

⁸Qaq nataqa'en era'a qome ye Egipto ca atamnaxala'pi maye chegaqaigui na nqatelliguishec lcat, qataq cam lañepi no'on nogoxoshetpi maye chegaqaigui na oro qataq na lcat plata. Qaq qom huo'oi caua inoxoorec vi'ie, da qaica ca alaataxac que'ecaua dos 'alhua,

⁹nache cam nta'a maye lma' da sheu', nmitaique qome ca lataxac da inoxotaua'a ye 'alhua maye pa'aigue da taguiñi, qalaxaye camaye sañañoxt qome nache ca'ai da ñe'eguelaxa ye na'alhua.

¹⁰Qalaxaye caua llalqa cam nta'a maye lma' da sheu', nañamaxa't qome da yaqto' ño'ot ca alaataxac, nache lañona't cam qalota nalleppi. Nache ca 'oonolec caamaye lñatac qome ca nalleppi da iloquiayan da yaqto' deuotaxanec ye 'alhua maye pa'aigue da taguiñi, nache ñataqta ilaxachigui 'enauac dam tata'ague, 'eeta'am ca tala da ipa'axanec, ime qome nache qaltaq ñe'eguelaxalec da iloquiayan nache iviraua'a cam qampaxattaua'a ñyec maye lalamaxat ca nta'a maye lma' da taguiñi.

¹¹Qaq de'era ño'ot qome da dalemata ca nta'a maye lma' da taguiñi, nache camaye nnaicapegue' qome ca nalleppi da delogui' cam nta'a maye lma' da sheu', nache loxonec na'aictaxa da camaye qalota ca nalleppi.

¹²Qaq que'eca lauegaxanaxac camaye, qataq souaxat da qalota ca ñalauat npa'aguenaxauapi, nache ño'ot qome da nlagagui da ño'oxonnaxac, qalaxaye da la'añaxac camaye saishet qome da qaña'ague,

¹³cha'aye ca nta'a maye lma' da sheu', ñe'eguelaxalec qome da lañona't cam qalota nalleppi saq 'ena'am cam hua'auñi, nache qom qañata'aguelo caua vi'ie, nache qaltaq ñe'eguelaxa da iloquiayan ca nta'a maye lma' da taguiñi.

¹⁴Qaq qom yo'oq de'era, nache qalota qome ca dataña'aguet ca nta'a maye lma' da taguiñi. Qaq camayepi huo'o qome ca ñalectaigui ñalleppi qauemaicpi maye lma' ye Israel, qaq ipacchigui qome som 'arauanaqchec co'ollaxa, qalaxaye camayepi saishet qome da dauegaxan.

¹⁵Qaq ca nta'a maye chegaqa'ague da sheu', anac qome, nache ño'ot ca lliguisheguempi colesop naqa'en ca huaqta'a't ñyecpi maye qampaxattaua'a, nache loxonec qome. Qaq na'aictaxa da ñataqta 'añaxaicpi que'eca alleppi maye lma' da taguiñi, qalaxaye saishet qome da ñañoxtot da npaxateguet da nvi' que'eca alleppi maye npa'aguenaxauapi.

¹⁶Qaq que'eca alleppi maiche ñoiqueetac qome cam ño'otec cam loxonecpi, cha'aye qaica ca ishet da dataña'aguet, nache camayepi naña qome ca ñataqta 'onaxaic 'alhua, nache ilaxachigui 'enauac ca huetanguí na llec.

¹⁷Qataq nañamaxat qome, da yaqto' deuotaxanec 'enauac ye 'alhua maye pa'aña'ague da taguiñi. Qaq camaye nañamaxate' qome ca nta'a maye lma' da taguiñi, nache ñanem qome aca llale da ñauo'o lhua, da yaqto' chegoqchigui naqa'en da ilaxachigui da lo'onataxanaxac camaye, qalaxaye saishet qome da ñañoxtot da loxonec.

¹⁸Qaq ime qome, nache iloquixan cam huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua nañalo, maye hueto'ot na loigue aso auaxai, nache qalota qome ca loxonec que'eca ñyecpi, qalaxaye huo'o qome ca lataxala' ca alleppi cam ña'axaneguet qome de'era, nache ñaneguet da la'agaxa que'eca nta'a maye lma' da sheu'.

¹⁹Qaq huaña qome, nache que'eca nta'a ñe'eguelaxa ca qanpaxattaua'a ñyecpi maye naña ca maiche na'alhua, qalaxaye camaye huo'o qome ca ivireguet cam ño'ot da deqat da nachaalataxac, qaq huaña qome, nache saishet da qaltaq qañañaten ca 'eetec camaye.

²⁰Qaq cam lo'onataxanaxac camaye, qalaq talec qome ca lña nta'a, nache que'eca nta'a, ñauo'o qome ca lamaxashec da laña'a't ana nsheetenaxanaqtepi, da yaqto' nquictasheguem naqa'en da lsallaxa da lo'onataxanaxac, qalaxaye qom qañata'aguelo caua na'axa'te nache qañalauat, qalaxaye saishet qome da hualac cam no'onaxa maye alaataqa'.

²¹Qaq qom mashe ileu camaye, nache cam lo'onataxanaxac talec qome cam shiñaxaua maye ñataqta nqaigaxat cam saishet da taiguat da nta'a, qaq ñoxottañi qome nam qauem maye 'eetapeguecpi, qaq camaye deuotaxanec qome da no'onataxanaxac ñachegoxotchigui dam latenataxanaxac.

²²Nache loxonec qome cam 'añaxaicpi maye dataña'aguet camaye, qataq nataqa'en ñalauat qome cam nataxala' maye nañamaxate' co'ollaxa.

²³Qataq nataqa'en ñatenachet qome cam nañamaxate' camaye da ñauo'o nauochaxauapi, qaq na'aictaxa da saq 'amaqtaq ca nalleppi camaye, qalaq nache 'ena'am doxonaxan qome.

²⁴Qaq qom mashe qaica ca qañauotaique, nache camaye inoxotaua'a qome cam ñataqta no'on 'alhua yem qanayeuta'a, nache ño'ot cam saishet co'ollaxa da ño'ot som hua'au lta'alpi, nache camaye ñanoigui qome ca nalleppi cam nogoxoshetpi, qataq nsallaxa maye ñachegoxotaigui que'eca alaataxac. Ime qaltaq lapaxaño

qome cam lataxac da iloquiaxan cam huaqta'a't n̄yecpi maye qampaxatta'ua, qalaxaye saqāyauēc qome ca huaigui ca l-loquiaxanataxanaxac.

²⁵Qaq camaye souaxat da nomteguet da la'añaxac, nache nnaictague' ca qalota alleppi da iloquiaxan ca nta'a maye lma' da taguiñi. Qaq que'eca nta'a maye lma' da taguiñi, dataña'aguet qome camaye, nache l̄yatac ca qalota qataq 'añaxaicpi nalleppi, qalaxaye que'eca nta'a maye lma' da taguiñi qaŷatenachet qome, nache saishet da nalo'oguet da dataña'aguet que'eca mpa'aguenaxauapi.

²⁶Qaq cam icoyeguenpi da lquia'axauapi, qalaq nataqa'en ŷatenachet qome, nache loxonec 'enauac ca nalleppi camaye, nache qalota qome ca ileu nalleppi.

²⁷Qaq huaña nache que'eca'ua dos nta'al, nda'a't qome da lhuennataxac da nque'emaqchettega't, qataq qom nso'ooyiñi da datatralēc ca nquia'axala' qalaq natenachetta'a't, qalaxaye ñi 'oonolec que'eca'ua nta'al, sañañoxt cam 'eetapeguec, cha'aye saxanaxa qome da ivita cam laloqo'.

²⁸Qaq cam nta'a maye lma' da sheu' ŷe'eguelaxa qome ca maiche na'alhua, nache ŷache qome 'enauac cam nsallaxa maye ŷachegoxotaigui ca alaataxac, qaq huaña qome nache dataña'aguet cam qui'itta aŷamaxataxac, qaq ŷacoolec qome cam 'eetapeguec, ime nache ŷe'eguelaxa ca na'alhua.

²⁹Qaq qom ivita cam laloqo' maye naloqnec, nache que'eca nta'a qataq ca nalleppi inoxotaua'a qome ye 'alhua maye pa'aigue da taguiñi, qalaxaye que'eca l-loquiaxanataxanaxac saishet qome da 'eeta'am cam hua'auñi.

³⁰Cha'aye ca alleppi maye chegoxogue da nala' lliguiñi, maye netanguí aca notaxaquipi maye quiguingui na 'etaxat, iloquiaxan qome ca nalleppi camaye, nache camayepi nlaxagui qome da lcolanaxa nache ŷe'eguelaq. Qaq huaña nache que'eca nta'a maye lma' da sheu', imatalec qome da lalemataic som qui'itta aŷamaxataxac, qalaxaye ŷauotec qome cam saŷalaxaguet som qui'itta aŷamaxataxac.

³¹Qaq cam nalleppi, qalaq ishepaxanaqchet qome aca atamnaxaqui, qataq cam mpaqtaxanaxatpi, qataq ŷa'axaneguet qome aca qoŷaategueuo nachetaqtanaxaqtepi ye na'a'q, nache nmeneguet naqa'en ca nachetaqtanaxat maye ŷataqta qaiqaiga.

³²Qaq que'eca nta'a ŷo'ot qome da nauochaxaua cam saishet da ŷalaxaguet som aŷamaxataxac, qalaxaye choche ŷatenachet, qalaxaye nam nhuo' le'ecpi maye ŷauotec Ñim Natamnaxala', saishet qome da dasheuec da lhuennataxac, nacherata da dataña'aguet qome cam qanayeuaigui.

³³Qaq ca ŷaanaxanaxaicpi qalota qome ca ŷapaxaguen shiŷaxauapi, qalaxaye ime nache qaŷalauat camayepi, nache qaŷavigaxat, qataq qaiuotaxanec cam hueto'ot logoxoshetpi, qataq huo'o ca qaŷauega ca ŷaqa'a 'alhua da yaqto' nlatacpi. Qaq camaye, saqāyauēc qome.

³⁴Qaq qom ivita da huo'o que'eca ncanaguec, nache huo'o qome ca saq 'amaqtaq ntaunaguec, qalaxaye qalota qome ca 'eetega itauan, qalaxaye saq 'en.

³⁵Qaq nataqa'en huo'o qome ca qaicanapec cam ñapaxagueetac que'eca nhuo' le'ecpi, qaq yaqto' qom huo'o que'eca ñe'eguenataguec nache ishet da qui'itta, qataq ña'ñamaqchiguiñi da lataxac, nache ivitta'a cam laloqo' maye mashe qa'ña'axata'a.

³⁶Qaq que'eca nta'a maye lma' da sheu', ño'ot qome 'enauac cam maiche 'eetapeguec. Qaq huo'o qome da ño'oxonnaxac, nache 'eetega napacalec 'enauac nam atamnaxala'pi, qataq qauema qome naua la'aqtaqa da isheueetac Ñim 'eesa da Lo'onatac 'Enauacna, nache 'enauac qome da saq na'aigue nam ño'otpi, choche ivitta'a da Ñim Lo'onatac 'Enauacna namaxa ca nhuaxanaguec camaye, cha'aye cam huotaque da ño'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq ipacchigui qome da ño'ot.

³⁷Qaq que'eca nta'a saishet qome da iuennatega cam natamnaxala'pi cam hua'au lta'alpi, qataq cam natamnaxala'pi cam 'alpi, huo'otaq ca lña atamnaxala', cha'aye camaye 'eetega napacalec qome camayepi.

³⁸Qalaxaye ño'oxoren qome cam atamnaxala' maye lalamaxat ca ñyecpi maye qanpaxattaua'a, ño'oxoreetac qome que'eca atamnaxala' maye som hua'au lta'alpi saishet co'ollaxa da ño'oxoreetac, nache ñaatacot qome na oro, plata, qataq na no'on coma'pi, qataq 'enauac na nogoxoshet maye ñataqta no'on.

³⁹Qaq da yaqto' mpaxaalec cam ñyecpi maye qanpaxattaua'a, nache huaxaiguat ca shi'axauapi maye ño'oxoreetac ca atamnaxala' chegaquac, qaq 'enauac cam ño'oxoren qome que'eca nta'a, nache ñanem ca lta'araic la'amaqchec, qataq ñanem ca ño'oxoraq lo'onataxanaxac, qataq ñanem ca 'alhua da isheeten.

⁴⁰Qaq qom ivita que'eca loga't, nache ca nta'a maye lma' da taguiñi, iloquixan ca nta'a maye lma' da sheu', qalaxaye que'eca nta'a maye lma' da sheu', ca'ata'aguet qome camaye, nache 'eeta'am ca la'at lta'araic da iloquixan ca nta'a maye lma' da taguiñi, nache aca nnaigonapi maye alaataxaquipi imattalec qome que'eca 'alhua, qataq ca qalota nalleppi maye netalec na caipi, qataq aca qalota notaxaquipi da quiguingui na 'etaxat.

⁴¹Qaq nataqa'en inoxoneua'a qome cam ñataqta 'onaxaic 'alhua, nache ñataqta qalota qome ca ñalauat shi'axauapi, qalaxaye nca'alec qome cam hueta'a ye Edom, Moab, qataq ca qalota maye hueta'a ye 'alhua Amón.

⁴²Qaq cam nalleppi que'eca nta'a maye lma' da sheu', qalaq loxonec qome ca la'ñepi 'alhuapi, qaq ivira'a ye Egipto da saishet qome da naneltaxaneguet camaye.

⁴³Nache ñache qome 'enauac na oro, plata, qataq 'enauac nam no'on nogoxoshetpi ye Egipto, qaq qom ime, nache iloquixan ye Libia qataq ye Etiopía.

⁴⁴Qalaxaye huo'o qome ca la'axaŷaxac, chegoxogue da nala' lliguisheguem qataq da sheu', nache ŷo'ot da huo'o qome da lcolanaxa, qaq nlaxagui qome da lalemataic nache jec da ŷalauat ca qalota shiŷaxauapi,

⁴⁵nache ŷa'ayiñi qome ca lanataqa', ñichiguinguilo naqa'en na laiñi aso auaxai, qataq aña qui'itta qasoxonaxa maye ŷataqta 'onaxai. Qalaxaye nache huaña qome yemaye da ivita ca laloqo' da ileu, nache qaica qome ca ishet da anac da itauan.

Daniel 12

Qom ivita ca laloqo'

¹Qaq qom ivita ca laloqo' nache nachaxan so Miguel, som 'amaqtaqaic namaxashec piguem le'ec maye mpaxattalec nam 'arhuo' le'ecpi. Qaq que'eca na'a'q huo'o qome ca lta'araic naquicoxo, qaq camaye saŷauanego' da huo'o ca 'eeta'am, chegoqta'a co'ollaq cheta'ague da huo'o 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi. Qom ivita que'eca laloqo', nache nca'alec qome 'enauac cam 'arhuo' le'ecpi maye nanettalec ca le'enaxat aca nere.

²Qalota qome cam do'ochetapi maye huetangui aca nhuachiqui, qalaq nlouec qome: qaq huo'o qome ca chochaq tatec da nca'altauec qataq huo'o qome ca nca'alec qalaxaye nque'etaxangui ca chochaq tatec la'agaxa qataq ca qauem.

³Cam shiŷaxauapi maye ŷaanaxanaxaicpi, cam qalota co'ollaxa ca quegue naqa'en ca no'on nqa'aic, camayepi qashelectapiguiñi qome 'eeta'am na piguem, chochaq tatec qome da qashelectapiguiñi 'eeta'am ana huaqaañipi.

⁴Qalaxaye 'am Daniel, saishet qome da 'aua'axattac de'era, qataq 'aunana't ana'ana nere, nache 'autoqoolec aca 'ara'anaxanaqte da 'auapogui, choche ivitta'a qome da ivita cam loga't. Qalota qome ca shiŷaxauapi maye coleetega't, nmittaique da nquigaxatec da lauatonaxanaxac.

⁵Qaq aŷem Daniel, sela'alo soua lŷa't dos ŷale't nachattrañi, so 'oonolec neto'ot na loigue so tala, qaq so lŷa qalaq neto'ot so lŷa loigue.

⁶Qaq so 'oonolec soomaye, inat so ŷale maye ŷaatrañi soua alogo maye chegaqaigui na lino, som nachattañi petalec so 'etaxat se'eso tala, 'eeta': ¿chaq lagui qaq ime de'era maye saqaŷauanapega?

⁷Qaq so shiŷaxaua maye ŷaatrañi soua alogo maye chegaqaiguilo na lino, ŷaayeshigue'm naua lhuaxaye ŷachaxanoto na piguem, nache ŷan so la'aqtac ŷachegoxotchigui da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nca'altauec, nache, 'eeta': Qom inoxoore'c caua tres y medio vi'ie, qom mashe vi'iiguat da nlaqtaguec da la'añaxac nam nhuo' le'ecpi, huaña qome nache ime de'era.

⁸Qaq aŷem sa'aqchigui co'ollaxa se'eso ŷa'axattac, qalaxaye saishet da saŷaaneguet. Qaq huaña nache senat somaye, sheeta': 'Am Nataxala', ¿chaq negue't cam huo'o qom ime 'enauac de'era?

⁹Nache somaye aŷem ŷasateguet, 'eeta': 'Am Daniel, qoquetegue qome da 'anqa'aicŷaxac, cha'aye de'era iuen da saishet da qaŷa'axattac, choche ivitta'a cam loga't.

¹⁰Qalota cam huetaigui qome que'eca que'eenaxac maye qaŷa'axatta'a, qalaxaye nache chegoqtoigui qome camaye da qui'itta, qataq no'on da lataxac. Qaq cam qauemaicpi qalaq queto'ot qome da ŷo'ottac nam qauemsat, qaq saishet qome da ŷaŷaten que'eca qanayeuaigui, qalaxaye cam ŷaanaxanaxaicpi, qalaq ŷaŷaten qome 'enauac camaye.

¹¹Qaq mil doscientos noventa na'axa'te caua inoxoore'c qome, chegoqchiguiña cam huaigui da qaŷa'axaneguet cam nachetaqtaxanaxatpi maye qoŷaategueuo naxa ye na'a'q, nache nmeneguet qanqa'en cam nachetaqtaxanaxat maye ŷataqta qauem da qoŷaneua'a aca atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹²Qaq ŷataqta machiguiñi qome cam huo'o da lpi'iŷaxac, choche inoxootre'c naqa'en caua mil trescientos treinta y cinco na'axa'te.

¹³Qalaxaye 'am Daniel, nache qoqueta qome, choche 'avitta'a cam 'oga't nache 'anmatec, cha'aye caua pa'atrec na'axa'te nache 'anachaañi qome da yaqto' 'auaconeguet ca 'ansheetenaguec.

Oseas

Oseas 1

¹Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' co'ollaq 'enapega so Oseas, som llalec so Beerí, maye huetoigui co'ollaxa da lo'onataxanaxac so Uzías, Yotán, Ajaz qataq so Ezequías, maye nta'al ye Judá, qataq so Jeroboán, maye llalec so Joás, som nta'a ye Israel.

Aso Ihua qataq soua llalqa so Oseas

²Qaq 'ena na chegoqchiguiña da la'aqtac Ñim Nataxala' maye chegoqchigui naqa'en so Oseas, 'eeta': «'Aue qojec, nache 'auaroneguet qome aca 'alo quisheguetaxai, nache huo'oi qome caua 'aãa'alqa, qaq caamaye nache chegaqaigui qome da quisheguetaxac, cha'aye nam netalecpi ne'ena 'alhua Israel ãataqta nquisheshigui da la'amqaanataxanaxac, nache namayepi ãataqta ca'ai Ñim Nataxala'.»

³Huaña co'ollaxa nache so Oseas jec, nache huaroneguet aso Gomer, asom llale so Diblayin, huaña nache asomaye hualaxai, nache co'ollaq deco'o, nache ãale so llalec.

⁴Nache Ñim Nataxala' 'enapega so Oseas, 'eeta': «Yi'ie nogotolec, 'aãa'anagui qome da le'enaxat Jezreel, cha'aye sa ñaãaloxon da sau'o ca nhuaxanaguec na chegoxoguetpi so nta'a Jehú, souaxat da ãataqta qalota so lalaatacpi co'ollaq huaña ye Jezreel, yaqto' nache loga't ñaqa'en da lo'onataxanaxac da nta'a na Israel.

⁵Qaq que'eca na'a'q, nache huaña ñaqa'en ye ca'amapega't ye Jezreel, da huacaigui ñaqa'en ca lchechec ye Israel.»

⁶Qaq aso Gomer, qaltaq hualaxai co'ollaxa, nache co'ollaq deco'o, nache 'alo aso llale. Nache Ñim Nataxala', 'enapega so Oseas, 'eeta': «Aya'aye nogotole, 'aãa'anagui da le'enaxat Lorrujama, cha'aye aãem saishet da qaltaq sechoreetac da lo'onataxanaxac na Israel le'ecpi, qataq nache saishet da sapalaxat na lasouaxashetpi.

⁷Qalaxaye nachaqnata qome na maiche nalamaxat nhuo' Judá le'ecpi da sechoreen, nache ñeca'alaxatec, Aãem Nataxala' maye Natamnaxala' namayepi. Qalaxaye saishet da sachegoxotchigui ca nchechec, ãeelonec, alaataxac, caipi huo'otaq ca alleppi maye netalec na caaño, da ñeca'alaxatec namayepi.»

⁸Qaq aso Gomer, co'ollaq ãaxaãni naqa'en da l-llepaxac aso Lorrujama, nache asomaye qaltaq hualaxai, nache co'ollaq deco'o, nache ãale so llalec.

⁹Nache Ñim Nataxala', 'enapega so Oseas, 'eeta': «Yi'ie nogotolec, 'aãa'anagui qome da le'enaxat Loamí, cha'aye qami' nhuo' le'ecpi, mashe saishet da qami' ãalamaxatpi, qataq mashe saishet da aãem Qanatamnaxala'ai.»

¹⁰Qalaxaye ñaqaiyeta ne'ena Israel le'ecpi ñataqta qalota qome, nache 'eeta'am na coma' lsoche maye auaxai le'ec, nache qaica ca ishet da naloqten ca tachiguiña qataq ye lcata namayepi. Qaq qom qoñeeta': «Qami' saishet da qami' ñalamaxatpi», qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' 'enapegalo, 'eeta': «Qami', nache qami' llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec.»

¹¹Huaña qome nache laponat na Judá, qataq na Israel le'ecpi, nache namayepi 'oonolec naqa'en ca lataxala', nache 'enauac na shiñaxauapi ñe'eguelaxa qome ye Jerusalén. Nache ñataqta lta'araic qome da la'amaqchec ye Jezreel que'eca na'a'q.

Oseas 2

¹Huaña qome nache qoñiñapega na qarqañai, qoñeeta': «Nhuc' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna», qataq ana qarqañai: «Nchoxonnatapi.»

Da 'eetec da sa ñalaq so nhuc' Israel le'ecpi

²Qaq Ñim Nataxala' 'eeta': ¡Ña qaviraxachiño'ot qome aso qarachi'i, cha'aye asomaye saishet da ihua, qataq asomaye saishet da añem lhua! ¡Qoñiñapega da ñaxaani da ñachaxaatac da lquisheguetaxac! ¡Qataq ñaxaani da nachaxaatega nam nquisheshaxauapi!

³Cha'aye da saishet da ñaxaani de'era, nache so'orauec qome, qataq saleeta'ague ñaqa'en 'eeta'am so na'a'q co'ollaq ñiguiñi. Huaña nache 'eeta'am ñaqa'en ca toolec 'alhua, qataq ca deqata 'alhua, huaña nache ilem ñaqa'en na laquip.

⁴Nache saishet da sechoxonnai' qome ca llalaqpi, cha'aye chegaqaigui da lquisheguetaxac.

⁵Cha'aye quisheguetaxai aso late'e, nache iqataqchet da llo'oxoyec, souaxat da 'enapec: Añem, seca'ategue qome na iquisheguetaxauapi maye ño'ot na anoq, ñaquip, qataq añem ñanem na no'oxonecpi, lino, qataq na coraxatpi, qataq nam ñotta'a't qanñomiguipi.

⁶Qaq ñoqo'oye sapogui qome nam llecpi sauota'a ana ñaxat, qataq sau'o ca npaqtanaxat da sapoua'a, yaqto' saishet da ñanata nam llecpi.

⁷Qataq icaateguiñi' qome nam nquisheshaxauapi, qalaxaye saishet da ivi', qataq nmittaique, qalaxaye saishet da ñanata. Huaña, nache 'eeta': «Añem she'eguelaxa ca hua'auchiguiñi ihua, cha'aye co'ollaq sooto'ot, nache ñataqta sañamaqchiguiñi, qaq saq 'ena'am nagui.»

⁸Qalaxaye acamaye saishet da ñauattooteguet da nachañem da saata'am na trigo, lataxa qataq na aceite, qataq da nachañem da nquicapeguec ñaqa'en na plata qataq na oro, maye do'onataxana da ño'ot na saq 'en natamnaxala'pi.

⁹Qaq ñoqo'oye qom ivita ca lalochoqui da qanqat na ala na nañiguishecpi, nache añem ñe'eguelaxa qome, nache sacona na maiche ñalamaxat trigo, lataxa qataq na ña'asaite, qataq sacona na maiche ñalamaxat qagueta laue qataq na lino, maye sami' co'ollaxa da yaqto' napogoñi ñaqa'en.

¹⁰Qataq na nquisheshaxauapi ñauaachigui qome ñaqa'en da aloic asomaye. ¡Nache qaica ca nca'alaxateeguesop da ihuaqñaxac!

¹¹Huaña qome nache tachiguiña ñaqa'en da lamaicñaxac, qataq da ño'ottac na lquia'axac da dalaxaic ñi ca'agoxoic, qataq ye na'a'q mataxaqui, qataq 'enauac na lañe la'ashaxacpi.

¹²Qataq qaiquesoq ñaqa'en ana lañiguishe uva qataq ana higo, maye da detaxaña naxa, nache 'enapec: «Ne'enapi maiche ñesheetenaxatpi, maye añem ñanem nam ñequishishaxauapi.» Nache so'otec da ñaxaalec ñaqa'en ana huoue, yaqto' chec na shiguiñacpi maye huauec.

¹³Qataq sauo'o ca nhuaxanaguec souaxat soua na'axa'te da ñaatacot na ñaqa'a atamnaxala'pi na lchenaxanaxat, qataq ñaani na no'otaxatpi, nchiguishaqtepi qataq ana lqolapi, nache ca'attague' na nquisheshaxauapi, nache añem icoua'ai. 'Era da ña'aqtac, Añem Nataxala'.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauotec som lalamaxat Israel le'ecpi

¹⁴Qaq ñoqo'oye añem ñemanaqchet qome, nache sauega ye toolec 'alhua, nache sechettac da setaxañot, yaqto' ñoxonec da lquiyaqteñaxac.

¹⁵Huaña, nache she'eguelaxatot qome aye lañiguishe uva, qaq ye ca'amapega't ye Acór, nache llegueuo qome ñaqa'en da naquitaxac. Huaña qome nache do'onaxaatac, 'eeta'am co'ollaq ñaq qa'añole, 'eeta'am da 'eetec so na'a'q co'ollaq ca'ai ye Egipto.

¹⁶Qaq huaña qome nache da añem detaxaña qalaq saishet da 'eeta': «'Am ñataxala'.» Nacherata da 'eeta': «'Am ihua.» 'Era da ña'aqtac Añem Nataxala'.

¹⁷Huaña qome nache ñeqateeguesop na alap da le'enaxat na saq 'en atamnaxala'pi, nache saishet qome da qaltaq ñe'eguelaxa da nasaqtapeguec.

¹⁸Qaq que'eca na'a'q, ñeqouaguec qome na Israel le'ecpi, da ñaamamaxate' ñaqa'en na shiguiñacpi maye huauec, qataq na mañopi, qataq na na'araxanaqpi. Huaña qome nache ñeqateeguesop ne'ena 'alhua, na ncheecnepi, ñeelonecpi, qataq ca alaataxac, yaqto' ne'ena ñalamaxatpi nhuo' le'ecpi ñataqta amata da nmataxac.

¹⁹Qaq ñataqta nache 'eetai' qome da 'am ihua, qataq ñataqta itchiguiñi da 'am ihua qome, nache ipacchigui da lataxac da ñaamamaxataxac, cha'aye ñataqta 'am sautec.

²⁰Huaña nache 'am saroneguet, nache ñataqta 'am ñalemaqte', huaña qome nache añem 'auauatton da Añem Nataxala'.

²¹Qaq Añem Nataxala', shenapec: Que'eca na'a'q, añem sasateguet qome na piguem, qaq na piguem qalaq ñasateguet qome ana 'alhua,

²²qaq na 'alhua qalaq ñasateguet qome na trigo, qaq na lataxa qalaq ñasateguet na aceite, qaq naamaye qalaq ñasatreguet qome ye Jezreel.

²³Nache na ñalamaxat nhuo' le'ecpi sanalec qome na 'alhua, da yaqto' ñalamaxat, nache talec ñaqa'en da ichoxonnataxanaxa aso Lorrujama, qataq so Loamí, nache sheeta': «Maiche 'am ñalamaxat.» Qaq da aýem detaxaýa, nache 'eeta': «'Am Ñatamnaxala'.»

Oseas 3

So Oseas qataq aso 'alo quisheguetaxai

¹Ñim Nataxala' qaltaq aýem 'enapega, 'eeta': «'Aue qojec, nache 'aýa'anem da 'arauotaxanaqtaic aca 'alo quisheguetaxai, maye lauatapiguiñi' nam nauochaxauapi. Cha'aye 'era da 'eetec Ñim Nataxala' da ýauotec na Israel le'ecpi, na'aictaxa da ýe'eguelaxa da ýa'amaqteetac na ýaqa'a atamnaxala'pi, qataq da naman da chectac anam nqaxaýaqa uvapi maye qoýanot naxa namayepi.»

²Huaña, nache sesheenaxana aso 'alo, nache aso lasheue ivi' quince aso lcatpiole ana plata, qataq so trescientos treinta kilos na cebada.

³Nache shenapega asomaye sheeta': «Nagui, nache qaýoqtrec naua na'axa'te da 'am ñalamaqte, nache saishet da 'anquishishi qataq saishet da 'arauañi' ca lýa ýale, qaq aýem nataqa'en ýataqta 'am ñalemaqte' da 'am ihua qome.»

⁴Cha'aye qaýoqtrec qome caua na'axa'te da na Israel le'ecpi, qaica ca lta'a, lataxala', qataq qaica ca lachetaqtaxanaxat, qataq aca lca'atoxonaxalatepi qataq qaica ca ltogue lapoxot, qataq ca natamnaxala' na maiche llalaqpi.

⁵Qaq qom ime de'era, nache na Israel le'ecpi ñe'eguelaq qome, nache nmitaique Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', qataq so David maye lta'a namayepi. Qaq que'ecaua pa'atrec na'axa'te, nache namayepi ýataqta huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala', qataq da lqouagaxanaqtaic Ñimaye.

Oseas 4

Ñim Nataxala' dataýa'aguet na Israel le'ecpi

¹Qami' Israel le'ecpi, ña qana'axaýañiýa da la'aqtac Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye npa'aguene' nam netalecpi ne'ena 'alhua, cha'aye namayepi mashe qaica ca 'eesa, qataq qaica ca lchoxonnataxanaxa, qataq mashe saýauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Nacherata da ýapacauec na saq 'en maye ýan la'aqtacpi, qataq da latenataxanaxac, lalaataxanaxac, lcachaxac, qataq da lauatapiguiñi' ana sa lhua, qataq da qaica ca iren.

³Ýoqo'oye ne'ena 'alhua huo'o qome da nasouaxac, nache qaica ca la'añaxac 'enauac nam netalecpi namaye, qataq nataqa'en ileu qome na huauec shiguiýacpi, qataq na maýopi maye hueto'ot na piguem, qataq na nýaqqi maye huetangui aso auaxai.

⁴Qaq nache qaica qome ca nhuogaxa ca lya huo'otaq da ya'uo'o ca lasouaxashet! Cha'aye A'em, nachecata ca ntaxa'yanaxanec da lasouaxashet naqa'en de'era.

⁵Nache 'am qouani qome, qouaigui ca na'a'q, qataq ca pe, nache qocani' ca na'aqtaxanaxanec da qouani qataq nelaxaani aca 'arate'e.

⁶Qaq cha'aye nam yalamaxat nhuo' le'ecpi qaica ca lauatonaxanaxac yoqo'oye ishet da nlaguini. Qaq 'am souaxat da sa 'auaconeguet de'era nauatonaxanaxac, nache neqat da 'am ya'aqtaxanaxanec. Qataq cha'aye 'aucoua'ai na lqataxacpi Nim 'Anatamnaxala', nache A'em nataqa'en secoua'ai qome nam 'aya'alaqpi.

⁷Qataq co'ollaq nquictauec da qalota nam ntaxa'yanaxanecpi, nache nataqa'en yataqta nquictauec nam a'em hueto'ot lasouaxashetpi, yoqo'oye da llo'oxoyec namayepi, nmeneguet qome naqa'en da qaica ca la'amaqchec namayepi.

⁸Qataq yachegoxottapigui na lasouaxashetpi nam yalamaxat nhuo' le'ecpi da lquia'axac namayepi, yoqo'oye yayeeta'a da nache yo'ottac na qauem nam shiyaxauapi maye yalamaxatpi.

⁹Qaq ne'ena nhuo' le'ecpi, nache 'eeta'am naqa'en qome na ntaxa'yanaxanecpi, da sauo'o ca nhuaxanaguec, souaxat dam qauem lataxac namayepi.

¹⁰Qaq na'aictaxa qome da sa qoue da lquia'axac qalaxaye saishet da icoma', qataq da yapacauac da lquisheguetaxac, qalaxaye qaica qome ca llalec, souaxat da ca'ai Nim Nataxala'.

Na ne'enaqtacpi maye natameetacot na Israel le'ecpi

¹¹De'era quisheguetaxac qataq na lataxa, yo'ot da deqat da no'on nataxac.

¹²Na yalamaxat nhuo' le'ecpi, inattac nam natamnaxala'pi 'epaq, qaq ne'ena 'epaqpi yasateguet namayepi nache yaueeguet da lquisheguetaxac, qataq ca'ai Nim Nataxala' souaxat de'era lquisheguetaxac.

¹³Qataq tasheguema na pa'asheguem ana qasoxonaxapi, qataq ana lcomaraxalatepi, da yo'ot nam lachetaqtaxanaxatpi, qataq da yavigaxat na lchenaxanaxatpi, qataq huo'ot naqa'en na lpaqal ana qo'oipaqqi rooblepi, 'aalamopi qataq ana enciinapi. Qaq yoqo'oye ana llalepi ncogagui qome da lquisheguetaxac, qataq ana latelpi lauatapigui' qome nam sa lhuapi.

¹⁴Qalaxaye A'em saishet qome da sauo'o ca nhuaxanaguec ana llalepi souaxat da lquisheguetaxac, qataq ana latelpi souaxat da lauatapigui' nam sa lhuapi, cha'aye maichena namayepi da nquishestague' ana quisheguetaxaipi qataq da yo'ot ana lachetaqtaxanaqtepi, nache nquisheshigui da la'amqaanataxanaxac. Qaq 'era da 'eetec na nhuo' le'ecpi, da tayanecra souaxat da qaica ca layaanataxanaxac.

¹⁵Qaq 'am Israel, da 'anquishishi, qaq no'on da saishet da ivira'a ye Judá, da huo'o ca lasouaxashet. Qaq saishet qome da qanqo'oniya ye Gilgal, qataq da

qa'aisheguema ye Bet Avén, qataq da qaŷa'añi ca qara'aqtaqui da qoñeeta': «Nca'altauec Ñim Nataxala'»

¹⁶Cha'aye na Israel, 'eeta'am aca huegaqai huaca llale. Qaq ¿peta'a isheto' da ilo'ogue Ñim Nataxala', da 'eeta'am naqa'en ca qagueta llalaqpi da huaña ca no'on 'auaqpisat?

¹⁷Qaq na Efraín ye ŷataqta nañaneguet da ŷa'amaqten nam ne'enaqtacpi. Qaq qaua'aqaita'a qome.

¹⁸Cha'aye 'enauac namayepi da taxaicpi, nache taŷa da nquisheguetaxac, qataq nam lataxala'pi namayepi ŷauotec nam ŷo'ot da ncoxo.

¹⁹ŷoqo'oye anac qome ca la'at, nache ŷache namayepi, nache huo'o qome da la'agaxa souaxat da natameetacot nam saq 'en atamnaxala'pi.

Oseas 5

Da nhuaxanaguec na Israel le'ecpi

¹«Ña qana'axaŷaxañiŷa de'era qami' ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq qami' nhuo' Israel le'ecpi, qataq qami' nta'alpi, cha'aye qami' naŷa'alo ca qanhuaxanaguiiqui, souaxat da 'eco' qami' nqoina co'ollaq huaña ye Mispá, qataq 'eco' qami' naleguec co'ollaq huaña ye Tabor,

²qataq qoñeeta'am aca nshere maye qaŷoqchiguingui co'ollaq huaña ye ca'amegue ye Sitín. ŷoqo'oye sauo'o qome ca qanhuaxanaguiiqui.

³Qaq aŷem, ŷataqta sauatton na Efraín, qataq na Israel saishet da sa sauatton. Qalaxaye na Efraín, quegue da nquisheguetaxac, qaq na Israel, qalaq ŷataqta nshepaxanaqcheela't».

⁴Nache namayepi saishet da ŷe'eguelaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat nam qauem maye ŷo'ottac, cha'aye namayepi huetaigui da lquisheguetaxac, nache sa ŷauatton Ñim Nataxala'.

⁵Qaq de'era na'amqaanaxac na Israel, nachera qome da maiche que'emaxam namayepi, qaq na Efraín qalaq maiche pogolaxaisop qome na qauem maye ŷo'ottac namayepi, qaq na Judá le'ecpi nache l-llañe' namayepi qom huañi.

⁶Qaq namayepi lŷatac qome ana lalo qaguetapi, qataq ana huacapi da nmittaique Ñim Nataxala', qalaxaye saishet qome da ŷanata, cha'aye Ñimaye ca'ai namayepi.

⁷Qaq souaxat da namayepi ca'ai Ñim Nataxala', qataq na llalaqpi ŷaqa'a na lta'alpi, nache namayepi qataq na na'alhuapi, nlaguiñi qome huaigui ca 'oonolec ca'agoxoic.

Da nhuaxanaguec na Israel qataq na Judá le'ecpi

⁸¡Ña qauashiigui ana nasheere qom huaña ye Guibeá! ¡Qataq ana nasheerepi qom huaña ye Ramá! ¡Qataq qauauoi ca qara'alaxaqui maye la'anaxat ca

alaataxac qom huaña ye Bet Avén! ¡Yaqto' ÷e'elaq nam chegoxoguetpi so Benjamin!

⁹Qaq a÷em sa'aqtaxanem nam nalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, da ÷ataqta 'eesa cam naña'a namayepi, qaq na Efraín ÷ataqta nlachiguiñi qom nvita ca nhuaxanaguec.

¹⁰Qaq nam nataxala'pi ye Judá namayepi 'eeta'am ca decachetega na 'alhua, da napacalec naqa'en naua ÷oqta loga'te na npaxateua'a 'alhua, qalaxaye namayepi ÷ataqta imalec qome ñaqa'en da ÷ayeloxo.

¹¹Nache na Efraín, qaica qome ca nyacnataguec qataq qaica ca naigui qanqa'en, souaxat da maiche quegue nam atamnaxala'pi maye qaica ca naigui.

¹²Qaq ÷oqo'oye ñelaxaañi qome ye Efraín, sheeta'am catai' nogoxot lalaxat da ichec na nogoxot, qataq ca naqui'c qom ñelaxaañi na nhuo' le'ecpi ye Judá.

¹³Nache ye Efraín qom ila'a da lalolaxa, qataq ye Judá qom ila'a da lque'emaxa, huaña qome nache ye Efraín, nqo'ona so 'amaqtaqaic nta'a ye Asiria, da iñaxanaique ca ntaunaguec, qalaxaye somaye saishet qome da no'oita naqa'en, qataq saishet da nataren na lque'emaxa.

¹⁴Cha'aye a÷em sheeta'am qome ca llon da seloquixan ye Efraín, qataq catai' llon llalec da seloquixan ye Judá, qaq nache a÷em qome da secolaxattac, ime nache ashec, nache sache qome ca ÷oxonec, nache qaica ca ishet da deuotaxanec.

¹⁵Qaq ime qome, nache she'eguelaxa ye ima', choche ivitta'a qom nauattoola't namayepi da huo'o da lasouaxashet, nache a÷em nmitaique. ¡Qaq qom huetaigui ca lta'araic lhuogoxo, nache a÷em nmittaique qome!

Oseas 6

Na Israel le'ecpi detaxaña da ÷e'eguelaxa Ñim Nataxala'

¹Ña qauanaqui, nache she'eguelaxasaxa Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye qomi' nlaxatchiyiñi co'ollaxa, qalaxaye ishet da qaltaq qomi' no'oite' naqa'en, qataq qomi' ique'emaqche't, qalaxaye ishet da qaltaq qomi' natore'n.

²Nache sa qañaloq qome da qomi' no'oite' naqa'en, qataq sa qañaloq qome da qomi' nauaxañaxaayeshegue'm da yaqto' ñachaataqto'ot Ñimaye.

³¡Sauoqo'o qome ca qana'añaxataxac da sauattonaq Ñim Nataxala'! Cha'aye Ñimaye 'eesa qome da anac, 'eeta'am da nnoxoosheguem aña nala'. Qataq 'eesa qome da qomi' nañalo, 'eeta'am na auot da talec ana 'alhua, nam auot maye huaigui ye latomaxa qataq ye nauoxo.

⁴Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': ¿Ca sheeteco', 'am Efraín? Qataq ¿ca sheeteco', 'am Judá? Cha'aye da qarauotaxanaqtaiqui da sheeta, qalaq 'eeta'am na sheue ye nte'eta, qataq na 'aña da ña nte'etom nache quiguiñi.

⁵Ŷoqo'oye chegoqchigui ñaqa'en co'ollaxa som ŷa'aqtaxanaxanecpi, da qami' selaxachigui, qataq naua ŷa'aqtaqa da qami' salaua't. Qaq da nalochiguiñi ŷo'onataxanaxac, 'eeta'am ca nqashelgaxa maye dalaataxanapec.

⁶Cha'aye aŷem ñeshetaique da aŷem qauauochec, qaq saishet da nachena nam qarachetaqtaxanaxache da ñeshetaique da aŷem qandoitapegueua'a. Qataq ñeshetaique da aŷem qauauattoñi da aŷem Qanatamnaxala'ai, qaq saishet da choche aŷem qaŷa'añeetacot anam nachetaqtaxanaqte qaŷavigaxatta.

⁷Qalaxaye qami', qoñeeta'am so Adán, da saishet da qaupaquiitelec da ñaŷamaxataxac, nache saishet da aŷem qaulaqaiguat.

⁸Qaq nam netaiguipi ye huaqta'a't nŷecpi ye Galaad qalaq nda'a't na qauemaicpi, qataq 'enauac nam lapiaqa'pi no'onaña na ntago'q.

⁹Qaq so nqa'aic maye taŷa'a ye Siquén, qalaq hueta'a na ntaxaŷaxanaxanecpi maye 'eeta'am nam cachaxaicpi da nauaata'aguet na shiŷaxauapi, qaq huaña da decache qataq da dalaataxan.

¹⁰Qaq huaña ne'ena na'alhua na Israel da sauachigui nam ŷataqta qauem, qataq na Efraín da nquisheshe, nache na'aqchet na Israel le'ecpi.

¹¹Qaq nataqa'en 'am Judá, mashe sauo'o ye laloxoqui ca 'anhuaxanaguec, qom ivita da ñe'eguelaxaala't nam ŷalamaxat nhuo' Israel le'ecpi.

Oseas 7

¹Qaq co'ollaq ñatareetac na Israel le'ecpi, nache yo'oq da lle'etaxaloxo na Efraín, qataq nam lasouaxashetpi nam Samaria le'ecpi, cha'aye namayepi ŷo'ottac da natenataxanaxac, nache na'aictaxa da yo'oxoñi qalaq inoxotaua'a na nŷecpi, qataq decachiŷot nam quetague' na nqa'aicpi.

²Nache saishet da tagui lauel da Aŷem ñetoueeta'ac 'enauac nam qauem maye ŷo'otpi. Qaq nagui qalaq colesop nam maiche ŷo'ottacpi maye qauem, nam nache 'eetai' naxa da semeteetac.

³Qaq nam qauem maye ŷo'ottac namayepi qalaq machiguiñi naqa'en ñi nta'a, qataq nam latenataxanaxacpi machiguiñi naqa'en nam nataxala'pi.

⁴Enauac namayepi da sa ŷalemaq, 'eeta'am ana qatelaxanaxaqui da mashe ŷaguec na le'eraxa, nache sa iuen da queta da qaŷalootaigui, da qaiuatta'a da nashiiyesheguem ca ndaqñiguishec 'ayiiña.

⁵Da ivita da qaique'elec so nta'a, nache nam nataxala'pi itaqchet somaye, nŷomaxangui na lataxa. ¡Qaq so nta'a ŷaconeguet na lhuaq som ŷe'enai'pi somaye!

⁶Qaq da lquiyaqteŷaxac somayepi da deque'elaqtaxan, qalaq 'eeta'am aca nqatelaxanaxaqui da 'eroigui, qataq na'aictaxa da palom da do'ocheta so

nqatelaxanaxaqui lo'o, qalaxaye ye nte'eta qalaq ñaq 'eetalec da 'ettaigui aso nqatelaxanaxaqui.

⁷Qaq 'enauac somayepi 'eeta'am aca nqatelaxanaxaqui maye 'ettaigui, da ñavigaxat som lataxala'pi. Qataq 'enauac so lta'alpi da nmichiguiñi naqa'en, nache qaica da huo'otaq 'oonolec ca aÿem iÿaxaatacot.

So nhuo' le'ecpi maye ca'ai Ñim Natamnaxala'

⁸So Efraín, ñaleeguet nam ñaqa'a nhuo' le'ecpi; qaq nache 'eeta'am ana nauole maye 'oonolec laÿe na dato.

⁹Nache na chegaquac shiÿaxauapi nquicta'a't naqa'en da la'añaxac namayepi, qaq namayepi sa nanoma de'era. Qataq ivira'a na laue da ñapagaq qalaq sa nanoma damaye.

¹⁰Qaq de'era na'amqaanaxac na Israel le'ecpi, damaye maiche dataÿa'aguet qome namayepi. Qaq na'aictaxa de'era, namayepi saishet da ñe'eguelaxa da nmitaique Ñim Nataxala' maye Natamnaxala'.

¹¹Qaq ye Efraín, qalaq 'eeta'am na qoto' da 'enaqaic qataq qaica ca lauatonaxanaxac, nache taÿa qome ye Egipto da iÿaxanaique ca ntaunaguec, ime, qaltaq taÿa ye Asiria.

¹²Qalaxaye qom taÿa, nache sa ñaÿaloxon da sasaxalec ca ñaleguec yemayepi, qataq naaño ñaqa'en, 'eeta'am ana qoÿopi da chegaqasheguema na piguem, nache sauo'o qome ca nhuaxanaguec souaxat na qauem maye ño'otacpi.

¹³Qaq ñataqta qauem qome ca taÿa'a yemayepi souaxat da aÿem ca'ai! Qataq taÿa'a da nlaguiñi qome, souaxat da aÿem dataÿa'aguet. Aÿem, sauotaique da ñeca'alaxatec yemayepi, qalaxaye yemayepi ño'ot na latenataxanaxacpi da Aÿem dataÿa'aguet.

¹⁴Qataq saishet da ñataqta lquiyaqteÿaxac da aÿem nachoxoreetacot, da huetalec ye lmala' da huo'o da nachoxoc. Qaq da iÿaxanaique na trigo qataq na lataxa nache ique'emaqchet da lo'ocÿaxac; qaq ñataqta aÿem dataÿa'aguet namayepi!

¹⁵Qaq na'aictaxa da sapaxaguen co'ollaxa namayepi, qataq sauo'o da la'añaxa'c naua lhua'q, qalaxaye namayepi lapaxaño na qauem da yaqto' aÿem dataÿa'aguet.

¹⁶Namayepi ñe'eguelaxa na saq 'en atamnaxala'pi, nache 'eeta'am ca checnec da namaxagui. Qaq nam lataxala'pi qairolec ca ñeelonec da qaÿalauat, souaxat da na'amaqte'n naua la'aqtaqa, nache huaña ye Egipto da qane'eetapigui qome namayepi.

Oseas 8

Da nhuaxanaguec na Israel le'ecpi souaxat nam saq 'en atamnaxala'pi

¹e'Auashiiyigui qome aca nasheere, cha'aye mashe anacta na vi'ic da naña na lma' Ñim Nataxala', souaxat da sa qaipaguelec da ñaŷamaxataxac, qataq qaŷataña'agueta naua ŷamaxasoxonaxaco.

²Qaq nagui, namayepi ŷa'alaqtai' da aŷem iŷaxaatacot, 'eeta': «Qomi', 'am sauattonaq da 'Am Natamnaxala' na Israel le'ecpi.»

³Qalaxaye na Israel le'ecpi saishet da ŷaconeguet da no'on, ŷoqo'oye na npa'aguenaxauapi icanapec qome namayepi.

⁴Qataq namayepi ŷauo'o co'ollaxa na lta'alpi, qalaxaye saishet da aŷem ipacapegue', qataq ŷauo'o na lataxala'pi maye saishet da sauatton. Qataq ŷo'ot nam natamnaxala'pi ŷachegoxotaigui na lalamaxat plata qataq na oro, nache ŷo'ot da maiche nlaguiñi namayepi.

⁵Qaq qami' maye qarmaye na Samaria, aŷem ŷataqta seqaiga ñim ne'enaqtac huaca llalec, maye qanatanñeetacot. Nache aŷem ŷataqta 'eroigui da ŷalemataic da qami' salemataŷalo. ¿Chaq laguio' da qaviyiŷa da qami' qui'itte'?

⁶Cha'aye ñi'iñi huaca llalec ñimaye lalamaxat na Israel le'ecpi, ñimaye le'enaqtac som ŷaŷaten da le'enaqtaxanaxac, qaq ñimaye saishet da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ŷoqo'oye ñi'iñi huaca llalec, maye netaña ye Samaria, ñimaye dolagui qome.

⁷Qaq cha'aye namayepi ŷaañi co'ollaxa na la'at, nache lqateguishec qome ca la'at lta'araic, nache ca lanaxanaqa' qaica ca ñaxaalec, qataq qaica ca lqateguishec trigo maye chegaqaigui na 'ayiiña, qaq da huo'o ca lqateguishec, nache chec qome nam chegaqauecpi.

⁸¡Huaña qome, nache 'eco' qanallec na Israel le'ecpi! Nache na ŷotta'a't shiŷaxauapi da ilota'a namayepi, qalaq 'eeta'am naqa'en ca nogoxoshet maye qaica ca naigui,

⁹cha'aye namayepi tasheguema ye Asiria, 'eeta'am na 'ashena no'onaxa le'ec maye huegaqaic. Qaq na Efraín qalaq desheenaxata'a ana quisheguetaxai.

¹⁰Qaq na'aictaxa da ŷanem na nme nam ŷotta'a't shiŷaxauapi, qalaxaye nache 'ena'am selagaxattac qome namayepi, nache huo'oi qome caua na'axa'te da nque'etaxangui da lque'eenataxanaxac na nta'alpi qataq nam nataxala'pi.

¹¹Cha'aye na Efraín, qalota ana no'oxoosheguem nca'atoxonaxalatepi, maye ŷo'ot da huo'o naqa'en nam lasouaxashetpi namayepi.

¹²Qaq cha'aye na'aictaxa da qalota nam sereñi ŷapaxaguenataxanaxacpi da sanem, qalaxaye ŷataqta qaica ca naigui naqa'en namayepi.

¹³Qaq namayepi nqopita da aŷem ŷanot ana lachetaqtaxanaqtepi, nache namayepi chec na lapat nam nachetaqtaxanaxat, qalaxaye Aŷem Nataxala' sa saŷamaxaren da ŷo'ot namayepi. Qaq Aŷem seuennate qome nam qauem maye

ÿ'o'tpi, nache sauo'o ca nhuaxanaguec souaxat na lasouaxashetpi, qataq she'eguelaxata qome ye Egipto.

¹⁴Qaq nam Israel le'ecpi, no'oxoosheguem na lma' lta'araicpi, qalaxaye icoua'ai Ñim Lo'onatac da nachaalataxac. Qataq na Judá le'ecpi, qalota na no'oxoosheguem huaqta'a't nÿecpi maye huo'o na lpaqtaxatpi, qalaxaye aÿem, ñamaxa qome ca norec da yaqto' ÿ'avic ñaqa'en na lma' lta'araicpi.

Oseas 9

Da nhuaxanaguec na Israel le'ecpi

¹Qaq 'am Israel, saishet da 'auamachiguiñi, saishet da 'auparenaxaatai' da 'antonaxac da 'eeta'am na laÿepi shiÿaxauapi, cha'aye 'anquishishigui da 'ara'amqaanataxanaxac, souaxat da qoca'ai Ñim 'Anatamnaxala'. Cha'aye 'anqopita da 'auaconeguet da nsheetenaguec da 'anquishishaxac, da huaña ye nchegoxosoxonqa' ana ala na nañguishec.

²Qaq saishet qome da qaucomachec na trigo qataq ana uva, qataq qaica qome ca lamaic na dalaxaic lataxa.

³Qaq nache saishet qome da nache qoñeetalec na 'alhua maye lalamaxat Ñim Nataxala', nacherata da na Efraín, ÿ'e'eguelaxa qome ye Egipto, qataq ye Asiria yem huaña qome da chectac na nallec maye sa qaÿashenem namayepi da chec.

⁴Huaña nache qaica ca lataxa da ÿ'anot Ñim Nataxala', qataq ana lachetaqtaxanaqtepi saishet da ÿaÿamaxaren Ñimaye. Qaq aca nauole maye chectac, qalaq 'eeta'am aca nauole da huo'o da nasouaxac, qaq cam chec acamaye nache saishet da qui'itta. Qaq namayepi ishet qome da chec aca'aca nauole, qalaxaye saishet qome da iroua'a aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

⁵Qaq ¿chaq negue't cam ishet da qauo'oche qom ivita ca na'a'q maye ño'oxonnataxanaxaqui, cam na'a'q maye huetoigui da qaÿo'oxoren Ñim Nataxala'?

⁶Qaq da qoqui da qananeltaxañeeguet da qanhuaxanaguiiqui, nache na Egipto le'ecpi qami' ÿaconeua'alo qome, nache huaña ye Menfis da qami' ilalyiñi. Qaq ana qaraÿamaqtai plata qalaq ñaxaalec qome ana poqo no'onaxa lashe, qaq nam qaranataqa'aipi qalaq ñaxaalec qome ana qo'oipaqule maye huo'o ana le.

⁷¡Qaq mashe nvi' naua na'axa'te maye huetoiguilo da nhuaxanaguec namayepi! ¡Qataq mashe nvi' naua na'axa'te maye huetoiguilo da nsheetenaguec namayepi! ¡Qaq na Israel le'ecpi, ÿaÿateeta qome de'era! Namayepi 'enapec: «so na'aqtaxanaxanec ÿataqta qaica ca ÿaÿaana'a. Qataq so hueto'ot da saqcha'a na'añaxac, huo'o da aloic.» Qaq 'enapec de'era cha'aye ÿataqta nlaqchigui na qauem, qataq ÿataqta lta'araic da lquiÿaxanaqtaic.

⁸Qaq Ñim Nataxala', ñanem so la'aqtaxanaxanec da yaqto' nauaatalec na Efraín, qalaxaye so llec qaŷa'añiŷanguí ana qoinapi, qataq ivira'a da qanquiŷai da huetaigui aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Nache ŷataqta qauem da qarataxaqui, 'eeta'am da lataxac som netaña co'ollaxa ye Guibea. Qalaxaye Ñim Nataxala' ntoueeta'ac de'era qauem qarataxaqui, nache ŷauo'o qome ca qanhuaxanaguiiqui souaxat nam qarasouaxashechi.

¹⁰Qaq da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Co'ollaq selalec na Israel le'ecpi, nache ŷataqta samachiguiñi, sheeta'am ca shiŷaxaua da ilalec aca uva da huaña ca toolec 'alhua. Qataq co'ollaq sela'a so hua'au qarta'ailpi, nache 'eeta'am da sela'a aca la'auaxana ala ana hiigo. Qalaxaye co'ollaq ivita so netaña so Baal Pegor, nache ŷataqta nañaneguet da natameetacot na saq 'en atamnaxala'pi, nache ivira'a da ŷataqta qaiqaiga, 'eeta'am da nqaigaxa nam lauotaxat natamnaxala'pi.

¹¹Qaq da llo'oxoyec na Efraín, jec qome 'eeta'am ca qoŷo da huaño. Huaña nache qaica ca ñiguiñi nogotolec, qataq saishet da hualaxai aca 'alo, qataq qaca aca deco'o.

¹²Qaq na'aictaxa da ishet da ŷaqchet cam llalaqpi, qalaxaye Aŷem ñeqat qome da nachaalataxac, nache qaica ca ño'onaxatañi. Qaq choxoraxaso' qom sheca'ai ne'ena shiŷaxauapi.

¹³Qaq da selota'a ye Efraín, nache ŷataqta 'eeta'am ye Tiro, maye naña ye no'on 'alhua, qalaxaye so Efraín ŷauecta'a da nleuaxa na llalaqpi».

¹⁴'Am Nataxala', ¡ñaq 'anem qome cam 'auauotaique da 'anem namayepi! Qataq 'anem da sa deco'o, qataq da qaica ca lche' yaqto' saishet da dellepaxanaxan.

¹⁵«Qaq huaña co'ollaxa ye Gilgal da ŷo'ot 'enauac na qauem namayepi, qaq nache huaña nataqa'en da seqaiga namayepi. Qaq souaxat nam qauem maye ŷo'otpi namayepi, nache so'orauec qom huaña ñi ima', qataq saxaañi da sauotec namayepi, cha'aye 'enauac nam lataxala'pi namayepi da sa ŷalaq.

¹⁶Qaq ye Efraín que'emaq, nache 'eeta'am aca qo'oipaq maye deqaqa na lpa'a'pi, nache saishet da qaltaq huo'o aca ala. Qaq na'aictaxa da huo'o ca llalaqpi, qalaxaye ileu qome ñaqa'en camayepi».

¹⁷Qaq ne'ena nhuo' le'ecpi saishet da ŷalaxaguet Ñim Ñatamnaxala', ŷoqo'oye Ñimaye ŷo'orauec qome namayepi, huaña nache namayepi nsomaxaatapigui' qom ŷalectaigui na ŷotta'a't shiŷaxauapi.

Oseas 10

¹Na Israel le'ecpi, qalaq 'eeta'am ana nañiguishé uva maye ŷataqta qalochiguiñi, qalaxaye co'ollaq ŷataqta qalota ana alapi, nache nataqa'en nquictauec ana no'oxoosheguem nca'atoxonaxalatepi. Qataq co'ollaq mashe ŷataqta 'onaxaic na na'alhuapi, nache nataqa'en ŷataqta 'onaxaic naqa'en nam saq 'en natamnaxala' coma'pi.

²Qaq ne'ena Israel le'ecpi, colaxagui da lquiyaqteŷaxac, qaq namayepi nagui huo'o da lasouaxashet. Ñim Nataxala' ilaxachigui qome ana lca'atохонaxalatepi namayepi, qataq nlaaxaani nam natamnaxala'pi coma'.

³Qaq namayepi nagui yo'oqta da 'eeta': «Qaica ca qarta'a, souaxat da qaica ca 'enec ñaqa'enaq Ñim Nataxala'. Qalaxaye da huo'o ca qarta'a nache ¿Negue'to' ca ishet da qomi' ŷo'oteque?

⁴Cha'aye namayepi nacherata da ltaxaŷaxac ŷaŷaten, qataq ŷan na saq 'en la'aqtacpi da ŷo'ot da naŷamaxataxac, qaq dam 'eetega no'on lo'onataxanaxac, qalaq 'eeta'am ana huoue deshenataxan maye ñaxattalec na no'onaxa.»

⁵Qaq nam Samaria le'ecpi ŷataqta huo'o qome da lcolanaxa, souaxat da deqat ñim huaca llalec maye netaña ye Bet Avén. Qaq souaxat ñimaye, nache ŷataqta huo'o da nachoxonnaxac nam nhuo' le'ecpi qataq na na'aqtanaxanecpi, souaxat da deqat da llo'oxoyec.

⁶Cha'aye ñim huaca llalec qaŷache qome, qaira'a ye Asiria da yaqto' qoŷanem so ŷataqta 'amaqtaqaic nta'a. Huaña qome, nache nam netaña ye Efraín huo'o da la'aloxo, qataq na Israel le'ecpi huo'o qome da la'aloxo souaxat ñi natamnaxala'.

⁷Huaña qome nache qaica so nta'a ye Samaria, 'eeta'am ca 'epaq laŷe da ŷache na 'etaxat.

⁸Qataq nlaguiñi qome na qauem natamnaqa'pi, maye huaña naxa da ŷo'ot na lasouaxashetpi na Israel le'ecpi. Qataq ana lca'atохонaxalatepi ñaxaalec qome ana cotaquepi qataq ana 'epaqole maye huo'o ana le, nache namayepi 'enapega qome ana qasoxonaxapi, 'eeta': «¿Ña qomi' qauapoileguete!» Qataq 'enapega ana lcomaraxalatepi, 'eeta': «¿Ñaq qomi' qaupataqaiyiñi!»

⁹Ñim Nataxala', 'eeta': «Na Israel le'ecpi saishet da ŷaxaani da ŷo'ottac nam lasouaxashetpi, chegoqta'a co'ollaq huaña ye Guibeá da ŷo'ot namayepi. ¿Qaq nache saq ŷaxanec da ŷo'ottac namayepi! ŷoqo'oye que'eca alaataxac ique'elaxat qome ne'ena 'etaxaloxoicpi qom huaña ye Guibeá.

¹⁰Qaq qom ñeshet da sauo'o ca nhuaxanaguec ne'ena nhuo' le'ecpi, nache na ŷotta'a't shiŷaxauapi dataŷa'aguet qome namayepi, qom ivita da sauo'o ca nhuaxanaguec souaxat nam qalota lle'etaxaloxosat.

¹¹Qaq ye Efraín, 'eeta'am aca 'oxoŷaxaale huaca llale, maye nqopita da ilaxattapigui ana ala na nañiguishec. Qalaxaye aŷem sano'ot qome na lqosot ca nauegaxanaxaqui 'epaq da yaqto' ŷauecta'aguet aca naigona; qaq na Judá le'ecpi qalaq ŷaueca'aguet qome ca 'arao, qaq so Jacob qalaq ŷaueca'aguet qome aca namoxoŷaqtaxanaqte.

¹²Qaq aŷem shenapega namayepi sheeta': qauo'оче qome da nalochiguiñi lataxac, yaqto' qauacoñiiguat da alaŷaxac da nauotaxanaqtaic. Qataq qauqataxaniŷai' ca qana'alhuai, yaqto' qaŷa'añiñi ca dalaxaic qa'añiguishequi,

cha'aye mashe ivita ye laloqo' da qanmitaique Ñim Nataxala', nache ivitta'a qom anac Ñimaye da qami' taleguete naqa'en ca 'onaxaic auot da qami' nca'alaxatrec.

¹³Qalaxaye qami' qaŷa'añiñi da qauem, nache qami' taleguete da sa ŷaŷamaxaŷi lataxac, qataq qolliquiitac na chegaqaigui da natenataxanaxac. Qaq cha'aye qaupi'iitega anam naigonapi maye alaataxaquipi, qataq nam qalota alleppi alaataxaicpi,

¹⁴nache na maiche 'arhuo' le'ecpi lliŷa't qome, qataq 'enauac na lpaqtaxat na nŷecpi qailaxachigui, 'eeta'am ye Bet Arbel co'ollaq nlaŷaŷaŷi so nta'a Salmán, co'ollaq qaŷalauat so 'alpi caŷe' qanqa'en so llalaqpi.

¹⁵Qaq 'era da 'eetec qome qami' maye qarmaye na Betel, souaxat da ŷataqta lta'araic qaye'etaxalqoi. Qaq nataqa'en ñi nta'a na Israel ileu qom mashe yaqta'a da yo'oxoŷi».

Oseas 11

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ŷauotec so lalamaxat nhuo' le'ecpi

¹Co'ollaq ñaq saxanaxa da ŷe na Israel le'ecpi, nache Aŷem ŷataqta ŷauotaxat, qataq sachegoxotchiguiña co'ollaxa ye Egipto da seŷaxana na ŷalaqpi.

²Qalaxaye co'ollaq ŷapac da seŷaxaatega, nache lamaxa nquictauec da aŷem ca'ai. Nache namayepi ŷaatacot ana lachetaqtaxanaqte nam saq 'en atamnaxala'pi, qataq ŷavigaxattac na lchenaxanaxat da ŷanot nam ne'enaqtacpi.

³Qaq na'aictaxa 'enauac de'era, Aŷem sapaxaguenec da lqueuoxoc na chegoxoguetpi so Efraín, qataq sauecta'aguet co'ollaxa, ñasoqta'a na lhuac namayepi, qalaxaye saishet da ŷaŷaaneguet da Nachaŷem da selotague' namayepi.

⁴Qaq Aŷem serolec co'ollaxa da huesotta ŷauotaxanaqtaic da ñaueguela't namayepi, qataq ñesoxouo, 'eeta'am ca nogotolec maye ñaq lleptac, nache ñeqateeguesop na qapa'atta maye npeetague' namayepi, nache sanem na aloq da sequia'axaatac.

⁵Qaq namayepi saishet qome da qaltaq ŷe'eguelaxa ye Egipto, cha'aye na asiiriopi choche ŷamaqtac qome namayepi, souaxat da namayepi saishet da aŷem ñe'eguelaxa.

⁶Nache qairolec qome ca ŷeelonec, da qailaxachigui na huaqta'a't nŷecpi maye lalamaxatpi, qataq qailaxachigui na lpaqtaxatpi namayepi, qataq qanlaŷaŷi na maiche lapaxaŷi lataxacpi namayepi.

⁷Ne'ena ŷalamaxat nhuo' le'ecpi ŷataqta lhuennataxa da Aŷem dataŷa'aguet, ŷoqo'oye na'aictaxa da iŷaxaatega da ŷe'enaxat, qalaxaye saishet da ŷoqta 'eesa da Aŷem ŷo'oxoreetac.

⁸'Am Efraín, ¿ca sheetectaxa da 'am sheca'ai? 'Am Israel, ¿ca sheetectaxa da 'am salat? ¿Isheto' peta'a da 'am selaxachigui da 'eeta'am so huaqta'a't n̄yecpi ye Admá, huo'otaq da 'eeta'am da sheetec co'ollaxa so huaqta'a't n̄yecpi ye Seboyin? ¿Da iquiyaqteŷaxac ŷataqta Aŷem iraxanapec, souaxat da ichoxonnataxanaxa da qoneta!

⁹Ŷoqo'oye saishet da 'am serolec da ŷayeloxo, qataq saishet da she'eguelaxalec da ñelaxaañi ye Efraín, cha'aye Nachaŷem maye Ŷo'onatac 'Enauacna, qaq saishet da choche aŷem shiŷaxaua. Qataq Nachaŷem maye Aŷem Qui'itta, qami' salectaiguilo, qaq saishet da 'am ñanaŷa da 'am selaxachigui.

¹⁰Qaq namayepi qome, ca'attague' qome Ñim Nataxala', qaq Ñimaye desoqo qome, 'eeta'am ca llon. Qaq qom desoqo Ñimaye, nache na lalamaxatpi iviloxol qom anac, chegoqta'ague da nala' lliguisheguem.

¹¹Qaq 'eeta'am ca qoŷo da iviloxol qom anac chegaqa'a ye Egipto, qataq 'eeta'am ca qoto' qom anac chegaqa'a ye Asiria, nache Aŷem, sanaiguilo qome naua lma'ate namayepi. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

Da lasouaxashet na Israel le'ecpi

¹²Na Efraín qalaq aŷem coleesop naqa'en na latenataxanaxacpi, qaq na Israel le'ecpi qalaq aŷem coleesop naqa'en nam saq 'enpi. Qaq na Judá, qalaq ca'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nagui ŷataqta ŷalaxaguet nam ŷaqa'a atamnaxala'pi.

Oseas 12

¹Na Efraín qalaq chectac na la'at, qaq 'enauac ye na'a'q da quetague' na la'at maye chegaqa'ague da nala' lliguisheguem. Qataq nquigaxattauec na latenataxanaxacpi qataq qaica ca iren, qataq naŷamaxate' ye Asiria, qataq ŷamaxa na nme aceite ye Egipto.

²Ñim Nataxala' dataŷa'aguet na Israel le'ecpi, qataq ŷauo'o qome ca nhuaxanaguec nam lauo' le'ecpi so Jacob, souaxat dam qauem lataxac namayepi, nache isheeteneguet, ipacchigui naqa'en da 'eetec nam ŷo'otpi namayepi.

³Qaq nache chegoqta'a co'ollaq ñaq taŷa'a da ñiguiñi so Jacob, nache npa'axaalec da lañoxoc so lqaŷa, qaq co'ollaq mashe ŷe somaye nache nalaqaatague' som lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Nalaqaatague' co'ollaxa somaye, nache ivira'a da nauec, huaña, nache n̄yeeto'ot qataq nachoxoreetacot somaye da ichoxoren. Qaq huaña ye Betel nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna nauane' somaye, qaq huaña yemaye nache detaxaŷapegue' somaye.

⁵Qaq Ñim Nataxala', Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye Qaica ca Ŷaqalanapec, Ñimaye da le'enaxat 'eeta': «Nataxala'».

⁶Qaq ñoqo'oye 'am Israel, 'avi'eguelaxa qome Ñim 'Anatamnaxala'; 'auo'ot qome da nauotaxanaqtaic, qataq da naloqchiguiñi lataxac, qataq nache 'eetai' qome da 'auacheto'ot da 'arpi'iñaxac Ñim 'Anatamnaxala'.

⁷«Na Canaán le'ecpi, qalaq do'ogoxootega ana laloqnaxanaxaqui maye saipaigui ye lcata da huo'o na naloqten, cha'aye nqopita da decachiñot na lañepi.

⁸Qaq na Efraín, qalaq 'eeta': ¡Añem ñataqta añem sallaxanec, ñataqta qalota ana llañoniguishe añom! ¡Qalaxaye qaica ca ishet da anac da ñauo'o ca ñasouaxashet, da 'eetega sachegoxotaigui da icachaxac de'era isallaxa!

⁹Qalaxaye, Añem Nataxala' maye Añem 'Anatamnaxala' co'ollaq qonetaña ye Egipto, 'am she'eguelaxata qome da qaltaq qonetaigui na npe'lpí, 'eeta'am co'ollaq ñauanaxa't, huaña ye toolec 'alhua.

¹⁰Añem, shenapega co'ollaxa so na'aqtaxanaxanecpi, qataq sanem da qalota ñaqa'en na lauanaqchecpi, qataq sachegoxotchigui somayepi da qami' setaxaiguilo sauota'a nam ñaloqnaxanaxatpi.

¹¹Ye Galaad, hueta'a na ñaqa'a atamnaxala'pi, qalaxaye namayepi nda'a't na saq 'en. Qaq ye Gilgal huaña na qoñategueuo nachetaqtaxanaxat huaca, ñoqo'oye ana lca'atoxonaxalatepi dolagui qome, 'eeta'am ca logosheguem coma'pi, maye huetalec ca qanqalagoxotsheguem 'alhua.»

¹²Qalaxaye so Jacob, ñe'eguen a co'ollaxa ye 'alhua Aram, qaq nache huaña yemaye da ilotague' aso qaguetapi, da do'onataxaateguelec da lasheechiñaxac aso lhua.

¹³Qaq Ñim Nataxala' ñachegoxotchigui so 'oonolec na'aqtaxanaxanec, da nqateguesop ye Egipto na Israel le'ecpi, qataq do'ogoxona so 'oonolec na'aqtaxanaxanec da ilotague' namayepi.

¹⁴Qalaxaye na shiñaxauapi ye Efraín, inogochet Ñim Nataxala'. Qaq ñoqo'oye Ñimaye ñauo'o qome ca nhuaxanaguec namayepi, souaxat da lalaatanaxac, nache namayepi maiche talec qome nam qauem maye ño'otpi.

Oseas 13

Da 'eetec da nlachiguiñi ye Israel

¹Qaq nam shiñaxauapi ye Efraín naxa da detaqa, nache na lañepi nhuo' le'ecpi maye chegoxoguet so Israel, ñataqta huo'o naq 'enec naqa'en namayepi. Qalaxaye ye Efraín ilem na lasouaxashetpi, souaxat da natameetacot so Baal.

²Qaq namayepi ñaq queto'ot nagui da ño'ottac nam lasouaxashetpi, cha'aye nqatel na lcat plata, nache ño'ot na natamnaxala'pi maye maiche lo'onatac na lcat lo'opi. Ime, nache 'eeta': «Ña qaña'añem na qarachetaqtaxanaxachi». Nache na shiñaxauapi napigoxoi' nam natamnaxala'pi, maye 'eeta'am na huaca llalec da lataxac.

³Qaq ñoqo'oye namayepi 'eeta'am na sheue ye nte'eta, qataq 'eeta'am na 'aãa, da ña nte'etom nache qaica, qataq 'eeta'am na 'auaqpi da ñache na la'at lta'araic, qataq 'eeta'am na nmala'q da quisheguemgue ca lliguisheguem da huañoxoosheguem.

⁴Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': Añem Nataxala', Añem maye Añem 'Anatamnaxala', chegoqta'a co'ollaq qonetaña ye Egipto; saishet qome da 'auauo'o ca lña 'anatamnaxala', cha'aye qaica ca lña 'arca'alaxaquí nachañemta.

⁵Qaq añem 'am selotague' co'ollaq huaña ye toolec 'alhua, yem 'alhua maye ñataqta deqaqta.

⁶Qalaxaye co'ollaq mashe ñaguec na qo'oqoi, nache naua qarquiyaqtelli' nlaxaguilo da qana'amqaanaxaquí, huaña nache Añem qaucoviña'ai.

⁷Qaq ñoqo'oye Añem sheeta'am qome ca llon, qataq sheeta'am ca quiyoc da huetaua'a na lañe ca nqa'aic, da soicnapec namayepi.

⁸Qataq ñauaneguet qome namayepi da seloquixan, sheeta'am aca oso da deqa't caua llalqa, nache ñataqta secolaxattac añi lquiyaqte, qaq huaña nache sheeta'am ca llon da sachec namayepi, huo'otaq ca huauec shiguiñac da ñataqta secolaxattac namayepi.

⁹Qaq 'am Israel, 'am ñelaxaañi qome nache qaica ca 'am itauan.

¹⁰Qaq ¿hua'ague ca hueta'ague cam 'arta'a, da yaqto' nca'alaxatec na 'aralamaxat huaqta'a't ñyecpi? Qataq ¿ca hueta'ague cam 'arataxala'pi, maye 'auñaxanot co'ollaxa da ñauo'o ca 'arta'a qataq 'arataxala'pi?

¹¹Qaq ñataqta salemata co'ollaq 'am sanem som 'auñaxataique 'arta'alpi, qataq ñataqta salemata co'ollaq ñeqat somayepi.

¹²Qaq nam qauem maye ño'ot co'ollaxa so Efraín nanettañi, qataq nam lasouaxashetpi qoñettañi.

¹³Qaq na Israel nvita qome ca nqui'ic, 'eeta'am aca 'alo da deco'o, qalaxaye namayepi 'eeta'am ca nogotolec da sanañamaq, nache saishet da maiche nañamaxaañi da ñiguiñi.

¹⁴Qaq namayepi, ¿peta'a ñeca'alaxateeguesop qome da la'añaxac añi huachiqui? Qataq ¿peta'a ñeca'alaxateeguesop qome da nleuaxa? Qaq 'am nleuaxa ¿Hueta'ague ca 'ara'añaxac? 'Am huachiqui ¿Hueta'ague cam qauem 'aro'onataxanaxac? ¡Añem saishet da sechorexetac qome ne'ena shiñaxauapi!

¹⁵Qaq na Israel, na'aictaxa qome da dasovi da 'eeta'am aca huoue, qalaxaye anac qome ca la'at maye chegaqa'ague da nala' lliguisheguem, cam lta'araic la'at maye chegoqtelec ye toolec 'alhua, nache deqaqa naqa'en ana lañe'pi na 'etaxat qataq na npaxaatasheguem 'etaxat. Qataq na npa'aguenaxauapi namayepi deuotaxanec qome na logoxoshetpi, qataq nam ñataqta no'on no'otaxatpi.

¹⁶Qaq na nhuo' le'ecpi ye Samaria qalaq talec qome ca nhuaxanaguec, souaxat da dataña'aguet Ñim Natamnaxala'. Qataq qairolec ca ñeelonec da qañalauat, na llaqpi qalaq qaiuaxanaguec qome na 'alhua da qañalauat, qataq ana hualaxaipi qaipeleca'ague qome ana da'am.

Oseas 14

So Oseas nachoxonnot na Israel le'ecpi da ñe'eguelaxa Ñim Nataxala'

¹¡Qami' Israel le'ecpi, qavi'eguelaqaña Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, cha'aye souaxat na qarasouaxashechi nache qoviñañi!

²Ña qavi'eguelaqaña qome Ñim Nataxala', qauacheetac da achoxonnaxac maye, 'eeta': «Ña 'auapalaxat qome nam qauempi maye so'otaq, nache 'auaconeguet qataq 'auamaateguet da qayo'oxonnataxanaxac maye 'am sanaqtacot.

³Na Asiria le'ecpi saishet qome da qomi' nca'alaxatrec, qataq saishet da sonaqtalec na caipi da ñaneltaxanaq, huaña nache saxanaxañi da shenaqtega qanatamnaxala' na maiche qaro'onatacpi, cha'aye nache 'amta 'Am Nataxala', da 'am ñachegoxoto'ot da nchoxonnataguec nam qaicaua caua lta'al.»

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachaxanapeguem da lchoxonnataxanaxa na Israel le'ecpi

⁴Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Añem sañamaxañi qome da qauem lataxac namayepi, nache choche sechoren, souaxat da sauotec namayepi, cha'aye da ñayeloxo mashe ca'ai ñaqa'en namayepi.

⁵Nache sheeta'am qome ca 'aña da talec na Israel le'ecpi, nache namayepi 'eeta'am qome ana lache late'e da huo'o ana lauoxo, qataq ñataqta ña'areñi na lpa'a'pi, 'eeta'am ana cedropi ye Líbano.

⁶Qataq ñataqta qalochiguiñi ana lcouepi, nache da lyacñaxac 'eeta'am ana oliivo, qataq da no'on laitañaxac 'eeta'am ana cedropi ye Líbano.

⁷Nache na Israel le'ecpi qaltaq huetalec qome da itelaqtaxanaxac, huaña nache ñataqta nca'altec, 'eeta'am na trigo, qataq huo'o ana lauoxo 'eeta'am ana nañiguishu uva, qataq da laitañaxac 'eeta'am na ñataqta no'on lataxa maye huaña ye Líbano.

⁸Nache na Efraín, 'enapec qome: ¿Ta'ainco' taxa da satapegueua'a nam ne'enaqtac atamnaxala'pi? ¡Cha'aye Añem ña'axañaxana qataq selo'ogue qome ne'ena ñalamaxat nhuo' le'ecpi! Nache Añem sheeta'am qome ana qo'oipaq pino maye nache 'eetai' da daralata da lo'oxoñaxac, qaq ne'ena ñalamaxat nhuo' le'ecpi Añem ñachegoxoto'ot qome da alañaxac.»

⁹Qaq ca ñaanaxanaxaic nache ñañateeteguet qome de'era, qataq ca ñaanataxanaxaic nache ñauattoota qome de'era na'aqtac. Cha'aye 'enauac na ño'otpi Ñim Nataxala' ñataqta nalochiguiñi, qaq cam no'on da lataxac nache

quetegue qome namayepi, qalaxaye nam qauemaicpi nache pogolaxaisop qome
damaye.

Joel

Joel 1

Aso shiiquioxoipi nlaxaañi na nañiguishec

¹Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' co'ollaq 'enapega so Joel, maye llalec so Petuel.

²Qami' nqueroxonecpi, ña qana'axaŷaxañiŷa de'era, qataq 'enauac qami' maye qoñiitalec ne'ena 'alhua. ¿Peta'a huo'o co'ollaxa ca na'a'q da qauauañiichigui ca 'eeta'am de'era, nam qoviitaiguiilo na'axa'te huo'otaq soua na'axa'te maye huetaiguiilo so hua'au qarta'ailpi?

³Qaq damaye qaua'aqtaxañim nam qaŷa'alquipi, qataq ne'ena qaŷa'alquipi da'aqtaxanem qome cam llalaqpi, qaq camayepi qaltaq da'aqtaxanem qome que'eca llalaqpi.

⁴Nam no'onaxatañi na qoche'lpi, nache chec na pelgaxanaqpi, qaq nam no'onaxatañi namayepi, nache chec na pelgaxanaq llalaqpi, qaq nam no'onaxatañi na pelgaxanaq llalaqpi, namayepi ŷataqta ŷauta ana shiiquioxoipi.

⁵Qaq qami' taxaicpi, ñaq qanloiuec! ¡Ñaq qanŷeñi qami' maye qanŷomiitapigui na lataxa, cha'aye na lli'i ana uva, taŷa'a qome da qaŷacona!

⁶Cha'aye na qalota qataq 'añaxaicpi shiŷaxauapi imattalec na ña'alhua, qaq naua lhue qalaq 'eeta'am naua lhue na llon, qataq naua lhue lapiataxanaqtel qalaq 'eeta'ama naua lapiataxanaqtel ana lloona.

⁷Nache ŷataqta nlaxatchiguiñi ana ŷañiguishe uvapi, qataq ilaxachigui ana ŷañiguishe hiigopi, nache ŷataqta qui'itta'ague naqa'en ana lcouepi, ivitta'a da ŷapagaqta'aguelo naqa'en naua lpi'ineqa ana lcouepi qataq ŷataqta hua'axañi.

⁸Nache ne'ena ŷalamaxat nhuo' le'ecpi ŷataqta nŷen, 'eeta'am aca qa'añole da nŷeetac ŷaatrañi caua sa nsatte' alogo souaxat da ileu ca nauonaxaua.

⁹Qaq nache 'eetec nataqa'en da nŷeetac na ntaxaŷaxanaxanecpi, souaxat da añi atamnaxaqui mashe qaca aca nachetaqtaxanaqte ala na nañiguishec, qataq lataxa da yaqto' qoŷanot Ñim Nataxala'.

¹⁰Qaq na no'onaxapi ŷataqta toolec qataq na 'alhuapi deqaqta, nache qaica na trigo qataq na lataxa qataq imeuo na aceite.

¹¹Qaq qami' maye qauo'ocheetac na nanaxanaqa'pi, ña qanŷeñi qome, qataq qami' maye qauo'ocheetac na uva lma'pi, qauaquicoita qome, souaxat da deqat na ala na nañiguishecpi, qataq deqat na trigo qataq na cebada.

¹²Qataq deqaqa ana nañiguishe uvapi qataq ana hiigopi, nataqa'en ana nañiguishe granadapi, chaicpi qataq ana manzaanapi. Qataq 'enauac anam nañiguishepi na no'onaxa deqaqa. Huaña nache qaica ca l-lagaxayec nam llalaqpi na shiŷaxauapi.

¹³Qaq qami' ntaxaŷaxanaxanecpi qaŷa'añiñi na sa nsatta nogoxot, qami' maye qoviitague' añi nca'atoxonaxalate, ña qanoŷiñi, cha'aye añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', mashe qaca ana nachetaqtaxanaqtepi ala na nañiguishhec qataq na lataxa.

¹⁴Qalaŷoñiŷa't qome na Israel le'ecpi nache qauo'oche ca qanqouaqchetaxaqui, qataq qalaŷoñiŷa't na nqueroxonecpi qataq 'enauac nam netalec ne'ena 'alhua, huaña añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Qanatamnaxala'ai, nache qauŷaxañiŷot Ñim Nataxala'.

¹⁵¡Agai que'eca na'a'q! ¡Cha'aye mashe nayeetai' ca na'a'q maye lviraxaqui Ñim Nataxala'! ¡Que'eca na'a'q ŷataqta chaqaic, cha'aye Ñim Qaica ca ŷaqalanapec nlaxaañi qome 'enauacna!

¹⁶Qataq ŷataqta sauanaqchigui da qaiuotaxanec na qonoq, nache qaica ca tonaxac añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Qaq anam nañiguishc ala maye qoŷaañi ltoŷaigui na 'alhua, nache deqat na trigo qataq nam naŷamaqtaxaqui nlaguiñi.

¹⁸¡Qaq na qana'atetpi qalaq ŷa'alaqtagui! Qataq choche tata'acra' da nmittaique ca 'auaqpi, qaq ana qaguetapi qalaq mashe ileetac.

¹⁹Qaq aŷem 'am seŷaxanot 'Am Nataxala', cha'aye na norec mashe ŷavigaxatta na 'auaqpi maye huallec na toolec 'alhua, qataq nam le'eraxa namaye ŷataqta ŷavigaxatta ana qo'oipaqqi maye huallec na no'onaxa.

²⁰Qataq ivira'a na shiguiŷacpi maye no'onaxa le'ecpi da 'am iŷaxanot, cha'aye ŷataqta deqatqta nam la'auaxacpi na 'etaxat, qataq na norec ŷavigaxatta 'enauac nam 'auaqpisat.

Joel 2

¹Ña qauashiiyigui ana nasheerepi da huaña na Sión, qataq ana peenaq lcouepi da huaña ana qui'itta qasoxonaxa maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Ña qaviloxolli qami' maye qoñiitaña na Judá, cha'aye mashe nayeetai' na na'a'q maye lviraxaqui Ñim Nataxala',

²nam na'a'q maye huaigui na napalaxa, qataq ŷataqta napalñi, nam na'a'q maye sansatchiguiñi na lo'oc na piguem qataq na sansatchiguiñi napo. 'Eeta'am na le'eraxa na na'a'q da mashe yaqta'a yo'oxoñi da imattalec da icoŷarelec ana qasoxonaxapi, qaq nache 'eetec da anac ne'ena qalota qataq 'añaxaicpi shiŷaxauapi. Qaq ŷataqta saŷauanapega da qaŷauaachigui ca 'eeta'am namayepi, qataq saishet qome da qaltaq ŷe'eguelaxalec da qaŷauaachigui cam 'eeta'am namayepi.

³Qaq nache 'eeta'am na norec da nlaguiñi naqa'en 'enauac nam huo'o, nache na ŷataqta chaxaguet le'eraxa ŷavigaxat da taŷa'ague, qataq nache 'eeta'am na le'eraxa da mashe ŷapacauac. Qaq qom saxanaxa da nvi', nache na 'alhua ŷataqta

no'on, qalaxaye da ÿoxogue nache ana 'alhua 'eeta'am ca toolec 'alhua. ¡Qaq nache qaica qome ca ÿet!

⁴Qaq da lataxac namayepi 'eeta'am na caipi, qataq da naloxoyaxac, 'eeta'am na caipi da qanayeetalec.

⁵Qaq da l-lamaxa da quetalec ana qasoxonaxapi, qalaq 'eeta'am da l-llimiaxa ana naigonapi alaataxaquipi, qataq 'eeta'am ana qo'oipaq laue deqaqta da ÿavigaxat na norec. Qataq 'eeta'am ca 'añaxaic alleppi da nalochiguiñi da nalat.

⁶Qaq na ÿotta'a't shiÿaxauapi da ila'aguet nache iviloxol, qataq ÿataqta napagaqtec da lli'iÿaxa.

⁷Qataq 'eeta'am na ÿataqta 'añaxaic alleppi alaataxaicpi, da naloxo qataq da quisheguemec ca npaqtaxanaxatpi, qaq qaica ca dashelec qataq qaica ca npaxateguet.

⁸Qataq saishet da huo'o ca ÿe'egueneguet ca lÿa, cha'aye ñi 'oonolec quetegue na maiche llec, qataq da queguet ana checnapi, nache saishet da huo'o ca dasheuec.

⁹Nache inoxotaua'a na huaqta'a't nÿecpi, qataq nqalgoqta quetalec na lpaqtaxat namayepi, qataq quisheguemec na nÿecpi, nache 'eeta'am ca cachaxaic da tatoigui na nalloxoquipi da inoxotauo.

¹⁰Nache da nvi' namayepi nache cholaxan ana 'alhua, qataq cholaxan na piguem, qataq 'om añi nala' qataq ñi ca'agoxoic, qataq ana huaqqañipi qaica ca le'eraxa.

¹¹Qaq Ñim Nataxala' nache hua'auta'ague da taÿa'ague nam nalleppi, da lavilÿaxac Ñimaye ÿataqta dellimigui da ÿa'axaÿaqchet na shiÿaxauapi. Qataq na nalleppi Ñimaye ÿataqta qalota, qataq ÿataqta 'añaxaicpi nam ÿo'ottac nam lamaxasoxonaxacpi Ñimaye. ¡Qaq cha'aye ÿataqta lta'araic qataq chaqaic nam na'a'q maye lviraxaqui Ñim Nataxala'! ¿Qaq negue'tom ca ishet da nala'aguet da dataÿa'aguet?

Da Ichoxonnataxanaxa Ñim Nataxala'

¹²Qaq nagui da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': ÿataqta imauec qome da qarquiyaqteÿaxaqui da aÿem qañe'eguelaqaÿa, qataq qanqouaqchichi qome, qanÿeñi, qataq qanachoxoreñi qome.

¹³¡Qataq qavi'eguelaqaÿa Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, qaumachiÿo'ot da qarquiyaqteÿaxaqui, qaq saishet da nachenaua naua qorogolli' da qancolaxacheeta'alo! Cha'aye Ñimaye soxoraic, hualaxaunaxaic qataq choxonnataxanaxaic, qataq qaÿaloqchiguinguit da lalemataic. Qataq ÿataqta lta'araic da lauotaxanaqtaic, qataq huo'o da nqui'ic da ÿan ca lhuaxanaxanaxac.

¹⁴Cha'aye saiuen'a da huo'o ca ntogotaxac nache qami' ichoxore'n, nache qami' taleguete naqa'en ca lqouagaxanaqtaic, nache huo'o naqa'en ana ala na nañiguishet da yaqto' nachetaqtaxanaqte, qataq na lataxa da yaqto' qoÿanot Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

¹⁵¡Ña qauashiigui qome ana nasheerepi da huaña na Sión, ña qauauo'oi ca qaraponaxaqui qataq qanqouaqchichi qome,

¹⁶nache qauauo'oi ca laponaxac na nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nqui'itaxatta qanqa'eñi qome namayepi, qataq qauyaxañiuga na nqueroxonecpi, ñaqpiolec qataq nam ñaq qaillepaxaatacpi, qataq qaupa'axañiuec cam cheta'ague da huaron nataqa'en acam lhua!

¹⁷Qataq nñen qome nantaxayaxanaxanecpi maye lo'onataxanaxanecpi Ñim Nataxala', da huaña ye ñegueuo maye tayaua'a añi nca'atoxonaxalate, nache 'eeta': «'Am Nataxala', ña 'auapalaxat qome na lasouaxashetpi ne'ena 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, qataq qaica ca 'auashenem da yē'eetac nam 'aralamaxatpi, yaqto' na yōtta'a't shiyaxauapi saishet da choche ilattac qome namayepi. Qataq nam lañepi yōtta'a't shiyaxauapi saishet qome da 'eeta': ¿Ca neta'ague cam Natamnaxala' namayepi?»

¹⁸Huaña nache Ñim Nataxala' yachaxan da lauochē ne'ena na'alhua, nache ichoxoren ne'ena lalamaxat nhuo' le'ecpi.

¹⁹Nache Ñim Nataxala', 'enapec: «Añem samaxa qome namayepi na trigo, lataxa qataq na aceite, nache ivitta'a ñaqa'en da yataqta comaraxaicipi namayepi, qaq nam yōtta'a't shiyaxauapi saishet qome da sashenem da yē'eetac namayepi.

²⁰Qataq seltaxaneguet qome namayepi na npa'aguenaxauapi maye chegaqa'ague da sheu', nache samaqauga ye toolec 'alhua. Qaq nam huotaique da dataña'aguet namayepi qalaq 'ogaxaicipi ñaqa'en huangui aso Auaxai Leuaxai, qaq nam chegaqa'ague da l-laq namayepi, nache huangui ñaqa'en aso Auaxai Mediterráneo. Qaq nam lo'ocñaxac namayepi, nache yataqta nchega na laita. ¡Qaq cha'aye yataqta lta'araic qome cam so'ot!»

²¹Qaq 'am 'alhua, 'auamachiguiñi qome, cha'aye yataqta lta'araic qome nam yō'otpi Ñim Nataxala'.

²²Qataq saishet da qayi'iitac qami' shiguiyacpi no'onaxa le'ecpi, cha'aye nsalauec qome na 'auaqpisat, qataq huo'o qome ana ala ana qo'oipaqpi, nache huo'o ana ala ana hiigopi qataq yaguec ana ala ana uvapi.

²³¡Qataq qauamaichiguiñi qome qami' maye qarma'ai na Sión, qataq qaña'añiitacot qome da qantonaxaqui Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai! Cha'aye Ñimaye ipacchigui qome naqa'en ye laloxoqui na auot, yem latomaxa qataq nauoxo, nache 'eeta'am soua hua'au' na'axa'te.

²⁴Huaña qome, nache choche huañi na ala na trigo, qataq nlaqchigui nam lañe'pi na lataxa qataq na aceite.

²⁵Qaq añem qami' she'eguelaxatema qome som deqat ala na nañiguishē, maye chec co'ollaxa na qochē'l, pelgaxanaq qataq ana shiiquioxoipi, maye yamexashecpī da qami' ñamaxalo co'ollaxa.

²⁶Qaq nache qaviyeeta'a da ÿataqta qami' comaraxaiqa, huaña, nache qavio'oxoreñi da le'enaxat Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, maye qami' ÿo'oteque nam ÿataqta lta'araic maye ÿo'ot da na'aalaxa. Huaña nache ne'ena ÿalamaxat nhuo' le'ecpi, saishet qome da huo'o ca na'aloxootaique.

²⁷Huaña qome, nache qauaŷachiñiita da qami' salectaiguilo qami' Israel le'ecpi, qataq da nachaŷemta Aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, nache qaica ca lŷa. Huaña qome nache saishet da qaltaq huo'o ca na'aloxootaique ne'ena ÿalamaxat nhuo' le'ecpi.

Cam na'a'q maye lviraxaqui som lta'araic la'añaxac Ñim Nataxala'

²⁸Qaq qom ime de'era, nache talec ñaqa'en 'enauac na shiŷaxauapi ca lta'araic ŷa'añaxac, huaña, nache nam qaŷa'alquipi qataq ana qaŷa'allipi, huo'o qome nam ŷa'axata'api, qataq nam ŷa'axaiquipi huo'oi qome naua lchxonaxaco, qataq na nsoxoppi huo'oi qome naua l-loxoco.

²⁹Qaq que'ecaua na'axa'te, nataqa'en talec qome ñaqa'en ca lta'araic ŷa'añaxac, nam namaxashecpí qataq ana namaxashepi,

³⁰qataq sachaxan qome ca lta'araic maye ÿo'ot da na'aalaxa na piguem qataq ana 'alhua, qataq ca ntago'q, norec qataq ca ŷashequitchequem nmala'q.

³¹Nache 'om aña nala', qaq ñi ca'agoxoic qalaq 'eco' ntago'q da lo'oxoŷaxac, qom ñaq taŷa'a ca na'a'q maye lviraxaqui Ñim Nataxala', cam na'a'q maye ÿataqta 'amaqtaqaic qataq chaqaic.

³²Qalaxaye 'enauac nam iŷaxaatega da le'enaxat Ñim Nataxala' nca'alec qome, cha'aye aña qasoxonaxa Sión qataq ye Jerusalén, huaña qome da nca'alaxa, cha'aye maiche la'aqtac co'ollaxa Ñim Nataxala'. Qaq que'eca lca'alaxaicpi, nache ŷalectaigui qome nam lca'aguishecpí Ñim Nataxala'.

Joel 3

Ñim Nataxala' nmit qome 'enauac nam ŷotta'a't shiŷaxauapi

¹Qaq que'ecaua na'axa'te qom ivita ca laloqo' da ñe'eguelaxat nam noxonecpi Judá le'ecpi qataq nam Jerusalén le'ecpi,

²nache llaŷona't qome 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi, nache sauega ye ca'amegue Josafat, yem huaña da ñemit qome namayepi, souaxat nam ÿo'otecpi co'ollaxa nam ÿalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, da ilagaxaalec nam ŷotta'a't 'alhuapi, qataq namayepi nalogui na ña'alhuapi.

³Qataq nallechigui co'ollaxa na ÿalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq imen na ñaqqiolec naiguét naqa'en ana quisheguetaxaipi, qataq ana nogotolepi, naiguét naqa'en na lataxa.

Da nhuaxanaguec nam ŷotta'a't shiŷaxauapi

⁴Qami' Tiro, Sidón qataq Filistea le'ecpi, ¿negue't ca qoñeetapeguec da sheeta? ¿Peta'a qansheetaique da aÿem qavi'iguelaxachiÿa'aguet? Qaq da nache qoñeetec de'era, nache aÿem sa ñaÿaloxon qome da qami' taleguete ñaqa'en ca qanhuaxanaguiiqui.

⁵Cha'aye qami' qauacoñiÿa co'ollaxa som ÿalamaxat plata qataq oro, qataq nam ÿataqta no'on nogoxoshetpi maye ÿalamaxat, nache qaroiua'a anam atamnaxaquipi maye maiche qaralamaqchi,

⁶qataq qaumiñi na Judá le'ecpi, qataq na Jerusalén le'ecpi, nache l-latacpi qanqa'eñi na griegopi nache ca'ai qanqa'aiñi na na'alhua.

⁷Qalaxaye aÿem ñe'eguelaxat qome namayepi, sachegoxotchiguiña nam 'alhuapi maye taÿa co'ollaxa da qaumiñi, nache da nque'eenaxac na Israel le'ecpi 'eeta'am qome da qanque'eenaxaqui.

⁸Nache na qaÿa'alquipi qataq ana qaÿa'allipi, semenot qome na Judá le'ecpi yaqto' namayepi imenot qome namayepi na sabeopi, maye chegaqa'a cam ÿataqta qaÿoqta 'alhua. Qaq 'era da ÿa'aqtac, Aÿem Nataxala'.

⁹Qaq ÿataqta qaua'aqtaxañim qome de'era nam ÿotta'a't shiÿaxauapi, qataq qaua'axache qome da huo'o ca alaataxac, nache qoñiÿapega da anac qome na 'añaxaicpi, qataq naÿamaxat qome da yaqto' nalat 'enauac nam ÿalleppi maye ÿataqta alaataxaicpi.

¹⁰Qataq qanlaxachiiñi na no'onataxanaxatpi, nache qauo'oche cam ÿeelonecpi, qataq qanlaxachiiñi na nchegaxanaxatpi, nache qauo'oche aca taquiaxaipi, qataq nam shiÿaxauapi maye qaica ca la'añaxac qalaq 'eeta': «Aÿem, ÿataqta aÿem 'añaxaic.»

¹¹Qaq 'enauac qami' ÿotta'a't shiÿaxauapi maye qareuoreuai ne'ena 'alhua, sa qanaÿaloxoñi qome da qauanaqui da qalaÿoñiÿa't. Qaq 'Am Nataxala', ñaq 'auanacot qome na 'ara'añaxanecpi.

¹²Qataq naÿamaxat qome nam ÿotta'a't shiÿaxauapi da taÿa yem ca'amegue Josafat, cha'aye nache huaña yemaye da Ñim Nataxala' nmit qome 'enauac nam ÿotta'a't shiÿaxauapi maye qareuoreuapi.

¹³Cha'aye namayepi ÿataqta qauemaicpi, ÿoqo'oye 'eeta'am qome qanqa'eñi na trigo da mashe ÿe nache qauchiqui, cha'aye mashe ivita ye laloqo' da qanqat nam nañiguishecpi, nache ÿataqta dapaxa't qanqa'eñi namayepi, 'eeta'am ana uva da qaÿapigui da yaqto' qaÿo'ot na lataxa.

¹⁴Qaq ÿataqta qalota nam nhuo' le'ecpi maye hueta'a ye ca'amegue Nasataxac, cha'aye mashe nayeetai' cam na'a'q maye lviraxaqui Ñim Nataxala'.

¹⁵Qaq huaña nache aña nala' qataq ñi ca'agoxoic, 'o'm qome, qaq anam huaqqañipi qaica qome ca le'eraxa.

¹⁶Nache qom ivita da qaŷa'axaŷa ca lavilŷaxac Ñim Nataxala', da chemaqteguisheguema añi qasoxonaxa Sión, qataq da dellimigui da lavilŷaxac da huaña ye Jerusalén, nache na piguem qataq ana 'alhua cholaxa'n qome. Qalaxaye Ñim Nataxala', nacheñi ñim lle'eguenaxala' qataq npaxattalec nam Israel le'ecpi maye maiche lalamaxatpi.

Dam taŷa'a llo'oxoyec ye Judá

¹⁷Huaña qome, nache qauaŷachiñi da aŷem Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai, soota'a na Sión, anam ŷataqta qui'itta ñeqasoxonaxa, nache na Jerusalén ŷataqta qui'itta qome, qataq saishet da ŷe'eguelaxa da loxonec nam chegaqauecpi.

¹⁸Nache que'eca na'a'q, na lataxa qataq na huaca lche', 'eeta'am qome na 'etaxat maye chegaqasheguema ana qasoxonaxapi qataq anam lcomaraxalatepi, qataq na la'auaxacpi ye Judá, nlaxagui qome na 'etaxat. Nache añi atamnaxaqui maye ŷalamaqte chegoqchiguiña qome na npaxaatasheguem 'etaxat, da icorelec ye ca'amegue ye Sitín.

¹⁹Nache ye Egipto ŷataqta nlachiguiñi qome, qaq ye Edom ŷe'eguelaxa da toolec 'alhua, souaxat da iloquixan co'ollaxa na Judá le'ecpi, qataq hualec naqa'en ye na'alhua namayepi, da icolde'c naua ltago'q nam qaica ca ŷasouaxat.

²⁰Qalaxaye ye Judá qataq ye Jerusalén, nache 'eetai' qome da netalec nam shiŷaxauapi qataq cam llalaqpi qome namayepi.

²¹Qaq aŷem qome, sepalaique lvi' som qaŷalauatpi co'ollaxa, nache saishet da sechoxoren nam icoraxatre'c soua ltago'q som qaica ca ŷasouaxat. Qaq Aŷem Nataxala', nache sonaña qome ye Sión.

Amós

Amós 1

¹Qaq 'era da la'aqtaxanaxac so Amós, som qagueta lo'o maye lma' ye Tecoa, dam lauanaqchec maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye taña'a da talec na Israel le'ecpi, co'ollaq saxanaqcaua soua dos vi'ie da nvi' so nacholaxanaxa ana 'alhua, maye huetoigui da lo'onataxanaxac so Uzías, maye nta'a ye Judá, qataq da lo'onataxanaxac so Jeroboán, som llalec so Joás, maye nta'a ye Israel.

²Nache so Amós, 'eeta': Ñim Nataxala', qaña'axaña qome da lavilñaxac 'eeta'am na nalataxa, huaña añi qasoxonaxa ye Sión maye naña ye Jerusalén, nache na 'alhuapi qataq na 'auaqpi deqaqa qome, qataq deqaqa ana lmilo añi qasoxonaxa Carmelo.

Dam taña'a nhuaxanaguec na ñotta'a't shiñaxauapi maye nhuoreuapi

³Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': na Damasco le'ecpi ñataqta ñapacauac na lasouaxashetpi, qaq saishet qome da saxaani da sau'o na nhuaxanaguecpi, cha'aye namayepi ñataqta ilaxachigui co'ollaxa na lma' ye Galaad, ñauota'a ana namoxoñaxtaxanaqte lcat.

⁴Qaq ñoqo'oye serolec qome ca norec da savigaxat ñi lma' lta'araic so Jazael, qaq que'eca norec nataqa'en ñavigaxat qome ñi lma' lta'araic so Ben Adad.

⁵Qataq senoxotaua'a qome da sacagaxat na nasompi ye Damasco, qataq selaxachigui qome na nta'alpi ye ca'amapega't 'alhua ye Avén, qataq cam nta'a maye ilotague' ye Bet Edén, qataq noxonecpi qome na siiriopi, nache qañauega ye Quir. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁶Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': na Gaza le'ecpi ñataqta qalota na qauem ño'otpi, ñoqo'oye saishet qome da saxaani da sau'o na nhuaxanaguecpi, cha'aye ñataqta imatta co'ollaxa da ñauac na nhuo' le'ecpi, nache imenot na Edom le'ecpi da yaqto' l-latacpi.

⁷Qaq ñoqo'oye sau'o qome ca norec da ñavic ñaqa'en na lpaqtaxanaxatpi ye Gaza, nache que'eca norec nlachiguiñi naqa'en na nma' lta'araicpi.

⁸Qataq selaxachigui qome nam ilotague' ye Asdod, qataq nam ilotague' ye Ascalón. ¡Qataq serolec da ña'añaxac ye Ecrón, qataq ñataqta nmichiguiñi ñaqa'en da ileu na filisteopi! Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁹Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': Na Tiro le'ecpi ñataqta qalota nam qauem ño'otpi, ñoqo'oye saishet qome da saxaani da sau'o na nhuaxanaguecpi, cha'aye so qalota nhuo' le'ecpi maye loxonecpi co'ollaxa imenot na Edom le'ecpi da yaqto' l-latacpi, qaq saq tagui lauel da nañamaxataxac co'ollaq nañamaxate' da 'eco' lqañañecpi somayepi.

¹⁰Qaq ñoqo'oye sau'o qome ca norec da ñavic ñaqa'en na lpaqtaxanaxatpi ye Tiro, nache que'eca norec ñavigaxat qome na nma' lta'araicpi.

¹¹Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': Na Edom le'ecpi ñataqta qalota nam qauem ño'otpi, ñoqo'oye saishet qome da saxaañi da sauo'o na nhuaxanaguecpi, souaxat da ñataqta sa ichoxonnai' da irolec na lainec, co'ollaq icaatac na maiche lqañañecpi Israel le'ecpi. Qataq ñataqta lta'araic da lalemataic, qataq da lquiñaxa namayepi.

¹²Qaq ñoqo'oye sauo'o qome ca norec da ñavic ñaqa'en ye Temán, nache que'eca norec nlachiguiñi naqa'en qome na nma' lta'araicpi ye Bosra.

¹³Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': Na Amón le'ecpi ñataqta qalota nam qauem ño'otpi, ñoqo'oye saishet qome da saxaañi da sauo'o na nhuaxanaguecpi, souaxat da nshetaique da nquigaxatec na na'alhuapi, nache namayepi ipeleca'ague ana da'am ana hualaxaipi maye lma' ye 'alhua Galaad.

¹⁴Qaq ñoqo'oye sauo'o qome ca norec da ñavic ñaqa'en na lpaqtaxatpi ye Rabá, nache que'eca norec nlachiguiñi naqa'en qome ca nma' lta'araicpi, qaq que'eca na'a'q ñataqta huo'o da na'alaxac da qaña'alaxalec ca alaataxac, qataq huo'o da lllimiata na la'at que'eca na'a'q.

¹⁵Qaq ca lta'a namayepi qañauega qome ca ñaqa'a 'alhua, nache lñatec qanqa'en nam 'amaqtaqaic ltaupapi. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Amós 2

¹Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': Na Moab le'ecpi ñataqta qalota nam qauem ño'otpi, ñoqo'oye saishet qome da saxaañi da sauo'o na nhuaxanaguecpi, cha'aye namayepi ñavigaxa't co'ollaxa soua lpi'ineqa so nta'a ye Edom, nache ivitta'a naqa'en da nañigui alo.

²Ñoqo'oye sauo'o qome ca norec da ñavic ñaqa'en yi'ie 'alhua Moab, nache que'eca norec nlachiguiñi naqa'en qome na nma' lta'araicpi ye Queriot, nache da na'alaxac da qaña'alaxalec da alaataxac qataq da l-lamata ana nasheerepi, qalaq nache huaigui qome da ileu na Moab le'ecpi.

³Huaña, nache ñeqateua'a qome ca lta'a ne'ena nhuo' le'ecpi, nache salauat, lñaueegue' ñaqa'en ca 'amaqtaqaic ltaupapi. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁴Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': Na Judá le'ecpi ñataqta qalota nam qauem ño'otpi, ñoqo'oye saishet qome da saxaañi da sauo'o ca nhuaxanaguec, cha'aye sa ñaconeguet nam lapaxaguenataxanaxacpi Ñim Nataxala', qataq sa ñalaxagueta naua lqataxaco Ñimaye, nacherata da natameetacot nam ñaqa'a atamnaxala'pi, maye natameetacot co'ollaxa so hua'au lta'alpi.

⁵Qaq ñoqo'oye sauo'o qome ca norec da ñavic ñaqa'en ye Judá, nache que'eca norec nlachiguiñi naqa'en qome na nma' lta'araicpi ye Jerusalén.

⁶Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': Na Israel le'ecpi ñataqta qalota nam qauem ño'otpi, ñoqo'oye saishet qome da saxaañi da sauo'o ca nhuaxanaguec, cha'aye imen co'ollaxa nam no'on da lataxac nache ñataqta saq 'amaqtaq ana lasheue plata, qataq da imen na choxoraqpi, qalaq 'eeta'am da lashiichiñaxac ca pela'.

⁷Qataq huetaiya' naqa'en na choxoraqpi, qataq saishet da ño'otec ca ñaŷamaqchiguiñi lataxac nam qaica ca la'amaqchec. Qataq so nta'a qataq so ñalec qalaq lauatripiguiñi' aso 'oonole 'alo, nache qaica ca 'enec naqa'en da qui'itta ñe'enaxat.

⁸Qataq nca'aatrapeguelec nam choche npatanec nogoxotpi, da hueta'a ca sa qaŷapeque aca camachaqa ana nca'atoxonaxalatepi, qataq desheenaxana na lataxa ŷauota'a ana anom ncachaqte, nam nŷomtapigui da hueta'a anam atamnaxaqui maye lalamaqte nam natamnaxala'pi.

⁹Qataq ŷataqta ŷauaachigui ñaqa'en co'ollaq selaxachigui so amorreopi, qaq na'aictaxa da ŷataqta logoraicpi 'eeta'am ana cedropi, qataq ŷataqta 'añaaxaicpi 'eeta'am ana qo'oipaqqi roble, qataq dolagui ñaqa'en ana netasheguem alapi, qataq na lpa'a'pi anamayepi.

¹⁰Qataq aŷem, qami' ñeqateeguesopa co'ollaxa ye Egipto, nache cuarenta vi'ie da qami' sauecta'agueta co'ollaq qoquiitalec ye toolec 'alhua, da yaqto' qami' sanema ye na'alhua na amorreopi.

¹¹Qaq saishet da qauqolliguichi de'era qami' Israel le'ecpi, da sauo'o co'ollaxa na na'aqtaxanaxanecpi sachegoxotaigui na qaŷa'alquipi, qataq nam nazareopi maye sachegoxotaigui na nsoxoppi. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹²Qalaxaye qami' qanŷomaxañiigui co'ollaxa na lataxa so nazareopi, qataq som na'aqtaxanaxanecpi saishet da qauashiñim da da'aqtaxan.

¹³Qaq ŷoqo'oye qami' dapaxagueta qome ñaqa'en na 'alhua, 'eeta'am aca naigona maye nlaqchigui na trigo da huo'o ca dapaxañi naqa'en.

¹⁴Huaña, nache ca ŷataqta qayaqaic qaica ca lle'eguenaq' da datauec, qataq ca ŷataqta 'añaaxaic, qaica ca la'añaxac, qataq cam ŷataqta qaramchigui ye lauel saishet da nca'alec.

¹⁵Qataq nam ŷataqta ŷaŷaten da do'ogoxona na checnec qaica qome ca la'añaxac, qataq nam ŷataqta qayaqaic da chegaqañi saishet da nca'alec, qataq nam nelec na caaŷo da datauec, nataqa'en saishet qome da nca'alec.

¹⁶Qaq que'eca na'a'q, nache na alaataxaicpi maye ŷataqta 'añaaxaicpi, qalaq nqata'a qome na lo'ogoxonaxatpi da yaqto' datauec. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Amós 3

Da lo'onataxanaxac so na'aqtaxanaxanec Amós

¹Qami' Israel le'ecpi, ña qana'axaŷaxañiŷa da la'aqtac Ñim Nataxala', da 'enapega nam nhuo' le'ecpi maye nqateeguesop co'ollaxa ye Egipto, 'eeta':

²«Nache qamiite' da qami' lleca'aua'alo, co'ollaq lleca'agui nam nhuo' le'ecpi ana 'alhua. Qaq ŷoqo'oye sau'o'o qome ca qanhuaxanaguiiqui, souaxat nam qauemsat maye qauo'oché».

³Da huo'oi caua dos da nnaictega't, qaq damaye ŷa'axat da caamaye naŷamaxareeta't.

⁴Cha'aye ca llon da desoqo da huaigui ca aviaq, qache mashe huo'o ca loxonec, qataq ca llalec camaye da desoqo da huetaigui ca lauac, qache huo'o ca loxonec.

⁵Qaq ca qoŷo da naaŷi, da talec na 'alhua qache loxonec aca nqoina, qaq aca nqoina da nchequisheguem, qache huo'o ca loxonec.

⁶Qaq da qayashiiyigui aca nasheere da huaña ca huaqta'a't nŷecpi, nache na shiŷaxauapi ŷataqta ŷe'elaq, qaq da huo'o ca qauem talec que'eca huaqta'a't nŷecpi, qache maiche namaq Ñim Nataxala'.

⁷Cha'aye Ñim Nataxala', saishet da huo'o ca ŷacoolec da ŷo'ot, da saxanaxa da'aqtaxanem nam na'aqtaxanaxanecpi maye lamaxashecpi Ñimaye.

⁸Qaq ŷnegue'tom ca saishet da iviloxol da hua'axaŷa da desoqo ca llon? qataq da damaxasoxon Ñim Nataxala', nache ŷnegue't cam saishet da ŷa'axat cam ŷa'axata'a Ñimaye?

Ye Samaria taŷa'a da qanlaxaaŷi

⁹Ña qaua'aqtaxaŷi qome da huaña na nma' lta'araicpi ye Asdod, qataq da huaña na nma' lta'araicpi ye Egipto, qoŷiita': «Qalapoŷiŷa't qome huaña aye qasoxonaxapi ye Samaria, nache qaumichiŷi da qaica ca laŷamqa' nam hueta'a yemaye, qataq da ŷataqta qaica ca qairen na hueta'a yemaye».

¹⁰Qaq da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Namayepi sa ŷaŷaten da ŷo'ot ca ŷaŷamaqchiguiŷi lataxac, qataq ŷoxotoiguiilo naua nma'ate lta'araiqa na lcachaxatpi, maye ŷachegoxotaigui da qaica ca iren».

¹¹Qaq ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala', 'eeta': «Huo'o qome ca anac nam qanpa'aguenaxauapi nache colesop na qana'alhuai, nache nlaxaaŷi qome na ñe'eguenaxaquipi, qataq ŷacona da ŷache nam huetaigui na nma' lta'araicpi.»

¹²Qaq da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «'Eeta'am ca qagueta lo'o da nhuo' ca llon da deuotaxaneque caua dos lapia'ate, huo'otaq caua ltela lsheeneqa aca qagueta, qaq nache 'eetec qome da qoŷet nam Israel le'ecpi maye netaña na Samaria, nam hua'aqtalec naxa nam na'axasoxola'pi maye ŷataqta no'on maye chegaqa'a ye Damasco.»

¹³Qaq Ñim Nataxala', Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye Qaica ca ŷaqalanapec, nataqa'en 'eeta': «Ña qana'axaŷaxaŷi qami', nache qaua'axachi da ŷa'aqtac maye dataŷa'aguet na lauo' le'ecpi so Jacob,

¹⁴cha'aye qom ivita ca na'a'q da sauo'o ca nhuaxanaguec na Israel le'ecpi souaxat da lle'etaxaloxo, nache selaxachigui qome ana nca'atoxonaxalatepi ye Betel, qataq huacagre'c ñaqa'en naua lcoue aca nca'atoxonaxalate, nache naayiñi huetraiya' ñaqa'en.

¹⁵Qataq nlachiguiñi ñaqa'en na ñyecpi maye qanayeetaigui da nvi' na latomaxa, qataq na ñyecpi maye qanayeetaigui da nvi' na napaxaŷaxa, qataq nache loga't ñaqa'en na ñyecpi maye llo'oxoraxat na marfil, qataq ŷataqta nlachiguiñi ñaqa'en na nma' lta'araicpi». Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Amós 4

¹Ña qana'axaŷaxañiŷa de'era na'aqtac, qami' maye qoñeeta'am ana huacapi ye Basán, qami' 'alpi maye Samaria lashepi, maye huetaiya' naxa qanqa'eñi na choxoraqpi, qataq qaica ca nyacnataaguec qanqa'eñi nam huo'o da lhuenaxanaxa, qataq qauamaqaitac naxa nam qarhuaipi, qoñiita': «Ña qandoiuo cam qaraquip lataxa».

²Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷan da la'aqtac souaxat da qui'itta lataxac Ñimaye, nache 'eeta': «Qami' nata'alo ca na'a'q maye qaŷauota'a qome na nquerenaxanaxat lcat da qami' qaŷauecta'agueta, qaq nam qaŷa'alquipi qalaq qoŷemaxaua'a qome aca qoinapi da qaŷauecta'aguet.

³Qataq ñi 'oonolec da qoñeeta ca'attaueegue qome ca lŷa da qa'aichiviigui ca lauac ca npaqtaxanaxat, nache qami' qaŷasaxareega añi qasoxonaxa Hermón». Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Da 'eetec da qantenaxaalec na shiŷaxauapi

⁴Qanqo'oñiŷa qome ye Betel, nache qauo'oche da qaye'etaxaloqoi, qataq qanqo'oñiŷa ye Gilgal nache qoquiito'ot da qaye'etaxaloqoi! Qataq qaŷa'añeeuo aca qarachetaqtaxanaqche ye nte'eta, qataq aca qandiezmoi da inoxoorec caua tres na'axa'te.

⁵Qataq qauavigaxache aca nauole 'ayiiña maye qaica ca lalegue, da qarachetaqtaxanaqche da qaŷa'añi da qana'acheçŷaxaqui, qataq qaua'axacheeuec anam qarachetaqtaxanaqche maye maiche qami' chegoqchigui da qaŷa'añeeuo, cha'aye nachera da ŷataqta qanqopichiŷa da qauo'oche qami' Israel le'ecpi. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Da 'eetec da ŷataqta sa ŷalaq na Israel le'ecpi

⁶Aŷem, so'ot co'ollaxa da huo'o na nqouaxa 'enauac nam qaralamaxache huaqta'a't ñyecpi, qataq qaica ca aloq ñaqa'en nam qarhuo'oi le'ecpi, qalaxaye ñaqaiyeta qami' saishet da aŷem qañe'eguelaqŷa. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁷Qataq co'ollaq saxanaqcaua soua tres ca'agoxoiqa da qanqat na ala na nañiguishet, nache vi'iiguet ñaqa'en so auot. Nache na huaqta'a't ñyecpi huo'o na

talec ñaqa'en so auot, qataq huo'o na saishet da talec ñaqa'en, qataq na no'onaxapi huo'o na talec ñaqa'en so auot, qataq huo'o na saishet da talec ñaqa'en nache deqaqa souaxat da qaica ca auot.

⁸Nache na shiŷaxauapi quetaguí nam huaña na huaqta'a't nŷecpi da ilotaique 'etaxat, qalaxaye saishet da ŷataqta nmeta da laquipegaxanaxac namayepi. Qalaq ñaqaiyeta qami' saishet da aŷem qañe'eguelaqaŷa. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁹Qataq qami' seroleguete so lta'araic la'at maye ŷataqta dapaqa qataq na qoche'l, qataq aso shiiquioxoipi da yaqto' ŷauta 'enauac aso qa'añiguishe, uvapi, higopi, qataq aso olivopi. Qalaq ñaqaiyeta saishet da aŷem qañe'eguelaqaŷa. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹⁰Qataq qami' ñamaxalo da qanhuaxanaguiiqui maye 'eeta'am so ñamaxa co'ollaxa ye Egipto, qataq serolec na ŷeelonec da qaŷalauat so nsoxoppi nache qaiuotaxanec so lalo caipi, qataq qauaviquiitañi ñaqa'en na laita so leuaxaicpi. Qalaq ñaqaiyeta saishet da aŷem qañe'eguelaqaŷa. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹¹Qataq qami' seroleguete so ŷataqta lta'araic lchec da qami' ñelaxaayiñi, 'eeta'am co'ollaq ñelaxaani ye Sodoma qataq ye Gomorra, nache qoñeeta'am aca poqo maye qanqateeguesop ca norec, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da aŷem qañe'eguelaqaŷa. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹²Qaq ŷoqo'oye qami' Israel le'ecpi nataqa'en qami' so'oteque qome de'era, qaq cha'aye so'ot qome damaye nache qanaŷamaxache da qauanaiua'a nam Qanatamnaxala'ai.

¹³Cha'aye nachaŷem da ŷo'onata ana qasoxonaxapi, qataq so'ot na la'at, qataq saŷaanaxanaxanec nam shiŷaxauapi nam iuen da ŷo'ot, qataq so'ot da yo'oqchiguiñi na napalaxa, qataq sequeuoteguelec nam ŷataqta qaŷoqotcheguemec 'alhua. Aŷem Nataxala', Aŷem Atamnaxala', 'era da ŷe'enaxat: Qaica ca Saqalanapec.

Amós 5

Da nŷaxanaxac da qaŷe'eguelaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qami' Israel le'ecpi, ña qana'axaŷaxaaniŷa da ŷa'aqtac, qataq qana'axaŷaxaaniŷa de'era ñachoxonnaxac, maye qami' taleguete ñaqa'en.

²Mashe huañi nam ŷataqta huo'o da lyac Israel, qaq nache saishet da qaltaq ŷe'eguelaxa da ñesheguem, mashe huañi da huetalec ye maiche na'alhua, nache qaica ca anac da nauaxaŷaxaasheguem.

³Qaq 'era da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ñim Nataxala', co'ollaq 'enapega 'enauac na Israel le'ecpi, 'eeta': «Da huo'o ca 'oonolec nam huaqta'a't nŷecpi da ŷamaxa ca alaataxac ca mil alleppi, qaq camayepi, nachecata ca cien cam

ñe'eguelaq, qaq da huo'o ca 'oonolec nam huaqta'a't n̄yecpi da ñamaxa ca alaataxac ca cien, qaq camayepi, nachecata ca diez cam ñe'eguelaq qome.»

⁴Qalaxaye da la'aqtac Ñim Nataxala' da 'enapega na Israel le'ecpi, 'eeta': «Ñaq āyem qanmichīyaique qome, yaqto' qanca'alleeuc.

⁵Qaq saishet da qanqo'oñīya ye Betel, qataq saishet da qa'aiteua'a ye Gilgal, qataq saishet da qa'aitelec ye Berseba, cha'aye ye Gilgal, qāyauega qome ca ñaqa'a 'alhua, qataq ye Betel nlachiguiñi qome.»

⁶Qaq ñoqo'oye qanmichīyaique qome Ñim Nataxala' yaqto' qanca'alleeuc, ten qom anacot ca norec nache talec naqa'en 'enauac na Israel le'ecpi, nache qaica ca anac nam Betel le'ecpi da ñalamat camaye.

⁷Qaq choxoraxaso' nam shīyaxauapi maye nmeneguet naqa'en da ñāyamaqchiguiñi lataxac nam qauemsat, nache ñasaxaiya' da nalochiguiñi lataxac.

⁸Qanmichīyaique qome ñim lo'onata 'enauac ana huaqaañipi, ñim nañigui naqa'en na yo'oxoñi nam pe, qataq nañigui naqa'en na pe nam yo'oxoñi, qataq īyaxana na 'etaxat maye huetangui aso auaxai nache icorelec ana 'alhua. ¡Qaq Ñimaye le'enaxat, Nataxala'!

⁹Ñimaye ilaxachigui cam ñataqta qaramta, qataq nlachiguiñi naqa'en cam ñataqta qanpaxatteua'a ñe'eguenaxaqui.

¹⁰Qaq qami' ye ñataqta qanquīyai nam iuettapeguelec da ñāyamaqchiguiñi lataxac, qataq qanquīyai nam ña'axattac da 'eesa lataxac.

¹¹Qaq souaxat da ñataqta huetaiya' qanqa'eñi nam choxoraqpi, nache desheetenaxana qanqa'eñi na ala na trigo da qami' isheete'n, qaq ñoqo'oye qami' saishet qome da qoñīyagui na n̄yecpi, nam chegaqaigui na no'onatac coma' maye qano'oxoñiisheguem, qataq saishet qome da qauañochoche da qan̄yomiigui na lataxa maye chegaqaigui anam qāya'añiñi co'ollaxa uva.

¹²Āyem sāyaten da ñataqta qalota na qauem qauo'ocheetac, qataq na ñataqta qalota qarasouaxashichi, qataq da ñataqta huetaiya' qanqa'eñi na no'on da lataxac, qataq yem huaña naxa da qanmit nam nasouaxashetpi, nache huaña da qauacoñeetapeguet ana nsheetenaxanaqte, da yaqto' qanauec qanqa'eñi na choxoraqpi.

¹³Qaq ñoqo'oye cam ñaanaxanaxaic qalaq choche ñe'emaxat, cha'aye ñāyaten da qauema naua na'axa'te.

¹⁴Qaq ñoqo'oye qanmichīyaique qome da no'on, qaq saishet da qanmichiita'a na qauem yaqto' qarca'alliuec, yaqto' 'eesa da qoñīyapēc naxa da qami' hueta'agueta, Ñim Nataxala', maye Lo'onatac 'Enauacna, maye Qaica ca Ñaqalanapēc.

¹⁵¡Sa qauoñiiguet qome da qauem, nacherata da qauauochec da no'on! Qataq nam huañapi naxa da qanmit na nasouaxashetpi, nache qauo'оче qome da ñaŷamaqchiguiñi lataxac, cha'aye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, sa iuena'a da choche ichoxoren na lca'alaxaicpi Israel le'ecpi.

¹⁶Qaq ñoqo'oye da la'aqtac Ñim Nataxala', maye Lo'onatac 'Enauacna, maye Qaica ca Ñaqalanapec, 'eeta': «Ñataqta 'enauac qome na naponqa'pi da huo'o da noinaxac, qataq 'enauac na nqa'aicpi da qaŷa'aqtega da na'alaxac souaxat da qui'ic, qataq nam danaxaateguelec na 'alhuapi qaiŷaxanegue da yaqto' nŷen, qataq nam noinaxaicpi da yaqto' nŷen.

¹⁷Qataq 'enauac qome na uva lma'pi da huo'o da noinaxac, qom ñanac da sauo'o ca qauaxanaguiqui.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹⁸¡Choxoraicpiolec qome nam ñayeeta'aguet ca na'a'q maye lviraxac Ñim Nataxala'! ¿Qaq peta'a qauaŷachiñi ca 'eetec qome que'eca na'a'q? Cha'aye que'eca na'a'q, nda'a't qome na napalaxa, nache qaica ca yo'oqchiguiñi.

¹⁹Cha'aye 'eeta'am qome ca dataueeguesop ca llon, qalaxaye qaltaq natena'aguet ca oso, huo'otaq ca pa'aigui ca lma' da ŷasheleua'a na lque camaye, nache inac ca 'araxanaq.

²⁰Qaq que'eca na'a'q maye lviraxaqui Ñim Nataxala', camaye napalaxa qaq saishet da yo'oqchiguiñi, qataq ñataqta sa nsatchiguiñi napalaxa, nache ñataqta qaica ca yo'oq.

²¹Aŷem, ñataqta saŷemec nam qauo'ochetac nquia'axacpi, qataq seqaiga nam ño'oxonnataxanaxacpi maye qauo'ochetac.

²²Qaq na'aictaxa da aŷem qaŷa'añiŷot ana qarachetaqtanaxaqche qaŷavigaxatta, huo'otaq ana qarachetaqtanaxaqche ala na nañiguishet da yaqto' aŷem qavio'oxoreñi qalaq saishet da saconeguet qome, qataq saishet da seqocha'a ca qaŷa'añeeuo qarachetaqtanaxache qanhuaachigui, maye chegaqaigui nam chaxaraicpi qareloi huaca llalaqpi.

²³Qaq ña qauŷocheuga qome da l-lamaxa nam qaro'oñiqui, cha'aye saishet da ña'axaŷaxana da l-lamaxa anam arpapi.

²⁴Qalaxaye da ñaŷamaqchiguiñi lataxac 'eeta'am qanqa'eñi qome ca llec na 'etaxat da ipaxanec, qataq da no'on lataxac 'eeta'am qanqa'eñi ca chochaq tatec npaxaatasheguem 'etaxat.

²⁵Qami' Israel le'ecpi, ¿peta'a aŷem qaŷa'añeetacot co'ollaxa aca qarachetaqtanaxaqche soua cuarenta vi'ie co'ollaq qoquiitalec ye toolec 'alhua?

²⁶Qaq nagui qalaq qauacheetac qome so lqui'i so qarta'ai Sicut, qataq aso ne'enaqta huaqaañi Quiún, som qanatamnaxala'chilli' maye maiche qauo'оче co'ollaxa.

²⁷Qaq ñoqo'oye aýem so'ot qome da qami' qaýauegalo yem ýataqta pa'aicra'a ye Damasco. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala', Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye le'enaxat Qaica ca Ýaqalanapac.

Amós 6

Da nhuaxanaguec na Israel le'ecpi

¹¡Choxoraxaso' qome nam ýataqta ýe'emaqtac da hueta'a ye Sión! ¡Qataq nam pe'etega añi qasoxonaxa ye Samaria! ¡Qataq choxoraxaso' nam 'amaqtaqaicpi lataxala'pi nam ýotta'a't shiýaxauapi, maye nam Israel le'ecpi pe'etecot naxa!

²Ña qanqo'oñiýa qome ye Calne nache qaumichiñi, ime, nache qanqo'oñiýa qome ye 'amaqtaqaic Hamat, qataq qananaiña ye Gat maye lma' na filisteopi. Qaq ¿peta'a qaupi'itaxañiitega da qanapaquialec da la'amaqchec yi'iyiua 'alhua? ¿Qalqo' ye lcata yi'iyiua 'alhua napacalec ye lcata nam qana'alhuai?

³Qaq qami' maye saishet da qauennacheetega cam qauem na'a'q, qalaxaye maiche qami' da qanaviquiila't nam qaica ca iyacnapec.

⁴Qataq qaro'ochaxala'ai na mala' maye chegaqaigui na marfil, qataq qaua'aqaitalec nam ýataqta no'on na'axasoxola', qataq qauo'ocheetac na nquia'axac, qolliquiitac na ýataqta chaxaraic lapat na qagueta qataq na huaca llalec,

⁵qataq qau'e'naxacheetac so David da maiche qauo'oche na qaro'oñiqui, qataq qauo'onaxañeeta'ai' ana qarviqui maye maiche qaro'onatai.

⁶Qataq da qanýomiigui na lataxa qalaq ýataqta late'el naua qanýomaxaquilli', qataq qancoyeetapigui na coraxat maye ýataqta no'on da laitaýaxac, qaq nache qaica ca qarhuogoqoi da nlaguiñi ne'ena 'alhua.

⁷Qaq ñoqo'oye qaua'aviichiguiñi qome da qami' qaýauegalo ca ýaqa'a 'alhua, qaq huaña qome nache loga't da qauo'ocheetac na nquia'axacpi.

⁸Qaq Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna maye Qaica ca Ýaqalanapac, maiche nañaala't da ýan da la'aqtac, 'eeta': «Aýem, ýataqta sepitaxac da na'amqaanaxac na lauo' le'ecpi so Jacob, qataq sepitaxac na lma' lta'araicpi, ñoqo'oye nam huaqta'a't ñyecpi, saneguet qome na npa'aguenaxauapi namayepi, nache lýaueegue' 'enauac nam huetaigui namayepi.»

⁹Qaq ñoqo'oye da diez ýalleppi cam huetaigui ca 'oonolec ñyec, nache camayepi imauec da ileu.

¹⁰Qaq da anac ca 'oonolec shiýaxaua da nqatec ca lauo' le'ec maye ileu da yaqto' ýavigaxa't, qaq da huo'otaq nvireuo ca lýa shiýaxaua nache da denataxan, 'eeta': «¿Peta'a ñaq huo'o ca lýa shiýaxaua na pa'auo?» Nache cam na'auhuo ýasat, 'eeta': «Qaica» Qaq nataqa'en 'eeta': «'Aue'enaxaatai', ten qom 'alamaxata'a da 'anasaxauec da le'enaxat Ñim Nataxala'.»

¹¹Cha'aye Ñim Nataxala' talec naqa'en qome ca nhuaxanaguec, nam nma' lta'araicpi qataq nam qapio'olecpi, nache ivitta'a da ñataqta 'enauac qome da nlachiguiñi.

¹²Qaq çisheto' peta'a na caipi da nqalgoqtalec na coma'pi? Qataq çisheto' peta'a na nauegaxanaxala' huacapi da na'ayisheguem na coma'pi? ¡Cha'aye da no'on lataxac nmeneguet qanqa'eñi dam lataxac maye qanlem! ¡Qataq da alařaxac da nalachiguiñi lataxac qalaq ñataqta chem qanqa'eñi!

¹³Qami' maye saq 'en da qantonaxaqui, nache qoñeeta': «Qomi' chegoqchigui da maiche qana'añaxataxac da huo'o da qara'añaxac.»

¹⁴Qaq ŷoqo'oye qami' Israel le'ecpi, Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, 'eeta': Ařem, ñauaxařaxaasheguem qome ca shiřaxauapi da yaqto' qami' datařa'agueta, nache qami' sa iyacna'ape qome da qami' ilo'ogue, qataq ilo'ogue qome na qana'alhuai chegoqchiguiña ye pa'aigue da sheu', nache ivitta'a na pa'ařa'ague da la'añaxa.

Amós 7

Da nauanaqchec co'ollaq qaila'a aso shiiquioxoipi

¹Qaq 'era da ŷauanaqchec maye ařem ŷanem Ñim Nataxala', co'ollaq ñaq cheta'ague da ñaxat nam dalaxaic nañiguishec maye qořaañi naxa da ime da qanqat na ala nam hua'auñi lañiguishec so nta'a, nache sela'a Ñim Nataxala' da iqataxaatai' aso qalota shiiquioxoipi.

²Qaq aso shiiquioxoipi co'ollaq mashe ŷauta ana huoue maye huetalec ana 'alhua, nache shenapec: ¡'Am Nataxala' maye Ñatamnaxala', qomi' 'auchoxore'n nagui! Cha'aye çca 'eeteco' da nala'aguet de'era ne'ena 'aralamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Jacob, ye namayepi ŷataqta saq 'amaqtaq?

³Huaña, nache Ñim Nataxala' huo'o da lchoxonnataxanaxa, nache 'eeta': ¡Ařem saishet qome da sepaca'a da so'ot de'era!

⁴Ime, nache Ñim Nataxala' qaltaq Ařem ŷachaxana so ŷataqta lta'araic norec, nache somaye ŷataqta deqaxařañi naqa'en aso qařoqchiguingui auaxai late'era, qataq nmichiguiñi naqa'en so no'onaxapi.

⁵Nache ařem shenapec: ¡'Am Nataxala', ña 'avi'iiguuet qome! Cha'aye çca 'eeteco' da nala'aguet de'era ne'ena 'aralamaxat nhuo' le'ecpi maye chegoxoguetpi so Jacob, ye namayepi ŷataqta saq 'amaqtaq?

⁶Huaña nache Ñim Nataxala' huo'o da lchoxonnataxanaxa, nache 'eeta': ¡Nataqa'en de'era, saishet qome da sepaca'a da so'ot!

⁷Qaq Ñim Nataxala', nataqa'en ařem ŷachaxana da Ñimaye nachattaua'a na laře so npaqtaxanaxat, nache nasolta'a aso laloqnaxanaqte nam nřec lo'o.

⁸Nache Ñim Nataxala' aÿem inat, 'eeta': ¡Amós! ¿Negue't na 'aulota'a? Nache aÿem sheeta': Qomye selota'a ana laloqnaxanaqte na nÿec lo'o. Nache Ñim Nataxala' 'eeta': Aÿem so'ogoxona qome ana'ana laloqnaxanaqte na nÿec lo'o, da ñaloqten da lataxac na ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, da huo'otaq ñaÿamaqchiguiñi da lataxac, cha'aye aÿem saishet qome da she'eguelaxa da sechoreetac namayepi.

⁹Qaq na qaÿoqotcheguemec natamnaqa'pi so Isaac nlachiguiñi qome, qataq anam natamnaxaquiipi so Israel ñataqta nlachiguiñi qome. Nache ñachaañi qome sauota'a ca ñainec da sataña'aguet na llalaqpi so Jeroboán.

So Amós dataña'aguet so Amasías

¹⁰Qaq so Amasías, maye ntaxaÿaxanaxanec ye Betel, ñamaxa da la'aqtac so Jeroboán, maye nta'a ye Israel, 'eeta': «So Amós, quetagui na Israel le'ecpi da 'am quetapeguelec, qaq ne'ena shiÿaxauapi sa iuen da nache queta da na'axaÿaxaatega somaye.

¹¹Cha'aye da la'aqtac somaye, 'eeta': «So Jeroboán, qairolec qome ca ñeelonec da qaÿalauat, nache na Israel le'ecpi noxonecpi qome, nache qaÿauega ca ñaqa'a 'alhua.»»

¹²Huaña, nache so Amasías, 'enapega so Amós, 'eeta': ¡'Am na'aqtaxanaxanec, qoca'ai qome ne'ena! ¡Da 'anshetaique da 'auque'etapigui da 'ara'aqtaxanaxac, nache 'anqo'ona ye 'alhua Judá!

¹³Qalaxaye nache 'avia'axaneguet da 'ara'aqtaxanaxac da qoueta'a na Betel, cha'aye namaye nache natamnaqa' na nta'a, qataq na shiÿaxauapi.

¹⁴Qalaxaye so Amós, ñasateguet so Amasías, 'eeta': «Aÿem, saishet da aÿem na'aqtaxanaxanec, huo'otaq da sauotaique da sevira'a da aÿem na'aqtaxanaxanec, cha'aye nacherata da seque'etapigui da selotague' ana qaguetapi, qataq da llapootac ana ala ana no'onaxa lashe higo.

¹⁵Qalaxaye Ñim Nataxala', aÿem nqateeguesop da selotague' ana qaguetapi, nache aÿem 'enapega 'eeta': «Qojec qome, 'anqo'ona ye ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi, nache 'aua'aqtaxanem da ña'aqtac.»

¹⁶Qaq ñoqo'oye nagui 'ana'axaÿaxana da la'aqtac Ñim Nataxala', cha'aye 'am qonapec: «Saishet da 'aua'axata'a ca qauem da talec na Israel le'ecpi, qataq da 'auataña'aguet na chegoguetpi so Isaac.»

¹⁷Qalaxaye da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Aso 'arhua taña qome da nquisheguetaxac da huaña ne'ena huaqta'a't nÿecpi, qaq na 'aña'alaqpi qataq ana 'aña'alepi qalaq qairolec qome ca ñeelonec da qaÿalauat, qaq na 'ana'alhua qalaq qanallichigui qom qoñanec, 'am qalaq 'aleuaña qome ca ñaqa'a 'alhua, qaq na Israel le'ecpi qalaq noxonecpi qome nache qaÿauega ca qaÿoqta 'alhua.»»

Amós 8

Aso npaqta maye huetagui ana ÿeta ala ana nañiguishe

¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nataqa'en aÿem ÿachaxana aso npaqta maye huetagui ana ÿeta ala ana nañiguishe,

²nache Ñimaye aÿem inat, 'eeta': Amós, ¿negue't na 'aulota'a? Nache aÿem sheeta': Qomye selota'a añi npaqta maye huetagui ana mashe ÿeta ala ana nañiguishe. Nache Ñimaye 'eeta': Na Israel le'ecpi, mashe ÿoqta ÿe, ÿoqo'oye aÿem saishet da qaltaq she'eguelaxa da sechorexetac qome.

³Nache que'eca na'a'q, ne'ena no'onecpi maye qaÿo'ootac da huaña ñi nma' lta'araic, nmeneguet qome da achoxonnaxac. Qataq ÿataqta qalota qome na ileu, nache choche qancheraxatec da qaÿasaxauec. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

Mashe sa qaÿapeque da qanmit na Israel le'ecpi

⁴Ña qana'axaÿaxañiÿa de'era, qami' maye sa qauchoxoreñi nam shiÿaxauapi maye huo'o da lhuenaxanaxa, qataq huetaiya' qanqa'eñi na choxoraqpi ana 'alhua,

⁵qataq qoñiÿapec naxa: «¿Chaq laguio' da inoxonec na nquia'axac maye qaÿo'ot naxa da dalaxaic ñi ca'agoxoic, yaqto' ishet da semenaq na ala na trigo? Qataq ¿chaq laguio' da inoxonec nam na'a'q mataxaqui, da yaqto' qaÿoqteua'a ñaqa'enaq aca lasheue da semenaq na ala na nañiguishec, sauoqta'a ana saq 'en naloqnaxanaxaqui?

⁶Nache huetaiya' ñaqa'enaq qome na choxoraqpi, nache ivitta'a da maiche nmeela't da nlatac da yaqto' isheeten ana lavigaxaiste, qaq nam huo'o da lhuenaxanaxa qalaq 'eeta'am ñaqa'enaq aca lasheue ca pela', qataq semenaq nam lvi na trigo».

⁷Qaq Ñim Nataxala', ÿan da la'aqtac souaxat da la'amaqchec so Jacob, 'eeta': «Aÿem saishet qome da secoua'ai nam qauo'oche».

⁸Qaq ¿peta'a saishet qome da cholaxan ana 'alhua souaxat de'era? Qataq ¿peta'a saishet da nÿen qome na shiÿaxauapi maye netalec anamaye? Qom nquiguisheguem qataq nquiguiñi ana 'alhua, 'eeta'am na 'etaxat so tala Nilo.

⁹Qaq que'eca na'a'q, 'enapec Ñim Nataxala', aÿem, so'ot qome da pal na le'eraxa añi nala' da na'a'q laiñi, nache que'eca na'a'q laiñi qalaq ÿataqta napalñi ñaqa'en ana 'alhua.

¹⁰Nache que'eca laloxoquipi na nquia'axacpi, qalaq nmeneguet ñaqa'en da qanÿeetapeguelec na leuaxaicpi, qaq da no'onaxanaxac qalaq nmeneguet ñaqa'en da achoxonnaxac, qataq so'ot da qaÿa'añiñi na nogoxot nasouaxaqui, qataq da qanamarec naua qarqaigolli' souaxat da qanqui'iqui. Qataq qanoÿeñiitac qoñiita'am ca shiÿaxaua da ileu ca ÿataqta 'oonolec llalec, qaq da ime nache ÿataqta lta'araic que'eca qanqui'iqui.

¹¹Qataq da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Anacte' caua na'axa'te da ñamaxa ana 'alhua ca nqouaxa, qalaxaye que'eca nqouaxa saishet da nachera da qaica ca qanallec, huo'otaq nam naquip souaxat da qaica ca 'etaxat, maye nacherata da nhuenaxanaxa da qana'axa'axana da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹²Nache na shi'axauapi nsomaxaatapigui' qome, souaxat da nmittaique da la'aqtac Ñim Nataxala', nache queta'ague ana auaxaipi, chegoqchiguiña da sheu' nache ivitta'a na pa'a'ya'ague da yo'oxoñi, qalaxaye saishet qome da ñanata da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹³Qaq que'eca na'a'q, nache anam ñataqta 'onaxai qa'ampi, qataq nam ñataqta 'añaxaicpi nsoxoppi qalaq decopchetac qome souaxat na laquip.

¹⁴Qataq nam ñanot da la'aqtac nam atamnaxala'pi ye Samaria, maye 'eeta': «A'ēm san da ña'aqtac souaxat da lca'alaxa ñim atamnaxala' ye Dan», qataq «souaxat da lca'alaxa ñim atamnaxala' ye Berseba», qaq namayepi huañi qome nache saishet da qaltaq ñe'eguelaxa da ñesheguem.

Amós 9

Ñim Nataxala' qaica ca ñet da ñauo'o ca nhuaxanaguec na shi'axauapi

¹Qaq ime, nache sela'a Ñim Nataxala', nachattaua'a na la'ye añi nca'atoxonaxalate, nache a'ēm 'enapega, 'eeta': «'Auaxaalec qome na pa'asheguem ana lauqtepi añi atamnaxaqui, yaqto' cholaxan na l-llecna-xanaxatpi nache da naañi na la'epi nache talec na lqaic na shi'axauapi. Qaq ca lca'alaxaicpi namayepi nache serolec qome ca ñeelonec da salauat. Nache ñataqta qaica qome ca ishet da datauec, qataq qaica qome ca nca'alec.

²Nache na'aictaxa da taña ca ñataqta qa'yoqchiguiña ana 'alhua da nqañoxxoñi, qalaq nache sachegoxotchiguiña da ñeqatsheguem, qataq na'aictaxa da tasheguema ca ñataqta qa'yoqotcheguema na piguem, qalaq nache sachegoxotasheguema da ñeqaani qome.

³Qaq da tasheguema ana lmiilo añi qasoxonaxa Carmelo da nqañoxxoñi, qalaq ñaqaiyeta sasheguema da ñimitaique nache saconeua'a, qaq da a'ēm nqañoxotaisop da taña na ñataqta pa'aguiñi aso auaxai, nache samaq aso 'araxanaq late'e da yaqto' inac.

⁴Qaq da huo'otaq ca npa'aguenaxauapi da loxonecpi namayepi, nache da ñauega ca ñaqa'a 'alhua nache ilem ñaqa'en ca ñeelonec. Qaq a'ēm selota'a qome namayepi qalaxaye saishet da so'otec ca no'on, nacherata da talec ñaqa'en qome ca qauem.»

⁵Qaq Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, da choche nhuocteguet ana 'alhua, nache anamaye nlaguiñi, qaq nam netalecpi anamaye qalaq 'enauac da n'ñen. Ana 'alhua nquiguiñi qataq nquiguisheguem, 'eeta'am na 'etaxat maye huetangui aso tala Nilo.

⁶Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot ye lanataqa' na piguem, qalaq nache na'attalec naqa'en ana 'alhua, qaq Ñimaye da iñaxana na 'etaxat maye huetangui aso auaxai, nache huecorelec naqa'en ana 'alhua. Qaq Ñimaye, le'enaxat Nataxala'.

⁷Qaq Ñim Nataxala', 'eeta': «Qami' Israel le'ecpi, da qami' selota'alo nache ñataqta qoñeeta'am na etiopepi. Qaq cha'aye co'ollaq qami' sachegoxota'alo ye Egipto, qaq nache 'eeta'am na filisteopi da sachegoxota'a ye Creta, qataq na arameopi da sachegoxota'a ye Quir.»

⁸Qaq Ñim Nataxala' imeteetac da qauem lo'onataxanaxac ne'ena shiñaxauapi, ñoqo'oye 'eeta': Ñataqta pal ñaqa'en qome ne'ena shiñaxauapi da huetalec ana 'alhua, qalaxaye saishet da imauec da pal ñaqa'en nam chegoxoguetsi so Jacob. Qaq 'era da ña'aqtac, Añem Nataxala'.

⁹Cha'aye añem samaxasoxoolec qome da qaichegoq na Israel le'ecpi da ñalectaigui na ñotta'a't shiñaxauapi, 'eeta'am da qaichegoq na trigo da qanqateua'a na lvi, qaq nache saishet da huo'otaq 'oonole ala aca naañi qanqa'en da talec na 'alhua.

¹⁰Nache 'enauac ne'ena ñalamaxat nhuo' le'ecpi maye huo'o na lasouaxashetsi, qairolec qome ca ñeelonec da qañalauat, nam 'enapac naxa: «Saishet da qomi' taleguete qome de'era, dam qauem saishet da qomi' iviraugalo.»

Qom qaltaq qanauaxañaxaasheguem na Israel le'ecpi

¹¹Qaq que'eca na'a'q, nache qaltaq ñauaxañaxaasheguem qome ye mashe nlaguiñi lma' so David. Nache sapogui nam lpoxoñaxapi, qataq ño'oxoosheguem nam mashe nlaguiñi, nache se'enaxatchigui so hua'auchiguiñi lataxac co'ollaxa,

¹²yaqto' nam saq 'amaqtaqpiolec no'onañipi ye Edom maye ño'oxoreetac da ñe'enaxat qataq 'enauac nam ñotta'a't shiñaxauapi, ñe'eguelaxa qome da lalamaxat ye Israel. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ño'ot qome de'era.

¹³Qataq natrauo caua na'axa'te qom ñaq qanqattac na ala na trigo, nache mashe qaltaq qana'ayisheguem nam nanaxanaqa'pi, qataq qom ñaq saxanaxa da ime da qailaxattapigui ana ala ana uvapi, nache mashe qaltaq qoñaañi na trigo. Nache na lataxa qalaq 'eeta'am na la'auaxacpi na 'etaxat da chegaqasheguema ana qasoxonaxapi qataq ana lcomaraxalatsi.

¹⁴Huaña nache ñe'eguelaxaala't qome nam ñalamaxat nhuo' Israel le'ecpi maye noxonecpi co'ollaxa. Nache namayepi qaltaq no'oxoosheguem qome na huaqta'a't ñe'ecpi maye mashe nlaguiñipi, nache qaltaq naigui qome nache qaltaq ño'ot nam lanaxanaqa'pi da ñaañi ana uvapi, nache ñyomtapigui na maiche lo'onatac lataxa, qataq ñaañi ana lañiguishapi qo'oipaqpi nache maiche chectac ana ala anamaye.

¹⁵Cha'aye añem sanalec qome namayepi na maiche na'alhua co'ollaxa, huaña nache qaica ca ishet da qaltaq anac da ñauec namayepi. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna.

Abdías

Abdías 1

Da taña'a nhuaxanaguec ye Edom

¹Da lauanaqchec so Abdías, maye chegoqo'ot Ñim Nataxala' maye ña'axata'a da 'eetec qome da taña'a ye Edom. Qomi' sa'axasoqchigui so la'aqtaxanaxanec Ñim Nataxala', 'eeta' huo'o so namaxashec maye taña na ñotta'a't shiñaxauapi da da'aqtaxanem da na'aqtac maye, 'eeta': «¡Qolaq! ¡Ñeqo'onaxa ye Edom le'ecpi nache ñalaataxai'!

²Añem, 'am so'otec qome da qaica ca 'ara'amaqchec da 'auallectaigui na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq ñataqta qaica ca 'enec qanqa'en 'am.

³Qaq dam 'ana'amqaanaxac, ñataqta 'am ñatenachet. 'Am maye qonetaigui nam lpoxoñaxapi ana coma'pi, qataq qonetasheguema nam qañoqotcheguemapi, ñoqo'oye 'aupi'itaxaatega da qaica ca ishet da 'am iqalagoxotec.

⁴Qalaxaye na'aictaxa da qoneta'am ca vi'ic maye huañotac na piguem, qataq da 'aña'anaigui ana huaqaañipi ca 'arpata'c, qalaxaye nache 'am sachegoxotchiguiña qome camaye da 'auanaañi ñaqa'en». Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁵Qaq da huo'otaq 'am naua'a da pe ca cachaxaicpi da 'am decachiñot, qalaq saishet da imauec da ñache nam 'ogoxoshetpi, qataq da huo'otaq 'am naua'a ca uva lo'opi da 'am decachiñot, qalaq huo'o ana no'onaxatañi ala ana uvapi. Qalaxaye nam 'ampa'aguenaxauapi namayepi ñataqta 'am nhuotta.

⁶Qalaxaye 'am Esaú, ca qoneteco' ye ñataqta mashe 'am qanhuotta! ¡Nache ñataqta qaimattec da qañacona so ñataqta no'on 'ogoxoshetpi!

⁷Qaq nache 'enauac nam 'am itauaatacpi co'ollaxa, ñataqta 'am ñatenachet, nache 'am ño'orauec, qoca'ai naqa'en ye maiche 'ana'alhua. Qataq ivira'a nam 'anauchaxauapi da 'am dataña'aguet, nache namayepi ñanangui na 'ec ana lqoinapi. ¡Cha'aye 'am Edom, ñataqta qaica ca 'arañaanataxanaxac!

⁸Qaq Ñim Nataxala', 'enapec: Que'eca na'a'q qom sau'o ca nhuaxanaguec ye Edom, nache selaxachigui nam ñaanaxanaxaicpi, qataq seuotaxanec nam lañaanataxanaxacpi nam netaña aye qasoxonaxapi maye lalamaqte so Esaú.

⁹Qaq nam 'añaaxaicpi alleppi ye Temán, ñataqta iviloxol qome da lcolanaxa, qaq nam netañapi aye qasoxonaxapi maye lalamaqte so Esaú, ñataqta qaica qome ca no'onañi da nca'altauec.

Na lasouaxashetpi ye Edom le'ecpi

¹⁰Qaq souaxat da ñataqta sa 'auiacnapec qataq 'aualauat so 'arqaña Jacob, nache 'am talec qome da ncoxo, qataq ñataqta imauec da 'am qailaxachigui.

¹¹Cha'aye co'ollaq anac so npa'aguenaxauapi somaye, da deuotaxanec so lsallaxa maye huetaigui so huaqta'a't n̄yecpi, qataq co'ollaq anac so chegaqauec alleppi da ŷacagaxat so lasompi ye Jerusalén nache 'am saishet da 'ampaxateguet somayepi, qaq co'ollaq qanallichigui so nogoxoshetpi, nache 'aue'enaxat da lataxac somayepi.

¹²Qataq saishettaxa da 'antootapeguec da 'auauaachigui nam 'arqañañecpi so na'a'q co'ollaq huaigui da nque'eenaxac, qataq saishettaxa da 'antooteguec da 'auauaachigui da qilaxachigui na Judá le'ecpi, qataq saishettaxa da 'avi'iitac namayepi so na'a'q co'ollaq huo'o da lachetataic.

¹³Qataq saishettaxa da 'aunoxoneua'a ye ŷalamaxat huaqta'a't n̄yecpi co'ollaq huo'o da nque'eenaxac, qataq saishettaxa da 'antooteguec da qauem maye talec, qataq saishettaxa da 'aucachiŷa da lsallaxa co'ollaq mashe qaica ca la'añaxac.

¹⁴Qataq saishettaxa da qonetangui co'ollaxa so ñec maye hua'axagui so l̄ya ñec da yaqto' 'aualauat nam datauecpi, qataq saishettoxo' co'ollaxa da 'aŷa'anec nam no'onañi lca'alaxaicpi da huaigui so na'a'q maye huo'o da lachetataic.

¹⁵Qalaxaye mashe sa qaŷapeque ca na'a'q da Ñim Nataxala', nmit na ŷotta'a't shiŷaxauapi. Qaq dam 'auo'ot nataqa'en 'am qaŷo'otec qome, nache 'am talec ca 'ansheetenaguec.

¹⁶Nache dam 'eetec da qanŷomiitac co'ollaq huaña añi qui'itta ñeqasoxonaxa, qaq nache 'eetec qome da queto'ot da n̄yomtac na ŷotta'a't shiŷaxauapi, nache ivitta'a da iqueno'oc na lataxa, huaña nache imauec da pal.

¹⁷Qalaxaye añi qasoxonaxa Sión huo'o qome ca lca'alaxaicpi, qaq añimaye ŷataqta sa qaishtapec qome. Nache nam chegoxoguetpi so Jacob, qaltaq ŷe'eguelaxa qome da nalec na na'alhuapi.

¹⁸Qaq nam chegoxoguetpi so Jacob, qalaq 'eeta'am qome ca norec, qataq nam llalaqpi so José, qalaq 'eeta'am na le'eraxa ca norec, qaq nam chegoxoguetpi so Esaú, qalaq 'eeta'am ca nca'atoxonaxat, da qaŷe'eraxatoigui nache ivitta'a da ŷataqta ŷavicta, nache qaica qome ca lca'alaxaicpi nam chegoxoguetpi so Esaú. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

¹⁹Qaq nam Israel le'ecpi maye netaña ye Néguev, ŷacona qome da nalec aye qasoxonaxapi maye na'alhua so Esaú, qaq nam netaña ye nalochiguiñi 'alhua, qalaq ŷacona qome ye 'alhua maye lalamaxat na Filistea le'ecpi. Nataqa'en ŷacona qome ye 'alhua ye Efraín, qataq ye 'alhua ye Samaria, qaq nam chegoxoguetpi so Benjamín, qalaq ŷacona qome ye 'alhua Galaad.

²⁰Qaq nam Israel le'ecpi maye qaŷauec co'ollaxa, qalaq ŷacona da nalec ye na'alhua na cananeopi, nache ivitta'a ye Sarepta. Qaq nam noxonecpi maye lma' co'ollaxa ye Jerusalén maye hueta'a ye Sefarad, namayepi ŷacona qome ye huaqta'a't n̄yecpi ye Néguev.

²¹Qaq nam dauegaxanpi qalaq tasheguema qome añi qasoxonaxa Sión, da yaqto' nmit nam shiŷaxauapi maye nalec aye qasoxonaxapi maye na'alhua so Esaú. Qaq huaña, nache de'era no'onataxanaxac, ilo'ogue qome Ñim Nataxala'.

Jonás

Jonás 1

So Jonás dataueeguesop Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qaq huo'o so na'a'q nache Ñim Nataxala' 'enapega so Jonás, som llalec so Amitay, 'eeta':

²«'Aue, 'anqo'ona qome ye 'amaqtaqaic huaqta'a't n̄yecpi ye Nínive, nache 'aua'aqtaxanem da ñataqta āyem iviro'ot nam qauemsat maye ño'ottac yemayepi.»

³Qalaxaye so Jonás, dataueeguesop Ñim Nataxala' tāya ye Tarsis, qalaxaye ña'auaxaañi da tāya so ñegaxasom le'enaxat Jope, yem huaña da natenalec aso notaxaqui maye mashe huotaique da tāya da Tarsis. Huaña nache desheenaxana aso lliquiaxaqui da yaqto' huenoteuo da tāya yemaye da dataueeguesop Ñim Nataxala'.

⁴Qalaxaye Ñim Nataxala', anacot so la'at lta'araic ñasheerelec naqa'en aso auaxai, qaq cha'aye ñataqta lta'araic se'eso la'at, nache 'eeta'am da huotaique dolagui naqa'en aso notaxaqui.

⁵Nache so lo'opi aso notaxaqui, ñataqta lta'araic da lli'īyaxa, nache ñi 'oonolec somayepi nqouagaxaunot so ñotta'a't natamnaxala'pi, qataq ñasaxangui so 'etaxat so lla'acpi, maye huetangui aso nnotaxaqui da yaqto' huāyoxootegue naqa'en asomaye. Qaq so Jonás qalaxaye nale'ena co'ollaxa da taña so pa'aguiñi aso notaxaqui nache do'ocheta.

⁶Nache so lataxala' so lo'opi aso notaxaqui nqo'ooña so huetaña so Jonás, nache 'enapega, 'eeta': «¿Ta'ainco' da 'auo'ocheta? ¿Qoñisheguem ña 'anqouagaxaunot ca 'anatamnaxala'! shapegueto' da 'am hua'axāya, nache qomi' huapegueto da qomi' nca'alaxatrec.»

⁷Nache so lo'opi aso notaxaqui detaqtega't, 'eeta': «Qomi' no'on da ñalletaxa't, yaqto' sāyatenaq chaq negue't ca ñoqta lasouaxashet de'era souaqaigui.» Nache somayepi ño'ot so nalletaxac, nache taalec so Jonás da lasouaxashet damaye.

⁸Nache somayepi inat so Jonás, 'eeta': «¿Qomi' 'aua'aqtaxanema nagui da ta'ainco' da ñeque'eenaptagui de'era? ¿Negue't ca 'aro'onataxanaxac? ¿Hua'ague ca 'auachegoqta'ague? ¿Negue't ca 'alhua maye 'auachegoqta'a? ¿Negue't ca 'arhuo' le'ecpi?»

⁹Nache so Jonás, 'enapeco': «Āyem hebreo le'ec, qaq huo'o naq 'enec ñaqa'en Ñim Nataxala', maye lo'onatac na piguem, auaxai qataq ana 'alhua.»

¹⁰Qaq co'ollaq hua'axāya de'era so notaxaqui lo'opi nache nquictec da lli'īyaxa, souaxat de'era la'aqtaxanaxac so Jonás, da ña'axattac da dataueeguesop Ñim Nataxala', nache 'enapego' somaye, 'eeta': «¿Ta'ainco' da 'auo'ot de'era?»

¹¹Qalaxaye co'ollaq qaila'a da aso lapaxa so 'etaxat da nquictasheguem, nache qainattaco' somaye: «¿Chaq shenaqtec 'am da yaqto' vi'iiguet ana lapaxa na 'etaxat?»

¹²Nache somaye, 'enapeco': «Aÿem qauasaqaiñigui na 'etaxat, yaqto' vi'iiguet ana lapaxa ana auaxai, cha'aye saÿateeta da nachaÿem ÿasouaxashet de'era lta'araic qoviÿaigui.»

¹³Nache so notaxaqui lo'opi ÿataqta na'añaxat co'ollaxa da huotaique da ÿe'eguelaxatta so lqaxaÿaxa aso nnotaxaqui. Qalaxaye sa ÿañoxtot da ÿe'eguelaxatta, cha'aye ana lapaxa so 'etaxat ÿataqta nquictasheguem, nache ihuogoqchettac somayepi.

¹⁴Nache somayepi nachoxonnot Ñim Nataxala', 'eeta': «'Am Nataxala', 'am ñachoxonnaqot nagui da saishet da qomi' 'aualaua't, da sasouaxalec de'era shiÿaxaua, qataq saishet da qomi' 'aumataleguete da l-leuaxa damaye da qaica ca ÿasouaxat. Cha'aye 'Am Nataxala', nache 'am maye 'aro'onatac de'era.»

¹⁵Qaq ime, nache so Jonás qaÿasaxangui aso auaxai, nache aso auaxai vi'iiguet aso lapaxa.

¹⁶Qaq co'ollaq ÿauaachigui de'era somayepi, nache ÿataqta lta'araic naqa'en da 'enec Ñim Nataxala', nache ÿauo'o aso lachetaqtaxanaqte da ÿanot Ñimaye, qataq ÿan da la'aqtac da nache 'eetai' da natameetacot.

Da natamnaxac so Jonás

¹⁷Qalaxaye Ñim Nataxala', mashe ÿaqataxaatai' co'ollaxa aso ñÿaq late'e da yaqto' iuoxonañi naqa'en so Jonás. Nache so Jonás ivi' soua tres na'axa'te qataq soua tres pe' da huetaigui na lauel asomaye.

Jonás 2

¹Huaña nache so Jonás natamnot Ñim Nataxala' maye Natamnaxala', co'ollaq huetaigui na lauel aso ñÿaq late'e,

²nache 'eeta': «Co'ollaq sootapoigui da ñeque'eenaxac, nache 'am seÿaxanot 'Am Nataxala', nache aÿem 'auasateguet, co'ollaq sootanguí aña huachiqui, qaq 'am ñachoxonnot nache aÿem 'aua'axaÿa.

³Aÿem 'auasaxaña na ÿataqta qaÿoqchiguiña na laiñi ana auaxai, nache ana lle'eguelaxaso na 'etaxat aÿem colesop, qataq ana lapaxa na 'etaxat aÿem nlectapeguelec.

⁴Nache tachigui iuel da mashe aÿem 'aualat, qataq sepeta'a da saishet da she'eguelaxa da sootaigui aña 'aralamaqte atamnaxaqui.

⁵Na 'etaxat qalaq ÿataqta aÿem imoolec, huaña ye ÿataqta qaÿoqchiguiña ana auaxai nache na lpa'a' na qol ÿataqta lpachigui na iqaic.

⁶Seviraña ye ñataqta qañoqchiguiña loga't ana qasoxonaxapi, ana 'alhua qalaq 'eeta'am da chochaq tatec da aýem lcoñetegueshec. Qalaxaye 'Am Nataxala' maye 'am Ñatamnaxala', aýem 'anca'alaxateeguesop da nleuaxa.

⁷Qaq co'ollaq ñanomteguet da seleetapigui', nache tachigui iuel da qoneta 'Am Nataxala', nache da ñachoxonnaxac 'am iviro'ot, co'ollaq qoneta'a aña qui'itta 'aralamaqte atamnaxaqui.

⁸Qaq nam quetague' na saq 'en atamnaxala'pi, qalaq ñaxaañi da 'am ña'amaqteetac.

⁹Qalaxaye aýem, nache shecto'ot da 'am sho'oxoreetac, qataq 'am saatacot qome aca ñachetaqtanaxaqte, qataq sepacchigui qome da so'ot na 'am sachaxanapeguempi. ¡Cha'aye nache 'amta 'Am Nataxala', da 'am chegoqo'ot da nca'alaxa!»

¹⁰Huaña nache Ñim Nataxala', 'enapega aso ññaq late'e, nache asomaye anolec so Jonás, huaña naqa'en so loigue aso auaxai.

Jonás 3

So Jonás ñalaxaguet Ñim Nataxala'

¹Nache Ñim Nataxala' qaltaq ñe'eguelaxalec da 'enapega so Jonás, 'eeta':

²«'Aue, 'anqo'ona ye 'amaqtaqaic huaqta'a't ñyecpi ye Nínive, nache 'aua'axat da ña'aqtac maye 'am sanem qome.»

³Nache so Jonás taña ye Nínive, ñalaxaguet da la'aqtac Ñim Nataxala'. Qaq ye huaqta'a't ñyecpi ye Nínive, yemaye ñataqta qalochiguiña, ñoqo'oye da qanayiigui nache ivi' naua tres na'axa'te, nache ishet da qaiviraxatec.

⁴Nache so Jonás, inoxoneua'a se'eso huaqta'a't ñyecpi, nache imauec so 'oonolec na'a'q da queuotapigui da da'aqtaxaatac, 'eeta': «Qom ivildec naua cuarenta na'axa'te, nache nam Nínive qailaxachigui qome.»

⁵Nache so lma' ye Nínive ña'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ña'axatec da ño'ot ca qouaqchetaxac, nache 'enauac so ñepi ivira'a so ñaqpiolec, da ñaayiñi naua sansatte' alogo, maye naigui da lta'araic da nqui'ic souaxat na qauempi maye ño'ottac.

⁶Qaq so nta'a ye Nínive, co'ollaq la'axañaxac de'era, nache nataqa'en ñesheguem ca'ai aso nso'onaxaqui da nta'a. Ime, nache nqa't soua ñaatrañi alogo, nache ñaayiñi soua sansatte' alogo qataq nso'onanguí so alo.

⁷Qaq ime, nache so nta'a ñamaq so ltauapi da da'aqtaxanem 'enauac so netaña ye Nínive da la'aqtac maye, 'eeta': «Qaica qome ca deque'e na shiñaxauapi, qataq saishet da iquia'axan huo'otaq da ñyomaxan ca na'atetpi shiguiñacpi, ca lta'araic, qataq ca qapio'olec.

⁸Nacherata da 'enauac na shiguiŷacpi da qaŷauo'o ca lapo', qaq na shiŷaxauapi qalaq ŷaayiñi qome caua sansatte' alogo, maye naigui da huo'o da nqui'ic, nache iŷaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ñi 'oonolec ŷaxanec qome ca qauem lataxac, qataq da layeloxo.

⁹Shapegueto' da naralaxat ca lhuennataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nmooñi da layeloxo, nache saishet da qomi' ilaxachigui.»

¹⁰Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, co'ollaq ila'a da so netaña ye Nínive ŷaxanec nam qauem maye ŷo'ottacpi, nache Ñimaye saishet da ipaca'a da ilaxachigui.

Jonás 4

Da lalemataic so Jonás

¹Qaq so Jonás ŷataqta dalemata co'ollaxa, cha'aye sa ŷaŷamaxaren de'era ŷo'ot Ñim Nataxala'.

²ŷoqo'oye natamnot Ñim Nataxala', 'eeta': «¿Aicoue, 'Am Nataxala'! 'Era da sheetega co'ollaq soota'a ye ña'alhua, ŷoqo'oye huac da satauec da saña ye Tarsis, cha'aye sañaten da 'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, qaŷoqchiguinguit da 'aralemataic, cha'aye 'am soxoraic, choxonnataxanaxaic, huotaxanaqtaqaic, qataq ishet da 'anaralaxat ca 'arhuennataxac da sa 'aupaguelec cam qauem maye 'autaxaŷa da 'auo'ot.

³Qaq ŷoqo'oye nagui 'am seŷaxanot 'Am Nataxala', da nache tachiguiña 'anqa'en da ñachaalataxac, 'onaxaico' da seleu, cha'aye saq 'ena'am da ñeca'altauec.»

⁴Nache Ñim Nataxala' 'enapego' somaye, 'eeta': «¿Peta'a ŷaŷamaqchiguiñi 'anqa'en da 'aulemata?»

⁵Huaña nache jec so Jonás, ca'ai se'eso huaqta'a't nŷecpi, nache taña ye pa'aigue da nala' lliguisheguem, yem huaña da ŷo'ot so lpaqalaxaqui nache tañot so lpaqal somaye, da yaqto' ŷauaachigui ca 'eetec ca lataxac se'eso huaqta'a't nŷecpi.

⁶Qaq Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna, nañaxat naqa'en so nshe'ela, da yaqto' ipelteatalec naqa'en na lqaic somaye, nache so Jonás ŷataqta machiguiñi souaxat se'eso nshe'ela.

⁷Qalaxaye so nte'etom so lña na'a'q, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷamaq so coche'l da chec se'eso nshe'ela, nache deqaqa naqa'en.

⁸Qaq co'ollaq nnoxosheguem aso nala', nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namaq so la'at ŷataqta dapaqa chegaqa'ague da nala' lliguisheguem, nache ŷavigaxat na lqaic so Jonás, nache somaye nomteguet da lquisheuguetaxa, nache nhuooteguela't da ileu, nache, 'eeta': «'onaxaico' da seleu, cha'aye saq 'ena'am da ñeca'altauec.»

⁹Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapego' so Jonás, 'eeta': «¿Peta'a ñaŷamaqchiguiñi 'anqa'en da 'aulemata souaxat da deqaqa so nshe'ela?» Nache so Jonás, 'enapeco': «Aja', ñataqta salemata, souaxat da deqaqa so nshe'ela.»

¹⁰Nache Ñim Nataxala' 'enapego' so Jonás, 'eeta': «'Am ñataqta huo'o' da 'arauoche so nshe'ela, qamaq saishet da 'aŷa'aañi qataq saishet da 'auo'ot da lañaxataxac, somaye ñaxat so 'oonolec pe, qaq so lŷa pe nache deqaqa.

¹¹Qaq ta'ainectoxo' da saq ŷactec ñaqa'en da ichoxonnataxanaxa yem 'amaqtaqaic huaqta'a't nŷecpi ye Nínive, maye hueta'a ye shiŷaxauapi maye napactelec ca ciento veinte mil ye lcata, maye saŷaŷaten ca 'eetec da yaqto' nca'alec, qataq qalota ye hueta'a shiguiŷacpi.»

Miqueas

Miqueas 1

Da nhuaxanaguec ye Samaria

¹Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ñanem co'ollaxa so Miqueas maye lma' ye Moréset, maye huaigui so lauanaqchec co'ollaq ila'a ye Samaria qataq ye Jerusalén, huetoigui co'ollaxa da lo'onataxanaxac so Yotán, Ajaz qataq so Ezequías maye nta'al ye Judá.

²Ñaq qana'axaŷaxañiŷa de'era, 'enauac qami' nhuo' le'ecpi, qataq 'enauac qami' shiŷaxauapi maye qoñeetalec ne'ena 'alhua, Ñim Nataxala', maye netaña añi lalamaqte qui'itta atamnaxaqui, nacheñi ñim da'aqtaxan qome da qami' dataŷa'agueta.

³Cha'aye Ñim Nataxala' anac qome chegoqchiguiña yem lma', nache petañi da quetalec na ŷataqta pa'asheguem ana qasoxonaxapi.

⁴Qaq ana qasoxonaxapi quiguiñi qome souaxat da pelec Ñimaye, 'eeta'am ana dapic lapa da qaŷasaxangui ca norec nache quiguiñi. Qaq nam ca'amapega't 'alhuapi qalaq colaxagui qome, 'eeta'am na 'alhua da ichec ca ŷataqta chaxaguet la'auaxac na 'etaxat.

⁵Qaq 'enauac huo'o qome de'era ŷasouaxat da nam chegoxoguetpi so Jacob ŷataqta sa ŷalaq, qataq souaxat na lasouaxashetpi na nhuo' Israel le'ecpi. Cha'aye huaña ye Samaria co'ollaxa da saŷalaq nam chegoxoguetpi so Jacob. Qataq ye Jerusalén nalec naqa'en nam saq'en natamnaqa'pi nam Judá le'ecpi.

⁶Qaq ŷoqo'oye ye huaqta'a't nŷecpi ye Samaria nlachiguiñi ñaqa'en qome, huaña, nache ishet da qoŷaalec ana nañiguishu uvapi. Qaq na lalamaxat coma'pi yemaye laguelec ñaqa'en qome ye ca'amegue, huaña nache yo'oqchiguiña ñaqa'en na lo'oxonaxala'pi.

⁷Qataq dolachigui 'enauac nam natamnaxala'pi, qataq ŷavicta 'enauac anam natamnaxalatepi qo'oipaq lamopi. Nache aŷem ñelaxatchiguiñi qome nam natamnaxala'pi, cha'aye namayepi chegaqaigui ana nsheetenaqte ana quisheguetaxaipi, huaña qome nache qaltaq ŷe'eguelaxa ñaqa'en da nsheetenaqte da quisheguetaxac.

Da nachoxonnaxac so Miqueas

⁸Qaq souaxat de'era nache aŷem ñeŷeetac qome souaxat da Ita'araic ŷaquicoxo, qataq qaicaua caua ŷapela'ate da sequeutapigui' qataq sootauec, qataq sheeta'am na qa'alaq da dalacotac qataq na mañec llalec da nŷeetac.

⁹Cha'aye da lque'emaxa ye Samaria ŷataqta qaica ca lata' nache ivira'a ye Judá, qataq ivitta'a ye Jerusalén, yem hueta'a nam ŷalamaxat ihuo' le'ecpi.

¹⁰Qaq de'era saishet qome da qaua'aqtaxañim na lma' ye Gat, qataq saishet qome da qanñeñiitac, nacherata da qancogaigui qome na namoxoŷaxa souaxat da qanqui'iqui da huaña ye Bet Leafrá.

¹¹¡Qaq qami' Safir le'ecpi, qom qami' qaŷauegalo ca ŷaqa'a 'alhua, qalaq qoviitauhec qome qataq lta'araic da qara'agaxai! ¡Qaq na lma' ye Zanán qalaq saishet qome da huenoxonec! ¡Qaq na lma' ye Betesel qalaq huo'o da nnoinaxac nache qaica ca qami' itaua'n!

¹²Qaq na lma' ye Marot qalaq ncocateguiñi qome souaxat da nqui'ic, nache iuattaique da nvita ca lamaicŷaxac, cha'aye Ñim Nataxala' namaq da qauem nache iviraua'a naqa'en ye ñegueuo ye Jerusalén.

¹³Qaq qami' maye qarma'ai na Laquis, ñaq qaucoñeyeeua'a ana naigonapi na caipi, cha'aye nache qami' chegoqchiguilo da lasouaxashet ye Sión, qataq nache qami' chegoqchiguilo da ŷataqta sa ŷalaq na Israel le'ecpi.

¹⁴Qaq ŷoqo'oye qoquiŷa'ai qome ye Moréset Gat. Qaq ye huaqta'a't nŷecpi ye Aczib, yemaye 'eeta'am qome aca nqoina da yaqto' qaŷachiguñi na nta'alpi ye Israel.

¹⁵Qaq qami' maye qarma'ai na Maresa, qaltaq huo'o qome ca qami' ñamaxalo da yaqto' qami' loxonqa, nache na ŷataqta nca'aguishecpi Israel le'ecpi qalaq datauec qome nache ŷe'eguenoigui na auacpi ye Adulán.

¹⁶Qaq qami' maye qarma'ai na Sión, qanamarequiite' qome naua qarqaigolle' souaxat da qanqui'iqui, souaxat nam qaŷa'alquipi maye ŷataqta qarauotaxache, nache ŷataqta qanamarequiite' naua qarqaigolle' nache ivira'a da ŷataqta qami' qui'itaiqa qoñeeta'am ca teguesan, cha'aye na qaŷa'alquipi qaŷauega qome ca ŷaqa'a 'alhua.

Miqueas 2

Da la'añaxac na qauemaicpi

¹Choxoraicpiolec qome nam shiŷaxauapi maye nda'a't da tatapigui lauel na qauempi, ivira'a da huetalec ca lmala' qalaq lapaqtapiguiñi da ŷo'ot na qauem, qaq da choche yo'oxoñi nache ŷacoolec da ŷo'ot nam tatapigui lauel, cha'aye namayepi hueto'ot dam na'añaxac.

²Qaq da huo'o ye nqopita 'alhua nache ŷacona da ŷauo'o lalamaxat, qataq da nqopita ca nŷec nache ŷacona da ŷauo'o lalamaxat, qataq sa iyacnapec cam ŷale qataq cam llalaqpi maye lalamaxat que'eca nŷec.

³Qaq ŷoqo'oye da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Aŷem nataqa'en mashe huo'o da llapaxañi da sataŷa'agueta qami', qami' ñamaxalo qome ca qauem maye saishet da qami' ŷetrauec, huaña nache saishet da qana'amaqchiñiitac cha'aye ŷataqta qauem qome que'eca na'a'q.

⁴Nache que'eca na'a'q choche qami' qaýe'eeta'ape qome, nache qaýo'on ca choxoraqta no'onec da qami' qaýo'onaxaaleguete, maye 'eeta': Ýataqta imauec da qomi' qanlaxatchiyiñi, na qarhuo' le'ecpi maye lalamaxat co'ollaxa Ñim Nataxala', qalaq dalaxaic nam lalamaxat namayepi, qaq na qana'alhuapi qalaq nalogui nam qomi' loxonecpi.

⁵Qaq ýoqo'oye qaica qome ca qami' ýanema na 'alhua, nam nhuo' le'ecpi maye lalamaxat Ñim Nataxala'.

Nam saq 'en na'aqtaxanaxanecpi

⁶Nam saq 'en na'aqtaxanaxanecpi namayepi, 'eeta': Saishet qome da qaua'aqtaxañeetac, cha'aye saishet qome da qomi' taleguete ca qauem.

⁷Qaq nam chegoxoguetsi so Jacob, 'eeta': ¿Peta'a mashe imeuo da nhualaxaunaxac Ñim Nataxala'? ¿Qaq peta'a nachera de'era da lataxac da lo'onataxanaxac Ñimaye? ¿Peta'a saisheto' da ýo'otec cam ýaýamaqchiguiñi naua la'aqtaqa Ñimaye cam no'on da lataxac?

⁸Qaq qami' nhuo' le'ecpi, maye qami' ýalamaxatpi co'ollaxa, qaq nagui, qalaq aýem qanpa'agueñiitague'. Cha'aye nam qaica ca huotaique da chegaqa'a ca alaataxac qalaq qauotaxañic nam no'on logoxot 'eeta'am ca qanalaataxauai.

⁹Qaq na na'alpi na ýalamaxat nhuo' le'ecpi qalaq qauo'oyiýauec, qauachegoxocheeteleguete naua lauotaqa'ate lma'ate, qaq na llalaqpi qalaq qauacoñiýa da la'amaqchec maye sanem co'ollaxa.

¹⁰Qoñiisheguem qome, nache qoqui, cha'aye ne'ena saishet da mataqa', qaq souaxat nam qauem maye ýataqta imattalec namaye, nache namaye ýataqta nlachiguiñi qome.

¹¹Qaq da huo'o ca choche datenataxaatac, da 'eeta': «Aýem sa'axatta'aguet nam ýataqta no'on lataxapi». Qaq nacheca ca ýataqta 'eesa naqa'en da na'aqtaxanaxanec ne'ena nhuo' le'ecpi.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýachaxanapeguem da huesochiguiñi naqa'en na lalamaxat nhuo' le'ecpi

¹²Aýem, llaýona't qome na lauo' le'ecpi so Jacob, llapona't qome nam saq 'amaqtaq no'onañi Israel le'ecpi. Llaýona't qome 'eeta'am ñaqa'en aca qaguetapi da huetaigui aca laýe', 'eeta'am aca nlopi da huetaigui ca 'auaqpisat, nache da l-lamaxa 'eeta'am ca qalota shiýaxauapi.

¹³Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýo'otegue qome ca llec, qaq namayepi nache ca'atteueegue qome Ñimaye, nache tachiviigui naqa'en ca lasom ca huaqta'a't nýecpi. Qaq ñim nta'a maye Nataxala', hua'auta'ague qome da taýa'ague namayepi.

Miqueas 3

Da nhuaxanaguec nam nataxala'pi maye qauem da lataxac

¹Qaq ime, nache sheeta': Ña qana'axaŷaxaŷaŷi nagui qami' lataxala'pi qataq lta'alpi na Israel le'ecpi, cha'aye nache qami' maye iuen da qauaŷachiŷi dam no'on lataxac.

²Qalaxaye qami' qanquiŷai da no'on, nache nda'a't da qanqopichiŷa da qauem, qataq qancolaxacheetauec na lapat na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, nache qui'itta'aguelo qanqa'eŷi naua lpi'ineqa.

³Qaq nache nca'altauec qanqa'eŷi da qollequiitac na ŷalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq da ime da qancolaxacheetauec na lapat nache qaunoxoŷi' naua lpi'ineqa, qataq qanpelliŷiŷiguiŷe 'eeta'am ca lapat maye taŷa'a da qaŷasaxangui aca taxaqui.

⁴Qaq huo'o qome ca na'a'q da qauŷaxaŷiitega Ñim Nataxala', qalaxaye ñimaye saishet qome da qami' ŷasategueta, nacherata da que'eca na'a'q ñimaye qami' nqaŷoxotaisopa, souaxat nam qauemsat maye qauo'oche.

Da 'eetec qanqa'en nam saq 'en na'aqtaxanaxanecpi

⁵Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Ne'ena ŷalamaxat nhuo' le'ecpi isomapec da llecŷaxac, souaxat da latenataxanaxac nam saq 'en na'aqtaxanaxanecpi, cha'aye nda'a't nam iquia'axan namayepi da da'aqtaxanem da nlagaxayec, qaq nam saishet da iquia'axan namayepi nache nda'a't da npa'aguene'.

⁶Qaq ŷoqo'oye nache tachiguiŷa da saishet da huo'o ca qarauanaqchiqui ye pe, qataq da qaua'axachiŷa'a cam ñaq natauo da huaigui ca napalaxa. Qaq aŷi nala' qalaq 'eeta'am qome da inoxooŷi nache sa icoŷarelec namayepi, nache ye na'a'q qalaq 'eeta'am da huetaigui ca napalaxa namayepi.

⁷Huaŷa nache ne'ena na'aqtaxanaxanecpi qataq nam huo'oi naua l-loxoco, ŷataqta huo'o qome da la'aloxo nache 'enauac namayepi da ŷe'emaqtom qome, souaxat da Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da huo'o ca ŷanem da ŷa'axat namayepi.

⁸Qaq aŷem Miqueas, ŷataqta aŷem nlaqchigui so Saqcha'a La'aŷaxac Ñim Nataxala', Ñimaye aŷem ŷanem da ŷa'aŷaxac, qataq da nalochiguiŷi lataxac, nache saishet da leetapigui ye iuel da seviraxato'ot na Israel le'ecpi, souaxat na lasouaxashetpi qataq da sa ŷalaq.

Ye Jerusalén taŷa'a da nlaguiŷi

⁹Qaq nagui, ñaq qana'axaŷaxaŷiŷa de'era na'aqtac, qami' lta'alpi qataq lataxala'pi na Israel le'ecpi, qami' maye qauqaiŷiŷa da nalochiguiŷi lataxac, qataq qauashaxaŷeeuec da no'on lataxac,

¹⁰qataq qano'oxoŷiisheguem ye huaqta'a't nŷecpi ye Jerusalén maye nalec aŷi qasoxonaxa ye Sióŷ, nache chegoqchigui qanaqa'eŷi da nalaataxanaxac qataq da sa naloguiŷi lataxac.

¹¹Qaq na nmit na nasouaxashetpi qalaq nmitta'a da qaisheeten da huo'o na ŷo'ot, qataq na ntaxaŷaxanaxanecpi qalaq nda'a't da qaisheeten nache dapaxaguenataxan, qaq na na'aqtaxanaxanecpi qalaq imen na la'aqtaxanaxacpi, qataq namayepi ivira'a da ŷectega Ñim Nataxala', 'eeta': «Ñim Nataxala' qomi' hueta'agueta ŷoqo'oye saishet da qomi' taleguete qome ca qauem».

¹²Qaq souaxat qami' nache ye Jerusalén, yem huaqta'a't nŷecpi maye nalec añi qasoxonaxa Sión, 'eeta'am ca nañiguishet lma' da qana'ayisheguem, nache ye Jerusalén choche lapoosheguem qome, qaq añi qasoxonaxa maye naña añi atamnaxaqui qalaq ñaxaalec qome ana ŷaxat.

Miqueas 4

Ñim Nataxala' ŷo'ot qome da nlagaxayec

¹Qaq que'eca pa'atrec na'axa'te nache añi qasoxonaxa, maye nalec añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala', añimaye nachañi añi ŷataqta qaŷoqotchequema qome, nache napacalec ana laŷepi qasoxonaxapi. Nache 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi anatega qome añimaye.

²Nache qalota qome na shiŷaxauapi nvira añimaye, nache 'eeta': «Qolaq saxasheguema añi nqasoxonaxa Ñim Nataxala', añim nalec añi atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Natamnaxala' so Jacob, yaqto' Ñimaye qomi' ŷapaxaguenec da nqa'aicŷaxac, nache qolaqtegue na llecpi Ñimaye». Cha'aye chegoqchiguiña qome ye Sión da lapaxaguenataxanaxac Ñim Nataxala', qataq da la'aqtac Ñimaye nache chegoqchiguiña qome ye Jerusalén.

³Ñim Nataxala', nmit qome na ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq ŷaŷamaxaañe na ncotaxacpi na qalota shiŷaxauapi, qataq nam hueta'alo nam qaŷoqtalo 'aleu'. Huaña, nache namayepi nlaxaañi na lainedpi nache ŷo'ot na'arau, qataq nlaxaañi ana lataquiaxaipi nache ŷo'ot lchegaxanaqtepi. Ime qome nache qaica ca ŷacona ca lo'ogoxonaxat da yaqto' delogui' ca lŷa shiŷaxaua, qataq qaica qome ca ŷaconeguet ca napaxaguenataxanaxac da qaŷapaxaguenec da alaataxac.

⁴Qaq huaña qome nache namayepi ŷataqta qaica ca ñe'etaique, da hueto'ot ca lpaqal aca maiche lañiguishet uva huo'otaq hiigo da nmatteguet. ¡'Era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye qaica ca ŷaqalanapec!

⁵Qaq na laŷe ŷotta'a't shiŷaxauapi qalaq quetague' nam maiche natamnaxala'pi, qomi' qalaxaye nache 'eetai' qome da qolaqto'ot da salaxasoxoguet Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'.

Ñim Nataxala' nca'alaxatec qome na Israel le'ecpi

⁶Qaq da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Que'eca na'a'q, aŷem llaŷona't qome ana ŷalamaqte qaguetapi, anam seque'emaqchet co'ollaxa, anam laga'tpi qataq anam sa qaiyacnapecpi.

⁷Qaq anamayepi nache sauaxaŷaxaneguet anam no'onañi co'ollaxa, qaq nache sachegoxotchigui qome ca shiŷaxauapi maye ŷataqta 'añaxaicpi. Qaq aŷem Nataxala' selo'ogue qome namayepi, qom huaña añi qasoxonaxa Sión, nagui qataq nache 'eetai' qome.

⁸Qaq 'am Jerusalén, maye 'am nalloxolate qataq npaqtaxanaxat ye Sión, 'am 'avi'eguelaxa qome da togoshec 'ara'añaxac, nache 'am hueta'a qome da la'amaqchec da no'onataxanaxac.

⁹Qaq nagui, ŷta'ainco' da ŷataqta 'ana'alaqtapiguiñi, qoneta'am aca 'alo da deco'otapigui'? ¿Peta'a qaico' ca 'am ilotague' nta'a, qalqo' mashe ileu cam 'auachegoxottacot nam nqataxacpi?

¹⁰Qaq 'am huaqta'a't nŷecpi na Sión, 'ancogañi qome, qataq 'ana'alaxañe, qoneta'am 'aca 'alo da deco'otapigui', cha'aye nache 'am chegaqigui qome na shiŷaxauapi, da tauga na no'onaxa da yaqto' nalec, nache ivitta'a ye Babilonia. Qalaxaye nache huaña qome yemaye da Ñim Nataxala', isouec na lalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq nca'alaxateeguesop da lhuaqŷaxac na npa'aguenaxauapi.

¹¹Qaq nagui huaxaŷa't na qalota ŷotta'a't shiŷaxauapi da 'am dataŷa'aguet, nache 'eeta': «¡No'ono' da ŷataqta sauanaqchigui da qanauec ye Jerusalén!»

¹²Qalaxaye ne'ena ŷotta'a't shiŷaxauapi, sa ŷauatton na lhuennataxacpi Ñim Nataxala', qataq sa ŷaŷaten nam lapaxañipi lataxacpi Ñimaye, nache sa ŷaŷaten da Ñimaye laŷona't qome namayepi, 'eeta'am da laŷona't aca naqta ala na nañiguishecpí da huaña ca nchegoxosoxonqa'.

¹³¡Am Sión, qoñisheguem qome, nache 'alaxachigui namayepi! Cha'aye da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': «Aŷem, 'am sanem qome da 'ara'añaxac maye 'eeta'am da la'añaxac ca huaca, maye lca'ache naua lcoue qataq bronze naua nna'ache, da yaqto' 'aulaxachigui na qalota shiŷaxauapi, qataq 'auotaxanec da lsallaxa maye ŷachegoxotaigui da lcachaxac, nache aŷem 'aŷa'anut, aŷem Nataxala', maye ŷalamaqte 'enauac ana 'alhua».

Miqueas 5

Qañe'eguelaxatsheguem nam chegoxoguetpi so David

¹Qalaxaye nagui 'am Jerusalén, ña 'auqataxanai' ca 'arpaqtaxanaxat, cha'aye mashe 'am qaicoleesop, qataq sa qaŷala'ac qome da qaiuxan ñi lataxala' na Israel le'ecpi.

²Qaq 'am Belén, Efrata maye 'am saq 'amaqtaq da 'auallectaigui nam nhuo' le'ecpi na Judá, qalaxa nache 'am chegoxoigui cam nataxala' qome na Israel, maye chegoxoguet so ŷataqta hua'auchiguiñi nhuo' le'ecpi.

³Qaq ŷoqo'oye Ñim Nataxala' ŷaxanec nam lalamaxatpi, nache ivitta'a ca na'a'q da deco'o aca 'alo, maye taŷa'a da ñiguiñi ca llalec. Huaña qome nache na no'onañipi

co'ollaxa, ÿ'e'eguelaxa da ÿ'aleeguet na lqa'ñañecpi Israel le'ecpi maye noxonecpi co'ollaxa.

⁴Qaq camaye nachaañi qome da ilo'ogue nam lalamaxat lauo' le'ecpi, ÿ'auota'a da la'añaxac qataq da la'amaqchec Ñim Nataxala' maye Natamnaxala'. Qaq huaña, nache ÿ'ataqta qaica ca machaqca namayepi, cha'aye da la'amaqchec Ñimaye ivira'a qome ca ÿ'ataqta pa'atec ana 'alhua.

⁵Qaq camaye ndoi' qome ca qarlagaxayec. Qaq qom anac nam asiiriopi da huenoxotaua'a nam qana'alhua, qataq nam qarma' lta'araicpi, nache qomi' samaxaso'q caua siete nataxala'ate, qataq caua ocho 'amaqtaqaiqa nataxala'ate,

⁶da yaqto' ÿ'auota'a ca lainecpi da ilaxachigui ye Asiria maye na'alhua so Nimrod, nache caamaye qomi' nca'alaxateeguesopa nam asiiriopi da ÿ'a'axasoxoolec nam loga'tpi nam qana'alhua, qataq inoxotaua'a nam qana'alhua.

⁷Qaq nam no'onañi lauo' le'ecpi so Jacob, qom ÿ'alectaigui na ÿotta'a't shi'axauapi qalaq 'eeta'am qome na 'a'ña maye namaq Ñim Nataxala', qataq 'eeta'am na auot da talec ana huouepi, maye saishet da iuatta'a ca 'eetapeguec na shi'axauapi.

⁸Qaq nache 'eetec nam no'onañipi lauo' le'ecpi so Jacob qom ÿ'alectaigui na ÿotta'a't shi'axauapi, qalaq 'eeta'am ca llon da ÿ'alectaigui nam huauec shigui'acpi, qataq ca llon llalec da nlecchiguingui aca qaguetapi, nache icolaxattac, qataq ilaxachigui nache saishet da huo'o aca ÿetauec da nca'altauec naqa'en.

⁹Qaq 'era da qonetec 'Am Nataxala', qom 'aulaxachigui qataq da 'anlaxaañe 'enauac nam 'am ipa'agueetacpi.

Da loga't da alaataxac qataq na saq 'en atamnaxala'pi

¹⁰Da la'aqtac Ñim Nataxala', 'eeta': Que'eca na'a'q, a'ñem saluat qome na 'arelo caipi, qataq selaxachigui ana 'analaataxaquipi naigonapi.

¹¹Qataq nlachiguiñi ñaqa'en nam huaqta'a't n'ñecpi na 'ana'alhua, qataq selaxachigui 'enauac nam 'aye'eguenaxaquiipi.

¹²Qataq imeuo qome ñaqa'en 'enauac nam 'iyaxaic lo'opi, qataq 'enauac nam ilaua'alo naua nhuennataxaco.

¹³Qataq selaxachigui nam 'anatamnaxala'pi qataq nam ne'enaqtacpi coma', yaqto' saishet da 'avi'eguelaxa da qaltaq 'anatameetacot nam ne'enaqtacpi maye maiche 'aro'onatacpi.

¹⁴Qataq 'am ñeqateeguesop nam lqui'ipi aso Asera, qataq nlachiguiñi ñaqa'en nam 'aralamaxat huaqta'a't n'ñecpi.

¹⁵Qaq huaña nache yo'oq qome da ÿayeloxo da sepalaique ivi' da she'eguelaxateguet nam shi'axauapi maye saishet da a'ñem ÿalaxaguet.

Miqueas 6

¹³Qaq ñoqo'oye aýem so'ot qome ca 'anhuaxanaguec, qataq 'am selaxachigui souaxat na 'arasouaxashetpi.

¹⁴Qataq 'auque'etac qome qalaxaye saishet da 'aucoma', nacherata da queta da 'anque'etaxaatapigui na 'arquouaxa, nam 'arapoñiguishetpi qome qalaxa pasa'a da imeuo, qaq da huo'o ca no'onañi nache serolec ca alaataxac da qailaxachigui.

¹⁵Qataq qom 'anaxan qalaxa saishet da 'avira'a da 'anqat na ala ca 'añiguishet, qataq da 'aulaxachigui ana aceituna qalaxa saishet da 'avira'a da 'auo'ogoxona na aceite maye chegaqaigui anamayey, qataq choche 'aulaxaatapigui qome ana uva, qalaxaye saishet da 'avira'a da 'añomgui na lataxa maye chegaqaigui anamayey.

¹⁶Cha'aye qoguegue nam lamaxasoxonaxacpi so Omri, qataq nam ño'otpi co'ollaxa som llaqpi so Ahab, nache qoquetelec da lataxac somayepi, qaq ñoqo'oye 'am saneguet qome da 'am qailaxachigui qataq qane'eetapigui nam shiñaxauapi maye 'am netaigui, huaña nache 'am huetalec qome da lta'araic la'agaxa na ñalamaxat nhuo' le'ecpi.

Miqueas 7

¹Qaq choxoraicolec aýem Miqueas! Cha'aye sheeta'am ca nmittac ca nanaxanaqa', da mashe ime da qanqat ana ala na nañiguishet, nache saishet da ilalec aca uvapi huo'otaq hiigopi, acam ala na nañiguishet maye nshetaique da chec.

²Cha'aye mashe qaica ca choxonnataxanaxaic ana 'alhua, qataq mashe qaica ca no'onañi shiñaxaua maye no'on da lataxac, nda'a't nam quetegueua'a da huo'o ca loxonec da ñalauat, qataq ñi 'oonolec ñoiqeeetac da nqovin ca lña.

³Nache namayepi qaica ca nauec da ño'ot na qauem, qaq nam nataxala'pi iñaxaata'a da qaisheeten da huo'o cam ño'ot, qataq nam nmit na nasouaxashetpi iñaxaata'a da qaisheeten da huo'o ca nmit, qaq nam 'amaqtaqaicpi qalaxa maiche ñoiqeeetac nam ño'otpi, nache ñataqta na'axat da lataxac nam netaigui nam huaqta'a't ñyecpi.

⁴Qaq nam qoñeetega no'on da lataxac maye ñalectaigui namayepi, qalaxa 'eeta'am anam qo'oiqac maye huo'o ana le, qataq nam qoñeetega huesota da lataxac qalaxa 'eeta'am aca zarza. Qalaxaye mashe anacta cam na'a'q maye huaigui da nhuaxanaguec, cam na'a'q maye ña'axatta'a co'ollaxa so lauanaxanaxanecpi namayepi. Huaña qome nache namayepi sañañaten ca 'eetec.

⁵Saishet qome da 'aua'amaqten ca la'aqtaxanaxac ca 'arña, qataq saishet qome da 'ape'etega ca 'anauchaxaua, qataq 'antela'alo qome naua 'ara'aqtaqa da 'ana'aqtaxaataague' aca 'arhua.

⁶Cha'aye cam ñalec, qaica qome ca 'enec naqa'en ca lta'a, qaq aca ñale dataña'aguet qome aca late'e, qataq aca nate dataña'aguet qome aca lachoro, nache na npa'aguenaxauapi ca shiñaxaua nachena nam netaña ca lma'.

⁷Añem, qalaxaye seuata'aguet qome Ñim Nataxala', qataq sacheto'ot da ñaquitaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ica'alaxaqui, cha'aye Ñimaye añem hua'axaãa qome.

Ñim Nataxala' nca'alaxatec so Israel le'ecpi

⁸Qaq 'am ñepa'aguenaxaua, saishet qome da añem 'antootalec, cha'aye na'aictaxa da souaãe co'ollaxa qalaxaye qaltaq ñachaañi qome, qataq na'aictaxa da sootaigui ca napalaxa, qalaxaye Ñim Nataxala' nacheñi ñim añem icoñattalec.

⁹Qaq añem ña'añaxateguet qome da layeloxo Ñim Nataxala', cha'aye añem huo'o da ñasouaxashet hueto'ot ñimaye, qaq ñimaye añem nmit qome nache ivitta'a da añem ño'otec ca ñaãamaqchiguiñi lataxac. Qaq ñimaye añem ñauegueuga qome ca ño'oqchiguiñe, qataq añem ñachaxana da nalochiguiñi lo'onataxanaxac.

¹⁰Qaq na añem ipa'agueetac qom ila'a damaye, nache ñataqta lta'araic da la'agaxa nam añem detaqtega co'ollaxa, 'eeta': ¿Hua'ague ca neta'ague cam Nataxala' maye 'Anatamnaxala'? Qaq añem sa'amaqchiguiñi qom sauachigui da huetaiya', qaãapetapigui 'eeta'am ca nshaxa maye huetanguì ca nqa'aic.

Qañe'eguelaxatsheguem ye Jerusalén

¹¹Qaq 'am Jerusalén, mashe anacta ca na'a'q da qaltaq qano'oxoosheguem nam 'arpaqtanaxat, qataq da qanquigaxatrec naua loga'te na 'ana'alhua.

¹²Nache que'eca na'a'q chegoqteegalo qome na 'am nategapi, chegoqchiguiña qome ye Asiria nache ivitta'a ye Egipto, qataq chegoqchiguiña ye tala Nilo nache ivitta'a ye tala Éufrates, qataq aso auaxai nache ivitta'a aca lãa auaxai, qataq chegoqchiguiña añi qasoxonaxa nache ivitta'a aca lãa qasoxonaxa.

¹³Qaq na 'alhuapi taãa'a da toolec qome, souaxat nam qauem maye ño'ottac nam netalecpi namaye.

Da Ichoxonnataxanaxa Ñim Nataxala'

¹⁴'Am Nataxala', ña 'alo'ogue qome ne'ena 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, anam 'aralamaqte qaguetapi maye ndauec da huetaigui na aviaq, maye colesop na no'on 'alhua, qaq ña 'auauega qome 'anamayepi ye 'auaqpisat ye Basán qataq ye Galaad, 'eeta'am soua hua'au' vi'ie.

¹⁵Nache 'auachaxana qome da 'ayo'oxoyec, 'eeta'ama soua na'axa'te co'ollaq 'anqateeguesop ye Egipto.

¹⁶Qaq ñauaachigui 'anqa'en qome nam ñotta'a't shiãaxauapi, na'aictaxa da ñataqta 'añaxaicpi namayepi, qalaq ñapogui qome na 'alap qataq naua ltela lauaco souaxat da la'agaxa.

¹⁷Nache namayepi 'eeta'am qome na 'araxanaq da hualecta'aguet na 'alhua, qataq iviloxol da ca'ai na nqañoxotaqa'pi, qaq souaxat da lli'iyaxa nache 'am ñe'eguenot qome 'Am Nataxala' maye Qanatamnaxala'.

¹⁸Qaq ¿negue't ca Atamnaxala' da 'eeta'am 'am, da 'auapalaxat na lasouaxashetpi qataq sa 'aalogui da saŷalaq nam saq 'amaqtaq maye no'onañi co'ollaxa 'aralamaxat nhuo' le'ecpi? Qataq saishet da nache 'eetai' da 'arayeloxo, cha'aye nache 'eetai' da lta'araic 'arauotaxanaqtaic da shenaqta.

¹⁹Qaq ña 'avi'eguelaxa qome da qomi' 'auchoxore'n, nache 'aulayiñi qome na qaye'etaxaloxosat, nache 'auasaxaña cam ŷataqta pa'aguiñi aso auaxai nam qarasouashetpi.

²⁰'Am Nataxala', nache 'eetai' qome da 'aupacchigui da 'ara'aqtac qataq da 'arauotaxanaqtaic, maye soua hua'au' vi'iyē 'auachaxanapeguema co'ollaxa soua hua'au' qarta'al Abraham, qataq so Jacob.

Nahúm

Nahúm 1

¹Ana nere maye huetalec da lauanaqchec so Nahúm maye lma' ye Elcos. Qaq 'era da na'aqtac maye taña'a ye huaqta'a't nñecpi ye Nínive.

²Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna, Ñimaye ca'alaxanaxaic, qataq ishet da ipalaique lvi', qataq ishet da ipalaique lvi' da dataña'aguet nam ipa'agueetacpi Ñimaye, nache sa ñala'ac da dalemataña na npa'aguenaxauapi.

³Ñim Nataxala', ñataqta qañoqchiguinguit da lalemataic, qalaxaye ñataqta lta'araic da la'añaxac, nache saishet da sa ñauo'o ca nhuaxanaguec cam huo'o ca lasouaxashet, Ñim Nataxala', Ñimaye quetaigui na la'at lta'araic, qaq nam lo'oc na piguem qalaq namoxoñaxatsheguem naua lapia'ate, 'eeta'am na namoxoñaxa.

⁴Qaq da ñarenapega aso auaxai nache asomaye deqaxañañi, qataq deqaqa naqa'en 'enauac na talapi. Qaq na no'onaxapi ye Basán qataq añi qasoxonaxa Carmelo qalaq deqaqa, qataq deqaqa ana lauoxopi maye hualec na no'onaxapi ye Líbano.

⁵Nache Ñimaye da choche nlectelec ana qasoxonaxapi nache cholaxan, qataq ana lcomaraxalatepi qalaq nlaguiñi. Qaq ana 'alhua qalaq cholaxan qataq na netalecpi anamaye iviloxol da lcolanaxa.

⁶Qaq ¿negue'tom cam ishet da nachaateguet da layeloxo Ñimaye? Qataq ¿negue'tom cam ishet da nalota'aguet da layeloxo? Qaq de'era layeloxo Ñimaye 'eeta'am ca norec, qataq da choche nlectelec aca coma' late'eraí nache acamaye dolagui.

⁷Ñim Nataxala' soxoraic, Ñimaye ñe'eguenaxala' da qaivireguet ca nhuogoxo, qataq npaxaalec nam pe'etecot Ñimaye,

⁸qalaxaye nmichiguiñi naqa'en qome na npa'aguenaxauapi, 'eeta'am ca qapa'atateguet ndep da ñache 'enauac na huetangui na llec, qataq Ñimaye 'eeta'am ca napalaxa da iviralec na npa'aguenaxauapi.

⁹Qaq ¿negue't cam qalapaqaiteguiñi da qauo'ochec Ñim Nataxala'? Ye Ñimaye qami' ilaxachiguilo qome. Cha'aye Ñimaye saishet da dos da ñe'eguelaxalec da dataña'aguet na npa'aguenaxauapi.

¹⁰Qaq ñoqo'oye qoñiita'am qome aca ipogotta't qo'oipaq lepi, qataq ca 'auaqpi deqaqta da nmichiguiñi qome da ñavic.

¹¹Qaq 'am Nínive, nache 'am chegaqaigui som ño'ottac na qauem maye dataña'aguet Ñim Nataxala', som chegoqtecot naua qauema nqataxaco.

¹²Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala' 'eeta': «Na'aictaxa da 'añaxaicpi qataq da qalota na asiiriopi, qalaxaye namayepi nlachiguiñi ñaqa'en nache totegue qome. Qaq 'am

Judá, na'aictaxa da sauo'o co'ollaxa da 'anque'eenaxac, qalaxaye saishet qome da nache shecto'ot da so'ottac da 'anque'eenaxac.

¹³Nache 'am ñeqateeguesop dam qapa'atta 'anque'eenaxac maye 'am huetalec, qataq sechiigui nam 'ancoñetaxat lcatpi».

¹⁴Qalaxaye 'am nta'a na Nínive, Ñim Nataxala' 'am talec naqa'en de'era 'eeta': «Qaica qome ca 'aĩa'alaqpi da yaqto' nache queta da 'are'enaxat, qataq aña atamnaxaqui maye lalamaqte nam 'anatamnaxala'pi qalaq ñelaxaañi qome nam ne'enaqtacpi atamnaxala'pi maye chegaqaigui na nqachilliguishhec lcat, qataq nache naña ñaqa'en qome aca 'anhuachiqui, cha'aye ñataqta 'am nqaigaxat».

Qaĩa'axata'a da qailaxachigui ye Nínive

¹⁵¡Ña qanloisheguem! ¡Mashe anactalec ana qasoxonaxapi, nam namaxashec maye ndoi' cam no'on na'axaĩaxac, nam ña'axata'aguet cam nlagaxayec! Qaq ñoqo'oye 'am Judá, 'auo'ot qome cam 'arquia'axac, qataq 'aupacchigui qome cam 'aĩa'an 'ara'aqtac. Cha'aye nache saishet qome da qaltaq 'am nnoxotaua'a nam qauemaicpi, cha'aye mashe imauec da nlachiguiñi.

Nahúm 2

¹¡'Am Nínive, mashe 'am naĩa'a nam 'am ilaxachigui qome! ¡Qaq ñoqo'oye 'anauan qome nam npaqtanaxat! ¡Qataq 'anauan qome so nqa'aic! ¡Qataq 'ana'achigui qome cam 'ainec! ¡Qataq 'alaĩona't nam 'analleppi!

²Cha'aye Ñim Nataxala' qaltaq ñe'eguelaxata qome da llo'oxoyec so Jacob, da 'eeta'am naqa'en da llo'oxoyec so Israel, cha'aye nam huotaxanaxaicpi nhuo' co'ollaxa namayepi, nache 'eeta'am naqa'en ana nañiguishu uvapi da qui'itta'ague ana lcouepi.

³Qaq na 'añaxacpi nalleppi qalaq togaxarai ana lpaqtanaxaqtepi, qataq togaxaraic da lo'oxoĩaxac nam logoxotpi namayepi. ¡Qataq lhuotta da nalat! Qaq ana laigonapi qalaq 'eeta'am na norec, qataq iyaqtai' na lalo caipi.

⁴Qaq ana laigonapi qalaq ñaguec ana naloxo da quetague' na nqa'aicpi, nache cholaxan naqa'en nam naponaq'a'pi, qaq da lataxac qalaq 'eeta'am ana ncoĩaraxanaqtepi da 'ettaigui, qaq ana naloxo 'eeta'am ca nqashelgaxa.

⁵Qaq so nta'a ye Nínive, laĩona't da ñamaq so 'amaqatqaic ltauapi, nache somayepi ñataqta ñe'egueetega't da taĩa so npaqtanaxat, da yaqto' nauaxaĩaxaasheguem som nqataxanatac npaqtanaxat.

⁶Qalaxaye nauatoigui na lapoxotpi na 'etaxat so tala, huaña nache nlaguiñi so nma' lta'araic.

⁷Qataq noxona aso nate'e nache qaĩauec, nache lĩatec qanqa'en aso l-latapi maye 'eeta'am na qoto' da dequictai', qataq ñeetague' nhuaxaata'aisalo naua ltogue.

⁸Qaq ye Nínive, qalaq 'eeta'am aca laýe' na 'etaxat da depogogui nache ipaxanec na le'ec, qaq nache 'eetec da datauec 'enauac na lma' yemaye. Nache na'alaqtapiguiñi 'eeta': «¡Ña qoviya'aina! ¡Qañe'eguelaqai!» Qalaxaye qaica ca ñe'eguelaq.

⁹¡Ña qauotaxañec qome na plata qataq na oro! ¡Cha'aye ye Nínive ýataqta ýaguec da lsallaxa!

¹⁰Nache ye Nínive, qui'ita'ac, nlachiguiñi qataq toolec qanqa'en, qataq ñi'i da lquiyaqteýaxac, iviloxo'l naua l-llecte, qaica ca la'añaxac, qataq napagaqtec da lasheguiýaxac.

¹¹Qaq ¿negue't ca no'onaigui ca lauac caua llo'oñi, qataq ca lauanaxanaqa' caua llalqa? Cha'aye cam huetra'a caua llo'oñi, qataq caua llalqa saishet da huo'o ca iquichoqche't.

¹²Qaq ca llon da ýalauat ca loxonec nache iquia'axan aso lloona qataq soua llalqa, qataq nache iýoqtaigui som lauac nam loxonecpi.

¹³Qaq da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec, 'eeta': «Aýem 'am ñanaýa nagui da 'am sataýa'aguet, nache savigaxat anam 'aigonapi maye 'analaataxaquipi, nache nda'a't nmala'q ñaqa'en anamayepi, qataq serolec ca ýeelonec na 'aýa'alaqpi da salauat, nache imeuo ñaqa'en da ncachaxac nam 'ana'alhua, huaña nache saishet da qaltaq qaýa'axaýa nam 'ara'aqtaxanaxanecpi».

Nahúm 3

¹¡Choxoraicolec 'am huaqta'a't nýecpi maye 'aramanec da 'aucorec na ntago'q, qataq 'am nlaqchigui da natenataxanaxac qataq qaica ca 'auyaqueetac, qataq qaica ca loga't da 'aralaataxanaxac!

²Qaq cheta'aguet na l-lamaxa nam nalashenaxanaxatpi, qataq ana lasaxannapi ana naigonapi, qataq da l-lamaxa da naloxoyaxac na caipi, qataq da lacholaxanaxa anam naigonapi.

³Qataq da l-lamaxa nam qanayeetalec caipi, qataq da lqashelgaxa na ýeelonecpi, qataq na le'eraxa ana taquiaxaipi. Qataq nam qalota que'emaxaicpi, qataq nam logosheguem leuaxaicpi. Nam leuaxaicpi maye qaipogolaxaateguesop.

⁴Qaq yo'oq 'enauac de'era souaxat da lquisheguetaxac, anam quisheguetaxaipi maye ýataqta huo'o da lyac, qataq ýaýaten da dapaxaguenataxanec da ñi'iyagnataxanaxac, qataq irolec da lquisheguetaxac qataq da lli'iyagnataxanaxac da ýatenachet nam ýotta'a't shiýaxauapi.

⁵Qaq Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec, 'eeta': Aýem soota'a ne'ena da 'am sataýa'aguet, nache aýem ñauatsheguem qome ana 'arpoto, nache seviraaxatasheguema na 'arashec, yaqto' na ýotta'a't shiýaxauapi ýauaachigui qom quetauec, qataq nam nta'alpi ýauaachigui qome da 'ara'agaxa.

⁶Nache 'am sasaxalec qome na nshepaxanaxa, qataq sauo'o da 'ara'agaxa nache 'enauac 'am qaimeteetac.

⁷Qaq 'enauac nam 'am ñauaachigui 'am ca'ai qome nache, 'eeta': «¡Ye Nínive ñataqta nlachiguiñi! ¿Chaq negue't ca ichoxoren qome yemaye? Qataq ¿chaq negue't ca ishet da ña'añaqchet yemaye?»

⁸Qaq ¿peta'a 'anapacalec da lyac ye Tebas, yem huaqta'a't nñecpi maye sa qañapeque so tala Nilo, qataq colesop na ñataqta qalota 'etaxat, nache aso auaxai mpaxateua'a yemaye, qataq na 'etaxat nache lpaqtanaxat yemaye?

⁹Qaq ye Etiopía qataq ye Egipto, nache chegoqtecot da qaica ca loga't la'añaxac yemaye, qataq na lma' ye Fut, qataq ye Libia nataqa'en ltauapi.

¹⁰Qalaxaye ñaqaiyeta ye Tebas le'ecpi noxonecpi co'ollaxa, nache qañauega ye ñaqa'a 'alhua, qaq natai' llalaqpi qalaq qaiuaxaneguet na 'alhua da huaña ana lamaqai na nqa'aicpi, qaq nam shiñaxauapi maye huo'o naq 'enec qalaq qanallichigui, qataq lcat qanqa'en na lquetpi nam lataxala'pi namayepi.

¹¹Qaq 'am Nínive, nataqa'en 'am qaitaqchet qome nache 'am qañapoua'a, huaña qome nache 'anmittaique ca 'anqañoxotaqa' souaxat na 'anpa'aguenaxauapi.

¹²Qaq 'enauac nam 'aye'eguenaqapi, 'eeta'am qome aca nañiguisho higo maye nlaqchigui ana ñeta ala, qaq da qañacholaxan nache naaño, nache chec na shiñaxauapi.

¹³Qaq nam 'analleppi qalaq 'eeta'am qome na 'alpi, qaq nam ñegueuopi nam 'ana'alhua qalaq nauattaiguipi, da yaqto' pa'auo nam 'anpa'aguenaxauapi, cha'aye ca norec nlaxaño qome na lpaqtaxat nam ñegueuopi.

¹⁴Qaq na'aictaxa da 'auqataxanai' ca 'etaxat da yaqto' saishet da 'am qaivireua'a, qataq da 'anquigaxatec da 'ara'añaxac, qataq da 'auapiguingui ca nshaxa da yaqto' 'auo'ot na losoc, qataq da 'anquigaxatec na le'eraxa aca 'arqatelaxanaxaqui.

¹⁵Qalaxaye nache huaña qome da 'am ñavigaxatta ca norec, qataq ca ñeelonec 'eeta'am qome aca shiiquioxoi da ñataqta 'am nlaxatchiguiñi. ¡Qaq na'aictaxa da 'anquictauec da qoneta'am ana shiiquioxoi! ¡Qataq da qoneta'am na pelgaxanaqpi!

¹⁶Qataq 'anquigaxatec na 'armenaxanaxanecpi, ye lcata qalaq ñataqta napacalec ana huaqañipi, qaq ana shiiquioxoi qalaq ishet da naralaxat da lo'oxoñaxac, qataq ishet da huaño.

¹⁷Qaq na 'arauanaxanaxanecpi qalaq 'eeta'am ana shiiquioxoi, qataq nam ilotague' na 'analleppi 'eeta'am aca napal shiiquioxoi, da nvi' na latomaxa nache laponot na lpaqtaxat na nñecpi, qaq da nnoxoosheguem año nala' nache jec, qalaq qaica ca ñaaten cam taigue.

¹⁸¡'Am nta'a na Asiria, na 'aramaxashec nataxala'pi qalaq do'ochaañi! Qaq nam 'amaqtaqaicpi lataxala' na 'analleppi qalaq nmatteguec, qaq na 'analleppi qalaq laguelec ana qasoxonaxapi, nache qaica ca anac da lañona't namayepi.

¹⁹¡Qataq qaica ca lata' da 'aracagaxa, qataq saishet da qanataren da 'arque'emaxa! Qaq 'enauac nam ñañaten de'era qauem maye qouaigui, namayepi ñataqta iuaxana't naua lhua'q da ntonaxac, cha'aye, ¿negue't cam sa nque'etaxangui nam chochaq tatec qauem maye 'auo'ottacpi co'ollaxa?

Habacuc

Habacuc 1

¹Qaq 'era da na'aqtaxanaxac maye Ñim Nataxala', ñanem co'ollaxa som na'aqtaxanaxanec Habacuc.

Da nachoxoc so Habacuc

²'Am Nataxala', ¿chaq tachiguiña qome da iñaxanaxac da 'am señaxatecot da añem 'autauan, ye ñataqta añem saq 'aua'axaña? ¿Chaq tachiguiña qome da ñachoxonnaxac souaxat da ñataqta qaica ca qairen, ye 'am saishet da 'auanac da qomi' 'anca'alaxatrec?

³¿Ta'ainco' da sauachigui 'anqa'en da lta'araic naxetataic qataq na qauemsat? Añem semeteetac da qaica ca qairen, qataq nam qailaxachigui, qataq vichiguiñalo da cotaxac qataq da loquixac.

⁴Cha'aye sa qaipaguelec na nqataxacpi, qataq da huo'o na qanmit, qalaq sa qaipaguelec da 'eesa lataxac, nam qauemaicpi qalaq ñataqta sa iren nam no'on da lataxac, qataq qañashaxanec dam ñataqta nalochiguiñi lataxac.

Da lasataxac Ñim Nataxala'

⁵«Ñaq qaumichiñi qome na ñotta'a't shiñaxauapi, ñaq qaumichiñi nache huo'o qome da qara'aalaqai, cha'aye huo'o qome ca so'ot ne'enaia na'axa'te maye qoviitaiguilo, maye saishet da qaua'amaqchiñi da huo'o ca qami' da'aqtaxanema.

⁶Cha'aye nachaani ñaqa'en qome na caldea le'ecpi, nam nhuo' le'ecpi maye qaica ca iren qataq imata da queuoteguelec nam 'alhuapi, da yaqto' deuotaxanec nam 'alhuapi da ñauo'o lalamaxat.

⁷Qaq namayepi ñataqta chaqaicpi qataq ñi'iñaxatpi, cha'aye saishet da ño'ot cam lña nqataxac, nacherata da quetalec na maiche lalamaxat nqataxacpi.

⁸Qaq ana naloxo na lalo caipi qalaq napacalec ana naloxo ca quiyoc, qataq napacalec da lchec na qa'alaqpi maye huetauga na toolec 'alhua, qataq nam nalleppi maye netalec na caipi ñataqta nquictauec, nache da ñaq qañoqta qalaq ñataqta ñachegoxotañi na lalo caipi da natal, 'eeta'am ca qoño lo'o' da decanaxan da yaqto' huo'o ca loxonec.

⁹Cha'aye 'enauac namayepi anac da ñataqta qaica ca iren, qaq da taña'ague namayepi qalaq ñataqta qañi'iña, nache namayepi ñataqta qalota na loxonecpi, 'eeta'am na lsoche ca delec maye huaña na loigue aso auaxai.

¹⁰Nache ñataqta ña'ashaxanai' na nta'alpi qataq na 'amaqtaqaicpi, qataq ñe'enai' na npaqtaxanaxatpi nache ño'ot na lliguisheguempi, da yaqto' huenoxotaua'a da deuotaxanec.

¹¹Qaq huaña nache 'eeta'am ca la'at lta'araic nache huo'o qome da lasouaxashet, souaxat da 'eetega natamnaxala' da maiche lalamaxat la'añaxac».

Da lŷa nachoxoc so Habacuc

¹²'Am Nataxala', ¿saisheto' da nache qonetai' da 'anca'altauec, 'Am Ñatamnaxala' maye Qui'itta qataq sa 'ameuo? 'Am Nataxala' maye 'am ipaqtanaxaxat 'am 'aŷa'anem co'ollaxa da la'añaxac nam caldea le'ecpi, da yaqto' namayepi ŷacoolec da ŷo'ot da 'arhuaxanaxanaxac.

¹³'Am, ŷataqta qui'itta da 'armeenaxanaxac, nache saishet da 'ameteetac nam qauem, huo'otaq da 'ameteetac da ñe'etaxaloxo, ¿ta'ainco' da choche 'ameteetac nam laataxanaxaicpi, qataq da choche 'añe'emaxat da nam qauemaicpi ilaxachigui nam no'on da lataxac?

¹⁴Qataq ¿ta'ainco' da 'eco' nŷaq auaxai le'ecpi 'anqa'en na shiŷaxauapi, qataq 'eeta'am nam shiguiŷacpi maye qaica ca ilo'ogue?

¹⁵Nache na caldea le'ecpi loxonec na ŷotta'a't shiŷaxauapi, 'eeta'am cam ŷa'acoxoic da loxonec ca nŷaqpi da ŷauota'a aca lqoina qataq ca laleguec, qaq da ilalec da lapoota'a't, nache ŷataqta nlaqchigui da ntonaxac.

¹⁶Qaq ŷoqo'oye namayepi ŷataqta ŷo'oxoren na laleguecpi qataq ana lqoinapi, nache ŷanot nam lachetaqtanaxaxat qataq ŷavigaxat na nchenaxanaxat da ŷo'oxoren namayepi, cha'aye nache chegoqchigui namayepi da sa qoue da lquia'axac namayepi.

¹⁷Qaq ¿peta'a nache queto'ot na caldea le'ecpi da qomi' irotegueleguete nam laleguecpi? qaq ¿nache queto'ot peta'a da sa ichoxonnai' da ŷalauattac nam shiŷaxauapi?

Habacuc 2

Ñim Nataxala' ŷasateguet so Habacuc

¹Aŷem, ŷataqta ñelotauec da sauanaxaatac sheeta'am ca nauanaxanaxanec da netaña cam lauanaxanaqa', da ñauaataique cam la'aqtac Ñim Nataxala', qataq ca 'eetec cam lasataxac da ŷasateguet nam ñachoxocpi.

²Nache Ñim Nataxala' aŷem ŷasateguet, 'eeta': «'Erelec qome ca 'alhua laŷe dapaqaic nam 'am sachaxanapi, yaqto' ŷataqta sailaua'ague qome da qaitaxaŷaxan.

³Qaq na'aictoxo' de'era 'arauanaqchec da ñaq qaŷoqta cam laloqo' da yo'oq, qalaxaye damaye ipacchigui qome. Qaq 'am ñaq 'auata'a qome damaye na'aictaxa da qaŷaloqta, cha'aye damaye ŷataqta ipacchigui qom ivita ca laloqo'.

⁴Qaq nam qauemaicpi namayepi ŷataqta na'amqaanaxaicpi, qalaxaye nam no'on da lataxac qalaq nache nca'altauec qome souaxat da lpi'iŷaxac.

⁵Qataq nam na'amqaanaxaicpi nmitta'a da na'añaxac, nache qaica ca nmataxac da nmitta'a qataq nquigaxattauec damaye. Na'aictaxa de'era na'añaxac da ishet da deque'elaqtaxan. Qataq ŷataqta ŷauattagui na alap, 'eeta'am aca huachiqui, qataq

sa icoma', 'eeta'am da nleuaxa, qaq ŷoqo'oye sa nden da jec, da iloquiaxan nam ŷotta'a't shiŷaxauapi, da yaqto' loxonec namayepi.

⁶Qalaxaye 'enauac nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye noxonecpi co'ollaxa, namayepi choche ŷe'eetac nam doxonaxanpi co'ollaxa, nache do'onaxaatai' qome, 'eeta': ¡Choxoraicolec 'am maye 'ausalligui nam saishet da 'aralamaxatpi! Qaq ¿chaq laguio' da 'axaañi da 'alapootasheguem da nsallaxa maye choche 'ara'aalec?

⁷Qaq cha'aye qom saishet da huo'o ca 'auauotaique, nache nque'elaxatta da nvi' nam 'aravigaqtaxanaxala'pi, qataq nlouec qome nam ŷo'ot da 'arcolanaxa nache quetauec naqa'en.

⁸Qaq souaxat da ŷataqta qalota nam 'auo'orauec co'ollaxa ŷotta'a't shiŷaxauapi, nache 'enauac ne'ena ŷotta'a't nhuo' le'ecpi 'am ŷo'orauec qome, souaxat da ŷataqta qalota so 'aualauat shiŷaxauapi, qataq da ŷataqta qaica ca 'auren nam hueta'a ne'ena 'alhua, qataq nam huaqta'a't nŷecpi qataq nam netaigui namayepi.

⁹Qaq choxoraxaso' 'am, maye 'anlaxatchigui na 'arma' nam 'arcachaxatpi, cha'aye 'anshetaique da 'am ŷet 'enauac na lcheguesat.

¹⁰Qaq 'era da huo'omshe imattalec 'anqa'en da ncoxo na 'arma', qataq souaxat da qalota so 'aulaxachigui ŷotta'a't shiŷaxauapi, nache maiche 'anasouaxaala't.

¹¹Qaq ivira'a qome na coma'pi ca npaqtaxanaxat, qataq ca nllecnaxanaxat 'epaqqi, ŷa'alaq da 'am dataŷa'aguet.

¹²Qaq choxoraxaso', 'am Babilonia maye 'ano'oxoosheguem na huaqta'a't nŷecpi, da chegoqchigui 'anqa'en naua 'aucolde'c ntago'q, qataq dam qauem lataxac.

¹³Qaq Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapēc, ŷo'ot qome da qaica ca naigui da 'aro'onataxanaxac qataq da 'arasamaxa, cha'aye 'enauac nam 'aro'onatac nlachiguiñi qome da ŷavigaxat ca norec.

¹⁴Qaq cha'aye 'enauac ana 'alhua da nlaxagui qome, da nauattonaxanaxac da llo'oxoyec Ñim Nataxala', 'eeta'am ca 'etaxat da nlaxagui naqa'en aso auaxai.

¹⁵¡Qaq choxoraxaso' 'am maye 'autaqchet naxa na 'arhuoreuapi, 'anŷomaxaatapigui na lataxa maye 'aualcneguet na deshenataxan, da yaqto' 'aue'enai', nache 'aumeteetac da huetauec!

¹⁶Qaq damaye saishet qome da ŷo'ot ca 'ayo'oxoyec, nacherata da 'am talec naqa'en da 'ara'agaxa, cha'aye Ñim Nataxala', 'am ŷanem qome da 'anŷomgui aca ŷomaxaqui, maye ŷo'ot da 'aula'a dam sa nateneuo 'arataxac, huaña nache da 'ayo'oxoyec nmeneguet da qaica ca 'ara'amaqchec.

¹⁷Qaq cha'aye dam qauem maye 'auo'otec co'ollaxa añim qasoxonaxa ye Líbano, damaye 'am talec qome, qataq dam nalaataguec som shiguiŷacpi, maye 'auo'ot co'ollaxa, damaye 'am iquichoqchet qome. Qaq de'era 'am talec qome souaxat da qalota so 'aualauat, qataq da qaica ca 'auren nam hueta'a ne'ena 'alhua, qataq na huaqta'a't nŷecpi, qataq nam netaigui namayepi.

¹⁸Qaq ¿negue'tom cam naigui ca ne'enaqtac, da ime da qaño'ottac? Qataq ¿negue'tom cam naigui cam choche ne'enaqtac ye saq 'en? Cha'aye nam ne'enaqtacpi, ye saishet da detaqa, nache ¿cam 'eeteco' da pe'etega namayepi, cam shiñaxaua maye maiche lo'onatac namayepi?

¹⁹¿Qaq choxoraxaso' 'am Babilonia maye qonetega naxa ca ne'enaqtac 'epaq da nlouec, qataq ca coma' maye qaicaua caua la'aqtaqa da nachaañi! ¿Peta'a isheto' da dapaxaguenataxa'n caamaye? Cha'aye na'aictaxa da qalapaxalec ca oro qataq ca plata, qalaxaye caamaye qaica cam lca'alaqa'.»

²⁰Qalaxaye Ñim Nataxala' qalaq netaigui añim qui'itta lalamaqte atamnaxaqui. ¿Qaq de'enaxaatai' qome da datato'ot Ñimaye, 'enauac nam netalec ana 'alhua!

Habacuc 3

Da natamnaxac so Habacuc

¹Qaq 'era da natamnaxac co'ollaxa so na'aqtaxanaxanec Habacuc.

²«'Am Nataxala', co'ollaq sa'axaña da 'ara'aqtac, nache ñataqta lta'araic da icolanaxa. Ñaq 'auo'ot ne'enaui na'axa'te maye souaqtaiguilo, nam lta'araicpi maye 'auo'ot co'ollaxa soua hua'au' vi'ie. Qaq da nvi' da 'aralemataic, nache 'auennata'a qome da 'archoxonnataxanaxa.

³Ñim Lo'onatac 'Enauacna, chegoqta'a ye 'alhua Temán; qaq Ñim Qui'itta qalaq chegoqta'a añi qasoxonaxa Parán. Qaq da llo'oxoyec qalaq imattalec 'enauac na piguem, qataq da ño'oxonnataguec nlaqaalec 'enauac ana 'alhua.

⁴Namaye nactaigui na qashelecteguiñi le'eraxa, qataq chegoqtapoiguilo naua lhuaxaye na nqashelgaxa, maye ñachaxan dam la'añaxac maye saqcha'a.

⁵Qaq da taña'ague qalaq hua'auta'ague da nalolaxa maye dalaataxanapec, qaq da chegaqa'ague qalaq no'onaña ana 'eeta'am ana poqo na le'eraxa.

⁶Qaq da vi'iiguet nache ñataqta cholaxan ana 'alhua, qaq da demeenaxan, nache ñataqta ñi'i na ñotta'a't shiñaxauapi. Qataq hua'axañi ana togoshaapec qasoxonaxapi, qataq dacagueñi ana togoshaapec lcomaraxalatepi, qalaxaye nam llecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna namayepi chochaq tatec.

⁷Qaq aýem sauachigui na shiñaxauapi maye lma' ye Cusán, da ñataqta lta'araic da lachetataic, qataq na lma' ye Madián ñataqta iviloxolaqchet da lcolanaxa.

⁸'Am Nataxala' ¿peta'a 'aulemataña nam talapi? Qalqo' ¿'aunotega peta'a anam auaxaipi? ¿Yoqo'oye qonelec nam 'arelo caaño, qataq qoñingui anam 'aigona maye huegaxanaxai?

⁹Qataq mashe 'auqataxaatai' nam 'archecnec, qataq lhuotta 'anqa'en anam 'archecnapi. Qataq 'auo'ogoxona na talapi da 'auauategue nam ñecpi ana 'alhua.

- ¹⁰Qaq ana qasoxonaxapi, qalaq cholaxan da 'am ila'a, qaq na piguem qalaq namaq na ŷataqta lta'araic auot, qaq aso qaŷoqchiguingui auaxai qalaq ŷataqta dauaxan, souaxat da ŷataqta qaŷoqotchegueme ana lapaxa.
- ¹¹Qaq aŷi nala', qataq ŷi ca'agoxoic qalaq vi'iigueta, da ila'aguet na le'eraxa ana 'archecnapi, qataq na lqashelgaxa ana 'arataquiaxai.
- ¹²Qaq da huo'o da 'aralemataic, qalaq 'auqueuolec 'enauac ana 'alhua, qataq da huo'o da 'arayeloxo, nache 'auapigui nam ŷotta'a't shiŷaxauapi.
- ¹³'Am 'auanac da 'autauan nam 'aralamaxat nhuo' le'ecpi, qataq so nta'a maye maiche 'arca'aguishec. Qataq 'aulaxachigui so lauo' lapo' som qauemaic, qataq yo'oqchiguiŷa 'anqa'en, so coma' maye lo'oxonaxala' so lma'.
- ¹⁴Qataq 'aualauat so lataxala', 'aurolec aso maiche lchečna, co'ollaq som nalleppi 'eeta'am na la'at lta'araic, da ilagaxattac nam qaica ca iueelec, da yaqto' sa qananoma da ilaxachigui.
- ¹⁵Qataq qonetalec na 'arelo caipi da qoquetalec ana auaxai, nam ŷataqta qalochiguiŷi qataq qaŷoqchiguingui 'etaxat.
- ¹⁶Qaq co'ollaq sa'axaŷa 'enauac de'era nache ŷataqta she'e, qataq ŷataqta iviloxo'l naua ŷa'aqtaqa, qataq ŷataqta sa da'aŷiiguelo naua ichel, qataq 'enauac da ŷo'ocŷaxac deqat da la'aŷaxac. Qalaq nache 'ena'am aŷem she'emaqtac qome da seuata'aguet ca na'a'q, da ŷim Nataxala' ŷo'otec ca lachetataic, nam qomi' ique'eteeta'ape.
- ¹⁷Qaq na'aictaxa qome da saishet da dasovi ana higos, qataq da qaca aca ala ana uva, qataq da qaca aca ala ana olivo, qataq da saq ŷanaxat nam qoŷaalec na nanaxanaqa'pi, qataq da qui'itchigui ana laŷe' ana qaguetapi, qataq da qui'itchigui ana laŷe' anam huacapi,
- ¹⁸qalaq ŷanaqaiyeta aŷem sho'oxoreetac qome ŷim Nataxala', qataq sho'oxoreetac ŷim Lo'onatac 'Enauacna maye ica'alaxaqui.
- ¹⁹Cha'aye ŷim Nataxala', aŷem ŷanem da ŷa'aŷaxac, qataq sa ilaua'aguelo naqa'en naua ŷapia'ate 'eeta'am aca ŷi'imshe, qataq aŷem ŷaviguisheguema yem ŷataqta qaŷoqotcheguema.»

Sofonías

Sofonías 1

Da 'eetec qom ilaxachigui 'enauac na huetalec ana 'alhua Ñim Nataxala'

¹Qaq 'era dam la'aqtac Ñim Nataxala', maye ñanem so Sofonías, som na'a'q co'ollaq so Josías maye llalec so Amón nta'a ye Judá. Qaq so Sofonías so lta'a le'enaxat Cusí, qaq so Cusí nache chegoxoguet so Gedalías, qaq so Gedalías nache chegoxoguet so Amarías, qaq so Amarías nache chegoxoguet so Ezequías.

²Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala': «Añem selaxachigui qome, 'enauac nam huetalec ana 'alhua.

³Selaxachigui qome na shiñaxauapi, qataq na shiguiñacpi, selaxachigui na mañopi, qataq na ñyaqpi, qataq so'otec da nqalaatapigui' nam qauemaicpi, qataq imeuo ñaqa'en na shiñaxauapi ana 'alhua.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala'.

⁴«Sachaxanec na ihuaq da sataña'aguet na Judá le'ecpi, qataq 'enauac na hueta'a ye Jerusalén. Qataq sapalaxat 'enauac nam saq'en atamnaxala'pi maye lqui'ipi so Baal, qataq ivira'a nam le'enaxatpi na ltaxañaxanaxanecpi.

⁵Qataq selaxachigui nam tasheguema naxa na l-laq na lma' da natamnot ana huaqaañipi, qataq nam ña'attrañi naxa naua l-llecte da ño'oxoreetac da ñe'enaxat, qataq dam le'enaxat som atamnaxala' Milcón.

⁶Nataqa'en selaxachigui qome nam Añem ca'ai, qataq nam saishet da Añem nmitaique da Añem inat.»

⁷Ñaq qañe'emaxache da qauataito'ot Ñim Nataxala', cha'aye da lviraxac Ñimaye mashe nayeetai'! Ñim Nataxala' mashe iqataxaatai' cam lachetaqtaxanaxat, qataq mashe iqui'itaxat na lcoyeguenatacpi!

⁸«Qaq nache huetoigui cam na'a'q qom san ca ñachetaqtaxanaxat, da sau'o ca nhuaxanaguec nam nataxala'pi, qataq na llalaqpi cam nta'a, qataq 'enauac nam ñaatañi na nogoxot maye saqañauanapega.

⁹Qaq nataqa'en que'eca na'a'q sau'o qome ca nhuaxanaguec nam parenaxaalec so nqauaxala', qataq nam nlaxatchigui da nayeloxo qataq da natenataxanaxac, na lma'pi na na'aco'pi.»

¹⁰Ñim Nataxala', 'eeta': «Que'eca na'a'q qaña'axaña qome ca na'alaxac, da qaiñaxanaique ca ntaunaxanaxac, huaña ñim ñegueuo maye le'enaxat Nñaq, qataq cam na'alaxac maye chemaxaña ñi lña lasom, qataq huo'o qome ca lta'araic l-lamaxa cam hua'axañi chemaxaña añi lcomaraxalate.

¹¹Qaua'alaqai qome, qami' maye qarmaye na ñyecpi maye le'enaxat Na'araxanaxaqui, cha'aye ileu qome 'enauac na nmenaxaicpi qataq 'enauac nam ñoxottañi, da nmenaxac ana anom plata, namayepi taña'a da qailaxachigui!

¹²Qaq que'eca na'a'q qalaq sacona qome aca ncoŷaraxanaxaqui nache ñemit ye Jerusalén. Huaña nache sauo'o ca nhuaxanaguec nam shiŷaxauapi maye ŷe'emaqtac 'eeta'am na lataxa da qaica ca ldaxac, qataq 'enapec naxa: Ñim Nataxala' saishet da ŷo'ot ca no'on qalaxaye nataqa'en, saishet da ŷo'ot ca qauem.

¹³Qaq ŷoqo'oye, qaiuotaxanec qome na lalamaxatpi, qataq qailaxachigui na lma'pi. No'oxoosheguem qome na lma'pi, qalaxaye saishet da naigui, qataq ŷo'ot ana lañiguishu uva, qalaxaye saishet da nŷomigui na lataxa, maye chegaqaigui anamaye.»

¹⁴¡Mashe sa qaŷapeque na lta'araic na'a'q maye lviraxaqui Ñim Nataxala'! ¡Mashe sa qaŷa'aguet, ŷataqta huo'o da lŷalaxa! ŷataqta chaqaic da l-llimiaya ca lviraxac Ñim Nataxala': ¡ŷoqo'oye ivira'a qome na ŷataqta 'añaxaicpi da ŷa'alaq!

¹⁵Qaq que'eca na'a'q huetoigui qome ca lta'araic nayeloxo, naxetataic qataq naquicoxo, na'a'q maye ŷo'ot da nlaguiñi, qataq toolec 'enauacna, qataq ŷataqta napalñi.

¹⁶Que'eca na'a'q qaŷa'aqtega qome da l-lamaya ana nasheerepi qataq da na'alaxac, da qailoquixan ye huaqta'a't nŷecpi, maye huo'o na lpaqtaxat qataq ana qaŷoqotchequemec nalloxolatepi.

¹⁷Ñim Nataxala' 'eeta', da la'aqtac: Ñelaxatchigui qome da nque'eenaxac na shiŷaxauapi, nache namayepi da queuotapigui' qalaq 'eeta'am na qanamaicpi, cha'aye souaxat da huo'o da lasouaxashet Aŷem hueto'ot. Nam ltago'q, qalaq qailagaxattac qome 'eeta'am qanqa'en na namoxoŷaya, qaq na lapat qalaq lapoosheguem qome, 'eeta'am na la'atec na shiguiŷac.

¹⁸Que'eca na'a'q maye huaigui ca layeloxo Ñim Nataxala', nache na shiŷaxauapi saishet qome da deca'alligui ana alom plata, huo'otaq ana oro, cha'aye na le'eraxa da lalemataic Ñim Nataxala' ŷavigaxatta qome 'enauac ne'ena 'alhua. ¡Nache nque'elaxatta qome da 'enauac na netalec ana 'alhua qailaxachigui!

Sofonías 2

Da 'eetec qom qanmit nam ŷotta'a't shiŷaxauapi

¹Ñaq qauataiŷa't, qataq qalapoñiŷa't qami' shiŷaxauapi maye qaica ca qara'agaqai,

²llaxatemaq ñaq saxanaya da qami' qaichego'q da qoñeeta'am ca 'auaqpi, maye nacheye ye 'oonolec na'a'q huaigui da huaŷoxon; qataq da ñaq saxanaya da qami' taleguete cam 'ettaigui layeloxo Ñim Nataxala', qataq ñaq saxanaya da qami' nvitalo cam na'a'q maye huaigui ca layeloxo Ñim Nataxala'

³Qanmichiŷaique Ñim Nataxala', 'enauac qami' maye qaica ca qara'amaqchequi ana 'alhua, qami' maye qaulaqaiguet nam namaxasoxonaxacpi. Qanmichiŷaique da nalochiguiñi lataxac, qataq saishet da qana'amaqchiñi, cha'aye saiuena'a da

qoñeetec de'era, nache qanca'alleeuc, cam na'a'q maye huaigui ca layeloxo Ñim Nataxala'.

Da nhuaxanaguec nam ñotta'a't shiñaxauapi

⁴Qaq cha'aye yem huaqta'a't ñyecpi ye Gaza ñataqta toolec qome, qataq nataqa'en ye Ascalón ñataqta nlachiguiñi qome, qaq na lma' ye Asdod qañamaquaec qome huaigui ca na'a'q laiñi, qaq nam hueta'a ye Ecrón qalaq qañasaxauec qome.

⁵Ñataqta choxoraxasoro' qami', ñalleppi maye qarmaye na Creta, maye neto'ot na loigue aso auaxai! Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe ñan de'era la'aqtac da qami' dataña'agueta, 'eeta': «i'Am Canaán, maye 'am na'alhua nam Filistea le'ecpi, 'am selaxachigui qome nache qaica ca no'onañi nam 'am netalecpi!

⁶Na loigue aye auaxai qalaq ñaxaalec qome na 'auaqpi, nache lquia'axanataxanaqa' qome nam qagueta lo'opi, qataq ñanaña ana lañe' ana lalo qaguetapi.»

⁷Qaq cam lca'alaxaicpi qome na nhuo' le'ecpi maye lma' ye Judá, nalec qome yi'ie 'alhua qom anac Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' namayepi, da itauan qataq naralaxat da na'acheçñaxac namayepi. Qaq nache hueta'a qome yemaye da ilotague' ana lalo qaguetapi, qaq ye pe qalaq hueta'a qome ye lma' so Ascalón da nmatec.

⁸«Añem sa'aqchigui da lsheunaxanaxac na Moab le'ecpi, qataq da le'enaxanaxac na llalaqpi so Amón da deqat naqa'en da la'amaqchec, na ñalamaxat nhuo' le'ecpi, qataq da na'amaqteetalec nam na'alhuapi namayepi.

⁹Qaq Añem maye ñeca'altauec, 'enapec Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, Ñim Natamnaxala' na Israel le'ecpi; na Moab le'ecpi 'eeta'am qome ye Sodoma, qaq nam llalaqpi so Amón qalaq 'eeta'am qome ye Gomorra, nache yemaye ñaxaalec qome ana huoue le'enaxat poqo, qataq hualec qome na toue, qataq yemaye nache 'eetai' qome da toolec. Qaq cam no'onañi qome nam ñalamaxat nhuo' le'ecpi, deuotaxanec qome yemaye, qataq nache nalec qome yi'ie 'alhua.»

¹⁰Qaq 'era da nsheetenaguec qome na Moab le'ecpi qataq na Amón le'ecpi, souaxat da isheueetac na lalamaxat nhuo' le'ecpi Ñim Nataxala', qataq da na'amaqten da 'eetega saishet da 'eeta'am nam lalamaxatpi, Ñim Nataxala', maye Qaica ca Ñaqalanapec.

¹¹Ñim Nataxala' ñataqta huo'o da lchec qom dataña'aguet namayepi. Cha'aye ilaxachigui qome 'enauac na atamnaxala'pi yi'ie 'alhua, qaq huaña qome nache 'enauac nam pa'aiguelo da qaño'oxoren Ñimaye, ivira'a nam shiñaxauapi maye netaleguete nauatai' ñaqa'atalo 'alhuole.

¹²Ñataqa'en qami' maye qarmaye na Etiopía, qami' ique'emaqche't qome ca lainec Ñim Nataxala'!

¹³Ñimaye ñachaxanegue qome na lhuaq da sheu' da yaqto' ilaxachigui ye Asiria, qaq huaña nache toolec qome yem huaqta'a't ñyecpi ye Nínive, nache ñe'eguelaxata da ñataqta toolec qataq deqata yi'ie 'alhua.

¹⁴Na 'epaqpi maye no'onataxat na lma'pi qalaq qanqat qome, nache nnaatalec qome anam nlo qaguetapi qataq 'enauac na shiguiñacpi maye huauec. Qaq ana huoqo' qataq na 'alaxaraq qalaq do'ochetalec qome ana no'onañi nhuoqtepi, qataq na teguesanpi ñeetagui qome netaviiguilo naua nalloxoqui', qataq na nqauaxala' nam ñegueuopi.

¹⁵Qaq 'iye yem huaqta'a't ñyecpi maye ñataqta nlaqchigui da na'amqaanaxac, qataq qaica ca ñe'etaique, qataq 'enapec naxa da qaica ca 'eeta'am nam netalec ana 'alhua. ¡Yemaye ñataqta nlachiguiñi, nache ñe'eguelaxa da lanataqa' na shiguiñacpi maye qauemaicpi! Qaq 'enauac qome na nlectot yemaye nache ñe'eetac, qataq iuxaata'a't naua lhuaxaye.

Sofonías 3

Na lasouaxashetpi ye Jerusalén

¹¡Choxoraxaso' 'am Jerusalén, huaqta'a't ñyecpi maye sañalaq, ñataqta 'am nshepaxan qataq huetaiya' 'anqa'en na 'arañepi!

²Saishet da na'axañaxanalo co'ollaxa naua la'aqtaqa Ñim Nataxala', qataq sañasateguet da qañapaxaguen; qataq saña'amaqten Ñimaye; qataq saishet da ñe'eguenot Ñim Natamnaxala'.

³Nam lataxala'pi qalaq 'eeta'am na llonpi da desoqtai'; qaq nam nmit ca nasouaxashet, qalaq 'eeta'am na qa'alaqpi maye huetauga na no'onaxa, maye saishet da no'onaxatañi ca 'oonolec lpi'inec da iviraxata'aguet ca lña na'a'q.

⁴Qaq na la'aqtaxanaxanecpi ñataqta qaica ca iren, qataq tenataxanaxaicpi, qaq na ltaxañaxanaxanecpi qalaq ñataqta sairen ye atamnaqa', qataq sañañamaxatapec nam lqataxacpi Ñim Nataxala'.

⁵Qalaxaye Ñim Nataxala' hueta'a ne'ena huaqta'a't ñyecpi; Ñimaye ño'ot da no'on, qaq saishet da ño'ot ca qauem. Qataq nacheye ye nte'eta naua na'axa'te da ñachaxan nam huotaique da ño'ot, Qalaxaye cam qauemaic qalaq ñataqta saishet da ñauatton cam na'agaxa.

⁶Ñim Nataxala', 'eeta': «Añem selaxachigui co'ollaxa na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq selaxachigui ana lalloxolatepi maye nalec na lpaqtaxanaxatpi, qataq so'otec da toteguelo naua nqa'aico, nache qaica ca shiñaxaua da quetagueto naamaye. ¡Nache nam lalamaxat huaqta'a't ñyecpi ñataqta toolec qaica da choche 'oonolec ca no'onañi!

⁷Nache da iuennataxac, 'eeta': «Da sheetec de'era nache ye Jerusalén Añem ñi'iyá qome, nache ñaconeguet qome da sapaxaguen; yaqto' saishet da dolagui na

lma'pi, cha'aye souaxat da Aÿem sauo'o da nhuaxanaguec.› Qalaxaye namayepi ÿataqta iÿala'a co'ollaxa da ÿo'ot na ÿotta'a't qauemsat.

⁸Qaq ÿoqo'oye qauachiÿa'aguet qome que'eca na'a'q maye huaigui da qami' sataÿa'agueta. Aÿem Nataxala' 'era da ÿa'aqtac. Cha'aye mashe iuennataxa da llaÿona't na ÿotta'a't shiÿaxauapi, qataq na nta'alpi, da yaqto' talec ñaqa'en da ÿayeloxo, qataq dam ÿataqta 'eroigui ÿalemataic. ¡Qaq ÿataqta 'enauac qome ana 'alhua da nlachiguiñi souaxat cam le'eraxa da ÿayeloxo!»

⁹«Qaq qom ivita que'eca na'a'q, nache sequi'itaxa't naua la'aqtaqa nam nhuo' le'ecpi, yaqto' 'enauac namayepi da Aÿem ÿo'oxoren qome, qataq 'oonolec ca lhuennataxac da Aÿem do'onataxanot.

¹⁰Nache chegoqtapeguetague qome da le'ego ye tala Etiopía, nam nlagaxattac co'ollaxa ÿalamaxat nhuo' le'ecpi, da Aÿem nachoxonnot qataq da ndo'ota ana lachetaqtaxanaqtepi.

¹¹Qaq que'eca na'a'q nache qaica qome ca 'am ÿa'aloqchettac, nam 'auo'otpi maye ÿo'ot co'ollaxa da Aÿem 'auataÿa'aguet, cha'aye 'am ñeqateeguesop qome na na'amqaanaxaicpi qataq na ño'oxonnaxaicpi, nache saishet da qaltaq ÿachaxaatac dam ño'oxonnaxac da hueta'a aÑim qui'itta ñeqasoxonaxa.

¹²Nache ño'onaxataÑi qome na shiÿaxauapi maye choxoraq qataq huesota da lataxac, maye Aÿem ÿacheto'ot qome da naquitaxac.

¹³Na no'onañipi maye lca'alaxaicpi nam nhuo' Israel le'ecpi, saishet qome da ÿo'ot na saÿaÿamaxaÑi lataxacpi, qataq saishet qome da ÿa'axattac nam saq 'enpi, qataq saishet da huetaigui na alap ca natenataxanaxac. Cha'aye namayepi qailotague' qome, nache da nmatec qalaq qaica ca ñe'etaique.»

Da no'onec souaxat da namaicÿaxac

¹⁴¡Qauo'onaxaÑi qami' huaqta'a't ñÿecpi maye qoviita'a na Sión! ¡QanlamaxareÑi souaxat da qantonaxaqui, qami' Israel le'ecpi! ¡'Antonapigui', 'Am Jerusalén, ÿataqta imauec da 'arquiyaqteÿaxac da 'antonapigui'!

¹⁵Cha'aye Ñim Nataxala' mashe ÿa'axanaguec da 'am nmittac, qataq mashe ÿo'orauec so 'ampa'aguenaxauapi. Ñim Nataxala', maye Nta'a na Israel, Ñimaye qami' netanguilo: qaq ÿoqo'oye saishet qome da 'añe'etaique ca camachaqa qauem.

¹⁶Que'eca na'a'q qoÿenapega qome na Jerusalén qoÿeeta': «¡Saishet qome da 'añe'etac, 'am Sión, qataq saishet qome, da 'aua'aqta'a da qaica ca la'añaxa'c naua 'arhuaxaye!»

¹⁷Cha'aye Ñim Nataxala' maye 'Anatamnaxala' qami' netanguilo; ¡Ñimaye ÿataqta 'añaxaic, nache 'am nca'alaxatec qome! Ñim Nataxala' ÿataqta machiguiñi qome souaxat da qoneta. Qaq do'ogoxona qome da lsoxoyec da naralaxat da 'anachaalataxac; Qaq souaxat da ntonaxac, nache do'onaxaatac

¹⁸'eeta'am ye na'a'q da huo'o ye naponaxac. Qaq Ñim Nataxala', 'eeta', da la'aqtac: «Aÿem 'am sesoueeguesop qome nam qauem maye 'am sairen, qataq dam 'ara'agaxa maye 'eco' 'am ipataqtañi.

¹⁹Qaq que'eca na'a'q nache, Aÿem sepa'aiguet da sataÿa'aguet nam 'am saq ñaxaasheguem. Setauan qome aca qagueta maye huaÿotta qataq llaÿona't anam isomtac; nache nmeneguet ñaqa'en, da huo'o naq 'enec qataq llo'oxoyec, da huetalec ana 'alhua maye saiyacnapec co'ollaxa.

²⁰Qaq que'eca na'a'q, qami' ñaueguereuo qome, nache qami' sataxana't; nache ñaralaxat cam qami' taleguete qana'achecÿaxaqui, qataq qami' sanema da qayo'oxoyiqui, qataq da qara'amaqchiqui, da qaualliquiitaigui nam shiÿaxauapi ana 'alhua. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.»

Hageo

Hageo 1

Qaltaq qano'oxoosheguem aso atamnaxaqui

¹Qaq co'ollaq mashe dos vi'ie da lo'onataxanaxac da nta'a so Darío, nache so la'auaxanec na'a'q so ca'agoxoic seis, nache Ñim Nataxala' ýachegoxotchigui so na'aqtaxanaxanec Hageo, da ýamaxa so la'aqtac so nta'a ye Judá maye le'enaxat Zorobabel som llalec so Salatiel, qataq so Josué som llalec so Josadac maye lataxala' so ntaxaýaxanaxanecpi.

²«Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec, maye ýachegoxotchigui so na'aqtaxanaxanec, 'eeta': «Ne'ena nhuo' le'ecpi 'eetega saxanaxa da ivita ca laloqo' da qaltaq qano'oxoosheguem añi ýalamaqte atamnaxaqui.»»

³Qaq huaña nache nvitalo naua la'aqtaqa Ñim Nataxala', so na'aqtaxanaxanec Hageo, 'eeta':

⁴«¿Qaq peta'a nache ye yem laloxoqui qanqa'eñi qami', da qoñeetaiguilo naua qarma'achilli' maye ýaguec da 'onaxaiqa, qaq añim ýalamaqte atamnaxaqui qalaq ýataqta qaica ca lyac?

⁵Qaq ýoqo'oye Aýem, Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec, qami' shenapegalo da ýataqta quennataxañeelec de'era qarataxaqui.

⁶Qami' ýataqta qalota qome ca qa'añiguishewi, qalaxaye saq 'amaqtaq cam ala maye qanqachi; qataq qauqui'iitac, qalaxaye saishet da qami' comaraxaiqa; qanýomiitac, qalaxaye ñaq 'eetalec da huo'o na qaraquipi; qaýa'añiñi na sansatta nogoxot, qalaq saishet da qami' napagre'c, qataq ca do'onataxaatac qalaq qaica ca naigui aca lasheue da lo'onataxanaxac.

⁷Qaq Aýem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec, qami' shenapegalo da qauennataxañeelec de'era qarataxaqui.

⁸Qanqo'oñiýa qome ana qasoxonaxapi, nache qandoiuo na 'epaq, da qaltaq qano'oxoñeesheguem añi atamnaxaqui. Qaq Aýem samachiguiñi qome da soota'a añimaye, qataq huaña nache sachaxan da ýo'oxoyec.

⁹Qami', lta'araic da qarmitaxanaxaqui, qalaxaye saq 'amaqtaq ca qauanachiýa; qataq nam qauaýamaxache maye qauachiýaigui ca qarmaye, qalaq sauota'a na ýa'at da sequetetec. ¿Ta'ainco'? qomye souaxat da ñi ima' ýataqta nlatañi, qaq qami' qalaq nda'a't da qarhuogoqoi da qauo'ocheeta'ape naua qarma'achilli'. Qaq 'era da ýa'aqtac Aýem Nataxala'.

¹⁰Qaq ýoqo'oye saishet da qami' taleguete na auot, qataq ana 'alhua saishet da ñaxat naqa'en na nañiguishec.

¹¹Aÿem maye nachaÿem so'otec da deqaqa na no'onaxapi, qataq ana qasoxonaxapi, qataq na trigo lma'pi, qataq na uva lma'pi, qataq na oliivo lma'pi, qataq 'enauac nam ñaxaalec na 'alhua, qataq na shiÿaxauapi, qataq na shiguiÿacpi, qataq 'enauac nam no'onatacpi.»

¹²Nache so Zorobabel maye llalec so Salatiel, qataq so Josué maye llalec so Josadac, som lataxala' sontaxaÿaxanaxanecpi, qataq 'enauac so nhuo' le'ecpi, ÿataqta huo'o da lcolanaxa co'ollaq hua'axaÿa da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ÿa'axat so na'aqtaxanaxanec Hageo, qaq 'era da la'aqtac, Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala', da ÿamaxalec somaye da ÿa'axat.

¹³Nache so Hageo, maye lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da'aqtaxanem so nhuo' le'ecpi da la'aqtac Ñimaye, 'eeta': «Aÿem qami' soota'agueta, 'enapec, Ñim Nataxala'.»

¹⁴Qaq 'era da 'eetec Ñim Nataxala' da ÿa'añaqchet so Zorobabel, maye nta'a ye Judá, qataq so Josué maye lataxala' sontaxaÿaxanaxanecpi, qataq 'enauac so laÿepi nhuo' le'ecpi. Nache somayepi jec da do'onataxan da ÿo'ot so lma' Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapac,

¹⁵huetoigui so na'a'q veinticuatro som ca'agoxoic seis, co'ollaq mashe dos vi'iye da nta'a so Darío.

Hageo 2

Da llo'oxoyec aso dalaxai atamnaxaqui

¹Qaq so na'a'q veintiuno som ca'agoxoic siete, nache Ñim Nataxala' qaltaq ÿauo'o so la'aqtac ÿanem so na'aqtaxanaxanec Hageo,

²nache 'enapega da da'aqtaxanem so Zorobabel, qataq so Josué qataq som laÿepi nhuo' le'ecpi:

³«Nam ÿauaachigui co'ollaxa da llo'oxoyec aso hua'auñi atamnaxaqui, no'on da ÿa'axat, chaq 'eetec nagui aÑim dalaxai atamnaxaqui. ¿Peta'a qaica naqa'en ca lyac da naloqneguet asom hua'auñi?

⁴¡Qalaxaye 'ana'añaxat nagui 'am Zorobabel! ¡Qataq 'ana'añaxat 'am Josué, maye 'am lataxala' namntaxaÿaxanaxanecpi! Qataq qana'añaxache 'enauac qami' nhuo' le'ecpi, maye qoÑeetalec ne'ena 'alhua. Qauo'onataxane, cha'aye Aÿem qami' soota'agueta. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapac.

⁵Qaq ipacchigui ñaqa'en dam qami' sachaxanapeguema co'ollaq qoquiÿa'ai ye Egipto, da so Saqcha'a ÿa'añaxac qami' nnaictagueto. Qaq ÿoqo'oye saishet qome da qayi'iitac.

⁶Cha'aye mashe sa qaÿaloq da sacholaxan qome na piguem qataq ana 'alhua, aso auaxai qataq na deqaqaalec 'alhua.

⁷Qataq cholaxan ñaqa'en 'enauac na ÿotta'a't shiÿaxauapi, huaña qome nache namayepi ndouo 'enauac da lsallaxa, nache añi atamnaxaqui maye ÿalamaqte ÿataqta nlaqchigui qome da llo'oxoyec.» Qaq Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapec 'enapec:

⁸«Aÿem ÿalamaxat na lcat plata qataq na oro.

⁹Qaq ana'ana dalaxai atamnaxaqui, anamayem ÿactec qome da lyac, qaq saq 'ena'am aso hua'auchiguiñi. Qataq Aÿem so'otec qome da huo'o da nlagaxayec ne'ena qanayeeta'a 'alhua. Aÿem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec, 'era da ÿa'aqtac.»

¹⁰Qaq so na'a'q veinticuatro som ca'agoxoic nueve, co'ollaq mashe dos vi'ie da nta'a so Darío, nache Ñim Nataxala' ÿanem so la'aqtac so na'aqtaxanaxanec Hageo,

¹¹nache ÿamaxalec somaye da ÿa'axa't naua la'aqtaqa Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapec, da inat som ntaxaÿaxanaxanecpi, da denataxanec na nqataxacpi, 'eeta':

¹²«Da huo'otaq huo'o ca ÿale da irouo ca mashe qui'itta lapat laÿe da lachetaqtaxanaxat, nache ÿaxaalec ca lapo' laÿe camaye. Qaq cam laÿe que'eca lapo', da nhuocteguet aca nauole 'ayiiña, huo'otaq ca lÿa nallec, huo'otaq ca lataxa, aceite, huo'otaq camachaqca lÿa nallec; ¿qaq peta'a camaye nataqa'en qui'itta?» Nache so ntaxaÿaxanaxanecpi ÿasat 'eeta', saishet.

¹³Nache so Hageo, qaltaq, 'eeta': «Qaq da huo'otaq huo'o ca shiÿaxaua nshepaxan da lataxac souaxat da ÿaconeua'a ca leuaxaic, qaq da ÿaconeua'a ca camachaqca ne'enapi, qaq namayepi ¿peta'a saishet nataqa'en da nshepaxan?» Nache so ntaxaÿaxanaxanecpi ÿasat, 'eeta', aja' nataqa'en nshepaxan.

¹⁴Nache so Hageo 'enapeco': «Ñim Nataxala' 'eeta', da la'aqtac: <'Era da 'eetec ne'ena shiÿaxauapi, da 'enauac nam ÿo'ottpi qataq na Aÿem ÿanot da lachetaqtaxanaxatpi ÿataqta nshepaxan.

¹⁵Qaq nagui no'on da qauennataxañeelec 'enauac de'era. Nagui da ñaq taÿa'a da qano'oxoñiisheguem añi atamnaxaqui,

¹⁶¿ca 'eetec co'ollaxa som qoviÿaigui? Cha'aye da qoñeeta, naxa da huo'o ñi 'oonolec da nqo'oneuga na naponec ala na nañiguishhec maye ivi' veinte ana laÿe', qalaq nda'a't naxa da diez ana ilalec, qataq naxa da huo'o ñi tauga na no'onataqa' na lataxa, da huotaique da nlaxatchigui aca cincuenta naco'oñapi, qalaq nda'a't da nlaxachigui naxa ana veinte.

¹⁷Qaq nache Aÿem co'ollaxa da selaxachigui somayepi, serolec so ÿataqta dapaqa la'at, qataq so lalaxatpi, qataq aso lache 'enauac so qa'añiguishhequi, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da Aÿem qañe'eguelaqaÿot. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

¹⁸Qaq ne'ena na'a'q, veinticuatro na ca'agoxoic nueve, nache qalapaxa'ni na lo'oxonaxala' a'ni atamnaxaqui.

¹⁹Qaq no'on da qauloichigui, da nache chegoqchigui'na nagui da saishet qome da qui'itichigui na la'ye'pi na na'iguishec. Qaq nagui na'aictaxa da saxanaxa da ye ana ala ana uva, qataq ana hiigo, qataq ana granado, qataq ana oliivo, qalaxaye nache chegoqchigui'na nagui da sanem da no'on la'axataxac.»»

Dam yachaxanapec Nim Nataxala'

²⁰Qaq nacheso se'eso na'a'q da Nim Nataxala' qaltaq ye'eguelaxalec da yanem da la'aqtac so Hageo,

²¹nache 'enapega da da'aqtaxanem so Zorobabel maye nta'a ye Judá, 'eeta': «A'iem sacholaxan qome na piguem qataq ana 'alhua;

²²nelaxa'ni da la'a'axac na nta'alpi maye netalec ana 'alhua, qataq hua'axa'ni naqa'en ana nso'onaxaqui namayepi; qataq seqalagoxoo'ne ana naigonapi maye alaataxaqui, qataq nam lo'opi anamayepi; hua'na nache ileu na caipi qataq nam netalec namayepi; ni 'oonolec namayepi ilem qome ca lainec ca maiche lqa'ya.

²³Qaq que'eca na'a'q 'am Zorobabel, maye 'am yamaxashec, yataqta 'am netela'a qome, 'am 'eeta'am naqa'en a'ni nechiguishaqte maye ya'anaxanaqte, cha'aye 'am lleca'aguishec co'ollaxa. Qaq 'era da ya'aqtac A'iem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec.»»

Zacarías

Zacarías 1

Ñim Nataxala' iŷaxana som lalamaxat nhuo' le'ecpi

¹Qaq huetoigui so ca'agoxoic ocho, co'ollaq mashe dos vi'ie da nta'a so Darío, nache Ñim Nataxala' ŷami' so la'aqtac so la'aqtaxanaxanec Zacarías maye llalec so Berequías qataq laual so Iddo, nache 'enapec:

²«Aŷem Nataxala', maye Qaica ca Seqalanapēc, ŷataqta salemataŷa som hua'au qarta'ailpi.

³Qaq ŷoqo'oye nagui, 'aua'aqtaxanem qome nam ŷalamaxat nhuo' le'ecpi da ŷa'aqtac, 'eeta': Aŷem qaŷe'eguelaqaŷa qome, nache Aŷem qami' she'eguelaxagueta. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

⁴Qaq saishet qome, da qae'enaxache da lataxac so hua'au qarta'ailpi, maye so hua'au na'aqtaxanaxanecpi da'aqtaxanem co'ollaxa da ŷa'aqtac, da yaqto' ŷaxanec da qauem lataxac, qataq nam qauem maye ŷo'ottacpi, qalaxaye somayepi saishet co'ollaxa da Aŷem na'axaŷaxana, qataq saishet da Aŷem ŷalaxaguet. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala'.

⁵Qaq cam qarta'ailpi ¿ca hueta'ague nagui? ¿Peta'a nache 'eetai' da nca'altauec so na'aqtaxanaxanecpi?

⁶Qalaxaye naua ŷa'aqtaqa, qataq naua ŷamaxasoxonaxaco, maye sanema som ŷamaxashecpi maye ŷa'aqtaxanaxanecpi, iviro'ot co'ollaxa so hua'au qarta'ailpi. Qaq somayepi aŷem ŷe'eguelaxa co'ollaxa, cha'aye ŷaŷateeteguet da Aŷem Nataxala' maye Qaica ca Saqalanapēc, sero'oguet co'ollaxa dam naigui da maiche lataxac, qataq nam ŷo'otpi somayepi.»

Da nauanaqchec co'ollaq qaila'a so caipi

⁷Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala', maye saconeguet co'ollaxa, aŷem na'aqtaxanaxanec Zacarías, maye aŷem llalec so Berequías, qataq aŷem laual so Iddo, huetoigui so na'a'q veinticuatro som ca'agoxoic once, co'ollaq mashe dos vi'ie da nta'a so Darío.

⁸Qaq huo'o so pe, nache huo'o so ŷauanaqchec: Aŷem sela'a so ŷale netalec so caaŷo togaxaraic. Somaye netangui so ca'amegue nachattanguilo soua 'epaq le'enaxat arrayanes, qataq hueta'ague na l-laq somaye so laŷepi caipi, huo'o so togaxaraicpi, tocalecpi, qataq so lapaxaxaicpi.

⁹Nache aŷem senataxan, sheeta': «'Am Nataxala', ¿negue't de'era ŷalleppi maye netasheguem?» Qaq som namaxashec piguem le'ec maye aŷem detaqtague', aŷem ŷasateguet, 'eeta': «Aŷem 'am sa'aqtaxanem qome negue't damayepi.»

¹⁰Huaña, nache som ñale maye nachattanguilo soua 'epaq le'enaxat arrayanes, 'enapec: «De'erapi nacher da namaq Ñim Nataxala', da yaqto' queuolec 'enauac ana 'alhua.»

¹¹Nache som netasheguempi da'aqtaxanem som lamaxashec Ñim Nataxala' maye nachattanguilo soua 'epaq le'enaxat arrayanes, somayepi, 'eeta': «Qomi' mashe seconnaqteguolec 'enauac ana 'alhua, qaq anamaye selaqalec da ñe'emaqtac, qataq huo'o da nlagaxayec.»

¹²Nache som lamaxashec Ñim Nataxala', 'enapec: «'Am Nataxala' maye Qaica ca 'Auqalanapec, mashe ivi' naua setenta vi'ie da 'aunotega na Jerusalén, qataq ye huaqta'a't ñyecpi maye ñotta'a't naua ñaño ye Judá. Qaq ¿chaq lcate' vi'ie qome caua inoxoorec, nache 'avi'eguelaxa da 'auchoxoren namayepi?»

¹³Qaq Ñim Nataxala' ñasateguet ñauota'aisalo naua huesotte' la'aqtaqa da ña'añaqchet, som lamaxashec maye aÿem detaqtague',

¹⁴qaq ime, nache som namaxashec piguem le'ec aÿem 'enapega, 'eeta': «'Era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec: «Aÿem ñataqta sauotec na Jerusalén, qataq aña qañoqotcheguemec qasoxonaxa ye Sión.

¹⁵Qaq ñoqo'oye da ñalemataic, 'eroigui da talec nam ñotta'a't shiñaxauapi maye qaica ca lhuogoxo, cha'aye co'ollaq ñaq saq 'amaqtaq da ñayeloxo, nache namayepi nquigaxatec dam lle'etaxaloxo.

¹⁶Qaq ñoqo'oye Aÿem Nataxala', sheeta': Aÿem nagui she'eguelaxa da sechoxoren ye Jerusalén, qataq so'otec qome da qaltaq qanauaxañaxaasheguem aña atamnaxaqui, qataq 'enauac yem huaqta'a't ñyecpi.»

¹⁷Qaq som namaxashec piguem le'ec, qaltaq aÿem 'enapega, 'eeta': «'Aua'axat nataqa'en qome de'era maye 'eeta': Aÿem so'otec qome nam ñalamaxat ñyecpi da qaltaq nquictasheguem da lyacñaxac; qataq sanem da dalaxaic la'añaxac ye Sión, qataq ñoltaq she'eguelaxalec da sa'axatec ye Jerusalén da nacheye ye lleca'aguishec.»

Da lña lauanaqchec so Zacarías

¹⁸Qaq aÿem, qaltaq huo'o so lña ñauanaqchec, co'ollaq ñamatasheguem nache sela'alo soua cuatro shiguiñac lcoue.

¹⁹Nache senat som namaxashec piguem le'ec maye aÿem detaqtague', da chaq negue't ca naiguilo se'esoua shiguiñac lcoue, nache somaye, 'eeta': «Se'esoua shiguiñac lcoue naiguilo da la'añaxac nam ilagaxatapec co'ollaxa na lma' ye Judá, Israel qataq ye Jerusalén.»

²⁰Ime, nache Ñim Nataxala' qaltaq aÿem ñachaxanalo soua cuatro shiñaxau' maye lcat lo'ol.

²¹Nache aÿem senataxan sheeta': «¿Chaq negue't ca huo'omshe ana'c ne'enaua lcat lo'ol?» Nache Ñim Nataxala' aÿem ñasateguet, 'eeta': «Naamaye 'eeta'ama

soua shiguiyac lcoue, maye naiguilo som ilagaxattac co'ollaxa na lma' ye Judá, nache ivira'a co'ollaxa da qaica ca ishet da dataña'aguet, qaq ne'enaua lcat lo'ol ana'c da iviloxolaqchet naqa'en da lcolanaxa, qataq nlaxaani da la'añaxac nam ýotta'a't shiýaxauapi maye iquetogoqtapigui co'ollaxa ye Judá qataq ilagaxattac na lma' yemaye.»

Zacarías 2

Da nauanaqchec co'ollaq qaila'a so naloqnaxanaxat

¹Qaltaq huo'o so lýa ýauanaqchec, aýem sela'a so ýale nasolta'a so naloqnaxanaxat da huo'o na qanaloqten.

²Nache senat somaye, sheeta': «¿Hua'ague ca 'aigue?» Nache somaye aýem ýasateguet, 'eeta': «Aýem ñeqo'ona ye huaqta'a't nýecpi ye Jerusalén da ñaloqten da yaqto' saýaten ye lalogaxa qataq ye lcateueegue.»

³Ime, nache sela'a da jec so namaxashec piguem le'ec maye aýem detaqtage', nache so lýa namaxashec piguem le'ec natena'aguet somaye,

⁴nache 'enapega som namaxashec maye aýem nallegoqtot, 'eeta': «'Auachegaqañi da 'aucaalec se'eso nsoqolec, maye ýachetac so naloqnaxanaxat da huo'o na qanaloqten, nache 'aua'aqtaxanem, qoneta': «Na Jerusalén qaltaq ýe'eguelaxa qome da qanayenaña, qaq ýataqta qalota qome na hueta'a shiýaxauapi qataq na na'atetpi, nache ivitta'a qome da qaica ca lpaqtaxat.

⁵Cha'aye Ñim Nataxala' 'eeta', da la'aqtac: Aýem sheeta'am qome ca norec da ñepaxattaua'a ye huaqta'a't nýecpi ye Jerusalén, qataq sachaxan da ýo'oxoyec da huangui na laiñi yi'ie huaqta'a't nýecpi.»

Ñim Nataxala' nca'alaxatec so lalamaxat nhuo' le'ecpi

⁶Ñim Nataxala' 'eeta', da la'aqtac: «Nache Aýem maye qami' so'oteque co'ollaxa da qaulaquiilec ana 'alhua. Qalaxaye nagui qami' shenapegalo: ¿Sa qanaýaloxoñi qome da qoquiya'ai ne'ena 'alhua maye pa'aigue da sheu'!

⁷Qoquiya'ai na Babilonia nam qoviita'a da qami' ncoñetegui'she, qami' maye qarmaye co'ollaxa ye Sión.»

⁸Cha'aye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec, aýem namaq da sa'axatem da na'aqtac maye dataña'aguet na ýotta'a't shiýaxauapi, maye qami' nhuotte' co'ollaxa, qaq damaye, 'eeta': «Camachaqa ca dataña'aguet na ýalamaxat nhuo' le'ecpi, nache camaye 'eeta'am da ýacooteagueua'a aca ýauotaqte ýale.

⁹Qaq ýoqo'oye aýem selogui' qome que'eca shiýaxauapi, qataq so'otec da, ca maiche lalamaxat l-latacpi nhuo' camayepi.» Qaq 'era da 'eetec da ýachaxan da llo'oxoyec Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanapec, qaq nache huaña qome da qauaýacheñi da nacheñi Ñimaye da aýem namaq.

¹⁰Ñim Nataxala' 'eeta', da la'aqtac: «¡Qauo'onaxañeetai' qome, souaxat da qantonaxaqui, qami' maye qarmaye na Jerusalén, cha'aye Aÿem ñanac qome da qami' sootanguilo!

¹¹Qaq qom nvi' que'eca na'a'q, nache qalota qome na ÿotta'a't shiÿaxauapi nam quegue Ñim Nataxala'. Nache Ñimaye 'enapec qome: «Ne'ena ÿotta'a't shiÿaxauapi nataqa'en ÿalamaxatpi. Qaq Aÿem nache qami' sootanguilo qome.»» Qaq huaña qome, nache qauaÿacheñi da Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapec nacheñi ñi aÿem namaq.

¹²Qaq Ñim Nataxala' qaltaq ÿe'eguelaxa qome da lalamaxat na Judá, maye huetaigui nam qui'itta 'alhua, qataq ÿe'eguelaxalec nataqa'en da ÿa'axatec da ye Jerusalén nacheye ye lca'aguishec.

¹³¡Qaq 'enuac qome na shiÿaxauapi maye netalec ana 'alhua, ÿataqta ÿe'emaqtom qom dataÿot Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye qomi' naÿalo qome, chegoqchiguiña añi qui'itta lalamaqte atamnaxaqui!

Zacarías 3

Da nauanaqchec co'ollaq qaila'a so Josué da qanaralaxa't soua alogo

¹Ime, nache Ñim Nataxala' huaigui naqa'en so ÿauanaqchec, da aÿem ÿachaxana so Josué maye lataxala' na ntaxaÿaxanaxanecpi da qaitaxaÿapegue' Ñimaye. Somaye nachattañi datato'ot so piguem le'ec, maye lamaxashec Ñim Nataxala'. Qaq na aloic so Josué, nache huetaua'a so pa'aguenataxanaxaic da yaqto' ÿauo'o ca lasouaxashet somaye.

²Nache so lamaxashec Ñim Nataxala' 'enapega so pa'aguenataxanaxaic, 'eeta': «¡Ñim Nataxala' 'am nlaxa! ¡Ñim Nataxala' maye ÿauotec na Jerusalén, 'am nlaxa qome! Cha'aye de'era ÿale 'eeta'am aca poqo 'ettaigui maye cheta'ague da qaÿachegoxotangui ca norec.»

³Qaq so Josué ÿaatrañe soua ÿataqta nshepaxa'n alogo, qataq ña nachattañi datato'ot so piguem le'ec maye lamaxashec Ñim Nataxala'.

⁴Huaña, nache so namaxashec piguem le'ec, 'enapegalo soua ltau' da nqa't soua nshepaxa'n anogo maye ÿaatrañi so Josué. Ime, nache 'enapega 'eeta': «Ñaq 'aulogui nagui de'era 'am so'otec, damaye naigui da 'am ñeqateeguesop na 'arasouaxashetpi. ¡Qaq nagui aÿem so'ot da 'am qoÿanaxanaxanguilo qome caua anogo maye 'onaxaiqa!»

⁵Qaq ime, nache 'enapegalo soua ltau' da ÿanagui na lqaic so Josué, so qui'itta nqaic laxataxat. Nache soomaye, ÿanagui somaye so nqaic laxataxat, ime, qataq ÿanaxanaxanguilo somaye, soua anogo maye 'onaxaiqa. Qaq so lamaxashec Ñim Nataxala' nache ñaq nachattañi.

⁶Ime, nache so lamaxashec Ñim Nataxala' 'enapega so Josué, 'eeta':

⁷«'Era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapec: <Da qoquetegue da ñeqa'aicŷaxac, qataq da 'aupaqueelec da 'am samaxalec, nache 'am sanem qome da 'aulotague' añi ŷalamaqte atamnaxaqui, qataq ye nqasoxoc, qataq Aŷem sauo'o qome ca 'aro'onataxanaxac da 'auallectaigui nam ŷamaxashecpi piguem le'ecpi.

⁸Qaq ñaq 'ana'axaŷaxaachiguiñi 'am Josué, 'am maye 'am lataxala' nam ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq nataqa'en na'axaŷaxaachiguiñi qome, na 'artauapi maye ntaxaŷaxanaxanecpi, cha'aye 'enauac da qoñiita da qami' la'anaqa'ate qome da na'aqtaxanaxac maye, 'eeta': Aŷem ñanacot qome ñi ŷamaxashec, maye le'enaxat da Llaxataxa.

⁹'Am Josué, ña 'aumeten nam coma' maye 'am sataxanot, namaye siete naua laŷel. Qaq nache Aŷem qome da sauo'o ca serelec namaye. Qaq ime qome nache huaigui ñaqa'en ca 'oonolec na'a'q da sapalaxat na lasouaxashetpi nam netalec ne'ena 'alhua.

¹⁰Qaq qom ivita que'eca na'a'q, nache ñi 'oonolec da qoñeeta ncoyeguene' qome ca lŷa, nache ntootapigui'salo souaxat da l-lagaxaye'c huetrot na lpaqal aca lañiguishu uva qataq hiigo. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapec.»

Zacarías 4

Aso ncoŷaraxanaxaqui lashe oro qataq soua dos oliivo

¹Huaña, nache so namaxashec piguem le'ec, maye aŷem na'aqtaxaatague' ñe'eguelaq, nache aŷem nquetoxon, 'eeta'am da 'eetec da qanquetoxon ca do'ocheta, nache aŷem inat, 'eeta':

²'Am Zacarías «¿Negue't ca 'aula'a?» Nache aŷem sasateguet sheeta': «Qomye selota'a ara lashe ana ncoŷaraxanaxaqui maye chegaqagui na oro, aramaye na'attalec añi laŷe' na aceite. Qaq na pa'asheguem aramaye nache huo'oi ñeua siete ncoŷaraxanaxaqui' maye netaua'alo naua siete lleco na aceite.

³Qataq huaqta'ato aramaye, daua dos oliivo, ara 'oonole hueta'ague da aloic, qaq ara lŷa qalaq hueta'ague da ne'emaq.»

⁴Nache senat so namaxashec piguem le'ec maye aŷem na'aqtaxaatague': «'Am Ŷataxala', ¿negue't ca naigui de'era?»

⁵Nache so namaxashec piguem le'ec aŷem ŷasateguet, 'eeta': «¿Sa 'auaŷaten peta'a ca naigui de'era?» Nache sasateguet somaye sheeta': «Saishet da saŷaten 'am ŷataxala'.»

⁶Nache somaye qaltaq 'enapec: «'Era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye taŷa'a ñi Zorobabel, <Ñimaye saiuen qome ca qalota alleppi, qataq ca yo'oqchigui na'añaxac, maye nachesota so Saqcha'a Ŷa'añaxac.» 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapec.

⁷Qaq ¿chenegue'to' 'am 'amaqtaqai qasoxonaxa? ¡Ye 'am ñauaachigui qome ñi Zorobabel, da 'am qanquigaxaani nache 'avi'eguelaxa da qoneta'am ca nalochiguiñi 'alhua! Qaq ñim Zorobabel qom nqatec cam coma' maye ñataqta 'ana'attalec, nache nam shiñaxauapi ña'alaqtagui qome, 'eeta': ¡Maye sa no'onolec! ¡Maye sa no'onolec!»

⁸Qaq ime, nache Ñim Nataxala', qaltaq ñauo'o so añem ñanem lña na'aqtaxanaxac maye, 'eeta':

⁹«Ñi Zorobabel lapaxaani qome ca lo'oxonaxala' aca atamnaxaqui, qataq nacheñi ñimaye da iviraxata'a qome da imeta naqa'en.» Qaq 'era qome da 'eetec, da yaqto' qami' qauañacheñeeta da nacheñi Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapac ñim añem namaq.

¹⁰«Cha'aye nam qaica ca ñanapoigui som saq 'amaqtaq maye chegoqchiguiña de'era no'onataxanaxac, namayepi ntonapigui' qom ila'a so Zorobabel da imatta de'era no'onataxanaxac.» Qaq ime, nache so namaxashec piguem le'ec qaltaq, 'eeta': «Ñe'eñeua siete ncoñaraxanaxaqui', nache la'aitel Ñim Nataxala', maye imeteetrac 'enauac ana 'alhua.»

¹¹Nache añem senat so namaxashec piguem le'ec, sheeta': «¿Negue't ca naigui de'eraua dos oliivo, maye netraua'a naua lañel ara lashe ana ncoñaraxanaxaqui?»

¹²Qataq she'eguelaxalec da senat somaye, sheeta': «¿Negue't ca naigui de'eraua dos lcoue ara oliivo maye huaqta'ato soua lleco na aceite, maye chegaqigui na oro maye tañauga ana ncoñaraxanaxaqui?»

¹³Nache so namaxashec piguem le'ec añem ñasateguet, 'eeta': «¿Sa 'auañaten peta'a ca naigui de'era?» Nache sheeta': «Saishet da sañaten 'am Ñataxala'.

¹⁴Nache somaye añem ñasateguet, 'eeta': «De'eraua dos, nacheraua daua nca'agui'she, da yaqto' huapegueto da lo'onataxanaxac Ñim Nataxala' maye lalamaqte 'enauac ana 'alhua.»

Zacarías 5

Da nauanaqchec co'ollaq qaila'a aso nere maye huañotac

¹Qaq añem Zacarías, huo'o so lña ñauanaqchec. Añem sela'a aso nere maye huo'o so leraxat, asomaye huañotac.

²Qaq som namaxashec piguem le'ec añem inat, 'eeta': «¿Negue't so 'aulotague'?» Nache añem sasateguet somaye, sheeta': «Qomye añem selotague' aso qoñaxatta'a't nere huañotac; qaq asomaye ivi' diez metros ye lalogaxa, qataq cinco metros ye lcateueegue.»

³Qaq huaña nache so namaxashec añem da'aqtaxanem, 'eeta': «Asa'aso nere nache nanettalec, nam qauem maye talec qome 'enauac ne'ena 'alhua. Qaq som nanettalec asomaye, 'eeta': Cam decache, huo'otaq ca datenataxan da ñan ca la'aqtac, camaye talec ca nhuaxanaghec.

⁴Qaq Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapec da la'aqtac, 'eeta': «Aÿem ñamaq ne'ena qauem da yaqto' taigui ca lma' ca cachaxaic, qataq ca lma' cam ÿan ca la'aqtac da datenataxangui da ÿe'enaxat. Qaq de'era qauem nache hueta'a qome ca lma' camaye nache ilaxachigui, cañe' naqa'en na l-llecnaxanaxatpi qataq na coma'pi.»»

Da nauanaqchec co'ollaq qaila'a aso 'alo qataq aso naloqnaxanaxaqui

⁵Ime, nache npa'auec so namaxashec piguem le'ec maye aÿem na'aqtaxaatague', nache aÿem 'enapega, 'eeta': «¡Ña 'anamatasheguem nagui nache 'auamata'a aram nachaxan!»

⁶Nache senat somaye, sheeta': «¿Negue't dam ra'?» Nache somaye ÿasateguet aÿem 'eeta': «Qomye naloqnaxanaxaqui. Laloqnaxaqui na lasouaxashet 'enauac nam hueta'a ne'ena 'alhua.»

⁷Qaq asa'aso naloqnaxanaxaqui ÿapotangui so lapoxot maye chegaqaigui nam ishet da quiguiñi. Nache qanauassheguem so lapoxot, nache asa'aso naloqnaxanaxaqui netangui aso 'alo nso'ootaño.

⁸Nache so namaxashec piguem le'ec, 'eeta': «Aña'año 'alo aÑimaye naigui da qauem.» Ime, nache ÿamaxangui asa'aso 'alo asom naloqnaxanaxaqui, nache ÿapogoña dapoxona so lapoxot asomaye maye chegaqaigui nam ishet da quiguiñi.

⁹Qaq ime, nache qaltaq ñamatasheguem, nache sela'alo soua dos 'alo. Qaq soomaye huo'oi naua laua't 'eeta'ama naua laua't na huaqap, nache soomaye huañoi' queroigui so la'at, nache ÿache' aso naloqnaxanaxaqui.

¹⁰Nache aÿem senat so namaxashec piguem le'ec maye aÿem na'aqtaxaatague' sheeta': «¿Hua'ague ca qairo'ogue asa'aso naloqnaxanaxaqui?»

¹¹Nache somaye aÿem ÿasateguet 'eeta': «Asomaye qairo'ogue da Babilonia, yem huaña qome da qano'oxoosheguem aca atamnaxaqui, qaq qom ime acamaye, nache asa'aso naloqnaxanaxaqui qoñanalec aca nca'atoxonaxalate.»

Zacarías 6

Da nauanaqchec co'ollaq qaila'alo soua cuatro naigona maye alaataxaqui'

¹Aÿem, qaltaq huo'o so lña ÿauanaqchec, sela'alo soua cuatro naigona alaataxaqui', chegoqchinguilo soua dos qasoxonaxal maye ndota't na bronce.

²Aso hua'auchiguiñi naigona, lauegaxala'ate soua caañoi togaxaraiqa; qaq aso lña qalaq lauegaxala'ate soua caañoi lairaxaiqa,

³qaq aso lña qalaq lauegaxala'ate soua cañoi lapagaxaiqa, qaq aso pa'atec qalaq lauegaxala'ate soua cañoi ÿapagaqalec da lo'oxoñaxa'c.

⁴Nache senat so namaxashec maye aÿem na'aqtaxaatague' sheeta': «'Am Ŷataxala', ¿negue't ca naigui de'era?»

⁵Qaq so namaxashec aýem ýasateguet, 'eeta': «Ne'enaua nachenaua naua cuatro la'a'che, maye chegoqtrot Ñim Nataxala' maye lalamaqte 'enauac ana 'alhua.

⁶Qaq aso naigona maye lauegaxala'ate soua caaýo lairaxaiqa, taýa ye 'alhua maye pa'aigue da sheu', qaq aso lauegaxala'ate soua caaýo lapagaxaiqa, qalaq taýa ye 'alhua maye pa'aigue da avit, qaq aso lauegaxala'ate soua caaýo maye ýapagaqalec da lo'oxoýaxa'c, qalaq taýa ye 'alhua maye pa'aigue da tagueñi.»

⁷Qaq je'c, soua caaýo maye ýapagaqaleguete da lo'oxoýaxa'c, ýataqta huo'o da lyaqa' da coleerelec 'enauac ana 'alhua. Nache so namaxashec 'enapegalo soomaye, 'eeta': «Qauconñiilec 'enauac ana 'alhua.» Nache soomaye ýo'o't de'era na'aqtac.

⁸Qaq ime de'era, nache so namaxashec aýem ýa'alaxalec, 'eeta': «¡Ñaq 'aumeten se'esoua maye nqo'ora ye 'alhua maye pa'aigue da sheu', soomaye ýa'axanegueta da layeloxo Ñim Nataxala' maye huetalec yi'ie 'alhua!»

Aso aro'o maye taýa'a da qoýanaxanaxangui so Josué

⁹Qaq Ñim Nataxala' aýem ýanem de'era la'aqtac maye, 'eeta':

¹⁰«'Alaýona't qome aca ltaunaxanaqte ñeua ncoñetegui'she co'ollaxa, maye chegoqra'a ye Babilonia: Ñim Jelday, Tobías, qataq ñi Jedaías. Qaq nacheca que'eca na'a'q, nache 'anqo'ona ye lma' ñi Josías, maye llalec so Sofonías.

¹¹Qaq cam lcat plata, qataq cam lcat oro, maye 'alapoñiguishhec, nache 'auo'onataxana qome da 'auo'ot aca aro'o, qaq qom ime, nache 'aýa'anaxanaxangui ñim Josué maye lataxala' nam ntaxaýaxanaxanecpi, ñim llalec so Josadac.

¹²Qaq nache qonaqega qome, qoneta': «Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanaphec, ýataqta 'eesa da la'aqtac, da ñim ýale maye le'enaxat Llaxataxa, ñaxatsheguem qome chegoqtoiguilo naua maiche lpa'aye, nache qaltaq no'oxoosheguem qome aña atamnaxaqui maye ýalamaqte.

¹³Ñimaye qaltaq no'oxoosheguem qome aña ýalamaqte atamnaxaqui, nache ýaconeguet qome da llo'oxoyec da nta'a. Qataq nso'ongui qome aca nso'onaxaqui da damaxasoxon, qaq na laýe aca nso'onaxaqui nache nso'ootaña qome ca ntaxaýaxanaxanec, qaq caamaye nache huetraigui qome da l-lagaxayec.»

¹⁴Qaq aca'aca aro'o, nache qoýanaigui qome aña atamnaxaqui maye ýalamaqte, da yaqto' saishet da qaicoua'aisalo soua, Jelday, Tobías, qataq so Jedaías maye llalec so Sofonías.»

¹⁵Qaq anac qome na shiýaxauapi maye qaýoqtegue ca chegaqa'ague, da yaqto' qami' itaua'n, da qaltaq qano'oxoñiisheguem aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'. Qaq huaña qome nache qauaýacheñi da Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ýaqalanaphec, da nacheñi ñi aýem namaq. Qaq de'era ipacchigui qome, da qami'

qana'axaŷaxaŷiŷa, qataq da qaualaqaiguet Ñim Nataxala' maye Qanatamnaxala'ai.

Zacarías 7

Dam saq'en qouaqchetaxac

¹Qaq co'ollaq mashe ivi' cuatro vi'ie da nta'a so Darío, nache so na'a'q cuatro so ca'agoxoic nueve maye le'enaxat Quisleu, nache Ñim Nataxala' namaxa so la'aqtac so na'aqtaxanaxanec Zacarías.

²Qaq se'eso na'a'q, som nhuo' le'ecpi ye Betel, ŷama'q co'ollaxa soua Sarezer qataq so Reguen Melec, lŷatrac naqa'en so nalleppi da yaqto' iŷaxanot Ñim Nataxala' ca ntaunaguec,

³qataq da inat so na'aqtaxanaxanecpi, qataq so ntaxaŷaxanaxanecpi maye ilotague' aso atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, 'eeta': «¿Peta'a nache qolaqto'ot da so'otaqtac da qaraquicoxo qataq da qanqouaqchetaxac da ivireuga so ca'agoxoic cinco ye 'oonolec vi'i, dam ñanaguenaqto'ot da so'otaqtac choche ivitta'a nagui?»

⁴Huaña nache Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec aŷem 'enapega, 'eeta':

⁵«Qonapega qome 'enauac na shiŷaxauapi maye hueta'a ne'ena 'alhua, qataq 'enauac na ntaxaŷaxanaxanecpi, qoneta': «Qami' qauo'ocheetac naxa da qanqouaqchetaxaqui qataq qanŷeñiitac naxa da ivireuga so ca'agoxoic cinco, qataq so ca'agoxoic siete, qaq de'era mashe ivi' setenta años da qauo'ocheetac. Qalaxaye saishet da qauo'ocheetac damaye, souaxat da huo'o naq 'enec qanqa'eñi aŷem,

⁶nacherata naxa, da qauqui'iitac qataq da qanŷomiitac qalaq qanmicheetaique da maiche qaraŷamqai.»

⁷Ne'enaua ¿Peta'a saisheto' da nachenaua naua la'aqtaqa maye ŷa'n co'ollaxa Ñim Nataxala', ŷachegoxotchigui som hua'au la'aqtaxanaxanecpi, co'ollaq ye Jerusalén ñaq huetaigui da nlagaxayec, qataq nlaqchigui na shiŷaxauapi, qataq nataqa'en na laŷepi nŷecpi maye colesop yemaye, qataq na 'alhuapi ye Néguev, qataq ye nalo-chiguiñi 'alhua, maye pa'aigue da nala' lliguiñi?

⁸Ñim Nataxala' qaltaq huo'o so la'aqtac ŷanem so la'aqtaxanaxanec Zacarías, 'eeta':

⁹«'Era da samaxasoxoolec, 'eeta': Qami' da huo'o ca qanmiche qarŷai, qalaq iuen da qauo'ogoxoñiŷa dam nalo-chiguiñi lataxac, qataq da nauotaxanaqtaic qataq nchxonnnataxanaxa.

¹⁰Qataq saishet da sa qauaŷamaxacheŷapec aca pa'ai, qataq ca saploq, huo'otaq ca chegaqauec, qataq ca choxoraq. Qataq saishet da qarhuennataqai da qauo'ochech ca qauem ca qarŷai.»

¹¹Qalaxaye se'eso nhuo' le'ecpi saishet co'ollaxa da ñalaq. Nacherata da datatec, nache ñe'enaxat da saq hua'aqa.

¹²Qataq ña'añaxachigui añi lquiyaqte, 'eeta'am naqa'en ca coma' maye le'enaxat diamante, da yaqto' saishet da na'axañoaxana da napaxaguenataxanaxac, qataq nam namaxasoxonaxacpi, maye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec ñachegoxotchigui so Saqcha'a La'añaxac, da ña'aqtaxanaxan co'ollaxa so hua'au la'aqtaxanaxanecpi. Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala' ñataqta dalemata,

¹³nache Ñimaye, 'enapeco': «Qaq cha'aye saishet da añem na'axañoaxana somayepi co'ollaq señoaxatega, nache nataqa'en Añem saishet da sa'axaño da añem ñaxaatacot.

¹⁴Qaq ñoqo'oye Añem selagaxatapec co'ollaxa sheeta'am aca daua'ache, da yaqto' ñaleeguet ñaqa'en nam ñotta'a't shiñoaxauapi maye sañoauatton co'ollaxa. Qaq na na'alhua namayepi ivira'a da ñataqta toolec, nache qaica ca ishet da nalec. ¡Nam 'alhua maye ñataqta 'onaxaic co'ollaxa, qalaxaye namayepi ño'otec da ñataqta toolec!»

Zacarías 8

Dam ñachaxanapec Ñim Nataxala'

¹Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, añem ñanem da la'aqtac, 'eeta':

²«'Era da ña'aqtac Añem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec: Añem ñataqta lta'araic da ica'alaxanaxac da seca'alaxaalec na Sión, ñataqta Añem inogoqchet da ica'alaxanaxac.

³Qaq Añem ñe'eguelaxa qome ye Jerusalén da qaltaq sonaña. Qaq huaña nache ye Jerusalén, qañoamata'ac qome da Huaqta'a't Nñecpi maye hueta'a da Nalaxayec, qaq añi qasoxonaxa maye lalamaqte Ñim Nataxala', qalaq qañoamata'ac qome da Qasoxonaxa maye Qui'itta.

⁴Qaq huaña, nache na ña'axaiqupi, qataq ana ña'axaina'pi, qaltaq nso'ootaño qome hueta'alo naua nqa'aico ye Jerusalén, ñi 'oonolec ñasheltalec aca lashelte souaxat da lquerexo.

⁵Qaq na ñaqqiolec, maye ñalleppiolec qataq na 'alpiolec, qalaq ñe'eguelaxa qome da da'aistapeeguelo naua nqa'aico yi'ie huaqta'a't nñecpi.

⁶Qaq que'eca na'a'q, nache 'enauac de'era, da 'eco' huo'o naqa'en da lqalaic ca no'onañipi ne'ena nhuo' le'ecpi, qalaxaye Añem qaica ñaqa'en ca lqalaic damaye. Qaq 'era da ña'aqtac Añem Nataxala' maye Qaica ca Saqalanapec:

⁷Añem, sesoueeguesop qome na ñalamaxatpi nhuo' le'ecpi da la'añaxac na shiñoaxauapi maye lma' ye 'alhua maye pa'año'ague da nala' lliguisheguem, qataq na pa'año'ague da nala' lliguiño,

⁸nache ñauega ye Jerusalén da yaqto' nache naña yemaye. Huaña, nache ne'ena nhuo' le'ecpi ñataqta ñalamaxatpi qome, qataq Nachaÿem da Aÿem Natamnaxala' qome namayepi, Aÿem maye so'ot da nalochiguiñi lataxac, qataq Aÿem 'eesa.»

⁹Qaq 'era da la'aqtac, Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec: «Qana'añaxache qome, qami' maye qaua'aqaichigui se'esoua na'axa'te, da la'aqtaxanaxac so na'aqtaxanaxanecpi, chegoqchiguiña so na'a'q co'ollaq qalapaxaño so lo'oxonaxala', da yaqto' qaltaq qano'oxoosheguem aña atamnaxaqui, maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec.

¹⁰Cha'aye choche nvitta'alo ne'enaua na'axa'te, da qaca aca nsheetenaqte na shiÿaxauapi, qataq saishet da qaiquia'axan na shiguiÿacpi. Qataq souaxat na pa'aguenaxauapi, nache qaica ca l-lagaxayec nam hueta'a ne'ena 'alhua; cha'aye aÿem maiche shena'ac da ñi 'oonolec namayepi maiche npa'aguene' ca lÿa.

¹¹Qalaxaye nagui nam no'onaño ne'ena nhuo' le'ecpi, saishet da qaltaq so'otec de'era, da 'eeta'am ñaqa'en soua hua'au' na'axa'te. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec.

¹²Qaq qom danaxan namayepi qalaq huo'o da l-lagaxayec. Qataq ana lañiguishu uva huo'o qome ana ala, qataq na na'alhua no'on naqa'en 'enauac nam nañiguishecpi, qataq na piguem chegaqasheguema qome na 'aÿa. Qaq Aÿem so'otec qome da yaqto' hueto'ot 'enauac de'era, nam no'onaño ne'ena nhuo' le'ecpi.

¹³Qaq qami' Judá le'ecpi, qataq qami' Israel le'ecpi, maye qami' ñasaqtegueleguete na qauem nam qaualliquiita'aguet co'ollaxa ñotta'a't shiÿaxauapi, qaq nache 'eetec nagui da Aÿem qami' ñeca'alaxatrec, qataq qami' chegoqchiguiño ñaqa'en da no'on. ¡Qaq saishet qome da qayi'iitac! ¡Nacherata da qana'añaxache!»

¹⁴'Era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec 'eeta': «Aÿem maiche iuennataxac co'ollaxa, da sauo'o da nhuaxanaguec som qauachegoqoiguet qarta'ailpi, co'ollaq aÿem inogoqchet, nache saishet da ñetogottac.

¹⁵Qaq nagui, qalaq iuennataxac da so'otec ca ñaÿamaqchiguiñi na Jerusalén, qataq na Judá. Qaq ñoqo'oye, saishet qome da qañi'iitac.

¹⁶Qaq 'era da iuen da nache 'eetai' qome da qauo'ochetac, 'eeta': Da qana'aqtaxañoitega't qalaq ñataqta qami' 'eesora, qaq da huo'o ca qanmiche qalaq qoquiitegue da nalochiguiñi lataxac, qataq qanpogoxoiñapegue' da nlagaxayec da qoviita'a ca huaña da huo'o ca qanmit;

¹⁷saishet da qauennacheetega da qauo'ochec ca qauem ca qarÿai, qataq saishet da saq'en ca qaÿa'año qara'aqtaqui. Cha'aye aÿem ñataqta seqaiga 'enauac de'era. Qaq 'era da ña'aqtac Aÿem Nataxala'.»

¹⁸Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, aÿem 'enapega, 'eeta':

¹⁹«Da qouaqchetaxac maye huaigui naxa so ca'agoxoic cuatro, cinco, siete qataq diez, qalaq nmeneguet qome da tonaxac, qataq da namaic̃yaxac da huo'o na lta'araic laponaxacpi nam chegoxoguetpi so Judá. ¡Qami' ŷataqta qauauochec qome da 'eesa lataxac, qataq da nlagaxayec!

²⁰Qaq da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapēc, 'eeta': Ñaq anacta nam shiŷaxauapi maye chegaqa'a nam qalota huaqta'a't nŷecpi.

²¹Nache namayepi nqo'ona qome na laŷepi nache, 'eeta': «¡Qolaq ñimitaqaique Ñim Nataxala', nache seŷaxanaqot qome da qomi' ŷanema ca qana'achec̃yaxac!» Nache na laŷepi ŷasat qome, 'eeta': «¡Nataqa'en qomi' qolaq!»

²²Nache naŷa qome ye Jerusalén na qalota ŷotta'a't sheŷaxauapi, da nmittaique Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapēc, nache iŷaxanot Ñimaye ca na'achec̃yaxac.

²³Qaq que'eca na'a'q, na qalota ŷotta'a't shiŷaxauapi maye ŷotta'a't na la'aqtacpi, ŷacootaua'a qome ca lapo' laŷe ñi 'oonolec judío, nache 'enapega 'eeta': «¡Qomi' 'aua'aqta'alo da 'am seca'ataxague, cha'aye saŷatenaq da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' hueta'agueta!»

Zacarías 9

Da nhuaxanaguec nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye nhuoreuapi

¹Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala', da yaqto' dataŷa'aguet ye 'alhua Jadrac, qataq ye huaqta'a't nŷecpi ye Damasco. «Ye huaqta'a't nŷecpi ye Siria lalamaxat Ñim Nataxala', qataq 'enauac na nhuo' Israel le'ecpi.

²Nataqa'en Ñimaye, lalamaxat ye Hamat, maye lauoreua yi'ie nŷecpi, qataq ye Tiro qataq ye Sidón na'aictaxa da ŷaguec da ŷaanaxanaxaicipi yemayepi.

³Ye Tiro no'oxoosheguem so lpaqtaxanaxat, qataq lapoosheguem na oro qataq na plata, 'eeta'am na qalota lsoche na 'alhua.

⁴Qalaxaye Ñim Nataxala', deuotaxanec qome 'enauac damaye, ime nache ŷasaxangui aso auxai de'era lsallaxa, qataq ŷavigaxat imauec ye huaqta'a't nŷecpi.

⁵Qaq yem huaqta'a't nŷecpi ye Ascalón qom ila'a de'era, nache ŷataqta nlaxagui da lli'iŷaxa. Ye Gaza nataqa'en qome lta'araic da nque'eenaxac, qaq da naquitaxac ye Ecrón ŷataqta huetaiya'. ¡Qaq ye Gaza qaica qome ca lta'a, qaq ye Ascalón ŷataqta toolec qome!

⁶Qaq ye Asdod, qalaq hueta'a qome na ŷalega't shiŷaxauapi, qataq nache tachiguiña ñaqa'en da ño'oxonnaxac na Filistea le'ecpi.

⁷Qataq ñeqateeguesop qome na alap, na lapat maye ñaq huo'o na ltago'q maye chectac, qataq ñeqateeguesopa naua lhue, na nallec maye sa qaŷashen da qanallec. Qalaxaye nache ye yi'ie shiŷaxauapi, da huo'o qome ca no'onañipi da

yaqto' ÿalamaxatpi, nache ivira'a qome da ÿaleeguet na Judá le'ecpi, qaq ye Ecrón qalaq 'ena'am qome na jebuseopi.

⁸Nache aÿem ÿataqta ñauaatalec da yaqto' seuelec nam ÿalamaxatpi, da huo'o ca camachaqa da iloquiaxan namayepi. Qaq na qauemaicpi, nache saishet qome da ÿe'eguelaxalec da ique'eteetac namayepi, cha'aye nagui, Aÿem ñauaatalec namayepi.»

Da Iviraxac ca nta'a ye Jerusalén

⁹¡Ñaq 'antonapigui' qome, 'am nÿecpi maye qonetalec ana qasoxonaxa Sión! ¡'Auo'onaxaatac souaxat da 'antonaxac 'am Jerusalén! Mashe 'am nata'a na 'arta'a, maye no'on da lataxac, qataq deca'alaqtaxan, namaye qaica ca la'amaqchec, netalec na 'ashena llalec.

¹⁰Qaq namaye ilaxachigui qome ana nnaigonapi ye Ifraín, qataq na lalopi caipi na Jerusalén, qataq na checnecpi maye lo'o da alaataxac. Nache ÿa'axatem da nlagaxayec 'enauac na ÿotta'a't shiÿaxauapi, qataq da lo'onataxanaxac ilo'ogue 'enauac ana auaxaipi, chegoqchiguiña ye Éufrates, nache ivitta'a ca ÿataqta pa'atec ana 'alhua.

Ñim Nataxala' ñe'eguelaxatsheguem na lalamaxat nhuo' le'ecpi

¹¹'Era da la'aqtac Ñim Nataxala': «'Am Jerusalén, souaxat so ntago'q maye chegoqchigui da 'am ñaÿamaxate', nache Aÿem ñeqateeguesop qome añi nshere maye qaica ca le'ec, na 'arcoñetegueshecpí maye netangui añimaye.

¹²¡Qami' ncoñeteguishecpí maye ñaquuo'o da qanaquitaxaqui, qavi'eguelaqaÿa qome ye maiche qarpaqtaxanaxache! Cha'aye nagui qami' sa'axatema da qami' sanema qome ca qana'acheçÿaxaqui, napacalec ñaqa'en som qoviÿaigui co'ollaxa qanque'eenaxaqui.

¹³Cha'aye mashe sechegaxaalec na ichecnec da ñalat, maye nachena na Judá, qataq mashe sanagui ana ichecna, maye nachena na Efraín. Qaq 'am Sión, nache 'am qome da 'am ÿainec, qataq sanem qome, na 'aÿa'alaqpi da dataÿa'aguet na llalaqpi ye Grecia.»

¹⁴Ñim Nataxala' nachaxan qome, da hueta'aguet na lalamaxat nhuo' le'ecpi; qaq da ÿaÿenec aca lchečna qalaq 'eeta'am da layaqchec ca nqashelgaxa. Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala', ÿasheeyegui qome aca lasheere, ime nache jec, queuoigui na la'at maye chegaqa'ague da taguiñi.

¹⁵Ñim Nataxala' maye Qaica ca ÿaqalanapeç npaxattalec qome na lalamaxatpi, qaq namayepi petapigui qome na coma'piolec maye npocnaxanaxat, qataq chec na npa'aguenaxauapi; nache nÿomigui na ltago'q, 'eeta'am naqa'en na lataxa, nache ÿataqta nlaqchigui namayepi, 'eeta'am aca nemaxanaqte late'eraí, maye laÿe' na tago'q, da yaqto' qaicorelec añi nca'atoxonaxalate.

¹⁶Que'eca na'a'q, Ñim Nataxala' maye natamnaxala' namayepi, nca'alaxatec qome nam lalamaxat nhuo' le'ecpi, 'eeta'am naqa'en aca nlo qaguetapi, huaña nache

qashelectapiguiñi na lalamaxatpi da hueta'a ye maiche na'alhua, 'eeta'am aca no'on coma' maye llo'oxoraqte aca aro'o.

¹⁷Qaq ñataqta sano'onolec, qataq ñataqta 'onaxaic qome yi'ie 'alhua. Cha'aye souaxat da ñataqta qalota na trigo, qataq na lataxa, nache nam nsoxoppi, qataq na qa'ampi, ñataqta 'onaxaic da lañaxataxac.

Zacarías 10

Ñim Nataxala' ñachaxanapec da nca'alaxatec som lalamaxat nhuo' le'ecpi

¹Ñaq qauñaxañiñot qome Ñim Nataxala' da namaq ca auot ye nauoxo, cha'aye Ñimaye nacheñi ñi ño'ot na napo, qataq namaq na auot, qataq nacheñi ñim ño'ot da lañaxataxac 'enauac ana huoue maye huetalec na no'onaxa.

²Cha'aye na ne'enaqtac atamnaxala'pi, saq 'e'n naua la'aqtaxanaxaco, qataq na huo'oi l-loxoco, qalaq saq 'e'n naua lauanaqcheco. Nam ña'axata'api qalaq qaica ca naigui, qataq naua la'aqtaqa, da huotaique da da'añaqtaxan qalaq qui'itchiguilo. Qaq ñoqo'oye na shiñaxauapi choche tata'acra', 'eeta'am aca qaguetapi, qataq huo'o da nque'eenaxac souaxat da qaica ca ilo'ogue.

³Qaq ñoqo'oye Ñim Nataxala', 'enapec: «Añem ñataqta 'eroigui, da ñalemataic souaxat da salemataña na qagueta lo'opi, qataq sauo'o qome ca nhuaxanaguec na lataxala'pi na ñalamaxat nhuo' le'ecpi.» Qaq Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, maye ilotague' ana lalopi, maye nachena nam chegoxoguet so Judá. Ñimaye ño'otec qome namayepi, da 'eeta'am da la'añaxac ca caaño maye alaataxala'.

⁴Qaq namayepi nachena qome na chegaqaigui ca 'eeta'am ca coma' maye na'attalec ca ñyec, qataq ca 'eeta'am ana lashe ca npe'l, qataq ca 'eeta'am ca checnec maye alaataxaqui. Qataq nache chegaqaigui qome 'enauac cam nataxala'pi.

⁵Qataq 'eeta'am ca 'añaxaicpi alleppi maye deloctac, nache ñasottapigui ca npa'aguenaxauapi da huangui ca nqa'aic, deloctac qome cha'aye Ñim Nataxala' hueta'aguet namayepi, nache ño'otec da la'aloxo qome cam alleppi maye netalec na caipi.

⁶Qaq «Añem sa'añaqchet qome nam chegoxoguetpi so Judá, qataq ñeca'alaxatec nam chegoxoguetpi so José. Nache saueca'aguet da she'eguelaxata ye maiche na'alhua. Cha'aye huo'o da ichoxonnataxanaxa namayepi. Nache ñe'eguelaxa qome, da 'eeta'am da sañauano' da so'orauec co'ollaxa, qaq cha'aye Añem Nataxala', maye Natamnaxala' namayepi, sa'axaña qome da natamnaxac.

⁷Qaq na Efraín, qalaq 'eeta'am qome ca ale, qataq da lquiyaqteñaxac, ñataqta matapiguiñi qome, 'eeta'am ca shiñaxaua da ñyomtapigui na lataxa. Qaq na llalaqpi da ilotaigui, nache nataqa'en machiguiñi; da lquiyaqteñaxac ñataqta machiguiñi souaxat Ñim Nataxala'.

⁸Aÿem seÿaxanegue qome namayepi, qataq llaÿona't, cha'aye ñeca'alaxatec namayepi. Nache ÿe'eguelaxa qome da ÿataqta qalota, 'eeta'am so hua'au' vi'ie.

⁹Qaq na'aictaxa da Aÿem selagaxat co'ollaxa da taÿa ñaqa'en nam ÿotta'a't shiÿaxauapi, qalaxaye na'aictaxa da qaÿoqta, qalaq tachigui lauel qome Aÿem, nache huo'o qome ca na'a'q da ñe'eguelaq nnaictague' na llalaqpi.

¹⁰Cha'aye ñe'eguelaxat qome sachegoxotchiguiña ye Egipto, qataq ye Asiria, nache ñauega ye Galaad qataq ye Líbano, qaq souaxat da ÿataqta qalota qome, nache qaica ca lidaqa'.

¹¹Qataq ÿa'axasoxongui qome aye auaxai ye Egipto, qaq Aÿem ñepaxateguet ana lapaxa. Qataq seqaxaÿaxat qome aso tala Nilo, nache selaxachigui da na'amqaanaxac ye Asiria, qataq nache tachiguiña ñaqa'en da la'añaxac ye Egipto.

¹²Aÿem sa'añaqchet qome namayepi, qaq namayepi nache quetaigui qome da ÿe'enaxat. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

Zacarías 11

¹¡'Am qasoxonaxa Líbano, 'auauatoiguilo naua 'anaso'omi, yaqto' na norec ÿavigaxat ana cedropi!

²¡Qami' piinopi qanÿeñi qome, cha'aye hua'axañi ana cedropi, cha'aye ana no'on 'epaq mashe dolachigui! ¡Qaq qami' encina maye qoviita'a na Basán, qana'alaqaitapiguiñi qome, souaxat da qailaxachigui ye qalochiguiñi aviaq!

³Na'alaqtapiguiñi na qagueta lo'opi, souaxat som no'on 'auaqpisat ÿataqta dolachigui. Qataq qaÿa'aqtega da nnoinaxac so llon, souaxat som lyac co'ollaxa ye tala Jordán ÿataqta dolachigui.

Soua dos qagueta lo'ol

⁴Qaq 'eeta', da la'aqtac maye aÿem ÿami' Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala'. «'Aulo'ogue qome ana qaguetapi maye ñaq taÿa'a da qaÿalauat.

⁵Nam desheenaxana anamayepi da ÿalauat, qalaq saq noma da huo'o ca lasouaxashet, qataq na imen anamayepi qalaq, 'eeta': «¡Sanot da ña'achec Ñim Nataxala', cha'aye mashe aÿem sallaxanec!» Qaq ivira'a na maiche nhuataxauapi anamayepi, da saishet da ichoxoreetac.

⁶Qaq nache sheetec qome nataqa'en da saishet da she'eguelaxalec, da sechoxoren na shiÿaxauapi maye hueta'a ne'ena 'alhua, nachaqrata da saneguet da maiche taÿa't qome namayepi, qataq saneguet da lhuaqÿaxac ca nta'a. Nache camayepi ilaxachigui qome ne'ena 'alhua, qaq saishet da ñeca'alaxateeguesop da lhuaqÿaxac camayepi. Qaq 'era da ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

⁷Nache aÿem selo'ogue aso qaguetapi maye taÿa'a da qaÿalauat. Qaq aÿem so'ot damaye souaxat nam desheenaxatega anamayepi. Qataq sauo'oi soua dos

ÿasheltel: Aso 'oonole le'enaxat ñaqa'en «'Ahecÿaxac» qaq aso lÿa le'enaxat ñaqa'en «Na'atta'a't».

⁸Qaq so 'oonolec ca'agoxoic, nache huaigui da samaqraue'c soua tres qagueta lo'ol, cha'aye mashe ñasamiisopa, qataq soomaye ÿataqta aÿem nquiÿalo.

⁹Qaq huaña nache shenapega ana qaguetapi sheeta': «¡Saishet da nache shecto'ot da qami' selotegueto! ¡Da huo'o aca huotaique da ileu, qaq na'aictaxa da ileu! ¡Qaq da huo'o aca qaÿalauat, qaq na'aictaxa da qaÿalauat! ¡Qaq acam no'onañipi gome, qalaq maiche chec aca lÿa!»

¹⁰Ime nache sacona aso ÿashelte, maye le'enaxat «'Ahecÿaxac» nache sacagaxachigui, qaq nache la'anaxat ñaqa'en da nlaguiñi da naÿamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye ÿo'ot co'ollaq naÿamaxate' 'enauac nam ÿotta'a't shiÿaxauapi.

¹¹Qaq nache huaigui se'eso na'a'q, da nlaguiñi se'eso aÿamaxataxac, nache som shiÿaxauapi maye desheenaxatega co'ollaxa aso qaguetapi maye aÿem ilotagui, ÿaÿaten da nacheñi Ñim Nataxala' ñim detaqtac, chegoqchigui naqa'en nam so'otpi.

¹²Qaq huaña, nache shenapega somayepi sheeta': «Da qauaÿamaxareñiita, nache aÿem qausheecheñi; qaq da saishet, nache nachaqye.» Nache aÿem qaisheeten, aÿem qoÿanem aso treinta anom, maye chegaqagui na lcat plata.

¹³Nache Ñim Nataxala' aÿem 'enapega 'eeta': «'Auacona qome ayem anom lcatpiole, ayem huo'o da lyac ñesheetenaqte, nache 'auasaxangui aña laÿe' ana anom maye netaigui aña atamnaxaqui.» Nache aÿem sacona aso treinta anom lcatpiole, mashe sasaxangui aso laÿe' ana anom maye netaigui aña atamnaxaqui maye lalamaqte Ñim Nataxala'.

¹⁴Ime, nache qaltaq sacagaxachigui aso lÿa ÿashelte maye le'enaxat «Na'atta'a't» qaq huaña, nache nlaguiñi da na'atta'a't yeua Judá qataq ye Israel.

¹⁵Qaq ime, nache Ñim Nataxala' qaltaq aÿem 'enapega 'eeta': «Nagui nache 'aue'enaxat ca qagueta lo'o maye qaica ca ÿaÿaanapec.

¹⁶Cha'aye Aÿem sanaña qome, ne'ena 'alhua ca qagueta lo'o, maye saishet da qochetega aca qagueta maye isomapec, qataq saishet da nmitaique acam deqat, qataq saishet da nataren aca que'emaq, qataq saishet da iquia'axan aca qaica ca la'añaxac, nacherata da chec qome na lapat aca ÿataqta chaxarai, nache ÿataqta qaica ca no'onaxatañi ivira'alo naua nna'ache.»

¹⁷¡Qaq choxoraxaso' qome, cam qagueta lo'o maye qaica ca ÿaÿaanapec da ÿalat aca lhuateguishe qaguetapi! ¡Camaye qairolec qome ca ÿeelonec da qaicheguec na lhuac, qataq aña aloiguishe la'aite! ¡Qaq no'ono' da deqaqa na lhuac, qataq ÿataqta sanauaani!

Zacarías 12

Da 'eetec da qanca'alaxatec ye Jerusalén

¹Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala', da ña'axata'a da 'eetec qome nam Israel. Ñim Nataxala' maye ño'ot co'ollaxa na piguem, qataq ño'ot ana 'alhua, qataq ñanem da lca'alaxa ca shiñaxaua, da la'aqtac 'eeta':

²«Na Jerusalén so'otec qome da 'eeta'am aca ñomaxaqui na lataxa, nache itaqchet qome 'enauac nam lauoreuapi ñotta'a't shiñaxauapi. Qaq namayepi qom colesop na Jerusalén, nache nataqa'en na lañepi huaqta'a't nñecpi ye Judá qailoquixan qome.

³Qaq que'eca na'a'q, na Jerusalén 'eeta'am ñaqa'en ca qapa'atta coma' da talec 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi. Nache ique'emaqchet qome cam huotaique da nauaxañaxaasheguem. Qaq 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi, huaxaña't qome da dataña'aguet na Jerusalén,

⁴qalaxaye Añem sequichoqchet qome 'enauac nam lalo caipi namayepi, qataq so'otec da qaica ca lañaanataxanaxac nam netalecpi. Añem ñauaatalec qome nam chegoxoguetpi so Judá, qataq so'otec da sa nauaani na lalopi caipi na ñotta'a't shiñaxauapi.

⁵Qaq qom ñauaachigui de'era, na lataxala'pi na Judá le'ecpi nache, 'eeta': «Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec nacheñi Ñim Natamnaxala' nam hueta'a na Jerusalén, qataq nacheñi Ñim ñanem da la'añaxac namayepi.»

⁶Qaq que'eca na'a'q, nache na lataxala'pi na Judá le'ecpi, so'otec qome da 'eeta'am aca poqo lañe 'ettangui huetangui na 'epaq, 'eeta'am ca norec da ñavigaxat ana naqtapi na nañiguishec. Qataq ñavigaxat na lauoreuapi ñotta'a't shiñaxauapi maye pa'aigue da aloic qataq da ne'emaq, qalaxaye na hueta'a ye Jerusalén, ñe'eguelaxa da hueta'a na maiche lma' huaqta'a't nñecpi.»

⁷Qalaxaye Añem Nataxala', hua'auñi qome da ñeca'alaxatec na lma' ye Judá, yaqto' saishet da ñactauec da llo'oxoyec nam chegoxoguetpi so David, qataq nam hueta'a na Jerusalén, saishet da napacalec nam lañepi maye chegoxoguetpi so Judá.

⁸Añem Nataxala', ñepaxatalec qome na hueta'a na Jerusalén. Qaq nam ñataqta qaica ca la'añaxac namayepi, qalaq 'eeta'am qome so David da la'añaxac, qaq nam chegoxoguetpi so David, qalaq 'eeta'am qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq 'eeta'am ca lamaxashec Ñim Nataxala' da hua'auta'ague da tata'ague namayepi.

⁹Que'eca na'a'q, nache camachaqca nam ñotta'a't shiñaxauapi, da huotaique iloquixan na Jerusalén, nache Añem selaxachigui camayepi.

¹⁰Qalaxaye nam chegoxoguetpi so David, qataq nam hueta'a na Jerusalén secorelec qome dam saqcha'a 'acheçñaxac qataq da atamnaxac. Huaña nache Añem ñamato'ot, Añem maye añem ñalauat, nache nñen 'eeta'am da nñeetapeguelec ca 'oonolec llalec, huo'otaq ca llalec ñe.

¹¹Nache que'eca na'a'q, ñataqta lta'araic qome ca noinaxac ye Jerusalén, 'eeta'am co'ollaq qan̄eetapeguelec so Hadad Rimón, huaña ye ca'amegue ye Meguido.

¹²Nache 'enauac ne'ena 'alhua, da nam nhuo' le'ecpi huo'oi qome naua lpa'axaco da n̄eetac, nam chegoxoguetpi so David qataq ana lhuapi; qataq nam chegoxoguet so Natán, qataq ana lhuapi;

¹³qataq nam chegoxoguetpi so Leví, qataq ana lhuapi; qataq nam chegoxoguetpi so Simí, qataq ana lhuapi;

¹⁴qaq 'era da 'eetec qome nataqa'en nam lañepi nhuo' le'ecpi, da ñim 'oonolec namayepi huo'o da lpa'axac, qataq ana lhuapi.

Zacarías 13

Qaiñouec na lasouaxashet so nhuo' le'ecpi

¹Qaq que'eca na'a'q, qalaq huo'o qome, ca npaxaatasheguem 'etaxat, da yaqto' n̄yoxoqui da iñouec na lasouaxashet qataq na lshepaxanaxa nam chegoxoguetpi so David qataq nam netaña na Jerusalén.

²Nache que'eca na'a'q, ñeqateeguesop qome 'enauac ne'ena 'alhua, na le'enaxatpi na ne'enaqtac atamnaxala'pi, yaqto' saishet da nache queta da qanatameetacot. Qataq nataqa'en ñeqateeguesop qome ne'ena 'alhua na ntaxañaxanaxanecpi, qataq 'enauac nam saqcha'a na'añaxacpi maye qauem. Qaq 'era da san ña'aqtac Añem Nataxala'.

³Qaq huaña, nache da huo'o ca huotaique da da'aqtaxan, nache caua lalamaqa'ate lta'al, 'enapegalo camaye 'eeta': «'Am 'aleu qome, cha'aye 'auatenataxaatapigui da le'enaxat Ñim Nataxala'». ¡Nache caua lta'al ña'arapec qome camaye da ñapacapeguec da 'eetega na'aqtaxanaxanec!

⁴Qaq que'eca na'a'q, na na'aqtaxanaxanecpi, huo'o qome da la'agaxa da ña'axattac nam lauanaqchecpi. Nache qaica qome ca datenataxan da napotaña ca lapo' na na'aqtaxanaxanecpi,

⁵nacherata da ñi 'oonolec 'enapec qome: «Añem saishet da añem na'aqtaxanaxanec, nacherata da so'ottac na ñanaxanaqa'. Nache chegoqchiguiña co'ollaq ñaq añem nogotolec da soutague' na no'onatac na no'onaxa.»

⁶Qaq da huo'o ca inat da, 'eeta': «¿Ta'ainco' da huo'o na 'arque'emaxa naua 'arhuaxaye?», nache camaye ñasat qome, 'eeta': «Namaye qaño'ot caillaye huaña ye lma' na ñauochaxauapi.»

Ñim Nataxala' nacheñi Ñim Ñatamnaxala'

⁷Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec da la'aqtac 'eeta': ¡'Anachaañi 'am ñeelonec, nache 'auataña'aguet ñi ñamaxashec maye ilotague' ana qagueta, qataq ñim ñale maye itaua! ¡'Aualauat qome ñim ilotague' ana qaguetapi, yaqto' anam

lhuateguishe qaguetapi laga't qome, qaq Aÿem sataÿa'aguet qome da salauat na qagueta llalaqpi!

⁸Qaq nam netaña ne'ena 'alhua, ileu qome caua dos nam tres lpa'axaco na shiÿaxauapi, qaq no'onañi qome da nca'altauec ca 'oonolec lpa'axac namayepi.

⁹Qalaxaye que'eca no'onañipi, tangui qome ñaqa'en ca norec, sequi'itaxat qome, 'eeta'am ñaqa'en da qaiqui'itaxat ca lcat plata, qataq seÿo qome, 'eeta'am ñaqa'en da qaiÿo ca lcat oro. Huaña nache camayepi aÿem natamnot, nache Aÿem sasateguet qome. Qaq seÿaxana qome da ÿalamaxatpi, qaq camayepi da Aÿem iÿaxana qalaq 'eeta': «Ñim Nataxala' nacheñi Ñim Qanatamnaxala'.» Qaq 'era da san ÿa'aqtac Aÿem Nataxala'.

Zacarías 14

Da lauegaxanaxac Ñim Nataxala'

¹'Am Jerusalén, mashe anata ca na'a'q maye lalamaxat Ñim Nataxala', qaq huangui qome na 'anqa'aicpi da qanalogui nam no'onañi 'aralamaxatpi.

²Qaq que'eca na'a'q Ñim Nataxala', laÿona't qome 'enauac na ÿotta'a't shiÿaxauapi da yaqto' iloquixan na Jerusalén. Nache loxonec qome na huaqta'a't nÿecpi, qataq nqatec na huetaigui na nma'pi, qataq ncat nam 'alpi, nache tachiguingui na laiñi qome ca ÿauec namayepi, qalaxaye cam no'onañipi, qalaq nache netalec qome ne'ena 'alhua.

³Qalaxaye qom ime, nache anac Ñim Nataxala' da delogui' que'eca ÿotta'a't shiÿaxauapi, 'eeta'am naxa da deloctac da huo'o da alaataxac.

⁴Qaq que'eca na'a'q, nache Ñim Nataxala' petalec qome aña qasoxonaxa maye huaña ana oliivo, maye pa'aÿa'ague da nala' lliguisheguem ye Jerusalén. Qaq huo'o qome ca lta'araic ca'amegue taÿa'ague da nala' lliguisheguem qataq da nala' lliguiñi, maye colaxagui naqa'en aña qasoxonaxa maye huaña ana oliivo. Qaq ca 'oonolec laÿe aña qasoxonaxa pa'aÿa'ague qome da sheu', qaq ca lÿa pa'aÿa'ague da tagueñi,

⁵qaq qami' qom qauataiuec, nache qoquiiteueegue cam ca'amegue maye quichiguingui na laiñi aña qasoxonaxa, nache ivira'a ye Asal, maye pa'aÿaueegue da laÿe. Qaq qami' qauataiuec qome 'eeta'am da 'eetec co'ollaq datauec som qarta'ailpi souaxat so lacholaxanaxa na 'alhua maye huetoigui so na'a'q co'ollaq nta'a so Uzías da ilotague' ye Judá. Qaq anac qome Ñim Nataxala' maye Ñatamnaxala', nnaictague' 'enauac nam ÿa'amaqteetac Ñimaye.

⁶Qaq que'eca na'a'q, qaica qome ca yo'oqchiguiñi, qataq qaica ca latomaxa.

⁷Que'eca na'a'q, qaica qome ca lÿa, qataq nacheñita Ñim Nataxala' da ÿaÿaten. Cha'aye da qanayeetaigui que'eca na'a'q, nache saqÿataxaguet ca pe, cha'aye na'aictaxa da nvi' ca pe, qalaq ñaq 'eetalec da yo'oqchiguiñi.

⁸Qaq huaña, nache ye Jerusalén chegoqtegueua'a qome ca 'etaxat maye ÿataqta attom, maye quetac da nvi' ye no'omaxa, qataq ye napaxaŷaxa, qaq tachiguingui na laiñi ca ipaxaneuga aye auaxai leuaxai, qaq ca laŷe qalaq ipaxaneuga aso auaxai maye le'enaxat Mediterráneo.

⁹Qaq que'eca na'a'q, Ñim Nataxala', ilo'ogue qome 'enauac ana 'alhua. Ñim Nataxala' Nacheñita qome 'oonolec, qataq 'oonolec da le'enaxat.

¹⁰Qaq 'enauac qome ne'ena 'alhua ŷe'eguelaxa da 'eeta'am ca nalochiguiñi 'alhua, chegoqchiguiña ye Geba nache ivitta'a ye Rimón, maye pa'aŷa'ague da taguiñi ye Jerusalén. Nache ye Jerusalén ÿataqta 'amaqtaqaic qome, qataq nache qanayeetaña qome yemaye, chegoqchiguiña ñi ñegueuo ye Benjamin, nache ivitta'a ñi ñegueuo maye naña aña lamaqai, yem naña co'ollaxa som togoshec lasom, qataq chegoqchiguiña añim nalloxolate maye le'enaxat Jananel, nache ivitta'a añim no'onataxaqui na aceite maye lalamaxat so nta'a.

¹¹Aja', ye Jerusalén qaltaq ŷe'eguelaxa qome da qanayenalec, nache saishet da qaltaq qailaxachigui. Nache nam hueta'a qome yemaye ÿataqta qaica ca ndaqtaique.

¹²Qalaxaye nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye iloquiaxaatac co'ollaxa ye Jerusalén, Ñim Nataxala' ŷauo'o qome ca lta'araic nhuaxanaguec: namayepi nchega na lo'oc, qaltaq naua la'ai'te, qataq ñi lachaxat qom ñaq nca'altauec.

¹³Qaq que'eca na'a'q Ñim Nataxala', ÿataqta nlaxatchigui qome da lcolanaxa namayepi. Nache ñim 'oonolec ŷacona qome na lhuaq ca lŷa, qataq maiche taŷa't da deloctega't.

¹⁴Nache na shiŷaxauapi maye lma' ye Judá naŷa nataqa'en ye Jerusalén, nache nhuo' nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye lauoreuapi yemaye. Deuotaxanec na lcat plata qataq na lcat oro, qataq nam nogoxot.

¹⁵Qaq que'eca nhuaxanaguec maye talec qome nam shiŷaxauapi, nataqa'en talec qome na caipi, molapi, nauanaxanaxapi, 'ashenapi, qataq 'enauac na shiguiŷacpi maye hueta'a ca lanataqa' nam npa'aguenaxauapi namayepi.

¹⁶Qaq qom ime de'era, nache 'enauac nam lca'alaxaicpi nam shiŷaxauapi maye deloctague' co'ollaxa nam netaña ye Jerusalén, 'enauaque qome naua vi'iye da natega yemaye da yaqto' natamnot Ñim Nta'a, Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, qataq da ŷo'oxoren ye naponaxaqui maye laloxoqui da qanayenaiguiilo naua ña'axaqui' 'epaq laue, maye le'enaxat Enramadas.

¹⁷Qaq nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye netalec ana 'alhua, da huo'o ca saishet da taŷa ye Jerusalén da natamnot Ñi Nta'a, Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec, nache camayepi saishet da talec ca auot.

¹⁸Qaq nam Egipto le'ecpi, da saishet da jec da ŷalegueuo, nache Ñim Nataxala' ŷauo'o ca nhuaxanaguec, qaq nache 'eetec nataqa'en camachaqca nam laŷepi

ỹotta'a't shiỹaxauapi, da saishet da jec da ỹalegueua'a cam naponaxac maye le'enaxat Enramadas.

¹⁹Qaq 'era, qome da nhuaxanaguec na Egipto le'ecpi, qataq 'enauac na laỹepi ỹotta'a't shiỹaxauapi maye saishet da taỹa da ỹo'oxoren ca naponaxac, maye le'enaxat Enramadas.

²⁰Qaq que'eca na'a'q, qalaq ivira'a ana latoina na caipi da nanettalec qome da 'eeta': «Qaiỹotauga da Lalamaxat Ñim Nataxala'». Qaq ana taxaquipi maye no'onataxanaqte da huaña añi atamnaxaqui, qalaq saqaishetapec qome, 'eeta'am ana ỹomaxaquipi maye hueto'ot añi nca'atoxonaxalate.

²¹Nache 'enauac qome ana taxaquipi maye hueta'a ye Jerusalén, qataq ye Judá, da qaiỹotauga da lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ỹaqalanapec. Qaq cam ỹo'ot aca lachetaqtaxanaqte, qalaq do'onataxana da ỹaneuaq nam lapat nam shiguiỹacpi maye ỹaneuo da lachetaqtaxanaxat. Qaq que'eca na'a'q, qaica qome na nmenaxaicpi maye hueta'a naxa añi atamnaxaqui, maye lalamaqte Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ỹaqalanapec.

Malaquías

Malaquías 1

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauotec na lalamaxatpi

¹Qaq 'era da la'aqtanaxac Ñim Nataxala' maye ñanem na Israel le'ecpi, chegoqchigui naqa'en so la'aqtanaxanec Malaquías.

²Ñim Nataxala' 'eeta' da la'aqtac: «Añem qami' sauoteque.» Qalaxaye qami' qoñiñapec naxa: «¿Ca 'eeteco' da sañatenaq da qomi' 'auauoteque?» Nache Ñim Nataxala' ñasat naxa 'eeta': «Añem qami' sauoteque, 'eeta'am da 'eetec soua nqaña't Esaú qataq so Jacob, qalaxaye Añem ñactec da sauotec so Jacob

³qaq so Esaú qalaq saishet da sauotec. Ñoqo'oye yem na'alhua so Esaú maye qasoxonaxasat, ñe'eguelaxa ñaqa'en da ñataqta toolec, qaq nam lalamaxat 'alhuapi qalaq saneguet da netalec nam huauec shiguiñacpi.

⁴Qaq nam Edom le'ecpi, maye chegoxoguet so Esaú, da 'enapec: «Ñataqta qomi' qailaxachiguilo, qalaxaye qaltaq ño'oxonaxasheguem qome nam qailaxachigui co'ollaxa ne'ena qana'alhua», qalaxaye Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, 'eeta' qome: Namayepi qaltaq no'oxoosheguem qome na lalamaxatpi, qalaxaye Añem qaltaq selaxachigui qome. Nache na lma' namayepi le'enaxat qome da «'Alhua maye lma' na qauem» qataq «Nhuo' le'ecpi maye nache 'eetai' da huetalec da layeloxo Ñim Nataxala'»

⁵Qaq qami' ñataqta qauauañiichigui qome, nache qoñiñapec: «¿Dam la'amaqchec Ñim Nataxala', ñataqta napacaleguete naua loga'te na na'alhua na Israel le'ecpi!»

Ñim Nataxala' nlaxa na ntaxañaxanaxanecpi

⁶Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec, 'enapega na ntaxañaxanaxanecpi, 'eeta': Nam ñalaqpi huo'o naq 'enec naqa'en na lta'alpi, qaq nam namaxashecpí qalaq ñalaxaguet na na'aco'pi. Qaq añem da añem Qarta'ai, qalaq ¿ta'ainco' da qaica qanqa'aiñi ca shenec? Qataq da añem qana'aco'oi qalaq ¿ta'ainco' da saishet da Añem qaulaqaiguet? Qami' Añem qauo'otañi, qataq ivira'a da qoñiñapec: «¿Negue'to' cam huo'omshe 'am so'otanaq?»

⁷Qami' qandoiua'a naxa añi ñalamaqte nca'atoxonaxalate, ana nauole 'ayiiña maye qauem, qaq ñaqaiyeta qaunataxaniitac qoñeeta': «¿Negue'to' cam so'otaq maye 'am inogoqchet?» Qami' Añem qanogoqcheche, cha'aye qaupicheetega da añi ñalamaqte nca'atoxonaxalate ishet da sa qaiyacnapec

⁸qataq da saishet da qauem qanqa'eñi, da Añem qaña'añiñot ca shiguiñac maye tagoxoic, huo'otaq huañoraxaic, huo'otaq ca sano'on. ¡Qauesomiña qome, qaroiua'a nam qarta'ailpi! ¡Nache qauloichigui qome da huo'otaq namayepi ñamaateguet nam qarachetaqtanaxache!»

⁹Qaq nagui, qauñaxañiñot qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' qomi' ichoxore'n. Qalaxaye da qaña'añiñot Ñimaye aca qarachetaqtanaxaqche, maye

'eeta'am namayepi, nache saishet qome da qaupicheetega da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñamaategueta. Qaq Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec 'eeta':

¹⁰«¡Ñataqta da iyaxa da huo'o ca 'oonolec da qoñeeta da ñapogui na lasompi añi atamnaxaqui maye ñalamaqte, yaqto' saishet da choche ne'en da qoñegueua'a na norec añi ñalamaqte nca'atoxonaxalate! Cha'aye Añem saishet da qami' ñetooteagueque, qataq saishet da shecto'ot da sacootapeeguet ana qarachetaqtanaxaqche.

¹¹Cha'aye ñataqta 'enauac na ñotta'at shiñaxauapi ana 'alhua, ñataqta huo'o naq 'enec naqa'en Añem; qataq 'enauac na pa'aiguelo da qañavigaxat na nchenaxanaxat da qaño'oxoren da ñe'enaxat, qataq Añem qandoua'a ana no'on nachetaqtanaxaqte.

¹²Qalaxaye qami', Añem qanogoqcheche, cha'aye qaupicheetega da añim ñalamaqte nca'atoxonaxalate maye iquia'axalate, ishet da sa qaiyacnapec, qataq saqaiyacnapec nam nallec maye huetalec añimaye.

¹³Qataq qami' qoñiñapec: qomi' mashe ñasamaxaisop 'enauac de'era, nache Añem qauo'otañi 'enapec Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec. Qalaq ñaq 'eetalec da qaupicheetega da samachiguiñi da añem qaña'añiñot ca shiguiñac maye chochaq ncachaxat, qataq ca lapat ca huañoraxaic, huo'otaq sano'on.

¹⁴Ñataqta qauem qome ca talec, cam datenataxan da Añem ñachaxanapeguem ca lalo shiguiñac no'oita, qaq ime nache Añem ñanot cam shiguiñac maye huo'o ca lque'emaxa! Añem maye Añem 'amaqtaqaic Nta'a, qataq Añem lcolanaxat na ñotta'a't shiñaxauapi.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec.

Malaquías 2

Da nhuaxanaguec na ntaxañaxanaxanecpi

¹«Qaq nagui, qami' ntaxañaxanaxanecpi, 'era da namaxasoxonaxac maye qami' taaleguete:

²Qami', da saishet da Añem qaualaqaiguete, qataq da saishet da huo'o ca 'enec qanqa'eñi da ñe'enaxat, nache sauo'o ca qauem qami' taleguete. Qauem ñaqa'en dam qanchoxonnataguiiqui. Qaq masheye da qami' sasaxaleguete da qauem, cha'aye saishet da ñataqta 'eesa da huo'o naq 'enec qanqa'eñi Añem.» Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapec.

³Qataq nataqa'en, seuotaxanec da qara'añaxaqui, qataq secoroiguilo naua qarashogolle', na la'atec na shiguiñacpi maye Añem qaña'añeetacot naxa. ¡Qataq qoquiñaueegue' ñaqa'en nam la'atec na shiguiñacpi da qami' sequelogore'c!

⁴Qaq huaña qome, nache qauañacheñi da nache Añem maye qami' sanema de'era namaxasoxonaxac da yaqto' de'era ñañamaxataxac, co'ollaq ñañamaxate' so Leví,

nache 'eetai' qome. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapec.

⁵Da ñaŷamaxataxac co'ollaq ñaŷamaxate' somaye, damaye nca'alaxa qataq nlagaxayec. Sanem somaye cha'aye sauotaique da huo'o naq 'enec naqa'en Aŷem, qataq Aŷem ŷalaxaguet. Qaq somaye Aŷem ŷachaxana co'ollaxa da lalaxayec, qataq huo'o naq 'enec naqa'en Aŷem.

⁶Qaq so Leví dapaxaguenataxanec co'ollaxa da 'eesa lataxac, qataq saishet da nasaxauec ca qauem. Somaye huo'o da l-lagaxayec qataq quetague' da no'on lataxac da Aŷem nnaictague', qataq qalota som ca'ai naqa'en nam qauempi.

⁷Cha'aye nache lo'onataxanaxac, cam ntaxaŷaxanaxanec da ŷapaxaguen nam shiŷaxauapi, yaqto' namayepi Aŷem ŷauatton, qataq 'enauac namayepi da iuen da ŷe'eguenot nam ntaxaŷaxanaxanecpi, da yaqto' ŷaconeguet ca napaxaguenataguec, cha'aye nachena nam la'aqtanaxanaxanecpi Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapec.

⁸Qalaxaye qami', ntaxaŷaxanaxanecpi, qoquiŷa'ai co'ollaxa so no'on nqa'aic; nache dam qarapaxaguenataxanaxaqui qalota so huañi naqa'en. Qaq 'era da 'eetec da qami', qaulaxachiigui da ñaŷamaxataxac maye sami' co'ollaxa so Leví.

⁹Qaq ŷoqo'oye, souaxat da Aŷem saqaulaqaiguet, qataq souaxat da qauapaxaguiñi na shiŷaxauapi, nache qalca'aitagui, nache Aŷem so'ot qome, da 'enauac nam nhuo' le'ecpi qami' deqaigalo, qataq qami' saq maigueta. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapec.

Na Israel le'ecpi saŷalaq

¹⁰¿Qaq peta'a saisheto' da 'oonolec Ñim Qarta'a, Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'enauac qomi' ŷo'o't? Qaq ¿ta'ainco' da ñi 'oonolec da shenaqta ŷatenachettac ca lŷa, nache saishet da sepagaxalec, da ñaŷamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye ŷo'ot co'ollaq ñaŷamaxate' som hua'au qarta'alpi?

¹¹Na Judá le'ecpi, saŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ŷo'ot nam ŷataqta qaiqaiga da huaña na Jerusalén, maye hueta'a na Israel. Na Judá le'ecpi, qalaq saipaguelec dam qui'itta lataxac aña atamnaxaqui maye lauotaqte Ñim Nataxala', qataq nam ŷalleppi na Judá huaroneguet na 'alpi maye natameetacot na atamnaxala'pi maye saq'en.

¹²¿Qaq Ñim Nataxala', ŷapalaxat qome ca camachaqca nam hueta'a nam souaqta'a, maye ŷo'ottac de'era, na'aictaxa da ndouo aca lachetaqtaxanaqtepi da ŷanot Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ŷaqalanapec!

¹³Qalaxaye qami', qaltaq qanquigaxacheetec dam qauo'ocheetac: qanlaxacheetelec aña nca'atoxonaxalate maye lalamaqte Ñim Nataxala' naua qarache'lli', qataq qana'alaqaitapiguiñi da qanŷeñiitac, cha'aye Ñim Nataxala' mashe saŷaconeguet ana qarachetaqtaxanaqche.

¹⁴Qaq ñaq 'eetalec da qanataxañeetac da ta'ainec de'era. Cha'aye Ñim Nataxala' nacheñi ñim 'am ñauaachigui da sa 'aupaguelec so 'ara'aqtac maye 'aĩa'anem asom 'alo maye 'auaroneguet co'ollaq ñaq 'am nsoqolec. ¡Qaq asomaye nachaso asom 'artaua co'ollaxa, qataq 'aĩa'anem so 'ara'aqtac da saishet da 'aualat!

¹⁵Qaq ¿Saisheto' peta'a da ño'ot Ñim Nataxala' dam 'oonolec no'ocñaxac qataq dam saq cha'a nca'alaxa? Qaq ¿ta'ainco' da 'oonolec? Cha'aye Ñimaye nmittaique da 'enauac nam nhuo' le'ecpi ñataqta ñañanot Ñimaye. Qaq ñoqo'oye qanchelña'a qome da maiche qarca'alaqai, qataq saishet da qoquiña'ai anam qarhuaipi co'ollaq ñaq qami' nsoxoppi.

¹⁶Cha'aye Ñim Nataxala' maye Natamnaxala' na Israel le'ecpi, 'eeta': «¡Qantelña'a qome dam saq cha'a qarca'alaqai, qataq saishet da saqaupaquilec ca qara'aqtaqui; cha'aye Añem seqaiga cam ñalat aca lhua, qataq nshepaxanaqcheela't da ño'ottac de'era qauem!»

¹⁷Qaq Ñim Nataxala', mashe qami' nasamiisopa da qami' na'axañoaxaategalo; qalaq ñaq 'eetalec da qanataxañeetac, qoñeeta': «¿Negue't cam huo'omshe qomi' nasamiisopa?» Cha'aye qami' qoñiñapec naxa, da Ñim Nataxala' ñañamaxareeta nam ño'ottac na qauem, qataq machiguiñi Ñimaye souaxat namayepi. ¡Qami' sa qaua'amaqcheñi da Ñimaye, ñataqta nalochiguiñi da lataxac!

Malaquías 3

Ñim Nataxala' namaq ca la'aqtanaxanec

¹Ñim Nataxala' maye Qaica ca Ñaqalanapac 'enapac: «Mashe huotaique da ñamaq ñim ña'aqtanaxanec, da yaqto' iqataxanai' cam ñaqa'aic. Ñim Nataxala' maye qanmicheetaique, mashe saqañoaloq da naña añim atamnaxaqui maye lalamaqte. ¡Mashe anacta nam na'aqtanaxanec maye ndoi' na ñañamaxataxac maye qanqopicheetaique!»

²Qalaxaye ¿negue't ca ishet da nala'aguet que'eca na'a'q maye lviraxaqui? Qataq ¿negue'tom cam ishet da nachaata'aguet? Cha'aye qom nvi', nache 'eeta'am ca norec, da yaqto' qomi' iqui'itaxa't, qataq 'eeta'am qome ca ññoxonaxat da iñouec nam qarshapaxanaxa.

³Ñim Nataxala' nso'ooñi qome da iño na ntaxañoaxanaxanecpi maye chegoxoguet so Leví, 'eeta'am cam iño ca lcat oro, qataq ca lcat plata. Qaq ime qome, nache namayepi ishet da ñanot Ñim Nataxala' aca lachetaqtanaxaqte, qaq nache ipacchigui dam ñoqta 'eesa lataxac.

⁴Nache Ñim Nataxala' ñañamaxareeta qome, ana lachetaqtanaxaqte na Judá, qataq na Jerusalén, 'eeta'am da 'eetec naxa soua hua'au' na'axa'te da machiguiñi naqa'en Ñimaye.

⁵«Añem ñanac qome da qami' ñemi't, qataq sa'axat nataqa'en nam napaxagueetega na 'iyaxaic, qataq na ncachetague' aca saishet da lhua, qataq na saipaguelec ca ñan la'aqtac, qataq nam saiyacnapec na 'onataxanaxaicpi, qataq

ana pa'aipi, qataq na saploqpi, qataq na saŷaŷamaxatapec na chegaquaecpi, qataq nam qaica ca 'enec naqa'en Aŷem. Qaq 'era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec.

⁶Cha'aye Aŷem Nataxala', saishet da ñequic. Qaq ŷoqo'oye qami', maye qauachegoqoiguet so Jacob, saishet co'ollaxa da qami' qanmatchiyiñi.»

⁷Qaq nache chegoqchiguiña se'eso na'a'q, co'ollaq ñaq huo'o som qarta'ailpi, da qami' saishet da qaualaqaiguet na ŷamaxasoxonaxacpi, qataq saqauaŷamaxache. Qaq Aŷem Nataxala' maye Qaica ca Saqalanapec, qami' shenapegalo. ¡Aŷem qañe'eguelaqŷa qome, nache Aŷem qami' she'eguelaxagueta! Qalaxaye qami' qoñiŷapec: «¿Ta'ainco' da 'am she'eguelaxasoqot?»

⁸Qaq Aŷem shenapec: ¿Cam shiŷaxaua peta'a ishet da decachiŷot Ñim Lo'onatac 'Enauacna? ¡Qalaxaye qami' Aŷem qaucachiitacot! Qalaq ñaq 'eetalec qaunataxaniitac, qoñiita': «¿Negue't cam saconaxa da 'Am secachaqtacot?» ¡Qomye Aŷem sa qandoiua'a ana qarachetaqtaxanaqche, qataq ana qandiezmoi!

⁹Qaq 'enauac nam shiŷaxauapi maye netalec ne'ena 'alhua, qataq 'enauac qami' da Aŷem qaucachiitacot; qaq ŷoqo'oye qami' taleguete ñaqa'en qome ca qauem. Qaq Aŷem Nataxala' maye Qaica ca Saqalanapec qami' shenapegalo:

¹⁰Qandoiua'a qome ana qandiezmoi aŷim laŷe' anamaye, maye netaigui aŷim atamnaxaqui, qaq yaqto' huo'o qome na nallec ñi ima'. Ñaq Aŷem qavi'eguiñic qome de'era, yaqto' qauaŷachiñi da Aŷem seshet da sauatoigui nam lasompi na piguem, da yaqto' qami' secoreleguete da ichoxonnataxanaxa, nache ivita'a da chochaq huañi da qana'achecŷaxaqui.

¹¹Qataq na ala na qa'añiguishequi sa sashenem qome, da nlaxaañi na lalaxat, qataq na lma' ana qa'añiguishe uvapi.

¹²Qaq huaña nache 'enauac na ŷotta'at shiŷaxauapi, qami' ŷamata'aque qome da ŷataqta qauamaichiguiñi, cha'aye qami' qoñeetalec qome na 'alhua maye ŷataqta 'onaxaic. Qaq 'era da ŷa'aqtac Aŷem Nataxala' maye Qaica ca Seqalanapec.

Da Ichoxonnataxanaxa Ñim Nataxala'

¹³Ñim Nataxala', 'enapec: Qami' ŷataqta sansatte' naua qara'aqtaqalli' da Aŷem qautaqaitaga. Qalaq ñaq 'eetalec da qaunataxaneetac qoñeeta': «¿Negue't cam qauem qara'aqtac da 'am sataŷaqa'aguet?»

¹⁴Qomye qami' qoñeŷapec naxa: Da qaŷo'onataxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaica ca naigui. ¿Negue'to' cam sachegoxotaqagui da so'otaqtac dam lamaxasoxonaxac Ñimaye, da sanaqtrañi naua qarasouaxaqui da sataqto'ot Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec?

¹⁵Qomi' sauanaqchigui, da nam ño'oxonnaxaicpi ŷataqta matapiguiñi, qataq na 'etaxaloxoicpi ŷataqta nquictauec nam hueto'otpi, qataq ŷe'eguen naxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq saishet da talec ca nhuaxanaguec.

¹⁶Qaq huaña nache nam huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, detaqtega't. Qaq Ñim Nataxala' hua'axaŷa, nache ŷataqta na'axaŷaxaachigui na la'aqtacpi. Qaq nache qaŷatato'ot Ñim Nataxala', co'ollaq qoŷerelec aso nere da yaqto' saishet da qaicoua'ai nam huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Nataxala', qataq ŷo'oxoreetac Ñimaye.

¹⁷Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec 'enapec: «Aŷem seqataxaatai' ca 'oonolec na'a'q, maye huaigui da namayepi ŷe'eguelaxa da qaltaq ŷalamaxat. 'Eeta'am ca nta'a da ichoxoren ca llalec, qaq nache sheetec qome da qaltaq sechoxoren namayepi.

¹⁸Huaña qome, nache qami' qaltaq ŷataqteguet qanqa'eñi ca no'on qataq ca qauem, qataq cam ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq cam saishet da ŷo'oxoren Ñimaye.»

Malaquíás 4

Cam na'a'q maye lalamaxat Ñim Nataxala'

¹Ñim Nataxala' maye Qaica ca ŷaqalanapec da la'aqtac, 'eeta': «Mashe nayeetai' ca na'a'q, maye ŷataqta 'eroigui 'eeta'am aca nqatelaxanaxaqui, cam huaigui qome 'enauac na ño'oxonnaxaicpi qataq nam qauemaicpi da ŷataqta ŷavicta. Que'eca na'a'q maye anac qome, ŷataqta ŷavigaxatta qome namayepi, nache qaica ca no'onañi.

²Qalaxaye qami', maye huo'o naq 'enec qanqa'eñi da ŷe'enaxat, dam no'on ŷataxat qalaq 'eroigui qome, 'eeta'am na le'eraxa añi nala', qaq na le'eraxa qalaq nachetac qome da nca'alaxa. Nache qami' qaparenaxañeetac qome, souaxat da qantonaxaqui, qoñeeta'am ca huaca llalaqpi da parenaxaatague' da chegaqaigui aca laŷe'.

³Qaq que'eca na'a'q, maye seqataxaatapigui', qami' ŷataqta qauapiitapigui qome nam qauemaicpi, 'eeta'am qanqa'eñi na namoxoŷaxa.

⁴Qantoñeeta'aque qome, naua iqataxaco maye sanema co'ollaxa so ŷamaxashec Moisés, co'ollaq huaña añi qasoxonaxa Horeb, naamaye nachenaua na llapaxayiñi lataxaco, qataq ŷamaxasoxonaxaco da yaqto' 'enauac na israel le'ecpi iuen da ŷalaxaleguete.

⁵Qaq ñaq qauloŷa da: Aŷem qami' ñamaxalo qome ca na'aqtaxanaxanec Elías, qom saxanaxa da nvi' que'eca na'a'q maye lalamaxat Ñim Nataxala', cam na'a'q maye ŷataqta lta'araic qataq chaqaic.

⁶Qaq camaye, ŷo'ot qome da na nta'alpi nmane' na llalaqpi, qaq da saishet da nmana't namayepi, nache Aŷem ñanac qome da sauo'o ca nhuaxanaguec nam na'alhua, nache ŷataqta imauec da ñelaxatchiguiñi qome.»

Toba - All Bible

Mateo

Mateo 1

So chegoxoguetpi So Jesús

(Lucas 3.23-38)

¹So Jesús chegoxoguet so David qataq so Abraham. Qaq 'ana ana lmalate 'enauac som lauo' le'ecpi maye hua'auñipi, co'ollaq saxanaxa da nvi' Somaye:

²Chegoqchiguiña so Abraham, nache ivitta'a so David, qaq 'ena namayepi: Abraham, Isaac, Jacob, Judá qataq soua lqaña't,

³Fares qataq so Zeraj (qaq aso late'e' soomaye le'enaxat Tamar) Hesrón, Aram,

⁴Aminadab, Nasón, Salmón.

⁵Booz (aso late'e somaye le'enaxat Rahab), Obed (aso late'e somaye le'enaxat Rut), Isaí,

⁶qataq so nta'a David. Qaq chegoqchiguiña so David, choche ivitta'a co'ollaq so judiopi da qaicoñe' qañaueegue da Babilonia, qaq 'ena nam le'enaxat som chegoxoguet Somaye: David, Salomón (aso late'e somaye nachaso aso lhua co'ollaxa so Urías),

⁷Roboán, Abías, Asá,

⁸Josafat, Jorán, Ozías,

⁹Yotán, Acáz, Ezequías,

¹⁰Manasés, Amón, Josías,

¹¹Joaquín qataq soua lqaña't.

¹²Qaq chegoqchiguiña co'ollaq so judiopi da qañaueegue da Babilonia, choche ivitta'a co'ollaq ñiguiñi So Jesús, qaq 'ena nam le'enaxatpi so chegoxoguet Somaye: Joaquín, Salatiel, Zorobabel,

¹³Abiud, Eliaquín, Azor,

¹⁴Sadoc, Aquín, Eliud,

¹⁵Eleazar, Matán, Jacob,

¹⁶José som lhua aso María maye late'e So Jesús Som Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Qaq da ima'a't se'eso nta'alpi, qaq ivi' catorce chegoqchiguiña so Abraham, choche ivitta'a so David. Qataq ivi' catorce so lañepi nta'alpi chegoqchiguiña so David, choche ivitta'a so na'a'q co'ollaq qañauaga ye Babilonia so Israel le'ecpi. Qataq ivi' catorce so lañepi nta'alpi, choche ivitta'a so na'a'q co'ollaq ñiguiñi Som Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Da lañoxoc So Jesús

(Lucas 2.1-7)

¹⁸Da lañoxoc So Jesús 'eeta': Aso late'e María co'ollaq mashe detaxañapegue' so José da huotaique da lhua. Qaq co'ollaq saxanaxa da huarona't, nache asomaye mashe hualaxai, chegoqchigui da la'añaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

¹⁹Qaq so José maye huotaique da lhua asomaye, somaye ñataqta no'on da lataxac, nache saishet da ña'axatec da huaigui aso María. Nachaqrata da huotaique da saishet da ña'ñaana'a't naqa'en na shiñaxauapi da ñalat asomaye.

²⁰Qaq co'ollaq ñaq tatapigui lauel de'era so José, nache anac so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huaigui naqa'en so lo'ochaxa da nachaxana somaye. Nache 'enapega, 'eeta': -José, 'am maye 'auachegoxoguet so nta'a David, saishet qome da 'añi'i da 'apaca'aguet añi María da 'arhua. Cha'aye dam llalec maye huetaigui añimaye, chegoqchigui da la'añaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

²¹Qaq añimaye qom ñiguiñi ca llalec. Qaq 'am nache 'añ'a'anagui da le'enaxat Jesús. Cha'aye nca'alaxateeguesop qome da nhuaxanaguec na lalamaxatpi souaxat na lasouaxashetpi.

²²⁻²⁵Qaq so José co'ollaq nlouec, nache ñalaxaguet so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache lhua aso María. Qalaxaye saishet da nauaña't co'ollaq saxanaxa da ñiguiñi so nogotolec. Qaq co'ollaq mashe ñiguiñi, nache so José ñanagui da le'enaxat Jesús. Qaq 'enauac dam huaigui asomaye yo'oq, cha'aye yaqto' ipacchigui dam 'enapec co'ollaxa Ñim Nataxala' maye ña'axat so la'aqtaxanaxanec Isaías 'eeta': «¡Ñataqta qana'axañaxañiichiguiñi! Aca 'alo saxanaxa da huaron, acamaye hualaxai qome, nache huo'o ca llalec. Qaq camaye le'enaxat qome da Emanuel.» De'era ne'enaxat naigui da 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' hueta'agueta.»

Mateo 2

Da Iviraxa'c soua ñaanaxanaxaiqa

¹So Jesús lañoqo' ye ñyecpiolec le'enaxat Belén maye huaigui ye 'alhua Judea, huetoigui so na'a'q co'ollaq so Herodes maye 'amaqtaqaic da ilotague' yi'ie 'alhua. Nache nvitra ye ñyecpi ye Jerusalén soua ñale't, chegoqtra'ague da yo'oxoñi. Soomaye napaxagueetrega ana huaqañipi.

²Nache soomaye denataxaata'ape, 'eeta': -¿Hua'ague ca hueta'ague ca nogotolec maye cheta'ague da ñiguiñi qataq taña'a da Ita'a na judiopi? Cha'aye de'era nala'

lliguisheguem maye sepa'aqta'ague, qomi' ñeloqta'a aso la'anaqte huaqaañi. Qaq ñoqo'oye ñanaguenaq da yaqto' sho'oxorenaq camaye.

³Nache so nta'a Herodes qataq 'enauac som shiñaxauapi maye netaña ye ñyecpi ye Jerusalén, ñataqta dalemata co'ollaq hua'aqchigui de'era na'aqtaxanaxac.

⁴Nache so nta'a iñaxanegue 'enauac so lataxala'pi so ltaxañaxanaxanecpi na shiñaxauapi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nam ñapaxagueetapeguec na shiñaxauapi na nqataxacpi. Nache ichemaxattac da chaq hua'ague ca lañoqo' qome ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Nache somayepi 'eeta': –Qomye huaña ye ñyecpiolec le'enaxat Belén yem nataqa'en netaigui na 'alhua Judea, cha'aye nacheye ye ñiyiñi so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq 'eeta':

⁶«Qaq 'am Belén, maye qouetaigui na na'alhua na Judá, ñataqta lta'araic da 'ara'amaqchec, Da qonetaigui na lañepi nma'pi na Judá; cha'aye 'am chegoqchiguiña qome ca Nataxala', maye ilo'ogue na Israel le'ecpi maye ñalamaxatpi.»

⁷Nache so Herodes ñataqta nqañoxtchiguiñi da iñaxaneugalo soua ñaanaxanaxaiqa. Nache ichemaxatta'ape da chaq negue't so na'a'q co'ollaq nachaxanalo aca huaqaañi.

⁸Ime, nache ñamaxalo ye ñyecpiolec le'enaxat Belén, nache 'enapegalo, 'eeta': –Qanqo'oñiña yemaye, nache qauchemaxachiñaique ca nogotolec. Qaq qom mashe qauanachiña, nache añem qaucoyiguiñi qome, yaqto' nataqa'en añem ñeqo'ona da sho'oxoren.

⁹Qaq co'ollaq ime da la'aqtaxanaxac so nta'a Herodes, nache soua ñaanaxanaxaiqa je'c. Huaña, nache qaltaq nachaxan aso huaqaañi maye ilotra'a co'ollaq hua'ague da nala' lliguisheguem. Nache hua'auta'ague da tatra'ague soomaye, choche ivitta'a da vi'iiguet co'ollaq nalotelec cam ñyec maye hueta'a so nogotolec.

¹⁰Qaq se'esoua ñaanaxanaxaiqa co'ollaq qaltaq ilora'a aso huaqaañi, nache ñataqta lta'araic da ntonaxa'c.

¹¹Qaq co'ollaq inoxooroigui so ñyec, nache ilora'a so nogotolec qataq aso late'e María. Ime, nache ña'alyiñi naua l-llectel, nache ño'oxoreetrac. Ime, nache ñauanguilo soua lachoxonaxaqui', nache ñachete'c na chegaqagui na oro, qataq na nchenaxanaxat maye ama na laita, qataq na lcha'q ana qo'oipaq le'enaxat mirra.

¹²Qaq co'ollaq ime', nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñauo'o so lqataxac ñachaigui da lo'ochaxa soua ñaanaxanaxaiqa da 'eetegalo da saishet da ñe'eguelaqtreuga ye netaña so nta'a Herodes. Nache soomaye tatreuga ca lña nqa'aic co'ollaq ñe'eguelaxaregue ca lma't.

Soua Ita'al So Jesús naneltaxaaregue da Egipto

¹³Qaq co'ollaq mashe je'c soua ñaanaxanaxaiqa, nache so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachaxana so José huaigui so lo'ochaxa. Nache 'enapega, 'eeta': -Qoñisheguem, nache 'eltaxan ye nogotolec, qataq añi late'e 'aigue da Egipto. Nache qoueta'a qome yemaye, nato' qom 'am shenapega. Cha'aye ñi Herodes anac da nmitaique ye nogotolec da huotaique ñalauat.

¹⁴Nache se'eso pe so José naneltaxanegue da Egipto lýtac aso María qataq so nogotolec,

¹⁵nache huetra'a yemaye, choche ivitta'a co'ollaq ileu so Herodes. Qaq 'eetec de'era, yaqto' ñataqta ipacchigui da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ña'axat co'ollaxa so la'aqtanaxanec, 'eeta': «Señaxana so Ñalec, maye hueta'a ye Egipto.»

So Herodes huotaique da ñalauat So Jesús

¹⁶Qaq so Herodes co'ollaq ñaýaten da soua ñaanaxanaxaiqa ñatenache't, nache somaye ñataqta dalemata. Nache damaxasoxoolec da qanmatchiguiñi da qaýalauat so ñaqqiolec, nam cheta'ague da ñiguiñi qataq na mashe ivi' naua dos vi'ie da llaxa 'enauac som netaña ye ñyecpi le'enaxat Belén qataq naua loiguiye, ipagaqchiichiguiilo soua vi'ie maye ñecchiyiña soua ñaanaxanaxaiqa co'ollaq ilora'a aso huaqaañi.

¹⁷Qaq de'era ñataqta ipacchiguiilo naua leregui'she som la'aqtanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Jeremías, maye 'eeta':

¹⁸«Qaýa'aqtega da na'alaxac huaña ye Ramá, noinaxac qataq na'alaxac. Raquel añi ñyeetac souaxat ye llalaqpi, qaq sa nashen da qaicochaq, cha'aye mashe ileu yemayepi.»

So José qataq aso María ñe'eguelaxaregue da Nazaret

¹⁹Qalaxaye co'ollaq mashe ileu so Herodes, nache huaña ye Egipto da qaltaq nachaxana so José so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huaigui naqa'en so lo'ochaxa. Nache 'enapega, 'eeta':

²⁰«Qoñisheguem, nache 'arýa ye nogotolec, qataq nataqa'en aye late'e. Ime, nache 'avi'eguelaxa ye na'alhua na Israel le'ecpi, cha'aye mashe 'enauac da ileu yem huotaique da ñalauat ye nogotolec.»

²¹Nache so José ñesheguem, nache ñauac so nogotolec qataq aso late'e da nqo'oor ye na'alhua na Israel le'ecpi.

²²Qalaxaye so José co'ollaq ñaýaten da so Arquelao, qoýanagui da lo'onataxanaxac so lta'a Herodes da qaltaq ilo'ogue ye 'alhua Judea, nache somaye ñataqta huo'o da lcolanaxa. Ime, nache so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega so José huaigui so lo'ochaxa da taña ye 'alhua Galilea.

²³Qaq co'ollaq mashe ivita yemaye, nache huera'a ye ñyecpiolec le'enaxat Nazaret. Qaq 'eetec de'era, da yaqto' ñataqta ipacchiguiilo naua la'aqtanaxaco

so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eeta': «Ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qaiŷaxana qalaq qaŷamata'ac Nazaret le'ec.»

Mateo 3

So nachelaxanataxanaq Juan da'aqtaxaatapeguelec ye toolec 'alhua

(Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

¹Qaq co'ollaq mashe qaŷoqteguelo soua vi'ie, nache so nachelaxanataxanaq le'enaxat Juan tauga da da'aqtaxaatapeguelec ye toolec 'alhua maye huaigui ye Judea.

²Qaq da la'aqtaxanaxac somaye 'eeta': «Qavi'eguelaqaŷot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye da lo'onataxanaxac Ñimaye da ilo'ogue 'enauacna mashe saqaŷaloq da yo'oq.»

³Qaq se'eso Juan nacheso som ŷiyiñi co'ollaxa so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Isaías, co'ollaq 'eeta': «Huo'o da nvilŷaxac qaŷa'aqtega chemaqtapeguelec ye toolec 'alhua: «Qauqataxañiŷai' qome ca nqa'aic Ñim Nataxala'. ¡ŷataqta qano'onaxacheetegue qome ca llec! ¡Saishet qome da hu'o ca npaxateguet!»

⁴Qaq naua alogo so Juan no'oxonqa, chegaqaigui na laue ana shiguiŷac le'enaxat nauanaxanaxa, qataq so nsaataxaqui lo'oc. Qataq chectac ana shiiquioxoi qataq na dapic maye aviaq le'ec.

⁵Nache qalota so anac da na'axaŷaxana somaye nam chegaqaua'a ye Jerusalén, qataq 'enauac som netalec ye 'alhua Judea, qataq so saqaŷapigui 'aleu' so tala Jordán.

⁶Nache somayepi ŷa'axa't naua lasouaxashe'ete da ŷaxaare'c, nache so Juan nachelaxangui so tala Jordán.

⁷Qalaxaye so Juan co'ollaq ila'a da ŷataqta qalota so chegaqaigui na fariseopi qataq so chegaqaigui na saduceopi da anac da huotaique da nachelaxan, nache somaye 'enapega, 'eeta': «¡Qami' maye qoñiita'am da latxac ca na'araxanaq! ¿Qaupicheetega peta'a da qami' ŷe't da lhuaxanaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye naŷa'acna?

⁸ŷataqta qauachaxañiita da qarataxaqui da qaŷa'axañiue'c naua qauema maye qauo'ocheeta'ape.

⁹Qataq saishet qome da tatapigui qarvilli da qoñiita': «Qomi' maiche qomi' llalaqpi so Abraham.» Cha'aye qami' shenapegalo da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ishet da ivira'a da ŷachegoxotaigui ne'ena coma'pi ca ŷataqta llalaqpi so Abraham.

¹⁰Aca qachepe mashe lhuotta da iquesoxoñot ana qo'oipaqqi. Qaq 'enauac anam 'epaqqi maye saishet da no'on ana ala, nache anamayepi qaiquesoqot. Ime, qaq qaŷasaxangui ca norec.

¹¹Qaq 'eesa da aÿem nagui qami' ñachelaxanguilo na 'etaxat, qaq damaye naigui da qami' qaÿa'axañeere'c naua qauema maye qauo'очеета'ape. Qalaxaye cam aÿem nca'attalec, camaye dachelaxanataxana qome So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta qataq ca norec. Qaq camaye ÿataqta ÿactec da la'añaxac, saishet da sheeta'am. Na'aictoxo' da choche aÿem l-latac ÿataqta saishet da ñaloua'a.

¹²Qaq camaye lasoqta'a ca lchegoxosoxonaxat, da yaqto' ichegoq na trigo da nqat na lvi. Ime, qaq ÿachaigui ca laÿe'. Qaq na lvi qalaq ÿavigaxat, ÿasaxanguí ca norec maye saishet da 'om.»

So Juan nachelaxan So Jesús

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

¹³Qaq huaña, nache anac So Jesús, chegoqta'a ye 'alhua Galilea da naÿa ye tala Jordán, yem hueta'a so Juan, da yaqto' so Juan nachelaxan Somaye.

¹⁴Qalaxaye so Juan co'ollaq cheta'ague, nache sa ÿaÿamaxaren da nachelaxan Somaye. Nache 'enapego' So Jesús, 'eeta': –Aÿem maye iuen taxa da aÿem 'anachelaxan, qalaq ¿ta'ainco' ye aÿem 'auanaÿa da 'auauotaique da 'am ñachelaxan?

¹⁵Qalaxaye So Jesús 'enapeco': –'Onaxaic da 'auo'ot nagui de'era. Cha'aye qomi' iuen da sepagaqtelec dam la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache so Juan ÿaÿamaxareeta,

¹⁶nache nachelaxan. Qaq So Jesús co'ollaq ca'ai so 'etaxat, nache ila'a na piguem da nauatoigui, nache ÿauateguet So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da naÿaña Somaye 'eeta'am da lataxat na qoto'.

¹⁷Qataq qaÿa'axaÿa so na'aqtac chemqot na piguem, 'eeta': «'Era da ÿalamaxat ÿalec damaye ÿataqta ÿauotaxat, qaq ÿoqo'oye ÿataqta ñetootapeguez.»

Mateo 4

So Jesús nauec so pa'aguenataxanaxaic

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

¹Qaq co'ollaq mashe ime de'era, nache So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ÿauegueuga so toolec 'alhua So Jesús da yaqto' so pa'aguenataxanaxaic ÿe'eguen Somaye.

²Qaq co'ollaq mashe iviraxatre'c soua cuarenta na'axa'te da saishet da deque'e co'ollaq huetauga so toolec 'alhua, nache So Jesús ÿataqta ÿaguec na lqouaxa.

³Nache nvi' so pa'aguenataxanaxaic da ÿe'eguen Somaye. Nache 'enapego', 'eeta': –Da ÿoqta 'eesa da 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq no'on qome da nañigui nauole 'ayiiña 'anqa'en ne'ena coma'pi.

⁴Nache So Jesús ÿasateguet 'eeta': –Naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «Saishet da

nachaqacata aca nauole 'ayiiña da ña'añaqchet ca shiñaxaua, nataqa'en iuen da ñalaxaguet 'enauac na lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

⁵Ime, nache so pa'aguenataxanaxaia ñaviguishegueme So Jesús ye qui'itta ñyecpi ye Jerusalén. Qaq huaña yemaye nache ñaviguishegueme na l-laq aso no'onaxanaxaqui late'eraí,

⁶nache 'enapega, 'eeta': -Qom ñataqta 'eesa da 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'auparenaxanec nagui. Cha'aye ye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna namaq qome ca lamaxashecpí, da yaqto' 'am ntela'a. Nache 'am ñachetaleguete qome naua lhua'q camayepi, da yaqto' saishet da 'am iuaxanaguet na coma'pi.»

⁷Nache So Jesús 'enapeco': -Nataqa'en ye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Saishet qome da 'avi'iguen Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna.»

⁸Qaq pa'atec nache so pa'aguenataxanaxaia ñauega So Jesús aso qañoqotchegueme 'alhua. Nache hualec asomaye da imeenaxanaxanec na 'alhuapi maye hueta'a na sallaxanecpi qataq 'añaiaicpi.

⁹Nache 'enapeco': -Añem 'am sami' 'enauac ne'ena, da ishet da 'aua'alyiñi naua 'arllactel da añem 'avio'oxoren.

¹⁰Nache So Jesús 'enapego' somaye, 'eeta': -'Am pa'aguenataxanaxaia, añem qoca'ai, cha'aye ye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «'Avio'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nachaqñita da 'aualaxaguet.»

¹¹Nache so pa'aguenataxanaxaia, somaye ca'ai So Jesús, nache saqañaloq da anac so lamaxashecpí Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huetaque' So Jesús.

So Jesús chegoqchiguiña ye 'alhua Galilea co'ollaq cheta'ague da do'onataxan

(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹²Qaq So Jesús co'ollaq la'axañaxac so Juan da qaicoñerai' qoñanaigui aso ncoñetaxanaxaqui, nache Somaye taña ye 'alhua Galilea.

¹³Qalaxaye saishet da ñe'eguelaxa so lma' maye naña ye ñyecpiolec le'enaxat Nazaret. Nachaqrata da nqo'ona da naña ye ñyecpiolec le'enaxat Cafarnaúm. Yemaye neto'ot na loigue aso lapel late'eraí ye 'alhua Galilea. Yem hueta'a nam Israel le'ecpi maye chegoxoguet so Zabulón qataq so Neftalí.

¹⁴Qaq 'eetec de'era, yaqto' ipacchigui dam ñiyiñi co'olloxocheye so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Isaías, 'eeta':

¹⁵«Ñaq 'ana'axañaxan 'am 'alhua maye 'am lalamaxat na llalaqpi so Zabulón, maye 'am saqañapeque aso auaxai; qataq 'ana'axañaxan 'am 'alhua maye 'am lalamaxat na llalaqpi so Neftalí, maye 'apa'aigue da nala' lliguishegueme so tala

Jordán; Qataq 'ana'axaŷaxan 'am 'alhua Galilea, maye 'am netalec nam chegaquaec shiŷaxauapi.

¹⁶Na'aictaxa da nam shiŷaxauapi maye 'am huetalec da huetaigui na napalaxa, qalaq namayepi ila'a aca late'eraí ncoŷaraxanaxaqui. Ncoŷaraxanaxaqui maye icoŷarelec nam mashe huetaigui qataq huotaíque da loxonec da nleuaxa.»

¹⁷Huaña, nache So Jesús cot da da'aqtaxanem 'enauac so shiŷaxauapi, 'eeta': «Qavi'eguelaqaŷot qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye da lo'onataxanaxac Ñimaye maye hueta'a ne'ena.»

So Jesús iŷaxanalo soua cuatro ya'acoxoiqa

(Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11)

¹⁸Qaq huo'o so na'a'q So Jesús queto'ot so loigue aso lapel late'eraí maye huaña ye Galilea. Nache ila'alo soua dos nqaŷa't ya'acoxoiqa: Simón Pedro qataq so lqaŷa Andrés, soomaye ya'acota'ape,

¹⁹nache So Jesús 'enapegalo, 'eeta': «Aŷem qauca'acheegue. Yaqto' nache tachiguiña da qaya'acoxoqui, nache Aŷem qami' sapaxagueneque da lataxac da yaqto' ishet da qanaviquiua'a Aŷem na shiŷaxauapi.»

²⁰Nache sa naŷaloxo'n soua Pedro qataq Andrés da ŷaxaare'c so lalegue'c, nache ca'atregue So Jesús.

²¹Qaq So Jesús, nache queto'ot na loigue aso lapel, huaña nache qaltaq ila'alo soua lŷa't dos nqaŷa't maye nataqa'en ya'acoxoiqa: Santiago qataq so Juan soomaye netranguí aso l-llocta', napareeta'ape so lalegue'c nnaictrague' so lta'a' Zebedeo. Nache So Jesús iŷaxanalo soua nqaŷa't.

²²Huaña, nache soomaye no'onaxatchiguiilo aso l-llocta' qataq so lta'a', nache ca'atregue So Jesús.

²³Nache So Jesús coleetapeguelec 'enauac ye Galilea da dapaxaguenataxaatapoigui ana napaxaguenaxaqui na judiopi yi'ie 'alhua, ŷa'axattac da no'on na'axaŷaxac maye ŷa'axat da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ilo'ogue 'enauacna, qataq natareetac 'enauac na ŷotta'a't lalolaxa na shiŷaxauapi.

²⁴Nache da na'aqtaguec So Jesús ŷataqta 'enauac ye 'alhua Siria da qaŷaŷaten. Nache qanda'a Somaye som shiŷaxauapi maye ŷotta'a't na lalolaxa, qataq som huo'o na netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, copchaxaicpi, qataq na sa da'añiigue. Nache 'enauac nataren So Jesús.

²⁵Nache ŷataqta qalota so shiŷaxauapi maye chegaqa'a ye Galilea, qataq ye Judea qataq ye Decápolis, nache ca'attague' So Jesús. Nataqa'en huo'o so chegaqaua'a ye nŷecpi Jerusalén, qataq na laŷepi nma'pi maye hueta'atague da lŷa le'ego so tala Jordán.

Mateo 5

Da no'on na'aqtac maye qoŷan hualec aso qaŷoqotcheguemec 'alhua

¹Qaq So Jesús co'ollaq ila'a da ŷataqta qalota so shiŷaxauapi, nache tasheguemec aso qaŷoqotcheguemec 'alhua, nache nso'ooñi, nache soua lapaxaguenataqa nquiguereua'a Somaye,

²Nache Somaye dapaxaguenataxan, 'eeta':

³Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaalec da nqouagaxa nam ŷataqta imato'ot da lpi'iŷaxac Ñimaye, cha'aye namayepi huetaigui da lo'onataxanaxac Ñimaye da ilo'ogue 'enauacna.

⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaalec da nqouagaxa nam huo'o da nque'eenaxac nagui, cha'aye Ñimaye ŷami' da lamaicŷaxac namayepi.

⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaalec da nqouagaxa nam qaica ca la'amaqchec, cha'aye namayepi ŷaconeguet cam 'alhua maye ŷachaxanapec Ñimaye.

⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaalec da nqouagaxa nam huo'o da lyaxa da ŷo'ot ca nalochiguiñi lataxac, cha'aye Ñimaye itauan namayepi, da yaqto' ishet da ŷo'ot damaye.

⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaalec da nqouagaxa nam choxonnataxanaxaicpi, cha'aye Ñimaye ichoxoren nataqa'en namayepi.

⁸Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaalec da nqouagaxa nam qui'itta da lquiyaqteŷaxac, cha'aye namayepi nauane' qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaalec da nqouagaxa nam do'onataxaatacpi da yaqto' huo'o ca nlagaxayec ana 'alhua, cha'aye namayepi da qaiŷaxana qalaq ŷataqta llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁰Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaalec da nqouagaxa nam qaica ca nyacnataguec souaxat da ŷo'ottac da ŷaŷamaqchiguiñi, qataq namayepi huetaigui da lo'onataxanaxac Ñimaye.

¹¹⁻¹²Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ŷaaleguete da lqouagaxanaqtaic souaxat na shiŷaxauapi da sa qami' iyacna'ape qataq qami' ŷasaxaleguete naua la'aqtaqa qauema maye saq 'e'n souaxat Aŷem. ¡ŷataqta qauamaichiguiñi! ¡Qataq qantoñiitapigui! Cha'aye ŷataqta lta'araic qome ca qansheetenaguiiqui da piguem. Cha'aye nachera da 'eetec da ncanaguec som hua'au la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq saxanaqcaua qami'.

Ca toue qataq aca ncoŷaraxanaxaqui maye iuen nam shiŷaxauapi

(Marcos 9.50; Lucas 14.34-35)

¹³Qami' qoñiita'am ca toue maye iuen nam shiŷaxauapi maye huetalec ana 'alhua. Qalaxaye ca toue da huo'otaq imeuo na lle'euaxa, qaq ŷishet peta'a da qaltaq ŷe'eguelaxalec da no'on? Camaye nache saishet da huo'o ca taiguet. Nachaqrata da qaŷasaxauec, qataq choche pigui nam shiŷaxauapi.

¹⁴Qami' nataqa'en qoñiita'am aca lcoyaraqte nam huetalec ana 'alhua. Nataqa'en qoñiita'am ca n̄yecpi maye netalec aca qāyoqotcheguemec 'alhua, camaye 'enauac da qaila'a.

¹⁵Qataq saishet da qōyegueua'a aca ncoȳaraxanaxaqui, da yaqto' qōyano'ot na pa'aguiñi ca naretaxanaxala'. Nachaqrata da qōyanasheguem, da yaqto' icōyarelec 'enauac nam hueta'a ca nma'.

¹⁶Qaq nache 'eetec qome nataqa'en da qoñiita, da qarataxaqui iuen da 'eeta'am aca ncoȳaraxanaxaqui da 'eroigui qataq ȳachaxan da 'eetec da qāyalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qauo'oche ca ȳāyamaqchiguiñi, yaqto' ila'a na lāyepi shīyaxauapi. Ime, nache namayepi ȳo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim Qarta'ai maye neto'ot na piguem.

So Jesús qataq na nqataxacpi

¹⁷Saishet qome da qaupi'itaxañiitega da Āyem ñanac da ñelaxaañi na lamaxasoxonaxacpi so Moisés qataq da sheetega mashe qaica ca naigui na lapaxaguenataxanaxacpi som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nachaqrata da ñanac da yaqto' sepagaqchiichigui dam ȳoqta 'eesa naigui namayepi.

¹⁸Cha'aye ȳataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema da huo'otaq ñaqa'uo'o na piguem qataq ana 'alhua, qalaq saishet da huo'o ca qanqat nam saq 'amaqtaq leraxatpiolec nam namaxasoxonaxacpi, nato' qom mashe 'enauac da ipacchigui.

¹⁹Qaq ȳoqo'oye da huo'o ca saishet da ȳalaxaguet ca 'oonolec ne'ena lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, na'aictaxa da huo'otaq saq 'amaqtaq, nache camaye ȳataqta saq 'amaqtaq da huetaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nache 'eetec nataqa'en da talec cam ȳapaxaguenec ca l̄ya da sa ȳalaq. Qalaxaye cam ȳataqta ȳalaxaguet nam namaxasoxonaxacpi qataq ȳapaxaguenec na lāyepi da nataqa'en ȳalaxaguet, nache camaye ȳataqta 'amaqtaq da huetaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁰Qaq ȳoqta 'eesa de'era qami' sa'axatema da saishet da qanapac̄yalec da lalaxayec nam fariseopi qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, nache saishet qome da qaunoxoñiua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Jesús dapaxaguenataxanec da qaivita'a da nalemataic

(Lucas 12.57-59)

²¹Qami' qantooñita'ac da soua qāyoqteguelo vi'ie co'ollaq so Moisés 'eeta': «Saishet da 'aualaataxan, cha'aye da huo'o ca ȳalauat ca l̄ya, nache nataqa'en camaye qāyauo'o ca nhuaxanaguec.»

²²Qalaxaye nagui ȳataqta 'eesa ñaqa'en da huo'otaq huo'o ca choche dalematāya ca l̄ya, nache camaye qanmit. Qataq cam isheuen ca l̄ya, qalaq camaye qāyauagueua'a cam nta'alpi maye loicnatac na lataxacpi. Qataq cam qauem ca

la'aqtac da ŷasaxalec ca lŷa, nache camaye qaŷasaxangui ca norec maye nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi.

²³Qaq ŷoqo'oye 'am, da huo'otaq 'arotaua'a aca 'arachetaqtaxanaqte aŷi nca'atoxonaxalate maye hueta'a aŷi no'onaxanaxaqui late'eraí, qaq da tachigui ye 'arhuel ca 'arŷa da huo'otaq hueto'ot ca 'arasouaxashet,

²⁴nache 'am 'aucotana'asop aŷi nca'atoxonaxalate aca 'arachetaqtaxanaqte, nache 'aua'auaxaaŷi da 'anmane' ca 'arŷa. Ime, qaq 'am 'avi'eguelaxaua'a aŷi nca'atoxonaxalate, nache 'aŷa'aneuo aca 'arachetaqtaxanaqte.

²⁵Qaq da huo'otaq huo'o ca 'am nmaxalec da 'eetega huo'o ca 'auo'otec sa ŷaŷamaxaŷi, nache no'on da 'anaŷamaxate' camaye qom huo'otaq saxanaxa da 'am ŷauegueua'a ca nmit na nasouaxashet. Cha'aye da saishet da qonetec, nache que'eca nmit na nasouaxashet ishet da ŷamaxalec ca huataxanaq le'ec da 'am ŷauegueua'a aca ncoŷetaxanaxaqui da 'am icoŷeraí'.

²⁶Huaŷa, nache 'am saishet da qoca'ai aca ncoŷetaxanaxaqui da huo'otaq saxanaxa da 'aumattec da 'ausheeten aca 'aravigaxaiste.

So Jesús dapaxaguenataxanec da qaivita'a da nauaŷe' aca sa nhua

²⁷So Moisés nataqa'en 'eeta' da la'aqtac: «Saishet da 'arauaŷi' aca saishet da 'arhua.»

²⁸Qalaxaye Aŷem ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema da huo'o ca choche ilota'a aca 'alo, qaq huo'o da lqopiche, nache camaye sogote da 'eeta'am da mashe ncacheŷa'ai' acamaye dam lquiyaqteŷaxac.

²⁹Qaq ŷoqo'oye ca ilota'a ana 'oiguishe 'ara'aite da 'am ŷo'otec da sa 'aualaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache no'on da 'anqat, nache 'auŷotaxateueegue da 'auasaxauec. Cha'aye ŷaŷamaqchiguiŷi da huo'o ca deqat naua 'ogoxoshe'ete, qalaxaye saishet da ŷaŷamaxaŷi da imauec da 'aro'ocŷaxac da qaŷasaxaŷa ca nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi.

³⁰Qataq cam ŷo'ot na 'oiguishec 'arhuaq da 'am ŷaueeguet da sa 'aualaq, nache no'on da 'auquesoxouec, nache qaŷoqteueegue 'anqa'en da 'auasaxauec. Cha'aye ŷaŷamaqchiguiŷi da huo'o ca deqat naua 'ogoxoshe'ete, qalaxaye saishet da ŷaŷamaxaŷi da imauec da 'aro'ocŷaxac da qaŷasaxaŷa ca nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi.

Da lataxac cam ŷalat aca lhua

(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)

³¹Nataqa'en soua qaŷoqteguelo vi'ie so Moisés 'eeta' da la'aqtac: «Da huo'o ca mashe saishet da huotaique da queta da neta'aguet aca lhua, nache camaye, iuen da ŷo'ot aca lmalate da nalate' acamaye.»

³²Qalaxaye nagui Aŷem shenapec da ca ŷale ishet da ŷalat aca lhua da huo'otaq huasoilec da lauatapiguiŷi' ca lŷa ŷale. Qaq da huo'otaq ŷalat aca lhua da souaxat ca lŷa lataxac, nache camaye nataqa'en huetaigui da lchec da ishet da ŷo'ot

que'eca nasouaxashet. Qaq aca'aca 'alo da ÿ'e'eguelaxalec da huaron, nache acamaye qataq cam dalaxaic lhua qaỹamata'ac da quisheguetaxaiqa.

So Jesús dapaxaguenataxanec da lataxac da qoỹan ca na'aqtac

³³Qaq nache huetoiguilo se'esoua qaỹoqteguelo vi'ie da so Moisés nataqa'en dapaxaguenataxanec de'era, 'eeta': «Saishet qome da 'auo'ogoxona da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huo'o ca 'auachaxanapec maye taỹa'a da sa 'aupaguelec.»

³⁴Qalaxaye nagui Aỹem qami' shenapegalo da huo'o ca qauachaxañiỹapec, nache saishet da qauauo'oi ca qauo'ogoxoñiỹa da chegoqchigui qanqa'eñi da la'añaxac da qaỹa'añi ca qara'aqtaqui. Saishet da chegoqchigui na piguem, cha'aye nachena na nso'ootalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

³⁵qataq ana 'alhua, cha'aye nachana ana ilotague' Ñimaye, qataq ye Jerusalén, cha'aye yemaye nacheye yem lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a Ita'araic.

³⁶Nataqa'en saishet da chegoqchigui da maiche qanachaalataxaqui, cha'aye qami' saishet da qaralamaxache damaye.

³⁷Nachaqrata da 'oonolec ca qarasataxaqui. Qoñiita': aja' huo'otaq saishet. Cha'aye ca choche qaỹachegoxotauec na'aqtac, camaye chegoqo'ot so pa'aguenataxanaxaic.

So Jesús dapaxaguenataxanec da qaivita'a da qaipalaique ca nvi'

(Lucas 6.29-30)

³⁸Qaq da lỹa lapaxaguenataxanaxac so Moisés damaye 'eeta': «Da huo'o ca nqat aca 'oonole la'aite ca lỹa, nache camaye nataqa'en qanqat aca 'oonole la'aite, qataq ca ÿacagaxatec aca lhue ca lỹa, nache nataqa'en qaỹacagaxatec aca lhue camaye.»

³⁹Qalaxaye nagui Aỹem shenapec: Saishet da qae'enaxachiỹa'aguet cam huo'o ca qami' ÿo'oteque. Nachaqrata da huo'otaq huo'o ca iuaxangui ana 'oiguishe 'aramelque, nache qonapega da iuaxangui ana lỹa 'aramelque.

⁴⁰Qataq da huo'o ca 'am ncotaỹapegue' da qauataito'ot ca nmit na nasouaxashet, nache camaye da huotaique da deuotaxanec ca 'al-lomaxaqui, nache 'aua'aqta'a da ÿache nataqa'en ca 'arpo'.

⁴¹Qataq da huo'o ca huataxanaq le'ec da 'am 'enapega da 'auache ca lla'ac da 'aviraxata'a ca laloqnec, nache 'am iuen da 'anquigaxattec ca tachiguiña da 'anqaañi camaye.

⁴²Qataq da huo'o ca 'am iỹaxanot, qalaq 'aỹa'anem cam iỹaxanaique. Qataq saishet da 'avi'eguelaxattec da huo'otaq huo'o ca 'am da'alaxaatecot.

Da 'eetec da qaỹauotec ca depa'aguenataxaatac

(Lucas 6.27-28, 32-36)

⁴³'Era nataqa'en da lña damaxasoxoolec so Moisés soua qañoqteguelo vi'ie, 'eeta': «'Auauotec ca 'arqaña, qalaxaye ñataqta 'anquiña ca 'am ipa'agueetac.»

⁴⁴Qalaxaye nagui Añem shenapēc da ñataqta qauauochēc ca qami' ipa'agueeta'ape, qataq qanqouagaxauñiitalec cam saq qami' iyacna'ape.

⁴⁵Yaqto' qauachaxaño da qarataxaqui da qoñiita'am Ñim Qarta'ai maye Lo'onatac 'Enauacna maye neta'ague da piguem. Ñimaye nnoxosheguem naqa'en año nala' da icoñarelec nam qauem da lataxac qataq na no'on da lataxac, qataq da ivita da namaq na auot, qalaq talec naqa'en nam ñalaxaguet Ñimaye qataq nataqa'en nam saishet da ñalaq.

⁴⁶Cha'aye qami' da ndotec cam qami' ñauoteque da qauauochēc, nache ¿negue't cam qaraviguiiqui da qauo'ochetac de'era? Ye ivira'a nam ñacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a maye netaña ye Roma ño'ottac de'era.

⁴⁷Qataq da huo'otaq ndotec na 'anauochaxauapi da 'auquin, nache damaye saishet da sa qañauanapega. ¡Ye damaye ivira'a nam saishet da ña'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ottac!

⁴⁸Ñoqo'oye qami' iuen da ñataqta nalochiguiño da qarataxaqui, qoñiita'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'ai maye neta'ague da piguem da ñataqta nalochiguiño da lataxac.

Mateo 6

So Jesús dapaxaguenataxanec da lataxac da huo'o ca qoñan

¹Qami' da huo'otaq huo'o ca qauo'ochē ñañamaqchiguiño, qalaq saishet da qaua'axacheeteua'alo: cha'aye da nache qoñiitec de'era, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'ai saishet da ñauo'o ca qansheetenaguiiqui.

²Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da itauan na choxoraqpi, nache saishet da ña'axatteua'alo ana paxaguenaxaqui qataq naua ndaqa'ate maye sa ñe'emaxat da nlectecot na shiñaxauapi; cha'aye damaye nataqa'en ño'ottac nam saq ñataxalec da lataxac, maye huotaique da na shiñaxauapi ño'oxoreetac. Qaq Añem ñataqta 'eesa dam shenapēc da nachaqrata nsheetenaguec maye ñaconeguet namayepi.

³Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da itauan na choxoraqpi, nache 'onaxaic da saishet da huo'o ca da'aqtaxanem.

⁴Yaqto' de'era ltaunaxanaxac saishet da qañañaten, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a, Ñim ñañaten de'era saqcha'a, Ñimaye ñauo'o ca nsheetenaguec.

So Jesús dapaxaguenataxanec da qouagaxaunaxac

(Lucas 11.2-4)

⁵Qaq da ivita da qanqouagaxauño, qalaq saishet qome da qoñiita'am nam saq ñataxalec da lataxac. Namayepi choche lqopitaxat da qaimeteetac da nqouagaxaueetac. Ñoqo'oye nachattaño da nqouagaxauen da huaigui ana

napaxaguenaxaqui na judiopi, qataq na ndaqa'pi maye sa ñe'emaxat da nlectecot na shiřaxauapi. Qaq Ařem 'eesa de'era qami' sa'axatema da namayepi qaica ca lřa nsheetenaguec.

⁶Qalaxaye da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da nqouagaxauen, nache no'on da ndotec. Taigui ca lma', ime, nache řapogui ca lasom, nache qaica ca řařaten da na'aqtaxane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lta'a, cha'aye Ñimaye řan cam qaiřaxanaique, na'aictaxa da saqcha'a.

⁷Qaq da qanqouagaxauñi, nache saishet da logoraic ca qartaxařaxaqui, da qoñiita'am nam saishet da řoqta 'eesa da řauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye namayepi ipi'itaxatega da Ñimaye řalaxaguet souaxat da řataqta logoraic da nqouagaxaunaxac.

⁸Qaq saishet qome da qau'e'naxache namayepi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a, Ñimaye řařaten cam qaviñiitaique, na'aictaxa da saxanaxa da qauřaxañiřot.

⁹Qaq řoqo'oye da qanqouagaxauñi, qalaq qoñiita': «'Am Qarta'a maye qoneto'ot na piguem, 'enauac qome da 'am qařauatton da 'am 'oonolec maye 'Aro'onatac 'Enauacna.

¹⁰Ña 'auanac yaqto' 'am 'oonolec da 'am Qarta'a maye řataqta řactec da 'ara'amaqchec. Yaqto' 'enauac na shiřaxauapi maye huetalec ana 'alhua 'am řalaxaguet, 'eeta'am da lalaxayec nam hueto'ot na piguem.

¹¹Ñaq qomi' 'ařa'anema na na'a'q cam sacheguenaq maye seuenaqtac.

¹²'Auapalaxat qome na qauem maye so'otaq, 'eeta'ama qomi' da mashe sapalaxataq 'enauac nam qomi' qařo'oteque qauem.

¹³Qataq da qomi' nvitalo ca qañe'eguenataguec, nache saishet da qomi' 'auashenegueta da chegoqchigui camaye da 'am qolaqa'ai. Qataq qomi' 'anca'alaxateeguesopa da la'añaxac so pa'aguenataxanaxaic.»

[Cha'aye 'aralamaxat da no'onataxanaxac qataq da na'añaxac qataq da ño'oxoyec maye qaica ca loga't. Aja', nache 'eetec.]

¹⁴Cha'aye da qami' qauchoxoyiñi cam qarřai maye qami' řo'oteque ca sa řařamaxañi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'ai maye neta'ague da piguem nataqa'en qami' ichoxore'n.

¹⁵Qalaxaye qami' da saishet da qauchoxoyiñi ca qarřai, nache Ñim Qarta'ai nataqa'en saishet da qami' ichoxore'n da řapalaxat ca qarasouaxashechi.

Da lataxac da nqouaqchet ca shiřaxaua

¹⁶Qaq da ivita da qanqouaqchichi, qalaq saishet qome da yo'oqta da daquico da qarasheguiřaxaqui, da qoñiita'am nam shiřaxauapi maye choche nachaxaatac. Namayepi 'eetec de'era, cha'aye huotaique da qařařaten da nqouaqchettac. Qaq Ařem qami' shenapegalo da namayepi sogote huo'o da nsheetenaguec.

¹⁷Qalaxaye qami' da ivita da qanqouaqchichi, qalaq qanapilocheeta, qataq qantaquiichiguiñi na qaravi,

¹⁸yaqto' na shiřaxauapi saishet da řařaten da qanqouaqchichiitac. Qaq nachaqñita Ñi Qarta'ai maye Lo'onatac 'Enauacna, Ñim řařaten nam saqcha'a, Ñimaye řauo'o ca qansheetenaguiiqui.

Da nsallaxa maye řoqta 'eesa

(Lucas 12.33-34)

¹⁹Saishet qome da qalapoñiitashieguem da qarsallaqai ana 'alhua, cha'aye damaye ishet da deqat qataq ilaxachigui na lalaxat, qataq nataqa'en na cachaxaicpi ishet da decachiřa.

²⁰Nachaqrato' da qauloxonaxañiichigui da qanachaalataxaqui dam nsallaxa maye řoqta 'eesa, maye hueta'a cam netaña Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq řoqta 'itchiguiñi da qami' řařamaxaayiñi. Dam saishet da deqat qataq saishet da ilaxachigui na lalaxat. Nataqa'en na cachaxaicpi saishet da decachiřa.

²¹Cha'aye qami' cam hueta'ague ca qarsallaqai, nache nataqa'en hueta'ague da qarhuennataxaqui.

²²⁻²³Ca shiřaxaua huesota da lataxac, camaye nache 'eetai' da chetaqtaxanaxaic, qaq řoqo'oye camaye no'on da llecřaxac qataq 'eeta'am da huetaigui na yo'oqchiguiñi. Qalaxaye ca shiřaxaua da shemataqaic qataq quiřaxanaqtaqaic, nache camaye, nache 'eetai' da qauem da tata'ague; 'eeta'am da huetaigui ca řataqta napalñi.

Da nsallaxa

(Lucas 16.13)

²⁴Qaica ca namaxashec da ishet da dos naqa'e'n caua na'aco'ye. Cha'aye ishet da řalaxaguet qataq řauotec ca 'oonolec, qaq ca lřa qalaq saishet. Nache 'eetec nataqa'en da qoñiita da sa qauañoxoche da qauo'onataxaniřot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache nataqa'en qoquiito'ot da qauo'onataxaniitacot da nsallaxa.

Da nhuogochec

(Lucas 12.22-31)

²⁵Qaq řoqo'oye nagui qami' shenapegalo da saishet qome da nachaqrata da qauennacheetega cam qolliqui qataq cam qanřomiigui, qataq cam qorogoxoche maye qaviñiitac. Cha'aye, řqařo'ot peta'a da achaalataxac da yaqto' nachaqrata da lquia'axac? Qataq řqařo'ot peta'a da no'ocřaxac da nachaqrata da qano'otaxanaxaatac?

²⁶Ñaq qaulořa na mařo maye huařotac queto'ot na pa'asheguem, da namayepi saishet da danaxan, qataq sa deqataxan, qataq saishet da choche řařamaxat na ala ca lañiguishet. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'ai maye neta'ague da piguem, Ñimaye řanem da lquia'axac namayepi. Qaq řqami' saisheto' da qanapacřalec da la'amaqchec namayepi?

²⁷Cha'aye ¿negue't ca 'oonolec da qoñiita da huo'otaq ñapactec da lhuogoqchec, nache ishet da nquigaxat da lca'alaxa?

²⁸Ña qauloña ana huoue maye huo'o ana lauoxo maye huetalec na no'onaxa. Anamayepi saishet da do'onataxan qataq saishet da ño'ot ca logoxot.

²⁹Qalaxaye, Añem ñataqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema da so nta'a Salomón co'ollaxa qaica ca 'ena'am da lsallaxa, qalaq saishet da ivi' da lyac anamayepi.

³⁰Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñami' da lyacñaxac anam huoue nagui maye huetauga na no'onaxa, qamaq ca lña na'a'q nache deqaqa, qaq da nache 'eetec de'era nache ¿peta'a sa ñacteco' cam qami' ño'oteque Ñimaye? ¡Añem sela'a da saxanaxa da qauañachiñi da ñoqta qaupi'iña'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

³¹Qaq ñoqo'oye saishet qome da nachaqrata da qauennacheetega ca qolliqui, qataq cam qañomiigui huo'otaq ca qorogoxoche maye qaviñiitac.

³²Cha'aye nam sa ñauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ñaquicoqchet da iuennatega de'era. Qalaxaye qami' saishet da qami' ñaquicoqche't de'era, cha'aye Ñim Qarta'ai maye neta'ague da piguem, Ñimaye ñañaten da qami' qaviñiitac 'enauac ne'enapi.

³³Qaq ñoqo'oye ñactec da 'onaxaic da qauauattoñiita Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nachaqñita ñactec da la'amaqchec da Nta'a, qataq da qauo'ochec dam 'eetapeguec Ñimaye. Nache 'enauac na lañepi maye qaviñiitaique qami' ñanema Ñimaye da ivita ca laloqo'.

³⁴Qaq ñoqo'oye saishet qome da leetapigui ye qarvilli cam huaigui ca lña na'a'q. Cha'aye ca lña na'a'q huo'o ca maiche lalamaxat da huaigui. Qauennachiña'a da mashe qalota na seviraxaguet lqalaicpi ye 'oonolec na'a'q.

Mateo 7

Saishet da qanmit ca lasouaxashet ca ñña

(Lucas 6.37-38, 41-42)

¹Saishet da qanmichiitac ca qarñai, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da qami' nmi't.

²Cha'aye da saishet da qaurenataxani da qanmichi ca qarñai, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en saishet da qami' ire'n da qami' nmi't. Ñimaye qami' ño'oteque nataqa'en cam qauo'ochec na lañepi shiñaxauapi.

³Qataq ¿ta'ainco' ye 'aulotagui nam qauem maye ño'ot ca 'arña, qaq sa 'ananomo' peta'a nam qalota 'auo'otpi maye qauem? 'Eeta'am da 'aula'a ca ltagoxoshet 'auaqpi lte ca 'arña ana la'aite, qaq sa 'ananoma ca maiche 'artagoxoshet 'epaq lañe.

⁴¿Ta'ainco' da qonapega ca 'arqaña da qoneta': «Ŷaqaña, ña 'aua'aqta'a da ñeqat ye 'artagoxoshet 'auaqpi lte añi 'ara'aite», da 'am sa 'ananoma ye maiche 'artagoxoshet 'epaq lañe añi 'ara'aite?

⁵¡'Am tenataxanaxaic! 'Aua'auaxaani da 'anqat ye maiche 'artagoxoshet 'epaq lañe maye huetaigui añi 'ara'aite, yaqto' ŷoqta 'anauaachiguiñi da 'anqat ca ltagoxoshet 'auaqpi lte ca 'arqaña.

⁶Saishet qome da qaña'añim na pioxoppi cam lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq saishet da qauasaqaiua'a aca cos late'epi ca 'otaxat maye no'on. Cha'aye saishet da huo'o ca 'oonolec caamaye da huo'o ca naigui naqa'en camaye, nachaqrata da petapigui, qataq ishet da ivira'a da qami' ina'c.

Qaiŷaxanaique, qanmitaique qataq qaihuaxaneua'a ca lasom

(Lucas 11.9-13; 6.31)

⁷Qauŷaxañiŷot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq Ñimaye qami' ŷanema ca qauŷaxañiŷaique; qautaqŷapegue' Ñimaye, yaqto' qauanachiña ca qanmichiitaique; qataq qauaxañiña't naua qarhuaxayilli', yaqto' qami' ilo'ogueta.

⁸Cha'aye cam pi'iña'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq ŷaconeguet cam iŷaxanaique; qataq ŷanata cam nmittaique, qataq da deŷaxan qalaq qailo'ogueta.

⁹Cha'aye ¿negue't ca 'oonolec da qoñiita da ishet da ŷami' ca coma' ca llalec, da huo'otaq iŷaxanaique aca nauole 'ayiiña?

¹⁰¿Huo'otaq da iŷaxanaique ca nñaq, qalaq ŷami' ca na'araxanaq?

¹¹Qami' matem qami' qauemaiqa, qalaq qauaŷachiñi da qaña'añim ca no'on cam qaña'alqui. Qaq ¡taloxocheyectoxo' da saq ŷactec Ñim Qarta'ai maye neta'ague da piguem da ishet da ŷanem ca no'on cam iŷaxanot Ñimaye!

¹²Qaq ŷoqo'oye qami' cam no'on maye qansheetaique da qami' ŷo'oteque na shiŷaxauapi, qaq nacheca iuen da hua'auñi qome qauo'ochec 'enauac namayepi. Cha'aye nachera dam damaxasoxoolec nam lamaxasoxonaxacpi so Moisés qataq naua leregui'she so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Nqa'aic maye sa lca'ague

(Lucas 13.24)

¹³So nqa'aic maye taña'a da nleuaxa somaye ŷataqta qalotegue. Se'eso nqa'aic ŷataqta saqalaq da qanayeegue. ¡Qaq ŷoqo'oye qalota nam quetague' somaye!

¹⁴Qalaxaye so nqa'aic maye taña'a da nca'alaxa somaye ŷataqta sa lca'ague. Qaq somaye ŷataqta huo'o da lqalaic da qanayeegue. ŷoqo'oye sa lamai' na ŷanata de'era nca'alaxa. ŷoqo'oye qoquiigue so nqa'aic maye sa lca'ague, cha'aye somaye qomi' ŷauecta'alo da nca'alaxa.

Aca qo'oipaq qataq aca ala

(Lucas 6.43-44)

¹⁵¡Qarvichiŷa'aguet nam tenataxanaxaicpi maye 'eetega da la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Namayepi qami' naŷalo, nache ŷe'enaxat da lataxac ana qagueta, qalaxaye na pa'auo 'eeta'am da lataxac na shiguiŷac maye dequi'iŷapec.

¹⁶Qalaxaye qami' ishet da qauauattoñi nam 'eetega da na'aqtaxanaxanecpi qalaxaye saq 'en souaxat nam ŷo'otpi. Cha'aye da qanqat ana ala ana nañiguishe uva, qataq ana ala ana nañiguishe higo qalaq saishet da qaŷachegoxotaigui aca qo'oipaq maye huo'o ana le.

¹⁷Ana qo'oipaqpi maye no'on, anamayepi ipacchigui da no'on ana ala, qaq anam qo'oipaqpi maye qauem, nache ipacchigui da qauem ana ala.

¹⁸Qaca aca qo'oipaq da 'onaxai, nache aca ala qauem, qataq nataqa'en qaca aca qo'oipaq da qauem, nache aca ala no'on.

¹⁹Aca qo'oipaq maye saishet da ŷan aca no'on ala, acamaye qaiquesoq ime nache qaŷavigaxat.

²⁰¡Qaq qami' qauauattoñi ne'ena tenataxanaxaicpi souaxat nam ŷo'otpi!

¡Maxatchaxa qome!

(Lucas 13.25-27)

²¹Saishet da 'enauac nam iŷaxaatega da Aŷem Lataxala' da huenoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Damaye saishet da nachaqrata, iuen da ŷalaxaguet na lamaxasoxonaxacpi Ñim Ita'a maye neta'ague da piguem.

²²Qaq qom ivita que'eca na'a'q da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit 'enauac na shiŷaxauapi, nache qalota qome na 'enapec: «'Am Qarataxala' maye qomi' 'aralamqa'ate, qomi' naxa 'am sa'axataqtac da sa'aqtaxanaqteguem na laŷepi shiŷaxauapi. Qomi' so'onataxanaqtega da 'are'enaxat da so'oraqauec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, qataq so'otaqtac na sa qaŷauanapegapi.»

²³Qalaxaye Aŷem shenapega qome namayepi, sheeta': ¡Aŷem saishet da qami' sategueua'alo! ¡Aŷem qoquiŷa'ai, qami' shiŷaxauapi maye qauo'ochetac na sa ŷaŷamaxaŷi!

Naua dos lataxaco ca shiŷaxaua

(Lucas 6.47-49; Marcos 1.22)

²⁴Qaq ŷoqo'oye cam ŷataqta Aŷem na'axaŷaxana qataq ŷo'ot da sheetega, qaq camaye 'eeta'am ca ŷale maye ŷataqta ŷaanaxanaxaic, maye no'oxotelec naqa'en ca ŷataqta ndota't coma' da no'oxoosheguem ca lma'.

²⁵Qaq da ivita da anac na auot, qataq da npaxaasheguem so tala, qataq da anac na la'at Ita'araic, qalaq saishet da ŷañoxtot da ŷa'axasoxooñi que'eca nŷec, cha'aye ŷataqta no'oxotelec naqa'en ca ŷataqta ndota't coma'.

²⁶Qaq cam Aÿem na'axaÿaxaatega qalaq saishet da ÿo'ot de'era sheetega, qalaq camaye 'eeta'am ca ÿale maye qaica ca ÿaÿaanapec, da no'oxotelec naqa'en ca lma' ca delec.

²⁷Qaq da ivita da anac na auot, qataq da npaxasheguem so tala, qataq da anac na la'at lta'araic, nache ishet da ÿa'axasoxooñi que'eca nÿec, nache ÿataqta nlachiguiñi naqa'en.

²⁸Qaq So Jesús co'ollaq imat da la'aqtaxanaxac, nache 'enauac so shiÿaxauapi maye na'axaÿaxaatega ÿataqta huo'o da la'aalaxa da lapaxaguenataxanaxac Somaye,

²⁹cha'aye So Jesús da dapaxaguenataxaatac, qalaq ÿataqta huo'o naq 'ene'c naua la'aqtaqa. Qaq saishet da 'eeta'am nam dapaxaguenataxaatapeguenec nam lamaxasoxonaxacpi so Moisés.

Mateo 8

So Jesús nataren so ÿale maye nchega na lo'oc

(Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16)

¹Qaq co'ollaq chegoqtasheguema aso qaÿoqotcheguemec 'alhua So Jesús, nache ÿataqta qalota so shiÿaxauapi ca'attague'.

²Qaq anac so ÿale maye nchega na lo'oc, nache ÿa'aroto naua l-llectel So Jesús, nache 'enapega, 'eeta': –Aÿem saÿaten da 'am 'aushet da aÿem 'anataren ¿'auo'ot peta'a de'era?

³Nache So Jesús ipoteua'a somaye, nache 'eeta': –¡Aja', seshet! ¡Nagui 'am no'oita! Nache co'ollaq choche nasaxauec de'era la'aqtac, nache som nchega na lo'oc, somaye ÿataqta no'oita.

⁴Nache So Jesús 'enapega somaye, 'eeta': –¡ÿataqta 'ana'axaÿaxaachigui qome de'era shenapec! Saishet qome da huo'o ca 'aua'axatem de'era. Nachaqrata da 'am qojec, 'anachaxaneua'a ñim ltaxaÿaxanaxanec na shiÿaxauapi da qaitaxaÿapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq 'aÿa'aneuo qome aca 'arachetaqtaxanaqte maye damaxasoxoolec co'ollaxa so Moisés, yaqto' qaÿaÿaten da mashe 'am no'oita.

Da lpi'iÿaxac so huataxanaq lta'a maye Roma le'ec

(Lucas 7.1-10)

⁵Qaq huo'o so na'a'q So Jesús taua'a ye nÿecpi maye le'enaxat Cafarnaúm, nache anac so huataxanaq lta'a maye lma' ye Roma da nachoxoreetacot Somaye,

⁶'eeta': –'Am ÿataxala', ye ÿamaxashec huetaña ye ima' huetalec ye lmala', yemaye saishet da ñesheguem, ÿataqta lta'araic da nque'eenaxac souaxat da nqui'ic.

⁷Nache So Jesús 'enapeco': –Aja' Aÿem ñeqo'ona da ñataren.

⁸Nache so huataxanaq lta'a 'enapeco': -'Am Ŷataxala', aŷem ŷataqta saq saiguat da 'aunoxonoigui ñi ima'. Nachaqrata da choche 'aŷa'an ca 'ara'aqtac, nache ye ŷamaxashec no'oita.

⁹Cha'aye aŷem saŷaten da nalaxayec qataq da namaxasoxonaxac. Da huo'o ca shenapega 'oonolec na ñalleppi da nqo'ona ca lauane, nache camaye jec. Qataq da shenapega ca lŷa da sheeta' 'auanac, nache camaye anac, qataq da samaq ca ŷamaxashec da huo'o ca ŷo'ot, nache camaye ŷalaq da huo'o ca ŷo'ot.

¹⁰Qaq co'ollaq hua'axaŷa de'era So Jesús, nache ŷataqta huo'o da la'aalaxa. Nache 'enapega som nnaictague'pi, 'eeta': -¡Aŷem ŷataqta 'eesa de'era shenapac da 'enauac na Israel le'ecpi qaica ca selalec da ŷapactec da lpi'iŷaxac Aŷem, da 'eeta'am de'era ŷale maye chegaquec!

¹¹Ŷataqta qana'axaŷaxaŷiichigui de'era shenapac: 'enauac naua pa'aiguelo ana 'alhua anac qome na shiŷaxauapi maye huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta'am da lpi'iŷaxac de'era ŷale. Namayepi ŷalegueua'a qome ca lta'araic lquia'axac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qom qanayeetaigui da lo'onataxanaxac Ñimaye. Nso'ona'ai' da yaqto' lquia'axaua qome soua sachegoxosoxogueta Abraham, Isaac, qataq so Jacob.

¹²Qalaxaye nam hua'auchiguiñi ncoyeguenatacpi maye ŷalegueua'actaxa da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi qaŷasaxauga ca napalaxa. Huaña da ŷataqta nŷen souaxat da nqui'ic qataq inaga't naua lhue souaxat da lcolanaxa.

¹³Nache So Jesús 'enapega se'eso huataxanaq lta'a, 'eeta': -'Avi'eguelaxa qome ca 'arma'. Qaq ŷataqta ipacchigui qome da 'eetec da 'arpi'iŷaxac. Nache ipacchigui da no'oita se'eso namaxashec co'ollaq qoŷan da na'aqtac.

So Jesús nataren aso lachoro so Pedro

(Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39)

¹⁴So Jesús nqo'ona so lma' so Pedro. Qaq co'ollaq ivita, nache ilalec aso lachoro so Pedro da sa no'on, huetalec so lmala', ŷataqta ŷaguec na le'eraxa.

¹⁵Nache So Jesús ipoteua'a, nache se'eso le'eraxa qaica. Nache asomaye ñesheguem, nache huetaque' Somaye qataq iquia'axan.

So Jesús nataren so qalota sa no'onpi

(Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41)

¹⁶Qaq co'ollaq mashe napaltapiguiñi, nache qanaegueua'a So Jesús so qalota shiŷaxauapi maye huo'o na netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi. Qaq Somaye 'oonolec so la'aqtac, nache ŷo'orauec se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, qataq nataren 'enauac som sa no'onpi maye qanaegueuo.

¹⁷Qaq 'eetec de'era, yaqto' ŷataqta ipacchigui dam ŷachaxanapec co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷa'axat so la'aqtaxanaxanec le'enaxat Isaías co'ollaq,

'eeta': «Camaye nataren 'enauac na qaralolaxasat, qataq qomi' nca'alaxateeguesopa na qanque'eenaxaguesat.»

Soua nshetraique da ca'atregue So Jesús

(Lucas 9.57-62)

¹⁸Qaq So Jesús co'ollaq ila'a da ÿataqta qalota so shiŷaxauapi da laponeua'a nache 'enapegalo soua lapaxaguenataqa da taitrague da le'ego aso lapel late'eraí ye Galilea.

¹⁹Qaq co'ollaq ivittra, nache anac som 'oonolec nam dapaxaguenataxaatapeguec na lamaxasoxonaxacpi so Moisés, nache nquigueua'a Somaye da 'enapega, 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq, aŷem 'am seca'ategue, maicheye cam 'auataigue.

²⁰Nache So Jesús 'enapeco': –Anam huaxaŷaxapi huo'o na lauacpi, qataq nam maŷopi huo'o na lpata'cpi, qalaxaye Aŷem Shiŷaxaua Llalec, saishet da huo'o ca ŷalamaxat ima' da ñematec.

²¹Qataq anac so 'oonolec nam lapaxaguenatacpi, nache 'enapega 'eeta': –'Am ŷataxala', ñaq Aŷem 'aua'axaŷa'a da ña sa'auaxaani da selayiñi ye ita'a; ime nache 'am seca'ategue.

²²Nache So Jesús 'enapeco': –Aŷem 'auca'ategue, cha'aye ŷoqta ŷactec da 'onaxaic da Aŷem 'auca'ategue nagui. ¡Ñaq 'aua'axaŷa'a nam leuaxaicpi da ilayiñi nam lqatacpi!

So Jesús ŷa'axaneguet so la'at Ita'araic

(Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25)

²³Nache So Jesús huenongui aso nllocta, nache jec da nnaicapegueto soua lapaxaguenataqa.

²⁴Qaq co'ollaq ñaq quetralec aso lapel, nache anac so la'at ŷataqta Ita'araic, ŷoqo'oye ana lapaxa so 'etaxat tangui aso nllocta. Qaq So Jesús do'ocheta.

²⁵Nache soua lapaxaguenataqa nqo'onalo Somaye da nquetoxo'n, 'eetra': –'Am Qarataxala', ña qomi' 'anca'alaxatre'c! ¡Ten, huotaique da qomi' iyiiyiñi!

²⁶Nache So Jesús 'enapeco': –¿Ta'ainco' ye qayi'i? ¡Qami' ŷataqta saq 'amaqtaq da qarpi'iŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Nache So Jesús ñesheguem, nache 'enapega so la'at qataq ana lapaxa so 'etaxat da vi'iigué, nache 'enauac ŷe'eguelaxa da ntochiguiñi.

²⁷Nache soua lapaxaguenataqa ŷataqta huo'o da la'aalaqa' de'era, nache nnattega't 'eetra': –¿Negue't dam da' ŷale, ye ivira'a na la'at qataq ana lapaxa na 'etaxat da ŷalaxaguet?

Soua ŷale't Gadara lashe' maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic

(Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39)

²⁸Qaq So Jesús co'ollaq mashe ivittague da le'ego aso lapel late'eraí, ivittra yem 'alhua Gadara, nache ana'c soua dos ŷale't maye netaiguilo so saqcha'a na'añaxac

leguemaxaic soomaye chegoqtroigui ca napa'alpi da ca'atra'aguet So Jesús. Qaq se'esoua ñale't ñataqta chaqaiqa, ñoqo'oye qaica ca ishet da tateuga se'eso nqa'aic. Qaq se'esoua dos ñale't co'ollaq nquiguereua'a So Jesús,

²⁹nache soua saqcha'alo na'añaxaco leguemaxaiqa ña'alaqtai'salo, 'eetra': -¡'Am Jesús maye 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna!, ¿negue't cam qomi' 'auo'oteque? ¿'Auauo'o peta'a ca qanhuaxanaguec nagui da saxanaxa da nvi' ca nmitaguec 'enauacna?

³⁰Qaq se'eso qanayeuta'a, nache saqañauga so netaña aso qalota cos late'epi deque'etac.

³¹Nache se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi nachoxoreetacot So Jesús, 'eeta': -Da qomi' 'anqateeguesopa ne'enua ñale't, nache no'on da qomi' 'auasheetema da saxaigui aya'aye cos late'epi.

³²Nache So Jesús 'enapeco': -Aja', qaunoxoñiñoigui ayemayepi. Nache se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi ca'aisalo se'esoua ñale't, nache taigui aso cos late'epi. Qaq co'ollaq ime da taigui, nache 'enauac aso cospi nqalgaqangui so tocot, nache tangui aso lapel, nache 'ogaxaipi.

³³Qaq soua ñale't maye ilotegueto aso cospi soomaye datare'c, cha'aye ñataqta ñi'i'. Qaq co'ollaq ivireua'a ca ñyecpi, nache ña'axattrac 'enauac de'era qataq dam huaiguilo soua ñale't maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi.

³⁴Nache 'enauac so shiñaxauapi maye lma' yi'ie, nauga So Jesús, nache nachoxoreetacot da ca'ai ye lma' somayepi.

Mateo 9

So Jesús nataren so ñale maye sa da'añiigue

(Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús qataq huenongui aso nllocta da taitague na le'ego aso lapel da ñe'eguelaxata ye maiche lalamaxat lma' yem ñyecpi maye le'enaxat Cafarnaúm.

²Qaq huaña yemaye, co'ollaq qairoua'a so ñale maye sa da'añiigue, qañachetalec so lmala'. Qaq So Jesús co'ollaq ila'a da lpi'iñaxa'c soomaye, nache 'enapega som ñale, 'eeta': «¡'Ana'añaxat, 'am ñauochaxaua! Añem mashe sapalaxat 'enauac na 'arasouaxashetpi.»

³Qaq huo'o som ñalectauopi nam dapaxaguenataxaatapeguec na lamaxasoxonaxacpi so Moisés da lhuennataxac, 'eeta': «¿Negue't ca ipettega de'era ñale? ¿'Eetega peta'a da nachera dam Lo'onatac 'Enauacna? ¡Damaye ñataqta mpa'aguene' Ñim Lo'onatac 'Enauacna!»

⁴Qalaxaye So Jesús co'ollaq noma da lhuennataxac somayepi, nache 'enapega, 'eeta': «¿Ta'ainco' ye ñataqta qauema naua qarhuennataxacolli'?

⁵Aÿem qaua'aqtaxañim: ¿Chaq negue't ca ÿoqta saqalaq da qoÿenapec? ¿Peta'a da qoÿeeta': «Na 'arasouaxashetpi mashe qaÿapalaxat», huo'otaq da qoÿeeta': «Qoñisheguem, ime, qaq 'auqueuoÿapigui'»

⁶Qalaxaye nache 'ena'am, Aÿem Shiÿaxaua Llalec qami' ñachaxanalo, da Aÿem ÿataqta huo'o da ÿa'añaxac da ishet da sapalaxat na nasouaxashetpi ana 'alhua.» Ime, nache So Jesús 'enapega so sa da'añiigue, 'eeta': «Qoñisheguem, 'aunana't na 'aracanec. Ime, qaq 'anqo'ona ca 'arma'.»

⁷Nache se'eso ÿale maye sa da'añiigue ñeshheguem, nache nqo'ona ca lma'.

⁸Qaq so shiÿaxauapi co'ollaq ÿauaachigui de'era, nache ÿataqta huo'o da la'aalaxa. Nache ÿo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat da Ñimaye ÿami' de'era na'añaxac 'enauac na shiÿaxauapi.

So Jesús iÿaxana so Mateo

(Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32)

⁹Qaq So Jesús co'ollaq ca'ai yi'ie, nache ila'a so ÿale le'enaxat Mateo. Somaye nso'ootañi, netaigui aso lo'onataxanaxaqui da ÿacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a maye netaña ye Roma. Nache So Jesús 'enapega somaye, 'eeta': «Aÿem 'auca'ategue.» Nache so Mateo ñeshheguem, nache ca'ategue So Jesús.

¹⁰Qaq nacheso se'eso na'a'q da So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa nqo'ora ca lma' so Mateo da lquia'aqa'. Nataqa'en lquia'axauapi nam laÿepi maye ÿacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a qataq na shiÿaxauapi maye qauem da na'aqtaguec.

¹¹Qaq huo'o som ÿalectaigui na fariseopi da ÿauaachigui 'enauac se'eso shiÿaxauapi, nache inattra'apo' soua lapaxaguenataqa So Jesús 'eeta': –¿Ta'ainco' ñim qami' ÿapaxagueeta'ape ye ishet da nhuana'ai' nam ÿacootapeeguet anam nsheetenaqte ca nta'a qataq nam 'etaxaloxoicpi?

¹²Nache So Jesús co'ollaq hua'aqchigui da la'aqtac som fariseopi, nache 'enapeco': –Nam iuen ca natannaxanaq qalaq nachena nam sa no'onpi, saishet da nachena nam no'oitapi.

¹³Onaxaic da qoqui, nache qanpogoxoiñiÿapegue' da qauchemaxache cam ÿoqta 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq nasaxauec de'era la'aqtac, 'eeta': «Aÿem ñeshetaique da qami' qauchoxoyiñi na shiÿaxauapi, qaq saishet da nachera da Aÿem qandoiua'a aca qarachetaqtaxanaqche.» Cha'aye Aÿem ñanac da seÿaxana nam 'etaxaloxoicpi, da yaqto' sauo'o ÿapaxaguenatacpi, qaq saishet da nachena nam 'eetega da no'on da lataxac.

Qainat So Jesús da chaq 'eetec ca lataxac ca shiÿaxaua da nqouaqchet

(Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39)

¹⁴Soua lapaxaguenataqa so nachelaxanaxanaq maye le'enaxat Juan nareua'a So Jesús. Nache inatta'ape, 'eeta': –Qomi' qataq na fariseopi ÿataqta qalota naxa da

ñeqouaqchetaqtac, ¿Qaq ta'ainco' naua 'arapaxaguenataqa ye saishet da nache 'eetec de'era?

15Nache So Jesús 'enapeco': –Cam ncoyeguenatacpi da ñalegueua'a ca naronaxac camayepi saishet da daquicotac da huo'otaq ñaq qanayeeta'aguet ca auonaxaua. Qalaxaye da ivita que'eca laloqo' da qaŷauec que'eca auonaxaua. Huaña nache que'eca ncoyeguenatacpi ishet da ñaayiñi naua anogo maye nasouaxaqui' qataq huaña, nache ishet da nqouaqchet.

16Da huo'o aca togoshe npoto da huo'otaq colaqa'ague, nache saishet da qaŷapannaxana ca dalaxaicolec. Cha'aye da qaiŷo aca npoto, nache cam lapannaxat maye dalaxaicolec ñe'eguenat, nache ishet da icolaxata'ague aca npoto ltoxi, huaña qaq nquigaxattec ca ltoxi.

17Qataq nataqa'en saishet da qaicoyigui aca shiguiŷac lo'oc ltoxi ca lataxa maye dalaxaicolec. Cha'aye ca dalaxaicolec lataxa da ŷashiiyigui, nache ishet da ŷachipiaxata'ague aca lo'oc, nache ca lataxa qataq aca lo'oc caamaye deqa't. Qaq ŷoqo'oye ca dalaxaicolec lataxa, camaye qaŷachagui aca shiguiŷac lo'oc maye dalaxaale, yaqto' caamaye nache 'eetai'salo da saishet da ne'e'n.

Aso Ilale so Jairo qataq aso 'alo maye ipoteua'a na laŷe so lapo' So Jesús

(Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56)

18Qaq So Jesús co'ollaq ñaq da'aqtaxaatac, nache nvi' so 'oonolec lataxala' na judiopi, nache ŷa'aroto naua l-llectel Somaye. Nache 'enapega, 'eeta': «¡Aye ŷale cheta'ague da ileu! Qalaxaye 'am da 'anqo'ona da 'auashel-lec, nache ayemaye ishet da qaltaq nca'alec.»

19Nache So Jesús ñesheguem da ca'ategue somaye, qaq nnaicapegueto soua lapaxaguenataqa.

20-21Qaq se'eso nqa'aic maye quetegueto soomaye hueta'a aso 'alo maye mashe ivi' naua doce vi'ie da anactac na ltago'q. Qaq co'ollaq ŷauaategue So Jesús, nache asomaye deuennataxaatac, 'eeta': «Da seshet da sepoteua'a na laŷe so lapo' So Jesús, nache aŷem no'oita qome.» Huaña nache asomaye nquigueua'a So Jesús queteuo'oguet na l-laŷ, nache choche qapio'olec da iviraua'alo naua llaxaata so lapo' Somaye.

22Qalaxaye So Jesús namatapec, nache ila'a asa'aso 'alo. Nache 'enapega, 'eeta': «Saishet da leetapigui ye 'arhuel, cha'aye dam 'arpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheram huo'omshe 'am no'oita.» Huaña, nache asomaye ŷataqta no'oita.

23Qaq So Jesús, nache queta choche ivittaua'a so lma' so lataxala' na judiopi, qaq co'ollaq ŷoqta ivireua'a, nache ila'a som nviŷe lo'opi da naŷamaxattac da huotaque da devicnaxaalec aso qa'añole da qailareñi, qataq so qalota shiŷaxauapi ŷataqta na'alaqtapiguiñi da nnoinaxac.

²⁴Nache So Jesús 'enapega somayepi, 'eeta': «Qapa'aiuec qome. Cha'aye ayem nogotole saishet da ileu, ayemaye choche do'ocheta.» Nache som shiŷaxauapi ŷataqta lashetac So Jesús.

²⁵Qalaxaye co'ollaq mashe qaipa'axanec 'enauac somayepi, nache inoxoneua'a ca hueta'a asomaye So Jesús, nache ŷacona na lhuaq, nache aso nogotole ñesheguem.

²⁶Nache 'enauac yi'ie 'alhua maye hueta'a So Jesús imauec da qaŷaŷaten de'era.

So Jesús natore'n soua dos qanamaiqa

²⁷Qaq co'ollaq ca'ai yi'ie So Jesús, nache ana'c soua dos qanamaiqa. Nache ca'attraueegue Somaye, ŷataqta ŷa'alaqtai'salo, 'eetra': –¡Am Jesús, maye 'auachegoxoguet so David maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qomi' 'auchoxore'n!

²⁸Nache soua qanamaiqa ca'attraueegue So Jesús choche iviraxattraua'a ca nŷec, nache co'ollaq maye pa'atrauo, nache So Jesús inatta'ape soomaye, 'eeta': –¿Qaua'amaqchiñi peta'a da ishet da qami' ñatare'n? Nache soomaye 'ena'apo': –Aja', sa'amaqtenaq, 'am Qarataxala'.

²⁹Nache So Jesús ipoteua'alo naua la'ai'te soomaye. Nache 'enapeco': –Nagui qami' no'oite' souaxat da Aŷem qaua'amaqchiñi.

³⁰Huaña nache se'esoua qanamaiqa ŷe'eguelaxa da qaltaq nauaayiñi. Nache So Jesús 'enapegalo soomaye, 'eeta': –Saishet qome da huo'o ca qaua'aqtaxañim de'era.

³¹Qalaxaye co'ollaq choche huenoxoore'c, nache da'aqtaxanem 'enauac nam hueta'a yi'ie 'alhua da ŷo'oteque So Jesús soomaye.

So Jesús nataren so qaicaua naua la'aqtaqa

³²Qaq co'ollaq choche je'c soua qanamaiqa, nache huo'oi soua shiŷaxau' naueguereua'a So Jesús so qaicaua naua la'aqtaqa maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic.

³³Qaq So Jesús co'ollaq ŷo'orauec se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, nache se'eso ŷale maye qaicaua naua la'aqtaqa ishet da detaqa. Nache so shiŷaxauapi ŷataqta huo'o da la'aalaxa. Nache 'eeta': «¡ŷataqta sa ŷauanega da huo'o ca qaŷauaachigui da huangui na Israel le'ecpi da huo'otaq 'eeta'am de'era!»

³⁴Qalaxaye nam ŷalectaigui na fariseopi, 'eeta': –De'era ŷale do'otaxaatega da la'añaxac som lataxala' nam saqcha'a na'añaxac qauemaicpi, da ŷo'orauec nam saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi.

So Jesús ŷataqta huo'o da lchoxonnataxanaxa na shiŷaxauapi

³⁵So Jesús coleetapigui 'enauac nam nma'ate qataq nam nañalo nam saq 'amaqtaq shiŷaxauapi da dapaxaguenataxaatapoigui ana napaxaguenaxaqui na

judiopi, ŷa'axattac dam no'on na'axaŷaxac maye naigui da ilo'ogue 'enauacna Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq natareetac 'enauac nam ŷotta'a't lalolaxa qataq da nqui'ic na shiŷaxauapi.

³⁶Qaq co'ollaq ila'a so qalota shiŷaxauapi So Jesús da ca'attague' Somaye, nache ŷataqta ŷaguec da lchoxonntaxanaxa, cha'aye somayepi ŷataqta saŷaŷaten ca 'eetec qataq qaica ca iueelec. 'Ena'am ana qagueta maye qaica ca ilo'ogue.

³⁷Nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': «'Eesa da ŷataqta qalota nam iuen da inoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye saq 'amaqtaq nam ŷamaxashecpí da ŷa'axat da no'on na'axaŷaxac.

³⁸Qaq ŷoqo'oye qauŷaxañiŷot qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna da namaq ca laŷepi lamaxashecpí, da yaqto' ŷa'axatem dam no'on na'axaŷaxac 'enauac na shiŷaxauapi.»

Mateo 10

So Jesús lca'aua'alo soua doce lapaxaguenataqa

(Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)

¹Nache So Jesús ŷataxana't soua doce lapaxaguenataqa. Nache ŷanem da la'añaxac ñi 'oonolec soomaye, da yaqto' ishet da ŷo'orauec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, qataq da nataren 'enauac nam ŷotta'a't nalolaxasat.

²Qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soua doce lapaxaguenataqa So Jesús maye lca'aua'alo da ŷauo'oi lamaxa'she: Simón da le'enaxat lŷa Pedro, qataq so lqaŷa Andrés; nataqa'en so Santiago qataq so lqaŷa Juan, maye llalqa so Zebedeo;

³qataq so Felipe, Bartolomé, Tomás qataq so Mateo som ŷacootapeeguet co'ollaxa ana nsheetenaqte ca nta'a; Santiago som llalec so Alfeo; qataq so Tadeo;

⁴Simón som chegaqaigui nam dataŷa'aguet naxa na nta'alpi qataq so Judas Iscariote som ŷaneuo co'ollaxa So Jesús.

So Jesús ŷama'q soua doce lapaxaguenataqa da da'aqtaxa'n

(Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)

⁵So Jesús ŷama'q soua doce lapaxaguenataqa, qaq ŷanema da lqataxac, 'eeta': Saishet qome da qanqo'oñiŷalo na 'aleu' maye netaleguete nam saishet da judiopi. Nataqa'en saishet qome da qanqo'oñiiua'a nam nŷecpi maye huaigui ye 'alhua Samaria.

⁶Nachagrata qome da qanqo'oñiŷa nam Israel le'ecpi maye 'eeta'am aca qagueta isomtac.

⁷Nache qaua'aqtaxañim de'era na'aqtaxanaxac maye, 'eeta': «Da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe saqaŷaloq da nvita ne'ena.»

⁸Qataq qanatayiñi nataqa'en na sa no'onpi. Qataq qanca'alaxacheeuec nam mashe ileupi. Qataq qanatayiñi nam nchega na lo'oc, qataq qauo'oyiŷauec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi maye netaigui na shiŷaxauapi. ¡Qataq saishet da

qauŷaxañiŷaique aca lasheue nam qauo'oche, cha'aye de'era na'añaxac maye qauo'onataxaniitega damaye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq choche qami' qoŷaatema!

⁹Qataq saishet da qauache aca qo'omi,

¹⁰qataq ca laŷe' ca qo'oqoi na nqa'aic. Qataq saishet da qauache caua qarashelchelli' qataq caua lŷa't qo'ogolli'. Cha'aye 'enauac na 'onataxanaxaicpi saishet da sa qoŷami' da lquia'axac.

¹¹Qataq da huo'o ca qaviyeeua'a nŷecpiolec, huo'otaq ca lta'araic nŷecpi, nache qanmichiŷaique ca shiŷaxaua maye ishet da qami' ŷaconegueta qataq npe'et. Qaq nacheqa qoviŷa'a ca lma', choche ivitta'a da qaltaq qoqui.

¹²Qaq da qaviyeeua'a que'eca nŷec, nache qauquinaxañi, qoñiita': «Huo'o qome da qarlagaxayiqui.»

¹³Qaq cam lalamaxat que'eca nma', da huo'otaq ŷaconeguet, nache qano'onaxachiŷa'aguet de'era qarquinaxanaxaqui maye naigui da nlagaxayec. Qalaxaye da saishet da ŷaconeguet, nache qami' saishet da huo'o ca qarasouaxashechi.

¹⁴Qaq da huo'otaq huo'o ca 'oonolec nma' huo'otaq ca nŷecpiolec da saishet da qami' ŷaconegueta qataq da saishet da qami' na'axaŷaxanalo, nache qoquiŷa'ai camaye. Ime, nache qauchegoqoiuec na namoxoŷaxa naua qarapia'achilli', qaq damaye la'anaxat da sa qami' qaŷaconegueta.

¹⁵Qaq ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema da qom ivita que'eca na'a'q da qanmit 'enauacna, nache ca nhuaxanaguec que'eca shiŷaxauapi ŷataqta napacalec qome da nhuaxanaguec som shiŷaxauapi maye netaña co'ollaxa so nŷecpi le'enaxat Sodoma qataq Gomorra.

Da ncanaguec nam quetaque' So Jesús

¹⁶De'era no'onataxanaxac maye qami' samaxaleguete da qauo'oche, damaye huo'o da lchec. Damaye 'eeta'am aca qagueta da qaŷamaxa ca hueta'a na qalota shiguiŷacpi maye dequi'iŷapec. Qaq ŷoqo'oye qami' lhuotte' qataq qanloitec qoñiŷa'am ca na'araxanaq qalaxaye nataqa'en qami' huesote' qoñiita'am na qoto'pi.

¹⁷Qataq maxatchaxa, cha'aye qami' qoŷaneua'alo qome na nta'alpi, da yaqto' qami' qaiuaxaata'ape da huaigui ana napaxaguenaxaquipi na judiopi.

¹⁸Qataq ivira'a qome da qami' qaŷauegueua'alo nam ilotegueto naua 'aleu', qataq na lta'alpi namayepi da yaqto' Aŷem qaua'axache da qauataito'ot namayepi, qataq nam chegaqauec, cha'aye qami' ŷapaxaguenataqa.

¹⁹Qom ivita da qami' qoŷaneua'alo ne'ena nta'alpi, nache saishet da leetapigui ye qarvilli souaxat da sa qauaŷachiñi cam 'eetec cam qartaxaŷaxaqui, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ŷanema cam qartaxaŷaxaqui.

²⁰Cha'aye saishet da nache qami' da qautaqai. Cha'aye som Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheso som qami' detaxaiguilo.

²¹Ñi 'oonolec cam nqañañecpi maiche ñaneuo ca lqaña da qañalauat, qataq caua nta'al maiche ñaneuo caua llalqa, qataq caua ñalqa iloquiaxaata'ape caua lta'al iviraxattra'a da ñalaua't.

²²Qataq 'enauac qome nam shiñaxauapi ñataqta qami' nquiñalo, souaxat da Añem qoquittague'. Qalaxaye cam Añem pi'ñya'a choche ivitta'a ca loga't da nachaalataxac nache Añem ñeca'alaxatec .

²³Qaq ca shiñaxauapi maye hueta'a ca ñyecpiolec da huo'otaq qami' icana'ape qataq da huo'otaq qami' sa iyacna'ape, nache qananeltaxañi da qanqo'oñiña ca lañepi ñyecpiolec. Cha'aye ñoqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema da Añem Shiñaxaua Llalec, ñe'eguelaq qome ñanactaigui da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qom saxanaxa da qaumache da 'enauac qaviyiña na ñyecpiolec na lma' na Israel le'ecpi.

²⁴Ca napaxaguenatac saishet da napacalec da la'amaqchec ca napaxaguenaxala', nataqa'en ca namaxashec saishet da napacalec da la'amaqchec ca na'aco'.

²⁵Ñoqo'oye ca napaxaguenatac ishet qome da machiguiñi da ivi' da 'eeta'am ca napaxaguenaxala', qataq cam choche namaxashec da ivi' da 'eeta'am ca na'aco'. Cha'aye na shiñaxauapi da huo'otaq Añem iñaxana, qaq 'eetega da Añem pa'aguenataxanaxaic, nache, ¿chaq 'eetec ca lñaxanataxanaxac da qoñiita maye qami' ñapaxaguenataqa?

Cam ishet da qañi'ñya

(Lucas 12.2-9)

²⁶Qaica qome ca qayi'iitega. Cha'aye qaica ca qoñoxottañi da huo'otaq sa qañanata, qataq 'enauac nam saqcha'api ivira'a da qañañaten.

²⁷Da huo'o ca sa'axat da huaigui na napalaxa, qalaq qaua'axacheeuec qom qoviitaigui ca yo'oqchiguiñi. Qataq da huo'o ca qami' ño'otaxaatoto ña'aqtac qalaq qaua'axachem 'enauac na shiñaxauapi.

²⁸Saishet da qañi'ñyai na shiñaxauapi maye ishet da ilaxachigui da qaro'ocñaxaqui, qalaxaye saishet da ilaxachigui dam saqcha'a qarca'alaqai. Nachaqrata da qañi'ñyai Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ishet da ilaxachigui qataq ñasaxauga ca nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi da qaro'ocñaxaqui qataq da qarca'alaqai maye saqcha'a.

²⁹Caua dos qoñolqa da qaime'n, nache aca lasheue 'oonole lcatole. Qalaxaye saishet da ileu' caamaye da Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'ai saishet da la'aqtac.

³⁰Qaq ivira'a na laue ñi 'oonolec da qoñiita, Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñañaten ye lcata.

³¹Qaq ŷoqo'oye saishet qome da qayi'iitac, cha'aye qami' ŷataqta qanapacŷalec da lashiichiŷaxac cam qalota qoŷopiolec.

Nam shiŷaxauapi maye nchoxotta da quetague' So Jesús

(Lucas 12.8-9)

³²Qaq qami', da qaua'aqtaxañim na laŷepi shiŷaxauapi da Aŷem qoquiitague', nache Aŷem nataqa'en sa'aqtaxanem Ñim Ita'a da 'eesa da Aŷem qoquiitague'.

³³Qalaxaye da qaua'aqtaxañim na shiŷaxauapi da saishet da Aŷem qoquiitague', nache nataqa'en Aŷem sa'aqtaxanem Ñim Ita'a da saishet da Aŷem qoquiitague'.

So Jesús npa'aguena't naqa'en na shiŷaxauapi

(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴Saishet qome da qaupicheetega da Aŷem ñera'a ana 'alhua da nlagaxayec. Aŷem saishet da ñeroi' da nlagaxayec, nachaqrata da cotaxac qataq na lqalaiguesat.

³⁵Aŷem ñanac da yaqto' ca ñalec maiche npa'aguene' ca lta'a, qataq aca ñale maiche npa'aguene' aca maiche late'e, qataq aca nate maiche npa'aguene' aca lachoro.

³⁶Cam ŷataqta qanpa'aguenaxauai, nachea ca maiche qaralamaxache qarhuo'oi le'ec.

³⁷Ca ŷactec da ŷauotec ca lta'a, huo'otaq aca late'e, da saq 'ena'am naqa'en Aŷem da lauoché, huo'otaq cam ŷactec da ŷauotec ca llalec, huo'otaq aca llale, da saq 'ena'am naqa'en Aŷem da lauoché, nache camaye saishet da ŷalamaxat.

³⁸Qataq cam Aŷem quetague' da huo'otaq saishet da lhuennataxa da na'aictaxa da Aŷem ileetalec, nache camaye saishet da ŷalamaxat.

³⁹Qaq ca nshetaique da maiche nca'alaxatec da maiche nachaalataxac, nache camaye deqat. Qalaxaye ca saishet da iteetega da nachaalataxac souaxat da Aŷem quetague', nache camaye nca'alec.

Ca nsheetenaxat ca shiŷaxaua

(Marcos 9.41)

⁴⁰Da huo'o ca shiŷaxaua da qami' ŷaconegueta, nache camaye nataqa'en Aŷem ŷaconeguet. Qaq cam shiŷaxaua da Aŷem ŷaconeguet, nache camaye nataqa'en ŷaconeguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Aŷem namaq.

⁴¹Qaq cam ŷaconeguet cam la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache camaye ŷaconeguet cam nsheetenaguec maye 'eeta'am aca nsheetenaqte cam na'aqtaxanaxanec. Qaq cam ŷaconeguet ca no'on shiŷaxaua, qaq cha'aye camaye no'on, qaq camaye da qaisheeten, nache 'eeta'am qanqa'en aca lasheue cam no'on shiŷaxaua.

⁴²Qataq camachaqca shiŷaxaua, da huo'otaq ŷami' ca ŷataqta atom 'etaxat ca 'oonolec nam saq 'amaqtaqpiolec maye Aŷem quetague', qaq camaye ŷataqta huo'o qome da nsheetenaguec.

Mateo 11

So Juan maye nachelaxanataxanaq

(Lucas 7.18-35)

¹Qaq So Jesús co'ollaq imat da ñanema soua doce lapaxaguenataqa da lqataxac, nache ca'ai ye hueta'a, da yaqto' dapaxaguenataxan qataq da'aqtaxanem da no'on na'axaŷaxac na shiŷaxauapi maye hueta'alo naua lŷa't 'aleu' yi'ie qanayeuta'a 'alhua.

²Qaq so Juan maye nachelaxanataxanaq netaigui aso ncoñetaxanaxaqui, somaye iviraua'a da ŷaŷaten 'enauac nam ŷo'otpi So Jesús, nache huo'oi soua ŷama'q som maiche lapaxaguenataqa da yaqto' ina't So Jesús, 'eeta':

³¿Peta'a nache 'am maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷachaxanapec co'ollaxa da qomi' namaxalo, huo'otaq seuataqaique ca lŷa?

⁴Nache So Jesús 'enapeco': –Qavi'iguelaqai, qaua'aqtaxañim ca Juan 'enauac nam qaua'qaichigui qataq nam qauauañiichigui:

⁵Nagui nam sanauaañi, qalaq nauaachiguiñi, qataq nam ñe'eerauo naua lchel, qalaq queuoŷapigui', qataq nam nchega na lo'oc, qalaq no'oita, qataq nam sa hua'aqa, qalaq ishet da hua'aqa, qataq na mashe ileu, qalaq nca'alec qanqa'en, qataq nam choxoraqpi, qalaq qaŷa'axatem da no'on na'axaŷaxac maye chegaqagui da nca'alaxa.

⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaalec da nqouagaxa qome cam saishet da ŷaxanec Aŷem souaxat da ŷauaachigui de'era so'ottac.

⁷Qaq co'ollaq mashe je'c soua lapaxaguenataqa so Juan, nache So Jesús cot da da'aqtaxanem so shiŷaxauapi da lataxac so Juan, 'eeta': –¿Negue't som qaumeenaxañiitapeuga yem toolec 'alhua co'ollaxa? ¿Peta'a 'eeta'am aca coqta ŷacholaxaatac na la'at somaxa?

⁸Qaq ¿negue't som qami' qaumeenaxañiitapeuga? ¿Peta'a ŷataqta no'o'n naua alogo somaxa? Qami' qauaŷaañi da na shiŷaxauapi maye ŷataqta no'o'n naua alogo, namayepi netaiguiilo naua lma'ate na nta'alpi.

⁹Qaq ¿chaq negue'to' som qami' qaumeenaxañiitapeuga? ¿Peta'a la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna somaxa? Aja', ŷoqta 'eesa na'aqtaxanaxanec. Qaq ŷoqta 'eesa da so Juan somaye ŷataqta napacalec cam la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna;

¹⁰qaq so Juan nacheso som ŷa'axa't co'ollaxa naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye 'eeta': «Aŷem samaq qome ca ŷa'aqtaxanaxanec da sa'auaxanegue dam 'ata'ague, da yaqto' ŷaŷamaxaañi 'enauac, yaqto' lhuotta qom 'avi'.»

¹¹Qaq ŷataqta 'eesa de'era shenapec da 'enauac nam shiŷaxauapi co'ollaxa da chegoqta'ague, choche ivitta'a nagui da qaica ca ishet da napacalec da

la'amaqchec so Juan maye nachelaxanataxanaq. Qalaxaye nam ÿapactec da qaica ca la'amaqchec da huetaigui dam lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nagui qataq dam taña'ague namayepi napacalec somaye.

¹²Chegoqchiguiña co'ollaq so Juan maye nachelaxanataxanaq da da'aqtaxaatac, choche ivitta'a nagui, da de'era lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna queta, na'aictaxa da huo'o na npa'aguenaxauapi. Nachaqnata nam shiñaxauapi maye 'añaxaicpi qataq lhuotta nam ishet da taua'a da ÿalegueua'a da lo'onataxanaxac Ñimaye.

¹³Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe ime da ÿa'axattac de'era nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye dam taña'a da 'eetec da lviraxac so Juan maye nachelaxanataxanaq.

¹⁴Da qaua'amaqchiñi qalqo' saishet, co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapec da namaq ca la'aqtaxanaxanec Elías, nache 'eetega so Juan maye nachelaxanataxanaq.

¹⁵Da ÿoqta 'eesa da huo'oi naua qartelai lauacolli' ¡qaq no'on da ÿataqta qana'axañaxañiichiguiñi!

¹⁶Qami' maye qoviitaigui ne'ena na'a'q, qoñiita'am ca ñaqpiolec maye netaña ca nlaqqa', nache ÿa'alaqtega ca lañepi ñaqpiolec 'eeta':

¹⁷«Sasheeraqtapiguilo naua qarasheerel, qalaq qami' saishet da qauasoche; qataq so'onaqta'ape naua no'onqa maye daquicote', qalaq saishet da qañeñi.»

¹⁸Cha'aye so Juan maye nachelaxanataxanaq, somaye nqouaqchettac, qaq qami' qalaq qoñiitega da huo'o ca netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic.

¹⁹Ime, qataq ñevi' Añem Shiñaxaua Llalec, qaq seque'etac, qataq ñeñomtac, nache qami' qoñiitega da Añem quia'aqchaqaic, Añem taxaic, qataq ñauochaxaua nam ÿacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a. Qalaxaye qantooñita'ac da na'aqtac naxa maye, 'eeta': Ca nañaanec da ÿoqta 'eesa da chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, camaye yo'oq cam chegaqaigui qataq ÿataqta no'on.

So shiñaxauapi maye sa da'amqaanataxan

(Lucas 10.13-15)

²⁰Nache So Jesús ÿataqta iviraxattega som netaña so nñecpi maye huaña da ÿactec na ÿo'ot maye sa qañauanapega, cha'aye nam shiñaxauapi maye netañalo naamaye, saishet da ÿaxaare'c naua no'onataxaco. Qaq ÿoqo'oye 'eeta':

²¹«Qami' maye qarmaye ye Corazín ¡ñataqta qauem da qa'aita'ague! ¡Nataqa'en qauem da qa'aita'ague qami' maye qarmaye ye Betsaida! Cha'aye nam netaña ye Tiro qataq ye Sidón, da huo'otaq huaña taxa nam qaño'otpi maye qami' qañachaxanalo, qaq sogotectaxa quesom yemayepi da ca'aisalo naua qauema lataxaco, qataq da nachaxaata da ÿaayiñi naua alogo maye qaica ca lya'c, qataq da imeelec na lqaic na alo da ÿachaxan da naralaxat da lhuennataxac.

²²Qaq ñoqo'oye qami' shenapegalo da que'eca pa'atec na'a'q qom qaýauo'o ca nhuaxanaguecna, nache qami' ýataqta ýactec ca qanhuaxanaguiqui, saq 'ena'am nam netaña ye Tiro qataq ye Sidón.

²³Qataq qami' maye qarmaye ye Cafarnaúm, ¿qaupi'itaxañiitega peta'a da 'onaxaic da qarviraxaqui da qami' qaýaconegueta da piguem? Qalaxaye Aýem qami' shenapegalo da qami' qaýamaxañalo qome ca ýataqta qaýoqchiguiña nhuaxanaqa' na leuaxaicpi. Cha'aye nam sa qaýauanapega maye qaýo'otpi maye qami' huanguilo da huaña taxa so Sodoma, nache somayepi naralaxat taxa da lataxac, nache se'eso ñyecpi taxa nagui ñaqaúo'o.

²⁴Qaq Aýem qami' shenapegalo da que'eca pa'atec na'a'q qom qaýauo'o ca nhuaxanaguecna, nache qami' ýataqta ýactec ca qanhuaxanaguiqui, qaq saq 'ena'am se'eso shiýaxauapi maye netaña se'eso ñyecpi ye Sodoma.»

So Jesús ýo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

(Lucas 10.21-22)

²⁵Nache se'eso na'a'q So Jesús ýauo'o so la'aqtac ýanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¡'Am Ita'a, maye 'aulotague' na piguem qataq ana 'alhua! 'Am sanot da ña'achec, cha'aye saishet da 'auachaxana de'era na huattonaxanaxaicpi qataq na ýaanaxanaxaicpi. Nachaqrata da 'auachaxana na shiýaxauapi maye qaica ca la'amaqchec qataq huesota.

²⁶Aja', 'am Ita'a, cha'aye nachera dam maiche 'arhuennataxac.»

²⁷Ime, nache 'enapega som hueta'a yi'ie, 'eeta': «Ñim Ita'a Aýem imato'ot 'enauac da lo'onataxanaxac qataq nachaqaýemta da Aýem ýauatton, cha'aye Aýem Llalec. Qaq qaica ca ishet da ýauattoota Ñim Ita'a da 'eeta'am Aýem. Ýoqo'oye sauotaíque da sa'aqtaxanem ca lýa shiýaxaua da sa'axat ñi Ita'a, yaqto' nataqa'en camaye ishet da ýauatton Ñimaye.

²⁸Qami' maye nache 'eetai' da qoviitaigui da qarhuogoqoi, qataq da qarachetataigui. Qauanaiua'a Aýem yaqto' qami' ñimataxaare'c.

²⁹Qaualaqaiguet na ýamexasoxonaxacpi qataq qavi'inaxache Aýem, cha'aye Aýem hualaxauaic qataq ýataqta 'eesa da saishet da llateela't. Da nache qoñiitec de'era nache ishet da qauanachiýa ca qanmataxaqui.

³⁰Qaq de'era maye qami' sacheleguete, damaye saishet da alaq da qaipaqueelec qataq na qaya'aqui maye qami' sacheleguete da qauache, namaye saishet da desalli.»

Mateo 12

Soua lapaxaguenataqa So Jesús napocta'ape na ala na trigo so na'a'q mataxaqui

(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)

¹Huo'o so na'a'q maye mataxaqui, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa ŷa'axasoxootrelec so nanqa' na trigo. Qaq soua lapaxaguenataqa ŷataqta huo'o na lqouaqa', nache napoctraigui na ala na trigo qataq chectra'c.

²Nache nam ŷalectaigui na fariseopi co'ollaq ŷauaachiguilo soua napaxaguenataqa da napoctrac na trigo, nache 'enapega So Jesús, 'eeta': -¡Ña 'aula'a dam ŷo'ottac naua 'arapaxaguenataqa! ¡Damaye ŷataqta sa qaishetapec da qaŷo'ot ye na'a'q mataxaqui!

³Nache Somaye 'enapeco': -¿Saisheto' peta'a da qautaxaŷaxañiŷapec da 'eetec so David co'ollaq huo'o so na'a'q somaye qataq soua lŷata'ape co'ollaq ŷataqta ŷaguec na lqouaqa'?

⁴Nache soomaye pa'aroigui so lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache che'c soua nauole maye qoŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Asom saishet da huo'o ca qaŷashenem da chec da huo'otaq 'eeta'ama soomaye. Nachaqnata nam ltaxaŷaxanaxanecpi na shiŷaxauapi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da chec.

⁵Qataq qami' ¿saishet peta'a da qautaxaŷaxañiŷa'ape naua lmaxasoxonaxaco so Moisés da na ltaxaŷaxanaxanecpi na shiŷaxauapi maye do'onataxaatapoigui aso atamnaxaqui da namayepi saishet da nmatec ye na'a'q mataxaqui, qalaq ñaqaiyeta saishet da huo'o ca lasouaxashet?

⁶Qaq Aŷem qami' shenapegalo da huo'o na hueta'a ne'ena, maye ŷataqta napacalec da la'amaqchec acam choche atamnaxaqui.

⁷Qami' saishet da qauaŷachiñi cam naiguilo naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye, 'eeta': «Aŷem ñeshetaique da qami' qauchoxonnataxani, qaq saishet da nachera da qaŷa'añiiuo da qaŷavigaxat ca shiguiŷac da qarachetaqtaxanaqche.» Cha'aye da qami' qauaŷaañita de'era, qaq saishettaxa da qauauo'oi ca lasouaxashet cam qaica ca ŷasouaxat.

⁸Cha'aye Aŷem Shiŷaxaua Llalec, maiche Aŷem chegoqtot cam ishet da qaŷo'ot ye na'a'q mataxaqui, qataq cam saishet da qaŷo'ot.

So Jesús nataren so ŷale so na'a'q mataxaqui

(Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11)

⁹Nache So Jesús jec, nache taua'a aso napaxaguenaxaqui na judiopi yem qanayeuta'a.

¹⁰Qaq hueta'a asa'aso paxaguenaxaqui so ŷale maye daqaqta na lhuaq. Qaq nam fariseopi maye choche nmittaique ca lataxac da ŷachegoxotteua'a da huo'o ca lasouaxashet naqa'en So Jesús, nache inattac Somaye, 'eeta': -¿Peta'a na lmaxasoxonaxacpi so Moisés maye qolaqtalec ŷasheeta da qanataren ca dalolaxaic ye na'a'q mataxaqui?

¹¹Nache So Jesús 'enapeco': -Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da tangui aca lcheque aca lalo qagueta ca na'a'q mataxaqui, nache ¿ishet peta'a da jec da nqatsheguem? ¡Aja' ishet!

¹²Qaq ¡cam shiřaxaua řataqta napacalec da lashiichiřaxac acam choche qagueta! Qaq řoqo'oye ishet da qařo'otec ca řařamaqchiguiři ca shiřaxaua ye na'a'q mataxaqui.

¹³Nache So Jesús 'enapega so řale, 'eeta': -Ña 'ařa'anec na 'arhuaq. Qaq co'ollaq choche řanec na lhuaq so řale, nache no'oita, 'eeta'am so ľa lhuaq.

¹⁴Nache so fariseopi huenoxonec da detaxařapigui ca lataxac da řalauat So Jesús.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna lamaxashec So Jesús

¹⁵Qaq So Jesús co'ollaq řařaten da nařamaxattapigui so fariseopi, nache ca'ai yi'ie hueta'a, nache řataqta qalota som shiřaxauapi ca'ategue Somaye. Nache Somaye nataren 'enauac nam sa no'onpi.

¹⁶Nache 'enapega somayepi da saishet da řa'axat Somaye.

¹⁷Qaq 'eetec de'era, yaqto' ipacchigui co'olloxocheye dam la'aqtaxanaxac so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye le'enaxat Isaías co'ollaq, 'eeta':

¹⁸«¡Ñaq qaulořa na ica'aguishec, nam maiche seřaxana da yaqto' Ařem do'onataxanot! Ařem řataqta řauotaxat namaye. Namaye řataqta Ařem nlaxatchigui da řetonaxac. Qaq Ařem sanaigui namaye da lta'araic Saqcha'a řa'ařaxac, da yaqto' řa'axatem da nalochiguiři lataxac, 'enauac nam řotta'a't shiřaxauapi.

¹⁹Namaye saishet da huo'o ca ncotatague', qataq saishet da řa'alaqtai', ¡qataq saishet da qařa'aqtega ca la'aqtac da huangui na nqa'aicpi!

²⁰Qataq saishet da nquigaxatec da nque'eenaxac cam mashe nache 'eetai' da que'emaxaic, qataq saishet da iviraxata'a da řalauat, nam mashe ileetapigui'. Nachaqrata da řa'ařaqchet nam mashe qaica ca la'ařaxac qataq iviraxata'a da dauegaxan da 'eetapeguen Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²¹¡Nache 'enauac nam řotta'a't shiřaxauapi maye huetalec ana 'alhua řataqta huo'o da naquitaxac namaye!»

So Jesús qataq so lataxala' na saqcha'a na'ařaxac leguemaxaicpi

(Marcos 3.19-30; Lucas 11.14-23; 12.10)

²²Huo'oi soua shiřaxau' řauegueua'alo So Jesús so řale da yaqto' nataren. Somaye qanamaic qataq qaicaua naua la'aqtaqa, cha'aye huo'o so netaigui saqcha'a na'ařaxac leguemaxaic. Nache So Jesús nataren, qaq se'eso řale ře'eguelaxa da nauaachiguiři, qataq huo'oi naua la'aqtaqa.

²³Nache 'enauac na shiřaxauapi řataqta řa'aalac nam řo'otpi So Jesús, nache huo'o na 'eeta' da la'aqtac: «¿De'era Jesús, nachera peta'a dam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye řachaxanapec da yaqto' qomi' nca'alaxatre'c?»

²⁴Qalaxaye huo'o nam ñalectaigui na fariseopi co'ollaq hua'axaŷa na shiŷaxauapi, nache 'eeta' da lhuennataxac: «De'era Jesús ŷo'ottapeguec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi maye netaigui na shiŷaxauapi, cha'aye so Beelzebú maye lataxala' nam saqcha'a na'añaxacpi nacheso so ŷami' da la'añaxac damaye da yaqto' ŷo'ot de'era.»

²⁵Nache So Jesús co'ollaq noma de'era lhuennataxac somayepi, nache 'enapega, 'eeta': «Ca shiŷaxauapi maye hueta'a ca 'alhua da maiche npa'aguena't, nache taŷa'a da nlaguiñi. Qataq ca hueta'a ca ñyecpi da maiche npa'aguena't, nache que'eca ñyecpi taŷa'a da nlaguiñi. Qataq ca maiche nhuo' le'ecpi da maiche npa'aguena't, nache camayepi nataqa'en taŷa'a da nlaguiñi.

²⁶Qaq nache 'eetec nataqa'en so pa'aguenataxanaxaic, da huo'otaq maiche mpa'agueeteguela't, nache maiche nlaxatteguiñi da lo'onataxanaxac.

²⁷Qami' qoñiitega da so'otteguec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi da so'otaxaatega da la'añaxac so pa'aguenataxanaxaic. Qaq taxa da 'eesa de'era, nache ¿negue't ca ŷami' da la'añaxac nam qarapaxaguenataqui, da yaqto' ŷo'orauec na saqcha'a na'añaxacpi? Qaq qami' da qoñiŷapec da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da chegoqo'ot de'era na'añaxac, nache damaye ŷachaxan da qami' ŷataqta qausomiŷapec.

²⁸Qaq Aŷem da so'orauec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi da so'otaxaatega da Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq damaye ŷachaxan da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da mashe hueta'a ne'ena.

²⁹Cha'aye da huo'o ca huotaique da decachigui ca lma' ca ŷale maye 'añaxaic, nache iuen da hua'auñi da icoñerai' camaye. Ime, nache ishet da decachiŷa 'enauac na logoxot camaye.

³⁰Ca saishet da Aŷem itauaatac, nache camaye Aŷem npa'agueetague'. Qataq ca saishet da Aŷem itauan da nauegueuo ca lŷa da yaqto' Aŷem ca'ategue, nache camaye 'ena'am da ilagaxattac nam huotaique da Aŷem ca'ategue.

³¹⁻³²Qaq ŷoqta 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapalaxat ca camachaqca nasouaxashet qataq 'enauac nam qauem maye qanasaqteguec. Na'aictaxa da huo'o ca qauema naua ltaxaŷaxaco da Aŷem detaqtega qalaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache 'ena'am ichoxoren camaye. Qalaxaye ca sa iyacnapec So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta camaye qaica ca nchoxonnataguec. ¡Camaye ŷataqta qaica ca nchoxonnataguec!

Aca qo'oipaq qataq aca ala

(Lucas 6.43-45)

³³Aca qo'oipaq da huo'otaq no'on, nache acamaye ŷataqta no'on da alaŷaxac. Qataq aca qo'oipaq da huo'otaq qauem, qaq nataqa'en qauem da alaŷaxac. Qaq ŷoqo'oye da yaqto' qaŷaŷaten aca qo'oipaq da 'onaxai huo'otaq qauem, nache qaimeten da alaŷaxac. Qaq nache 'eetec nataqa'en ca shiŷaxaua da yaqto' qaŷauatton da 'onaxaic huo'otaq qauem, nache qaimeten nam ŷo'otpi.

34-35 Nam qauapaxaguenataxaniitapeguec qami' ŷataqta qauem 'eeta'am na lshenataxanaxa na na'araxanaq. ¡Aja' ŷoqta 'eesa! Cha'aye ¿ta'ainco' taxa da qanasaqaiuec ca ŷaŷamaqchiguiñi ye qami' qauemaiqa? Cha'aye da huo'o ca no'on da lataxac, nache nataqa'en 'onaxaiqa naua la'aqtaqa, qataq ca qauemaic, nache nataqa'en ipacchigui da qauema naua la'aqtaqa.

36 Qaq Aŷem ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema da que'eca na'a'q qom ivita da qanmit 'enauacna, nache 'enauac na shiŷaxauapi ŷa'axat da ta'ainco' co'ollaxa da detaxaŷa ca lŷa qalaq sa iyacnapec.

37 Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit qome ñi 'oonolec naua ltaxaŷaxaco: Da huo'otaq 'onaxaiqa co'ollaxa naua ltaxaŷaxaco, nache qanca'alaxatec, qalaxaye da huo'otaq qauema co'ollaxa naua la'aqtaqa, nache qaŷauo'o ca nhuaxanaguec.»

Qaiŷaxaatacot So Jesús da ŷo'ot ca na'anec maye sa qaŷauanapega

(Marcos 8.12; Lucas 11.29-32)

38 Nache huo'o nam ŷalectaigui na fariseopi qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi 'eetego' So Jesús, 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq, sauoqtaique da huo'o ca 'auo'ot, cam ishet da ŷa'axat da 'am lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

39 Nache So Jesús 'enapeco': –Qami' maye qami' qauemaiqa, qataq saishet da qaua'amaqchiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Aŷem qauŷaxaniitacot da qami' sanema ca la'anaxat da Aŷem Lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye nachaqrata dam qami' sanema dam huaigui co'ollaxa so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, le'enaxat Jonás:

40 Cha'aye de'era 'eetec so Jonás co'ollaq ivi' naua tres na'axa'te qataq tres pe' da huetaigui na lauel aso late'e na nŷaq, qaq nachera qome da 'eetec nataqa'en Aŷem Shiŷaxaua Llalec da ivi' caua tres na'axa'te qataq tres pe' da sootaigui ana 'alhua.

41 Qaq qom ivita da qanmit 'enauacna, nache so shiŷaxauapi maye lma' ye nŷecpi ye Nínive nachaani qome da detaqa da qami' dataŷa'agueta, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷauo'o ca qanhuaxanaguiiqui. Cha'aye se'eso shiŷaxauapi naralaxat da lataxac co'ollaq hua'axaŷa da la'aqtaxanaxac so Jonás. Qalaxaye qami' na'aictaxa da qaua'aqaitaga da ŷa'aqtaxanaxac, qalaxaye saishet da qanaralaxache da qarataxaqui, na'aictaxa da ŷactec da ŷa'amaqchec saq shena'am so Jonás.

42 Aso nate'e maye neta'ague da taguiñi nataqa'en nachaani qome da detaqa da qami' dataŷa'agueta. Cha'aye asomaye chegoqta'a co'ollaxa yem ŷataqta qaŷoqta 'alhua da na'axaŷaxana dam laŷaanec so nta'a Salomón. Qalaxaye qami' saishet da qauaŷamaxayiñi da qana'axaŷaxaniŷa da ŷapaxaguenataxanaxac, na'aictaxa da ñapacalec da la'amaqchec so Salomón.

Som saqcha'a na'añaxac leguemaxaic maye ñe'eguelaxa so lma'

(Lucas 11.24-26)

⁴³Ca saqcha'a na'añaxac leguemaxaic da ivita da huo'o ca ca'ai shiřaxaua, nache jec, coleetapeguelec ca toolec 'alhua nmittaique ca nmataqa'.

⁴⁴Qaq da saishet da řanata cam lanataqa' nache deuennataxan, 'eeta': «Ařem no'on da she'eguelaxa ři ima' maye sachegoqtoigui caillaye, nache qaltaq sonaigui řimaye.» Qaq da ře'eguelaxa, nache ilalec da qui'itchigui, qui'itta qataq qařařamaxatta.

⁴⁵Ime, nache ře'eguelaqtec da ře'eguenalo soua lřa't siete saqcha'a na'añaxac leguemaxaiqa maye řataqta napacaleguete somaye, nache taigui que'eca shiřaxaua. ¡Huaña, nache que'eca shiřaxaua řataqta řactec da aloic, saq 'ena'am so hua'auchiguiři co'ollaq 'oonolec so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic! Qaq 'era da 'eetec nataqa'en qome ca qaviyeeguet, cha'aye qami' qauemaiqa.

Aso late'e qataq soua lqařa't So Jesús

(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)

⁴⁶Qaq So Jesús řaq na'aqtaxaatague' se'eso shiřaxauapi co'ollaq nvireua'a ca hueta'a Somaye aso late'e qataq soua lqařa't, qaq soomaye pa'atraue'c, qaq huotraiue da detaxairapegue' Somaye.

⁴⁷Nache huo'o so icoyeguen So Jesús, 'eeta': –Ara 'arate'e qataq daua 'arqařa't daamaye pa'atraue'c. Qaq huotraiue da 'am detaxairapegue'.

⁴⁸Qalaxaye Somaye denataxan, 'eeta': –¿Negue't acam řataqta 'eesa da řate'e qataq řaqařařicpi?

⁴⁹Nache So Jesús řectoiguilo soua lapaxaguenataqa nache, 'eeta':

⁵⁰'Ena nam 'eeta'am aca řate'e qataq ca řaqařařicpi. Cha'aye camachaqa ca řalaxaguet na lamaxasoxonaxacpi ři Ita'a maye neta'ague da piguem, qaq nacheca cam řaqařařicpi qataq řate'e.

Mateo 13

Qařaloqnaxana cam danaxaatac

(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)

¹Qaq nacheso se'eso na'a'q da So Jesús ca'ai so řęc maye hueta'a, nache taxaama na loigue aso lapel late'eraı ye Galilea, huaña yemaye nache nso'ooři, nache dapaxaguenataxan.

²Qaq souaxat da řataqta qalota so shiřaxauapi laponeua'a cam hueta'a Somaye da na'axařaxana, nache So Jesús huenoořigui aso nllocta da nso'ootanguı asomaye da dapaxaguenataxan. Qaq se'eso shiřaxauapi hueto'ot na loigue aso lapel.

³Nache So Jesús řataqta qalota na dapaxaguenataxanec, řauota'a na laloqnaxanaxatpi, nache řauo'o da daloqnaxana, 'eeta':

⁴«Huo'o so ñale huenoxonec da ñaañi ana ala na trigo. Qaq co'ollaq mashe danaxaatac, nache huo'o aso lañguishe ala taalec so nqa'aic. Qaq co'ollaq qaŷata'ague, nache anac ana qoŷopi, nache chec aso lañguishe alapi.

⁵Qaq aso laŷepi lañguishe ala, qalaq taalec som 'alhua maye ñalliigui na coma'. Nache saqaŷaloq da ñaxat na trigo, cha'aye saq qaŷaña souaxat da ñaguec na coma'.

⁶Qalaxaye aso nañguishe sa qaŷa'ague da lca'alaxa cha'aye qaicaua caua lpa'aye qataq ŷavic co'ollaq nnoxosheguem aña nala'.

⁷Qaq aso laŷepi lañguishe ala, qalaq taalec so nache 'eetai' naxa da lañaxataqa' ana huoue maye huo'o ana le, nache asom ŷaxat co'ollaq ñaxatsheguem nache ipataxani aso nañguishe, nache saishet da ŷashenem da no'on da lañaxataxat.

⁸Qalaxaye aso laŷepi lañguishe ala taalec som 'onaxaic 'alhua, nache ŷataqta 'onaxaic da alaŷaxat, qaq co'ollaq qanqat, nache huo'o ana ivi' ana cien ana ala, qataq huo'o ana ivi' ana sesenta, qataq huo'o ana ivi' ana treinta.

⁹iQaq qami' da ŷoqta 'eesa da huo'oi naua qartelai lauacolli', nache no'on da qana'axaŷaxañi!»

Dam 'eetec So Jesús da huo'omshe ŷauota'a na laloqnaxanaxatpi

(Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10)

¹⁰Nache soua lapaxaguenataqa nquiguereua'a So Jesús. Nache inatta'ape, 'eetra': -¿Ta'ainco' da huo'o ye 'aua'aqtaxanem na shiŷaxauapi, qalaq 'auauota'a na 'araloqnaxanaxatpi?

¹¹Nache So Jesús 'enapeco': Aŷem qami' sa'aqtaxaatema dam saqcha'a lataxat da lo'onataxanaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye na shiŷaxauapi qalaq saishet da saŷaanaxanaxanec.

¹²Cha'aye nam cara'ac da huo'o da lauatonaxanaxat dam saqcha'a lo'onataxanaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalaq qanquigaxatec da lauatonaxanaxat. Qalaxaye nam saishet da ŷaŷaten da saqcha'a lo'onataxanaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache Ñimaye ŷo'otec namayepi da icoua'ai dam saq 'amaqtaq maye ŷaŷaten.

¹³Qaq ŷoqo'oye da sapaxaguen na shiŷaxauapi, nache sauo'o ye saloqnaxana; yaqto' na'aictaxa da demeenaxatac qalaq 'eeta'am da saishet da nauaañi, qataq na'aictaxa da hua'aqtac qalaq saishet da ivira da ŷaŷaten.

¹⁴Yaqto' ŷataqta ipacchigui co'ollaxa dam ŷa'axat Ñim Lo'onatac 'Enauacna chegoqchigui naqa'en so la'aqtaxanaxanec le'enaxat Isaías co'ollaq, 'eeta': «Ne'ena shiŷaxauapi, na'aictaxa da hua'aqtac, qalaq saishet da ivira da ŷaŷaten; qataq na'aictaxa da demeenaxatac, qalaq 'eeta'am da saishet da nauaañi.

¹⁵Cha'aye namayepi saishet da huo'o ca laŷaanataxanaxat qataq saishet da deuennataxan; qataq ŷapoguilo naua la'ai'te da yaqto' saishet da demeenaxan,

qataq ñapoguilo naua ltela lauaco, da yaqto' saishet da hua'aqa. Cha'ayectaxa da saishet da nache 'eetec de'era, nache ña'ñaten taxa da ña'aqtaxanaxac, nache naralaxat taxa da lataxac, ¡nache Añem taxa ñeca'alaxatec!»

¹⁶Qalaxaye qami' maye qami' ñapaxaguenataqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñaaleguete da lqouagaxanaqtaic, cha'aye qauauañiichigui qataq qaua'aqaichigui da ña'aqtaxanaxac.

¹⁷Cha'aye qalota co'ollaxa so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som no'on da lataxac shi'ñaxauapi da huotaique da ñauaachigui de'era maye qami' qaumiñitac, qataq dam qaua'aqaitega, qalaxaye somayepi saishet da ñañoxtot.

So Jesús ña'axat da naigui som danaxaatac

(Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15)

¹⁸Qaq nagui qana'axa'ñaxa'ñi'ña dam naigui som ñale maye danaxaatac.

¹⁹Huo'o na na'axa'ñaxaatega da na'aqtaguec da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye ye saishet da ña'ñaten, nache so pa'aguenataxanaxa'ic anac, nache ño'otec da icoua'ai de'era na'aqtaxanaxac. Qaq 'ena nam 'eeta'am aso nañiguishé ala maye tatelec so nqa'aic.

²⁰Qaq aso nañiguishé ala maye tatelec som 'alhua maye ñalliigui na coma', qalaq asomaye naigui na shi'ñaxauapi maye na'axa'ñaxaatega da na'aqtaguec da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saqa'ñaloq da ñasateguet qataq ñataqta lta'araic da ntonaxac.

²¹Qalaxaye souaxat da saishet da ñoqta ña'ñateeta de'era na'aqtaxanaxac, nache saishet da 'eetai' de'era ntonaxac. Cha'aye da huo'o da ivireguet lqalaic, huo'otaq da sa qaiyacnapec souaxat da ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saqa'ñaloq da icoua'ai de'era na'aqtaxanaxac.

²²Nataqa'en huo'o aso nañiguishé ala maye tatelec so la'ñaxataqa' ana ñaxat. Qaq asa'aso nañiguishé ala naigui nam shi'ñaxauapi maye na'axa'ñaxaatega da na'aqtac, qalaxaye saishet da naralaxat da lataxac. Nachaqrata da iuennatega nam lhuenaxanaxapi qataq cam 'eetec da yaqto' ivira'a da sallaxanec.

²³Qaq aso pa'atec nañiguishé ala maye tatelec so no'on 'alhua, asomaye naigui nam shi'ñaxauapi maye na'axa'ñaxana da na'aqtac qataq ñataqta ña'ñateeteguet. Qaq namayepi ñataqta naralaxat da lataxac qataq ño'ot ca ña'ñamaqchiguiñi. Namayepi 'eeta'am asa'aso nañiguishé ala da huo'o ana ivi' cien ana ala, qataq huo'o ana ivi' ana sesenta, qataq huo'o ana ivi' ana treinta.

Qa'ñaloqnaxana so trigo qataq aso huoue le'enaxat cizaña

²⁴So Jesús ñauo'o da lña daloqnaxana, 'eeta': «Da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta'am ca ñale maye ña'ñi aca no'on lañiguishé maye ala na trigo da ñaalec ca na'alhua.

²⁵Qalaxaye co'ollaq 'enauac da do'ocheta somayepi, nache anac som npa'aguenaxaua. Nache ñaañi aso huoue le'enaxat cizaña maye 'eeta'am na trigo. Ime, nache jec.

²⁶Qaq co'ollaq mashe ñaxat so trigo, qataq mashe huo'o ana ala, huaña, nache so 'onataxanaxaicpi noma da nataqa'en aso huoue maye le'enaxat cizaña da ñaxat.

²⁷Nache somayepi jec da da'aqtaxanem so lalamaxat se'eso nanaxanaqa', 'eeta': <'Am qana'aco', da 'am 'aãa'aañi aso no'on ala na trigo co'ollaxa, qalaxa ¿ta'ainco' da ñaxat nataqa'en ana huoue maye le'enaxat cizaña?>

²⁸Nache so lalamaxat se'eso nanaxanaqa', 'eeta': <Souaxai' nacheso som aÿem ipa'agueetac som ño'ot de'era.> Nache so 'onataxanaxaicpi denataxan, 'eeta': <¿'Anshetaique peta'a da qomi' ñapogaq ana'ana huoue maye qauem?>

²⁹Qalaxaye somaye 'enapeco': <¡Saishet! Ten da qanapoqui ana huoue, nache ishet da l-llasheguemgue' na trigo, cha'aye naamaye 'eeta'a't.

³⁰Qom ivita ca laloqo' da ñeqataq ana ala na trigo, nache huaña da seÿotaqauga na trigo qataq ana huoue maye le'enaxat cizaña. Ñaq qauaqaita'alo ne'enaua dos da ñaxa't. Qom ivita que'eca laloqo' da qanqat ana ala, nache samaq na ño'onataxanaxanecpi da yaqto' hua'auñi da napoc ana huoue maye le'enaxat da cizaña, qataq laÿona't da ñavigaxat. Ime, nache laÿona't na trigo, nache ñachaigui ñi ñaponaxanaxaqui. Nache aÿem samaxalec qome ca ño'onataxanaxanecpi da ña'auaxaañi da nqateua'a ana huoue. Ime, qaq ñauo'o ana laqtapi da yaqto' ñavigaxat. Qaq da ime, nache ñaÿamaxat na trigo da ñachaigui ca ñaponaxanaxaqui.»

Qaÿaloqnaxana aso ala ana mostaza

(Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19)

³¹So Jesús nataqa'en ñauo'o da lÿa daloqnaxana, 'eeta': «Da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye 'eeta'am aca ala ana le'enaxat mostaza maye ñacona ca shiÿaxaua da ñaalec ca na'alhua.

³²Qaq 'eesa da acamaye ñataqta saq 'amaqtaq, saq 'ena'am ana laÿe nañiguishé ala. Qalaxaye da ivita da ñaxat, nache ñataqta napacalec 'enauac ana laÿe nañiguishépi, ivira'a da 'eeta'am ana qo'oipaq maye ñataqta late'eraí. Ñoqo'oye ana qoÿopi maye huaÿotac ishet da anac, nache ñauo'o na lpata'c ñanaigui ana lcouepi.»

Qaÿaloqnaxana aca ñasheeraxachigui ca ndaÑiguishé 'ayiiña

(Lucas 13.20-21)

³³So Jesús nataqa'en ñauo'o so lÿa daloqnaxana, 'eeta': «Da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye 'eeta'am aca saq 'amaqtaq ñasheeraxachigui na ndaÑiguishé 'ayiiña maye ñacona aca 'alo. Ime, nache ñalecneguet ca lta'araic ldaÑiguishé, da yaqto' 'enauac ñasheeraxachigui.»

Da 'eetec da huo'omshe ñauota'a na laloqnaxanaxatpi So Jesús

(Marcos 4.33-34)

³⁴Qaq 'enauac ne'ena ña'axattacpi So Jesús ñauota'a na laloqnaxanaxatpi da da'aqtaxaatapeguem na shiñaxauapi, qaq saishet da sa ñauo'o na laloqnaxanaxatpi da da'aqtaxaatac.

³⁵Qaq 'eetec de'era yaqto' ipacchigui da ñiyiñi co'ollaxa so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye, 'eeta': «Sa'aqtaxanem na shiñaxauapi, qalaxaye sauota'a na ñaloqnaxanaxatpi, qataq sa'axat nam lataxac maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ñachaxan chegoqta'a co'ollaq cheta'ague da ño'ot ana 'alhua.»

So Jesús ña'axat da naigui aso huoue maye le'enaxat cizaña

³⁶Nache So Jesús ncoyeguene' so shiñaxauapi. Ime, nache taña ca nma'. Huaña, nache soua lapaxaguenataqa nquiguereua'a Somaye, nache qoñeetega, qoñeeta': –Ña qomi' 'aua'axatema ca naigui aso qauem huoue maye 'aualoqnaxaatega, asom netalec so nanaxanaqa'.

³⁷Nache So Jesús 'enapeco': «Som ñaani aso no'on lañiguishet ala trigo, qalaq nache Añem Shiñaxaua Llalec.

³⁸Qaq som nanaxanaqa', qalaq nachena nam shiñaxauapi maye netalec ana 'alhua. Qaq aso no'on nañiguishet maye ala na trigo, qalaq nachena nam shiñaxauapi maye huetaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq aso huoue maye le'enaxat cizaña, qalaq nachena nam ñalaxaguet so pa'aguenataxanaxaic,

³⁹som ñaalec aso qauem huoue ana 'alhua. Qaq da qanqat na ala so trigo, qalaq naigui qom ivita ca laloqo' da qanmit 'enauacna, qaq som 'onataxanaxaicpi maye nqattac ana ala na trigo, qalaq nachena na lamaxashepci Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴⁰Qaq de'era 'eetec da qanapoc aso huoue maye qauem qataq qañavigaxat, damaye nache 'eetec qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nmit 'enauacna.

⁴¹Añem Shiñaxaua Llalec samaq qome na ñamaxashepci da yaqto' nqateeguesop da ño'onataxanaxac 'enauac nam shiñaxauapi maye qauem na ño'ottac qataq ñayen na lañepi da nataqa'en ño'ot ca qauem.

⁴²Qaq na ñamaxashepci ñasaxaña namayepi que'eca nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi, huaña nache ñaguec da nnoinaxac qataq inaga't naua lhue da nqui'ic.

⁴³Qalaxaye nam ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi ñataqta 'eroigui 'ena'am aña nala' qom huetaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. ¡Qami' da 'eesa da huo'oi naua qartelai lauacolli', nache no'on da ñataqta qana'axañaxaani!

Qañaloqnaxana aso lañe' ana anom maye qoñoxooñi

⁴⁴Da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye 'eeta'am aca laýe' ana anom maye qoýoxotoigui ca 'alhua. Qaq huo'o so shiýaxaua ilalec asomaye. Nache qaltaq ýoxooñi, ipagaqchiichiguiña ca lma'. Nache ýataqta lta'araic da ntonaxac, nache ýe'eguelaq. Ime, nache imen 'enauac nam logoxoshetpi, nache desheenaxana se'eso 'alhua, da yaqto' lalamaqte aso anom.

Qaýaloqnaxana aso perla

⁴⁵Da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye 'eeta'am ca nmenaxaic maye nmittaique aca perla maye ýataqta no'on.

⁴⁶Qaq da huo'otaq ýanata aca 'oonole maye ýataqta qalota da lashiichiýaxac, nache ýe'eguelaq. Ime, qaq imen 'enauac na logoxoshetpi, nache desheenaxana asomaye.

Qaýaloqnaxana ca naleguec

⁴⁷Nataqa'en da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye 'eeta'am ca naleguec maye qaýalliguingui aca auaxai, nache ýataqta ýalecta't nam lalliiguishec nýaqpi.

⁴⁸Qaq da mashe nlaxagui que'eca naleguec, nache cam ya'acoxoicpi iro'ota na loigue ca 'etaxat. Huaña, nache qanso'oñiisop da qanatogui na nýaq. Nache nam no'on qaýachagui aca laýe', qaq nam qauem, qalaq qaýalatec.

⁴⁹Qaq 'era da 'eetec qom ivita ca loga't ana 'alhua, da anac nam namaxashecpi, da yaqto' nqateua'a na qauemaicpi, da nqateeguesop nam no'on da lataxac.

⁵⁰Nache na qauemaicpi qaýasaxaña ca nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi. Huaña, nache nýeetac qataq ýataqta inaga't naua lhue, souaxat da nqui'ic.»

Cam dalaxaicolec qataq cam togoshec

⁵¹Nache So Jesús ina't soua lapaxaguenataqa, 'eeta': -¿Qami' peta'a qauaýaañi 'enauac de'era sa'axattac? Nache soomaye 'ena'apo': -Aja', saýaanaq 'am Qarataxala'.

⁵²Nache Somaye 'enapeco': -'Enauac nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés da huo'otaq taigui nam napaxagueetega da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache namayepi 'eeta'am ca ýale da nqo'ona ca lma', nache nqatec na dalaxaicolec qataq nam togoshec logoxoshet.

So Jesús taýa ye Nazaret

(Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30)

⁵³So Jesús co'ollaq imat ne'ena laloqnaxanaxatpi maye ýa'axattac, nache ca'ai ye hueta'a.

⁵⁴Nache co'ollaq ivita ye maiche lalamaxat lma'. Huaña, nache dapaxaguenataxan co'ollaq huaigui aso napaxaguenaxaqui na judiopi. Nache so shiýaxauapi ýataqta huo'o da la'aalaxa nache, 'eeta': «¿Hua'ague ca ýachegoxota'ague da laýaanec

dam da' ñale? ¿Ca 'eeteco' damaye da ishet da ño'ot nam sa qañauanapega?» Qataq huo'o na 'eeta':

⁵⁵«Damaye nachera da llalec so José maye qo'oipaq lo'o, qataq aso late'e le'enaxat María, damaye nache lqaña't soua Santiago, José, Simón qataq so Judas.

⁵⁶Qataq soua lqaña't 'alol huetra'a na souaqta'a. Qaq ¿ca 'eeteco' da ñataqta qalota na ñañaten qataq ishet da ño'ot na sa qañauanapega?»

⁵⁷Qaica da huo'o ca hueta'a yi'ie da huotaique da ñaconeguet da lapaxaguenataxanaxac So Jesús. Nache Somaye, 'enapeco': «Ca la'aqtanaxanaxec Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta huo'o naq 'enec qanqa'en 'enauac na pa'aiguelo, qalaxaye ca ñoqta lma' qataq ca lauo' le'ecpi sa qaña'amaqten camaye.»

⁵⁸Nache So Jesús saq 'amaqtaq so ño'ot na'anec da huaña yi'ie qanayeuta'a, cha'aye na shiñaxauapi sa ña'amaqten Somaye.

Mateo 14

Da l-leuaxa so nachelaxanataxanaq Juan

(Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9)

¹Qaq se'eso na'a'q so Herodes Antipas maye ilotague' ye 'alhua Galilea, somaye hua'aqtega na shiñaxauapi da na'aqtaxaatapigui So Jesús.

²Qaq huo'o so na'a'q, nache 'enapego' som lamaxashecpi, 'eeta': «Se'eso Jesús ñoqta da nacheso som Juan maye nachelaxanataxanaq da qaltaq nca'alec. Ñoqo'oye huo'o da la'añaxac da ño'ot nam sa qañauanapega.»

³⁻⁴Cha'aye soua hua'au' na'axa'te co'ollaxa so Juan maye nachelaxanataxanaq 'eetega so Herodes, 'eeta': «¿De'era 'auo'ot ñataqta sa ñañamaxañi! Cha'aye añi Herodías maye lhua so 'arqaña Felipe, añimaye 'autaxanec, nache 'auauo'o 'arhua.» Nache so Herodes dalemataña so Juan, nache damaxasoxoolec da qañaconeua'a, nache qaicoñerai' qoñanaigui aso ncoñetaxanaxaqui late'eraí.

⁵Qaq so Herodes huotaique da ñalauat so Juan. Qalaxaye sa ñañoxot cha'aye huo'o da lcolanaxa na shiñaxauapi. Cha'aye qalota na ña'amaqten da so Juan ñataqta 'eesa da la'aqtanaxanaxec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Qalaxaye co'ollaq ivita so laloqo' da deque'elec so lañoxoqui so Herodes, nache aso llale aso Herodías dasottac, qaq 'enauac som lquia'axauapi imeteetac asomaye. Nache so Herodes ñataqta nqopita da lasotaxac asomaye.

⁷Nache ñanem asomaye da la'aqtac da ipacchigui da ñanem cam camachaqca iñaxanaique asomaye.

⁸Nache aso Herodías ñañoxot da ñamaxalec aso llale da 'enapega so Herodes da 'eeta': «¿Sauotaique da sa 'auañaloxon nagui da añem 'andouga ca nquia'axaqui da huetagui 'anqa'en ca lqaic ca Juan maye nachelaxanataxanaq!»

⁹Nache so nta'a Herodes ñataqta daquico. Qalaxaye mashe ñan so la'aqtac maye 'enapec da ipacchigui, qataq souaxat so lquia'axauapi maye hua'aqchigui co'ollaxa somaye, nache damaxasoxoolec da qoñami' asomaye so iñaxanaua'a.

¹⁰Nache so lamaxashecpí taua'a aso ncoñetaxanaxaqui da iquesoxouec so lqaic so Juan,

¹¹nache qañachagui so nquia'axaqui, ime nache qairouga aso qa'añoie, nache asomaye ñami' aso late'e.

¹²Nache soua lapaxaguenataqa so Juan taua'alo da yaqto' irouec so lo'ocñaxac somaye da ilayiñi. Qaq co'ollaq ime, nache je'c da da'aqtaxaarem So Jesús dam qanayeuagui.

So Jesús iquia'axan so qalota shiñaxauapi

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

¹³Qaq co'ollaq ñañaten de'era So Jesús, nache ca'ai ca hueta'a, nache ndotec da huenongui aso nllocta da taitague da le'ego, tauga ca qañoqteuga 'alhua. Qalaxaye so shiñaxauapi maye saqañapeque que'eca hueta'a co'ollaq la'axañaxac, nache piñañi da icaalec Somaye.

¹⁴Qaq co'ollaq huenoteeguesop aso nllocta So Jesús da le'ego, nache choche ilaigui so shiñaxauapi ñataqta qalota hueta'a yi'ie, nache ñataqta qalota da lchxonntaxanaxa somayepi. Huaña, nache nataren 'enauac so sa no'onpi maye qandotauo.

¹⁵Qaq co'ollaq mashe avit, nache soua lapaxaguenataqa So Jesús ana'c da qoñenapega Somaye, qoñeeta': –Ne'ena souaqta'a ñataqta toolec qataq mashe avit. Qonapega taxa na shiñaxauapi da nqo'ona na ñyecpi da yaqto' desheenaxana ca aloq.

¹⁶Nache So Jesús 'enapeco': –Namayepi qome saishet da jec. Qami' maye iuen da qaña'añim qome ca aloq.

¹⁷Nache soua lapaxaguenataqa 'ena'apo': –Qaica cam lña qonoq chaqyeuate' yeua cincole nauole 'ayiiña, qataq yeua dos ññaxaye.

¹⁸Nache So Jesús 'enapeco': –Ñaq Añem qandoiua'alo caamaye.

¹⁹Qaq co'ollaq mashe ime da 'enapega na shiñaxauapi da nso'ooñi, nso'oolec na 'auaqpi darala, nache So Jesús ñaconalo soua cincole nauole 'ayiiña qataq soua dos ññaxaye, ime, nache ñamato'ot na piguem, nache ñanot da na'acheñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ime, qaq ncolaxaayiiñi soua nauole, nache ñanema soua lapaxaguenataqa da yaqto' soomaye ñanoigui so shiñaxauapi.

²⁰Nache 'enauac somayepi deque'e qataq ivira'a da ñataqta comaraxaicpi. Qaq soua lapaxaguenataqa co'ollaq lañona't so ñi'iñoxot, nache ivi' soua doce no'oxonal maye lañe' na nallec soua nlaqchigui.

²¹Qaq som deque'epi co'ollaxa ivi' cinco mil ñalleppi, qalaxaye saishet da qanaloqten so 'alpi qataq so ñaqpiolec.

So Jesús quetalec so 'etaxat

(Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21)

²²Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa 'eeta': «Qaunochingui añi nllocta nache qa'aýeetegue da lya le'ego ana lapel. Aýem qalaxaye ño'onañi da ñecoyeguene' na shiñaxauapi, maiche qami' seviraleguete qomele.»

²³Qaq co'ollaq mashe 'enauac da jec so shiñaxauapi, nache So Jesús ndotec da tasheguemec aso qañoqotcheguemec 'alhua, da yaqto' nqouagaxauen. Nache hueta'a yemaye da nqouagaxaueetac choche ivitta'a da pe.

²⁴Qaq aso nllocta mashe qañoqteueegue asomaye datateguet so la'at, nache ana lapaxa na 'etaxat ñataqta iuaxaatacot asomaye ñataqta qapa'atateguet.

²⁵Qaq co'ollaq mashe yo'oxoñitai', nache So Jesús icaalec aso nllocta, quetalec na 'etaxat.

²⁶Nache soua lapaxaguenataqa ila'aguet Somaye, qalaxaye saishet da ñauatto'n, nache soomaye ñataqta nlaqchiguilo da lcolanaqa', nache ña'alaqtaguilo, 'eeta': – ¡Ña qauloña na nqui'i!

²⁷Nache So Jesús 'enapegalo soomaye, 'eeta': – ¡Qaue'enaxañiitai'! ¡Saishet da qayi'i! ¡Nachaýem!

²⁸Nache so Pedro ñasateguet, 'eeta': – 'Am Qarataxala', qom ñoqta 'eesa da nache 'am, nache 'auauo'o ca 'ara'aqtac da yaqto' aýem nataqa'en ishet da sapelec na 'etaxat, da 'am seca'ata'aguet.

²⁹Nache So Jesús 'enapeco': – ¡Aja'! ¡'Auanac! Nache so Pedro sa nañaloxon da huenoteeguesop aso nllocta, nache pelec na 'etaxat da ca'ata'aguet So Jesús.

³⁰Qalaxaye co'ollaq nomteguet da la'añaxac so la'at, nache ñataqta huo'o da lcolanaxa. Nache somaye iyiiñi, nache ña'alaq, 'eeta': – ¡'Am Ñataxala', aýem 'anca'alaxatec!

³¹Nache So Jesús ñaconeguet na lhuaq so Pedro. Nache 'enapega, 'eeta': – ¡Pedro, 'am ñataqta qapio'olec da 'arpi'iñaxac Aýem! ¿Ta'ainco' ye 'auqolectaxan?

³²Nache soomaye co'ollaq mashe huenooyingui aso nllocta, nache vi'iigu et so la'at.

³³Nache 'enauac so netangui aso nllocta, ña'aroto naua l-llectel So Jesús, nache 'eeta': – ¡Ñoqta 'eesa, da nache 'am maye 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

So Jesús nataren na sa no'onpi co'ollaq huaña ye Genesaret

(Marcos 6.53-56)

³⁴So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa ña'axasoxoorelec aso lapel choche ivitta'ata ye ñyecpi ye Genesaret.

³⁵Nache so shiñaxauapi maye lma' se'eso 'alhua co'ollaq ñauatton So Jesús, nache qaña'aqtaxanem 'enauac som netalec se'eso 'alhua, nache qandoua'a 'enauac so sa no'onpi cam hueta'a Somaye.

³⁶Nache qanachoxoreetacot da na'aictaxa da choche qaipoteua'a na lañe so lapo'. ¡Nache 'enauac som sa no'onpi maye ipoteua'a na lañe so lapo' So Jesús, somayepi no'oita!

Mateo 15

Da lapaxaguenataxanaxac som hua'au nta'alpi

(Marcos 7.1-23)

¹Huo'o som chegaqagui na fariseopi qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na lamaxasoxonaxacpi so Moisés maye chegoqta'ague da Jerusalén inattac So Jesús, 'eeta':

²–«¿Ta'ainco' naua 'arapaxaguenataqa ye saishet da quetelec dam lataxac som hua'au qarta'alpi? ¿Ta'ainco' naamaye da saishet da ipaguelec da lataxac da qaiñoi' naua nhua'q da deque'e ca shiñaxaua?»

³Nache So Jesús denataxan, 'eeta': –«Qami' nataqa'en ¿ta'ainco' ye saishet da qaulaqaileguete naua lamaxasoxonaxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nda'a't da maiche qoquiitague' da maiche qarataxaqui?

⁴Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Yataqta huo'o naq 'enec 'anqa'en ca 'arta'a qataq aca 'arate'e», qataq nataqa'en, 'eeta': «Ca shiñaxaua da sa iyacnapec ca lta'a huo'otaq aca late'e, qalaq camaye qañalauat.»

⁵⁻⁶Qalaxaye qami' qoñiitega, da ca 'oonolec da yaqto' saishet da sa ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'enapega ca lta'a, 'eeta': «Saishet da 'am setauan, cha'aye 'enauac na añem hueto'ot mashe sogote da sanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ivira'a ana añom.» Qami' saishet da qaulaqaiguet da lamaxasoxonaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nda'a't da qoquiitague' da maiche qarataxaqui.

⁷¡Qami' yataqta qami' tenataxanaxaiqa! Ñim Lo'onatac 'Enauacna yataqta 'eesa co'ollaxa so la'aqtac, chegoqchigui naqa'en so la'aqtaxanaxanec le'enaxat Isaías maye, 'eeta':

⁸Ne'ena shiñaxauapi 'eetega da Añem ñalaxaguet, qalaxaye da lquiyaqteñaxac yataqta qañoqta naqa'en Añem.

⁹Qaq ñoqo'oye qaica ca naigui da Añem qavio'oxoyiñiitac, cha'aye maiche qauo'оче' naua lataxaco da qarapaxaguenataxanaxaqui, ime nache qauapaxaguenataxañic qoñiitega da Añem qami' samaxaleguete.»

Cam yataqta 'eesa da deshepaxanaqtaxan

¹⁰Nache So Jesús iŷaxana so shiŷaxauapi da nquigueuo, nache 'enapega, 'eeta': – Ña qana'axaŷaxaŷiŷa da ŷa'aqtac, qataq no'on da Aŷem qauaŷaaŷiteguet:

¹¹Saishet da nachena nam chec ca shiŷaxaua da ishepaxanaqchet da nachaalataxac da datato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Dam ishepaxanaqchet da nachaalataxac ca shiŷaxaua nachera dam lsheunaxanaxac qataq naua qauema la'aqtaqa maye chegaqaigui na alap.

¹²Nache soua lapaxaguenataqa So Jesús nquiguereua'a Somaye nache 'eetrega, 'eeta': –Na fariseopi ŷataqta dalemata can hua'axaŷa de'era 'ara'aqtac.

¹³Qalaxaye So Jesús 'enapeco': –Ñi Ita'a ŷo'otec qome na fariseopi da 'eeta'am ca ilotague' ca naŷiguŷe lma' da napoc aca qo'oipaq maye saishet da ŷaaŷi co'ollaxa: nmachitchequem na lpa'a', ime nache ŷasaxauec.

¹⁴Qaq ŷoqo'oye saishet qome da qauqocheetega na fariseopi: cha'aye namayepi 'eeta'am ca sanauaaŷi da ŷauecta'aguet ca lŷa sanauaaŷi, qaq cam sanauaaŷi da huo'otaq ŷauecta'aguet cam 'eeta'am sanauaaŷi, nache caamaye ishet da 'enauaque da tayingui aca nshere.

¹⁵Nache so Pedro inat So Jesús, 'eeta': –Ña qomi' 'aua'aqtaxanema cam naigui de'era 'aualoqnaxaatega, quie can 'aua'axattac cam deshepaxanaqtaxan da qaŷatato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁶Nache So Jesús 'enapeco': –¿Qache nataqa'eno' da qoŷiita saishet da qauaŷachiŷi de'era?

¹⁷'Enauac nam sacheguenaq qataq ñeŷomaxagui tangui aŷi qara'am, ime, qaq huenoxonec.

¹⁸⁻²⁰Qalaxaye na shiŷaxauapi da qauema naua la'aqtaqa, qaq 'eetec de'era cha'aye namayepi qauemaicpi qataq nache 'eetai' da iuennatega da qauem: 'eeta'am ca yo'oqchigui dalaataxan, qataq 'eeta'am ca ncachetague' aca sa lhua, qataq ŷo'ot na qauem, decache, isheueetac ca lŷa shiŷaxaua, qataq ŷatenachet. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna saŷaŷamaxaren namayepi da ŷo'oxoreetac Ñimaye. Qalaxaye ŷoqta 'eesa da camachaqa cam ishet da ŷo'oxoren Ñimaye na'aictaxa da saishet da iŷoi' naua lhuaxaye.

Da lpi'iŷaxac aso 'alo maye saishet da lma' ye Judá

(Marcos 7.24-30)

²¹Nache So Jesús ca'ai yi'ie hueta'a, nache taŷa so 'alhua maye saqaŷapeque ye Tiro qataq ye Sidón.

²²Nache huo'o aso 'alo maye lma' yi'ie 'alhua asom chegaqaigui nam iŷaxana naxa na judiopi qalaq Cananeo, asomaye naua'a So Jesús, nache na'axanneque naua la'aqtaqa, 'eeta': –¡'Am ŷataxala' maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, aŷem 'auchoxoren qome aŷem 'autauan! ¡Aŷi ŷale huo'o so netaigui saqcha'a na'aŷaxac leguemaxaic maye ŷo'ottac da lta'araic nque'eenaxac!

²³Qalaxaye So Jesús saishet da ñasateguet asomaye. Nache soua lapaxaguenataqa ana'c da nachoxoreetracot Somaye, 'eetra': -Ña 'auqocha'actaxa, ten, qomi'nca'attaleguete anamaye ña'alaqtai'.

²⁴Nache So Jesús 'enapeco': -Ñim Lo'onatac 'Enauacna Añem namaq da ndotec na Israel le'ecpi da setauan, cha'aye namayepi 'eeta'am aca qagueta maye isomtac.

²⁵Qalaxaye aso 'alo nquigueua'a So Jesús, nache ña'aroto naua l-llectel Somaye, nache 'eeta': -¡'Am Ñataxala', añem 'autauan!

²⁶Nache So Jesús 'enapeco': -Sañañamaxañi da qañacona ca aloq na ñalaqpi, ime, qaq qañasaxaigui ca pioxoppi.

²⁷Qalaxaye asomaye 'enapeco': -¡Aja', 'eesa, 'am Ñataxala'! Qalaxaye ivira'a nataqa'en na pioxoppi ishet da chectac nam aloq Isoche maye naañi cam lquia'axala' ca na'aco'pi.

²⁸Nache So Jesús 'enapeco': -¡'Am 'alo, ñataqta 'eesa da lta'araic da 'arpi'iñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Qaq ñoqo'oye nagui ñataqta ipacchigui qome da 'arquiquiaxaxac. Qaq co'ollaq choche qoñan da na'aqtac, nache aso llale no'oita.

So Jesús nataren so qalota sa no'onpi

²⁹So Jesús ca'ai yi'ie hueta'a, nache co'ollaq iviraxaama ye loigue aso lapel ye Galilea. Ime, nache tasheguemec aso sa qañoqotcheguemec 'alhua, nache nso'ooni.

³⁰Nache ñataqta qalota so shiñaxauapi nauga ca hueta'a Somaye, nauetauo nam qaica ca lche lña, qataq nam sanauaani, qataq na qaica naua la'aqtaqa, qataq na qaica ca lhuaq lña, qataq qalota na lañepi sa no'onpi. Nache qairoua'a So Jesús, nache Somaye nataren 'enauac somayepi.

³¹Ñoqo'oye so shiñaxauapi ñataqta huo'o da la'aalaxa, souaxat da ñauaachigui somayepi da 'enauac no'oita. Huaña, nache qaño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lta'a nam Israel le'ecpi.

So Jesús iquia'axan so qalota shiñaxauapi

(Marcos 8.1-10)

³²Nache So Jesús iñaxanalo soua lapaxaguenataqa. Nache 'enapegalo, 'eeta': -Ñataqta huo'o da ichoxonnataxanaxa ne'ena shiñaxauapi, cha'aye mashe ivi' naua tres na'axa'te da Añem hueta'aguet, qataq namayepi ye qaica ca aloq. Qaq Añem sa sañamaxaren da huo'otaq samaq namayepi da huo'otaq saxanaxa da deque'e, cha'aye saiuena'a da huo'o ca decopche da huangui na nqa'aic.

³³Nache soua lapaxaguenataqa 'ena'apo': -Qaq ¿hua'ago' ca shenaqtec da sanataxa cam aloq nam ñataqta qalota shiñaxauapi ye nam souaqta'a ye toolec?

³⁴Nache So Jesús 'enapeco': -¿Ca lcate' caua nauole 'ayiiña maye qanacheeta'ape? Nache soomaye 'ena'apo': -Qomye siete qataq yeua ññaq llalqa.

³⁵Nache So Jesús ñamaxalec so shiñaxauapi da nso'ona'aguet na 'alhua.

³⁶Ime, nache ŷaconalo soua siete nauole 'ayiiña qataq soua nŷaxaye, nache ŷanot da na'acheçŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ime, nache ncolaxaayiiñi, nache ŷanema soua lapaxaguenataqa. Qaq soomaye nache ŷanoiguilo so shiŷaxauapi.

³⁷Nache 'enauac somayepi deque'e qataq ivira'a da ŷataqta comaraxaicpi. Ime, nache qalaŷona't so ñi'iŷoxotpi, nache ivi' soua siete no'oxonal maye laŷe' na nallec soua nlaxatchiguilo.

³⁸Qaq som deque'epi ivi' cuatro mil ŷalleppi, qalaxaye saq qanaloqten so 'alpi qataq so ñaqpiolec.

³⁹Qaq co'ollaq ime, nache So Jesús ncoyeguene' so shiŷaxauapi, nache huenongui aso nllocta, nache taŷa ye 'alhua le'enaxat Magdala.

Mateo 16

So fariseopi qataq so saduceopi iŷaxaataique ca na'anec

(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

¹Huo'o so chegaqagui nam fariseopi qataq na saduceopi nquigueua'a So Jesús da ŷauotaique da ŷe'eguen Somaye, nache dequictacot, 'eeta': –Sauoqtaique da 'auo'ot cam sa qaŷauanapega cam ŷa'axat da ŷoqta 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am namaq.

²Qalaxaye So Jesús 'enapeco': –Qami' da ivita ye avit, qalaq qoñiita': «ŷoqta da 'onaxaic ca na'a'q qonte', cha'aye ŷataqta toc da avit.»

³Qaq da ña nte'etom, qalaq qoñiita': «ŷoqta da qauem na na'a'q, cha'aye ŷataqta toc da nala' lliguisheguem qataq napalgui.» ¡Qami' maye qoñiitega da qami' llalqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna! ŷataqta qauaŷachiñi da qaua'axache da lataxac na piguem. Qaq ŷta'ainco' qone' ye saishet da qauaŷaañi da nam so'ottacpi nagui namayepi la'anec Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

⁴Qami' qauŷaxañiitaique ca na'anec, cha'aye qami' qauemaiqa qataq saishet da qauauoitaique da qaua'amqaanataxani. Qalaxaye saishet da qami' qoŷanema ca na'anec, nachaqrata dam huaigui co'ollaxa so na'aqtaxanaxanec Jonás. –Qaq co'ollaxa ime da nasaxauec de'era So Jesús, nache ca'ai somayepi.

Naua lapaxaguenataxanaxaco na fariseopi

(Marcos 8.14-21)

⁵So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa taitrague da le'ego aso lapel ye Galilea. Qalaxaye soua lapaxaguenataqa icoua'aisalo co'ollaxa da ŷache' aca nauole 'ayiiña.

⁶Nache So Jesús 'enapegalo soomaye, 'eeta': –Maxatchaxa qome, qarvichiŷa'a ana ŷasheeraxachigui ca ndaqñiguishet 'ayiiña maye huetaigui na fariseopi qataq na saduceopi.

⁷Nache soua lapaxaguenataqa detaqtega't co'ollaxa, 'eetra': «ŷoqta da nasaxauec de'era da Jesús souaxat da qomi' saishet da ñachoq aca nauole 'ayiiña.»

⁸Nache So Jesús co'ollaq noma de'era na'aqtaxaatrapigui soomaye, nache 'enapegalo, 'eeta': -¡Qami' ŷataqta qapio'olec dam qarpi'iŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna! ¿Ta'ainco' da leetapigui ye qarvilli da qaca aca qaya'acoi nauole 'ayiiña?

⁹Qana'axaŷaxaŷiichigui de'era shenapec, ¿peta'a mashe qaucoviŷa'ai se'eso na'a'q co'ollaq sequia'axan so cinco mil ŷalleppi, sequia'axanataxaneque soua cincole nauole 'ayiiña? ¿Nataqa'en qaucoviŷa'ai peta'a soua no'oxonal nallec laŷe'te maye nlaxatchigui so ñi'iŷoxot?

¹⁰Qataq ¿saishet peta'a da qantooñic co'ollaq sequia'axan so cuatro mil co'ollaq sequia'axanataxaneque soua siete nauole 'ayiiña, qaq qami' qanlaxachiichigui soua qalote' no'oxonal maye laŷe' na nallec?

¹¹¿Saishet peta'a da Aŷem qauaŷaañiguat da Aŷem, saishet da sheetega aca yo'oqchigui nauole? ¡Maxatchaxa qome qarvichiŷa'a ana ŷasheeraxachigui ana nauole maye huetaigui na fariseopi qataq na saduceopi!

¹²Huaña, nache soua lapaxaguenataqa So Jesús ŷaŷate'n da Somaye saishet da 'eetega da qaivita'a ana yo'oqchigui ŷasheeraxachigui ca ndaqnec, nachaqrata da qaivita'alo naua lapaxaguenataxanaxaco maye qauema nam fariseopi qataq nam saduceopi.

So Pedro ŷa'axat So Jesús da nacheso so Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna
(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³Qaq co'ollaq mashe saqaŷapeque so nŷecpi ye Cesarea maye ilotague' co'ollaxa so Filipino, nache So Jesús inatta'ape soua lapaxaguenataqa, 'eeta': -Na shiŷaxauapi nagui ¿Chaq 'eetec naxa ca la'aqtac da detaqtega Aŷem, maye Aŷem Shiŷaxaua Llalec?

¹⁴Nache soomaye 'ena'apo': -Qomye huo'o na 'eetega da 'am Juan maye nachelaxanataxanaq, qataq huo'o na 'eetega da 'am nacheso som la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Elías, qataq huo'o na 'am 'eetega da na'aqtaxanaxanec Jeremías, qalqo' ca 'oonolec som hua'au la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁵Nache So Jesús 'enapeco': -Qaq qami', ¿Ca 'eetec ca qarauattonaxanaxaqui Aŷem?

¹⁶Nache so Simón Pedro 'enapeco': -Qomye nache 'am maye 'am Lca'aguishec qataq 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec, qaltaq chegoqo'ot da nca'alaxa.

¹⁷Nache So Jesús 'enapeco': -¡ŷataqta Ita'araic qome da 'aramaicŷaxac, 'am Pedro maye 'am llalec so Jonás! Cha'aye saishet da maiche 'anallegoxottela't da 'auaŷaten de'era, nacheñi Ñim Ita'a maye neta'ague da piguem Ñim 'am ŷapaxaguen.

¹⁸Ŷoqo'oye Aŷem 'am sanagui da Pedro, damaye naigui da «coma'.» Qaq ne'ena coma' so'oxotelec cam 'amqaanataxanaxaicpi maye Aŷem ŷa'amaqteetac, qaq ivira'a da la'añaxac da nleuaxa saishet da ilaxachigui.

¹⁹Qaq 'am Pedro, 'am sami' da 'ara'añaxac da qonetaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq 'enauac nam lataxacpi maye saishet da 'auashen ana 'alhua, qaq nataqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem saishet da ŷashen. Qaq nam lataxacpi maye 'auasheeta, nataqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷasheeta.

²⁰Nache So Jesús huaqattapegueleguete soua lapaxaguenataqa da yaqto' saishet da huo'o ca da'aqtaxanem da Somaye nacheso So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Jesús ŷa'axata'a da nalaataguec

(Marcos 8.31–9.1; Lucas 9.22-27)

²¹Qaq huaña, nache So Jesús ŷataqta da'aqtaxaatema soua lapaxaguenataqa dam taŷa'a da ivireguet, 'eeta': «Aŷem iuen da saigue da Jerusalén. Qaq huaña qome yemaye, nache na nqueroxonecpi maye nataxala'pi qataq na lataxala'pi na ltaxaŷaxanaxanecpi na shiŷaxauapi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, namayepi ŷataqta qalota qome naqa'en da ñeque'eenaxac, qataq Aŷem ŷalauat. Qalaxaye qom mashe inoxoore'c caua tres na'axa'te, nache qaltaq ñeca'alec.»

²²Nache so Pedro iŷotauga So Jesús, nache ŷataqta 'enapega souaxat da nasaxauec de'era, nache 'eeta': –¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am ntelaqna'aguet qome de'era 'am Ŷataxala' da yaqto' saishet da huo'o ca qouaigui!

²³Qalaxaye So Jesús ŷamato'ot so Pedro, nache 'enapega, 'eeta': –¡'Am Pedro, da 'artaxaŷaxac 'eeta'am da ltaxaŷaxac so pa'aguenataxanaxaic! ¡Aŷem qoca'ai qome! Cha'aye 'am saishet da 'auaŷaten dam 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq choche qoquetegueua'a da Aŷem saishet da salaq.

²⁴Nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': «Da qami' qansheetaique da qami' ŷapaxaguenataqa, nache iuen da qaucoviŷa'ai da qauo'oche ca maiche qoñiitapeguec. Nachaqrata da iuen da qami' lhuotte', na'aictaxa da qami' qaŷalaua't. Qataq qaulaqaiguet ca ŷa'aqtaq.

²⁵Cha'aye ca nshetaique da maiche nca'alaxatec da nachaalataxac, nache camaye deqat. Qalaxaye cam ŷan da nachaalataxac souaxat Aŷem, nache camaye nca'alec.

²⁶Cha'aye ¿negue't cam ŷachegoxotaigui ca shiŷaxaua da huo'otaq imatta't da nauec 'enauac nam huetalec ana 'alhua, qaq da nachaalataxac deqat? Qataq ¿chaq negue'to' ca ŷan da ñe'eguelaxaala't da nachaalataxac?

²⁷Cha'aye Aŷem Shiŷaxaua Llalec, saqaŷaloq da ñe'eguelaq ñanactaigui da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq na ŷamaxashecpi da yaqto' sanem ca

laueguec nam 'onaxaic nam ño'ottacpi qataq sauo'o ca nhuaxanaguec na qauem nam ño'ottacpi.

²⁸Qaq ñataqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema, da huo'o qome ca 'oonolec da qoñiita maye ñalectauo nagui cam saishet qome da ileu, qom saxanaxa da ilogui da selo'ogue 'enauacna.»

Mateo 17

So Jesús nqochen da lataxac

(Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36)

¹Qaq co'ollaq mashe inoxoore'c soua seis na'axa'te, nache So Jesús ñauhec so Pedro qataq soua nqaña't Santiago qataq Juan, ndoqnaxaatre'c soomaye da taresheguemec aso qañoqotcheguemec 'alhua.

²Huaña yemaye, nache nqochen da lataxac, ñauaachiguilo soomaye. Na lashec co'ollaxa Somaye ñataqta 'eroigui, 'eeta'am añi nala', qaq soua alogo qalaq ñataqta ñapaga'q, 'eeta'am na le'eraxa añi nala' da mashe laiñi ye na'a'q.

³Huaña, nache soua tres lapaxaguenataqa ilora'a so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Elías qataq Moisés da na'aqtaxaategueto So Jesús.

⁴Nache so Pedro 'enapega So Jesús, 'eeta': «'Am Qarataxala', ¡'onaxaictaxa da nache souaqta'a ne'ena! Da 'am 'auaŷamaxareeta, nache so'ota'q caua tres qaya'axaquilli', 'oonolec ca 'arma', qataq da Moisés, qataq da Elías.»

⁵Qaq co'ollaq ña detaqtac so Pedro, nache anac so lo'oc na piguem ñataqta 'eroigui. Ipelteleguete soomaye. Nache se'eso lo'oc chemaqtoigui so na'aqtac, 'eeta': «'Era dam Ŷalec maye ñataqta ñauotaxat, damaye ñataqta ñetootapeguec, qaq qami' iuen da ñataqta qana'axaŷaxañiŷa damaye.»

⁶Qaq co'ollaq hua'axaŷalo de'era na'aqtac soua lapaxaguenataqa, nache soomaye ñataqta nqapaxanegueta ana 'alhua, cha'aye ñataqta ñaguec da lcolanaqa'.

⁷Nache So Jesús nqo'onalo soomaye, nache ipoteua'alo, qataq 'enapegalo, 'eeta': «Qoñiisheguem, saishet da qayi'i.»

⁸Qaq soomaye co'ollaq ñiyisheguem, nache saishet da huo'o ca lŷa ilora'a, nachaqsoa So Jesús.

⁹Qaq co'ollaq mashe huenotreeguesopa aso qañoqotcheguemec 'alhua, nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': –Saishet qome da huo'o ca qaua'aqtaxañim de'era qarauanaqchiqui, nato' qom Aŷem Shiŷaxaua Llalec mashe seleu qataq da mashe ñeca'alec.

¹⁰Nache soua lapaxaguenataqa inatta'ape Somaye, 'eeta': –¿Ta'ainco' ye na dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonacpi maye chegoqo'ot so Moisés ye 'eetega da hua'auñi qome da nvi' ca Elías, da saxanaxa da nvi' ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

¹¹Nache So Jesús 'enapeco': -Aja', damaye 'eesa. Ca Elías nvi' qome da yaqto' ñaŷamaxaañi 'enauac na lataxaguesat.

¹²Qalaxaye Añem ñataqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema da so Elías mashe sogote da nvi'. Qalaxaye na shiñaxauapi saishet da ñauatton, nachaqrata da maiche ñoiqeeetac cam ño'otec somaye. Añem Shiñaxaua Llalec, nataqa'en nache 'eetec qome da Añem qaño'otec ñoqo'oye ñaguec da ñeque'eenaxac qome.

¹³Huaña, nache soua tres lapaxaguenataqa ñaŷate'n da So Jesús detaqtega so Juan maye nachelaxanataxanaq.

**So Jesús nataren so nsoq maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac
leguemaxaic**

(Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43)

¹⁴Qaq co'ollaq mashe ivitra so hueta'a so shiñaxauapi, nache huo'o so ñale nqocheneua'a So Jesús. Nache ña'aroto naua l-llectel,

¹⁵nache 'eeta': -¡'Am Ñataxala', 'auchoxoren qome da ñalec, nache 'autauan! Cha'aye damaye ñataqta sa no'on qataq ñataqta lta'araic da nque'eenaxac. Cha'aye qalota naxa da tanguí na norec da decopche, qataq na 'etaxat.

¹⁶Qaq damaye ñauegueua'alo naua 'arapaxaguenataqa da yaqto' natate'n, qalaxaye daamaye saishet da ñañoxo't.

¹⁷Nache So Jesús 'enapeco': -Qami' ñataqta saishet da qauaŷachiñi ca qoñiitec qataq saishet da huo'o ca qarpi'iñaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna. ¿Peta'a ñapacteco' da sa qauañochoche da huo'o ca qauo'oché da saishet da qami' soota'agueta? ¿Cam laguio' nache ishet da qauaŷaanataxani? ¡Ña qanaviquicna'a da nsoq!

¹⁸Nache So Jesús nlaxa se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaic maye netaigui se'eso nsoq, nache 'enapega da jec. Huaña nache no'oita so nsoq.

¹⁹Qaq co'ollaq qaŷata'ague de'era, nache soua lapaxaguenataqa iñotrauga So Jesús. Nache inattrac, 'eetra': -¿Ta'ainco' ye qomi' saishet da sañoxotaq da so'oraquéc se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaic?

²⁰Nache So Jesús 'enapeco': -Cha'aye qami' saishet da huo'o ca qarpi'iñaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ñataqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema da huo'otaq qami' huo'o ca qarpi'iñaxaqui, na'aictaxa da lcatam aca ala ana nañiguishé le'enaxat mostaza, qalaq ishet da qoñiñapega aca qañoqotcheguémec 'alhua da ca'ai ca hueta'a, nache qami' ñalaxagueta. ¡Nache qaica ca ala da qauataiña'aguet!

²¹[Qalaxaye ca 'eeta'am se'eso na'añaxac leguemaxaic da qaño'orauec qalaq iuen da natamen qataq nqouaqchet ca shiñaxaua.]

So Jesús qaltaq ña'axata'a da nalaataguec

(Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45)

²²Qaq co'ollaq ñaq iconnaxaata'ape ye 'alhua Galilea, nache So Jesús da'aqtaxaateguema soua lapaxaguenataqa, 'eeta': «Nam Aÿem ipa'agueetacpi Aÿem ñaconeua'a qome, nache Aÿem ñaneua'a na laÿepi shiÿaxauapi.

²³Nache Aÿem ñalauat, qalaxaye Aÿem Shiÿaxaua Llalec qom inoxoore'c caua tres na'axa'te, nache qaltaq ñeca'alec.» Qaq co'ollaq hua'aqchigui de'era soua lapaxaguenataqa, nache ñataqta daquicote'.

Aso lasheue da qaisheeten aso no'onaxanaxaqui late'eraí

²⁴Qaq So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa co'ollaq mashe ivitra ye nÿecpi ye Cafarnaúm, nache som ñacootapeeguet ana nsheetenaxanaqte da qaisheeten aso no'onaxanaxaqui late'eraí, somayepi taua'a so Pedro, nache inattac, 'eeta': – ¿Isheeten peta'a ñim Qanapaxaguenaxala'ai añi lasheue da qaisheeten añi no'onaxanaxaqui late'eraí?

²⁵Nache so Pedro 'enapeco': –Aja', isheeten. Nache so Pedro co'ollaq pa'aigui so nÿec maye hueta'a 'enauac somayepi, nache So Jesús hua'aulec da inat somaye, 'eeta': –Aÿem 'aua'aqtaxanem Pedro ¿Chaq negue't cam iÿaxanot na nta'alpi da desheetenaxan qataq da ñauo'o aca ltaunaxanaqte? ¿Cam shiÿaxauapi maye hueta'a cam ilotague' 'alhua huo'otaq cam ñaqa'a ca chegaqa'ague?

²⁶Nache so Pedro 'enapeco': –Qomye nam chegaqauecpi. Nache So Jesús 'enapeco': –¿Qaq nam lalamaxatpi saishet gone' da desheetenaxan?

²⁷Qalaxaye da yaqto' saishet da dalemata nam lapootega't ana nsheetenaxanaqte, nache no'on da 'anqo'onaxaama qome aso auaxai, ime, nache 'auasaxañi aca 'arqoina. Qaq ca hua'auchiguiñi 'arqoishec nÿaq camaye 'auauachigui na alap qome, nache 'aulalec aca anom lcatole. Nache 'auacona acamaye, nache 'aÿa'aneuo aca isheetenaxanaqte qataq aca 'arsheetenaxanaqte.

Mateo 18

¿Negue't ca ñoqta ñactec da la'amaqchec?

(Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48)

¹Qaq se'eso na'a'q soua lapaxaguenataqa So Jesús nquiguereuo, nache inattrac Somaye, 'eetra': –¿Chaq negue't ca ñoqta ñactec da la'amaqchec nam huetaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

²Nache So Jesús iÿaxana so 'oonolec nogotolec, nache nachaalataxangui na laiñi soomaye,

³nache 'enapeco': –Ñoqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema, da yaqto' qaunoxoñiua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qami' iuen da qanaralaxache da qarataxaqui, nache qoñiita'am na nogotolec.

⁴Cha'aye da qanayeetaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ca shiÿaxaua maye 'amaqtaqaic nacheca cam 'eeta'am ne'ena nogotolec.

⁵Qataq ca souaxat da Aÿem quetague' da ÿaconeguet ca 'oonolec nogotolec 'ena'am ne'ena, nache camaye Aÿem ÿaconeguet.

Da taÿa'aguet ca shiÿaxaua da ÿo'otec da ca'ai da lpi'iÿaxac ca lÿa

(Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2)

⁶Qalaxaye da huo'o ca ÿo'otec nam saq 'amaqtaqpiolec maye Aÿem ca'attague' da ÿaxanec da lpi'iÿaxac Aÿem, nache camaye no'on taxa da qaicoñera'aguet na lqosot ca coma' lta'araic, ime nache qaÿasaxangui na laiñi aca auaxai.

⁷Qalota na lataxaguesat ana 'alhua da ÿo'oteguet na shiÿaxauapi da saishet da ÿalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qaica ca lataxac da huo'otaq qaivita'aguet. Qalaxaye ÿataqta qauem da taÿa'ague cam ÿo'otec ca lÿa da sa ÿalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

⁸Qaq ÿoqo'oye cam ÿo'ot na 'arhuaq huo'otaq na 'arapia' da huo'otaq 'am ÿaueeguet da sa 'aualaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq no'on da 'aucheguec, nache 'auÿotaxateueegue da 'auasaxauec. Cha'aye ÿaÿamaqchiguiñi da 'aunoxoneua'a da nca'alaxa, na'aictaxa da 'oonolec na 'arhuaq huo'otaq na 'arapia', qalaxaye saq 'ena'am da 'am qaÿasaxangui ca norec maye nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi da nalota't naua 'arhua'q qataq naua 'arapia'ate.

⁹Qataq cam ÿauaachigui aña 'ara'aite, da huo'otaq 'am ÿo'otec da sa 'aualaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq no'on da 'anqat, nache 'auÿotaxateueegue da 'auasaxauec. Cha'aye ÿaÿamaqchiguiñi da 'aunoxoneua'a da nca'alaxa, da 'oonole aña 'ara'aite, qalaxaye saq 'ena'am da 'arÿaueegueto naua 'ara'ai'te, da 'am qaÿasaxangui ca norec maye nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi.

¹⁰⁻¹¹Qantooñita'ac qome de'era: saishet qome da qauo'otañi ca 'oonolec nam saqca ca la'amaqchec. Cha'aye Aÿem qami' shenapegalo da na lamaxashecpí maye 'amaqtaqaicpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ilotague' namayepi.

Qaÿaloqnaxana aso qagueta maye isomapec

(Lucas 15.3-7)

¹²Qami' ¿ca 'eetec ca qarhuennataxaqui? Da huo'otaq huo'o ca 'oonolec da qoñiita da huo'o aca cien lalo qaguetapi, qaq da huo'otaq noma da isomapec aca 'oonole, qaq ¿peta'a saisheto' da no'onaxatalec aca qaÿoqotcheguemec 'alhua aca noventa y nueve qaguetapi, ime, nache jec da nmitaique aca 'oonole maye isomapec?

¹³Qaq da huo'otaq mashe ÿanata, nache camaye ÿataqta ÿactec da ntootapeguec aso 'oonole qagueta, saq 'ena'am da ntootapeguec aso noventa y nueve maye saishet da isomapec.

¹⁴Qaq 'era da 'eetec nataqa'en ñi Qarta'ai maye neta'ague da piguem, da sa ÿaÿamaxaren da deqat ca 'oonolec ne'ena maye qaica ca la'amaqchecpi qataq da nache 'eetai' da qaÿoqta Ñimaye.

Da lataxac da qaichoxoren ca nqaÿa

(Lucas 17.3)

¹⁵Da huo'o ca 'oonolec nam Aÿem ca'attague' da 'am ÿo'otec ca qauem, qaq no'on da 'andote' camaye da 'aua'aqtaxanem ca lsomaxac. Qaq camaye da huo'otaq 'am ÿalaxaguet, nache 'am qaltaq 'araueguc camaye.

¹⁶Qalaxaye camaye da saishet da 'am ÿalaxaguet, nache 'am 'auÿaxana ca 'oonolec, huo'otaq caua dos nam Aÿem ca'attague'pi yaqto' 'ara'aqtaxanaxau'. Cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, dapaxaguenataxanec da huo'o ca 'eeta'am de'era, nache qaiue'n caua dos huo'otaq caua tres da da'aqtaxa'n.

¹⁷Qaq camaye da saishet da ÿalaxagueta caua 'ara'aqtaxanaxau', nache 'am ishet da 'aua'aqtaxanem na 'amqaanataxanaxaicipi. Qaq da saishet da ÿalaxaguet namayepi, nache camaye 'eeta'am qanqa'en ca saishet da ÿa'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huo'otaq cam ÿacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a maye netaña ye Roma.

¹⁸Qaq ÿataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da ca qami' sa qauashiñi ana 'alhua, qalaq nataqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye imattalecna saishet da ÿashen. Qataq cam qami' qauashiñiita ana 'alhua, qalaq nataqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿasheeta.

¹⁹Nataqa'en ÿataqta 'eesa da huo'otaq huo'oi caua dos da qoñiita, nagui da ñaq qoviita'a ana 'alhua da huo'otaq ÿataqta na'aqtaxaachiguilo ca iÿaxaaraique da iÿaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye imattalecna, nache Ñimaye ÿanema caamaye ca iÿaxaatraique.

²⁰Cha'aye cam huetra'a caua dos, huo'otaq tres da qoñiita da na'aqtaxaatapiguiilo da ÿe'enaxat, nache Aÿem soota'agueta caamaye.

²¹Nache so Pedro nquigueua'a So Jesús, nache inat 'eeta': -'Am ÿataxala', da huo'o ca 'oonolec nam ÿaqaÿañicipi maye ÿa'amqaanataxanaxauapi da aÿem ÿo'otec ca qauem, nache ¿chaxan lcate' da she'eguelaxalec da sechoxoren camaye? ¿Peta'a siete da she'eguelaxalec da sechoxoren?

²²Nache So Jesús 'enapeco': -Saishet da siete da 'avi'eguelaxalec da 'auchoxoren ca 'arqaña. Maye 'am iuen da chochaq tatec da 'archoxonnataxanaxa camaye.

Qaÿaloqnaxana so namaxashec maye saishet da dechoxonnataxan

²³De'era lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye 'eeta'am da 'eetec da huaigui co'ollaxa som ilotague' so 'alhua. Se'eso nta'a iÿaxaneuga so lamaxashecpi da huotaque da ÿaÿaten ca 'eetec cam tata'ague da lo'onataxanaxac qataq da naloqna't aña lavigaxaiste somayepi da yaqto' ñi 'oonolec somayepi desheetenaxan.

²⁴Qaq co'ollaq mashe naloqteetega't aso navigaxaiste, nache qanauegueua'a so 'oonolec maye ivi' aso sesenta millones aso anom maye chegaqaiqui na lcat plata aso lavigaxaiste.

²⁵Qaq se'eso namaxashec, somaye ye qaca aca alom da desheetenaxana. Nache se'eso nta'a damaxasoxoolec somaye da qaimen, da qãauo'o namaxashec l̃aueegue' aso lhua qataq soua llaqa, qataq 'enauac so logoxoshetpi, da yaqto' aca lasheue somayepi ishet da qaisheeten aso lavigaxaiste somaye.

²⁶Qalaxaye se'eso namaxashec, somaye ña'aroto naua l-llectel so nta'a, nache nachoxoreetacot, 'eeta': «'Am ñataxala', ñaq 'auauo'o qome ca iraq'a, yaqto' ãem sesheeten 'enauac ãi ñavigaxaiste maye 'am neto'ot.»

²⁷Nache se'eso nta'a ñataqta huo'o da lchoxonnataxanaxa somaye nache 'eetega, 'eeta': «'Am qojec qome, qaica camachaqa; ãem 'am sechoxoren da choche sapalaxat ãi 'aravigaxaiste.»

²⁸Qalaxaye co'ollaq choche huenoxonec da ca'ai so lma' so nta'a se'eso namaxashec, nache natena'aguet so lo'onataxanaxaua maye huo'o aso lavigaxaiste ivi' cien ana anom maye chegaqaigui na lcat plata. Nache ñaconot na lqosot somaye, nache ivigoqto'ot qataq 'eetega, 'eeta': «'Ausheeten nagui ãi 'aravigaxaiste!»

²⁹Nache se'eso lo'onataxanaxaua ña'alyĩi naua l-llectel, nache nachoxoreetot somaye, 'eeta': «Ñaq 'auauo'o qome ca iraq'a yaqto' ishet da sesheeten 'enauac ãi ñavigaxaiste.»

³⁰Qalaxaye se'eso namaxashec saishet da ñasateguet, nachaqrata da damaxasoxoolec da qãauegueua'a aso ncoñetaxanaxaqui, choche ivitta'a da isheeten 'enauac aso lavigaxaiste somaye.

³¹Nache soua l̃a't lo'onataxanaxau' co'ollaq ñauaachigui de'era, nache ñataqta qalota da nqui'i'c. Nache je'c soomaye da da'aqtaxaareua'a so na'aco' 'enauac de'era.

³²Nache se'eso 'aco' damaxasoxoneuga som lamaxashec nache 'enapega, 'eeta': «'Am ñataqta ñaguec da 'aye'etaxaloxo! Ãem 'am sechoxoren da sapalaxat 'enauac aso 'aravigaxaiste, cha'aye ñataqta ãem 'anachoxoreetot.

³³Qaq ¿ta'ainec ye saishet da 'auchoxoren so 'ar̃a da 'eeta'am da 'am sechoxoren?»

³⁴Nache se'eso nta'a somaye ñataqta dalemata, nache damaxasoxoolec da qãauo'o ca nhuaxanaguec se'eso lo'onataxanaxanec, choche ivitta'a da ishet da isheeten 'enauac aso lavigaxaiste.

³⁵Nache So Jesús 'enapeco': «Qaq 'era qome da 'eetec naqa'en da qoñiita ñi Ita'a maye neta'ague da piguem, da huo'otaq ñi 'oonolec saishet da ñoqta lquiyaqteñaxac da ichoxoren ca lqãa.»

Mateo 19

So Jesús ña'axat da lataxac ca nalate' aca lhua

(Marcos 10.1-12; Lucas 16.18)

- ¹Qaq co'ollaq imat da lapaxaguenataxanaxac So Jesús, nache ca'ai ye Galilea da nqo'ona yem 'alhua maye huaigui ye Judea, yem pa'aigue da yo'oxoñi so tala Jordán.
- ²Nache ñataqta qalota so shiñaxauapi na ca'attague' Somaye. Huaña, nache nataren 'enauac so sa no'onpi.
- ³Nache huo'o so fariseopi da nqocheneua'a So Jesús da ñauotaique da huo'o ca ñachegoxotchigui da lasouaxashet naqa'en Somaye. Nache inattac, 'eeta': -¿Peta'a ishet da qañasheetem ca ñale da nalate' aca lhua da huo'otaq huo'o ca camachaqa lasouaxashet?
- ⁴Nache So Jesús 'enapeco': -¿Saisheto' peta'a da qautaxañaxa'ñi' naua ñiyigui'she maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Anamaye nanettalec co'ollaq cheta'ague da do'onataxan Ñimaye, nache ño'ot so ñale qataq aso 'alo da yaqto' nmayaxau'.
- ⁵Ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapeco': «Ca ñale ca'ai ca lta'a qataq aca late'e, da yaqto' lmayaxaua aca lhua. Huaña, nache caamaye 'eeta'ama da 'oonolec shiñaxaua.»
- ⁶Ñoqo'oye caua mashe huarona't caamaye saishet da 'eeta'am da dos shiñaxau', nacherata da 'eeta'am da 'oonolec. Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna da mashe ñauaxañaxana't ca ñale qataq aca 'alo, nache qaica ca ishet da icolaxachiguilo.
- ⁷Nache som chegaqagui na fariseopi inattaco' So Jesús, 'eeta': -Qaq ¿ta'ainco' qone' so Moisés ye qomi' no'onaxata'agueta da lamaxasoxonaxac da 'eetega ca ñale ishet da ñalat aca lhua, da ime da ño'ot aca lmalate da ñalat acamaye?
- ⁸Qalaxaye So Jesús 'enapeco': -So Moisés ñasheete da qañalat aca nhua co'ollaxa, cha'aye ñataqta qami' qaramchiguilo qataq saishet da qaulaqaiguat Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye Ñimaye nache chegoqchiguiña co'ollaq cheta'ague da do'onataxan da saishet da ñañamaxaren da ca ñale ñalat aca lhua.
- ⁹Qaq Añem shenapac da aca 'arhua da saishet da ncacheña'ai' ca lña ñale, nache saishet da 'aualat qataq saishet da 'auaroneguet aca lña 'alo. Cha'aye da nache qonetec de'era, nache qañauo'o ca 'anhuaxanaguec, souaxat da 'auaroneguet aca lña 'alo.
- ¹⁰Nache soua lapaxaguenataqa 'ena'apo': -Da nache 'eetec de'era da lataxac ca ñale qataq aca lhua, qaq ñañamaqchiguiñi qone' da saishet da huaron ca shiñaxaua.
- ¹¹Nache So Jesús 'enapeco': -De'era napaxaguenataxanaxac ñañateetegueta ca shiñaxaua, maye maiche ñami' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nala'agueta da saishet da huaron.

¹²Ŷoqta 'eesa da huo'o na saishet da huaron, cha'aye maiche nacte' da lataxac. Qataq huo'o na saishet da huaron, cha'aye huo'o ca na'aqchet da lo'ocŷaxac. Qalaxaye nataqa'en huo'o na shiŷaxauapi da saishet da huaron souaxat da huotaique da nalemaqte' da do'onataxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ŷoqo'oye de'era napaxaguenataxanaxac talec nam maiche lhuennataxac da nache 'eetec de'era da lataxac.

So Jesús ŷaalec da no'on la'aqtac so ñaqpiolec

(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)

¹³Huo'o aso nate'elpi ŷauegueua'a so llalaqpi So Jesús, da yaqto' Somaye ŷashel-lec qataq da natameelec somayepi. Qalaxaye soua lapaxaguenataqa So Jesús nlaqtrega asomayepi.

¹⁴Nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa 'eeta': «Qauaqaita'a na ñaqpiolec da Aŷem naua'a. Saishet da qauquiyoqoitapeeguet namayepi, cha'aye cam huetaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, camaye 'eeta'am namayepi.»

¹⁵Nache So Jesús ŷashel-lec na lqaic ñi 'oonolec so ñaqpiolec, qaq co'ollaq ime, nache ca'ai se'eso 'alhua.

So nsoqolec sallaxanec

(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)

¹⁶Huo'o so nsoq naua'a So Jesús, nache inattac, 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq ŷnegue't cam ŷoqta ŷaŷamaqchiguiñi da so'ot, da yaqto' huo'o ca ica'alaxa chochaq tatec?

¹⁷Nache So Jesús 'enapeco': –ŷTa'ainco' da Aŷem 'aunattac da chaq negue't ca ŷoqta ŷaŷamaqchiguiñi? Ye 'oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da soxoraic. Qaq 'am da ŷoqta 'eesa da 'anshetaique da 'anca'alec, nache no'on da ŷataqta 'aualaxalec nam namaxasoxonaxacpi.

¹⁸Nache so nsoq denataxan 'eeta': –ŷNegue't cam namaxasoxonaxacpi? Nache So Jesús 'enapeco': –Qomye saishet da 'aualaataxan; qataq saishet da 'ancachetague' aca sa 'arhua; saishet da 'aucache, saishet da 'auatenataxan da choche 'auauotaique da 'ana'aqchet ca 'arŷa,

¹⁹'aualaxaguet qataq 'antela'a ca 'arta'a qataq aca 'arate'e, 'auauotec na laŷe shiŷaxauapi, 'eeta'am da 'arauotaxanaqtaic da maiche 'anachaalataxac.

²⁰Nache so nsoq 'enapeco': –'Enauac ne'ena namaxasoxonaxacpi ŷataqta salaxalec. Qaq ŷnegue't ca lŷa ishet da so'ot?

²¹Nache So Jesús 'enapeco': –Da 'anshetaique da ŷataqta nalochiguiñi da 'arataxac, qaq no'on da qojec, nache 'aumen 'enauac na 'am hueto'ot, qaq aca lasheue nache 'aŷa'anem na choxoraqpi, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye imattalecna 'am ŷami' ca 'araueguez. Qaq da ime, nache 'auanac da Aŷem 'auca'ategue.

²²Qalaxaye co'ollaq hua'axaŷa de'era so nsoq nache ŷataqta daquico, cha'aye somaye ŷataqta sallaxanec.

²³Nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': -ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da ŷataqta huo'o da lqalaic na sallaxanecpi da inoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye imattalecna da la'añaxac.

²⁴Qaq ŷoqta 'eesa da saqalaq aca shiguiŷac le'enaxat nauanaxanaxa da taigui qanqa'en ca lauac aca qana, qaq saq 'ena'am da lqalaic ca sallaxanec da inoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁵Qaq co'ollaq hua'axaŷa de'era soua lapaxaguenataqa, nache ŷataqta lta'araic da la'aalaqa'. Nache nnattega't, 'eeta': -Da nache 'eetec de'era, nache ¿negue't qone' ca ishet da nca'alec?

²⁶Nache So Jesús ŷamataiguilo soomaye, nache 'enapeco': -Na shiŷaxauapi ŷataqta lta'araic naqa'en da lqalaic de'era. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da huo'o ca ŷaqalanapec.

²⁷Nache so Pedro 'enapeco': -'Am Qarataxala', qomi' ño'onaxataqchigui 'enauac nam qomi' hueto'oto, ime, nache 'am seca'ataxague, qaq ¿chaq negue't qome ca qaraueguc?

²⁸Nache So Jesús 'enapeco': -ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema da 'enauac da qoñiita qami' ŷo'onataxanaxau' Aŷem Shiŷaxaua Llalec qom ñeso'ooñi da samaxasoxonapec. Huaña, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna naralaxat 'enauac na lataxaguesat, nache ñi 'oonolec da qoñiita ilo'ogue ca 'oonolec soua doce llalqa so Israel.

²⁹Nache 'enauac nam no'onaxatchigui na lma'pi, huo'otaq ca lqaŷañecpi ŷalleppi qataq 'alpi, huo'otaq lta'a qataq aca late'e, huo'otaq lhua qataq ca llalaqpi huo'otaq na na'alhuapi, souaxat Aŷem, nache camaye ivi' qome ca cien nam qoŷami'pi. Nataqa'en qoŷami' dam nca'alaxa maye chochaq tatec.

³⁰Qalaxaye ŷataqta qalota qome nam shiŷaxauapi nam huo'o da la'amaqchec nagui, qalaq qaica ca la'amaqchec qome. Qataq qalota nam qaica ca la'amaqchec nagui, nam huo'o da la'amaqchec qome.

Mateo 20

Qaŷaloqnaxana so 'onataxanaxaicpi

¹Da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye imattalecna, damaye 'eeta'am cam lalamaxat ca nanqa' ana uva maye 'ottauec da nte'etom da nmaitaque ca lo'onataxanaxanecpi, da yaqto' nqat ana ala aso lañiguishu uva.

²Nache camaye naŷamaxate' que'eca 'onataxanaxaicpi da do'onataxaalec naqa'en aña lasheue ca 'oonolec na'a'q da do'onataxan ca ŷale. Ime, nache ŷamaxauga ca lanaxanaqa' da do'onataxan.

³Qaq co'ollaq mashe qaŷata'ague aso nala' se'eso nte'eta, nache qaltaq ŷe'eguelaxauec se'eso 'aco'. Nache somaye ilalec so laŷepi 'onataxanaxaicpi, somayepi hueta'a so nlaqaqa' qaica ca lo'onatac.

⁴Nache 'enapega somayepi, 'eeta': «Qami' nataqa'en qanqo'oñiuga qome ye ŷanaxanqa' da qauo'onataxañi. Aŷem ŷataqta sepagaqchiichigui qome aca lasheue ca qaro'onataxanaxaqui.» Nache somayepi jec da do'onataxan.

⁵Qaq co'ollaq mashe na'a'q laiñi, nache qaltaq ŷe'eguelaxauec se'eso 'aco', nache qaltaq ilalec so laŷepi. Qataq so mashe dasheta aso nala', qaltaq ŷe'eguelaxauec, nache qaltaq ilalec so laŷepi.

⁶Qataq so mashe inoxootapiguiñi aso nala', nache qaltaq ŷe'eguelaxauga se'eso 'aco' so nlaqaqa'. Nache qaltaq ilalec so laŷepi 'onataxanaxaicpi qaica ca lo'onatac. Nache 'enapega, 'eeta': «¿Ta'ainco' ye qoviita'a ne'ena na'axalom, qaica ca qauo'oche?»

⁷Nache somayepi 'enapeco': «¡Cha'aye qaica ca qomi' ŷo'onataxanaxa'n!» Nache se'eso 'aco' 'enapeco': «Qami' nataqa'en qanqo'oñiuga qome ye ŷanaxanqa' da qauo'onataxañi.»

⁸Qaq co'ollaq mashe pe, nache se'eso 'aco' 'enapega som ilotague' de'era lo'onataxanaxac, 'eeta': «'Auŷaxaneuga ca ŷo'onataxanaxanecpi. Ime, qaq 'ausheeten, 'aua'auaxaachiguiñi qome da 'ausheeten cam pa'atec da do'onataxan, choche ivitta'a 'anqa'en nam hua'auchiguiñi da do'onataxan.»

⁹Ime, nache anac som do'onataxanpi co'ollaq mashe inoxootapiguiñi aso nala'. Nache ñi 'oonolec somayepi ŷaconeguet aso lasheue ye 'oonolec na'a'q da qaisheeten da lo'onataxanaxac ca ŷale.

¹⁰Qaq co'ollaq mashe iviteuga som la'auaxanecpi da do'onataxan, nache somayepi ipi'itaxano' da huo'otaq ŷactec qanqoŷen aca nsheetenaqte. Qalaxaye nataqa'en somayepi ŷaconeguet aso lasheue ye 'oonolec na'a'q da qaisheeten da lo'onataxanaxac ca ŷale.

¹¹Qaq co'ollaq ŷaconeguet aso nsheetenaqte, nache se'eso 'onataxanaxaicpi denoŷa so na'aco'. Nache qauem na ŷasaxalec la'aqtacpi,

¹²nache qoŷeetega so 'aco': «Se'eso pa'atecpi da do'onataxan so mashe inoxootañi aso nala', somayepi nache 'ena'am 'anqa'en da qansheetenaguec qomi' maye so'onataxanaqtac so na'axalom, ñeque'eenaptapigui so ntap. Qaq de'era saishet da ŷaŷamaxañi.»

¹³Qalaxaye se'eso 'aco' 'enapega so 'oonolec somayepi, 'eeta': «¡Ñaq aŷem 'ana'axaŷaxana 'am ñauochaxaua! Aŷem saishet da huo'o ca 'am so'otec saŷaŷamaxañi. 'Antoueeta'actaxa da qomi' co'ollaxa, ñaŷaanaqchigui da 'am 'auo'onataxaalec añi lasheue ca 'onataxanaxaic ye 'oonolec na'a'q.

¹⁴Qaq ŷoqo'oye 'am no'on da 'auaconeguet ana 'arasheue, ime, qaq qojec. De'era saishet da 'atapegueua'a, cha'aye aŷem ñeshetaique nataqa'en da 'eeta'am aso 'ansheetenaqte aca sanem som do'onataxanpi co'ollaq inoxoota'ni aso nala'.

¹⁵Cha'aye aŷem maiche soiqueetac ana aŷom cam sataxaateuga. ¿Ta'ainco' ye aŷem 'anquiŷatega souaxat da aŷem choxonnataxanaxaic?»

¹⁶Qaq dam pa'atec la'aqtac So Jesús, 'eeta': «Nache 'eetec nagui nam hua'auchigui'ni qalaq pa'atec; qaq nam pa'atec nagui qalaq nachena nam hua'auchigui'ni.»

So Jesús qaltaq ŷa'axata'a da l-leuaxa

(Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34)

¹⁷Qaq So Jesús co'ollaq mashe tata'ague da Jerusalén, nache co'ollaq huangui so nqa'aic, nache ŷataxana't soua lapaxaguenataqa. Nache 'enapegalo, 'eeta':

¹⁸«Qami' qauaŷachi'ni nagui da qomi' saqta'ague da Jerusalén. Qaq huaña qome yemaye, nache Aŷem Shiŷaxaua Llalec Aŷem qoŷaneua'a nam lataxala'pi na ltaxaŷaxanaxanecpi na shiŷaxauapi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi. Qaq nachena namayepi nam la'aqtac qome da Aŷem qaŷalauat,

¹⁹qataq Aŷem ŷaneua'a nam ŷaqa'a ca chegaqa'ague, da yaqto' Aŷem ŷe'en, qataq Aŷem iuaxaatac, ime, qaq Aŷem ŷalauat Aŷem iuaxaata'aguet ca ñepe'enaxaqui. Qalaxaye qom mashe inoxoore'c caua tres na'axa'te, nache qaltaq ñeca'alec.»

Dam iŷaxanaique aso late'e' soua Santiago qataq so Juan

(Marcos 10.35-45)

²⁰⁻²¹Qaq dos co'ollaxa soua napaxaguenataqa, Santiago qataq Juan nnaicapegueto aso late'e' da nqo'ooreua'a So Jesús. Qaq co'ollaq ivildeua'a Somaye, nache aso late'e' soomaye ŷa'aldoto naua l-llectel So Jesús da nachoxonnot, nache So Jesús inat asomaye, 'eeta': –¿Negue't cam qonetapeguec? Nache asomaye 'eeta': –Aŷem 'anquaguec, da qom ivita ca laloqo' da 'anso'ongui aca 'anso'onaxaqui da 'am Nta'a, nache ne'enaua ŷalqa qome 'oonolec ca neta'ague da 'oic, qaq ca lŷa qalaq neta'ague da 'ane'emaq.

²²Nache So Jesús 'enapeco': –Qami' saishet da qauaŷaa'ni dam qauŷaxa'niitapegueua'a. ¿Qami' lhuotte' peta'a da qanque'etaxa'niigui na qauemsat maye Aŷem talec qome? Nache soomaye 'ena'apo': –Aja', seshetaq.

²³Nache So Jesús 'enapeco': –Aja', 'eesa qami' da qalota qome da qanque'eenaxaqui qo'niŷa'am Aŷem. Qalaxaye 'oonolec Ñim Ita'a maye ŷan ca la'aqtac da ŷanem da la'amaqchec cam taalec da ŷami'. Qaq de'era saishet da nache Aŷem da san ca ŷa'aqtac.

²⁴Qaq soua lŷa't diez lapaxaguenataqa co'ollaq noma de'era, nache soomaye ŷataqta dalemataŷalo se'esoua dos nqaŷa't Santiago qataq Juan.

²⁵Nache So Jesús iŷaxanalo 'enauaque soomaye, nache 'enapegalo, 'eeta': «Ana 'alhua qauaŷaañita da lataxac na nataxala'pi maye saq judiopi maye ilotague' na shiŷaxauapi, saishet da huo'o ca ŷashenem da huo'o ca ŷo'ot da huo'otaq saishet da qaisoxon namayepi. Nataqa'en na nataxala'pi maye ŷo'oxoraicpi na 'alhuapi ŷataqta ŷachelec da la'añaxac ñi 'oonolec nam hueta'a que'eca 'alhua.

²⁶Qalaxaye da qoñiita, saishet qome da qoñiitec de'era, nachaqrata da huo'o ca nshetaique da 'amaqtaqaic, nache camaye iuen da huapegue' na laŷepi.

²⁷Qataq ca 'oonolec da qoñiita da nshetaique da la'auaxanec, qalaq camaye nacheca ca lamaxashec na laŷepi.

²⁸Aŷem Shiŷaxaua Llalec, nache ŷataxac de'era, sa ñanaŷa ana 'alhua da yaqto' Aŷem qanhualaxaueetapegue', nachaqrata da Aŷem ñeualaxaueetac qataq ñanac da sesoueeguesop na lasouaxashetpi na shiŷaxauapi qataq san da ñachaalataxac da lasheue damaye.»

So Jesús natore'n soua dos qanamaiqa

(Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43)

²⁹Qaq co'ollaq ca'ai ye Jericó So Jesús lŷata'ape soua lapaxaguenataqa, nache ŷataqta qalota so shiŷaxauapi ca'attague' Somaye.

³⁰Qaq huo'oi soua dos qanamaiqa nso'ootrañi, netraua'a na laŷe so nqa'aic. Qaq soomaye co'ollaq hua'axairapegue' So Jesús da nateuga se'eso huetra'a, nache soomaye ŷa'ala'q, 'eetra': «¡'Am Qarataxala' maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qomi' 'auchoxore'n, qataq qomi' 'autaua'n!»

³¹Qaq so shiŷaxauapi nlaqtegalo soomaye da yaqto' ŷe'emaqte'. Qalaxaye soomaye qaltaq nquigaxattre'c da la'alaxa'c, 'eetra': «¡'Am Qarataxala' maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qomi' 'auchoxore'n, qataq qomi' 'autaua'n!»

³²Nache So Jesús vi'iiguat, nache iŷaxanalo se'esoua qanamaiqa. Nache inatta'ape, 'eeta': –¿Negue't ca qansheetaique da qami' so'oteque?

³³Nache soomaye 'ena'apo': –'Am Qarataxala', qomye sauoqtaique da ŷoltaq ŷe'eguelaxa da ñauanaxañi.

³⁴Nache So Jesús ŷataqta huo'o da lchoxonnataxanaxa soomaye, nache ipoteua'alo naua la'ai'te. Nache saqaŷaloq da soua qanamaiqa qaltaq ŷe'eguelaxa da qaltaq nauaayini, ime nache ca'atregue So Jesús.

Mateo 21

So Jesús inoxoneua'a ye Jerusalén

(Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa ivilda ye nŷecpiolec maye le'enaxat Betfagué, huaña nache vi'iiguat co'ollaq ivildot aña qaŷoqotcheguemec 'alhua maye nanqa' ana Olivo, qaq mashe saqaŷapeque ye nŷecpi ye Jerusalén.

²Qaq co'ollaq ivilda yemaye, nache So Jesús 'enapegalo soua dos lapaxaguenataqa, 'eeta': «Qanqo'oñiita yi'iyē n̄yecpi maye yo'oqotta. Qaq qom choche qaunoxoñiyoigui yemaye, nache qauloñalec añi 'ashena qaicoñettai', huaqta'ai' ñetai' llalec. Nache qausoiuec qome, nache Añem qanaviquiya.

³Qaq da huo'o ca qami' ina't qalaq qoñiñapega qome camaye, qoñiita': «Ñi Qarataxala' iue'n naamaye, qalaxaye saqañaloq qome da ñe'eguelaxataq.»

⁴Qaq 'eetec de'era Somaye, yaqto' ipacchigui da ña'axat co'ollaxa so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ñiyiñi de'era maye, 'eeta':

⁵«Qaua'aqtaxañim nam shiñaxauapi maye hueta'a ye Jerusalén qoñiita': ¡Ñaq qauloñeeguet, 'ena cha'aguet na qarta'ai! Namaye ñataqta qaica ca la'amaqchec, anacta netalec na 'ashena, na 'ashena llalec.»

⁶Nache soua lapaxaguenataqa je'c tareua'a so n̄yecpi da ño'o't dam damaxasoxoolec So Jesús.

⁷Nache qanavigui' aso 'ashena qataq so llalec, nache qañachaleguete soua n̄po'ote, nache So Jesús huenotsheguem. Ime nache jec da taua'a ye Jerusalén.

⁸Nache som shiñaxauapi maye ñataqta qalota, somayepi ipiguingui so nqa'aic na lapo'pi. Qataq huo'o na iquesoxoolec ana laue ana chaic, nache ñachangui so nqa'aic da ñauotaique lapiaxala' Somaye.

⁹Nache 'enauac nam shiñaxauapi maye hua'auta qataq nam nca'ataxaatauo ñataqta ña'alaqtagui, 'eeta': «¡Qomi' 'anca'alaxatre'c, 'am maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna! ¡Ñataqta no'on da 'icñaxac 'am maye 'auanactaigui da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Qomi' 'anquagueque, ¡qomi' 'anca'alaxatre'c, 'am maye 'Aro'onatac 'Enauacna qataq 'am 'amaqtaqaic!»

¹⁰Nache So Jesús co'ollaq mashe inoxoneua'a ye n̄yecpi ye Jerusalén, nache 'enauac nam shiñaxauapi maye netaigui yemaye ñataqta huo'o da le'elaxa. Nache qalota na denataxaatac, 'eeta': –¿Negue't de'era ñale?

¹¹Nache som shiñaxauapi maye nnaictague' So Jesús, 'eeta': –¡Qomye damaye le'enaxat Jesús maye la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Damaye chegaqa'a ye Nazaret maye huaigui ye 'alhua Galilea.

So Jesús ño'orauec so nmenaxaicpi

(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹²Qaq So Jesús co'ollaq inoxoneua'a ye n̄yecpi ye Jerusalén, nache nqo'ona aso no'onaxanaxaqui late'erai. Huaña, nache Somaye ño'orauec 'enauac som nmenaxaicpi qataq som desheenaxatega na nmenec. Qataq ñamaxañi so nmenaxala'pi som nmenaxanaxatega't ana alom na shiñaxauapi, da nmenaxatapeeguet ana alom añi no'onaxanaxaqui late'erai qataq ñasaqtega't aso lañe' so qaimeetac qoto'pi.

¹³Nache 'enapeco': «Naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Na ima', namaye da qaiŷaxana qalaq qouagaxaunaqa». Qalaxaye qami' qauo'ochec namaye da nqañoxotaqa' na cachaxaicpi.»

¹⁴Ime, nache huo'o so qanamaicpi qataq som saishet da queuoŷapigui' naua'a So Jesús, nache Somaye nataren 'enauac somayepi.

¹⁵Qaq som lataxala'pi so ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som dapaxaguenataxaatapeguen na namaxasoxonaxacpi, somayepi co'ollaq ŷauaachigui de'era saqaŷauanapega maye ŷo'ot So Jesús qataq co'ollaq hua'aqchigui so ñaqqiolec da ŷo'oxoreetac So Jesús maye Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache ŷataqta dalemata,

¹⁶Nache somayepi 'enapega So Jesús, 'eeta': –¿'Am peta'a 'aua'aqtega dam 'eetega nam ñaqqiolec? Nache So Jesús 'enapeco': –Aja', sa'aqtega. Qalaxaye qami' ¿saishet peta'a da qautaxaŷaxañi naxa da 'enapen naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye, 'eeta': «Nam ñaqqiolec maye ñaq qapio'olecpi, qataq nam ñaq lleptacpi, do'onaxaatac 'am ŷo'oxoreetac.»

¹⁷Nache So Jesús ca'ai ye nŷecpi ye Jerusalén, nache taŷa ye nŷecpi ye Betania da lo'ochaqa' se'eso pe.

So Jesús ŷasaxalec so qauem la'aqtac aso higo lcheyec

(Marcos 11.12-14, 20-26)

¹⁸Qaq so nte'etom so lŷa na'a'q co'ollaq ŷe'eguelaxaua'a ye Jerusalén So Jesús, nache co'ollaq huangui so nqa'aic, nache nomteguet da huo'o na lqouaxa,

¹⁹nache ila'a aso higo lcheyec maye netaua'a na laŷe so nqa'aic. Nache nqo'oota asomaye, qalaxaye co'ollaq mashe ivirot, nache ila'a da qaca aca ala, ndotec ana laue. Nache So Jesús ŷauo'o so ŷasaxalec qauem la'aqtac da nlaxa asa'aso higo lcheyec, 'eeta': «¿Nagui nache tachiguiña da saishet qome da huo'o ca alaŷaxac da qoneta!» Huaña, nache asa'aso higo lcheyec deqaqa.

²⁰Qaq co'ollaq ŷauaachigui de'era soua lapaxaguenataqa, nache ŷataqta huo'o da la'aalaqa', nache inattrac So Jesús, 'eetra': –¿Chaq hua'ague ca 'eetec ara higo lcheyec ye saqaŷaloq da deqaqa?

²¹⁻²²Nache So Jesús 'enapeco': –ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da ŷoqta 'eesa da huo'o ca qarpi'iŷaxaqui qataq saishet da qauqolliguichi da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'enauac cam qauŷaxañiŷaique da qauoita'a da qanqouagaxaunaxaqui, nache ishet da huo'o. Nataqa'en ishet da ivira'a da qauo'оче dam so'otec ara higo lcheyec, qataq ishet da ŷactec ca qauo'оче da huo'otaq qoñiŷapega ana qaŷoqotcheguemec 'alhua da, qoñiita': «Qoca'ai ne'ena qonetaña, ime, qaq 'angui aso auaxai», qaq de'era qara'aqtaqui ŷataqta ipacchigui.

Da 'enec So Jesús

(Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8)

²³Nache So Jesús huenoxoneua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí. Qaq co'ollaq ña dapaxaguenataxaatac, nache nqo'oneua'a Somaye som lataxala'pi so ltaxaŷaxanaxanecpi na shiŷaxauapi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som nqueroxonecpi maye lataxala'pi so judiopi. Nache inattac Somaye, 'eeta': -¿Negue't cam 'am ŷanem da 'ara'añaxac da huo'omshe 'auo'ot 'enauac de'era?

²⁴⁻²⁵Nache So Jesús 'enapeco': -Aŷem nataqa'en qami' sena't. ¿Negue't ca ŷanem da la'añaxac so Juan maye nachelaxanataxanaq da yaqto' dachelaxanataxan? ¿Peta'a nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huo'otaq ca lŷa shiŷaxaua? Da qauasacheeguet de'era inataxanaxac, nache Aŷem nataqa'en qami' sa'axatema cam Aŷem ŷanem da ŷa'añaxac da so'ot 'enauac de'era qauauañiichigui. Nache somayepi maiche ncotatega't, 'eeta': «Da qomi' shenaqapac da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷami' da la'añaxac so Juan, qaq ŷoqta qome de'era Jesús da qomi' ina't 'eeta': ¿Ta'ainco' qone' ye sa qaua'amaqchiñi?

²⁶Qataq huo'o da qarcolanaxa da shenaqapac da choche shiŷaxaua ca ŷami' da la'añaxac so Juan, cha'aye 'enauac na shiŷaxauapi ŷataqta ŷa'amaqten da somaye la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

²⁷Nache somayepi ŷasateguet So Jesús, 'eeta': -Aque', sa saŷatenaq. Nache So Jesús 'enapeco': -Aŷem nataqa'en saishet da qami' sa'aqtaxanema ca sachegoxota'ague de'era ŷa'añaxac da so'ot de'era.

Qaŷaloqnaxanalo soua dos ñalqa

²⁸Nache So Jesús nataqa'en 'enapeco': -¿Chaq 'eetec ca qarhuennataxaqui de'era qami' sa'axatema? 'Eeta': Huo'o so ŷale huo'oi soua dos llalqa. Nache 'enapega so llalec ŷe, 'eeta': «'Am ŷalec, qojec qome 'auo'ot ye ŷanaxanqa' maye uva lma'.»

²⁹Nache somaye ŷasat, 'eeta': «¿Qa'aitai', saishet da ashec!» Qalaxaye co'ollaq qaŷata'ague, nache naralaxat da lhuennataxa. Ime, nache jec da do'onataxan.

³⁰Ime, nache se'eso ŷale qaltaq 'enapega so lŷa llalec na'asa da jec da do'onataxan, nache somaye ŷasato', 'eeta': «¿Aja', 'am ŷataxala' aŷem ashec!» Qalaxaye se'eso nsoqolec saishet da jec.

³¹Qaq ¿chaq negue't se'esoua dos ñalqa cam ŷo'ot da 'eetapeguec so lta'a? Nache som ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som lataxala'pi na judiopi 'enapeco': -Qomye som llalec ŷe, 'enapeco' somayepi. Nache So Jesús, 'eeta': -ŷoqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da nam shiŷaxauapi maye qauem da na'aqtaguec, qataq nam ŷacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a qataq anam quisheguetaxaipi, namayepi la'auaxanec da inoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³²Cha'aye anac so Juan maye nachelaxanataxanaq da yaqto' qami' ŷapaxagueneque ca lataxac da yaqto' no'on da qarataxaqui qataq qaualaqaiquet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq qami' saishet da qaua'amaqchiñi somaye.

Qalaxaye nam ñacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a qataq anam quisheguetaxaipi ña'amaqten somaye co'ollaxa. Qalaxaye qami' na'aictaxa da qauauañiichigui 'enauac de'era, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da qanaralaxache' naua qarhuennataxacolli', nachaqrata da nache qoquiito'ot da saishet da qaua'amaqchiñi somaye.

Qaỹaloqnaxana so 'onataxanaxaicpi maye qauemaicpi

(Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19)

³³Qana'axaỹaxañiichigui de'era saloqnaxana, 'eeta': Huo'o so ñale lalamaxat so 'alhua, ñauo'o so lanaxanaqa' uva lma'. Ime, nache npaxateua'a, qataq ño'ot aso laỹe' da qanlom na lli'i anamaye, qataq aso lalloxolate, da yaqto' ishet da qaỹalletalec 'enauac se'eso nanaxanaqa'. Ime, nache somaye huo'o so ña'aalaxanaxanec 'onataxanaxaicpi se'eso lanaxanaqa'. Ime, nache jec.

³⁴Qaq co'ollaq mashe ivita so laloqo' da qanqat ana ala na ñañiguishec, nache somaye huo'oi soua ñamaq som lamaxashecpi, da yaqto' iỹaxanot se'eso 'onataxanaxaicpi da icolaxateuga cam talec somaye qanqa'en.

³⁵Qalaxaye se'eso 'onataxanaxaicpi ñaconeua'alo se'esoua namaxa'she. Nache iuaxaatac, qataq huo'o na ñalauat, qataq huo'o na ñasaq na coma'.

³⁶Qaq se'eso lalamaxat se'eso nanaxanaqa' qaltaq nquigaxattec so ñamaq lamaxashecpi. Qalaxaye se'eso 'onataxanaxaicpi qaltaq ñe'enaxatteguet da 'eetec naqa'en soua hua'auchiỹiñi namaxa'she.

³⁷Qaq pa'atec nache somaye ñamaq so maiche lalamaxat llalec, cha'aye da lhuennataxa, 'eeta': «Ñoqta qome da qaỹalaxaguet ñi ñalec.»

³⁸Qalaxaye co'ollaq qaila'aguet se'eso llalec, nache so 'onataxanaxaicpi detaxaỹapega't, 'eeta': «'Ena cha'aguet nam talec qome da lsallaxa so lalamaxat ne'ena nanaxanaqa'. Namaye salauataq yaqto' qomi' taleguete qome na nma'.»

³⁹Nache se'eso ñalleppi ñaconeua'a se'eso nsoqolec, nache nqateeguesop se'eso nanaxanaqa', nache ñalauat.

⁴⁰Nache So Jesús denataxan, 'eeta': –Qom ivita da anac se'eso lalamaxat so nanaxanaqa', qaq ¿chaq 'eetec naqa'en se'eso ñalleppi?

⁴¹Nache somayepi ñasat, 'eeta': –Qomye se'eso lalamaxat so nanaxanaqa' ñalauat se'eso 'etaxaloxoicpi ñataqta sa ichoxonnai'. Ime, qaq ñanem so lanaxanaqa' ca laỹepi 'onataxanaxaicpi maye ñataqta ipacchigui da icolaxateuga cam talec som lalamaxat se'eso nanaxanaqa' da iviteuga ca laloqo' da qanqat ana ala na ñañiguishec.

⁴²Nache So Jesús 'enapeco': –¿Qami' peta'a sa ñauanapego' da qautaxaỹaxañi' naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye, 'eeta'?: «So coma' maye ño'otan co'ollaxa, som ño'oxootac añi no'onaxanaxaqui late'eraí nacheso nagui som ñe'eguelaxa da

ŷataqta nhuenec da qaŷo'ot ca nŷec. Qaq damaye ŷo'ot da qara'aalaxa, cha'aye nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷo'ot de'era.»

⁴³Qaq ŷoqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qami' nqatre'c da yaqto' saishet da qami' ŷalecneua'alo da lo'onataxanaxac, nache ŷami' ca ŷoqta 'enauac ŷalaxaguet damaye.

⁴⁴Da huo'o ca camachaqca tatelec so coma' maye ŷo'otan co'ollaxa so do'oxonaxaatacpi, nache camaye dolachigui. Qataq se'eso coma' da huo'otaq huo'o ca tatelec, nache ŷataqta dolachigui naqa'en.

⁴⁵Qaq so lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq so chegaqaigui na fariseopi, co'ollaq hua'axaŷa de'era daloqnaxaatega So Jesús, nache ŷaŷaten da So Jesús 'eetega somayepi.

⁴⁶Nache somayepi ŷauotaique da iconi' So Jesús. Qalaxaye huo'o da lcolanaxa na shiŷaxauapi, cha'aye namayepi 'eetega da So Jesús ŷataqta 'eesa da la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Mateo 22

Qaŷaloqnaxana so naronaxac maye qaique'elec

¹So Jesús qaltaq ŷe'eguelaxalec da ŷauo'o so daloqnaxana co'ollaq datata'aguet so ltaxaŷaxanaxanecpi na shiŷaxauapi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som lataxala'pi na judiopi qataq so chegaqaigui na fariseopi, 'eeta':

²«De'era lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta'am ca nta'a da ŷauo'o ca lquia'axac da ŷo'oxoren da laronaxac ca llalec.

³Nache ŷamaq so lamaxashecpi da yaqto' icoyeguen 'enauac som huotaique da ŷalectauo naqa'en se'eso lquia'axac. Qalaxaye som qaicoyeguenpi saishet co'ollaxa da huo'o ca anac.

⁴Nache so nta'a qaltaq ŷauo'o so ŷamaq laŷepi lamaxashecpi, nache ŷache naqa'en da la'aqtac, 'eeta': «Da nallec mashe imeta. Mashe samaxasoxoolec da qaŷalauat som ŷataqta no'on ilo huaca llalec. ¡Qauanaiua'a da naronaxac!»

⁵Qalaxaye som ncoyeguenatacpi saishet da ŷalaq. Nachaqrata da ñi 'oonolec ŷaqa'a na ŷo'ot. Huo'o so nqo'oneuga ca na'alhua, qataq huo'o so nqo'ona ca nmenaqa',

⁶qaq so laŷepi qalaq ŷataqta ŷaconeua'a so lamaxashecpi so nta'a, nache iuaxaatac, choche ivitta'a da ŷalauat.

⁷Nache se'eso nta'a ŷataqta dalemata, nache ŷamaq so nalleppi, da yaqto' ŷalauat 'enauac se'eso ncoyeguenatacpi qataq da ŷavigaxat 'enauac na lma'pi somayepi.

⁸Ime, nache so nta'a 'enapega so lamaxashecpi, 'eeta': «Da tonaxac da qantonec da naronaxac mashe qaŷacoolec, qalaxaye nam temaq qanhuanaxauapi saq anac.

⁹Qaq ñoqo'oye qoqui qome, qoquiiguelo naua lta'al nqa'aico. Nache qaucoyiguiñi 'enauac cam qanateñiña'aguet da yaqto' naua'a da naronaxac.»

¹⁰Nache som namaxashecpi jec da queguelo naua nqa'aico da icoyeguen so qalota shiñaxauapi, somayepi huo'o na qauemaic, qataq huo'o na 'onaxaic da lataxac, qaq huaña, nache ñataqta nlaqchigui se'eso ñyec maye huaña se'eso naronaxac.

¹¹Qaq co'ollaq pa'auo so nta'a da demeenaxaneua'a som ncoyeguenatacpi, nache ila'a so 'oonolec da saishet da ñaatrañi naua anogo maye lataxaua da qañalegueua'a de'era naponaxac,

¹²nache 'enapega somaye, 'eeta': «'Am iña! ¿Ca 'eeteco' da 'ausheto' co'ollaxa da 'ampa'auo ye 'aña'aatrañi naua anogo maye saishet da lataxau' da qañalegueua'a de'era naponaxac?» Qalaxaye somaye saishet da ñasat.

¹³Nache so nta'a ñamaxalec so lamaxashecpi, 'eeta': «Qaucoñiyiña't naua lchel qataq naua lhua'q, nache qauasaqaiuga ye napalaxa, yem huaña da na shiñaxauapi ñataqta ñyen qataq inaga't naua lhue da nqui'ic.»

¹⁴Qaq nache 'eetec de'era cha'aye qalota na qaicoyeguenpi da ñalegueua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye saq 'amaqtaq nam ñañamaxareeta Ñimaye.»

Qainataxaateguec da nsheetenaguec ca nta'a maye netaña ye Roma

(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

¹⁵Qaq huo'o so na'a'q nache nam ñalectaigui na fariseopi detaxañapega't da nañaana't da huo'o ca nasaxauec la'aqtac qanqa'en So Jesús cam chegoqchigui da qañauo'o ca lasouaxashet.

¹⁶Huaña, nache huo'oi soua qañama'q nam lapaxaguenatacpi somayepi, nnaictague' qanqa'en nam ñalectaigui na quetague' so nta'a Herodes, da yaqto' 'enapega So Jesús, 'eeta': «'Am Napaxaguenataxanaq, qomi' sañaanaq da 'am ñataqta 'eesora naua 'ara'aqtaqa, qataq 'auapaxagueeteguec na shiñaxauapi da 'enauac ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq saishet da 'auqochetega nam quetapeguelec da 'arapaxaguenataxanaxac, cha'aye 'am saishet da 'autaqtac da 'auauotaïque da 'am ñañamaxareeta namayepi.

¹⁷Qaq ñaq qomi' 'aua'axatema nagui ca 'arhuennataxac dam senataxanaqtapeguec maye, 'eeta': ¿Ñañamaqchiguiñi peta'a da sesheetenaq ñim lta'a na nta'alpi maye netaña ye Roma qalqo' saishet?

¹⁸Qalaxaye So Jesús ñañaten dam qauem 'eetapeguec somayepi. Nache 'enapega, 'eeta': «Qami' maye qoñiitega da qami' 'eesora, ¿ta'ainco' ye Añem qavi'iguiñiitac?

¹⁹Ñaq Añem qauachaxañiña qome acam anom lcatole maye qaisheetenaxana da qaisheeten ca nta'a. Nache qandoua'a aso 'oonole anom maye chegaqagui na lcat plata,

²⁰nache So Jesús inat somayepi, 'eeta': –¿Negue't lashec ñim huetalec ana'ana lcatole? Qataq ¿negue't le'enaxat yem nanettalec?

²¹Nache somayepi 'eeta': –Qomye nacheñi ñi lta'a na nta'alpi maye netaña ye Roma. Nache So Jesús 'enapeco': –Qaŷa'añim qome ñim lta'a na nta'alpi cam lalamaxat ñimaye, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalaq qaŷa'añim cam maiche lalamaxat nataqa'en.

²²Qaq co'ollaq hua'aqchigui de'era so chegaqaigui na fariseopi, nache somayepi ŷataqta huo'o da la'aalaxa, nache jec.

So saduceopi detaqtague' So Jesús

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

²³Qaq nacheso se'eso na'a'q huo'o so ŷalectaigui na saduceopi da nqo'oneua'a So Jesús. Cha'aye namayepi sa ŷa'amaqten da qaltaq qanca'alaxatec na leuaxaicpi,

²⁴nache somayepi inattac So Jesús, 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq, so Moisés co'ollaxa 'enapec da huo'otaq huo'o ca ŷale da huaron, qaq da ivita da ileu da huo'otaq qaica ca llalec, nache ca lqaŷa ishet da qaltaq huaroneguet aca llo'oxoua, da yaqto' huo'o naqa'en ca llalec som lqaŷa maye saqca, yaqto' saishet da deqat da le'enaxat.

²⁵Qaq ne'ena souaqta'a huo'oi co'ollaxa soua siete nqaŷa't. So nqaŷa ŷe huaron, qaq co'ollaq qaŷata'ague nache ileu, qalaxaye saxanaqca ca llalec. Nache aso lhua somaye no'ona'aguet so lqaŷa na'asa, ime nache huaroneguet asomaye.

²⁶Qalaxaye nache 'ena'am co'ollaq qaŷata'ague nache nataqa'en ileu somaye, qalaxaye nataqa'en qaica ca llalec. Qataq jec so lŷa lqaŷa. Nache queto'ot de'era, choche ivitta'a som pa'atec se'esoua siete nqaŷa't.

²⁷Qaq co'ollaq mashe nmichiyiñi 'enauaque soomaye, nache pa'atec da ileu asa'aso 'alo.

²⁸Qaq da ivita da qaltaq qanca'alaxatec na leuaxaicpi, nache ¿chaq negue't ca ŷoqta lhua se'esoua siete nqaŷa't asa'aso 'alo ye 'enauaque soomaye huaroneguet asomaye?

²⁹Nache So Jesús 'enapeco': –Qami' qausomiŷapec, cha'aye saishet da qauaŷachiñi' naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq da la'añaxac Ñimaye.

³⁰Cha'aye qom ivita da qaltaq qanca'alaxatec na leuaxaicpi, nache saishet da huo'o ca huaron, cha'aye namayepi 'eeta'am na lamaxashecpí Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³¹Qaq de'era lataxac qom qaltaq nca'alec na leuaxaicpi, qalaq qami' iuen da qautaxaŷaxañi ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye, 'eeta':

³²«Aÿem maye Nachaÿem Natameetacot so Abraham, Isaac qataq so Jacob.» Qaq saishet da Natameetacot Ñimaye na leuaxaicipi, nachaqnata nam nca'altauecpi, cha'aye Ñimaye 'enauac nca'altauec naqa'en na shiÿaxauapi.

³³Qaq co'ollaq hua'aqchigui de'era so shiÿaxauapi, nache ÿataqta huo'o da la'aalaxa naua lapaxaguenataxanaxaco So Jesús.

Da namaxasoxonaxac maye ÿactec da la'amaqche'c

(Marcos 12.28-34)

³⁴Qaq so fariseopi co'ollaq ÿaÿaten da So Jesús na'axaÿaxaataiya' naqa'en so saduceopi, nache so fariseopi laponat da detaxaÿapega't da qanqo'ona So Jesús.

³⁵Nache huo'o so 'oonolec somayepi som ÿaÿaten na namaxasoxonaxacpi maye quetalec so judiopi, ÿe'eguen So Jesús, nache inat, 'eeta':

³⁶–'Am Napaxaguenataxanaq, ¿chaq negue't ca ÿoqta ÿactec da qaÿalaxalec nam namaxasoxonaxacpi?

³⁷⁻³⁸Nache So Jesús 'enapeco': –Da hua'auchiguiñi namaxasoxonaxac qataq ÿactec da la'amaqchec, 'eeta': «ÿataqta 'auauotec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, imauec da 'arhuennataxac, qataq imauec da 'anachaalataxac.»

³⁹Qaq da lÿa namaxasoxonaxac maye 'ena'am so hua'auchiguiñi da la'amaqchec, 'eeta': «Ñi 'oonolec iuen da ÿauotec ca lÿa, 'eeta'am naqa'en da lauotaxanaqtaic da maiche nachaalataxac.»

⁴⁰Qaq ne'enaua dos namaxasoxonaxaco, nachenaua naua na'attaleguete 'enauac nam laÿepi namaxasoxonaxacpi maye ÿiyiñi so Moisés.

¿Negue't cam chegoxoguet cam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

(Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)

⁴¹Qaq co'ollaq ña lapoota'a't so fariseopi, nache So Jesús inat somayepi, 'eeta':

⁴²–¿Negue't ca chegoxoguet cam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna? ¿Chaq negue't llalec camaxa? Nache somayepi 'enapeco': –Qomye camaye chegoxoguet so nta'a David.

⁴³⁻⁴⁵Nache So Jesús 'eeta': –So David co'ollaq ÿachegoxotchigui da Itaunaxanaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta so lerec, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega ñi ÿataxala' maye Lca'aguishec, 'eeta': «'Anso'oota'ague qome da aÿoic, nato' qom mashe ñauec 'enauac nam 'am ipa'agueetacpi.» Ñaq Aÿem quau'aqtaxañim: Da so nta'a David iÿaxana da Lataxala' So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ¿ca 'eeteco' qone' da ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da chegoxoguet so David? ¿Ye so David ÿamata'ac da saq 'ena'am da la'amaqchec!

⁴⁶Nache saishet da huo'o ca choche 'oonolec somayepi da ÿasateguet So Jesús. Nache chegoqchiguiña se'eso na'a'q da saishet da huo'o ca qaltaq inattac Somaye.

Mateo 23

Da Itelaqtaxanaxac So Jesús

(Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

- ¹Nache So Jesús 'enapega so shiŷaxauapi qataq soua lapaxaguenataqa, 'eeta':
- ²Nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi qataq nam fariseopi, namayepi nachena nam ŷataqta ŷaŷaten da ŷa'axategue da llec na lamaxasoxonaxacpi so Moisés.
- ³Qaq ŷoqo'oye qami' iuen da qauo'oche 'enauac cam la'aqtac namayepi, qalaxaye saishet qome da qauo'oche nam ŷo'ottac namayepi, cha'aye da ŷauo'o ye dapaxaguenataxanec, qalaq namayepi ŷaqa'a na ŷo'ottac.
- ⁴Cha'aye namayepi ŷauo'o na damaxasoxoolec ŷataqta alaqaic da ishet da qaipaqueelec, qalaxaye saishet da ŷo'ot ca qapio'olec na'añaxataxac da yaqto' ishet da ipaqueelec namayepi.
- ⁵Qaq ŷo'ot 'enauac ne'ena namayepi, cha'aye nshetaique da na shiŷaxauapi huo'o da la'aalaxa. ŷoqo'oye ŷauo'o natai' lereguishecpiolec ŷachegoxotaigui ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ime nache ŷauo'o aso laŷe' lo'ocole qataq ŷauo'o so lquet, nache ishet da ŷaxachigui na lqaic da ŷaatelec na latap huo'otaq na lhuaq. Nache nquigaxattauec ye lcata asa'aso laŷe' qataq ŷo'ot na lasoviaxanatac naua loga'te naua alogo da yaqto' na shiŷaxauapi ipettega da ŷataqta ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.
- ⁶Qataq da nqo'oneua'a ana napaxaguenaxaqui na judiopi qataq na naponaxacpi, nache ŷataqta ŷaŷamaxareeta da huo'o naq 'enec qanqa'en, 'ena'am da ŷataqta 'eesa da 'amaqtaqaic.
- ⁷Qataq ŷataqta ŷaŷamaxareeta da na shiŷaxauapi da huo'o naq 'enec da iquin da huaña ca menaqa', qataq da qaiŷaxana qalaq qoŷeeta' napaxaguenataxanaqpi.
- ⁸Qalaxaye qami' saishet qome da qauacheeta'a na shiŷaxauapi da qami' iŷaxanalo qalaq 'eetega qami' napaxaguenataxanaqpi. Cha'aye 'enauac da qoñiita qami' nqaŷañecpi, qaq 'oonolec na Qanapaxaguenaxala'ai.
- ⁹Qataq saishet qome da huo'o ca qauamachiŷa'ac qarta'ai, cha'aye 'oonolec Ñi Qarta'ai maye Lo'onatac 'Enauacna qataq imattalecna.
- ¹⁰Qataq saishet qome da qauayiñi na shiŷaxauapi da yaqto' qami' ŷamata'aque da qami' nataxala'ate, cha'aye Aŷem maye Aŷem Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna Aŷem 'oonolec da Qarataxala'ai.
- ¹¹Qaq cam 'amaqtaqaic da qoñiita qalaq nacheca ca huetaque' na laŷepi.
- ¹²Cha'aye cam ipettega da nataŷaña da la'amaqchec na laŷepi, nache camaye qaŷo'otec da qaica ca la'amaqchec. Qaq nam sa na'amaqten, qalaq nachena na qaŷamata'ac da 'amaqtaqaic.

¡ŷataqta qauem da qa'aita'ague!

¹³Nache So Jesús 'enapega som fariseopi qataq som dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, 'eeta': ¡Yataqta qauem da qa'aita'ague qami' tenataxanaxaicpi! Cha'aye qami' qauapoigui ñi lasom dam lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' saishet da huo'o ca inoxoneuo. Qalaxaye ivira'alo qami' saishet da qaunoxoñiiuo, qataq saishet da qauashiñim da inoxoneuo nam nshetaique da inoxoneuo.

¹⁴[¡Yataqta qauem da qa'aita'ague qami' fariseopi maye qoñiitega qami' 'eesora! Cha'aye qami' yataqta qui'itchiguilo qanqa'eñi naua lma'ate ana pa'aipi, qataq qanqañoxochiyoigui da qauo'oches da logoraic qanatamnaxaqui, qaq souaxat de'era nache qami' yataqta lta'araic qome ca qanhuaxanaguiqui.]

¹⁵¡Yataqta qauem da qa'aita'ague qami' tenataxanaxaicpi! Cha'aye qami' yataqta qa'aiteua'alo naua nma'ate qauauoitaique da huo'o ca qami' queguelo, qaq da qauanachiya nache camaye yataqta qauo'oches da yataqta yactec da nhuaxanaguec qom qayāsaxaña ca nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi, qaq saq 'ena'am da qoñiita.

¹⁶¡Yataqta qauem da qa'aita'ague! Cha'aye qami' taxa maye qauapaxaguiñi na shiḡaxauapi da ḡalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye qami' ye sa qauayāañi cam qoñiitec: «Nachagrata da qauapaxaguiñic ca shiḡaxaua da ḡan ca la'aqtac da huaigui añi no'onaxanaxaqui, qalaq ishet da nḡaxaani. Qalaxaye da huo'otaq ḡan ca la'aqtac da 'eetega ḡaneua'a añi no'onaxanaxaqui late'eraí ca oro, nache camaye iuen da yataqta ipaqueelec ca la'aqtac.»

¹⁷¡Qami' yataqta qaica ca qauayāañiḡapec qataq qami' 'oopaiqa! Cha'aye saisheto' peta'a da qauloḡa'a da añi no'onaxanaxaqui da napacalec da la'amaqchec ca oro, qataq añi no'onaxanaxaqui nachañi añi ḡo'ot da ca oro huo'o da lyac da hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁸Nataqa'en qauapaxaguenataxaniiteguec da huo'o ca shiḡaxaua da ḡan ca la'aqtac chegoqchigui da la'añaxac añi nca'atoxonaxalate maye netaña añi no'onaxanaxaqui late'eraí, qalaq camaye ishet da sa ipaquelec ca la'aqtac. Qalaxaye da huo'otaq ḡan ca la'aqtac da ḡachegoxotchigui da la'añaxac ana nachetaqtaxanaqte, qalaq camaye iuen da yataqta ipaqueelec ca la'aqtac.

¹⁹¡Qami' qaica ca qauayāañiḡapec! Cha'aye añi nca'atoxonaxalate maye qayachalec naxa ana nachetaqtaxanaqte da qoḡanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, añimaye napacalec da la'amaqchec aca nachetaqtaxanaqte, qataq nachañi añi ḡo'ot da huo'o da la'amaqchec aca nachetaqtaxanaqte da hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁰Cha'aye ca shiḡaxaua da huo'o ca ḡachaxanapec, qataq ḡan ca la'aqtac da chegoqchigui da la'añaxac añi nca'atoxonaxalate maye netaña añi no'onaxanaxaqui late'eraí, nache camaye saishet da nachaqañeta añi nca'atoxonaxalate da chegoqchigui da la'añaxac, nacherata da imauec nataqa'en cam huetalec añimaye.

²¹Qataq da huo'o ca ñan ca la'aqtac da chegoqchigui da la'añaxac añi no'onaxanaxaqui late'eraí, nache camaye saishet da nachaqañeta añi no'onaxanaxaqui late'eraí da chegoqchigui ca la'añaxac, maye nataqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye hueta'a añimaye.

²²Nataqa'en cam ñan ca la'aqtac da chegoqchigui da la'añaxac na pa'asheguem, nache nataqa'en chegoqchigui ca la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye nache hueta'a Ñimaye.

²³¡Yataqta qauem da qa'aita'ague qami' maye qauapaxaguenataxañiiteguec na namaxasoxonaxacpi qataq qami' fariseopi maye qoñiitega da qami' 'eesora! ¡Qami' tenataxanaxaícpí! Yataqta huo'o da qanpogoxoinaxaqui da qaña'añiiuo da qarachetaqtanaxaqche añi 'oonole laue ana diez ana nalecnaxanaqte maye le'enaxat menta, qataq anís, qataq ana comino maye qa'añiguíshe, qalaxaye qami' saishet da qaulaqaigueta naua lapaxaguenataxanaxaco nam nqataxacpi maye ñoqta iue'n da qañalaxaleguete maye, 'eeta': da no'on nataxac, qataq da qaichoxoren ca ñña, qataq da qañalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ne'enaua tres nachenaua naua iue'n da yataqta qaño'o't, qalaxaye saishet da nache sa qañalaxalec na lañepi namaxasoxonaxacpi.

²⁴¡Qami' maye qami' nataxala'ate yataqta qaica ca qauañaañiñapec! Qaupaquiiiteleguete naua lataxac maye yataqta qaica ca la'amaqche'c naua namaxasoxonaxaco, qalaxaye saishet da qaupaquiiilec nam yataqta huo'o da la'amaqchec namayepi. Qami' qoñiita'am nam ñyomtapigui na lataxa da nqatsheguem ana 'añat, qalaxaye 'eeta'am da iuoxonañi ana shiguiñac le'enaxat nauanaxanaxa maye huetangui ca lataxa.

²⁵⁻²⁶¡Yataqta qauem da qa'aita'ague qami' tenataxanaxaícpí! Qami' choche qae'enaxache ca shiñaxaua maye 'onaxaíc da lataxac, qalaxaye qami' qauemaiqa, qaica ca ishet da qautauañi, nachaqrata da qaucacheetacot na shiñaxauapi. ¡Qami' qaica ca qarañaanataxanaxaqui! 'Onaxaíc da yataqta qano'onaxache da qarataxaqui, cha'aye da saishet da nache qoñiitec de'era, nache qoñiña'am aca ñomaxaqui qataq ca nquia'axaqui da qui'itta na pa'auec, qalaxaye yataqta nshepaxan na pa'auo. Qalaxaye aca ñomaxaqui qataq ca nquia'axaqui da qaiño na pa'auo, nache ñoqta 'eesa da imauec da qui'itta.

²⁷⁻²⁸¡Yataqta qauem da qa'aita'ague qami'! Cha'aye qae'enaxache ca shiñaxaua no'on da lataxac qataq ño'oxoraí, qalaxaye ñoqta 'eesa da qami' tenataxanaxaícpí qataq qami' qauemaiqa. Qoñiita'am aca huachiqui maye qaña'ameeta na pa'auec qataq da qailota'a qalaq yataqta qui'itta, qalaxaye nam pa'auo yataqta nlaqchigui na npi'inecpi qataq yataqta qauem.

²⁹¡Choxoraiqolqa qami' tenataxanaxaícpí, cha'aye yataqta qauem da qa'aita'ague! Cha'aye qami' qano'oxoñiisheguem na coma'pi da yaqto' saishet da qaucoviña'ai na le'enaxatpi so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye mashe ileupi, qataq qauauo'oi na llo'oxoraxat nam shiñaxauapi maye no'on da lataxac.

³⁰Ime, nache qoñiita': Da souaqtaigui taxa se'eso na'a'q, nache saishet taxa da salegaqaua'a som ñalauatpi som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³¹Qalaxaye da qarataxaqui ñoqta 'eesa da 'eeta'am somayepi.

³²¡Qaq no'on da qami' ñataqta qaumacheeta dam ño'ot co'ollaxa som hua'au qarta'ailpi!

³³¡Qami' ñataqta qami' tenataxanaxaicpi qataq qami' qauemaicpi! Ñataqta qami' qauemaicpi qoñiña'am na lshenataxanaxa na na'araxanaq. ¡Qaq ñoqo'oye ñataqta sa qami' ñe't ca qanhuaxanaguiqui da qami' qañasaxañalo ca nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi!

³⁴Añem samaq qome ca ña'aqtaxanaxanecpi qataq ca ñaanaxanaxaicpi qataq ca napaxaguenataxanaqpi. Qalaxaye huo'o qome ca qauualauache camayepi qataq qauaxañiiguet ca npe'enaxaqui; qataq huo'o qome na qauaxañiitac da huaigui ana qanapaxaguenaxaqui, qataq huo'o qome ca lañepi da qaviraxachiña'a na lañepi ññecpi da qaucañiitac.

³⁵Qaq ñoqo'oye qami' qome qarasouaxashechi da nalaataguec 'enauac nam no'on da lataxac maye huetalec ana 'alhua, chegoqchiguiña da l-leuaxa so Abel, choche ivitta'a da l-leuaxa so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Zacarías som llalec so Berequías. Se'eso na'aqtaxanaxanec qauualauache co'ollaq vichiguinguilo na laiña ye netaña añi no'onaxanaxaqui late'era qataq añi nca'atoxonaxalate.

³⁶Qaq ñataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema da 'enauac da qoñiita qañauo'o qome ca qanhuaxanaguiqui souaxat de'era.

So Jesús ññeelec so Jerusalén

(Lucas 13.31-35)

³⁷¡Qami' shiñaxauapi maye qoñiitaña na Jerusalén! ¡Qami' shiñaxauapi maye qoñiitaña na Jerusalén! Qami' qauualauache co'ollaxa so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq so lamaxashechi maye qami' namaxalo Ñimaye. Añem ñataqta qalota naxa da sauotaique da qami' ñepaxattaleguete da sheeta'am aca 'olgaxa da ltelaxa ca llalaqpi da nqapaxaatalec, qalaxaye qami' saishet da Añem qauaqaita'a.

³⁸¡Qaq ñaq qauloña da toolec qome naua qarma'achilli'!

³⁹Cha'aye ñoqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema da chegoqchiguiña nagui da saishet da ñoltaq Añem qauloña'a, choche ivita'a qome da qoñiita': «Ñataqta no'on da llecñaxac nam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye nactaigui da le'enaxat Ñimaye.»

Mateo 24

So Jesús ña'axata'a da qailaxachigui aso no'onaxanaxaqui late'era

(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)

¹Qaq So Jesús co'ollaq ca'ai aso no'onaxanaxaqui late'eraí, nache soua lapaxaguenataqa nquicoto Somaye, da yaqto' ñachaxana na ñyecpi asa'aso no'onaxanaxaqui late'eraí.

²Nache So Jesús 'enapeco': «¿Qauloita'a nagui 'enauac ne'ena ñyecpi maye ñataqta lta'araicpi? Añem ñataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema nagui da 'enauac ne'ena qailaxachigui qome. ¡Saishet qome da huo'o ca 'oonolec da nachattañi namayepi!»

Na na'anecpi maye ña'axata'a ca loga'tna

(Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa taresheguemec aso saqañoqotcheguemec 'alhua maye nanqa' ana Olivo. Nache So Jesús nso'ooni, nache co'ollaq ndoteto soua lapaxaguenataqa, nache qainat Somaye, qoñeeta': –Sauoqtaique da qomi' 'aua'axatema ¿chaq lagui qaq ivita de'era, da qailaxachigui añi no'onaxanaxaqui late'eraí? ¿Ca 'eetec da sañaanaq da ñoltaq 'añe'eguelaq qome, qataq da ivita cam loga't ana 'alhua? ¿Chaq 'eetec ca la'anaxat qome?

⁴Nache So Jesús 'enapeco': –¡Maxatchaxa qome! Saishet da huo'o ca qami' ñatenache't.

⁵Cha'aye ñataqta qalota qome na anac, nache choche ne'enaqchingui da ñe'enaxat, nache 'enapega na shiñaxauapi, 'eeta': «Añem maye nachañem Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.» Qataq do'onataxana qome da ñe'enaxat, nache qalota qome na ñatenachet.

⁶Qami' qaua'aqaitapeguelec qome da chemaqchiguiñalo da alaataxac na ñotta'a't 'alhuapi. Qataq huo'o ca mashe huotaique da deloguiña't na nta'alpi. Qalaxaye saishet qome da qayi'i; cha'aye damaye iuen da huo'o qome, qalaxaye saxanaxa da ivita ca loga't ana 'alhua.

⁷Cha'aye na lta'alpi nam ñotta'a't shiñaxauapi delogui' qome ca lña nta'a, nache na shiñaxauapi qaica ca aloq, nache huo'o qome ca nqouaxa qataq qalota na 'alhuapi na huo'o na nacholaxanaxa.

⁸Qaq 'enauac ne'ena, nachena na chegoqchiguiña na que'eenaxacpi ana 'alhua.

⁹Huaña, nache qami' qañaue'c da qami' qaicoñerai'salo, qataq qami' qoñaneua'alo na nta'alpi da yaqto' saishet da qami' iyacna'ape, qataq ivira'a da qami' ñalaua't. Qataq 'enauac na shiñaxauapi ñataqta qami' nquiñalo, souaxat da Añem qoquiitague'.

¹⁰Nache qalota qome nam Añem ca'attague' da ñaxanec da lpi'ñaxac Añem, qataq huo'o qome ca decachiñalec ca lña da sa iyacnapec, cha'aye souaxat da lquiñaxa.

¹¹Qataq qalota qome na nvi' maye tenataxanaxaicpi, 'eetega da la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñataqta qalota qome na ñatenachet shiñaxauapi.

¹²Qaq na shiřaxauapi řataqta qauemaicpi qome, řoqo'oye qalota qome na řaxaaņi da řauotec ca ľřa.

¹³Qalaxaye Ařem ñeca'alaxatec 'enauac nam Ařem quetague' qataq saishet da řaxanec da ľpi'ĩřaxac Ařem choche ivitta'a ca loga't da nachaalataxac.

¹⁴Qaq cam loga't ana 'alhua nvi' qom de'era no'on na'axařaxac maye řa'axat da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe qařa'aqtaxanem 'enauac na huetalec ana 'alhua, qataq nam řotta'a't shiřaxauapi hua'aqchigui damaye.

Dam na'anec qome da yaqto' na shiřaxauapi datauec

¹⁵So Jesús queto'ot da na'aqtaxaategueto soua lapaxaguenataqa, da'aqtaxaateguema cam loga't ana 'alhua, nache 'enapeco': Cam itaxařaxan de'era, nache iuen da npogoxoinapegue' da řařaten dam řa'axat som la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Daniel. Somaye řiyiņi co'ollaxa da huo'o ca na'a'q, nache qořaneua'a aca qauem nachetaqtaxanaqte aņi no'onaxanaxaqui late'erai. Qaq qom qaulořa'a yi'ie ndaqa' aņi no'onaxanaxaqui maye sa qaishetapec da ipacchigui dam řa'axat co'ollaxa so na'aqtaxanaxanec, nache qami' qome qauataiuec.

¹⁶Qaq nam hueta'a ye 'alhua Judea, nache datauec qome da tasheguemec ana qařoqotcheguemec 'alhuapi,

¹⁷qaq cam netalec na l-laq ca lma', qaq no'on qome da saishet da taigui ca lma' da huo'o ca řache,

¹⁸qataq cam huetauga na no'onaxa, qalaq saishet qome da ře'eguelaxaua'a ca lma' da yaqto' řache' caua alogo.

¹⁹Qaq cam 'alpi maye hualaxaipi que'eca na'a'q řataqta lta'araic da nque'eenaxac qome. ¡Qalaxaye řactec da lachoxoyec qome aca 'alo maye cheta'ague da deco'otac!

²⁰Řoqo'oye qanqouagaxauņiřot qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qauřaxaņiřot da yaqto' de'era saishet da huetoigui ca no'omaxa, huo'otaq ca na'a'q mataxaqui,

²¹cha'aye que'eca na'a'q na shiřaxauapi řataqta qalota qome da nque'eenaxac. Saishet da huo'o ca 'eeta'am que'eca que'eenaxac dam qařachegoqta'ague co'ollaq cheta'ague da řo'ot ana 'alhua Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq saishet da qaltaq qanauane' qome de'era que'eenaxac.

²²Ñim Lo'onatac 'Enauacna řataqta řauotec nam maiche lca'aguishecpi, řoqo'oye caua na'axa'te que'eca que'eenaxac saishet da qařoqtrec naqa'en Ñimaye. Cha'aye da saishet da nache 'eetec de'era Ñimaye, nache 'enauac ileu na shiřaxauapi.

²³Qaq que'eca na'a'q qom huo'o ca, 'eeta': «Ña qauloña, 'ena na Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna hueta'a ne'ena», huo'otaq da, 'eeta': «'Iñi cha'a ñi Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna», nache saishet qome da qaua'amaqchiñi.

²⁴Cha'aye nvi' qome nam tenataxanaxaicpi maye 'eetega lca'aguishecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nam 'eetega da la'aqtaxanaxanecpi Ñimaye, nache ño'ot qome nam sa qañauanapega qataq huo'o da llo'oxoyec, nache ñatenachet na qalota shiñaxauapi. Qaq ivira'a da ishet nataqa'en da ñatenachet nam ñataqta iñaxanapi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁵Qaq damaye mashe nache 'eetai' da qami' sa'aqtaxaateguema

²⁶da huo'o ca nvi' da qami' da'aqtaxanema, 'eeta': «Ña qauloña da Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye netauga ye toolec 'alhua», qalaq saishet qome da qanqo'oñiuga. Huo'otaq da, 'eeta': «'Ñi Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna nqañoxottañi hueta'a ne'ena!», qalaq saishet qome da qaua'amaqchiñi.

²⁷Cha'aye Añem Shiñaxaua Llalec qom ñanac, nache saishet da ñeqañoxottañi. 'Enauac da Añem qaila'a, cha'aye que'eca iviraxac 'eeta'am ca nqashelgaxa da nqashilliguiñi qalaq imata na piguem.

²⁸'Enauac na shiñaxauapi ana 'alhua ñañaten da ca huaña da laponat na teguesanpi, nache ñañaten da hueta'a ca leuaxaic. Qaq nache 'eetec nataqa'en qome da ñanac, nache 'enauac da qañañaten.

Da Iviraxac qome Na Shiñaxaua Llalec

(Marcos 13.24-37; Lucas 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

²⁹So Jesús queto'ot da da'aqtaxaatac, 'eeta': –Qom inoxonec que'eca que'eenaxac: «Nache aña nala' 'om qataq ñi ca'agoxoic saishet da 'eroigui, qataq naañi ana huaqaañipi, qataq ivira'a da cholaxan na na'añaxacpi maye hueto'ot na pa'asheguem.»

³⁰Huaña, nache 'enauac da qaila'a na pa'asheguem ca la'anaxat da Añem Shiñaxaua Llalec qaltaq ñe'eguelaq. Nache 'enauac qome na ñotta'a't shiñaxauapi ana 'alhua ñataqta iviloxolaqchet da lcolanaxa qom Añem ila'aguet da ñanactaigui ca lo'oc na piguem, ñataqta lta'araic da ña'añaxac qataq da ño'oxoyec.

³¹Nache samaqteegalo qome na ñamaxashecpi, namayepi ñauota'a ana lasheere da yaqto' lañona't nam Añem ca'attague'pi.

Qañaloqnaxana aso higo lcheyec

³²Qanapaxagueñiña qome da lataxac ana higo lcheyec. Da anamaye da ivita da ñaxatec ana lcouepi qataq dalaxai ana lauepi, nache qami' qauañaañi da mashe saqañapigui naua nta'api.

³³Qaq nache 'eetec nataqa'en qom qami' qauloña'a 'enauac ne'ena maye sa'axattac, nache qami' qauañaañi da mashe saqañapeque ca ñe'eguelaxasoxoc.

³⁴Qaq ñataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da 'enauac qome ne'ena hua'auñi da yo'oq qom huo'otaq saxanaxa da ileu na shiñaxauapi maye huetaiguilo nagui ne'ena na'axa'te.

³⁵Na piguem qataq ana 'alhua imeuo qome, qalaxaye da ña'aqtac saishet da imeuo.

³⁶Qalaxaye que'eca na'a'q qataq ca laloqo' da ñe'eguelaq, qalaq qaica ca ishet da ña'ñaten, ivira'a na namaxashecpi na piguem. Qataq ivira'a Añem saishet da sañaten. 'Oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Ita'a da ña'ñaten.

³⁷Qaq Añem Shiñaxaua Llalec qom qaltaq ñe'eguelaq, nache na shiñaxauapi 'eeta'am qome da lataxac so na'a'q maye huetaigui co'ollaxa so Noé,

³⁸da na shiñaxauapi ño'ottac da lquia'axac, qataq ñyomtac, qataq huarootega't, choche ivitta'a so na'a'q da so Noé huenoxonoigui aso nnotaxaqui, ime nache npaxasheguem ana 'alhua.

³⁹Se'eso shiñaxauapi saishet da ña'ñaten da huaigui co'ollaq npaxasheguem ana 'alhua, ñoqo'oye ivira'a da 'ogaxaicpi. Qaq 'era da 'eetec Añem Shiñaxaua Llalec qom qaltaq ñe'eguelaq.

⁴⁰Qaq que'eca na'a'q qome, huo'oi caua dos ñale't da do'onataxaata'ape huerauga ca no'onaxa, nache caamaye 'oonolec ca sauec, qaq ca lña qalaq ño'onaxatañi.

⁴¹Qataq da huo'oi caua dos 'alo da isocta'ape na lañiguishet ala, qalaq 'oonole aca sauec, qaq aca lña qalaq ño'onaxatañi.

⁴²Qaq ñoqo'oye iuen da nache 'eetai' da qanloitec, cha'aye qami' sa qaua'ñañi ca laloqo' da Añem, maye Añem Qarataxala'ai qaltaq ñe'eguelaq.

⁴³Qaq ñoqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema da ca lalamaxat ca ñyec da huo'otaq ña'ñaten ca laloqo' da nvi' ca cachaxaic, nache camaye nauaatac ca lma', da yaqto' saishet da qaicachiñot.

⁴⁴Qaq ñoqo'oye nache 'eetec nataqa'en da qoñiita, iuen da qanloitec qataq qanañamaxacheetai' qome. Cha'aye Añem Shiñaxaua Llalec ñevi' qom mashe saishet da Añem qañauotaique.

Ca namaxashec maye ñataqta ñalaq qataq ca namaxashec maye sa ñalaq

(Lucas 12.41-48)

⁴⁵¿Negue't cam namaxashec maye ñataqta ipaqueelec ca namaxasaguec qataq nlotec? Qomye nachea cam ñale maye ca na'aco' ipataxalec camaye, da yaqto' iquia'axaatac cam hueta'a ca lma' da ivita ye laloqo' da nquia'axac.

⁴⁶¡Qaq ñataqta machiguiñi qome que'eca namaxashec, da huo'otaq ivita da nvi' ca na'aco' qalaq ilalec camaye da ño'ottac cam ñamaxalec!

⁴⁷Qaq ñoqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema, da que'eca 'aco' ipataxalec 'enauac nam lalamaxatpi camaye.

⁴⁸Qalaxaye saloqnaxanaxa da huo'o ca namaxashec qauemaic, nache 'eeta' da lhuennataxac: «Que'eca ña'aco' qañoqtegue da taigue nache qañoqta da ñe'eguelaq»,

⁴⁹nache quetot da iuxaatac na ltauapi, qataq ño't na lquia'axac, qataq ñyomtague' na taxaicpi.

⁵⁰Qaq da nvi' ca na'aco' que'eca na'a'q maye saishet da huotaique,

⁵¹nache ñauo'o ca nhuaxanaguec camaye, 'eeta'am naqa'en da nhuaxanaguec 'enauac nam namaxashecpí maye ñatenachet ca na'aco'. Huaña, nache ñyeetac, qataq ñataqta inaga't naua lhue da nqui'ic.

Mateo 25

Qañoqtaxanalo soua diez qa'año

¹De'era lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye 'eeta'am da 'eetec se'eso pe co'ollaq huo'o so naronaxac. Nache huo'oi soua diez qa'año ñaconalo soua lcoñaraxanaxaqui' maye lca'atoxo't na aceite. Nache huaqatra'aguet ca auonaxaua.

²Qaq cinco soomaye soua sa ñaŋamaxata'ape, qataq cinco soua ñaŋamaxatte'.

³Qaq se'esoua cinco maye saishet da ñaŋamaxata'ape qaica ca lqataxanata'c aceite da ivita da imeuo so le'ec soua lcoñaraxanaxaqui'.

⁴Qalaxaye soua lña't cinco maye ñaŋamaxatte', soomaye ñacheta'ape so lqataxanata'c aceite, yaqto' da ivita da imeuo na le'ec aso lcoñaraxanaxaqui', nache qaltaq icoyingui.

⁵Qaq cha'aye ñataqta qañoqteguet se'eso auonaxaua, nache se'esoua diez qa'año soomaye huo'o na lo'ochaqa' nache do'oche'.

⁶Qaq co'ollaq mashe laiñi so pe, nache qaña'axaña so ñaxanaxac, 'eeta': «¡Mashe nvi' na auonaxaua, ña qampa'aiuec, qauqachiña'aguet!»

⁷Nache 'enauaque se'esoua qa'año ñiyishegue'm, nache ñaŋamaxaayíni soua lcoñaraxanaxaqui'.

⁸Nache soua cinco maye sa ñaŋamaxata'ape, 'eetegalo' soua lña't maye ñaŋamaxatte', 'eeta': «Ñaq qomi' qaña'añima ca lañe na qarcoñaraxanaxache maye qanacheetac. Ten, mashe huotaique da 'o'm naua qarcoñaraxanaxaqui'.»

⁹Qalaxaye soua cinco qa'año maye ñaŋamaxatte' 'ena'apo': «Saishet. Ten, saq 'amaqtaq na ñachoqtac aceite, 'onaxaic da qanqo'oñiña cam imeetac, nache qausheenaxañiña cam qarcoñaraxanaxache.»

¹⁰Qalaxaye co'ollaq se'esoua cinco qa'añole maye qaica ca nañamaxataxa'c, co'ollaq je'c da desheenaxaraique ca lcoñaraxanaxa't, nache nvi' so auonaxaua. Nache soua qa'añel maye lhuotte' lñatreuo somaye da pa'areua'a ca naronaxac. Qaq ime, nache qañapogui so lasom.

¹¹Qaq co'ollaq qañata'ague, nache nvildeuo soua cinco maye sa nañamaxata'ape, nache ila'a so lasom da mashe napochigui nache deñaxaata'ape, 'eeta': «¡Am Qarataxala'! ¡Am Qarataxala'! Ña qomi' 'auauategueta.»

¹²Qalaxaye so auonaxaua 'enapeco': «Aque', qami' sa sauatto'n.»

¹³Nache So Jesús 'enapeco': -Ñoqo'oye qami' maye qami' ñapaxaguenataqa, iuen, da nache 'eetai' da qanloitec, cha'aye saishet da qauañaañi ca na'a'q qataq ca laloqo' da Añem ñe'eguelaq.

Qañaloqnaxana aso anom maye huo'oi soua qaipataxagueta

(Lucas 19.11-27)

¹⁴De'era lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa so ñale da huo'o da lhuennataxac da qañoqtegue ca taigue. Nache iñaxaneugalo soua lamaxa'she, nache ipataxaleguete aso alom da iloregue.

¹⁵Qaq se'eso ñale ñataqta ñañateeta ca ño'ot ñi 'oonolec soomaye. Ñoqo'oye so 'oonolec soomaye ñanem aso cinco mil anom lcat, qaq so lña qalaq ñanem aso dos mil, qataq so lña ñanem aso mil. Ime, nache jec.

¹⁶Nache so namaxashec maye ñaconeguet aso cinco mil anom, somaye do'onataxanguí asa'aso anom da nmen. Nache ivi' cinco mil aso lañe laueque.

¹⁷Qaq nache 'eetec nataqa'en som ñaconeguet asom dos mil anom, somaye ivi' dos mil aso lañe laueque.

¹⁸Qalaxaye som ñaconeguet aso mil anom, somaye jec nache ñoxooñi aso alom so na'aco', ñoxotoigui na 'alhua.

¹⁹Qaq co'ollaq mashe qañoqteguelo soua vi'ie, nache ñe'eguelaq se'eso ñale. Nache somaye huotaique da naloqna't da lo'onataxanaxa'c soua lamaxa'she.

²⁰Nache nvireuo som ñaconeguet co'ollaxa aso cinco mil anom, nache ñaneuo asomaye lñateuo naqa'en aso lañe cinco mil nache, 'eeta': «'Am ñataxala', añem 'aña'anem co'ollaxa aso cinco mil 'om. Qaq nagui 'ana ana lañe cinco mil maye ñaueque.»

²¹Nache so ñale 'enapeco': «¡Ñataqta 'am ño'oxoraq! Cha'aye 'am no'on namaxashec, qataq ishet da 'am qaipi'iña'a. Cha'aye 'am ñataqta 'antela'a som saq 'amaqtaq maye 'am sami', qaq nagui añem 'am sepataxalec cam ñactec da llo'oxoyec. Qaq nagui, nache no'on da sauoqo'o ca qayo'oxonnataxanaxac.»

²²Ime, nache qaltaq nvireuo so namaxashec maye ñaconeguet co'ollaxa aso dos mil anom, nache 'enapeco': «'Am ñataxala', añem 'aña'anem co'ollaxa aso dos mil aso 'om. Qaq nagui 'ana ana lña dos mil maye ñaueque.»

²³Nache se'eso ñale 'enapeco': «¡Ŷataqta 'am ŷo'oxoraq! Cha'aye 'am no'on namaxashec, qataq ishet da 'am qaipi'iŷa'a. Cha'aye 'am ŷataqta 'antela'a som saq 'amaqtaq maye 'am sami', qaq nagui aŷem 'am sepataxalec cam ŷactec da llo'oxoyec. Qaq nagui, nache no'on da sauoco'o ca qayo'oxonnataxanaxac.»

²⁴Qaq pa'atec co'ollaxa nache nvireuo so namaxashec maye ŷaconeguet aso mil anom nache, 'eeta': «'Am ŷataxala', aŷem saŷaten da ŷataqta 'am qaramchigui, qataq ivira'a da 'auŷaxaneua'a ca ŷataqta huo'o da lqalaic.

²⁵Qaq ŷoqo'oye aŷem huo'o da icolanaxa, nache aŷem soxooŷi ana 'om soxotoigui na 'alhua, qalaxaye 'ana ana mil maye 'om, 'am she'eguelaxatem anamaye ŷataqta nalota't.»

²⁶Nache se'eso ñale 'enapeco': «'Am namaxashec qauemaic qataq hualaic, cha'aye 'auaŷaten da aŷem qaramchigui,

²⁷qalaq ŷta'ainco' co'ollaxa da saq 'aroua'a aŷi laŷe' ana anom anamaye? Yaqto' naguictaxa da ñevi', nache ishettaxa da saconeguet ana aŷom qataq aca laueque.»

²⁸Nache se'eso ñale 'enapega som ltauapi, 'eeta': «Ña qauacoŷiŷa qome aram mil anom maye hueto'ot damaye. Ime, qaq qaŷa'aŷim dam hueto'ot aram diez mil.

²⁹Cha'aye cam qalota ca hueto'ot, qalaq camaye qanquigaxattec ca qoŷanem, nache ŷataqta qaica ca iueetac, qalaxaye cam qaica ca hueto'ot, qalaq camaye ivira'a cam saq 'amaqtaqolec maye hueto'ot qaŷacona.

³⁰Qaq de'era namaxashec maye qaica ca taiguet, damaye qauo'oyiŷauga na napalaxa, huaŷa qome, nache ŷataqta ŷaguec da lcolanaxa, nache ñŷeetac qataq ŷataqta inaga't naua lhue da nqui'ic.»

Qom qanmit 'enauacna

³¹Qaq Aŷem Shiŷaxaua Llalec qom ivita da ñe'eguetaq, nache ca iviraxac 'eeta'am da lviraxac ca nta'a 'aŷaxaic, Aŷem colesop na ŷamaxashecpi nache ñeso'ongui aca ñeso'onaxaqui da Aŷem Nta'a.

³²Qaq 'enauac nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye netalec ana 'alhua, anac da nachaateua'a Aŷem, nache seŷotauga na qauem da lataxac da saishet da ŷalectaigui ñaqa'en nam no'on da lataxac, 'eeta'am ca ilotague' ana qagueta da iŷotauga ana quetaq da saishet da ŷalecta'aguet naqa'en anamayepi.

³³Nache sepa'axanegue da aŷoic na no'on da lataxac, qaq na qauem da lataxac qalaq sepa'axanegue da ñe'emaq.

³⁴Nache Aŷem maye Aŷem Nta'a shenapega nam no'on da lataxac, sheeta': «¡Ñi Ita'a qami' taaleguete da lqouagaxanaqtaic! ¡Qauanaqui, qaualliquiua'a da lo'onataxanaxac ñi Ita'a maye, nache 'eetai' da iqataxaatapigui' co'ollaq saxanaxa da ŷo'ot ana 'alhua!

³⁵Cha'aye co'ollaq huo'o na iqouaxa, qalaq Aÿem qaÿa'añim so anoq, qataq co'ollaq huo'o na ñaquip qalaq Aÿem qaÿa'añim so ñaquip, qataq co'ollaq sheca'ai ye ñalamaxat ima', nache qami' Aÿem qauacoñiiguet,

³⁶qataq co'ollaq qaica ca ñapogoña, qalaq qami' Aÿem qaÿa'añim, qataq co'ollaq Aÿem saq no'on, nache Aÿem qanamaqaitegueua'a, qataq co'ollaq sootaigui añi ncoñetaxanaxaqui qalaq Aÿem qanqo'oñiua'a da yaqto' Aÿem qanauañi'.»

³⁷Nache nam no'on da lataxac Aÿem inat, 'eeta': «'Am Qarataxala', ¿ca hua'ague co'ollaxa da 'am seloqta'a da 'auquouat, nache 'am samiaxai' ca 'oq? Qataq ¿lagui co'ollaxa da ñaguec na 'araquip, nache 'am samiaxai' ca 'etaxat da yaqto' 'anÿomgui?

³⁸Qataq ¿huo'o ca huaña co'ollaxa da qoca'ai ye ñoqta 'aralamaxat 'arma', ime nache 'am saconaxaguet da huaña ca qaralamaxat qarma', qataq co'ollaxa da 'am seloqta'a da qaica ca 'aÿa'aañi, qalaq 'am sanaxam ca 'ogoxot?

³⁹Qomi' saishet da ñetoonaxac da huo'o co'ollaxa ca huaña da 'am sa no'on, huo'otaq da qonetaigui añi ncoñetaxanaxaqui, ime, nache 'am ñamaxasoqtegueua'a.»

⁴⁰Qaq Aÿem maye Aÿem Nta'a, sheeta': «Dam qauo'ochech na shiÿaxauapi maye qaica ca la'amaqchech ana 'alhua, qataq nam samata'ac da ñataqta ñaqaÿañicpi, nache damaye 'eeta'am da nache Aÿem da Aÿem qauo'ochech.»

⁴¹Ime, nache shenapega na qauem da lataxac, sheeta': «¡Aÿem qoquiÿa'ai! Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'oonolec da iqataxaatapigui' qauem maye qami' taleguete. Qanqo'oñiuga yem chochaq tatec norec maye iqataxaatai' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' ñasaxangui so pa'aguenataxanaxaic qataq nam lamaxashecpí.

⁴²Cha'aye co'ollaq huo'o na iqouaxa, qalaq qami' saishet da Aÿem qaÿa'añim ca anoq, qataq co'ollaq huo'o na ñaquip, qalaq qami' saishet da Aÿem qanÿomaxañi,

⁴³qataq co'ollaq sheca'ai ye ñalamaxat ima', nache qami' saishet da Aÿem qauacoñiiguet da huaña ca qarmaye, qataq co'ollaq qaica ca ñapogoña qalaq qami' saishet da Aÿem qaÿa'añim ca ñogoxot, qataq co'ollaq Aÿem sa no'on qataq sootaigui añi ncoñetaxanaxaqui qalaq saishet da Aÿem qanqo'oñiua'a da yaqto' Aÿem qanauañi'.»

⁴⁴Nache namayepi 'enapec qome: «'Am Qarataxala', sa ñauano' da 'am seloqta'a da 'auquouat, qataq da ñaguec na 'araquip. Qataq saishet da sa'axasoqtapeguelec da huo'o ca huaña da qoca'ai ye 'aralamaxat 'arma', qataq saishet da 'am seloqta'a da qaica ca 'aÿa'aañi. Nataqa'en saishet da sa'axasoqtapeguelec da 'am sa no'on huo'otaq da qonetaigui añi ncoñetaxanaxaqui. Ñoqo'oye saishet da 'am setauanaq.»

⁴⁵Nache Aÿem sheeta': «Qaq cha'aye qami' ye sa qautauañi nam shiÿaxauapi maye qaica ca la'amaqchec ana 'alhua, qaq ÿoqo'oye Aÿem shenaphec da nataqa'en saishet da Aÿem qautauañi.»

⁴⁶Ne'ena shiÿaxauapi maye qauemaicpi ÿaconeguet ca nhuaxanaguec maye saishet da huo'o ca loga't, qalaxaye nam ÿalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ÿaconeguet ca nca'alaxa maye chochaq tatec.

Mateo 26

Da qoÿoxottañi ÿamaxataxac da qaÿaconeua'a So Jesús

(Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹Qaq So Jesús co'ollaq imat da lapaxaguenataxanaxac, nache 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta':

²«Qami' qauaÿaañi da qom inoxoore'c ne'enaua dos na'axa'te, nache nnoxoneuo ca Lapascua. Nache huaigui qome da Aÿem Shiÿaxaua Llalec Aÿem qaÿaconeua'a, qataq Aÿem qaÿalauat Aÿem qaiuxaata'aguet ca ñepe'enaxaqui.»

³Nache se'eso na'a'q nam lataxala'pi na ntaxaÿaxanaxanecpi da qaitaxaÿapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nam lataxala'pi na judiopi dataÿa't, huaña ca lma' so lataxala' na ntaxaÿaxanaxanecpi da qaitaxaÿapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, le'enaxat Caifás.

⁴'Enauac somayepi naÿaana't da yaqto' huo'o ca qaÿe'eguenec So Jesús da chegoqchigui qanqa'en da qaÿauo'o ca lasouaxashet, nache qaÿaconeua'a qataq qaÿalauat.

⁵Qalaxaye somayepi huo'o na 'eeta' da la'aqtac: «Saishet qome da huetoigui ñaqa'enaq naua na'axa'te maye naponaxaqui', yaqto' na shiÿaxauapi saishet da qomi' dalemataÿalo qataq saishet da lliÿa't namayepi.»

Aso 'alo maye icorelec so coraxat So Jesús

(Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8)

⁶So Jesús hueta'a ye ñyecpi le'enaxat Betania, hueta'a ye lma' so Simón maye nchega na lo'oc co'ollaxa.

⁷Qaq co'ollaq ñaq deque'etac So Jesús, nache nvireuo aso 'alo nachetac so coraxat maye ÿataqta qaÿoqteua'a da qaisheenaxana. Nache nquigueua'a Somaye, nache icorelec na lqaic so coraxat.

⁸Nache soua lapaxaguenataqa co'ollaq ÿauaachiguilo de'era, nache dalematai'. Nache ÿauo'o da la'aqta'c, 'eetra': –¡ÿataqta choche qaÿe'en dattaxa coraxat!

⁹Cha'aye de'era coraxat ishettaxa da qaimen, nache aca lasheue ishet da setaunaxanaqot da setauanaq na qalota choxoraqpi.

¹⁰Nache So Jesús hua'aqchigui de'era, nache sa nañaloxon da 'eeta' da la'aqtac: – Saishet da qoquiitegulec ana'ana 'alo. Cha'aye de'era ño'ot anamaye, ñachegoxotchigui da lta'araic lauotaxanaqtaic Añem.

¹¹Cha'aye nache 'eetai' da huo'o na choxoraqpi da qaualliquiita'aguet, qalaxaye Añem saishet da nache 'eetai' qome da qami' soota'agueta.

¹²Ana'ana 'alo icorelec so coraxat na iqaic, qalaxaye saishet da ñañaten da ñañamaxattapiguiñi da ño'ocñaxac maye taña'a da qailareñi.

¹³Qaq ñataqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema, de'era ño'ot ana'ana 'alo nache 'eetai' qome da qaiuennatega 'enauaque naua 'aleu', maye huaña da qaña'axat da no'on na'axañaxac maye ña'axat Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Judas ñaneuo So Jesús

(Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6)

¹⁴Qaq nacheso se'eso na'a'q da so Judas Iscariote, som 'oonolec soua doce lapaxaguenataqa So Jesús, jec da detaxañapegue' som lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁵Nache 'enapego' somayepi, 'eeta': «¿Chaq negue't aca lasheue da yaqto' qami' setaua'n da saconeua'a So Jesús?» Nache somayepi ñachaxanapecot somaye aso treinta anom lcatpiole maye chegaqagui na lcat le'enaxat plata.

¹⁶Huaña, nache se'eso na'a'q so Judas nmittaique ca lataxac maye ñañamaqchiguiñi da ñaneuo So Jesús.

Da nquia'axac maye saishet da qaicoua'ai

(Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹⁷Qaq som la'auaxanec na'a'q se'eso naponaxac maye huetoigui da qanallec ana nauole 'ayiiña maye sa qañauo'o ana lalecte maye ñasheeraxachigui, nache soua lapaxaguenataqa So Jesús inattrac Somaye, 'eetra': –¿Chaq hua'ague ca 'anshetaique da huaña, da yaqto' seqataxanaqai' ca 'arquia'axac da nvireuo na Lapascua?

¹⁸Nache So Jesús 'enapeco': –Qanqo'oñiiua'a qome ye nñecpi, nache qanmichiñaique ca lma' ca qanauochaxaua maye qarauattonataqui, nache qaña'añim de'era ña'aqtac: «Ñim Qanapaxaguenaxala' 'eeta': mashe saqañapeque da ivita da seleu; ñoqo'oye sauotaique da huaña na 'arma' da sequi'iña'a'isalo naua ñapaxaguenataqa da sacheguenaq cam nallec na na'a'q Lapascua.»

¹⁹Qaq soua lapaxaguenataqa je'c nache ñañamaxaayiiñi 'enauac so nallec, ipagaqchiichigui dam damaxasoxoolec So Jesús.

²⁰Qaq co'ollaq mashe napalchiguiñi, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa co'ollaq ñaq deque'eta'ape,

²¹nache Somaye 'enapeco': –Huo'o ñi 'oonolec da qoñiita ñi Añem ñaneua'a qome nam Añem ipa'agueetacpi.

²²Nache soua lapaxaguenataqa ÿataqta daquicote', huaña, nache ñi 'oonolec inattac Somaye, 'eeta': -'Am Qarataxala', ¿peta'a nachaÿem?

²³Nache So Jesús 'enapeco': -Ñim ÿauoltenaxanaxaua ne'ena iquia'axaqui, nacheñi qome ñim Aÿem ÿaneuo.

²⁴Ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿataqta ÿataqtegue da la'aqtaxanaxac da ÿa'axattac Aÿem maye Aÿem Shiÿaxaua Llalec da iuen da seleu. Qalaxaye ÿataqta qauem da talec qome ñim Aÿem ÿaneuo. ¡ÿataqta 'onaxaictoxo' co'ollaxa da saishet da nañiguiñi ñimaye!

²⁵Nache so Judas, maye nacheso so ÿaneuo co'ollaxa So Jesús, nataqa'en denataxano', 'eeta': -'Am Napaxaguenataxanaq, ¿peta'a nachaÿem? Nache So Jesús 'enapeco': -Aja', nache 'am.

²⁶Qaq co'ollaq ña deque'eta'ape, nache So Jesús ÿacona aso nauole 'ayiiña, nache ÿanot da na'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ime, nache ncolaxaañi aso nauole qataq ÿanema soua lapaxaguenataqa nache, 'eeta': «Qauacoñiiguet qataq qolliqui ana'ana, anamaye nachera da ÿo'ocÿaxac.»

²⁷Qaq co'ollaq ime, nache ÿacona aso ÿomaxaqui nlaqchigui na lataxa, nache ÿanot da na'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ime, nache ÿanema soua lapaxaguenataqa nache, 'eeta': «Qanÿomiigui qome ne'ena lataxa 'enauac da qoñiita.

²⁸Cha'aye nachenaua naua maiche itago'q qataq chegoqchiguilo naamaye da Ñim Lo'onatac 'Enauacna naÿamaxate' 'enauac da qoñiita. Ne'enaua itago'q chegoqchiguilo da qaÿapalaxat na qalota lasouaxashet na shiÿaxauapi.

²⁹Qaq ne'ena na'a'q, nachena na pa'atec da ñeÿomgui ne'ena lataxa da qami' ñeÿomaxau'. Qalaxaye qom qaltaq salegaqta'a't da souaqtaigui da lo'onataxanaxac Ñim Ita'a, huaña nache ñeÿomaxagui ca dalaxaic lataxa.»

³⁰Qaq co'ollaq ime, nache do'onaxaata'ape, ime nache taresheguemec aso qaÿoqotchequemec 'alhua maye nanqa' ana Olivo.

So Pedro ÿan da la'aqtac da saishet da ÿalat So Jesús

(Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

³¹Qaq co'ollaq ivildesheguemec aso qaÿoqotchequemec 'alhua maye nanqa' ana Olivo, nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': -Ne'ena pe qami' deqat da qarpi'iÿaxaqui Aÿem. Cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Salauat qome ñim ilotague' ana qagueta nache ana qaguetapi qome nlagaxattac.»

³²Qalaxaye qom Aÿem ÿe'eguelaxatem da ica'alaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache Aÿem sa'auta'ague qome da Galilea.

³³Nache so Pedro 'enapeco': -Na'aictaxa da 'enauac 'am qaÿalata'a't, qalaxaye aÿem saishet da 'am salat.

³⁴Nache So Jesús 'enapeco': –Pedro, 'am saishet da 'eesa de'era 'ara'aqtac; cha'aye qom yaqta'a da n̄yen ca 'olgaxa, qaq mashe tres qome da 'avi'eguelaxalec da qonetega Āyem sa 'auauatton.

³⁵Nache so Pedro 'enapeco': –Na'aictaxa da 'am seleetañi', qalaxaye saishet qome da sheetega da 'am sa sauatton. Nache 'enauaque soua l̄ya't napaxaguenataqa ÷e'enaxatchigui da la'aqtac somaye.

So Jesús nqouagaxaueetac souaxat da laquicoxo

(Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46)

³⁶Qaq co'ollaq ime, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa je'c da nqo'ooray 'alhua le'enaxat Getsemaní, huaña nache 'enapegalo soomaye, 'eeta': «Qoviña'a ne'ena, Āyem, qalaq saicra'atai' da ñeqouagaxauen.»

³⁷Nache So Jesús ÷auēc so Pedro, Santiago qataq so Juan da nnaicapegueto. Huaña, nache ÷ataqta nomteguet da lta'araic laquicoxo,

³⁸nache 'enapegalo' soomaye, 'eeta': «Āyem ÷ataqta ÷aguec da ÷aquicoxo, qataq ñanomteguet da saña'a da seleu, qoviita'a qome ne'ena, qataq saishet qome da qauo'oche.»

³⁹Nache So Jesús taña ca qañata'a soomaye, nache ÷a'alyiñi naua l-llectel qataq iviraxata'aguet na latap na 'alhua, nache nqouagaxaunot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «'Am Ita'a, ÷ataqta huo'o da iyaxa da Āyem 'antelaqna'aguet de'era que'eenaxac! Qalaxaye saishet da ipacchigui qome da maiche sheetapeguēc, nachaqrata dam maiche qonetapeguēc.»

⁴⁰Ime, nache So Jesús nqo'ona ca huetra'a soua tres lapaxaguenataqa, nache ilaleguete soomaye da do'ochete'. Nache 'enapega so Pedro, 'eeta': «¿Saisheto' peta'a da qauañoxoche da cara'ac qanloitauec da qoñiita'am Āyem?

⁴¹Saishet qome da qauo'oche, nachaqrata da qanqouagaxauñi, yaqto' ishet da qauataiña'aguet da qañe'eguenataguiqui maye nayeetai'. Qami' ÷ataqta qami' lhuotte' da qauo'oche ca ÷añamaqchiguiñi, qalaxaye saishet da qauañoxoche da qauoilec da maiche qara'añaxaqui.»

⁴²Nache So Jesús qaltaq ÷e'eguelaq da qaltaq nqouagaxauen nache, 'eeta': –'Am Ita'a, da sepaca'aguet de'era ñeque'eenaxac, nache Āyem ÷ataqta Āyem lhuotta da 'am salaxaguet.

⁴³Ime, nache So Jesús qaltaq ÷e'eguelaxa ca huetra'a soua tres lapaxaguenataqa, nache qaltaq ilaleguete da do'ochete', cha'aye soomaye ÷ataqta nasamyiñi.

⁴⁴Nache qaltaq ca'aisalo soomaye, nache qaltaq ÷e'eguelaxai' da nqouagaxauen, qaq huaña nache tres da ÷e'eguelaxalec da nache 'eetec de'era, qataq ÷e'eguelaxattalec da la'aqtac maye nasaxauec co'ollaq cheta'ague da nqouagaxauen.

⁴⁵Ime, nache So Jesús qaltaq ñe'eguelaxa ca huetra'a soua tres lapaxaguenataqa, nache 'enapegalo, 'eeta': «¿Ñaq qoquiito'ot da qanmacheeteguec qataq da qaro'ochaqai? Mashe anacta na 'etaxaloxoicpi da Añem ñaconeua'a, Añem Shiñaxaua Llalec.

⁴⁶¡Qoñiisheguem qome, qolaq, mashe nvi' nam Añem ñaneuo!»

So Jesús qañaconeua'a da qaicoñe'
(Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

⁴⁷Qaq co'ollaq ñaq detaqtac So Jesús, nache nvi' so Judas, som 'oonolec soua doce lapaxaguenataqa. Qaq somaye ñataqta qalota so nnaictague' ñalleppi na'atchigui na lainec qataq na npon 'epaq. Somayepi nache lamaxashecpi som lataxala' na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nam nqueroxonecpi maye lataxala' na judiopi.

⁴⁸Qaq so Judas mashe ñauo'o da la'aqtac co'ollaxa, 'eeta': «Ca ñapigoxoi' qome, qaq nache ca Jesús; ¡qauacoñiua'a qome nache qaucoñiye!»

⁴⁹Nache so Judas nquicot So Jesús, nache iquin, 'eeta': –¡La', 'am Napaxaguenataxanaq! Nache napigoxoi'.

⁵⁰Nache So Jesús 'enapego': –'Am ñauochaxaua, cha'aye mashe qonetaina'a, qaq no'on da ñaq 'auñalaxatapeguec da 'auo'ot cam huotaique da 'auo'ot. Nache so ñalleppi ñaconeua'a So Jesús da icoñerai'.

⁵¹Huaña, nache so 'oonolec soua lña't So Jesús, somaye nqatsheguem so lainec. Nache iquesoxouec aso ltela lña so lamaxashec so lataxala' na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵²Qalaxaye So Jesús 'enapega somaye, 'eeta': «'Oxot na 'ainec, cha'aye ca dalaataxana ca ñeelonec, nache camaye qaira'a nataqa'en ca ñeelonec da qañalauat.

⁵³¿Sa qauañachiñiño' da Añem ishet da señaxanot ñi Ita'a da Añem itauan, qaq Ñimaye ishet da Añem namaxa ca napacalec ca setenta mil maye lamaxashecpi?

⁵⁴Qalaxaye ñaq 'aua'axaña'a damaye yaqto' ipacchigui, cha'aye da nache 'eetec de'era, nache ñataqta ipacchigui dam 'enapec naua nanettralec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

⁵⁵Nache So Jesús dataiguet so shiñaxauapi nache, 'eeta': «¿Ta'ainco' qami' ye qauauoita'alo naua qa'ainaqalli' qataq naua qanpo'oñilli', da Añem qañe'egueñiñauga, 'eeta'amo' da Añem laataxanaxaica? Qamaq 'enauaque naua na'axa'te qami', sapaxagueeta'ape da sootaigui añi no'onaxanaxaqui late'eraí, qalaq saishet da Añem qauacoñiua'a da Añem qaucoñiye.

⁵⁶Qalaxaye 'enauac de'era iuen da huo'o, yaqto' ipacchigui dam ña'axat co'ollaxa so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.» Huaña, nache 'enauaque soua lapaxaguenataqa no'onaxatchiguilo So Jesús da datare'c.

So loicnatac na lataxaguesatpi nmit So Jesús

(Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

57-58 So Pedro ca'attaueegue So Jesús, qalaxaye qañoqteueegue naqa'en choche ivittaua'a so nqasoxoc so lma' so nta'a. Huaña yemaye, nache nso'ooñi ñalectaigui som nauaatac som qanayeuta'a da yaqto' saishet da huo'o ca sa ñauangui. Qaq som ñaconeua'api So Jesús qañauega Somaye ca lma' so Caifás maye lataxala' na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq yemaye hueta'a som dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi qataq som lataxala'pi na judiopi.

59 Nache som lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq 'enauac som nmit na nasouaxashetpi, somayepi nmittaique da huo'o ca shiñaxaua da huo'o ca latenataxanaxac da ñasaxalec So Jesús, da yaqto' qañaconeua'a Somaye da qañalauat.

60 Qalaxaye na'aictaxa da qalota so anac shiñaxauapi da datenataxan, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da qañañoxt da huo'o ca qañasaxalec lasouaxashet Somaye.

61 Qaq choche ivitta'a da huo'oi soua dos ñale't da 'ena'apo': «De'era ñale 'eetega ishet da ilaxachigui añi no'onaxanaxaqui late'eraí maye lalamaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq da qaltaq no'oxoosheguem, nache tres na'axa'te, nache imat.»

62 Nache so lataxala' na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapego' So Jesús, 'eeta': -¿'Aua'aqchigui dam 'am qañasaxalec 'arasouaxashet? ¿Ca 'eetec ca 'ara'aqtac da 'anhueela't?

63 Qalaxaye So Jesús saishet da ñasat, nache so lataxala' na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapega So Jesús, 'eeta': -'Am serolec da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec, da ñaq 'anasaxauec ca 'eesa. 'Aua'axat da nache 'am maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq 'am Llalec Ñimaye.

64 Nache So Jesús 'enapeco': -Aja', nachera dam 'anasaxauec. Ñaq 'ana'axañaxana dam ña'aqtac nagui. Da mashe saqañapeque ca na'a'q da qami' Añem qauloña'aguet Añem Shiñaxaua Llalec da sootalec ca lo'oc na piguem da ñanactaigui da na'añaxac qataq da namaxasoxonaxac maye Añem ñami' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaica ca ñaqalanapec.

65 Nache co'ollaq hua'aqchigui de'era som lataxala' na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ncolaxata'aisalo soua alogo da la'anaxat da ñataqta dalemata, nache 'enapeco': -¿De'era ñale, damaye ñataqta isheueetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Mashe qaica ca lña shiñaxaua da seuenaq da da'aqtaxan. Cha'aye damaye 'eetega da nachera dam Lo'onatac 'Enauacna.

66 Qaq ¿chaq 'eetec cam qara'aqtaqui? -¿Qomye damaye qañalauat! 'Enapec somayepi.

⁶⁷Nache huo'o na nqaigoxoigui na lashec Somaye, qataq huo'o na iuaxaatac. Qataq huo'o na iuaxanoigui na lashec.

⁶⁸Nache qoŷeetega, qoŷeeta': «'Am maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, jña 'aua'axat negue't na 'am iuaxaatac!»

So Pedro 'eetega da sa ŷauatton So Jesús

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Qaq co'ollaq ñaq qanayeetaigui de'era, nache so Pedro nso'ootañi, netauga so nqasoxoc so lma' so nta'a. Nache anac aso namaxashe nquigueua'a somaye nache 'enapega, 'eeta': -'Am nataqa'en 'annaictague' naxa da Jesús maye Galilea le'ec.

⁷⁰Qalaxaye so Pedro hua'aqchigui naqa'en 'enauac so shiŷaxauapi co'ollaq nqoleguet, 'eeta' -Aque', sa saŷaten dam 'aua'axattac.

⁷¹Nache so Pedro co'ollaq pa'auec, qalaxaye aso lŷa namaxashe ŷauaategue, nache asomaye 'enapego' som hueta'a so qasoxoc, 'eeta': -De'era ŷale, damaye nataqa'en nnaictague' da Jesús maye Nazaret le'ec.

⁷²Nache so Pedro qaltaq ŷe'eguelaxalec da nqoleguet, 'eeta': -¡Aŷem san da ŷa'aqtac da ŷoqta 'eesa da saishet da sauatton de'era ŷale!

⁷³Qaq co'ollaq qaŷata'ague de'era, nache som hueta'a se'eso qasoxoc, somayepi nqocheneua'a so Pedro, nache qoŷeetega, qoŷeeta': -ŷoqta 'eesa da 'am nataqa'en 'araŷepi nam ca'attague' da Jesús, cha'aye naua 'ara'aqtaqa 'eeta'ama naua la'aqtaqa na Galilea le'ecpi.

⁷⁴Nache so Pedro ŷataqta na'axannec da nqoleguettac, 'eeta': ¡Mashe qami' sa'aqtaxaateguema da saishet da sauatton de'era ŷale! ¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷauo'o qome ca ñeuanaguec da saishet da 'eesa de'era ñasaxauec! Nache co'ollaq ime da nasaxauec de'era nache nŷen so 'olgaxa,

⁷⁵nache so Pedro tachigui lauel da la'aqtac So Jesús co'ollaq, 'eeta': «Qom yaqta'a da nŷen ca 'olgaxa, qaq 'am mashe sogote qome da tres 'avi'eguelaxalec da qonetega da Aŷem sa 'auauatton.» Nache so Pedro pa'auec, nache ŷataqta nŷeetac, qataq ŷataqta lta'araic da laquicoxo.

Mateo 27

So Jesús qaŷauegueua'a so Pilato

(Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32)

¹Qaq co'ollaq mashe yo'oxoñi, nache 'enauac som lataxala'pi nam ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som lataxala'pi na judiopi, mashe nmachigui da lataxac da yaqto' ŷalauat So Jesús.

²Nache qaicoñetta'a't naua lhua'q Somaye, ime nache qanqateeguesop so lma' so Caifás, nache qaŷauegueua'a so nta'a Poncio Pilato maye lta'a na Roma le'ecpi.

Da l-leuaxa so Judas

³Qaq so Judas co'ollaq ñaŷaten da mashe qoŷaneguet da nalaataguec So Jesús, nache ñataqta qauem da lhuennataxac qataq lta'araic da ntogotaxac souaxat da ñaneuo So Jesús. Qaq ñoqo'oye jec da nqo'oneua'a ca hueta'a so lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq so nataxala'pi yi'ie 'alhua, nache ñe'eguelaxateuo aso treinta anom lcat maye chegaqaigui na plata,

⁴nache 'eetega somayepi, 'eeta': –Aŷem huo'o da ñasouaxashet hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye saneguet da nalaataguec So Jesús, qaq Somaye qaica ca ñasouaxat. Qalaxaye somayepi 'enapeco': –Aque', ¡Damaye saishet da saqtegueua'a! ¡Damaye maiche 'arasouaxashet!

⁵Nache so Judas ñasaxaigui aso no'onaxanaxaqui late'eraí aso anompi. Ime, nache jec, nache maiche icoñerot na lqosot da nalaala't.

⁶Nache som lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñacona aso anom, nache 'enapeco': «Ana'ana anom anamaye qarsheetenaxanaqte da sesheetenaq da l-leuaxa so 'oonolec ñale, qaq anamaye sa seshetaq da sachaqangui añi laŷe' ana nachetaqtaxanaqte, cha'aye na namaxasoxonaxacpi saishet da ñashen.»

⁷Qaq ñoqo'oye somayepi nasachigui da asa'aso anom qoŷangui da qaisheenaxana so 'alhua maye qaŷamata'ac «no'onaxa som 'alhua lo'o», da yaqto' qaŷauo'o nlaraqa' nam ñaqa'a ca chegaqa'ague.

⁸Qaq ñoqo'oye se'eso 'alhua nache le'enaxat qanqa'en da, «no'onaxa maye lasheue soua ntago'q.»

⁹Huaña, nache ñataqta ipacchigui da la'aqtaxanaxac so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Jeremías, co'ollaq 'eeta': «Na shiŷaxauapi maye Israel le'ecpi ñauo'o aso lasheue da yaqto' desheenaxana da nachaalataxac se'eso ñale: ¡Asomaye ivi' treinta ana anom lcatpiole maye chegaqaigui na lcat plata!

¹⁰Nache somayepi ñacona asa'aso anom, nache desheenaxana som no'onaxa, so 'alhua lo'o. Qaq ipacchigui da aŷem ñamaxalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

So Jesús qaŷataxanot so Pilato

(Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38)

¹¹So Jesús co'ollaq mashe datato'ot so Pilato, nache so Pilato inat Somaye, 'eeta': –¿Ŷoqta 'eesa peta'a da 'am lta'a na judiopi? Nache So Jesús 'enapeco': –Aja', nachera dam qonapec.

¹²Nache som lataxala'pi nam ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som lataxala'pi na shiŷaxauapi yem qanayeuta'a 'alhua ñauo'o na ñasaxalec lasouaxashetpi So Jesús co'ollaq datato'ot so Pilato, qalaxaye So Jesús saishet da ñasat.

¹³Nache so Pilato inattaco' Somaye, 'eeta': –¿Saishet peta'a da 'aua'axaŷa nam na'aqtacpi maye 'am qaŷasaqteguelec?

¹⁴Qalaxaye So Jesús ye saishet da ýasat. Nache se'eso nta'a ýataqta huo'o da la'aalaxa, nache ýataqta sa ýaýaten ca 'eetec.

So Jesús qoýaneguet da nalaataguec

(Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

¹⁵Qaq huo'o da lataxac naxa so nta'a da ivita so naponaxac maye le'enaxat Lapascua, nache somaye ishet da isouec ca camachaqa ncoñeteguishec cam maiche iýaxanaua'a na shiýaxauapi.

¹⁶Qaq se'eso na'a'q huo'o so ncoñeteguishec ýataqta qauemaic qataq cachaxaic, qataq ýo'oxoraic, le'enaxat Jesús Barrabás.

¹⁷Nache so Pilato inat so shiýaxauapi maye hueta'a yi'ie, 'eeta': «¿Negue't cam qauýaxañiua'a, da yaqto' aýem sesouec: ñi Jesús Barrabás, huo'otaq da Jesús maye qoýeetega Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna?»

¹⁸So Pilato ýauo'o de'era lnataxanaxac, cha'aye somaye ýaýaten da som lataxala'pi na ntaxaýaxanaxanecpi da qaitaxaýapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som nataxala'pi yi'ie 'alhua, huo'o na ýasaqteguelec 'eetega lasouaxashet So Jesús, cha'aye souaxat da lquiýaxa.

¹⁹Qaq so Pilato co'ollaq ñaq nmittac de'era, nache aso lhua namaxai' da la'aqtac, 'eeta': «Saishet qome da 'aýapegueua'a que'eca ýale maye no'on da lataxac, cha'aye so pe ýataqta qaica ca 'ena'am da lchec so ichoxonaxac, souaxat camaye.»

²⁰Qalaxaye som lataxala'pi nam ntaxaýaxanaxanecpi da qaitaxaýapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som lataxala'pi na shiýaxauapi, somayepi ýañoxot da ýayen so hueta'a yi'ie, da yaqto' iýaxanaua'a da qaisouec so Barrabás, qataq da yaqto' qaýalauat So Jesús.

²¹Nache so nta'a qaltaq ýe'eguelaxalec da denataxan, 'eeta': –¿Chaq negue't cam 'oonolec ne'enua dos ca qansheetaique da sesouec? Nache 'enuac somayepi 'enapeco': –¡Qomye Barrabás!

²²Nache so Pilato denataxano', 'eeta': –Qaq ¿hua'ague ca sheetec dam Jesús maye qoýeetega Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Nache 'enuac somayepi 'enapeco': –¡Qomye damaye qaýalauat qataq qaiuaxaneuo! Somayepi nmasheguem 'eeta'am na do'onaxaatac.

²³Nache so Pilato inat somayepi, 'eeta': –Ñaq aýem qaua'aqtaxañim ¿negue'to' cam ýo'ot saýaýamaxañi de'era ýale? Qalaxaye somayepi qaltaq nquigaxattec da la'alaxac, 'eeta': –¡Qaýalauat damaye qaiuaxaneguet ca npe'enaxaqui!

²⁴Qaq so Pilato co'ollaq ila'a da saishet da ýañoxot so shiýaxauapi, nachaqrata da nquictasheguem somayepi da lliýa't. Nache damaxasoxonaique so 'etaxat da qandoua'a, nache somaye ýauaachigui naqa'en so shiýaxauapi da iýoi' naua lhua'q, nache 'enapeco': –Aýem saishet da ýasouaxashet da l-leuaxa de'era ýale. Qami' maye qarasouaxashechi de'era.

²⁵Nache so shiřaxauapi nmasheguem da řasat, 'eeta': -řQomi' qataq na qoyalaqpi řachoxola't qome da qarasouaxashet da l-leuaxa de'era řale!

²⁶Nache so Pilato isouec so Barrabás. Ime, nache damaxasoxoolec So Jesús da qairolec so nhuaxanaxanaxat da qaiuaxan na l-la, qataq řanec da yaqto' qaiuaxaneuo.

'Enauac so shiřaxauapi ře'eetac So Jesús

²⁷Ime, nache so nalleppi se'eso Pilato řauec So Jesús da řauega ca lma' lta'araic so nta'a. Huaña, nache qalaponat 'enauac so alleppi da yaqto' qaicolesop Somaye.

²⁸Ime, nache qanqa't soua alogo So Jesús, nache qanapoxonaxanaxaña so npo' togaxaraic,

²⁹qataq qořanaxanaxangui na lqaic aso no'onata řaxat, qataq qařachaigui na aloiguishec lhuaq aso coqta. Ime, nache qařa'aroto naua nllecte Somaye, nache qaře'eetac, qořeeta': «řLa', 'am maye 'am lta'a na judiopi!»

³⁰Qataq nataqa'en qanqaigoqto'ot, qataq qařacona aso coqta maye nasqta'a, nache qaiuaxaatapigui na lqaic.

³¹Qaq co'ollaq qanasamiisop da qaře'eetac somaye, nache qanqat so lapo' maye togaxaraic, nache qořanaxanaxanguilo soua maiche alogo. Ime, nache qařauec da yaqto' qaiuaxaneuo.

Qaiuaxaneuo So Jesús

(Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

³²Qaq co'ollaq mashe qanayecot So Jesús. Nache co'ollaq huangui so nqa'aic, nache qanatena'aguet so řale maye le'enaxat Simón somaye lma' ye nřecpiolec le'enaxat Cirene. Nache qořenapega somaye da řache so npe'enaxaqui So Jesús.

³³Qaq co'ollaq qaivita so 'alhua maye le'enaxat Gólgota, de'era na'aqtac naigui da «nqaic lpi'inec lma'.»

³⁴Huaña yemaye, nache qanřomaxangui So Jesús so lataxa maye qařalecneguet ana huoue chemaxarai maye lata' da yaqto' saishet da nomeguet da nqui'ic ca shiřaxaua. Qalaxaye co'ollaq ře'eguen So Jesús somaye, nache saishet da nřomgui.

³⁵⁻³⁸Nache so alleppi maye iuaxaneuo So Jesús co'ollaq ime da iuaxaneuo, nache somayepi nallera't da yaqto' qařařaten chaq negue't ca taleguete soua alogo So Jesús. Nataqa'en qařauo'o so nrec, nache qořanaña na nalotchegueme na lqaic So Jesús da řa'axat da huo'omshe qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui Somaye. Qaq se'eso nrec, 'eeta': «'Ena na Jesús maye lta'a na judiopi.» -Nataqa'en huo'oi soua lřa't maye qaiuaxaareuo dos 'etaxaloxoiqa, nache so 'oonolec soomaye qořana'ague da aloic So Jesús, qaq so lřa qořana'ague da ne'emaq. Ime nache so alleppi nso'ooñi da yaqto' nauanaleguete soomaye.

³⁹Nache so shiřaxauapi maye nlectrecot soomaye isheueetac So Jesús qataq ře'eetac, řataqta iconnaxaatac na lqaic.

⁴⁰Nache qořeetega qořeeta': «'Am maye qonetega co'ollaxa da ishet da 'aulaxachigui añi no'onaxanaxaqui late'eraí, qaq da 'ano'oxoosheguem, nache tres na'axa'te, nache qaltaq 'aumat. ¡Qaq nagui da 'eesa da lta'araic da 'ara'añaxac, nache maiche 'anca'alaxaala't! ¡Qataq da řoqta 'eesa da 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq 'aunoteeguesop qome na 'am qaiuaxaata'aguet!»

⁴¹Nataqa'en som lataxala'pi na ntaxařaxanaxanecpi da qaitaxařapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq so dapaxaguenataxaatapeguec na nqataxacpi qataq so lataxala'pi so shiřaxauapi ře'eetac Somaye, nache 'eeta':

⁴²«Nca'alaxatec naxa ca lřa, qalaq Ñimaye saishet da maiche nca'alaxaala't. Qataq 'eetega da nacheñi ñi lta'a na Israel le'ecpi. ¡Qaq Ñimaye iuen da huenoteeguesop ñi npe'enaxaqui, yaqto' ishet da sa'amaqtenaq Ñimaye!

⁴³Ñimaye 'eetega naxa da huo'o da lpi'iřaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq 'eetega lta'a Ñimaye. ¡Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna da řoqta 'eesa da lauotaxat Ñimaye, nache nca'alaxatec nagui!»

⁴⁴Qataq ivira'alo nataqa'en soua 'etaxaloxoiqa maye npe'enaxau' So Jesús, soomaye nataqa'en isheueetrac So Jesús.

Da l-leuaxa So Jesús

(Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

⁴⁵Nache 'enauac ana 'alhua řataqta napalñi, chegoqchiguiña so na'a'q laiñi, choche ivitta'a so dashiguiñi añi nala' se'eso avit.

⁴⁶Qaq so mashe dasheuec aso nala', nache So Jesús řataqta na'axannec da řa'alaq, 'eeta': «¡Elí, Elí!, ¿lemá sabactani?» –De'era na'aqtac da naigui 'eeta': «'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna. 'Am maye 'Am řauotaxat, ¿ta'ainco' da Ařem 'aualat?»

⁴⁷Qaq huo'o na hueta'a yemaye na hua'aqchigui de'era la'aqtac, nache namayepi 'enapeco': «Ñi'íni řale, ñimaye iřaxaataique so na'aqtaxanaxanec Elías.»

⁴⁸Nache huo'o so 'oonolec somayepi so nqalgoqtaique aso auol, nache dapapiaqtaxana na lataxa 'euaxaic, ime nache řana'aguet na lsheenec so logoraic 'epaq, nache řaasheguemec So Jesús da yaqto' ñyomaxan.

⁴⁹Qaq so lařepi maye choche demeenaxatac somayepi, 'eeta': «Ña 'aua'aqta'a ñimaye, ña semetenaq qom huo'otaq anac ca Elías da nca'alaxatec.»

⁵⁰Nache qaltaq ře'eguelaxalec So Jesús da na'axannec da la'alaxac. Ime, nache ileu.

⁵¹Huaña, nache nataqa'en so lapoxot hualoxolaři maye pa'auo aso no'onaxanaxaqui late'eraí, som nacchiguingui na laiñi, somaye colaqchiguingui na laiñi řataqta ivirañi so lcolaxa, qaq ana 'alhua qalaq cholaxan qataq na coma'pi qalaq depoqogui,

⁵²qataq ana huachiquipi qalaq nauangui, nache ñataqta qalota nam ña'amaqteetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna nam mashe ileu co'ollaxa, qalaq ñe'eguelaxa da nca'alec.

⁵³Qaq co'ollaq mashe nca'alec So Jesús, nache se'eso shiñaxauapi taua'a so ñe'ecpi ye Jerusalén, nache ñataqta qalota na shiñaxauapi na ñauaachigui somayepi.

⁵⁴Nache so huataxanaq lta'a maye Roma le'ec qataq som nalleppi maye nauaatalec So Jesús co'ollaq ñauaachigui so nacholaxanaxa qataq nam lañepi maye yo'oq, nache ñataqta iviloxolaqchet da lcolanaxa. Nache somayepi 'enapeco': «Ñi'ñi ñale ñoqta 'eesa da Lla'lec Ñim Lo'onatac 'Enauacna!»

⁵⁵Nataqa'en qalota so 'alpi qañoqteuga da demeenaxatac, asomayepi ca'attague' co'ollaxa So Jesús, qataq itauaatac Somaye co'ollaq chegoqta'ague da Galilea.

⁵⁶Qaq se'eso 'alpi ñalectauo aso María maye lma' ye Magdala, qataq aso María maye late'e so Santiago qataq so José, qataq aso lhua so Zebedeo.

So Jesús mashe qailareñi

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁵⁷Qaq co'ollaq mashe napaltapiguiñi, nache nvi' so ñale sallaxanec le'enaxat José. Somaye lma' ye Arimatea. Somaye nataqa'en ña'amaqteetac So Jesús.

⁵⁸Nache se'eso José nqo'oneua'a so Pilato da iñaxanaua'a da ishet da qoñami' so lo'ocñaxac So Jesús da ñache da yaqto' ilayiñi. Nache so Pilato damaxasoxoolec da qoñami' somaye.

⁵⁹Nache so José nqaañi so lo'ocñaxac So Jesús, nache lpataxangui so hualoxolañi maye qui'itta,

⁶⁰nache ñachangui aso huachiqui. Asomaye ñataqta ñaq dalaxaale, cha'aye cheta'ague co'ollaxa da damaxasoxoolec somaye da qaño'ot qoñanaigui so coma'. Nache so José ñapogui asomaye dapoxona so coma' lta'araic, ime, nache jec.

⁶¹Qaq aso María maye lma' ye Magdala, qataq aso lña María, nso'ootrañi, netraña so naloteuga aso huachiqui.

⁶²Qaq so lña na'a'q maye nmataxaqui na judiopi, nache so lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq so fariseopi nqo'oneua'a so Pilato.

⁶³Nache qoñeetega, qoñeeta': -'Am Qarataxala', qomi' tachigui qarhuel se'eso tenataxanaxaic da la'aqtac co'ollaq ña nca'altauec, nache 'eetega da qom inoxoore'c caua tres na'axa'te, nache qaltaq nca'aleeguesop da nleuxa.

⁶⁴Qaq ñoqo'oye nagui na lapaxaguenatacpi ishet da decachiña ye lo'ocñaxac, ime, nache da'aqtaxanem na shiñaxauapi da 'eetega da nca'alec So Jesús. Qaq ñoqta ñactec qome de'era natenataxanaxac napacalec da 'enapec co'ollaxa yemaye, da 'eetega Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq da yaqto' saishet da 'eetec

de'era, nache 'auauo'o ca 'analleppi da yaqto' nauaatalec añi huachiqui, choche ivitta'a da inoxoore'c caua tres na'axa'te.

⁶⁵Nache so Pilato 'enapeco': -'Era da huataxanaqpi, qaesomiya, qanqo'oñiuga aca huachiqui, nache yataqta qanañamaxacheetelec da qanauañiñalec.

⁶⁶Nache somayepi jec da nqo'oneuga aso huachiqui, nache icoñerañi so coma' maye lapoxot so ñegueuo asomaye da yaqto' saishet da derañapigui'. Nataqa'en qano'onaxatrañi soua huataxanaq lashe', da yaqto' nauaatralec asomaye.

Mateo 28

Da 'eetec co'ollaq nca'alec So Jesús

(Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

¹Qaq co'ollaq mashe inoxonec so na'a'q mataxaqui, nache mashe yo'oxolec ana 'alhua so la'auaxanec na'a'q, nache aso María maye lma' ye Magdala, qataq aso lya María, soomaye nqo'oneugalo aso nhuachiqui So Jesús.

²Nache nque'elaxatta da huo'o so lacholaxanaxa ana 'alhua, cha'aye so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, somaye chegoqtot na piguem da nañaña aso huachiqui. Nache nqat so coma' lta'araic maye lapoxot asomaye, nache nso'oolec.

³Qaq se'eso namaxashec piguem le'ec yataqta 'eroigui, 'eeta'am na nqashelgaxa, qataq soua alogo yataqta yapaga'q, 'eeta'ama ana aloñi da lapagaqa'.

⁴Qaq so huataxanaqpi co'ollaq ila'a somaye, nache yataqta iviloxolaqchet da lcolanaxa. Nache somayepi huetaiya' 'eeta'am na leuaxaicpi.

⁵Nache so namaxashec 'enapegalo soua 'alol, 'eeta': «Saishet qome da qayi'i. Añem sañaten da qami' qanmichiitaique So Jesús som qañalauat qataq qaiuaxaneuo co'ollaxa.

⁶Qaq Somaye saishet da hueta'a ne'ena. Cha'aye mashe qaltaq nca'alec, ipacchigui co'ollaxa da 'enapec. Qalaxaye qauanaqui ña qaumiñi nam qañachaña co'ollaxa so lo'ocñaxac.

⁷Qaq nagui sa qanañaloxoñi qome da qoqui, nache qaua'aqtaxañima caua lapaxaguenataqa, da Somaye mashe nca'alec qataq hua'auta'ague da Galilea. Qaq huaña qome yemaye, nache qanauañi'. Qaq 'era da na'aqtac maye qami' sa'axatema.»

⁸Nache soua 'alol yataqta ñi'i' qalaxaye nataqa'en yataqta lta'araic da ntonaxa'c, nache je'c yataqta nqalgoqte' da iroua'alo da la'axañaxa'c soua napaxaguenataqa.

⁹Huaña, nache So Jesús nachaxanalo soomaye, nache iquiita'ape. Nache soua 'alol nquigueua'alo So Jesús, nache y'a'aroto naua l-llectel, qataq qapaloiguilo naua lchel, nache y'o'oxoreetrac.

¹⁰Nache So Jesús 'enapegalo soomaye, 'eeta': «Saishet qome da qayi'i. Nachaqrata da qanqalgoqoi da yaqto' qaua'aqtaxañim qome caua ñapaxaguenataqa da taregue da Galilea. Huaña qome yemaye, nache ñauaneto.»

Da la'aqtaxanaxa'c maye saq 'en soua huataxanaq lashe'

¹¹Nache soua 'alol co'ollaq je'c da nqoneua'alo soua napaxaguenataqa, nache huo'oi soua huataxanaq lashe' maye nauaataleguete aso huachiqui tareua'a ye nñecpi. Nache huaña da da'aqtaxanem som lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enauac de'era qanayeuaigui.

¹²Nache soua lataxala'ate na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq so lataxala'pi na shiŷaxauapi ye qanayeuta'a 'alhua, somayepi detaxaŷapega't qataq qanasachigui da late'eraí qanqa'en aca lasheue da qaisheete'n soua huataxanaq lashe' da yaqto' saishet da ŷa'axa't dam ŷataqta 'eesa maye qanayeuaigui.

¹³Nache qoŷeetegalo soua huataxanaq lashe', qoŷeeta': «Qaua'aqtaxañim qome na shiŷaxauapi, da soua lapaxaguenataqa So Jesús nareua'a so pe aso huachiqui co'ollaq qami' qauo'ocheeta, nache decachiŷa so lo'ocŷaxac So Jesús.

¹⁴Qaq ñi nta'a da huo'otaq iviro'ot da ŷaŷaten de'era, nache qomi' setaxaŷaapegue' ñimaye da yaqto' qami' saishet da huo'o ca qarasouaxashechi.»

¹⁵Nache soua huataxanaq lashe' ŷasateguet da ŷaconegueta aso nsheetenaqte anom, nache je'c da da'aqtaxanem na shiŷaxauapi ipagaqchiichiguiilo dam la'aqta'c soua lataxala'ate na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq de'era natenataxanaxac nachera da queta da qaŷa'aqtaxaata'am na judiopi, choche ivita'a co'ollaq qoŷiyiñi de'era qanayeuaigui se'eso na'a'q.

So Jesús ŷama'q soua lapaxaguenataqa

(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁶Nache soua once lapaxaguenataqa So Jesús je'c da taregue da Galilea da nqo'ooras aso qaŷoqotchegueme'c 'alhua maye ŷachaxanapec co'ollaxa da huaña da qanauane' Somaye.

¹⁷Qaq co'ollaq mashe qanauane' So Jesús, nache qaŷa'aroto naua nllcte, na'aictaxa da huo'o na ñaq iqoleguettac da ŷoqta 'eesa da nacheso So Jesús.

¹⁸Nache So Jesús nquiga somayepi nache 'enapega, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna Aŷem ŷami' da na'añaxac da yaqto' selo'ogue 'enauacna.

¹⁹Qaq ŷoqo'oye nagui qami' qanqo'oñiŷa qome na ŷotta'a't shiŷaxauapi 'enauac ana 'alhua da qanquigaxachiiuec na ŷapaxaguenatacpi. Qauachelaxanaxañiŷa qome da le'enaxat ñi Qarta'a, qataq na Llalec, qataq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

²⁰Qataq qauapaxaguiñic qome namayepi da ñalaxalec 'enauac na ñapaxaguenataxanaxacpi. Qaq Añem nache 'eetai' da qami' soota'agueta, choche ivitta'a ca loga't ana 'alhua.»

Marcos

Marcos 1

So Juan da'aqtaxaatapeguelec ye toolec 'alhua

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

¹Era da 'eetec da na'aqtaguec co'ollaq cheta'ague da qaŷa'axat da no'on na'axaŷaxac maye ŷa'axat da llec So Qarataxala' Jesucristo maye Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq Lca'aguishec Ñimaye.

²'Enauac ipacchigui dam maiche ŷa'axattac Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaxa, ŷachegoxotchigui so la'aqtaxanaxanec le'enaxat Isaías, 'eeta': «Aŷem samaq qome ca ŷa'aqtaxanaxanec da sa'auaxaata'ague da 'ata'ague da yaqto' ŷaŷamaxaña 'enauac, da yaqto' lhuotta qom 'avi'.

³Huo'o so ŷa'alaqtai' chemaqtapeguelec ye toolec 'alhua, qaq da la'alaxac, 'eeta': «¡Qauaŷamaxachiiñi ca llec Nam Nataxala'! ¡Qanchennaxañeetec ca llec! ¡Qataq saishet da huo'o ca mpaxateguet!»

⁴⁻⁸Qaq nachesoua se'esoua na'axa'te, da so Juan maye nachelaxanataxanaq netauga so toolec 'alhua. Qaq naua alogo somaye qalaq lo'oc ana shiguiŷac le'enaxat nauanaxanaxa, qataq nataqa'en lo'oc so nsaataxaqui. Qataq chectac ana shiiquioxoi qataq na dapic maye aviaq le'ec. Nache so Juan 'eetega na shiŷaxauapi, 'eeta': «¡lueñ da qami' qanachelaxa'n qataq qauachaxañañita da mashe sa qauaŷamaxayiñi da qoquiito'ot da qauo'ocheetac na qauem! Qaq da nache qoñiitec de'era, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da qami' ichoxore'n.» Nataqa'en 'eeta': «Huo'o na nca'attalec aŷem namaye ŷataqta ŷactec da la'añaxac saq shena'am. ¡Na'aictoxo' da choche aŷem l-latac ŷataqta sa ñaloua'a! Aŷem qami' ñachelaxanguilo na 'etaxat, qaq namaye qalaq qami' nachelaxanguilo So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.» Qaq 'enauac som hueta'a ye 'alhua Judea qataq ye nŷecpi ye Jerusalén, tauga se'eso toolec 'alhua da yaqto' na'axaŷaxana so Juan. Qalota so ŷa'axa't naua lasouaxashe'ete, qaq so Juan nachelaxan huangui naqa'en so tala Jordán.

So Juan nachelaxan So Jesús

(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹Qaq se'esoua na'axa'te, nache So Jesús hueta'a ye nŷecpi le'enaxat Nazaret, maye huaigui ye 'alhua Galilea. Nache chegoqchiguiña yemaye co'ollaq taŷa so tala Jordán huaña da so Juan nachelaxan Somaye.

¹⁰Qaq co'ollaq nnoxoosheguem So Jesús da chegaqangui so 'etaxat, nache Somaye ila'a na piguem da nauatoigui, qataq So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna naŷaña Somaye, 'eeta'am na qoto'.

¹¹Nache qaŷa'axaŷa so na'aqtac chemqot na piguem, 'eeta': «'Am maye nache 'am ŷalec ŷauotaxat, Aŷem ŷataqta 'am ñetootapeguec.»

So Jesús nauec so pa'aguenataxanaxaic

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹²Nache So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta sa ñañoaloxon da ñauegueuga ye toolec 'alhua So Jesús.

¹³Nache So Jesús hueta'a yemaye cuarenta na'axa'te, huetangui na shiguiñacpi maye qauemaicpi. Qaq so pa'aguenataxanaxaic ilotaique ca lataxac da ñatenachet Somaye, qalaxaye na lamaxashecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna itauaatac So Jesús.

So Jesús chegoqchiguiña ye 'alhua Galilea co'ollaq cheta'ague da do'onataxan

(Mateo 4.12-17; Lucas 4.14-15)

¹⁴Qaq co'ollaq mashe qoñanaigui aso ncoñetaxanaxaqui so Juan, nache So Jesús taña ye 'alhua Galilea. Huaña, nache ña'axattac dam no'on na'axañoaxac maye ña'axat da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta':

¹⁵«¡Mashe ivita ye laloqo' da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Qaq ñoqo'oye qavi'eguelaqañot qome Ñimaye qataq qaua'amaqchiñi da no'on na'axañoaxac.»

So Jesús ñaxanalo soua cuatro ya'acoxoiqa

(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)

¹⁶So Jesús queto'ot na loigue aso lapel ye Galilea. Huaña, nache ila'a so Simón qataq so lqaña Andrés. Soomaye ñasaqtrapiguiñi so lalegue'c, cha'aye ya'acoxoiqa.

¹⁷Nache So Jesús 'enapegalo', 'eeta': «Añem qauca'acheegue, yaqto', nache tachiguiña da qaya'acoxoqui, nache Añem qami' sapaxagueneque da lataxac, da yaqto' ishet da qanaviquiua'a Añem na shiñaxauapi.»

¹⁸Nache so Simón qataq so Andrés no'onaxatchiguilo so lalegue'c, nache ca'atregue So Jesús.

¹⁹Ime, qataq jec So Jesús. Qañata'ague, nache ila'a so Santiago qataq so lqaña Juan maye llalqa so Zebedeo. Soomaye nataqa'en ya'acoxoiqa, netrangui aso l-llocta', napareeta'ape so lalegue'c.

²⁰Nache So Jesús ñaxaañalo, nache soomaye no'onaxatchiguilo so lta'a' Zebedeo qataq soua lamaxa'she no'ona'agueta aso l-llocta'. Nache soomaye ca'atregue So Jesús da ñauo'o napaxaguenaxala't.

So ñale maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic

(Lucas 4.31-37)

²¹So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa nqo'ooro ye ñyecpi ye Cafarnaúm. Qaq co'ollaq ivireuga so na'a'q mataxaqui, nache So Jesús taua'a aso napaxaguenaxaqui na judiopi, nache huaña da dapaxaguenataxan.

²²Nache 'enauac na shiñaxauapi ñataqta ña'aalac naua lapaxaguenataxanaxaco, cha'aye Somaye da detaqtac qalaq ñataqta huo'o da la'añaxa'c naua la'aqtaqa, qaq saishet da 'eeta'am nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés.

²³Nache huaigui asa'aso napaxaguenaxaqui nam lma' yi'ie n̄yecpi som shīyaxaua maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic.

²⁴Somaye ÿataqta ÿa'alaxalec So Jesús, 'eeta': -¡'Am Jesús maye 'am Nazaret le'ec! ¿Ta'ainco' da qomi' 'atapegueua'alo? ¿Qomi' 'auanañalo peta'a da qomi' 'aulaxachiguilo? Añem 'am sauatton, da 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁵Nache So Jesús nlaxa so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, 'eeta': - ¡'Aue'enaxaatai'! ¡Qoca'ai ne'ena ÿale!

²⁶Nache se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaic ÿa'alaq, nache ca'ai se'eso ÿale qataq ÿo'otec da ÿataqta lta'araic lviloxolaxa na lo'oc somaye.

²⁷Nache so shīyaxauapi ÿataqta huo'o da la'aalaxa, nache nnattega't, 'eeta': «¿Negue't de'era? ¿Peta'a dalaxaic napaxaguenataxanaxac? ¿Negue't de'era na'añaxac maye hueto'ot de'era ÿale? Ye dam da' shīyaxaua ÿataqta huo'o naq 'enec da damaxasoxon, ivira'a nam na'añaxacpi saqcha'a da 'enapega da jec, ¡nache namayepi ÿalaxaguet!»

²⁸Nache saqañaloq da qaññaana'a't da no'on na'aqtagec So Jesús 'enauac yem 'alhua Galilea.

So Jesús nataren aso lachoro so Pedro qataq so qalota shīyaxauapi

(Mateo 8.14-17; Lucas 4.38-41)

²⁹Ime, nache So Jesús ca'ai aso paxaguenaxaqui, nache nnaicapegueto soua Santiago qataq Juan da nqo'oorca lma't so Simón qataq so Andrés.

³⁰Qaq co'ollaq mashe pa'aigui so n̄yec, nache qañña'aqtaxanem da aso lachoro so Simón sa no'on, ÿataqta ÿaguec na le'eraxa.

³¹Nache So Jesús nqo'oneua'a asomaye, nache ÿacona na lhuaq, nache ÿanaxanaxaasheguem. Huaña, nache asomaye qaica so le'eraxa, nache huetapegueto soomaye qataq iquia'axaata'a.

³²Qaq co'ollaq mashe napalchiguiñi, nache so shīyaxauapi irova'a So Jesús 'enauac som sa no'onpi qataq 'enauac som huo'o na le'ec saqcha'a na'añaxac leguemaxaic.

³³Nache 'enauac so shīyaxauapi laponeua'a so lasom so lma' so Simón.

³⁴Nache So Jesús ÿataqta qalota so nataren nam sa no'onpi ÿotta'a't na lalolaxa, nataqa'en qalota so ÿo'orauec saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, qataq saishet da huo'o ca ÿasheetem da da'aqtaxan se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, cha'aye somayepi ÿataqta ÿauattoota Somaye.

So Jesús ÿa'axattac da no'on na'axañaxac

(Lucas 4.42-44)

³⁵Qaq co'ollaq ña qaññata'aguet so na'a'q, nache So Jesús ñesheguem, nache tauga ca toolec 'alhua da nqouagaxauen.

³⁶Qaq co'ollaq qaŷata'ague, nache so Simón qataq soua lŷa't je'c da nmitraique Somaye.

³⁷Qaq co'ollaq ŷanatra, nache da'aqtaxaateguema, 'eeta': -'Enauac da 'am qanmittaïque.

³⁸Qalaxaye So Jesús 'enapeco': -Ñeqo'onaxalo qome naua lŷa't 'aleu' maye saqaŷapigui, yaqto' nataqa'en sa'axatem da no'on na'axaŷaxac, cha'aye nachera da huo'omshe ñanac.

³⁹Nache So Jesús coleetapeguelec ye 'alhua Galilea, dapaxaguenataxaatapoigui ana napaxaguenaxaquipi na judiopi, qataq ŷo'orauec na qalota saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi.

So Jesús nataren so nchega na lo'oc

(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰Qaq huo'o so ŷale nchega na lo'oc nqocheneua'a So Jesús, nache ŷa'aroto naua l-llectel, nache 'enapego', 'eeta': -'Am ŷataxala' aŷem saŷaten da 'aushet da aŷem 'anataren. ¿'Auo'ot peta'a de'era?

⁴¹Nache So Jesús ŷataqta huo'o da lchoxonnataxanaxa somaye, nache ipoteua'a, qataq 'enapego', 'eeta': -¡Aja!, seshet! ¡Nagui 'am no'oita!

⁴²Nache saqaŷaloq da jec so lalolaxa se'eso ŷale, nache ŷataqta no'oita.

⁴³Qalaxaye So Jesús ŷamaq somaye, qataq ŷataqta lta'araic da lqataxac, 'eeta':

⁴⁴-Saishet qome da huo'o ca 'aua'aqtaxanem da 'am qaŷo'otec. Nachaqrato' da qojec, nache 'anachaxaneua'a ñim ltaxaŷaxanaxanec na shiŷaxauapi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' 'am imeten. Ime, nache 'aŷa'aneuo qome ca 'arachetaqtaxanaxat maye damaxasoxoolec co'ollaxa so Moisés da ŷan cam mashe no'oita, yaqto' 'enauac da qaŷaŷaten da mashe 'am no'oita.

⁴⁵Qalaxaye se'eso ŷale co'ollaq jec, nache quetot da da'aqtaxanem 'enauac na shiŷaxauapi dam 'eetec co'ollaq ishet da no'oita. Qaq ŷoqo'oye So Jesús saishet da nachaxaata da taua'a na hueta'a na shiŷaxauapi. Nachaqrata da huetauga cam saishet da hueta'a na shiŷaxauapi. Qalaxaye, nache 'ena'am na shiŷaxauapi nqo'oneuga ca hueta'a Somaye.

Marcos 2

So Jesús nataren so ŷale maye sa da'añiigue

(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

¹Qaq co'ollaq mashe huo'oi soua na'axa'te, nache So Jesús qaltaq ŷe'eguelaxa ye nŷecpi ye Cafarnaúm. Qaq co'ollaq choche qaŷaŷaten da hueta'a ca nma',

²nache qalota so shiřaxauapi jec da yaqto' qanauane' Somaye. Qaq somayepi ye řataqta qalota, řoqo'oye ivitta'a da qaica ca ndaqa' ca lasom. Nache So Jesús cot da řa'axattac da no'on na'axařaxac.

³Nache nataqa'en nvildeua'a se'eso nřec soua cuatro shiřaxau'. Soomaye nacostragui so mala' huetalec so řale maye sa da'añiigue.

⁴Qalaxaye souaxat da řataqta qalota so shiřaxauapi, nache soomaye huenoldesheguemec na l-lař so nřec, nache řauo'o so lauattrac. Nache tachiguigui naqa'e'n so sano'on maye huetalec so lmala'.

⁵Nache So Jesús co'ollař ila'a da lta'araic lpi'iřaxa'c soua řale't, nache 'enapego' so sano'on, 'eeta': «'Am řalcolec, nam 'arasouaxashetpi nagui 'enauac sapalaxat.»

⁶Qalaxaye som dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi maye řalectauopi, co'ollař hua'aqchigui da 'enapec So Jesús, nache ipa'axaatauo da lhuennataxac, 'eeta':

⁷«¿Ta'ainco' dam da', ye nache 'eetec da la'aqtac? Damaye řataqta isheueetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ye qaica ca ishet da řapalaxat ca nasouaxashet, nachaqñita Ñimaye.»

⁸Qalaxaye So Jesús řařaten co'ollaxa da lhuennataxac somayepi, nache 'enapego', 'eeta': «¿Ta'ainco' ye qarhuennataqai de'era?

⁹Ařem qaua'aqtaxañim ¿negue't ca řactec da saqalař da qairolec? ¿Peta'a da qořeeta': Na 'arasouaxashetpi 'enauac qařapalaxat, huo'otař da qořeeta': Qoñisheguem, 'auacona na 'armala' nache qojec?

¹⁰Qalaxaye nagui qami' ñachaxanalo, Ařem maye Ařem Shiřaxaua Llalec, huo'o da řa'añaxac ana'ana 'alhua da sapalaxat na nasouaxashetpi.» Ime, nache 'enapego' so řale maye sa da'añiigue, 'eeta':

¹¹«Qoñisheguem, 'auacona na 'armala', nache 'anqo'ona ca 'arma'.»

¹²Nache saqařaloř da ñesheguem se'eso řale qařauaachigui 'enauac, nache řacona so lmala', nache ca'ai cam qanayeuta'a. Qaq co'ollař qařauaachigui de'era, nache řataqta qařo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qořeeta': «¡Řataqta sařauano' da sauanaqchigui ca 'eeta'am de'era!»

So Jesús iřaxana so Mateo

(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³Qaq co'ollař ime de'era, nache So Jesús qaltař taxaama so loigue aso lapel ye Galilea. Nache qalota so shiřaxauapi da nařa Somaye, nache So Jesús řapaxagueetac somayepi.

¹⁴Qaq co'ollař ime da lapaxaguenataxanaxac, nache jec, qaq co'ollař queta, nache ila'a so Mateo som llalec so Alfeo, somaye nso'ootañi hueta'a ca lo'onataxanaqa' maye huañacnaxa da na shiřaxauapi isheeten so nta'a maye netaña ye Roma.

Nache So Jesús iŷaxana somaye, 'eeta': «Aŷem 'auca'ategue.» Nache so Mateo sa naŷaloxon da ñesheguem, nache ca'ategue.

¹⁵Qaq co'ollaq qaŷata'ague, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa deque'eta'ape, hueta'a ca lma' so Mateo. Nache qalota som ŷacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a maye hueta'a ye Roma, qataq na 'etaxaloxoicpi maye nagui ca'attague' So Jesús, nataqa'en qaiŷaxana da nquia'axauapi.

¹⁶Qalaxaye huo'o so dapaxaguenataxaatapeguen na namaxasoxonaxacpi maye chegaqagui na fariseopi co'ollaq ŷauaachigui So Jesús da lquia'axaua 'enauac se'eso shiŷaxauapi, nache inatta'ape soua lapaxaguenataqa So Jesús, 'eeta': – ¿Ta'ainco' ñi Qarataxala'ai da dequi'iŷa'ai' nam ŷacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a maye neta'ague da Roma, qataq nam shiŷaxauapi maye qauem da na'aqtaguec?

¹⁷Qalaxaye So Jesús hua'aqchigui de'era, nache 'enapeco': –Nam iuen ca natannaxanaq, nachena nam sa no'onpi, qaq saishet da nachena nam no'oitapi. Qaq Aŷem ñanac da seŷaxana nam 'etaxaloxoicpi, da yaqto' ŷe'eguelaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saishet da nachena nam 'eetega da no'on da lataxac.

Qainattac So Jesús ca llec da nqouaqchet ca shiŷaxaua

(Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39)

¹⁸Qaq huo'o so na'a'q da nqouaqchet nam quetague' so Juan qataq nam quetague' na fariseopi. Nache huo'o so naŷa So Jesús, nache inattac, 'eeta': –¿Ta'ainco' naua 'arapaxaguenataqa ye saishet da nqouaqche't? Ye nam lapaxaguenatacpi so Juan qataq nam lapaxaguenatacpi na fariseopi ŷo'ottac de'era.

¹⁹Nache So Jesús 'enapeco': –Ca ncoyeguenatacpi da ŷalegueua'a ca naronaxac, camayepi saishet da nqouaqchet da huo'otaq ñaq qanayeeta'aguet ca auonaxaua.

²⁰Qalaxaye da ivita ca na'a'q da qaŷauec camaye, huaña nache nam ncoyeguenatacpi ishet da nqouaqchet.

²¹Da huo'otaq huo'o aca togoŷhe npoto da huo'otaq colaqa'ague, nache saishet da qaŷapannaxana ca dalaxaicolec. Cha'aye da qaiŷo aca npoto, nache cam lapannaxat maye dalaxaicolec ŷe'eguenat, nache ishet da icolaxata'ague aca npoto ltoxoic. Huaña, nache nquigaxatec ca ltoxo.

²²Nataqa'en saishet da qaicoyingui ca lataxa dalaxaicolec aca laŷe' maye mashe ltoxoi. Cha'aye da ivita da nashiiŷheguem ca dalaxaicolec lataxa, nache ishet da icolaxata'ague acamaye, huaña, nache deqat camaye, nataqa'en aca laŷe'. Qaq ŷoqo'oye iuen da ca dalaxaicolec lataxa, qaicoyingui aca dalaxaale laŷe'.

Soua lapaxaguenataqa So Jesús napoctrac na ala na trigo

(Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5)

²³Qaq huo'o so na'a'q mataxaqui maye saishet da ishetapec na judiopi, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa ŷa'axasoxootrelec so nanqa' na trigo. Nache soua lapaxaguenataqa napoctraña na ala na trigo.

²⁴Nache so chegaqaigui na fariseopi co'ollaq ñauaachigui de'era, nache 'eetego' So Jesús, 'eeta': -¡Ña 'aumeten, da ño'ottrac naua 'arapaxaguenataqa! ¿Peta'a sa ña'ateno' da sa qaishetapec da qanqat na ala na trigo ne'ena na'a'q mataxaqui?

²⁵⁻²⁶Qalaxaye So Jesús 'enapego' somayepi, 'eeta': -¿Yataqta sañauano' peta'a da qautaxa'axañi da ño'ot so David maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, co'ollaq so na'a'q da so Abiatar lataxala' na ntaxa'axanaxanecpi da qaitaxa'apegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Da so David qataq soua lña't huo'o da lta'araic lhuenaxanaqa' qataq yataqta iqoua't. Nache somaye pa'aigui so lauo' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache chec aso nauole maye nda'a't nam ntaxa'axanaxanecpi da qaitaxa'apegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ishet da chec, ime qataq ñache't soua nnaictagueto. So Jesús nataqa'en 'enapeco':

²⁷-Ye na'a'q mataxaqui maye saishetapec na judiopi, qaño'ot co'ollaxa da yaqto' lalamaxat ca shi'axaua, qaq saishet da qaño'ot ca shi'axaua da yaqto' ye na'a'q mataxaqui lalamaxat camaye.

²⁸Qaq ñoqo'oye Añem Shi'axaua Llalec, Añem chegoqtot ca ña'aqtac cam ishet da qaño'ot qataq cam saishet da qaño'ot ye na'a'q mataxaqui.

Marcos 3

So Jesús nataren so ñale so na'a'q mataxaqui

(Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11)

¹So Jesús qaltaq inoxoneua'a aso napaxaguenaxaqui na judiopi, nache huo'o so ñale maye ñalectauo daqta na lhuaq.

²Qaq so chegaqaigui na fariseopi choche nauaatac So Jesús da huo'otaq nataren so ñale se'eso na'a'q mataxaqui maye saishetapec namayepi, da yaqto' ishet da qaño'o ca lasouaxashet Somaye.

³Nache So Jesús 'enapego' so sano'on, 'eeta': «Ña qoñisheguem, 'anachaangui na laiñi na shi'axauapi.»

⁴Ime, nache inat som hueta'a yi'ie, 'eeta': «¿Chaq negue't ca ña'amaqchiguiñi da qaño'ot ye na'a'q mataxaqui maye saishetapec na judiopi: Ca qauem, huo'otaq ca no'on? ¿Qanca'alaxatec ca shi'axaua, qalqo' qa'yalauat?» Qalaxaye qaica ca ñasateguet Somaye.

⁵Nache So Jesús yataqta dalemataña som datataigui, qaq co'ollaq ila'a da lquiyaqte'axac somayepi da yataqta qaramchigui qataq qaica ca lsoxoyec, nache huo'o da laquicoxo. Nache 'enapego' so sano'on, 'eeta': «'Anchennaxanec na 'arhuaq.» Nache se'eso ñale nchennaxanec na lhuaq, nache no'oita.

⁶Huaña, nache so fariseopi ca'ai aso napaxaguenaxaqui na judiopi, nache sana'axalon da nqo'ona nam quetague'pi so nta'a Herodes da qaitaxa'apigui ca lataxac da qa'yalauat So Jesús.

So Jesús dapaxaguenataxan qataq datannaxan

7-8 So Jesús jec, nnaicapegueto soua lapaxaguenataqa da taraxaama so loigue aso lapel. Nache qalota so ca'ategue shiŷaxauapi som hua'aqtapeguelec nam ŷo'otpi Somaye. Somayepi huo'o na chegaqa'a ye 'alhua Galilea, qataq ye Judea qataq ye nŷecpi ye Jerusalén, qataq ye Idumea. Qataq huo'o na chegaqa'atague da le'ego so tala Jordán, qataq huo'o na shiŷaxauapi maye chegaqa'a ye saqaŷapeque ye 'alhua Tiro, qataq ye Sidón.

9 Qalaxaye souaxat da ŷataqta qalota so shiŷaxauapi, nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa da ŷaŷamaxaayiñi aca 'oonole nllocta, da yaqto' saishet da qanpataxagui Somaye.

10 'Eetai'toxo' da So Jesús mashe qalota so nataren, qalaxaye ñaqaiyeta ña qalota so sa no'onpi. Qaq somayepi ŷataqta colesop So Jesús da huotaique da ipoteua'a da yaqto' no'oita.

11 Qaq nam saqcha'a na'añaxacpi leguemaxaicpi co'ollaq ilo'ot So Jesús, nache huañipi qataq ŷa'alaqtagui, 'eeta': «¡Am nache 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna!»

12 Qalaxaye So Jesús ŷataqta sa ŷala'ac da 'enapega na na'añaxacpi maye saqcha'api, da saishet da ŷa'axat da chaq negue't Somaye.

So Jesús lca'aua'alo soua doce lamaxa'she

(Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)

13 Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús huo'o so maiche lca'aua'api da ŷaviguisheguemec aso qaŷoqotcheguemec 'alhua. Qaq co'ollaq mashe lapoota'a't somayepi,

14 nache lca'aua'alo soua doce somayepi, da yaqto', nache 'eetai' da nnaictagueto Somaye, qataq da yaqto' ŷama'q da ŷa'axa't da no'on na'axaŷaxac. Qaq se'esoua doce, Somaye ŷanaguilo da lamaxa'she.

15 Qataq ŷanema soomaye da la'añaxa'c da nataren na sa no'onpi, qataq da ca'ai naqa'en na shiŷaxauapi nam saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi.

16 Qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soua doce, 'eeta': Simón som ilonec So Jesús da Pedro,

17 qataq so Santiago qataq so lqaŷa Juan, maye llalqa so Zebedeo, som iloneque So Jesús da Boanerges, damaye naigui da «llalqa na nalataxa»,

18 qataq so Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, qataq so Santiago som llalec so Alfeo, Tadeo, qataq so Simón maye chegaqaigui nam dataŷa'aguet naxa na nta'alpi,

19 qataq so Judas Iscariote, maye ŷaneuo co'ollaxa So Jesús.

So Jesús qataq so lataxala' na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi

(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰Qaq co'ollaq ime, nache So Jesús ÿe'eguelaxaua'a so n̄yec, nataqa'en soua lapaxaguenataqa. Nache qaltaq qalota so laponeua'a shīyaxauapi, ivitta'a da soomaye qaica ca ldaqa't da deque'e'.

²¹Qaq so lauo' le'ecpi So Jesús co'ollaq ÿāyaten da ÿo'ottac Somaye, nache qanqo'ona da yaqto' qāyauec, cha'aye Somaye qōyeetega da huo'o da aloic.

²²Qalaxaye huo'o som dapaxaguenataxaatapeguec nam namaxasoxonaxacpi maye chegaqa'a ye Jerusalén somayepi, 'eeta': «De'era ÿale, damaye netaigui ñi Beelzebú ñim lataxala' nam na'añaxacpi leguemaxaic. Qaq nacheñi ñim chegoqo'ot de'era la'añaxac da do'otaxaatega da ÿo'orauec namayepi.»

²³Nache So Jesús īyaxano' somayepi, nache ÿauo'o de'era daloqnaxana, 'eeta': «¿Hua'ago' ca 'eetec ca lataxac da so pa'aguenataxanaxaic da maiche no'orela't?

²⁴Ca shīyaxauapi maye hueta'a que'eca 'alhua da maiche deloguīya't, nache camayepi tāya'a da nlaguiñi.

²⁵Qataq ca maiche nhuo' le'ecpi da huo'otaq maiche npa'aguena't, nache camayepi nataqa'en tāya'a da nlaguiñi.

²⁶Qaq nache 'eetec nataqa'en so pa'aguenataxanaxaic da delogui' ca maiche lāyepi, nache da lo'onataxanaxac nlaguiñi.

²⁷Qataq da huo'o ca huotaique da decachigui ca lma' ca ÿale 'añaxaic, qaq camaye iuen da hua'auñi da icoñerai' que'eca ÿale.

²⁸Qaq ÿataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema nagui, da 'enauac na shīyaxauapi ishet da qāyapalaxat na lasouaxashetpi, qataq 'enauac nam qauem la'aqtacpi maye nasaxauec.

²⁹Qalaxaye ca qauema naua la'aqtaqa da detaxāya So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, nache camaye ÿataqta saishet da huo'o ca nchoxonnataguec.»

³⁰Qaq 'era da 'eetec da la'aqtac So Jesús, cha'aye som dapaxaguenataxaatapeguec nam namaxasoxonaxacpi ipettego' da Somaye huo'o ca netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic.

Aso late'e qataq soua lqāya't So Jesús

(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹Huaña, nache nvireuo aso late'e qataq soua lqāya't So Jesús, nvireua'a ca n̄yec maye hueta'a Somaye, qalaxaye pa'atraue'c, nache damaxasoxooreua'a Somaye.

³²Nache som nso'ootañipi maye datato'ot So Jesús 'enapego' Somaye, 'eeta': –Ara 'arate'e qataq daua 'arqāya't, daamaye pa'atraue'c, huotaique da 'am detaxāyapegueto.

³³Qalaxaye So Jesús denataxano', 'eeta': –¿Negue't acam ÿataqta 'eesa da ÿate'e, qataq ca ÿaqāyañicpi?

³⁴Ime, nache ñamataigui 'enauac som nso'ootañipi maye datato'ot Somaye, nache 'enapeco': -'Ena nam ñoqta ñaqañañicpi, qataq 'ena nam 'eeta'am aca ñate'e.

³⁵Cha'aye ca ñoqta 'eesa da ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nacheca cam ñaqaña qataq ñate'e.

Marcos 4

Qañoalognaxana ca danaxaatac

(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

¹Qaq so lña na'a'q, nache So Jesús dapaxaguenataxaatac, neto'ot na loigue aso lapel ye Galilea. Qaq cha'aye souaxat da ñataqta qalota so shiñaxauapi maye na'axañaxaatac, nache So Jesús huenongui aso 'oonole nllocta, nache nso'ooni da yaqto' dapaxaguenataxan. Qaq so shiñaxauapi nachattañi neto'ot na loigue aso lapel.

²Nache So Jesús ñataqta qalota na dapaxaguenataxanec, ñauota'a na lalognaxanaxatpi. Qaq Somaye 'era da daloqnaxana 'eeta':

³«Ñataqta qana'axañaxañiichigui de'era: Huo'o so ñale jec da ñaani aso lañiguishela.

⁴Qaq co'ollaq ñaq danaxaatac, nache huo'o aso lañiguishela tatelec so nqa'aic. Qaq co'ollaq qañata'ague, nache anac na qoñopi, nache chec.

⁵Qaq aso lña lañiguishela tatelec so 'alhua maye ñaguec na coma', qaq na 'alhua qalaq saq 'amaqtaq. Qaq souaxat da na 'alhua ye saqañangui, nache saqañaloq da ñaxat aso nañiguishela.

⁶Qaq ñoqo'oye aso nañiguishela ye saqaña'ague na lpa'a', nache co'ollaq nnoxosheguem añi nala', nache ñavigaxat.

⁷Qaq aso lañepi lañiguishela qalaq tatelec so 'alhua maye, nache 'eetai' naxa da lañaxataqa' ana ñaxat. Qaq co'ollaxa ñaxat aso ñaxatpi, nache asomaye ñapolec aso nañiguishela, nache saishet da huo'o ca lañaxataxat naqa'en. Qaq ñoqo'oye aso nañiguishela qaica ca alañaxat.

⁸Qalaxaye aso lañepi lañiguishela tatelec so 'onaxaic na 'alhua, qaq asomaye huo'o ana ala, qataq 'onaxaic da lañaxataxat, qataq 'onaxaic da alañaxat. Nache huo'o ana ivi' ana treinta ana alapi añi 'oonole, qataq huo'o ana ivi' sesenta, qataq cien.»

⁹Ime, nache So Jesús 'eeta': «¡Da ñoqta 'eesa da huo'oi naua qartelai lauacolli', qaq no'on da ñataqta qana'axañaxañiichiguiñi!»

Da 'eetec da huo'omshe qañauo'o na naloqnaxanaxatpi

(Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10)

¹⁰Qaq co'ollaq mashe yaqta'a da imetec so shiŷaxauapi, nache som no'ona'aguet So Jesús, qataq soua doce lapaxaguenataqa inattaco' Somaye, da chaq negue't ca naigui som daloqnaxaatega maye danaxaatac.

¹¹Nache So Jesús ŷasateguet somayepi 'eeta': «Qami' maye qami' sa'aqtaxaatemala dam saqcha'a lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye na laŷepi shiŷaxauapi da sapaxaguen qalaq sauota'a na ŷaloqnaxanaxatpi.

¹²Yaqto' na'aictaxa da nlotauac, qalaq saishet da ila'a, qataq da hua'aqtac, qalaq saishet da ŷaŷaten. Nachaqrata da ntouen, nache iŷaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷapalaxat na lasouaxashetpi.»

So Jesús ŷa'axat da naigui so danaxaatac

(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)

¹³So Jesús 'enapeco': «Da sa qauaŷaañiguet aso saloqnaxaatega nañiguishe ala, nache ¿ca 'eeteco' da ishet da qauaŷaañiteguet na laŷepi ŷaloqnaxanaxatpi?

¹⁴So danaxaatac naigui ca ŷa'axattac da no'on na'axaŷaxac.

¹⁵Qaq aso nañiguishe alapi maye tatelec so nqa'aic, naigui nam na'axaŷaxana dam no'on na'axaŷaxac, qalaxaye da anac so pa'aguenataxanaxaic, nache ŷo'otec da icoua'ai 'enauac nam hua'aqchiguipi.

¹⁶Qaq aso nañiguishe ala maye tatelec so coma'sat, qalaq naigui nam na'axaŷaxaatega da na'aqtaguec da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saqaŷaloq da ŷaconeguet qataq lta'araic da ntonaxac.

¹⁷Qalaxaye saishet da ŷoqta ŷaŷateeteguet de'era na'aqtaxanaxac, nache da ntonaxac sa qaŷauac, qataq da nque'elaxatta da huo'o na ivireguet, qaltaq da sa qaiyacnapec souaxat da ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache icoua'ai da na'aqtaxanaxac.

¹⁸Qataq huo'o na laŷepi na 'eeta'am aso nañiguishe ala maye tatelec so 'alhua maye, nache 'eetai' naxa da lañaxataqa' ana ŷaxat. Namayepi na'axaŷaxana da na'aqtac,

¹⁹qalaxaye saishet da hua'aqta'a damaye da naralaxat da nachaalataxac. Nachaqrata da iuennatega nam yo'oqchigui lhuenaxanaxa, da qanauec aca anom, qataq da 'eetec da iqopitaxaatac da nachaalataxac.

²⁰Qaq da pa'atec, aso nañiguishe ala maye tatelec so no'on 'alhua, damaye naigui nam na'axaŷaxaatega da na'aqtaxanaxac qataq ŷasateguet. Qaq que'eca shiŷaxauapi naralaxat da nachaalataxac qataq ŷo'ot da ŷaŷamaqchiguiñi, 'eeta'am aso nañiguishe ala maye huo'o ana ivi' ana treinta ana alapi aña 'oonole, qataq huo'o ana ivi' sesenta, qataq cien.»

Qaŷaloqnaxana aso ncoŷaraxanaxaqui

(Lucas 8.16-18)

²¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús 'enapeco': «¿Peta'a isheto' da qandouo aca ncoŷaraxanaxaqui da mashe ime da qoŷegueua'a, nache qoŷano'ot na pa'aguiñi ca naretaxanaxala', huo'otaq ca mala'? 'A'i, saishet. Nda'a't da acamaye qoŷanasheguem, yaqto' yo'oqchiguiñi naqa'en.

²²Cha'aye 'enauac nam qoŷoxottapiguiñi ivira'a da qailalec, qataq saishet da huo'o ca saqcha'a, da huo'otaq queta da sa qaŷaŷaten.

²³¡Da ŷoqta 'eesa da huo'oi naua qartelai lauacolli', qaq no'on da ŷataqta qana'axaŷaxañiichiguiñi!»

²⁴So Jesús nataqa'en 'enapeco': «¡ŷataqta qana'axaŷaxañiichiguiñi! Ñim Lo'onatac 'Enauacna ipagaqchiichigui cam lcata ca qaŷa'añim ca qarŷai, qataq ishet da ŷactec naqa'en ca qami' ŷanema.

²⁵Cha'aye cam huo'o ca hueto'ot, camaye qanquigaxattec ca qoŷanem, qaq cam qaica ca hueto'ot, qalaq ivira'a cam saq 'amaqtaqolec hueto'ot qaŷacona.»

Qaŷaloqnaxana aso nañiguishe ala maye ñaxatsheguem

²⁶So Jesús nataqa'en ŷauo'o de'era daloqnaxana, 'eeta': «Da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye 'eeta'am ca ŷale maye ŷanoigui na 'alhua aca lañiguishe ala.

²⁷Qaq na'aictaxa da do'ocheta huo'otaq da nlotauec, huo'otaq pe huo'otaq ye na'a'q, aso nañiguishe ñaxat qataq nquictasheguem da lañaxataxa, qalaxaye som ŷaañi saishet da noma ca 'eetec da lañaxataxac asomaye.

²⁸Cha'aye nam 'alhua maiche ŷo'ot naqa'en da lañaxataxac asomaye, hua'auñi da nnoxosheguem aso nañiguishe, qaŷata'ague, nache huo'o ana lauoxo, ime, nache huo'o ana alapi.

²⁹Qaq da ivita da ŷe ana alapi, nache qanqo'oneuga da qanqat, cha'aye mashe ivita ye laloqo'.»

Qaŷaloqnaxana aso ala ana mostaza

(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰So Jesús nataqa'en, 'eeta': «¿Negue'tom ca 'eeta'am da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Qataq ¿negue'tom ca ishet da saloqnaxana?

³¹Damaye, 'eeta'am aca ala ana mostaza da ŷaañi cam ŷo'ottac na 'alhua. Qaq na'aictaxa da acamaye ŷataqta qaica ca la'amaqchec, saq 'ena'am ana laŷepi nañiguishe ala ana 'alhua,

³²qalaxaye da ñaxat, nache ŷataqta napacalec ana laŷepi nañiguishepi que'eca nanaxanaqa'. ¡Ana lcouepi ŷataqta qalochiguiñi, qaq ŷoqo'oye na qoŷopi ishet da anac, nache taiguilo naua lcouel da ŷo'ot na lpata'c!»

Na laloqnaxanaxatpi maye iueetac naxa So Jesús

(Mateo 13.34-35)

³³So Jesús dapaxaguenataxanec da na'aqtaxanaxac maye ña'axat da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñachegoxotchigui na qalota daloqnaxanapi, nam ishet da ña'ateeteguet na shi'axauapi.

³⁴Qaica ca la'aqtaxanaxac Somaye da huo'otaq saqca ca daloqnaxana. Qalaxaye da nda'ai'salo naxa soua lapaxaguenataqa, nache npottegueto da ñataqta da'aqtaxaatemala qataq ñataqtegue naqa'en.

So Jesús vi'iiguet naqa'en so la'at

(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵Qaq nacheso se'eso na'a'q, co'ollaq mashe pe, nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': «Saxatague da lña le'ego ana lapel.»

³⁶Ime, nache ca'ai so shi'axauapi, nache ña'axasoxoolec aso lapel netrangui aso l-llocta'. Nataqa'en huo'o so lañepi shi'axauapi da jec, huenoteua'a aso lañepi nlloctapi.

³⁷Qaq nque'elaxatta da huo'o so la'at lta'araic. Qaq cha'aye se'eso la'at ye ñataqta lta'araic, nache ana lapaxa na 'etaxat tangui naqa'en aso nllocta, nache asomaye nquictasheguem na 'etaxat na lauel.

³⁸Qaq So Jesús do'ocheta, neta'aguet na lshreenec nca'attauro aso nllocta, hua'aqtañi ñauota'a so na'axanaxat. Nache soua lapaxaguenataqa nquetoxono' Somaye, ñataqta qaña'alaxalec, qoñeeta': -'Am Napaxaguenataxanaq, ¿peta'a ñataqta sa 'auteno'o' da qomi' iyiiñi?

³⁹Nache So Jesús ñesheguem, nache 'enapega so la'at qataq aso lapel da nañaxaayñi. Nache so la'at vi'iiguet, nache 'enauac da ñe'eguelaxa da ntochiguiñi.

⁴⁰Nache So Jesús 'enapegalo' soua lapaxaguenataqa, 'eeta': -¿Ta'ainco' ye ñataqta ñapac da qarcolanaqai? ¿Ñataqta ñaq saxanaqca peta'a ca qarpi'iñaxaqui Añem?

⁴¹Qalaxaye soomaye ñataqta nlaqchiguilo da lcolanaqa' nache nnattrega't, 'eetra': «¿Negue't dam da' ñale, ye ivira'a na la'at qataq na 'etaxat da ñalaxaguet?»

Marcos 5

So ñale maye qalota so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi

(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-39)

¹So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa ña'axasoxoorelec aso lapel ye Galilea, nache ivittra ye 'alhua maye saqañapeque ye ñyecpi ye Gerasa.

²⁻⁶Qaq yemaye naña so pannaqa', qaq nache hueta'a so ñale maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi. Qaica ca ishet da nllañi na'aictaxa da qaicoñetaxana na ncoñetaxanaxat lcat. ¡Qaq qalota naxa da qaicoñerai' qataq qañauo'oi naua lshetaxaqui' lcat naua lapia'ate! Qalaxaye, nache 'ena'am ñataqta ñachipiaxattac na lquet qataq ñacagaxa't naua lshetaxaqui' naua lapia'ate. ¡Qaica ca ishet da dataña'aguet somaye souaxat da lchec qataq da la'añaxac! Ye na'a'q qataq ye pe, quetapeguelec aso qañoqotcheguemec 'alhuapi qataq ana

huachiquipi, ña'alaqtai' qataq ntoqootague' na coma'pi, ñoqo'oye ñataqta dolata na lo'oc. Qaq co'ollaq ñaq huenotteguet So Jesús aso nllacta, nache se'eso ñale chegoqteua'a so pannaqa', qaq co'ollaq ila'aguet So Jesús da ña qañata'aguet, nache nqalgaqa'aguet, nache ña'aroto naua l-llectel Somaye.

⁷⁻⁸Nache So Jesús 'enapega so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, 'eeta': -¡Am saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, qoca'ai ne'ena ñale! Nache se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, na'axannec da la'alaxac da ñasateguet Somaye, 'eeta': ¿Ta'ainco' ye añem 'atapegueua'a, 'am Jesús, maye 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'amaqtaqaic? ¡Saishet da 'auauo'o ca ñeque'eenaxac! ¡Ñimaye añem ñauaachigui nagui da 'am señaxaatacot da saishet qome da 'auauo'o ca ñeque'eenaxac!

⁹Nache So Jesús inat somaye, 'eeta': -¿Ca 'eetec ca 'are'enaxat? Nache somaye ñasat, 'eeta': -Añem ñe'enaxat da Qalota, cha'aye shenaqta'am ca qalota alleppi da sonaqtaiqui ne'ena ñale.

¹⁰Añem 'anquaguec, nagui 'am ñachoxoreetot da saishet da ñaqa'a ca qomi' 'auamaxaguelo.

¹¹Qaq huo'o aso saqañapeque lcomaraxalate se'eso qanayeuta'a, netalec aso qalota cos late'epi deque'etac.

¹²Nache se'eso saqcha'a na'añaxacpi leguemaxaic nachoxoreetacot So Jesús, 'eeta': ¡Qomi' 'aua'aqta'alo qome da saxaigui aye cos late'epi!

¹³Nache So Jesús ñasheetem somayepi. Nache se'eso saqcha'a na'añaxacpi leguemaxaicpi ca'ai se'eso ñale, nache taigui aso cos late'epi. Qaq asomayepi ñataqta nqalgaqangui so tocot, nache tangui aso lapel, choche ivitta'a da 'ogaxaipi.

¹⁴Qaq som ilotague'pi aso cos late'epi, somayepi taua'a so shiñaxauapi maye netaigui se'eso ñecpi, nache da'aqtaxanem 'enauac da qanayeuaigui. Nache anac so shiñaxauapi da yaqto' ñañaten ca 'eetec de'era.

¹⁵Qaq co'ollaxa qaivita ca hueta'a So Jesús, nache qaila'a so ñale maye huo'o co'ollaxa so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi da nso'oota'ni, somaye mashe huo'oi soua alogo qataq ñataqta ñañamaqta. Nache so shiñaxauapi ñataqta ñi'i.

¹⁶Qaq som shiñaxauapi maye ñauaachigui de'era ño'otec So Jesús se'eso ñale, somayepi da'aqtaxaatapeguem 'enauac so lañepi shiñaxauapi.

¹⁷Qalaxaye somayepi 'enapega So Jesús da taña ca lña 'alhua.

¹⁸Qaq So Jesús co'ollaq huenotteguengui aso nllacta, nache se'eso ñale maye huo'o co'ollaxa so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, nachoxoreetacot So Jesús da ishet da ca'attague'.

¹⁹Qalaxaye So Jesús 'enapego' somaye, 'eeta': –'Avi'eguelaxaua'a qome ca 'arma', nache 'aua'aqtaxanem ca 'arhuo' le'ecpi qataq ca 'anauochaxauapi, 'enauac da 'am ŷo'otec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq da 'eetec da lchoxonnataxanaxa da qoneta.

²⁰Nache se'eso ŷale jec, nache quetot da da'aqtaxanem 'enauac nam netaleguete soua 'aleu' ye Decápolis, ŷa'axattac 'enauac dam ŷo'otec So Jesús somaye. Nache se'eso shiŷaxauapi na'axaŷaxaatega somaye, nache ŷataqta ŷa'aalatapeguec de'era.

Aso llale so Jairo, qataq aso 'alo maye ipoteua'a so lapo' So Jesús

(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)

²¹So Jesús co'ollaq ivittague da lŷa le'ego aso lapel netanguí aso nllocta, nache hua'a so loigue, cha'aye qalota so shiŷaxauapi da laponeua'a Somaye.

²²Huaña, nache nvi' so ŷale le'enaxat Jairo, som 'oonolec nam lataxala'pi aso napaxaguenaxaqui na judiopi. Qaq so Jairo co'ollaq ila'a So Jesús, nache ŷa'aroto naua l-llectel iviraxata'aguet na latap na 'alhua,

²³nache ŷataqta nachoxoreetot, 'eeta': –Aye ŷalole mashe ileetapigui'. 'Onaxaictaxa da aŷem 'anqouaguec da 'anqo'ona ye ima' da 'auashel-lec ayemaye yaqto' no'oita qataq nquic da nachaalataxac.

²⁴Nache So Jesús ca'ategue so Jairo. Qalaxaye qalota so shiŷaxauapi laponat, nache ca'ategue So Jesús.

²⁵Qaq se'eso shiŷaxauapi huo'o aso 'alo ca'attaigui somayepi sano'on, qaq asomaye mashe ivi' naua doce vi'ie da anactac na ltago'q.

²⁶Qaq asomaye ŷataqta salcoshe'egue da isheetetac na natannaxanaqpi, qalaxaye somayepi qaica ca ishet da nataren asomaye, nachaqrata da nquicta'aguet da qauem asomaye.

²⁷⁻²⁸Asa'aso 'alo hua'aqtapeguelec naxa da qaŷa'axattac So Jesús, nache da lhuennataxa, 'eeta': «Da choche sepoteua'a ca lapo', nache aŷem no'oita qome.» ŷoqo'oye co'ollaq ila'a So Jesús, nache nshiyigui so shiŷaxauapi da nquigueua'a Somaye queteuo'oguet na l-laq, nache ipoteua'a so lapo'.

²⁹Huaña, nache asomaye vi'iiguet na ltago'q, nache nomteguet da no'oita.

³⁰Nache So Jesús nomteueegue da jec so la'añaxac laŷe. Nache Somaye ŷamataigui so shiŷaxauapi, nache denataxan, 'eeta': –¿Negue't ca ipoteua'a na ipo'?

³¹Nache soua lapaxaguenataqa 'eetegalo' Somaye, 'eetra': –'Am 'auaŷaten mque' da na shiŷaxauapi 'am npataxagui, qalaq ta'ainco' da 'aunataxaatac da qoneta': «¿Negue't cam Aŷem ipoteua'a?»

³²Qalaxaye So Jesús queto'ot da demeenaxatapiguiñi da huotaique da ila'a cam ipoteua'a Somaye.

³³Qaq asa'aso 'alo ñaŷaten dam huaigui. Nache jec da nqo'oneua'a Somaye, nache ña'aroto naua l-llectel, nache ñataqta da'aqtaxaatem 'enauac dam huaigui.

³⁴Nache So Jesús 'enapego' asomaye, 'eeta': –'Am ñalole, 'am no'oita, cha'aye huo'o da 'arpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. 'Aue qome, qojec, saqca ca da, mashe 'am no'oita.

³⁵Qaq co'ollaq ña detaqtac So Jesús, nache huo'oi soua nvi't, chegoqra'a ca lma' so Jairo, nache qaŷa'aqtaxanem somaye qoŷeeta': –¡Aye 'aŷa'ale mashe ileu! ¡Shacou da 'auauec da Napaxaguenataxanaq!

³⁶Qalaxaye So Jesús saishet co'ollaxa da qocha'a de'era na'aqtaxanaxac, nachaqrata da 'enapego' so Jairo, 'eeta': –Saishet qome da 'añi'i; nachaqrata da 'auauo'o ca 'arpi'iŷaxac.

³⁷Nache Somaye saishet da huo'o ca nasheneguet, nachaqsouate' so Pedro qataq soua nqaŷa't Santiago qataq so Juan.

³⁸Qaq co'ollaq mashe ivildeua'a ca lma' so Jairo, nache ila'a so shiŷaxauapi da lliŷa't, qataq ñŷeetagui qataq ŷa'alaqtagui.

³⁹Nache So Jesús inoxonoigui ca ñŷec, nache 'enapego' somayepi, 'eeta': –¿Ta'ainco' ye ñataqta qaua'alqaitagui qataq qanŷeñiitagui? Aye nogotole saishet da ileu, ayemaye choche do'ocheta.

⁴⁰Qalaxaye so shiŷaxauapi ŷe'eetac So Jesús. Nache Somaye damaxasoxoolec da qaipa'axanec 'enauac somayepi. Ime, nache ŷauac so lta'a qataq aso late'e aso nogotole qataq soua tres lapaxaguenataqa, nache inoxooreua'a ca hueta'a aso nogotole.

⁴¹Nache ŷacona na lhuaq asomaye, nache 'enapega ŷauota'a na la'aqtac na arameo, 'eeta': –¡Talítá, cum! De'era na'aqtac naigui da, 'eeta': «'Am nogotole, 'am shenapega, qoñisheguem.»

⁴²Huaña, nache asa'aso nogotole maye mashe ivi' naua doce vi'ie da llaxa, asomaye ñesheguem qataq queuoŷapigui'. Nache so shiŷaxauapi co'ollaq ŷauaachigui de'era, nache ñataqta lta'araic da la'aalaxa.

⁴³Qalaxaye So Jesús ñataqta sa ŷala'ac da huaqattega da saishet da huo'o ca qaŷa'axatem de'era. Ime, nache damaxasoxoolec da qaiquia'axan aso nogotole.

Marcos 6

So Jesús hueta'a ye Nazaret

(Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30)

¹So Jesús ca'ai ye hueta'a, nache taigue da Nazaret maye maiche lalamaxat lma', qaq soua lapaxaguenataqa, nache ca'ateguelo Somaye.

²Qaq co'ollaq iviteuga so na'a'q mataxaqui maye saishetapec na judiopi, nache Somaye dapaxaguenataxatac, huaigui aso napaxaguenaxaqui na judiopi. Qaq

ŷataqta qalota so shiŷaxauapi na'axaŷaxaatega, nache huo'o da la'aalaxa qataq nnattega't, 'eeta': –¿Cam ŷachegoxota'ague da laŷaanec dam da'? Qataq ¿chaq ŷachegoxota'ague dam lauatonaxanaxac? Qataq ¿ca ŷachegoxota'ague da la'añaxac da ŷo'ot nam sa qaŷauanapega?

³¿Sa nachero' peta'a da qo'oipaq lo'o, maye llalec aso María qataq lqaŷa so Santiago, José, Judas qataq so Simón? Qataq ¿saq hueta'a peta'a nam souaqta'a soua lqaŷa't 'alol? Nache So Jesús sa ŷaŷaten naqa'en ca 'eetec somayepi.

⁴Ime, nache Somaye ŷasat, 'eeta': –Qaica ca na'aqtaxanaxanec da saq qaŷo'oxoren da hueta'a ca lŷa 'alhua, qalaxaye da hueta'a ca maiche lma', nache na lqaŷañecpi qataq na lauo' le'ecpi saishet da ŷo'oxoren camaye.

⁵Nache ŷashel-lec so sa no'onpi, nache huo'o so nataren, qalaxaye saishet da ŷo'ot ca lŷa na'anec,

⁶cha'aye ŷataqta lta'araic da la'aalaxa da se'eso shiŷaxauapi saishet da ŷa'amaqten Somaye.

So Jesús ŷama'q soua doce lamaxa'she

(Mateo 10.5-15; Lucas 9.1-6)

–So Jesús jec da taŷalo naua saq qaŷapigui lma'ate na shiŷaxauapi dapaxaguenataxaateguec da no'on na'axaŷaxac.

⁷Ime, nache ŷataxana't soua doce lamaxa'she, nache ŷama'q, dostega't naqa'en. Qataq ŷanema soomaye da na'añaxac da yaqto' ŷo'oldaue'c na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi maye netaigui na shiŷaxauapi,

⁸qataq nataqa'en 'enapegalo soomaye, 'eeta': «Qauache caua qarashelchelli', qalaxaye saishet da qauache ca qo'oqoi qataq caua qarachoxonaxaquilli' qataq aca qo'omi.

⁹Qa'aŷa'añiiyiñi caua qarapela'achilli', qalaxaye saishet da qauache caua lŷa't qo'ogolli'.

¹⁰Qataq 'enapegalo' soomaye, 'eeta': –Qami' qom ivita da qaunoxoñiiua'a ca lma'pi ca shiŷaxauapi, nache qoviŷa'a ca 'oonolec nŷec cam qami' ŷaconegueta, choche ivitta'a da qoquiŷa'ai que'eca nŷecpi.

¹¹Qaq da huo'o ca huaña da saishet da qami' qaŷaconegueta, qataq saishet da qami' qana'axaŷaxanalo, nache qoquiŷa'ai que'eca qoviita'a qataq qauchegoqoi naua qarapela'achilli', yaqto' de'era la'anaxat da huo'o ca naŷa'a camayepi.» [Qaq ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema da qom ivita da qanmit 'enauacna, nache da nhuaxanaguec co'ollaxa so Sodoma qataq so Gomorra saq 'amaqtaq, qaq saq 'ena'am ca nhuaxanaguec qome qanqa'en que'eca shiŷaxauapi maye saq qami' ŷaconegueta.]

¹²Nache soua napaxaguenataqa je'c, nache ñachegoxottrot da da'aqtaxanem na shiñaxauapi da iuen da ñaxaañi da ño'ottac na lasouaxashetpi, nache ñe'eguelaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³Nataqa'en qalota so saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi ño'oldauec, qataq nataqa'en qalota so nataren sa no'onpi da'amnaxaatega na aceite maye chegaqaigui ana oliva.

Da l-leuaxa so Juan maye nachelaxanataxanaq

(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴So Jesús ñataqta imauac da qañauatton, ivira'a so nta'a Herodes Antipas da hua'aqtapeguelec Somaye. Huo'o na 'eetega da So Jesús, nacheso so Juan maye nachelaxanataxanaq da ñoltaq nca'alec, nache qalota na ño'ot na'anec maye sa qañauanapega.

¹⁵Qataq huo'o na 'eetega da Somaye, nacheso so na'aqtaxanaxanec maye le'enaxat Elías, qataq huo'o na 'eetega da nacheso so 'oonolec som hua'au na'aqtaxanaxanecpi.

¹⁶Qaq so nta'a Herodes co'ollaq hua'aqtapeguelec So Jesús, nache somaye ñataqta 'eesa naqa'en da nacheso so Juan da qaña'axattac, nache 'enapeco': «Se'eso Jesús, nacheso so Juan maye samaxasoxoolec co'ollaxa da qaicheguec na lqaic, qalaxaye nagui qaltaq nca'alec.»

¹⁷⁻¹⁹Cha'aye so Herodes Antipas huaroneguet co'ollaxa aso Herodías maye lalamaqte lhua so lqaña Filipino, qaq so Juan co'ollaxa iviraxato'ot so Herodes, 'eeta' da la'aqtac: «Saishet da ñañamaxañi da 'auauo'o 'arhua añi lalamaqte lhua so 'arqaña.» Qaq de'era ñataqta inogoqchet aso Herodías, ñoqo'oye, nache chegoqchiguiña da huo'o da lhuennataxac da ñalauat so Juan da huo'o ca llegueuo. Qalaxaye so Herodes nda'a't da damaxasoxoolec da qaicoñerai' somaye da qoñanaigui aso ncoñetaxanaxaqui late'eraí.

²⁰Qaq so Herodes ñataqta ñi'iña so Juan, ñoqo'oye npaxattalec, cha'aye ñañaten da so Juan ñataqta no'on da lataxac, qataq qui'itta. Na'aictaxa so Herodes da saishet da ñañaten ca 'eetec naxa da na'axañaxaatega da detaqtac somaye, qalaxaye saishet da saq na'axañaxana.

²¹Qaq co'ollaq ivita so na'a'q maye lañoxoqui, nache so nta'a Herodes ño'ot so lta'araic lquia'axac. Nache icoyeguen so nataxala'pi, qataq so lataxala'pi na huataxanaq qataq so shiñaxauapi maye 'amaqtaqaicpi ye 'alhua Galilea. Qaq aso Herodías ila'a da se'eso na'a'q, nacheso so ishet da huetoigui da ñalauat so Juan.

²²Qaq co'ollaq ñaq deque'etac so shiñaxauapi, nache aso llale aso Herodías, inoxoneua'a ca hueta'a somayepi, nache dasottac 'enauac da qaimeteetac. Nache so nta'a Herodes qataq so lañepi shiñaxauapi ñataqta nqopita da lasotaxac asomaye, qaq ñoqo'oye se'eso nta'a 'enapego' aso qa'añole, 'eeta': –Añem 'auñaxanot maicheye cam 'auñaxanaique, qaq añem 'am sami'.

²³Na'aictaxa da tachiguingui na laiñi nam 'alhuapi maye selotague' da 'auñaxaneua'a, qalaxaye, nache 'ena'am san da ña'aqtac da 'am sami'.

²⁴Nache aso qa'añole pa'auac, taña ca hueta'a aso late'e Herodías, nache inattaco', 'eeta': -¿Negue't ca ishet da señaxanaique? -Nache aso Herodías ñasategueto' asomaye, 'eeta': -'Auñaxaneua'a ca lqaic ca Juan maye nachelaxanataxanaq.

²⁵Nache aso qa'añole saqañaloq da ñe'eguelaxaua'a ca hueta'a so nta'a. Nache 'enapego', 'eeta': -Ñeshetaique da sa 'auañaloxon nagui da añem 'aña'anem ca nquia'axaqui, 'auachetangui ca lqaic ca Juan maye nachelaxanataxanaq.

²⁶Nache so nta'a ñataqta daquico, qalaxaye mashe ñan so la'aqtac da hua'aqchigui naqa'en so lcoyeguenatacpi, ñoqo'oye saishet da sa ipaguelec da ñan dam qaiñaxaneua'a.

²⁷Nache sa ñañaloxon da ñamaq so 'oonolec huataxanaq le'ec da ndouo ca lqaic so Juan. Nache jec so huataxanaq le'ec da taua'a aso ncoñetaxanaxaqui, nache icheguec so lqaic so Juan,

²⁸nache ndoua'a aso qa'añole ñachetangui so nquia'axaqui, nache asomaye ñanem aso late'e.

²⁹Nache som lapaxaguenatacpi so Juan co'ollaq ñañaten de'era, nache ñe'eguenaua'a so lo'ocñaxac so Juan, nache irouec da yaqto' ilayiñi.

So Jesús iquia'axan so qalota shiñaxauapi

(Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

³⁰Qaq co'ollaq ime de'era, nache soua namaxa'she datareguet So Jesús, nache soomaye ña'axatrapeguema 'enauac nam ño'otpi qataq nam dapaxaguenataxaatrapegue'c.

³¹Qalaxaye ñataqta qaica ca ldaqa't soomaye da deque'e', cha'aye so shiñaxauapi ñataqta nmeeta'a't da nategueua'alo soomaye. Nache So Jesús 'enapegalo' soomaye, 'eeta': «Qauanaqui, qolaq, ñeqo'onaxa ca ntochiguiñi da yaqto' ñemataxauec.»

³²Nache So Jesús qataq soua lamaxa'she huenooyingui aso nllocta da nqo'ooro ca 'alhua toolec.

³³Qalaxaye qalota co'ollaxa so ñauaategue, qataq ñañaten da nacheso So Jesús som jec, qataq huo'o yem qaipeta'a 'alhua da taña, nache qalota som shiñaxauapi maye neta'alo naua sa 'amaqtache ñyecpiolec ye 'alhua nqaloxosheguem da yaqto' hua'auñi da ivira yem taña'a So Jesús.

³⁴Nache So Jesús co'ollaq huenoteeguesop aso nllocta, nache ilaigui so qalota shiñaxauapi maye lapoota'a't, nache ñataqta lta'araic da lchxonnnataxanaxa, cha'aye somayepi 'eeta'am aca qagueta maye qaica ca ilotague'. Nache quetot da qalota na ñapaxaguenec lataxacpi.

³⁵Qaq co'ollaq mashe avit, nache soua lapaxaguenataqa nquiguereua'a Somaye. Nache qo'yeetega, qo'yeeta': –Ne'ena souaqta'a ŷataqta toolec qataq mashe ŷataqta avit.

³⁶Qaq no'on da 'ancoyeguene' na shi'axauapi da yaqto' jec da desheenaxanaique ca aloq ta'ya nam netaleguete naua 'aleu' qataq na n'ecpiolec maye saqa'apigui.

³⁷Qalaxaye So Jesús, 'enapeco': –Qami' maye qa'ya'añim taxa ca aloq namayepi. Nache soomaye 'ena'apo': –¿Ca 'eeteco' da sesheenaxanaqaique aca nauolepi da samiaxai' 'enauac ne'ena shi'axauapi? ¡Cha'aye qaiuen aca lasheue ca do'onataxan ye 'oonolec vi'i, da yaqto' ishet da qaisheenaxana aca qalota nauolepi!

³⁸Nache So Jesús 'enapegalo soomaye, 'eeta': –¿Ca lcate' caua nauole maye qami' hueto'oto? ¡Ña qaumichiñi'! Nache soomaye je'c, qa'yata'ague qaltaq ñe'eguela'q, nache 'ena'apo': –Huo'oi yeua cincole nauole qataq dos yeua n'axaye.

³⁹Nache So Jesús 'enapega 'enauac so shi'axauapi da nso'ooñi huaxa'apega't naqa'en, nso'olec na 'auaqpi darala.

⁴⁰Nache so shi'axauapi nso'ooñi, ŷaqauga ye huaña na cien qataq na cincuenta.

⁴¹Ime, nache So Jesús ŷaconalo soua cincole nauole qataq soua dos n'axaye, nache ŷamato'ot na piguem da ŷanot da na'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ime, nache icolaxachiguilo soua nauole, nache ŷanoiguilo soua lapaxaguenataqa, da yaqto' soomaye ŷanoigui so shi'axauapi, qaq nache 'eetec nataqa'en soua dos n'axaye.

⁴²Nache 'enauac somayepi deque'e qataq ivira'a da comaraxaicpi.

⁴³Ime, nache soua lapaxaguenataqa la'yonat so ñi'i'yoxt nauole la'ye'pi qataq so n'yaq, nache ivi' doce soua no'oxona maye la'ye' na nallec da nlaxatchiguilo.

⁴⁴¡Qaq se'eso deque'etacpi shi'axauapi napacalec ye cinco mil ye lcata!

So Jesús quetalec so 'etaxat

(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)

⁴⁵Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa da huenooyingui aso nllocta da ŷa'axasoxoorelec aso lapel, nache ilottra ye n'ecpi ye Betsaida, qaq Somaye no'onañi da ncoyegueetague' so shi'axauapi.

⁴⁶Qaq co'ollaq ime da ncoyegueetague' somayepi, nache jec da tasheguemec aso qa'yoqotcheguemec 'alhua da nqouagaxauen.

⁴⁷Qaq co'ollaq mashe pe, nache aso nllocta mashe vichiguingui na laiñi aso lapel, qaq So Jesús ñaq hueta'ata so lqaxa'yaqa'.

⁴⁸Nache Somaye ilota'alo soua lapaxaguenataqa da ŷataqta huo'o da nqallegotaxa'c da delloctaxaata'ape, cha'aye soomaye ŷataqta datatreguet so la'at. Qaq co'ollaq mashe yaqta'a da yo'oxoñi, nache So Jesús jec da icaaleguete

soomaye, petalec so 'etaxat. Qaq co'ollaq mashe saqaŷapigui soomaye, nache So Jesús ŷe'enaxat da napactaleguete soomaye.

⁴⁹Qaq co'ollaq qaila'ague da quetalec na 'etaxat, nache soua lapaxaguenataqa ipettrego' da nqui'i, nache ŷa'alaqtaguilo,

⁵⁰cha'aye ŷataqta huo'o da lcolanaqa', qalaxaye So Jesús saqaŷaloq da 'enapegalo, 'eeta': «Qaue'enaxañiitai' saishet da qayi'i. Nachaŷem.»

⁵¹Nache So Jesús huenooñigui aso nllocta, nache so la'at vi'iiguet. Nache soua lapaxaguenataqa ŷataqta huo'o da la'aalaqa'.

⁵²Cha'aye da ntoonaxa'c soomaye saxanaxa da nauaayiñi, cha'aye saxanaxa da ŷoqta ŷaŷateete' ca naigui aso nauole maye nquicapeguec co'ollaxa.

So Jesús hueta'a ye Genesaret

(Mateo 14.34-36)

⁵³Qaq co'ollaq ime da ŷa'axasoxoorelec aso lapel, nache ivittra ye nŷecpi ye Genesaret, nache huaña da icoñerai'salo aso l-llocta' ŷaaro'ot so loigue.

⁵⁴Qaq co'ollaq choche huenotreeguesop aso l-llocta', nache so shiŷaxauapi ŷauatton So Jesús,

⁵⁵nache somayepi jec da coleelec 'enauac yi'ie 'alhua da yaqto' ndouo na sa no'onpi. Qaq da qaŷaŷaten da huo'o ye hueta'a So Jesús, nache qaŷachaleguete naua lmala'ate na sa no'onpi, nache qaira'a ca hueta'a Somaye.

⁵⁶Nache cam taigue So Jesús, nam salamai' nŷecpiolec, huo'otaq na qalota nŷecpi, huo'otaq na huetauga na no'onaxa, na shiŷaxauapi ŷachanguí na nqa'aicpi na sa no'onpi, nache Somaye naxa da nlectot, nache na sa no'onpi nachoxoreetacot da hua'aqta'a da ipoteua'a Somaye, na'aictoxo' da choche laŷe soua alogo, nache 'enauac nam ipoteua'a Somaye, nache no'oita.

Marcos 7

Cam ŷataqta 'eesa da deshepaxanaqtaxan

(Mateo 15.1-20)

¹⁻⁴Na judiopi qataq ŷactec nam chegaqaigui na fariseopi da namayepi quetague' da lataxac som hua'au lta'alpi, da saishet da deque'e da saxanaxa da iŷoi' naua lhua'q. Da ivireua'a ca lma' da mashe imat da nmenaxac, nache saishet da huo'o ca chec nam lsheenaxanaxat da saxanaxa da iŷo. Qaq huo'o so na'a'q, nache nqo'oneua'a So Jesús so fariseopi qataq som dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi maye chegaqa'ague da Jerusalén. Qaq co'ollaq ŷauaachiguilo da soua lapaxaguenataqa So Jesús da deque'e', qalaxaye saxanaxa da iŷoi' naua lhua'q, nache quetapegueleguete soomaye

⁵Nache inattac So Jesús, 'eeta': -¿Ta'ainco' naua 'arapaxaguenataqa ye saishet da quetegue da lataxac som hua'au qarta'alpi, ye da deque'e', nache saishet da iŷoi' naua lhua'q?

⁶Nache So Jesús ñasategueto' somayepi, 'eeta': -¡Qami' ñataqta qami' tenataxanaxaiqa! Ñataqta 'eesa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, co'ollaq qami' ña'axata'alo, chegoqchigui naqa'en so la'aqtaxanaxanec Isaías, 'eeta': «Ne'ena shiñaxauapi 'eetega naxa da Añem ñalaxaguet, qalaxaye namayepi ñoqta 'eesa da saishet da Añem iuennatega.

⁷Ñataqta qaica ca naigui da Añem qavio'oxoyiñiitac, cha'aye maiche qauo'оче nam lataxacpi, ime, nache qauapaxaguenataxaniç, qataq qoñiitega da ñamaxasoxonaxac.»

⁸Qami' sa qaualaqaigueta naua lamaxasoxonaxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qoquiigue da maiche lapaxaguenataxanaxac na shiñaxauapi. [Qaq damaye 'eeta', qoquiigue dam lataxac da qaiño ana naco'oña qataq ana ñomaxaqui qataq qalota na lañepi qauo'оче maye 'eeta'am damaye.]

⁹Qami' ñataqta qauañachiñi da lataxac da qaumaqña'agueta naua lamaxasoxonaxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' qoquiigue da maiche qaralamaxache qarapaxaguenataxanaxaqui.

¹⁰Cha'aye so Moisés co'ollaxa, 'eeta': «Qaualaqaiguet qataq huo'o naq 'enec qanqa'eñi ca qarta'ai qataq aca qarache'e.» Nataqa'en, 'eeta': «Ca isheuen ca lta'a huo'otaq aca late'e, nache camaye iuen da qañalauat.»

¹¹⁻¹²Qalaxaye qami' da qarapaxaguenataxanaxaqui ye qoñiitega da ca ñalec saishet da qañamaqalec da itauan ca lta'a da huo'otaq, mashe 'eeta': «Sa seshet da 'am setauan, cha'aye 'enauac na añem hueto'ot mashe sanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

¹³Qaq da nache qoñiitec de'era, nache qami' sa qaualaqaiguet nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' qoquiigue da maiche qaralamaxache qarapaxaguenataxanaxaqui. Qataq qauo'оче na qalota lañepi maye 'eeta'am de'era.

¹⁴Ime, nache So Jesús iñaxana so shiñaxauapi, nache 'enapega, 'eeta': «Ña qana'axañaxañiña Añem 'enauac da qoñiita, qataq no'on da Añem qauañaañiteguet.

¹⁵'Enauac nam chec ca shiñaxaua saishet da nshepaxanaqchet da nachaalataxac da datato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nam ishet da nshepaxanaqchet da nachaalataxac ca shiñaxaua, nachera da lsheunaxanaxac qataq naua qauema la'aqtaqa maye nasaxare'c.»

¹⁶[Qaq cam huo'oi naua ltela lauaco, qaq no'on da na'axañaxaachiguiñi.]

¹⁷Qaq So Jesús co'ollaq ca'ai so shiñaxauapi, nache pa'aigui so ñyec, nache soua lapaxaguenataqa inatta'ape Somaye chaq negue't ca naigui de'era daloqnaxaatega.

¹⁸Nache Somaye 'enapeco': «¿Qache nataqa'en qami' saishet da qauaŷaañi de'era? Qaica ca 'oonolec nam chec ca shiŷaxaua da ishet da ishepaxanaqchet da nachaalataxac da datato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁹Cha'aye nam qanallec saishet da taua'a da toonaxac, nachaqrata da tangui añi da'am ca shiŷaxaua, ime, nache inoxonec.» Qaq So Jesús nasaxauec de'era, yaqto' qaŷaŷaten da qaica ca nallec da nshepaxan.

²⁰Nataqa'en 'enapeco': «Ca nshepaxanaqchet da nachaalataxac na shiŷaxauapi da nachatto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachena nam nasaxauec qataq nam ŷo'ottacpi.

²¹⁻²³Cha'aye da huo'o ca nasaxauec ca quajem la'aqtac, qaq camaye qauemaic qataq nache 'eetai' da iuennatega ca quajem, qataq ca lataxac da ŷo'ot ca saŷaŷamaxañi, huo'otaq decache qataq ŷalauat ca lŷa huo'otaq da ncachetague' aca sa lhua, qataq nachaqrata da iuennatega cam 'eetec da ishet da sallaxanec qataq ŷo'ottac nam qauemsat, datenataxaatac, qataq quiŷaxanaqtaqaic, sheunaxanaxaic qataq ŷasaxalec ca quajem la'aqtac ca lŷa, qataq qaica ca ŷaŷaanapec qataq ño'oxonnaxaic.»

Da Ipi'iŷaxac aso 'alo maye saishet da lma' ye Judá

(Mateo 15.21-28)

²⁴Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús ca'ai ca hueta'a, nache taŷa ye nŷecpi le'enaxat Tiro. Qaq nache huo'oi soua na'axa'te da hueta'a so 'oonolec nŷec qataq saŷaŷamaxaren da qaŷaŷaten da hueta'a yemaye. Qalaxaye saŷaŷnoxot da nqaŷnoxooñi.

²⁵⁻²⁶Qaq huo'o aso 'alo da ŷaŷaten So Jesús da hueta'a yi'ie 'alhua, nache jec da ŷe'eguen'a Somaye, cha'aye huo'o aso llale maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic. Qaq asa'aso 'alo saishet da lma' ye Judá, asomaye lma' ye Fenicia, maye huaigui ye 'alhua Siria. Qaq co'ollaq ŷanata So Jesús, nache ŷa'aroto naua l-llectel, nache nachoxoreetacot da ŷo'orauec so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic maye netaigui aso llale.

²⁷Qalaxaye So Jesús 'enapego' asomaye, 'eeta': –Ña 'aua'axaŷa'a nam ŷoqta ñalaqpi da hua'auñi da deque'e, cha'aye sa ŷaŷamaxañi da qaiuotaxanec ca aloq na ŷoqta ñalaqpi, nache qoŷami' na pioxoppi.

²⁸Nache asomaye 'enapeco': –'Eesa da qonapec, 'am ŷataxala', qalaxaye ivira'a nam pioxoppi maye hueto'ot na pa'aguiñi ca lquia'axala' ca ñalaqpi, checta'aguet na naañi aloq lsoche camayepi.

²⁹Nache So Jesús 'enapego' asomaye, 'eeta': –'Am 'alo ŷataqta 'eesa de'era qonapec. Qaq nagui no'on da 'avi'eguelaxa ca 'arma', cha'aye som saqcha'a na'añaxac leguemaxaic mashe ca'ai aca 'aŷa'ale.

³⁰Nache aso 'alo ñe'eguelaxa ca lma', qaq co'ollaq ivita, nache ilalec aso llale da huetalec so lmala', qaq som saqcha'a na'añaxac leguemaxaic mashe ca'ai asomaye.

So Jesús nataren so saq hua'aqa qataq na'aprapegue'c naua la'aqtaqa

³¹Nache So Jesús qaltaq ca'ai ye ñyecpi le'enaxat Tiro, nache taalec ye 'alhua Sidón, choche ivittaxaama aso lapel ye Galilea yem 'alhua Decápolis.

³²Qaq huaña yemaye, nache qanauegueua'a so ñale maye saq hua'aqa qataq na'aprapegue'c naua la'aqtaqa, nache qanachoxoreetacot Somaye da yaqto' ñashel-lec, nache no'oita.

³³Nache So Jesús iñotauga somaye, ca'ai naqa'en so shiñaxauapi, nache ña'aroigüilo naua ltela lauaco somaye, ime, nache nqaigoxoleguete naua llaxaata, nache ñasheleua'a ñi lachaxat somaye.

³⁴Ime, nache ñamato'ot na piguem, nache ñaxaayishegue'm naua la'a'che, nache 'enapego' somaye, 'eeta': «¡Efata!» Damaye naigui da 'eeta': «¡Nauatre'c qome naua ntela lauaco!»

³⁵Huaña, nache se'eso ñale hua'aqa, qataq ñañamaxaayiñi naua la'aqtaqa.

³⁶Nache So Jesús 'eetega so shiñaxauapi da saishet da huo'o ca qaña'aqtaxanem de'era. Qalaxaye co'ollaq ñataqta na'axannec da huaqatteguelec somayepi, nache somayepi ñataqta nquigaxattec da la'aqtaxanaxac,

³⁷cha'aye huo'o da la'aalaxa, nache 'eeta': «So Jesús ñataqta 'enauac nam ño'ot ñañamaqchiguiñi. ¡Cha'aye ivira'a da hua'aqa naqa'en na da'añaigui na lqaic, qataq na qaicaua naua la'aqtaqa qalaq detaqa naqa'en!»

Marcos 8

So Jesús iquia'axan so cuatro mil shiñaxauapi

(Mateo 15.32-39)

¹Huo'o so na'a'q, nache qaltaq ñe'eguelaxalec da qalota so shiñaxauapi da lapootapegueua'a So Jesús, qalaxaye qaica ca chec, nache So Jesús iñaxanaló soua lapaxaguenataqa, nache 'enapegalo, 'eeta':

²–Añem ñataqta huo'o da ichoxonnataxanaxa ne'ena shiñaxauapi. Cha'aye mashe ivi' naua tres na'axa'te da Añem datatecot, qaq namayepi qaica ca chec.

³Qaq da huo'otaq shenapega namayepi da tañalo naua lma'ate da saxanaxa da deque'e, nache yo'oqta qome da huo'o ca decopche da huangui na nqa'aic, cha'aye namayepi huo'o na ñataqta qañoqta ca chegaqa'ague.

⁴Nache soua lapaxaguenataqa 'ena'apo': –Qalaxaye na souaqta'a ye toolec ¿Cam sachegoxotaqa'ague ca nallec da samiaxai', ne'ena qalota shiñaxauapi?

⁵Nache So Jesús inatta'apo' soomaye, 'eeta': –¿Ca lcate' caua nauole maye qami' hueto'oto? Nache soomaye 'ena'apo': –Qomye siete.

⁶Nache So Jesús ñamaxalec somayepi da nso'ooñi, nache Somaye ñaconalo soua siete nauole, nache ñanot da na'achecñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq co'ollaq ime, nache icolaxachiguilo soua nauole, ime, nache ñanoiguilo soua lapaxaguenataqa da yaqto' soomaye ñanoigui so shiñaxauapi. Nache soomaye ño'o't da ñamaxalec So Jesús.

⁷Qaq nataqa'en ye huo'oi soua ññaxayolqa, nache So Jesús ñan da na'achec, ime, nache nataqa'en damaxasoxoolec da qaimenec.

⁸Nache 'enauac na ñalectauo deque'e ivira'a da ñataqta comaraxaicpi, qataq huo'o so ñi'ñoxot, nache co'ollaq qalañona't, nache ivi' siete soua no'oxonal maye lañe' na nallec soua nñaxatchiguilo.

⁹Qaq se'eso deque'etacpi, somayepi hua'c da ivi' cuatro mil shiñaxauapi. Qaq co'ollaq ime, nache So Jesús ncoyegueetague' somayepi,

¹⁰nache huenongui aso nñlocta, lñata'ape soua lapaxaguenataqa da nqo'ooro ye 'alhua Dalmanuta.

Qaiñaxaatacot So Jesús da yaqto' ño'ot ca na'anec maye saqañauanapega

(Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹Nache co'ollaq nvi' so fariseopi, nache chegoqtot da ncotatague' So Jesús. Qalaxaye somayepi choche ñauotaique da ñe'eguen Somaye da iñaxanot da ishet da ño'ot ca na'anec sa qañauanapega da ña'axat da So Jesús chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹²Qalaxaye So Jesús decovi, souaxat da sa ñañamaxaren de'era, nache 'enapeco': «¿Ta'ainco' ye saq ñet qami' da qauñaxañiitaique ca na'anec maye sa qañauanapega? Ñataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da saishet da huo'o ca qami' qoñanema.»

¹³Ime, nache So Jesús ca'ai somayepi, nache qaltaq huenooñigui aso nñlocta, nache taitague da lña le'ego aso lapel.

Naua lapaxaguenataxanaxaco na fariseopi

(Mateo 16.5-12)

¹⁴Qaq soua napaxaguenataqa icoua'aisalo co'ollaxa da ñache' ca alo'q, nachaqasota aso 'oonole nauole da huetangui aso nñlocta.

¹⁵Nache So Jesús huaqattapegueleguete soomaye, 'eeta': -Maxatchaxa qome, qarvichiña'ana ñasheeraxachigui ana nauole maye huetaigui na fariseopi qataq ñi Herodes Antipas.

¹⁶Nache soua lapaxaguenataqa maiche nnattega't, 'eetra': -Yo'oqta da souaxat da saishet da ñachoq aca nauolepi, ñoqo'oye ishet da la'aqtac de'era.

¹⁷Nache So Jesús nomalo soomaye, nache 'enapeco': -¿Ta'ainco' ye qana'aqtaxañeetapigui da sa qanache aca nauole? ¿Peta'a ñaq 'eetalec da saxanaxa da qauañachiñi? Qataq ¿ñaq napotagui peta'a da qantoonaxaqui?

¹⁸Da huo'oi naua qara'ai'chilli', qalaq ¿ta'ainco' da saishet da qanauañiñi? Qataq da huo'oi naua qartelai lauacolli', qaq ¿ta'ainco' ye saishet da qaua'aqai? ¿Saishet peta'a da qantooñic

¹⁹se'eso na'a'q co'ollaq sanoigui so cinco mil shiřaxauapi soua cincole nauole? Qaq ¿chaxan lcate' soua no'oxonal maye laře' na nallec soua nlaxatchiguilo so ñi'iřoxot? Nache soua napaxaguenataqa 'ena'apo': -Qomye doce soua no'oxonal.

²⁰Nache So Jesús denataxan 'eeta': -Qaq can ñecolaxaayiñi soua siete nauole da sequia'axan so cuatro mil shiřaxauapi, qaq ¿chaxan lcate' soua no'oxonal maye laře' na nallec da nlaxatchiguilo so ñi'iřoxot? Nache soomaye 'ena'apo': -Qomye siete soua no'oxonal.

²¹Nache So Jesús 'enapegalo soomaye, 'eeta': -¿Qalaq ta'ainco' da ñaq 'eetalec da saishet da qauařachiñi?

So Jesús nataren so qanamaic co'ollaq hueta'a ye Betsaida

²²Qaq co'ollaq ivilda ye ñyecpi le'enaxat Betsaida, nache huo'oi soua shiřaxau' naueguereua'a So Jesús so qanamaic, nache nachoxoreetracot Somaye, da yaqto' řashel-lec.

²³Nache So Jesús řacona na lhuaq so qanamaic, nache řauegueueegue da laře so ñyecpi. Ime, nache řa'amiinguilo naua la'ai'te aso la'alle. Ime, nache řashel-lec somaye, nache inattaco' da huo'otaq huo'o ca ila'a.

²⁴Nache so qanamaic řasato', 'eeta': -Selota'a na shiřaxauapi, 'eeta'am ana qo'oipaq, qalaxaye queuotapigui'.

²⁵Nache So Jesús qaltaq ře'eguelaxalec da ipoteua'alo naua la'ai'te somaye, nache se'eso řale qaltaq ře'eguelaxalec da nauaani.

²⁶Nache So Jesús řamaxa ca lma' somaye, nache 'eetega, 'eeta': -Saishet qome da 'avi'eguelaxaua'a na ñyecpi.

So Pedro řa'axat So Jesús da nacheso So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna (Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

²⁷Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús nnaictagueto soua lapaxaguenataqa da nqo'ooro na saq 'amaqtaq ñyecpiolec maye huaigui ye 'alhua Cesarea maye ilotague' co'ollaxa so Filipino. Qaq co'ollaq huangui so nqa'aic, nache So Jesús inatta'ape soua lapaxaguenataqa, 'eeta': -¿Chaq negue't ca ipettega naxa Ařem na shiřaxauapi?

²⁸Nache soua lapaxaguenataqa 'ena'apo': -Qomye huo'o na 'eetega da 'am Juan maye nachelaxanataxanaq; qataq huo'o na 'eetega da 'am Elías. Qataq huo'o nam ipettega da 'am 'oonolec som hua'au la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁹Nache So Jesús inatta'apo' soomaye, 'eeta': -Qaq qami', ¿negue't ca quapicheetega Aÿem? Nache so Pedro 'enapeco': -Qomye nache 'am maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁰Nache So Jesús huaqattegueleguete soomaye da saishet da huo'o ca da'aqtaxaarem, da nacheso So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Jesús ÿa'axata'a da l-leuaxa

(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

³¹So Jesús da'aqtaxanema soua lapaxaguenataqa dam taÿa'a da ivireguet Somaye, 'eeta': «Aÿem Shiÿaxaua Llalec ÿataqta qalota qome da ñeque'eenaxac. Aÿem ÿo'orauec na lataxala'pi na shiÿaxauapi qataq na lataxala'pi na ntaxaÿaxanaxanecpi da qaitaxaÿapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nam dapaxaguenataxaatapeguet na namaxasoxonaxacpi. Qataq ivira'a da Aÿem qaÿalauat, qalaxaye qom mashe inoxoore'c caua tres na'axa'te, nache qaltaq ñeca'alec.»

³²Qaq souaxat da So Jesús ye ÿataqta ÿa'axatta de'era taÿa'a, nache so Pedro iÿotauga Somaye, nache nlaxa souaxat de'era la'aqtaxanaxac.

³³Qalaxaye So Jesús namatapec da ÿamataiguiilo soua lÿa't lapaxaguenataqa, nache nlaxa so Pedro, 'eeta': «¡Am Pedro de'era 'artaxaÿaxac qoneta'am so pa'aguenataxanaxaic! ¡Aÿem qoca'ai, cha'aye sa 'auaÿaten da 'eetapeguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna! De'era 'arataxac 'eeta'am ca choche shiÿaxauatto.»

³⁴Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús iÿaxanalo soua lapaxaguenataqa, qataq so shiÿaxauapi. Nache 'enapego', 'eeta': «Da qami' qauauoitaique da qami' ÿapaxaguenataqa, nache iuen da qaucoviÿa'ai cam maiche qoñiitapeguet. Qataq iuen da qami' lhuotte' da qanañañi da qami' qaiuaxanegueta ca qanpe'enaxaqui qataq qauo'oche cam shenapec.

³⁵Cha'aye da nachaqrata da qampogoxoiñeetapegue' da qauauoitaique da qanca'alliuec, nache deqat da qanachaalataxaqui. Qalaxaye da qanañañi da qaÿa'añi da qanachaalataxaqui souaxat da qaua'axacheetac da no'on na'axaÿaxac, nache qami' qanca'alaxatre'c.

³⁶Qaica ca naigui ca shiÿaxaua da nauec 'enauac nam huetalec ana 'alhua, cha'aye damaye ÿauega da deqat da nachaalataxac.

³⁷Qataq qaica ca ishet da ÿan ca shiÿaxaua, da yaqto' nca'alaxatec da nachaalataxac.

³⁸Da qaualliquiitaigui ne'ena shiÿaxauapi maye 'etaxaloxoicpi qataq saishet da ÿaconeguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saishet da Aÿem qaua'aquiteguetec qataq naua ÿa'aqtaqa. Qaq da Aÿem qaua'aquilec, nache nataqa'en Aÿem Shiÿaxaua Llalec qami' sa'agueleguete qom ñe'eguelaq da ñanactaigui da la'añaxac Ñim Ita'a qataq na lamaxashecpi.»

Marcos 9

¹So Jesús nataqa'en 'enapeco': -Ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da huo'o nagui nam ŷalectauopi nam saxanaxa qome da ileu, ivitta'a da ŷauaachigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da la'añaxac da ilo'ogue 'enauacna.

So Jesús nqochen da lataxac

(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

²Qaq co'ollaq inoxoore'c soua seis na'axa'te, nache So Jesús ndoqnaxaatre'c da nnaicapegueto soua Pedro, Santiago qataq so Juan, da taresheguemec aso qaŷoqotcheguemec 'alhua. Qaq hualec asomaye, nache nqochen da lataxac, ŷauaachigui naqa'en soomaye.

³Soua alogo ŷataqta qashelectrapiguiñi qataq ŷataqta qaica ca 'ena'am da lapagaqa', saishet da huo'o ca ivi' ana 'alhua.

⁴Ime, nache soua lapaxaguenataqa ilora'a so Elías qataq so Moisésda detaqtrague' So Jesús.

⁵Nache so Pedro 'enapego' So Jesús, 'eeta': «'Am Napaxaguenataxanaq, ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi da nache souaqta'a ne'ena! Nache so'ota'q caua tres qaya'axaquilli', 'oonolec ñaqa'enaq ca 'arma', qataq da Moisés, qataq da Elías.»

⁶Cha'aye soua lapaxaguenataqa ŷataqta ñi'i' co'ollaxa, ŷoqo'oye so Pedro saŷaŷaten ca 'eetec ca naigui da nasaxauec.

⁷Nache saqaŷaloq da anac so lo'oc chegoqo'ot na piguem da naloteleguete soomaye. Qaq se'eso lo'oc chemaxaigui so na'aqtac, 'eeta': «'Era da Ŷalec maye ŷataqta ŷauotaxat, damaye qaualaqaiguet qome.»

⁸Qaq co'ollaq namatrashegue'm, nache qaica ca lŷa ilora'a, nachaqsota So Jesús.

⁹Qaq co'ollaq mashe huenotreeguesop aso qaŷoqotcheguemec 'alhua, nache So Jesús huaqattapegueleguete soua lapaxaguenataqa da saishet da huo'o ca ŷa'axatrem de'era lauanaqche'c, choche ivitta'a da Somaye, som Shiŷaxaua Llalec qaltaq nca'alec.

¹⁰Ŷoqo'oye so Pedro, Santiago qataq so Juan ŷataqta saishet da ŷa'axa't de'era, qalaxaye nchemaxatrapigui da chaq 'eetec ca naigui da qaltaq nca'aleguesop da l-leuaxa Somaye.

¹¹Nache denataxa'n, 'eetra': -¿Ta'ainco' ye nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi ye 'eetega da hua'auñi da nvi' ca la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Elías, qom saxanaxa da nvi' ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

¹²Nache So Jesús ŷasategueto' soomaye, 'eeta': -Damaye 'eesa, da ca Elías hua'auñi da nvi' da yaqto' ŷaŷamaxaañi 'enauac na lataxaguesat, qataq na'aictaxa da nataqa'en 'eesa naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da

ŷa'axa't da na Shiŷaxaua Llalec ŷataqta huo'o qome da nque'eenaxac qataq qano'otangui.

¹³Qalaxaye Aŷem 'eesa de'era qami' sa'axatema, da so Elías mashe sogote da nvi', qalaxaye qalota na sa iyacnapec somaye. Qalaxaye, nache 'eetec dam la'aqtaxanaxac ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Jesús nataren so nsoq

(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴Qaq co'ollaq nvilda cam huetra'a soua lŷa't lapaxaguenataqa, nache ilora'a so saqalota shiŷaxauapi coleesopa soomaye. Nataqa'en huo'o nam dapaxaguenataxaateguec na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés da ŷalectauo da ncotategueto soomaye.

¹⁵Qaq co'ollaq ila'aguet So Jesús so shiŷaxauapi, nache somayepi ŷataqta Ita'araic da ntonaxac, cha'aye mashe saishet da qaipettega da qanauane', nache qanqalgoqta'aguet Somaye da qanquine'.

¹⁶Nache So Jesús denataxan, 'eeta': -¿Negue't cam qancotaitapigui?

¹⁷Nache huo'o som ŷalectauo ŷasat, 'eeta': -'Am Napaxaguenataxanaq, 'am ñauegueua'a da ŷalec, cha'aye damaye huo'o ñi netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic maye saishet da ŷashenem da da'aqtaxan.

¹⁸Da taigui naxa so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic da ŷalec, nache huañi naqa'en, nache nauoigui na alap na lcochaxa. Naua lhue qalaq inaga't naxa, qataq ŷataqta nquigaxatta'aguet da deqaqta. ŷoqo'oye seŷaxaategoigui da daa 'arapaxaguenataqa da ŷo'oldaue'c ñi'ñi saqcha'a na'añaxac leguemaxaic maye netaigui da ŷalec, qalaxaye daamaye saishet da ŷañoxo't.

¹⁹Nache So Jesús 'enapeco': -¿Ta'ainco' ye sa qauaŷaañi da qaupi'iŷa'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna? ¿Peta'a ŷapac da saishet da huo'o ca qauañoxoche da saishet da qami' soota'agueta? ¡Ñaq Aŷem qanaviquiŷa na nsoq!

²⁰Nache sa qaŷaŷaloxon da qaŷauegueua'a Somaye so nsoq. Nache so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic co'ollaq ilo'ot So Jesús, nache decopche naqa'en so nsoq, nache ncocatapiguiñi, qataq anac naqa'en na lcochaxa na alap.

²¹Nache So Jesús inattac so Ita'a so nsoq, 'eeta': -¿Chaq lagui co'ollaxa da huo'o de'era? Nache so Ita'a 'enapeco': -Qomye nache chegoqchiguiña so ñaq nogotolec.

²²Qataq nache chegoqchiguiña naxa da ñi'ñi saqcha'a na'añaxac leguemaxaic da huotaique da ŷalauat da tangui naqa'en na norec, huo'otaq na 'etaxat. Qaq ŷoqo'oye qomi' 'anqouagueque, da qomi' 'autaua'n. ¡Ñaq qomi' 'auchoxore'n!

²³Nache So Jesús inat somaye, 'eeta': -¿Aupi'iŷa'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Cha'aye cam pi'iŷa'a Ñimaye, nache qaica ca alaq.

²⁴Nache so lta'a so nsoq, somaye ÿa'alaq, 'eeta': -¡Aja', sepi'iÿa'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna! ¡Aÿem 'autauan, yaqto' nquiguisheguem da ipi'iÿaxac Ñimaye!

²⁵Nache So Jesús co'ollaq ila'aguet da mashe qalota na shiÿaxauapi da huotaique qanpataxagui Somaye, nache nlaxa so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, 'eeta': - 'Am saqcha'a na'añaxac leguemaxaic maye saq da'aqtaxan 'anqa'en ne'ena nsoq, ¡am shenapega da qoca'ai, qataq saishet da 'añe'eguelaxa namaye!

²⁶Nache so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic ÿa'alaq, nache decopche naqa'en so nsoq. Ime, nache ca'ai, qalaxaye 'eeta'am naqa'en da ileu. Qaq ÿoqo'oye qalota na 'eetega da ileu so nsoq.

²⁷Qalaxaye So Jesús ÿacona na lhuaq somaye da itauan da nachaalataxaañi, nache so nsoq nachaañi.

²⁸Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús ÿe'eguelaxa ca nma', nache soua lapaxaguenataqa co'ollaq nda'agueta Somaye, nache inattrac, 'eeta': -¿Ta'ainco' qomi' ye sa seshetaq da so'oraquaec so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic?

²⁹Nache So Jesús 'enapeco': -Qomye na 'eeta'am se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaic da qaÿo'orauec, qalaxaye iuen da ÿataqta nqouagaxauen ca shiÿaxaua.

So Jesús qaltaq ÿa'axata'a da l-leuaxa

(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa quera'ai yi'ie hueutra'a, nache taÿaleguete ye 'alhua Galilea. Nache So Jesús nshetaique da saishet da qaÿanoma da nateuga yi'ie,

³¹cha'aye Somaye huotaique da nalemaqte' da ÿapaxague'n soua lapaxaguenataqa nache, 'eeta': «Aÿem Shiÿaxaua Llalec Aÿem qoÿaneua'a qome na shiÿaxauapi da yaqto' Aÿem ÿalauat. Qalaxaye qom inoxoore'c caua tres na'axa'te, nache qaltaq ñeca'alec.»

³²Qaq soua lapaxaguenataqa saishet da ÿaÿate'n de'era qaÿa'aqtaxaatapeguema, qalaxaye ñi'iÿaleguete da qaltaq denataxa'n.

¿Negue't ca ÿoqta ÿactec da la'amaqchec?

(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa ivildeua'a ye ñyecpi ye Cafarnaúm. Qaq co'ollaq mashe hueutra'a ca ñyec, nache So Jesús inatta'ape soua lapaxaguenataqa, 'eeta': «¿Negue't ca qanqalloxocheetapigui qami' so ñanaguenaqtague' na nqa'aic?»

³⁴Qalaxaye soua lapaxaguenataqa saishet da ÿasa't, cha'aye co'ollaq huangui so nqa'aic, nache ncotatrapigui da chaq negue't ca ÿoqta ÿactec da la'amaqchec soomaye.

³⁵Nache So Jesús nso'ooñi, nache iÿaxanalo soua doce lapaxaguenataqa, nache 'enapegalo, 'eeta': «Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da huotaique da 'amaqtaqaic,

nache camaye iuen da hueta'a ca pa'atec ndaqa', qataq nacheca ca lamaxashec na lañepi.»

³⁶Ime, nache iñaxana so 'oonolec nogotolec, nache ñataxanoigüilo soomaye. Ime, nache ñacona da nsoxouo so nogotolec, nache 'enapegalo soomaye, 'eeta':

³⁷«Qami' da qauacoñiiguet ca nogotolec, 'eeta'am ne'ena ñesoqtauo, nache Añem qauacoñiiguet. Qaq da Ayem qauacoñiiguet, nache nataqa'en qauacoñiiguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Añem namaq.»

Ca sa qomi' mpa'aguenalo, nache camaye qartaua

(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸Nache so Juan som 'oonolec soua napaxaguenataqa 'enapego' So Jesús, 'eeta': – 'Am Napaxaguenataxanaq, qomi' huo'o so sauanaqchigui da do'otaxaatega da 'are'enaxat da ño'ottapegüec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, nache qomi' sellaqapeguem, cha'aye saishet da qarña somaye.

³⁹Qalaxaye So Jesús 'enapeco': –Saishet da qaulliñapeguem, cha'aye saishet da huo'o ca 'oonolec da huo'otaq ño'ot ca sa qañauanapega da do'onataxana da ñe'enaxat, qaq da ime, nache Añem isheueetac.

⁴⁰Cha'aye ca sa qomi' mpa'aguenalo, qaq nacheca ca qomi' itauaata'ape.

⁴¹Qaq ñataqta 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da icoua'ai da ñami' ca nsheetenaxat cam qami' ñanema ca qaraqüipi, souaxat da qami' ñalamaqa'ate.

Dam taña'aguet ca shiñaxaua da ño'otec da ca'ai da lpi'iñaxac ca lña

(Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴²Da huo'o ca ño'otec ne'enatai' saq 'amaqtaqpiolec maye Añem quetague' da ñaxaani da Añem pi'iña'a, nache camaye no'on da qaicoñero'ot na lqosot ca lta'araic coma', ime, nache qañasaxangui aso auaxai.

⁴³Na maiche 'arhuaq da huo'otaq 'am ñaueca'a da sa 'aualaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq no'on da 'auchegüec. Cha'aye ñañamaqchiguiñi da 'aunoxoneua'a da nca'alaxa da 'oonolec na 'arhuaq, saq 'ena'am da nalota't naua 'arhuaxaye, qalaxaye 'am qañasaxaña ca hueta'a ca norec maye saishet da qañalamat.

⁴⁴[Qataq hueta'a na qoche'l maye saishet da ileu, qataq ca norec maye saishet da 'om.]

⁴⁵Qataq na 'arapia' da huo'otaq 'am ñaueca'a da sa 'aualaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq no'on da 'auchegüec. Cha'aye ñañamaqchiguiñi da 'am teraic da 'aunoxoneua'a da nca'alaxa, saq 'ena'am da nalota't naua 'arapia'ate da 'am qañasaxauga ca nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi [cam norec maye saishet da qañalamat

⁴⁶maye hueta'a na qoche'lpi maye saishet da ileu, qataq ca norec maye saishet da 'om.]

⁴⁷Qataq ana 'ara'aite da huo'otaq 'am ñaueca'a da sa 'aualaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq no'on da 'anqat. Cha'aye ñaŷamaqchiguiñi da 'oonole añi 'ara'aite da 'aunoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye saq 'ena'am da nalota't naua 'ara'ai'te da 'am qaŷasaxangui ca norec maye saishet da qaŷalamat,

⁴⁸qataq huetaña na qoche'l maye saishet da ileu, qataq cam norec maye saishet da qaŷalamat.

⁴⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñimaye iqui'itaxat 'enauac da shenaqta, 'eeta'ama qomi' da sequi'itaxataq ca camachaqa da sauqta'a na toue huo'otaq na norec.

⁵⁰Na toue, namaye ŷataqta no'on. Qalaxaye da huo'otaq deqat da lle'euaxa, qaq ¿ca 'eetec qami' da qavi'eguelaxachiŷa da lle'euaxa? Qaq ŷoqo'oye, qami' iuen da qoñiŷa'am namaye da ŷataqta qami' no'o'n: qauo'oche ca ñaŷamaqchiguiñi qataq qaulaquiitapiguiñi da qaualliquiitaigui na shiŷaxauapi.

Marcos 10

So Jesús ŷa'axat da lataxac ca nalate' aca lhua

(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

¹So Jesús ca'ai ye Cafarnaúm, nache nqo'ona ye 'alhua le'enaxat Judea qataq yem 'alhuapi maye pa'aigue da nala' lliguisheguem so tala Jordán. Huaña yemaye, nache qalota so shiŷaxauapi qaltaq laponeua'a ca hueta'a. Nache Somaye qaltaq dapaxaguenataxaatac, cha'aye maiche lataxac naxa.

²Nache huo'o so chegaqaigui na fariseopi nqocheneua'a So Jesús, da huotaique huo'o ca ŷe'eguenec lnataxanaxac, nache inattaco' Somaye, 'eeta': -¿Ishet peta'a ca ŷale da nalate' aca lhua?

³Nache So Jesús 'enapeco': -¿Negue't ca qami' ŷamaxaleguete co'ollaxa so Moisés?

⁴Nache somayepi 'enapeco': -Qomye so Moisés ŷasheetem ca ŷale da ŷalat aca lhua, qalaxaye ŷauo'o aca lmalate da ŷalat acamaye.

⁵Nache So Jesús 'enapego' somayepi, 'eeta': -So Moisés ŷiyiñi co'ollaxa de'era lamaxasoxonaxac, souaxat da ŷataqta qaramchiguiilo naua qarquiyaqchilli'.

⁶Qalaxaye dam ŷoqta chegoqchiguiña co'ollaxa, Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'ot so ŷale qataq aso 'alo da yaqto' nmayaxau'.

⁷Qaq ŷoqo'oye ca ŷale ca'aisalo caua lta'al, da yaqto' lmayaxaua aca lhua.

⁸Huaña, nache caamaye, 'eeta'am da 'oonolec shiŷaxaua. Nache caamaye saishet da 'eeta'ama da dos, nda'a't da 'eeta'am da 'oonolec.

⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷauaxaŷaxana't ca ŷale qataq aca 'alo, nache caamaye qaica ca ishet da icolaxachiguiilo.

¹⁰Qaq co'ollaq mashe huetra'a so lma', nache soua lapaxaguenataqa qaltaq inatta'ape So Jesús, denataxaatrapegue'c de'era.

¹¹Nache Somaye 'enapeco': «Ca ñale da ñalat aca lhua, nache qaltaq huaroneguet aca lña 'alo, nache camaye huo'o da lasouaxashet hueto'ot aca hua'auchiguiñi lhua, cha'aye saishet da ipaguelec da lasataxac co'ollaq huarona't.

¹²Qataq aca 'alo da ñalat ca lhua, nache huaroneguet ca lña ñale, qaq nataqa'en acamaye huo'o da lasouaxashet hueto'ot ca hua'auchiguiñi lhua.»

So Jesús ñaalec da no'on la'aqtac so ñaqpiolec

(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

¹³Nache huo'o aso nate'elpi nauegueua'a so llalaqpi So Jesús, da yaqto' Somaye ñashel-lec qataq ñaalec ca no'on la'aqtac. Qalaxaye soua lapaxaguenataqa nlaqtrega asomayepi.

¹⁴Qaq So Jesús co'ollaq ñauaachigui de'era, nache dalematañalo soua lapaxaguenataqa. Nache 'eetegalo soomaye, 'eeta': «Ña qauaqaita'a na ñaqpiolec da Añem naua'a, saishet da sa qanashiñiigué, cha'aye da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, taigui cam 'eeta'am da lataxac ne'ena ñaqpiolec.

¹⁵Qaq ñataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da ca saishet da 'eeta'am ca nogotolec da ñaconeguet da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache camaye saishet da inoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñimaye.»

¹⁶Nache So Jesús naueguela't so ñaqpiolec da nsoqtauo, qataq ñashel-lec somayepi, nache ñaalec da no'on la'aqtac.

So ñale sallaxanec detaqtague' So Jesús

(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

¹⁷Qaq So Jesús co'ollaq queta, nache nvi' so ñale nqalgoqtalec Somaye. Nache ña'aroto naua l-llectel, nache inattac So Jesús, 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq maye 'am soxoraic, Añem 'aua'aqtaxanem ¿negue't ca so'ot da yaqto' Añem tañot ca nca'alaxa maye qaica ca loga't?

¹⁸Nache So Jesús 'enapeco': –¿Ta'ainco' ye qonetega da Añem soxoraic? Ye saqca ca soxoraic, 'oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye soxoraic.

¹⁹'Am 'auañateeta na namaxasoxonaxacpi maye, 'eeta': Saishet da 'aualaataxan; qataq saq ishet da sa 'aupaguelec ca 'arasataxac co'ollaq 'auaron, qataq saishet da 'aucache, qataq saishet da 'auatenataxan da yaqto' 'auo'otec ca sa ñañamaxañi ca lña shiñaxaua, qataq saishet da choche 'avi'eguetac ca 'arña, 'aualaxaguet qataq 'antela'a ca 'arta'a qataq aca 'arate'e.

²⁰Nache se'eso ñale 'enapeco': –'Am Napaxaguenataxanaq, 'enauac ne'ena namaxasoxonaxacpi, mashe so'ottac chegoqchiguiña co'ollaq ñaq añem nogotolec.

²¹Nache So Jesús ÿamato'ot somaye, nache ÿataqta huo'o da lauoché, nache 'enapego', 'eeta': –Huo'o da saxanaxa da 'auo'ot. Qojec qome 'aumen 'enauac na 'am hueto'otpi, ime nache 'aÿa'anoigui na choxoraqpi aca lasheue. Yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'am ÿami' ca lta'araic 'arauegüec da piguem. Ime, nache 'auanac da 'aualegoigui nam Aÿem ca'attague'pi.

²²Qalaxaye so ÿale co'ollaq hua'axaÿa de'era, nache ÿataqta ÿaquicoqchet, ime, nache jec ÿataqta daquicota, cha'aye ÿataqta sallaxanec.

²³Nache So Jesús ÿamataigüilo soua lapaxaguenataqa, nache 'enapegalo, 'eeta': –ÿataqta huo'o da lqalaic ca sallaxanec da ÿaconeguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ÿauo'o lta'a!

²⁴De'era na'aqtac ÿataqta ÿe'elaqche't soua lapaxaguenataqa So Jesús. Qalaxaye Somaye qaltaq ÿe'eguelaxalec da la'aqtac, 'eeta': –Qami' ñauochaxau', ÿataqta huo'o da lqalaic da qainoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

²⁵ÿataqta qaica ca lqalaic aca nauanaxanaxa da tachiviigui qanqoÿen ca lauac aca qana, qalaxaye ca sallaxanec ÿataqta huo'o da lqalaic da inoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁶Nache soua lapaxaguenataqa ÿataqta huo'o da le'elqa' co'ollaq hua'aqchigüilo de'era la'aqtac So Jesús, nache maiche nnattega't, 'eetra': –Qaq ¿negue'tom qone' ca ishet da nca'alec?

²⁷Nache So Jesús ÿamataigüilo soomaye, nache 'enapegalo, 'eeta': –Nam shiÿaxauapi saishet da ÿañoxt de'era, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet cha'aye Ñimaye qaica ca ÿaqalanapec.

²⁸Nache so Pedro 'enapego' Somaye, 'eeta': –'Auennata'a qome da qomi' mashe ño'onaxataqchigui 'enauac nam qomi' hueto'oto, nache 'am seca'ataxague.

²⁹Nache So Jesús 'enapeco': –ÿataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da huo'o ca 'oonolec da no'onaxatchigui 'enauac nam hueto'otpi souaxat da Aÿem ca'attague', qataq da ÿa'axat da no'on na'axaÿaxac, nache camaye ÿaconeguet ca nsheetenaguec. Da huo'otaq no'onaxatchigui ca lqaÿañecpi ÿalleppi, huo'otaq lqaÿañecpi 'alpi, lta'a huo'otaq aca late'e, huo'otaq ca llalaqpi, huo'otaq ca na'alhua,

³⁰nache camaye nagui da ñaq hueta'a ana 'alhua, nache cien da ÿe'eguelaxalec da ÿaconeguet ca lma', huo'otaq ca na'alhua, huo'otaq ca llalaqpi qataq na'aictaxa da nataqa'en na mpa'aguenaxauapi da sa iyacnapec camaye. Qaq da ivita ca loga't da nachaalataxac, nache chochaq tatec da hueta'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³¹Qalaxaye qalota qome nam nagui 'amaqtaqaicpi, nam qaica ca la'amaqchec qome, qataq qalota nam nagui qaica ca la'amaqchec, nam huo'o qome da la'amaqchec.

So Jesús qaltaq ÿa'axata'a da l-leuaxa

(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³² Soua lapaxaguenataqa ŷataqta sa ŷaŷate'n ca 'eeteque co'ollaq ca'attraueegue So Jesús da taira'ague da Jerusalén. Qaq so laŷepi maye ca'attague' Somaye ŷataqta nlaqchigui da lcolanaxa. Nache So Jesús ñe'eguelqot, nache ndoqnaxaatre'c soua doce lapaxaguenataqa da da'aqtaxanema dam taŷa'a Somaye, 'eeta':

³³ «Qami' qauaŷaañita da nagui qomi' saxague da Jerusalén. Qaq huaña qome yemaye nache Aŷem Shiŷaxaua Llalec Aŷem qoŷaneua'a na lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq na dapaxaguenataxaatapaguec na namaxasoxonaxacpi. Nache namayepi qome ŷauo'o ca Aŷem ŷasaxalec la'aqtac saq 'en, maye 'eetega ŷasouaxashet cam Aŷem ŷauega ca ñalaataguec qataq Aŷem ŷaneua'a nam chegaquaec shiŷaxauapi,

³⁴ yaqto' namayepi qome ŷataqta Aŷem ŷe'en, qataq nqaigoqtaigui na ŷashec, ime, nache Aŷem ŷalauat. Qalaxaye qom mashe inoxoore'c caua tres na'axa'te, nache qaltaq ñeca'alec.»

Dam iŷaxaaraique soua Santiago qataq so Juan

(Mateo 20.20-28)

³⁵ So Santiago qataq so Juan maye llalqa so Zebedeo maye lapaxaguenataqa So Jesús, nqocheneua'alo Somaye, nache 'enapegalo', 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq, sauoqtaique da qomi' 'anquagueque.

³⁶ Nache So Jesús ina't soomaye, 'eeta': –¿Negue't cam qoñiitapeguec?

³⁷ Nache soomaye 'ena'apo': –Qomye qomi' 'anquagueque qom mashe ivita da qonetaigui da 'aro'onataxanaxac maye qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec, nache no'on da ca 'oonolec da shenaqta nso'oota'ague na 'oic, qaq ca lŷa nso'oota'ague na 'ane'emaq.

³⁸ Nache So Jesús ŷasat, 'eeta': –Qami' sa qauaŷachiñi ca llec da qauŷaxañiitapegueua'a. ¿Qami' lhuotte' peta'a da qanque'etaxañiigui na qauemsat maye Aŷem talec?

³⁹ Nache soomaye 'ena'apo': –Aja', seshetaq. Nache So Jesús 'enapeco': –ŷataqta 'eesa qome da qami' lta'araic da qanque'eenaxaqui, qoñiŷa'am Aŷem.

⁴⁰ Qalaxaye da qanso'ona'ague da aŷoic qataq da ñe'emaq, damaye saishet da Aŷem chegoqtot da san, cha'aye damaye mashe sogote da Ñim Lo'onatac 'Enauacna iqataxaatapigui' cam talec.

⁴¹ Nache soua lŷa't diez lapaxaguenataqa co'ollaq ŷaŷate'n dam dequictapegueua'alo soua Santiago qataq so Juan, nache qaŷalemataŷalo soomaye.

⁴² Nache So Jesús iŷaxanalo 'enauaque soomaye, nache 'enapegalo', 'eeta': –Qami' qauaŷaañita da lataxac na nataxala'pi maye ilotague' na shiŷaxauapi ana 'alhua, namayepi saishet da huo'o ca ŷashenem da huo'o ca ŷo'ot da huo'otaq saishet da

qaisoxon. Nataqa'en na nataxala'pi maye ÿo'oxoraicpi na 'alhuapi, ÿataqta ÿachelec da la'añaxac ñi 'oonolec nam hueta'a que'eca 'alhua.

⁴³Qalaxaye da qoñiita, saishet qome da qoñiitec de'era. Nachaqrata da huo'o ca nshetaique da 'amaqtaqaic, nache camaye iuen da huapegue' na lañepi,

⁴⁴qataq da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da nshetaique da la'auaxanec, nache camaye iuen da lamaxashec 'enauac na lañepi.

⁴⁵Añem Shiñaxaua Llalec, nache ÿataxac de'era, sa ñanaña ana 'alhua da yaqto' Añem qanhualaxaueetapegue', nachaqrata da Añem ñeualaxaueetac, qataq ñanac da sesoueguesop na lasouaxashetpi na shiñaxauapi, qataq san da ñachaalataxac da lasheue damaye.

So Jesús nauaañi naqa'en so Bartimeo

(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa ivildeua'a ye nñecpi ye Jericó. Qaq co'ollaq mashe quera'ai yemaye, nache qalota so shiñaxauapi ca'attague' Somaye. Nache huo'o so qanamaic le'enaxat Bartimeo somaye llalec so Timeo nso'ootañi netaua'a na lañe so nqa'aic dashelaxaatac.

⁴⁷Qaq somaye co'ollaq hua'axaña'aguet So Jesús maye Nazaret le'ec da nateuga ye hueta'a, nache somaye ÿa'alaq, 'eeta': -¡'Am Jesús, maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, añem 'auchoxoren qome, añem 'autauan!

⁴⁸Nache so shiñaxauapi qanlaqtogo' so qanamaic, qataq qoñeetega da de'enaxaatai', qalaxaye somaye qaltaq nquigaxattec da la'alaxac, 'eeta': -¡'Am ÿataxala', maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna añem 'auchoxoren, añem 'autauan!

⁴⁹Nache So Jesús vi'iiguat, nache 'enapeco': -Ña qauñaxañiña ñimaye. Nache qaiñaxana so qanamaic, nache qoñeetega, qoñeeta': -Saishet da 'añi'i, qoñisheguem 'auanac, cha'aye 'am nñaxana damaye.

⁵⁰Nache so qanamaic ÿasaxauec so lapo', nache nparenaxasheguem da nqo'ona So Jesús.

⁵¹Nache So Jesús inattac somaye, 'eeta': -¿Negue't ca 'anshetaique da 'am so'otec? Nache se'eso qanamaic 'enapeco': -'Am Napaxaguenataxanaq, añem 'avi'eguelaxatem da qaltaq ñauaañi.

⁵²Nache So Jesús 'enapeco': -Nagui ishet da qojec, mashe 'am no'oita, cha'aye huo'o da 'arpi'iñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Huaña, nache se'eso qanamaic ishet da qaltaq nauaañi, nache ca'ategue So Jesús.

Marcos 11

So Jesús inoxoneua'a ye Jerusalén

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa, co'ollaq ivilda aso qañoqotcheguemec 'alhua maye nanqa' ana Olivo, maye saqañapigui yeua Betfagué qataq Betania, qataq ye nñecpi ye Jerusalén.

²Huaña yemaye, nache So Jesús 'enapegalo soua dos lapaxaguenataqa, 'eeta': – Qanqo'oñiña qome ye nñecpiolec maye yo'oqotta na souaqta'a. Qaq qom choche qaunoxoñiua'a, nache qanateñiñalec ca 'ashena qaicoñettai', camaye saxanaxa da qanayeelec. Qausoiuec qome, nache Añem qanaviquiña.

³Qaq da huo'o ca qami' ina't, da ta'ainco' da qausoitaguec, nache qaua'aqtaxañim qome qoñiita': «Ñi Qarataxala' iuen namaye, qalaxaye qom imat, nache ñe'eguelaxataq.»

⁴Nache soua napaxaguenataqa tareua'a so nñecpiolec. Huaña yemaye, nache natenaleguete so 'ashena qaicoñettai' netaua'a na lañe so nqa'aic, nache isore'c.

⁵Qaq so shiñaxauapi maye hueta'a yi'ie inatta'ape soomaye, 'eeta': «¿Negue't cam qoñiitapeguet? ¿Ta'ainco' ye qausoitapeguet na 'ashena?»

⁶Nache soua napaxaguenataqa da'aqtaxaarem somayepi, ipagaqchiichigui da la'aqtac So Jesús. Nache so shiñaxauapi hua'aqta'alo da je'c soomaye.

⁷Ime, nache ñaue'c soomaye so 'ashena ñauegalo So Jesús, nache soomaye ñasaxaleguete soua npo'ote so 'ashena, nache So Jesús nelec somaye.

⁸Qaq ñataqta qalota so shiñaxauapi lapaxañi na lapo' da ñachangui so nqa'aic maye tateuga So Jesús. Qataq huo'o na iquesoxouec ana qo'oipaq lcoue, nache ñachangui so llec Somaye da qañauotaique lapiaxala'.

⁹Nache 'enauac so shiñaxauapi nam hua'autapi, qataq nam nca'ataxaatauo, somayepi ña'alaqtalec So Jesús, 'eeta': «¡Qomi' 'anca'alaxatre'c! ¡Ñataqta ño'oxoraq da 'arviraxac, 'am maye 'auanactaigui da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

¹⁰¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaalec da no'on dam ñaq natauo lo'onataxanaxac som hua'au qarta'a David! Qomi' 'anquagueque, ¡qomi' 'anca'alaxatre'c, 'am 'amaqtaqaic maye 'Aro'onatac 'Enauacna!»

¹¹Nache So Jesús co'ollaq inoxoneua'a ye Jerusalén, nache taua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí, huaña, qaq imeteetac 'enauac nam huo'o. Qalaxaye souaxat da mashe avit, nache jec nnaicapegueto soua lapaxaguenataqa da taña ye nñecpiolec le'enaxat Betania.

So Jesús ñasaxalec da quem la'aqtac aso higo lcheyec maye qaca aca ala

(Mateo 21.18-19)

¹²Qaq so lña na'a'q, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa quera'ai ye Betania. Qaq co'ollaq huangui so nqa'aic, nache So Jesús nomteguet na lqouaxa

¹³nache ñaq qañoqta co'ollaxa aso higo lcheyec, nache ilota'a, cha'aye ñataqta ñaguec ana lauepi asomaye. Qalaxaye co'ollaq maye ivirot, nache qaca aca ñanata

ala da yaqto' chec, cha'aye asomaye nda'a't ana laue, qataq saxanaxa da ivita ye laloxoqui da huo'o ana ala.

¹⁴Nache So Jesús 'enapego' aso higo lcheyec, 'eeta': «¡Nagui, nache tachiguiña qome da saishet da huo'o ca chec ca alañaxac da qoneta!» Nache soua lapaxaguenataqa hua'aqchigui de'era.

So Jesús ño'orauec so nmenaxaicpi maye netaua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí
(Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹⁵Qaq co'ollaq ivildeua'a ye Jerusalén, nache So Jesús pa'aigui aso no'onaxanaxaqui late'eraí. Huaña, nache ño'orauec som huo'o na imeetac qataq som desheenaxatega na qaimeetac. Qataq ñamaxañi so nmenaxala'pi nam nmeetega't naqa'en ana alom na shiñaxauapi, qataq ñamaxañi aso lañe' na qoto'pi.

¹⁶Nache saishet da huo'o ca ñashenem da coleetegoigui aso no'onaxanaxaqui da ñachetac ca lla'ac.

¹⁷Huaña, nache dapaxaguenataxaatac, 'eeta': «Naua nanettrañi la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Ne'ena ima', namaye qaña'axatta da qouagaxaunaqa', nqouagaxaunaqa' 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi.» Qalaxaye qami' qauo'ochec namaye da nqañoxtaqa' na cachaxaicpi.»

¹⁸Nache co'ollaq hua'aqchigui de'era nam lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi. Nache chegoqchiguiña da nmittaique ca lataxac da yaqto' ñalauat So Jesús souaxat da ñe'etega, cha'aye 'enauac na shiñaxauapi ñataqta huo'o da la'aalaxa Somaye naua lapaxaguenataxanaxaco.

¹⁹Qalaxaye co'ollaq mashe pe, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa, quera'ai ye Jerusalén.

Dam qañañaten maye chegoqchigui aso higo lcheyec

(Mateo 21.20-22)

²⁰Qaq so nte'etom so lña na'a'q, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa qaltaq tattelec aso higo lcheyec, nache qaila'ata asomaye da deqaqta, ivira'alo naua lpa'aye da deqaxai'.

²¹Nache so Pedro tachigui lauel co'ollaxa dam huaigui so lña na'a'q, nache 'enapego' So Jesús, 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq, ña 'aula'a aram higo lcheyec maye 'auasaxalec so qauem 'ara'aqtac caillaye, aramaye deqaqa.

²²Nache So Jesús 'enapeco': –Ñataqta qauauo'oi qome ca qarpi'iyaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²³⁻²⁴Ñataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da huo'o ca qarpi'iyaxaqui qataq saishet da qauqolliguichi da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'enauac cam qauñaxañiñique da qanqouagaxauñi qalaq huo'o. Da qoñiyapega añi

qaŷoqotcheguemec 'alhua da, qoñiita: «Qoca'ai qome na qonetaña, nache 'angui aso auaxai», qaq nache ipacchigui. Nachaqrata da qaua'amaqchiñi da ipacchigui ca qauŷaxañiŷaique.

25-26 Qaq da qanqouagaxauñi qalaq qauchoxoyiñi ca shiŷaxaua maye huo'o ca qami' ŷo'oteque qauem. Yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'ai maye neta'ague da piguem, ŷapalaxat na qarasouaxashechi.

Da 'enec So Jesús

(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

27 Qaq co'ollaq ime de'era, nache ŷe'eguelaxareua'a ye Jerusalén. Nache So Jesús co'ollaq ñaq coleetegoigui aso no'onaxanaxaqui late'era, nache naŷa Somaye som lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq som dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, qataq som lta'alpi na judiopi,

28 da yaqto' inat Somaye: –¿Negue't ca 'am ŷami' da 'ara'añaxac da 'auo'ot 'enauac de'era?

29-30 Nache So Jesús 'enapeco': –Aŷem nataqa'en huo'o da inataxanaxac da qoñiita: ¿negue't co'ollaxa ca ŷami' da 'enec so Juan maye nachelaxanataxanaq da yaqto' dachelaxanataxan? ¿Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huo'otaq ca choche shiŷaxaua? Da Aŷem qauasacheeguet, nache nataqa'en qami' sa'aqtaxanema cam sachegoxota'ague da ŷa'añaxac da so'ot 'enauac de'era maye qauauañiichigui.

31 Nache somayepi taŷa't da maiche ncotatega't, 'eeta': «Da qomi' shenaqapec da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷami' da la'añaxac so Juan, nache ŷoqta qome da qomi' ina't da ta'ainco' da saishet da sa'amaqtenaq.

32 Qalaxaye nataqa'en sa seshetaq da shenaqapec da choche shiŷaxaua cam ŷami' de'era.» Qaq somayepi saishet da ŷaŷamaxaren da nache 'eetec da lasataxac, cha'aye ñe'etega na shiŷaxauapi, cha'aye ŷaŷaten da 'enauac namayepi ŷa'amaqten so Juan da ŷoqta 'eesa la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

33 ŷoqo'oye somayepi co'ollaq ŷasateguet So Jesús, nache 'eeta' da lasataxac: –Qomi' sa saŷaanaq. Nache So Jesús 'enapego' somayepi, 'eeta': –Aŷem nataqa'en saishet da qami' sa'aqtaxanema cam sachegoxoto'ot da ŷa'añaxac da so'ot 'enauac de'era.

Marcos 12

Qaŷaloqnaxana so 'onataxanaxaicpi qauemaicpi

(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

1 Era dam 'oonolec nam laloqnaxanaxatpi So Jesús naxa da ivita da ŷapaxaguen na shiŷaxauapi, 'eeta': «Huo'o so ŷale ŷauo'o so lanaxanaqa' maye nanqa' ana uva. Ime, nache mpaxateua'a, qataq ŷo'ot aso no'onataxaqui da qaŷo'ot na lataxa, qataq ŷo'ot aso nalloxolate da yaqto' ishet da qaŷalletalec 'enauac se'eso

nanaxanaqa'. Qaq co'ollaq ime, nache huo'o so ña'aalaxanaxanec da do'onataxaalec naqa'en se'eso lanaxanaqa'. Nache somaye jec.

²Qaq co'ollaq iviteuga so laloqo' da qanqat ana ala ana nañiguishé, nache so lalamaxat se'eso nanaxanaqa' ñamaq so lamaxashec, da yaqto' iñaxanot se'eso 'onataxanaxaicpi, da icolaxateuga acam talec somaye qanqa'en.

³Qalaxaye se'eso 'onataxanaxaicpi ñaconeua'a somaye nache iuaxaatac, qataq ñe'eguelaxat, qaica ca ñami'.

⁴Nache se'eso lalamaxat so nanaxanaqa' qaltaq ñauo'o so lña ñamaq, qalaxaye somaye nataqa'en qaisheueetac qataq qañasaqtalec na coma', qataq qaiuaxangui na lqaic.

⁵Nache se'eso lalamaxat so nanaxanaqa' qaltaq ñamaq so lña lamaxashec, qalaxaye somaye qañalauat. Qaq co'ollaq ime, nache qaltaq qalota so ñamaq lamaxashecpi, qalaxaye huo'o na qaiuaxaatac somayepi, qataq huo'o na qañalauat.

⁶Qaq somaye, nachaqsota so lalamaxat llalec da no'onañi som ñataqta lauotaxat. Nache somaye ipa'axaatec da ñamaq, cha'aye 'enapeco': «Ñimaye qome ñataqta huo'o naq 'enec qanqa'en.»

⁷Qalaxaye som 'onataxanaxaicpi 'enapeco': «'Ena cha'aguet nam talec qome da lalamaxat na nanaxanaqa' qom ileu ca lta'a. Namaye salauataq yaqto' qomi' taleguete ne'ena nanaxanaqa' da qaralamaxat.»

⁸Nache so ñalleppi ñaconeua'a so nsoqolec, nache ñalauat. Ime, nache qañasaxaueegue da lañe so nanaxanaqa'.

⁹Qaq ¿chaq negue't ca qaupicheetega da ño'ot so lalamaxat se'eso nanaxanaqa'? Añem qami' sa'aqtaxanema: somaye nqo'ona se'eso nanaxanaqa', nache ñalauat se'eso ñalleppi. Ime, nache ñami' se'eso nanaxanaqa' ca lañepi shiñaxauapi.

¹⁰¿Saishet peta'a da qantooñic dam nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye, 'eeta'?: «So coma' maye ño'otan co'ollaxa, som ño'oxootac añi no'onaxanaxaqui late'eraí, nacheso nagui som ñe'eguelaxa da ñataqta nhuenec da qaño'ot ca ñyec.

¹¹Qaq damaye qomi' ño'oteque da qara'aalaxa, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ño'ot de'era.»

¹²Nache som lataxala'pi so ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som dapaxaguenataxaatapeguéc na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés qataq som lataxala'pi na judiopi, noma da So Jesús ño'ot se'eso daloqnaxana da 'eetega somayepi. Qaq ñoqo'oye somayepi ñauotaique da ñaconeua'a. Qalaxaye saishet da ñañoxt, cha'aye ñe'etega na shiñaxauapi. Nache qaña'aqta'a So Jesús, nache qanayeca'ai.

Da ñe'eguenataguec So Jesús

(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)

¹³Qaq co'ollaq ime, nache huo'o so qaŷamaxa So Jesús som chegaqaigui na fariseopi, qataq som quetague'pi so nta'a Herodes, da qaŷauotaique da qaŷe'eguen So Jesús, da yaqto' ishet da qaŷachegoxotchigui da qaŷauo'o ca lasouaxashet.

¹⁴Nache somayepi jec, nache inat So Jesús, 'eeta': -'Am Napaxaguenataxanaq, qomi' saŷaanaq da nache 'eetai' naxa da saishet da saq 'en ca 'aua'axat, qataq saishet da 'auqochetega cam maiche 'eetapeguec na shiŷaxauapi, nachaqrata da ŷataqta 'aulotelec da 'arapaxaguenataxanaxac, qataq nache 'eetai' da qoqueto'ot da qomi' qonetegalo da ŷataqta salaxasoxoguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ñaq 'auauo'o nagui ca 'ara'aqtac. ¿ŷaŷamaqchiguiñi peta'a da sesheetenaq ñim lta'a na nta'alpi maye netaña ye Roma?

¹⁵Qalaxaye So Jesús ŷaŷaten da somayepi choche ye'eguenataxaatac, nache ŷasategueto', 'eeta': -¿Ta'ainco' da qauauoitaique da Aŷem qavi'iguiñi? Ñaq Aŷem qandoiua'a aca 'oonole ana anom lcatole, maye nsheetenaxanaqte.

¹⁶Nache qairoua'a aso 'oonole anom lcatole, nache inatta'ape soomaye, 'eeta': -¿Negue't ca lqui'i qataq negue't le'enaxat ye huetalec ana'ana? Nache somayepi, 'eeta': -Qomye ñim lta'a na nta'alpi maye netaña ye Roma.

¹⁷Nache So Jesús 'enapego' somayepi, 'eeta': -Qaŷa'añim qome ñim lta'a na nta'alpi cam maiche lalamaxat ñimaye, qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaŷa'añim ca maiche lalamaxat. Nache co'ollaq qaŷa'axaŷa da la'aqtac So Jesús, nache somayepi ŷataqta lta'araic da la'aalaxa.

So saduceopi detaqtague' So Jesús

(Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40)

¹⁸Huo'oi soua chegoqraigui nam saduceopi taŷa So Jesús, qaq souaxat namayepi ye saishet da ŷa'amaqten da na leuaxaicpi qaltaq ŷe'eguelaxalec da nca'alec. Nache inattaco' So Jesús, 'eeta':

¹⁹-'Am Napaxaguenataxanaq, so Moisés ŷiyiñi co'ollaxa da huo'otaq huo'o ca ŷale da ileu, qaq no'oichigui aca lhua, qalaxaye qaica ca llalec, nache ca lqaŷa na'asa iuen da huaroneguet acamaye, da yaqto' huo'o naqa'en ca llalec som lqaŷa maye saqca. Qaq nache ipacchigui dam nanettañi namaxasoxonaxac, da que'eca ñalaqpi, nache llalaqpi som qaica lqaŷa qataq ŷache da le'enaxat.

²⁰Cha'aye na souaqta'a huo'oi soua siete nqaŷa't. Som ŷe soomaye huaron, qalaxaye somaye ileu co'ollaq ñaq saxanaqca ca llalec.

²¹Nache som lqaŷa maye lpa'axaua, somaye huaroneguet aso llo'oxoua. Qalaxaye somaye nataqa'en ileu, qataq qaica ca llalec. Ime, qataq jec so lŷa lqaŷa, qalaxaye nache 'ena'am.

²²Qaq 'enauaque se'esoua siete nqaŷa't huaronegueta asomaye, qalaxaye saishet da huo'o ca llalec ñi 'oonolec. Qaq pa'atec, nache ileu nataqa'en aso 'alo.

²³Qaq qom ivita ca laloqo' da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq nca'alaxatec na leuaxaicpi, nache ¿chaq negue't ca ñoqta lhua asa'aso 'alo, cha'aye 'enauac se'eso siete nqañañecpi mashe huaroneguet asomaye?

²⁴Nache So Jesús 'enapeco': -Qami' qausomiñapec, cha'aye saishet da qauañachiñi' naua nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da la'añaxac Ñimaye.

²⁵Cha'aye qom ivita da qaltaq qanca'alaxatec na leuaxaicpi, nache ca ñale qataq aca 'alo saishet da huaron, cha'aye 'enauac da 'eeta'am da lataxac na namaxashec piguem le'ecpi.

²⁶Qaq de'era lataxac da qaltaq qanca'alaxatec na leuaxaicpi, qalaq ¿saisheto' peta'a da qautaxañaxañi aso lere so Moisés, qataq yem hueta'a da na'aqtageuc aso qo'oipaqule maye 'ettaigui, qalaxaye saishet da ñoqta ñavic asom netaigui co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna da detaqtageuc' so Moisés? Co'ollaq Ñimaye 'enapeco': «Añem maye Nachañem Natameetacot co'ollaxa so Abraham, qataq so Isaac qataq so Jacob som 'auachegoxogueta.»

²⁷Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da natameetacot na leuaxaicpi, nachaqnata nam nca'altauecpi, cha'aye Ñimaye 'enauac nca'altauec naqa'en na shiñaxauapi. ¡Qaq ñoqo'oye qami' ñataqta qausomiñapec!

Soua dos nam namaxasoxonaxacpi maye ñataqta ñactec da la'amaqche'c

(Mateo 22.34-40)

²⁸Qaq huo'o so 'oonolec nam dapaxaguenataxaatapeguet na namaxasoxonaxacpi hua'aqchigui da la'aqtaxanaxac So Jesús co'ollaq na'aqtaxaataque' so saduceopi. Qaq co'ollaq ila'a da ñataqta ñañamaqchiguiñi da lasataxac So Jesús, nache nqocheneua'a Somaye nache inat, 'eeta': -¿Negue't ca ñactec da la'amaqchec nam namaxasoxonaxacpi?

²⁹Nache So Jesús 'enapeco': -Dam hua'auchiguiñi qataq dam ñactec da la'amaqchec nam namaxasoxonaxacpi, 'eeta': «¡Qana'axañaxañiño' qome, qami' Israel le'ecpi! Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachaqñita 'oonolec Lataxala' na Israel le'ecpi.

³⁰Ñataqta 'auauotec qome Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna, qataq ñataqta 'aumato'ot da 'arquiyachteñaxac, qataq da 'anachaalataxac, qataq da 'arhuennataxac, qataq da 'ara'añaxac.»

³¹Qaq da lña maye 'eeta'am damaye, 'eeta': «'Auauotec ca 'arqaña, 'eeta'am 'anqa'en da 'arauotaxanaqtaic da maiche 'anachaalataxac.» Qaq qaica ca lña namaxasoxonaxac da ñactec da qañalaxalec da 'ena'ama ne'enaua dos.

³²Nache som dapaxaguenataxaatapeguet na namaxasoxonaxacpi 'enapeco': -'Am Napaxaguenataxanaq, ñataqta 'eesa de'era 'ara'aqtac, da 'oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qomi' lalamaqa'ate, qaica ca lña da 'eeta'am Ñimaye.

³³Qataq iuen da sauotaxac Ñimaye, imauéc da qarquiyaqteñaxac, qataq sauotaxac na qarqañañicpi, 'eeta'am da 'eetec da qarauotaxanaqtaic da maiche qanachaalataxac. Qaq ne'enaúa namaxasoxonaxaco ñataqta qaica ca 'ena'ama da la'amaqche'c, saq 'ena'am da qañalaxaguet nam maiche lapaxañipi na shiñaxauapi.

³⁴Nache So Jesús co'ollaq ila'a da so dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi da ñataqta ñañamaqchiguiñi da la'aqtac, nache 'enapeco', 'eeta': -Saishet da 'am qañoqta da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Huaña, nache tachiguiña da saishet da huo'o ca qaltaq inattac So Jesús.

¿Chaq negue't cam chegoxoguet cam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵Qaq co'ollaq ñaq dapaxaguenataxaatac So Jesús huaigui aso no'onaxanaxaqui late'eraí, nache Somaye denataxan, 'eeta': «¿Chaq ta'ainec nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi ye 'eetega da ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, camaye chegoxoguet so nta'a David?

³⁶Qantoonita'ac peta'a co'ollaq da So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta ña'aqtaxanaxan so David, nache 'enapeco': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapecta Ñi Ñataxala' maye Lca'aguishec, 'eeta': 'Anso'oota'ague qome da añoic, nato' qom mashe ñauéc na 'am ipa'agueetacpi.»

³⁷¡Hua'! Ñaq Añem qaua'aqtaxañim, ¿ta'ainco' co'ollaxa da so nta'a David da iñaxana da Lataxala' som Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Qataq ¿ca 'eeteco' da ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da chegoxoguet somaye? ¡Ye so David ñamata'ac da ñactec da la'amaqche'c, saq 'ena'am somaye!» Qaq qalota so shiñaxauapi hueta'a yi'ie da na'axañaxaatega So Jesús qataq ñataqta ñañamaxareeta.

So Jesús hueqattega so shiñaxauapi qataq soua lapaxaguenataqa

(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

³⁸So Jesús queto'ot da dapaxaguenataxaatac, nache 'enapeco': «Ñataqta qarvichiña'aguet qome na dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, cha'aye namayepi ñataqta nqopita da 'ena'am da no'otaxac na 'amaqtaqaicpi, qataq da hueta'a ca menaqa' qalaq ñataqta huo'o da 'enec qanqa'en da qaiquin.

³⁹Qataq da nqo'oneua'a na naponaxac añi napaxaguenaxaqui na judiopi qalaq namayepi lqopitaxat da naña ca ño'oxoraq so'onaqa'.

⁴⁰¡Qaq nachena namayepi na decachetapigui na lma'pi ana pa'aipi, ime naxa, nache ño'ot da nqouagaxaunaxac ñataqta logoraic naqa'en! Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta ñactec naqa'en ca nhuaxanaguec namayepi, saq 'ena'am na lañepi shiñaxauapi.»

Aso lachetaqtaxanaqte aso pa'ai maye choxoraq

(Lucas 21.1-4)

⁴¹Huo'o so na'a'q So Jesús huetaua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí nso'ootañi, hueta'a ye saqayapeque aso laýe' ana nachetaqtaxanaqte. Nache imeteetac na shiýaxauapi maye ýasaqtapiguiñi ana lachetaqtaxanaqte. Qaq ýataqta qalota nam sallaxanecpi maye ýaatapegueuo ana qalota alom.

⁴²Nache nvireuo aso pa'ai maye choxoraq. Nache asomaye ýasaxayiñi souatai' alomio'ole, ýasaxanguilo aso 'oonole anam laýe'pi ana nachetaqtaxanaqte. Qaq soomaye ýataqta saq 'amaqta'q da lashiichiýaxa'c.

⁴³Nache So Jesús iýaxanalo soua lapaxaguenataqa, nache 'enapegalo, 'eeta': – Ýataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da asa'aso pa'ai maye choxoraq, asomaye ýataqta ýactec aso ýasaxañi, napacalec 'enauac ana ýasaxañi na sallaxanecpi.

⁴⁴Cha'aye 'enauac namayepi ýasaqtapiguiñi ana lli'íyoqte. Qalaxaye asomaye na'aictaxa da choxoraq, qalaq nache 'ena'am imatteuo, 'enauac asom huo'o lhuenec lasheue.

Marcos 13

So Jesús ýa'axata'a da qailaxachigui aso no'onaxanaxaqui late'eraí

(Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)

¹Qaq So Jesús co'ollaq ca'ai aso no'onaxanaxaqui late'eraí, nache so 'oonolec soua lapaxaguenataqa 'enapego' Somaye, 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq, ñña 'aumeten na coma'pi maye lo'oxonaxat ne'ena nýecpi namayepi ýataqta qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec!

²Nache So Jesús 'enapeco': –¡Qami' qauloito'ot nagui ne'ena lta'araic nýecpi! Namayepi qome saishet da huo'o ca 'oonolec da nachattañi. 'Enauac qome namayepi qailaxachigui.

Na na'anecpi maye ýa'axata'a ca loga'tna

(Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³Ime, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa nqo'ooras aso qaýoqotcheguemeac 'alhua, maye nanqa' ana Olivo nalotta aso no'onaxanaxaqui late'eraí. Nache So Jesús nso'ooñi, qaq co'ollaq mashe nda'a't soomaye, nache so Pedro, Santiago, Juan qataq so Andrés inattrac Somaye, 'eetra':

⁴–¿Chaq lagui, qaq ivita ca laloqo' da qailaxachigui añi no'onaxanaxaqui late'eraí? Qataq ¿chaq negue't ca la'anaxat 'enauac de'era qom ivita da ipacchigui?

⁵Nache So Jesús 'enapeco': –¡Maxatchoxo' qome! Saishet da huo'o ca qami' ýatenache't.

⁶Cha'aye ýataqta qalota qome na anac da nactaigui da ýe'enaxat, nache 'eeta': «Nachaýem maye aýem Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna», nache ýataqta qalota qome na ýatenachet.

⁷Qaq qami' qom qaua'qaitega ca alaataxac da chemaqchiguiñalo, qalaq saishet qome da qayi'i, cha'aye nachera da 'eetec qome, qalaxaye saxanaxa da ivita ca loga'tna.

⁸Cha'aye na ñotta'a't shiřaxauapi deloguiřa't, qataq ca lta'alpi ca shiřaxauapi delogui' ca lřa nta'a, qataq qalota na qalagoxoñi ana 'alhua, qataq huo'o ca nqouaxa. Qaq 'enauac ne'ena, nachena na chegoqchiguiña na que'eenaxacpi ana 'alhua.

⁹Qalaxaye maxatchaxa qome. Cha'aye qami' qořaneua'alo qome na lataxala'pi na shiřaxauapi, nache qami' iuaxaata'ape da huaigui ana napaxaguenaxaqui na judiopi. Huaña, nache qami' qanachaalataxaneua'alo na nta'alpi maye ilotegueto naua 'aleu', qataq na lta'alpi namayepi souaxat da Ařem qoquiitague'. Qalaxaye huaña qome, nache Ařem qaua'axache da qaua'aqtaxañim namayepi.

¹⁰Cha'aye de'era no'on na'axařaxac maye řa'axat da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye, iuen da qařa'aqtaxanem 'enauac nam shiřaxauapi maye huetalec ana 'alhua, qom saxanaxa da ivita ca loga'tna.

¹¹Qaq qom ivita da qami' qořaneua'alo na lta'alpi na shiřaxauapi da qami' nmi't, nache saishet qome da leetapigui ye qarvilřaxaqui da qoñiitega sa qauařachiñi ca qartaxařaxaqui. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' řanema qome ca qara'aqtaqui, saishet da nache qami' da qautaqaí, cha'aye nacheso So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta so qami' detaqleguete.

¹²Ca nqařa maiche řaneguet da nalaataguec ca maiche lqařa, qataq ca nta'a řaneguet da nalaataguec ca maiche llalaqpi, qaq ca ñalaqpi maiche datařa'agueta caua lta'al, nache řalaua't.

¹³Qaq 'enauac qome na shiřaxauapi řataqta qami' nquiřalo, souaxat da Ařem qoquiitague'. Qalaxaye cam qaica ca iqocha'a, choche ivitta'a ca loga't da nachaalataxac, qaq nacheca ca qanca'alaxatec.

¡Qauataiuec qome da yo'oq de'era na'anec!

¹⁴Qaq cam itaxařaxan de'era, nache iuen da mpogoxoinapegue' da řařaten de'era sheetega. Qom qaulořa'a ca ne'enaqtac maye řataqta qaiqaiga da hueta'a ye ndaqa' maye saishettaxa da hueta'a, nache sa qanařaloxoñi qome da qauataiueguesop. Qaq nam shiřaxauapi maye hueta'a na 'alhua Judea, no'on da datauec da tasheguema ana qařoqotcheguemec 'alhuapi,

¹⁵qaq cam netasheguemec na l-laq ca lma' que'eca na'a'q, camaye da huenotec da datauec, nache saishet da ime'eguet da pa'aigui ca lma' da huo'o ca řache,

¹⁶qataq cam huetauga na no'onaxa, camaye saishet qome da ře'eguelaxaua'a ca lma' da huo'o ca řache na logoxot.

¹⁷Qaq cam 'alpi maye hualaxaipi que'eca na'a'q ŷataqta lta'araic da lachoxoyec. ¡Qalaxaye ŷactec da lachoxoyec aca ñaq cheta'ague da ñiguiñi ca llalec que'eca na'a'q!

¹⁸Qaq ŷoqo'oye qami' qauŷaxañiŷot qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' saishet da huetoigui ca no'omaxa de'era,

¹⁹cha'aye na shiŷaxauapi ŷataqta lta'araic da nque'eenaxac que'eca na'a'q. Chegoqchiguiña co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'ot ana 'alhua, choche ivitta'a nagui da na shiŷaxauapi sa nauane' da huo'o ca lta'araic nque'eenaxac da 'ena'am de'era. Qataq de'era que'eenaxac saishet da qaltaq ŷe'eguelaxalec qome.

²⁰Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ŷauotec na lca'aguishecpi, qaq ŷoqo'oye que'eca na'a'q maye huaigui que'eca que'eenaxac saq qaŷauec. Cha'aye da saishet taxa da nache 'eetec de'era, nache saishet da huo'o ca lca'alaxaic.

²¹Qaq que'eca na'a'q da huo'o ca 'eeta': «Ñaq qauloŷa, 'ena na Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna hueta'a ne'ena», huo'otaq da, 'eeta': «'Iñi cha'a ñi Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna», qalaq saishet qome da qaua'amaqchiñi.

²²Cha'aye nvi' qome na datenataxanpi 'eetega lca'aguishecpi qataq la'aqtanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ŷo'ot qome na sa qaŷauanapega maye ŷataqta huo'o da llo'oxoyec da yaqto' ŷatenachet na shiŷaxauapi. Ivira'a da ishet da ŷatenachet nataqa'en nam ŷataqta iŷaxanapi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²³¡Maxatchaxa qome! Cha'aye mashe sogote da qami' sevitaqteetagalo 'enauac de'era, nagui da saxanaxa da ivita.

Da Iviraxac qome na Shiŷaxaua Llalec

(Mateo 24.29-35, 42-44; Lucas 21.25-36)

²⁴Qaq qom mashe inoxoore'c que'eca na'axa'te maye que'eenaxaqui', nache 'om qome añi nala', qataq qaica ca le'eraxa ñi ca'agoxoic.

²⁵Qataq naañi qome ana huaqaañipi, qataq ivira'a da cholaxan nam na'añaxacpi maye hueto'ot na piguem.

²⁶Nache qaila'aguet qome Aŷem Shiŷaxaua Llalec da sootalec ca lo'oc na piguem ŷataqta qaica ca 'ena'am da ŷa'añaxac qataq da ŷo'oxoyec.

²⁷Ime, nache samaqteegalo na ŷamaxashecpi da coleelec imauec ana 'alhua, da lapona't nam Aŷem quetague'pi.

Da qaŷaŷaten maye chegoqchigui aso higo lcheyec

²⁸Qaq qanapaxagueñiŷa qome ana higo lcheyec. Da'ara qo'oipaq da ivita da ñaxatec ana lcouepi qataq dalaxai ana lauepi, nache qami' qauaŷaañi da mashe saqaŷapigui naua nta'api.

²⁹Qaq nache 'eetec nataqa'en qom qauloŷa'a da yo'oq 'enauac ne'ena qami' sa'axattapeguema, nache qauaŷaañi da mashe saqaŷapeque da qaltaq ñevi'.

³⁰Qaq ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da 'enauac qome ne'ena hua'auñi da yo'oq qom saxanaxa da ileu nam shiŷaxauapi maye ñaq nca'altauec nagui.

³¹Na piguem qataq ana 'alhua imeuo qome, qalaxaye da ŷa'aqtac saishet da imeuo.

³²Qalaxaye qaica ca ŷaŷaten ca na'a'q qataq ca laloqo' da ñevi', ivira'a na namaxashec piguem le'ecpi sa ŷaŷaten. Nataqa'en Aŷem sa saŷaten, nachaqñita Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷaŷaten.

³³Qaq ŷoqo'oye qami' ŷataqta qanchilŷañi qome qataq qanloitec, cha'aye sa qauaŷaañi ca laloqo' ca ŷe'eguelaxasoxoc.

³⁴Qaq de'era 'eeta'am ca shiŷaxaua da huo'otaq taigue ca qaŷoqtegue. Qalaxaye da yaqta'a da jec, nache iŷaxaneuga ca lamaxashecpi da ipataxalec da ilo'ogue ca lma'. Nache ñi 'oonolec ŷataqtac nam ipataxalec lo'onataxanaxac, qaq ca ilotague' ca lasom qalaq 'enapega da ŷataqta nlotec.

³⁵Qaq camayepi ŷataqta nlotec, cha'aye sa ŷaŷaten da que'eca lalamaxat ca nŷec da nvi' da avit, huo'otaq da laiñi ca pe, huo'otaq da yo'oxoñitai'. Qaq nache qoñiitec qome, iuen da ŷataqta qanloitec,

³⁶cha'aye Aŷem ishet da ñeque'elaxatta da ñevi', nache qami' selaleguete da qauo'ocheeta.

³⁷Qaq de'era qami' sa'aqtaxaateguema, damaye nataqa'en sa'aqtaxanem 'enauac na shiŷaxauapi: ¡ŷataqta qanloitec qome qataq nache 'eetai' da qauauanaxañiitac!

Marcos 14

Da qoŷoxottañi ŷamaxataxac da qaŷaconeua'a So Jesús

(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹Qaq mashe saxanaxalo caua dos na'axa'te da ivireuga ca laloxoqui soua naponaxaqui' maye le'enaxat Lapascua. Qataq huetoigui nataqa'en da qanallec ana nauole 'ayiiña maye qaca aca lalecte maye ŷasheeraxachigui. Nache nam lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, namayepi ilotaique ca latenataxanaxac da ŷachegoxotchigui da ŷaconeua'a So Jesús da yaqto' ŷalauat.

²Qalaxaye somayepi 'enapeco': «No'on da saishet qome da huetoigui ñaqa'enaq na naponaxaqui, yaqto' saishet da ŷe'elaxa't na shiŷaxauapi qataq qomi' dataŷa'agueta.»

Aso 'alo maye icorelec so coraxat So Jesús

(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

³So Jesús hueta'a ye nŷecpi ye Betania, netaña ca lma' so Simón maye nchega na lo'oc co'ollaxa. Qaq Somaye co'ollaq ñaq deque'etac, nache nvireuo aso 'alo nasolta'a aso laŷe' so coraxat maye ŷataqta qaŷoqteua'a. Nache nquigueua'a So Jesús, ime, nache ilaxat aso laŷe' so coraxat, nache icorelec na lqaic So Jesús.

⁴Nache huo'o nam ñalectauo na dalemata, nache maiche detaqtega't, 'eeta': «¡Ta'ainco' ye choche qaýe'en se'eso coraxat!

⁵Ye somaye ivi' da lashiichiýaxa'c caua trescientos na'axa'te da lo'onataxanaxac ca shiýaxaua, somaye ishettaxa da qaimen, nache ishet da qaitauan na qalota choxoraqpi.» Nache ýataqta qanayectapeguelec aso 'alo.

⁶Qalaxaye So Jesús 'enapeco': «¡Qauaqaita'a aramaye! ¿Ta'ainco' ye sa qaualemaxache? Aramaye da Aýem ýo'otec ýataqta ýaýamaqchiguiñi.

⁷Nache 'eetai' qome da huo'o na shiýaxauapi choxoraq da qaualliquiita'aguet, nache ishet da qautauañi da maiche qarhuennataxaqui. Aýem qalaq saishet da nache 'eetai' da qami' soota'agueta.

⁸Ara'ara 'alo, aramaye ýo'ot dam nalotaua'a. Icorelec na iqaic so coraxat, qalaxaye saishet da ýaýaten aramaye da ýaýamaxattegueñi da ýo'ocýaxac maye taýa'a da qailareñi.

⁹Qaq ýataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, de'era ýo'ot aramaye qaiuennate nataqa'en 'enauac nam pa'aiguelo naua laýel ana 'alhua nam hua'aguelo da qaýa'axattac de'era no'on na'axaýaxac maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

So Judas ýaneuo So Jesús

(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰So Judas Iscariote som 'oonolec soua doce napaxaguenataqa, somaye nqo'oneua'a da detaxaýapegue' na lataxala'pi na ntaxaýaxanaxanecpi da ýachaxanapeguem, da itauan da qaýaconeua'a So Jesús.

¹¹Qaq somayepi co'ollaq hua'axaýa de'era, nache ýataqta machiguiñi, nache ýachaxanapecot aso nsheetenaqte anom da isheeten somaye. Nache chegoqchiguiña da so Judas nmittaique ca ýaýamaqchiguiñi lataxac da ishet da ýaneuo So Jesús.

Da nquia'axac maye saishet da qaicoua'ai

(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹²Qaq som la'auaxanec na'a'q soua na'axa'te naponaxaqui' maye huaigui da qanallec ana nauole 'ayiiña maye qaca aca lalegue anam ýasheeraxachigui, qataq qaýalauat na qagueta llalec se'eso na'a'q Lapascua, qaq se'eso na'a'q soua napaxaguenataqa, inatta'ape So Jesús, 'eetra': -¿Ca hua'ague ca 'auauotaique da saxague da yaqto' saýamaxataxañi ca qarquia'axac da nvireuo na Lapascua?

¹³Nache So Jesús 'enapegalo soua dos soomaye, 'eeta': -Qanqo'oñiiua'a qome ye nýecpi ye Jerusalén; nache huaña qome da qauloýa'ague ca ýale ýachetac aca laco'oña 'etaxat laýe'. Nache qauca'acheegue qome camaye,

¹⁴choche qaviyeeta'a ca lma' maye tateua'a, nache qoñiýapega que'eca lma' que'eca nýec qoñiita'. «Ñi Napaxaguenataxanaq, huotaique da ýaýaten ca ndaqa'

cam huaña da dequi'iŷa'ai' naua lapaxaguenataqa ne'ena pe maye le'enaxat Lapascua.»

¹⁵Nache camaye qami' ŷachaxanalo qome ca ndaqa' Ita'araic na pa'asheguem ñi nŷec mashe lhuotta. Nache huaña da qauaŷamaxachiiñi 'enauac cam seuenaq.

¹⁶Nache soua dos lapaxaguenataqa je'c. Qaq co'ollaq ivildeua'a so nŷecpi, nache ŷataqta ipacchigui 'enauac nam ŷa'axat So Jesús. Nache soomaye iqataxaarai' so nallec maye qanallec naxa da ivireuga so naponaxac le'enaxat Lapascua.

¹⁷Qaq co'ollaq mashe pe, nache ivireuo So Jesús qataq soua doce lapaxaguenataqa.

¹⁸Qaq co'ollaq ñaq deque'eta'ape, nache So Jesús 'enapeco': –Ñim Aŷem ŷaneua'a nam Aŷem ipa'agueetacpi, ñimaye hueta'a ne'ena Aŷem lquia'axaua.

¹⁹Nache soua napaxaguenataqa soomaye ŷataqta daquigoi'. Nache ñi 'oonolec soomaye, 'eeta': –¿Peta'a nachaŷem?

²⁰Nache So Jesús 'enapeco': –Ñimaye nacheñi ñi 'oonolec da qoñiita, ñim ŷauoltenaxanaxaua nagui ne'ena qarquia'axaqui.

²¹Qalaxaye, nache 'enapec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da Aŷem Shiŷaxaua Llalec iuen da Aŷem qaŷalauat. Qalaxaye ñim Aŷem ŷaneuo ñimaye huo'o ca talec qome ŷataqta chaqaic, ¡'onaxaictoxo' co'ollaxa da saishet da nañiguiñi ñimaye!

²²Qaq co'ollaq ña deque'eta'ape soomaye, nache So Jesús ŷacona aso nauole 'ayiiña, nache ŷanot da na'achecŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ime, nache ncolaxaani, qataq ŷanema soua lapaxaguenataqa, nache 'enapegalo 'eeta': «Qauacoñiiguat, namaye, nachena na maiche ŷo'ocŷaxac.»

²³Ime, qataq ŷacona aso ŷomaxaqui nlaqchigui na lataxa, nache ŷanot da na'achecŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ime, nache ŷanoiguiilo soua lapaxaguenataqa, nache 'enauaque soomaye nŷomguilo asomaye.

²⁴Nache 'enapegalo', 'eeta': «Ne'enaua nachenaua na itago'q. Naamaye nachenaua naua chegoqchiguiilo da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'ot da naŷamaxataxat da qami' naŷamaxatto 'enauac da qoñiita. Ne'enaua itago'q naigui da qalota na qanca'alaxatec.

²⁵Nache pa'atec nagui da qami' ñeŷomaxau', ne'ena lataxa maye lli'i ana uva. Qalaxaye qom ivita da llaponaqta'a't da sonaqtaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huaña, nache ñeŷomaxagui ca dalaxaic lataxa.»

²⁶Ime, nache do'onaxaata'ape, qaq co'ollaq ime, nache nqo'ooreuga aso qaŷoqotchequemec 'alhua maye nanqa' ana Olivo.

So Pedro ŷan da la'aqtac da saishet da ŷaxanec So Jesús

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

²⁷Qaq co'ollaq ivireugalo aso saqañoqotcheguemec 'alhua maye nanqa' ana Olivo, nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': -'Enauac da qoñiita deqat da qanaquitaxaqui Añem. Cha'aye ne'enaua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Salauat qome ñim ilotague' ana qagueta, nache anamayepi datauec qataq ñataqta nlagaxattac.»

²⁸Qalaxaye qom ñoltaq Añem ñe'eguelaxatem da ica'alaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache Añem sa'auta'a qome ye 'alhua Galilea.

²⁹Nache so Pedro 'enapego' Somaye, 'eeta': -Na'aictoxo' da 'enauac 'am qañalata'a't, qalaxaye añem saishet da 'am salat.

³⁰Nache So Jesús ñasategueto' somaye, 'eeta': -Pedro, 'am saishet da 'eesa de'era 'ara'aqtac; cha'aye qom yaqta'a da qaltaq ñe'eguelaxalec da ñyen ca 'olgaxa, nache 'am mashe tres qome da 'avi'eguelaxalec da qonetega Añem sa 'auauatton.

³¹Qalaxaye so Pedro ñataqta ñe'eguelaxattalec da la'aqtac, 'eeta': -Na'aictaxa da añem qañalauat, qalaxaye saishet qome da shenapec da 'am sa sauatton. Nache soua ñya't napaxaguenataqa, ima'ague de'era la'aqtac somaye.

So Jesús nqouagaxaueetac souaxat da ñataqta ñaguec da laquicoxo

(Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³²So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa nqo'ora ye 'alhuolec le'enaxat Getsemaní, qaq huaña yemaye, nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': «Qoviita'a ne'ena qome, Añem qalaxaye saicra'atai' da ñeqouagaxauen.»

³³Nache So Jesús iñaxanalo soua Pedro, Santiago qataq so Juan da yaqto' nnaicapegueto. Huaña, nache nvi' da ñataqta lta'araic laquicoxo,

³⁴nache 'enapegalo se'esoua tres, 'eeta': «Añem ñataqta lta'araic da ñaquicoxo qataq ñanomteguet da saña'a da ileuaxa; qoviita'a qome ne'ena, qalaxaye saishet da qauo'oches.»

³⁵⁻³⁶Nache So Jesús taña cam qañata'a cam huetra'a soomaye, nache ña'alyiñi naua l-llectel qataq nqapaxaneguet na 'alhua da nqouagaxaunot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¡'Am Ita'a! 'Onaxaictaxa da saishet da Añem 'apagaqna'aguet da ñeque'eenaxac. Cha'aye 'am qaica ca 'auqalanapec. ¡Cha'aye Añem ñataqta huo'o da iyaxa da sa seviguet da ñeque'eenaxac! Qalaxaye saishet qome da ipacchigui da maiche sheetapeguet, nachaqcata cam maiche qonetapeguet.»

³⁷Qaq So Jesús co'ollaq ñe'eguelaxa ca hueta'a soua tres lapaxaguenataqa, nache ilaleguete da do'ochete', nache 'enapego' so Pedro, 'eeta': «Simón, ¿mashe 'auo'ocheta? ¿Ñataqta ña sa 'auañoxta peta'a, da cara'acolec da 'anlotauec?

³⁸Saishet qome da qauo'oches; qanqouagaxauni yaqto' ishet da qauataiña'aguet da qañe'eguenataguiqui maye saqañaapeque. Qami' qauauoitaique da qauo'oches ca ñañamaqchiguiñi, qalaxaye sa qauañochoche da ndotec da maiche qara'añaxaqui.»

³⁹Nache So Jesús qaltaq ÷e'eguelaxa ca nqouagaxaunaqa', nache qaltaq nqouagaxauen, ipagaqchiichigui so hua'auchiguiñi la'aqtac.

⁴⁰Ime, nache qaltaq ÷e'eguelaxa cam huetra'a soua tres lapaxaguenataqa, nache ÷oltaq ilaleguete da do'ochete', cha'aye sa nalo'ogueta na lo'ochaqa', cha'aye ÷ataqta nasamyiñi. Nache So Jesús nquetoxo'n soomaye, qalaxaye soomaye sa ÷a÷ate'n ca la'aqta'c.

⁴¹Qaq co'ollaq mashe ivi' da tres da ÷e'eguelaxa ca hueta'a naxa da nqouagaxaueetac. Nache co'ollaq ñe'eguelaq. Nache 'enapegalo', 'eeta': «¿Ñaq 'eetalec da qanmacheeteguec qataq qauo'ocheeta? ¡Qoñiisheguem! Mashe anacta na shi÷axauapi qauemaicpi da ÷aconeua'a A÷em, A÷em Shi÷axaua Llalec.

⁴²Qoñiisheguem qome, nache A÷em qauca'acheegue, 'ena cha'aguet mashe anacta na A÷em ÷aneuo.»

So Jesús qa÷aconeua'a da qaicoñe'

(Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

⁴³Qaq ña detaqtac So Jesús co'ollaq nvi' so Judas maye nacheso som 'oonolec soua doce lapaxaguenataqa. Qaq ÷ataqta qalota so huataxanaqpi nnaictague', somayepi huota'a na lainecpi qataq na nponpi 'epaq. Qaq somayepi, nache lamaxashec nam lataxala'pi na ntaxa÷axanaxanecpi da qaitaxa÷apegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nam dapaxaguenataxaatapeguet na namaxasoxonaxacpi qataq na nqueroxonecpi maye lataxala'pi na judiopi.

⁴⁴Qaq so Judas mashe ÷an so la'aqtac, 'eeta': –Cam ñapigoxoi', qaq nacheca ca Jesús. Qauacoñiua'a qome, nache qauaviqui da qaucoñiye.

⁴⁵Nache so Judas nquigueua'a So Jesús, nache 'enapego', 'eeta': «¡Am Napaxaguenataxanaq!» Nache napigoxoi'.

⁴⁶Nache so huataxanaqpi ÷aconeua'a So Jesús, nache ÷auec da icoñi'.

⁴⁷Qalaxaye huo'o som 'oonolec som hueta'a yi'ie nqatsheguem so lainec, nache iquesoxouec aso ltela so l-latac som lataxala' na ntaxa÷axanaxanecpi da qaitaxa÷apegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴⁸Nache So Jesús inattaco' so shi÷axauapi, 'eeta': –¿Ta'ainco' da qauanaqui da qauauoita'a na qa'ainaqalli' qataq na qanpoñi, 'eeta'amo' da A÷em laataxanaxaic?

⁴⁹'Enauaque naua na'axa'te da sapaxaguenataxaatac sootaigui aña no'onaxanaxaqui late'eraí, qaq saishet da A÷em qauacoñiua'a da A÷em qaucoñiye. Qalaxaye 'enauac de'era iuen da huo'o, da yaqto' ipacchigui 'enauac na nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵⁰Nache 'enauaque soua lapaxaguenataqa datare'c, no'onaxatchiguilo So Jesús.

⁵¹Huo'o so nsoq ca'attague' So Jesús, somaye ÷ataqta ndoteguet so napotaña nacanec hualoxolañi. Qaq co'ollaq so huataxanaqpi huotaique da ÷aconeua'a somaye,

⁵²nache somaye ñasaxauec so nacanec, nache datauec, qalaxaye huetauec.

Da nmitaguec So Jesús

(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

⁵³⁻⁵⁴Qaq so Pedro ca'attaueegue co'ollaxa So Jesús, qalaxaye qañoqteguet, choche ivittaua'a ca nqasoxoc som lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq huaña yemaye, nache nso'ootañi ñalectaigui so huataxanaqpi, ntootapigui so norec. Qaq som icoñi' So Jesús ñauegueua'a Somaye som lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nache hueta'a 'enauac so lañepi ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq na lataxala'pi na judiopi qataq na dapaxaguenataxaatapeguec na nqataxacpi.

⁵⁵Nache som lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi qataq 'enauac na 'amaqtaqaicpi nta'alpi maye nmit na nasouaxashetpi, somayepi nmittaique ca shiŷaxaua da ishet da ñasaxalec ca la'aqtac saq 'en So Jesús, da yaqto' ñachegoxotchigui da ñaneguet ca nalaataguec Somaye. Qalaxaye saishet da ñanata.

⁵⁶Qalota so naua'a So Jesús da choche nachetauo da latenataxanaxac, qalaxaye dataŷa'a't 'enauac da la'aqtaxanaxac somayepi.

⁵⁷Qataq huo'o na nachaañi da datenataxan, nache ñasaxalec nam saq 'en lasouaxashetpi, 'eeta':

⁵⁸«Qomi' sa'axasoqchigui da Jesús da 'eetega ishet da nlaxaañi añi no'onaxanaxaqui late'eraí maye qaro'onata. Damaye 'eetega da ishet da tres na'axa'te, nache ishet da qaltaq no'oxoosheguem aca lña no'onaxanaxaqui, sa iuen da huo'o ca itauan.»

⁵⁹Qalaxaye ñaqaiyeta sa natena't na na'aqtaxanaxacpi maye qoŷeetega lasouaxashet So Jesús.

⁶⁰Nache som lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachaañi, nache inat So Jesús, 'eeta': -¿'Aua'aqchigui peta'a nam qoŷeetega 'arasouaxashetpi? ¿Ca 'eetec ca 'ara'aqtac da 'auataŷa'aguet namayepi?

⁶¹Qalaxaye So Jesús ñe'emaqtom, saishet da ñasat. -Nache som lta'a na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq ñe'eguelaxalec da inat, 'eeta': -¿Peta'a nache 'am maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq 'am Llalec Ñimaye, maye 'enauac da qaño'oxoreetac?

⁶²Nache So Jesús ñasateguet somaye 'enapeco': -Aja', Nachaŷem. Qaq qami' qauloŷa'aguet qome Aŷem Shiŷaxaua Llalec, da ñanac da sootalec ca lo'oc na piguem, ñanactaigui da la'añaxac qataq da 'enec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaica ca ŷaqalanapec.

⁶³Nache co'ollaq hua'axaŷa de'era som lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache somaye ncolaxata'aisalo soua

alogo. Damaye naigui da ÿachaxan da layeloxo. Nache 'enapeco': –Mashe sa seuenaq ca lña da da'aqtaxan.

⁶⁴Ye damaye 'eetega da nachera dam Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ¿ca 'eetec damaye? ¿Ca 'eetec ca qara'aqtaqui? –Nache somayepi 'enauac da nasara'a't da So Jesús iuen da qaýalauat.

⁶⁵Huaña, nache huo'o na nqaigoqot So Jesús, qataq huo'o na ÿaxachigui na lashec Somaye, nache iuaxaatac, qataq 'eetega, 'eeta': «¡Ña 'aua'axat, chaq negue't na 'am iuaxaatac!» Nache so huataxanaqpi maye ilotague' aso no'onaxanaxaqui late'eraí somayepi pa'aiguet da iuaxaatac So Jesús, iuaxaatapoigui na lashec.

So Pedro nqoleguet da ÿauatton So Jesús

(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-29)

⁶⁶Qaq co'ollaq ñaq qanayeetaigui de'era, nache so Pedro ñaq hueta'a so nqasoxoc so lma' so nta'a. Nache nvi' aso lamaxashe som lataxala' na ntaxaýaxanaxanecpi,

⁶⁷nache ila'a somaye da ntootapigui so norec, nache ilotot, ime nache inattaco', 'eeta': –'Am, nache 'eetai' naxa da qoueta'aguet se'eso Jesús, som ÿale maye Nazaret le'ec.

⁶⁸Nache so Pedro 'enapeco': –Aque', sa sauatton, qataq sa saýaten cam qonetega. Ime, nache nqo'oneuga so ñegueuo so qasoxoc. Nache huaña, yemaye nache nñen so 'olgaxa.

⁶⁹Qaýata'ague, nache aso namaxashe qaltaq ÿe'eguelaxalec da ila'a so Pedro, nache 'eetega nam hueta'a yi'ie, 'eeta': –De'era ÿale nachera da 'oonolec nam ca'attague' So Jesús.

⁷⁰Qalaxaye so Pedro qaltaq nqoleguettac. Qaq co'ollaq qaýata'ague, nache nam hueta'a yemaye qaltaq 'eetega somaye, 'eeta': –'Am ÿoqta 'eesa da, nache 'araýepi nam ca'attague' So Jesús, cha'aye 'am nataqa'en 'auachegaqa'ague da Galilea.

⁷¹Nache so Pedro ÿataqta na'axannec da la'aqtac da ÿasateguet somayepi, 'eeta': –¡Mashe sheetega mque' da sa sauatton que'eca ÿale! ¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿauo'o ca ñeuanaguec qom saishet da 'eesa da ñasaxauec!

⁷²Huaña, nache so 'olgaxa ÿe'eguelaxalec da nñen. Nache so Pedro tachigui lauel da la'aqtac co'ollaxa So Jesús, co'ollaq, 'eeta': «Qom yaqta'a da dos ÿe'eguelaxalec da nñen ca 'olgaxa, qaq mashe ivi' qome da tres da 'avi'eguelaxalec da qonetega Aýem sa 'auauatton.» Nache somaye co'ollaq tachigui lauel de'era, nache nñeetac, cha'aye ÿataqta ÿaguec da laquicoxo.

Marcos 15

So Jesús qaýataxanot so Pilato

(Mateo 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)

¹Qaq co'ollaq mashe yo'oxoñi, nache dataña't som lataxala'pi na ntaxaýaxanaxanecpi, qataq so nqueroxonecpi maye lataxala' na judiopi qataq

som dapaxaguenataxaatapeguec na nqataxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, qataq 'enauac som nta'alpi maye loicnatac na lataxaguesat. Nache somayepi ñauac So Jesús, qaicoñetta'a't naua lhua'q, nache ñauagueua'a so Pilato.

²Nache so Pilato inattac So Jesús, 'eeta': –¿Yataqta 'eesa peta'a da 'am lta'a na judiopi? Nache So Jesús 'enapeco': –Aja', nachera dam qonapec.

³Ime, nache som lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi ñaneuo na qalota lasouaxashet naqa'en So Jesús.

⁴Qaq ñoqo'oye so Pilato qaltaq ñe'eguelaxalec da inattac Somaye, 'eeta': –Ñaq 'aula'a nam qalota 'am qañasaxalec 'arasouaxashetpi. ¿Saisheto' peta'a da 'auataña'aguet namayepi?

⁵Qalaxaye So Jesús saishet da ñasat. Nache so nta'a Pilato ñataqta huo'o da la'alaxa.

So Jesús qoñaneguet da nalaataguec

(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38–19.16)

⁶Qaq huo'o naxa da lataxac so Pilato da ivireugalo se'esoua na'axa'te naponaxaqui' maye le'enaxat da Lapascua, da isouec cam lcoñeteguishec maye iñaxaneua'a na shiñaxauapi.

⁷Qaq se'eso na'a'q huo'o so 'oonolec ñale cachaxaic le'enaxat da Barrabás. Somaye ñalectaigui co'ollaxa so lañepi da huo'o na ñalauat, co'ollaq huaigui so na'a'q da qañataña'aguet so nta'a ye Roma.

⁸Nache se'eso shiñaxauapi maye hueta'a ye Jerusalén nqo'oneua'a so Pilato da yaqto' iñaxanot da isouec so 'oonolec ncoñeteguishec, da ipaqueelec da maiche lataxac.

⁹⁻¹⁰Qalaxaye so Pilato ñañaten da som lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da choche nquiña So Jesús, ñoqo'oye ñaneuo, nache somaye inattaco' so shiñaxauapi, 'eeta': –¿Qami' qansheetaique peta'a da sesouec dam lta'a na judiopi?

¹¹Qalaxaye nam lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi, namayepi ñayena'a na shiñaxauapi, da yaqto' iñaxanaua'a da qaisouec so Barrabás.

¹²Nache so Pilato qaltaq inat somayepi, 'eeta': –¿Negue't ca qansheetaique da so'otec dam ñale maye qoñiitega lta'a na judiopi?

¹³Nache somayepi nmasheguem, 'eeta': –¿Qomye qaiuaxaneguet cam npe'enaxaqui!

¹⁴Nache so Pilato inattaco' somayepi, 'eeta': –Añem qaua'aqtaxañim ¿negue't ca qauem ño'ot de'era ñale? Qalaxaye so qalota shiñaxauapi qaltaq na'axannec da la'alaxac, 'eeta': –¿'Auaxaneguet ca npe'enaxaqui!

¹⁵Qaq so Pilato ye huotaique da qaica camachaqca na shiřaxauapi, nache isouec so Barrabás. Ime, nache damaxasoxoolec da qařalaqan So Jesús qaira'a ca nalaqnaxanaxat. Ime, nache qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui.

'Enauac da qane'eetapigui So Jesús

¹⁶Nache so huataxanaqpi maye nalleppi na Roma le'ecpi řauec So Jesús, řauegueuga ca nqasoxoc aso lo'onataxanaxaqui late'eraí so Pilato, nache huaña da iřaxaneua'a so lařepi huataxanaqpi.

¹⁷Ime, nache somayepi řanaxanaxaangui So Jesús so npo' maye naueralec da ltogaxa, ime, nache řanagui na lqaic aso mpaqta řaxat.

¹⁸Nache řachegoxotchiguiña da ře'eetac Somaye qataq řa'alaqtalec 'eeta': «¡La', 'am maye 'am lta'a na judiopi!»

¹⁹Nache so huataxanaqpi iuxaatapigui na lqaic Somaye, irotega na 'epaq qataq nqaigoqto'ot qataq řa'atto'oto naua nllecte da 'eeta'am naqa'en ca huo'o naq 'enec.

²⁰Qaq co'ollaq mashe nasamiisop da ře'eetac Somaye, nache nqat so lapo' maye naueralec da ltogaxa, nache řanaxanaxaanguilo soua maiche alogo. Nache řauec So Jesús da iuxaneguet so npe'enaxaqui.

Da 'eetec So Jesús co'ollaq qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

²¹Nache so huataxanaqpi nnaicapegue' So Jesús, qaq co'ollaq huangui so nqa'aic, nache qanatena'aguet so řale le'enaxat Simón, somaye lma' co'ollaxa ye Cirene. So Simón, nache llalqa so Alejandro qataq so Rufo, somaye chegoqtauga na no'onaxa, nache so huataxanaqpi 'enapega da řache so npe'enaxala' So Jesús.

²²Nache so huataxanaqpi řauegueuga So Jesús so 'alhuolec, le'enaxat Gólgota. De'era na'aqtac naigui da «nqaic lpi'inec lma'.»

²³Nache huaña yemaye, nache qořaateguem da ñomgui so lataxa maye qařalecneguet na qo'oipaq lcha'q le'enaxat mirra, da yaqto' řa'axaneguet da nqui'ic, qalaxaye So Jesús saishet da ñomgui.

²⁴Qaq co'ollaq ime da qaiuaxaneuo, nache qanallichiguilo soua alogo da yaqto' qařařaten da negue't ca taleguete soomaye.

²⁵Qaq co'ollaq qaiuaxaneuo Somaye nache mashe qařatasheguemgue aso nala'.

²⁶Qaq som qořettalec da lasouaxashet somaye huetalec da 'eeta': «'Ena na lta'a na judiopi.»

²⁷Nataqa'en nache l-llatcheyishegue'm da qaiuaxaareuo soua dos cachaxaiqa, so 'oonolec soomaye, neta'ague qanqa'en na aloic, qaq so lřa neta'ague na ne'emaq.

²⁸[Qaq 'era da 'eetec da ipacchiguilo naua neregui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye, 'eeta': Camaye řalegoigui qome ca 'etaxaloxoicpi.]

²⁹Nache nam shiŷaxauapi maye quetague' se'eso nqa'aic maye saqaŷapeque ye hueta'a Somaye, namayepi isheueetac So Jesús qataq ŷe'eetac qataq iconnaxaatac na lqaic. Nache 'eetega Somaye, 'eeta': «¡'Ah! 'Am maye qonapec da ishet da 'aulaxachigui añi no'onaxanaxaqui late'eraí, qaq da 'ano'oxoosheguem, nache tres caua na'axa'te, nache qaltaq 'aumat.

³⁰¡Da huo'o ca lta'araic 'ara'añaxac, nache maiche 'anca'alaxaala't nagui! ¡'Aunoteeguesop na 'anpe'enaxaqui!»

³¹Qaq nataqa'en na lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nam dapaxaguenataxaatapeguen na namaxasoxonaxacpi ŷe'eetac Somaye, qataq maiche detaqtega't, 'eeta': «Ñimaye ishet da nca'alaxatec ca lŷa, qalaxaye saishet da ŷañoxot da maiche nca'alaxaala't.

³²Ñimaye 'eetega da Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq lta'a na Israel le'ecpi. ¡Da sauanaqchigui da huenoteeguesop ñi npe'enaxaqui, nache ishet da sa'amaqtenaq Ñimaye!» Nataqa'en soua cachaxaiqa maye qaiuxaatrauo, huaqta'ato So Jesús, isheueetrac Somaye.

Da l-leuaxa So Jesús

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

³³Qaq co'ollaq mashe na'a'q laiñi, nache huo'o so napalaxa, ima'a't 'enauac ana 'alhua. Choche ivitta'a da dasheuec añi nala'.

³⁴Nache huetoigui da So Jesús ŷa'alaq, ŷataqta na'axannec da la'alaxac, 'eeta': ¡Eloí, Eloí!, ¿lemá sabactani? De'era na'aqtac naigui da 'eeta': «'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna. 'Am maye 'am ŷauotaxat, ¿ta'ainco' da Aŷem 'aualat?»

³⁵Qaq huo'o na hueta'a yi'ie na hua'aqchigui, nache namayepi, 'eeta': «Ña qana'axaŷaxañiŷa Ñimaye iŷaxaataique so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Elías.»

³⁶Nache huo'o so 'oonolec somayepi da nqalgoqtaique aso auol, nache ŷapapiaxat ŷauota'a na lataxa 'euaxaic. Ime, nache icoñera'aguet na lsheenec aso coqta, nache nquigaxateua'a So Jesús da yaqto' nŷomaxangui, nache 'enapeco': «Ña semetenaq Ñimaye saiuena'a da anac ca Elías da nqaani da nqateeguesop na npe'enaxaqui.»

³⁷Nache So Jesús ŷataqta na'axannec da la'alaxac, ime, nache ileu.

³⁸Huaña, nache so hualoxolaŷi maye pa'auo aso no'onaxanaxaqui late'eraí, som nacchiguingui na laiñi, somaye colaqchiguingui na laiñi, ŷataqta ivirañi se'eso lcolaxa.

³⁹Nache som huataxanaq lta'a maye nachattañi, datato'ot so npe'enaxala' So Jesús, somaye co'ollaq hua'aqchigui da la'alaxac, qataq da 'eetec co'ollaq ileu, nache somaye 'enapeco': -ŷoqta 'eesa da ñi'iñi ŷale, Ñimaye Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴⁰Nataqa'en huo'o so qalota 'alpi ilotaua'a Somaye qañoqteuga. Qaq asomayepi ñalectaigui aso María maye lma' ye Magdala, qataq aso Salomé qataq aso María maye late'e so José qataq Santiago som na'asa.

⁴¹Somaye, nache ca'atogueto qataq itauaata'ape So Jesús co'ollaq hueta'a ye 'alhua Galilea. Nataqa'en hueta'a yi'ye so qalota 'alpi maye nnaictague' So Jesús co'ollaq naña ye ñyecpi ye Jerusalén.

Qailareñi So Jesús

(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁴²Qaq co'ollaq mashe avit se'eso na'a'q maye aymaxataxaqui maye pa'aiguet so na'a'q mataxaqui maye saishetapec na judiopi.

⁴³Nache huo'o so ñale le'enaxat da José maye lma' ye ñyecpiolec le'enaxat Arimatea. Somaye ñataqta saq ñi'iña so Pilato da dequiguiñaua'a so lo'ocñaxac So Jesús. So José somaye ñalectaigui so 'amaqtaqaicpi maye nmit da huo'o ye nasouaxashet. Nataqa'en somaye nqouagaxaueetac naxa da yaqto' da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna saqañaloq da yo'oq.

⁴⁴Nache so Pilato ñataqta ñe'elaqchet co'ollaq ñañaten da mashe ileu So Jesús. Nache iñaxaneuga som huataxanaq lta'a, nache inattac da 'eesa de'era qataq ñamaq da ichemaxata da chaq lañe co'ollaxa.

⁴⁵Nache som huataxanaq lta'a co'ollaq nviraxateuo da la'axañaxac somaye, nache so Pilato ñan da la'aqtac da qoñanem so José so lo'ocñaxac So Jesús.

⁴⁶Nache so José desheenaxana so nacanec maye no'on qataq late'erañi lasheue. Nache nqaañi So Jesús nqateeguesop so npe'enaxaqui, nache lpataxanguí so nacanec. Ime, nache ñache so lo'ocñaxac So Jesús irouga aso huachiqui maye naigui so coma' lta'araic, asom ñaq cheta'ague co'ollaxa da so José damaxasoxoolec da qaño'ot. Ime, nache ñapogui so ñegueuo dapoxona so lta'araic coma'.

⁴⁷Nache aso María maye lma' ye Magdala, qataq aso lña María maye late'e so José, soomaye ilotaguilo yem qañachaña so lo'ocñaxac So Jesús.

Marcos 16

Qañaxat So Jesús da qaltaq nca'alec

(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

¹Qaq co'ollaq mashe inoxonec so na'a'q mataxaqui maye saishetapec na judiopi, nache aso María maye lma' ye Magdala, Salomé qataq aso María maye late'e so Santiago, soomaye desheenaxara so coraxat da yaqto' icorelec da lo'ocñaxac So Jesús.

²Qaq ña nte'etom som la'auaxanec na'a'q co'ollaq tareuga aso huachiqui, qaq mashe nnoxotcheguem aso nala' co'ollaq ivilde'c.

³⁻⁴Qaq co'ollaq ñaq quete', nache na'aqtaxaatega't 'eetra': «¿Negue't ca nqat ñi coma' lta'araic maye lapoxot añi huachiqui? ¡Ye ñimaye ãataqta ãaguec da lta'araic!» Qalaxaye co'ollaq ãamatraua'a se'eso coma' lta'araic maye lapoxot aso huachiqui, nache mashe saishet da hueta'a so ñegueuo.

⁵Qaq co'ollaq inoxooroiguilo aso huachiqui, nache ilora'a so nsoq nso'ootañi, hueta'ague da aloic aso nhuachiqui So Jesús, logoraiqa soua alogo qataq lapagaxaiqa. Nache soomaye ãataqta ñi'i',

⁶qalaxaye so nsoq 'enapegalo' soomaye, 'eeta': «Saishet da qayi'i. Qami' qanmichiitaique So Jesús som ãale maye Nazaret le'ec, som ileu qaiuxaata'aguet so npe'enaxala' soua na'axa'te lãa't. Somaye saishet da hueta'a ne'ena. Somaye qaltaq nca'alec. Ñaq qaumichiñi yem qaãachaña co'ollaxa so lo'ocãaxac.

⁷Qaq nagui qoqui qaua'aqtaxañima caua lapaxaguenataqa, qataq ca Pedro da So Jesús taigue da 'alhua Galilea da hua'auta'ague. Huaña yemaye, nache qanauañi', ipacchigui da 'enapec Somaye co'ollaq ãa'axatta'a da l-leuaxa.»

⁸Nache se'esoua 'alol ãataqta iviloxolaqche't da lcolanaqa', nache datare'c quera'ai aso huachiqui. Nache ãataqta qaica ca da'aqtaxaarem nam natena'aguet na nqa'aic souaxat da ãataqta ñi'i'.

So Jesús nachaxana aso María maye Ima' ye Magdala

(Juan 20.11-18)

⁹[Qaq so nte'etom so la'auaxanec na'a'q co'ollaq mashe qaltaq nca'alec So Jesús, nache hua'auchiguiñi da nachaxana aso María maye Ima' ye Magdala. Soua hua'au' na'axa'te nataren So Jesús asomaye ão'oldauec soua siete saq cha'alo na'añaxaco leguemaxaiqa maye netaigui co'ollaxa asomaye.

¹⁰Qaq soua lapaxaguenataqa ñaq daquicota'ape qataq ñyeeta'ape souaxat da l-leuaxa So Jesús, nache ivireuo asomaye, nache da'aqtaxanema soomaye da So Jesús nca'altauec.

¹¹Qalaxaye soomaye sa ãa'amaqte'n da So Jesús ãoltaq nca'alec, qataq da nauane' aso María.

So Jesús nachaxanalo soua dos lapaxaguenataqa

(Lucas 24.13-35)

¹²Ime co'ollaxa, nache So Jesús qaltaq nachaxanalo soua dos lapaxaguenataqa maye taãaugalo so no'onaxa.

¹³Nache soua dos lapaxaguenataqa je'c da icoyegue'n soua lãa't, qalaxaye nataqa'en sa qaãa'amaqte'n soomaye.

Da namaxasague'c soua napaxaguenataqa

(Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁴Ime, nache So Jesús nachaxanalo soua once lapaxaguenataqa co'ollaq soomaye ñaq deque'eta'ape. Nache nlaqtegalo soomaye souaxat da qaica ca lpi'iãaxa'c,

qataq da ÿataqta qaramchiguilo naua lquiyaqtel, cha'aye soomaye saishet da ÿa'amaqte'n soua nauaneto Somaye da mashe qaltaq qanca'alaxatec.

¹⁵Nache So Jesús 'enapegalo soomaye, 'eeta': «Qanqo'oñiña qome 'enauac na ÿotta'a't shiñaxauapi ana 'alhua, nache qaua'aqtaxañim dam no'on na'axañaxac.

¹⁶Qaq ca Añem ÿa'amaqten, nache qanachelaxan, yaqto' camaye nca'alec. Qalaxaye ca saishet da Añem ÿa'amaqten, nache camaye saishet da saconeguet.

¹⁷Qaq nam Añem pi'iña'a qataq do'onataxana da ÿe'enaxat, nache ishet da huo'o ca ÿo'ot na'anec maye sa qañauanapega, cam ÿo'ot da na'aalaxa: Ishet da ÿo'orauec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, qataq ishet da da'aqtaxanguilo naua dalaxaiqa na'aqtaqa qataq sa qañauanapegalo,

¹⁸qataq ishet da ÿacongui na na'araxanaq, qataq ñyomgui na deshenataxan, qalaxaye qaica ca 'eetec. Nataqa'en da ÿashel-lec na sa no'onpi, nache no'oita.»

So Jesús taigue da piguem

(Lucas 24.50-53)

¹⁹Qaq co'ollaq so Qarataxala' Jesús imat da na'aqtaxaategueto soua lapaxaguenataqa, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿaueegue da piguem. Huaña, nache Somaye nso'oota'ague da aloic Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yem huaña da qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec.

²⁰Nache soua lapaxaguenataqa je'c da ÿa'axatre'c da no'on na'axañaxac dam lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache so Qarataxala' Jesús nnaictagueto qataq itauaata'ape soomaye, ÿachegoxotchigui nam na'anec maye sa qañauanapega, qaq nache 'eetec de'era Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ÿachaxan da soua lapaxaguenataqa da la'aqtaxanaxa'c ÿataqta 'eesa. Aja', nache 'eetec.]

Lucas

Lucas 1

Da hua'auchiguiñi la'aqtac so Lucas

¹⁻⁴Am maye 'am ño'oxoraic qataq ñauochaxaua Teófilo: 'Auañateeta da mashe qalota som deraxan da ña'axat dam souaqaigui co'ollaxa. Somayepi ñataqta ipagaqchiichigui da ñiyiñi dam qomi' da'aqtaxaateguema soua ñataqta hueta'agueta qataq ñauachiguilo So Jesús co'ollaxa yem chegoqchiguiña. So Jesús ñama'q soomaye da ña'axatre'c de'era na'aqtaxanaxac. Qaq añem nataqa'en mashe semat da ñapaxagueetega 'enauac ye chegoqchiguiña de'era. Qaq ñoqo'oye ñañamaqchiguiñi ñaqa'en da ñataqta shiyiñi 'enauac de'era qataq ñataqta sepagaqchiichigui da yaqto' 'am ishet da 'auañaten de'era 'am qaña'aqtaxaateguem da ñataqta 'eesa.

So namaxashec Gabriel qataq so Zacarías

⁵So Zacarías maye ntaxañaxanaxanec da qitaxañapegue' Ñim lo'onatac 'Enauacna, maye huetaigui so na'a'q co'ollaq so Herodes maye 'amaqtaqaic Ita'a na judiopi. Somaye do'onataxaategueua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí, ñalectaigui som ntaxañaxanaxanecpi da qitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chegoxoguet so Abías. Qaq aso lhua le'enaxat Elisabet, asomaye nataqa'en maiche chegoxoguet so ntaxañaxanaxanec le'enaxat Aarón.

⁶Aso Elisabet qataq so Zacarías ñataqta no'o'n da lataxa'c qataq ñataqta ñalaxareguet 'enauac na lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁷Soomaye qaica ca llale'c, cha'aye aso Elisabet sa deco'o, qataq soomaye ñataqta mashe ña'axaiqa.

⁸Qaq huo'o so na'a'q co'ollaq ivita so laloqo' da inoxoneuo da do'onataxan nam ntaxañaxanaxanecpi maye ñalectaigui so Zacarías, da do'onataxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huaña aña no'onaxanaxaqui late'eraí.

⁹So ntaxañaxanaxanecpi da lataxac naxa qañauo'o ca alletaxac da yaqto' qañañaten ca taalec da pa'aigui na lauel aso no'onaxanaxaqui late'eraí da ñavigaxat ca nchenaxanaxat maye ama na laita da ñachalec aso nca'atoxonaxalate. Qaq se'eso na'a'q taalec so Zacarías da pa'auo da ñavigaxat se'eso nchenaxanaxat,

¹⁰qaq 'enauac so shiñaxauapi nqouagaxaueetac, pa'atauga so nqasoxoc aso no'onaxanaxaqui late'eraí.

¹¹Nache nque'elaxatta da so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachaxana so Zacarías, netaua'a na aloic aso nca'atoxonaxalate.

¹²Qaq co'ollaq so Zacarías da ila'a so namaxashec, nache ñataqta Ita'araic da lcolanaxa qataq sa ñañaten ca 'eetec.

¹³Qalaxaye so namaxashec 'enapeco': -Zacarías, saishet da 'añi'i, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'aqtega da 'anqouagaxaunaxac. Qaq nagui añi 'arhua Elisabet huo'o qome ca llalec. Qaq camaye 'anagui qome da le'enaxat Juan.

¹⁴Da lañoxoc camaye 'am ño'otec qome da ñataqta lta'araic da 'antonaxac, qataq qalota nataqa'en qome na machiguiñi.

¹⁵Que'eca 'aña'alec camaye ñataqta 'amaqtaqaic qome naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Camaye saishet da ñomgui na lataxa, cha'aye So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta netaigui camaye qom saxanaxa da ñiguiñi.

¹⁶Que'eca nogotolec, camaye ño'oteguet qome da qalota na Israel le'ecpi da ñaxaani da ño'ottac na qauemsat, ime, nache ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Camaye nvi', qom saxanaxa da nvi' ca Nca'alaxaqui maye Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq de'era na'añaxac saqcha'a maye hueto'ot co'ollaxa so na'aqtaxanaxanec Elías, nache da hueto'ot qome camaye. Da la'aqtaxanaxac ño'oteguet da ca nta'a nmaneto caua llalqa, qataq nam sa ñalaq ila'a da lsomaxac, nache quegue da lataxac nam ñataqta ñalaq. Nataqa'en ñañamaxaani na Israel le'ecpi da yaqto' ñataqta lhuotta da ñaconeguet cam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁸Nache so Zacarías 'eetego' so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': -¿Hua'ago' ca 'eetec ca lataxac da yaqto' aym ishet da sañateeta de'era? Cha'aye aym mashe aym ña'axaiqui, nataqa'en añi ihua.

¹⁹Nache so namaxashec ñasateguet somaye, 'eeta': -Aym maye nachaayem Gabriel, maye so'onataxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq Ñimaye aym namaxa da 'am sa'aqtaxanem de'era no'on 'ara'axaayaxac.

²⁰Qalaxaye 'am ye saishet da aym 'aua'amaqten, qaq nagui qaicaua naua 'ara'aqtaqa. Nato' qom mashe ivita da ipacchigui de'era 'am sa'aqtaxaateguem.

²¹Qaq 'enauac so shiñaxauapi maye pa'atauec, iuattaique so Zacarías, somayepi nnattega't da chaq ta'ainec da ñataqta qañaloqteguet so Zacarías da nnoxonec.

²²Qaq co'ollaq nnoxonec so Zacarías, nache saishet da detaqa, nachaqrata da ñauota'aisalo naua lhuaxaye. Nache so shiñaxauapi ñañaten da so Zacarías huo'o so lauanaqchec.

²³Qaq co'ollaq mashe inoxoore'c soua na'axa'te maye lo'onataxanaxaqui' so Zacarías da do'onataxaatapoigui aso no'onaxanaxaqui late'erai, nache somaye ye'eguelaxa ca lma'.

²⁴Qaq co'ollaq qañata'ague de'era, nache aso lhua hualaxai. Nache asomaye saishet da npa'aueeguesop so lma', choche iviraxattraue'c soua cinco ca'agoxoiqa. Cha'aye asomaye deuennataxaataco', 'eeta':

²⁵«¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem ŷo'otec de'era, yaqto' na shiŷaxauapi saishet da saqca ca naigui naqa'en aŷem!»

So namaxashec Gabriel qataq aso María

²⁶Aso Elisabet mashe ivi' soua seis ca'agoxoiqa da hualaxai, co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷamaxa so lamaxashec Gabriel ye nŷecpi Nazaret, maye huaigui ye 'alhua le'enaxat Galilea,

²⁷da ira'a da la'aqtaxanaxac aso qa'añole le'enaxat María. Asomaye mashe huotaique da huaroneguet so José, maye chegoxoguet so nta'a David.

²⁸Nache so namaxashec taua'a ca hueta'a aso María, nache iquin, 'eeta': –¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am ŷanem da lqouagaxanaqtaic maye ŷataqta no'on! Ñim Nataxala' 'am hueta'aguet.

²⁹Aso María ŷataqta ŷe'elaqchet co'ollaq hua'axaŷa de'era nquinaxanaxac maye ŷataqta saq qaŷauanapega, nache asomaye nnattapeguela't, 'eeta': «¿Chaq 'eetec ca naigui de'era nquinaxanaxac?»

³⁰Nache se'eso namaxashec 'enapeco': –María, 'am saishet da 'añi'i, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta 'am tateleca da lqouagaxanaqtaic.

³¹Nagui 'am hualaxai. Ime, qaq huo'o qome ca 'aŷa'alec, nache 'aŷa'anagui qome da le'enaxat Jesús.

³²Que'eca nogotolec ivira'a qome da ŷataqta 'amaqtaqaic, qataq camaye qome da nŷaxanataguec 'eeta' «Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'amaqtaqaic.» Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷanagui qome camaye da Nta'a, 'eeta'am naqa'en som David maye chegoxoguet.

³³Camaye choche tatec qome da ilotague' na Israel le'ecpi, qaq de'era lo'onataxanaxac da nta'a, damaye qaica ca loga't.

³⁴Nache aso María inat so namaxashec, 'eeta': –¿Chaq hua'ague ca 'eetec ca lataxac de'era ye aŷem saxanaxa da saron?

³⁵Nache so namaxashec 'enapeco': –Qomye So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta anac qome da 'am tanguit, nache da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'amaqtaqaic 'am ipeltelec. Qaq ŷoqo'oye que'eca nogotolec, camaye da nachaalataxac ŷataqta imato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache camaye da le'enaxat 'eeta' «Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

³⁶Nataqa'en aŷi 'arhuo' lashe Elisabet, na'aictaxa da mashe ŷa'axaino'ole, qalaxaye nataqa'en aŷimaye huo'o ca llalec. Na shiŷaxauapi ipettega da mashe saishet da huo'o ca llalec, qalaxaye aŷimaye mashe ivi' naua seis ca'agoxoiqa da hualaxai.

³⁷De'era ŷachaxan da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta qaica ca ŷaqalanapec.

³⁸Nache aso María 'enapeco': –Aÿem maiche aÿem l-lata Ñim Qarataxala'. Qaq no'on qome da ipacchigui da la'aqtac maye aÿem ÿami'. Nache so namaxashec jec.

Aso María namaqtega aso Elisabet

³⁹Qaq co'ollaq qaÿata'aguero soua na'axa'te, nache aso María iÿalapigui' da nqo'ona so nÿecpiolec maye netalec asom qaÿoqotcheguemec 'alhua ye Judea.

⁴⁰Nache taua'a so lma' so Zacarías, nache iquin aso Elisabet.

⁴¹Qaq aso Elisabet co'ollaq hua'axaÿa da nquinaxanaxac, nache so nogotolec maye huetaigui na lauel asomaye daÿapec da ntonaxac. Nache aso Elisabet nlaqchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta,

⁴²ime, nache asomaye ÿataqta nlamaxaren da 'enapega aso María, 'eeta': –Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿactec da 'am ÿanem lqouagaxanaqtaic, qaq saishet da qoneta'am na laÿepi 'alpi. Nataqa'en na 'aÿa'alec qome ÿanem da lqouagaxanaqtaic.

⁴³Qaq ¿negue't aÿem da aÿem 'anamaqtega, 'am maye 'am late'e Ñim ÿataxala'?

⁴⁴Cha'aye can choche sa'axaÿa da 'arquinaxanaxac, nache na nogotolec maye huetaigui na iuel daÿapec souaxat da ntonaxac.

⁴⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am talec naqa'en da lta'araic lqouagaxanaqtaic, cha'aye 'aua'amaqten dam ÿachaxanapec!

Aso María ÿo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

⁴⁶Nache aso María 'enapeco': «¡Aÿem sanot da ña'achecÿaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ÿataqta semato'ot da iquiyaqteÿaxac,

⁴⁷qataq ÿataqta aÿem nlaqchigui da ñetonaxac, cha'aye Ñimaye nacheñi ñi lca'alaxaqui!

⁴⁸Qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna tatelec aÿem da lmeenaxanaxac, aÿem l-lata maye qaica ca ÿa'amaqchec. Qaq nagui nache 'enauac na shiÿaxauapi qom aÿem iÿaxana qalaq, 'eeta': «¡María, da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am huetalec!»

⁴⁹Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaica ca ÿaqalanapec ÿataqta lta'araic da aÿem ÿo'otec. ¡Da le'enaxat Ñimaye ÿataqta Qui'itta!

⁵⁰Ñimaye nache 'eetai' da ÿauotec 'enauac nam ÿo'oxoreetac Ñimaye.

⁵¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna do'onataxaatega da lta'araic la'añaxac, qataq datauec naqa'en na ño'oxonnaxaicpi.

⁵²Deuotaxanec da lo'onataxanaxac na 'añaxaicpi, ime, nache ÿanem da la'añaxac na choxoraqpi.

⁵³Qataq ÿanem da qaica ca iuena'a, nam huo'o da lhuenaxanaxa. Qaq nam sallaxanecpi qalaq ÿataqta qui'itchigui lo naqa'en naua lhua'q da ÿamaqauec.

⁵⁴Qataq itauan na Israel le'ecpi maye lamaxashecpi, qataq saishet da ñaxanec da lauotaxanaqtaic namayepi.

⁵⁵Qaq damaye ñachaxanapeguem co'olloxocheye so hua'au qarta'alpi, som Abraham qataq so chegoxoguetpi, qaq damaye chochaq tatec.»

⁵⁶Nache aso María no'onaisop aso Elisabet, iviraxattre'c soua tres ca'agoxoiqa. Qaq co'ollaq ime, nache ñe'eguelaxa ca lma'.

Da lañoxoc so Juan maye nachelaxanataxanaq

⁵⁷Qaq co'ollaq ñiguiñi so llalec aso Elisabet,

⁵⁸nache 'enauac na lauoreuapi qataq nam lauo' le'ecpi ñataqta lta'araic da ntonaxac, cha'aye qaila'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñataqta lta'araic da lauotaxanaqtaic.

⁵⁹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua ocho na'axa'te, nache qairouo so nogotolec da qañauo'o so la'anaxat na lo'oc. Nache nam hueta'a yi'ie ñauotaique da ñanagui Zacarías maye le'enaxat so lta'a.

⁶⁰Qalaxaye aso Elisabet 'enapeco': «¡Saishet! Namaye le'enaxat qome da Juan.»

⁶¹Nache somayepi 'enapeco': «¿Ta'ainco'?, ye qaica ca le'enaxat de'era nam 'arhuo' le'ecpi.

⁶²Nache qainattaco' so Zacarías qañauota'aisalo naua nhua'q da chaq negue't ca ne'enaxat maye huotaique da ñanagui so nogotolec.

⁶³Nache so Zacarías iñaxanaique so leraxanaxala'. Nache ñerelec so 'eeta': «Namaye le'enaxat Juan.» Nache 'enauac qaña'aalatapeguec de'era.

⁶⁴Nache huaña nataqa'en co'ollaxa da so Zacarías qaltaq ñe'eguelaxalec da huo'oi naua la'aqtaqa, nache ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶⁵Huaña, nache 'enauac se'eso lauoreuapi ñataqta huo'o da la'aalaxa, qataq nataqa'en 'enauac som netalec se'eso saqañoqotchegueme'c alhua ye Judea, da qaica ca lña qana'aqtaxaatapigui, nachaqrata de'era.

⁶⁶Qaq ñataqta deuennataxaatac 'enauac nam ivirauga da ñañaten de'era, qataq nnattega't, 'eeta': «¿Chaq 'eetec qome ca taña'a se'eso nogotolec?» Cha'aye 'enauac da qañañaten da Ñim Lo'onatac 'Enauacna hueta'aguet somaye.

So Zacarías ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

⁶⁷So Zacarías ñataqta nlaqchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Nache ñan da la'aqtac, 'eeta':

⁶⁸«¡Ñataqta sho'oxorenaq qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lataxala' na Israel le'ecpi, cha'aye Ñimaye qomi' nañalo da qomi' nca'alaxatre'c!

⁶⁹Ñimaye qomi' ñanema cam ñataqta 'añaxaic Nca'alaxaqui, chegoxoguet so nta'a David maye lamaxashec.

⁷⁰Qaq damaye nale'ena da ÿachaxanapec co'ollaxa soua qaÿoqteguelo vi'ie, ÿachegoxotchigui som la'aqtaxanaxanecpi maye ÿataqta qui'itta:

⁷¹da Ñimaye qomi' nca'alaxateeguesopa nam qomi' ipa'agueeta'ape qataq 'enauac nam qomi' nquiÿategalo.

⁷²Nataqa'en 'enapec da ÿataqta huo'o da lchoxonnataxanaxa som lalamaxatpi, qataq ipaqueelec dam qui'itta naÿamaxataxac.

⁷³Ñimaye ÿachaxanapeguem so hua'au qarta'a Abraham,

⁷⁴da Ñimaye qomi' nca'alaxateeguesopa nam qomi' ipa'agueeta'ape. Yaqto' saishet da huo'o ca sho'oqtaique da so'onataxanaqtacot Ñimaye,

⁷⁵qataq nachaqñita Ñimaye da sonaqto'ot, da so'otaqtac ca ÿaÿamaqchiguiñi 'enauaque naua na'axa'te da qanachaalataxac.

⁷⁶Qaq 'am ÿalcolec, 'am qoÿanagui qome da 'am: «La'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'amaqtaqaic.» 'Am 'aua'auta'ague qome da tata'ague cam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da 'auqataxana'i na shiÿaxauapi yaqto' lhuotta qom nvi' camaye.

⁷⁷Qataq 'aua'aqtaxanem nam shiÿaxauapi da mashe huo'o da lca'alaxa, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿapalaxa't naua lasouaxashe'ete.

⁷⁸Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿataqta Ita'araic da lauotaxanaqtaic da shenaqta, ÿoqo'oye chegoqtot naqa'en na piguem da qomi' namaxalo ca Qarca'alaxaqui, 'ena'am naqa'en añi nala' da nnoxosheguem ye dalaxaic na'a'q.

⁷⁹Camaye nca'alaxatec nam huotaique da lo'oxonec da nleuaxa. 'Eeta'am aca ncoÿaraxanaxaqui da icoÿarelec ca napalaxa, yaqto' qomi' ÿachaxaneguelo ca nqa'aic maye hueta'ague da nlagaxayec.»

⁸⁰Nache so nogotolec Juan nquictasheguem da llaxa qataq Ita'araic da la'añaxac saqcha'a maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Somaye netauga so toolec 'alhua, choche ivitta'a so na'a'q co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿamaq da ÿache de'era la'aqtaxanaxac, da da'aqtaxanem na Israel le'ecpi.

Lucas 2

Da lañoxoc So Jesús

(Mateo 1.18-25)

¹Co'ollaq nayeeta'a da ñiguiñi So Jesús, nache so Ita'a na nta'alpi le'enaxat Augusto maye netaña ye Roma, damaxasoxoolec da qaÿo'ot ca naloqnaguec na shiÿaxauapi maye ilotague' somaye.

²Se'eso na'a'q so Quirino maye Ita'a na netaña ye 'alhua Siria, qaq nacheso so qoÿami' da namaxasoxonaxac da ÿo'ot ca naloqnaguec na shiÿaxauapi maye netaña ye 'alhua Palestina.

³Nache 'enauac na shiřaxauapi da tařalo na řataqta hueta'a na lauo' le'ecpi, da yaqto' qořereua'a aso naneraxalate somayepi.

⁴Qaq so José maye chegoxoguet na llalaqpi so David, somaye hueta'a ye nřecpi le'enaxat Nazaret, nache somaye iuen da tařa ye nřecpi le'enaxat Belén da yaqto' nanereuo, cha'aye nacheye yem lañoqo' co'ollaxa so nta'a David.

⁵Nnaictague' aso lhua María, qaq asomaye hualaxai.

⁶Qaq co'ollaq mashe huetra'a ye Belén, nache ivita so laloqo' da aso María

⁷ñiguiñi so la'auaxanec llalec. Qaq souaxat ye sa řanatra cam nřec maye ishet da huera'a se'eso pe, nache soomaye huera'a so lma' na nlo shiguiřacpi. Nache huaña yemaye co'ollaq ñiguiñi so llalec, nache aso María lpataxangui so lapo' hualoq laře. Ime, nache řachangui aso lquia'axaqui na shiguiřacpi.

So namaxashecpi piguem le'ecpi qataq so qagueta lo'opi

⁸Qaq nacheso se'eso pe da huo'o so qagueta lo'opi maye ilotague' aso lalopi huetauga ye saqařapeque ye nřecpi maye le'enaxat Belén.

⁹Nache nque'elaxatta da so 'oonolec lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachaxana somayepi, qaq da llo'oxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna icořarelec cam hueta'a somayepi. Qaq som qagueta lo'opi řataqta lta'araic da lcolanaxa,

¹⁰qalaxaye so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapeco': «Saishet da qayi'i, cha'aye ařem qami' ñera'alo da no'on qara'axařaxaqui. Qaq damaye řo'ot qome da lta'araic da qantonaxaqui:

¹¹¡Ye Qarca'alaxaqui mashe ñiguiñi hueta'a ye Belén! ¡Nacheye ye Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq Nataxala'!

¹²Qaq řataqteguet yemaye cha'aye do'ocheta, netangui aři shiguiřac lquia'axaqui, qalpataxaatagui ye lapo'.»

¹³Huaña, nache nque'elaxatta da nachaxan so qalota namaxashecpi piguem le'ecpi, somayepi do'onaxaatac řo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta':

¹⁴«¡Řataqta lta'araic da ño'oxonnataguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem, nataqa'en ana 'alhua huo'o da l-lagaxayec 'enauac nam řauotec Ñimaye!»

¹⁵Nache so lamaxashecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq mashe ře'eguelaxague da piguem, nache som qagueta lo'opi detaqtega't, 'eeta': «¡'Onaxaic da qolaq qome, ñeqalgoxosoqtaua'a ye Belén da seemenaxanaxaua'a chaq 'eetec dam da' maye qomi' da'aqtaxaateguema Ñim Lo'onatac 'Enauacna!»

¹⁶Nache so qagueta lo'opi řataqta iřalapigui' da jec da nqo'oneua'a ye nřecpi ye Belén, nache řanatra aso María qataq so José, nataqa'en so nogotolec huetangui aso lquia'axaqui na shiguiřacpi maye nlo.

¹⁷Ime, nache pa'are'c, qataq ña'axattra'c da la'aqtac so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ña'axattac so nogotolec.

¹⁸Nache 'enauac nam hueta'a yi'ie co'ollaq hua'aqchigui de'era na'aqtaxanaxac, nache ñataqta huo'o da la'aalaxa.

¹⁹Nache aso María nataqa'en ñataqta huo'o da la'aalaxa 'enauac de'era, nache saishet da ñaxaañi da iuennatega.

²⁰Qaq so qagueta lo'opi co'ollaq ime, nache ñe'eguelaxauga aso qaguetapi da ilo'ogue. Qaq co'ollaq quetrague' so nqa'aic, nache ñataqta ño'oxoreetrac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ñatacot da na'achec souaxat dam ñauaachigui qataq dam hua'aqchigui. Ñataqta 'enauac da ipacchigui nam ña'axattac som namaxashec co'ollaxa.

So nogotolec Jesús qairoua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí

²¹Qaq co'ollaq mashe ivi' soua ocho na'axa'te da lañoxoc so nogotolec, nache qañauo'o so la'anaxat na lo'oc Somaye. Ime, qaq qoñanagui da le'enaxat Jesús, dam ne'enaxat maye da'aqtaxanem co'ollaxa so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna aso María co'ollaq saxanaxa da hualaxai.

So Jesús qataq so Simeón

²²Qaq co'ollaq mashe inoxoore'c soua cuarenta na'axa'te da ñiguiñi So Jesús, nache soua lta'al iroreua'a so nogotolec aso no'onaxanaxaqui late'eraí maye naña ye ñyecpi le'enaxat Jerusalén, da yaqto' ñaarot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²³Cha'aye nache lamaxasoxonaxac na nqataxacpi maye chegoqo'ot so Moisés: «Da que'eca na'auaxanec ñalec maye ñiguiñi, camaye da ñale, nache iuen da qoñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

²⁴Na namaxasoxonaxacpi nataqa'en ña'axat da iuen da qañauo'o aca nachetaqtaxanaqte da qoñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ishet da qañauota'a dos qoto', huo'otaq caua dos llalqa na 'ollolec.

²⁵Qaq se'eso na'a'q hueta'a ye ñyecpi le'enaxat Jerusalén so ñale le'enaxat Simeón. Somaye ñataqta no'on da lataxac qataq ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Somaye iuattaique da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxatec na Israel le'ecpi. Qaq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, nache hueta'aguet somaye.

²⁶Qataq 'enapac co'ollaxa da saishet da imeuo da nachaalataxac qom saxanaxa da ilogui ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ñachaxanapec co'ollaxa.

²⁷Qaq se'eso na'a'q So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta ñamaq so Simeón da taua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí. Nache se'eso na'a'q nataqa'en soua lta'al So Jesús huenoxooroigui aso no'onaxanaxaqui late'eraí, ñacheta'ape so nogotolec da yaqto' ipaqueelec da lamaxasoxonaxac na nqataxacpi,

²⁸nache so Simeón ñaconeguet so nogotolec da ñachaleguete naua lhua'q. Ime, qaq ño'oxoreetrac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta':

²⁹«Nagui, 'am maye 'Aro'onatac 'Enauacna ishet da aýem 'aýa'anem da saqca ca da ca loga't da ñachaalataxac. ¡Cha'aye mashe ipacchigui dam 'auachaxanapec!

³⁰Cha'aye aýem ñema'ai' nagui da ñelota'ai' nam Nca'alaxaqui,

³¹nam 'anamaq da yaqto' 'enauac nam shiýaxauapi ila'a.

³²Namaye nachena na ncoýaraxanaqte, maye icoýarelec 'enauac na shiýaxauapi, qataq namaye nache llo'oxoyec nam 'aralamaxatpi maye Israel le'ecpi.»

³³Nache so José qataq aso María ýataqta huo'o da la'aalaqa' nam hua'aqchiyigui la'aqtacpi so Simeón co'ollaq detaqtapeguelec so nogotolec.

³⁴Nache so Simeón ýan da no'on la'aqtac. Ime, nache 'enapega aso María asom late'e So Jesús, 'eeta': –Ñim Lo'onatac 'Enauacna namaq ne'ena nogotolec da yaqto' qalota na nca'alec na Israel le'ecpi, qaq ca laýepi na Israel le'ecpi qalaq huo'o ca nhuaxanaguec. Ñim Lo'onatac 'Enauacna namaq namaye da yaqto' qaýaýateeteguet da 'eetapeguec Ñimaye, qalaxaye qalota qome na dataýa'aguet.

³⁵Huaña, nache ishet da qaýaýaten ca ýoqta lhuennataxac ñi 'oonolec. Qaq 'am María, de'era qome ýataqta ýo'ot da 'anque'eenaxac, 'ena'am da ýa'attagui qome aña 'arquiyaqte ca ýeelonec.

So Jesús qataq aso Ana maye la'aqtaxanaxana Ñim Lo'onatac 'Enauacna

³⁶Qaq aso no'onaxanaxaqui late'eraí hueta'a nataqa'en aso 'alo ýa'axaino'ole, asomaye la'aqtaxanaxana Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Ana. Asomaye llale so Peniel maye chegoxoguet so Aser. Co'ollaq ña qa'añoíe aso Ana, nache huaron, qaq ivi' siete vi'íe da neta'aguet so lhua,

³⁷qalaxaye nagui asomaye pa'ai qataq mashe ivi' ochenta y cuatro vi'i da llaxa. Asomaye hueta'a aña no'onaxanaxaqui late'eraí ye pe qataq ye na'a'q nqouaqchettac, nqouagaxaueetac qataq ýo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁸Qaq co'ollaq ime da la'aqtaxanaxac so Simeón, nache aso Ana nquigueuo, nache chegoqchiguiña da ýo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ýa'axattac se'eso nogotolec Jesús, da'aqtaxaatapeguem 'enauac nam iuattaique da Ñim Lo'onatac 'Enauacna huesochiguiña naqa'en na hueta'a ye nýecpi le'enaxat Jerusalén.

³⁹Qaq so José qataq aso María co'ollaq mashe ima't da ýo'o't 'enauac nam damaxasoxoolec nam lqataxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache soomaye ýe'eguelaxaregue da maiche lma't Nazaret, maye huaigui ye 'alhua Galilea.

⁴⁰Qaq so nogotolec Jesús nquictasheguem da lañaxataxac qataq da la'añaxac saqcha'a. Qataq Somaye ýataqta nlaqchigui da laýaanataxanaxac, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýataqta lta'araic da ntootapeguec Somaye.

So nogotolec Jesús huetaua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí

⁴¹So José qataq aso María 'enauaque naua vi'ie da ñe'eguelaqtra'ague da Jerusalén naxa da iviteuga so naponaxac maye le'enaxat da Lapascua.

⁴²Qaq So Jesús co'ollaq mashe ivi' naua doce vi'ie da llaxa, nache nnaicapegueto soua lta'al da taregue da Jerusalén, cha'aye nache latxac naxa da iviteuga se'eso na'a'q naponaxaqui.

⁴³Qaq co'ollaq mashe ivilde'c soua na'axa'te maye naponaxaqui', nache soua lta'al ñe'eguelaxara ca lma', qalaxaye saishet da nomalo da So Jesús no'onaña ye Jerusalén.

⁴⁴Qaq so José qataq aso María co'ollaq mashe 'oonolec na'a'q da quete', nache ipettrego' da So Jesús ca'attaigui so lañepi maye qannaictague'pi de'era ñecñaxac. Ime', nache nmittrapigui so lauo' le'ecpi qataq so nauattonaxauapi,

⁴⁵qalaxaye saishet da ñanatra So Jesús. Huaña, nache soomaye ñe'eguelaxaregue da Jerusalén da nmitraique.

⁴⁶Qaq so lña na'a'q, nache ñanatra So Jesús huetaigui aso no'onaxanaxaqui late'eraí ñalectaigui nam dapaxaguenataxaateguec na namaxasoxonaxacpi. Somaye na'axañaxaatac qataq huo'o na lnataxanaxacpi.

⁴⁷Nache 'enauac nam na'axañaxaatega So Jesús ñataqta huo'o da la'aalaxa souaxat na lañaanec, qataq da ñasateguet da lnataxanaxac somayepi.

⁴⁸Nache soua lta'al ñataqta huo'o da le'elqa' co'ollaxa iloraua'a Somaye, nache aso late'e 'enapego' Somaye, 'eeta': -'Am ñalcolec, ¿ta'ainco' ye qomi' 'auo'oteque de'era? Da 'arta'a qataq añem ñataqta lta'araic da qarhuogoxo da 'am ñimitaqtaique.

⁴⁹Qalaxaye So Jesús ñasategueto', 'eeta': -¿Ta'ainco' ye Añem qanmichiitaique? ¿Sa qauañaañiño' peta'a da Añem iuen da soota'a na lma' Ñim Ita'a?

⁵⁰Qalaxaye soomaye saishet da ñañateereguet da la'aqtac Somaye.

⁵¹Nache So Jesús ñe'eguelaq nnaicapegueto soua lta'al da ñe'eguelaxaregue da Nazaret, qataq ñataqta ñalaxagueta soomaye. Qaq aso late'e ñataqta deuennataxaateguelec 'enauac de'era huaiguilo soomaye.

⁵²Nache So Jesús nquictasheguem da lañaanec qataq ye locta. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq 'enauac na shiñaxauapi ñataqta ntootapeguet Somaye, qataq ñataqta lta'araic da nauoche.

Lucas 3

Da la'aqtaxanaxac so Juan maye nachelaxanataxanaq

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

¹⁻²So Juan maye nachelaxanataxanaq som llalec so Zacarías, hueta'a ye toolec 'alhua. Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna detaxañapegue' co'ollaq huauga yemaye, huetoigui so na'a'q co'ollaq so Tiberio maye netaña ye Roma mashe ivi' naua

quince vi'ie da lo'onataxanaxac da ilotague' na qalota shiřaxauapi maye hueta'alo naua lřa't 'aleu', qaq so Poncio Pilato ilotague' ye 'alhua ye Judea. Qaq se'eso na'a'q so Herodes Antipas ilotague' ye 'alhua Galilea, qaq so Filipino maye lqařa so Herodes ilotague' ye 'alhua Iturea qataq Traconítide, qaq so Lisaniyas ilotague' ye 'alhua Abilene. Qaq so Anás qataq so Caifás, soomaye lataxala'ate na ltaxařaxanaxanecpi na judiopi da qaitaxařapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Nache so Juan jec da coleelec 'enauac yem saqařapeque so tala Jordán. Huaña yemaye, nache 'eetego' na shiřaxauapi, 'eeta': «¡Qavi'eguelaqařot nagui Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Qataq iuen da qami' qanachelaxa'n, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna řapalaxa't naua qarasouaxashe'echilli'!»

⁴Qaq soua qařoqteguelo vi'ie so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Isaías řiyiři co'ollaxa da řa'axatta'aguet so Juan, 'eeta': «Huo'o qome ca shiřaxaua chemaqtapeguelec ca toolec 'alhua, 'eeta' da lřaxanaxac: Ña qauqataxaniřai' ca nqa'aic Ñim Nataxala'. ¡řataqta qauauacheetegue ca llec! ¡Qataq saishet da huo'o ca npaxateguet!

⁵'Enauac na ca'ameguepi qaimingui, qataq qavi'eguelaxachiřa da nalochiguiři 'enauac ana qařoqotcheguemelec 'alhuapi. Qataq qanlaxañeeuec na nqa'aicpi maye namaqtapigui.

⁶¡Yaqto' 'enauac na shiřaxauapi ila'a ca Nca'alaxaqui maye qami' namaxalo Ñim Lo'onatac 'Enauacna!»

⁷Qalota so shiřaxauapi nařa so Juan da yaqto' qanachelaxan, qaq somaye 'enapeco' da la'aqtac: –¡Qami' qořiita'am na na'araxanaq! ¿Qaupicheetega peta'a da qami' ře't ca lhuaxanaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qami' namaxalo?

⁸Qauachaxaři ca qarataxaqui maye řachaxan da qařa'axañiuec da qauo'ocheetac naua qarasouaxashe'echilli'. Saishet da qaupicheetega da qami' llalqa so Abraham nache qanca'alliuec. Cha'aye řataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema da ivira'a ne'ena coma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da nqochenaxata da řauo'o llalaqpi so Abraham.

⁹Aca nařiiguishe da qauem da alařaxac, nache ca lalamaqte acamayec ichecot nmachitchequem na lpa'a'pi, ime, nache řavigaxat. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe lhuotta da yaqto' ilaxachigui nam saishet da řo'ot cam řařamaqchiguiři.

¹⁰Nache so shiřaxauapi denataxan, 'eeta': –Qaq, ¿hua'ago' ca shenaqtec da yaqto' ñeca'alaxauec?

¹¹Nache so Juan 'enapeco': –Qomye ca dos caua l-lomaxaqui', qalaq řanem ca 'oonolec cam qaica ca l-lomaxaqui, qataq cam huo'o ca aloq, qalaq řachet cam qaica ca aloq.

¹²Nataqa'en anac som řacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a maye netaña ye Roma da huotaique da qanachelaxan, nache inattaco' so Juan, 'eeta': –'Am

Napaxaguenataxanaq, qaq qomi', ¿hua'ague ca shenaqtec da yaqto' ñeca'alaxauec?

¹³Nache so Juan 'enapeco': –Da ivita da qalapoñiña't ana lsheetenaxanaqte na shiřaxauapi, qalaq saishet da napacalec qanqa'eñi añi iřaxanaique ca nta'a.

¹⁴Nataqa'en anac so huataxanaqpi, da inattaco' so Juan, 'eeta': –Qaq qomi', ¿hua'ague ca shenaqtec? Nache so Juan 'enapeco': –Qami' maye qauayiñiitalec na shiřaxauapi qataq qoñiřapega da qami' řanema aca alom da yaqto' ishet da qauachaxañiřapecot da lactapiguiñi. ¡Saishet da qavi'iguelaqailec da nache qoñiitec de'era, nachaqrata da qantoñiiteguec añi qansheetenaqchi!

¹⁵Nache 'enauac na shiřaxauapi řataqta huo'o da la'aalaxa, qataq huotaique da řařaten da so Juan nacheso So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaiuattaique.

¹⁶Qalaxaye so Juan 'enapega 'enauac so shiřaxauapi, 'eeta': –Ařem 'eesa da qami' ñachelaxanguilo nagui na 'etaxat, qalaxaye huo'o na ařem nca'attalec maye řataqta řactec da la'añaxac napacalec ařem. Namaye qami' nachelaxanguilo So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta qataq norec. ¡Ařem řataqta sa yaloua'a Namaye na'aictaxa da choche ařem l-latac!

¹⁷Ne'ena ařem nca'attalec, namaye iřotauga na no'on da lataxac qataq na qauem da lataxac. Na no'on da lataxac, nache nca'alaxatec, qaq nam qauem da lataxac qalaq řasaxangui ca norec maye saishet da 'om.

¹⁸Qaq 'era da 'eetec da ltaxařaxac so Juan co'ollaq řa'axattapeguem 'enauac so shiřaxauapi da no'on na'axařaxac.

¹⁹Nataqa'en iviraxato'ot so nta'a Herodes souaxat da huaroneguet aso Herodías, maye lhua so lqařa Filipino, qataq nataqa'en souaxat nam lařepi řo'otpi maye sa řařamaxañi.

²⁰Qalaxaye so Herodes, na'aictaxa da qalota na řo'ot sa řařamaxañi, qalaq nache 'ena'am qaltaq nquigaxattec da řo'ot maye řataqta qauem, cha'aye řamaxaigui aso ncoñetaxanaxaqui so Juan.

So Juan nachelaxan So Jesús

(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹Qaq co'ollaq so Juan imat da nachelaxaatac 'enauac so shiřaxauapi, nache anac nataqa'en So Jesús da yaqto' qanachelaxan. Qaq So Jesús co'ollaq ña nquagaxaueetac, nache na piguem nauatoigui,

²²qaq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta nařaña Somaye, 'eeta'am na qoto' řataqta yo'oqta. Ime, nache chemqot na piguem so na'aqtac, 'eeta': «'Am maye nache 'am řalamaxat řalec, 'am řauotaxat, Ařem řataqta 'am ñetootapeguec.»

So chegoxoquet Ita'alpi So Jesús

(Mateo 1.1-17)

²³So Jesús mashe ivi' soua treinta vi'iye da llaxa co'ollaq cot da do'onataxan. Qaq Somaye na shiŷaxauapi 'eetega llalec so José. Qaq 'ana ana lmalate som chegoxoguetpi Somaye: so José, nache lta'a so Elí,

²⁴qaq so Elí, nache lta'a so Matat, qaq so Matat, nache lta'a so Leví, som llalec so Melqui, qaq so Melqui, nache lta'a so Janaí som llalec so José,

²⁵qaq so José, nache lta'a so Matatías, qaq so Matatías, nache lta'a so Amós, qaq so Amós, nache lta'a so Nahúm, qaq so Nahúm, nache lta'a so Esli som llalec so Nagay,

²⁶qaq so Nagay, nache lta'a so Mat, qaq so Mat, nache lta'a so Matatías, qaq so Matatías, nache lta'a so Semei, qaq so Semei, nache lta'a so Jose som llalec so Yodá,

²⁷qaq somaye, nache lta'a so Joana, qaq so Joana, nache lta'a so Resa, qaq so Resa, nache lta'a so Zorobabel, qaq so Zorobabel, nache lta'a so Salatiel som llalec so Nerí,

²⁸qaq so Nerí, nache lta'a so Melqui, qaq so Melqui, nache lta'a so Adí, qaq so Adí, nache lta'a so Cosán, qaq so Cosán, nache lta'a so Elmodam som llalec so Er,

²⁹qaq so Er, nache lta'a so Josué, qaq so Josué, nache lta'a so Eliezer, qaq so Eliezer, nache lta'a so Jorín som llalec so Matat,

³⁰qaq so Matat, nache lta'a so Leví, qaq so Leví, nache lta'a so Simeón, qaq so Simeón, nache lta'a so Judá, qaq so Judá, nache lta'a so José, qaq so José, nache lta'a so Jonán som llalec so Eliaquín,

³¹qaq so Eliaquín, nache lta'a so Melea, qaq so Melea, nache lta'a so Mainán, qaq so Mainán, nache lta'a so Matata som llalec so Natán,

³²qaq so Natán, nache lta'a so David, qaq so David, nache lta'a so Yesé, qaq so Yesé, nache lta'a so Obed, qaq so Obed, nache lta'a so Booz, qaq so Booz, nache lta'a so Salmón som llalec so Nasón,

³³qaq so Nasón, nache lta'a so Aminadab, qaq so Aminadab, nache lta'a so Aram, qaq so Aram, nache lta'a so Esrón, qaq so Esrón nache lta'a so Fares, qaq so Fares, nache lta'a so Judá,

³⁴qaq so Judá, nache lta'a so Jacob, qaq so Jacob, nache lta'a so Isaac, qaq so Isaac, nache lta'a so Abraham, qaq so Abraham, nache lta'a so Téráj, qaq so Téráj, nache lta'a so Najor,

³⁵qaq so Najor, nache lta'a so Serug, qaq so Serug, nache lta'a so Ragau, qaq so Ragau, nache lta'a so Peleg, qaq so Peleg, nache lta'a so Éber som llalec so Sala,

³⁶qaq so Sala, nache lta'a so Cainán, qaq so Cainán, nache lta'a so Arfaxad, qaq so Arfaxad, nache lta'a so Sem, qaq so Sem, nache lta'a so Noé som llalec so Lamec,

³⁷ qaq so Lamec, nache lta'a so Matusalén, qaq so Matusalén, nache lta'a so Henoc, qaq so Henoc, nache lta'a so Yared, qaq so Yared, nache lta'a so Malalel, qaq so Malalel, nache lta'a so Cainán,

³⁸ qaq so Cainán, nache lta'a so Enós, qaq so Enós, nache lta'a so Set, qaq so Set, nache lta'a so Adán som llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Lucas 4

So Jesús nauec so pa'aguenataxanaxaic

(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)

¹ Nache So Jesús ñataqta nlaqchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, co'ollaq chegaqaama so tala Jordán, nache So Saqcha'a Na'añaxac ñauec Somaye da taña naqa'en ye toolec 'alhua.

² Huaña yemaye, nache hueta'a cuarenta na'axa'te, nache anac so pa'aguenataxanaxaic da ñe'eguen. Qaq ñataqta qaica ca chec Somayese'esoua na'axa'te. Qaq co'ollaq, ime, nache nomteguet na lqouaxa.

³ Nache so pa'aguenataxanaxaic 'enapego' somaye, 'eeta': –Qom ñataqta 'eesa da 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq no'on da qonapega ne'ena coma' da nañigui ana nauole.

⁴ Nache So Jesús 'enapeco': –Ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Saishet da nachaqacata aca nauole da ña'añaqchet ca shiñaxaua.»

⁵ Ime, nache so pa'aguenataxanaxaic qaltaq ñaviguisheguema So Jesús aso qañoqotchegueme 'alhua. Nache hualec asomaye da ñachaxana, 'enauac na 'alhuapi maye hueta'a na sallaxanecpi qataq 'añaxaicpi.

⁶ Nache so pa'aguenataxanaxaic 'enapeco': –Añem 'am sanem qome 'enauac de'era na'añaxac qataq da llo'oxoyec 'enauac na 'alhuapi, cha'aye añem mashe añem qoñanem 'enauac damaye. Qaq ñoqo'oye añem ishet da sami' cam taalec da sami'.

⁷ Qaq qom añem 'aua'aroto naua 'arllectel da añem 'anatanot, nache añem 'am sami' da 'aralamaxat qome 'enauac namayepi.

⁸ Qalaxaye So Jesús 'enapeco': Ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «'Avio'oxoren Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna, qataq nachaqñita Ñimaye 'aualaxaguet.»

⁹ Qaq co'ollaq ime, nache so pa'aguenataxanaxaic qaltaq ñauec Somaye, ñauega ye nñecpi le'enaxat Jerusalén, nache ñaviguishegueme na pa'asheguem aso no'onaxanaxaqui late'eraí, nache 'enapego', 'eeta': –Qom ñataqta 'eesa da 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq 'auachegoqcheena'a qome da 'auparenaxanec,

¹⁰cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Ñimaye qome namaq na lamaxashecpi da yaqto' 'am ntela'a,

¹¹namayepi 'am ñachaleguete naqa'en naua lhua'q da yaqto', saishet da 'am iuaxaneguet na coma'.»

¹²Nache So Jesús 'enapeco': –Nataqa'en ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Saishet da 'avi'iguen Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna.»

¹³Nache so pa'aguenataxanaxaic co'ollaq saishet da ñanata ca lya latxac da ñe'eguen So Jesús, nache cara'acolec da loiguiilo naua na'axa'te da ca'ai Somaye.

So Jesús ñacoolec da lo'onataxanaxac

(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴⁻¹⁵So Jesús ñe'eguelaxa ye 'alhua Galilea, ñataqta nlaqchigui So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache quetagui na lma'pi na shiñaxauapi qataq dapaxaguenataxaatapoigui ana napaxaguenaxaqui na judiopi, qaq 'enauac na shiñaxauapi ñataqta 'onaxaic da na'aqtaguec da detaqtega Somaye. Nache saqañaloq da 'enauac qañauatton Somaye yi'ie 'alhua.

So Jesús hueta'a ye Nazaret

(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶Ime, nache ñe'eguelaxague da Nazaret yem ñataqta lañaxataqa'. Qaq co'ollaq ivireuga so na'a'q mataxaqui, nache inoxoneua'a aso napaxaguenaxaqui na judiopi, cha'aye maiche latxac Somaye. Qaq co'ollaq nachaani da detaxañaxanaxan,

¹⁷nache qoñami' asom lereguishe so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Isaías. Nache So Jesús ñauachigui, ime, nache itaxañaxan som huetaña so nerek maye, 'eeta':

¹⁸«So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna Añem netanguit, cha'aye Añem Lca'aguishec qataq Añem namaq da sa'axatem da no'on la'axañaxac nam choxoraqpi, qataq da sa'axatem da qaisouec na ncoñeteguishecpi, qataq she'eguelaxatem da nauaani na sa nauaani, qataq da yaqto' ñeca'alaxatec nam sa qaiyacnapec,

¹⁹qataq sa'axatem 'enauac na shiñaxauapi da: ¡Nachena ne'ena na'a'q maye lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qomi' ñanema da qarca'alaxa!»

²⁰Ime, nache So Jesús lapaxa't aso nere, nache ñami' som ilotague' asom napaxaguenaxaqui na judiopi. Ime, nache nso'ooni, nache 'enauac nam huetaigui asom paxaguenaxaqui ñataqta ilochigui Somaye.

²¹Nache So Jesús detaqa, 'eeta': «Nagui mashe ivita ye laloqo' da ipacchigui se'eso setaxañaxaatac maye qana'axañaxañeetega.»

²²Nache 'enauac qaño'oxoreetac So Jesús, qataq ŷataqta qaŷa'aalatapeguec souaxat naua la'aqtaqa ŷataqta ŷaguec da ŷaŷamaqchiyiñi. Nache nnattega't somayepi, 'eeta': -De'era, ¿peta'a sa nachero' da llalec so José?

²³Nache So Jesús 'enapeco': -Qami' yo'oqta qome da Aŷem qauroilec da na'aqtac naxa maye 'eeta': «¡'Am natannaxanaq, hua'auñi da maiche 'anatareela't!» Qami' qauaŷachiñiita nam so'otpi co'ollaq huaña ye Cafarnaúm, qaq ŷoqo'oye nagui Aŷem qauŷaxañiitacot da so'ot nataqa'en da huaña ne'ena.

²⁴Qalaxaye ŷoqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema da qaica ca la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qaŷa'amaqten, qataq qaŷaconeguet da hueta'a ca maiche lalamaxat lma'.

²⁵Soua qañoqteguelo vi'ie co'ollaq ñaq nca'altauec so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Elías, nache qaica ca auot soua tres vi'ie qataq soua seis ca'agoxoiqa, qaq na shiŷaxauapi, ilem na lqouaxa. Qaq na lma' na Israel le'ecpi qalota ana pa'aipi,

²⁶qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ŷamaq so Elías, da 'enauac itauan asomayepi. Nachaqasota aso 'oonole pa'ai maye lma' ye Sarepta, maye saqaŷapeque ye Sidón.

²⁷Se'eso na'a'q, nataqa'en na lma' na Israel le'ecpi ŷataqta qalota na sa no'on maye nchega na lo'oc, qalaxaye so Eliseo ndotec da nataren so Naamán maye lma' ye 'alhua le'enaxat Siria.

²⁸Nache co'ollaq qaŷa'aqchigui de'era ŷa'axattac, nache 'enauac nam huetaigui asom paxaguenaxaqui ŷataqta dalemata.

²⁹Ime, nache qanqateeguesop yi'ie So Jesús, nache qaŷaviguisheguema som loga't asom qañoqotcheguemec 'alhua maye netalec so nŷecpi, cha'aye qaŷauotaique da qaŷamaxauec Somaye da huaña yemaye.

³⁰Qalaxaye So Jesús ñe'eguelqot, nache tachiguingui na laiñi somayepi. Ime, nache ca'ai ye Nazaret.

So ŷale maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic

(Marcos 1.21-28)

³¹Ime, nache So Jesús nqo'ona ye nŷecpi le'enaxat Cafarnaúm, yem huaigui ye 'alhua Galilea. Qaq co'ollaq huaña yemaye, nache ŷapaxagueetac so shiŷaxauapi so na'a'q mataxaqui.

³²Nache na shiŷaxauapi ŷataqta huo'o da la'aalaxa da lapaxaguenataxanaxac Somaye, cha'aye da detaqa, qalaq ŷataqta huo'o da 'ene'c naua la'aqtaqa.

³³Nache aso napaxaguenaxaqui nam judiopi, huo'o so ŷale maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic. Qaq se'eso saqcha'a na'añaxac ŷa'alaxalec So Jesús, 'eeta':

³⁴–¡'Am Jesús Nazaret le'ec! ¿Negue't ca 'auauotaique da qomi' 'auo'oteque? ¿Qomi' 'auanañalo peta'a da qomi' 'aulaxachiguilo? Añem 'am sauatton. ¡'Am nache 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

³⁵Nache So Jesús nlaxa so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, 'eeta': – ¡'Aue'enaxaatai! ¡Qoca'ai ne'ena ñale! Nache se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, huañi naqa'en so ñale, taqtoigui naqa'en somayepi. Ime, nache ca'ai so ñale, qalaxaye saishet da ñañoxot da huo'o ca 'ena'ac.

³⁶Nache 'enauac so shiñaxauapi ñataqta huo'o da lcolanaxa, nache detaqtega't, 'eeta': «¿Negue't de'era na'añaxac maye hueto'ot de'era ñale? Ye dam da' ñale ñataqta huo'o naq 'enec, qataq huo'o da la'añaxa'c naua la'aqtaqa da ñamaq so saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, nache somayepi ñalaq da jec.»

³⁷Nache qana'aqtaxaatapigui So Jesús qataq na ño'otpi 'enauaque naua lañel yi'ie 'alhua.

So Jesús nataren aso lachoro so Simón Pedro

(Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31)

³⁸Huaña, nache So Jesús ca'ai aso napaxaguenaxaqui na judiopi, nache taua'a so lma' so Simón. Qaq co'ollaq pa'aigui so ñyec, nache qaña'aqtaxanem da aso lachoro so Simón sa no'on ñataqta ñaguec na le'eraxa.

³⁹Nache So Jesús nqo'oneua'a asomaye, nache 'enapega se'eso ne'eraxa da jec. Nache se'eso ne'eraxa jec. Ime, nache saqañaloq da ñesheguem asomaye, nache iquia'axan 'enauac so hueta'a se'eso lma'.

So Jesús nataren so qalota sa no'onpi

(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

⁴⁰Qaq co'ollaq mashe inoxooñi aso nala', nache 'enauac na shiñaxauapi maye ñotta'a't na lalolaxapi, qandoua'a So Jesús. Qaq So Jesús ñashel-lec ñi 'oonolec somayepi, nache no'oita naqa'en.

⁴¹Qaq nam saqcha'a na'añaxacpi maye ca'ai na shiñaxauapi ña'alaqtagui, 'eeta': – ¡Nache 'am maye 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Qalaxaye So Jesús nlaxa ne'ena saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, qataq sa ñashenem da detaqa, cha'aye namayepi ñañaten da Somaye, nacheso So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Jesús ña'axatteguac da no'on na'axañaxac

(Marcos 1.35-39)

⁴²Qaq co'ollaq mashe yaqta'a da yo'oxoñi, nache So Jesús tauga ca pa'auac so ñyecpi da nqo'oneuga som toolec 'alhua. Qalaxaye na shiñaxauapi nmittaique, choche ivittauga ca hueta'a Somaye. Nache qañauotaique da qanllañi, da yaqto' saishet da jec.

⁴³Qalaxaye So Jesús 'enapeco': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna Añem namaq da sa'axatem 'enauac na shiñaxauapi ne'ena 'alhua da no'on na'axañaxac maye

ÿa'axat da lo'onataxanaxac Ñimaye. Qaq ÿoqo'oye Aÿem, iuen da ñeqo'ona na laÿepi lma'pi na shiÿaxauapi.»

⁴⁴Nache So Jesús jec da nqo'ona ana napaxaguenaxaqui na judiopi 'enauac yi'ie 'alhua, ÿa'axattac da no'on na'axaÿaxac.

Lucas 5

So ña'acoxoc maye sa qaÿauanapega

(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

¹Qaq huo'o so na'a'q So Jesús hueto'ot na loigue aso lapel late'eraí ye Galilea, nache ÿataqta qalota so shiÿaxauapi laponeua'a Somaye da yaqto' na'axaÿaxana da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Nache So Jesús ila'alo soua dos nllocta qui'itchiguilo, neto'oto na loigue asa'aso lapel late'eraí, cha'aye som ya'acoxoicpi huenoteeguesopa soomaye. Qataq iÿota'ape soua lalegue'c.

³Aso 'oonole se'esoua nllocta lalamaqte so Simón Pedro, nache So Jesús huenooñigui asomaye, ime, nache iÿaxanot so Pedro da cara'ac da nquigaxattaxaasom asomaye. Ime, nache So Jesús nso'ooñi netanguí aso nllocta, nache cot da ÿapaxaguen so shiÿaxauapi.

⁴Qaq So Jesús co'ollaq ime da lapaxaguenataxanaxac, nache 'enapega so Pedro, 'eeta': -'Auauegaxaama ye laiñi ana lapel ana 'al-llocta. Ime, nache 'aualliguiñi na 'araleguec.

⁵Nache so Pedro 'enapeco': -'Am Napaxaguenataxanaq, qomi' imauéc so pe da sha'acoqtac, qalaq qaica ca qaralliiguishéc. Qalaxaye 'am da aÿem 'auamaq, nache nagui sasaxañi na ÿaleguec.

⁶Qaq co'ollaq qaÿo'ot da 'enapéc So Jesús, nache ÿataqta qalota so nalliiguishécpi nÿaq. Qaq ÿoqo'oye huotaique da colaqa'ague so lalegue'c.

⁷Nache soomaye ÿatecapeguetalo soua lÿa't maye netanguilo aso lÿa nllocta, da yaqto' je'c da itaua'n soomaye. Nache se'esoua lÿa't je'c, nache ÿataqta qanlaxatchiguilo soua dos nllocta. Qaq ÿoqo'oye ÿataqta huotaique da iyiÿiñi.

⁸Qaq co'ollaq ila'a de'era so Pedro, nache ÿa'aroto naua l-llectel So Jesús, nache 'enapega, 'eeta': ¡'Am ÿataxala' aÿem qoca'ai, cha'aye aÿem ÿataqta aÿem 'etaxaloxoic!

⁹⁻¹⁰So Pedro Santiago qataq so Juan maye llalqa so Zebedeo qataq 'enauac so laÿepi ÿataqta ÿaguec da lcolanaxa, souaxat se'eso qaica ca 'ena'am lla'acoxo'c maye ÿo'o't. Qalaxaye So Jesús 'enapega so Pedro, 'eeta': -Saishet qome da 'añi'i, cha'aye nache chegoqchiguiña nagui da qaÿa'axañiñi da qaya'acoxoqui, nache Aÿem qami' sapaxagueneque da lataxac da yaqto' Aÿem qanaviquiua'a na shiÿaxauapi da yaqto' Aÿem quegue.

¹¹Ime, nache ñaueguetra so loigue soua l-llocta', nache no'onaxatchiguilo 'enauac nam ñachetacpi, nache ca'atregue So Jesús.

So Jesús nataren so nchega na lo'oc

(Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

¹²Qaq huo'o so na'a'q co'ollaq hueta'a so ñyecpi So Jesús. Nache nvireuo so 'oonolec ñale maye sa no'on, somaye nchega na lo'oc; nache ña'aroto naua l-llectel So Jesús iviraxata'aguet na latap naqa'en na 'alhua. Nache nachoxoreetacot, 'eeta': -'Am Ñataxala' aýem saýaten da 'aushet da aýem 'anataren. ¿'Auo'ot peta'a de'era?

¹³Nache So Jesús ipoteua'a somaye, nache 'enapega, 'eeta': -¡Aja', seshet! ¡Nagui 'am no'oita! Nache saqaýaloq da qaica so lalolaxa se'eso sa no'on.

¹⁴Ime, nache So Jesús 'enapega somaye, 'eeta': -Saishet qome da huo'o ca 'aúa'aqtaxanem de'era. Nachaqrata da 'am qojec, 'anachaxaneua'a ñi ltaxaýaxanaxanec na shiýaxauapi da qaitaxaýapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ime, qaq 'aýa'aneuo aca 'arachetaqtaxanaqte maye damaxasoxoolec co'ollaxa so Moisés, yaqto' na ntaxaýaxanaxanecpi ñaýaten da mashe qaica so 'aralolaxa.

¹⁵Nache So Jesús ñataqta nquictauec da na'aqtaguec. Nache ñataqta qalota na shiýaxauapi anac da ñauotaique da na'axaýaxana qataq huo'o na anac da huotaique da qanataren.

¹⁶Qalaxaye So Jesús, nache 'eetai' naxa da nmittaique cam huaña da ishet da 'oonolec da yaqto' nqouagaxauen.

So Jesús nataren so ñale maye sa da'añigue

(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)

¹⁷Qaq huo'o so na'a'q So Jesús dapaxaguenataxaatac hueta'a so ñyec. Qaq huo'o na ñalectauo nso'ootañi nam ñalectaigui na fariseopi qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi. Somayepi chegaqa'alo naua 'aleu' yem 'alhua ye Galilea, qataq ye 'alhua Judea qataq ye ñyecpi ye Jerusalén, da yaqto' na'axaýaxana So Jesús. -Qaq souaxat da So Jesús hueto'ot da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' nataren na sa no'onpi,

¹⁸nache nvildeuo soua shiýaxau' npeetragui so mala' huetalec so ñale maye saishet da queuoýapigui'. Nache se'eso sa no'on qaýauotaique da qairoua'a So Jesús,

¹⁹qalaxaye saishet da ñanatra cam tateua'a naqa'e'n se'eso ñyec, cha'aye so ñegueuo ñataqta qalota na shiýaxauapi. Huaña, nache huenoldesheguemec na l-laqa so ñyec, nache ñauo'o so lauata'c. Nache tachiguingui naqa'e'n so lmala' so sa no'on da ñasaxaña cam laiñi som lapoota'a't shiýaxauapi qataq ñataxaatrelec So Jesús.

²⁰Nache So Jesús co'ollaq ila'a da lta'araic lpi'iyaxa'c soomaye, nache 'enapega so sa no'on, 'eeta': «¡'Am ñauochaxaua, nagui sapalaxat na 'arasouaxashetpi!»

²¹Nache nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés qataq na fariseopi deuennataxaatac, 'eeta': «¿Negue't cam ipettega dam da'? ¡Da nasaxauec la'aqtac ñataqta dataña'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna! ¡Nachaqñita Ñimaye da ishet da ñapalaxat ca nasouaxashet!»

²²Qalaxaye So Jesús ñañaten da lhuennataxa somayepi, nache denataxan 'eeta': «¿Ta'ainco' ye qarhuennataxaqui de'era?

²³Ñaq Añem qaua'aqtaxañim: ¿negue't ca ñoqta saqalaq da qoñenapac, peta'a da qañapalaxa't naua lasouaxashe'ete ne'ena sa no'on, huo'otaq da qanataren?

²⁴Qalaxaye nagui qami' sachaxanalo da Añem, maye Añem Shiñaxaua Llalec huo'o da ña'añaxac ana'ana 'alhua da sapalaxat na nasouaxashetpi.» Huaña, nache 'enapega som ñale maye sa da'añiigue, 'eeta': «Qoñisheguem, 'auacona na 'armala'. Ime, qaq qojec, 'anqo'ona ca 'arma'.»

²⁵Nache saqañaloq da ñesheguem som sa da'añiigue, ñauaachigui 'enauac somayepi. Ime, nache ñacona so lmala' maye nnaatalec co'ollaxa, nache nqo'ona ca lma', ñataqta ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁶Nache 'enauac so shiñaxauapi ñataqta huo'o da la'aalaxa, qataq nlaqchigui da lcolanaxa, ime, nache ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¿Ñataqta qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec da sauanaqchigui ne'ena na'a'q!»

So Jesús iñaxana so Mateo

(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

²⁷Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús ca'ai yi'ie hueta'a. Qaq co'ollaq queta, nache ila'a so ñale le'enaxat Mateo do'onataxaatac ñacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a maye netaña ye Roma. Nache So Jesús 'enapego' somaye, 'eeta': «Añem 'auca'ategue.»

²⁸Nache so Mateo ñesheguem, no'onaxatchigui 'enauac nam hueto'otpi, nache ca'ategue So Jesús.

²⁹Qaq nacheso se'eso na'a'q da so Mateo ño'ot so Ita'araic lquia'axac, souaxat da huo'o naq 'enec naqa'en So Jesús. Nache iñaxana da lquia'axaua so qalota nam ñacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a maye netaña ye Roma, qataq qalota so lañepi.

³⁰Qalaxaye huo'o na fariseopi qataq huo'o na dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi da quetrapegueleguete soua lapaxaguenataqa So Jesús. Nache 'eetregalo, 'eetra': –¿Ta'ainco' qami' ye qarquia'axauai nam ñacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a qataq nam shiñaxauapi maye qauem da lataxac?

³¹Nache So Jesús 'enapeco': –Nam iuen ca natannaxanaq nachena nam sa no'onpi, qaq saishet da nachena nam no'oitapi.

³²Añem ñanac da señaxana nam 'etaxaloxoicpi da yaqto' ñe'eguelaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saishet da nachena nam 'eetega da no'on da lataxac.

Qainat So Jesús da chaq 'eetec ca lataxac ca shiñaxaua da nqouaqchet

(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³Nache huo'oi soua 'enapegalo So Jesús, 'eetra': –Na lapaxaguenatacpi so Juan maye nachelaxanataxanaq qataq nam quetague' na fariseopi ñataqta ñaguec da nqouagaxaunaxac qataq nqouaqchetaxac. Qaq naua 'arapaxaguenataqa qalaq nda'a't da lquia'axac qataq da ñyomaxac.

³⁴Nache So Jesús 'enapeco': –Ca ncoyeguenatacpi da ñalectaua'a ca naronaxac, camayepi saishet da nqouaqchet da ña ñalecta'aguet ca auonaxaua.

³⁵Qalaxaye qom ivita ca laloqo' da qañaucec que'eca aronaq, huaña, nache ishet da nqouaqchet cam ncoyeguenatacpi.

³⁶So Jesús nataqa'en ñauo'o da daloqnaxana, 'eeta': «Da huo'otaq huo'o aca togoshe npoto da huo'otaq colaqa'ague, nache qaica ca icheguec ca lañe aca npoto maye dalaxaale da naparen aca togoshe. Cha'aye da nache 'eetec, nache na'axat aca dalaxaale. Qataq nataqa'en ca dalaxaicolec napannaxanaxat saq taiguet aca togoshe npoto.

³⁷Qataq nataqa'en saishet da qaicoyigui aca shiguiñac lo'oc ltoxi ca lataxa maye dalaxaicolec. Cha'aye ca dalaxaicolec lataxa da ñashiiyigui, nache ishet da ñachipiaxata'ague aca lo'oc, nache ca lataxa qataq aca lo'oc caamayedeqa't.

³⁸Qaq ñoqo'oye que'eca dalaxaicolec lataxa, camaye iuen da qaicoyigui aca dalaxaale lo'oc ca shiguiñac.

³⁹Qataq nataqa'en da huo'o ca ñe'eguen ca togoshec lataxa, nache camaye saishet da huotaique da qaltaq ñe'eguelaxa da ñyomgui ca dalaxaicolec lataxa, cha'aye mashe ñañaten da ca togoshec lataxa nacheca ca ñataqta 'onaxaic.»

Lucas 6

Soua lapaxaguenataqa So Jesús napocta'ape ana ala na trigo so na'a'q mataxaqui

(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

¹Huo'o so na'a'q mataxaqui, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa ña'axasoxoorelec so nanaxanaqa' maye nma' na trigo. Nache soua lapaxaguenataqa napocta'ape na trigo, nache nqateua'a na ala da yaqto' che'c.

²Nache so fariseopi ñauaachiguilo soua napaxaguenataqa da ño'ottrac de'era, nache denataxa'n, 'eeta': –¿Ta'ainco' qami' ye sa qaulaqaiguet da namaxasoxonaxac? De'era qauo'оче damaye sa qaishetapec na na'a'q mataxaqui.

³Nache So Jesús 'enapeco': –¿Saishet peta'a da qautaxañaxañiñapec da nanettalec ana la'aqtac lmalate Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eetec co'ollaxa so David, qataq soua lña't da ñataqta iqoua't?

⁴Nache so David pa'aigui so lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñacona aso nauole maye sa qaishetapec, qataq nda'a't ca ntaxaŷaxanaxanec da qaŷasheetem asomaye da chec, qalaxaye, nache 'ena'am chec somaye qataq nataqa'en soua nnaictagueto.

⁵Aŷem Shiŷaxaua Llalec, Aŷem maiche Aŷem chegoqtot da huo'o ca so'ot, qataq ca saishet da so'ot ye na'a'q mataxaqui.

So Jesús nataren so ŷale so na'a'q mataxaqui

(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶Qaq so lŷa na'a'q mataxaqui, nache So Jesús qaltaq inoxoneua'a asom napaxaguenaxaqui na judiopi da yaqto' dapaxaguenataxan. Qaq ŷalectauo so ŷale maye deqaqta na lhuaq aloiguishec.

⁷Qaq na chegaqaigui na fariseo qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, choche nauaatac So Jesús da huo'otaq nataren na lhuaq se'eso ŷale. Da ŷo'ot de'era, nache ishet da qaŷachegoxotchigui da huasoilec qanqa'en da do'onataxangui so na'a'q mataxaqui.

⁸Qalaxaye So Jesús ŷaŷaten da lhuennataxac somayepi; nache 'enapego' som ŷale maye deqaqta na lhuaq, 'eeta': «Qoñisheguem qome. Ime, qaq 'anachaangui na laiñi.» Nache so ŷale nachaañi tangui na laiñi so shiŷaxauapi.

⁹Nache So Jesús 'enapega 'enauac som hueta'a yi'ie, 'eeta': «Aŷem qami' sena't nagui: ¿Chaq negue't ca ŷaŷamaqchiguiñi da qaŷo'ot ne'ena na'a'q mataxaqui, ca no'on huo'otaq ca qauem? ¿Qanca'alaxatec ca achaalataxac huo'otaq qailaxachigui?»

¹⁰Qaq co'ollaq ime da ŷamataigui so shiŷaxauapi, nache So Jesús 'enapega so ŷale, 'eeta': «Ña 'auachaxanec na 'arhuaq.» Nache so ŷale ŷachaxanec na lhuaq, nache ŷataqta no'oita na lhuaq.

¹¹Qalaxaye so shiŷaxauapi ŷataqta dalemata. Nache chegoqchiguiña da nmittaique ca lataxac da dataŷa'aguet So Jesús.

So Jesús lca'aua'alo soua doce lamaxa'she

(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹²Qaq se'esoua na'axa'te So Jesús tasheguemec aso saqaŷoqotcheguemec 'alhua da yaqto' nqouagaxauen, nache imattec se'eso pe da na'aqtaxaatague' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³Qaq so lŷa na'a'q, nache iŷaxana so qalota ca'attague'pi Somaye. Ime, nache lca'aua'alo soua doce somayepi, nache ŷauo'oi lamaxa'she.

¹⁴Qaq 'enaua naua le'enaqa'ate soomaye: Simón som ilonec da le'enaxat Pedro, qataq so Andrés som lqaŷa so Pedro, qataq so Santiago, qataq so Juan, Felipe, qataq so Bartolomé,

¹⁵Mateo, qataq so Tomás, qataq so Santiago som llalec so Alfeo, qataq so Simón maye chegaqagui nam dataña'aguet naxa na nta'alpi,

¹⁶qataq Judas som lqaña so Santiago, qataq so Judas Iscariote maye ñaneuo co'olloxocheye So Jesús.

So Jesús dapaxaguenataxan qataq datannaxan

(Mateo 4.23-25)

¹⁷Nache So Jesús qataq soua doce lamaxa'she huenoteeguesopa aso qañoqotchegueme 'alhua, nache nqo'onalo so nalochiguiñi 'alhua. Huaña yemaye, nache laponat so qalota maye ca'attague' Somaye. Nataqa'en qalota na hueta'a yemaye na chegaqa'alo naua 'aleu' maye huaigui ye 'alhua Judea, nataqa'en na chegaqa'a ye ñyecpi ye Jerusalén qataq huo'o na chegaqa'a ye ñyecpi Tiro qataq Sidón,

¹⁸nvi' da yaqto' na'axañaxana So Jesús qataq yaqto' Somaye nataren na lalolaxa. Qataq nam huo'o na netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic nataqa'en no'oita.

¹⁹Nache 'enauac huotaique da ipoteua'a So Jesús cha'aye ñañaten da la'añaxac maye hueto'ot Somaye da ishet da datannaxan.

Da taña'ague na choxoraqpi qataq na sallaxanecpi

(Mateo 5.1-12)

²⁰Nache So Jesús ñamataigui so lapaxaguenatacpi, nache 'enapeco': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñaaleguete da lqouagaxanaqtaic qami' maye qami' choxora'q, cha'aye da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaralamaxache.

²¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaaleguete qami' da lqouagaxanaqtaic, qami' maye nagui huo'o na qarqouaqai, cha'aye chochaq huañi qome na qo'oqoi. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaaleguete qami' da lqouagaxanaqtaic, qami' maye nagui qoviitaigui da qauaquicoitac, cha'aye qami' qome qoviitaigui da lta'araic qarlagaxayiqui.

²²Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñaaleguete da lqouagaxanaqtaic souaxat na shiñaxauapi da qami' nquiñalo, huo'otaq da qami' isheueeta'ape qataq da qami' sa qañaconequeta, qataq qaica ca huotaique da qami' ñalecta'agueta. Na shiñaxauapi qami' ño'oteque de'era, cha'aye souaxat da Añem qaualaqaguet, Añem Shiñaxaua Llalec.

²³Qaq ñataqta qauamaichiguiñi qome, qataq qauasocheetai' da qantonaxaqui, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe iqataxaatai' da lta'araic qansheetenaguiiqui. Cha'aye nataqa'en, nache 'eetec co'ollaxa so chegoxoguet namayepi da sa iyacnapec so hua'au la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

²⁴Nache So Jesús ñamataigui so lañepi shiñaxauapi, nache 'enapeco': «ñataqta qauem da qa'aita'ague qami', maye qami' sallaxanecpi, cha'aye nagui qoviitaigui da qavi'imaqaitac qataq qaica ca da!

²⁵¡Ŷataqta qauem da qa'aita'ague qami', maye sa qaviñi ca qolliqui cha'aye qaviyeeguet qome da qauqouache! ¡Ŷataqta qauem da qa'aita'ague qami', maye nagui qauaŷalleguiyitac, cha'aye qauaŷachiñi qome ca noinaxac qataq da qanayeetaigui ca naquicoxo!

²⁶¡Ŷataqta qauem da qa'aita'ague qami' maye, nache 'eetai' da qami' qaŷo'oxoreeta'ape! Cha'aye soua qaŷoqteguelo vi'ie so qaralamaxache qarhuo'oi le'ecpi nataqa'en ŷo'oxoreetac co'ollaxa so na'aqtaxanaxanecpi maye tenataxanaxaicpi.

Da 'eetec da qaŷauotec ca depa'aguenataxaatac

(Mateo 5.38-48; 7.12)

²⁷¡Ŷataqta qana'axaŷaxañiichigui da huotaique qami' sa'aqtaxanema!: Qauauochec qome ca qami' ipa'agueeta'ape, qataq ŷataqta qauaŷamaxacheeta ca qami' sa iyacna'ape.

²⁸Ca qami' isheueeta'ape da qauasacheeguet qalaq qauaŷamaxachiichiguiñi ca qara'aqtaqui. Qaq ca sa qami' ŷaconegueta qalaq qanqouagaxauñiitalec camaye.

²⁹Qaq da huo'otaq huo'o ca iuaxangui ana 'aramelque, qaq nataqa'en 'aŷa'anem ana lŷa 'aramelque. Qataq da huo'otaq huo'o ca deuotaxanec ca 'arpo', qalaq nataqa'en 'aua'aqta'a da ŷache ca 'al-lomaxaqui.

³⁰Qataq da huo'o ca 'am ŷashela, qalaq 'aŷa'anem ca iŷaxanaique, qataq da huo'o ca deuotaxanec ca 'aralamaxat, qalaq saishet da qonapega da 'am ŷe'eguelaxatem.

³¹Qaq cam no'on maye qauauoitaique da qami' ŷo'oteque na shiŷaxauapi, qaq nacheca qauo'ochec qome namayepi.

³²Cha'aye da ndotec da qauauochec na qami' ŷauoteque, nache qaica ca qauo'ochec ŷactec da ŷaŷamaqchiguiñi. ¡Cha'aye ivira'a na 'etaxaloxoicpi ishet da ŷo'ot de'era!

³³Qaq da huo'otaq qandoxocheetec ca qami' ŷo'oteque ca ŷaŷamaqchiguiñi da qauo'ochec ca no'on, qaq ¿negue'to' cam ŷactec ŷaŷamaqchiguiñi maye ishet da qauo'ochec? ¡Ye ivira'a nam 'etaxaloxoicpi nataqa'en ishet da ŷo'ot de'era!

³⁴Qami' da qandoxocheetec da qaua'aalaxanaxañi cam qaupichiŷa'a da huo'o nataqa'en ca chegoqo'ot, nache qami' saishet da huo'o ca qauo'ochec ca naigui da ishet da qaŷauo'o ca qansheetenaguiiqui. Cha'aye nataqa'en nam 'etaxaloxoicpi ishet da na'aalaxana't, qalaxaye naquitta'a da huo'o aca late'era laueque.

³⁵Qalaxaye qami' ŷataqta qauauochec ca qami' ipa'agueeta'ape, qataq qauaŷamaxacheeta qataq da huo'o ca qaua'aalaxanaxañi qalaq saishet da qauacheeta'a da qami' isheete'n. Cha'aye da nache qoñiitec de'era, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'amaqtaqaic qami' ŷanema ca qansheetenaguiiqui qataq ŷataqta qami' llalqa. Ñimaye ŷataqta choxonnataxanaxaic, ichoxoren na shiŷaxauapi maye qauem da lataxac qataq sa nmanapec.

³⁶Qami' iuen da ŷataqta qami' choxonnataxanaxaiqa, qauchoxoyiñi 'enauac na shiŷaxauapi, qoñiita'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a, Ñimaye choxonnataxanaxaic.»

Saishet da qanmichi ca lasouaxashet ca qarŷai

(Mateo 7.1-5)

³⁷So Jesús nataqa'en 'enapeco': Saishet da qanmichi ca lasouaxashet ca qarŷai, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saishet da qami' nmi't. Qataq saishet da qauauo'oi ca nhuaxanaguec ca qarŷai, yaqto' Ñimaye saishet da ŷauo'o ca qanhuaxanaguiiqui. Qauapalaxache ca lasouaxashet ca qarŷai, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapalaxat ca qarasouaxashechi.

³⁸Qaŷa'añim ca qarŷai cam iueetaique, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ŷanema cam qaviñiitaique. Cha'aye ŷoqta 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da cam lcata cam qaŷa'añim ca qarŷai, qaq nache lcatam cam qami' ŷanema Ñimaye. Da huo'otaq qaŷa'añim ca qarŷai ca trigo, nache qami' qoŷanema ca laŷe' na trigo ŷataqta qantoqoochiguiñi qataq ŷataqta nlaqchigui, nache saishet da iuen da qauloitaique.

³⁹So Jesús nataqa'en ŷauo'o so daloqnaxana, 'eeta': Ca sanauaañi saishet da ŷauca'aguet ca lŷa sanauaañi, cha'aye ishet da 'enauaque da tayingui aca llimiaxañi.

⁴⁰Ca napaxaguenatac saishet da napacalec na ŷaŷaten ca napaxaguenaxala'. Qalaxaye da huo'otaq mashe inoxonaqchetec nam qaŷapaxaguenecpi, nache ishet da 'eeta'am cam napaxaguenaxala'.

⁴¹¿Ta'ainco' ye 'aulotagui ca qauem maye ŷo'ot ca 'arŷa? ¿Sa 'ananomo' peta'a na qalota lataxacpi qauem maye 'auo'ottac? 'Eeta'am da 'aula'a ca ltagoxoshet 'auaqpi lte ca 'arŷa ana la'aite, qaq sa 'ananoma ca maiche 'artagoxoshet 'epaq laŷe.

⁴²¿Ta'ainco' da qonapega ca 'arqaŷa da qoneta': «ŷaqaŷa, ña 'aua'aqta'a da ñeqat ye 'artagoxoshet 'auaqpi lte aña 'ara'aite», da 'am sa 'ananoma ye maiche 'artagoxoshet 'epaq laŷe? ¡'Am tenataxanaxaic! 'Aua'auaxaañi da 'anqat ye maiche 'artagoxoshet 'epaq laŷe maye huetaigui aña 'ara'aite, yaqto' ŷoqta 'anauaachiguiñi da 'anqat ca ltagoxoshet 'auaqpi lte ca 'arqaŷa.

Aca qo'oipaq qataq aca ala

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

⁴³So Jesús nataqa'en 'enapeco': «Qaca aca qo'oipaq da 'onaxai, nache aca ala qauem, qataq nataqa'en qaca aca qo'oipaq da qauem, nache aca ala 'onaxai.

⁴⁴Qaq aca 'oonole qo'oipaq maiche qaŷauatton souaxat aca ala. ŷoqo'oye saishet da qanqat ana ala ana nañiguishle le'enaxat da higo qataq ana uva, da qaŷachegoxotaigui aca qo'oipaq maye huo'o ana le.

⁴⁵Na no'on shiŷaxauapi, nache 'eetai' da ŷo'ottac ca ŷaŷamaqchiguiñi, cha'aye da no'on huetaigui da lquiyaqteŷaxac. Qaq nam qauem shiŷaxauapi, nache 'eetai' da ŷo'ottac da qauem, cha'aye da lquiyaqteŷaxac huetaigui da qauem. Naua 'ara'aqtaqa maye nauoigui na 'ap naamaye ŷachaxa'n naua huetanguilo añi 'arquiyaqte.»

Naua dos lataxaco ca shiŷaxaua

(Mateo 7.24-27)

⁴⁶So Jesús queto'ot da da'aqtaxaatac 'eeta': «Qami' qoñiitega naxa da Aŷem Qarataxala'ai qataq qami' ŷalamaqa'ate, qalaxaye saishet da qauo'оче da qami' samaxaleguete.

⁴⁷Da huo'o ca nquigueua'a Aŷem qataq na'axaŷaxana da ŷapaxaguenataxanaxac qataq Aŷem ŷalaxaguet,

⁴⁸camaye 'eeta'am ca ŷale maye ŷo'ot ca lma', qaq ŷa'auaxaañi da desheraxan, ŷataqta qaŷoqchiguingui naqa'en ca lsherec ivittaña ca coma'. Huaña, nache lapaxañi ca lo'oxonaxala' naqa'en ca nŷec. Qaq da ivita da nvi' na ndep, nache na la'auataxa na 'etaxat ŷataqta iuaxanot ca nŷec. Qalaxaye ca nŷec saishet da deraŷapigui', cha'aye ŷataqta 'onaxaic da no'oxonaguec.

⁴⁹Qaq ca na'axaŷaxaatega da ŷapaxaguenataxanaxac, qalaxaye saishet da Aŷem ŷalaxaguet, qaq camaye 'eeta'am ca ŷale da no'oxoosheguem ca lma' da ŷaatelec ca 'alhua maye sa da'angui. Qaq da ivita da nvi' na ndep, nache na la'auataxa na 'etaxat iuaxanot que'eca nŷec, nache camaye hua'axañi, nache ŷataqta dolachigui.»

Lucas 7

Da lpi'iŷaxac so lta'a na huataxanaq maye lma' ye Roma

(Mateo 8.5-13)

¹Nache So Jesús co'ollaq imat da ŷapaxagueetac so shiŷaxauapi, nache jec, taŷa ye nŷecpi le'enaxat Cafarnaúm.

²Qaq netaña yemaye so huataxanaq lta'a maye lma' ye Roma, somaye huo'o so lamaxashec ŷataqta lauotaxat. Qaq se'eso lamaxashec sa no'on qataq mashe ileetapigui'.

³Qaq se'eso lta'a na huataxanaq co'ollaq hua'axaŷapeguelec So Jesús, nache huo'oi soua ŷama'q nam lataxala'pi na judiopi, da ŷe'egueera'a So Jesús qataq 'enapega 'eeta': «Aŷem 'anqouaguec, 'auanaŷa na ima' da 'anataren ye ŷamaxashec.»

⁴Nache soomaye je'c da nqo'ooro So Jesús, nache ŷanema de'era na'aqta'c. Qataq nataqa'en nachoxoreetacoto, 'eeta': «Qomi' 'anqouagueque, 'auo'ot da lquiquiixac ñi'ñi huataxanaq lta'a. Ñimaye taiguet da qaitauan, cha'aye ŷataqta no'on shiŷaxaua.

⁵Qomi' judiopi ñataqta qomi' ñañamaxatte'; ¡qataq ivira'a da damaxasoxoolec da qano'oxoosheguem añi qanapaxaguenaxaqui!»

⁶Nache So Jesús nnaicapegueto soomaye. Qalaxaye co'ollaq mashe qanayeetaua'a ca lma' so huataxanaq lta'a, nache somaye ñama'q soua nauochaxau' da 'enapegalo So Jesús, 'eetra': «'Am Ñataxala', saishet qome da ñapactec da 'arhuogoxo, cha'aye sela'a da ñataqta saq saiguet da 'aunoxonoigui na ima'.

⁷Qataq nataqa'en añem sela'a da saishet da saiguet da 'am sepaca'a da 'am she'eguenaa. Nachaqrata da 'am ñachoxonnot da 'auauo'o ca 'ara'aqtac, da yaqto' no'oita ye ñamaxashec, cha'aye añem sa'amaqten da yemaye ishet da no'oita.

⁸Cha'aye añem mashe sanaña'ac da san ca ña'aqtac, nache qañalaxaguet. Da shenapega ñi 'oonolec na ñalleppi da sheeta': «¡'Asoma!», nache añem ñalaxaguet da jec. Qaq da shenapega ca lña da sheeta': «¡'Auanac!», nache añem ñalaxaguet da anac. Qaq da shenapega ca 'oonolec nam ñamaxashecpi da sheeta': «¡'Auo'ot yi'ie!», nache añem ñalaxaguet da ño'ot.»

⁹Nache So Jesús co'ollaq hua'axaña de'era la'aqtac se'eso huataxanaq lta'a, nache ñataqta huo'o da la'aalaxa, nache 'enapega so shiñaxauapi maye nnaictague', 'eeta': «'Enauac na Israel le'ecpi saishet da huo'o ca selalec da ñataqta pi'ña'a Añem, da 'eeta'am que'eca huataxanaq lta'a maye Roma le'ec.»

¹⁰Nache co'ollaq ñe'eguelaxaua'a ca lma' se'esoua namaxa'she, nache ilaleguete se'eso namaxashec da mashe ñataqta no'oita.

So Jesús nca'alaxatec so llalec aso pa'ai

¹¹Qaq co'ollaq qañata'ague de'era, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa nqo'ooro ye ñyecpi ye Naín. Qataq qalota so nnaictague' shiñaxauapi.

¹²Qaq co'ollaq mashe ivildeua'a so ñegueuo se'eso ñyecpi, nache ñauaategueta soua ñale't da ñachetra'c so nsoqolec maye leuaxaic da ilayiñi. Se'eso saqca, somaye ñataqta 'oonolec llalec aso pa'ai. Qaq qalota so shiñaxauapi yi'ie qanayeeta'a da nnaictague' aso 'alo maye ñataqta lta'araic da lachoxoyec.

¹³Nache So Jesús co'ollaq ila'a asomaye, nache ñataqta huo'o da lchxonnnataxanaxa, nache 'enapega, 'eeta': «Saishet da 'añen.»

¹⁴Nache So Jesús nquigueua'a da ipoteua'a so lmala' se'eso leuaxaic. Nache soua ñale't maye ñacheta'ape vi'iigueta. Nache So Jesús 'enapega so leuaxaic, 'eeta': «¡'Am nsoqolec, 'am shenapega da qoñisheguem!»

¹⁵Nache se'eso nsoqolec ñesheguem qataq detaqa. Ime nache So Jesús ñauaec so nsoqolec ñauega ca hueta'a aso late'e.

¹⁶Qaq co'ollaq qañauaachigui de'era, nache 'enauac so shiñaxauapi ñataqta huo'o da lcolanaxa, nache chegoqchiguiña da ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¡'Huo'o da na'aqtaxanaxanec qomi' hueta'agueta! ¡Qaq nagui Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' itaua'n!»

¹⁷Nache na shiřaxauapi maye hueta'a ye 'alhua Judea qataq na lařepi maye lauoreuapi yemaye, imauac da qařařaten da řo'ot So Jesús.

So Juan maye nachelaxanataxanaq

(Mateo 11.2-19)

¹⁸Soua lapaxaguenataqa so Juan maye nachelaxanataxanaq je'c, da da'aqtaxanema somaye 'enauac nam řo'ottacpi So Jesús. Qaq řoqo'oye so Juan řama'q soua dos lapaxaguenataqa,

¹⁹da yaqto' ina't So Jesús da nacheso So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'otaq da qaiutaique ca lřa.

²⁰Nache co'ollaq ivitra ca hueta'a So Jesús, nache inatta'ape Somaye, 'eetra': -Ñi Juan maye nachelaxanataxanaq qomi' namaxalo 'am da 'am senataq, da nache 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huo'otaq da seuataqaique ca lřa.

²¹Nache huetoigui se'eso na'a'q da So Jesús nataren so qalota shiřaxauapi maye sa no'on qataq řaguec da nque'eenaxac. Qataq nataqa'en nataren nam huo'o na netaigui saqcha'a na'ařaxac leguemaxaicpi, nataqa'en qalota so qanamaicpi ře'eguelaxatem da nauaaři.

²²Ime, nache 'enapegalo' se'esoua dos řale't, 'eeta': -Qaesomiřa qome, qaua'aqtaxařim ca Juan 'enauac nam qauuařiichigui qataq qaua'aqachigui. Nagui nam qanamaicpi ishet da nauaaři Qataq nam qaica ca lche lřa qalaq řařamaxaři da lqueuoxoc. Qataq nam nchega na lo'oc qalaq no'oita qataq nam da'ařaigui na lqaic qaltaq ishet da hua'aqa. Qataq nam mashe saqcapi qalaq ře'eguelaxalec da nca'alec, qataq nam choxoraqpi qařa'aqtaxanem da no'on na'axařaxac maye chegaqaiqui da nca'alaxa.

²³Ñim Lo'onatac 'Enauacna řaalec da nqouagaxa qome nam saishet da Ařem řalat souaxat da so'ottac de'era!

²⁴Qaq co'ollaq mashe je'c soua lapaxaguenataqa so Juan, nache So Jesús řachegoxottot da da'aqtaxaatapeguem so shiřaxauapi, da 'eetec co'ollaxa so Juan, 'eeta': -«¿Negue't som qaumeenaxařiitapeuga co'ollaxa yem toolec 'alhua? ¿Peta'a řale da 'eeta'am aca coqta da řacholaxaatac na la'at?

²⁵¿Peta'a 'onaxaiqa naua alogo se'eso řale? Qami' qauařaři da na řaatraři naua 'onaxaiqa anogo namayepi hueta'alo naua lma'ate na 'amaqtaqaicpi nta'alpi.

²⁶Qaq ¿chaq negue'to' qone' som qaumeenaxařiitapeuga? ¿Peta'a la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna somaxa? Aja', řataqta 'eesa da so Juan napacalec cam la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna;

²⁷nacheso som na'aqtaxanaxanec maye řa'axatta'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq, 'eeta': «Ařem samaq qome ca řa'aqtaxanaxanec da hua'auta'ague da 'ata'ague, da yaqto' řařamaxaři 'enauac, yaqto' lhuotta qom 'avi'.»

²⁸Ŷataqta 'eesa da ana'ana 'alhua qaica ca nañiguiñi ŷale da napacalec da la'amaqchec so Juan maye nachelaxanataxanaq. Qalaxaye nam ŷapactec da qaica ca la'amaqchec da huetaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachena na ŷataqta napacalec so Juan.»

²⁹Nam na'axaŷaxaatega co'ollaxa so Juan dequiguiŷo'ot somaye da yaqto' nachelaxan, ivira'a nataqa'en nam ŷacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a maye netaña ye Roma. Yaqto' somayepi ipaqueelec da ŷo'ot da 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁰Qalaxaye nam fariseopi, qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi saishet da ŷaŷamaxaren da ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq saishet da ŷaŷamaxaren da nachelaxan so Juan.

³¹⁻³²So Jesús queto'ot da da'aqtaxaatac, 'eeta': «Qami', maye qoviitaigui ne'ena na'a'q, qoñiita'am ca ñaqpiolec da nso'ootañi da'aistega't hueta'a ca nlagaqa', nache iŷaxaategueta ca laŷepi ñaqpiolec, 'eeta': «Sasheeraqtapiguilo naua qarasheerel, qalaq qami' saishet da qauasoche. Qataq so'onaqta'ape naua no'onqa maye daquicote', qalaq saishet da qanŷeñi.»

³³Cha'aye so Juan maye nachelaxanataxanaq, nqouaqchettac qataq saishet da nŷomgui na lataxa, nache qami' qoñiitega da huo'o ca netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic.

³⁴Ime, qataq ñevi', Aŷem Shiŷaxaua Llalec, nache seque'etac qataq ñeŷomtac qalaq qami' qoñiitega da Aŷem quia'aqchaqaic, qataq Aŷem taxaic, qataq ñauochaxaua na shiŷaxauapi maye qauem da na'aqtaguec, qataq na ŷacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a maye netaña ye Roma.

³⁵Qalaxaye da laŷaanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna yo'oq, chegoqchigui nam ŷo'otpi.»

So Jesús netaña ye lma' so Simón maye ŷalectaigui na fariseo

³⁶Huo'o so ŷalectaigui na fariseopi le'enaxat Simón, iŷaxana So Jesús da huotaïque lquia'axaua da huaña ca lma'. Nache So Jesús ŷasateguet, nache co'ollaq mashe datataleguete ca nquia'axala',

³⁷nache huo'o aso 'alo maye qauem da na'aqtaguec maye hueta'a nataqa'en yi'ie qanayeeta'a. Asomaye co'ollaq ŷaŷaten da So Jesús deque'etac hueta'a ca lma' so Simón. Nache ŷacona aso laŷe' na coraxat maye ŷataqta no'on, nache taŷa ca hueta'a Somaye.

³⁸Nache aso 'alo pa'auo, nache ŷa'alyiñi naua l-llectel, hua'aqtaua'alo naua lchel So Jesús, nache asomaye ye ŷaguec da nnoinaxac, nache naua lache' taleguete naua lchel So Jesús. Ime, nache ŷaqaxaŷaxa't naua lchel Somaye ŷauota'a na laue qataq napigoqta'ape, ime, nache icoreleguete som coraxat maye ŷachetac.

³⁹Qaq co'ollaq ñauaachigui de'era so Simón, nache deuennataxaataco', 'eeta': «Ñi'ini ñale da ñoqta 'eesa taxa da la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ishettaxa da ñauatton añim 'alo maye ipottaua'alo naua ichel da añimaye qauem da na'aqtaguec.»

⁴⁰Nache So Jesús 'enapega so fariseo, 'eeta': –Simón, huo'o da huotaique 'am sa'aqtaxanem. Nache som fariseo 'enapeco': –Aja', 'am ña'axañaxana 'am Napaxaguenataxanaq.

⁴¹Nache So Jesús ñauo'o de'era daloqnaxana, 'eeta': –Huo'oi soua dos shiñaxau', huo'o aso lavigaxaiste' anom neto'ot so lavigaqtaxanaxala't. So 'oonolec soomaye aso lavigaxaiste ivi' da lashiichiñaxac caua quinientos na'axa'te da do'onataxaatac ca ñale, qaq so lña qalaq aso lavigaxaiste ivi' da lashiichiñaxac caua cincuenta na'axa'te da do'onataxaatac ca ñale.

⁴²Qaq soomaye saishet da ñañoxo't da isheete'n asa'aso lavigaxaiste', nache se'eso navigaqtaxanaxala' ichoxore'n soomaye da ñapalaxat asa'aso lavigaxaiste'. Qaq nagui Añem 'aua'aqtaxanem, ¿chaq negue't soomaye ca ñoqta qañauotec?

⁴³Nache so Simón 'enapeco': –Qomye 'eeta'am da nacheso som ñale maye ñactec aso lavigaxaiste. Nache So Jesús 'enapeco': –Aja', 'eesa da 'ara'aqtac.

⁴⁴Nache So Jesús ñamato'ot aso 'alo. Ime, qaq 'enapega so Simón, 'eeta': –¿'Am peta'a 'aulota'a ana'ana 'alo? Can ñenoxonoigui na 'arma', qalaq saishet da Añem 'aña'anem ca 'etaxat da señoi' naua ichel. Qaq ana'ana 'alo anamaye iñota'ape naua ichel, deñoxonalo naua lache', qataq ñaqaxañaxa't, ñauota'a na laue.

⁴⁵Qataq 'am saishet da Añem 'anapigoxoi' da Añem 'auquin, qalaq añimaye so choche ñenoxonoigui na 'arma', qalaq saq 'imgui da napigoqta'ape naua ichel.

⁴⁶Nataqa'en saishet da 'aucorelec na ñaqaic ca coraxat, qalaxaye añimaye icoreleguete naua ichel so coraxat ama na laita.

⁴⁷Añimaye ñataqta lta'araic da lauotaxanaqtaic Añem, cha'aye ñañaten da na qalota lasouaxashetpi mashe qañapalaxat. Qalaxaye ca saq 'amaqtaq na lasouaxashetpi maye qañapalaxat, camaye saq 'amaqtaq da lauotaxanaqtaic.

⁴⁸Ime, nache So Jesús 'enapega aso 'alo, 'eeta': «Na 'arasouaxashetpi nagui 'enauac mashe qañapalaxat.»

⁴⁹Nache so nhuanaxauapi Somaye maye nso'oota'ai' deuennataxaatac, 'eeta': «¿Ta'ainco' Ñimaye ye ivira'a nam nasouaxashetpi da 'eetega ishet da ñapalaxat?»

⁵⁰Qalaxaye So Jesús 'enapega aso 'alo, 'eeta': «'Am nagui 'anca'alec, cha'aye Añem 'aua'amaqten. 'Aue, qojec, nagui 'aulactapiguiñi.»

Lucas 8

So 'alpi maye itauaatac So Jesús

¹Qaq co'ollaq mashe qaỹoqtegue de'era, nache So Jesús quetaguí na saq 'amaqtaq n̄yecpiolec qataq nam naña nam lta'araic n̄yecpi da da'aqtaxaatapeguem na shiỹaxauapi da no'on na'axaỹaxac da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq Somaye nnaictagueto soua doce lapaxaguenataqa,

²⁻³nataqa'en qalota so 'alpi. Se'eso 'alpi itauaateguec ana alom co'ollaxa So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa. Huo'o asomayepi co'ollaxa da So Jesús, nataren na ÿotta'a't lalolaxapi qataq ÿo'orauec na saqcha'a na'añaxacpi leguemaxaicpi. Qaq ÿalectaigui asomayepi aso María maye Magdala lashe asom chegaqaigui co'olloxocheye soua siete saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi. Nataqa'en ÿalectauo aso Juana qataq aso Susana. Aso Juana lhua so le'enaxat Cuza, som ilotague' ca lma' qataq da lsallaxa so Herodes Antipas.

Qaỹaloqnaxana ca danaxaatac

(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴Qalota na shiỹaxauapi anac chegaqa'alo na ÿotta'a't saq 'amaqtaq n̄yecpiolec da huotaique nauane' So Jesús. Nache Somaye ÿauo'o so daloqnaxana, 'eeta':

⁵«Huo'o so ÿale jec da danaxan, ÿaañi na trigo. Qaq co'ollaq ñaq danaxaatac, nache huo'o aso lañiguishé ala tatelec so nqa'aic. Nache na shiỹaxauapi maye quetapeegue somaye petapigui, qataq na qoỹopi chec asomaye.

⁶Qaq aso l̄ya lañiguishé ala tatelec so 'alhua maye qalota na coma'. Ime, nache ana lañiguishé ñaxat, qalaxaye saqaỹaloq da deqaqa, cha'aye qaica ca laquitaxa na 'alhua.

⁷Qaq aso l̄ya lañiguishé ala qalaq tatelec so lañaxataqa' ana ÿaxat. Qaq aso lañiguishé saqaỹaloq da ñaxat, qalaxaye ana ÿaxat ipataxani, nache saishet da hua'aqta'a da lañaxataxac.

⁸Qaq aso l̄ya lañiguishé ala tatelec so no'on 'alhua, nache co'ollaq ñaxat, nache ÿataqta 'onaxaic da lañaxataxac qataq 'onaxaic da alaỹaxac, ÿoqo'oye huo'o ana ivi' cien ana ala añi 'oonole lamo.» Qaq co'ollaq ime, nache So Jesús nlamaxaren, 'eeta': «¡Qami' da ÿataqta 'eesa da huo'oi naua qartelai lauacolli', nache ÿataqta qana'axaỹaxañiichiguiñi!»

Dam 'eetec So Jesús da huo'omshe ÿauota'a na laloqnaxanaxatpi

(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

⁹Ime, nache soua lapaxaguenataqa inattraco' Somaye 'eetra': ¿Chaq 'eetec ca naigui de'era 'aualoqnaxaatega?

¹⁰Nache So Jesús 'enapeco': –Aỹem qami' sa'aqtaxaatema dam saqcha'a lataxac da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye nam laỹepi shiỹaxauapi, namayepi da sapaxaguen qalaq sauo'o na saloqnaxana. Qaq ÿoqo'oye na'aictaxa da demeenaxatac qalaq 'eeta'am da sanauaani, qataq na'aictaxa da hua'aqtac, qalaxaye 'eeta'am da saishet da hua'aqa.

So Jesús ÿa'axat da naigui som daloqnaxaatega maye danaxaatac

(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

¹¹Som saloqnaxaatega dam naigui 'eeta': Aso nañiguishe ala naigui da qaŷa'axattac da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹²Qaq asom nañiguishe maye tatelec so nqa'aic, qalaq naigui ca shiŷaxaua maye na'axaŷaxaatac. Qalaxaye anac som pa'aguenataxanaxaic, nache ŷo'otec da icoua'ai naqa'en som na'aqtac maye huetaigui aña lquiyaqte, yaqto' saishet da da'amqaanataxan qataq saishet da ŷaconeguet da nca'alaxa maye ŷachaxaatac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³Qaq asom nañiguishe maye tatelec so 'alhua maye ŷalliigui na coma', qalaq naigui ca shiŷaxaua maye na'axaŷaxaatega da na'aqtac qalaq huo'o da ntonaxac. Qalaxaye ye saishet da ŷoqta ŷaŷateeta, nache da huo'o ye ivireguet lqalaic, nache saqaŷaloq da ŷaxanec da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Qaq asom nañiguishe maye tatelec som 'alhua maye huo'o ana ŷaxat, qalaq naigui ca shiŷaxaua maye na'axaŷaxaatega da na'aqtac. Qalaxaye saishet da hua'aqta'a damaye da naralaxat da nachaalataxac, nachaqrata da iuennatega nam yo'oqchigui lhuenaxanaxa da qanauec aca anom qataq da 'eetec da iqopitaxaatac da nachaalataxac.

¹⁵Qaq asom nañiguishe ala maye tatelec so 'onaxaic 'alhua, qalaq naigui nam na'axaŷaxaatega da la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ŷaconeguet, qataq ŷalaxaguet, qataq huesota da lataxac. Qaq de'era pa'atec, ŷataqta qaica ca qochetega qataq 'enauac nam ŷo'otpi ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi.

Qaŷaloqnaxana aso ncoŷaraxanaxaqui

(Marcos 4.21-25)

¹⁶Qaica ca ishet da ŷegueua'a aca lcoŷaraxanaxaqui, ime, qaq ŷapolec, huo'otaq ŷano'ot na pa'aguiñi ca lmala'. Nachaqrata da ŷanasheguem, yaqto' da huo'o ca inoxonoigui ca nŷec, qalaq yo'oqchiguiñi.

¹⁷Cha'aye 'enauac nam qoŷoxottapiguiñi ivira'a da qailalec, qataq 'enauac nam saq cha'api ivira'a da qaŷaŷaten.

¹⁸Qaq ŷoqo'oye ŷataqta qana'axaŷaxaŷiichiguiñi, cha'aye da huo'o ca ŷaŷaten dam saqcha'a lataxac da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache camaye qaŷa'aqtaxanem na qalota laŷepi lataxac. Qalaxaye nam saishet da ŷaŷaten dam saqcha'a lataxac de'era no'onataxanaxac, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷo'otec namayepi da icoua'ai 'enauac nam ipi'itaxaatega da ŷaŷaten.

Aso late'e qataq soua lqaŷa't So Jesús

(Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35)

¹⁹Aso late'e qataq soua lqaŷa't So Jesús nvildeua'a ca hueta'a Somaye, qalaxaye saishet da qaiviraua'a Somaye souaxat da ŷataqta qalota na shiŷaxauapi.

²⁰Nache huo'o so da'aqtaxanem So Jesús, 'eeta': –Ara 'arate'e qataq daua 'arqaŷa't pa'atraue'c, huotaique da 'am detaxairapegue'.

²¹Qalaxaye So Jesús 'enapeco': –Aca ñate'e qataq ca ñaqañañicpi, nachena nam na'axañoaxatega qataq ñalaxaguet da la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Jesús vi'iiguet naqa'en so la'at Ita'araic

(Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41)

²²Qaq huo'o so na'a'q, nache So Jesús huenooñigui aso nllocta, lñata'ape soua lapaxaguenataqa. Nache 'enapegalo', 'eeta': «Qolaq saxatague da lña le'ego ana lapel late'eraí.» Ime, nache je'c.

²³⁻²⁴Qaq co'ollaq ñaq quetralec aso lapel, nache So Jesús do'oche. Nache nque'elaxatta da huo'o so la'at ñataqta qapa'atteguet tatelec aso lapel, qaq ñoqo'oye na 'etaxat tangui aso nllocta. Nache soua napaxaguenataqa co'ollaq ila'a da lchec maye taleguete, nache ña'alaxarelec So Jesús da nquetoxo'n, 'eetra': – ¡'Am Napaxaguenataxanaq, 'am Napaxaguenataxanaq, mashe huotaique da qomi' iyiiyiñi! Nache So Jesús ñesheguem. Nache 'enapega so la'at qataq ana lapaxa so 'etaxat da nañaxaayiñi. Qaq nache ipacchigui da 'enauac ñe'eguelaxa da ntochiguiñi.

²⁵Ime, nache 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': –¡Qami' saishet da huo'o ca qarpi'iñaxaqui Añem! Qalaxaye soomaye ñataqta ñi'i', qataq ñataqta huo'o da la'aalaqa'. Nache ñi 'oonolec inattac ñi lña, 'eeta': «¿Negue't dam da' ñale ye ivira'a na la'at qataq ana lapaxa na 'etaxat da ñalaxaguet?»

So ñale maye qalota so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi

(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)

²⁶So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa ivittrague da lña le'ego aso lapel ye 'alhua le'enaxat Gerasa.

²⁷Qaq co'ollaq mashe huenoteeguesop aso nllocta So Jesús, nache natena'aguet so ñale maye lma' yi'ie 'alhua, somaye qalota so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi. –Se'eso ñale, mashe saq hua'a ca lma', nachaqrata da huetauga ca pannaqa' qataq mashe qañoqteguelo soua vi'ie da saq ñaayiñi naua alogo.

²⁸⁻²⁹Qaq souaxat naxa da so saqcha'a na'añaxacpi da qalota da deloquixanaxataac, nache na shiñaxauapi icoñera'a't naua lhua'q qataq naua lapia'ate se'eso ñale, qataq qanauaatalec. Qalaxaye somaye ñachipiaxattac na ncoñetaxanaxat lcat, nache se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaic datauec naqa'en somaye, da tauga ca 'alhua maye toolec. –Qaq se'eso ñale co'ollaq ila'a So Jesús, nache ña'alaq, nache ña'aroto naua l-llectel Somaye. Nache So Jesús 'enapega se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi da ca'ai se'eso ñale, qalaxaye somayepi ña'alaqtagui 'eeta': –¡'Am Jesús maye 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'amaqtaqaic! ¿Negue't ca 'auauotaique da qomi' 'auo'oteque? 'Am ñachoxonnaqot nagui, da saishet qome da 'auauo'o ca qanque'eenaxac.

³⁰Nache So Jesús inat se'eso ñale, 'eeta': –¿Ca 'eetec ca 'are'enaxat? Nache somaye 'enapeco': –Qomye ñe'enaxat Qalota. 'Enapec de'era, cha'aye ñataqta qalota so saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, netaigui somaye.

³¹Nache se'eso saqcha'a na'añaxacpi, nachoxoreetacot So Jesús da yaqto' saishet da ñamaxaña cam qaica ca loga't nhuaxanaqa' nam saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi.

³²Qaq yi'ie qanayeeta'a saqañapeque aso lcomaraxalate, nache hueta'a aso qalota cos late'epi deque'etac. Nache se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, nachoxoreetacot So Jesús da ñasheetem da taigui asa'aso cos late'epi. Nache So Jesús ñasheetem somayepi da taigui.

³³Nache se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi ca'ai se'eso ñale, nache taigui aso cos late'epi. Nache 'enauac asomayepi nqalgaqangui so tocot, nache tangui aso lapel late'eraí, nache 'ogaxaipi.

³⁴Nache soua ñale't maye ilotrague' aso cos late'epi co'ollaq ñauaachigui de'era 'eetec asomayepi, nache chegaqañi da nqo'oneua'a ca ñyecpiolec da da'aqtaxanem 'enauac de'era qanayeuaigui.

³⁵Nache 'enauac som shiñaxauapi demeenaxaneuga cam huaña de'era. Qaq co'ollaq ivita ca hueta'a So Jesús, nache ila'a se'eso ñale maye netaigui co'ollaxa se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi. Se'eso ñale, mashe ñaatrañi soua alogo qataq ñataqta ñañamaqta da lataxac, nache na hueta'a yi'ie 'alhua ñataqta huo'o da lcolanaxa.

³⁶Nache 'enauac nam ñauaachigui So Jesús co'ollaq nataren se'eso ñale, nache quetot da da'aqtaxaatapeguem 'enauac na shiñaxauapi.

³⁷Nache 'enauac na shiñaxauapi maye lma' ye Gerasa, nachoxoreetacot So Jesús da ca'ai yi'ie 'alhua, souaxat da ñataqta lta'araic da lcolanaxa. –Qaq co'ollaq So Jesús da huenooñigui aso nllocta da ñe'eguelaxata ye Galilea,

³⁸nache se'eso ñale maye mashe no'oita, nachoxoreetacot Somaye da ishet da nasheeteguet da ca'ategue. Qalaxaye So Jesús 'eetega somaye, 'eeta':

³⁹«'Avi'eguelaxaua'a ca 'arma'. Ime, qaq 'aua'axat 'enauac nam 'am ño'otec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.» Nache se'eso ñale jec da nqo'ona so ñyecpi da da'aqtaxanem 'enauac na shiñaxauapi dam ño'otec So Jesús somaye.

Aso llale so Jairo qataq aso 'alo maye ipoteua'a so lapo' So Jesús

(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

⁴⁰Qaq co'ollaq mashe nvitta So Jesús ye 'alhua Galilea, nache na shiñaxauapi ñataqta lta'araic da ntonaxac, cha'aye 'enauac qaiuattaique.

⁴¹Huaña, nache nvi' so ñale le'enaxat Jairo, somaye nataxala' asom napaxaguenaxaqui na judiopi. Se'eso ñale ña'aroto naua l-llectel So Jesús, nache nachoxoreetacot da ishet da nqo'ona ca lma'.

⁴²Cha'aye aso 'oonole llale maye mashe ivi' naua doce vi'ie da llaxa, asomaye ileetapigui'. Nache So Jesús ca'ategue so Jairo, qaq ñataqta qalota so ca'ategue Somaye, ivira'a da ñataqta qanpataxagui.

⁴³Qaq se'eso shiřaxauapi řalectaigui aso 'alo sa no'on. Asomaye mashe ivi' naua doce vi'ie da nque'eenaxac da anactac na ltago'q. Qaq asomaye mashe imeuo 'enauac nam logoxoshetpi, souaxat da isheetetac na natannaxanaqpi, qalaq saishet da huo'o ca ishet da řařoxot da nataren da lalolaxa.

⁴⁴Qaq asomaye queteuo'oguet na l-lať So Jesús, nache ipoteua'a na laře so lapo'. Huaņa, nache asomaye no'oita.

⁴⁵Nache So Jesús denataxangui so shiřaxauapi, 'eeta': -¿Negue't ca Ařem ipoteua'a? Qalaxaye ye qaica ca ishet da řasat da 'eetega ipoteua'a Somaye, nache so Pedro 'enapeco': -'Am Napaxaguenataxanaq, ¿Sa 'auařateno' da na shiřaxauapi 'am qaicoleesop qatať 'am qanpataxagui?

⁴⁶Qalaxaye So Jesús qaltať ře'eguelaxalec da 'enapec: -Řoqta 'eesa da huo'o ca Ařem ipoteua'a, cha'aye Ařem řanamteueegue da jec so řa'ařanaxac.

⁴⁷Nache aso 'alo co'ollať ila'a da mashe saishet da řařoxot da nqařoxottapiguiņi, nache iviloxol da lcolanaxa. Ime, nache řa'aroto naua l-llectel So Jesús. Nache řauaachigui 'enauac so shiřaxauapi co'ollať asomaye da'aqtaxanem dam huo'omshe ipoteua'a so lapo' So Jesús, qatať da 'eetec da saqařaloť da no'oita asomaye.

⁴⁸Nache So Jesús 'enapego' aso 'alo, 'eeta': -'Am řalole, nagui mashe 'am no'oita, cha'aye huo'o da 'arpi'iřaxac Ařem. 'Aue, qojec, saqca ca da.

⁴⁹Qaq co'ollať řa detaťtac So Jesús, nache huo'o so nvi', chegaqa'a ca lma' so Jairo som nataxala' asom napaxaguenaxaqui na judiopi. Nache da'aqtaxanem somaye, 'eeta': -Aye 'ařa'ale mashe ileu. No'on da 'aua'aqta'a da Napaxaguenataxanaq.

⁵⁰Nache So Jesús co'ollať hua'aqchigui de'era, nache 'enapega so Jairo, 'eeta': -Saishet qome da 'aņi'i. Nachaqrata da 'aupi'iřa'a Ařem, nache acamaye nca'alec.

⁵¹⁻⁵³Qaq co'ollať ivireua'a so nřec, nache 'enauac so shiřaxauapi nřeetagui, souaxat da l-leuaxa aso nogotole, qalaxaye So Jesús 'enapego' somayepi 'eeta': «¿Saishet qome da qanřiņiitac! Aye nogotole saishet da ileu; ayemaye choche do'ocheta.» Nache so shiřaxauapi ře'eetac So Jesús, cha'aye řařaten da aso nogotole mashe ileu. Nache So Jesús pa'auo lřateuo so Pedro, qatať so Santiago, qatať so Juan, qatať so Jairo qatať aso late'e aso nogotole, nache saishet da huo'o ca lřa řasheneuo da pa'auo.

⁵⁴Ime, nache řacona na lhuať aso nogotole, nache 'enapega 'eeta': «¿'Am nogotole, qoņisheguem!»

⁵⁵Nache aso nogotole qaltať ře'eguelaxalec da nca'alec, nache sa nařaloxon da řesheguem. Nache So Jesús damaxasoxoolec da qořanem ca aloť asomaye.

⁵⁶Nache soua lta'al řataťta huo'o da la'aalaqa', qalaxaye So Jesús 'enapegalo soomaye da saishet da huo'o ca da'aqtaxaarem de'era.

Lucas 9

So Jesús ñama'q soua doce lapaxaguenataqa

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

¹Qaq huo'o so na'a'q, nache So Jesús ñataxana't soua doce lapaxaguenataqa, nache ñanema da la'añaxac soomaye da yaqto' natore'n na ñotta'a't nalolaxapi qataq ñanema da 'ene'c da ishet da ño'orauec nam ñotta'a't saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi.

²Ime, nache ñama'q soomaye da ña'axatre'c da no'on na'axa'ñaxac dam lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq natore'n na sa no'onpi.

³Nache 'enapegalo' soomaye, 'eeta': «Saishet qome da huo'o ca qauache na nqa'aic. Saishet da qauache caua qarashelchelli' qataq ca qarachoxonaxaqui qataq ca qo'oqoi qataq aca qo'omi. Qataq saishet qome da huo'o ca ñache' caua logo lña't.

⁴Qaq da qaviyeeua'a ca ñyec, nache qoviña'a, choche ivitta'a da qoquiña'ai que'eca 'alhua.

⁵Qaq ca huaña da saishet da qami' qañaconegueta, qalaq qoquiña'ai camaye. Ime, qaq qauchegoqoiuec na namoxoñaxa naua qarapia'achilli'. Qaq damaye la'anaxat da camayepi saq qami' ñaconegueta.»

⁶Ime, nache soua napaxaguenataqa je'c da taña 'enauac nam saq 'amaqtaq ñyecpiolec yi'iyee 'alhua, ña'axattrac da no'on na'axa'ñaxac qataq natore'trac na saq no'onpi.

Da nalaataguec so nachelaxanataxanaq Juan

(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷So nta'a le'enaxat Herodes Antipas co'ollaq ñañaten 'enauac nam ño'ottacpi So Jesús, nache ñataqta sa ñañaten ca 'eetec, cha'aye huo'o na 'eetega da qaltaq nca'alec so Juan.

⁸Qataq huo'o na 'eetega da nacheso som la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Elías da qaltaq nachaxan, qataq huo'o na 'eetega da nca'alec ca 'oonolec som hua'au la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Qalaxaye so Herodes 'enapeco': «¿Chaq negue't dam da' ñale maye ñataqta ñaguec da na'aqtaguec? Damaye saishet da nachera da Juan maye nachelaxanataxanaq, cha'aye añem samaxasoxoolec caillaye da qañalauat.» Qaq ñoqo'oye so Herodes ñataqta huo'o da lyaxa da ñauatton So Jesús.

So Jesús iquia'axan so qalota shiñaxauapi

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

¹⁰Nache soua lapaxaguenataqa co'ollaq mashe ñe'eguela'q, nache da'aqtaxaatrapeguem So Jesús 'enauac nam ño'otpi. Ime, nache So Jesús nnaicapegueto soomaye da nqo'onalo ye ñyecpi ye Betsaida, cha'aye huotaique da ndoteto soomaye.

¹¹Qalaxaye so shiřaxauapi co'ollaq řařaten da So Jesús taigue da Betsaida, nache qaicaalec Somaye. –Nache So Jesús řaconeguet 'enauac so shiřaxauapi, cha'aye řataqta huo'o da lauotaxanaqtaic, nache řachegoxottot da da'aqtaxaatapeguem dam lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nataqa'en nataren nam sa no'onpi.

¹²Qaq co'ollaq mashe avit, nache soua doce lapaxaguenataqa nquiguereua'a So Jesús, nache 'eetrega, 'eetra': –Qonapega na shiřaxauapi, da yaqto' nqo'oneua'a na saqařapeque nřecpi da nmitaique ca huaña da lo'ochaqa' ne'ena pe, qataq desheenaxanaique ca aloq. ¡Cha'aye ne'ena souaqta'a řataqta toolec!

¹³Qalaxaye So Jesús 'enapeco': –Qařa'añim qami' cam aloq namayepi. Nache soomaye 'ena'apo': –Qaica cam qonoq. Nachaqyeuate' yeua cincole nauolel qataq yeua dos nřaxaye. Cha'aye da sauoqtaique sequia'axanaq ne'ena shiřaxauapi, nache iuen da sesheenaxanaqique ca nallec,

¹⁴cha'aye namayepi napacalec ca cinco mil shiřaxauapi ye lcata. –Qalaxaye So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': –Qoñiřapega namayepi da nso'ooñi, řottecache qanqa'eñi cincuenta na huaxařa't.

¹⁵Nache soua napaxaguenataqa řo'o't da damaxasoxoolec So Jesús.

¹⁶Nache So Jesús řaconalo soua cincole nauole qataq soua dos nřaxaye. Ime, qaq řamato'ot na piguem, nache nqouagaxaueeleguete soomaye. Ime nache ncolaxaayĩni, nache řanema soua lapaxaguenataqa, da yaqto' soomaye řanoiguilo so shiřaxauapi.

¹⁷Nache 'enauac somayepi deque'e, ivira'a da comaraxaicpi, nache co'ollaq ime da lquia'axac, nache qalařona't so ñi'ĩřoxot. Nache ivi' doce soua no'oxonal maye laře' na nallec, soua nlaxatchiguilo.

So Pedro řa'axat so Jesús da nacheso so Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna

(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)

¹⁸Huo'o so huaña, nache So Jesús nqouagaxaueetac 'oonolec, nache soua lapaxaguenataqa ivildeuga ca hueta'a Somaye. Nache So Jesús inatta'apo' soomaye, 'eeta': –¿Ca 'eetec naxa ca la'aqtac na shiřaxauapi da Ařem na'aqtaxaatapigui?

¹⁹Nache soua napaxaguenataqa řasa't, 'eetra': –Qomye huo'o na ipettega da nache 'am nachelaxanaxanaq Juan; qataq huo'o na ipettega da nache 'am Elías; qataq huo'o na 'eetega da nache 'am 'oonolec som hua'au la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huo'otaq nca'alec.

²⁰Ime, nache So Jesús ina't soomaye, 'eeta': –Qaq qami' ¿Chaq negue't ca qaupicheetega Ařem? Nache so Pedro 'enapeco': –Qomye nache 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'am namaq.

²¹Qalaxaye So Jesús 'enapegalo 'enauaque soomaye da saishet da huo'o ca da'aqtaxanema, da Somaye nacheso So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Jesús ŷa'axata'a da nalaataguec

(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30–9.1)

²²So Jesús nataqa'en 'enapegalo soua lapaxaguenataqa 'eeta': «Aŷem, maye Aŷem Shiŷaxaua Llalec, ŷataqta qalota qome da ñeque'eenaxac. Cha'aye na nataxala'pi maye ilotague' ne'ena 'alhua, qataq na ltaxaŷaxanaxanecpi na shiŷaxauapi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, namayepi Aŷem ŷamaqauec qataq Aŷem ŷalauat. Qalaxaye da mashe ivi' caua tres na'axa'te, nache qaltaq ñeca'alec.»

²³Ime, nache So Jesús 'enapega 'enauac so hueta'a yi'iye, 'eeta': «Ca nshetaique da ŷapaxaguenatac, nache camaye iuen da icoua'ai da ŷo'ot ca maiche 'eetapeguec. Qataq iuen da lhuotta da Aŷem ileualec qataq da ŷo'ot ca samaxalec.

²⁴Cha'aye da huo'o ca ipettega da nachaalataxac da ŷactec da 'onaxaic, saq 'ena'am da Aŷem quegue, nache camaye da nachaalataxac deqat. Qalaxaye da huo'o ca ŷaŷamaxareeta qataq lca'a'ua'a da ileualec Aŷem, nache camaye nca'alec.

²⁵Cha'aye qaica ca naigui ca shiŷaxaua da imata'a't da nauec 'enauac nam huetalec ana 'alhua, da huo'otaq da maiche nque'emaqcheela't qataq deqat da nachaalataxac.

²⁶Da huo'o ca Aŷem ncoxolec qataq da ŷapaxaguenataxanaxac, nache Aŷem Shiŷaxaua Llalec nataqa'en ñecoxolec camaye, qom ivita da ñe'eguelaq da ñanactaigui da ŷa'añaxac qataq da la'añaxac Ñi Ita'a qataq nam qui'itta lamaxashecpí.

²⁷ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da huo'o nagui na ŷalectauo da saxanaxa qome da ileu, qom huo'otaq saxanaxa da ilogui da 'eetec qom ilo'ogue 'enauacna Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

So Jesús nqochen da lataxac

(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

²⁸Qaq co'ollaq mashe inoxoore'c soua ocho na'axa'te, nache So Jesús ŷauec so Pedro, Juan qataq so Santiago da taresheguemec aso qaŷoqotcheguemec 'alhua da yaqto' nqouagaxauen.

²⁹Qaq co'ollaq ñaq nqouagaxaueetac, nache da lasheguiŷaxac nqochen, qataq soua alogo ŷataqta ŷapaga'q qataq qashelectrapiguiñi.

³⁰Huaña, nache nachaxa'n so Moisés qataq so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Elías,

³¹colesopa so ne'eraxa ŷataqta qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec. Qaq soomaye da'aqtaxaatrapeguema So Jesús da 'eetec da l-leuaxa, qom huaña ye Jerusalén qataq da 'eetec qom qaltaq nca'alec qataq da taigue da piguem.

³²Qaq so Pedro qataq soua lya't napaxaguenataqa mashe do'ochete'. Qalaxaye saqayaloq da nlore, nache ila'alo So Jesús da huetaigui da llo'oxoyec, huaqta'ato so Moisés qataq so Elías.

³³Qaq co'ollaq so Moisés qataq so Elías da mashe huotaigue da ca'aisalo Somaye, nache so Pedro 'enapego' So Jesús, 'eeta': «'Am Napaxaguenataxanaq ¡Maye saq no'on ye souaqta'a ne'ena! Da 'auayamaxareeta, nache aym so'ot caua tres qaya'axaquilli', 'oonolec ca 'arma', qataq da Moisés qataq da Elías.» Qaq so Pedro sa yayaten ca naigui de'era la'aqtac.

³⁴Qaq co'ollaq ña detaqtac, nache anac so lo'oc chegoqo'ot na piguem yataqta ipelteleguete 'enauaque soomaye. Nache se'esoua tres napaxaguenataqa yataqta lta'araic da lcolanaqa'.

³⁵Ime, nache qay'a'axa'ya so nvilyaxac chemaxaigui so lo'oc, 'eeta': «'Era da Yalec maye Ica'aguishec! Qaq qami' iuen da yataqta qaulaqaiguet.»

³⁶Qaq co'ollaq yoxogue se'eso na'aqtac, nache qaltaq qaila'a So Jesús da ndotec. Nache soomaye, yataqta huo'oi soua na'axa'te da qaica ca da'aqtaxaarem de'era lauanaqche'c.

**So Jesús nataren so nsoq maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac
leguemaxaic**

(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

³⁷Qaq so lya na'a'q co'ollaq So Jesús qataq soua tres lapaxaguenataqa huenotreaguesop aso qayqotchequemec 'alhua, nache nateera'aguet so qalota shiyaxauapi.

³⁸Nache huo'o so yale yalectaigui so shiyaxauapi nquigueua'a So Jesús, nache 'enapego' 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq, 'am ñachoxonnot da 'autauan da 'oonolec yalec.

³⁹Huo'o so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic imattaigui, nache ya'alaqchettac naxa. Qataq nataqa'en iviloxolaqchet qataq anac naxa naqa'en na lcoche na alap. Qaq naxa da ca'ai, nache yataqta qaica naqa'en ca lyac.

⁴⁰Qaq mashe sogote da ñachoxoreetacoto daua 'arapaxaguenataqa da yo'oldaue'c ñi'ini saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, qalaxaye saishet'.

⁴¹Nache So Jesús yamataigui so ca'attague'pi, nache 'enapeco': –¿Peta'a yapac da saishet da huo'o ca qauañoxoche da saishet da qami' soota'agueta? ¡Chaq tachiguiña qome da ñeualaxaunaxac da qoñiita! Qami' yataqta qausomiyapec qataq sa qaup'i'ya'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna. –Ime, nache So Jesús 'enapega se'eso yale 'eeta': –Ñaq 'anaueecna'a cam 'a'ya'alec.

⁴²Qaq co'ollaq mashe saq qayapeque se'eso nsoq, nache so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic huañi naqa'en somaye, nache yo'otec da lta'araic liviloxolaxa na lo'oc. Ime, nache So Jesús nlaxa se'eso saqcha'a na'añaxac leguemaxaic. Nache nataren se'eso nsoq. Ime, nache ye'eguelaxatot so lta'a.

⁴³Nache 'enauac se'eso shiŷaxauapi ŷataqta huo'o da la'aalaxa da lta'araic la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Jesús qaltaq ŷa'axata'a da nalaataguec

(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

–Qaq co'ollaq ñaq queta da qaŷa'aalatapeguec 'enauac nam ŷo'ot So Jesús, nache Somaye 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta':

⁴⁴«Ña qana'axaŷaxañiichigui da shenapēc, Aŷem Shiŷaxaua Llalec Aŷem qoŷanoigui qome nam Aŷem ipa'agueetacpi.»

⁴⁵Qalaxaye soua lapaxaguenataqa saishet da ŷaŷate'n de'era la'aqtac So Jesús, cha'aye saxanaxa da ivira ye laloqo' da yaqto' ŷaŷate'n. Nataqa'en huo'o da lcolanaqa' da ina't Somaye da chaq negue't ca naigui de'era la'aqtac.

¿Negue't ca ŷactec da la'amaqchec?

(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

⁴⁶Huo'o so huaña, da soua napaxaguenataqa nqallegottrapiguilo da chaq negue't soomaye ca ŷactec da la'amaqchec.

⁴⁷Qalaxaye So Jesús co'ollaq ŷaŷaten da lhuennataxac soomaye, nache iŷaxana so nogotolec, nache huaqte',

⁴⁸Nache 'enapegalo' soomaye 'eeta': «Da huo'o ca ŷaconeguet ca 'eeta'am ne'ena nogotolec, nache camaye Aŷem ŷaconeguet. Qaq da huo'o ca ŷaconeguet Aŷem, nache ŷaconeguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Aŷem namaq. Cha'aye ca ŷapactec qaica ca la'amaqchec 'enauac da qoñiita, qaq nacheca ca ŷataqta 'eesa da 'amaqtaqaic.»

Ca saq qomi' mpa'aguenalo, nache camaye qartaua

(Marcos 9.38-40)

⁴⁹So Juan maye 'oonolec soua doce napaxaguenataqa 'enapega So Jesús 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq, qomi' huo'o so 'oonolec ñatenaqalec da do'otaxaatega da 'are'enaxat da ŷo'otteguec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi maye netaigui na shiŷaxauapi. Qalaxaye qomi' shenaqtega somaye da saishet da, nache 'eetec de'era, cha'aye somaye saishet da qomi' ŷalectaiguilo.

⁵⁰Qalaxaye So Jesús 'enapeco': –Saishet da qaulliŷapeguem, cha'aye ca saishet da qomi' mpa'aguenalo, nache camaye qartaua.

So Jesús nlaxa so Santiago qataq so Juan

⁵¹Qaq co'ollaq mashe saqaŷapeque so laloqo' da taigue da piguem So Jesús, nache huesotec ye lavilŷaxac da taigue da Jerusalén.

⁵²Nache ŷauo'oi soua lamaxa'she, da nqo'oorā yem naña nam saq 'amaqtaq nŷecpiolec maye huaigui yem 'alhua Samaria, da yaqto' iqataxanai' cam lanataqa' se'eso pe.

⁵³Qalaxaye nam shiřaxauapi maye lma' yi'ye 'alhua, saishet da řaconeguet So Jesús, cha'aye qaila'a da tata'ague da Jerusalén.

⁵⁴Nache soua lapaxaguenataqa Santiago qataq so Juan co'ollaq ilora'a de'era, nache 'eetegalo So Jesús 'eeta': «'Am Qarataxala', ř'onaxaic da qomi' 'auasheetema da seřaxanaqaique ca norec da chegoqo'ot na piguem, da yaqto' nmatchiguiři 'enauac yemayepi da řavigaxat!»

⁵⁵Qalaxaye So Jesús řamataiguilo soomaye, nache nlaxalo. [Nache 'eeta': Qami' sa qauařaaři chaq negue't cam saqcha'a maye chegoqo'ot de'era qauem qarhuennataxaqui.

⁵⁶Cha'aye na Shiřaxaua Llalec saishet da anac da nqat da nachaalataxac ca shiřaxaua, nacherata da nca'alaxatec.] Qaq ime, nache je'c nqo'ooro so nma'piolec maye saq 'amaqtaq.

Soua nshetrai que da ca'atregue So Jesús

(Mateo 8.19-22)

⁵⁷Qaq co'ollaq quete' soomaye, nache huo'o so shiřaxaua 'enapega So Jesús, 'eeta': -'Am řataxala', řeshetai que da 'am seca'ategue, maicheye cam 'auataigue.

⁵⁸Nache So Jesús 'enapeco': -Ana huaxařaxapi huo'o na lauac, qataq na qořopi 'enauac huo'o na lpata'c, qalaxaye Ařem Shiřaxaua Llalec, qaica ca řataqta ima' da so'oche.

⁵⁹Ime, nache So Jesús 'enapega so lřa, 'eeta': -Ařem 'auca'ategue. Qalaxaye somaye 'enapeco': -'Am řataxala', ařem 'aua'axařa'a, řa sa'auaxaaři da selayiři ye ita'a.

⁶⁰Qalaxaye So Jesús 'enapega 'eeta': -řactec da řařamaqchiguiři da 'am qojec nagui da 'aua'axatec da no'on na'axařaxac da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. řNaq 'aua'axařa'a na leuaxaicpi da maiche ilayiři na lqatacpi!

⁶¹Ime, nache qaltaq anac so lřa shiřaxaua, nache 'eetega So Jesús 'eeta': -'Am řataxala', řeshetai que da 'am seca'ategue, qalaxaye no'on da ařem 'aua'axařa'a da sa'auaxaaři da řecoyeguene' na řalaqpi.

⁶²Nache So Jesús 'enapego' 'eeta': -Saishet da řařamaxaři da qanayeetaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qaře'enaxat dam qauem lataxac ca řale maye řo'ottac na 'alhua. Cha'aye ca na'ayisheguem ca na'alhua da namata'ague na l-laq, nache ca lo'onatac camaye řataqta namaxagui.

Lucas 10

So Jesús řamaq so setenta y dos lařepi lapaxaguenatacpi

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús lca'aua'a so setenta y dos lařepi lapaxaguenatacpi, nache řamaq somayepi dostega't naqa'en, da řa'auaxaata'a 'enauac na naři na saq 'amaqtaq řęcpiolec qataq naua lřa't 'aleu' maye tařa'alo Somaye.

²Nache 'enapego', 'eeta': -Qalota nam iuen da huenoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye saq 'amaqtaq nam ña'axatec da no'on na'axaŷaxac. Qaq ŷoqo'oye, no'on da qauŷaxañiŷot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷamaq nam laŷepi maye Aŷem ca'attague' da yaqto' ña'axatem da no'on na'axaŷaxac ne'ena shiŷaxauapi.

³Qoqui nagui, qalaxaye maxatchaxa qome, cha'aye Aŷem qami' sama'q sheeta'am ca ŷamaq ca qagueta llalec da quichiguingui na dequi'iŷapecpi.

⁴Saishet da qauache aca qo'omi qataq caua qarachoxonaxaquilli' qataq caua lŷa't qarapela'achilli'. Qataq saishet da huo'o ca qaumiilec da qoviita'a da qauquinaxañiitac na nqa'aic.

⁵Qaq da huo'o ca qaviyeeua'a ñŷec, qalaq qauquiñi 'enauac ca hueta'a que'eca ñŷec, qauachaxañi da qaryaqaí da que'eca ñŷec no'on da taŷa'ague.

⁶Qaq que'eca hueta'a ca ñŷec da ŷaconeguet de'era no'on, nache de'era qaryaqaí ipacchigui. Qaq da sa ŷaconeguet camayepi, nache de'era qaryaqaí saishet da ipac.

⁷Saishet da qa'aiteua'alo na ñŷecpi. Nachaqrata da qoviŷa'a ca 'oonolec ñŷec, nache qolliqui qataq qanŷomiigui cam qami' qoŷanema, cha'aye ca 'onataxanaxaic saishet da sa qaisheeten da lo'onataxanaxac.

⁸Qaq da huo'o ca qaviyiŷa ñŷecpi da qami' ŷaconegueta, nache qolliqui 'enauac cam qami' qaiquia'axaneque,

⁹qanatayiñi 'enauac nam sa no'onpi maye hueta'a camaye, qataq qaua'aqtaxañim da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da mashe nayeetai'.

¹⁰Qalaxaye da qaviyeeua'a ca saq 'amaqtaq ñŷecpiolec, qaq da huo'otaq saq qami' ŷaconegueta, nache qanqo'oñiuga ca nqa'aic, nache qoñiita':

¹¹«Qomi' saishet da qami' saqtegueua'alo. ŷoqo'oye ivira'a na namoxoŷaxa nam qarmaye maye taleguete naua qarapia'ate, namaye sechegoxosoxouec. Qalaxaye qami' iuen da qauaŷaañi de'era, 'eeta': Mashe nayeetai' da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

¹²Qaq ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema da que'eca pa'atec na'a'q, Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷauo'o ca lta'araic nhuaxanaguec que'eca shiŷaxauapi, napacalec da nhuaxanaguec co'ollaxa so shiŷaxauapi maye lma' so ñŷecpi ye Sodoma.

So shiŷaxauapi maye sa da'amqaanataxan

(Mateo 11.20-24)

¹³So Jesús nataqa'en, 'eeta': «Qami' maye qoñiitaña na ñŷecpi Corazín ¡ŷataqta qauem da qa'aita'ague! ¡Nataqa'en qauem da tata'ague na shiŷaxauapi maye netaña ye ñŷecpi Betsaida! Cha'aye nam so'otpi maye sa qaŷauanapega maye qami' huaiguilo, taxa da so'ot da huaigui ye ñŷecpi ye Tiro qataq ye Sidón, nache

salcoshe'eguctaxa da yeemaye naralaxa't da lataxa'c. Qataq ñaayiñi naua alogo maye qaica ca lya'c qataq imeeleguete naua lqaigo da ñachaxan da ntogotaxac.

¹⁴Qaq ñataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema da que'eca na'a'q qom qanmit 'enauacna, qalaq qami' ñactec ca qauacoñiguete qanhuaxanaguiqui, saq 'ena'am yeemaye.

¹⁵Qami' maye qoviita'a na ñyecpi Cafarnaúm, ¿qaupi'itaxañiitega peta'a da qami' qañaconegueta da piguem? 'A'i, saishet nachaqrata da qami' qañamaxañalo cam ñapac qañoqchiguiña nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi.»

¹⁶Ime, nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': «Camachaqca ca qami' na'axañaxanalo, qaq nache Añem maye Añem na'axañaxana. Qaq cam sa qami' ñaconegueta, qaq nache Añem maye saq Añem ñaconeguet; qaq cam saq Añem ñaconeguet, qaq nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye sa ñaconeguet Ñim Añem namaq.»

Da lle'eguelaxasoxoc som setenta y dos napaxaguenatacpi

¹⁷Qaq som setenta y dos napaxaguenatacpi maye ñamaq co'ollaxa So Jesús ñataqta machiguiñi co'ollaq ñe'eguelaq. Nache da'aqtaxaatac, 'eeta': ¡'Am Qarataxala', ivira'a na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi ñataqta qomi' ñalaxagueta da shenaqapega da seroxolec da 'are'enaxat!

¹⁸Nache So Jesús 'enapeco': -Aja', Añem sauachigui da naañi so pa'aguenataxanaxaic, chegoqtot na piguem, 'eeta'am na nqashelgaxa.

¹⁹Añem qami' sanema da na'añaxac, da yaqto' na na'araxanaqpi qataq na pe'elaqtoicpi saishet da qami' ique'emaqche't, qataq da yaqto' qanaviqui so pa'aguenataxanaxaic maye qami' ipa'agueeta'ape.

²⁰Qalaxaye saishet da qantoñiitapeguet da mashe qami' ñalaxagueta na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi, nachaqrata qome da qantoñiitapeguet da mashe qoñettauo da qare'enaxache da piguem.

So Jesús ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

²¹Huaña, nache So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta ño'ot da ntonapigui' So Jesús, nache Somaye 'enapeco': «'Am Ita'a maye 'aulotague' na piguem qataq ana 'alhua 'am sanot da ño'oxonnataxanaxac, cha'aye 'auachaxana de'era na ñaqqiolec qaltaq nam 'ena'am namayepi. Qalaxaye saishet da 'auachaxana na Ita'araic da lauatonaxanaxac, qataq ñaanaxanaxaicpi, cha'aye nachera dam maiche 'arhuennataxac 'am Ito'olec.»

²²Ime, nache So Jesús 'enapego' so shiñaxauapi maye hueta'aguet Somaye, 'eeta': «Ñi Ita'a Añem imato'ot 'enauac na lataxacpi, qataq qaica ca Añem ñauattoota da 'ena'am Ñimaye. Qataq Añem maye Añem Llalec, ñataqta sauattoota Ñim Ita'a maye Lo'onatac 'Enauacna, qaica ca shena'am qataq maiche lleca'a'ua'a cam shiñaxaua maye sauotaique da ñauatton Ñimaye da 'ena'am Añem.»

²³Qaq So Jesús co'ollaq nda'ato soua lapaxaguenataqa, nache 'enapegalo, 'eeta': «Yataqta qauamaichiguiñi qami' maye qauloña'a 'enauac nam yo'oq nagui.

²⁴Cha'aye qalota co'ollaxa som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som ilotague' so Israel le'ecpi, huo'o da lyaxa da ñauaachigui qataq hua'aqchigui dam qami' qauloita'a qataq qaua'aqaichigui nagui, qalaxaye somayepi sa ñañoxtot.»

Qañoqanaxana so lma' ye 'alhua Samaria

²⁵Huo'o so dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi nquigueua'a So Jesús da yaqto' inat da ishet da ñasateguet so lnataxanaxac maye ñataqta alaqaic, nache 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq, ¿chaq negue't ca iuen da so'ot da yaqto' saconeguet ca nca'alaxa maye chochaq tatec?

²⁶Nache So Jesús ñasateguet somaye, 'eeta': –¿'Auañaten peta'a nam nanettalec ana lereguishepi so Moisés?

²⁷Nache som dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, 'eeta': – «Yataqta 'auauotec Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna, ñataqta 'aumato'ot 'enauac da 'arquiyachteñaxac, 'arca'alaxa, 'ara'añaxac qataq 'enauac da 'arhuennataxac, nataqa'en ñataqta 'auauotec ca 'arña, 'eeta'am da 'arauotaxanaqtaic da maiche 'anachaalataxac.»

²⁸Nache So Jesús 'enapeco': –Aja', ñañoqchiguiñi da 'arasataxac, 'auo'ot qome de'era, nache 'am tañot da nca'alaxa maye chochaq tatec.

²⁹Qalaxaye som dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi saishet da maguiñi souaxat de'era lasataxac So Jesús, nache qaltaq ñe'eguelaxalec da inat Somaye, 'eeta': –¿Negue't cam ñalamaxat iqaña?

³⁰Nache So Jesús ñauo'o so daloqnaxana, 'eeta': «Huo'o so na'a'q, nache huo'o so ñale chegoqtasheguema ye Jerusalén, quetague' so nqa'aic maye taña'a ye Jericó. Nache huangui so nqa'aic da huo'oi soua cachaxaiqa da nhuo' somaye qataq iuxaata'ape qataq ñacona 'enauac so lla'ac qataq icopchaqchet.

³¹Qaq huaqteguet se'eso na'a'q da quetague' se'eso nqa'aic so 'oonolec nam ltaxañaxanaxanec na shiñaxauapi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye co'ollaq ila'a, nache napactalec.

³²Nataqa'en nateuga yi'ie som ltaua na ntaxañaxanaxanecpi, qalaxaye co'ollaq ivita se'eso huaña so ñale, nache ila'a, qalaxaye nataqa'en napactalec.

³³Qaq nataqa'en nateuga se'eso nqa'aic so ñale maye lma' ye 'alhua Samaria, qaq co'ollaq ila'a se'eso ñale da huetaiya', nache ñataqta huo'o da lchoxonnataxanaxa.

³⁴Nache ngo'ona somaye, nache nataren so lque'emaxapi datannaxana na lli'i ana Oliva qataq so lataxa. Ime, qaq ñauo'o so laxataxat. Qaq co'ollaq ime, nache ñasaxalec so lalo 'ashena, nache ñauegueua'a so ñyec maye nanataqa'. Huaña, nache ilotague'.

³⁵Qaq so lya na'a'q co'ollaq mashe yaqta'a da jec se'eso Samaria le'ec, nache nqatsheguem aso lsheetenaxanaqte, nache yami' som lma' se'eso nanataqa'. Nache 'enapega, 'eeta': <'Aulo'ogue qome ne'ena yale. Qom huo'o aca yacauec lavigaxaiste, qaq maiche sesheeten qom ñe'eguelaq.>

³⁶Qaq So Jesús co'ollaq imat se'eso ya'axattac, nache inat som dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, 'eeta': Hua', nagui 'am senat. Se'esoua tres maye quetrague' se'eso nqa'aic ¿chaq negue't ca 'aupeta'a da yachaxan da yoaqta lya se'eso shiyaxaua maye nhuo't soua cachaxaiqa?»

³⁷–Qomye som huo'o da ltaunaxanaxac somaye, qataq ilotague', 'enapeco' som dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi. Nache So Jesús 'enapeco': – 'Aue, qojec, nataqa'en 'auo'ot qome de'era.

So Jesús hueta'a so lma' aso Marta qataq aso María

³⁸Co'ollaq taña'ague da Jerusalén So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa, nache huo'o ye taaleguete nyecpi. Qaq yemaye, nache hueta'a aso 'alo le'enaxat Marta asomaye yaconeguet So Jesús qataq yauegueua'a so lma'.

³⁹Qaq se'eso nma', nache hueta'a aso María, asomaye lqaña aso Marta. Qaq asomaye nso'ootaño, datato'ot So Jesús, nache na'axaýaxaatega 'enauac nam ya'axattac Somaye.

⁴⁰Qaq aso Marta, qalaxaye yataqta qaica ca ldaq'a, cha'aye yo'ottac so nallec qataq 'enauac nam laýepi lo'onatacpi ye lma'. Yoqo'oye nquigueua'a So Jesús, nache 'enapega, 'eeta': –'Am Yataxala', ¿yataqta qaico' ca taýapigui 'arhuel ye aña yaqaña aýem ndoqteeteguet 'enauac nam yo'onatacpi? Qonapega taxa añimaye da aýem itauan.

⁴¹⁻⁴²Qalaxaye So Jesús yasategueto' asomaye, 'eeta': –Marta, Marta, ¿ta'ainco' ye yataqta 'aumatalec da 'arhuogoxo nam chochaqna? Huo'o da 'oonolec maye yataqta 'onaxaic. Qaq aña María lca'ateua'a, qaq damaye qaica ca ishet da nqat.

Lucas 11

So Jesús dapaxaguenataxanec da atamnaxac

(Mateo 6.9-15; 7.7-11)

¹Huo'o so na'a'q, nache So Jesús hueta'a so 'alhua da natameetac. Qaq co'ollaq imat da natamnaxac, nache huo'o so 'oonolec lapaxaguenatac dequiguiyo'ot Somaye, 'eeta': –'Am Qarataxala' qomi' 'auapaxagueneque taxa da qanatamnaxac, 'eeta'am da 'eetec so Juan co'ollaq yapaxague'n soua lapaxaguenataqa.

²Nache So Jesús 'enapeco': –Da ivita da qanatamño, qalaq qoñiita': «'Am Qarta'a maye qoneto'ot na piguem, 'enauac qome da 'am qaýauatton da 'am 'oonolec maye 'Aro'onatac 'Enauacna. Ña 'auanac yaqto' 'am 'oonolec da 'am Qarta'a,

³Ñaq qomi' 'aýa'anema na na'a'q cam sacheguenaq maye seuenaqtac.

⁴Qataq 'auapalaxat nam qarasouaxashetpi, 'eeta'ama qomi' da mashe sapalaxataq 'enauac nam qomi' qaño'oteque qauem. Qataq da qomi' nvitalo ca qañe'eguenataguec, nache saishet da qomi' 'auashenegueta da chegoqchigui camaye da 'am qolaqa'ai.»

⁵So Jesús nataqa'en 'enapeco': «Saloqnaxanaxa da huo'otaq huo'o ca 'oonolec da qoñiita, huo'o ca nauochaxaua. Nache da mashe laiñi na pe da nqo'ona, nache 'enapecta, 'eeta': <'Am ñaqaña, 'auauo'o qome ca ña'aalec nallec.

⁶Ten, huo'o ñi ñauochaxaua nvireua'a ye ima', chegoqtauec. Qaq qaica ca anoq da sequia'axan ñimaye.»

⁷Qaq nataqa'en saloqnaxanaxa da que'eca pa'atauo da ñasat, 'eeta': <Saishet da añem sa 'aulemaxat! Ten, ñi lasom mashe sapotagui, qataq na ñalaqpi nataqa'en añem mashe ñenanaqtai'. Qaq ñoqo'oye saishet da soosheguem da huo'o ca 'am sami' ca nallec.»

⁸Qaq da que'eca ña da sa nañaxaani da ñaxanaxac, nache que'eca pa'atauo ñami' ca iueetaique camaye. Qalaxaye damaye saishet da naigui da souaxat da auochaxaua, nachaqrata da yaqto' saishet da huo'o ca la'aloxo da ñauaachigui na shiñaxauapi.

⁹Ñoqo'oye qami' shenapegalo nagui: Qauñaxañiñot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq Ñimaye qami' ñanema cam qauñaxañiitaique, qautaqñapegue' Ñimaye, nache qauanachiña cam qanmichiitaique, qautoqñiua'a ca lasom, yaqto' qami' qanauategueta.

¹⁰Cha'aye cam pi'ña'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñaconeguet cam iñaxaataique, qataq ñanata cam nmittaique, qataq da deñaxan qalaq qaiqoche'eguet.

¹¹¿Huo'o peta'a ca 'oonolec da qoñiita da ñami' ca llalec ca na'araxanaq da iñaxanaique ca ññaq?

¹²¿Huo'otaq ñami' peta'a ca pe'elaqtoic da camaye iñaxanaique ca 'olgaxa lco'oue'?

¹³Qami' matem qami' qauemaiqa, qalaq qauañaañi da qaña'añim ca no'on ca qaña'alqui, qaq ¿hua'ago' da saq ñactec ñi Qarta'ai maye Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem da ishet da ñanem So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta cam iñaxanot Ñimaye?»

So Jesús qoñeetega huo'o ca netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.19-27)

¹⁴So Jesús ño'orauec so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic maye qaicaa naua la'aqtaqa naqa'en so ñale. Qaq co'ollaq mashe huenoxonec so ne'ec, nache ishet da detaqa som qaicaa naua la'aqtaqa. Nache so shiñaxauapi ñataqta huo'o da la'aalaxa de'era.

¹⁵Qalaxaye somayepi huo'o na 'enapēc: «De'era Jesús ŷo'ottapeguec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi maye netaigui na shiŷaxauapi, cha'aye som Beelzebú maye lataxala' nam saqcha'a na'añaxacpi, nacheso so ŷami' da la'añaxac da ŷo'ot de'era.»

¹⁶Qataq huo'o na choche ŷauotaique da ŷe'eguen So Jesús. ŷoqo'oye iŷaxaatacot da ishet da ŷo'ot ca na'anec maye sa qaŷauanapega da ŷachaxan da Somaye 'eesa da lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Qaq So Jesús co'ollaq noma de'era lhuennataxac somayepi, nache 'enapega, 'eeta': Ca shiŷaxauapi maye hueta'a ca 'alhua da huo'otaq maiche npa'aguena't, nache camayepi nataqa'en taŷa'a da nlaguiñi, qataq ca nhuo' le'ecpi da maiche npa'aguena't, nache camayepi nataqa'en taŷa'a da nlaguiñi.

¹⁸Qaq nache 'eetec nataqa'en so pa'aguenataxanaxaic da maiche npa'agueela't, nache maiche nlaxaañi da lo'onataxanaxac. Qami' qoñiitega da Aŷem so'otteguec na ne'ecpi leguemaxaicpi da so'otaxaatega da la'añaxac so pa'aguenataxanaxaic.

¹⁹Qaq da 'eesa de'era, nache ¿negue't ca ŷami' da la'añaxac na qarapaxaguenataqui da yaqto' ŷo'orauec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaic? Da qami' da qoñiŷapec da chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna de'era na'añaxac, nache damaye ŷachaxan da ŷoqta 'eesa da qausomiŷapec.

²⁰Qaq Aŷem da so'orauec nam saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi da so'onataxana da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache damaye ŷachaxan de'era lo'onataxanaxac Ñimaye da mashe hueta'a ne'ena.

²¹ŷataqta lta'araic da lqalaic da qaicachigui ca lma' ca ŷale 'añaxaic qataq ŷataqta na'atchiguiñi na lo'ogoxonaxat.

²²Qalaxaye da huo'o ca lŷa ŷale napacalec da la'añaxac camaye, nache loxonec, nache deuotaxanec 'enauac na lo'ogoxonaxatpi maye nteetacot. Imē, nache ŷanoigui na nauochaxauapi.

²³Qami' da saishet da qauaŷamaxayiñi da so'ottac, nache qami' Aŷem qauataiŷa'aguet. Qataq da saishet da Aŷem qautauañi da qanaviqiiiuo ca lŷa shiŷaxaua da Aŷem quegue, nache qami' 'eeta'am da Aŷem qauo'otaxañiiteguelec.

So saqcha'a na'añaxac leguemaxaic maye ñe'eguelaxa so lma'

(Mateo 12.43-45)

²⁴So saqcha'a na'añaxac leguemaxaic da ivita da ca'ai ca shiŷaxaua, nache jec, netalec ca toolec 'alhua, nmittaique ca nmataqa'. Qaq da huo'otaq saishet da ŷanata, nache deuennataxan, 'eeta': «Aŷem no'on da she'eguelaxa ñi ima' maye sachegoqtoigui caillaye, nache she'eguelaxaigui.»

²⁵Qaq da ivireua'a, nache ilalec da qui'itta qataq qaŷaŷamaxatchiguiñi.

²⁶Nache ÿe'eguelaqtec da ÿe'eguenal'alo soua lÿa't siete maye ÿactrec da qauema, nache 'enauaque soomaye taiguilo que'eca shiÿaxaua. Huaña, nache camaye ÿactec da aloic, saq 'ena'am so hua'auchiguiñi co'ollaq netaigui so 'oonolec.

Nam ÿoqta 'eesa da huo'o da lamaxayec

²⁷Qaq co'ollaq ña ÿa'axattac de'era So Jesús, nache nvireuo aso 'alo, nache ÿa'alaxalec Somaye, 'eeta': -iÿataqta machiguiñi acam 'alo maye 'am deco'oic co'ollaxa, qataq 'am illepaxaatac!

²⁸Qalaxaye So Jesús 'enapeco': -iÿactec da machiguiñi na shiÿaxauapi maye na'axaÿaxaatega da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ÿalaxaguet!

Qaiÿaxaatacot So Jesús da ÿo'ot ca na'anec maye sa qaÿauanapega

(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

²⁹Qalota so shiÿaxauapi nquigueuo da na'axaÿaxana So Jesús, nache Somaye 'enapeco': -«Qami' Aÿem qavi'iguiñiitac da Aÿem qauÿaxañiitacot da so'ot ca na'anec, qalaxaye qami' qauemaiqa qataq saishet da huo'o ca qarpi'iÿaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq 'oonolec da na'anec maye qami' sanema, damaye nachera dam huaigui co'ollaxa so Jonás.

³⁰Qaq dam 'eetec somaye co'ollaq la'anaxat nam shiÿaxauapi maye lma' ye 'amaqtaqaic ñÿecpi ye Nínive, qaq nachera qome nataqa'en da 'eetec Aÿem Shiÿaxaua Llalec da Aÿem la'anaxat na shiÿaxauapi maye huetaigui ne'ena na'a'q.

³¹Aso nate'e maye netaña ye 'alhua na'ague da taguiñi, asomaye nachaañi qom ivita da qanmit 'enauacna, nache detaqa da qami' dataÿa'agueta da yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿauo'o ca qanhuaxanaguiqui. Cha'aye asomaye ÿataqta qaÿoqtegue co'ollaxa da chegaqa'ague da naÿa, da na'axaÿaxanalo naua ÿaanaxanaxaiqa lapaxaguenataxanaxaco so nta'a Salomón. Qalaxaye qami' saishet da qauaÿamaxayiñi da qana'axaÿaxañiÿalo naua ÿapaxaguenataxanaxaco, na'aictaxa da Aÿem ñapacalec so Salomón.

³²Que'eca pa'atec na'a'q qom qanmit 'enauacna, nache nataqa'en so shiÿaxauapi lma' ye Nínive, nachaañi qome da qami' dataÿa'agueta. Cha'aye se'eso shiÿaxauapi naralaxat da lataxac co'ollaq hua'axaÿa da la'aqtaxanaxac so Jonás. Qalaxaye qami' qaua'aqaitega da itaxaÿaxac, qalaq saishet da qanaralaxache da qarataxaiqui, na'aictaxa da ñapacalec da la'amaqchec so Jonás.»

Aca ncoÿaraxanaxaqui maye icoÿarelec ca shiÿaxaua

(Mateo 5.15; 6.22-23)

So Jesús nataqa'en 'enapeco':

³³Qaica ca ishet da ÿegueua'a aca ncoÿaraxanaxaqui, ime, nache ÿoxooñi, huo'otaq da ÿano'ot na pa'aguiñi ca naretaxanaxala'. Nachaqrata da ÿatcheguem acamaye, yaqto' da huo'o ca pa'aigui ca ñÿec, nache yo'oqchiguiñi.

³⁴Naua la'ai'te ca shiÿaxaua, 'eeta'ama aca ncoÿaraxanaxaqui da icoÿarelec da lo'ocÿaxac. Qaq ÿoqo'oye, da lmeenaxanaxac da huesota qataq nvirauec da lauotaxanaqtaic, nache da yo'oqchiguiñi taigui da nachaalataxac. Qalaxaye da

naua la'ai'te da quiŷaxanaqtaqaiqa qataq nvirauec da ño'oxonnaxac, nache da nachaalataxac ŷataqta imauec da napalñi.

³⁵Qaq ŷoqo'oye maxatchoxo' qome, saishet da qauo'omaxache dam yo'oqchiguiñi maye huetaigui da qanachaalataxaqui.

³⁶Cha'aye da 'enauac da qaro'ocŷaxaqui da yo'oqtelec, qataq qaica ca huaña da napaltalec, nache da qanachaalataxaqui qaŷoqtegue na le'eraxa, 'eeta'am aca ncoŷaraxanaxaqui da 'eroigui.

So Jesús iviraxattega so fariseopi qataq som napaxaguenataxanaqpi

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)

³⁷Qaq co'ollaq mashe imat da ltaxaŷaxac So Jesús, nache huo'o so 'oonolec maye ŷalectaigui na fariseopi ŷayena'a Somaye da lquia'axaua ca lma'. Nache So Jesús jec, ime, nache nso'ooñi datalec ca nquia'axala'.

³⁸Nache so fariseo ŷataqta huo'o da la'aalaxa co'ollaq ŷauaachigui So Jesús da saishet da iŷoi' naua lhua'q co'ollaq huotaique da deque'e'.

³⁹Qalaxaye So Jesús 'enapeco': –Qami' fariseopi qauŷoitac na pa'auec, qalaxaye na pa'auo da qoñiita ŷataqta qauem, qaica ca qautauañi, nachaqrata da qaucacheetacot na shiŷaxauapi.

⁴⁰ŷataqta saqco' peta'a ca qauaŷaañiŷapec! Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'ot na pa'auec qataq na pa'auo.

⁴¹Qaq dam ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi lataxac qataq 'eesa da qui'itta, damaye nachera da ñi 'oonolec detaunaxanot ca hueto'ot, da itauan na choxoraqpi.

⁴²ŷataqta qauem da qa'aita'ague! Cha'aye ŷataqta lta'araic da qarhuogoqoi da qaŷa'añiŷot Ñim Lo'onatac 'Enauacna aña 'oonole ana diez anam qa'añiguishe maye huo'o ana ala, qataq na menta qataq ana ruda maye qanqache da qauachegoxochiŷalec na qa'anaxanaqa'ai. Qalaxaye qami' saishet da no'on da qarataxaqui da qoñiitaigui na shiŷaxauapi, qataq saishet da qauauochec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaŷa'añim Ñim Lo'onatac 'Enauacna aña 'oonole ana diez 'enauac ana qarachetaqtaxanaqche, qalaxaye iuen da saishet da qaŷa'axañiuec da qarauotaxanaqtaiqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da no'on qarataxaqui.

⁴³ŷataqta qauem da qa'aita'ague qami' fariseopi! Qami' naxa da qa'aiua'a aña napaxaguenaxaqui na judiopi, nache qarqopitaxache naxa da qami' qaŷaŷamaxatte' da qoñiita'am na shiŷaxauapi maye 'amaqtaqaicpi. Qataq qarqopitaxache naxa da huaña ye menaqa', da na shiŷaxauapi qami' iqui'n qalaq lta'araic da 'enec naqa'en da qoñiita.

⁴⁴ŷataqta qauem da qa'aita'ague! Cha'aye qami' qoñiita'am acam huachiqui maye sa qaila'a, nache na shiŷaxauapi petapeguelec.

⁴⁵Nache huo'o som 'oonolec nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi 'enapega So Jesús, 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq,

'enauac na 'anasaxauec maye talec 'anqa'en na fariseopi, nataqa'en ivira'alo qomi' da qomi' inogoqche't.

⁴⁶Nache So Jesús 'enapeco': -¡Yataqta qauem da qa'aita'ague nataqa'en qami'! Cha'aye qauauo'oi na namaxasoxonaxacpi maye yataqta huo'o da lqalaic da qaipaqueelec, qalaxaye saishet da cara'acolec da qauauo'oi ca qana'añaxataxaqui da qaupaquiitelec namayepi.

⁴⁷¡Yataqta qauem da qa'aita'ague qami' maye qano'oxoñeetapiguisheguem ana nhuachiquipi som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye yalauat co'olloxocheye som hua'au qarta'ailpi!

⁴⁸Qaq de'era qauo'оче nachera da yo'oq da qami' yataqta qauayamaxayiñiita dam y'o'ot som qarta'ailpi. Cha'aye som qarta'ailpi yalauat som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nagui qami' qalaq qano'oxoñeesheguem ana nhuachiquipi.

⁴⁹Qaq y'oqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye yaanaxanaxaic, huo'o da la'aqtac co'ollaxa da qami' ya'axatta'agueta 'enapeco': «Ayem qami' samaxalo qome ca ya'aqtaxanaxanecpi qataq yamaxashecpi, qalaxaye huo'o na qauallauache, qaq ca la'yepi qalaq qaucañiitac, qaviraxachi'yalo naua lya't 'aleu'.»

⁵⁰Qaq 'era da 'eetec da qami' qarasouaxashechi 'enauac da l-leuaxa som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ana 'alhua,

⁵¹chegoqchiguiña co'ollaxa da l-leuaxa so Abel, choche ivitta'a da nalaataguec so na'aqtaxanaxanec Zacarías, som qayalauat co'ollaq vichiguingui ye laiñi añi no'onaxanaxaqui late'eraí yem naña añi nca'atoxonaxalate. Qaq y'oqo'oye yataqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema, da 'enauac da qoñiita huo'o ca qanhuaxanaguiiqui souaxat de'era nleuaxa somayepi.

⁵²¡Yataqta qauem da qa'aita'ague qami' maye qauapaxaguenataxañiiteguec na namaxasoxonaxacpi! Cha'aye qami' yataqta qauayachiñiita da naigui da 'eetec da qayauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye qaica ca qauo'оче cam yachaxan da 'eesa da qauauattoñiita Ñimaye, ivira'a da sa qauashiñim nataqa'en da huo'o ca lya maye huotaique yauatton Ñimaye.

⁵³Qaq co'ollaq ca'ai so nyec So Jesús, nache ca'attague' Somaye nam dapaxaguenataxaatapeguec nam namaxasoxonaxacpi qataq nam yalectaigui na fariseopi, nache qalota na lnataxanaxacpi.

⁵⁴Qalaxaye choche ye'egueetac So Jesús, saiuna'a da huo'otaq huo'o ca nasaxauec la'aqtac sa ya'yamaxañi, qaq nacheca chegoqchigui naqa'en da huo'o ca yasaxalec lasouaxashet.

Lucas 12

So Jesús detelaqteetega ca shiyaxaua maye 'eetega 'eesa

¹Qaq ñaq queta da qalota so shiřaxauapi lapootapegueua'a So Jesús qataq mashe ivira da huo'o na qaře'eguingui. Nache Somaye 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': «Maxatchoxo' qome, qarvichiřa'aguet da latenataxanaxac na fariseopi. Namayepi řataqta řatenachettac na shiřaxauapi da 'eetega 'eesa nam la'aqtaxanaxacpi.

²Cha'aye 'enauac nam qořoxottapiguiři ya'aqalec qataq 'enauac nam saq cha'api ivira'a da qařařaten.

³Qaq cam qanasaqaiuec da huo'otaq huaigui ca napalaxa, nache 'enauac da qařařaten da huaigui ca yo'oqchiguiři, qataq cam qara'aqtaqui maye qo'oxocheetaři qalaq ivira'a da řařaten 'enauac na shiřaxauapi.

Cam ishet da qaři'iřa

(Mateo 10.28-31)

⁴Qami' řauochaxau' řaqařa't, saishet da qayi'iitega na shiřaxauapi maye ishet da nqat da qanachaalataxahui, qalaxaye saishet da huo'o ca lřa řo'ot.

⁵Nachagrata da qayi'iřai Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ñim saishet da nachagrata da nqat da achaalataxac, maye nataqa'en Ñimaye huo'o naq 'enec da řamaxařa ca nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi ca shiřaxaua, qom imat da nqat da nachaalataxac. Qaq 'iři maye ishet da qayi'iřai.

⁶Caua cinco qořolqa da qaime'n qalaq qaica ca la'amaqchec aca lasheue. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna řataqta huetegueto caamaye.

⁷Qaq nache 'eetec nataqa'en da qořiita: Ñim Lo'onatac 'Enauacna řařaten ye lcata na laue ři 'oonolec. Qaq řoqo'oye saishet da qayi'iitac, cha'aye qami' qanapacřalec da lashiichiřaxac ca qalota qořopiolec.

Nam shiřaxauapi maye nchoxotta da quetague' So Cristo

(Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸Da qami' qaua'aqtaxaři na lařepi shiřaxauapi da Ařem qoquiitague', nache Ařem Shiřaxaua Llalec, sa'aqtaxanem na lamaxashecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eesa da Ařem qoquiitague'.

⁹Qalaxaye da qaua'aqtaxaři nam shiřaxauapi da saishet da Ařem qoquiitague', nache Ařem sa'aqtaxanem na lamaxashecpi piguem le'ecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eesa da saishet da Ařem qoquiitague'.

¹⁰Qami' da huo'o ca qara'aqtaqui qauem da qauasaqailec Ařem Shiřaxaua Llalec, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ichoxore'n. Qalaxaye da huo'o ca qauem qara'aqtaqui da qauasaqailec So Saqcha'a Na'ařaxac Qui'itta, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da qami' ichoxore'n.

¹¹Qaq qom ivita da qami' qařauegueua'alo ana napaxaguenaxaqui na judiopi huo'otaq nam nmit na nasouaxashetpi qataq nam nataxala'pi da qami' qanmi't, nache saishet qome da tatapigui qarvilli cam qarasataxahui qataq cam qořiitec da qauataiřa'aguet namayepi.

¹²Cha'aye qom ivita ca laloqo' da qautaqai, nache som Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta qami' ñapaxagueneque cam iuen da qanasaqaiuec.»

Da lchec ca shiñaxaua da pe'etega da nsallaxa

¹³Nache huo'o so shiñaxaua maye hueta'a yi'ie 'enapega So Jesús, 'eeta': -'Am Napaxaguenataxanaq, qonapega ctaxa ñi ñaqaña da icolaxachigui da nsallaxa maye qomi' no'onaxata'agueta co'ollaxa so qarta'a.

¹⁴Qalaxaye So Jesús 'enapega, 'eeta': -'Am shenapega, ¿negue't ca Añem ñanagui da sañamaxaani cam qancotaitapigui, huo'otaq da secolaxachigui da nsallaxa?

¹⁵Ime, nache ñamataigui som hueta'a yi'ie, nache 'enapeco': «Maxatchaxa, qarvichiña'aguet da nqopitaxanaqtaic da nsallaxa, cha'aye da nachaalataxac ca shiñaxaua saishet da ñachegoxotaigui nam saqalota lsallaxa maye hueto'ot.»

¹⁶Huaña, nache So Jesús huo'o da daloqnaxana, 'eeta': «Huo'o so ñale ñataqta sallaxanec, so do'onataxaatapeguelec 'alhua ñataqta qalota naqa'en ana ala so lañiguishec co'ollaq nqat.

¹⁷Nache so sallaxanec deuennataxaatac, 'eeta': «¿Chaq hua'ago' nagui ca sheetec? Ye añem qaica cam sacha'ague da sañamaxat nam ñeqat ala na ñañiguishec.»

¹⁸Qaq co'ollaq nmate' da lhuennataxac, nache 'eeta': «Aja', sañaten nagui dam iuen da so'ot. Nagui añem ñelaxaani ñim laponaxaqui na ala na ñañiguishec, da yaqto' so'ot ca lña ñactec da lta'araic ñaqa'en. Qaq qom ime, qaq soxotoigui 'enauac nam ala na ñañiguishec maye ñeqat, nataqa'en 'enauac nam añem hueto'ot.

¹⁹Ime, nache maiche ntaqteguela't, 'eeta': Nagui mashe ñataqta qalota nam ñalamaxatpi maye sañamaxat, namaye nalaigui caua saqañoqteguelo vi'ie. Nagui ñematec, seque'etac, ñeñomtac, qataq samachiguiñi.»

²⁰Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega, 'eeta': «'Am ñale ñataqta qaica ca 'auañanapec, nachena ne'ena pe 'am 'aleu, qaq 'enauac nam 'auañamaxattac, ¿negue't qome cam talec?»

²¹Qaq 'era qome da 'eetec cam shiñaxaua da maiche logosheguem naqa'en da lsallaxa, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñañaten camaye da ñataqta choxoraq.»

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ntela'a nam llalaqpi

(Mateo 6.25-34)

²²Qaq co'ollaq ime, nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': «Nagui qami' shenapegalo: Saishet qome da ñataqta ñapac da qarhuogoqoi cam qolliqui qataq cam qanapoiña.

²³Cha'aye da achaalataxac saq 'ena'am cam choche qanallec, qataq dam no'ocñaxac, damaye saq 'ena'am cam choche qanapogoña.

²⁴Ñaq qauloña nam teguesanpi, namayepi saishet da danaxan, qataq saishet da deqataxan, qataq saishet da huo'o ca laponaxanaxaqui, qataq qaica ca laretac lañe'. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna iquia'axaatac namayepi. ¡Qami', qalaxaye ñactec da qarashiichiñaxaqui, saishet da qoñiña'am nam mañopi!

²⁵Qaq, ¿negue't ca 'oonolec da qoñiita da ñapactec da lachetataic, nache ishet da ñañoxot da nquigaxat da nachaalataxat?

²⁶Cha'aye da huo'otaq saishet da qauañoxoche de'era, qaq ¿taloxocheyectoxo' da qami' ñaquicoqchetta'ape 'enauac nam lañepi?

²⁷Qami' ña qaumichiñi da 'eetec da lañaxataxat ana huoue maye huo'o ana lauoxo. Anamaye saishet da do'onataxan, qataq saishet da deqaleenaxan. Qalaxaye ñataqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema da so Salomón, na'aictaxa da ñataqta qaica ca 'ena'am da no'otaxat, qalaq somaye saishet da 'eeta'am aca 'oonole anamayepi.

²⁸Qaq da nache 'eetec de'era Ñim Lo'onatac 'Enauacna da no'otaxanaxan ana choche huoue maye huetauga nagui na no'onaxa, qaq qonte', nache qañavigaxat, qaq ¡hua'aguctoxo' da saq 'eetec da qoñiita maye saq 'amaqtaq da qarpi'iñaxaqui!

²⁹Qaq ñoqo'oye saishet qome da leetapigui ye qarvilli souaxat cam qolliqui qataq cam qañomiigui.

³⁰Cha'aye nachaqnata nam saishet da ñauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye huo'o da lachetataic souaxat de'era. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'ai, ñañaten 'enauac namayepi da qaviñiitac.

³¹Qalaxaye dam ñataqta ñañamaqchiguiñi 'eeta': qauauattoñiita da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñita 'oonolec Nta'a. Qaq 'enauac na lañepi maye qaviñiitac Ñimaye qami' ñanema da ivita ca laloqo' naqa'en.

Da nsallaxa maye ñoqta 'eesa

(Mateo 6.19-21)

³²Saishet qome da qayi'i, qami' maye qoñiita'am acam ñalamaqte qagueta maye selotague'. Ñataqta qami' saq 'amaqtache, qalaxaye Ñi Qarta'ai ñataqta maiche lhuennataxat da qanhuañiñaua'a naqa'en da lo'onataxanaxat da ilo'ogue 'enauacna.

³³Qaq qaumiñi qome na qami' hueto'oto. Ime, qaq qaña'añim nam deuenaxaatapigui'. Ime, qaq qauo'oche cam qarachoxonaxaqui maye saishet da lto qataq ca nsallaxa hueta'ague da piguem maye saishet da imeuo, qataq saishet da inoxoneua'a cam cachaxaica, qataq saishet da chec ca lalaxat.

³⁴Qauennachiña'a qome de'era. Da qami' nache 'eetai' da tatapigui ye qarvilli cam hueta'ague da qarsallaqai.

Iuen da ñataqta nañamaxattai' ca namaxashec

35-36 Qami' iuen da nache 'eetai' da qami' lhuotte'. Iuen da qoñiita'am ca namaxashecpí maye ca na'aco' nqo'ona ca naronaxac. Camayepi nache 'eetai' da nlotauéc qataq 'ettaigui aca lcoỹaraxanaxaqui, iuattaique cam na'aco' da deỹaxan da netaigui ca lasom, nache sa naỹaloxon da ỹauateguet.

37-38 ỹataqta huo'o qome da lta'araic lamaxayec ca camayepi qom huo'otaq ca na'aco' nvi' ca laiñi ca pe huo'otaq da mashe yo'oxoñitai', qalaxaye nache 'ena'am nlotauéc camayepi! Qaq ỹataqta 'eesa qami' sa'axatema, da que'eca na'aco' 'enapega camayepi da nso'ooñi da datalec ca nquia'axala', qaq camaye qalaq huapegue' da ỹo'ot ca aloq.

39 Ca lalamaxat ca nỹec da huo'otaq ỹaỹaten ca laloxoqui da nvi' ca cachaxaic, nache camaye iuataique da yaqto' saishet da ỹashenem da taigui ca lma'.

40 Qaq qami' nataqa'en ỹataqta qanaỹamaxacheetai' qome, cha'aye Aỹem Shiỹaxaua Llalec, ñevi' qom qami' saishet da taỹapigui qarvilli Aỹem.»

Ca namaxashec maye ỹataqta ỹalaq qataq ca namaxashec maye sa ỹalaq

(Mateo 24.45-51)

41 Ime, nache so Pedro denataxan, 'eeta': -'Am Qarataxala', de'era 'aualoqnaxana z̃peta'a ndotre'c qomi' da qomi' tachiguilo, huo'otaq nataqa'en 'enauac nam hueta'a ne'ena?

42 Nache So Qarataxala' ỹasateguet somaye 'eeta': -¿Chaq negue't cam namaxashec maye ỹataqta ỹalaq qataq nlotec? Qomye, nacheca cam namaxashec maye ca na'aco' ipataxalec da ilo'ogue ca lma' qataq caua llalqa, qataq iqataxanai' ca nallec.

43 Qaq ỹataqta machiguiñi que'eca namaxashec, qom huo'otaq nvi' ca na'aco', qaq ilalec camaye da ỹo'ottac dam qaỹamaxalec.

44 Qaq Aỹem shenapéc da ỹoqta 'eesa da que'eca 'aco', ishet da ỹanagui camaye da ilo'ogue naqa'en 'enauac nam hueto'otpi.

45 Qalaxaye que'eca namaxashec da huo'otaq 'enapéc: «Ca ña'aco' ỹataqta qaỹaloqteguet», nache jec da iuaxaatac ca laỹepi namaxashecpí qataq aca namaxashepi, ime, qaq cot da lquia'axac qataq da nỹomaxac qataq da ltaxa.

46 Qaq so na'aco' da ñe'eguelaq da huetoigui ca na'a'q qataq cam laloqo' da huo'otaq se'eso namaxashec saishet da huotaique, ime, qaq qaỹauo'o ca nhuaxanaguec, 'eeta'am qanqa'en da nhuaxanaguec nam namaxashecpí maye sa ỹalaq.

47 Qaq cam namaxashec maye ỹaỹateeta cam 'eetapeguec cam na'aco', qalaxaye saishet da naỹamaxattai', qataq sa ỹalaq, qaq camaye ỹataqta lta'araic da nhuaxanaguec.

48 Qalaxaye cam namaxashec maye ỹoqta 'itchiguiñi da sa ỹaỹaten cam ỹo'ottac maye ishet da chegaqagui da huo'o qanqa'en ca nhuaxanaguec, qaq camaye saq

'amaqtaq qome ca nhuaxanaguec. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta qami' ñauoteque, ñoqo'oye nataqa'en iuen da qauauochec Ñimaye. Qaq de'era 'eetec da Ñimaye qami' ñachaxanalo da lqouagaxanaqtaic, qaq nataqa'en Ñimaye qami' iuatta'alo da qauachaxañi nataqa'en da qarqouagaxanaqtaiqui da qauo'onataxañiñot Ñimaye.

So Jesús npa'aguena't naqa'en na shiñaxauapi

(Mateo 10.34-36)

⁴⁹Añem ñanac da se'eraxatoigui ca norec ana 'alhua, qaq ¡Añem ñataqta huo'o da iyaxa da nale'en, nache 'eroigui camaye nagui!

⁵⁰Qalaxaye hua'auñi qome da Añem saigui ca lta'araic lqalaic qataq lta'araic ca ñeque'eenaxac, choche ivitta'a da nvi' que'eca na'a'q.

⁵¹Qaq qami' ¿qaupi'itaxañiitega peta'a da Añem ñera'a ca l-lagaxayec na shiñaxauapi? 'A'i, saishet. Chaqrata da huesogui ñaqa'en namayepi.

⁵²Qaq ca 'oonolec ñyec da hueta'a caua cinco, nache caua tres dataña'agueta caua dos.

⁵³Ca nta'a qalaq maiche npa'aguene' ca llalec, qaq cam ñalec maiche npa'aguene' ca lta'a, qaq aca nate'e npa'aguene' aca maiche llale, qaq aca ñale qalaq maiche npa'aguene' aca late'e, qataq aca nachoro maiche npa'aguene' aca late, qataq aca nate maiche npa'aguene' aca lachoro.

Nam la'anaxatpi na piguem

(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

⁵⁴So Jesús nataqa'en 'enapego' so shiñaxauapi, 'eeta': «Qami' naxa da qauloña'a na lo'oc na piguem da chegaqa'ague da avit da nañoxoosheguem, nache qoñiñapec da huo'o ca auot. Qaq damaye 'eesa.

⁵⁵Qataq na la'at da nashiiyisheguem da chegaqa'ague da taguiñi, nache qoñiñapecnaxa da qara'aqtaqui: «¡Yo'oqta da huotaique da napaxañañi!» Qaq damaye ipacchigui.

⁵⁶Qaq ¡qami' maye qoñiñapec da qami' 'eesora! Qami' qauañaañi da qaua'axache na la'anaxatpi na piguem qataq ana 'alhua, qalaq ¿ta'ainco' ye saishet da qaua'axache da lataxac naua souaqtaiguilo na'axa'te nagui?

'Ampogoxoinapegue' da 'anmane' ca 'ampa'aguenaxaua

(Mateo 5.25-26)

⁵⁷'Alca'a'ua'a da 'auo'ot ca ñañamaqchiguiñi.

⁵⁸Da huo'otaq huo'o ca 'am nmaxalec da 'eetega huo'o ca 'auo'otec sa ñañamaxañi, nache no'on da 'anañamaxate' camaye qom huo'otaq saxanaxa da 'am ñaneua'a ca nmit na nasouaxashet. Cha'aye da saishet da qonetec de'era, nache que'eca nmit na nasouaxashet ishet da ñamaxalec ca huataxanaq le'ec da 'am ñauegueua'a aca ncoñetaxanaxaqui.

⁵⁹Qaq Aÿem shenapēc da 'am saishet da qoca'ai aca ncoñetaxanaxaqui, qom huo'otaq saxanaxa da 'ausheeten aca pa'atec maye qaiŷaxaneua'a da 'ausheeten añi 'aravigaxaiste.»

Lucas 13

Da lyac ca shiŷaxaua da naralaxat da lataxac

¹Qaq nachesoua se'esoua na'axa'te da huo'oi soua nvi't, nache da'aqtaxaatrapeguem So Jesús, da so nta'a Pilato ŷalecneguet na ltago'q so lalaatac shiŷaxauapi maye lma' ye 'alhua Galilea nam ltago'q som shiguiŷacpi, maye ŷauotaique da ŷavigaxat da lachetaqtaxanaxat.

²Nache So Jesús 'enapeco': -¿Qami' peta'a qaupi'itaxañiitega da se'eso shiŷaxauapi, qaŷo'otec de'era souaxat da ŷapactec da 'etaxaloxoicpi, qaq saq 'ena'am na laŷepi maye lma' ye 'alhua Galilea?

³A'i, saishet. Qami' nataqa'en qom saishet da qaŷa'axañiire'c naua qano'onataxacolli', qaq nataqa'en qaullivi qoñiita'am da l-leuaxa somayepi.

⁴¿Qaupi'itaxañiitega peta'a da se'eso dieciocho, maye ileu co'ollaq hua'axañi aso naue maye naña ye Siloé, da somayepi talec de'era, cha'aye ŷoqta ŷapactec da lasouaxashet qaq saq 'ena'am na laŷepi maye netaña ye Jerusalén?

⁵A'i, saishet! Qami' nataqa'en da saishet da qanaralaxache da qarataxaqui, qataq da sa qaulaqaiguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache nataqa'en qaullivi, qoñiita'am da l-leuaxa somayepi.

Qaŷaloqnaxana aso higo lcheyec maye qaca aca ala

⁶Nache So Jesús ŷauo'o so daloqnaxana, 'eeta': «Huo'o so ŷale huo'o aso lañiguishē higo, maye ñaxattalec so lanaxanaqa'. Qaq huo'o so na'a'q, nache jec da demeenaxana, qalaxaye saishet da huo'o aca ŷanata ala.

⁷Ime, nache 'enapega som ŷale maye ilotague' som lanaxanaqa', 'eeta': «Mashe ivi't naua tres vi'ie, da aÿem ñe'eguelaqta'a ara'ara qo'oipaq da ñe'eguenaa aca ala, qalaq ŷataqta ŷauano' da huo'o aca sanata. Qaq no'on da 'auquesoq aramaye. Cha'aye shaco' da netalec yi'ie 'alhua.»

⁸Qalaxaye som ilotague' se'eso 'alhua 'enapeco': «'Am ña'aco', no'on da nachaqnata ne'ena vi'i da 'aua'aqta'a aramaye, aÿem ñesherot qome aramaye, qataq secerot ca lata'.

⁹Qaq saiuena'a da ishet da huo'o aca ala aramaye ne'ena dalaxaic vi'i. Qaq qom huo'otaq saishet da huo'o aca ala, qaq ishet qome da qaiquesoq.»

So Jesús nataren aso 'alo qollemai so na'a'q mataxaqui

¹⁰Huo'o so na'a'q mataxaqui, nache So Jesús dapaxaguenataxaatac, huetaigui asom napaxaguenaxaqui na judiopi.

¹¹Qaq ñalectauo aso 'alo maye mashe ivi' naua dieciocho vi'ie da sa no'on. Huo'o som saqcha'a na'añaxac leguemaxaic maye qollemai naqa'en, nache asomaye saishet da ñalamaqatcheguem.

¹²Nache So Jesús co'ollaq ila'a, nache iñaxana. Qaq 'enapega, 'eeta': -'Am 'alo, nagui 'am huesoueeguesop da 'aralolaxa.

¹³Nache ñashel-lec asomaye, huaña, nache asomaye ishet da nlaxaasheguem, nache ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Qalaxaye som ilotague' asom paxaguenaxaqui ñataqta dalemata, souaxat So Jesús da datannaxangui so na'a'q mataxaqui. Nache 'enapega so shiñaxauapi, 'eeta': -Huo'oi mque' naua seis na'axa'te, maye ishet da qaño'onataxanguilo. Qaq nachenauactaxa huetoiguilo da qauanaqui, da yaqto' qami' qanatare'n, qaq saishet da nacheye ye na'a'q mataxaqui.

¹⁵Nache So Jesús ñasat, 'eeta': -Qami' maye qoñiitega da qami' 'eesora, ¿peta'a saisheto' da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da isouec ca lauegaxanaxala' huaca, huo'otaq ca lalo 'ashena, ca na'a'q mataxaqui da yaqto' ñauegaxasom da ñyomaxan?

¹⁶Qaq ara'ara 'alo ye maiche llale so Abraham, qaq so pa'aguenataxanaxaic ye iconetta'aguet aramaye de'era nalolaxa, nagui mashe ivi' naua dieciocho vi'ie, qaq ¿peta'a saisheto' da qaisoueeguesop de'era lalolaxa aramaye ne'ena na'a'q mataxaqui?

¹⁷Qaq co'ollaq 'enapec de'era So Jesús, nache 'enauac nam depa'aguenataxaatac ñataqta huo'o da la'aloxo. Qaq nam shiñaxauapi, qalaxaye 'enauac huo'o da ntonaxac, souaxat nam ñauaachigui ño'otpi So Jesús maye qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec.

Qañoalognaxana aso ala ana mostaza

(Mateo 13.31-32; Marcos 4.30-32)

¹⁸Nataqa'en So Jesús 'enapeco': -¿Negue'tom ca 'ena'am ñaqa'en da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna? ¿Chaq negue'tom ca salognaxana?

¹⁹Damaye, 'eeta'am aca ala ana le'enaxat mostaza da ca shiñaxaua ñacona, ime, qaq ñaalec ca na'alhua, ime, qaq ñaxat, ivitta'a da 'eeta'am aca qo'oipaq ñataqta late'eraí. Ime, qaq anac nam mañopi, nache ño'ot na lpata'cpi ñanaguilo naua lcoue.

Qañoalognaxana ana ñasheeraxachigui ana nauole

(Mateo 13.33)

²⁰So Jesús nataqa'en 'enapeco': -¿Chaq negue'tom ca salognaxanem da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

²¹Damaye 'eeta'am peta'a aca ñasheeraxachigui ca ndañoñiguishhec maye ñacona aca 'alo. Ime, nache ñasaxaigui ca ldañoñiguishhec, nache acamaye ima da ñasheeraxachigui 'enauac cam ndañoñiguishhec.

Cam lasom maye saq 'amaqtaq

(Mateo 7.13-14, 21-23)

²²So Jesús co'ollaq tata'ague da Jerusalén, nache tañalec nam n̄yecpi qataq nam nañalo nam saq 'amaqtaq n̄yecpiolec, nache dapaxaguenataxaatac.

²³Nache huo'o so denataxan, 'eeta': –'Am Qarataxala', ¿saq 'amaqtaq peta'a qome na qanca'alaxatec? Nache Somaye 'enapeco':

²⁴–Qana'añaxache qome da qaunoxoñiua'a ñim lasom maye saq 'amaqtaq, cha'aye Añem shenapac da ñataqta qalota qome na nshetaique da inoxoneuo, qalaxaye saishet da ñañoxt.

²⁵Cha'aye que'eca lma' ca n̄yec, da ime da ñesheguem, nache ñapogui ca lasom ca lma', nache qami' maye qapa'aitauec qauñaxañiitapegueua'a que'eca lasom. Qaq qoñiita': «'Am Qarataxala', qomi' 'anauategueta.» Qalaxaye camaye ñasat, 'eeta': «Aque', sa sañaten ca qauachegoqoita'ague.»

²⁶Huaña, nache qami' qome qoñiita': «Qomi' 'am qarquia'axaua qataq 'am qan̄yomaxaua caillaye, qataq 'auapaxaguenataxaatac can huaña ye sonaqtaña qarma'.»

²⁷Qalaxaye camaye qami' 'enapegalo, 'eeta': «Añem sa sañaten ca qauachegoqoita'ague. Añem qoquiña'ai 'enauac da qoñiita, cha'aye qauo'ochetac da sa ñañamaxañi.»

²⁸Huaña, nache qami' qan̄yiniitac qome qataq qaunaquiña't naua qarvilli' souaxat da qarhuogoqoi, qom qauloña'a ca Abraham, Isaac, Jacob qataq 'enauac som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qom huetaigui da lo'onataxanaxac Ñimaye. Huaña, nache qami' qañamaqraue'c.

²⁹Cha'aye anac qome na shiñaxauapi maye chegaqa'ague da sheu' qataq da taguiñi qataq na chegaqa'ague da yo'oxoñi qataq da avit, da yaqto' nso'ooñi da deque'e qom netaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁰Huaña qome, nache huo'o nam nagui nca'ataxaatauo, qaq nachena qome na la'auaxanec, qataq huo'o qome nam nagui la'auaxanec, qaq nachena nam qaipa'axaatec.

So Jesús n̄yeelec so Jerusalén

(Mateo 23.37-39)

³¹Qaq nacheso se'eso na'a'q da huo'oi soua nvildeuo, chegoqraigui na fariseopi. Nache da'aqtaxaarem So Jesús, 'eetra': –Qoca'ai qome ne'ena, ten ñi Herodes ñauotaique damaxasoxoolec da 'am qañalauat.

³²Qalaxaye Somaye 'enapeco': –Qaesomiña, qaua'aqtaxañim qome aca'aca huaxañaxa, qoñiita': «Nagui na na'a'q, qataq qonte' so'orauec na ne'ecpi leguemaxaicpi, qataq ñataren na sa no'onpi, qaq que'eca lña na'a'q, nache seme.»

³³Cha'aye ñoqta 'eesa da nagui qataq qonte' qataq que'eca lña na'a'q, da Añem iuen da shecto'ot da ñecñaxac, choche sevitta'a ye ñyecpi ye Jerusalén. Cha'aye nache huaña yemaye da qañalauat som na'aqtaxanaxanecpi.

³⁴Ñataqta qauem da qauo'оче qami' maye qoñiitaña ye Jerusalén, cha'aye qaualeuache som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qauasaqaitalec na coma' som lamaxashecpi maye qami' namaxalo Ñimaye! Ñataqta huo'o naxa da iyaxa da llañona't na 'aña'alaqpi, da sheeta'am aca 'olgaxa da nqapaxaalec ca llaqapiolec, qalaq qami' saishet da qanashiñi!

³⁵Qaq ñoqo'oye naua qarma'achilli' qome qalaq ñataqta tooleguete, qaq nache tachiguiña nagui da saishet da Añem qanauañi', nato' qom qoñiita': «Ñataqta no'on qome da llecñaxac nam nactaigui da le'enaxat Ñim Nataxala'.»

Lucas 14

So Jesús nataren so sano'on

¹Qaq huo'o so na'a'q mataxaqui, nache So Jesús nqo'oneua'a da lquia'aqa' so lma' som 'oonolec nam lataxala'pi na fariseopi. Qaq som lañepi maye ñalectauo, 'enauac somayepi choche nauaatac So Jesús.

²Qaq nque'elaxatta da huo'o so ñale maye nalaua't naua lchel qataq naua lhua'q datato'ot Somaye.

³Nache So Jesús, inattac nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi qataq som fariseopi, 'eeta': –¿Ishet peta'a da qañasheeta da qanataren ca sa no'on ye na'a'q mataxaqui, qalqo' saishet?

⁴Qalaxaye somayepi ñe'emaqtom. Nache So Jesús ñacona na lhuaq so sa no'on, nache no'oita naqa'en, nache 'enapega da jec.

⁵Nache 'enapega so fariseopi, 'eeta': –Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da huo'otaq tangui aca nshere ca lalo 'ashena, huo'otaq ca lauegaxanaxala' huaca, qaq ¿saishet peta'a da nqatsheguem, na'aictaxa da huo'otaq huetoigui ca na'a'q mataxaqui?

⁶Qalaxaye saishet da huo'o ca ñasat somayepi.

Som qaicoyeguenpi da yaqto' ñalectauo so naronaxac

⁷Qaq So Jesús co'ollaq ñauaachigui som ncoyeguenatacpi se'eso nquia'axac da lca'ataua'a anam ño'oxoraq so'onaxaqui som nquia'axala'. Nache ñan da lqataxac, 'eeta':

⁸–Da huo'otaq huo'o ca 'am icoyeguen da yaqto' 'aualectaua'a ca naronaxac, qalaq saishet qome da 'anso'ongui aca so'onaxaqui maye ño'oxoraq, cha'aye saiuena'a da nvireuo ca lña ncoyeguenatac maye 'am napacalec da llo'oxoyec.

⁹Nache cam 'am icoyegue'n ishet da anac, nache 'am 'enapega, 'eeta': «Ñaq 'aña'anem ana 'anso'onaxaqui de'era 'arña.» Huaña, nache 'am huo'o da 'ara'aloxo da 'anso'ongui aca pa'atec so'onaxaqui.

¹⁰Qaq ñoqo'oye, da 'am qaicoyeguen qalaq 'am 'anso'ongui aca pa'atec so'onaxaqui, yaqto' da nvi' ca 'am icoyeguen, qaq 'am 'enapega, 'eeta': «'Am ñaqaña, 'añala, 'anso'ongui ana'ana so'onaxaqui maye ño'oxoraq.» Huaña, nache huo'o da 'año'oxonnataquec, 'am ño'oxoren nam 'anso'onaxauapi.

¹¹Cha'aye ca nshetaique da 'amaqtaqaic, qaq nachea ca saq 'amaqtaq qanqa'en, qaq cam sa na'amaqten, qaq nachea ca 'amaqtaq qanqa'en.

¹²Nataqa'en 'enapega som shiñaxaua maye dequia'axanataxan, 'eeta': –Da ivita da 'auo'ot ca 'arquia'axac ca na'a'q laiñi, huo'otaq ca pe, qalaq saishet qome da 'arquia'axaua ca 'anauochaxaua qataq ca 'arqaña, huo'otaq ca camachaqca 'arhuo' le'ec, huo'otaq na 'arhuoreuapi sallaxanecpi, cha'aye namayepi ishet da qaltaq 'am ñe'eguelaxateguet da 'am iquia'axan, huaña, qaq huo'o da 'ansheetenaguec.

¹³Qaq ñoqo'oye da ivita da 'auo'ot ca 'arquia'axac, qalaq 'aucoyeguen nam choxoraqpi qataq na sa da'añiigue qataq nam ñe'eerauo naua lchel qataq nam qanamaicpi,

¹⁴yaqto' ishet da ñataqta 'auamachiguiñi. Cha'aye namayepi saishet da 'am isheetena'aguet. Qalaxaye 'am qome huo'o ca 'ansheetenaguec qom ivita da qaltaq qanca'alaxatec nam shiñaxauapi maye ño'ottac nam ñañamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Qañaloqnaxana ca lta'araic nquia'axac

¹⁵Qaq co'ollaq hua'aqchigui de'era som 'oonolec maye nso'ootañi datatalec so nquia'axala', nache 'enapega So Jesús, 'eeta': –Ñataqta machiguiñi qome ca dequi'iyapegueua'a ca nallec qom qanayeetaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁶Nache So Jesús 'enapeco': –Huo'o so ñale ño'ot so lta'araic lquia'axac, nache icoyeguen so qalota shiñaxauapi da lquia'axaua.

¹⁷Qaq co'ollaq mashe ivireuga so laloqo' da deque'e, nache ñamaq so lamaxashec da ñe'eguenauga so lcoyeguenatacpi da 'enapega, 'eeta': «Qauanaqui qome, cha'aye mashe ime da nallec.»

¹⁸Qalaxaye 'enauac somayepi huo'oi naua ñegalo. Nache som la'auaxanec, 'eeta': «Añem cheta'ague da sesheenaxana ye ña'alhua, qaq añem ashec da semeenaxaneuga. Ñoqo'oye 'am ñachoxonnot da choche añem 'auchoxoren.»

¹⁹Qaq so lña qalaq, 'eeta': «Añem qalaxaye cheta'ague da sesheenaxanalo yeua cinco nataxau' ñauegaxanaxala'ate huaca, qaq nagui añem sauotaique da she'egue'n. Ñoqo'oye 'am ñachoxonnot da choche añem 'auchoxoren.»

²⁰Qaq so lña qalaq, 'eeta': «Añem cheta'ague da saron, qaq ñoqo'oye añem saishet da ashec.»

²¹Qaq so namaxashec co'ollaq mashe ñe'eguelaq, nache da'aqtaxaatapeguem 'enauac de'era so na'aco'. Nache somaye 'enapega so lamaxashec, 'eeta': «Qojec

qome, sa 'anañaloxon da qoqueguelo naua lta'al nqa'aico qataq naua nqa'aicolqa nam n̄yecpi. Ime, qaq 'anauegueuo qome na choxoraqpi qataq nam sa da'añiigue qataq nam ñe'eerauo naua lchel qataq nam qanamaicpi.»

²²Qaq co'ollaq mashe ñe'eguelaq so namaxashec, nache da'aqtaxan, 'eeta': «'Am ña'aco', mashe sogote da so'ot 'enauac da aÿem 'auamaxalec, qalaxaye ñaqaiyeta ñaq huo'o ye ndaqa'.»

²³Nache so 'aco' 'enapega so lamaxashec, 'eeta': «Qojec, 'anqo'oneugalo qome naua nqa'aico lta'al qataq naua nqa'aicolqa nam pa'auac. Nache qonapega na laÿepi shiÿaxauapi da yaqto' nnoxoneuo. Cha'aye sauotaique da nlaqchigui na ima'.

²⁴Qalaxaye saishet da iquia'axaua 'enauac nam hua'auchiguiñi da secoyeguenpi.»

Da lqalaic cam nshetaique da quegue So Cristo

²⁵Qaq ÿataqta qalota so shiÿaxauapi maye ca'attague' So Jesús, nache Somaye namataique somayepi. Nache 'enapega, 'eeta':

²⁶–Saishet da ÿapaxaguenatac ca Aÿem naua'a, da huo'otaq ÿapagaqnauec da ÿauotec ca lta'a, huo'otaq aca late'e, lhua, qataq ca llalaqpi, lqaÿañecpi ÿalleppi qataq 'alpi. Nachaqcata ca ÿactec da Aÿem ÿauotec, saq 'ena'am da maiche nachaalataxac, qaq nacheca ca ÿapaxaguenatac.

²⁷Qataq ca Aÿem quegue, da huo'otaq saishet da lhuennataxa da Aÿem ileetalec, qaq camaye saishet da ÿapaxaguenatac.

²⁸Da huo'otaq huo'o ca 'oonolec da qoñiita da nshetaique da no'oxoosheguem aca naue, qaq ¿saishet peta'a da ÿa'auaxaañi da nso'ooñi da naloqten da huo'otaq nalotalec aca lasheue que'eca ÿo'ot?

²⁹Cha'aye saiuenaa da huo'otaq mashe lapaxañi cam lo'oxonaxala' naqa'en aca'aca naue, qaq da ime da lapaxañi, nache sa ÿañoxot da imat. Qanache 'enauac nam ÿauaachigui camaye, nache ishet da ÿe'en.

³⁰Nache 'enapec da la'aqtac namayepi: «De'era ÿale, damaye huotaique da no'oxoosheguem aca naue, qalaxaye sa ÿañoxot da imat.»

³¹Huo'otaq ca nta'a da huotaique da delogui' ca lÿa nta'a, qaq ¿saishet peta'a da ÿa'auaxaañi da naloqten da ca diez mil nalleppi ishet da nala'aguet cam huotaique da delogui' maye nnaictague' ca veinte mil nalleppi?

³²Qaq da huo'otaq ila'a da saishet da nalo'oguet, nache da ña qaÿoqteguet camaye, nache iuen da ÿamaq ca la'aqtaxanaxanec da yaqto' nmane' camaye.

³³ÿoqo'oye camachaqca ca huotaique da ÿapaxaguenatac, nache 'onaxaic da nataqa'en deuennataxaatelec da huo'otaq ishet da ÿañoxot da ÿaxanec 'enauac nam hueto'ot.

Ca toue da huo'otaq mashe deqat da lle'euaxa

(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

³⁴Ca toue ñataqta 'onaxaic, qalaxaye da huo'otaq deqat da lle'euaxa, nache camaye mashe qaica ca taiguet,

³⁵na'aictaxa da qañayamaxat da lata' qanqa'en ca nañiguishie lma'. Chaqrata da qañalat. ¡Da ñataqta 'eesa da huo'oi naua qartelai lauacolli', qaq no'on qome da ñataqta qana'axañaxañiichiguiñi!

Lucas 15

Qañoaloxanaxana aso qagueta maye isomapec

(Mateo 18.10-14)

¹Huo'o so na'a'q, nache anac da na'axañaxana So Jesús 'enauac nam ñacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a, maye netaña ye Roma, qataq na lañepi shiñaxauapi maye nam chegaqaigui na fariseopi ñamata'ac da qauem da na'aqtaguec.

²Nache nam ñalectaigui na fariseopi qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi quetapeguelec Somaye, 'eeta': -De'era ñale, qache ñaconeguet na 'etaxaloxoicpi qataq lquia'axaua namayepi.

³Nache So Jesús ñauo'o so daloqnaxana, 'eeta':

⁴-Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da huo'o aca cien lalopi qagueta, qaq da isomapec aca 'oonole acamayepi, qaq ¿peta'a saisheto' da no'onaxatchigui aca noventa y nueve da no'onaxatalec ca no'onaxa, ime, qaq nmitaique aca isomapec, choche ivitta'a da ñanata?

⁵Qaq da huo'otaq mashe ñanata, nache ñachalec na lallac, nache ñe'eguelaxauo ñataqta machiguiñi.

⁶Qaq da ivireua'a ca lma', nache laponat' ca nauochaxauapi qataq ca lauoreuapi. Nache 'enapega, 'eeta': «Ñataqta qantoñiitapigui' qome qoñiita'am añem, cha'aye mashe sanata aña ilo qagueta maye isomapec.»

⁷Qaq Añem shenapec da ñactec da ntonaxac nataqa'en na neta'ague da piguem, qom huo'otaq huo'o ca 'oonolec ne'ena shiñaxauapi da ñe'egueloqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saq 'ena'am cam noventa y nueve nam ñañamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye sa iuen da ñe'eguelaxaguet Ñimaye.

Qañoaloxanaxana asotai' anom lcatole maye deqat

⁸Qataq aca 'alo da huo'otaq hueto'oto caua diez anomio'ole lca'achole da huo'otaq deqat aca 'oonole, qaq ¿peta'a saisheto' da ñegueua'a aca lcoñaraxanaxaqui, ime, qaq ñataqta huo'o da ltelaxa da iqueloc ca lma', choche ivitta'a da ñanata?

⁹Qaq da mashe ñanata, nache laponat' aca nauochaxauapi qataq acam lauoreuapi. Nache 'enapega, 'eeta': «Qantoñiitapigui', qoñiita'am añem, cha'aye mashe sanata aye añom lña maye deqat.»

¹⁰Qaq Aÿem shenapēc nataqa'en da ÿataqta huo'o da ntonaxac nam lamaxashecpi piguem le'ecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da huo'otaq ÿaxaare'c naua no'onataxaco ca shiÿaxaua 'etaxaloxoic.

Qaÿaloqnaxana so ñalec maye iqataqchet da lsallaxa

¹¹So Jesús nataqa'en 'enapeco': «Huo'o so ÿale huo'oi soua dos llalqa.

¹²Nache huo'o so na'a'q so na'asa soomaye 'enapega so lta'a, 'eeta': <'Am taxare, aÿem 'aÿa'anem qome dam isallaxa maye 'auqataxaatapigui' da aÿem talec.> Nache, so lta'a icolaxachigui dam lsallaxa, nache ÿanoiguilo.

¹³Qaq co'ollaq saxanaxa da qaÿa'aguēlo soua na'axa'te, nache som ñalec na'asa imen 'enauac som lalamaxat. Nache aso lasheue ÿache da nqo'ona so lÿa 'alhua, som huaña co'ollaq choche ÿe'en aso alom, qataq taigui da qauem llecÿaxac.

¹⁴Qaq co'ollaq mashe imeuo 'enauac aso alom, nache anac so lta'araic nqouaxa se'eso 'alhua. Huaña, nache somaye ÿataqta huo'o na lqouaxa.

¹⁵Nache jec da nmitaique ca lo'onatac. Nache nqo'ona so ÿale maye lma' se'eso 'alhua. Nache se'eso ÿale ÿamaxa somaye ye no'onaxa da ilo'ogue naqa'en aso lalo cos late'epi.

¹⁶Nache somaye ÿataqta huo'o da lyaxa da chec na amap maye chectac ana cos late'epi, qalaxaye qaica ca ÿanem.

¹⁷Huaña, nache deuennataxaatac, 'eeta': ¡ÿataqta 'enauac na lo'onataxanaxanecpi ca ita'a chochaq huañi na aloq ye lma', qaq aÿem na soota'a ÿataqta aÿem ÿalauat na iqouaxa!

¹⁸Aÿem she'eguelaxa qome ye lma' ca ita'a. Ime, qaq shenapega qome, sheeta': <'Am taxare, aÿem huo'o da ÿasouaxashet hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en 'am.

¹⁹Qaq ÿoqo'oye saq saiguet nagui da 'auamata'ac da aÿem 'aÿa'alec, qaq no'on qome da 'aue'enaxatteguet aÿem ca 'oonolec nam 'aro'onataxanaxanecpi.>

²⁰Huaña, nache jec, ÿe'eguelaxa ye lma' so lta'a. Qaq co'ollaq ña qaÿata'aguet, nache so lta'a ÿauaateguet somaye. Nache ÿataqta huo'o da lchoxonnataxanaxa. Nache nqalgoqta'aguet. Qaq co'ollaq ivireguet, nache nqapaltague' qataq napigoqtague'.

²¹Nache som llalec 'enapeco': <'Am taxare, aÿem huo'o da ÿasouaxashet hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en 'am. Qaq ÿoqo'oye saq saiguet nagui da 'auamata'ac da aÿem 'aÿa'alec.>

²²Qalaxaye so lta'a 'enapega so lamaxashecpi, 'eeta': <Sa qanaÿaloxoñi qome da qanqacheere'c caua no'o'n anogo. Ime, qaq qano'otaxanaxañi qataq qa'añiÿaigui ana llaxaata aca chiguishaqte qataq qauauo'oi caua lapela'ate.

²³Ime, qaq qanaviquiiuo ca ÿataqta chaxaraic huaca llalec, nache qaulauache. Ime, qaq jsequia'aq, so'otaq ca qantonaxac!

²⁴Cha'aye de'era ÿalcolec, damaye mashe saqca, qalaxaye qaltaq nca'alec. Damaye deqat, qalaxaye mashe sanataxa. Nache qaÿo'ot se'eso tonaxac.

²⁵Qaq ñaq huetauga na no'onaxa so ÿe llalec, qaq co'ollaq mashe ñe'eguelaxauo somaye, nache co'ollaq mashe nayeetaua'a so lma', nache hua'axaÿapegueua'a aso nviquepi qataq so dasottega'tpi.

²⁶Nache iÿaxana so 'oonolec som lo'onataxanaxanecpi so lta'a, nache inattac da chaq negue't ca huo'omshe qaÿo'ottac de'era.

²⁷Nache som no'onataxanaxanec 'enapeco': <Qomye 'arqaÿa da nvi', ÿoqo'oye ñi 'arta'a damaxasoxolec da qaÿalauat som ÿataqta chaxaraic huaca llalec, cha'aye ñimaye nvi', qataq saqca ca da.>

²⁸Qalaxaye som lqaÿa ÿe dalemata, nache saishet da pa'auo. Qaq ÿoqo'oye so lta'a nqo'oneuga, nache nachoxoreetacot da pa'auo.

²⁹Nache somaye 'eetega so lta'a, 'eeta': <'Am 'auaÿateeta da mashe qalote' naua vi'iyee da 'am so'onataxaatacot, qataq sa ÿauano' da huo'otaq 'am sa salaxaguet. Qalax sa ÿauano' da huo'otaq choche 'oonolec ca aÿem 'aÿa'anem quetaq llalec, da yaqto' so'ot ca iquia'axac da ñeuana'ai' na ñauochaxauapi.

³⁰Qaq nagui da nvi' da 'aÿa'alec maye choche iqataqchet aso 'om souaxat ana quisheguetaxai, nache 'aualaataxanem, 'aualauat so huaca llalec maye chaxaraic.>

³¹Nache so lta'a 'enapeco': <'Am ÿalcolec, 'am, nache 'eetai' da aÿem qoneto'ot. Qaq ÿoqo'oye 'enauac nam aÿem hueto'ot 'aralamaxat.

³²Qalaxaye nagui no'on da so'otaq ca qarquia'axac da ñetonaqtapigui'. Cha'aye ñi 'arqaÿa, ñimaye mashe saqca, qalaxaye qaltaq nca'alec; ñimaye deqat, qalaxaye mashe sanataxa.>>

Lucas 16

Qaÿaloqnaxana som ilotague' so nma' maye sa nqalat

¹So Jesús nataqa'en 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': «Huo'o so ÿale ÿataqta sallaxanec. Qaq somaye huo'o so ipataxaguet da ilo'ogue naqa'en so lma'. Nache qaÿa'aqtaxaneua'a somaye da se'eso ilotague' naqa'en so lma', choche ÿa'ashaxan de'era lsallaxa.

²Nache se'eso na'aco' iÿaxaneuga somaye, nache 'enapega, 'eeta': <¿Chaq hua'ague ca 'eetec da aÿem qana'axateua'a, souaxat 'am? Ña 'analoqna't qome da 'aro'onataxanaxac. Ime, qaq aÿem 'andoua'a. Cha'aye saishet qome da queta da 'am 'aulotague' ye ima'.>

³Nache se'eso ilotague' so nma' deuennataxaatac, 'eeta': <¿Chaq hua'agom ca sheetec nagui, cha'aye ñi ña'aco' saishet da ÿauo'o ca ÿo'onatac? Ye aÿem qaica ca

ŷa'añaxac da so'onataxan na 'alhua, qataq ŷataqta huo'o da icoxo da choche sashelaxaatac.

⁴Aja', sanata nagui da sheetec, da yaqto' huo'o qome ca aŷem ŷaconeguet da saua'a ca lma', qom ivita da qaica ca ŷo'onatac.»

⁵Nache iŷaxaatauga ñi 'oonolec som neto'ot aso lavigaxaiste som na'aco'. Nache som la'auaxanec inat, 'eeta': «¿Negue't aca neto'ot 'aravigaxaiste so ña'aco'?»

⁶Nache somaye 'enapeco': «Qomye cien aso laŷe' na lli'i ana oliiva aso ŷavigaxaiste.» Nache som ilotague' so nma', 'eeta': «'Ana ana 'aravigaxaiste lmalate; 'auŷalapegue' qome da 'anso'ooñi, ime qaq 'anquigaxaañi, 'iyiñi aca cincuenta.»

⁷Ime, qataq inat so lŷa, 'eeta': «Qaq 'am, ¿negue't aca 'aravigaxaiste?» Nache somaye, 'eeta': «Qomye cien aso naloqnaxaqui na trigo.» Nache som ilotague' so nma', 'eeta': «'Ana ana 'aravigaxaiste lmalate; 'anquigaxaañi, 'iyiñi qome aca ochenta.»

⁸Huaña, nache so 'aco' saishet da iqoleguet da se'eso lhuataxanaxanec maye qauem, somaye ŷataqta sa nqalat da huo'o ca ŷo'ot. Qaq 'era da 'eetec nam ŷauotec nam huetalec ana 'alhua, namayepi ŷataqta sa nqalat da huo'o ca ŷo'otec ca lŷa, qaq saq 'ena'am nam huetaigui na yo'oqchiguiñi.

⁹Qaq ŷoqo'oye qami' seqatalo da qauo'onataxaniŷa ana alom na shiŷaxauapi maye ŷachegoxotaigui da latenataxanaxac, da yaqto' huo'o ca qanauochaxauai, yaqto' qom ivita da imeuo ana anom, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ŷaconegueta da piguem.

¹⁰Cam 'onaxaic da na'aqtaguec, souaxat cam saq 'amaqtaq maye ilotague', qaq nache 'ena'am no'on da na'aqtaguec da ilo'ogue ca qalota; qaq cam qauem da na'aqtaguec da ilotague' cam saq 'amaqtaq, qaq nache 'ena'am qauem da na'aqtaguec da ilo'ogue ca qalota.

¹¹Qaq qami' da saishet da qauaŷachiñi da qauloŷeegue cam saq 'amaqtaq qataq qaica ca naigui, 'eeta'am aca anom maye qaŷachegoxotaigui da natenataxanaxac, qaq ¿negue'to' ca ishet da qami' pi'iŷa'alo da qami' ipataxaleguete cam ŷataqta huo'o ca naigui?

¹²Qataq da huo'otaq qauem da qana'aqtaguiqui da qauloitague' cam saishet da qaralamaxache, qaq ¿ca 'eeteco' da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' ipataxaleguete da qauloŷeegue cam iqataxaatapigui' Ñimaye da qaralamaxache qome?

¹³Qaica ca namaxashec da ishet da do'onataxanoto caua dos na'aco'ye, cha'aye ishet da 'oonolec ca ŷauotec saq 'ena'am ca lŷa. Qataq ishet da ŷalaxaguet ca 'oonolec qaq ca lŷa qalaq saishet da ŷalaxaguet. Qaq nache 'eetec nataqa'en, da saishet da qaŷo'onataxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da nsallaxa.»

¹⁴Nache hua'aqtega 'enauac de'era nam fariseopi maye ñataqta lqopitaxat da nsallaxa, nache ñe'eetac So Jesús.

¹⁵Nache So Jesús 'enapeco': «Qami' maye nacheqami' choche qanachaxañiitega 'enauac na shiñaxauapi da qami' no'o'n, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauatto'n naua qarquiyaqchilli'. Cha'aye cam ñamata'ac nam shiñaxauapi da 'eetega 'amaqtaqaic, qaq nacheca cam ñataqta ñañemec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Nam namaxasoxonaxacpi qataq da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁶Choche ivitta'a co'ollaq nvi' so Juan da na shiñaxauapi, iuen da ñalaxaguet na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés qataq nam lapaxaguenataxanaxacpi som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye nagui, nache qaña'axat da no'on na'axañaxac maye ña'axat da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq 'enauac na shiñaxauapi ñataqta lta'araic da na'añaxataxac da huotaique inoxoneua'a damaye.

¹⁷Qalaxaye ñactec da saqalaq da ishet da nlaguiñi na piguem, qataq ana 'alhua, qaq saq 'ena'am na namaxasoxonaxacpi, cha'aye qaica ca saq ipacchigui cam ña'axat ñim 'oonolec namayepi.

So Jesús ña'axat da lataxac ca nalate' aca lhua

(Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12)

¹⁸Ca ñale da huo'otaq nalate' aca lhua, ime, qaltaq huaroneguet aca ñya 'alo, nache camaye huo'o da lasouaxashet. Qataq cam huaroneguet aca 'alo maye nalate' ca lhua, nataqa'en camaye huo'o da lasouaxashet.»

So Lázaro qataq so ñale sallaxanec

So Jesús nataqa'en 'enapeco':

¹⁹Huo'o co'ollaxa so ñale ñataqta sallaxanec, somaye ñaatrañi naua no'oñi anogo, qataq qaica ca 'ena'ama. Qaq somaye ño'ottac 'enauaque naua na'axa'te da lta'araic lquia'axac.

²⁰Qalaxaye so nasom somaye, hueta'a so ñale maye choxoraq le'enaxat da Lázaro. Somaye ñataqta imoota na lo'oc na lli'i na lquesaxa, qaq huo'o som ndoua'acnaxa da hueta'a yemaye,

²¹qaq anac naxa na pioxoppi, da napitac na lli'i na lo'oc somaye. Qaq se'eso choxoraq, ñataqta ñaguec na lqouaxa, ñoqo'oye nshetaique da chec na lsoche na nallec maye naañi se'eso lquia'axala' som sallaxanec.

²²Qaq huo'o so na'a'q, nache se'eso ñale maye choxoraq ileu. Nache anac na lamaxashecpí Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñauega ca ndaqa' maye ñataqta ño'oxoraq, cam hueta'a nataqa'en so Abraham maye chegoxoguet somaye. Qaq co'ollaq qañata'ague, nache nataqa'en ileu so ñale maye sallaxanec. Nache co'ollaq qailareñi,

²³nache taña ca nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi, huaña, nache ñataqta ñaguec da nque'eenaxac. Qaq huaña yemaye, nache ila'a so Abraham ñataqta sa qañoqotcheguema, qataq so Lázaro nso'ootaño huaqta'ai' somaye.

²⁴Nache so sallaxanec iñaxana so Abraham, 'eeta': «'Am ita'a Abraham, añem 'auchoxoren. 'Anamaq na Lázaro, da yaqto' ipet na llaxaata lsheenec ca 'etaxat da yaqto' ipet na ñachaxat. Ten ñapactec da ñeque'eenaxac da sootangui ne'ena norec.»

²⁵Qalaxaye so Abraham ñasategueto' somaye, 'eeta': «'Am ñalec, 'auennate co'ollaq ña qanca'alliitauec, qaq 'am 'auañamaqchiguiñi, qaq ñi Lázaro qalaq qauem da llecñaxac. Qaq ñimaye nagui hueta'a ne'ena qalaq huo'o da lamaicñaxac, qaq 'am qalaq 'anmeneguet da huo'o da 'anque'eenaxac.

²⁶Qaq saishet da nachaqrata de'era, cha'aye huo'o nam ñataqta sa qañoqchiguiñi tocot lta'araic maye npaxatta'agueta qami' nataqa'en qomi'. Qaq ñoqo'oye saishet da huo'o ca chegoqchegueena'a da tañecna, qataq saishet da huo'o ca chegaqañecna da nasheguema ne'ena souaqta'a.»

²⁷Nache som sallaxanec 'enapeco': «Abraham, 'am ñachoxonnot nagui da 'auamaq ñi Lázaro da nqo'ona ye qarma',

²⁸da yaqto' da'aqtaxanema caua cinco ñaqaña't, da caamaye da saishet da ñaxaare'c da ño'ottrac da qauem, nache ishet nataqa'en da nvilda'a ne'ena que'eenaga'.»

²⁹Qalaxaye so Abraham ñasateguet somaye, 'eeta': «Caua 'arqaña't mashe hueto'oto ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaq ¿ta'ainco' da saishet da itaxañaxa'n? Qataq ¿ta'ainco' da saishet da ñalaxagueta?»

³⁰Nache som ñale sallaxanec ñasat, 'eeta': «Aja' 'am ito'olec Abraham, ¡Qalaxaye damaye saishet da nachaqrata lataxac! Cha'aye da huo'o ca qaltaq nca'aleeguesop nam leuaxaicpi da nqo'onalo caamaye, nache ñoqta 'eesa ñaqa'en da caamaye ishe't da ñe'eguelaqoto Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

³¹Qalaxaye so Abraham 'enapeco': «Da saishet da ñalaxaguet so Moisés qataq som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ¡hua'aguetoxo' da ishet da ñalaxaguet da huo'o ca qaltaq nca'aleeguesop na leuaxaicpi!

Lucas 17

Da ivireguet ca shiñaxaua da ño'otec da ca'ai da lpi'iñaxac ca lña

(Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

¹Nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': –Qalota na lataxacpi ana 'alhua, da ño'oteguet da na shiñaxauapi sa ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq damaye, nache 'eetai' qome. Qalaxaye, ¡ñataqta qauem da taña'ague ca shiñaxaua maye ño'oteguet da huo'o ca lasouaxashet ca lña!

²Da huo'o ca ŷo'oteguet ca 'oonolec nam saq 'amaqtaqpiolec maye Aŷem ca'attague' da saq ŷalaxaguet naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache camaye ŷataqta ŷactec da nque'eenaxac, saq 'ena'am da qaicoñero'ot na lqosot ca coma'. Ime, nache qaŷasaxangui aso auaxai.

³Qaq ŷoqo'oye, iŷqanchelŷañi qome da huo'o ca qauo'oche! Ca 'anauochaxaua qom huo'o ca 'am ŷo'otec sa ŷaŷamaxañi, qaq no'on da 'auachaxana cam 'am ŷo'otec camaye. Qaq da 'am iŷaxanot da 'auchoxoren, nache 'am no'on da 'auchoxoren.

⁴Qaq na'aictaxa da ivi' ye 'oonolec na'a'q da qalota na 'am ŷo'otec sa ŷaŷamaxañi, qaq camaye da 'am iŷaxanot da 'auchoxoren, qaq 'am no'on da 'auchoxoren.»

Da 'enec da npi'iŷaxac

⁵Nache soua lamaxa'she 'enapegalo' So Jesús, 'eetra': -'Am Qarataxala', 'anquigaxatsheguem qome da qarpi'iŷaxac.

⁶Nache So Qarataxala' 'enapegalo' soomaye, 'eeta': -Qami' da huo'o ca qarpi'iŷaxaqui, na'aictaxa da lcatam acatai' ala maye ŷataqta qapio'ole ana le'enaxat mostaza, qalaxaye ishet da qoñiŷapega ara'ara qo'oipaq late'eraí, qoñiita': «Qoca'ai ne'ena qonetaña, ime, qaq qonangui aso auaxai», qaq ara'ara qo'oipaq ishet da qami' ŷalaxagueta.

Da lo'onataxanaxac cam qaŷamaqtac

⁷Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da huo'o ca l-latac, qaq camaye da huo'otaq chegaqauga na no'onaxa da huo'otaq mashe imat da na'attapiguisheguem na 'alhua, huo'otaq da ilotague' cam 'atetpi, qaq ŷ'am peta'a ishet da qonapega da qoneta': «'Aŷala, 'anso'ooñi, 'auque'e?»

⁸'A'i, saishet, nda'a't da qonapega, qoneta': «Ña 'anaŷamaxat qome, aŷem qouapegue', 'auo'ot ca anoq. Nato' qom ime da iquia'axac qataq da ñeŷomaxac, nache ishet da 'am 'auque'e.»

⁹Qaq ŷpeta'a ishet da 'aŷa'anem da 'ana'achec que'eca 'arlatac qom mashe imat cam 'auamaxalec? 'A'i, saishet.

¹⁰Qaq nache 'eetec qami' da qaumache 'enauac nam qami' ŷamaxaleguete Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saishet da qauacheetaique da qami' ŷanema ca na'achec. Nachaqrata da qoñiita': «Qomi' choche qomi' namaxa'she, nachaqrata da so'otaq qataq sepagaqtelec dam qanamaxasaguec.»

So Jesús natore'n soua diez ŷale't maye nchega na lo'oc

¹¹Qaq co'ollaq mashe jec So Jesús da taigue da Jerusalén, nache taalec yem 'alhua maye huaigui ye Samaria qataq ye 'alhua Galilea.

¹²Qaq co'ollaq ivita som naña som saq 'amaqtaq nŷecpiolec, nache ŷa'axasoxootequeta Somaye soua diez ŷale't, maye nchega na lo'oc, qalaxaye qaŷata'a ca hueutra'a soomaye,

¹³co'ollaq ña'ala'q, 'eetra': -¡'Am Jesús maye 'Am Napaxaguenataxanaq, qomi' 'auchoxore'n qome qomi' 'anatare'n!

¹⁴Nache So Jesús co'ollaq ila'alo soomaye, nache 'enapegalo, 'eeta': -Qaesomiña, qanachaxañeeua'a cam Itaxaŷaxanaxanecpi nam shiŷaxauapi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq co'ollaq quetrague' soomaye ca nqa'aic, nache maiche no'oite'.

¹⁵Nache so 'oonolec soomaye co'ollaq ila'a da mashe no'oita na lo'oc, nache ñe'eguelaq, nache ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷataqta ŷa'alaqtai'.

¹⁶Nache ŷa'aroto naua l-llectel So Jesús, ŷataqta iviraxata'aguet naqa'en na latap na 'alhua, nache ŷaatacot da na'achec Somaye. Qaq se'eso ŷale, somaye lma' ye Samaria.

¹⁷Nache So Jesús 'enapeco': -¿Saisheto' da diez soua no'oite' qanqa'en na lo'oc? ¿Ca huetra'ague caua lña't?

¹⁸Cha'aye yem ya' chegaqa'a ca lña 'alhua, ¿peta'a yemaye 'oonolec da ñe'eguelaq da ŷanot da llo'oxonnataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

¹⁹Nache 'enapega so ŷale, 'eeta': -Qoñisheguem qojec. Mashe 'am no'oita, cha'aye 'aua'amqaanataxan.

Da Iviraxac da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

(Mateo 24.23-28, 36-41)

²⁰Nache nam chegaqaigui na fariseopi inattac So Jesús, da chaq lagui qaq ivita ca laloqo' da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da do'onataxan. Nache Somaye ŷasat, 'eeta': -Ca Iviraxac da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, camaye saishet da qaila'a.

²¹Qataq saishet da qoŷeeta': «¡'Ena namaye!» huo'otaq da qoŷeeta': «¡'Era cha'a!» Cha'aye da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe qami' huetanguilo.

²²Nache 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': «Huo'o qome ca na'a'q, qaq qami' huo'o da qarya'ai da qauloŷa'a ca laloxoqui maye huetoigui da Aŷem, maye Aŷem Shiŷaxaua Llalec ñachaxan, qalaxaye saishet qome da qauloŷa'a.

²³Huaña qome, nache huo'o ca 'eeta': «¡'Ena namaye, hueta'a ne'ena!» huo'otaq 'eeta': «¡'Era damaye, hueta'ague de'era!» Qalaxaye saishet qome da qoqui da qauca'acheegue.

²⁴Cha'aye Aŷem Shiŷaxaua Llalec qom ñe'eguelaq, nache 'enauac da Aŷem qaila'a, 'eeta'am na nqashelgaxa da nqashilliguiñi, nache imata 'enauac na piguem.

²⁵Qalaxaye hua'auñi qome da saigui na qalota ñeque'eenaxaguesat, qataq saishet qome da Aŷem qaŷaconeguet, saishet da Aŷem ŷaconeguet nam shiŷaxauapi maye huetaigui nagui ne'ena na'a'q.

²⁶Qaq Aÿem Shiŷaxaua Llalec qom ñe'eguelaq, nache na shiŷaxauapi da lataxac, 'eeta'am co'ollaq so na'a'q maye huetaigui so Noé.

²⁷Somayepi deque'etac qataq nŷomtac, qataq huarootega't qataq huetapegue' da laronaxac na llalpi, choche ivitta'a so na'a'q co'ollaq so Noé inoxonoigui aso nnotaxaqui maye quiguingui na 'etaxat. Nache anac so auot, huaña, nache ileu 'enauac somayepi.

²⁸Qaq nache 'eetec nataqa'en soua vi'ie maye huetaiguilo co'ollaxa so Lot: so shiŷaxauapi deque'etac qataq nŷomtac qataq maiche nmeetega't, danaxaatac qataq ŷo'otta'ape naua lma'ate.

²⁹Qalaxaye co'ollaq ca'ai so Lot ye Sodoma, nache anac so norec qataq so quiquiaxaraic chegoqo'ot na piguem, nache ŷalauat 'enauac somayepi.

³⁰Qaq 'era qome da sheetec Aÿem Shiŷaxaua Llalec, qom ivita que'eca na'a'q da ñachaxan.

³¹Nache que'eca na'a'q da huo'otaq huo'o ca pa'atasheguema na l-laq ca lma', qaq saishet da huenotec da nqatec na logoxotpi maye pa'ataigui ca lma'. Qataq da huo'otaq huo'o ca huetauga na no'onaxa, qaq camaye saishet da ŷe'eguelaxaua'a ca lma'.

³²Qaq qauennache qome da 'eetec co'ollaxa aso lhua so Lot.

³³Cha'aye ca nshetaique da maiche nca'alaxatec da nachaalataxac, nache camaye deqat. Qalaxaye cam iqataqchet da nachaalataxac souaxat Aÿem, nache camaye qanca'alaxatec.

³⁴Qaq que'eca pe maye huetoigui da ñevi', nache huo'oi qome caua nauataña't, qaq 'oonolec qome ca sauec caamaye, qaq ca lŷa qalaq ño'onaxatañi.

³⁵Qataq huo'oi qome caua dos 'alol da'araxaata'ape, nache 'oonole qome aca sauec, qaq aca lŷa qalaq ño'onaxatañi.

³⁶Qataq huo'oi qome caua dos shiŷaxau' huetrauga na no'onaxa, nache 'oonolec qome ca qaŷauec, qaq ca lŷa qalaq qano'onaxatañi.»

³⁷Nache co'ollaq hua'axaŷa de'era soua napaxaguenataqa, nache inattrac, 'eetra': –«'Am Napaxaguenataxanaq, ¿chaq hua'ague qome de'era?» Nache Somaye 'eeta': –«Qomye cam hueta'ague ca leuaxaic, qaq nacheca ca huaña da laponat na teguesanpi.»

Lucas 18

Qaŷaloqnaxana aso 'alo pa'ai qataq som nmit ca nasouaxashet

¹So Jesús huo'o da daloqnaxana co'ollaq huotaique da ŷapaxaguenec da nache 'eetai' da nqouagaxaueetrac soua lapaxaguenataqa, qataq saishet da nasamyiñi.

²Nache 'enapeco': «Huo'o so nmit na nasouaxashetpi maye netaña so 'oonolec so saq 'amaqtaq n̄yecpiolec. Somaye ŷataqta qaica ca 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq 'enauac nam shiŷaxauapi.

³Qaq se'eso saq 'amaqtaq n̄yecpiolec, nataqa'en netaña aso 'alo pa'ai. Qaq asomaye ŷe'eguelaqtaua'a se'eso ŷale, iŷaxaatacot da ña iueelec asomaye, souaxat so npa'aguenaxaua.

⁴Qalaxaye se'eso ŷale ŷataqta huo'oi soua na'axa'te da saishet da ilo'oguet asomaye. Qalaxaye co'ollaq qaŷoqtegue, nache somaye deuennataxaatac, 'eeta': «Aŷem na'aictoxo' da saishet da huo'o ca 'enec ñaqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq 'enauac nam shiŷaxauapi,

⁵qalaxaye asom pa'ai ye ŷapactec da aŷem sa ŷalemaxat. Qaq no'on da aŷem seueelec asomaye. Cha'aye da saishet da seueelec, nache asomaye saishet da ŷaxaañi da aŷem ñe'eguelaqtaua'a.»

⁶Nache So Jesús 'enapeco': «Qaq 'era da 'enapec som nmit na nasouaxashet maye qauemaic.

⁷Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷpeta'a saq 'eeteco' nataqa'en de'era, da iueelec cam lca'aguishec maye nachoxoreetacot Ñimaye naua na'axa'tesa'ache qataq naua pe'? Qaq ŷpeta'a huo'o ca ŷectega? 'A'i saishet.

⁸Qaq Aŷem shenapec da ŷataqta qaica ca ŷega Ñimaye da iueelec ca lca'aguishec. Qalaxaye Aŷem Shiŷaxaua Llalec qom ñe'eguelaq, qaq ŷpeta'a ñaq huo'o qome nam ŷa'amaqteetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna nam huetalec ana 'alhua?»

Qaŷaloqnaxana so fariseo qataq som ŷacootapeeguet anam nsheetenaqte ca nta'a

⁹Qaq souaxat nam ipi'itaxaatega da no'on shiŷaxauapi qataq ŷo'otan ca lŷa, nache So Jesús qaltaq ŷauo'o da daloqnaxana, 'eeta':

¹⁰«Huo'oi soua dos ŷale't tareua'a aso no'onaxanaxaqui late'era da nqouagaxaue'n. Qaq so 'oonolec soomaye chegaqaigui na fariseopi, qaq so lŷa chegaqaigui nam ŷacootapeeguet ana lsheetenaxanaqte nam shiŷaxauapi da isheeten ca nta'a maye netaña ye Roma.

¹¹Nache se'eso fariseo nachattañi co'ollaq nqouagaxaueetac, 'eeta': «'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, 'am sanot da ña'achec, cha'aye aŷem saishet da shena'am ca camachaqa shiŷaxaua, maye cachaxaic, qauemaic, qataq lauatapiguiñi' aca sa lhua. Qataq saishet da sheeta'am de'era ŷacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a.

¹²Aŷem dos da she'eguelaxalec da ñeqouaqcheela't naua siete na'axa'te, qataq aŷem seŷotauga ana ñediezmo maye ŷaueque da 'Am sanot.»

¹³Qaq som ŷacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a, somaye qaŷata'a ca hueta'a, qataq saishet da ŷamato'ot na piguem. Chaqrata da naqchiguiñi, nache

'eeta': <¡'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, aÿem 'auchoxoren, cha'aye aÿem huo'oi naua sasouaxa't!>

¹⁴Qaq Aÿem shenapēc da se'eso shiŷaxaua co'ollaq ŷe'eguelaxa ca lma', qalaq ŷataqta ŷaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saishet da 'eeta'am so chegaqagui na fariseopi. Cha'aye ca maiche na'amaqten, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheca cam qaica ca la'amaqchec naqa'en; qaq cam sa lateela't, qalaq Ñimaye nacheca cam 'amaqtaq naqa'en.»

So Jesús ŷaalec da no'on la'aqtac so ñaqpiolec

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵Qaq nataqa'en qanauegueua'a na ñaqpiolec So Jesús, da yaqto' Somaye ishet da ŷashel-lec. Qalaxaye soua lapaxaguenataqa co'ollaq ŷauaachigui de'era, nache nlaqtega nam nauetegueuo na ñaqpiolec.

¹⁶Qalaxaye So Jesús damaxasoxoneuga so ñaqpiolec, qataq 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': –Ña qauaqaŷa'a qome na ñaqpiolec da Aÿem naua'a, saishet da sa qanashiñiiguē, cha'aye ca 'eeta'am ca 'oonolec namayepi, nache ishet da inoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Cha'aye Aÿem shenapēc na ŷaconeguet da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ilo'ogue 'enauacna, da huo'otaq saishet da 'eeta'am ca nogotolec, nache camaye saishet da ŷañoxt da inoxoneuo.

So ŷale maye sallaxanec detaqtague' So Jesús

(Mateo 19.16-30; Marcos 10.17-31)

¹⁸Nache anac som 'oonolec nam lataxala'pi na judiopi. Nache inat So Jesús, 'eeta': –'Am soxoraic Napaxaguenataxanaq, ¿chaq hua'ague ca sheetec, da yaqto' aÿem taŷot ca nca'alaxa maye qaica ca loga't?

¹⁹Nache So Jesús 'enapeco': –¿Ta'ainco' ye qonetega da Aÿem soxoraic? Ye qaica ca lŷa soxoraic, 'oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye soxoraic.

²⁰'Am peta'a 'auaŷaten nam namaxasoxonaxacpi maye 'eeta': «Saishet da 'arauañi' aca sa 'arhua; saishet da 'aualaataxan; saishet da 'aucache; qataq saishet da 'anasaxauec ca saq 'en maye ishet da na'axat ca 'arŷa; huo'o da 'enec 'anqa'en ca 'arta'a qataq aca 'arate'e.»

²¹Nache somaye 'enapeco': –Aja', 'enauac namayepi ŷataqta salaxaguet, chegoqchiguiña co'ollaq ñaq aÿem nogotolec.

²²Nache co'ollaq hua'aqchigui de'era So Jesús, nache 'eeta': –Huo'o da 'oonolec ña deqaptauec, 'eeta': 'Aumen qome 'enauac na 'am hueto'ot, ime, qaq 'aŷa'anoigui nam choxoraqpi, yaqto' huo'o ca 'arsallaxa hua'ague da piguem. Qaq qom ime, nache 'auanac da Aÿem 'auca'ategue.

²³Qalaxaye se'eso ŷale co'ollaq hua'axaŷa de'era, nache ŷataqta daquicota, cha'aye somaye ŷataqta sallaxanec.

²⁴Nache So Jesús co'ollaq ila'a somaye da ÿataqta daquicota, nache 'enapeco': – ÿataqta huo'o da lta'araic lqalaic nam hueto'ot da nsallaxa da inoxoneua'a dam lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

²⁵Eesa da huo'o da lqalaic aca shiguiŷac le'enaxat nauanaxanaxa da taigui qanqoŷen ca lauac aca qana, qalaxaye ŷapactec da lqalaic ca sallaxanec da inoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁶Nache nam na'axaŷaxaatacpi, 'eeta': –Qaq ŷnegue'to' cam ishet da nca'alec?

²⁷Nache So Jesús 'enapeco': –Cam saishet da ŷañoxt na shiŷaxauapi, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da ŷo'ot.

²⁸Nache so Pedro 'enapeco': –Qomi' mashe ño'onaxataqchigui 'enauac nam qomi' hueto'oto, nache 'am seca'ataxague.

²⁹Nache So Jesús 'enapeco': –ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da nagui ca ca'ai ca lma', huo'otaq caua lta'al, huo'otaq ca lqaŷañecpi, huo'otaq aca lhua, huo'otaq ca llalaqpi, souaxat da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

³⁰qaq camaye ŷapactec qalota qome ca taŷot nagui ne'enaua souaqtaiguilo na'axa'te, nataqa'en cam nca'alaxa maye qaica ca loga't maye ñaq natauo.

So Jesús qaltaq ŷa'axata'a da l-leuaxa

(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

³¹Nache So Jesús iŷaxanalo soua doce lapaxaguenataqa da iŷotaugalo, nache 'enapegalo, 'eeta': –Nagui qomi' saxague da Jerusalén, nache huaña qome yemaye da ipacchigui 'enauac dam na'aqtaguec na Shiŷaxaua Llalec, maye ŷiyiñi co'ollaxa som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³²Qataq Aŷem qoŷanoigui qome nam chegaquaec shiŷaxauapi, da yaqto' Aŷem ŷe'enai', qataq Aŷem isheueetac, qataq Aŷem nqaigoqto'ot.

³³Qataq Aŷem iuaxaatac qome. Qaq qom ime, nache Aŷem ŷalauat. Qalaxaye qom mashe ivi' caua tres na'axa'te, nache qaltaq ñeca'alec.

³⁴Qalaxaye soomaye saishet da ŷaŷaanegueta de'era, sa ŷaŷaten negue'to'ca cam qoŷeetega. Cha'aye dam qaŷa'axattac saishet da nqat cam naigui.

So Jesús nauaañi naqa'en so qanamaic huaña ye Jericó

(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵Qaq So Jesús co'ollaq mashe nayeetaua'a ye Jericó, nache huo'o so qanamaic nso'ootañi, netaua'a na laŷe so nqa'aic. Somaye dashelaxaatac.

³⁶Qaq somaye co'ollaq hua'aqtague' so qalota shiŷaxauapi, nache denataxaatac, da chaq negue't cam huo'o.

³⁷Nache qaŷa'aqtaxanem somaye da Jesús Nazaret le'ec, som nateuga yem hueta'a somaye.

³⁸Nache se'eso qanamaic deŷaxan, 'eeta': -¡Jesús, 'am maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, aŷem 'auchoxoren! ¡Aŷem 'autauan!

³⁹Nache som hua'autapi nhuogoqtega somaye, da yaqto' de'enaxaatai', qalaxaye somaye qaltaq nquigaxattec da lŷaxanaxac, 'eeta': -¡'Am maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Aŷem 'auchoxoren! ¡Aŷem 'autauan!

⁴⁰Nache So Jesús vi'iiguēt, nache damaxasoxona somaye da qanavigui'. Qaq co'ollaq mashe saqaŷapeque somaye, nache inat, 'eeta':

⁴¹-¿Negue't ca 'anshetaique da 'am so'otec? Nache somaye 'enapeco': -'Am Nataxala', qomye ñeshetaique da aŷem ŷe'egueloqot da imeenaxanaxac.

⁴²Nache So Jesús 'enapeco': -¡Nagui 'anauaañi! 'Am no'oita, cha'aye Aŷem 'aua'amaqten.

⁴³Huaña, nache se'eso qanamaic ishet da nauaañi, nache ca'ategue So Jesús, ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq 'enauac so shiŷaxauapi maye ŷauaachigui de'era, nataqa'en somayepi ŷo'oxoreetac Ñimaye.

Lucas 19

So Jesús qataq so Zaqueo

¹So Jesús co'ollaq ivireua'a ye Jericó, nache quichiguingui so nŷecpi.

²Qaq se'eso nŷecpi hueta'a so sallaxanec le'enaxat Zaqueo. Somaye lataxala' nam ŷacootapeeguet ana nsheetenaqte ca nta'a maye netaña ye nŷecpi ye Roma.

³Qaq somaye nshetaique da ŷauatton So Jesús. Qalaxaye saishet da ŷañoxtot da ilo'ot, souaxat somaye da huaxarenaqolec, qataq ŷataqta qalota so shiŷaxauapi.

⁴Nache somaye hua'au nqalgoqta, cha'aye nshetaique da ŷauatton So Jesús. Ime, qaq quisheguemec aso qo'oipaq late'eraí maye nangui som nqa'aic maye tateuga So Jesús.

⁵Qaq So Jesús co'ollaq nlectot aso qo'oipaq maye huetasheguemec somaye, nache ilasheguemec. Nache 'enapega, 'eeta': -'Am Zaqueo, sa 'anaŷaloxon qome da 'aunotec, cha'aye Aŷem na na'a'q soua'a ca 'arma'.

⁶Nache so Zaqueo ŷataqta sa naŷaloxon da huenotec, nache qalota da ntonaxac da ŷauegueua'a ca lma' So Jesús.

⁷Qaq co'ollaq qaŷauaachigui de'era, nache qanayectega, qoŷeeta': «So Jesús qache ishet da taua'a ye lma' so ŷale maye 'etaxaloxoic.»

⁸Qaq co'ollaq ime da nquia'axac, nache nachaañi so Zaqueo, nache 'enapega So Jesús, 'eeta': -'Am ŷataxala', aŷem qome secolaxatchiguingui na laiñi da isallaxa. Ime, qaq sanem nam choxoraqpi. Qaq da huo'otaq huo'o ca secachiŷot, nache cuatro da she'eguelaxalec da she'eguelaxatot camaye cam secachiŷa.

⁹Nache So Jesús 'enapeco': –Nagui na na'a'q, 'am qataq 'enauac nam hueta'a na 'arma' qanca'alliuec, cha'aye nataqa'en maiche 'am llalec so Abraham.

¹⁰Cha'aye Aÿem Shiŷaxaua Llalec, ñanac da ñimitaique qataq ñeca'alaxatec nam shiŷaxauapi maye qaŷoqtaique naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Qaŷaloqnaxanalo aso anom

¹¹Qaq So Jesús co'ollaq mashe saqaŷapeque ye nŷecpi ye Jerusalén. Nache so shiŷaxauapi maye na'axaŷaxaatega Somaye, ipi'itaxaatega da Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe ivita ca laloqo' da ilo'ogue 'enauacna.

¹²Nache So Jesús ŷauo'o da daloqnaxana, 'eeta': –Huo'o so ŷale 'amaqtaqaic, somaye qoŷanagui da nta'a, da ilo'ogue cam hueta'a 'alhua, qaq somaye jec da nqo'ona so lta'a na nta'alpi da yaqto' qoŷanagui da nta'a. Qaq co'ollaq mashe ime da qoŷanagui da nta'a, nache ŷe'eguelaxa cam 'alhua maye chegoqchiguiña da yaqto' ilo'ogue.

¹³Qaq co'ollaq yaqta'a da jec, nache iŷaxaneugalo soua diez lo'onataxanaxanaqa. Nache ŷami' ñi 'oonolec soomaye aso alom. Nache 'enapegalo', 'eeta': «Qauo'onataxaniŷa qome ana'ana aŷom, qanmiñiitac, choche ivitta'a qome da ñe'eguelaq.»

¹⁴Qalaxaye so shiŷaxauapi maye lma' se'eso 'alhua, ŷataqta nquiŷa somaye. Nache ŷauo'o so ŷamaq da ica'ataxanaxalec somaye da yaqto' 'enapega, 'eeta': «Qomi' sa saŷamaxarenaq ne'ena ŷale da qarta'a.»

¹⁵Qalaxaye nache 'ena'am qoŷanagui da nta'a somaye. Ime, nache ñe'eguelaxa so lma'. Qaq co'ollaq mashe nvi', nache damaxasoxoneugalo soua lo'onataxanaxanaqa som ŷanema aso alom, cha'aye nshetaique da ŷaŷaten chaq negue't aca laueque ñi 'oonolec.

¹⁶Nache so la'auaxanec nachaateuo, nache 'eeta': «'Am ŷataxala', ana 'om ivi' ana diez ana dalaxai laueque.»

¹⁷Nache so nta'a 'enapeco': «Aja', no'on, ŷaŷamaqchiguiñi, ŷataqta 'am no'on no'onataxanaxanec. Qaq cha'aye ŷataqta 'apactelec da 'auo'ot, dam saq 'amaqtaq maye 'am sepataxalec, qaq nagui sanagui da 'am nataxala' da 'aulo'oguelo caua diez nam 'amaqtaqaic nŷecpi.»

¹⁸Qataq anac som nca'attauro, nache 'enapeco': «'Am ŷataxala', ana 'om ivi' ana cinco ana dalaxai laueque.»

¹⁹Qaq nataqa'en so nta'a 'enapega, 'eeta': «'Am nataqa'en 'am sanagui, nagui da 'am nataxala' da 'aulo'oguelo caua cinco nam 'amaqtaqaic nŷecpi.»

²⁰Qataq anac som lŷa, nache 'eeta': «'Am ŷataxala', 'ana ana 'om. Anamayе choche saŷamaxat, sachalec so hualoxolaŷi,

²¹cha'aye aŷem huo'o da icolanaxa da qoneta, cha'aye ŷataqta 'am sa qaramchigui da 'auacona ca sa 'aralamaxat, qataq da 'anqat ana ala cam saq 'añiguishec.»

²²Nache som nta'a 'enapeco': «'Am no'onataxanaxanec qauemaic. Da maiche 'ara'aqtac, nachera da sachegoxotchigui da sauo'o ca 'anhuaxanaguec. 'Am 'auaŷateetac mque' da aŷem sa qaramchigui da sacona cam sa ŷalamaxat, qataq da ñeqat ana ala cam saq ŷañiguishec.

²³Qalaq ŷta'ainco' ye saq 'aroua'a aŷim laŷe' ana anom, yaqto' saconeguet acam laueque ana aŷom da ivita da ñe'eguelaxa na ima'?»

²⁴Nache 'enapega nam hueta'a yemaye, 'eeta': «Ña qauacoñiŷa ara'ara anom maye hueto'ot damaye. Ime, qaq qaŷa'aŷim dam hueto'oto daua diez.»

²⁵Nache somayepi 'enapeco': «'Am qarataxala', qalaxaye damaye mashe hueto'oto daua diez lca'achole.»

²⁶Nache som nta'a 'enapeco': «Aŷem qami' shenapegalo da ca huo'o ca qalota hueto'ot, qalaq camaye ŷactec qanqa'en ca qoŷami'; qaq cam qaica ca hueto'ot, qalaq nache 'ena'am ivira'a da qaiuotaxanec cam saq 'amaqtaq maye hueto'ot.

²⁷Qaq nam aŷem ipa'agueetacpi maye sa ŷaŷamaxaren da aŷem Ita'a, qalaq qanaviquiua'a aŷem. Ime, qaq qauualauache.»

So Jesús inoxoneua'a ye Jerusalén

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

²⁸Qaq co'ollaq ime da nasaxauec de'era So Jesús, nache jec da taigue da Jerusalén.

²⁹Qaq co'ollaq mashe nayeetaua'alo yeua Betfagué qataq ye Betania yem saqaŷapeque aŷi saqaŷoqotcheguemec 'alhua maye nanqa' ana Olivo. Huaña, nache ŷama'q soua dos lapaxaguenataqa.

³⁰Nache 'enapegalo', 'eeta': –Qanqo'oñiŷa qome nam saqaŷapeque saq 'amaqtaq nŷecpiolec. Qaq qom qaviyiŷa, nache qauloŷa'a ca 'ashena qaicoñettai'. Camaye saxanaxa da qanayeelec. Qaq qausoiuec qome, nache Aŷem qanaviquiŷa.

³¹Qaq da huo'o ca qami' ina't da chaq ta'ainec da qausoiuec, nache qoñiita qome da qara'aqtaqui: «Ñim Qarataxala' iuen namaye.»

³²Nache je'c soua lapaxaguenataqa, nache ipacchigui 'enauac dam 'enapec So Jesús.

³³Nache co'ollaq mashe isotrapegue'c so 'ashena, nache ana'c soua lalamaxa't so 'ashena. Nache denataxaata'ape, 'eetra': –ŷTa'ainco' ye qausoitapeguec na 'ashena?

³⁴Nache soomaye 'ena'apo': –Qomye iuen namaye Ñim Qarataxala'.

³⁵Nache qaŷauega somaye So Jesús. Ime, nache ŷasaxaleguete soua lapo'ote soomaye so 'ashena, nache qoŷanaxanaxaalec So Jesús.

³⁶Nache co'ollaq nayeetaua'a ye Jerusalén So Jesús, nache qalota so shiřaxauapi lapaxangui na lapo'pi so nqa'aic maye tateua'a Somaye.

³⁷Qaq co'ollaq mashe saqařapeque asom saqařoqotcheguemec 'alhua maye nanqa' ana Olivo, co'ollaq mashe quiguingui so ca'amegue soomaye da nqo'ootra ye Jerusalén, nache huaña da 'enauac nam řa'amaqteetac Somaye qataq quetague' řa'alaqtagui, souaxat da ntonaxac. Nache řo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat 'enauac nam sa qařauanapigui maye řo'ot So Jesús da řauaachigui somayepi.

³⁸Nache 'eeta': -řřataqta řo'oxoraq da llecřaxac na Qarta'a, maye nactaigui da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna! řHuo'o qome da nlagaxayec na piguem! řQataq 'enauac da qařauatton da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

³⁹Nache nam fariseopi maye řalectaigui se'eso shiřaxauapi, 'eeta': -'Am Napaxaguenataxanaq, no'on taxa da 'anhuogaxa na 'am ca'attague'pi.

⁴⁰Qalaxaye So Jesús řasateguet 'eeta': -řřataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema da nañaxaañi ne'enapi, nache na coma'pi ishet da řa'alaq.

⁴¹Qaq co'ollaq mashe nayeetaua'a ye Jerusalén, nache co'ollaq ilaua'a yemaye, nache So Jesús nřeelec som shiřaxauapi maye hueta'a yemaye.

⁴²Nache 'eeta': -řřataqta lta'araic da iyaxa, da nagui qami' qauařaañi ca naigui da qoviitaigui da qarlagaxayiqui! Qalaxaye qami' saishet da qauařaañi.

⁴³Qalaxaye huo'o qome ca na'a'q, qaq qami' qaviyiřalo caua na'axa'te maye řataqta qauema, qom ca qanpa'aguenaxauai nauaxařaxaasheguem ca lpaqtaxanaxat da qami' iconnaxaasopa. Ime, qaq qami' colesopa, řataqta sa řauo'o ca qardaqa'ai da qami' iloquiaxa'n.

⁴⁴Nache qami' ilaxachiguilo řataqta qami' nmatchiyiñi. Saishet da huo'o ca 'oonolec da nachattañi na coma'pi maye qarpaqtaxanaxache. Qataq 'enauac da qoñiita qaullivi, qataq qanque'etaxañiigui 'enauac de'era, cha'aye saishet da qaua'amaqchiñi da Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ařem namaq da qami' ñeca'alaxatrec.

So Jesús řo'orauec so nmenaxaicpi maye netaua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí
(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)

⁴⁵Nache So Jesús inoxonoigui aso no'onaxanaxaqui late'eraí. Ime, nache řo'orauec 'enauac nam nmeetega'tpi maye huetaigui asomaye.

⁴⁶Nache 'enapega, 'eeta': -Naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Na ima', namaye qouagaxaunaqa';» qalaxaye qami' qauo'ochec namaye da nqañoxotaqa' na cachaxaicpi.

⁴⁷Nache 'enauaque se'esoua na'axa'te So Jesús dapaxaguenataxaatac, huetaigui aso no'onaxanaxaqui late'eraí. Qalaxaye nam lataxala'pi na ntaxařaxanaxanecpi da qaitaxařapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nam

dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, qataq nam lataxala' na judiopi, namayepi ilotaique ca lataxac da ishet da ñalauat So Jesús.

⁴⁸Qalaxaye saishet da ñanata ca 'eetec, cha'aye 'enauac nam shiñaxauapi ñataqta ñe'emaqtom da na'axañaxaatega Somaye.

Lucas 20

Da 'enec So Jesús

(Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33)

¹Qaq huo'o so na'a'q co'ollaq So Jesús huetaigui aso no'onaxanaxaqui late'era da ñapaxagueetac so shiñaxauapi, qataq ña'axattac da no'on na'axañaxac. Nache nvireuo som nqueroxonecpi maye lataxala' na judiopi qataq nam ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi.

²Nache inattac Somaye, 'eeta': –Ña qomi' 'aua'aqtaxanema, ¿hua'ague ca 'auachegoxota'ague ca 'ana'aqtac da huo'omshe 'auo'ot de'era? ¿Negue't ca 'am ñami' da 'ara'añaxac da 'auo'ot de'era?

³Nache So Jesús 'enapeco': –Añem nataqa'en huo'o da inataxanaxac da qoñiita.

⁴¿Chaq negue't ca ñamaxalec co'ollaxa so Juan da dachelaxanataxan? ¿Ñim Lo'onatac 'Enauacna peta'a, huo'otaq ca choche shiñaxaua?

⁵Nache somayepi maiche ncotatega't, 'eeta': –¿Chaq hua'ague ca shenaqtec? Da shenaqpec da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñamaxalec, qaq Damaye ñoqta qome da qomi' 'enapegalo, 'eeta': «Qalaq ¿ta'ainco' qone' ye sa qaua'amaqchiñi?»

⁶Qaq da huo'otaq shenaqpec da choche shiñaxaua ca ñamaxalec, qaq 'enauac na shiñaxauapi ñoqta qome da qomi' ñasa'q na coma' da qomi' ñalaua't, cha'aye ñoqta 'eesa da na shiñaxauapi ña'amaqten da so Juan, somaye la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁷Nache somayepi 'enapec da sa ñañaten chaq negue't ca ñamaxalec so Juan da dachelaxanataxan.

⁸Nache So Jesús 'enapeco': –Añem nataqa'en sa sañaten cam Añem ñamaxalec da so'ot de'era.

Da na'aqtaguec som 'onataxanaxaicpi maye qauemaicpi

(Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11)

⁹Qaq co'ollaq ime, nache So Jesús da'aqtaxanem so shiñaxauapi, nache ñauo'o da daloqnaxana, 'eeta': –Huo'o so ñale ñauo'o so lanaxanaqa' da ñaani ana uva. Qaq co'ollaq ime, nache ñauo'o so ñañamaxate' 'onataxanaxaicpi da do'onataxalec naqa'en se'eso lanaxanaqa'. Ime, nache taña ca lña 'alhua, nache huo'oi soua vi'iye da hueta'ague.

¹⁰Qaq co'ollaq ivita so laloqo' da qanqat ana ala na nañiguishhec, nache namaq so lamaxashec da iŷaxanot som 'onataxanaxaicpi, da yaqto' qaicolaxateuga acam talec somaye. Qalaxaye so 'onataxanaxaicpi iuaxaatac se'eso namaxashec. Ime, nache ŷamaq qui'itchiguilo naqa'en naua lhua'q.

¹¹Nache som lalamaxat se'eso nanaxanaqa' qaltaq namaq so lŷa lamaxashec. Qalaxaye, nataqa'en somaye qaisheueetac qataq qaiuaxaatac, qataq saishet da huo'o ca qoŷami'.

¹²Ime, qaltaq ŷe'eguelaxalec da namaq so lŷa lamaxashec, qalaxaye som 'onataxanaxaicpi nataqa'en ique'emaqchet somaye qataq ŷo'orauec.

¹³Qaq pa'atec, nache som lalamaxat se'eso nanaxanaqa' 'enapeco': «Qaq nagui ŷchaq hua'ago' ca sheetec? Nagui aŷem samaq ñim ŷauotaxat ŷalec, yaqto' qom ila'a camayepi, qaq ŷoqta qome da ilo'oguet.»

¹⁴Qalaxaye som 'onataxanaxaicpi co'ollaq ila'aguet somaye, nache detaxaŷapega't, 'eeta': «'Ena qome na talec qanqa'en ne'ena nanaxanaqa' qom ileu cam lta'a. Salauataq nagui namaye, yaqto' qomi' ishet qome da qaralamaxat namaye.»

¹⁵Nache somayepi nqateeguesop somaye se'eso nanaxanaqa'. Ime, nache ŷalauat. Nache So Jesús denataxan, 'eeta': –Qaq ŷchaq hua'ague ca 'eetec se'eso lalamaxat se'eso nanaxanaqa'?

¹⁶Qomye anac somaye, nache ŷalauat se'eso 'onataxanaxaicpi. Ime, nache ŷami' so laŷepi 'onataxanaxaicpi som nanaxanaqa'. Qaq co'ollaq qaŷa'aqchigui de'era, nache qoŷeeta': –ŷDe'era saishet da nache 'eetec!

¹⁷Qalaxaye So Jesús ŷamataigui somayepi, nache 'eeta': –Qaq ŷhua'ago' ca 'eetec naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta'?: Som coma' maye ŷo'otan na nŷec lo'opi co'ollaxa, nacheso nagui som ŷe'eguelaxa da ŷataqta nhuenec da qaŷo'ot ca nŷec.

¹⁸Qaq da huo'o ca camachaqa talec se'eso coma', nache camaye dolagui; qaq se'eso coma' da huo'o ca talec, nache camaye ŷataqta dolachigui.

Qainataxaatapeguec da nsheetenaguec ca nta'a maye netaña ye Roma

(Mateo 21.45-46; 22.15-22; Marcos 12.12-17)

¹⁹Nache so lataxala'pi namntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq so dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, somayepi nshetaique da nache ŷaconeua'a se'eso na'a'q So Jesús, cha'aye ŷaŷaten da nacheso somayepi ŷalamaqchigui de'era daloqnaxaatega Somaye. Qalaxaye ñe'etega som shiŷaxauapi.

²⁰Nache ŷauo'oi soua lamaxa'she da choche 'axaŷaxanaxanaqa. Soomaye choche ŷe'enaxa't da 'eetega no'o'n shiŷaxau', da yaqto' isomaxanaqche't naua la'aqtaqa So Jesús, nache ishet da huo'o ca qaŷachegoxotchigui lasouaxashet, nache

qoŷaneua'a so lta'a nam netaña ye 'alhua Judea som lca'aguishec so lta'a na nta'alpi maye netaña ye Roma.

²¹Qaq ŷoqo'oye soomaye ŷauo'o da lnataxanaxa'c, 'eeta': -'Am Napaxaguenataxanaq, qomi' saŷaanaq da nache 'eetai' naxa da saishet da saq 'en ca 'aua'axat qataq saishet da 'auqochetega ca maiche 'eetapeguec na shiŷaxauapi, chaqrata da ŷataqta 'alotelec da 'arapaxaguenataxanaxac qaltaq nache 'eetai' da qoqueto'ot da qomi' qonetegalo da ŷataqta salaxasoxoguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²²ŷoqo'oye qomi' 'aua'aqtaxanema: ¿peta'a ŷaŷamaqchiguiñi da sesheetenaq ñim lta'a nam nta'alpi maye netaña ye Roma, qalqo' saishet?

²³Qalaxaye So Jesús ŷauattooteguet da qauem lhuennataxac soomaye, nache 'eeta': -¿Ta'ainco' ye choche Aŷem qavi'iguiñiitac?

²⁴'Ego', ñaq Aŷem qauachaxañiŷa acam anom lcatole. Ime, nache So Jesús inatta'ape soomaye, 'eeta': ¿Negue't lashec ñim huetalec? Qataq ¿negue't le'enaxat yem nanettalec? Nache soomaye 'ena'apo': -Qomye nacheñi ñim lta'a na nta'alpi maye netaña ye Roma.

²⁵Nache Somaye 'enapeco': -Qaŷa'añim ñim lta'a na nta'alpi cam maiche lalamaxat, nataqa'en qaŷa'añim Ñim Lo'onatac 'Enauacna ca maiche lalamaxat.

²⁶Nache saishet da huo'o ca ŷachegoxotchigui da ŷo'ot ca lasouaxashet naqa'en dam 'enapec co'ollaq datata'agueta Somaye. Chaqrata da ŷataqta huo'o da la'aalaaq' soomaye dam 'enapec So Jesús. Huaña, nache ŷe'emaqto'm.

Qainataxaatapeguec ca 'eetec da qaltaq nca'alec ca shiŷaxaua

(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)

²⁷Qaq co'ollaq ime, nache huo'o na anac nam ŷalectaigui nam saduceopi da nqo'oneua'a So Jesús. Namayepi 'eetega saishet da qaltaq nca'alec na leuaxaicpi. Nache 'eetrega So Jesús, 'eeta':

²⁸-'Am Napaxaguenataxanaq, so Moisés qomi' no'onaxata'agueta naua lqataxaco, 'eeta': Ca shiŷaxaua da huo'otaq ileu, nache no'oichigui aca lhua da huo'otaq qaica ca llalec, nache cam maiche lqaŷa, iuen da qaltaq huaroneguet acam llo'oxoua, da yaqto' huo'o ca llalec naqa'en som lqaŷa maye saqca.

²⁹Cha'aye ne'ena souaqta'a huo'oi co'ollaxa soua siete nqaŷa't. Som ŷe, la'auaxanec da huaron, qalaxaye somaye ileu co'ollaq saxanaqca ca llalec.

³⁰Nache som lqaŷa huaroneguet asom llo'oxoua, qaq somaye nataqa'en ileu, qaq nache 'ena'am saishet da huo'o ca llalec.

³¹Qataq som lqaŷa maye lpa'axaua somaye huaroneguet asom llo'oxoua, qaq nache jec 'enauac som nqaŷañecpi. Nache 'enauac som siete nqaŷañecpi ileu, qalaxaye qaica ca ishet da huo'o ca llalec ñi 'oonolec soomaye.

³²Qaq pa'atec, nache nataqa'en aso 'alo ileu.

³³Qaq ñoqo'oye 'am senataq: Qom ivita ca laloqo' da qaltaq qanca'alaxatec na leuaxaicpi, qaq ¿chaq negue't cam ñoqta 'eesa da lhua asa'aso 'alo? Ye 'enauaque se'esoua siete nqaña't huaronegueta asomaye.

³⁴Nache So Jesús 'enapeco': –Ana'ana 'alhua maye hueta'a na shiñaxauapi ishet da huarona't.

³⁵Qalaxaye cam taiguat qominchiye da inoxoneua'a cam lña 'alhua, qom mashe qanca'alaxatec nam leuaxaicpi, que'eca 'alhua, huaña, nache aca 'alo qataq ca ñale saishet da huaron.

³⁶Cha'aye huaña da namayepi da qaltaq qanca'alaxatec, nache saishet da qaltaq ileu. Qataq nache 'eeta'am na piguem le'ecpi lamaxashecpí Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ñataqta llalaqpi Ñimaye.

³⁷Qaq ivira'a so Moisés nataqa'en ña'axat da ishet da qaltaq nca'alec na leuaxaicpi. Da na'aqtagec co'ollaq hueta'a aso qo'oipaqule maye 'ettaigui, qalaxaye saishet da ñoqta ñavic. Huaña, nache Ñim Nataxala', 'eeta': «Añem maye Nachañem natameetacot co'ollaxa naxa so Abraham, Isaac, qataq so Jacob.»

³⁸Qaq saishet da natameetacot Ñimaye na leuaxaicpi, chaqnata nam nca'altauecpi, cha'aye Ñimaye 'enauac nca'altauec naqa'en na shiñaxauapi.

³⁹Nache huo'oi soua dapaxaguenataxaatrapegue'c na namaxasoxonaxacpi, 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq, ñataqta ñañamaqchiguiñi da 'ara'aqtac.

⁴⁰Huaña, nache so saduceopi saishet da ñe'eguelaxalec da qaltaq inat Somaye.

¿Chaq negue't cam chegoxoguet cam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)

⁴¹Nache So Jesús 'enapeco': –¿Chaq ta'ainec naxa da na shiñaxauapi 'eetega llalec so David cam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

⁴²Ye som nta'a David 'enapec da la'aqtac maye nanettalec anam lere maye le'enaxat Salmos, 'eeta': Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega Ñim Ñataxala' maye Lca'aguishec, 'eeta': «'Anso'oota'ague qome da añaic,

⁴³nato' qom mashe ime da sacho'oto naua 'arapia'ate, nam 'am ipa'agueetacpi.»

⁴⁴Qaq ¿hua'ago' ca 'eetec da cam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da chegoxoguet so David, ye som David da ñaxana camaye nache Lataxala'?

So Jesús ivitaqteetega nam dapaxaguenataxaatrapeguec na namaxasoxonaxacpi

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)

⁴⁵Qaq 'enauac so shiñaxauapi na'axañaxaatac, co'ollaq 'enapegalo soua lapaxaguenataqa So Jesús, 'eeta':

⁴⁶–Maxatchoxo' qome, qarvichiña'aguet nam dapaxaguenataxaatrapeguec na namaxasoxonaxacpi. Cha'aye namayepi nqopita da ñaatraña naua no'o'n nogo maye ño'oxora'q, qataq nqopita da qaiyaata da qaiquin da huaña ca naponqa',

qataq namayepi nmitta'ai anam so'onaxaqui maye ÿataqta ÿo'oxoraq anam paxaguenaxaqui qataq nam ÿataqta no'on nquia'aqa'pi.

⁴⁷Namayepi decachigui na nma' ana pa'aipi, ime, nache ÿo'ot da nqouagaxaunaxac ÿataqta logoraic naqa'en yaqto' na qalota shiÿaxauapi ipi'itaxana da no'on shiÿaxauapi. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿauo'o da nhuaxanaguec ÿataqta ÿactec, saq 'ena'am na laÿepi shiÿaxauapi.

Lucas 21

Aso lachetaqtaxanaqte aso pa'ai maye choxoraq

(Marcos 12.41-44)

¹Qaq co'ollaq ñaq hueta'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí So Jesús, nache imeteetac nam sallaxanecpi maye ÿasaqtapiguiñi ana alom, ÿasaqteguengui aso 'oonole anam laÿe' ana nachetaqtaxanaqte.

²Qaq nataqa'en ÿauaachigui aso 'oonole pa'ai maye choxoraq. Asomaye ÿasaxayiñi soua lachetaqtaxanaqtel dos lca'achole maye saq 'amaqtaq ca naigui da qaime'n.

³Nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': –Aÿem ÿoqta 'eesa de'era shenapec da asa'aso pa'ai maye choxoraq napacalec aso ÿan lachetaqtaxanaqte 'enauac namayepi.

⁴Cha'aye 'enauac namayepi choche lli'iÿoqte anam ÿasaqtapiguiñi, qaq asomaye qalaxaye na'aictaxa da choxoraq, qalaq imatteuo 'enauac asom hueto'ot maye lhuenec lasheue.

So Jesús ÿa'axata'a da qanlaxaañi aso no'onaxanaxaqui late'eraí

(Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2)

⁵Qaq huo'oi soua ÿa'axattrac aso no'onaxanaxaqui late'eraí da ÿataqta qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec na coma' maye qaÿo'onataxana co'ollaq qano'oxoosheguem asomaye qataq 'enauac nam laÿe llo'oxoraxatpi maye qalapaqtaua'a. Nache So Jesús 'enapeco':

⁶–Huo'o qome ca na'a'q, qaq qanlaxaañi 'enauac ne'ena qaumiñitac nagui, saishet qome da huo'o ca 'oonolec coma' da no'onasheguem da huetalec ca lÿa coma'. 'Enauac nlachiguiñi.

Na na'anecpi maye ÿa'axata'a ca loga'tna

(Mateo 24.3-28; Marcos 13.3-23)

⁷Huaña, nache soua lapaxaguenataqa inattac So Jesús, 'eeta': –'Am Napaxaguenataxanaq, ¿chaq lagui, qaq ivita ca laloqo' da qanlaxaañi añi no'onaxanaxaqui late'eraí? ¿Chaq negue't ca la'anaxat 'enauac de'era qom ivita da ipacchigui?

⁸Nache So Jesús 'enapeco': –Maxatchaxa qome, yaqto' qaica ca qami' ÿatenache't. Cha'aye qalota qome na anac da anactaigui da ÿe'enaxat, nache 'eeta': «Aÿem

maye Nachaŷem Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna», huo'otaq 'eeta': «Nagui mashe ivita ye naloqnec.» Qalaxaye saishet qome da qauqochiŷa.

⁹Qaq qom huo'o ca qaua'aqaitapeguelec da nalattega'tpi qataq cam ŷo'ottapeguec ca nta'a maye ilotague' na lauo' le'ecpi, qalaq saishet qome da qayi'i. Cha'aye hua'auñi qome da anac 'enauac namayepi, qalaxaye saxanaxa qome da ivita ca loga'tna.

¹⁰Nache So Jesús queta da da'aqtaxaatac, 'eeta': –Ca ŷotta'a't shiŷaxauapi deloguiŷa't qome, qataq ca lta'alpi ca shiŷaxauapi delogui' ca lŷa nta'a.

¹¹Qataq huo'o qome ca nacholaxanaxa naua pa'aiguelo naua laŷel ana 'alhua qataq ca nqouaxa. Qataq huo'oi qome naua nalolaxaco naua 'aleu'. Qataq qaila'a qome ca qaica ca 'ena'am da lchec qataq caua lta'al na'anqa na piguem.

¹²Qaq qom saxanaxa da yo'oq 'enauac de'era, nache qami' qaŷaconeua'alo qome, qataq qami' qaicaata'ape. Ime, qaq qami' qaŷauegueua'alo ana napaxaguenaxaqui na judiopi, nache qami' qaicoñe't. Ime, qataq qami' qaŷauegueua'alo na nta'alpi maye ilotague' naua 'aleu' qataq nam maiche lta'alpi namayepi, souaxat da qami' ŷapaxaguenataqa.

¹³Huaña qome, nache qauqopitaxañiŷapec da Aŷem qaua'axacheetac da qaua'aqtaxañim namayepi.

¹⁴Qataq qami' saishet qome da qauqataxañiitapigui' ca qartaxaŷaxaqui qom qancotaiŷapec.

¹⁵Cha'aye Aŷem qome qami' sanema caua qara'aqtaqalli' qataq ca qaraŷaañiqui, da yaqto' saishet da huo'o ca qami' dataŷa'agueta da qami' ncotaŷapegueto.

¹⁶Qalaxaye qami' qoŷaareuo qome, ivira'a ca qaralamaxache qarta'ai qami' ŷaareuo, huo'otaq ca qarqaŷai, huo'otaq ca qarhuo'oi le'ec, huo'otaq ca qanauochaxauai. Qataq ivira'a da huo'oi caua qaŷalaua't da qoñiita.

¹⁷Qataq 'enauac qome na shiŷaxauapi maye huetalecna qami' nquiŷalo, souaxat da qami' ŷapaxaguenataqa.

¹⁸Qalaxaye saishet qome da huo'o ca 'oonolec laue ñi 'oonolec da qoñiita da deqat.

¹⁹Qaq cam saishet da huo'o ca iqocha'a, qaq nacheca ca nauec cam nca'alaxa maye qaica ca loga't.

²⁰Qaq qom qauloŷa'a na Jerusalén da na alleppi maye alaataxaicpi saqaŷapeque naqa'en namaye, nache qami' qauaŷaañi da saqaŷaloq da qailaxachigui.

²¹Nache nam netaña na 'alhua Judea no'on da datauec da ŷe'eguesheguemec qome ana qaŷoqotcheguemec 'alhuapi. Qaq nam netaña na Jerusalén qalaq no'on da ca'ai qome namaye. Qaq cam huetalec na no'onaxa, qalaq no'on qome da saishet da ñe'eguelaxaua'a na nŷecpi.

²²Cha'aye que'eca na'a'q laloxoqui da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o ca nhuaxanaguec 'enauac na shiřaxauapi, yaqto' ipacchiguilo naua 'ena'ape naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²³Qaq jchoxoraale qome aca 'alo maye hualaxai qataq acam ña illepaxaatac ca llalec! Cha'aye 'enauac nam huetalec ne'ena 'alhua, huo'o qome ca lta'araic nque'eenaxac qataq ca nhuaxanaguec.

²⁴Qataq huo'o qome na qařalauat qaira'a ca ñeelonec qataq huo'o na qařauec ncoñeteguichecpi qařauegalo naua ñotta'a't 'aleu'. Na ñyecpi na Jerusalén qome ñataqta qailaxachigui qataq noxonec, loxonec na shiřaxauapi maye chegaquuec, choche ivitta'a qome ca laloqo' da nataqa'en que'eca shiřaxauapi qailaxachigui.

Da Iviraxac qome na Shiřaxaua Llalec

(Mateo 24.29-35, 42-44; Marcos 13.24-37)

²⁵Nache huo'o qome na la'anaxatpi ańi nala' qataq ñi ca'agoxoic qataq ana huaqaañipi. Qataq nam ñotta'a't shiřaxauapi maye huetalec ana 'alhua ñataqta sa ñařaten ca 'eetec, qataq ñataqta ñi'i, souaxat da lchec da l-lamaxa ana lapaxa aso auaxai.

²⁶Nache na shiřaxauapi ñataqta decopchetac qome, souaxat da deuennataxaatapeguelec cam qauem maye ñaq nata'a ana 'alhua, cha'aye ivira'a qome ana huaqaañipi maye hueto'ot na piguem ñataqta da cholaxan.

²⁷Huaña qome, nache qaila'a Ařem Shiřaxaua Llalec, sootalec ca lo'oc na piguem ñataqta qaica ca 'ena'am da ña'añaxac qataq da ño'oxoyec.

²⁸Qaq qom ivita da yo'oq 'enauac ne'ena, nache ñataqta qana'añaxache qataq qanauaxařaxañiisheguc'm naua qarqaigolli', cha'aye mashe saqařapeque ca laloqo' da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' nqateeguesopa da lchec.

²⁹Nataqa'en So Jesús ñauo'o so daloqnaxana, 'eeta': -Qauloitagui qome aca higo lcheyec, huo'otaq aca lřa qo'oipaq.

³⁰Da ivita da qaulořa'a da nsala, nache qami' qauařaańi da mashe sa qařapigui naua nta'api.

³¹Qaq nache 'eetec nataqa'en qom qami' mashe qaulořa'a da yo'oq 'enauac ne'ena, nache qauařaańi da mashe saqařapeque da nvi' da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³²Qaq ñataqta 'eesa de'era sa'axat da hua'auńi qome da yo'oq 'enauac ne'ena, qom huo'otaq saxanaxa da ileu na shiřaxauapi maye huetaiguilo ne'ena na'axa'te.

³³Qaq na piguem qataq ana 'alhua imeuo qome, qalaxaye da ña'aqtac saishet da imeuo.

³⁴Qalaxaye maxatchaxa, saishet da qaumiiguuet da qauennacheetega da qauo'оче ca qarquia'axaqui qataq da qaumiiguuet da qartaqai, qataq saishet da

qaumachiŷalec nam chochaqna, yaqto' que'eca na'a'q saishet da qami' ique'elaxa't,

³⁵Nache qoñiita'am cam nqoiñiguishhec. Qaq 'era qome da 'eetec da lviraxac que'eca na'a'q, qom nvita 'enauac na huetalec ana 'alhua.

³⁶Qaq qami' ŷataqta qanaŷamaxacheetai' qome qataq qoquiito'oto naua na'axa'te da qanqouagaxauñiitac, yaqto' ishet da qami' ŷe't, qom ivita da yo'oq 'enauac ne'enapi, qataq yaqto' ishet da qanachaxañeeua'a qom nvi' na Shiŷaxaua Llalec.

³⁷Nache So Jesús dapaxaguenataxaatac ye na'a'q hueta'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí, qaq ye pe qalaq lo'ochaqa' añi saqaŷoqotcheguemec 'alhua maye nanqa' ana Olivo.

³⁸Nache 'enauac na shiŷaxauapi 'ottaua'a naxa aso no'onaxanaxaqui late'eraí, da yaqto' na'axaŷaxana Somaye.

Lucas 22

Da qoŷoxottañi ŷamaxataxac da qaŷaconeua'a So Jesús

(Mateo 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53)

¹Qaq mashe nayeetauga som laloxoqui da qanallec ana nauole 'ayiiña, maye qaca aca lalegue anam ŷasheeraxachigui. Se'eso naponaxac nataqa'en le'enaxat da Lapascua.

²Nache so lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som dapaxaguenataxaatapeguen na namaxasoxonaxacpi, somayepi nmittaique ca ŷachegoxotchigui da ishet da ŷalauat So Jesús, qataq da saishet da qananoma, cha'aye somayepi ŷataqta ñi'iña na shiŷaxauapi.

³Nache so pa'aguenataxanaxaic taigui da lquiyaqteŷaxac so Judas, da le'enaxat lña Iscariote. Somaye maiche 'oonolec soua doce lapaxaguenataqa So Jesús.

⁴Nache somaye nqo'oneua'a da detaxaŷapegue' so lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so huataxanaqpi maye ilotague' aso no'onaxanaxaqui late'eraí, nache naŷamaxate' somayepi da yaqto' ŷaneua'a somayepi So Jesús.

⁵Nache somayepi ŷataqta huo'o da lpe'e. Huaña, nache qaŷachaxanapecot somaye da qaisheeten.

⁶Nache so Judas ŷasat, nache ŷachegoxotchiguiña da nmitaique ca lataxac da ŷaneuo So Jesús, qataq da sa qananoma.

Da nquia'axac maye saishet da qaicoua'ai

(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

⁷Qaq co'ollaq mashe ivireugalo soua na'axa'te maye huetoiguilo da qanallec ana nauole 'ayiiña maye sa qaŷauo'o aca lalecte. Se'eso na'a'q nataqa'en nalaataxaqui na qagueta llalec da yaqto' qanallec da qaiuennate so na'a'q le'enaxat da Lapascua.

⁸Nache So Jesús ÿama'q so Pedro qataq so Juan, nache 'enapegalo', 'eeta': –Qoqui qome, qauqataxaniñai' cam qonoq na pe maye le'enaxat da Lapascua.

⁹Nache soomaye denataxa'n, 'eetra': –¿Ca hua'ague ca 'auauotaique da sachaga'ague camaye da seqataxanaqai'?

¹⁰Nache So Jesús 'enapeco': –Qami' qom qaunoxoñiua'a ye nñecpi ye Jerusalén, nache huaña yemaye qaq qauloña'ague qome ca ÿale ÿachetac aca laco'oña 'etaxat lañe'. Qaq nacheca qome qauca'acheegue, choche qaviyeetaua'a ca nma' maye tateua'a.

¹¹Nache qoñiñapega qome cam lma' que'eca nñec, qoñiita': «Ñim Napaxaguenataxanaq huotaique da ÿaÿaten ca hua'ague cam ndaqa', maye huaña da dequi'ña'aisalo naua lapaxaguenataqa ne'ena pe maye le'enaxat da Lapascua.»

¹²Nache qami' ÿachaxanalo qome ca ndaqa' lta'araic na pa'aÿasheguem ca nñec, mashe sogote da qañamatchiguiñi. Huaña, nache qauqataxaniñai' qome cam qonoq ne'ena pe.

¹³Nache so Pedro qataq so Juan je'c, nache nateeralec 'enauac nam 'eetega So Jesús. Huaña, nache iqataxaarai' so nquia'axala' qataq so nallec.

¹⁴Qaq co'ollaq ivita so laloqo' da nquia'axac, nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa nso'ooyiñi da dataleguete so nquia'axala'.

¹⁵Nache So Jesús 'enapeco': –¡Añem ÿataqta huo'o da iyaxa da qami' ñeuanaxau' ne'ena nallec, nagui da saxanaxa da ñeque'etaxangui da ñeque'eenaxac, qataq da saxanaxa da seleu!

¹⁶Cha'aye Añem shenapac da nagui saishet da qaltaq she'eguelaxalec da sachec ne'ena nallec, nato' qom ivita ca na'a'q da qaltaq sequi'ña'a'a't qom souaqtaigui ca lta'araic lquia'axac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Nache ÿacona asom ÿomaxaqui. Ime, nache ÿanot da na'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq co'ollaq ime, nache 'eeta': –Qauacoñiigueta ana'ana ÿomaxaqui, nache qañomiigui. Ime, nache ñi 'oonolec da qoñiita ÿami' ca lña.

¹⁸Cha'aye Añem shenapac nagui da saishet da qaltaq she'eguelaxalec da ñeñomgui ne'ena lli'i ana uva, nato' qom nvi' ca lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁹Qaq co'ollaq ime, nache ÿacona aso nauole 'ayiiña, nache ÿanot da na'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ime, nache icolaxachigui, nache ÿanoigui soomaye, nache 'enapeco': «'Ena na maiche ÿo'ocñaxac maye qoñaneguet da nalaataguec, souaxat da qoñiita. Qaq qauo'ocheetaco' qome damaye, yaqto' saishet da Añem qaucoviña'ai.»

²⁰Qaq nache ÿe'enaxatteguet nataqa'en aso ÿomaxaqui maye nlaqchigui na lataxa co'ollaq mashe ime da nquia'axac, nache 'eeta': –Ne'ena lataxa nachenaua naua

itago'q maye huecolde'c, souaxat da qoñiita. Qataq naamaye nachenaua naua chegoqchigui da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' naŷamaxatto.

²¹Qaq nagui qami' iuen da qauaŷaañi da ñi Aŷem ŷaneuo qome, ñimaye nataqa'en ñeso'onaqta'ai', datatalec ne'ena qarquia'axala'.

²²Qalaxaye ne'ena Shiŷaxaua Llalec, namaye quetelec dam llecŷaxac maye sogote da qoŷettañi, iŷalaxaye ñim ŷale maye Ayem ŷaneuo ŷataqta qauem qome ca taŷa'aguet!

²³Huaña, nache maiche nnattega't soomaye da chaq negue't cam ŷaneuo So Jesús.

¿Negue't ca ŷactec da la'amaqchec?

²⁴Huaña, nache soua napaxaguenataqa ncotatrapigui da chaq negue't ca ŷoqta ŷactec da la'amaqchec soomaye.

²⁵Qalaxaye So Jesús 'enapeco': «Ana'ana 'alhua nam nta'alpi maye ilotague' na ŷotta'a't shiŷaxauapi, saishet da ŷashen da huo'o ca qaŷo'ot da huo'otaq sa qaicoyeguen namayepi. Nataqa'en nam nataxala'pi maye ilotague' na shiŷaxauapi da detaqa nache, 'eeta': «Qomi' ŷataqta qami' qanauochaxau' ŷoqo'oye qami' so'otaxaque ca ŷaŷamaqchiguiñi.»

²⁶Qami', qalaxaye saishet da nache qoñiitec de'era. Cha'aye ca 'oonolec da qoñiita da nshetaique da ŷo'oxoraq, nache camaye iuen da ŷe'enaxat da qaica ca la'amaqchec da ŷalectaigui na laŷepi. Qaq cam nataxala', camaye iuen da huapegue' na laŷepi.

²⁷Qaq ŷoqo'oye ¿chaq negue't cam ŷoqta ŷactec da la'amaqchec, peta'a cam nso'ootañi da datatalec cam nquia'axala' da deque'etac, huo'otaq cam do'onataxaatac? Qaq ¿peta'a saisheto' da nacheso som datatalec so nquia'axala' som huo'o da la'amaqchec? Aŷem, qalaxaye qami' sootaigui, sheeta'am da qami' so'onataxaatacoto.

²⁸Qaq qami' ŷataqta nache 'eetai' da Aŷem qannaiquiiague', qaq qanque'etaxañiigui 'enauac nam ñeque'eenaxaguesat.

²⁹Qaq ŷoqo'oye Aŷem qami' sanema qome da qanhuañiŷaua'a ca ŷo'onataxanaxac da selo'ogue 'enauacna, cam Aŷem ŷanem qome ñi Ita'a,

³⁰nache qami' ñeuanaxau', qataq qami' ñeŷomaxau' cam iquia'axala' qom mashe sootaigui ca ŷo'onataxanaxac, qataq nataqa'en qanso'oñiingui acam so'onaxaquipi maye ŷo'oxoraq, da yaqto' qanmichi nam llalaqpi soua doce llalqa so Israel.»

So Jesús ŷa'axata'a da nqoleguet so Pedro

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

³¹Nataqa'en 'enapeco' So Jesús: –Simón, Simón, maxatchaxa, ten so pa'aguenataxanaxaic mashe iŷaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq mashe

qoŷami' da qami' ŷe'egue'n, huotaique da 'eeta'am naqa'en qami' na trigo da ichegoq.

³²Qalaxaye Aŷem 'am ñeqouagaxaueetapeguelec, da yaqto' saishet da saqca ca 'arpi'iŷaxac Aŷem. Qaq 'am qom ivita da Aŷem 'añe'eguelqot, nache 'autauan qome na 'arqaŷañecpi da yaqto', nache 'eetai' da lpi'iŷaxac.

³³Nache so Simón 'enapeco': -'Am ŷataxala', aŷem qaica ca shega da 'am iŷateuo aca ncoñetaxanaxaqui, ivitta'a da 'am seleetañi'.

³⁴Qalaxaye So Jesús 'enapego' somaye, 'eeta': -Pedro, nagui 'am sa'aqtaxanem da ne'ena pe qom yaqta'a da nŷen ca 'olgaxa, nache 'am mashe tres qome da 'avi'eguelaxalec da 'anqoleguet da qonetega Aŷem sa 'auauatton.

Soua napaxaguenataqa saishet da ŷaŷaanegueta So Jesús

³⁵Nache So Jesús inatta'ape soua lapaxaguenataqa, 'eeta': -Se'eso na'a'q can qami' sama'q da saishet da qauauo'oi caua qarachoxonaxaquilli' qataq aca laŷe' aca qo'omi qataq caua qarapela'achilli', qaq ¿peta'a huo'o co'ollaxa ca qaviñiitaique? Nache soomaye 'ena'apo': -'A'i, qaica ca seuenaqtac.

³⁶Nache 'enapeco': -Nagui qalaxaye ca huo'o ca lachoxonaxaqui, qaq no'on da ŷache, nataqa'en cam alom laŷe'. Qaq cam qaica ca lainec, qaq no'on da imen ca lapo', ime, qaq desheenaxanaique camaye.

³⁷Cha'aye Aŷem shenapac da ŷataqta iuen da ipacchigui qome da ña'aqtaguec maye ŷa'axa't naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Nache qaŷalecnoigui nam 'etaxaloxoicpi camaye.» Cha'aye 'enauac nam ña'aqtaguec maye qoŷettañi, namaye iuen da ipacchigui.

³⁸Nache soomaye 'ena'apo': -'Am Qarataxala', 'enaua huo'oi naua dos qorainaqa. Nache Somaye 'enapeco': -A'aye, nache tachiguiña, qami' saishet da Aŷem qauaŷaañiguat.

So Jesús nqouagaxaueetac souaxat da ŷataqta ŷaguec da laquicoxo

(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

³⁹So Jesús ca'ai ye nŷecpi, nache tauga aso qaŷoqotcheguemec 'alhua maye nanqa' ana Olivo, cha'aye maiche lataxac naxa. Qaq soua lapaxaguenataqa, nache nnaictaguet Somaye.

⁴⁰Qaq co'ollaq ivireugalo yemaye, nache 'enapegalo soomaye, 'eeta': -Qanqouagaxauñi qome, yaqto' saishet da qami' inoxonoiguiilo ca qauem nhuennataxac.

⁴¹Nache So Jesús ca'aisalo, taŷa cam qaŷata'a cam huetra'a soomaye. Ime, nache ŷa'alyiñi naua l-llectel da nqouagaxauen.

⁴²Nache, 'eeta': -'Am Ita'a, da 'aushet, qaq no'on da saishet da Aŷem 'apagaqna'aguet de'era que'eenaxac. Qalaxaye saishet qome da 'auo'ot ca maiche sheetapeguec, nachaqcata ca maiche qonetapeguec.

⁴³[Nache anac som namaxashec chegoqo'ot na piguem da ñanem da la'añaxac Somaye.

⁴⁴Qaq co'ollaq mashe ñaguec da nque'eenaxac, nache qaltaq nquigaxattec da na'añaxataxac da nqouagaxaunaxac, nache na nchelchaxa maye anactac, 'eeta'ama naua ntago'q da ñeeleguete na 'alhua.]

⁴⁵Qaq co'ollaq imat da nqouagaxaunaxac, nache ñesheguem da nqo'onalo soua lapaxaguenataqa. Nache co'ollaq ivitalo, nache ilaleguete da do'ochete' soomaye, souaxat da sa nalo'ogueta da laquicoqo'.

⁴⁶Nache 'eetegalo soomaye, 'eeta': -¿Ta'ainco' ye qauo'ochetea? Ña qoñiisheguem. Ime, qaq qanqouagaxauñi, yaqto' ishet da qauataiña'aguet da qañe'eguenataguiqui maye saqañapeque.

Qañaconeua'a So Jesús da qaicoñe'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

⁴⁷Qaq ña detaqtac So Jesús co'ollaq nvi' so ñataqta qalota shiñaxauapi. Qaq qanatataueegue so Judas, som 'oonolec soua doce lapaxaguenataqa Somaye. Nache so Judas nquigueua'a So Jesús da napigoxoi'.

⁴⁸Nache So Jesús 'enapego': -Judas, ¿'am 'anapigoxoi' Añem Shiñaxaua Llalec da 'auauotaique da Añem 'aña'aneuo?

⁴⁹Qaq soua lapaxaguenataqa maye nnaictagueto So Jesús co'ollaq ñauaachiguilo de'era qanayeuaigui, nache inattac Somaye, 'eeta': -'Am Qarataxala', ¿seloquiaxai' peta'a namayepi?

⁵⁰Nache so 'oonolec soomaye iquesoxouec aso aloiguishe ltela som l-latac so lataxala' nam ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵¹Qalaxaye So Jesús 'enapeco': -¿Qauaqaña'a, a'aye, nache tachiguiña! Nache So Jesús ipoteua'a ana ltela so namaxashec, nache nataren.

⁵²Ime, nache 'enapega som lataxala'pi nam ntaxañaxanaxanecpi qataq som huataxanaq maye ilotague' aso no'onaxanaxaqui late'eraí, qataq som nqueroxonecpi maye lataxala'pi na judiopi maye anac da ñe'eguenauga Somaye da ñauac, 'eeta': -¿Qami' qauanaqui, qanacheeta'ape naua qa'ainaqailli' qataq naua qanpo'oñilli', 'eeta'amo' da huo'otaq Añem cachaxaic?

⁵³Qami' soota'agueta soua na'axa'te añi no'onaxanaxaqui late'eraí, qalaq ¿ta'ainco' ye saisheto' da Añem qauacoñiua'a? Qalaxaye nagui mashe ivita ye laloqo' da qauo'onataxani qataq da do'onataxan da la'añaxac na napalaxa.

So Pedro nqoleguettac, 'eetega da sa ñauatton So Jesús

(Mateo 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; Juan 18.12-18, 25-27)

⁵⁴Nache qañaconeua'a So Jesús da qaicoñe', nache qañaeuegua'a ca lma' som lataxala' na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache so Pedro ca'attaueegue Somaye, qalaxaye qañoqteguet.

⁵⁵Qaq co'ollaq ivireuo somayepi, nache qaýalon so norec, qaýachangui na laiñi so qasoxoc. Qaq nataqa'en so Pedro nso'ooñi, ýalectaigui somayepi.

⁵⁶Huaña, nache huo'o aso nlata co'ollaq ila'a somaye da datatangui so norec, nache iloto'ot, qaq 'enapeco': -Nataqa'en peta'a ñi'ini ýale nnaictague' da Jesús.

⁵⁷Qalaxaye so Pedro nqoleguet, nache 'eeta': -'Am 'alo, aýem sa sauatton damaye.

⁵⁸Qaq co'ollaq qaýata'ague de'era, qaltaq jec so lýa da ila'a somaye, nache 'enapega, 'eeta': -¡'Am nataqa'en 'am 'oonolec nam ca'attague' da Jesús! Nache so Pedro ýasateguet 'eeta': -Aque', saishet da nachaýem.

⁵⁹Qaq co'ollaq mashe qaýata'ague de'era, nache huo'o so lýa ýale da ýe'eguelaxalec da 'enapec: -Ýoqta 'eesa ñaqa'en da ñi'ini ýale da ca'attague' nataqa'en da Jesús, cha'aye ñimaye nataqa'en chegaqa'ague da 'alhua Galilea.

⁶⁰Nache so Pedro 'enapeco': -Aque', aýem sa saýaten de'era 'aua'axattac. Nache co'ollaq ña detaqtac so Pedro, nache nýen so 'olgaxa.

⁶¹Huaña, nache So Jesús namataique so Pedro, nache so Pedro tachigui lauel da la'aqtac So Jesús co'ollaq 'eeta': «Qomele qom nýen ca 'olgaxa, qaq mashe tres qome da 'avi'eguelaxalec da 'anqoleguettac da qonetega da Aýem sa 'auauatton.»

⁶²Huaña, nache pa'auec so Pedro, nache ýataqta lta'araic da nnoinaxac.

Qaýe'enai' So Jesús

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³Nache so shiýaxauapi maye iuattague' So Jesús, ýataqta ýe'enai' Somaye qataq iuaxaatac.

⁶⁴Ýapoguilo naua la'ai'te somaye, qataq nhuaxanec na lashec, nache 'eetega, 'eeta': -¡Ña 'aua'axat chaq negue't na 'am iuaxaatac!

⁶⁵Qataq qalota na laýepi na'aqtac da qaisheueetac Somaye.

So loicnatac na lataxaguesatpi nmit So Jesús

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

⁶⁶Qaq co'ollaq mashe yo'oxoñi, nache laponat so nqueroxonecpi maye lataxala' na judiopi qataq so lataxala'pi na ntaxaýaxanaxanecpi qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi. Nache somayepi ýauec So Jesús, ýauegueua'a so nta'alpi maye loicnatac na lataxaguesat. Nache qainattac, qoýeeta':

⁶⁷-Ña qomi' 'aua'aqtaxanema, ¿'eesa da nache 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Nache So Jesús 'enapeco': -Da sheeta': Aja' Nachaýem, qaq qami' saishet da Aýem qaua'amaqchiñi.

⁶⁸Qaq da huo'otaq qami' sena't, qalaq ýoqta da saishet da Aýem qaua'aqtaxañim.

⁶⁹Qalaxaye Aýem Shiýaxaua Llalec, mashe yaqta'a da ñeso'oota'ague da aloic Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaica ca ýaqalanapec.

⁷⁰Ime, nache 'enauac qaimalec da qainattac, qoŷeeta': -¿Nache'am, peta'a 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Nache So Jesús 'enapeco': -Aja', Nachaŷem, nachera dam qoñiŷapec.

⁷¹Nache somayepi 'enapeco': -¿Saishet da qaltaq seuenaq da huo'o ca lŷa da da'aqtaxan? Cha'aye qomi' maiche sa'axasoqchigui da la'aqtac damaye.

Lucas 23

So Jesús qataq so Pilato

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

¹Nache 'enauac ñesheguem somayepi, nache qaŷauegueua'a So Jesús so Pilato.

²Huaña, nache somayepi ŷauo'o na ŷasaqteguelec da 'eetega lasouaxashet Somaye, 'eeta': -Qomi' selaqalec de'era ŷale da ŷataqta taŷa't naqa'en na qarhuo' le'ecpi. Qataq 'eetega da saishet da sesheetenaq ñi lta'a na nta'alpi maye netaña ye Roma, qataq 'eetega da nachera dam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Nache so Pilato inat Somaye, 'eeta': -¿ŷoqta 'eesa peta'a da 'am lta'a na judiopi? Nache So Jesús 'enapeco': -Aja', nachera dam qonapec.

⁴Nache so Pilato 'enapega som lataxala'pi nam ntaxaŷaxanaxanecpi qataq som shiŷaxauapi, 'eeta': -Aŷem saishet da huo'o ca sanata lasouaxashet de'era shiŷaxaua.

⁵Qalaxaye somayepi ŷe'eguelaxalec da la'aqtac ŷataqta na'axannec, 'eeta': - Namaye ŷasouaxattega't na shiŷaxauapi maye netaña na Judea, souaxat da lapaxaguenataxanaxac. Chegoqchiguiña ye 'alhua Galilea, qaq nagui qataq nvitta'a ne'ena souaqta'a.

So Jesús qaŷauega so nta'a Herodes

⁶Qaq so Pilato co'ollaq hua'axaŷa de'era, nache denataxanec da se'eso ŷale chegaqa'a ye 'alhua Galilea.

⁷Qaq co'ollaq mashe qaŷa'aqtaxanem da Somaye chegaqa'a ye 'alhua Galilea, nache so Pilato ŷamaxa so nta'a Herodes maye ilotague' ye 'alhua Galilea, cha'aye somaye nataqa'en hueta'a ye Jerusalén se'eso na'a'q.

⁸Nache so nta'a Herodes co'ollaq ila'a So Jesús, nache ŷataqta machiguiñi, cha'aye mashe qaŷoqteguelo naua na'axa'te da huotaique da ŷauatton Somaye. Cha'aye hua'aqtapeguelec naxa da qaŷa'axattac, qataq nshetaique da ŷauaachigui da huo'o ca ŷo'ot na'anec maye sa qaŷauanapega.

⁹Nache ŷataqta qalota na nnataxanaxacpi da inattac Somaye, qalaxaye So Jesús saishet da ŷasateguet.

¹⁰Qaq nataqa'en nachattauro nam lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi qataq nam dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, namayepi ŷataqta qalota na ŷasaqteguelec da 'eetega lasouaxashet Somaye.

¹¹Nache so nta'a Herodes qataq so nalleppi ŷataqta ŷe'enai' So Jesús, nache lapaxalec so npo' ŷataqta qaica ca 'ena'am da lyac, 'eeta'am naqa'en ca nta'a. Qaq co'ollaq ime, nache qaltaq ŷe'eguelaxata so Pilato.

¹²Nache se'eso na'a'q so Pilato qataq so Herodes qaltaq nmana't, cha'aye soomaye co'ollaxa ŷataqta pa'aguenaxau'.

So Jesús qoŷaneguet da nalaataguec

(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39–19.16)

¹³Nache so Pilato laponat so lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi qataq nam lataxala'pi na shiŷaxauapi.

¹⁴Nache 'enapega, 'eeta': –Qami' aŷem qanaviquiua'a de'era ŷale, qoñitega da nachera da ŷasouaxattega't na shiŷaxauapi. Qaq aŷem sogote da sechemaxattega damaye, qalaxaye saishet da huo'o ca sanata da 'eesa nam qauasaqaitapegulec lasouaxashet damaye.

¹⁵Nataqa'en ñi Herodes saishet da ŷa'amaqten da huo'o ca lasouaxashet, qaq ŷoqo'oye ñe'eguelaxat damaye. Qaq qauloichigui damaye da qaica ca lasouaxashet da huo'otaq ishet da qaŷachegoxotchigui ca nalaataguec.

¹⁶ŷoqo'oye aŷem choche samaxasoxoolec qome da qaiuaxan damaye, qaq qom ime, nache saxanec.

¹⁷[Qaq so Pilato nache lataxac naxa da ivireuga ye naponaxac nache huo'o isouec ncoñeteguichec.]

¹⁸Qalaxaye 'enauac so shiŷaxauapi maye hueta'a yi'ye nmasheguem da ŷa'alaq, 'eeta': –¡Auamexasoxoolec da qaŷalauat da Jesús! ¡Qaq ca Barrabás, qalaxaye 'ausouec!

¹⁹Qaq se'eso Barrabás, somaye qaicoñe' co'olloxocheye, nache qoŷanaigui aso ncoñetaxanaxaqui, souaxat npa'aguene' so lta'a na nta'alpi maye netaña ye Roma co'ollaq huaña ye Jerusalén, qataq souaxat da ŷalauat so 'oonolec shiŷaxaua.

²⁰Qalaxaye so Pilato huotaique da isouec So Jesús, ŷoqo'oye qaltaq ŷe'eguelaxalec da detaqtogigui so shiŷaxauapi.

²¹Qalaxaye somayepi ŷataqta na'axannec da ŷe'eguelaxattalec da la'alaxac, 'eeta': –¡Auaxaneuo qome damaye! ¡Auaxaneuo qome damaye!

²²Qaltaq ŷe'eguelaxalec so Pilato da 'enapega somayepi, 'eeta': –Qaq ¿negue'to' ca ŷo'ot sa ŷaŷamaxañi damaye? Ye aŷem qaica ca sanata lasouaxashet da huo'otaq naigui da qaŷauo'o ca nalaataguec. Aŷem choche samaxasoxoolec qome damaye da qaiuaxan, qaq qom ime, nache saxanec.

²³Qalaxaye so shiŷaxauapi ŷataqta ŷe'eguelaqtalec da iŷaxaatapegueua'a So Jesús da ña qaiuaxaneuo. Qaq co'ollaq ŷaguec da la'alaxac somayepi, nache ivitta'a da ŷañoxt dam 'eetapeguec.

²⁴Huaña, nache so Pilato nañoxot da ñasateguet da 'eetapeguec somayepi.

²⁵Nache isouec som ñale maye lca'ateua'a somayepi, som qoñaataigui aso ncoñetaxanaxaqui souaxat co'ollaq npa'aguene' so lta'a na nta'alpi qataq souaxat da laataxanaxaic. Nache ñanoigui somayepi So Jesús da maiche ñoiqeeetac.

Da 'eetec So Jesús co'ollaq qaiuxaneguet so npe'enaxaqui

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27)

²⁶So huataxanaqpi co'ollaq ñauegueueegue da lañe ye ñyecpi So Jesús da ñauotaique da iuaxaneuo, nache qanatena'aguet so ñale, le'enaxat Simón, maye lma' ye ñyecpi le'enaxat Cirene. Somaye chegaqauga na no'onaxa. Nache qañachelec somaye so npe'enaxaqui So Jesús, nache ca'attaueegue qanqa'en Somaye.

²⁷Qaq ñataqta qalota so ñalleppi maye ca'attaueegue So Jesús qataq qalota aso ñalectauopi na 'alpi. 'Enauac asomayepi ñyeetagui, na'alaqtapiguiñi, souaxat da laquicoxo.

²⁸Nache So Jesús ñamata'aguet asomayepi, nache 'enapega, 'eeta': -Qami' 'alpi maye qarmaye na Jerusalén, saishet qome da Añem qanñeñiilec. Chaqrata qome da maiche qanñeñiila't, qataq qanñeñiilec na qaña'alquipi.

²⁹Cha'aye anate' caua na'axa'te qome da qoñeeta': «Ñataqta machiguiñi acam sa deco'o qataq acam sa nauane' da hualaxai qataq acam saishet da illepaxaatauo ca llalec.»

³⁰Huaña qome, nache na shiñaxauapi 'enapega ana qañoqotcheguemec 'alhuapi, 'eeta': «Ña qomi' qaupataqaiyiñi.» Qataq 'enapega ana comarelecpi, 'eeta': «Ña qomi' qo'oxochiiyiñi.»

³¹Cha'aye da Añem qaica ca so'ot sa ñañamaxañi, nache Añem qañalauat, qaq ¿chaq qoñeetec cam ño'ottac ca sa ñañamaxañi?

³²Qaq nataqa'en so huataxanaqpi ñauecta'agueta soua dos ñale't maye ño'otta'ape naua qauema, da ñauotaique da nalaataxau' naqa'en So Jesús.

³³Qaq co'ollaq mashe ivireuga som 'alhua maye le'enaxat «Nqaic Lpi'inec», nache iuaxaneuo So Jesús, qataq nataqa'en soua dos maye ño'otta'ape naua qauema. So 'oonolec ñana'ague da aloic So Jesús, qaq so lña qalaq ñana'ague da ne'emaq.

³⁴[Nache So Jesús 'eeta': -'Am Ita'a, 'auchoxoren namayepi, cha'aye sa ñañaten dam ño'ottac.] Ime, nache som huataxanaqpi nallettapiguiilo soua alogo So Jesús da chaq negue't ca taleguete soomaye.

³⁵Qaq 'enauac na shiñaxauapi imeteetac Somaye qataq nam lataxala'pi namayepi ñe'eetac, 'eeta': -Nca'alaxatec naxa ca lña. Qaq nagui, qaq no'on da maiche nca'alaxaala't, qom ñoqta 'eesa da nacheñi ñi Nta'a Nca'alaxaqui maye lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁶Qaq nataqa'en som huataxanaqpi ÿataqta ÿe'eetac Somaye, nache nquigueua'a da ÿauotaique da ñyomaxangui som lataxa maye ÿataqta chem.

³⁷Qataq 'eetega, 'eeta': -Qom nache 'am maye 'am lta'a na judiopi, qaq no'on qome da maiche 'anca'alaxaala't.

³⁸Qaq huo'o som nerek maye neta'aguet na lsheenec pa'asheguem so npe'enaxaqui maye 'eeta': «'Ena na lta'a na judiopi.»

³⁹Qaq som 'oonolec soua qauema naua ÿo'otta'ape maye nataqa'en qaiuxaatauo nataqa'en isheueetac Somaye, 'eeta': -Qom 'eesa da nache 'am Nta'a Nca'alaxaqui maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq no'on da maiche 'anca'alaxaala't qataq nataqa'en qomi' 'anca'alaxatre'c.

⁴⁰Qalaxaye so maiche lÿa nlaxa somaye, 'eeta': -Qalaq ¿saisheto' da 'añi'iÿa Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Ye qomi' nache shenaqta'am nataqa'en da nhuaxanaguec namaye.

⁴¹Qomi' ÿoqta 'itchiguiñi dam qanque'eenaxac, cha'aye maiche sesheetenaqtac dam naigui nam so'otaqtacpi maye qauem. Qaq nam na' ÿale, qalaxaye saishet da huo'o ca ÿo'ot qauem.

⁴²Nache somaye 'enapego' So Jesús, 'eeta': -Aÿem 'auennata'a qome, qom 'am qoÿami' da 'aulo'ogue 'enauacna.

⁴³Nache So Jesús 'enapeco': -ÿoqta 'eesa da shenapec, da nagui sogote Aÿem qoueta'aguet da souaqta'a ye lma' na qanca'alaxatecpi da piguem maye qaica ca 'eeta'am da llo'oxoyec.

Da 'eetec da l-leuaxa So Jesús

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30)

⁴⁴Co'ollaq mashe na'a'q laiñi choche ivitta'a da dasheta añi nala', nache 'enauac ye 'alhua ÿataqta napalñi,

⁴⁵cha'aye añi nala' qalaq ÿataqta qaica ca le'eraxa, qaq som lapoxonaxat hualoxolaÿi maye pa'auo aso no'onaxanaxaqui late'eraí qalaq colaqchiguingui na laiñi.

⁴⁶Nache So Jesús ÿa'alaq, 'eeta': -'Am Ita'a, 'am sepagaqteetot da saqcha'a ica'alaxa da maiche 'aulo'ogue. Qaq co'ollaq mashe nasaxauec de'era la'aqtac, nache ileu.

⁴⁷Nache so huataxanaq lta'a co'ollaq ÿauaachigui de'era, nache ÿo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': -ÿoqta 'eesa da ñi'iñi ÿale qaica ca ÿasouaxat.

⁴⁸Qaq 'enauac so shiÿaxauapi maye ÿauaachigui de'era huaigui Somaye, nache nlagaxatapec, qalaxaye ÿataqta iuxaataleguete naua ltogúe souaxat da nqui'ic. Cha'aye nomta da lasouaxashet.

⁴⁹Qaq 'enauac nam nauochaxauapi So Jesús qataq som 'alpi maye ca'attague' Somaye co'ollaq chegoqchiguiña ye 'alhua Galilea, nache qaŷatauga ca hueta'a co'ollaq imeteetac da huaigui Somaye.

Qailareñi So Jesús

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)

⁵⁰Qaq huo'o so ŷale ŷataqta no'on da lataxac, qataq soxoraic, le'enaxat da José, lma' ye nŷecpiolec le'enaxat Arimatea maye huaigui ye 'alhua Judea. Somaye nache ŷalectaigui na 'amaqtaqaicpi maye loicnatac na lataxaguesat.

⁵¹Se'eso José, somaye iuattaique da saqaŷaloq da yo'oq da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq somaye saishet co'olloxocheye da ŷaŷamaxaren dam ŷo'ot som maiche laŷepi nta'alpi.

⁵²Nache somaye nqo'oneua'a co'ollaxa so Pilato da iŷaxaneua'a da lo'ocŷaxac So Jesús.

⁵³Qaq co'ollaq ime da nqaañi So Jesús, nache lpataxangui so nacanec maye no'on qataq late'erañi lasheue, nache irouga asom huachiqui maye no'onata, naigui so coma' lta'araic. Asomaye saxanaxa da huo'o ca qaŷachangui.

⁵⁴Qaq se'eso na'a'q, nacheso so aŷamaxataxaqui da qanaŷamaxatta'aguet so lŷa na'a'q maye mataxaqui som yaqta'a da nnoxoneuo.

⁵⁵Nache som 'alpi maye ca'attague' So Jesús co'ollaq chegoqchiguiña ye 'alhua Galilea, nataqa'en jec da ca'attaueegue so José da demeenaxaneuga aso huachiqui. Nache ŷauaachigui ye qoŷaachiguiña so lo'ocŷaxac So Jesús.

⁵⁶Nache co'ollaq ŷe'eguelaxareua'a ca lma't, nache iqataxaarai' som coraxat da ŷauotaique da lcoraxat so lo'ocŷaxac So Jesús. Ime, nache nmatre'c se'eso na'a'q mataxaqui, qaipactelec da lamaxasoxonaxac so Moisés.

Lucas 24

So Jesús qaltaq nca'alec

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)

¹Qaq co'ollaq ña nte'etom so la'auaxanec na'a'q soua na'axa'te, nache soua 'alo nqo'oneugalo aso huachiqui, ŷachetrac som coraxat maye iqataxaatrapigui'. Qataq huo'o so laŷepi 'alpi nnaictague'.

²Qaq co'ollaq ivireugalo asomaye, nache ila'alo so lta'araic coma' maye lapoxot aso huachiqui da saishet da ŷapotagui som ñegueuo.

³Nache inoxooroigui aso huachiqui, qalaxaye saishet da ŷanata so lo'ocŷaxac So Qarataxala' Jesús.

⁴Qataq sa ŷaŷate'n ca 'eeteque co'ollaq ila'alo soua dos ŷale't, nachattrañi huaqta'ato soomaye. Soua alogo somaye ŷataqta qashelectrapiguiñi.

⁵Qaq soua 'alol ÿataqta nlaqchiguilo da lcolanaqa', nache ÿa'alyiñi naua l-llectel, nache ÿataqta iviraxata'agueta naqa'en na 'alhua naua lata'api. Nache se'esoua ÿale't 'ena'apo': -¿Ta'ainco' ye qanmichiitapigui na leuaxaicpi da qanmichiitaique som nca'altauec?

⁶Saishet da hueta'a ne'ena Somaye, cha'aye mashe qaltaq nca'alec qanqa'en. Qauennache dam la'aqtac co'ollaq hueta'a ye 'alhua Galilea, 'eeta':

⁷«Aÿem Shiÿaxaua Llalec Aÿem qoÿanoigui qome na 'etaxaloxoicpi, da yaqto' Aÿem qaiuaxaneuo, qalaxaye qom mashe ivi' caua tres na'axa'te, nache qaltaq ñeca'alec.»

⁸Nache asomayepi tachigui lauel da la'aqtac co'ollaxa So Jesús.

⁹Qaq co'ollaq quera'ai aso huachiqui da ÿe'eguelaxareuo, nache co'ollaq ivildeuo, nache da'aqtaxanem 'enauac de'era, soua once lamaxa'she So Jesús, nataqa'en 'enauac so laÿepi.

¹⁰Qaq so 'alpi maye irouo da la'axaÿaxa'c soua once namaxa'she, nache ÿalectaigui aso María maye Magdala lashe, qataq aso Juana, qataq aso María maye late'e so Santiago, qataq so laÿepi 'alpi.

¹¹Qalaxaye soua namaxa'she 'eeta'am naqa'en da choche naÿaquiaxac da ÿa'axattac asomayepi, nache saishet da ÿa'amaqte'n.

¹²Qalaxaye so Pedro, nache nqalgoq da demeenaxaneuga aso huachiqui. Qaq co'ollaq ivireuga nache ÿalloigui na pa'auo asomaye, nache ndotec so hualoxolaÿi lapagaxaic maye qalpataxanguí co'ollaxa so lo'ocÿaxac So Jesús da huetaua'a na laÿe asomaye. Ime, nache ÿe'eguelaxaua'a ca lma' ÿataqta huo'o da la'aalaxa dam qanayeuaigui.

Da nachaxanaxac So Jesús co'ollaq huangui so nqa'aic maye taÿa'a ye Emaús

(Marcos 16.12-13)

¹³Qaq nacheso se'eso na'a'q da huo'oi soua dos som lapaxaguenatacpi So Jesús taira'a ye ñyecpi le'enaxat Emaús, maye huo'o ca once kilómetros ye lshecta da qaÿachegoqchiguiña ye Jerusalén.

¹⁴Qaq co'ollaq quete' soomaye, nache na'aqtaxaatrapigui 'enauac de'era qanayeuaigui.

¹⁵Qaq co'ollaq ñaq na'aqtaxaatega't, nache So Jesús ca'atalo soomaye, nache nnaictagueto.

¹⁶Qaq na'aictaxa da ilotro'ot Somaye, qalaxaye huo'o som 'eeta'am da npaxatta'agueta, da huo'omshe saishet da ÿauatto'n Somaye.

¹⁷Nache So Jesús inatta'ape soomaye, 'eeta': -¿Negue't cam qana'aqtaxañeetapigui nam nqa'aic? Qataq ¿ta'ainco' ye qauaquicoita?

¹⁸Nache so 'oonolec soomaye, le'enaxat Cleofas, ñasat, 'eeta': -'Enauac nam shiñaxauapi maye hueta'a na Jerusalén qaica ca sa ñañaten da qanayeuaigui se'esoua na'axa'te. Qaq ¿chaq 'amto' da qonetaña yemaye da sa 'auañaten de'era?

¹⁹Nache Somaye 'enapeco': -¿Negue'to' camaxa? Nache soomaye 'ena'apo': - Qomye dam huaigui So Jesús maye Nazaret le'ec, som la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Se'eso ñale qaica ca ñaqalanapac da huo'o ye la'aqtac, qataq da huo'o ye ño'ot, qaq ñataqta ñañamaxareeta Somaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq 'enauac na shiñaxauapi.

²⁰Qalaxaye nam lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nam maiche qarataxala'pi, ñaneguet Somaye da nalaataguec qataq iuaxaneguet so npe'enaxaqui.

²¹Qaq qomi' huo'o da qanaquitaxac da nacheso Somaye, som nca'alaxatec taxa na Israel le'ecpi. Qaq nagui mashe ivi' naua tres na'axa'te da qanayeuaigui de'era.

²²Qaq 'eesa da huo'oi soua 'alo maye qomi' ñalectaiguilo da qomi' icolanaqche't, cha'aye so ña qañata'aguet so na'a'q, nache nqo'ooreuga aso huachiqui.

²³Qaq co'ollaq saishet da ñanata ca lo'ocñaxac Somaye, nache ñe'eguelaxareuo da ña'axattrac da lauanaqche'c co'ollaq ilora'a soua namaxa'she piguem lashe' ña'axatta'ape da ca Jesús mashe nca'alec.

²⁴Ime, nache je'c soua maiche qarña't da demeenaxareuga aso huachiqui. Qaq co'ollaq ivildeuga, nache ilaleguete da qui'itchigui. Qaq ipacchigui dam 'enapac soua 'alo, qalaxaye soua qarqaña't saishet da ila'alo ca Jesús.

²⁵Nache So Jesús 'enapeco': -¿Ñataqta qaico' ca qauañaañiñapac qami', qataq qañaloqta da qaua'amaqchiñi 'enauac nam la'aqtaxanaxacpi co'ollaxa som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

²⁶¿Sa qauañaañiño' peta'a, da que'eca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'auñi qome da nque'etaxan da saxanaxa da inoxoneua'a ca lo'onataxanaxac da ilo'ogue 'enauacna?

²⁷Ime, nache So Jesús da'aqtaxanema soomaye 'enauac nam na'aqtaguec Somaye, nam nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñachegoxottot aso hua'auchiguiñi lereguishe so Moisés, iviraxatta'a asom pa'atec lereguishe som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁸Qaq co'ollaq mashe yaqta'a da ivilda ye ñyecpiolec le'enaxat Emaús, nache So Jesús ñe'enaxat da ñapactauec.

²⁹Qalaxaye ñataqta ipactrega soomaye da no'onañi naqa'e'n. Nache 'eetrega, 'eeta': -Ña qomi' 'ano'onaisopactaxa. Ten, ye mashe avit, qataq yaqta'a da pe. Nache So Jesús ca'ateuo'oguelo soomaye da no'onaisopa.

³⁰Nache co'ollaq mashe nso'ootrañi soomaye da datatralec so nquia'axala', nache So Jesús ñacona aso nauole 'ayiiña da nqouagaxauelec. Ime, nache ñanoiguiilo soomaye.

³¹Huaña, nache soomaye 'eco' da qañauatoiguiilo naua la'ai'te, nache ñauatto'n Somaye, qalaxaye So Jesús nache pal.

³²Nache soomaye detaqtega'to', 'eeta': -¡Qache ñoqta 'eesa de'era ntonaxa'c naua qarquiyaqtel, quiye so ñanaguenaqtage' na nqa'aic, can qomi' da'aqtaxaatapeguema naua naiguiilo naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere!

³³Huaña, nache saishet da huo'o ca iuattr'a soomaye, nache je'c da ñe'eguelaxaregue da Jerusalén. Huaña, nache nauaneto soua once lamaxa'she So Jesús qataq 'enauac so lañepi.

³⁴Nache som hueta'a yi'ie da'aqtaxanema soomaye, 'eeta': -Ñoqta 'eesa da qaltaq nca'alec So Qarataxala', cha'aye so Simón mashe nauane'.

³⁵Nache soua dos ñale't nataqa'en da'aqtaxaata'ape, ña'axattrac da 'eetec da hueraigui co'ollaq quetrage' so nqa'aic maye taña'a ye ñyecpi le'enaxat Emaús, qataq co'ollaq ñauatto'n So Jesús chegoqchigui co'ollaq ncolaxattapiguiñi aso nauole 'ayiiña.

So Jesús nachaxanalo soua lapaxaguenataqa

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

³⁶Qaq ña qana'aqtaxaatapigui de'era, co'ollaq So Jesús nachaxan nachatchiguingui na laiñi se'esoua lapaxaguenataqa. Nache iqui'n soomaye, 'eeta': -La', qauacoñiiguet da l-lagaxayec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁷Nache soomaye ñataqta ñe'elaqche't de'era, qataq qalota da lcolanaxa, ipi'itaxaatrega da choche nqui'i so ilotro'ot.

³⁸Qalaxaye So Jesús 'enapeco': -¿Ta'ainco' ye qami' ñe'elaqche't de'era? Qataq ¿ta'ainco' ye huo'o da lqolectanaxa'c naua qarquiyaqchilli'?

³⁹Ña qaumichiñi' naua ihua'q qataq naua ichel. Qataq ñaq Añem qaupocheeua'a qataq Añem qauloitot, nache qauauattoñi da Nachañem ¡Eesa da Añem! ¡Nachañem! Cam nqui'i qaica cam lapat qataq ca lpi'inec, qaq saishet da 'eetec nagui da Añem qauloito'ot.

⁴⁰Qaq co'ollaq 'enapec de'era, nache ñachaxa'n naua lhua'q qataq naua lapia'ate.

⁴¹Qalaxaye soomaye saxanaxa da ña'amaqte'n de'era, souaxat da ntonaxa'c qataq dam la'aalaqa'. Nache So Jesús 'enapeco': -¿Huo'o peta'a ca qo'oqoi ne'ena?

⁴²Nache soua lapaxaguenataqa ñanem so lañe so lauoc ññaq.

⁴³Nache So Jesús ñaconeguet. Ime, nache chec, ñauaachigui naqa'en soomaye.

⁴⁴Qaq co'ollaq ime, nache 'enapegalo soomaye, 'eeta': –De'era souaigui, nachera dam sa'axattac co'ollaq ña qami' soota'agueta: da iuen da ipacchigui qome 'enauac na ña'aqtaguec maye ÿa'axat nam namaxasoxonaxacpi maye ÿiyiñi co'olloxocheye so Moisés qataq naua leregui'she som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nam no'onecpi le'enaxat Salmos.

⁴⁵Huaña, nache itaua'n soomaye da ÿaÿate'n naua naiguilo naua ñiyigui'she maye nanettralec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴⁶Nache 'enapeco': –Dam nanettañi ÿa'axat da ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, iuen da hua'auñi da qaÿalauat. Qaq qom mashe inoxoore'c caua tres na'axa'te, nache qaltaq nca'alec.

⁴⁷Nataqa'en iuen da qaÿa'aqtaxanem na ÿotta'a't shiÿaxauapi Aÿem, yaqto' 'enauac namayepi ÿe'egueloqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq Ñimaye ÿapalaxat na lasouaxashetpi. Qaq chegoqchiguiña na Jerusalén,

⁴⁸da qami' qaua'axacheeuec 'enauac de'era qarauanaqchiqui.

⁴⁹Qaq Aÿem qome qami' ñamaxalo cam ÿachaxanapec co'olloxocheye Ñim Ita'a. Qalaxaye qami', nache qoviita'a qome na Jerusalén, nato' qom mashe qauacoñiiguet cam na'añaxac maye chegaqasheguem.

So Jesús taigue da piguem

(Marcos 16.19-20)

⁵⁰Nache So Jesús nqateeguesop soomaye ye Jerusalén da ÿauega ye Betania. Huaña yemaye, nache ÿachaxaayishegue'm naua lhua'q da ÿaalec da no'on la'aqtac soomaye.

⁵¹Qaq nache saqaÿaloq da So Jesús qaÿaueegue da piguem

⁵²co'ollaq soua lapaxaguenataqa ñaq ÿo'oxoreetrac Somaye. Qaq co'ollaq ime de'era, nache soua lapaxaguenataqa ÿe'eguelaxaregue da Jerusalén, ÿataqta machiyiñi.

⁵³Nache ima'ape naua na'axa'te da ÿe'eguelaqtraua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí da do'onaxaata'ape qataq ÿo'oxoreetrac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Aja', nache 'eetec de'era.

Juan

Juan 1

So Na'aqtac ŷacona da lataxac ca shiŷaxaua

¹Co'ollaq saxanaxa da qaŷo'ot 'enauacna, qaq nale'ena da huo'o So Na'aqtac. Qaq se'eso Na'aqtac hueta'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq So Na'aqtac nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ŷo'ot 'enauacna, nache So Na'aqtac hueta'aguet Ñimaye.

³Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ŷo'ottacna, nache ŷachegoxotchigui So Na'aqtac 'enauac nam ŷo'otpi. Qaq 'enauac nam huo'o, qaica ca saq chegoqchigui So Na'aqtac.

⁴Qaq se'eso Na'aqtac, nacheso so chegoqchigui da nca'alaxa, qaq de'era nca'alaxa, nachera da yo'oqoolec naqa'en na shiŷaxauapi.

⁵Qaq de'era yo'oqchiguiñi, damaye icoŷarelec na napalaxa, qaq na napalaxa saishet da ŷalamat.

⁶Huo'o so ŷale maye lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, somaye le'enaxat Juan.

⁷Qaq somaye anac, da yaqto' ŷa'axatem na shiŷaxauapi de'era, yaqto' 'enauac na shiŷaxauapi ishet da ŷa'amaqten de'era yo'oqchiguiñi.

⁸Qaq so Juan saishet da nacheso som yo'oqchiguiñi, somaye anac da yaqto' ŷachaxan de'era yo'oqchiguiñi.

⁹Qaq som ŷoqta 'eesa da yo'oqchiguiñi mashe nvira ana 'alhua, nacheso nagui so icoŷarelec 'enauac na shiŷaxauapi.

¹⁰Qaq se'eso Na'aqtac nale'ena da hueta'a ana 'alhua. Qaq na'aictaxa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷachegoxotchigui co'ollaq ŷo'ot ana 'alhua, qalaxaye nam huetalec ana 'alhua saishet da ŷaconeguet.

¹¹Qaq So Na'aqtac anaŷa ana 'alhua, qalaxaye na lauo' le'ecpi saishet da ŷaconeguet.

¹²Qalaxaye nam ŷaconeguet qataq ŷa'amaqten, qaq nachena na ŷoqta 'itchiguiñi da llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³Qaq namayepi nagui ŷataqta llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, chegoqchigui da maiche lhuennataxa Ñimaye, qaq saishet da nachera da maiche lhuennataxa na shiŷaxauapi.

¹⁴Qaq se'eso Na'aqtac qomi' hueta'agueta, 'eeta'am ca 'oonolec da shenaqta. Qataq qomi' sauanaqchigui da la'añaxac maye maiche lalamaxat som 'oonolec

Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye qomi' ñachaxanalo 'enauac da lsoxoyec qataq da 'eesa lataxac.

¹⁵Qaq so Juan ña'axattac co'ollaxa, 'eeta': «'Era da aýem sa'axatta'aguet co'ollaq sheeta': «Huo'o ca aýem nca'attaueegue, qaq que'eca aýem nca'attaueegue, camaye aýem napacalec, cha'aye nale'ena da hu'o co'ollaq saxanaqca aýem.»»

¹⁶Qaq 'enauac da shenaqta saconaxaguet dam chochaq huañi lsallaxa, qaq nachera dam lqouagaxanaqtaic maye nacalec lña da qomi' ñanema.

¹⁷Na namaxasoxonaxacpi co'ollaq ñan Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq chegoqchigui naqa'en so Moisés, qalaxaye dam lqouagaxanaqtaic qataq dam 'eesa lataxac, damaye chegoqchigui So Jesucristo.

¹⁸Qaica ca ishet da nma'ai' da ila'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye so 'oonolec Llalec maye ñataqta neto'ot Ñimaye, Somaye nacheso so qomi' ñauattonaxanaxaneque Ñimaye.

So Juan maye nachelaxanataxanaq ña'axatta'aguet So Jesucristo

(Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17)

¹⁹Qaq 'era da la'aqtaxanaxac so Juan, co'ollaq so lataxala'pi na judiopi ñauo'o so lamaxashecpí chegoqchiguiña ye Jerusalén, namntaxaýaxanaxanecpi da qaitaxaýapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq na leviitapi da yaqto' nqo'ona qataq inat so Juan da chaq negue't somaye.

²⁰Nache so Juan 'enapeco': –Aýem ñataqta ñechoxotta da saishet da nachaýem Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaiuattaique.

²¹Nache somayepi ñe'eguelaxalec da inat, 'eeta': –Qaq ¿chaq negue't 'am qone'? ¿Peta'a nache 'am Elías? Nache so Juan 'enapeco': –Saishet; saishet da aýem Elías. Qaq somayepi qaltaq ñe'eguelaxalec da inat, 'eeta': –¿Peta'a nache 'am que'eca na'aqtaxanaxanec maye qaýa'axatta'aguet da naýa'acna? Nache somaye ñasat, 'eeta': –'A'i, saishet da nachaýem.

²²Nache somayepi 'eetega somaye, 'eeta': –Qaq ¿negue'to' 'am qone'? –Cha'aye qomi' sauoqtaique da hu'o ca qaya'ac 'ara'aqtaxanaxac da seraxa ñim qomi' nama'q. ¿Ña qomi' 'aua'aqtaxanemactaxa chaq negue't 'am?

²³Nache so Juan 'enapeco': –Qomye nachaýem, maye aýem ña'axatta'aguet so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nachaýem maye aýem chemaqtapeguelec ca toolec 'alhua, qaq da iýaxanaxac, sheeta': «Qauqataxaniýai' ca ñataqta ñashectec nqa'aic Ñim Lca'aguishec Ñim Nataxala'.»

²⁴Qaq se'eso lamaxashecpí na fariseopi inattac so Juan,

²⁵'eeta': –Da saishet da 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, hu'o'taq 'am Elías, hu'o'taq ca lña la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaq ¿ta'ainco' qone' ye 'auachelaxanataxaatac?

²⁶Nache so Juan 'enapeco': –Aÿem sachelaxanataxana na 'etaxat. Qalaxaye da qoñiita huo'o dam qami' huetanguilo maye saishet da qauauattoñi.

²⁷Na'aictaxa da aÿem hua'auñi da ñevi', qalaxaye damaye ÿataqta ÿactec da la'amaqchec. Na'aictoxo' da choche aÿem l-latac ÿataqta sa yaloua'a.

²⁸Qaq 'enauac de'era huaña ye nÿecpi ye Betania, maye pa'aigue da nala' lliguisheguem ye tala Jordán, yem huaña co'ollaq dachelaxanataxaatac so Juan.

So Jesús nacheso so ÿapalaxat na lasouaxashet 'enauac na shiÿaxauapi

²⁹Qaq so lÿa na'a'q, nache so Juan ila'aguet So Jesús da naÿaxaama somaye, nache somaye 'enapega so shiÿaxauapi 'eeta': –Ña qauloÿeeguet, 'ena cha'aguet na Jesús, nachena na 'eeta'am ca nachetaqtanaxaxat Qagueta Llalec maye ÿachegoxotchigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ÿapalaxat na lasouaxashetpi na shiÿaxauapi.

³⁰Qaq aÿem sa'axattac namaye co'ollaq sheeta': «Huo'o na aÿem nca'attalec, namaye aÿem napacalec da la'amaqchec, cha'aye namaye nale'ena da huo'o co'ollaq saxanaxa ñañiguiñi.»

³¹Qaq aÿem saishet da ÿoqta sauattoota chaq negue't Namaye. Qalaxaye aÿem ñanacto'ot da sachelaxanataxaatega na 'etaxat, yaqto' na Israel le'ecpi ishet da ÿauatton Namaye.

³²Nataqa'en so Juan 'enapeco': –Aÿem sauateguet So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da chegoqtot na piguem, 'eeta'am na qoto', nache talec Namaye.

³³Qaq aÿem ñaq saxanaxa da sauatton co'ollaxa Namaye. Qalaxaye Ñim aÿem namaq da yaqto' sachelaxanataxana na 'etaxat, Ñimaye aÿem 'enapega co'ollaxa, 'eeta': «Qom 'am 'auauaachigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da huo'otaq anac, nache talec ca shiÿaxaua, qaq que'eca shiÿaxaua, nacheca ca dachelaxanataxana So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.»

³⁴Qaq aÿem mashe sauachigui Namaye, nache sa'axattac da Namaye, nachena na Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Soua hua'auchiyiñi lapaxaguenataqa So Jesús

³⁵Qaq so lÿa na'a'q, nache so Juan qaltaq hueta'a yi'iyie 'alhua, qataq soua dos soua lapaxaguenataqa.

³⁶Qaq co'ollaq ÿauaateguet So Jesús, nache 'enapeco': –Ña qauloÿa, 'ena cha'aguet na Jesús, nachena na 'eeta'am ca nachetaqtanaxaxat Qagueta Llalec maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁷Nache soua dos lapaxaguenataqa so Juan co'ollaq hua'aqchigui de'era, nache ca'atregue So Jesús.

³⁸Qaq So Jesús co'ollaq namatapec, nache ila'agueta soomaye da nca'attrauo, nache inatta'ape, 'eeta': -¿Negue't ca qoñiitapeguec? Nache soomaye 'ena'apo': -'Am Napaxaguenataxanaq, ¿hua'ague ca qoneta'ague?

³⁹Nache So Jesús 'enapeco': -Qauanaqui, ña qaumeenaxañiña. Nache soomaye je'c da demeenaxara, nache ñauanalo ca netaña Somaye. Nache huetra'asop Somaye se'eso avit, cha'aye mashe huo'o ca las cuatro se'eso avit.

⁴⁰So 'oonolec soomaye, nacheso so Andrés maye lqaña so Simón Pedro.

⁴¹Qaq so Andrés somaye ñataqta ña'auaxaachiguiñi da nqo'ona so lqaña Simón, nache 'enapega, 'eeta': -Qomi' ñauanaxai' Ñim Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaiuattaique le'enaxat Cristo.

⁴²Ime, nache so Andrés ñauec so Simón da ñauega ca netaña So Jesús. Qaq So Jesús co'ollaq ila'aguet somaye, nache 'enapega, 'eeta': -'Am Simón maye 'am llalec so Jonás, 'am qañamata'ac da 'are'enaxat Cefas. (De'era ne'enaxat naigui da Pedro, nataqa'en naigui da Coma'.)

So Jesús iñaxana so Felipe qataq so Natanael

⁴³Qaq so lña na'a'q nache So Jesús taigue da 'alhua Galilea. Nache huaña yemaye da natenalec so Felipe, nache 'enapega, 'eeta': -Añem qoquegue.

⁴⁴Qaq se'eso Felipe, somaye lma' ye Betsaida, yem nataqa'en lma' so Andrés qataq so Pedro.

⁴⁵Nache so Felipe jec da nmitaique so Natanael. Nache da'aqtaxanem, 'eeta': -Qomi' mashe ñauanaxai' ñim ñale maye ña'axattac co'ollaxa so Moisés maye huetalec ana lere, ñim nataqa'en ña'axatta'aguet co'ollaxa so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ñimaye nacheñi Ñi Jesús, ñim llalec so José maye lma' ye Nazaret.

⁴⁶Nache so Natanael 'enapeco': -¿Peta'a isheto' da huo'o ca no'on da lataxac da chegoqchiguiña ye Nazaret? Nache so Felipe 'enapeco': -'Añala, ña 'ameenaxana Ñimaye.

⁴⁷Nache So Jesús co'ollaq ila'aguet so Natanael da nañaua'a, nache 'enapega, 'eeta': -'Ena na ñoqta 'eesa da Israel le'ec, namaye saishet da tenataxanaxaic.

⁴⁸Nache so Natanael denataxan, 'eeta': -¿Ca hua'ague co'ollaxa, qaq añem 'auauatton? Nache So Jesús 'enapeco': -Qomye 'am selota'a can saxanaxa da 'am iñaxana da Felipe, can qoueto'ot ara higo lcheyec.

⁴⁹Nache so Natanael 'enapeco': -'Am Napaxaguenataxanaq, nache 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nache 'am Lta'a na Israel le'ecpi.

⁵⁰Nache So Jesús 'enapeco': -¿Añem 'aua'amaqten peta'a, souaxat da sheetega da 'am selota'a can qoueto'ot ara higo lcheyec? Qalaxaye nagui 'am sa'aqtaxanem da ñataqta ñactec da lyac, qataq lta'araic ca 'arauanaqchec qome saq 'ena'am de'era.

⁵¹Nataqa'en 'enapeco' So Jesús: –Ŷataqta 'eesa de'era, qami' sa'axatema nagui, da qami' qauloña'a qome na piguem qom nauatoigui, qataq na lamaxashecpí Ñim Lo'onatac 'Enauacna nañaña Añem Shiñaxaua Llalec qaltaq ñe'eguelaxasheguem.

Juan 2

So naronaxac maye huaña ye Caná maye huaigui ye 'alhua Galilea

¹Qaq co'ollaq mashe inoxoore'c soua tres na'axa'te, nache huo'o so naronaxac huaña ye Caná huaigui ye 'alhua le'enaxat Galilea. Qaq aso late'e So Jesús nache hueta'a yemaye.

²Nache So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa, soomaye nataqa'e'n qaicoyegue'n da yaqto' ñalectraua'a se'eso naronaxac.

³Qaq co'ollaq imeuo so lataxa, nache aso late'e So Jesús 'enapega Somaye, 'eeta': –Mashe imeuo so lataxa.

⁴Nache So Jesús 'enapega asomaye, 'eeta': –'Am ñate'e, ¿ta'ainco' ye qonetec de'era da Añem qonaepa? Ye Añem saxanaxa da ivita ye laloqo' da ñachaxan.

⁵Qalaxaye asomaye 'enapega som huetapecpi, 'eeta': –Qauo'оче qome 'enauac cam 'enapec Damaye.

⁶Qaq huo'oi soua seis naco'oña coma' maye lañe' naxa na 'etaxat maye lñoxonaxat na judiopi da ño'ot da maiche lataxac naxa da ññoxoc. Qaq añi 'oonole se'esoua naco'oña, huo'o ana ivi' ochenta litro na le'ec 'etaxat, qataq huo'o ana ivi' cien.

⁷Nache So Jesús 'enapego' som huetacpi, 'eeta': –Qauñoqoigui na 'etaxat ñi'ñiua naco'oña. Nache soomaye iñoxogui, ñataqta nlaxatchigui.

⁸Nache So Jesús qataq 'enapegalo soomaye, 'eeta': –Nagui, nache huo'o ca qanqacheesheguem na 'etaxat. Ime, nache qaroiua'a ñim ilotague' ne'ena naronaxac, yaqto' ñe'eguen. Nache soomaye ño'o't da 'enapec So Jesús.

⁹Nache se'eso ilotague' so naronaxac co'ollaq ñe'eguen se'eso 'etaxat maye nañigui na lataxa, nache ñataqta ñe'elaq, cha'aye sa ñañaten ca chegaqa'ague so lataxa. Qalaxaye som huetacpi somayepi ñañaten. Nache se'eso ilotague' so naronaxac sa ñañaloxon da iñaxana som cheta'ague da huaron.

¹⁰Nache 'enapega, 'eeta': –'Enauac na shiñaxauapi ña'auaxaachiguiñi naxa da ññomaxangui na no'on lataxa na namaxasoxoic, qaq da mashe qañoqtegue da ññomaxac, nache qaltaq qanñomaxangui na lataxa maye saqallegueme da no'on. Qalaxaye 'am 'aupaxaatec da 'aumenec na no'on lataxa.

¹¹Qaq de'era ño'ot So Jesús co'ollaq huaña ye ññecpi ye Caná maye huaigui ye 'alhua Galilea. Damaye, nachera da hua'auchiguiñi nam ño'otpi na'anec maye sa qañauanapega co'ollaq ñachaxan da llo'oxoyec. Nache soua lapaxaguenataqa ñataqta ña'amaqte'n Somaye.

¹²Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús taña ye nñecpi ye Cafarnaúm, lãatac aso late'e, nataqa'en soua lqaña't qataq soua lapaxaguenataqa. Nache ãataqta huo'oi soua na'axa'te da hueta'a yemaye.

So Jesús do'otaxalec aso no'onaxanaxaqui late'erai

(Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46)

¹³Qaq co'ollaq mashe saqañapeque so laponaxac na judiopi maye le'enaxat da Lapascua, nache So Jesús nqo'oneua'a ye Jerusalén.

¹⁴Qaq co'ollaq ivireua'a ye nqasoxoc aso no'onaxanaxaqui late'erai, nache ilalec na imeetac na huacapi qataq ana qaguetapi qataq na qoto'pi. Nataqa'en ilalec na shiñaxauapi nso'ootañipi, datatalec na nmenaxala'pi, nmenaxanaxaatega't ana alom na shiñaxauapi.

¹⁵Qaq co'ollaq ilalec ne'enapi, nache So Jesús ãacona so nañec da ãauo'o lalashenaxanaxat. Nache ão'orauec 'enauac na nmenaxaicpi, lãaueegue' naqa'en ana lmena qaguetapi, qataq na huacapi. Qataq icorec ana alom na nmenaxanaxaatega't ana alom na shiñaxauapi, qataq ãamaxañi na nmenaxala'pi.

¹⁶Nache 'enapega na imeetac na qoto'pi, 'eeta': -¡Qanqacheeuec 'enauac ne'enapi! ¡Saishet da qauo'ochec na lma' Ñim Ita'a da menaqa'!

¹⁷Nache soua lapaxaguenataqa iuennate naua nanettraleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye 'eeta': «Da ãauoche ñi 'arma', ãataqta 'eco' 'eroigui naqa'en da sheeta.»

¹⁸Nache so lataxala'pi na judiopi inattac Somaye, 'eeta': -¿Negue't ca na'anec qomi' 'auachaxanalo, da yaqto' ishet da 'am sa'amaqtenaq da ãoqta 'eesa da huo'o ca qonec da 'auo'ot de'era?

¹⁹Nache So Jesús 'enapeco': -Qomye qanlaxachiiñi ana no'onaxanaxaqui late'erai, nache Añem qaltaq ño'oxoosheguem qome; tres na'axa'te, nache qaltaq semat.

²⁰Nache som lataxala'pi na judiopi 'enapeco': -Ivi', naua cuarenta y seis vi'iye da qano'oxootapiguisheguem ana'ana no'onaxanaxaqui, nache qaimat. ¿Qalaq 'am qonapec ye tres na'axa'te, nache 'aumat da 'ano'oxoosheguem?

²¹Qalaxaye aso no'onaxanaxaqui maye detaqtega So Jesús, nachera da maiche lalamaxat lo'ocñaxac.

²²Qaq ãoqo'oye So Jesús co'ollaq mashe qaltaq nca'alec, nache soua lapaxaguenataqa tachigui lauel de'era la'aqtac Somaye. Huaña, nache ãataqta ãa'amaqte'n naua nanettralec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq naua la'aqtaqa So Jesús.

So Jesús ãauatto'n naua lhuennataxaco na shiñaxauapi

²³So Jesús co'ollaq ñaq hueta'a ye Jerusalén da ãalectaua'alo soua na'axa'te maye laloxoqui' da qaiuennate so na'a'q maye le'enaxat da Lapascua, nache ãataqta

qalota na ÿa'amaqten Somaye, souaxat da ÿauaachigui na ÿo'otpi na'anecpi maye sa qaÿauanapega.

²⁴Qalaxaye So Jesús saishet da ÿoqta ÿa'amaqten somayepi, cha'aye ÿaÿaten na lhuennataxac 'enauac somayepi.

²⁵Qaq saishet da iuen da huo'otaq huo'o ca da'aqtaxanem Somaye da lataxac so shiÿaxauapi, cha'aye Somaye maiche ÿaÿateetac da lquiyaqteÿaxac so shiÿaxauapi.

Juan 3

So Jesús qataq so Nicodemo

¹Huo'o so ÿale le'enaxat Nicodemo. Somaye ÿalectaigui na fariseopi qataq na lataxala'pi na judiopi.

²Se'eso Nicodemo huo'o so pe, nache somaye nqo'ona So Jesús. Nache 'enapega, 'eeta': -'Am Napaxaguenataxanaq, qomi' saÿaanaq da 'am namaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qomi' 'auapaxague'n. Cha'aye qaica ca ishet da ÿo'ot na 'auo'otpi na'anec maye sa qaÿauanapega. Nachaqcata cam hueta'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Nache So Jesús 'enapega somaye, 'eeta': -Aja', ÿataqta 'eesa de'era 'am sa'axatem, da ca shiÿaxaua da saishet da ÿe'eguelaxalec da qaltaq ñiguiñi, qaq camaye saishet da ila'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Nache so Nicodemo denataxan, 'eeta': -Qaq ¿hua'ago' ca 'eetec ca shiÿaxaua, da huo'otaq mashe ÿe, nache qaltaq ÿe'eguelaxalec da ñiguiñi? ¿Peta'a isheto' da ÿe'eguelaxaigui na lauel aca late'e, ime, qaltaq ñiguiñi?

⁵Nache So Jesús 'enapeco': -Aja', ÿataqta 'eesa de'era 'am sa'aqtaxanem, da ca saishet da nañan da qaltaq qanachelaxangui na 'etaxat qataq da nañanot So Saqcha'a Na'añaxac da naralaxat, nache camaye saishet da inoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Ca chegoqchigui da lañoxoc ca yo'oqchigui shiÿaxaua, camaye ipacchigui da choche shiÿaxaua. Qalaxaye ca chegoqchigui da lañoxoc So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, camaye ÿaatañi da achalataxac maye chegoqo'ot Somaye.

⁷Saishet da 'are'elaqchet de'era 'am sa'axattapeguem, da 'enauac na shiÿaxauapi iuen da taigui da dalaxaic nañoxoc.

⁸Na la'at da nashiiyisheguem, qalaq maiche ÿoiqeeetac ca dataigue. Qaq 'am 'aua'aqtega na l-lamaxa, qalaxaye saishet da 'auaÿaten cam chegoqchiguiña qataq cam taÿa'ague. Qaq, nache 'eeta'am da lataxac 'enauac na chegoqo'ot da lañoxoc So Saqcha'a Na'añaxac.

⁹Nache so Nicodemo qaltaq ÿe'eguelaxalec da denataxan, 'eeta': -¿Chaq hua'ago' ca 'eetec ca lataxac de'era?

¹⁰Nache So Jesús 'enapeco': -'Am maye 'auapaxagueetac naxa na Israel le'ecpi, qalaq ¿ta'ainco' ye sa 'auaÿaten de'era?

¹¹Aja', qalaxaye ÿataqta 'eesa de'era 'am sa'axatem, da qomi' saÿatenaqta da sa'axataqtac, cha'aye ÿataqta sauanaqchigui. Qalaxaye qami' saishet da qaua'amaqchiñi da sa'axataqtac.

¹²Cha'aye qami' da saishet da Aÿem qaua'amaqchiñi da huo'otaq qami' sa'aqtaxaateguema da lataxac ana 'alhua, nache ¿hua'aguctoxo' da ishet da Aÿem qaua'amaqchiñi da qami' sa'axatema cam hueta'ague da piguem?

¹³Cha'aye saishet da huo'o ca taigue da piguem, nachaqcata cam chegaqa'ague da piguem, maye nachena nam Shiÿaxaua Llalec.

¹⁴Qaq de'era 'eetec co'ollaxa so Moisés da ÿanasheguem so le'enaqtac na'araxanaq co'ollaq hualec so toolec 'alhua, qaq nache 'eetec nataqa'en da qoÿanasheguem qome na Shiÿaxaua Llalec,

¹⁵yaqto' 'enauac nam Aÿem ÿa'amaqten, nache saishet da ileu, nachaqrata da huo'o da lca'alaxa maye chochaq tatec.

Da lauotaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna nam huetalec ana 'alhua

¹⁶Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿataqta lta'araic da lauotaxanaqtaic na shiÿaxauapi ana 'alhua, nache ÿan na 'oonolec Llalec. Yaqto' 'enauac nam ÿa'amaqten namaye saishet da ileu, nachaqrata da huo'o da lca'alaxa maye chochaq tatec.

¹⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da namaxa na Llalec ana 'alhua, da yaqto' ÿauo'o ca nhuaxanaguec na shiÿaxauapi. Nachaqrata da nca'alaxatec, chegoqchigui Namaye.

¹⁸Ca ÿa'amaqten na Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache camaye saishet da huo'o ca nhuaxanaguec. Qalaxaye cam sa ÿa'amaqten Namaye, nache sogote da huetalec da huo'o da nhuaxanaguec qanqa'en, souaxat da saishet da ÿa'amaqten na 'oonolec Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁹Qaq dam 'eetec da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit 'enauacna: qaq nache 'eetec da Aÿem ñanaÿa ana 'alhua, qaq Aÿem maye Aÿem lcoÿaraqte na napalaxa. Qalaxaye na shiÿaxauapi ye ÿo'otta'ape naua qauema, nache ÿaÿamaxareeta da netaigui na napalaxa saq 'ena'am da yo'oqchiguiñi.

²⁰'Enauac nam ÿo'ottac na qauem, namayepi ÿataqta nquiÿa na yo'oqchiguiñi, nache namayepi netaigui na napalaxa, cha'aye nshetaique da saishet da ya'aqaleguete naua ÿo'otta'ape qauema.

²¹Qalaxaye nam ño'ottac da 'eesa lataxac, namayepi nqo'oneua'a de'era yo'oqchiguiñi, cha'aye nshetaique da qaila'a da 'enauac nam ño'ottacpi da ñachaxan da ñalaxagueta naua lamaxasoxonaxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Juan maye nachelaxanataxanaq qaltaq ñe'eguelaxalec da ña'axattac So Jesús

²²Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús jec, nnaicapegueto soua lapaxaguenataqa da nqo'oorá ye 'alhua Judea. Nache ñataqta huo'oi soua na'axa'te da hueta'aguet somayepi da dachelaxanataxaatac.

²³So Juan nataqa'en dachelaxanataxaatac, hueta'a ye Enón yem saqañapeque ye Salín, cha'aye ñataqta qalota na 'etaxat. Nache na shiñaxauapi nqo'ona so Juan, da yaqto' somaye nachelaxan namayepi.

²⁴Qaq 'era da 'eetec co'ollaq saxanaxa da qoñanaigui aso ncoñetaxanaxaqui so Juan.

²⁵Huo'o so na'a'q, nache huo'oi soua lapaxaguenataqa so Juan da ncotategueto so 'oonolec judío le'ec, ncotatrapigui da lataxac dam ñoxoc na judiopi.

²⁶Nache se'esoua napaxaguenataqa nqo'ooreua'a so Juan da da'aqtaxaarem, 'eetra': -'Am Napaxaguenataxanaq, ñaq 'antoueeta'ac peta'a so ñale maye qomi' 'aqa'aqtaxaateguema, som 'am hueta'aguet so lña na'a'q dam lña le'ego aso tala Jordán, Somaye nagui dachelaxanataxaatac. Nache 'enauac na shiñaxauapi ca'attague'.

²⁷Nache so Juan 'enapegalo soomaye, 'eeta': -Qaica ca shiñaxaua maiche nallegoxottela't da huo'o ca ño'ot da huo'otaq saishet da ñanem Ñim Lo'onatac 'Enauacna camaye.

²⁸Qaq qami' mashe qaua'aqaichigui añem co'ollaq sa'axatta da añem saishet da nachañem que'eca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaiuattaique, chaqrata da añem qana'auaxaata'ague na llec Camaye.

²⁹Da huo'otaq huo'o ca naronaxac, qaq cam ñataqta huaroneguet aca auonaxaua, nacheca cam nauonaxaua. Qaq cam nauochaxaua que'eca auonaxaua, camaye ñataqta machiguiñi da choche hua'aqtega da lñilñaxac. Qaq nache 'eetec nataqa'en nagui añem ñataqta añem nlaqchigui da ñetonaxac, cha'aye ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe hueta'a ne'ena.

³⁰Qaq Camaye taña'a da nquictasheguem da la'amaqchec, qaq añem qalaxaye iuen da nquictañi da ña'amaqchec.

Cam chegoqo'ot na piguem

³¹Qalaxaye cam chegaqa'ague da piguem, camaye natañaña 'enauacna, qaq cam huetalec ana 'alhua camaye 'alhua le'ec, nache ipacchigui da ña'axattac nam huetalec ana 'alhua, qalaxaye cam chegaqa'ague da piguem camaye natañaña 'enauacna,

³²qataq ÿa'axat nam maiche ÿauaachigui qataq hua'aqchigui. Qalaxaye saishet da huo'o ca ÿa'amaqten cam 'enapec camaye.

³³Qaq da huo'o ca ÿa'amaqten camaye, nache que'eca da'amqaanataxan, ÿataqta 'eesa naqa'en cam 'enapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁴Cha'aye da detaqa nam namaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da detaqa, cha'aye Ñimaye ÿami' Namaye da la'añaxac So Saqcha'a La'añaxac.

³⁵Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Ita'a ÿataqta ÿauotec na Llalec, ÿoqo'oye ÿataqta imato'ot da la'añaxac da ilo'ogue 'enauacna.

³⁶Qaq cam ÿa'amaqten na Ñalec, nache camaye huo'o da lca'alaxa chochaq tatec. Qaq cam saishet da ÿa'amaqten, nache camaye saishet da tañot de'era nca'alaxa, nachaqrata da huetalec camaye dam qaica ca 'ena'am da lchec lhuaxanaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Juan 4

So Jesús qataq aso 'alo maye lma' ye Samaria

¹Na fariseopi co'ollaxa ÿañaten da So Jesús nquictauec na lataxanatacpi qataq napacalec so Juan na lachelaxanatacpi.

²Qaq na'aictaxa da So Jesús saishet da nacheso so dachelaxanataxaatac, cha'aye nachesoua soua lapaxaguenataqa soua dachelaxanataxaata'ape.

³Qaq co'ollaq ÿañaten de'era So Jesús, nache ca'ai ye 'alhua Judea, nache ÿe'eguelaxa ye 'alhua Galilea.

⁴Qaq de'era lle'eguelaxasoxoc Somaye, iuen da ÿa'axasoxoolec ye 'alhua Samaria.

⁵Qaq co'ollaq ÿa'axasoxoolec yi'ie 'alhua, nache ivita ye saq 'amaqtaq nñecpiolec le'enaxat Sicar. Qaq yemaye saqañapeque aso lshere co'ollaxa so Jacob. Qaq co'ollaq mashe ileu so Jacob, nache se'eso dalaxaic lalamaxat se'eso 'alhua maye naña aso nshere somaye nacheso so llalec José.

⁶Qaq co'ollaq mashe laiñi so na'a'q, nache So Jesús ÿataqta nasamñi souaxat da lqueuoxoc. ÿoqo'oye Somaye nso'oolec na lañe aso nshere,

⁷⁻⁸qaq soua lapaxaguenataqa taua'alo so nñecpiolec da desheenaxaraique ca alo'q. Huaña, nache huo'o aso 'alo lma' ye Samaria, nviraxaama aso nshere da nqatsheguem ca laquip. Nache So Jesús 'eetego' aso 'alo, 'eeta': –Añem 'aña'anem ca qapio'olec 'etaxat.

⁹Qalaxaye na judiopi ye saishet da nhuoone' na Samaria le'ecpi, nache aso 'alo inat So Jesús, 'eeta': –¡Qalaxaye 'am judío le'ec! ¿Ta'ainco' ye añem 'auñaxaatacot ye añem Samaria lashe?

¹⁰Nache So Jesús 'enapeco': -'Am saishet da 'auaŷaten dam huotaique 'am ŷanem Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nataqa'en saishet da Aŷem 'auauatton. Cha'ayectaxa da 'auaŷaten, nache 'am Aŷem 'auŷaxanot taxa ca 'etaxat, nache Aŷem 'am sanem ca 'etaxat maye chegaqaigui da nca'alaxa.

¹¹Nache aso 'alo 'enapeco': -'Am Nataxala', qaica ca 'arasaxasoxonaxat da 'anqatsheguem ca 'etaxat, qataq anam ñi'illoxoqui ye ŷataqta qaŷoqtegue. Qaq ŷchaq hua'ago' ca 'auachegoxota'ague que'eca 'etaxat maye nca'altauec da Aŷem 'aŷa'anem?

¹²Som hua'au qarta'a Jacob co'ollaxa qomi' no'onaxata'agueta ana'ana lli'illoxoqui. Anamaye, nachana co'ollaxa ana nŷomtapigui qataq soua llalqa, qataq som na'atetpi. Qaq ŷ'am peta'a 'anapacaleco' somaxa?

¹³Nache So Jesús 'enapeco': -'Enauac nam nŷomtapigui ana'ana, namayepi qaltaq ŷe'eguelaxalec da huo'o na laquip.

¹⁴Qaq cam nŷomgui ca 'etaxat maye sanem, camaye saishet da ŷe'eguelaxalec da huo'o na laquip. Cha'aye cam 'etaxat maye sanem, 'eeta'am na 'etaxat maye npaxaatasheguem, da huetaigui camaye. Qaq nacheca ca iviraxata'a cam nca'alaxa maye chochaq tatec.

¹⁵Nache aso 'alo 'enapega Somaye, 'eeta': -'Am Nataxala', aŷem 'aŷa'anem taxa que'eca 'etaxat, yaqto' aŷem saishet da qaltaq huo'o na ŷaquip, qataq sa iuen da ñanaxaama ana'ana ñi'illoxoqui da ñeqatsheguem ca 'etaxat.

¹⁶Nache So Jesús 'enapega asomaye, 'eeta': -'Asoma qome, 'avi'iguena'ata ca 'arhua, nache 'anauegaxaama ne'ena.

¹⁷Nache aso 'alo 'enapeco': -Aŷem qaica ca ihua. Nache So Jesús 'enapeco': -ŷataqta 'eesa de'era qonapec da qonetega qaica ca 'arhua.

¹⁸Cha'aye 'am maye ivi' cinco co'ollaxa soua 'arhua't. Qaq ñim qoneta'aguet nagui ñaqaiyeta saishet da ŷoqta 'arhua. Qaq ŷoqo'oye de'era qonapec, damaye ŷataqta 'eesa.

¹⁹Qaq co'ollaq hua'axaŷa de'era aso 'alo, nache 'enapeco': -'Am Nataxala', aŷem sela'a da ŷoqta 'eesa da 'am la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁰Qaq som hua'au qarta'alpi co'ollaxa maye lma' na Samaria, somayepi co'ollaxa da natamnot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq hualec aŷi qaŷoqotcheguemec 'alhua. Qalaxaye qami' judío lashe' qoŷiŷapec da nacheye ye Jerusalén yem huaña da ñatamnaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²¹Nache So Jesús 'enapeco': -'Am 'alo, Aŷem 'aua'amaqten nagui, ten anacta ca na'a'q da qami' saishet da iuen da qanqo'oŷiŷheguemec aŷi qaŷoqotcheguemec 'alhua, huo'otaq da qanqo'oŷiŷa ye Jerusalén, da qavio'oxoyiŷi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²²Qami' Samaria lashe', qami' saishet da qauauattoñiita cam qavio'oxoyiñiitac. Qomi', qalaxaye ÿataqta sañaanaqta ñim sho'oxorenaqtac. Cha'aye ca Nta'a Nca'alaxaqui camaye chegoqtoigui na judiopi.

²³⁻²⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna saqcha'a, ÿoqo'oye cam ÿo'oxoren Ñimaye qalaq iuen da chegoqchigui da ltaunaxanaxac So Saqcha'a La'añaxac Ñimaye. Yaqto' da ÿo'oxoren qalaq ipacchigui da lataxac maye ÿaŷamaxareeta Ñimaye. Mashe nayeetai' ca laloqo' da nam ÿo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a, ipagaqchiichigui dam ÿataqta lataxac da qaŷo'oxoren Ñimaye, chegoqchigui da ltaunaxanaxac som saqcha'a la'añaxac, cha'aye Ñim Nta'a huotaique da, nache 'eetec da qaŷo'oxoren. Qaq yi'iyee laloqo' mashe ivita.

²⁵Nache aso 'alo 'enapeco': –Aŷem saŷaten da anac qome ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaiuattaique, maye na griegopi da iŷaxana qalaq Cristo. Qaq qom ivita da nvi' camaye, nache qomi' da'aqtaxanema 'enauac na lataxaguesat.

²⁶Nache So Jesús 'enapega asomaye, 'eeta': –Que'eca 'aua'axattac, camaye Nachaŷem maye 'am setaqtague'.

²⁷Huaña, nache nvi't soua lapaxaguenataqa So Jesús, nache soomaye ÿataqta huo'o da la'aalaqa' co'ollaq ila'alo Somaye da detaqtague' aso 'alo. Qalaxaye qaica ca ishet da inat Somaye da chaq negue't ca 'eetapeguec qataq chaq negue't ca na'aqtaxaatrapigui.

²⁸Nache aso 'alo no'onaxatchigui aso laco'oña da jec da nqo'oneua'a so nŷecpiolec. Nache da'aqtaxaatapeguem qataq 'eetega na shiŷaxauapi, 'eeta':

²⁹–Ña qauanaqui, ña qameenaxañeuga da ÿale maye ÿa'axataua'a 'enauac nam so'otpi co'ollaxa. ¡Peta'a nachera da Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaiuattaique!

³⁰Nache anac nam chegaqaua'a ye nŷecpiolec, da nauga ca hueta'a So Jesús.

³¹Nache soua lapaxaguenataqa ÿoqopitaxaata'ape da nachoxoreetracot Somaye, 'eetra': –'Am Napaxaguenataxanaq, ña cara'ac 'auque'e.

³²Qalaxaye So Jesús 'enapeco': –Aŷem huo'o da anoq maye qami' sa qauaŷaañi.

³³Nache soua lapaxaguenataqa nnattega't, 'eetra': –¿ŷoqta da huo'o co'ollaxa ca ndoi' ca aloq damaxa?

³⁴Qalaxaye So Jesús 'enapeco': –Dam anoq, nachera da 'eetapeguec Ñim Aŷem namaq qataq da yaqto' semat da lo'onataxanaxac.

³⁵Da ime naxa da qaŷa'añiñi na trigo, nache qoñiita' naxa da qara'aqtaqui: «Saxanaqcaua caua cuatro ca'agoxoiqa, nache iviteuga ca laloqo' da qanqat na ala na nañiguishhec.» Qalaxaye Aŷem qami' shenapegalo: qanamachiŷasheguem, qataq qauloilec na nañiguishhec da mashe ŷe na ala, da yaqto' qanqat.

³⁶Qaq cam deqataxaatac, camaye ñaconeguet ca nsheetenaguec. Qaq nam ala na nañiguishhec maye nqattac namaye naigui ca nca'alaxa maye chochaq tatec. Yaqto' cam danaxaatac qataq cam deqataxaatac ishet da 'eeta'a't da ntootapigui'salo.

³⁷Cha'aye ñataqta 'eesa de'era 'enapec da na'aqtac naxa maye 'eeta': «Huo'o cam danaxaatac, qataq huo'o ca deqataxaatac.»

³⁸Añem qami' sama'q, da yaqto' qanqache na ala na nañiguishhec maye saishet co'ollaxa da qanque'etaxañi da qaña'añiitapiguiñi. Qaq ñaqa'a co'ollaxa som do'onataxaatacpi, qaq qami' choche qauacoñiitelec dam lo'onataxanaxac somayepi co'ollaxa.

³⁹Qaq ñataqta qalota nam lma' yi'ie nñecpiolec maye huaigui ye 'alhua Samaria nam ña'amaqten So Jesús, souaxat de'era la'aqtaxanaxac asa'aso 'alo co'ollaq 'eeta': «Ña'axataua'a 'enuac nam so'otpi co'ollaxa.»

⁴⁰Nache som lma' yi'ie nñecpiolec maye huaigui ye 'alhua Samaria, nauga So Jesús, nache nachoxoreetacot Somaye da ñaq no'onaisop somayepi. Nache So Jesús dos na'axa'te da hueta'a yi'ie nñecpiolec yi'ie 'alhua.

⁴¹Nache qalota so lañepi shiñaxauapi da da'amqaanataxan co'ollaq maiche na'axañaxaatega na la'aqtacpi Somaye.

⁴²Nache somayepi 'eetega aso 'alo, 'eeta': –Nagui saishet da nachaqrata da 'ara'aqtaxanaxac da sa'amaqtenaq, cha'aye qomi' nataqa'en maiche ña'axañaxanaqtega damaye qataq sañaanaqta da ñoqta 'eesa da nachera da Nta'a Lca'alaxaqui nam shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua.

So Jesús nataren so llalec so ltaua so huataxanaq lta'a

⁴³Qaq co'ollaq mashe inoxoore'c soua dos na'axa'te, nache So Jesús ca'ai ye 'alhua Samaria, nache taña ye 'alhua Galilea.

⁴⁴Cha'aye Somaye maiche la'aqtaxanaxac co'ollaxa da 'eeta': Qaica ca la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qaño'oxoreetac da hueta'a ca maiche lalamaxat lma'.

⁴⁵Qaq co'ollaq mashe ivita ye 'alhua Galilea, nache na lma' yi'ie 'alhua, ñataqta huo'o da lqochoxo da ilo'oguet Somaye. Cha'aye somayepi nataqa'en ñalectaua'a so naponaxac le'enaxat da Lapascua maye huaña ye Jerusalén, qataq ñauaachigui 'enuac nam ño'otpi So Jesús co'ollaq huaña yemaye.

⁴⁶Nache Somaye qaltaq nqo'ona ye Caná, maye huaigui yi'ie 'alhua Galilea, yem huaña co'ollaq so 'etaxat da nañigui naqa'en na lataxa Somaye. Qaq huo'o so ño'oxoraic huataxanaq lta'a maye ltaua so nta'a Herodes Antipas, somaye huo'o so llalec sa no'on, hueta'a ye Cafarnaúm.

⁴⁷Qaq se'eso huataxanaq lta'a co'ollaq la'axañaxac So Jesús da chegaqa'ague da 'alhua Judea da mashe nvita ye 'alhua Galilea, nache nqo'ona cam hueta'a, nache

nachoxoreetacot Somaye, da yaqto' taña ca lma' da nataren so llalec maye mashe ileetapigui'.

⁴⁸Nache So Jesús 'enaepa somaye, 'eeta': -Qami' saishettaxa da qaua'amqaanataxani da huo'otaq saxanaxa da qauauañichigui na na'anecpi qataq nam sa qañauanapigui.

⁴⁹Qalaxaye se'eso huataxanaq lta'a 'enapeco': -'Am Nataxala', sa 'anañaloxon da qojec da 'anqo'ona ye ima', yaqto' 'aviralec ye ñalec da saxanaxa da ileu.

⁵⁰Nache So Jesús 'enapeco': -'Aue, 'avi'eguelaxa ca 'arma'; ca 'aña'alec nca'alec. Nache se'eso ñale ñataqta ña'amaqten da la'aqtac So Jesús. Nache jec.

⁵¹Qaq co'ollaq mashe nayeetaua'a so lma', nache so l-latacpi huaqata'aguet somaye, nache da'aqtaxaatapeguem, 'eeta': -Ye 'aña'alec, mashe nca'alec.

⁵²Nache somaye ina't soua l-lataq da chaq ñichiguiña co'ollaxa aso nala' da ñañamaxani so llalec. Nache soomaye, 'eeta': -Qomye shecalt so dasheta añi nala', nache ñaxanec so le'eraxa.

⁵³Nache so lta'a so nsoqolec ñañaten da nacheso so huetoigui co'ollaq So Jesús 'enaepa somaye, 'eeta': «Ca 'aña'alec, camaye nca'alec.» Nache somaye qataq 'enauac so netaña ye lma' ña'amaqten So Jesús.

⁵⁴Qaq 'era da lña na'anec sa qañauanapega maye ño'ot So Jesús co'ollaq huaña ye 'alhua Galilea, co'ollaq chegoqta'a ye 'alhua Judea.

Juan 5

So Jesús nataren so ñale maye sa da'añigue

¹Qaq co'ollaq qañata'ague de'era, nache So Jesús ñe'eguelaxa ye Jerusalén, da yaqto' ñalegueua'a so laponaxac na judiopi.

²Qaq se'eso lpaqtaxat ye ñyecpi ye Jerusalén, huo'o som lasom maye qañamata'ac «Nasom ana Qagueta.» Somaye, nache saqañapeque asom lañe' na 'etaxat maye huo'oi soua cinco ñeguereuo maye nataqa'en ishet da qanayeeto'ot na lpaqal, qaq na la'aqtac na hebreo da iñaxana qalaq Betzatá.

³Qaq asomaye, nache hueta'a so qalota sa no'onpi, huo'o na tagoxoicpi, qataq huo'o na ñe'eerauo naua lchel qataq na sa da'añiguepi [maye choche iuatta'a da ndaxanataguec na le'ec 'etaxat asomaye,

⁴cha'aye som namaxashec piguem le'ec huo'o naxa ye na'a'q da naña asa'aso lañe' na 'etaxat da iraxan na le'ec. Nache cam hua'auchiguiñi da tangui asomaye da ime da qairaxan na le'ec, nache camaye ishet da no'oita na'aictaxa cam 'eetec ca lalolaxa.]

⁵Qaq huo'o so ñale, nache hueta'asop asomaye. Somaye mashe ivi' naua treinta y ocho vi'ie da lalolaxa.

⁶Qaq So Jesús co'ollaq ila'a somaye da nnaatai', qataq qaŷa'aqtaxanem da mashe qaŷoqteguelo naua vi'ie da nache 'eeta'ac de'era somaye. Nache inat, 'eeta': – ¿Peta'a 'anshetaique da 'am no'oita?

⁷Nache se'eso sa no'on 'enapeco': –'Am Nataxala', qaica ca aŷem itauan da sangui aŷi laŷe' na 'etaxat naxa da ivita da qairaxan na le'ec. Cha'aye naxa da ñeshetaique da sangui aŷimaye, nache mashe sogote naxa da huo'o na hua'aŷnigui da tangui.

⁸Nache So Jesús 'enapega somaye, 'eeta': –Qoŷisheguem, 'auacona na 'aracanec, ime, nache 'auqueuoŷapigui' nagui.

⁹Huaña, nache se'eso ŷale no'oita, inana't so lacanec, nache queuoŷapigui'. Qaq se'eso na'a'q maye huetoigui de'era, somaye mataxaqui, se'eso na'a'q ŷataqta saishetapec na judiopi.

¹⁰ŷoqo'oye huo'o so lataxala'pi na judiopi 'eetega som ŷale maye qanataren, 'eeta': –Na na'a'q, namaye mataxaqui, qaq ŷoqo'oye saishet da qaŷashen da 'am 'analleguisheetac na 'aracanec.

¹¹Nache somaye 'enapeco': –Som aŷem nataren maye aŷem 'enapega, 'eeta': «Qoŷisheguem, 'auacona na 'aracanec ime, nache 'auqueuoŷapigui'.»

¹²Nache so lataxala' na judiopi inattaco' somaye, 'eeta': –¿Negue't ca 'am 'enapega co'ollaxa da 'auo'ot de'era?

¹³Qalaxaye se'eso ŷale sa ŷauatton co'ollaxa cam nataren somaye, cha'aye So Jesús sa naŷaloxon da taigui se'eso qalota shiŷaxauapi maye hueta'a yemaye.

¹⁴Qaŷata'ague co'ollaxa de'era, nache So Jesús ilalec somaye huaigui aso no'onaxanaxaqui late'eraí, nache 'enapego', 'eeta': –Nagui da mashe 'am no'oita, qaq no'on da saishet da qaltaq huo'o 'anqa'en ca 'arasouaxashet, yaqto' saishet da 'avira'aguet ca ŷapac qauem.

¹⁵Nache se'eso ŷale jec da da'aqtaxanema soua lataxala'ate so judiopi da, nacheso So Jesús som nataren somaye co'ollaxa.

¹⁶Qaq ŷoqo'oye soomaye icaatrac So Jesús, souaxat Somaye da datannaxangui so na'a'q mataxaqui.

¹⁷Qalaxaye So Jesús 'enapegalo soomaye, 'eeta': –Ñi Ita'a, saishet da ŷaxaaŷi da lo'onataxanaxac, qaq nache 'eetec nataqa'en Aŷem.

¹⁸Qaq ŷoqo'oye na lataxala'pi na judiopi nquitect da lyaxa da ŷalauat So Jesús, cha'aye saishet da nachaqrata da sa ŷalaxalec da lataxac ye na'a'q mataxaqui, cha'aye nataqa'en 'eetega da ŷataqta Lta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ŷoqo'oye da lataxac 'eeta'am Ñimaye.

Da 'enec So Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁹Nache So Jesús 'enapega somayepi, 'eeta': -Ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da ne'ena Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namaye saishet da huo'o ca ŷo'ot da huo'otaq maiche ndotelec, cha'aye namaye ŷo'ot cam ŷauaachigui da ŷo'ot Ñim Lta'a. Qaq ŷoqo'oye 'enauac nam ŷo'otpi Ñim Ita'a, qaq nataqa'en Aŷem so'ot.

²⁰Ñimaye ŷataqta Aŷem ŷauotec, ŷoqo'oye Aŷem ŷachaxana nam ŷo'otpi. Qataq Aŷem ŷachaxana na Ita'araic ŷo'otpi, nam qami' ŷo'oteque da Ita'araic da qara'aalaqai.

²¹Cha'aye de'era 'eetec da Ñi Ita'a da ishet da qaltaq nca'alaxatec ca leuaxaic, qaq nache 'eetec nataqa'en nam Llalec, da ishet da ŷanem da lca'alaxa cam taalec da ŷanem.

²²Qataq Ñi Ita'a, saishet da nmit na shiŷaxauapi, chaqrata da ŷanem na Llalec 'enauac da la'añaxac da nmit namayepi,

²³yaqto' 'enauac na shiŷaxauapi ishet da ŷo'oxoren na Llalec, 'eeta'am naqa'en da 'eetec da ŷo'oxoren Ñim Lta'a. Qaq cam saishet da ŷo'oxoren na Llalec, qaq camaye saishet nataqa'en da ŷo'oxoren Ñim Lta'a maye namaq Namaye.

²⁴Qaq ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da ca na'axaŷaxana de'era sa'axattac, qataq ŷa'amaqten Ñim Aŷem namaq, nache camaye mashe inoxoneua'a da lataxac da nca'alaxa maye qaica ca loga't. Qaq camaye nataqa'en saishet da qaŷauo'o qome ca nhuaxanaguec, cha'aye mashe sogote da ca'ai da nleuaxa da inoxoneua'a da nca'alaxa.

²⁵Qaq huo'o nataqa'en da ŷataqta 'eesa 'eeta': nagui nam ŷataqta qaŷoqta naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Aŷem hua'aqtague', Aŷem maye Aŷem Llalec Ñimaye. Qaq da ŷalaxalec 'enauac nam shenapec, nache huo'o ca lca'alaxa chochaq tatec.

²⁶Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Ita'a, huo'o da la'añaxac da ŷan da nca'alaxa. Qaq de'era na'añaxac, damaye mashe Aŷem ŷanem.

²⁷Qataq nataqa'en Aŷem ŷanem da ŷa'añaxac da ishet da ñimit na shiŷaxauapi, cha'aye Aŷem maye Aŷem Shiŷaxaua Llalec.

²⁸Qaq saishet qome da qami' ŷe'elaqche't de'era qami' sa'aqtaxanema, cha'aye ivita ca na'a'q qome da nataqa'en na leuaxaicpi, hua'axaŷa da ivilŷaxac,

²⁹nache chegoqchiguingui ana nhuachiquipi da ñesheguem. Nache nam ŷo'ottac ca ŷaŷamaqchiguiñi qaltaq nca'alec, da yaqto' chochaq tatec da hueta'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nam ŷo'ottac ca sa ŷaŷamaxañi qalaq nca'alec, da yaqto' qaŷauo'o ca nhuaxanaguec.

Dam ŷoqta yo'oq naqa'en da la'añaxac So Jesús

³⁰Aŷem saishet da maiche ñerotelec da huo'o ca so'ot. Ñim Ita'a maye Aŷem namaq, Ñimaye Aŷem da'aqtaxanem da lataxac da ñimit 'enauac na shiŷaxauapi.

Ŷoqo'oye da huo'o ca ñimit qalaq ŷaŷamaqchiguiñi, cha'aye saishet da so'ot ca maiche sheetapeguc, nachaqrata da ŷataqta salaxaguet Ñim Ita'a.

³¹Cha'aye da huo'otaq Aŷem da no'on ca ŷa'aqtaxanaxac da maiche ña'axattapeguela't, nache qami' qoñiitega da satenataxaatac.

³²Qalaxaye sauattoota Ñim Aŷem ŷa'axattac, qaq Aŷem saŷaten da ca 'enapec ñimaye ŷataqta 'eesa.

³³Qami' huo'o co'ollaxa so qaramaxashequi da inat so Juan, qaq da la'aqtaxanaxac so Juan ŷataqta 'eesa.

³⁴⁻³⁵Da lapaxaguenataxanaxac so Juan, damaye ŷataqta 'onaxaic, 'eeta'am na le'eraxa aca ncoŷaraxanaxaqui da 'ettaigui da huetaigui na napalaxa, qaq qami' ŷataqta sa qaŷauec da qantonaxaqui co'ollaq qaua'acaqchigui. Qalaxaye Aŷem saishet da seuen da huo'o ca no'on ltaxaŷaxac ca yo'oqchigui shiŷaxaua da Aŷem detaqlec. Sa'axattac so Juan da yaqto' qami' qaua'amqaanataxañi, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' nca'alaxatre'c.

³⁶Qalaxaye Aŷem huo'o da ña'aqtaguc maye ŷataqta napacalec da la'aqtaxanaxac so Juan. Cha'aye nam so'ot, nachena na Aŷem ŷamaxalec Ñim Ita'a. Qaq nachena na ŷoqta ichoxot da 'eesa da Aŷem namaq Ñimaye.

³⁷Nataqa'en Ñim Ita'a maye Aŷem namaq, Ñimaye ŷataqta 'eesa naqa'en de'era ña'aqtaguc. Qaq na'aictaxa da qami' sa qauauañiŷapega da qaua'acaqchigui ca lavilŷaxac Ñimaye, qataq saishet da qauauattoñi ca lasheguiŷaxac.

³⁸Qaq naua nanettrañi la'aqtaqa Ñimaye nataqa'en saishet da qami' taigui, cha'aye qami' saishet da qaua'amaqchiñi Aŷem maye Aŷem namaq Ñimaye.

³⁹Qami' ŷataqta huo'o da qanaquitaxaqui da qanapaxaguiñeetegalo naua nanettrañi la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye qaua'amaqchiñi da nache qoñiitec de'era, nache qami' taŷoto da nca'alaxa maye chochaq tatec. Qalaxaye ne'enua na'aqtaqa maye nanettrañi, naamaye Aŷem ŷa'axatta'ape,

⁴⁰qalaxaye qami' saishet da huotaique da Aŷem qaua'amaqchiñi, da yaqto' qami' taŷoto de'era nca'alaxa maye chochaq tatec.

⁴¹Aŷem saishet da choche ñaquitita'a da Aŷem ŷo'oxoren na shiŷaxauapi.

⁴²Qataq da lŷa, ye ŷataqta qami' sauattoote' qataq saŷateeta da saishet da qauauochec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴³Ñimaye maiche Ita'a, qaltaq Aŷem namaq, qalaxaye qami' saishet da Aŷem qauacoñiiguet. Qalaxaye da huo'o ca anac da maiche ŷacoolec ca maiche 'eetapeguc, nache camaye qami' qauacoñiiguet.

⁴⁴Qaq ¡Ca 'eeteco' da qami' Aŷem qaua'amaqchiñi, ye qami' qarqopitaxache da qami' ŷo'oxoreeta'ape na shiŷaxauapi, qaq saishet da ŷo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'oonolec!

⁴⁵Saishet qome da qaupi'itaxañiitega da Nachaÿem da sa'aqtaxanem Ñim Ita'a ca qarasouaxashechi. Cha'aye qami' qauacheeto'ot da qarpi'iÿaxaqui naua leregui'she so Moisés, qaq nacheso somaye da ÿa'axat ca qarasouaxashechi.

⁴⁶Cha'ayectaxa da qami' qaua'amaqchiñi cam 'enapec so Moisés, nache nataqa'en taxa Aÿem qaua'amaqchiñi, cha'aye so Moisés Nachaÿem maye Aÿem ÿiyiñi co'ollaxa.

⁴⁷Qalaxaye da qami' saishet da qaua'amaqchiñi dam ÿiyiñi co'ollaxa somaye, qaq ¿ca 'eeteco' da ishet da qaua'amaqchiñi cam shenapec?

Juan 6

So Jesús iquia'axan so napacalec ca cinco mil shiÿaxauapi

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús taitague da le'ego aso Lapel Late'eraí ye Galilea qataq da lÿa le'enaxat Lapel Late'eraí ye Tiberias.

²Qaq ÿataqta qalota na shiÿaxauapi ca'attague' Somaye, souaxat da ÿauaachigui na ÿo'ottac na'anecpi maye sa qaÿauanapega, qataq natareetac na sa no'onpi.

³Nache So Jesús tasheguemec aso qaÿoqotcheguemec 'alhua. Nache huaña da nso'ooñi qataq soua lapaxaguenataqa.

⁴Qaq mashe saqaÿapeque soua na'axa'te maye laponaxaqui' na judiopi da iuennate so na'a'q le'enaxat da Lapascua.

⁵Nache co'ollaq namatasheguem So Jesús, nache ila'aguet so qalota shiÿaxauapi, da nca'attaueegue Somaye. Nache inat so Felipe, 'eeta': –¿Chaq hua'ago' ca sachegoxotaqa'ague da sesheenaxanaxa ca aloq ne'ena qalota shiÿaxauapi?

⁶Qalaxaye So Jesús mashe ÿaÿaten dam huotaique ÿo'ot, qalaxaye inat somaye, cha'aye huotaique da ÿaÿaten ca la'aqtac so lapaxaguenatac.

⁷Nache so Felipe 'enapeco': –Na'aictaxa da ivi' doscientos na'axa'te da do'onataxaatac ca shiÿaxaua, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da nalolec da desheenaxana ca sa 'amaqtaq aloq ca ÿataqta qalota shiÿaxauapi, 'eeta'am ne'ena.

⁸Nache so Andrés, som 'oonolec soua lapaxaguenataqa So Jesús, maye lqaÿa so Simón Pedro, somaye 'enapego' So Jesús, 'eeta':

⁹–Huo'o da nogotolec hueta'a ne'ena. Damaye huo'oi daua ÿacheta'ape cincole nauolel chegaqaigui na cebada, qataq daua dos ñaxaye. Qalaxaye, daamaye ÿataqta qaica ca la'amaqche'c, saishet da nalouec da qoÿanoigui ne'ena shiÿaxauapi.

¹⁰Nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': –Qoñiÿapega 'enauac na shiÿaxauapi da nso'ooñi. Qaq ÿataqta qalota na 'auaqpi se'eso qanayeeta'a. Nache nso'ooñi 'enauac somayepi, qaq somayepi ivi' ca cinco mil ÿalleppi.

¹¹Nache So Jesús ñaconalo soua nauolel, ime, nache ñanot da na'achec̃yaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq co'ollaq imat da ñanot da na'achec̃yaxac Ñimaye, nache ñanoiguiilo soua lapaxaguenataqa. Qaq soomaye, nache ñanoiguiilo 'enauac som nso'ootañipi. Nataqa'en ñe'enaxatchigui naqa'en soua ñyaxaye da ñanoigui 'enauac somayepi, choche ivitta'a da comaraxaicpi.

¹²Qaq co'ollaq mashe comaraxaicpi somayepi, nache So Jesús 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': -Qalapoñiña't 'enauac na ñi'iñoxotpi, yaqto' saishet da huo'o ca ne'en.

¹³Nache soomaye laponat so ñi'iñoxot, nache ivi' soua doce no'oxonal soua nlaxatchiguiilo so ñi'iñoxot soua cincole nauolel maye chegaqagui na cebada.

¹⁴Nache som shiñaxauapi maye ñauaachigui de'era na'anec maye sa qañauanapega maye ño't So Jesús, somayepi 'enapeco': -Ñoqta 'eesa damaye, da la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaña'axatta'aguet co'ollaxa da naña ana 'alhua.

¹⁵Qalaxaye So Jesús co'ollaq noma da qañauotaique da qañaconeua'a da qoñanagui da nta'a, nache Somaye qaltaq ca'ai somayepi da tasheguemec aso qañoqotchequemec 'alhua, da yaqto' nda'a't ca hueta'a.

So Jesús quetalec so 'etaxat

(Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52)

¹⁶⁻¹⁷Qaq co'ollaq mashe napalchiguiñi, nache soua lapaxaguenataqa So Jesús, huenooyingui aso nllocta, nache ña'axasoxoorelec aso lapel da nqo'ootra ye ñyecpi ye Cafarnaúm. Qaq mashe ñataqta napalñi co'ollaxa, qalaq So Jesús ñaq saxanaxa da nviraxasom.

¹⁸Nache anac so la'at lta'araic, nache ñataqta ño't ana lapaxa so 'etaxat.

¹⁹Qaq co'ollaq mashe qañoqteueeguelo soomaye, nache ñauaategueta So Jesús da naña'a aso nllocta petalec na 'etaxat, nache soomaye ñataqta huo'o da lcolanaqa'.

²⁰Qalaxaye So Jesús 'enapegalo soomaye, 'eeta': -¡Nachañem, saishet da qayi'!

²¹Nache soomaye ñataqta huo'o da lyaqa' da huenotsheguemec Somaye aso nllocta. Huaña, nache saqañaloq da ivittra so loigue yem taña'ata 'alhua.

Na shiñaxauapi nmittaique So Jesús

²²Qaq so lña na'a'q, nache na shiñaxauapi maye no'ona'atague da le'ego aso lapel, namayepi nomta'a da soua lapaxaguenataqa So Jesús ndotre'c co'ollaq huenooyingui aso 'oonole nllocta, qaq So Jesús saishet da nnaictagueto soomaye.

²³Qaq huo'oi soua lña't nllocta, chegoqra'a ye Tiberias, nvira yem saqañapeque yem huaña co'ollaq qanalleta'ape soua nauole, co'ollaq ime da ñan da na'achec so Nataxala'.

²⁴Nache se'eso shiřaxauapi, co'ollaq ila'a da saishet da hueta'a yi'ie So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa, nache somayepi huenooñguilo se'esoua nllocta da qanqo'oota ye Cafarnaúm, da qanmitaique Somaye.

So Jesús nacheso so 'eeta'am aca nauole maye chegaqaigui da nca'alaxa

²⁵Nache somayepi co'ollaq ivittague da le'ego aso lapel, nache ilalec So Jesús. Nache inattac, 'eeta': -'Am Napaxaguenataxanaq, ¿chaq lagui co'ollaxa da 'anvitta ne'ena?

²⁶Qalaxaye So Jesús 'enapega somayepi, 'eeta': -Ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da qami' Aŷem qanmichiitaique, cha'aye qami' qauqui'i, ivira'a da qami' comaraxaiqa, qaq saishet da souaxat da qami' qauaŷaañi ca naigui na na'anecpi maye sa qaŷauanapega.

²⁷Saishet da qauo'onataxaniitapeguelec cam nallec maye taŷa'a da imeuo, nachaqcata cam nallec maye saishet da imeuo qataq chegaqaigui da nca'alaxa maye chochaq tatec. Qaq 'eca cam nallec maye qami' ŷanema na Shiřaxaua Llalec. Cha'aye Ñim Ita'a maye Lo'onatac 'Enauacna, ŷachaxan da Aŷem huo'o da shenec.

²⁸Nache qainattac Somaye, qoŷeeta': -¿Hua'ago' ca shenaqtec da yaqto' qomi', ishet da so'otaq cam 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

²⁹Nache So Jesús 'enapeco': -'Oonolec da 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nshetaique da qami' qaua'amaqchiñi nam namaq Ñimaye.

³⁰Nache qainat Somaye, qoŷeeta': -Qaq ¿negue'to' ca na'anec da ishet da qomi' 'auachaxanalo da yaqto' seloxogui, nache ishet da 'am sa'amaqtenaq? ¡Ñaq 'auo'ot cam qomi' 'auachaxanalo!

³¹Som hua'au qarta'alpi co'ollaxa chectac aso maná co'ollaq hualec so toolec 'alhua, cha'aye nache 'ena'ape naua nanettralec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna iquia'axanec somayepi aso nauole maye chegoqo'ot na piguem.»

³²Nache So Jesús 'enapeco': -Aja', ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da saishet da nacheso so Moisés som qami' ŷanema aso nauole maye chegoqo'ot na piguem, nachaqñita Ñim Ita'a maye nacheñi ñi qami' ŷanema acam ŷataqta 'eesa nauole, maye chegoqo'ot na piguem.

³³Cha'aye aca nauole maye ŷan Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachaca acam chegoqo'ot na piguem qataq anac da ŷami' da lca'alaxa 'enauac na shiřaxauapi.

³⁴Nache somayepi 'enapeco': -'Am Nataxala', no'onctaxa da nache 'eetai' da qomi' 'aŷa'anema aca'aca nauole.

³⁵Nache So Jesús 'enapeco': -Aŷem Nachaŷem nauole maye san da nca'alaxa. Ca Aŷem naua'a, nache sa nauane' na lqouaxa; qataq ca Aŷem ŷa'amaqten, nache sa nauane' na laquip.

- ³⁶Qalaxaye Aÿem mashe ime da qami' sheetegalo, da qami' saishet da Aÿem qaua'amaqchiñi, na'aictaxa da qauloitagui na so'otpi.
- ³⁷'Enauac nam lca'aguishecpi Ñim Ita'a da yaqto' sau'o' ŷapaxaguenatacpi, namayepi Aÿem naua'a; qaq Aÿem saishet da semaq'a'aguet.
- ³⁸Cha'aye Aÿem saishet da sachegoqtot na piguem da ñanac da so'ot ca maiche sheetapeguc, chaqrata da ñanac da so'ot ca 'eetapeguc Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye nacheñi Ñim Aÿem namaq.
- ³⁹Qaq dam 'eetapeguc Ñi Ita'a maye Aÿem namaq nshetaique da Aÿem qaica ca seqataqchet nam Aÿem ŷanem Ñimaye, chaqrata da qaltaq ñeca'alaxatec qom iviteuga ca pa'atec na'a'q.
- ⁴⁰Qataq Ñimaye, nshetaique da 'enauac nam ŷamato'ot na Llalec qataq ŷa'amaqten, nache huo'o da lca'alaxa chochaq tatec, qataq Aÿem ñeca'alaxatec qom iviteuga ca pa'atec na'a'q.
- ⁴¹Huaña, nache huo'o na judiopi le'ecpi da quetapeguelec So Jesús, souaxat co'ollaxa da 'eeta': «Aÿem Nachaÿem nauole, maye sachegoqo'ot na piguem.»
- ⁴²Nache somayepi 'eeta': –¿Damaye saisheto' peta'a da nachera da Jesús, dam llalec so José? Qomi' sauattonaq so Ita'a qataq aso late'e. Qalaq ¿ta'ainco' da 'eetega chegoqo'ot na piguem?
- ⁴³Nache So Jesús 'enapegalo soomaye, 'eeta': –Saishet da Aÿem qoquitapeguelec.
- ⁴⁴Qaica ca ishet da choche Aÿem naua'a da huo'otaq sa nauegueuo Ñim Ita'a maye Aÿem namaq; nache camaye ishet da qaltaq ñeca'alaxatec ca pa'atec na'a'q.
- ⁴⁵Naua nanettrañi la'aqtaqa som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna naamaye, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapaxaguen 'enauac na shiŷaxauapi.» Qaq ŷoqo'oye 'enauac nam na'axaŷaxana Ñim Ita'a qataq napaxaguena Ñimaye, namayepi Aÿem naua'a da yaqto' Aÿem ca'ategue.
- ⁴⁶Saishet da huo'o ca ilogui da lasheguiŷaxac Ñim Ita'a; Nachaqaŷemta maye sachegoqtot Ñimaye.
- ⁴⁷Qaq ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da cam Aÿem ŷa'amaqten, nache 'eesa da huo'o da lca'alaxa maye chochaq tatec.
- ⁴⁸Aÿem, Nachaÿem nauole maye san da nca'alaxa.
- ⁴⁹So hua'au qarta'ailpi co'olloxoché quetalec so toolec 'alhua, nache somayepi chectac aso nauole chegaqasheguem le'enaxat maná, qalaxaye nache 'ena'am ileu somayepi.
- ⁵⁰Qalaxaye Aÿem sa'axattac aso nauole maye chegoqo'ot na piguem, da ca chec asomaye, nache saishet da ileu.

⁵¹Aÿem maye Nachaÿem nauole maye ñeca'altauec, qataq sachegoqo'ot na piguem. Ca chec ana'ana nauole, nache qaica ca loga't da nachaalataxac. Ana nauole maye san, nachera da ño'ocÿaxac. Qaq damaye san yaqto' nca'alec 'enauac na shiÿaxauapi.

⁵²Nache nam judiopi maye sa iyacnapec da detaqtega So Jesús, maiche taÿa't da ncotatega't, 'eeta': -¿Hua'ago' ca 'eetec dam da', da qomi' ñanema da maiche lo'ocÿaxac da sacheguenaq?

⁵³Nache So Jesús, 'eeta': -Aja', ñataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da huo'otaq saishet da qolliqui da lo'ocÿaxac na Shiÿaxaua Llalec, qataq da saishet da qanÿomiiguilo naua ltago'q, nache saishet da huo'o ca qarca'alaqai chochaq tatec.

⁵⁴Qaq ca chec da ño'ocÿaxac qataq ñomguilo naua itago'q, nache huo'o da lca'alaxa maye chochaq tatec. Nache camaye qaltaq ñeca'alaxatec ca pa'atec na'a'q.

⁵⁵Cha'aye da ño'ocÿaxac, nachera da ñoqta 'eesa nallec, qataq naua itago'q, nachenaua na ñoqta 'eesa naquip.

⁵⁶Ca chec da ño'ocÿaxac qataq ca ñomguilo naua itago'q, nache camaye nache 'eetai' da Aÿem na'attaua'a, qaq nache 'ena'am Aÿem soota'aguet camaye.

⁵⁷Ñim Ita'a maye Aÿem namaq, Ñimaye huo'o da la'añaxac da ñan da nca'alaxa chochaq tatec, qaq Ñimaye nacheñi ñi chegoqo'ot da ica'alaxa. Qaq ñoqo'oye 'enauac nam Aÿem ña'amaqten qataq chec da ño'ocÿaxac, huo'o qome da lca'alaxa chochaq tatec.

⁵⁸Qaq Aÿem sa'axattac aso nauole maye chegoqo'ot na piguem. Qaq asa'aso nauole, asomaye saishet da 'eeta'am aso maná, maye chectac co'ollaxa som hua'au qarta'ailpi, qalaxaye nache 'ena'am 'enauac somayepi ileu. Qaq cam chec asa'aso nauole maye sa'axattac, nache camaye nache 'eetai' da nca'altauec.

⁵⁹Qaq de'era dapaxaguenataxaatapeguec So Jesús, damaye huaigui aso napaxaguenaxaqui na judiopi maye naña ye Cafarnaúm.

Da na'aqtac maye chegaqagui da nca'alaxa maye chochaq tatec

⁶⁰Qaq co'ollaq qaÿa'aqchigui de'era lapaxaguenataxanaxac Somaye, nache ñataqta qalota nam quetague' So Jesús na, 'eeta': -De'era qonetega, damaye ñataqta huo'o da lqalaic da qaÿaconeguet; ¿negue'tom ca ishet da 'am naÿamaxareete'?

⁶¹Nache So Jesús 'enapeco': -¿Peta'a sa qauaÿamaxayiñi de'era?

⁶²Qaq ¿hua'ago' ca qoñiitec qone' da huo'otaq qami' qauloÿa'a na Shiÿaxaua Llalec da ñe'eguelaxasheguema yem hueta'a co'ollaxa?

⁶³Som Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheso so chegoqo'ot da nca'alaxa maye chochaq tatec; qaica ca chochaq shiÿaxaua da ñan de'era

achaalataxac. Qaq dam shenapac, damaye chegoqo'ot som Saqcha'a Na'añaxac maye ñan de'era achaalataxac.

⁶⁴Qalaxaye ñaqaiyeta huo'o na saishet da da'amqaanataxan da qoñiita. Qaq 'enapac de'era So Jesús, cha'aye nale'ena da ña'ñaten co'ollaq cheta'ague da do'onataxan nam saishet da da'amqaanataxan qataq som huotaique co'ollaxa da ñaneuo Somaye.

⁶⁵Nataqa'en 'enapaco': -Qaica ca ishet da Añem ca'attague' da huo'otaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Ita'a saishet da la'aqtac.

⁶⁶Huaña, nache ñataqta qalota nam quetague' So Jesús da ñaxaani da quegue Somaye.

⁶⁷Nache So Jesús inatta'ape soua doce lapaxaguenataqa, 'eeta': -¿Qami' peta'a nataqa'en qansheetaique da qoqui?

⁶⁸Qalaxaye so Simón Pedro 'enapaco': -¿Negue'tom ca lña seca'ataxague, 'am Qarataxala'? Ye nache'anta maye naua 'ara'aqtaqa naamaye ña'n da achaalataxac maye chochaq tatec.

⁶⁹Qomi' mashe sogote da 'am sa'amaqtenaq, qataq sañaanaqta da nache 'am Lca'aguishec qataq 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nache 'eetai' da nca'altauec.

⁷⁰Nache So Jesús 'enapaco': -¿Saisheto' da qami' doce da qami' ica'agui'she? Ñi 'oonolec da qoñiita netaigui ñi pa'aguenataxanaxaic.

⁷¹Qaq nacheso som Judas maye llalec so Simón Iscariote som detaqtega So Jesús. Cha'aye so Judas, nacheso so 'oonolec soua doce lapaxaguenataqa maye ñaneuo Somaye.

Juan 7

Soua lqaña't So Jesús saishet da ña'amaqte'n Somaye

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús coleetac ye 'alhua Galilea. Somaye saishet da taña ye 'alhua Judea, cha'aye nam lataxala' na judiopi maye lma' yemaye nshetaique da ñalauat Somaye.

²Qalaxaye mashe saqañapeque so naponaxac maye ivittre'c soua siete na'axa'te maye laloxoqui' da qanayenaiguilo naua qaña'ara'a't npe'lolqa qo'oipaq lcouepi.

³Qaq ñoqo'oye soua maiche lqaña't 'eetegalo Somaye, 'eetra': -Saishet da qoueta'a ne'ena. No'on da 'anqo'ona ye 'alhua Judea, yaqto' na 'am quetague'pi maye hueta'a yemaye, ishet nataqa'en da ñauaachigui na lta'araic 'auo'otpi.

⁴Cha'aye ca shiñaxaua da nshetaique da qañauatton, nache saishet da nqañoxtaña da huo'o ca ño'ot. Qaq 'am, no'on da 'auachaxana 'enauac na shiñaxauapi nam 'auo'otpi.

⁵Qaq la'aqta'c de'era soomaye, cha'aye nataqa'en saishet da huotaique da ŷa'amaqte'n So Jesús.

⁶Qalaxaye So Jesús 'enapeco': -Saxanaxa da ivita ye laloqo' da 'enauac da qaŷaŷaten negue't Aŷem. Qalaxaye qami' camachaqa ca na'a'q, nache 'onaxaic qanqa'eñi.

⁷Nam shiŷaxauapi maye huetalec ana 'alhua, qaica cam ŷoqta 'eesa da qauasoviilec da huo'omshe qami' nquiŷategalo. Aŷem, qalaxaye Aŷem nquiŷa, cha'aye Aŷem ŷataqta sa'aqtaxaatem namayepi naua lataxaco maye sa ŷaŷamaxayiñi.

⁸Qauesomiŷa, qanqo'oñiiua'a que'eca naponaxac. Aŷem, qalaxaye saishet da ñeqo'ona, cha'aye saxanaxa da ivita ye laloqo' da 'enauac qaŷaŷaten da chaq negue't Aŷem.

⁹Qaq co'ollaq ime de'era 'enapac So Jesús, nache Somaye no'onaña ye 'alhua Galilea.

So Jesús ŷalectaua'alo soua na'axa'te maye naponaxaqui'

¹⁰Qalaxaye co'ollaq mashe ŷoxoguelo soua maiche lqaŷa't, nache So Jesús nataqa'en nqo'oneua'a se'eso naponaxac. Qalaxaye Somaye saishet da huo'o ca da'aqtaxanem.

¹¹Nache na lataxala'pi na judiopi nmittaique Somaye co'ollaq huaigui se'eso naponaxac. Nache denataxaatac, 'eeta': -¿Chaq hueta'ague que'eca ŷale?

¹²Nache qalota na shiŷaxauapi na na'aqtaxaatapigui Somaye. Huo'o na 'eeta': «Se'eso Jesús, Somaye ŷataqta no'on da lataxac.» Qalaxaye huo'o na laŷepi na 'eeta': «Somaye choche ŷatenachettac na shiŷaxauapi.»

¹³Qalaxaye namayepi saishet da ŷoqta ŷa'axaŷaqchet 'enauac na shiŷaxauapi da 'eetega Somaye, souaxat da ñe'etega na lataxala'pi na judiopi.

¹⁴Qalaxaye co'ollaq mashe laiñi soua naponaxaqui', nache So Jesús taigui aso no'onaxanaxaqui late'era, nache dapaxaguenataxan.

¹⁵Nache na lataxala'pi na judiopi ŷataqta huo'o da la'aalaxa Somaye, nache nnattega't, 'eeta': -¿Chaq hua'ago' ca 'eetec damaye ye ŷataqta qalota na ŷaŷaten, qamaq saishet co'ollaxa da huo'o cam ŷapaxaguen?

¹⁶Nache So Jesús 'enapeco': -Da ŷapaxaguenataxanaxac, damaye saishet da ŷalamaxat, damaye chegoqo'ot Ñim Aŷem namaq.

¹⁷Da huo'o ca nshetaique da ŷo'ot cam 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache camaye ishet da ŷaŷateeta da naua ŷapaxaguenataxanaxaco chegoqtoto Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huo'otaq da choche maiche Aŷem chegoqtoto.

¹⁸Ca shiŷaxaua da huo'otaq maiche nallegoxottela't ca Itaxaŷaxac, camaye 'eetec de'era, cha'aye nshetaique da na shiŷaxauapi ŷo'oxoren. Qalaxaye Aŷem

ñeshetaique da Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Aÿem namaq, nacheñi Ñim talec cam llo'oxoyec maye maiche lalamaxat; qaq ñoqo'oye Aÿem nache 'eetai' da sa'axattac ca 'eesa.

¹⁹So Moisés qami' ñanema co'ollaxa na lqataxacpi, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da qauaqaiguet. ¿Ta'ainco' da huotaique Aÿem qauaauache?

²⁰Nache so shiñaxauapi 'enapeco': -'Am ñataqta huo'o da 'oic, cha'aye ¿negue'to' ca nshetaique da 'am ñalauat?

²¹Nache So Jesús 'enapeco': -Aÿem 'oonolec da so'ot sa qañauanapega co'ollaq huaigui so na'a'q mataxaqui, nache 'enauac da qoñiita ñataqta huo'o da qara'aalaqai.

²²Qalaxaye so Moisés qami' ñamaxaleguete co'ollaxa da qauauo'oi ca na'anaxat na lo'oc ca ñale. Qaq de'era chegoqtot co'ollaxa som hua'au qarta'alpi, saishet da ñoqta chegoqtot so Moisés. Qaq qami' ishet da qauo'oche ca na'anaxat ca nogotolec, na'aictaxa da huetoigui ca na'a'q mataxaqui.

²³Qaq ñoqo'oye da qansheetaique da qaupaquiichigui na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, nache qami' ishet da qauo'oche ca na'anaxat ca nogotolec, na'aictaxa da huo'otaq huetoigui ca na'a'q mataxaqui, qalaq ¿ta'ainco' qone' ye Aÿem qaualematañai souaxat da ñataren so ñale so na'a'q mataxaqui?

²⁴Qami' saishet da qoñiitega huo'o ca sa ñañamaxañi da choche qaupicheetega. Iuen da hua'auñi da ñoqta qauañaañita.

So Jesús ña'axat cam chegoqchiguiña

²⁵Nache huo'o na netaña ye Jerusalén na denataxaatac, 'eeta': -¿Saisheto' peta'a da nachera dam da', dam qanmittaique da qañauotaique qañalauat?

²⁶Cha'aye damaye ñataqta nachaxaata da detaqtac, qalaq qaica ca ishet da 'enapega da de'enaxaatai'. ¿Yo'oqta da nataqa'en peta'a na qarta'alpi maye qomi' ilotegueto da ña'amaqten damaye, da nachera dam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

²⁷Qalaxaye qomi' sañaanaqta da chegaqa'ague damaye. Cha'aye qom ivita da nvi' que'eca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq qaica ca ishet da ñañaten ca chegaqa'ague.

²⁸Qaq co'ollaq hua'aqchigui de'era So Jesús maye dapaxaguenataxaatapoigui aso no'onaxanaxaqui late'eraí, nache ñataqta na'axannec da la'aqtac, 'eeta': -Ñataqta 'eesa da Aÿem sa qauauattoñi, qataq sa qauañaañi cam sachegoqta'ague. Aÿem saishet da maiche ñallegoxottela't da ñanac, cha'aye Aÿem lamaxashec Ñim ñataqta 'eesa, Ñim qami' saishet da qauauattoñi.

²⁹Aÿem, qalaxaye sauatton, cha'aye sachegoqtot Ñimaye, qataq Ñimaye Aÿem namaq.

³⁰Huaña, nache qanshetaique da qaýaconeua'a Somaye da qaicoñe'. Qalaxaye saishet da huo'o ca nañoxot da ñaconeua'a, cha'aye Somaye saxanaxa da ivita ca laloqo' da qaýaýaten da chaq negue't Somaye.

³¹Qalaxaye ýataqta qalota na ýa'amaqten Somaye. Nache namayepi 'eeta': –Ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qom nvi', qalaq ivira'a sa ñañoxot da ýo'ot na na'anecpi maye ýo'ot de'era ýale.

Na fariseopi nama'q soua huataxanaq lashe' da icoñe't So Jesús

³²Na fariseopi co'ollaq hua'aqtapogoigui na shiýaxauapi da 'eetega So Jesús, nache namayepi qataq nam lataxala'pi na ntaxaýaxanaxanecpi nama'q soua huataxanaq lashe' maye ilotegueto aso no'onaxanaxaqui late'eraí, da yaqto' ýaconeua'alo Somaye da icoñe't.

³³Nache So Jesús 'enapeco': –Aýem ñaq cara'acolec da qami' soota'agueta. Qaq qom ime, nache Aýem she'eguelaxa Ñim Aýem namaq.

³⁴Qaq qami' qome Aýem qanmichiitaique, qalaq saishet da Aýem qauanachiýa, cha'aye saishet da qauañoxoche da qaviyiýa'a cam soota'a.

³⁵Nache nam judiopi maiche nnattega't, 'eeta': –¿Chaq hua'ago' ca dataigue damaye da yaqto' saishet da sanataxa? ¿Qalqo' nqo'ona nam judiopi maye netaña na ýaqa'a 'alhuapi, da yaqto' ýapaxaguen nataqa'en nam saishet da judiopi?

³⁶¿Chaq negue't cam naigui de'era la'aqtac quiye maye 'eeta': «Aýem qanmichiitaique qome, qalaxaye saishet da Aýem qauanachiýa, cha'aye saishet da qauañoxoche da qaviyiýa'a cam soota'a?»

Ca 'etaxat maye 'ena'am ca la'auaxac

³⁷Qaq som pa'atec na'a'q soua na'axa'te maye laloxoqui' da qanayenaiguilo naua npe'lolqa, qo'oipaq lcouepi som ýataqta ýactec da la'amaqchec. Nache se'eso na'a'q nachaañi So Jesús, nache ýataqta nlamaxaren da detaqa, 'eeta': –Ca huo'o na laquip, qaq no'on da Aýem naua'a, yaqto' nýom.

³⁸Qaq aña lquiyaqte cam Aýem ýa'amaqten, chegoqtoigui ca 'etaxat maye 'eeta'am na la'auaxac da npaxaatasheguem. Cha'aye nache 'ena'ape naua nanettraleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁹Qaq de'era 'enapec So Jesús, damaye naigui da ca ýa'amaqten Somaye, nache camaye ýaconeguet So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta saxanaxa co'ollaxa da anac, cha'aye So Jesús saxanaxa da ivita ca laloqo' da ileu qataq da nca'alec.

Colaxagui da lhuennataxac na shiýaxauapi

⁴⁰Nache huo'o na shiýaxauapi na hua'aqchigui co'ollaxa de'era, nache 'eeta': –De'era shiýaxaua ýoqta 'eesa da nachera da la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye qaýa'axatta'aguet co'ollaxa da naýa'acna.

⁴¹Qataq huo'o na laŷepi 'eeta': –Damaye nachera da Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye huo'o na laŷepi 'eeta': –¿Taloxocheyo' da chegoqchiguiña ye 'alhua Galilea cam Lca'aguishec Ñimaye?

⁴²Ye naua nanettaleguete ana la'aqtac lmalate Ñim Lo'onatac 'Enauacna, naamaye ŷa'axa't da que'eca Lca'aguishec Ñimaye, camaye chegoxoguet na llalaqpi so nta'a David, qataq lañoqo' ye Belén, yem nŷecpi maye lma' co'ollaxa so David.

⁴³Nache na shiŷaxauapi colaxagui da lhuennataxac, souaxat da saishet da qaŷauatton So Jesús.

⁴⁴Qataq huo'o na huotaique da ŷaconeua'a Somaye da icoñi', qalaxaye saishet da huo'o ca nañoxtot da ŷaconeua'a.

Na lataxala'pi na judiopi saishet da ŷa'amaqten So Jesús

⁴⁵Nache soua huataxanaq lashe' maye nauaataleguete aso no'onaxanaxaqui late'eraí ñe'eguelaxalo ye hueta'a so fariseopi qataq som lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache se'eso nta'alpi denataxaatac, 'eeta': –¿Ta'ainco' ye sa qanaviquiiuo Camaye?

⁴⁶Nache soua huataxanaq lashe' 'ena'apo': –¿ŷataqta sa ŷauano' da huo'o ca 'eeta'am da ltaxaŷaxac de'era ŷale!

⁴⁷Nache so fariseopi 'enapeco': –¿Qache nataqa'eno' da qoñiita qanashiñiita da choche qami' ŷatenache't?

⁴⁸¿Peta'a huo'o ca 'oonolec na qarataxala'pi, huo'otaq nam fariseopi, da huo'otaq ŷa'amaqten Somaye?

⁴⁹Qalaxaye na ŷa'amaqten Somaye, namayepi sa ŷaŷaten na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, qaq ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷauo'o ca nhuaxanaguc namayepi.

⁵⁰Qaq, nache hueta'a yemaye so fariseo le'enaxat Nicodemo. Somaye huo'o so pe co'ollaxa da nqo'ona So Jesús, nache 'enapeco':

⁵¹–Nam namaxasoxonaxaco maye qomi' qoŷanema co'ollaxa, naamaye ŷa'axa't da qomi' saishet da so'otaq ca nhuaxanaguc ca shiŷaxaua, da huo'otaq saxanaxa da ña'axaŷaxanaxa.

⁵²Nache qoŷenapego' somaye, qoŷeeta': –¿'Am peta'a nataqa'en 'am Galilea le'ec? Ña 'anapaxaguenalo naua nanettraleguete ana la'aqtac lmalate Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' ishet da 'auaŷaten da qaica ca la'aqtaxanaxanec Ñimaye da huo'otaq chegoqchiguiña co'ollaxa ye 'alhua Galilea.

Aso 'alo maye quisheguetaxai

⁵³[Nache ñi 'oonolec somayepi taua'alo naua lma'ate,

Juan 8

¹qaq So Jesús tasheguemec aso qañoqotcheguemec 'alhua, maye Nanqa' ana Olivo.

²Qaq so ña nte'etom so lya na'a'q, nache Somaye qaltaq ye'eguelaxaua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí. Nache 'enauac na shiřaxauapi nquigueua'a, nache Somaye nso'ooni, nache řapaxaguen somayepi.

³Nache huo'oi soua dapaxaguenataxaatapegueque na namaxasoxonaxacpi qataq soua chegoqraigui na fariseopi, nauegueua'a Somaye aso 'alo maye qařauanalec da ncachetague' ca sa lhua. Nache qanachaalataxanguí na laiři som shiřaxauapi.

⁴Nache soomaye 'enapegalo' So Jesús, 'eetra': -'Am Napaxaguenataxanaq, ara'ara 'alo, aramaye sauanaqalec da ncachetague' so saishet da lhua.

⁵Qaq naua namaxasoxonaxaco maye chegoqo'oto co'ollaxa so Moisés, qomi' řamaxaleguete da sauqta'a na coma' da salauataq aca 'alo da huo'otaq 'eeta'am aramaye. Qaq 'am řca 'eetec ca 'ara'aqtac nagui?

⁶Qaq soomaye 'enapec de'era, da choche ye'egue'n So Jesús, da yaqto' ishet da řauo'o ca lasouaxashet. Nache So Jesús nqollemři, nache řettac ana 'alhua, huota'a ana llaxaata.

⁷Qalaxaye soomaye, nache quetro'oto da denataxaata'ape. Nache So Jesús nachaaři, nache 'enapegalo soomaye, 'eeta': -Da huo'o ca 'oonolec da qořiita da qaica ca lasouaxashet, qaq nacheca ca la'auaxanec da řasaq ca coma' aramaye.

⁸Nache qaltaq ye'eguelaxalec da nqollemři So Jesús, nache qaltaq řettac ana 'alhua.

⁹Qalaxaye soomaye co'ollaq hua'axařa de'era, nache nqo'onaxattagui da jec, hua'auchiguiři so řa'axaiquipi, choche ivitta'a da So Jesús nda'aguet aso 'alo.

¹⁰Nache So Jesús nachaaři, nache 'enapeco': -'Am 'alo, řCam hueutra'ague caua 'am nauectrauo? řQaica peta'a ca řañoxt da řauo'o ca 'arasouaxashet?

¹¹Nache asomaye 'enapeco': -Qaica, 'am řataxala'. Nache So Jesús 'enapego' asomaye, 'eeta': -Ařem nataqa'en saishet da sau'o ca 'arasouaxashet. Qaq nagui 'am qojec, qalaxaye saishet da qaltaq 'avi'eguelaxalec da 'auo'ot som qauem maye 'auo'ottac.]

So Jesús nacheso so lcořaraxanaqte na shiřaxauapi

¹²Nache So Jesús qaltaq 'enapega so shiřaxauapi, 'eeta': -Ařem Nachařem lcořaraxanaqte 'enauac na huetalec ana 'alhua. Ařem qauca'acheegue, yaqto' saishet da qoquiitaigui na napalaxa, nachaqrata da qoviitaigui na yo'oqchiguiři maye nachera da nca'alaxa.

¹³Nache na fariseopi 'eetega Somaye, 'eeta': -'Am maiche 'ana'axattapeguela't, qaq řca 'eeteco' da sařatenaq da 'eesa da 'aua'axattac?

¹⁴Nache So Jesús 'enapeco': -De'era ÿa'aqtaxanaxac, damaye ÿataqta 'eesa, na'aictaxa da huo'otaq Aÿem maiche ña'axattapeguela't. Cha'aye saÿateeta ye sachegoqchiguiña, qataq dam sata'ague. Qami', qalaxaye saishet da qauaÿaañi.

¹⁵Qami' da qanmichi ca nasouaxashet, qalaq qaupaquichigui ca maiche lhuennataxac na yo'oqchigui shiÿaxauapi. Aÿem, qalaxaye saishet da sau'o ca lasouaxashet ca shiÿaxaua.

¹⁶Qalaxaye da huo'otaq ñimit ca nasouaxashet, qalaq ca imitaxanaxac ÿataqta 'eesa, cha'aye saishet da ñerotec da huo'o ca ñimit. Cha'aye Ñim Ita'a maye Aÿem namaq, Ñimaye Aÿem itauan da huo'o ca ñimit nasouaxashet.

¹⁷Nam nanettañi namaxasoxonaxacpi maye qami' qoÿanema co'ollaxa 'eeta': da huo'oi caua dos da huo'otaq nateeta't ca la'aqtaxanaxa'c, nache caamaye ishet da qaÿa'amaqte'n.

¹⁸Aÿem qalaq maiche ña'axattapeguela't, qaq Ñim Ita'a maye Aÿem namaq, Ñimaye nataqa'en Aÿem ÿa'axattac.

¹⁹Nache gainattac Somaye, qoÿeeta': -¿Hua'ague ca neta'ague ca 'arta'a? Nache So Jesús 'enapeco': -Qami' saishet da Aÿem qauauattoñi, qaq nache 'ena'am Ñim Ita'a saishet da qauauattoñi. Cha'ayectaxa da Aÿem qauauattoñi, nache nataqa'en ishet da qauauattoñi Ñimaye.

²⁰Qaq So Jesús 'enapac de'era, co'ollaq ñaq huetaigui aso no'onaxanaxaqui late'era da dapaxaguenataxaatac, hueta'a yem naña aso laÿe' ana nachetaqtaxanaqte anom. Qalaxaye saishet da huo'o ca ÿañoxt da ÿaconeua'a Somaye da iconi', cha'aye saxanaxa da ivita ye laloqo' da yaqto' qaÿauattoota Somaye.

Cam saigue qami' saishet da qauañochoche da qaviyiÿa'a

²¹So Jesús qaltaq ÿe'eguelaxalec da detaqa, 'eeta': -Aÿem ashec, qaq qami' qome Aÿem qanmichiitaique, qalaxaye qami' saishet da qauañochoche da qaviyiÿa'a cam soota'a, cha'aye choche ivitta'a qome da qaullivi da saishet da qaÿa'axañoñi da qauo'ocheetac na qarasouaxashechi.

²²Nache na lataxala'pi na judiopi 'enapeco': -¿Peta'a iuennatega da maiche nalaala't damaye, ÿoqo'oye 'enapac da saishet da ñeqo'onaxa cam taÿa?

²³Nache So Jesús ÿataqta ÿa'axatta da 'eetega, 'eeta': -Qami' 'etaxaloxoicpi, qoñiita'am 'enauac na huetalec ana 'alhua. Qalaxaye Aÿem saishet da ima' ana 'alhua, cha'aye Aÿem sachegoqta'ague da piguem.

²⁴Qaq ÿoqo'oye Aÿem qami' sa'aqtaxaateguema da saishet da Aÿem qaua'amaqchiñi qataq sa qauauattoñi da Nachaÿem, nache choche qaulliviitaño naua qarasouaxashe'echilli'.

²⁵Nache gainattac Somaye, qoÿeeta': -¿Negue't 'am? Nache So Jesús 'enapeco': -Mashe sogote mque' da qami' sa'aqtaxaateguema so hua'auchiguiñi.

²⁶Aÿem ÿataqta qalota na ÿa'aqtacpi da sa'axat 'enauac nam qauemsat maye qauo'ocheetac. Qaq Ñim Aÿem namaq, Ñimaye ÿataqta 'eesa dam la'aqtac, qaq 'enauac nam sa'axatem nam huetalec ana 'alhua, nachena na sa'aqchigui la'aqtacpi Ñimaye.

²⁷Qalaxaye somayepi saishet da ÿaÿaaneguet da Somaye, nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lta'a Ñim detaqtega.

²⁸ÿoqo'oye So Jesús 'enapego' somayepi, 'eeta': -Qami' qom ivita da qanauaxaÿaxañiisheguem na Shiÿaxaua Llalec, nache huaña, qaq ishet da qauaÿaañi chaq negue't Aÿem, qataq saishet da maiche ñallegoxottela't ca so'ot, nachaqrata da Aÿem sa'axat cam Aÿem ÿapaxaguenec Ñim Ita'a.

²⁹Cha'aye Ñim Aÿem namaq, Ñimaye Aÿem hueta'aguet; Ñim Ita'a saishet da Aÿem ndoqteetec, cha'aye Aÿem nache 'eetai' da so'ottac cam ÿaÿamaxareeta Ñimaye.

³⁰Nache co'ollaq 'enapec de'era So Jesús, nache ÿataqta qalota na ÿa'amaqten Somaye.

Nam llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nam l-latacpi da ñe'etaxaloxo

³¹Nache So Jesús 'enapego' nam judiopi maye ÿa'amaqten Somaye, 'eeta': -Qami' qom ÿataqta qauo'oche de'era qami' sa'axatema, nache ÿoqta 'eesa da qami' ÿapaxaguenataqa.

³²Nache qami' ÿataqta qauauattoñiita da 'eesa lataxac, qaq de'era 'eesa lataxac, nachera da ÿataqta qami' huesochiyiñi naqa'en.

³³Nache somayepi 'enapeco': -Qomi' maiche qomi' llalqa so Abraham, qaq ÿataqta sa ÿauano' da huo'o ca qomi' l-lataqa. Qalaxa ¿ta'ainco' da 'am qonapec da ishet da qomi' huesochiyiñi?

³⁴Nache So Jesús 'enapega somayepi, 'eeta': -ÿataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da 'enauac nam ÿo'ottac da lle'etaxaloxo, namayepi 'eeta'am da l-latacpi de'era ñe'etaxaloxo.

³⁵Qaq cam choche nlatac, camaye saishet da nache 'eetai' da ÿalectaigui cam llalaqpi ca do'onataxaatacot, chaqcata cam ÿoqta ñalec maye nache 'eetai' da ÿalectaigui ca laÿepi ñalaqpi.

³⁶Qaq ÿoqo'oye ne'ena Ñalec da qami' huesochiyiñi naqa'en, nache ÿataqta 'eesa da qami' huesochiyiñi.

³⁷Aÿem mashe sogote da saÿaten da maiche qami' llalqa so Abraham. Qalaxaye qami' qansheetaique da Aÿem qauallauache, cha'aye saishet da qauacoñiigueta naua ÿapaxaguenataxanaxaco.

³⁸Aÿem nachaqrata da sa'axatta'ape naua Aÿem ÿapaxagueneque Ñim Ita'a. Qalaxaye qami' qauo'ocheeta'ape naua lapaxaguenataxanaxaco so qarta'ai.

³⁹Nache somayepi 'enapeco': -Qomi' qarta'a so Abraham. Nache So Jesús 'enapega somayepi, 'eeta': -Qami', da ñoqta 'eesactaxa da qarta'ai so Abraham, nache ishettaxa da qauo'оче nam ño'otpi somaye.

⁴⁰Qalaxaye qami', na'aictaxa da huo'otaq qami' sa'axattapeguema nam 'eesa lataxacpi maye Añem ñapaxaguenec Ñim Ita'a maye Lo'onatac 'Enauacna, qalaq ñaqaiyeta qansheetaique da Añem qauualauache. ¡Qamaq so Abraham ñataqta sa ñauano' da huo'o ca ño'ot da 'eeta'am de'era!

⁴¹Qami', qalaxaye nache qau'e'naxachiichigui nam ño'otpi so qarta'ai. Nache somayepi 'enapeco': -Qomi' saishet da choche qomi' na'aalec ñalqa; qomi' 'oonolec Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna.

⁴²Nache So Jesús 'enapega somayepi, 'eeta': -Da ñoqta 'eesactaxa da Qarta'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qami'ctaxa ñataqta Añem qauauochec. Cha'aye Añem nache sachegoqtot Ñimaye. Añem saishet da maiche ñallegoxottela't da ñanac, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Añem namaq.

⁴³Qami' saishet da qauañaañi dam qami' sa'axattapeguema, cha'aye saishet da ñoqta qana'axañaxañiña dam ña'aqtaxanaxac.

⁴⁴Qami', som qarta'ai, nacheso som pa'aguenataxanaxaic, ñoqo'oye qansheetaique da qauo'оче cam 'eetapeguec somaye. Se'eso pa'aguenataxanaxaic, somaye ñataqta laataxanaxaic qataq tenataxanaxaic. 'Enauac nam ña'axat saishet da 'en qataq ño'oteguet ca shiñaxaua da tenataxanaxaic.

⁴⁵Qaq ñoqo'oye, qami' saishet da qaua'amaqchiñi da Añem sa'axattac dam 'eesa lataxac.

⁴⁶¿Negue't ca 'oonolec da qoñiita da ishet da ña'axat da huo'otaq huo'o ca ñasouaxashet? Cha'aye da huo'otaq sa'axattac dam 'eesa lataxac, qalaq ¿ta'ainco' ye saishet da Añem qaua'amaqchiñi?

⁴⁷Nam llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñataqta na'axañaxaachigui 'enauac nam la'aqtacpi Ñimaye. Qalaxaye qami' saishet da qana'axañaxañiña, cha'aye saishet da qami' llalqa.

So Cristo nache 'eetai' da huo'o co'ollaq saxanaqca so Abraham

⁴⁸Nache huo'o nam judiopi da 'eetega Somaye, 'eeta': -Qomi' ñataqta 'eesa de'era qara'aqtac co'ollaq shenaqapec da choche 'am Samaria le'ec qataq huo'o ñi saqcha'a na'añaxac leguemaxaic 'am netaigui.

⁴⁹Nache So Jesús 'enapeco': -Añem saishet da huo'o ca Añem netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic. Cha'aye dam so'ottac sho'oxoreetac Ñim Ita'a, qalaxaye qami' saishet da Añem qavio'oxoyiñi.

⁵⁰Aÿem saishet da ñeshetaique da Aÿem qaÿo'oxoren, qalaxaye huo'o Ñim nshetaique da Aÿem qaÿo'oxoren, qaq nacheñi Ñim ÿaÿaten da naua iuennataxaco da ÿataqta 'eesora.

⁵¹Qaq ÿataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da ca ÿalaxaguet dam shenapec, nache camaye chochaq tatec da hueta'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵²Nache soomaye 'enapegalo' So Jesús, 'eeta': -Qomi' nagui ÿataqta saÿaanaqta da 'am huo'o ñi saqcha'a na'añaxac leguemaxaic 'am netaigui. Cha'aye so Abraham qataq 'enauac so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, somayepi co'ollaxa ileu, qalaq 'am qonapec: «Da ca 'am ÿalaxaguet, nache camaye chochaq tatec da hueta'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

⁵³'Am ¿'aupettega peta'a da 'anapacalec so qarta'a Abraham? Somaye, qataq 'enauac som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ileu co'ollaxa. Qalaq ¿negue't 'am?

⁵⁴Nache So Jesús 'enapegalo' soomaye 'eeta': -Da Aÿem maiche ño'oxoreetapeguela't, nache de'era ño'oxonnaxac, damaye qaica ca naigui. Qalaxaye Ñim Aÿem ÿo'oxoreetac, nacheñi Ñim Ita'a Ñim qami' qaupicheetega nataqa'en da Qarta'ai.

⁵⁵Qalaxaye qami' saishet da qauauattoñi Ñimaye; Aÿem, qalaxaye sauatton qataq salaxaguet. Cha'aye da Aÿem shenapec da sa sauatton, nache Aÿem choche satenataxatac, sheeta'ama qami'.

⁵⁶So Abraham maye qarta'ai, somaye ÿataqta huo'o da ntonaxac co'ollaxa da choche iuennatega ca na'a'q da ñevira ana 'alhua. Qaq co'ollaq ilogui, nache somaye ÿataqta nlaqchigui da ntonaxac.

⁵⁷Nache soomaye 'enapegalo' So Jesús, 'eeta': -'Am saxanaxa da 'avi' caua cincuenta vi'ie, qalaq ¿ca 'eetec da qonetega 'auauatton so Abraham?

⁵⁸Nache So Jesús 'enapeco': -Aÿem ÿataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da co'ollaq saxanaqca so Abraham, qalaq nale'ena da Aÿem huo'o.

⁵⁹Huaña, nache soomaye ÿaconalo na coma' da ÿauotaique da ÿasa'q So Jesús. Qalaxaye Somaye nqañoxotoigui na shiÿaxauapi, ime nache ca'ai aso no'onaxanaxaqui late'eraí.

Juan 9

So Jesús nataren so ÿale maye nacteueegue' da lqanamaxa

¹Qaq co'ollaq jec So Jesús, nache natenalec so ÿale maye nacteueegue' da lqanamaxa.

²Nache soua lapaxaguenataqa inatta'ape Somaye, 'eeta': -'Am Napaxaguenataxanaq, ¿chaq ta'ainco' ñi'ñi ÿale ye nacteueegue' da lqanamaxa?

¿Peta'a souaxat da huo'o ca lasouaxashe't caua Ita'al, qalqo' chaq souaxat ca maiche lasouaxashe't ñimaye?

³Nache So Jesús 'enapegalo soomaye, 'eeta': –Saishet da chegoqchigui ca maiche lasouaxashe't ñimaye, huo'otaq ca lasouaxashe't caua Ita'al. Cha'aye damaye, nache qoŷena'ac, yaqto' ishet da qaila'a cam ŷo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da chegoqchigui ñimaye.

⁴Cha'aye nagui da ñaq qami' soota'agueta, nache iuen da so'otaq da lo'onataxanaxac maye Aŷem ŷamaxalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Ita'a; qalaxaye anata ca na'a'q maye qaica ca ishet da do'onataxan.

⁵Nagui da Aŷem ñaq soota'a ana 'alhua, qalaq Aŷem maye Nachaŷem lcoŷaraqte 'enauac ana 'alhua.

⁶Qaq co'ollaq ime da 'enapec de'era, nache So Jesús nqaigoxoña na 'alhua, nache ŷo'ot so nshaxa, ime, nache ŷa'ameeleguete naua la'ai'te som qanamaic.

⁷Nache 'enapega somaye, 'eeta': –'Aue qome, 'año, 'anqo'onaxaama aña laŷe' na 'etaxat le'enaxat Siloé. Nache se'eso qanamaic jec da ñño. Qaq co'ollaq ñe'eguelaq, nache nauaachiguiñi.

⁸Nache nam lauoreuapi qataq nam ŷauaachigui somaye co'ollaxa da dashelaxaatac naxa, namayepi 'eeta': –¿Saisheto' peta'a da nachera de'era dam nso'ootañecnaxa da dashelaxaatac?

⁹Nache huo'o na 'eeta': –Aja', nachera. Qataq huo'o na 'eeta': –'A'i, saishet, damaye choche lashiquiaxaua. Qalaxaye som ŷale maiche na'aqtaxaala't, 'eeta': –Aja', nachaŷem.

¹⁰Nache somayepi inattac somaye, 'eeta': –¿Hua'ago' ca 'eetec da 'am ishet da 'anauaañi?

¹¹Nache somaye 'enapeco': –Som ŷale maye le'enaxat Jesús, Somaye ŷo'ot so nshaxa. Ime, qaq ŷa'ameeleguete naua ŷa'ai'te. Nache Aŷem 'enapega, 'eeta': «'Anqo'onaxaama qome aña laŷe' na 'etaxat, le'enaxat Siloé, nache 'año.» Nache Aŷem ashec, qaq can ime da ñeño, nache ishet da ñauaañi.

¹²Nache somayepi inattac somaye, 'eeta': –¿Hua'ague ca hueta'ague que'eca ŷale? Nache somaye 'enapeco': –Aque'.

Na fariseopi ichemaxattac so qanamaic maye qanataren

¹³Nache qaŷauegueua'a na fariseopi se'eso ŷale maye qanamaic co'ollaxa.

¹⁴Cha'aye souaxat da mataxaqui se'eso na'a'q maye huetoigui da ŷo'ot so nshaxa So Jesús da nataren se'eso qanamaic,

¹⁵nache na fariseopi qaltaq ŷe'eguelaxalec da inattac so ŷale chaq hua'ague ca 'eetec da ishet da nauaañi. Nache somaye 'enapeco': –Somaye ŷa'ameeleguete naua ŷa'ai'te so nshaxa. Ime, nache ñeño, nache nagui ishet da ñauaañi.

¹⁶Nache se'eso fariseopi 'eeta': –Se'eso ñale maye ño'ot de'era, Somaye saishet da chegoqtot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye saishet da huo'o ca ñanaigui ye na'a'q mataxaqui. Qalaxaye huo'o na 'eeta': –¿Hua'ago' ca 'eetec da ishet da ño'ot de'era na'anec maye sa qañauanapega, da huo'otaq Somaye 'etaxaloxoic? Huaña, nache colaxagui da lhuennataxac se'eso shiñaxauapi.

¹⁷Nache somayepi ñe'eguelaxalec da inattac se'eso ñale maye qanamaic co'ollaxa, 'eeta': –Qaq 'am, ¿hua'ague ca 'eetec ca 'ara'aqtac som ñale maye 'anauaañi naqa'en? Nache somaye 'enapeco': –Qomye añem, Somaye 'eeta'am ñaqa'en da la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁸Qalaxaye nam fariseopi saishet da ña'amaqten se'eso ñale da sanauaañi co'ollaxa, qaq nagui nauaachiguiñi. Nache qaiñaxaneugalo soua lta'al somaye,

¹⁹nache qainatta'ape qoñeeta': –¿Peta'a nachera da qaña'alqui de'era? ¿'Eesa peta'a da nacteueegue' da sanauaañi damaye? Qaq, ¿chaq hua'ague ca 'eetec damaye da ishet da nauaañi nagui?

²⁰Nache soua lta'al 'ena'apo': –Qomi' sañaanaq damaye, da nachera da qoyalec maye nacteueegue' da sanauaañi.

²¹Qalaxaye qomi' saishet da sañaanaq chaq hua'ague ca 'eetec da nauaañi nagui, qataq saishet da sañaanaq chaq negue't cam natore'n naua la'ai'te damaye. Qaq no'on da maiche qaunache, cha'aye damaye mashe ñe, damaye ishet da maiche qami' da'aqtaxanema.

²²Qaq 'enapec de'era soua lta'al, souaxat da ñe'etrega na lataxala'pi na judiopi, cha'aye namayepi mashe nasachigui da saishet da ñalegoigui naqa'en nam tategueua'a aso napaxaguenaxaqui nam judiopi, 'enauac nam ña'amaqten qataq 'eetega da So Jesús, nacheso So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²³Qaq ñoqo'oye, soua lta'al 'ena'apo': «Qaunache damaye, cha'aye damaye mashe ñe.»

²⁴Nache na lataxala'pi na judiopi, qaltaq ñe'eguelaxalec da iñaxaneuga so ñale maye qanamaic co'ollaxa. Nache 'eetega, 'eeta': –Nagui qomi' 'aua'aqtaxaatema cam ñataqta 'eesa, ñauaachigui 'anqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye qomi' sañaanaqta da se'eso ñale, Somaye 'etaxaloxoic.

²⁵Nache somaye 'enapeco': –Añem saishet da sañaten da Somaye 'etaxaloxoic. Nachaqrata da añem sañaten da sa ñauaañi co'ollaxa, qalaxaye nagui nache ñauaachiguiñi.

²⁶Qaq somayepi qaltaq ñe'eguelaxalec da inattac, 'eeta': –¿Ca 'eetec Somaye co'ollaxa? Qataq ¿chaq 'eetec co'ollaq da 'am nataren?

²⁷Nache somaye 'enapeco': –Mashe ime mque' da qami' sa'axattapeguema, qalaq saishet da añem qaua'amaqchiñi. Qalaq ¿ta'ainco' ye qansheetaique da qaltaq

qami' sa'aqtaxanema? ¿Qalqo' nataqa'en qami' qansheetaique da qoquiigue Somaye?

²⁸Nache somayepi ÿe'enai' somaye, nache 'eetega, 'eeta': -'Am peta'a qoquetague' se'eso ÿale; qomi', qalaxaye qolaqtague' so Moisés.

²⁹Cha'aye qomi' sañaanaqta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, detaqtague' co'ollaxa so Moisés. Qaq se'eso ÿale, qomi' saishet da sañaanaq cam chegaqa'ague.

³⁰Nache se'eso ÿale 'enapeco': -¿Yataqta ÿoxosa'a de'era! ¿Qache qami' saishet da qauaãña ca chegaqa'ague Somaye! ¿Qalaq Somaye ye isheto' da aÿem nataren!

³¹Qomi' sañaanaqta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da hua'axaãña na 'etaxaloxoicpi; chaqnata nam ÿo'oxoreetac qataq ÿo'ot cam 'eetapeguec Ñimaye.

³²Cha'aye yataqta sa ÿauano' da huo'o ca qaã'axaãapeguelec da huo'otaq nauaãña naqa'en ca shiãaxaua da huo'otaq nacteueegue' da sanauaãña.

³³Qaq se'eso ÿale, da huo'otaq saq chegoqtot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saishettaxa da huo'o ca ÿo'otec aÿem.

³⁴Nache somayepi 'enapego' somaye, 'eeta': -'Am maye yataqta 'ananacteueegue' da 'am 'etaxaloxoic, ¿qaq huotaique da qomi' 'auapaxague'n? 'Am mashe sa 'am seuenaq da 'aulectaigui nam nategueua'a ana qanapaxaguenaxaqui.

Da nqanamaxa maye saqcha'a

³⁵Qaq So Jesús la'axaãaxac da qaãamaquaec som qanamaic co'ollaxa. Nache nmitaique, qaq co'ollaq nauane', nache 'eetega, 'eeta': -¿'Am peta'a 'aua'amaqten So Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

³⁶Nache somaye 'enapeco': -Ñaq aÿem 'aua'aqtaxanem chaq negue't camaxa, yaqto' ishet da sa'amaqten camaye.

³⁷Nache So Jesús 'enapeco': -Mashe sogote da 'auloto'ot Namaye. Nachaÿem, maye Aÿem 'autaqtague'.

³⁸Nache se'eso ÿale ÿa'aroto naua l-llectel So Jesús, nache 'enapega, 'eeta': -'Am Yataxala', 'am sa'amaqten.

³⁹Ime, nache So Jesús 'enapeco': -Aÿem ñanaãña ana 'alhua, da sami' da nauaãña nam saq nauaãñipi, qaq nam 'eetega da nauaachiguiñipi qalaq sanauaãña ñaqa'en. Qaq 'era da sheetec da ñimit 'enauacna.

⁴⁰Qaq huo'oi soua chegoqraigui na fariseopi maye hueta'a yi'ie hua'aqchigui de'era, nache inattac So Jesús, 'eeta': -¿Damaye peta'a naigui nataqa'en da saishet da ñauanaxaãña?

⁴¹Nache So Jesús 'enapegalo' soomaye 'eeta': -Qami'ctaxa da qanauattoñeetela't da sa qanauaãñi, nache qaicactaxa ca qarasouaxashechi. Qalaxaye qami' ye qoñiitega da qanauaãñichiguiñi, qaq ÿoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ÿasaxaleguete da qarasouaxashechi.

Juan 10

Qaŷaloqnaxana aso laŷe' ana qagueta

¹So Jesús 'eeta': ŷoqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da ca saishet da tateua'a ca lasom aca laŷe' ana qaguetapi da inoxoneuo, chaqrata da tateua'a na laŷe, nache camaye cachaxaic qataq huotaxanaxaic.

²Qalaxaye cam tateua'a ca lasom, qache nacheca cam ilotague' ana qaguetapi.

³Nache cam lasom lo'o ŷauateguet camaye, da yaqto' pa'auo, qaq anam qaguetapi ŷauatton da lavilŷaxac camaye. Nache camaye iŷaxaataua'a na le'enaxatpi añi 'oonole ana qaguetapi, ime, nache nqateeguesop aca laŷe' da ŷauec.

⁴Qaq da ime da nqatec 'enauac ana lalopi qaguetapi, nache camaye hua'auta. Qaq anam qaguetapi nca'ataxaatauo, cha'aye anamayepi ŷauatton da lavilŷaxac camaye.

⁵Qaq anamayepi, saishet da ca'ategue cam saishet da ŷauatton. Chaqrata da dataueeguesop camaye, cha'aye saishet da ŷauatton da lavilŷaxac.

⁶Qaq So Jesús ŷo'ot de'era laloqnaxanaxat, qalaxaye nam na'axaŷaxaatega Somaye saishet da ŷaŷaten dam 'eetega.

So Jesús nacheso so lasom maye llegueuo ana qagueta

⁷Nache So Jesús qaltaq ŷe'eguelaxalec da da'aqtaxan, 'eeta': -ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, 'eeta': Aŷem maye Nachaŷem lasom, maye Aŷem llegueuo ana qagueta.

⁸Qaq 'enauac nam na'au co'ollaq saxanaxa da ñanac, namayepi cachaxaicpi qataq huotaxanaxaicpi, ŷoqo'oye anam qaguetapi saishet da iqocha'a namayepi.

⁹Aŷem Nachaŷem lasom. Qaq ca Aŷem tateua'a, nache camaye nca'alec. Nache camaye 'eeta'am aca qagueta da pa'auo qataq da npa'aueeguesop aca laŷe', nache ŷanata ca aloq.

¹⁰Ca cachaxaic da anac, qalaq camaye nalemaqte' da lcachaxac, lalaataxanaxac qataq delaqtaxan. Aŷem, qalaxaye ñanac, da yaqto' qami' huo'o da qarca'alaqai qataq qaica ca qaviñiŷa'a.

So Jesús nacheso so ŷataqta no'on qagueta lo'o

¹¹Aŷem Nachaŷem no'on qagueta lo'o. Ca no'on qagueta lo'o, camaye ŷaalec da nachaalataxac ana qaguetapi.

¹²Qaq cam choche do'onataxaatapeguelec aca lasheue, camaye saishet da ŷoqta lo'o ana qagueta. Qaq camaye da huo'otaq ila'aguet ca dequi'iŷapec, nache no'onaxatchigui aca qaguetapi da datauec, cha'aye saishet da ŷoqta lalamaqtepi. Nache cam dequi'iŷapec ishet da ŷaconeua'a aca 'oonole ana qaguetapi, qaq ana laŷepi qalaq nlagaxattac.

¹³Qaq se'eso shiŷaxaua datauec, cha'aye somaye choche do'onataxaatapeguelec aca lasheue, ŷoqo'oye saishet da itena'a ana qaguetapi.

¹⁴⁻¹⁵De'era 'eetec da Ñim Ita'a Aŷem ŷauattoota, qataq Aŷem sauatton Ñimaye; nache 'eeta'am da 'eetec Aŷem da sauatton nam Aŷem quetague', qaq namayepi nataqa'en Aŷem ŷauattoota. Aŷem Nachaŷem no'on qagueta lo'o maye selotague' namayepi. De'era 'eetec ca no'on qagueta lo'o da na'aictaxa da ileetalec ana lalo qaguetapi, qaq nache sheetec nataqa'en Aŷem da ŷataqta qaica ca shectega, da na'aictaxa da seleetalec nam Aŷem ca'attague'pi.

¹⁶Nataqa'en huo'o anam ilopi qaguetapi maye saxanaxa da ŷalectaigui anam netaigui ana'ana laŷe', anamayepi iuen nataqa'en da ñauegueuo. Qaq anamayepi qome ŷataqta Aŷem ŷalaxaguet. Huaña, nache ishet da 'oonolec ca laponqa'. Ime, nache Aŷem 'oonolec da seuattague'.

¹⁷Ñim Ita'a ŷataqta Aŷem ŷauotec, cha'aye san da ñachaalataxac, qaq da ime, nache qaltaq ñe'eguelaxaala't.

¹⁸Qaica ca ishet da deuotaxanec de'era ñachaalataxac, qalaxaye maiche Aŷem chegoqchigui da san damaye. Qaq Aŷem huo'o da shenec da san damaye, qataq da ñe'eguelaxaala't. Qaq 'era dam Aŷem ŷamaxalec Ñim Ita'a.

¹⁹Nache so judiopi co'ollaq hua'axaŷa de'era la'aqtac Somaye, nache qaltaq ŷe'eguelaxalec da colaxagui da lhuennataxac.

²⁰Nache qalota somayepi na 'eeta': -¿Ta'ainco' ye qana'axaŷaxañeetega damaye? Ye huo'o ñi saqcha'a na'añaxac leguemaxaic maye netaigui, qaq ŷoqo'oye huo'o da aloic.

²¹Qalaxaye huo'o somayepi na 'eeta': -Qaica ca shiŷaxaua da huo'otaq huo'o ca netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic da 'eetec de'era da Itaxaŷaxac. Cha'aye ¿isheto' peta'a da huo'o ca netaigui ca saqcha'a na'añaxac leguemaxaic da nauaañi naqa'en ca qanamaic?

Na lataxala'pi na judiopi huotaique da ŷalauat So Jesús

²²Qaq huetoiguilo soua ca'agoxoiqa maye laloxoqui' na no'omaxa co'ollaq So Jesús taigue da Jerusalén, da yaqto' ŷalegueua'a so naponaxac maye huetoigui da qaiuennate so na'a'q co'ollaq qoŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna aso no'onaxanaxaqui late'eraí.

²³Qaq co'ollaq So Jesús ñaq coleetac da hueta'a so qaŷamata'ac nasom so Salomón,

²⁴nache na shiŷaxauapi laponeua'a Somaye, nache qainattac, qoŷeeta': -¿Chaq laguio', qaq qomi' 'anqateeguesopa de'era qarqolectaxanaxac? Ñaq qomi' 'aua'aqtaxanemactaxa da nache 'am, maye 'am Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

- ²⁵Nache So Jesús 'enapeco': –Mashe ime mque' da qami' sa'aqtaxaateguema, qalaxaye saishet da Aÿem qaua'amaqchiñi. Nam so'ottacpi, namayepi nachena na Aÿem ñamaxalecpi Ñim Ita'a, qaq nachena nam 'eeta'am da qami' da'aqtaxanema.
- ²⁶Qalaxaye saishet da Aÿem qaua'amaqchiñi, cha'aye saishet da nacheqami' anam selotague' qaguetapi.
- ²⁷Qaq anam qagueta maye selotague', anamayepi ñauatton da ivilñaxac, qataq Aÿem sauatton anamayepi, qaq anamayepi Aÿem ca'attague'.
- ²⁸Qaq Aÿem sanem da lca'alaxa maye chochaq tatec anamayepi. Huaña, nache saishet da ivireguet ca nleuaxa maye chochaq tatec, qataq saishet da huo'o ca ishet da nqateeguesop da ihuaqñaxac anamayepi,
- ²⁹cha'aye saishet da huo'o ca nqateeguesop da lhuaqñaxac Ñim Ita'a. Cha'aye Ñimaye napacalec 'enauacna.
- ³⁰Aÿem, qataq Ñim Ita'a, 'oonolec da qarataxac.
- ³¹Nache na lataxala'pi na judiopi qaltaq ñacona na coma' da huotaique da ñasaq Somaye.
- ³²Nache So Jesús 'enapeco': –Aÿem ñataqta qalota na so'ot ñaÿamaqchiguiñipi da qami' qauauañiichigui, chegoqchigui da la'añaxac Ñim Ita'a. Qaq ¿chaq negue't cam sasoilec cam huo'omshe qansheetaique da Aÿem qauasaqai?
- ³³Nache somayepi 'enapeco': –Saishet da 'am sasaxasoq na coma' da souaxat cam ñaÿamaqchiguiñi 'auo'ottac. Maye 'am sasaxasoq, souaxat da naua 'ara'aqtaqa ñataqta da sa iyacna'ape Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qamaq 'am choche 'am ñale, qalaq qonetega da qoneta'am Ñimaye.
- ³⁴Nache So Jesús 'enapega somayepi, 'eeta': –Na namaxasoxonaxacpi maye qami' qoñanema co'ollaxa, nanettañi da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Qami' sa'axatema da qami' piguem le'ecpi.»
- ³⁵Qaq qomi' sañaanaq da naua nanettrañi la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, naamaye saishet da qaiqolegue't. Ñoqo'oye 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñamata'ac da piguem le'ecpi som shiñaxauapi maye ñaconeguet da la'aqtac.
- ³⁶Qaq da huo'otaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna Aÿem namaxa co'ollaxa ana 'alhua, qaq ¿ta'ainco' qami' ye qoñiitega da naua ña'aqtaqa sa iyacna'ape Ñimaye, souaxat da sheetega da Aÿem Llalec Ñimaye?
- ³⁷Da huo'otaq saishet da so'ot dam lo'onataxanaxac Ñimaye, nache saishettaxa da Aÿem qaua'amaqchiñi.
- ³⁸Qalaxaye da huo'otaq so'ottac damaye, nache na'aictaxa da Aÿem sa qaua'amaqchiñi, qalaxaye qaua'amaqchiñi nam so'otpi, yaqto' ishet da imauec da qauañañi da Ñim Ita'a qataq Aÿem 'oonolec da qarataxac.

³⁹Huaña, nache qaltaq qanshetaique da qaýaconeua'a da qaicoñe', qalaxaye So Jesús naneltaxan.

⁴⁰Nache So Jesús taigue dam pa'aigue da nala' lliguisheguem, ýa'axasoxoolec so tala Jordán, taýa yem 'alhua maye hueta'a co'ollaq dachelaxanataxaatac so Juan. Nache huo'oi soua na'axa'te da hueta'a yemaye.

⁴¹Nache ýataqta qalota na shiýaxauapi na tauga ca hueta'a Somaye. Nache namayepi 'enapeco': -Ýoqta 'eesa co'ollaxa da so Juan saishet da huo'o ca ýo'ot na'anec maye sa qaýauanapega, qalaxaye 'enauac co'ollaxa na ýa'axat can ýa'axatta'aguet ñi'íni ýale, ýataqta ipacchigui.

⁴²Nache ýataqta qalota na ýa'amaqten So Jesús, co'ollaq huaña se'eso 'alhua.

Juan 11

Da l-leuaxa so Lázaro

¹Qaq huo'o so shiýaxaua le'enaxat Lázaro, somaye sa no'on. Qaq somaye naigui so lma' ye nýecpi le'enaxat Betania, yem nataqa'en lma' aso María qataq aso lqaýa Marta.

²Qaq asa'aso María, maye lqaýa so Lázaro som sa no'on, nachaso asom icoreleguete co'ollaxa naua lapia'ate So Jesús, so ýataqta no'on coraxat, qataq deqaxaýaqtaxana na laue.

³Nache se'esoua dos nqaýa't, ýamaxalo co'ollaxa da la'aqta'c So Jesús, 'eeta': -'Am Nataxala', yem 'anauochaxaua Lázaro, yemaye sa no'on.

⁴Nache So Jesús co'ollaq hua'axaýa de'era, nache 'eeta': -De'era lalolaxa, damaye saishet da taýa'a ca l-leuaxa. Chaqrata da yaqto' damaye ishet da chegoqchigui da ýachaxan da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq da na'añaxac maye Aýem hueto'ot, Aýem maye Aýem Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Qaq So Jesús ýataqta nauochaxaua aso Marta, qataq aso lqaýa, qataq so Lázaro.

⁶Qalaxaye co'ollaq qaýa'aqtaxanem da so Lázaro sa no'on, nache Somaye queuoigui soua dos na'axa'te da ñaq hueta'a cam netaña.

⁷Qaq co'ollaq ime, nache 'enapegalo soua lapaxaguenataqa, 'eeta': -'Onaxaic da she'eguelaxasoxogue da 'alhua Judea.

⁸Nache soua lapaxaguenataqa, 'eetegalo Somaye, 'eeta': -'Am Napaxaguenataxanaq, ñaq cheta'ague da huo'o nam judiopi maye lma' yi'ie 'alhua, nshetaique da 'am ýalauat, da 'am ira'a na coma' qalaq ¿ta'ainco' ye qaltaq 'anshetaique da 'aýa yemaye?

⁹Nache So Jesús 'enapeco': -¿Saisheto' da ye 'oonolec na'a'q, ivi' naua doce hora? Ye ñi 'oonolec shiýaxaua da huo'otaq queuotapigui' ye na'a'q, qalaq saishet da huo'o ca ýe'egueneguet, cha'aye na le'eraxa añi nala' yo'oqtegue naqa'en ca llec camaye.

¹⁰Qalaxaye ca queuotapigui' ye pe, nache camaye ishet da huo'o ca ñe'egueneguet, cha'aye qaica na yo'oqchiguiñi.

¹¹Qaq co'ollaq ime, nache So Jesús qaltaq 'enapeco': –Ye qanauochaxaua Lázaro, yemaye do'ocheta, qalaxaye Añem ñeqo'ona da ñequetoxon.

¹²Nache soua lapaxaguenataqa 'ena'apo': –'Am Nataxala', da choche do'ocheta camaye, nache ñoqta qome da ñañamaxañi.

¹³Qalaxaye So Jesús detaqtega da l-leuaxa so Lázaro, qalaxaye soua lapaxaguenataqa ipi'itaxaatrega da yo'oqchigui no'ochaxa.

¹⁴Ñoqo'oye So Jesús, ñoqta da'aqtaxaatema soomaye, 'eeta': –Ye Lázaro, yemaye ñoqta ileu.

¹⁵Qaq Añem ñataqta huo'o da ña'achec da saishet da soota'a yemaye. Qaq damaye ñañamaqchiguiñi souaxat da qoñiita, yaqto' ishet da huo'o da qardaqa'ai da Añem qaua'amaqchiñi. Qalaxaye qolaq ñeqo'onaxa ca hueta'a camaye!

¹⁶Nache som Tomás maye qañamata'ac da huaya', 'enapegalo' soua lña't maye napaxaguenaxau', 'eeta': –Qolaq nataqa'en qomi', yaqto' nataqa'en qarleuaxaua damaye.

So Jesús nacheso so nca'alaxa

¹⁷Qaq co'ollaq ivi' So Jesús, nache natenalec da so Lázaro mashe ivi' naua cuatro na'axa'te da qailareñi.

¹⁸Qaq yem ñyecpi ye Betania, yemaye saqañapeque ye Jerusalén, ivi' tres kilómetros ye lshecta.

¹⁹Qaq ñoqo'oye qalota na shiñaxauapi na nqo'ona aso Marta qataq aso María da ña'añaqchetta'ape soomaye, souaxat ye lqaña't maye saqca.

²⁰Qaq aso Marta co'ollaq ñañaten da So Jesús mashe nvi', nache huaqata'aguet; qaq aso María, qalaxaye no'onaña ca lma'.

²¹Nache aso Marta 'enapego' So Jesús, 'eeta': –'Am Nataxala', da 'am qoueta'actaxa ne'ena, nache saishettaxa da ileu ye ñaqaña.

²²Qalaxaye Añem sañaten da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da 'am ñanem 'enauac cam 'auñaxanaique.

²³Nache So Jesús 'enapega asomaye, 'eeta': –Ye 'arqaña qaltaq nca'alec.

²⁴Nache aso Marta 'enapeco': –Añem sañaten da yemaye qaltaq nca'alec qom qanca'alaxatec na leuaxaicpi cam pa'atec na'a'q.

²⁵Nache So Jesús 'enapego' asomaye, 'eeta': –Añem Nachañem nca'alaxa, qataq ishet da ca leuaxaic ñe'eguelaxalec da nca'alec ñaqa'en. Qaq cam huo'o da naquitaxac Añem, nache camaye na'aictaxa da ileu, qalaxaye qaltaq nca'alec.

²⁶Qataq 'enauac nam ña nca'altauec nagui qataq Aÿem ÿa'amaqten, nache namayepi saishet da ivireguet ca nleuaxa maye chochaq tatec. Qaq ¿'aua'amaqten peta'a de'era?

²⁷Nache asomaye 'enapeco': –Aja', 'am Nataxala'. Aÿem sa'amaqten da nache 'am Lca'aguishec qataq 'am Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'am qaÿa'axatta'aguet co'ollaxa da 'auanaÿa ana 'alhua.

So Jesús nÿen co'ollaq hueta'a aso nhuachiqui so Lázaro

²⁸Qaq co'ollaq ime de'era la'aqtac aso Marta, nache asomaye jec da iÿaxana aso lqaÿa María. Nache isoxootot da 'enapega, 'eeta': –Dam Napaxaguenataxanaq hueta'a ne'ena, qaq damaye 'am nÿaxaneua'a.

²⁹Qaq co'ollaq choche hua'aqchigui de'era aso María, nache sa naÿaloxon da ñesheguem, nache nqo'oneuga So Jesús.

³⁰Qaq So Jesús saxanaxa co'ollaxa da inoxoneua'a ca lma't soomaye. Ñaq hueta'a cam huaña co'ollaq natena'aguet aso Marta.

³¹Qaq na shiÿaxauapi maye hueta'a ca lma' aso María da ÿa'añaqchettac, co'ollaq ila'a da sa naÿaloxon da ñesheguem qataq jec asomaye, nache somayepi ca'attaueegue, cha'aye ipi'itaxaatega da asomaye tauga aso huachiqui da yaqto' huaña da nÿen.

³²Nache aso María co'ollaq ivireuga ca hueta'a So Jesús, nache ÿa'aroto naua l-llectel, nache 'eetega, 'eeta': –'Am Nataxala', da 'am qoueta'actaxa ne'ena, nache saishettaxa da ileu ye ÿaqaÿa.

³³Nache So Jesús co'ollaq ila'a da nÿeetac aso María qataq so judiopi maye nnaictague', nache Somaye ÿataqta huo'o da laquicoxo, qataq nomteguet da 'eeta lta'araic da lquiyaqteÿaxac.

³⁴Nache inat somayepi, 'eeta': –¿Chaq hua'ague ca qaÿachaña co'ollaq qailareñi camaxa? Nache somayepi, 'eeta': –'Am Nataxala', 'auanaicna'a, 'ena namaye.

³⁵Nache So Jesús nÿeetac.

³⁶Nache so shiÿaxauapi maiche na'aqtaxaatega't, 'eeta': –Ña qauloÿa damaye ÿataqta 'eesa da lauotaxat yemaye.

³⁷Qalaxaye huo'o na laÿepi 'eeta': –De'era ÿale, ishet da co'ollaxa da nauaañi naqa'en so qanamaic, qalaq ¿taloxocheyectoxo' da saq huo'o ca 'eetec damaye, da yaqto' sa ipaca'aguet naqa'en da l-leuaxa ye Lázaro?

Da 'eetec co'ollaq qaltaq nca'alec so Lázaro

³⁸Qaq So Jesús qaltaq nomteguet da 'eeta lta'araic, nache nqocheneua'a aso huachiqui maye no'onata naigui so coma' lta'araic, asomaye huo'o so lapoxot coma' som ñegueuo.

³⁹Nache So Jesús 'enapeco': -Ña qanqache na coma'. Nache aso Marta maye lqaña som saqca, asomaye 'enapeco': -'Am Nataxala', yemaye ñoqta da mashe huo'o na laita, cha'aye mashe ivi' naua cuatro na'axa'te da saqca.

⁴⁰Qalaxaye So Jesús 'enapeco': -¿Saisheto' da 'am sheetega quie da huo'otaq 'aua'amaqten Añem, nache ishet da 'aalogui da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

⁴¹Nache qanqat so coma'. Nache So Jesús ñamato'ot na piguem, nache 'enapeco': -'Am Ita'a, 'am sanot da ña'achecñaxac, cha'aye 'am Añem 'aua'axaña.

⁴²Qaq Añem sañaten da 'am, nache 'eetai' naxa da Añem 'aua'aqtega. Qalaxaye Añem shenapac de'era souaxat nam shiñaxauapi maye hueta'a ne'ena, yaqto' namayepi ishet da ña'amaqten da 'eesa da Añem 'aramaxashec.

⁴³Qaq co'ollaq ime da nasaxauec de'era, nache deñaxan, 'eeta': -¡Lázaro, 'ampa'auac!

⁴⁴Nache som leuaxaic mpa'auac. Somaye qoñaxatta'aguelo naua lhua'q qataq naua lchel som laxataxat qataq qoñaxattagui na lashec so hualoq lañe. Nache So Jesús 'enapega somayepi, 'eeta': -Ña qanqache na laxataxat damaye, nache qauaqaña'a da queuoñapigui'.

Da qoñoxottañi ñamaxataxac da qañaconeua'a So Jesús

(Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵Huaña, nache ñataqta qalota nam ña'amaqten So Jesús nam judiopi maye anaña aso María da ña'añaqchet, co'ollaq ñauaachigui dam ño'ot So Jesús.

⁴⁶Qalaxaye huo'oi soua je'c somayepi, da nqo'ooreua'a na fariseopi, nache da'aqtaxanem da ño'ot So Jesús.

⁴⁷Nache nam fariseopi qataq nam lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi dataña't, huaxaiguet so 'amaqtaqaicpi maye nmit da huo'o ye nasouaxashec. Nache somayepi 'enapeco': -¿Hua'ague ca shenaqtec? Cha'aye se'eso ñale ñataqta qalota na ño'ot na'anecpi maye sa qañauanapega.

⁴⁸Cha'aye qomi' da sa'axasoqta'a Somaye, nache 'enauac na shiñaxauapi ña'amaqten da nacheso So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache anac na romanopi, nache ilaxachigui añi qaro'onaxanaxaqui late'eraí qataq nam qarhuo' le'ecpi.

⁴⁹Qalaxaye huo'o so 'oonolec somayepi som le'enaxat da Caifás. Maye lataxala' nam ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna se'eso vi'i. Somaye 'enapeco': -Qami' qaica ca qauañañiñapec.

⁵⁰¿Sa qauañañiño' da ñañamaqchiguiñi da 'oonolec ca ileualec na lauo' le'ecpi, qaq saq ishet da 'eeta'am da qailaxachigui 'enauac na qarhuo' le'ecpi?

⁵¹Qaq so Caifás saishet da 'enapec de'era da maiche chegoqchigui da lhuennataxac. Qaq cha'aye somaye, nacheso so lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi se'eso vi'i, nache somaye ilota'aguet da So Jesús ileualec 'enauac na judiopi;

⁵²qaq saishet da nachaqnata nam judiopi, cha'aye nataqa'en 'enauac nam llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nlagaxattac da yaqto' laponat.

⁵³Qaq, nache chegoqchiguiña se'eso na'a'q da na lataxala'pi na judiopi, detaxaŷapigui ca lataxac da yaqto' ŷalauat So Jesús.

⁵⁴Qaq ŷoqo'oye So Jesús mashe saishet da ŷoqta nachaxaata da ŷalectaigui na judiopi, cha'aye sa ŷaŷamaxaren da qaŷauana ca hueta'a. Chaqrata da Somaye ca'ai ye 'alhua Judea da nqo'ona yem nŷecpiolec maye le'enaxat Efraín yem saqaŷapeque ye toolec 'alhua. Huaña, nache hua'a yemaye nnaictagueto soua lapaxaguenataqa.

⁵⁵Qaq mashe saqaŷauga so na'a'q maye laponaxaqui na judiopi da qaiuennate so na'a'q le'enaxat Lapascua. Nache ŷataqta qalota so shiŷaxauapi maye nañalo naua lŷa't 'aleu' taŷa ye Jerusalén, da yaqto' ŷo'ot da lataxac da nqui'itaxat ca shiŷaxaua, da yaqta'a nvireuo se'eso na'a'q naponaxaqui.

⁵⁶Qaq qanmittaique So Jesús, qaq co'ollaq qaivita aso no'onaxanaxaqui late'eraí, nache nnattega't somayepi, 'eeta': -¿Chaq 'eetec ca qara'aqtaqui? ¿Peta'a anac camaxa, huo'otaq saishet?

⁵⁷Na fariseopi qataq na lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi ŷan da la'aqtac co'ollaxa da huo'otaq huo'o ca ŷaŷaten ca hueta'a So Jesús, nache ishet da ŷa'axat, da yaqto' ŷaconeua'a da qaicoñe'.

Juan 12

Aso 'alo maye icoreleguete naua lapia'ate So Jesús so coraxat

(Mateo 26.6-13; Marcos 14.3-9)

¹Qaq saxanaqcaua caua seis na'axa'te da iviteuga so naponaxac maye le'enaxat Lapascua. Nache So Jesús taŷa ye Betania yem netaña so Lázaro som qaltaq nca'alaxatec co'ollaxa Somaye.

²Nache qaŷo'ot so nallec da qaique'elec So Jesús. Nache aso Marta huetac, qaq so Lázaro ŷalectauo da lquia'axaua So Jesús.

³Nache aso María maye lqaŷa't soomaye, asomaye ndouo so ivi' na medio litro na coraxat maye le'enaxat nardo. Somaye ŷataqta late'eraí aña lasheue, nache icoreleguete naua lapia'ate So Jesús. Ime, nache deqaxaŷaqtaxana na laue. Qaq 'enauac se'eso nŷec ŷataqta ŷe'eguelaxaigui na laita so coraxat.

⁴Nache so Judas Iscariote, som 'oonolec soua lapaxaguenataqa So Jesús maye taŷa'a da ŷaneuo So Jesús somaye, 'eeta':

⁵–¿Ta'ainco' ye sa qaimeno' de'era coraxat da ivi' qanqa'en da lashiichiŷaxac caua trescientos na'axa'te da lo'onataxanaxac ca shiŷaxaua, da yaqto' ishet da qaitauan na choxoraqpi?

⁶Qaq so Judas saishet da 'enapēc de'era, da souaxat da huo'otaq ichoxoreetac na choxoraqpi, cha'aye somaye choche cachaxaic. Qataq nacheso som ilotague' aso nme anom So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa, qalaxaye somaye decachetega naxa anamaye.

⁷Nache So Jesús 'enapēga so Judas, 'eeta': –'Aua'axaŷa'a aramaye. Cha'aye aramaye ŷaŷamaxattac co'ollaxa de'era coraxat, da yaqto' lhuotta qom iviteuga ca na'a'q da Aŷem qailareñi.

⁸Qami' nache 'eetai' da qoviita'aguet na choxoraqpi; Aŷem, qalaxaye saishet da nache 'eetai' da Aŷem qoviita'aguet.

Qaŷauotaique da qaŷalauat so Lázaro

⁹Qaq ŷataqta qalota na judiopi maye lma' ye Jerusalén, da la'axaŷaxac So Jesús da hueta'a ye Betania. Nache nqo'ona yemaye. Qaq saishet da nachaqsota So Jesús da qaŷauotaique da qanauane', cha'aye nataqa'en so Lázaro som qaltaq nca'alaxatec co'ollaxa Somaye.

¹⁰Nache nam lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi detaxaŷapigui co'ollaxa nataqa'en da ŷauotaique da ŷalauat so Lázaro,

¹¹cha'aye lasouaxashet qanqa'en da chegoqchigui somaye da ŷataqta qalota na judiopi na ca'ai somayepi, nache ŷa'amaqten So Jesús.

So Jesús inoxoneua'a so Jerusalén

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹²Qaq ŷataqta qalota na shiŷaxauapi na mashe nvita ye Jerusalén da ŷalegueua'alo soua na'axa'te maye laloxoqui' da qaiuennate so na'a'q le'enaxat Lapascua. Qaq se'eso lŷa na'a'q, nache qaŷaŷaten So Jesús da mashe nayeetaua'a ye Jerusalén.

¹³Nache so shiŷaxauapi, iquesoq ana laue ana chaic, nache qata'aguet So Jesús. Nache ŷa'alaqtalec, 'eeta': –¡Sho'oxorenaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna! ¡ŷataqta ŷo'oxoraq da llecŷaxac, nam nactaigui da lamaxasoxonaxac Ñim Nataxala'! ¡ŷataqta ŷo'oxoraq da llecŷaxac nam Lta'a na Israel le'ecpi!

¹⁴Qaq So Jesús natenalec so 'ashenolec, nache nelec somaye. Qaq 'era da 'eetec da ipacchiguilo dam 'ena'ape naua nanettrañi la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta':

¹⁵Saishet da qayi'i, qami' maye qoñiitaigui na nŷecpi na Jerusalén; ña 'aulo'oguet na 'Arta'a, 'ena cha'aguet, netalec na 'ashena.

¹⁶Qaq co'ollaq cheta'ague, nache soua lapaxaguenataqa saishet da ããate'n ca llec de'era. Qalaxaye co'ollaq qaãata'ague de'era, co'ollaq mashe ime da ileu qataq da nca'alec So Jesús, nache cheta'ague da tachiguilo ye lauel da 'enauac nam qaõ'otec So Jesús, mashe ãa'axata'alo co'ollaxa naua nanettrañi la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Nache so shiãaxauapi maye hueta'aguet So Jesús co'ollaq iãaxaneua'a so Lázaro co'ollaq huetaigui aso huachiqui da nca'alec naqa'en, namayepi ãa'axattac dam lauanaqchec.

¹⁸Qaq ãoqo'oye so shiãaxauapi huaqata'aguet So Jesús, cha'aye ããaten dam ão'ot na'anec maye sa qaãauanapega.

¹⁹Qalaxaye nam fariseopi maiche detaqtega't, 'eeta': -Ña qauloãa Namaye, 'enauac na shiãaxauapi ca'attague'. Qaq qomi' nagui sa saõoxotaq da huo'o ca so'otaq.

Huo'o so griegopi nmittaique So Jesús

²⁰Qaq huo'oi soua ãalectrauo griego som hueta'a ye Jerusalén da ão'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna se'esoua na'axa'te maye naponaxaqui' maye le'enaxat Lapascua.

²¹Soomaye nqocheneua'a so Felipe, maye lma' ye Betsaida yem huaigui ye 'alhua Galilea. Nache nachoxoreetracot somaye, 'eetra': -Qomi' 'anquagueque, qomi' sauoqtaique da ñauanaxai' ca Jesús.

²²Nache so Felipe jec da da'aqtaxanem so Andrés, nache soomaye je'c da da'aqtaxaarem So Jesús.

²³Nache So Jesús 'enapegalo soomaye, 'eeta': -Nagui mashe ivita ye laloqo' da 'enauac qaããaten da negue't cam ãoqta Shiãaxaua Llalec.

²⁴Qaq ãataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da aca ala na trigo, da huo'otaq saishet da taigui qanqa'en na 'alhua da yaqto' ileu, nache acamaye qaca aca ala. Qalaxaye acamaye da huo'otaq ileu, nache ãataqta qalota ana ala da qanqat.

²⁵Ca ndotec da ãauotec da maiche nachaalataxac, nache camaye ishet da deqat, qaq cam sa ãauotec da nachaalataxac nagui da ñaq hueta'a ana 'alhua, nache camaye qaããamaxat da nachaalataxac da yaqto' chochaq tatec.

²⁶Qaq da huo'o ca nshetaique da Aãem do'onataxanot, qaq no'on da Aãem quegue, qaq ca Aãem soota'ague, nache camaye nataqa'en hueta'a. Da huo'o ca Aãem do'onataxanot, nache Ñim Ita'a ãauo'o qome da llo'oxoyec camaye.

So Jesús ãa'axata'a da nalaataguec

²⁷Qaq nagui ãataqta Ita'araic da ñeque'eenaxac, qataq sa saãaten ca sheetec. Qaq Aãem huo'o da iyaxa da shenapega Ñim Ita'a da saishet da Aãem ãasheneguet de'era ñeque'eenaxac. Qalaxaye Aãem saishet da sheetec de'era, cha'aye Aãem ñanaãa ana 'alhua da so'ot ca 'eetapeguec Ñimaye.

²⁸Nachaqrata da shenapega Ñimaye, sheeta': «'Am Ita'a ñaq 'auachaxana na shiřaxauapi da 'ara'añaxac.» Huaña, nache qařa'axařa so nvilřaxac, chemaqot na piguem, 'eeta': –Mashe sogote da sachaxan da řa'añaxac, qalaxaye nagui qaltaq she'eguelaxalec da sachaxan.

²⁹Nache nam shiřaxauapi maye na'axařaxaatac, namayepi 'eetega da hua'aqchigui ca nalataxa, qataq huo'o na 'eeta': –Namaxashec piguem le'ec so ntaxařapiguiña Damaye.

³⁰Nache So Jesús 'enapego' somayepi, 'eeta': –Da huo'omshe qaua'aqařa se'eso nvilřaxac; huotaique da qami' itaua'n da yaqto' Ařem qaua'amaqchiñi.

³¹Nagui mashe ivita ye laloqo' da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit na huetalec ana 'alhua, qataq da řamaqauec som damaxasoxonapec ana 'alhua.

³²Qaq qom ivita da Ařem qaiuaxaneguet ca ñepe'enaxaqui, nache huaña qome, nache so'otec da 'enauac Ařem qařa'amaqten.

³³Qaq So Jesús co'ollaq 'eetega da qaiuaxaneguet ca npe'enaxaqui, nache řa'axattac da 'eetec qome ca l-leuaxa Somaye.

³⁴Nache na shiřaxauapi 'enapega Somaye, 'eeta': –Qomi' sařatenaq chegoqchigui ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da que'eca Lca'aguishec Ñimaye maye qaiuattaique, nache 'eetai' da nca'altauec. Qalaq řta'ainco' ye 'am qonetega da que'eca Shiřaxaua Llalec, qaiuaxaneguet qome ca npe'enaxaqui? Qaq řchaq negue'to' que'eca Shiřaxaua Llalec?

³⁵Nache So Jesús 'enapega somayepi, 'eeta': –Ñaq cara'acolec da qami' hueta'agueta nam lcořaraqte ana 'alhua, qalaxaye sa qařaraue'c caua na'axa'te da qami' hueta'agueta. Qaq řoqo'oye qauqueuoitapigui' nagui da ñaq huo'o na yo'oqchiguiñi, yaqto' saishet da qami' ique'elaxa't ca napalaxa. Cha'aye cam queuotapigui na napalaxa, camaye saishet da řařaten cam tata'ague.

³⁶Qaq nagui da ña qami' hueta'agueta nam chegoqchigui nam yo'oqchiguiñi, nache qaua'amaqchiñi Namaye, yaqto' qami' ishet da qoñiita'am na yo'oqchiguiñi. Qaq co'ollaq ime de'era 'enapec So Jesús, nache jec da nqañochochesop somayepi.

Da 'eetec na judiopi da huo'omshe saishet da řa'amaqten So Jesús

³⁷Qaq na'aictaxa da So Jesús řataqta qalota na řo'ot na'anec maye sa qařauanapega da řauaachigui naqa'en somayepi, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da qařa'amaqten Somaye.

³⁸Qaq řataqta ipacchigui dam la'aqtaxanaxac som la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, le'enaxat Isaías maye, 'eeta': 'Am řataxala', řnegue'tom ca ishet da řa'amaqten da qara'aqtaxanaxac? Qataq řnegue'tom ca řachaxana da la'añaxac Ñim Nataxala'?

³⁹Qaq ñoqo'oye nache saishet da huo'o ca da'amqaanataxan. Cha'aye so Isaías nataqa'en ñiyiñi co'ollaxa da 'eeta':

⁴⁰Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'otec naqa'en namayepi da sanauaañi qataq ñataqta qaramchiguilo naqa'en naua lquiyaqtel, yaqto' namayepi saishet da nauaayini naua yo'oqchiguilo la'ai'te, qataq qaica ca ñaŷaten da lquiyaqteŷaxac, qataq da saishet da Aŷem ñe'eguelaxa, da yaqto' ñataren.

⁴¹Qaq so Isaías 'enapec co'ollaxa de'era, cha'aye souaxat da ñauaachigui da llo'oxoyec So Jesús. Huaña, nache ña'axattac Somaye.

⁴²Qalaxaye ñaqaiyeta ñataqta qalota na judiopi na ña'amaqten So Jesús, ivira'a nam ñataqta 'amaqtaqaicpi. Qalaxaye namayepi saishet da ñataqta nachaxaata, souaxat da ñe'etega na fariseopi da huo'otaq ñamaquaec namayepi da huaigui ana napaxaguenaxaqui,

⁴³qataq souaxat da namayepi nqopita da maiche ño'oxoreetac na 'eeta'am shiŷaxauapi, qaq saishet da ipacapegue' cam llo'oxoyec maye ñanem Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Jesús naŷa na shiŷaxauapi da nca'alaxatec

⁴⁴Nache So Jesús ñataqta nlamaxaren da detaqa, 'eeta': –Ca Aŷem ña'amaqten, camaye saishet da Nachaqayemta da Aŷem ña'amaqten, cha'aye nataqa'en Ñim Ita'a maye Aŷem namaq.

⁴⁵Qataq ca Aŷem ila'a, camaye nataqa'en ila'a ñim Aŷem namaq.

⁴⁶Aŷem maye Aŷem lcoŷaraqte ana 'alhua. Ñanaŷa anamaye, da yaqto' ca Aŷem ña'amaqten, nache camaye saishet da huetaigui na napalaxa.

⁴⁷Qalaxaye da huo'o ca choche na'axaŷaxaategalo naua ña'aqtaqa qalaq saishet da ño'o't, qaq saishet da Nachaŷem da so'ot ca nhuaxanaguec camaye, cha'aye Aŷem saishet da ñanaŷa ana 'alhua da sau'o'o ca nhuaxanaguec na shiŷaxauapi, nachaqrata da Aŷem ñanac, da yaqto' ñeca'alaxatec namayepi.

⁴⁸Qaq ca Aŷem ño'otan, qataq saishet da ño'o't naua ña'aqtaqa, camaye sogote da huo'o qome ñim ño'ot ca nhuaxanaguec. Cha'aye naua ña'aqtaqa maye ñasaxarec, nachenaua qome naua ño'o't ca nhuaxanaguec na shiŷaxauapi ca pa'atec na'a'q.

⁴⁹Cha'aye Aŷem nam ña'aqtaqa saishet da maiche ñallegoxottela't; cha'aye Ñim Ita'a maye Aŷem namaq, Ñimaye chegoqtot cam ña'aqtac qataq cam sapaxaguenataxanec.

⁵⁰Qaq Aŷem saŷaten da lamaxasoxonaxac Ñim Ita'a, damaye chegaqaigui da nca'alaxa maye chochaq tatec. Qaq 'era da 'eetec da cam ñasaxauec qalaq nacheca ca Aŷem ñamaxalec Ñim Ita'a.

Juan 13

So Jesús iŷoi' naua lapia'ate soua lapaxaguenataqa

¹Qaq nacheso se'eso lya na'a'q maye huetoiguilo soua na'axa'te da qaiuennate so na'a'q le'enaxat Lapascua. Qaq So Jesús mashe yañaten da ivita ye laloqo' da ca'ai ana 'alhua, da ye'eguelaxa Ñim Lta'a maye Lo'onatac 'Enauacna. Qaq Somaye nache 'eetai' da lauotaxanaqtaic na lalamaxatpi maye huetalec ana 'alhua, qaq da lauotaxanaqtaic yachaxana somayepi choche ivitta'a da loga't da nachaalataxac.

²⁻⁴Qaq so pa'aguenataxanaxaic mashe sogote da yachaigui da lquiyaqteyaxac so Judas Iscariote, da lhuennataxac da yaqto' yaneuo So Jesús. Qaq So Jesús, Somaye yañateeta da chegoqtot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq yañateeta da ye'eguelaxa Ñimaye, qataq da Ñim Lta'a yanem Somaye 'enauac da la'añaxac. Nache co'ollaq mashe deque'etacpi somayepi, nache So Jesús nachaani, nache nqat so lapo', qataq nsaachigui so pilotaxat hualoq lañe.

⁵Nache icoyingui so 'etaxat so pilotaxaqui, nache iyo'i' naua lapia'ate soua lapaxaguenataqa qataq yaqaxayaxa't, huota'a naqa'en so pilotaxat hualoq lañe.

⁶Qaq co'ollaq taña'a so Simón Pedro da huotaique da iyo'i' naua lapia'ate, nache somaye 'enapeco': -'Am Yataxala', ¿am 'auauotaique peta'a da 'auyo'i' naua yapia'ate?

⁷Nache So Jesús 'enapeco': -Nagui 'am saishet da 'auañaten da so'ottac, qalaxaye qom qañata'ague, nache ishet da 'auañaten.

⁸Qalaxaye so Pedro 'enapeco': -'A'i, saishet da 'am sashenem da 'auyo'i' naua yapia'ate. Nache So Jesús 'enapega somaye, 'eeta': -Da saishet da seyo'i' naua 'arapia'ate, nache saishet da 'am yapaxaguenatac.

⁹Nache so Simón Pedro 'enapeco': -Hua' qone', 'am Yataxala', qalaxaye saishet da nachaqnauate' naua yapia'ate da 'auyo'i', nataqa'en naua ihua'q qataq na yaqaic.

¹⁰Qalaxaye So Jesús 'enapeco': -Cam ñaq cheta'ague da nacheltac, camaye sa iuen da qaltaq ñyo, nachaqnauate' naua lapia'ate iyo'i', cha'aye camaye sogote da qui'itta. Qaq qami' sogote da qami' qui'itte', na'aictaxa da saishet da imauec da qoñiita.

¹¹Somaye 'enapec de'era, 'eeta': «Saishet da imauec da qoñiita da qami' qui'itte',» cha'aye yañateetac da huo'o som huotaique da yaneuo Somaye.

¹²Qaq co'ollaq imat da iyota'ape naua lapia'ate somayepi, nache So Jesús qataq napogoña so lapo', nache nso'ooñi da datalec so nquia'axala', nache 'enapeco': -¿Qami' peta'a qauayaañi de'era qami' so'oteque?

¹³Qami' naxa da Añem qauyaxañiña, qalaq qoñiñapec da Añem Napaxaguenataxanaq, qataq Añem Qarataxala'ai. Qaq damaye saishet da seqoleguet, cha'aye yataqta 'eesa da Añem Napaxaguenataxanaq qataq Añem Nataxala'.

¹⁴Qaq Aÿem, maye Aÿem Qarataxala'ai qataq Aÿem Qanapaxaguenaxala'ai seÿota'ape naua qarapia'achilli', qaq nagui no'on da ñi 'oonolec da qoñiita nataqa'en iÿoi' naua lapia'ate ca lÿa.

¹⁵Aÿem qami' sachaxanalo de'era, da yaqto' nataqa'en qami' qauo'oche.

¹⁶Qaq ÿataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da qaica ca nlatac da napacalec da la'amaqchec ca na'aco', qataq qaica ca namaxashec da ishet da napacalec cam ÿamaqtac camaye.

¹⁷Qaq qami' da qauaÿaañita de'era, nache qauo'oche, qaq huaña, nache ÿataqta qauamaichiguiñi.

¹⁸Qaq Aÿem saishet da imauec da qoñiita da qami' setaqtapoiguilo, cha'aye Aÿem sauattoota nam ÿataqta ica'aguishecpi. Qalaxaye no'on da ÿataqta ipacchiguilo naua nanettralec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Cam maiche iquia'axaua, qalaq camaye Aÿem dataÿa'aguet.»

¹⁹Qaq Aÿem qami' sa'axatema de'era, yaqto' qom ivita da ipacchigui, nache qami' ishet da qaua'amaqchiñi da Aÿem maye Nachaÿem.

²⁰Qaq ÿataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da ca ÿaconeguet cam ÿamaxashec, qaq camaye Aÿem maye Aÿem ÿaconeguet. Qaq cam Aÿem ÿaconeguet, camaye ÿaconeguet Ñim Aÿem namaq.

So Jesús ÿa'axata'a so Judas Iscariote da ÿaneuo Somaye

(Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

²¹Qaq co'ollaq ime da nasaxauec de'era la'aqtac, nache So Jesús ÿataqta sa nalo'oguet da 'eeta. Huaña, nache ÿataqta ÿa'axatta de'era, 'eeta': –ÿataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da 'oonolec da qoñiita ñi Aÿem ÿaneuo qome.

²²Nache soua lapaxaguenataqa namatapega't, cha'aye sa ÿaÿate'n chaq negue't cam qoÿeetega soomaye.

²³Qaq huo'o so 'oonolec soua lapaxaguenataqa So Jesús, som ÿataqta nauochaxaua, qaq somaye nache netaua'a na laÿe da lquia'axaua.

²⁴Nache so Simón Pedro ÿo'ot so la'anec da yaqto' somaye inat So Jesús, da chaq negue't ca 'eetega Somaye.

²⁵Nache somaye nquigueua'a So Jesús, nache inat, 'eeta': –'Am ÿataxala', ¿chaq negue't camaxa cam 'am ÿaneuo?

²⁶Nache So Jesús 'enapeco': –Aÿem qome ñauolchiiñi ca laÿe ana nauole 'ayiiña, qaq cam sami', qaq nacheca camaye. Ime, nache Somaye nauolchiiñi so laÿe aso nauole, nache ÿami' so Judas Iscariote.

²⁷Qaq co'ollaq lcopa'a da ÿaconeguet so laÿe aso nauole so Judas, nache so pa'aguenataxanaxaic taigui da lquiyaqteÿaxac somaye. Nache So Jesús 'enapeco', 'eeta': –'Am Judas, 'auÿalapegue' dam huotaique da 'auo'ot.

²⁸Qalaxaye saishet da huo'o ca 'oonolec soua lquia'axau' maye datataleguete so nquia'axala' da huo'otaq ŷaŷaten da chaq ta'ainec da 'enapec de'era.

²⁹Cha'aye so Judas, somaye nacheso so ilotague' aso nme anom So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa, qaq ŷoqo'oye huo'o na ipi'itaxaatega da qoŷeetega somaye da huo'o ca desheenaxana nallec, souaxat se'eso naponaxac le'enaxat Lapascua, huo'otaq da huo'o aca ŷami' anom nam choxoraqpi.

³⁰Nache so Judas co'ollaq ime da ŷaconeguet so nauole laŷe, nache pa'auec. Qaq mashe pe.

Da dalaxaic namaxasoxonaxac

³¹Qaq co'ollaq mashe jec so Judas, nache So Jesús 'enapegalo soua lŷa't lapaxaguenataqa, 'eeta': –Nagui qaŷachaxan da llo'oxoyec na Shiŷaxaua Llalec, qataq da llo'oxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaŷachaxan da chegoqchigui qanqa'en Namaye.

³²Qaq da ne'ena Shiŷaxaua Llalec da ŷachaxan da llo'oxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache Ñimaye nataqa'en ŷachaxan qome da llo'oxoyec namaye, qaq mashe saqaŷaloq da ŷachaxan damaye.

³³Qami' ŷalqolqa, mashe saqaŷapeque da qami' saq soota'agueta. Qaq qami' qome Aŷem qanmichiitaique, qalaxaye nache 'eeta'am de'era ŷa'aqtac co'ollaq sheetega na judiopi da sheeta': Saishet da qauañoxoche da qanqo'oñiŷa cam soota'a.

³⁴Qaq nagui qami' sanema da dalaxaic namaxasoxonaxac, 'eeta': Ñi 'oonolec da qoñiita ŷataqta ŷauotec ca lŷa. 'Eeta'am da sheetec da ŷataqta qami' sauoteque, qaq nachera qome da qoñiitec da ñi 'oonolec da qoñiita ŷataqta ŷauotec ca lŷa.

³⁵Qaq ñi 'oonolec da qoñiita ŷataqta ŷauotec ca lŷa, nache 'enauac na huetalec ana 'alhua ŷaŷaten da ŷataqta 'eesa da qami' ŷapaxaguenataqa.

So Jesús ŷa'axata'a da so Pedro nqoleguet da 'eetega sa ŷauatton Somaye

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶Nache so Simón Pedro inat So Jesús, 'eeta': –'Am ŷataxala', ¿chaq hua'ague ca 'aigue? Nache So Jesús 'enapeco': –Cam saigue nagui, 'am saishet da 'auañoxot da 'aigue. Qalaxaye qom mashe lcopa'a, nache 'am ishet da Aŷem qoquegue.

³⁷Nache so Pedro 'enapeco': –'Am ŷataxala', ¿ta'ainco' ye saishet da 'am seca'ategue nagui? Ye aŷem qaica ca shega da na'aictaxa da 'am saalec da ñachaalataxac.

³⁸Nache So Jesús 'enapego' somaye, 'eeta': –¿ŷoqta 'eesa peta'a da 'am lhuotta da Aŷem 'aŷa'aalec da 'anachaalataxac? Qalaxaye Aŷem ŷoqta 'eesa de'era 'am sa'aqtaxanem nagui, da qom yaqta'a da nŷen ca 'olgaxa, qaq mashe sogote da ivi' tres da 'avi'eguelaxalec da qonetega Aŷem sa 'auauatton.

Juan 14

So Jesús nacheso so nqa'aic maye taŷa'a Ñim Qarta'a

- ¹Saishet da huo'o ca tatapigui qarvilli. Nachaqrata da qaupi'iŷa'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nataqa'en Aŷem.
- ²Cha'aye ye lma' Ñim Ita'a ŷataqta qalota ye ndaqa'pi. Qaq da saishet da 'eetec taxa de'era, nache saishettaxa da qami' sa'aqtaxanema da sheeta', ashec da seqataxanai' ca qarmaye.
- ³Qaq qom mashe ime da ashec da seqataxanai' ca qarmaye, nache qaltaq ñe'eguelaq da qami' saue'c, yaqto' qami' nache 'eetai' da Aŷem qoviita'aguet que'eca soota'a.
- ⁴Qaq qami' mashe qauauañiŷa so nqa'aic da qa'aŷeegue dam saigue.
- ⁵Nache so Tomás 'enapego', 'eeta': -'Am ŷataxala', qomi' sa saŷatenaq cam 'aigue; qaq ¿ca 'eeteco' da sauanaxa ca nqa'aic?
- ⁶Nache So Jesús 'enapega somaye, 'eeta': -Aŷem Nachaŷem nqa'aic, qataq Nachaŷem 'eesa lataxac, qataq Nachaŷem nca'alaxa. Qaica ca lŷa ñegueuo da qainoxoneua'a Ñim Ita'a, Nachaqaŷemta.
- ⁷Qaq da qami' Aŷem qauauattoñi, nache nataqa'en qauauattoñi Ñim Ita'a. Qaq nagui mashe sogote da qauauattoñi, cha'aye mashe qauloito'ot Namaye.
- ⁸Nache so Felipe 'enapego' 'eeta': -'Am Qarataxala', ña qomi' 'auachaxanalo ca Qarta'a. Qaq 'era nachaqrata seuenaqtac.
- ⁹Nache So Jesús 'enapego' somaye, 'eeta': -Felipe, Aŷem mashe huo'oi soua vi'ieye da qami' soota'agueta, ¿qalaq ñaq saxanoxo' da Aŷem 'auauatton? Cha'aye ca Aŷem ila'a, camaye nataqa'en ila'a Ñim Ita'a, qaq ¿ta'ainco' ye Aŷem 'auŷaxaatacot da qami' sachaxanalo Ñim Ita'a?
- ¹⁰Qataq ¿saisheto' peta'a da 'aua'amaqten da Ñim Ita'a qataq Aŷem da 'oonolec da qarataxac? Naua ŷa'aqtaqa maye ñasaxarec, naamaye saishet da maiche ñallegoxottela't. Aŷem nachaqrata da so'ot ca Aŷem ŷamaxalec Ñim Ita'a, qaq Ñimaye ŷo'ot ca maiche 'eetapeguec ŷachegoxotchigui Aŷem.
- ¹¹Qaua'amaqchiñi da shenapec, da Aŷem qataq Ñim Ita'a, 'oonolec da qarataxac. Qaq da saishet, nache nachaqrata da Aŷem qaua'amaqchiñi, souaxat nam so'otpi.
- ¹²Qaq ŷataqta 'eesa de'era qami' sa'aqtaxanema, da ca Aŷem ŷa'amaqten, nache camaye ishet nataqa'en da ŷo'ot nam so'otpi, qaq cha'aye Aŷem nagui saŷa ye netaña Ñim Ita'a, nache qami' ishet da ŷactec ca qauo'oche, napacalec nam so'otpi.
- ¹³Qaq 'enauac nam qauŷaxañiŷaique da qoviilec da ŷe'enaxat, nache Aŷem so'ot, yaqto' ne'ena Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da ŷachaxan da llo'oxoyec Ñim Lta'a.
- ¹⁴Nache Aŷem so'ot 'enauac cam qauŷaxañiŷaique da qoviilec da ŷe'enaxat.

So Jesús ÿachaxanapec da namaq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta

- ¹⁵Da qami' Aÿem qauauochec, nache qaualaqaileguete naua ÿamaxasoxonaxaco.
- ¹⁶Qaq Aÿem ñachoxonnot Ñim Ita'a, da yaqto' qami' namaxalo ca Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da qami' itaua'n, qataq nache 'eetai' da qami' hueta'agueta,
- ¹⁷Qataq camaye qami' ÿapaxagueneque cam ÿoqta 'eesa lataxac. Qaq nam shiÿaxauapi maye sa ÿa'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi saishet da ÿaconeguet camaye, cha'aye saishet da ila'a, qataq saishet da ÿauatton. Qami' qalaxaye qauauattoñi, cha'aye qami' hueta'agueta, qataq camaye nache 'eetai' da qami' netaiguilo.
- ¹⁸Aÿem saishet da qami' sala't; Aÿem ñe'eguelaq qome da yaqto' qami' soota'agueta.
- ¹⁹Qaq mashe yaqta'a da ivita ye laloqo' da na shiÿaxauapi saishet da Aÿem ila'a, qalaxaye qami' qalaq Aÿem qauloita'a. Cha'aye Aÿem na'aictaxa da seleu, qalaxaye qaltaq ñeca'alec, nache qami' so'oteque da nataqa'en qanca'alliuec.
- ²⁰Nache que'eca na'a'q qami' qauaÿachiñi da Ñim Ita'a qataq Aÿem 'oonolec da qarataxac. Qataq nataqa'en qami' qataq Aÿem 'oonolec da qarataxac.
- ²¹Qaq ca ÿaÿateeteguet qataq ÿalaxaguet na ÿamaxasoxonaxacpi, camaye yo'oq da ÿataqta 'eesa da Aÿem ÿauotec. Qaq cam Aÿem ÿauotec, nache Ñim Ita'a nataqa'en ÿauotec camaye. Qaq Aÿem nataqa'en ÿataqta sauotec camaye, qataq ÿataqta ñachaxana.
- ²²Qaq som Judas maye le'enaqteua so Iscariote 'enapeco': -'Am Qarataxala', ¿ta'ainco' da nacheqomaqta da qomi' 'anachaxanalo, qaq saishet da nataqa'en 'anachaxana nam laÿepi shiÿaxauapi?
- ²³Nache So Jesús 'enapeco': -Ca Aÿem ÿauotec, camaye nataqa'en ÿalaxaguet cam shenapec, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Ita'a ÿauotec camaye. Nache Ñimaye qataq Aÿem ñanaguenaq da souaqta'aguet camaye.
- ²⁴Qaq cam saishet da Aÿem ÿauotec, camaye nataqa'en saishet da Aÿem ÿalaxaguet. Qaq de'era ÿa'aqtaxanaxac maye qana'axaÿaxañeetega, damaye saishet da ÿalamaxat; damaye chegoqo'ot Ñim Ita'a maye Aÿem namaq.
- ²⁵Qaq qami' sa'axatema 'enauac de'era, nagui da ñaq qami' soota'agueta.
- ²⁶Qalaxaye ca Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye Ñim Ita'a qami' namaxalo nactaigui naqa'en da ÿe'enaxat da yaqto' qami' itaua'n qataq qami' ÿa'añaqche't, camaye qami' ÿapaxagueneque 'enauac na lataxaguesat qataq qami' iuennataxanaxaneque 'enauac na ÿa'aqtacpi maye qami' sa'aqtaxaateguema nagui.
- ²⁷Qami' sanema da nlagaxayec, qalaxaye saishet da nachera da nlagaxayec maye huetalec ana 'alhua. Cha'aye dam qami' sanema, nachera da maiche ÿalamaxat

ilagaxayec. Saishet qome da leuapigui ye qarvilli, huo'otaq da qayi'i, souaxat de'era maye yaqta'a da qaviyeeguet.

²⁸Qami' mashe qaua'qaichigui naxa Aÿem da sheeta', ashec, qalaxaye ÿoltaq qami' ñe'eguelaxalo. Qaq da ÿoqta 'eesa da Aÿem qauauochech, nache iuen da qantoñitapeguc de'era, cha'aye Aÿem she'eguelaxa ca hueta'a Ñim Ita'a, qaq Ñimaye ÿactec da la'amaqchech saishet da sheeta'am.

²⁹Qaq Aÿem nagui qami' sa'axatema de'era, yaqto' qom ivita da ipacchigui, nache ishet da Aÿem qaua'amaqchiñi.

³⁰Qaq nagui saishet da qaltaq huo'o ca sa'axat, cha'aye mashe nayeetai' nam pa'aguenataxanaxaic maye damaxasoxonapec ana 'alhua. Qalaxaye namaye qaica ca la'añaxac da ishet da Aÿem ÿachiguiñi.

³¹Qalaxaye, iuen da salaxaguet Ñim Ita'a yaqto' 'enauac da qaÿaÿaten da ÿataqta sauotec Ñimaye. Nache huaña, nache So Jesús, 'enapeco': -Qoñiisheguem. Qolqa'ai ne'ena.

Juan 15

Aca nañiguishe uva qataq ana lcouepi

¹So Jesús queto'ot da da'aqtaxaatapeguema soua lapaxaguenataqa 'eeta': Aÿem Nachaÿem maye sheeta'am aca 'eesa nañiguishe uva, qaq Ñim Ita'a, qalaq Ñimaye 'eeta'am cam ilotague' aca'aca nañiguishe.

²Qaq da huo'o aca 'oonole ana icouepi da saishet da huo'o ana ala, nache Ñi Ita'a iquesoxouec; qalaxaye nqat ana llaxataxa ana lcouepi maye huo'o ana ala, da yaqto' nquictec da alaÿaxac.

³Qaq qami' sogote da qami' qui'itte', souaxat naua ÿapaxaguenataxanaxaco maye qami' sanema.

⁴Qaq qami' da qoquiito'ot da Aÿem qana'ayeetaua'a, nache Aÿem nataqa'en shecto'ot da qami' ña'atta'agueta. Cha'aye acam lcoue, saishet da maiche huo'o ana ala da saishet da ÿoqta na'attaua'a acam lamo. Qaq nache 'eetec nataqa'en da saishet da maiche huo'o ca alaÿaxac da qoñiita, da huo'otaq saishet da Aÿem qana'ayeetaua'a.

⁵Qaq Aÿem maye sheeta'am aca 'eesa nañiguishe, qaq qami' nacheqami' icoue. Qaq cam nache 'eetai' da Aÿem na'attaua'a qataq ña'atta'ai', nache camaye ÿataqta qalota da alaÿaxac, cha'aye saishet da huo'o ca 'eneque qami' da huo'otaq saishet da Aÿem qana'ayeetaua'a.

⁶Qaq cam saishet da Aÿem na'attaua'a, nache camaye 'eeta'am aca lcoue da saishet da huo'o aca ala, nache qaicheguc qataq qaÿasaxauec, qaq da deqaqa, nache qaÿavigaxat.

⁷Qaq qami' da nache 'eetai' da Aÿem qana'ayeetaua'a, qaltaq qaulaqaiguet 'enauac nam qami' sapaxagueneque, nache Ñim Ita'a qami' ñanema 'enauac cam qauñaxañiñaique.

⁸Ñim Ita'a huo'o da ntonaxac da huo'otaq ñataqta qalota da alañaxac da qoñiita, qaltaq qanachacheetaigui da ñataqta qami' ñapaxaguenataqa.

⁹Qaq da 'eetec Ñim Ita'a da ñataqta Aÿem ñauotec, qaq nache sheetec nataqa'en da ñataqta qami' sauoteque. Qaq qami' qome ñataqta qoquiitegue da 'eetec de'era ñauotaxanaqtaic.

¹⁰Qataq da qaulaqaiguet 'enauac na ñamaxasoxonaxacpi; nache, Aÿem nache 'eetai' da qami' sauoteque, 'eeta'am Ñim Ita'a da Aÿem ñauotec, cha'aye Aÿem ñataqta salaxaguet.

¹¹Qami' sa'aqtaxanema de'era, yaqto' qami' ñataqta qauamaichiguiñi, qoñiita'am Aÿem.

¹²Qaq dam ñamaxasoxonaxac maye qami' sanema 'eeta': Ñi 'oonolec da qoñiita ñataqta ñauotec ca lña, 'eeta'am da 'eetec da ñataqta qami' sauoteque.

¹³Qaica ca napacalec da lauotaxanaqtaic cam ñan da nachaalataxac da ñaalec na nauochaxauapi.

¹⁴Qaq qami' nacheqami' ñauochaxau', da qauo'oche dam qami' samaxaleguete.

¹⁵Nagui saishet da qami' samata'aque da qami' nlataqa, cha'aye ca choche nlatac saishet da ñañaten cam ño'ot ca na'aco'. Qaq nagui qami' samata'aque da qami' ñauochaxau', cha'aye qami' sa'aqtaxaatemala 'enauac nam la'aqtacpi Ñim Ita'a maye Aÿem ñami'.

¹⁶Qami' saishet co'ollaxa da Aÿem qarca'aguishiqui, Aÿem maye qami' ica'agui'she. Nache qami' shenapegalo da yaqto' ñataqta qalota da alañaxac da qanachaalataxaqui, qaq de'era alañaxac da qanachaalataxaqui, damaye nache 'eetai'. Yaqto' Ñim Ita'a qami' ñanema 'enauac nam qauñaxañiñaique da qoviilec da ñe'enaxat.

¹⁷Qaq 'era da qami' samaxaleguete, 'eeta': Ñi 'oonolec da qoñiita ñataqta ñauotec ca lña.

Nam shiñaxauapi nquiña So Jesús

¹⁸Nam shiñaxauapi maye imatalec da lqopitaxanaqtaic na huetalec ana 'alhua, da qami' nquiñalo, nache qauañaañi da Aÿem maye Aÿem nquiñatega.

¹⁹Na shiñaxauapi qami' ñauoteque da qoñiita'am namayepi da lataxac. Qalaxaye qami' saishet da qoñiita'am namayepi, cha'aye qami' lleca'a'ua'alo da yaqto' saishet da qoñiita'am da lataxac namayepi, ñoqo'oye ñataqta saishet da qami' iuote'n.

²⁰Qaq qauennachiya'a da ya'aqtac maye qami' sanema quiye da sheeta': «Qaica ca nlatac da huo'otaq ishet da napacalec ca na'aco'.» Qaq da huo'otaq Aÿem qaicaatac, qaq nataqa'en da qoñiita huo'o da qancanaguiiqui. Qaq da yataqta yalaxalec da yapaxaguenataxanaxac na shi yaxauapi, qaq nataqa'en yataqta yalaxaguet da qarapaxaguenataxanaxaqui.

²¹Qaq 'enauac qome ne'ena qami' qaño'oteque souaxat da qami' yapaxaguenataqa, cha'aye na shi yaxauapi saishet da yauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Aÿem namaq.

²²Na shi yaxauapi saishettaxa da huo'o ca lasouaxashet, da huo'otaq sa ñanac da setaxayot. Qalaxaye namayepi nagui saishet da iqoleguet da huo'o da lasouaxashet,

²³cha'aye ca Aÿem nquiya, camaye nataqa'en nquiya Ñim Ita'a.

²⁴Qataq namayepi saishettaxa da huo'o ca lasouaxashet, da saishet da huangui ñaqa'en namayepi da so'ot nam saishet da huo'o ca yañoxtot da yotot; qaq namayepi sogote da yauchaigui ne'ena so'otpi, qalaxaye ñaqaiyeta Aÿem nquiya, qataq Ñim Ita'a.

²⁵Qalaxaye damaye iuen da yo'oq, da yaqto' ipacchigui dam nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Aÿem nquiya namayepi, qamaq qaica ca sasouaxat.»

²⁶Qalaxaye qom ivita da anac cam qami' itaua'n qataq qami' ya'añaqche't, Cam Saqcha'a Na'añaxac maye yotqa 'eesa, cam qami' ñamaxalo maye chegoqot Ñim Ita'a, camaye qome Aÿem ya'axat.

²⁷Qataq qami' nataqa'en Aÿem qaua'axache, cha'aye nache 'eetai' da Aÿem qoviita'aguet co'ollaq cheta'ague da so'onataxan.

Juan 16

¹Qaq qami' sa'axatema nagui de'era, yaqto' saishet da qa ya'axañiuec da qarpi'i yaxaqui Aÿem.

²Qami' qa yamaqraue'c qome da huaigui ana napaxaguenaxaqui na judiopi, qataq ivira'a qome ca na'a'q da huo'o ca qami' yalaua't, nache camaye ipi'itaxatega da yototac dam 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Qaq yotot qome de'era namayepi, cha'aye saishet da yauatton Ñim Ita'a, nataqa'en Aÿem.

⁴Qaq nagui qami' sa'axatema de'era, yaqto' qom ivita ca laloqo', nache qami' ishet da qauennache da mashe sogote da qami' sa'aqtaxateguema de'era.

Da lo'onataxanaxac som Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta

Saishet da qami' sa'axatema de'era co'ollaq cheta'ague da so'onataxan, cha'aye Aÿem ñaq qami' soota'agueta.

⁵Qalaxaye nagui Aÿem she'eguelaq da yaqto' soota'aguet Ñim Aÿem namaq; qaq saishet da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da Aÿem inattac da chaq hua'ague ca saigue.

⁶Nachagrata da qami' qauaquicoita, souaxat da qami' sa'aqtaxateguema de'era.

⁷Qalaxaye ÿataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, maye 'eeta': Aÿem ÿaÿamaqchiguiñi da ashec souaxat da qoñiita. Cha'aye da saishet da ashec, nache ca Saqcha'a Na'añaxac maye qami' itaua'n qataq qami' ÿa'añaqche't saishet da anac. Qalaxaye da Aÿem ashec, nache ñamaq Camaye.

⁸⁻¹¹Qaq qom ivita da anac Camaye, nache ÿaÿaanaxanaxanec nam shiÿaxauapi maye huetalec ana 'alhua da ca sa ÿa'amaqten Aÿem, nache huo'o da lasouaxashet. Qataq nataqa'en ÿa'axat da Aÿem qaica ca so'ot qauem, qataq qaica ca ÿasouaxashet. Qaq da pa'atec, Camaye ÿachaxan da Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe nmit som ilotague' ana 'alhua, qataq ÿauo'o da nhuaxanaguec. Aÿem qalaxaye she'eguelaxa ca hueta'a Ñim Ita'a, nache qami' qome saishet da Aÿem qauloÿa'a.

¹²Qaq Aÿem qalota na ÿa'aqtacpi da qami' sa'axatema, qalaxaye saishet da qauaÿaañi nagui.

¹³Qalaxaye qom anac cam Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye ÿoqta 'eesa, nache Camaye qami' ÿapaxagueneque 'enauac nam lataxaguesat maye 'eesa; cha'aye Camaye saishet da maiche nallegoxottela't ca la'aqtaxanaxac, nachagrata da ÿa'axat 'enauac nam hua'aqchigui, qataq qami' ÿaÿaanaxanaxaneque cam ñaq naÿa'acna.

¹⁴Nataqa'en qami' ÿaÿaanaxanaxaneque 'enauac da sheeta, cha'aye Aÿem ÿo'oxoreetac.

¹⁵Cha'aye 'enauac nam lalamaxatpi Ñim Ita'a, namayepi nataqa'en ÿalamaxatpi. Qaq ÿoqo'oye Aÿem shenapec da que'eca Saqcha'a Na'añaxac Camaye qami' ÿaÿaanaxanaxaneque 'enauac da sheeta.

¹⁶Qaq mashe yaqta'a da qami' saishet da Aÿem qauloÿa'a. Qalaxaye saqaÿaloq da qaltaq Aÿem qauloÿa'a.

Da naquicoxo nmeneguet da tonaxac

¹⁷Nache soua lapaxaguenataqa huo'oi soua maiche nnattega't, 'eetra': -¿Chaq negue't ca naigui de'era? Da 'eetega da saqaÿaloq da sa selaqa'a, qalaxaye nataqa'en saqaÿaloq da qaltaq selaqa'a. Qataq 'eetega da 'enauac de'era qome ipacchigui, cha'aye souaxat da taigue da neta'ague Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lta'a.

¹⁸Qataq ¿negue't ca naigui de'era 'enapec maye 'eeta': «mashe saqaÿaloq»? Qomi' saishet da saÿaanaq dam ÿa'axattac.

¹⁹Nache So Jesús noma da soua lapaxaguenataqa huotrai que da ina't Somaye, qaq ñoqo'oye 'enapegalo, 'eeta': -¿Qanchemaxacheetague' cam naigui som ña'aqtac?

²⁰Ñataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema nagui, da qami' qome ñataqta qauaquicoita qataq qanñiñitac; qalaxaye na shiñaxauapi maye ndota't da iuennatega na lataxacpi maye huetalec ana 'alhua, namayepi ñataqta machiguiñi. Qalaxaye na'aictaxa da qami' ñataqta qauaquicoita, qalaxaye de'era qaraquicoqi, damaye nmeneguet qome ca qantonaxaqui.

²¹Aca 'alo da deco'otac, qalaq ñataqta dachetata qataq Ita'araic da nqui'ic. Qalaxaye da mashe ñiguiñi ca llalec, nache acamaye icoua'ai so nqui'ic, nache ndota't da ntonaxac, cha'aye nviraxata ca nogotolec ana 'alhua.

²²Qaq nache 'eetec nataqa'en da qoñiita nagui huo'o da qarachetataiqui, qalaxaye Añem qami' ñe'eguelaxalo qome, nache da qarquiyaqteñaxaqui ñataqta nlaqchigui da qantonaxaqui, qaq que'eca qantonaxaqui saishet da huo'o ca nqat.

²³Qaq que'eca na'a'q qome, nache saishet da huo'o ca Añem inattac da qoñiita. Qaq ñataqta 'eesa de'era qami' sa'axatema, da Ñim Ita'a qami' ñanema 'enauac ca qauñaxañiñaique, souaxat da qami' ñapaxaguenataqa.

²⁴Qaq choche ivitta'a nagui da qami' saxanaxa da huo'o ca qauñaxañiñaique da qoviilec da ñe'enaxat. Qaq qauñaxañi qome, nache qauacoñiiguet ca qauñaxañiñaique, yaqto' ñataqta qami' nlaqchiguilo da qantonaxaqui.

So Jesucristo loxonec na 'onataxac ana 'alhua

²⁵Qaq qami' sa'axatema 'enauac ne'ena, qalaxaye sauota'alo naua ñaloqnaxanaqa'ate. Qalaxaye nayeetai' ca laloqo' da saishet qome da sauota'aisalo naua ñaloqnaxanaqa'ate, nachaqrata da ñataqta qami' sa'axatema Ñim Ita'a.

²⁶Cha'aye mashe ime da sa iuen da qami' ñachoxoreetapegueleguete da señaxanot Ñim Ita'a, nachaqrata da maiche qami' qauñaxañiñot Ñimaye, cha'aye qami' ñapaxaguenataqa.

²⁷Ñimaye qami' ñauoteque, souaxat da Añem qauauochec, qataq qaua'amaqchiñi Ñim Ita'a maye Añem namaq.

²⁸Añem sachegoqtot co'ollaxa Ñim Ita'a da ñanaña ana 'alhua, qaq nagui qalaq Añem sheca'ai ana 'alhua da she'eguelaxa Ñimaye.

²⁹Nache soua lapaxaguenataqa 'ena'apo': -Nagui maye ñataqta ñataqteguelo naua 'ara'aqtaqa, qataq saishet da 'auauota'a ca 'araloqnaxanaxat.

³⁰Qaq nagui mashe sañaanaq da 'am 'auañaten 'enauac na lataxaguesat, qaq saishet da 'auen da huo'o ca 'am inat. Qaq ñoqo'oye sa'amaqtenaq da 'am 'auachegoqtot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³¹Nache So Jesús 'enapeco': -Qaq ¿'eesa peta'a da qami' qaua'amqaanataxañi nagui?

³²Qalaxaye nagui mashe nayeeta'a da ivita ye laloqo' da qami' qauataiuec, ñi 'oonolec maiche ñoiueetac ca dataigue, nache Aÿem qaulachiya'a't qome. Qalaxaye Aÿem saishet da Aÿem 'oonolec, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Ita'a Aÿem hueta'aguet.

³³Qaq Aÿem qami' sa'axatema 'enauac de'era, yaqto' huo'o da qarlagaxayiqui da Aÿem qana'ayeetaua'a. Qami' ana 'alhua maye qoviitalec huo'o da qanque'eenaxaqui. Qalaxaye qana'añaxache qome, cha'aye Aÿem mashe sogote da ñoxonec nam 'onataxacpi maye huetalec ana 'alhua.

Juan 17

So Jesús ngouagaxaueeleguete soua lapaxaguenataqa

¹Qaq co'ollaq ime da 'eetegalo soua lapaxaguenataqa So Jesús, nache ñamato'ot na piguem, nache 'enapeco': -'Am Ita'a, mashe ivita ye laloqo' da 'auachaxana na shiñaxauapi da ña'amaqchec qataq da ña'añaxac. Qaq nache sheetec nataqa'en Aÿem da sachaxana na shiñaxauapi da 'ara'amaqchec qataq da 'ayo'oxoyec.

²Cha'aye Aÿem 'año'anem co'ollaxa da 'ara'añaxac da yaqto' ñatañaña 'enauac na huetalec ana 'alhua. Qataq nataqa'en Aÿem 'año'anem da ña'añaxac da yaqto' sanem da lca'alaxa maye chochaq tatec 'enauac nam Aÿem 'año'anem da Aÿem ca'ategue.

³Qaq de'era achaaalataxac maye chochaq tatec, damaye nachera da naigui da 'am qañauatton, 'am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, maye nache'amta qataq 'am 'eesa, qataq nam 'Arca'aguishec maye 'anamaxa ana 'alhua co'ollaxa.

⁴Qaq Aÿem ñataqta 'am sho'oxoreetac nagui da soota'a ana 'alhua, cha'aye ñataqta sematta da Aÿem 'auamaxalec da so'ot.

⁵Qaq nagui, 'am Ita'a, ñeshetaique da sootaua'a na 'arañe, da Aÿem 'año'anem da ño'oxoyec maye saatañi co'ollaq 'am sooto'ot co'ollaq saxanaqaca ana 'alhua.

⁶Qaq naua 'arca'agui'she maye 'auachegoxottoigui co'ollaxa nam huetalec ana 'alhua da yaqto' Aÿem 'año'anem, naamaye sogote da sa'axatema da qoneta. Naamaye 'aralamqa'ate, qalaxaye Aÿem 'año'anema, qaq naamaye ñataqta ñalaxareguet da 'ara'aqtac.

⁷Qataq naamaye nagui ñañoateeta da 'enauac nam Aÿem 'año'anem 'am chegoqtot,

⁸cha'aye mashe sanema dam 'ara'aqtac maye Aÿem 'año'anem. Qaq naamaye ñaconegueta, qataq ñañoateeta da ñoqta 'eesa da 'am sachegoqtot, qataq ña'amaqte'n da Aÿem 'aramaxashec.

⁹Qaq Aÿem 'am ñachoxonnot, souaxat naamaye. Qaq saishet da ñachoxoreetapeguelec nam huetalec ana 'alhua, nachaqaunate' naua Aÿem 'aÿa'anema, cha'aye 'aralamqa'ate.

¹⁰Cha'aye 'enauac nam ñalamaxatpi, namayepi 'aralamaxatpi, qaq nam 'aralamaxatpi, namayepi nataqa'en ñalamaxatpi. Nache 'enauac de'era ñachaxan da ña'amaqchec qataq da ña'añaxac.

¹¹Qaq Aÿem mashe yaqta'a da saishet da soota'a ana 'alhua, cha'aye Aÿem saÿa cam qoueta'a. Qalaxaye naamaye ñaq huetralec ana 'alhua. Qaq ñoqo'oye 'am seÿaxanot da 'antela'alo, qataq 'anema da 'ara'añaxac dam Aÿem 'aÿa'anem co'ollaxa, da yaqto' naamaye nache 'eetai' da na'atta'a't, 'eeta'am da 'eetec 'Am qataq Aÿem.

¹²Nagui da ñaq soota'agueta naamaye ana 'alhua, qalaq Aÿem so'ogoxona da 'ara'añaxac da ñetela'alo qataq da ñepaxattaleguete. Qaq saishet da huo'o ca deqat naamaye, nachaqsota so Judas maye lca'ateua'a so nqa'aic maye ñauega da deqat, nache ipacchigui dam 'enapec naua nanettaleguete ana 'ara'aqtac lmalate.

¹³Qaq nagui ñeqo'ona cam qoueta'a. Qalaxaye shenapec de'era nagui da ñaq sootalec ana 'alhua, yaqto' naamaye ñataqta nlaqchigui da ntonaxa'c, 'eeta'am Aÿem.

¹⁴Qaq Aÿem sanema naamaye da 'ara'aqtac, qaq ñoqo'oye nam huetalec ana 'alhua ñataqta nquiÿalo, cha'aye naamaye mashe saishet da 'eeta'am da lataxac na shiÿaxauapi ana 'alhua, 'eeta'am da 'eetec Aÿem da saishet da sheeta'am namayepi.

¹⁵Qaq Aÿem saishet da 'am seÿaxaatacot da yaqto' 'anqateeguesop naamaye ana 'alhua, nachaqrata da 'anpaxattaleguete qataq saishet da 'auasheneguet so pa'aguenataxanaxaic.

¹⁶Qaq de'era 'eetec da Aÿem saishet da ima' ana 'alhua, qaq nachera da 'eetec naamaye da saishet da lma' ana 'alhua.

¹⁷Qaq 'auÿotaugalo qome naamaye, 'auachegoxotchigui dam 'eesa lataxac; dam 'ara'aqtac maye ñataqta 'eesa.

¹⁸Qaq de'era 'eetec da Aÿem 'anamaxa na huetalec ana 'alhua, qaq nachera da sheetec nataqa'en da Aÿem samaxa naamaye nam huetalec ana 'alhua.

¹⁹Qataq souaxat naamaye, nache Aÿem ñataqta 'am ñañanot yaqto' naamaye nataqa'e'n ishet da 'am ñañarot, chegoqchigui dam 'eesa lataxac.

²⁰Qaq saishet da nachaqaunate' naamaye da ñachoxoreetapegueleguete, nataqa'en cam Aÿem ña'amaqtenpi qome, qom hua'axaÿa ca la'aqtaxanaxa'c naamaye.

²¹Qataq 'am seÿaxanot, 'am Ita'a, da yaqto' naamaye ñataqta na'atta'a't, 'eeta'am da 'eetec 'am qataq Aÿem da ña'araqta'a't, nataqa'en naamaye qomi'

na'attaua'alo. Yaqto' nam shiŷaxauapi maye huetalec ana 'alhua ŷa'amaqten da Aŷem 'aramaxashec.

22-23 Qataq Aŷem sanema naamaye dam na'añaxac maye Aŷem 'aŷa'anem co'ollaxa, yaqto' naamaye nache queto'ot da na'atta'a't. Qaq ŷoqo'oye naamaye iue'n da nache 'eetai' da Aŷem na'attaua'alo, 'eeta'am da 'eetec da 'am ña'attaua'a. Yaqto' de'era lataxac da na'atta'a't naamaye ŷataqta nalochiguiñi, yaqto' nam shiŷaxauapi maye huetalec ana 'alhua ŷaŷaten da Aŷem 'aramaxashec qataq ŷataqta 'auauoteque naamaye 'eeta'am da 'eetec da Aŷem 'auauotec.

24 Am Ita'a, naua Aŷem ca'atogueto naamaye Aŷem 'aŷa'anema, qaq ŷoqo'oye ñeshetaique da naamaye Aŷem hueta'agueta cam soota'a, yaqto' ŷauaachigui cam na'añaxac maye Aŷem 'aŷa'anem. Cha'aye nale'ena co'ollaxa da ŷataqta Aŷem 'auauotec co'ollaq saxanaqaca ana 'alhua.

25 Am Ita'a, 'am ŷataqta no'on da 'arataxac, qalaxaye nam huetalec ana 'alhua saishet da ŷauatto'n naua ŷaŷamaqchiyiñi 'auo'o't. Aŷem qalaxaye 'am sauatton, qaq naua Aŷem 'anema mashe sogote da ŷaŷate'n da Aŷem 'aramaxashec.

26 Aŷem mashe saŷaanaxanaxaneque naamaye da qoneta, qalaxaye ñaqaiyeta Aŷem ñaq shecto'ot da 'am sa'axattac, yaqto' naamaye nache queto'oto da Aŷem na'attaua'alo qataq ŷauotec na laŷepi, 'eeta'am 'am qataq Aŷem da ŷataqta ñauotaxa't.

Juan 18

So Jesús qaŷaconeua'a da qaicoñe'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

1 Qaq co'ollaq ime da natamnaxac So Jesús, nache jec, nnaicapegueto soua lapaxaguenataqa da nqo'ootra so ñaŷiguŷhe lma' maye na'atague da le'ego so la'auaxac le'enaxat Cedrón.

2-5 Qaq so Judas Iscariote maye ŷauotaique da ŷaneuo So Jesús. Somaye nataqa'en ŷauana se'eso nanataqa' maye hueta'a So Jesús qataq soua lapaxaguenataqa. Cha'aye mashe qalota naxa da So Jesús hueta'a yemaye. Qaq ivireua'a yemaye co'ollaxa so Judas nnaictague' so huataxanaqpi Roma le'ecpi. Nataqa'en huo'oi soua nnaictagueto huataxanaq lashe' maye ilotegueto aso no'onaxanaxaqui late'eraí maye lamaxa'she soua lataxala'ate na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som fariseopi. Qaq somayepi ŷataqta na'atchiguiñi na lo'ogoxonaxatpi qataq ŷachetac ana lcoŷaraxanaqtepi. – Qaq So Jesús mashe ŷaŷateeta'a de'era, ŷoqo'oye co'ollaq ila'aguet somayepi, nache ca'ata'aguet da inat 'eeta': –¿Negue't ca qanmichiitaique? –Nache somayepi 'enapeco': –Ñimitaqtaique ca Jesús maye Nazaret le'ec. Nache So Jesús 'enapeco': –«Nachaŷem.»

6 Nache huañi so huataxanaqpi qataq soua lŷa't huataxanaq lashe' maye ilotegueto aso no'onaxanaxaqui late'eraí.

⁷Nache So Jesús qaltaq ñe'eguelaxalec da denataxan, 'eeta': -¿Negue't ca qanmichiitaique? Nache somayepi 'enapeco': -Qomye ñimitaqtaique ca Jesús maye Nazaret le'ec.

⁸Nache So Jesús 'enapeco': -Mashe qami' sheetegalo mque' da Nachaÿem. Da ñoqta 'eesa da Aÿem qanmichiitaique, qaq no'on da qauaqaita'a ne'ena ñaÿepi da jec.

⁹Qaq de'era 'enapec, damaye ipacchigui dam maiche la'aqtac So Jesús co'ollaq 'eeta': «Nam Aÿem ñanempi Ñim Ita'a, namayepi qaica ca deqat.»

¹⁰Nache so Simón Pedro, maye huo'o so lainec, somaye nqatsheguem, nache iquesoxouec ana aloiguishe ltela som 'oonolec maye le'enaxat Malco. Somaye nache lamaxashec som lataxala' na ntaxaÿaxanaxanecpi da qaitaxaÿapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Qalaxaye So Jesús 'enapego' so Pedro, 'eeta': -'Avi'eguelaxaañi na 'ainec, 'anshiñi. Ñim Ita'a da Aÿem ipagaqaana'aguet da ñeque'eenaxac maye 'eeta'am da qanñomigui ca deshenataxan, qaq ¿peta'a saisheto' da saigui damaxa?

So Jesús qaÿataxanot so lataxala' na ntaxaÿaxanaxanecpi

(Mateo 26.57-58; Marcos 14.53-54; Lucas 22.54)

¹²Nache som alleppi maye Roma le'ecpi qataq som Ita'a, qataq som huataxanaqpi maye nauatalec naxa aso no'onaxanaxaqui late'eraí, somayepi ñaconeua'a So Jesús, nache icoñera't naua lhua'q.

¹³Ime, nache hua'auchiguiñi da qaÿauegueua'a so lma' so Anás maye lacho' so Caifás, som lataxala' na ntaxaÿaxanaxanecpi da qaitaxaÿapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna se'eso vi'i.

¹⁴Qaq se'eso Caifás nacheso' co'ollaxa so 'eetega na lataxala'pi na judiopi da ñaÿamaqchiguiñi da 'oonolec ca ileualec na lauo' le'ecpi, qaq sa 'ena'am da 'enauac qailaxachigui na nhuo' le'ecpi.

So Pedro nqoleguettac, 'eetega da sa ñauatton So Jesús

(Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57)

¹⁵So Simón Pedro qataq so lña napaxaguenatac, soomaye ca'attraueegue So Jesús. Qaq se'eso lña napaxaguenatac, somaye nauattonaxaua som lataxala' na ntaxaÿaxanaxanecpi. Qaq ñoqo'oye somaye nache lña teuo So Jesús da pa'a'ua'a so nqasoxoc se'eso nataxala'.

¹⁶Qaq som Pedro, qalaq pa'ataueegue da laÿe so lasom. Qaq ñoqo'oye ishet da pa'auec se'eso napaxaguenatac maye maiche nauattonaxaua som lataxala' na ntaxaÿaxanaxanecpi da qaitaxaÿapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache somaye detaxaÿapegue' asom ilotague' so lasom, nache ipa'axaneuo so Pedro.

¹⁷Nache asa'aso lasom lo'o inattaco' so Pedro, 'eeta': -¿Saishet peta'a da nache 'am 'oonolec nam lapaxaguenatacpi de'era ñale? Nache so Pedro 'enapeco': -'A'i, saishet da nachaÿem.

¹⁸Qaq cha'aye ñataqta atom, nache som namaxashecpi qataq som huataxanaqpi maye nauaatalec aso no'onaxanaxaqui late'eraí ño'ot so l-le', nache nachattañipi da ntootac. Qaq so Pedro nataqa'en ñalectaigui somayepi, ntootac se'eso norec.

So lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi inattac So Jesús

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

¹⁹Nache som lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, somaye ichemaxattega So Jesús, denataxaatapegueque soua lapaxaguenataqa, qataq chaq 'eetec ca lapaxaguenataxanaxac Somaye.

²⁰Nache So Jesús 'enapeco': –Aŷem ñataqta ñachaxaata naxa 'enauac nam shiŷaxauapi da setaqtac, qataq saq ŷet da huaigui ana napaxaguenaxaqui na judiopi da sapaxaguenataxaatac qataq aŷim no'onaxanaxaqui late'eraí maye huaña naxa da laponat 'enauac na judiopi. Qaq Aŷem saishet da huo'o ca ŷa'aqtac soxottañi.

²¹Qaq ¿ta'ainco' da Aŷem 'aunattac? No'onctaxa da 'aunat nam shiŷaxauapi maye Aŷem na'axaŷaxaatega, yaqto' namayepi ishet da ŷa'axat cam ŷa'aqtaxanaxac maye sami' namayepi. Cha'aye namayepi ŷaŷateeta dam ŷa'aqtaxanaxac.

²²Nache So Jesús co'ollaq 'enapec de'era, nache som 'oonolec som huataxanaqpi maye ilotague' aso no'onaxanaxaqui late'eraí maye ñalectauo, somaye iuaxanoigui na lashec So Jesús. Nache 'eetega, 'eeta': –¿Nache qoneteco' de'era da 'aua'aqtaxanem ñim lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

²³Nache So Jesús 'enapeco': –Da huo'otaq sa ŷaŷamaxañi ca ŷa'aqtac, qaq no'on da 'aua'axat chaq hua'ague ca 'eetec ca sa ŷaŷamaxañi. Qalaxaye da huo'otaq ŷaŷamaqchiguiñi dam shenapec, qaq ¿ta'ainco' da Aŷem 'auaxan?

²⁴Nache so Anás ŷamaq So Jesús ŷaxatta'a't naqa'en naua lhua'q da ŷamaxa so Caifás som 'oonolec lataxala' nam ntaxaŷaxanaxanecpi.

So Pedro qaltaq ŷe'eguelaxalec da 'eetega sa ŷauatton So Jesús

(Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

²⁵Qaq so Pedro ñaq queto'ot da nachattañi, ntootapigui so norec. Nache qaltaq huo'o so inattac somaye, 'eeta': –¿Saishet peta'a da nache 'am 'oonolec nam lapaxaguenatacpi de'era ñale? Nache so Pedro qataq nqoleguettac, 'eeta': –'A'i, saishet da nachaŷem.

²⁶Nache qaltaq denataxan som 'oonolec nam lamaxashecpi som lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi, maye maiche lauo' le'ec so ñale maye iquesoxouec co'ollaxa ana ltela so Pedro, 'eeta': –¿Saisheto' da nache 'am selota'a can huaña ye nañiguishelma' da queta'aguet damaye?

²⁷Nache so Pedro qaltaq nqoleguettac. Huaña, nache nŷen so 'olgaxa.

So Jesús qaŷataxanot so nta'a Pilato

(Mateo 17.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

²⁸Nache qãauec So Jesús, qãachegoxotchiguiña so lma' so Caifás da qãauega so lma' so nta'a Pilato. Qaq mashe yaqta'a co'ollaxa da yo'oxoñi, qaq nam judiopi saishet co'ollaxa da pa'aua'a so nqasoxoc so nta'a, cha'aye ivittaique da nshepaxan da nachaalataxac. Cha'aye da nache 'eetec de'era, nache saishet da dequi'iyapegueua'a na nallec se'eso na'a'q maye le'enaxat Lapascua.

²⁹Qaq ñoqo'oye so nta'a Pilato npa'auac co'ollaxa, nache inattac somayepi, 'eeta': -¿Negue't cam qauasaqaitapeguelec da lasouaxashet de'era ñale?

³⁰Nache somayepi 'enapeco': -Damaye da saishettaxa da qauemaic, nache saishet da 'am ñauegaxaua'a.

³¹Nache so Pilato 'enapego' somayepi, 'eeta': -Damaye qauaviqui, nache qauoilec nam namaxasoxonaxacpi maye qami' qoñanema co'ollaxa da maiche qanmichi. Nache somayepi 'enapeco': -Qalaxaye qomi' judío lashe' saishet da huo'o ca qana'aqtac, da yaqto' huo'o ca salauataq.

³²Huaña, nache ñataqta ipacchigui da 'enapec So Jesús co'ollaq ña'axata'a da 'eetec qome da nalaataguec.

³³Nache so Pilato qaltaq ñe'eguelaxaigui aso lo'onataxanaxaqui, nache iñaxaneuga So Jesús, nache inattac, 'eeta': -¿Peta'a nache 'am Lta'a na judiopi?

³⁴Nache So Jesús 'enapeco': -¿'Am peta'a maiche 'andotelec de'era 'annataxanaxac, qalqo' huo'o ca 'am ña'axatem da sheeta?

³⁵Nache so Pilato 'enapeco': -¿Peta'a añemo' judío le'ec? Ye nam maiche 'arhuo' le'ecpi qataq nam lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi, nachena na 'am nauegueua'a añem. Qaq ¿chaq negue'to' cam 'auo'ot sa ña'amaxañi?

³⁶Nache So Jesús 'enapeco': -Da ño'onataxanaxac da Añem nta'a, damaye saishet da lma' ana 'alhua. Cha'aye da nache 'eetec taxa de'era, nache nam ca'attague'pi Añem sogotectaxa da deloqui, da yaqto' saishet da Añem qoñaneua'a na judiopi. Qalaxaye da ño'onataxanaxac da Añem nta'a, damaye saishet da lma' ana 'alhua.

³⁷Nache so Pilato 'enapego' Somaye, 'eeta': -¿Qache ñoqta 'eesa da 'am nta'a? Nache So Jesús 'enapeco': -Aja', Añem nta'a, nachera dam qonapec. Añem sañiguiñi da ñanaña ana 'alhua, da yaqto' sa'axat cam 'eesa. Qaq 'enauac nam ñalaxalec dam 'eesa, namayepi na'axañaxana dam ña'aqtanaxanaxac.

³⁸Nache so Pilato 'enapego' Somaye, 'eeta': -¿Chaq negue't cam 'eesa lataxac?

So Jesús qoñaneguet da nalaataguec

(Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

Qaq co'ollaq imat da lnataxanaxac so Pilato, nache qaltaq pa'auac da da'aqtanaxanem so judiopi, 'eeta': -Añem saishet da huo'o ca sanata lasouaxashet de'era ñale.

³⁹Qalaxaye qami' huo'o naxa da maiche qarataxaqui da qansheetaique da sesouec ca ncoñeteguishec, souaxat da qoñiita da iviteuga ye na'a'q maye le'enaxat Lapascua. Qaq ¿qansheetaique peta'a da aÿem sesouec Ñim Lta'a na judiopi?

⁴⁰Nache 'enauac somayepi qaltaq ÿe'eguelaxalec da ÿa'alqagui, 'eeta': -¡'A'i, saishet da nachera de'era ÿale! ¡Nachaqcata ca Barrabás 'ausouec! Qaq se'eso Barrabás ÿataqta cachaxaic co'ollaxa.

Juan 19

¹Nache so Pilato damaxasoxoolec da qaÿaconeua'a So Jesús, nache qaiuaxan.

²Nache som alleppi ÿanaxanaxaangui na lqaic So Jesús aso lo'onata ÿaxat, qataq ÿanaxanaxaanguilo soua anogo maye naueraleguete da ltogaxa.

³Qaq co'ollaq ime, nache qanquigueua'a Somaye, nache qoÿeetega, qoÿeeta': -¡La', 'am maye 'am Lta'a na judiopi! Nache qaiuaxaatapigui na lashec.

⁴Nache so Pilato qaltaq pa'aucec, nache 'enapego' somayepi, 'eeta': -Ña qauloÿa, nagui damaye ñeqatec yaqto' ishet da qauaÿaañita da aÿem qaica ca sanata lasouaxashet damaye.

⁵Nache qanpa'axanec So Jesús, netagui qanqoÿen na lqaic aso ÿaxat maye no'onata, qataq ÿaatrañi soua anogo maye naueraleguete na ltogaxa. Nache so Pilato 'enapego' somayepi, 'eeta': -¡'Era dam ÿale!

⁶Qaq co'ollaq ila'a Somaye na lataxala'pi na ntaxaÿaxanaxanecpi da qaitaxaÿapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nam nauaatalec naxa añi no'onaxanaxaqui late'eraí, nache ÿa'alqagui, 'eeta': -¡Qaiuaxaneuo qome damaye! ¡Qaiuaxaneuo qome damaye! Nache so Pilato 'enapego' somayepi, 'eeta': -Qauaviquiuec qone' damaye, nache maiche qauaxañiio, cha'aye aÿem saishet da huo'o ca sanata lasouaxashet damaye.

⁷Qalaxaye na judiopi 'enapeco': -Qomi' huo'o dam nqataxac maye qomi' qoÿanema co'ollaxa, qaq damaye 'enapec ye ishet da qaÿalauat ca 'ena'am de'era, cha'aye damaye 'eetega da Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸Qaq co'ollaq hua'axaÿa de'era so Pilato, nache ÿataqta nquictec da lcolanaxa.

⁹Nache qaltaq taigui aso lo'onataxanaxaqui, nache qaltaq inattac So Jesús, 'eeta': -¿Chaq hua'ague ca ÿoqta 'auachegoqta'ague? Qalaxaye So Jesús saishet da ÿasat.

¹⁰Nache so Pilato 'enapego' Somaye, 'eeta': -¿Qalaq saishet da aÿem 'auasateguet? ¿Sa 'auaÿateno' peta'a da aÿem huo'o da shenec da samaxasoxoolec da 'am qaiuaxaneuo, qataq da seshet da 'am sesouec?

¹¹Nache So Jesús 'enapeco': -'Am qaica ca qonec da huo'otaq saishet da 'am ÿanem Ñim Lo'onatac 'Enauacna ca 'ara'añaxac, da yaqto' ishet da huo'o ca 'auo'otec Aÿem. Qaq ÿoqo'oye cam Aÿem ÿaneua'a 'am, camaye ÿataqta ÿactec da lta'araic da lasouaxashet, qaq saq 'ena'am da qoneta.

¹²Huaña, nache so Pilato nmittaique ca lataxac, da yaqto' ishet da isouec So Jesús, qalaxaye na judiopi ñataqta ña'alaqtagui, 'eeta': -¡Da 'am 'ausouec damaye, nache saishet qone' da 'anauochaxaua ñim lta'a na nta'alpi maye neta'ague da Roma! ¡Cha'aye camachaqa ca huotaique da maiche ñoiqeeetac ca ño'ot da 'eetega da nta'a, nache camaye npa'aguenaxaua ñim lta'a na nta'alpi!

¹³Nache so Pilato co'ollaq hua'axaña de'era, nache damaxasoxoolec da qanqatec So Jesús. Nache somaye nso'ootaña som huaña da qanmit ca nasouaxashet, maye qañamata'ac da le'enaxat Gabata nam hebreo la'aqtaqa. Damaye naigui da ndotec na coma' ca napiaqa'.

¹⁴Qaq se'eso na'a'q nacheso so pa'aiguet som na'a'q maye le'enaxat Lapascua. Qaq mashe na'a'q laiñi co'ollaq so Pilato 'eetega na judiopi, 'eeta': -¡Era dam qarta'ai!

¹⁵Qalaxaye somayepi ña'alaqtagui, 'eeta': -¡Qañalauat qome damaye! ¡Qañalauat qome damaye! Qataq ¡qaiuaxaneuo qome! Nache so Pilato 'enapeco': -¿Peta'a isheto' da añem seuaxaneuo dam qarta'ai? Qalaxaye som lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi 'enapeco': -Qomi' qaica ca lña qarta'a, nachaqñita ñim lta'a na nta'alpi maye neta'ague da Roma.

¹⁶Huaña, nache so Pilato ñanoigui So Jesús somayepi da yaqto' iuaxaneuo. Nache somayepi ñauac Somaye.

Da 'eetec co'ollaq qaiuaxaneuo So Jesús

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)

¹⁷Qaq co'ollaq ime, nache qanayecot So Jesús, maiche ñachetac qanqa'en so npe'enaxaqui, da nqo'oneuga so 'alhua maye qañamata'ac da nqaic lpi'inec lma'. Qaq nam hebreo la'aqtaqa ñamata'ac Gólgota.

¹⁸Qaq huaña yemaye, nache qaiuaxaneuo So Jesús, nataqa'en soua dos ñale't. So 'oonolec soomaye pa'ata'ague qanqa'en da aloic, qaq so lña pa'ata'ague da ne'emaq.

¹⁹Nache so Pilato damaxasoxoolec da qoñanagui na pa'asheguem so qo'oipaq so nrec maye 'eeta': «Jesús Nazaret le'ec, maye lta'a na judiopi.»

²⁰Qaq ñataqta qalota na judiopi na itaxañaxaatac se'eso nrec, cha'aye se'eso 'alhua maye huaña co'ollaq qaiuaxaneuo So Jesús, somaye saqañapeque so nñecpi. Qaq se'eso nrec qoñettrañi naua la'aqtaqa na hebreo qataq griego qataq na latín.

²¹Qaq ñoqo'oye na lataxala'pi na ltaxañaxanaxanecpi na judiopi 'eetego' so Pilato, 'eeta': -Saishet qome da 'iyiñi da ñimaye «lta'a na judiopi.» Nachaqrata da 'iyiñi da «Ñimaye maiche 'eetega da lta'a na judiopi.»

²²Qalaxaye so Pilato 'enapego' somayepi, 'eeta': -Dam shiyiñi, damaye nache 'eetai' qome da nanettañi.

²³Qaq so huataxanaqpi co'ollaq imat da iuaxaneuo So Jesús, nache ñaconalo soua alogo, nache icolaxatapiguilo cuatro naqa'en naua lañel ime, nache naloguilo soomaye. Qataq ñacona aso lapoto, qalaxaye asomaye ye ima'a't qaica ca ltetaxat,

²⁴nache soua huataxanaq lashe' 'ena'apo': -Saishet qome da secolaxataqa'ague anamaye. Nachaqrata da ñalletaxagui, yaqto' sañaanaq chaq negue't ca talec. Huaña, nache ñataqta ipacchiguilo da 'ena'ape naua nanettrañi la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Qanaloguilo qome naua añaogo, qanallichiguilo da yaqto' huo'o ca talec.»

²⁵Qaq se'eso npe'enaxaqui So Jesús, nache saqañapeque ca huetaua'a aso late'e, qataq aso lña María maye lhua so Cleofas asom lasoro So Jesús, qataq aso María maye lma' ye Magdala.

²⁶Nache So Jesús co'ollaq ila'a aso late'e da nachattañi, huaqta'ai' som lapaxaguenatac maye ñataqta lauotaxat, nache 'enapego' aso late'e, 'eeta': -'Am 'alo, 'era qome da 'aña'alec.

²⁷Ime, qataq 'enapego' so lapaxaguenatac, 'eeta': -'Ara qome ara 'arate'e. Nache chegoqchiguiña se'eso na'a'q da se'eso lapaxaguenatac ñauegueua'a so lma' aso María.

Da l-leuaxa So Jesús

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)

²⁸Qaq So Jesús co'ollaq ñañaten da mashe ipacchigui 'enauac nam ñamaxalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ñoqo'oye da yaqto' ipacchiguilo naua nanettralec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye, nache Somaye 'enapeco': -Huo'o na ñaquip.

²⁹Qaq huo'o aso ñomaxaqui nlaqchigui na lataxa 'euaxaic. Nache qaiPET aso 'eeta'am ana auol, nache qoñanagui aso coqta maye le'enaxat hisopo. Nache qoñaasheguemec da yaqto' napigoxoi'.

³⁰Nache So Jesús ñjomgui se'eso lataxa 'euaxaic. Ime, nache 'enapeco': -Nagui mashe 'enauac ipacchigui. Huaña, nache naqchiguiñi na lqaic, nache ileu.

So ale ña'areua'a na lañe So Jesús aso lataqui axai

³¹Qaq se'eso na'a'q, nache pa'aiguet so na'a'q maye huetoigui da qaiuennate so na'a'q le'enaxat Lapascua. Nache na lataxala'pi na judiopi sa ñañamaxaren da nache netragui da lo'ocñaxa'c soomaye soua npe'enaxaqui' se'eso na'a'q mataxaqui. Cha'aye se'eso na'a'q ñataqta ñactec da qairen. Qaq ñoqo'oye qaiñaxanot so Pilato da yaqto' damaxasoxoolec da qañacagaxa't naua lchel soua tres ñale't maye qaiuaxaatrauo, da yaqto' saqañaloq da ileu', nache qaiñalapegueto da qanqaayini da lo'ocñaxa'c soomaye.

³²Nache soua ale't je'c, nache ñacagaxa't naua lchel soua npe'enaxau' So Jesús.

³³Qalaxaye co'ollaq nqo'onalo So Jesús, nache ilora'a da mashe ileu, nache saishet da inoxo'n naua lchel.

³⁴Qalaxaye so 'oonolec soua ale't, somaye ÿa'areua'a na laÿe So Jesús aso lataquiaxai, nache anac so ltago'q qataq so 'etaxat.

³⁵Qaq som ÿa'axat de'era, somaye co'ollaxa ÿauaachigui qataq ÿataqta 'eesa de'era 'enapec. Cha'aye somaye ÿaÿateeta da ÿataqta 'eesa de'era la'aqtac, yaqto' qami' nataqa'en ishet da qaua'amqaanataxañi.

³⁶Cha'aye de'era qanayeuaigui, damaye yo'oq, yaqto' ishet da ipacchigui da 'enapec naua nanettralec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Saishet qome da huo'o ca qainoxon naua lpi'ineqa.»

³⁷Qataq ye lÿa nanettañi, 'eeta': «ÿauaachigui qome nam ÿa'arapec Somaye.»

So Jesús qailareñi

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

³⁸Qaq co'ollaq ime de'era, nache so José maye lma' ye Arimatea, somaye iÿaxanot so Pilato da yaqto' irouec so lo'ocÿaxac So Jesús. Qaq se'eso José, somaye quetague' So Jesús, qalaxaye saishet da ÿoqta nachaxaata, souaxat da ñe'etega na lataxala'pi na judiopi. Nache so Pilato ÿanem somaye dam iÿaxaneua'a, nache jec so José da irouec so lo'ocÿaxac So Jesús.

³⁹Qaq nataqa'en so Nicodemo, maye huo'o so pe co'ollaq naua'a da detaxaÿapegue' So Jesús, somaye nachetac so treinta kilos na qaÿalecna't qo'oipaq lcha'q, le'enaxat mirra qataq áloe.

⁴⁰Nache so José qataq so Nicodemo, soomaye iroue'c so lo'ocÿaxac So Jesús, nache ÿaxateguelo so laxataxat hualoq laÿe maye ÿataqta late'eraí añi lasheue, ime nache qaÿa'amñigui se'esoua qaÿalecna't qo'oipaq lcha'q maye ama na laita, cha'aye damaye maiche lataxac na judiopi da ivita da ilayiñi na lqatacpi.

⁴¹Qaq se'eso 'alhua maye huaña co'ollaq qaiuaxaneuo So Jesús, somaye huo'o so nañiguishé lma', qaq somaye nache naigui aso huachiqui dalaxai maye saxanaxa da huo'o ca qaÿachangui.

⁴²Qaq asomaye nache qaÿachangui So Jesús, cha'aye asa'aso huachiqui, asomaye saqaÿapeque, qataq souaxat da mashe yaqta'a da ivita da nnoxoneuo so nmataxaqui na judiopi.

Juan 20

Da 'eetec co'ollaq qaltaq nca'alec So Jesús

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

¹Qaq som la'auaxanec na'a'q naua na'axa'te, nache aso María maye lma' ye Magdala, asomaye tauga aso huachiqui co'ollaq nte'etom, co'ollaq ñaq napaltañi, qaq co'ollaq mashe saqaÿapeque aso huachiqui, nache asomaye ila'a da so coma' maye lapoxot asomaye da mashe qanqat.

²Nache asomaye jec, nqalgoqtaua'a ca hueta'a so Simón Pedro qataq so lya napaxaguenatac som yataqta nauochaxaua So Jesús. Nache 'enapegalo', 'eeta': – So Qarataxala' qanqateeguesop co'ollaxa añi nhuachiqui, qaq qomi' saishet da sañaanaq ca qaýacha'ague camaye.

³Nache so Pedro qataq so lya napaxaguenatac, soomaye je'c da nqo'ooreuga aso huachiqui.

⁴Qaq soomaye nqalgoqte', nnaictega't, qalaxaye so 'oonolec sa ilaua'ague ana naloxo, napacalec so Pedro. Nache somaye hua'auñi da ivireuga aso huachiqui.

⁵Nache somaye yamataigui asomaye da imeten. Nache ila'a so laxataxat da huetaiya', qalaxaye saishet da yooqta taigui.

⁶Qaq co'ollaq mashe nvi' so Pedro, nache somaye yataqta taigui aso huachiqui. Nache somaye nataqa'en ila'a se'eso lpataxaqui Somaye da huetaiya'.

⁷Qataq nataqa'en ila'a som hualoq laýe maye qoýaxattagui na lqaic So Jesús co'ollaxa. Qaq somaye saishet da huaqta'ai' se'eso lpataxaqui, cha'aye somaye qainaata'a't, qataq yaqa'a ye huetaña.

⁸Nache se'eso lya napaxaguenatac maye hua'auchiguiñi co'ollaxa da ivita aso huachiqui, somaye nataqa'en taigui, nache yaauachigui 'enauac de'era, nache yataqta ya'amaqten.

⁹Cha'aye soomaye saxanaxa da yaýate'n ca llec naua nanettrañi la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da So Jesús iuen da qaltaq nca'aleeguesop qanqa'en na leuaxaicpi.

¹⁰Nache so Pedro qataq se'eso lya napaxaguenatac, soomaye ye'eguelaxareua'a ca lma't.

So Jesús nachaxana aso María maye lma' ye Magdala

(Marcos 16.9-11)

¹¹Qalaxaye aso María no'onañi, pa'ataueegue da laýe aso huachiqui. Qaq co'ollaq ña nyeetac, nache nqollemñi da yamataigui aso huachiqui.

¹²Nache ila'alo soua dos namaxa'she piguem lashe' lapagaxaiqa naua alogo, nso'ootraña som qaýachaña co'ollaxa So Jesús. So 'oonolec soomaye nso'ootaña so na'axanaqa', qaq so lya neta'ague da nchennaqa'.

¹³Nache se'esoua namaxa'she inatta'apo' asomaye, 'eeta': –'Am 'alo, ¿ta'ainco' ye 'anýeetac? Nache asomaye 'enapeco': –Qomye souaxat da qaýache so Yataxala', qaq aýem sa saýaten ca qaýacha'ague ca lo'ocýaxac.

¹⁴Qaq co'ollaq choche 'enapec de'era, nache qaltaq namatasheguem. Nache ila'a So Jesús da nachattauro, qalaxaye saishet da yaýaten da nacheso So Jesús.

¹⁵Nache So Jesús inattac asomaye, 'eeta': –'Am 'alo, ¿ta'ainco' ye 'anýeetac? Qataq ¿negue't ca 'anmittaique? Nache asomaye ipi'itaxaatega da somaye nacheso som

ilotague' se'eso nañiguishé lma'. Nache 'eetego', 'eeta': –'Am ñale, da huo'otag nache 'am maye 'auache ca Ñataxala', qaq no'on da aÿem 'aua'axatem cam 'auacha'ague yaqto' aÿem she'egüena'a camaye.

¹⁶Nache So Jesús 'enapego' asomaye, 'eeta': –¡María! Nache asomaye ñamato'ot, nache huota'ai naua la'aqtaqa na hebreo da 'enapega, 'eeta': –¡Raboni! (Damaye naigui da 'eeta': 'Am Napaxaguenataxanaq).

¹⁷Nache So Jesús 'enapego' asomaye, 'eeta': –Aÿem 'axanec, cha'aye Aÿem saxanaxa da saigue da neta'ague Ñim Ita'a. Qalaxaye 'am qome qojec, nache 'aua'aqtaxanema caua ñapaxaguenataqa da Aÿem saigue da neta'ague Ñimaye, Ñim nataqa'en Qarta'ai. Ñimaye Ñataxala', qataq nataqa'en Qarataxala'ai.

¹⁸Nache aso María maye lma' ye Magdala, asomaye jec da da'aqtaxanema soua napaxaguenataqa da asomaye nauane' som Qarataxala', qataq da Somaye da'aqtaxaatapeguem asomaye de'era.

So Jesús nachaxanalo soua lapaxaguenataqa

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49)

¹⁹Qaq se'eso na'a'q maye la'auaxanec naua na'axa'te co'ollaq mashe pe, nache soua napaxaguenataqa, soomaye lapoota'a't hueta'a ca ñyec. Qaq so lasom se'eso ñyec ñataqta napochigui, souaxat da qañe'etega na lataxala'pi na judiopi. Nache So Jesús pa'auo, nache vichiguinguilo na laiñi soua lapaxaguenataqa. Nache iqui'n, 'eeta': –Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñanema da lqouagaxanaqtaic qataq da nlagaxayec.

²⁰Qaq co'ollaq ime da 'enapec de'era Somaye, nache ñachaxa'n naua lhua'q qataq na laÿe. Nache soomaye ñataqta huo'o da ntonaxa'c da iloro'ot So Qarataxala'.

²¹Ime, nache So Jesús qaltaq ñe'eguelaxalec da 'enapegalo soomaye, 'eeta': –Qami' huo'o da qarlagaxayiqui. Qaq de'era 'eetec co'ollaxa da Aÿem namaq Ñim Ita'a, qaq nachera qome da sheetec da qami' sama'q.

²²Nache Somaye iquetetoiguilo soomaye so la'at, nache 'enapegalo, 'eeta': –Qauacoñiiguet qome na Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

²³Qaq cam qami' qauapalaxache na lasouaxashetpi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñapalaxat na lasouaxashetpi. Qaq cam saishet da qauapalaxache na lasouaxashetpi, nache Ñimaye saishet da ñapalaxat na lasouaxashetpi.

So Tomás nauane' So Jesús

²⁴Qalaxaye so Tomás, som 'oonolec soua doce napaxaguenataqa maye qaÿamata'ac da huaya', somaye saishet co'ollaxa da ñalectaiguilo soua lÿa't co'ollaq nauaneto So Jesús.

²⁵Qaq ñoqo'oye co'ollaq nvireuo so Tomás, nache soua lÿa't napaxaguenataqa da'aqtaxaatapeguema somaye, 'eetra': –Qomi' ñauanaxai' So Qarataxala'. Qalaxaye so Tomás 'enapegalo' soomaye, 'eeta': –Saishet da sa'amaqten de'era aÿem qaua'aqtaxañiteguem da huo'otag saxanaxa da sela'alo caua lliguiyiñi ana

clavo naua lhua'q camaye, qataq da ñataqta sa'aroigui ana ñaxaata, qataq da sepoteua'a ca lque'emaxa na lañe.

²⁶Qaq co'ollaq mashe ivi' naua ocho na'axa'te, nache soua napaxaguenataqa qaltaq lapoota'a't da huetra'a so ñec, nache ñalectauo so Tomás da hueta'agueta soomaye. Qaq na'aictaxa da ñataqta ñapochigui so lasom, qalaq So Jesús pa'auo, nache vichiguinguilo soomaye. Nache iqui'n, 'eeta': –Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñanema da lqouagaxanaqtaic qataq da qarlagaxayiqui.

²⁷Ime, nache 'enapego' so Tomás, 'eeta': –Ñaq 'aumete'n naua ihua'q qataq na ñañe. Qataq 'aua'aroiguiilo naua 'aya'axaatal na ique'emaxa. Saishet qome da 'am qolectaxanaxaic, nachaqrata da 'aua'amqaanataxan.

²⁸Nache so Tomás 'enapeco': –i'Am ñataxala' qataq 'am Ita'a maye 'Aro'onatac 'Enauacna!

²⁹Nache So Jesús 'enapego' somaye, 'eeta': –'Am Tomás, nagui 'aua'amqaanataxan, cha'aye Añem 'anauane'. Qalaxaye ñataqta machiguiñi qome ca na'aictaxa da saishet da Añem ilogui, qalaxaye da'amqaanataxan.

Dam 'eetec da huo'omshe qoñiyiñi ana'ana nere

³⁰So Jesús nataqa'en qalota na ño'ot na'anecpi maye sa qañauanapega da ñauaachiguilo naqa'e'n soua lapaxaguenataqa da saishet da qoñettalec ana'ana nere.

³¹Qalaxaye de'era qoñiyiñi, damaye qoñiyiñi, yaqto' qami' ishet da qaua'amaqchiñi da So Jesús, nacheso Som Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye maiche Llalec, qataq yaqto' qami' ishet da huo'o da qarca'alaqai chochaq tatec da qaua'amaqchiñi Somaye.

Juan 21

So Jesús nachaxanalo soua siete lapaxaguenataqa

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Jesús qaltaq nachaxanalo soua lapaxaguenataqa huaña ye loigue aso lapel ye Tiberias. 'Era da 'eetec co'ollaq nachaxanalo, 'eeta':

²Som lapoota'a'tpi Simón Pedro, Tomás som qañamata'ac da huaya', qataq so Natanael maye lma' ye Caná yem huaigui ye 'alhua Galilea, Santiago qataq so Juan maye llalqa so Zebedeo, qataq soua lña't dos lapaxaguenataqa So Jesús.

³Nache so Pedro 'enapegalo' soomaye, 'eeta': –Añem ashec da sha'aco. Nache soomaye 'ena'apo': –Qomi' nataqa'en 'am seca'ataxague. Nache je'c soomaye, nache huenooyingui aso l-llocta', qalaxaye se'eso pe saishet da huo'o ca lalliiguish'e'c.

⁴Qaq co'ollaq mashe yaqta'a da yo'oxoñi, nache So Jesús nachattañi neto'ot so loigue aso lapel, qalaxaye se'esoua lapaxaguenataqa saishet da ñañate'n da nacheso Somaye.

⁵Nache So Jesús inatta'apo' soomaye, 'eeta': -Ŷale't ¿huo'o peta'a ca qaralliiguishiqui? Nache soomaye 'ena'apo': -Qaica.

⁶Nache So Jesús 'enapegalo' soomaye, 'eeta': -Qauasaqaiñi qome na qaralliiguishiqui, qalaxaye qauasaqaigue da aloic ana qarllloctai, yaqto' huo'o ca qaralliiguishiqui. Nache soua napaxaguenataqa ŷalaxalec de'era na'aqtac. Qaq co'ollaq ime, nache saishet da naloreguet da nqatyesheguem so lalegue'c, souaxat da ŷaguec na huetaigui nŷaq.

⁷Nache so lapaxaguenatac maye ŷataqta nauochaxaua So Jesús, somaye 'enapego' so Pedro, 'eeta': -¡Nachera da Qarataxala! Nache co'ollaq choche hua'aqchigui de'era so Simón Pedro da nacheso So Qarataxala', nache ŷaayiñi soua alogo maye nqa't co'ollaxa da ya'aco, nache parenaxangui so 'etaxat.

⁸Qaq soua lŷa't napaxaguenataqa qalaq ivittra'ata so loigue da netrangui aso l-llocta', ŷauogoleeta'atalo so lalegue'c ŷataqta nlaqchigui na nŷaq, cha'aye se'eso le'ego ivi' ca cien metro ye lshequetta.

⁹Qaq co'ollaq ivittra so lqaxaŷaxa, nache ilaleguete so norec, qaq nache huetangui so nŷaq qataq huo'o aso nauole.

¹⁰Nache So Jesús 'enapegalo' soomaye, 'eeta': -Ñaq huo'o ca qandoita nam nŷaqqi maye cheta'ague da qanqacheesheguem.

¹¹Nache so Simón Pedro huenooñigui aso nllocta, nache nauogonna'ata so loigue so naleguet maye ŷataqta nlaqchigui na nŷaqqi, ndotec na lta'araic. Qaq se'eso nŷaqqi ivi' ciento cincuenta y tres. Qaq na'aictaxa da ŷataqta qalota, qalaxaye saishet da icolaxata'ague so naleguet.

¹²Nache So Jesús 'enapegalo' soomaye, 'eeta': -Qauanaŷeecna'a, qauqui'i. Nache se'esoua napaxaguenataqa saishet da huo'otaq huo'o ca ŷañoxtot da inat da chaq negue't Somaye, cha'aye ŷaŷate'n da Somaye nacheso So Qarataxala'.

¹³Nache So Jesús nquiguet, nache ŷacona aso nauole 'ayiiña, nache ŷanoiguilo soomaye, qataq nache 'eeta'am naqa'en so nŷaq.

¹⁴Qaq 'era da 'eetec co'ollaq mashe ivi' tres da ŷe'eguelaxalec So Jesús da nachaxanalo soua lapaxaguenataqa co'ollaq ime da mashe qaltaq nca'alec.

So Jesús detaxaŷapegue' so Simón Pedro

¹⁵Qaq co'ollaq ime da lquia'axa'c, nache So Jesús inat so Simón Pedro, 'eeta': -'Am Simón maye 'am llalec so Jonás, ¿peta'a ŷoqta Aŷem 'arauotaxat, qaq saishet da qoneta'am ne'ena 'araŷepi? Nache so Pedro 'enapeco': -Aja', 'am Ŷataxala', 'am 'auaŷaten mque' da 'am sauotec. Nache So Jesús 'enapego' somaye, 'eeta': -'Antela'a qone' na ilopi qagueta llalaqqi.

¹⁶Nache qaltaq ŷe'eguelaxalec da inat somaye, 'eeta': -'Am Simón maye 'am llalec so Jonás, ¿ŷoqta Aŷem 'arauotaxat peta'a? Nache so Pedro 'enapeco': -Aja', 'am

Ŷataxala', 'am 'auaŷaten mque' da 'am sauotec. Nache So Jes s 'enapego' somaye, 'eeta': -'Aulo'ogue qone' ana ilopi qaguetapi.

¹⁷Nache qaltaq ŷe'eguelaxalec da inat, 'eeta': -'Am Simón maye 'am llalec so Jon s,  peta'a 'eesa da A em 'auauotec? Nache so Pedro ŷataqta naquicochigui ni, souaxat da mashe ivi' tres da ŷe'eguelaxalec da qainat da 'eesa da huo'o da lauotaxanaqtaic. Nache somaye 'enapeco': -'Am Ŷataxala', 'am 'auaŷaten mque' 'enauac da ŷataxac, qataq 'auaŷateeta da ŷataqta 'am sauotec. Nache So Jesús 'enapego' somaye, 'eeta': -'Aulo'ogue qone' ana ilopi qagueta.

¹⁸Qaq ŷataqta 'eesa de'era 'am sa'axatem nagui, da co'ollaq  naq 'am nsoqolec, qalaq 'am maiche 'a a'aayi ni naua 'ogo da 'ano'ot qataq 'am maiche 'oiqueetac cam 'aigue. Qalaxaye da ivita da 'am ŷa'axaiquiolec, nache 'am 'a a'atrauec naua 'arhua'q qataq ŷaqa'a ca 'am no'otaxanaxan, qataq 'am qa aueegue cam saishet da ŷoqta 'atapeegue.

¹⁹Qaq de'era 'enapec So Jesús, damaye naigui da huotaique da ŷa aanaxanaxanec da 'eetec qome da l-leuaxa so Pedro qataq da 'eetec da ŷo'oxoren  nim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq co'ollaq ime, nache 'enapego' somaye, 'eeta': - A em 'auca'ategue!

So Jesús qataq so lapaxaguenatac maye nauochaxaua

²⁰Qaq co'ollaq namatapec so Pedro, nache ila'aguet so napaxaguenaxaua maye ŷataqta nauochaxaua So Jesús, som huetaua'a co'ollaxa na la e co'ollaq huo'o so lquia'axa'c so na'a'q le'enaxat Lapascua, som inattac somaye co'ollaq 'eeta': «'Am Ŷataxala',  chaq negue't cam ta a'a da 'am ŷaneuo?»

²¹Qaq so Pedro co'ollaq ila'aguet somaye, nache inattac So Jes s, 'eeta': -'Am Ŷataxala', qaq ne'ena cha'aguet  chaq 'eetec qome ca ta a'a?

²²Nache So Jes s 'enapeco': -Da A em  neshetaique da namaye nache 'eetai' da nca'altauec, choche ivitta'a qom A em  ne'eguelaq, qaq  'aua'aqta'a qome namaye, saishet da 'atapegueua'a! 'Am, qalaxaye A em qoquegue.

²³Nache jec de'era na'aqtaxanaxac da huetaigui som ca'attague'pi So Jesús da se'eso paxaguenaxaua, somaye qo eetega da saishet da ileu. Qalaxaye So Jesús saishet da 'eetega somaye da saishet da ileu. Cha'aye de'era 'enapec, 'eeta': «Da A em  neshetaique namaye da nache 'eetai' da nca'altauec, choche ivitta'a qom A em  ne'eguelaq, qaq  'am saishet qome da 'atapegueua'a namaye!»

²⁴Qaq nacheso se'eso napaxaguenatac, som ŷa'axattac 'enauac de'era, qataq maiche ŷiyi ni. Qaq qomi' sa aanaq da ŷoqta 'eesa de'era 'enapec.

²⁵Nataqa'en ŷataqta qalota co'ollaxa na la epi ŷo'otpi So Jesús, qaq namayepi ctaxa da 'enauac da qo iyi ni, nache a em sepeta'a da saishet da nalolec ana 'alhua aca nerepi maye ishet da qo eraxaalec. Aja', nache 'eetec de'era.

Hechos

Hechos 1

So Jesús ña'axata'aguet da Iviraxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta

¹Am ño'oxoraic ñauochaxaua Teófilo, aso hua'auchiguiñi ñere maye 'am samaxa co'ollaxa, shiyiñi 'enauac nam ño'otpi co'ollaxa So Jesús qataq nam lapaxaguenataxanaxacpi co'ollaq cheta'ague da do'onataxan,

²choche ivitta'a so na'a'q co'ollaq taigue da piguem. Qaq Somaye co'ollaq saxanaxa da taigue da piguem, nache ñachegoxotchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da ñanema da lapaxaguenataxanaxac soua lamaxa'she maye lca'agui'she, dam iuen da ño'o't soomaye.

³Qaq co'ollaq ime da l-leuaxa, nache So Jesús qaltaq nachaxanalo soua lamaxa'she, qaq ivi' naua cuarenta na'axa'te da jec da nachaxanaxac. Qaq de'era nachaxanaxac ña'axat da Somaye ñoqta 'eesa da nca'altauec. Nache Somaye da'aqtaxaatepuguema soomaye da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'enauacna.

⁴Qaq co'ollaq ñaq hueta'agueta soua lamaxa'she, nache So Jesús huaqattegalo soomaye da saishet da quera'ai ye Jerusalén, 'eeta': -Qauachiña'aguet qome cam ñachaxanapec Ñim Ita'a maye qami' ñanema, dam mashe qami' sa'aqtaxaateguema.

⁵Cha'aye 'eesa da so Juan dachelaxanataxanguí na 'etaxat, qalaxaye naua lña't na'axa'te Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qami' nachelaxanguilo ca Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

So Jesús taigue da piguem

⁶Qaq soua lamaxa'she co'ollaq ñaq hueta'aguet So Jesús, nache inattrac Somaye, 'eeta': -'Am Qarataxala', ¿peta'a nachena nagui na laloxoqui da qaltaq nauaqsheguem 'anqa'en na Israel le'ecpi da huo'o ca maiche Ita'a?

⁷Qalaxaye So Jesús 'enapeco': -Qami' saishet da qami' qañañaanaxanaxaneque ca na'a'q huo'otaq cam laloxoqui de'era, cha'aye chañeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye huo'o naq 'enec da huo'o ca ño'ot.

⁸Qalaxaye qom qami' nvitalo ca Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, nache qami' tañoto qome ca na'añaxac, nache qoqui da Añem qaua'axache, da qaua'aqtaxañim nam netaña na Jerusalén, qataq nam netaña ye 'alhua Judea qataq ye Samaria, qataq choche qaviyeeta'a ca ñataqta pa'atec ana 'alhua.

⁹Qaq co'ollaq ime da ña'axattac de'era So Jesús, nache ñauaachiguilo soomaye co'ollaq ñañoxtcheguem da qañaueegue da piguem. Choche ivitta'a da huo'o so lo'oc na piguem, nache taigui. Huaña, nache saishet da qaila'a.

¹⁰Qaq soomaye co'ollaq ña ilotrague' So Jesús maye taigue da piguem, nache nachattreuo soua dos ñale't lapagaxaiqa naua alogo da nachaxanalo soomaye.

¹¹Qaq se'esoua ñale't 'ena'apo': «Qami' Galilea lashe', ¿ta'ainco' ye qauloito'ot na piguem? Se'eso Jesús maye qami' nallegoqtoiguilo, taigue da piguem, Somaye qome qaltaq ñe'eguelaq. Qaq que'eca lle'eguelaxasoxoc, nache 'eeta'am qome de'era lleçñaxac maye qauauañiichigui.»

So Matías talec da lo'onataxanaxac so Judas

¹²Nache soua Jesús lamaxa'she quera'ai aso qañoqotchegueme 'alhua maye nanqa' ana Olivo, nache ñe'eguelaxareua'a ye Jerusalén. Qaq sa qañalec ca lqueuoqo't, cha'aye nache yem tachiguiña ye nqueuoqo' ye na'a'q mataxaqui.

¹³Qaq co'ollaq ivildeua'a ye Jerusalén, nache tareshegueme ca pa'asheguem ca ñyec maye lanataqa't. Qaq na le'enaqa'ate soomaye: Pedro, Santiago, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo qataq so Santiago maye Alfeo llalec, qataq so Simón maye chegaqagui nam dataña'aguet naxa na nta'alpi, qataq so Judas maye lqaña so Santiago.

¹⁴Qaq 'enauaque soomaye nache 'eetai' da lapoota'a't da nqouagaxaueeta'ape, ñalecra'agueta aso late'e So Jesús, qataq soua lqaña't, qataq so lañepi 'alpi.

¹⁵Qaq se'esoua na'axa'te, nache so Pedro nachangui na laiñi so lqañañecpi maye ivi' ye ciento veinte shiñaxauapi. Nache 'enapega, 'eeta':

¹⁶«Qami' ñaqaña't, ñataqta ipacchigui co'ollaxa da la'aqtac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye nanettañi co'ollaq ña'aqtaxanaxan so David, da ña'axata'a da so Judas nacheso som ñaueca'aguet co'ollaxa som ñaconeua'a So Jesús da iconi'.

¹⁷Cha'aye so Judas maiche qarña qataq qartaua de'era qaro'onataxanaxac.

¹⁸Qalaxaye somaye co'ollaxa jec, nache desheenaxana so 'alhua, desheetenaxana asom lasheue co'ollaxa da lle'etaxaloxo. Qaq co'ollaq ime, nache naañi, ña'atchiguiña na lqaic, nache dachipiña'ague, nache nmauec na lailshecpi.

¹⁹Qaq nam shiñaxauapi maye netaña na Jerusalén co'ollaq ñañaten de'era, nache ñanagui yi'ie 'alhua da le'enaxat «No'onaxa maye lasheue soua ntago'q.»

²⁰Qaq ipacchigui naua na'aqtaqa maye nanettaleguete ana nere le'enaxat Salmos da, 'eeta': Ca lma' camaye ñataqta toolec, qataq qaica ca netalec. Qataq so lña na'aqtac 'eeta': Da lo'onataxanaxac huo'o qome ca talec qanqa'en.

²¹Qaq ñoqo'oye iuen da lleca'aqaique ca 'oonolec ñale nam nache 'eetai' da qomi' nnaictaguet co'ollaq ñaq qomi' hueta'agueta So Qarataxala' Jesús,

²²chegoqchiguiña co'ollaq cheta'ague da nachelaxan so Juan qataq ivitta'a co'ollaq Somaye da taigue da piguem. Qaq ñoqo'oye no'on da huo'o ca qalca'aua'a da qomi' qañalecnoiguilo, da yaqto' nataqa'en ña'axat da So Jesús mashe qaltaq qanca'alaxatec.»

²³Nache qañaconeua'alo soua dos somayepi: so José, maye da le'enaxat lña Barsabás, da ñataqta qañauatton Justo, qataq so Matías.

²⁴Nache qanqouagaxaueeleguete soomaye, qoŷeeta': «'Am Qarataxala', 'am maye 'auauatton 'enauac da lquiyaqteŷaxac 'enauac na shiŷaxauapi, ña 'auachaxan ca 'oonolec ne'enaua dos cam 'arca'aguishec,

²⁵da yaqto' talec da lo'onataxanaxac so Judas maye iqataqchet souaxat dam lasouaxashet, nache ivireguet dam ŷataqta 'itchiguiñi naigui dam ŷo'ot.»

²⁶Qaq co'ollaq ime de'era, nache qaŷauo'o so alletaxac, qaq se'eso alletaxac taalec so Matías. Huaña, nache somaye qaŷalecnoiguilo se'esoua once namaxa'she.

Hechos 2

Da Iviraxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta

¹Qaq co'ollaq ivita so na'a'q, le'enaxat Pentecostés, nache 'enauac nam ŷa'amaqten So Jesús lapoota'a't, 'oonolec ca qanayeeta'a.

²Nache nque'elaxatta da qaŷa'axaŷa so lta'araic nllimiaya, chemqot na piguem, 'eeta'am da l-lamaya na lta'araic la'at, ŷataqta iqaqñigui cam nŷec maye qanayeetaigui.

³Huaña, nache qaila'a so 'eeta'am na le'eraya na norec, da netalec ñi 'oonolec somayepi.

⁴Nache 'enauac somayepi ŷataqta nlaqchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Huaña, nache da'aqtaxanguilo naua ŷaqa'alo na'aqtaqa maye chegoqo'oto Somaye.

⁵Qaq se'eso na'a'q ye Jerusalén hueta'a na judiopi maye ŷa'amaqteetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Namayepi chegaqa'alo naua ŷotta'a't 'aleu' maye nataqa'en ilotague' na Roma le'ecpi.

⁶Nache co'ollaq qaŷa'axaŷa se'eso nllimiaya, nache laponat 'enauac so shiŷaxauapi, nache ŷataqta sa ŷaŷaten ca 'eetec souaxat da ñi 'oonolec hua'aqtega da qaŷa'aqtaxaatapiguiilo naua maiche la'aqtaqa.

⁷Nache ŷataqta huo'o da la'aalaya qataq da le'elaya, nache maiche detaqtega't, 'eeta': –¿Saisheto' peta'a da 'enauac ne'ena detaqtacpi da lma' ye 'alhua Galilea?

⁸Qaq ¿ca 'eeteco' ye qomi' sa'axasoqtegalo naua maiche qaralamaqa'ate qara'aqtaqa da da'aqtaxaatapiguiilo?

⁹Ye qomi' huo'o nam chegaqa'a ye 'alhua Partia, qataq ye Media, qataq ye Elam, qataq ye Mesopotamia, qataq ye Judea, qataq ye Capadocia, qataq ye Ponto, qataq ye 'alhua Asia,

¹⁰qataq ye Frigia, qataq ye Panfilia, qataq ye Egipto, qataq dam laŷe ye nŷecpi ye Cirene maye na'ague da sheu' yem 'alhua África. Nataqa'en huo'o na chegaqa'a ye nŷecpi ye Roma maye hueta'a ne'ena, qaq namayepi huo'o na chegoqteuo da judío llalec, qataq huo'o na saishet da judío le'ec, qalaxaye quegue da la'amqaanataxanaxac namayepi.

¹¹Qataq huo'o nataqa'en na chegaqa'ata añi ñaqa'ata 'alhuole le'enaxat Creta, qataq huo'o na chegaqa'a ye 'alhua Arabia. Qalaxaye 'enauac da shenaqta sa'axasoqtega da qaña'axattac nam qaica ca 'ena'am ño'otpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qaña'aqtaxaatapoigui naua maiche qara'aqtaqa.

¹²Qaq 'enauac somayepi ñataqta huo'o da la'aalaxa qataq sa ñañaten ca 'eetec da lhuennataxa. Nache maiche nnattega't, 'eeta': -¿Chaq 'eetec ca naigui 'enauac de'era?

¹³Qalaxaye huo'o na lañepi na ñe'eetac somayepi, 'eeta': -Namayepi souaxai' choche taxaicpi.

Da Itaxañaxac so Pedro co'ollaq da'aqtaxanem so shiñaxauapi

¹⁴Nache so Pedro nachaañi, nataqa'en soua lña't once namaxa'she, nache somaye ñataqta na'axanneque naua la'aqtaqa co'ollaq detaqa, 'eeta': -Qami' Judea le'ecpi qataq 'enauac nam netaña na Jerusalén, ñeshetaique da qami' qauañaañi de'era. Qaq no'on da qana'axañaxañiichigui de'era ña'aqtac.

¹⁵Ne'ena shiñaxauapi saishet da taxaicpi. Saishet da nachera da qarhuennataqai, cha'aye ñaq cheta'ague da qañatasheguemgue añi nala'.

¹⁶Cha'aye de'era qauañiichigui nagui, damaye nachera dam ña'axata'aguet co'ollaxa so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, le'enaxat Joel, co'ollaq ña'axat da 'eeta':

¹⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapec: Caua pa'atre'c na'axa'te, nache Añem ñanacot Ñim Saqcha'a Ña'añaxac da sanem 'enauac na shiñaxauapi; nache na ñalleppi qataq na 'alpi, ña'axa't qome naua ña'aqtaqa, qaq na nsoxoppi huo'oi naua lauanaqcheco chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq na ña'axaiquipi huo'oi naua lchixonaxaco.

¹⁸Que'ecaua na'axa'te, nache Añem ñanacot qome Ñim Saqcha'a Ña'añaxac, nache sanem na ilatacpi qataq ana ilatapi. Huaña qome, nache ña'axa't naua ña'aqtaqa.

¹⁹Qataq na piguem huo'ot ñaqa'en ca sachaxan ca ishet da ño'ot da na'aalaxa, qaq ana 'alhua sauo'o na na'anecpi: ntago'q, norec, nchaxa lta'araic.

²⁰Om añi nala', ñi ca'agoxoic qalaq 'eeta'am na ntago'q, qom yaqta'a da ivita ca na'a'q maye lviraxaqui Ñim Nataxala'. Que'eca na'a'q ñataqta qaica ca 'ena'am da la'amaqchec qataq da llo'oxoyec.

²¹Huaña qome, nache 'enauac nam iñaxaatega da le'enaxat Ñim Nataxala', namayepi qanca'alaxatec.

²²Qaq ñoqo'oye qami' Israel le'ecpi, qana'axañaxañiña da ña'aqtac, 'eeta': So Jesús maye Nazaret le'ec, Somaye ñataqta qañateeta da 'eesa lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq qami' qauañiichigui co'ollaq Somaye ño'ot nam ño'ot da na'aalaxa qataq nam sa qañauanapega qataq nam na'anecpi maye qami'

huanguilo da ÿo'ot naqa'en Somaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq qami' mashe sogote da qauaŷaañita damaye.

²³Qaq nache 'eetai' da Ñimaye lhuennataxac da So Jesús huo'o da nque'eenaxac qataq qoŷaneua'a na npa'aguenaxauapi. Qami' qaucoñiye Somaye qataq qaŷa'añiua'a na Roma le'ecpi da yaqto' ŷalauat.

²⁴Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq nca'alaxatec Somaye, nca'alaxateeguesop da la'añaxac da nleuaxa, cha'aye da nleuaxa qaica ca la'añaxac da nllañi Somaye.

²⁵Qaq so nta'a David nataqa'en ŷa'axata'a co'ollaxa So Jesús, 'eeta': Aŷem nache 'eetai' da 'am soota'aguet; da qouetaua'a na ŷaŷe, nache qaica ca ishet da Aŷem nqaañi.

²⁶Qaq ŷoqo'oye ŷataqta nlaqchigui aña iquiyaqte da ñetonaxac, qataq naua ŷa'aqtaqa ndotec da ŷamaicŷaxac da setaqa. ŷoqo'oye nataqa'en da ŷo'ocŷaxac da ivita da nmatec, qalaq qaica ca ñe'etaique.

²⁷Cha'aye 'am saishet da Aŷem 'aualataña cam laponqa' na leuaxaicpi, qataq saishet da 'auasheetem da nlaguiñi da lo'ocŷaxac nam 'aramaxashec maye 'arauotaxat.

²⁸Qataq Aŷem 'auachaxana so nqa'aic maye taŷa'a da nca'alaxa, qataq ŷataqta Aŷem nlaqchigui da ñetonaxac, cha'aye Aŷem qoueta'aguet.

²⁹Qami' ŷaqaŷa't, qami' qauaŷaañita da so hua'au qarta'a David, somaye co'ollaq ileu, nache qailareñi, qaq nagui ña seloqta'a aña nhuachiqui da ñaq huo'o.

³⁰Qalaxaye so David ye la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache somaye ŷaŷaten da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷachaxanapecot somaye da chegoxoguet qome ca lta'a na Israel le'ecpi.

³¹Qaq so David ŷaŷaten da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ipacchigui da ŷachaxanapec. Qaq ŷoqo'oye 'enapec da que'eca Lca'aguishec Ñimaye saishet da ileu, chaqrata da qaltaq ŷe'eguelaxalec da nca'alec.

³²Qaq ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq nca'alec naqa'en So Jesús. Qaq de'era 'enauac da shenaqta sauanaqchigui.

³³Qaq ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷacoosop da ŷaueegue da piguem, nache ŷana'ague da aloic. Huaña, nache Somaye ŷaconeguet So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye ŷachaxanapeguem co'ollaxa Ñim Lta'a da ŷanem Somaye. Ime, nache Somaye qomi' ŷanema se'eso Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye nataqa'en qomi' ŷachaxanapecoto co'ollaxa. Qaq nachera de'era qauloitagui qataq qaua'qaitega nagui.

³⁴Saŷaanaq da so David saishet da nacheso so taigue da piguem. Cha'aye somaye 'enapeco': Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enapega Ñim ŷataxala' maye Lca'aguishec, 'eeta': «'Anso'oota'ague qome da aŷoic,

- ³⁵choche ivitta'a qome da sacho'oto naua 'arapia'ate nam 'am ipa'agueetacpi.»
- ³⁶Ŷoqo'oye qami', Israel le'ecpi, iuen da ŷataqta qauaŷaañita de'era, da So Jesús maye qami' qauaxañiiuo co'ollaxa, nacheso so ŷanagui Ñim Lo'onatac 'Enauacna da Qarataxala' qataq Lca'aguishec Ñimaye.
- ³⁷Nache so shiŷaxauapi co'ollaq hua'axaŷa de'era, nache ŷataqta daŷalli' naua lquiyaqte. Nache qainattac so Pedro qataq soua lŷa't namaxa'she, qoŷeeta': – Qami' qarqaŷa't, qaq nagui ¿chaq hua'ague ca shenaqtec?
- ³⁸Nache so Pedro 'enapego' somayepi, 'eeta': –Qomye qauŷaxañiŷot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' ichoxore'n qataq qavi'eguelaqaŷot da qaualaqaiguet Ñimaye qataq qauaqaita'a da qami' ñachelaxanaxaguilo da le'enaxat So Jesucristo.Yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapalaxa't naua qarasouaxashe'echilli' qataq qami' ŷanema So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.
- ³⁹Cha'aye de'era qaŷachaxanapec co'ollaxa, damaye qaralamaxache, nataqa'en nam qaŷa'alquipi, qataq 'enauac na laŷepi shiŷaxauapi. Cha'aye damaye qaŷauotaïque da taŷot 'enauac nam iŷaxaneuga Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarataxala'.
- ⁴⁰Qaq 'era da la'aqtaxanaxac so Pedro. Qataq huo'o na laŷepi la'aqtaxanaxac da huaqattega somayepi, 'eeta': –Qananeltaxañeeguet ca nhuaxanaguec ne'ena shiŷaxauapi maye taŷa'a da deqat, yaqto' qarca'alliuec.
- ⁴¹Huaña, nache nam ŷalaxaguet da la'aqtaxanaxac so Pedro, nache qanachelaxan. Nache se'eso na'a'q nquiguet nam ŷa'amaqten So Jesús, qaq ivi' ye tres mil so shiŷaxauapi maye ŷa'amaqten da la'aqtaxanaxac somaye.
- ⁴²Qaq 'enauac somayepi ŷataqta queteguilo naua lapaxaguenataxanaxaco se'esoua namaxa'she, qataq ŷataqta nhuoteeta't, qataq nqouagaxaueetac, qataq da deque'e, qalaq 'enauac ima'a't.

Da lataxac so hua'auchiguiñi 'amqaanataxanaxaicpi

- ⁴³Qaq 'enauac na shiŷaxauapi ŷataqta huo'o da la'aalaxa, cha'aye soua namaxa'she qalota na ŷo'o't na'anecpi qataq nam sa qaŷauanapega maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'ot ŷachegoxotchiguilo soomaye.
- ⁴⁴Qaq 'enauac na da'amqaanataxanpi ŷataqta 'oonolec da lataxac, qataq 'enauac na lalamaxatpi ŷataqta nhuaachigui.
- ⁴⁵Huo'o na imen na lma', qataq huo'o na imen na logoxoshetpi, nache ana lasheue ŷanem ca lŷa, qalaxaye ŷataqta ca tachiguiña ca lhuenaxanaxa ñi 'oonolec.
- ⁴⁶Nache 'enauaque naua na'axa'te lapootega't, qanayeeta'a aso no'onaxanaxaqui late'erai, qataq da qanayeetaugalo naua nma'ate da nquia'axauapi, ŷataqta machiguiñi qataq qaica ca na'amqaanaxac.

⁴⁷Nache qaño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'enauac na shiřaxauapi ŷataqta huo'o naq 'ene'c naqa'e'n soua namaxa'she. Nache Som Qarataxala', 'enauaque naua na'axa'te da nqochenaxattauec na 'amqaanataxanaxaicpi maye nca'alaxatec.

Hechos 3

So Pedro qataq so Juan natore'n so sa da'añiiguelo naua lchel

¹Qaq huo'o so na'a'q, nache so Pedro qataq so Juan taresheguema aso no'onaxanaxaqui late'eraí co'ollaq mashe dasheta aso nala', cha'aye nache laloxoqui da qaño'ot da qouagaxaunaxac.

²Qaq huo'o so ŷale maye nache 'eetai'salo naua na'axa'te da hueta'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí. Somaye, nache chegoqteuo da sa da'añiiguelo naua lchel. Qaq somaye qaŷe'eguelaxattaua'a so lasom maye le'enaxat 'Onaxaic, da qoŷaataña, da yaqto' somaye ŷashelatac nam inoxootapeguemo.

³Qaq se'eso ŷale co'ollaq ila'aguet so Pedro qataq so Juan da tairaua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí, nache ŷashelata'ape.

⁴Nache so Pedro qataq so Juan ilotrot somaye. Nache so Pedro 'enapego' somaye, 'eeta': -Ña qomi' 'auamato'oto.

⁵Nache se'eso ŷale ŷataqta ilototo soomaye, cha'aye ipettega da huo'o aca qoŷanem.

⁶Qalaxaye so Pedro 'enapego' somaye, 'eeta': -Aŷem qaca aca aŷom plata, huo'otaq aca oro. Qalaxaye 'am sanem da aŷem hueto'ot: 'am serolec da le'enaxat So Jesucristo maye Nazaret le'ec qataq 'am shenapega: «qoñisheguem, 'auqueuoŷapigui'.»

⁷Nache so Pedro ŷacona na lhuaq aloic somaye, nache naviguishedguem. Huaña, nache da'añiiguelo naua lchel qataq naua nqonacamo somaye.

⁸Nache se'eso ŷale, somaye ŷataqta nparenaxaasheguem da nachaañi, nache jec da queuoŷapigui'. Nache lŷatreuo soomaye da taua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí. Huaña, nache queuotapigui', dasottac, ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Nache 'enauac nam ŷauaachigui somaye da queuotapigui' qataq ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

¹⁰somayepi ŷataqta ŷa'aalac qataq ŷe'elaqchet de'era ŷauaachigui. Cha'aye 'enauac da qaŷauatton se'eso ŷale qataq qaŷaŷaten da nacheso som dashelaxaatac naxa maye nso'ootañi, hueta'a ca lasom aso no'onaxanaxaqui late'eraí maye le'enaxat 'Onaxaic.

Da la'aqtaxanaxac so Pedro co'ollaq hueta'a cam qaŷamata'ac nasom so Salomón

¹¹Nache se'eso ñale maye qanataren, somaye nache saishet da iñotre'c soua Pedro qataq so Juan. Nache 'enauac na shiñaxauapi nqalgoqta'a ca huetra'a soomaye maye le'enaxat nasom so Salomón, cha'aye ñataqta huo'o da na'aalaxa, nache qaicoleesopa.

¹²Nache so Pedro co'ollaq ila'a de'era nqochoxo, nache 'enapego' so shiñaxauapi, 'eeta': -Qami' Israel le'ecpi, ¿chaq ta'ainco' ye ñapactec da qarqochoi? ¿Ta'ainco' da qomi' qauloito'oto, 'ena'amo' da nacheqomi' da ñatarenaq de'era ñale, huo'otaq da maiche qara'añaxac da seroxolec damaye da yaqto' queuoñapigui'?

¹³Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ño'oxoreetrac co'ollaxa soua hua'au' qarta'al Abraham, qataq so Isaac, qataq so Jacob, Ñimaye nacheñi Ñim ñanem da lta'araic la'amaqchec So Llalec Jesús, Som qami' qaña'añiiua'a co'ollaxa na lta'alpi na Roma le'ecpi. Nache so nta'a Pilato co'ollaq huotaique da ñaxanec, qalaq qami' saishet da qauañamaxayiñi.

¹⁴Nache qami' saishet co'ollaxa da qauñaxañiiua'a da qaisouec se'eso ñale maye qui'itta qataq no'on da lataxac; nda'a't da qami' qauñaxañiiua'a da qaisouec som laataxanaxaic.

¹⁵Qaq 'era da 'eetec da qami' qauualauache som chegoqo'ot da achaaalataxac. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq nca'alaxatec Somaye, qaq 'enauac de'era qomi' sauanaqchigui, ñoqo'oye sa'axataqtac.

¹⁶Qomi' sepi'iñaya'a da la'añaxac So Jesús, qaq qami' mashe qauauñaichigui. Qaq chegoqchigui da qarpi'iñaxac da huo'omshe imauec da no'oita de'era ñale.

¹⁷Qaq añem sañaten, qami' ñayaña't, da co'ollaq qami' qataq nam qarataxala'aipi qauualauache So Jesús, qalaq saishet da ñoqta qauañaañita dam qauo'ocheetac.

¹⁸Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe ña'axat co'ollaxa de'era, chegoqchigui naqa'en so la'aqtaxanaxanecpi da que'eca Lca'aguishec, camaye ñataqta huo'o qome da nque'eenaxac.

¹⁹Qaq ñoqo'oye qauualache' nagui naua qano'onataxacolli', nache qaualaqaiquet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' Ñimaye ñapalaxa't naua qarasouaxashe'echilli'. Nache Ñimaye icoua'ai 'enauac nam sa ñañamaxañi maye qauo'ocheetac, nache qami' ñanema da qara'añaxaqui.

²⁰Nache qami' qanamaxalo So Jesús maye Lca'aguishec Ñimaye, Som nale'ena co'ollaxa da ñauotaique da qomi' namaxalo.

²¹Qalaxaye So Jesucristo nagui iuen da ñaq neta'ague da piguem, nato' qom ivita ca na'a'q da Ñim Lo'onatac 'Enauacna naralaxat 'enauac na lo'onatacpi. Qaq 'era dam 'enapec Ñimaye co'ollaq ña'aqtaxanaxan som hua'au la'aqtaxanaxanecpi maye qui'itta.

²²Huo'o som 'oonolec so na'aqtaxanaxanecpi, qaq somaye nacheso so Moisés, som 'enapec co'ollaxa, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna lca'aua'a qome ca 'oonolec na qarhuo' le'ecpi da ñauo'o la'aqtaxanaxanec 'eeta'am aÿem. Qaq qami' qome qauo'oche 'enauac cam 'enapec camaye.

²³Qaq ca sa ñalaxaguet camaye, qalaq saishet da nache 'eetai' da ñalectaigui na qarhuo' le'ecpi.»

²⁴Cha'aye 'enauac som hua'au na'aqtaxanaxanecpi, chegoqchiguiña so Samuel qataq anac so laÿepi, nache 'enauac qaÿa'axatta'agueta ne'enaua na'axa'te maye souaqaiguilo.

²⁵Soua hua'au' vi'ie Ñim Lo'onatac 'Enauacna naÿamaxate' so hua'au qarta'ailpi, nache huo'o da ñachaxanapecot somayepi. Qaq 'enauac nam ñachaxanapecpi Ñimaye co'ollaxa ñachegoxotchigui som hua'au la'aqtaxanaxanecpi. Qaq damaye nagui ñataqta qami' ipactoto. Qaq 'era da ñachaxanapecot Ñim Lo'onatac 'Enauacna so Abraham, som 'oonolec so hua'au qarta'alpi: «'Enauac na shiÿaxauapi ana 'alhua ñaconeguet qome ca iqouagaxanaqtaic chegoqchigui ca 'oonolec na 'aÿa'alaqpi.»

²⁶Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq qaltaq nca'alec naqa'en So Llalec Jesús, nache ña'auaxaachiyiñi da qami' namaxalo, da yaqto' qami' ñanema ca no'on qoyecÿaxaqui, yaqto' ñi 'oonolec da qoñiita ishet da ñaxanec ca sa ñaÿamaxañi.

Hechos 4

So Pedro qataq so Juan qaÿataxanoto so nta'alpi maye nmit na nasouaxashet

¹Qaq so Pedro qataq so Juan co'ollaq ña da'aqtaxaatrapeguem so shiÿaxauapi, nache huo'oi soua nvildeuo nam ltaxaÿaxanaxanecpi na shiÿaxauapi da qaitaxaÿapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nnaictague' som Ita'a nam ilotague'pi aso no'onaxanaxaqui late'era qataq nam saduceopi.

²Qaq soomaye ñataqta dalematai', souaxat so Pedro qataq so Juan da ñapaxagueetrac na shiÿaxauapi, qataq ña'axattrac da na leuaxaicpi ishet da qaltaq qanca'alaxatec qome, 'eeta'am So Jesús da qaltaq nca'alec.

³Nache qaÿaue'c soomaye da qaicoñe't, nache qoÿanaiguilo aso ncoñetaxanaxaqui. Nache qaiuata'aguet so lÿa na'a'q, cha'aye mashe avit.

⁴Qalaxaye ñataqta qalota na shiÿaxauapi nam na'axaÿaxaatega se'eso na'aqtaxanaxac na da'amqaanataxan. Qaq yem lcata so dalaxaic da'amqaanataxan ivi' ye cinco mil shiÿaxauapi.

⁵Qaq so lÿa na'a'q, nache na Ita'alpi na judiopi qataq na nqueroxonecpi maye nataxala'pi qataq na dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi dataÿa't, huaña ye Jerusalén.

⁶Nataqa'en ñalectauo so Anás som lta'a nam ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq so Caifás, qataq so Juan, qataq so Alejandro, qataq 'enauac nam laŷepi maye maiche lalamaxat lauo' le'ecpi som lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi.

⁷Nache qaŷamaxasoxonalo da qanaueguereuo so Pedro qataq so Juan. Nache qanachaalataxanguilo na laiñi, nache qainatta'ape, qoŷeeta': -¿Negue't cam la'añaxac, qataq cam le'enaxat cam qauo'onataxañiitega da qauo'oche de'era?

⁸Nache so Pedro maye ŷataqta nlaqchigui da la'añaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, 'enapeco': -Qami' maye qami' lta'alpi na judiopi, qataq qami' nqueroxonecpi maye nataxala'pi.

⁹Qomi' qaunacheeta'ape da qaunataxañiitapeguec ca lataxac dam no'on maye qaŷo'otec de'era ñale maye sa no'on co'ollaxa, da yaqto' qauaŷaañi chaq 'eetec ca lataxac co'ollaq no'oita.

¹⁰Qaq nagui qami' sa'aqtaxanaqtema, yaqto' de'era ŷaŷateeta 'enauac na Israel le'ecpi da 'eetec de'era ñale maye hueta'a ne'ena da nagui ŷataqta no'oita. Damaye chegoqchigui da la'añaxac So Jesucristo maye Nazaret le'ec, Som qami' qauaxañiio co'ollaxa, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq nca'alec naqa'en.

¹¹Qami' de'era qauo'oche qoñiita'am ca nŷec lo'opi da ŷalat ca coma', qalaxaye nagui se'eso coma' ŷe'eguelaxa da ŷataqta nhuenec da nlletañi 'enauac ca nŷec.

¹²Qaica ca lŷa ishet da chegoqchigui da nca'alaxa. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaica ca lŷa ne'enaxat da qomi' ŷanema ana 'alhua, da yaqto' ishet da qomi' nca'alaxatre'c, nachaqsoa So Jesús.

¹³Nache so nta'alpi co'ollaq ila'a da so Pedro qataq so Juan ŷataqta sa ñe'erelec da ltaxaŷaxa'c, qataq ila'a da soomaye saishet da paxaguenaxaiqa, qataq nachena nam shiŷaxauapi maye choche huesoxoic, nache huo'o da la'aalaxa. Qataq qananomalo da soomaye ca'attrague' co'ollaxa So Jesús.

¹⁴Qataq nataqa'en souaxat da ilota'a som ñale maye no'oita qanqoŷen da nachattauro, nache saishet da huo'o ca ŷasaxaleguete lasouaxashe't soomaye.

¹⁵Huaña, nache nqateeguesopa soomaye so ntaxaŷaxac, nache somayepi maiche taŷa't da ncotatega't.

¹⁶Nache somayepi 'enapeco': -¿Ca 'eetec ca shenaqteque de'eraua ñale't? Cha'aye daamaye sa seshetaq da sauqo'o ca lasouaxashe't da shenaqtega da tenataxanaxaiqa, cha'aye de'era ŷo'ote'c se'eso ñale ŷataqta sa qaŷauanapega, qataq 'enauac na hueta'a na Jerusalén ŷaŷaten de'era.

¹⁷Qalaxaye da yaqto' saishet da queta da ŷaŷaten 'enauac na shiŷaxauapi de'era, qaq no'on da qomi' sarenaqaleguete daamaye, da yaqto' nagui nache tachiguiña da saishet da huo'o ca ŷa'axatrem de'era na'aqtaguec So Jesús.

¹⁸Nache qaltaq qaiŷaxaneugalo soomaye, nache qoŷenapegalo da nache tachiguiña da saishet da da'aqtaxa'n qataq saishet da dapaxaguenataxaarec da na'aqtaguec So Jesús.

¹⁹Nache so Pedro qataq so Juan 'ena'apo': -Maicheye qami' qauennataxañi da huo'otaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da ŷaŷamaxareeta da qami' salaxasoxoleguete, qalqo' salaxasoxoguet Ñimaye.

²⁰Cha'aye qomi' saishet da saxanaxañi da sa'axataqtac 'enauac nam sauanaqchigui qataq nam sa'axasoqchigui.

²¹Nache so nta'alpi maye nmit da huo'o ye nasouaxashet ŷataqta ŷareetegalo soomaye, qalaxaye ŷachaxaare'c. Cha'aye saishet da ŷanata cam qaŷachegoxotchigui da yaqto' qaiuaxa'n, cha'aye 'enauac na shiŷaxauapi ŷataqta ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat de'era qanayeuaigui.

²²Qaq se'eso ŷale maye chegoqchigui de'era sa qaŷauanapega da no'oita qanqoŷen, somaye mashe napacaleguete naua cuarenta vi'ie da llaxa.

So ŷa'amaqtenpi So Jesús iŷaxanaique ca lpi'iŷaxac qataq la'añaxac

²³Qaq so Pedro qataq so Juan co'ollaq qaisorec, nache soomaye nqo'ora cam hueta'a som maiche laŷepi, nache da'aqtaxaatrapeguem somayepi 'enauac na la'aqtacpi so nta'alpi maye nmit na nasouaxashetpi.

²⁴Nache somayepi co'ollaq hua'axaŷa de'era, nache 'enauac da nqouagaxaunot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': -'Am Qarataxala', 'am maye nache 'am 'aro'onatac na piguem, qataq ana 'alhua, qataq aso auaxai, qataq 'enauac nam huetalecna.

²⁵'Am 'auachegoxotchigui co'ollaxa So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da 'aqa'aqtaxanaxan so 'aramaxashec David da qoneta': «¿Ta'ainco' na ŷotta'a't shiŷaxauapi ye ŷataqta dalemata, qataq namayepi na lhuennataxaco qaica ca naiguilo?

²⁶Na nta'alpi ana 'alhua qalaq dataŷa't, qataq na lataxala'pi na shiŷaxauapi qalaq naŷaana't, da dataŷa'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qaŷo'otan Som Lca'aguishec da yaqto' Nta'a.»

²⁷ŷataqta 'eesa da huaña ne'ena nŷecpi co'ollaq dataŷa't so Herodes Antipas qataq Poncio Pilato qataq na shiŷaxauapi maye chegaqa'ague da Roma qataq na Israel le'ecpi da yaqto' ŷalauat So Jesús, Som 'Arca'aguishec da yaqto' Nta'a.

²⁸Qaq de'era ŷo'ot namayepi, damaye ŷataqta ipacchiguilo 'enauaque naua 'alapaxayiñi 'arhuennataxaco da 'auo'o't.

²⁹Qaq nagui, 'am Qarataxala', ña 'aumeten da qanarenaguec. Qaq no'on da qomi' 'anema ca qara'añaxac, qomi' maye qomi' 'aramaxa'she, yaqto' saishet da huo'o ca qarcolanaxa da 'am sa'axataqtac.

³⁰Qataq qomi' 'aŷa'anema cam 'ara'añaxac, da yaqto' qomi' ñatarenaq na sa no'onpi, qataq da so'otaq na na'anecpi qataq na sa qaŷauanapigui qataq ŷo'oxoraq, da so'onataxanaxa da le'enaxat som qui'itta 'aŷa'alec Jesús.

³¹Nache co'ollaq ime da nqouagaxaunaxac somayepi, nache que'eca qanayeeta'a ŷataqta cholaxan. Nache 'enauac somayepi ŷataqta nlaqchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Nache chegoqchiguiña da 'enauac somayepi da ŷa'axattac So Jesús ŷataqta qaica ca ñe'etaique.

Da lataxac nam ŷa'amaqten So Jesús

³²'Enauac so shiŷaxauapi maye ŷa'amaqten So Jesús, somayepi ŷataqta 'enauac da 'oonolec da qananomteguet nhuennataxac. Qaica da huo'otaq huo'o ca 'eetega da maiche lalamaxat cam hueto'ot.

³³Qaq soua namaxa'she ŷataqta nlaqchiguilo da Ita'araic na'añaxac, qataq dapaxaguenataxaategue'c da So Jesús mashe qaltaq nca'alec. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ŷauo'o da nqouagaxa 'enauac so qalota shiŷaxauapi.

³⁴Huaña, nache saishet da huo'o ca 'oonolec somayepi da deuenaxaatapigui'. Cha'aye 'enauac nam huo'o na na'alhua, qataq na lma' qalaq imen,

³⁵nache ana lasheue qoŷanema soua Jesús lamaxa'she. Nache soomaye naloqteere'c da ŷanem nam ŷoqta 'eesa da huo'o da lhuenaxanaxa.

³⁶Qaq huo'o so ŷalectauo le'enaxat José, somaye lañoqo' aca ŷaqa'ata 'alhuole le'enaxat da Chipre. Somaye chegaqigui nam Itauapi na ntaxaŷaxanaxanecpi maye chegoxoguet so Leví. Qaq soua namaxa'she ŷauo'oi da dalaxaic le'enaxat Bernabé. Qaq de'era ne'enaxat naigui da 'añaqtaxanaxaic.

³⁷Qaq somaye, nataqa'en imen so na'alhua, nache ndouo aso lasheue da ŷanema soua lamaxa'she So Jesús.

Hechos 5

Da lasouaxashe't soua Ananías qataq aso Safira

¹Qataq huo'o nataqa'en so lŷa ŷale le'enaxat Ananías naŷaane' aso lhua Safira, da ime'n so na'alhua.

²Qalaxaye no'onaxatrañi aso laŷe asom lasheue so lma', qaq aso laŷe asomaye iroua'alo soua lamaxa'she So Jesús, 'eeta'am naqa'en da nalota't.

³Nache so Pedro 'enapego' somaye, 'eeta': –Ananías, ¿ta'ainec ye 'aualaxaguet so pa'aguenataxanaxaic? Ye 'am 'ano'onaxatañi aso laŷe asom lasheue so 'ana'alhua, 'aupi'itaxaatega da ishet da 'auatenachet So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

⁴¿Saisheto' peta'a da 'aralamaxat som 'alhua? Cha'aye co'ollaq 'aumen somaye, qaq ¿saisheto' peta'a da maiche 'aralamaqte aso lasheue? ¿Ta'ainco' ye tachiguio' ye 'arhuel da 'auo'ot de'era? 'Am 'auatenachet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saishet da nacheqomi'.

⁵Qaq co'ollaq hua'axaŷa de'era so Ananías, nache huañi da ileu. Qaq 'enauac nam hueta'a yi'iyie ŷataqta huo'o da lcolanaxa.

⁶Nache ana'c soua nso'q, nache ŷaxateguelo somaye, nache irouec da ilalyiñi.

⁷Qaq co'ollaq mashe ivi' soua tres hora, nache nvireuo aso lhua Safira. Qaq asomaye saishet da ŷaŷaten da huaigui so lhua.

⁸Nache so Pedro inattac asomaye, 'eeta': –Ñaq aŷem 'aua'aqtaxanem. ¿Peta'a nachaso aso lasheue cam qarmaye maye qaumiñi aso qandoiuo? Nache asomaye 'enapeco': –Aja', nachaso.

⁹Nache so Pedro 'enapego' asomaye, 'eeta': –¿Ta'ainco' qami' ye qanasachiigui co'ollaxa da qauatenachichi So Saqcha'a La'añaxac Ñim Qarataxala'? Ñaq 'aula'a, 'enauacha'agueta naua nso'q maye cheta'ague da ima't da ilalyiñi so 'arhua, naamaye nataqa'en nagui 'am ilalyiñi.

¹⁰Huaña, nache asomaye huañi, nache ileu, huaña ca hueta'a so Pedro. Qaq co'ollaq nnoxooreuo soua nso'q, nache ilaleguete asomaye, nache nqatre'c da ilalyiñi, ŷauaxaŷaxaatre' so lhua.

¹¹Nache 'enauac nam shiŷaxauapi maye ŷa'amaqten So Jesús qataq 'enauac na laŷepi shiŷaxauapi co'ollaq ŷaŷaten de'era, nache ŷataqta qalota da lcolanaxa.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'ot na saqalota maye ŷo'ot da na'aalaxa

¹²Qaq ŷachegoxotchiguilo soua lamaxa'she So Jesús da Ñim Lo'onatac 'Enauacna queto'ot da ŷo'ottac nam sa qaŷauanapega qataq nam na'anecpi maye ŷo'ot da na'aalaxa da huaigui na shiŷaxauapi. Qaq 'enauaque naua na'axa'te da so ca'attague'pi So Jesús hueta'a so qaŷamata'ac nasom so Salomón.

¹³Qaq nam saishet da laŷepi somayepi ŷataqta saishet da nhuogoua'a, na'aictaxa da 'enauac na shiŷaxauapi da huo'o naq 'enec naqa'en somayepi, qataq 'onaxaic da ltaxaŷaxac da detaqtega somayepi.

¹⁴Qaq ima'ape naua na'axa'te da nquictauec ye lcata na ŷa'amaqten So Jesús, ŷalleppi qataq na 'alpi.

¹⁵Qaq ŷoqo'oye ivira'a da qanqatec na dalolaxaicpi, qaŷachetaleguete naua lmala'ate da qairougalo na nqa'aico, yaqto' da huo'o ca nateuga so Pedro. Nache na'aictaxa da huo'otaq choche lpaqal ca taalec ca 'oonolec namayepi, nache no'oita.

¹⁶Nataqa'en nam saqaŷapeque nŷecpiolec ye nŷecpi ye Jerusalén irouec na dalolaxaicpi qataq na shiŷaxauapi maye huo'o na netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, nache 'enauac da no'oita.

So Pedro qataq so Juan qaicaata'ape

¹⁷Nache som lta'a na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq so saduceopi maye nnaictague' somaye, ŷataqta nquiŷalo soua lamaxa'she So Jesús.

¹⁸Qaq ŷoqo'oye damaxasoxoneugalo da qaŷaconeua'alo da yaqto' qoŷaaraigui aca ncoñetaxanaxaqui late'eraí yem nŷecpi.

¹⁹Qalaxaye so lamaxashec Ñim Qarataxala' ŷauatoiguilo soua laso'omi aso ncoñetaxanaxaqui se'eso pe, nache nqatre'c soomaye. Nache 'enapegalo', 'eeta':

²⁰–Qanqo'oñiŷa aña no'onaxanaxaqui late'eraí. Huaña, nache qaua'aqtaxañim 'enauac na shiŷaxauapi dam na'aqtaxanaxac maye chegaqagui da nca'alaxa.

²¹Qaq co'ollaq mashe yo'oxoñitai', nache soua namaxa'she ivireua'alo so naloteuga aso no'onaxanaxaqui late'eraí, nache da'aqtaxaatrapeguem na shiŷaxauapi. Qaq se'eso lta'a na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som ltauapi, ŷataxana't so nta'alpi maye nmit na nasouaxashet, qataq so lta'alpi na shiŷaxauapi. Ime, nache qaŷamaxasoxoneua'alo soua Jesús lamaxa'she maye netraigui aso ncoñetaxanaxaqui.

²²Qalaxaye soua huataxanaq lashe' co'ollaq ivireua'alo aso ncoñetaxanaxaqui, nache saishet da ŷanatalo soomaye. Nache ŷe'eguela'q da ŷache' de'era na'axaŷaxac,

²³'eeta': –Qomi' semetenaqtac aña ncoñetaxanaxaqui da ŷataqta qaŷapochigui, qataq huo'oi daua huataxanaq lashe' maye nauaata'ape naua laso'omi. Qalaxaye so sauataxaigui, nache saishet da huo'o ca selaqa'a na pa'auo.

²⁴Nache co'ollaq hua'axaŷa de'era som lta'a na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som lta'a na huataxanaq maye ilotague' aso no'onaxanaxaqui late'eraí, nache sa ŷaŷaten ca 'eetec somayepi, qataq sa ŷañoxt da ŷaŷaten ca 'eetec de'era maye qanayeuaigui.

²⁵Huaña, nache nque'elaxatta da nvireuo so ŷale, nache da'aqtaxanem somayepi, 'eeta': –Daua ŷale't maye qami' qaŷa'añiŷaiguilo aña ncoñetaxanaxaqui so lŷa na'a'q, daamay qaltaq huetra'a ye naloteuga aña no'onaxanaxaqui late'eraí, qana'axaŷaxaategalo, ŷapaxagueetrac na shiŷaxauapi.

²⁶Nache som lta'a na huataxanaqpi qataq soua ltau' je'c da ŷaconeua'alo soua Jesús lamaxa'she, qalaxaye saishet da ŷapac da sa iyacna'ape, cha'aye huo'o da lcolanaqa' na shiŷaxauapi da dalemataŷalo soomaye, nache qaŷasa'q na coma'.

²⁷Qaq co'ollaq iviraxateua'alo so ltaxaŷaqa' so nta'alpi, nache so lta'a na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapeco':

²⁸–Qomi' mashe ime da qami' seqataqtegalo da saishet da qauapaxaguenataxañic da na'aqtaguec So Jesús, qalaxaye qami' saishet da qomi' qaulaqaigueta. 'Enauac

na Jerusalén da qaua'aqtaxañiiteguem So Jesús, ivira'a da qomi' qanmaqaileguete da qoñiitega da qomi' salauataq Somaye.

²⁹Nache so Pedro qataq soua lya't namaxa'she 'ena'apo': -Qomi' iuen da hua'auñi da salaxasoxoguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ime, nache nataqa'en ca choche shiŷaxaua.

³⁰Qami' qauallauache So Jesús, qauaxañiiguete so npe'enaxaquí, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷo'oxoreetac so hua'au qarta'alpi qaltaq nca'alaxatec Somaye.

³¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'otec da So Jesús nso'oota'ague da aloic qataq ŷanagui da Nataxala', qataq Nca'alaxaquí, da yaqto' na Israel le'ecpi ŷaxaañi da ŷo'ottac na qauem, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapalaxa't naua lasouaxashe'ete.

³²Qomi' ŷataqta saŷatenaqta de'era sa'axataqtac, qataq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta nataqa'en ŷa'axattac, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷanem 'enauac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta 'enauac nam ŷalaxaguet Ñimaye.

³³Qaq co'ollaq hua'axaŷa de'era so nta'alpi maye 'amaqtaqaicpi qataq so lataxala'pi na judiopi, nache somayepi ŷataqta dalemata, nache huotaique da ŷalaua't soomaye.

³⁴Qalaxaye huo'o so ŷalectaigui na fariseopi, le'enaxat Gamaliel. Somaye damaxasoxoolec da cara'ac qanqatre'c soua namaxa'she. Se'eso Gamaliel, somaye dapaxaguenataxaatapeguec na namaxasoxonaxacpi, qaq na judiopi ŷataqta huo'o naq 'enec naqa'en somaye.

³⁵Qaq somaye 'enapega so laŷepi, 'eeta': -Qami' Israel le'ecpi, no'on da ŷataqta qauennataxaniitelec dam huotaique qauo'oche'c de'eraua ŷale't.

³⁶Cha'aye qami' qauennache da huo'o so na'a'q co'ollaxa da nachaañi so Teudas, nache 'enapac da huo'o naq 'enec, nache ivi' cuatrocientos so ŷalleppi maye quegue somaye. Qalaxaye somaye co'ollaxa qaŷalauat, nache 'enauac som quetague'pi somaye nlagaxattac. Huaña, nache imeuo da lo'onataxanaxac.

³⁷Qaq co'ollaq qaŷata'ague de'era, nache qaltaq huetoigui so na'a'q co'ollaq qoŷiyiñi 'enauac na shiŷaxauapi da qanaloqna't, nache nachaañi so Judas, Galilea le'ec. Qaq nache 'ena'am ŷataqta qalota na quegue somaye. Qalaxaye somaye nataqa'en qaŷalauat, nache 'enauac nam quetague'pi nlagaxattac.

³⁸Qaq ŷoqo'oye qami' no'on da qauaqaita'alo qome de'eraua ŷale't, saishet da sa qaualemaxache'. Cha'aye de'era ŷo'ottrac, qom maiche lalamaxa't, nache damaye qome saishet da qaŷa'ague.

³⁹Qalaxaye damaye da huo'otaq nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da chegoqo'ot, nache qami' saishet da qauañoxoche da qanlaxachiiñi. ŷoqo'oye qarvichiŷalec

de'era. Cha'aye da nache qoñiitec de'era, nache qami' qanpa'aguiñitague' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴⁰Nache 'enauac somayepi ñaŷamaxareeta da 'enapec so Gamaliel. Nache qaiŷaxaneugalo soua Jesús lamaxa'she, nache qaŷalasheeta'ape qataq qoŷeetegalo da saishet da ŷa'axattrac da na'aqtagec So Jesús. Ime, nache qaisore'c.

⁴¹Nache se'esoua Jesús lamaxa'she chegoqtoiguilo so nta'alpi ŷataqta huo'o da ntonaxa'c, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷasheetegueta soomaye da huo'o da nque'eenaxa'c, huasoirelec da ŷataqta ŷalaxareguet So Jesús.

⁴²Nache 'enauaque naua na'axa'te da soomaye queto'oto da dapaxaguenataxaata'ape qataq ŷa'axattrac da So Jesús Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huaña aso no'onaxanaxaqui late'eraí, qataq naua nma'ate.

Hechos 6

Qalca'aua'alo soua siete ntau'

¹Qaq se'esoua na'axa'te ŷataqta nquictauec na ŷa'amaqten So Jesús. Nache nam 'amqaanataxanaxaicpi judiopi maye ŷaŷate'n naua la'aqtaqa na griegopi, namayepi nachetega nam laŷepi judiopi, cha'aye namayepi 'eetega da saishet da ŷoqta qailo'oguet anam pa'aipi maye lauo' lashepi da ivita da qoŷanec da ntaunaxanaxac ye na'a'q.

²Nache soua doce Jesús lamaxa'she, soomaye ŷauo'o so laponaxac 'enauac nam 'amqaanataxanaxaicpi. Nache 'enapega, 'eeta': -Sa ŷaŷamaxañi da qomi' saxanaxañi da qara'aqtaxanaxac da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qarmelec da yo'oqchigui nquia'axac.

³Qaq ŷoqo'oye qami' qarqaŷa't, qanmichiŷapigui caua siete ŷale't da qoñiita, cam nache 'eetai'salo da npe'e'te, qataq huo'o na ŷaŷate'n, qataq nlaqchiguilo da la'añaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, qaq nachecaue ca qaupataqaileguete de'era no'onataxanaxac.

⁴Qaq qomi' qalaq ñalemaxasoqteguet da so'onataxanaqtacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da qanqouagaxaunaxac qataq da sa'axataqtac da la'aqtac Ñimaye.

⁵Qaq 'enauac somayepi ñaŷamaxareeta de'era. Nache qalca'aua'a so Esteban. Somaye ŷataqta nlaqchigui da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq hueto'ot da la'añaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Nataqa'en qalca'aua'alo soua lŷa't seis ŷale't: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, qataq so Nicolás. Se'eso Nicolás somaye lma' ye Antioquía, qalaxaye quegue da la'amqaanataxanaxac na judiopi.

⁶Qaq co'ollaq ime, nache soomaye qaŷauegueua'alo soua Jesús lamaxa'she, nache soomaye ŷashel-lec na lqaic ñi 'oonolec da nqouagaxaueeleguete.

⁷Nache da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta nquictasheguem. Qataq ye lcata na da'amqaanataxan ye Jerusalén ñataqta nquictauec, ivira'a da qalota na ña'amaqten So Jesús nam ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye judiopi.

Qañaconeua'a so Esteban da qaicoñe'

⁸Qaq se'eso Esteban, somaye ñataqta nlaqchigui da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da lqouagaxanaqtaic Ñimaye, nache somaye ño'ot na sa qañauanapega qataq na na'anecpi huaigui naqa'en na shiñaxauapi.

⁹Nache huo'oi soua chegaqa'alo aca napaxaguenaxaqui na judiopi maye qañamata'ac Napaxaguenaxaqui na Ýalleppi Huesochiguiñi, huaxaiguet so chegaqa'a ye ñyecpi ye Cirene, qataq ye ñyecpi ye Alejandría, qataq ye 'alhua Cilicia, qataq ye 'alhua Asia. Nache soomaye ncotatague' so Esteban.

¹⁰Qalaxaye saishet da nalo'ogueta da dataña'aguet somaye, cha'aye da detaqa, qalaq naua lañaanataxanaxaco chegoqo'oto So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

¹¹Nache soomaye ñauo'oi soua isheete'n, da yaqto' 'eetrega da huo'o ca hua'aqchiyigui la'aqtac so Esteban da isheueetac so Moisés qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹²Qaq 'era da 'eeteque soomaye da inogoqche't na shiñaxauapi, qataq na nqueroxonecpi, qataq nam dapaxaguenataxaatapeguen na namaxasoxonaxacpi. Nache ñataqta sa ñauo'o ca ldaq'a so Esteban da ñacooreua'a, nache ñaueguereua'a so nta'alpi maye nmit na nasouaxashet.

¹³Nache iñaxanalo soua lña't na'aqtaxanaxanaqa da yaqto' ña'axa't ca saq 'en. Nache soomaye 'ena'apo': -De'era ñale, damaye ñataqta saq ñaxaani da qauema naua la'aqtaqa da detaqtega añi qui'itta qaro'onaxanaxaqui qataq npa'agueneto naua namaxasoxonaxaco maye chegoqo'oto so Moisés.

¹⁴Qomi' sa'axasoqchigui de'era ñale da ña'axattac da So Jesús maye Nazaret le'ec, da nlaxaani qome añi qui'itta qaro'onaxanaxaqui qataq naralaxat nam namaxasoxonaxacpi maye qomi' no'onaxata'agueta so Moisés.

¹⁵Nache se'eso nta'alpi maye 'amaqtaqaicpi qataq 'enauac som lañepi, co'ollaq ñamato'ot so Esteban, nache ila'a na le'eraxa na lashec da ñataqta 'eeta'am da lasheguiñaxac nam namaxashec piguem le'ec.

Hechos 7

Da Itaxañaxac so Esteban

¹Nache so lta'a na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, somaye inattac so Esteban, 'eeta': -¿Peta'a 'eesa 'enauac de'era qaña'axattac?

²Nache so Esteban 'enapeco': -Qami' ŷaqaŷarolqa, qataq qami' maye qauloitague' ne'ena 'alhua, ñaq aŷem qana'axaŷaxañiŷa. Ñim 'añaxaic maye Lo'onatac 'Enauacna nachaxana so hua'au qarta'a Abraham co'ollaq huaña ye 'alhua Mesopotamia, co'ollaq somaye saxanaxa da taŷa ye nŷecpi ye Jarán da naña.

³Nache Ñimaye 'enapego' somaye, 'eeta': «Qoca'ai na 'ana'alhua, qataq 'enauac nam 'arhuo' le'ecpi, nache 'anqo'ona qome ye 'alhua maye 'am sachaxana.»

⁴Nache so Abraham ca'ai ye 'alhua Caldea, nache taŷa ye Jarán da nalec. Qaq co'ollaq qaŷata'ague, nache so lta'a ileu, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna nauega so Abraham ne'ena 'alhua maye qoñiitalec nagui.

⁵Qaq na'aictaxa da somaye hueta'a ne'ena, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ŷashenem da ŷauo'o ca ŷoqta lalamaxat lma'. Qalaxaye ŷachaxanapecot somaye da ŷanem ne'ena 'alhua, qaq da ivita da ileu, qalaq nacheca ca llalaqpi ca talec. Qaq na'aictaxa da se'eso na'a'q so Abraham saxanaxa da huo'o ca llalaqpi.

⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en 'enapego' somaye da ca llalaqpi qome taŷa'a da netalec ca ŷaqa'a 'alhua, 'eeta'am ca ŷaqa'a ca chegaqa'ague, nache choche nlatacpi qataq ŷataqta huo'o da ne'enaguec, choche ivittraue'c caua cuatrocientos vi'ie.

⁷Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en 'enapeco': «Aŷem qome sauo'o ca nhuaxanaguec que'eca shiŷaxauapi maye ŷauo'o l-latac camayepi. Qaq qom ime, nache ca'ai que'eca hueta'a. Huaña, nache camayepi Aŷem natamnot da huaña ne'ena 'alhua.»

⁸Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna naŷamaxate' so Abraham, nache 'enapega somaye da 'enauac na ŷalleppi na Israel le'ecpi da ŷauo'o ca la'anaxat na lo'oc da la'anaxat de'era aŷamaxataxac. Qaq ŷoqo'oye co'ollaq ñiguiñi so llalec Isaac, nache so Abraham ŷauo'o so na'anaxat na lo'oc co'ollaq mashe ivi' naua ocho na'axa'te. Qataq nache 'ena'am so Isaac co'ollaq huo'o so llalec Jacob, nache nataqa'en ŷo'ot de'era. Nataqa'en so Jacob ŷo'otec de'era soua doce llalqa.

⁹Qaq se'esoua llalqa so Jacob maye sachegoxosoxoiguilo, soomaye co'ollaxa ŷataqta nquiŷalo so lqaŷa José. Nache ime'n, da yaqto' qaŷauega ye 'alhua Egipto. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ŷauotec somaye,

¹⁰Nache ŷeltaxaneguet 'enauac na nque'eenaxaguesat, qataq ŷanem da laŷaanec qataq ŷo'otec so Faraón da ŷataqta ŷaŷamaxareeta somaye, ŷoqo'oye ŷanagui so José da nta'a da ilo'ogue ye 'alhua Egipto, qataq ilo'ogue so lma' somaye.

¹¹Qaq co'ollaq qaŷata'ague, nache anac so nqouaxa, nache ŷataqta qalota da nachoxoyec ye 'alhua Egipto qataq ye 'alhua Canaán. Nache som qarta'alpi qaica ca aloq qataq qaica ca ŷachegoxota'ague da desheenaxanaique.

- ¹²Qalaxaye so Jacob co'ollaq huo'o da la'axaŷaxac da ye Egipto huo'o na nallec, nache ŷamaxalo yemaye soua llalqa da desheenaxaraique ca alo'q. Qaq de'era lleçŷaxa'c soomaye, nachera da hua'auchiguiñi lleçŷaxa'c.
- ¹³Qaq soomaye co'ollaq qaltaq ŷe'eguela'q, nache so José nchoxotalo soua lqaŷa't. Huaña, nache so lta'a nam netaña ye Egipto ŷauatton so lqaŷañecpi so José.
- ¹⁴Nache so José damaxasoxona so lta'a Jacob qataq so lqaŷañecpi. Qaq somayepi ivi' setenta y cinco ye lcata da ima'a't,
- ¹⁵somayepi hueta'a ye Egipto choche ivitta'a da ileu.
- ¹⁶Qaq 'enauac somayepi qairo'ogue da Siquén da qailareña som 'alhua maye desheenaxana co'ollaxa so Abraham, ŷachegoxotaigui so llalaqpi so Jamor.
- ¹⁷Qaq co'ollaq mashe yaqta'a da ivita so laloqo' da ipacchigui dam ŷachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ŷanem da la'aqtac so Abraham, nache nam Israel le'ecpi maye netaña ye 'alhua Egipto ŷataqta nquictauec ye lcata.
- ¹⁸Qaq ye Egipto co'ollaq dalaxaic som ilo'ogue nta'a, somaye saishet da hua'axaŷapegulec da na'aqtaguec so José.
- ¹⁹Qaq se'eso nta'a ŷataqta nquiŷa na Israel le'ecpi, nache ŷatenachet. Nataqa'en, sa icherapec da 'enapega namayepi da ŷalat na ñaqpiolec maye cheta'ague da ñiguiñi da yaqto' ileu.
- ²⁰Qaq se'eso na'a'q, nache huetoigui da ñiguiñi so Moisés. Qaq se'eso nogotolec, somaye ŷataqta lauotaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache soua lta'al ivi't naua tres ca'agoxoiqa da ilotrague' ŷaatraña ca lma't.
- ²¹Ime, co'ollaxa nache ŷala't somaye, nache aso maiche llale som lta'a na netaña ye Egipto, asomaye ilalec se'eso nogotolec, nache ŷacona, nache ŷaqchet, 'eeta'am ca maiche llalec.
- ²²Qaq ŷoqo'oye so Moisés qaŷapaxaguenec 'enauac nam no'on laŷaanec nam netaña ye Egipto. Nache somaye ivira'a da ŷataqta 'amaqtaqaic ŷale qataq 'añaxaic cam 'enapec qataq cam ŷo'ot.
- ²³Qaq so Moisés co'ollaq mashe ivi't naua cuarenta vi'ie da llaxa, nache namaqtega so Israel le'ecpi cha'aye maiche lauo'.
- ²⁴Huaña, nache somaye ŷauaachigui som Egipto le'ec da iuxaatac so 'oonolec na Israel le'ecpi. Nache iueelec somaye, qataq ŷalauat se'eso Egipto le'ec.
- ²⁵Cha'aye so Moisés ipi'itaxaatega co'ollaxa da na Israel le'ecpi ishet da ŷaŷateeteguet da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñi do'onataxana somaye da isouec somayepi. Qalaxaye somayepi saishet co'ollaxa da ŷaŷaaneguet de'era.
- ²⁶Qaq so lŷa na'a'q, nache so Moisés ilaleguete soua dos Israel lashe' deloctega't. Nache somaye nshetaique da nmanaqche't, nache 'eetegalo', 'eeta': «Qami' maiche qami' nqaŷa't. Qalaaq ¿ta'ainco' ye maiche qauloquiitega't?»

²⁷Nache som iuaxaatac so lña, nache ñamaxañi so Moisés, nache 'eetego', 'eeta': «¿Negue't ca 'am ñanagui da 'am qarta'a, qataq da yaqto' ishet da 'anmit ca huo'o ca lasouaxashet da shenaqta?

²⁸¿Peta'a 'anshetaique da nataqa'en aÿem 'aualauat, da 'aue'enaxattem da 'eetec yem Egipto le'ec maye 'aualauat shecait?»

²⁹Nache so Moisés co'ollaq hua'axaÿa de'era, nache datauec, nache taÿa ye toolec 'alhua le'enaxat Madián, nache naña, 'eeta'am ca shiÿaxaua maye ñaqa'a ca chegaqa'ague. Huaña, nache huo'oi soua dos llalqa.

³⁰Qaq co'ollaq inoxoore'c soua cuarenta vi'iye, qaq so Moisés hueta'a ye toolec 'alhua maye saqaÿapeque añi qaÿoqotcheguemec 'alhua le'enaxat Sinaí. Huaña, nache nachaxana somaye so namaxashec piguem le'ec huetaigui aso qo'oipaq 'ettaigui.

³¹Nache so Moisés ñataqta huo'o da lcolanaxa souaxat se'eso lauanaqchec. Nache co'ollaq nqocheneua'a da huotaique da ñoqta ichemaxata, nache hua'axaÿa so la'aqtac Ñim Qarataxala', 'eeta':

³²«Aÿem maye Nachaÿem ño'oxoreetrac co'ollaxa soua hua'au' 'arta'al, so Abraham, qataq so Isaac qataq so Jacob.» Nache so Moisés ñataqta iviloxolaqchet da lcolanaxa, nache saishet da ñañoxtot da namatasheguem.

³³Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapego' somaye, 'eeta': «'Anqa't qome naua 'arapela'ate, cha'aye ne'ena 'alhua maye 'auapetalec, namaye ñataqta sa qaishetapec.

³⁴Aÿem semeteetac da nque'eenaxac ye ñalaqpi maye hueta'a ye 'alhua Egipto qataq Aÿem sa'aqtega da nqui'ic yemayepi. Ñoqo'oye Aÿem senotec da yaqto' sesoueeguesop da la'añaxac na Egipto le'ecpi. Qaq ñoqo'oye 'anaÿamaxat cha'aye 'am samaq da 'anqo'ona ye 'alhua Egipto.»

³⁵Qaq na'aictaxa co'ollaxa somayepi da ño'otan so Moisés, nache 'eetega, 'eeta': «¿Negue't ca 'am ñanagui da 'am qarataxala', qataq da yaqto' 'anmit ca huo'o ca lasouaxashet?» Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachegoxotchigui so lamaxashec Ñimaye maye nachaxana so Moisés co'ollaq huaigui aso qo'oipaqole, da lataxala' naqa'en qataq da isouec na Israel le'ecpi.

³⁶Qaq nacheso so Moisés so nqateeguesop ye 'alhua Egipto so hua'au qarta'alpi. Qataq nacheso so ño'ot nam sa qaÿauanapigui qataq na na'anecpi yi'iye 'alhua, qataq co'ollaq huaña aso Auaxai Togaxarai, qataq so toolec 'alhua se'esoua cuarenta vi'iye.

³⁷Qataq nacheso se'eso Moisés so da'aqtaxanem co'olloxocheye so Israel le'ecpi, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' namaxalo qome ca la'aqtaxanaxanec, camaye maiche qaralamaxache qarhuo'oi le'ec, camaye 'eeta'am aÿem da qami' qanamaxalo. Qaq camaye ñataqta qaualaqaileco' qome.»

³⁸Qataq nacheso so Moisés som huetaigui som hua'au qarta'alpi co'ollaq huaña so toolec 'alhua. Qataq nacheso so detaqtage' so lamaxashec piguem le'ec Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq huaña aso qañoqotcheguemec 'alhua le'enaxat Sinaí, qataq hueta'aguet som hua'au qarta'alpi. Qataq nacheso so ñaconeguet co'ollaxa da na'aqtac maye chegaqagui da nca'alaxa, da yaqto' qomi' ñanema.

³⁹Qalaxaye som hua'au qarta'alpi co'ollaxa saishet da ñalaxalec somaye, chaqrata da nshetaique da ñe'eguelaxague da Egipto.

⁴⁰Nache somayepi 'enapego' so Aarón maye lqaña so Moisés, 'eeta': «So Moisés qomi' nqateeguesopa ye Egipto, qalaxaye nagui sa sañatenaq cam 'eetec camaye. Qaq ñoqo'oye no'on da 'auo'ot cam 'are'enaqtac da yaqto' sho'oxorenaq qataq nacheca cam qomi' ñauecta'agueta qome qataq qomi' npaxattaleguete.»

⁴¹Nache som shiñaxauapi ño'ot so le'enaqtac, 'eeta'am naqa'en na huaca llalec. Huaña, nache ñalauat na shiguiñacpi da ñauo'o lachetaqtaxanaqte ñavigaxatta da ñanot, nache ñataqta qaño'oxoreetapigui som maiche no'onatac.

⁴²Huaña, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ca'ai somayepi, nache hua'aqta'a da yaqto' natamnot ana huaqaañipi maye neto'ot na piguem. Cha'aye nachera dam 'eetec da nanettañi la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye huetalec ana lere so la'aqtaxanaxanecpi, maye 'eeta': Qami' Israel le'ecpi, co'ollaq qoquiitalec so toolec 'alhua se'esoua cuarenta vi'ie, qaq ñpeta'a co'ollaq qauualuacheetac na shiguiñacpi da qauauo'oi qarachetaqtaxanaqche, qaq peta'a Nachañem da Añem qaña'añiitacot?

⁴³A'i, saishet, chaqrata da qami' qauacheetac qataq qauauo'oi lpe'l so qare'enaqtaqui maye lqui'i so Moloc, qataq so lña qare'enaqtaqui lqui'i so Refán maye 'eeta'am da no'onataxac ana huaqaañi. Qaq se'esoua ne'enaqtaqa qami' qauo'оче' co'ollaxa da yaqto' nachesoua qavio'oxoyiñiita'ape. Ñoqo'oye Añem qami' ñeqateeguesopa nagui ne'ena qarmaye, nache qami' samaxalo ye 'alhua maye pa'aigue da lañe ye Babilonia.

⁴⁴Qaq som hua'au qarta'alpi co'ollaq huetalec so toolec 'alhua, nache somayepi ñachetac so npe'l maye huetaiguilo soua nanettaleguete soua lamaxasoxonaxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq se'eso npe'l, somaye qañe'enaxatchigui co'ollaxa so ñamaxalec Ñimaye so Moisés, co'ollaq 'enapega da ñe'enaxatchigui da no'onataxac som ñauaachigui.

⁴⁵Qaq se'eso hua'au qarta'alpi, somayepi co'ollaxa ñaconeguet se'eso npe'l da chegoqtot som hua'au lta'alpi, nache som nnaictague'pi co'ollaxa so Josué nda'a ne'ena 'alhua se'eso npe'l co'ollaq somayepi loxonec na lma' so lañepi shiñaxauapi maye nqatec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye ne'ena 'alhua ñauotaique lma' naqa'en somayepi. Qaq 'era da 'eetec se'eso npe'l, nache choche ivitta'a co'ollaq huo'o so nta'a David.

⁴⁶Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ye ÿataqta lauotaxat so David. ÿoqo'oye somaye iÿaxanot Ñimaye da ÿo'ot aca no'onaxanaxaqui late'era da yaqto' huaña da na Israel le'ecpi ÿo'oxoren Ñimaye.

⁴⁷Qalaxaye nacheso so llalec Salomón co'ollaxa so ÿo'ot ñi lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴⁸Qaq na'aictaxa da Ñimaye maye 'amaqtaqaic saishet da netaigui ca choche lo'onatac nÿec ca shiÿaxaua. Cha'aye nache 'enapec naua nanettrañi la'aqtaqa som la'aqtaxanaxanec, maye 'eeta':

⁴⁹Aÿem ñeso'ootalec na piguem da samaxasoxonapec, qaq ana 'alhua qalaq sapetalec. Qaq ¿hua'ago' ca 'eetec ca nÿec maye qauo'oche da ima?', 'enapeco' Ñim Nataxala'. Qataq ¿hua'ago' ca 'eetec cam ñimataqa'?

⁵⁰¿Peta'a sa ÿo'onataco' 'enauac nam huetalecna?

⁵¹Qaq ñaq queta da ltaxaÿaxac so Esteban, 'eeta': -Qami' nache 'eetai' da ÿataqta sa qaualaqai, qataq da qana'axaÿaxanaxaqui qataq naua qarquiyaqchilli' 'eeta'am ca saxanaxa da ÿauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq nache 'eetai' da qanpa'aguiñiitague' So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta qoñiita'am som hua'au qarta'ailpi.

⁵²Cha'aye ¿chaq negue'to' cam la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huo'otaq sa iuaxan som hua'au qarta'ailpi? Cha'aye somayepi nache ÿalauat co'ollaxa som hua'auchiguiñi da ÿa'axatta'aguet da lviraxac som ÿale maye no'on da lataxac. Qaq somaye co'ollaq nvi', nache qami' qauacoñiua'a, nache qaualaauache.

⁵³Qamaq nacheqami' maye qauacoñiiguet co'ollaxa na lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ndoi' so lamaxashecpí. Qalaxaye qami' saishet da qaualaqaiguet namayepi.

Da l-leuaxa so Esteban

⁵⁴Nache som nmit na nasouaxashet somayepi co'ollaq hua'axaÿa de'era, nache ÿataqta dalemata, qataq 'eeta'am da inaga't naua lhue da lquiÿaxa so Esteban.

⁵⁵Qalaxaye so Esteban, somaye ye ÿataqta nlaqchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, nache ÿamato'ot na piguem, nache somaye ila'a da llo'oxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ila'a So Jesús nachattañi, hueta'ague na aloic Ñimaye.

⁵⁶Nache somaye 'enapeco': -¡Ña qauloÿa! Aÿem sela'a da nauatoigui na piguem qataq sela'a da Shiÿaxaua Llalec, damaye nachattañi neta'ague da aloic Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵⁷Qalaxaye so nmit na nasouaxashetpi somayepi, lamaaxa ÿapoguilo naua ltelal, nache ÿa'alqagui, ime, nache ÿataqta qaiparenaxaneua'a somaye da qaÿaconeua'a.

⁵⁸Nache qaỹauogonnaueegue da laỹe so nỹecpi, nache qaira'a na coma' da qaỹasaq. Qaq nam da'aqtaxan co'ollaxa da 'eetega da huo'o ca lasouaxashet, somayepi icotano'oto naua lapo'ote so nsoq le'enaxat Saulo.

⁵⁹Qaq co'ollaq ña qaỹasaqtalec so Esteban, nache somaye nqouagaxaueetac, 'eeta': -'Am Ŷataxala' Jesús, 'auaconeguet da saqcha'a ica'alaxa.

⁶⁰Qaq co'ollaq ime, nache ŷa'alyiñi naua l-llectel, nache ŷataqta na'axannec da la'alaxac, 'eeta': -'Am Ŷataxala', saishet qome da 'aulogui da lasouaxashet ne'enapi. Qaq co'ollaq ime da nasaxauec de'era la'aqtac, nache ileu.

Hechos 8

So Saulo icaatac qataq ŷauo'o da nque'eenaxac na ŷa'amaqten So Jesús

¹Qaq so Saulo ŷauaachigui da nalaataguec so Esteban, qataq ŷataqta ŷaỹamaxareeta. Qaq nache huetoigui se'eso na'a'q da qaicanaxangui nam ŷa'amaqten So Jesús ye Jerusalén, nache huo'o na taỹa ye 'alhua Judea qataq ye 'alhua Samaria. Qaq chaqsouate' soua Jesús lamaxa'she no'oirañi.

²Qaq huo'o som ŷalleppi maye ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna som ilayiñi co'ollaxa so Esteban. Somayepi ŷataqta nỹeetapeguelec somaye.

³Qaq so Saulo, nache ŷataqta iqopitaxanapec da icaatac na ŷa'amaqten So Jesús, inoxotta'ape naua nma'ate. Cam ilalec ŷale, huo'otaq 'alo, nache ŷauogonnauec, nache ŷauegueuo, da yaqto' iconi'.

Qaỹa'axattac da no'on na'axaỹaxac ye 'alhua Samaria

⁴Qalaxaye nam nlagaxattacpi maye chegaqaña ye Jerusalén, namayepi ŷa'axattac da na'aqtac maye chegaqaigui da nca'alaxa, da huo'o da iviregue.

⁵Qaq huo'o so 'oonolec somayepi, le'enaxat Felipe, somaye co'ollaxa taỹa ye 'alhua Samaria. Huaña, nache ŷa'axattac So Jesús maye Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Nache na shiỹaxauapi laponeua'a somaye. Qaq 'enauac namayepi ŷataqta huo'o da lqochoxo da la'aqtanaxac so Felipe, qataq nataqa'en qaỹauaachigui na na'anecpi maye sa qaỹauanapega da ŷo'ottac.

⁷Cha'aye qalota na shiỹaxauapi maye nqo'oneua'a somaye, huo'o na netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, nache so Felipe ŷo'orauec, nache ne'ena saqcha'a na'añaxac leguemaxaic huenoxonec, ŷa'alaqtagui. Nache nataqa'en qalota na nataren nam ñi'ĩyauo na lche lỹa qataq nam sa da'añiigüe, nache namayepi ŷe'eguelaxalec da queuoỹapigui'.

⁸Qaq 'enauac nam netaña se'eso nỹecpi ŷataqta huo'o da ntonaxac.

⁹Qaq huaña, nache huo'o so ŷale le'enaxat Simón. Somaye co'ollaxa do'onataxaatega da hueta'aguet no'onataxac da ŷatenachettac na shiỹaxauapi

maye hueta'a yi'ie 'alhua Samaria. Somaye 'eetego' naxa da ŷataqta huo'o naq 'enec.

¹⁰Nache 'enauac na shiŷaxauapi ŷataqta na'axaŷaxaatega somaye, ivira'a na sallaxanecpi qataq nam choxoraqpi. Nache namayepi 'eeta' naxa: «De'era ŷale hueto'ot da na'añaxac Ita'araic maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

¹¹Nache ŷataqta 'enauac da qaiqocha'a somaye, cha'aye huo'o dam la'añaxac da ŷatenachet somayepi da ŷo'ot nam sa qaŷauanapega.

¹²Qalaxaye nvi' so Felipe, nache ŷa'axattac dam no'on na'axaŷaxac maye lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq ŷa'axattac So Jesús maye Lca'aguishec Ñimaye, nache 'enauac nam hueta'a ye 'alhua Samaria da'amqaanataxan. Nache so Felipe qalota so nachelaxan ŷalleppi qataq 'alpi.

¹³Nache nataqa'en ŷalecteuo so Simón da da'amqaanataxan, nache qanachelaxan. Huaña, nache ca'attague' so Felipe, cha'aye ŷataqta huo'o da la'aalaxa da imeteetac nam Ita'araicpi maye sa qaŷauanapega qataq nam na'anecpi maye ŷo'ottac so Felipe.

¹⁴Nache soua Jesús lamaxa'she maye netraña ye Jerusalén co'ollaq ŷaŷate'n da na netaña ye 'alhua Samaria ŷa'amaqten da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qaŷamaxalo yemaye soua Pedro qataq so Juan.

¹⁵Qaq co'ollaq mashe ivi't, nache nqouagaxaueetapegueleguete so ŷa'amaqten So Jesús maye netaña ye Samaria, da yaqto' ŷaconeguet somayepi So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

¹⁶Cha'aye somayepi saxanaxa co'ollaxa da huo'o ca 'oonolec da huo'otaq mashe tanguit So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, ndotec da mashe qanachelaxan, qanachelaxangui da le'enaxat So Qarataxala' Jesús.

¹⁷Nache so Pedro qataq so Juan, soomaye ŷashel-leguete somayepi. Huaña, nache somayepi ŷaconeguet So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

¹⁸Nache se'eso Simón ŷauaachigui da So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da ŷaconeguet so shiŷaxauapi co'ollaq soua Jesús lamaxa'she ŷashel-leguete somayepi. Nache somaye ŷachaxanapecoto aso alom soua namaxa'she,

¹⁹nache 'enapeco': –Aŷem qaŷa'añim nataqa'en de'era na'añaxac, yaqto' da huo'o ca camachaqa sashel-lec, nache camaye nataqa'en tanguit So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

²⁰Nache so Pedro 'enapego' somaye, 'eeta': –Ana 'om 'arŷaueegue' da 'auqat, cha'aye 'aupi'itaxaatega da qaisheenaxata'a da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²¹'Am saishet da 'ategueua'alo qomi' qataq saq 'am qoŷami' de'era no'onataxanaxac, cha'aye da 'arquiyaqteŷaxac saishet da ŷataqtelec da quegue Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²²Chaqrata da 'aŷa'axaañi da 'aye'etaxaloxo, qataq 'anachoxonnot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, shapegueto' qom ishet da 'am ichoxoren, nache ŷapalaxat da qauem lhuennataxa aña 'arquiyaqte.

²³Cha'aye aŷem sela'a da qoquetague' so nqa'aic maye netangui da naquicoxo, qataq da lcoñetaxanaxac da qauem lataxac.

²⁴Nache so Simón 'enapeco': –Aŷem qanqouagaxauñiilec, qauŷaxañaŷot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' saishet da huo'o ca aŷem tagui 'enauac nam qaua'axacheetac.

²⁵Qaq co'ollaxa saxanaxa da quera'ai ye Samaria, so Pedro qataq so Juan, nache da'aqtaxaatrapeguem so shiŷaxauapi 'enauac nam ivireguetpi co'ollaq ña nnaictrague' So Jesús qataq ŷa'axattrac Somaye. Qaq co'ollaq ime, nache ŷe'eguelaxaregue da Jerusalén, qalaxaye co'ollaq quete', nache da'aqtaxaatrapeguem na Samaria le'ecpi de'era no'on na'axaŷaxac maye lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Felipe qataq so ŷale maye Ima' ye Etiopía

²⁶Qaq co'ollaq ime de'era, nache so lamaxashec piguem le'ec Ñim Qarataxala', somaye 'enapego' so Felipe, 'eeta': –Qoñisheguem, nache 'aigue da taguiñi, qoquegue so nqa'aic maye taalec ye toolec 'alhua chegaqasheguemec ye nŷecpi ye Jerusalén, taŷa'a ye Gaza.

²⁷Nache so Felipe ñesheguem, da jec, nache natena'aguet co'ollaxa so ŷale maye chegaqa'a ye 'alhua Etiopía, somaye ŷataqta 'amaqtaqaic. Qaq somaye sa deco'o, qataq nacheso so ilotague' ana alom aso nate'e le'enaxat Candace, asom late'e nam netaña ye Etiopía. Qaq somaye taŷa co'ollaxa ye nŷecpi ye Jerusalén da natamnot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁸Qaq somaye co'ollaq ŷe'eguelaxague da Ima', netangui aso naigona. Qaq itaxaŷaxaatac co'ollaxa aso lere so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, le'enaxat Isaías.

²⁹Nache So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapego' so Felipe, 'eeta': –Sa 'auŷotapeque asa'aso naigona.

³⁰Nache so Felipe nqalgoq da yaqto' iviralec aso naigona. Qaq co'ollaq mashe saqaŷapeque asomaye, nache hua'aqtega se'eso ŷale maye 'amaqtaqaic da itaxaŷaxaatac aso lere so na'aqtaxanaxanec Isaías. Nache inattaco' se'eso ŷale, 'eeta': –¿Peta'a 'auaŷaten ca llec ye 'autaxaŷaxaatac?

³¹Nache se'eso ŷale maye 'amaqtaqaic 'enapeco': –¿Ca 'eeteco' da saŷaten ca llec yemaye, ye saishet da huo'o ca aŷem ŷapaxaguenec? Nache somaye 'enapego' so Felipe da huenotsheguem da nqota'ai'.

³²⁻³³Qaq som na'aqtac maye itaxaŷaxaatac 'eeta': «Camaye 'eeta'am ana qagueta da qanpetec na laue, qataq 'eeta'am ca qagueta llalec da qaŷauctaua'a ca

nalaataqa'. Camaye saishet da ña'alaq. Ñataqta qaica ca nyacnataguec qataq qaŷachetaiya' qalaxaye saishet da dachetattac. Saishet da no'on ca qaŷo'otec; qataq saishet da ivita da huo'o ca llalec cha'aye qanqat da nachaalataxac.»

³⁴Nache se'eso ñale 'amaqtaqaic inattac so Felipe, 'eeta': –Ñaq aŷem 'anqouaguec da aŷem 'aua'aqtaxanem, ¿chaq negue't ca la'aqtac de'era, peta'a nacheso som la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da maiche na'axattapeguela't, qalqo' lña shiŷaxaua ca na'aqtaguec de'era?

³⁵Nache so Felipe cot da la'aqtaxanaxac, ŷachegoxotchiguiña som na'aqtac maye qaitaxaŷaxaatac, qataq ña'axatem somaye da no'on na'axaŷaxac maye na'aqtaguec So Jesús.

³⁶Qaq co'ollaq ivitra som huaña da huo'o na 'etaxat, nache se'eso ñale maye 'amaqtaqaic 'enapeco': –Ne'ena huo'o na 'etaxat, qaq ¿negue'to' ca iqalaatac da saishet da aŷem 'anachelaxan?

³⁷[Nache so Felipe 'enapego' somaye, 'eeta': Da ñataqta imauec da 'arquiyaqteŷaxac da 'aua'amqaanataxan nache ishet da 'am ñachelaxan. Nache se'eso ñale 'enapeco' aŷem sa'amaqten da so Jesucristo nacheso so Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.]

³⁸Nache somaye damaxasoxoolec da qaŷa'axaneguet aso nnotaxaqui, nache soomaye huenotre'c, nache tayingui so 'etaxat. Nache so Felipe nachelaxan se'eso ñale.

³⁹Qaq co'ollaq nnoxooyishegue'm so 'etaxat, nache So Saqcha'a La'añaxac Ñi Nataxala' ŷauec so Felipe. Nache se'eso ñale maye sa deco'o sa lña da nauane' so Felipe. Qalaxaye somaye ŷe'eguelaxague ca lma', ñataqta machiguiñi.

⁴⁰Nache so Felipe hueta'a co'ollaxa ye ñŷecpi Azoto. Huaña, nache quetaguilo naua nma'ate, ña'axattac da no'on na'axaŷaxac, choche ivitta'a ye ñŷecpi Cesarea.

Hechos 9

Da 'eetec co'ollaq qantoonaxanaxan so Saulo

(Hechos 22.6-16; 26.12-18)

¹Qaq so Saulo ñaq queto'ot da ŷareetega da ŷalauat na ña'amaqteetac So Qarataxala'. Qaq ŷoqo'oye somaye nqo'oneua'a so lta'a na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Nache iŷaxanot somaye, da yaqto' ŷanem aca lmalate ca la'aqtac, da yaqto' so Saulo nqo'ona aca napaxaguenaxaqui na judiopi maye naña ye ñŷecpi ye Damasco, da ŷe'eguenaa' nam quetague' da lapaxaguenataxanaxac So Jesús da yaqto' nauega ye Jerusalén da iconi', na'aictaxa da huo'otaq ŷalleppi, huo'otaq 'alpi.

³Qaq so Saulo co'ollaq mashe nayeetaua'a ye n̄yecpi ye Damasco, nache nque'elaxatta da huo'o so ne'eraxa chegoqo'ot na piguem 'eeta'am na lqashelgaxa na auot, nache talec somaye.

⁴Nache so Saulo naañi. Huaña, nache hua'axaŷa so na'aqtac, 'eeta': –Saulo, Saulo, ¿ta'ainco' ye Aŷem 'aucaatac?

⁵Nache so Saulo denataxan, 'eeta': –'Am Ŷataxala', ¿negue't 'am? Nache se'eso nvilŷaxac qataq 'enapeco': –Qomye Nachaŷem Jesús, Nachaŷem maye Aŷem 'aucaatac. ['Am 'eeta'am da maiche 'anque'emaqchettapeguela't, qoneta'am da 'eetec ca nauegaxanaxala' huaca da maiche ŷasottapeeguet aca na'araxanaqte.

⁶Nache so Saulo ŷataqta iviloxolaqchet da lcolanaxa, nache 'enapeco': –'Am Ŷataxala', ¿chaq negue't ca 'auauotaique da so'ot? Nache So Qarataxala' 'enapego' somaye, 'eeta':] –Qoñisheguem, nache 'anqo'oneua'a ye n̄yecpi. Nache huaña qome da 'auaŷaten cam 'auo'ot.

⁷Qaq soua ŷale't maye nnaictagueto so Saulo, soomaye ŷataqta ñi'i', cha'aye soomaye hua'aqchiguilo co'ollaxa so na'aqtac, qalaxaye saishet da huo'o ca ilora'a.

⁸Qaq co'ollaq ime, nache so Saulo ñesheguem. Qaq na'aictaxa da no'oite' naua la'ai'te, qalaxaye saishet da nauaañi. Ŷoqo'oye qaŷacona na lhuaq, nache qaŷauectaua'a ye n̄yecpi ye Damasco.

⁹Huaña yemaye, nache hueta'a tres na'axa'te saishet da nauaañi, qaq ŷoqo'oye saishet da deque'e, qataq saishet da n̄yom.

¹⁰Qaq yem n̄yecpi ye Damasco netaña so ŷale maye quetague' So Jesús le'enaxat Ananías. Qaq somaye huo'o co'ollaxa so lauanaqchec da So Qarataxala' nachaxana somaye. Nache 'enapego', 'eeta': –¡Ananías! ¡Ananías! Nache somaye 'enapeco': –Aja', nachaŷem, 'am Ŷataxala'.

¹¹Nache So Qarataxala' 'enapego' somaye, 'eeta': –Qoñisheguem, nache qoquegue so nqa'aic le'enaxat Ŷashectec. Qaq qom 'avita ñi lma' ñi Judas, nache 'aunataxanaique ca ŷale maye chegaqa'ague da Tarso, le'enaxat Saulo. Qaq ñimaye nqouagaxaueetac,

¹²nache sauo'o so lauanaqchec da ila'a ca ŷale le'enaxat Ananías, da ŷashel-lec na lqaic yaqto' qaltaq ŷe'eguelaxalec da nauaañi.

¹³Nache co'ollaq hua'aqchigui de'era so Ananías, nache 'enapeco': –'Am Ŷataxala', ŷataqta qalota na aŷem da'aqtaxanem que'eca ŷale nam qalota ŷo'otec sa ŷaŷamaxañi nam netaña ye n̄yecpi ye Jerusalén maye 'am ŷa'amaqteetac.

¹⁴Qaq camaye nagui nache naŷa ne'ena souaqta'a, nachetac da la'aqtac na lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi, da yaqto' ŷauec da icoñi' 'enauac nam ŷo'oxoreetac da 'are'enaxat.

¹⁵Qalaxaye So Qarataxala' 'enapego' somaye, 'eeta': -'Aue, 'anqo'ona, cha'aye Aÿem ica'aguishec ñi'ñi ñale da yaqto' Aÿem ña'axat da ña'axatem na ñotta'a't shiñaxauapi, qataq na lta'alpi namayepi, nataqa'en nam Israel le'ecpi.

¹⁶Qaq ñimaye Aÿem sachaxana qome na ñataqta qalota nque'eenaxac souaxat Aÿem.

¹⁷Nache so Ananías jec da taña ca ñyec maye netaña so Saulo. Qaq co'ollaq inoxoneua'a ca hueta'a, nache ñashel-lec somaye, nache 'enapego', 'eeta': -'Am ñaqaña Saulo, So Qarataxala' 'am nachaxana co'ollaq 'ananactague' na nqa'aic, Somaye aÿem namaxa 'am, da yaqto' qaltaq 'anauaani, qataq da yaqto' 'am nlaqchigui so Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

¹⁸Huaña, nache so Saulo huo'o aso chegoqtoigui nua la'ai'te, 'eeta'am ana lso na ññaq, nache ishet da qaltaq nauaani. Nache somaye ñesheguem, ime, nache qanachelaxan.

¹⁹Qaq co'ollaq ime, nache somaye deque'e, nache qaltaq huo'o da la'añaxac. Nache huo'oi soua na'axa'te da ñalectaigui so ña'amaqten So Jesús maye netaña ye ñyecpi ye Damasco.

So Saulo ña'axattac da na'aqtac hueta'a ye ñyecpi ye Damasco

²⁰Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Saulo da'aqtaxaatapoigui ana napaxaguenaxaqui na judiopi, ña'axattac So Jesús da nacheso So Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²¹Nache 'enauac nam na'axañaxaatega somaye ñataqta huo'o da la'aalaxa, nache 'eeta': -¿Saisheto' peta'a da saq nachera dam ñale maye icaatac nam quetague' So Jesús maye netaña ye Jerusalén? Qataq ¿saisheto' peta'a da saq nachera dam naña'a ne'ena souaqta'a da ñaconeua'a da icoñi' na ña'amaqten So Jesús, nache ñaneua'a nam lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi?

²²Qalaxaye so Saulo lamaaxa nquigaxattec da la'añaxac da ñachaxaatac So Jesús da nacheso Som Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, choche ivitta'a da ñataqta sa ñañaten ca 'eetec naqa'en na judiopi maye netaña ye ñyecpi ye Damasco.

So Saulo naneltaxaneguet na judiopi

²³Qaq co'ollaq mashe qañoqteguelo soua na'axa'te, nache na judiopi detaxañapigui da ñauotaique da ñalauat so Saulo.

²⁴Qalaxaye somaye la'axañaxac de'era. Qaq ye pe qataq ye na'a'q na judiopi nauaataique somaye, hueta'alo nua laso'omi so lpaqtaxat ye ñyecpi da ñauotaique da ñalauat.

²⁵Qalaxaye som ña'amaqtenpi somaye, se'eso pe ñachangui somaye aso no'oxona late'era, nache ñasaqteueegue da lañe so lcpaqtaxat so ñyecpi. Huaña, nache somaye qoñet.

So Saulo hueta'a ye Jerusalén

²⁶Qaq so Saulo co'ollaq ivireua'a ye Jerusalén, nache ñauotaique da ñalegoigui na ña'amaqten So Jesús. Qalaxaye 'enauac namayepi ñe'eta'aguet somaye, cha'aye saishet da ña'amaqten da somaye mashe ña'amaqten So Jesús.

²⁷Qalaxaye so Bernabé ñauac somaye, nache ñauegueua'alo soua Jesús lamaxa'she. Nache ñataqta da'aqtaxaatema da 'eetec so Saulo co'ollaq nauane' So Qarataxala' Jesús co'ollaq huangui so nqa'aic, qataq da 'eetec co'ollaq detaqtage' somaye, nataqa'en da 'eetec da ñataqta saishet da ñe'etapeguelec da ña'axattac da le'enaxat So Jesús co'ollaq hueta'a ye ñyecpi ye Damasco.

²⁸Nache so Saulo hua'a ye ñyecpi ye Jerusalén, nache ñalectaiguiilo soua Jesús lamaxa'she.

²⁹Nache somaye ñataqta saishet da ñe'etapeguelec da ña'axattac So Qarataxala', nache na'aqtaxaatage' qataq ncotatage' nam judiopi maye ña'ate'n naua la'aqtaqa na griegopi. Qalaxaye namayepi co'ollaxa, ñauotaique da ñalauat somaye.

³⁰Nache som ña'amaqtenpi So Jesús co'ollaq la'axa'axac de'era, nache ñauac so Saulo ñauega ye ñyecpi ye Cesarea. Huaña, nache ñamaxa ye ñyecpi ye Tarso.

³¹Nache 'enauac nam ña'amaqten So Jesús maye netaña ye 'alhua Judea, qataq ye 'alhua Galilea, qataq ye 'alhua Samaria, namayepi ñataqta saishet da ñe'etega da sa qaiyacnapec. Nache queto'ot da ño'oxoreetac So Qarataxala', nache ima'ape naua na'axa'te da nquictauec da lpi'i'axac So Jesús. Qaq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta ñataqta ña'añaqchettac namayepi da nquictauec naqa'en ye lcata na da'amqaanataxan.

So Pedro nataren so Eneas

³²Qaq so Pedro co'ollaq coleetapigui 'enauac na nqa'añecpi, maye ña'amaqteetac So Jesús, nache nataqa'en ivira'a so 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye ñyecpi ye Lida.

³³Qaq huaña yemaye, nache ilalec so ñale le'enaxat Eneas. Somaye ivi' naua ocho vi'ie da sa no'on, sa da'añigue. Qaq ñoqo'oye huetalec ca lacanec.

³⁴Nache so Pedro 'enapego' somaye, 'eeta': -Eneas, 'am nataren So Jesucristo, qoñisheguem, nache 'anana't na 'aracanec. Nache so Eneas ñesheguem.

³⁵Qaq 'enauac ñauaachigui de'era nam netaña ye ñyecpi ye Lida qataq nam netaña ye 'alhua Sarón. Huaña, nache ña'amaqten So Qarataxala' Jesús.

Aso Dorcas qaltaq nca'alec qanqoñen

³⁶Qaq se'eso ñegaxasom ye ñyecpi ye Jope, huo'o aso ña'amaqten So Jesús, asomaye naua judío la'aqtaqa le'enaxat Tabitá, qaq naua griego la'aqtaqa Dorcas. (De'era ne'enaxat naigui da ñi'imshe.) Asa'aso 'alo ñataqta no'on da lo'onataxanaxac, qataq itauaatac na choxoraqpi.

³⁷Qaq se'esoua na'axa'te, nache aso Dorcas sa no'on, nache ileu. Qaq co'ollaq qaimat da qanachelaxaatac, nache qairosheguemec so lya n̄yec maye pa'aỹasheguem.

³⁸Qaq yi'ie Jope, nache saqaỹapeque ye Lida yem hueta'a so Pedro. Nache som 'amqaanataxanaxaicpi co'ollaq la'axaỹaxac somaye da hueta'a yemaye, nache qaỹamaxalo soua dos yale't da 'enapega, 'eeta': -Qomi' 'anqouagueque da sa 'anaỹaloxon da 'ananaỹa na n̄yecpi na Jope.

³⁹Nache so Pedro ca'ateguelo soomaye. Qaq co'ollaq ivilye', nache somaye qaỹaviguisheguemec se'eso n̄yec maye huetaigui aso Dorcas. Qaq qalota aso pa'aipi datataua'a so Pedro n̄yeetagui. Nache yachaxaatac ana npotopi qataq na npo'pi maye lo'onatacpi asomaye co'ollaq ña qanachattague'.

⁴⁰Qaq co'ollaq ime, nache so Pedro ipa'axanec 'enauac somayepi, nache ya'alyiñi naua l-llectel da nqouagaxaunot Ñim Qarataxala'. Qaq co'ollaq ime, nache yamatalec asom leuaxai, nache 'enapega, 'eeta': -Tabitá, qoñisheguem. Nache asomaye nlouec. Qaq co'ollaq ila'a so Pedro, nache ñesheguem, nache nso'ooñi.

⁴¹Nache so Pedro yacona na lhuaq asomaye, nache yanaxanaxaasheguem. Ime, nache iỹaxaneuga so nqaỹañecpi maye ya'amaqteetac So Jesús, qataq asom pa'aipi, nache yachaxan asomaye da qaltaq nca'alec.

⁴²Qaq de'era 'enauac nam netaña ye n̄yecpi ye Jope yaỹaten, nache yataqta qalota na ya'amaqten So Qarataxala'.

⁴³Nache so Pedro yataqta huo'oi soua na'axa'te da hueta'a ye Jope, netaña ca lma' so le'enaxat Simón, lo'oc lo'o.

Hechos 10

So Pedro qataq so Cornelio

¹Qaq yem n̄yecpi ye Cesarea, nache netaña so yale le'enaxat Cornelio. Somaye lta'a na huataxanaq maye Roma le'ecpi, nache ilotague' som cien huataxanaqpi maye qaỹamata'ac chegaqa'ague da Italia.

²Qaq se'eso yale qataq 'enauac so llalaqpi yalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq yō'oxoreetac Ñimaye. Somaye nataqa'en yataqta itauaatac na judiopi maye choxoraqpi qataq nache 'eetai' da nqouagaxaueetacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Qaq huo'o so na'a'q mashe dasheta añi nala', nache somaye huo'o so lauanaqchec: ila'aguet so lamaxashec piguem le'ec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da naỹa'a ca hueta'a somaye, nache 'enapego', 'eeta': «¡Cornelio!»

⁴Nache somaye yamato'ot se'eso namaxashec, qalaxaye yataqta ñi'i. Nache inattac, 'eeta': -¿Negue'tca, 'am Yataxala'? Nache som namaxashec 'enapego' somaye, 'eeta': -Ñim Lo'onatac 'Enauacna yataqta yaỹamaxareeta da 'anqouagaxaunaxac qataq dam 'artaunaxanaxac da 'autauaatac nam choxoraqpi da lhuenaxanaxa.

⁵Qaq huo'oi qome caua 'aramaxa'she dos ñale't da nqo'ora ye ñegaxasom le'enaxat Jope, da yaqto' ñe'egueera'a ñi le'enaxat Simón, da lya le'enaxat Pedro.

⁶Ñimaye netaña ye lma' ñi le'enaqteua Simón, lo'oc lo'o, ye lma' neto'ot ye loigue aso auaxai. Qaq ñimaye qome 'am ña'axatem ca llec cam 'auo'ot.

⁷Qaq co'ollaq jec so namaxashec piguem le'ec maye da'aqtaxaatac, nache so Cornelio iñaxaneugalo soua dos soua lamaxa'she qataq so 'oonolec huataxanaq le'ec maye nataqa'en ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ñataqta lpe'et.

⁸Nache ñataqta da'aqtaxaatrema soomaye 'enauac dam lauanaqchec. Ime, nache ñamaxaregue da Jope.

⁹Nache so lya na'a'q co'ollaq mashe quete' soomaye, qaq mashe qanayeetaua'a ye Jope, nache so Pedro tasheguemo' ca ñyec l-laq da nqouagaxauen. Qaq mashe laiñi se'eso na'a'q.

¹⁰Nache somaye ñataqta nomteguet na lqouaxa, nache huo'o da lyaxa da deque'e. Qalaxaye ña qaño'ottac so aloq, nache somaye huo'o so lauanaqchec.

¹¹Ila'a na piguem da 'eeta'am da nauatoigui, nache ñauaateguet so 'eeta'am na hualoq lañe lta'araic, qaicoñetta'a't naua cuatro ltelal da nañaña ana 'alhua.

¹²Qaq somaye, nache huetaqui 'enauac na ñotta'a't shiguiñacpi: huo'o na cuatro naua lapia'ate, qataq na huallectapigui', qataq na mañopi.

¹³Nache somaye hua'axaña so na'aqtac 'eeta': -Pedro, 'anachaañi, 'auauo'o ca 'aualauat ne'enapi, nache qollec.

¹⁴Nache so Pedro 'enapeco': -'A'i, 'am ñataxala', añem ñataqta sa sauanapega da sachec ca qañamata'ac nshepaxan da lataxac, huo'otaq cam sa qaishetapec da qanallec.

¹⁵Qalaxaye se'eso nvilñaxac qaltaq ñe'eguelaxalec da, 'eeta': -Cam mashe qui'itta naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, camaye saishet da 'auamata'ac da nshepaxan da lataxac.

¹⁶Qaq se'eso na'aqtac tres da qañe'eguelaxalec, nache se'eso hualoq lañe maye qoñaxatta'a't naua ltelal qaltaq ñe'eguelaxague da piguem.

¹⁷Qaq co'ollaq ña deuennataxaatac so Pedro da chaq 'eetec ca naigui se'eso lauanaqchec, nache mashe nvildeua'a ye lma' so Simón soua ñale't maye lamaxa'she so Cornelio.

¹⁸Nache denataxaata'ape 'eetra': ¿Nachena peta'a ne'ena na netaña ca ñale maye le'enaxat Pedro?

¹⁹Qaq so Pedro ñaq iuennatapega se'eso lauanaqchec, qalaxaye So Saqcha'a La'añaxac Ñim Qarataxala' 'enapego' somaye, 'eeta': -Huo'oi daua ñale't 'am nmittapigui.

- ²⁰Qoñisheguem, 'aunotec, nache 'auca'ateguelo daamaye. Saishet da huo'o ca 'ectega, cha'aye daamaye maiche ñamaxa'she.
- ²¹Nache so Pedro huenotec, nache 'enapegalo se'esoua ñale't, 'eeta': –Nachañem maye añem qanmichiitaique. ¿Negue't ca huo'omshe qauanaqui?
- ²²Nache soomaye 'ena'apo': –Qomi' lamaxa'she ñi huataxanaq lta'a, le'enaxat Cornelio. Ñimaye no'on da lataxac qataq ñataqta ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ñoqo'oye 'enauac na judiopi ñataqta huo'o naq 'enec naqa'en qataq lauotaxat. Qaq huo'o so chegaqasheguem lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega da 'am namaxasoxona, da yaqto' 'anqo'ona ye lma', nache ñimaye ishet da na'axañaxana cam 'ara'aqtaxanaxac.
- ²³Nache so Pedro ipa'axaareuo soomaye, nache lo'ochaqa't ca hueta'a somaye se'eso pe. Qaq so lña na'a'q, nache so Pedro ca'ateguelo soomaye, nataqa'en huo'oi soua lñata'ape nam ña'amaqten So Jesús maye netaña ye Jope.
- ²⁴Qaq so lña na'a'q, nache qaivita ye ñyecpi ye Cesarea yem netaña so Cornelio deuataxaatac. Qataq 'enauac som maiche lauo' le'ecpi ñalecta'aguet, qataq 'enauac nam nauochaxauapi maye icoyeguen co'ollaxa.
- ²⁵Qaq so Pedro co'ollaq ivireua'a ca ñyec, nache so Cornelio ca'ata'aguet somaye, nache ña'aroto naua l-llectel cha'aye huo'o naq 'enec naqa'en.
- ²⁶Qalaxaye so Pedro 'enapega somaye, 'eeta': –'Anachaañi, cha'aye añem, nache 'am sheeta'am da choche añem ñale.
- ²⁷Nache na'aqtaxaatague' somaye, nache so Pedro pa'auo, nache ilalec som ñataqta qalota shiñaxauapi maye lapoota'a't.
- ²⁸Nache so Pedro 'enapego' somayepi, 'eeta': –Qami' qauañaañi da na judiopi ñasouaxat da la'amqaanataxanaxac, nache ñataqta sa qañasheneguet da ñaleeguet ca sa lauo' le'ec, huo'otaq da choche pa'aigui ca lauo' camaye. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna añem ñapaxaguenec da saishet da huo'o ca samata'ac da nshepaxan da lataxac, huo'otaq sa qaisheteguet.
- ²⁹Qaq ñoqo'oye ñataqta qaica ca shega da ñanac co'ollaq añem qauñaxañiña. Qaq ñoqo'oye nagui añem sauotaique da sañaten da chaq 'eetec ca huo'omshe añem qauñaxañiña.
- ³⁰Nache so Cornelio 'enapeco': –Nagui mashe ivi' naua cuatro na'axa'te da 'eeta'am nagui ye ñichiguiña añi nala' co'ollaq añem soota'a na ima', ñeqouaqchettac qataq ñeqouagaxaueetac. Nache añem nachaxana so ñale soua alogo ñataqta qashelectrapiguiñi da lapagaqa'.
- ³¹Nache somaye añem 'enapega, 'eeta': «Cornelio, Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe hua'aqtega da 'anqouagaxaunaxac, qataq imeteetac 'enauac nam 'auo'otpi da 'autauaatac nam huo'o da lhuenaxanaxa.

³²Qaq nagui 'auauo'o qome ca 'auamaxa ye n̄yecpi ye Joqe, da yaqto' ŷe'eguen'a ñi Simón, da l̄ya le'enaxat Pedro. Ñimaye hueta'a ye lma' ñi le'enaqteua Simón, lo'oc lo'o. Ñimaye neto'ot so loigue aso auaxai ñi lma'.»

³³Qaq ŷoqo'oye ŷataqta sa saŷaloxonai' da 'am samaxasoxona. Qaq nagui no'on, cha'aye mashe 'anvi'. Qaq nagui qomi' souaqta'a ne'ena, qomi' lhuotte' da ña'axaŷaxanaxa cam 'am ŷamaxalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qomi' 'aua'aqtaxanema, qataq qomi' saŷatenaqta da Ñimaye qomi' imeteeta'ape ne'ena na'a'q.

Da la'aqtaxanaxac so Pedro co'ollaq huaña ye lma' so Cornelio

³⁴Huaña, nache so Pedro da'aqtaxan, 'eeta': –Nagui aŷem saŷaten da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷoqta 'eesa da saishet da lca'atagui 'enauac na shiŷaxauapi.

³⁵Chaqrata da Ñimaye ŷataqta ŷaŷamaxareeta ca camachaqca nam ŷotta'a't shiŷaxauapi da huo'otaq ŷataqta ŷalaxaguet Ñimaye qataq ŷo'ot ca ŷaŷamaqchiguiñi, saishet da ŷectega cam chegaqa'ague.

³⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna namaxa co'ollaxa na Israel le'ecpi da la'aqtac, dam la'aqtac maye ŷo'ot da nlagaxayec, chegoqchigui So Jesucristo, Som Lca'aguishec qataq Lataxala' 'enauac na shiŷaxauapi.

³⁷Qaq qami' mashe qauaŷaañita 'enauac dam huaña nam 'alhua Judea. 'Enauac de'era chegoqchiguiña co'ollaxa ye 'alhua Galilea, co'ollaq so Juan imat da nachelaxaatac

³⁸So Jesús maye Nazaret le'ec. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷanem co'ollaxa da la'añaxac Somaye So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Qaq Ñimaye ye hueta'aguet So Jesús, nache Somaye nache 'eetai' naxa da ŷo'ottac na ŷaŷamaqchiguiñi qataq nataren 'enauac nam huetalec da la'añaxac so pa'aguenataxanaxaic.

³⁹Qaq qomi', maye nacheqomi' sauanaqchigui 'enauac nam ŷo'otpi So Jesús co'ollaq Somaye coleetapeguelec ye 'alhua Judea, qataq ye n̄yecpi ye Jerusalén. Nataqa'en sauanaqchigui co'ollaq qaŷalauat qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui.

⁴⁰Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq nca'alaxatec Somaye co'ollaq mashe ivi't soua tres na'axa'te, nache qaltaq qomi' ŷachaxanegueta.

⁴¹Qaq Somaye saishet da imauac da nachaxana 'enauac na shiŷaxauapi, nacheqomaqta da ñauanaxai'. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' lca'agui'she co'ollaxa, da yaqto' qomi' sa'axataq da qarauanaqchec. Qaq qomi' ŷataqta qarquia'axaua Somaye qataq qanŷomaxaua co'ollaq mashe qaltaq nca'alec qanqoŷen.

⁴²Nache Somaye qomi' ŷamaxaleguete da sa'aqtaxanaxam 'enauac na shiŷaxauapi, da sa'axataq da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷanagui Somaye da nacheso so nmit qome na lasouaxashetpi nam ñaq nca'altauecpi qataq nam mashe ileu.

⁴³Nataqa'en soua hua'au' vi'ye 'enauac co'ollaxa som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ña'axatta'aguet So Jesús, da ca ña'amaqten Somaye, nache qaŷapalaxat na lasouaxashetpi, chegoqchigui da la'añaxac Somaye. Qaq 'oonolec Somaye chegoqchigui da ishet da seviraqa'a da saconaxaguet da lchxonnnataxanaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Ŷaconeguet So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta nam saq judiopi

⁴⁴Qaq ña detaqtac so Pedro co'ollaq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta anac, nache tanguit 'enauac so na'axaŷaxaatega da la'aqtaxanaxac.

⁴⁵Nache soua judío lashe' maye nnaictagueto so Pedro, soomaye ŷataqta huo'o da la'aalaqa' da So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta nataqa'en ishet da qoŷanem nam saishet da judiopi.

⁴⁶Cha'aye souaxat da hua'aqtrega namayepi da detaqtigoigui naua na'aqtaqa maye sa qaŷauanapegalo qataq ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴⁷Nache so Pedro da'aqtaxanema soua nnaictagueto, 'eeta': -Ñim Lo'onatac 'Enauacna namaq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, yaqto' ŷauca'aguet na shiŷaxauapi maye ŷaqa'a ca chegaqa'ague, 'ena'ama qomi' co'ollaxa da qomi' namaxalo maye qomi' judío lashe'. Qaq nagui qaica ca ishet da npaxateguet nataqa'en da namayepi ñachelaxanaq.

⁴⁸Qaq co'ollaq da ime da la'aqtac de'era so Pedro, nache damaxasoxoolec da qanachelaxan somayepi, qaŷachelaxanataxana da le'enaxat So Jesucristo. Ime, nache qanachoxoreetacot so Pedro da cara'ac huo'oi na'axa'te da hueta'aguet somayepi.

Hechos 11

So Pedro qaltaq ŷe'eguelaxa so ñyecpi ye Jerusalén

¹Soua Jesús lamaxa'she qataq so nqaŷañecpi maye netaña ye 'alhua Judea, somayepi co'ollaxa la'axaŷaxac da nataqa'en ŷaconeguet da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna na saishet da judiopi.

²Qaq so Pedro co'ollaq ŷe'eguelaxa ye ñyecpi ye Jerusalén, nache nam judiopi maye ŷa'amaqten So Jesús qataq quetague' da lataxac da qaŷauo'o ca na'anaxashet na lo'oc cam judío le'ec, quetapeguelec so Pedro.

³Nache 'eetego' somaye, 'eeta': -¡Am 'aupa'aigui na lma' na shiŷaxauapi maye saishet da judiopi, qataq ivira'a da 'arquia'axaua namayepi!

⁴Nache so Pedro ŷachegoxottot da ña'axat dam chegoqchiguiña 'enauac dam huaigui, 'eeta':

⁵-Aŷem soota'a co'ollaxa ye ñegaxasom ye Jope. Nache can ñeqouagaxaueetac, nache huo'o so ŷauanaqchec: aŷem sela'a so 'eeta'am na hualoq laŷe Ita'araic

chegoqo'ot na piguem, qoŷaxatta'a't naua cuatro ltelal. Nache choche nvittaña ye soota'a.

⁶Qaq co'ollaq ŷoqta selochigui, nache sela'a na shiguiŷacpi maye cuatro naua lapia'ate, huo'o na nlopi qataq na huauec, qataq na hualectapigui', qataq na maŷopi.

⁷Nache sa'aqchigui so la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem 'enapega, 'eeta': «Pedro, qoñisheguem, 'auauo'o ca 'aualauat ne'enapi, nache qollec.»

⁸Qalaxaye aŷem shenapec: «'A'i, 'am Ŷataxala', cha'aye aŷem ŷataqta sa sauanapega da sachec cam qaŷamata'ac da nshepaxan da lataxac, huo'otaq cam sa qaishetapec da qanallec.»

⁹Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem 'enapega, 'eeta': «Da Aŷem ŷa'aqtac da ishet da qollec ne'ena shiguiŷacpi, nache saishet qome da 'auamata'ac da nshepaxan da lataxac.»

¹⁰Qaq se'eso na'aqtac tres da ŷe'eguelaxalec da aŷem 'enapega. Huaña, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enauac ŷe'egueloqot naqa'en na piguem.

¹¹Huaña, nache nvildeua'a ñi nŷec maye soota'a soua tres ŷale't. Soomaye namaxa'she, chegoqra'a ye nŷecpi ye Cesarea da aŷem ñe'egueera'a.

¹²Nache So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta aŷem ŷamaxaguelo soomaye da seca'ateguelo, saishet da huo'o ca shectega. Nataqa'en huo'oi ne'enaua ñenaictegueto seis qarqaŷa't. Nache 'enauac da sepa'axaigui ñi lma' so Cornelio.

¹³Nache somaye qomi' da'aqtaxaatrapeguema da 'eetec co'ollaq huaña so lma' da nauane' so namaxashec piguem le'ec, nache 'enapego', 'eeta': «'Auauo'oi qome caua 'auamaxaregue da Jope, da yaqto' ŷe'egueera'a ñi le'enaxat Simón, da lŷa le'enaxat Pedro.

¹⁴Qaq ñimaye qome 'am da'aqtaxanem da 'eetec, da yaqto' 'am 'anca'alec qataq 'enauac nam hueta'a na 'arma'.»

¹⁵Qaq co'ollaq aŷem sa'aqtaxaatac, nache anac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da tanguit 'enauac somayepi, 'eeta'am da 'eetec qomi' co'ollaq cheta'ague da qomi' qotanguita.

¹⁶Huaña, nache aŷem seuennate co'ollaxa da la'aqtac So Qarataxala' maye 'eeta': «'Eesa so Juan da dachelaxanataxana na 'etaxat, qalaxaye da qoñiita qome qami' qanachelaxanguilo So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.»

¹⁷Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en ŷanem namayepi da 'eeta'ama naqa'en qomi' maye sa'amaqtenaq So Qarataxala' Jesucristo, qaq aŷem saishet da huo'o ca ŷa'añaxac da sheeta'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da sataŷa'aguet da huo'o ca ŷo'ot.

¹⁸Nache som nqañañecpi maye netaña ye Jerusalén, co'ollaq hua'axaña de'era, nache nañaxaani da ltaxaaxac, nache ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': -¡Aja!, qache nache 'eeteco' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nataqa'en ñanem na saq judiopi, da yaqto' naralaxa't naua lhuennataxaco, qataq da huo'o da lca'alaxa maye chochaq tatec!

So 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye ñyecpi ye Antioquía

¹⁹Qaq co'ollaq mashe qañalauat so Esteban, nache chegoqchiguiña da nataqa'en qaicanaxangui na lañepi maye ña'amaqten So Jesús, nache namayepi datauec. Huo'o na taña ye 'alhua Fenicia, qataq aña ñaqa'ata 'alhuole le'enaxat Chipre, qataq ye ñyecpi ye Antioquía. Huañalo ne'enaua 'aleu', nache qaña'axattac da no'on na'axaaxac, qalaxaye qandoxottec na judiopi, qaq na lañepi shiñaxauapi saishet da qaña'aqtaxanem.

²⁰Qalaxaye huo'o na 'amqaanataxanaxaicpi maye chegaqa'ata aña ñaqa'ata 'alhuole le'enaxat Chipre qataq ye ñyecpi ye Cirene na nvita ye ñyecpi ye Antioquía. Nache namayepi nataqa'en da'aqtaxanem nam saishet da judiopi, da ña'axatem dam no'on qara'axaaxac maye na'aqtaguec So Jesús maye Qarataxala'.

²¹Nache dam la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta hueta'aguet namayepi, qaq ñoqo'oye ñataqta qalota na ñaxanec da togoshec la'amqaanataxanaxac, nache ña'amaqten So Qarataxala'.

²²Nache nam ña'amaqten So Jesús maye netaña ye ñyecpi ye Jerusalén, co'ollaq la'axaaxac de'era, nache qañamaq so Bernabé da taña ye ñyecpi ye Antioquía.

²³Qaq so Bernabé maye no'on da lataxac qataq nlaqchigui da la'añaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, qataq nda'a't So Qarataxala' da lpi'iñaxac. Somaye co'ollaq ivi', nache ila'a da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huetalec 'enauac so shiñaxauapi. Nache somaye ñataqta machiguiñi. Huaña, nache ñataqta huaqattega 'enauac somayepi da yaqto' da lquiyaqteñaxac sa dasheuec, chaqrata da ñataqta quetegue So Qarataxala'.

²⁴Cha'aye so Bernabé ñataqta no'on da lataxac, qataq somaye nlaqchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta qataq da lpi'iñaxac. Qaq ñoqo'oye ñataqta qalota so dalaxaic shiñaxauapi da quegue So Qarataxala'.

²⁵Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Bernabé taigue da Tarso da ñe'eguen'a so Saulo. Qaq co'ollaq ñanata somaye, nache nauega ye ñyecpi ye Antioquía.

²⁶Nache neraña yemaye, ñalectraigui na ña'amaqten So Jesús, ivi' so 'oonolec vi'i. Nache ñataqta qalota na shiñaxauapi na ñapaxagueetrac. Qaq huaña ye Antioquía, nache cheta'ague da na ña'amaqten So Jesús qailonec da «nam quetague' So Cristo.»

²⁷Qaq se'esoua na'axa'te huo'oi soua la'aqtaxanaxanaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna chegoqraña ye Jerusalén da nqo'ora ye ñyecpi ye Antioquía.

²⁸Qaq huo'o so 'oonolec soomaye, le'enaxat Agabo. Somaye nachaañi co'ollaq huetaigui so nqañañecpi, nache So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta ña'aqtaxanaxanec somaye da huo'o qome ca lta'araic nqouaxa ana 'alhua. Qaq de'era la'aqtaxanaxac ipacchigui, huetoiguilo soua vi'ie co'ollaq lta'a na nta'alpi ye Roma so le'enaxat Claudio.

²⁹Nache nam 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye Antioquía detaxañapigui da ñauo'o aca ltaunaxanaqte da ñamaxa so 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye 'alhua Judea. Qalaxaye ñi 'oonolec ñan cam nalota'ai' da ñan.

³⁰Qaq 'era da 'eetec somayepi da ñamaq aso lachetaqtaxanaqte, da ñamaxa so lataxala'pi na 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye 'alhua Judea, iroi' naqa'en so Bernabé qataq so Saulo.

Hechos 12

Qañalauat so Santiago qataq qaicoñerai' so Pedro

¹Qaq se'eso na'a'q, nache so nta'a Herodes Agripa, maye ilotague' na judiopi, damaxasoxoolec da qañaconeua'a qataq sa qaiyacnapec na ña'amaqten So Jesús.

²Nache qañalauat so Santiago som lqaña so Juan, qairolec na ñeelonec.

³Qaq somaye co'ollaq ila'a da na judiopi ñataqta ñañamaxareeta de'era, nache nataqa'en damaxasoxoolec da qaicoñe' so Pedro. Qaq de'era nache huetoiguilo soua na'axa'te da qanallec ana nauole 'ayiiña maye qaca aca lalecte maye ñasheeraxachigui.

⁴Qaq co'ollaq mashe qañaconeua'a so Pedro, nache so Herodes ñanaigui somaye aso ncoñetaxanaxaqui. Nache nauaatalec naqa'en so dieciséis huataxanaqpi, cuatro naqa'en naua huaxañapega't, cha'aye somaye ñauotaique da qom ime so naponaxac le'enaxat Lapascua, nache nqatec so Pedro da ñachaxana 'enauac na shiñaxauapi da ñalauat.

⁵Qaq ñoqo'oye so Pedro netaigui aso ncoñetaxanaxaqui ñataqta qanauaatalec. Qalaxaye na 'amqaanataxanaxaicpi ñataqta huo'o da la'añaxac da queto'ot da nqouagaxaueetacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da nqouagaxaueetapeguelec somaye.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna huesoueeguesop naqa'en aso ncoñetaxanaxaqui so Pedro

⁶Qaq se'eso pe maye pa'aiguet se'eso na'a'q maye so Herodes huotaique da nqatec so Pedro da ñachaxana na shiñaxauapi. Nache so Pedro do'ocheto', huetanguilo soua dos huataxanaq lashe', qaicoñetta'aque soua dos lque'ete. Qaq soua lña't huataxanaq lashe' nauaata'ape so lasom aso ncoñetaxanaxaqui.

⁷Nache nque'elaxatta da nachatteuo so lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñataqta yo'oqchiguiñi naqa'en na pa'auo aso ncoñetaxanaxaqui. Nache som

namaxashec ÿa'areua'a na laÿe so Pedro da nquetoxon. Nache 'enapego', 'eeta': – Qoñisheguem, 'anque'emgue. Nache soua lque'ete naua lhua'q so Pedro ñere'c.

⁸Nache so namaxashec 'enapego' somaye, 'eeta': –'Aÿa'aañi na 'ansaataxaqui, qataq 'aÿa'aayiñi naua 'arapela'ate. Nache so Pedro naÿamaxat, nache so namaxashec 'enapego' somaye, 'eeta': –'Anapogoña na 'arpo', nache aÿem 'auca'atteueegue.

⁹Nache so Pedro huenoxonec, ca'atteueegue so namaxashec. Qalaxaye sa ÿaÿaten da ÿoqta 'eesa de'era, huo'otaq da choche lchixonaxac.

¹⁰Qalaxaye co'ollaq napacralec caua hua'auchiyañi nauanaxanaxanaqa qataq jec, napactaleguete caua lÿa't, choche ivittrauga so lasom maye ima'a't lcat maye pa'aiguet so nqa'aic. Nache se'eso lasom maiche nauatoigui, nache inoxoore'c, nache je'c. Qaq co'ollaq napacralec ca 'oonolec nqa'aic, nache so namaxashec piguem le'ec ca'ai somaye da ndoqteetec.

¹¹Huaña, nache so Pedro cheta'ague da ÿoqta ÿa'amaqten de'era. Nache 'enapeco': –Nagui saÿaten da qache ÿoqta 'eesa de'era, da Ñim Nataxala' namaq so lamaxashec da aÿem nca'alaxateeguesop ñi Herodes qataq 'enauac dam nshetaique da aÿem ÿo'otec nam judiopi.

¹²Qaq tatapigui lauel de'era so Pedro, nache nqo'ona ca lma' aso María maye late'e so Juan, da lÿa le'enaxat Marcos. Qaq somaye nache hueta'a so qalota shiÿaxauapi lapoota'a't, nqouagaxaueetac.

¹³Qaq somaye co'ollaq iuaxaatapegueua'a so lasom som qasoxoc, nache huo'o aso qa'añole, le'enaxat Rode, npa'auga da choche nalleuga da negue't so deÿaxaatac.

¹⁴Nache co'ollaq ÿauatto'n naua la'aqtaqa so Pedro, nache saishet da ÿauatoigui so lasom, cha'aye ÿataqta ÿaguec da ntonaxac. Nache nqalgaqaua'a ca pa'auo da da'aqtaxanem som laÿepi da so Pedro hueta'a so lasom.

¹⁵Nache qoÿeetego' asomaye, qoÿeeta': –iÿoqta huo'o da 'oic peta'a! Qalaxaye asomaye ÿoqta 'eesa naqa'en da nacheso. Qalaxaye somayepi 'enapeco': –i'A'i, saishet da nachera; souaxai' nachera da nhuataxaua namaxashec piguem le'ec!

¹⁶Qalaxaye so Pedro lamaaxa iuaxaatapegueua'a so lasom. Qaq co'ollaq qaÿauatoigui so lasom, nache qailauga somaye, nache ÿataqta ÿe'elaqchet somayepi.

¹⁷Qalaxaye somaye ÿauota'a na lhuaq da nhuogaxa somayepi da de'enaxaatai'. Ime, nache ÿa'axat da 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nqateeguesop somaye aña ncoñetaxanaxaqui. Ime, nache 'enapego' somayepi, 'eeta': –Qaua'axachem qome 'enauac de'era ca Santiago qataq 'enauac na qarqaÿañicpi. Ime, nache ncoyeguene' somayepi, nache jec da taÿa ca laÿepi nÿecpi.

¹⁸Qaq co'ollaq mashe yo'oxoñi, nache huo'o so lta'araic ncotaxac so huataxanaqpi. Qalaxaye qaica ca ña'ñaten de'era maye qanayeuaigui, nda'a't da nnatteguela't ñi 'oonolec da chaq hueta'ague so Pedro.

¹⁹Nache so nta'a Herodes Agripa damaxasoxoolec da qanmitaique so Pedro. Qalaxaye somayepi saishet da ñanata. Qaq ñoqo'oye so Herodes ñasaxalec da lasouaxashet som huataxanaqpi, nache damaxasoxoolec da qa'ñalauat somayepi. Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Herodes ca'ai ye 'alhua Judea, nache ta'ya ye ñyecpi ye Cesarea, nache huo'oi soua na'axa'te da hueta'a.

Da l-leuaxa so Herodes Agripa

²⁰So Herodes ñataqta dalemata'ña nam shi'ñaxauapi maye neta'ña ye ñegaxasom le'enaxat Tiro qataq ye Sidón. Qaq ñoqo'oye huaxa'ñapega't so shi'ñaxauapi maye lma' se'esoua ñegaxasom da qaitaxa'ñapegue' so Blasto, som lmalá' ana alom som nta'a da yaqto' qanmitaique ca lataxac da qaica camachaqa, cha'aye yi'ie 'alhua deuaqto'ot so Herodes da ñachegoxottacot nam lhuenec.

²¹Nache so Herodes ñauo'o so na'a'q maye laloq nec da anac naqa'en so shi'ñaxauapi. Qaq co'ollaq ivita se'eso na'a'q, nache somaye ñaayi'ñi soua alogo maye lataxau' da lo'onataxanaxac da nta'a, nache nso'ongui aso nso'onaxaqui, ñataqta nlaqchigui da ño'oxonnaxac, nache ñauo'o so ltaxa'ñaxac.

²²Nache na shi'ñaxauapi ña'alaqtagui, 'eeta': -¡Ñi'ñi Herodes da lataxac da ltaxa'ñaxac saishet da choche shi'ñaxaua, damaye 'eeta'am da lataxac ca chegaqasheguem piguem le'ec maye 'añaxaic!

²³Nache saqa'ñaloq da anac so lamasashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ique'emaqchet so Herodes, cha'aye somaye ipi'itaxaatega da 'eeta'am da lataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache qa'ñata'ague, nache ileu. Ilem na qoche'l maye chectac na lauel somaye.

²⁴Qalaxaye nam quetague' So Jesús, nache queto'ot da ña'axattac da la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁵Qaq so Bernabé qataq so Saulo co'ollaq ima't da ñaareuo aso nachetaqtaxanaqte, nache ñe'eguela'q chegoqchiyi'ña ye ñyecpi ye Jerusalén. Qaq nnaictagueto so Juan, da lña le'enaxat Marcos da taregue da Antioquía.

Hechos 13

So hua'auchigui'ñi llec'ñaxa'c so Bernabé qataq so Saulo da ña'axa't da no'on na'axa'ñaxac

¹Qaq nam ña'amaqten So Jesús maye neta'ña ye ñyecpi ye Antioquía huo'oi soua la'aqtaxanaxanaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq huo'oi soua dapaxaguenataxaata'ape. Qaq naua le'enaqa'ate soomaye Bernabé, qataq so Simón (da lña le'enaxat Hueraic), qataq so Lucio, maye lma' ye ñyecpi ye Cirene, qataq so Menahem (som nacta'ai' co'ollaxa so nta'a Herodes maye ilotague' ye 'alhua Galilea), qataq so Saulo.

²Qaq huo'o so na'a'q co'ollaq somayepi ño'ottac so llo'oxonnataxanaxac Ñim Nataxala', qataq nqouaqchettac, nache So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta 'enapego' somayepi, 'eeta': -Qauñochiñauga qome ñi Bernabé qataq ñi Saulo, ime, nache qoñiñapegalo da je'c do'onataxaaleguete dam sanaguilo lo'onataxanaxa'c maye huo'omshe señaxanalo.

³Qaq co'ollaq ime da qouagaxaunaxac qataq da qouaqchetaxac, nache qanatameetapegueleguete soomaye, qañasheltaleguete. Ime, nache qañama'q.

Da hua'auchiguiñi lo'onataxanaxa'c so Bernabé qataq so Saulo

⁴Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta ñama'q so Bernabé qataq so Saulo, nache soomaye taregue da Seleucia. Qaq huaña yemaye, nache huenotreuo da nqo'ootra aña ñaqa'ata 'alhuole, le'enaxat Chipre.

⁵Qaq co'ollaq ivitra yemaye, nache huetra'a so ñegaxasom le'enaxat Salamina. Huaña, nache ña'axattrac da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huetraigui ana napaxaguenaxaqui na judiopi. Qaq so Juan Marcos, nache nnaictagueto soomaye da itauaata'ape.

⁶Nache soomaye co'ollaq ime da ña'axasoxoorelec aso ñaqa'ata 'alhua, nache ivittaxaamalo ye ñegaxasom le'enaxat Pafos. Qaq huaña yemaye, nache nateeralec so judío le'ec, le'enaxat Barjesús, pio'oxonaq, somaye ñataqta tenataxanaxaic, 'eetega da la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁷Qaq se'eso pio'oxonaq, somaye nache neto'ot so nta'a, le'enaxat Sergio Paulo, som ñale maye ñaanaxanaxaic. Qaq se'eso nta'a, somaye damaxasoxona co'ollaxa so Bernabé qataq so Saulo, cha'aye somaye huotaique da na'axañaxana da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸Qalaxaye som pio'oxonaq maye da lña le'enaxat Elimas, somaye ñataqta ncotategueto soomaye, qataq nqanaxattac so nta'a, da yaqto' saishet da ña'amaqten So Qarataxala'.

⁹Huaña, nache so Saulo maye nataqa'en le'enaxat Pablo, maye ñataqta nlaqchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, ñataqta ilochigui somaye,

¹⁰nache 'enapego', 'eeta': -i'Am tenataxanaxaic, qataq 'am 'etaxaloxoic, 'am llalec so pa'aguenataxanaxaic, qataq ñataqta 'ampa'aguenaxaua 'enauac na ñañamaqchiguiñisat, 'am saq 'aloxogui da 'auo'ottac da 'aratenataxanaxac! ¿Ta'ainco' 'am ye 'auashaxaare'c naua ñañamaqchiyiñi 'eetapegueco Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

¹¹Nagui Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am iuaxanec qome da yaqto' sa 'anauaani, nache ñataqta huo'oi caua na'axa'te da sa 'anauane' aña nala'. Huaña, nache so Elimas 'o'm naua la'ai'te. Nache nmittaique da huo'o ca ñaueca'aguet somaye, cha'aye saishet da nauaani.

¹²Nache so nta'a co'ollaq ñauaachigui de'era, nache da'amqaanataxan, cha'aye ñataqta huo'o da la'aalaxa da napaxaguenataxanaxac da qaña'axattac So Qarataxala' Jesús.

So Pablo qataq so Bernabé huetra'a ye Antioquía yem huaigui ye 'alhua Pisidia

¹³So Pablo qataq soua lya't huenotreuo, chegoqchiyiña ye Pafos da nqo'oorá ye Perge maye huaigui yem 'alhua Panfilia, nache huaña co'ollaxa so Juan Marcos da ñaxaare'c soomaye, nache ñe'eguelaxague da Jerusalén.

¹⁴Qaq co'ollaq ime, nache soomaye quera'ai ye Perge, nache petrañi da nqo'oorá ye Antioquía maye huaigui ye 'alhua Pisidia. Qaq co'ollaq huaña yemaye, nache nqo'ooreua'a aso napaxaguenaxaqui na judiopi so na'a'q mataxaqui, nache nso'ooyiñi.

¹⁵Qaq co'ollaq ime da qaitaxañoaxaatac aso lere so Moisés maye huetalec na nqataxacpi qataq asom lere som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache soua nataxala'ate asom napaxaguenaxaqui na judiopi, soomaye 'enapegalo soua Pablo qataq soua lya't, 'eeta': -Qami' qarqaña't, da huo'o ca qauauoitaique da qara'añaqtaxanaxaqui, nache no'on da qaua'axachem nagui na shiñaxauapi.

¹⁶Nache so Pablo nachaani, nache ñauota'a na lhuaq da 'enapega na shiñaxauapi da na'axañoaxaachiguiñi. Nache 'enapeco': -Añem qana'axañoaxañoña, qami' Israel le'ecpi nataqa'en qami' maye qaualaqaiguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ño'oxoreetac nam Israel le'ecpi, Ñimaye lca'aguishec co'ollaxa som hua'au qarta'alpi, nache ñanem somayepi da ñataqta qalota, co'ollaq netaña yem 'alhua le'enaxat Egipto. Qaq co'ollaq ime, nache Ñimaye nqateguesop yi'ie 'alhua somayepi, irolec dam lta'araic la'añaxac.

¹⁸Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta ntela'a somayepi co'ollaq quetalec so toolec 'alhua se'esoua cuarenta vi'ie.

¹⁹Qataq Ñimaye ño'otec da qañoalauat co'ollaxa soua siete nta'al maye netalec yi'ie 'alhua Canaán, cha'aye nshetaique da ñanem yi'ie 'alhua som hua'au qarta'alpi.

²⁰Qaq 'enauac de'era huetoiguilo soua cuatrocientos cincuenta vi'ie. -Ime, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna namaq so ñalleppi da lataxala' naqa'en somayepi. Qaq Ñimaye queto'ot da namaqtac nam lataxala'pi somayepi, choche ivitta'a co'ollaxa da nvi' so na'aqtaxanaxanec le'enaxat Samuel.

²¹Qalaxaye 'enauac somayepi iñaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da hua'aqta'a da ñauo'o ca lta'a da yaqto' ilo'ogue somayepi. Ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna lca'aguishec so Saúl da lta'a naqa'en somayepi. -So Saúl nache lta'a so ñale maye le'enaxat Quis, somaye nache chegaqaigui na llalaqpi so Benjamín, nache so Saúl ilotague' somayepi soua cuarenta vi'ie.

²²Qaq co'ollaq qaŷata'ague, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna nqat somaye da nta'a, nache ŷanem namayepi da lta'a naqa'en so David. Cha'aye Ñimaye 'enapeco': «Nagui sanata ñi David ñim Isaí llalect, ñimaye ŷataqta saŷamaxareeta, cha'aye ŷataqta ŷo'ot 'enauac nam sheetapegucpi.»

²³Qaq huo'o so 'oonolec nam llalaqpi se'eso David, somaye nacheso So Jesús som ŷanagui Ñim Lo'onatac 'Enauacna da Lca'alaxaqui naqa'en na Israel le'ecpi, cha'aye Ñimaye ŷachaxanapec co'ollaxa da ŷan.

²⁴Qaq co'ollaq saxanaxa da nvi' So Jesús, nache so Juan maye nachelaxanataxanaq 'eetega 'enauac nam Israel le'ecpi da naralaxat da lataxac qataq ŷaxaare'c naua lasouaxashe'ete qataq qanachelaxan.

²⁵Qaq so Juan co'ollaq mashe nayeeta'a ye laloqo' da nachaalataxac, nache somaye 'eetega na Israel le'ecpi 'eeta': «Aŷem saishet da nachaŷem cam qanpi'itaxañiitaique Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye camaye aŷem nca'attaueegue, camaye ŷataqta saishet da yaloua'a, na'aictaxa da chochaq aŷem l-latac.»

²⁶Qaq aŷem qana'axaŷañiŷa qami' ŷaqaŷa't maye qami' qauachegoqoiguet so Abraham qataq 'enauac da qoñiita maye ŷataqta qaulaqaiguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, de'era na'aqtaxanaxac maye chegaqaigui da nca'alaxa, damaye ŷataqta qaralamaxat.

²⁷Saŷatenaq da nam netaña ye nŷecpi ye Jerusalén qataq nam nataxala'pi saishet da ŷauatton se'eso Jesús. Na'aictaxa da 'enauaque naua mataxaqui' da itaxaŷaxaatrac ana lereguishe so na'aqtaxanaxanecpi, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da tagui ye lauel da ana'ana nere ŷa'axattac So Jesús. Qaq ŷoqo'oye damaxasoxoolec da qaŷalauat Somaye, qaq sa ŷaŷaten de'era ŷo'ot, damaye ipacchigui da ŷa'axattac co'ollaxa so na'aqtaxanaxanecpi.

²⁸Qaq na'aictaxa da saishet da ŷanata co'ollaxa ca lasouaxashe Somaye da yaqto' ŷalauat, qalaxaye, nache 'ena'am iŷaxanot so Pilato, da yaqto' damaxasoxoolec da qaŷalauat.

²⁹Qaq co'ollaq ime da qaŷo'otec Somaye 'enauac nam ŷa'axatta'a co'ollaxa naua na'aqtaqa maye nanettrañi, nache qanqateeguesop so npe'enaxaqui, nache qailareñi.

³⁰Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq nca'alec naqa'en Somaye.

³¹Nache ŷataqta huo'oi soua na'axa'te da nachaxaategalo soua lapaxaguenataqa maye ŷataqta nnaigaxau' co'ollaq chegoqchiguiña ye 'alhua Galilea, choche ivitta'a ye nŷecpi ye Jerusalén. Qaq nagui nachesoua soomaye som da'aqtaxaatapeguema na shiŷaxauapi de'era.

³²Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷachaxanapeguem co'ollaxa som hua'au qarta'alpi da namaq ca Qarca'alaxaqui. Qaq qomi', nache sa'axataqtac nagui de'era no'on na'axaŷaxac.

³³Cha'aye qomi' maiche qomi' llalaqpi somayepi, qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta ipacchigui dam 'enapec co'ollaxa da qaltaq nca'alaxatec So Jesús da Qarca'alaxaqui. Cha'aye nache nanettalec aso nere le'enaxat Salmos da la'aqtac, 'eeta': «'Am maye nache 'am Ñalec; qaq nache chegoqchiguiña ne'ena na'a'q da Añem 'Arta'a.»

³⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna ña'axata'a co'ollaxa da qaltaq nca'aleeguesop naqa'en Somaye da nleuaxa, yaqto' da lo'ocñaxac saishet da nlaguiñi. Cha'aye nache 'enapec naua nanettrañi la'aqtaqa, 'eeta': «Añem qami' sanema qome da iqouagaxanaqtaic maye sachaxanapecot co'ollaxa so David.»

³⁵Nataqa'en so lña la'aqtac maye nanettalec ana Salmos 'eeta': «Saishet da 'auashenem da yaqto' nlaguiñi da ño'ocñaxac, cha'aye Añem 'aralamaxat qataq 'arauotaxat.»

³⁶Qaq 'eesa da so David ñataqta ñalaxaguet da ño'o't naua ñamaxaleguete Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye co'ollaq ime, nache somaye ileu, nache qailaroigui som hua'au lta'alpi, nache da lo'ocñaxac nlaguiñi.

³⁷Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxatec So Jesús, ñoqo'oye da lo'ocñaxac Somaye, saishet da nlaguiñi.

³⁸Qaq ñoqo'oye, qami' ñaqaña't, 'era da na'aqtanaxaxac maye qami' sa'aqtanaxaqteguema, da So Jesús ishet da ñapalaxat 'enauac na nasouaxashet. Na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés qalaq saishet da huesoueeguesop naqa'en qami' na qarasouaxashechi.

³⁹Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñapalaxat na lasouaxashetpi 'enauac nam ña'amaqten So Jesús.

⁴⁰Qaq ñoqo'oye maxatchaxa qome da qoñiita, ten qom qami' taleguete de'era nhuaxanaxanaxac maye ña'axatta'aguet som na'aqtanaxanaxecpi, maye 'eeta':

⁴¹Qami' ñataqta qavi'ñiitac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye nagui qavi'ilqai, nache qauataiuec. Cha'aye ñaguec da lchec qome ca nhuaxanaguec maye sanem nam sa ñalaq, nache sa qaua'amaqchiñi da huo'o ca qami' da'aqtaxaatapeguema.

⁴²Qaq so Pablo qataq soua lña't co'ollaq yaqta'a da quera'ai aso napaxaguenaxaqui na judiopi, nache qaiñaxanoto soomaye da yaqto' que'eca lña na'a'q mataxaqui, nache qaltaq ipaqueelec da ña'axat de'era.

⁴³Qaq co'ollaq mashe ime so naponaxac, nache ñataqta qalota na judiopi qataq nam ñaqa'a ca chegaqa'ague nam quetague' da la'amqaanataxanaxac na judiopi, ca'ateguelo soomaye. Nache so Pablo qataq so Bernabé ñataqta huaqattega namayepi, da yaqto' saishet da ñaxanec da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴⁴Qaq co'ollaq iviteuga so lña na'a'q mataxaqui, nache laponat 'enauac nam netaña so ñyecpi, huaña aso napaxaguenaxaqui na judiopi da yaqto'

na'axaŷaxana da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷa'axa't so Pablo qataq so Bernabé.

⁴⁵Qalaxaye nam judiopi co'ollaq ila'a da ŷataqta qalota na shiŷaxauapi, nache huo'o da lquiŷaqa' soomaye. Nache quetot da 'eetega so Pablo da choche isomtac 'enauac nam ŷa'axattac, qataq nataqa'en ŷataqta isheueetac.

⁴⁶Qalaxaye so Pablo qataq so Bernabé saishet da ñe'erelec da la'aqtaxanaxa'c. Nache co'ollaq ime, nache 'ena'apo': -Da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye iuen da hua'auñi da qami' sa'aqtaxanaxama maye qami' judiopi. Qalaxaye nagui ye qami' saishet da qauacoñiigué, qataq qoñiŷapec ye sa iuen da qauacoñiigué da nca'alaxa maye chochaq tatec, qaq qomi' nagui, saxaigui nam saishet da judiopi da sa'aqtaxanaxam.

⁴⁷Cha'aye nachera da qomi' ŷamaxaleguete Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': 'Am sanagui da 'am lcoŷaraqte na ŷotta'a't shiŷaxauapi, yaqto' 'am 'aua'axat da nca'alaxa, choche ivitta'a ca ŷataqta pa'atec ana 'alhua.

⁴⁸Nache co'ollaq hua'axaŷa de'era nam saishet da judiopi, nache ŷataqta huo'o da ntonaxac. Nache namayepi ŷataqta 'onaxaic naqa'en da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Huaña, nache da'amqaanataxan nam nale'ena co'ollaxa da lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' taŷot da nca'alaxa maye chochaq tatec.

⁴⁹Qaq 'era da 'eetec co'ollaq qaŷa'axattac da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enauac se'eso 'alhua.

⁵⁰Qalaxaye nam judiopi detaxaŷot nam 'alpi maye 'amaqtaqaipi qataq quetague' da la'amqaanataxanaxac maye hueta'a yi'ie nŷecpi, qataq nataqa'en ŷañoxtot da ŷayen nam ŷalleppi maye nataqa'en 'amaqtaqaicpi da yaqto' icanapec so Pablo qataq so Bernabé, da yaqto' quera'ai qanqa'en se'eso 'alhua.

⁵¹Huaña, nache so Pablo qataq so Bernabé ichegoxore'c na namoxoŷaxa naua lapia'ate, qaq damaye, nache la'anaxat da maiche nasouaxaala't somayepi. Nache soomaye nqo'oora ye Iconio.

⁵²Qalaxaye nam da'amqaanataxanpi maye no'onaña ye nŷecpi ye Antioquía ŷataqta huo'o da ntonaxac qataq nlaqchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

Hechos 14

So Pablo qataq so Bernabé huestra'a ye Iconio

¹Co'ollaq so Pablo qataq so Bernabé ivilda ye nŷecpi ye Iconio, nache soomaye nqo'ooreua'a aso napaxaguenaxaqui na judiopi. Huaña, nache ŷa'axattrac So Jesús da'aqtaxaatrapeguem na shiŷaxauapi. Nache ŷataqta qalota na da'amqaanataxan nam judiopi, qataq ivira'a nam saq judiopi.

²Qalaxaye nam judiopi maye sa ŷa'amaqten So Jesús, namayepi inogoqchet nam saq judiopi, da yaqto' namayepi dataŷa'aguet nam ca'attague' So Jesús.

³Qaq so Pablo qataq so Bernabé huera'a ye Iconio ÿataqta huo'oi soua na'axa'te. ÿataqta ÿauo'o da naquitaxa'c Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ÿataqta da'aqtaxaatrem na shiÿaxauapi da 'eesa lauotaxanaqtaic Ñimaye. Qaq Ñim Qarataxala' ÿanema da la'añaxa'c da ÿo'o't nam sa qaÿauanapega qataq nam ÿo'ot da na'aalaxa, yaqto' na shiÿaxauapi ÿa'amaqten 'enauac nam la'aqtaxanaxa'c soomaye.

⁴Qalaxaye nam shiÿaxauapi maye netaña ye Iconio, namayepi sa ÿaÿaten ca 'eetec, qaq ÿoqo'oye huo'o na itauaatac na judiopi, qataq huo'o na itauaatac so Pablo qataq so Bernabé.

⁵Nache nam judiopi qataq nam saq judiopi naÿamaxate' na lta'alpi ye Iconio da qaitaxaÿapiguilo soomaye, da yaqto' sa qaÿalemamaxa't qataq da qaÿalaua't da qaira'a na coma'.

⁶Qalaxaye so Pablo qataq so Bernabé co'ollaq la'axaÿaxa'c de'era, nache soomaye naneltaxa'n, taregue da Listra qataq Derbe, yeemaye nache huaiguilo ye 'alhua Licaonia. Nache coleetrapeguelec 'enauac yi'ie 'alhua.

⁷Huaña yemaye, nache qaltaq ÿa'axattrac da no'on na'axaÿaxac.

Qaÿasaq na coma' so Pablo huaña ye Listra

⁸Qaq ye Listra, nache hueta'a so ÿale saishet da queuoÿapigui'. Qaq somaye nso'ootañi, cha'aye nacte' da saq piguiñi, nache ÿataqta sa nauane' da queuotapigui'.

⁹Qaq se'eso ÿale co'ollaq na'axaÿaxaatega da la'aqtaxanaxac so Pablo. Nache so Pablo co'ollaq ÿamato'ot somaye, nache ila'a da ÿataqta huo'o da lpi'iÿaxac da qanataren.

¹⁰Nache ÿataqta nlamaxaren da 'enapega, 'eeta': -'Anachaañi, nache 'auqueuoÿapigui'. Nache se'eso ÿale nparenaxaasheguem da nachaañi, nache queuoÿapigui'.

¹¹Nache co'ollaq ÿauaachigui de'era ÿo'ot so Pablo na shiÿaxauapi, nache ÿa'alqagui, ÿauota'aisalo naua la'aqtaqa nam Licaonia le'ecpi, 'eeta': -¡ÿataqta nmerañi daua 'eeta'ama ca chegoqrasheguem 'añaxaiqa!

¹²Nache so Bernabé qoÿeetego' da nacheso so chegaqasheguem 'añaxaic le'enaxat Zeus, qaq so Pablo qoÿeetega da nacheso so chegaqasheguem 'añaxaic le'enaxat Hermas, cha'aye somaye nacheso so detaqtac.

¹³Qaq ÿoqo'oye so ilotague' aca ño'oxonnataxanaxaqui da qaÿo'oxoren cam 'añaxaic le'enaxat Zeus, maye naña cam ñegueuo se'eso nÿecpi, somaye nauectrauo soua huaca lhuaraiqa qataq ndouo ana lauoxo ana nañiguishé. Nache somaye qataq 'enauac na shiÿaxauapi huotaique da natamnoto so Pablo qataq so Bernabé, nache ÿalaua't soua huaca lhuaraiqa da ÿavigaxa't da ÿauo'o lachetaqtaxanaqte.

¹⁴Qalaxaye soua Jesús lamaxa'she Bernabé qataq Pablo co'ollaq nomalo de'era, nache soomaye ncolaxata'aisalo naua alogo, da ñachaxa'n da lqaiqaqa' dam ño'ot nam shiñaxauapi. Ime, nache tayingui na laiñi, nache ña'alaqta'isalo, 'eetra':

¹⁵-¡Qami' ñalleppi! ¿Ta'ainco' ye nache qoñiitec de'era? Qomi' nache qami' shenaqta'ama, choche qomi' shiñaxau'. Qalaxaye nachera da huo'omshe ñanaguenaq da qami' shenaqapegalo da qaña'axañiiuec na chochena qaica ca naigui, nache qoquiigue Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec, qataq lo'onatac na piguem, 'alhua, auaxai qataq 'enauac na huetalecna.

¹⁶Soua lña't na'axa'te Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'aqta'a na shiñaxauapi, da yaqto' maiche ñoiqeeetac ca llecñaxac.

¹⁷Qalaxaye ñaqaiyeta Ñimaye ñataqta qomi' nachaxaatalo, da qomi' ño'oteque da ñañamaqchiguiñi, da qomi' namaxalo na auot, qataq 'onaxaic naqa'en na qorañiguishac, qataq sa qoue naqa'en na qonoq, da yaqto' samaqchiguiñi.

¹⁸Qaq na'aictaxa da 'enapec de'era so Bernabé qataq so Pablo, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da ñañoxo't da nhuogaxa so shiñaxauapi da yaqto' saishet da ñalaua't soua huaca da ñaareuo da natamnoto soomaye.

¹⁹Qalaxaye huo'oi soua nvildeuo judío lashe', chegoqra'ague da Antioquía qataq da Iconio. Nache soomaye ñañoxo't da ñayen so shiñaxauapi, da yaqto' qanpa'aguene' so Pablo. Nache somayepi ñasaq na coma' somaye, nache co'ollaq qaipettega da mashe ileu, nache qañauogonnaueegue da lañe so ñyecpi.

²⁰Qalaxaye so 'amqaanataxanaxaicpi co'ollaq qalaponeua'a so Pablo, nache somaye ñeshegue, nache qaltaq taua'a so ñyecpi. Qaq so lña na'a'q, nache jec, lñatac so Bernabé da taregue da Derbe.

²¹So Pablo qataq Bernabé ña'axatta'ape da no'on na'axañaxac huetra'a ye Derbe, nache ñataqta qalota na shiñaxauapi na ña'amaqten So Jesús. Ime, nache soomaye ñe'eguelaxaregue da Listra, qataq Iconio qataq ye Antioquía.

²²Nache soomaye ñataqta huaqattrega na 'amqaanataxanaxaicpi maye netaleguete ne'enaua 'aleu', da yaqto' ñataqta na'añaxatec da lpi'iñaxac So Jesús. Qataq nataqa'en 'ena'apo' soomaye: luen da hua'auñi da huo'o da qanque'eenaxac da yaqto' senoxonaxaua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²³Qataq 'enauac nam hueta'a na 'amqaanataxanaxaicpi, so Pablo qataq so Bernabé, ñauo'o na lataxala'pi, yaqto' itauaatac namayepi. Qaq da ime da nqouagaxaunaxa'c qataq da nqouaqchetaxa'c, nache ñashel-lec somayepi, nache iñaxaatracot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da itaua'n, cha'aye somayepi ña'amaqten So Jesús.

So Pablo qataq so Bernabé ñe'eguelaxaregue da Antioquía maye huaigui ye 'alhua Siria

²⁴So Pablo qataq so Bernabé quetro'ot da lqueuoxo'c, nache taarelec ye 'alhua Pisidia, choche ivittra'a ye 'alhua Panfilia.

²⁵Huaña, nache ña'axattrac da no'on na'axaŷaxac, ña'auaxaachiyiñi ye ñyecpiolec le'enaxat Perge. Ime, nache qaltaq taregue da Atalia.

²⁶Huaña yemaye, nache huenotreua'a aso notaxaqui maye quiguingui na 'etaxat da nqo'ora ye Antioquía, yem ñyecpi maye huaigui ye 'alhua Siria, yem huaña co'ollaq so 'amqaanataxanaxaicpi da iŷaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷaaleguete ca lauotaxanaqtaic da ntela'alo soomaye, da yaqto' qaica camachaqa da ña'axattrac da no'on na'axaŷaxac.

²⁷Nache co'ollaq ivildeua'a ye Antioquía, nache soomaye laponat na 'amqaanataxanaxaicpi. Nache ña'axatrapeguem somayepi 'enauac nam ŷo'oteque soomaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq ña'axattrac da 'eetec da ltaunaxanaxac So Qarataxala' da itauaata'ape da da'aqtaxanem da no'on na'axaŷaxac nam saishet da judiopi da yaqto' nataqa'en ña'amaqten So Jesús.

²⁸Nache so Pablo qataq so Bernabé ŷataqta huo'oi soua ca'agoxoiqa da huetra'aguet na 'amqaanataxanaxaicpi.

Hechos 15

So ntaxaŷaxac huaña ye Jerusalén

¹Qaq se'esoua na'axa'te, nache huo'oi soua nvilye' ŷale't, chegoqra'ague da Judea da nvilda ye Antioquía. Nache soomaye ŷapaxagueetrapeguen na 'amqaanataxanaxaicpi da ca nshetaique da qanca'alaxatec, qalaq camaye iuen da qaŷauo'o ca na'anaxashet na lo'oc, cha'aye damaye, nache lamaxasoxonaxac so Moisés.

²Nache so Pablo qataq so Bernabé sa ŷaŷamaxare'n de'era, qaq ŷoqo'oye ncotategueto soomaye. Nache so 'amqaanataxanaxaicpi maye lma' ye Antioquía 'enapegalo soua Pablo qataq so Bernabé da taregue da Jerusalén da nqo'oneua'alo soua namaxa'she qataq som lataxala'pi so 'amqaanataxanaxaicpi da yaqto' ŷaŷamaxaayini de'era qancotatapigui. Nache so Pablo qataq so Bernabé je'c nnaicapegueto soua lŷa't 'amqaanataxanaxaiqa.

³Qaq da llecŷaxa'c soomaye, nache tatrelec ye 'alhua Fenicia qataq ye 'alhua Samaria. Nache da'aqtaxaatrapeguen na 'amqaanataxanaxaicpi judiopi da qalota nam saq judiopi da ŷalat da togohech la'amqaanataxanaxac, nache quegue Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq co'ollaq hua'aqchigui de'era nam judiopi maye ŷa'amaqteetac So Jesús, nache ŷataqta qalota da ntonaxac.

⁴Nache so Pablo qataq so Bernabé co'ollaq ivildeua'a ye Jerusalén, nache na 'amqaanataxanaxaicpi qataq soua Jesús lamaxa'she, qataq soua lataxala'ate na 'amqaanataxanaxaicpi qochetegueto soomaye. Nache so Pablo qataq so Bernabé ña'axattrac 'enauac nam ŷo'otpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷachegoxotchiguilo soomaye.

⁵Qalaxaye huo'oi soua ñalectrauo na fariseopi maye nataqa'en ña'amaqteetrac So Jesús, soomaye nachaayíni, nache 'ena'apo': -Nam 'amqaanataxanaxaicipi maye saishet da judiopi, namayepi iuen da shenaqapega da ñalaxalec na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés qataq ñauo'o ca na'anaxashet na lo'oc.

⁶Nache soua Jesús lamaxa'she qataq soua lña't nataxala'ate ñauo'oi so ltaxañaxa'c, da yaqto' qailaique ca lataxac de'era.

⁷Qaq co'ollaq mashe qañoqtegue da ntaxañaxac, nache so Pedro nachaani, nache 'enapeco': -Qami' ñaqaña't, qami' qauañoaani da Ñim Lo'onatac 'Enauacna añem ñaconeua'a co'ollaxa, añem ñachegoxottoigui da qoñiita, da yaqto' añem sa'axatem da no'on na'axañaxac na saishet da judiopi, da yaqto' da'amqaanataxan.

⁸Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye maiche ñauatton da qarhuennataxac ñachaxanalo qomi' da nataqa'en na saishet da judiopi da ñauotec, nache nataqa'en ñanem So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, 'eeta'ama qomi'.

⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da qomi' lca'ataguilo, da yaqto' iñotauga namayepi, cha'aye namayepi nataqa'en qañapalaxat na lasouaxashetpi co'ollaq ña'amaqten So Jesús.

¹⁰Qaq ñoqo'oye nagui qami', ¿ta'ainco' ye qauauoitaique da qauataiña'aguet nam ño'otpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Qataq ¿ta'ainco' da qauauoitaique da qoñiñapega nam quetague' So Jesús da ñalaxalec na namaxasoxonaxacpi, ye so hua'au qarta'alpi qataq qomi' sa seshetaq da salaxasoxolec?

¹¹Chaqrata da qomi' sa'amaqtenaq da ñeca'alaxauec, qalaxaye chegoqchigui da lqouagaxanaqtaic So Qarataxala' Jesús, qaq nache shenaqta'am namayepi.

¹²Huaña, nache 'enauac somayepi ñe'emaqtom. Ime, nache qana'axañaxana so Bernabé qataq so Pablo da ña'axattrac na na'anecpi qataq nam sa qañauanapega da ño'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñachegoxotchiguilo soomaye da huaigui naqa'en nam saishet da judiopi.

¹³Qaq co'ollaq ima't da la'aqtanaxaxa'c, nache so Santiago maye lqaña So Jesús detaqa, 'eeta': -Qami' ñaqaña't, ñaq qana'axañaxañiña da ña'aqtac, 'eeta':

¹⁴Ñi Simón Pedro qomi' da'aqtaxaatapeguema da 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq cheta'ague da nqouaguec nam saishet da judiopi, nache lca'aua'a namayepi da yaqto' ñalecnoigui na lalamaxatpi.

¹⁵Qaq de'era ñataqta nateeteguuet dam la'aqtanaxaxac som la'aqtanaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nanettañi, 'eeta':

¹⁶Qom ime de'era, nache Añem ñe'eguelaq, da yaqto' qaltaq ñauaxañaxaasheguem ñi lauo' so David maye mashe nlaguiñi; nache qaltaq ño'oxoosheguem cam ñaq huo'o,

¹⁷yaqto' 'enauac nam laŷepi shiŷaxauapi Aŷem nmitaique maye Aŷem Nataxala', qataq 'enauac nam ŷotta'a't shiŷaxauapi maye seŷaxana da sauotaique ŷalamaxatpi.

¹⁸Era da la'aqtac Ñim Nataxala' maye ŷa'axatta'a co'ollaxa de'era soua hua'au' vi'ie.

¹⁹Qaq nam saishet da judiopi maye ŷasat da quegue Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Namayepi saishet qome da shenaqapega da ŷalaxalec na namaxasoxonaxacpi maye sa qaiuen.

²⁰Nachagrata da qomi' sauoko'o aca qorere da taŷa'a namayepi da shenaqapega da ŷaxaañi da chec na nallec maye mashe qoŷanot na ne'enaqtacpi maye qanatameetacotpi, qataq saishet da huo'o ca ncachetague' aca saishet da lhua, qataq saishet da chec na lapat ca choche ichegueuo na lqosot, huo'otaq ca 'ogaxaic maye sa qaicolde'c naua ltago'q qataq saishet da chec na ntago'q.

²¹Cha'aye dam chegoqta'ague soua hua'au' vi'ie, huo'o co'ollaxa na shiŷaxauapi maye ŷa'axatta'ape naua namaxasoxonaxaco maye chegoqo'oto so Moisés qataq itaxaŷaxaata'ape ye na'a'q mataxaqui da huaigui ana napaxaguenaxaqui na judiopi.

²²Nache soua Jesús lamaxa'she qataq soua lŷa't nataxala'ate qataq 'enauac na 'amqaanataxanaxaicpi, huo'o da lhuennataxa da qaŷauo'oi caua qaŷaconeua'alo somayepi, nache qaŷamaxaregue da Antioquía da nnaicapegueto qanqa'en so Pablo qataq so Bernabé. Nache qaŷaconeua'a so Judas, da lŷa le'enaxat Barsabás, qataq so Silas. Soomaye maiche lataxala'ate nam nqaŷañecpi.

²³Nache soomaye ŷache' qanqa'e'n aso nere maye huetalec da na'aqtac, 'eeta': «Qomi' Jesús lamaxa'she qataq naua qarŷa't lataxala'ate na 'amqaanataxanaxaicpi maye hueta'a na nŷecpi na Jerusalén, qomi' samaxasaxa da qarquinaxanaxac na qarqaŷañicpi maye saishet da judiopi, maye netaña ye Antioquía qataq ye 'alhua Siria qataq ye Cilicia.

²⁴Cha'aye qomi' qara'axaŷaxac da huo'o na shiŷaxauapi chegoqchiguiña ne'ena, da saishet da qaramaxashecpi da qami' nqo'onalo da qami' sa ŷalemamaxa't. Qaq naua la'aqtaxanaxaco namayepi ŷo'ot da sa qauaŷaañi ca qoñiitec.

²⁵Qaq ŷoqo'oye 'enauac da shenaqta, saŷamaxarenaqta da sauoko'oi ne'ena qarqaŷa't, da yaqto' qami' nqo'onalo, nache lŷata'ape naua qanauochaxau' qarqaŷa't Bernabé qataq Pablo,

²⁶nam qarqaŷa't maye ŷataqta nañaareguet 'enauac na lchecŷaxac, souaxat So Qarataxala' Jesucristo.

²⁷Qaq nagui qami' samaxasaxalo na Judas qataq na Silas. Qaq naamaye ŷataqta qami' da'aqtaxaatema qome, 'enauac de'era ñasataxagui maye 'enauac da ñaŷamaxannaqchigui.

²⁸Cha'aye So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta ñañamaxareeta damaye, qataq qomi', da saishet da huo'o ca lña qami' samaxasoxoleguete, nachaqrata da iuen da qauañaañi de'era maye 'eeta':

²⁹Saishet qome da qolliqui na lapat cam mashe qoñanot na ne'enaqtacpi maye qanatameetacotpi, qataq saishet da qolliqui na ntago'q, nache 'eeta'am na lapat na shiguiñac maye choche ichegueuo na lqosot, qataq saishet da huo'o ca ncachetague' aca sa lhua. Qaq qom qaupaquiiitelec da qauo'oche' ne'enaui, nache ño'ot da ñataqta qauamaichiguiñi. Qauacoñiiguuet qome da qarquinaxanaxac.»

³⁰Qaq so Bernabé, Pablo, Judas qataq so Silas co'ollaq ime da qañaconeua'alo da qañama'q, nache je'c, taregue da Antioquía. Qaq co'ollaq mashe ivilye', nache laponat na 'amqaanataxanaxaicpi, nache ñaareuo aso nere.

³¹Nache so 'amqaanataxanaxaicpi co'ollaq itaxañaxaatac aso nere, nache ñataqta machiguiñi souaxat da na'añaqchetaguec.

³²Cha'aye som Judas qataq so Silas, soomaye nataqa'en la'aqtanaxanaxaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache soomaye ña'añaqche't qataq huaqattrega so nqañañecpi maye ña'amaqten So Jesús, ñataqta lta'araic da lqataxa'c.

³³Qaq co'ollaq mashe qañata'agueto soua na'axa'te da hueta'agueto so 'amqaanataxanaxaicpi ye Antioquía soua Judas qataq so Silas, nache ncayegueteguet somayepi da ñe'eguela'q. Nache qoñanema da ñataqta ñachetre'c da l-lagaxaye'c da ñe'eguelaxalo soua Jesús lamaxa'she.

³⁴Qalaxaye so Silas huo'o da lhuennataxac da no'onañi.

³⁵Nataqa'en so Pablo qataq so Bernabé, soomaye no'oiraña ye Antioquía. Nache soomaye, nataqa'en huo'o na qalota lañepi queto'oto da lapaxaguenataxanaxa'c qataq da ña'axattrac da no'on na'axañaxac maye na'aqtaguec So Qarataxala' Jesucristo.

So Pablo qaltaq ñe'eguelaxalec da ño'ot so llecñaxac da ña'axat da na'aqtac

³⁶Qaq huo'o so na'a'q, nache so Pablo 'enapego' so Bernabé, 'eeta': -Qomi' iuen da qaltaq ñamaxasoqtega 'enauac na qarqañañicpi maye neta'alo naua lta'araicpi ññecpi maye souaqta'alo co'ollaq da sa'axataqtac da no'on na'axañaxac, da yaqto' sañanaq da saqca ca da nam quetague' So Jesús.

³⁷Nache so Bernabé ñauotaique da nnaictagueto so Juan Marcos.

³⁸Qalaxaye so Pablo sa ñañamaxaren da ñoltaq ñauec somaye, cha'aye mashe no'onaxatchiguilo co'ollaq huaña ye Panfilia, cha'aye saishet da ñañamaxaren da queto'ot da lo'onataxanaxau'.

³⁹Nache nqallegottrapigui somaye, choche ivitta'a da ñyoteca'ache soomaye da llecñaxa'c. Nache so Bernabé ñauec so Marcos huenotreua'a aso notaxaqui maye quiguigui na 'etaxat, da taita añi ñaqa'ata 'alhuole le'enaxat da Chipre.

⁴⁰Qaq so Pablo qalaxaye ñaconeua'a so Silas da nnaicapegue'. Qaq co'ollaq, ime nache so 'amqaanataxanaxaicpi ye Antioquía ncoyegueneto da yaqto' ñama'q qataq nachoxoreetacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' Ñimaye saishet da ñaxanec da lauochesoomaye qataq ntela'alo. Ime, nache so Pablo qataq so Silas ca'aisalo yemaye.

⁴¹Nache taaleguete ye 'alhua Siria qataq ye Cilicia, nache ñataqta ña'añaqchettac na 'amqaanataxanaxaicpi da nache queto'ot da naquitaxac So Qarataxala'.

Hechos 16

So Timoteo nnaicapegueto soua Pablo qataq so Silas

¹So Pablo queto'ot da llecñaxac ivitta'a ye ñyecpiolec le'enaxat Derbe qataq ye Listra. Qaq yemaye netaña so nsoq le'enaxat Timoteo maye ña'amaqteetac So Jesús. Aso late'e so Timoteo asomaye judío lashe ña'amaqteetac So Jesús, qaq so lta'a qalaxaye Grecia le'ec.

²Qaq so 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye Listra qataq ye Iconio ñataqta no'on naqa'en da na'aqtaguec so Timoteo.

³Ñoqo'oye so Pablo ñauotaique da lñatac so Timoteo de'era llecñaxac. Qalaxaye ye 'enauac nam judiopi yi'ie 'alhua ña'ñaten da so lta'a so Timoteo Griego le'ec, ñoqo'oye so Pablo ñauec somaye da yaqto' qañauo'o ca na'anaxashet na lo'oc.

⁴Nache 'enauac nam nma'ate maye taarelec soomaye, da'aqtaxaatrapeguem dam lqataxa'c soua Jesús lamaxa'she qataq soua lña't nataxala'ate maye netraña ye Jerusalén.

⁵Huaña, nache na 'amqaanataxanaxaicpi ñataqta huo'o da la'añaxac da lpi'iñaxac, nache naua na'axa'tesa'ache da ñataqta nquictauec ye lcata na da'amqaanataxan.

Da lauanaqchec so Pablo co'ollaq ila'a so ñale naña ye Macedonia

⁶So Pablo qataq soua lña't huotrai que da ña'axa't da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq huaña ye 'alhua Asia, qalaxaye So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta sa ñashenema soomaye. Qaq ñoqo'oye soomaye napactralec ye 'alhua Frigia qataq ye Galacia,

⁷choche ivittra'a ca loga't se'eso 'alhua maye nalotta ye 'alhua Misia. Huaña, nache nshetraique da nqo'ooray ye 'alhua le'enaxat Bitinia, qalaxaye So Saqcha'a La'añaxac So Jesús nataqa'en saishet da ñashenema soomaye da nqo'ooray.

⁸Nache soomaye ña'axasoxoorelec ye 'alhua Misia, nache nacheyiña ye ñegaxasom le'enaxat Troas.

⁹Qaq huaña yemaye, nache so Pablo huo'o so lauanaqchec se'eso pe. Iloto'o' so ñale maye naña ye 'alhua Macedonia. Somaye nachattañi, nache nachoxoreetacot somaye, 'eeta': «Ña 'ananaitactaxa na Macedonia, nache qomi' 'autaua'n.»

¹⁰Qaq co'ollaq choche huo'o da lauanaqchec so Pablo, nache qomi'ñañamaxataq da saxatague da Macedonia. Cha'aye ñoqta da 'eesa da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim qomi' ñaxaategalo, da yaqto' sa'aqtanaxam camayepi dam no'on na'axañaxac.

So Pablo qataq so Silas huetra'a ye Filipos

¹¹Nache senotaxaua'a aso notaxaqui maye quiguingui na 'etaxat, sachegoxosoqchiguiña ye Troas, salamaxataqchigui aña ñaqa'ata 'alhuole le'enaxat da Samotracia. Qaq so lña na'a'q nache ñeqo'onaqaama ye ñegaxasom le'enaxat Neápolis,

¹²nache sachegoxosoqchiguiña yemaye da ñeqo'onaxa ye ñyecpi ye Filipos. Qaq yi'ie ñyecpi nache ye ñactec da la'amaqchec yi'ie 'alhua Macedonia, nataqa'en huo'o na hueta'a yemaye na chegaqa'a ye ñyecpi ye Roma. Nache huo'oi soua na'axa'te da souaqta'a yemaye.

¹³Qaq huo'o so na'a'q mataxaqui, nache saxaueegue da lañe ye ñyecpi da ñeqo'onaqaama so loigue aso tala, yem sepetaq'a da laponqa' na judiopi da ño'ot da nqouagaxaunaxac. Huaña, nache ñeso'onaqtañi, nache sa'axataqtapeguem da na'aqtac na 'alpi maye lapoota'a't.

¹⁴Qaq huo'o aso 'oonole 'alo le'enaxat Lidia, asomaye lma' co'ollaxa ye ñyecpi le'enaxat Tiatira, asomaye imeetac ana ñataqta no'on npoto, naueralec na ltogaxa, qataq ña'amaqteetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache Ñim Qarataxala' ñami' asomaye da ñataqta na'axañaxaachigui da la'aqtanaxaxac so Pablo.

¹⁵Ime, nache asomaye qanachelaxan, nataqa'en 'enauac so llalaqpi. Qaq co'ollaq ime, nache ñataqta qomi' ñe'eguelaqto'oto da souaq'a ca lma', nache qomi' seca'ataxague asomaye.

¹⁶Qaq can qomi' qaltaq ñeqo'onaxauga som qouagaxaunaqa', nache ñatenaga'aguet aso qa'añolet nleta maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic maye ishet da ilaviigui ca lña. Qaq asomaye ñataqta qalota naqa'en aña laueque so na'aco'pi, choche qañauegaxaatapigui da ilaviigui ca lña.

¹⁷Qaq asa'aso qa'añolet, nache ca'attapiguiñi' so Pablo, nataqa'en qomi'. Nache ña'alaqtai', 'eeta': -Ne'enaua ñale't, naamaye do'onataxaatacoto Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'amaqtaqaic. Qaq naamaye qami' da'aqtaxaateguema da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da qami' nca'alaxatre'c.

¹⁸Qaq ñataqta huo'oi soua na'axa'te da nache 'eeta'ac de'era. Qaq choche ivitta'a da ñataqta sa ñañamaxaren so Pablo. Nache somaye ñe'eguelaxaguet asomaye, nache 'enapego' som saqcha'a na'añaxac leguemaxaic maye netaigui asomaye, 'eeta': -'Am serolec da le'enaxat So Jesucristo da qoca'ai ana'ana qa'añolet. Nache som saqcha'a na'añaxac ca'ai asomaye.

¹⁹Qalaxaye so na'aco'pi aso qa'añolet co'ollaq ila'a da mashe qaica som dauegaxaatapigui no'onataxaxac asomaye, nache qañaconeua'alo so Pablo qataq so

Silas, nache qãauegueua'alo ca nлагаqa' maye netangui na laiñi so ñecpi da yaqto' qãataxanoto soua nta'al maye ilotague' se'eso ñecpi.

²⁰Huaña yemaye, nache qãa'aqtaxaateguemo' soua nmi't na nasouaxashetpi, qõyeta': -Ne'enaue judío lashe', naamaye ñataqta ño'otta'ape da la'axa ne'ena souaqta'a,

²¹qataq dapaxaguenataxaatrapeguec da nataxac maye qomi' saishet da saconaxaguet da so'otaq, cha'aye qomi' Roma lashe'.

²²Nache na shĩaxauapi ñataqta npa'aguenalo soomaye, nache soua nmi't na nasouaxashet, damaxasoxooleguete da qanqa't naua alogo soomaye, nache qaiuaxa'n, qairota'alo na nhuaxanaxanaxat qo'oipaq.

²³Qaq co'ollaq mashe qalota da nhuaxanague'c, nache qãamaxaroigui aca ncoñetaxanaxaqui. Nache qõyenaepa som ilotague' aso ncoñetaxanaxaqui da ñataqta ilo'oguelo.

²⁴Nache se'eso ilotague' aso ncoñetaxanaxaqui co'ollaq huo'o da na'aqtac, nache ñanaua'alo ca ñataqta pa'auo aso ncoñetaxanaxaqui soomaye, nache ñanaguilo naua lapia'ate ca ncoñetaxaqui' 'epaq.

²⁵Qalaxaye co'ollaq mashe laiñi so pe, nache so Pablo qataq so Silas, soomaye nqouagaxaueeta'ape qataq do'onaxaata'ape, ño'oxoreetrac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq som lãyepi ncoñeteguisehcepi na'axãaxaategalo soomaye.

²⁶Nache nque'elaxatta da huo'o so nacholaxanaxa, nache ñataqta ñacholaxanapec aso ncoñetaxanaxaqui, ivira'a naqa'en na pa'aguiñi. Huaña, nache maiche nauatoiguilo naua laso'omi, qataq maiche huesore'c naua lque'ete so ncoñeteguisehcepi.

²⁷Nache som ilotague' aso ncoñetaxanaxaqui nlouec. Qaq co'ollaq ila'a da nauattaigui 'enauac nam lasompi aso ncoñetaxanaxaqui, nache somaye nqatsheguem so lainec da huotaique da maiche nalaala't, cha'aye ipi'itaxano' da so ncoñeteguisehcepi no'otauec.

²⁸Qalaxaye so Pablo ña'alaxalec somaye, 'eeta': -Saishet da maiche 'analaala't, cha'aye qomi' 'enauac ñaloqta't.

²⁹Nache som ilotague' aso ncoñetaxanaxaqui ĩaxanaique aso ncõaraxanaxaqui, nache ñataqta nqalgoqta da taua'a so pa'auo, ñataqta iviloxolaqchet da lcolanaxa. Nache ña'aroto naua l-llectel so Pablo qataq so Silas.

³⁰Ime, nache nqatre'c soomaye, nache inatta'ape, 'eeta': -Ñale't, ¿chaq hua'ague ca sheetec, da yaqto' ñeca'alec?

³¹Nache soomaye 'ena'apo': -Qomye 'aua'amaqten So Qarataxala' Jesús, yaqto' 'anca'alec, qataq 'enauac nam hueta'a ye 'arma'.

³²Nache da'aqtaxaatrapeguem somaye da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq 'enauac som netaña so lma'.

³³Qaq nacheso se'eso pe da so ilotague' aso ncoñetaxanaxaqui iŷota'ape naua nhuaxanaqa soomaye. Ime, nache somaye qataq 'enauac som netañapi ye lma' qanachelaxan.

³⁴Qaq co'ollaq ime, nache ŷauegueua'alo soomaye ca lma', nache iquia'axaata'ape. Nache somaye nataqa'en so llalaqpi ŷataqta machiguiñi, souaxat da ŷa'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁵Qaq so nte'etom so lŷa na'a'q, nache soua nmi't na nasouaxashet ŷamaxalo soua huataxanaq lashe', som ilotague' aso ncoñetaxanaxaqui da yaqto' 'enapega da isore'c soomaye.

³⁶Nache so ncoñetaxanaxaqui lo'o 'enapego' so Pablo, 'eeta': –Huo'o da la'aqta'c soua nmit na nasouaxashet, da yaqto' qami' sesore'c. Qaq ŷoqo'oye nagui qami' ishet da qaunoxoñiiuec, nachaqrata da qaulaquiitapiguiñi.

³⁷Qalaxaye so Pablo 'enapegalo' soua huataxanaq lashe', 'eeta': –Qomi' maiche qomi' Roma lashe'. Qalaq soua nmit na nasouaxashetpi qomi' damaxasoxooleguete da qomi' qaiuaxa'n, 'enauac qomi' qaŷauaachiguilo, qamaq saxanaxa da qaŷaŷaten ca qarasouaxashet. Qataq qomi' qaŷamaxaiguilo ana ncoñetaxanaxaqui, qaq ŷnagui, qalaq qansheetaico' da choche qomi' qaŷo'oxochiitrañi da qomi' qausoire'c? ¡'A'i, saishet! No'on da npacai' caamaye, da yaqto' qomi' nqatre'c.

³⁸Nache soua huataxanaq lashe' ŷa'axatema soua nmit na nasouaxashet da la'aqta'c soomaye. Nache co'ollaq ŷaŷaten de'era soua nmit na nasouaxashet, nache ŷataqta ñi'i', cha'aye ŷaŷaten da Roma lashe' soomaye.

³⁹Nache soomaye anac, nache nmaatacoto so Pablo qataq so Silas. Ime, nache nqatre'c soomaye, nache nachoxoreetacoto, da yaqto' soomaye quera'ai ye nŷecpi.

⁴⁰Nache so Pablo qataq so Silas co'ollaq quera'ai aso ncoñetaxanaxaqui, nache nqo'ooreuga ca lma' aso Lidia. Qaq co'ollaq ima't da nauaneto na nqaŷañecpi qataq da ŷa'añaqchettrac, nache soomaye je'c.

Hechos 17

Dalemata na shiŷaxauapi ye Tesalónica

¹So Pablo qataq so Silas queto'oto da llecŷaxa'c, taarelec ye nŷecpi ye Anfípolis qataq ye Apolonia ivitta'alo ye nŷecpi ye Tesalónica maye huo'o aso napaxaguenaxaqui na judiopi.

²Qaq maiche lataxac naxa so Pablo da saq ŷa'atai' da taua'a ana napaxaguenaxaqui na judiopi. Qaq ŷoqo'oye ivi't soua tres mataxaqui' da

ÿe'eguelaqtaua'a aso napaxaguenaxaqui na judiopi maye lma' yi'ie. Itaxaÿaxaatac ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

³nache do'ogoxona anamaye da ÿa'axattac da ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, iuen da ileu qataq nca'alec. Nache 'enapeco': –So Jesús maye qami' sa'axattapeguema, Somaye nacheso som Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Nache huo'o nam judiopi na da'amqaanataxan, nache queguelo soua Pablo qataq so Silas. Nataqa'en qalota na da'amqaanataxan na Grecia le'ecpi maye ÿauotec qataq ÿalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq qalota na 'alpi na da'amqaanataxan nam ÿataqta ÿo'oxoraipi.

⁵Qalaxaye nataqa'en huo'o na judiopi nam saishet da da'amqaanataxan. Nache namayepi ÿataqta huo'o da lquiÿaxa soomaye, nache laÿona't nam shiÿaxauapi qauemaicpi maye qaica ca ÿo'ot, quetapeguelo naua nqa'aico da inogoqchet. Nache nqo'ona ca lma' so Jasón da inoxottac, nmittaique so Pablo qataq so Silas da ÿauotaique da ÿaconeua'alo, nache ÿaneua'alo na shiÿaxauapi da yaqto' huo'o ca ÿo'ote'c sa ÿaÿamaxañi.

⁶Qaq co'ollaq sa qaÿanatalo soomaye, nache qaÿauhec so Jasón, qaÿauogoleeta. Qataq huo'oi soua lÿa't 'amqaanataxanaxaiqa da qaÿauegueua'alo som Ita'alpi se'eso nÿecpi. Nache ÿa'alaqtagui somayepi, 'eeta': –So Pablo qataq so Silas 'enauac na pa'aiguelo da ÿo'ottrac da la'axa. Nagui qataq nvittra'a ne'ena souaqta'a.

⁷Qaq dam Jasón, damaye ÿaconegueta, nache ÿaatraña ye lma'. Qaq 'enauac namayepi ÿataqta npa'aguene' da lamaxasoxonaxac ñim qarta'a maye neta'ague da Roma, cha'aye namayepi 'eetega da huo'o ca lÿa nta'a, camaye le'enaxato' da Jesús.

⁸Qaq co'ollaq hua'axaÿa de'era so shiÿaxauapi qataq so nta'alpi, nache ÿataqta huo'o da lachetataic qataq sa ÿaÿaten ca 'eetec.

⁹Qalaxaye so Jasón qataq soua lÿa't, co'ollaq ime da huo'o aso qaisheetenaxanaxaneque, nache qaisore'c.

So Pablo qataq so Silas huetra'a ye nÿecpi ye Berea

¹⁰Qaq so ÿa'amaqtenpi So Jesús, nache ÿataqta sa ÿaÿaloxon da ÿama'q soua Pablo qataq so Silas da nqo'ooro naqa'e'n ye nÿecpi ye Berea se'eso pe. Qaq co'ollaq ivilye', nache nqo'ooreua'a aso napaxaguenaxaqui na judiopi.

¹¹Qaq se'eso judiopi maye hueta'a yemaye ÿataqta soxoraicpi, saishet da 'ena'am nam netaña ye Tesalónica. Co'ollaq na'axaÿaxana da no'on na'axaÿaxac maye na'aqtaguec So Jesús, nache ÿataqta Ita'araic da ntonaxac. ÿoqo'oye 'enauaque naua na'axa'te itaxaÿaxaatac ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huotaique da ÿaÿaten da ÿoqta 'eesa de'era qaÿa'axattac.

¹²Huaña, nache ñataqta qalota se'eso judiopi da ña'amaqten So Jesús, qataq nataqa'en qalota nam Grecia le'ecpi na da'amqaanataxan ñalleppi qataq nam 'alpi maye ño'oxoraipi yi'ie nñecpi.

¹³Qalaxaye na judiopi maye sa da'amqaanataxan maye lma' ye Tesalónica, co'ollaq la'axaŷaxac so Pablo da ña'axattac da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna hueta'a ye nñecpi ye Berea, nache nqo'ona yemaye, nache ño'ot da la'axa naqa'en na shiŷaxauapi da npa'aguene' so Pablo.

¹⁴Qalaxaye so shiŷaxauapi maye ña'amaqten So Jesús sa ñaŷaloxon da ñamaq so Pablo da yaqto' taxaama so loigue aso auaxai. Qaq nda'a't so Silas qataq so Timoteo no'oiraña ye Berea.

¹⁵Qaq soua nnaictagueto so Pablo, soomaye ivittra'ague da Atenas. Qaq co'ollaq ime, nache ñe'eguela'q, nache nachetrac da la'aqtac somaye da 'enapegalo soua Silas qataq so Timoteo da sa naŷaloxo'n da je'c da nqo'ora somaye.

So Pablo hueta'a ye nñecpi ye Atenas

¹⁶Qaq so Pablo co'ollaq hueta'a ye nñecpi ye Atenas da iuattrapigui so Silas qataq so Timoteo, nache ñataqta qaica ca lama' souaxat da imeteetac se'eso nñecpi da ñataqta nlaqchigui na ne'enaqtacpi maye qanatameetacot.

¹⁷Qaq ñoqo'oye nqo'oneua'a aca napaxaguenaxaqui na judiopi, nache na'aqtaxaataague' na judiopi qataq nam saq judiopi maye ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq 'enauaque naua na'axa'te da ñe'eguelaqtaua'a na menaqa'pi, nache na'aqtaxaataague' na hueta'a namayepi.

¹⁸Qaq huo'o nam ñaanaxanaxaicpi maye ña'amaqten qataq 'eetega, dam ñataqta huo'o naq naigui de'era achaaalataxac, nachera da namaxayec. Qataq huo'o so laŷepi ñaanaxanaxaicpi da ŷapaxagueetac na shiŷaxauapi da nllañi da lo'ocŷaxac da yaqto' saishet da ño'ot ca qauem. Nache namayepi huo'o na 'eeta': -¿Negue't da qomi' ña'axattapeguema dam da' ŷale, ye ŷapactec da ltaxaŷaxac? Qataq huo'o na 'eeta': -Damaye 'eeta'am da ña'axattapeguetec cam lña 'añaaxaic. Qaq 'eetec de'era somayepi, cha'aye so Pablo ña'axattac dam no'on na'axaŷaxac maye na'aqtagec So Jesús qataq da 'eetec da qaltaq nca'alec ca shiŷaxaua.

¹⁹Ime, nache so Pablo qaŷauega ca naponqa' le'enaxat Areópago, cam nache 'eetai' naxa da huaña da huo'o na qaitaxaŷapigui. Nache qainattac, qoŷeeta': -¿Peta'a ishet da qomi' huo'o ca saŷaanaq dam dalaxaic napaxaguenataxanaxac maye 'aua'axattac?

²⁰Cha'aye dam 'aua'axattac, damaye ñataqta yeualaqa'a, qaq sauoqtaique da saŷaanaq ca llec 'enauac damaye.

²¹Cha'aye 'enauac nam netaña na Atenas qataq 'enauac nam chegaquaecpi ñataqta qaica ca lña na'aqtaxangui, nachaqrata da na'aqtaxaatapigui dam dalaxaic maye qaŷa'axattac.

²²Nache so Pablo nachaangui na laiñi som shiřaxauapi maye hueta'a se'eso Areópago. Nache 'enapeco': -Qami' řalleppi maye qarmaye na Atenas, ařem sela'a da 'enauac da qoñiita řataqta qami' 'amqaanataxanaxaicpi.

²³Cha'aye ařem naxa da secoleetac na qoviita'a, nache semeteetac 'enauac nam nqui'ipi maye qanatamñeetacot. Nache huo'o ye selalec atamnaqa' qořettañi so na'aqtac, 'eeta': «Atamnaqa' da qanatamnot cam saishet da qařauatton.» Qaq Ñi'ini Lo'onatac 'Enauacna maye qanatamñeetacot qalaxaye sa qauauattoñi, nacheñi nagui Ñim qami' sa'axatema.

²⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye lo'onata ana 'alhua qataq 'enauac nam huetalecna. Ñimaye nacheñi Ñim lalamaxat na piguem qataq ana 'alhua. Ñimaye saishet da netaigui ca atamnaxaqui maye choche lo'onatac cam choche shiřaxaua.

²⁵Qataq saishet da iuen ca ltaunaxanaxac ca choche shiřaxaua. Cha'aye Ñimaye nacheñi Ñim chegoqo'ot 'enauac da qarca'alaxa, qataq naua qara'a'che, qataq 'enauac nam ishet da iuen ca shiřaxaua.

²⁶Ñimaye řachegoxotchigui co'ollaxa so 'oonolec řale da řo'ot 'enauac na řotta'a't shiřaxauapi, da yaqto' namayepi naleguete naua 'aleu'. Nache řauo'oi naua laloqo'ote namayepi, qataq řa'a'n naua lma'ate,

²⁷da yaqto' namayepi ishet da nmitaique Ñimaye, na'aictaxa da huo'otaq 'eeta'am da choche ipottapecra' da nmittaique. Qamaq Ñimaye saishet da iřotaique naqa'en 'enauac da shenaqta.

²⁸Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi Ñim huo'omshe ñeca'alaqtauec, qataq seraqtapigui', qataq ñachaataqtac. Qaq damaye nataqa'en nache la'aqtac som řaanaxanaxaicpi da qoñiita, 'eeta': «Qomi' maiche qomi' llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

²⁹Řoqo'oye nagui da řoqta 'en da qomi' llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saishet da 'eeta'am ñaqa'enaq Ñimaye ca choche ne'enaqtac nqui'i maye chegaqagui na oro, huo'otaq na plata qataq na coma' maye maiche lo'onatac ca shiřaxaua řachegoxotchigui ca maiche lhuennataxac.

³⁰Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet co'ollaxa da iloguilo naua ne'enaxaco na shiřaxauapi soua hua'au' vi'ie. Qalaxaye nagui Ñimaye 'enapega na shiřaxauapi maye netaleguete naua řotta'a't 'aleu', da yaqto' řaxaare'c naua no'onataxaco.

³¹Cha'aye Ñimaye mashe řauo'o ca 'oonolec na'a'q maye huetoigui da nmit 'enauac na lasouaxashetpi na shiřaxauapi, řachegoxotchigui som 'oonolec řale maye Lca'aguishec. Qaq řoqta 'eesa da řo'ot de'era qome, řoqo'oye Ñimaye qaltaq nca'alec naqa'en co'ollaxa So Jesús.

³²Qaq co'ollaq qařa'axařa de'era 'eetec da So Jesús qaltaq nca'alec, nache huo'o na lashetac so Pablo. Qataq huo'o na lařepi 'eeta': -No'on da ña'aqtaxanaxagui de'era que'eca lřa na'a'q.

³³Nache so Pablo ca'ai somayepi,

³⁴qalaxaye huo'o na ña'amaqten So Jesús, nache ca'ategue so Pablo. Qaq se'eso da'amqaanataxanpi, nache ñalectaigui so Dionisio qataq aso Dámaris. Qaq soomaye, nache lañepi nam Itaxañoaqa' so Areópago.

Hechos 18

So Pablo hueta'a ye ñyecpi Corinto

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Pablo ca'ai ye ñyecpi ye Atenas da taña ye ñyecpi ye Corinto.

²Qaq huaña yemaye, nache natena'aguet so judío le'ec le'enaxat Aquila. Somaye lma' co'ollaxa ye 'alhua le'enaxat Ponto. Qaq se'eso Aquila qataq aso lhua Priscila ñaq cha'aguelo da nvi't, chegoqtra'a ye 'alhua Italia. Quera'ai yemaye, cha'aye so lta'a na nta'alpi le'enaxat Claudio 'enapega 'enauac na judiopi da ca'ai ye 'alhua Roma. Nache so Pablo namaqtegalo' soomaye,

³cha'aye nache 'eeta'ama da lo'onataxanaxa'c da ño'ottrac na npe'l, nache na'asopa soomaye da lo'onataxanaxau'.

⁴Qaq naxa da iviteuga ye na'a'q mataxaqui, nache so Pablo taua'a aca napaxaguenaxaqui na judiopi, nache da'aqtaxaatapeguem namayepi, nataqa'en nam Grecia le'ecpi, da yaqto' da'amqaanataxan naqa'en.

⁵Qaq co'ollaq nvilye' so Silas qataq so Timoteo, chegoqra'a ye 'alhua Macedonia, nache so Pablo ñataqta nalemaqteguet da ña'axattac da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da ñataqta da'aqtaxaatem na judiopi da So Jesús, Somaye nacheso So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaiuattaique.

⁶Qalaxaye somayepi ñataqta ncotatague' somaye qataq isheueetac, nache so Pablo ichego'q soua alogo, cha'aye damaye la'anaxat da jec. Nache 'enapego' somayepi, 'eeta': –Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñauo'o ca qanhuaxanaguiiqui, nache qami' maiche qarasouaxashechi; saishet da ñasouaxashet. Qaq nache chegoqchiguiña ne'ena na'a'q da sa'aqtaxanem nam saishet da judiopi.

⁷Nache ca'ai aso napaxaguenaxaqui na judiopi, nache taña ca lma' so ñale le'enaxat Ticio Justo. Somaye quetague' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nache saqañapeque ca lma' aso napaxaguenaxaqui na judiopi.

⁸Qaq so Crispo maye ilotague' aso paxaguenaxaqui, somaye qataq 'enauac som netaña ye lma' ña'amaqten So Qarataxala' Jesús. Nataqa'en qalota nam shiñaxauapi maye lma' ye ñyecpi ye Corinto, co'ollaq hua'axaña da la'aqtaxanaxac so Pablo, nache da'amqaanataxan, nache 'enauac qanachelaxan.

⁹Qaq huo'o so pe, nache So Qarataxala' 'enapego' so Pablo co'ollaq huaigui so lo'ochaxa, 'eeta': –Saishet da 'añe'etac, nache qoqueto'ot da 'ara'aqtaxanaxac, saishet da 'anañaxaani.

¹⁰Cha'aye Aÿem 'am soota'aguet, qaq saishet qome da huo'o ca 'am ÿaconeua'a da huo'o ca 'am ÿo'otec. Cha'aye ÿataqta qalota na shiÿaxauapi na netaña ne'ena nÿecpi na ÿalamaxatpi.

¹¹Nache so Pablo naña ye nÿecpi ye Corinto so 'oonolec vi'i qataq so laiñi so lÿa vi'i da ÿapaxagueetapeguec somayepi da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹²Qalaxaye so na'a'q co'ollaq lta'a nam netaña ye 'alhua Acaya so le'enaxat Galión, nache na judiopi maye lma' ye Corinto, huaxaÿa't da qanpa'aguena so Pablo. Nache qaÿaconeua'a somaye da qaÿauegueua'a aca lo'onataxanaxaqui so nta'a da yaqto' qanmit.

¹³Nache qoÿenapego' so nta'a, qoÿeeta': -De'era ÿale, damaye quetapegueua'a na shiÿaxauapi, da yaqto' natamnot naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye dam lataxac da ño'oxonnataxanaxac ÿataqta npe'eneguet na maiche qanqataxacpi.

¹⁴Qaq co'ollaq mashe huotaique da detaqa so Pablo, nache so nta'a Galión 'enapego' so judiopi, 'eeta': -Qami' judiopi, da huo'otaq aÿem qandoiua'a ca negue'tca cotaxac, huo'otaq lta'araic nasouaxashet, nache aÿemctaxa ishet da ñeualaxaune' da qami' ña'axaÿaxanalo.

¹⁵Qalaxaye de'era aÿem qandoiua'a nagui ye choche na'aqtac dam qancotaitapigui, qataq dam ne'enaxat, qataq nam maiche qanqataxaqui maye qami' qoÿanema co'ollaxa, qaq ÿoqo'oye no'on da maiche qauo'oche ca lataxac. Aÿem saishet da saÿapegueua'a da so'ot ca lataxac damaye.

¹⁶Nache so Galión damaxasoxoolec da ÿamaquaec somayepi aso lo'onataxanaxaqui.

¹⁷Nache huo'o so judiopi da ÿaconeua'a so Sóstenes som ilotague' aca paxaguenaxaqui, nache ÿataqta iuaxaatac, ÿauaachigui naqa'en so nta'a Galión. Qalaxaye somaye saishet da iqochetega de'era.

So Pablo ÿe'eguelaxague da Antioquía

¹⁸Nache so Pablo ÿataqta huo'oi soua na'axa'te da hueta'a ye nÿecpi ye Corinto. Qaq co'ollaq ime, nache somaye ncoyeguene' so nqaÿañecpi, nache huenoteua'a aso notaxaqui maye quiguingui na 'etaxat da nqo'ona ye 'alhua Siria, lÿatac so Aquila qataq aso Priscila. Qaq somaye co'ollaq yaqta'a da ca'ai ye ñegaxasom Cencia da huenoteuo, nache npetec na laue ÿataqta nmatta, cha'aye mashe ipacchigui cam la'aqtac maye ÿan co'olloxocheye.

¹⁹Qaq co'ollaq ivitra ye nÿecpi ye Éfeso, nache so Pablo no'onaxatañi aso Priscila qataq so lhua Aquila, nache taua'a aso napaxaguenaxaqui na judiopi, nache na'aqtaxaatague' 'enauac so lapoota'a't judiopi.

²⁰Nache somayepi nachoxoreetacot so Pablo da ñaq cara'ac hua'a, qalaxaye somaye saishet da ÿaÿamaxaren.

²¹Chaqrata da ncoyeguene' somayepi da jec. Nache 'eetega, 'eeta': –Aÿem huo'o da iyaxa da saÿa ye nÿecpi ye Jerusalén, da yaqto' salectauo na naponaxac maye nayeetauo. Qalaxaye huo'o qome ca na'a'q da aÿem qaltaq qami' ñe'eguelaxalo, qom huo'otaq aÿem ÿanem ca ÿecÿaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache somaye huenoteuo, chegoqchiguiña ye nÿecpi ye Éfeso.

²²Nache co'ollaq ivita ye nÿecpi ye Cesarea, nache so Pablo taÿa ye Jerusalén da dequinoxana so 'amqaanataxanaxaicpi. Qaq co'ollaq ime, nache taÿa ye nÿecpi ye Antioquía.

²³Qaq co'ollaq mashe huo'oi soua na'axa'te da hueta'a yemaye, nache qaltaq inoxonec, quetaguilo yeua 'aleu' Galacia qataq ye Frigia, da ÿa'añaqchettac 'enauac na 'amqaanataxanaxaicpi.

So Apolo ÿa'axattac da no'on na'axaÿaxac hueta'a ye Éfeso

²⁴Qaq se'esoua na'axa'te nache nvita ye nÿecpi ye Éfeso so judío le'ec le'enaxat Apolo. Somaye lañoqo' ye 'alhua Alejandría, qaq somaye ÿataqta ÿaÿaten da la'aqtaxanaxac, qataq ÿataqta ÿaÿate'n naua lleco naua nanettrañi la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁵Qataq ÿataqta ÿaÿaten da llecÿaxac da lo'onataxanaxac So Qarataxala', nache da dapaxaguenataxatac qalaq ÿataqta huo'o da lhuogoxo da ÿa'axattegue da na'aqtaguec So Jesús. Qaq na'aictaxa da ndotec da lachelaxanaxanaxac so Juan da ÿaÿaten da dapaxaguenataxanec.

²⁶Nache so Apolo co'ollaq huaigui aca napaxaguenaxaquí na judiopi, nache da'aqtaxatac, qaica ca ñe'etaique. Qalaxaye co'ollaq na'axaÿaxaategalo somaye aso Priscila qataq so Aquila, nache qandoxottec da qaÿauéc, nache ÿataqta qaÿa'aqtaxaatem da llecÿaxac da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁷Nache so Apolo co'ollaq huo'o da lyaxa da taitague da 'alhua Acaya, nache so nqaÿañecpi itauan somaye da ÿa'añaqchet, nache qaÿauo'o aso nere, qaÿamaxa so 'amqaanataxanaxaicpi maye naña yi'ie 'alhua da ÿataqta qailo'oguet somaye. Nache somaye co'ollaq ivita ye 'alhua Acaya, nache ÿataqta lta'araic da ltaunanaxanaxac da itauaatac nam ÿa'amaqten So Jesús, chegoqchigui da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁸So Apolo ÿataqta ncotatague' so judiopi maye sa ÿa'amaqten So Jesús, nache ÿaconalo naua nanettrañi ñiyigui'she na'aqtaqa da ÿa'axattac da So Jesús da nacheso So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Hechos 19

So Pablo ivita ye Éfeso

¹Qaq so Apolo co'ollaq ñaq hueta'a ye nÿecpi ye Corinto, nache so Pablo quetaguilo naua 'aleu' maye netaleguete ana qaÿoqotcheguemec 'alhuapi, choche

nvitta'a ye n̄yecpi ye Éfeso. Nache huaña yemaye, qaq huo'oi soua ilaleguete maye ña'amaqteetrac So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

²nache inatta'apo' soomaye, 'eeta': -¿Qami' peta'a mashe qauacoñiiguet So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta co'ollaq cheta'ague da qaua'amaqchiñi So Jesús? Nache soomaye 'ena'apo': -Qomi' saishet da huo'otaq sa'axañaqapeguelec da huo'o ca Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

³Nache so Pablo ina't soomaye, 'eeta': -Qaq ¿chaq negue't lachelaxanataxanaxac cam qauacoñiiguet co'ollaxa? Nache soomaye 'ena'apo': -Qomye dam lachelaxanataxanaxac so Juan.

⁴Nache so Pablo 'enapeco': -Aja', so Juan co'ollaxa nachelaxaatac nam shiñaxauapi maye ñaxaare'c naua no'onataxaco, qalaxaye nataqa'en 'enapega namayepi da yaqto' ña'amaqten cam anatai' maye nca'attalec, qaq nacheso So Jesús Som Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Nache soomaye co'ollaq hua'aqchiguilo de'era, nache qanachelaxa'n, qañachelaxanataxana da le'enaxat So Qarataxala' Jesús.

⁶Nache so Pablo co'ollaq ñasheltaleguete soomaye, nache So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta anac da tanguita soomaye. Huaña, nache detaxaiguilo naua na'aqtaqa maye sa qañauanapegalo, qataq ña'axa't naua na'aqtaqa maye chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁷Qaq soomaye da ima'a't, nache ivi' doce ñale't.

⁸Nache so Pablo ñataqta iviraxattre'c soua tres ca'agoxoiqa da ñe'eguelaqtaua'a aso napaxaguenaxaqui na judiopi da da'aqtaxaatac, qaica ca ñe'etaique, qataq ña'axattapeguem somayepi da mashe nvi' da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ilo'ogue 'enauacna, nache quetapegueua'a da da'amqaanataxan naqa'en somayepi.

⁹Qalaxaye huo'o na judiopi da ña'añaxattaguilo naua lquiyaqte da saishet da huotaque da da'amqaanataxan; chaqrata da ñataqta sa iyacna'ape naua la'aqtaqa da detaqtega nam ña'amaqten So Jesús. Nache so Pablo ca'ai somayepi, nache ñauec som dalaxaic da da'amqaanataxanpi, ñauega aca lapaxaguenataxanaxaqui so ñale le'enaxat Tirano. Qaq huaña, nache ima'ape naua na'axa'te da da'aqtaxaatac.

¹⁰Qaq 'era da 'eetec, choche iviraxattraue'c soua dos vi'ie. Nache ñataqta 'enauac na netaña ye 'alhua Asia, judiopi qataq nam saishet da judiopi, na'axañaaxatega da na'aqtaguec So Qarataxala' Jesús.

¹¹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot nam lta'araicpi maye sa qañauanapigui da chegoqchigui naqa'en so Pablo,

¹²ivira'a da huo'otaq qairoua'a somaye ca camachaqca, copaxa huo'otaq ca lña nogoxot da ipoteua'a qanqa'en somaye. Qaq da ime, nache qalapaxalec ca sa

no'on, nache ishet da no'oita, qataq ño'orauec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi.

¹³Qalaxaye huo'oi soua judío lashe' maye quetragui na shiñaxauapi da ño'otrapeguec na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi. Nache soomaye nshetraique da do'onataxaara da la'añaxac So Qarataxala' Jesús, da yaqto' ño'oldaue'c na saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi. Nache soomaye 'eetegalo' na ne'ecpi, 'eeta': -Qami' seroxoleguete da le'enaxat So Jesús maye ña'axattac so Pablo da qoqui.

¹⁴Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa soua siete llalqa so judío le'ec le'enaxat Esceva, somaye nache lataxala' na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁵Qalaxaye co'ollaq ño'o't de'era, nache som saqcha'a na'añaxac leguemaxaic, 'eeta': -Añem sauatton So Jesús, nataqa'en sauattoota so Pablo; qalaq qami', saishet da qami' sauatto'n.

¹⁶Nache se'eso ñale maye huo'o so netaigui saqcha'a na'añaxac leguemaxaic parenaxanoiguiilo soomaye, nache ñataqta qaica ca 'eneque naqa'en, sa iyacna'ape, qataq icolaxatta'ape naua alogo, huetraue'c naqa'e'n qataq ique'emaqche't, nache soomaye datare'c.

¹⁷Nache 'enauac na netaña ye ñyecpi ye Éfeso, judiopi qataq nam saishet da judiopi ñañaten de'era, nache ñataqta qalota da lcolanaxa. Nache 'enauaque naua pa'aiguelo da ñataqta huo'o naq 'enec qanqa'en da le'enaxat So Qarataxala' Jesús.

¹⁸Qaq nam ña'amaqten So Jesús, ña'axatem na shiñaxauapi 'enauac nam qauem maye ño'otpi co'ollaq saxanaxa da da'amqaanataxan.

¹⁹Nache ñataqta qalota nam napaxagueetego' co'ollaxa da saqcha'a lataxac da nalaataxanaxac, nam ndouo ana lere maye huetalec damaye. Nache qañavigaxat 'enauac anamayepi, ñauaachigui qanqa'en na shiñaxauapi. Qaq aso lasheue aso qañavigaxat nerepi, asomaye ivi' cincuenta mil aso anom plata.

²⁰Qaq 'era da 'eetec da na'aqtaguec So Qarataxala' da nquictauec naua 'aleu' da ivira'a. Qataq nquictauec na shiñaxauapi maye da'amqaanataxan, souaxat da ñauaachigui da la'añaxac damaye.

²¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache so Pablo huo'o da lhuennataxa da taigue da 'alhua Macedonia qataq da 'alhua Acaya, qataq nache huotaique da ivira'a ye Jerusalén. Qataq huotaique da huo'otaq imat ye Jerusalén, nache taña ye ñyecpi ye Roma.

²²Nache somaye ñamaxaregue da Macedonia soua dos Itau' Timoteo qataq so Erasto, qaq somaye ñaq huo'oi soua na'axa'te da ñaq hueta'a ye 'alhua Asia.

Da cotaxac co'ollaq huaña ye ñyecpi ye Éfeso

²³Qaq se'esoua na'axa'te, nache huo'o so lta'araic cotaxac souaxat da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁴Qaq de'era cotaxac chegoqchigui so ñale le'enaxat Demetrio maye do'onataxaatega na lcat le'enaxat plata. Qaq somaye nache ño'ottac na le'enaqtac nñecpi, ñe'enaxatchigui so lauo' aso Artemisa maye qanatameetacot. Qaq damaye nachera da ñachegoxottapoigui da lta'araic lauegaxanaxac na lo'onataxanaxanecpi.

²⁵Nache somaye lañona't so lo'onataxanaxanecpi qataq 'enauac nam 'eeta'am da lo'onataxanaxac somaye. Nache 'enapego', 'eeta': -Qami' ñalleppi, qami' qauañoaño da de'era qaro'onataxanaxac, damaye nachera da sañamaxasoqtapigui.

²⁶Qalaxaye qami' mashe qauañoñichigui, qataq qaua'aqaichigui da se'eso Pablo, somaye 'eetega da na ne'enaqtacpi maye qanatameetacotpi maye maiche qaro'onatac, namayepi saishet da ñoqta 'en da deca'alaqtaxan. Qaq somaye ñataqta qalota na ñañoxtot da ña'amaqten dam 'eetega, qaq saishet da chaqnata na Éfeso, nataqa'en 'enauaque naua 'aleu' na 'alhua Asia.

²⁷Qaq damaye ñataqta huo'o da lchec, cha'aye de'era qaro'onataxanaxac ishet da nlaguiñi. Nataqa'en ñi lauo' aña ñatamnaqtacot qarate'e Artemisa, ñimaye ishet da deqat da llo'oxoyec. Huaña, nache saishet da huo'o ca 'enec qanqa'en qataq la'amaqchec aña qarate'e maye natameetacot na netaña na 'alhua Asia qataq 'enauac nam neta'alo naua ña't 'aleu'.

²⁸Qaq co'ollaq choche qaña'aqchigui de'era, nache 'enauac somayepi ñataqta dalemata. Nache ña'alaqtagui, 'eeta': -Ñataqta lta'araic da llo'oxoyec aña Artemisa maye late'e nam netaña na Éfeso!

²⁹Nache ñataqta huo'o da la'axa 'enauac so shiñaxauapi maye hueta'a se'eso nñecpi. Nache huo'oi soua je'c da ñaconeua'alo so Gayo qataq so Aristarco maye maiche ña't so Pablo chegoqra'ague da 'alhua Macedonia, nache qañaueguereua'a cam nñec maye huaña naxa da qaño'ot na ntaxañaxac.

³⁰Qaq so Pablo huotaique da pa'aua'a somayepi da yaqto' da'aqtaxanem, qalaxaye som 'amqaanataxanaxaicipi saishet da ñasheneuo somaye.

³¹Nataqa'en huo'o na 'amaqtaqaicipi maye lma' yi'ie nam nauattonaxauapi somaye, nam namaxa da la'aqtac da yaqto' saishet da pa'aua'a so shiñaxauapi.

³²Nache se'eso naponaxac ñataqta huo'o da na'alaxac, ñotta'a't na qaña'alaqtalecpi, cha'aye na shiñaxauapi ñataqta lliña't. Qaq ñataqta qalota na ñalectauo na saishet da ñañaten ca huo'omshe hueta'a yi'ie.

³³Qalaxaye huo'o na ñalectauopi na da'aqtaxanem da 'eetec de'era so Alejandro, nache nam judiopi ñamaqauo somaye da yaqto' dataña'aguet 'enauac somayepi. Nache somaye ñachaxaasheguem na lhuaq, da yaqto' ñe'emaqtom naqa'en na shiñaxauapi, nache nshetaique da da'aqtaxanem namayepi da na judiopi saishet da lasouaxashet de'era.

³⁴Qalaxaye co'ollaq qaŷauatton somaye da judío le'ec, nache somayepi qaltaq ŷa'alqagui, hua'c da ivi' dos horas da ŷa'alaqtagui, 'eeta': -¡Chochaq tatec qome da llo'oxoyec añi Artemisa maye late'e na netaña na Éfeso!

³⁵Nache som leraxanaxanec soua nataxala'ate maye ilotague' nam netaña se'eso nŷecpi, co'ollaq ŷañoxt da nañaxaañi naqa'en so shiŷaxauapi, nache 'enapeco': -Qami' ŷalleppi maye qarmaye na Éfeso. Qami' qauaŷaañi da 'enauac na shiŷaxauapi ŷaŷaten da na Éfeso, nachena na ilotague' ñi lauo' añi qarate'e Artemisa, qataq ñim ne'enaqtac lqui'i maye chegoqo'ot co'olloxocheye na piguem.

³⁶Qaq cha'aye saishet da huo'o ca iqoleguet de'era, qaq no'on da qanañaxañoñi, qaq saishet qome da huo'o ca qauo'oche da huo'otaq sa quennataxanoñilec.

³⁷Cha'aye ne'enaua ŷale't maye qanaviquiireuo, naamaye saishet da huo'otaq isheueetrac ñi lma' qataq añim late'e 'enauac da qoñiita.

³⁸Qaq ŷoqo'oye dam Demetrio qataq nam lo'onataxanaxanecpi da huo'otaq huo'o ca ncotatrague', qalaxaye huo'o nam nmit na nasouaxashetpi da nqo'oneua'a, yaqto' ñi 'oonolec ŷa'axat ca sa ŷaŷamaxaren.

³⁹Qaq da huo'otaq huo'o ca lŷa qauŷaxañoñitaique, qaq no'on da qaua'axache da ivita da detaxaŷapega't na nataxala'pi ne'ena qarma'.

⁴⁰Cha'aye qomi' nagui mashe souaqaigui da lchec da huo'otaq qoŷeetega da qomi' mpa'aguenaxaiqa souaxat de'era so'otaqtac nagui. Cha'aye qomi' qaica cam qara'aqtanaxaxac da huo'otaq qomi' ina't nam nmit na nasouaxashetpi ca huo'omshe huo'o de'era qancotaxac.

⁴¹Qaq co'ollaq ime de'era la'aqtanaxaxac se'eso neraxanaxanec, nache 'enapega so shiŷaxauapi da ŷe'eguelaxalo naua lma'ate.

Hechos 20

Da llecŷaxac so Pablo da taigue da Macedonia qataq da Grecia

¹Qaq co'ollaq mashe ime se'eso cotaxac, nache so Pablo iŷaxaneuga na ŷa'amaqteetac So Jesús, da yaqto' ŷanem da lqataxac da saishet da ŷaxanec da la'amqaanataxanaxac So Jesús. Ime, nache ncoyegueetague' somayepi, nqapaltague', nache taŷa ye 'alhua Macedonia.

²Nache quetaguilo 'enauaque se'esoua 'aleu', ŷataqta ŷa'añaqchettac na 'amqaanataxanaxaicpi yi'ie 'alhua choche ivitta'a ye 'alhua Grecia.

³Huaña yemaye, nache ivi' tres ca'agoxoiqa da hueta'a. Qaq co'ollaq mashe huotaique da huenoteua'a aso notaxaqui maye quiguigui na 'etaxat da taŷa ye 'alhua Siria, nache somaye la'axaŷaxac da na judiopi ŷauotaique da ŷalauat somaye. Nache somaye ŷe'eguelaqtégue na llec, taalec ye 'alhua Macedonia.

⁴Nache nnaicapegue' so Sópater maye llalec so Pirro lma' ye n̄yecpi Berea, qataq so Aristarco qataq so Segundo maye lma't ye n̄yecpi ye Tesalónica, qataq so Gayo maye lma' ye n̄yecpiolec Derbe, qataq so Timoteo, nataqa'en so Tíquico qataq Trófimo maye chegoqra'ague da 'alhua Asia.

⁵Nache soomaye hua'au', qaq co'ollaq ivilda ye n̄yecpi ye Troas, nache qomi' iuattrapigui.

⁶Qaq so Pablo qataq qomi', can ime so naponaxac maye laloxoqui da qanallec ana nauole 'ayiiña maye qaca ana lalecte anam ñasheeraxachigui, nache senoxonaxauec, sachegoxosoqchiguiña ye n̄yecpi ye Filipos, senotaxaua'a aso notaxaqui maye quiguingui na 'etaxat. Qaq ivi't soua cinco na'axa'te, nache sevitaxa ye n̄yecpi ye Troas yem huetra'a soomaye. Huaña yemaye, nache ivi' soua siete na'axa'te da souaqta'a.

So Pablo hueta'a ye n̄yecpi ye Troas

⁷Qaq so la'auaxanec na'a'q naua na'axa'te, nache huo'o so qarquia'axac da seuennaqte da lquia'axac So Qarataxala'. Nache so Pablo ñapaxagueetac na 'amqaanataxanaxaicpi. Qaq cha'aye somaye huotaique da jec so l̄ya na'a'q, nache ñataqta quetot da la'aqtaxanaxac, choche ivitta'a da laiñi so pe.

⁸Qaq se'eso qaraponaxac huasheguemec so pa'asheguem so n̄yec, nache ñataqta qalota ana ncoñaraxanaxaquipi 'ettaigui.

⁹Qaq huo'o so nsoq, le'enaxat Eutico, somaye nso'ootañi netaigui so nalloxoc. Qaq cha'aye so Pablo ñataqta qañoqtec da ltaxañaxac, nache somaye huo'o na lo'ochaxa, ivitta'a da ñataqta lta'araic na lo'ochaxa, nache naañi, chegoqotcheguemec so souaqtasheguema n̄yec, nache qañacoosop, cha'aye ñoqta ileu.

¹⁰Nache so Pablo huenotec, nache nsoxouo se'eso nsoq, nache somaye 'enapego' so nqañañecpi, 'eeta': –Saishet da leetapigui ye qarvilli; namaye ña nca'altauec.

¹¹Nache so Pablo qaltaq ñe'eguelaxasheguem. Ime, nache ñacoolec da ño'ot da lquia'axac So Qarataxala', ncolaxaañi aso nauole, nache deque'e qataq so lañepi. Ime, nache qataq queto'ot da la'aqtaxanaxac, choche ivitta'a da nnoxosheguem aso nala', nache jec.

¹²Qaq so nsoq Eutico qañauega ca lma', cha'aye nca'alec ñataqta no'oita. Nache 'enauac somayepi ñataqta machiguiñi.

So Pablo chegoqchiguiña ye Troas da taigue da Mileto

¹³Qaq qomi' nache qaltaq ñeqotaqaua'a aso notaxaqui maye quiguingui na 'etaxat da sa'auaqta'a ye Asón. Qaq huaña yemaye, nache seuataqa'aguet so Pablo, cha'aye nache qarhuennataxac, cha'aye so Pablo nataqa'en maiche lhuennataxac da petañi.

¹⁴Qaq can ñauanaxai' somaye ye Asón, nache ñeqotaqa'ai' da senotaxaua'a aso notaxaqui maye quiguingui na 'etaxat, nache ñeqo'onaxa ye ñegaxasom le'enaxat Mitilene.

¹⁵Nache sachegoxosoqchiguiña yemaye da ñeqo'onaxata añi ñaqa'ata 'alhuole le'enaxat Quío, nache souaqa'a ye naloteuga. Qaq so lya na'a'q, nache sevitaxa ye ñegaxasom le'enaxat Samos. Qaq so lya na'a'q, nache sevitaxa ye ñegaxasom Mileto.

¹⁶Qaq 'era da 'eetec da qoyecyaxac, cha'aye so Pablo, nache lhuennataxac co'ollaxa da saishet da ñoqta hua'a ye 'alhua Asia, qataq saishet da ipagueua'a ye ñyecpi ye Éfeso. Cha'aye somaye nshetaique da saqañaloq da iviregue da Jerusalén, da yaqto' hueta'a yemaye ca na'a'q Pentecostés, da huo'otaq ishet da ñañoxt.

So Pablo qataq soua nataxala'ate ye Éfeso

¹⁷Qaq so Pablo co'ollaq hueta'a ye ñyecpi ye Mileto, nache damaxasoxoneugalo soua lataxala'ate nam 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye ñyecpi ye Éfeso da yaqto' detaxañapegueto.

¹⁸Qaq co'ollaq mashe lapoota'a't, nache 'enapegalo', 'eeta': -Qami' qauaỹaañi da 'eetec da ñataxac chegoqchiguiña so la'auaxanec na'a'q co'ollaq cheta'ague da ñevireua'a na Asia.

¹⁹Qaq 'enauaque se'esoua na'axa'te da qami' soota'agueta da so'onataxaatacot So Qarataxala', qalaq qaica da ñapagaqcheetac. Nda'a't da qalota da ñenoinaxac, souaxat na qalota ñe'eguenataguecpi maye aỹem ño'otec na judiopi.

²⁰Qalaxaye aỹem saishet da saxaañi da qami' sa'axattapeguema 'enauac nam ishet da qami' ño'oteque ca ñaỹamaqchiguiñi, qataq da qami' sapaxagueeta'ape da huo'o na naponaxac qataq da huañalo naua qarma'achilli'.

²¹Qaq 'enauac nam judiopi qataq nam saishet da judiopi sheetega da ca'aisalo naua qauema lataxaco, nache ña'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ña'amaqten So Qarataxala' Jesucristo.

²²Qaq nagui aỹem saigue da Jerusalén, cha'aye aỹem ñauec So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Qaq aỹem saishet da saỹaten ca 'eetec ca souaigui qom sevi'.

²³Nachaqrata da saỹaten da huo'otaq huo'o ye sevitaxa nam ñyecpi, nache So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta aỹem da'aqtaxaatapeguem da huo'o qome ca ñecoñetaguec, qataq ñataqta qalota da ñeque'eenaxac qom huaña ye Jerusalén.

²⁴Qalaxaye 'enauac namayepi qaica ca seqocha'a, ivira'a da maiche ñachaalataxac 'eeta'am ñaqa'en da qaica ca naigui. Chaqrata da ñeshetaique da samachiguiñi qom sematta da ñamaxasaguec qataq da sepaqueelec dam ño'onataxanaxac maye aỹem ñami' So Qarataxala' Jesús.

²⁵Qaq nagui ñoqta da 'enauac da qoñiita nam sa'aqtaxaatapeguem co'ollaxa da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da nache tachiguiña nagui da aýem sa nauane'.

²⁶Qaq ñoqo'oye nagui qami' sa'aqtaxanema da qaica ca ñasouaqtac da qoñiita.

²⁷Cha'aye aýem ñataqta sa'axatta 'enauac nam 'eetapeguecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaica ca soxottapiguiñi.

²⁸Qaq ñoqo'oye ñi 'oonolec da qoñiita ñataqta ntel-la't, qataq nataqa'en qarchilliña'a 'enauac na 'amqaanataxanaxaicpi maye qami' ipataxagueta So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da yaqto' qauloýeegue. Namayepi maiche lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, lsheenaxanaxatpi, lasheue co'ollaxa soua ltago'q so maiche Llalec.

²⁹Cha'aye aýem saýateeta da qom sheca'ai ne'ena, nache huo'o qome ca lña anac da huotaique da nlaxaani na 'amqaanataxanaxaicpi, 'eeta'am da 'eetec ca dequi'ñapec da detoxongui ana qaguetapi.

³⁰Qataq ivira'a da qoñiita, huo'o qome ca maiche qami' chegoqtoiguilo qara'amqaanataxanaxauai, nache dapaxaguenataxanec na choche natenataxanaxac, qaq saishet da ña'axat cam ñoqta 'eesa, cha'aye nshetaique da na 'amqaanataxanaxaicpi ca'ategue qataq ñalaxaguet camaye.

³¹Qaq maxatchaxa qome, qanloisheguem, qauennachiño' qome soua tres vi'iye, da ica'n naua na'axa'te qataq naua pe' da qami' seqattegalo, ñeýeetalec ñi 'oonolec da qoñiita.

³²Qaq nagui seýaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' ntela'alo, ñauota'a da lta'araic lauotaxanaqtaic. Qataq da lta'araic lsoxoyec ishet da chegoqchigui da qanquiquiita'aguet da ñaýamaqchiguiñi. Qaq da qaulaqaiguet, nache Ñimaye ipaqueelec dam ñachaxanapec da ñami' 'enauac nam lca'aguishecpi da ñauo'o lalamaxatpi.

³³Aýem saishet da choche ñaquitta'a co'ollaxa aca anom huo'otac ca nogoxot.

³⁴Chaqrata da qami' qauaýaañita, da aýem ñataqta so'onataxaatac da yaqto' ñauec cam seueetac qataq naua iña't.

³⁵Qaq nache 'eetai' da qami' sapaxagueetapegueque de'era, da ca shiñaxaua iuen da do'onataxan yaqto' ishet da itauan cam huo'o da lhuenaxanaxa. Qaq ñoqo'oye ñetoonaqta'ac qome da la'aqtac co'ollaxa So Qarataxala' Jesús, maye 'eeta': Ñim Lo'onatac 'Enauacna ntootapeguec cam «ñataqta machiguiñi da dachetaqtaxan, qaq saq 'ena'am cam choche qaýachet.»

³⁶Qaq co'ollaq ime da ltaxaýaxac so Pablo, nache somaye qataq 'enauaque soua ltaxala'ate na 'amqaanataxanaxaicpi ña'alyiñi naua l-llectel, nache so Pablo nqouagaxaueetapegueleguete soomaye.

³⁷Nache 'enauaque soomaye n̄yetaguilo, ime, nache nqapaltrapegue' somaye, qataq napigoqtrague'.

³⁸Qataq ŷataqta lta'araic da laquicoqo', cha'aye so Pablo 'enapec ye nache tachiguiña da saishet da qaltaq qanauane'. Ime, nache nnaicapegueto, iviraxattrauga aso notaxaqui maye quiguingui na 'etaxat.

Hechos 21

So Pablo taña ye n̄yecpi ye Jerusalén

¹Qaq can mashe n̄ecoyeguenaqtagueto soua lataxala'ate na 'amqaanataxanaxaicpi maye lma' ye n̄yecpi ye Éfeso, nache senotaxaua'a aso notaxaqui maye quiguingui na 'etaxat, nache salamaxataqchigui añi ŷaqa'ata 'alhua le'enaxat da Cos. Qaq so lña na'a'q nache qolaqa'ai añimaye da n̄eqo'onaxata añi lña ŷaqa'ata 'alhua le'enaxat da Rodas, qaq nache sachegoxosoqchiguiña da n̄eqo'onaxa ye n̄egaxasom le'enaxat Pátara.

²Qaq huaña yemaye, nache n̄atenaqteguet aso notaxaqui maye quiguingui na 'etaxat asomaye taña'ague da 'alhua Fenicia. Nache senotaxaua'a, nache qolaq.

³Qaq can qolaqta, nache choche seloqtaua'a añim ŷaqa'ata 'alhua maye le'enaxat da Chipre pa'aña'ague da qane'emaq, nache choche seviraqta'a ye 'alhua Siria. Qaq cha'aye aso notaxaqui qan̄oxoñi na le'ec can huaña ye n̄egaxasom ye Tiro, nache saxaua'a yemaye.

⁴Nache qomi' n̄auanaxai' nam ŷa'amaqteetac So Jesús, nache souaqta'aguet somayepi soua siete na'axa'te. Nache So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da'aqtaxanem somayepi, da yaqto' 'enapega so Pablo da saishet da taigue da Jerusalén.

⁵Qaq can inoxoore'c soua siete na'axa'te, nache qaltaq qolaq. Nache 'enauac so 'amqaanataxanaxaicpi lñatac na 'alpi qataq na llalaqpi da qomi' ca'ateueeguelo da lañe ye n̄yecpi. Qaq can seviraqaama so loigue, nache qomi' sa'araxayañi naua qarllactel, nache n̄eqouagaxaunaqtac.

⁶Huaña, nache n̄eqapalaqtague' somayepi da n̄ecoyeguenaqtague', nache senotaxaua'a aso notaxaqui maye quiguingui na 'etaxat. Qaq somayepi ŷe'eguelaxaua'alo naua lma'ate.

⁷Nache sachegoxosoqchiguiña ye Tiro, choche seviraqta'a ye n̄egaxasom maye naña ye n̄yecpi le'enaxat da Tolemaida. Huaña yemaye, nache tachiguiña da qoyecñaxac da qolaqtangui na 'etaxat. Qaq huaña yemaye, nache n̄auanaxai' so qarqañañicpi, nache n̄equinaqtague', nache 'oonolec so na'a'q da souaqta'aguet.

⁸Qaq so lña na'a'q, nache so Pablo nataqa'e'n qomi' qaltaq qolaq qalaxaye sapiaqtañi, nache seviraqa'a ye n̄yecpi ye Cesarea. Qaq huaña yemaye, nache n̄eqo'onaxaua'a ye lma' so Felipe som ŷa'axattac da no'on na'axañaxac, som

'oonolec soua siete ltauapi co'ollaxa soua Jesús lamaxa'she. Nache souaqa'a ye lma'.

⁹Qaq se'eso Felipe huo'oi soua cuatro llalel. Soomaye saxanaxa da huaron, qaq soomaye la'aqtaxanaxanal Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁰Qaq mashe huo'oi soua na'axa'te da souaqa'a ye n̄yecpi ye Cesarea, nache nvi' so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Agabo, chegoqta'ague da Judea.

¹¹Somaye qomi' namaqtegallo. Nache somaye ŷacona so nsaataxaqui so Pablo, nache maiche iconiyiguilo naua lchel qataq naua lhua'q. Nache 'enapeco': –So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta 'enapec da la'aqtaxanaxac ye cam judiopi maye lma' ye Jerusalén, nache 'eetec qome de'era ñim lalamaxat ne'ena saataxaqui da iconi'. Ime, nache ŷaneua'a na nta'alpi ye Roma.

¹²Qaq co'ollaq sa'axasoqchigui de'era, nache qomi' qataq na qaraŷepi maye netaña ye n̄yecpi ye Cesarea ñachoxonnaqtacot so Pablo, da yaqto' saishet da taigue da Jerusalén.

¹³Qalaxaye so Pablo 'enapec: –¡Saishet da qan̄iñiitac, cha'aye da nache qoñiita'ac de'era, nache aŷem qauaquicoqchichi! Aŷem ŷataqta sauotec So Qarataxala', qaq ŷoqo'oye aŷem lhuotta. Qaica ca shectega da aŷem qaicoñe', qataq na'aictaxa da seleualec Somaye da huaña ye Jerusalén.

¹⁴Qaq cha'aye saishet da qomi' ŷalaxagueta so Pablo, nache saxanaxaŷi, nache shenaqtega, shenaqta': –Hua', no'on da ŷataqta ipacchigui ca 'eetapeguec So Qarataxala' Jesús.

¹⁵Qaq co'ollaq ime de'era, nache ñaŷamaxataq, nache saxague da Jerusalén.

¹⁶Nache huo'oi soua qarŷata'ape nam 'amqaanataxanaxaicpi maye lma' ye n̄yecpi ye Cesarea, nataqa'en nache ŷalectaiguilo soomaye so chegaqa'ata aŷi ŷaqa'ata 'alhua le'enaxat da Chipre, somaye le'enaxat Mnasón. Qaq somaye mashe salcoshe'egue da ŷa'amaqteetac So Jesús. Qaq nacheso so 'eetega da qaranataqa' ca lma' da seviraq.

So Pablo namaqtega so Santiago

¹⁷Qaq can sevitaxa ye Jerusalén, nache na qarqaŷañicpi ŷataqta qomi' ntotapegueque.

¹⁸Qaq so l̄ya na'a'q, nache so Pablo qataq qomi' ñeqo'onaxaua'a so Santiago som lqaŷa So Jesús da ñamaxasoqtegueua'a. Qaq can seviraxaua'a, nache selaqalec so laŷepi lataxala'pi na 'amqaanataxanaxaicpi da hueta'aguet somaye.

¹⁹Nache so Pablo nquiitague' 'enauac somayepi. Ime, nache ŷachegoxottot da ŷa'axattac 'enauac nam ŷo'otpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷachegoxotchigui somaye da huaigui naqa'en nam saishet da judiopi.

²⁰Qaq co'ollaq hua'aqchigui 'enauac de'era so 'amqaanataxanaxaicpi, nache ŷataqta ŷaatacot da na'achecŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ime, nache qoŷeetega so Pablo, qoŷeeta': -Hua', 'am qarqaŷa qataq qanauochaxaua Pablo, cha'aye 'am mashe 'aumeteetac da qalota na judiopi da ŷa'amaqten So Jesús. Qalaxaye 'enauac namayepi ŷa'axattac da iuen da qaipactelec da qanayeeque 'enauac nam namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés.

²¹Qaq namayepi la'axaŷaxac da 'am 'auapaxagueetapeguco' 'enauac nam judiopi maye neta'alo naua ŷaqa'alo 'aleu', da yaqto' saishet da ŷalaxaguet nam namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, qataq qonetego' da saishet da ŷauo'o na na'anaxat na lo'oc na llalec, qataq saishet da ŷo'ot 'enauac nam so'otaqtac qomi' judiopi.

²²Qaq ¿chaq hua'ague ca shenaqtec? Cha'aye na shiŷaxauapi laŷona't qom la'axaŷaxac da 'am mashe 'anvi'.

²³Qaq ŷoqo'oye 'am no'on da 'auo'ot qome da qarqataxac, 'eeta': Huo'oi naua cuatro ŷale't souaqta'agueta maye yaqta'a da ivita ca laloqo' cam la'aqta'c co'olloxocheye da yaqto' ŷauo'oi ca ŷaarot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁴Qaq nacheñiua qome 'annaicapegueto da 'anŷoxou', ime, nache qaushiichiñi acam lasheue da qanŷoxoqui. Qaq qom ime, nache naamaye ishe't da npete'c na laue. Qaq 'era qome da qonetec, yaqto' 'enauac ishet da qaŷaŷaten da saishet da 'eesa de'era 'ana'aqtaguec, cha'aye nachaqrata da 'am nataqa'en ŷataqta 'aupacchigui 'enauac da 'aualaxalec na namaxasoxonaxacpi.

²⁵Qaq nam saishet da judiopi maye ŷa'amaqten So Jesús, qalaxaye mashe sauoqo'o co'ollaxa aso qorere da shenaqtega, da yaqto' saishet da taŷapegueua'a de'era qarataxac. Nachaqrata da namayepi saishet qome da chec na lapat nam mashe qoŷanot na ne'enaqtacpi maye qanatameetacotpi, qataq saishet da chec na ntago'q qataq na lapat ca choche ichegueuo na lqosot, qataq saishet qome da huo'o ca ncachetague' aca sa lhua.

Qaicoñe' so Pablo huaigui aso no'onaxanaxaqui

²⁶Nache so Pablo ŷaue'c soua lŷa't cuatro ŷale't. Nache so lŷa na'a'q, nache ñŷo nataqa'en soomaye. Qaq co'ollaq ime', nache nqo'ooreua'a aso no'onaxanaxaqui late'eraí da ŷa'axatreuo cam na'a'q maye lalochoqui da ime' da ñŷoxo'c, cam na'a'q maye huetoigui da ŷaareuo aca lachetaqtanaxaqtē'.

²⁷Qalaxaye co'ollaq yaqta'a da inoxoore'c soua siete na'axa'te, nache huo'oi soua judío lashe' maye chegoqra'ague da 'alhua Asia. Soomaye ilaleguete so Pablo da huetaigui aso no'onaxanaxaqui late'eraí. Nache soomaye ŷo'o't da la'axa, ŷataqta lliŷa't naqa'en na shiŷaxauapi. Nache ŷaconeua'alo so Pablo.

²⁸Nache ŷa'alaqtalec somaye, 'eeta': -¡Qami' Israel le'ecpi, ña qomi' qautauañi!' 'Ena nam ŷale maye ŷataqta nmatte' 'enauaque naua 'aleu' da ŷapaxagueetapeguco' na shiŷaxauapi, da yaqto' npa'aguene' na qarhuo' le'ecpi,

qataq na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, qataq anam qaro'onaxanaxaqui. Qaq namaye nagui qataq huenoxonoigui naqa'en ana qaro'onaxanaxaqui ne'enauea ñale't Grecia lashe', qaq ñataqta ishepaxanaqche't ne'ena no'onaxanqa' maye qui'itta.

²⁹Qaq soomaye 'enapec de'era, cha'aye ñauaachiguilo co'ollaxa so Pablo huaigui so ñyecpi da nnaictague' so Trófimo som lma' ye Éfeso. Nache ipi'itaxaategalo da so Pablo ñauegoigui aso no'onaxanaxaqui late'eraí somaye.

³⁰Nache 'enauea na shiñaxauapi maye netaña so ñyecpi ñataqta qalagaxa't, nqalgoqtagui. Nache qañaconeua'a so Pablo, qañauogonnaueegue da lañe aso no'onaxanaxaqui late'eraí. Nache ñataqta saqañaloq da qañapoguilo naua laso'omi.

³¹Nache qanshetaique da qañalauat. Qalaxaye mashe huo'o co'ollaxa da la'axañaxac so huataxanaq lta'a da 'enauea se'eso Jerusalén ñataqta huo'o da la'axa.

³²Nache se'eso huataxanaq lta'a lañona't so nalleppi qataq so ltauapi, nache nqalgoqta'a ca hueta'a so shiñaxauapi. Nache co'olla qaila'aguet so huataxanaq lta'a qataq so nalleppi, nache qoñaxaani da qaiuaxaatac so Pablo.

³³Nache so huataxanaq lta'a nqocheneuo, nache ñaconeua'a so Pablo, nache damaxasoxoolec da qaicoñera'a't naua lhua'q. Qaq co'olla ime, nache dechemaqtaxaatapeguelec somaye da chaq negue't cam ño'ot.

³⁴Qalaxaye so shiñaxauapi ñataqta ña'alaqtagui, saq ñataq ca 'eetec ca la'aqtanaxaxac, qaq ñoqo'oye se'eso huataxanaq lta'a sa ñañaten ca 'eetec souaxat na na'alaxac. Nache damaxasoxoolec da qañauaga so lma' na huataxanaqpi.

³⁵Qaq co'olla qanayeetaua'a ca lma' na huataxanaq, nache ñataqta qanachesheguem so Pablo, souaxat da lhuaxanaxanaxac na shiñaxauapi.

³⁶Cha'aye 'enauea namayepi nca'attaueo, ñataqta ña'alaqtagui, 'eeta': -¡No'on da qañalauat!

So Pablo ñauo'o so ltaxañaxac da dataña'aguet so shiñaxauapi

³⁷Qaq co'olla mashe huotaique da qaipa'axaneuo so Pablo, nache somaye inattaco' so lta'a na huataxanaq, 'eeta': -¿Peta'a ishet da huo'o ca ña'aqtac? Nache so nta'a 'enapeco': -¡A! ¿Qache 'auañatenon' naua la'aqtaqa na griegopi?

³⁸¿Saishet qone' da nache 'am som sepettega Egipto le'ec maye huo'o so na'a'q, nache npa'aguene' ñim lta'a na nta'alpi maye neta'ague da Roma, nache ñauegueuga so toolec so cuatro mil ñalleppi maye laataxanaxaicpi?

³⁹Nache so Pablo 'enapeco': -'A'i, añem judío le'ec, ñañoqo' ye Tarso maye ño'oxoraic yem huaigui ye 'alhua le'enaxat da Cilicia. Qalaxaye ñaq añem 'auchoxoren, añem 'auasheetem da sauo'o ca ña'aqtac nam shiñaxauapi.

⁴⁰Nache so huataxanaq Ita'a ŷasheetem so Pablo da detaqa. Nache somaye nachaañi cam ñiguisheguem, nache ŷachaxaasheguem na lhuac da 'enapega na shiŷaxauapi da de'enaxatai'. Qaq co'ollaq mashe ntochiguiñi, nache somaye detaqa, huota'aisalo naua la'aqtaqa na judiopi. Nache 'eeta':

Hechos 22

¹–Qami' ŷaqaŷañicpi, qataq qami' ita'alpi, ña qana'axaŷaxañiŷa da itaxaŷaxac da ñeueela't.

²Qaq co'ollaq qaŷa'axaŷa da detaxaiguilo naua judío la'aqtaqa, nache ŷataqta ŷe'emaqtom so shiŷaxauapi. Nache so Pablo 'enapeco':

³–Aŷem judío le'ec. ŷañoqo' ye nŷecpi ye Tarso maye huaigui ye 'alhua Cilicia. Qalaxaye aŷem ñañaxatalec na Jerusalén, aŷem lapaxaguenatac so Gamaliel. Qaq aŷem ŷataqta shecteguelo naua lqataxaco som hua'au qarta'alpi. ŷoqo'oye nache 'eetai' da ŷataqta huo'o da iuogoxo da so'onataxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷataqta semato'ot da iquiyaqteŷaxac. Qaq nache sheeta'am 'enauac da qoñiita nagui.

⁴Qaq aŷem co'ollaxa ŷataqta secaatac nam quetague' So Qarataxala' Jesús, choche ivitta'a da huo'o na salauat. Nache saconeua'a da secoñe' na ŷalleppi qataq na 'alpi, da yaqto' sanaigui aŷi ncoñetaxanaxaqui.

⁵Qaq som lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq 'enauac nam laŷepi nataxala'pi, namayepi ishet da ŷa'axat de'era, qataq nachena namayepi na aŷem ŷanem aso nere maye taŷa'a na qaraŷepi judiopi maye netaña ye Damasco. Qaq aŷem saŷa'a yemaye co'ollaxa da she'eguenaa' na 'amqaanataxanaxaicpi da yaqto' ñauega na Jerusalén, yaqto' qaiuxan.

So Pablo ŷa'axat da 'eetec co'ollaq da'amqaanataxan

(Hechos 9.1-19; 26.12-18)

⁶Qalaxaye co'ollaq shectague' so nqa'aic, nache mashe ñayeetaua'a ye Damasco, qaq mashe yaqta'a da na'a'q laiñi, nache nque'elaxatta da souaigui so ne'eraxa maye chegoqo'ot na piguem.

⁷Nache aŷem sanaañi. Ime, nache sa'axaŷa so na'aqtac aŷem 'eetega, 'eeta': «Saulo, Saulo, ¿ta'ainco' ye Aŷem 'aucaatac?»

⁸Nache aŷem senataxaatac, sheeta': «'Am ŷataxala', ¿negue't 'am?» Nache somaye aŷem 'enapega, 'eeta': «Qomye Nachaŷem Jesús maye Aŷem Nazaret le'ec, Nachaŷem maye Aŷem 'aucaatac.»

⁹Qaq som ñenaictegueto, soomaye ŷauaachiguilo som ne'eraxa, nache ŷataqta ñi'i', qalaxaye saishet da qaŷa'axaŷa som aŷem 'eetega.

¹⁰Nache aŷem shenapec: «'Am ŷataxala', ¿negue't ca 'anshetaique da so'ot?» Nache So Qarataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «Qoñisheguem, nache qocot da

'icŷaxac da 'anqo'oneua'a ye nŷecpi ye Damasco. Qaq qom huaña yemaye, nache 'am qaŷa'aqtaxanem 'enauac cam 'aro'onataxanaxac.»

¹¹Qaq cha'aye aŷem nache sa ñauaañi souaxat so ne'eraxa, nache soua ñenaictegueto aŷem ŷauecta'agueta, choche sevittaua'a ye Damasco.

¹²Qaq yemaye nache netaña so ŷale le'enaxat Ananías somaye ŷataqta ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ŷataqta ŷalaxalec nam namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, qaq nam judiopi maye lma' ye Damasco ŷataqta huo'o naq 'enec naqa'en somaye.

¹³Nache se'eso Ananías aŷem naŷa, nache aŷem 'enapega, 'eeta': «'Am ŷaqaŷa Saulo, 'am qaltaq 'anauaañi qome.» Huaña, nache qaltaq ishet da ñauaañi, nache sela'a somaye.

¹⁴Nache somaye aŷem 'enapega, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷo'oxoreetac co'ollaxa som hua'au qarta'alpi, Ñimaye 'am lca'aguishec, cha'aye nshetaique da yaqto' 'am 'auaŷaten cam maiche 'eetapeguec Ñimaye, qataq 'anauane' naqa'en So Jesús som no'on da lataxac, qataq da yaqto' 'ana'axaŷaxana Somaye da 'am detaxaŷot.

¹⁵Qataq 'am 'aua'axat qome Ñimaye da 'aua'aqtaxanem 'enauac na shiŷaxauapi, qataq da 'aua'axat dam 'arauanaqchec qataq dam 'aua'aqchigui.

¹⁶Qaq nagui, ¿negue't cam 'auatta'a? Qoñisheguem qome, nache 'am qanachelaxan, ŷataqta 'aupi'iŷa'a da le'enaxat So Qarataxala', yaqto' ishet da qaŷapalaxat na 'arasouaxashetpi.»

So Pablo ŷa'axat da 'eetec co'ollaq qaŷamaxa nam saishet da judiopi

¹⁷Qaq co'ollaq aŷem ñe'eguelaxague na Jerusalén, nache ñeqo'oneua'a aña no'onaxanaxaqui late'eraí da yaqto' ñeqouagaxauen, nache huo'o so ŷauanaqchec.

¹⁸Aŷem sela'a So Qarataxala', nache aŷem 'eetega, 'eeta': «Sa 'anaŷaloxon qome da qoca'ai na Jerusalén, cha'aye saishet da qaŷaconeguet da 'ara'aqtaxanaxac da Aŷem 'aua'axattac.»

¹⁹Nache aŷem sheeta': «'Am ŷataxala', namayepi ŷaŷaten da aŷem shectagui co'ollaxa 'enauac ana napaxaguenaxaqui na judiopi, nache saconeua'a da secoña' 'enauac nam ŷa'amaqteetac da qoneta, qataq seuaxaatac.

²⁰Qataq co'ollaq qaŷalauat ye Esteban maye 'ara'aqtaxanaxanec, qalaq aŷem salectauo, qataq sevira'a da selotague' na logoxotpi nam dalaataxanpi.»

²¹Qalaxaye So Qarataxala' aŷem 'enapega, 'eeta': «'Aue qome, qojec, cha'aye ŷataqta qaŷoqtégue cam 'am samaxague, 'am samaxa qome nam saishet da judiopi.»

So huataxanaq Ita'a qaltaq icoñi' so Pablo

²²Huaña, nache tachiguiña da saishet da qana'axaŷaxana. Nache so shiŷaxauapi ŷataqta ŷa'alaqtagui, 'eeta': -¡No'on da qaŷalauat de'era ŷale! ¡Saishet da nache 'eetai' da nca'altauec!

²³Qaq cha'aye nache queto'ot da ŷa'alaqtagui somayepi, qataq imetta'ape naua alogo qataq na 'alhua,

²⁴nache so huataxanaq lta'a damaxasoxoolec da qaltaq qoŷanaigui so lma' so huataxanaqpi so Pablo, qataq damaxasoxoolec da qaiuaxan somaye, da yaqto' ishet da ŷa'axat ca huo'omshe ŷa'alaqtalec somaye na shiŷaxauapi.

²⁵Qalaxaye co'ollaq mashe ime da qaicoñe' da qaŷauotaique da qaiuaxan, nache so Pablo 'enapeco': -¿Qami' qache isheto' da huo'o da qoñic da qauaxañi ca Roma le'ec, da huo'otaq saxanaxa da qanmichi ca 'eetec ca lasouaxashet?

²⁶Qaq co'ollaq hua'aqchigui de'era so ltaua so huataxanaq lta'a, nache jec da icoyeguen so lta'a, 'eeta': -Maxatchaxa qome da 'anshetaique da 'auo'ot, cha'aye de'era ŷale, damaye Roma le'ec.

²⁷Nache se'eso nta'a nqo'oneua'a so Pablo, nache inattac, 'eeta': -¿'Eesa peta'a da 'am Roma le'ec? Nache so Pablo 'enapeco': -Aja'.

²⁸Nache so nta'a 'enapeco': -Aŷem ŷataqta late'eraí aso sesheetenaxana da yaqto' aŷem Roma le'ec. Qalaxaye so Pablo 'enapeco': -Aŷem, qalaxaye ŷataqta ŷañoqo' yemaye.

²⁹Huaña, nache som nshetaique da iuaxan somaye, nache nlagaxatapec. Ivira'a som nta'a co'ollaq mashe ŷaŷaten da somaye Roma le'ec, nache somaye ŷataqta huo'o da lcolanaxa souaxat da icoñettai' so Pablo.

So Pablo qaŷataxanoigui so nta'alpi maye loicnatac na lataxacpi na judiopi

³⁰Qaq so lŷa na'a'q, nache som nta'a huotaique da ŷaŷaten chaq ta'ainec na judiopi da nquiŷatega so Pablo. Nache nqa't so lque'ete somaye, nache ŷamaxalec da ŷo'ot so ltaxaŷaxac soua lataxala'ate na ntaxaŷaxanaxanecpi, nataqa'en 'enauac so nta'alpi maye nmit na nasouaxashet. Nache nqatec so Pablo da ŷataxanoigui somayepi.

Hechos 23

¹Nache so Pablo co'ollaq ŷamataigui so nta'alpi maye loicnatac na lataxaguesat. Nache 'enapeco': -Qami' Israel le'ecpi, aŷem ŷataqta ŷe'emaqtac da iviŷaxac, cha'aye choche ivitta'a nagui da ŷataqta salaxaguet 'enauac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Nache so Ananías maye nacheso so lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, somaye ŷamaxalec nam saqaŷapeque so Pablo, da yaqto' iuaxanoigui na alap.

³Qalaxaye so Pablo 'enapeco': -¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am iuaxan qome, 'am maye qonetega da 'am 'eesa! 'Am iuen da aÿem 'anmit 'aupagaqchiichigui da 'enapec naua nanettrañi lqataxaco so Moisés, qalaq ¿ta'ainco' da saishet da 'aualaxaleguete naamaye, ñoqo'oye 'auamaxasoxoolec da aÿem qaiuaxan?

⁴Nache nam hueta'a yi'iye 'enapego' somaye, 'eeta': -¿Ta'ainec ye qonetec de'era da 'ausheuen ñim lataxala' na ntaxaÿaxanaxanecpi da qaitaxaÿapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

⁵Nache so Pablo 'enapeco': -Qami' ñaqaÿañicpi, aÿem saishet da saÿaten ñimaye da nacheñi ñim lataxala' na ntaxaÿaxanaxanecpi; cha'aye nache 'enapec naua nanettrañi na'aqtaqa, 'eeta': «Saishet qome da 'ausheuen cam lta'a na 'arhuo' le'ecpi.»

⁶Nache so Pablo co'ollaq ila'a da huo'o na saduceopi se'eso nta'alpi maye loicnatac na lataxaguesat, qataq huo'o na fariseopi. Nache somaye ñataqta na'axanneque naua la'aqtaqa, 'eeta': -Qami' Israel le'ecpi aÿem sachegaqaigui na fariseopi, qataq qalota nam ihuo' le'ecpi da sheeta'am, qalaq nagui ¿Ta'ainco' da aÿem qanmichiitac? ¿Souaxat peta'a da sa'amaqten da qaltaq qanca'alaxatec na leuaxaicpi?

⁷Qaq co'ollaq choche 'enapec de'era so Pablo, nache na fariseopi qataq na saduceopi maiche taÿa't da ncotatega't. Huaña, nache se'eso ntaxaÿaxac saishet da queta souaxat da npe'ena't da nhuennataxac.

⁸Cha'aye nam saduceopi, namayepi 'eetega da saishet da qaltaq nca'alec na leuaxaicpi, qataq saishet da huo'o ca chegaqasheguem lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qaica nam saq cha'api. Qaq nam fariseopi, qalaxaye ña'amaqten da huo'o 'enauac ne'enapi.

⁹Nache 'enauac somayepi ña'alaqtagui; nache huo'o na nachaañi nam dapaxaguenataxaatapeguet na namaxasoxonaxacpi maye nache laÿepi na fariseopi. Nache namayepi 'eeta': -De'era ñale, damaye saishet da huo'o ca ño'ot sa ñaÿamaxañi, cha'aye saiuena'a da huo'otaq huo'o cam detaqtague' nam namaxashec piguem le'ecpi, huo'otaq nam saq cha'api na'añaxac. Qaq no'on da saishet qome da ñepa'aguenaqtague' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁰Nache ñataqta lta'araic da cotaxac. Nache som huataxanaq lta'a ñataqta huo'o da lcolanaxa da qaÿalauat so Pablo. Qaq ñoqo'oye damaxasoxoneuga somaye da qaltaq qaÿauegueua'a so lma' na huataxanaq.

¹¹Qaq se'eso pe, nache So Qarataxala' nachaxana so Pablo, nache 'eetega, 'eeta': -Pablo, 'ana'añaxat qome, cha'aye de'era qonetec da Aÿem 'aua'axattac da huaña, na Jerusalén, qaq nataqa'en nachera qome da qonetec da Aÿem 'aua'axat, qom huaña ye Roma.

Qaitaqtapigui da qaÿalauat so Pablo

¹²Qaq so lña na'a'q, nache huo'o nam judiopi na detaxaŷapigui da huotaique da ŷalauat so Pablo, nache somayepi ŷan da la'aqtac da 'enapec saishet da deque'e, huo'otaq nñom, da huo'otaq saxanaxa da ŷalauat somaye.

¹³Qaq napacalec cuarenta som ŷalleppi maye detaqtapigui de'era.

¹⁴Nache somayepi nqo'oneua'a som lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi, qataq nam nqueroxonecpi maye lataxala' nam judiopi, nache 'enapeco': -Qomi' sanaq da qara'aqtac da yaqto' sepagaqchigui da saishet da sequia'aq, da huo'otaq saxanaxa da salauataq so Pablo.

¹⁵Qaq nagui qami' qataq nam laŷepi nta'alpi maye loicnatac na lataxaguesat, qauŷaxañiŷot qome ñi huataxanaq lta'a, da yaqto' qonte' nte'eta, nache navigui' ca Pablo, choche qoñiŷapec qome da huotaique da ŷoqta qaumiñita da lasouaxashet somaye. Qaq qomi' qome nache ñaŷamaxataqta' da yaqto' salauataq camaye, qom huo'otaq saxanaxa da nvireuo.

¹⁶Qalaxaye som llalec aso lqaŷa so Pablo ŷaŷaten de'era qoŷoxottañi aŷamaxataxac da qaŷalauat so Pablo, nache somaye jec da nqo'oneua'a so lma' na huataxanaqpi, nache ŷa'axatem de'era so Pablo.

¹⁷Nache so Pablo iŷaxana so 'oonolec nam ltauapi so huataxanaq lta'a, nache 'enapega, 'eeta': -'Auauegueua'a qome de'era nsoq ca nta'a, cha'aye damaye huo'o da la'aqtaxanaxac da da'aqtaxanem camaye.

¹⁸Nache se'eso ltaua so nta'a ŷauegueua'a somaye so nta'a, nache da'aqtaxanem, 'eeta': -Ñim Pablo maye ncoñeteguisehec, ñimaye aŷem iŷaxana, nache aŷem 'enapega da yaqto' 'am ñauegueua'a ne'ena nsoq, cha'aye huo'o cam la'aqtaxanaxac da 'am da'aqtaxanem.

¹⁹Nache so nta'a ŷacona na lhuaq so nsoq, nache iŷotauga. Nache inattac, 'eeta': -¿Negue't cam huotaique da aŷem 'aua'aqtaxanem?

²⁰Nache so nsoq 'enapeco': -Huo'o na judiopi mashe nmachigui da la'aqtac da huotaique da 'am qaiŷaxanot qonte' nte'eta, da yaqto' 'auauega ñi Pablo na nta'alpi maye loicnatac na lataxaguesat, qaq choche qaŷatenataxangui da qoŷeetega da ŷoqta qanmit ca lasouaxashet.

²¹Qalaxaye saishet qome da 'aua'amaqten; cha'aye napacalec ca cuarenta na shiŷaxauapi na nqañoxottañi da dauanaxaatac. Qaq namayepi ŷan da la'aqtac da 'enapec sa deque'e qataq sa nñom, da huo'otaq saxanaxa da ŷalauat ñi Pablo. Qaq yemayepi nagui mashe naŷamaxattai' choche qaiuatta'a ca 'ara'aqtac.

²²Nache so nta'a nquine' so nsoq, nache huaqattapeguelec da yaqto' saishet da huo'o ca ŷa'axatem de'era.

So Pablo qaŷamaxa so nta'a le'enaxat Félix

²³⁻²⁴Nache so nta'a iŷaxanalo soua dos maye ilotegueto na huataxanaqpi, nache 'enapegalo 'eeta': Qauqataxaniŷai' ca doscientos huataxanaqpi na petañi, qataq

setenta nam ñauota'a na lalo caaño, qataq doscientos nam ñauota'a ana lataquiaxai. Qataq nataqa'en qauauo'oi ca nnotaxala' caaño ca Pablo, cha'aye ñeshetaique da qomele qaŷata'ague na pe, nache qanqo'oñiña ye nŷecpi ye Cesarea da qauauequiua'a ñi nta'a Félix. Qanchelŷa'a qome ca Pablo, yaqto' qaica ca ivireguet qauem.

²⁵Nataqa'en so nta'a ñauo'o aso ñamaxaguelo lere so huataxanaqpi maye huetalec da 'eeta':

²⁶«Aŷem Claudio Lisias, 'am samaxa da iquinaxanaxac, 'am maye 'am 'amaqtaqaic ita'a Félix.

²⁷Na lataxala'pi na judiopi co'ollaxa ŷaconeua'a ne'ena ŷale, nache mashe huotaique da ŷalauat. Qalaxaye co'ollaq saŷaten da namaye Roma le'ec, nache sauo'o so ñalleppi, nache ñeqo'ona da ñeca'alaxatec.

²⁸Qaq co'ollaq sauotaique da saŷaten cam qoŷeetega lasouaxashet, nache sauega nam Ita'alpi na judiopi.

²⁹Huaña, nache saŷaten da choche huasoitapegulec nam maiche nqataxacpi namayepi, qaq qaica cam ŷoqta huasoilec namaye da yaqto' qaŷalauat, huo'otaq da qaicoñettai'.

³⁰Qalaxaye co'ollaq aŷem ŷa'axaŷaxac da na judiopi mashe detaqtapigui namaye da huotaique da ŷalauat, nache namaye 'am samaxa. Nataqa'en shenapega nam ipa'agueetacpi namaye da nataqa'en 'am taŷa, da yaqto' ŷa'axat cam 'eetega lasouaxashet namaye. Hua', nache tachiguiña.»

³¹Nache so huataxanaqpi ŷo'ot dam la'aqtac so nta'a. Nache se'eso pe qaŷauec so Pablo, qaŷauega so lma' na huataxanaq maye naña ye Antípatris.

³²Qaq so lŷa na'a'q nache so huataxanaqpi maye petañi ñe'eguelaxa so lma' na huataxanaq maye naña ye Jerusalén, nache ndotec som huota'a lalopi so nnaicapegue' so Pablo.

³³Qaq co'ollaq qaivita ye Cesarea, nache qanqo'oneua'a so nta'a, nache qoŷanem aso nere, nataqa'en qoŷaneuo so Pablo.

³⁴Qaq co'ollaq imat da itaxaŷaxaatac aso nere so nta'a, nache inattac so Pablo da chaq hua'ague ca chegoqchiguiña. Qaq co'ollaq mashe ŷaŷaten somaye da chegoqta'ague da 'alhua Cilicia.

³⁵Nache 'enapego', 'eeta': –Maiche 'am ña'axaŷaxano' qom ivita da nvi' cam 'am ipa'agueetacpi. Ime, nache so nta'a damaxasoxoolec somaye da yaqto' qaŷauega ca lma' co'olloxocheye so Herodes. Nache qaŷauo'o so nhuataxaua.

Hechos 24

Da Itaxaŷaxac so Pablo co'ollaq qaŷataxanot so nta'a Félix

¹Qaq co'ollaq mashe inoxoore'c soua cinco na'axa'te, nache nvi' so Ananías som lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna nvita ye Cesarea, nataqa'en huo'oi soua nnaictagueto nam nqueroxonecpi maye nataxala'pi qataq so nanettalec da taunaxanaxaic, le'enaxat Tértulo. Nache soomaye nqo'oneua'alo so nta'a, da yaqto' qaŷa'axat cam lasouaxashet so Pablo.

²Qaq co'ollaq mashe qanauegueuo so Pablo, nache so Tértulo da'aqtaxanem so nta'a Félix dam 'eetega lasouaxashet so Pablo, 'eeta': –Souaxat da qoneta 'am qarta'a, nache qomi' huo'o da qarlagaxayec yem souaqta'a qarma', qataq nam 'auamaxasoxoolecpi da qaŷo'ot, ŷataqta lta'araic da ltaunaxanaxac da shenaqta.

³Qaq 'enauac nam shiŷaxauapi maye neta'alo naua 'aleu' ŷataqta nache 'eetai' da ntootapeguec damaye, 'am qarta'a.

⁴Qaq qomi' saishet da sauotaique da qomi' 'ame'eguenta, ŷoqo'oye nachaqrata da 'am seŷaxanaqot da cara'ac da qomi' 'ana'axaŷaxanalalo.

⁵Cha'aye qomi' selaqalec ñi'ñi ŷale da ŷataqta sa qomi' ŷalemamaxa't. ŷataqta coleetac ivirapiguiñi, nache ŷo'ot da qomi' judiopi ñepa'aguenaxa't. Ñimaye nacheñi ñim lataxala' na ŷalleppi qataq 'alpi nam le'enaxat Nazarenos.

⁶⁻⁷Ñimaye nataqa'en ivira'a da huotaique da ŷe'enai' aña qaro'onaxanaxaqui late'era; nache qomi' saconaxaua'a da secoñeraq.

⁸Qaq nagui 'am da 'auchemaxata, nache 'auaŷaten da ŷataqta 'eesa de'era sa'axattac.

⁹Nache nam judiopi maye ŷalectauo 'enauac nmasheguem da 'eetega da ŷataqta 'eesa de'era.

¹⁰Nache so nta'a ŷauota'a so la'anec da 'enapega so Pablo da yaqto' detaqa. Nache so Pablo 'enapeco': –Aŷem saŷateeta da 'am 'alotague' ne'ena 'alhua, mashe qaŷoqteguelo soua vi'ie. Qaq ŷoqo'oye aŷem ŷataqta samachiguiñi da ishet da sau'o ca itaxaŷaxac da ñeueela't da 'am satato'ot.

¹¹Ñaq cha'ague da ñevita ye Jerusalén da yaqto' ñatamnot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq da 'auchemaxata damaye, nache 'auaŷaten dam sa'axattac da ŷataqta 'eesa.

¹²Nam shiŷaxauapi maye ŷauotaique ca ŷasouaxashet saishet da aŷem qanatenalec da huo'otaq huo'o ca ñecotatague', huo'otaq da so'ottac ca la'axa da huaigui aña no'onaxanaxaqui late'era; huo'otaq da huaigui ana napaxaguenaxaqui na judiopi, huo'otaq huo'o ca hua'ague yem nŷecpi.

¹³Qaq ne'ena shiŷaxauapi saishet da huo'o ca ŷoqta 'eesa 'enauac nam 'eetega da ŷasouaxashet.

¹⁴Qalaxaye aŷem sa'axatta da aŷem sho'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷo'oxoreetac co'ollaxa som hua'au ita'alpi, qataq aŷem nataqa'en sa'amaqteetac So Jesús, namayepi 'eetega da sa ŷaŷamaxañi da qaŷa'amaqten

Somaye, qalaxaye aŷem saŷaten da salaxaguet nam nanettañi namaxasoxonaxacpi.

¹⁵Qataq nache shena'am namayepi dam qanaquitaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da na leuaxaicpi ishet da qaltaq nca'alec naqa'en, cam no'on da lataxac qataq cam qauem da lataxac.

¹⁶Qaq ŷoqo'oye aŷem ŷataqta ñepogoxoueetapegue' da salaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaltaq da huo'o ca ilagaxayec da sootaigui na laŷepi shiŷaxauapi, qaq ŷoqo'oye da ivilŷaxac ŷataqta qaica ca tatapigui iuel.

¹⁷Qaq co'ollaq mashe qaŷoqteguelo soua vi'iyee da secoleetac soota'a na laŷe 'alhua, nache aŷem ñe'eguelaxa ye ima' da ñeroi' aso itaunaxanaqte da setauan na choxoraqpi qataq da sanot aso ŷachetaqtaxanaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁸Qaq aŷem mashe so'ottac co'ollaxa de'era, nache huo'oi soua judío lashe' maye chegoqra'ague da 'alhua Asia. Soomaye aŷem iloralec da sootaigui aŷi no'onaxanaxaqui late'eraí, can mashe seme da ñeŷoxoc da so'ottac dam maiche qarataxac. Qaq qaica da huo'otaq qalota na shiŷaxauapi, huo'otaq da huo'o ca la'axa.

¹⁹Qaq que'ecaua shiŷaxau' maye nachecauactaxa da ana'c, da yaqto' ŷa'axa't ca ŷasouaxashet da huo'otaq huo'o cam sa ŷaŷamaxare'n da sheeta, da yaqto' 'am da'aqtaxanem.

²⁰Qalaxaye, nache 'ena'am ne'enapi da ishet da ŷa'axat nagui da huo'otaq huo'o ca ilalec ŷasouaxashet co'ollaq salectaigui so laponaxac nam lta'alpi na judiopi maye loicnatac na lataxaguesat.

²¹Cha'aye saiuena'a da huo'otaq nachera dam ŷa'aqtac da sasoilec co'ollaq ŷataqta sa ñecosaŷaŷi da sheeta': «Na na'a'q aŷem qanmichiitac souaxat da aŷem sa'amaqten da qaltaq qanca'alaxatec qome na leuaxaicpi.»

²²Qaq co'ollaq hua'aqchigui de'era so nta'a Félix, qaq somaye ye ŷataqta ŷaŷateeta da llec nam ŷa'amaqteetac So Jesús, nache somaye naŷaxaaŷi naqa'en so ntaxaŷaxac. Nache 'enapeco': –Qom ivita da nvi' ca huataxanaq lta'a Lisias, nache qaltaq huo'o qome ca saŷaten de'era qancotaitapigui.

²³Nache so nta'a Félix 'enapega som ilotague' na huataxanaqpi da ñaq 'eetalec da qaicoñettai' so Pablo, qalaxaye qoŷanem da ishet da huo'o ca ŷo'ot qataq qaŷasheetem na nauochaxauapi da namaqtegueua'a somaye, qataq da maiche qanayeuapegue' da qaitauan.

²⁴Qaq soua lŷa't na'axa'te, nache qaltaq nvi' so Félix nnaictague' aso lhua Drusila, asomaye judío lashe. Nache somaye damaxasoxoneuga so Pablo da yaqto' na'axaŷaxana da ŷa'axat ca llec da qaipi'iŷa'a So Jesucristo.

²⁵Qalaxaye co'ollaq so Pablo ŷa'axat da llec ca shiŷaxaua da no'on da lataxac, qataq da 'eetec da maiche ntel-la't, qataq cam pa'atec na'a'q qom qanmit

'enauacna, nache so Félix ÿataqta ñi'i. Nache 'enapeco': –'Asoma qojec, maicheyo' qom qaltaq huo'o ca iraca', nache qaltaq 'am seÿaxaneuga.

²⁶Nataqa'en so Félix huo'o da lhuataxanaxac da huo'otaq so Pablo ishet da isheeten somaye, nache ishet da ÿaxanec. Qaq ÿoqo'oye ÿataqta qalota da iÿaxaneuga somaye da detaxaÿapegue'.

²⁷Qaq ivi' soua dos vi'ie da 'eeta'ac de'era. Nache so Félix co'ollaq mashe saishet da nta'a, nache anac so Porcio Festo da qoÿanagui da lo'onataxanaxac somaye. Qalaxaye so Félix ye huotaique da qaica camachaqca naqa'en na judiopi, nache queto'ot co'ollaxa da icoñettai' so Pablo.

Hechos 25

So Pablo qaÿataxanot so Festo

¹So Festo nvita ye ñyecpi ye Cesarea da do'onataxan da nta'a, qaq co'ollaq ivi't soua tres na'axa'te, nache chegoqchiguiña yemaye da taÿa ye ñyecpi ye Jerusalén.

²Qaq huaña yemaye, nache na lataxala'pi na ntaxaÿaxanaxanecpi da qaitaxaÿapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq na judiopi maye ÿo'oxoraicpi, nachaateua'a somaye da qaiquictapegueua'a so Pablo.

³Nache qanachoxoreetacot somaye da ishet da nqouaguec da damaxasoxona so Pablo da qanauega ye Jerusalén. Qaq da lhuennataxac somayepi, nshetaique da damaxasoxoolec somaye da qaÿachangui na nqa'aic da qaÿalauat.

⁴⁻⁵Qalaxaye so Festo 'enapeco': –Saishet; ca Pablo no'on da nache queta da qaicoñettai' da neta'ague da Cesarea, cha'aye saqaÿaloq da saigue damaye. Qaq camaye da huo'o ca ÿo'ot sa ÿaÿamaxañi qataq na qarataxala'aipi da 'eetega da huo'o ca lasouaxashet, qaq no'on da ñenaicapegue'. Qaq huaña yemaye da ÿa'axat cam 'eetega lasouaxashet.

⁶Nache so Festo hua'c da ivi' naua ocho na'axa'te da hueta'a ye Jerusalén. Ime, nache ÿe'eguelaxague da Cesarea, qaq so lÿa na'a'q, nache nqo'oneua'a aso lo'onataxanaxaqui, nache damaxasoxoneuga so Pablo.

⁷Nache co'ollaq nvireuo so Pablo, nache anac so judiopi maye chegaqa'ague da Jerusalén. Nache ÿataqta qalota na qaÿasaxalec lasouaxashetpi somaye, qalaxaye saishet da huo'o ca ÿataqta 'eesa nam qaÿasaqtapeguelecpi.

⁸Nache so Pablo ÿo'ot da ltaxaÿaxac, 'eeta': –Aÿem saishet da huo'o ca ÿasouaxashet, saishet da huo'otaq ñepa'agueetague' na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, qataq sa ñepa'agueetega añi no'onaxanaxaqui late'eraí, qataq cam nta'a maye neta'ague da Roma.

⁹Qalaxaye so Festo ye nshetaique da qaica camachaqca naqa'en na judiopi, nache inat so Pablo, 'eeta': –¿'Anshetaique peta'a da 'aigue da Jerusalén, da yaqto' hua'ague damaye da 'am ñimit da huo'otaq 'en da huo'o ca 'arasouaxashet?

¹⁰Nache so Pablo 'enapeco': –Aÿem mashe sootaigui mque' ana lo'onataxanaxaqui ca nta'a maye neta'ague da Roma, qaq nachena na huañactaxa da ishet da aÿem qanmit. Cha'aye 'am mashe 'auaÿateeta da aÿem qaica ca ÿasouaxashet da huo'otaq huetaigui na judiopi.

¹¹Cha'aye da ÿoqta 'eesa da huo'o ca ÿasouaxashet maye naigui ca ñalaataguec, qaq aÿem saishet da ñelletac da aÿem qaÿalauat. Qalaxaye da huo'otaq saishet da huo'o ca 'en nam aÿem qaÿasaqtapeguelecpi, qaq nataqa'en saishet da huo'o ca choche aÿem ÿacoolec da aÿem ÿanoigui namayepi. Qaq ÿoqo'oye aÿem seÿaxaneua'a da no'on da nacheca ca nta'a maye neta'ague da Roma da aÿem nmit.

¹²Nache so Festo co'ollaq ime da detaxaÿapegue' so ltauapi, nache 'enapego' so Pablo, 'eeta': –'Am 'aÿaxaneua'a da 'am nmit ca nta'a maye neta'ague da Roma. Qaq nagui nacheca ca 'anqo'ona, da yaqto' 'am nmit.

So Pablo qaÿataxanot so nta'a Agripa

¹³Qaq co'ollaq mashe qaÿata'aguero soua na'axa'te, nache anac so nta'a Agripa qataq aso lhua Berenice da nqo'ooro ye nÿecpi ye Cesarea da dequinoxara so Festo.

¹⁴Nache ÿataqta huo'oi soua na'axa'te da huetra'a yemaye, nache so Festo da'aqtaxaatapeguem so Agripa da 'eetec da huaigui so Pablo, 'eeta': –Huo'o ñi ÿale hueta'a ne'ena maye damaxasoxoolec co'ollaxa so Félix, da nache 'eetai' da qaicoñettai'.

¹⁵Qaq co'ollaq soota'ague da Jerusalén, nache na lataxala'pi na ntaxaÿaxanaxanecpi qataq nam lqueroxonecpi na judiopi aÿem dequictacot da huo'otaq ishet da sasheete da yaqto' qaÿalauat.

¹⁶Nache aÿem sa'aqtaxaatapeguem namayepi da na nta'alpi maye chegaqa'ague da Roma, saishet da lataxac da ÿaneguet da nalaataguec ca ncoñeteguishec da huo'otaq saxanaxa da nataÿa'ai' da ncotaÿapegue' cam decoñetaxanpi.

¹⁷Qaq ÿoqo'oye somayepi co'ollaq anac da naÿa ne'ena, nache aÿem sa saÿaloxonai' da so lÿa na'a'q, nache saua'a aÿi ÿo'onataxanaxaqui, nache samaxasoxoneuga ñi'ini ÿale.

¹⁸Qalaxaye som nachaateuopi da ÿa'axat na 'eetega lasouaxashetpi ñimaye, saishet da huo'o ca nateneguet nam qoÿeetega lasouaxashetpi nam sepettegapi.

¹⁹Chaqrata da qancotatapigui dam maiche na'amqaanataxanaxac, qataq cam le'enaxato' Jesús maye qaÿalauat co'ollaxa, qalaxaye ñi Pablo 'eetega camaye da qaltaq nca'alec.

²⁰Qaq aÿem ye saishet da saÿaten ca sataxaateuga ca 'eeta'am de'era, nache senattac ñi'ini Pablo da huo'otaq nshapeque da taigue da Jerusalén, da yaqto' hua'ague da ishet da qanmit.

²¹Qalaxaye ñimaye maiche iŷaxaneua'a da yaqto' nmit ñim nta'a Augusto maye na'ague da Roma. Nache aŷem samaxasoxoolec ñimaye da yaqto' nache 'eetai' da qaicoñettai', maicheye da ivita da samaxa ñi'ini nta'a maye neta'ague da Roma.

²²Nache so nta'a Agripa 'enapego' so Festo, 'eeta': –Aŷem nataqa'en ñeshetaique da ña'axaŷaxana que'eca ŷale. Nache so Festo 'enapeco': –Qonte', qaq 'ana'axaŷaxana ñimaye.

²³Qaq so lŷa na'a'q co'ollaq nvildeuo so Agripa qataq aso Berenice, nache ŷataqta qalota da llo'oxoyec qanqa'e'n, lŷatreuo so huataxanaq lta'alpi qataq nam nta'alpi yem nŷecpi da qotaigui aso ntaxaŷaxaqui. Nache so Festo damaxasoxoneuga so Pablo.

²⁴Nache 'enapeco': –'Am nta'a Agripa, qataq 'enauac nam qomi' ŷalectaiguilo, 'era dam ŷale maye ŷataqta qalota na judiopi maye netaña ye Jerusalén qataq nam netaña na Cesarea da dequictapegueua'a. Qaq namayepi ŷataqta aŷem ŷe'eguelaqto'ot da de'era ŷale saishet da nache 'eetai' da nca'altauec.

²⁵Qalaxaye aŷem saishet da sela'a da huo'o ca lasouaxashet da yaqto' naigui ca nalaataguec damaye. Qalaxaye damaye ye maiche iŷaxaneua'a da yaqto' nmit cam nta'a Augusto, qaq aŷem mashe sasateguet damaye da yaqto' samaxague da Roma.

²⁶Qalaxaye aŷem ña seqalaataique ca ŷa'aqtac da yaqto' samaxa cam qarta'a maye neta'ague da Roma, da sa'axat ca lasouaxashet damaye, qaq ŷoqo'oye damaye qami' ñauegueua'alo. Qaq aŷem ŷataqta 'am salamaxatchigui, 'am nta'a Agripa, da yaqto' 'aunat damaye, yaqto' aŷem qome ishet da huo'o ca shiyiñi ŷa'aqtaxanaxac da samaq.

²⁷Cha'aye aŷem sela'a da sa ŷaŷamaxañi da choche samaq ca ncoñeteguishec da huo'otaq saishet da shiyiñi ca qoŷeetega lasouaxashet.

Hechos 26

Da Itaxaŷaxac so Pablo co'ollaq datato'ot so nta'a Agripa

¹Nache so nta'a Agripa 'enapega so Pablo, 'eeta': –'Am peta'a ishet da 'auo'ot ca 'artaxaŷaxac da 'anhueela't. Nache so Pablo ŷachaxaasheguem na lhuaq, nache detaqa, 'eeta':

²–Aŷem ŷataqta samachiguiñi da aŷem 'ana'axaŷaxana da setaqa, 'am ita'a Agripa, da yaqto' aŷem so'ot ca itaxaŷaxac da sataŷa'aguet 'enauac nam 'eetega ŷasouaxashetpi na judiopi.

³Cha'aye aŷem saŷateeta da 'am ŷataqta 'auaŷateete' naua qarataxaco qomi' judiopi, qataq dam ñecotaqtapigui. Qaq ŷoqo'oye aŷem 'am ñachoxonnot da aŷem 'anhualaxaune' da aŷem 'ana'axaŷaxana.

So Pablo ŷa'axat da 'eetec co'ollaq da'amqaanataxan

⁴Enauac na judiopi ñataqta aýem ýauatton chegoqchiguiña co'ollaq ñaq aýem nogotolec. Ýaýateeta da soota'a ne'ena 'alhua qataq ye Jerusalén.

⁵Namayepi nataqa'en ýaýateeta, da nache 'eetai' da aýem fariseo, qataq ýaýateeta da ñataqta shectegue dam ýoqta llec dam la'amqaanataxanaxac nam fariseopi.

⁶Qaq nagui aýem qanauegueuo da yaqto' aýem qanmit souaxat de'era ñaquitaxac dam ýachaxanapecot Ñim Lo'onatac 'Enauacna so hua'au qarta'alpi.

⁷Nataqa'en nam llalaqpi soua sachegoxosoxogueta doce llalqa so Israel, namayepi nataqa'en iuattaique qom ivita da ipacchigui de'era qaýachaxanapec co'ollaxa. Qaq ýoqo'oye namayepi ýo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enauaque naua na'axa'te qataq naua pe'. Qaq nachera de'era ñaquitaxac, 'am ita'a Agripa, da huo'omshe na judiopi aýem npa'agueetega.

⁸Qaq ¿ta'ainco' da qoñiita ye saishet da qaua'amaqchiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ishet da qaltaq nca'alec naqa'en na leuaxaicpi?

Da 'eetec so Pablo co'ollaq icaatac da icoñi' nam quetague' So Cristo

⁹Aýem co'ollaxa ñataqta saýateeta da iuennataxac, da ñataqta sataýa'aguet de'era le'enaxat So Jesús maye Nazaret le'ec.

¹⁰Qaq 'ena nam so'ot co'ollaq huaña ye Jerusalén, cha'aye maiche la'aqtac na ntaxaýaxanaxanecpi da qaitaxaýapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq na laýepi nataxala'pi da secoñe' sanaigui aña ncoñetaxanaxaqui 'enauac na ýa'amaqteetac So Jesús.

¹¹Qataq ñataqta qalota da seuaxaatac namayepi da sauotaique da ýaxaañi da lpi'iýaxac. Qaq 'era da so'otec 'enauac anam napaxaguenaxaquipi nam judiopi. Cha'aye aýem ñataqta qalota da iquiýaxa namayepi, ýoqo'oye ivira'a da secanaxangui nam hueta'alo naua ýaqa'alo 'aleu'.

So Pablo qaltaq ýa'axat da 'eetec co'ollaq cheta'ague da da'amqaanataxan

(Hechos 9.1-19; 22.6-16)

¹²Qaq nachera de'era iuennataxac co'ollaq aýem saýa'a ye nýecpi ye Damasco, aýem ýanem da la'aqtac nam lataxala'pi nam ntaxaýaxanaxanecpi da aýem ýamaq.

¹³Qalaxaye co'ollaq huangui so nqa'aic, 'am ita'a Agripa, mashe na'a'q laiñi, nache aýem sela'aguet so ne'eraxa, ñataqta napacalec na le'eraxa aña nala', chegoqo'ot na piguem. Nache somaye souaigui, nataqa'en soua ñenaictegueto.

¹⁴Nache qomi' 'enauac da sanataxani, nache aýem sa'axaýa so na'aqtac aýem 'eetega, huota'aisalo naua la'aqtaqa na judiopi, 'eeta': «Saulo, Saulo, ¿ta'ainco' ye Aýem 'aucaatac? Ye nachaqcata cam qaica ca laýaanataxanaxac maye huotaique da aýem delogui'.»

¹⁵Nache aýem shenapac: «¿Negue't 'am?» Nache somaye aýem 'enapega, 'eeta': «Qomye Nachaýem Jesús maye Aýem 'aucaatac.

¹⁶Qalaxaye qoñisheguem qome, 'anachaañi, cha'aye Aÿem 'am ñachaxana, cha'aye sauotaique da Aÿem 'auo'onataxanot, qataq da yaqto' 'aua'axat dam 'arauanaqchec nagui qataq cam taña'a da 'am sachaxana.

¹⁷'Am samaxa na judiopi qataq na saishet da judiopi da 'aua'aqtaxanem, qataq saishet da 'am sasheneguet da huo'o ca 'am ño'otec namayepi.

¹⁸Aÿem 'am samaxa namayepi, da yaqto' ishet da nauaañi 'anqa'en, yaqto' saishet da quetaigui na napalaxa, nachaqrata da quetaigui na yo'oqchiguiñi; qataq yaqto' namayepi saishet da hueto'ot da la'añaxac so pa'aguenataxanaxaic, nachaqrata da quegue Ñim Lo'onatac 'Enauacna; qataq ña'amaqten, nache ishet da qañapalaxat na lasouaxashetpi, qataq yaqto' qañalecneua'a da qoñanem qome cam ñachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñami' nam lalamaxatpi Ñimaye.»

So Pablo ñataqta ñalaxaguet da lauanaqchec

¹⁹Qaq ñoqo'oye, 'am ita'a Agripa, aÿem saishet co'ollaxa da sa salaxaguet de'era ñauanaqchec maye chegoqo'ot na piguem.

²⁰Ñoqo'oye aÿem sa'auaxaachiguiñi da sa'axatem da na'aqtac nam netaña ye Damasco. Ime, qataq jec nam netaña ye Jerusalén qataq 'enauac nam netaña ye 'alhua Judea qataq nataqa'en nam saishet da judiopi. Shenapega da iñaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' ichoxoren qataq ñalaxaguet, nache ño'ot cam no'on maye ñachaxan da 'eesa da naralaxat da lhuennataxac.

²¹Qaq nachera da huo'omshe na judiopi aÿem ñaconeua'a da aÿem icoñi' co'ollaq huaigui aña no'onaxanaxaqui late'era, nache huotaique da aÿem ñalauat.

²²Qalaxaye souaxat da ltaunaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da sheeta, ñoqo'oye nagui ñaq sheeta da sa'axattapeguem Ñimaye 'enauac na shiñaxauapi, sa'aqtaxanem na choxoraq qataq na sallaxanecpi. Qaq saishet da huo'otaq ñaqa'a ca ña'aqtaxanaxac da sa'aqtaxan. Nachaqrata da sa'axattac da la'aqtaxanaxac som hua'au la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq so Moisés da qaña'axatta'aguet cam naña'acna.

²³Qaq dam na'aqtaxanaxac qoñenac ye cam Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, camaye qome ñataqta huo'o da nque'eenaxac. Qaq da ime, nache qañalauat, qaq nacheca qome ca la'auaxanec da qanca'alaxateeguesop na leuaxaicpi. Ime, nache camaye ña'axatem da nca'alaxa nam qarhuo' le'ecpi qataq nam saishet da judiopi, qaq damaye 'eeta'am na yo'oqchiguiñi.

So Pablo quetapegueua'a so Agripa da da'amqaanataxan

²⁴Qaq co'ollaq 'enapec de'era so Pablo, nache so Festo 'enapeco': -Ñoqta huo'o da 'oic, 'am Pablo! Souaxat da ñapacauac da 'anapaxaguenaxac, nache 'am ñauega da huo'o da 'oic.

²⁵Qalaxaye so Pablo 'enapeco': -Saishet da huo'o da añaic, 'am ita'a Festo; cha'aye aÿem dam sa'axattac ñataqta lataxac, qataq ñataqta 'eesa saishet da choche natenataxanaxac.

²⁶Qaq 'iñi ñi nta'a Agripa qomi' ñalectaiguilo, ñimaye ñataqta ñaŷateeta de'era. Qaq ŷoqo'oye aŷem saishet da ñeteltapiguiñi da aŷem hua'aqtega ñimaye da sa'aqtaxaatac, cha'aye saŷaten da ñimaye nataqa'en ñaŷateeta 'enauac de'era. Cha'aye damaye saishet da huo'otaq ŷapogoñi ca lataxac; damaye ñataqta ŷaatec.

²⁷Qaq 'am ita'a Agripa, ¿'aua'amaqten peta'a da la'aqtaxanaxac som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Aŷem saŷaten da 'am 'aua'amaqten.

²⁸Nache so Agripa 'enapeco': –Mashe hua'c da aŷem 'auañoxtot da yaqto' sa'amaqten So Cristo.

²⁹Nache so Pablo 'enapeco': –Na'aictoxo' da hua'c da 'aua'amqaanataxan, huo'otaq saxanaxa, qalaxaye ñeshetaique da Ñim Lo'onatac 'Enauacna saq 'amta naqa'en, nataqa'en 'enauac nam aŷem na'axaŷaxaatega nagui, ishet da ivira'a da 'eeta'am aŷem, qalaxaye saishet qome da aŷem qoñiita'am da aŷem qaicoñettai'.

³⁰Qaq co'ollaq ime da 'enapec de'era so Pablo, nache ñesheguem so nta'a Agripa, nataqa'en so nta'a Festo, qataq aso Berenice, qataq 'enauac som nso'ootañipi.

³¹Nache pa'auec somayepi, nache qaitaqtapigui de'era. Nache somayepi maiche 'enapeco': –Ñi'iñi ñale, ñimaye qaica ca lasouaxashet maye naigui da yaqto' qaŷauo'o ca nalaataguec, huo'otaq da choche qaicoñettai'.

³²Nache so Agripa 'enapega so Festo, 'eeta': –Ñi'iñi ñale ishettaxa da qaisouec da huo'otaq sa iŷaxaneua'a da nmit ñim nta'a maye neta'ague da Roma.

Hechos 27

So Pablo qaŷamaxague da Roma

¹Qaq co'ollaq mashe qanasachigui da qomi' qaŷamaxaregue da Italia. Nache so Pablo qataq so laŷepi ncoñeteguishecpi qaŷamaxaguet so huataxanaq Ita'a le'enaxat Julio, som ilotague' so huataxanaqpi maye qaŷamata'ac nalleppi so nta'a Augusto.

²Nache qomi' qaŷauegueraxaama ye ñegaxasom le'enaxat da Adramitio. Nache huaña qaq senotaxaua'a aso notaxaqui maye quiguingui na 'etaxat, asomaye huenoxonec da taigue da 'alhua Asia. Qaq qomi' hueta'agueta nataqa'en so Aristarco maye lma' ye nŷecpi ye Tesalónica maye huaigui ye 'alhua Macedonia.

³Qaq so lŷa na'a'q, nache seviraxa ye ñegaxasom le'enaxat da Sidón. Qaq yemaye nache huaña da so Julio ñataqta ñaŷamaxatta so Pablo, nache ŷasheetem somaye da yaqto' namaqtega na nauochaxauapi maye lma' ye Sidón, qataq ŷasheeta da somayepi ishet da itauan so Pablo.

⁴Qaq can sachegoxosoqchiguiña ye Sidón, nache sataqteguet so la'at. Qaq ŷoqo'oye qolaqto'ot na loigue aña ŷaqa'ata 'alhua le'enaxat da Chipre da yaqto' npaxatta'aguet so la'at.

⁵Ime, nache qolaqto'ot na loigue aso auaxai, ŷoqo'oye ñelegaqtot ye 'alhua Cilicia qataq ye Panfilia, nache seviraqta'a ye nŷecpi le'enaxat da Mira maye huaigui ye 'alhua Licia.

⁶Qaq huaña yemaye, nache so huataxanaq Ita'a Julio, ŷanata aso notaxaqui maye quiguigui na 'etaxat lashe ye Alejandría, asomaye taña'ague da Italia. Qaq nachaso aso qomi' inotaxanaxaneua'alo, nache qaltaq qolaq.

⁷Qaq ŷataqta huo'oi soua na'axa'te da qolaqta, choche ñeqochenaqta pigui', qataq ŷataqta huo'o da qanqallegotaxac, choche seviraqta'a ye ñegaxasom maye naña ye Gnido. Qaq cha'aye ñaq huo'o so la'at sataqta'aguet, nache saqteuga ye naloteuga añi ŷaqa'ata 'alhua le'enaxat da Salmón, nache choche ñeconnaqteua'a añi ŷaqa'ata 'alhua maye le'enaxat da Creta.

⁸Qaq ŷataqta huo'o da qanqallegotaxac co'ollaq qolaqto'ot so loigue, choche seviraqta'a ye le'enaxat 'Onaxaic Ñegaxasom. Yemaye nache saqaŷapeque ye nŷecpi ye Lasea maye nataqa'en nalec añi ŷaqa'ata 'alhua le'enaxat da Creta.

⁹Qaq mashe huo'o da lchec da qolaqto'ot da qolaqtangui na 'etaxat, cha'aye mashe nvi' so no'omaxa qataq mashe qaŷoqteteguelo soua na'axa'te, qaq ŷoqo'oye so Pablo ŷauo'o so lqataxac da ŷami' 'enauac na netangui aso notaxaqui 'eeta':

¹⁰–Qami' ŷalleppi, aŷem sela'a de'era qoyecŷaxac da ŷataqta huo'o da lchec. Ishet qome da huo'otaq deqat ana qannotaxaqui qataq na lla'ac, qataq ivira'alo qomi' ishet qome da seqataq.

¹¹Qalaxaye so huataxanaq Ita'a saishet da ŷalaxaguet so Pablo, nda'a't da ŷapagaqnauec dam la'aqtac som lalamaqte aso notaxaqui qataq som lo'o asomaye.

¹²Cha'aye yi'iyē ñegaxasom saishet da 'onaxaic da qanayeeta'a da ivita ye no'omaxa, cha'aye yemaye ŷataqta llec naua la'a'che. Qaq ŷoqo'oye 'enauac da nhuennataxac da qanqo'ona ye lŷa ñegaxasom maye naña ye Fenicia, da yaqto' nache qanayeua'a yemaye se'eso no'omaxa. Yi'iyē Fenice nache nalec añi ŷaqa'ata 'alhua le'enaxat da Creta, qaq yemaye ishet da qotateuga da avit qataq da taguiñi.

So la'at Ita'araic maye huangui aso auaxai

¹³Qanache lapaxauo so la'at nte, qalaxaye saq chaxaguet. Nache somayepi ipi'itaxano' da mashe ishet da qaltaq jec. Nache qaltaq jec, qanayecto'ot na loigue añi ŷaqa'ata 'alhua le'enaxat da Creta.

¹⁴Qalaxaye co'ollaq qaŷata'ague, nache lapaxauo so la'at Ita'araic quenaqui axaic, nache ŷataqta iuaxanot aso notaxaqui.

¹⁵Nache ŷataqta ivira'a da ŷache. Qaq cha'aye saishet da ñaloxoguet so la'at, nache sa'axasoqta'a da qomi' ŷache'.

¹⁶Nache choche qomi' iviraxattra'ague da laŷe añi ŷaqauga 'alhuole le'enaxat da Cauda. Nache huaña, qaq saqallegueme da chaxaguet so la'at, cha'aye

npaxata'aguet ańimaye. Huańa, nache ỹataqta ńeqallegotaqtague' aso secońeraqtauo qarllocta da sepenaqangui aso qannotaxaqui.

¹⁷Qaq can ime da sepenaqasheguem asomaye, nache somayepi ỹacona so nańec, nache qoỹaxachigui na lasot aso notaxaqui, da yaqto' ỹa'ańaxatta'a't. Qaq can ime, nache ỹataqta huo'o da ncolanaxa da huo'otaq qotaalec aso lapona na delec, le'enaxat da Sirte. Qaq ỹoqo'oye qanqaayĩni soua la'at lo'ol, nache qoỹaxaneueegue aso notaxaqui da ỹaỹoxonaqchet so la'at.

¹⁸Qaq so lỹa na'a'q, cha'aye ńaq queta som la'at qataq nquigec da ỹataqta lta'araic, nache somayepi ỹasaxauec na lla'ac aso notaxaqui, qaỹasaxangui aso auaxai.

¹⁹Qaq can mashe ivi' soua tres na'axa'te, nache sasaxasoqtangui na 'etaxat na maiche logoxoshetpi aso notaxaqui.

²⁰Qaq mashe qaỹoqteguelo soua na'axa'te da saishet da ńauanaxai' aso nala' qataq ana huaqaańipi, qataq souaxat so la'at da ỹataqta ỹaguec da lta'araic maye qomi' ỹaỹoxonaqchetta'ape, nache mashe imeuo 'enauac da qanaquitaxac da ńeca'alaxauec.

²¹Qaq mashe qaỹoqtegue da saishet da sequia'aq, nache so Pablo nachaangui na laińi, nache huo'o so la'aqtac da talec 'enauac da shenaqta, 'eeta': -Qami' ỹalleppi, 'onaxaictoxo' co'ollaxa da aỹem qaualaqaiguet da sa qolaqa'ai ye Creta, da yaqto' saishet da ńeque'etaxanaxagui de'era, qataq da huo'o na deqatpi.

²²Qalaxaye nagui qami' shenapegalo da qana'ańaxache qome saishet da qauaquicoitac, cha'aye saishet da huo'o ca 'oonolec da qońiita da ileu, nachaqanata ana qannotaxaqui da deqat.

²³Shecpe aỹem nachaxana so chegaqasheguem lamaxashec ńim Lo'onatac 'Enauacna maye sooto'ot qataq so'onataxaatacot.

²⁴Qaq somaye aỹem 'eetega, 'eeta': «Saishet qome da 'ańe'etac, 'am Pablo, cha'aye 'am 'anachaateua'a qome ńi nta'a maye neta'ague da Roma. Qaq souaxat da qoneta, nache ńim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxateeguesop qome da l-leuaxa 'enauac nam 'anqotta'ai'pi ana notaxaqui.»

²⁵Qaq ỹoqo'oye qami' ỹalleppi, qana'ańaxache qome, cha'aye aỹem ỹataqta huo'o da ipi'ĩyaxac ńim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ỹataqta 'eesa ńaqa'en da ipacchigui dam 'enapec so lamaxashec piguem le'ec.

²⁶Qalaxaye qomi' saỹoxonaqalec qome aca ỹaqa'ata 'alhuole.

²⁷Nache huo'o so 'oonolec pe co'ollaq mashe ivi't naua catorce na'axa'te da qolaqta, qaq ńaq souaqtangui aso auaxai le'enaxat Adriático, choche qomi' ỹaỹoxonaqchetta'ape so la'at. Qaq co'ollaq mashe laińi so pe, nache so lo'opi aso notaxaqui noma da mashe saqaỹapeque ca 'alhua.

²⁸Nache qanaloqten ye lshicchiguiñi na 'etaxat, nache mashe ivi' treinta y seis metros. Qaq can qaltaq qanaloqten, nache mashe ivi' veintisiete metros.

²⁹Nache ñataqta huo'o da ncolanaxa da huo'otaq aso notaxaqui huo'o ca ñe'egueneguet na coma'. Huaña, nache qañasaxayiñi soua cuatro lca'ache maye nca'attrauo da yaqto' nllañi aso notaxaqui. Nache somayepi ñataqta huo'o da lcolanaxa, nache qañayeeta'a da yo'oxoñi qataq qaiñaxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁰Huaña, nache som ltauapi so lo'o aso notaxaqui, somayepi huotaique da no'otauec. Qaq ñoqo'oye somayepi nache huotaique da ñasaxangui so 'etaxat aso l-llocta, qaq choche datenataxangui da huotaique da ñasaxayiñi cam nllerañi aso notaxaqui na hua'auta.

³¹Qalaxaye so Pablo icoyeguen som huataxanaq lta'a qataq so nalleppi, 'eeta': – Ne'enapi da huo'otaq huenoteeguesop ana notaxaqui, nache qami' saishet qome da qarca'alliuec.

³²Nache so huataxanaqpi icheguec so lquet aso nllocta, nache tangui qanqa'en so 'etaxat.

³³Qaq so mashe qañata'aguet so na'a'q, nache so Pablo 'eetega 'enauac so lañepi da yaqto' deque'e, 'eeta': –Nagui mashe ivi' naua catorce na'axa'te da qami' saishet da qauo'oche qataq da qauqui'i souaxat dam ñataqta lta'araic qarhuogoqoi dam souaqaigui.

³⁴Qaq ñoqo'oye nagui qami' ñachoxonnoigui da no'on da qauqui'i. Cha'aye iuen da huo'o ca qara'añaxaqui, cha'aye qaica ca ileu souaxat de'era souaqaigui.

³⁵Qaq co'ollaq 'enapec de'era so Pablo, nache ñacona aso nauole, nache ñaatacot da na'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñauaachigui 'enauac somayepi. Ime, nache ncolaxaañi aso nauole, nache deque'e.

³⁶Ime, nache 'enauac somayepi huo'o da la'añaxac, nache nataqa'en deque'e.

³⁷Qaq ye lcata 'enauac qomi' maye sonaqtangui aso notaxaqui, seviraq doscientos setenta y seis.

³⁸Qaq can ime 'enauac da qarquia'axac, nache na trigo qañasaxangui aso auaxai, cha'aye qañauotaique da sa desalli aso notaxaqui.

Iyiiiñi aso qannotaxaqui

³⁹Qaq can mashe yo'oxoñi, nache som lo'opi aso notaxaqui ñataqta nhuala'a so 'alhua. Qalaxaye qailota'ata so ltogaxasom. Nache qañauotaique da huo'otaq ishet da iviraua'a qanqa'en aso notaxaqui.

⁴⁰Nache qaicheguere'c soua lque'ete maye nlletrañi aso notaxaqui, nache qañalatrangui aso auaxai, qataq qaisore'c soua lque'ete soua nlloctaxanaqa'ate soua ishet da ñashaxaatreguiñi aso notaxaqui, qataq qañaviguisheguem aso la'at

lo'o maye hua'auta, qaq so la'at nache ñamaq aso notaxaqui. Nache asomaye ishet da nqocheeta so loigue.

⁴¹Qalaxaye qotaalec som huaña da huo'oi soua dos la'auaxaco. Huaña, nache aso notaxaqui ñe'egueelec aso delec, nache nam lqaic ñataqta llapchiguiñi, nache saishet da derañapigui'. Nache na nca'ataxaatac aso notaxaqui ñataqta colaqtac, souaxat da la'añaxac ana lapaxa na 'etaxat.

⁴²Nache so alleppi huotaique da ñalauat na ncoñeteguishecpi da yaqto' saishet da huo'o ca daloxonec da no'otauac.

⁴³Qalaxaye som lta'a so huataxanaqpi huotaique da nca'alaxatec so Pablo, nache saishet da ñashenem somayepi da dalaataxan; chaqrata da ñan da la'aqtac da ca ñañaten da laloxonaxac, nache ishet da hua'auta'ata so 'alhua da daloxoota.

⁴⁴Qaq na lañepi qalaq ishet da nca'attauo, daloxoolec na qo'oipaq lañepi, huo'otag na lañepi aso notaxaqui. Qaq 'era da 'eeteque qomi' da seviraqa'ata so loigue 'enauac ñeca'alaxauec.

Hechos 28

So Pablo hueta'a aña ñaqa'ata 'alhua le'enaxat da Malta

¹Qaq co'ollaq mashe 'enauac da ñeca'alaxauec, nache sañaanaq da le'enaxat yi'ie 'alhuolec, da Malta.

²Qaq nam lma' yemaye ñataqta qomi' ilo'ogueta. Ñoqo'oye qañalooñi so norec lta'araic, souaxat na latomaxa qataq so auot. Ime, nache qomi' 'enapegalo da 'enauac ñeqochenaxaua'a so norec, da yaqto' ñetonaq.

³Nache so Pablo lañootega't na qo'oipaq ltoxoicpi, nache ñasaqtangui so norec. Nache som na'araxanaq maye dataueguesop na le'eraxa so norec, inaigui na lhuaq so Pablo.

⁴Nache nam lma' se'eso 'alhua co'ollaq ñauaachigui se'eso na'araxanaq da netaua'a na lhuaq so Pablo, nache somayepi 'enapeco': -De'era ñale ñoqta da laataxanaxaic, ñoqo'oye na'aictaxa da ñet na 'etaxat, qalaxaye dam nhuaxanaguec maye 'itchiguiñi saishet da ñashenem da nca'altauec.

⁵Qalaxaye so Pablo ichegoxongui so norec se'eso na'araxanaq.

⁶Nache 'enauac somayepi iuatta'a da huo'otag somaye nalauat na lhuaq, huo'otag da nque'elaxatta da huañi da ileu. Qalaxaye co'ollaq mashe qañoqtegue da qaiuatta'a, nache co'ollaq qaila'a da qaica camachaqa, nache somayepi naralaxat da lhuennataxa. Nache qoñeetega somaye da nachena na chegaqasheguem 'añaxaic maye ishet da qanatanot.

⁷Qaq se'eso qanayeeta'a nache saqañapeque so na'alhua som ñale maye 'amaqtaqaic, somaye le'enaxat da Publio. Nache somaye qomi' ñaconegueta, nache ñataqta qomi' huetapegueto se'esoua tres na'axa'te.

⁸Qaq somaye so lta'a sa no'on, huetalec ca lmala', huo'o na le'eraxa qataq iuet na lauel. Nache so Pablo jec da nqo'ona somaye. Qaq co'ollaq ime da natameeteguelec somaye, nache ñashel-lec, nache no'oita naqa'en.

⁹Huaña, nache anac nataqa'en nam lañepi sa no'on maye lma' aña'ña ñaqa'ata 'alhua, nache so Pablo 'enauac no'oita naqa'en.

¹⁰Nache somayepi ñataqta qalota da llo'oxonnataxanaxac da shenaqta. Qaq can ime, nache qaltaq qolaq, nache somayepi qomi' ñanema 'enauac na qarhuenec de'era qoyecñaxac.

So Pablo ivita ye Roma

¹¹Qaq can mashe inoxoore'c soua tres ca'agoxoiqa da souaqta'a aña ñaqa'ata 'alhua. Nache qaltaq senotaxaua'a aso notaxaqui maye quiguingui na 'etaxat maye nale'ena da hueta'a yemaye, iuatta'a da inoxonec so no'omaxa. Asa'aso notaxaqui, asomaye lashe ye Alejandría, asomaye huetanguí na trigo, qaq na hua'auta nache huetaleguete soua ne'enaqtaqa maye lqui'i soua ño'oxoreeta'ape yemaye, le'enaxat da Cástor qataq so Pólux.

¹²Qaq can seviraxa ye ñegaxasom le'enaxat Siracusa, nache tres na'axa'te da souaqta'a.

¹³Qaq huaña yemaye, nache qolaqto'ot so loigue, choche seviraqta'a ye ñyecpi le'enaxat da Regio. Qaq so lña na'a'q, nache nashiiyisheguem so la'at nte. Qaq ñoqo'oye so lña na'a'q nache cheta'ague da sevitaxa ye ñegaxasom le'enaxat da Pozzuoli.

¹⁴Nache huaña, qaq huo'oi soua ñatenaqaleguete qarqaña't, nache soomaye qomi' 'eetegalo da seviraxataqtrec caua siete na'axa'te da souaqta'a yemaye. Qaq can ime, nache qaltaq qolaq da saxague da Roma.

¹⁵Qaq som qarqañañicpi maye netaña ye Roma mashe huo'o da la'axañaxac da shenaqta; nache somayepi qomi' huaqata'agueta. Huo'o na nqattauga ye ntaxañaqa' maye le'enaxat Apio, qataq yem le'enaxat tres mataqa'ate. Qaq can ilaigui somayepi so Pablo, nache ñanot da na'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñataqta nomteguet da la'añaxac.

¹⁶Qaq can seviraxaua'a ye ñyecpi ye Roma, nache som huataxanaq lta'a ñaneua'a na ncoñeteguishecpí som ilotague' aso ncoñetaxanaxaqui. Qalaxaye so Pablo ñaqa'a ca netaña qanqa'en, qalaxaye qañauo'o so nhuataxaua.

So Pablo ña'axattac da no'on na'axañaxac hueta'a ye Roma

¹⁷Qaq can mashe ivi' tres na'axa'te da souaqta'a ye Roma, nache so Pablo damaxasoxoneuga nam lataxala'pi na judiopi maye netaña yemaye. Qaq can mashe lañoota'a't somayepi, nache so Pablo 'enapega, 'eeta': -Qami' ñaqañañicpi, añem na'aictaxa co'ollaxa da qaica ca so'otec na qarhuo' judiopi, qataq qaica da ñepa'agueetega da lataxac som hua'au qarta'alpi, qalaxaye ñaqaiyeta namayepi

aŷem iconi' can huaña ye Jerusalén, nache aŷem ŷaneua'a na nta'alpi na Roma le'ecpi.

¹⁸Qaq can ime da aŷem qaichemaxattega, nache qaŷauotaique da aŷem qaŷachaxanec, cha'aye qaica ca qaŷanata ŷasouaxashet cam ishet da chegoqchigui da qaŷauo'o ca ñalaataguec.

¹⁹Qalaxaye nam judiopi sa ŷaŷamaxaren da aŷem qaisouec. Huaña, nache aŷem seŷaxaneua'a da aŷem nmit ñim nta'a maye naña na Roma, qaq na'aictaxa da aŷem qaica ca sasaxalec lasouaxashet na ihuo' le'ecpi.

²⁰Qaq nachera da huo'omshe qami' seŷaxaneugalo, da yaqto' qami' ñauaneto, qataq qami' setaxaŷapegueto. Cha'aye nachera dam 'enauac qanaquitaxac qomi' Israel le'ecpi, da huo'omshe aŷem qaicoñetta'aque ne'enaua ique'ete.

²¹Nache qoŷeetego' somaye, qoŷeeta': -Qomi' qaca aca qomi' nvitalo nere da chegaqa'ague da Judea da huo'otaq 'am qaŷa'axattac, qataq nam nvittac qarhuo' le'ecpi qaica da huo'otaq huo'o ca 'am ŷa'axattac da huo'o ca 'arasouaxashet.

²²Qaq ŷoqo'oye qomi' sauoqtaique da 'am ña'axaŷaxanaxa ca 'eetec ca 'arhuennataxac. Cha'aye saŷaanaq da 'enauaque naua 'aleu' qanpa'agueetega de'era dalaxaic na'amqaanataxanaxac maye 'aua'axattac.

²³Qaq ŷoqo'oye qaŷauo'o so naloqnec na'a'q. Qaq co'ollaq ivita se'eso na'a'q, nache ŷataqta qalota na shiŷaxauapi na nvita ca netaña so Pablo. Nache ŷachegoxottot se'eso nte'eta, choche ivitta'a so avit, da ŷa'axattapeguem somayepi da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. ŷataqta quetapegueua'a somayepi da ŷa'amaqten naqa'en So Jesús, nache ŷa'axattac nam namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés qataq nam la'aqtaxanaxac som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁴Nache huo'o na ŷa'amaqten da la'aqtaxanaxac so Pablo, qataq huo'o na saishet da ŷa'amaqten.

²⁵Qaq cha'aye saishet da 'eeta'a't somayepi, nache huo'o na jec. Nache so Pablo 'enapeco': «ŷataqta tachigui da la'aqtaxanaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta co'ollaq ŷachegoxotchigui so Isaías da 'enapega naqa'en so hua'au qarta'alpi, 'eeta':

²⁶'Asoma, 'aua'aqtaxanem qome ne'ena shiŷaxauapi, qoneta': Qami' na'aictaxa da qaua'aqaitac, qalaxaye saishet da qauaŷaañi cam qaŷa'axattac. Qataq na'aictaxa da qanloitauec, qalaxaye saishet da huo'o ca qauloŷa'a.

²⁷Da qarquiyaqteŷaxaqui ŷataqta qaramchigui, qataq saishet da qaua'aqai, qataq sa nauaayiñi naua qara'ai'chilli'. ŷoqo'oye saishet da huo'o ca qauaŷaañi, qataq saishet da huo'o ca qauloŷa'a, qataq saishet da huo'o ca qaua'aqaŷa. Qataq saishet da aŷem qavi'eguelaqaŷot, da yaqto' Aŷem qami' ñatare'n.»

28-29 Qaq da pa'atec la'aqtac so Pablo 'eeta': ¡Ÿataqta 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huotaique da nca'alaxatec nam saishet da judiopi! ¡Cha'aye namayepi Ÿataqta na'axaŸaxan!»

30 Nache so Pablo Ÿataqta iviraxattre'c soua dos vi'ie da hueta'a yemaye, netaigui so nŷec maye choche isheetetac. Nache Ÿataqta ilo'oguet 'enauac nam natapegueua'a somaye da nauane'.

31 Nache Ÿataqta qaica ca ñe'etaique da Ÿa'axattac da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq dapaxaguenataxaatapeguec So Qarataxala' Jesucristo maye Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ÿataqta qaica ca naxattac da la'aqtaxanaxac.

Romanos

Romanos 1

So Pablo ñamaxa aso lere so 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye Roma

¹Qami' ñauochaxau' ñaqaña't, maye qoñiitaña na Roma: Añem lo'onataxanaxanec So Jesucristo qataq añem lamaxashec, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna añem lca'aguishec da yaqto' sa'axatec da no'on na'axañaxac maye iqataxaatai' da qaralamaxat.

²⁻⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachaxanapec co'ollaxa da namaq So Llalec. Qaq de'era nache ña'axattac so la'aqtaxanaxanecpi maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye. De'era no'on na'axañaxac ña'axat da So Jesucristo anaña ana 'alhua, nache chegoxoguet so nta'a David. Qaq So Jesucristo ileu co'ollaxa qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq nca'aleeguesop naqa'en da l-leuaxa. Qaq de'era ñachaxan da So Jesucristo ñataqta 'añaxaic Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵So Jesús añem ñachaxana da lsoxoyec qataq añem lca'aguishec da yaqto' so'onataxanot da añem lamaxashec, cha'aye Somaye huotaique da 'enauac na shiñaxauapi ana 'alhua ñalaxaguet qataq ña'amaqten Somaye.

⁶Qaq qami' maye qoñiitaña na Roma, nache qaualliquiitaigui na lañepi maye ña'amaqten So Jesucristo.

⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' lca'agui'she da yaqto' qauallicyoigui na lalamaxatpi Ñimaye. Qaq añem señaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a qataq So Qarataxala' Jesucristo da qami' ñachaxanalo da lsoxoyec qataq qami' ñanema da l-lagaxayec.

So Pablo huo'o da iyaxa da namaqtega na 'amqaanataxanaxaicpi ye Roma

⁸Da sa'auaxaachiguiñi 'eeta': sachegoxotchigui So Jesucristo da sanot da ña'achecñaxac Ñim ita'a maye Lo'onatac 'Enauacna souaxat ñi 'oonolec da qoñiita. Cha'aye 'enauac na pa'aiguelo ana 'alhua no'on da qana'aqtaguiqui qataq qañayaten da huo'o da qarpi'iñaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qaualaqaiguet.

⁹Añem so'onataxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Sa'axattac da no'on na'axañaxac maye na'aqtaguec So Llalec. Qaq damaye so'ottac, cha'aye ñataqta iquiyaqteñaxac. Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en añem ñayaten da, nache 'eetai' da qami' ñeqouagaxaueetaleguete,

¹⁰qataq nache 'eetai' da señaxaatacot Ñimaye da huo'otaq añem ñasheeta, nache huaña qome qaq ishet da qami' ñamaqtegalo.

¹¹Ñataqta huo'o da iyaxa da qami' ñauaneto yaqto' qami' setauaneque cam chegoqo'ot So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Yaqto' da qarpi'iñaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache 'eetai'.

¹²Qaq yaqto' ñi 'oonolec da shenaqta ishet da itauan ca lya chegoqchigui da la'añaxac da lpi'iñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³Qami' ñaqaña't, sauotaique da qami' qauañoañoita da aym ñataqta qalota da ñeshetaique da qami' ñeqo'onalo da yaqto' qami' ñauaneto, qami' maye qoviita'a na Roma. Qalaxaye sa qoue naxa na danaqtaxan. Huo'o da lta'araic iyaxa da qami' ñeqo'onalo da yaqto' sa'axat da no'on na'axañoaxac, 'eeta'am da sheetec naua lya't 'aleu' yaqto' nquigec na ña'amaqten So Jesús.

¹⁴Cha'aye huo'o da ña'aqtac maye saxanaxa da sa'aqtaxanem 'enauac na shiñoaxauapi, na'aictaxa cam ñañoaten da ñamamaxataxac, huo'otaq cam saishet da ñamamaxatapec, qataq nam hueto'ot da paxaguenaxac, huo'otaq nam saishet da hueto'ot da paxaguenaxac.

¹⁵Qaq ñoqo'oye aym ñataqta huo'o da iyaxa da ñeqo'onalo qami' maye qoñoitaña na Roma.

Da la'añaxac dam no'on qara'axañoaxac

¹⁶Cha'aye aym saishet da she'etac qataq saishet da ñecoqtac da sa'axattac da no'on na'axañoaxac, cha'aye damaye la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ishet da nca'alaxatec 'enauac nam ña'amaqten So Jesús, na'aictaxa da judiopi huo'otaq saishet.

¹⁷Cha'aye de'era no'on na'axañoaxac, qomi' ñachaxanalo da nalochiguiña latxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñaconeguet ca ña'amaqten So Jesús. Cha'aye nache 'enapec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Nam ñaconeguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq huo'o da lpi'iñaxac, nache huo'o da lca'alaxa chochaq tatec.»

'Enauac qomi' huo'o da qarasouaxashet

¹⁸Qalaxaye huo'o na shiñoaxauapi 'etaxaloxoicpi maye sa ñashenem ca lya da ñauatton da 'eesa latxac maye la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye neto'ot na piguem ñataqta dalemataña namayepi.

¹⁹Namayepi ñataqta ñañoateeta 'enauac nam ishet da qañoaten maye na'aqtagec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye maiche nachaxaata.

²⁰Cha'aye chegoqchigui nam yo'oqchigui lo'onatacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ishet da sauattonaq qataq nataqa'en ishet da selaqa'a da la'añaxac. Qaq ñoqo'oye 'enauac na shiñoaxauapi saishet da huo'o ca nmaxa,

²¹cha'aye namayepi ñañoaten da huo'o Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye saishet da huo'o ca 'enec naqa'en qataq saishet da ñami' ca na'acheçñoaxac. Nachaqrata da iuennatega dam qaica ca naigui qataq da ño'ot ca qauem.

²²Namayepi ipettega da 'enauac da ñañoaten na latxac, ñoqo'oye namayepi ivira'a da sanañamaxatapecpi.

²³Saishet da ño'oxoren ñi 'oonolec qataq 'añaxaic maye Lo'onatac 'Enauacna, maye nache 'eetai' da nca'altauec, nachaqrata da ño'oxoreetac na le'enaqtacpi maye maiche lo'onatac: Ne'enaqtacpi maye qaýe'enaxat da lataxac ca yo'oqchigui shiýaxaua maye huo'o ca loga't, qataq ivira'a da ño'ot na le'enaqtacpi maye lqui'i na maýopi, qataq na shiguiýacpi maye cuatro naua lapia'ate qataq na hualectapigui'.

²⁴Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'axaýa'a namayepi da ño'ot nam qauem maye maiche 'eetapeguec, qaq naua qauema lhuennataxaco ýauega da ño'otec da lo'ocýaxac na ishet da qaýa'aguelec nataxac.

²⁵Saishet da ño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ýataqta 'eesa, nachaqrata da ño'oxoreetac nam ne'enaqtacpi maye saq 'en, ño'oxoreetac na choche lo'onatacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qamaq ño'oxorenctaxa Ñimaye maye lo'onatac 'enauac namayepi, maye taiguet da chochaq tatec da qaýo'oxoreetac. Aja' nache 'eetec.

²⁶Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'aqta'a na shiýaxauapi da ño'ot 'enauac na qauem maye iuennatega. Qaq namayepi huo'o na 'alpi na saishet da quetegue da ýoqta lataxac ana 'alo da hue'eguet ca ýale, nachaqrata da hue'eguet aca maiche lýa 'alo.

²⁷Nataqa'en huo'o na ýalleppi da lataxac nataqa'en de'era, ñoqo'oye saishet da hue'eguet aca 'alo, nache quegue da maiche lqopitaxanaqtaic da hue'eguet ca maiche nalleshauxa. Qaq damaye nache ño'ot da lta'araic na'agaxa, qaq nagui namayepi nque'etaxangui da nque'eenaxac da lo'ocýaxac souaxat naua qauema lhuennataxaco.

²⁸Qaq cha'aye namayepi mashe saishet da ýauatton qataq ýalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýaxanec namayepi da yaqto' ño'ot 'enauac na iuennatega maye qaica ca naigui qataq saishet da lataxac.

²⁹Qaq namayepi ýataqta saishet da ýaýamaxañi da lataxac, 'etaxaloxoicpi qataq qopitaxanaqtaqaicpi. Namayepi nataqa'en quiýaxanaqtaqaicpi, laataxanaxaicpi, loquixaxaicpi, tenataxanaxaicpi qataq na'aqtaqa lo'opi.

³⁰Qataq da detaqtega ca lýa qalaq sa iyacnapec, qataq nquiýa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, sa iren ca lýa qataq ño'oxonnaxaic, qataq ipettega da 'amaqtaqaic. Qataq nache 'eetai' da ño'ottac na dalaxaic lataxacpi maye qauem qataq namayepi ýataqta sa ýalaxaguet na lalamaxat lta'alpi.

³¹Qataq saishet da nshetaique ýaýaten da 'eesa lataxac, qataq saishet da ishet da qaipi'íýa'a namayepi. Cha'aye namayepi qaica ca ýauotec qataq qaica ca ichoxoreetac.

³²Namayepi ýaýateeta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna la'aqtac da cam ño'ottac ne'enapi, nache taýa'a da l-leuaxa. Qalaxaye namayepi saishet da nachaqrata da

ÿo'ottac damaye, nachaqrata da nataqa'en ntooteguec cam lÿa shiÿaxaua maye ÿo'ot nataqa'en de'era.

Romanos 2

Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da sa iqatchigui da nmit ca nasouaxashet

¹Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da ÿauo'o ca lasouaxashet ca lÿa, nache camaye maiche ÿo'ottac nataqa'en ca lasouaxashet, cha'aye nataqa'en ÿo'ottac damaye. Qaq ÿoqo'oye camaye sa ÿaÿamaxañi da ÿauo'o ca lasouaxashet ca lÿa huo'otaq da nmittac,

²na'aictaxa da saÿatenaq da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nmit na lasouaxashetpi 'enauac na shiÿaxauapi, nache saishet da sa iqatchigui.

³Qaq 'am da 'auauo'o ca lasouaxashet qataq da 'anmittac na 'araÿepi, qalaxaye da nataqa'en 'auo'ottac nam ÿo'ottac namayepi, nache 'am ÿataqta 'ape'enaxan da qonetega da Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ÿo'ot ca 'anhuaxanaguec.

⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿataqta soxoraic qataq ÿataqta lta'araic da lhualaxavic qataq ishet da lhueneguet 'enauac nam qauempi maye qauo'ocheetac. Qalaxaye saishet qome da qaupicheetega da nam qauo'ocheetacpi qaica ca naigui. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿataqta huotaxanaqtaqaic, qaq ÿoqo'oye huotaique da ntouen ñi 'oonolec da qoñiita, nache qaÿa'axañiñi na qauem.

⁵Qalaxaye da, nache qoquiito'ot da sa qaualaqai, qataq da saishet da qanaralaxache da qarataxaqui, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ÿauo'o ca qanque'eenaxaqui ÿataqta ÿactec. Qaq anata ca na'a'q, qom Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit 'enauac na shiÿaxauapi, nache ÿauo'o qome ca qanhuaxanaguiqui.

⁶Qaq que'eca na'a'q Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿami' ñi 'oonolec cam naigui ca lo'onataxanaxac.

⁷Cam ÿo'ot ca ÿaÿamaqchiguiñi, cha'aye huo'o da naquitaxac da ÿaconeguet ca laÿamaxannataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qoÿami' ca llo'oxoyec qataq ca achalataxac chochaq tatec, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'axaÿa'a qome da chochaq tatec da lmayaxaua camaye.

⁸Qalaxaye na na'amqaanaxaicpi qataq na qauemaicpi maye saishet da huotaique da ÿo'ot ca no'on, namayepi qome ÿauo'o ca nhuaxanaguec.

⁹'Enauac na qauemaicpi namayepi qome ÿauo'o ca nhuaxanaguec maye ÿo'ot da nqui'ic qataq da nque'eenaxac; nam hua'auchiguiñi qome nachena na judiopi, qalaxaye nataqa'en nam saishet da judiopi.

¹⁰Qaq nam ÿo'ottac nam ÿaÿamaqchiguiñi, Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿami' qome ca lidaqa' maye ÿataqta huo'o da naigui qataq ÿo'oxoraq qataq huo'o da nlagaxayec; nam hua'auchiguiñi qome nachena na judiopi, qalaxaye nataqa'en nam saishet da judiopi.

11 Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da lca'atagui na shiřaxauapi.

12-13 Ñim Lo'onatac 'Enauacna řaconeguet nam řalaxaguet na lqataxacpi so Moisés, qalaxaye saishet da řaconeguet nam choche na'axařaxaatega namayepi. Qaq nam řařaten na nqataxacpi qalaq nachena na nqataxacpi nam qairolec da qanmit. Qaq nam sa řauatton ne'ena nqataxacpi qataq huo'o na lasouaxashet, qalaq qařauo'o ca nhuaxanaguec na'aictaxa da sa řauatton ne'ena nqataxacpi.

14 Qaq nam saishet da judiopi qalaq řalaxaguet na lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, na'aictaxa da sa řauatton, qalaxaye namayepi maiche řařaten cam 'onaxaic qataq ca qauem.

15-16 'Eeta'am da nanettalec na namaxasoxonaxacpi ye ntoonaxac. Cha'aye da lataxac, ichoxot da huo'o ye iuennatega qalaq řařaten da řařamaqchiguiři huo'otaq qauem. Da no'on na'axařaxac maye sa'axattac dapaxaguenataxanec da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit qome 'enauac na shiřaxauapi řachegoxotchigui naqa'en So Cristo Jesús. Qaq que'eca na'a'q Ñim Lo'onatac 'Enauacna ivira'a da nmit qome na nhuennataxacpi maye řapogoři.

Na judiopi qataq na nqataxacpi maye chegoqo'ot so Moisés

17 Da qořiita huo'o na řno'oxoreetapigui da chegaqigui na judiopi. Qataq nteetacot da hueto'ot na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, qataq řno'oxoreetapigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

18 Cha'aye ipettega da řařaten dam 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq naxa da napaxaguena na la'aqtacpi Ñimaye, nache řařaten qataq řauatton nam řařamaqchiguiři.

19 Qataq 'eetega da řařateeta cam nasaxauec da 'enapega nam huo'o da lasouaxashet, cam iuen namayepi da řyo'ot da yaqto' ishet da nca'alec.

20 Qataq ye hueto'ot ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache namayepi ipettega da napaxaguenaxala' nam qaica ca řařaanapec qataq nam qaica ca la'amaqchec, nache namayepi 'eetega da lalamaxat da 'eesa qataq da nauattonaxanaxac.

21 Qalaxaye, řca 'eeteco' da qauapaxagueři ca qarřai ye qami'ctaxa maye hua'auři da qanapaxaguiři? řCa 'eeteco' da qauapaxaguenataxaři da saishet da huo'o ca decache, ye maiche qami' da qaucacheetac?

22 Qataq qami' qořiitega nam huo'o ana lhua, qalaq iuen da ipaqueelec da lasataxac co'ollaq cheta'ague da huaron, qalaxaye maiche qami' da saishet da qaupaquiilec da lataxac damaye. Qanquiřaitega na qanatameetacotpi maye choche ne'enaqtacpi qataq saq 'en, qalaxaye qaucacheetega da lsallaxa maye huetaigui na lma'pi namayepi.

²³Qaño'oxoreñiitapigui da qami' hueto'oto ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye saishet da qaulaqailec anamaye. Nache qami' qauasouaxache da saishet da qaiyacnapec Ñimaye.

²⁴Qaq mañaxasaco' naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eeta': «Nam saishet da judiopi saishet da iyacnapec da detaxaña Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat da qoñiita.»

²⁵Yataqta qaica ca naigui da huo'o ca ño'ot ca na'anaxashet na lo'oc da saishet da ñalaxalec na nqataxacpi maye chegoqo'ot so Moisés. Camaye da sa ñalaxalec namayepi, nache 'eeta'am da sa nauane' da huo'o ca na'anaxashet na lo'oc.

²⁶Qaq cam saishet da qaño'o ca na'anaxashet na lo'oc, da huo'otaq ño'ot 'enauac nam damaxasoxoolec na nqataxacpi, nache camaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaconeguet, na'aictaxa da qaica ca na'anaxashet na lo'oc.

²⁷Qaq ñoqo'oye cam ñalaxaguet na nqataxacpi, nacheca ca qami' nmi't qome, na'aictaxa da qaica ca na'anaxashet na lo'oc. Cha'aye qami' na'aictaxa da huo'o na qana'anaxache qataq qami' hueto'oto na nqataxacpi, qalaxaye sa ñauano' da qaulaqailec.

²⁸Saishet da qami' judío lashe', nache qa'iquitega damaye, qataq da qoñitega da souaxat da huo'o na qana'anaxache da yo'oqchigui qaro'ocñaxaqui.

²⁹Cha'aye ca ñoqta 'eesa da judío le'ec, camaye yataqta ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saishet da ñalaxaguet na nqataxacpi maye lo'onatac ca choche shiñaxaua. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna yataqta ñañamaxareeta camaye, na'aictaxa na shiñaxauapi da saishet da ñaconeguet.

Romanos 3

¹Qaq ñoqo'oye ¿huo'o ca naigui peta'a da qomi' judío lashe'? Qataq ¿'onaxaic peta'a da qaño'o ca qana'anaxashet?

²¡Aja' nache 'eetec! Cha'aye de'era la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'auchiguñi da qoñami' co'ollaxa na judiopi.

³Qalaxaye ¿hua'ague ca 'eetec namayepi da huo'otaq sa ipaguelec de'era na'aqtac? Qaq ¿peta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache ñaxaani da saishet da ipaguelec da la'aqtac?

⁴¡A'i, saishet! Chaqrata da Ñim Lo'onatac 'Enauacna yataqta 'eesa da ipacchiguilo naua la'aqtaqa, qaq na'aictaxa da 'enauac na shiñaxauapi tenataxanaxaicpi. Cha'aye nache 'enapac naua ñiyigui'she maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye, 'eeta': «Da 'autaqa, nache qaila'a da yataqta 'eesa da qonapac, qataq da 'anachattec da 'am qanmit, nache 'auauegaxan.»

⁵'Enauac nam qauem maye so'otaqtac ñachaxan da Ñim Lo'onatac 'Enauacna yataqta 'eesa naxa da dalemata qataq ñauo'o ye qanhuaxanaguec. Qalaxaye

saishet da shenaqtega da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da sa iqatchigui cam ño'ot (de'era itaxaŷaxac, ltaxaŷaxac ca choche shiŷaxaua).

⁶¡'Eesa mque' da sa nache 'eetec de'era! Cha'aye da huo'otaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ŷaŷamaqchiguiñi ca ño'ot, nache ¿ca 'eeteco' da ishet da ŷaŷaten ca 'onaxaic qataq da ŷaŷaten ca qauem?

⁷Qalaxaye de'era ŷatenataxanaxac da huo'otaq ichoxot da nquitect da llo'oxoyec de'era 'eesa lataxac maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ¿ta'ainco' qone' da aŷem qanmit da sheeta'am qanqa'en ca huo'o ca lasouaxashet?

⁸Qaq da nache 'eetec de'era, qaq ¿ta'ainco' qone' ye sa qaŷo'ot cam sa ŷaŷamaxaŷi, yaqto' ishet da anac cam ŷaŷamaqchiguiñi? Qaq 'era dam huo'o na 'eetega da sapaxaguenataxanaqtapeguec, cha'aye qauem da lhuennataxa. Qaq ŷoqo'oye ne'ena shiŷaxauapi huo'o qome ca nhuaxanaguec.

'Enauac na shiŷaxauapi huo'o da lasouaxashet

⁹Qaq ŷoqo'oye ¿chaq hua'ague ca 'eetec? ¿Peta'a da qomi' judiopi, nache ishet da ñapagaqalec na laŷepi shiŷaxauapi? ¡'A'i, saishet da nache 'eetec de'era! Cha'aye mashe ime da qami' sa'aqtaxaateguema da qomi' judiopi qataq nam saq judiopi 'enauac qomi' 'etaxaloxoicpi.

¹⁰Cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Qaica ca no'on da lataxac.

¹¹Qataq qaica ca huo'o ca ŷaŷaten, qataq qaica ca nshetaique da nmittaique Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹²'Enauac namayepi qaŷoqta naqa'en Ñimaye; qataq 'enauac ŷe'eguelaxa da qauemaicpi. Qaica, ŷataqta imauec da qaica ca nshetaique da ño'ot ca no'on.

¹³Nachaqrata da ŷataqta qauema naua la'aqtaqa; qataq nda'a't da ŷaŷaten da latenataxanaxac. Naua la'aqtaqa ŷataqta deque'emaqtaxan 'eeta'am na na'araxanaq da denagaxan.

¹⁴Da detaqa, qalaq saishet da matac qataq ŷasaqteguelec naua qauema la'aqtaqa na shiŷaxauapi.

¹⁵ŷataqta sa qaŷaŷa da lalemataic qataq camachaqa ca ŷalauat.

¹⁶Cam dataigue qalaq 'enauac nlaxaaŷi, qataq ŷataqta ŷachoxoren.

¹⁷Saishet da ŷaŷaten da huetaigui da nlagaxayec,

¹⁸qataq saishet da huo'o ca 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

¹⁹Cha'aye qomi' saŷaanaq da 'enauac nam 'enapec nam namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, ŷalamaqchigui nam hueto'ot ne'ena namaxasoxonaxacpi. Qaq 'era da 'eetec yaqto' saishet da huo'o ca 'eetega da qaica ca ŷasouaxat, qataq yaqto' 'enauac na shiŷaxauapi ana 'alhua ŷaŷaten da huo'o da lasouaxashet hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁰Da sepagaqtelec na namaxasoxonaxacpi, nache saishet da ÿa'axat da qaica ca qarasouaxashet da hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna; cha'aye na namaxasoxonaxacpi ÿo'ot da qomi' saÿatenaqta da qomi' 'etaxaloxoiqa.

Da nca'alaxa chegoqchigui da npi'iÿaxac

²¹Ana nere maye huetalec na la'aqtaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ÿapaxagueneque da lataxac da qomi' ÿaÿamaxareete' Ñimaye, qalaxaye saishet da chegoqchigui da salaxasoxolec na namaxasoxonaxacpi.

²²Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿaconeguet 'enauac nam ÿa'amaqten qataq huo'o da lpi'iÿaxac So Jesucristo, saishet da iuen da huo'otaq judío qalqo' saishet.

²³'Enauac qomi' huo'o da qarasouaxashet, qaq ÿoqo'oye ÿataqta qomi' qaÿoqtalo Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁴Qalaxaye Ñimaye ÿataqta Ita'araic da lauotaxanaqtaic da shenaqta. Qaq ÿoqo'oye ÿapalaxat na qarasouaxashet qataq qaca naqa'en aca lasheue. Nachaqrata da chegoqchigui So Jesús da qomi' isoueeguesopa da qanhuaxanaguec maye qomi' taleguetectaxa souaxat da qaye'etaxaloxo.

²⁵⁻²⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna namaxa ana 'alhua So Jesucristo da yaqto' qomi' ileualeguete. Da sepi'iÿaqa'a da So Jesús qomi' ileualeguete, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿapalaxat na qarasouaxashetpi. 'Era da 'eetec da ÿachaxan Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ÿataqta 'eesa. Qana'achec souaxat da lhualaxavic Ñimaye. Cha'aye nagui ÿapalaxat 'enauac nam qauem maye so'otaqtac co'ollaxa. Ñimaye ÿataqta no'on da lataxac qataq ÿaconeguet nam huo'o da lpi'iÿaxac So Jesús.

²⁷⁻²⁸Da souaqto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache iuen da saishet da ño'oxonnaqtai'. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ÿaconegueta souaxat da huo'o da qarpi'iÿaxac So Jesucristo, qaq saishet da chegoqchigui da salaxasoxoguet na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés.

²⁹Qaq ¿peta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachaqnata nam judiopi da Lataxala'? ¿Saishet peta'a da Lataxala' nataqa'en na laÿepi shiÿaxauapi? Aja', namayepi nataqa'en Lataxala' Ñimaye.

³⁰Cha'aye 'oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaica ca lÿa. Qaq nacheñi Ñimaye ñim ÿaÿamaxareeta 'enauac nam huo'o da lpi'iÿaxac So Jesucristo, na'aictaxa da judío huo'otaq da saishet.

³¹Qalaxaye da huo'o da qarpi'iÿaxac So Jesús, nache damaye saishet da ÿa'axat da na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés da qaica ca naigui. Nachaqrata da huo'o da qarpi'iÿaxac Somaye, nache ichoxot da huo'o naq 'enec ñaqa'enaq nam nqataxacpi.

Romanos 4

Qaÿaloqnaxana so Abraham

- ¹Seuennataxanaxalec da huaigui so Abraham maye sachegoxosoxoguet.
- ²Da Ñim Lo'onatac 'Enauacna taxa da ñaŷamaxareeta somaye souaxat nam ŷo'otpi, nache somayectaxa ŷataqta huo'o da ño'oxonnaxac. Qalaxaye da nachaatot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saishet da huo'o ca na'amqaanaxac.
- ³Cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «Ñimaye ñaŷamaxareeta so Abraham, cha'aye so Abraham huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»
- ⁴Cha'aye saloqnaxana aca anom maye qoŷami' ca do'onataxaatac, acamaye ŷataqta lasheue da lo'onataxanaxac saishet da choche qoŷaatem da 'eeta'am ca chochaq nme, cha'aye nache lashiichiŷaxac.
- ⁵Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷa'axat da qaica ca lasouaxashet ca 'etaxaloxoic, na'aictaxa da que'eca 'etaxaloxoic qaica ca ŷo'ot da huo'otaq taiguat da ŷaconeguet damaye, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaŷamaxareeta camaye souaxat da huo'o da lpi'iŷaxac.
- ⁶So David nataqa'en qomi' da'aqtaxanema da lamaxayec nam na'aictaxa da qaica ca ŷo'ot da huo'otaq taiguat da ŷaconeguet damaye. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapalaxat na lasouaxashet namayepi souaxat da huo'o da lpi'iŷaxac Ñimaye. 'Era da la'aqtac so David maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta':
- ⁷«ŷataqta machiguiñi qome nam shiŷaxauapi maye ŷapalaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna na lasouaxashetpi! ŷCha'aye Ñimaye ŷataqta icoua'ai na lasouaxashetpi maye ŷo'ot namayepi!
- ⁸ŷataqta machiguiñi qome nam shiŷaxauapi maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapalaxat na lasouaxashetpi qataq 'enauac nam qauem maye ŷo'otpi!»
- ⁹Qalaxaye de'era namaxayec ¿peta'a nachaqnata nam huo'o na na'anaxat na lo'oc huo'otaq nataqa'en nam qaica ca na'anaxashet? Mashe sa'axataqtac da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaŷamaxareeta so Abraham, cha'aye somaye huo'o da lpi'iŷaxac Ñimaye.
- ¹⁰Qaq damaye qaica ca iqoleguet da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaŷamaxareeta so Abraham co'ollaq saxanaqca ca na'anaxat na lo'oc.
- ¹¹Qaq ŷoqta 'eesa da so Abraham qaŷauo'o co'ollaxa so la'anaxat na lo'oc da na'anaxat qanqa'en, qaq damaye ŷachaxan da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaconeguet somaye souaxat da huo'o da lpi'iŷaxac. Qaq 'era da 'eetec so Abraham da huo'omshe qoŷanagui da lta'a 'enauac nam huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, na'aictaxa da saishet da qaŷauo'o ca na'anaxat na lo'oc.
- ¹²Qalaxaye so Abraham nataqa'en lta'a nam huo'o na na'anaxat na lo'oc, qataq huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq de'era ŷachaxan da namayepi

quetague' da lataxac so Abraham co'ollaq saxanaxa da qaŷauo'o ca na'anaxat na lo'oc.

Dam qaŷachaxanapecot nam huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹³Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷachaxanapecot so Abraham qataq na llalaqpi da ŷami' 'enauac ana 'alhua. Qalaxaye de'era ŷachaxanapec saishet da chegoqchigui da souaxat da ŷalaxalec nam namaxasoxonaxacpi so Abraham. Maye souaxat da somaye huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache Ñimaye ŷaŷamaxareeta somaye, nache ŷamata'ac da no'on shiŷaxaua.

¹⁴Cha'aye da ŷachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da talec nam ŷalaxaguet na namaxasoxonaxacpi, huaña nache da npi'iŷaxac qataq dam ŷachaxanapec Ñimaye ŷataqta qaica ca naigui.

¹⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷauo'o ca nhuaxanaguec nam sa ŷalaxalec na namaxasoxonaxacpi. Qalaxaye da qaica ca namaxasoxonaxac, nache qaica ca ishet da huasoilec da sa ŷalaq.

¹⁶Qaq ŷoqo'oye dam ŷachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' huo'o da 'enec da talec 'enauac nam llalaqpi so Abraham, nache Ñimaye saishet da iŷaxanaique ca naiguet damaye. ŷo'ot de'era ŷachaxanapec da talec 'enauac nam huo'o da lpi'iŷaxac Ñimaye. Saishet da nachaqnata nam ŷalaxalec na namaxasoxonaxacpi, maye nataqa'en 'enauac nam huo'o da lpi'iŷaxac maye 'eeta'am so Abraham. ŷoqo'oye so Abraham nacheso so 'enauac da qarta'a.

¹⁷Ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Ñimaye 'enapega so Abraham da somaye ivira'a da lta'a na ŷotta'a't shiŷaxauapi ana 'alhua.» Qaq de'era ŷachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'otec so Abraham, cha'aye somaye ŷa'amaqten da nachaqñita 'oonolec qataq huo'o da la'añaxac da nca'alaxatec na mashe ileu qataq da huo'o ca ŷo'ot dalaxaic.

¹⁸Co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷachaxanapecot so Abraham da qalota ca llalaqpi. Qaq damaye ŷataqta 'eeta'am da saishet da ishet. Qalaxaye souaxat da naquitaxac qataq da lpi'iŷaxac Ñimaye, nache so Abraham ivira'a da nacheso so chegoxoguet na qalota shiŷaxauapi ana 'alhua maye nataqa'en ŷa'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁹Na'aictaxa da mashe yaqta'a da ivi' naua cien vi'ie da llaxa qataq mashe saqaŷaloq da ileu, qalaxaye so Abraham saishet da ŷaxaañi da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Na'aictaxa da ŷaŷaten da aso lhua Sara da saishet da huo'o ca llalec,

²⁰qalaxaye somaye saishet da iqoleguet da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ipacchigui da ŷachaxanapec. Nachaqrata da nquictauec da qaramta da lpi'iŷaxac qataq da naquitaxac, qataq ŷaatacot da na'acheŷaxac Ñimaye.

²¹So Abraham ŷataqta ŷaŷateeta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'o da la'añaxac da ishet da ipactelec dam ŷachaxanapec.

²²Qaq ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaŷamaxareeta somaye, nache ŷamata'ac da no'on shiŷaxaua.

²³Qaq ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷa'axat da Ñimaye ŷaŷamaxareeta so Abraham, qaq damaye saishet da naigui da nachaqsota somaye da ŷaŷamaxareeta,

²⁴maye nataqa'en qomi'. Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi ñi nca'alaxatec So Jesús maye Qarataxala', qataq qomi' ŷaŷamaxareete' da sepi'iŷaqa'a Somaye.

²⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷan So Jesús co'ollaxa da yaqto' qomi' ileualeguete souaxat na qarasouaxashetpi, qataq nca'alaxateeguesop da nleuaxa, da yaqto' ŷapalaxat na qarasouaxashetpi.

Romanos 5

Qomi' ŷaŷamaxareete' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, chegoqchigui So Jesucristo

¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ŷaŷamaxareete' cha'aye souaxat da huo'o da qarpi'iŷaxac Ñimaye. Qaq damaye chegoqchigui So Qarataxala' Jesucristo. Qaq ŷoqo'oye nagui huo'o da qarlagaxayec da sonaqto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Qaq huo'o da qaramaic da saŷaanaq da chegoqchigui da qarpi'iŷaxac So Jesucristo, nache nagui selagaqtapiguiñi souaqtaigui da lsoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq que'eca anata na'a'q ñeuanaqaua'a qome Ñimaye da la'amaqchec.

³Qalaxaye nataqa'en huo'o da qantonaxac souaxat da qanque'eenaxac, cha'aye saŷatenaqta da nache 'eetec de'era, nache saŷaanaq da lleuenaxaguet na qanque'eenaxaguesat.

⁴⁻⁵Qaq da saŷaanaq da lleuenaxaguet na qanque'eenaxacpi, nache qomi' ŷaŷamaxareete' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq Ñimaye da qomi' ŷaŷamaxareete', nache ŷataqta 'eesa da qomi' nca'alaxatre'c. Qaq de'era saŷatenaqta da ŷataqta 'eesa: Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ipacchigui cam ŷachaxanapec, ŷoqo'oye Ñimaye nlaxatchiguilo naua qarquiyaqtel da lsoxoyec, ŷachegoxotchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye qomi' ŷanema.

⁶Co'ollaq qomi', maye qomi' 'etaxaloxoiqa sa seshetaq da maiche ñeca'alaxataxala't, nache So Cristo nañaneguet da nleuaxa souaxat da shenaqta. Somaye ileu co'ollaq ivita so laloqo' maye ŷecchiguiña Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁷ŷataqta 'eesa da huo'o da lqalaic ca shiŷaxaua da nañaalec da ileualec ca 'eeta'am lŷa, na'aictaxa da no'on da lataxac huo'otaq da huo'o naq 'enec. Qalaxaye saiuena'a da huo'o ca ishet da ŷan da nachaalataxac da nañaalec ca no'on shiŷaxaua maye ŷo'otec ca ŷaŷamaqchiguiñi camaye.

⁸Qalaxaye na'aictaxa da qomi' ñaq souaqtaigui co'ollaxa da qaye'etaxaloxo, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷachaxan da lta'araic lsoxoyec, nache qomi' namaxalo So Jesucristo da yaqto' qomi' ileualeguete.

⁹Qaq nagui da mashe ñapalaxat na qarasouaxashetpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da chegoqchigui da l-leuaxa So Cristo, nache ñoqta 'itchiguiñi qone' da huo'o da qana'achecñaxac So Cristo, cha'aye Somaye qomi' nca'alaxateeguesopa cam nhuaxanaguec na shiñaxauapi maye ñaq naña'acna.

¹⁰Cha'aye co'ollaq ñaq souaqtaigui da sepa'aguenaqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache Ñimaye ñachegoxotchigui da l-leuaxa So Llalec da ñauo'o da qarlagaxayec, qaq nache ñoqta 'itchiguiñi qone' da qomi' nca'alaxatre'c nagui da So Llalec nca'altauec qaq qomi' huo'o da qarlagaxayec da sonaqtot Ñimaye.

¹¹Nataqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ño'oteque da Ita'araic da qaramaicñaxac, cha'aye mashe souaqtaigui da nlagaxayec da sonaqtot Ñimaye, chegoqchigui So Qarataxala' Jesucristo.

So Adán qataq So Cristo

¹²Da hua'auchiguiñi nasouaxashet ana 'alhua chegoqchigui so Adán co'ollaq sa ñalaq. Nache chegoqchigui de'era nasouaxashet da yo'oq da nleuaxa ana 'alhua. Qaq cha'aye 'enauac da huo'o da lasouaxashet, nache 'enauac nataqa'en da ileu namayepi.

¹³Qaq co'ollaq saxanaxa da huo'o na namaxasoxonaxacpi, nache nale'ena da huo'o na nasouaxashetpi ana 'alhua, qalaxaye da qaica na namaxasoxonaxacpi, nache saishet da huo'o ca qañauo'o ca lasouaxashet da qoñeetega sa ñalaq.

¹⁴Qalaxaye so shiñaxauapi chegoqchiguiña so Adán choche ivitta'a so Moisés, somayepi ileu, cha'aye huo'o da lasouaxashet. Qaq na'aictaxa da huo'otaq de'era lasouaxashet, saishet da chegoqchigui da souaxat da sa ñalaxaguet ca lamaxasoxonaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta'am da 'eetec so Adán. Huo'o na huaña da so Adán nateeteguet da lataxac So Cristo.

¹⁵Qalaxaye de'era lasouaxashet so Adán, damaye saishet da qanaloqnaxaneguet dam lachetaqtaxanaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qomi' ñanema. Cha'aye de'era lasouaxashet so Adán chegoqchigui da qalota na ileu; qalaxaye chegoqchigui So Jesucristo da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñanema de'era qanmeñaxac maye ñataqta ñactec da lyac qataq qalota na ishet da ñañamaxaani.

¹⁶Qaq ñoqo'oye de'era lasouaxashet so Adán saishet da ishet da qanaloqnaxaneguet da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye da lle'etaxaloxo so Adán ño'ot da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ña'axat da huo'o da lasouaxashet somaye. Qalaxaye qana'achec souaxat da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da nagui Ñimaye ñapalaxat na lasouaxashetpi na 'etaxaloxoicpi, na'aictaxa da saishet da taiguet damaye.

¹⁷Da lle'etaxaloxo so Adán da chegoqchigui da huo'o da la'añaxac da nleuaxa ana 'alhua. Qaq ñactec qone' da 'eesa da chegoqchigui So Jesucristo, da qomi' senoxonaxaua'a da la'añaxac da dalaxaic achaalataxac. Cha'aye Ñim Lo'onatac

'Enauacna qomi' ñauoteque, qataq qomi' ñañamaxareete', qaq saishet da qomi' iñaxanoto aca lasheue damaye.

¹⁸Chegoqchigui da lasouaxashet so Adán, da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ña'axat da 'enuac da shenaqta sañaqa'aguet da seleuaq. Qalaxaye qana'achec da chegoqchigui So Jesucristo da qomi' ileualeguete, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñapalaxat na qarasouaxashetpi qataq qomi' ñanema ca achalataxac maye chochaq tatec.

¹⁹Cha'aye dam naigui da sa ñalaq so 'oonolec shiñaxaua, damaye ño'ot da qalota na sa ñalaq. Qalaxaye chegoqchigui da lalaxayec so lña 'oonolec maye le'enaxat Jesús da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñapalaxat na lasouaxashetpi na shiñaxauapi.

²⁰Na namaxasoxonaxacpi co'ollaq huo'o, nache ño'ot da la'añaxac da ñe'etaxaloxo. Qaq na'aictaxa da ñe'etaxaloxo da huo'o da la'añaxac, qalaxaye da lsoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna napacalec damaye.

²¹Cha'aye dam 'eetec da ñe'etaxaloxo co'ollaq ñataqta huo'o da la'añaxac da nachetac da nleuaxa, qaq nache 'eetec nataqa'en da la'añaxac da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñapalaxat na qarasouaxashetpi qataq qomi' ñanema da achalataxac maye qaica ca loga't, chegoqchigui naqa'en So Qarataxala' Jesucristo.

Romanos 6

Qana'achec da ñeca'alaxauec, chegoqchigui So Cristo

¹Qaq nagui ¿ca 'eetec ca lña qara'aqtac? ¿Peta'a qolaqto'ot da qaye'etaxaloxo, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna nquigaxattec da lauotaxanaqtaic da shenaqta?

²¡'A'i, saishet! Cha'aye qomi' mashe saishet da sañaqapegueua'a da ñe'etaxaloxo, qaq ñoqo'oye saishet da qolaqto'ot damaye.

³Qami' qauañachiñiita da chegoqchigui da achelaxac, da ña'araxaua'a da l-leuaxa So Cristo.

⁴Co'ollaq qomi' qanachelaxa'n, nache seleuaq qataq qarñachiguiñi' Somaye da qomi' qailalyiñi. Qalaxaye seleuaq da yaqto' qomi' qanca'alaxatre'c. Qaq 'eeta'am co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a da irolec da lta'araic la'añaxac da nca'alaxatec So Jesús, nache nataqa'en 'eetec de'era da qomi' ñanema da achalataxac maye dalaxaic maye ishet da qolaqto'ot.

⁵Co'ollaq qomi' qanachelaxa'n, nache saleqaxaua'a da l-leuaxa So Cristo, nache nataqa'en saleqaxaua'a da dalaxaic nachaalataxac Somaye.

⁶Huo'o da ñataqta ñataqtegue, 'eeta': Co'olloxocheye maye qomi' 'etaxaloxoiqa, qalaxaye co'ollaq So Cristo da qaiuxaneguet so npe'enaxaqui, nache qomi' qarleuaxaua Somaye. Qaq ñoqo'oye de'era ñe'etaxaloxo mashe saishet da qomi' ñamaqta'ape.

⁷Cha'aye da mashe seleuaq chegoqchigui da achelaxac, nache da ñe'etaxaloxo saishet da huo'o ca la'añaxac da queta da qomi' ñamaqta'ape.

⁸Cha'aye da chegoqchigui da achelaxac da qarleuaxaua So Cristo, nache ñataqta 'eesa da nataqa'en qarca'alaxaua Somaye.

⁹Qaq sañaanaq So Cristo da mashe nca'alec qanqa'en, nache saishet da qaltaq ñe'eguelaxalec da ileu, cha'aye da nleuaxa mashe qaica ca la'añaxac da qaltaq ñalauat Somaye.

¹⁰Co'ollaq ileu So Jesucristo, nache da ñe'etaxaloxo deqat da la'añaxac maye netalec Somaye. Qaq da nachaalataxac maye nachattaigui nagui, damaye nachera da lalamaxat qataq ñañamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Qaq ñoqo'oye nataqa'en de'era ñe'etaxaloxo mashe imeuo da la'añaxac da qami' ñama'q, cha'aye So Cristo qami' ñanema da qarca'alaqai. Qaq nagui da qarca'alliuec, nache da qanachaalataxaqui, iuen da qauo'оче cam ño'ot da ntonaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹²Qaq nagui no'on da saishet da qauashiñim da ñe'etaxaloxo da qami' ilo'oguelo qataq da qami' ñamaqaleguete da qualaqaiguet na qauem 'eetapeguecpi da qaro'ocñaxaqui.

¹³Qami' mashe qarellivi co'ollaxa qarñachiguiñi' da ñe'etaxaloxo, qalaxaye nagui qaltaq qarca'alliuec. Qaq ñoqo'oye saishet da qanashiñiiguet da ñe'etaxaloxo da qami' ño'onataxanaxaneque na qauem. Nachaqrata da qanañañiyot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qauo'оче cam ño'ot da ntonaxac Ñimaye.

¹⁴Yaqto' de'era ñe'etaxaloxo qaica ca la'añaxac da qami' ñama'q, cha'aye mashe saishet da qami' l-lataqa na namaxasoxonaxacpi. Nagui nache qauo'onataxaniitegulec da lsoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Da qaño'onataxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁵Qaq huo'o ca ishet da 'eeta' da la'aqtac: «Nagui mashe saishet da qomi' l-lataqa na nqataxacpi, nachaqrata da qomi' so'onataxanaqteguelec dam lsoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñoqo'oye qaica camachaqa da qolaqto'ot da qaye'etaxaloxo.» Qalaxaye damaye saishet da nache 'eetec.

¹⁶Qami' qauañachiñiita da ca nache 'eetai' da ñalaqtapeguet ca lña shiñaxaua, nache ivira'a da l-latac camaye. Qaq nache 'eeteque qomi' seshetaq da salaxasoxoguet da ñe'etaxaloxo, nache seviraqa'a da seleuaq. Qaq da huo'otaq salaxasoxoguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qomi' ñañamaxareete' qataq saconaxaguet da lchxononataxanaxa.

¹⁷Co'olloxocheye da qoñiita qami' l-lataqa da ñe'etaxaloxo. Qalaxaye sanaqot da qana'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat da qualaqaiguet ñataqta imauec da qarquiyaqteñaxaqui da lapaxaguenataxanaxac maye qami' ñanema.

¹⁸Qaq nagui mashe qami' huesochiyiñi saishet da qami' l-lataqa da ñe'etaxaloxo, nache qauo'onataxaniitacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qauo'оче ca ñaamaqchiguiñi.

¹⁹Cha'aye qami' ñaq 'eetalec da sa qauaiaaia de'era, nache aiaem saconalo naua na'aqtaqa maye iataqta iataqteguelo qataq nauattonataqa. Qami' co'ollaxa qami' l-lataqa na qauem, qataq qauo'ochetac da ñe'etaxaloxo maye nachera da qancachetague' aca saishet da nhua qataq na iotta'a't qauempi. Qalaxaye nagui iuen da qanalemaqaite' da qauo'onataxaniyot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁰Co'ollaq ñaq qami' l-lataqa da ñe'etaxaloxo, nache qami' saishet da ishet da qauo'оче cam iataqta iiaamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²¹Qaq i negue't cam qauachegoxochiiaigui damaye? Nachaqrata da qauachegoxochiiaigui da qara'aloqoi qataq da nache 'eetai' da qami' qaiyoqtaalo Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²²Qalaxaye nagui mashe saishet da qami' l-lataqa da ñe'etaxaloxo. Nagui mashe qauo'onataxaniitacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq damaye iataqta 'onaxaic, cha'aye da 'oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qauo'onataxaniitacot, nache iataqta 'itchiguiñi da qauacoñiguat ca achalataxac maye chochaq tatec.

²³Cha'aye cam nachaqrata da i'ottac da ñe'etaxaloxo, nache camaye iaconeguet ca nhuaxanaguec, qaq damaye nachera da nleuaxa. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ianema da qanme da nca'alaxa maye chochaq tatec chegoqchigui So Cristo Jesús maye Qarataxala'.

Romanos 7

Nagui qomi' lalamaqa'ate So Cristo

¹Qami' iaqaiaaicpi, maye qoquiitague' So Cristo qami' maye qauauattoia na namaxasoxonaxacpi maye chegoq'ot so Moisés qataq qauaiachiaia da iuen da salaxasoxolec namayepi da ia ieca'alaqtauec.

²Qaq saloqnaxana aca 'alo maye mashe huaron, acamaye na namaxasoxonaxacpi ia ncoñetta'ai' naqa'en ca lhua qom huo'otaq camaye ia nca'altauec. Qalaxaye que'eca lhua qom huo'otaq ileu, nache acamaye ishet da huesoueeguesop na namaxasoxonaxacpi maye iconetta'aguet naqa'en camaye.

³Qaq iyoqo'oye acamaye da huo'otaq huaroneguet ca lya iale, da huo'otaq ia nca'altauec ca lhua, nache acamaye saishet da ipaguelec da lataxac da nhuaiaxac. Qalaxaye da mashe ileu que'eca lhua, nache acamaye huesoueeguesop da lataxac da nhuaiaxac, nache ishet da ie'eguelaxalec da qaltaq huaron, nache saishet da qaiamata'ac da saishet da ipaguelec da lataxac da nhuaiaxac.

⁴Qaq nache 'eetec nataqa'en qami' iaqaiaarolqa maye qana'ayeetaua'a da lo'ociaxac So Cristo, chegoqchigui da l-leuaxa Somaye, qaq qami' mashe saishet da qami' huetaleguete da la'iaaxac na namaxasoxonaxacpi. Cha'aye nagui mashe

qami' lalamaqa'ate So Cristo, maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxateeguesop da l-leuaxa. Qaq ñoqo'oye qomi' ishet da so'onataxanaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da so'otaq ca no'on.

⁵Cha'aye co'ollaq qomi' souaqtaigui da saishet da sañoxotaq da ñellaqañi da qarqopitaxanaqtaic da so'otaq ca sa ñañamaxañi, nache na namaxasoxonaxacpi nquigaxatec de'era qarqopitaxanaqtaic. Qaq nachena na so'otaqtacpi nam qomi' qañoqtalo Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Qalaxaye nagui na namaxasoxonaxacpi mashe saishet da qomi' ilotegueto. 'Ena'am da mashe seleuaq. Nagui nache qomi' huesochiyiñi qataq dalaxaic da qarataxac da so'onataxanaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Saq 'ena'am so hua'auchiguiñi, co'ollaq salaxasoqtapeeguet na togohec namaxasoxonaxacpi, nachaqrata da nagui salaxasoxoguet So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

Da loquixac da qañataña'aguet da ñe'etaxaloxo

⁷Qaq ñoqo'oye ¿chaq hua'ague ca 'eetec ca qara'aqtac? ¿Peta'a qauem na namaxasoxonaxacpi, maye chegoqo'ot so Moisés? ¡'A'i, saishet! Cha'ayectaxa da qaica namayepi, nache saishettaxa da sañaten chaq negue't dam ñe'etaxaloxo. Saloqnaxana da na nqataxacpi taxa da saishet da 'enapec: «Saishet da qoquiigue da qarqopitaxanaqtaiqui da qauqopichiita'a ca lalamaxat ca qarñai», nache añemctaxa saishet da sañaten damaye da sa ñañamaxañi.

⁸Da qaicactaxa na namaxasoxonaxacpi, nache da ñe'etaxaloxo qaica ca la'añaxac. Qalaxaye de'era ñe'etaxaloxo do'ogoxona da la'añaxac na namaxasoxonaxacpi, nache añem ño'otec da iyaxayec da so'ot na ñotta'a't sa ñañamaxañisat.

⁹Cha'aye co'ollaq saxanaxa da sañaten na nqataxacpi, nache she'emaqtac. Qalaxaye co'ollaq sañaten na namaxasoxonaxacpi, nache ñanoma da ñataqta añem 'etaxaloxoic lta'araic

¹⁰qataq añem qañoqta Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Huaña, nache de'era namaxasoxonaxac maye ishettaxa da añem ñami' ca achaalataxac maye chochaq tatec, damaye añem ñaueca'a da nleuaxa maye chochaq tatec.

¹¹Cha'aye de'era ñe'etaxaloxo, do'onataxana na namaxasoxonaxacpi da añem ñatenachet, qaq ñoqo'oye nache chegoqchigui namayepi da añem qañoqta Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹²Qalaxaye nache 'ena'am da shenaqapec da ne'ena namaxasoxonaxacpi chegoqtot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ñoqo'oye ñi 'oonolec nam lamaxasoxonaxacpi ñataqta 'onaxaic qataq nalochiguiñi.

¹³Qaq de'era saishet da sheetega da na namaxasoxonaxacpi maye 'onaxaic añem ñauecta'a da nleuaxa. ¡'A'i, saishet! Cha'aye dam añem ñalauat nachera da ñe'etaxaloxo, maye do'ogoxona som 'oonolec nam 'onaxaic namaxasoxonaxacpi. Qaq ñoqo'oye chegoqchigui so 'oonolec namaxasoxonaxac 'onaxaic da 'enauac

saŷatenaq da ŷataqta huo'o da lchec qataq qauem, qaq damaye nachera da ñe'etaxaloxo.

¹⁴Cha'aye qomi' saŷaanaq da na namaxasoxonaxacpi chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye aŷem choche aŷem shiŷaxauatto, qaq ŷoqo'oye sa seshet da ñellañi nam qauem iqopitaxanaqtaiguesat qataq aŷem l-latac da ñe'etaxaloxo.

¹⁵Qaq ŷoqta 'eesa da sa saŷaten nam so'ottacpi, souaxat da saishet da so'ot cam ŷataqta sheetapeguc. Nda'a't nam qauem maye sa saŷamaxaren da so'ot.

¹⁶Qalaxaye que'eca sa saŷamaxaren da huo'otaq nacheca so'ot, nache aŷem maiche saŷaten da ŷataqta 'onaxaic ne'ena namaxasoxonaxacpi.

¹⁷Qaq saishet da nachaŷem da so'ot que'eca qauem, cha'aye nachera da ñe'etaxaloxo maye huetaigui aŷi iquiyaqte.

¹⁸Qaq nache aŷem saŷaten da lqopitaxanaqtaic da ŷapachiŷaxac, saishet da aŷem ŷashenem da so'ot ca ŷaŷamaqchiguiñi. Qaq na'aictaxa da aŷem huo'o da iyaxa da so'ot ca ŷaŷamaqchiguiñi, qalaxaye saishet da saŷoxot da so'ot.

¹⁹Qaq saishet da so'ot cam ŷaŷamaqchiguiñi maye seuennatega, chaqrata da shecto'ot da so'ottac nam qauem maye saishet da seuennatega.

²⁰Qalaxaye da huo'otaq so'ot nam saishet da saŷamaxaren da so'ot, nache ŷoqta 'eesa da saishet da nachaŷem da so'ot, cha'aye damaye so'ot souaxat da ñe'etaxaloxo maye netaigui aŷi iquiyaqte.

²¹Qaq huaña, nache aŷem ñanoma naxa da, na'aictaxa da sauotaique da so'ot ca ŷaŷamaqchiguiñi qalaq sa seshet, nda'a't naxa na sa ŷaŷamaxañi da so'ot.

²²Cha'aye dam pa'auo da iquiyaqteŷaxac ŷataqta huo'o da lqopiche nam namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²³⁻²⁵Qalaxaye aŷem huo'o da lŷa sela'a: Huo'o da aŷem pa'ataigui, qaq damaye deloctague' dam iuennataxac maye saŷaten da ŷaŷamaqchiguiñi. Qaq aŷem huo'o da ñepogoxoinaxac da salaxaguet nam namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye ŷataqta ñanomta da aŷem iconettai' da ñe'etaxaloxo maye aŷem ŷauecta'a da nda'a't da so'ottac da qauem. ŷataqta huo'o da iyaxa da salaxaguet na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye sa seshet da saxaani da ñe'etaxaloxo, cha'aye dam ŷapachiŷaxac sa da'aŷi, qaq ŷoqo'oye saishet da ŷalaq. ¡Choxoraicolec aŷem! ¡Negue'tom ca ishet da aŷem isoueeguesop ne'ena no'ocŷaxac maye aŷem ŷauecta'a da ñe'etaxaloxo qataq da aŷem qaŷoqta naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna? ¡Qalaxaye sanot da ña'achecŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye saŷaten da So Jesucristo, nacheso so aŷem isoueeguesop de'era!

Romanos 8

So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ŷanema da qarca'alaxa

¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ñauo'o qome ca qanhuaxanaguec, cha'aye mashe ña'araqtaua'a So Jesucristo.

²Qaq nagui da mashe ña'araqtaua'a Somaye, nache So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, qomi' ilotegueto qataq qomi' ñanema da qarca'alaxa qataq qomi' isoueeguesopa da ñe'etaxaloxo qataq da nleuaxa.

³Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot co'ollaxa dam saishet da ñañoxtot da ño'ot nam namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, cha'aye qaica ca ilo'ogue da lqopitaxanaqtaic da ño'ot nam qauem. Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna namaxalec co'ollaxa ana 'alhua so lalamaxat Llalec, qaq Somaye ñataqta 'ena'ama qomi' da qarqalviaya, qataq da qañe'eguenataguec. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna namaxalec ana 'alhua Somaye da yaqto' qomi' ileualeguete souaxat na qaye'etaxaloxo. Qaq nache chegoqchigui Somaye da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nlaxaañi da la'añaxac da ñe'etaxaloxo.

⁴Qaq de'era ño'ot Ñimaye nshetaique da qomi' saishet da qolaqtague' da so'otaqtac 'enauac nam qauem qarqopitaxanaqtaiguesat, nachaqrata da sepagaqtelec da so'otaq nam ñañoqchiguiñi maye damaxasoxoolec nam namaxasoxonaxacpi, qaq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta qomi' itaua'n.

⁵Cha'aye nam quetague' da saishet da nllañi da qauem lqopitaxanaqtaic, namayepi nachaqrata da tatapigui lauel da ño'ot da qauem. Qalaxaye nam quetague' da ñalaxaguet So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, namayepi nachaqrata da iuennatega da ño'ot nam 'eetapeguec Somaye.

⁶Cha'aye da seuennaqtega 'enauac nam qauem maye 'eetapeguec da qarapachiñaxac, nache ñataqta qañoqtalo qome qomi' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq da nda'a't da seuennaqtega cam 'eetapeguec So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, nache qomi' tañoto ca qarca'alaxa chochaq tatec qataq ca nlagaxayec.

⁷Nam saishet da nllañi nam qauem lqopitaxanaqtaicpi nda'a't da iuennatega da ño'ot ca qauem, nache namayepi ñataqta ipa'agueetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye sa ñañoamaxaren qataq saishet da ñalaxaguet na lamaxasoxonaxacpi Ñimaye.

⁸Qaq ñoqo'oye nam quetague' da ñalaqtapeguet nam qauem lqopitaxanaqtaiguesat, namayepi saishet da ño'ot ca ntonaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Qalaxaye da So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' hueta'agueta, nache qami' saishet da qoquiito'ot nam qauem qarqopitaxanaqtaiqui, nachaqrata da qaulaqaiguet So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ca saishet da hueto'ot So Saqcha'a La'añaxac So Cristo, nache camaye saishet da na'attaua'a Somaye.

¹⁰Souaxat da ñe'etaxaloxo, nache da qaro'ocñaxaqui ishet da ileu. Qalaxaye da So Cristo nca'alec qataq qami' hueta'agueta, nache nataqa'en so saqcha'a

qarca'alaqai nca'alec qataq saishet da imeuo, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñapalaxat na qarasouaxashechi.

¹¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxateeguesop da l-leuaxa So Jesús, qaq Ñimaye nataqa'en nca'alaxatec da qaro'ocýaxaqui maye mashe ileu, da yaqto' ñe'eguelaxalec da nca'alec, da So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' hueta'agueta. 'Era dam ño'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachegoxotchigui So Saqcha'a La'añaxac maye qami' hueta'agueta.

¹²Yoqo'oye, qami' ñaqañañicpi, qomi' mashe saishet da qomi' qañamaqtaleguete da qolaqtague' da maiche qaralamaxat qarqopitaxanaqtaic.

¹³Cha'aye da qami' qoquiitague' de'era qarqopitaxanaqtaiqui, nache ishet da qarellivi qome. Qalaxaye da chegoqchigui qanqa'eñi So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da nache tachiguiña qanqa'eñi de'era qauem qarqopitaxanaqtaiqui, nache qami' tañoto ca nca'alaxa maye chochaq tatec.

¹⁴Qaq 'enauac nam quetague' So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi ñataqta llalaqpi Ñimaye.

¹⁵Cha'aye som Saqcha'a Na'añaxac maye qami' ñanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Somaye saishet da qami' l-lataqa qataq saishet da qami' icolanaqche't. Nachaqrata da Somaye qomi' ñaueegueta da ñataqta qomi' llalqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qomi' ñapaxagueneque da señaxanaxa Ñimaye qalaq shenaqta': «'Am Ita'a.»

¹⁶Se'eso Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna huaxaiguete so saqcha'a qarca'alaxa, nache ñataqta 'itchiguiña naqa'en da qomi' llalqa Ñimaye.

¹⁷Qaq nagui da mashe qomi' llalqa, nache nataqa'en qomi' taleguete 'enauac nam 'onaxaic maye iqataxaatapigui' Ñimaye da qomi' ñanema. Qaq 'enauac ñataqta ñeuanagte' So Cristo, qaq da huo'otaq huo'o da qanque'eenaxac da shenaqta'am Somaye, nache nataqa'en ñoqta 'eesa da ñeuanagaua'a Somaye da llo'oxoyec maye ñaconeguet qome.

Cam ñaq natauo maye huo'o da llo'oxoyec

¹⁸Ñataqta 'eesa ñaqa'en da naua qanque'eenaxaco maye seviraxagueta nagui ñataqta qaica ca la'amaqche'c, da ñaloqnaxaguete da llo'oxoyec qome que'eca dalaxaic achalataxac maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñanema qome da sonaqta'aguete Ñimaye.

¹⁹'Enauac nam lo'onatacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna iuatta'a qataq ñataqta lta'araic da lachetataic, da Ñimaye 'enauac qomi' ñachaxanalo na huetalec ana 'alhua da ñataqta qomi' llalqa.

²⁰Cha'aye 'enauac nam lo'onatacpi Ñimaye, ñataqta sa ñañaten ca 'eetec, qalaxaye saishet da lasouaxashet, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maiche lhuennataxac. Qalaxaye ana 'alhua ñaqauo'o da naquitaxac

²¹da qaisoueeguesop de'era nlaqtaguec. Huo'o da naquitaxac da ñalectaua'a da llo'oxoyec nam llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qom qaisouec.

²²Qomi' sañaanaq da 'enauac na lo'onatacpi Ñimaye huo'o da lachetataic qataq dachotta'am da nqui'ic, 'eeta'am aca 'alo maye mashe huotaique da deco'o.

²³Qaq saishet da nachaqanata anamaye da huo'o da nqui'ic, cha'aye nataqa'en qomi' huo'o da qanque'eenaxac, qomi' maye qomi' hueta'agueta So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta som la'auaxanec qataq la'anaxat 'enauac cam qomi' ñanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna qome. Nagui da ñaq seuataqta'a Ñimaye da qomi' nanereleguete da ñauo'oi qomi' llalqa qataq 'enauac da qomi' huesochiyiñi naqa'en, nache huo'o da qanqui'ic, qalaxaye ñe'emaxataqta.

²⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' nca'alaxatre'c, cha'aye huo'o da qanaquitaxac da ipacchigui de'era. Qalaxaye da qaiuatta'aguet cam mashe qailota'a, nache saishet da aquitaxac, cha'aye ca 'eeteco' da qaiuattaique ca mashe huo'o.

²⁵Qalaxaye da huo'o ca seuataqtaique da saxanaxa da selaqa'a, nache iuen da huo'o da qarhualaxavic da seuataqtaique.

²⁶Qaq nache 'eetec de'era, qataq ye da qanaquitaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaica ca la'añaxac, nache So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta qomi' itaua'n. Cha'aye saishet da sañatenaq ca lataxac da señaxanaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye nacheso So Saqcha'a La'añaxac da qomi' ñachoxoreeleguete, qalaxaye naua nachoxonnaxaco somaye ñataqta saishet da qaivi' da qaña'axateguelo ca naigui.

²⁷Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ñañaten 'enauac nam qarhuennataxacpi, Ñimaye ñañaten cam 'eetapeguec So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Cha'aye Somaye nachoxonnot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nachoxoreelec nam ñataqta lalamaxatpi Ñimaye, qaq naua nachoxonnaxaco ñataqta ñañamaxareete' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁸Sañatenaqta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna iqataxaatai' 'enauac na ñañamaqchiguiñi lataxaguesat da talec naqa'en nam lauotaxatpi, nam maiche lca'aguishecpi da yaqto' ipacchigui da maiche 'eetapeguec.

²⁹Cha'aye nam nale'ena co'ollaxa da ñauattonpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nachena nam lca'aua'a co'olloxocheye Ñimaye, da yaqto' 'eeta'am naqa'en So Llalec, qataq yaqto' So Llalec nacheso so ñaxanec.

³⁰Qaq Ñimaye nam mashe lca'aguishecpi, nache nataqa'en iñaxana; qaq nam iñaxanapi, nache nataqa'en ñapalaxat na lasouaxashetpi; qaq nam ñaconeguet, nache nhuanaua'a naqa'en da maiche llo'oxoyec.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta lta'araic da lauotaxanaqtaic da shenaqta

³¹Qaq ñoqo'oye ¿negue't ca lña qara'aqtac? Ye 'oonolec dam ishet da qara'aqtac, 'eeta': Da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qomi' hueta'agueta, nache qaica ca ishet da qomi' dataña'agueta.

³²Cha'aye Ñimaye qomi' ñanema so lalamaxat Llalec co'ollaxa. Qaq da qomi' ñanema So Llalec, nache nataqa'en qomi' ñanema 'enauacna.

³³Qaq ñoqo'oye ¿negue'tom ca ishet da ñauo'o ca ñasaxalec lasouaxashet nam lca'aguishepci Ñim Lo'onatac 'Enauacna? ¡Ye Ñimaye mashe ña'axat da ñapalaxat na lasouaxashetpi namayepi!

³⁴Qataq ¿ishet peta'a da huo'o ca ñañoxt da ñauo'o ca nhuaxanaguec? ¡'A'i, qaica, cha'aye So Jesucristo mashe ileualec namayepi! Qataq huo'o da lña, So Jesucristo nca'aleeguesop da nleuaxa, qaq nagui neta'ague na aloic Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache nachoxoreetapeguelec da shenaqta.

³⁵Qaq da inataxanaxac 'eeta': ¿Negue't ca ishet da qomi' nqateeguesopa da lauotaxanaqtaic So Cristo? ¡Qomye qaica! ¿Peta'a na sa ñañoamaxañisat qataq nam que'eenaxacpi qataq na lqalaicpi? ¿Peta'a ñañoxt de'era na nqouaxa, huo'otaq na latomaxa huo'otaq na lchechsat qataq da nleuaxa? ¡'A'i, saishet!

³⁶Da 'enapec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Am sasouaxalec da imauec ye na'a'q da qomi' qañoaucta'alo da qarleuaxa; 'eeta'ama qanqa'en qomi' aca qagueta da qañoauctaua'a ca nalaataqa'.»

³⁷Qaq na'aictaxa da souaqtangui 'enauac na sa ñañoamaxañisat, qalaxaye ñataqta sañatenaqta da So Jesucristo som qomi' lauotaqa'ate, Somaye qomi' ñanema da sauegaxanaq.

³⁸Añem ñataqta sañateeta da qaica ca ishet da qomi' nqateeguesopa da lauotaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna; na'aictaxa da huo'otaq achalataxaxac, qataq da nleuaxa, huo'otaq nam namaxashepci piguem le'ecpi qataq na saq cha'api, huo'otaq nam souaqaigui nagui qataq cam ñaq natauo,

³⁹huo'otaq nam na'añaxacpi maye hueto'ot na piguem qataq nam huetaña na pa'aguiñi, qataq 'enauac na lañepi lo'onatacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ¡qaica ñataqta qaica, ca ishet da ñañoxt da qomi' nqateeguesopa da lauotaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qomi' ñachaxanalo, ñachegoxotchigui So Qarataxala' Jesucristo!

Romanos 9

Na lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Añem sa'amaqten So Jesucristo, qaq ñoqo'oye nam sa'axat ñataqta 'eesa. Som Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta añem ñaucta'aguet. Qaq dam pa'auo da ñachalataxaxac añem da'aqtaxanem da ñataqta saishet da satenataxaatac.

²Qataq aŷem ŷataqta 'eesa da saquicota qataq aŷi iquiyaqte daŷalli, qaq damaye saishet da aŷem ŷalemaxat.

³Huo'o da ñeque'eenaxac souaxat nam judiopi maye ihuo' le'ecpi, qaq aŷem sauotaique da setauan namayepi. Qaq ŷoqo'oye aŷem ŷataqta qaica ca shectega da aŷem talec ca camachaqca qauem qataq aŷem qaŷoqta Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq So Cristo, da huo'otac chegoqchigui damaye, da itauan namayepi da nquicot Ñimaye.

⁴Namayepi maiche lalamaxatpi qataq lca'aguishecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq namayepi, Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷami' da huo'o naq 'enec da ŷataqta llalaqpi. Qataq Ñimaye hueta'aguet namayepi qataq ŷachaxana da Ita'araic la'añaxac. Qataq naŷamaxate' namayepi, nache ŷami' na lamaxasoxonaxacpi. Qataq ŷapaxaguenec namayepi da ŷataqta 'eesa da llo'oxonnataxanaxac, qataq huo'o na ŷachaxanapecotpi.

⁵Namayepi chegoxoguet soua hua'au' qarta'al, qataq Som ŷale maye Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en chegoxoguet soomaye. Somaye ilo'ogue 'enauacna, qataq nacheso so Lo'onatac 'Enauacna ¡Da ño'oxonnataguec Ñimaye ŷataqta chochaq tatec! Aja', nache 'eetec de'era.

⁶Qaq saishet da sheetega da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huo'otac sa ipaguelec nam ŷachaxanapecotpi nam Israel le'ecpi. Qalaxaye saishet da 'enauac na judiopi da nhuanaua'a nam ŷataqta 'eesa Israel le'ecpi.

⁷Nataqa'en saishet da imauec na chegoxoguet so Abraham da ŷataqta 'eesa da lalamaxat llalaqpi somaye, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapec: «Ca 'aŷa'alaqpi chegoqchigui qome ñi Isaac.»

⁸⁻⁹Qaq damaye naigui da qaica ca ishet da llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat da maiche nhuo' le'ec. Cha'aye nam ŷataqta lalamaxat llalaqpi so Abraham, namayepi chegoxoguet so Isaac. Cha'aye so Isaac som nañiguiñi co'ollaxa da yaqto' ipacchigui dam ŷachaxanapecot Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaxa so Abraham maye 'eeta': «Qom inoxonec na 'oonolec vi'i, nache ñe'eguelaq, nache aŷi Sara mashe huo'o qome ca llalec.»

¹⁰⁻¹²Qaq damaye saishet da nachaqrata, cha'aye nataqa'en soua dos llalqa aso Rebeca, soomaye Ita'a' som hua'au qarta'a Isaac. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna lca'aguishec so 'oonolec da ŷauotaique da ŷachegoxotchigui na lalamaxatpi. Cha'aye co'ollaq soomaye da saxanaxa da ñiyiñi, nache saxanaxa da huo'o ca 'oonolec soomaye da huo'o ca ŷo'ot da no'on huo'otac ca qauem. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, mashe da'aqtaxanem aso Rebeca da som ŷe do'onataxanot qome so na'asa. Qaq de'era ŷachaxan da Ñimaye, maicheye ca taalec da lca'aguishec cam nateeteguet dam 'eetapeguec. Qaq ŷoqo'oye da huo'o ca lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saishet da ilotagui ca 'eetec ca ŷo'ottac.

¹³Qaq 'era da la'aqtaxanaxac ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Aÿem ica'aguishec so Jacob qaq so Esaú qalaq saishet.»

¹⁴Qaq ÿoqo'oye ishet peta'a da shenaqta' ca qara'aqtac ¿Ñim Lo'onatac 'Enauacna sa ÿaÿamaxañi da ÿo'ot? ¡'A'i, saishet!

¹⁵Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq 'eetega so Moisés, qalaq 'eeta': «Aÿem sechoxoren cam taalec da sechoxoren.»

¹⁶Qaq ÿoqo'oye ca lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saishet da nacheca cam shiÿaxaua maye maiche huotaique da qalca'ateua'a huo'otaq cam ÿo'ot da na'añaxataxac da huotaique da qalca'ateua'a camaye, cha'aye nachaqcata cam maiche chegoqchigui da nqouaguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye setaxaÿaxanaqtac nanettalec co'ollaq Ñimaye, 'enapega so nta'a maye ilotague' ye Egipto, 'eeta': «'Am sanagui da 'am nta'a, cha'aye sauotaique da sachaxan da ÿa'añaxac sachegoqchigui 'enauac nam 'am so'otec yaqto' 'enauac na shiÿaxauapi ana 'alhua aÿem ÿauatton.»

¹⁸Qaq 'era da 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da maiche ÿoiqueetac cam huotaique da ÿo'ot. Ñimaye nqouaguec cam taalec da nqouaguec qataq qaramchigui naqa'en añi lquiyaqte cam taalec da qaramchigui naqa'en.

Da lalemataic qataq da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁹Da huo'otaq huo'o ca aÿem 'enapega da 'eeta': «¿Negue't ca ishet da qomi' nmaxaleguete da qarasouaxashet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ye qaica ca ishet da dataÿa'aguet ca maiche 'eetapeguec Ñimaye?»,

²⁰nache aÿem ishet da sasateguet camaye sheeta': «'Am ñauochaxaua, ¿negue't 'am da qonetega sa ÿaÿamaxaayñi naua lhuennataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna?» Aca taxaqui maye no'oxona 'alhua, saishet da quetapeguelec cam ÿo'oxon souaxat da lataxac acamaye.

²¹Cha'aye cam 'alhua lo'o, camaye maiche ÿoiqueetac ca nshaxa ca lataxac naqa'en. Camaye ishet da ÿachegoxotchigui que'eca 'alhua, da ÿo'ot aca lo'oxona 'alhua maye taiguet da qaiuen da ivita ca laloqo' cam no'onataxanaxac maye lataxaua acamaye, qataq nataqa'en acam taiguet da qaiueetac ye na'a'q.

²²Qaq de'era 'eeta'am da ÿo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye Ñimaye huotaique da ÿachaxan da 'eetec da huo'o ca ÿauo'o ca nhuaxanaguec da yaqto' 'enauac ana 'alhua, qaÿaÿaten da Ñimaye ÿataqta huo'o da la'añaxac. Qalaxaye Ñimaye huo'o da lhualaxavic da na'añaxateguet nam taÿa'actaxa da nhuaxanaguec qataq qailaxachigui.

²³Qataq nataqa'en ÿachaxan da Ita'araic lsoxoyec qataq la'añaxac da qomi' nca'alaxatre'c. Cha'aye nache 'eetai' co'ollaxa da lchoxonnataxanaxa da shenaqta qataq qomi' lca'agui'she da yaqto' souaqta'aguet Ñimaye.

²⁴Qataq saishet da ÿectega da qomi' judiopi, huo'otaq saishet.

²⁵Qaq ipacchigui da 'enapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi maye ÿiyiñi co'ollaxa so la'aqtaxanaxanec Oseas, 'eeta': «Nam saishet da ÿalamaxatpi, qalaq seÿaxana da ÿalamaxatpi, qataq nam saishet da sauotec, qalaq sachaxana da isoxoyec.

²⁶Qaq yem huaña co'ollaxa da shenapega namayepi da sheeta': «Qami' saishet da qami' ÿalamaqa'ate», nache huaña da qaltaq shenapega namayepi da sheeta': «Nagui qami' ÿalamaqa'ate, Aÿem maye So'otna maye Aÿem nca'alaxa.»»

²⁷Nataqa'en so na'aqtaxanaxanec Isaías co'ollaq detaxaÿa na Israel le'ecpi qalaq 'eeta': «Na'aictaxa da ÿataqta qalota na Israel le'ecpi da 'eeta'am na lsoche na delec maye hueto'ot na loigue aso auaxai, qalaxaye saq 'amaqtaq cam qanca'alaxatec.

²⁸Cha'aye Ñim Nataxala' ÿataqta saqaÿaloq da nmit 'enauac na huetalec ana 'alhua.»

²⁹Qaq nacheso ÿoltaxa so Isaías da la'aqtac de'era, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaica ca ÿaqalanapec, da huo'otaq saishet da nca'alaxatec se'eso saq 'amaqtaq, nache naguictaxa, nache shenaqta'am so nÿecpi ye Sodoma qataq ye Gomorra.»

Na Israel le'ecpi qataq So Cristo

³⁰¿Negue't ca lÿa ishet da ÿa'aqtac? Ye nam laÿepi shiÿaxauapi maye saishet da nhuo' le'ecpi, namayepi qaica cam ÿo'ot cam yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da ÿaÿamaxareeta, qalaxaye nachena nam ÿaÿamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat da huo'o da lpi'iÿaxac.

³¹Qalaxaye nam Israel le'ecpi, namayepi sa qaÿaÿamaxaren, cha'aye namayepi huotaique da ipaqueelec na namaxasoxonaxacpi da yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿaÿamaxareeta namayepi.

³²Qalaq ¿ta'ainco' ye saishet da qaÿaconeguet namayepi? Cha'aye huotaique da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿaconeguet namayepi souaxat nam ÿo'otpi, qaq saishet da huo'o ca lpi'iÿaxac Ñimaye. ÿoqo'oye namayepi 'ena'am naqa'en ca coma' So Cristo da qaipogolaxateguesop.

³³Ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ñimaye 'eeta': «Aÿem sanaña qome ye Jerusalén ca 'oonolec coma'. Qaq camaye qome qalota na depoxolaxaisop qataq huañi naqa'en. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna sa ÿatenachet 'enauac nam pi'iÿa'a Ñimaye.»

Romanos 10

¹Qami' ÿaqaÿa't maye qaua'amaqchiñiitac So Cristo, ÿataqta imauec da iquiyaqteÿaxac da huo'o da iyaxa qataq ñeqouagaxaueetacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da Ñimaye nca'alaxateeguesop da nhuaxanaguec na Israel le'ecpi.

²Cha'aye aŷem saŷaten da namayepi ŷataqta lta'araic da lyaxa da do'onataxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye namayepi sa ŷaŷaten ca 'eetec da qaŷo'onataxanot Ñimaye.

³Cha'aye namayepi saishet da ŷaŷaten da 'oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ishet da ŷapalaxat ca lasouaxashet ca shiŷaxaua. Qaq ŷoqo'oye namayepi npogoxoueetapegue' da huo'o cam ŷo'ot da yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaconeguet namayepi. Qaq saishet da ŷo'ot dam ŷataqta ŷaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Qaq Ñimaye saishet da qomi' ŷaŷamaxareete' souaxat da salaxasoxoguet na namaxasoxonaxacpi; cha'aye nagui Ñimaye nda'a't da ŷaconeguet cam huo'o da lpi'iŷaxac So Cristo. Cha'aye So Cristo nacheso so loga't nam namaxasoxonaxacpi.

⁵Qaq de'era 'eetec da huo'o ca ishet da ŷaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna da chegoqchigui na namaxasoxonaxacpi qalaq so Moisés co'ollaq ŷiyiñi qalaq 'eeta': «Ca shiŷaxaua da ipaqueelec 'enauac na namaxasoxonaxacpi, camaye nca'alec chegoqchigui da ŷo'ot ca 'enapec namayepi.»

⁶Qalaxaye 'era da la'aqtac nam pi'iŷa'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna yaqto' Ñimaye ŷaŷamaxareeta namayepi 'eeta': «Saishet da 'autaqtague' da 'arquiyaqteŷaxac da qoneta': «¿Negue't ca ishet da taŷot na piguem?», damaye 'eeta' negue't ca taigue da piguem da yaqto' iŷaxanot So Cristo da huenotec.

⁷Qataq saishet da qoneta': «¿Negue't ca ishet da nqo'ooña ca lma' na leuaxaicpi?», damaye 'eeta' nqo'ooña na pa'aguiñi da yaqto' iŷaxanot So Cristo da yaqto' ca'ai na leuaxaicpi.»

⁸Qaq 'era dam 'eetega naua ñiyigui'she maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Naua la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta saqaŷapeque naqa'en 'am; netaigui na 'ap qataq aña 'arquiyaqte.» Qaq de'era na'aqtaxanaxac nachera dam qami' ñeraxalo: Da iuen da sepi'iŷaqa'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Cha'aye qami' da qaua'axache So Jesús, da nacheso Som Nataxala', qataq da qarquiyaqteŷaxaqui ŷa'amaqten da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'aleeguesop naqa'en Somaye da nleuaxa, nache qami' qanca'alaxatreeguesopa da qanhuaxanaguiiqui maye ishet da qami' taleguete.

¹⁰Cha'aye da ŷataqta imauec da qarquiyaqteŷaxac da ŷataqta sa'amqaanataxanaq, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da qomi' ŷaŷamaxareete'; qataq da sa'axataq So Jesús, da nacheso Som Nataxala', nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' nca'alaxatre'c.

¹¹Cha'aye naua ñiyigui'she maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ŷo'ot la'aloxo nam ŷa'amaqten Ñimaye.»

¹²Na'aictaxa da judío le'ec huo'otaq saishet, cha'aye 'oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lataxala' 'enauac na shiřaxauapi, qaq Ñimaye řataqta soxoraic qataq itauan 'enauac nam iřaxanot Ñimaye ca ntaunaguec.

¹³Cha'aye nataqa'en 'enapec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye 'eeta': «Ñimaye nca'alaxatec 'enauac nam iřaxaatega da le'enaxat.»

¹⁴Qalaxaye ¿ca 'eetec ca lataxac da qaiřaxanot Ñimaye, da huo'otaq saishet da qařa'amaqten? Qataq ¿ca 'eetec da qařa'amaqten Ñimaye, da huo'otaq saishet da qařa'axařa da qařa'axattac? Qataq ¿ca 'eetec da huo'o ca řa'axat cam na'aqtaguec So Cristo?

¹⁵Qataq ¿ca 'eetec da huo'otaq huo'o ca da'aqtaxan, da huo'otaq saishet da namaxashec? Cha'aye dam 'enapec naua řiyigui'she maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¿řataqta saq no'onolec da lviraxac nam ndotai' da na'aqtaxanaxac maye řo'ot da nlagaxayec, qataq řa'axattac da no'on na'axařaxac!»

¹⁶Qalaxaye saishet da 'enauac da qařaconeguet de'era no'on na'axařaxac. Qaq ipacchigui da la'aqtac so Isaías co'ollaq 'eeta': «'Am Nataxala', ¿negue'tom ca ishet da řa'amaqten da qara'aqtaxanaxac?»

¹⁷Qaq řoqo'oye ca shiřaxaua ivira'a da huo'o da lpi'iřaxac Ñim Nataxala' chegoqchigui da na'axařaxana da na'aqtaxanaxac maye na'aqtaguec So Jesucristo.

¹⁸Qalaxaye ařem senataxan, sheeta': ¿Saishet peta'a da huo'o ca huaña da hua'axařa de'era na'aqtaxanaxac? ¡'A'i, sogote da hua'aqtega! Cha'aye naua řiyigui'she maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Naua la'aqtaqa taleguete imauec ana 'alhua, qataq ivira'alo 'enauaque naua pa'atre'c lařel ana 'alhua.»

¹⁹Qalaxaye qaltaq she'eguelaxalec da senataxan, sheeta': ¿Na Israel le'ecpi saishet peta'a da noma de'era na'aqtaxanaxac? ¡'A'i, namayepi řařaten! Ye so Moisés hua'auchiguiñi da řiyiñi co'ollaxa da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': Ařem qome so'otec na Israel le'ecpi da řataqta ndaqta'aguet nam saishet da lauo' le'ecpi. Qataq so'otec da řataqta nquiřa nam shiřaxauapi maye saishet da řařamaxaren da qařapaxaguen.

²⁰Ime, qataq so Isaías řataqta qaica ca lyiřaxac co'ollaq řiyiñi da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': Nam saishet co'ollaxa da Ařem nmittaique, qalaq Ařem řanata, qataq ñachaxana na shiřaxauapi maye saishet co'ollaxa da Ařem denataxaataique.

²¹Qataq co'ollaq detaxařa na Israel le'ecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna řachegoxotchigui so la'aqtaxanaxanec Isaías, qalaq 'eeta': «řataqta ima ye na'a'q da sachaxaatacot da itaunaxanaxac nam shiřaxauapi maye qaramchigui qataq sa řalaq.»

Romanos 11

Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da imaqa'aguet nam lalamaxatpi

¹⁻²Qaq ñoqo'oye aÿem ñenatteguela't, sheeta': ¿Peta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna imaqa'aguet nam lalamaxatpi maye maiche lca'aguishecpi? ¡'A'i, saishet! Cha'aye Ñimaye saishet da imaqa'aguet nam judiopi maye maiche lca'aguishecpi chegoqchiguiña co'ollaq cheta'ague da huo'o 'enauacna. Aÿem, nataqa'en aÿem Israel le'ec, aÿem sachegoxoguet so Abraham, qataq sachegoxoigui na llalaqpi so laual Benjamín. Cha'aye qami' mashe qauaÿaañita da ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna nanettalec da na'aqtageuc so Elías co'ollaq quetapeguelec Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat nam Israel le'ecpi.

³Huaña, nache so Elías 'enapega Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «'Am Nataxala', 'enauac so 'ara'aqtaxanaxanecpi qaÿalauat, qataq qailaxachigui nam huañapi da 'am qanatamnot. Qaq nachaqaÿemtóm aÿem 'ara'aqtaxanaxanec da ñaq ñeca'altauec, qaq nataqa'en qanshetaique da aÿem qaÿalauat.»

⁴Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñasategueto' somaye, 'eeta': «Ñaquauo'o na siete mil Israel le'ecpi maye saishet da natamnot nam saq 'en lqui'ipi ñim qanatameetacot le'enaxat Baal.»

⁵Qaq nache 'ena'am nagui. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta soxoraic qataq lca'ateua'a nam saq 'amaqtaq nam judiopi maye ñaquauo'o da lpi'iyaxac Ñimaye.

⁶Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna lca'aua'a cha'aye Ñimaye soxoraic, qaq saishet da chegoqchigui cam ño'ot namayepi cam taiguat da yaqto' qalca'aua'a. Qaq damaye ishet da nache 'eetec de'era, cha'aye Ñimaye ñataqta 'eesa da soxoraic.

⁷Qaq ñoqta 'eesa da som saq 'amaqtaq maye lca'aguishecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñañoxtot da anata dam saq anata na laÿepi shiÿaxauapi. Cha'aye souaxat somayepi da ñataqta qaramchigui.

⁸Qaq ipacchigui da 'enaplec naua ñiyigui'she maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñapogui da ntoonaxac, qataq naua la'ai'te, qataq naua ltela lauaco, choche ivitta'a nagui.»

⁹Nataqa'en setaxaÿaxanaqtac da la'aqtac so David maye 'eeta': «'Onaxaico' qome da naua laponaxaco namayepi qalaq ñe'eguelaxa da 'eeta'am aca nqoinapi qataq ca naleguecpi, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qome sa ñaÿamaxaren, nache ñauo'o ca nhuaxanaguec.

¹⁰¡Qataq 'onaxaico' qome da naua la'ai'te da 'o'm yaqto' saishet da nauaañi! ¡Qataq 'onaxaico' qome da nache 'eetai' na l-laq da saishet da nchelliisheguem souaxat da nque'eenaxac!»

Da 'eetec da lca'alaxa nam saishet da judiopi

¹¹Qalaxaye na'aictaxa da na judiopi da saishet da machiguiñi naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye saishet da 'enauac da huo'o da lsomaxac. Cha'aye souaxat da sa ñalaq na judiopi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxatec nam saishet da judiopi. Qaq damaye ño'ot da na judiopi ndaqta'aguet namayepi.

¹²Qaq nagui da souaxat da sa ñalaq na judiopi, nache 'enauac na shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua ñaconeguet da ntaunaguec, ¡qaq ñoqta 'eesa da ñaconeguet namayepi da ntaunaguec qom 'enauac nam judiopi da ñoltaq ñañamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

¹³Dam shenapec nagui, damaye qami' tachiguilo maye saishet da qami' judío lashe': Ñim Lo'onatac 'Enauacna añem ñamaxaiguilo qami' da so'onataxan. Qaq añem de'era ño'onataxanaxac, damaye ñataqta huo'o naq naigui ñaqa'en.

¹⁴Qaq huo'o da ñaquitaxac na saq 'amaqtaq na maiche ñalamaxat ihuo' le'ecpi maye qami' ndaqta'agueta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en ishet da nca'alaxatec namayepi.

¹⁵Cha'aye Ñimaye da huo'otaq imaqa'aguet nam judiopi, nache ñaconeguet nam lañepi shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua, nache ¡chaq 'eetec qome que'eca na'a'q na judiopi qom ñoltaq ñaconeguet! ¡Damaye qome ñataqta 'eeta'am ca leuaxaicpi da ñaconeguet ca nca'alaxa maye chochaq tatec!

¹⁶Qaq huo'o da saloqnaxana: Aca hua'auchiguiñi nauole 'ayiiña maye chegaqaigui ca ndaqnec, da qoñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache naigui nataqa'en da 'enauac que'eca ndaqnec lalamaxat Ñimaye. Qataq cam lpa'a' aca qo'oipaq, da qoñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache nataqa'en 'enauac ana lcouepi imauec da lalamaqte Ñimaye.

¹⁷Qaq co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'o na imaqa'aguet nam judiopi, nache ñaconegueta qami' da qanmiñiigueta namayepi, huaña nache qauallícñoigui na lalamaxatpi Ñimaye qataq qauacoñiigueta da nca'alaxa maye chochaq tatec.

¹⁸Qalaxaye saishet qome da qaupi'itaxañiitega da qanapacñalec nam judiopi maye qaimaqa'aguet. Nachaqrata da qauennachiña'a da qami' qauacoñiigueta de'era nca'alaxa chegoqchigui namayepi. Qaq saishet da tañot da nca'alaxa namayepi da ñachegoxotchiguilo qami'.

¹⁹Qaq saiüena'a da qarhuennataxaqui da namayepi qañamaquaec yaqto' qami' ñaconegueta Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñauo'o qami' lalamaqa'ate.

²⁰Qaq damaye ñataqta 'eesa. Qalaxaye namayepi qaimaquaec, cha'aye saq pi'iña'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq qami' qalaq qami' ñaconegueta souaxat da huo'o da qarpi'iñaxaqui Ñimaye. Qaq ñoqo'oye saishet qome da qaño'oxoreñiitai', nachaqrato' da qanchelñañi.

²¹Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da imaquaec nam judiopi, nache nataqa'en ishet da nache 'eetec naqa'en da qoñiita.

²²Qaq ñaq qauloña da lsoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qami' taleguete. Qalaxaye nataqa'en qauennachiña'a da Ñimaye ñataqta ipagaqchiichigui cam talec nam huo'o da lasouaxashet, qalaxaye Ñimaye ñataqta qami' ñauoteque. Qataq Ñimaye nache queto'ot de'era da qami' qauo'оче dam 'eetapeguec Ñimaye. Cha'aye qom saishet da nache qoñiitec de'era, nache nataqa'en qami' imaquaue'c.

²³Qaq na judiopi da huo'otaq naralaxat da lhuennataxat qataq ñe'eguelaxalec da ña'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache namayepi ishet da qaltaq ñe'eguelaxaigui nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye huo'o da la'añaxac da ño'ot damaye.

²⁴Cha'aye saishet da ñañamaxañi da qañacona cam ñataqta 'onaxaic, nache qañalecneget ca ñataqta qauem. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaconegueta qami' maye saishet da qauachegoqñaigui nam ñataqta lalamaxatpi Ñimaye. Qaq ñactec qone' da 'eesa da ñe'eguelaxalec da ñaconegueta nam judiopi maye ñataqta lalamaxatpi.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxatec nam lalamaxatpi

²⁵Qami' ñaqaña't, maye qaua'amaqchiñiitac So Cristo, ñataqta qalota nam saxanaxa da qauañaañi. Ñoqo'oye sauotaique da qami' sa'aqtaxanema dam saqcha'a 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Huo'o nam judiopi nam ivitta'a da ñataqta qaramchigui qataq sa ñañamaxaren da ña'amaqten So Jesucristo. Qalaxaye namayepi, nache 'eetec de'era da lataxat choche ivitta'a da nam saishet da judiopi ñalegoigui namayepi.

²⁶Qaq qom mashe ime de'era, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxatec 'enauac nam Israel le'ecpi cha'aye, nache 'enapec naua ñiyigui'she maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «Ca Nca'alaxaqui chegaqaña qome ye Jerusalén, qataq camaye ñapalaxat 'enauac nam lasouaxashetpi na Israel le'ecpi.

²⁷Añem sachaxanapec da so'ot de'era, qom ivita da sapalaxat na lasouaxashetpi namayepi.»

²⁸Qaq nagui Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta dataña'aguet nam judiopi da 'eeta'am ca npa'aguenaxaua. Qalaxaye ño'ot damaye da yaqto' qami' huo'o ye qardaqa'ai da qaua'amaqchiñi da no'on na'axañaxac. Ñim Lo'onatac 'Enauacna queto'ot da lauotaxanaqtaic na judiopi, cha'aye lca'aguishec som hua'au lta'alpi da ñauo'o lalamaxatpi.

²⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ñe'eguelaxaala't cam mashe ime da ñan, qataq saishet da icoua'ai cam shiñaxauapi maye lca'aguishecpi.

³⁰Soua hua'au' vi'ye, qami' saishet co'ollaxa da qualaqaiguet Ñimaye. Qalaxaye nagui nam judiopi da saishet da ñalaq, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'o da lchxonntaxanaxa da qoñiita.

³¹Qaq de'era 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' ñachaxanalo da lchoxonnataxanaxa, nache nataqa'en nache 'eetec da ichoxoren namayepi.

³²Cha'aye Ñimaye ño'otec 'enauac na shiñaxauapi da sa ñalaq, da yaqto' huo'o da lchoxonnataxanaxa 'enauac namayepi.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna taiguet da nachaqñita sho'oxonnaqtac

³³Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta lta'araic da lsallaxa! ¡Da lañaanec qataq da lauatonaxanaxac ñataqta saishet da qaivi' da qanaloqten! Qaica ca ishet da ñañate'n naua lhuennataxaco, qataq qaica ca ishet da ña'axat nam ño'otpi.

³⁴Cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «¿Huo'o peta'a ca ñañate'n naua lhuennataxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Qataq ¿ishet peta'a da huo'o ca ñapaxaguen Ñimaye?

³⁵Qataq ¿huo'o peta'a ca ishet da ñauo'o ca nme Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' Ñimaye iuen da ñe'eguelaxateguet camaye da ñauo'o ca ñanem?»

³⁶Ñataqta 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ño'ot imauac nam qaila'a qataq nam saqcha'a, qaq 'enauac na huo'o, nache chegoqchigui Ñimaye qataq lalamaxat. Qaq ñoqo'oye, ¡chochaq tatec qome da qayo'oxonnataxanaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Aja', nache 'eetec.

Romanos 12

Da dalaxaic achalataxac

¹Qaq ñoqo'oye qami' ñaqañarolqa, souaxat da lta'araic lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qami' ñaaleguete, nache qami' ñachoxoreetoiguilo da ñataqta imauac da qanachalataxaqui da qaña'añiñot da qauo'onataxañiñot qataq qauo'oye cam ñañamaxareeta Ñimaye. Qaq 'era qome da lataxac da qayo'oxonnataxanaxaqui.

²Qataq saishet da qoquiitague' da lataxac 'enauac na huetalec ana 'alhua. Nachaqrata da qanaralaxache' naua qarhuennataxacolli'. Qaq 'era da ishet da qauañachiñi maye ñañamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': Cam 'onaxaic qataq cam qañañamaxareeta qataq cam nalochiguiñi.

³Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachegoxotchigui da lqouagaxanaqtaic da añem ñanagui da lamaxashec Ñimaye, qaq ñoqo'oye qami' shenapegalo da saishet qome da qauapagaqñiiteguec da qoñiitega qami' no'o'n. Nachaqrata da maiche qanloila't, maicheye cam nalotaua'a cam ñami' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñi 'oonolec da qoñiita maye qoquiitague' So Cristo.

⁴Qauennachiña'a da lo'ocñaxac ca shiñaxaua da qalota na na'atta'a't logoxoshetpi, qalaxaye saishet da 'enauac namayepi da 'oonolec ca lo'onataxanaxac.

⁵Qaq shenaqta'am qomi' maye sa'amaqtenaqtac So Cristo, nache qomi' qalotoiguilo, qataq ña'araqtaua'a da lo'oc̃yaxac So Cristo, qalaxaye ñi 'oonolec huo'o da maiche lo'onataxanaxac.

⁶Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñanema 'enauac na ñotta'a't lachetaqtaxanaxatpi maicheye ca ñami' ñi 'oonolec. Qaq Ñimaye da qomi' ñanema da la'aqtac, da sa'axataq da le'enaxat, nache so'otaq sepagaqnaqchigui da lataxac nam quetague' So Cristo.

⁷Da qomi' ñanema ca qanachetaxat da souaqapegue' ca qar̃ya, nache nachera so'otaq qataq ñataqta sañamaxataqchiguiñi. Qaq da qomi' ñanema da ñalaqaua'a da sapaxaguenataxanaq, nache ñañanaxaguet da qarapaxaguenataxanaxac.

⁸Qaq cam ñaconeguet ca nachetaxat da ñãyaten da ña'añaqchet ca l̃ya, nache iuen da nachera ño'ottac. Qaq cam tateua'a da chetaqtaxanaxaic, nache iuen da ño'ot damaye, qalaxaye no'on da ñataqta huesota da lataxac. Qaq da qomi' qãyataleguete da seloxogue na qarãyepi, nache ñataqta seloqtelec da lataxac da qaro'onataxanaxac. Qaq da qomi' tateleguete da setauanaq nam huo'o da lhuenaxanaxa, nache iuen da so'otaq damaye, qalaxaye ñetonaqtapigui'.

Da lataxac na 'amqaanataxanaxaicpi

⁹Ñataqta 'eesa qanqa'eñi da qarsoxoyiqui, ñi 'oonolec ñauotec ca l̃ya. Qaumaq̃ya'aguet 'enauac na qauem, qataq saishet da qoquĩya'ai na ñãyamaqchiguiñipi.

¹⁰Ñi 'oonolec ñataqta ñauotec ca l̃ya 'eeta'am ca ñoqta lqãya, qataq ñi 'oonolec huo'o naq 'enec naqa'en ca l̃ya.

¹¹Da qauo'onataxaniitac qalaq qanasapacheetac, saishet da qami' hualaiqa. Qauo'onataxaniitacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta imauec da qarquiyaqtẽyaxaqui.

¹²Nagui da ñaq qauacheetaique Ñim Nataxala', nache qauachaxañi da qaramaic̃yaxaqui. Qataq da huo'o ca qanque'eenaxaqui souaxat Ñim Nataxala', nache qauauo'oi ca qanhualaxaunaxaqui. Qataq da qanqouagaxauñiitacot Ñim Nataxala', nache qauachaxañi da nache qoquiito'ot da qanqouagaxaunaxaqui.

¹³Qataq qautauañi ca qara'amqaanataxanaxauai da huo'o ca lhuenaxanaxa, qataq ñataqta qaulõyeequet ca camachaqca qanamaxasoxoiqui maye chegaqa'a ca qãyoqta l̃ya 'alhua.

¹⁴Qataq saishet da qauasaqailec ca qauem qara'aqtaqui nam saq qami' iyacna'ape. Nachaqrata da qaũyaxañĩyot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' ñanem ca no'on llec̃yaxac namayepi.

¹⁵Da huo'o ca matapiguiñi, nache camaye qantonaxauai qome; qaq da huo'o ca daquicotac, nache nataqa'en qami' qaraquicoxouai camaye.

¹⁶Qataq saishet da huo'o ca ñoqtapegueuga da qoñiita. Qataq saishet da qami' ño'oxonnaxaiqa. Nachaqrata da qoñiita'am na shiřaxauapi maye qaica ca la'amaqchec. Qataq saishet da qaupi'itaxańiitega da qanapacỹalec na lařepi shiřaxauapi da qoñiitega qami' řaanaxanaxaiqa.

¹⁷Da huo'o ca sa qami' iyacna'ape, nache saishet da qavi'eguelaxachiřa'aguet da sa qauyacńiřapec. Nachaqrata da qanpogoxoińiřapegue' da qauo'oche ca no'on, da talec 'enauac qanqa'eńi namayepi.

¹⁸řataqta qanpogoxoińiřapegue' qome da qoviitaigui da nlagaxayec da qaualliquiitaigui na shiřaxauapi ana 'alhua.

¹⁹Qami' řaqařarolqa, saisheto' qome da qavi'enaxachiřa'aguet ca qauem maye qami' qařo'oteque. Nachaqrato' qome da qauaqaita'a da Ćim Lo'onatac 'Enauacna maiche huapegue' da řauo'o ca nhuaxanaguec nam qauemaicpi. Cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ćimaye nanettalec da la'aqtac, 'eeta': «Ařem maye Nachařem so'ot ca nhuaxanaguec ca shiřaxaua, Nachařem maye sami' cam 'itchiguińi nhuaxanaguec ıi 'oonolec.»

²⁰Qataq nataqa'en 'eeta': «Ca 'am ipa'agueetac, da huo'otaq iqouat, qalaq 'auquia'axan. Qataq da huo'o na laquip, nache 'anřomaxan. Cha'aye da nache qonetec de'era, nache camaye saishet da ře'eguelaxa da 'am ipa'agueetac.»

²¹Saishet da 'aua'aqta'a da 'am loxonec ca qauem. Nachaqrata da 'oxonec ca qauem, qalaxaye 'arolec ca řařamaqchiguińi.

Romanos 13

Ćim Lo'onatac 'Enauacna qataq na nta'alpi

¹Oonolec Ćim Lo'onatac 'Enauacna maye ishet da řami' da la'ańaxac ca shiřaxaua, qataq nacheńi Ćim řami' da damaxasoxon ca nta'a maye qomi' ilotegueto. Qaq řoqo'oye iuen da salaxasoxoguet nam nta'alpi.

²Qaq cam sa řalaxaguet nam nataxala'pi, nache datařa'aguet dam la'aqtac Ćim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq cam datařa'aguet damaye, nache řauo'o ca nhuaxanaguec qome Ćimaye,

³cha'aye nam nta'alpi saishet da icolanaqchet cam řo'ottac ca řařamaqchiguińi, nachaqcata cam qauem da lataxac. Da qami' qansheetaique da sa qańi'iřai na nta'alpi, nache iuen da qauo'oche ca řařamaqchiguińi, nache namayepi qami' řařamaxareete'.

⁴Cha'aye namayepi do'onataxaatacot Ćim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' qami' řa'ańaqche't da qauo'oche ca řařamaqchiguińi. Qaq da huo'otaq sa qaualaqai, nache qami' ishet da huo'o da qarcolanaqai!, cha'aye nam lainecpi maye řachetac saishet da choche llo'oxoraxat. Namayepi do'onataxaatacot Ćim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye nataqa'en ishet da řauo'o ca nhuaxanaguec ca qauemaic.

⁵Qaq ñoqo'oye qami' iuen da qaualaqaiguet na nta'alpi. Saishet da nachaqrata da qavicheetega ca qanhuaxanaguiqui, nachaqrata da qami' qauaŷaañi damaye da ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi.

⁶Na nta'alpi do'onataxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq namayepi ipagaqchiichigui da lataxac dam lo'onataxanaxac. Qaq ñoqo'oye qami' iuen da qaushiichiñi añim iŷaxanaique namayepi.

⁷Qaq ñoqo'oye iuen da ñi 'oonolec shiŷaxaua isheeten acam iuen da isheeten, da huo'otaq nachañi añi iŷaxanaique ca nta'a huo'otaq aca qalaŷootega't ntaunaxanaqte, huo'otaq cam iuen da huo'o naq 'enec qanqa'en huo'otaq souaxat da huo'o da nauoche.

Da nsoxoyec

⁸Saishet qome da huo'o ca neto'ot aca qaravigaxaischi, nachaqrato' da lauotaxanaqtaic ñi 'oonolec ca lŷa. Cha'aye ca ŷauotec ca lŷa, nache camaye ŷataqta ipacchigui nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Cha'aye na nqataxacpi huo'oi naua damaxasoxooleguete maye 'eeta'am de'era, 'eeta': «Saishet da 'ancachetague' aca sa 'arhua. Saishet da qaualaataxani. Qataq saishet da qaucache. Saishet da qoquitaque' da qarqopitaxanaqtaiqui da qauqopichiita'a ca hueto'ot ca qarŷai.» Qaq ne'enaua namaxasoxonaxaco qataq 'enauac na laŷepi, naamaye imatta't da na'aqtac maye, 'eeta': «Ñi 'oonolec iuen da ŷauotec ca lŷa, 'eeta'am naqa'en da lauotaxanaqtaic da maiche nachaalataxac.»

¹⁰Cha'aye cam huo'o da lsoxoyec, camaye saishet da na'aqchet ca lŷa, qaq ñoqo'oye da sauotaxac na laŷepi shiŷaxauapi, nache qomi' sepagaqtelec 'enauac nam namaxasoxonaxacpi.

Da lle'eguelaxasoxoc So Cristo

¹¹Qaq 'enauac de'era sheetega da qami' iuen da qauloŷa'alo ne'enaua na'axa'te maye souaqtaiguilo, qaq qami' qoviitaigui da 'eeta'am da qauo'ocheeta. ¡Mashe ivita ye laloqo' da qanloiuec! Mashe saqaŷapeque ca na'a'q da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' nca'alaxatre'c; ŷataqta 'eesa da saqaŷapeque saq 'ena'am co'ollaq cheta'ague da sa'amaqtenaq So Jesús.

¹²⁻¹⁴¡Mashe yaqta'a da ivita ye laloqo'! Qaq ñoqo'oye nagui saxanaxañi da so'otaqtac da qaye'etaxaloxo, cha'aye da qaŷo'ottac damaye, nache 'eeta'am da qanayeetaigui na napalaxa. Nachaqrata da so'otaq ca ŷaŷamaqchiguiñi maye 'eeta'am da qanayeetaigui da yo'oqchiguiñi. Ñellaqañi da qarqopitaxanaqtaic maye qomi' ŷauecta'alo da so'otaq ca qauem, ime, nache ño'onaxataq da qarataxac, 'eeta'am da ima'ape naua na'axa'te da souaqtaigui ye na'a'q. Saishet da ñeqo'onaxa ca naponaxac maye huaña da sa qailo'ogue da nataxac, saishet da qomi' taxaiqa qataq saishet da qomi' quisheguetaxaiqa, qataq saishet da qolaqtague' da qaramanaxanaqtaic, qataq saishet da ñimitaqta'a da loquixac, qataq saishet da qomi' ca'alaxanaxaiqa. Nachaqrato' da sa'axasoqta'a So

Jesucristo da qomi' npaxattaleguete qataq qomi' itauaata'ape da se'enaxataq da maiche lataxac.

Romanos 14

Saishet da qoquiitegulec na qara'amqaanataxanaxauai

¹Qauacoñiiguete qataq qauayamaxacheeta nam 'amqaanataxanaxaicpi maye saxanaxa da da'añi da lpi'iñaxac, damaye 'eeta': nam saxanaxa da ñoqta ñayateeta na lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Da huo'o ca sa qauayamaxayini lataxac namayepi, nache saishet da qancotaitague'.

²Cha'aye saloqnaxana, da huo'o ca 'eetega da qaramta da lpi'iñaxac, nache 'eetega da ñayamaqchiguiñi da camachaqa ca chec, qaq huo'o nam saxanaxa da da'añi da lpi'iñaxac, nache nda'a't ana nañiguise laue maye ishet da qanallec ana chectac.

³Qalaxaye nam chec 'enauac nam huo'o, saishet qome da ño'otaatac na lañepi maye lquia'axac de'era. Nache 'eeta'am nataqa'en nam nda'a't ana nañiguise laue da chectac, namayepi saishet qome da quetapegulec nam camachaqa ca chec, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'enauac da ñayamaxareeta namayepi.

⁴Qaq qami' qaica ca qoñiqui da huo'otaq qoquiitepegulec cam l-latac ca lña shiñaxaua. Cha'aye cam na'aco' cam nlatac, nacheca ca ñauo'o ca la'aqtac da talec naqa'en camaye da huo'otaq 'onaxaic ca lo'onataxanaxac qalqo' saishet. Qaq 'era da 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qoñiita, qataq nachaqñita da huo'o da la'añaxac da itauan ñi 'oonolec da ipactelec ca lo'onataxanaxac.

⁵Qataq huo'o da lña saloqnaxana, 'eeta': Huo'o na lhuennataxac da 'eetega da huo'oi naua na'axa'te da saq 'ena'ama naua lña't na'axa'te. Qataq huo'o na 'amqaanataxanaxaicpi da 'eetega 'enauaque naua na'axa'te da nache 'eeta'a't. Qaq ñi 'oonolec iuen da ñataqta ñayateeta cam iuennatega da 'eetega ñayamaqchiguiñi.

⁶Nam iuennatega da huo'o ye na'a'q maye saq 'ena'am na lañepi, qalaq 'onaxaic da ño'ot damaye da yaqto' ño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nam camachaqa ca chec qalaq nataqa'en ño'ot damaye, qalaxaye nataqa'en naigui da ño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ñaatacot da na'achecñaxac Ñimaye. Qaq nache 'ena'am nataqa'en nam ndotec ana nañiguise laue da chectac ño'ottac damaye, cha'aye souaxat da ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ñaatacot da na'achecñaxac Ñimaye.

⁷Da qarca'alaxa qataq da qarleuaxa saishet da qaralamaxat, damaye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸Cha'aye da huo'otaq ña ñeca'alaqtauec, huo'otaq da mashe seleuaq qalaq damaye naigui da llo'oxoyec So Qarataxala' Jesucristo. Cha'aye da huo'otaq ña ñeca'alaqtauec huo'otaq da mashe seleuaq Ñimaye qomi' lalamaqa'ate.

⁹Qaq ÿoqta 'eesa da So Jesucristo ileu co'ollaxa, qalaxaye qaltaq nca'alec, da yaqto' Somaye huo'o da la'añaxac da ilo'ogue nam ñaq nca'altauec qataq na mashe ileu.

¹⁰Qaq ÿoqo'oye saishet da qoquiitegulec na lañepi qara'amqaanataxanaxauapi qataq saishet da qauo'otañi, cha'aye 'enauac da shenaqta qome qomi' nmi't Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «ÿataqta 'eesa de'era san ÿa'aqtac, da 'enauac qome na shiñaxauapi Añem ÿa'aroto naua l-llectel, qataq 'enauac qome namayepi Añem ÿo'oxoren.»

¹²Qaq ÿoqo'oye 'enauac da shenaqta ñachaataqot qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' Ñimaye qomi' nmi't.

Saishet da qauauo'oi ca lasouaxashet ca qara'amqaanataxanaxauai

¹³Qaq ÿoqo'oye saishet ca 'oonolec da qoñiita da quetapegulec ca lña. Nachaqrata da saishet da qomi' qanmaxaleguete da huo'o cam 'oonolec nam ca'attague' So Cristo da huo'o ca lasouaxashet, nache deqat da lpi'iñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴So Qarataxala' Jesús añem ÿapaxaguen da qaica ca nallec da qauem. Qalaxaye da huo'o ca ipettega da huo'o ca nallec maye saishet da ishet da qanallec, nache no'on da saishet da chec.

¹⁵Da huo'o ca qarqañai da dalemata souaxat nam qolliquiitac, nache camaye 'eetec de'era, cha'aye souaxat da saishet da qauachaxañiña ca qarsoxoyiqui. Saishet da qauashiñi da ivira'a da deqat ca qarñai cam nataqa'en ileualec So Cristo souaxat da qolliquiitac nam ÿotta'a't nallec.

¹⁶Saishet da qauauo'oi ca ldaq'a da qauem ca na'aqtaguec dam huesochiguiñi qarataxaqui maye qami' ÿanema So Cristo.

¹⁷Da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ilo'ogue 'enauacna, damaye saishet da ÿectega cam qanallec qataq cam qañomgui. Nachaqrata da iuen da qaño'ot cam ÿañamaqchiguiñi qataq qanayeetaigui da nlagaxayec qataq tonaxac. Qaq 'enauac de'era ishet da qaño'ot chegoqchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

¹⁸Qaq da nache shenaqtec de'era da so'onataxanaqot So Jesucristo, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ÿañamaxareete', qataq huo'o naq 'enec naqa'en da shenaqta 'enauac na shiñaxauapi.

¹⁹Qaq ÿoqo'oye ñi 'oonolec da shenaqta souaqtaigui qome da nlagaxayec, qataq ñetaunaxa't, da yaqto' nquictasheguem dam dalaxaic achaalataxac maye qomi' ÿanema So Cristo.

²⁰Saishet qome da qauqataqchichi da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat nam qanallec. Cha'aye ÿoqta 'eesa da 'enauac nam qanallec, namayepi

ỹataqta qui'itta; qalaxaye dam qauem 'eeta': da huo'o ca qanallec cam ishet da iqataqchet da lpi'iỹaxac cam nỹa.

²¹Qaq ỹoqo'oye 'onaxaic da saishet da qanallec na lapat qataq saishet da qanỹomgui na lataxa qataq saishet da qaỹo'ot ca camachaqa lỹa cam ishet da huañi naqa'en ca na'amqaanataxanaxaua.

²²Cam ỹataqta qauaỹamaxayiñiita maye lataxac qanqa'eñi de'era, damaye 'eeta'am da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qami' da qanasachiigui. ỹataqta machiguiñi cam nomta da huesochiguiñi da huo'o cam ỹo'ot qataq saishet da qauem ca lhuennataxac da ime da ỹo'ot!

²³Qalaxaye da huo'o ca lhuennataxac da deque'e huo'otaq saishet, nache camaye da chec que'eca nallec, nache na'aqchet, cha'aye saishet da lhuennataxac. Qaq qami' ỹataqta qauaỹachiñiita damaye da qauem, cha'aye 'enauac nam qaỹo'ot da dataỹa'aguet cam ỹa'amaqten ñi 'oonolec, nache ỹo'ot ca nasouaxashet.

Romanos 15

Qaitauan nam saxanaxa da da'añi da lpi'iỹaxac

¹Qomi' maye ỹoqta saỹaanaqta da 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saishet da nda'a't da seuennaqtega cam 'onaxaic maye maiche qomi' taleguete. Nachaqrata da qomi' setaunaxac nam saxanaxa da da'añi da lpi'iỹaxac.

²'Enauac da shenaqta iuen da souaqapegue' na qaraỹepi qataq selaqaique ca laỹamaxa maye ishet da machiguiñi naqa'en. Qaq 'era da 'eetec da setaunaxac namayepi da nquiguisheguem da lpi'iỹaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Cha'aye ivira'a So Cristo da saishet co'ollaxa da iuennatega da 'oonolec da nachaqsota da qaỹaỹamaxareeta. Cha'aye da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye, 'eeta': «Da lsheunaxanaxac nam 'am isheueetac 'enauac Aỹem talec.»

⁴Cha'aye 'enauac nam nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qoỹiyiñi co'ollaxa da yaqto' qomi' ỹapaxague'n. Da la'aqtanaxaxac anamayepi qomi' itaua'n da yaqto' huo'o da qara'añaxac qataq qanhualaxaunaxac, qataq ỹataqta 'itchiguiñi da 'eesa dam qara'amqaanataxanaxac.

⁵Qaq na'aictaxa da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ñim qomi' ỹanema da qarhualaxavic qataq qomi' ỹa'añaqche't. Qaq aỹem seỹaxanot Ñimaye da yaqto' qami' itaua'n yaqto' ỹataqta qana'ayeeta't, qataq qoquiitelec da lataxac So Cristo,

⁶yaqto' 'enauac da qoñiita qalapoñiita't da qavio'oxoyiñiitac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a.

Da no'on na'axaỹaxac qaỹa'axatem 'enauac na shiỹaxauapi

⁷Qaq ŷoqo'oye ñi 'oonolec da qoñiita ŷataqta ŷaconeguet ca lŷa da 'eeta'am naqa'en da 'eetec So Cristo co'ollaq qami' ŷaconegueta, da yaqto' 'enauac qaŷo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸Cha'aye So Cristo anac da huapegue' nam judiopi, da yaqto' ŷachaxan da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ipacchigui 'enauac nam ŷachaxanapeguempi som hua'au qarta'alpi.

⁹Somaye nataqa'en anac da yaqto' nam saishet da judiopi ŷanot da na'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat da lauotaxanaqtaic, nache 'enapec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «ŷoqo'oye aŷem 'am sho'oxoreetac da sootangui na ŷotta'a't shiŷaxauapi, qataq so'ootac na no'onecpi maye naigui da 'ayo'oxoyec.»

¹⁰Nataqa'en setaxaŷaxanaqtac da lŷa nanettañi la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Qaq qami' ŷotta'a't shiŷaxauapi maye qami' qarhuoreuapi, qauauaqaiguet nataqa'en nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qantoñitapigui'.»

¹¹Qataq ye lŷa na'aqtac 'eeta': «Qami' ŷotta'a't shiŷaxauapi, 'enauac da qoñiita, ŷavio'oxoyiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna!»

¹²Nataqa'en so na'aqtaxanaxanec le'enaxat Isaías ŷiyiñi da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «'Oonolec qome ca chegoxoguet ñi Jesé da nachaañi qataq huo'o da la'añaxac. Camaye ilo'ogue qome na ŷotta'a't shiŷaxauapi; nache namayepi 'oonolec da pe'etega camaye.»

¹³Qataq huo'o da iŷaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qomi' ŷanema da qanaquitaxac, da Ñimaye qami' nlaxatchiguilo qome da qaramaicŷaxaqui. Qataq qami' ŷanema da qarlagaxayiqui maye chegaqaigui da qarpi'iŷaxaqui Ñimaye. Qataq chegoqchigui da la'añaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da nquictasheguem da qanaquitaxaqui.

Da lo'onataxanaxac so Pablo maye namaxashec

¹⁴Qami' ŷaqaŷarolqa maye qaua'amaqchiñiitac So Cristo, aŷem ŷoqta 'eesa ñaqa'en da ŷataqta qami' nlaqchiguilo da qarauotaxanaqtaiqui qataq da qarauattonaxanaxaqui, cha'aye ñi 'oonolec ŷaŷaten da huaqata ca lŷa.

¹⁵Qalaxaye ñaqaiyeta saishet da shi'iŷalec da serelec ana'ana ŷere da qami' samaxalo da sa'axatta 'enauac namayepi, yaqto' saishet qome da qaucoviŷa'ai. Damaye so'ot cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta aŷem ŷauotec,

¹⁶qataq aŷem lca'aguishec da so'onataxanot So Jesucristo da yaqto' setauan nam saishet da judiopi. Qaq aŷem sheeta'am ca ntaxaŷaxanaxanec da sa'axatem namayepi da no'on na'axaŷaxac maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq seroua'a Ñimaye da 'eeta'am aca nachetaqtaxanaqte maye ŷaŷamaxareeta Ñimaye, cha'aye So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta iŷotauga da yaqto' lalamaqte.

¹⁷Qaq chegoqchigui de'era aÿem ÿo'otec So Jesucristo, da aÿem seshet da huo'o da ña'amqaanaxac, souaxat da so'onataxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁸Cha'aye 'eesa, da nachaqrata da sa'axattac dam ÿo'ot So Cristo ÿachegoxotchigui aÿem, da yaqto' nam saishet da judiopi ÿalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq damaye sañoxtot, qaq saishet da sañoxtot damaye da chegoqchigui nua ÿa'aqtaqa, maye nataqa'en nam so'otpi.

¹⁹Chegoqchigui da la'añaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da qalota na so'ot nam sa qaÿauanapegapi qataq nam ÿo'ot da na'aalaxa, qataq sevirapeguec da sa'axattac da no'on na'axaÿaxac, sachegoqchiguiña ye Jerusalén qataq choche sevitta'a ye Iliria.

²⁰Qaq ÿataqta huo'o da ñepogoxoinaxac da sauotaique da sa'axat So Cristo da soota'a ca 'alhua maye saxanaxa da qaÿa'axaÿa da na'aqtaguec Somaye. Yaqto' da sa'axattac da no'on na'axaÿaxac, nache saishet da 'eeta'am da ñepa'axanapeguec da lo'onataxanaxac nam hua'auñi lamaxashecpi So Cristo.

²¹Nachaqrata da sauotaique da so'ot dam 'enapec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Yaqto' ila'a, qataq ÿaÿaten nam sa ÿauanapega co'ollaxa da hua'aqtega da na'aqtaguec Ñimaye.»

So Pablo huo'o da lhuennataxac da taigue da Roma

²²⁻²³Qami' ÿaqaÿarolqa, qalota naxa da sauotaique da saigue da Roma da qami' ñamaqtegalo. Qalaxaye saishet da sañoxtot souaxat da sa'axattac da no'on na'axaÿaxac, nachera da qaica ca iraq'a' naqa'en. Qalaxaye ye mashe semat da ÿo'onataxanaxac ne'ena 'alhua, qataq ye mashe huo'oi nua na'axa'te da sauotaique da qami' ñamaqtegalo,

²⁴nache aÿem iuennataxac da qami' saÿaleguete qome da saigue da España. Qalaxaye saishet da huo'oi caua na'axa'te da qami' soota'agueta qome, qalaxaye saÿaten da huo'o da ñetonaxac da qami' ñamaqtegalo, nataqa'en huo'o da ñaquitaxac da aÿem qautauañi da yaqto' shecto'ot de'era ÿecÿaxac.

²⁵Nagui aÿem saigue da Jerusalén da seroÿa aye ntaunaqte anom cam qarqaÿañicpi maye quetague' So Cristo maye netaña yemaye.

²⁶Aya'aye anom laponiguishe nam 'amqaanataxanaxaicpi maye hueta'a ye 'alhua Macedonia qataq nam netaña ye Acaya da ÿauotaique da ltaunaxanaqte da itauan cam qarqaÿañicpi maye huo'o da lhuenaxanaxa maye netaña ye Jerusalén.

²⁷Qaq de'era ÿo'ot yemayepi maiche lhuennataxac, cha'aye nache 'eetec iuen da ÿo'ot yemayepi de'era. Cha'aye nam judiopi maye ÿa'amaqten So Jesús da ÿachetec dam lsallaxa maye saqcha'a nam saishet da judiopi, nache nataqa'en nam saishet da judiopi, iuen da ÿachetec nam judiopi da yo'oqchigui lsallaxa.

²⁸Qaq qom mashe semat de'era, qataq da mashe ime da sanem aye anom cam 'amqaanataxanaxaicpi maye hueta'a ye Jerusalén, huaña qome nache senoxonec da saigue da España, nache qami' sañaleguete qome da qami' ñamaqtegalo.

²⁹Qaq aýem ñoqta 'eesa da qom sevita ye nñecpi ye Roma, nache qami' sa'aqtaxanema 'enauac nam no'on saconaxaguet maye chegoqo'ot So Cristo.

³⁰Qami' ñaqañañicpi, aýem qami' ñachoxoreetoiguilo souaxat So Qarataxala' Jesucristo, qataq souaxat da nsoxoyec maye qomi' ñanema So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, da aýem qautauañi qome da qanqouagaxauñiñot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da aýem qanqouagaxauñiitalec.

³¹Qauñaxañiñot da yaqto' Ñimaye aýem nca'alaxateeguesop nam sa da'amqaanataxanpi maye netaña ye 'alhua Judea, qataq yaqto' aye ntaunaxanaqte anom maye sera'a ca qarqañañicpi maye netaña ye Jerusalén ishet da saqca ca da qom qañaconequet.

³²Yaqto' qom qami' ñamaqtegalo qalaq aýem nlaqchigui da ñetonaxac qataq da yaqto' ishet da ñematec qom qami' soota'agueta, da Ñim Lo'onatac 'Enauacna aýem ñasheetem de'era.

³³Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chegoqo'ot da nlagaxayec hueta'agueta ñi 'oonolec da qoñiita. Aja', nache 'eetec.

Romanos 16

Da Iquinaxanaxac so Pablo

¹Qalota na no'on ña'aqtaxanaxac da sa'axat aca qarqaña Febe. Cha'aye acamaye huetac naxa qataq nachaqacata 'amqaanataxanaxai da itauaatac nam 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye ñegaxasom ye Cencrea.

²Acamaye ñataqta ñan da nachaalataxac da do'onataxanot So Qarataxala' Jesucristo. Ñataqta qauloñeeguet qome acamaye, 'eeta'am qanqa'eñi da qauacoñiiguet 'enauac nam lalamaxat llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qatauñic 'enauac cam iuen, cha'aye acamaye qalota na itauan, ivira'a nataqa'en aýem.

³Samaxa da iquinaxanaxac aca Priscila qataq ca lhua Aquila maye itau' da so'onataxanaqtacot So Cristo Jesús.

⁴Cha'aye caamaye ñataqta nañanegueta co'ollaxa da lchec, da yaqto' aýem nca'alaxatre'c. Qaq ñoqo'oye saatac da ña'achecñaxac. Qalaxaye saishet da nachaqañemta, nataqa'en 'enauac na 'amqaanataxanaxaicpi maye saishet da judiopi.

⁵Nataqa'en samaxa da iquinaxanaxac ca qarqañañicpi 'amqaanataxanaxaicpi maye laponqa' ye lma' caamaye. Qataq nataqa'en ca ñauochaxaua ñaqaña Epeneto maye nacheca ca la'auaxanec nam lma' ye 'alhua Asia da ña'amaqten So Cristo da lca'alaxaqui.

⁶Nataqa'en samaxa da iquinaxanaxac aca María maye ÿataqta qalota da lo'onataxanaxac da qoñiita.

⁷Nataqa'en samaxalo da iquinaxanaxa'c caua Andrónico, qataq aca Junias, maye sheeta'ama judío lashe', qataq maiche ñecoñetaxau' co'ollaxa. Caamaye nataqa'en lamaxa'she So Cristo, qataq hua'auchiyañi co'ollaxa da ÿa'amaqte'n Somaye, qaq aÿem qalaq ñeca'ataxanauo.

⁸Nataqa'en samaxa da iquinaxanaxac ca Ampliato, cha'aye camaye ÿataqta ñauochaxaua chegoqchigui So Qarataxala' Jesucristo.

⁹Nataqa'en samaxa da iquinaxanaxac ca Urbano cam qaro'onataxanaxaua da so'onataxanaqtacot So Cristo, nataqa'en ca lÿa ñauochaxaua Estaquis.

¹⁰Nataqa'en samaxa da iquinaxanaxac ca Apeles maye ÿataqta qalotacnaxa da ÿachaxaata da lpi'iÿaxac So Cristo, nataqa'en samaxa da iquinaxanaxac 'enauac cam llalaqpi qataq cam hueta'a ye lma' ca Aristóbulo.

¹¹Nataqa'en samaxa da iquinaxanaxac ca Herodión maye sheeta'am judío le'ec, qataq cam llalaqpi qataq nam ÿa'amaqteetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye netaña ye lma' ca Narciso.

¹²Nataqa'en samaxa da iquinaxanaxac aca Trifena qataq aca Trifosa maye do'onataxaatractot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nataqa'en aca ñauochaxaua qarqaÿa Pérsida, maye nataqa'en qalota da lo'onataxanaxac da do'onataxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³Nataqa'en samaxa da iquinaxanaxac ca Rufo, cam nauattonatac maye do'onataxaatacot So Cristo, qataq acam late'e maye 'eeta'am naqa'en aÿem ca maiche llalec.

¹⁴Nataqa'en samaxa da iquinaxanaxac ca Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, qataq aca Hermas qataq 'enauac cam qarqaÿañicpi maye hueta'agueta caamaye.

¹⁵Nataqa'en samaxa da iquinaxanaxac ca Filólogo qataq aca Julia, Nereo qataq aca lqaÿa, qataq ca Olimpás qataq 'enauac ca qarqaÿañicpi qara'amqaanataxanaxauapi maye hueta'agueta caamaye.

¹⁶Qaq ñi 'oonolec da qoñiita da nquine' ca lÿa la'amqaanataxanaxaua, nache ÿataqta ÿachetoigui da lta'araic lauotaxanaqtaic. Qataq 'enauac nam 'amqaanataxanaxaicpi maye quetague' So Cristo qami' ÿamaxalo da lquinaxanaxac.

Da pa'atec nqataxac

¹⁷Qami' ÿaqaÿañicpi, qami' ñachoxoreetoigui da ÿataqta qarvichiÿa'aguet qome nam colaxagui naqa'en na 'amqaanataxanaxaicpi. Namayepi ÿataqta dataÿa'aguet 'enauac nam qami' qaÿapaxagueneque. Qoquiÿa'ai qome namayepi,

¹⁸cha'aye ne'ena shiřaxauapi saishet da do'onataxaatacot So Cristo maye Qarataxala', nachaqrata da maiche nmittaique ca maiche lařamaxa. Qataq namayepi iroleguete naua la'aqtaqa isotta'ape na shiřaxauapi da da'aqtaxan, qalaxaye namayepi řataqta tenataxanaxaicpi qataq řatenachet nam shiřaxauapi maye saxanaxa da řařaten ca řoqta llec de'era na'aqtaxanaxac.

¹⁹'Enauac qařařaten da qami' řataqta qaualaqaiguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, řoqo'oye ařem řataqta samachiguiři. Qaq řeshetaique da řataqta qauachaxaři da řataqta sa qanqalache da qauo'oche ca no'on, qalaxaye saishet da qauo'oche ca qauem.

²⁰Yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chegoqo'ot da nlagaxayec saqařaloq da dauegaxan da nauec so pa'aguenataxanaxaic, nache qami' řanema da nataqa'en qauauegaxaři. ¡Qaq So Qarataxala' Jesucristo queto'ot da qami' řachaxaategalo da lsoxoyec!

²¹Qami' řamaxalo nataqa'en da lquinaxanaxac ři Timoteo maye řo'onataxanaxaua. Nataqa'en qami' řamaxalo da lquinaxanaxa'c ři Lucio, Jasón qataq ři Sosípater, nam judío lashe' 'eeta'ama ařem.

²²⁻²⁴Nataqa'en qami' řamaxalo da lquinaxanaxac ři Gayo maye sootaři na lma', nam nataqa'en laponqa' na 'amqaanataxanaxaicpi maye hueta'a ne'ena nřecpi. Qataq nataqa'en qami' řamaxalo da lquinaxanaxac ři Erasto, řim ilotague' ana alom na shiřaxauapi ne'ena nřecpi, nataqa'en ři qarqařa Cuarto. Nataqa'en ařem samaq da iquinaxanaxac souaxat da lsoxoyec So Cristo. Ařem ře'enaxat da Tercio, qaq ři Pablo qalaq nacheři ři ařem leraxanaxanec ana'ana nere.

So Pablo řo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna

²⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da qami' řo'oteque da řataqta qami' 'ařaxaiqa da qoviitaigui da dalaxaic achaaalataxac maye qomi' řanema So Jesucristo. Qaq řoqo'oye řsho'oxorenaq Ñimaye! 'Era da řa'aqtac co'ollaq qami' sa'aqtaxaateguema da no'on na'axařaxac qataq co'ollaq qami' sa'aqtaxaateguema So Jesucristo. Qaq damaye nateeteguet dam 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qomi' řařaanaxanaxaneque dam saqcha'a co'ollaq saxanaxa da řo'ot ana 'alhua.

²⁶Qaq nagui sařatenaq da 'eetapeguec Ñimaye chegoqchigui nam řiyiři som na'aqtaxanaxanecpi. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nache 'eetai' da nca'altauec maiche lamaxasoxonaxac damaye, yaqto' 'enauac ana 'alhua qařa'amaqten qataq qařalaxaguet Ñim Nataxala'.

²⁷Qaq nagui chegoqchigui So Jesucristo, da chochaq tatec qome da qayo'oxonnataxanaxa Ñim 'oonolec qataq řaanaxanaxaic maye Lo'onatac 'Enauacna. Aja', nache 'eetec.

1 Corintios

1 Corintios 1

So Pablo ñamaxa aso lere so 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye Corinto

¹⁻³Qami' ñaqaña't maye qaua'amaqchiñiitac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qoviita'a na Corinto: Qauacoñigueta da iquinaxanaxac qataq ñi qarqaña Sóstenes. Añem Pablo huo'o da iyaxa da Ñi Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna qataq So Qarataxala' Jesucristo qami' ñanema ca lta'araic nsoxoyec qataq nlagaxayec. Ñim Lo'onatac 'Enauacna añem lca'aguishec, da yaqto' añem lamaxayec So Jesucristo, nataqa'en qami' lca'agui'she, da yaqto' qana'ayeetaua'a Somaye qataq qaualliquiitaigui na lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Yaqto' qana'ayeetaua'alo qomi' qataq 'enauac nam ño'oxoreetac Som Qarataxala' Jesucristo maye huetalec 'enauac ana 'alhua.

Da nqouagaxaunaxac so Pablo

⁴Nache 'eetai' da saatacot da ña'achecñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat da qoñiita, cha'aye chegoqchigui So Cristo Jesús da qami' icoreleguete da lqouagaxanaqtaic Ñimaye.

⁵Qataq nataqa'en chegoqchigui Somaye da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñanema da saqcha'a nsallaxa, qaq nachera da qara'aqtaxanaxaqui qataq da qarauattonaxanaxaqui,

⁶Qaq ñoqo'oye da na'aqtaguec So Cristo yo'oqta da qami' nañaxatoiguilo.

⁷Ñoqo'oye nagui da qauacheetaique So Jesucristo da ñe'eguelaq, nache qami' nlaqchiguilo nam chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸Qaq Ñimaye ñataqta qami' nasochiyiñi, qami' iviraxatta'alo ca loga'tna, yaqto' qaica ca ñauo'o ca qarasouaxashechi qom nvi' So Qarataxala' Jesucristo.

⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta ipacteleguete naua ña'n la'aqtaqa, Ñimaye nacheñi ñi qami' iñaxanalo da qanhuañiñaua'a da nachaalataxac So Llalec Jesucristo maye Qarataxala'.

Colaxagui na 'amqaanataxanaxaicpi

¹⁰Qami' ñaqañañicpi, qami' seroleguete da le'enaxat So Qarataxala' Jesucristo da qami' ñachoxoreetoiguilo da ñataqta qanañañeta't. Saishet da qaucolaqaitagui. Nachaqrata da qaica ca ñaqpeguega, 'oonolec ca qarhuennataqai qataq ca qoñiitapeguec.

¹¹Shenapac de'era, qami' ñaqañarolqa, cha'aye huo'o na lauo' le'ecpi aca qarqaña Cloé añem da'aqtaxaatapeguem da huo'o na sa nañamaxanna't da qoñiita.

¹²Cha'aye huo'o na 'eeta': «Añem seca'attague' so Pablo;» qataq huo'o na 'eeta': «Añem seca'attague' so Apolo;» qataq huo'o na 'eeta': «Añem seca'attague' so Pedro;» qataq huo'o na 'eeta': «Añem seca'attague' So Cristo.»

¹³Qaq ca 'eetec de'era ¿peta'a So Cristo ishet da 'eco' colaqtagui? ¿Peta'a aÿem qaiuaxaneuo da seleualeguete qami'? ¿Peta'a qaÿachelaxanataxana da ñe'enaxat co'ollaq huo'o ca qanachelaxan da qoñiita?

¹⁴Aÿem saatacot da ña'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da aÿem saishet da huo'o ca ñachelaxanatac da qoñiita, nachaqsota so Crispo qataq so Gayo,

¹⁵yaqto' qaica ca 'oonolec da qoñiita da 'eeta' da la'aqtac: «Aÿem qanachelaxangui da le'enaxat so Pablo.»

¹⁶'Eesa nataqa'en da ñachelaxanatac na lauo' le'ecpi ca Estéfanos, qaq saishet da ñetoonec da huo'otaq huo'o ca lña ñachelaxanatac.

¹⁷Cha'aye So Cristo saishet da aÿem ñamaxalec da sachelaxanataxan. Chaqrata da aÿem ñamaxalec da sa'axattac da no'on na'axaÿaxac. Qalaxaye saishet da so'onataxana ca lañaanec ca choche shiÿaxaua, yaqto' saishet da huo'otaq saqca ca naigui qanqa'en da l-leuaxa So Cristo co'ollaq qaiuaxaneuo.

So Cristo nacheso so lañaanec qataq la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁸Da na'aqtagec da l-leuaxa So Cristo co'ollaq qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui, damaye 'eeta'am da choche 'oopashec da hua'axaÿa nam taÿa'a da deqat. Qalaxaye qomi' maye sañaqa'a da qomi' qanca'alaxatre'c, de'era na'aqtaxanaxac, damaye la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁹Cha'aye nache 'ena'ape naua nanettraleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Qaica ca naigui ñaqa'en da lañaanataxanaxac na ñaanaxanaxaicpi qataq qaica ca naigui ñaqa'en da lauatonaxanaxac na huatonaxanaxaicpi.»

²⁰Qaq nagui ¿hua'ague ca hueta'ague ca ñaanaxanaxaic, huo'otaq ca dapaxaguenataxateguec ana la'aqtac lmalate Ñim Nataxala' maye Lo'onatac 'Enauacna? Cha'aye da nañaanec maye lma'na, damaye choche 'eco' 'oopashec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ñataqta ñaanaxanaxaic Ñimaye saishet da ñashenem na shiÿaxauapi ana'ana 'alhua da ñauatton Ñimaye da ñachegoxotchigui da maiche lauatonaxanaxac. Nachaqrata da lhuennataxac da nca'alaxatec na ña'amaqten de'era qara'aqtaxanaxac maye sa'axataqtac na'aictaxa da qoÿeetega choche 'oopashec.

²²Na judiopi nmitta'a na na'anecpi maye sa qaÿauanapega da yaqto' ña'amaqten de'era na'aqtaxanaxac maye sa'axataqtac. Qaq na griegopi qalaq huotaique da hua'aqchigui ca na'aqtaxanaxac maye da qaÿa'axaÿa qalaq nachera lataxac.

²³Qalaxaye qomi' sa'axataqtac da na'aqtagec So Cristo co'ollaq qaiuaxaneuo. Na judiopi da hua'axaÿa de'era na'aqtaxanaxac, nache ñataqta inogochet. Qaq nam saq judiopi da hua'axaÿa, nache 'eeta'am naqa'en da choche 'oopashec.

²⁴Qalaxaye nam lca'aguishecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye judiopi, huo'otaq saq judiopi, damaye ñachaxan da la'añaxac qataq da lañaanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachegoxotchigui da l-leuaxa so maiche Lca'aguishec maye namaq Ñimaye.

²⁵Cha'aye na shiñaxauapi dam 'eetega, choche 'oopashec nañaanec maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye napacalec da lañaanaxanaxa nam huetalecna. Qataq dam qaipettega da 'eco' qaica ca la'añaxac maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye napacalec da la'añaxac na huetalecna.

²⁶Qami' ñaqañañicpi, qami' tachigui qarvilli da 'eetec co'ollaq qami' iñaxanalo Ñim Lo'onatac 'Enauacna na'aictaxa da qoñeetega saq 'amaqtaq da qarañañiqui, qataq saq 'amaqtaq da qoñiita na nalaua'a da nta'a, qataq na chegaqaigui nam 'amaqtaqaicpi.

²⁷Na'aictaxa da na shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua, 'eetega da qaica ca qauañañiñapec qataq qaica ca qami' naiguilo, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maiche qami' lca'agui'she, da yaqto' na 'eetega da ñaanaxanaxaicpi, maiche nauattoola't da qaica ca ñañaanapec.

²⁸Qaq nam qañamata'ac da qaica ca la'añaxac qataq na nqaigaxat qataq na qaica ca qoñanapoigui, nachena na lca'aguishecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna yaqto' nam 'eetega 'amaqtaqaicpi maiche nauattoola't da qaica ca la'amaqchec. Qaq de'era 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna damaye ña'axat namayepi da ñataqta qaica ca naigui,

²⁹yaqto' da qañatato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qaica ca na'amaqteetai'.

³⁰Qaq Ñimaye nallegoxottela't da qana'ayeetaua'a naqa'en So Cristo Jesús, qataq chegoqchigui naqa'en Somaye da qarañaanec. Qataq chegoqchigui naqa'en Somaye da qomi' ñañamaxareete' Ñimaye, qataq da qomi' lalamaqa'ate, qataq da saconaxaguet ca nca'alaxa chochaq tatec.

³¹Qaq ñoqo'oye ana la'aqtac lmalate Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta' «ca huotaique da na'amaqten qalaq iuen da na'amaqteeto'ot So Jesucristo maye Qarataxala'.»

1 Corintios 2

Na'aqtagec So Cristo co'ollaq qaiuaxaneuo

¹Qami' ñaqañañicpi maye qaua'amaqchiñiitac So Cristo, co'ollaq qami' ñeqo'onalo da qami' sa'aqtaxanema da saqcha'a 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq saishet da saconalo naua na'aqtaqa maye qalaqaiqa qataq da ño'ot da na'aalaxa.

²Nachagrata da ñacoola't da nachaqsoa So Cristo da sa'axattac qataq da l-leuaxa co'ollaq qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui.

³Co'ollaq qami' ñachattaiguilo da qami' sapaxagueeta'ape qataq qami' sa'aqtaxaateguema da na'aqtac, qalaq qaica ca ña'añaxac qataq seviloxtai' da icolanaxa.

⁴Yoqo'oye co'ollaq setaqtac da sa'axattac da na'aqtac, qalaq saishet da saconalo naua Itaxaŷaxaco ca shiŷaxaua ŷaanaxanaxaic, da yaqto' qaua'amqaanataxañi. Nachaqrata da sa'aqta'a So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷachaxan da la'añaxac, da yaqto' nachera chegoqchigui da qaua'amqaanataxañi.

⁵Qataq yaqto' da qarpi'iŷaxaqui saishet da na'attalec da laŷaanec ca choche shiŷaxaua, chaqrata da na'attalec da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷachaxan da lo'onataxanaxac

⁶Eesa da nataqa'en qomi' setaxasoxoiguilo naua na'aqtaqa ŷaanaxanaxaiqa, qalaxaye seuenaq naamaye da sa'aqtaxanaxam nam mashe ŷe da lpi'iŷaxac. Qaq de'era naŷaanec saishet da lma'na, qataq saishet da chegoqo'ot na nta'alpi maye huetalecna, nam taŷa'a da imeuo.

⁷De'era naŷaanec maye sa'axataqtac, damaye naŷaanec saqcha'a maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Damaye nachera da ŷapogoñi laŷaanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye iqataxanai' co'ollaq saxanaqaca ana 'alhua qataq da huotaque ŷachaxan dam ñeuanaraqaua'a da llo'oxoyec maye chochaq tatec.

⁸Qaq ŷoqta 'eesa da lhuennataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da saishet da ŷaŷaten nam damaxasoxonapecpi maye lma' ana'ana 'alhua. Cha'ayectaxa da ŷaŷaten, nache saishettaxa da ŷalauat so ŷo'oxoraic Qarataxala' da iuaxaneguet so npe'enaxaqui Som lalamaxat da achalataxac.

⁹Qaq tachigui da 'ena'ape naua nanettralec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna iqataxaatapigui' da ŷanem cam ŷauotec Ñimaye dam qaica ca ishet da ila'a, huo'otaq hua'axaŷa huo'otaq da iuennatapega.»

¹⁰Qaq 'era da qomi' ŷauattonaxanaxaneque Ñim Lo'onatac 'Enauacna, chegoqchigui naqa'en So Saqcha'a La'añaxac, cha'aye Somaye ŷaŷaten 'enauac, qataq ivira'a da ŷaŷaten na saqcha'a 'eetapeguecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Na shiŷaxauapi qaica ca ishet da ŷaŷaten ca lhuennataxac ca lŷa shiŷaxaua, nachaqsota so saqcha'a lca'alaxa maye ishet da ŷaŷaten. Qaq nache 'eeta'am nataqa'en So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachaqsota maye ŷaŷaten ca lhuennataxac Ñimaye.

¹²Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ye qomi' ŷanema So Saqcha'a La'añaxac, qaq nacheso so chegoqchigui da saŷaanaq da lqouagaxanaqtaic maye qomi' ŷo'oteque Ñimaye.

¹³Da sa'axataq de'era qomi' ŷo'oteque Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saishet da setaxasoxoiguilo naua na'aqtaqa maye chegaqaiguilo da maiche laŷaanec na

shiŷaxauapi, nachaqaunauate' naua na'aqtaqa maye qomi' ŷapaxagueneque So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Qaq ca shiŷaxaua, maye saishet da netanguit So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saishet da ŷaconeguet da napaxaguenataxanaxac maye chegoqo'ot Somaye, cha'aye 'eeta'am naqa'en da choche 'oopashec. Qataq saishet da ŷaŷaten damaye, cha'aye saishet da netanguit So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁵Qalaxaye ca shiŷaxaua maye netanguit So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, camaye ishet da nmit 'enauac na lataxaguesat. Qaq camaye, qaica ca ishet da nmit.

¹⁶Cha'aye nache 'ena'ape naua nanettraleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «¿Negue'tom ca ishet da ŷaŷaten ca lhuennataxac Ñim Nataxala'? Qaltaq ¿negue'tom ca ishet da ŷapaxaguen Ñimaye?» Qalaxaye qomi' mashe qomi' huetoto So Saqcha'a La'añaxac Ñimaye, qaq ŷoqo'oye da qarhuennataxac 'eeta'am da lhuennataxac So Cristo.

1 Corintios 3

Qomi' no'onataxanaxauapi da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹ŷoqta 'eesa, qami' ŷaqaŷañicpi, da aŷem sa seshet co'ollaxa da setaxaiguilo qami' da se'enaxattem na shiŷaxauapi maye mashe netanguit So Saqcha'a La'añaxac Qui'itta Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nachaqrata da sheeta'am ñaqa'en qami' ca shiŷaxaua maye ñaq quetaigui da lapacheŷaxac, cha'aye qami' ñaq nogotolec da qarpi'iŷaxaqui So Cristo.

²Saishet da qami' sapaxagueneque ca alaqaic, nachaqrata da qami' sapaxagueneque na saqalaq, cha'aye qami' qoñiita'am ca nogotolec maye ñaq lleptac, qataq saishet da chec na nallec chaxangui. Se'eso na'a'q qami' saxanaxa da qauañochoche da qauaŷaañi na ŷataqta alaqaic. Qaq ñaq 'eetalec nagui da ñaq saxanaxa da qauaŷachiñi,

³cha'aye ñaq 'eetalec da qoquiitaigui da qarapachiŷaxaqui. ŷoqo'oye ña qannoita'a't, qataq qancotaitega't. Qaq 'era da qoñiitec da qaŷaŷaten da saishet da qoquiitaigui da lataxac So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qoñiita'am da lataxac ca shiŷaxaua maye ca'attague' ca 'eetapeguec da lapacheŷaxac.

⁴Cha'aye da huo'o ca 'enapec: «Aŷem ŷataxala' so Pablo,» qaq ca lŷa 'eeta': «Aŷem ŷataxala' so Apolo,» qaq damaye. ¿Peta'a sa qauaŷachiñiŷo' da nache 'eetec da lataxac na 'etaxaloxoicpi?

⁵Cha'aye ¿negue't aŷem Pablo? Qataq ¿negue't ca Apolo? Qomi' choche qomi' lamaxa'she Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qomi' qauachegoqoichiguilo da huo'omshe qami' qaua'amaqchiñi So Qarataxala' Jesús. Ñi 'oonolec da shenaqta ŷo'ot ca lo'onataxanaxac maye ŷachaxaalec So Qarataxala'.

⁶Aýem qami' sa'axatema da no'on na'axaýaxac maye na'aqtaguec So Jesucristo, qaq so Apolo qalaq qami' ýapaxagueneque da lataxac da qoquiito'ot da qaua'amaqchiñiitac Somaye. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi Ñim qami' ýo'oteque da qanquiquiita'aguet da ýataqta qauauattoñiita So Cristo.

⁷Qaq ýoqo'oye saishet da nachea cam ýa'axat da no'on na'axaýaxac cam 'amaqtaqaic huo'otaq cam dapaxaguenataxan. Nachaqñita Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'oonolec da 'amaqtaqaic, cha'aye Ñimaye nacheñi ñi ýo'ot da nañaxataxac.

⁸Nache 'eeta'a't da la'amaqche'c cam ýa'axattac da no'on na'axaýaxac qataq cam dapaxaguenataxan. Ñi 'oonolec caamaye ýaconeguet ca maiche lashiichiýaxac ca lo'onataxanaxac.

⁹So Apolo qataq aýem qomi' no'onataxanaxau' da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq qami' qalaq qoñiýa'am ca nanqa' na trigo, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalaq nacheñi ñim lalamaxat; nataqa'en qoñiita'am ca nýec maye maiche lo'oxonec Ñimaye.

¹⁰Qaq aýem sheeta'am ca ilotague' ca nýec lo'opi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna aýem ýanem da llapaxañi so no'oxonaxala' ca nýec. Qaq na ýaýepi qalaq no'oxootapiguisheguem somaye. Qalaxaye ñi 'oonolec iuen da ilotelec da lataxac ca lo'onataxanaxac.

¹¹Qaq ýoqo'oye, qaica ca ishet da qaltaq lapaxañi ca lýa no'oxonaxala' que'eca nýec, cha'aye mashe huo'o so qalapaqtañi. Qaq Somaye, nacheso So Jesucristo.

¹²Qaq ca 'oonolec ishet da ýo'oxoolec se'eso no'oxonaxala' ca nýec, do'oxonaxana ca oro, qataq ca plata, qataq ca no'on coma', huo'otaq do'oxonaxana ca 'epaq, qataq na 'auaqpi, qataq ana coqta late'e.

¹³Ca lo'onatac ñi 'oonolec, yo'oq qom ivita ca pa'atec na'a'q. Cha'aye qom ivita ca pa'atec na'a'q, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýe'eguen na lo'onatac ñi 'oonolec. 'Eeta'am da qaýe'eguenec ca norec ca no'onataxanaxat maye seuenaq da so'onataxanaxa.

¹⁴Ñi 'oonolec ca lo'oxonaxanaxat da nala'aguet ca norec, qaq camaye ýaconeguet aca nsheetenaqte.

¹⁵Qalaxaye ca lo'oxonec da huo'otaq ýavic, huaña, nache deqat 'enauac da lo'onataxanaxac, na'aictaxa da camaye ishet da qanca'alaxatec, qalaxaye 'eeta'am ca lletec ca norec.

¹⁶¿Qami' sa qauaýaañiýo' da qami' lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq So Saqcha'a La'añaxac Ñimaye qami' netaiguilo?

¹⁷Qami' maye qami' lalamaqa'ate lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ýoqo'oye da huo'o ca nlaxaañi namaye, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en nlaxaañi camaye.

¹⁸Saishet qome da maiche qanatenacheetapeguela't da huo'o ca 'eetega da ñaanaxanaxaic qataq ñaŷaten na qalota lataxacpi maye huetalecna, nachaqrata da qavi'eguelaqaŷa da qaica ca qauaŷachiñi, yaqto' 'eesa da qami' ñaanaxanaxaiqa.

¹⁹Cha'aye da naŷaanec maye lma'na, damaye 'eeta'am da choche 'oopashec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'otec na ñaanaxanaxaicpi da maiche que'emaxam da latenataxanaxac da huo'o ca huotaique da ŷatenachet.»

²⁰Nataqa'en 'eeta': «Ñim Nataxala' ñaŷaten da lhuennataxac na ñaanaxanaxaicpi da ŷataqta qaica ca naigui.»

²¹Qaq ŷoqo'oye qaica ca ŷapagaqaanauec da llo'oxonnataxanaxac cam qaica ca la'amaqchec lo'onatac ca choche shiŷaxaua, cha'aye 'enauac nam huo'o, maiche qaralamaxache,

²²na'aictaxa da Pablo, huo'otaq Apolo, huo'otaq Pedro, huo'otaq ana 'alhua, huo'otaq da nca'alaxa, huo'otaq da nleuaxa, huo'otaq naua ñachaataqtaiguilo na'axa'te, huo'otaq ca ñaq natauo, 'enauac namayepi qaralamaxache.

²³Qaq qami' qalaxaye qami' lalamaqa'ate So Cristo, qaq So Cristo lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

1 Corintios 4

Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' iŷaxanalo da so'onataxanaqot So Cristo

¹Qami' iuen da qomi' qauamachiŷa'aque da choche qomi' lo'onataxanaxanaqa So Cristo, qomi' ipataxaleguete da sapaxaguenataxanaxac dam 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye saqcha'a co'ollaxa.

²Qaq cam huo'o ca qaipataxalec no'onataxanaxac camaye iuen da ŷataqta npe'et.

³Aŷem saishet da huo'o ca iuogoxo da aŷem qanmichi, huo'otaq da aŷem qaŷataxanot ca yo'oqchigui nta'a da aŷem nmit. Nache 'ena'am aŷem saishet da sa'aualec da ñimmitteguela't.

⁴Aŷem saishet da ñetoonec da huo'o ca so'ot sa ŷaŷamaxañi, qalaxaye damaye saishet da naigui da ŷoqta 'eesa da aŷem huesochiguiñi da qaica ca ŷasouaxashet. Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nachaqñita hueto'ot da la'añaxac da aŷem nmit.

⁵Qaq ŷoqo'oye qami', saishet da qaua'aviŷalec da qanmichi ca qarŷai, nato' qom ñe'eguelaq So Jesucristo. Qaq qom ñe'eguelaq Somaye, nache ŷachaxan nam saqcha'a qataq nam iuennatega ñi 'oonolec. Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'oxoren ñi 'oonolec, chegoqchigui cam ŷo'ot.

⁶Saloqnaxaatapigui so Apolo qataq aŷem, yaqto' qami' ishet da qauachegoqoichigui da shenaqta da qauaŷaañi da naigui da na'aqtac naxa maye 'eeta': Saishet da qanapacŷapeguelec dam nanettalec ana nere, maye huetalec na

la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Yaqto' qaica ca ipettega da ca lo'onataxanaxanec Ñimaye napacalec da la'amaqchec ca lya.

⁷Cha'aye ¿negue't ca 'am ñanagui da 'anatañaña na 'arañepi? ¿Negue'to' ca saq chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna na 'am hueto'ot? Qaq Ñimaye da 'am ñanem na 'am hueto'ot, qaq ¿ta'ainco' ye 'ana'amaqteetac, 'eeta'amo' da 'enauac na 'am hueto'ot maiche 'ara'añaqteguishec?

⁸Qami' mashe qami' hueto'oto 'enauac nam qanqopichiitaique: mashe qami' sallaxanaqa, qataq mashe qoñiita'am na nta'alpi, qaq 'eeta'am da nache qomi' qauasaqaitre'c. ¡Onaxaico' da ñataqta 'eesa da qami' nta'al! ¡Yaqto' qami' qaro'onataxanaxau' da qomi' nta'al!

⁹Qalaxaye qomi' maye qomi' namaxa'she, Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta'am da qomi' ipa'axaatre'c. Shenaqta'am ca ncoñeteguisehec maye taña'a da qañalauat, souaxat ca lasouaxashet. Seviraqta'aguet da qomi' imeteeta'ape na shiñaxauapi qataq 'enauac na chegaqasheguem lamaxashecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁰Qaq qomi' souaxat da salaxasoxoguet So Cristo, nache na shiñaxauapi qomi' ñamata'aque da qaica ca sañaanaqpec, qalaxaye qami' chegoqchigui da lqouagaxanaqtaic So Cristo, nache qami' qañamata'aque da qami' ñaanaxanaxaiqa. Qomi' qaica ca qara'añaxac, qami' qalaq qami', 'añaxaiqa. Na shiñaxauapi qomi' no'otanguilo, qaq qami' qalaq ñataqta huo'o naq 'enec qanqa'en.

¹¹Nagui ñaq 'eetalec da huo'o da qanque'etaxanaxac na qarqouaxa, qataq na qaraquip, qataq qaica ca ñapoxoña. Na shiñaxauapi saishet da qomi' iyacna'ape, qataq qaica ca ñoqta qarma'.

¹²Ñasamaxaño souaxat na yo'oqchigui qaro'onatac. Na shiñaxauapi qomi' isheueetaleguete, qalaq qomi' seroxoleguete naua qartaxañaxaco ñañamaqchiyiñi. Qomi' qaicaata'ape, qalaq ña'añaxataxaguet da qancanaguec.

¹³Qomi' qañasaxaleguete naua ntaxañaxaco sa ñañamaxaayini, qalaxaye da sasataxaguet qalaq seroxoguet da ñañamaqchiguiñi. Qaq nagui ñaq 'eetalec da qomi' qañe'enaxatteguema ca lasogoñi, huo'otaq na lte nam ñasaxauec na shiñaxauapi.

¹⁴De'era shiyiñi, damaye saishet da huo'otaq ñeshetaique da qami' sa'aloqche't. Chaqrata da ñeshetaique da qami' seqatalo, cha'aye qami' ñauotaqa'ate ñalqa.

¹⁵Qaq na'aictaxa da ivi' ca diez mil na qami' ñapaxagueneque da na'aqtaguec So Cristo, qalaxaye na qarta'ailpi saishet da qalota. Añem 'oonolec maye lta'a da qarpi'ñaxaqui So Cristo Jesús. Cha'aye añem maye qami' sa'axatema co'ollaxa da no'on na'axañaxac maye na'aqtaguec So Cristo, nache qaviyiña'a da 'eeta'am da qami' ñalaqpi.

¹⁶Qaq ñoqo'oye qami' ñachoxoreetoiguilo da qoquiitelec da ñataxac.

¹⁷Qaq qami' samaxalo so Timoteo maye ñauotaxat 'eeta'am ca ñalec, cha'aye somaye ñataqta ñalaxaguet So Qarataxala'. Qaq ñoqo'oye ñataqta ipe'et somaye. Qaq somaye qome qami' iuennataxanaxaneque nam ñapaxaguenataxanaxacpi maye na'aqtageuc So Cristo dam sapaxagueetapeguec 'enauac nam hueta'a na 'amqaanataxanaxaicipi.

¹⁸Huo'o na na'amaqteetai' da qoñiita, cha'aye ipettega da saishet da qami' she'eguelaxalo.

¹⁹Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qom aýem ñami' da saqañaloq da qami' ñamaqtegalo. Huaña, nache ishet da saýaten chaq 'eetec ca la'añaxac que'eca na'amaqteetai' naxa, cha'aye camayepi saishet da nda'a't da detaqtac maye nataqa'en ño'ottac nam 'eetega.

²⁰Da huo'o ca netaigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñachaxan damaye, ñachegoxotchigui nam ño'otpi, qaq saishet da nda'a't da choche ña'axattac.

²¹¿Negue't ca ñoqta qaupaquiitaique qom qami' ñeqo'onalo? ¿Peta'a qaravilliña da qami' seroleguete ca iuaxanaxanaxat, qalqo' da isoxoyec qataq da huesotta ñataxac?

1 Corintios 5

Da ño'ot so shiñaxaua maye saq qaishetapec

¹Mashe sogote da qañañaana'a't da huo'o ñi 'oonolec da qoñiita huetapeeguet aña la'aale late'e da 'eeta'am naqa'en aca lhua. ¡Qaq de'era ñataqta qauem! ¡Ivira'a nam saxanaxa da da'amqaanataxan saishet da ishet da ño'ot de'era!

²¡Qalaq qami' ñaq 'eetalec da qaño'oxoreñiitai'! ¡Qamaq ishettaxa da ñataqta qauaquicoita! Qataq qanqacheeguesoptaxa na 'amqaanataxanaxaicipi ñi'ñi ñale.

³⁻⁴Aýem na'aictaxa da aýem qañoqta qalaq, nache 'eetai' da sa samagueñi naxa da qami' seuennategalo. Qaq ñoqo'oye da ivita da qalapoñiña't, qalaq 'eeta'am qanqa'eñi da qami' soota'agueta qataq qauennachiña'a qome da mashe qami' hueto'oto da na'añaxac maye qami' ñanema So Qarataxala' Jesús. Qaq ñoqo'oye chegoqchigui ñaqa'en da le'enaxat So Qarataxala' Jesucristo da qami' shenapegalo da ñi'ñi ñale huo'o da lasouaxashet,

⁵qaq iuen da ñi'ñi ñale qoñaneguet so pa'aguenataxanaxaic. Da yaqto' na'aictaxa da so pa'aguenataxanaxaic nlaxaani da lo'ocñaxac ñimaye, qalaxaye dam saqcha'a lca'alaxa qanca'alaxatec qom ñe'eguelaq So Qarataxala' Jesús.

⁶Qami' sa ñaýamaxañi da qaño'oxoreñiitapigui de'era. ¿Sa qauañañiño' naxa da na'aqtac maye 'eeta': «Aca saq 'amaqtaq lalecte ana nauole ishet da ñasheeraxachigui 'enauac ca ndaqñiguishec 'ayiiña»?

⁷⁻⁸Qaq ñoqo'oye qaña'axañiñi da qauo'ocheetac naua qarasouaxashe'echilli'. Cha'aye dam ñe'etaxaloxo, 'eeta'am ana mashe qauem maye ñasheeraxachigui ca

ndaq nec 'ayiiña, da iqataqchet 'enauac naqa'en camaye. Da qami' qaŷa'axañiñi da qauo'ocheetac na qauem, nache qami' dalaxaiqa shiŷaxau', qoñiita'am aca dalaxai nauole maye qaca aca lalecte maye ŷasheeraxachigui da qanallec da iviteuga ye na'a'q le'enaxat Lapascua. De'era dalaxaic qanachaalataxac, 'eeta'am de'era naponaxac. Qaq so qagueta llalec maye qaŷalauat da huaigui de'era naponaxac, nacheso So Cristo maye qaŷalauat co'ollaxa, qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui. Qaq qomi' qalaq shenaqta'am aca nauole maye qanallec da huaigui de'era naponaxac, qaq ŷoqo'oye iuen da shenaqta'am aca nauole maye qaca aca lalecte maye ŷasheeraxachigui, damaye naigui da huesota qarataxac qataq no'on. Saishet qome da qomi' qauemaiqa qataq saishet da so'otaxac ca qauem ca qarŷa, cha'aye da nache shenaqtec de'era, nache shenaqta'am aca nauole maye lalecte qanqa'en ana mashe qauem maye ŷasheeraxachigui.

⁹Aso lŷa ŷere maye qami' samaxalo co'ollaxa, qami' sheetegalo da saishet da qa'aitapegueua'a na shiŷaxauapi maye quisheguetaxaicpi.

¹⁰Saishet da sheetega da ŷataqta imauec da sa qaualliquiguet 'enauac nam saishet da 'amqaanataxanaxaicpi maye quisheguetaxaicpi, huo'otaq mataxalaic, huo'otaq cachaxaic, huo'otaq nam natameetacot na ŷaqa'api maye saq 'en qataq choche ne'enaqtacpi. Cha'aye da nache qoñiitec de'era, nache 'eeta'am da mashe qoquiŷa'ai ana 'alhua.

¹¹Da sheetega 'eeta': saishet da qauauo'oi qanauochaxauai ca 'eetega da qara'amqaanataxanaxauai qalaxaye ŷo'ottac de'era. Ca shiŷaxaua maye lataxac de'era, camaye saishet da qanso'oñiita'ai' da qarquia'axauai.

¹²⁻¹³Aŷem saishet da sa'aualec da ñimit ca saxanaxa da da'amqaanataxan. Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nmit qome namayepi. Qalaxaye qami' maye iuen da qanmichi na 'amqaanataxanaxaicpi qaupaquiitelec dam nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Qanqacheuec que'eca qami' huetanguilo 'etaxaloxoic.»

1 Corintios 6

luen da saŷamaxataxani da huo'o ca qomi' huanguilo sa ŷaŷamaxani

¹Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita nasouaxata'ai' ca lŷa la'amqaanataxanaxaua, nache saishet da iŷaxanot ca loicnatac na lataxaguesat maye sa da'amqaanataxan da ŷaŷamaxaani ca nasouaxashet, nachaqrata da iŷaxanoigui na laŷepi la'amqaanataxanaxauapi da ŷaŷamaxaani camaye.

²Cha'aye que'eca pa'atec na'a'q qom qanmitna, nache 'enauac nam llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachena na nmit qome na laŷepi shiŷaxauapi. Qaq da qanmichi qome na shiŷaxauapi, nache nataqa'en ishet da qanmichi nam sa 'amaqtaq lataxacpi nagui.

³Da qomi' ñimitaq nataqa'en qome na namaxashec piguem le'ecpi qaq ñactec gone' da seshetaq da ñimitaq ca saq 'amaqtaq lataxac nagui de'era souaqtaigui achalataxac!

⁴¿Ta'ainco' da qauroiua'a nam nmit na nasouaxashetpi maye sa da'amqaanataxan da huo'o ca huotaigue da qauaŷamaxachiiñi?

⁵Qaq damaye shenapac, yaqto' huo'o da qara'aloqoi. 'Ena'amo' da ŷoqta sa qanaloia'a da qanmichi qataq qauaŷamaxachiiñi cam sa ŷaŷamaxañi maye ŷo'ot ca qara'amqaanataxanaxauai.

⁶Qami' saishet naxa da choche ndotec da qancotaitega't, ñnataqa'en ivira'a naxa da qauroiua'a na nmit na nasouaxashetpi maye saishet da ŷa'amaqten So Jesús da yaqto' ŷaŷamaxañi cam qancotaitapigui!

⁷Da qancotaitega't, nache qami' maye qami' qanauctaleguete. ¿Qaq ŷoqo'oye sa ŷaŷamaxañi' da qana'añaxacheeguet cam qami' qaŷo'oteque sa ŷaŷamaxañi? ¿Sa ŷaŷamaxañi' da qauaqaita'a da qami' qaicacheto'oto?

⁸Qalaxaye qami' saishet da nache qoñiitec de'era. Nachaqrata da qauo'ocheeteguc ca sa ŷaŷamaxañi ca maiche qara'amqaanataxanaxauai, qataq huo'o na decacheto'ot ñi lŷa.

⁹⁻¹⁰¿Qami' sa qauaŷaaniŷo' da ca ŷo'ot ca sa ŷaŷamaxañi, nache camaye saishet da inoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna? Saishet qome da qami' qaŷatenache't. Cha'aye saishet qome da inoxoneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna nam quetaigui da lquisheguetaxac, qataq na natameetacot na ŷaqa'api maye saq 'en qataq choche ne'enaqtacpi, qataq na lauatapiguiñi' aca sa lhua, qataq na huetapeeguet ca 'eeta'am lŷa ŷale, qataq na cachaxaicpi, qataq na mataxalaicpi, qataq na taxaicpi, qataq ca na'aqtaqa lo'o', qataq na nquigaxatapeguc aca lasheue ca lmenec.

¹¹Qaq huo'o co'ollaxa da qoñiita na 'eeta'am ne'enapi. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe qami' ichoxore'n qataq qami' iqui'itaxatte', qataq mashe qami' lalamaqa'ate. Qaq 'enauac de'era chegoqchigui So Qarataxala' Jesucristo qataq So Saqcha'a La'añaxac Ñimaye.

Da qarataxac iuen da ŷaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹²Huo'o naxa da qoñiita na 'eeta' da la'aqtac: «Aŷem huesochiguiñi da so'ot ca maiche sheetapeguc.» ¡Aja', damaye ŷoqta 'eesa! Qalaxaye saishet da 'enauac na 'eetapeguc ca shiŷaxaua da ŷaŷamaxaani. Qaq ŷoqo'oye qaica ca sashenem da maiche aŷem ŷoiquiteetac.

¹³Nataqa'en huo'o naxa da na'aqtac, 'eeta': «Ca nallec qaŷo'ot da tangui ana qara'am, qataq ana qara'am qaŷo'ot da yaqto' ŷaconeguet ca nallec.» ¡Qaq damaye ŷoqta 'eesa! Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna taŷa'a da nlaxaayini ne'enaua. Qalaxaye da qaro'ocŷaxac saishet da taiguet da sanaxaguet da quisheguetaxac

maye sa qaishetapec. Chaqrata da so'onataxanaxa damaye, da so'onataxanaqot Ñim Nataxala', cha'aye Ñimaye maye lalamaxat da qaro'oc̃yaxac.

¹⁴Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'alec naqa'en So Jesucristo co'ollaq qãyalaue, Ñimaye nataqa'en tãya'a da qomi' nca'alaxatre'c, do'onataxana da maiche la'añaxac.

¹⁵Qami' qauãyaañi da ñi 'oonolec da qoñiita na'attaua'a na 'amqaanataxanaxaicpi, maye nachera da lo'oc̃yaxac So Cristo. Qaq ŷoqo'oye sa ŷãyamaxañi da huo'o ca 'oonolec ne'ena 'amqaanataxanaxaicpi maye na'attaua'a da lo'oc̃yaxac So Cristo da na'attaua'a naqa'en da lo'oc̃yaxac aca quisheguetaxai,

¹⁶cha'aye da hue'eguet acamaye, nache mashe 'eeta'am da 'oonolec da no'oc̃yaxac. Qaq damaye nache 'ena'ape naua nanettaleguete ana la'aqtac lmalate Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «Caua dos ivira'a da 'eeta'am da 'oonolec.»

¹⁷Qaq ca na'attaua'a So Qarataxala', nache ivira'a da 'eeta'am da 'oonolec, cha'aye na'attaua'a de'era 'oonolec no'oc̃yaxac maye saqcha'a.

¹⁸ŷoqo'oye saishet da qoquiitaigui da qarquisheguetaxaqui. Na lãyepi sa ŷãyamaxañi maye ishet da ŷo'ot ca shĩyaxaua, namayepi saishet da na'aqchet da lo'oc̃yaxac. Qalaxaye cam quetaigui da lquisheguetaxac, camaye maiche na'aqchet da lalamaxat lo'oc̃yaxac.

¹⁹Da qaro'oc̃yaxaqui 'eeta'am aca no'onaxanaxaqui, qaq aca'aca no'onaxanaxaqui netaigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye qami' ŷanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq da qaro'oc̃yaxaqui saishet da maiche qaralamaxache.

²⁰Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq qami' nca'alaxatre'c, nache qami' desheenaxanalo, qaq aso lasheue co'ollaxa da qami' desheenaxanalo ŷataqta late'eraí. ŷoqo'oye iuen da ŷataqta qaumachiŷo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qaro'oc̃yaxaqui da qavio'oxoyiñi, yaqto' Ñimaye huo'o da ntonaxac.

1 Corintios 7

Da nqataxac maye talec nam mashe huaron

¹Aso qara'aqtaqui lmalate maye saconeguet qalaq qami', ãyem qaunacheetac da ŷãyamaqchiguiñi da na shĩyaxauapi saishet da huaron.

²Qaq damaye ŷãyamaqchiguiñi. Qalaxaye da iuennataxac 'onaxaic da ca ŷale ŷauo'o aca lalamaqte lhua, qataq aca 'alo ŷauo'o ca ŷataqta lalamaxat lhua, yaqto' saishet da nqaañi da quisheguetaxac maye sa qaishetapec.

³Qaq ca ŷale maye mashe huaron ŷataqta iloteguet aca lhua. Nache 'ena'am aca 'alo ŷataqta iloteguet ca lhua.

⁴Aca 'alo maye mashe huaron, acamaye saishet da lalamaxat da lo'oc̃yaxac, nache 'ena'am ca ŷale. Cha'aye da huarona't, nache aca 'alo lalamaxat ca ŷale, qaq ca ŷale lalamaqte aca 'alo.

⁵Qaq saishet da sa nañaana't caamaye. Nachaqrata da nañateeta't da ñauo'o ca laloqne'c da saishet da nauaña't, souaxat da ñauotraiue da ñataqta nañaareguet da nqouagaxaunaxa'c. Qalaxaye da ime, nache qaltaq ipactegue da nauaña't, cha'aye saiuena'a da ñasouaxat da saishet da nañateetrela't, nache so pa'aguenataxanaxa'ic huo'o ca llegueuo da ñauo'o ca lasouaxashe't.

⁶Enauac de'era maye cheta'ague da qami' sa'axattapeguema damaye ñalamaxat iqataxac, qaq saishet da ñoqta ñamaxasoxonaxac.

⁷Añem huo'o da iyaxa da 'enauac añem qoñeeta'am da qaca aca ihua, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñotta'a't na nachetaxat naqa'en na shiñaxauapi. Ca 'oonolec 'eeta' da lataxac, qataq ca lña 'eeta'.

⁸Qaq nam qaca aca lhua qataq ana pa'ai, huo'o da ña'aqtac da 'onaxa'ic da nache 'eetai' da saishet qome da huaron, 'eeta'am añem.

⁹Qalaxaye da saishet da nalo'oguet da lapaxañaxa, qaq 'onaxa'ic da ñataqta huaron, cha'aye ñañamaqchiguiñi da huaron, saq 'ena'am da choche dapaqtac.

¹⁰Qalaxaye na mashe sogote da huaron, sami' de'era namaxasoxonaxac maye saishet da ñalamaxat, damaye chegoqo'ot So Qarataxala': da aca 'alo saishet da ñalat ca lhua.

¹¹Aca 'alo da huo'otaq ñalat ca lhua, qaq no'on da saishet da naralaxat ca lhua, nachaqrata da na'aqtaxane' ca lhua da yaqto' ñañamaxaayini cam saishet da ñañamaxayinguilo co'ollaxa. Qalaxaye nataqa'en ca ñale saishet da hua'aualec da ñalat aca lhua. Qaq damaye saishet da ñamaxasoxonaxac, damaye lamaxasoxonaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹²Qaq huo'o da lña ñalamaxat iqataxac, qaq saishet da nacheso So Qarataxala'. Da huo'o ca 'oonolec na 'amqaanataxanaxa'icpi da huo'o aca lhua maye saishet da da'amqaanataxan, qalaxaye acamaye da ñañamaxareeta da neta'aguet camaye, nache ca ñale no'on da saishet da ñalat.

¹³Nataqa'en nache 'ena'am da huo'o aca 'alo maye 'amqaanataxanaxai, da huo'o ca lhua da saishet da da'amqaanataxan, qalaxaye camaye da ñañamaxareeta da neta'aguet acamaye, nache aca 'alo no'on da saishet da ñalat camaye.

¹⁴Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ivira'a da ñaconeguet qome ca ñale souaxat da huaroneguet aca ña'amaqteetac So Cristo. Nataqa'en ivira'a da ñaconeguet aca 'alo souaxat da huaroneguet ca ñale maye ña'amaqten So Cristo. Nataqa'en ca llalaqpi caamaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaconeguet da ñalecnoigui na lalamaxatpi, qaq saishet da imaqa'aguet camayepi da 'ena'am naqa'en ca nshepaxan.

¹⁵Qalaxaye ca ñale, huo'otaq aca 'alo maye sa da'amqaanataxa'n, da ipacapegue' da dalaataxan, qaq nache no'on da ño'ot damaye. Qaq da nache 'eetec de'era, nache ca 'amqaanataxanaxa'ic, huo'otaq aca 'amqaanataxanaxai, ipactegue da

huesochiguiñi. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' iŷaxanalo da selagaqtapiguiñi.

¹⁶¿Qaq ca 'eeteco' 'am 'alo da ishet da 'auaŷaten da 'anca'alaxatec ca 'arhua? Qataq ¿ca 'eeteco' 'am ŷale da 'auaŷaten da 'anca'alaxatec aca 'arhua?

¹⁷Huo'o dam sauotaique da ŷataqta ŷaŷateeta na 'amqaanataxanaxaicpi, 'eeta': 'Enauac na ŷalleppi qataq na 'alpi, iuen da saq ŷaxanec dam lataxac co'ollaxa iŷaxana Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' ŷalecnoigui nam lalamaxatpi Ñimaye.

¹⁸Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da ŷa'amaqten So Cristo da mashe huo'o ca la'anaxat na lo'oc, nache saishet da ŷoxottapiguiñi. Qaq da huo'o ca lŷa da da'amqaanataxan qalaxaye qaica ca na'anaxashet na lo'oc, nache camaye sa iuen da ŷauo'o ca na'anaxashet.

¹⁹Na'aictaxa da huo'o ca na'anaxashet na lo'oc ca shiŷaxaua, huo'otaq qaica, qalaxaye nache 'ena'am. Cha'aye nachaqcata ca ŷo'ot ca 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachea ca ŷaŷamaxareeta.

²⁰Ca 'oonolec iuen da saq ŷaxanec cam lataxac co'ollaq ŷa'amaqten So Cristo.

²¹Da huo'otaq 'am nlatac co'ollaq 'am iŷaxana Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq no'on da saishet da 'aumelec da 'alotapeguet damaye. Qalaxaye da huo'o ca na'a'q da 'ashet da 'am huesochiguiñi, nache 'aqopitaxanapec.

²²Cha'aye ca shiŷaxaua da nlatac co'ollaxa da ŷa'amaqten So Qarataxala', nache Somaye ŷanem da huesochiguiñi. Qaq nache 'eeta'am cam huesochiguiñi da da'amqaanataxan co'ollaxa, nache camaye l-latac So Qarataxala'.

²³Cha'aye ŷataqta lta'araic da lashiichiŷaxac co'ollaxa da desheenaxanalo qami' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' qami' lalamaqa'ate. ŷoqo'oye saishet da qanashiñiita da qami' l-lataqa ca choche shiŷaxaua.

²⁴Qaq ŷoqo'oye qami' ŷaqaŷañicpi nagui da qoquiitague' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq ñi 'oonolec saishet da ŷaxanec da lataxac co'ollaq qaiŷaxana.

²⁵Qaq ana pa'ai qataq ana saxanaxa da huaron, aŷem qaica ca iqataxac chegoqo'ot So Qarataxala' da sanem. Qalaxaye sami' da iuennataxac, qaq ishet da aŷem qai'pi'iŷa'a souaxat da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye aŷem huetalec.

²⁶Da iuennataxac 'eeta': Ca shiŷaxaua no'on da nache 'eetai' da saq ŷaxanec cam hueta'a, souaxat naua na'axa'te maye souaqtaiguilo da ŷataqta huo'o da lqalai'c.

²⁷Ca ŷale da huo'o aca lhua, qaq no'on da saishet da ŷalat. Qaq da saxanaxa da huaron, qaq no'on da nache 'eetai' da sa huaron.

²⁸Qalaxaye da huo'o ca huaron, qaq camaye saishet da huo'o ca lasouaxashet. Qaq nache 'ena'am aca qa'añole da huo'otaq huaron, qaq acamaye saishet da huo'o ca

lasouaxashet. Qalaxaye nam mashe huaron, qalaq ivireguet na lqalaicpi, qaq ŷoqo'oye sauotaique da sevitaqna'aguet namayepi de'era.

²⁹Qami' ŷaqaŷañicpi, da sauotaique da qami' sa'aqtaxanema 'eeta': Mashe sa qaŷaraue'c naua na'axa'te maye souaqtaiguilo. ŷoqo'oye nagui na mashe huaron no'on da 'eeta'am da saxanaxa da huaron,

³⁰qataq nam huo'o da laquicoxo 'eeta'am da matapiguiñi, qataq na ntootapigui' 'eeta'am da daquicotac, qataq na desheenaxatega na logoxoshetpi qalaq 'eeta'am da qaica ca lalamaxat,

³¹qataq nam iqopitaxaatac da ŷacoota'aguet nam yo'oqchigui maye huetalecna, qaq no'on da saishet da ime'eguet. Cha'aye na yo'oqchigui maye huetalecna, taŷa'a da imeuo.

³²Ñeshetaique da ŷataqta qami' huesochiyiñi, qaica ca qami' nqanaxa't. Ca ŷale da ñaq lamaxaic, nache no'on da npogoxoinapegue' da ŷo'ot na lo'onataxanaxacpi Ñim Nataxala', cha'aye huotaique da ŷaŷamaxareeta Ñimaye;

³³qalaxaye cam mashe huaron camaye ime'eguet na no'onatacpi maye huetalecna, cha'aye huotaique da machiguiñi naqa'en aca lhua,

³⁴qaq 'era da 'eetec da saq 'oonolec da lhuennataxac. Qaq nache 'eetec aca alo maye mashe qaica ca lhua qataq aca qa'añole maye ñaq lamaxai ŷataqta nalemaqte' na lo'onataxanaxacpi Ñi Qarataxala', cha'aye souaxat da qui'itta da lo'ocŷaxac qataq da saqcha'a lca'alaxa; qalaxaye aca mashe huaron qalaq nalemaqte' na no'onatacpi ye na'a'q, cha'aye huotaique da machiguiñi naqa'en ca lhua.

³⁵De'era ŷa'aqtac maye qami' sanema, damaye maiche qanaŷamaxataxaqui, qaq saishet da 'eeta'am da qami' secoñerai'salo. Nachaqrata da sauotaique da qaica ca qana'aqtaguiqui sa ŷaŷamaxañi, qataq yaqto' qaica ca qami' nqanaxa't da qoquittague' So Qarataxala'.

³⁶Qalaxaye da huo'o ca ŷale da huo'o aca na'aqtaxaatague' da huotaique da lhua, qaq camaye da ila'a da ŷaŷamaqchiguiñi da huaroneguet acamaye cha'aye mashe ivi' ye llaxa da ishet da ŷo'ot de'era, qaq no'on da huarona't, cha'aye de'era saishet da qauem da ŷauaachigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁷Qalaxaye da huo'o ca lŷa shiŷaxaua da nomta da saishet da huotaique da huaron, qataq nala'aguet da lyaxayec, nache camaye ŷaŷamaqchiguiñi da saishet da huaron.

³⁸Qaq ŷoqo'oye ca huaron camaye ŷaŷamaqchiguiñi da ŷo'ot. Qaq ca saishet da huaron, nache camaye ŷataqta ŷactec da ŷaŷamaqchiguiñi da ŷo'ot.

³⁹Aca 'alo mashe huaron, acamaye ncoñetta'aguet ca lhua qom ña nca'altauec camaye. Qalaxaye ca lhua da huo'otaq mashe ileu, nache acamaye ŷataqta huesochiguiñi da huo'otaq huaroneguet ca lŷa ŷale maye la'amqaanataxanaxaua.

⁴⁰Qaq 'era da iuennataxac, cha'aye aýem nataqa'en sa'amaqten da aýem netanguit So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

1 Corintios 8

Ca nallec maye hua'auñi da qoñanot na qanatameetacotpi maye saq 'en

¹Qaq nagui qami' sa'axatema da lataxac ca nallec maye hua'auñi da qoñanot na choche ne'enaqtacpi maye qanatameetacotpi qataq saq 'en. 'Enauac da shenaqta saýatenaq de'era. Qalaxaye saýatenaq de'era nauattonaxanaxac da ýo'ot da napagaqaanaxac qataq da ño'oxonnaxac ca shiýaxaua. Qalaxaye da nsoxoyec ýa'añaqchet da qara'amqaanataxanaxac.

²Da huo'o ca ipi'itaxaatega da qalota na ýaýaten, camaye ýoqta 'eesa da qaica ca ýaýaten.

³Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýauattoota 'enauac nam ýauotec Ñimaye.

⁴Qaq da 'eetec nam nallec maye hua'auñi da qoñanot na qanatameetacotpi ne'enaqtacpi maye saq 'en, qomi' saýaanaqta da nam qanatameetacotpi maye saq 'en qaica ca lca'alaxa, cha'aye 'oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaica ca lýa.

⁵Qaq na'aictaxa da huo'o na qaýamata'ac da 'amaqtaqaic na qalota qanatameetacot maye hueto'ot na piguem qataq na huetalec ana 'alhua,

⁶qalaxaye qomi' saýaanaq da 'oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq Qarta'a. Qaq chegoqchigui Ñimaye 'enauac nam huetalecna, qataq qomi' ýo'o't da qomi' lalamaqa'ate. Qataq 'oonolec So Qarataxala', le'enaxat Jesucristo. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýachegoxotchigui Somaye 'enauac nam huetalecna, qataq da lqouagaxanaqtaic nachera da huo'omshe qomi' huo'oi nagui.

⁷Qalaxaye saishet da 'enauac da qaýaýateeteguet de'era. Co'ollaq saxanaxa da qaua'amaqchiñi So Cristo, nache da qoñiita huo'o na ýo'oxoreetac na ne'enaqtacpi maye qanatameetacotpi qataq saq 'en, qaq nagui ñaq 'eetalec da ýa'amaqteetac namayepi da 'eetega huo'o da lca'alaxa. Qaq ýoqo'oye da ivita da chec na nallec maye hua'auñi da qoñanot namayepi, nache da lviýaxac ýataqta ñi'i, nache 'eetega huo'o da lasouaxashet.

⁸Qalaxaye da qarataxac maye na'attaua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da no'onaxat huo'otaq na'aqchet cam nallec maye sacheguenaq.

⁹Qaq qomi' na'aictaxa da qomi' huesochiguiñi da maicheye ca sacheguenaq. Qalaxaye iuen da ñetelaqa'a na qara'amqaanataxanaxauapi maye saxanaxa da da'añi da lpi'iýaxac.

¹⁰Cha'aye 'am maye 'auaýateeta de'era, da huo'otaq 'anso'oñiisop cam huaña da qaýo'oxoren nam qanatameetacotpi ne'enaqtacpi maye saq 'en da 'auque'e, qaq da huo'otaq 'am ilaua'a ca qarqaýa maye saxanaxa da da'añi da lpi'iýaxac, qaq que'eca qarqaýa nache ýa'añaxachigui lauel da dequi'iýapegueua'a que'eca nallec maye qoñanot nam qanatameetacotpi.

¹¹Qaq 'am, maye huo'o da 'arauattonaxanaxac, nache 'aqataqchet ca qarqaña maye saxanaxa da da'añi da lpi'iñaxac cam nataqa'en ileualec co'ollaxa So Cristo.

¹²Qaq da nache qoñiitec de'era, nache qauque'emaqchichi da ntoonaxac ca qarqaña maye saxanaxa da da'añi da lpi'iñaxac, qataq nacheso So Cristo qauque'emaqchichi.

¹³Qaq ñoqo'oye añem saishet da sachec ca nallec da sañaten da ñauega ca ña'amqaanataxanaxaua maye saxanaxa da da'añi da lpi'iñaxac da ñauo'o ca lasouaxashet.

1 Corintios 9

Da 'enec ca lamaxashec So Jesús

¹Añem huesochiguiñi, qataq añem namaxashec. Cha'aye añem ñauane' co'ollaxa So Jesús. Qaq ña'achec, cha'aye de'era ño'onataxanaxac, damaye chegoqchigui da qami' qaua'amaqchiñi So Cristo.

²Na'aictaxa da huo'o na 'eetega da saishet da añem lamaxashec So Jesús, qalaxaye qami' 'eesa qanqa'eñi da añem lamaxashec Somaye. Cha'aye añem qauachegoxochiichigui da qaua'amqaanataxani, qaq damaye ña'axat da ñoqta 'eesa da añem lamaxashec So Jesús.

³Qaq 'era da ñasataxac maye sero'oguet nam añem quetapeguelec da

⁴ñi Bernabé qataq añem nataqa'en ishet da saconaxaguet ca qanallec qataq ca qanñomgui da chegoqchigui da qaro'onataxanaxac.

⁵Qataq nataqa'en ishet da ñenaigaqtage' aca qarhua de'era qoyecñaxac, 'eeta'am da 'eetec na lañepi lamaxashecpi So Qarataxala' Jesús, qataq soua lalamaqa'ate lqaña't, nataqa'en so Pedro.

⁶Qaq qami' ¿qaupi'itaxañiña peta'a da añem qataq so Bernabé iuen da saishet da saxanaxani da yo'oqchigui qaro'onataxanaxac da yaqto' huo'o ca qarhuenec?

⁷¿Negue't ca ishet da taua'a da nale ca nta'a, nache maiche nsheetetapeguela't? Qataq ¿negue't ca ishet da ñaani ana uva, qaq saishet da chec ana ala? Qataq ¿negue't ca ishet da ilotague' ana qagueta, qaq saishet da ñomgui na lche' maye nlomtac?

⁸Qaq saishet da qaupi'itaxañiña da choche shiñaxaua lhuennataxac de'era shenapec, cha'aye na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés nataqa'en 'enapec de'era.

⁹Cha'aye da nanettañi namaxasoxonaxac 'eeta': «Saishet da 'auauo'o ca lapoxot na alap ca 'arauegaxanaxala' huaca, da yaqto' saishet deque'e da 'auapiaxanaxaalec na trigo da 'anqattac ana ala.» Qaq damaye saishet da nachaqcata ca nauegaxanaxala' huaca da huaqattega,

¹⁰nataqa'en nacheqomi' maye qomi' huaqattegalo. De'era namaxasoxonaxac qoŷiyiñi co'olloxocheye da qaŷauotaique qanaŷamaqtageuc, cha'aye ca shiŷaxaua maye na'attapiguisheguem ca 'alhua qataq ca nqattac ana ala na trigo ishet da ŷataqta huo'o da naquitaxac da ŷaconeguet ca naigui da lo'onataxanaxac.

¹¹Qaq nache 'eetec nataqa'en da qomi' qami' sa'aqtaxanaqteguema da no'on na'axaŷaxac, nache 'ena'am da qami' sanaqtapegueleguete ana nañiguishu ala maye saqcha'a. Qaq ŷoqo'oye da lashiichiŷaxac de'era qaro'onataxanaxac qomi' huo'o da shenaxac da qami' seŷaxanaqoto da qomi' qaŷa'añima cam seuenaqtaique maye qarhuenec.

¹²Ye na laŷepi maye nataqa'en hueto'ot da talec da qaushiichiñi da lo'onataxanaxac, qaq ŷtaloxocheyo' da saq ishet da qomi' qaushiichiñi'? Qalaxaye qomi' saishet da nache shenaqtec de'era. Nachaqrata da qomi' ña'añaxataxaguet 'enauac na chochena, yaqto' qaica ca nqanaxat da no'on na'axaŷaxac maye na'aqtageuc So Cristo.

¹³Qami' qauaŷaañi da na do'onataxaategueua'a añi no'onaxanaxaqui late'erai, namayepi chectac na nallec maye lalamaxat añi no'onaxanaxaqui. Dam ŷoqta sheetega 'eeta': nam huetapegue' añi nca'atoxonaxalate da ŷavigaxattac na nachetaqtaxanaxat huaca lapat, namayepi chectac na qaiŷotauga lapat.

¹⁴Qaq nache 'eetec nataqa'en da lamaxasoxonaxac So Qarataxala' da ca ŷa'axattapeguec da no'on na'axaŷaxac, camaye ishet da deque'etapigui de'era lo'onataxanaxac.

¹⁵Qalaxaye aŷem saishet da huo'o ca huaña da qami' sequicto'oto, qataq saishet da qami' samaxalo ana'ana ŷere da sauotaique da huo'o ca aŷem qaŷa'añim. ¡Cha'aye ŷataqta 'onaxaic ñaqa'en da seleetañi' de'era ŷo'onataxanaxac, saq 'ena'am da huo'o ca chegoqtec da aŷem illapeguem de'era ŷo'onataxanaxac maye maiche iuennataxac da saishet da qaisheeten!

¹⁶Da sa'axattac da no'on na'axaŷaxac, qaq saishet da sauotaique da aŷem ŷo'oxoraq. So'ot damaye, cha'aye aŷem ŷamaxalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ¡choxoraicolec aŷem da saishet da so'ot damaye!

¹⁷Qaq ŷoqo'oye aŷem saishet da sepactaique da aŷem qaisheeten da sa'axattac da no'on na'axaŷaxac, cha'aye saishet co'ollaxa da aŷem qainat da so'ot damaye; ¡Damaye maiche iuennataxac da so'ot!

¹⁸Qalaxaye ca 'eetec de'era ¿negue't ca ŷaueguec da so'ottac de'era? Damaye nachera da ñetonaxac da sa'axattac da no'on na'axaŷaxac, qalaxaye saishet da so'ogoxona da shenec, da yaqto' qaisheeten da ŷo'onataxanaxac da aŷem lamaxashec So Cristo.

¹⁹Na'aictaxa da aŷem huesochiguiñi, qalaxaye se'enaxat da, 'eeta'am da aŷem l-latac 'enauac na shiŷaxauapi, yaqto' ŷataqta saqalota na ŷaueguec shiŷaxauapi da ŷa'amaqten So Cristo.

²⁰Da sootaigui naxa na judiopi, nache se'enaxat da lataxac namayepi, yaqto' ishet da setauan da ña'amaqten So Cristo. Qaq ñoqo'oye sepaqueelec na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, na'aictaxa da mashe saishet da aÿem qaÿamaqtalec da so'ot.

²¹Qaq naxa da sootaigui na saishet da quetague' na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, nache se'enaxat da lataxac namayepi, yaqto' ishet da setauan da ña'amaqten So Cristo. Qaq damaye, saishet da naigui da sa salaxaguet na lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nachaqrata da salaxaguet namayepi, cha'aye aÿem shectague' da lataxac So Cristo.

²²Qataq naxa da sootaigui na saxanaxa da da'añi da lpi'iÿaxac, nache se'enaxat da lataxac. Yaqto' ishet nataqa'en da setauan namayepi. Qataq 'era da sheetec da ñataqta ñacoola't da se'enaxatchigui da lataxac ñi 'oonolec na ñotta'a't shiÿaxauapi, yaqto' ishet da qanca'alaxatec namayepi.

²³Qaq 'enauac de'era so'ot souaxat da ñauoche da no'on na'axaÿaxac, qataq nataqa'en sauotaïque da ñeuanaua'a cam qaica ca 'ena'am da lyac maye naigui de'era na'aqtac.

²⁴Qami' qauaÿaañita da huo'otaq huo'o ca qomitaxac, nache saishet da 'enauac na nqomittac da nauec ca qanallettapigui, chaqrata da 'oonolec ca ñaconeguet cam qanallettapigui. Qaq qomi' maye qolaqtague' So Cristo, damaye 'eeta'am ca qomitaxac, qaq ñoqo'oye iuen da ñaÿamaxataqta da yaqto' ñauegaq ca qanallettapigui.

²⁵'Enauac na naÿamaxattac da taua'a ca qomitaxac, ñataqta ndeneguet 'enauac nam ishet da na'aqchet. Qaq namayepi 'eetec de'era, cha'aye nshetaïque da nauec cam qanallettapigui maye nataqa'en taÿa'a da imeuo. Qalaxaye qomi' sauotaïque da ñauegaq cam qanallettapigui maye saishet da huo'o ca loga't.

²⁶Qaq ñoqo'oye aÿem huo'o da ña'añaxataxac da yaqto' saconeguet damaye. Saishet da seloctac da qaica ca sheetapeguet.

²⁷Nachaqrata da aÿem selotegue da ñapaxaguenataguec qataq ñataqta huo'o da iuogoxo da ñellañi da maiche ñataxac. Cha'aye da aÿem sa'aqtaxaatapeguem da no'on na'axaÿaxac ca lÿa shiÿaxaua, nache sa saÿamaxaren da Ñim Lo'onatac 'Enauacna aÿem nqateua'a.

1 Corintios 10

Nachaqñita Ñim Lo'onatac 'Enauacna salaxasoxoguet qataq sho'oxorenaq

¹Qami' ñauochaxau' ñaqaÿa't maye sa'amaqtenaqtac So Cristo, ñeshetaïque da qami' qauaÿaañi da so hua'au qarta'alpi 'enauac somayepi ña'axasoxoolec aso auaxai le'enaxat auaxai togaxarai. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ipelteetalec co'ollaxa somayepi so lo'oc na piguem.

²Qaq 'enauac de'era llec̃yaxac somayepi, damaye 'eeta'am da nachera da nachelaxanataguec somayepi da yaqto' na'areua'a qanqa'en so Moisés.

³Nataqa'en 'enauac somayepi chectac so nallec maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴So Cristo nnaictague' somayepi, qalaxaye saqcha'a. Qataq nacheso so 'etaxat co'ollaxa maye chegaqaigui so coma', da yaqto' ña'axaneguet na laquip somayepi. Qaq 'enauac somayepi ñyomgui se'eso 'etaxat.

⁵Qalaxaye ñaqaiyeta somayepi saqalota na lataxacpi maye saishet da ño'ot da ntonaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ñoqo'oye vichiguiñalo ana nhuachiquipi somayepi se'eso toolec 'alhua.

⁶Qaq 'enauac de'era huaigui somayepi nachera da qanapaxaguenataguec, da yaqto' saishet da seqopitaqa'a ca sa ña'ñamaxañi, 'eeta'am da 'eetec somayepi.

⁷Ñoqo'oye qami' saishet da qae'enaxache da 'eetec somayepi da huo'o na natameetacot na ñaqa'api maye saq 'en qataq choche ne'enaqtacpi. Cha'aye naua nanettaleguete ana la'aqtac lmalate Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «So shiñaxauapi nso'ooni. Ime, qaq ño'ot so lquia'axac qataq ñyomtac. Ime, nache nachaani da dasora't, qaño'oxoreetac na ne'enaqtacpi.»

⁸Nataqa'en saishet da saxaigui da quisheguetaxac, 'eeta'am da 'eetec somayepi. Qaq ñoqo'oye ileu so veintitrés mil shiñaxauapi so 'oonolec na'a'q.

⁹Nataqa'en saishet da she'eguenatac Ñim Nataxala', 'eeta'am da 'eetec somayepi da huo'o co'ollaxa na ye'eguenataxan. Qaq ñoqo'oye huo'o so ileupi co'ollaq so na'araxanaqpi detoxongui somayepi.

¹⁰Nataqa'en saishet da huo'o ca quetapeguelec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa somayepi da huo'o na quetapeguelec so Moisés qataq so Aarón. Nache qañalauat, ñalauat so chegaqasheguem lamaxashec laataxanaxaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Qaq 'enauac de'era huaigui som hua'au qarta'alpi, damaye qoñiyiñi da naloqnaxanaxat da qañauotaique qomi' qaiqatalo nagui da souaqtaiguiilo naua pa'atre'c na'axa'te.

¹²Qaq ñoqo'oye qaica qome ca 'eetega da qaica ca lasouaxashet, cha'aye saiuena'a da nacheca ca la'auaxanec da huo'o ca lasouaxashet.

¹³Da qañe'eguenataguiiqui maye qami' nvittegalo, damaye nachera da 'eeta'am da ñe'eguenataguec na 'enauac shiñaxauapi. Qalaxaye qami' ishet da qaupi'iña'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye saishet da qami' ñasheetema ca qañe'eguenataguiiqui da huo'otaq sa qanaloñeeguet. Nachaqrata da huo'otaq nvi' ca qañe'eguenataguiiqui, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñachaxanalo ca lataxac da yaqto' ishet da qanaloña'aguet camaye.

¹⁴Ŷoqo'oye qami' ŷaqaŷańicpi, qami' ńauochaxau', saishet qome da qavio'oxoyińiitac na qanatameetacotpi maye choche ne'enaqtacpi qataq saq 'en.

¹⁵Aŷem saŷaten da qami' ŷaanaxanaxaiqa, qaq ŷoqo'oye saŷaten da aŷem qauaŷaańiteguet.

¹⁶Da lquia'axac So Qarataxala' naxa da ńeŷomaxagui aso ŷomaxaqui qataq da seŷaxanaqot ńim Lo'onatac 'Enauacna da ŷaalec da lqouagaxanaqtaic, nache 'enauac da shenaqta ńeuanaqaua'a da ltago'qŷaxac So Cristo. Qataq naxa da ńecolaxataxani aso nauole da sacheguenaq, nache nataqa'en ńeuanaqaua'a da lo'ocŷaxac So Cristo.

¹⁷Na'aictaxa da qomi' qalote', qalaxaye 'enauac da sacheguenaq aso 'oonole nauole 'ayiińa, nache qomi' shenaqta'am ca 'oonolec no'ocŷaxac.

¹⁸ńa qaumiińi na Israel le'ecpi. Nam chectac na nachetaqtaxanaxat huaca lapat maye qoŷaneuo, namayepi nhuanaua'a da lqouagaxanaqtaic ńim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat ne'ena nachetaqtaxanaxatpi.

¹⁹Saishet da sheetega da ŷataqta huo'o naq 'enec na qanatameetacotpi maye saq 'en qataq choche ne'enaqtacpi, huo'otaq na nachetaqtaxanaxat lapat maye qoŷanot namayepi da huo'otaq saq 'ena'am ca lŷa.

²⁰Da sheetega 'eeta': Na saishet da ŷauatton ńim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi da ivita da ŷauo'o na lachetaqtaxanaxat, nache ne'ena lachetaqtaxanaxat taŷot na lamaxashecpi maye saqcha'a so pa'aguenataxanaxaic, qaq saishet da nacheńi ńim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq aŷem saishet da saŷamaxaren da qami' qa'aitapegueua'a na lamaxashecpi so pa'aguenataxanaxaic.

²¹Qataq saishet da qanŷomiigui aca ŷomaxaqui maye naigui da qaŷo'oxoren So Qarataxala', nache nataqa'en qanŷomiigui aca ŷomaxaqui maye naigui da qaŷa'amaqten na lamaxashecpi maye saqcha'a so pa'aguenataxanaxaic. Qataq saishet da qolliqui ca nallec maye naigui da qaiuennate So Qarataxala', nache nataqa'en qolliqui ca nallec maye qoŷanot na lamaxashecpi so pa'aguenataxanaxaic.

²²¿Qami' qauoitaique peta'a da dalemata qanqa'eńi ńim Lo'onatac 'Enauacna? ¿Qomi' saishet da ńapagaqalec da la'ańaxac ńimaye!

ńimitaqaique ca ishet da ŷaŷamaxaańi cam qarŷa

²³Huo'o da qońiita na 'eeta' da la'aqtac: «Aŷem huesochiguińi da maiche soiqueetac da huo'o ca so'ot.» ¿Qaq de'era qara'aqtaqui ŷoqta 'eesa! Qalaxaye saishet da 'enauac nam 'eetapeguec ca shiŷaxaua da ŷaŷamaqchiguińi qataq saishet da 'enauac da ŷa'ańaqchet da qara'amqaanataxanaxac.

²⁴Qaq ŷoqo'oye qaica ca nmittaique ca maiche laŷamaxa. Nachaqrata da nmittaique ca nataqa'en ŷaŷamaxaańi ca lŷa.

²⁵Qami' qolliqui qome 'enauac na lapat maye chegaqaigui aca nmenaxaqui namaye. Saishet da qaunataxañiitapeguelec ca chegaqa'ague, yaqto' saishet da sa ñaŷamaxaŷi da qarhuennataqai.

²⁶Cha'aye ana 'alhua qataq 'enauac nam huetalec, namayepi lalamaxat Ñim Nataxala'.

²⁷Qaq saiuna'a da huo'otaq huo'o ca saxanaxa da da'amqaanataxan da qami' 'enapegalo da qarquia'axauai, qaq qolliqui 'enauac nam qami' ñanema. Saishet da qaunataxañiitapeguelec ca chegaqa'ague yaqto' saishet da sa ñaŷamaxaŷi da qarhuennataqai.

²⁸Qalaxaye da huo'o ca qami' da'aqtaxanema, 'eeta': «Ne'ena lapat, mashe qoŷanot na qanatameetacotpi maye saq 'en qataq choche ne'enaqtacpi,» nache saishet da qolliqui, yaqto' saishet da qauque'emaqchichi da lhuennataxac cam qami' da'aqtaxanema, cha'aye qami' qaica ca 'eetec da qolliqui qalaxaye cam qami' da'aqtaxanema maye ishet da ique'emaqchet da lhuennataxac.

²⁹Aŷem ŷataqta sa saŷamaxaren da saq so'ot cam iuennataxac, cha'aye souaxat da ca lŷa shiŷaxaua 'eetega da sa ñaŷamaxaŷi.

³⁰Cha'aye da huo'otaq ñeqouagaxaueelec ca anoq da sanot da ña'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaq ŷta'ainco' da aŷem qanayectapeguelec souaxat da sachectac camaye?

³¹Qaq da huo'otaq qauqui'i, huo'otaq qanŷomi, huo'otaq huo'o ca lŷa qauo'oche, qaq no'on da qaŷa'añiitoigui 'enauac da qayo'oxonnataxanaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³²Saishet da huo'o ca huaŷi qanqa'eñi na judiopi, huo'otaq na saq judiopi, huo'otaq na ŷa'amaqteetacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³³Qaq aŷem ŷataqta ñepogoxoueetague' da 'enauac qaŷaŷamaxareeta ca so'ot. Qaq saishet da maiche ñimittaique ca ñaŷamaxa. Nachaqrata da sauotaique da ñeqouaguelec ca iŷa yaqto' ishet da qanca'alaxatec.

1 Corintios 11

Da lataxac da qaŷalegueua'a ca laponaxac na 'amqaanataxanaxaicpi

¹Qami' qoquuitelec qome da ŷataxac, 'eeta'am da sheetec da shectelec da lataxac So Cristo.

²Qami' ŷaqaŷaŷicpi, ŷataqta qami' ñetootapegueque, cha'aye ŷataqta aŷem qarhuennataxache, qataq qaualaqailec da ŷapaxaguenataxanaxac maye qami' sanema.

³Qaq nagui sauotaique da qauaŷachiŷi de'era: So Cristo huo'o da 'enec da ilotalec ca ŷale, 'eeta'am ca ŷale da huo'o naq 'enec da ilotalec aca lhua. Qaq nache 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ilotalec So Cristo.

⁴Ca ÿale da ÿapotalec na lqaic da huo'otaq nqouagaxaueetac, huo'otaq ÿa'axatta'ape naua na'aqtaqa maye chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna, camaye huota'a naqa'en da ne'enaguec na lqaic souaxat da ÿapotalec.

⁵Qalaxaye aca 'alo da nqouagaxaueetacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'otaq da ÿa'axatta'ape naua la'aqtaqa Ñimaye da saishet da ÿapolec na lqaic, nache acamaye qaica naqa'en ca 'enec ca lhua. Qaq acamaye 'eeta'am da ÿataqta imauec da npetec na laue.

⁶Qaq aca 'alo da saishet da ÿapolec na lqaic, nache 'onaxaic da imauec da npetec na laue. Qalaxaye da 'enauac qaÿa'aguelec aca 'alo souaxat da npetec na laue, qaq no'on da ÿapolec na lqaic.

⁷Ca ÿale saishet da iuen da ÿapotalec na lqaic, cha'aye co'ollaq qaÿo'ot, nache huac da 'eeta'am da lataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ÿaatañi da la'amaqchec Ñimaye. Qalaxaye aca 'alo ÿaatañi da llo'oxoyec ca ÿale.

⁸Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ÿo'ot so ÿale, qaq saishet da ÿachegoxotaigui aso 'alo. Nachaqrata da co'ollaq ÿo'ot aso 'alo, nache ÿachegoxotaigui so ÿale.

⁹Qaq aso 'alo qaÿo'ot da ltaua qanqa'en so ÿale. Qaq saishet da qaÿo'ot so ÿale souaxat aso 'alo.

¹⁰Qaq 'era da huo'omshe aca 'alo iuen da ÿauo'o ca lapoxot na lqaic, souaxat da ÿachaxan da 'enec ca ÿale qataq na chegaqasheguem namaxashecpi.

¹¹Qalaxaye nagui da sa'amaqtenaq So Cristo, nache qaica ca ÿale da sa iuen aca 'alo, qataq qaca aca 'alo da sa iuen ca ÿale.

¹²Qalaxaye da ÿoqta 'eesa da aso hua'auchiguiñi 'alo da qaÿachegoxotaigui so ÿale, qaq nataqa'en 'eesa da ca ÿale chegaqaigui aca 'alo. Qalaxaye so ÿale qataq aso 'alo qataq 'enauac nam huo'o, namayepi lo'onatac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³Maiche qauennataxañiilec da ÿaÿamaqchiguiñi aca 'alo da sa ÿapolec na lqaic da huo'otaq nqouagaxaueetacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Cha'aye da maiche qarataxac, de'era ÿataqta ÿo'ot da na'aloxo da ca ÿale nalogaxat na laue,

¹⁵qalaxaye aca 'alo ÿataqta qaÿo'oxoren da nalogaxat na laue, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿanem da logoraic na laue da yaqto' ÿapolec na lqaic.

¹⁶Qalaxaye da huo'o ca nshetaique da dataÿa'aguet de'era, qaq no'on da ÿaÿateeta da qomi' qataq nam ÿa'amaqteetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaica ca lÿa saÿaanaq lataxac, nachaqrata de'era.

Da lquia'axac So Qarataxala'

¹⁷Huo'o da huo'omshe saishet da qami' ñetootegueque, qaq damaye nachera da lataxac da qaraponaxaqui maye qauo'ocheetac. Cha'aye saishet da qami' ñaŷamaxaayĩni, nachaqrata da qami' na'aqche't.

¹⁸Qaq sa'auaxaachiguiñi de'era, cha'aye aŷem qaŷa'aqtaxaateguem naxa da ivita da qalapoñiŷa't da qauo'onaxaŷni, nache saishet da qanhuoñiŷa't qataq qaucolaqaitagui. Qaq damaye sa'amaqten da 'eesa.

¹⁹Qaq damaye iuen da nache 'eetec, yaqto' yo'oq na ŷoqta 'eesa da ca'attague' So Cristo.

²⁰Cha'aye souaxat da qami' qaucolaqaitagui, nache naxa da ivita da qauo'oche da nquia'axac maye naigui da qaiuennate So Qarataxala', nache de'era qarquia'axaqui saishet da nacheso Somaye da qauennache.

²¹Cha'aye da ivita ye laloqo' da qauqui'i, nache ñi 'oonolec hua'aualec da deque'e, qaq saishet da iuata'a ca lŷa. Qaq ŷoqo'oye huo'o na iqouat, qaq na laŷepi qalaq ivira'a da taxaicpi.

²²¿Qaicaua peta'a naua maiche qarma'achilli' da qauqui'i qataq qanŷomi? Qaq da nache qoñiita'ac de'era, nache 'eeta'am da sa qauyacñiŷapec na laŷepi maye ŷa'amaqteetacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qauauoita'a da la'aloxo nam qaica ca ye. ¿Negue't ca qauacheetaique ŷa'aqtac da qami' sanema? ¿Qami' sho'oxoren peta'a? ¡'A'i, saishet da qami' sho'oxoreeta'ape!

²³Cha'aye aŷem saconeguet de'era napaxaguenataxanaxac maye chegoqo'ot So Qarataxala' Jesucristo, da se'eso pe co'ollaq yaqta'a da qoŷaneuo, nache ŷacona aso nauole 'ayiiña.

²⁴Nache ŷanot da na'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ime, nache ncolaxaŷni aso nauole, nache 'enapeco': «Qolliqui ne'ena; nachena na maiche ŷapat maye taŷa'a da qoŷaneuo da qami' qanqouagueque. Qaq da ivita da qolliqui, nache qaltaq qauennache Aŷem.»

²⁵Qaq co'ollaq mashe ime da lquia'axac, nache ŷacona aso ŷomaxaqui. Nache 'enapeco': «Ana'ana ŷomaxaqui, anamayen naigui da dalaxaic naŷamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' naŷamaxatto, chegoqchiguiilo naua itago'q. Qaq da ivita da qanŷomiigui, nache qaltaq qauennache Aŷem.»

²⁶Qaq da ivita da qolliqui ana'ana nauole, qataq qanŷomiigui ana'ana ŷomaxaqui, nache qaua'axacheetac da l-leuaxa So Qarataxala' Jesús, choche ivitta'a ca na'a'q da ñe'eguelaq Somaye.

Da lataxac da qaŷalegueua'a da lquia'axac So Qarataxala'

²⁷Qaq ŷoqo'oye da huo'o ca chec ana nauole, huo'otaq nŷomgui ana ŷomaxaqui maye naigui da qaiuennate So Qarataxala', qaq da huo'otaq qaica ca naigui naqa'en, nache camaye huo'o da lasouaxashet cha'aye sa iyacnapec da lo'ocŷaxac qataq naua ltago'q So Qarataxala' Jesús.

²⁸Ŷoqo'oye ñi 'oonolec, iuen da ŷa'auaxaañi da ŷataqta naŷateetela't, da huo'otaq 'onaxaic cam ŷo'ottac huo'otaq qauem. Ime, nache ishet da chec aca nauole qataq ishet da nŷomgui aca ŷomaxaqui.

²⁹Cha'aye da huo'otaq deque'e qataq nŷom, qaq da saq taŷapigui lauel da chectac da lo'ocŷaxac So Qarataxala', nache de'era lquia'axac qataq de'era nŷomaxac maiche iŷaxaatega ca nhuaxanaguec.

³⁰Qaq nachera da huo'omshe huo'o da qoñiita na sa no'on qataq qaica ca la'añaxac. Nataqa'en huo'o na mashe ileu.

³¹Cha'aye da qomi' ñaŷatenaqtela't, nache Ñim Nataxala' sa iuen da qomi' iuaxa'n.

³²Qalaxaye Ñimaye da huo'otaq ila'a da huo'o ca qarasouaxashet, nache ŷataqta na'axannec da qomi' 'enapegalo, cha'aye nshetaique da salaxasoq da yaqto' saishet da salegaqtoigui ca nhuaxanaguec na sa da'amqaanataxanpi.

³³Qaq qami' ŷaqaŷañicpi, da ivita da qalapoñiŷa't da qauqui'i, nache iuen da qauachiŷa'a da 'enauac da qanaloita't.

³⁴Qaq ca huo'o na lqouaxa, qaq no'on da lquia'aqa' ca maiche lma', yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ŷauo'o ca qanhuaxanaguiiqui, souaxat de'era qarataxaqui da ivita da qalapoñiŷa't. Qaq na laŷepi lataxacpi maye qanataxañeetapeguelec maiche saŷamaxaañi qom ivita da qami' sevitalo.

1 Corintios 12

Na lachetaqtaxanaxatpi So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye ŷanem ñi 'oonolec

¹Qami' ŷaqaŷañicpi, ñeshetaique da qauaŷaañita da lataxac na lachetaqtaxanaxatpi So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye ŷanem ñi 'oonolec na shiŷaxauapi.

²Co'ollaq qami' saxanaxa da qaua'amaqchiñi So Cristo, nache qausomiitac, qavio'oxoyiñiitac na qanatameetacotpi maye saq 'en qataq choche ne'enaqtacpi qataq qaicaua caua la'aqtaqa.

³Ŷoqo'oye ñeshetaique nagui da qauaŷaañita da qaica ca shiŷaxaua da ŷauectac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, nache ŷasaxaleguete naua qauema ltaxaŷaxaco So Jesús. Qataq nachaqnata nam ŷauectac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta na ŷauatton da So Jesús, nacheso Som Nataxala'.

⁴Saq 'ena'a't na nachetaqtaxanaxatpi maye qoŷanem na shiŷaxauapi, qalaxaye 'oonolec So Saqcha'a Na'añaxac maye chegoqo'ot.

⁵Qataq saq 'ena'a't da lataxac da qaŷo'onataxanot So Qarataxala', qalaxaye 'oonolec Ñimaye so'onataxanaqtacot.

⁶Qataq saq 'ena'a't da lataxac da lo'onataxanaxac na shiŷaxauapi, qalaxaye nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷo'onataxanaxanec ca 'oonolec cam nalotaua'a da ŷo'ot.

⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñapaxague'n ñachegoxotchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da qomi' ñanema na lachetaqtanaxatpi da yaqto' ñepogoxoinaqapegue' da so'otaxac ca ñaỹamaqchiguiñi ca qarĩa.

⁸Qaq Ñimaye huo'o na ñanem da ñaanaxanaxaic da detaqa, qataq huo'o na ñanem da saqalota da lauatonaxanaxac da detaqa, chegoqchigui naqa'en So Saqcha'a Na'añaxac.

⁹Huo'o na ñanem da Ita'araic da lpi'iỹaxac, chegoqchigui naqa'en So Saqcha'a Na'añaxac, qataq huo'o na ñanem da ishet da nataren na sa no'onpi.

¹⁰Qataq huo'o na ñanem da na'añaxac da ño'ot na sa qaỹauanapega, qataq huo'o na ñanem da ña'axa't naua na'aqtaqa maye chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq huo'o na ñanem da ñauatton nam saq cha'api da huo'otaq choche tenataxanaxaic da nachaxan, huo'otaq nacheso So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Qataq huo'o na ñanem da detaxaiguilo naua na'aqtaqa maye sa qaỹaỹate'n. Qataq huo'o na ñanem da ñaỹaten da ña'axa't ca naiguilo ne'enaui na'aqtaqa.

¹¹Qalaxaye nachaqsoa so 'oonolec Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye chegoqo'ot 'enauac ne'enapi. Somaye maiche chegoqchigui da naloqneq na ñotta'a't lachetaqtanaxatpi da ñanem ñi 'oonolec shiỹaxaua.

'Enauac qomi' ña'araqtaua'a da 'oonolec no'ocỹaxac

¹²Na ña'amaqteetac So Cristo, 'eeta'am da lo'ocỹaxac ca 'oonolec shiỹaxaua. Qalota na na'attaua'a logoxoshetpi, qalaxaye 'oonolec da lo'ocỹaxac.

¹³Cha'aye qomi' huo'o na judío le'ec, qataq huo'o na saishet. Qataq huo'o na nlatacpi, qataq huo'o na huesochiguiñi. Qalaxaye 'enauac qomi' qanachelaxanguilo So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, da yaqto' 'oonolec ca qara'amqaanataxanaxac qataq 'oonolec da qaro'ocỹaxac. Qaq ñi 'oonolec da shenaqta, Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñami' So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

¹⁴Da 'oonolec no'ocỹaxac saishet da 'oonolec ca lataxac, cha'aye saqalota na logoxoshetpi.

¹⁵Da ca napia' 'eeta': «Aỹem, saishet da aỹem nhuaq, qaq ñoqo'oye saishet da ña'attaua'a de'era no'ocỹaxac,» qaq 'enauac qomi' saỹaanaq da na'attaua'a de'era no'ocỹaxac na'aictaxa da la'aqtac de'era.

¹⁶Huo'otaq ana ntela da 'enapec: «Aỹem saishet da aỹem na'aite, qaq ñoqo'oye saishet da ña'attaua'a de'era no'ocỹaxac,» qaq da la'aqtac de'era, qalaxaye nache 'ena'am na'attauo.

¹⁷Cha'aye da qaro'ocỹaxac da 'enauac da 'eeta'am aca na'aite, nache saishet da sa'axasoq, cha'aye qaca aca qartela. Qaq da 'enauac da no'ocỹaxac da 'eeta'am aca ntela, nache saishet da setaxanaq cha'aye qaica ca qarmic.

- ¹⁸Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maiche chegoqchigui da naloqchiichiguiñi de'era no'oc̃axac da ña'areuo na logoxoshetpi.
- ¹⁹Cha'aye ne'ena nogoxoshetpi da 'oonolec ca lataxac, qaq ¿chaq 'eetectaxa ca lataxac da no'oc̃axac?
- ²⁰Qaq na'aictaxa da ñotta'a't da lataxac na nogoxoshetpi, qalaxaye 'oonolec da qana'attaua'a no'oc̃axac.
- ²¹Qaq ñoqo'oye ana na'aite sa ñañoxt da 'enapega na nhuaq da 'eeta': «'Am sa seuen.» Qataq na nqaic sa ñañoxt da 'enapegalo naua napia'ate da 'eeta': «Qami' sa seuen.»
- ²²Chaqrata da ca pa'aigue naua nogoxoshe'ete ca 'eeta'am da qaica ca la'añaxac, qaq nacheca ca ñactec da qaiuen.
- ²³Qataq ca pa'aigue naua nogoxoshe'ete ca 'eeta'am da qaica ca naigui, qaq nacheca ca ñactec da qantela'a. 'Eeta'am ñaqa'enaq da huo'o ca pa'aigue da no'oc̃axac da saishet da sachaxanaq.
- ²⁴Qalaxaye mashe sa iuen da qaiyaquen ca huo'o da llo'oxoyec. Qaq 'era da 'eetec Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ña'ara't de'era no'oc̃axac, yaqto' ca pa'aigue ca 'eeta'am da qaica ca naigui ishet da ñactec naqa'en da qaño'oxoren,
- ²⁵yaqto' de'era no'oc̃axac, nache 'eetai' da na'atta't. Qataq ñi 'oonolec ñataqta npogoxoinapegue' da itauan ca lña.
- ²⁶Qaq ñoqo'oye da huo'o ca 'oonolec ca pa'aigue ne'ena nogoxoshetpi da dañalli, nache 'enauac na lañepi nataqa'en dañalli. Qataq da huo'o ca 'oonolec ca pa'aigue da qaño'oxoren, qaq nataqa'en na lañepi ivirauga da ntootapigui'.
- ²⁷Ñi 'oonolec da qoñiita na'attaua'a na lañepi 'amqaanataxanaxaicpi, qaq 'enauac qami' qana'ayeetaua'a da lo'oc̃axac So Cristo.
- ²⁸Na 'amqaanataxanaxaicpi, Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñami' da lo'onataxanaxac ñi 'oonolec namayepi. Ñamataxaachiguiñi na lamaxashecpí So Jesús. Ime, qataq jec na la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ime, qataq jec na dapaxaguenataxanapecpí. Nataqa'en nam ishet da ño'ot na sa qañauanapega. Ime, qataq jec na ishet da nataren na sa no'on, qataq na itaunec da lhuenaxanaxa ca lña, qataq na ishet da nataxala'. Ime, qataq huo'o na ñanem da ishet da detaxaiguilo naua na'aqtaqa sa qañauanapegalo.
- ²⁹Saishet da 'enauac namaxashecpí, qataq saishet da 'enauac na'aqtaxanaxanecpi qataq dapaxaguenataxanapecpí, nataqa'en saishet da 'enauac da ño'ot na sa qañauanapega,
- ³⁰huo'otaq da nataren na sa no'on, qataq saishet da 'enauac detaxaiguilo naua na'aqtaqa maye sa qañauanapegalo, qataq saishet da 'enauac da ñañaten da ña'axat ca naigui ne'enaua na'aqtaqa.

³¹Qaq ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi da qauoitaique da qauacoñiiguēt ca no'on naŷaanec da chegoqo'ot So Saqcha'a Na'añaxac. Qalaxaye aŷem qami' sapaxagueneque cam ŷactec da lyac.

1 Corintios 13

Da nsoxoyec maye ŷoqta 'eesa

¹Aŷem da huo'otac qai ca isoxoyec, nache qai ca naigui da saŷaten 'enauac na na'aqtacpi ana 'alhua qataq na piguem. Da qai ca isoxoyec, nache sheeta'am ca lcat maye choche datoitapigui, qataq sheeta'am aca nasaqui axanata maye choche dasactapigui.

²Da qai ca isoxoyec, nache qai ca naigui da sa'axattac da la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da sheetega da saŷaten nam saqcha'a lapaxañipi Ñimaye. Nataqa'en qai ca naigui da ipi'iyaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, na'aictaxa da ishet da nqochenaxat aca qaŷoqotcheguemec 'alhua.

³Qataq da qai ca isoxoyec, nache qai ca naigui da sami' na choxoraqpi 'enauac nam ŷalamaxatpi. Nataqa'en qai ca naigui da san da ŷo'ocŷaxac qataq da ñachaalataxac da setauan na shiŷaxauapi.

⁴Ca huo'o da lsoxoyec, nache ŷataqta huo'o da lhualaxavic qataq, nache 'eetai' da lauotaxanaqtaic. Ca huo'o da lsoxoyec, nache saishet da quiŷaxanaqtaqai ca qataq saishet da 'eetega da qai ca 'ena'am. Qataq saishet da ño'oxonnaxaic.

⁵Qataq saishet da sa ncherapec, qataq saishet da napagaqaanaxaic. Qataq saishet da inogoqchet ca camachaqca. Qataq saishet da ima'ape naua na'axa'te da iuennatega ca qaŷo'otec sa ŷaŷamaxañi.

⁶Qataq saishet da iuxaata'a't naua lhua'q da ŷo'oxoreetac nam qauem da lataxac, nachaqrata da ntootapeguc nam ŷa'axattac da 'eesa lataxac.

⁷Ca huo'o da lsoxoyec, camaye nala'aguet 'enauac na chochaqna ivireguet.

⁸Da nsoxoyec qai ca loga't. Cha'aye huo'o qome ca na'a'q, nache qai ca ŷa'axa't naua na'aqtaqa maye chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq sa qaiue'n da qaitaxaiguilo naua na'aqtaqa maye sa qaŷauanapegalo, qataq sa iuen da qaŷaŷate'n naua saq cha'alo 'eetapeguc Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Cha'aye da qara'aqtaxanaxac maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq 'enauac nam sauattonaq nagui, saishet da nalogoñi.

¹⁰Qalaxaye qom ivita da nauattonaxanaxac da nalochiguiñi, huaña, nache imeuo 'enauac nam saishet da nalogoñi.

¹¹Co'ollaq ñaq aŷem nogotolec, qalaq naua ŷa'aqtaqa qataq da ŷauattonaxanaxac qataq naua iuennataxaco ipacchigui da ñaq aŷem nogotolec. Qalaxaye nagui da mashe aŷem ŷe, nache saxanec da lataxac ca nogotolec.

¹²Nagui da qarauattonaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye saxanaxa da yo'oqoolec, 'eeta'am da seloqtalec aca tannaxai da 'omalec. Qalaxaye da nauattonaxanaxac qom ivita da nalachiguiñi, huaña nache selaqa'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nagui da ñauattonaxanaxac saxanaxa da nalachiguiñi. Qalaxaye qom ivita da nalachiguiñi, huaña nache sauattoota Ñimaye, 'eeta'am da 'eetec da aÿem ñauattoota Ñimaye.

¹³Qaq ñoqo'oye da np'iñaxac qataq da aquitaxac qataq da nsoxoyec ñataqta qaica ca loga't. Qalaxaye da ñoqta ñactec ne'enua tres, nachera da nsoxoyec.

1 Corintios 14

Da 'eetec da qaitaxaiguilo naua sa qañauanapegalo na'aqtaqa

¹Qanpogoxoiñiñapegue' da qarsoxoyiqui da ñataqta 'eesa, qataq qauñaxañiñot So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da qami' ñapaxague'n da yaqto' qaua'axache' naua na'aqtaqa maye chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁻⁴Da qami' qautaxaiguilo naua sa qañauanapegalo na'aqtaqa, nache ñi 'oonolec da qoñiita detaqtage' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq Ñimaye qami' ñañateetegueta, cha'aye qaua'axacheetac da 'eesa qataq saqcha'a maye nachaqsota So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da ñañaten. Qaica ca lña da ñañaten dam qanasaqaitapeguec, nachaqsota Somaye. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñanema naua la'aqtaqa ca shiñaxaua da ña'axa't, nache na lañepi 'amqaanataxanaxaicpi ñañateeteguet. Qaq da 'eetec damaye, nache itauan 'enuac na 'amqaanataxanaxaicpi da ñataqta pi'ña'a So Cristo qataq da nomteguet da ñañamaqchiguiñi qataq huo'o da lamaicñaxac.

⁵Añem ñataqta ñañamaqchiguiñi ñaqa'en da 'enuac da qoñiita da qautaxaiguilo naua sa qañauanapegalo na'aqtaqa, qalaxaye ñactec ñaqa'en da ñañamaqchiguiñi da qami' qaua'axache' naua na'aqtaqa maye chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye ñactec da naigui da qaña'axa't naua la'aqtaqa Ñimaye, qaq sa 'ena'am da qaitaxaiguilo naua na'aqtaqa maye sa qañañate'n, nachaqrata da huo'o ca ña'axa't ca naiguilo ne'enua na'aqtaqa. Huaña nache na 'amqaanataxanaxaicpi ishet da nañaxat.

⁶Qaq ñoqo'oye qami' ñaqañañicpi, da huo'otaq qami' ñeqo'onalo da qami' ñamaqtegalo, nache da qami' seroleguete naua na'aqtaqa sa qañauanapegalo, nache ¿Negue't ca qauachegoxochiñagui de'era ña'aqtanaxaxac? ¡Qaica! Dam qami' itaua'n 'eeta': da qami' sauattonaxanaxaneque dam sa qañauanapega maye qomi' ñachaxanalo Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da nauattonaxanaxac dam 'eesa lataxac huo'otaq da qami' sa'aqtanaxema da na'aqtac maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da qami' sanema da napaxaguenataxanaxac.

⁷Saloqnaxanaxa aca nviqepi. Nasheere huo'otaq aca nviqepi maye huo'o na lquet, da huo'otaq saishet da ñataxague da lavilñaxac da qañashettapigui, huo'otaq da qaiviqueetapigui, nache saishet da qañañaten ca lo'onec.

⁸Qataq da huo'o ca alaataxac da huo'otaq saishet da ŷataxague da l-lamaxa aca nasheere maye ŷa'axat da huo'o ca alaataxac, nache qaica ca ishet da naŷamaxat da taŷa ca alaataqa'.

⁹Qaq nache 'ena'am da qoñiita da qautaqaipoiguilo naua na'aqtaqa maye sa qaŷauanapegalo. Da saishet da qaŷaŷaten ca naigui, nache 'eeta'am da choche qautaqaitepecra'.

¹⁰Ana 'alhua ŷotta'a't na na'aqtacpi, qalaxaye 'enauac namayepi saishet da saqca ca naigui.

¹¹ŷoqo'oye aŷem da saishet da saŷate'n naua la'aqtaqa ca aŷem detaqtacot, qaq camaye 'eeta'am naqa'en aŷem ca ŷaqa'a ca chegaqa'ague, nataqa'en camaye 'eeta'am ñaqa'en ca ŷaqa'a ca chegaqa'ague.

¹²Qaq ŷoqo'oye qami' maye huo'o da qaryaqa'i da qauacoñiiguēt na nachetaqtanaxatpi maye chegoqo'ot So Saqcha'a Na'añaxac, ŷataqta qanpogoxoiñiŷapegue' qome da qauacoñiiguēt cam ishet da nañaxat naqa'en na 'amqaanataxanaxaicpi.

¹³Qaq qami' da ivita da qautaqaiguilo naua na'aqtaqa maye sa qaŷauanapegalo, nache no'on da qanqouagaxauñiŷot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da qami' ŷanema da qaua'axache ca naigui cam qaua'axacheetac.

¹⁴Cha'aye da huo'otaq saconalo naua na'aqtaqa sa qaŷauanapegalo da ñeqouagaxauen, nache ndotec da saqcha'a ica'alaxa da nqouagaxaueetac, cha'aye saishet da saŷaten ca naiguilo naua ñasaqtregue'c na'aqtaqa.

¹⁵¿Qaq ca sheeteco' qone'? Da ivita da ñeqouagaxauen qalaq nachera dam saqcha'a ica'alaxa da nqouagaxaueetac, qalaxaye nataqa'en da ŷauattonaxanaxac. Qataq da ivita da so'onaxan qalaq nachera da saqcha'a ica'alaxa da do'onaxan qataq nataqa'en da ŷauattonaxanaxac.

¹⁶Cha'aye 'am da huo'otaq 'aatacot da 'ana'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq chaqrata da saqcha'a 'arca'alaxa da ntootapigui', qaq da na'axaŷaxaatac ca shiŷaxaua maye ŷaqa'a ca chegaqa'ague, nache saishet da nhuanaua'a ca 'anqouagaxaunaxac da 'aatacot da 'ana'achecŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye camaye saishet da ŷaŷate'n naua 'ara'aqtaqa.

¹⁷Qaq de'era 'anqouagaxaunaxac ishet da ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi, qalaxaye saishet da huo'o ca itauan.

¹⁸Saatacot da ña'achecŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye seshet da setaxaiguilo naua na'aqtaqa maye sa qaŷauanapegalo saq shena'ama qami'.

¹⁹Qalaxaye da sootaigui ca laponaxac na 'amqaanataxanaxaicpi, qaq sepacapegue' da setaxaiguilo caua cincolqa na'aqtaqa, qalaxaye qaŷaŷateeteguēt ca naigui, da yaqto' setauan ca iŷa, qaq saq 'ena'am da setaxaigui ca diez mil na'aqtacpi maye saishet da qaŷauanapega qataq sa qaŷaŷaten.

²⁰Qami' ŷaqaŷańicpi, qońiita'am qome ca nogotolec maye qaica ca lasouaxashet, qalaxaye saishet da qae'enaxache da lhuennataxac. Nachaqrata da qae'enaxache da lhuennataxac ca shiŷaxaua ŷe.

²¹Ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Setaxaigui ne'ena shiŷaxauapi sachegoxotchigui na chegaqauec, qataq naua na'aqtaqa maye sa qaŷauanapegalo. ¡Qalaxaye ñaqaiyeta saishet da aŷem ŷalaxaguet namayepi!»

²²Qaq ŷoqo'oye da qaitaxaiguilo ne'enaua na'aqtaqa maye sa qaŷauanapegalo, nache la'anaqa qanqa'en na saxanaxa da da'amqaanataxan, qaq saishet da nachena na mashe da'amqaanataxan. Qalaxaye da qaŷa'axa't naua na'aqtaqa maye chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna damaye la'anec qanqa'en na mashe da'amqaanataxan, qaq saishet da nachena na saxanaxa da da'amqaanataxan.

²³Saloqnaxanaxa da 'enauac na 'amqaanataxanaxaicpi da huo'otaq lapoota'a't, qaq da 'enauac detaxaiguilo naua na'aqtaqa maye sa qaŷauanapegalo, qaq da huo'otaq nnoxoneuo ca shiŷaxaua maye saxanaxa da ŷa'amaqten So Cristo, nache ishet da ipettega da chochaq huo'o da aloic namayepi.

²⁴Qalaxaye da 'enauac da qońiita da qaua'axacheeta'ape naua na'aqtaqa maye chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ne'ena shiŷaxauapi maiche nauattoola't da huo'o da lasouaxashet.

²⁵Qaq 'enauac na saqcha'a lhuennataxacpi maye huetaigui ańi lquiyaqte ishet da ya'aqalec. Ime, qaq ishet da ŷa'aroto naua l-llectel Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷo'oxoren, qataq ŷa'axattac da 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta qami' hueta'agueta.

Da lataxac da laponaxac na 'amqaanataxanaxaicpi

²⁶Qami' ŷaqaŷańicpi, da ivita da qalapońiŷa't, nache 'enauac nam qauo'oche, iuen da nańaxat naqa'en na 'amqaanataxanaxaicpi. Huo'o ca ishet da do'onaxaatac, qataq huo'o ca dapaxaguenataxaatac qataq huo'o ca ŷa'axat cam ŷachaxana Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq huo'o ca detaxaiguilo naua na'aqtaqa maye sa qaŷauanapegalo, huo'otaq ŷa'axa't cam naiguilo ne'enaua na'aqtaqa.

²⁷Qaq da huo'otaq huo'oi caua detaxaiguilo naua na'aqtaqa sa qaŷauanapegalo, qalaq saishet da napacalec ye dos huo'otaq tres shiŷaxau', qataq ñi 'oonolec iuen da iuata'a ca lŷa da imat da ltaxaŷaxac, ime, nache chaxanaq detaqa. Nataqa'en iuen da huo'o ca ŷaŷaten da ŷa'axategue ca naigui cam la'aqtaxanaxac caamaye.

²⁸Qalaxaye que'eca 'amqaanataxanaxaicpi da qaica ca ishet da ŷa'axat ca naigui que'ecaua na'aqtaqa, nache caamaye iue'n da ŷe'emaqte'. Chaqrata da ñi 'oonolec maiche nalemaqte' da detaqtague' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁹Qaq da huo'otaq huo'o cam ŷa'axa't naua na'aqtaqa maye chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq iuen da dos huo'otaq tres caua da'aqtaxa'n. Qaq na

laŷepi naloqten da la'aqtaxanaxa'c caamaye da ŷoqta 'eesa da chegoqtot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalqo' saishet.

³⁰Qalaxaye ca nso'ootañi, da huo'otaq huo'o ca la'aqtaxanaxac chegoqtot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaq que'eca detaqtac no'on da nañaxaañi, nache na'axaŷaxana que'eca shiŷaxaua da da'aqtaxan.

³¹Yaqto' 'enauac da qoñiita nam ŷa'axatta'ape naua na'aqtaqa maye chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da detaqa, qataq 'enauac nam na'axaŷaxana ishet da huo'o ca ŷaŷaten, qataq huo'o da la'añaxac.

³²Qaq nam ŷa'axatta'ape naua na'aqtaqa maye chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi no'on da iloteguelo naua ltaxaŷaxaco,

³³cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da lauella ca qaica ca laŷamqa' qataq da cotaxac, nachaqrata da nlagaxayec qataq ca ŷaŷamaqchiguiñi lataxac. Cha'aye da lataxac 'enauac na ŷa'amaqten So Jesús, 'eeta':

³⁴saishet da qaŷashenem na 'alpi da detaqa da huaigui ca naponaxac. Cha'aye na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés 'eeta': Na 'alpi iuen da napaxaguena da ŷe'emaqta,

³⁵qaq da huo'o ca huotaique da ŷaŷaten, nache iuen da inat ca lhua da hueta'a ca lma', cha'aye qaŷa'aguelec aca 'alo da nache 'eetec de'era, da huo'otaq huetaigui ca naponaxac.

³⁶Qami' qauennachiŷa'a da saishet da nache qami' chegoqchiguiilo da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq saishet da nache qamiita da qauacoñiiguat damaye.

³⁷Da huo'o ca 'eetega da la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huo'otaq 'eetega da netanguit So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, qaq no'on da ŷaŷateeteguete de'era shiyiñi da ŷataqta lqataxac So Qarataxala'.

³⁸Qalaxaye da saishet da iqocha'a de'era, qaq camaye nataqa'en saishet da qauqocheetega.

³⁹Qaq ŷoqo'oye qami' ŷaqaŷañicpi, iuen da qanpogoxoiñiŷapegue' da qaua'axache' naua na'aqtaqa maye chegoqo'oto Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq saishet da sa qauashiñi da qaitaxaiguilo naua na'aqtaqa sa qaŷauanapegalo.

⁴⁰Qalaxaye qauaŷamaxachiichiguiñi da llecŷaxac 'enauac namayepi.

1 Corintios 15

So Cristo mashe sogote da nca'alec

¹Qaq nagui qami' ŷaqaŷañicpi, sauotaique da qami' seuennataxanaxaneque de'era no'on na'axaŷaxac maye qami' sanema co'ollaxa. Qaq qami' qauacoñiiguete co'ollaxa damaye qataq huo'o da qarpi'iŷaxaqui.

²Da qoquito'ot da qanaquitaxaqui de'era no'on na'axaŷaxac, nache qarca'alliuec. Qaq da saishet, nache qaica ca naigui damaye co'ollaxa da qauacoñiiguet.

³Dam sa'auaxaachiguiñi maye qami' sapaxagueneque, damaye nataqa'en aŷem qaŷapaxaguenec co'ollaxa, 'eeta': So Cristo qomi' ileualeguete souaxat da qaye'etaxaloxo. Qaq damaye ipacchigui da 'enapec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da

⁴Somaye qailareñi. Qaq co'ollaq inoxoore'c soua tres na'axa'te, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq nca'alaxatec.

⁵Qaq ime, nache Somaye hua'auchiguiñi da nachaxana so Pedro, ime qaltaq jec soua lŷa't once lamaxa'she.

⁶Ime, nache qaltaq nachaxana so napacalec ca quinientos som ca'attague' co'ollaxa. Qaq qalota nagui namayepi na ña nca'altauec, qataq huo'o na mashe qanmataxanaxanec.

⁷Qaq co'ollaq qaŷata'ague qaltaq nachaxana so Santiago, ime qaltaq 'enauac so laŷepi lamaxashecpi.

⁸Nache sepa'atec da aŷem nachaxana Somaye, na'aictaxa da aŷem shena'am da lañoxoc ca nogotolec maye ichiŷa'a ca laloqo' da ñiguiñi.

⁹Cha'aye aŷem qaica ca ŷa'amaqchec, saq shena'am na laŷepi lamaxashecpi So Jesús, qataq sa yaloua'a da aŷem qoŷanagui da aŷem lamaxashec Somaye, cha'aye secaatac na ŷa'amaqteetacpi co'ollaxa.

¹⁰Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta aŷem ŷauotec, ŷoqo'oye ŷauo'o aŷem lamaxashec nagui Ñimaye. Saishet co'ollaxa da so'otan da la'añaxac maye aŷem ŷami', qataq ñapacalec da lo'onataxanaxac na laŷepi lamaxashecpi Ñimaye. Qalaxaye 'enauac de'era so'ot, damaye chegoqchigui da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Qaq ŷoqta 'eesa da aŷem qataq na laŷepi namaxashecpi qaica ca qara'amaqchec. Dam ŷataqta ŷactec da huo'o da la'amaqchec, damaye nachera da qara'aqtaxanaxac da sa'axataqtac da no'on na'axaŷaxac, dam qami' qaua'amaqchiñiitac nagui.

Qomi' qanca'alaxatre'c nataqa'en qome

¹²Qaq 'era da no'on na'axaŷaxac maye sa'axataqtac 'eeta': Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxatec co'ollaxa So Cristo. Qaq ¿Ta'ainco' ye huo'o da qoñiita na 'eetega da saishet da qaltaq ŷe'eguelaxalec da nca'alec na leuaxaicpi?

¹³Cha'aye da na leuaxaicpi da saishettaxa da qaltaq ŷe'eguelaxalec da nca'alec, nache nataqa'en taxa So Cristo saishet da ŷe'eguelaxalec da nca'alec co'ollaxa.

¹⁴Qaq da saishettaxa da nca'alec qanqa'en So Cristo, nache de'era no'on na'axaŷaxac maye sa'axataqtac qaicactaxa ca naigui, qataq nataqa'en qaica ca naigui da qami' qaua'amaqchiñiitac So Cristo.

¹⁵Qaq taxa da ŷoqta 'eesa da na leuaxaicpi saishet da qaltaq ŷe'eguelaxalec da nca'alec, nache qomi' choche satenataxanaqtac da sa'axataqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da sa'axataqtac da Ñimaye nca'alaxatec co'ollaxa So Cristo.

¹⁶Cha'aye da saishet da nca'alec qanqa'en na leuaxaicpi, nache So Cristo saishettaxa da nca'alec qanqa'en.

¹⁷Qaq So Cristo da saishettaxa da ŷe'eguelaxalec da nca'alec qanqa'en, nache qaica ca naigui da qarpi'iŷaxaqui Somaye. Qataq na qarasouaxashechi saishettaxa da qaŷapalaxat.

¹⁸Qaq nataqa'en na mashe qanmataxanaxanecpi nam quetañi' da ŷa'amaqten So Cristo, namayepi imauec da deqat.

¹⁹Da qanaquitaxac So Cristo da nda'a't da talec nagui da ñaq ñachaataqtac, nache saishet da huo'o ca 'ena'ama qomi' da qarachoxoyec.

²⁰Qalaxaye ŷataqta 'eesa da ¡So Cristo ŷe'eguelaxalec da nca'alec! Qaq damaye ŷa'axat da nataqa'en taŷa'a da ŷe'eguelaxalec da nca'alec na laŷepi leuaxaicpi.

²¹Cha'aye de'era nleuaxa chegoqchigui co'olloxocheye so Adán, qaq nache 'eetec nataqa'en chegoqchigui So Cristo da ishet da qanca'alaxatec na leuaxaicpi.

²²Qaq 'enauac na shiŷaxauapi ileu 'eeta'am da l-leuaxa so Adán, qaq nache 'eetec nataqa'en da chegoqchigui So Cristo da ishet da 'enauac da ŷe'eguelaxalec da nca'alec na shiŷaxauapi.

²³Qalaxaye ñi 'oonolec ŷataqta ca maiche laloqo' da qaltaq qanca'alaxatec. So Cristo mashe sogote la'auaxanec da nca'alec qanqa'en. Qaq qom ñe'eguelaq Somaye, nache nca'alec nam quichiguiñi' da ŷa'amaqteetac Somaye.

²⁴Huaña, nache ivita ca loga'tna, nache So Cristo nlaxaañi da la'añaxac 'enauac na ŷotta'a't damaxasoxonapecpi. Huaña, nache ŷanot da lo'onataxanaxac da ilo'ogue 'enauacna ñi Lta'a maye Lo'onatac 'Enauacna.

²⁵Cha'aye So Cristo iuen da ñaq 'eetalec da nta'a choche ivitta'a que'eca na'a'q qom loxonec 'enauac na ipa'agueetacpi.

²⁶Qaq que'eca pa'atec da qanauec qome, nachera da nleuaxa.

²⁷Ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna ipataxalec da ilo'ogue 'enauac So Cristo», qaq de'era na'aqtac «'enauac» damaye saishet da ŷalectoigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nataqa'en qailo'ogue, cha'aye Ñimaye maye ŷami' da 'enec So Cristo da ilo'ogue 'enauacna.

²⁸Qaq qom mashe 'enauac da qaipataxalec 'enauacna so Ñalec, nache Somaye maiche nañanot da 'enec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nache huaña nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna imata'a't da ilo'ogue 'enauacna, cha'aye Ñimaye nacheñi ñi chegoqchigui da ñami' 'enauac da 'enec So Cristo da ilo'ogue 'enauacna.

²⁹Qaq ¿hua'ague ca 'eetec ye da qoñiita huo'o na nañan da qanachelaxan, cha'aye da lhuennataxac 'eetega da ishet da qanca'alaxatec ca lña maye mashe saqca? Qalaxaye da 'eesa da na leuaxaicpi saishet da ñe'eguelaxalec da nca'alec, nache ¿ta'ainco' taxa da nañan da qanachelaxan souaxat namayepi?

³⁰Qataq qomi' ¿ta'ainco' taxa da sanaxaguet na lchechat da qanachaalataxac 'enauaque naua na'axa'te?

³¹Qami' ñataqta qauañoañita da 'enauaque naua na'axa'te da sootaigui da lchec da nleuaxa. Qaq de'era ñataqta 'eesa, 'eeta'am da ñetonaxac da qami' ñetooteagueque, cha'aye mashe qaua'amaqchiñiitac So Cristo.

³²Co'ollaq soota'a ye Éfeso, nache satata'aguet na ñalleppi maye 'eeta'am ca shiguiñac dequi'ñapec. Qalaxaye da 'eesa da na leuaxaicpi saishet da ñe'eguelaxalec da nca'alec, nache ¿negue't ca ñaueguec maye sachegoxotaigui de'era? Qaq ñoqo'oye ñañoamaqchiguiñi da so'otaq de'era na'aqtac naxa maye 'eeta': «Sequia'aq qataq ñeñoamaq, cha'aye qonte' seleuaq.»

³³Saishet qome da maiche qanatenacheetapeguela't. Cha'aye 'eesa naxa da na'aqtac maye 'eeta': «Ca qauemaic shiñaxaua na'aqchet ca no'on lataxac ca lña.»

³⁴Ñataqta qauennataxaniitelec ca qauo'оче, qataq saishet da sa qualaqaiguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nache sheetec de'era, yaqto' qami' huo'o da qara'aloqoi. Cha'aye huo'o da qoñiita na saishet da ñauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Da 'eetec da lataxac qom nca'alec na leuaxaicpi

³⁵Qalaxaye saiuena'a da huo'o ca añem inat, 'eeta': «¿Ca 'eeteco' da na leuaxaicpi da qaltaq ñe'eguelaxa da nca'alec? ¿Chaq 'eeteco' qome ca lo'ocñaxac?»

³⁶De'era nnataxanaxac, ñataqta qaica ca lañamqa', cha'aye da qanshetaique da nañaxat aca nañiguishе, nache iuen da hua'auñi da taigui qanqa'en na 'alhua aca ala.

³⁷Aca qoñoañi da huo'otaq ala na trigo, huo'otaq aca lña nañiguishе ala, acamayе ñataqta npe'eneguet da lataxac da mashe ñaxat.

³⁸Qalaxaye aña 'oonole nañiguishе, Ñim Lo'onatac 'Enauacna maiche ñoiqeeetac ca ñanem lataxac.

³⁹Nataqa'en saishet da 'enauac da 'eeta'a't da no'ocñaxac. Cha'aye na shiñaxauapi huo'o da maiche lalamaxat lataxac da lo'ocñaxac. Nache 'ena'am na shiguiñacpi, huo'otaq na huañotac, huo'otaq na 'etaxat le'ecpi. Namayepi saishet da 'eeta'a't da lo'ocñaxac.

⁴⁰Nache 'eetec nataqa'en huo'o da maiche lataxac da lo'oc̃yaxac na hueto'ot na piguem, qataq huo'o da maiche lataxac da lo'oc̃yaxac nam huetalec ana 'alhua. Da lyac̃yaxac da lo'oc̃yaxac nam hueto'ot na piguem saishet da 'ena'am da lo'oc̃yaxac na huetalec ana 'alhua.

⁴¹Na le'eraxa añi nala' saishet da 'ena'am na le'eraxa ñi ca'agoxoic qataq ana huaqaañipi. Qataq nataqa'en ana huaqaañipi saishet da 'ena'a't na le'eraxa.

⁴²Qaq nache 'eetec nataqa'en qom qanca'alaxatec na leuaxaicpi.

⁴³Da huo'o ñi ileu, nache qailareñi da lo'oc̃yaxac, qaq de'era no'oc̃yaxac ivira da qaica ca lyac qataq qaica ca la'añaxac. Qalaxaye que'eca shĩyaxaua da qaltaq nca'alec, nache da lo'oc̃yaxac ÿataqta huo'o da lyac qataq huo'o da la'añaxac, nache saishet da qaltaq ileu.

⁴⁴Ca qailareñi yo'oqchigui no'oc̃yaxac, qalaxaye qom qanca'alaxatec, nache huo'o da lo'oc̃yaxac saqcha'a. Qaq da 'eesa da huo'o ca no'oc̃yaxac yo'oqchigui, nache nataqa'en huo'o ca no'oc̃yaxac saqcha'a.

⁴⁵Qaq ÿoqo'oye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «So hua'auchiguiñi ÿale, le'enaxat Adán, nacheso so la'auaxanec da huo'o da lca'alaxa.» Qalaxaye So Cristo som pa'atec Adán, nacheso som saqcha'a maye ishet da ÿan da nca'alaxa.

⁴⁶Qaq ÿoqo'oye hua'auñi da yo'oq de'era yo'oqchigui no'oc̃yaxac, ime, nache nvi' dam saqcha'a no'oc̃yaxac.

⁴⁷So hua'auchiguiñi shĩyaxaua, qãyachegoxotaigui ana 'alhua. Qalaxaye so pa'atec shĩyaxaua, Somaye chegoqo'ot na piguem.

⁴⁸'Enauac qomi' maye sonaqtalec ana 'alhua, da qaro'oc̃yaxac shenaqta'am da lo'oc̃yaxac so Adán, maye qãyachegoxotaigui ana 'alhua. Qaq na hueto'ot na piguem, da lo'oc̃yaxac qalaq 'eeta'am da lo'oc̃yaxac So Cristo.

⁴⁹'Eeta'am da nagui qomi' sanaqtañi da lo'oc̃yaxac so hua'auchiguiñi ÿale maye qãyachegoxotaigui ana 'alhua, qaq nache 'eetec nataqa'en qome da shenaqta'am da lo'oc̃yaxac So Cristo maye piguem le'ec.

⁵⁰Qami' ÿaqãyañicpi da sauotaique da qami' sa'axatema 'eeta': de'era yo'oqchigui qaro'oc̃yaxac saishet da inoxoneua'a ca lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye saqcha'a qataq qaica ca loga't.

⁵¹Qalaxaye ñeshetaique da qauãyaañi de'era saqcha'a 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da saishet da 'enauac da seleuaq, qalaxaye 'enauac qome da qomi' qanaralaxa't.

⁵²Qaq ÿataqta nque'elaxatta qome de'era, 'eeta'am da 'oonolec nqachegoxoñi ca shĩyaxaua, qom qãya'axãya aca pa'atec nasheere. Qom qãyasheeraxalecna, nache na leuaxaicpi nca'alec qanqa'en. Huaña, nache saishet da qaltaq ileu. Qaq qomi' maye sa'amaqtenaqtac So Cristo maye ñaq ñeca'alaqtauec qomi' qanaralaxa't.

⁵³Cha'aye de'era qarapachiŷaxac maye ishet da nlaguiñi, damaye iuen da ŷaañi qanqa'en cam saishet da nlaguiñi. De'era yo'oqchigui qaro'ocŷaxac maye ishet da ileu, damaye iuen da ŷaañi qanqa'en cam saishet da ileu.

⁵⁴Qaq qom ivira de'era, nache ŷataqta ipacchiguilo naua nanettralec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «¡Da nleuaxa mashe qailaxachigui!

⁵⁵'Am nleuaxa, ¿hua'ague ca hueta'ague ca qonetega 'arauegaxanaxac? 'Am nleuaxa, ¿hua'ague ca hueta'ague ca qonetega 'ara'añaxac da qomi' 'auque'emaqche't?»

⁵⁶Da nleuaxa do'ogoxona da ñe'etaxaloxo da qomi' ique'emaqche't, qaq da ñe'etaxaloxo huo'o da la'añaxac souaxat da do'ogoxona na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo't so Moisés.

⁵⁷Qalaxaye sanaqot da qana'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qomi' ŷanema da ishet da sauegaxanaq, chegoqchigui naqa'en So Qarataxala' Jesucristo.

⁵⁸Qaq ŷoqo'oye qami' ñauochaxauapi ŷaqaŷañicpi, saqco' qome ca qanamachiŷaique, qoquiito'ot da qauo'ocheetac da lo'onataxanaxac So Qarataxala'. Cha'aye qami' qauaŷaañita da qaro'onataxanaxaqui da qauo'onataxañiitacot Somaye ŷataqta huo'o da nsheetenaguec.

1 Corintios 16

Ntaunaxanaqte da qaitauan na laŷepi 'amqaanataxanaxaicpi

¹Qaq qom qauo'oche aca ntaunaqte na qarqaŷañicpi 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye Jerusalén, qalaq qaue'enaxachiichigui da ŷapaxaguenataxanaxac maye sanem na 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye 'alhua, le'enaxat Galacia.

²Da iviteuga ca na'a'q la'auaxanec naua siete na'axa'te, nache ñi 'oonolec da qoñiita huo'o aca iŷotauga, qalaxaye acatai' nalotaua'a nachaca ŷaŷamaxat, yaqto' saishet da iuen da ŷoltaq qaime'eguet da qalapootega't aca ntaunaxanaqte qom qami' sevitalo.

³Qaq qom mashe qami' sevitalo, nache samaxaregue da Jerusalén caua shiŷaxau' maye qalca'aiua'alo, qataq sachoxonaxanaxaaleguete aca ŷere, da yaqto' ira'a ye qarqaŷañicpi aca qartaunaxanaqchi qataq da qaŷaŷamaxatte' caamaye.

⁴Qaq qami' da qaupacŷapegue' da nataqa'en ashec, nache aŷem qaica ca shectega da ñenaicapegueto caamaye.

So Pablo iqataxanaí' da 'eetec da llecŷaxac

⁵Da ŷecŷaxac sauotaique da sa'auaxaañi da satelec ye 'alhua, le'enaxat Macedonia, qaq qom ime, nache ñeqo'ona ye Corinto.

⁶Qaq huo'otaq cara'ac da qami' soota'agueta, huo'otaq seviraxattec na no'omaxa da qami' soota'agueta, nache qom ime, qaq ishet da aÿem qautauañi da ñecÿaxac cam sata'ague.

⁷Cha'aye aÿem sa saÿamaxaren da choche qami' saÿaleguete. Chaqrata da ñeshetaique da loiguilo caua na'axa'te da qami' soota'agueta, qom huo'otaq aÿem ñasheetem So Qarataxala' de'era ñecÿaxac.

⁸Qalaxaye sauotaique da sonaña qome ye ñyecpi ye Éfeso, sevittauga ca na'a'q Pentecostés,

⁹cha'aye yemaye ñataqta aÿem ñaconeguet da so'onataxan, da yaqto' saqalota na ña'amaqten So Qarataxala'. Qaq na'aictaxa da saqalota na depa'aguenataxaatac.

¹⁰Qom qami' ivitalo so Timoteo, qaq ñataqta qanpogoxoiñiÿapegue' da machiguiñi qanqa'eñi, yaqto' qaica camachaqa. Cha'aye somaye ño'ottac da lo'onataxanaxac So Qarataxala', 'eeta'am aÿem.

¹¹Ñoqo'oye qaica ca 'oonolec da qoñiita da ño'otan somaye. Nachaqrata da qautauñic da llecÿaxac, yaqto' qaica ca da. Cha'aye seuattaique somaye nataqa'en caua lña't qarqaÿa't da yaqto' ñauaneto.

¹²Qaq so qarqaÿa Apolo ñataqta ñachoxoreetacot da ñaq ca'atoiguilo soua qarqaÿa't da qami' nauaneto, qalaxaye somaye ñaq saxanaxa da jec nagui. Qalaxaye jec qom ivita da huo'o ca ldaqa'.

Da pa'atec lquinaxanaxac so Pablo

¹³Ñataqta qanloitec, qataq qana'añaxacheetec da qarpi'iÿaxaqui. Qaue'enaxache ca shiÿaxaua ñataqta qaramchigui qataq 'añaxaic.

¹⁴'Enauac na qauacoñiilec da qauo'oche, qaq ñataqta qami' soxoraiqa.

¹⁵Qaq nagui, qami' ñaqaÿañicpi maye qoñiitaña na 'alhua Acaya, mashe qauaÿaañita da na Estéfnas qataq naua llalqa, nachenaua naua la'auaxanaqa da da'amqaanataxa'n da qoñiita, qataq naamaye ñataqta nañaareguet da itauan na laÿepi qarqaÿañicpi 'amqaanataxanaxaicpi.

¹⁶Ñoqo'oye ñeshetaique da qami' ñataqta qualaqailec ca shiÿaxaua maye 'eeta'am na Estéfnas, qataq nataqa'en 'enauac nam detaunaxaatac qataq do'onataxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta'am namaye.

¹⁷Ñataqta ñetootapeguet da nvilda'a na soota'a na Estéfnas, qataq na Fortunato, qataq na Acaico, cha'aye naamaye ishe't da ño'o't dam sa qauañochoche, souaxat da qomi' qaÿoqtache.

¹⁸Naamaye ño'o't da ñataqta ñashettec naqa'en da ñachaalataxac, qataq nataqa'en da qoñiita. Ñataqta qauauochec qataq huo'o naq 'enec qanqa'eñi ca shiÿaxaua maye 'eeta'ama naamaye.

¹⁹Na 'amqaanataxanaxaicpi maye netalec ne'ena 'alhua Asia, qami' ñamaxalo da lquinaxanaxac. Ñi Aquila qataq añi lhua Priscila qataq na 'amqaanataxanaxaicpi maye lo'onaxanaqa' ye lma', namayepi ñataqta qalota da lquinaxanaxac qami' ñamaxalo, cha'aye qami' la'amqaanataxanaxau'.

²⁰Qami' ñamaxalo da lquinaxanaxac na qarqañañicpi. Qaq ñi 'oonolec da qoñiita da nquine' ca lña la'amqaanataxanaxaua, nache ñataqta ñachetoigui da lta'araic lauotaxanaqtaic.

²¹Qaq nataqa'en añem Pablo qami' samaxalo da iquinaxanaxac, damaye maiche semapegue' da shiyiñi.

²²Da huo'o ca saishet da ñauotec So Qarataxala' Jesucristo, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna talec naqa'en ca qauem. ¡'Am Qarataxala', saqañaloq qome da 'añe'eguelaq!

²³Qaq dam lauotaxanaqtaic So Qarataxala' Jesucristo, nache 'eetai' da qami' hueta'agueta.

²⁴'Enauac da qoñiita qami' samaxalo da iquinaxanaxac, chegoqchigui da nsoxoyec maye chegoqo'ot So Cristo Jesús. Aja', nache 'eetec de'era.

2 Corintios

2 Corintios 1

So Pablo ñamaxa aso lere so 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye Corinto

¹Qami' qanauochaxauapi qarqañañicpi maye qoñiitaña na ñyecpi na Corinto qataq na 'alhua Acaya: Añem Pablo qataq ñi Timoteo, qami' samaxasaxalo da qarquinaxanaxac.

²Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a qataq So Qarataxala' Jesucristo, Som añem lca'a'ua'a da ñauo'o añem lamaxashec, Somaye qami' ñaaleguete da lsoxoyec qataq da l-lagaxayec.

Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' itaua'n qataq qomi ña'añaqche't

³¡Sanaqtacot da qana'achecñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lta'a So Qarataxala' Jesucristo! Cha'aye Ñimaye ñataqta soxoraic qataq huotaxanaqtaqaic qataq nache 'eetai' da qomi' itauaata'ape.

⁴Da ivita da seviraxaguet da qarqalaic huo'otaq da qanque'eenaxac, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' itaua'n, da yaqto' ishet da nataqa'en setauanaq ca huetapoigui da nque'eenaxac huo'otaq ca ivireguet ca lqalaic.

⁵Qomi' ñataqta lta'araic da qanque'eenaxac shenaqta'am da nque'eenaxac So Cristo. Qalaxaye nataqa'en chegoqchigui Somaye, da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ña'añaqche't.

⁶Huo'o da qanque'eenaxac da yaqto' qami' ishet da qauamaichiguiñi, qataq qauacoñiigueta da nca'alaxa. Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' itaua'n da yaqto' seshetaq da qami' sa'añaqcheta'q. Yaqto' qami' ishet da qauañoxoche da qoviilec da qarhualaxaviqui da qauataiña'aguet da qarqalaiqui qataq da qanque'eenaxaqui maye nataqa'en qomi' sataqta'aguet.

⁷Qomi' huo'o da qanaquitaxac da qoñiita, cha'aye sañaanaq da nagui da huo'o da qanque'eenaxaqui, nache nataqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ña'añaqche't.

⁸Qami' qarqañañicpi, sauoqtaique da qauañaañita da qalota da souaqaigui da lta'araic qarqalaic qataq da qanque'eenaxac co'ollaq souaqa'a ye 'alhua Asia. Damaye ñataqta lta'araic, ñoqo'oye mashe sepetaqa'a da saishet da yaloxoguet. Mashe seviraqa'a da qaica ca qanaquitaxac da ñeca'alaqtauec.

⁹Mashe sanomaqta da shenaqta'am ca ñaguec na lasouaxashet da taña'a qanqa'en da nalaataguec. Qalaxaye damaye qomi' ñapaxagueneque da saishet da maiche ñipi'iñaqteguela't, nachaqrata da sepi'iñaqa'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim ishet da na leuaxaicpi ñe'eguelaxa naqa'en da nca'alec.

¹⁰Qaq Ñimaye, nacheñi ñi qomi' nca'alaxateeguesopa co'ollaxa da lchec da nleuaxa. Qataq huo'o da qanaquitaxac da queto'ot da qomi' nteltegalo,

¹¹da qami' qomi' qautauñiita'ape da qomi' qanqouagaxauñiitaleguete. Qaq da saqalota na shiŷaxauapi qomi' nqouagaxaueetaleguete, qaq nache 'ena'am saqalota na ŷaatacot da na'acheçŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat da ltaunaxanaxac qataq 'enauac nam no'on maye qomi' ŷanema.

Da 'eetec da huo'omshe so Pablo saishet da nqo'ona ye nŷecpi ye Corinto

¹²Qomi' ŷa'añaqche't da saŷaanaq da ŷaŷamaqchiguiñi da qarataxac, qataq ŷataqta qomi' 'eesora nagui da souaqta'aguet 'enauac na shiŷaxauapi, qataq ŷactec naxa da qami' souaqta'agueta. Qaq de'era saishet da so'otaq da seca'ataqtague' da maiche qaraŷaanec, nachaqrata da ltaunaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq sanaqtac da qana'acheçŷaxac souaxat da lta'araic lsoxoyec.

¹³Qaq nagui seraxayiñi naua na'aqtaqa qataq nhuennataxaco maye saq ala'q da qaŷaŷate'n. Qaq huo'o da ñaquitaxac da 'enauac da qauaŷachiñi,

¹⁴nam saxanaxa da ŷoqta qauaŷaañita. Huaña, nache qom ñe'eguelaq So Qarataxala' Jesucristo, nache qomi' qantoñiitapegueque, qaq nache 'ena'ama qomi' da qami' ñetonaqtapegueque.

¹⁵Da hua'auchiguiñi sheetapeguec, sauotaique da sa'auaxaañi da qami' ñeqo'onalo, yaqto' qauamaichiguiñi da dos da she'eguelaxalec da qami' ñamaqtégalo.

¹⁶Huo'o da iuennataxac da qami' ñamaqtégalo co'ollaq saŷa'a ye 'alhua Macedonia. Qaq da she'eguelaq, nache qaltaq qami' saŷaleguete da qami' ñamaqtégalo, yaqto' qami' ishet da aŷem qautauañi da ŷecŷaxac da saigue da Judea.

¹⁷Qaq ¿qaupi'itaxañiitega peta'a da saishet da seuennataxaatelec de'era? ¿Qami' qaupi'itaxañiitega peta'a da aŷem da huo'o ca so'ot, qaq shena'am da lhuennataxac ca choche shiŷaxaua da saq ŷataxalec da huo'o ca la'aqtac? ¿Qami' ŷataqta qaupe'enaxañi!

¹⁸Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ŷaŷate'n da ŷataqta sepagaqtelec ca qara'aqtac.

¹⁹So Timoteo, Silas qataq aŷem qami' sa'aqtaxanaqtégueema dam na'aqtageuc So Jesucristo, Som Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Somaye saishet da nasaxauec ca la'aqtac, ime, nache sa ipaguelec. Nachaqrata da huo'o da la'aqtac, nache ŷataqta ipaqueelec.

²⁰Cha'aye Somaye, nacheso so ipacchigui naqa'en 'enauac na ŷachaxanapecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ŷoqo'oye da sho'oxorenaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq chegoqchigui So Cristo Jesús da shenaqta' da qarasataxac, «Aja', nachera lataxac.»

²¹Qataq nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim qomi' ñanema qataq da qoñiita da ña'araqtaua'a So Cristo, qataq nacheñi Ñi qomi' lca'agui'she.

²²Qataq da ñachaxan da qomi' lalamaqa'ate, nache ñauo'o da qana'anaxat: qomi' ñanema So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

²³Qaq añem huo'o da iuennataxac da qami' ñamaqtegalo. Qalaxaye saxanaxa nagui da qami' seviraló, cha'aye nachera da 'enec ñaqa'en da qoñiita. ¡Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da nqat da ñachaalataxac qom choche satenataxaatac!

²⁴Qomi' saishet da sauoqtaique da qami' sa'aqtaxanaxama cam iuen da qaua'amaqchiñi, cha'aye qami' mashe qauaỹaañita da lataxac. Nachaqrata da qomi' sauoqtaique da qami' setauana'q da yaqto' ñataqta qauamaichiguiñi.

2 Corintios 2

¹Qaq souaxat da maiche iuennataxac da saishet da sauotaique da qami' saquicoqche't, nache ñaỹamaqchiguiñi ñaqa'en da saishet da qami' ñamaqtegalo.

²Cha'aye da añem sau'o ca qaraquicoqoi, qaq ¿negue'to' ca ishet da ño'ot ca ñamaicỹaxac? Taxaso' nacheqami' maye qami' saquicoqchetta'ape.

³Qaq ñoqo'oye qami' samaxalo co'ollaxa aso ñere, cha'aye saishet da saỹamaxaren da qami' ñeqo'onalo da yaqto' añem qauaquicoqchichi, qamaq nachaqcatactaxa ca ñamaicỹaxac da qauo'оче. Qaq ñoqo'oye añem saỹateeta da huo'otaq añem samachiguiñi, qaq 'enauac da qoñiita qauamaichiguiñi.

⁴Qalaxaye co'ollaxa settapiguiñi asa'aso ñere, qalaq ñataqta lta'araic da ñaquicoxo qataq sa saỹaten ca sheetec, ivira'a da ñeỹeetac. Qaq saishet da shiyiñi asomaye da yaqto' qami' ñaquicoqche't, nachaqrata da ñeshetaique da qauaỹaañi da ñataqta lta'araic da ñauotaxanaqtaic da qoñiita.

Da 'eetec da qaichoxoren ca huo'o ca ñasouaxat

⁵Saishet da ñequigaxatapeguec de'era, qalaxaye cam ño'ot ca ñaquicoxo, camaye saishet da nachaqaỹemta da añem ñaquicoqchet. Cha'aye nataqa'en 'enauac da qoñiita da cara'ac da qami' ñaquicoqchet.

⁶Qalaxaye 'eeso'oya' dam mashe qauo'ochec nhuaxanaguec que'eca shiỹaxaua.

⁷Qaq nagui no'on da qauchoxoyiñi camaye, qataq qautauañi yaqto' machiguiñi. Ten, qom huo'otaq ñaguec da laquicoxo, nache ishet da qaica ca naquitaxac.

⁸Qaq ñoqo'oye qaltaq qami' ñachoxonnoiguiñi da qauachaxaỹa da qarauotaxanaqtaiqui camaye.

⁹Co'ollaq qami' samaxalo aso ñere, qaq nache huetalec 'enauac de'era. Qaq qami' samaxalo asomaye, cha'aye ñeshetaique da qami' she'egue'n, da qami' lhuotte' da qoquiigue nam ñapaxaguenataxanaxacpi.

¹⁰Qaq ŷoqo'oye nagui cam qami' mashe qauchoxoyiñi, qaq nataqa'en aŷem sechoxoren camaye. Cha'aye cam aŷem sechoxoren da huo'otaq huo'o ca ŷasouaxat, qalaq camaye sechoxoren souaxat da qoñiita. Qaq damaye ŷauaachigui ñaqa'en So Cristo.

¹¹Yaqto' so pa'aguenataxanaxaic saishet da huo'o ca llegueuo da shenaqta, cha'aye qomi' mashe saŷaanaqte' naua qauema 'eetapegueco.

Saq maguiñi so Pablo co'ollaq hueta'a ye nŷecpi ye Troas

¹²Co'ollaq aŷem sevita ye nŷecpi ye Troas da sa'axat da no'on na'axaŷaxac maye na'aqtaguec So Cristo. Qaq huaña yemaye, nache ŷataqta qaica ca aŷem nqanaxat da sa'axattac da lo'onataxanaxac So Qarataxala'.

¹³Qalaxaye da iquiyaqteŷaxac saq maguiñi souaxat da sa ñauane' so qarqaŷa Tito. ŷoqo'oye, nache ñecoyeguene' so 'amqaanataxanaxaicpi maye hueta'a ye nŷecpi ye Troas, ime, nache saŷa ye 'alhua Macedonia.

So Pablo ŷanot da na'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁴Qaq ŷoqo'oye qomi' sanaqot da qana'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da qomi' ŷalecnaxaneua'alo da lauegaxanaxac So Cristo Jesús qataq qomi' ŷanema da sa'axataq da na'aqtaguec So Cristo da yaqto' 'enauac da qaŷauatton.

¹⁵Qataq shenaqta'am da alaitaŷaxac cam nchenaxanaxat maye ŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna So Cristo, qataq ŷataqta huaŷoxonec da alaitaŷaxac, ivirauga nam mashe qanca'alaxatec qataq nam ñaq huetaigui da lsomaxac.

¹⁶Qalaxaye nam taŷa'a da deqat, ne'ena nchenaxanaxat, da alaitaŷaxac 'eeta'am ca dalaataxanapec. Qalaxaye nam taŷa'a da nca'alec, damaye 'eeta'am naqa'en cam ama na laita maye chegaqaigui da achaaalataxac. Qaq ¿chaq negue'to' ca ishet da nalotaua'a de'era no'onataxanaxac?

¹⁷Qalaxaye qomi' saishet da 'eco' qomi' nmenaxaiqa da semenaqta'ape naua la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da huo'otaq shenaqta'am nam qalota maye ŷashaxaare'c naua na'aqtaqa. Nachaqrata da ŷataqta qomi' 'eesora da sa'aqtaxanaqtac, qaq qomi' ŷaŷate'n Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye maiche qomi' lamaxa'she qataq ña'araqtaua'a So Cristo.

2 Corintios 3

Da na'aqtaguec dam dalaxaic aŷamaxataxac

¹Saishet da qara'aqtac de'era da sauoqtaique da maiche ño'oxonnaqtapeguela't. Nataqa'en saishet da seuenaq da sanaxauo aca nere da huetalec ca no'on qana'aqtaguec, qataq saishet da qami' seŷaxanaqoto da qauauo'oi aca qorerei da yaqto' da huo'o ca seviraxague, nache sanaxauo. Huo'o na iuen de'era, qalaxaye qomi' saishet da seuenaq.

²⁻³Enauac ishet da qaila'a dam no'on maye ŷo'otec da qanachaaalataxaqui So Cristo. Qaq na shiŷaxauapi da yaqto' no'on naqa'en ca qana'aqtaguec, nache

namayepi nachaqrata da qami' iloleguete. Cha'aye qami' qoñiita'am aca nere maye qomi' ña'axat. So Cristo nacheso so ñereleguete naua qarquiyaqtel da yaqto' sachaxanaq. Qaq saishet da ñerelec ca coma' huo'otaq da qoñeraxana ca yo'oqchigui neraxanaxat, chaqrata da chegoqchigui So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec. Qaq asa'aso nere ñataqta ñatec da yaqto' ishet da camachaqca ca itaxañaxan.

⁴Qaq chegoqchigui So Cristo da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta 'eesa naqa'en 'enauac de'era.

⁵Qalaxaye qomi' qaica ca maiche qaralamaxat qarañaanataxanaxac da maiche so'otaxac da shenaqta; Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nacheñi, Ñim qomi' ñanema da qarañaanec da huo'o ca so'otaq.

⁶Qaq nagui Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñapaxague'n da yaqto' sa'axataq de'era dalaxaic qanañamaxataxac maye chegoqo'ot Ñimaye. De'era dalaxaic añamaxataxac saishet da na'attalec na namaxasoxonaxacpi, chaqrata da na'attalec So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye na namaxasoxonaxacpi, ñaueeguet da nalaataguec ca huo'o ca lasouaxashet, qalaxaye So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñaueeguet da lca'alaxa ca shiñaxaua.

⁷⁻⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñettaleguete co'ollaxa soua coma' ne'ena namaxasoxonaxacpi, nache ñami' co'ollaxa so Moisés. Qaq se'eso na'a'q ñataqta lta'araic da llo'oxoyec ivira'a na lashec so Moisés da ñataqta qashelectapiguiñi. Qaq ñoqo'oye na Israel le'ecpi saishet da ñamataigui na lashec so Moisés. Qalaxaye se'eso ne'eraxa nquictañi co'ollaxa, ivitta'a da 'om. Qaq da huo'otaq huo'o da llo'oxoyec se'eso namaxasoxonaxacpi co'ollaq qoñan, iqaq taloxocheyectoxo' da saq ñactec da llo'oxoyec da qaña'axat da no'on na'axañaxac maye chegaqagui da nca'alaxa! Cha'aye se'eso namaxasoxonaxacpi ña'axat da sañaqa'a da seleuaq souaxat naua qarasouaxashe'ete. Qalaxaye huo'o da qana'achec souaxat da qomi' ño'oteque So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ña'axat da qaica ca qarasouaxashet.

¹⁰Qaq damaye ñoqta ñactec da llo'oxoyec, saq 'ena'am dam ño'ot na namaxasoxonaxacpi!

¹¹Qaq ñoqo'oye da huo'o da llo'oxoyec co'ollaxa nam namaxasoxonaxacpi maye taña'a da nlaguiñi, qaq ñactec qone' da llo'oxoyec da no'on na'axañaxac maye ña'axat da nca'alaxa maye chochaq tatec.

¹²Qaq de'era ñataqta sañaanaqta, ñoqo'oye huo'o da qanaquitaxac, qataq saishet da huo'o ca sho'oqtaique da sa'aqtaxanaqtac.

¹³Qaq saishet da shenaqta'am so Moisés da ñauo'o so lapoxot na lashec da yaqto' na Israel le'ecpi saishet da ila'a na le'eraxa na lashec da nquictañi.

¹⁴Somayepi saishet da ivira da ñaŷateeteguet. Ñoqo'oye choche ivitta'a nagui da itaxaŷaxan na lereguishecpí so Moisés, nache saishet da ñaŷaten. 'Eeta'am da qaŷapotalec da ntoonaxac. Nachaqsota So Cristo da ishet da itaunec da yaqto' ishet da ñaŷaten.

¹⁵Qaq ñaq 'eetalec nagui da ivita da qaitaxaŷaxan anam lereguishepi so Moisés, nache huo'o so 'eco' napoxonaxat maye ñapotalec da nauattonaxanaxac.

¹⁶Qalaxaye da huo'o ñi ntouen qataq iŷaxanot Ñim Nataxala' da ichoxoren, nache huaña da ishet da ñaŷaten. 'Eeta'am da qanqat so lapoxot da ntoonaxac.

¹⁷⁻¹⁸Cha'aye So Qarataxala' qataq So Saqcha'a Na'añaxac 'oonolec da lataxac, qaq ñoqo'oye cam hueta'ague So Saqcha'a La'añaxac So Qarataxala', nache qaica ca saq huesochiguiñi. Qaq qomi' mashe qaica som lapoxot na qarashec, nache shenaqta'am aca tannaxai da lqashelgaxa da sachaxanaq da llo'oxoyec Ñim Qarataxala' maye naralaxat da qanachaalataxac. Qaq huo'o da qana'achec souaxat da qomi' ño'oteque So Saqcha'a Na'añaxac da ñequigaqta'aguet naqa'en da shenaqta'am Somaye.

2 Corintios 4

¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ñimaye ŷataqta qomi' ŷauoteque. Ñoqo'oye qomi' ipataxaleguete de'era no'onataxanaxac, qaq ñoqo'oye saishet da saq ña'añaxataq.

²Saishet da huo'o ca qomi' ña'aloqche't, qataq saishet da huo'o ca soxotaqtañi. Saishet da satenachetaqtac na shiŷaxauapi qataq saishet da ñaralaxataq da la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nachaqrata da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñaŷateete' da qara'aqtaxanaxac da ŷataqta 'eesa. Ñoqo'oye 'enauac na shiŷaxauapi ishet da pi'iŷa'alo qomi'.

³Nachaqnata nam saishet da ñaŷaten de'era no'on na'axaŷaxac maye sa'axataqtac, namayepi saishet da qanca'alaxatec.

⁴Dam no'on na'axaŷaxac, damaye qomi' da'aqtaxanema da la'amaqchec So Cristo, qaq Somaye qomi' ŷachaxanalo da la'amaqchec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. De'era na'aqtaxanaxac 'eroigui, 'eeta'am na le'eraxa aca ncoŷaraxanaxaqui. Qalaxaye nam saishet da ña'amaqten saishet da ila'a, cha'aye so pa'aguenataxanaxaica saishet da ŷashenem da ila'a.

⁵Qataq da sa'aqtaxanaqtac, qalaq saishet da maiche ña'aqtaxanaqtapeguela't. Chaqrata da qomi' sa'axataqtac So Jesucristo da nacheso So Qarataxala'. Qataq qami' souaqtegueto, souaxat da qarauoche So Jesucristo.

⁶Co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot ana 'alhua, nache da la'aqtac, 'eeta': «Huo'o qome aca icoŷarelec na napalaxa.» Qaq co'ollaq qomi' ñaŷaanaxanaxaneque da no'on na'axaŷaxac, nache nataqa'en icoŷaroigui da qantonaxac, yaqto' chegoqchigui So Cristo da sauattonaq da la'amaqchec Ñimaye.

Da quitaxac da qanayeuaigui da que'eenaxac

⁷Co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñanema da no'on na'axaŷaxac, nache ñachagui de'era nsallaxa asom qaica ca la'añaxac no'oxona 'alhuole. Yaqto' da sa'axataqtac da no'on na'axaŷaxac, nache na shiŷaxauapi ñaŷaten da de'era na'añaxac chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saishet da nache qomi' maye shenaqta'am acatai' 'alhuole maye qaica ca la'añaxac.

⁸Qaq ŷoqo'oye na'aictaxa da souaqaigui ca qarqalaic, qalaxaye saishet da qaica ca qara'añaxac. Qataq 'eetai' taxa da souaqaigui da qarhuogoxo, qalaxaye saishet da deqat da qanaquitaxac.

⁹Na shiŷaxauapi qomi' icaata'ape, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da qomi' ŷala't. Qataq na'aictaxa da souaqañi qanqa'en, qalaxaye saishet da qomi' qaŷalaua't.

¹⁰Qaq na'aictaxa cam sataxague, qalaq 'enauac da qaila'a da qanque'eenaxac, da 'eeta'am da nque'eenaxac So Cristo. Qataq souaxat da salaxasoxoguet, nache qomi' nache 'eetai' da souaqaigui da lchec da nleuaxa.

¹¹Qalaxaye nataqa'en ishet da chegoqchiguilo qomi' da qaila'a da So Jesús, da huo'o da la'añaxac da ñanem da lca'alaxa na leuaxaicpi.

¹²Qaq nache 'eetec, da qomi' ñequigaqta'aguet da nleuaxa, qaq qami', qalaxaye qanquiquiita'aguet da dalaxaic nca'alaxa.

¹³Naua nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Aŷem sa'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷoqo'oye setaqa.» Qomi' nataqa'en sepi'iŷaqa'a Ñimaye, ŷoqo'oye sa'axataqtac da no'on na'axaŷaxac.

¹⁴Cha'aye saŷaanaqta Ñimaye da qom seleuaq, nache ŷoltaq qomi' nca'alaxatre'c, 'eeta'am naqa'en da 'eetec co'ollaxa So Jesús da qaltaq nca'alec naqa'en. Ime, qaq qomi' lŷatreuo naqa'en da senoxonaxaua'a ca netaña Ñimaye.

¹⁵'Enauac de'era maiche qaraŷamaqai. Cha'aye da nquictaec nam ŷaconeguet da lsoxoyec qataq da lauotaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ŷataqta qalota nataqa'en nam ŷaatacot da na'achec qataq ŷo'oxoreetac da la'amaqchec Ñimaye.

¹⁶Qaq ŷoqo'oye saishet da saq ña'añaxataq. Na'aictaxa da taŷañicra da la'añaxac da qaro'ocŷaxac, qalaxaye dam saqcha'a qarca'alaxa nquictasheguem da la'añaxac.

¹⁷Cha'aye naua qanque'eenaxaco nagui de'era qanachaalataxac, naamaye saq 'amaqtache qataq saqaŷaloq da inoxoore'c. Qaq qana'achec da nachenaua naua chegoqchiguilo naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷataqta qomi' nlaxatchiguilo da lta'araic ño'oxoyec maye qaica ca loga't.

¹⁸Qaq ŷoqo'oye saishet da seloqtagui cam yo'oqchigui. Nachaqcata ca saqcha'a. Cha'aye cam yo'oqchigui, qalaq saishet da 'eetai', qaq cam saqcha'a, camaye qaica ca loga't.

2 Corintios 5

¡Sauoqtaique da souaqta'a ca lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

¹Qaq ŷoqo'oye qomi' saŷaanaq da huo'otaq nlaguiñi de'era qaro'ocŷaxac, maye 'eeta'am ca nŷec maye saq 'eetai', qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna sogote da iqataxaatai' ca qarma' da piguem maye qaica ca loga't. Camaye saishet da choche shiŷaxaua ca lo'onatac.

²Qaq 'eesa da huo'otaq ña ñeca'alaqtauec nagui da ña ñachaataqtaigui de'era qaro'ocŷaxac, qalaq ŷataqta huo'o da qarachetataic, qataq huo'o da qaryaxa da ñeqochenaxa ca qarma' maye qaica ca loga't.

³Qaq qomi' saŷaanaqta da qom souaqta'a yemaye, nache ŷataqta qomi' qanpaxattaleguete.

⁴Qaq ŷoqo'oye nagui da ñaq sonaqtaigui ne'ena qarma' maye nachera da qaro'ocŷaxac, qalaq ŷataqta huo'o da qaraquicoxo qataq qarasamaxa. Qaq saishet da huo'otaq sauoqtaique da seleuaq. Nachaqrata da sauoqtaique da de'era qaro'ocŷaxac qanaralaxat, yaqto' dam taŷa'a da imeuo, damaye nmeneguet da achalataxac maye chochaq tatec.

⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi Ñim ŷo'ot de'era dalaxaic qanaralaxataxac, qaq dam la'anaxat de'era qomi' ŷo'oteque, damaye chegoqchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye qomi' ŷanema Ñimaye.

⁶Qaq ŷoqo'oye, iuen da nache 'eetai' qome da samaqchiguiñi. Cha'aye saŷatenaq da ñaq souaqtaigui de'era qaro'ocŷaxac, nache shenaqta'am ca qaŷoqta ca neta'ague, qomi' qaŷoqtalo So Qarataxala'.

⁷Qalaxaye, na'aictaxa da saishet da selaqa'a, qalaxaye huo'o da qanaquitaxac Somaye.

⁸Qataq saishet da saquicoqtac, na'aictaxa da huo'o da qaryaxa da qolaqa'ai de'era qaro'ocŷaxac da qolaq da souaqta'aguet So Qarataxala'.

⁹Qaq ŷoqo'oye, ñepogoxoinaqtapegue' da qomi' salaxasoxoguet So Qarataxala' nagui da ña ñachaataqtaigui da qaro'ocŷaxac, huo'otaq da mashe saishet da ñachaataqtaigui.

¹⁰Cha'aye 'enauac qome qomi' ñachaataxaua'a So Cristo, cha'aye nacheso so nmit cam qaro'onataxanaxac co'ollaxa da ña ñachaataqtaigui da qaro'ocŷaxac, qataq nacheso som chegoqtot ca la'aqtac da qomi' qoŷanema ca no'on qaraueguet, huo'otaq ca qanhuaxanaguec.

¡Ñepogoxoinaqapegue' qome da qanauochaxaua Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

¹¹Qomi' saŷatenaq da iuen da qaŷalaxaguet qataq qaŷo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ŷoqo'oye ñepogoxouenaqtapegue' da sa'aqtaxanaqteguem na laŷepi shiŷaxauapi da yaqto' ŷa'amaqten Ñimaye. Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ŷauattoote', qaq ŷoqo'oye aŷem huo'o da iyaxa nataqa'en da qomi' qauauattoñiite'.

¹²Qaq saishet da sauoqtaique da qomi' qavio'oxoyiñi'. Nachaqrata da sauoqtaique da qami' sanaxama ca ŷoqta lataxac yaqto' qomi' qana'amaqchiñiitaleguete. Huaña, nache qauaŷaañi ca qarasataxaqui da qauataiŷa'aguet nam 'eetega no'on shiŷaxauapi, qalaxaye saishet da 'eesa da no'on da lataxac.

¹³Da huo'o ca 'eetega da huo'o da qoroic, qaq nache 'eetec souaxat da so'onataxanaqtacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq da huo'otaq saŷamaxasoqta, qaq damaye maiche qaraŷamaqai.

¹⁴Da lsoxoyec So Cristo nachera da qomi' ŷauecta'agueta, cha'aye qomi' saŷaanaqta da 'oonolec so ileualec 'enauac na shiŷaxauapi, qaq ŷoqo'oye 'enauac na shiŷaxauapi 'eeta'am nataqa'en da ileu.

¹⁵So Cristo qomi' ileualeguete, ŷoqo'oye nagui saishet da maiche qaralamaxat da qanachaalataxac. Nachaqrata da lalamaxat Somaye, maye ileu co'ollaxa qataq nca'aleeguesop da nleuaxa da yaqto' qomi' ŷanema da nca'alaxa.

¹⁶Qaq ŷoqo'oye qomi' nagui saishet da choche seloqtapigui da lataxac ca shiŷaxaua da shenaqta'am nam huetalec ana 'alhua. Qaq na'aictaxa da sogote co'ollaxa da seloqtapigui da lataxac So Cristo da shenaqta'am nam huetalecna, qalaxaye nagui saishet da nache 'eetec da qarhuennataxac.

¹⁷⁻¹⁹Qaq nagui da ña'araqtaua'a So Cristo, nache dalaxaic da qarataxac. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe saishet da tatapigui ye lauel so togošhec qarataxac, nachaqrata da naralaxat da qarataxac. Qaq 'enauac de'era maiche chegoqo'ot Ñimaye. Qomi' co'ollaxa ŷataqta ñepa'aguenaqtague' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye nagui chegoqchigui So Cristo da qanauochaxaua Ñimaye qataq qomi' ipataxaleguete da sa'aqtaxanaxam 'enauac na shiŷaxauapi da no'on na'axaŷaxac. Qataq chegoqchigui So Cristo da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapalaxat na qarasouaxashetpi qataq ŷo'ot da lactapegue' 'enauac na shiŷaxauapi.

²⁰Qaq ŷoqo'oye nache qomi' la'aqtaxanaxanaqa So Cristo, qaq chegoqchigui lo naqa'en qomi' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eeta'am da qami' ñachoxorenaqtoiguilo. Qaq chegoqchigui So Cristo da qami' ñachoxorenaqtoiguilo, shenaqta': qanmañi' qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²¹So Cristo ŷataqta qaica ca lasouaxashet. Qalaxaye souaxat qomi', nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta'am naqa'en ca 'etaxaloxoic, da yaqto' chegoqchigui Somaye da qomi' ŷaŷamaxareete' Ñimaye.

2 Corintios 6

¹Cha'aye qomi' Itau' Ñim Lo'onatac 'Enauacna de'era lo'onataxanaxac. Qaq ñoqo'oye qami' ñachoxorenaqtoiguilo da saishet qome da saqca ca naigui qanqa'eñi da lqouagaxanaqtaic maye qami' ñachaxanalo Ñimaye.

²Cha'aye Ñimaye, naua la'aqtaqa maye nanettrañi, 'eetra': «So na'a'q maye ichoxonnataxanaxaqui, qalaq 'am sa'aqtega; qataq so na'a'q maye huetoigui da seca'alaqtaxan, qalaq 'am setauan.» Qaq nachena na na'a'q nchoxonnataxanaxaqui; qataq nachena na na'a'q nca'alaqtaxanaxaqui.

³Saishet da sañamaxarenaq da huo'o ca quetapeguelec da qaro'onataxanaxac. Ñoqo'oye ñepogoxoinaqtapegue' da saishet da qauem ca qana'aqtaguec.

⁴Enauac nam so'otaqpi sauoqtaique da ichoxot da qomi' lo'onataxanaxanaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq souaxalec da qarhualaxavic. Huo'o da qanque'eenaxac, qataq qalota na seviraxaguet qarqalaic qataq na qarhuenaxanaxapi. Qataq nataqa'en qomi' qañalasheeta'ape.

⁵Qataq qomi' qaiuaxaata'ape qataq qomi' qaicoñe't, qomi' qaicogaxaata'ape qataq ñaguec da qaro'onataxanaxac, ivira'a da saishet da so'ochaq qataq sequataq.

⁶Nataqa'en ichoxot da qomi' so'onataxanaqtacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat da no'on qarataxac, qataq da qarauattonaxanaxac maye 'eesa qataq da qarhualaxavic, qataq da qarautaxanaqtaic, qataq da nache 'eetai' da qomi' hueta'agueta So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, qataq dam 'eesa qarsoxoyec,

⁷qataq so'ogoxonaxa da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da sa'axataqtac da na'aqtaxanaxac maye ñataqta 'eesa. Qaq da huo'o na seviraxaguet qarqalaic, nache satañaq'aguet, seroxogueta naua ñañamaqchiyiñi so'ota'q qataq naua ñañamaqchiyiñi qartaxañaxaco.

⁸Qaq huo'o ye na'a'q, nache huo'o da qaño'oxonnataguec, qaq ye lña na'a'q qalaq sa qomi' qaiyacna'ape. Qataq huo'o da no'on da qana'aqtaguec qataq huo'o da qauem da qana'aqtaguec. Na'aictaxa da ñataqta 'eesora nam qartaxañaxaco qalaq qoñeetega da qomi' tenataxanaxaiqa.

⁹Qataq huo'o da qoñeetega qomi' sa qañauatto'n, na'aictaxa da ñataqta qomi' nauattonataqa. Qataq huo'o da souaqagui da lchec da nleuaxa, qalaxaye ñaqaiyeta ña ñeca'alaqtauec. Huo'o da qomi' qaiuaxaata'ape, qalaxaye saishet da qomi' qañalaua't.

¹⁰Eeta'am da saquicoqtac, qamaq ñoqta 'eesa da qomi' samaqtapiguiñi. 'Eeta'am da qomi' choxora'q, qalaxaye qalota na sesallaqchetaq. Na'aictaxa da qaica ca ye da shenaqta, qalaxaye qaica ca seuenaqtac.

¹¹Qami' qarqaña't maye qarmaye na Corinto, qomi' ñataqta qaica ca sauoqtaique da qami' setaxasoxoiguilo, ñataqta imauec da qarquiyaqteñaxac da qaica ca 'oonolec soxotaqtapiguiñi.

¹²Qaq saishet da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da huo'o ca soxotaqtapiiguesop, qalaxaye qami' maye huo'oi naua qo'oxocheetapeguesopa qomi'.

¹³Qaq nagui qami' ñachoxoreetoiguilo, sheeta'am ca nta'a da nachoxoreetoigui ca llalaqpi, da ñataqta qauauacheetoiguilo naua qarquiyaqchilli' da qoñiita'am aÿem da qaica ca sauotaïque da qami' setaxaiguilo.

Qomi' maye qomi' lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁴Saishet da qa'aitapegueua'a nam ño'ottacpi nam saishet da quetague' So Cristo. Cha'aye da no'on saishet da taÿapegueua'a cam qauem. Nataqa'en saishet da huaqta'a't na yo'oqchiguiñi qataq na napalaxa.

¹⁵Qataq saishet da nhuoteeta't So Cristo qataq so pa'aguenataxanaxaic. Qataq nam quetague' So Cristo saishet da iÿaxana da lqaÿa nam saishet da quetague' Somaye.

¹⁶Qomi' maye qomi' lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec, qaq Ñimaye da qomi' hueta'agueta, nache saishet da saqtegueua'a nam ño'oxoreetac na ne'enaqtacpi maye qanatameetacotpi. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «Sootaigui qataq salectaigui namayepi; qataq ñenaictague' namayepi, Aÿem maye Nachaÿem Nta'a maye So'otna, qaq namayepi, nache ñalamaxatpi.»

¹⁷Qaq ñoqo'oye nataqa'en Ñim Nataxala', 'eeta': «Qoquiÿa'ai qome namayepi, qataq qauñocheelec; qataq saishet qome da qa'aitapegueua'a ca ishet da deshepaxanaqtaxan. Yaqto' Aÿem ishet da qami' saconegueta.

¹⁸Yaqto' Nachaÿem maye Aÿem Qarta'ai. Qaq qami', qalaq qami' ñalqa qataq qami' ñalel. Qaq 'era dam shenapec, Aÿem Nataxala' maye qaica ca seqalanapec.»

2 Corintios 7

¹Qaq ñoqo'oye qami' ñauochaxau' ñaqaÿa't, 'era da qomi' qaÿachaxanapecoto. Qaq ñoqo'oye saishet qome da so'otac ca qauem, nachaqrato' da qomi' huesochiyiñi qataq saishet da huo'o ca qarasouaxashet hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' Ñimaye qomi' ñaconegueta. Sho'oxorenaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ñepogoxoinaqapegue' da qomi' qui'itte', shenaqta'am Ñimaye.

So ña'amaqten So Jesús maye netaña ye ñyecpi ye Corinto ño'ot da ntonaxac so Pablo

²Qaq ñoqo'oye qauauo'oi ca qardaqa' naua qarquiyaqchilli'. Cha'aye saishet da huo'o ca so'otaxac ca sa ñaÿamaxañi qataq saishet da huo'o ca seque'emaqchetaq qataq da satenachetaq.

³Qaq saishet da shenapec de'era da yaqto' qauem da qarhuennataxaqui, cha'aye mashe ime caillaye da ña'aqtac da qami' ñataqta qanhuañiÿaua'a da iquiyaqteÿaxac, da yaqto' qami' ñachaalataxau' qataq da qami' ileuaxa'u.

⁴Qaq ŷataqta qalota da ñaquitaxac qataq ña'amaqteetai' souaxat da qoñiita. Qataq ŷataqta samachiguiñi, na'aictaxa da qalota na seviraxaguet lqalaicpi qalaq aŷem ñanomteguet da ŷa'añaxac qataq aŷem nlaqchigui da ñetonaxac.

⁵Chegoqta'a co'ollaq ñeviraxa na 'alhua Macedonia, nache qaica ca qanmataqa'. Nachaqrata da huo'o da lta'araic qanque'eenaxac. Sataqta'aguet nam qomi' ipa'agueetacpi qataq da maiche qarcolanaxa.

⁶Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ishet da ŷa'añaqchet cam huo'o da nque'eenaxac, Ñimaye qomi' ŷa'añaqche't ŷachegoxotchigui da lviraxac so Tito.

⁷Qaq saishet da nachaqrata da lviraxac somaye da qomi' ŷa'añaqche't, cha'aye nataqa'en saŷaanaq da somaye ŷataqta lta'araic da ntonaxac souaxat da qoñiita. So Tito qomi' da'aqtaxaatapeguema da qami' ŷataqta huo'o da qaryaqaí da qomi' qanauañito, qataq qomi' da'aqtaxaatapeguema dam qaraquicoqoi souaxat dam souaqaigui qataq da qaica ca qaramaxayiqui souaxat aŷem. Qaq can sa'axaŷa de'era, nache ŷataqta nquitect da ñetonaxac.

⁸Aso ŷere maye qami' samaxalo co'ollaxa asomaye ŷataqta qami' ŷaquicoqche't, qalaxaye saishet da huo'o ca ñetogotaxac souaxat da qami' samaxalo asomaye. Qaq na'aictaxa da saŷaten da asomaye qami' ŷaquicoqche't, qalaxaye nataqa'en saŷaten da sa qaŷauec da qaraquicoqoi.

⁹Qaq nagui ŷataqta huo'o da ñetonaxac, cha'aye de'era qaraquicoqoi qami' ŷo'oteque da dalaxaic qarataxaqui qataq chegoqchigui damaye da qauŷaxañiŷot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' ichoxore'n. Qaq damaye maiche 'eetapeguec Ñimaye. ŷoqo'oye saishet da sa'amaqten da qami' so'otaxaque ca qauem souaxat da qami' samaxasaxalo aso qorere.

¹⁰Da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' ŷaquicoqche't, nache saishet qome da qoquitega, cha'aye de'era qaraquicoqoi damaye qami' ŷo'otegueta da qanaralaxache da qarataxaqui qataq qauŷaxañiŷaique da qami' qaichoxore'n qataq qami' qanca'alaxatre'c. Qalaxaye da naquicoxo maye chegaqaigui nam qauem maye huetalec ana 'alhua, nachaqrata maye ishet da dalaataxan.

¹¹Qaq ¡ŷataqta 'onaxaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' ŷaquicoqche't! ¡Ña qauloŷa nagui dam naigui! Damaye ŷo'ot da qami' qauaŷaañi da aŷem qaica ca ŷasouaxashet, nache ivira'a da aŷem qavicheetapeguelec, nataqa'en qaunoitac souaxat da huo'o da qarcolanaqai da huo'o ca seviraguet. Huo'o nataqa'en da qaryaqaí da aŷem qanauañi' qataq qauauo'oi ca nhuaxanaguec cam huo'o da lasouaxashet. Qaq 'enauac de'era qami' qauachaxañi da nache 'ena'am saishet da huo'o ca qarasouaxashechi.

¹²Cha'aye co'ollaq settapiguiñi aso ŷere, qalaq saishet da seuennatega cam shiŷaxaua maye ŷo'ot ca qauem, huo'otaq cam huo'o ca qaŷo'otec. Nachaqrata da sauotaíque da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qami' ŷauaachiguiilo da lta'araic qarhuogoqoi da shenaqta.

¹³Qaq de'era qomi' ŷo'oteque da samaqchiguiñi. So Tito ŷataqta machiguiñi cha'aye qami' qautaua'ni da yaqto' somaye queta da la'añaxac. Qaq damaye ŷactec da qantonaxac naqa'en.

¹⁴Qaq mashe sheetega so Tito da aŷem ŷataqta huo'o da ña'amqaanaxac souaxat qami'. Cha'aye saishet da huo'o ca aŷem qauo'ochec qauem. Chaqrata da 'enauac nam sa'aqtaxanaqteguem so Tito ŷataqta 'eesa, nataqa'en ŷataqta 'eesa nam sa'aqtaxanaqteguema qami'.

¹⁵So Tito tachigui ye lauel naxa 'enauac da qaralaxayiqui qataq da lta'araic 'enec qanqa'eñi. Qaq ŷoqo'oye somaye ŷataqta lta'araic da lauoche da qoñiita.

¹⁶Qaq huo'o da ñetonaxac, souaxat da ŷataqta huo'o da ñaquitaxac da qoñiita.

2 Corintios 8

Da 'eetec da nachetaqtaxanaxac

¹Qaq nagui qami' qarqaŷa't, sauoqtaique da qami' sa'aqtaxanaxama da 'eetec da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷanem nam 'amqaanataxanaxaicpi maye netalec ye 'alhua Macedonia.

²Cha'aye na'aictaxa da lqalaic yemayepi souaxat da ñe'eguenataguec, qalaq nache 'ena'am ŷataqta machiguiñi. Qataq na'aictaxa yemayepi da ŷataqta choxoraq, qalaxaye ŷataqta chetaqtaxanaxaicpi, 'eeta'am da sallaxanecpi.

³Qaq ŷataqta 'eesa da yemayepi ŷan 'enauac cam nalotaua'a. Ivira'a da ŷataqta ŷapacauac naqa'en da lachetaqtaxanaxac. Qataq saishet da choche qaŷamaqtalec, nachaqrata da ŷo'ot cha'aye maiche lhuennataxac,

⁴ivira'a da qomi' nachoxoreetacoto da sa'axasoqta'a, da nache queto'ot da itauaatac nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Yemayepi de'era ŷo'ot, ŷataqta napacalec yem sepetaqttega da tachiguiña cam ishet. Hua'auñi da nañanot Som Qarataxala', ime, nache nataqa'en qomi'. Qaq damaye chegoqchigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶So Tito nacheso so hua'auchiguiñi co'ollaxa da laŷootega't ana qarachetaqtaxanaqche maye qartaunaxanaqchi chegoqchigui da qarautaxanaqtaiqui. Qaq ŷoqo'oye qomi' ñachoxorenaqtacot so Tito da yaqto' nache 'eetai' da queto'ot da ŷo'ottac de'era.

⁷Cha'aye mashe 'enauac da qaŷaŷaten da qoñiita da qami' soxoraiqa: qataq da qanaquitaxaqui hueto'ot qanqa'eñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye qaica ca qanqalanaxaqui da qutaqaitac. ŷataqta huo'o na qauaŷachiñi qataq huo'o da qarapachaqai da qoviitague' na laŷepi shiŷaxauapi qataq da lta'araic qarautaxanaqtaiqui da shenaqta. Nagui qami' taleguete da qami' qaŷaŷamaxareete', cha'aye qauachegoxochiichigui da lta'araic qarautaxanaqtaiqui da qoquiito'ot da qalapoñiitega't ana qartaunaxanaqchi.

⁸Qaq de'era saishet da ñamaxasoxonaxac. Nachaqrata da ñeshetaique da qami' qauaŷaañi da 'eetec da lachetaqtaxanaxac na laŷepi 'amqaanataxanaxaicpi, da yaqto' qami' ishet nataqa'en da qauachaxaŷi dam huesota qarsoxoyiqui.

⁹Cha'aye qami' qauaŷachiñi da So Qarataxala' Jesucristo ŷataqta sallaxanec, qalaxaye ye ŷataqta ŷaguec da qami' ŷauoteque, nache naŷa ana 'alhua, nache ŷacona da choxoraq yaqto' ŷachegoxotchigui da lachoxoyec da qami' qaviyiŷa'a da qami' sallaxanaqa.

¹⁰Qaq de'era maiche qaraŷamaqai da huo'omshe qami' sanema de'era iqataxac. Se'eso lŷa vi'i qami' maye qaua'aviichiguiñi da huo'o na qaŷa'añi, qataq nataqa'en ŷataqta qanasapacheetelec da qauo'ocheetac damaye.

¹¹Qaq ŷoqo'oye nagui no'on da qoquito'ot da qauo'oche damaye, ivitta'a da qaumache. ŷataqta qau'e'naxachiichigui da qarasapachaqai co'ollaq cheta'ague da qauachetaqtaxaŷi da qaŷa'añi acam qanalota'a.

¹²Cha'aye ca shiŷaxaua da ŷoqta 'eesa da lhuennataxa da huo'o ca ŷan, qalaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ŷaŷamaxareeta cam nalotaua'a da ŷan camaye. Cha'aye Ñimaye saishet da iŷaxanaique cam saishet da qanaloua'a.

¹³Qaq damaye saishet da sauoqtaique da qautaunaxaŷi, ime nache qami' qaupa'aŷeeguet da qauenaxaŷiitapigui'. Dam shenaqtapeguec, sauoqtaique da nache qoñiita'a't da qaica ca deuenaxaatapigui'.

¹⁴Nagui qami' qaica ca qaviñiitaique, ŷoqo'oye iuen da qautauaŷi na huo'o da lhuenaxanaxa. Cha'aye saiuen'a da namayepi da huo'o ca na'a'q da ivita da qaica ca iueetaique, nache ŷoltaq qami' itaua'n. Huaña, nache qaica ca deuenaxaatapigui'.

¹⁵Cha'aye nache 'ena'ape naua nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Cam qalota na lapoñiguishec, qalaq qaica ca lli'iŷoxot; qaq cam saq 'amaqtaq ca lapoñiguishec, qalaq qaica cam iueetaique.»

So Tito qataq soua lŷata'ape

¹⁶Qaq sanot da ña'achecŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye ŷachanguit aŷi lquiyaqte so Tito da 'eeta'am naqa'en aŷem da huo'o da lyaxa da qami' itaua'n.

¹⁷Cha'aye somaye ŷalaxaguet dam ŷa'aqtac maye sami', qataq somaye ye nache 'eetai' da huo'o da lyaxa da qoñiita, qaq nagui maiche chegoqchigui da lquiyaqteŷaxac da qami' nqo'onalo.

¹⁸Qaq saishet da nachaqsota so Tito. Nataqa'en huo'o so lŷa samaxasoq qarqaŷa som ŷataqta no'on da na'aqtaguec da na'aqtaxaatapigui 'enauac nam ŷa'amaqten So Jesús ne'ena souaqta'a, souaxat da ŷa'axattac da na'aqtac maye chegaqaigui da nca'alaxa.

¹⁹Qaq saqrata de'era, cha'aye 'enauac nam 'amqaanataxanaxaicpi qalca'ateua'a se'eso qarqaña, da yaqto' ñenaigaqtage', qataq da yaqto' qomi' itaua'n de'era souaqtage' nachetaqtanaxaxac maye so'otaqtac, cha'aye sauoqtaique da ño'oxoraq Ñim Qarataxala' qataq sachaxanaq da qaryaxayec da qami' setauana'q.

²⁰Qaq shenaqtec de'era, cha'aye huo'o da qarvitaxa da huo'otaq qomi' qanayectapeguelequete souaxat ana nachetaqtanaxaqte maye llañaonaqtac.

²¹Qaq qomi' ñepogoxoinaqtapegue' da so'otaq ca ñañaamaqchiguiñi. Qaq saishet da sauoqtaique da nachaqñita Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qomi' ñauaachiguiño, maye nataqa'en na shiñaxauapi.

²²Qaq soomaye saishet da nachaqsouate'. Nataqa'en samaxasoq so lña qarqaña maye nataqa'en qomi' sañaanaqta da 'eetec da ltaunaxanaxac. Qaq nquictec nagui da ltaunaxanaxac souaxat da naquitaxac da qoñiita.

²³Qaq da huo'otaq huo'o ca denataxanec so Tito, qaq qaua'aqtaxañim camaye da so Tito maiche itaua, añem itauaatac da qami' souaqtegueto. Qaq da huo'otaq qainataxanec soua lña't qarqaña't, qalaq qaua'axache' da soomaye maiche lamaxa'she nam ña'amaqten So Jesús maye hueta'a ne'ena soota'a, qataq soomaye ño'oxoreetrac So Cristo.

²⁴Qaq ñoqo'oye qami' no'on da ñataqta qauachaxañiñalo soomaye da qarsoxyiqui, yaqto' na 'amqaanataxanaxaicpi maye ñama'q soomaye ñañateeta da ñoqta qomi' 'eesora naxa da qami' sho'oxorenaqta'ape.

2 Corintios 9

Aso ntaunaxanaqte maye qañamaxa so nqañañecpi

¹Qaq de'era lataxac da qaño'ot aca ntaunaxanaqte da yaqto' qaitauan ca qara'amqaanataxanaxauapi maye hueta'a ye 'alhua Judea, qalaq damaye saishet da iuen da shiyiñi.

²Cha'aye añem mashe ime da sañateeta da qami' saishet da huo'o ca qaupaquiitaique da qautaunaxañi. Qaq ñoqo'oye añem ñataqta huo'o da ña'amqaanaxac da sa'aqtaxaateguem nam hueta'a na 'alhua Macedonia da qami' maye qoviita'a na 'alhua Acaya, da ñataqta qami' lhuotte' da qautaunaxañi so lña vi'i. Qaq na lma' na 'alhua Macedonia co'ollaq ñañaten de'era, nache qalota namayepi na huo'o da lhuennataxac da nataqa'en detaunaxan.

³Qalaxaye nache 'ena'am añem ishet da qami' samaxalo so Tito qataq soua dos qarqaña't, yaqto' qami' ña'añaqche't da yaqto' qauqataxaniñai' aca qartaunaxanaqchi; yaqto' ishet da qañañaten da qomi' 'eesora naxa da qami' ña'amaqtenaqtalequete.

⁴Mashe qauañachiñiita'a mque' da qara'aloxo maye ishet da seviraxaguet, qaq saishet da sa'axataq dam qaviyeeguet qami' da huo'otaq huo'o ca qarqaña da chegaqaña na 'alhua Macedonia da ñenaicapegue' da qami' ilaleguete da saishet

da qauqataxaniitai' aca qarachetaqtaxanaqche. Qaq jca hueta'ague cam qanaquitaxac maye sa'axataqtac naxa da qoñiita!

⁵Qaq ñoqo'oye ñaŷamaqchiguiñi ñaqa'en da sama'q soua qarqaŷa't da hua'auyiñi da qami' nqo'onalo da yaqto' soomaye ishet da qami' itaua'n da qalapoiñiŷa't aca qarachetaqtaxanaqche maye maiche qauachaxaniŷapec co'ollaxa. Huaña, nache qami' qauachaxani da ŷataqta qanasapacheetelec da qauo'ocheetac damaye, qataq huetaigui da qarsoxoyiqui qataq saishet da choche qami' qaŷamaqtaleguete.

⁶Qaq qantooñita'ac de'era na'aqtac, 'eeta': Ca saq 'amaqtaq ca ŷan, qaq nataqa'en saq 'amaqtaq ca ŷaconeguet; qaq ca lta'araic ca ŷan, qaq nataqa'en lta'araic ca ŷaconeguet.

⁷Qaq ñoqo'oye ñi 'oonolec ishet da ŷan cam lcata cam tachigui da lquiyaqteŷaxac da ŷan, qaq saishet da choche nacheta'a, huo'otaq da choche qaŷamaqtalec. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ŷaŷamaxareeta cam ŷataqta machiguiñi da dachetaqtaxan.

⁸Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da chochaq huañi naqa'en da qami' ŷanema na ŷotta'a't yo'oqchigui qana'achecŷaxaqui, yaqto' qami' ishet da huo'o 'enauac na maiche qarviñiqui. Huaña, nache ishet da qautauaño ca qarŷai.

⁹Cha'aye naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷa'axa't ca chetaqtaxanaxaic shiŷaxaua, 'eeta': «Nache 'eetai' da itauaatac na choxoraqpi, nache ŷo'ot na lachetaqtaxanaxat ŷataqta sa naloqnañi; qaq de'era lachetaqtaxanaxac, damaye choche tatec.»

¹⁰Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi ñi ŷan acam nañiguishes ala, yaqto' qoŷanoigui na 'alhua, qataq ca qanallec da yaqto' ŷa'añaqchet ca shiŷaxaua. Nataqa'en Ñimaye qami' ŷanema qome 'enauac ca qaviñiitaique, yaqto' ishet da qautauaño ca qarŷai.

¹¹Qami' ŷo'oteque da qami' sallaxanaqa, yaqto' ishet da lta'araic ca qaŷa'añi. Yaqto' qalota nam ŷaatacot da na'achecŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat aca qo'omi maye qalaŷoñiŷa't da qomi' sachoq acamaye da seraxa yemayepi.

¹²Cha'aye de'era qartaunaxanaxaqui saishet da ndotec da na qarqaŷañoicpi ŷaconeguet cam iueetaique, maye nataqa'en ŷo'otec namayepi da ŷaatacot da lta'araic na'achecŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³De'era qartaunaxanaxaqui ŷachaxan da qami' ŷataqta qaualaqaiguet da no'on na'axaŷaxac maye ŷa'axat da na'aqtaguec So Cristo. ŷoqo'oye camayepi ishet da ŷo'oxoreetac, qataq huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Nataqa'en nqouagaxaueetaleguete qami', cha'aye ŷataqta qalota da lauoches da qoñiita, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ŷachaxanalo da lqouagaxanaqtaic.

¹⁵Sanqot da qana'achecyaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye yataqta lta'araic da qomi' ñanema qana'achecyaxac, qaq damaye saishet da sañoxotaq da yataqta sa'axataqta!

2 Corintios 10

Da 'enec so Pablo maye Jesús lamaxashec

¹⁻²Ayem qoyeetegacnaxa da qaica ca ña'amaqchec da qami' sootaiguilo, qalaxaye naxa da ayem qañoqta, qalaq yataqta saq llivigui ye iuel. Qaq ayem qami' ñachoxonnoiguilo chegoqchigui da lsoxosoxonaxac qataq da lauotaxanaqtaic So Cristo, da qom qami' sevitalo, qalaq saishet da ayem qauamaqyalec, da yaqto' sa sareno'ot da shenapega nam qomi' quetapegueleguete, cha'aye namayepi 'eetega da so'otaqtac damaye, cha'aye huo'o cam yo'oqchigui ñaquitaqtaique, shenaqta'am nam laýepi shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua.

³Cha'aye 'eesa da choche qomi' shiñaxau', qalaxaye saishet da shenaqta'am na shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua da huo'otaq deloqui.

⁴Cha'aye dam qaro'ogoxonaxat da huo'otaq seloquiaq, saishet da nachena na lo'ogoxonaxat nam shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua. Cha'aye damaye nachera da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' ishet da selaxataxagui nam ñe'eguenaxaqui, nataqa'en nam mpa'aguenataxanaxacpi,

⁵qataq da ño'oxonnaxac nam huotaique da npaxateguet da yaqto' saishet da ivira da ñoqta qañauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Sachegoxotaqchigui de'era na'añaxac da so'ogoxonaxa da yaqto' na 'etaxaloxoicpi naralaxa't naua lhuennataxaco, nache ñalaxaguet So Cristo.

⁶Qataq yataqta qaica ca shegaqttega da sauqo'o ca nhuaxanaguec 'enauac nam saishet da ñalaxaguet So Cristo, sa'auaxanaqchiyiñi qami' choche ivitta'a que'eca na'a'q da 'enauac na shiñaxauapi da yataqta yalaq.

⁷Qami' qauloitagui ca yo'oqchigui shiñaxaua. Qom huo'otaq huo'o ca 'eetega da quetague' So Cristo, qaq camaye no'on da ñaýateeta da qomi' nataqa'en qolaqtague' Somaye.

⁸Qaq na'aictaxa da huo'otaq ayem qapio'olec da sagaqtenapeguet da shenec, qalaxaye saishet da ña'aloxootac. Cha'aye Som Qarataxala' ayem yami' da ña'añaxac da qami' ñatañañalo, da yaqto' qami' setaua'n da nquiguisheguem da qarpi'iñaxaqui Somaye, qaq saishet da qami' ñelaxaayiñi.

⁹Qataq saishet da qaup'i itaxañiitega da sauotaique da qami' sequichoqche't nagui da qami' samaxalo naua yere.

¹⁰Cha'aye huo'o na 'eetega da naua ña'aqtaqa maye huetaleguete ana yere yataqta sa nsattegueta, qataq huo'o da la'añaxa'c, qaq dam yataxac da setaqtac, qalaq qaica ca ña'añaxac, qataq sa saýaten da ñaýamaqchiyiñi naua ña'aqtaqa qataq yataqta qaica ca ñayego't naua ña'aqtaqa, nachaqrata da qaño'ota'n.

¹¹Qalaxaye que'eca shiŷaxauapi maye 'enapec de'era, camayepi no'on da ŷaŷateeta nataqa'en da qom qami' ñeqo'onalo, nache sachetac da ŷa'añaxac 'eeta'am da ŷa'añaxac da setaqtac da samaq ana ŷere da aŷem qaŷoqta.

¹²Cha'aye aŷem saishet da sauotaique da sheeta'am nam detaqtacpi da maiche ño'oxoreetapeguela't. Cha'aye da huo'o ca maiche naloqnaxaatapeguela't, nache camaye qaica ca laŷaanataxanaxac.

¹³Cha'aye qomi' saishet da huo'otaq sagaqapeguc da ñapagaqalec cam tachiguiña cam qomi' qoŷanema. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nacheñi Ñi ŷa'an ca loga't cam qaro'onataxanaqa', qaq nacheñi Ñimaye Ñim qomi' ŷanema da huo'omshe seviraqa'alo qami' maye qoñiitaña na nŷecpi Corinto.

¹⁴Qaq ŷoqo'oye saishet da huo'otaq ñapacalec dam aŷem qoŷanem ŷo'onataxanaxac, qalaxaye sa'uchiguiñi da sevira'a na nŷecpi na Corinto da sa'axattac da no'on na'axaŷaxac maye na'aqtagec So Jesucristo.

¹⁵Qataq saishet da ñepa'axanapeguelec ca lo'onatac ca lŷa shiŷaxaua da huo'otaq se'enaxatteguem ca maiche ŷalamaxat. Nachaqrata da aŷem ñaquitta'a da nquic da qarpi'iŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' aŷem ishet da nquitect da ŷo'onataxanaxac da qoñiita. 'Era da sauotaique da seviraaxata'a da ŷo'onataxanaxac.

¹⁶Nataqa'en huo'o da iyaxa da sa'axatec da no'on na'axaŷaxac da sevira'a ca qaŷoqta 'alhua, nam qoviita'a nŷecpi Corinto cam saxanaqca ca ivira'a nam 'aqtaxanaxaicpi. Yaqto' qaica ca 'eetega da ño'oxoreetapigui ca lo'onatac ca lŷa shiŷaxaua.

¹⁷Cha'aye naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': Da huo'o ca nshetaique da na'amaqten, qaq camaye no'on da na'amaqteeto'ot Ñim Nataxala'.

¹⁸Cha'aye ca shiŷaxaua maye qaŷaŷamaxareeta, saishet da nacheca cam maiche ño'oxoreetapeguela't, nachaqcata cam ŷaŷamaxareeta Ñim Nataxala'.

2 Corintios 11

So Pablo qataq som saq 'en maye 'eetega lamaxashecpi So Cristo

¹Da iyaxa da qami' cara'ac da aŷem qana'añaxacheeguet, cha'aye sheeta'am ca qaica ca laŷaanataxanaxac.

²Cha'aye aŷem huo'o da 'eco' ica'alaxanaxac da qoñiita. Qalaxaye de'era ica'alaxanaxac, damaye chegoqtot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye aŷem sauotaique da qami' saronaxanaxanegueta So Cristo, qataq sauotaique da qami' sachaxaneua'alo Somaye, da 'eeta'am ñaqa'en aca qa'añole maye saxanaxa da huaron, da huaroneguet ca 'oonolec ŷale.

³Cha'aye de'era 'eetec so na'araxanaq maye sa nqalaataxaic co'ollaq ŷatenachet aso Eva, nachera da ŷo'ot da icolanaxa da saiuena'a da nataqa'en ishet da qami'

ÿatenache't. Nache da qarhuennataxaqui ishet da dasheueeguesop dam huesochiguiñi qara'amqaanataxanaxaqui So Cristo.

⁴Cha'aye qami' qana'añaxacheeguet nam qami' nvittapegueua'alo maye ÿa'axattac ca lÿa Jesús maye saq 'ena'am som sa'axataqtac, qataq da qami' qauacoñiiguet ca lÿa saqcha'a maye saq 'ena'am som Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye mashe qauacoñiiguet, qataq ca lÿa na'aqtaxanaxac maye saq 'ena'am dam mashe sogote qauacoñiiguet.

⁵Cha'aye aÿem sela'a da saishet da aÿem napacalec nam qoquiitague'pi maye 'eetega da nataÿaña nam Jesús lamaxashecpi.

⁶Qaq na'aictaxa da saishet da ÿoqta saÿaten da itaxaÿaxac, qalaxaye saÿateeta da huo'o ye sa'axattac. Qaq damaye, nache 'eetai' naxa da qami' sachaxaategalo, chegoqchigui 'enauac nam qami' so'oteque.

⁷Qaq ¿negue't cam ÿasouaxashet? Ye nachaqrata da qami' sa'aqtaxanema da no'on na'axaÿaxac maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq saishet da qami' seÿaxaato'oto da aÿem qaushiichiñi. Qataq she'eguelaxa da qaica ca ÿa'amaqchec da yaqto' ishet da qami' qanauaxaÿaxaayishegue'm.

⁸Qaq aÿem 'eeta'am da seuotaxanec aso alom nam ÿa'amaqten So Jesús co'ollaq saconeguet aso lsheetenaxanaqte, da yaqto' qami' souapegueto.

⁹Qataq co'ollaq qami' sootaiguilo, qalaq huo'o da iuenaxanaxa, qalaq saishet da huo'otaq qami' seÿaxaataiguilo da aÿem qautauañi. Cha'aye nam ÿa'amaqten So Jesús maye lma' ye 'alhua Macedonia, aÿem nviraxata aso ltaunaxanaqte maye naigui nam seueetacpi. Qaq ÿataqta lta'araic da itelaxa da huo'otaq huo'o ca aÿem ime'eguet da qoñiita, qaq damaye nache 'eetai' da shecto'ot.

¹⁰Qaq ÿataqta aÿem 'eesa da sauattoota da 'eesa lataxac maye chegoqo'ot So Cristo, qaq ÿoqo'oye saÿateeta nataqa'en da saishet da huo'o ca nqat da ñetonaxac nam netaña ye 'alhua Acaya.

¹¹Qalaxaye saishet da ÿa'aqtac de'era, souaxat da sa qami' sauoteque. ¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿaÿateeta da aÿem ÿataqta qami' sauoteque!

¹²Qalaxaye aÿem shecto'ot da so'ot dam so'ottac, yaqto' saishet da sauo'o ca ldaqa' nam choche ÿauotaique dam qaÿo'oxoreetac qataq qaisheeteta, da yaqto' huo'o ca ntonaxac da 'ena'ama qomi'.

¹³Cha'aye namayepi saq 'en da namaxashecpi, qataq datenataxaatac, choche ÿe'enaxat da lataxac nam ÿataqta 'eesa da lamaxashecpi So Cristo.

¹⁴Qaq damaye saishet da huo'otaq lleualqa'a, cha'aye saÿaanaq da so pa'aguenataxanaxaic ishet da choche ÿe'enaxat da lataxac cam 'oonolec na lamaxashecpi piguem le'ecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye huo'o na le'eraxa.

¹⁵Qaq ñoqo'oye saishet da qalhuala'a da huo'otaq nam lo'onataxanaxanecpi somaye da ishet da choche ne'enaqchingui da 'eetega da no'on cam ño'ottac. Qalaxaye ca nhuaxanaguec namayepi ipacchigui qome 'enauac nam ño'ottacpi.

Na nque'eenaxacpi so Pablo souaxat da lamaxashec So Jesús

¹⁶Qaltaq she'eguelaxaalec da ña'aqtac: da saishet da huo'o ca ipettega da aÿem huo'o ca ño'onataxac. Qaq da huo'o ca lhuennataxa de'era, qaq no'on da aÿem hua'aqta'a da setaqa da sheeta'am cam huo'o da no'onataxac, yaqto' nataqa'en aÿem cara'ac da huo'o da ña'amqaanaxac.

¹⁷Qaq de'era shenapec saishet da aÿem ñamaxalec So Qarataxala'. Cha'aye da ña'amaqten, nache da setaqa, qalaq 'eeta'am da huo'o ca ño'onataxac.

¹⁸Cha'aye qalota na choche na'amaqchengui nam huetalec ana 'alhua, qaq ñoqo'oye nataqa'en aÿem ñataqta huo'o da ña'amqaanaxac.

¹⁹Cha'aye qami' qaupi'itaxañiitega da qami' ñaanaxanaxaiqa, qalaq ¿ta'ainco' ye qana'axañaxañeeto'ot nam huo'o da aloic?

²⁰Cha'aye qana'añaxacheeguet nam shiñaxauapi maye qami' ñamaqta'ape da choche qami' lo'onataxanaxanaqa, qataq qami' nhuottaleguete, qataq qami' ñatenachetta'ape, qataq saishet da qami' iyacna'ape, qataq da iuxaatapoiguiilo naua qarashegolli'.

²¹Aÿem huo'o da ña'agaxa da sa'axat de'era, qalaxaye qomi' saishet da nache shenaqteque qami'. Qalaxaye ye huo'o nam qami' ño'oteque de'era, nache nataqa'en aÿem so'ot damaye, na'aictaxa da sheeta'am ca huo'o da aloic.

²²Namayepi da huo'otaq hebreo le'ecpi, nache nataqa'en aÿem. Qataq namayepi da Israel le'ecpi, nache nataqa'en aÿem. Qataq namayepi da chegoxoguet so Abraham, nache nataqa'en aÿem.

²³¿Namayepi peta'a lamaxashecpi So Cristo? Qaq da nache 'eetec, nache aÿem ñactec da ñapactelec namayepi, qaq na'aictaxa da 'eco' huo'o da aÿoic da shenapec de'era. Qalaxaye aÿem ñactec da ño'onataxanaxac, saq 'ena'am namayepi. Ñactec da ñeuaxanaguec, qataq ñactec da ñecoñetaguec. Qalota da sootaigui da lchec da nleuaxa.

²⁴Qataq ivi' cinco da ñe'eguelaxalec da na lta'alpi na judiopi da aÿem damaxasoxoolec da aÿem qañalashen treinta y nueve da qañe'eguelaxañi so nalashenaxanaxat.

²⁵Tres da ñe'eguelaxalec da nam lataxala'pi na Roma le'ecpi da aÿem irotega na 'epaq qataq 'oonolec da aÿem qairotega na coma'. Qataq tres da ñauane' da iyiiñi ana notaxaqui late'eraí maye quiguingui na 'etaxat maye senottaua'a, qataq mashe ñauane' da 'oonolec pe qataq 'oonolec na'a'q da sootangui aso auaxai late'eraí, choche ivitta'a da aÿem qanqatsheguem da aÿem qanca'alaxatec.

²⁶Qataq ÿataqta qalota da sequeuotac, qataq ñauane' da sa'axasoxootapigui na talapi sa seren da ñachaalataxac, qataq nataqa'en sevira'a naxa da hua'c da aÿem qaicachiÿa da huo'o ca qoÿeetec da ñachaalataxac, nataqa'en da lchec da sootaigui na maiche ihuo' le'ecpi, nataqa'en da sootaigui na saishet da ihuo' le'ecpi. Qataq ñauane' nataqa'en da lchec da sootaigui na qalota nÿecpi, nache 'ena'am da hualec na no'onaxa, qataq ana auaxai. Qataq ñauane' da lchec nam 'eetega qarqaÿañicpi, qalaxaye tenataxanaxaicpi.

²⁷Qataq ñeque'etaxangui da ÿo'onataxanaxac qataq da ñaqalaatapigui'. Qataq huo'oi naua pe' da saishet da so'оче. Qataq ñeque'etaxangui na iqouaxa qataq na ÿaquip, qataq souaxat da qaica ca ÿogoxot, nache ñeque'etaxangui na latomaxa.

²⁸Qaq damaye, 'eeta'am da qaica ca la'amaqchec, da aÿem ñaq 'eetalec da shecto'ot da iuogoxo da setauaatac nam ÿa'amaqten So Cristo.

²⁹ÿataqta aÿem ÿalolaqchet da huo'o ñi selota'a da sa no'on, qataq ÿo'ot da icoxo qataq ÿalemataic da huo'o ñi selota'a da ÿaueeguet da huo'o ca lasouaxashet naqa'en ca lÿa.

³⁰Qaq ÿoqo'oye da huo'o ca huaña da ño'oxonnapec, qalax na'amaqchengui 'enauac nam lataxacpi maye ichoxot da qaica ca ÿa'añaxac naqa'en.

³¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lta'a So Qarataxala' Jesús, som taiguet da chochaq tatec da ño'oxonnataguec, Ñimaye ÿaÿateeta da saishet da satenataxaatac.

³²Co'ollaq soota'a ye nÿecpi ye Damasco, nache so nta'a maye ilotague' yemaye, maye do'onataxaatacot so lÿa nta'a le'enaxat Aretas, somaye ÿauo'o so nalleppi da nauan naqa'en so lasom ye nÿecpi da yaqto' aÿem qaÿaconeua'a da aÿem qaicoñe'.

³³Qalaxaye huo'oi soua ñauochaxau' aÿem ÿacherangui aso no'oxona, nache sachiviigui qanqa'en so nalloxoc so lpaqtaxat ye nÿecpi. Qaq 'era da 'eetec co'ollaq ñaneltaxan.

2 Corintios 12

Da lauanaqchec qataq da qaÿaÿaanaxanaxanec so Pablo

¹ÿataqta qaica ca naigui ca shiÿaxaua da maiche ño'oxoreetapeguela't. Qalaxaye nache 'ena'am so'ot damaye. Qaq nagui nache qami' sa'aqtaxanema nam ÿauanaqchecpi qataq dam aÿem ÿaÿaanaxanaxanec so Qarataxala' Jesucristo.

²⁻³Aÿem sauatton so ÿale maye ÿa'amaqten So Cristo, qaq somaye mashe ivi' nagui naua catorce vi'ie da qaÿauega yem piguem maye pa'atcheguem. Aÿem sa saÿaten da ima da lo'ocÿaxac co'ollaq qaÿauec, huo'otaq saishet. Qalaxaye chaqñeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ÿaÿaten.

⁴Nachagrata da aÿem saÿaten da Somaye qaÿaueegue co'ollaxa da piguem dam lma' na qanca'alaxatec. Qaq co'ollaq hueta'a yemaye, nache hua'axaÿalo soua

na'aqtaqa maye sa qaŷa'axaŷapiguilo qataq sa qaishtapec da detaxaiguilo ca choche shiŷaxaua.

⁵Aŷem ishettaxa da ña'amaqten da sauatton ca ŷale maye 'eeta'am somaye, qalaxaye aŷem saishet da maiche ña'amaqteela't. Nachaqrata da aŷem na'amaqchengui da qaica ca ŷa'añaxac.

⁶Aja' ŷataqta 'eesa de'era, da huo'otaq aŷem maiche ño'oxoreetapeguela't, damaye saishet da naigui da aŷem qaica ca saŷaanapec, cha'aye aŷem sa'axattac dam 'eesa. Qalaxaye saishet da sheetec de'era, cha'aye sa saŷamaxaren da huo'o ca aŷem ŷagaqnapeguc souaxat da imeteetac nam so'otpi huo'otaq nam ŷa'aqtacpi,

⁷huo'otaq nam ŷauanaqchecpi maye aŷem ŷachaxana Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ŷoqo'oye da yaqto' saishet da aŷem taigui da ño'oxonnaxac, nache aŷem seviguet da lta'araic ñequi'ic. 'Eeta'am da so pa'aguenataxanaxaic ŷa'ayigui da ŷo'ocŷaxac aca ŷaxat le da yaqto' ŷauo'o da lta'araic ñeque'eenaxac.

⁸Qaq ŷoqo'oye tres da she'eguelaxalec da seŷaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' nqat de'era ñeque'eenaxac.

⁹Qalaxaye Ñimaye aŷem ŷasateguet, 'eeta': «Da iqouagaxanaqtaic mashe 'am hueto'ot, qaq saqca ca lŷa 'aueetac. Cha'aye da ŷa'añaxac yo'oq da nachattaigui ca shiŷaxaua qaica ca la'añaxac.» Qaq ŷoqo'oye ŷataqta samachiguiñi da saqca ca ŷa'añaxac yaqto' da la'añaxac So Cristo yo'oq da aŷem nachattaigui.

¹⁰Qaq ŷoqo'oye samachiguiñi da huo'otaq qaica ca ŷa'añaxac, huo'otaq da aŷem qaisheuetac, huo'otaq da huo'o da iuenaxanaxa, huo'otaq da aŷem qaicaatac, huo'otaq da souaigui ca lqalaic sasoilec So Cristo. Cha'aye dam ŷo'ot da ŷa'añaxac, nachera naxa da ivita da ñauattoola't da qaica ca ŷa'añaxac.

Saq maguiñi so Pablo souaxat so 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye Corinto

¹¹Aŷem saŷaten da maiche ño'oxoreetapeguela't, nache damaye ŷa'axat da qaica ca saŷaanapec, qalaxaye qami' aŷem qauamaqŷalec da so'ot damaye. Qamaq qami'ctaxa maye qavio'oxoyiñiitac aŷem, cha'aye sela'a da saishet da aŷem napacalec nam qoquiitague'pi maye 'eetega da natañaña nam Jesús lamaxashecpi, na'aictaxa da aŷem qaica ca shenec.

¹²Cha'aye da ñeualaxaunaxac co'ollaq qami' sootapegueto, qataq nam na'anecpi maye sa qaŷauanapigui, qataq nam ŷo'ot da na'aalaxa maye so'ot chegoqchigui da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachena na ŷachaxan da ŷoqta 'eesa da aŷem lamaxashec So Jesús.

¹³Cha'aye da qoñiita 'oonolec dam no'on maye saxanaxa da qauo'oche, dam mashe ŷo'ottac na laŷepi 'amqaanataxanaxaicpi: ¡Qami' saishet da aŷem qautauñic aca qo'omi! ¡Qalaxaye choche aŷem qauchoxoyiñi! Cha'aye maiche ŷasouaxashec, souaxat da maiche aŷem saishet da qami' seŷaxanoiguilo.

¹⁴Qaq nagui mashe ñaŷamaxattac da qaltaq qami' ñamaqtegallo. Qaq damaye mashe ivi' da tres da she'eguelaxalec da qami' ñeqo'onalo, qalaxaye saishet da qami' seŷaxanoto da aŷem qautauñic aca qo'omi. Cha'aye saishet da nacheca cam ñalaqpi cam laŷona't aca alom da yaqto' itaua'n caua lta'al, maye nacheca caua nta'al maye iuen da laŷona't aca alom, da yaqto' talec ca llalaqpi. Qaq qami' maye qami' ŷalaqpi.

¹⁵Qaq aŷem qaica ca shectega da sematteuo na aŷem hueto'ot, ivira'a da yo'oqchigui ñachaalataxac da saneuo da yaqto' qami' setaua'n. Da aŷem ŷataqta qami' sauoteque, qaq ŷta'ainco' qami' ye saishet da aŷem qauauochec?

¹⁶Qami' qauaŷachiñiita da aŷem saishet da saŷamaxaren, da qanhuogoqoitapeguelec aŷem da yaqto' aŷem qaŷa'añim aca qo'omi. Qalaxaye nache 'ena'am huo'o na 'eetega da aŷem sa ñeqalat da qami' satenache't.

¹⁷Qalaxaye saishet da qami' satenache't da huo'otaq sachegoxotchigui cam 'oonolec soua shiŷaxau' maye qami' samaxalo.

¹⁸Co'ollaq seŷaxanot so Tito da yaqto' qami' namaqtegallo, qalaq samaxague so lŷa qarqaŷa. Qaq ŷpeta'a qami' ŷatenache't co'ollaxa so Tito? Qataq ŷpeta'a saq 'en da qomi' nache 'eeta'a't da qarataxac, qataq 'eeta'a't da qarhuennataxac?

¹⁹Qalqo' ŷqami' qaupi'itaxañiŷa peta'a da qomi' shenaqaplec de'era, da choche qami' ñimanaqtacoto? 'A'i, saishet. Nachaqrata da qomi' ŷaŷateete' Ñim Lo'onatac 'Enauacna nagui da qomi' lalamaqa'ate So Cristo. Qaq 'enauac de'era so'otaq, qami' ŷaqaŷarolqa, damaye naigui da yaqto' ishet da qanquiquiitasheguem da ŷataqta qaupi'iŷa'ai So Cristo.

²⁰Cha'aye aŷem huo'o da icolanaxa da huo'otaq ivita da qami' ñeqo'onalo, qaq saiuena'a, da huo'otaq qami' selaleguete da qampi'iñeeguet da tatapigui ye iuel qom qami' ñauaneto, qataq saiuena'a da qami' nataqa'en saishet da tachigui cam tatapigui ye qarvilli da aŷem qanauañi'. Cha'aye aŷem huo'o da icolanaxa da huo'otaq qami' ñatenaleguete da qancotaitega't, qanquiŷaita'a't huo'otaq ñi 'oonolec dalematalega ca lŷa souaxat da mataxalaic, ŷa'axat ca saq 'en, quetapeguelec ca lŷa, quetaque' da ño'oxonnaxac, qataq huo'o na choche lliŷa't naqa'en na laŷepi.

²¹Qataq da seuennataxaatac, nache ŷataqta huo'o da icolanaxa da qom ivita da qami' ñamaqtegallo, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da ŷo'ot ca ŷa'aloxo cam ishet da aŷem nnoinaqchet, cha'aye qalota da qoñiita na saishet da ŷaxanec da lle'etaxaloxo qataq da ŷo'ottac da qauem, nachaqrata da ŷo'ottac dam sa qaishetapec, cha'aye huo'o na ñaq quetalec da ŷo'ottac da sa qaŷashen lataxac da qanayeetapeeguet aca sa nhua.

2 Corintios 13

Na nqataxacpi qataq da pa'atec nquinaxanaxac

- ¹Qaq mashe ivi' tres nagui da she'eguelaxalec da qami' ñeqo'onalo. Qaq qantooñita'aque qome naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eetra': Da qaỹauo'o ca lasouaxashet ca nỹa, qalaq iue'n caua dos huo'otaq tres shiỹaxau' da da'aqtaxa'n.
- ²Co'ollaq mashe dos da she'eguelaxalec da qami' ñamaqtegallo, nache qami' secoyegueete' da nam huo'o ca lasouaxashet aỹem ŷataqta ña'axannec da shenapega, semata'aguet nam taỹa'a nataqa'en da ŷo'ot de'era ñe'etaxaloxo. Qaq nagui da aỹem qaỹoqta, nache qaltaq she'eguelaxalec de'era.
- ³Qaq damaye so'ot, cha'aye qami' qanmichiitaique cam ichoxot da So Cristo aỹem detaxaigui. Qataq So Cristo saishet da saqca ca la'añaxac da qami' ŷaỹamaxaayĩni, chaqrata da Somaye yo'oq da la'añaxac da qami' huetaiguilo.
- ⁴Qaq 'eesa da 'eco' qaica ca la'añaxac Somaye co'ollaq qaiuaxaneuo, qalaxaye nagui Somaye nca'altauec chegoqchigui da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ŷoqo'oye qomi' ñeuanaqaua'a So Cristo da qaica ca qara'añaxac. Qalaxaye huo'o da qana'achec, cha'aye ñeuanaqaua'a da la'añaxac Somaye qataq da lca'alaxa maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq qom qami' sevitaxalo, nache ishet da ŷataqta qami' sachaxanaxalo de'era na'añaxac.
- ⁵Qaq maiche qanmicheela't qome, yaqto' ishet da qauaỹaañita qom ŷoqta 'eesa da qaua'amaqchiñiitac So Cristo. Qaq ŷataqta qañe'egueñiila't qome, qaq qom qauañochoche, nache ŷoqta 'eesa da qami' hueta'agueta Somaye. Qalaxaye da saishet da 'eesa da qaupi'iỹa'ai So Cristo, nache damaye ŷa'axat da saishet da qami' hueta'agueta Somaye.
- ⁶Qaq ŷoqo'oye huo'o da ñaquitaxac da qoñiita da ŷataqta qauaỹaañita da qomi' saishet da choche qomi' tenataxanaxaiqa, cha'aye mashe ñemataxai' da qañe'eguenataguec.
- ⁷Saishet da shegaqttega da 'ena'am da huo'o ca qarlamaxataxac. Chaqrata da ñeqouagaxaunaqtacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' qami' saishet da qauo'oche ca sa ŷaỹamaxañi. Qaq saishet da seỹaxanaqtacot Ñimaye souaxat da mashe ñauanaxai' da qañe'eguenataguec, nachaqrata da sauoqtaique da qami' qauo'ocheetac cam ŷaỹamaqchiguiñi.
- ⁸Nachaqrata da so'otaq cam itauan ca 'eesa lataxac, qataq saishet da so'otaq cam dataỹa'aguet damaye.
- ⁹Qaq ŷoqo'oye da qami' 'añaxaiqa, nache qomi' ŷataqta samaqchiguiñi da qaica ca qara'añaxac. Qaq qolaqtot da ñeqouagaxaunaqtaleguete qami', yaqto' qanquiquiita'aguet da nalochiguiñi da qarpi'iỹaxaqui So Cristo.
- ¹⁰Qaq qami' samaxalo ana ŷere nagui da saxanaxa da qami' ñeqo'onalo, yaqto' huo'o ca qardaqa'ai da qanaralaxache da qarataxaqui, yaqto' saishet da huo'otaq qami' sa sechera'ape qom qami' sevitale. Cha'aye dam na'añaxac maye aỹem

ỹami' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye setaunaxanot da yaqto' nquigishieguem da qanaquitaxaqui Ñimaye, qaq saishet da yaqto' qami' selaxachiguilo.

¹¹Nachaqrata de'era, qami' ñauochaxau' ỹaqaỹa't. Qami' sequiita'ape qataq qami' seỹaxanoiguilo da nache 'eetai' da qauamaichiguiñi. Qanpogoxoiñiỹapegue' da qanquigaxachiitashieguem da no'on qarataxaqui. Aỹem qaulaqaiguēt qome. Qataq qanaỹamaxayiñeeta't qataq qavi'imaqaitac. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ñim qomi' lauotaqa'ate qataq qomi' ỹanema da qarlagaxayec, Ñimaye qami' hueta'agueta.

¹²Qaq ñi 'oonolec da qoñiita da nquine' ca lỹa la'amqaanataxanaxaua, nache ỹataqta ỹachetoigui da lta'araic lauotaxanaqtaic. 'Enauac na qarqaỹañicpi maye ỹa'amaqten So Jesús qami' iquiita'ape.

¹³¡Qaq da lqouagaxanaqtaic So Qarataxala' Jesucristo qami' taleguete! ¡Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ỹachaxanalo da lta'araic lsoxoyec! ¡Qaq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta nache 'eetai' da qami' nnaictagueto!

Gálatas

Gálatas 1

So Pablo ñamaxa aso lere so 'amqaanataxanaxaicipi maye netaña ye 'alhua Galacia

¹⁻³Qami' ñauochaxauapi ñaqañañicpi maye qaua'amqaanataxaniitac maye qoviita'a na 'alhua Galacia: Añem Pablo qataq nam ca'attague' So Cristo maye añem hueta'aguet, qami' sequinaqta'ape. Señaxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a qataq So Qarataxala' Jesucristo da ñataqta qami' ñauoteque qataq qami' ñanema ca qarlagaxayiqui. Añem namaxashec da sa'axat da no'on na'axañaxac: ¡da So Jesucristo mashe qaltaq nca'alec! Qaica ca añem ñamaq nam shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua, nachaqkota Somaye qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lta'a Ñim nca'alaxateeguesop da l-leuaxa co'ollaxa.

⁴So Jesucristo ñataqta nache 'eetai' da ñalaxaguet Ñi Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna, qataq nañaneguet da nleuaxa yaqto' Ñimaye ñapalaxat na qaraxaxashetpi qataq qomi' isoueguesopa nam qauemsat maye huetalec ana 'alhua.

⁵Qaq ñoqo'oye ¡nache 'eetai' qome da qaño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Aja', nache 'eetec de'era.

Da 'oonolec na'aqtaxanaxac maye ñataqta 'eesa

⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' iñaxanalo qataq chegoqchigui naqa'en So Cristo da qami' ñachaxanalo da lsoxoyec. Qaq ñoqo'oye hua'c da sa sa'amaqten da ñapac saqañaloq da qaña'axañiiuec da qaralaxayiqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qauacoñiiguet da lña na'aqtaxanaxac maye npe'eneguet da no'on na'axañaxac.

⁷Ñoqta 'eesa da ñataqta qaica ca lña na'aqtaxanaxac. Qalaxaye shenapec de'era, cha'aye huo'o na huotaique da naralaxat da no'on na'axañaxac maye na'aqtagec So Jesucristo, ime, nache qami' isomaxanaqche't.

⁸Qaq ñoqo'oye da huo'o ca nvi' da qami' da'aqtaxanema ca lña na'aqtaxanaxac maye 'eetega no'on na'axañaxac qalaxaye saishet da nateeteguet dam qami' sa'aqtaxanaqteguema, qaq añem señaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñauo'o ca nhuaxanaguec camaye, na'aictaxa da huo'otaq namaxashec chegoqo'ot na piguem huo'otaq da maiche qarña.

⁹Qaltaq she'eguelaxalec da ña'aqtac maye mashe qami' sa'aqtaxaateguema co'ollaxa: Da huo'o ca ña'axattac ca lña na'aqtaxanaxac maye saishet da nateeteguet da hua'auñi qauacoñiiguet, qaq camaye qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o ca nhuaxanaguec.

So Cristo iñaxana so Pablo

¹⁰Saishet da shectaigui da choche ñimitta'a da na shiñaxauapi ñañamaxareeta ca shenapec. Qataq saishet da ñimitta'a da añem qañamateguet. Cha'aye da nache

sheetec de'era, nache saishet da aÿem lamaxashec So Cristo. ¡Cha'aye da ÿoqta ÿaÿamaqchiguiñi ñaqa'en da Ñim Lo'onatac 'Enauacna aÿem ÿaÿamaxareeta!

¹¹Qami' ñauochaxau' ÿaqaÿa't maye qaua'amaqchiñiitac So Cristo, aÿem sauotaique da qauaÿaañita da qaica ca shiÿaxaua ana 'alhua da maiche ÿo'ot de'era no'on na'axaÿaxac maye qami' sa'aqtaxaateguema nagui.

¹²Damaye saishet da choche aÿem qaÿa'aqtaxanem huo'otaq da aÿem ÿapaxaguenec ca choche shiÿaxaua, nachaqrata da So Jesucristo, maye nacheso som aÿem ÿapaxaguenec damaye.

¹³Qami' mashe qauaÿaañi da ÿataxac co'ollaq shectaigui da la'amqaanataxanaxac na judiopi. Nataqa'en qauaÿachiñiita da sheetec co'ollaq da sau'o da Ita'araic nque'eenaxac nam ÿa'amaqteetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da sheetec da sauotaique da ÿataqta selaxachigui.

¹⁴ÿataqta sepaqueelec da la'amqaanataxanaxac na judiopi ñapacalec nam qalota judiopi maye ñaloxouapi, qataq aÿem ñalemaqte' da sepaqueelec na napaxaguenataxanaxacpi maye sachegoxoto'ot so hua'au ita'alpi.

¹⁵⁻¹⁶Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿataqta Ita'araic da lauoche da sheeta chegoqchiguiña co'ollaq saxanaxa da ñañiguiñi, qaq nache 'eetai' da aÿem lca'aguishec da yaqto' so'onataxanot. Nataqa'en aÿem ÿachaxana So Llalec yaqto' aÿem sa'axatem na shiÿaxauapi 'enauac na pa'aiguelo ana 'alhua de'era no'on na'axaÿaxac maye na'aqtaguec Somaye. Qaq co'ollaq cheta'ague da huo'o de'era, nache saishet da seuen da huo'o ca aÿem ÿapaxaguen,

¹⁷qataq saishet da saigue da Jerusalén da huo'otaq ñeqo'onalo soua nache 'eetai'salo da lamaxa'she So Jesús da seÿaxanoto ca la'aqta'c. Nachaqrata da aÿem sa ñaÿaloxon da saigue da 'alhua Arabia. Qaq co'ollaq ime, nache she'eguelaxa ye nÿecpi ye Damasco.

¹⁸Qaq co'ollaq mashe inoxoore'c soua tres vi'ie, nache aÿem saigue da Jerusalén da yaqto' sauatton so Pedro, nache soota'asop somaye ivi' soua quince na'axa'te.

¹⁹Nataqa'en ñauane' so lÿa namaxashec Santiago, som lalamaxat lqaÿa So Qarataxala' Jesús. Qaq so laÿepi namaxashecpi, qalaq qaica ca ñauane'.

²⁰Qaq de'era qami' sa'aqtaxaateguema ÿataqta 'eesa. ¡Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿataqta ÿaÿateeta da saishet da satenataxaatac!

²¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache ñeqo'ona yem 'alhua Siria qataq ye 'alhua Cilicia.

²²Qaq se'eso na'a'q, nam ÿa'amaqteetac So Cristo maye netaña ye 'alhua Judea, namayepi saxanaxa co'ollaxa da aÿem ÿauatton.

²³Nachaqrata da choche hua'aqtapeguelec naxa da na'aqtaxanaxac da qoÿeeta': «Se'eso ÿale maye ÿo'ottac da qanque'eenaxac caillaye, somaye nagui ÿa'axattac da no'on na'axaÿaxac dam huotaique nlaxaañi co'ollaxa.»

²⁴Nache ño'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat Ñimaye da naralaxat da ñataxac.

Gálatas 2

So Pablo qataq soua lya't namaxa'she

¹⁻²Qaq co'ollaq mashe inoxoore'c soua catorce vi'ie, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o da ñauanaqchec, da a'em iuen da saigue da Jerusalén. Se'eso na'a'q a'em ñenaicapegueto soua Bernabé qataq Tito. Qaq co'ollaq huaña ye Jerusalén, nache sataxaguet so 'amqaanataxanaxaicpi, nache sa'aqtaxanaqteguem de'era na'aqtaxanaxac maye sa'aqtaxanaqteguem nam saishet da judiopi. Qaq co'ollaq ime de'era, nache ñeroqteetec so lataxala'pi na 'amqaanataxanaxaicpi da sataiguet, cha'aye sa sañamaxaren da qaica ca naigui nam mashe semat ño'onatacpi qataq nam ñaq so'ottac nagui.

³Qaq somayepi saishet da huo'o ca ñamaqtalec da ñauo'o ca na'anaxat na lo'oc,ivira'a so Tito maye saishet da judío le'ec.

⁴Qaq so'otaq se'eso qartaxañaxac, cha'aye huo'o na nqañoxottañi da ñalectaigui na 'amqaanataxanaxaicpi da choche qomi' nauaata'ape. Qaq ne'ena tenataxanaxaicpi maye 'eetega da quetague' So Qarataxala', namayepi nachaqrata da huotaique da deuotaxanec da huesochiguiñi qarataxac maye chegoqo'ot So Cristo, nache qomi' ñamaqaleguete da so'otaq nam namaxasoxonaxacpi maye lalamaxat nam judiopi.

⁵Qalaxaye qomi' saishet da huo'o ca huaña da qolaxague namayepi. Cha'aye sauoqtaique da qami' qoquiitegue qataq qaulaqaiguet da ñataqta 'eesa na'aqtaxanaxac maye chegaqaigui da no'on na'axañaxac.

⁶Qaq se'esoua maye na 'amqaanataxanaxaicpi ñataqta ñauattoote' da nataxala'ate, soomaye saishet da huo'o ca dalaxaic da iqotteereuo de'era na'aqtaxanaxac maye sa'axattac. Qataq saq shectega da ñoqta 'eesa da nataxala'pi huo'otaq saishet, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ilotaigui ca yo'oqchigui lataxac ca shiñaxaua.

⁷Nachaqrata da soomaye ñañateete' da so Pedro qaipataxalec da ña'axatem da no'on na'axañaxac na judiopi qaq a'em, qalaq a'em qaipataxalec da sa'axatem nam saishet da judiopi.

⁸Qaq nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ñim lamaxashec so Pedro da da'aqtaxanem na judiopi, qaq a'em qalaxaye a'em ñamaxa na saishet da judiopi.

⁹Qaq ñoqo'oye so Santiago, Pedro, qataq so Juan maye nataxala'ate qataq 'amaqtaqaiqa, soomaye ñauattoote' da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ñim a'em tatelec naqa'en de'era no'onataxanaxac. Qaq ñoqo'oye ñañamaxannaqchigui da so Bernabé qataq a'em sa'aqtaxanaxam da no'on na'axañaxac nam saishet da judiopi, qaq soomaye da'aqtaxanem nam maiche

lalamaxat lauo' le'ecpi. Ime, nache ñequinaxato, qaq de'era qanquinaxac naigui da soomaye ñataqta ñaŷamaxareete' de'era.

¹⁰Qaq nachaqrata da qomi' iŷaxanoto da seuennataqa'a da setauanaq na choxoraqpi maye 'amqaanataxanaxaicpi ye Jerusalén. Qaq damaye nachera ñepogoxoinaqtapegue' da so'otaq.

So Pablo dataŷa'aguet so Pedro co'ollaq huaña ye nŷecpi ye Antioquía

¹¹So Pedro co'ollaq nvita ye nŷecpi ye Antioquía, huaña, nache ñataqta sataŷa'aguet, nache sheetega cha'aye sa ñaŷamaxañi da ŷo'ottac.

¹²Cha'aye co'ollaq saxanaxa da nvi' so judiopi maye lamashecpí so Santiago, nache so Pedro dequi'iŷa'ai' naxa na 'amqaanataxanaxaicpi maye saishet da judiopi, qalaxaye co'ollaq nvi' na judiopi, nache somaye ŷaxaañi da dequi'iŷa'ai' namayepi, cha'aye huo'o da lcolanaxa.

¹³Huaña, nache na laŷepi judiopi, ŷe'enaxat da lataxac somaye. Qaq ivira'a so Bernabé ŷa'amaqten de'era.

¹⁴Qaq de'era nataxac, damaye ñataqta dataŷa'aguet da 'eesa na'aqtaxanaxac maye no'on na'axaŷaxac! Qaq ŷoqo'oye setaxaŷapegue' so Pedro, ŷauaachigui ñaqa'en na 'amqaanataxanaxaicpi maye lma' ye Antioquía, nache sheetega somaye, sheeta': «'Am, maye 'am judío le'ec, da 'arataxac ñataqta 'ena'am da saishet da 'am judío le'ec. Qalaq ŷta'ainco' qone' da 'auamaxalec nam saishet da judiopi da ŷe'enaxat da lataxac na judiopi?»

Da nca'alaxa chegoqchigui da qaipi'iŷa'a So Jesucristo

¹⁵'Enauac da shenaqta, qomi' judiopi, chegoqchiguiña co'ollaq nañiguiñi ñi 'oonolec, qaq saishet da shenaqta'am nam 'etaxaloxoicpi maye saishet da judiopi.

¹⁶Qalaxaye qomi' ñataqta saŷaanaqta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaconeguet cam ñataqta huo'o da lpi'iŷaxac So Jesucristo, qaq qaica ca nca'alec da chegoqchigui da ŷalaxaguet na namaxasoxonaxacpi. Qaq ŷoqo'oye qomi' sa'amaqtenaq So Jesucristo, da yaqto' ishet da qomi' ñaŷamaxareete' Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat de'era qarpi'iŷaxac Ñimaye. Cha'aye saishet da huo'o ca ñaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat da ŷo'ottac na namaxasoxonaxacpi.

¹⁷Qaq ŷoqo'oye qomi' sauoqtaique da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ŷaconegueta chegoqchigui So Jesucristo. Qalaxaye da so'otaq de'era, nache selaqalec da nataqa'en qomi' 'etaxaloxoiqua shenaqta'am na laŷepi shiŷaxauapi, qaq ŷqarhuennataxac peta'a da So Cristo qomi' 'etaxaloxoiqua naqa'en? ¡'A'i, saishet!

¹⁸Cha'aye da aŷem shenapec da na namaxasoxonaxacpi qaica ca naigui, qalaxaye ime qaltaq she'eguelaxa da salaxalec, nache sachaxan da aŷem ñataqta sesomapec.

¹⁹Qaq souaxat na namaxasoxonaxacpi, nache aÿem 'eeta'am da seleu. Qalaxaye nagui, jaÿem ñeca'alec da yaqto' so'onataxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

²⁰Cha'aye aÿem sogote nataqa'en da seleu, iÿatcheguem So Cristo co'ollaq qaiuxaneguet so npe'enaxaqui. Qaq ÿoqo'oye nagui saishet da maiche ÿalamaxat da ñachaalataxac, cha'aye nacheso So Jesucristo som aÿem nachattaigui. Qaq nagui ñeca'altauec souaxat da ipi'iÿaxac som Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Somaye aÿem ÿauotec qataq nañaneguet da l-leuaxa da yaqto' aÿem nca'alaxatec.

²¹Qaq ÿoqo'oye saishet da semaqa'aguet da lauotaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'ayectaxa da qomi' ÿaconegueta souaxat da salaxasoxoguet nam namaxasoxonaxacpi, nache qaicactaxa ca naigui da l-leuaxa So Cristo.

Gálatas 3

Qaÿalaxaguet na nqataxacpi huo'otaq qaipi'iÿa'a So Jesucristo

¹¡Aicoue, qami' maye qarmaye na 'alhua Galacia, ÿataqta qaico' ca qauaÿaañiÿapec! ¡Ivira'a da 'eeta'am da huo'o ca qami' ira'n! Aÿem ÿataqta ÿataqtegue da ÿa'aqtaxanaxac da qami' sa'aqtaxaateguema da 'eetec da l-leuaxa So Jesucristo co'ollaq qaiuxaneguet so npe'enaxaqui.

²Oonolec da sauotaique da aÿem qaua'aqtaxañim nagui, 'eeta': Co'ollaq qauacoñiiguet So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ¿peta'a qauachegoxochiichigui da qauo'ocheetac na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés huo'otaq souaxat da qauacoñiiguet da no'on na'axaÿaxac? ¡Aja', damaye ÿoqta 'eesa da chegoqchigui da no'on na'axaÿaxac!

³Qaq da nache 'eetec de'era, qalaq ¿ta'ainco' gone' da qauoita'a sa qauaÿachiñi? Ye da qoquiilec da dalaxaic achaalataxac, nache qaviñi So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ¿ta'ainco' nagui da qauauoitaique da qauachegoxochiÿaigui da maiche qana'añaxataxaqui?

⁴¿Peta'a saisheto' da huo'o ca naigui 'enauac da qanque'eenaxaqui? ¡'Onaxaico' da huo'o ca qauachegoxochiÿaigui damaye!

⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da qami' ÿanema co'olloxocheye So Saqcha'a La'añaxac, qataq saishet da ÿo'ot na na'anecpi maye ÿo'ot da na'aalaxa maye qami' huanguilo souaxat da qaualaqaiguet na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés. ¡'A'i! Damaye ÿo'ot cha'aye qami' qauacoñiiguet da na'aqtaxanaxac maye chegaqaigui da no'on na'axaÿaxac.

⁶So Abraham co'ollaxa huo'o da lpi'iÿaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache de'era lpi'iÿaxac chegoqchigui da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿaÿamaxareeta somaye.

⁷Qaq ÿoqo'oye qami' ishet da qauaÿaañita da na ÿataqta 'eesa da llalaqpi so Abraham, nachena na huo'o da lpi'iÿaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸Cha'aye naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ña'axattac da Ñimaye ñaconeguet nataqa'en nam saishet da judiopi da namayepi ña'amaqten So Jesucristo. Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñami' so Abraham de'era no'on na'axa'ñaxac: «Da iqouagaxanaqtaic chegoqchigui 'am, da talec ñaqa'en na ñotta'a't shi'ñaxauapi.»

⁹Qaq ñoqo'oye cam ña'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache huo'o da nqouagaxa 'eeta'am so Abraham maye da'amqaanataxan.

¹⁰Qaq ñoqo'oye huetalec da lta'araic lchec nam huotaique da ñachegoxotchigui da ñalaxalec na namaxasoxonaxacpi da huotaique da ña'ñamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Ñataqta qauem qome ca talec nam saishet da ñalaxalec na namaxasoxonaxacpi.»

¹¹Qaica ca ña'ñamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñachegoxotchigui da ñalaxalec na namaxasoxonaxacpi. Cha'aye naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «Cam ña'ñamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna, camaye nacheca ca huo'o da lpi'i'ñaxac, qaq camaye, da nachaalataxac chochaq tatec.»

¹²Cha'aye da qa'ñaconeguet da achaalataxac da chegoqchigui na namaxasoxonaxacpi, nache sa iuen da huo'o ca npi'i'ñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna; nachaqrata da iuen da qa'ñalaxalec na namaxasoxonaxacpi. Ñoqo'oye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «Ca ñalaxalec na namaxasoxonaxacpi, nache nca'alec chegoqchigui da lalaxayec.»

¹³Qalaxaye So Cristo qomi' nca'alaxateeguesopa dam lta'araic qanhuaxanaguec souaxat da saishet da salaxasoxoguet na namaxasoxonaxacpi. 'Era da 'eetec da qomi' nca'alaxatre'c Somaye. Cha'aye naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o qome ca nhuaxanaguec cam qaiuxaata'aguet ca npe'enaxaqui qo'oipaq souaxat da saishet da ñalaxaguet na namaxasoxonaxacpi.»

¹⁴Qaq ñoqo'oye da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ñachaxanapecot co'olloxocheye so Abraham, damaye ñami' nataqa'en nam saishet da judiopi. Qaq ñoqo'oye da huo'o ca qarpi'i'ñaxac So Cristo, nache saconaxaguet som Saqcha'a La'a'ñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qomi' ñachaxanapeguema co'ollaxa.

Na namaxasoxonaxacpi qataq ca qa'ñachaxanapec

¹⁵Qami' ñaqa'ñañicpi, sauo'o da saloqnaxana, damaye camachaqca ca ishet da ña'ñaten, 'eeta': Ca shi'ñaxaua da huo'otaq na'ñamaxate' ca lña da ño'ot aca lere maye huetalec na la'aqtacpi, qaq da ime, nache nanerelec. Huaña, nache saishet da huo'o ca ishet da nlaxaañi, huo'otaq da nqochenaxatec.

¹⁶Qaq nagui da ñachaxanapecot Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaxa so Abraham maiche lalamaxat somaye qataq ca llalec. Qaq naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da 'eeta': «ca llalaqpi,» nachaqrata da 'eeta': «ca 'aÿa'alec.» Qaq damaye naigui qone' da 'oonolec ca qaitaqtega shiÿaxaua. Qaq camaye nacheso So Cristo.

¹⁷Qaq dam sheetega 'eeta': dam ñachaxanapec co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye saishet da naralaxat huo'otaq da qaica naqa'en ca naigui na namaxasoxonaxacpi maye ñan Ñimaye co'ollaq mashe ivi' soua cuatrocientos treinta vi'ie.

¹⁸Cha'aye Ñimaye da ñami' cam ñachaxanapec nam ñalaxalec na namaxasoxonaxacpi, nache de'era ñan saishet da ñachaxanapec. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta 'eesa de'era ñachaxanapecot so Abraham qaq damaye saishet da huo'o aca lasheue naqa'en.

¹⁹Nache ¿negue'to' qone' cam naigui na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés? Cha'aye co'ollaq ime da huo'o so ñachaxanapecot so Abraham Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache Ñimaye qomi' ñanema na lamaxasoxonaxacpi da yaqto' qomi' ñachaxanalo da nam so'otaqtac ñataqta sa ñaÿamaxañi. Choche ivitta'a da nvi' som llalec so Abraham maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachaxanapecot co'ollaxa somaye. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñami' so lqataxacpi so Moisés chegoqchigui naqa'en na lamaxashecpigui le'ecpi yaqto' somaye qomi' ñanema.

²⁰Qalaxaye co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huo'o so ñachaxanapecot so Abraham, nache saishet da iuen ca la'aqtaxanaxanec, nachaqrata da ñataqta nma'ai' da detaqtague'.

Da lo'onataxanaxac na namaxasoxonaxacpi

²¹Qaq de'era saishet da naigui da na namaxasoxonaxacpi dataÿa'aguet da ñachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. ¡'A'i! Cha'aye da na namaxasoxonaxacpi qomi' ñanema ca nca'alaxa maye chochaq tatec, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñaconegueta souaxat da salaxasoxoguet na namaxasoxonaxacpi.

²²Naua ñiyigui'she maye nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ña'axa't de'era ñe'etaxaloxo da 'enauac maiche qomi' ñoiqeeta'ape, qaq ñoqo'oye de'era qanmeÿaxac maye ñachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna damaye ñaconegueta nam huo'o da lpi'iÿaxac So Jesucristo.

²³Qaq co'ollaq saxanaxa da nvi' de'era, nache na namaxasoxonaxacpi 'ena'am aca ncoñetaxanaxaqui da qomi' ñapotaua'alo, choche ivitta'a da selaqa'a da qomi' iuen da sauoqo'o ca qarpi'iÿaxac So Cristo.

²⁴Na namaxasoxonaxacpi 'eeta'am ca napaxaguenataxanaq da qomi' ñaueca'agueta da qomi' ñauegalo So Cristo, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñaconegueta souaxat da huo'o da qarpi'iÿaxac Ñimaye.

²⁵Qalaxaye nagui mashe ivita ye laloqo' da qomi' sauqo'o ca qarpi'iŷaxac So Jesucristo, nache saishet da iuen da na namaxasoxonaxacpi qomi' ŷaueca'agueta qataq da qomi' ŷapaxague'n.

²⁶Qami' mashe huo'o da qanaquitaxaqui So Jesucristo, qaq ŷoqo'oye 'enauac da qoñiita mashe qami' llalqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁷Cha'aye co'ollaq qami' qanachelaxa'n, nache qami' qana'ayeewa'a So Cristo, qaq nagui qami' qoñiita'am Somaye.

²⁸Qaq ŷoqo'oye nagui saishet da huo'o ca ŷectega da judío le'ec huo'otaq saishet, huo'otaq ca nlatac, huo'otaq ca huesochiguiñi, huo'otaq da ŷale, huo'otaq aca 'alo. Cha'aye da mashe qana'ayeetaua'a So Jesucristo, nache 'enauac da qoñiita'a't.

²⁹Cha'aye da mashe qana'ayeetaua'a So Cristo, qaq nataqa'en qami' lalamaqa'ate llalqa so Abraham, qaq nataqa'en qauacoñiigueta qome cam ŷachaxanapec co'olloxocheye Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Gálatas 4

Nagui mashe qomi' llalqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁻²Qaq dam sauotaique da sa'axat, 'eeta': Ca ñalec da ñaq saxanaxa da ŷe, nache 'ena'am ca camachaqa nlatac qaltaq deuaqto'ot cam shiŷaxaua maye ilotague' qataq ŷapaxagueetac, choche ivitta'a ca na'a'q da ca lta'a ŷami' 'enauac da lsallaxa da talec naqa'en da ŷauo'o lalamaxat camaye.

³Qaq 'era da 'eetec qomi', co'ollaq ñaq saxanaxa da sauattonaq So Cristo: Nam saq cha'api maye ilotague' 'enauacna, 'eeta'ama qomi' naqa'en ca l-latac.

⁴Qaq co'ollaq ivita so na'a'q maye laloqneq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache namaq So Llalec da nañaxatoigui naqa'en aso 'alo, qataq quetelec na namaxasoxonaxacpi maye ŷo'ottac na judiopi.

⁵Qaq 'era da 'eetec da lviraxac Somaye, yaqto' ishet da qomi' huesore'c naqa'en da yaqto' saishet da souaqto'ot da lamaxasoxonaxac na nqataxacpi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' nanerelegueta da yaqto' ŷataqta qomi' llalqa.

⁶Qaq nagui da mashe qami' llalqa, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' namaxalo So Saqcha'a La'añaxac So Llalec da yaqto' qami' hueta'agueta. Qaq ŷoqo'oye da ñeqouagaxaunaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache So Saqcha'a La'añaxac qomi' ŷanema da seŷaxanaxa Ñimaye, shenaqta': «Ita'a, 'am ŷauotaxat ito'olec.»

⁷Qami' mashe saishet da qoñiita'am ca camachaqa nlatac, cha'aye mashe qami' llalqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nagui da ŷoqta qami' llalqa, nache nataqa'en qauacoñiigueta qome da lsallaxa.

So Pablo ŷataqta huo'o da lhuogoxo souaxat so 'amqaanataxanaxaicpi

⁸Qami' co'ollaq saxanaxa da qauauattoñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq qami' lcoñetegui'she nam qanatameetacotpi maye saq 'en.

⁹Qalaxaye nagui qauauattoñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq dam ñoqta 'eesa 'eeta': Ñimaye maye qami' ñauatto'n. Qaq ñoqo'oye saishet da sañaten da chaq ta'ainco' da sa qami' ala'q da qanañañiñot nam qanatameetacotpi maye saq 'en. Ye namayepi qaica ca la'añaxac qataq qaica ca naigui.

¹⁰Qami' huo'oi naua na'axa'te maye qavio'oxonñiita'ape, qataq ca'agoxoiqa qataq naua laloxoqui' naua huaiguiilo ye vi'i.

¹¹Qaq ñoqo'oye añem huo'o da icolanaxa da tachigui ye iuel da qaica ca naigui da ño'onataxanaxac maye qami' so'oteque.

¹²Qami' ñaqaña't, qami' shenapegalo da añem qoñiña'am 'ena'am añem da qami' sheeta'ama. Cha'aye saishet da huo'o ca sa ñañamaxaño añem qauo'ochec,

¹³qalaxaye añem sa no'on, ñoqo'oye huo'oi soua na'axa'te da soota'a co'ollaxa ye 'alhua Galacia.

¹⁴Na'aictaxa da se'eso ñalolaxa da qami' ño'oteque da qalota qarqalaiqui, qalaxaye qami' saishet da añem qauo'otaño qataq saishet da añem sa qauacoñiigueta. Nachaqrata da añem qauacoñiigueta naua qarma'achilli' 'eeta'am añem qanqa'eño ca lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñhuo'otaq nacheso So Jesucristo!

¹⁵Añem sañateeta da ivira'a da ishet da qanqache' naua qara'ai'chilli', nache añem qa'añima. Qalaq ¿taigue que'eca qantonaxaqui maye qauanomiitegueta co'ollaxa?

¹⁶Qaq nagui, souaxat da qami' sa'aqtaxaateguema dam ñataqta 'eesa, nache damaye añem ño'otec da 'eeta'am da qami' ñepa'aguenaxau'!

¹⁷Nam huotaique da qami' ñamaqalegueta da qaualaqaigueta na namaxasoxonaxacpi maye quetague' na judiopi, namayepi nagui ñachaxaata da iueelec da qoñiita, qalaxaye dam ñataqta 'eetapeguec huotaique da qami' na'aqche't, cha'aye namayepi huotaique da añem qaucoviña'ai, ime, nache qami' qauatailec namayepi.

¹⁸Ñañamaqchiguiño da qaualaqaigueta ca lña shiñaxaua da ñañamaqchiguiño cam huotaique qami' ño'oteque. Qaq da 'eesa da añem qavicheelec qaq nachera qoquiito'ot qaq saishet da nda'a't da qami' soota'agueta.

¹⁹Añem ñataqta qami' sauteque, qalaxaye da saxanaxa da qoñiña'am So Cristo, nache qauo'ochetac da ñequi'ic, 'eeta'am da nqui'ic aca 'alo da huotaique da deco'o.

²⁰Da iyaxa da qami' sootaiguiilo nagui, da yaqto' ñaralaxat ca itaxañaxac da qami' setaxaiguiilo, cha'aye añem ñataqta sa sañaten ca sheetec da qoñiita, qataq sa sañaten ca qami' so'oteque!

Qaỹaloqnaxana aso Agar qataq aso Sara

²¹Qami' maye qauauoitaique da qaualaqailec na namaxasoxonaxacpi, ñaq aỹem qaua'aqtaxañim: ¿Saishet peta'a da qautaxaỹaxañiita'ape naua ñiyigui'she maye huetaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nataqa'en ña'axattac so Abraham?

²²Anamayē ña'axat somayē da huo'oi soua dos llalqa, huo'o so llalec aso l-lata, qaq so lña llalec, qalaq llalec aso ñoqta lhua maye ñataqta huesochiguiñi.

²³Qaq som llalec aso nlata, da lañoxoc 'eeta'am 'enauac da lañoxoc da shenaqta, qalaxaye so llalec aso lalamaqte lhua da lañoxoc, nachera da maiche ñachaxanapecot Ñim Lo'onatac 'Enauacna so Abraham.

²⁴⁻²⁵Qaq damayē choche qaỹaloqnaxana. Cha'aye se'esoua dos 'alol, nache naiguilo naua dos aỹamaxataxaco. Aso Agar naigui se'eso aỹamaxataxac maye hualē añi qaỹoqotcheguēmec 'alhua le'enaxat Sinaí maye huetaigui ye 'alhua Arabia, ñoqo'oyē 'enauac na llalaqpi nacte' da nlatacpi. Asa'aso qaỹoqotcheguēmec 'alhua naigui ye ñyecpi ye Jerusalén qaq ñoqo'oyē 'enauac na hueta'a yemayē l-latac na namaxasoxonaxacpi.

²⁶Qalaxaye aso Sara naigui da dalaxaic aỹamaxataxac, qaq ñoqo'oyē qomi' qaralamaxat ye Jerusalén maye hueta'ague da piguē, qomi' maye ñataqta qomi' huesochiyiñi.

²⁷Cha'aye naua ñiyigui'she maye huetaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¡Ñataqta 'auamachiguiñi 'am 'alo, 'am maye saishet da 'auco'o! ¡Ñataqta 'aua'alaq 'am 'alo souaxat da 'antonaxac, 'am maye sa 'anauane' ca lqui'ic da nco'oxoc! ¡Aca 'alo maye qaỹalat ñataqta ñactec qome ca llalaqpi, qaq saishet da 'eeta'am acam 'alo maye huo'o ca lhua!»

²⁸Ñaqaña't, qami' qoñiita'am so Isaac, som ñalec maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachaxanapecot co'ollaxa so Abraham. Qaq shenapec de'era, cha'aye qami' llalqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye maiche qami' ñachaxana'ape co'ollaxa.

²⁹Qaq se'eso na'a'q so llalec aso Agar icaatac so Isaac maye chegoqchigui da la'añaxac So Saqcha'a Na'añaxac. Qaq nagui qalaq nache 'eeta'am: Nam huotaique da quegue da lamaxasoxonaxac nam nqataxacpi qalaq qomi' icaata'ape maye qomi' ñalaqpi maye qomi' qaỹachaxana'ape co'ollaxa.

³⁰Qalaxaye naua ñiyigui'she maye huetaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ña'axat da Ñimayē 'enapega co'ollaxa so Abraham, 'eeta': «'Auo'orauec añi nlata qataq ñi llalec; cha'aye ñimayē saishet da nhuanaua'a da lsallaxa ñi 'aña'alec Isaac maye llalec añi 'alo maye ñataqta huesochiguiñi.»

³¹Qami' ñaqaña't, qomi' saishet da qomi' l-lataqa na namaxasoxonaxacpi, nachaqrata da qomi' huesochiyiñi. Saishet da shenaqta'am so llalec aso nlata, nachaqrata da shenaqta'am so llalec aso 'alo maye ñataqta huesochiguiñi.

Gálatas 5

Chegoqchigui So Jesucristo da qomi' huesochiyiñi

- ¹¡So Jesucristo nacheso so qomi' huesochiyiñi naqa'en! ¡Somaye ñataqta 'eesa da qomi' huesochiyiñi naqa'en! Qaq ñoqo'oye de'era qami' ño'oteque So Cristo da qami' huesochiyiñi, qaq nachera qome qana'añaxachec qataq saishet qome da qavi'eguelaqaña da choche qami' l-lataqa na namaxasoxonaxacpi.
- ²Qalaxaye huo'o dam huotaique qami' sa'aqtaxanema: Da qami' qauauo'oi ca la'anaxat da qaro'ocñaxaqui, nache dam ño'ot So Cristo qaica qanqa'eñi ca naigui.
- ³Qaq ñoqo'oye qaltaq she'eguelaxalec da itelaqtaxanaxac da camachaqca shiñaxaua da ñauo'o ca la'anaxat na lo'oc, nache camaye iuen da ñalaxaguet na namaxasoxonaxacpi.
- ⁴Nam huotaique da ñaconeguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat da ñalaxalec na namaxasoxonaxacpi, namayepi saishet da ñaconeguet da lauotaxanaqtaic Ñimaye qataq ñaxanec da na'attaua'a So Cristo.
- ⁵Qalaxaye qomi' som Saqcha'a Na'añaxac ñataqta 'itchiguiñi naqa'en da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñaconegueta, cha'aye huo'o da qarpi'iñaxac So Cristo.
- ⁶Ñataqta huo'o da qana'achecñaxac chegoqchigui dam ño'ot So Cristo, qaq na'aictaxa da huo'o ca la'anaxat na qaro'oc huo'otaq qaica. Cha'aye dam ñataqta huo'o da naigui nachera da qarpi'iñaxac So Cristo, qaq de'era qarpi'iñaxac qomi' ño'oteque da sauotaxac na lañepi shiñaxauapi.
- ⁷Qami' ñataqta ñañamaqchiguiñi da qoyecñaxaqui. Qalaq ¿negue't cam qami' na'axa't da huo'omshe qaña'axañiñi da qaualaqailec dam 'eesa na'aqtaxanaxac?
- ⁸Qaq damaye saishet da chegoqchigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna cha'aye Ñimaye nacheñi ñi qami' iñaxanalo da qaualaqaiguet.
- ⁹Qaica ca iqoleguet da huo'o ca 'oonolec saq 'en napaxaguenataxanaq da camaye na'aqchet 'enauac da napaxaguenataxanaxac.
- ¹⁰Añem ñataqta sañateeta da qami' nataqa'en qauañamaxayiñiita da shenapec, cha'aye nache shenaqta'a't da qomi' 'amqaanataxanaxaicpi. Qataq saishet da choche qapio'olec da seqoleguet da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o da nhuaxanaguec cam sa qami' ñalemamaxa't.
- ¹¹Qami' ñaqaña't, da añemctaxa da sa'axatec da 'enauac, iuen da qañauo'o ca na'anaxat da qaro'ocñaxaqui, nache nam añem ipa'agueetacpi ñaxañictaxa da añem icaatac, nache de'era na'aqtaguec da l-leuaxa So Cristo co'ollaq qaiuxanaguec so npe'enaxaqui, saishettaxa da inogoqchet namayepi.
- ¹²¡'Onaxaictoxo' da nam sa qami' ñalemamaxa't saishet da ndotec da ñauo'o ca na'anaxat na lo'oc nataqa'en 'onaxaictoxo' da imauec icheguec ñi logoxoshet!

¹³Qami' ŷaqaŷa't, Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' iŷaxanalo da yaqto' qami' huesochiyiñi. Qalaxaye saishet da qauo'ogoxoñiŷa damaye da yaqto' qauo'оче ca qauem. Nachaqrato' da ñi 'oonolec huapegue' ca lŷa souaxat da qarsoxoyiqui.

¹⁴Cha'aye 'enauac na lqataxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'oonolec da lataxac maye imatta't namayepi, 'eeta': «Ñi 'oonolec iuen da ŷauotec ca 'ena'am lŷa, 'eeta'am da lauotaxanaqtaic da maiche nachaalataxac.»

¹⁵Qalaxaye huo'o da ivitaxa da qami' qauloquiitega't qataq qanque'emaxachiŷa'a't, nache qami' 'eeta'am da maiche qanlaxacheetapeguela't.

Qaŷalaxaguet So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁶Qaq ŷoqo'oye qami' shenapegalo: Qaulaqaiguet So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' saishet da qauyaqŷa'a da qauo'оче ca qauem.

¹⁷Cha'aye na qauem nqopitaxanaqtaic namayepi ŷataqta dataŷa'aguet dam 'eetapeguec So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq So Saqcha'a Na'añaxac dataŷa'aguet na qauem nqopitaxanaqtaiguesat. Qaq ŷoqo'oye qami' saishet da qauo'оче cam maiche qoñiitapeguec.

¹⁸Qalaxaye da qaulaqaiguet So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saishet da qami' qaŷamaqaleguete da qaulaqaiguet na namaxasoxonaxacpi.

¹⁹'Enauac na shiŷaxauapi ŷauatton da lataxac nam ŷalaxaguet nam qauem lqopitaxanaqtaic: ncachetague' aca saishet da lhua, qataq ŷo'ottac nam ishet da deshepaxanaqtaxan, qataq 'enauac nam qauem lamanaxanaqtaic qataq na qauem lhuennataxacpi,

²⁰qataq natameetacot na ne'enaqtacpi, qataq napaxagueetega da laconaxanaxac qataq nquiŷa na laŷepi. Maiche deloctega't, ca'alaxanaxaicpi, qataq sa qaŷaña da layeloxo. Napagaqaanaxaicpi, ncotaxaicpi qataq colaxagui naqa'en na shiŷaxauapi.

²¹Namayepi ŷataqta quiŷaxanaqtaqaicpi, ivira'a da dalaataxan, taxaicpi, qataq da ŷo'ot ye laponaxac, nache ŷataqta qaica ca laŷaanataxanaxac qataq qalota na laŷepi ŷo'ot qauem. Qaq ŷoqo'oye qami' seqatalo 'ena'am so hua'auchiguiñi ŷa'aqtac, da nam ŷo'ottac de'era saishet da taigui da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²²Qalaxaye So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qomi' ŷo'oteque da huo'o da qarsoxoyec, qataq nache 'eetai' da ñetonaqtapigui' qataq souaqtaigui da qarlagaxayec. Qataq qomi' ŷo'oteque nataqa'en da qarhualaxavic qataq da qarauotaxanaqtaic, qataq so'otaxac ca ŷaŷamaqchiguiñi ca qarŷa, qataq huo'o da qarpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

²³qataq saishet da qomi' na'amqaanaxaiqa, qataq saŷatenaq da seloxogue da qarataxac. Qaica ca namaxasoxonaxac da ishet da dataŷa'aguet 'enauac de'era.

²⁴Qaq qomi' maye qomi' lalamaqa'ate So Jesucristo, mashe 'eeta'am da sogote da seuaxanaxauo da qanapagaqaanaxac qataq da qauem qarqopitaxanaqtaic.

²⁵Cha'aye da So Saqcha'a Na'añaxac da mashe naralaxat da qarataxac, nache iuen da ñataqta salaxasoxoguet.

²⁶Qaq saishet qome da qomi' ño'oxonnaxaiqa, qataq saishet da senogoqtaxanaq qataq nquiñata'a't ñaqa'enaq namayepi, cha'aye shenaqtega da qomi' ñapagaqtelec namayepi.

Gálatas 6

Ñi 'oonolec iuen da itauan ca lya

¹Qami' ñaqaña't, qami' ñauecta'ape So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ñoqo'oye da qoñiita da huo'o ca ilalec lasouaxashet ca lya, nache iuen da ñaamamaxaani irolec ca no'on ltaxaaxac. Qalaxaye nataqa'en iuen da ñataqta qanchilña, cha'aye saiuena'a da qami' huetoiguilo da qarhuennataxaqui da qauo'оче ca sa ñaamamaxaani.

²Da qaviyeeguet ca lqalaic, nache ñi 'oonolec iuen da itauan ca lya. 'Era da lataxac da qañalaxaguet na lqataxacpi So Cristo.

³Cha'aye da huo'o ca ipi'itaxaatega da 'amaqtaqaic, qamaq nache qoñena'am, nache camaye maiche natenachettapeguela't.

⁴Qaq ñoqo'oye ñi 'oonolec iuen da maiche nmit da maiche lataxac. Da huo'otaq no'on, nache camaye ñataqta machiguini souaxat nam ño'otpi, qalaxaye saishet da ñe'enaxat da lataxac na lañepi.

⁵Cha'aye ñi 'oonolec maiche ilo'ogue da lataxac da datato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Cha'aye ca mashe ñaateeta da napaxaguenataguec da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq camaye no'on da nhuaate' ca napaxaguenaxala' 'enauac nam no'on maye ñaconeguet.

⁷Qami' saishet qome da qaupicheetega da ishet da qauatenachichi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye ñi 'oonolec nqat ca alaaxac ca maiche ñaani.

⁸Da qolaqtage' nam qauem qarqopitaxanaqtaic, nache da qarleuaxa chochaq tatec; qalaxaye da salaxasoxoguet So Saqcha'a Na'añaxac, nache qomi' tañoto da nca'alaxa chochaq tatec.

⁹Qaq ñoqo'oye saishet qome da ñasamaqtapiguiñi da so'otaqtac ca ñaamaqchiguiñi. Cha'aye da so'otaqtac damaye, nache huo'o ca qaraueguec maye qomi' ñanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna qom ivita ca laloqneq.

¹⁰Qaq ñoqo'oye da ivita da huo'o ca so'otaq, qalaq 'enauac so'otaxac ca ñaamaqchiguiñi na shiñaxauapi, qalaxaye hua'auchiguiñi ñaqa'enaq na maiche qara'amqaanataxanaxauapi.

Ntelaqtaxanaxac qataq da pa'atec nquinaxanaxac

- ¹¹Ne'ena maiche ñalamaxat ñerec. Ña qauloña naua ñeraqa da ñataqta Ita'al.
- ¹²Nam shiñaxauapi maye qami' ñamaqtaleguete da qauo'оче ca qana'anaxache, namayepi choche huotaique da qañamateguet. Cha'aye saishet da ñañamaxaren da sa qaiyacnapec souaxat da ña'axattac da 'eetec co'ollaq So Cristo da qaiuxaneguet so npe'enaxaquí.
- ¹³Cha'aye namayepi huo'o na na'anaxat na lo'oc, qalaxaye saishet da ñalaxaguet na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés. Nachaqrata da namayepi huo'o da lyaxa da qaño'ot ca qana'anaxache da yaqto' namayepi qami' na'amaqteetaleguete da qami' ñañoxo't da qaño'o ca qana'anaxache.
- ¹⁴Qalaxaye añem, nachaqrata da huo'o da ña'amqaanaxac souaxat da sa'amaqten da l-leuaxa So Qarataxala' Jesucristo. Ñoqo'oye huo'o da ña'achec, cha'aye de'era l-leuaxa Somaye, chegoqchigui da naua lhuennataxaco maye qauema nam huetalec ana 'alhua mashe saishet da seqochetega; cha'aye ana'ana 'alhua 'eeta'am ñaqa'en da mashe seleu.
- ¹⁵Cha'aye ñoqta 'eesa da sa iuen da huo'o ca na'anaxashet ca shiñaxaua huo'otaq qaica. Cha'aye dam ñataqta iuen ca shiñaxaua, damaye nachera da dalaxaica latxac
- ¹⁶Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñami' qome da nlagaxayec nam latxac de'era, qataq ñachaxana da lchoxonnataxanaxa nam lalamaxatpi Ñimaye.
- ¹⁷Qaq ñoqo'oye, nache tachiguiña nagui da saishet qome da huo'o ca añem naxattac, cha'aye da ño'ocñaxac no'onañi na lliguiñi na ñeuaxanaguecpi, qaq damaye ñachaxan da shectague' So Cristo.
- ¹⁸Qami' ñaqaña't, So Qarataxala' Jesucristo qami' ñachaxanalo qome da lsoxoyec 'enauac da qoñiita. Aja', nache 'eetec.

Efesios

Efesios 1

So Pablo ñamaxe aso lere so 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye nñecpi ye Éfeso

¹Qami' ñauochaxau' ñaqaña't maye qoñiitaña na Éfeso: Qami' maye qami' lalamaqa'ate Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qoquiito'ot da qaua'amaqchiñiitac So Jesucristo, cha'aye qana'ayeetaua'a Somaye, qami' samaxalo da iquinaxanaxac. Añem Pablo, maye añem lamaxashec So Jesucristo cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maiche lhuennataxac.

²Señaxaatacot Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna qataq So Qarataxala' Jesucristo da ñataqta qami' ñauoteque qataq qami' ñanema da nlagaxayec.

So Pablo ñanot da na'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna

³Sanqot da qana'achecñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ñim Lta'a So Qarataxala' Jesucristo, cha'aye nagui da ña'araqtaua'a So Cristo, nache Ñimaye qomi' ñanema na ñotta'a't lqouagaxanaqtaiguesat maye chegoqo'ot So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

⁴Co'ollaq saxanaxe da ño'ot 'enauacna Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nale'ena da qomi' lca'agui'she ñachegoxotchigui So Cristo da yaqto' qomi' lalamaqa'ate qataq da qaica ca qarasouaxashet da souaqto'ot Ñimaye. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta lta'araic da lauotaxanaqtaic da shenaqta,

⁵ñoqo'oye namaq So Jesucristo da yaqto' Ñimaye ñauo'oi qomi' llalqa, cha'aye nachera da maiche 'eetapeguec.

⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot 'enauac de'era da yaqto' sho'oxorenaq dam lta'araic qataq ño'oxoraq lsoxoyec. Qaq ñoqo'oye huo'o da qana'achecñaxac souaxat da lta'araic lsoxoyec qataq qomi' ñanema da qarca'alaxe, ñachegoxotchigui so lauotaxat llalec.

⁷⁻⁸Chegoqchigui da l-leuaxe So Cristo co'ollaq qaiuxaneguet so npe'enaxaqui, da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñapalaxat 'enauac nam qarasouaxashetpi qataq qomi' isoueeguesopa namayepi. Qaq de'era ño'ot souaxat da chochaq huañi lsoxoyec Ñimaye. Ñachegoxotchigui dam lta'araic lañaanec qataq lauatonaxanaxac,

⁹da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot da 'eetapeguec saqcha'a dam taña'a da ipaqueelec ñachegoxotchigui So Cristo. Qaq nagui qomi' ñañaanaxanaxaneque.

¹⁰Qaq qom ivita ca laloqo' de'era, nache ñataqta ipacchigui 'enauac dam 'eetapeguec Ñimaye. Huaña, nache nam hueto'ot na piguem qataq na huetalec ana 'alhua qoñami' So Cristo da ilo'ogue 'enauac namayepi.

¹¹Chegoqchigui So Cristo da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nale'ena co'ollaxe da qomi' lca'agui'she da ñauotaique da qomi' lalamaqa'ate, qataq da yaqto' saconaxaguet

'enauac nam ñachaxanapecpi Ñimaye. Qaq damaye maiche lhuennataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim ñataqta ipacchigui 'enauac nam 'eetapeguecpi.

¹²Qaq 'eetec de'era Ñim Lo'onatac 'Enauacna yaqto' qomi' judío lashe' qomi' la'auaxanaqa da huo'o da qanaquitaxac So Cristo qataq sho'oxorenaqtac dam lta'araic la'añaxac.

¹³Qataq nataqa'en da qoñiita co'ollaq choche qana'axañaxañiña da no'on na'axañaxac maye chegaqagui da qarca'alaqai, huaña, nache qaua'amaqchiñi So Cristo, qataq chegoqchigui Somaye da qana'ayeeua'a nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qauacoñiiguet So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye qomi' ñachaxanapeguema Ñimaye.

¹⁴Qaq nacheso so ñoqta 'eesa naqa'en da qomi' saconaxaguet ca ñachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qomi' ñanema qom ivita ca laloqo' da huesochiguiñi naqa'en na lalamaxatpi, da yaqto' Ñimaye qaño'oxoren souaxat da la'amaqchec.

So Pablo nqouagaxaueetapeguelec na 'amqaanataxanaxaicpi maye Ima' ye Éfeso

¹⁵Añem ña'axañaxac da qoñiita da lta'araic da qarpi'iñaxaqui So Qarataxala' Jesucristo qataq da qarauotaxanaqtaiqui nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ñoqo'oye dam hua'auchiguiñi ña'aqtac,

¹⁶añem shectot da saatac da ña'achec naxa da ñeqouagaxaueetac, da tachigui ye iuel da qoñiita souaxat da qanaquitaxaqui Ñimaye.

¹⁷Nache señaxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lta'a So Qarataxala' Jesucristo, Ñim Nta'a maye ño'oxoraic, da yaqto' qami' ñanema So Saqcha'a La'añaxac da qami' ñaanaxanaxaiqa naqa'en, qataq da yaqto' ñataqta qauauattoñiita Ñimaye.

¹⁸Qataq señaxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' qami' ñañaxanaxaxaateque de'era lta'araic naigui da nca'alaxa maye ñami' nam lalamaxatpi. Yaqto' nataqa'en ñataqta qauañoañita cam qanaquitaxaqui maye huo'omshe qami' iñaxanalo Ñimaye.

¹⁹Qataq yaqto' qauañoañi dam ñataqta lta'araic la'añaxac maye qomi' itauaategueque. De'era na'añaxac qaica ca loga't, dam do'onataxana co'olloxocheye Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

²⁰co'ollaq nca'aleeguesop naqa'en da nleuaxa So Cristo. Nache taigue naqa'en da piguem, da yaqto' nso'onegue da aloic Ñimaye,

²¹da yaqto' natañaña naqa'en 'enauac nam 'añaxaicpi, damaxasoxonapecpi, nta'alpi, nataxala'pi maye hueto'ot na piguem, qataq 'enauac nam ishet da huo'o ca qañamata'ac le'enaxat, nagui nam souaqtaiguilo na'axa'te, huo'otaq cam ñaq natauo.

²²Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ipataxalec da ilo'ogue naqa'en 'enauacna So Cristo, qataq ñanem da nachaqsota 'oonolec lataxala' naqa'en 'enauac na 'amqaanataxanaxaicpi.

²³Cha'aye na 'amqaanataxanaxaicpi, nachena na 'eeta'am da lo'oc̃axac So Cristo. Qaq namayepi ñataqta imatta't da lataxac Somaye. Qaq Somaye ñataqta naloqchiichiguiñi naqa'en na 'amqaanataxanaxaicpi.

Efesios 2

Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñanema da qarca'alaxa

¹Qaq qami' qoviitaigui co'ollaxa da 'eeta'am da qami' leuaxaiqa, souaxat da sa qaualaiguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qoviitaigui da qaye'etaxalqoi.

²Qataq souaxat da qoquiitague' da qauem lataxac maye ño'ottac na shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua. Qataq qauo'ocheetac na 'eetapeguecsat som saqcha'a maye damaxasoxonapec som ilotague' nam qauem saq cha'api na'añaxacpi qataq maiche ñoiqeeetac nam saishet da ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Qaq nataqa'en 'enauac da shenaqta nache shenaqta'am namayepi soua hua'au' vi'iye, da qolaqtague' nam maiche shenaqtapeguecpi, qataq so'otaqtac dam lqopitaxanaqtaic da qarapachiñaxac qataq nam maiche qarhuennataxacpi. Qaq ñoqo'oye ñataqta 'itchiguiñi da qomi' huetaleguete da qaica ca 'ena'am lchec lalemataic Ñim Lo'onatac 'Enauacna da shenaqta'am 'enauac nam lañepi shiñaxauapi.

⁴Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta lta'araic da lchoxonnataxanaxa qataq da lauoché da shenaqta.

⁵Qaq ñoqo'oye na'aictaxa da souaqtaiqui co'ollaxa da 'eeta'am da qomi' leuaxaiqa souaxat na qarasouaxashetpi, qalaxaye Ñimaye qomi' ñanema da qarca'alaxa co'ollaq nca'alaxatec So Cristo. Qomi' ñeca'alaxauéc, chegoqchigui da lsoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, na'aictaxa da saishet da saxaguet damaye.

⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq nca'alaxateeguesop da nleuaxa So Cristo Jesús, nache nataqa'en qomi' nca'alaxatre'c, nache qomi' nso'onaxana'ai'salo naqa'en Somaye.

⁷Qaq ño'ot de'era Ñimaye, cha'aye nshetaique da ñachaxan da 'eetec cam ñaq natrauo na'axa'te da lta'araic lauotaxanaqtaic da shenaqta qataq dam lqouagaxanaqtaic maye ñachegoxotchigui So Cristo Jesús.

⁸Cha'aye nachera da lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huo'omshe qami' nca'alaxatre'c, cha'aye huo'o da qarpi'ñaxaqui Ñimaye. Qaq damaye saishet da qami' chegoqchigui, cha'aye damaye maiche lachetaqtanaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Qaq damaye saishet da chegoqchigui ca ñañamaqchiguiñi ño'ottac ca shiñaxaua, yaqto' saishet da huo'o ca na'amqangui damaye.

¹⁰Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' lo'onataqa, qataq qomi' nañaxateua'alo naqa'en So Cristo Jesús, cha'aye nshetaique da so'otaq ca ñaŷamaqchiguiñi. Qaq damaye nale'eno' da lapaqtapiguiñi co'ollaxa da ñauotaique qoyecŷaxac.

So Cristo nacheso so 'enauac qomi' ñauaxaŷaxana't

¹¹⁻¹²Nam judiopi da qami' iŷaxanalo qalaq, 'eeta': «Nam qaica ca na'anaxashet», qaq namayepi nloola't, 'eeta': «Nam huo'o na na'anaxashet», cha'aye namayepi ŷo'ot na la'anaxat na lo'oc. Qami' saishet da qami' judío lashe', ŷoqo'oye iuen da qauennachiŷa'a co'ollaq saxanaxa da qauacoñiiguat So Cristo qataq saishet da qaualliquiitaigui na Israel le'ecpi. Qataq saishet da qaualliquiia'a da naŷamaxataxat qataq na ŷachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷo'otec na lalamaxatpi. Qataq qoviitalec co'ollaxa ana 'alhua qaica ca qanaquitaxaqui qataq saishet da qauauattoñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³Qalaxaye qami' maye qami' qaŷoqtalo co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, mashe sa qami' qaŷapigui nagui Ñimaye, cha'aye mashe qana'ayeetaua'a So Cristo chegoqchigui da l-leuaxa co'ollaq qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui.

¹⁴So Cristo nacheso so qomi' ŷanema da qarlagaxayec. Chegoqchigui da nque'eenaxac Somaye co'ollaq qaiuaxaata'aguet so npe'enaxaqui da ilaxachigui so npaqtaxanaxat maye nachera da nquiŷaxanaqtaic, maye ŷo'ot da na judiopi sa nhuoone' nam saishet da judiopi. Qaq nagui ne'enaua dos, Somaye ŷo'oteguet da 'enauac da nhuo' le'ecpi.

¹⁵Cha'aye So Cristo nlaxaañi da lamaxasoxonaxac na nqataxacpi qataq nache chegoqchigui Somaye da se'eso sa nhuona't nhuo' le'ecpi ivira'a da auochaxauapi.

¹⁶Chegoqchigui da l-leuaxa So Jesucristo co'ollaq qaiuaxaata'aguet so npe'enaxaqui, da Somaye ŷa'axaneguet da pa'aguenaxac maye huetaiguilo se'esoua nhuo' lashe'. Qataq l-latcheguem se'eso pa'aguenaxac co'ollaq qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui Somaye, ime nache ñauaxaŷaxana't da yaqto' 'enauac da nhuo' le'ecpi qataq huetaigui da lactapiguiñi, cha'aye hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷So Cristo anac co'ollaxa da ŷa'axatem 'enauac na shiŷaxauapi da no'on na'axaŷaxac maye ŷo'ot da nlagaxayec, qaq ivirauga na saishet da judiopi maye qaŷoqta co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nam judiopi maye saqaŷapeque Ñimaye.

¹⁸Chegoqchigui da ŷo'ot So Cristo da, na'aictaxa na lauo' le'ecpi judiopi huo'otaq nam saishet da judiopi, da 'oonolec so qomi' hueta'agueta Saqcha'a Na'añaxac som chegoqchigui da ishet da saqaŷapeque Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a.

¹⁹Qaq ŷoqo'oye qami' saishet da 'eco' ŷaqa'a ca qauachegoqŷa'ague naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nachaqrata da nagui qami' qaualliquiitaigui nam lalamaxat

lauo' Ñimaye qataq nataqa'en qanhuañiñaua'a nam lalamaxatpi namayepi, cha'aye nagui mashe qaualliquiitaigui nam llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁰Qataq qami' 'amqaanataxanaxaicipi qoñiita'am ca nñec maye qano'oxootapiguisheguem, no'oxotelec qanqoñen som lapaxaño co'olloxocheye na lamaxashecpi So Jesús qataq so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nacheso So Jesucristo som 'eeta'am ca coma' maye nllaño ca nñec.

²¹Somaye nacheso som nlletaño cam nñec qataq nquictasheguem naqa'en, choche ivitta'a da 'eeta'am ca nñec maye ño'oxonnataxanaxaqui da qaño'oxoren Ñim Nataxala'.

²²Nagui da mashe qana'ayeetaua'a So Jesucristo, nache nataqa'en qami' qana'ayeetaua'a ñi'ñi nñec, maye netaigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachegoxotchigui naqa'en So Saqcha'a La'añaxac.

Efesios 3

So Pablo qaipataxalec da ña'axatem da no'on na'axañaxac nam saishet da judiopi

¹Añem Pablo, añem qaicoñettai' cha'aye sasoilec da so'onataxaatacot So Jesucristo qataq so'onataxaatac da yaqto' qauañamaqaiño qami' maye saishet da qami' judiopi.

²Qami' mashe sogote da qauañaaño da Ñim Lo'onatac 'Enauacna añem ipataxalec da sa'axatec dam 'eetapeguec Ñimaye dam ñachegoxotchigui da lta'araic lsoxoyec maye, nache 'eetai' da ñañamaxattapiguiño.

³Ñim Lo'onatac 'Enauacna añem ñañaanaxanaxanec da 'eetapeguec maye saqcha'a, qaq damaye shiyiño co'ollaxa da qami' samaxalo qalaxaye saxanaxa da ñataqta sa'axatta.

⁴Qaq da qautaxañaxaño dam shiyiño, nache qami' ishet da qauloña'a da añem ñataqta sauattoota dam saqcha'a 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ñacoolec da ño'ot ñachegoxotchigui So Jesucristo.

⁵De'era maye saqcha'a saishet co'ollaxa da huo'o ca qañañaanaxanaxanec som hua'au' vi'ie. Qalaxaye nagui Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachegoxotchigui So Saqcha'a La'añaxac da ñañaanaxanaxanec nam iñotaugapi maye lamaxashecpi So Jesús qataq na la'aqtaxanaxanecpi.

⁶Qaq de'era 'eetapeguec maye saqcha'a, damaye, 'eeta': Chegoqchigui So Jesucristo da 'enauac nam saishet da judiopi, namayepi nataqa'en ishet da ñaconeguet da nca'alaxa qataq nam qañachaxanapecotpi na Israel le'ecpi. Ime, nache ñauaxañaxana't da yaqto' ima'a't da nhuo' le'ecpi. Qaq dam iuen da ño'ot namayepi 'eeta' ñaconeguet da no'on na'axañaxac.

⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta añem ñauotec, ñoqo'oye ñetooteaguec da lta'araic la'añaxac, cha'aye nachera da ñachegoxotchigui da añem ipataxalec da sa'axatec da no'on na'axañaxac, na'aictaxa da saishet da saiguet damaye.

⁸Cha'aye na'aictaxa da aÿem ÿataqta qaica ca ÿa'amaqchec da salectaigui na lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye Ñimaye aÿem ÿami' de'era ña'achecÿaxac da sa'axatem na saishet da judiopi da no'on na'axaÿaxac maye ÿa'axat nam chegoqo'ot lqouagaxanaqtaicpi So Cristo maye qaica ca ishet da naloqten.

⁹Nataqa'en aÿem ipataxalec da sa'axatem 'enauac na shiÿaxauapi da 'eetec da Ñimaye ipaqueelec dam 'eetapeguec. Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'eetai' de'era 'eetapeguec, qalaxaye qaÿoqteguelo soua vi'iye da saishet da ÿachaxan.

¹⁰Qaq qoÿeetec de'era nagui, yaqto' ishet da chegoqchigui qanqa'en na 'amqaanataxanaxaici da 'enauac nam 'añaxaici qataq nam damaxasoxonapecpi maye hueto'ot na piguem ishet da ÿaÿaten 'enauac na ÿotta'a't laÿaaneguesat Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Qaq de'era ÿo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye nateeteguet dam nale'ena lhuennataxa co'olloxocheye maye ÿachegoxotchigui naqa'en So Qarataxala' Jesucristo da ÿo'ot.

¹²Qaq ÿoqo'oye So Cristo nacheso so chegoqchigui da qarpi'iÿaxac qataq qomi' huesochiyiñi da ñequigaxaua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaica ca sho'oqtaique.

¹³Qaq ÿoqo'oye aÿem qami' ñachoxoreetoigui da saishet da saqca ca qara'añaxaqui, souaxat da aÿem huo'o da ñeque'eenaxac souaxat da qoñiita, cha'aye damaye naigui da yaqto' qami' ÿo'oxora'q.

Da lauotaxanaqtaic So Cristo

¹⁴Qaq 'era da huo'omshe aÿem sa'attrañi naua illecte da ñatameetacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a,

¹⁵maye lo'onatac 'enauac nam hueto'ot na piguem qataq na huetalec ana 'alhua.

¹⁶Souaxat dam Ita'araic lsallaxa qataq da llo'oxoyec, nache seÿaxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ÿachegoxotchigui So Saqcha'a La'añaxac da qami' ÿanema ca la'añaxac da qarvilÿaxaqui.

¹⁷Qataq seÿaxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' So Cristo ishet da netaigui naua qarquiyaqchilli' souaxat da huo'o da qarpi'iÿaxaqui Somaye, qataq yaqto' qami' ÿataqta qauauochec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq na laÿepi shiÿaxauapi.

¹⁸Qaq da qoñiitec de'era, nache qami' qataq 'enauac na laÿepi 'amqaanataxanaxaici ishet da qauaÿaañita ye lcachiguiñi qataq ye locta qataq da lalogaxa qataq ye lshecchiguiñi da lauotaxanaqtaic So Cristo.

¹⁹Qataq seÿaxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' qami' ÿataqta qauauattoñiita de'era nauotaxanaqtaic maye ÿataqta napacalec 'enauac na qarauattonaxanaxacpi, qataq yaqto' qami' qauacoñiiguet 'enauac nam huotaique da qami' ÿanema Ñimaye.

²⁰Qaq ŷoqo'oye 'onaxaic nagui da qaŷo'oxoren qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim 'añaxaic maye ishet da ŷactec naqa'en ca qomi' ŷanema, napacalec cam seŷaxanaqaique, huo'otaq cam tatapigui ye qarhuel, da chegoqchigui naqa'en da la'añaxac maye do'onataxaatapoigui da qanachaalataxac.

²¹Qaq ŷoqo'oye 'enauac qome qomi' maye sa'amaqtenaqtac So Cristo, 'onaxaic da chochaq tatec da qayo'oxonnataxanaxa Somaye. Aja', nache 'eetec.

Efesios 4

So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta qomi' ŷauaxaŷaxana't

¹Qaq ŷoqo'oye aŷem, maye aŷem qaicoñettai' souaxat da so'onataxaatacot So Cristo, nagui qami' ñachoxoreetoigui da ŷataqta qoquiitegue da lataxac nam qaiŷaxanapi maye 'eeta'ama qami', da ŷalegoigui qanqa'en nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²ŷataqta qami' huesote' qataq qami' choxonnataxanaxaiqa, qataq qami' hualaxauaiqa, qataq ñi 'oonolec da qoñiita ŷataqta ŷauotec ca lŷa qataq itauan.

³Qataq qanpogoxoiñiŷapegue' da qaulaquiitapiguiñi yaqto' So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta qami' ŷauaxaŷaxana't.

⁴ŷataqta 'eesa da 'oonolec da no'ocŷaxac, qataq 'oonolec So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' iŷaxanalo co'ollaxa, da yaqto' 'oonolec naqa'en da qanaquitaxaqui.

⁵Qataq 'oonolec Ñim Nataxala', qataq 'oonolec da np'iŷaxac qataq 'oonolec da nachelaxanataxanaxac,

⁶qataq 'oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim 'enauac Qarta'a. Ñimaye ilotague' 'enauacna, qataq do'onataxaatapoigui 'enauac da shenaqta, qataq 'enauac qomi' hueta'agueta.

⁷Qalaxaye ñi 'oonolec da shenaqta ŷaconeguet ca lachetaqtanaxaxat So Cristo, qaq camaye ipacchigui cam tateua'a lo'onataxanaxac maye ŷanem Somaye.

⁸Cha'aye naua ñiyigui'she maye huetaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Somaye co'ollaq taigue da piguem, nache qalota so ŷauec lcoñeteguishecpí. Ime, nache ŷanem na lachetaqtanaxaxatpi na shiŷaxauapi.»

⁹Qaq ¿hua'ague ca 'eetec ca naigui de'era na'aqtac maye 'eeta': «taigue da piguem»? Qomye, damaye naigui da Somaye ŷa'auaxaani co'ollaxa da naŷa ana 'alhua.

¹⁰Qaq som naŷa co'ollaq ana 'alhua, nacheso co'ollaxa som taigue da piguem da yaqto' imattalec 'enauacna.

¹¹Ime, nache ñanem ca nme ñi 'oonolec na shiñaxauapi. Nache huo'o na lamaxashepci naqa'en Somaye, qataq huo'o na la'aqtaxanaxanecpi qataq huo'o na lataxala'pi naqa'en na 'amqaanataxanaxaicpi, qataq na napaxaguenataxanaqpi.

¹²Qaq 'era da 'eetec co'ollaq iqataxanai' da llec naqa'en na 'amqaanataxanaxaicpi, yaqto' ñi 'oonolec ño'ot ca lo'onataxanaxac, da yaqto' nquictasheguem da lo'ocñaxac So Cristo,

¹³choche ivitta'a da 'enauac qomi' 'amqaanataxanaxaicpi ñataqta na'atta't da qarpi'iñaxac qataq da qarauattonaxanaxac da sauattonaqta So Llalect Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Huaña, nache shenaqta'am ca shiñaxaua maye ñataqta saq nogotolec, cha'aye ñataqta semataqta't da llaxa So Cristo.

¹⁴Nache saishet qome da shenaqta'am ca nogotolec maye qaica ca lqalaic da qañashaxanec da lhuennataxac, qataq saqalaq da qañatenachet da qairolec da napaxaguenataxanaxac maye saq 'en, maye lapaxaguenataxanaxac na shiñaxauapi maye sa nqalaate' da latenataxanaxac maye quetague' da lsomaxac.

¹⁵Chaqrato' da naua qara'aqtaqa qalaq ñataqta 'eesora, qataq qomi' soxoraíqa, qataq ñataqta nquictasheguem da no'on qarataxac, cha'aye ña'araqtaua'a So Cristo maye nacheso so Lataxala' na 'amqaanataxanaxaicpi.

¹⁶Qaq nacheso So Cristo som na'atta'a't naqa'en na 'amqaanataxanaxaicpi, qaq ñoqo'oye ñi 'oonolec ne'ena na'atta'a'tpi ñataqta cam lo'onataxanaxac, qataq 'enauac namayepi nacoata't yaqto' na 'amqaanataxanaxaicpi nquictasheguem da lañaxataxac qataq da la'añaxac souaxat da lsoxoyec.

Da dalaxaic nachaalataxac nam quetague' So Cristo

¹⁷Qaq cha'aye añem ña'attaua'a So Qarataxala', ñoqo'oye qami' shenapegalo qataq qami' seqatalo da saishet da qoñiita'am da lataxac nam saishet da ñauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye namayepi quetegueto naua qauema lhuennataxaco maye qaica ca naiguilo.

¹⁸Namayepi ñataqta 'enaqaicpi qataq qaramchigui da lquiyaqteñaxac qataq qaica ca lauatonaxanaxac, ñoqo'oye namayepi saishet da ntootapeguet da ahaalataxac maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁹Qataq namayepi ñataqta imauec da deqat so lcoxo, nache nañaneguet na lamanaxanaqtaiguesat. Qataq nqopita da ño'ot 'enauac na ñotta'a't lataxaguesat maye deshepaxanaqtaxan.

²⁰Qalaxaye qami' saishet da qanapaxaguenataguiiqui de'era da qoquiitague' So Cristo,

²¹cha'aye qami' qaua'qaichigui da na'aqtaxanaxac maye ña'axat Somaye qataq qauañaña da qoviitaigui da lamaxasoxonaxac qataq qoquiitague' da 'eesa, maye qami' ñapaxagueneque Somaye.

²²Qaq ŷoqo'oye 'onaxaic da saishet da qoviitaigui huo'otaq qavi'eguelaqaŷa da togoshec qarataxaqui, dam qauem lqopitaxanaqtaic co'ollaxa da qarapachiŷaxaqui maye ŷauectac da qanachaalataxaqui.

²³⁻²⁴Qataq qami' iuen da ŷataqta qanaralaxache imauec da qarhuennataqai qataq ŷataqta qami' 'eesora qataq ŷataqta qami' qui'itte', yaqto' ipacchigui da lataxac ca shiŷaxaua maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷe'eguelaxalec da ŷo'ot da yaqto' 'eeta'am Ñimaye.

²⁵Qaq ŷoqo'oye ñi 'oonolec saishet da ŷatenachettac ca lŷa. Cha'aye 'enauac qomi' ña'araqtaua'a da 'oonolec no'ocŷaxac. ŷoqo'oye ñi 'oonolec da qoñiita ŷataqta 'eesa gome da huo'o ca la'aqtac.

²⁶Qaq da huo'otaq qaualematai, qalaq saishet da qanashiñiiuo da ŷo'ot ca qarasouaxashechi. Qataq de'era qaralemataiqui saishet da imauec ca 'oonolec na'a'q,

²⁷qataq saishet qome da qauauo'oi ca llegeuo so pa'aguenataxanaxaic.

²⁸Qaq cam decachetapec co'ollaxa, qalaq no'on da ŷaxaañi nagui da lcachaxac. Chaqrato' da do'onataxan, ŷo'ottac ca maiche lalamaxat lo'onatac, yaqto' ishet da itauan cam huo'o da lhuenaxanaxa.

²⁹Qataq saishet da qauema naua qara'aqtaqalli'. Chaqrata da qano'onaxache' naua qara'aqtaqalli', yaqto' ishet da nquiguisheguem, qataq huo'o da na'achecŷaxac cam qami' na'axaŷaxaategalo.

³⁰Qataq saishet qome da qauaquicoqchichi So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye somaye nacheso so chegoqchigui da qami' qaŷa'a'n, da yaqto' qami' lalamaqa'ate Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' qami' ŷataqtegueta naqa'en Ñimaye, qom ivita que'eca na'a'q qom ŷoqta ima da qami' isoueeguesopa da ñe'etaxaloxo.

³¹Qaŷa'axañiiuec qome da qaraquicoqoi qataq da qaralemataiqui. Qataq saishet da qaua'alqaitai' qataq saishet da qasheuñiitac ca qarŷai. Qataq qaŷa'axañiñi da qauo'ocheetac na qauem.

³²Chaqrato' da qami' soxoraiqa, qataq qami' choxonnataxanaxaiqa, ñi 'oonolec ŷataqta ichoxoren ca lŷa da huo'o ca ŷasouaxat, 'eeta'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' ichoxore'n chegoqchigui naqa'en So Cristo.

Efesios 5

Da 'eetec da lataxac nam llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qaq cha'aye qami' lauotaqa'ate llalqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷoqo'oye ŷataqta qanpogoxoiñiŷapegue' qome da qoñiita'am Ñimaye.

²Qataq iuen da ŷataqta qauauochech na laŷepi shiŷaxauapi, 'eeta'am So Cristo da qomi' ŷauoteque qataq qomi' ileualeguete. Qaq da l-leuaxa Somaye Ñim

Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta'am naqa'en da alaitaŷaxac ca no'on coraxat maye qoŷaneuo da nachetaqtaxanaxat.

³Qaq cha'aye qami' lalamaqa'ate Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷoqo'oye no'on da saishet da qami' chemaxanguilo da huo'o ca quisheguetaxac qataq 'enauac nam laŷepi maye ishet da deshepaxanaqtaxan, huo'otaq da qaiqopita'a ca ŷaqa'a.

⁴Qataq saishet qome da qanasaqaire'c naua na'aqtaqa maye qauema, huo'otaq ca na'aqtac maye qaica ca naigui huo'otaq cam ŷo'ot da naŷalliguiyec. Cha'aye namayepi saishet da ŷaŷamaxañi da qanasaqaiteguec. Chaqrato' da qami' qaŷa'añiitacot da qana'acheçŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Cha'aye qami' qauaŷaañita da ca ncachetague' aca sa lhua, huo'otaq ca ŷo'ottac ca deshepaxanaqtaxan, huo'otaq ca saishet da machiguiñi na'aictaxa da qalota na hueto'otpi, camaye saishet da inoxoneua'a da lo'onataxanaxac So Cristo qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye nam ŷo'ottacpi ŷataqta qauem 'eeta'am da qanatameetacot ca choche ne'enaqtac qataq saq 'en.

⁶Qataq saishet qome da huo'o ca qami' ŷatenache't da qami' iroleguete naua napaxaguenataxanaxaco maye qaica ca naiguilo. Cha'aye ne'enaui sa ŷaŷamaxaŷiñi, nachenaua naua chegoqchiguilo dam qaica ca 'ena'am da lchec layeloxo Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷauo'o da nhuaxanaguec nam saishet da ŷalaq.

⁷Qaq ŷoqo'oye saishet qome da qa'aitegueua'a na shiŷaxauapi maye ŷo'ottac de'era.

⁸Cha'aye da sa qaŷauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache damaye 'eeta'am da qanayeetaigui na napalaxa. Qami' co'ollaxa qoviitaigui na 'eco' napalaxa, cha'aye saishet da qauauattoñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye nagui qami' mashe qauauattoñi Ñimaye, nache qoviitaigui na yo'oqchiguiñi. Qaq ŷoqo'oye qami' ŷataqta qaupaquiichigui qome da lataxac cam ŷataqta ŷauattoota Ñimaye,

⁹cha'aye se'eso Saqcha'a Na'añaxac nacheso so chegoqchigui da nauotaxanaqtaic qataq da 'eesa lataxac qataq dam achalataxac maye qui'itta.

¹⁰Qataq qanpogoxoiñiŷapegue' qome da qauo'oche ca lataxac maye ŷaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Qataq saishet qome da qa'aitegueua'a nam ŷo'ottacpi nam sa ŷauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye nam ŷo'ottacpi qaica ca naigui. Nachaqrata da qauachaxañiŷa nam npe'enaxacpi.

¹²Cha'aye ŷataqta 'eesa da ŷo'ot da na'agaxa da qaŷa'axat nam ŷo'ottac namayepi maye ŷoxottañi.

¹³Qalaxaye da huo'otaq 'enauac ne'ena qauem lataxaguesat ŷataqta ŷaatec naqa'en nam yo'oqchiguiñi, huaña, nache 'enauac ŷataqta yo'oqta, cha'aye nam yo'oqchiguiñi maye nachena na ichoxot 'enauac.

¹⁴Qaq ŷoqo'oye huo'o so deraxan co'ollaxa 'eeta': «'Am maye 'auo'ocheta, ña 'anlouec; qoñisheguem, qoca'ai nam leuaxaicpi, cha'aye So Cristo 'am icoŷarelec.»

¹⁵Qaq ŷoqo'oye ŷataqta qauloitegue qome da qarataxaqui. Saishet da qoñiita'am cam saqca ca ŷaŷaanapēc. Nachaqrata da qoñiita'am ca shiŷaxaua maye ŷataqta deuennataxaatelec da huo'o ye ŷo'ot.

¹⁶Qataq ŷataqta qauqopitaxañiŷa'ape naua na'axa'te da qauo'oche ca ŷaŷamaqchiguiñi, cha'aye naua na'axa'te maye souaqtaiguilo ŷataqta qauema.

¹⁷Qaq ŷoqo'oye saishet qome da qaica ca qauaŷaañiŷapēc. Chaqrata da qanpogoxoiñiŷapegue' da qauaŷaañi cam 'eetapeguec So Qarataxala'.

¹⁸Qataq saishet qome da qami' taxaiqa, cha'aye damaye ŷaueca'a da nlaxaañi ca shiŷaxaua. Chaqrato' da ŷataqta qami' nlaqchiguilo So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

¹⁹Qaq da ivita da qana'aqtaxañiŷa't qalaq nataqa'en qauo'oñi na ŷotta'a't no'onecpi maye chegoqo'ot So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Qataq qavio'oxoyiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta imauec da qarquiyaqteŷaxaqui.

²⁰Qataq nache 'eetai' da qaŷa'añiitacot da qana'acheçŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat 'enauac na lataxaguesat, chegoqchigui qanqa'eñi So Qarataxala' Jesucristo.

Da lataxac caua namoxou' qataq da lco'oxo'c

²¹Ñi 'oonolec qome da qoñiita ŷataqta ipacapegue' ca lŷa, souaxat da ŷataqta huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²²Aca 'alo mashe huaron, ŷataqta ŷalaxaguet ca lhua, ŷe'enaxatchigui naqa'en da ŷalaxaguet So Cristo.

²³Cha'aye ca lhua nacheca ca lqaic acamaye, 'eeta'am So Cristo, da Somaye nacheso so lqaic na 'amqaanataxanaxaicpi, qataq nacheso som lca'alaxaqui. So Cristo nacheso so lqaic, qaq na 'amqaanataxanaxaicpi nachena na 'eeta'am da lo'ocŷaxac Somaye.

²⁴Qaq ŷoqo'oye aca 'alo ŷataqta ŷalaxaguet ca lhua, qaq nache 'eeta'am na 'amqaanataxanaxaicpi da ŷataqta ŷalaxaguet So Cristo.

²⁵Qataq na ŷalleppi maye mashe huaron ŷataqta ŷauotec aca lhua, 'eeta'am So Cristo da ŷataqta ŷauotec na 'amqaanataxanaxaicpi, qataq ŷan co'ollaxa da nachaalataxac souaxat namayepi.

²⁶ŷo'ot Somaye de'era, cha'aye ŷauotaique da iqui'itaxatta na 'amqaanataxanaxaicpi, irolec na 'etaxat da iŷo qataq da la'aqtac.

²⁷Yaqto' qom ivita da nachaalataxaneuo Somaye na 'amqaanataxanaxaicpi, qalaq ŷataqta huo'o da lyacŷaxac, qataq qaica ca lshapaxanaxa, huo'otaq ca 'eco'

lvigaxataxa, huo'otaq ca lña 'eeta'am de'era. Nachaqrata da ÿataqta qui'itta qataq nalochiguiñi.

²⁸Ca ÿale mashe huaron, ÿataqta ÿauotec aca lhua, 'eeta'am da lauotaxanaqtaic da lalamaxat lo'ocŷaxac. Qaq ca ÿauotec aca lhua, camaye 'eeta'am da lauotaxanaqtaic da maiche lo'ocŷaxac.

²⁹Cha'aye qaica ca ishet da maiche ÿaŷemec da lalamaxat lo'ocŷaxac. Chaqrata da iquia'axan qataq ntela'a. Qaq 'era da 'eetec nataqa'en So Cristo da ntela'a nam 'amqaanataxanaxaicpi.

³⁰Cha'aye ŷoqta 'eesa da ñi 'oonolec da shenaqta ña'araqtaua'a na 'amqaanataxanaxaicpi maye lo'ocŷaxac So Cristo.

³¹Cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Ca ÿale ca'ai ca lta'a qataq aca late'e da huaron, nache lmayaxaua aca lhua. Ime, nache que'ecaua dos 'eeta'am da 'oonolec da lo'ocŷaxac.»

³²Qaq de'era ÿataqta 'eesa qataq ÿataqta lta'araic da naigui maye saqcha'a. Qaq aŷem nachera da seueetac da sa'axattac So Cristo qataq na 'amqaanataxanaxaicpi.

³³Qaq ŷoqo'oye ñi 'oonolec da qoñiita ÿataqta ÿauotec aca lhua, 'eeta'am da lauotaxanaqtaic da maiche nachaalataxac. Qaq aca 'alo ÿataqta huo'o naq 'enec naqa'en ca lhua.

Efesios 6

Caua nta'al qataq ca ñalaqpi

¹Qami' ñalaqpi qaualaqaiguet caua qarta'alli', cha'aye qami' lalamaqa'ate So Cristo, cha'aye damaye nachera da ÿataqta ÿaŷamaqchiguiñi da qaŷo'ot.

²Cha'aye nam namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot co'ollaxa so Moisés, som hua'auchiguiñi maye huo'o da ÿachaxanapec, 'eeta': «'Aualaxaguet qataq 'antela'a ca 'arta'a qataq aca 'arate'e,

³yaqto' ÿataqta 'onaxaic da 'icŷaxac qataq logoraic da 'anachaalataxac da qonetalec ana 'alhua.»

⁴Qaq qami' maye mashe huo'o na qaŷa'alqui, saishet qome da qaunogoqchichi namayepi. Nachaqrata da qauapaxagueñi, qataq qaŷa'añim dam napaxaguenataxanaxac maye quetague' nam ŷa'amaqteetac So Qarataxala'.

Na nlatacpi qataq na 'aco'pi

⁵Qami' nlatacpi, ÿataqta qaualaqaiguet qome na qana'aco'oipi maye huetalec ana 'alhua. ÿataqta huo'o naq 'enec qanqa'eñi, qataq ÿataqta huesota da qarataxaqui, qataq ÿataqta qanasapacheeta, 'eeta'am qanqa'eñi da nacheso So Cristo da qauo'onataxañiitacot.

⁶⁻⁷Qaq de'era iuen da nache 'eetai' da qauo'ocheetac, qaq saishet da nda'a't da qami' ilotaguilo ca qana'aco'oi. Da qoñiita qami' l-lataqa So Cristo, qaq ñoqo'oye da qauo'onataxaniitac qalaq qantoñiitapigui' qataq qanasapacheetelec cam 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta'am da nacheso So Qarataxala' da qauo'onataxaniitacot, qaq saishet da nacheca ca qana'aco'oi.

⁸Cha'aye qauayachiñiita da ñoqta 'eesa da So Qarataxala' isheeten da qoñiita, souaxat nam ñayamaqchiguiñipi maye qauo'oche, saishet da ñectega da qami' nlataqa huo'otaq da qami' huesochiyiñi.

⁹Qataq qami' 'aco'pi, iuen nataqa'en da ñataqta qau'e'anaxacheeteguete qome na qarlatapi. Saishet da qauayiniitalec. Qauennachiña'a da qami' qataq namayepi qoviito'ot Ñim Nataxala' maye neta'ague da piguem, qaq Ñimaye saishet da lca'atagui na shiñaxauapi.

Na lo'ogoxonaxatpi maye saqcha'a cam quetague' So Cristo

¹⁰Qaq nagui qami' ñaqay'a't, qanmichiñique ca qara'añaxaqui maye chegoqo'ot So Cristo cam qaviñiitaique nagui.

¹¹Qataq qaupaxataniña qome nam no'ogoxonaxatpi maye qami' ñanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' da qami' iloquixa'n so pa'aguenataxanaxaic, nache ishet da qauataiña'aguet.

¹²Cha'aye qomi' saishet da seloquiaqtapegue' ca shenaqta'am shiñaxaua, nachaqnata nam saq cha'api maye qauemaicpi hueto'ot na piguem, nam damaxasoxonapecpi, 'añaxaicpi maye ñamaqpec nam huetaigui na napalaxa.

¹³Qaq ñoqo'oye qaupaxataniña qome 'enauac na no'ogoxonaxatpi maye qami' ñanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Yaqto' da nvideuo caua na'axa'te maye qauema, nache da qami' iloquixa'n so pa'aguenataxanaxaic, nache ishet da qauataiña'aguet. Qaq da mashe ime da qarloquixaqui, nache qoquiito'ot da qanañamaxacheetai'.

¹⁴Nache ñataqta qanañamaxacheetai', qansachiigui da 'eesa lataxac, qataq qaupaxataniña da no'on nataxac da 'eeta'am qanqa'eñi aca npaxaalec ana ltoque ca huataxanaq le'ec.

¹⁵Qataq nataqa'en qami' lhuotte' da qaua'axache da no'on na'axañaxac maye chegaqagui da nlagaxayec; ñataqta qami' lhuotte' qome da qaua'axache damaye!

¹⁶Da qarpiñaxaqui qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachera qome da qarpatxanaxache da yaqto' qaualamache 'enauac anam 'ettaigui lchecnapi so pa'aguenataxanaxaic.

¹⁷Qataq da qarca'alaqai 'eeta'am qanqa'eñi aca qanaro'oi da yaqto' npaxaalec na qarqaiqui. Qataq qauacoñiña da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eeta'am qanqa'eñi ca ñeelonec maye qami' ñanema So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

¹⁸Qataq saishet da qaucoviŷa'ai da qanatamnaxaqui. Qataq da ivita da qauŷaxaŷiitacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq chegoqchigui qanqa'eñi So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Qataq ŷataqta, nache 'eetai' da qanloitauec, qataq saishet da qanasamiitapiguiñi. Qataq qanqouagaxauñiitalec 'enauac nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁹Nataqa'en aŷem qanqouagaxauñiitalec, qauŷaxaŷiitacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da aŷem ŷanem ca ŷa'añaxac da sa'axat dam 'eetapeguec Ñimaye dam, nache 'eetai' da 'eetapeguec maye saqcha'a.

²⁰Cha'aye So Qarataxala' aŷem ŷamaq da sa'axat de'era 'eetapeguec, qaq nachera da huo'omshe aŷem qaicoñettai' nagui. Qaq ŷoqo'oye qauŷaxaŷiŷot qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' aŷem ŷami' ca ŷa'añaxac, yaqto' qaica ca she'etaique da sa'axat da no'on na'axaŷaxac.

Da pa'atec Iquinaxanaxac so Pablo

²¹⁻²²Qami' samaxalo ñi Tíquico maye qanauochaxaua qartaua qataq qarpe'et de'era qaro'onataxanaxac So Cristo, yaqto' ñimaye qami' ŷa'añaqche't qataq qami' da'aqtaxanema da sheeta qataq nam so'ottacpi.

²³ŷataqta huo'o da iyaxa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a, qataq So Qarataxala' Jesucristo qami' ŷanema da nlagaxayec qataq da nsoxoyec qataq da npi'iŷaxac nataqa'en 'enauac nam laŷepi 'amqaanataxanaxaicpi.

²⁴Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷanem qome ca no'on 'enauac nam saishet da ŷalat da lauoche So Qarataxala' Jesucristo.

Filipenses

Filipenses 1

So Pablo qaicoñettai' co'ollaq ñamaxa aso lere so 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye Filipos

¹Añem Pablo qataq ñi Timoteo, qomi' l-lataqa So Cristo Jesús. Qomi' samaxasaxa ana qorere 'enauac na 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye ñyecpi ye Filipos, nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat da na'attaua'a So Cristo Jesús. Ana qorere nataqa'en taña'a na lataxala'pi namayepi qataq na ltauapi.

²Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a, qataq So Qarataxala' Jesucristo qami' ñanema qome da lqouagaxanaqtaic qataq da l-lagaxayec.

So Pablo nqouagaxaueetapegulec na 'amqaanataxanaxaicpi

³Añem naxa da tachigui ye iuel da qoñiita, nache qaltaq saatacot da ña'achecñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Qaq da ñeqouagaxaueetac, qalaq ñataqta huo'o da ñetonaxac, souaxat 'enauac da qoñiita.

⁵Cha'aye qami' nataqa'en qanhuañiñaua'a da qaua'axache da no'on na'axañaxac, chegoqchiguiña so na'a'q co'ollaq cheta'ague da qauacoñiiguet, choche ivitta'a nagui.

⁶Qaq añem ñataqta 'eesa ñaqa'en da Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chegoqchigui da qami' ño'oteque da no'on dalaxaic qarataxaqui. Ñimaye queto'ot da ño'ottac de'era, choche iviraxatta'a ca na'a'q qom ñe'eguelaq So Jesucristo.

⁷Qaq ñataqta ñañamaqchiguiñi da iuennataxac da 'enauac qami' seuennategalo, cha'aye ñataqta qami' sauoteque, cha'aye qami' nataqa'en qanhuañiñaua'a da no'onataxanaxac maye chegaqagui da lsoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye añem ipataxalec. Qaq da añem qaicoñettai' huo'otaq añem qañataxaato'ot ca nmit ca nasouaxashetpi, qalaq qami' nache 'eetai' da añem qatañiitac da yaqto' setaqlec da 'eesa lataxac dam no'on na'axañaxac.

⁸Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñañateeta da ñataqta saishet da choche satenataxaatac da qami' saquicotrapigui, qataq da ñauoche da qoñiita souaxat da lsoxoyec So Jesucristo maye añem ñami'.

⁹Qataq naxa da ñeqouagaxaueetac, qalaq señaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' nquigaxatta'agueta da ñataqta qanauochiña't, qataq ñataqta qauañaañita ca no'on, qataq qauauattoñiita ca 'eesa lataxac,

¹⁰yaqto' ishet da qauañaañi da qalca'aiua'a ca ñataqta no'on. Yaqto' da ivita da ñe'eguelaq So Jesucristo, nache qaica ca qarasouaxashechi, qataq qaica ca qami' ñasaxaleguete ca qarasouaxashechi.

¹¹Cha'aye chegoqchigui da ltaunaxanaxac So Jesucristo da qami' ishet da qauo'оче ca ŷaŷamaqchiguiñi, yaqto' na shiŷaxauapi ŷo'oxoren, qataq huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Da ñachaalataxac nachattaigui So Cristo

¹²Qami' ŷaqaŷa't, aŷem sauotaique da qauaŷaañita da 'enauac de'era souaigui, damaye ŷo'ot da yaqto' de'era no'on na'axaŷaxac nquictauec.

¹³Cha'aye 'enauac na alleppi maye ilotague' na lma' ñi lta'a na nta'alpi, qataq 'enauac na hueta'a ne'ena, ŷaŷaten da aŷem qaicoñettai' souaxat da so'onataxaatacot So Cristo.

¹⁴Qaq co'ollaq qaŷaŷaten da aŷem qaicoñettai', nache qalota na qarqaŷañicpi da na'añaxat da ŷa'axat da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq saishet da huo'o ca ñe'etaique, nacherata da ŷauo'o da naquitaxac So Qarataxala'.

¹⁵⁻¹⁶Qaq 'eesa da huo'o na ŷa'axattac So Cristo, cha'aye ŷa'axattac da no'on na'axaŷaxac, cha'aye 'eesa da huotaique da detaunaxan, qataq ŷataqta ŷauotec So Cristo qataq ŷaŷaten da Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem ŷanagui da ŷo'onataxanaxac da seloclec da no'on na'axaŷaxac. Qalaxaye huo'o na laŷepi da choche aŷem nallettague', souaxat da aŷem nquiŷa.

¹⁷Qaq ne'ena maye aŷem nquiŷatega, namayepi saishet da huesota; ŷo'ottac damaye cha'aye choche lqopitaxanaqtaic, qataq nacherata da huotaique da nquigaxatec da ñeque'eenaxac da sootaigui ana ncoñetaxanaxaqui.

¹⁸Qalaxaye nache 'ena'am, cha'aye da huo'otaq huesota da lataxac huo'otaq saishet, qalaxaye nache 'ena'am ŷa'axattac So Cristo. Qaq nachera da ŷo'ot da aŷem samachiguiñi. Qataq ŷataqta nquigaxatec naqa'en da ñetonaxac damaye,

¹⁹cha'aye aŷem saŷaten da saqca cara da ñachaalataxac, cha'aye qami' aŷem qanqouagaxauñiitalec, qataq da ltaunaxanaxac So Saqcha'a La'añaxac So Jesucristo. Qaq de'era nache chegoqchigui qome da saqaŷaloq da aŷem qaisouec.

²⁰Aŷem huo'o da ñaquitaxac qataq ŷataqta lta'araic da iyaxa, da yaqto' saishet da seviguet ca ŷa'aloxo, nacherata da ŷachegoxotchigui aŷem da ŷachaxan da la'amaqchec So Cristo, nagui da ñaq ñeca'altauec huo'otaq qom mashe seleu.

²¹Cha'aye da ñaq ñeca'altauec, nache sauotaique da nachaqsota So Cristo da so'onataxaatacot, qaq da seleu nache damaye maiche ŷauegaxanaxac.

²²ŷoqo'oye aŷem sa saŷaten cam ŷoqta lleca'ateua'a, cha'aye da ña ñeca'altauec, nache ishet da ŷataqta aŷem lhuenec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²³ŷataqta huo'o da lqalaic ñaqa'en cam ŷoqta lleca'ateua'alo ne'enaua dos. Cha'aye huo'o da lŷa iuennataxa maye 'eeta': Aŷem ñeshetaique da seleu yaqto' ñeqo'ona So Cristo. Cha'aye damaye ŷataqta ŷactec da 'onaxaic ñaqa'en.

²⁴Qalaxaye da l̃ya iuennataxa 'eeta': Souaxat qami', nache 'onaxaic ñaqa'en da ñaq queta da ñeca'altauec.

²⁵Qaq ÿataqta 'eesa ñaqa'en damaye, qataq saÿateeta da ña qami' soota'agueta, nache qami' setauaneque da qarpi'iÿaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' qoviitaigui da qauamaichiguiñi,

²⁶yaqto' da qaltaq qami' ñauaneto, nache ÿo'ot da qantonaxaqui da qavio'oxoyiñiitac So Cristo Jesús.

²⁷Qaq nachaqrato' da qanpogoxoiñiÿapegue' da yaqto' da qarataxaqui nateeteguet da lapaxaguenataxanaxac So Cristo. Qaq yaqto' qom qami' sevitalo, huo'otaq da saishet, qalaxaye ñaqaiyeta ñeshetaique da aÿem nvira'a qome ca ÿa'axaÿaxac da qoñiita da saishet da qanañaxañiñi, qataq da qanhuooñeta't, qataq da qanaÿaañeta't da qauloquiitapeguelec da qaua'axacheetac da no'on na'axaÿaxac.

²⁸Qataq saishet qome da qami' icolanaqche't nam qami' ipa'agueeta'ape. Cha'aye da saishet da leetapigui ye qarvilli, nache qauauañiichigui qome namayepi da qailaxachigui, qaq qami' qalaq qami' qanca'alaxatre'c, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ÿanema da qauauegaxañi.

²⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ÿanema da Ita'araic qana'achecÿaxaqui da qaupi'iÿa'ai So Cristo. Qaq ÿoqo'oye na'aictaxa da huo'o da qanque'eenaxaqui souaxat da qaua'amaqchiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁰Qami' qataq aÿem, 'oonolec da seloquiaqtapeguelec. Qaq mashe qauauañiichigui da 'eetec da iloquixac, qaq nagui huo'o da qara'axaÿaxaqui da ñaq shecto'ot da seloctac.

Filipenses 2

So Cristo qoÿami' da la'amaqchec souaxat da sa na'amaqten

¹Aÿem saÿateeta da So Cristo qami' ÿanema da na'añaxac da yaqto' qaua'añaqchichi na qaraÿepi. De'era qarsoxoyiqui maye qami' hueto'oto, damaye qami' ÿauegalo da ishet da qaua'añaqchichi ca qarÿai, qataq saÿaten da 'enauac da qoñiita qami' hueto'oto So Saqcha'a Na'añaxac, ÿoqo'oye qami' choxonnataxanaxaiqa.

²Qaq ÿoqo'oye qami' seÿaxanoiguilo 'enauac da qoñiita da qauauo'oi ca Ita'araic ñetonaxac, qoviitaigui da qaica ca ÿaqpegueuga da qoñiita qataq ñi 'oonolec ÿataqta ÿauotec ca l̃ya. Qataq qanaÿaañeta't da huo'o ca qauennacheetega qataq 'oonolec ca qaryaxayiqui.

³Qataq da huo'o ca qauo'oche qalaq saishet da qami' ño'oxonnaxaiqa, huo'otaq da choche qancotaitapigui. Nachaqrata da qauroilec da huesota qarataxaqui, qataq saishet da qaica ca qa'añiÿaigui ca qarÿai da qoñiitega saishet da qoñiita'am.

⁴Qataq saishet qome da huo'o ca ÿa'auaxaañi da nmitaique ca maiche laŷamaxa. Nachaqcata cam nataqa'en ishet da ÿaŷamaxaañi ca lŷa.

⁵Qataq nataqa'en qoñiita'am qome da lataxac da lhuennataxac So Cristo Jesús:

⁶Cha'aye So Cristo na'aictaxa co'ollaxa da 'eeta'am da lataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye saishet da ŷectega da 'eeta'am Ñimaye.

⁷Nachaqrata da, nqat da lataxac maye 'eeta'am Ñimaye, ime nache ŷe'enaxat da 'ena'ama qomi', qataq ivira'a da ŷacona da lataxac ca choche nlatac.

⁸Qataq co'ollaq mashe ŷaatañi da lataxac ca shiŷaxaua, nache ŷacona da saishet da huo'o ca la'amaqchec. Qataq souaxat da ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ivitta'a da qaŷalauat, qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui.

⁹Qaq ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷanem Somaye da qaica ca 'ena'am la'amaqchec, qataq dam le'enaxat maye napacalec 'enauac na laŷepi da 'enec,

¹⁰yaqto' 'enauac qome ishet da ŷa'alyiñi naua l-llectel, nam hueto'ot na piguem, qataq nam huetalec ana 'alhua, qataq nam huetaueegue da laŷe na 'alhua,

¹¹qataq yaqto' 'enauac qaŷauattoota So Jesucristo da nacheso so Nataxala', qataq nache llo'oxoyec Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna.

Nam quetague' So Cristo 'eeta'am aca lcoŷaraqte na shiŷaxauapi

¹²Qaq ŷoqo'oye qami' ñauochaxau' ŷaqaŷa't, cha'aye qami' nache 'eetai' naxa da aŷem qaualaqaiguet da qami' soota'agueta, qaq nagui da aŷem qaŷoqtaique, qalaq iuen da ŷactec da aŷem qaualaqaiguet. ŷataqta qauo'onataxaniilec qome da qarca'alaqai, qataq ŷataqta qaualaqaiguet qataq ŷataqta lta'araic da 'enec qanqa'eñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi ñi qami' ŷanema cam ŷaŷamaqchiguiñi maye qoñiitapeguec, qataq qami' itaua'n da ña qaumacheeta 'enauac camaye. Qaq damaye maiche chegoqchigui Ñimaye.

¹⁴Qaq da huo'o ca qauo'oche, qalaq saishet da qautaqaítac, qataq saishet da qancotaitega't,

¹⁵yaqto' saishet da huo'o ca qarasouaxashechi, qataq saishet da huo'o ca qami' qaŷasaxaleguete ca qarasouaxashechi. Ana'ana 'alhua nlaqtelec na shiŷaxauapi qauemaicpi, qataq 'etaxaloxoicpi, qami' qalaxaye qami' llalqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ŷoqo'oye iuen da qoquiŷa'ai na qauemsat, nache qauachaxañi ca no'on qarataxaqui, qoñiita'am aca huaqaañi da 'ettaigui ye pe.

¹⁶Saishet da qaŷa'axañiñi da qaua'amaqchiñiitac de'era na'aqtac maye chegaqaigui da nca'alaxa. Yaqto' aŷem ishet da qami' ña'amaqteetaleguete que'eca na'a'q qom ñe'eguetaq So Cristo, qataq saŷateeta de'era ŷo'onataxanaxac, qataq de'era ña'añaxataxac da saishet da saqca ca naigui.

¹⁷Qami' ŷataqta qaua'amaqchiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qauo'onataxaniitacot, qaq damaye 'eeta'am aca qarachetaqtaxanaqche. Qaq saiuena'a da aŷem qaŷalauat, nache que'eca ileuaxa ŷalectaigui aca qarachetaqtaxanaqche maye qaŷa'añiŷot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq da sevira'aguet de'era, nache ŷataqta samachiguiñi qataq sauotaique da qami' ñetonaxau'.

¹⁸Qaq nataqa'en da qoñiita qantoñiitapigui' qome, qataq qanhuañiŷaua'a da ñetonaxac.

So Timoteo qataq so Epafrodito

¹⁹Qaq So Qarataxala' qom huo'otaq nacheso chegoqchigui, qaq saqaŷaloq qome da qami' samaxalo ñi Timoteo, da yaqto' nataqa'en saconeguet ca ŷa'añaxac qom huo'o ca ŷa'axaŷaxac da qoñiita.

²⁰Cha'aye qaica ca lŷa da sela'a da ŷataqta 'eeta'am da iuennataxa, nachaqñita ñimaye. Qataq ñimaye nataqa'en ŷataqta iuennatapega da qoñiita.

²¹Cha'aye 'enauac nam laŷepi ime'eguet da ŷo'ottac nam maiche lalamaxatpi, qaq de'era saishet da nachera da laŷamaxannatac So Jesucristo.

²²Qalaxaye qami' mashe qauaŷaañi da 'eetec da no'on lataxac ñi Timoteo, qataq da 'eetec da ñetaueetague' da sa'axataqtac da na'aqtac, 'eeta'am da maiche ŷalec.

²³Qaq qom choche saŷaten ca 'eetec dam sootaigui, nache saqaŷaloq da samaq ñimaye, da yaqto' qami' nauaneto,

²⁴qaq na'aictaxa da aŷem huo'o da ñaquitaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da aŷem ŷami' da ishet da qami' ñeqo'onalo.

²⁵Huo'o so na'a'q, nache qami' aŷem qanamaqŷa ñi qarqaŷa Epafrodito da yaqto' aŷem itauan 'enauac na iuenaxanaxa. Ñimaye ŷo'onataxanaxaua qataq iŷa da seloquiaqteguelec de'era na'aqtaxanaxac maye chegaqaigui da no'on na'axaŷaxac. Qaq nagui qalaq iuen da ñimaye qami' ŷe'eguelaxalo,

²⁶cha'aye ñimaye huo'o da lyaxa da ŷoltaq qami' nauaneto. Ñimaye ŷataqta huo'o da 'eeta, souaxat da qara'axaŷaxaqui co'ollaxa da ñimaye sa no'on.

²⁷Qaq 'eesa da huo'o so na'a'q da sa no'on ñimaye, hua'c da ŷoqta ileu, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ichoxoren ñimaye, qataq nataqa'en aŷem yaqto' saishet da nquigaxatec da ŷaquicoxo.

²⁸Qaq ŷoqo'oye ŷataqta sa saŷaloxon da qami' samaxalo ñimaye, yaqto' ŷataqta qauamaichiguiñi qom qaltaq qanauañi', qataq yaqto' aŷem saishet da queta da ŷaquicoxo.

²⁹Qaq ŷataqta Ita'araic qome da qantonaxaqui qom qauacoñiiguet ñimaye, qaupagaqñiichigui da lataxac da qaŷaconeguet ca lo'onataxanaxanec So Qarataxala'. Qauauochec qome nataqa'en ca 'eeta'am ñimaye.

³⁰Cha'aye ñimaye mashe hua'c co'ollaxa da ileu, souaxat da do'onataxaatacot So Cristo. Qataq ñataqta saishet da iteetega da nachaalataxac da ñaneguet da lchecñaxac, da yaqto' ishet da añem itaunec cam qami' saishet da añem qautauñic, souaxat da qami' qañoqta.

Filipenses 3

Da lyac da qañauatton So Cristo

¹Qaq nagui qami' ñaqañarolqa, qantoñitapeguc qome da qana'ayeetaua'a So Qarataxala'. Qaq añem saishet da huo'otaq ñasamtapiguiñi da she'eguelaxattalec de'era maye sogote da shiyiñi co'ollaxa, cha'aye damaye sañateeta da ñataqta qarviñiqui.

²Qaq maxatchaxa, qarvichiña'aguet qome na shiñaxauapi maye nqaigaxat, qataq ño'otta'aape naua qauema, qataq ipelectac na lo'oc.

³Cha'aye nam ñoqta na'añeguishecpi qataq ñataqta 'eesa, qaq nache qomi' maye chegoqchigui So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye sho'oxonnaqtac, qataq ño'ot da qana'amqaanaxac, cha'aye qomi' lalamaqa'ate So Cristo Jesús, qataq nache saishet da ñaquitaqtega ca choche la'añaxac ca shiñaxaua.

⁴Qaq añem ye nataqa'en ñataqta ñaquita'a co'ollaxa namayepi, qaq ñoqo'oye da huo'o ca lña da 'eetega ñactec da naquittega namayepi, nache añem ñactec da ñaquitaxac namayepi.

⁵Cha'aye añem co'ollaq mashe sevi' soua ocho na'axa'te da ñañiguiñi, nache qañauo'o so la'anaxat na ño'oc, cha'aye añem ñataqta ñalamaxat ihuo' na Israel le'ecpi, sachegoxoigui na llalaqpi so Benjamín, añem hebreo le'ec, ñapacalec nam ñataqta qalota maye 'eetega naxa da hebreo le'ecpi. Da ñataxac añem fariseo le'ec, cha'aye shecteguelo naua nqataxaco maye chegoqo'oto so Moisés.

⁶Qaq ñataqta huo'o da iuogoxo da sepaqueelec co'ollaxa na namaxasoxonaxacpi, ñoqo'oye sevira'a da secaatac nam ña'amaqten so Jesús. Qaica ca ishet da ñauo'o ca ñasouaxashet da 'eetega da sa sepaguelec na namaxasoxonaxacpi.

⁷Qalaxaye 'enauac ne'enapi maye ñataqta huo'o naq 'enec ñaqa'en co'ollaxa, nagui qalaq 'eeta'am ñaqa'en da ñataqta qaica ca naigui, souaxat So Cristo.

⁸Qaq saishet da nacherata de'era, cha'aye 'enauac nam ishettaxa da ñalamaxatpi, qalaq 'enauac salat, cha'aye ñataqta saishet da huo'o ca ivi' ñaqa'en da lyacñaxac da ñauattonaxanaxac So Cristo Jesús maye Ñataxala'. Qaq souaxat So Cristo, nache imauec da deqat ñaqa'en nam ñalamaxatpi co'ollaxa, qataq 'eeta'am ñaqa'en da ñataqta qaica ca naigui, cha'aye mashe sauatton Somaye,

⁹qataq yaqto' añem qaila'a da ña'attaua'a So Cristo. Qaq saishet da chegoqchigui da no'on ñataxac souaxat da salaxaguet na namaxasoxonaxacpi, nacherata da

no'on nataxac maye ñanem Ñim Lo'onatac 'Enauacna cam ña'amaqten So Cristo, dam no'on nataxac maye chegoqchigui da npi'iñaxac.

¹⁰Qaq ñoqo'oye dam 'oonolec maye ñataqta seyaqa'a, damaye sauotaique da ñataqta sauattoota So Cristo, qataq da ñauane' da la'añaxac co'ollaq nca'aleeguesop da nleuaxa, yaqto' ñeuanaua'a da nque'eenaxac, qataq sevira'a da shena'am Somaye da l-leuaxa.

¹¹Nache huo'o da ihuataxanaxac da salectoigui qome na leuaxaicpi qom qaltaq qanca'alaxatec.

Da 'añaxataxac da yaqto' qaivira'a ca naloqnec

¹²Qaq aýem saishet da sheetega da mashe sevi' 'enauac nam sa'axattac, huo'otaq da mashe naloqchiguiñi da ñataxac. Qalaxaye aýem ashecta, huo'o da ña'añaxataxac da yaqto' sevira'a da naloqchiguiñi da ñataxac, cha'aye nachera da huo'omshe aýem nca'alaxatec So Cristo Jesús.

¹³Qami' ñaqaña't, aýem saýateeta da saxanaxa da sevi' ye naloqnec, qalaxaye ñataqta ñaýateetela't da saishet da ñamatta'a nam mashe semat, nacherata da ña'añaxat, qataq selotelec da so'ottac nam saxanaxa da semat.

¹⁴Qaq ñoqo'oye nache ashecta da saña'a ca naloqnec, yaqto' saconeguet qome cam ñachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cam huo'omshe qomi' iñaxanalo chegoqchigui So Cristo Jesús.

¹⁵Qaq ñoqo'oye 'enauac da shenaqta maye mashe naloqchiguiñi da qarpi'iñaxac, no'on da nache 'eeta'a't da qarhuennataxa. Qalaxaye da huo'otaq huo'o ca lña qarhuennataxaqui, qalaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet nataqa'en da qami' itaunque da qauaýaañi camaye.

¹⁶Qaq de'era ñataqta ñaýamaqchiguiñi, qataq iuen da nachera qome da qarataxac.

¹⁷Qami' ñaqaña't, no'on da ñataqta qoquiitegue da ñataxac. Qataq qauaýataxayiniita nataqa'en nam quetegue da nataxac maye qami' sapaxaguenaxaque.

¹⁸Qaq mashe qalota da qami' sa'aqtaxaateguema naxa, qalaxaye nagui qaltaq ñeýeetalec da she'eguelaxalec da qami' sa'aqtaxanema, cha'aye ñataqta qalota nam dataña'aguet da na'aqtaguec da l-leuaxa So Cristo, co'ollaq qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui.

¹⁹Ne'ena shiñaxauapi namayepi taña'a da qañasaxaña cam nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi. Cha'aye nda'a't da quetague' da ño'oxonnaxac da huo'o ye ño't, cha'aye da ñoqta ñaýateeta taxa, nache huo'o da la'agaxa. Qataq namayepi nda'a't da iuennatega na qauem maye huetalec ana 'alhua.

²⁰Qalaxaye qomi' qarma' da piguem, dam chegoxogue Som Qarataxala' maye Qarca'alaxaqui qom ñe'eguelaq.

²¹Qaq Somaye naralaxat qome da qaro'oc̃axac maye qaica ca la'añaxac, da yaqto' 'eeta'am naqa'en dam lo'oc̃axac maye ño'oxoraq. Qaq damaye ñachegoxotchigui da la'añaxac maye nachera da do'onataxana qome da ilo'ogue 'enauacna.

Filipenses 4

Nqataxacpi maye talec na 'amqaanataxanaxaicpi

¹Qaq ñoqo'oye qami' ñauochaxau' ñaqaña't, aýem ñataqta huo'o da iyaxa da qami' ñauaneto, cha'aye qami' maye nacheqami' qauo'oche da ñetonaxac, qataq qami' ño'oxore'te. Qaq qami' ñauochaxau' nache 'eetai' qome da qoquitage' So Qarataxala'.

²Qataq huo'o da ñachoxonnaxac da aca Evodia qataq nataqa'en aca Síntique da caamaye no'on da ñataqta nhuoteeta't, cha'aye caamaye nache 'eeta'a't da ña'amaqteeta'ape So Qarataxala'.

³Qataq 'am ño'onataxanaxaua maye saishet da aýem 'aýotec, 'am shenapega da 'autaua'n qome que'ecaua qarqaña't, cha'aye caamaye ñataqta qalota da ltaunaxanaxa'c aýem, da sa'axattac da nca'alaxa, nataqa'en ca Clemente qataq cam laýepi ño'onataxanaxauapi de'era qaro'onataxanaxac. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe ñerelec aca naneraxalate na chochaq tatec da lca'alaxa, nam le'enaxatpi namayepi.

⁴Qaq ñataqta qantoñitapeguc So Qarataxala' 'enauaque naua na'axa'te. Qaq de'era ña'aqtac ñataqta she'eguelaxattalec da ñataqta qantoñitapigui' qome.

⁵Qaq 'enauac qome na shiñaxauapi ñataqta qami' ñauattoote' qom qami' huotaxanaqtaqaiqa. Cha'aye So Qarataxala' mashe saqañapeque da nvi'.

⁶Qataq saishet da huo'o ca qami' ñaquicoqchetta'ape, nacherata da ñataqta qaua'aqtaxañiitem Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ivita da qanqouagaxañiitacot. Qauñaxañiñot Ñimaye cam qaviñiitaique, qataq nataqa'en qaña'añiitacot da qana'achecñaxaqui.

⁷Yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñanema da l-lagaxayec, qaq de'era nlagaxayec damaye sa ivi' da ñañaten na shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua, qaq damaye npaxattalec da lquiyaqteñaxac, qataq da lhuennataxac nam mashe lalamaxatpi So Cristo Jesús.

Qailotegue da lataxac ca ñañamaqchiguiñi

⁸Qaq de'era pa'atec qami' ñaqaña't, 'eeta': ñataqta qauennataxañiitelec cam ñataqta 'eesa, qataq 'enauac cam ishet da huo'o naq 'enec qanqa'en, qataq 'enauac cam nalochiguiñi, qataq ca 'onaxaic, qauennataxañiitelec nataqa'en cam no'on nataxac, qataq 'enauac cam ishet da ño'ot da ño'oxonnataxanaxac.

⁹Qataq ñataqta qauo'oche qome 'enauac nam qami' sapaxagueneque, qataq nam iqataxacpi maye qami' sanema, qataq nam ña'aqtacpi maye qaua'aqaichigui, qataq nam so'otpi maye qauauañiichigui, nachena qauo'oche qome. Qaq Ñim

Lo'onatac 'Enauacna maye chegoqo'ot da nlagaxayec, nache 'eetai' qome da qami' hueta'agueta.

Aso Itaunaxanaqte so Filipos le'ecpi maye ñamaxe so Pablo

¹⁰Qaq aÿem ñataqta huo'o da ñetonaxac So Qarataxala', souaxat da chegoqchigui Somaye da qaltaq aÿem qauennachiÿa'a. Qaq saishet da huo'otaq sheetega da aÿem qaucoviÿa'ai, cha'aye saÿaten da choche qaica ca qardaqa'ai da aÿem qautaua'ni.

¹¹Qaq saishet da shenapec de'era souaxat da huo'o ca iuenaxanaxe, cha'aye aÿem saÿaten da ñetootapeguec cam huo'o.

¹²Aÿem sanaÿa'ac da sootaigui da ñachoxoyec, qataq sanaÿa'ac da sootaigui da qaica ca seuetac. Qataq aÿem saÿaten da sataÿa'aguet ca camachaqa aÿem nvirelec, na'aictaxe da sa seuena'a ca sachec, huo'otaq da qaica ca sachec, huo'otaq da qaica ca seuen, huo'otaq da huo'o ca iuenaxanaxe.

¹³So Cristo aÿem ñami' da ña'añaxac da yaqto' ñala'aguet da sataÿa'aguet 'enauac nam sevireguet.

¹⁴Qalaxaye qami' ñataqta ñaÿamaqchigui'ni de'era qartaunaxanaxaqui, da aÿem qautaua'ni souaxat da huo'o da iuenaxanaxe.

¹⁵Qataq qami' maye qoñiitaña na ñyecpi na Filipos, nataqa'en qauaÿaañita co'ollaq cheta'ague da sa'axat da no'on na'axaÿaxac maye chegaqaigui da nca'alaxe. Qataq co'ollaq sheca'ai ye 'alhua Macedonia, qalaq qaica ca aÿem itauan nam laÿepi 'amqaanataxanaxaicpi, nacheqamiita da aÿem qanamaqÿa co'ollaxe aso qartaunaxanaqchi.

¹⁶Nataqa'en co'ollaq soota'a ye ñyecpi ye Tesalónica, qalaq nache qoquiito'ot da aÿem qanamaqaitega aso qartaunaxanaqchi, souaxat da iuenaxanaxe.

¹⁷Qalaxaye aÿem saishet da shenapec de'era da sauotaique da qaltaq qauauo'oi ca aÿem qaÿa'añim, nacherata da sauotaique da yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna iloqchigui de'era aÿem qauo'ochec nache isheeten qome.

¹⁸So Epafrodito aÿem ñami' aso aÿem qanamaqÿa, qaq asomaye ñataqta ñapacauec. De'era qartaunaxanaxaqui ñataqta ama da laitaÿaxac, 'ena'am da alaitaÿaxac aca nachetaqtaxanaqte maye qoÿanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñataqta ñamaateguet.

¹⁹Qaq Ñim Ita'a maye Lo'onatac 'Enauacna, qami' ñanema qome 'enauac cam qaviñiitaique ñachegoxotchigui dam qaica ca 'ena'am lsallaxe, qataq da llo'oxoyec maye hueto'ot So Cristo Jesús.

²⁰¡Qaq Ñimaye maye Qarta'a, nache 'eetai' qome da qaÿo'oxoreetac! Aja', nache 'eetec.

Da pa'atec nquinaxanaxac

²¹Samaxa da iquinaxanaxac cam ñaqañañicpi maye ña'amaqteetac So Cristo Jesús. Qataq nataqa'en naua qarqaña't maye aýem hueta'agueta qami' ñamaxalo da lquinaxanaxac.

²²Nataqa'en qami' ñamaxalo da lquinaxanaxac 'enauac nam 'amqaanataxanaxaicpi maye hueta'a na lma' ñi nta'a na Roma da do'onataxaatacot.

²³Qaq So Qarataxala' Jesucristo, qami' ñanema qome da Ita'araic lqouagaxanaqtaic. Aja', nache 'eetec.

Colosenses

Colosenses 1

So Pablo ñamaxa aso lere so 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye ñyecpi ye Colosas

¹Añem Pablo, añem lamaxashec So Jesucristo. Qaq de'era ñamaxasaguec, damaye maiche chegoqtot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ñi qarqaña Timoteo qataq añem,

²samaxasoq da qarquinaxanaxac taña'a na 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye ñyecpi ye Colosas. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a qami' icoreleguete da lqouagaxanaqtaic qataq da nlagaxayec.

So Pablo ñanot da na'achecñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

³Qomi' naxa, da ivita da ñeqouagaxaunaqtapeguelec da qoñiita, nache sanaqtacot da qana'achecñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ñim Lta'a So Qarataxala' Jesucristo.

⁴Cha'aye qomi' sañaanaq da lta'araic da qarpi'iñaxaqui So Cristo Jesús, qataq da qarautaxanaqtaiqui 'enauac nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Qami' nache qoñiitec da qarataxaqui cha'aye, chegoqchiguiña co'ollaq qaua'qaichigui da 'eesa na'aqtaxanaxac maye chegaqigui dam no'on na'axañaxac, qataq ñataqta qauañaañita da Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'o ca iqataxaatapigui' maye hueta'ague da piguem.

⁶De'era no'on na'axañaxac, damaye qaña'axataguec 'enauaque naua 'aleu' maye ilotague' na Roma le'ecpi, qaq ñataqta huo'o da lañaxataxac damaye. 'Eeta'am da qoñiita co'ollaq se'eso na'a'q da qauañachiñi da ñoqta 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñauoteque.

⁷Qaq damaye qami' ñapaxagueneque so Epafra, som qanauochaxaua qaltaq qaro'onataxanaxaua de'era qaro'onataxanaxac, som ñataqta ipaqueelec da lasataxac da do'onataxan souaxat da lauoche So Cristo.

⁸Qaq somaye qomi' nda'alo da qara'axañaxac da qoñiita qataq dam 'eetec da So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da qami' ño'oteque da qarsoxoyiqui.

So Pablo iñaxaataique ca la'añaxac so 'amqaanataxanaxaicpi maye ye Colosas

⁹Co'ollaq choche sañaanaq 'enauac de'era, nache qolaqtot da qami' ñeqouagaxaunaqtapegueleguete. Señaxanaqtacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ña qami' ñauattonaxanaxaneque dam ñataqta 'eetapeguec Ñimaye, qataq da qami' ñanema na ñotta'a't nañaaneguesat qataq da nauattonaxanaxac maye chegoq'ot So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

¹⁰Yaqto' da qarataxaqui nateeteguete dam ñoqta 'eetapeguec So Qarataxala'. Qaq Somaye ñataqta machiguiñi souaxat da qami' qauo'ocheetac 'enauac nam lataxacpi maye ñañamaqchiguiñi, qataq qaviyeeta'a da ñataqta qauauattoñiita Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Qataq ñachegoxotchigui da lta'araic la'añaxac Ñimaye da qami' 'añaxaiqa naqa'en, da yaqto' huo'o da qanhualaxaunaxaqui qataq ishet da qanaloña'aguet 'enauac na lqalaiguesat. Huaña, nache ñataqta lta'araic da qantonaxaqui,

¹²da qaña'añiitacot da qana'achecñaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye Nta'a. Cha'aye Ñimaye iqataxaatapigui' da qomi' ñanema qom huaigui dam lo'onataxanaxac maye yo'oqchiguiñi, da nsallaxa maye ñachaxanapecot nam lalamaxatpi llalaqpi.

¹³Cha'aye Ñimaye qomi' nca'alaxateeguesopa co'ollaxa na napalaxa maye souaqtaigui. Huaña, nache qomi' ñauegueua'alo da lo'onataxanaxac Som lauotaxat Llalec,

¹⁴ñachegoxotchigui da l-leuaxa Somaye da qomi' nca'alaxatre'c, qataq da ñapalaxat 'enauac na qarasouaxashetpi.

Da lo'onataxanaxac So Cristo

¹⁵So Cristo nacheso som Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Somaye nache 'eetai' da huo'o co'ollaxa saxanaqca 'enauacna. Somaye nactaigui da lataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye saishet da qaila'a.

¹⁶Qataq chegoqchigui Somaye co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot 'enauac nam hueto'ot na piguem qataq nam huetalec ana 'alhua, 'enauac nam ishet da qaila'a, qataq nam saishet da qaila'a, qataq na saqcha'a na'añaxacpi maye damaxasoxonapec qataq nam huo'o da la'añaxac. Ñim Lo'onatac 'Enauacna chegoqchigui naqa'en So Cristo 'enauac nam ño'ot. Qaq So Cristo, nache 'enauac maiche lalamaxatpi.

¹⁷So Cristo nale'ena da huo'o co'ollaq saxanaqca 'enauacna. Qaq Somaye nacheso so nlletañi 'enauac namayepi.

¹⁸Qataq So Cristo nacheso so ilotague' na ña'amaqten Somaye qataq ñami' da lca'alaxa. Somaye nacheso so nqaic, qaq nam 'amqaanataxanaxaicpi qaq nachera da lo'ocñaxac. So Cristo nacheso so la'auaxanec 'enauac nam huo'o. Qaq ñoqo'oye nacheso so la'auaxanec da nca'aleeguesop da nleuaxa, da yaqto' nachaqsota 'oonolec Nataxala'.

¹⁹Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nshetaique da So Cristo ñataqta imatta't 'enauac da lataxac saqcha'a Ñimaye.

²⁰Qataq nataqa'en ñachegoxotchigui So Cristo da 'enauac nam huetalec ana 'alhua huo'o da l-lagaxayec. Qaq ño'ot de'era nlagaxayec, ñachegoxotchigui naqa'en da l-leuaxa Somaye co'ollaq qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui.

²¹Qaq qami' co'ollaxa 'eeta'am da ñaqa'a ca qauachegoqña'ague qataq ñataqta npa'aguene' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qarquiyaqteñaxaqui, souaxat nam qauo'ocheetac sa ñañamaxañisat,

²²qalaxaye ñachegoxotchigui naqa'en da nque'eenaxac qataq da l-leuaxa So Cristo maye ñacona da lataxac ca yo'oqchigui shiñaxaua co'ollaxa. Qaq 'eetec de'era Ñimaye, cha'aye nshetaique da qami' nachaalataxaneua'alo cam hueta'a qalaq qami' qui'itte' qataq qaica ca qarshepaxanaqai qataq ca qarasouaxashechi.

²³Qaq ñoqo'oye qami' iuen da saishet da qaña'axañiuec da qarpi'iñaxaqui qataq da qanaquitaxaqui, maye qauachegoxochiichigui da no'on na'axañaxac maye chegaqigui da nca'alaxa maye qaua'qaichigui. Qaq de'era na'aqtac nachera da qaña'axattac 'enauaque naua 'aleu' ana 'alhua. Qaq añem Pablo nachera da sa'axattac.

Da lo'onataxanaxac so Pablo da ilo'ogue na 'amqaanataxanaxaicpi

²⁴Qaq nagui añem ñataqta samachiguiñi, cha'aye huo'o da ñeque'eenaxac souaxat da qoñiita. Cha'aye de'era nque'eenaxac da ñalamaxat ño'ocñaxac, damaye naigui da nalochiguiñi ñaqa'en na nque'eenaxacpi So Cristo souaxat 'enauac nam ña'amaqten Somaye.

²⁵Qaq maiche chegoqchigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna da añem ñanagui da ño'onataxanaxac da yaqto' souapegue' da qoñiita, qami' 'amqaanataxanaxaiqa, qataq da sa'axatta 'enauac da la'aqtac Ñimaye,

²⁶de'era la'aqtac maye saishet co'ollaq da huo'o ca ñañaanaxanaxanec som shiñaxauapi soua hua'au' vi'ie. Qalaxaye nagui Ñimaye ñañaanaxanaxanec nam lalamaxatpi.

²⁷Qaq Ñimaye maiche lhuennataxac da ñañaanaxanaxanec de'era 'eetapeguec maye lta'araic qataq huo'o da llo'oxoyec 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi ana 'alhua. Qaq damaye 'eeta': Ñim Lo'onatac 'Enauacna naña naqa'en ana 'alhua So Cristo da yaqto' qami' hueta'agueta, qataq Somaye ñataqta 'eesa naqa'en da qanhuañiñaua'a da la'añaxac qataq da llo'oxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁸Qaq qomi' nacheso So Cristo sa'axataqtac, qataq ñataqta ñañaanaxanaqchenaq da seqataqtega 'enauac na shiñaxauapi, qataq sapaxaguenaqtaq 'enauac, da yaqto' ñi 'oonolec ivira'a da nalochiguiñi da lataxac, 'eeta'am So Cristo.

²⁹Qaq nachera da huo'omshe añem so'onataxaatac, qataq sauo'o da maiche ña'añaxataxac, qataq so'ogoxona nataqa'en da la'añaxac So Cristo maye añem ñami'.

Colosenses 2

¹Qaq añem ñeshetaique da qami' qauañaañita da ñataqta lta'araic da ñeloquixac souaxat da qoñiita, qataq nam netaña ye ñyecpi ye Laodicea, qataq 'enauac nam saxanaxa da añem ñauatton.

²Qaq de'era ñeloquixac sauotaique da sa'añaqchet 'enauac namayepi qataq yaqto', nahe 'etai' da na'atta'a't souaxat da lauotaxanaqtaic So Cristo, huaña

nache ivireguet namayepi da ŷataqta 'eesa da ŷaŷaten 'enauac dam saq cha'api 'eetapeguecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq So Cristo.

³Cha'aye Somaye nacheso so imatta't 'enauac na ŷotta'a't naŷaaneguesat qataq na nauattonaxanaxacpi maye chochaq huañi.

⁴Qaq qami' sa'axatema de'era, yaqto' saishet da huo'o ca qami' ŷatenache't souaxat naua choche no'onaxa't ltaxaŷaxaco maye saq 'e'n.

⁵Cha'aye aŷem, na'aictaxa da saishet da yo'oqchigui da qami' salectaiguilo, qalaxaye, nache 'eetai' da qami' seuennategalo qataq ŷo'ot da ñetonaxac da qami' saŷate'n da ŷaŷamaqchiguiñi da qarataxaqui, qataq qoquiito'ot da qarpi'iŷaxaqui So Cristo.

⁶Qami' mashe qauasacheeguet So Jesucristo da ŷauo'oi qami' lalamaqa'ate qataq nacheso So Qarataxala'ai. Qaq ŷoqo'oye qanpogoxoiñiŷapegue' da qami' ŷaŷamaxareete' Somaye.

⁷Cha'aye mashe qami' napaxaguenataqa, qaq ŷoqo'oye qanquigaxachiitasheguem da qarpi'iŷaxaqui Somaye, qataq qaulaqaigueta naua lapaxaguenataxanaxaco yaqto' qanquiquiita'aguet da no'on da qarataxaqui, qataq nache 'eetai' da qaŷa'añiitacot da qana'achecŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Da nachaalataxac dalaxaic ca na'attaua'a So Cristo

⁸Qaq maxatchaxa qome, saishet da qana'axaŷaxaŷeeto'ot nam nshetaique da qami' ŷatenacheteque naua lhuennataxaco maye 'eetega 'eesora 'eeta'am da ŷaanaxanaxaic, qalaxaye naamaye maiche laŷaanataxanaxaco na shiŷaxauapi. Ne'ena shiŷaxauapi ŷalaqtapeeguet na saqcha'a na'añaxacpi maye lma' ana 'alhua, qaq saishet da ŷalaxaguet So Cristo.

⁹So Cristo ŷataqta imauec da lataxac da 'eeta'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

¹⁰qataq Somaye ilo'ogue 'enauac nam saq cha'api maye huo'o da la'añaxac qataq nam damaxasoxonapecpi. Qaq ŷoqo'oye qami' qaica ca qaviñiitaique, cha'aye qana'ayeetaua'a Somaye.

¹¹Na judiopi ŷauo'o na la'anaxat na lo'oc maye la'anaxat da lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye Ñimaye ŷachegoxotchigui So Cristo da qami' ŷalecnoiguilo nam lalamaxatpi, nache nataqa'en nqat da qarqopitaxanaqtaiqui da qauo'ocheetac da ñe'etaxaloxo. Qaq 'era da qana'anaxache maye qami' ŷo'oteque Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹²Cha'aye co'ollaq qami' qanachelaxanguilo na 'etaxat, nache qoñiita'am So Cristo co'ollaq qailareñi, qaq co'ollaq qannoxoñiisheguem, nache qoñiita'am Somaye co'ollaq qanca'alaxateeguesop da l-leuaxa, cha'aye qami' ŷataqta qaua'amaqchiñi da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³Cha'aye qami' co'ollaxa soua ŷoxoguelo vi'ie, qalaq 'eeta'am da qami' leuaxaiqa, souaxat na qarasouaxashechi, nache saishet da qaualliquiitaigui na

lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye nagui Ñimaye qarca'alaxauai naqa'en So Cristo, qataq ñapalaxat 'enauac na qarasouaxashechi.

¹⁴Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñapalaxat aso qaravigaxaiste maye saqalanaqtac qataq ño'ottac da qanhuaxanaguec, ñachegoxotchigui da l-leuaxa So Cristo co'ollaq qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui.

¹⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna deuotaxanec da la'añaxac nam saq cha'api maye damaxasoxonapecpi chegoqchigui So Cristo da loxonec namayepi, ñataqta qaica ca 'enec naqa'en co'ollaq ñauac da 'eeta'am da lcoñeteguishecpi co'ollaq dauegaxan Somaye.

Qanmichiñaique qome ca hueta'ague da piguem

¹⁶Qaq ñoqo'oye qami' saishet qome da qauqocheetega ca qami' quetapegueleguete souaxat cam yo'oqchigui qolliqui, huo'otaq cam qanñomiigui, huo'otaq souaxat da qaica ca 'enec qanqa'eñi naua naponaxaqui', huo'otaq da dalaxaic so ca'agoxoic, huo'otaq ye na'a'q mataxaqui.

¹⁷'Enauac ne'enapi choche 'eeta'am ca lpaqal cam ñaq naña'acna, qalaxaye dam ñoqta 'eesa, nacheso So Cristo.

¹⁸Qaq ñoqo'oye saishet da qauaqaita'a da huo'o ca qami' ñauuegueta ca qarasouaxashechi, qataq ñoqta ñactec da saishet da qauqocheetega nam shiñaxauapi maye ño'oxoreetac na namaxashec piguem le'ecpi qaltaq ne'enaqchigui da huesota da latxac. Qataq 'eetega da huo'oi naua lauanaqcheco, qalaxaye choche datenataxaatac. Qataq naua lhuennataxaco ñataqta nlaqchiguilo da ño'oxonnaxac, qalaxaye nachaqrata da iuennatega nam qauempi.

¹⁹Cha'aye namayepi saishet da na'attaua'a So Cristo som ilotague' 'enauac nam ña'amaqten qataq nquigaxattauec da la'añaxac. Somaye ñami' na 'amqaanataxanaxaicpi 'enauac na iueetac, qataq ñataqta na'atta't naqa'en namayepi, ipagaqchiichigui dam ñoqta 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁰Qaq 'eesa da qami' qana'ayeetaua'a So Cristo, chegoqchigui da l-leuaxa co'ollaq qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui, qaq ñoqo'oye mashe saishet da qami' ilatta'ape nam saq cha'api maye ilotague' ana 'alhua. Qalaxaye ¿ta'ainco' da qarataxaqui da 'eeta'am da ñaq qoviito'ot da la'añaxac namayepi? ¿Ta'ainco' ye qaualaqaitapeguet naxa nam 'eeta' da la'aqtac:

²¹«Saishet da 'apoteua'a de'era, qataq saishet da qollec yi'ie, qataq saishet da 'avi'eguen yi'ie»?

²²Qaq 'enauac ne'ena qañapaxaguenataxaatapeguecpi, namayepi maiche lapaxaguenataxanaxac nam chochaq shiñaxauapi, qaq ne'enapi qom qañoqtegue, nache ivitta'a da qaica ca naigui.

²³Qaq namayepi saishet da qanqoleguete' da ishet da qaiuen, cha'aye dapaxaguenataxanec da latxac da na'amqaanataxanaxac, qataq da sa

na'amaqten ca shiŷaxaua, qataq da nala'aguet da nllañi da lqopitaxanaqtaic. Qalaxaye namayepi saishet da huo'o ca ltaunaxanaxac da qaŷataŷa'aguet nam qauem lqopitaxanaqtaic da qarapachiŷaxac.

Colosenses 3

¹Qaq ŷoqo'oye da qami' sogote da qarŷaicheguem So Cristo co'ollaq qami' qanca'alaxatre'c, nache qanmichiŷaique cam hueta'ague da piguem dam neta'ague Somaye da nso'ootaua'a na aloic Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Qaq ŷataqta nda'a't ca hueta'ague da piguem da tatapigui ye qarvilli, qaq saishet da qauennacheetapega nam huetalec ana 'alhua.

³Cha'aye qami' mashe qarleuaxauai So Cristo, qaq nagui da qanachaalataxaqui hueto'ot Somaye da na'attaua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Cha'aye So Cristo nacheso so qanachaalataxaqui. Qaq qom ivita da ñe'eguelaq da nachaxan, nache qami' nataqa'en qanachaxaŷi. Nache qanhuaŷiŷaua'a da llo'oxoyec Somaye.

Da togošhec achaaalataxac qataq da dalaxaic

⁵Qaq ŷoqo'oye qami' iuen da ileu qanqa'eñi da qarqopitaxanaqtaiqui maye qauem. Qaica qome ca huetapeeguet aca sa lhua, qataq saishet qome da sa qanaŷamaxachiŷapec, qataq qanlliŷaŷi qome da qauem qarqopitaxanaqtaiqui, qataq saishet qome da choche qanmichiita'a da choche qalaŷoŷiitasheguem ana qo'omi, cha'aye damaye 'eeta'am da qanatameetacot na ne'enaqtacpi maye saq 'en.

⁶Cha'aye 'enauac ne'ena nachena na chegoqchigui da Ñim Lo'onatac 'Enauacna dalemataŷa nam saishet da ŷalaq.

⁷Qaq qami' qauo'ocheetac co'ollaxa 'enauac ne'ena co'ollaq saxanaxa da qauauattoŷi So Cristo.

⁸Qalaxaye nagui no'on da qaŷa'axaŷiuec 'enauac ne'ena: Saishet qome da qanoitac, qataq saishet qome da qanmichiita'a da qauo'ochech ca sa ŷaŷamaxaŷi ca qarŷai, qataq saishet da qasheuŷiitac Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'otaq ca qoŷiŷa'am shiŷaxaua,

⁹qataq saishet da huo'o ca ŷatenachet ca lŷa, cha'aye qami' mashe sogote da qualache da qarataxaqui maye ŷo'ottac da ñe'etaxaloxo.

¹⁰Qataq nagui mashe dalaxaic da qoviitaigui qarataxaqui. ŷataqta 'eesa da qami' shiŷaxau' dalaxaiqa, qanquiquiita'aguet da qoŷiŷa'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye maiche qami' lo'onataqa qataq nquictauec da ŷataqta qauauattoŷiita Ñimaye.

¹¹Qaq damaye saishet da huo'otaq nachera da yo'oqchigui da judío le'ec huo'otaq da saishet, huo'otaq ca huo'o ca na'anaxat na lo'oc huo'otaq ca qaica, qataq ca

ŷaqa'a ca chegaqa'ague, huo'otaq nam sa naŷamaxatapec, huo'otaq ca nlatac huo'otaq ca sa nlatac. Cha'aye So Cristo nachaqsota 'oonolec imata, qataq hueta'aguet 'enauac na shiŷaxauapi.

¹²Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta qami' ŷauoteque, qataq qami' lca'agui'she, da yaqto' qami' lalamaqa'ate. Qaq ŷoqo'oye ŷataqta qami' choxonnataxanaxaiqa, qataq qami' huotaxanaqtaqaiqa, qataq sa qami' na'amqaanaxaiqa, qataq qami' huesotte' da qarataxaqui, qataq qami' hualaxaunaxaiqa.

¹³Ñi 'oonolec da qoñiita ŷataqta nhualaxaune' ca lŷa qataq ichoxoren da huo'otaq huo'o ca ŷasouaxat. Cha'aye, nache 'eetec So Cristo da qami' ichoxore'n.

¹⁴Qalaxaye ŷataqta ŷactec qome da qa'añiñi da qarsoxoyiqui, cha'aye nachera da na'atta't 'enauac naqa'en na shiŷaxauapi.

¹⁵Qami' qaiŷaxanaló da qana'ayeetaua'a da 'oonolec no'ocŷaxac, dam lo'ocŷaxac So Cristo. Qauaqaita'a da nlagaxayec maye chegoqo'ot So Cristo da ilo'ogue da qarquiyaqteŷaxaqui, qataq qantoñiitapeguc.

¹⁶Qataq saishet da qaucoviŷa'ai da llo'oxoye'c naua lapaxaguenataxanaxaco So Cristo. Qataq da qauapaxagueñi ca qarŷai huo'otaq da qaua'añaqchichi qalaq ŷataqta qanaŷaanaxanaqchiñi. Qataq qauo'oñi na no'onecpi maye huetalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qauo'oñi' naua no'onqa maye chegoqo'oto So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, qataq qaŷa'añiitacot da qana'achecŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta imauec da qarquiyaqteŷaxaqui.

¹⁷Qataq 'enauac nam qauo'oche huo'otaq cam qanasaqaiuec, ŷachaxan da ŷataqta 'eesa da qoquiitague' Som Qarataxala' Jesús. Qataq qaŷa'añiitacot da qana'achecŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna chegoqchigui dam qami' ŷo'oteque So Cristo.

Da lataxac ca ŷa'amaqten So Cristo da ŷalectaigui na shiŷaxauapi

¹⁸Qaq qami' 'alpi maye mashe qauaroñi, ŷataqta qaualaqaiguet ca qarhuai, cha'aye nachera da lataxac acam ŷa'amaqteetac So Qarataxala'.

¹⁹Qataq qami' ŷalleppi maye mashe qauaroñi, ŷataqta qauauochech aca qarhuai. Qataq saishet da saq qauyacñiŷapech acamaye.

²⁰Qataq qami' ñaqpiolec, ŷataqta qaualaqaigueta caua qarta'alli', cha'aye damaye ŷataqta ŷaŷamaxareeta So Qarataxala'.

²¹Qataq qami' nta'alpi maye huo'o na qaŷa'alqui saishet qome da qanogoqchichi ca qaŷa'alqui, yaqto' saishet da qaica ca la'añaxac.

²²Qataq qami' nlatacpi, ŷataqta qaualaqaiguet ca yo'oqchigui qana'aco'oi ana'ana 'alhua. Saishet da nachaqrata da qami' ilotaguilo da yaqto' qami' ŷaŷamaxareete',

nachaqrata da qauo'оче damaye souaxat da huesota qarquiyaqteŷaxaqui, qataq da 'enec qanqa'eñi So Qarataxala'.

²³Qaq camachaqa ca qauo'оче, qalaq ŷataqta qanasapacheetelec, 'eeta'am qanqa'eñi da nacheso So Qarataxala' Jesucristo da qauo'onataxaniitacot, qaq saishet da nacheca ca choche shiŷaxaua.

²⁴Cha'aye qami' mashe qauaŷaañi da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷami' ca lsheetenaxanaxat maye iqataxaatapigui' nam lalamaxatpi, camaye nacheca ca nca'alaxa maye qaica ca loga't. Qataq qantooñita'ac da qauo'onataxaniitacot So Cristo maye ŷoqta 'eesa da qami' lalamaqa'ate.

²⁵Qalaxaye 'enauac nam ŷo'ottac ca sa ŷaŷamaxañi, qalaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷauo'o ca nhuaxanaguec, ipagaqchiichigui cam qauem maye ŷo'ottac. Cha'aye Ñimaye saishet da lca'atagui na shiŷaxauapi.

Colosenses 4

¹Qaq qami' 'aco'pi, ŷataqta qauo'оче ca ŷaŷamaqchiguiñi, qataq ŷataqta qaupagaqñiichigui da nsheetenaguec ca qarlataqui. Qami' qauennachiŷa'a da nataqa'en huo'o ñi qana'aco'oi maye neta'ague da piguem, Ñimaye nacheñi Ñi Jesucristo maye Nataxala'.

²Qami' ŷataqta qoquiito'ot qome da qanqouagaxaunaxaqui. Qanloitec, qataq qaŷa'añiitacot da qana'achecŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Qataq nataqa'en qomi' qanqouagaxauñiitaleguete, qauŷaxañiitacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' qomi' huesochiyiñi da sa'axataq da na'aqtaxanaxac qataq da saqcha'a maye 'eetapeguec So Cristo. Dam sa'axattac nagui qataq da huo'omshe aŷem qaicoñettai'.

⁴Qaq qanqouagaxauñiitac qome, yaqto' aŷem ŷataqta ishet da sa'axattegue ca lataxac de'era na'aqtac, cha'aye damaye nachera da ŷo'onataxanaxac.

⁵Qataq ŷataqta qanaŷaanaxanaqchiñi da qautaqaitage' nam saxanaxa da da'amqaanataxan. ŷataqta qauqopitaxañiŷa'ape naua na'axa'te, da huo'o ca qardaqa'ai.

⁶Naua qartaxaŷaxacolli' ŷataqta qaŷaŷamaxareete' qataq ŷataqta qanqopitalo. Ñi 'oonolec da qoñiita iuen da ŷaŷaten da ŷaŷamaqchiguiñi ca lasataxac da ŷasateguet ca 'oonolec namayepi.

Da pa'atec nquinaxanaxac

⁷Qaq ñim qanauochaxaua qarqaŷa Tíquico maye ŷataqta qarpe'et qataq qaro'onataxanaxaua da so'onataxanaqot So Qarataxala', ñimaye qami' ŷa'axatema ca qara'axaŷaxaqui da sheeta. Ñimaye nache 'eetai' naxa da aŷem itauaatac da so'onataxanaqtacot So Qarataxala'.

⁸Qaq ñoqo'oye qami' samaxalo ñimaye, da yaqto' qami' ña'axatema da 'eetec da shenaqta, qataq da yaqto' qami' ña'añaqche't.

⁹Qaq ñimaye nnaictague' qome ñi Onésimo ñim qanauochaxaua qarqaña qataq qarpe'et. Ñimaye maiche qami' chegoqtoiguilo co'ollaxa. Qaq ñimaye qami' da'aqtaxanema qome 'enauac nam hueta'a ne'ena souaqta'a.

¹⁰Qaq ñim Aristarco maye ñecoñetaxaua, ñimaye qami' ñamaxalo da lquinaxanaxac, qataq ñi Marcos ñim la'ac lqaña ca Bernabé. Qaq mashe qami' seqatteguelequete da qami' namaqtegalo ñimaye, nache saishet da sa qauloiguet.

¹¹Nataqa'en qami' ñamaxalo da lquinaxanaxac so Jesús, da le'enaxat lña Justo. Nam 'amqaanataxanaxaicpi judiopi, qalaq nachaqnauate' naamaye da aým itauaata'ape da ño'onataxanaxac da sa'axattac da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nachaqnauate' aým ña'añaqchetta'ape.

¹²Nataqa'en qami' ñamaxalo da lquinaxanaxac ñi Epafras. Ñimaye nataqa'en lamaxashec So Jesucristo, qaq ñimaye maiche qami' chegoqtoiguilo co'ollaxa. Qaq ñimaye nache 'eetai' naxa da qami' nqouagaxaueetalequete da yaqto' qaica ca da, qataq da yaqto' ñataqta qanañañiyot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da qauo'оче cam 'eetapeguec Ñimaye.

¹³Cha'aye aým ñataqta sauachigui da ñi Epafras ñataqta qalota da lhuogoxo, souaxat da qoñiita, nataqa'en nam netaña ye ñyecpi ye Laodicea qataq ye Hierápolis.

¹⁴Nataqa'en ñim qarauotaxat qarqaña Lucas maye natannaxanaq qami' ñamaxalo da lquinaxanaxac, qataq ñi Demas.

¹⁵Qataq qaña'añim qome da iquinaxanaxac ca qarqañañicpi maye netaña ye ñyecpi ye Laodicea. Qataq qaña'añim nataqa'en da iquinaxanaxac aca Ninfas qataq caua 'amqaanataxanaxaiqa maye laponqa' ye lma' acamayé naxa da ño'oxore'n Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁶Qaq qom ime da qautaxañoñañi ana'ana ñere, nache qauamaqaña qome na 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye ñyecpi ye Laodicea, da yaqto' nataqa'en itaxañoñan. Qataq nataqa'en qautaxañoñañi qome aca ñere maye samaxa yemaye.

¹⁷Nataqa'en qoñiñaqega qome ca Arquipo, qoñiita': «Ñataqta 'auañamaxatchiguiñi qome da 'aro'onataxanaxac maye 'am ipataxalec So Qarataxala'.»

¹⁸Qaq aým Pablo maiche semapegue' da shiyiñi de'era, 'eeta': «Nataqa'en qauennachiña'a da aým qaicoñettai'. Ñataqta huo'o da lyaxa da iquiyaqteñoñac da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñaalequete ca lta'araic lqouagaxanaqtaic.» Aja', nache 'eetec.

1 Tesalonicenses

1 Tesalonicenses 1

Da lquinaxanaxac so Pablo maye taŷa'a so 'amqaanataxanaxaicpi Tesalónica le'ecpi

¹Qami' ñauochaxau' ŷaqaŷa't, qami' 'amqaanataxanaxaicpi maye qarmaye na Tesalónica: Aŷem Pablo, Silvano qataq ñi Timoteo, qami' sequinaqta'ape maye qami' lalamaqa'ate Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a qataq So Qarataxala' Jesucristo. ŷataqta qarquiyaqteŷaxac da huo'o da qaryaxa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' nlaxatchiguilo da lsoxoyec qataq da l-lagaxayec.

Na 'amqaanataxanaxaicpi maye lma' ye Tesalónica ŷataqta naloqnaxanaxat

²⁻³Nache 'eetai' da sanaqtacot da qana'acheçŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a, qataq da ñeqouagaxaunaqtac qalaq seŷaxanaqtacot Ñimaye da qami' itaua'n. Cha'aye saŷatenaqta da 'enauac nam qauo'оче namayepi ŷachaxan da huo'o da qarpi'iŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq da qarauotaxanaqtaiqui Ñimaye. Ivira'a da huo'o da qanque'eenaxaqui qalaq saishet da qami' qaŷayego't, nachaqrata da qauacheeta'a da So Qarataxala' Jesucristo qami' nca'alaxatre'c.

⁴Qami' qarqaŷa't: Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ŷauoteque, qaq qomi' saŷaanaqta da Ñimaye qami' lca'agui'she.

⁵Cha'aye co'ollaq qami' sa'aqtanaxaxama da no'on na'axaŷaxac qalaq saishet da ndotre'c naua qara'aqtaqa. Nachaqrata da co'ollaq qami' souaqta'agueta qalaq qami' sachaxanaxalo da qomi' hueto'oto da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da do'onataxaatapoigui da shenaqta, qaq damaye naigui da maiche qanaŷamaxataxaqui.

⁶Qami' qoquiigue da qarataxac qataq da no'on lataxac So Qarataxala', na'aictaxa da qalota da qanque'eenaxaqui, qalaxaye co'ollaq qauacoñiigueta da na'aqtac maye qami' ŷanema So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta qalaq huo'o da qantonaxaqui.

⁷ŷoqo'oye qaviyiŷa'a da qami' laloqnaxanaqa'ate 'enauac nam quetague' So Jesucristo maye hueta'a ye 'alhua Macedonia qataq ye Acaya.

⁸De'era na'aqtaguec So Jesucristo maye qaua'axacheetac, damaye saishet da nachaqnauate' naua saqaŷapigui 'aleu' da ivira'alo, maye nataqa'en ivira'a na qalota shiŷaxauapi maye netaleguete naua qaŷoqtalo 'aleu'. Qaq ne'ena shiŷaxauapi maye hueta'alo ne'ena 'aleu', mashe ŷaŷaten da huo'o da lta'araic qarpi'iŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ŷoqo'oye qomi' sa iuen da qami' sa'axataqta'ape.

⁹Cha'aye 'enauac qana'aqtaxaatapigui dam ŷaŷamaqchiguiñi qarataxaqui co'ollaq qomi' qauacoñiigueta, qataq qana'aqtaxaatapigui qami' da 'eetec co'ollaq

qaŷa'axañiĩni da qavio'oxoyiĩitac na ne'enaqtacpi maye qanatameetacotpi, nache qauo'onataxaniĩyot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nca'altauec qataq 'eesa.

¹⁰Nataqa'en namayepi ŷaŷaten da qami' qauacheeta'aguet So Jesucristo qom ñe'eguelaq da chegoxogue da piguem. Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'aleeguesop naqa'en da l-leuaxa Somaye co'ollaxa yaqto' qomi' nca'alaxateeguesopa da nhuaxanaguec na 'etaxaloxoicpi ca pa'atec na'a'q qom nmitna Somaye.

1 Tesalonicenses 2

Da lo'onataxanaxac so Pablo co'ollaq hueta'a ye nŷecpi ye Tesalónica

¹Qami' ŷaqaŷañicpi maye qaua'amaqchiĩitac So Cristo, qami' qauaŷaañita co'ollaxa de'era iviraxac da qoñiita. Damaye saishet da saqca ca naigui.

²Nataqa'en qauaŷaañi da co'ollaq huaña ye nŷecpi ye Filipos, nache qomi' qaisheueeta'ape qataq saishet da qomi' qaiyacna'ape. Qalaxaye na'aictaxa da souaqaigui da lta'araic lqalaic, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ŷanema da lta'araic para'añaxac da sa'axataq da no'on na'axaŷaxac.

³Qataq da sa'axataqtac damaye, nache ŷataqta 'eesa da qara'aqtaxanaxac, qataq da shenaqtapeguec ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi. Saishet da sauoqtaique da satenataxanaqtac.

⁴Nachaqrata da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ŷaŷamaxareete', nache qomi' ipataxaleguete da sa'axataq da no'on na'axaŷaxac, qaq nachera dam so'otaqtac. Saishet da sauoqtaique da qomi' ŷaŷamaxareete' ca choche shiŷaxaua, nachaqñita Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye nacheñi Ñi imeteetac 'enauac da qarvilŷaxac qataq da qarhuennataxac.

⁵Cha'aye qami' qauaŷaañita da qomi' saishet da choche ño'onaxata'q naua qartaxaŷaxaco da sauoqtaique da qomi' qauaŷamaxayiĩiite', qataq saishet da qami' satenachetaqta'ape da sauoqtaique da ñeqataq aca qo'omi. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaŷaten da ŷataqta 'eesa de'era.

⁶ŷauano' da sauoqtaique da qami', huo'otaq ca lŷa shiŷaxaua da qomi' ŷamata'aque da qomi' 'amaqtaqaiqa.

⁷Qaq cha'aye souaxat da qomi' lamaxa'she So Cristo, nache qomi' seshetaqtaxa da qami' shenaqapegalo da qomi' qautauañi', qalaxaye saishet da so'otaq damaye. Nachaqrata da co'ollaq qami' souaqta'agueta, nache ŷataqta huo'o da qarsoxosoaxonaxac da qoñiita, shenaqta'am da lauotaxanaqtaic aca nate'e maye ntela'a qataq ŷaqchet ca llalec.

⁸ŷataqta lta'araic da qarauotaxanaqtaic da qoñiita. Qataq sauoqtaique da saishet da nachaqrata da qami' sa'aqtaxanaxama da no'on na'axaŷaxac maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye nataqa'en qomi' lhuotte' da sanaq da qanachaalataxac souaxat da qoñiita.

⁹Qami' qarqañarolqa, aÿem sepeta'a da qami' qantooñita'ac da qapa'atta qar'o'ntaxanaxac da yaqto' ñauegaq ca qarhuenec. Cha'aye naxa da sa'axataqtac da no'on na'axaÿaxac maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache nataqa'en so'ntaxanaqtac ye na'a'q qataq ye pe yaqto' saishet da huo'o ca qomi' ime'egueta da qomi' itauaategueque ca qarhuenec.

¹⁰Qami' huo'o da qarpi'iÿaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qomi' co'ollaq qami' souaqta'agueta, qalaq ÿataqta no'on da qarataxac. Qaq Ñimaye ÿataqta ÿaÿateeta da 'eesa de'era, nataqa'en qami'. ÿoqo'oye qaica ca ishet da huo'o ca qomi' ÿasaxaleguete ca qarasouaxashet.

¹¹Nataqa'en qauaÿaañite' qomi' co'ollaq qami' souaqta'agueta, qalaq se'enaxataqteteguem ca yo'oqchigui nta'a da huo'o ca ÿo'otec ca llalec. Qami' sa'añaqchetaqta'ape, qataq qami' sanaxama da qaramaicÿaxaqui.

¹²Nataqa'en she'eguelaxataqtalec da qami' shenaqtégalo da ÿataqta qoquuitelec da lataxac nam quetague' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nam iÿaxanapi Ñimaye da yaqto' nhuanaua'a da lo'ntaxanaxac qataq da la'añaxac.

¹³Qaq nachera da huo'omshe sanaqtacot da qana'achecÿaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye co'ollaq qana'axaÿaxañiÿa da la'aqtac Ñimaye maye qami' sa'aqtanaxama, nache qaua'amaqchiñi da ÿataqta 'eesa la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saishet qanqa'eñi da la'aqtac ca choche shiÿaxaua. Qaq damaye ÿataqta 'eesa la'aqtac Ñimaye ÿoqo'oye nam ÿa'amaqten damaye, nache ishet da naralaxat da nachaalataxac.

¹⁴Qami' qarqaÿa't, co'ollaq qami' icaata'ape da saq qami' ÿalemaxa't na maiche qarhuo'oi le'ecpi. Qaq de'era qami' qaÿo'oteque, nache 'eeta'am dam qaÿo'otec na quetague' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye netaña ye 'alhua Judea, nam ÿa'amaqteetac So Cristo Jesús. Namayepi nataqa'en qalota da ncanaguec. Qaq de'era ncanaguec chegaqaigui na maiche lauo' le'ecpi judiopi.

¹⁵Ne'ena judiopi nachena na ÿalauat co'ollaxa So Qarataxala' Jesús, 'eeta'am so hua'au lta'alpi co'ollaq ÿalauat so lalamaxat la'aqtanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq nachena na qomi' ÿamaqrauec co'olloxocheye. Namayepi ÿataqta sa ÿaÿamaxaren nam 'eetapeguecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachaqrata da ÿataqta dataÿa'aguet Ñimaye.

¹⁶Qaq ÿoqo'oye naxa da sauoqtaique da sa'aqtanaxam na saq judiopi, da yaqto' ivirauga nataqa'en da qanca'alaxatec, qaq namayepi qomi' sa ÿashenema da shenaqtapeguec. Qaq de'era 'eetec namayepi maiche nquigaxattauec da lasouaxashet. Qaq ÿoqo'oye nagui namayepi talec qome da saqca ca 'ena'am nhuaxanaguec maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

So Pablo nshetaique da qaltaq namaqtégala so Tesalónica le'ecpi

¹⁷Qami' qarqaÿa't, se'eso na'a'q co'ollaq qami' sachegoxosoqtégueeta qaq co'ollaq qaÿata'ague da sa qami' ñauanaxato qalaq, nache 'eetai' da qami' seuennaqtégalo

souaxat da qarauoche da qoñiita. Huaña, nache ñataqta huo'o da qaryaxa da qaltaq qami' ñauanaxato.

¹⁸Yoqo'oye huo'o so na'a'q sauoqtaique da qami' ñamaxasoqtegalo, qataq aÿem mashe saqalota da temaq qami' ñeqo'onalo. Qalaxaye so pa'aguenataxanaxaic ñataqta aÿem nqanaxat.

¹⁹Huo'o da qaryaxa da qami' ñauanaxato, cha'aye So Qarataxala' qom ñe'eguelaq, nache qomi' iÿaxanoto qome da sanaxaua'a da qaro'onataxanaxac, nache qomi' qome huo'o da qana'amqaanaxac, qataq da qantonaxac souaxat da qaro'onataxanaxac da qoñiita.

²⁰Aja', nache qami' maye qauo'oche da qana'amqaanaxac qataq da qantonaxac.

1 Tesalonicenses 3

¹Qaq ñoqo'oye co'ollaq sa yaloxoguet da qaryaxa da sauoqtaique da saÿatenaq da qoñiita, nache huo'o da qarhuennataxac da souaqa'a ye nÿecpi ye Atenas.

²Nache qami' samaxasaxalo so qarqaÿa Timoteo. Cha'aye somaye lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qaro'onataxanaxaua da sa'axataq da no'on qara'axaÿaxac maye na'aqtaguec So Cristo. Somaye taÿalo qami' da qami' nauaxaÿaxaayeshegue'm qataq ña'añaqchet da qarpi'iÿaxaqui So Jesucristo;

³yaqto' qaica ca 'oonolec da qoñiita da nañaxanapiguiñi da lpi'iÿaxac souaxat da que'eenaxac. Cha'aye qami' mashe qauaÿaañita da, nache qoyecÿaxac da ñeque'etaxanaxagui ne'ena que'eenaxaguesat.

⁴Cha'aye co'ollaq ñaq qami' souaqt'a'agueta, qalaq qami' sa'axataqtapeguema da saxaigui na qalota qanque'eenaxaguesat. Qaq ipacchigui da seviraxaguet. Qaq de'era mashe qauaÿaañita.

⁵Yoqo'oye aÿem co'ollaq sa yalo'oguet da iuennataxa da qoñiita, nache samaq ñi Timoteo da ichemaxata da huo'otaq ñaq huo'o da qarpi'iÿaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye huo'o da itelaxa da huo'otaq qami' ñatenache't so pa'aguenataxanaxaic, nache qaica ca naigui naqa'en da qaro'onataxanaxac.

⁶Qaq can nvi' ñi Timoteo da chegaqa'a na Tesalónica, nache qomi' da'aqtaxaateguema da qami' ñataqta qanauochiÿa't qataq saq qaÿa'axañiuec da qarpi'iÿaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nataqa'en qomi' da'aqtaxaateguema da qomi' qauennachetrapigui souaxat da qarauotaxanaqtaiqui da shenaqta, qataq huo'o da qaryaqa'i da qomi' qanauañito, 'ena'ama qomi' da huo'o da qaryaxa da qami' ñauanaxato.

⁷Yoqo'oye qami' qarqaÿa't, na'aictaxa da qomi' souaqtangui 'enauac na lqalaiguesat qataq na qanque'eenaxaguesat, qalaxaye selagaqchiguiñi can saÿaanaq da qoñiita da ñaq qoquiito'ot da qarpi'iÿaxaqui.

⁸Nagui da saÿatenaq de'era, nache ñanomaqteguet da dalaxaic da qara'añaxac.

⁹Qaq ŷoqo'oye qomi' sa saŷaanaq ca shenaqtec da sanaqot da qana'acheçŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat da qoñiita.

¹⁰Ye na'a'q qataq ye pe seŷaxanaqtacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qomi' ŷanema da qaltaq ishet da qami' ñauanaxato, da yaqto' qami' setauana'q da ŷataqta qaumachiŷo'ot da qarpi'iŷaxaqui Ñimaye.

Da nqouagaxaunaxac so Pablo qataq soua lŷa't

¹¹Seŷaxanaqtacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a qataq So Qarataxala' Jesús, da qomi' ŷanema da ishet da qami' ñamaxasoqtegalo.

¹²Nataqa'en seŷaxanaqtacot Som Qarataxala' Jesús da qami' ŷo'oteque da qanauochiŷa't qataq nataqa'en qauauocheç 'enauac na laŷepi shiŷaxauapi. 'Eeta'ama qomi' da ŷataqta qami' sauotaxaque.

¹³Nataqa'en seŷaxanaqtacot Somaye da qami' ŷanema ca qara'añaxaqui da qaumachiŷo'ot da qarpi'iŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qami' ŷanema da ŷataqta qui'itta da qarquiyaqteŷaxaqui qataq qaica ca qarasouaxashechi. Yaqto' qom ñe'eguelaq Somaye da nnaictague' na qui'itta lamaxasheçpi, nache qaica ca ŷauo'o ca qarasouaxashechi da qanachaachiŷot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Aja', nache 'eetec.

1 Tesalonicenses 4

Da achaalataxac maye ŷaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qaq ŷoqo'oye nagui qami' qarqaŷa't maye qoquiitague' So Cristo, qami' sapaxaguenaqtegueeque da qoquiitegue da ŷataqta ŷaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq damaye mashe qauo'ocheetac. Qaq nagui qami' ñachoxonnaqtoiguilo qataq qami' sa'añaqchetaxaque da le'enaxat So Qarataxala' Jesús da qanquigaxachiitauet qome da qara'añaxaqui.

²Cha'aye qami' mashe qauaŷaañi na qarqataxacpi maye qami' sanaxama. Damaye sachegoxotaqo'ot So Qarataxala' Jesús.

³Qaq da 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nshetaique da ŷataqta qami' qui'itte'. Qaq ŷoqo'oye saishet qome da huo'o ca lauatapiguiñi' aca sa lhua da qoñiita.

⁴Qaq ñi 'oonolec da qoñiita iuen da ŷaŷateeta da ŷauo'o aca ŷataqta lhua, qataq huo'o naq 'enec naqa'en acamaye.

⁵Saishet da choche ŷauetac da qauem lqopitaxanaqtaic da ŷe'enaxat na sa ŷa'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Saishet da huo'o ca ŷatenachet ca lqaŷa maiche la'amqaanataxanaxaua, qataq saishet da qopiilec camaye. Mashe sogote da qami' sevitaqteettagalo da So Qarataxala' Jesús ŷauo'o ca lta'araic nhuaxanaguec ca nache 'eetec de'era.

⁷Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da qomi' iŷaxanalo da qolaqto'ot da qaye'etaxaloxo, nachaqrata da qomi' iŷaxanalo da qolaqtaigui da qui'itta achalataxac.

⁸Qaq ŷoqo'oye ca no'otane' de'era napaxaguenataxanaxac, camaye saishet da nache qomi' da qomi' ŷo'ota'n, maye nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'otan, Ñim qami' ŷanema So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

⁹Qaq da lataxac da qanauote' ca na'amqaanataxanaxaua, sa iuen da shiyiñi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe qami' ŷapaxagueneque da 'eetec da qaŷauotec ca nŷa.

¹⁰Qataq nache 'eetai' da qami' nache qoñiita'ac 'enauac na qara'amqaanataxanaxauapi maye netaña ye 'alhua Macedonia. Qalaxaye qami' qarqaŷa't, qami' ñachoxorenaqtoto da qoquiito'ot damaye da qanquigaxachiitauec.

¹¹Qanpogoxoiñiŷapegue' da saqca cara da qoñiita. Ñi 'oonolec maiche huapegue' ca maiche lalamaxat, qataq ŷacootapegue' ca maiche lo'onatac. 'Era da qami' samaxasoxoleguete co'ollaxa,

¹²yaqto' na saxanaxa da da'amqaanataxan 'onaxaic naqa'en da qana'aqtaguiqui, qataq yaqto' saishet da saqca ca lhuenec ñi 'oonolec da qoñiita.

Da lle'eguelaxasoxoc So Qarataxala' Jesús

¹³Qami' qarqaŷa't, sa saŷamaxarenaq da sa qauaŷaañi ca llecŷaxac na mashe qanmataxanaxanec, yaqto' saishet da huo'o ca daquicota da 'eeta'am ca saxanaxa da da'amqaanataxan maye saqca ca naquitaxac.

¹⁴Qomi' sa'amaqtenaq So Jesús da ileu co'ollaxa, qalaxaye qaltaq nca'alec, qaq nache 'eetec nataqa'en da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxateeguesop da nleuaxa nam ŷa'amaqteetac Somaye.

¹⁵Qaq ŷoqo'oye, sepagaqnaqchigui dam qomi' ŷapaxagueneque So Qarataxala' da qami' shenaqapegalo da qomi' maye ñaq ñeca'alaqtauec qom ñe'eguelaq Somaye, nache sataxaguet, qom ime da dataiguet na mashe qanmataxanaxanec.

¹⁶Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qom 'enapega so lataxala' na lamaxashecpi piguem le'ecpi, nache sa'axasoxoŷa aca nasheere da ŷa'axat So Qarataxala' da huenoteeguesop na piguem, nache na da'amqaanataxan co'ollaq saxanaxa da ileu, nachena na la'auaxanec da nca'alec.

¹⁷Ime, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en qomi' ŷaue'c maye ña ñeca'alaqtauec, nache salegaxaigui na laŷepi shiŷaxauapi, sonaqtalec ca lo'oc na piguem. Nache huaña da 'enauac da ñauanaxai' qataq chochaq tatec da sonaqta'aguet Somaye.

¹⁸Qaq ŷoqo'oye ñi 'oonolec da qoñiita ŷa'añaqchetec ca lŷa de'era napaxaguenataxanaxac.

1 Tesalonicenses 5

- ¹Qalaxaye qami' qarqaña't sa iuen da seraxañi ca na'a'q maye laloxoqui de'era.
- ²Cha'aye qami' mashe qauaŷaañita que'eca na'a'q maye lviraxaqui So Qarataxala'. Camaye huetoigui ca na'a'q da sa qaŷauapeque, 'eeta'am ca cachaxaic da quetagui ye pe.
- ³Cha'aye na shiŷaxauapi, qom 'eetega da 'enauac lactapiguiñi qataq saqca ca da, qataq saishet da ñe'etapigui', nache nvita namayepi ca nhuaxanaguec lta'araic, choche nque'elaxatta, 'eeta'am da nqui'ic aca 'alo hualaxai da ivita ye laloqo' da deco'o. Namayepi saishet da ŷet da nhuaxanaguec.
- ⁴Qalaxaye qami' qarqaña't, saishet da qoviitaigui da qane'enaxaqui yaqto' que'eca na'a'q maye lviraxaqui So Qarataxala', saishet da qami' ique'elaxa't, 'eeta'am cam cachaxaic.
- ⁵Cha'aye 'enauac da qoñiita huo'o da qarpi'iŷaxaqui So Qarataxala', qaq damaye 'eeta'am da qoviitaigui na le'eraxa ye na'a'q laiñi, qaq saishet da qoviitaigui na napalaxa.
- ⁶Ŷoqo'oye iuen da ŷataqta ñeloqtec, saŷamaxataqchiguiñi da qoyecŷaxac, qataq saishet da leetapigui ye qarhuel da shenaqta'am na laŷepi shiŷaxauapi.
- ⁷Ca sa naŷamaxateguet da lviraxac So Qarataxala' qataq huetaigui da lle'etaxaloxo qataq taxaic, camaye ŷataqta huetaigui na napalaxa.
- ⁸Qalaxaye qomi' saishet da souaqaigui na napalaxa, nachaqrata da souaqaigui na yo'oqchiguiñi. Qaq ŷoqo'oye iuen da qolaqtot da ñeloqtec, qataq sauqo'o da qarpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq sauotaxac 'enauac na shiŷaxauapi. ¡Da qarpi'iŷaxac qataq da qarsoxyec, damaye ishet da qomi' npaxaaleguete da npaxategueta naua qauema nhuennataxaco, 'eeta'am aca lpaqtaxanaqte ca ŷale alaataxaic! Qaq da saishet da seqoleguetaq de'era qarca'alaxa, nache damaye qomi' npaxaaleguete 'eeta'am aca aro'o alaataxaqui.
- ⁹Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da qomi' lca'agui'she da ŷauo'o ca qanhuaxanaguec ca pa'atec na'a'q. Nachaqrata da saconaxaguet ca nca'alaxa chegoqchigui So Qarataxala' Jesucristo.
- ¹⁰Cha'aye Somaye qomi' ileualeguete co'ollaxa, da huotaique da qanachaalataxaua, na'aictaxa da ñaq ñeca'alaqtauec, huo'otaq mashe qareleu qom ñe'eguelaq Somaye.
- ¹¹Ŷoqo'oye qantauñiŷa't, qataq ñi 'oonolec ŷa'añaqchet ca lŷa. Qaq de'era mashe qauo'ocheetac, nachera qoquiito'ot.

Da pa'atec lqataxac so Pablo

- ¹²Qami' qarqaña't, qami' ñachoxorenaqtoto da ŷataqta qauauo'oi naq 'enec na lataxala'pi na 'amqaanataxanaxaicpi. Cha'aye namayepi ŷataqta ŷauo'o da

na'añaxataxac da qami' ñapaxagueetegueque da lataxac da na'amqaanataxanaxac.

¹³Qaq ñoqo'oye ñataqta qauauo'oi naq 'enec qataq ñataqta qauauochech souaxat na ño'otpi, qataq qoviitaiguio' da qami' lactrapiguiñi, saqca ca da ñi 'oonolec da qoñiita.

¹⁴Nataqa'en qami' qarqaña't, qami' seqataxalo da ñataqta qoñiñapega nam huotaique da saishet da do'onataxan. Qaua'añaqchichi na sa da'angui ye lauel, qataq qautauañi na ñaq saxanaxa da yo'oqta ña'amaqten So Qarataxala', qataq qanhualaxauñi' 'enauac na shiñaxauapi.

¹⁵Ñataqta qanchelliña'a't, saqca ca isheetena'aguet ca sa ñañamaxañi da ño'otec ca lña. Chaqrato' da qami' qanpogoxoiñiñapegue' da qauo'ochech ca ñañamaqchiguiñi ñi 'oonolec da qoñiita qataq 'enauac na lañepi shiñaxauapi.

¹⁶Qami' nache 'eetai' qome da qauamaichiguiñi

¹⁷Nache 'eetai' qome da qanqouagaxauñiitac.

¹⁸Na'aictaxa da huo'o na qami' hueleguete, qalaxaye nache 'ena'am qaña'añiitacot da qana'achechñaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye nachera da 'eetapeguec Ñimaye da qoñiita, cha'aye mashe qaua'amaqchiñi So Cristo Jesús.

¹⁹Saishet da qaualamache da lo'onataxanaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

²⁰Nataqa'en saishet da qauo'otañi da la'aqtanaxanaxac ca ña'aqtanaxanaxan Somaye.

²¹Qalaxaye qavi'iguiñi 'enauac, qaq cam ñañamaqchiguiñi, nacheqa qauañamaxache.

²²Qataq saishet da quacoñiiguete 'enauac na ñotta'a't sa ñañamaxañi.

²³Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñanema da qarlagaxayiqui, qataq nacheñi qami' iqui'itaxatte' yaqto' qauo'onataxaniñot. Qataq saishet da qami' ñashenegueta ca sa ñañamaxañi, choche ivitta'a da ñe'eguelaq So Qarataxala' Jesucristo, yaqto' so saqcha'a qarca'alaqai, qataq da qarvilñaxaqui qataq da qaro'ocñaxaqui, saishet da huo'o ca qarasouaxashechi qom qanachaachiñot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁴Ñimaye qami' lca'agui'she da yaqto' qami' ñalecnaxanoiguilo na lalamaxatpi. Qaq Ñimaye ño'ot 'enauac de'era cha'aye, nache 'eetai' naxa da ipaqueelec cam ñachaxanapec.

Da pa'atec lquinaxanaxac so Pablo

²⁵Qami' qarqaña't, nataqa'en qomi' qanqouagaxauñiitaleguete.

²⁶Qaq ñi 'oonolec da qoñiita da nquine' ca lña la'amqaanataxanaxaua, nache no'on da ñataqta napigoxoi', qalaxaye ñachetoigui da lauotaxanaqtaic.

²⁷Cha'aye aŷem lamaxashec So Qarataxala', qaq nagui qami' seqatalo da qautaxaŷaxaŋi ana ŷere da na'axaŷaxana 'enauac qanqa'eŋi na qarqaŷaŋicpi.

²⁸Seŷaxanot So Qarataxala' Jesucristo da nache queto'ot da qami' ŷachaxaategalo da lsoxoyec. Aja', nache 'eetec de'era.

2 Tesalonicenses

2 Tesalonicenses 1

So Pablo qataq soua lya't yamaxara aso lere so 'amqaanataxanaxaicpi

¹⁻²Qami' ñauochaxau' yāqayā't, qami' 'amqaanataxanaxaicpi maye qarmaye na Tesalónica: Añem Pablo qataq Silvano qataq ñi Timoteo qami' sequinaqta'ape maye qami' lalamaqa'ate Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a qataq So Qarataxala' Jesucristo. Qaq imauec da iquiyaqteyaxac da seýaxaatacoto naamaye da qami' yanema da lsoxoyec qataq da l-lagaxayec.

So Pablo nqouagaxaueelec so Tesalónica le'ecpi

³Qami' qarqayā't, yataqta nache 'eetai' naxa da sanaqtacot da qana'achecyaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat da qoñiita. Qaq damaye nache lataxac, qaq yōqo'oye qami' yataqta nquictasheguem da qarpi'iýaxaqui Ñimaye qataq ñi 'oonolec yataqta nquictasheguem da lauotaxanaqtaic ñi lya.

⁴Qaq yōqo'oye qomi' yataqta huo'o da qana'amqaanaxac da qami' sa'axataqta'ape da sa'aqtaxanaqteguem na laýepi shiýaxauapi maye nataqa'en ya'amaqteetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye souaxat da na'aictaxa da qoviitaigui da lqalaic, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da qayā'axañiuec da qarpi'iýaxaqui Ñimaye.

⁵Qaq damaye yachaxan da Ñim Lo'onatac 'Enauacna yataqta 'eesa da nachera da lataxac da lo'onataxanaxac da inoxoneua'a naqa'en nam huo'o da nque'eenaxac nagui.

⁶Cha'aye nache lataxac da Ñim Lo'onatac 'Enauacna yauo'o qome ca nque'eenaxac na yō'ottac da qanque'eenaxaqui.

⁷Qaq So Qarataxala' Jesús, qom ñe'eguelaq chegoqtot na piguem, nactaigui na le'eraxa ca norec qataq nnaictague' ca 'añaxaicpi lamaxashecpi piguem le'ecpi. Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' yanema ca qaramaicýaxaqui 'eeta'am da 'eetec naqa'en da shenaqta.

⁸Anaga da yauo'o ca nhuaxanaguec na saq qocha'a da na'aqtaxanaxac qataq sa ya'amaqten.

⁹Namayepi yataqta saq llalcolec ca nhuaxanaguec maye choche tatec, qataq qaimaquec, yataqta qayōqteuga qanqoýen da yaqto' sa yālegueua'a da llo'oxoyec qataq da la'añaxac So Qarataxala'.

¹⁰Ena nam huo'o qom ñe'eguelaq So Qarataxala' Jesucristo ñe'eguelaxa nam lalamaxatpi, yaqto' namayepi yō'oxoren qataq huo'o da la'aalaxa. Qaq qami' nache qarayepi ne'ena shiýaxauapi, cha'aye qaua'amaqchiñi da na'aqtaxanaxac maye qami' sanaxama.

¹¹Qaq nachera da huo'omshe qami' ñeqouagaxaunaqtaleguete, seýaxanaqtacot ñi Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna, da ña qami' itaua'n da yataqta qoquiitelec da

llec̃axac da huo'omshe qami' ĩyaxanalo. Nataqa'en ñeqouagaxaunaqtacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'añaxaic da yaqto' qaupaquiitelec 'enauac nam ñãyamaqchiguiñi qoñiitapeguecpi chegoqchigui da lta'araic qanaquitaxaqui Ñimaye.

¹²Da nache 'eetec de'era, nache qami' ñataqta huo'o da qayo'oxonnataxanaxaqui So Qarataxala' Jesús, qataq nataqa'en Somaye ñauo'o da qayo'oxoyiqui, ipacchigui da lta'araic lsoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq So Qarataxala' Jesucristo.

2 Tesalonicenses 2

Cam ñale 'etaxaloxoic

¹Qom qaltaq ñe'eguelaq So Qarataxala' Jesucristo, nache qomi' sataxaguet Somaye. Qaq ñoqo'oye nagui qami' ñachoxorenaqtoiguilo,

²da saishet qome da qalhuotta'a da qãyashaxanec da qarhuennataxaqui, qataq saishet da qami' icolanaqche't da huo'o ca 'eetega da mashe ivita ca laloqo' da ñe'eguelaq So Qarataxala'. Cha'aye saiuena'a da huo'o ca datenataxan da 'eetega ña'aqtaxanaxan So Saqcha'a Na'añaxac, huo'otaq da 'eetega da qarapaxaguenataxanaxac, huo'otaq da seraqtalec ana qorere de'era.

³Saishet da qanashiñiiuo da huo'o ca qami' ñatenache't. Cha'aye que'eca na'a'q saishet da ivita da saxanaxa da nachaxan na ipa'agueetacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da nchoxot da dataña'aguet Ñimaye qataq da huetoigui da nachaañi que'eca ñale qauemaic cam taña'a da qilaxachigui.

⁴Que'eca ñale ñataqta npa'aguene' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ivira'a 'enauac nam qoñanot Ñimaye. Ivira'a da naña naqa'en ca nso'onqa' añi no'onaxanaxaqui late'eraí da qãyo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq camaye huotaíque da qanatameetacot da 'ena'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Qantooñita'ac de'era da mashe qami' sa'aqtaxaateguema caillaye qami' soota'agueta.

⁶Qami' qauãyaañita dam nqanaxattac que'eca ñale qauemaic da huo'omshe sa nachaxan nagui, da saxanaxa da ivita ca laloqo'.

⁷Cha'aye de'era 'eetapeguec maye saqcha'a, damaye mashe huo'o nagui; nachaqrata da saxanaxa da qanqateeguesop nam nqanaxattac que'eca ñale.

⁸Huaña qome, nache nachaxan que'eca ñale qauemaic, nache So Qarataxala' Jesús ilaxachigui camaye, irolec na la'at qom ncosaueegue da iquetetot camaye qom nvi' da nactaigui da llo'oxoyec.

⁹Da lviraxac que'eca 'etaxaloxoic nactaigui da ltaunaxanaxac so pa'aguenataxanaxaic, nache da lviraxac ñataqta lta'araic da la'añaxac, ño'ot na na'anec qataq ño'ot na sa qãyauanapega.

¹⁰Do'onataxana 'enauac na ÿotta'a't sa ÿaÿamaxañisat da choche ÿatenachet na shiÿaxauapi maye taÿa'a da nhuaxanaguec choche tatec, cha'aye mashe saishet da ÿaconeguet da 'eesa lataxac maye chegaqaigui da nca'alaxa.

¹¹ÿoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'axaÿa'a namayepi da quegue da nsomaxac, yaqto' ÿa'amaqten da choche natenataxanaxac.

¹²Yaqto' ÿataqta lta'araic da nhuaxanaguec 'enauac nam saishet da ÿa'amaqten da 'eesa lataxac. Chaqrata da nqopita na sa ÿaÿamaxañisat.

Da lataxac na ÿa'amaqten So Jesús

¹³Qalaxaye qomi' nache 'eetai' da sanaqtacot da qana'acheçÿaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat da qoñiita, Ñimaye qami' ÿauoteque qataq qami' lca'agui'she, nache 'eetai' da chegoqta'ague co'ollaq saxanaqca 'enauacna yaqto' qanca'alliueeguesop de'era lhuaxanaxanaxac. Qami' lca'agui'she, ÿachegoxotchigui So Saqcha'a Na'añaxac da qami' iÿotaugalo da ÿauo'oi qami' lalamaqa'ate, cha'aye souaxat da qauacoñiiguet da no'on na'axaÿaxac.

¹⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' iÿaxanalo, ÿachegoxotchigui da no'on na'axaÿaxac maye qami' sa'aqtaxanaqteguema, yaqto' qanhuañiÿaua'a da la'añaxac qataq da llo'oxoyec So Qarataxala' Jesucristo.

¹⁵Qaq ÿoqo'oye qami' qarqaÿa't, saqco' qome ca qauqochiÿa, qoquiito'ot qome da qanaquitaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq saishet da qaucoviÿa'ai da qarapaxaguenataxanaxac naxa da qami' souaqta'agueta huo'otaq na huetalec ana qorere maye qami' samaxasoqtegallo.

¹⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a, Ñimaye soxoraic; ÿoqo'oye qomi' ÿauoteque, nache qomi' ÿanema da chochaq tatec qaramaicÿaxac qataq da ÿataqta 'eesa da ñeca'alaxauec. Ñimaye qataq So Qarataxala' Jesucristo seÿaxanoto,

¹⁷da ÿa'añaqchet da qarquiyaqteÿaxaqui, qaq damaye yo'oq chegoqchiguilo naua no'o'n qara'aqtaqalli' qataq nam qauo'oche'.

2 Tesalonicenses 3

So Pablo iÿaxanaique da qanqouagaxaueetalec

¹Qaq da pa'atec qara'aqtac, qami' qarqaÿa't, qanqouagaxauñiitaleguete qomi', yaqto' da la'aqtac So Qarataxala' maye sa'axataqtac saqaÿaloq da ivira 'enauac na shiÿaxauapi qataq yaqto' namayepi ÿaconeguet qataq ÿauotec 'ena'ama co'ollaxa qami'.

²Nataqa'en qanqouagaxauñiitaleguete qomi' da ña qomi' qanca'alaxateeguesopa na shiÿaxauapi qauemaicpi maye na'aqchettac da ÿaÿamaqchiguiñi, cha'aye saishet da 'enauac da huo'o da lpi'iÿaxac So Jesucristo.

³Qalaxaye So Qarataxala' Jesucristo maye sa ŷatenachet ca la'aqtac, qami' itaua'n da yaqto' qami' 'añaxaiqa, qataq qami' ntelaqna'agueta na sa ŷaŷamaxañisat.

⁴Qaq sanaqtacot da qana'acheçŷaxac So Qarataxala' Jesucristo, cha'aye saŷatenaqta da qami' qoquiito'ot da qauo'ocheetac nam qami' samaxasoxoleguete.

⁵Huo'o da qaryaxa da So Qarataxala' qami' itaunque da ŷataqta qauauochech na laŷepi shiŷaxauapi, 'eeta'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷauotec 'enauac namayepi, qataq da qami' ŷanema da qara'añaxaqui da yaqto' ishet da qauataiŷa'aguet 'enauac da qanque'eenaxaqui, qoñiita'am So Cristo da nala'aguet co'ollaxa na nque'eenaxacpi.

Qoŷenapega ca shiŷaxaua da do'onataxan

⁶Qami' qarqaŷa't, qami' shenaqapegalo, cha'aye qomi' lamaxa'she So Qarataxala' Jesucristo, da saishet da qavi'enaxache da lataxac ca camachaqca qarqaŷa da saishet da do'onataxan, qataq lamaaxa da saishet da quetegue da qarapaxaguenataxanaxac maye qami' sanaxama.

⁷Cha'aye qami' mashe qauaŷaañita da lataxac da achaalataxac qataq dam qarataxac maye qami' sachaxanaxalo. Co'ollaq qami' souaqta'agueta, qalaq saishet da sa so'onataxanaq,

⁸qataq saishet da choche sacheguenaqtac ca aloq ñi 'oonolec da qoñiita da huo'otaq sa sesheetenaq. Nachaqrata da so'onataxanaqtac, ñasamaqtañi naua na'axa'te qataq naua pesa'ache, cha'aye sauoqtaique da saishet da huo'o ca ime'eguet da huetapegueto qomi'.

⁹Na'aictaxa da qomi' huo'o da qara'amaqchec da qami' seŷaxanaxaiguilo da qomi' qautauañi', qalaxaye qomi' ñaconaxala't da so'onataxanaqtac, cha'aye sauoqtaique da qami' qoquiitelec da qarataxac.

¹⁰Cha'aye co'ollaq qami' souaqta'agueta, qalaq qami' sanaxama de'era lataxac da ca shiŷaxaua da sa ŷaŷamaxaren da do'onataxan, qaq maye deque'ectoxo'.

¹¹Cha'aye qomi' sa'axasoqtapeguelec da huo'o da qoñiita na sa ŷaŷamaxaren da do'onataxan. Chaqrata da nalemaqte' da lle'emaxa.

¹²Que'eca shiŷaxaua samaxasoxonaxalec qataq seqataxa, cha'aye qomi' lamaxa'she So Qarataxala' Jesucristo, da camaye ŷataqta do'onataxan, saqca ca taŷapigui lauel yaqto' ishet da nauec ca lhuenec qataq ŷaxaañi da sa ŷalemaxat na laŷepi.

¹³Qami' qarqaŷa't, saisheto' qome da qanasamiiñi da qauo'ocheetac ca ŷaŷamaqchiguiñi.

¹⁴Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da saishet da ŷalaxalec da qara'aqtac maye huetalec ana qorere, qaq camaye ŷataqta qauauattoñiita. Nache saishet da qavi'enaxache da lataxac, yaqto' camaye maiche na'aloxon.

¹⁵Qalaxaye saishet da qanpa'aguenaxauai camaye. Chaqrata da ŷataqta qoñiŷapega, qaue'enaxachiitem ca qarqaŷai.

Da Iquinaxanaxac so Pablo

¹⁶Qaq So Qarataxala' Jesús maye chegoqo'ot da nlagaxayec, Somaye qami' ŷanema qome da l-lagaxayec 'enauaque naua na'axa'te qataq, nache 'eetai' da qami' nnaictagueto.

¹⁷Aŷem Pablo maiche ñema'ai' da shiyiñi da iquinaxanaxac. Qaq de'era, nache sheeta'ac 'enauac ana ŷerepi da ŷataqta ñanerelec. Qaq 'enaua naua ŷeraqa.

¹⁸Qaq So Qarataxala' Jesucristo qami' ŷanema ca qana'achecŷaxaqui qataq ca no'on qoyecŷaxaqui. Aja', nache 'eetec de'era.

1 Timoteo

1 Timoteo 1

So Pablo ñamaxa aso lere so Timoteo

¹⁻²Am ñauotaxat Timoteo: 'Am samaxa da iquinaxanaxac. Añem Pablo, añem lamaxashec So Jesucristo, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarca'alaxaqui, qataq So Cristo Jesús maye hueto'ot da qanaquitaxac añem ñamaxalec da sa'axat de'era la'aqtac. 'Am 'ena'am da ñoqta 'am ñalamaxat ñalec. Ñoqo'oye señaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a qataq So Jesucristo maye Qarataxala' da ñataqta 'am ñauotec qataq 'am itauaatac 'enauac nam 'auo'otpi, qataq 'am ñami' da 'arlagaxayec.

Nqataxac da qaivita'aguet na saq 'en napaxaguenataxanaxacpi

³Co'olla saigue da 'alhua Macedonia, qaq 'am shenapega da ñaq qoua'a ye ñyecpi ye Éfeso. Qaq nagui qaltaq she'eguelaxalec da 'am shenapega. Cha'aye yemaye huo'o na shiñaxauapi maye dapaxaguenataxaatapeguec na saq 'en lataxac. Ñoqo'oye sauotaique da 'am qonapega namayepi da saishet da nache 'eeta'ac de'era.

⁴Qataq qonapega da saishet da ima'ape naua na'axa'te da napaxagueetega da na'aqtanaxanaxac maye saq 'en, qataq ana naneraxalate som hua'au Ita'alpi. Cha'aye nam lauela de'era, nache qaica ca naigui da ncotaxac, qataq damaye saishet da itauan ca shiñaxaua da huotaique da ñañaten dam ñoqta 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye dam 'eetapeguec Ñimaye ishet da sañatenaq da sepi'iñaq'a Ñimaye.

⁵Dam ñoqta 'eetapeguec de'era namaxasoxonaxac, damaye iuen da ñi 'oonolec ñauotec ca lña, qaq de'era lauotaxanaqtaic ñataqta chegoqchiguinguit añi lquiyaqte maye qui'itta, qataq da ñañamaqchiguiñi ntoonaxac qataq da huesota lpi'iñaxac.

⁶Cha'aye mashe huo'o na ñaxanec de'era nsoxoyec, nache ime'eguet da ncotaxac maye qaica ca naigui.

⁷Namayepi nshetaique da paxaguenaxala' da dapaxaguenataxanec na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés qataq 'eetega ñataqta 'eesa da huo'o ye la'aqtac qataq dam dapaxaguenataxaatapeguec, qalaxaye namayepi ivira'a nataqa'en da saishet da ñañaten dam ña'axattac.

⁸Nataqa'en sañaanaq na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés da ñataqta ñañamaqchiguiñi da qaipagaqchiichigui da ñataqta 'eetapeguec.

⁹Ñoqta 'eesa da na namaxasoxonaxacpi saishet da qaño'ot da qanmit ca no'on da lataxac, nachaqcata ca sa ñalaq, qataq quemaic, qataq 'etaxaloxoic, qataq ca qaica ca 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq da na'amqaanataxanaxac.

Nataqa'en naamaye talec cam ŷalauat cam 'ena'am shiŷaxaua qataq ca ŷalaua't caua yo'oqchiguilo lta'al.

¹⁰Qataq ca ŷale da ncachetague' aca sa lhua, huo'otaq ca maiche lŷa 'eeta'am ŷale, nataqa'en ca decachiŷa ca lŷa da imen, nataqa'en ca tenataxanaxaic, qataq ca ŷa'axat ca 'eetega lataxac, qalaxaye choche datenataxan. Qaq da ŷoqta 'eetapeguec ne'ena namaxasoxonaxacpi nshetaique da ŷaŷamaxaañi nam dataŷa'aguet dam ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi napaxaguenataxanaxac

¹¹dam ŷo'oxoraq la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye aŷem ŷamaxalec da sa'axatec.

So Pablo ŷanot da na'achec So Jesucristo

¹²Sanot da ña'achecŷaxac So Qarataxala' Jesucristo, cha'aye Somaye huo'o da naquitaxac aŷem qataq aŷem ŷami' da ŷa'añaxac da so'onataxanot Somaye.

¹³Qaq Somaye aŷem ŷo'otec de'era, na'aictaxa da so lŷa na'a'q ŷataqta sasaxaleguete na itaxaŷaxaco qauema da sa seyacnapec, qataq secaatac, qataq sesheueetac. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta aŷem ichoxoren, cha'aye saxanaxa da sa'amaqten So Jesús, qataq ŷataqta sa saŷaten da so'ottac.

¹⁴ŷoqo'oye aŷem ŷanem da ŷataqta lta'araic lqouagaxanaqtaic, nataqa'en da npi'iŷaxac, nataqa'en da nsoxoyec maye 'enauac qomi' ŷanema souaxat da ña'araqtaua'a So Cristo Jesús.

¹⁵Qaq de'era ŷataqta 'eesa, qataq saishet da qaiqoleguet da So Cristo Jesús naŷa ana 'alhua da nca'alaxatec na shiŷaxauapi 'etaxaloxoicpi, ivira'a aŷem, maye ŷactec da aŷem 'etaxaloxoic.

¹⁶Qalaxaye ñaqaiyeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem ichoxoren, cha'aye Ñimaye nshetaique da aŷem la'auaxanec da do'onataxana naqa'en So Jesucristo da ŷachaxana na shiŷaxauapi da lhualaxavic lta'araic. Cha'aye ŷauotaique da aŷem naloqnaxanaxat, yaqto' ca shiŷaxaua ishet da ŷa'amaqten So Jesús, qataq ŷaconeguet da nca'alaxa maye choche tatec.

¹⁷ŷoqo'oye nagui sanaxam da qayo'oxonnataxanaxa qataq da qaryacnataxanaxac Ñim Lta'a 'enauac nam shiŷaxauapi maye choche tatec, Ñim qaica ca loga't qataq saishet da qaila'a. Ñimaye nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaica ca lŷa 'ena'am, qataq ŷaanaxanaxaic. Aja', nache 'eetec de'era.

¹⁸'Am ŷalec Timoteo, 'am sami' da iqataxac, cha'aye ñeshetaique da qoquetalec dam na'aqtac maye 'am qoŷami' so lŷa na'a'q chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ŷataqta 'aupacchigui damaye da 'aloclec qoneta'am ca no'on ale maye ŷaŷaten da l-loquiaxac.

¹⁹Qataq 'ana'añaxatec da 'arpi'iŷaxac qataq da no'on 'arvilŷaxac. Cha'aye mashe huo'o na ilamaquaec, ca'ai da lpi'iŷaxac, souaxat da sa ŷalaxalec da ŷaŷamaqchiguiñi lavilŷaxac.

²⁰Qaq nache 'eetec da huaigüilo soua Himeneo nataqa'en so Alejandro. Ŷoqo'oye soomaye sanegueta so pa'aguenataxanaxaica, yaqto' saishet da nache 'eetra'ac da quetralec da sa iyacna'ape Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

1 Timoteo 2

So Pablo dapaxaguenataxanec da qouagaxaunaxac

¹Qaq da hua'auchiguiñi iqataxac 'eeta': Ñeshetaique da qoqueto'ot da 'anqouagaxaueetalec 'enauac na shiŷaxauapi ana 'alhua, qataq 'aatacot da 'ana'achecŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat 'enauac nam 'am ŷo'otec qataq 'aŷaxanot da 'am ŷachaxana da lqouagaxanaqtaic qataq da 'am itaua'n.

²Nataqa'en 'am seqata da 'anqouagaxaueetalec na nta'alpi maye 'amaqtaqaicpi qataq 'enauac na ltauapi, yaqto' selagaqtapiguiñi qataq qaica ca da. Nachaqrata da ŷataqta salaxasoxoguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ŷataqta no'on da qarataxac da salegaqtaigui na laŷepi shiŷaxauapi.

³Qaq de'era qouagaxaunaxac, nachera da ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi qataq laŷamaxannatac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarca'alaxaqui,

⁴cha'aye Ñimaye nshetaique da 'enauac nca'alec na shiŷaxauapi, qataq ivira'a da ŷaŷateeta da:

⁵Oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nataqa'en 'oonolec so chegoqchigui da ishet da qomi' ŷaueegueta da selagaqtapiguiñi da souaqto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna: Somaye nacheso So Jesucristo, maye shiŷaxaua.

⁶So Jesús ŷan co'ollaxa da lalamaxat nachaalataxac da yaqto' nca'alaxatec 'enauac na shiŷaxauapi ana 'alhua. Qaq nache chegoqchiguiña, da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ŷachaxanalo da huotaique da nca'alaxatec 'enauac na shiŷaxauapi.

⁷Ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna aŷem ŷamaq da sa'axatem nam saishet da judiopi de'era no'on na'axaŷaxac. Qaq aŷem sapaxaguenec namayepi da ŷataqta 'eesa qataq dam naigui da qaipi'iŷa'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna. ¡De'era ŷa'aqtaxanaxac ŷataqta 'eesa, saishet da satenataxaatac!

⁸Ŷoqo'oye sauotaique da na ŷalleppi maye do'onaxaatac, da ivita da nqouagaxauen qalaq ŷachaxaato'oto naua lhua'q Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ŷaxaañi da ncotatega't qataq da nnota'a't.

⁹Nataqa'en sauotaique da na 'alpi maye 'amqaanataxanaxaipi da ŷataqta ŷaŷamaxatta da no'otaxac, qataq ŷaŷaten da ntel-la't, saishet da ño'oxonnaxai. Yaqto' da no'otaxat nachera da ŷaŷamaqchiguiñi lataxac. Saishet da nachera da yo'oqchigui da huo'otaq ŷo'ot na laue, huo'otaq ca 'otaxat chegaqaigui na oro huo'otaq perla, huo'otaq ŷauo'o aca lapoto anam qaŷoqteua'a.

¹⁰Nachaqrata da na shiŷaxauapi ŷa'aalac souaxat nam no'on maye ŷo'ottac acamayē, dam lataxac aca 'alo maye ŷauotec qataq huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Nataqa'en ñeshetaique da na 'alpi ŷataqta na'axaŷaxana da napaxaguenataxanaxac.

¹²Cha'aye saishet da sashenem aca 'alo da dapaxaguenataxan da huo'otaq huetaigui na laŷepi 'amqaanataxanaxaicpi. Qataq saishet da napacapeguelec ca ŷalleppi.

¹³Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'auchiguiñi co'ollaxa da ŷo'ot so Adán. Qaq co'ollaq ime, nache ŷo'ot aso Eva.

¹⁴Qataq nataqa'en so pa'aguenataxanaxaic saishet da hua'auñi da ŷatenachet so Adán. Aso Eva maye hua'auñi da ŷatenachet, qaq co'ollaq ŷatenachet, nache asomaye huo'o da lasouaxashet.

¹⁵Qalaxaye na 'alpi ishet da qanca'alaxatec da ŷataqta huelec da ntela'a da lco'oxoc, qataq da ŷa'amaqten So Jesucristo, qataq ŷataqta ŷauotec na laŷepi qataq huetaigui da ntela'a da lataxac qataq iqui'itaxatta da nachaalataxac.

1 Timoteo 3

Na lataxala'pi na 'amqaanataxanaxaicpi

¹ŷataqta 'eesa da huo'otaq huo'o ca nshetaique da lataxala' na 'amqaanataxanaxaicpi, qalaq ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi, 'onaxaic yem tategueua'a no'onataxanaxac.

²Qalaxaye ca lataxala' na 'amqaanataxanaxaicpi saishet da huo'otaq sa ŷaŷamaxañi da na'aqtaguec. Nachaqrata da 'oonole naqa'en aca lhua, qataq ŷataqta ilotegue da llecŷaxac, daŷaanataxan, huo'o naq 'enec qanqa'en. Qataq ŷataqta ŷaŷaten da ilo'oguet ca lŷa. Qataq ŷaŷaten da dapaxaguenataxan.

³Qataq saishet da taxaic, qataq saishet da sa ncherapec qataq saishet da nmitta'a da cotaxac. Nachaqrata da iuen da soxoraic qataq saishet da sa lhuanguit qataq saishet da quetaigui da latenataxanaxac da nmitta'a ana anom.

⁴Qataq ŷaŷaten da ilo'ogue da lma'ŷaxac, qataq ŷapaxaguenec da lco'oxoc da ŷalaq qataq ntela'a ca lŷa.

⁵Cha'aye da huo'otaq sa ŷaŷaten da ilo'ogue da lma'ŷaxac, qaq ¿hua'ago' ca 'eetec da ŷaŷaten da ilo'ogue na ŷa'amaqteetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna?

⁶Ca nataxala' saishet da huo'otaq cheta'ague da da'amqaanataxan, cha'aye saiuena'a da huo'otaq taigui da na'amqaanaxac, nache ishet da que'emaxam qome, nache ishet da 'eeta'am da nhuaxanaguec co'olloxocheye so pa'aguenataxanaxaic.

⁷Nataqa'en iuen da no'on da na'aqtageuc da chegaqagui nam saishet da 'amqaanataxanaxaicpi, yaqto' saishet da ivireguet cam ño'ot da lcoxo da ñauaachigui namayepi, qataq yaqto' saishet da ilamaqa'aguet ca lqoinaxanaxac so pa'aguenataxanaxaic.

Da 'eetec da lataxac na ltauapi ca lataxala' na ña'amaqteetac So Jesús

⁸Nache 'eetec nataqa'en na ltauapi ca nataxala' iuen da no'on da na'aqtageuc, qataq huesota da lataxac qataq saishet da taxaic. Qataq saishet da quetaigui da latenataxanaxac da nmitta'a ana anom.

⁹Nataqa'en iuen da ñataqta ña'amaqten dam 'eesa lataxac dam qarpi'iñaxac, qataq da ntoonaxac ñataqta ña'amaqchiguiñi.

¹⁰Qataq iuen da hua'auñi da qañe'eguen. Qaq da ime da qaica ca sa ña'amaxañi na'aqtageuc, nache ishet da ltaua qanqa'en ca lataxala' na ña'amaqteetac So Jesús.

¹¹Aca 'alo nataqa'en iuen da no'on da na'aqtageuc, qataq saishet da na'aqtaqa lo'o'. Nachaqrata da sa dañactac, qataq da huo'o ca camachaqa, nache qaipi'iña'a.

¹²Ca ltaua ca lataxala' na ña'amaqten So Jesús iuen da 'oonole aca lhua naqa'en, qataq ña'ayaten da ilo'ogue caua llalqa qataq da lmayaxac.

¹³Cha'aye ca ltaua ca nataxala' da 'onaxaic da lo'onataxanaxac, nache camaye ivitta'a da huo'o da llo'oxoyec, qataq huo'o naq 'enec qanqa'en qataq lpe'et na 'amqaanataxanaxaicpi maye quetaque' So Cristo Jesús.

Dam saqcha'a lataxac da qara'amqaanataxanaxac

¹⁴Huo'o da iyaxa da saqañaloq da 'am ñauane'. Qalaxaye ñaqaiyeta 'am samaxa ana'ana ñere,

¹⁵yaqto' da añem lcopa'aguet, qalaxaye mashe lhuotta da 'aua'ayaten ca lataxac ca 'oonolec nam llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye nachena nam ña'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ñataqta nca'altauec. Namayepi nachena na nlletañi qataq npaxattalec da 'eesa lataxac.

¹⁶Qaq saishet da qaiqoleguet de'era 'eesa lataxac da qara'amqaanataxanaxac, cha'aye ñataqta lta'araic da naigui llo'oxoyec: So Cristo nachaxan co'ollaxa, qalaxaye ñacona da lataxac ca yo'oqchigui shiñaxaua; qaq So Saqcha'a Na'añaxac ña'axat da saqca ca lasouaxashet Somaye, qaq ñauaachigui Somaye 'enauac na chegaqasheguem lamaxashecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq qaña'axatem 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi, qaq na shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua ña'amaqten Somaye. Ime, qaq qañaueegue da piguem, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta nlaxatchigui da 'enec Somaye.

1 Timoteo 4

Na napaxaguenataxanaxacpi maye saq 'en

¹So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta ÿataqta ÿataqtegue da la'aqtaxanaxac da ÿa'axattra'agueta caua pa'atre'c na'axa'te da huo'o qome na ÿaxaañi da lpi'i'ÿaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye ÿatenachet na saqcha'a tenataxanaxaicpi, qataq ÿalaxaguet na lapaxaguenataxanaxacpi nam lamaxashecpi so pa'aguenataxanaxaic.

²Qataq na'axa'ÿaxaatega na saq ÿataxalec qataq tenataxanaxaic maye mashe ÿavic da ntoonaxac, ÿoqo'oye qaica ca lcoxo da ÿo'ot ca sa ÿamaxa'ni.

³Ne'ena shi'ÿaxauapi sa ÿashen da naronaxac, qataq huo'o na nallecpi na sa ÿashen da qanallec, maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿo'ot co'ollaxa namayepi da yaqto' na 'amqaanataxanaxaicpi qataq na ÿauatton da 'eesa lataxac, ishet da chec qalaq ÿaatac da na'achec'ÿaxac.

⁴Cha'aye 'enauac na lo'onatac Ñimaye ÿataqta 'onaxaic. ÿoqo'oye saishet da ÿa'ÿamaxa'ni da semaxasoqtac, nachaqrata da saconaxaguet, qataq sanaqtacot da qana'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Cha'aye naua la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da qouagaxaunaxac ishet naqa'en da iqui'itaxatta na qanallec.

Da qo'ÿami' napaxaguenataxanaxac so Timoteo

⁶Da 'auapaxaguenec de'era 'eesa nam 'amqaanataxanaxaicpi, nache ÿataqta 'am no'on lo'onataxanaxanec So Jesucristo. Cha'aye da qanapaxaguena qataq qa'ÿalaxaguet dam napaxaguenataguec na quetague' So Cristo 'eeta'am dam 'auo'ottac, nache damaye 'eeta'am da no'on nquia'axac.

⁷Qataq saishet da 'ana'axa'ÿaxaatega ca na'aqtaxanaxac maye saq 'en maye choche ÿachegoxotchiiya' nam sa ÿa'amaqten So Cristo. Nachaqrata da 'ana'añaxat, cha'aye 'am no'on lapaxaguenatac So Jesucristo.

⁸⁻⁹Cha'aye 'eesa ca shi'ÿaxaua da ñe'egueeteguela't da sa desalli naqa'en na lo'oc, damaye cara'acolec da huo'o da naigui. Qalaxaye da qanpa'ataxareelec da na'amqaanataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye ÿataqta lta'araic da naigui. Cha'aye ÿataqta 'onaxaic da qomi' ÿo'otegueta nagui da ñaq souaqtalec ana 'alhua qataq nataqa'en qom seviraxague da piguem. Qaq de'era ÿataqta 'eesa, qaq ÿoqo'oye 'enauac damaye iuen da sa'amaqtenaq.

¹⁰Qaq nachera da huo'omshe ña'añaxataqtac, cha'aye mashe hueto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qanaquitaxac. Ñimaye maye nache 'eetai' da nca'altauec, qataq nache'ni ñi lca'alaxaqui 'enauac nam ÿa'amaqten Ñimaye, qalaxaye nataqa'en 'enauac na la'ÿepi shi'ÿaxauapi.

¹¹Qaq 'era da iuen da 'auapaxaguenataxanec da yaqto' 'enauac qa'ÿalaxalec.

¹²Qataq saishet da 'anasheneuo da qaica ca 'am qo'ÿanaigui souaxat da ñaq 'am nsoqolec. Nachaqrato' da 'am laloqnaxanaxat na la'ÿepi 'amqaanataxanaxaicpi souaxat naua ÿa'ÿamaqchiyi'ni 'artaxa'ÿaxaco, qataq da no'on 'arataxac, qataq da

'arsoxoyec, qataq da 'arpi'iŷaxac, qataq da qui'itta na'aqtaguec da 'anachaalataxac.

¹³Qom saxanaxa da 'am sevira, qalaq qoqueto'ot qome da 'autaxaŷaxaata'ape naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'auatataigui na 'amqaanataxanaxaicpi. 'Aua'añaqchet qataq 'auapaxaguen na qarqaŷañicpi.

¹⁴Saishet da 'anañaxane' da lo'onataxanaxac ñim 'anachetaxat maye 'am ŷami' Ñim Lo'onatac 'Enauacna so na'a'q co'ollaq ŷachanguit aña 'arquiyaqte, chegoqchiguiilo soua lataxala'ate na 'amqaanataxanaxaicpi co'ollaq 'am ŷashel-leguete.

¹⁵ŷataqta 'antela'a qataq qouapegue' de'era sheetega, ŷataqta 'anañaneguet, yaqto' 'enauac qaila'a da 'arañaxataxac.

¹⁶Qataq 'am Timoteo, ŷataqta 'antela'a da 'arataxac, qataq 'alotegue da 'arapaxaguenataxanaxac. ŷataqta qoqueto'ot de'era sheetega, cha'aye da 'auo'ot damaye, nache ŷataqta 'avira'aguet da 'am qanca'alaxatec qataq 'enauac na 'am na'axaŷaxaatega.

1 Timoteo 5

Da 'eetec da qantela'a aca pa'ai qataq ca nataxala' qataq ca nlatac

¹Saishet da 'arolec ca 'artaxaŷaxac sa nsatta da 'auqata ca nqueroxonec. Nachaqrata da 'auchettot da qonaŷega, 'aue'enaxattem ca 'aralamaxat 'arta'a. Qataq da qonaŷega ca nsoq, qalaq 'aue'enaxattem ca maiche 'arqaŷa.

²Qataq da qonaŷega aca nataxalate, qalaq 'aue'enaxatchigui aca yo'oqchigui 'arate'e. Qataq da qonaŷega aca qa'añole, qalaq 'aue'enaxatchigui aca ŷoqta 'aralamaqte 'arqaŷa, yaqto' qaica ca 'ana'aqtaguec sa ŷaŷamaxañi.

³'Autauan aca pa'ai maye ŷataqta qaica ca lauo' le'ecpi da itauan.

⁴Qalaxaye aca pa'ai da huo'o ca llalec huo'otaq laual, nache caamaye iue'n da hua'auyiñi da itaua'n acamaye na lhuenaxanaxasat, ŷe'eguelaxatteguet dam ltelaxa co'ollaxa qataq da ltaunaxanaxac acamaye. Cha'aye de'era ŷataqta ŷaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Aca pa'ai maye ŷoqta 'eesa da qaŷalata'a't, acamaye imato'ot da naquitaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da iŷaxaatacot ca ntaunaguec, ye na'a'q qataq ye pe.

⁶Qalaxaye aca pa'ai da nañaneguet da sa ntel-la't, nache quegue da lqopitaxanaqtaic, nache acamaye 'eeso'oye da ña nca'altauec, qalaxaye mashe 'eco' da ileu.

⁷ŷoqo'oye 'auamaxasoxoolec qome de'era sheetega, yaqto' aca pa'ai saishet da huo'otaq sa ŷaŷamaxañi ca na'aqtaguec.

⁸Qaq ca shiŷaxaua da saishet da huapegue' na maiche lauo' le'ecpi, camaye sa nateneguet da 'eetega lpi'iŷaxac. Lamaaxa da huo'otaq saishet da huapegue' caua maiche llalqa. Nache camaye ŷoqta napacalec ca saxanaxa da da'amqaanataxan.

⁹Qaq aca lmalate na le'enaxat ana pa'ai, acamaye qandoqteetelec ana mashe ivi' naua sesenta vi'ie da llaxa, qataq 'oonolec naqa'en ca chegoxoguet lhua.

¹⁰Qataq nataqa'en qaŷauattoota souaxat da ŷaŷamaqchiguiŷi lo'onataxanaxac. ŷaŷaten da ilo'ogue na llalaqpi, qataq ŷaŷaten da ilo'oguet ca namaxasoxoic, qataq sa na'amaqten da lataxac da ŷalectaigui na 'amqaanataxanaxaicpi, qataq itauaatac nam huo'o da nque'eenaxac. Qaq 'ena nam ŷo'ot aca nanettaua'a aca naneraxalate anamayepi.

¹¹Qalaxaye saishet da 'ereua'a aca lmalate na ne'enaxat aca pa'ai da saxanaxa da ivi' naua sesenta vi'ie da llaxa. Cha'aye saiuena'a da queueegue da lqopitaxanaqtaic, nache ŷaxaaŷi da quegue So Cristo, cha'aye nshetaique da qaltaq huaron.

¹²Nache huo'o da lasouaxashet, cha'aye sa ipaguelec so hua'auchiguiŷi la'aqtac da naŷanot So Cristo.

¹³Qataq ishet da taŷa da tateua'alo naua nma'ate, choche ivitta'a da qaica ca ŷo'ot. Qataq huo'o ana nataqa'en taŷa da na'aqtaqa lo'o' qataq camachaqca qataq tategueua'a, qataq sa ilo'oguelo naua la'aqtaqa.

¹⁴ŷoqo'oye ana pa'ai maye saxanaxa da ŷe, 'onaxaic da qaltaq huaron, yaqto' huo'o ca llalec, qataq ishet da ilo'ogue ca lma'. Yaqto' qaica ca llegueuo ca depa'aguenataxaatac da huo'otaq ŷasaxalec ca sa ŷaŷamaxaŷi la'aqtac.

¹⁵Cha'aye mashe huo'o ana pa'ai da ca'ai So Cristo da quegue so pa'aguenataxanaxaic.

¹⁶Ca 'amqaanataxanaxaic, huo'otaq aca 'amqaanataxanaxai, da huo'o aca lauo' lashe pa'ai, nache 'onaxaic da itauan qome, yaqto' na laŷepi 'amqaanataxanaxaicpi saishet da ime'eguet da itauaatac acamaye, nachaqrata da nalemaqte' da itauaatac aca pa'ai maye ŷoqta 'eesa da qaica ca pi'iŷa'a.

¹⁷Ca nataxala' da ŷataqta ŷaŷaten da ilo'ogue na 'amqaanataxanaxaicpi, camaye ŷataqta qaŷauotec qome qataq qaipagaqchiichigui da lashiichiŷaxac da lo'onataxanaxac. Lamaaxa da ŷataqta naŷaneguet da la'aqtaxanaxac qataq da lapaxaguenataxanaxac da ŷa'axattac da no'on na'axaŷaxac.

¹⁸Cha'aye nache nanettraŷi naua ŷiyigui'she la'aqtaqa ŷim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Saishet da 'auo'ot ca lapoxot na alap ca 'arauegaxanaxala' huaca da yaqto' sa deque'e da 'auapiaxanaxaalec na trigo da 'anqattac ana ala.» Nataqa'en 'eeta': «Qaipagaqchiichigui da lashiichiŷaxac ca 'onataxanaxaic da qaisheeten.»

¹⁹Da huo'o ca ñauo'o ca lasouaxashet ca nataxala', nache 'auñaxanot da ñauo'oi caua dos huo'otaq tres da la'aqtaxanaxau'. Qaq da saishet da ño'ot de'era, nache saishet da 'auqochetega.

²⁰Qalaxaye ca saishet da ñaxaani da lle'etaxaloxo, nache 'ana'axannec da qonapega qataq ñauaachigui 'anqa'en na lañepi 'amqaanataxanaxaicpi yaqto' namayepi ishet da ñi'i, nache saishet da huo'o ca ñe'enaxat camaye.

²¹Da iqataxac maye 'am sami' nagui ñataqta qomi' ñauaachigui lo Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq So Qarataxala' Jesucristo, nataqa'en na chegaqasheguem lamaxashecpi maye lca'aguishecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Ñataqta 'aualaxaleco' qome da iqataxac. Saishet da huo'o ca 'amatalec da 'arauotaxat, qataq saishet da 'alca'agui na shiñaxauapi.

²²Saishet da 'añalapegue' da huo'o ca 'aneua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye saiuena'a da huo'o ca lasouaxashet, nache nataqa'en 'am nshepaxanaqchet. ¡'Antela'agueto' 'enauac na sa ñañamaxañisat!

²³Qaq cha'aye 'am nache 'eetai' da huo'o da 'auet na 'arhuel, ñoqo'oye saishet da ndotec na 'etaxat da 'añomtagui, nataqa'en iuen da 'añomgui ca lataxa, qalaxaye sa 'amaqtaq 'anqa'en.

²⁴Huo'o da huaña da ñanomaqta ñi shiñaxaua da huo'o da lasouaxashet da saxanaxa da qanmit. Qataq huo'o na sa ñanomaxa, cheta'ague da ñoqta qanmit.

²⁵Nache 'eeta'am da 'eetec ca no'on nataxac. Huo'o ca huaña da saq qalaq da qaila'a, qalaxaye ca lña saishet da qaila'a. Qalaxaye damaye saishet da queta da saq yo'oq.

1 Timoteo 6

¹'Enauac na 'amqaanataxanaxaicpi maye nlatacpi, iuen da ñañaten da ñauo'o naq 'enec ca na'aco'; yaqto' qaica ca qauem da ltaxañaxac da detaqtega Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huo'otaq da napaxaguenataquec nam quetague' So Cristo.

²Qaq ca namaxashec da huo'otaq huo'o ca na'aco' maye ña'amaqteetac So Cristo, qalaq saishet da huo'otaq sa ñalaxaguet, souaxat da ñectega da la'amqaanataxanaxaua. Nachaqrata da ñataqta ñañamaxatchiguiñi da lo'onataxanaxac, cha'aye do'onataxaatacot ca 'eeta'am la'amqaanataxanaxaua, qataq ñataqta nauochaxaua lqaña. Qaq de'era sheetega ñataqta 'auapaxaguenataxanec qataq 'aua'axat.

Da napaxaguenataxanaxac maye saq 'en qataq da nauoche ana anom

³Da huo'o ca dapaxaguenataxaatepeguec cam dataña'aguet dam no'oita napaxaguenataxanaxac maye chegoqo'ot So Qarataxala' Jesucristo qataq da 'eesa lataxac da qara'amqaanataxanaxac,

⁴nache que'eca shiñaxaua choche na'amqaanaxaic, qalaxaye qaica ca ñañaten, qataq maiche lataxac da lqopitaxat da cotaxac da ivita da qanmittaique nam

naiguipi na na'aqtacpi. Qalaxaye damaye chegaqaigui da nquiŷaxanaqtaic, qataq da nayeloxo, qataq nsheunaxanaxac, qataq saishet da qaŷa'amaqten ca nŷa,

⁵qataq qaica ca loga't da loquiaxac. Qaq nam shiŷaxauapi maye ŷo'ottac de'era, namayepi ŷataqta sa ŷaŷaten da ŷaŷamaxatchiguiŷi ca lhuennataxac, namayepi saishet da ŷaŷaten da 'eesa lataxac. Namayepi ipi'itaxaatega da qaŷachegoxotchigui da na'amqaanataxanaxac da qanauec ca lta'araic nsallaxa.

⁶'Eesa mque' da qara'amqaanataxanaxac So Qarataxala', damaye iviraxatta'a da ŷataqta qaica ca seuenaqtac, qalaxaye ca 'oonolec iuen da ntootapeguec cam huetot.

⁷Cha'aye qomi' saishet da huo'o ca ñachoqtec co'ollaq ñanaxa ana 'alhua. Nache 'ena'am da she'eguelaxasoq qaica ca qaya'ac.

⁸Qaq ŷoqo'oye da huo'o ca qonoq qataq ca qorogoxot, qalaq nacheca ishet da ñetonaqtapeguec.

⁹Qalaxaye cam nda'a't da iuennatega da nsallaxa, nache camaye lqoiñiguishet so pa'aguenataxanaxaic. Ivitta'a da lpachigui na qalota lqopitaxanaqtaicpi maye qaica ca naigui, qataq na'aqchet, nache iviraxatta'a da ŷataqta nlachiguiŷi.

¹⁰Cha'aye da nqopitaxanaqtaic aca yo'oqchigui anom, nachera da lpa'a' na 'enauac ŷotta'a't sa ŷaŷamaxañisat. Cha'aye mashe huo'o na ime'eguet da lqopitaxanaqtaic anamaye, nache ŷalat da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nache huaña da ivireguet na qalota lqalaiguesat qataq nque'eenaxacpi.

Da lqataxac so Pablo maye ŷami' so Timoteo

¹¹Qalaxaye 'am Timoteo, 'am lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'auataueeguesop 'enauac ne'ena sa ŷaŷamaxañi. Ime, nache 'ampogoxoinapegue' da 'aualaxaguet Ñimaye qataq da 'am no'on lapaxaguenatac So Jesucristo. Saishet da 'axanec da 'arpi'iŷaxac Ñimaye qataq 'auauotec 'enauac na qarqaŷañicpi maye qara'amqaanataxanaxauapi. Qataq da ivita da 'auataŷa'aguet na lqalaiguesat qalaq 'auauo'o qome da 'arhualaxavic, qataq 'auauotec na laŷepi shiŷaxauapi.

¹²'Ana'añaxaaleco' qome da 'arpi'iŷaxac, yaqto' ishet da 'anauec da achalataxac maye choche tatec. Cha'aye de'era achalataxac nachera da huo'omshe 'am iŷaxana Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qalota co'ollaxa na 'am ŷauaachigui da 'aua'axattac de'era 'arpi'iŷaxac.

¹³Qaq nagui qomi' ŷauaachiguilo Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en So Jesucristo maye saishet da datenataxan co'ollaxa datato'ot so nta'a Poncio Pilato.

¹⁴Nache 'am shenapega da 'aualaxaguet 'enauac nam 'am samaxalec, yaqto' qaica ca ŷo'ot ca 'arasouaxashet. Qaq damaye ŷataqta qoqueto'ot choche ivitta'a da ñe'eguelaq So Qarataxala' Jesucristo,

¹⁵qaq ca laloqo' de'era, nache maiche pa'año'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ño'oxoraic. Cha'aye Ñimaye nachaqñita 'oonolec da ilotague' 'enauacna; Ñimaye maye Ita'a na nta'alpi, qataq lataxala' na nataxala'pi.

¹⁶Ñimaye maye choche tatec, qataq huetaigui na ne'eraxa maye saishet da huo'o ca nhuogoua'a. Qaica ca shiñaxaua ila'a co'ollaxa Ñimaye, qataq qaica ca ñañoxot da maiche ila'a nagui. Ñimaye maye hueto'ot da qaica ca 'ena'am llo'oxoyec, qataq da la'añaxac maye chochaq tatec. Aja', nache 'eetec de'era.

¹⁷Qaq cam hueto'ot da yo'oqchigui nsallaxa, qonapega da saishet da na'amaqten, qataq saishet da pe'etega da lsallaxa, cha'aye saq qalaq da deqat 'enauac nam hueto'ot. Nachaqrata da qonapega da ñauo'o da naquitaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye ñataqta soxoraic, qataq ishet da qomi' ñanema ca seuenaqtac, da yaqto' ishet da ñetonaqtapigui'.

¹⁸Qonapega nataqa'en da ño'ot ca ñañamaqchiguiñi, yaqto' nachera da lsallaxa dam no'on lo'onataxanaxac. 'Auennataxanaxanec da qaica ca ñectega da ñan da detaunaxanot nam hueto'otpi.

¹⁹Yaqto' huo'o ca lsallaxa cam natauo na'a'q qataq nachera da ñauegueua'a da lactapiguiñi da huetaigui cam achalataxac maye chochaq tatec.

Da pa'atec nqataxac maye qoñami' so Timoteo

²⁰Am Timoteo, ñataqta 'ampogoxoinapegue' da 'auañamaxatchiguiñi da 'aro'onataxanaxac. Saisheto' da 'ana'axañaxaategalo naua ltaxañaxaco nam saishet da ña'amaqten So Jesucristo, qataq saishet da 'auqocha'a nam dataña'agueta qataq quetapegueleguete naua qarapaxaguenataxanaxaco. Ne'ena shiñaxauapi 'eetega da ñañaten dam 'eesa lataxac,

²¹qalaxaye huo'o na mashe ñaxanec da lpi'iñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat da queueegue de'era qoñeetega nañaanec. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am ñami' ca no'on 'icñaxac. Aja', nache 'eetec de'era.

2 Timoteo

2 Timoteo 1

Aso lña lere so Pablo maye ñamaxe so Timoteo

¹Añem Pablo, añem lamaxashec So Jesucristo, cha'aye nachera da maiche 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' sa'axatec da nca'alaxa maye ñachaxanapec co'olloxocheye. Qaq de'era nca'alaxa tañot ca mashe na'attaua'a So Cristo Jesús.

²Am ñauotaxat ñalec Timoteo, 'am samaxe ana ñere, cha'aye ñeshetaique da 'auaconeguet da nqouagaxanaqtaic, nataqa'en da nchoxononataxanaxe, qataq da nlagaxayec maye chegoqo'ot Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna, nataqa'en So Qarataxala' Jesucristo.

Qañaxaxatapeguec So Cristo

³Da tachigui ye iuel 'am, ye na'a'q qataq ye pe da ñeqouagaxaueetac, nache sanot da ña'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye so'otta'ape naua la'aqtaqa, qataq ñanonta da qaica ca hueto'ot ñasouaxashet. Qaq de'era nachera da 'eetec nataqa'en so hua'au ita'alpi.

⁴Qaq naxe da tachigui iuel da 'annoinaxac qataq da 'araquicoxo, nache huo'o da iyaxe da 'am ñauane', yaqto' ñataqta añem nlaqchigui da ñetonaxac.

⁵Qataq naxe da tachigui iuel dam 'arpi'iyaxac maye huesota. De'era huesota npi'iyaxac maye hua'auteguet aso 'arcote Loida qataq aso 'arate'e Eunice. Qaq nagui sañateeta da nataqa'en 'am hueto'ot de'era npi'iyaxac.

⁶Ñoqo'oye nagui 'am seqata da 'aue'eraxatoigui ñi 'anachetaxat maye 'am ñami' co'ollaxe Ñim Lo'onatac 'Enauacna se'eso na'a'q co'ollaq 'am sasheltalec da 'am ñeqouagaxaueetegulec.

⁷Cha'aye So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da qomi' colanqaiqa naqa'en. Nachaqrata da qomi' ñanema da qara'añaxac da sauotaxac 'enauac na lañepi shiñaxauapi, qataq qomi' ña'añaqche't da yaqto' seshetaq da souaqtaigui da no'on achaaalataxac maye chegoqo'ot So Cristo.

⁸Ñoqo'oye saisheto' da 'ancoxolec da 'aua'axatec So Qarataxala' Jesús. Nataqa'en saisheto' da huo'o da 'arcoxo, souaxat da añem qaicoñettai', sasoilec Somaye. Nachaqrato' da 'anhuanaua'a de'era que'eenaxac souaxat da no'on na'axañaxac maye chegaqaigui da nca'alaxe, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am itaunec qome da 'ara'añaxac da yaqto' 'anala'aguet 'enauac ne'ena 'unque'eenaxacpi.

⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' nca'alaxatre'c, qataq qomi' iyaxanalo da yaqto' sanaqot da qanachaaalataxac. Qaq de'era qomi' ño'oteque, damaye nache 'eetai' da lhuennataxa. Saishet da huo'otaq choche nqopita'a ca qarataxac no'on, maye souaxat da qomi' ñauoteque, cha'aye mashe ña'araqtaua'a So Cristo Jesús. Qataq nache 'eetai' da qomi' ñauoteque co'ollaq saxanaqaca ana 'alhua.

¹⁰Qaq de'era Isoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachaxan nagui, qalaxaye nactaigui naqa'en da llecñaxac co'ollaxa So Qarca'alaxaqui Jesucristo, maye ilaxachigui co'ollaxa da la'añaxac da nleuaxa, qataq ñachegoxotchigui da no'on na'axañaxac maye chegaqagui da nca'alaxa, da qomi' ñanema da nca'alaxa maye chochaq tatec.

¹¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanagui da aýem lamaxashec da yaqto' sa'aqtaxanem qataq sapaxaguenec da no'on na'axañaxac na ñotta'a't shiñaxauapi.

¹²Qaq nachera da huo'omshe huo'o de'era ñeque'eenaxac nagui. Qalaxaye saishet da ñecoqtac souaxat nam sevireguetpi, cha'aye aýem saýateeta Ñim hueto'ot de'era ñaquitaxac. Qataq saýateeta Ñimaye da huo'o da la'añaxac da ño'ot da nache queta da qaña'axattac da no'on na'axañaxac, choche ivitta'a ca loga't ana 'alhua.

¹³Qoquetelco' da lataxac da 'am sami' napaxaguenataxanaxac maye no'on. Qataq saisheto' da 'axanec da 'arpi'iñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da nsoxoyec maye qomi' qoñanema, cha'aye mashe ña'araqtau'a So Cristo Jesús.

¹⁴'Antelo'o' da no'onataxanaxac maye 'am ipataxalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye qomi' hueta'agueta 'am itauan qome.

¹⁵Qaq 'am mashe 'auañateeta da na 'amqaanataxanaxaicpi maye hueta'a ye Asia aýem ñalat. ¡lvira'alo soua Figelo qataq so Hermógenes aýem no'onaxatchiguilo!

¹⁶Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna talec qome naqa'en da lchxonnnataxanaxa na lauo' le'ecpi so Onesíforo qataq itauan, cha'aye somaye saqalota da aýem ña'añaqchet, qataq saishet da ncxolec da ñecoñetaguec.

¹⁷Nachaqrata da somaye co'ollaq choche nvita na ñyecpi na Roma, nache sa nañaloxon da aýem nmittaïque, choche ivitta'a da aýem ñanata.

¹⁸Qaq ñoqo'oye huo'o da ñaquitaxac da So Qarataxala' Jesús da ñaalec da lauotaxanaqtaic que'eca na'a'q qom Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit 'enauac na shiñaxauapi. 'Am ñataqta 'auañateeta da so Onesíforo ñataqta lta'araic da ltaunaxanaxac co'ollaq souaqta'a ye Éfeso.

2 Timoteo 2

Ca no'on nale So Jesucristo

¹'Am ñalec Timoteo, Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta lta'araic da lauoché 'am, cha'aye 'aua'amaqten So Jesucristo. Qaq no'on da 'auñaxanot Ñimaye da 'am ñami' ca 'ara'añaxac da yaqto' 'anala'aguet 'enauac na chochena.

²'Am 'aua'aqchigui nam sapaxagueeteguec na qalota shiñaxauapi. Qaq nagui sauotaïque da 'am 'auapaxaguenec ne'enapi na 'amqaanataxanaxaicpi cam ñataqta 'arpe'et, da yaqto' sa nqalat da ñapaxaguen ca lña.

³Qaq 'am ñataqta 'ana'añaxategueto' 'enauac na que'eenaxaguesat, 'aue'enaxatchigui' ca laxaraic ale da 'am nale So Jesucristo.

⁴Cha'aye ca ale da qañamaqtac, saishet da maiche ncoñera'aguet ca maiche lo'onataxanaxac, cha'aye mashe huetañot da lamaxasoxonaxac so huataxanaq lta'a.

⁵Qaq nache 'ena'am ca ñale da huo'otaq taua'a da qomitaxac, camaye saishet da nauec ca qanallettapigui da huo'otaq sa ipaguelec da ñoqta lataxac da qomitaxac.

⁶Nataqa'en ca ñale da huetauga ca nanaxanaqa' da do'onataxaatac, camaye iuen da hua'auñi da ño'ot ca lanaxanaqa', qaq da ime, nache cheta'ague da ñaconeguet ca alañaxac da lo'onataxanaxac.

⁷'Auennataxaaleco' qome de'era sheetega, qaq So Qarataxala' 'am itauan da 'auañaten 'enauac de'era.

⁸Saisheto' qome da 'aucoua'ai So Jesucristo maye chegoxoguet so nta'a David. Somaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxatec co'ollaxa. Qaq 'era da na'aqtac maye chegaqigui da nca'alaxa maye sa'axattapeguc.

⁹Qaq nachera da huo'omshe huo'o da ñeque'eenaxac, choche sevitta'a da añem qaicoñettai', sheeta'am ca qalota na lasouaxashet. Qalaxaye da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da qaicoñettai'.

¹⁰Ñoqo'oye ña'añaxateguet na ñotta'a't ñeque'eenaxacpi, yaqto' na lca'aguishecpí Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alec, qataq ñaconeguet da achaaalataxac maye chochaq tatec, maye ñachaxanapec So Cristo qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Qaq de'era ñataqta 'eesa: Da seleuaqtañi' So Jesús, nache nataqa'en qarca'alaxaua Somaye;

¹²da ña'añaxataxaguet na qanque'eenaxaguesat, nache ñeuanaqaua'a da lo'onataxanaxac Somaye. Qaq da shenaqtega da sa sauattonaq, nache Somaye nataqa'en 'enapec da sa qomi' ñauatto'n.

¹³'Eetai' taxa da sa sepagaxalec ca qara'aqtac, qalaxaye So Cristo saishet da sa ipaguelec ca la'aqtac, cha'aye Somaye saishet da sa ipaguelec cam ñachaxanapec, qataq sa naralaxat da lataxac.

Ca no'onataxanaxanec maye ñataqta qañamaxareeta

¹⁴Saishet da 'axaañi da 'auennataxanaxanec na shiñaxauapi de'era sheetega yaqto' saishet da icoua'ai. Ñataqta ñauaachigui 'anqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qonapega na 'amqaanataxanaxaicpi da saishet da ncotatega't, cha'aye de'era cotaxac, damaye saishet da huo'o ca ltaunaxanaxac, nachaqrata da na'aqchet nam na'axañaxaatega.

¹⁵Ñataqta 'ana'añaxato' qome yaqto' 'am ñañamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qoneta'am ca no'onataxanaxanec maye ñataqta qañamaxareeta,

qataq qaica ca ncoqtaique. Nachaqrata da 'aloteueeguelo naua lataxaco ñaŷamaqchiyiñi de'era na'aqtac maye 'eesa lataxac.

¹⁶Qataq 'antela'agueto' nam ltaxaŷaxacpi nam saishet da ña'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye naamaye ŷataqta qaica ca naigui. Cha'aye nam ltaxaŷaxac de'era, namayepi ŷataqta nquicta'aguet da ŷataqta qaica ca laŷamqa'.

¹⁷Qataq naua qauema lapaxaguenataxanaxaco nquictraue'c, 'ena'am aca nhueta late'e. Qaq 'era da 'eeteque soua Himeneo qataq so Fileto.

¹⁸Soomaye ilamaqraue'c, quera'ai da 'eesa lataxac, 'eetrega da na mashe ña'amaqten So Qarataxala', nache sa nauane' da qaltaq ileu. Qaq nachera da huo'omshe huo'o na isomapec na 'amqaanataxanaxaicpi.

¹⁹Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe lapaxañi so lo'oxonaxala' da lo'onataxanaxac maye qaica ca iraxanapec. Qaq somaye nanettalec so nerek, 'eeta': «Ñim Nataxala' ŷauatton ca mashe lalamaxat;» nataqa'en 'eeta': «'Enauac na ŷo'oxoren da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, iuen da ŷaxañi da ŷo'ottac na sa ñaŷamaxañisat.»

²⁰Qaq ca nŷec maye lma' ca sallaxanec saishet da chaqcata ca nogoxoshet no'on maye chegaqaigui na oro, huo'otaq ca lcat plata da huetaigui. Nataqa'en huetaigui na chegaqaigui ana qo'oipaq qataq na 'alhua. Ne'ena nogoxoshetpi huo'o na taiguet da ño'oxoyec, qataq huo'o na taiguet da choche nhuenec lo'o.

²¹Qaq nataqa'en qomi' da huo'o ca nshetaique da 'eco' nogoxoshet maye taiguet da ño'oxoyec, qataq nshetaique da qaiqui'itaxatta, qataq nshetaique da taiguet da lo'onataxanaxanec Ñim Nataxala', qaq camaye nale'en da iŷouec 'enauac na sa ñaŷamaxañi, nache ŷataqta taiguet ca camachaqa no'onataxanaxac ñaŷamaqchiguiñi.

²²Saishet da 'am ŷauctac da lqopitaxanaqtaic da 'annogotshec. 'Am mashe 'am nsoq, qaq ŷoqo'oye qoca'ai namayepi, nache 'analemaqte' da 'auo'ot ca ñaŷamaqchiguiñi. Qataq 'anmitaique qome da 'eesa lataxac qataq da nsoxoyec qataq da nlagaxayec qataq 'auauaxaiguet 'enauac nam huesota da lquiyaqteŷaxac da ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq pi'iŷa'a Ñimaye.

²³Qataq saisheto' da 'auqocha'a na cotaxacpi maye qaica ca naigui. Cha'aye nam ŷo'ottac de'era, nache saishet da nhuona't.

²⁴Cha'aye ca lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da quetaigui da lapetaxac. Nachaqrata da soxoraic, qataq ñaŷaten da dapaxaguenataxan, qataq huo'o da lhualaxavic,

²⁵qataq huesotta da lataxac da nlaxanec ca depa'aguenataxaatac. Cha'aye saiuena'a da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da ŷami' camaye da naralaxat da lhuennataxac, qataq ŷami' da ñaŷaten da 'eesa lataxac,

²⁶yaqto' ntouen, qataq ila'a da lqoinaxanaxac so pa'aguenataxanaxaic, nache ishet da dataueeguesop. Cha'aye nagui so pa'aguenataxanaxaic lcoñeteguishec namayepi qaltaq maiche ñoiqheetac namayepi.

2 Timoteo 3

Da lataxac na shiřaxauapi caua pa'atre'c na'axa'te

¹Nataqa'en 'auařateeta de'era qom mashe nayeeta'a ca loga'tna, nache nvildeuo caua na'axa'te řoqta huo'o da lqalai'c.

²Huo'o qome na shiřaxauapi na maiche nauoola't, qataq quetague' da lqopitaxanaqtaic ana anom. Nataqa'en huo'o qome na shiřaxauapi ño'oxonnaxaic, 'eetega da řactec da la'amaqchec, saq 'ena'am na lařepi. Saishet da huo'o ca 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq saishet da řalaxaleguete caua yo'oqchiguilo lta'al, nachaqrata da qaica ca nmaatega qataq camachaqa ca isheuen.

³Namayepi řataqta qauemaicpi qataq quiřaxanaqtaqaicpi. Qataq řasaqteguelec da latenataxanaxac na lařepi qataq saishet ncherapec qataq sa řañoxt da nllañi da lqopitaxanaqtaic. Qataq nquiřa 'enauac nam řařamaqchiguiñi.

⁴Namayepi saishet da qaipi'iřa'a, cha'aye ne'ena ño'oxonnaxaicpi, namayepi saishet da deuennataxaalec da huo'o ye řo'ot. Qataq saishet da řalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachaqrata da řagaqchenapeguec da řo'ottac ca maiche 'eetapeguec.

⁵Namayepi 'eetega řauotec qataq huo'o naq 'enec naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye da lataxac npe'eneguet da řoqta lataxac da na'amqaanataxanaxac. Qaq 'ena qome na 'antela'aguet.

⁶Cha'aye namayepi, da lataxac taua'alo naua nma'ate da řatenachet ana 'alo maye 'oopai qataq 'etaxaloxoi maye saishet da nllañi da qauem lqopitaxanaqtaic,

⁷qataq nshetaique da huo'o ca dalaxaic řařaten, qalaxaye saishet da ivireguet da řařaten da řoqta 'eesa lataxac.

⁸Namayepi 'eeta'ama soua huo'o da no'onataxa'c Janes qataq so Jambres maye dataira'aguet co'olloxocheye so Moisés. Nataqa'en ne'ena shiřaxauapi řataqta datařa'aguet da 'eesa lataxac maye na'aqtaguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Namayepi mashe sotaq řařamaq da lauatonaxanaxac, qataq sa řařaten da llec da qaipi'iřa'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Qalaxaye namayepi saqařa'ague qome da llecřaxac, cha'aye saqařaloq da qařařaana'a't da qaica ca řařaanapec. 'Eeta'ama soua Janes qataq so Jambres.

Da pa'atec lqataxac so Pablo maye řami' so Timoteo

¹⁰Qalaxaye 'am Timoteo, mashe 'auaŷateeta da ŷapaxaguenataxanaxac, qataq da ŷataxac ŷaŷamaqchiguiñi, qataq dam sheetapeguec, qataq da ipi'iŷaxac, iualaxavic, isoxoyec, qataq da ña'añaxateguet 'enauac na chochena lqalaiguesat,

¹¹qataq da ñecanaguec, qataq da ñeque'eenaxac. Qataq mashe 'auaŷateeta 'enauac nam qauem aŷem qaŷo'otec co'ollaq soota'a ye nŷecpi ye Antioquía, qataq ye Iconio, qataq ye Listra. Ñeque'etaxangui 'enauac na ñecanaguecsat, qalaxaye So Qarataxala' aŷem nca'alaxateeguesop 'enauac de'era.

¹²Qaq ŷataqta 'eesa da 'enauac na nshetaique da nañanot da quetague' So Cristo Jesús, nataqa'en nque'etaxangui qome da ncanaguec.

¹³Qalaxaye na qauemaicpi qataq na tenataxanaxaicpi taŷañicra, nquicta'aguet 'enauac na sa ŷaŷamaxañisat. Namayepi datenataxaatac, qalaxaye nache 'ena'am natenatac.

¹⁴Qalaxaye 'am, qoquetelco' da 'anapaxaguenataguec maye 'auaŷateeta da ŷoqta 'eesa. 'Am mashe 'auaŷateeta nam 'am ŷapaxaguenec de'era,

¹⁵nataqa'en iuen da 'antoueeta'ac da co'ollaq ñaq 'am nogotolec, qaq nache 'eetai' da 'autaxaŷaxaata'ape naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq naamaye nachenaua naua ivira'a naqa'en da 'am ŷaanaxanaxaic, da yaqto' 'auaŷaten da ŷoqta 'aupi'iŷa'a So Jesucristo, ime, nache 'anca'alec.

¹⁶'Enauaque naua ñiyigui'she la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, naamaye ŷilyiñi naqa'en co'ollaxa so la'aqtaxanaxanecpi. Namayepi taiguet da qaŷapaxaguenataxanec, qataq da qaitaunaxanot da huo'o ca qaŷaŷamaxaña nataxac, qataq da qaŷachaxan ca ŷoqta llec da achalataxac,

¹⁷yaqto' ca lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ŷaŷaten da lo'onataxanaxac qataq lhuotta da ŷo'ot ca ŷaŷamaqchiguiñi.

2 Timoteo 4

¹Qaq de'era iqataxac 'am sami' nagui, ŷataqta qomi' ŷauaachiguilo Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq So Qarataxala' Jesucristo maye anac ca na'a'q da nachaxan da Nta'a, qataq nmit ñi 'oonolec na shiŷaxauapi maye ña nca'altauec qataq na mashe ileu.

²Sauotaique da 'am 'aua'axat da na'aqtac da huo'o ca 'ardaqa', nache 'ena'am da qaica ca 'ardaqa'. 'Auachaxana da lsomaxac na shiŷaxauapi, 'auaŷamaxaña qataq 'aua'añaqchet qataq 'anhualaxaune' da 'auapaxaguen.

³Cha'aye huo'o qome ca na'a'q da na shiŷaxauapi saishet da isheteguet da napaxaguenataxanaxac no'oita. Nachaqrata da na'axaŷaxaata'ai ca maiche lqopitaxanaqtaic, qataq nmitta'a da ŷotta'a't naqa'en na napaxaguenaxala' da qaŷapaxaguenec cam nateeteguet ca maiche 'eetapeguec.

⁴Qataq ñapoguilo naua ltela lauaco da saishet da na'axaŷaxana da 'eesa lataxac. Nachaqrata da na'axaŷaxaata'ai na ŷotta'a't na'aqtaxanaxac maye qaica ca naigui.

⁵Qalaxaye 'am Timoteo, ŷataqta 'anaŷanaxanaqchen qome, qataq 'ana'añaxateguet na 'anque'eenaxaguesat, qoqueto'ot da 'aua'axat da no'on na'axaŷaxac maye chegaqaigui da nca'alaxa, 'apactelco' da ŷoqta lataxac da 'aro'onataxanaxac.

⁶Da ñachaalataxac mashe qoŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta'ama caua ntago'q da qaicoreleguete aca nca'atoxonaxalate. Cha'aye mashe saqaŷapeque ye laloqo' da ñachaalataxac.

⁷Mashe semat da seloctapeguelec da ŷo'onataxanaxac, qataq mashe senoxonaqchetec da ñaloxoyaxac. Cha'aye saishet da huo'o ca huaña da saxanec da ñaquitaxac, qataq da salaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸Saŷaten da Ñimaye maye sa depe'enaxan da nmit 'enauac na shiŷaxauapi. Ñimaye aŷem ŷami' ca nsheetenaguec da ñachaalataxac maye lasheue da ŷalaxayec. Qaq saishet da nachaŷemta da aŷem ŷami', maye nataqa'en 'enauac na shiŷaxauapi maye ŷayeeta'aguet ca lle'eguelaxasoxoc Ñimaye.

Lalamaxat nqataxac so Timoteo

⁹ŷataqta sa 'anaŷaloxon qome da 'auanac da aŷem 'anauane'.

¹⁰Cha'aye so Demas aŷem ca'ai, souaxat da lqopiche da 'onataxac lma'na, nache nqochena ye ñŷecpi ye Tesalónica. Qaq so Crescente taigue da 'alhua Galacia, qaq so Tito taigue da 'alhua Dalmacia.

¹¹Nachaqñita ñi Lucas ñaq aŷem hueta'aguet. Qaq qom 'auanac, nache 'ananaŷalec ca Marcos da 'anauec, cha'aye camaye ishet da aŷem itauan da qaro'onataxanaxac.

¹²Qaq so Tíquico samaxa ye ñŷecpi Éfeso.

¹³Qaq qom 'auanac, nache 'anache ca ipo' maye secotano'ot ca Carpo maye netaña ye ñŷecpi ye Troas. Nataqa'en 'anache aca ŷerepi, qataq saishet da 'aucoua'ai aca ŷataqta no'on ŷeraxanaxalatepi.

¹⁴So lcat lo'o, le'enaxat Alejandro, ŷataqta qalota na aŷem ŷo'otec qauem. Qalaxaye So Qarataxala' isheeteneguet qome 'enauac nam aŷem ŷo'otecpi.

¹⁵Maxatchaxa, 'arvita'agueto' qome somaye, cha'aye somaye ŷataqta dataŷa'aguet da qara'aqtaxanaxac.

¹⁶Se'eso na'a'q co'ollaq cheta'ague da so'ot so hua'auchiguiñi itaxaŷaxac da ñeueela't da sataŷa'aguet na nta'alpi maye hueta'a ye ñŷecpi ye Roma, qalaq 'enauac da aŷem qaŷalata'a't, qaica ca aŷem nachaateua'a da aŷem detaqlec. Qalaxaye 'onaxaic da Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ilogui qome de'era.

¹⁷Qalaxaye So Qarataxala' Jesús aýem itauan, qataq aýem ýami' da ýa'añaxac da ña sepactelec da sa'axat da na'aqtac maye chegaqaigui da nca'alaxa, yaqto' hua'axaýa de'era 'enauac na saq judiopi. Qaq nache 'eetec de'era da aýem nca'alaxateeguesop da loxonaxanaxac nam dequi'iýapec 'eeta'am ca shiguiýac.

¹⁸Qataq aýem isoueeguesop 'enauac nam qauem qataq aýem nca'alaxatec, ime, nache aýem ýauegueua'a da lo'onataxanaxac maye ýataqta Ita'araic da llo'oxoyec chochaq tatec. Aja', nache 'eetec de'era.

Da pa'atec lquinaxanaxac so Pablo

¹⁹Samaxa da iquinaxanaxac aca Priscila qataq ca lhua Aquila, qataq ca lauo' le'ecpi so Onesíforo.

²⁰Qaq so Erasto no'onaña ye ñyecpi ye Corinto, qaq so Trófimo ño'onaxataña ye ñyecpi ye Mileto, cha'aye souaxat da sa no'on.

²¹Qaq 'aýalapegue' qome da 'auanac, 'aqopitaxanapec da saxanaxa da nvi' na no'omaxa. 'Am ýamaxa da lquinaxanaxac ñi Eubulo, Pudente, Lino, qataq añi Claudia, qataq 'enauac na qarqaýañicpi.

²²Qaq So Qarataxala' Jesucristo 'am hueta'aguet qome, qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ýaaleguete qome da Ita'araic lqouagaxanaqtaic. Aja', nache 'eetec de'era.

Tito

Tito 1

So Pablo ÿamaxa aso lere so Tito

¹Aÿem Pablo, aÿem l-latac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq aÿem lamaxashec So Jesucristo, da setauan da lpi'iÿaxac na lca'aguishepci Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' namayepi ÿauattoota da 'eesa lataxac dam qara'amqaanataxanaxac,

²qataq ÿaÿateeta da aquitaxac da achaaalataxac maye chochaq tatec. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye sa datenataxan, Ñimaye ÿachaxanapec co'ollaxa de'era achaaalataxac co'ollaq saxanaqaca ana 'alhua.

³Qaq nagui mashe ivita ye laloqo' da qaÿaÿaten da 'eetapeguec Ñimaye, ÿachegoxotchigui da ÿa'aqtanaxaxac maye aÿem ipataxalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarca'alaxaqui.

⁴'Am Tito, 'ena'am da 'am ÿalec, cha'aye aÿem 'auachegoxoto'ot da 'arpi'iÿaxac dam qomi' hueto'oto nagui. 'Am samaxa ana ÿere, cha'aye ñeshetaique da 'auaconeguet da nqouagaxanaqtaic, nataqa'en da nchoxonataxanaxa, qataq da nlagaxayec maye chegoqo'ot Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna, qataq So Qarataxala' Jesucristo maye Qarca'alaxaqui.

Dam iuen da ÿo'ot so Tito co'ollaq netaña aña ÿaqa'ata 'alhua le'enaxat Creta

⁵Se'eso na'a'q 'am ño'onaxataña aña ÿaqa'ata 'alhua maye le'enaxat Creta, cha'aye ñeshetaique da 'auaÿamaxaaña nam saxanaxa da sematpi, qataq da 'ereuo na lataxala'pi na 'amqaanataxanaxaicpi maye netañalo naua lÿa't nma'ate. Qaq no'on qome da 'aupagaqchiichigui de'era ÿa'aqtac,

⁶da ca lataxala' na 'amqaanataxanaxaicpi saishet da huo'otaq sa ÿaÿamaxaaña ca na'aqtaguec, qataq 'oonole aca lhua naqa'en, qataq caua llalqa iue'n da ÿa'amaqte'n So Cristo, qataq ÿala'q.

⁷Cha'aye ca qaipataxalec da ilo'ogue na 'amqaanataxanaxaicpi, camaye ilo'ogue 'enauac na lo'onataxanaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. ÿoqo'oye, iuen da qui'itta naqa'en da nachaalataxac. Saishet da na'amqaanaxaic, qataq saishet da qauemaic, saishet da taxaic, saishet da sa ncherapec, qataq saishet da quetaigui da latenataxanaxac da nmitta'a ana anom.

⁸Nachaqrata da nlosheguem, saishet da sa ilo'oguet ca lÿa da namaxasoxoic, qataq nqopita da ÿo'ot ca ÿaÿamaqchiguiña. Qataq iuen da hua'auña da deuennataxaalec da huo'o ca ÿo'ot, qataq no'on da lataxac, qui'itta, qataq ilotegue da nachaalataxac.

⁹Qataq ÿataqta na'añaxatec da na'aqtac maye 'eesa lataxac dam mashe qaÿapaxaguenec, yaqto' nataqa'en ishet da ÿa'añaqchet ca lÿa da irolec da no'oita napaxaguenataxanaxac, qataq nloqtenec ca depa'aguenataxaatac.

¹⁰Cha'aye mashe qalota na sa ŷalaq, qaq namayepi nachena nam chegaqaigui da la'amqaanataxanaxac na judiopi. Namayepi naua ltaxaŷaxaco ŷataqta qaica ca naiguilo, qataq ŷatenachettac na shiŷaxauapi.

¹¹Namayepi iuen da qaŷapoguilo naua ala'api, cha'aye ŷataqta sa nhuoona't naqa'en na nhuo' le'ecpi, souaxat da dapaxaguenataxaatapeguet na sa lataxac, cha'aye choche nshetaique da nauec ana anom da ŷachegoxotaigui da latenataxanaxac.

¹²Huo'o som da'aqtaxan co'ollaxa maye maiche lma' añi ŷaqa'ata 'alhua Creta. Somaye co'ollaq 'eeta' da la'aqtac: «Nam Creta le'ecpi ŷataqta tenataxanaxaicpi, qataq yeloxoicpi, 'eeta'am na shiguiŷac, qataq saq llalcolec na chec, qataq hualaicpi.»

¹³Qaq 'eesa de'era la'aqtac! ŷoqo'oye nagui ŷataqta 'ana'axannec da qonapega namayepi, yaqto' ishet da no'oita da lpi'iŷaxac,

¹⁴qataq nale'en da sa iqocha'a na choche na'aqtaxanaxacpi maye chegaqaigui na judiopi, qataq na lamaxasoxonaxac nam saishet da ŷaconeguet da 'eesa lataxac.

¹⁵Ca shiŷaxaua, da ŷalaxaguet qataq ŷa'amaqten So Cristo, qaq qui'itta naqa'en 'enauac na chochena lataxaguesat. Qalaxaye nam sa ŷalaxaguet qataq sa ŷa'amaqten Somaye, nache namayepi qaica ca qui'itta naqa'en. Cha'aye da lhuennataxa qataq da ntoonaxac ivira'a da ŷataqta qauem.

¹⁶Namayepi 'eetega da ŷauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye semetenaqtac nam qauem maye ŷo'otpi, nache saŷaanaq da saishet da 'eesa. ŷoqo'oye namayepi ŷataqta quiŷaxanaqtaqaicpi qataq sa ŷalaq qataq sa ŷaŷaten da ŷo'ot ca ŷaŷamaqchiguiñi.

Tito 2

Da napaxaguenataxanaxac maye talec 'enauac na shiŷaxauapi

¹Qaq 'am, Tito, iuen da 'auapaxaguenataxanec ca ŷataqta nateeteguet da no'oita napaxaguenataxanaxac.

²Qonapega na ŷa'axaiqupi da ŷataqta ilotegue da llecŷaxac, qataq nllañi da lqopitaxanaqtaic qataq deuennataxaatelec da huo'o ca ŷo'ot. Qataq iuen da ŷauo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ŷauotec na laŷepi qataq huo'o da lhualaxavic.

³Nache 'ena'am qonapega na ŷa'axaina'pi da ŷataqta quetelec da lataxac aca quetague' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq saishet da na'aqtaqa lo'o', qataq saishet da taxai. Nachaqrata da ŷachaxana ca no'on lataxac anam saxanaxa da ŷe,

⁴qataq ŷapaxaguenec da ŷauotec ca lhua qataq caua llalqa.

⁵Nataqa'en ishet da ŷapaxaguenec na laŷepi 'alpi da huo'o ca ŷacoolec qalaq ŷataqta deuennataxaatelec qataq ilo'ogue da lataxac qataq ŷaŷaten da ilo'ogue da

lmayaxac qataq ñalaxaguet ca lhua. Yaqto' saishet da qauem ca na'aqtaguec da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Nataqa'en qonapega na nsoxoppi da ñaŷaten da nllañi da qauem lqopitaxanaqtaic.

⁷Qataq 'am ñataqta 'auachaxana namayepi ca no'on 'aro'onataxanaxac. Da 'auapaxaguenataxaatac qalaq saishet da 'auasaguettac.

⁸Qataq naua 'arapaxaguenataxanaxaco ñataqta no'oite' 'anqa'en, yaqto' saishet da huo'o ca 'am quetapeguelec. Da 'auo'ot de'era sheetega, nache na'aloxon 'anqa'en nam qomi' ipa'agueeta'ape, nache saishet da huo'o ca qauem la'aqtac da qomi' ñasaxaleguete.

⁹auqata na 'amqaanataxanaxaicpi maye ñaq nlatacpi da ñataqta ñalaxaguet 'enauac na la'aqtacpi ca na'aco'. Qataq npogoxoinapegue' da ñaŷamaxareeta ca na'aco' qataq saishet da ncotatague' camaye.

¹⁰Qataq saishet da decache. Nachaqrata da ñataqta npe'et, yaqto' 'enauac qaila'a da lyac da lapaxaguenataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarca'alaxaqui.

¹¹Cha'aye ŷoqta 'eesa Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñachaxana na shiŷaxauapi da lqouagaxanaqtaic maye chegaqaigui da nca'alaxa.

¹²Qaq de'era lqouagaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñapaxagueneque da 'enauac qolaqa'ai da qauem qarataxac qataq da qarqopitaxanaqtaic. Nache sachoc da achalataxac da ntel-la't ca shiŷaxaua, qataq no'on da lataxac, qataq nañanot da quetaque' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹³Nataqa'en qomi' ñapaxagueneque da qolaqtot da qarhuataxanaxac da seuataqta'aguet que'eca na'a'q maye qomi' qaŷachaxanapeguema, da ñe'eguelaq da nactaigui da llo'oxoyec So Qarataxala' Jesucristo maye Qarta'a, qataq Qarca'alaxaqui.

¹⁴Somaye nañan co'ollaxa da qomi' ileualeguete, cha'aye nshetaique da qomi' nca'alaxateeguesopa na qauemsat, qataq qomi' iqui'itaxa't da ŷauo'oi qomi' lalamaqa'ate, qataq da yaqto' so'otac ca ñaŷamaqchiguiñi.

¹⁵Qaq 'era qome da 'auapaxaguenataxanec 'arolec da 'ara'añaxac da 'aua'añaqchet qataq 'auaŷamaxaña na 'amqaanataxanaxaicpi. Qataq qaica ca 'am nataŷaña.

Tito 3

Da iuen da ŷo'ot 'enauac na 'amqaanataxanaxaicpi

¹Auennataxanaxanec na 'amqaanataxanaxaicpi da iuen da ñachaxana da lalaxayec na nta'alpi maye 'amaqtaqaicpi qataq na ltauapi. Qataq nache 'eetai' da lhuotta da ŷo'ot ca ñaŷamaqchiguiñi.

²Qataq saishet da qauema naua la'aqtaqa da detaqtega ca lña, nachaqrata da nmitaique da nlagaxayec, qataq huo'o naq 'enec naqa'en ca lña, qataq ñachaxan da huesota lataxac da ñalectaigui na shiñaxauapi.

³Cha'aye nataqa'en qomi' co'ollaxa soua hua'au' na'axa'te, qomi' qaica ca sañaanaqpec qataq qomi' qauemaiaqa, sesomaqtac qataq qomi' l-lataqa na ñotta'a't qarqopitaxanaqtaicpi. Souaqtaigui na qauemsat qataq da nquiñaxanaqtaic qataq seviraqta'a da ñepa'aguenaqta'a't.

⁴Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarca'alaxaqui, ñachaxanalo qomi' da lchoxonnataxanaxa qataq da lauotaxanaqtaic 'enauac na shiñaxauapi, nache qomi' nca'alaxatre'c

⁵na'aictaxa qomi' da qaica ca ñañamaqchiguiñi da so'otaq, qalaxaye maiche chegoqchigui da qui'itta lsoxoyec Ñimaye, da qomi' nca'alaxatre'c, qataq qomi' iñoi' qataq qomi' naralaxa't. Ime, nache qomi' ñanema da dalaxaic achalataxac ñachegoxotchigui naqa'en So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

⁶Qaq Ñimaye ñachegoxotchigui So Qarca'alaxaqui Jesucristo da qomi' ñanema So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta.

⁷Damaye ñataqta saishet sa saxaguet, qalaxaye Ñimaye ñachegoxotchigui da lqouagaxanaqtaic da qomi' ñaconegueta, qataq qomi' ñanema da yaqto' saconaxaguet da 'itchiguiñi achalataxac chochaq tatec maye seuataqta'aguet.

⁸Qaq de'era sheetega ñataqta 'eesa. Ñoqo'oye ñeshetaique da ñataqta 'auapaxaguenataxanec, yaqto' 'enauac na ña'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta npogoxoinapegue' da ño'ot ca ñañamaqchiguiñi. De'era sheetega ñataqta 'onaxaic, qataq huo'o naq naigui.

⁹Qalaxaye 'antela'agueto' na cotaxacpi maye qaica ca naigui, nataqa'en da na'aqtaguec so hua'au nta'alpi, qataq da qanayectega ca ñña, qataq da qancotatapigui na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés co'ollaxa. Cha'aye damaye qaica ca taiguet, qataq qaica ca naigui.

¹⁰Da huo'o ca sa nhuona't naqa'en na 'amqaanataxanaxaicpi, nache camaye ñataqta 'autaxañot. Qaq da 'am sa ñalaxaguet da mashe dos 'avi'eguelaxalec da qonapega, nache camaye 'anqateeguesop na 'amqaanataxanaxaicpi.

¹¹Cha'aye mashe qañañaten que'eca shiñaxaua da sa nateneueegue da ñataqta 'eesa napaxaguenataxanaxac. Cha'aye da lasouaxashet, nachera da yo'oq naqa'en da ñataqta isomapec.

Nqataxac so Tito

¹²Qom mashe 'am samaxa ñi Artemas, huo'otaq ñi Tíquico, qaq 'am sa 'añañaloxon qome da 'ananaña ye ñyecpi ye Nicópolis da añem 'anauane', cha'aye sauotaique da soota'a yemaye qom nvireuo na no'omaxa.

¹³Ŷataqta 'ampogoxoinapegue' qome da 'autauan so Apolo qataq so Zenas maye nanettalec da taunaxanaxaic. 'Autauaneque soomaye 'enauac na lhueneguesat da lleçŷaxa'c, yaqto' qaica ca iue'n.

¹⁴Nataqa'en na qarqaŷañicpi 'amqaanataxanaxaicpi, 'onaxaic da ŷañaten da ŷo'ot ca no'on, qataq da itauan cam huo'o da lhuenaxanaxa, yaqto' da nachaalataxac namayepi ŷataqta huo'o da naigui.

Da pa'atec Iquinaxanaxac so Pablo

¹⁵'Enauac na soota'aguet qarqaŷañicpi, 'am ŷamaxa da Iquinaxanaxac. Qataq da iquinaxanaxac taŷa'a 'enauac na 'amqaanataxanaxaicpi maye qanauochaxauapi. Ŷataqta huo'o da iyaxa, da de'era lsoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ŷanema ca no'on qoyecŷaxaqui. Aja', nache 'eetec de'era.

Filemón

Filemón 1

So Pablo ñamaxa aso lere so Filemón

¹Añem Pablo, añem qaicoñettai' souaxat da sasoilec So Cristo Jesús. Añem qataq ñi Timoteo 'am samaxa ana ñere, 'am qanauochaxaua qarqaña Filemón maye 'am qaro'onataxanaxaua.

²Nataqa'en samaxa 'enauac nam ña'amaqten So Jesús maye laponqa' na 'arma', nache 'ena'am aca qarqaña Apia, qataq ca qarqaña Arquipo maye nataqa'en qartaua de'era qaro'onataxanaxac.

³Ñataqta lta'araic da qaryaxa da qauacoñiiguet da nqouagaxanaqtaic qataq da nlagaxayec maye chegoqo'ot Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna qataq So Qarataxala' Jesucristo.

So Pablo nqouagaxaueetapeguelec so Filemón

⁴Filemón, añem nache 'eetai' naxa da saatacot da ña'acheçyaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da tachigui ye iuel da qoneta da ñeqouagaxaueetac.

⁵Cha'aye añem huo'o da ña'axaýaxac da 'arauotaxanaqtaic qataq da 'arpi'iýaxac So Qarataxala' Jesús qataq da 'arauotaxanaqtaic 'enauac nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Am huo'o da 'anaquitaxac So Qarataxala' 'ena'ama qomi'. Qaq ñoqo'oye seýaxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da, nache qoqueto'ot da 'anaquitaxac Ñimaye, choche ivitta'a da ñataqta 'auauatton 'enauac nam ñaýamaqchiguiñipi maye ishet da so'otaq. Qaq de'era chegoqchigui da qarauotaxanaqtaic So Qarataxala' Jesucristo.

⁷Am ñaqaña Filemón, añem ñataqta samachiguiñi cha'aye huo'o da ña'axaýaxac da qoneta da lta'araic 'arauotaxanaqtaic na qarqañañicpi, qataq 'am chegoqchigui da huo'o da la'añaxac da lquiyaqteýaxac 'enauac na qarqañañicpi.

So Pablo iýaxaneua'a da qaichoxoren so nlatac Onésimo

⁸Qaq ñoqo'oye añem na'aictaxa da añem lamaxashec So Cristo qataq huo'o naq shenec da huo'o ca 'am samaxalec da 'auo'ot.

⁹Qalaxaye añem sepacapegue' da 'am ñachoxoreetot, souaxat da 'arsoxoyec. Añem Pablo, nagui mashe añem ña'axaiqui qataq añem qaicoñettai', souaxat da sasoilec So Cristo Jesús,

¹⁰qaq nagui 'am seýaxanot da 'auaconeguet qataq 'auchoxoren qome na Onésimo. Namaye mashe ivira'a da 'eeta'am ñaqa'en ca yo'oqchigui ñalec ana'ana sootaigui ncoñetaxanaxaqui.

¹¹Ne'ena Onésimo soua lña't na'axa'te, namaye choche 'arlatac, qaica ca taiguet, qalaxaye nagui namaye ñataqta qarpe'et.

¹²Qaq nagui namaye qaltaq 'am samaxa. Qaq 'auaconeguet qome, qalaxaye 'aue'enaxattem da nachaŷem da aŷem 'auaconeguet.

¹³Qaq aŷem ishettaxa da ñellañi namaye, da yaqto' aŷem itauan da 'anmeneguet, nagui da ñaq aŷem qaicoñettai' souaxat da no'on na'axaŷaxac maye sa'axattac.

¹⁴Qalaxaye aŷem saishet da huo'o ca sa'aualec da so'ot, cha'aye saiuena'a da huo'otaq sa 'auaŷamaxaren, yaqto' de'era seŷaxaategueua'a saishet da 'eeta'am da 'am qaŷamaqtalec. Nachaqrata da maiche 'am chegoqtot.

¹⁵Cha'aye saiuena'a da na Onésimo chochaq cara'ac da ca'ai na 'arma', yaqto' nagui da 'am ŷe'egueloqot, nache saishet da qaltaq 'am ca'ai.

¹⁶Qaq nagui namaye saishet da 'arlatac. Chaqrata da 'ena'am ca 'arqaŷa maye ŷataqta 'arauotaxat, cha'aye qaica ca 'ena'am. Aŷem ŷataqta ŷauotaxat namaye, qalaxaye 'am qome ŷataqta ŷactec da 'arauoche namaye. Da 'arauotaxanaqtaic 'aue'enaxattem da 'arauoche nam lalamaxatpi So Qarataxala', cha'aye namaye saishet da 'ena'am ca camachaqca shiŷaxaua.

¹⁷Qaq ŷoqo'oye qom yo'oqta 'eesa da 'am ŷa'amqaanataxanaxaua de'era qara'amqaanataxanaxac So Jesucristo, nache 'am seŷaxanot da 'auaconeguet namaye, 'aue'enaxattem da aŷem 'auaconeguet.

¹⁸Qaq da huo'otaq huo'o ca 'am ŷo'otec co'ollaxa sa ŷaŷamaxañi, huo'otaq huo'o aca lavigaxaiste, qaq no'on da aŷem 'auasaxalec da sesheeten.

¹⁹Qaq aŷem maiche ñima'ai' da shiyiñi de'era ŷa'aqtac da aŷem 'am sesheeten qome, na'aictaxa da 'amctaxa maye 'ausheeten aŷem, lamaxa da tachigui ye 'arhuel da aŷem hueto'ot añi 'aravigaxaiste.

²⁰Aja', 'am ŷaqaŷa, 'auauo'o qome ca 'arquougaxanaqtaic da sheeta, cha'aye 'am mashe 'aua'amaqteetac So Qarataxala'. 'Aua'añaqchet qome da iquiyaqteŷaxac, cha'aye maiche qomi' nŷa't da sa'amaqtenaqtac So Cristo.

²¹Qaq aŷem 'am samaxa ana'ana ŷere, cha'aye saŷateeta da ŷataqta huo'o da 'aralaxayec, qataq ishet da aŷem 'aŷa'anem cam seŷaxanaique qataq ishet da 'agaqteetec.

²²Nataqa'en seqopitaxanapec da 'am shenapega da 'auqataxana'i qome ca ŷo'ochaqa', cha'aye aŷem seuattaique da Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'axaŷa da qanqougaxaunaxaqui, nache aŷem nqateeguesop ana'ana ncoñetaxanaxaqui, nache ishet da ashec da qami' ñamaqtegalo.

Da pa'atec nqataxac

²³Ñi Epafras maye ñecoñetaxaua souaxat da sasouaxalec So Cristo, 'am ŷamaxa da lquinaxanaxac.

²⁴Nataqa'en ñi Marcos ñim itaua de'era qaro'onataxanaxac 'am iquiiitac qataq ñi Aristarco, Demas qataq ñi Lucas.

²⁵Qaq So Qarataxala' Jesucristo qami' ñanema qome ca no'on qoyec̃axaqui. Aja',
nache 'eetec de'era.

Hebreos

Hebreos 1

Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachegoxotchigui So Llalec da da'aqtaxan

¹Soua ñataqta qañoqteguelo vi'ie, so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da'aqtaxaateguem som hua'au qarta'alpi. Ñataqta qalota naxa da da'aqtaxanem da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ñotta'a't da lataxac naqa'en da da'aqtaxanem somayepi.

²Qalaxaye nagui ne'enua pa'atre'c na'axa'te, Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñanema da la'aqtaxanaxac ñachegoxotchigui So Llalec. Qaq Ñimaye ñachegoxotchigui co'ollaxa So Llalec da ño't 'enuacna, qataq nacheso so ipataxalec da ilo'ogue 'enuac na huetalecna.

³So Llalec qomi' ñachaxanalo da la'añaxac qataq da la'amaqchec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye imatta't da lataxac Ñimaye, qataq do'ogoxona da Ita'araic la'añaxac da nleta'ni 'enuacna. Qataq chegoqchigui Somaye da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñapalaxa't naua qarasouaxashe'ete, ime, nache taña cam neta'ague Ñimaye da yaqto' nso'ooni, na'ague da aloic.

So Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñactec da la'amaqchec

⁴So Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ivira'a da natañaña 'enuac nam namaxashecpí piguem le'ecpi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñanagui da le'enaxat maye ñataqta ño'oxoraq, saq 'ena'am namayepi.

⁵Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna sa ñauano' da huo'otaq iñaxana ca lamaxashecpí piguem le'ec da 'eeta': «'Am, nache 'am Ñalec; qaq nache chegoqchiguiña ne'ena na'a'q da Añem 'Arta'a.» Qataq saishet da 'enapega ca 'oonolec nam lamaxashecpí piguem le'ecpi da 'eeta': «Añem sheeta'am da Añem Lta'a, qaq ñimaye qalaq 'eeta'am ca Ñalec.»

⁶Qaq co'ollaq namaxalec ana 'alhua So Llalec, nache 'enapeco': «'Enauac nam ñamaxashecpí piguem le'ecpi ño'oxoren qome Somaye.»

⁷Qaq naxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna da detaxaña nam lamaxashecpí piguem le'ecpi, qalaq 'eeta': «Na ñamaxashecpí piguem le'ecpi, nachena na la'at, qaq na ño'onataxanaxanecpi, nachena na nqashelgaxa.»

⁸Qalaxaye da detaxaña So Llalec, qalaq 'eeta': «Da 'aro'onataxanaxac chochaq tatec, qaica ca loga't, qataq 'auo'onataxana da 'ara'añaxac da 'aupagaqchiichigui da 'eesa lataxac.

⁹Qataq 'anqopita da 'auo'ot ca ñañamaqchiguiñi, qataq ñataqta sa 'auañamaxaren da 'auo'ot ca sa ñañamaxañi. Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am ñanagui da nta'a lauotaxat, ¡Nta'a maye ñataqta Ita'araic da lamaicñaxac ana 'alhua!»

¹⁰Nataqa'en 'eeta': «'Am Nataxala', so hua'auchiguiñi 'am 'auo'ot ana 'alhua, nache nataqa'en 'auo'ot na piguem,

¹¹Qalaxaye naamaye taña'alo da ltoi', 'eeta'am ca nogoxot, qaq huo'o ca na'a'q, nache nlaguiñi. Qaq 'am, qalaq nache qonetai';

¹²da 'arataxac qalaq sa iuen da 'anaralaxat, qataq naua vi'ie da 'anachaalataxac chochaq tatec.»

¹³Qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna sa ñauano' da 'enapega ca 'oonolec nam lamaxashec piguem le'ecpi da 'eeta': «'Anso'oota'ague da añaic, choche ivitta'a qome da ñauac nam 'am ipa'agueetacpi.»

¹⁴Cha'aye na namaxashecpi piguem le'ecpi, namayepi choche saqcha'a na'añaxacpi maye do'onataxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq Ñimaye ñamaya namayepi da itauan 'enauac nam shiñaxauapi maye taña'a da nca'alaxatec Ñimaye.

Hebreos 2

Da nca'alaxa maye ñataqta qaica ca 'ena'am

¹Qaq ñoqo'oye qomi' iuen da ñataqta sauqo'o da qarqochoxo da na'aqtaxanaxac maye chegaqagui da nca'alaxa maye sa'axasoqchigui, yaqto' saishet da qolaqa'ai so nqa'aic maye qomi' ñachaxanalo Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Cha'aye dam na'aqtac maye ña'axat co'ollaxa na namaxashecpi piguem le'ecpi da ñataqta 'eesa, qataq na saishet da ñalaxaguet de'era na'aqtaxanaxac, nache ñaconeguet da nhuaxanaguec,

³qaq ñataqta 'eesa qone' da huo'o ca qanhuaxanaguec da saishet da ñetelaqa'a de'era nca'alaxa maye ñataqta qaica ca 'ena'am. Cha'aye So Qarataxala' nacheso so la'auaxanec da ña'axat de'era nca'alaxa, qataq nam na'axañaxaatega co'ollaxa de'era na'aqtaxanaxac nataqa'en qomi' ñachaxanalo da ñataqta 'eesa.

⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en qomi' ñachaxanalo de'era, ñachegoxotchigui na qalota na'anecpi, qataq nam ño'otpi maye ño'ot da na'aalaxa qataq nam sa qañauanapega. Qaq co'ollaq ño'ot de'era, nache ñami' So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta nam tatelec da ñami'.

So Jesús qomi' nca'alaxatre'c

⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ipataxalec nam lamaxashecpi piguem le'ecpi da ilo'ogue cam 'alhua maye taña'a da sonaqtalec qome. Aca'aca 'alhua

⁶acamaye ilo'ogue ca lña shiñaxaua. Cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, ¿negue't qomi' maye choche qomi' shiñaxau' qataq huo'o ye qoroga't da yaqto' qomi' 'auennategalo qataq qomi' 'analoqteereuo?

⁷Qomi' 'auo'o't co'ollaxa da hua'c da shenaqta'am 'anqa'en na 'aramaxashec piguem le'ecpi! Qataq qomi' 'auo'oteque da shenaqta'am na nta'alpi;

⁸qataq qomi' 'anema da qara'añaxac da ñatañaqña 'enauac na lañepi 'aro'onatacpi; qataq qomi' 'anema da seloxogue 'enauac nam 'aro'onatacpi.» Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñanem da ilo'ogue 'enauac nam lo'onatacpi, nache damaye naigui da qaica ca 'oonolec nam lo'onatacpi da sa ilo'ogue. Qaq na'aictaxa nagui da saxanaxa da semetenaq da 'enauac na lo'onatacpi da ñataqta ilo'ogue.

⁹Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñauoteque, nache namaxalec ana 'alhua So Jesús da qomi' nca'alaxatre'c, chegoqchigui da l-leuaxa. Ñoqo'oye na'aictaxa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da cara'ac co'ollaxa da ñasheeteguet So Jesús da nquicchiguiñi da la'amaqchec saq 'ena'am na lamaxashecpi piguem le'ecpi, qalaxaye nagui Somaye nachaqsota da qaño'oxoreetac souaxat da qaica ca 'ena'am la'amaqchec.

¹⁰Ñim Lo'onatac 'Enauacna ño'ot 'enauac nam huetalecna da yaqto' maiche lalamaxat, qataq huotaique da nhuanaua'a 'enauac da llo'oxoyec nam ñauotec qataq ñalaxaguet Ñimaye. Qaq nachera da huo'omshe Ñim Lo'onatac 'Enauacna ña'auaxaani da naloqchiichiguiñi da lataxac So Jesucristo, nache ñaneguet da l-leuaxa, cha'aye Somaye, nacheso Som Lca'alaxaqui namayepi.

¹¹'Enauac nam ñauotec qataq ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache nachena nam llalaqpi, qataq lta'a Ñimaye. Qaq So Jesús ye nataqa'en llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Somaye saishet da da'acteguelec namayepi da iñaxana da ñataqta lqañañecpi,

¹²cha'aye Somaye co'ollaq 'enapego' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «Na ñalamaxatpi da ivita da laponat da hueta'a añi no'onaxanaxaqui late'eraí da 'am ño'oxoren, nache huaña da Añem sa'aqtaxanem namayepi da qoneta, qataq so'on ca no'onec da 'am sho'oxoren.»

¹³Nataqa'en 'eeta': «Añem ñataqta sepi'iña'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna.» Nataqa'en 'eeta': «Soota'a ne'ena, sootangui na ñalaqpi maye Añem ñanem Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

¹⁴Qomi' sachegoxosoxoigui ca shiñaxaua maye huo'oi naua ltago'q qataq naua lpi'ineqa. Ñoqo'oye So Jesús maiche lhuennataxac da shenaqta'am naqa'en. Cha'aye da nache 'eetec de'era, nache ishet da ileu da yaqto' nauec so pa'aguenataxanaxaic maye huo'o da la'añaxac da ñalauat ca ñale qataq aca 'alo.

¹⁵Qaq de'era l-leuaxa Somaye chegoqchigui da huesoueeguesop da lcolanaxa da nleuaxa nam ñaq nca'altauec nagui.

¹⁶Qaq de'era ñataqta ñataqtegue da So Jesús saishet da anac da itauan nam namaxashecpi piguem le'ecpi, nachaqrata da anac da itauan 'enauac nam chegoxoguet so Abraham.

¹⁷Qaq da yaqto' ishet da itauan, nache Somaye, iuen da ŷataqta 'eeta'am naqa'en da lataxac namayepi. Qaq ŷoqo'oye souaxat da chegoqchigui da 'eeta'am naqa'en da shenaqta, nache ivira'a da lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ishet da qaipi'iŷa'a. Qaq Somaye ŷataqta nlaqchigui da lsoxoyec da do'onataxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq 'era da 'eetec Somaye da ŷan da nachaalataxac da 'eeta'am aca nachetaqtaxanaqte yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapalaxat na qarasouaxashetpi.

¹⁸Qataq Somaye ye mashe nmate' de'era nque'eenaxac qataq ye so pa'aguenataxanaxaic ŷe'eguen co'ollaxa da yaqto' huo'o ca lasouaxashet naqa'en, qaq ŷoqo'oye nagui da so pa'aguenataxanaxaic da qomi' ŷe'egue'n, nache So Jesús ishet da qomi' itaua'n.

Hebreos 3

So Jesús napacalec da la'amaqchec so Moisés

¹Qami' ŷaqaŷa't, Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' iŷaxanalo qataq qami' lca'agui'she da ŷauo'oi qami' lalamaqa'ate. ŷoqo'oye iuen da ŷataqta qauennataxaniitelec qataq qauloichigui So Cristo: Somaye qomi' qanamaxalo co'ollaxa qataq nacheso so lataxala' nam ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñimaye.

²Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega co'ollaxa da qomi' itaua'n, nache Somaye ŷalaq, 'eeta'am so Moisés da ŷalaq co'ollaq, Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega da itauan 'enauac so lauo'.

³Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷami' So Jesús da napacalec so Moisés da la'amaqchec. 'Eeta'am da qano'oxoosheguem ca nŷec, cha'aye cam no'oxoosheguem ca nŷec camaye ŷactec da la'amaqchec, qaq sa 'ena'am ca nŷec.

⁴'Enauac nam nŷecpi huo'o cam ŷataqta chegoqchigui da ŷo'ot, qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi Ñim ŷo'ot 'enauac nam huo'o.

⁵So Moisés do'onataxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ŷalaxaguet 'enauac, ŷoqo'oye itauan so nhuo'le'ecpi maye lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ipagaqchiichigui dam la'aqtac Ñimaye, qataq da'aqtaxaateguem se'eso lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna dam huotaique ŷa'axat Ñimaye maye ñaq natauo.

⁶Qalaxaye So Cristo, som Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Somaye ŷataqta laxaraic qataq itauan nam lalamaxatpi Ñimaye. Qaq qomi' nache qaraŷepi ne'ena lalamaxatpi Ñimaye da qolaqtot da ña'añaxataxac da qarpi'iŷaxac qataq da ñetonaqtapeguec cam nca'alaxa maye saconaxaguet qome.

Da nalaxayec

⁷Qaq ŷoqo'oye iuen da qaŷo'ot da la'aqtac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye 'eeta': «Nagui da qaua'qaichigui ca 'enapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

⁸qalaq saishet da qami' qaramchiguilo, da qoñiita'am da 'eetec co'ollaxa so Israel le'ecpi, maye saishet da huotaique da ñalaaq co'ollaaq hualec so toolec 'alhua. Somayepi huotaique da ña'ñaten ca tachiguiña da Ñim Lo'onatac 'Enauacna na'añaxateguet dam lataxac somayepi maye sa ñalaaq. Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega somayepi, 'eeta':

⁹Na'aictaxa da sañamaxatta ivittrec soua cuarenta vi'ie so hua'au qarta'ailpi, qalaxaye nache 'ena'am da Añem ñe'eguen co'ollaaq hualec so toolec 'alhua.

¹⁰Qaq ñoqo'oye Añem salemata, nache sachaxana somayepi da huetaigui da lsomaxac, cha'aye saishet da ñalaxaguet nam ñamaxasoxonaxacpi.

¹¹Qaq ñoqo'oye co'ollaaq mashe salemata, nache san da ña'aqtac, sheeta': «Saishet da sashenem da huenoxoneua'a yem 'alhua maye sachaxanapeguem namayepi da nmataqa'.»

¹²Qami' ñaqaña't, maxatchaxa qome! Saishet da qauennacheetega ca qauem qataq saishet da qaña'axañiuec da qanaquitaxaqui, yaqto' saishet da qoquiña'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chochaq tatec da nca'altauec.

¹³Nachaqrata nagui da ñaqaño'o ye qardaqa'ai, nache ñi 'oonolec ña'añaqchet ca lña da yaqto' queto'ot da naquitaxac. Yaqto' qaica ca 'eetega da 'onaxaic da qaño'o ca nasouaxashet qataq qaica ca sa ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Cha'aye da hua'auchiguiña, co'ollaaq sepi'iñaqa'a So Cristo, nache chegoqchiguiña da qartaua Somaye; qaq da saishet da saxanaxauec da qarpi'iñaxac Somaye, nache nataqa'en nache 'eetai' da qartaua.

¹⁵Ñoqo'oye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «Nagui da qami' qaua'qaichigui ca 'enapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq saishet da qami' qaramchiguilo, da qoñiita'am co'ollaxa so Israel le'ecpi maye saishet da huotaique da ñalaaq.»

¹⁶Qaq ¿chaq negue't co'ollaxa som hua'aqchigui da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache sa ñalaaq? ¿Qomye 'enauac som nqateeguesop co'ollaxa ye 'alhua Egipto so Moisés!

¹⁷Qataq ¿chaq negue't som ivi't soua cuarenta vi'ie da dalemataña Ñim Lo'onatac 'Enauacna? ¿Qomye som huo'o dam lasouaxashet co'ollaxa, nache 'enauac somayepi ileu co'ollaaq hualec so toolec 'alhua!

¹⁸Qataq ¿chaq negue't som detaxaña co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' saishet da huo'o ca nmataxac naqa'en da hualec ye 'alhua Canaán? ¿Qomye som saishet co'ollaxa da ñalaaq!

¹⁹Qaq ñoqta 'eesa da somayepi da saishet co'ollaxa da huenoxoneua'a ye 'alhua Canaán da yaqto' nmatec, cha'aye qaica ca lpi'iñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Hebreos 4

¹Qaq ñoqo'oye nagui da ñaq huo'o da qomi' qaŷachaxanapecoto da ishet da senoxonaxaua'a ca nmataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ŷataqta ñetelaqañi qome. Ten, qom huo'o ca 'oonolec da qoñiita da saishet da huenoxoneua'a de'era mataxac maye ŷachaxanapec Ñimaye.

²Cha'aye qomi' sa'axasoqchigui da no'on na'axaŷaxac shenaqta'am co'ollaxa so Israel le'ecpi maye ca'ai ye 'alhua Egipto. Qalaxaye nachaqrata da somayepi qaica ca naigui naqa'en de'era hua'aqchigui, cha'aye saishet da ŷa'amaqten qataq saishet da ŷalaxaguet de'era na'aqtaxanaxac.

³Qalaxaye qomi' sa'amaqtenaq de'era no'on na'axaŷaxac, ŷoqo'oye ishet qome da senoxonaxaua'a da nlagaxayec qataq da ñe'emaxa maye qomi' ŷachaxanapeguema Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye nam saishet da da'amqaanataxan, Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enapega 'eeta': «ŷoqo'oye, co'ollaq mashe salemata, nache san da ŷa'aqtac, sheeta': «Saishet da sashenem da huenoxoneua'a yem 'alhua maye sachaxanapeguem yem huañactaxa da ñemataxanec.» Ñim Lo'onatac 'Enauacna nasaxauec de'era la'aqtac da 'eetega da nmataxac co'ollaq imat da ŷo'ot 'enauacna.

⁴Cha'aye huo'o na hueta'a ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye da ŷa'axa't yi'ie na'a'q maye mataxaqui, 'eeta': «So pa'atec na'a'q se'esoua siete na'axa'te, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmateeguesop 'enauac na lo'onatac.»

⁵Qaq de'era ŷa'axattac qaltaq ŷe'eguelaxalec da ŷa'axat, 'eeta': «Qami' saishet da qaunoxoñiua'a qome ye ima' maye ñimataqa'.»

⁶Qaq som hua'auchiguiñipi maye hua'axaŷa de'era no'on na'axaŷaxac, somayepi saishet da ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷoqo'oye saishet da ŷañoxtot da ŷaconeguet ca nmataxac. Qalaxaye da ŷachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaxa, damaye nagui ñaq queta,

⁷cha'aye Ñimaye qaltaq qomi' ŷanema da qardaqa', 'eeta'am da la'aqtaxanaxac maye chegoqchigui so David maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye, dam mashe sa'axataqtac: «Nagui da qaua'aqaichigui da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq saishet da qami' qaramchigui.»

⁸Cha'aye so Josué taxa da ŷañoxtot so Israel le'ecpi da nmataxanec qataq da huo'o da l-lagaxayec qataq da lle'emaxayec, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishettaxa da qaltaq detaxaŷa da ŷan ca lŷa ndaqa'.

⁹Qalaxaye qomi' ñaq seuataqtaique que'eca na'a'q, qomi' maye qomi' lalamaqa'ate Ñim Lo'onatac 'Enauacna da saconaxaguet ca qanmataxac maye qomi' ŷachaxanapeguema Ñimaye.

¹⁰Nache que'eca na'a'q nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna cheta'ague qome da nmateeguesop na lo'onatac, 'eeta'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq nmateeguesop na lo'onatacpi.

¹¹Qaq ñoqo'oye qomi' ñataqta ña'añaxataq da salaxasoxoguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' que'eca na'a'q senoxonaxaua'a ca lma' maye nmataqa' Ñimaye. Saishet qome da qolaxague da lataxac som saishet da ña'amaqten da no'on na'axaŷaxac.

¹²Da huo'o ye la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nasaxauac qalaq ñataqta huo'o da la'añaxac qaltaq nca'altauec. Da la'aqtac Ñimaye ñataqta napacalec na llaxa ca ñeelonec maye dos naua ala'api, ñoqo'oye ishet da iviraua'a ye ñataqta pa'auo da nachaalataxac ca shiŷaxaua. Nataqa'en huaña da ishet da imete'n naua qarhuennataxaco qataq da qaryaxayec, nache ñachaxa'n da huo'otaq 'onaxaiqa huo'otaq qauema.

¹³Qaica ca 'oonolec nam lo'onatacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huo'otaq ishet da nqañochochesop Ñimaye. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ilotalec 'enauac namayepi, qalaq ñataqta yo'oqta. Qaq ñoqo'oye da ñachaataxaua'a Ñimaye qalaq ñachoxola't da ñañanaxaguet cam naigui 'enauac nam so'otaq.

So Jesús nacheso Som Lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi

¹⁴So Jesús, Somaye Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nacheso Som Lataxala' nam ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Som 'oonolec maye inoxoneua'a ca hueta'a Ñimaye. Qaq ñoqo'oye iuen da qolaqto'ot da qanaquitaxac Somaye.

¹⁵Da lle'eguenataxanaxac so pa'aguenataxanaxaic co'ollaq ñe'eguen So Jesús, nache 'eeta'am da lle'eguenataxanaxac nagui da qomi' ñe'egue'n da yaqto' ŷauo'o ca qarasouaxashet, qalaxaye So Jesús co'ollaxa saishet da huo'o ca lasouaxashet. Qaq ñoqo'oye Somaye ñaŷaten da saqalaq da qaŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁶Qaq ñoqo'oye da huo'o ca qarhuenaxanaxa, nache no'on da maiche sauqo'o da qanaquitaxac da ñequigaxaua'a ca hueta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq Ñimaye qomi' itaua'n, cha'aye ñataqta soxoraic, qataq qomi' lauotaqa'ate.

Hebreos 5

¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna maiche lca'aguishec nam lataxala'pi na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñimaye, da yaqto' itauan nam lalamaxatpi Ñimaye qataq da yaqto' ŷaneuo ana nachetaqtaxanaqte maye saishet da qaŷavigaxat qataq ana qaŷavigaxatta da yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapalaxat na nasouaxashetpi.

²Qaq cha'aye que'eca ntaxaŷaxanaxanec ye nataqa'en huo'o da lqalaic da ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache iuen da ñachaxan da nhualaxaune' nam qaica ca ñaŷaanapec qataq 'etaxaloxoicpi.

³Camaye ŷaneuo ana nachetaqtaxanaqte maye saishet da qaŷavigaxat, qataq ana qaŷavigaxatta, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapalaxat na lasouaxashetpi na

Israel le'ecpi, qataq nataqa'en na maiche lasouaxashet camaye, cha'aye nataqa'en saishet da ŷalaq.

⁴Qalaxaye qaica ca ishet da lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da maiche lhuennataxac camaye. Nachaqrata da Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nacheñi ñim lca'aguishec camaye qataq ŷami' da 'enec. Qaq 'era da 'eetec co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna da lca'aua'a so Aarón da yaqto' lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñimaye.

⁵So Cristo, Somaye saishet da huo'otaq maiche nallegoxoola't da nacheso lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi. Nachaqrata da Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye lca'aguishec qataq ŷanem da la'amaqchec. Qataq nacheñi Ñimaye co'ollaxa da 'eeta' da la'aqtac: «'Am maye nache 'am ŷalec; nache chegoqchiguiña ne'ena na'a'q da Aŷem 'Arta'a.»

⁶Huo'o na laŷepi nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eeta': «'Am chochaq tatec da 'am lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Aŷem, qoneta'am da lataxac so Melquisedec.»

⁷So Cristo co'ollaq hueta'a ana 'alhua, qalaq Somaye ŷataqta ŷaguec da nqouagaxaunaxac da nqouagaxaueetacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ŷataqta nŷeeto'ot qataq nachoxoreetacot da sa ivireguet qanqa'en da l-leuaxa, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'o da la'añaxac da yaqto' ŷo'ot damaye. Qalaxaye So Cristo ye nache 'eetai' naxa da laxaraic, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷasateguet da nqouagaxaunaxac.

⁸Na'aictaxa da Somaye ŷaŷaten da Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye chegoqchigui da nque'eenaxac, nache Somaye ŷaŷaten da naigui da, nache 'eetai' da qaŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Nache co'ollaq So Cristo da ŷo'ot 'enauac nam ŷamaxalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache Somaye ivira'a da Nca'alaxaqui da ŷami' da nca'alaxa chochaq tatec 'enauac nam ŷalaq.

¹⁰ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷanagui So Jesús da Lataxala' nam Ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñimaye, 'eeta'am da lataxac co'ollaxa so Melquisedec.

Da lchec ca ŷaxanec da lpi'iŷaxac

¹¹Qalota na qara'aqtaxanaxac da sa'axataq de'era, qalaxaye huo'o da lqalaic da ŷataqta sa'axataqtegue ca llec da qami' sa'axataqtema, cha'aye huo'o qanqa'eñi da lqalaic damaye.

¹²Cha'aye ne'enaua na'axa'te maye huetaiguilo da qaua'amaqchiñi da no'on na'axaŷaxac, nache qami' mashe ishettaxa da huo'o ca qarapaxaguenataqui. Qalaxaye nagui qami' ñaq 'eetalec da qaviñiitac da qami' qaŷa'aqtaxaatema ca saqalaq napaxaguenataxanaxac maye ŷa'axat Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye

qami' ñaq qoñiita'am ca nogotolec maye saxanaxa da chec ca nallec maye sa nsatta, nachaqrata da ñyomtapigui na nche'.

¹³Yoqta ñaq qoñiita'am ca nogotolec maye cheta'ague da ñiguiñi maye saxanaxa da ñaŷaten da ñauatton ca 'onaxaic qataq ca qauem.

¹⁴Qalaxaye nam mashe ñauatton ca 'onaxaic qataq ca qauem qataq mashe naŷa'ac da ŷo'ottac, nache 'eeta'am ca shiŷaxaua mashe ŷe, maye ishet da chec ca nallec sa nsatta.

Hebreos 6

¹Qaq ŷoqo'oye qomi', no'on da nquictasheguem da qarauattonaxanaxac, choche seviraqta'a da ŷe da qarauattonaxanaxac So Cristo. Qataq ño'onaxataqchigui dam hua'auchiguiñi napaxaguenataxanaxac maye ŷa'axat So Cristo, qataq saishet da qolaqto'ot da sa'axataqtac ca lataxac maye saq 'amaqtaq. Qataq saxanaxa'ni da so'otaq ca qauem, nache qolaxague So Cristo, qataq saxanaxa'ni da sauqo'o ca qarasouaxashet, yaqto' saishet da seleuaq. Qomi' saŷatenaq da iuen da sauqo'o ca qarpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

²qataq dam naigui da qomi' qanachelaxa'n. Nataqa'en iuen da saŷaanaq da llec nam ŷa'amaqten So Cristo da qaŷasheltalec da yaqto' ŷaconeguet So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Qataq nataqa'en iuen da saŷaanaq da na leuaxaicpi qaltaq ŷe'eguelaxalec qome da nca'alec. Qataq nataqa'en iuen da saŷaanaq da huo'o ca pa'atec nmitaguec 'enauacna.

³Qaq ŷoqta 'eesa de'era da qomi' qolaqto'ot da sapaxaguenataxanaqteguet, da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ŷasheetema.

⁴⁻⁶Qalaxaye cam ŷaxaa'ni da ŷa'amaqten So Cristo, nache saishet da ŷañoxtot da qaltaq ŷe'eguelaxalec da nauochaxaua Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Na'aictaxa da huo'o co'ollaxa ca huaña da ŷa'amaqten da la'aqtaxanaxac Ñimaye maye ŷataqta 'eesa, qataq ŷataqta ŷaŷamaxareeta co'ollaxa da ŷaconeguet se'eso nme maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq damaye ŷataqta saishet da ishet da qanaralaxat. Na'aictaxa da mashe ŷaconeguet So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, 'eeta'am na laŷepi, qataq ŷaŷaten da no'on maye nachera da la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq dam la'añaxac Ñimaye qom qanayeetalec aca dalaxai 'alhua, qaq camaye saishet da ŷañoxtot da ŷe'egueloqot qome Ñimaye da mashe ŷaxaa'ni da ŷa'amaqten. Qaq ŷoqta 'eesa de'era ŷo'ot camayepi, da 'eeta'am da qaltaq ŷe'eguelaxalec da iuaxaneguet so npe'enaxaqui So Cristo qataq ŷe'eetac, ŷauaachigui naqa'en 'enauac na shiŷaxauapi ana 'alhua.

⁷Qaq de'era, na shiŷaxauapi 'eeta'am ca 'alhua. Nam ŷa'amaqteetac So Cristo 'eeta'am ca 'alhua maye taleguete naua lta'araiqa auo'oche, ime, nache huo'o da no'on alaŷaxac na lañiguishec cam danaxaatac. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaalec da nqouagaxa.

⁸Qalaxaye nam ñaxaañi da lpi'iñaxac, nache namayepi 'eeta'am ca 'alhua maye ndota't ana huoue maye huo'o ana le da ñaxaalec, ñataqta qaica ca naigui, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñasaxalec ca qauem. Qaq da pa'atec, nache ñoqta qañavigaxat.

⁹Qami' ñaqañarolqa, na'aictaxa da qami' sa'aqtaxanaqtema de'era, qalaxaye sañatenaqta da qami' saishet da qaña'axañiuec da qarpi'iñaxaqui, nachaqrata da nache qoquiito'ot da qaua'amaqchiñiitac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq damaye ñataqta ñañamaqchiguiñi, cha'aye nachera dam qami' ñauegalo da qami' qanca'alaxatre'c.

¹⁰Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta no'on da lataxac, ñoqo'oye saishet da huo'otaq icoua'ai nam qauo'oche qataq nam qoquiito'ot da qauo'ocheetac da yaqto' qautauañi nam lalamaxatpi qataq lca'aguishecpí. Qataq da nache qoñiitec de'era, nache qami' nataqa'en qauachaxañi da qauauochech Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Ñataqta huo'o da qaryaxa da qoquiito'ot de'era qarasapachaqai, choche ivitta'a ca loga't da qanachaalataxaqui, yaqto' qauacoñiiguet 'enauac nam no'on maye chegoqchigui da qarhualaxaviqui.

¹²Qataq sa sañamaxarenaq da qavi'eguelaqaña da qami' hualaicpi. Nachaqrato' da saishet da huo'o ca huaña da qauqolectaxañi, qoquiitegue da lataxac som huo'o da lpi'iñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye da nache qoñiitec de'era, nache qauacoñiiguet dam qami' ñachaxanapeguema Ñimaye.

Dam ñachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹³⁻¹⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o co'ollaxa de'era ñachaxanapecot so Abraham, 'eeta': «Añem sauo'o qome ca 'anqouagaxa qataq 'am sami' ca ñataqta qalota 'aña'alaqpi.» Co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñami' de'era la'aqtac so Abraham da ipaqueelec, nache ñan da la'aqtac chegoqchigui da maiche la'añaxac, cha'aye qaica ca lña 'amaqtaqaic da huo'otaq ñachegoxoto'ot da la'añaxac.

¹⁵So Abraham huo'o da lhualaxavic co'ollaq iuattaique de'era, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta ipaqueelec co'ollaxa de'era ñachaxanapec.

¹⁶Da huo'otaq huo'o ca ñan ca la'aqtac, qalaq iuen ca le'enaxat ca 'amaqtaqaic, yaqto' 'eeta'am da nacheca ca da'aqtaxan.

¹⁷Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq huotaique da ipaqueelec da ñachaxanapec, nache ñan da la'aqtac chegoqchigui da maiche la'añaxac da ñan dam ñachaxanapec ñataqta ipagaqchiichigui.

¹⁸Qaq Ñimaye ye saishet da datenataxan, nache dam ñachaxanapec qataq so ñan la'aqtac chegoqchigui da maiche la'añaxac, saishet da naralaxat. Qaq damaye qomi' ña'añaqche't, cha'aye qomi' sauoqtaique da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' npaxattaleguete, qataq huo'o da qarpi'iñaxac da Ñimaye qomi' ñanema dam qomi' ñachaxanapecoto.

¹⁹Qaq de'era qanaquitaxac, nachera dam qomi' ñanema da ñataqta 'eesa de'era. Damaye 'eeta'am acam lcat maye nllañi aso notaxaqui late'eraí maye quiguingui na 'etaxat, da yaqto' qaica ca ldaxac ca hueta'a. Qaq de'era qanaquitaxac, damaye qomi' ñanema So Jesucristo, Som pa'aueegue da lañe so napoxonaxat maye pa'auo añi lo'onaxanaxaqui late'eraí Ñim Lo'onatac 'Enauacna na pa'asheguem, qataq huenoxoneua'a yem ndaqa' maye ñataqta sa qaishetapec.

²⁰Ño'ot de'era, da yaqto' qomi' huesochiyiñi da qolaxague so nqa'aic maye tañaua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye So Cristo nacheso som chochaq tatec da Lataxala' nam ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta'am da lataxac so Melquisedec.

Hebreos 7

So Jesús qataq so Melquisedec

¹Se'eso Melquisedec, somaye nacheso so lta'a nam netaña ye ñyecpi ye Salén qataq ltaxañaxanaxanec na shiñaxauapi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'amaqtaqaic. Qaq so Abraham co'ollaq mashe ñe'eguelaq, chegoqta'a so alaataxac maye huaigui co'ollaq ñalaua't soua nta'al, nache so Melquisedec ca'ata'aguet somaye da yaqto' ñaconeguet qataq ñaalec so no'on la'aqtac.

²Nache so Abraham ñanem so Melquisedec aso ndiezmo maye ñachegoxotaigui nam lhuotaxanaxatpi maye ñachegoxotaigui se'eso alaataxac. Qaq de'era ne'enaxat Melquisedec, da hua'auchiguiñi naigui 'eeta': «Nta'a maye no'on da lataxac.» Qalaxaye nataqa'en da qaiñaxana qalaq lta'a nam netaña ye ñyecpi ye Salén, qaq damaye naigui da «Lta'a da nlagaxayec.»

³Qaq somaye, qaica ca ñañaten ca le'enaxa't caua lta'al qataq cam chexogxoguet lauo', nataqa'en saishet da qañañaten ca hua'ague co'ollaq ñiguiñi qataq ca huaña da ileu. Qaq ñoqo'oye so Melquisedec da lo'onataxanaxac da ntaxañaxanaxanec, 'eeta'am So Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da chochaq tatec da ntaxañaxanaxanec da qaitaxañapegue' Ñimaye.

⁴Qaq nagui qami' qauloichigui da 'eetec da la'amaqchec se'eso Melquisedec. Qaq ñoqo'oye som hua'au qarta'a Abraham ñanem co'ollaxa somaye aso diezmo maye ñachegoxotaigui so lhuotaxanaxatpi maye ñachegoxotaiguilo soua nta'al maye nalattaguet co'ollaxa.

⁵Qaq naua namaxasoxonaxaco maye chegoqo'oto so Moisés ña'axa't da huo'otaq huo'o ca ntaxañaxanaxanec da chegaqaigui na llalaqpi so Leví, nache camaye huo'o da na'aqtac da yaqto' talec aca diezmo maye laueque 'enauac na Israel le'ecpi. Na'aictaxa da que'eca ntaxañaxanaxanec da maiche nalamaxat nhuo' le'ec, huo'otaq da maiche nqaña, qalaxaye nache 'ena'am qoñami' añi 'oonole nam diez maye laueque namayepi.

⁶Qaq na'aictaxa da so Melquisedec da saishet da chegoxoguet na llalaqpi so Leví, qalaxaye nache 'ena'am somaye ãaconeguet aso ndiezmo so Abraham som huo'o co'ollaxa da ãachaxanapecot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ãoqo'oye so Melquisedec ãaalec da no'on la'aqtac so Abraham.

⁷Qaq qomi' 'enauac saãaanaq, da cam ãaalec ca no'on la'aqtac ca lãa, nache camaye ãactec da la'amaqchec, saq 'ena'am cam ãaalec ca la'aqtac.

⁸Na ntaxaãaxanaxanecpi maye ãacootapeeguet nagui ana diezmo, namayepi choche shiãaxauapi, ãoqo'oye taãa'a da ileu. Qalaxaye so Melquisedec nache 'eetai' da nca'altauec, cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ãa'axat da ileu somaye.

⁹Qaq ãoqo'oye ishet da shenaqta da qara'aqtac, nagui na ltaxaãaxanaxanecpi na shiãaxauapi da qaitaxaãapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chegaqagui na llalaqpi so Leví, namayepi nataqa'en ãami' so Melquisedec ana diezmo. Cha'aye co'ollaq desheetenaxan so Abraham, nache namayepi nataqa'en 'eeta'am da desheetenaxan.

¹⁰Nache 'eetec de'era cha'aye 'enauac namayepi maiche chegoxoguet so Abraham. Na'aictaxa co'ollaxa da saxanaxa da ñiguiñi namayepi co'ollaq so Abraham natena'aguet so Melquisedec, qalaxaye 'enauac namayepi 'eeta'am da ãalectauo, chegochigui so Abraham.

Soua dos ntaxaãaxanaxanaqa maye sa natena't da lataxa'c

¹¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna ãami' na namaxasoxonaxacpi so Israel le'ecpi. Qaq ne'ena namaxasoxonaxacpi qaão'ot, cha'aye qaiuennatega da na ntaxaãaxanaxanecpi maye chegoxoguet na llalaqpi so Leví itauan 'enauac na lauo' le'ecpi da yaqto' nalochiguiñi da lataxac. Qalaxaye ne'ena ntaxaãaxanaxanecpi sa ãañoxtot da ão'ot damaye, ãoqo'oye iuen da huo'o ca lãa ntaxaãaxanaxanec da qaitaxaãapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huaãoqtec da lataxac qataq saishet da chegoxoguet so ntaxaãaxanaxanec Aarón. Nachaqrata da 'eeta'am so Melquisedec.

¹²Cha'aye da nqochen da lataxac ca ntaxaãaxanaxanec, nache nataqa'en iuen da qanqochenaxat na namaxasoxonaxacpi.

¹³⁻¹⁴Se'eso ntaxaãaxanaxanec da qaitaxaãapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye huaãoqtec da lataxac som sa'axataqtac, nacheso So Qarataxala' Jesucristo. Cha'aye 'enauac da saãatenaq da Somaye saishet da chegoxoguet na llalaqpi so Aarón, nachaqrata da Somaye chegoxoguet so Judá. Qaq nam namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés ãa'axat da saishet da qaãachegoxotaigui na llalaqpi so Judá ca ntaxaãaxanaxanec da qaitaxaãapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nachera da huo'omshe sa ãauano' da qaãachegoxotaigui ca ntaxaãaxanaxanec namayepi.

¹⁵Enauac de'era ishet da saŷatenaq da tachigui qarhuel da se'eso ntaxaŷaxanaxanec maye huaŷoqtec da lataxac, somaye 'eeta'am da lataxac so Melquisedec.

¹⁶Somaye huaŷoqtec da lataxac, cha'aye saishet da nca'aguishec da chegaqigui ca 'oonolec nhuo' le'ecpi, nachaqrata da souaxat da Somaye chochaq tatec da lca'alaxa.

¹⁷Qaq da ŷa'axat ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «'Am ntaxaŷaxanaxanec, da 'aro'onataxanaxac chochaq tatec, qoneta'am da lataxac so Melquisedec.»

¹⁸Qaq ŷoqo'oye nam namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés qansogoñi, cha'aye sa naloua'a qataq qaica ca la'añaxac.

¹⁹Ne'ena namaxasoxonaxacpi saishet da ŷañoxot da nalochiguiñi naqa'en na shiŷaxauapi. Qaq ŷoqo'oye nagui lta'araic da qanaquitaxac da seuataqta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qomi' ŷanema ca ŷactec da lyac, cam ishet da qomi' ŷaueeguetá da qanauochaxaua Ñimaye.

²⁰Nataqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷan so la'aqtac chegoqchigui da maiche la'añaxac da ŷauo'o ca qartaxaŷaxanaxanec maye huaŷoqtec da lataxac. Cha'aye na laŷepi ntaxaŷaxanaxanecpi choche qoŷaneuo qalaxaye saishet da chegoqchigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ŷan ca la'aqtac da chegoqchigui da maiche la'añaxac.

²¹Qalaxaye co'ollaq qaŷa'axat So Cristo, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷan da la'aqtac, nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye, 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷan da la'aqtac, da 'eetega ipacchigui maye 'eeta': «Da 'aro'onataxanaxac da 'am ntaxaŷaxanaxanec chochaq tatec.» Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da naralaxat ca lhuennataxac.»

²²Qaq ŷoqo'oye So Jesús, nacheso so ŷataqta 'itchiguiñi naqa'en da no'on qanaŷamaxataxac da ñaŷamaxataxi' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²³Qomi' co'ollaxa ŷataqta qalota so qartaxaŷaxanaxanecpi da detaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye saishet da huo'o ca 'oonolec somayepi da chochaq tatec da nachaalataxac.

²⁴Qalaxaye So Jesús ye saishet da huo'o ca loga't da lca'alaxa. Nache saishet da iuen da huo'o ca lŷa da talec da lo'onataxanaxac da ntaxaŷaxanaxanec da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁵So Jesús ishet da chochaq tatec naqa'en da lca'alaxa nam huotaique da ivira'a da nauochaxaua Ñim Lo'onatac 'Enauacna chegoqchigui Somaye. Cha'aye Somaye, nache 'eetai' da nca'altauec, qataq nache queto'ot da iŷaxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da iŷaxaateguelec namayepi.

²⁶Qaq ŷoqo'oye So Jesús nacheso so 'oonolec da Lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye seuenaqtac. Cha'aye Somaye ŷataqta qui'itta, saishet da qauem da lataxac, qataq sa nauane' da huo'o ca lasouaxashet. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna nqateeguesop co'ollaxa na 'etaxaloxoicpi, nache tasheguema naqa'en ca hueta'a Ñimaye, nache ŷami' da ŷataqta ŷo'oxoraq, napacalec na laŷepi.

²⁷Qaq Somaye saishet da 'eeta'am na laŷepi ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye namayepi ima'ape naua na'axa'te da iuen da ŷalauat ca shiguiŷac da ŷaneuo, da yaqto' ŷavigaxat da ŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq iŷaxanot Ñimaye da ŷapalaxat na maiche lasouaxashetpi, ime, qataq jec na lasouaxashetpi na laŷepi Israel le'ecpi. Qaq So Jesús, co'ollaq ileu da yaqto' qaŷapalaxat na qarasouaxashetpi, nache 'oonolec da ŷan da nachaalataxac, nache saishet da qaltaq lŷa da ŷan.

²⁸Na ntaxaŷaxanaxanecpi maye chegoqchigui na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés namayepi ŷataqta huo'o da lqalaic da ŷataqta imauec da ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye co'ollaq ime da qomi' qoŷanema na namaxasoxonaxacpi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷan da la'aqtac da 'eetega ipacchigui da lataxala' naqa'en na ntaxaŷaxanaxanecpi So Llalec, Som nache 'eetai' da naloichiguiñi da lataxac.

Hebreos 8

Som ŷataqta no'on Lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi

¹Qaq 'era da ŷoqta ŷactec da 'onaxaic, 'eeta': Qomi' huo'o Som Lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi neta'ague da piguem, nso'ootañi, hueta'ague da aloic añi nso'onaxaquí Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Qaq Somaye, nacheso So Jesucristo maye ŷo'ottac da lo'onataxanaxac da ntaxaŷaxanaxanec qataq huetasheguema yem ŷataqta 'eesa lma' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye maiche lo'onatac Ñimaye, qaq saishet da lo'onatac ca choche shiŷaxaua.

³Ana'ana 'alhua huo'o naxa ñi qoŷaneuo da lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da yaqto' ŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna ana nachetaqtaxanaqte qataq ana qaŷavigaxatta maye ŷaneuo na shiŷaxauapi. Qaq ŷoqo'oye So Jesucristo nataqa'en huo'o da ŷan da ŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Cha'ayectaxa da netaina'a nagui, nache saishettaxa da iuen da ntaxaŷaxanaxanec, cha'aye mashe huo'o nam qartaxaŷaxanaxanecpi, da nachena nam ŷanot ana qarachetaqtaxanaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye damaxasoxoolec co'ollaxa na nqataxacpi maye chegoqo'ot so Moisés.

⁵Qalaxaye de'era lo'onataxanaxac se'eso ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye 'eeta'am da choche qaiuennatega cam hueta'ague da piguem. Qaq ŷoqo'oye so Moisés co'ollaq huotaique da ŷo'ot so

npe'l maye lanataqa' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq Ñimaye 'enapega somaye, 'eeta': «'Am, no'on da ñataqta 'alotelec qome da lataxac qataq 'aue'enaxatchigui da no'onataxac so 'am sachaxana co'ollaq huaña añi qañoqotcheguemec 'alhua.»

⁶Qalaxaye da lo'onataxanaxac So Jesucristo maye ñami' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da Lataxala' na qartaxaŷaxanaxanecpi, damaye ñataqta ñactec da lyac, qataq chegoqchigui Somaye da qomi' nataqa'en huo'o da qanaŷamaxataxac maye ñactec da lyac, qataq chegoqchigui Somaye da Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'o dam qomi' ŷachaxanapeguema ñataqta ñactec da lyac.

So togoshec aŷamaxataxac

⁷Da se'eso hua'auchiguiñi naŷamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq naŷamaxate' na Israel le'ecpi da ñataqta nalochiguiñictaxa, nache saishet da iuen da dalaxaic ca aŷamaxataxac.

⁸Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ila'a da se'eso shiŷaxauapi saishet da ŷalaxalec dam 'eetapeguec, nache Ñimaye 'eeta': «Anata ca na'a'q, qom Aŷem ñaralaxat ca ñaŷamaxataxac da ñaŷamaxate' na Israel le'ecpi qataq na Judá le'ecpi.

⁹So hua'au ñaŷamaxataxac, nache sacoota'a na lhuaq som hua'au qarta'ailpi qataq ñeqateeguesop ye 'alhua Egipto. Ime, nache sauo'o so ñaŷamaxataxac da ñaŷamaxate' somayepi. Qalaxaye somayepi saishet da ipaguelec, ŷoqo'oye saxaañi da seqochetega somayepi.

¹⁰ŷoqo'oye da dalaxaic ñaŷamaxataxac da ñaŷamaxate' na Israel le'ecpi, damaye 'eeta': So'otec namayepi da ñataqta saishet da icoua'ai na ŷapaxaguenataxanaxacpi, qataq nachena na ŷaueca'aguet da nachaalataxac. Nache namayepi, Aŷem Lataxala', qaq namayepi, nache ŷalamaxatpi. Qaq de'era san ŷa'aqtac, damaye ñataqta 'eesa.

¹¹Huaña, nache saishet da iuen da huo'o ca ŷapaxagueetac ca lŷa, da ŷapaxaguenec da yaqto' Aŷem ŷauatton, cha'aye 'enauac qome Aŷem ŷauatton, na nsoxoppiolec qataq nam ŷa'axaiquipi.

¹²Qataq Aŷem sapalaxat 'enauac nam ŷo'ot qauemsat, qataq saishet da seuennatega na lasouaxashetpi.»

¹³Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huo'omshe qomi' detaqtegalo da naralaxat ca naŷamaxataxac da qomi' naŷamaxatto, qaq damaye 'eeta'am da Ñimaye ŷamata'ac da mashe togoshec so hua'auchiguiñi naŷamaxataxac. Qaq som ŷamata'ac da mashe togoshec qataq qaica ca naigui, somaye nayeeta'a da imeuo.

Hebreos 9

So togoshec lataxac da qoŷaneuo na nachetaqtaxanaxatpi maye qaŷavigaxatta

¹So hua'auchiguiñi nañamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñanema da lataxac da yaqto' sañaanaq da sho'oxorenaq Ñimaye. Damaye lataxac da qaño'oxoren Ñimaye da huaña ana'ana 'alhua.

²Som npe'l maye qaño'ot co'ollaxa da huaña da qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta' da lataxac: so hua'auchiguiñi ndaqa', le'enaxat ndaqa' qui'itta somaye hueta'a aso ncoñaraxanaxaqui qataq so nquia'axala' maye huetaleguete soua nauolel 'ayiiña maye qaiyotaugalo da lalamaqtel Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Qaq dam lañe so napoxonaxat hualoxolañi nataqa'en huo'o so lña ndaqa', le'enaxat Ndaqa' sa Qaishetapec,

⁴qaq nache hueta'a aso nca'atoxonaxalate maye chegaqaigui na oro maye nca'atoxolate na nchenaxanaxat ama na laita, nataqa'en aso lañe' da añamaxataxac maye imauec da qalapaxalec na oro. Qaq asomaye, nache huetagui aso no'onatole maye chegaqaigui na oro, asomaye huetangui aso nauole le'enaxat maná. Nataqa'en aso lashelte so Aarón maye ñaxatec co'ollaxa qataq soua coma'ye maye nanettaleguete soua diez lamaxasoxonaxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Qaq nam pa'asheguem aso lañe', nache netaleguete soua ne'enaqtaqa maye huo'oi naua laua't. Qaq naua laua't soomaye, nache ipelteetaleguete so lapoxot aso lañe' soua namaxasoxonaxaco. Qaq damaye naigui da hueta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nagui saishet da iuen da sa'axataqta 'enauac ca lataxac de'era.

⁶Qaq 'era da 'eetec da lataxac se'eso npe'l. So ntaxañaxanaxanecpi ima'ape naua na'axa'te da huenoxootegueua'a ye ndaqa' maye qui'itta, da ño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁷Qalaxaye so pa'auo Ndaqa' maye sa Qaishetapec, qalaq nda'a't ca lataxala' na ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da taua'a, qalaxaye 'oonolec na'a'q ye vi'i. Yachetrau naua ltago'q na shiguiñac da ñaneuo da yaqto' qañapalaxat ca maiche lasouaxashet, qataq nam Israel le'ecpi, qataq iñaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñapalaxat na lasouaxashetpi maye saishet da noma.

⁸Qaq 'era da 'eetec So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da qomi' ñañaanaxanaxaneque, da co'ollaq ñaq huo'o se'eso npe'l, nache se'eso ñegueuo so Ndaqa' maye sa Qaishetapec saishet da qañashenem ca camachaqa se'eso na'a'q.

⁹Qaq 'enauac de'era qaño'ot cha'aye qomi' qañachaxaategalo da ñoqta yactec da la'amaqchec nagui: sa seshetaq da shenaqtega mashe qañapalaxat na qarasouaxashetpi souaxat da sanaxauo aca qarachetaqtaxanaqte, ana saishet da qañavigaxat qataq ana qañavigaxatta.

¹⁰'Enauac ne'ena lataxacpi, damaye ña'axat da yo'oqchigui nquia'axac qataq ñomaxac qataq dam qaño'ot ca ñyoxoc da qanañamaxateguet ca ño'oxonnataxanaxac. De'era lataxac yachaxan ca 'eetec cam qaño'ot, qalaxaye

saishet da qomi' itaua'n da naralaxat da maiche qarataxac. Qaq de'era lataxac da qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huo'o da naigui, choche ivitta'a da Ñimaye nmeneguet naqa'en dam ýataqta ýactec da lyac.

So dalaxaic nachetaqtaxanaxat maye qaýavigaxat

¹¹Qalaxaye mashe sogote da nvi' So Cristo, qaq Somaye nacheso So qoýanem da Lataxala' na Ntaxaýaxanaxanecpi da qaitaxaýapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq chegoqchigui Somaye 'enauac nam no'on maye qomi' qoýanema. Cha'aye yem ndaqa' maye huetasheguema da ntaxaýaxanaxanec, ýataqta 'onaxaic qataq nalochiguiñi. Saishet da lo'onatac ca chochaq shiýaxaua, qataq saishet da lma' ana 'alhua.

¹²Qaq So Cristo saishet da inoxoneua'a yi'ie ndaqa' da ýanoto Ñim Lo'onatac 'Enauacna naua ltago'q ca shiguiýac, nachaqrata da ýaareuo naua maiche ltago'q qataq 'oonolec da pa'auo, qataq sa iuen da ýe'eguelaqtalec da huenoxoneuo.

¹³Ýoqta 'eesa da la'amqaanataxanaxac na judiopi maye 'eeta': ca shiýaxaua da nshepaxan da lataxac, nache saishet da ýañoxot da ýo'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye nataqa'en ishet da qui'itta da qaicoreleguete naua ltago'q ca quetaq llalec huo'otaq ca huaca llalec, huo'otaq da qaichegoxolec na alo maye chegaqagui aca huaca llale maye qaýavigaxat.

¹⁴Qaq da 'enauac damaye da 'eesa da huo'o da la'añaxac, nache ýactec qone' da la'añaxa'c naua ltago'q So Cristo. Cha'aye chegoqchigui som Saqcha'a Na'añaxac maye chochaq tatec, da So Cristo maiche nañanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eeta'am aca nachetaqtaxanaqte maye qaýavigaxatta qataq ýataqta qui'itta. Qaq naua ltago'q, nachenaua naua chegoqchiguilo da qomi' qui'itte' qataq chegoqchiguilo da qaýapalaxa't naua qarasouaxashe'ete qataq da yaqto' ishet da so'onataxanaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nache 'eetai' da nca'altauec.

Da dalaxaic aýamaxataxac

¹⁵Qaq ýoqo'oye chegoqchigui So Jesucristo da senoxonaxaua'a dam dalaxaic naýamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye so Jesucristo ileu co'ollaxa da yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýapalaxat nam qauem maye so'otaq co'ollaq so'onataxanaqteguolec som togoshec aýamaxataxac. Qataq chegoqchigui da l-leuaxa da qomi' maye qomi' lca'agui'she Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saconaxaguet da nca'alaxa chochaq tatec maye ýachaxanapec Ñimaye.

¹⁶⁻¹⁷De'era dalaxaic aýamaxataxac, 'eeta'am da qaño'ot aca nere maye lmalate da qoýan ca nalamaxat, qalaxaye aca'aca nere, da cam ýiyiñi shiýaxaua da ñaq nca'altauec, nache acamaye qaica ca 'enec.

¹⁸Qaq ýoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ýo'ot so hua'auchiguiñi naýamaxataxac, nache ýataqta qalota so qaýalauat shiguiýac.

¹⁹Da hua'auchiguiñi 'eeta': so Moisés da'aqtaxanem 'enauac so lauo' le'ecpi da lamaxasoxonaxac qataq na lqataxacpi. Ime, nache ýacona so qagueta laue

togaxaraic qataq aso lcoue ana huoue le'enaxat hisopo, nache ñelchiingui so 'etaxat maye ñaleegueta naua ltago'q so huaca llalec qataq so quetaq. Ime, nache ichegoxolec aso nere maye nanettaleguete naua la'aqtaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nataqa'en ichegoxolec 'enauac so Israel le'ecpi.

²⁰Qaq co'ollaq imat de'era, nache 'eeta': «Ne'enaua ntago'q, naamaye nachenaua na ñataqta 'itchiyiñi naqa'en de'era nañamaxataxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' nañamaxatto.»

²¹So Moisés nataqa'en ichegoxoleguete co'ollaxa soua ntago'q se'eso npe'l qataq nam no'onataxanaxatpi maye qaiueetac naxa da qaño'ot da ño'oxonnataxanaxac.

²²Qaq na namaxasoxonaxacpi ña'axat da naua ntago'q hua'c da ishet da ñapalaxat na nasouaxashetpi maye chegaqigui nam ñotta'a't qaño'otpi. Qataq iuen da sanaqoto Ñim Lo'onatac 'Enauacna caua ntago'q da yaqto' ñapalaxat na qarasouaxashetpi.

²³Qaq ñoqo'oye iuen da qañalauat se'eso shiguiñac da yaqto' qaiqui'itaxat 'enauac na huetaigui ñi npe'l maye lqui'i ca hueta'ague da piguem. Qalaxaye ca hueta'ague da piguem iuen cam ñataqta ñactec da lyac, napacalec ca nachetaqtaxanaxat shiguiñac maye qañavigaxatta.

Som ñataqta no'on nachetaqtaxanaxat maye qañavigaxat

²⁴Cha'aye So Cristo saishet da inoxonoigui so npe'l maye lo'onatac so choche shiñaxauapi, na'aictaxa da se'eso npe'l da somaye choche lqui'i acam ñoqta 'eesa no'onaxanaxaqui. Cha'aye So Cristo taigue da piguem da yaqto' nqo'oneua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da qomi' detaqleguete da yaqto' qomi' ichoxore'n.

²⁵So Cristo saishet da ñe'eguelaqtalec da huenoxoneuo da, 'eeta'am na nachetaqtaxanaxat maye qañavigaxatta maye ño'ottac naxa na lataxala'pi na ntaxañaxanaxanecpi ana 'alhua, cha'aye namayepi 'oonolec da pa'auo naxa ye vi'i da ñaareuo naua ntago'q maye saishet da lalamaxat.

²⁶Qaq So Cristo taxa da nache 'eetec nataqa'en de'era, nache Somaye ñe'eguelaqtalectaxa da ileu, chegoqchiguiña co'ollaq cheta'ague da ño'ot ana 'alhua Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye ñoqta 'eesa da nagui da mashe nayeeta'a ca loga'tna, nache So Cristo 'oonolec da nachaxan, nache sa iuen da ñe'eguelaxalec da nañan. Somaye nachaxan qataq nañan da 'eeta'am aca nachetaqtaxanaqte maye qañavigaxatta da yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñapalaxat 'enauac na qarasouaxashetpi.

²⁷'Enauac da shenaqta 'oonolec da seleuaq, ime, nache nvi' ca nmitaguec 'enauacna.

²⁸Qaq nache 'eeta'am So Cristo da 'oonolec da nañan da yaqto' qalota da shenaqta na qañapalaxat na lasouaxashetpi. Ime, nache Somaye ñe'eguelaxa qome ana 'alhua, qalaxaye saishet da naña da qaltaq ileualec na qarasouaxashetpi,

nachaqrata da anac da 'enauac qomi' nca'alaxatre'c, qomi' maye seuataqtaique ca lviraxac.

Hebreos 10

Nam togoshec namaxasoxonaxacpi mashe qaica ca naigui

¹Na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot co'ollaxa so Moisés, namayepi 'eeta'am da ñachaxaatac cam no'on maye taña'a da qomi' ñanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye saishet da nachera da ñoqta 'eesa da lataxac. Qaq ñoqo'oye ne'ena namaxasoxonaxacpi saishet da ñañoxot da nalochiguiñi naqa'en da lataxac nam ima'ape naua vi'ie da irotegueua'a ñim npe'l na lachetaqtaxanaxat, da yaqto' ñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Cha'aye ne'ena namaxasoxonaxacpi da ñoqta 'eesactaxa da iñouec na nasouaxashetpi, nache saishettaxa da huo'o ca iuennatega da huo'o ca lasouaxashet qataq, nache ñaxaañictaxa da ñanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna aca lachetaqtaxanaqte.

³Qalaxaye saishet da nache 'eetec de'era. Cha'aye 'enauac na ñaategueuo na lachetaqtaxanaxat ye vi'i, da ivita da ñaneuo, nache nachaqrata da ñañoxot da iuennatega na lasouaxashetpi.

⁴Cha'aye ne'ena ltago'q na huaca lhuaaicpi qataq na quetaq lhuaaicpi maye qañavigaxattac, naamaye saishet da ñañoxot da ñapalaxat na nasouaxashetpi.

⁵⁻⁶Qaq ñoqo'oye So Cristo, co'ollaq naña ana 'alhua, nache 'eetega Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «'Am sa 'auñaxanaique aca nachetaqtaxanaqte, maye qañavigaxatta da yaqto' nmeneguet da 'auapalaxat na nasouaxashetpi; ñoqo'oye Añem 'aña'anem da no'ocñaxac.

⁷Ñoqo'oye Añem 'am shenapega sheeta': «Añem soota'a ne'ena 'am Ita'a, da yaqto' sepaqueelec da qonetapeguec. Cha'aye nachera da qoñettañi ñecñaxac maye ña'axat nam namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés.»»

⁸Qaq da hua'auchiguiñi 'eeta': Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ñañamaxaren na nachetaqtaxanaxatpi, qataq nam qoñaatapegueuo shiguiñacpi da yaqto' qañavigaxat, qataq na qoñaneuo maye naigui da yaqto' qañapalaxat na nasouaxashetpi, qaq na'aictaxa da nachena nam damaxasoxoolecpi na nqataxacpi.

⁹Qaq co'ollaq ime de'era, nache So Cristo anac da yaqto' ipaqueelec da ñataqta 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq damaye naigui da 'eeta': So Cristo nlaxaañi da togoshec lataxac da qoñaneuo aca nachetaqtaxanaqte, ime, nache dalaxaic da lataxac naqa'en.

¹⁰Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' lca'agui'she, cha'aye So Jesucristo ñalaxalec da 'eetapeguec Ñimaye co'ollaq qaiuxaneuo, da ñan da maiche lo'ocñaxac da 'eeta'am naqa'en aca nachetaqtaxanaqte, qaq sa iuen da ñe'eguelaxalec da nañan.

¹¹Qaq na'aictaxa da nam nachetaqtaxanaxat shiguiŷacpi maye qaŷavigaxat da saishet da ŷapalaxat na nasouaxashet, qalaq nache 'ena'am nam ltaxaŷaxanaxanecpi na judiopi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, queto'ot da ŷaategueuo namayepi 'enauaque naua na'axa'te.

¹²Qalaxaye So Jesucristo nañanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da, 'eeta'am naqa'en aca nachetaqtaxanaqte maye qaŷavigaxatta, nache sa lŷa da qaltaq nañan. Qaq huaña, nache qaŷapalaxat na qarasouaxashetpi. Ime, nache Somaye nso'ooñi netaua'a na aloic aña nso'onaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

¹³huaña, nache iuatta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nauec 'enauac nam ipa'agueetacpi Somaye.

¹⁴Cha'aye 'oonolec so nachetaqtaxanaxat maye nacheso So Jesucristo da chegoqchigui da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nalochiguiña da lataxac naqa'en na lca'aguishecpi maye huotaique da ŷalecnoigui na nhuo' le'ecpi maye lalamaxatpi.

¹⁵Qaq 'era dam ŷataqta 'eesa maye ŷa'axattac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta co'ollaq 'eeta':

¹⁶«ŷoqo'oye ca dalaxaic ñaŷamaxataxac da ñaŷamaxate' nam Israel le'ecpi, camaye 'eeta': So'otec namayepi da ŷataqta saishet da icoua'ai na ŷapaxaguenataxanaxacpi, qataq nachena na ŷaueca'aguet da nachaalataxac.

¹⁷Qataq saishet da seuennatega nam lasouaxashetpi qataq nam ŷo'ot qauemsat.»

¹⁸Qaq ŷoqo'oye da huo'otaq mashe qaŷapalaxat na qarasouaxashetpi, nache saishet da iuen da qaltaq qaŷauo'o aca lŷa nachetaqtaxanaqte da qoŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' ŷapalaxat na qarasouaxashetpi.

Da qanauote' Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁹Qami' ŷaqaŷa't, soua ltago'q So Jesús maye huecolde'c co'ollaq ileu, nachesoua nagui soua chegoqchigui da ñauotaxai' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qaica ca sho'oqtaique da senoxonaxaua'a yem pa'auo ndaqa' maye ŷataqta qui'itta aña no'onaxanaxaqui.

²⁰Cha'aye co'ollaq ileu So Jesús, nache nqat so napoxonaxat maye qomi' npaxatta'agueta. Qalaxaye nagui So Jesús nca'altauec, qataq chegoqchigui Somaye da dalaxaic qataq huaŷoqtec da lataxac da ñequigaxaua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²¹Somaye nacheso so ŷataqta 'amaqtaqaic qartaxaŷaxanaxanec qataq nacheso som ilotague' aña no'onaxanaxaqui da piguem.

²²Qaq ŷoqo'oye no'on da ña'añaxataxac de'era qanauochaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ŷataqta 'eesa ñaqa'enaq da qarpi'iŷaxac So Cristo. Cha'aye Somaye nacheso so qomi' iŷoueeguesopa na qarasouaxashetpi, 'eeta'am da qomi' iŷoi' da deŷoxona ca 'etaxat maye ŷataqta qui'itta. Qaq ŷoqo'oye mashe qomi' huesoueeguesopa naqa'en na qarasouaxashetpi.

²³Qolaqto'ot qome da sepi'iŷaqa'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qomi' nca'alaxatre'c qataq saishet da seqolectaxanaq, cha'aye Ñimaye ipaqueelec nam qomi' ŷachaxanapecoto.

²⁴Qataq ñepogoxoinaquegue' da ñetaunaxa't, qataq ñauotaxa't qataq so'otax ca ŷaŷamaqchiguiñi.

²⁵Saishet qome da saxanaxaŷi da llaponaqtega't qataq ña'aqtaxanaqtega't da se'enaxataq da lataxac nam saishet da taŷapegueua'a da qaraponaxac. Nachaqrato' da ñi 'oonolec da shenaqta ŷa'aŷaqchet ca lŷa da yaqto' nquictasheguem da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, lamaaxa nagui da selaqa'a da mashe saqaŷapeque que'eca na'a'q da ñe'eguelaq So Qarataxala' da nmit 'enauac na shiŷaxauapi.

²⁶Cha'aye da nache qarhuennataxa da qolaqto'ot da so'otax ca qarasouaxashet da huo'otax mashe sauattonaq dam 'eesa lapaxaguenataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache qaica ca ishet da qaltaq sanaqot Ñimaye da yaqto' ŷapalaxat na qarasouaxashetpi.

²⁷Nachaqrata da qomi' seuataqta'aguet cam qaica ca 'ena'am lchecŷaxac maye nmitaguec 'enauacna, que'eca na'a'q da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit na ipa'agueetac Ñimaye qataq ŷavigaxat ŷasaxangui ca norec.

²⁸Da huo'otax huo'o ca qanmit shiŷaxaua, qaq da huo'oi caua dos da da'aqtaxa'n da ŷa'axa't da 'eesa da saishet da ŷalaxaguet na namaxasoxonaxacpi maye chegoqo'ot so Moisés, nache cam nmit na nasouaxashet ŷataqta saishet da ichoxonnai' da damaxasoxoolec que'eca shiŷaxaua da qaŷalauat.

²⁹Qaq da ŷataqta qauennataxaŷiilec de'era, nache iŷactec qone' da lchec ca nhuaxanaguec maye ŷaconeguet cam ŷo'otan som Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da 'eetega qaica ca naigui da l-leuaxa Somaye! Qaq da nache 'eetec de'era, nache isheueetac som Saqcha'a La'aŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye lauotaxat camaye. Nataqa'en da ŷo'otan da l-leuaxa So Cristo qamaq nachera dam chegoqchigui da ipacchigui da naŷamaxataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq chegoqchigui da qaŷapalaxat na lasouaxashetpi.

³⁰Nataqa'en 'enauac saŷatenaq da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷauo'o ca lvi' da ŷauo'o ca nhuaxanaguec na ipa'agueetacpi Ñimaye, souaxat na ŷo'ottacpi sa ŷaŷamaxaŷi namayepi. Qalaxaye nataqa'en 'enapec da nmit na lalamaxatpi.

³¹Qaq iŷoqta da ŷataqta ŷactec da lchecŷaxac ca lhuaxanaxanaxac maye ŷan Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nache 'eetai' da nca'altauec!

³²Qauennachiŷa'a 'enauac na lqalaicpi qataq na qanque'eenaxaqui maye qami' taleguete co'ollaq cheta'ague da qauacoŷiiguuet da no'on na'axaŷaxac. Qaq na'aictoxo' co'ollaxa de'era, qalaq saishet da qaŷa'axaŷiuec da qarpi'iŷaxaqui.

³³Qalota da qoñiita na ivireguet da qaisheueetac qataq sa qaiyacnapec, ñauaachigui qanqa'en na shiñaxauapi. Qataq huo'o nataqa'en co'ollaxa da qoñiita na nhuanaua'a da nque'eenaxac nam nache 'eetec de'era da nque'eenaxac.

³⁴Nataqa'en ñataqta huo'o da qarchoxonnataxanaqai nam ncoñeteguishecpí, qataq ñataqta huo'o da qantonaxaqui souaxat da qauaqaita'a da na nta'alpi deuotaxanec na qaralamaxache, cha'aye qami' qauañoañita da qami' taleguete qome cam hueta'ague da piguem maye ñactec da lyac qataq qaica ca loga't.

³⁵Qaq ñoqo'oye saishet qome da qaña'axañiiuec da qarpi'iñaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye da nache qoñiitec de'era, nache qauacoñiiguét ca lta'araic qaraviguiiqui.

³⁶Ñataqta qami' 'añaxaiqa qome saishet da huo'o ca chegoqchigui qanqa'ëñi da qaña'axañiiuec da qarpi'iñaxaqui da qoviitaigui da qanque'eenaxaqui, yaqto' qaupaquiiitec da qauo'oche dam 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qauacoñiiguét dam qami' ñachaxanapecoto Ñimaye.

³⁷Cha'aye da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye 'eeta': «Ñataqta saqañaloq da nvi' cam iuen da anac, ñmashe yaqta'a da nvi'!

³⁸Qaq nam saishet da Añem ñaxanec, qataq Añem pi'iña'a, namayepi chochaq tatec da lca'alaxa. Qalaxaye da Añem ñaxanec, nache saishet da sañamaxaren namayepi.»

³⁹Sanqot da qana'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye qomi' saishet da shenaqta'am nam ñaxanec Ñimaye, nache ivira'a da qañoauo'o ca nhuaxanaguec. Nachaqrata da nacheqomi' maye saconaxaguét da nca'alaxa souaxat da huo'o da qarpi'iñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Hebreos 11

Da npi'iñaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Da sepi'iñaqa'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ño'ot da ñataqta 'eesa da ñi 'oonolec da shenaqta ñaconeguét cam iuattaique. Qataq ño'ot da ñataqta sañaanaqta da 'eesa da huo'o cam saxanaxa da yo'oq.

²Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaconeguét so hua'au qarta'alpi, souaxat da huo'o da lpi'iñaxac.

³Qaq qomi' sa'amaqtenaq da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ño'ot 'enauacna chegoqchigui so 'oonolec la'aqtac. Qaq ñoqo'oye nam seloqta'a nagui, namayepi chegoqchigui som saqcha'a co'ollaxa.

⁴So Abel huo'o da lpi'iñaxac co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ñoqo'oye aso ñan lachetaqtaxanaqte ñataqta no'on, saq 'ena'am so ñan so Caín. Qaq ñoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñamata'ac da ñataqta no'on ñale so Abel, nache ñaconeguét aso lachetaqtaxanaqte. Qaq na'aictaxa da mashe ileu so Abel,

qalaxaye ñaq queta da qanapaxaguenataguec chegoqchigui da lpi'iýaxac somaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵So Henoc nataqa'en huo'o da lpi'iýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýoqo'oye saishet da ivita da ileu cha'aye Ñimaye ýauhec somaye, ca'ai naqa'en ana 'alhua, nache saishet da qaltaq qanauane'. Qaq ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': co'ollaq saxanaxa da qaýauhec so Henoc, qalaq somaye ýataqta laxaraic. Qaq 'era dam ýataqta ýaýamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna sa ýaýamaxaren da qaica ca qarpi'iýaxac Ñimaye. Qaq ýoqo'oye da qanshetaique da qaivira'a da auochaxaua Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalaq iuen da qaýa'amaqten da 'eesa da huo'o Ñimaye, qataq da ishet da ýami' ca laueguec cam nmitaique da nauochaxaua Ñimaye.

⁷So Noé huo'o da lpi'iýaxac co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ýoqo'oye Ñimaye da'aqtaxanem co'ollaxa cam saxanaxa da yo'oq, nache somaye ýalaq qataq ýa'ara't aso nnotaxaqui late'eraí maye quiguingui na 'etaxat, da yaqto' ishet da nca'alec so llalaqpi. Qaq souaxat da so Noé huo'o da lpi'iýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache somaye ýaconeguet da lqouagaxanaqtaic Ñimaye maye ýami' cam ýa'amaqten Ñimaye. Nataqa'en chegoqchigui da lpi'iýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna so Noé da ýo'oteguet na shiýaxauapi maye huetalec ana 'alhua da qaýauo'o ca nhuaxanaguec.

⁸So Abraham huo'o da lpi'iýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýoqo'oye ýalaxaguet Ñimaye co'ollaq 'enapega da ca'ai ye na'alhua da taýa ca lýa 'alhua maye ýami' Ñimaye, nache so Abraham ýalaq na'aictaxa da saishet da ýoqta ýaýateeta cam taýa'ague.

⁹So Abraham, souaxat da ýataqta lta'araic da lpi'iýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'eeta'am ca ýaqa'a ca chegaqa'ague co'ollaq netalec ye 'alhua maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýachaxanapecot co'ollaxa somaye. Qaq somaye netaigui so lpe'l 'eeta'ama da 'eete'c co'ollaxa soua Isaac qataq so Jacob maye nataqa'e'n Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýachaxanapecoto co'ollaxa yi'ie 'alhua.

¹⁰So Abraham huo'o da lpi'iýaxac da huo'o ca na'a'q, nache ýauana cam nýecpi maye maiche lo'onatac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qaica ca ishet da nlaxaañi.

¹¹So Abraham huo'o da lpi'iýaxac Ñimaye, ýoqo'oye na'aictaxa da aso lhua Sara ñaq saxanaxa da deco'o qataq somaye mashe ýa'axaiqui, qalaxaye nache 'ena'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýami' da la'añaxac somaye da yaqto' huo'o ca llalec. So Abraham ýataqta huo'o da lpi'iýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da Ñimaye ipaqueelec dam ýachaxanapeguem somaye da huo'o ca llalec.

¹²Qaq ýoqo'oye so Abraham, na'aictaxa da mashe yaqta'a da ivita ca laloqo' da nachaalataxac, qaq nache 'ena'am ivira'a da qalota so llalaqpi, 'eeta'am ana huaqaañipi maye neto'ot na pa'asheguem, qataq 'ena'am na delec maye hueto'ot na loigue aso auaxai. ¡Qaica ca ishet da naloqten!

¹³'Enauac se'eso shiŷaxauapi maye sa'axataqtac somayepi choche ivitta'a da ileu da saishet da ŷaconeguet cam chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷachaxanapeguem. Qalaxaye somayepi souaxat da huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ilota'a cam talec somayepi da ñaq qaŷoqta. Qalaxaye nache 'ena'am ŷataqta huo'o da ntonaxac, cha'aye somayepi ŷaŷaten da huetalec ana 'alhua qalaq 'eeta'am da ŷaqa'a ca chegaqa'ague da choche cara'ac da hueta'a anamaye.

¹⁴Qaq ŷoqta ŷaatec qone', da nam ŷa'amaqten de'era, nache namayepi ñaq nmittaique cam ŷoqta lalamaxat na'alhua.

¹⁵Qataq saishet da tatapigui lauel da ŷe'eguelaxa cam 'alhua maye chegoqchiguiña, cha'ayectaxa da nache 'eetec de'era, nache sogotectaxa da ŷe'eguelaq.

¹⁶Cha'aye da lyaxayec somayepi, huotaique da huo'o ca lalamaxat na'alhua maye ŷataqta no'on hueta'ague da piguem. Qaq ŷoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da na'aloxootac da ŷamata'ac da llalaqpi somayepi, cha'aye Ñimaye sogote da iqataxaatai' da pa'asheguem cam nŷecpi maye huotaique da lma' somayepi.

¹⁷So Abraham huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq Ñimaye ŷe'eguen da huo'otaq ŷalaq somaye huo'otaq saishet. ŷoqo'oye so Abraham ŷauec so Isaac da ŷalauat da yaqto' ŷavigaxat da ŷanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saishet da ŷectega da 'oonolec llalec. Huo'otaq da 'eetega da nacheso som ŷachaxanapecot co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

¹⁸da chegoqchigui naqa'en da qalota ca llalaqpi.

¹⁹So Abraham ŷaŷateeta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huo'o da la'añaxac da qaltaq nca'alec naqa'en ca mashe ileu. Qaq de'era naquitaxac so Abraham, nachera dam ŷo'ot da saishet da ŷalauat so llalec. Qaq de'era naigui da 'eeta'am da so Isaac qaltaq ŷe'eguelaxalec da nca'alec.

²⁰So Isaac nataqa'en huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ŷoqo'oye somaye ŷachaxanapecoto soua llalqa Jacob qataq so Esaú da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaaleguete ca lqouagaxanaqtaic soomaye.

²¹So Jacob nataqa'en huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷoqo'oye co'ollaq mashe huotaique da ileu, nache ŷachaxanapecoto soua llalqa so José da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaaleguete ca lqouagaxanaqtaic soomaye. Ime, nache ŷasheltalec co'ollaxa aso lashelte da ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²²So José nataqa'en huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ŷoqo'oye co'ollaq mashe nayeeta'a da ileu, nache ŷa'axata'a da so Israel le'ecpi taŷa'a da huesochiguiñi qataq ca'ai ye 'alhua Egipto qataq somaye ŷan da la'aqtac, da yaqto' saishet qome da qano'onaxatrañi soua lpi'ineqa.

²³Soua lta'al so Moisés huo'o da lpi'iýaxa'c Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýoqo'oye co'ollaq ñiguiñi somaye, nache ivi't tres ca'agoxoiqa da ýoxottrapiguiñi. Qaq so nta'a maye ilotague' na netaña ye Egipto, damaxasoxoolec co'ollaxa da qaýalauat 'enauac na ñaqpiolec maye ýalleppiolec nam Israel le'ecpi. Qalaxaye soua lta'al so Moisés ilora'a da ýataqta 'onaxaic somaye, nache saishet da ñe'etrega so nta'a, cha'aye huo'o da lpi'iýaxa'c Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁴So Moisés nataqa'en huo'o da lpi'iýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýoqo'oye co'ollaq mashe ivira da ýe, nache saishet da ýaýamaxaren da qoýeetega llalec aso llale so lta'a na netaña ye Egipto.

²⁵Qataq saishet da ýaýamaxaren da nque'etaxaachigui nam ishet da ýo'otpi qataq nam ishet da ýaconeguet da neto'ot asomaye, cha'aye damaye huetaigui da nqopitaxanaqtaic qataq da ñe'etaxaloxo. Nachaqrata da lca'aua'a da na Egipto le'ecpi sa iyacnapec somaye da 'eeta'am so laýepi nhuo' le'ecpi maye lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁶Qaq cha'aye saishet da ýaýamaxaren da nque'etaxaachigui da lsallaxa ye 'alhua Egipto. Nache so Moisés maiche lhuennataxac da ýaýamaqchiguiñi da nque'eten da 'eeta'am da nque'eenaxac ca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye so Moisés ýataqta ýaýateeta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýami' ca no'on nsheetenaguec somaye.

²⁷So Moisés huo'o da lpi'iýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýoqo'oye ca'ai ye 'alhua Egipto, saishet da ñe'etega so lta'a nam netaña yemaye. Qataq saishet da nañan, qataq somaye 'eeta'am da iloto'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye saqcha'a co'ollaq ýo'ot de'era.

²⁸So Moisés huo'o da lpi'iýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýoqo'oye ýo'ot so nquia'axac maye le'enaxat Lapascua. Nataqa'en damaxasoxoolec da qaýa'ame'n naua laso'omi naua ntago'q naua lma'ate na Israel le'ecpi. Yaqto' so namaxashec piguem le'ec maye qanamaq da dalaataxan saishet da huo'o ca ýalauat nam la'auaxanec llalec nam Israel le'ecpi.

²⁹So Israel le'ecpi nataqa'en huo'o da lpi'iýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýoqo'oye ishet da ýa'axasoxoolec aso auaxai togaxarai, 'eeta'am naqa'en da deqaqtelec. Qalaxaye so Egipto le'ecpi co'ollaq huotaique da ýa'axasoxoolec nataqa'en asomaye, nache 'enauac da 'ogaxaicpi.

³⁰So Israel le'ecpi huo'o da lpi'iýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýoqo'oye co'ollaq colesop so huaqta'a't ñyecpi ye Jericó soua siete na'axa'te, nache so lcopaqtaxat se'eso ñyecpi ishet da hua'axañi.

³¹Aso Rajab maye quisheguetaxai, nataqa'en huo'o da lpi'iýaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ýoqo'oye asomaye saishet da l-leuaxaua som saishet co'ollaxa da ýalaxaguet Ñimaye maye lma' ye Jericó, cha'aye asomaye 'onaxaic da ýo'ote'c soua lmeenaxanaxanqa so Israel le'ecpi.

³²Qaq ¿negue't ca lya ishet da qami' sa'aqtaxanema? Cha'aye mashe qaica ca iraq'a da qami' sa'axatema da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna so Gedeón, Barac, Sansón, Jefté, David, Samuel, qataq so laŷepi la'aqtaxanaxanecpi Ñimaye.

³³Somayepi huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷoqo'oye loxonec so laŷepi 'alhua; qataq dam ŷo'ot ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi, ŷoqo'oye ŷaconeguet dam ŷachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq somayepi ŷapogui na alap nam shiguiŷacpi maye dequi'iŷapec,

³⁴qataq ŷalamat na lta'araic le'eraxa na norec. Qataq naneltaxaneguet da nalaataguec da qaira'a ca ŷeelonec. Qataq ŷaconeguet da la'añaxac da mashe ivita da qaica ca la'añaxac. Qataq da huo'o ye alaataxac qalaq ŷataqta 'añaxaicpi, ŷoqo'oye nauec na nalleppi na npa'aguenaxauapi.

³⁵Huo'o na 'alpi nataqa'en huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷoqo'oye Ñimaye ŷo'otec da na llalaqpi maye mashe saqca, ŷe'eguelaxalec da qaltaq nca'alec. Qataq huo'o na ŷataqta lta'araic da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saishet da ŷaŷamaxaren da qaisouec. Nachaqrata da hua'aqta'a da qaŷalauat, cha'aye ŷaŷaten da taŷa'a da qaltaq nca'alec, nache ivira ca achaalataxac maye ŷoqta ŷactec da 'onaxaic.

³⁶Qalota so shiŷaxauapi ŷe'eetac somayepi, qataq sa iyacnapec qataq iviraxata'a da ŷanaigui ana ncoñetaxanaxaqui.

³⁷Qataq huo'o na qaŷalauat, qaira'a na coma'. Qataq huo'o na qaichiigui na lasot, qairota'a na nchegaxanaxat, huo'otaq da qaŷalauat qalaq qairota'a na ŷeelonec. Qataq huo'o na chochaq tateua'alo da 'eettac, ŷaatrañi naua alogo maye lo'oc ana qagueta qataq na quetaq, cha'aye ŷataqta choxoraq qataq daquicotac cha'aye saishet da qaiyacnapec.

³⁸Qaq na shiŷaxauapi maye huetalec ana 'alhua saishet da huo'o naqa'en ca la'amaqchec somayepi, cha'aye somayepi choche coleeteguelec so toolec 'alhua, qataq na qaŷoqotcheguemec 'alhuapi, qataq huetaigui na auac qataq ana llimiaxañipi na 'alhua. Qaica ca ŷoqta lma'.

³⁹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalaq ŷaŷamaxareeta somayepi, cha'aye huo'o da lpi'iŷaxac. Qalaxaye somayepi saishet da huo'o ca ŷaconeguet dam ŷachaxanapec co'ollaxa Ñimaye.

⁴⁰Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna huo'o dam 'eetapeguec maye ŷoqta ŷactec da lyacŷaxac, da yaqto' nataqa'en qomi' saconaxaguet da ŷachaxanapec. Qaq Ñimaye nalochiguiñi naqa'en se'eso shiŷaxauapi qom mashe ivita da nalochiguiñi 'enauac naqa'en da shenaqta.

Hebreos 12

ŷataqta seloqchigui So Jesús

¹¡'Enauac se'eso shiŷaxauapi nagui qomi' datataua'alo da qomi' ŷachaxategalo da lpi'iŷaxac! Qaq ŷoqo'oye naua vi'ie maye souaqtaiguilo iuen da saxanaxaŷi da so'otaqtac ca qarasouaxashet, nataqa'en ño'onaxataqchigui 'enauac nam saishet da qomi' ŷalemamaxa't, nache semataqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qanaquitaxac. Cha'aye de'era achaaalataxac 'eeta'am ca qomitaxac, qaq da ñe'etaxaloxo qalaq 'eeta'am da lpattapiguilo naua qarchel da saishet da qomi' ŷashenema da ñeqalgoxosoq.

²Qaq ŷataqta seloqchigui So Jesús, cha'aye nacheso so chegoqo'ot da qanaquitaxac, qataq nacheso som ŷo'ot da nquictasheguem da qarpi'iŷaxac. So Jesús ŷataqta na'añaxateguet da ne'enaguec co'ollaq qaiuxaneguet so npe'enaxaqui, cha'aye ŷaŷaten da inoxonaqchetec da lta'araic nque'eenaxac, nache ŷaconeguet da lta'araic lamaicŷaxac. Qaq nagui Ñimaye mashe nso'ootaŷi, netaua'a na aloic aŷi nso'onaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Qaq ŷoqo'oye qami' qauennataxaŷiilec da lataxac So Jesús. Qalota so shiŷaxauapi 'etaxaloxoicpi nquiŷa qataq ŷauo'o da nque'eenaxac, qalaxaye Somaye nache queta. Qaq ŷoqo'oye qami' saishet da qanaŷaŷi qataq saishet da qaica ca qara'añaxaqui,

⁴cha'aye de'era qanloquiaxaqui da qauataita'aguet da ñe'etaxaloxo, damaye saishet da qami' iviraxata'alo da qaullivi da qoŷiŷa'am Somaye.

⁵Qalaxaye qami' 'eeta'am da qaucoviŷa'ai da lqataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷami' na llalaqpi maye nanettalec ana nere, 'eeta': «'Am ŷauotaxat ŷalcolec, saisheto' da 'auacona da lapaxaguenataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eeta'am 'anqa'en da qaica ca naigui. Qataq saishet da 'am ŷaquicoqchet da ivita da 'am 'enapega Ñimaye.

⁶Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna nlaxanec qataq iuaxan 'enauac nam lauotaxatpi qataq cam ŷamata'ac da lalamaxat llalec.»

⁷Qaq nagui qoviitaigui da qanque'eenaxaqui, cha'aye souaxat da qami' ŷauoteque Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qami' nlaxaatregue'c 'eeta'am ca yo'oqchigui llalec. Cha'aye qaica ca yo'oqchigui nta'a da saishet da sa nlaxanec ca llalec.

⁸Qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huo'otaq sa qami' ŷapaxague'n da 'eeta'am naqa'en da 'eetec da nlaxanec 'enauac na laŷepi llalaqpi, nache saishet qone' da ŷoqta 'eesa da qami' llalqa Ñimaye.

⁹Co'ollaq ñaq qomi' nogotolqa, nache soua yo'oqchiguilo qarta'al qomi' ŷapaxagueeta'ape, qaq qomi' nache huo'o naq 'ene'c ñaqa'ena'q soomaye. Qalaq ta'ainectoxo' da saq ŷactec da salaxasoxoguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarta'a maye neta'ague da piguem, cha'aye da nache shenaqtec de'era, nache huo'o ca qarca'alaxa chochaq tatec.

¹⁰Co'ollaq ñaq qomi' nogotolqa, nache soua yo'oqchiguilo qarta'al qomi' ŷapaxagueeta'ape, cha'aye ŷaŷaten damaye da qomi' ŷaŷamaxaŷiŷi. Qalaxaye

Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñapaxagueneque dam ñoqta 'eesa da qomi' ñaŷamaxaayini, cha'aye nshetaique da qomi' qui'itte', da shenaqta'am Ñimaye.

¹¹Eesa da qaica ca qanlaxanaguec da saŷamaxannaqteguet da ivita da qomi' qanlaxa'n, cha'aye huo'o da lqui'ic. Qalaxaye da saŷaanaqteguet ca qanapaxaguenataguec maye qomi' ñanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache huo'o da qarlagaxayec qataq so'otaq ca ñaŷamaqchiguiñi.

¹²Qaq na'aictaxa 'enauac de'era, qomi' saishet da saxanaxauec da qarpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye da achaaalataxac da 'eeta'am ca qomitaxac, nache naua qarhuaxayilli' qataq naua qarlllectelli' da mashe qaica ca la'añaxa'c, qaq no'on qome da qana'añaxacheeta.

¹³Qanqalgoqoi qome, qoquiitegue so nqa'aic maye ñataqta ŷashectec qataq nalochiguiñi, yaqto' ca napia' maye ñi'iŷauo, qalaq ishet da no'oita, qataq saishet da ñe'eguelaxa da vi'ita'a't.

Da nvitaqtanaxac

¹⁴No'on da ñataqta qanpogoxoiñiŷapegue' da qaulaquiitapiguiñi, qataq qaulaqaiguat Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye da saishet da nache qoñiitec de'era, nache saishet da ivira da ñataqta qauloito'ot Ñimaye.

¹⁵Saishet da qauashiñi da huo'o ca ca'ai da lauotaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nataqa'en saishet da qauashiñim da huo'o ca ŷo'ot ca sa ñaŷamaxaani da qoñiita, cha'aye damaye qami' na'axa't; i'eeta'am aca huoue chemaxarai maye deshenataxan!

¹⁶Qataq saishet da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da nquishestac, huo'otaq da ŷo'otan Ñim Lo'onatac 'Enauacna. De'era 'eeta'am da ŷo'ot co'ollaxa so Esaú da imen da qaiqataxaatapigui' da talec, cha'aye na'auaxanec ñalec nmeneguet naqa'en so nhuoshec maye qaŷachetagui so nquia'axaqui.

¹⁷Qaq somaye co'ollaq huotaique da so lta'a da ŷaalec cam iqataxaatapigui' da talec, cha'aye na'auaxanec ñalec, nache so lta'a saishet da ŷami'. Qaq ŷoqo'oye so Esaú ñataqta lta'araic da nnoinaxac, qalaxaye mashe qaica ca lŷa lataxac.

¹⁸Qami' saishet co'ollaxa da qanquiquiua'a aña saqaŷoqotcheguemec 'alhua maye le'enaxat Sinaí, aña ishet da qaila'a qataq qaipoteua'a maye huetalec nataqa'en so norec maye 'ettaigui, qataq so napalaxa qataq so la'at lta'araic.

¹⁹Nataqa'en saishet da qaua'aqayña na l-lamaxa ana nasheere qataq da lavilŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ñan so lamaxasoxonaxacpi. Qaq som hua'aqchigui se'eso nvilŷaxac maye chemaxalec aña qaŷoqotcheguemec 'alhua maye le'enaxat Sinaí, somayepi nachoxoreetac co'ollaxa, da yaqto' saishet da queta da detaqtac Ñimaye,

²⁰cha'aye somayepi saishet da ñañoxtot da ŷalaxaguat so namaxasoxonaxacpi maye qaŷamaxalec: «luen da qairota'a na coma' huo'otaq aca taquiaxai da

qaŷalauat ca camachaqca shiŷaxaua huo'otaq shiguiŷac da choche peua'a na laŷe añ'a'ñi qaŷoqotcheguemec 'alhua.»

²¹Qaq ŷataqta huo'o da lchec se'eso ilota'a somayepi maye netalec aso qaŷoqotcheguemec 'alhua, qaq ivira'a so Moisés 'enaco' da la'aqtac: «ŷataqta aŷem iviloxolaqchet da icolanaxa.»

²²Qami' qalaxaye mashe qanquiquiua'a añi saqaŷoqotcheguemec 'alhua maye le'enaxat da Sión, añim netalec ye nŷecpi maye lalamaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nache 'eetai' da nca'altauec. Yi'ie nŷecpi nache ye Jerusalén maye neta'ague da piguem, yem hueta'a nam ŷataqta qalota namaxashec piguem le'ecpi da ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

²³qaq nache hueta'a nataqa'en 'enauac nam ŷamata'ac da lalamaxat llalaqpi qataq nam ŷami' da ishet da hueta'a yemaye. Qami' mashe qanquiquiua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñim nmit qome 'enauacna. Nataqa'en mashe qanquiquiua'a da saqcha'a lca'alaxa so no'on shiŷaxauapi maye Ñim Lo'onatac 'Enauacna naloqchiichiguiñi naqa'en da lataxac.

²⁴Qami' mashe qanquiquiua'a So Jesús, qataq qantooñita'ac da chegoqchigui Somaye da Ñim Lo'onatac 'Enauacna naralaxat da naŷamaxataxac da naŷamaxatto qami'. Qana'achec da chegoqchigui so ltago'q So Jesús maye huecolde'c co'ollaq qaŷalauat da qaŷapalaxa't naua qarasouaxashe'ete maye chegaqaguilo da qaye'etaxaloxo. Qaq ŷoqo'oye So Jesús napacalec da la'amaqchec so Abel, cha'aye soua ltago'q so Abel saishet da ŷa'n ca nchoxonntaxanaxa, nachaqrata da iŷaxaatraique ca lvi'.

²⁵⁻²⁶Qaq ŷoqo'oye maxatchaxa da qoñiita, saishet da huo'o ca sa iqocha'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' detaxaŷoto. Saishet da sa qauacoñiiguat, cha'aye som hua'au Israel le'ecpi maye sa iqocha'a co'ollaxa Ñimaye qalaq saishet da ŷet so lta'araic nhuaxanaguec. Se'eso na'a'q co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna detaqtacot somayepi, qalaq so lviŷaxac ŷacholaxan ana 'alhua. Qaq qomi' da sa saconaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qomi' iŷaxanalo so lviŷaxac maye chegoqtot na piguem, nache nataqa'en saishet da qomi' ŷe't ca lta'araic qanhuaxanaguec. Cha'aye nagui da la'aqtac Ñimaye 'eeta': «Qaltaq she'eguelaxalec da sacholaxan ana 'alhua, qalaxaye saishet da ndotec anamaye nataqa'en na piguem.»

²⁷Ñimaye da 'enapec: «Aŷem qaltaq she'eguelaxalec,» nache saŷatenaq da Ñimaye nqat qome 'enauac na maiche lo'onatacpi nam ishet da qanqochenaxat, da yaqto' nache ŷaataña nam saishet da ishet da qanqochenaxat.

²⁸Sanqot da qana'achec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye da lo'onataxanaxac Ñimaye maye qomi' ŷanema saishet da ishet da qanqochenaxat. Qaq ŷoqo'oye iuen da sho'oxorenaq Ñimaye chegoqchigui da lta'araic lsoxoyec qataq da ño'oxonnataaguec maye ŷaŷamaxareeta da qoŷami'.

²⁹Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñimaye 'eeta'am ca norec maye ñataqta cohepchgüñi naqa'en ca ñavigaxat.

Hebreos 13

Da lataxac ca quetague' So Cristo

¹Saishet da ñaxanec ñi 'oonolec da qoñiita da ñauotec ca lña, cha'aye nachera da lataxac nam quetague' So Cristo.

²Qataq saishet da qaucoviña'ai da ñataqta qauloñeeguet na shiñaxauapi maye nvireua'a ca qarmaye. Cha'aye damaye nachera da chegoqchgüi da huo'o co'ollaxa so shiñaxauapi saq noma da ñaconeguet so namaxashec piguem le'ecpi.

³Qataq qoviñapegue' nam qarqañañicpi maye qaicoñettai' qataq nam sa qaiyacnapec. Da qarhuennataqai qome 'eeta'am qanqa'eñi da nataqa'en qoviitaigui damaye.

⁴Qataq qami' iuen da ñataqta qanchelña'a da qarhuañaxaqui qataq ñataqta lta'araic qanqa'eñi da naigui. Caua namoxou' iuen da ñataqta nde'n, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o qome da nhuaxanaguec na quisheguetaxaicpi qataq nam sa iren da lhuañaxac.

⁵Qataq saishet da ñaguec da qarhuogogoi da qanaviqui aca anom. Nachaqrata da qantoñiitapeguec cam qami' hueto'oto, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta' da la'aqtac maye nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye: «Saishet da 'am señotec, qataq saishet da 'am salat.»

⁶Qaq ñoqo'oye seshetaq da she'eguelaxataqtalec qataq sauqo'o da qanaquitaxac dam nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «Qaica ca she'etaique. Cha'aye qaica ca ishet da huo'o ca añem ño'otec qauem cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna añem itauaatac.»

⁷Qataq qauennachiña'a som qarataxala'aipi maye qami' ña'axatema co'ollaxa da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye somayepi huetaigui da lta'araic lpi'iñaxac Ñimaye. Qataq saishet da qaña'axañiñi da qauennacheetega somayepi qataq qoquiigue da lataxac.

⁸So Jesucristo saishet da naralaxat da lataxac: Somaye nache 'eetai'.

⁹Qaq ñoqo'oye saishet da qauqocheetega na napaxaguenataxanaxacpi maye sa qañauanapega, maye ñataqta sa nateneguet dam qomi' ñapaxagueneque So Jesucristo. Ñactec da 'onaxaic da saconaxaguet da qara'añaxac maye nachera da lsoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saishet da nachena na qalapaqtañipi maye ña'axat cam qanallec qataq cam saishet da qanallec, cha'aye damaye qaica ca ltaunaxanaxac.

¹⁰Som ntaxañaxanaxanecpi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye hueta'a co'ollaxa aso togoshe no'onaxanaxaqui da qaño'oxoren Ñimaye, somayepi saishet da qañashenem da chec nam huetalec añi qarca'atoxonaxalate.

¹¹Som lataxala' na ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, somaye iroua'a naua ltago'q na shiguiŷacpi aso togošhec no'onaxanaxaqui late'eraí maye huaña da qaŷo'oxoren Ñimaye, da iŷaxanaua'a da qaŷapalaxat na nasouaxašetpi. Qalaxaye na lapat se'eso shiguiŷacpi maye qaŷalauat, qairoueeque da laŷe yem netaña na shiŷaxauapi, nache qaŷavigaxat.

¹²Qaq nache 'eetec nataqa'en So Jesús co'ollaq qaŷalauat qalaq huaña ye pa'auec ye nŷecpi ye Jerusalén, da yaqto' chegoqchiguilo naua ltago'q da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapalaxat na lasouaxašetpi na shiŷaxauapi maye lalamaxatpi.

¹³Qaq ŷoqo'oye nataqa'en qomi' iuen da qarŷatec So Jesús da ñeuanaqaua'a de'era ne'enaguec maye qaŷo'otec co'ollaq qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui.

¹⁴Cha'aye ana souaqtalec 'alhua qaica ca qarma' da chochaq tatec, nachaqrata da seuataqta'aguet ca qarma' maye naŷa'acna.

¹⁵Da qarachetaqtanaxat maye samiaxai' Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachera da qana'achečŷaxac maye chochaq tatec da sanaqtacot Ñimaye, chegoqchigui So Jesucristo cha'aye mashe sasataxaguet da nacheso so 'oonolec Qarataxala'.

¹⁶Qataq saishet qome da qaucoviŷa'ai da qauo'oche ca ŷaŷamaqchiguiñi, qataq da qautauaŷi ca qarŷai maye huo'o da lhuenaxanaxa. Qaq 'ena nam nachetaqtanaxat maye ŷaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷ŷataqta qaulaqaiguet na qarataxala'aipi maye ilotague' nam ŷa'amaqten So Jesús, cha'aye namayepi qaica ca nmataqa' da qami' ilotegueto, qataq namayepi ŷaŷateeta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ipataxalec da qami' ilo'oguelo. Qaq qami' iuen da qautauaŷi namayepi qataq qanpogoxoiñiŷapegue' da yaqto' saishet da qami' chegoqchiguilo ca qauem, yaqto' da lo'onataxanaxac namayepi ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi.

¹⁸Qanqouagaxauñiitaleguete qomi'. Cha'aye qomi' saŷatenaqta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaica ca sa ŷaŷamaxaren qarataxac, cha'aye qomi' ñepogoxoinaqtapegue' da 'enauac da qauaŷamaxayiñiita da qarataxac.

¹⁹Qataq ŷataqta seuen ca qanqouagaxaunaxaqui, yaqto' seshet da saqaŷaloq da qami' ñamaqtegallo.

Da pa'atec nquinaxanaxac

²⁰⁻²¹Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷo'otec So Qarataxala' Jesús da qaltaq ŷe'eguelaxalec da nca'alec. Qaq So Jesús qalaq 'eeta'am naqa'en da qomi' lalopi qagueta, qaq Somaye qalaq 'eeta'am ca ilotague' aca qaguetapi. Qataq chegoqchiguilo soua ltago'q maye huecolde'c co'ollaq qaŷalauat Somaye, da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' naŷamaxatto, qaq da naŷamaxataxac chochaq tatec. Qaq ŷoqo'oye seŷaxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye hueto'ot da nlagaxayec da qami' nalochiyiñi naqa'en qataq qami' huotaxanaqtaqaiqa. Qaq So Jesucristo qami' itaua'n da imauec da qaulaqaiguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¡Qaq So Jesucristo ÿataqta Ita'araic da ño'oxonnataguec qataq chochaq tatec da 'enec! Aja', nache 'eetec.

²²Qami' ÿaqaÿa't, saq aloc de'era shiyiñi itaxaÿaxac maye qami' samaxalo da qami' sa'añaqche't. Da qautaxaÿaxañi qalaq qana'añaxacheeguet de'era ÿa'aqtaxanaxac.

²³Sauotaique da qami' sa'aqtaxanema da ñi qarqaÿa Timoteo mashe qaisouec, qaq qom saqaÿaloq da aÿem nvita ñimaye, qaq sauec qome da qami' ñeqo'onaxalo.

²⁴Sequiitac 'enauac nam qarataxala'aipi qataq 'enauac na qarqaÿañicpi maye lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nam qarqaÿañicpi maye netaña ye 'alhua Italia nataqa'en qami' iquiita'ape.

²⁵¡Da iquiyaqteÿaxac ÿataqta Ita'araic da lyaxa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' nlaxatchiguilo da lsoxoyec!

Santiago

Santiago 1

Da Iquinaxanaxac so Santiago

¹Añem Santiago, añem so'onataxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq So Qarataxala' Jesucristo, samaxa da iquinaxanaxac 'enauac na ña'amaqteetac So Cristo maye huetalec 'enauac ana 'alhua.

Da np'i'iyaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

²Qami' ñaqaña't maye qaua'amaqchiñiitac So Cristo, qami' iuen da ñataqta qauamaichiguiñi da ivita da qaviyeeguet na ñotta'a't lqalaiguesat.

³Yaqto' de'era qarpi'i'iyaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ime da qañe'eguen, nache huaña da qami' qauañañi da qalviñeeguet qataq huo'o da qara'añaaxaqui da qauataiña'aguet 'enauac nam lqalaiguesat.

⁴Qaq ñoqo'oye iuen da qauataiña'aguet na qañe'eguenataguiqui, chochaq ivitta'a ca loga't da qanachaalataxaqui, yaqto' qaviyiña'a da qami' no'o'n qataq qauañachiñi da qualaqailec cam qami' qañamaxaleguete.

⁵Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da iuen ca lañaanec, qaq no'on da iñaxanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq Ñimaye ñami' camaye ñataqta sa naloqnañi, cha'aye saishet da ñauota'a da la'alocho ca shiñaxaua.

⁶Qalaxaye ñataqta qaño'ot da np'i'iyaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñan damaye. Cha'aye nam huo'o da lqolectaxanaxac qalaq 'ena'am ana lapaxa aso auaxai da maicheye ca ñamaxague na la'at.

⁷⁻⁸Na shiñaxauapi maye saishet da taiguet da qaipi'iña'a qataq saishet da ñañaten da ñauo'o ca no'on lasataxac, namayepi qaica qome ca ñaconeguet da ñachegoxoto'ot So Qarataxala'.

Na choxoraqpi qataq na sallaxanecpi

⁹Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da choxoraq, qalaq camaye iuen da na'amaqchengui da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta huo'o naq naigui naqa'en camaye.

¹⁰Qaq da huo'o ca sallaxanec, nache camaye no'on da ñataqta machiguiñi da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nquigaxaña da la'amaqchec, cha'aye dam hueto'ot nsallaxa camaye, 'eeta'am ana huoue lauoxo maye netalec na no'onaxa da saishet da 'eetai'.

¹¹Añi nala' da ñaguec na le'eraxa, nache ana huoue deqaqa, qataq nleuchiguiñi ana lauoxo, nache deqat da lyac. Qaq 'era da 'eetec nataqa'en ca sallaxanec. Camaye qataq da lsallaxa saishet da 'eetai'.

Na ñe'eguenataguecpi ca shiñaxaua

¹²Ca na'añaxateguet da ñe'eguenataguec, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaalec da lqouagaxanaqtaic. Cha'aye da mashe inoxonaqchetec de'era ñe'eguenataguec, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñami' ca laueguec qataq ca lta'araic llo'oxoyec camaye. Qaq damaye nachera da nca'alaxa maye chochaq tatec maye ñachaxanapeguem nam ñauotec Ñimaye.

¹³Qom huo'o ca 'oonolec da qoñiita da nomteguet ca lhuennataxac da ño'ot ca sa ñaamamaxa, nache saishet qome da nmaxalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye Ñimaye saishet da qañe'eguen qataq Ñimaye nataqa'en saishet da huo'o ca ñe'eguen da yaqto' ño'ot ca qauem.

¹⁴Nachaqrata da ivita da huo'o da qañe'eguenataguec, nache maiche qarqopitaxanaqtaic nam qomi' ñauecta'ape qataq qomi' ñamaqta'ape.

¹⁵Qaq nam qauem qarqopitaxanaqtaicpi, nachena nam qomi' ñaueca'alo da so'otaq ca qarasouaxashet. Qataq da nachaqrata da souaqtaigui da so'otaqtac da qauem, nache 'oonolec dam qomi' iuatta'agueta, qaq damaye nachera da nleuxa maye chochaq tatec.

¹⁶Qami' ñauochaxau' ñaqaña't, saishet qome da qaica ca qarañaanataxanaxaqui qataq saishet da maiche qanatenacheetapeguela't.

¹⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna nacheñi ñi qomi' ñanema 'enauac na 'onaxaic qataq nalochiguiñi. Cha'aye Ñimaye nacheñi ñi maiche lo'onata 'enauac ana huaqañipi maye neto'ot na piguem, qataq Ñimaye saishet da nqochen da lataxac.

¹⁸Ñim Lo'onatac 'Enauacna maiche lhuennataxac da ñauo'oi qomi' llalqa. Qaq ñoqo'oye qomi' ñanema da dalaxaic achalataxac, chegoqchigui de'era no'on na'axañaxac maye chegaqagui da nca'alaxa.

Da qañalaxaguet dam la'aqtanaxaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹⁹Qami' ñauochaxau' ñaqaña't, ñataqta qana'axañaxañiichigui de'era maye qami' sa'aqtanaxema: 'enauac da qoñiita iuen da qami' lhuotte' da qana'axañañiña ca qarñai, qalaxaye saishet da saq qami' lhuanguita qataq saishet da ñaguec da qartaxañaxaqui.

²⁰Cha'aye na shiñaxauapi maye sa ncherapec, saishet da ño'ot ca 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²¹Qaq ñoqo'oye qaña'axañiñi da qauo'ochetac na qauem, cha'aye ñapac mashe ñaguec na qauem ana 'alhua. Saishet da qauo'оче da qauem; cha'aye da nache qoñiitec de'era, nache da qanachaalataxaqui nlaguiñi, 'eeta'am ca hualoq lañe maye ltoqchet na lshepaxanaxa. Nachaqrato' da qami' huesotte' da qauacoñiiguet da la'aqtanaxaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qami' ñanema. De'era na'aqtanaxaxac ñataqta huo'o da la'añaxac da qami' nca'alaxatre'c.

²²⁻²⁴Qaualaqaguet da la'aqtanaxaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Cha'aye da choche qana'axañañeetega, qalaxaye saishet da qaualaqaguet, nache maiche

qanatenacheetapeguela't, nache qoñiita'am ca nalleta'ai' aca tannaxai. Da camaye da jec, qaq da qaỹata'ague, nache icoua'ai da lataxac.

²⁵Qalaxaye da qami' qauqochiỹa da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq nache 'eetai' da qauaqaiguet, nache huo'o da qarlagaxayiqui 'enauac nam qauo'oche. Cha'aye da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta naloqhiguiñi qataq qami' isoueeguesopa da ñe'etaxaloxo.

²⁶Da huo'o ca ipi'itaxaatega da ŷataqta qui'itta, qalaxaye saishet da ilo'oguelo naua la'aqtaqa, nache camaye maiche natenachettapeguela't, qataq da la'amqaanataxanaxac ŷataqta qaica ca naigui.

²⁷Da qaỹa'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a, nache iuen da qaỹauo'o ca ntonaxac Ñimaye qataq qaỹo'ot ca ŷaỹamaqchiguiñi. Qaq damaye 'eeta': qaitauan ana pa'aipi qataq nam qaicaua caua lta'al maye huo'o da nque'eenaxac, qataq saishet da qanasheneuo da dauegaxan na qauemsat maye huetalec ana 'alhua.

Santiago 2

Qaivitaqteetega da qalca'atagui na shiřaxauapi

¹Qami' ŷaqařarolqa, qami' maye qaua'amaqchiñiitac so 'añaxaic Qarataxala' Jesucristo, saisheto' qome da qalca'atagui na shiřaxauapi da qoñiitega huo'o ca ŷactec da 'onaxaic, qaq ca lỹa qalaq saishet.

²Qauennataxañiilec de'era, da huo'otaq huo'o ca sallaxanec da nnoxoneua'alo qami' da qalapoñiita'a't, da ŷaatrañi naua alogo maye ŷataqta late'erañi añi lasheue qataq ŷaatañi aca nchiguishaqte maye chegaqaigui na lcat le'enaxat oro. Qataq nataqa'en nnoxoneuo ca choxoraq ŷaatrañi caua alogo ŷataqta qaica ca lya'c.

³Qaq da qami' da ŷactec da qaulořeeguet ca sallaxanec, nache qoñiřapega, qoñiita: «'Anso'ootanguio' qome ana'ana 'onaxai so'onaxaqui.» Qaq ca choxoraq da qoñiřapega, qalaq qoñiita: «'Am, nache qonetaina, 'anachattañi», huo'otaq «'Anso'ona'aguet na 'alhua.»

⁴Qaq da nache qoñiitec de'era, nache qoñiita'am nam qauemaicpi maye nmit na nasouaxashetpi, da huo'o na imatalec da lauochesaq 'ena'am naqa'en na lařepi.

⁵Qami' ñauochaxau' ŷaqařa't, ŷataqta aỹem qana'axařaxañiřa: Ñim Lo'onatac 'Enauacna lca'aguishec na shiřaxauapi choxoraq maye huetalec ana 'alhua, yaqto' namayepi da naquitaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachera da řoqta 'eesa lsallaxa. Nataqa'en lca'aguishec na choxoraqpi da yaqto' řaconeguet da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye řachaxanapeguem co'ollaxa nam řauotec Ñimaye.

⁶Qaq ¿ta'ainco' qami' da saishet da qauyacñiŷapec qataq qauo'otañi na choxoraqpi? ¿Saisheto' peta'a da sa nachena nam sallaxanecpi na saq qami' iyacna'ape qataq qami' ŷamaxaiguilo ana ncoñetaxanaxaquiipi?

⁷¿Saq nacheno' peta'a nam sallaxanecpi nam isheueetac So Qarataxala'?

⁸Da qami' qaualaqaiguuet da namaxasoxonaxac maye napacalec na laŷepi maye qomi' ŷanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ŷataqta 'onaxaic de'era qauo'oche. De'era namaxasoxonaxac 'eeta': «Qauennachiŷa'a da ñi 'oonolec iuen da ŷauotec ca lŷa, 'eeta'am da lauotaxanaqtaic da maiche nachaalataxac.»

⁹Qalaxaye qami' da ŷactec qanqa'eñi da la'amaqchec ca 'oonolec shiŷaxaua qataq ŷataqta qauaŷamaxacheeta saq 'ena'am na laŷepi, nache qami' huo'o da qarasouaxashechi, qataq saishet da qaualaqaiguuet da lamaxasoxonaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁰Qami' da qaualaqaiguuet 'enauac na namaxasoxonaxacpi, qalaxaye da huo'otaq 'oonolec ca saishet da qaupaquiilec namayepi, nache 'eeta'am da 'enauac na laŷepi namaxasoxonaxacpi da saishet da qaualaqaiguuet.

¹¹Cha'aye nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta' da la'aqtac: «Saishet da 'ancachetague' aca sa 'arhua.» Nataqa'en 'eeta': «Saishet da qaualaataxani.» Qaq ŷoqo'oye da 'am 'auren aca 'arhua, qalaxaye da 'aualaataxan, nache 'am huo'o da 'arasouaxashet, cha'aye saishet da 'aualaxaguuet na lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹²Qaq que'eca na'a'q qom qanmitna, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' nmi't, ipagaqchiichigui dam lamaxasoxonaxac maye qomi' isoueeguesopa na qarasouaxashetpi. Qaq ŷoqo'oye iuen da ŷataqta ñetelaqañi da huo'o ca so'otaq qataq da huo'o ca ñasaxasoxouec qara'aqtac.

¹³Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ichoxoreetac cam saishet da ichoxoren ca lŷa. Qalaxaye ca huo'o da lchoxonnataxanaxa ca lŷa, nache camaye qaica ca lasouaxashet qom qanmitna.

Da npi'iŷaxac qataq na ŷaŷamaqchiguiñi qaŷo'otpi

¹⁴Qami' ŷaqaŷarolqa maye sa'amaqtenaqtac So Cristo, ¿negue'to' cam naigui da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da 'eetega da huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da huo'otaq saishet da huo'o ca ŷo'ot ŷaŷamaqchiguiñi maye ŷachaxan da huo'o da lpi'iŷaxac? ¡Da nache qoñiitec de'era, nache saishet da qami' qanca'alaxatre'c!

¹⁵Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da qaica ca napogoña, huo'otaq qaica ca aloq ye na'a'q,

¹⁶nache qaica ca naigui da qonaŷega camaye da qoneta': «'Aue qome, saqca ca da, da 'icŷaxac, 'aayiñi naua 'ogo qataq 'auque'e, 'aviraxata'a da ŷataqta 'am

comaraxaic», da huo'otaq 'am saishet da 'aŷa'anem cam iueetaique maye napogoña qataq cam chec.

¹⁷Qaq nache 'eetec nataqa'en da np'i'ŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna: qaica ca naigui da shenaqtega sepagaqchigui cam 'enapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huo'otaq saishet da so'otaq cam ŷachaxan damaye. Qaq da nache 'eetec de'era da qarpi'i'ŷaxac, nache damaye leuaxaic.

¹⁸Qaq nam 'eetega da ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalaxaye saishet da ŷo'ot ca ŷaŷamaqchiguiñi, aŷem ishet da shenaqtega namayepi, sheeta': «'Am, qonetega da 'aualaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, aŷem qalaxaye so'ot ca ŷaŷamaqchiguiñi. Ñaq aŷem 'auachaxana cam ŷa'axat da 'aualaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq aŷem qalaq 'am sachaxana da salaxaguet Ñimaye chegoqchigui dam ŷaŷamaqchiguiñi maye so'ot.

¹⁹'Am 'aua'amaqten da 'oonolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. ¡Qaq damaye ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi! Qalaxaye ivira'a nam saqcha'a na'añaxac leguemaxaicpi da ŷa'amaqten Ñimaye qataq iviloxolaqchet da lcolanaxa.

²⁰Saishet da qaica ca 'auaŷaanapec. Iuen da 'aua'amaqten da qaica ca naigui da qonetega 'aualaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qonetega 'aua'amaqten Ñimaye da saishet da huo'o ca 'auo'ot ŷaŷamaqchiguiñi.

²¹So hua'au qarta'a Abraham, Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ŷaŷamaxareeta co'ollaxa somaye, souaxat da ŷaneuo so llalec Isaac da ŷauo'o lachetaqtaxanaxat ŷavigaxatta. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaŷamaxareeta somaye.

²²Da lpi'i'ŷaxac so Abraham, damaye ŷachaxan som ŷo'ot. Qaq chegoqchigui 'enauac da ŷo'ot, nache da lpi'i'ŷaxac somaye ivira'a da ŷataqta nalochiguiñi.»

²³Qaq nache ipacchigui dam 'enapec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «So Abraham ŷa'amaqten da ŷachaxanapec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ŷoqo'oye Ñimaye ŷaŷamaxareeta somaye.» Qaq nache chegoqchigui de'era, da so Abraham ivira'a da nauochaxaua Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁴Qaq de'era ŷachaxan da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ŷaconegueta chegoqchigui cam ŷaŷamaqchiguiñi maye so'otaq, qaq saishet da nachaqrata da qarpi'i'ŷaxac.

²⁵Qaq 'era nataqa'en da 'eetec aso Rajab maye quisheguetaxai. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaŷamaxareeta asomaye souaxat dam ŷaŷamaqchiguiñi ŷo'ote'c soua namaxa'she co'ollaq ivildeua'a so lma', qataq ŷoxooyiñi soomaye. Qataq nataqa'en souaxat da itaua'n soomaye da naneltaxa'n, ŷaqa'a ca tateugalo nqa'aic naqa'e'n.

²⁶Eeta'am ca no'ocŷaxac da mashe ca'ai so saqcha'a lca'alaxa, nache camaye ileu, qaq nache 'eetec nataqa'en da np'i'ŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye leuaxaic da saishet da nnaictague' cam no'on qaŷo'ot.

Santiago 3

Da lataxac ñi qarachaxat

¹Qami' ŷaqaŷarolqa maye sa'amaqtenaqtac So Cristo, saishet qome da 'enauac da shenaqta da ñepogoxoinaqapegue' da seviraqa'a da sapaxaguenataxanaqpec. Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta sa llalcolec naqa'en ca nmitaguec qome nam dapaxaguenataxaatac, saq 'ena'am na laŷepi shiŷaxauapi.

²'Enauac da shenaqta huo'oi naua qarasouaxashe'ete, qalaxaye nachaqcata ca shiŷaxaua maye ŷaŷaten da nllañi ñi lachaxat, camaye nalochiguiñi da lataxac, qataq ishet da nala'aguet da nllañi da maiche 'eetapeguec da lo'ocŷaxac.

³Ca caaŷo ishet da sañoxotaq da seloxogue, qataq ishet da qomi' ŷalaxagueta da sauoqta'aisalo caua lqueenaxanaqa'ate.

⁴Nache 'ena'am nataqa'en da 'eetec ana notaxaquipi maye quiguingui na 'etaxat. Na'aictaxa da ŷataqta late'eraí qataq ŷataqta lta'araic na la'at maye ŷamaqta, qalaq so lo'o ishet da ŷashaxaatapiguiñi asomaye, na'aictaxa da ŷataqta qaica ca la'amaqchec sotai' lashelaxala' maye taŷaña som ŷashaxaateguiñi asomaye.

⁵Qaq 'era da 'eetec nataqa'en ñi qarachaxat. Ñimaye ŷataqta qaica ca la'amaqchec, saq 'ena'ama naua lŷa't qorogoxoshe'ete, qalaxaye ñimaye ishet da ŷo'ot ca ŷataqta lta'araic lataxac. ¡Ñimaye saq 'amaqtaqolec, qalaxaye 'eeta'am ca norec, maye ishet da ŷavigaxat 'enauac ca aviaq!

⁶Naua qara'aqtaqa maye ñasaxasoxorec chegoqchigui ñi qarachaxat, naamaye 'eeta'am ca norec. Ñi qarachaxat ŷataqta lta'araic da la'añaxac da ŷo'ot ca qauem. Ishet da chegoqchigui ñimaye da deqat da qanachaalataxac qataq qomi' iviraxata'alo da qomi' qaŷasaxanguilo ca norec maye nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi.

⁷Seshetaq da so'oxoŷaqchetaq nam ŷotta'a't shiguiŷacpi maye qauemaicpi qataq na maŷopi qataq nam shiguiŷac maye hualectapigui' qataq nam huetangui aso auaxai.

⁸Qalaxaye sa sañoxotaq da ñellaqañi ñi qarachaxat, da yaqto' saishet da nasaxauec ca na'aqtac maye ishet da deque'emaqtaxan. Ñimaye 'eeta'am da lataxac ca shiguiŷac qauemaic maye qaica ca ishet da ŷo'oxoŷaqchet, qataq ŷataqta nlaqaalec na deshenataxanapec maye qanlem.

⁹⁻¹⁰Ñi qarachaxat nataqa'en ishet da chegoqchigui da ñasaxasoxouec ca no'on qara'aqtac huo'otaq ca qauem qara'aqtac. Qataq nacheñi nataqa'en ñim ishet da chegoqchigui da sho'oxorenaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a, qataq nataqa'en ishet da chegoqchigui da sesheunaq ca shenaqta'am shiŷaxaua maye lo'onatac Ñimaye maye 'eeta'am da lataxac. ŷaqaŷa't, ¡de'era saishet da ŷaŷamaxañi da nache 'eetec!

¹¹Aca 'oonole ñi'illoxoqui saishet da ishet da chegaqanguí ca 'etaxat maye ama qataq nataqa'en chegaqanguí ca ñe'eua 'etaxat.

¹²Aca higo lcheyec saishet da ala aca le'enaxat aceituna. Qataq aca uva lcheyec saishet da ala aca le'enaxat higo.

Da nañaanec maye ñan Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹³Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da ñataqta ñaanaxanaxaic qataq sa nqalat, nache iuen da ñachaxan ca ñañamaqchiguiñi maye ño'ot qataq ñachaxan da saishet da na'amqaanaxaic.

¹⁴Qalaxaye qami' da huo'o ca qauo'ocheetac da qauacheetaigui da qarquiñaxanaqtaiqui qataq da qarca'alaxanaxaqui, nache qami' qoviitaigui da qaraquicoqoi qataq saishet da qauamaiñapigui'; qaica ca ishet da ño'ot da qaramaicñaxaqui, qataq saishet da qaviye da 'eesa lataxac.

¹⁵Cha'aye de'era nañaanec saishet da chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachaqrata da chegaqalec ana 'alhua qataq chegoqo'ot so saqcha'a na'añaxac leguemaxaic.

¹⁶Qaq ñoqo'oye chegaqaigui da nca'alaxanaxac qataq da loquixac qataq 'enauac nam ñotta'a't sa ñañamaxañisat.

¹⁷Qalaxaye nam hueto'ot da nañaanec maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, saishet da ño'ottac na qauem, nachaqrata da nmitta'a da nlagaxayec qataq laxaraicpi qataq huo'o da lauotaxanaqtaic na lañepi; qataq ñalecaua'a da nqui'ic nam huetaigui da nque'eenaxac qataq nache 'eetai' da ño'ottac ca ñañamaqchiguiñi. Qataq saishet da lca'atagui na lañepi, qataq ñataqta 'eesa da quetague' So Cristo.

¹⁸Qaq nam nmitta'a da lactapiguiñi naqa'en na lañepi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñami' da nsheetenaguec, qalaxaye nachera da nlagaxayec qataq da 'eesa lataxac.

Santiago 4

Da qanauote' na nqopitaxanaqtaicpi maye huetalecna

¹¿Qauañachiñi peta'a da huo'omshe huo'o da loquixac qataq da cotaxac maye qami' huetaiguilo? ¡Damaye huo'o, cha'aye saishet da qauañoxoche da qanlliñañi da qarqopitaxanaqtaiqui na qauem!

²Qami' ñataqta qami' quiñaxanaqtaqaiqa, qataq qauauoitaique da qami' hueto'oto 'enauac nam qanqopicheetega. Qaq da saishet da qauañoxoche da qami' tañoto, nache ishet da qauauoitaique da qauloqui qataq qaulaataxañi qataq qauayenaxañi da yaqto' huo'o ca alaataxac. ¡Qalaxaye nache 'ena'am saishet da ishet da qauañoxoche da quanacheña cam qoñitapeguec! Qami' saishet da qauañoxoche da qami' tañoto camaye, cha'aye saishet da qauñaxañiñot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Qaq da ivita da qauñaxañiñaique, qalaq qauem da qarquiquiixaqui, cha'aye souaxat da qansheetaique da choche taigui qanqa'eñi da qarqopitaxanaqtaiqui.

⁴Qami' saishet da qauauochech Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq saishet da qaualaqaiguet. Cha'aye ca ñauotec na huetalec ana 'alhua, nache camaye ñe'eguelaxa da ipa'agueetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. ¡Qaq damaye nache 'eetec! Da qami' qauauochech na qauem maye huetalec ana 'alhua, nache qavi'eguelaqaña da qapa'agueñitac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵¿Peta'a sa qaua'amaqchiñiño' da nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eeta': «Ñimaye ñataqta qomi' lauotaqa'ate»?

⁶Qaq ñoqta 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta qomi' ñauoteque, cha'aye nache 'eetec da nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye maye 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta dataña'aguet nam na'amqaanaxaicpi, qalaxaye ñauo'o ca ntaunaguec nam saishet da na'amaqten.»

⁷Qaq ñoqo'oye ñataqta qaualaqaiguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq qauataña'aguet so pa'aguenataxanaxaic, nache somaye dataueguesopa qami'.

⁸Qanquiquiñot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq Ñimaye nataqa'en qami' nquigueta. ¡Qami' 'etaxaloxoicpi, qaña'axañiñi da qauo'ocheetac na qauem! Qami' maye qauauoitaique da qauauochech Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye nataqa'en qauauoitaique da qauo'ocheetac na qauem, qami' iuen da qauauo'oi ca qarasataxaqui: da nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qoquiigue huo'otaq qoquiigue da ñe'etaxaloxo.

⁹Ñataqta qauaquicoita qome, qataq qanñeñi souaxat da qanqui'iqui. Qaña'axañiñi da qarañalliguiyiqui, ime, nache qanñiñitac, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da ila'a da ñoqta 'eesa da qanaralaxache da qarhuennataxaqui.

¹⁰Saishet da qana'amaqchiñi da qauataito'ot Ñim Nataxala', qaq Ñimaye ñauo'o ca qansheetenaguiiqui.

Saishet da qoquiitapeguelec da lataxac na lañepi shiñaxauapi

¹¹Qami' ñaqaña't, saishet da qauema naua qara'aqtaqalli' da qautaqaitega na qarañepi. Ca qauema naua la'aqtaqa da detaqtega ca lña huo'otaq quetapeguelec, nache camaye 'eeta'am da quetapeguelec qataq qauema naua la'aqtaqa da detaqtega nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qami' iuen da qaualaqaiguet nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaq saishet da qoquiiteguelec.

¹²Ñim Lo'onatac 'Enauacna nachaqñita 'oonolec da nmit na nasouaxashetpi. Qataq nacheñi ñi qomi' ñanema na lamaxasoxonaxacpi qataq nachaqñita ishet da ña'axat da qaica ca qarasouaxashet huo'otaq da huo'o ca qarasouaxashet. Qaq ñoqo'oye qomi' sa seshetaq da qolaqtapeguelec da lataxac na lañepi shiñaxauapi.

Saishet da qami' na'amqaanaxaiqa

¹³Añem qana'axañaxañiña, qami' maye qoñiñapec naxa da qara'aqtaqui: «Na na'a'q, huo'otaq qoyo'oxoñi, ñeqo'onaxaua'a ye ñyecpi; nache souaqa'a yemaye

ivittec ca 'oonolec vi'i, nache sauquo'o na qarmenec, yaqto' ñauegaq aca late'eraí qorom.»

¹⁴¿Ta'ainco' da nache 'eetec da qartaxaŷaxaqui ye saq qauaŷaañi ca huaigui ca lŷa na'a'q? Cha'aye da qanachaalataxaqui 'eeta'am na sheue: da cara'acolec huo'o, qaŷata'ague qataq qaica.

¹⁵ŷactectaxa da ŷaŷamaqchiguiñi da qoñiita' da qara'aqtaqui: «Da nachera ŷaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache da ñaq ñeca'alaqtauec, nache so'otaq de'era, huo'otaq de'era lŷa.»

¹⁶Qalaxaye qami' qaravilliŷa da ño'oxonnaxaiqa naua qartaxaŷaxacolli', 'eeta'am da qaralamaxache ca ñaq natauo na'a'q, qaq damaye ŷataqta sa ŷaŷamaxaŷa.

¹⁷Da qami' qauaŷachiñi da qauo'oche ca ŷaŷamaqchiguiñi, qalaxaye saishet da qauo'oche, nache qami' huo'o da qarasouaxashechi.

Santiago 5

¡Da nvitaqtaxanaxac maye qaŷa'axatem na sallaxanecpi!

¹Qaq nagui aŷem qana'axaŷaxaŷaŷa qami' sallaxanecpi: Qanŷeñi, qataq qana'alaqaitapiguiñi, souaxat da qanque'eenaxaqui maye mashe saqaŷaloq da qami' taleguete.

²Da qarsallaqai taŷa'a da nlaguiñi, qataq naua no'oñi qorogolli' qalaq che'c na lalaxat.

³Ana qo'omi maye qalapoñiitac ne'enaua pa'atre'c na'axa'te qalaq decochigui. Qaq de'era nachera da ŷa'axat da huo'o ca qarasouaxashechi que'eca pa'atec na'a'q qom qanmit 'enauacna, qataq nachera da nlaxaañi da qaro'ocŷaxaqui, 'ena'am ca norec.

⁴Qami' saishet da qaushiichiñi aŷi lasheue ye 'oonolec ca'agoxoic na qaro'onataxanaxanequi. Qaq Ñim Nataxala' maye qaica ca 'ena'am da la'añaxac hua'aqtega da nqui'ic qataq da lquiquiaxac namayepi. Ana'ana qo'omi maye qarsheetenaxanaqchi ctaxa, nachana ana ŷa'axat da huo'o da qarasouaxashechi qom qauataiŷot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Qami' sallaxanecpi maye qoviitaigui da lta'araic lyac, qataq qoviitaigui da lta'araic ño'oxoyec da qoñiitalec ana 'alhua. Qataq qaviyiŷa'a da ŷataqta qami' chaxaraiqa qoñiita'am ca huaca lhuraic huo'otaq aca huaca, maye mashe lhuotta da qaŷauegueua'a ca nalaataqa'.

⁶Qami' qauasaqailec ca lasouaxashet ca shiŷaxaua maye qaica ca ŷasouaxat qataq qaulauache nam sa ŷañoxtot da qami' dataŷa'agueta.

Da nhualaxavic qataq da na'añaxac

⁷⁻⁸Qalaxaye qami' ŷaqaŷa't, ŷataqta qauauo'oi da qanhualaxaunaxaqui, qataq saishet da leetapigui ye qarvilli, cha'aye mashe saqaŷaloq da nvi' So Cristo maye

Qarataxala'. No'on da qae'enaxache da lataxac na shi'axauapi maye netauga na no'onaxa, da ŷataqta huo'o da lhualaxavic da iuattaique ca auot, qataq nataqa'en huo'o da naquitaxac da ana 'alhua ŷami' ca no'on ala ca lañiguishec.

⁹Saishet qome da huo'o ca quetapeguelec ca lŷa, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ŷauo'o ca qanhuaxanaguiiqui, cha'aye Ñimaye nacheñi Ñim qomi' nmi't qataq saqaŷaloq da nvi'.

¹⁰⁻¹¹Qoquiiteleco' qome da lataxac so la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna soua qaŷoqteguelo vi'ie maye ŷa'axattac co'ollaq da la'aqtac Ñimaye. Qomi' ŷataqta huo'o da qara'aalaxa souaxat somayepi da ŷataqta huo'o da lhualaxavic, qataq da na'añaxateguet 'enauac nam nque'eenaxacpi. Qataq qami' iuen da qauennachiŷa'a co'ollaxa da 'eetec so Job, qataq da 'eetec co'ollaxa somaye da nala'aguet da nque'eenaxac qataq co'ollaq ime de'era, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta ŷaŷamaxatta somaye. Cha'aye Ñimaye ŷataqta soxoraic qataq ŷauotec nam huo'o da nque'eenaxac.

Na laŷepi nqataxacpi

¹²Qami' ŷaqaŷarolqa, dam ŷoqta napactelec 'enauac na laŷepi 'eeta': Saisheto' qome da 'an ca 'ara'aqtac da chegoqchigui 'anqa'en da la'añaxac na piguem huo'otaq ana 'alhua, huo'otaq ca lŷa. Nachaqrato' da 'oonolec ca 'ara'aqtac 'anqa'en da 'auasat. Qoneta': «Aja'» Qaq da sa 'ashet, qaq qoneta': «saishet.» Ten, qom ŷauo'o ca qanhuaxanaguiiqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da saishet da qaupaquiilec ca qara'aqtaqui.

¹³Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da daquicotac, nache iuen da nqouagaxaueetac. Qaq da ŷataqta matapiguiñi qalaq iuen da do'onaxaatac, ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da sa no'on, qalaq iuen da iŷaxanegue na lataxala'pi na 'amqaanataxanaxaicpi da yaqto' nqouagaxaueelec camaye; nache camayepi da'amnaxana na aceite maye chegaqigui ana oliiva qataq iŷaxanot Ñim Nataxala' da yaqto' nataren camaye.

¹⁵Qaq camayepi da ŷataqta huo'o da lpi'iŷaxac da nqouagaxauen, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷasateguet camayepi, nache nataren cam sa no'on. Qaq da huo'otaq huo'o ca lasouaxashet cam sa no'on, nache nataqa'en ŷapalaxat Ñimaye.

¹⁶Qaq ŷoqo'oye ñi 'oonolec da qoñiita da'aqtaxanem ca lŷa ca lasouaxashet, qataq ñi 'oonolec nqouagaxaueetalec ca lŷa, yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' natare'n. Da nqouagaxaunaxac ca no'on shi'axaua ŷataqta huo'o da la'añaxac, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta hua'axaŷa.

¹⁷Saloqnaxana so la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna le'enaxat Elías. Somaye da lataxac ŷataqta 'eeta'ama qomi'; qalaxaye huo'o da lpi'iŷaxac co'ollaq nqouagaxaunot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' saishet da huo'o ca auot, nache ipacchigui da saishet da huo'o ca auot ana 'alhua, iviraxattre'c soua tres vi'ie, qataq so laiñi so lŷa vi'i.

¹⁸Qaq co'ollaq ÿe'eguelaxalec da nqouagaxauen, nache huo'o so auot, huaña nache na nañiguishhec ana 'alhua huo'o da alaÿaxac.

¹⁹Qami' ÿaqaÿarolqa maye sa'amaqtenaqtac So Cristo, da huo'o ca 'oonolec da qoñiita ca'ai da 'eesa lataxac maye qaÿapaxaguenec, qaq da huo'o ca lÿa da huo'otaq ÿe'eguelaxateua'a da lpi'iÿaxac,

²⁰qaq aÿem sauotaique da qauaÿaañita da ca ÿo'otec ca 'etaxaloxoic da ÿaxaañi da ÿo'ottac na lasouaxashetpi, nache camaye nca'alaxateeguesop da nleuaxa qataq ÿañoxt Nim Lo'onatac 'Enauacna da ÿapalaxat na qalota lasouaxashetpi camaye.

1 Pedro

1 Pedro 1

Da Iquinaxanaxac so Pedro

¹⁻²Añem Pedro, maye añem lamaxashec So Jesucristo da sa'axat da na'aqtac, sequiitac 'enauac na ña'amaqten Somaye maye 'eeta'am ca ñaqa'a ca chegaqa'ague maye lma' ye Ponto, Galacia, Capadocia, Asia qataq ye Bitinia. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ipacchigui da maiche lapaqtañi, nache qami' lca'ateua'alo co'ollaxa da yaqto' ñauo'oi qami' lalamaqa'ate. Qataq ñachegoxotchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta qataq da l-leuaxa So Jesucristo, da Ñimaye ñapalaxat 'enauac na qarasouaxashechi da yaqto' qaualaqaigué. Huo'o da iyaxa da Ñimaye ñataqta qami' ñauoteque qataq qami' ñanema da qarlagaxayiqui.

Sho'oxorenaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna

³Ñataqta sho'oxorenaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lta'a So Qarataxala' Jesucristo, cha'aye chegoqchigui co'ollaq nca'aleeguesop da nleuaxa Somaye da Ñimaye naralaxat imauec da qanachaalataxac. Na'aictaxa da saishet da saxaguet da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñauoteque, qalaxaye chegoqchigui da lta'araic lsoxoyec Ñimaye, nache naralaxat da qarataxac qataq qomi' ñanema da 'itchiguiñi qarca'alaxa,

⁴qataq qomi' ñanema 'enauac nam qomi' ñachaxanapecoto maye iqataxaatai' hueta'ague da piguem. Qaq cam qomi' ñachaxanapecoto, camaye saishet da ishet nlaguiñi, qataq saishet da nshepaxan, qataq saishet da deqaqa da 'ena'am aca huoue.

⁵Qami' huo'o da qarpi'iyaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq ñoqo'oye Ñimaye qami' npaxattaleguete, ñauota'a da la'añaxac, yaqto' qami' ishet da qanca'alliuec, ipacchigui dam lapaqtañi 'eetapeguec cam pa'atec na'a'q.

Da npi'iyaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

⁶Qaq ñoqo'oye ñataqta qauamaichiguiñi, na'aictaxa da huo'otaq qami' iuen da cara'acolec da huo'o da qanque'eenaxaqui, souaxat nam qalota lqalaic qataq qañe'eguenataguiiqui maye qaviyeeguet.

⁷Cha'aye dam qarpi'iyaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qami' neto'oto, 'eeta'am na lcat oro: qaq 'eeta'am da 'eetec da lyac na lcat oro da qaiño da qañasaxangui ca norec, qaq nache 'ena'am da qarpi'iyaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qañe'eguen, chegoqchigui na lqalaiguesat. Qaq ñoqo'oye qami' de'era qarpi'iyaxaqui da huo'otaq nache 'eetec de'era da qañe'eguen, nache ñataqta napacalec da lyac ca lcat oro, cha'aye que'eca lcat oro ishet da dolagui. Qaq nache 'eetec So Jesucristo qom nachaxan, nache ñataqta qañañamaxareeta qataq huo'o da ño'oxonnataguec dam qami' hueto'oto qarpi'iyaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸Qami' na'aictaxa da saishet da qanmiŷa'ai' da qauloito'ot So Jesucristo, qalaxaye qauauochech qataq qaua'amaqchiñi Somaye, qataq huo'o da qantonaxaqui ŷataqta lta'araic qataq 'onaxaic, qaq damaye saishet da qaŷañoxot da ŷataqta qaŷa'axatta.

⁹Qami' qoviitaigui da lta'araic qantonaxaqui, cha'aye qauaŷaañi da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' nca'alaxatre'c. Qaq ŷoqo'oye huo'o da qarpi'iŷaxaqui Ñimaye.

¹⁰Som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaxa ŷataqta napaxagueetega qataq ichemaxattega ca llec de'era nca'alaxa. Qataq somayepi ŷa'axattac de'era qami' ŷanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chegoqchigui da lsoxoyec.

¹¹Co'ollaq saxanaxa da naŷa ana 'alhua So Cristo, nache So Saqcha'a La'añaxac da'aqtaxanem som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna dam taŷa'aguet nque'eenaxac Somaye da huaña ana 'alhua, qataq nataqa'en da'aqtaxanem 'enauac da nca'attauro lyac. Qaq som la'aqtaxanaxanecpi Ñimaye huotaique da ŷaŷaten chaq negue't que'eca Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq chaq lagui da naŷa ana 'alhua.

¹²Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷaŷaanaxanaxanec somayepi da de'era ŷa'axattac saishet da lalamaxat somayepi, cha'aye damaye qaŷauotaique da qaralamaxache. Qaq 'era dam na'aqtaxanaxac maye qami' ŷanema som qami' da'aqtaxanema da no'on na'axaŷaxac. Qaq somayepi ŷachegoxotchigui da la'añaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye chegoqo'ot na piguem. ¡Qaq de'era nachera da huotaique nataqa'en da ŷauaachigui co'ollaxa nam chegaqasheguem lamaxashecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

¹³Qaq ŷoqo'oye iuen da ŷataqta qanloitec qataq qauennataxañiitelec ca qauo'oche, yaqto' nache 'eetai' da qauo'ocheetac ca ŷaŷamaqchiguiñi. Qataq ŷataqta imauec da qaua'amaqchiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' ŷo'oteque ca ŷaŷamaqchiguiñi qom ñe'eguelaq So Jesucristo.

Qoñiita'am ca ñalaqpi maye laxaraicpi

¹⁴Qami' co'ollaxa da saxanaxa da qauauattoñi da no'on na'axaŷaxac maye na'aqtageuc So Jesucristo, nache qauo'ocheetac 'enauac nam qauem maye maiche qoñitapeguc. Qalaxaye nagui iuen da imauec da qualaqaiguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna qoñiita'am ca ñalaqpi maye laxaraicpi.

¹⁵⁻¹⁶Qaq ŷoqo'oye saishet da qauo'oche na qauem, nachaqrata da qauŷocheelec namayepi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' lca'ateua'alo da qami' lalamaqa'ate. Qaq ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñimaye 'eeta': «Aŷem maye So'otna huaŷoqtec da ŷataxac, saishet da shena'am na laŷepi. Qaq ŷoqo'oye qami' iuen da huaŷoqtec da qarataxaqui, saishet da qoñiita'am na laŷe shiŷaxauapi.»

¹⁷Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi ñi nmit 'enauacna qataq qaica ca imatalec da lauoché. Nachaqrata da ipagaqchiichigui cam ŷo'ot ñi 'oonolec da shenaqta qataq

ŷa'axat da huo'otaq iuen da ŷauo'o ca nhuaxanaguec huo'otaq ŷauo'o ca nsheetenaguec. Qaq ŷoqo'oye da qami' qoñiŷapec da Qarta'ai Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache iuen da huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñimaye 'enauaque naua na'axa'te da qanachaalataxaqui da qoñiitalec ana 'alhua.

¹⁸Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' nca'alaxateeguesopa dam achaaalataxac maye sa ŷaŷamaxañi, dam qami' ŷapaxagueneque som hua'au qarta'ailpi. Qataq qauaŷaañita da yaqto' qami' huesochiyiñi naqa'en, nache saishet da desheetenaxana cam ishet da qailaxachigui da 'eeta'am na lcat oro huo'otaq na lcat plata;

¹⁹nachaqrata da desheetenaxanalo soua ltago'q So Cristo maye ŷataqta qaica ca 'ena'ama da lya'c. So Cristo co'ollaq qaŷalauat da qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui, nache Somaye 'eeta'am ca qoŷaneuo nachetaqtaxanaxat qagueta llalec maye ŷataqta qaica ca lque'emaxa.

²⁰Qaq damaye maiche lhuennataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq saxanaxa da ŷo'ot ana 'alhua, qaq So Cristo nachaxan ne'enaua pa'atre'c na'axa'te, qaq damaye maiche qana'achequi.

²¹Chegoqchigui So Cristo da qami' qaua'amaqchiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñim ŷe'eguelaxalec da nca'alec naqa'en Somaye, nache ŷami' da llo'oxoyec da lo'onataxanaxac. Qaq ŷoqo'oye qami' qauacheeto'ot da qanaquitaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ŷataqta 'itchiguiñi qanqa'eñi da Ñimaye qami' ŷanema cam qami' ŷachaxanapeguema.

²²Nagui qami' qaualaqaiguet dam 'eesa la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna: nache Ñimaye iŷouec 'enauac na qarasouaxashechi: da yaqto' ñi 'oonolec da qoñiita ŷataqta 'eesa da ŷauotec ca lqaŷa. Qaq ŷoqo'oye ñi 'oonolec da qoñiita ŷataqta imauec naqa'en da lquiyaqteŷaxac qataq da la'añaxac da ŷauotec ca lqaŷa.

²³Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna naralaxat da qarataxaqui, 'eeta'am da ŷe'eguelaxalec da nañiguiñi ñi 'oonolec da qoñiita. Qalaxaye de'era qarañoxoqui saishet da chegoqchiguilo caua yo'oqchiguilo qarta'alli' maye taŷa'alo da imereuo. Nachaqrata da huo'o da qana'achec, cha'aye de'era chegoqchigui da la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq de'era na'aqtaxanaxac ŷachaxan da nca'alaxa maye qaica ca ishet da ilaxachigui.

²⁴Cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «'Enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi 'eeta'am ana huoue; qataq dam la'amaqchec 'eeta'am aca lauoxo anamaye. Ana huoue taŷa'a da deqaqa, qataq naañi ana lauoxo,

²⁵qalaxaye da la'aqtac Ñim Nataxala', saishet da huo'o ca loga't.» Qaq de'era na'aqtac nachera da no'on na'axaŷaxac maye qami' ŷapaxagueneque So Qarataxala' Jesucristo.

1 Pedro 2

¹Qaq ñoqo'oye iuen da qaña'axañiñi da qauo'ocheetac na qauem. Saisheto' da qauatenataxaniitac, qataq saishet da dos naua qoquiitegueto, qataq saishet da qami' quiñaxanaqtaqaiqa, qataq saishet da qami' na'aqtaqa lo'o'.

²Nachaqrata da qanmichiñaique 'enauac na no'on maye itauan da saqcha'a qarca'alaqai, 'eeta'am ca nogotolec maye cheta'ague da ñiguiñi da lhuogoxo da nmitta'a na lche' aca late'e. Qaq da nache qoñiitec de'era, nache qami' no'o'n 'amqaanataxanaxaiqa, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna nache qami' nca'alaxatre'c,

³cha'aye qami' mashe qauañaañita da So Qarataxala' ñataqta soxoraic.

Nam dalaxaic lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna

⁴⁻⁵Qami' qoñiita'am ca coma' maye nca'altauec, maye iueetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da no'oxoosheguem aca lo'onaxanaxaqui maye saqcha'a. Qaq ñoqo'oye qanquiquiñot So Jesucristo, cha'aye nacheso so coma' nca'altauec, qataq ño'otan na shiñaxauapi co'ollaxa. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna lca'aguishec co'ollaxa Somaye da 'eeta'am naqa'en ca coma' maye ñactec da lyac. Nataqa'en qami' no'o'n ltaxañaxanaxanaqa na shiñaxauapi da qaitaxañapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq chegoqchigui So Jesucristo da qaña'añiñot Ñim Lo'onatac 'Enauacna ana nachetaqtaxanaqte maye ñañamaxareeta Ñimaye.

⁶Cha'aye da la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nanettalec ana la'aqtac lmalate Ñimaye 'eeta': «Añem da soota'a ye Jerusalén qalaq sheeta'am ca coma' maye qaica ca 'ena'am da lyac qataq nca'aguishec. Añem coma' maye ñataqta nhuenec qaq da ño'onataxanaxac ñelletañi ca ñyec. Qaq cam Añem pi'ña'a nache camaye saishet da qañatenachet.»

⁷Qami' qaua'amaqchiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñoqo'oye ñataqta huo'o naq naigui qanqa'eñi se'eso coma' maye qaica ca 'ena'am da lyac. Qalaxaye nam saishet da ña'amaqten, nache ño'ot dam la'aqtaxanaxac ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eeta': «So coma' maye ño'otan co'ollaxa som ño'ottac añi no'onaxanaxaqui late'eraí, nacheso nagui som ñe'eguelaxa da ñataqta nhuenec da qaño'ot ca ñyec.»

⁸Nataqa'en ye ñya nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «'Ena nam coma' maye qalota na desalliilec; qataq qalota na pogolaxaisop.» ¡Qaq namayepi ivireguet de'era! ¡Souaxat da saishet da ña'amaqten da na'aqtaguec So Jesucristo!

Nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna

⁹Qalaxaye qami' qaualliquiitaigui na llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna; qami' ltaxañaxanaxanaqa na shiñaxauapi da qauo'onataxaniitacot Ñim Nta'a; qataq qami' lalamaqa'ate. Qaq de'era chegoqchigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq qami' nqateeguesopa na napalaxa maye nachera da ñe'etaxaloxo, nache qami' inoxonaqcheteua'alo da yo'oqchiguiñi maye qaica ca 'ena'am da lyac. Qaq

ŷoqo'oye qaua'axache da llo'oxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qami' ŷo'oteque.

¹⁰Qami' co'ollaxa saishet da qami' lalamaqa'ate Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye nagui ŷataqta qami' lalamaqa'ate Ñimaye. Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaxa saishet da qami' ichoxoreeta'ape, qalaxaye nagui Ñimaye ŷataqta qami' lauotaqa'ate.

Da no'on nataxac maye ishet da qanayeeque

¹¹Qami' ñauochaxau' ŷaqaŷarolqa maye sa'amaqtenaqtac So Cristo, qami' qoñiita'am ca chegaquaec maye cara'acolec da hueta'a ana 'alhua. Saisheto' da qoquiitalec da maiche qaralamaxache qarqopitaxanaqtaiqui, cha'aye da qauo'oche damaye, nache qami' iqataqche't.

¹²Qataq ŷataqta qano'onaxache da qarataxaqui da qoviitaigui cam shiŷaxauapi maye saishet da ŷa'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Yaqto' na'aictaxa da saishet da qami' iyacna'ape nagui da qami' detaqtegalo, 'eeta'am naqa'en da qami' 'etaxaloxoicpi, qalaxaye namayepi ila'a qome ca ŷaŷamaqchiguiñi qaro'onataxanaxaqui, nache ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qom ivita ca na'a'q da ñi 'oonolec da qoñiita ŷaneuo da lo'onataxanaxac.

Huo'o naq 'enec qanqa'en na nta'alpi

¹³Da yaqto' qaica ca qauema naua la'aqtaqa da detaqtega So Qarataxala' Jesucristo, nache qami' iuen da ŷataqta qaulaqaiguet 'enauac na nta'alpi. Qataq qaulaqaiguet ñi lataxala' na nta'alpi maye netaña ye nŷecpi ye Roma, cha'aye ñimaye nacheñi ñi qoŷanem da na'añaxac da ilotague' na 'alhuapi.

¹⁴Qaulaqaiguet nataqa'en na ŷaneuo co'ollaxa ñimaye, da yaqto' ŷauo'o ca nhuaxanaguec nam ŷo'ot ca qauem, qataq ŷauo'o ca nsheetenaguec cam ŷo'ot ca 'onaxaic.

¹⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna huotaique da qauo'oche ca ŷaŷamaqchiguiñi, yaqto' na shiŷaxauapi maye qaica ca ŷaŷaanapec, qaica ca qami' ŷasaxaleguete qarasouaxashechi.

¹⁶Qami' huesochiyiñi cha'aye qauo'onataxaniitacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye saishet da souaxat da qami' huesochiyiñi, nache ishet da qauo'oche ca qauem.

¹⁷Nachaqrata da ŷataqta huo'o naq 'enec qanqa'eñi 'enauac na shiŷaxauapi qataq ŷactec qanqa'eñi da qarauotaxanaqtaiqui nam ŷa'amaqten So Jesús. Qavio'oxoyiñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq huo'o naq 'enec qanqa'eñi ñi lataxala' na nta'alpi maye netaña ye nŷecpi ye Roma.

Da lo'onataxanaxac na nlatacpi

¹⁸Qaq na nlatacpi samaxalec da ŷalaxaguet na na'aco'pi qataq huo'o naq 'enec naqa'en. Qalaxaye saishet da nda'a't da ŷalaxaguet na no'on da lataxac qataq choxonnataxanaxaic, nachaqrata da nataqa'en ŷalaxaguet na qauemaicpi.

¹⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna ãaalec da nqouagaxa nam souaxat da ãalaxaguet Ñimaye, nache huo'o da nque'eenaxac maye choche qaỹo'otec qataq na'añaxateguet.

²⁰Da huo'o ca qaỹauo'o ca nhuaxanaguec souaxat da huo'o ca ão'ot qauem, nache camaye da na'añaxateguet qataq lhueneguet ca nque'eenaxac, nache de'era saishet da qaỹa'aalac. Qalaxaye da huo'otaq huo'o ca nque'eten qataq na'añaxateguet da nque'eenaxac souaxat da ão'ottac ca ãaỹamaqchiguiñi, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ãaalec da nqouagaxa camaye.

²¹Da huo'o ca choche qaỹo'otec da nque'eenaxac, nache no'on da tachigui lauel da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ca huo'o da nque'eenaxac, nache iuen da na'añaxateguet. Cha'aye 'era da 'eetec co'ollaxa So Cristo da yaqto' qomi' ishet da seloxolec Somaye, cha'aye huo'o da nque'eenaxac co'ollaxa souaxat qami'.

²²So Cristo saishet da huo'o ca lasouaxashet, qataq saishet da huo'o ca ãatenachet.

²³Qataq co'ollaq qaisheuetac, qalaq saishet da ãe'eguelaxata'aguet da nsheunaguec, qataq saishet da ãsauaxattac som ão'otpi da nque'eenaxac. Nachaqrata da hua'aqta'a da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da huapegue' qataq ilo'ogue, cha'aye Ñimaye nmit qome 'enauacna qataq ipagaqchiichigui ca lataxac.

²⁴So Cristo ãache 'enauac na qarasouaxashetpi, cha'aye ileualec so npe'enaxaqui. Qaq ão'ot damaye yaqto' qomi' saxanaxañi 'enauac nam so'otaqtac qauem, nache ndotec da so'otaqtac cam 'onaxaic. So Cristo co'ollaxa ãataqta qaique'emaqchet, yaqto' ishet da qami' no'oite'.

²⁵Qami' co'ollaxa qoñiita'am aca qaguetapi maye isomtac, qalaxaye nagui mashe qañe'eguelaqaiua'a So Cristo maye 'eeta'am ca ilotague' ana qagueta, qataq npaxattalec.

1 Pedro 3

Da 'eetec da lataxac caua namoxou'

¹Qami' 'alpi maye mashe qauaroñi, aña 'oonole da qoñiita iuen da ãalaxaguet ca lhua. Cha'aye da nache qoñiitec de'era, nache camayepi da saishet da ãa'amaqten da na'aqtaxanaxac maye nachera dam no'on na'axaỹaxac, qalaxaye ila'a dam lataxac aña 'oonole da qoñiita, nache nachera dam ishet da da'amqaanataxan naqa'en. Saishet da iuen da qautaqaitecot,

²cha'aye camayepi maiche ila'a da no'on da qarataxaqui qataq qavio'oxoyiñiitac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³⁻⁴Qami' saishet da qaupi'itaxañiitega da nachera dam yo'oqchigui napicnaxac aña 'oonole maye ileguemaxatapigui, huo'otaq ana 'otaqte maye chegaqagui na lcat oro, huo'otaq ana npoto maye qaica ca 'ena'am da lyac da nachena nam qami' ãaueegueta da qami' 'onaxail. Da qaryaqui saishet da chegoqchigui da

yo'oqchigui qano'otaxaqui, nachaqnata nam huetaigui añi qarquiyaqchi. Qaq ñoqo'oye qami' iuen da qavi'imaqaitac qataq qami' huotaxanaqtaqail. Qaq de'era nyac saishet da imeuo, qataq damaye ñataqta lta'araic naqa'en da naigui Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Cha'aye huo'o so 'alpi so lataxac co'ollaxa de'era, maye ña'amaqteetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ñoqo'oye ñataqta ñalaxaguet ñi lhua añi 'oonole.

⁶Era da 'eetec co'ollaxa aso Sara, cha'aye ñataqta ñalaxaguet so lhua Abraham. Ñoqo'oye asomaye da iñaxana, qalaq 'eeta': «Ñataxala'» Qaq qami' nagui da qauo'оче ca ñañamaqchiguiñi, qataq saishet da huo'o ca qayi'iitaique, nache qoñiita'am asomaye.

⁷Qaq nache 'eetec nataqa'en qami' ñalleppi maye mashe qauaroñi, ñi 'oonolec ñataqta nañateete' qataq ichoxoren aca lhua, qataq qauañachiñiita da saishet da 'eeta'am da qara'añaxaqui acamaye. Cha'aye nataqa'en acamaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachaxanapeguem da nca'alaxa maye chochaq tatec. Qaq qami' da nache qoñiitec de'era, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'axaña da qanqouagaxaunaxaqui.

Da lataxac na ña'amaqten So Jesús

⁸Qaq da pa'atec, qami' iuen da qoviitaigui da 'oonolec da qarhuennataqai, qataq ñi 'oonolec ñataqta ñauotec ca lña qataq qanañañeta't, yaqto' nache 'eetai' da qana'ayeeta'a't. Qataq ñataqta qami' soxoraiqa, qataq huesota da qarataxaqui.

⁹Da huo'o ca qami' ño'oteque ca qauem, nache qami' saishet da qavi'enaxachiña'aguet, qataq da huo'o ca qami' isheueeta'ape, nache saishet da qavi'enaxachiña'aguet da nataqa'en qausheuñi camaye. Nachaqrata da qanqouagaxaunñiyot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñaalec da lqouagaxanaqtaic que'eca shiñaxaua, cha'aye Ñimaye qami' lca'agui'she da qami' ñanema da lqouagaxanaqtaic.

¹⁰Cha'aye naua nanettaleguete ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eetra': «Nam imauec da lquiyaqteñaxac da huo'o da lyaxa da nca'altauec qataq machiguiñi, nache iuen da ntelañi da saishet da datenataxan, qataq saishet da sa iyacna'ape naua la'aqtaqa da detaqtega ca lña;

¹¹qataq iuen da ño'ot ca ñañamaqchiguiñi qataq ñaxaani da ño'ot ca qauem qataq huetaigui da lactapiguiñi da ñalectaigui na lañepi.

¹²Cha'aye Ñim Nataxala' ñataqta ntela'a nam ño'ot ca ñañamaqchiguiñi, qataq hua'axaña da nqouagaxaunaxac, qalaxaye Ñimaye ñataqta npa'aguene' na ño'ottac na qauem.»

¹³Qaq ñoqo'oye ¿negue'tom ca ishet da qami' ño'oteque ca sa ñañamaxaani, da huo'otaq nache 'eetai' da qauo'ochetac ca ñañamaqchiguiñi? ¡Qomye qaica!

¹⁴Qalaxaye da qauo'ochetac ca ñañamaqchiguiñi qalaq ñaq 'eetalec da huo'o da qanque'eenaxaqui, qalaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñaaleguete ca

lqouagaxanaqtaic. Qaq ñoqo'oye saishet da huo'o ca qayi'iitega, qataq qami' icolanaqche't.

¹⁵Nachaqrata da qavio'oxonñiitac So Cristo maye Qarataxala'ai, qataq qami' lhuotte' da qaua'aqtaxañim na shiñaxauapi da 'eetec da huo'omshe huo'o da qarpi'iñaxaqui So Cristo qataq dam ñachaxanapec.

¹⁶Qalaxaye qauacheetaigui da qarauotaxanaqtaiqui qataq da 'enec qanqa'eñi namayepi. Qataq qano'onaxacheela't qami' maye qoquiitague' So Cristo, yaqto' saishet da tatapigui da qarvilli da huo'o ca qarasouaxashechi. Yaqto' nam sa iyacnapec da detaxaña da no'on qarataxaqui, namayepi ishet da maiche na'aloxon souaxat naua maiche la'aqtaqa.

¹⁷Qaq da qami' taleguete da huo'o da qanque'eenaxaqui souaxat da qauo'ocheetac da ñañamaqchiguiñi, nache ñañamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq damaye ñañamaqchiguiñi, qaq saq 'ena'am da qauo'ocheetac ca sa ñañamaxañi.

¹⁸Cha'aye So Cristo 'oonolec co'ollaxa da ileu, nache sa lña da ñe'eguelaxalec da ileu, da yaqto' ñapalaxat na qarasouaxashetpi. Somaye ñataqta soxoraic qataq qaica ca lasouaxashet qataq huo'o da nque'eenaxac, souaxat na 'etaxaloxoicpi da yaqto' qami' qaviyeeta'a da qanauochaxauai Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Som ñalauatpi So Cristo, somayepi ilaxachigui da lo'ocñaxac, qalaxaye Somaye nca'alec yaqto' taigui da lca'alaxa saqcha'a.

¹⁹Qaq huaña, nache jec da da'aqtaxanem som saqcha'a nca'alaxapi maye qaicoñettai' da mashe dauegaxan Somaye.

²⁰Som saqcha'a nca'alaxapi maye sa ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna so na'a'q maye huetaigui co'ollaxa so Noé. Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta huo'o da lhualaxavic da iuatta'a somayepi da naralaxat da lhuennataxac co'ollaq ñaq ño'ottac so Noé aso nnotaxaqui maye quiguingui na 'etaxat, qalaxaye somayepi saishet da ño'ot damaye. Qaq ñoqo'oye saq 'amaqtaq so huenotoigui aso notaxaqui da yaqto' nca'aleeguesop so 'etaxat maye ipaxalec ana 'alhua, qaq nacheso se'eso 'etaxat so ñauec se'esoua ocho shiñaxau' da ñanaña so ñataqta ñañamaqchiguiñi.

²¹⁻²²Qaq se'eso 'etaxat, nacheso so naigui dam seuenaqtac naxa nagui da so'otac da achelaxac dam chegoqchigui da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' nca'alaxatre'c. Qaq de'era achelaxac maye ñataqta 'eesa saishet da iño da yo'oqchigui qaro'ocñaxac, nachaqrata da señaxanaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da iñoec na qarasouaxashetpi, yaqto' saishet da seuennaqttega da huo'o ca qarasouaxashet. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' nca'alaxatre'c, chegoqchigui naqa'en da saxaigui dam qanachelaxac, cha'aye So Jesucristo nca'aleeguesop da nleuaxa, ime, nache taigue da piguem, da nso'ooni, neta'ague da aloic Ñim Lo'onatac 'Enauacna hueta'a yem ñataqta ño'oxoraq qataq huaña da ilo'ogue 'enauac nam

lamaxashecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq 'enauac nam laŷepi maye saqcha'a, maye nataqa'en huo'o da la'añaxac qataq da 'enec.

1 Pedro 4

Da achalataxac maye ŷoqta ŷaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Iuen da qami' lhuotte' da qanqui'ichiñi, qoñiita'am da 'eetec So Cristo da huo'o da nque'eenaxac co'ollaq hueta'a ana 'alhua. Cha'aye da qami' qanqui'ichiñi da qoñiita'am Somaye, nache saishet da qoquiito'ot da qauo'ocheetac na qarasouaxashechi.

²Qaq damaye ŷachaxan da qaŷa'axañiiuec da qoquiitegueto naua qauema qarqopitaxanaqtaicolli', huaña nache dam ñaq huo'o qanachaalataxaqui qoquiilec da qauo'oche dam ŷataqta 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Cha'aye mashe qalote' soua na'axa'te da qauo'ocheetac nam qauem maye ŷo'ottac nam saishet da ŷa'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Se'esoua na'axa'te qami' qoviitaigui nam ŷotta'a't namanaxanaqtaiguesat, qataq na qauem nqopitaxanaqtaiguesat, qataq qami' taxaiqa, qataq qaualliquiitaua'a na naponaxacpi maye ishet da huaigui da qaŷo'ot ca qauem, qaq dam ŷataqta ŷactec da qauem maye qauo'ocheetac, nachera dam qanatamñeetacot na ne'enaqtacpi maye saq 'en.

⁴Qalaxaye nagui qami' mashe saishet da qaualliquiitaigui namayepi, ŷoqo'oye namayepi saishet da qami' iyacna'ape da qami' detaqtegalo.

⁵Qalaxaye namayepi mashe saqaŷaloq da ŷa'axatem 'enauac nam ŷo'ottacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim nmitna maye mashe naŷamaxattai' da nmit na shiŷaxauapi maye nca'altauecpi qataq nam mashe ileupi!

⁶Cha'aye nachera da huo'omshe So Cristo ŷa'axat da no'on na'axaŷaxac ivira'a da da'aqtaxanem na mashe ileu: da yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da mashe ime da nmit nam ŷo'ottacpi namayepi co'ollaq ñaq nca'altauec, nache so saqcha'a lca'alaxa somayepi ishet da hueta'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

Da qanayeuapegue' na naŷepi

⁷Mashe nayeeta'a ye loga't 'enauacna. Qaq ŷoqo'oye ŷataqta qanloitec, qataq ŷataqta sa qauasaguiyi da qanqouagaxauñiitac.

⁸Qalaxaye ŷataqta ŷactec qanqa'eñi da qarautaxanaqtaiqui ca qarŷai, cha'aye da nsxoyec nachera da ŷapalaxat na nasouaxashetpi.

⁹Qataq ñi 'oonolec da qoñiita ŷataqta ilo'oguet ca lŷa da namaxasoxoic, qataq saishet da quetapeguelec, nachaqrata da ŷo'otec da lamaicŷaxac camaye.

¹⁰Ñi 'oonolec da qoñiita ŷaconeguet na no'on lachetaqtaxanaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna: Qaq no'on da ŷataqta qauloiteguet da qoviŷapegue' na qaraŷepi.

¹¹Da huo'o ca qoñanem da ñaŷaten da ltaxaŷaxac, qaq no'on da ña'axat da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq da huo'o ca ñaŷaten da itauan na laŷepi, nache iuen da ño'ot, ŷachegoxotchigui da la'añaxac maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ŷami' da ño'ot damaye. Qaq huaña, nache 'enauac nam qauo'oche, chegoqchigui da na laŷepi shiŷaxauapi ño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, chegoqchigui So Jesucristo som chochaq tatec da llo'oxoyec qataq da la'añaxac. Aja', nache 'eetec.

Da nque'eenaxac ca quetague' So Cristo

¹²Qami' ñauochaxau' ŷaqaŷarolqa maye qoquiiague' So Cristo, saishet da qami' ŷe'elaqche't qom qaviyeeguet na lqalaguesat maye ŷe'eguen da qarpi'iŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye damaye saishet da sa qaŷauanapega.

¹³Nachaqrato' da ŷataqta qauamaichiguiñi da ishet da qanqui'ichiñi da qoñiŷa'am da nque'eenaxac co'ollaxa So Cristo, yaqto' nataqa'en huo'o da qantonaxaqui qom ñe'eguelaq Somaye da ŷachaxan da llo'oxoyec qataq da la'añaxac.

¹⁴Da huo'otaq huo'o ca qami' isheueeta'ape souaxat da qarpi'iŷaxaqui So Cristo, qaq no'on da que'eca qansheunaguiqui, 'eeta'am qanqa'eñi ca qana'achecŷaxaqui maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq de'era naigui da som ño'oxoraic Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'eetai' da qami' hueta'agueta.

¹⁵Qaq da huo'o ca 'oonolec da qoñiita da huo'o da nque'eenaxac, qalaxaye saishet qome da souaxat da laataxanaxaic, huo'otaq cachaxaic, huo'otaq da ño'ottac na qauem, huo'otaq tatapegueua'a ca sa lalamaxat.

¹⁶Da huo'o ca 'oonolec da huo'o da nque'eenaxac souaxat da quetague' So Cristo, nache saishet da huo'o da la'agaxa, nachaqrata da ŷaatacot da na'achecŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna souaxat da quetague' So Cristo.

¹⁷Mashe ivita ye laloqo' da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit 'enauac na shiŷaxauapi, nache ŷa'auaxaachiguiñi da nmit na maiche lalamaxatpi. Qaq da ŷa'auaxaachiyiñi da qomi' nmi't qataq ŷauo'o da qanque'eenaxac, nache i'chaq 'eetec ca taŷa'aguet nque'eenaxac nam saishet da ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

¹⁸Qataq da huo'o da lqalaic da nca'alec nam ño'ottac da ŷaŷamaqchiguiñi i'chaq 'eetec qome cam taŷa'aguet na qauemaicpi qataq na 'etaxaloxoicpi!

¹⁹Qaq ŷoqo'oye nam huo'o da nque'eenaxac souaxat da maiche ŷasheeteguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache iuen da queto'ot da ño'ottac cam ŷaŷamaqchiguiñi qataq hua'aqta'a da Ñimaye ilotague', cha'aye Ñimaye maiche lo'onatac da nachaalataxac camaye qataq ŷataqta ipacchigui cam ŷachaxanapec.

1 Pedro 5

Na lataxala'pi na ŷa'amaqten So Jesús

¹Sauotaique da sami' da iqataxac na lataxala'pi na 'amqaanataxanaxaicpi. Cha'aye aýem nataqa'en aýem nataxala' shena'am namayepi qataq sauachigui da 'eetec da nque'eenaguec So Cristo. Nataqa'en qom ñe'eguelaq So Cristo da ýachaxan dam qaica ca 'ena'am llo'oxoyec, nache aýem ñeuanaua'a da llo'oxoyec Somaye. Qaq da iqataxac 'eeta':

²Qanchilýa'a na shiýaxauapi maye qami' ipataxagueta Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qauloýeegue, cha'aye namayepi lalamaxat Ñimaye. Qanchilýa'a namayepi 'eeta'am da ltelaqtaxanaxac ca qagueta lo'o da ntela'a aca ilotague' lalopi. Qaq damaye ýataqta qanasapacheetelec da qauo'ocheetac, cha'aye nachera da 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaq saishet da choche qami' qaýamaqtaleguete. Saishet da qauo'ocheetac damaye da choche qanaquicheeta'a da qanaviqui aca anom, nachaqrata da ýataqta qanasapacheetelec da qaro'onataxanaxaqui.

³Saishet da 'eeta'am qanqa'eñi da qami' na'aco'ye nam qami' ipataxagueta Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qauloýeegue; nachaqrato' da qanpogoxoiñiýapegue' da qami' laloqnaxanaqa'ate namayepi.

⁴Yaqto' qom ñe'eguelaq So Cristo maye Lataxala' nam ilotague' na 'amqaanataxanaxaicpi, nache qami' qauacoñiiguete ca qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec qansheetenaguiqui maye qaica ca loga't.

Nam na'atta'a't 'amqaanataxanaxaicpi

⁵Qaq nache 'ena'am nataqa'en qami' nsoxoppi, ýataqta qaulaqaiguete ca la'aqtac na lataxala'pi na ýa'amaqten So Jesús. Qataq 'enauac da qoñiita saishet da qana'amaqchiñi, cha'aye ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «Ñim Lo'onatac 'Enauacna ýataqta dataýa'aguete na na'amqaanataxanaxaicpi, qalaxaye ýami' ca ntaunaguec nam saishet da na'amaqten.»

⁶Qaq ýoqo'oye saishet qome da qana'amaqchiñi, qataq qauacoñiiguete da lamaxasoxonaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye ýataqta 'añaxaic. Qaq qom ivita ca laloqo', nache Ñimaye qami' ýo'oteque da qoñiýa'am na laýepi shiýaxauapi maye 'amaqtaqaicpi.

⁷Qaq ýoqo'oye 'enauac na qauennacheetapega ýataqta qaumachiýo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye qami' ilotegueto.

⁸Qataq ýataqta qanaýaanaxanaqchiñi, qataq qami' lhuotte' da huo'o ca qaviyeeguete, cha'aye so pa'aguenataxanaxaic, somaye nmittaique ca ishet da ilaxachigui, 'eeta'am ca quiyoc da desoqtac.

⁹Qanachaachiýa'aguete da lcanaxanaxac, qataq qauauo'oi ca qarpi'iýaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq saishet da huo'o ca huaña da qauqolectaxañi. Cha'aye mashe qauaýaañi da 'enauac ana 'alhua da huo'o nam quetague' So Cristo da nataqa'en huo'o da nque'eenaxac 'eeta'am da qoñiita.

¹⁰Qalaxaye qom ime da qami' cara'ac da huo'o da qanque'eenaxaqui, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ñe'eguelaxatalo da qaica camachaqa da qoñiita. Qaq ñoqo'oye qami' saishet da qaña'axañiuec da qarpi'iñaxaqui Ñimaye; qaq Ñimaye qami' ñanema da qara'añaxaqui da yaqto' saishet da qauqalvi qataq qami' ño'oteque da nache 'eetai' da huo'o da qarpi'iñaxaqui. Qataq qantooñita'ac da Ñim Lo'onatac 'Enauacna maiche qomi' lca'agui'she, chegoqchigui naqa'en So Jesucristo da yaqto' ña'araxaua'a da qaica ca 'ena'am llo'oxoyec lo'onataxanaxac.

¹¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna do'onataxana dam qaica ca 'ena'am la'añaxac maye chochaq tatec. Aja', nache 'eetec.

Da pa'atec nquinaxanaxac

¹²Ñi Silvano maye aýem itauaatac da ñiyiñi ana'ana saq aloc ñere. Ñimaye samata'ac da ñataqta sa naralaxat da lataxac da quetague' So Cristo, qataq taiguat da qaipi'iña'a. Qami' samaxalo ana ñere da qami' seqatalo qataq ñataqta 'eesa da 'enauac nam 'onaxaic maye qami' ñanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñachaxan Ñimaye da ñataqta lta'araic da lauoché da qoñiita. ¡Qaq ñoqo'oye saishet qome da qauqolliguichi da lsoxoyec Ñim Lo'onatac 'Enauacna!

¹³Qaq nam quetague' So Cristo maye netaña na ñyecpi na Roma qami' iquiita'ape. Namayepi 'ena'ama qami' da na'attaua'a na lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye maiche lca'aguishecpí. Nataqa'en qami' ñamaxalo da lquinaxanaxac ñi Marcos, ñim ñataqta ñauotaxat 'eeta'am ca yo'oqchigui ñalec.

¹⁴Qaq ñi 'oonolec da qoñiita da nquine' ca lña qalaq ñataqta napigoxoi'. Qaq aýem señaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qami' ñanema ca qarlagaxayiqui qami' maye qami' lalamaqa'ate So Cristo.

2 Pedro

2 Pedro 1

Da Iquinaxanaxac so Pedro

¹Añem, Simón Pedro, so'onataxaatacot So Jesucristo, Som añem ñamaq da sa'axatec da la'aqtaxanaxac. Qauacoñiiguet da iquinaxanaxac. So Jesucristo maye ñatamnaqtacot qataq Qarca'alaxaqui, Somaye ñataqta no'on da latxac qataq ichoxoren 'enauac da qoñiita, cha'aye qami' ño'oteque da qaup'iña'ai Somaye 'eeta'am da qomi' ño'oteque da sepi'iñaqa'a Somaye.

²Señaxaatacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ñataqta qami' ñauoteque qataq qami' ñanema da qoviitaigui da qarlagaxayiqui, qataq da nache 'eetai' da qami' lhuotte' da nquictauc da ñataqta qauauattoñiita Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq So Qarataxala' Jesús.

Da achalataxac maye ñoqta ñañamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna

³Ñim Lo'onatac 'Enauacna do'ogoxona da la'añaxac da yaqto' qomi' ñanema 'enauac nam seuenaqtaique, qataq yaqto' ñachaataqtaigui dam ñataqta 'eetapeguec. Nataqa'en Ñimaye qomi' ñanema 'enauac de'era co'ollaq qomi' ñauattonaxanaxaneque So Jesucristo. Qataq chegoqchigui Somaye da qomi' lca'agui'she da yaqto' ñeuanagaua'a da llo'oxoyec da lo'onataxanaxac.

⁴Nataqa'en qomi' ñanema 'enauac nam latxacpi maye ñataqta 'onaxaic qataq huo'o da lta'araic naigui maye qomi' ñachaxanapeguema co'ollaxa. Qaq nache chegoqchigui damaye da qami' ishet da qoñiña'am da latxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saishet da qoñiña'am na shiñaxauapi 'etaxaloxoicpi maye huetalec ana 'alhua, cha'aye na qauem lqopitaxanaqtaiguesat namayepi, nachena na ilaxachigui na lañepi shiñaxauapi.

⁵Qaq ñoqo'oye, da iqataxac no'on da ñataqta qanpogoxoiñiñapegue' da: qaua'añaxachiichiguiñi da qarpi'iñaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qana'añaxache da qauo'oche ca ñañamaqchiguiñi, qataq qanpogoxoiñiñapegue' da ñataqta qauauattoñiita Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

⁶qataq ñi 'oonolec da qoñiita da nala'agueta da nllerañi naua qauema lqopitaxanaqtaico. Qataq qauauo'oi da qarhualaxaviqui, qataq qaña'añiñot da qanachalataxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

⁷qataq qauauochech na qarañepi maye ña'amaqteetac So Cristo, qaq da pa'atec, iuen da qauauochech 'enauac na lañepi, qaica ca qauñocheeteguena.

⁸Da qami' qauauattoñi So Jesucristo, nache maiche qauo'oche 'enauac de'era qataq qanpogoxoiñiñapegue' da qanquiquiita'aguet da ñataqta ñañamaqchiguiñi. Huaña, nache ivita da nda'a't da ñañamaqchiguiñi qauo'ocheetac.

⁹Qaq cam saishet da ño'ot de'era, nache camaye 'eeta'am da sa nauaañi qataq icoua'ai da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñapalaxat 'enauac nam qauem maye ño'ot co'ollaxa.

¹⁰Qami' ñaqaña't, Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' lca'agui'she da yaqto' qaualliyoiogui na lalamaxatpi. Qaq da qauauoitaique da nache 'eetai' da qaualliquiitaigui namayepi, nache qami' iuen da qanquigaxachiitec da qana'añaxataxaqui da qauo'оче 'enauac de'era. Qaq da nache qoñiitec de'era, nache saishet da huo'o ca nqanaxat da qanachaalataxaqui da qaua'amaqchiñiitac So Cristo.

¹¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta qami' ntootegueque da qami' ñaconegueta da yaqto' qaunoxoñiua'a da lo'onataxanaxac So Qarataxala' qataq Qarca'alaxaqui Jesucristo, qom nachaxan da ilo'ogue 'enauacna.

Da ñataqta 'eesa napaxaguenataxanaxac

¹²Qaq ñoqo'oye aýem shecto'ot da qami' seuennataxanaxaatapegueque de'era, na'aictaxa da qami' mashe qauañaañi damaye, qataq ñataqta saishet da qoquiña'ai de'era 'eesa lataxac maye qami' qañapaxagueneque.

¹³Nagui da ñaq ñeca'altauec, nache aýem sa'amaqten da maiche ño'onataxanaxac da qami' seuennataxanaxaategueque 'enauac de'era.

¹⁴So Qarataxala' Jesucristo mashe aýem ñañaanaxanaxanec da saqañaloq da ivita ca loga't da ñachaalataxac;

¹⁵qalaxaye aýem ñataqta ñepogoxouetapegue' da yaqto' qami' qantooñita'ac de'era iqataxac, na'aictaxa qom mashe ime da seleu.

¹⁶Co'ollaq qami' sapaxaguenaqtapegueque da la'añaxac So Qarataxala' Jesucristo qataq da lle'eguelaxasoxoc, nache qomi' saishet da maiche so'otaq ca qara'aqtaxanaxac, nachaqrata da ñataqta ñimaqa'ai' co'ollaxa da seloqtagui de'era lta'araic la'añaxac So Qarataxala'.

¹⁷⁻¹⁸Qomi' sauanaqchigui co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a, dam ño'otec So Jesús da lta'araic 'enec qataq ñachaxan dam qaica ca 'ena'am llo'oxoyec Somaye. Qaq nache huaña aña saqañoqotchequemec 'alhua maye sa qaishetapec da sa'axasoqchigui co'ollaq Ñim qaica ca 'ena'am da la'amaqchec qataq da llo'oxoyec co'ollaq 'eeta': «'Ena na Ýalec. Aýem ñataqta ñauotaxat namaye, qataq ño'ot da ñamaicýaxac.»

¹⁹Qaq aýem ñataqta 'eesa ñaqa'en de'era la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ña'axattac co'ollaxa so la'aqtaxanaxanecpi Ñimaye. Qaq ñoqo'oye qami' ñachoxoreetoigui da ñataqta qana'axañoña de'era na'aqtaxanaxac, cha'aye damaye nachera da qami' da'aqtaxanema da 'eetec da qanachaalataxaqui, choche ivitta'a que'eca na'a'q qom ñe'eguelaq So Cristo, nache naralaxat da qanachaalataxaqui.

²⁰Qalaxaye hua'auñi qome da qami', iuen da qauaỹaañi da qaica ca napaxaguenataxanaxac da chegaqagui ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da maiche qandoolec da qaỹa'axategue ca naigui,

²¹cha'aye 'enauac som hua'au la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da huo'o ca 'oonolec da maiche nallegoxottela't ca la'aqtaxanaxac. Nachaqrata da 'enauac somayepi ãa'axattac dam chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta ãauecta'aguet da lhuennataxac.

2 Pedro 2

Na napaxaguenataxanaxacpi maye saq 'en

(Judas 4-13)

¹So Israel le'ecpi huo'o co'ollaxa na 'eetega da lamaxayec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye saishet da 'en. Qaq nache 'eetec nataqa'en da qoñiita da huo'o na napaxaguenataxanaq da 'eetega lamaxashec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye saq 'en. Namayepi ãan da napaxaguenataxanaxac maye saq 'en qataq huo'o da lchec, qalaxaye saishet da qananomiãa, ivira'a da 'eetega So Jesucristo da saishet da deca'alaqtaxan. Qaq ãoqo'oye namayepi ishet da nque'elaxatta da qailaxachigui.

²Qataq qalota qome na shiãaxauapi da 'eeta'am ne'ena dapaxaguenataxanapec maye tenataxanaxaicpi, maye ão'ottac 'enauac nam maiche 'eetapeguecpi. Qaq souaxat namayepi, nache na shiãaxauapi qauema naua la'aqtaqa da detaqttega na quetague' So Cristo qataq dam lataxac namayepi.

³Ne'ena napaxaguenataxanaqpi maye tenataxanaxaicpi, namayepi choche quetague' da lqopitaxanaqtaic da ãaconeguet aca anom, qataq nauec acamayec souaxat da latenataxanaxac. Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe qaỹoqttega da lhuennataxac da ãauo'o ca nhuaxanaguec namayepi, qaq namayepi saishet da ãet que'eca nhuaxanaguec.

⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet co'ollaxa da ichoxonnai' som lamaxashecpi maye huo'o da lasouaxashet, nachaqrata da ãamaxaña ca nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi. Huaña da qaicoñera'aguet na napalaxa, choche ivitta'a que'eca na'a'q qom nmit 'enauacna Ñimaye.

⁵Nataqa'en Ñimaye saishet da ichoxonnai' so shiãaxauapi 'etaxaloxoicpi so na'a'q maye huetaigui so Noé. Nachaqrata da namaq co'ollaxa so auot, nache npaxaasheguem naqa'en ana 'alhua, nache 'enauac ileu somayepi. Qaq chaqsota so Noé nca'alaxatec, som 'eetega co'ollaxa so shiãaxauapi da ão'ot ca ãaãamaqchiguiñi. Qaq so Noé huo'oi soua lãa't siete lca'alaxau'.

⁶Ñim Lo'onatac 'Enauacna nataqa'en ãauo'o da nhuaxanaguec so shiãaxauapi maye lma' ye ñyecpi ye Sodoma qataq ye Gomorra, nache ãavigaxat, iviraxata'a da ndota't na alo, da yaqto' laloqnaxanaxat, dam huotaique 'eetec maye talec naqa'en nam shiãaxauapi maye qauemaicpi.

⁷Qalaxaye so Lot saishet da ÿavigaxat, cha'aye se'eso ÿale ÿataqta no'on da lataxac, qataq huo'o da nqui'ic da ilotagui na qauem maye ÿo'ottac se'eso shiÿaxauapi.

⁸Se'eso no'on da lataxac ÿale hueta'a se'eso nÿecpi, nache 'enauaque naua na'axa'te da lta'araic da nqui'ic, souaxat da imeteetac qataq hua'aqtega nam qauemsat maye ÿo'ottac se'eso shiÿaxauapi.

⁹Qaq de'era qomi' ÿachaxanalo Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da Ñimaye ÿaÿaten da ÿaÿamaxaañi nam lqalaiguesat qataq nam ishet da nqanaxat nam ÿalaxaguet Ñimaye, qataq nataqa'en ÿaÿaten da ÿauo'o ca nhuaxanaguec nam ÿo'ottac na qauem. Qaq damaye ÿo'ot que'eca na'a'q qom nmit 'enauacna.

¹⁰Que'eca nhuaxanaxanaxac ÿataqta lalamaxat nam saishet da ÿalaxalec nam lamaxasoxonaxacpi Ñimaye qataq huetaigui da ÿo'ottac 'enauac na qauem maye maiche 'eetapeguecpi. Ne'ena dapaxaguenataxaatac maye tenataxanaxaicpi ÿataqta qaramchiguilo naua lquiyaqtel qataq ño'oxonnaxaicpi, qataq saishet da ñi'iÿa da isheueetac na lamaxashecpí Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye no'on da lataxac.

¹¹Qamaq na namaxashecpí, na'aictaxa da ÿactec da la'añaxac napacalec nam dapaxaguenataxaatacpi maye saq 'en, qalaq nache 'ena'am saishet da isheuen namayepi da datato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹²Ne'ena ÿalleppi ÿataqta qaica ca ÿaÿaanapec, qataq 'enauac nam ÿo'otpi saishet da ÿoqta ÿaÿateeta, ncotateguelec ca sa ÿaÿaten, qataq 'eeta'am na shiguiÿacpi da ñiguiñi da yaqto' taÿa'a da qaÿaconeua'a da qaÿalauat.

¹³Qataq huo'o da nque'eenaxac souaxat nam ÿo'otec nque'eenaxacpi na laÿepi, cha'aye ipettega da ivira'a da machiguiñi souaxat nam ÿo'ottacpi qauem maye maiche 'eetapeguec da ÿachaigui ye na'a'q. ÿataqta ÿo'ot da na'agaxa da qaimeteetac nam ÿo'ottacpi qauem, qataq nam qami' ÿo'oteque qauem da qami' ÿalectraiguilo da huaigui na laponaxac na ÿa'amaqten So Jesús.

¹⁴Ne'ena ÿalleppi saishet da choche ilota'a aca 'alo da huo'otaq sa iyaqa'a da hue'eguet, qataq saishet da nasamiisop da ÿo'ottac na qauem. Qataq ÿatenachettac nam saxanaxa da da'añi da lpi'iÿaxac So Cristo, qataq ÿataqta saishet da nqalat da datenataxan da yaqto' nqat aca anom. Ne'ena shiÿaxauapi namayepi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿauo'o ca nhuaxanaguec qome; jqaq damaye ÿataqta saishet da qaiqoleguet!

¹⁵Namayepi ÿataqta isomtac, cha'aye maiche ÿaxaañi da ÿalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq quegue da lataxac so Balaam som llalec so Beor, som huotaique co'ollaxa da nauec ana anom da ÿachegoxotaigui da ÿo'ottac na qauem.

¹⁶Qalaxaye chegoqchigui nam ÿo'ot qauem, da aso 'ashena dalemataÿa somaye: nache detaxaiguilo naua la'aqtaqa na shiÿaxaua, nache saishet da ÿashenem da queto'ot da ÿo'ottac de'era no'oopashaxac.

¹⁷Ne'ena dapaxaguenataxaatacpi maye saq 'en namayepi, 'eeta'am aca ñi'illoxoqui maye qaica ca le'ec 'etaxat, qataq 'eeta'am na lo'oc na piguem maye choche ñachetac na la'at. Namayepi Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o ca nhuaxanaguec qataq ñasaxaña ca nhuaxanaqa' maye chochaq tatec na napalaxa.

¹⁸Cha'aye namayepi naua la'aqtaqa ñataqta 'onaxaiqa naqa'e'n, nache ño'ot da la'aalaxa na shiñaxauapi, qalaxaye naua la'aqtaqa qaica ca naiguilo. Ñayen na lañepi da yaqto' ñalegueua'a na lamanaxanaqtaiguesat qataq nam qauem lqopitaxanaqtaicpi; nataqa'en ñatenachet nam ñataqta lta'araic da na'añaxataxac da yaqto' ishet da cara'acolec da ca'ai da ño'otta'ape naua lasouaxashe'ete.

¹⁹Qataq ñachaxanapecot da huesochiguiñi namayepi da ño'ot ca maiche 'eetapeguec, qalaxaye namayepi saishet da ñañoxot da ñaxaani da ño'ottac na qauem. ¡Qaq nachena ne'ena qauempi na iviraxata'a da ilaxachigui namayepi! Cha'aye ca saishet da ñaxaani da ño'ottac na lasouaxashetpi, nache camaye ivira'a da l-latac da ñe'etaxaloxo.

²⁰Cha'aye nataqa'en nam mashe ñauatton So Qarataxala' qataq Qarca'alaxaqui Jesucristo, namayepi saishet da quetague' da lataxac na 'etaxaloxoicpi maye huetalec ana 'alhua. Qalaxaye da maiche nasheeteueo da ñe'eguelaxa da ñatenachet ne'ena lataxacpi qataq hua'aqta'a da ñauectac da ñe'etaxaloxo, nache namayepi ñataqta ñactec da ño'ot sa ñañamaxaani saq 'ena'am so hua'auchiguiñi.

²¹Cha'aye ñañamaqchiguiñictaxa namayepi da saishet co'ollaxa da ñañaten da lataxac da achalataxac maye ñañamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye nagui ye ñañaten, nache da ñaxaani da ñalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache namayepi ñactec da ño'ot sa ñañamaxaani, saq 'ena'am so hua'auchiguiñi.

²²Qaq ne'ena shiñaxauapi ñachaxan da 'eesa naxa de'era na'aqtac maye 'eeta': «Ca pioq maiche ipacta da chec ca alolaxat», qataq de'era lña na'aqtac naxa 'eeta': «Aca cos late'e maye cheta'ague da qanachelaxaatac, qalaq ipacta da ncogangui ca nshaxa.»

2 Pedro 3

Ca lle'eguelaxasoxoc So Qarataxala'

¹Qami' ñauochaxau' ñaqaña't, maye sa'amaqtenaqtac So Cristo, qami' samaxalo ana lña ñere. Qaq ne'ena dos ñerel maye qami' samaxalo, sauotaique da qami' seqatalo da yaqto' ishet da ñañamaqchiguiñi da qantoonaxaqui.

²Qauennachiña'a da la'aqtaxanaxac som la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qomi' ñanema soua qañoqteguelo vi'ie. Qataq saishet da qaucoviña'aisalo naua lamaxasoxonaxaco So Qarataxala' qataq Qarca'alaxaqui Jesucristo maye qami' ñapaxagueneque soua lamaxa'she.

³Qaq da hua'auñi, qami' iuen da qauañachiñi da que'ecaua pa'atre'c na'axa'te, nache nvi' qome ca shiñaxauapi maye quetague' nam qauem lqopitaxanaqtaiguesat. Qataq qami' ñe'eeta'ape.

⁴Qataq qami' inatta'ape qome, 'eeta': «¿Hua'ague ca 'eetec cam qami' qaŷachaxanapecoto lle'eguelaxasoxoc So Cristo? Ye choche ivitta'a da ileu so hua'au qarta'alpi, qalaq ñaq 'eetalec da lataxac ana 'alhua, chegoqta'a co'ollaq cheta'ague da qaŷo'ot.»

⁵Qaq ne'ena shiŷaxauapi saishet da taŷapigui lauel da soua qaŷoqteguelo vi'ie da Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ŷo'ot co'ollaxa na piguem qataq ana 'alhua. Chegoqchigui so 'oonolec la'aqtac da ŷo'ot aso auaxai qataq na deqaqtelec 'alhua.

⁶Nataqa'en do'ogoxona na 'etaxat da ŷo'ot so lta'araic auot da yaqto' ilaxachigui na huetalec ana 'alhua se'eso na'a'q.

⁷Qalaxaye nataqa'en ŷachegoxotchigui se'eso la'añaxac da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷan da la'aqtac, da qom ivita que'eca laloqo', nache na piguem qataq ana 'alhua maye huo'oi nagui, naamaye ilaxachigui, irolec ca norec. Naamaye qaŷavigaxa't qom ivita que'eca na'a'q da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit 'enauacna, nache ilaxachigui 'enauac nam ŷo'ottac na qauem.

⁸Qataq da lŷa, qami' ŷaqaŷarolqa, saishet da qaucoviŷa'ai da Ñim Nataxala' ye 'oonolec na'a'q qalaq 'eeta'ama naqa'en caua mil vi'ie, qataq caua mil vi'ie, qalaq 'eeta'ama naqa'en ca 'oonolec na'a'q.

⁹Qaq saishet da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da qaŷaloqta da ipaqueelec ca ŷachaxanapec, cha'aye huo'o na lhuennataxac de'era. Chaqrata da Ñimaye huo'o da lhualaxavic da qami' iuatta'alo, cha'aye Ñimaye saishet da ŷaŷamaxaren da huo'o ca ileu da qoñiita, chaqrata da 'enauac da qoñiita qavi'eguelaqaŷa da qaralaxayiqui.

¹⁰Qalaxaye qom ñe'eguelaq So Qarataxala', nache ca lle'eguelaxasoxoc 'eeta'am ca cachaxaic da pa'aigui ca nŷec da decachigui. Qaq que'eca na'a'q na piguem deqat, huetoigui ca lta'araic nllimiata maye qaica ca 'ena'am da lchec. Qataq ana huaqaañipi, qalaq qairolec ca norec da qailaxachigui, qataq ana 'alhua qataq 'enauac nam huetalec anamaye deqat.

¹¹Qaq nagui da 'enauac ne'enapi, da 'eetec de'era da qailaxachigui qome, nache qami', iuen da qaualaqaiguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq qauo'oche ca ŷaŷamaqchiguiñi,

¹²qataq huo'o da qaryaqui da qauacheeta'aguet que'eca na'a'q da Ñimaye nmit 'enauacna. Que'eca na'a'q ca norec ŷavigaxat na piguem, qataq quiguiñi naqa'en ana huaqaañipi.

¹³Qalaxaye qomi' seuataqta'aguet ca dalaxaic piguem qataq aca dalaxai 'alhua maye qomi' ŷachaxanapecoto Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cam hueta'a qome 'enauac na shiŷaxauapi maye no'on da lataxac qataq soxoraicpi.

¹⁴Qaq ŷoqo'oye qami' ñauochaxau' ŷaqaŷa't, nagui da ña qauacheeta'aguet da yo'oq 'enauac de'era, qaq no'on da ŷataqta qanpogoxoiñiŷapegue' da

qaulaquiichiguiñi da qoviito'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' Ñimaye saishet da qami' natenaleguete da huo'o ca qarasouaxashechi.

¹⁵Qataq qantoonita'ac da So Qarataxala' Jesucristo qomi' iuatta'alo, da yaqto' ishet da ñeca'alaxauec qome. So qanauochaxaua qartaua qarqaña Pablo, nataqa'en ñiyiñi co'ollaxa de'era, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ña'axatem co'ollaxa de'era.

¹⁶Qaq 'enauac ana lerepi, somaye ña'axattac de'era, na'aictaxa da huo'o nam ña'axattacpi da saishet da saqalaq da qañañaten. Qaq ñoqo'oye nam shiñaxauapi maye qaica ca ñañaanapec qataq nam saishet da ña'amaqten So Cristo, namayepi saishet da ñañaten de'era. Qaq da nshetaique da ña'axategue ca naigui, nache sa ñañamaxañi da la'aqtaxanaxac. Nache 'eetec nataqa'en da ña'axat nam nanettalec ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ñoqo'oye Ñimaye ñauo'o qome ca nhuaxanaguec namayepi.

Da loga't dantaxañaxac

¹⁷Qami' ñauochaxau' ñaqaña't, de'era ña'aqtaxanaxac ña'axat da mashe sogote da qami' sevitaqteetagalo 'enauac de'era. Qaq ñoqo'oye ñataqta qanchilñañi qome, yaqto' saishet da qami' ñatenache't na shiñaxauapi maye qauemaicpi, ime nache qami' qaña'axañiuec da qaua'amaqchiñiitac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁸Nachagrata da qauaqaita'a da nsoxoyec qataq da nauattonaxanaxac maye qomi' ñanema So Qarataxala' qataq Qarca'alaxaqui Jesucristo da qami' itauneque da qaviyiña'a da ñataqta no'on da qara'amqaanataxanaxaqui. ¡Qaq da qayo'oxonnataxanaxac So Jesucristo, damaye chochaq tatec qome! Aja', nache 'eetec.

1 Juan

1 Juan 1

So Na'aqtac maye chegaqaigui da nca'alaxa

¹⁻⁴Sauoqo'o ana qorere da qami' samaxasaxalo, da qami' sa'aqtaxanaxama som sauanaqchigui qataq sa'axasoqchigui, som Na'aqtac maye chegaqaigui da nca'alaxa som nale'ena co'ollaxa da huo'o, co'ollaq saxanaxa da ño'ot ana 'alhua Ñim Lo'onatac 'Enauacna. So'otaq damaye yaqto' ishet da naloqchiguiñi da qantonaxac, qataq da yaqto' nache 'eetai' da qomi' qana'ayeetaua'alo, 'eeta'ama qomi' da qolaqto'ot da ña'araqtaua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a qataq So Llalec Jesucristo. Se'eso Na'aqtac maye chegaqaigui da nca'alaxa nacheso So Jesucristo, qataq nacheso so ñan da 'eesa nca'alaxa. Qaq de'era nca'alaxa damaye chochaq tatec. Somaye nache 'eetai' da hueta'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lta'a, qalaxaye qomi' nañalo. Qaq qomi' maye qomi' lapaxaguenataqa sa'axasoqchigui nua la'aqtaqa qataq ñataqta ñeloqta'ai' qataq seviraqa'a da ishet da sepotaxaua'a.

Da lataxac da yaqto' qaivira'a da auochaxaua Ñim Lo'onatac 'Enauacna

⁵So Jesucristo qomi' ñapaxagueneque da Ñim Lo'onatac 'Enauacna yo'oqchiguiñi qataq cam hueta'a Ñimaye qalaq qaica ca napalaxa. Qaq 'era dam qara'aqtaxanaxac maye qami' sa'aqtaxanaxama.

⁶Qaq da shenaqtega da qanauochaxaua Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye qolaqto'ot da so'otaqtac da qaye'etaxaloxo, nache qomi' choche satenataxanaqtac, shenaqta'am nam tenataxanaxaicpi maye sa ñalaxaguet Ñimaye.

⁷Qalaxaye da ñachaataqtaigui na yo'oqchiguiñi, da shenaqta'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye huetaigui da yo'oqchiguiñi, nache ñataqta ña'araqta't da qomi' nqañañecpi, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñapalaxa't nua qarasouaxashe'ete, chegoqchigui nua ltago'q So Llalec Jesús.

⁸Qaq da shenaqtega da qaica ca qarasouaxashe, nache qomi' maiche ñatenachetaqtapeguela't, cha'aye saishet da 'eesa dam ñasaxasoxouec.

⁹Qalaxaye da sa'aqtaxanaxam nua qarasouaxashe'ete Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaq nataqa'en qolaqto'ot da qarpi'iñaxac da Ñimaye maye no'on da lataxac, ishet da qomi' ichoxore'n qataq iñouec 'enauac na sa ñañamaxañisat maye so'otaqtac.

¹⁰Qataq da shenaqtega da saishet da huo'o ca so'otaq qarasouaxashe, nache qomi' so'otaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eeta'am ca tenataxanaxaic, qataq saishet da qomi' netaigui da la'aqtac maye qomi' ñanema.

1 Juan 2

So Cristo nacheso so qomi' detaqleguete

¹Aÿem ÿataqta qami' sauoteque, 'eeta'am ñaqa'en da maiche qami' ÿalqa. ÿoqo'oye qami' samaxalo ana ÿere da yaqto' saishet da huo'o ca qauo'оче qarasouaxashechi. Qalaxaye da huo'otaq huo'o ca huo'o ca lasouaxashet, nache So Jesucristo maye no'on da lataxac, Somaye qomi' detaqleguete da datato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a.

²Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿapalaxat na qarasouaxashetpi qataq 'enauac na lasouaxashetpi na shiÿaxauapi maye huetalec ana 'alhua, cha'aye So Cristo maiche chegoqtot da nañan da yaqto' qomi' ileualeguete.

³Qomi' saÿatenaq qataq sauattonaqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye salaxasoxogueta naua lamaxasoxonaxaco.

⁴Da huo'o ca 'eeta': «Aÿem ñauochaxaua Ñim Lo'onatac 'Enauacna» qalaxaye saishet da ÿalaxaguet, nache camaye tenataxanaxaic qataq saishet da 'en da nasaxauec.

⁵Qalaxaye cam ÿo'ot ca damaxasoxoolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq nacheca ca ÿaÿaten da lauotaxanaqtaic, 'eeta'am da lauotaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ÿataqta ÿaÿateeta da nauochaxaua Ñimaye.

⁶Qataq ca 'eetega da nauochaxaua Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache camaye iuen da nateeteguet da lataxac co'ollaxa So Jesús.

Da dalaxaic namaxasoxonaxac

⁷Qami' ÿaqaÿa't maye sa'amaqtenaqtac So Cristo, aÿem saishet da qami' saateguema ca dalaxaic namaxasoxonaxac. Nachaqrata dam namaxasoxonaxac maye qami' ÿanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaxa. Qaq de'era namaxasoxonaxac damaye ÿataqta nache 'eetai', Qaq damaye qami' mashe qauaÿachiñi.

⁸Qalaxaye ñaqaiyeta de'era shiyiñi damaye dalaxaic namaxasoxonaxac, qaq qami' mashe qauaÿaañi dam naigui, 'eeta'am da 'eetec So Cristo da ÿaÿaten damaye. Somaye nacheso so ÿataqta 'eesa yo'oqchiguiñi, na le'eraxa qalaq nquictauec, qataq ÿo'ot da nquicta'a't naqa'en na napalaxa.

⁹Da huo'o ca 'eetega da nachattaigui na yo'oqchiguiñi, qalaxaye nquiÿatega ca lÿa maye la'amqaanataxanaxaua, nache camaye ÿoqta 'eesa da ñaq huetaigui na lta'araic napalaxa.

¹⁰Qaq ca ÿauotec na laÿepi, nache camaye nachattaigui da lta'araic le'eraxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq saishet da ÿo'oteguet da la'axa ca la'amqaanataxanaxauapi.

¹¹Qalaxaye ca nquiÿa ca lqaÿa maye nataqa'en ÿa'amaqteetac So Cristo, nache camaye huetaigui na napalaxa, qataq sa ÿaÿaten ca tata'ague, cha'aye nam napalaxa saishet da nauaañi naqa'en camaye.

¹²Qami' ŷalqolqa, qami' samaxalo ana ŷere, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe sogote da ŷapalaxat na qarasouaxashechi, chegoqchigui dam ŷo'ot co'ollaxa So Jesucristo.

¹³⁻¹⁴Qaq qami' maye mashe qami' ŷepi, qami' samaxalo ana ŷere, cha'aye qauauattoñiita So Jesús, som nache 'eetai' da huo'o co'ollaq saxanaxa da ŷo'ot ana 'alhua Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq qami' maye qami' nsoxoppi, qami' samaxalo ana ŷere nataqa'en, cha'aye qami' 'añaxaicpi qataq qanaviqui so pa'aguenataxanaxaic, qataq huesota da qarataxaqui da qauacoñiiguat da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qami' samaxalo 'enauac da qoñiita ana ŷere, cha'aye qauauattoñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁵Saishet qome da qoñiita'am nam 'etaxaloxoicpi ana 'alhua, qataq saishet da qauo'оче nam ŷo'ottacpi namayepi. Cha'aye nam ŷo'ottac de'era nache saishet da ŷauotec Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a.

¹⁶Nam lataxacpi maye ŷachaxaatac na shiŷaxauapi maye huetalec ana 'alhua, saishet da chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi chegoqo'ot nam 'etaxaloxoicpi maye huetalec ana 'alhua. 'Ena nam lataxacpi maye ŷachaxaatac ana 'alhua: na qauem nqopitaxanaqtaiguesat, da nyaxayec da qaŷaconeguet cam qailota'a, qataq da nsallaxa maye chegaqagui da ño'oxonnaxac ca shiŷaxaua.

¹⁷Qalaxaye nam qauemaicpi ana 'alhua qataq 'enauac nam ŷachaxaatac, mashe huotaique da imeuo. Qalaxaye cam ŷo'ottac cam damaxasoxoolec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, camaye nache 'eetai' da nca'altauec.

Ca npa'aguenaxaua So Cristo

¹⁸Qami' ŷalqolqa, mashe souaqtaiguilo naua pa'atre'c na'axa'te, qaq ana 'alhua mashe saqaŷaloq da imeuo. Qami' qaua'aqaitapeguelec naxa da, qom yaqta'a da nvi' ca loga'tna, nache nvi' ca npa'aguenaxaua So Cristo. Qalaxaye aŷem sauotaique da qami' sa'aqtaxanema da mashe qalota na yo'oq nam ipa'agueetac So Cristo. Qaq ŷoqo'oye qomi' saŷatenaq da mashe souaqtaiguilo naua pa'atre'c na'axa'te.

¹⁹Ne'ena ipa'agueetacpi So Cristo qomi' ŷalectaiguilo naxa da llaponaqta'a't, qalaxaye ŷoqta 'eesa da namayepi saishet da qaraŷepi. Cha'ayectaxa da ŷoqta 'eesa da maiche qaraŷepi, nache saishettaxa da qomi' ca'aisalo. Qalaxaye namayepi nŷotec da yaqto' ŷoqta ŷachaxan da saishet da 'enauac naxa nam salegaqta'aguet da ŷoqta qaraŷepi.

²⁰Qalaxaye So Cristo maye Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' nqateeguesopa ana 'alhua, nache qami' ŷanema So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, nache 'enauac da qoñiita, qauauattoñiita da 'eesa lataxac.

²¹Qaq ŷoqo'oye qami' samaxalo ana ŷere, cha'aye saŷaten da qami' qauauattoñi da 'eesa lataxac, qataq qauaŷachiñi da ca ŷauatton damaye, nache camaye saishet da datenataxan.

²²Qaq ñoqo'oye ¿negue't cam tenataxanaxaic? Qomye nacheca cam 'eetega So Jesús da saishet da Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq 'eca, cam npa'aguenaxaua So Cristo, cha'aye sa ñaconeguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a qataq So Jesús maye Llalec.

²³Camachaqca da sa ñaconeguet Som Ñalec, nache nataqa'en sa ñaconeguet Ñim Nta'a. Qaq cam ñaconeguet Som Ñalec, nache nataqa'en ñaconeguet Ñim Nta'a.

²⁴Qaq ñoqo'oye saishet da qaŷa'axañiñi da qauo'ocheetac nam qami' qaŷapaxagueneque co'ollaq cheta'ague da qaua'amaqchiñi So Cristo. Da qoquiito'ot da qauo'ocheetac damaye, nache qami' nache 'eetai' da qana'ayeetaua'a Som Ñalec qataq Ñim Nta'a,

²⁵cha'aye So Cristo qomi' ñachaxanapecoto ca nca'alaxa maye chochaq tatec.

²⁶Qaq shiyiñi de'era, cha'aye qami' sevitaqteetapeeguetam nam huotaique da qami' ñatenache't.

²⁷Qalaxaye qami' mashe qami' netanguita So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, som chegoqchigui naqa'en So Cristo da qami' nqateeguesopa ana 'alhua. Qaq ñoqo'oye saishet da iuen da huo'o ca qami' ñapaxague'n, cha'aye So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maiche qami' ñapaxagueneque 'enauac na lataxaguesat. Qaq nam qami' ñapaxagueneque Somaye, saishet da choche natenataxanaxac, nachaqrata da ñataqta 'eesa. Qaq ñoqo'oye qauo'oche nam qami' ñapaxagueneque So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, qataq nache 'eetai' da qana'ayeetaua'a So Cristo.

²⁸Qaq ñoqo'oye nagui qami' ñalqolqa, no'on da nache qoquiito'ot da qana'ayeetaua'a So Cristo. Yaqto' qom ñe'eguelaq Somaye, nache nda'a't da qanaquitaxac, qaq saishet da huo'o ca qara'aloxo souaxat da ñauo'o ca qanhuaxanaguc.

Nam llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna

²⁹Qaq cha'aye qami' mashe sogote da qauaŷaañita da So Jesucristo ño'ot 'enauac nam ñataqta ñaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq ñoqo'oye nataqa'en iuen da qauaŷaañi da 'enauac nam ño'ot ca ñaŷamaxareeta Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache namayepi ñataqta llalaqpi Ñimaye.

1 Juan 3

¹Ña qauloŷa! Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a ñataqta Ita'araic da lauotaxanaqtaic da shenaqta, ñoqo'oye na shiŷaxauapi da qomi' iŷaxanaló, nache qomi' llalqa Ñimaye, qaq damaye ñoqta 'eesa. Qaq ñoqo'oye na 'etaxaloxoicpi maye netalec ana 'alhua saishet da qomi' ñauatto'n, cha'aye nataqa'en saishet da ñauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Qami' ñauochaxau' ñaqaŷa't, ¿qomi' mashe qomi' llalqa Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Qaq na'aictaxa da saxanaxa da saŷatenaqta cam 'eeteque qomi' cam

ñaq natauo na'a'q, nachaqrata da saŷatenaq da So Jesucristo qom ŷoltaq nachaxan, nache shenaqta'am Somaye, cha'aye ŷataqta ñimaqa'ai' da seloqto'ot qome.

³Enauac nam iuattaique qataq huo'o da lpi'iŷaxac da 'enauac ipacchigui de'era, nache ŷataqta ŷauo'o da na'añaxataxac da ŷo'ot ca ŷaŷamaqchiguiñi, 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa So Jesús.

⁴Enauac nam ŷo'ot ca lasouaxashet, namayepi sa ŷalaxalec na lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye da nasouaxashet chegoqchigui da sa qaŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Qaq qami' mashe qauaŷachiñi da So Jesucristo naŷa co'ollaxa ana 'alhua, da yaqto' ŷapalaxat 'enauac na lasouaxashetpi na shiŷaxauapi. Qaq Somaye qaica ca lasouaxashet qataq saishet da ishet da huo'o ca lasouaxashet.

⁶Qaq ŷoqo'oye camachaqca ca huotaique da nauochaxaua So Jesucristo qataq huotaique da nache 'eetai' da na'attaua'a Somaye, nache saishet da queto'ot da ŷo'ottac na lasouaxashetpi. Qalaxaye ca huo'o ca lasouaxashet, nache sa ŷauatton So Jesucristo qataq sa ila'a Somaye.

⁷Qami' ŷalqolqa, ¡qaica qome ca qami' ŷatenache't! 'Enauac nam ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ŷataqta no'on shiŷaxaua, 'eeta'am So Cristo Jesús.

⁸Qalaxaye ca saq ŷet da ŷo'ot ca qauem, nache camaye nauochaxaua so pa'aguenataxanaxaic, cha'aye so pa'aguenataxanaxaic, nache 'eetai' da lle'etaxaloxo, chegoqchiguiña co'ollaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaq cheta'ague da ŷo'ot ana 'alhua. Qaq nachera da huo'omshe anaŷa ana 'alhua som Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna: da yaqto' ilaxachigui 'enauac nam ŷo'ottac so pa'aguenataxanaxaic.

⁹Qaica ca llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna da queto'ot da ŷo'ottac na lasouaxashetpi, cha'aye dam achaaalataxac maye hueto'ot, chegoqo'ot Ñimaye. Qaq ŷoqo'oye que'eca shiŷaxaua saishet da queto'ot da ŷo'ottac da lle'etaxaloxo, cha'aye ŷataqta llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁰Qaq qomi' ishet da sauattonaq negue't ca llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq negue't ca llalec so pa'aguenataxanaxaic: nam llalaqpi so pa'aguenataxanaxaic, nachena nam saishet da ŷaŷamaxaren da ŷo'ot ca ŷaŷamaqchiguiñi qataq saishet da ŷauotec ca lŷa.

¹¹Cha'aye dam chegoqta'ague da qami' qaŷapaxagueetegueque da ñi 'oonolec da shenaqta, iuen da ŷataqta ŷauotec ca lŷa.

¹²Saishet da shenaqta'am so Caín maye 'eeta'am ca llalec so pa'aguenataxanaxaic, nache ŷalauat so lqaŷa. Qaq ¿ta'ainco' ye ŷalauat? Qomye da ŷo'ottac so Caín co'ollaxa ŷataqta qauem, qaq dam ŷo'ottac som lqaŷa co'ollaxa qalaq ŷataqta 'onaxaic.

¹³Qami' ñauochaxauapi, saishet qome da qarhualliña'a da nam 'etaxaloxoicpi maye huetalec ana 'alhua da qami' nquiñalo.

¹⁴Cha'aye de'era nsoxoyec maye qomi' hueto'oto ñachaxan da mashe saishet da qomi' leuaxaiqa, nachaqrata da nagui ñeca'alaqtauec. Qalaxaye ñi 'oonolec da qoñiita da saishet da ñauotec ca lña, nache damaye naigui da ñaq qoviitaigui da la'añaxac da nleuaxa.

¹⁵Da qami' qanquiñaita'a't, nache qami' laataxanaxaiqa. Qaq mashe qauañachiñi da qaica ca laataxanaxaic da inoxoneua'a da nca'alaxa maye chochaq tatec.

¹⁶Qalaxaye qomi' mashe sañatenaq da naigui da nsoxoyec, cha'aye So Jesucristo ñaaleguete qomi' da nachaalataxac. Qaq ñoqo'oye nataqa'en qomi' iuen da sanaq da qanachaalataxac da ñañanaxalec na qara'amqaanataxanaxauapi.

¹⁷Da huo'o ca sallaxanec da ilota'a ca 'oonolec nam la'amqaanataxanaxauapi da huo'o da lhuenaxanaxa, qalaxaye saishet da itauan, nache que'eca sallaxanec saishet da dauotaxanaqta da 'eeta'am Ñim Lo'onatac 'Enauacna da lauotaxanaqtaic.

¹⁸Qami' ñalqolqa, saisheto' qome da ndotre'c naua qara'aqtaqa da shenaqtega da huo'o da qarsoxoyec, nachaqrato' qome da iuen da sachaxanaq da qarsoxoyec chegoqchigui ca so'otaq.

¹⁹⁻²⁰Qomi' sañatenaq da qomi' lalamaqa'ate Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye sauotaxac na qarañepi. Qaq ñoqo'oye da ñanomaqta da huo'o ca qarasouaxashet, qalaxaye nache 'ena'am sañaanaqta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da qomi' nmaxaleguete camaye, cha'aye Ñimaye natañaña 'enauac nam nvilñaxacpi qataq 'enauac ñañaten.

²¹Qami' ñaqañarolqa, da ñanomaqta da qarvilñaxac da saishet da huo'o ca qarasouaxashet, nache sañaanaqta da Ñim Lo'onatac 'Enauacna da saishet da ño'ot ca qarasouaxashet.

²²Nache qomi' ñanema cam señaxanaqaique, cha'aye salaxasoxoguet nam lamaxasoxonaxacpi, qataq so'otaq cam ñañamaxareeta Ñimaye.

²³Qaq dam lamaxasoxonaxac Ñimaye qomi' 'enapegalo da sa'amaqtenaq So Llalec Jesucristo, qataq ñi 'oonolec da shenaqta ñataqta ñauotec ca lña, ipagaqchiichigui dam qomi' ñamaxaleguete So Jesús.

²⁴Da salaxasoxoguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache ñataqta ña'araqtaua'a Ñimaye, qaq Ñimaye qomi' hueta'agueta. Qaq de'era sañatenaq chegoqchigui So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta maye qomi' ñanema.

1 Juan 4

Nam ñoqta 'eesa llaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna

¹Qami' ñauochaxau' ñaqaña't, saisheto' da qaua'amaqchiñi 'enauac nam 'eetega da netanguit So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nachaqrato' da qavi'iguiñi, yaqto' qauañañi da ñoqta 'eesa camaye huo'otaq saishet. Cha'aye ana 'alhua ñataqta nlaqchigui na tenataxanaxaicipi 'eetega da la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Qami' ishet da qauauattoñi ca shiñaxaua da netanguit So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da camaye ña'amaqten da So Jesucristo ña'ana ana 'alhua qataq da ñoqta 'eesa ñale.

³Qaq da huo'o ca 'eetega da saq 'en de'era, nache camaye saishet da netanguit So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Nachaqrata da hueto'ot som saqcha'a la'añaxac som npa'aguenaxaua So Cristo. Qaq qami' mashe qaua'aqaitapegulec da se'eso saqcha'a na'añaxac iuen da anac, qaq aým sauotaique da qami' sa'aqtaxanema da somaye mashe hueta'a ana 'alhua.

⁴Qami' ñalqolqa, qami' lalamaqa'ate Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaq mashe sogote da qoroxoñiqui ne'ena tenataxanaxaicipi maye 'eetega da la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye nache 'eetai' da qami' hueta'agueta, qataq ñactec da la'añaxac, napacalec da la'añaxac so npa'aguenaxaua.

⁵Namayepi ñataqta 'etaxaloxoicipi. Qaq nam maiche lañepi 'etaxaloxoicipi maye huetalec ana 'alhua ñalaqta'aguet namayepi, cha'aye 'eeta'am da ltaxañaxac.

⁶Qalaxaye qomi' mashe qomi' lalamaqa'ate Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ishet da sauattonaq ca netanguit So Saqcha'a Na'añaxac maye ñoqta 'eesa, qataq cam hueto'ot so saqcha'a na'añaxac maye tenataxanaxaicipi: qaq nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' na'axañaxanalo qaq nam saishet da lalamaxatpi Ñimaye, qalaq saishet da qomi' qochetegalo.

Iuen da ñauotaxa't

⁷Qami' ñauotaqa'ate ñalqolqa, iuen da ñi 'oonolec da shenaqta ñataqta ñauotec ca lña, cha'aye de'era nauotaxanaqtaic chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq 'enauac nam huo'o da lauotaxanaqtaic, namayepi llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ñauatton Ñimaye.

⁸Qaq cam saishet da dauotaxanaqta, camaye saishet da ñauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye huotaxanaqtaic.

⁹Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ñachaxanalo da lauotaxanaqtaic co'ollaq namaxalec ana 'alhua So Jesucristo, som 'oonolec Llalec, yaqto' chegoqchigui Somaye da 'enauac da shenaqta huo'o da qarca'alaxa chochaq tatec.

¹⁰Da ñoqta 'eesa nauotaxanaqtaic saishet da chegoqchigui qomi' da sauotaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nachaqrata da Ñimaye qomi' ñauoteque. Ñoqo'oye namaxa ana 'alhua So Llalec, da yaqto' ñapalaxat na qarasouaxashetpi chegoqchigui da l-leuaxa.

¹¹Qami' ŷalqolqa, Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nache 'eetec da lauotaxanaqtaic da shenaqta, nache nataqa'en qomi' iuen da ñi 'oonolec ŷataqta ŷauotec ca lŷa.

¹²Qaica ca nma'ai' da ŷauatton Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye da ñi 'oonolec da shenaqta da ŷataqta ŷauotec ca lŷa, nache 'eesa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' netaiguilo, qataq nataqa'en da lauotaxanaqtaic Ñimaye qomi' do'onataxaatapoiguilo.

¹³Saŷatenaqta da qomi' ŷataqta 'eesa da ña'araqtaua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye qomi' ŷanema So Saqcha'a La'añaxac.

¹⁴Qomi' ŷataqta sauanaqchigui da Ñim Nta'a namaxalec ana 'alhua So Llalec, da yaqto' nca'alaxatec 'enauac nam huetalec anamaye, qaq damaye sa'axataqtac saishet da huo'o ca sho'oqtaique.

¹⁵Da huo'o ca shiŷaxaua da ŷa'amaqten So Jesucristo da Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq que'eca shiŷaxaua qataq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷataqta na'atta'a't, 'eeta'am da 'oonolec.

¹⁶Qaq ŷoqo'oye saŷatenaq qataq sa'amaqtenaq da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' lauotaqa'ate. Ñimaye ŷataqta huotaxanaqtaic, ŷoqo'oye camachaqa ca ŷauotec ca lqaŷa, nache camaye ŷataqta 'itchiguiñi da na'attaua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁷Qaq da ŷoqta 'eesa da sauotaxac na qarqaŷañicpi qataq shenaqta'am da 'eetec So Jesucristo co'ollaq huetalec ana 'alhua, nache saishet qone' da qomi' icolanaqche't que'eca na'a'q qom ñe'eguellaq So Jesús da nmit 'enauac na shiŷaxauapi.

¹⁸Ca shiŷaxaua maye huo'o da lauotaxanaqtaic, camaye saishet huo'o ca ñe'etaique. Cha'aye cam hueta'a da nsoxoyec, nache qaica ca ncolanaxa. Nachaqrata da que'eca 'eesa nsoxoyec, camaye ŷo'orauec da ncolanaxa. Da huo'o ca huo'o da lcolanaxa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷauo'o ca nhuaxanaguec, qaq camaye saxanaxa da ŷaŷaten da dauotaxanaqta.

¹⁹Qomi' ŷataqta sauotaxac na qarqaŷañicpi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'auñi da qomi' ŷauoteque.

²⁰Qaq da shenaqtega da sauotaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qalaxaye ñequiŷaqta'a't, nache qomi' tenataxanaxaiqa. Cha'aye da saishet da sauotaxac ca qarqaŷa maye seloqta'a, nache hua'aguctoxo' da ishet da sauotaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye saishet da selaqa'a.

²¹Qaq So Jesucristo qomi' ŷanema de'era lamaxasoxonaxac, 'eeta': «¡Qauauochec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ñi 'oonolec ŷauotec ca lqaŷa!»

1 Juan 5

Da np'iŷaxac nauec da lataxac ana 'alhua

¹Da sa'amaqtenaq So Jesús da nacheso So Lca'aguishec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'eesa da qomi' llalaqpi Ñimaye. Cha'aye da sauotaxac Ñim Nta'a, nache iuen nataqa'en da sauotaxac na llalaqpi Ñimaye.

²Da qomi' sauotaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq so'otaaq 'enauac nam lamaxasoxonaxacpi, nache nataqa'en saŷatenaq da sauotaxac na llalaqpi Ñimaye.

³Qomi' sachaxanaq da sauotaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da salaxasoxoguet na lamaxasoxonaxacpi; qaq namayepi saishet da alaqaic da qaŷalaxaguet.

⁴Qaq ŷoqta 'eesa da 'enauac nam llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, namayepi nauec nam qauemsat maye huetalec ana 'alhua, qataq 'enauac nam pi'iŷa'a So Jesucristo, namayepi dauegaxan.

⁵Cam ŷa'amaqten So Jesús da llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache camaye nauec na lataxacpi ana 'alhua qataq na qauemsat.

Da na'aqtaguec So Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna

⁶So Jesucristo co'ollaq nvira ana 'alhua, nache qanachelaxangui na 'etaxat, qaq co'ollaq ileu, nache icolde'c soua ltago'q. Qaq som Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheso som da'aqtaxan, qaq 'enauac nam ŷa'axat Somaye ŷataqta 'eesa.

⁷Tres naua hueto'oto na piguem maye ŷa'axa't de'era: [Ñi Qarta'a qataq som le'enaxat Na'aqtac qataq so Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, qaq ne'enaua tres 'eeta'am da 'oonolec.

⁸Qataq tres naua huetaleguete ana 'alhua maye ŷa'axa't de'era:] Som Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq so 'etaxat maye qanachelgui, qataq soua ltago'q So Jesús maye huecolde'c co'ollaq qaiuaxaneguet so npe'enaxaqui. Qaq ne'enaua tres nache 'eeta'a't da la'aqtaxanaxa'c.

⁹Qomi' ŷataqta huo'o naq 'enec ñaqa'enaq da la'aqtaxanaxac na shiŷaxauapi, qalaxaye ŷactec ñaqa'enaq da lyac da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye damaye ŷa'axattac da 'eetec So Llalec.

¹⁰Da sepi'iŷaqa'a So Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, huaña, nache sa'amaqtenaq dam ŷa'axattac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye nam saishet da ŷa'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'eeta'am naqa'en da tenataxanaxaic Ñimaye, cha'aye saishet da ŷa'amaqten dam la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna co'ollaq ŷa'axattac So Llalec Jesucristo.

¹¹Qaq dam la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, damaye ŷa'axat da Ñimaye qomi' ŷanema da nca'alaxa chochaq tatec. Qaq qomi' saconaxaguet de'era nca'alaxa da huo'o ca qarpi'iŷaxac So Llalec.

¹²Da ña'araqtaua'a So Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache huo'o da qarca'alaxa chochaq tatec. Qaq da saishet da ña'araqtaua'a Somaye, nache qaica ca qarca'alaxa chochaq tatec.

Da loga't da ntaxaŷaxac

¹³Shiyiñi de'era da qami' samaxalo, qami' maye qaua'amaqchiñiitac So Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, yaqto' qauaŷaañita da qami' huo'o da qarca'alaqai chochaq tatec.

¹⁴Qomi' huo'o da qarpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye saŷatenaq da qomi' hua'axaŷalo da seŷaxanaqot Ñimaye da seŷaxanaqaique ca ŷaŷamaxareeta.

¹⁵Qaq da qomi' saŷaanaq da Ñim Lo'onatac 'Enauacna hua'axaŷa da qanqouagaxaunaxac, nache nataqa'en saŷatenaq da qomi' ŷanema cam seŷaxanaqaique.

¹⁶Da huo'otaq huo'o ca ŷauaachigui ca la'amqaanataxanaxaua da huo'o ca ŷo'ot lasouaxashet maye saishet da taŷa'a naqa'en da nleuaxa, qaq no'on da nqouagaxaueetalec camaye da yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷami' ca lca'alaxa. Qalaxaye nache qoŷeetec de'era da qaŷaŷaten da ca nasouaxashet saishet da taŷa'a da nleuaxa. Cha'aye huo'o na nasouaxashetpi da dauegaqtaxana da nleuaxa. Qaq aŷem ñeshetaique da qami' shenapegalo da saishet da qanqouagaxauñiilec cam ŷo'ot de'era.

¹⁷'Enauac nam ŷotta'a't qauemsat ŷo'ot na nasouaxashetpi, qalaxaye saishet da 'enauac na nasouaxashetpi da taŷa'a da nleuaxa.

¹⁸Saŷatenaq da nam llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ŷo'ot ca lasouaxashet, cha'aye So Jesucristo maye Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna ntela'a namayepi, qaq som pa'aguenataxanaxaic saishet da ishet da huo'o ca ŷo'otec qauem namayepi.

¹⁹Saŷatenaqta da qomi' lalamaqa'ate Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nam laŷepi shiŷaxauapi maye huetalec ana 'alhua qalaq 'enauac hueto'ot da la'añaxac so pa'aguenataxanaxaic.

²⁰Nataqa'en saŷatenaq da So Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Somaye anac da qomi' ŷanema da qaraŷaanec da yaqto' sauattonaqta Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'eesa. Qataq ña'araqtaua'a som Llalec Jesucristo; Somaye nacheso som ŷataqta 'eesa Lo'onatac 'Enauacna maye chegoqo'ot da nca'alaxa chochaq tatec.

²¹Maxatchaxa qome qami' ŷalqolqa, saishet da qaulaiguuet nam qoŷeetega chegaqasheguempi maye 'añaxaicpi, qalaxaye saq 'en.

2 Juan

2 Juan 1

Da Iquinaxanaxac so Juan

¹Aÿem nataxala' qataq selotague' na 'amqaanataxanaxaicpi. Samaxa ana ÿere na qarqaÿañicpi maye lca'aguishecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna: Aÿem ÿataqta qami' sauoteque qalaxaye saishet da nachaÿemta, nataqa'en 'enauac nam ÿauatton da 'eesa lataxac,

²dam qomi' ÿaueegueta da qarauotaxanaqtaic.

³Seÿaxaato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a qataq So Llalec Jesucristo da ichoxoren 'enauac da qoñiita, qataq ÿataqta qami' ÿauoteque qataq qami' ÿanema ca l-lagaxayec. ¡Qataq qami' ÿo'oteque da qami' nlaqchiguilo da 'eesa lataxac qataq da nsoxoyec!

⁴ÿataqta huo'o da lta'araic ñetonaxac, cha'aye aÿem huo'o na selalec da qoñiita da nateeteguet da 'eesa lataxac maye qomi' ÿamaxaleguete Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a.

⁵Qaq nagui qami' seÿaxanoto da ñi 'oonolec da shenaqta ÿataqta ÿauotec ca lÿa. Qaq de'era namaxasoxonaxac saishet da dalaxaic: cha'aye nacherata dam qomi' qoÿanema co'ollaq cheta'ague da sa'amaqtenaq So Cristo.

⁶Ca ÿoqta 'eesa da lauotaxanaqtaic, nache nataqa'en ÿalaxaguet na lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq qami' ye nache 'eetai' da qauaÿachiñi yem chegoqchiguiña de'era, da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qomi' ÿamaxaleguete da nache 'eetai' da sauotaxac na qaraÿepi.

¡Qarvichiÿa'aguet nam dapaxaguenataxaatacpi maye saq 'en!

⁷Ana'ana 'alhua qalota na ÿatenachettac na shiÿaxauapi, 'eetega da So Jesucristo saishet da anaÿa ana 'alhua da 'eeta'am cam ÿoqta 'eesa shiÿaxaua, maye huo'oi naua lapa'ache qataq naua lpi'ineqa. Qaq 'era dam la'aqtaxanaxac som npa'aguenaxaua So Cristo, som tenataxanaxaic.

⁸Qaq maxatchaxa qome qanchilÿañi yaqto' saishet da qauqataqchichi 'enauac nam no'on maye qami' so'otaxaque. Cha'aye da saishet da nache qoñiitec de'era, nache qami' saishet da qauacoñiiguete cam ÿataqta naloqchiguiñi qansheetenaguiiqui maye chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Da saishet da qoquiitegue nam qami' ÿapaxagueneque So Cristo, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da qami' hueta'agueta. Qalaxaye da qana'añaxacheetec dam qami' ÿapaxagueneque Ñimaye, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nta'a qataq So Llalec nache 'eetai' da qami' hueta'agueta.

¹⁰Qaq da huo'otaq huo'o ca qami' namaqtegalo da saishet da qami' ñapaxagueneque de'era, nache camaye saishet da qauacoñiiguet da taua'a ca qarmaye, qataq saishet da qauquiñi.

¹¹Cha'aye da qauquiñi camaye, nache 'eeta'am da qanhuañiñaua'a cam qauem maye ño'ottac.

Da pa'atec nquinaxanaxac

¹²Qalota nam ña'aqtaxanaxacpi maye sauotaique da qami' sa'aqtaxanema, qalaxaye saishet da sañamaxaren da sauota'a aca ñere da qami' samaxalo. Seuata'a qom sañoxot da qami' ñamaqtegalo yaqto' ñataqta qami' ñema'ato da qami' sa'aqtaxanema. Yaqto' da ñetonaxac ñataqta nalochiguiñi.

¹³Na 'amqaanataxanaxaicpi maye salectaigui ne'ena soota'a ñataqta nauochaxaua nam ña'amaqten So Jesús maye qaualliquiitaigui. Qaq namayepi qami' ñamaxalo da lquinaxanaxac.

3 Juan

3 Juan 1

Da Iquinaxanaxac so Juan

¹Añem maye añem nataxala' qataq selotague' nam ña'amaqten So Jesús, samaxa ana ñere ca ñauochaxaua ñaqaña Gayo:

²Am ñauotaxat ñaqaña, ñachoxoreetacot Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' 'am ñami' ca no'on 'icñaxac, qataq señaxaatacot Ñimaye yaqto' saq na'aigue 'enauac nam 'auo'ottacpi qataq saqca cara da 'anachaalataxac.

Da no'on lataxac so Gayo

³Ñataqta lta'araic da ñetonaxac co'ollaq huo'o na nvira añem nam 'amqaanataxanaxaicpi, nache añem da'aqtaxaatapeguem, da 'am qoqueto'ot da 'arpi'icñaxac, dam 'eesa lataxac maye qomi' ñapaxagueneque So Jesucristo.

⁴Qaica ca lña ño'ot da ñetonaxac da sañaten da na ñalaqpi, nache 'eetai' da ño'ottac dam 'eesa lataxac, maye qomi' ñapaxagueneque Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Am ñauochaxaua ñaqaña, ñataqta ñañamaqchiguiña da 'arataxac, da 'autauatac nam lañepi maye nataqa'en ña'amaqteetac So Cristo, qataq ñactec da 'onaxaic cha'aye 'auaconeguet nam ñaqa'a ca chegaqa'ague.

⁶Cha'aye namayepi da'aqtaxaatapeguem 'enauac na 'amqaanataxanaxaicpi da lta'araic 'arauotaxanaqtaic. Qaq ñoqo'oye añem 'anquaguec qome da 'autaunec 'enauac namayepi ca iueetaique da yaqto' nache queto'ot da llecñaxac. Qalaxaye ca 'artaunaxanaxac ñataqta ñañamaxareeta 'anqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁷Namayepi chegoqchiguiña co'ollaq cheta'ague da ña'axat da na'aqtaguec So Jesucristo, qalaq saishet da ñaconeguet ca ltaunaxanaxac nam saishet da ña'amaqten Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁸Qaq ñoqo'oye qomi' iuen da setauanaq de'era lo'onataxanaxac maye ñacoolec da ño'ot, qataq seloxogue namayepi.

So Diótfefes qataq so Demetrio

⁹Añem sauo'o co'ollaxa aso ñere da samaxa na ña'amaqten so Jesús, qalaxaye so Diótfefes saishet da ñaconeguet da ñamaxasoxonaxac, cha'aye somaye nqopita da nachaqsota da damaxasoxootac.

¹⁰Qaq ñoqo'oye qom qami' ñamaqtegalo, nache ñataqta shenapega camaye, cha'aye qauema naua ltaxañaxaco da qomi' detaqtegalo. Qataq saishet da nachaqrata damaye nataqa'en saishet da ñaconeguet na quetague' So Cristo maye ñaqa'a ca chegaqa'ague. Qaq da huo'o ñim huotaique da ñaconeguet namayepi ca lma' qalaq saishet da ñashenem, qataq ñamaquac da ca'ai naqa'en na 'amqaanataxanaxaicpi.

¹¹'Am ñauochaxaua ñaqaña Gayo, saishet da qoquegue da lataxac nam ño'ottac da qauem, chaqrata da qoquegue da no'on nataxac. Cha'aye cam ño'ot ca ñañamaqchiguiñi, nache lañepi nam llalaqpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye nam ño'ottac da qauem, namayepi saishet da ñauatton Ñimaye.

¹²'Enauac na shiñaxauapi ñataqta no'on da la'aqtaxanaxac da ña'axattac so Demetrio, qaq dam lataxac somaye nachera da ña'axat da 'eesa. Qaq qomi' nataqa'en sañamaxarenaqta da lataxac somaye, qaq 'am 'auañateeta da saishet da satenataxanaqtac.

Da pa'atec nquinaxanaxac

¹³Qalota nam lañepi maye huotaique da 'am sa'aqtaxanem, qalaxaye saishet da sañamaxaren da sauota'a ana ñere da 'am samaxa,

¹⁴cha'aye seuata'a qom huo'otaq saqañaloq da 'am ñauane', nache ñataqta ñimaqa'a't da ña'aqtaxanaxa't.

¹⁵Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'am ñaalec ca 'anqouagaxa maye nachera da nlagaxayec. Nam qanauochaxauapi maye soota'aguet 'am ñamaxa da lquinaxanaxac. Qaq añem sequiitac ñi 'oonolec nam ñauochaxauapi maye queta'aguet.

Judas

Judas 1

Da lquinaxanaxac so Judas

¹Aÿem maye ÿe'enaxat Judas, so'onataxaatacot So Qarataxala' Jesucristo, qataq ÿaqaÿa so Santiago. Aÿem samaxa ana ÿere 'enauac nam lauotaxatpi qataq lca'aguishecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nam nataqa'en lhuateguishecpi So Jesucristo.

²Huo'o da iyaxa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qami' ÿo'oteque da lta'araic lauotaxanaqtaic qataq da lta'araic naqa'en da qarlagaxayiqui qataq da qarsoxoyiqui.

Da nqataxac da yaqto' qaivita'aguet da natenataxanaxac

(2 Pedro 2.1-17)

³Qami' ñauochaxau' ÿaqaÿa't maye sa'amaqtenaqtac So Cristo. Mashe qaÿoqtegue da iyaxa da sauotaique da shiyiñi da lataxac da nca'alaxa maye qomi' ÿanema Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye nagui qami' samaxalo ana ÿere da qami' seÿaxanoto da qoquiito'ot da qauloquiitapeguelec da lapaxaguenataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye mashe ime da ÿami' 'enauac nam lalamaxatpi qataq lca'aguishecpi Ñimaye.

⁴Aÿem ÿataqta lta'araic da sheeta, cha'aye huo'o na qami' ÿatenachetta'ape, qaq namayepi qami' ÿalectaiguilo. Namayepi ÿa'axattac da So Jesucristo saishet da nachaqsoa da Qarataxala' qataq da qomi' lalamaqa'ate, qaq ÿoqo'oye saishet da iuen da salaxasoxoguet. Namayepi, da lhuennataxac 'eetega da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿaguec da lauotaxanaqtaic da shenaqta, nache saishet da ÿauo'o ca qanhuaxanaguec souaxat nam qauem so'otaqpi. Mañaxasaco' soua qaÿoqteguelo vi'ie da ana nere maye huetalec na la'aqtacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'eetega da Ñimaye ÿauo'o qome ca nhuaxanaguec namayepi.

⁵Qaq na'aictaxa da qami' mashe sogote da qauaÿaañi de'era, qalaxaye nache 'ena'am sauotaique da qami' seuennataxanaxaneque da 'eetec co'ollaxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna da nqateeguesop ye 'alhua Egipto so Israel le'ecpi, ime, nache ileu naqa'en so shiÿaxauapi maye saishet da ÿa'amaqten Ñimaye.

⁶Qaq 'era da 'eetec nataqa'en som lamasashecpi piguem le'ecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maye saishet co'ollaxa da ÿaÿamaxatec da lo'onataxanaxac maye ÿami' Ñimaye. Qaq Ñimaye chochaq tatec naqa'en da ncoñetaguec somayepi qataq ÿapotaua'a, hueta'a ca ÿataqta napalñi, choche ivitta'a que'eca pa'atec na'a'q maye qaica ca 'ena'am qom qanmit 'enauacna.

⁷Qataq nache 'eeta'am da huaigui co'ollaxa so shiÿaxauapi maye lma' ye Sodoma qataq Gomorra qataq som nÿecpi maye saqaÿapeque yeemaye. Som hueta'a yemaye ÿataqta ÿaguec da lle'etaxaloxo qataq ÿo'ottac na ÿotta'a't lataxac da quisheguetaxac maye sa qaishetapec. Qaq ÿoqo'oye Ñim Lo'onatac 'Enauacna

ỹauo'o da nhuaxanaguec, icorelec so norec maye saishet da 'om da yaqto' ỹo'ot da nque'eenaxac somayepi. Qaq damaye nachera da 'enauac qomi' qaiivitaqteetegalo.

⁸Qaq de'era nachera nataqa'en da talec nam qauemaicpi maye qami' sa'aqtaxaateguema. Cha'aye chegoqchiguilo naua qauema lhuennataxaco da ỹo'otec da qauem da lo'ocỹaxac, qataq sa ỹaconeguet da lamaxasoxonaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq isheueetac nam lamaxashecpí piguem le'ecpi Ñimaye.

⁹Qamaq so lataxala' na namaxashecpí, le'enaxat Miguel, saishet da ishet da ỹo'ot ca 'eeta'am de'era. Co'ollaq deloctague' so pa'aguenataxanaxaic da deuotaxanec so lo'ocỹaxac so Moisés, qalaq saishet da isheuen, nachaqrata da 'oonolec so la'aqtac da 'enapega, 'eeta': «Ñim Nataxala' ỹauo'o qome ca 'anhuaxanaguec.»

¹⁰Qalaxaye ne'ena shiỹaxauapi ivira'a nam sa ỹauatton da isheueetac. Da lataxac 'ena'am na shiguiỹac da ỹauatton ca camachaqa qalaxaye saishet da ishet da deuennataxaalec, ỹoqo'oye ivira'a da maiche nalaala't.

¹¹Qaq ỹataqta ;chxoraxaso' namayepi! Cha'aye da lataxac 'eeta'am so Caín, qataq souaxat da lyaxa da nauec aca anom, nache 'eeta'am da lataxac so Balaam. Ỹataqta ỹaguec da qauemaicpi, ỹoqo'oye da l-leuaxa 'eeta'am da l-leuaxa so Coré souaxat da npa'aguenaxac.

¹²Namayepi ỹataqta ỹo'ot da na'agaxa da ỹalectaigui da qarquia'axaqui maye naigui da nsoxoyec. Cha'aye namayepi da deque'e qataq da nỹom, qalaq saishet da iuata'a na laỹepi. Namayepi huotaique da nataxala'pi, qalaxaye maiche nhuogoqtapeguela't, 'eeta'am na napo maye qaica ca lla'ac 'etaxat, choche ỹachetac na la'at. Nataqa'en 'ena'am aca qo'oipaq maye qaca aca ala, cha'aye maye qanapogosheguem, qanmachetcheguem na lpa'a'pi, nache ỹataqta daqatqa.

¹³Qataq namayepi ỹataqta sa ncherapec. 'Enauac ishet da qaila'a nam qauem ỹo'ottac, cha'aye nam qauem maye ỹo'ottacpi, 'eeta'am na lcoche ana sa ncherapec lapaxa aso auaxai. Qataq namayepi 'eeta'am ana huaqaañipi maye ca'ai cam ỹoqta llec, nache qaiuaxanec da quetaigui nam chochaq tatec napalaxa.

¹⁴So Henoc som huetoigui da siete nqochen na llalaqpi so Adán, somaye ỹa'axata'a co'ollaxa ne'ena shiỹaxauapi co'ollaq 'eeta': «Ñaq qauloỹa Nam Lo'onatac 'Enauacna anacta, nnaictague' na qalota maye saishet da qaiivi' da qanaloqten lamaxashecpí piguem le'ecpi.

¹⁵Anac da yaqto' ỹauo'o ca nhuaxanaguec 'enauac nam ỹo'ottac na qauem, qataq 'enauac na 'etaxaloxoicpi maye isheueetac co'ollaxa Ñimaye.»

¹⁶Ne'ena shiỹaxauapi ỹataqta taxaỹaxaicpi qataq camachaqa ca quetapeguelec. Qataq nachaqrata da nmitta'a da ipacchigui ca maiche lqopitaxanaqtaic. Qataq naua la'aqtaqa ỹataqta ño'oxonnaxaiqa, qataq da detaxaỹa ca lỹa shiỹaxaua qalaq ỹataqta iyaata, qalaxaye choche ỹatenachettac.

Qaiqata na 'amqaanataxanaxaicpi

¹⁷Qalaxaye qami' ñauochaxau' ŷaqaŷarolqa, qauennachiŷa'a dam mashe qami' da'aqtaxaateguema co'ollaxa soua lamaxa'she So Qarataxala' Jesucristo.

¹⁸Soomaye qami' ŷapaxagueeta'ape qataq qami' da'aqtaxaateguema co'ollaxa da que'ecaua pa'atre'c na'axa'te, nache huo'o na shiŷaxauapi 'enaxanaxaicpi maye nañaneguet da quetague' nam maiche 'eetapeguecpi maye qauem.

¹⁹Qaq ne'ena shiŷaxauapi, nachena na ŷayen da deloguiŷa't qataq colaxagui naqa'en na shiŷaxauapi, cha'aye ŷalaxaguet nam maiche 'eetapeguecpi qataq saishet da netanguit som Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁰Qalaxaye qami' ñauochaxau' ŷaqaŷa't, qanquigaxachiitasheguem da qarpi'iŷaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Cha'aye de'era qarpi'iŷaxaqui ŷataqta 'onaxaic. Qataq da qanqouagaxauñi, qalaq qauaqaita'a So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da qami' da'aqtaxanema cam iuen da qanasaqaiuec.

²¹Qataq ima'ape naua na'axa'te da qanaquichiŷa'a da lauotaxanaqtaic Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qauacheeta'a que'eca na'a'q da So Qarataxala' Jesucristo, qomi' ŷanema ca qanachaalataxac chochaq tatec, cha'aye Somaye nataqa'en qomi' lauotaqa'ate.

²²Qataq cam huo'o da lqolectaxanaxac qalaq ŷataqta qaua'aqtaxañiitem, qauacheetoigui da qarsoxoyiqui.

²³Qanca'alaxacheeuec nam iuen da qanca'alaxateeguesop cam nhuaxanaqa' na 'etaxaloxoicpi, qataq qauchoxoyiñi nam nataqa'en iuen ca nchoxonnataguec. Qalaxaye ŷataqta qarvichiŷa'aguet da qauo'oche nataqa'en nam qauem maye ŷo'ottac namayepi.

Da pa'atec ño'oxonnataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna

²⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna ishet da qami' ntela'alo da yaqto' saishet da qauo'oche ca qauem, qataq nataqa'en huo'o da la'añaxac da yaqto' qami' nachaalataxaneua'alo cam hueta'a maye qaica ca 'ena'am da llo'oxoyec. Qaq da qanachaacheua'a Ñimaye, qalaq qami' nlaqchiguilo da qantonaxaqui qataq qami' qui'itte', qaica ca qarshepaxanaqai, qoñiita'am ca nogoxot da dalaxaicolec.

²⁵Qaq ŷoqo'oye qavio'oxoyiñiitac qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Qarca'alaxaqui, qataq qaua'amaqchiñi da la'amaqchec qataq da la'añaxac qataq da 'enec, cha'aye Ñimaye qomi' namaxalo So Qarataxala' Jesucristo. Qaq ŷoqo'oye chochaq tatec qome da qayo'oxonnataxanaxac Ñimaye. Aja', nache 'eetec.

Apocalipsis

Apocalipsis 1

Dam no'on na'aqtac maye qoŷaalec nam itaxaŷaxan ana'ana nere

1-2 Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷachaxana So Jesucristo, nam mashe nayeeta'a da yo'oq da yaqto' Somaye ŷaŷaanaxanaxanec na lo'onataxanaxanecpi. Qaq ŷoqo'oye So Jesucristo da'aqtaxanem so Juan maye lamaxashec, ŷachegoxotchigui so lamaxashec piguem le'ec Ñim Lo'onatac 'Enauacna; qaq so Juan, nache ŷiyiñi 'enauac de'era na'aqtaxanaxac maye ŷataqta 'eesa.

3 Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷami' da nqouagaxa cam itaxaŷaxan de'era na'aqtaxanaxac da ŷalectaigui na laŷepi shiŷaxauapi! ¡Qataq nataqa'en ŷaalec da nqouagaxa 'enauac nam na'axaŷaxaatega de'era na'aqtaxanaxac qataq ŷalaxaguet! ¡Mashe nayeetai' ca na'a'q da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ipacchigui naqa'en 'enauac ne'ena ŷa'axattac ana'ana nere!

Da Iquinaxanaxac so Juan

4-5 Aŷem Juan, samaxa ana ŷere qataq sequiita'ape naua siete 'aleu' maye netaleguete na ŷa'amaqten so Jesús maye netaigui ye 'alhua Asia. Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim nache 'eetai' da huo'o, qataq Ñim do'onataxaatac nagui, qataq naŷa'acna. Aŷem ŷataqta huo'o da iyaxa da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq So Jesucristo qataq soua siete na'añaxaco saqcha'alomaye nachattraua'a añi nso'onaxaqui Ñimaye, da qami' ŷauoteque qataq qami' ŷanema ca qarlagaxayiqui. Sa'amaqtenaq da So Jesucristo qomi' ŷauoteque qataq qomi' da'aqtaxanema da 'eesa na'aqtaguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. So Jesucristo nacheso so la'auaxanec da nca'aleeguesop da nleuaxa, qataq nacheso so ilotague' 'enauac nam nta'alpi maye ilotague' nam 'alhuapi. Qataq chegoqchigui da l-leuaxa So Jesucristo da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷapalaxat na qarasouaxashetpi.

6 Nataqa'en So Cristo qomi' ŷanema da qaro'onataxanaxac da 'eeta'am da lo'onataxanaxac na nta'alpi maye ilotague' na 'alhuapi qataq qomi' ŷanaguilo da qomi' Itaxaŷaxanaxanaqa naqa'en na shiŷaxauapi da so'onataxanaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lta'a. Qaq ŷoqo'oye ¡'Enauac da qoñiita qavio'oxoyiñi So Jesucristo, cha'aye 'oonolec Somaye da hueto'ot 'enauac da na'añaxac ana 'alhua! Aja', nache 'eetec.

7 ¡Ñaq qauloŷa! ¡Na Cristo mashe anacta, netalec na lo'oc na piguem! 'Enauac da qailota'aguet da anacta, ivira'a nam ŷalauat co'ollaxa; qataq nataqa'en 'enauac na huetalec ana 'alhua, nŷen souaxat namaye. 'Era dam 'eetec qome, ¡aja', nache 'eetec!

8 Ñim Nataxala' maye qaica ca 'ena'am da la'añaxac, Ñim nache 'eetai' da huo'o qataq Ñim do'onataxaatac nagui qataq Ñim mashe nayeetai', 'eeta' da la'aqtac: [«Aŷem maye Nachaŷem la'atchiguiñi, qataq Nachaŷem pa'atec.»]

Da nmeenaguec da llo'oxoyec So Cristo

⁹Aÿem Juan, maye maiche aÿem qarÿai da sa'amaqtenaqtac So Cristo, cha'aye qami' qataq aÿem huo'o da qarpi'iÿaxac Somaye. Qaq souaxat da ÿataqta huo'o da ipi'iÿaxac Somaye, nache ñeuanaua'a da lo'onataxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta'am 'enauac da qoñiita: Qataq nataqa'en huo'o da ñeqalanaxac da satata'aguet na lqalaic, sheeta'ama qami'. Qalaxaye nataqa'en huo'o da ÿa'añaxac maye aÿem ÿami' Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' ñala'aguet ne'ena que'eenaxacpi. Qataq souaxat da sa'axattac da la'aqtac Ñimaye qataq da sa'axattac So Jesucristo, nache aÿem qaÿamaxauga ana ÿaqa'ata 'alhua maye le'enaxat Patmos.

¹⁰Qaq huetoigui so na'a'q maye laloxoqui da qaÿo'oxoren So Qarataxala', co'ollaq aÿem souaigui da la'añaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta. Nache sa'axaÿa co'ollaxa so lta'araic nvilÿaxac, chemaxague na ilaq, 'eeta'am da l-lamaxa ana nasheere.

¹¹Qaq se'eso nvilÿaxac aÿem 'enapega, 'eeta': «'Auauo'o aca 'ere da 'iyiñi nam 'aulota'api, ime, qaq 'auamaxalo naua siete 'aleu' maye hueta'alo nam ÿa'amaqten So Jesús maye huetaigui ye 'alhua Asia, yem nÿecpi ye Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, qataq ye Laodicea.»

¹²Qaq can ñamata'ague na ilaq da sechemaxata som aÿem detaqtacot, nache sela'alo soua siete ncoÿaraxanaxaqui' maye chegaqaigui na ndotec oro.

¹³Qaq na laiñi se'esoua siete ncoÿaraxanaxaqui' sela'a so 'eeta'am So Jesús Som Shiÿaxaua Llalec. Qaq soua alogo ÿataqta ivildañi, qataq so nsaataxaqui maye chegaqaigui na oro qalaq ivirasheguema ana ltogüe.

¹⁴Qaq na laue somaye qaica ca 'ena'am da lapagaxa, 'eeta'am da lapagaxa na qagueta laue, qataq ivira'a da 'eeta'am da lapagaxa ana aloñi. Qaq naua la'ai'te qalaq 'eeta'am na le'eraxa na norec.

¹⁵Qaq naua lchel ÿataqta qasheletrapiguiñi, 'eeta'am da lqashelgaxa na lcat le'enaxat bronce da mashe ime da nqatelaguec. Qaq da lavilÿaxac 'eeta'am da l-lamaxa ana lapaxa aso auaxai.

¹⁶Qaq na lhuaq maye aloic nasolta'alo soua siete huaqaañi. Qaq na alap chegaqaigui so ÿeelonec ÿataqta shetteguet qataq dos naua ala'api. Qaq na lashec qalaq ÿataqta 'eroigui, 'eeta'am na le'eraxa añi nala' da mashe laiñi ye na'a'q.

¹⁷Qaq can sela'a, nache souañi, ñalo'oto naua lchel Somaye, 'eeta'am da seleu. Qalaxaye Somaye ÿauota'a na lhuaq aloic da aÿem ÿashel-lec, nache aÿem 'enapega, 'eeta': Saishet da 'añi'i. Aÿem maye Nachaÿem la'auaxanec, qataq Aÿem maye Nachaÿem sepa'atec,

¹⁸qataq Aÿem ñeca'altauec. Aÿem co'ollaxa seleu, qalaxaye naui chochaq tatec da ñeca'altauec, qataq huo'o da ÿa'añaxac da ñataÿaña da la'añaxac da nleuaxa.

¹⁹Iyñi 'enauac nam 'auauaachigui: nam mashe yo'oq qataq cam ñaq taÿa'a da yo'oq.

²⁰Aÿem 'am sa'aqtaxanem dam saqcha'a naiguilo soua siete huaqaañi, maye 'auauaachiguilo da huetaiguilo na ihuaq qataq dam saqcha'a naiguilo soua siete ncoÿaraxanaxaqui' maye chegaqaiguilo na oro. Soua siete huaqaañi, naiguilo naua lamaxa'she Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye ilotagueto nam ÿa'amaqten So Jesús maye netaleguete naua siete 'aleu'. Qaq soua siete ncoÿaraxanaxaqui' naigui na 'amqaanataxanaxaicpi maye netaleguete naua siete 'aleu'.

Apocalipsis 2

Da na'aqtac maye qaÿamaxa so 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye nÿecpi ye Éfeso

¹«'Auamaxa qome aca 'ere ñi namaxashec maye ilotague' na 'amqaanataxanaxaicpi maye netaña ye nÿecpi ye Éfeso. Qoneta': «Aÿem maye llasoqta'alo naua siete huaqaañi netaigui na ihuaq aÿoiguishec, qataq sootangui na laiñi naua siete ncoÿaraxanaxaqui' maye chegaqaigui na oro. Ñaq 'ana'axaÿaxana dam 'am sa'aqtaxanem:

²Aÿem saÿaten 'enauac nam 'auo'ottacpi, qataq saÿaten da souaxat da Aÿem 'aualaxaguet, nache qalota na 'avireguet lqalaic. Nataqa'en saÿaten da ÿataqta 'anala'aguet damaye cha'aye huo'o da 'arhualaxavic qataq saishet da 'auaconeguet nam qauemaicpi. Qataq saÿaten da 'am 'avi'igue'n naua 'eetregalo da lamaxa'she So Jesús qalaxaye saq 'en. Qataq 'am 'auachaxa'n naamaye da choche tenataxanaxaiqa.

³Qataq ÿataqta huo'o da 'anhualaxaunaxac. Qataq souaxat da Aÿem 'aualaxaguet, nache lta'araic da 'anque'eenaxac. Qalaxaye na'aictaxa da nache 'eetec de'era, qalaxa ñaq 'eetalec da saishet da 'anasamiisop da Aÿem 'aualaxaguet.

⁴Qalaxaye ñaqaiyeta huo'o da sa saÿamaxaren da qoneta, cha'aye mashe saishet da ÿoqta 'eesa da Aÿem 'auauotec, saq 'ena'am dam hua'auchiguiñi 'arauotaxanaqtaic Aÿem can ñaq cheta'ague da 'aua'amqaanataxan.

⁵Qaq ÿoqo'oye 'auennate qome da 'auachegoqta'ague, ime, nache 'avi'eguelaxa da 'auauotec Ñim Lo'onatac 'Enauacna. 'Axañi da 'auo'ottac da qauem, nache 'avi'eguelaxa da hua'auchiguiñi 'arataxac. Qaq da saishet da nache qonetec de'era, nache Aÿem 'am ñeqo'ona da sau'o ca 'anhuaxanaguec, qataq ñeqochenaxat aña ncoÿaraxanaxaqui maye 'am hueto'ot.

⁶Qaq dam saÿamaxareeta 'arataxac, nachera da sa 'auoten nam quetague' na lapaxaguenataxanaxacpi na nicolaitapi qoneta'am Aÿem.

⁷Qaq cam huo'oi naua ltela lauaco, qaq no'on da na'axaÿaxana da la'aqtac So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'enapega na 'amqaanataxanaxaicpi, 'eeta': Nam saishet da iqallem 'enauac nam lqalaiguesat qataq saishet da ÿaxanec da lpi'iÿaxac Aÿem, nache sami' da chec ana ala ara qo'oipaq maye chegaqaigui da nca'alaxa. Aram qo'oipaq maye nañaxattalec ye qaica ca 'ena'am da lyac lanaxanaqa' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

Da na'aqtac maye qaŷamaxa so 'amqaanataxanaxaicpi ye Esmirna

⁸«'Auamaxa qome aca 'ere ñi namaxashec maye ilotague' nam ŷa'amaqten So Jesús maye netaña ye nŷecpi ye Esmirna. Qoneta': «Aŷem maye Aŷem la'auaxanec qataq sepa'atec. ¡Aŷem seleu co'ollaxa, qalaxaye qaltaq she'eguelaxalec da ñeca'alec! Ñaq 'ana'axaŷaxana dam 'am sa'aqtaxanem:

⁹Aŷem saŷaten 'enauac nam lqalaiguesat maye qouetaigui nagui, qataq saŷaten da 'am choxoraq, na'aictaxa da ŷataqta lta'araic da 'arsallaxa maye saqcha'a. Nataqa'en saŷaten naua ltaxaŷaxaco qauema maye 'am ŷasaqteguelec nam 'eetega da judiopi, qalaxaye namayepi ŷalectaigui nam lalamaxatpi so pa'aguenataxanaxaic.

¹⁰Saishet da 'añi'iŷa nam 'aŷa'aguet 'anque'eenaxacpi. Cha'aye so pa'aguenataxanaxaic, huo'o qome ca ŷamaxaigui añi ncoñetaxanaxaqui da qoñiita, da yaqto' ŷaŷaten da 'eesa da Aŷem qaua'amaqchiñiitac. Qami' ŷataqta qalota qome na qaviyeeguet lqalaic, qalaxaye saq qaŷauec. Qaq da huo'o da qarpi'iŷaxaqui Aŷem choche ivitta'a da qaullivi, nache Aŷem qami' sanema da nca'alaxa maye chochaq tatec da qaraviguiiqui.

¹¹Qaq cam huo'oi naua ltela lauaco, qaq no'on da na'axaŷaxana da la'aqtac So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'enapega na 'amqaanataxanaxaicpi, 'eeta': Nam saishet da iqallem nam lqalaiguesat, qataq nache queto'ot da lpi'iŷaxac Aŷem, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ŷalat namayepi.»

Da na'aqtac maye qaŷamaxa so 'amqaanataxanaxaicpi ye Pérgamo

¹²«Nataqa'en 'auamaxa qome aca 'ere ñi namaxashec maye ilotague' nam ŷa'amaqten So Jesús maye netaña ye nŷecpi ye Pérgamo. Qoneta': «Aŷem maye sauota'a na ŷainec maye ŷataqta shetteguet qataq dos naua ala'api. Ñaq 'ana'axaŷaxana da 'am sa'axatem:

¹³Aŷem saŷaten da qoueta'a nam nŷecpi maye netaña añi nso'onaxaqui so pa'aguenataxanaxaic. Qalaxaye na'aictaxa da nache 'eetec de'era qalaq nache 'ena'am qoqueto'ot da huo'o da qarpi'iŷaxac Aŷem. Qataq saishet da 'axaañi da Aŷem 'aua'amaqteetac, na'aictaxa co'ollaq da huaña ne'ena nŷecpi maye qoueta'a da qaŷalauat so Antipas, som nache 'eetai' naxa da ŷachaxaata da lpi'iŷaxac Aŷem.

¹⁴Qalaxaye Aŷem nache 'ena'am huo'o da sa saŷamaxaren da qoneta, cha'aye 'auaconeguet nam quetague' da qauem lataxac so Balaam. Cha'aye somaye ŷapaxaguenec co'ollaxa so Balac dam 'eetec naqa'en na Israel le'ecpi da yaqto' somayepi nache queto'ot da ŷo'ottac na qauem, qataq ŷayen da yaqto' somayepi chec nam mashe qoŷanot na ne'enaqtac nqui'ipi maye qanatameetacotpi qataq saq 'en, qataq da yaqto' sa ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁵Qataq nataqa'en 'auaconeguet nam quetague' da lapaxaguenataxanaxac som nicolaitapi.

¹⁶Qaq ñoqo'oye, no'on da 'avi'eguelaxa da 'aualaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye da saishet da nache qonetec de'era, nache 'am ñeqo'ona da 'am seroleguete da la'añaxa'c naua ña'aqtaqa da sauo'o ca 'anhuaxanaguec qataq nam nicolaitapi qataq nam quetague' namayepi.

¹⁷Qaq cam huo'oi naua ltela lauaco, qaq no'on da na'axaŷaxana da la'aqtac So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'enapega na 'amqaanataxanaxaicpi, 'eeta': Nam saishet da iqallem na lqalaiguesat maye ivireguet, qataq queta da ña'amaqteetac Aŷem, nache sami' da chec aca Maná maye saqcha'a, chegoqo'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq nataqa'en sami' ca coma' lapagaxaic. Qaq que'eca coma' nanettalec ca dalaxaic ne'enaxat maye qaica ca ñaŷaten, nachaqcata cam ñaconeguet maye ñaŷaten que'eca ne'enaxat.»

Da na'aqtac maye qaŷamaxa so 'amqaanataxanaxaicpi ye Tiatira

¹⁸«Nataqa'en 'auauo'o aca 'ere, nache 'auamaxa ñi namaxashec maye ilotague' nam ña'amaqten So Jesús maye netaña ye ñyecpi ye Tiatira. Qoneta': «¡Aŷem maye Aŷem Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Naua ña'ai'te 'eeta'ama na le'eraxa na norec, qaq naua ichel qalaq qashelectrapiguiñi 'eeta'am da lqashelgaxa na lcat le'enaxat bronce da ime da nqatelaguec. Ñaq 'ana'axaŷaxana dam 'am sa'axatem:

¹⁹Aŷem saŷaten 'enauac na 'auo'ottacpi. Saŷateeta da Aŷem 'auauotec qataq saishet da 'axanec da 'arpi'iŷaxac Aŷem. Nataqa'en saŷaten da qouetague' na laŷepi shiŷaxauapi. Qaq nagui de'era 'artaunaxanaxac namayepi ŷataqta ŷactec 'anqa'en, saq 'ena'am so hua'auchiguiñi.

²⁰Qalaxaye huo'o da sa saŷamaxaren da qoneta. Cha'aye 'am ŷataqta 'aua'aqta'a aña 'alo le'enaxat Jezabel da queto'ot da ŷatenachettac nam Aŷem quetague'. Aña'aña 'alo ña'axattac da 'eetega nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna da namaq añaime, qataq da'aqtaxaateguem nam ŷo'onataxanaxanecpi da ishet da qanallec na mashe qoŷanot na ne'enaqtac nqui'ipi maye saq 'en, qataq ŷayen namayepi da yaqto' sa ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²¹Qaq Aŷem mashe sami' da ldaq'a añaime, da yaqto' ŷe'eguelaxa da ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qalaxaye añaime saishet da ŷalaq da ŷo'ot damaye, qataq saishet da ŷaxaaña da ña'amaqteetac na ne'enaqtac nqui'ipi maye saq 'en.

²²⁻²³Qaq ñoqo'oye Aŷem so'otec qome aña'aña 'alo da ŷataqta sa no'on, qataq ileu ñaqa'en nam ŷalaxaguet añaime naua lapaxaguenataxanaxaco, qataq quetague' da ña'amaqteetac na ne'enaqtac nqui'ipi maye saq 'en. Qalaxaye da ntouen qataq ŷe'eguelaxa da ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache saishet da huo'o ca so'otec qauem. Qaq huaña qome nache na 'amqaanataxanaxaicpi ñaŷaten da Aŷem saŷate'n naua lhuennataxaco qataq lqopitaxanaqtaico na shiŷaxauapi. Qataq ñi 'oonolec namayepi sauo'o ca nhuaxanaguec maye chegaqaigui da qauem ŷo'ottac.

²⁴Qalaxaye nam hueta'a ye ñyecpi ye Tiatira maye saishet da quegue naua lapaxaguenataxanaxaco aña'aña 'alo, qataq sa ivita da ŷauatton nam qoŷeetega

saqcha'a lataxacpi so pa'aguenataxanaxaic, qaq Aÿem sami' de'era 'oonolec iqataxac:

²⁵da nache queto'ot da Aÿem ÿa'amaqteetac, choche ivitta'a ca laloqo' da ñe'eguelaq.

²⁶⁻²⁸Qaq na saishet da iqallem na lqalaiguesat, qataq saishet da ÿaxanec da lpi'iÿaxac Aÿem, nache sami' da la'anaxat da dauegaxan namayepi aca huaqaañi yo'oxoñi lashe. Qaq da nache 'eetai' da Aÿem ÿalaxaguet, nache sami' da la'añaxac da ilo'ogue 'enauac na ÿotta'a't shiÿaxauapi ana 'alhua, 'eeta'am da 'eetec Ñim Ita'a da Aÿem ÿami' de'era na'añaxac. Da ilo'ogue ne'ena ÿotta'a't shiÿaxauapi qalaxaye ÿataqta sa icherapec; ÿataqta ilaxachigui 'eeta'am naqa'en aca no'onata taxaqui maye qaÿachegoxotaigui na 'alhua!

²⁹Qaq cam huo'oi naua ltela lauaco, qaq no'on da na'axaÿaxana da la'aqtac So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'enapega na 'amqaanataxanaxaicpi.»»

Apocalipsis 3

Da na'aqtac maye qaÿamaxa so 'amqaanataxanaxaicpi ye Sardis

¹«'Auauo'o aca 'ere, nache 'auamaxa ñi namaxashec maye ilotague' nam ÿa'amaqten So Jesús maye netaña ye nÿecpi ye Sardis. Qoneta': «Aÿem maye Aÿem hueto'oto soua siete saq cha'alo la'añaxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq soua siete huaqaañi: Ñaq 'ana'axaÿaxana dam 'am sa'axatem: Aÿem saÿaten 'enauac nam 'auo'ottacpi, qataq saÿaten da 'ana'aqtaguec da qoÿeetega Aÿem 'aualaxaguet. Qalaxaye de'era saishet da 'en.

²Qaq ÿoqo'oye qoñisheguem qome qataq 'ana'añaxat da 'auaÿamaxaañi na lataxacpi maye mashe huotaïque da 'axaañi da 'auo'ottac, cha'aye Aÿem sela'a da mashe saishet da 'aualaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Qataq 'auennata'a 'enauac nam 'auaÿaten maye na'aqtaguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ime, nache 'avi'eguelaqot Ñimaye qataq 'aualaxaguet. Qaq da saishet da nache qonetec de'era, nache 'am ñeqo'ona da sauo'o ca 'anhuaxanaguec, qataq 'am sevira qom mashe saishet da Aÿem 'auauotaïque; sheeta'am ca cachaxaic da saishet da qaÿaÿaten ca laloqo' da nvi' da decache.

⁴Qalaxaye na nÿecpi na Sardis huo'o na netaña shiÿaxauapi na saishet da ÿo'ottac na qauem. Qaq ÿoqo'oye namayepi Aÿem hueta'aguet qome, ÿaatrañi caua alogo lapagaxaiqa maye naigui da dauegaxan, qataq da qui'itta lataxac. Qaq namayepi ÿataqta taiguet da qoÿami'.

⁵Qaq nam saishet da iqallem na lqalaiguesat qataq saishet da ÿaxanec da lpi'iÿaxac Aÿem, nache sanaxanaxanguilo caua alogo lapagaxaiqa, qataq saishet da sapalaxat ca le'enaxat maye nanettalec aca nere maye naneraxalate na qanca'alaxatec. Qataq sa'axatem Ñim Ita'a qataq na lamaxashecpi maye do'onataxaatacot Ñimaye.

⁶Qaq cam huo'oi naua ltela lauaco, qaq no'on da na'axaŷaxana da la'aqtac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da 'enapega na 'amqaanataxanaxaicpi.»»

Da na'aqtac maye qaŷamaxa na 'amqaanataxanaxaicpi ye Filadelfia

⁷Nataqa'en 'auauo'o aca 'ere, nache 'auamaxa ñi namaxashec maye ilotague' nam ŷa'amaqten So Jesús maye netaña ye nŷecpi ye Filadelfia. Qoneta': «Aŷem maye ŷoqta 'eesa da Aŷem Llalec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq selo'ogue da lo'onataxanaxac co'ollaxa so nta'a David. Da ivita da sauatoigui ca lasom, nache qaica ca ishet da ŷapogui, qaq da sapogui qalaq qaica ca ŷe'eguelaxalec da ŷauatoigui. Qaq nagui ñaq 'ana'axaŷaxana dam 'am sa'axatem:

⁸Aŷem saŷaten 'enauac nam 'auo'ottacpi, qataq saŷaten da Aŷem 'aualaxaguet qataq saishet da qonetega saq Aŷem 'auauatton, na'aictaxa da qaica ca la'amaqchec da 'ara'añaxac. Qaq ŷoqo'oye Aŷem 'ana'axaŷaxana: Aŷem 'am sanem da 'ardaqa' da Aŷem 'auo'onataxanot qataq qaica ca ishet da 'am nqanaxat. Aŷem 'am saconeguet, qaq ŷoqo'oye qaica ca ishet da 'am ŷapo'oguet.

⁹Ñaq 'aumeten dam so'otec ne'ena tenataxanaxaicpi maye lalamaxatpi so pa'aguenataxanaxaic. Namayepi 'eetega judiopi, qalaxaye saq 'en. ŷoqo'oye Aŷem so'otec namayepi da 'am ŷa'atto'oto naua l-llectel, yaqto' ŷaŷaten namayepi da Aŷem ŷataqta 'am sauotec.

¹⁰Enauac na huetalec ana 'alhua ivireguet qome na lqalaiguesat qataq nque'eenaxacpi. Huaña qome, nache saŷaten ca Aŷem pi'iŷa'a qataq ca saishet da Aŷem pi'iŷa'a. Qaq 'am qalaxaye 'am ñepaxattalec, cha'aye Aŷem 'aualaxaguet co'ollaq 'am shenapega da saishet da 'axanec da 'arpi'iŷaxac Aŷem.

¹¹Qaq Aŷem saqaŷaloq da ñanac. Qaq ŷoqo'oye qoqueto'ot da 'aua'amaqteetac Aŷem, yaqto' saishet da huo'o ca ŷacona ca 'ansheetenaxat.

¹²Qaq cam saishet da iqallem na lqalaiguesat, qataq saishet da ŷaxanec da lpi'iŷaxac Aŷem, nache Aŷem sami' ca ndaqa' maye ŷataqta ŷo'oxoraq aña lo'onaxanaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq saishet da ca'ai añimaye. Qaq camayepi serelec da le'enaxat Ñim Ita'a maye Lo'onatac 'Enauacna qataq ca le'enaxat ye nŷecpi maye neta'ague da piguem. Qaq yemaye nacheye yem dalaxaic Jerusalén maye anacta. Nataqa'en serelec camayepi ca dalaxaic ŷe'enaxat.

¹³Qaq cam huo'oi naua ltela lauaco, qaq no'on da na'axaŷaxana da la'aqtac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta da 'enapega na 'amqaanataxanaxaicpi.»»

Da na'aqtac maye qaŷamaxa so 'amqaanataxanaxaicpi ye Laodicea

¹⁴Auauo'o nataqa'en aca 'ere, ime nache 'auamaxa ñi namaxashec maye ilotague' nam ŷa'amaqten So Jesús maye netaña ye nŷecpi ye Laodicea. Qoneta': ¡Aŷem maye ŷe'enaxat da 'Eesa! Qaq ŷe'enaxat de'era, cha'aye sapaxaguenataxaateguec da 'eesa na'aqtaguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq saishet da satenataxaatac.

Qataq chegoqchigui Aÿem da Ñim Lo'onatacna ño'ot 'enauacna. Ñaq 'ana'axaÿaxana dam 'am sa'axatem:

¹⁵Aÿem saÿaten 'enauac nam 'auo'ottacpi, qataq saÿaten da saishet da imauec da Aÿem 'aualaxaguet qataq saq 'amaqtaq da 'aralaxayec. ¡Qaq 'onaxaictaxa da imauec da Aÿem 'aualaxaguet, huo'otaq imauec da saishet da Aÿem 'aualaxaguet!

¹⁶Qalaxaye ye saishet da imauec da Aÿem 'aualaxaguet, nache Aÿem ñataqta imauec da saishet da 'am saconeguet.

¹⁷Cha'aye 'am qonetega da 'am sallaxanec, qataq ñataqta 'onaxaic da 'icÿaxac qataq qaica ca 'aueetaique. Qalaxaye saisheto' da 'anauattoola't da qaica ca 'aramaicÿaxac qataq qaica ca ye 'am qataq 'am choxoraq qataq saishet da 'anauaañi qataq qouetauec.

¹⁸Qaq ñoqo'oye nagui 'am seqata da Aÿem 'auachegoxoto'ot qome da 'ausheenaxana cam ñoqta 'eesa da 'am sallaxanec naqa'en. Cha'aye ca Aÿem chegoqo'ot ñataqta 'eesa da Ita'araic da lashiichiÿaxac, 'eeta'am ca oro da ime da nqatelaguec. Da saishet da 'auauotaque da huo'o ca 'ara'agaxa da qouetauec, nache 'auaconegueta naua anogo lapagaxaiqa maye 'am sanema da yaqto' 'aayiñi qataq na lata' naua 'ara'ai'te, da yaqto' ñoqta 'anauaachiguiñi.

¹⁹Cha'aye Aÿem ñataqta seviraxato'ot, qataq saÿamaxaañi da latxac nam ñauotaxatpi. Qaq ñoqo'oye 'avi'eguelaqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq imauec da 'aualaxaguet.

²⁰Aÿem sootaigui na 'anasom, seuaxaatega't naua ihuaxaye. Qaq da 'aua'axaÿa da iÿaxanaxac, nache da Aÿem 'auauateguet, qaq Aÿem senoxonoigui na 'arma'. Ime, qaq qomi' nquia'axau' qome.

²¹Qaq cam saishet da iqallem na lqalaiguesat, qataq saishet da ñaxanec da lpi'iÿaxac Aÿem, nache camaye ño'onataxanaxaua da seloxogue ana 'alhua, 'eeta'am da 'eetec co'ollaxa da sauegaxan, nache nagui ño'onataxanaxaua Ñim Ita'a da seloqtage' ana 'alhua.

²²Da huo'oi naua qartelai lauacolli', qaq no'on da qana'axaÿaxaÑiÿa da la'aqtac So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna da 'enapega na 'amqaanataxanaxaicpi.

Apocalipsis 4

Da ño'oxonnataxanaxac maye hua'ague da piguem

¹Qaq co'ollaq ime de'era, nache sela'a so lasom, nauattaigui, neto'ot na piguem. Qaq som nvilÿaxac maye hua'auchiguiñi co'ollaxa da sa'axaÿa maye 'eeta'am da l-lamaxa ana nasheere, aÿem 'enapega, 'eeta': «¡Ñaq Aÿem 'anquigueua'a!, yaqto' 'am sachaxana nam huotaque da yo'oq.»

²Qaq nache saqañaloq da souaigui da la'añaxac So Saqcha'a Na'añaxac Qui'itta, nache sela'a aso 'eeta'am ana nso'onaxaqui na nta'a, neto'ot na piguem. Qaq asa'aso so'onaxaqui huo'o so nso'ootanguí.

³Somaye ñataqta qashelectapiguiñi, 'eeta'am da lqashelgaxa na coma' le'enaxat diamante, huo'otaq na coma' le'enaxat rubí. Qaq aso so'onaxaqui colesop so 'eeta'am na quemoxonalo. Qaq da lqashelgaxa somaye qalaq 'eeta'am na coma' le'enaxat esmeralda.

⁴Nataqa'en huo'oi soua veinticuatro lya't so'onaxaqui', maye colesopa aso late'eraí so'onaxaqui. Qaq soomaye nso'ootanguilo soua veinticuatro nqueroxonqa. Qaq se'esoua nqueroxonqa ñaatrañi naua alogo maye qaica ca 'ena'am da lapagaqa', qataq naua nro'ol ndotec ana chegaqigui na oro.

⁵Qaq asa'aso so'onaxaqui chegoqtapegueua'a na nqashelgaxa, qataq nllimiata, qataq datateguet asomaye soua siete ncoñaraxanaxaqui' 'ettaigui, maye nachesoua soua siete saq cha'alo la'añaxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Qaq yi'ye naloteuga asa'aso so'onaxaqui nataqa'en huo'o so ñataqta chauec, 'eeta'am na 'etaxat da qui'itta qataq nataqa'en, 'eeta'am aso auaxai ye lcachiguiñi. Qaq na laiñi soua so'onaxaqui', nache hueta'alo soua cuatro shiguiya'c maye nca'altraue'c. Qaq soomaye imauec na lo'oc da huo'o ana la'aitepi dam datata'ague qataq na l-laq.

⁷Qaq so la'auaxanec se'esoua shiguiya'c, somaye 'eeta'am na lya quiyoc; qaq so lya qalaq 'eeta'am na huaca lhuraic; qaq so lya qalaq 'eeta'am na shiñaxaua, qaq so lya qalaq 'eeta'am na vi'ic da huañotac.

⁸Qaq ñi 'oonolec se'esoua cuatro shiguiya'c qalaq ivi' seis ana laua't ñi 'oonolec, qataq nlaxagui ana la'aitepi qataq saishet da ña'axaneguet da lo'onaxanaxa'c ye na'a'q qataq ye pe da 'eetra': «ñataqta qui'itta, ñataqta qui'itta, ñataqta qui'itta Ñim Nataxala', Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaica ca ñaqalanapec, maye nache 'eetai' da huo'o, Ñim nca'altrauec qataq mashe nayeetai'!»

⁹⁻¹⁰Qaq se'esoua cuatro shiguiya'c maye nca'altraue'c do'onaxaata'ape qataq ñaatracot da na'achecñaxac som nso'ootanguí aso so'onaxaqui maye chochaq tatec da nachaalataxac. Qaq so lo'one'c soomaye ña'axat da llo'oxoyec qataq da la'añaxac qataq da nacheñi Ñimaye da taiguet da huo'o naq 'enec qanqa'en. Qaq naxa da 'eetec de'era se'esoua shiguiya'c maye nca'altraue'c, nache se'esoua veinticuatro nqueroxonqa ña'aroto naua l-llectel som nso'ootañi, nache ño'oxoreetrac, qataq nqa't naua nro'ol da ñacho'oto aso so'onaxaqui. Ime, qaq do'onaxa'n soomaye 'eetra':

¹¹«'Am Qarataxala' maye 'Aro'onatac 'Enauacna; 'am maye 'aiguet da 'am qaño'oxoren, qataq da 'am qaiñaxana qalaq huo'o da 'ayo'oxoyec, qataq ño'ot da na'aalaxa da 'ara'añaxac. Cha'aye 'am 'aro'onatac 'enauac nam huo'o; qaq qana'achec cha'aye maiche 'am chegoqchigui namayepi.»

Apocalipsis 5

Aso nere qataq So Qagueta Llalec

¹Qaq aŷem sela'a aso nere qainaata'a't huetaigui na lhuaq aloiguishec so nso'ootangui aso so'onaxaqui. Ana lauepi asomaye qalaq 'enauaque naua laŷel da huo'o na leraxat. Qaq asomaye qaitoqootaleguete soua siete na'anaxanaqtel da qaŷapotagui.

²Ime, nache sela'a so namaxashec piguem le'ec ŷataqta qaica ca 'ena'am da la'añaxac. Somaye ŷataqta nlamaxaren da denataxaatac, 'eeta': «¿Negue't ca ishet da nqa't naua na'anaxanaqtel, ime, nache ŷauachigui ara nere?»

³Qalaxaye qaica ca 'oonolec ana 'alhua da ŷañoxtot da ŷauachigui aso nere, da yaqto' imeten nam huetalec.

⁴Qaq aŷem ŷataqta ñeŷeetac, souaxat da qaica ca ishet da ŷañoxtot da ŷauachigui da itaxaŷaxan asa'aso nere.

⁵Qalaxaye huo'o so 'oonolec som nqueroxonecpi aŷem 'enapega, 'eeta': «Saishet da qoqueto'ot da 'anŷeetac, cha'aye Ñim talec da lo'onataxanaxac co'ollaxa so nta'a David, Ñim qaiŷaxana naxa da quiyoc lŷa maye chegoxoguet so Judá, Ñimaye mashe dauegaxan. Qaq ŷoqo'oye nachaqñita da huo'o da 'enec da nqa't naua siete na'anaxanaqtel qataq ishet da ŷauachigui ara nere.»

⁶Ime, nache sela'a So Qagueta Llalec hueta'a ye saqaŷapeque aso so'onaxaqui. Qaq Somaye ŷataqta yo'oqta so lliguiñi so ŷeelonec co'ollaq qaipelecot na lqosot da qoŷaneuo da qaŷavigaxat. Qaq Somaye nachattañi, qaq soua shiguiŷa'c maye nca'altraue'c qataq soua veinticuatro nqueroxonqa colesopa Somaye. Qaq somaye siete naua lcouel qataq siete naua la'ai'te. Qaq nachenaua naua siete saq cha'alo la'añaxaco Ñim Lo'onatac 'Enauacnamaye qaŷamaxalec 'enauac ana 'alhua.

⁷Qaq se'eso Qagueta Llalec jec da ŷacona aso nere maye qainaata'a't, huetaigui na lhuaq aloic som nso'ootangui aso so'onaxaqui.

⁸Qaq co'ollaq chochaq ŷo'ot de'era, nache soua cuatro shiguiŷa'c maye nca'altraue'c qataq soua veinticuatro nqueroxonqa ŷa'aroto naua l-llectel Somaye. Qaq ñi 'oonolec se'esoua nqueroxonqa huo'o ana lvique, qataq lasoqta'a soua ŷomaxaqui' maye nlaqchigui na nchenaxanaxat ama na laita maye naigui da nquagaxaunaxac na lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Qaq 'enauac somayepi ŷo'ootac de'era dalaxaic no'onec maye 'eeta': «'Am 'oonolec da 'aiguet da 'auacona ara nere qataq 'anqa't naua na'anaxanaqtel maye qaiuaxaataleguete aramaye. Cha'aye 'am qaŷalauat co'ollaxa, qaq soua 'artago'q, nache chegoqchigui da 'anca'alaxatec da lalamaxat 'anqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi, maye ŷotta'a't naua la'aqtaqa.

¹⁰Nache 'aŷa'anagui da nta'alpi qataq ntaxaŷaxanaxanecpi da qaitaxaŷapegue' Ñim Lo'onatac 'Enauacna; Namayepi ilo'ogue 'enauac na shiŷaxauapi maye huetalec ana 'alhua.»

¹¹Ime, qaq aŷem sa'axaŷa da l-lamaxa so qalota namaxashecpi piguem le'ecpi. Somayepi ŷataqta qaica ca ivi' da naloqten, colesop aso so'onaxaqui, qataq soua cuatro shiguiŷa'c maye nca'altraue'c qataq soua veinticuatro nqueroxonqa.

¹²Qaq somayepi ŷataqta nlamaxaren da detaqtac, 'eeta': «Ñim Qagueta Llalec maye qoŷaneuo co'ollaxa da qaŷavigaxat da qaŷauo'o nachetaqtaxanaqte, nacheñi nagui ñi taiguet da ŷaconeguet da namaxasoxonaxac qataq da nsallaxa, naŷaanec, qataq da na'añaxac, na'amaqchec, qataq ño'oxonnataguec.»

¹³Nataqa'en sa'axaŷa 'enauac nam lo'onatacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, 'eeta': «¡'Onaxaic da 'enauac qaŷo'oxoren Ñim nso'ootangui aŷi so'onaxaqui qataq nataqa'en Ñim Qagueta Llalec! 'Onaxaic da qaiŷaxana Ñim huo'o da llo'oxoyec, qataq Ñim nache 'eetai' da huo'o da na'aalaxa da lamaxasoxonaxac.»

¹⁴Qaq soua cuatro shiguiŷa'c maye nca'altraue'c 'eetra': «¡Aja', nache 'eetec!» Qaq soua veinticuatro nqueroxonqa ŷa'alyiñi naua l-llectel, nache ŷo'oxoreetrac som nso'ootangui aso nso'onaxaqui qataq So Qagueta Llalec.

Apocalipsis 6

Soua cuatro na'anaxanaqtel maye hua'auchiyiñi da qanqa't

¹Qaq co'ollaq choche nqat aso 'oonole soua siete na'anaxanaqtel se'eso Qagueta Llalec, nache aŷem sa'axaŷa so 'oonolec se'esoua cuatro shiguiŷa'c maye nca'altraue'c da lavilŷaxac 'eeta'am na nalataxa, 'eeta': «¡'Aŷala, ña 'anquigueuo!»

²Qaq aŷem samata'a somaye, nache sela'a da nnoxonec so caaŷo lapagaxaic. Qaq so netalec somaye nasolta'a aso lchečna qataq so lchečnec, nache somaye qoŷami' aso naro'o na nta'a. Cha'aye nauec so npa'aguenaxauapi, qataq cha'aye nache 'eetai' da dauegaxatai'.

³Qaq se'eso Qagueta Llalec, can qaltaq nqat aso lŷa na'anaxanaqte, nache sa'axaŷa da la'aqtac so lŷa shiguiŷac maye nca'altauec, 'eeta': «¡'Aŷala, ña 'anquigueuo!»

⁴Nache nnoxonec so lŷa caaŷo togaxaraic. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷanem se'eso netalec somaye da la'añaxac, da yaqto' nlaxaañi da nlagaxayec ana 'alhua, qataq da yaqto' ŷo'otec da ñi 'oonolec shiŷaxaua ŷalauat ca lŷa. Qataq ŷanem so lta'araic lainec somaye.

⁵Qaq se'eso Qagueta Llalec can qaltaq nqat aso lŷa na'anaxanaqte, nache qaltaq sa'axaŷa so la'aqtac so lŷa shiguiŷac maye nca'altauec, 'eeta': «¡'Aŷala, ña 'anquigueuo!» Qaq samata'a, nache sela'a so lŷa caaŷo lairaxaic. Qaq so netalec, somaye nasolta'a aso naloqnaxanaxaqui.

⁶Nache sa'axaŷa so na'aqtac chemaxangui na laiñi soua cuatro shiguiŷa'c maye nca'altraue'c, 'eeta': «Añi lasheue ca 'onataxanaxaic ye 'oonolec na'a'q, nalotalec da qaisheenaxana ca un kilos na trigo huo'otaq ca un kilos na cebada. ¡Qalaxaye saishet qome da huo'o ca qona'ac na aceite qataq na lataxa!»

⁷Qaq So Qagueta Llalec can nqat aso pa'atec soua cuatro na'anaxanaqtel maye hua'auchiŷiñi da qanqa't, nache sa'axaŷa so la'aqtac so lŷa shiguiŷac maye nca'altauec, 'eeta': «¡'Aŷala, ña 'anquigueuo!»

⁸Ime, nache sela'a so lŷa caaŷo qovialec da lo'oxoŷaxac qataq ŷataqta qauem. Qaq som netalec somaye le'enaxat Nleuaxa. Qaq so ilotague' da lo'onataxanaxac da nleuaxa ca'attaueegue somaye. Qaq 'enauaque soomaye ŷaconegueta da la'añaxa'c da yaqto' ŷalauat na shiŷaxauapi so 'oonolec naua cuatro lpa'axaco namayepi ana 'alhua, irolec ca alaataxac, qataq na nqouaxa, qataq na nalolaxa qataq nam shiguiŷacpi dequi'ŷapepec maye huetalec ana 'alhua.

Co'ollaq ivita da qanqat aso cinco soua siete na'anaxanaqtel

⁹Qaq se'eso Qagueta Llalec can qaltaq ivita da nqat aso cinco soua na'anaxanaqtel, nache sela'a da som qaŷalauatpi co'ollaxa, souaxat da ŷa'axattac da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, hueto'ot aso nca'atoxonaxalate.

¹⁰Nache somayepi ŷataqta na'axannec da la'aqtac, 'eeta': «'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, qataq qaica ca 'auqalanapec qataq ŷataqta 'am qui'itta qataq nache 'eetai' da 'am 'eesa. ¿Chaq lagui da 'auauo'o ca 'arvi' da 'avi'enaxata'aguet nam qomi' ŷalaua't co'ollaxa? Qataq ¿Chaq lagui da 'auo'ot ca nhuaxanaguec namayepi?»

¹¹Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷanema naua alogo lapagaxaiqa somayepi, nache 'enapega da ñaq cara'ac da deuataxanapec, cha'aye ñaq saxanaxa da imauec da ileu nam ŷa'amaqteetac So Cristo, maye iuen da ileu nataqa'en da 'ena'am somayepi.

Co'ollaq ivita da qanqat aso seis soua siete na'anaxanaqtel

¹²Qaq se'eso Qagueta Llalec can qaltaq ivita da nqat aso seis soua na'anaxanaqtel, qaq samata'a, nache huo'o so lta'araic qalagoxoñi ana 'alhua. Qaq añi nala' qalaq 'om, qaq ñi ca'agoxoic qalaq ŷataqta 'eeta'am na ntago'q da ltogaxa.

¹³Qataq ana huaqaañipi qalaq naañi, talec ana 'alhua, 'eeta'am ana ala aca 'epaq da naañi souaxat na la'at da ŷacholaxan.

¹⁴Qaq na piguem qalaq nquicta'a't da sa qaila'a, 'eeta'am da 'eetec da qainana't aca neraxanaxalate, qataq 'enauac anam qaŷoqotcheguemec 'alhuapi qataq anam ŷaqauga 'alhuapi qalaq nqochen ca'ai na hueta'api.

¹⁵Qaq huaña, nache 'enauac na nta'alpi maye ilotague' nam netalec ana 'alhua, qataq nam 'amaqtaqaicpi shiŷaxauapi huo'o da npogoxoinaxac da 'enauac da nqañoxotoiguilo naua auaco, nataqa'en nqañoxototo naua coma'ye maye netaiguilo ana qaŷoqotcheguemec 'alhuapi. Nataqa'en nqañoxooñi na lta'alpi na

huataxanaq, qataq na sallaxanecpi, qataq na 'añaxaicpi, qataq 'enauac nam nlatacpi qataq nam huesochiguiñipi.

¹⁶Qaq 'enauac namayepi detaqtacot ana qañoqotchegueme 'alhuapi qataq na coma'pi, 'eeta': «¡Ñā qomi' qaupataqaiyiñi qome, yaqto' saishet da qomi' ila'alo ñi nso'ootanguí añi nso'onaxaqui! ¡Qataq saishet da ñauo'o ca qanhuaxanaguec Ñi Qagueta Llalec!

¹⁷Cha'aye mashe ivita ye laloqo' da Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq Ñi Qagueta Llalec da ñauo'o ca qanhuaxanaguec, qaq qaica ca ishet da dataña'aguet da nhuaxanaguec.»

Apocalipsis 7

Ñim Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxatec nam lalamaxatpi

¹⁻³Qaq can ime de'era, nache sela'alo soua cuatro namaxa'she piguem lashe', nachattrañi. Qaq ñi 'oonolec soomaye hueta'alo naua cuatro lleco na la'at. Soomaye nllattrañi naua la'a'che, da yaqto' saishet da ñasheerelec ana 'alhua, qataq aso auaxai, qataq ana 'epaqpi. Se'esoua cuatro namaxa'she piguem lashe' ñaconegueta da la'añaxa'c da yaqto' huo'o ca 'ena'ac ana 'alhua qataq aso auaxai. Nataqa'en sela'a so lña namaxashec piguem le'ec chegaqa'ague da yo'oxoñi somaye nasolta'a aso la'anaxanaqte Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye chochaq tatec da lca'alaxa. Qaq asa'aso na'anaxanaqte nachaso aso qaña'anaxana da qaña'an 'enauac na lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, da yaqto' npaxattalec. Nache se'eso namaxashec piguem le'ec ñataqta na'axannec da la'aqtac da 'enapegalo soua lña't cuatro namaxa'she, 'eeta': «¡Saishet da huo'o ca qoñiña'ac ana 'alhua qataq aso auaxai qataq ana 'epaqpi, cheta'ague qom semataq da sauoqo'o ca la'anaxat na latap nam do'onataxaatacotpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna!»

⁴⁻⁸Ime, qaq añem sa'axaña da qanasaqtauec na le'enaqa'ate soua doce llalqa so Israel soomaye nachesoua soua Judá, Rubén, Gad, Aser, Neftalí, Manasés, Simeón, Leví, Isacar, Zabulón, José, qataq so Benjamín. Qaq ñi 'oonolec se'esoua doce ñalqa, nache qaña'an so doce mil nam chegoxoguet soomaye, yaqto' da ima'a't, nache ivi' ciento cuarenta y cuatro mil.

So qalota shiñaxauapi maye lapagaxaiqa naua alogo

⁹Qaq can ime de'era, nache añem sela'a so qalota shiñaxauapi maye ñotta'a't na chegaqa'a 'alhuapi, qataq ñotta'a't da lo'oxoñaxac, qataq ñotta'a't naua la'aqtaqa. ¡Somayepi ñataqta qalota, qaica ca ishet da naloqten! Qaq somayepi nachattaua'a ye hueta'a aso so'onaxaqui qataq So Qagueta Llalec, ñattrañi naua alogo lapagaxaiqa, qataq lasolta'a ana chaic laue.

¹⁰Qaq somayepi ña'alaqtagui, 'eeta': «Qomi' nca'alaxatre'c Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna, maye nso'ootanguí añi so'onaxaqui, qataq Ñim Qagueta Llalec.»

¹¹Qaq 'enauac som namaxashec piguem le'ecpi nachattañi, colesop aso so'onaxaqui, qataq soua nqueroxonqa, qataq soua cuatro shiguiŷa'c maye nca'altraue'c. Nache somayepi ŷa'alyiñi naua l-llectel, ŷataqta iviraxata'agueta naua lata'api naqa'en ana 'alhua, nache ŷo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

¹²'eeta': «¡Sho'oxonnaqtac Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna! ¡Aja' nache 'eetec! ŷataqta huo'o da qara'aalaxa da na'aqtaguec qataq da laŷaanec, qataq da lamaxasoxonaxac, qataq da la'añaxac. Sanqot Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna da qana'achec, souaxat dam qaica ca loga't llo'oxoyec. ¡Aja', nache 'eetec!»

¹³Nache so 'oonolec soua nqueroxonqa aŷem inat, 'eeta': -¿Negue't ne'ena shiŷaxauapi maye lapagaxaiqa naua alogo? ¿Chaq hua'ague ca chegaqa'ague?

¹⁴Nache aŷem sasateguet somaye sheeta': -'Am ŷataxala', 'am maye 'auaŷaten. Nache somaye 'eeta': -«Qomye ne'ena, nachena nam saishet da ileu co'ollaq huaigui so lta'araic que'eenaxac ana 'alhua. Namayepi ŷataqta huo'o da lpi'iŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq Ñimaye nache ŷapalaxat na lasouaxashetpi, chegoqchigui da l-leuaxa Ñi Qagueta Llalec.

¹⁵Qaq ŷoqo'oye nagui namayepi datataua'a aña nso'onaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ima'ape naua na'axa'te qataq naua pesa'ache, da do'onataxaatacot Ñimaye da huetaua'a aña lo'onaxanaxaqui. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna hueta'aguet namayepi, qataq npaxattalec.

¹⁶Qataq mashe saishet da ilem na lqouaxa qataq na laquip; qataq da ŷavigaxat na le'eraxa aña nala', qataq da iqalleeteguem na napaxaŷaxa.

¹⁷Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna iŷouec 'enauac na lache' namayepi, qataq Ñi Qagueta Llalec maye netangui na laiñi aña so'onaxaqui, nacheñi ñi ilotague' namayepi, 'eeta'am ca ilotague' ana lalopi qaguetapi qataq ŷauega ca laŷe' na 'etaxat maye npaxaatasheguem maye chegaqaigui da nca'alaxa.»

Apocalipsis 8

Aso pa'atec soua siete na'anaxanaqtel qataq soua siete nasheerel

¹Qaq se'eso Qagueta Llalec can ivita da nqat aso pa'atec soua siete na'anaxanaqtel, nache 'enauac na piguem ŷataqta ntochiguiñi, ivi' media hora.

²Ime, nache sauachigui se'esoua siete namaxa'she piguem lashe' da qoŷami' ñi 'oonolec ana nasheere, qaq soomaye nachattrañi datataua'alo Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

³Ime, qataq anac so lŷa namaxashec piguem le'ec, nasolta'a aso 'eeta'am ana ŷomaxaqui late'eraí maye chegaqaigui na oro, qaq asomaye huetagui so qalota nchenaxanaxat maye ama na laita, da yaqto' ŷavigaxat da datato'ot aso nca'atoxonaxalate, lŷateuo naqa'en da nqouagaxaunaxac 'enauac na lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Qaq na lmala'q se'eso nchenaxanaxat tasheguem, chegoqtelec na lhuaq so namaxashec piguem le'ec, l-llatcheguem da qouagaxaunaxac, nache ivira'a cam hueta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁵Nache se'eso namaxashec ñacona aso 'eeta'am ana ñomaxaqui late'eraí, nache nlaxatchigui ana poqo 'ettaigui ñachegoxotalec aso nca'atoxonaxalate. Ime, nache icorelec 'enauac ana 'alhua, ime, nache chemaqchiguiñalo na nllimiata qataq nqashelgaxa, qataq huo'o so lta'araic lacholaxanaxa ana 'alhua.

⁶Ime, nache soua siete namaxa'she piguem lashe', nañamaxaayini da yaqto' ñashiiyigui soua lasheerel.

Co'ollaq qañashiiyigui soua hua'auyini cuatro nasheerel

⁷Nache so hua'auchiguiñi namaxashec piguem le'ec can ñashiiyigui aso lasheere, nache anac aso lache qataq so norec ñalecteguet na ntago'q. Nache ñavic so 'oonolec naua tres lpa'axaco ana 'alhua, nataqa'en ana qo'oipaq, qataq nataqa'en 'enauac na 'auaqpi.

⁸Qaq so lña namaxashec piguem le'ec can ñashiiyigui aso lasheere, nache qañasaxangui aso auaxai aso lcatam ana qañoqotcheguemec 'alhua, asomaye 'ettaigui. Nache so 'oonolec naua tres lpa'axaco aso auaxai nañigui na ntago'q.

⁹Huaña, nache ileu nam huetangui so 'oonolec naua tres lpa'axaco aso auaxai, qataq dolagui aña 'oonole naua tres ana notaxaqui pi maye quiguingui na 'etaxat.

¹⁰Qaq so lña namaxashec piguem le'ec can ñashiiyigui aso lasheere, nache naañi aso huaqaañi late'eraí, nalalec so 'oonolec naua tres lpa'axaco na talapi qataq ana npaxaatasheguempi na le'ec. Qaq asa'aso huaqaañi na le'eraxa, 'eeta'am na le'eraxa ana ncoñaraxanaqte,

¹¹qaq asa'aso huaqaañi le'enaxat «Chemaxarai.» Nache so 'oonolec naua tres lpa'axaco na 'etaxat ñataqta chem, nache ñataqta qalota na shiñaxauapi ileu, souaxat da ñjomgui.

¹²Qaq so pa'atec soua cuatro namaxa'she piguem lashe' co'ollaq ñashiiyigui aso lasheere, nache 'om na lañe aña nala' qataq ñi ca'agoxoic qataq na huaqaañipi qaileguemaxat, nache saishet da 'eroigui. Qaq ñoqo'oye huo'o na huaña na yo'oqchiguiñi, qaq ñi ca'agoxoic qataq ana huaqaañipi saishet da 'eroigui ye pe.

¹³Qaq can ime de'era, nache sela'ague so vi'ic huañotac, queto'ot na piguem, nache sa'axaña so la'aqtac ñataqta na'axannec 'eeta': «ñÑataqta qauem da taña'ague 'enauac nam huetalec ana 'alhua, qom ivita da ñashiiyigui caua lasheerel caua lña't tres namaxa'she piguem lashe'!»

Apocalipsis 9

Co'ollaq qaivita da qañashiiyigui aso cinco soua siete nasheerel

¹Qaq co'ollaq ivita so cinco soua siete namaxa'she piguem lashe' da ñashiiyigui aso lasheere, nache sela'a aso 'oonole huaqaañi maye chegoqo'ot co'ollaxa na piguem da talec ana 'alhua. Nache asomaye qoñami' aso lvinaqte ca lasom ca auac maye ñegueuo da tañaña cam ñataqta qañoqchiguiña ncoñetaqa' nam saqcha'a na'añaxacpi qauemaicpi.

²Qaq co'ollaq asomaye da ñauatoigui so lasom so ñegueuo maye tañaña ca ncoñetaxanaqa', nache chegoqchiguingui se'eso auac so 'eeta'am na lmala'q ana late'eraí nqatelaxanaxaqui, qaq se'eso lmala'q, nache napalñi naqa'en, cha'aye ñapolec añi nala'.

³Nache se'eso lmala'q chegoqtoigui aso shiiquioxoipi, nache huañolec ana 'alhua ñataqta imata, qataq qoñami' da la'añaxac yaqto' da isoc ca shiñaxaua qalaq 'eeta'am na pe'elaqtoic na lshenataxanaxa.

⁴Ime, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñamaxalec asomayepi da nachaqnata nam qaica ca la'anaxat na latap aso la'anaxanaqte Ñimaye da ique'emaqchet, qalaxaye saishet da huo'o ca 'ena'ac ana 'alhua qataq ana 'epaqpi qataq ana nañiguishepi.

⁵Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñasheetem da ique'emaqchet na shiñaxauapi, ivittre'c caua cinco ca'agoxoiqa. Qalaxaye saishet da ñashenem da huo'o ca ñalauat. Qaq na lque'emaxapi na shiñaxauapi ñataqta lta'araic da lqui'ic, 'eeta'am da lqui'ic da huo'o na isoc na pe'elaqtoic.

⁶Qaq qom qanayeetaiguilo que'ecaua cinco ca'agoxoiqa, nache na shiñaxauapi maye qaisoc co'ollaxa, ñataqta huo'o da lyaxa da nache ileu, qalaxaye saishet da ileu. Cha'aye da nleuaxa qalaq 'eeta'am da dataueeguesop namayepi.

⁷Qaq asa'aso shiiquioxoipi, 'eeta'am da lataxac na caaño maye alaataxala', ñataqta lhuotta da taña ca loquixac. Qaq na lqaic netagui ana 'eeta'am ana naro'o na nta'a maye chegaqaigui na oro, qaq na lashec qalaq 'eeta'am na lashec na shiñaxaua.

⁸Qaq na laue, qalaq 'eeta'am na laue ana 'alo. Qaq naua lhue, qalaq 'eeta'am ana lhue lapiataxanaqte na quiyoc lña.

⁹Qaq na lo'oc, qalaq npaxattalec na 'eeta'am ana alaataxaqui lcat, qaq da l-lamaxa naua laua't, qalaq 'eeta'am da l-lamaxa ana ñataqta qalota naigonapi maye lauegaxala' na caipi da taña ca alaataxac.

¹⁰Qaq na la'araxashet, qalaq netagui aso 'eeta'am ana la'araxanaqte na pe'elaqtoic, qaq nachaso aso irolec da ique'emaqchet na shiñaxauapi, iviraxattre'c caua cinco ca'agoxoiqa.

¹¹Qaq som ilotague' cam laponqa' na leuaxaicpi, nacheso so lataxala' aso shiiquioxoipi. Qaq se'eso nataxala', somaye le'enaxat Abadón nam la'aqtac na hebreo le'ecpi. Qaq nam griego le'ecpi, qalaq ñamata'ac Apolión. Damaye naigui da «Laataxanaxaic.»

¹²Era da hua'auchiguiñi que'eenaxac, qalaxaye ñaq natai'salo caua lya't dos.

Co'ollaq ivita da qaŷashiiyigui aso seis soua siete nasheerel

¹³Qaq co'ollaq ivita so seis soua siete namaxa'she piguem lashe' da ŷashiiyigui aso lasheere. Nache sa'axaŷa so na'aqtac chemaqchiguingui na laiñi soua cuatro lcoue aso nca'atoxonaxalate maye chegaqaigui na oro maye netaña ye naloteuga Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁴Qaq se'eso na'aqtac 'enapega se'eso namaxashec piguem le'ec maye ŷashettapigui aso lasheere, 'eeta': «'Asore'c qome ñeua cuatro namaxa'she piguem lashe' maye qaicoñettai'salo, huetra'a ye loigue aso tala late'eraí le'enaxat Éufrates.»

¹⁵Huaña, nache se'eso namaxashec piguem le'ec isore'c soua cuatro namaxa'she, da yaqto' ŷalauat so 'oonolec naua tres lpa'axaco nam shiŷaxauapi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna, maiche iqataxanaí'salo qataq mashe ivita ye laloqo' qataq na'a'q qataq ca'agoxoic qataq vi'i da isore'c.

¹⁶Ime, qaq sa'axaŷa ye lcata so alleppi maye nalaataxala' na caaŷo, qaq ivi' na doscientos millones.

¹⁷Qaq so alleppi maye netalec so caipi lapaqtaleguete naua ltogue naua alaataxaqui' lcat togaxaraic da lo'oxoŷaxac, 'eeta'am na norec, malaxaraic 'eeta'am na coma' maye le'enaxat Zafiro qataq ŷoqovi da lo'oxoŷaxac 'eeta'am na coma' maye le'enaxat azufre. Qaq se'eso caipi naua lqaigo 'eeta'am na lqaic na lya quiyoc, qaq naua ala'api natapoiguilo na norec, qataq na lmala'q, qataq na 'eeta'am na quiquiaxaraic.

¹⁸Huaña, nache ileu so 'oonolec naua tres lpa'axaco nam shiŷaxauapi, souaxat se'eso norec qataq so lmala'q qataq na 'eeta'am na quiquiaxaraic maye chegoqtapoigui na alap so caipi.

¹⁹Qaq na la'araxashetpi se'eso caipi 'eeta'am na na'araxanaq, ŷoqo'oye ishet da ique'emaqchet na shiŷaxauapi. Qaq damaye 'eeta', so caipi huo'o da la'añaxac huetaigui na alap qataq na la'araxashet.

²⁰Qaq nam no'onañi shiŷaxauapi maye saishet da ilem so norec qataq so lmala'q qataq so 'eeta'am na quiquiaxaraic namayepi ñaq 'eetalec, saishet da ŷaxaañi da ŷo'ottac na qauem, qataq saishet da ŷaxaañi da ŷo'oxoreetac nam saq cha'api qauemaicpi, qataq nam lqui'ipi nam qanatameetacotpi maye saq 'en. Nachaqrata da nache queto'ot da ŷo'oxoreetac nam nqui'ipi maye saq 'en maye chegaqaigui na coma', qataq huo'o na 'epaq qataq huo'o na chegaqaigui na lcat le'enaxat oro qataq na lcat plata qataq na bronce. Ne'ena ne'enaqtacpi sanauaañi, qataq saishet da hua'aqa, qataq saishet da queuoŷapigui'.

²¹Nataqa'en ne'ena shiŷaxauapi saishet da ŷaxaañi da lalaataxanaxac, qataq saishet da ŷaxaañi da ldanaxanaxac; nataqa'en saishet da ŷaxaañi da lcachaxac, qataq da ncachetague' aca sa lhua.

Apocalipsis 10

Som namaxashec piguem le'ec qataq aso nerole

¹Ime, nache sela'a so lya namaxashec piguem le'ec yataqta 'añaaic, chegoqo'ot na piguem, huetaigui so lo'oc. Qaq huo'o so 'eeta'am da lo'oxoŷaxac na quemoxonalo colesop na lqaic somaye. Qaq na lashec qalaq 'eeta'am na le'eraxa añi nala'. Qaq naua lchel 'eeta'am na le'eraxa na norec da nachatchiguiñi.

²Qaq na lhuaq qalaq nasolta'a aso nerole yauattagui. Qaq so namaxashec piguem le'ec can vi'iiguet, nache na lapia' maye aloic petalec naqa'en aso auaxai, qaq na ne'emaq qalaq petalec naqa'en na 'alhua.

³Nache yataqta na'axannec da lavilyaxac da detaqa, 'eeta'am na lya quiyoc da desoltac; qaq can ya'alaq, nache qaya'axayalo soua siete nvilyaxaco 'eeta'ama da l-lamaxa na nalataxa.

⁴Qaq aŷem mashe sauotaique da shiyiñi da la'aqta'c soua siete nvilyaxaco co'ollaq sa'axaŷa so na'aqtac chemqot na piguem da aŷem 'enapega 'eeta': «Saishet qome da 'iyiñi da la'aqta'c soua siete nvilyaxaco maye 'eeta'ama na nalataxa, nachaqrata da qaica ca yayate'n 'anqa'en.»

⁵Qaq som namaxashec piguem le'ec maye selota'a petalec na 'etaxat qataq na 'alhua, somaye yachaxanot na piguem na lhuaq aloic.

⁶⁻⁷Nache yan da la'aqtac chegoqchigui da la'añaxac naqa'en Ñim Lo'onatac 'Enauacna da ipacchigui da ya'axat nache 'eeta': Ñim Lo'onatac 'Enauacna mashe saishet da huo'o ca iuatta'a. Qom yashiiyigui ara lasheere dam 'oonolec daua siete namaxa'she piguem lashe', nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna yo'ot nam lapaqtañipi maye saishet da qayaŷaten. Qataq yo'ot 'enauac nam ya'axattac co'ollaxa som la'aqtaxanaxanecpi. Qaq se'eso namaxashec piguem le'ec yan da la'aqtac chegoqchigui da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nache 'eetai' da nca'altauec qataq lo'onatac 'enauacna.

⁸Nache qaltaq sa'axaŷa so na'aqtac maye sa'aqtega co'ollaxa, chemaqtacot na piguem da ye'eguelaxalec da aŷem 'enapega, 'eeta': «'Asoma qome, 'auacona ara nerole maye yauattagui. 'Anqateeguesop na lhuaq da namaxashec piguem le'ec maye petalec ana auaxai qataq ana 'alhua.»

⁹Qaq aŷem ashec da ñeqo'ona so namaxashec piguem le'ec, nache seŷaxanot da aŷem yami' aso nerole. Qaq somaye aŷem 'enapega 'eeta': «Na', nache 'amatauo qome da qollec. Nache na 'ap qome yataqta ama, 'eeta'am na dapic lli'i da lamaic. Qaq na 'arhuel qome, qalaq yataqta chemgui.»

¹⁰Nache aŷem saconeguet aso nerole maye huetaigui na lhuaq so namaxashec. Ime, qaq sachec. Huaña, nache na aŷap yataqta ama, 'eeta'am na dapic lli'i da lamaic. Qalaxaye can lcopaguingui da sachec, nache yataqta chemgui naqa'en na iuel.

¹¹Ime, nache aÿem qoÿenapega, qoÿeeta': «'Am iuen da 'aua'aqtaxanem na ÿotta'a't shiÿaxauapi ana 'alhua maye nataqa'en ÿotta'a't na la'aqtacpi qataq da lo'oxoÿaxac, nataqa'en na qalota nta'alpi ana 'alhua dam 'eetapeguec Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

Apocalipsis 11

Soua dos na'aqtaxanaxanaqa

¹Ime, nache aÿem qoÿami' so ÿataqta 'eetegue 'epaq maye naloqnaxanaxat, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna aÿem 'enapega 'eeta': «'Aue 'anqo'ona aña no'onaxanaxaqui late'eraí, nache 'analoqten ye lalogaxa qataq aña nca'atoxonaxalate, qataq 'analoqten ca lcata nam Aÿem ÿo'oxoreetacpi maye hueta'a aña maye.

²Qalaxaye saishet qome da 'analoqten ye nqasoxoc aña no'onaxanaxaqui, cha'aye yi'ie ndaqa' sanem nam saishet da ÿa'amaqten Aÿem. Namayepi ilo'ogue qome ye Jerusalén iviraxattre'c caua tres vi'ie qataq laiñi ca lÿa vi'i.

³Nache Aÿem sama'q caua dos ÿa'aqtaxanaxanaqa, da yaqto' ÿa'axa't da ÿataqta 'eesa ÿa'aqtaxanaxac. Qaq caamaye qom sama'q qalaq ÿaatraña ñaqa'e'n caua alogo lasouaxaqui', da yaqto' ÿa'axat da ÿa'aqtaxanaxac iviraxattre'c que'ecaua tres vi'ie qataq ca laiñi ca lÿa vi'i.»

⁴Qaq que'ecaua dos ÿa'aqtaxanaxanaqa, nachesoua soua dos nañiguishé Olivo qataq dos ncoÿaraxanaxaqui' maye huetra'a ye naloteuga Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye lataxala' 'enauac nam huetalec ana 'alhua.

⁵Qaq da huo'otaq huo'o ca nshetaique da ÿauo'o ca 'ena'aque, nache caamaye iquetetre'c na norec, nache ÿavigaxat 'enauac na ipa'agueetacpi iviraxata'a da ÿalauat.

⁶Caamaye huo'o da la'añaxa'c, da saishet naqa'en da auot iviraxattre'c caua tres vi'ie qataq ca laiñi ca lÿa vi'i maye huetoigui da da'aqtaxaata'ape. Qataq nataqa'en huo'o da la'añaxa'c da ishet da nañigui naqa'en da ntago'q na 'etaxat, qataq da ÿo'otec 'enauac na shiÿaxauapi maye huetalec ana 'alhua na ÿotta'a't qauemsat. Qataq ÿataqta maiche ÿoiqeeeta'ape da ÿe'eguelaqtaleguete cam ÿo'otec namayepi.

⁷Qalaxaye que'ecaua dos ÿa'aqtaxanaxanaqa qome da ima't dam ÿa'axattrac dam 'eesa ÿa'aqtaxanaxac, nache so shiguiÿac leguemaxaic maye chegaqaña som laponqa' nam leuaxaicpi, iloquiixa'n caamaye. Ime, qaq loxonqa, nache ÿalaua't.

⁸Nache da lo'ocÿaxa'c caamaye qaÿachetrangui na laiñi so nqa'aic lta'araic ye nÿecpi maye huaña co'ollaq qaÿalauat So Qarataxala' qaiuxaneguet so npe'enaxaqui. Qaq na shiÿaxauapi ÿamata'ac yi'ie nÿecpi da naigui naqa'en da Sodoma qataq Egipto.

⁹Nache ivittre'c caua tres na'axa'te qataq ca laiñi ca lya na'a'q da imeteetac da lo'ocya'c caamaye na yotta'a't shiyaxauapi maye yotta'a't na la'aqtacpi. Qataq saishet da qayashen da qailalyiñi da lo'ocya'c.

¹⁰Qaq 'enauac qome nam shiyaxauapi maye huetalec ana 'alhua yataqta huo'o da ntonaxac qome da ilota'alo caamaye qom mashe ileu', nache yauo'o ca ntonaxac namayepi da qantootaleguete da l-leuqa't. Qaq souaxat da ntonaxac, nache ñi 'oonolec yamaya ca lachetaqtanaxat ca lya, cha'aye yataqta lta'araic naqa'en co'ollaxa da nque'eenaxac na shiyaxauapi se'esoua dos na'aqtanaxanaqa.

¹¹Qalaxaye da inoxoore'c que'ecaua tres na'axa'te qataq ca laiñi ca lya na'a'q, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna qaltaq nca'alaxatre'c, nache caamaye qaltaq nachaayiñi; nache 'enauac na shiyaxauapi maye yauaachigui yataqta lta'araic da lcolanaya.

¹²Ime, qaq se'esoua dos na'aqtanaxanaqa hua'axayalo so nvilyaxac yataqta lamaxaraic, 'eeta': «¡Qauanaishegueme ne'ena pa'asheguem!» Nache soomaye tareshegueme na piguem, huenoorelec so lo'oc, yauaachigui 'enauac nam ipa'agueetacpi soomaye.

¹³Qaq nache huetoigui da huo'o so lta'araic qalagoxoñi 'alhua, nache ilaxachigui ñi 'oonolec nam diez nyecpi se'eso lta'araic nyecpi, qataq ivi' siete mil so ileu shiyaxauapi. Qaq som lca'alaxaicpi yataqta lta'araic da lcolanaya, nache cheta'ague da yo'oxoreetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neta'ague da piguem.

¹⁴Qaq se'eso nacheso so nca'ataxanauo maye qauem talec somayepi, qalaxaye saqayaloq da nvi' cam lya maye pa'atec.

Aso pa'atec soua siete nasheerel

¹⁵Nache so pa'atec soua siete namaxa'she piguem lashe', yashiiyigui aso lasheere, nache na piguem chemqot so yataqta lamaxaraic nvilyaxac, 'eeta': «Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna qataq Ñi Lca'aguishec, mashe ilo'ogue 'enauac ana 'alhua. Qaq da lo'onataxanaxac, damaye chochaq tatec.»

¹⁶Nache soua veinticuatro nqueroxonqa maye nso'ootrañi datato'ot Ñim Lo'onatac 'Enauacna, ya'alyiñi naua l-llectel qataq iviraxatra'agueta naqa'e'n na latap na 'alhua. Nache yo'oxoreetrac Ñim Lo'onatac 'Enauacna,

¹⁷'eeta': «'Am Qarataxala' maye 'Aro'onatac 'Enauacna, qataq qaica ca 'auqalanapec; 'am maye 'anca'altauec, qataq nache 'eetai' da 'am huo'o. Qana'achec, cha'aye 'auachaxan da lta'araic 'ara'añaxac, qataq mashe 'auo'onataxan da 'alo'ogue 'enauac ana 'alhua.

¹⁸Qaq nam yotta'a't shiyaxauapi maye saq 'am ya'amaqten, yataqta dalemata, qalaxaye mashe ivita na na'a'q da 'am 'auauo'o ca nhuaxanaguec 'enauac namayepi 'arolec da lta'araic 'arayeloxo. Qataq da 'anmit 'enauac nam mashe ileu, qataq 'auauo'o ca nsheetenaguec nam 'ara'aqtanaxanaxecpi, qataq na 'aro'onataxanaxanecpi, qataq 'enauac na 'aralamaxatpi, qataq nataqa'en nam

huo'o naq 'enec naqa'en 'am; na'aictaxa da huo'otaq 'amaqtaqaicpi huo'otaq qaica ca la'amaqchec; namayepi 'am 'auauo'o ca nsheetenaguec.»

¹⁹Huaña, nache nauatoiguilo soua laso'omi añi lo'onaxanaxaqui late'eraí Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neta'ague da piguem, qaq ŷataqta yo'oqta aso laŷe' soua naŷamaxataxaco Ñimaye. Nache huo'o so nqashelgaxa, qataq huo'o so lta'araic nalataxa, qataq so lta'araic lacholaxanaxa ana 'alhua, qataq anac aso late'eraí lache.

Apocalipsis 12

Aso 'alo qataq so shiguiŷac leguemaxaic

¹Ime, nache na piguem qaltaq huo'o so yo'oq lta'araic qataq sa qaŷauanapega: Huo'o aso 'alo nachattaigui añi nala', 'eeta'am da lapo'. Qaq ñi ca'agoxoic, qalaq petalec. Qataq asomaye ŷaatañi aso naro'o na nta'a. Qaq asa'aso aro'o netaguilo soua doce huaqaañi.

²Qaq asa'aso 'alo, asomaye hualaxai. Qaq ŷataqta dachetattac, nache ŷa'alaqtac, souaxat da huotaique da deco'o.

³Ime, qataq yo'oq so lŷa huo'ot na piguem, lta'araic qataq sa qaŷauanapega: Yo'oq so lta'araic shiguiŷac leguemaxaic togaxaraic da lo'oxoŷaxac, qaq somaye siete naua lqaiŷo, qataq diez soua lcouel. Qaq ñi 'oonolec soua lqaiŷo ŷaatañi ana naro'o na nta'a.

⁴Qaq so la'araxashet somaye ira'a da ŷanataxaalec ana 'alhua, som 'oonolec lpa'axac ana huaqaañipi maye neto'ot na piguem. Qaq se'eso shiguiŷac leguemaxaic, somaye nachatto'ot asa'aso 'alo maye huotaique da deco'o, da huotaique da chec so llalec da choche ñiguiñi.

⁵Qaq asa'aso 'alo ñiguiñi so llalec ŷale, som ŷataqta lta'araic da la'añaxac da ilo'ogue 'enauac nam ŷotta'a't shiŷaxauapi ana 'alhua. Qalaxaye se'eso llalec asomaye qaiuotaxanec, nache qaira'a cam hueta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁶Qaq asa'aso 'alo qalaq datauec, taŷa cam toolec 'alhua, qaq huaña da Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷami' ca lma' qataq ilo'ogue, iviraxattre'c caua tres vi'ie qataq ca laiñi ca lŷa vi'i.

So namaxashec piguem le'ec maye le'enaxat Miguel qataq so shiguiŷac maye leguemaxaic

⁷Ime, nache huo'o so lta'araic loquiaxac, huo'ot na piguem. Qaq huo'o so 'oonolec maye lataxala' na namaxashec piguem le'ecpi, le'enaxat Miguel, nnaictague' so nalleppi da delogui' so shiguiŷac leguemaxaic. Qaq se'eso shiguiŷac qataq so nalleppi ŷataqta deloctac.

⁸Qalaxaye saishet da ŷañoxt da dauegaxan, nache saishet da qaŷashenem da queta da neto'ot na piguem.

⁹Nachaqrata da qaŷamaqauec se'eso shiguiŷac leguemaxaic maye nacheso som na'araxanaq maye la'atchiguiñi: som le'enaxat da pa'aguenataxanaxaic. Somaye qataq so lamaxashepci qaŷamaqauec da yaqto' talec ana 'alhua, nache somaye nalemaqte' da ŷatenachet 'enauac na huetalec ana 'alhua.

¹⁰Nache sa'axaŷa so na'aqtac ŷataqta alam, chemqot na piguem, 'eeta': «¡Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna nca'alaxatec na lalamaxatpi; qataq ŷachaxan da la'añaxac, qataq nachaqñita da Nta'a! Ñi Lca'aguishec Ñimaye, mashe do'onataxan, ilo'ogue 'enauac na huetalec ana 'alhua. Cha'aye so pa'aguenataxanaxaic mashe qaŷamaqauec na piguem, cha'aye ima'ape naua na'axa'te qataq naua pesa'ache, da nachattaua'a Ñi Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna da ŷa'axattauo na 'eetega lasouaxashetpi na qarqaŷañicpi.

¹¹Cha'aye da l-leuaxa Ñi Qagueta Llalec, qataq da na'aqtaguec Ñimaye, nachera da iqallem. So qarqaŷañicpi saishet co'ollaxa da ñe'etac, nachaqrata da ŷan da nachaalataxac da qaŷalauat.

¹²¡Qaq ŷoqo'oye iuen da ntonapigui' na piguem, qataq 'enauac nam hueto'ot namaye! Qalaxaye ¡ŷataqta qauem da taŷa'ague nam huetalec ana 'alhua, qataq nam huetangui aso auaxai! Cha'aye so pa'aguenataxanaxaic ŷataqta dalemata; taña na huetalec ana 'alhua da iloquixan. ¡Cha'aye somaye ŷaŷateeta da sa qaŷalec ye ldaqa'!»

¹³Qaq se'eso shiguiŷac leguemaxaic, co'ollaq noma da mashe qanasaxaña ana 'alhua, nache icanapec aso 'alo maye cheta'ague da huo'o so llalec.

¹⁴Qalaxaye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷanema asomaye soua dos laua't na vi'ic, da yaqto' huaŷo da datauec, nache qaŷoqta naqa'en so shiguiŷac leguemaxaic, taŷa so toolec 'alhua da yaqto' Ñim Lo'onatac 'Enauacna ilotague' asomaye iviraxattre'c caua tres vi'iye, qataq ca laiñi ca lŷa vi'i.

¹⁵Qaq se'eso shiguiŷac leguemaxaic iquetetec na 'etaxat chegaqaigui na alap, qaq nache chegoqchigui da huo'o so tala da huotaique da huaŷoxon naqa'en asa'aso 'alo.

¹⁶Qalaxaye ana 'alhua itauan asa'aso 'alo: nache huo'o so lauac anamaye, 'eeta'am da alap, nache iuoxonañi 'enauac se'eso 'etaxat maye iquetetec so shiguiŷac leguemaxaic.

¹⁷Qaq ŷoqo'oye se'eso shiguiŷac leguemaxaic ŷataqta dalemataŷa asa'aso 'alo, nache jec da iloquixan na no'onañi llalaqpi asomaye, qaq damaye 'eeta', nam ŷataqta ŷalaxaguet nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq saq ŷaxanec da lpi'iŷaxac So Jesús.

¹⁸Qaq se'eso shiguiŷac leguemaxaic vi'iiguet co'ollaq ivita so loigue aso auaxai.

Apocalipsis 13

So shiguiŷac leguemaxaic maye chegaqangui aso auaxai

¹Ime, nache sauachigui da nnoxosheguem so shiguiyac leguemaxaic chegaqangui aso auaxai, somaye diez soua lcouel qataq siete soua lqaigo. Qaq añi 'oonole lcoue ñaatañi ana naro'o na nta'a, qaq ñi 'oonolec naua lqaigo, nanettalec na ne'enaxatpi maye ñataqta npa'agueneto Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²Qaq se'eso shiguiyac leguemaxaic, 'eeta'am da lataxac na quiyoc, qaq naua lchel, qalaq 'eeta'ama ana potai. Qaq na alap qalaq 'eeta'am na lya quiyoc. Qaq se'eso hua'auñi shiguiyac leguemaxaic maye 'eeta'am na na'araxanaq ñanem da la'añaxac da damaxasoxonapec se'eso shiguiyac leguemaxaic maye chegaqangui aso auaxai.

³Qaq so 'oonolec soua lqaigo se'eso shiguiyac maye chegaqangui aso auaxai 'eeta'am da huo'o so lta'araic lque'emaxa maye ishet da ilem. Qalaxaye se'eso lque'emaxa no'oita; nache ño'otec da 'enauac nam huetalec ana 'alhua ñataqta huo'o da la'aalaxa, qataq huaña, nache ña'amaqten se'eso shiguiyac.

⁴Huaña, nache 'enauac qaño'oxoren se'eso hua'auchiguiñi shiguiyac leguemaxaic maye 'eeta'am na na'araxanaq, cha'aye souaxat da ñanem da la'añaxac da damaxasoxonapec se'eso lya shiguiyac maye chegaqangui aso auaxai, qataq nataqa'en qaño'oxoren somaye qoñeeta': «Qaica ca lya da 'eeta'am da la'añaxac ñi'ñi shiguiyac leguemaxaic maye chegaqangui aso auaxai. Qataq qaica ca ishet da delogui' ñimaye.»

⁵Qaq se'eso shiguiyac leguemaxaic qañasheetem da 'eetega 'amaqtaqaic qataq da ña'axat da 'eetega nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qataq nataqa'en qoñami' da lo'onataxanaxac ca nta'a iviraxattre'c caua cuarenta y dos ca'agoxoiqa.

⁶Qaq da ivilde'c que'ecaia ca'agoxoiqa, nache chegoqchiguiña da isheueetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq añi lo'onaxanaxaqui late'eraí qataq 'enauac nam huetot na piguem.

⁷Nataqa'en qañasheetem se'eso shiguiyac leguemaxaic da iloquiayan 'enauac nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq ivitta'a da 'enauac loxonec. Qataq qoñami' da la'añaxac da yaqto' maiche ñoiqheetac 'enauac nam ñotta'a't shiñaxauapi maye ñotta'a't na la'aqtacpi qataq ñotta'a't na netañapi ana 'alhua.

⁸Qaq se'eso shiguiyac leguemaxaic, na shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua ñataqta ño'oxoreetac somaye, nam saishet da nanettalec ca le'enaxat aso lere Ñi Qagueta Llalec maye qañalauat co'ollaxa. Asa'aso nere asomaye qaño'ot co'ollaq saxanaxa da ño'ot ana 'alhua Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq asomaye nanettalec 'enauac na le'enaxatpi nam chochaq tatec da lca'alaxa.

⁹Qaq cam huo'oi naua ltela lauaco, qaq no'on da ñataqta na'axañaxaachigui de'era.

¹⁰«Cam taalec da taua'a qanqa'en añi ncoñetaxanaxaqui, qalaq nachañi qañauegueua'a; qaq cam taalec da qaira'a ca ñeelonec da qañalauat, qaq camaye qañauota'a ñeelonec da qañalauat.» Qaq de'era naigui da na lalamaxatpi Ñim

Lo'onatac 'Enauacna, iuen da ñaŷaten da na'añaxateguet da nque'eenaxac, qataq queto'ot da lpi'iŷaxac Ñimaye.

So shiguiŷac leguemaxaic maye chegaqagui ana 'alhua

¹¹Ime, qaltaq sela'a so lŷa shiguiŷac leguemaxaic, somaye chegoqtoigui ana 'alhua. Qaq somaye dos soua lcouel, 'eeta'am na qagueta llalec, qalaxaye naua la'aqtaqa 'eeta'am so shiguiŷac leguemaxaic maye 'eeta'am na na'araxanaq;

¹²qaq somaye ŷaconeguet co'ollaxa da la'añaxac ŷachegoxoto'ot som hua'auchiguiñi shiguiŷac leguemaxaic, qataq nache do'onataxaatacot somaye. Qaq somaye ŷamaxalec na shiŷaxauapi maye huetalec ana 'alhua da ŷo'oxoren se'eso hua'auchiguiñi shiguiŷac leguemaxaic, maye no'oita co'ollaxa so lta'araic lque'emaxa maye ishettaxa da ilem.

¹³Nataqa'en somaye ŷo'ot nam saq qaŷauanapega da ŷauachigui naqa'en na shiŷaxauapi, qataq ivira'a da chegoqo'ot naqa'en na piguem na norec da talec ana 'alhua.

¹⁴Qaq se'eso shiguiŷac leguemaxaic ŷatenachet na shiŷaxauapi da chegoqchigui naqa'en nam ŷo'otpi maye saq qaŷauanapega da do'onataxaatega da na'añaxac maye ŷachegoxoto'ot so hua'auchiguiñi shiguiŷac leguemaxaic. Ime, nache ŷamaxalec da ŷo'ot ca le'enaqtac maye lqui'i so hua'auchiguiñi shiguiŷac leguemaxaic, som huo'o co'ollaxa so lta'araic lque'emaxa, que'emaxam so ŷeelonec, qalaxaye saishet da ilem.

¹⁵Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷami' se'eso lŷa shiguiŷac leguemaxaic da ishet da ŷami' da lca'alaxa se'eso ne'enaqtac maye lqui'i som hua'auchiguiñi shiguiŷac leguemaxaic da yaqto' ishet da detaqa. Qaq 'enauac nam saishet da ŷo'oxoren se'eso ne'enaqtac maye lqui'i som hua'auchiguiñi shiguiŷac leguemaxaic qoŷaneguet da nalaataguec.

¹⁶Nataqa'en damaxasoxoolec da 'enauac na shiŷaxauapi da qaŷauo'o ca na'anaxat na lhuaq aloiguishec huo'otaq na latap. Saishet da qoŷectega da sallaxanecpi huo'otaq choxoraqpi, 'amaqtaqaicpi huo'otaq qaica ca la'amaqchec huo'otaq nam huesochiguiñipi qataq nam nlatacpi, 'enauac iuen da huo'o ca na'anaxat.

¹⁷Huaña, nache saishet da huo'o ca desheenaxana huo'otaq da imen cam saishet da hueto'ot asa'aso na'anaxanaqte, huo'otaq som le'enaxat som shiguiŷac leguemaxaic, huo'otaq ye lcata na leraxatpi so le'enaxat somaye.

¹⁸Qaq de'era iuen ca naŷaanec da yaqto' ishet da qaŷaŷaten: da huo'o ca huo'o na ŷaŷaten, nache iuen da npogoxoinapegue' da anata cam naigui ye lcata so le'enaxat so shiguiŷac leguemaxaic, cha'aye yi'ie lcata se'eso leraxat lalamaxat ca shiŷaxaua. Qaq ye lcata se'eso ne'enaxat ivi' seiscientos sesenta y seis.

Apocalipsis 14

So dalaxaic no'onec

¹Qaq can ime, nache qaltaq ñamatasheguem, nache sela'a So Qagueta Llalec petalec añi qaỹoqotcheguemec 'alhua le'enaxat Sión. Qaq Somaye nache hueta'aguet som ciento cuarenta y cuatro mil shiỹaxauapi maye quetague' Somaye, som qoỹettalec na latap da le'enaxat som Qagueta Llalec qataq da le'enaxat Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Lta'a.

²Ime, qaq sa'axaỹa so nvilỹaxac chemqot na piguem. Somaye 'eeta'am da l-lamaxa na lta'araic la'auaxac, qataq 'eeta'am na lta'araic nalataxa; qataq 'eeta'am na l-lamaxa ana qalota nviquepi da qaiviqueetapigui.

³Qaq som ciento cuarenta y cuatro mil shiỹaxauapi maye nachattaua'a aso so'onaxaqui qataq soua cuatro shiguiỹa'c maye nca'altraue'c qataq soua veinticuatro nqueroxonaq soomaye ŷo'ootac so dalaxaic no'onec maye saishet da huo'o ca na'a'q nache qaỹa'aqtega. Se'eso no'onec qaica ca ishet da ŷaỹaten na leraxat, nachaqsota som shiỹaxauapi maye qanca'alaxatec, chegoqtoigui na laỹepi shiỹaxauapi maye huetalec ana 'alhua.

⁴Qaq somayepi nacheso som saishet da ŷo'oxoreetac nam qanatameetacotpi maye choche ne'enaqtacpi qataq saq 'en qataq saishet da sa ŷalaxaguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna; 'enauac somayepi ca'attague' ñi Qagueta Llalec cam dataigue, qataq qanca'alaxatec somayepi da yaqto' la'auaxanec nachetaqtaxanaxat da qoỹanot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ñi Qagueta Llalec,

⁵cha'aye ŷataqta saishet da nauane' da datenataxan, huo'otaq da ŷo'ot ca qauem.

Da la'aqtaxanaxa'c soua tres namaxa'she piguem lashe'

⁶Ime, qataq sela'a so lỹa namaxashec piguem le'ec, huaỹotac, queto'ot na piguem. ŷachetac da no'on na'axaỹaxac maye huo'o naq 'enec qataq qaica ca loga't, da yaqto' da'aqtaxanem 'enauac na ŷotta'a't shiỹaxauapi maye netalec na ŷotta'a't 'alhuapi qataq ŷotta'a't na la'aqtacpi.

⁷Somaye ŷataqta na'axannec da la'aqtac, 'eeta': «ŷataqta huo'o naq 'enec qanqa'eñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qataq qavio'oxoyiñi; cha'aye mashe ivita ye laloqo' da Ñimaye nmit na shiỹaxauapi ana 'alhua. Qavio'oxoyiñi Ñim lo'onatac na piguem qataq ana 'alhua, qataq aso auaxai, qataq anam npaxaatasheguem na le'ec 'etaxat.»

⁸Qaq ca'attaueegue so lỹa namaxashec piguem le'ec nataqa'en detaqtac, 'eeta': «Mashe noxonec ye lta'araic nỹecpi le'enaxat Babilonia, mashe sogote da qailaxachigui yemaye, cha'aye yemaye ŷapaxaguenec 'enauac nam ŷotta'a't shiỹaxauapi da lasouaxashet, qataq da ŷalaxaguet naqa'en nam qanatameetacotpi maye saq 'en.»

⁹Ime, qataq ca'attalec so lỹa namaxashec piguem le'ec, nataqa'en ŷataqta na'axannec da la'aqtac, 'eeta': «Da huo'o ca ŷo'oxoreetac ñi shiguiỹac leguemaxaic qataq som lqui'i ñimaye qataq da huo'otaq ŷasheeta da qaỹauo'o ca na'anaxat na latap, huo'otaq na lhuaq,

¹⁰nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñataqta dalemataña camaye qataq ñataqta lta'araic ca nque'eenaxac naqa'en. Qaq que'eca nhuaxanaguec saishet da isotta, nachaqrata da nque'etaxangui na norec le'eraxa qataq nam quiquiaxaraic maye ñavictaigui. Qaq nam qui'itta namaxashecpi piguem le'ecpi qataq Ñi Qagueta Llalec ñauaachigui da nque'eenaxac camaye.

¹¹Qaq na lmala'q ca norec maye ño'ot da nque'eenaxac qalaq nache 'eetai' da ncheteguisheguem, cha'aye nam natameetacot som shiguiñac leguemaxaic qataq so ne'enaqtac maye lqui'i somaye qataq na qaña'an da qaña'anaxana da le'enaxat somaye, saishet da vi'iiguet da nque'eenaxac ye na'a'q qataq ye pe.»

¹²Qaq ñoqo'oye na lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, iuen da ñañaten da lhueneguet qataq na'añaxateguet na lqalaiguesat qataq na nque'eenaxacpi. Nataqa'en iuen da ñalaxaguet nam lamaxasoxonaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq queto'ot da ña'amaqteetac So Jesús.

¹³Ime, nache sa'axaña so na'aqtac chemqot na piguem, añem 'enapega, 'eeta': «'Iyiñi qome de'era: «¡Ñataqta machiguiñi qome nagui ca ileu, da huo'otaq na'attaua'a So Qarataxala' Jesucristo!» Qaq som Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna 'eeta': «Aja', nache 'eetec, cha'aye namayepi nmateeguesop 'enauac nam nque'eenaxacpi qataq lqalaiguesat, qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o ca nsheetenaguec namayepi souaxat nam qalota no'on maye ño'ot.»

Ca pa'atec nmitaguec 'enauacna

¹⁴Ime, qaltaq ñamatasheguem, nache sela'a so lo'oc na piguem lapagaxaic, qaq se'eso lo'oc nso'ootalec so 'eeta'am na shiñaxaua llalec. Somaye ñaatañi aso naro'o na nta'a maye chegaqaigui na oro, qataq lasoqta'a so lpetegaxanaxat ñataqta ñaxaraic.

¹⁵Qaq so lña namaxashec piguem le'ec chegoqtoigui aso no'onaxanaxaqui, somaye ñataqta na'axannec da la'aqtac da 'enapega som nso'ootalec so lo'oc, 'eeta': «¡'Aquesoxoñi na 'arpetegaxanaxat. Ime, qaq 'aqataxan! Cha'aye ana ala na nañiguishec mashe ñe qataq mashe ivita ye laloqo' da qalañona't.»

¹⁶Qaq som nso'ootalec so lo'oc na piguem, nache iquesoxoñi so lpetegaxanaxat da yaqto' nqat ana ala na nañiguishec maye huetalec ana 'alhua.

¹⁷Ime, nache chegoqtoigui aso no'onaxanaxaqui so lña namaxashec piguem le'ec, nataqa'en ñachetac so lpetegaxanaxat ñataqta ñaxaraic.

¹⁸Qaq aso nca'atoxonaxalate, nache chegoqtelec so lña namaxashec piguem le'ec maye hueto'ot da la'añaxac na norec, nache 'enapega so namaxashec lña piguem le'ec maye ñachetac so lpetegaxanaxat maye ñataqta ñaxaraic 'eeta': «¡Ña 'aquesoxoñi na 'arpetegaxanaxat maye ñataqta ñaxaraic! Ime, qaq 'alapona't ana ltaxale ana uva maye huetalec ana 'alhua, cha'aye anamaye mashe ñataqta ñeta.»

¹⁹Nache se'eso namaxashec piguem le'ec, somaye iquesoxoñi so lpetegaxanaxat da nqat ana ala ana uva maye huetalec ana 'alhua. Ime, nache ñasaxangui aso

late'era laponaxaqui anamaye, da yaqto' nlom na lli'i. Qaq damaye, nache naigui dam qaica ca 'ena'am lalemataic Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

²⁰Qaq asa'aso uva can qanlom na lli'i, qalaq huaña qanqa'en som pa'aueegue da lañe ye nñecpi. Nache asa'aso lañe' da qanlom anamaye, chegaqangui so ñataqta lta'araic ntago'q, nache ivi' un metro y medio ye ivirasheguema, qaq ye lcachiguiñi se'eso ntago'q ivi' trescientos kilómetros.

Apocalipsis 15

Soua siete namaxa'she piguem lashe'

¹Qaq añem sela'a so hueto'ot na piguem ñataqta sa qañauanapega: soua siete namaxa'she piguem lashe', ñacheta'ape soua pa'atre'c napaxaco maye talec naqa'en qome ana 'alhua. Qaq qom ime de'era, nache da layeloxo Ñim Lo'onatac 'Enauacna vi'iiguet.

²Nataqa'en sela'a so 'eeta'am ana auaxai ye lcachiguiñi ñataqta chauec ñalecteguet na norec. Qaq asa'aso 'eeta'am aso auaxai nachattalec som nauec co'ollaxa so shiguiñac leguemaxaic, qataq saishet da nashen da qañauo'o ca na'anaxat na lo'oc da qaña'anaxana da le'enaxat so shiguiñac leguemaxaic qataq saishet da natamnot som ne'enaqtac maye lqui'i somaye. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñami' aso lviquepi somayepi.

³Nache somayepi ño'ootac som lo'onec so Moisés da qaño'oxoren So Qagueta Llalec maye 'eeta': «'Am Qarataxala' maye 'Aro'onatac 'Enauacna, qataq qaica ca 'auqalanapec, 'enauac nam 'auo'otpi ñataqta lta'araicpi, qataq huo'o da llo'oxoyec. 'Am maye 'am Lataxala' 'enauac nam huetalec ana 'alhua, 'enauac na 'auo'otpi ñataqta ñañamaqchiguiñi, qataq nalochiguiñi.

⁴'Am Ita'a, 'enauac da huo'o naq 'enec qanqa'en 'am qataq 'am qaño'oxoreetac, cha'aye 'am 'oonolec da 'am qui'itta. 'Enauac na ñotta'a't shiñaxauapi ana 'alhua, anac da 'am ño'oxoren, cha'aye ñañateeta da 'am ñataqta no'on da 'arataxac.»

⁵Qaq can ime de'era, nache qaltaq samato'ot na piguem, nache sela'a aso no'onaxanaxaqui da nauatoigui.

⁶Qaq nache chegoqtroiguiilo soua siete namaxa'she piguem lashe' ñachetra'c soua siete napaxaco maye qaica ca 'ena'am da lche'c maye taña'alo da yo'o'q. Nataqa'en soomaye ñaatrañi soua alogo maye chegaqaiguiilo na lino, maye ñataqta qañoqtegue añi lasheue ñataqta qui'itte' qataq qashelectrapiguiñi, qataq naua ltogue npaxattaleguete na lpaqtanaxa't ndota't na chegaqaigui na lcat le'enaxat oro.

⁷Nache so 'oonolec soua cuatro shiguiña'c maye nca'altraue'c ñami' aso ñomaxaqui nlaqchigui na lataxa ñi 'oonolec soua namaxa'she piguem lashe'. Qaq se'esoua siete ñomaxaqui' maye huetaqui na lataxa, naigui da layeloxo Ñim Lo'onatac 'Enauacna Ñim nache 'eetai' da nca'altauec.

⁸Nache asa'aso no'onaxanaxaqui ÿataqta nlaqchigui na lmala'q maye chegaqigui dam la'amaqchec qataq da la'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Huaña, nache saishet da huo'o ca qaýashenem da pa'aigui aso no'onaxanaxaqui qom saxanaxa da nvi' se'esoua siete napaxaco maye ÿacheta'ape soua siete namaxa'she piguem lashe'.

Apocalipsis 16

Soua siete ÿomaxaqui'

¹Nache sa'axaýa so nvilýaxac ÿataqta alam chegoqtoigui aso no'onaxanaxaqui, da 'eetegalo soua siete namaxa'she piguem lashe', 'eeta': «Qoqui, nache qaucoyeelec ana 'alhua nam huetagui naua ÿomaxaqui' maye naigui dam qaica ca 'ena'am lalemataic Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

²Nache jec som hua'auchiguiñi namaxashec piguem le'ec da icorelec ana 'alhua som huetagui aso ÿomaxaqui, nache 'enauac nam huo'o na na'anaqte maye chegoqo'ot so shiguiýac leguemaxaic qataq ÿo'oxoreetac so ne'enaqtac maye lqui'i somaye, namayepi nasheguem na lo'oc na lquesaxa maye ÿataqta qaica ca 'ena'am da lqui'ic.

³Qataq jec so lýa namaxashec da icorelec aso auaxai so huetagui aso ÿomaxaqui, nache nam le'ec 'etaxat asomaye nañigui na ntago'q, 'eeta'am na ltago'q na nalaatac shiýaxaua. Huaña, nache ileu 'enauac nam huo'o da lca'alaxa maye huetangui aso auaxai.

⁴Qataq jec so lýa namaxashec piguem le'ec da icorelec so huetagui aso ÿomaxaqui anam talapi qataq anam npaxaatasheguem na le'ec, nache na 'etaxat nañigui nataqa'en na ntago'q.

⁵Ime, qaq sa'axaýa som namaxashec piguem le'ec maye hueto'ot da na'añaxac da ilotague' na 'etaxat, 'eeta': «'Am maye 'Aro'onatac 'Enauacna, 'Am maye ÿataqta 'am qui'itta, qataq chochaq tatec da 'anca'altauec qataq ÿaýamaqchiguiñi da huo'o ye 'arhuaxanaxanaxac.

⁶Nam 'am ipa'agueetacpi qalota so ýalauat nam 'aralamaxatpi maye ÿataqta qui'itta, qataq nataqa'en so 'ara'aqtaxanaxanecpi. Qaq ýoqo'oye, 'am nagui 'aýa'anem da ñyomgui na ntago'q namayepi, jcha'aye ÿataqta 'itchiguiñi da talec namayepi de'era!»

⁷Nataqa'en sa'axaýa so nvilýaxac chemaqteua'a aso nca'atoxonaxalate, 'eeta': «Aja', 'am Ýataxala' maye 'Aro'onatac 'Enauacna, qataq qaica ca 'auqalanapec, ne'ena 'arhuaxanaxanaxacpi ÿataqta ÿaýamaqchiguiñi qataq 'eesa.»

⁸Qataq jec so lýa namaxashec piguem le'ec da icorelec so huetagui aso ÿomaxaqui aña nala', nache qoýami' aña nala' da la'añaxac da yaqto' na le'eraxa ishet da ýavigaxat na shiýaxauapi.

⁹Nache ÿataqta 'enauac da ÿavic na shiÿaxauapi, qalaxaye ñaqaiyeta saishet da ÿe'egueloqot Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq da yaqto' ÿo'oxoren. Nachaqrata da dalemataÿa Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye huo'o da la'añaxac da ishet da ÿa'axaneguet se'eso qaica ca 'ena'am da lchec lhuaxanaxanaxac Ñimaye.

¹⁰⁻¹¹Qataq jec so lÿa namaxashec piguem le'ec da icorelec so huetagui aso ÿomaxaqui so nso'onqa' so shiguiÿac leguemaxaic, nache da lo'onataxanaxac somaye ÿataqta napalñi. Nache na shiÿaxauapi ÿataqta inaguilo naua lachaqa'ate, souaxat da nqui'ic, cha'aye na lquesaxa nachena na ÿo'ot da lta'araic nqui'ic. Qalaxaye ñaqaiyeta saishet da ÿaxaañi da ÿo'ottac na qauem, nachaqrata da dalemataÿa Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat da nqui'ic; ¡ÿataqta sa iyacnapec da detaqtega Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye neto'ot na piguem!

¹²Qataq jec so lÿa namaxashec piguem le'ec da icorelec so huetagui aso ÿomaxaqui so lta'araic tala le'enaxat Éufrates. Huaña, nache 'em na le'ec 'etaxat se'eso tala da yaqto' so nta'alpi maye chegaqa'ague da nala' lliguisheguem, ishet da ÿa'axasoxoolec somaye.

¹³Huaña, nache sauachigui na alap so shiguiÿac leguemaxaic maye 'eeta'am na na'araxanaq, qataq na alap som lÿa shiguiÿac leguemaxaic, qataq na alap som 'eetega da la'aqtanaxanaxec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalaxaye saq 'en da chegoqtoiguilo soua tres na'añaxaco saq cha'alo maye qauema, 'eeta'ama ana miÿo.

¹⁴Qaq soomaye nachesoua soua saq cha'alo na'añaxaco maye qauemaiqa, maye ÿo'ottac na na'anecpi maye ÿo'ot da na'aalaxa. Qaq soomaye huenoxoore'c, da yaqto' laÿona't 'enauac na nta'alpi maye huetalec ana 'alhua, da yaqto' delogui' Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaica ca ÿaqalanapec. Qaq damaye ÿo'ot qom ivita que'eca na'a'q da Ñim Lo'onatac 'Enauacna nmit 'enauac na huetalec ana 'alhua.

¹⁵Qaq ÿoqo'oye Ñim Nataxala' 'eeta' da la'aqtac: «Aÿem ñe'eguelaq qom saishet da Aÿem qaÿauotaique, sheeta'am ca cachaxaic da decache ye pe da huo'otaq saishet da qaÿauotaique. ¡Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ÿaalec da nqouagaxa cam nache 'eetai' da nlotauec qataq ÿaatrañi naua alogo da yaqto' saishet da qaÿauanalec da huetauaec! ¡Qataq qaica ca ncoqtaique!»

¹⁶Nache se'esoua saq cha'alo na'añaxaco maye qauemaiqa laponat na nta'alpi, huaña naqa'en ye 'alhua maye na hebreo la'aqtaqa le'enaxat Armagedón.

¹⁷Qataq jec so pa'atec soua siete namaxa'she piguem lashe' da icorelec na pa'asheguem so huetagui aso ÿomaxaqui, huaña, nache chegoqoolec aso so'onaxaqui maye netaña aso no'onaxanaxaqui late'eraí so nvilÿaxac ÿataqta alam, 'eeta': «¡Mashe sogote da ime!»

¹⁸Nache huo'o so nqashelgaxa, qataq so nvilÿaxac, qataq so nalataxa qataq huo'o so lta'araic qalagoxoñi 'alhua, somaye ÿataqta napacalec 'enauac nam

nacholaxanaxapi maye huo'o co'ollaq cheta'ague da huo'o na shiŷaxauapi ana 'alhua.

¹⁹Nache se'eso qalagoxoñi 'alhua, somaye tres soua lpoxoŷaqa'ate naqa'en ye lta'araic nŷecpi ye Babilonia, qataq na hueta'a na lta'araic nŷecpi 'enauac ana 'alhua qalaq qalagoxoñi. Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da icoua'ai ye nŷecpi ye Babilonia, nachaqrata da ŷauo'o so nhuaxanaguec ŷataqta qaica ca 'ena'am da lchec qataq imatalec da layeloxo.

²⁰Qataq 'enauac ana ŷaqa'ata 'alhuapi qataq ana qaŷoqotcheguemec 'alhuapi qalaq deqat.

²¹Qaq na piguem qalaq chegoqo'ot aso late'eraí lache, nache talec na shiŷaxauapi. Ana lache 'eeta'am da lsallaxa na coma', ŷoqo'oye da lsallaxa ivi' cuarenta kilos aŷi 'oonole. Qaq na shiŷaxauapi qalaq dalemataŷa qataq isheueetac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, souaxat aso lache, cha'aye ŷataqta lta'araic da nque'eenaxac naqa'en somayepi.

Apocalipsis 17

Aso 'alo qataq so shiguiŷac leguemaxaic

¹Nache so 'oonolec soua siete namaxa'she piguem lashe' maye lasoqta'alo soua siete ŷomaxaqui', somaye anac. Nache aŷem 'enapega, 'eeta': «'Aŷala, ñaq 'am sachaxana da nhuaxanaguec maye iuatta'aguet aŷim 'alo maye ŷataqta lta'araic da lquisheguetaxac maye nso'ooto'ot na loigue na qalota 'etaxat.

²Qaq na nta'alpi maye ilotague' nam huetalec ana 'alhua, nquishestague' aŷimaye qataq huaxaigué da yaqto' ŷo'oxoren nam qanatameetacotpi maye saq 'en, qaq nache 'eetec nataqa'en na laŷepi shiŷaxauapi maye huetalec ana 'alhua.»

³Qaq can ñaq sootaigui se'eso ŷauanaqchec maye aŷem ŷanem So Saqcha'a La'aŷaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache se'eso namaxashec piguem le'ec aŷem ŷauegueuga so toolec 'alhua. Huaña somaye, nache sela'a aso 'alo netalec so shiguiŷac leguemaxaic togaxaraic da lo'oxoŷaxac. Se'eso shiguiŷac leguemaxaic siete naua lqaiço, qataq diez naua lcouel somaye nanettalec 'enauac na lo'oc na ne'enaxatpi maye ŷataqta npa'aguene' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁴Qaq asa'aso 'alo da lo'oxoŷaxac naua alogo, qalaq naueralec da ltogaxa qataq togaxaraic. Qataq na no'otaxatpi ndotec na chegaqagui na oro qataq na no'on coma' qataq ana perla. Qaq asomaye na lhuaq aloiguishec nasoqta'a aso ŷomaxaqui maye chegaqagui na oro nlaqchigui na lataxa. Qaq se'eso lataxa naigui na qalota ŷo'ottac qauem qataq da ŷo'oxoreetac nam qanatameetacotpi maye saq 'en.

⁵Qaq asomaye nanettalec na latap so ne'enaxat maye saqcha'a ca naigui. 'Eeta': «Nam ŷataqta 'amaqtaqaic Babilonia, nachana ana late'e ana quisheguetaxaipi qataq 'enauac nam qauem maye nqaigaxat maye huetalec ana 'alhua.»

⁶Qaq can ime, nache aÿem ñanoma da asa'aso 'alo nÿomgui se'eso lataxa, nache asomaye taxai. Qaq se'eso lataxa naigui na ltago'q som lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq som qaÿalauatpi, souaxat da saishet da ÿaxanec da lpi'iÿaxac So Jesús. Qaq se'eso ÿauanaqchec ÿataqta ÿo'ot da ÿa'aalaxa.

⁷Qalaxaye so namaxashec piguem le'ec aÿem 'enapega, 'eeta': «¿Ta'ainco' ye ÿataqta huo'o da 'are'elaxa? Aÿem nagui 'am sa'axatem dam naigui maye saqcha'a de'era 'arauanaqchec. 'Am sa'aqtaxanem da naigui asa'aso 'alo qataq so shiguiÿac leguemaxaic maye siete naua lqaigo qataq diez naua lcouel maye netalec asomaye.

⁸Se'eso shiguiÿac leguemaxaic maye 'auauaachigui, nacheso so 'oonolec maye nca'altauec co'ollaxa, qalaxaye nagui mashe saqca. Qaq somaye qaltaq nnoxosheguem qome da chegaqaña cam laponqa' na leuaxaicpi, qalaxaye nachaqrata da yaqto' ima da qailaxachigui. Qaq na shiÿaxauapi maye huetalec ana 'alhua nam saishet da qoÿettaua'a acam lmalate nam qanca'alaxatecpi chegoqchiguiña co'ollaq saxanaxa da qaÿo'ot ana 'alhua, namayepi ÿataqta huo'o da la'aalaxa qom ÿauaachigui se'eso shiguiÿac leguemaxaic maye nca'altauec co'ollaxa, qalaxaye mashe saqca, qalaxaye qaltaq ÿe'eguelaxalec da nca'alec.

⁹Qaq da yaqto' qaÿaÿaten de'era, qalaq qaiuen ca naÿaanec: se'esoua siete lqaigo, soomaye naiguilo naua siete qaÿoqotcheguemeque 'alhuaye maye nso'ootaleguete asa'aso 'alo, qataq nataqa'en naiguilo naua siete nta'al.

¹⁰Qaq mashe cinco se'esoua nta'al maye mashe ileu, qaq 'oonolec nagui ñi ñaq do'onataxaatac. Qaq ñi lÿa qalaq saxanaxa da do'onataxan nagui, qalaxaye qom ivita da do'onataxan qalaq saqaÿaloq qome da ivirec da lo'onataxanaxac.

¹¹Qaq se'eso shiguiÿac maye nca'altauec co'ollaxa, qalaxaye mashe saqca, somaye nacheso som 'oonolec se'esoua siete nta'al. Somaye ñe'eguelaq qome da yaqto' ÿe'eguelaxalec da do'onataxan, nache ivi' ocho na nta'alpi, qalaxaye nache huaña da imauec da qailaxachigui somaye.

¹²Qaq se'esoua diez lcoue maye 'auauaachiguilo, naiguilo caua diez nta'al maye saxanaxa da do'onataxa'n; qalaxaye qom do'onataxa'n, nache ivi' una hora da huo'o da la'añaxa'c, qataq ntauneto so shiguiÿac leguemaxaic da do'onataxa'n, 'eeta'am na nta'alpi.

¹³Qaq se'esoua diez nta'al 'oonolec da lhuennataxa'c, nache ÿanem da la'añaxa'c qataq da lamasaxonaxac da yaqto' lataxala' so shiguiÿac leguemaxaic.

¹⁴Ime, nache se'eso shiguiÿac leguemaxaic qataq soua diez nta'al deloguito So Qagueta Llalec. Qalaxaye So Qagueta Llalec qataq som ca'attague'pi nauec soomaye. So Qagueta Llalec dauegaxan, cha'aye nacheso so ÿactec da 'amaqtaqaic, saq 'ena'am na laÿepi nataxala'pi qataq nacheso so ÿactec da la'añaxac napacalec na laÿepi nta'alpi. Somaye hueta'aguet nam ca'attague'pi. Ñim Lo'onatac 'Enauacna iÿaxana namayepi qataq lca'aguishecpi, cha'aye nache 'eetai' naxa da ÿalaq.»

¹⁵So namaxashec piguem le'ec nataqa'en aŷem 'enapega, 'eeta': «Ne'ena talapi maye 'aulota'a maye nso'ootalec aŷi 'alo maye quisheguetaxai, namayepi nachena na ŷotta'a't shiŷaxauapi maye ŷotta'a't na la'aqtacpi.

¹⁶Qaq se'esoua diez lcouel maye 'auauaachiguilo se'eso shiguiŷac, qataq so shiguiŷac leguemaxaic ŷataqta nquiŷa qome aŷa'aŷi quisheguetaxai, nache aŷimaye qaŷacona qome 'enauac na hueto'otpi. Nache ŷataqta huetauec qanqa'en, qataq qanallec na lapat, ime nache qaŷasaxangui ca norec da qaŷavigaxat.

¹⁷Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷasheetema se'esoua diez nta'al da ipaqueelec da ŷo'ot da maiche iuennatega co'ollaxa Ñimaye. ŷoqo'oye ŷo'oteque da 'oonolec da lhuennataxa'c soomaye, da yaqto' ŷanema da la'aŷaxa'c so shiguiŷac leguemaxaic. Qaq huaŷa, nache soomaye ŷalaxareguet so shiguiŷac leguemaxaic, choche ivitta'a da ipacchigui 'enauac nam 'eetapeguecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁸Qaq asa'aso 'alo maye 'auauaachigui, naigui yem lta'araic nŷecpi, qaq so nta'a maye netaŷa yemaye, nacheso so ilo'ogue 'enauac nam nta'alpi maye huetalec ana 'alhua.»

Apocalipsis 18

Da 'eetec co'ollaq qailaxachigui ye Babilonia

¹Qaq can ime de'era, nache qaltaq sela'aguet so lŷa namaxashec piguem le'ec, chegoqtot na piguem. Qaq somaye ŷataqta lta'araic da la'aŷaxac, qataq 'enauac ana 'alhua ŷataqta yo'oqtelec naqa'en na le'eraxa.

²Somaye ŷataqta alam da lavilŷaxac, detaqtac, 'eeta': «¡Chaxan lshegue, qaq noxonec yem lta'araic nŷecpi le'enaxat Babilonia! Qaq yemaye lma' nagui na saqcha'a na'aŷaxacpi, qataq nqaŷoxotaqa' nam saqcha'a na'aŷaxacpi maye qauemaicpi, qataq lpata'c na ŷotta'a't maŷopi qataq lauac na shiguiŷacpi maye qarqagaxat qataq saishet da sacheguenaq.

³Cha'aye 'enauac nam ŷotta'a't shiŷaxauapi ŷataqta quetegue da lataxac qataq ŷo'oxoreetac nam qanatameetacotpi maye saq 'en. Nataqa'en ŷo'ot damaye nam nta'alpi maye huetalec ana 'alhua. Qataq 'enauac nam nmenaxaicpi maye huetalec ana 'alhua ŷataqta ivira'a da sallaxanecpi, cha'aye nmene' co'ollaxa yemaye da yaqto' ŷo'ot na qalota lqopitaxanaqtaic maye qauem.»

⁴Ime, nache qaltaq sa'axaŷa so lŷa nvilŷaxac, chemqot na piguem, 'eeta': «Qami' ŷalamaxatpi. Qoquiŷa'ai na Babilonia, qataq saishet da qauauo'oi ca qarasouaxashechi da qoŷiŷa'am ayemaye, yaqto' saishet da qami' taleguete cam qaica ca 'ena'am da lchec napaxaco maye talec qome.

⁵Cha'aye ŷataqta qalota da lle'etaxaloxo, iviro'ot na piguem. ¡Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da huo'o ca icoua'ai na lasouaxashetpi namayepi!

⁶Qauo'ochec ayemaye 'enauac nam qauem maye ño'otec co'ollaxa nataqa'en na lañepi shiñaxauapi; ñataqta ñactec qanqa'eni cam lsheetenaxanaxat ayemaye, da isheeten 'enauac na qauem maye ño'ot. Qauo'ochec ayemaye da dos da ñe'eguelaxalec da talec dam lta'araic nqui'ic maye talec co'ollaxa na lañepi shiñaxauapi souaxat ayemaye.

⁷Ayemaye co'ollaxa ñataqta ñaguec da ño'oxonnaxac, qataq nqopita da huetaigui da lta'araic lyac da no'otaxac; ¡qaq ñoqo'oye nagui qauauo'oi qome da nqui'ic!, ¡qae'enaxachiichigui da 'eetec da ño'oxonnaxac co'ollaxa! Cha'aye da lhuennataxac naxa 'eeta': «Añem ñeso'ootaña ne'ena, ñeso'ootangui ana ñeso'onaxaqui da añem nate'e. Saishet da añem pa'ai, qataq saishet da ñauane' da huo'o ca ñeque'eenaxac.»

⁸Qaq ñoqo'oye 'oonolec na'a'q ca imaugui da ñaconeguet 'enauac na nhuaxanaguecpi: lqouaxa, nque'eenaxac qataq da l-leuaxa. ¡Qataq qairolec ca norec da qañavigaxat, cha'aye Ñim Nataxala', Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaica ca ñaqalanapac, maiche lhuennataxac da ñauo'o ca nhuaxanaguec!»

⁹Qaq ye Babilonia qom nalaqaasheguem na le'eraxa, nache na'alaqtapiguiñi nam nta'alpi ana 'alhua qataq ñeeteguelec yemaye. Ne'ena nta'alpi 'eeta'am ye Babilonia da ño'oxoreetac nam qanatameetacotpi maye saq 'en qataq huetaigui da lta'araic llo'oxoyec.

¹⁰Qalaxaye souaxat da lcolanaxa da qañauo'o ca nhuaxanaguec da 'eeta'am yemaye, nache ñataqta qañoqteuga qome namayepi, nache 'eeta': «¡Agai, ñataqta chaqaic da qouaigui! ¡Ñataqta 'am choxoraxaso', 'am maye ñataqta 'am lta'araic Babilonia, 'am maye 'am 'añaxaic! ¡'Eeta'am da 'eetec da nqachegoxoñi ca shiñaxaua da Ñim Lo'onatac 'Enauacna lhuennataxac da ñauo'o da 'anque'eenaxac!»

¹¹Nataqa'en na nmenaxaicpi maye huetalec ana 'alhua ñataqta na'alaqtapiguiñi qataq ñeetac, cha'aye mashe qaica ca desheenaxana nam lmenec. Cha'aye nachaqyeta naxa ye Babilonia da nmeetague'

¹²da ndotai' na lmenec oro, plata, qataq ana 'otaqte, qataq na coma' maye le'enaxat perla; qataq na no'on nogoxot maye chegaqaigui na lino, qataq na nogoxot maye qashelgaxaraic naueralec da ltogaxa, qataq na togaxaraic; nataqa'en 'enauac na ñotta'a't qo'oipaq ama na laita, qataq nam no'onatac maye chegaqaigui na marfil, qataq na le'enaxat bronce, qataq na lcat, qataq na coma' le'enaxat mármol;

¹³qataq nam lañe lla'ac chegaqaigui na canela, qataq nam ñotta'a't ama na laita 'amnaxat, qataq na aceite maye ama na laita; qataq na lataxa, aceite, 'ayiiña lsoche, qataq na trigo; nataqa'en na shiguiñacpi maye nlo, qaguetapi, caipi, qataq ana naigonapi, qataq na nlatacpi qataq ncoñeteguishecpí maye qañachegoxotaigui ca alaataxac.

¹⁴Qaq da qaitaxaŷa qome ye Babilonia, qalaq qoŷeeta': «Mashe qaica ca 'arsallaxa maye nachaqrata 'arqopitaxat, mashe imauac da deqat 'enauac da 'aryacŷaxac qataq na 'ano'otaxatpi.»

¹⁵Qaq nam shiŷaxauapi maye lmenec ne'enapi qataq ŷachegoxotchigui da lsallaxa ye Babilonia, namayepi ŷataqta qaŷoqteuga, souaxat da lcolanaxa da nataqa'en qaŷauo'o ca nhuaxanaguec da 'eeta'am yemaye. Nache ŷataqta nŷeetac qataq na'alaqtapiguiŷi, nache 'eeta':

¹⁶«¡'Agai, ŷataqta chaqaic da qouaigui! ¡ŷataqta 'am choxoraxaso', 'am maye 'am lta'araic nŷecpi, qataq 'añaxaic! Naua 'ogo naxa qalaq ndota't na chegaqaigui na lino, da lo'oxoŷaxac naua 'ogo qalaq naueralec da ltogaxa qataq na togaxaraic, qataq na laŷepi 'ano'otaxatpi qalaq ndota't na chegaqaigui na oro, qataq na no'on coma' qataq ana perla.

¹⁷¡'Eeta'am da 'eetec da nqachegoxoŷi ca shiŷaxaua, nache imeuo so lta'araic 'arsallaxa!» 'Enauac na lo'opi ana notaxaquipi maye quiguigui na 'etaxat, qataq nam nqottauo, qataq nam 'etaxat lo'opi, qataq 'enauac nam nmenaxaicpi namayepi ŷataqta qaŷoqteuga.

¹⁸Qaq co'ollaq ila'a na lmala'q se'eso lta'araic nŷecpi maye ŷavic, nache ŷa'alaq, 'eeta': «¡Saishet da huo'o ca lŷa lta'araic nŷecpi qataq 'añaxaic da 'eeta'am ye Babilonia!»

¹⁹Nataqa'en imeeleguete naua lqaigo na alo da ŷachaxan da laquicoxo, nache nŷeetac, qataq na'alaqtapiguiŷi, 'eeta': «¡'Agai, ŷataqta chaqaic da qouaigui! ¡ŷataqta 'am choxoraxaso' 'am maye 'am lta'araic nŷecpi qataq 'am 'añaxaic! Cha'aye da 'arsallaxa nachera da isallaqchet, 'enauac nam nmenaxaicpi maye huo'o ana nnotaxaqui maye quiguigui na 'etaxat. ¡'Eeta'am da 'eetec da nqachegoxoŷi ca shiŷaxaua nache 'am qailaxachigui!

²⁰¡Qantoŷiŷapigui' qami' maye qami' qui'itte' maye qoviito'ot na piguem, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna ilaxachigui ye lta'araic nŷecpi! ¡Qantoŷiŷapigui' qami' maye qami' namaxa'she, qataq nataqa'en qami' maye qami' la'aqtaxanaxanecpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye Ñimaye mashe ŷauo'o da nhuaxanaguec ye Babilonia, souaxat 'enauac nam ŷo'otpi qauem maye qami' ŷo'oteque!»

²¹Ime, nache so 'oonolec namaxashec piguem le'ec maye ŷataqta qaica ca 'ena'am da la'añaxac, somaye ŷacoosop so coma' lta'araic maye 'eeta'am na namaicnaxanaxat, nache ŷasaxangui aso auaxai, nache 'eeta': «'Am Babilonia, 'am ŷataqta lta'araic da 'ara'añaxac, ¡'Era qome da 'eetec da 'am qailaxachigui, nache saishet qome da qaltaq 'am qaila'a!

²²¡Nache saishet da lŷa da qaŷa'axaŷa da huetangui na 'anqa'aicpi ca devicnaxaatac da ŷauota'a aca nvique arpa qataq ana nasheere le'enaxat flauta qataq ana trompeta! ¡Nache saishet da lŷa da qaila'a da huetangui na 'anqa'aicpi na shiŷaxauapi maye ŷotta'a't na ŷaŷaten qataq nataqa'en saishet da qaltaq ŷe'eguelaxalec da qaŷa'axaŷa da l-lamaxa na coma' maye namaicnaxanaxat!

²³¡Qataq saishet da qaltaq ñe'eguelaxalec da icoñarelec 'am na le'eraxa aca ncoñaraxanaxaqui, qataq saishet da qaña'axaña ca ntonaxac cam hueta'a ca naronaxac! Cha'aye nam 'armenaxanaxanecpi namayepi co'ollaxa ndotec na 'añaxaicpi da huetalec ana 'alhua, qaq 'am ñataqta 'auatenachet co'ollaxa da 'arolec da 'aye'eyaqnataxanaxac 'enauac na ñotta'a't shiñaxauapi.»

²⁴Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o da nhuaxanaguec yi'ie lta'araic ñyecpi, cha'aye yemaye lasouaxashet da ñalauat so la'aqtaxanaxanecpi Ñimaye qataq so lalamaxatpi. Qataq 'enauac nam ñalauatpi maye huetalec ana 'alhua.

Apocalipsis 19

So tonaxac maye huo'ot na piguem

¹Qaq can ime de'era, nache sa'axaña da lavilñaxac so ñataqta qalota shiñaxauapi ñataqta alam, chemqot na piguem, 'eeta': «¡'Enauac qome da qaño'oxoren Ñim Nataxala! Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna ñataqta 'añaxaic, ñoqo'oye qomi' nca'alaxatre'c. Qaq ñoqo'oye nacheñi ñi lalamaxat da na'añaxac qataq da ño'oxoyec.

²Cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da depe'enaxan da huo'o ye nmit qataq ipagaqchiichigui da 'eesa lataxac. Ñauo'o da nhuaxanaguec añi ñataqta lta'araic da lquisheguetaxac maye ñapaxaguenec 'enauac na huetalec ana 'alhua, da natamnot nam qanatameetacotpi maye saq 'en. Qataq qaño'ot da nhuaxanaguec, souaxat da ñalauat nam lo'onataxanaxanecpi Ñimaye.»

³Ime, qaltaq ñe'eguelaxasheguem se'eso sa'aqtega maye ñataqta alam nvilñaxac, 'eeta': «¡'Enauac qome da qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna! Cha'aye na lmala'q nam norec maye ñavigaxat ayem ñataqta lta'araic da lquisheguetaxac, chochaq tatec da nchetapiguisheguem.»

⁴Nache soua veinticuatro nqueroxonqa qataq soua cuatro shiguiña'c maye nca'altraue'c, soomaye nqapaxanegueta ana 'alhua. Nache 'eetra' da la'aqta'c: «¡Aja', nache 'eetec! ¡'Enauac qome da qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna!» Ime, nache ño'oxoreeta'ape Ñimaye maye nso'ootangui aso nso'onaxaqui da nta'a.

⁵Nache sa'axaña so nvilñaxac chemaqtelec som hueta'a aso so'onaxaqui, 'eeta': «¡'Enauac qome da qaño'oxoren Ñim Qarta'a maye Lo'onatac 'Enauacna! ¡'Enauac nam huetalec ana 'alhua ño'oxoren qome Ñimaye, nam 'añaxaicpi qataq nam qaica ca la'amaqchec, qataq nam do'onataxaatacot Ñimaye qataq nam huo'o naq 'enec naqa'en!»

Da ño'oxonnataxanaxac

⁶Qaq can ime de'era, nache sa'axaña da lavilñaxac so ñataqta qalota shiñaxauapi ñataqta alam, 'eeta'am da l-lamaxa na lta'araic la'auaxac qataq na lta'araic nalataxa, 'eeta': «¡'Enauac qome da qaño'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, Ñim Nataxala' maye qaica ca ñaqalanapec, cha'aye Ñimaye mashe do'onataxan!

⁷Qaq ŷoqo'oye ŷataqta samaqtapiguiñi qome, qataq qomi' nlaqchiguilo da qantonaxac, qataq sho'oxorenaq Ñimaye, cha'aye mashe ivita ye laloqo' da huaron Ñi Qagueta Llalec. Añi lhua mashe sogote da naŷamaxattai', maye nachena nam 'amqaanataxanaxaicpi;

⁸Ñim Lo'onatac 'Enauacna no'otaxanaxan ŷanaxanaxaangui na no'on nogoxot maye chegaqaigui na lino, ŷataqta qui'itta qataq qashelectapiguiñi da lyac.» Qaq se'esoua nogo maye chegaqaiguilo na lino, naigui dam no'on ŷo'ottac nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

⁹Nache som namaxashec piguem le'ec aŷem 'enapega, 'eeta': «'Iyiñi qome de'era 'eeta': ŷataqta machiguiñi 'enauac qome na qaicoyeguen da ŷalectaua'a ca nquia'axac da huaigui ca laronaxac Ñi Qagueta Llalec.» Nataqa'en aŷem 'enapega 'eeta': «'Era da la'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, qaq Ñimaye saishet da datenataxan.»

¹⁰Nache aŷem sa'aroto naua illecte so namaxashec piguem le'ec da yaqto' sho'oxoren, qalaxaye somaye aŷem 'enapega, 'eeta': «¡Saishet da nache qonetec de'era! No'on da 'avio'oxoren qome Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye aŷem nataqa'en so'onataxaatacot sheeta'am 'am, qataq 'enauac nam queto'ot da ŷa'amaqteetac da na'aqtaxanaxac maye chegoqo'ot So Jesús.» Cha'aye de'era la'aqtaxanaxac So Jesús, maye ŷapaxaguenec namayepi nachera da ŷa'añaqchet na shiŷaxauapi, yaqto' nache queto'ot da ŷa'axattac damaye.

Da lauegaxanaxac so netalec so caaŷo lapagaxaic

¹¹Ime, nache sela'a na piguem da nauatoigui, nache sela'a so caaŷo lapagaxaic. Qaq som netalec le'enaxat «Ipacchiguilo naua la'aqtaqa» qataq «'Eesa», cha'aye somaye ŷataqta ŷaŷamaqchiguiñi da lo'onataxanaxac da nta'a huo'otaq da taŷa ca alaataxac.

¹²Qaq naua la'ai'te 'eeta'ama na le'eraxa na norec; qaq na lqaic netagui ana ŷataqta qalota naro'o na nta'a, qataq nanettalec so ne'enaxat maye chaqsota Somaye da ŷaŷaten.

¹³Qaq Somaye soua ŷaatrañi alogo ŷataqta huaguilo na ntago'q, qaq da le'enaxat Somaye, 'eeta': «La'aqtac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

¹⁴Qaq ca'attaueegue Somaye so alleppi piguem le'ecpi, ŷaatrañi naua alogo maye chegaqaiguilo na lino, ŷataqta ŷapaga'q qataq qui'itte', netalec na caaŷo lapagaxaicpi.

¹⁵Qaq na alap Somaye chegaqaigui so ŷeelonec ŷataqta ŷaxaraic, naigui da la'aqtaxanaxac maye huo'o da la'añaxac; qaq nacheso se'eso ŷeelonec da chegoqchigui da nauec na ŷotta'a't shiŷaxauapi. Qataq da yaqto' ilo'ogue namayepi irolec da la'añaxac. Qaq Somaye nlom na lli'i ana uva da ŷo'ot na lataxa, qaq damaye naigui da lta'araic layeloxo Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye qaica ca ŷaqalanapec.

¹⁶Qaq Somaye so lapo' qataq na ltele'eta nache nanettalec so le'enaxat, 'eeta': «Lta'a na nta'alpi qataq Lataxala' na nataxala'pi.»

¹⁷Ime, qaq sela'a so namaxashec piguem le'ec petalec añi nala', somaye ŷataqta na'axannec da lŷaxanaxac da iŷaxana 'enauac na maŷopi maye chec na lapat maye huaŷotac, queto'ot na piguem, 'eeta': «Qauanaqui, qalapoñiŷa't, da yaqto' qaualliquiitaua'a ca lta'araic lquia'axac Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁸Yaqto' qolliqui na lapat na nta'alpi, qataq na huataxanaq lta'alpi, qataq nam 'añaxaicpi alaataxaicpi. Nataqa'en qolliqui na lapat na caipi, qataq nam netalecpi; qataq qolliqui 'enauac na ŷotta'a't lapat na shiŷaxauapi, nam huesochiguiñipi qataq na nlatacpi, qataq na 'amaqtaqaicpi qataq nam qaica ca la'amaqchecpi.»

¹⁹Ime, nache sela'a so shiguiŷac leguemaxaic qataq na nta'alpi ana 'alhua nnaictague' na nalleppi. Qaq somayepi lapon'a't, da yaqto' delogui' som netalec so caaŷo lapagaxaic qataq so nalleppi.

²⁰Qaq se'eso shiguiŷac leguemaxaic noxonec, nataqa'en so 'eetega la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalaxaye saq 'en maye ŷo'ottac na na'aneppi sa qaŷauanapega, da yaqto' qaŷa'amaqten so shiguiŷac. Qaq se'eso 'eetega da na'aqtaxanaxanec irolec nam saq qaŷauanapegapi da ŷatenachet 'enauac nam nasheeteguet aso la'anaxanaqte so shiguiŷac leguemaxaic, qataq ŷo'oxoreetac so ne'enaqtac maye lqui'i somaye. Qaq se'eso shiguiŷac qataq som 'eetega da na'aqtaxanaxanec, soomaye nache nca'altraue'c qanqa'en da qaŷasaxayingui so lta'araic norec maye huaña da ŷavictac na quiquiaxaraic.

²¹Ime, nache som netalec so caaŷo lapagaxaic irolec so ŷeelonec maye chegaqaigui na alap da ŷalauat 'enauac so nalleppi so shiguiŷac leguemaxaic. Nache 'enauac nam maŷopi maye chec na lapat ŷataqta lta'araic so lquia'axac da chectac na lapat somayepi.

Apocalipsis 20

Soua mil vi'ie

¹Qaq can ime de'era, nache sela'aguet so namaxashec piguem le'ec chegoqtot na piguem, Qaq somaye lasoqta'a so lta'araic ncoñetaxanaxat lcat qataq aso lvinaqte so llegeuo so laponqa' na leuaxaicpi.

²Qaq se'eso namaxashec, somaye loxonec so shiguiŷac maye 'eeta'am na na'araxanaq som la'atchiguiñi, maye ŷo'ot co'ollaxa da qauem somaye le'enaxat nataqa'en da pa'aguenataxanaxaic, nache icoñerai' mil vi'ie.

³Nache ŷasaxaña cam laponqa' na leuaxaicpi, qataq ŷapogoña. Ime, nache ivingui aso lvinaqte so lasom qataq itoqoolec aso la'anaxanaqte, da yaqto' so shiguiŷac leguemaxaic saishet da qaltaq nnoxosheguem da ŷatenachet na ŷotta'a't shiŷaxauapi, choche ivitta'a da inoxoore'c caua mil vi'ie. Qaq qom mashe inoxoore'c que'ecaui vi'ie, nache somaye cara'ac da qaisouec.

⁴Qaq can ime, nache sela'a aso so'onaxaquipi. Qaq asomayepi nso'ootangui som qaŷalauatpi co'ollaxa, souaxat da saishet da ŷaxanec da lpi'iŷaxac So Jesús, qataq da la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Somayepi nacheso so saishet da ŷo'oxoren so shiguiŷac leguemaxaic qataq som ne'enaqtac maye lqui'i somaye, qataq saishet da nasheneguet aso la'anaxanaqte da yaqto' qaŷa'an na latap, qataq na lhuaq. Qataq sela'a somayepi da qaltaq nca'alec, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ŷami' da lo'onataxanaxaua Ñim Lca'aguishec Ñimaye, choche iviraxattraue'c caua mil vi'ie.

⁵⁻⁶Somayepi nacheso som la'auaxanec da nca'alec; cha'aye somayepi ŷaconeguet da lta'araic nqouagaxa qataq ŷalegoigui nam ŷataqta lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Huaña, nache saishet da qaŷoqtaique Ñimaye qataq Som Lca'aguishec Ñimaye, qataq lo'onataxanaxaua, choche ivittraue'c caua mil vi'ie. Qaq na laŷepi leuaxaicpi saishet da ŷe'eguelaxalec da nca'alec, choche ivitta'a da ivilde'c caua mil vi'ie.

So pa'aguenataxanaxaic mashe noxonec

⁷Qaq qom mashe inoxoore'c caua mil vi'ie, nache so pa'aguenataxanaxaic qaisoueguesop da ncoñetaguec.

⁸Nache nnoxosheguem da yaqto' ŷatenachet na shiŷaxauapi maye hueta'a ye Gog qataq Magog maye naigui 'enauac na ŷotta'a't shiŷaxauapi ana 'alhua. Nache so pa'aguenataxanaxaic laŷona't na nalleppi ne'ena ŷotta'a't shiŷaxauapi da yaqto' nalat naqa'en; qaq namayepi saishet da qaivi' da qanaloqten, 'eeta'am da 'eetec da saishet da ishet da qanaloqten na lsoche na delec maye hueto'ot na loigue aso auaxai.

⁹Nache somayepi ŷataqta imauec ana 'alhua da coleeteguelec, qataq qaicolesop nam lalamaxatpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq ye nŷecpi maye lauotaxat Ñimaye, qalaxaye anac so norec chegoqo'ot na piguem, nache ŷavigaxat 'enauac somayepi.

¹⁰Qaq so pa'aguenataxanaxaic maye ŷatenachet somayepi, qaŷasaxangui so lta'araic norec maye huaña da ŷavictac na quiquiaxaraic, som huaña da qaŷasaxangui co'ollaxa so shiguiŷac leguemaxaic qataq so 'eetega da la'aqtaxanaxanec Ñim Lo'onatac 'Enauacna qalaxaye saq 'en. Huaña, nache huo'o da nque'eenaxac somayepi chochaq tatec ye na'a'q qataq ye pe.

Da pa'atec nmitaguec 'enauacna

¹¹Qaq can ime de'era, nache sela'a aso late'eraí so'onaxaqui lapagaxai qataq som nso'ootangui asomaye. Huaña, nache ana 'alhua qataq na piguem ŷataqta nlagaxatapec, nache qaica ca ishet da qaltaq ila'a.

¹²Nache sela'a 'enauac nam ileu co'ollaxa nam qaica ca la'amaqchec qataq na 'añaxaicpi, nachattaua'a aso so'onaxaqui. Huaña, nache qaŷauachigui aso nerepi maye nanettalec nam ŷo'ot ñim 'oonolec shiŷaxaua. Nataqa'en qaŷauachigui aso lŷa nere maye naneraxalate nam qanca'alaxatec qataq chochaq tatec da

hueta'aguet Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq nam leuaxaicpi qanmit ñi 'oonolec qaipagaqchiichigui nam ño'otpi maye nanettalec asa'aso nerepi.

¹³Qaq nam ileuangui aso auaxai nataqa'en nachaateua'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna da yaqto' Ñimaye nmit namayepi, nataqa'en nam huetaigui da lo'onataxanaxac da nleuaxa, nachaateuo da nataqa'en qanmit. Nache 'enauac na leuaxaicpi qanmit ñi 'oonolec qaipagaqchiichigui nam ño'otpi.

¹⁴Ime, nache so nleuaxa qataq da lo'onataxanaxac somaye qañasaxayingui so lta'araic norec. Qaq nam tangui se'eso lta'araic norec, nache chochaq tatec da sa nauane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹⁵Qaq nacheye nataqa'en ye qañasaxangui 'enauac nam saishet da nanettalec ca le'enaxat aso naneraxalate nam chochaq tatec da nachaalataxac.

Apocalipsis 21

Aso dalaxai 'alhua

¹Ime, nache sela'a so piguem dalaxaic qataq aso 'alhua dalaxai, cha'aye so hua'auchiguiñi piguem qataq aso hua'auchiguiñi 'alhua mashe imeuo. Qataq aso auaxai nataqa'en mashe imeuo.

²Nataqa'en sela'a so dalaxaic n̄yecpi ñataqta qui'itta, som dalaxaic Jerusalén anacta chegoqo'ot na piguem maye hueta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna, se'eso n̄yecpi sogote da 'enauac imeta, 'eeta'am da no'otaxac aca qa'añoleda mashe huotaique da huaroneguet ca nauonaxaua.

³Nache sa'axaña so na'aqtac ñataqta alam, chemqot ye hueta'a aso so'onaxaqui, 'eeta': «'Ena na hueta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna da hueta'aguet na lalamaxatpi. Ñimaye hueta'aguet namayepi, qaq namayepi nache ñataqta lalamaxat Ñimaye. Qaq nacheñi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye 'oonolec da Lta'a namayepi.

⁴Ñimaye iñore'c naua lache' namayepi. Huaña, nache saishet da ileu, nataqa'en saishet da ñe'eguelaxalec da n̄yetac, huo'otaq da na'alaqtapiguiñi, huo'otaq da huo'o da nqui'ic, cha'aye 'enauac nam huo'o co'ollaxa qalaq nagui 'enauac da imeuo.»

⁵Nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nso'ootangui aso nso'onaxaqui da nta'a 'eeta' da la'aqtac: «¡Añem ñaralaxat 'enauacna!» Nataqa'en 'eeta': «Iyini qome ne'enapi, cha'aye ne'ena na'aqtacpi ñataqta 'eesa qataq ishet da qaipi'iña'a.»

⁶Ime qaq añem 'enapega, 'eeta': «¡Mashe sogote da ime! Añem maye Nachañem la'atchiguiñi qataq sepa'atec. Qaq cam ilem na laquip, nache Añem sanem ca 'etaxat maye npaxaatasheguem qataq chegaqaigui da nca'alaxa chochaq tatec. Qaq camaye qaca aca lasheue.

⁷Qaq cam saishet da iqallem na lqalaiguesat qataq nache queto'ot da lpi'iñaxac Añem, nache sami' 'enauac ne'ena, nache camaye ñataqta ñalec qataq camaye ñataqta Añem Lta'a.

⁸Qalaxaye nam colanqaicpi, qataq nam saq pi'iŷa'a Aŷem, qataq nam ŷo'ot nam qauem maye sa saŷamaxaren qataq nam ŷalauat ca lŷa qataq nam huetapeeguet aca sa lhua maye saq qaŷashen da qaŷo'ot, qataq nam napaxagueetega da naconaxanaxac qataq nam ŷo'oxoreetac nam qanatameetacotpi maye saq 'en, qataq nam tenataxanaxaicpi, 'enauac qome namayepi qaŷasaxangui ca lta'araic norec maye huaña da ŷavictaigui na quiquiaxaraic. Huaña, nache chochaq tatec da saishet da nauane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna.»

So dalaxaic Jerusalén

⁹Ime, nache anac so 'oonolec soua siete namaxa'she piguem lashe' maye lasoqta'alo soua siete ŷomaxaqui' maye nlaqchiguilo soua pa'atre'c chaqaiqa napaxaco, nache aŷem 'enapega, 'eeta': «'Aŷala, 'anquigueuo yaqto' 'am sachaxana aŷim nauonaxaua maye huotaique da lhua Ñim Qagueta Llalec.»

¹⁰Qaq can ñaq sootaigui se'eso ŷauanaqchec maye aŷem ŷachaxana So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache som namaxashec aŷem ŷaviguisheguemec aso qaŷoqotcheguemec 'alhua. Huaña, nache aŷem ŷachaxana so lta'araic nŷecpi qui'itta le'enaxat Jerusalén, anacta chegoqo'ot na piguem, chegaqa'a cam hueta'a Ñim Lo'onatac 'Enauacna.

¹¹Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nacheñi ñi icoŷattalec somaye. Qaq ne'ena le'eraxa 'eeta'am ana 'otaqte maye ŷataqta no'on, 'eeta'am na coma' le'enaxat diamante qataq ŷataqta chauhec 'eeta'am na 'etaxat da ŷataqta qui'itta.

¹²Qaq na pa'auhec somaye huo'o so lpaqtaxat ŷataqta logoraic qataq lta'araic colesop somaye. Qaq se'eso lcpaqtaxat, huo'oi soua doce laso'omi lta'al maye ñegueruuo; qaq ñi 'oonolec soua ñegueruuo, nache hueta'a so 'oonolec namaxashec piguem le'ec da ilotague'. Qataq ñi 'oonolec soomaye nanettalec ñi 'oonolec nam le'enaxatpi soua doce llalqa so Israel.

¹³Qaq tres soua laso'omi pa'aregue da yo'oxoñi, qataq tres soua pa'aregue da sheu', qataq tres soua pa'aregue da taguiñi, qataq tres soua pa'aregue da avit.

¹⁴Qaq se'eso lcpaqtaxat se'eso nŷecpi somaye no'oxootaleguete qanqa'en soua doce coma'ye. Qaq ñi 'oonolec soomaye, nache nanettaleguete naua le'enaqa'ate soua doce lamaxa'she So Qagueta Llalec.

¹⁵Qaq som namaxashec piguem le'ec maye aŷem da'aqtaxaatapeguem, somaye nasoqta'a so laloqnaxanaxat maye chegaqaigui na oro, da yaqto' naloqten se'eso nŷecpi qataq naua laso'omi qataq som lcpaqtaxat.

¹⁶Qaq se'eso nŷecpi, somaye cuatro naua laŷel. Qaq ye lalogaxa nache 'eeta'am ye lcachiguiñi. Nache se'eso namaxashec naloqten se'eso nŷecpi daloqnaxana so laloqnaxanaxat maye chegaqaigui na oro. Qaq ivi' dos mil doscientos kilómetros ye locta, qataq ye lcachiguiñi, qataq ye lalogaxa na pa'asheguem.

¹⁷Ime, qataq naloqten so lcopaqtaxat. Qaq somaye ivi' sesenta y cuatro metro ye locta. Qaq yi'ie ivi', nache ye laloqñiguishec som laloqnaxanaxat na shiřaxauapi maye iueetac so namaxashec piguem le'ec.

¹⁸Qaq se'eso npaqtaxanaxat, somaye lo'oxonaxat na coma' le'enaxat diamante. Qaq so nřecpi lo'oxonaxat da ndota't oro řataqta chauhec, qataq řataqta yo'oqtelec.

¹⁹Qaq na coma' maye llo'oxoraxat se'eso npaqtaxanaxat, namayepi řataqta řotta'a't da lo'oxořaxacpi: qaq so hua'auchiguiři coma' le'enaxat diamante; qaq so řa coma' le'enaxat zafiro; qaq so řa coma' le'enaxat ágata; qaq so řa llo'oxoraxat na coma' le'enaxat esmeralda;

²⁰qaq so řa llo'oxoraxat na coma' le'enaxat ónice; qaq so řa llo'oxoraxat na coma' le'enaxat rubí; qaq so řa llo'oxoraxat na coma' le'enaxat crisólito; qaq so řa llo'oxoraxat na coma' le'enaxat berilo; qaq so řa llo'oxoraxat na coma' le'enaxat topacio; qaq so řa llo'oxoraxat na coma' le'enaxat crisoprasa; qaq so řa llo'oxoraxat na coma' le'enaxat jacinto; qaq so pa'atec qalaq llo'oxoraxat na coma' le'enaxat amatista.

²¹Qaq soua doce laso'omi, qalaq chegaqaigui ana perla. Qaq ři 'oonolec lasom, qalaq ndotelec ana 'oonole perla da qařo'ot. Qaq so nqa'aic ye nřecpi maye laiřiguishec, qalaq ndotec na oro, řataqta chauhec, 'eeta'am na 'etaxat da řataqta qui'itta.

²²Qalaxaye saishet da huo'o aca sela'a no'onaxanaxaqui se'eso nřecpi, cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala' maye qaica ca řaqalanapec, Ñimaye nacheři ři 'eeta'am da no'onaxanaxaqui, nataqa'en Ñim Qagueta Llalec.

²³Qataq se'eso nřecpi, somaye saishet da iuen aři nala' qataq ři ca'agoxoic da huo'otaq icořarelec. Cha'aye na le'eraxa Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq Ñim Qagueta Llalec nache icořattalec.

²⁴Qaq nam řotta'a't shiřaxauapi maye huetalec ana 'alhua, na le'eraxa se'eso nřecpi nache huetaigui namayepi. Qaq nam nta'alpi maye huetalec ana 'alhua nache ndotega qataq řami' da lsallaxa.

²⁵Qataq naua laso'omi yemaye saishet da řapotaguilo ye na'a'q, qataq saishet da huo'o ca pe.

²⁶Qaq nache ndotega yemaye da la'amaqchec qataq da llo'oxoyec nam řotta'a't shiřaxauapi.

²⁷Qalaxaye saishet da inoxoneua'a yemaye ca nshepaxan maye sa řařamaxaren Ñim Lo'onatac 'Enauacna; qataq saishet da inoxoneuo nam řo'oxoreetac nam qanatameetacotpi maye saq'en, nachaqnata na nanettaua'a aso lere Ñim Qagueta Llalec. Asa'aso nere nanettaua'a na le'enaxatpi nam řaconeguet cam nca'alaxa maye chochaq tatec.

Apocalipsis 22

¹Ime, nache so namaxashec piguem le'ec aÿem ñachaxana so tala maye chegoqtaipoigui da nca'alaxa chochaq tatec. Se'eso tala chegoqteua'a aso nso'onaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq Ñim Qagueta Llalec, somaye ñataqta chauec, 'eeta'am na 'etaxat da ñataqta qui'itta.

²Qaq nam laiñi so nqa'aic maye laiñiguishhec se'eso ñyecpi, nache nacchiguingui se'eso 'etaxat. Qaq naua loiguiye se'eso tala huo'o ana qo'oipaq maye huo'o ana ala ye 'oonolec ca'agoxoic, qaq damaye 'eeta' doce da huo'o ana ala ye 'oonolec vi'i. Qaq ana ala ñan da nca'alaxa chochaq tatec, qaq ana laue qalaq natannaxanaqte da nataren na lalolaxapi 'enauac na shiñaxauapi maye huetalec ana 'alhua.

³Qaq yi'ie ñyecpi qaica da hueta'a ca sa ñañamaxaren Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Yemaye, nache hueta'a aña nso'onaxaqui Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq Ñim Qagueta Llalec, qaq nam lo'onataxanaxanecpi Ñimaye, nache ño'oxoreetac.

⁴Huaña, nache qanma'ai' da qanauane' Ñim Lo'onatac 'Enauacna. Qaq da le'enaxat Ñimaye, nache nanettalec naua lata'api namayepi.

⁵Huaña, nache saishet da huo'o ca pe. Qaq nam netaña yemaye saishet da iuen aca lcoñaraxanaxaqui qataq aña nala', cha'aye Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala' icoñattalec. Qaq namayepi nache chochaq tatec da lo'onataxanaxac.

So Jesús ñachaxanapec da saqañaloq da ñe'eguelaq

⁶Ime, nache so namaxashec piguem le'ec aÿem 'enapega, 'eeta': «Ne'ena na'aqtacpi ñataqta 'eesa, qaq namayepi ishet da qaipi'iña'a. Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye Nataxala' Ñim ñanem So Saqcha'a la'añaxac nam la'aqtanaxanaxanecpi nacheñi Ñim namaq na lamaxashec da yaqto' ñachaxana na lo'onataxanaxanecpi nam mashe nayeeta'a da yo'oq.» Nache So Jesús 'enapeco':

⁷«Ñataqta qana'axañaxañiichiguiñi! ¡Aÿem saqañaloq da ñanac! Qaq Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaalec da nqouagaxa cam ñalaxalec de'era na'aqtanaxanaxac maye nanettalec ana'ana nere.»

⁸Qaq aÿem Juan sa'aqchigui qataq sauachigui 'enauac ne'enapi. Qaq can ime da sa'aqchigui qataq sauachigui, nache aÿem sa'aroto naua illecte so namaxashec piguem le'ec maye aÿem ñachaxaatega 'enauac ne'ena da sauotaique da ñatamnot.

⁹Qalaxaye somaye aÿem 'enapega, 'eeta': «Saishet da nache qonetec de'era, 'avio'oxoren Ñim Lo'onatac 'Enauacna, cha'aye 'enauac qomi' lo'onataxanaxanecpi Ñimaye, 'am qataq aÿem qataq na la'aqtanaxanaxanecpi, qataq 'enauac nam ñalaxaguet da la'aqtac Ñimaye.»

¹⁰Nataqa'en aÿem 'enapega, 'eeta': «Saishet qome da 'oxooñi de'era la'aqtanaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nanettalec ana'ana nere. Cha'aye mashe saqañapeque ye laloqo' da ipacchiguiilo naua nanettrañi.

¹¹'Aua'aqta'a ca 'etaxaloxoic da queto'ot da ño'ottac ca qauem; qaq ca nshepaxan da ntoonaxac, nache queto'ot da ño'ottac nam lataxacpi maye nshepaxan. Qaq cam ño'ottac cam ña'amaqchiguiñi, nache 'aua'aqta'a da queto'ot da ño'ottac, qaq cam ñanot da nachaalataxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna, nache 'aua'aqta'a da ñataqta nañanot Ñimaye.» Nache So Jesús 'enapeco':

¹²«¡Ñataqta qana'axa'ña'ña'ñiichiguiñi qome! ¡Añem saqa'ñaloq da ñanac! Nache ñachetac ca nsheetenaxat ñi 'oonolec shi'ñaxaua, ipacchigui cam ño'ot co'ollaxa.

¹³Qaq Añem maye Nachañem la'auaxanec, qataq Añem loga't, Nachañem maye sa'auchiguiñi qataq sepa'atec.»

¹⁴Nam ñaxa'ña' da ño'ottac na qauem, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñaalec ca nqouagaxa, nache ñami' da nhuanaua'a da chec ana ala ara qo'oipaq maye chegaqaigui da nca'alaxa maye chochaq tatec. Namayepi ishet da inoxoneua'a na lasompi yi'ie nñecpi.

¹⁵Qalaxaye pa'atauec qome na ño'otta'ape naua qauema, qataq na ño'ottac da ldanaxanaxac, qataq nam huetapeeguet ana saishet da lhua, qataq na laataxanaxaicpi, qataq nam natameetacot nam saq 'en, qataq 'enauac nam nqopita da ño'ot da latenataxanaxac qataq napaxagueetega na qauem. Nache So Jesús 'enapeco':

¹⁶«Añem samaq so ñamaxashec piguem le'ec, da yaqto' da'aqtaxanem 'enauac de'era nam Añem ña'amaqteetac. Qaq Nachañem maye sachegoxoguet so nta'a David. Qataq nache Añem huaqa'ña' yo'oxoñi lashe maye ñataqta 'eroigui da yo'oxoñitai'.»

¹⁷Qaq So Saqcha'a La'añaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna qataq aso huotaique da lhua Ñim Qagueta Llalec'eeta': «¡Ña 'auanac 'am Qarataxala' Jesús!» Qataq 'enauac nam hua'axa'ña de'era na'aqtac, qaq nataqa'en 'eeta': «¡Ña 'auanac 'am Qarataxala' Jesús!» Qaq cam ilem na laquip, qaq da nshapeque da ñyom, qaq no'on da anac, nache ñyomgui ca 'etaxat maye chegaqaigui da nca'alaxa chochaq tatec. Qaq camaye choche qo'yaatem.

¹⁸Qaq 'enauac qome na hua'aqchigui de'era la'aqtaxanaxac Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nanettalec ana'ana nere, añem seqata namayepi, sheeta': Da huo'o ca nqottenec nam nanettalec ana'ana nere, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna ñauo'o ca lta'araic nque'eenaxac, iuaxaneque naua napaxaco maye nanettalequete ana'ana nere.

¹⁹Qataq da huo'o ca nqat ca 'oonolec ne'ena la'aqtaxanaxacpi Ñim Lo'onatac 'Enauacna maye nanettalec ana'ana nere, nache Ñim Lo'onatac 'Enauacna saishet da ñashenem da ñacona ana ala ara qo'oipaq maye chegaqaigui da nca'alaxa, qataq saishet da ñashenem da hueta'a ye nñecpi maye ñataqta qui'itta, ipacchigui da la'aqtaxanaxac ana'ana nere.

²⁰Qaq som ÿa'axattac de'era 'eeta': «Aja', Aÿem ÿoqta 'eesa da saqaÿaloq da ñanac.» ¡Aja', nache 'eetec! ¡Ña 'auanac, 'am Qarataxala' Jesús!

²¹Qaq da lsoxoyec So Qarataxala' Jesús, nache 'eetai' da qami' nnaictagueto. Aja', nache 'eetec.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer “não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR” (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: “e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações” (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira
2021, Vitória/ES - Brasil